

Acest dosar este prezentat exclusiv pentru informare.
Stimate cititor!

Daca DVS doriti sa copiat acest dosar, el urmeaza a fi inlaturat fara intirziere, imediat dupa ce ati facut cunostinta cu continutul lui.

Copiind si pastrind dosarul in cauza, DVS va asumati toata responsabilitatea in conformitate cu legislatia in vigoare.

Toate drepturile de autor asupra dosarului dat se pastreaza dupa detinatorul de drept.

Orice utilizare in scopuri comerciale sau alte scopuri, cu exceptia utilizarii in scopuri de informare prealabila este interzisa.

Publicarea acestui document nu atrage dupa sine nici un fel de cistig comercial.

Insa astfel de documente contribuie rapid la ridicarea profesionalismului si spiritualitatii cititorilor si serveste drept reclama a editiilor de hirtie a acestor documente.

X. SISTEMUL INTERNATIONAL (SI) DE UNITATI DE MASURA IN MEDICINA

Scurt istoric

Incarcarile de exprimare cantitativa a unor date medicale sunt vechi, dar ele au inceput sa dobandeasca un grad de consistenta abia in secolul al XIX-lea, cand, datorita dezvoltarii fizicii, au putut fi adaptate o serie de instrumente atat in scop experimental, cat si pentru efectuarea unor masurari cu caracter aplicativ in medicina clinica. Pe de alta parte, inca din cele mai vechi timpuri, masurarile obisnuite, impuse indeosebi de necesitatea vietii, proveneau din parametrii corpului care erau la indemana oriunde. Astfel, "digit" era latimea unui deget, "palm" - latimea a patru degete si "cubit" (cotul) era distant dintre articulatia cotului si varful degetului mijlociu. Se mai utiliza si distant dintre bratele intinse, ca si distant corespunzatoare unui pas. La aceste "unitati" cu totii empirice si variabile, se adaugau numeroase alte unitati pentru masurarea distantelor, volumelor si greutatii. Haosul si variatetea locala domneau peste tot si, pe langa faptul ca provocau numeroase confuzii, stimulau fraudul. Un dictionar al unitatilor locale de greutate si masuri, folosit in Franca inainte de Revolutie, avea doua sute de pagini!

In conditiile mai sus mentionate, in 1785 James Madison observa ca: "Imediat dupa inconvenientul vorbirii de limbi diferite venea eel al folosirii diferitelor fi arbitrarilor greutafii si masuri" (citad din D. J. Boorstin - "Discoveritom", vol. II, p. 133, Edit. Meridiane, Bucuresti, 1996).

Prima incercare de instituire a unui sistem national de greutafii si masuri a apartinut cunoscutului om politic francez Talleyrand (1754-1838), care, in aprilie 1790, a adresat in acest scop un apel Adunarii Nationale a Revolutiei Franceze. Adunarea a imputemicit Academia de Stiinte din Paris sa propuna Societati Regale din Londra o colaborare pentru a deduce un standard invariabil pentru toate masurile si greutatile. Britanicii nu au raspuns, m schimb francezii au hotarat curand ca pentru noile unitati sa adopte sistemul zecimal, iar unitatea de baza sa fie denumita **metru**, de la cuvintul grec pentru masura, iar de la acesta aveau sa fie derivate alte unitati metrice. Este interesant ca, dimpotriva, americanii au fost extrem de receptivi, Thomas Jefferson (1743-1826) elaborand in acela^i an ca si Talleyrand un "Raport despre subiectul stabilirii unei uniformitati in greutafii, masuri si monede ale Statelor Unite".

Procesul de unificare, mai intai pe plan national, apoi regional si international, a unitafilor de masura a fost, insa, foarte indelungat. Este adevarat ca aceasta modificare era conditlonata si de dezvoltarea stiintelor tn care domina exprimarea cantitativa. Trebuie sa menționam ca, in 1901, fizicianul Giorgi a preconizat un prim sistem bazat pe centimetru, gram, secunda si denumit sistemul CGS, care a fost aplicat cu consecventa o perioada de timp in fizica. Momentul decisiv in crearea premiselor unui sistem international a fost insa infiinfarea, prin acorduri diplomatice, m 1873, a Biroului International de Masuri si Greutafii. Curand, la 20 mai 1875, reprezentantii din 17 state au semnat la Paris Conventia Internaționala a Metrului, care a consacrat sistemul metric, avand ca unitafii de baza metrul si kilogramul. Romania a devenit membra a Conventiei in anul 1883. Totodata, s-a infiinfat un Birou International de Masuri si Greutafii (BIPM) cu sediul la Sevres, in apropiere de Paris, indrumat de Comitetul International de Masuri si Greutafii (CIPM). Intreaga activitate din domeniu este coordonata de Conferinta Generala de Masuri si Greutafii (CGPM), care cuprinde specialisti din toate țările si care a reusit, la a X-a reuniune, din anul 1954, sa prezinte un sistem practic de unitati de masura, susceptibil de a fi aplicat in toate țările. In anul 1960, la urmatoarea Conferinta, s-a produs un eveniment istoric, important prin consecintele sale pentru intreaga umanitate: adoptarea Sistemului International (SI) de unitati, care, fund practic, coerent, simplu si rational, poate fi aplicat in toate domeniile stiintei si tehnicii. Treptat, SI a fost legiferat in aproape toate țările, iar o serie de completari si precizari elaborate dupa anul 1990 au permis perfectionarea sa.

Date de baza asupra SI

Unitafle de masura utilizate m SI se clasifica in:

- A. Unitati fundamentale. . B.
- Unitati derivate. C. Unitati suplimentare.

X. SISTEMUL INTERNATIONAL (SI) DE UNITATI DE MASURA IN MEDICINA

Scurt istoric

Incarcarile de exprimare cantitativa a unor date medicale sunt vechi, dar ele au inceput sa dobandeasca un grad de consistenta abia in secolul al XIX-lea, cand, datorita dezvoltarii fizicii, au putut fi adaptate o serie de instrumente atat in scop experimental, cat si pentru efectuarea unor masurari cu caracter aplicativ in medicina clinica. Pe de alta parte, mca din cele mai vechi timpuri, masurarile obisnuite, impuse indeosebi de necesitate vietii, proveneau din parametrii corpului care erau la indemana oriunde. Astfel, "digit" era latimea unui deget, "palm" -latimea a patru degete si "cubit" (cotul) era distanta dintre articulatia cotului si varful degetului mijlociu. Se mai utiliza si distanta dintre brafele intinse, ca si distanta corespunzatoare unui pas. La aceste "unitati" cu totii empirice si variabile, se adaugau numeroase alte unitati pentru masurarea distantelor, volumelor si greutateii. Haosul si varietatea locala domneau peste tot si, pe langa faptul ca provocau numeroase confuzii, stimulau fraudulenta. Un dictionar al unitatilor locale de greutate si masuri, folosit in Franca inainte de Revolutie, avea doua sute de pagini!

In conditiile mai sus mentionate, in 1785 James Madison observa ca: "Imediat dupa inconvenientul vorbirii de limbi diferite venea eel al folosirii diferitelor fi arbitrarilor greutati si masuri" (citat din D. J. Boorstin -"Descoperitorii", vol. II, p. 133, Edit. Meridiane, Bucuresti, 1996).

Prima incercare de instituire a unui sistem national de greutate si masuri a aparținut cunoscutului om politic francez Talleyrand (1754-1838), care, in aprilie 1790, a adresat in acest scop un apel Adunarii Nationale a Revolutiei Franceze. Adunarea a imputernicit Academia de Stiinte din Paris sa propuna Societati Regale din Londra o colaborare pentru a deduce un standard invariabil pentru toate masurile si greutatile. Britanicii nu au raspuns, in schimb francezii au hotarat curand ca pentru noile unitati sa adopte sistemul zecimal, iar unitatea de baza sa fie denumita **metru**, de la cuvântul grec pentru masura, iar de la acesta aveau sa fie derivate alte unitati metrice. Este interesant ca, dimpotriva, americanii au fost extrem de receptivi, Thomas Jefferson (1743-1826) elaborand in același an ca și Talleyrand un "Raport despre subieclul stabilirii unei uniformitati in greutati, masuri si monede ale Statelor Unite".

Procesul de unificare, mai intai pe plan national, apoi regional si international, a unitatilor de masura a fost, insa, foarte indelungat. Este adevarat ca aceasta modificare era conditionata si de dezvoltarea stiintelor in care domina exprimarea cantitativa. Trebuie sa mentionam ca, in 1901, fizicianul Giorgi a preconizat tin prim sistem bazat pe centimetru, gram, secunda si denumit sistemul CGS, care a fost aplicat cu consecventa o perioada de timp in fizica. Momentul decisiv in crearea premiselor unui sistem international a fost insa infiintarea, prin acordul diplomatic, in 1873, a Biroului International de Masuri si Greutati. Curand, la 20 mai 1875, reprezentanti din 17 state au semnat la Paris Conventia Internationala a Metrului, care a consacrat sistemul metric, avand ca unitati de baza metrul si kilogramul. Romania a devenit membra a Conventiei in anul 1883. Totodata, s-a infiintat un Birou International de Masuri si Greutati (BIPM) cu sediul la Sevres, in apropiere de Paris, indrumat de Comitetul International de Masuri si Greutati (CIPM). Intreaga activitate din domeniu este coordonata de Conferinta Generala de Masuri si Greutati (CGPM), care cuprinde specialisti din toate tarile si care a reusit, la o X-a reuniune, din anul 1954, sa prezinte un sistem practic de unitati de masura, susceptibil de a fi aplicat in toate partile. In anul 1960, la urmatoarea Conferinta, s-a produs un eveniment istoric, important prin consecintele sale pentru intreaga umanitate: adoptarea Sistemului International (SI) de unitati, care, fund practic, coerent, simplu si rational, poate fi aplicat in toate domeniile stiintei si tehnicii. Treptat, SI a fost legiferat in aproape toate tarile, iar o serie de completari si precizari elaborate dupa anul 1990 au permis perfectionarea sa.

Date de baza asupra SI

Unitatile de masura utilizate in SI se clasifica in:

- A. Unitati fundamentale. . B.
- Unitati derivate. C. Unitati suplimentare.

SISTEMUL INTERNATIONAL (SI) DE UNITATI DE MASURA IN MEDICINA

A. *Unitatile fundamentale* sunt in numar de sapte:

Marimea fizica	Denumirea unitatii de masura	Simbolul acesteia
1. Lungime	metru	m
2. Masa	kilogram	kg
3. Timp	secunde	s
4. Intensitatea curentului electric	amper	A
5. Temperatura termodinamica	kelvin	K
6. Intensitate luminoasa	candela	cd
7. Cantitate de substanta	mol	mol

Definițiile unitatilor fundamentale sunt urmatoarele:

- **Metrul (m)** este unitatea de lungime si reprezinta drumul parcurs de lumina in vid m timp de $1/299\,792\,458$ dintr-o secunda.
- **Kilogramul (kg)** este unitatea de masa; el este egal cu masa prototipului international (etalon) din plati-na iridata care se pastreaza la BIPM (Sevres).
- **Secunda (s)** este unitatea de timp si este egala cu 9192631770 perioade ale radiatiei corespunzatoare tranzitiei intre cele doua nivele energetice hiperfine ale starii fundamentale a atomului de cesiu 133.
- **Amperul (A)** este unitatea de masura a intensitatii curentului electric si reprezinta intensitatea unui curent electric constant care, mentinut in doua conductoare paralele, rectilinii, cu lungimea infinita si cu secpunea circulara neglijabila, asezate in vid, la o distanta de un metru unul de altui, ar produce intre aceste conductoare o forta egala cu 2×10^{-7} newtoni pe o lungime de un metru.
- **Kelvinul (K)** este unitatea de temperatura termodinamica si este egal cu o fractiune de $1/273,16$ din temperatura termodinamica a punctului triplu al apei.
- **Candela (cd)** este unitatea de intensitate luminoasa si reprezinta intensitatea luminoasa intr-o directie data a unei surse care emite o radiatie monocromatica cu fi-ecven^a de 540×10^{12} hertzi si a caret intensitate energetica in aceasta directie este $1/683$ dintr-un watt pe steradian.
- **Molul (mol)**, unitatea de masura pentru cantitatea de substanta, este cantitatea de substanta dintr-un sistem care contine un numar de entitati elementare egal cu eel al atomilor de carbon din $0,012$ kg de car-: bon 12; ori de cate ori se foloseste unitatea mol trebuie specificate unitatile elementare, care pot fi: atomi, molecule, ioni, electroni, alte particule sau grupe specificate de asemenea particule.

Specialistii din domeniul metrologiei considera ca unitatile de masura pentru marimile fundamentale, ca si numarul acestor marimi nu sunt stabilite pentru totdeauna, ele evoluand m functie de necesitatile dezvoltarii stiintelor si tehnicii. Este cert, de exemplu, ca etaloanele pentru unitatile fundamentale sunt perfectionate continuu, deoarece trebuie sa indeplineasca o serie de conditii, unele extrem de greu de realizat: sa poata fi reconstituite (reproduce) in orice laborator de metrologie, sa prezinte o varietate minima sub influenta factorilor de mediu (temperatura, pre-siune, umiditate etc.), sa poata fi folosite in mod simplu in tehnica masurarii, sa fie alcatuite din materiale care nu se modifica structural (fizico-chimic) in timp. Deocamdata, etalonul eel mai departe de conditiile ideale este eel pentru kilogram, dupa cum etaloanele pentru metru (indeosebi) si secunda au evoluat considerabil. Dupa cum, nu este exclus ca in viitor sa fie necesara elaborarea sau adaptarea unor unitati fundamentale noi.

B. *Unitatile derivate* sunt extrem de numeroase si pot fi clasificate m trei grupe:
a) *in functie de unitatile fundamentale:*

—	ane volum	metru patrat metru cub	m ² m ³
-	viteza acceleratie densitate concentratie luminanta	metri pe secunda metri pe secunda la patrat kilogram pe metru cub mol pe metru cub candela pe metru patrat	m/s m/s ² kg/m ³ mol/m ³ cd/m ² i

b) *cu denumiri speciale (de obicei nume de cercetatori):*

Unitate	Denumire Simbol	Origine
frecven{a forta	hertz H newton N	Hemrich Rudolf Hertz (1857-1894) Isaac Newton (1642-1727)

SISTEMUL INTERNATIONAL (SI) DE UNITATI DE MASURA IN MEDICINA

presiune	pascal joule	Pa	Blaise Pascal (1623-1662) James Prescott Joule (1818-1889)
lucru mecanic, energie, cantitate de caldura putere, flux energetic	watt	J	
cantitate de electricitate	coulomb	W C	James Watt (1736-1819)
tensiune/potenhal electric	volt	V	Charles Augustin de Coulomb (1736-1806)
capacitate electrica	farad ohm	F Q S	Alessandro Giuseppe Antonio Anastasio Volta (1745-1827) Michael Faraday (1791-1867) Georg Simon Ohm (1789-1859) Ernst Wemer Siemens (1816-1892)
rezisten(a) electrica	- Siemens	(v.), citit invers	
conductanfa electrica	- mho, de la ohm	W H T	
flux de inductie magnetica	weber	Bq	
inductanfa	henry	Gy	
inductie magnetica activitatea unui radionuclid doza absorbita de radiatii flux luminos	tesla		Wilhelm Eduard Weber (1804-1891)
iluminare luminoasa	becquerel		Joseph Henry (1797-1878)
	gray		Nikola Tesla (1856-1943)
	lumen		Henri Antoine Becquerel (1852-1908)
	lux		Stephen Gray (1666-1736) 1m lat. <i>lumen</i> = ceea ce lumineaza Ix lat. <i>lux, lucis</i> = lumina, claritate

Obs.: prefixul *tera* si unitatea *tesla* au acelasi simbol T.

c) *unitati care se exprima folosind denumiri speciale*: ex- viscozitate dinamica - pascal^x secunda, tensiunea superficiala - newton / metru.

C. Unitatile suplimentare sunt doua:

unghi plan radian rad

unghi solid steradian sr

Prezentam in continuare prefixele sistemului international care servesc la formarea de multipli sau sub-multipli zecimali ai unitatilor. Ele sunt mentionate ca un exponent care se aplica simbolului in ansamblul sau si nu simbolului unitatii de la care se porneste. Astfel, 1 cm se scrie 10⁻² m. In plus, nu se utilizeaza prefixe com-puse. Ex.: a mia parte dintr-un micrometru (10⁻⁶ m) reprezinta un nanometru, adica 10⁻⁹ m.

Prefixele *exa* si *penta* din tabelul alaturat nu fac parte din SI, nefiind utilizate decat cu totii exceptional. Toate prefixele desemnand multipli sunt de origine greaca. In ceea ce priveste prefixele pentru submultipli, primele trei sunt de origine latina, urmate de doua de origine greaca, un prefix de origine italiana (*pico*) si doua de origine daneza (*alto*, din deformarea cuvintului danez *atten* = optsprezece si *femto*, provenind din danezul *femten* = cincisprezece).

Factor de multiplicare	Prefix	Simbol	
10 ¹¹	exa	E	1 000 000 000 000 000 000
10 ¹⁵	penta	P	1 000 000 000 000 000
10 ¹²	tera	T	1 000 000 000 000
10 ⁹	giga	G	1 000 000 000
10 ⁶	mega	M	1 000 000
10 ³	kilo	k	1 000
10 ²	hecto	h	100
10 ¹	deca	da	10
1			1
10 ⁻¹	deci	d	0,1
10 ⁻²	centi	c	0,01
10 ⁻³	mili	m	0,001
10 ⁻⁶	micro	U	0,000001
10 ⁻⁹	nano	n	0,000000001
10 ⁻¹²	pico	P	0,000000000001
10 ⁻¹⁵	femto	f	0,000000000000001
10 ⁻¹⁸	atto	a	0,000000000000000001

SISTEMUL INTERNATIONAL (SI) DE UNITATI DE MASURA IN MEDICINA

radiobiologie se utilizeaza o serie de unitati specifice:

Definitii	Unitati vechi	Unitati noi	Conversie
7. Activitatea unei radioizotop (activitate a 1 gram de radium)	Curie (Ci)	Becquerel (Bq)	1 Ci = $3,7 \times 10^{10}$ Bq (radionuclid). 1 Ci = $3,7 \cdot 10^{10}$ dez/s care se dezintegreaza in unitatea de timp.
2. Doza absorbita (A): mane dozimetrice fundamentale definita ca energia medie cedata de radiatia ionizanta unitatii de masa imediata.	Rad (rd)	Gray (Gy)	1 Gy = 100 rad 1 rad = 0,01 J/kg 1 Gy = 1 J/kg

In continuare, mentionam alte doua marimi dozimetrice de baza, elaborate conform conceptelor actuale din radiobiologie:

- *Doza echivalenta H/m*: doza absorbita, in tesutului sau organul T, ponderata pentru calitatea radiatiei R. Unitatea de masura este *sievert-ul* (Sv).
 - *Doza efectiva E*: suma ponderata a dozelor echivalente provenite din expunerea **externa** si **intern**, efectuata pe toate tesuturile si organele corpului. Unitatea de masura este *sievert-ul* (Sv).
- Se mai disting: *doza echivalenta angajata*, *doza efectiva angajata*, *doza evitabila* etc. Pentru medicii din domeniile de utilizare a radiatiilor ionizate (in diagnostic sau terapie) sunt extrem de utile *anexele 1-5 ale Normelor de securitate radiologica*, publicate in *Monitorul Oficial al Romaniei*, nr. 404 bis, din 29 august 2000.

SI in medicina

Posibilitatile de evaluare cantitativa in medicina, indeosebi a unor parametri biochimici, s-au extins intr-un ritm inimaginabil in urma cu cateva decenii. Metodele s-au diversificat, sensibilitatea inorata dintre acestea a crescut, se dezvoltaza vertiginos analizoarele biochimice automate, se extinde gama biosenzorilor, astfel incat pufine diagnostice se mai pot sustine fara investigatii de ordin cantitativ, paraclinice. Pe de alta parte, aspiratia catre o exprimare cantitativa cat mai exacta este limitata de variabilitatea biologica, diferentele naturale dintre diferiti subiecti sau populatii umane, de unde dificultatea de a stabili valorile normale ale constantelor biologice. De aceea, in locul conceptului valorilor normale s-a consacrat in ultimii ani cel al valorilor de referinta, care se obtin pentru o anumita populatie umana, dupa definirea acesteia si pe baza unor criterii de ordin statistic.

Dezvoltarea evaluarii cantitative in medicina, uneori excesiva sau chiar exagerata atunci cand este consecinta concurentei dintre firmele producatoare de aparatura si nu a unor necesitati reale, a impus utilizarea Sistemului International de unitati de masura. In acest scop, **Adunarea Mondiala a Sanatarii** a adoptat la 18 mai 1977 o rezolutie asupra introducerii **SI in medicina**. Cu aceasta ocazie au fost formulate o serie de precizari necesare adaptarii SI particularitatilor de exprimare cantitativa in medicina, iar ulterior standardizarea unitatilor de masura in medicina, bazata pe SI, a continuat in cadrul a numeroase comisii, comitete sau conferinte. Pe langa **Organizatia Mondiala a Sanatarii**, s-au implicat indeosebi **Comisia de Chimie Clinica a Uniunii Internationale de Chimie Pura si Aplicata**, **Federatia Internationala de Chimie Clinica**, **Comitetul International pentru Standardizarea in Hematologie**, **Asociatia Mondiala a Societatilor de Patologie**, la care s-au adaugat ulterior alte comisii, aparand aproape tuturor domeniilor medicinii.

In principiu, prin introducerea SI in medicina, terminologia medicala din domeniul masurarilor a devenit clara si a fost posibila pentru prima oara o exprimare uniforma a rezultatelor. Aceasta cu conditia ca SI sa fie cunoscut si utilizat de intregul corp medical si de publicatiile medicale.

Prin adaptarea SI, o serie de unitati vechi nu mai sunt utilizate:

- **angstrom** (A), care in SI reprezinta **0,1 nanometru** (nm);
- **dalton**, care este echivalent cu **0,9921 din unitatea atomica de masa**; totusi, aceasta imitatie (cui simbolul **Da**) se mai utilizeaza in desemnarea masei moleculare relative (M_r) a unor molecule, indeosebi a proteinelor;
- **milimicron** (m(i)), care este inlocuit de **nanometru** (nm);

SISTEMUL INTERNATIONAL (SI) DE UNITATI DE MĂSURA ÎN MEDICINĂ

- γ (**gamma**) este locuită de microgram (p.g);
- λ (**lambda**) este locuită de microlitru (u.l);
- **torr** este echivalent cu 0,1333 kilopascal (**kPa**).

Aplicarea SI a impus o serie de modificări ale modului de exprimare a rezultatelor. În continuare enumerăm majoritatea acestor modificări, cu menționarea domeniilor medicale în care ele se aplică în mod deosebit:

- Cantitatea unei substanțe se exprimă prin unitatea fundamentală denumită mol sau prin submultiplii acesteia, fiind înlocuit astfel gramul sau miligramul. Prin definiție, o soluție molară conține 1 mol din substanța considerată într-un volum lichid de 1 litru. Cea mai mare parte a rezultatelor din biochimia clinică se exprimă în concentrație molară, fără să fie necesar să se precizeze "pe litru", deoarece litrul este referențialul volumic universal. Concentrația se poate exprima, când este cazul, și în submultipli ai molului: mili-mol (mmol), micromol (μ mol), nanomol (nmol), picomol (pmol) și femtomol (fmol). Prin urmare, ori de câte ori greutatea moleculară a unei substanțe este cunoscută cu precizie, rezultatele sunt exprimate în concentrație molară. **0 excepție:** proteinele totale din serul sanguin, plasma sanguină, urina, LCR sau orice alt lichid biologic, atunci când masa moleculară medie, chiar aproximativă, nu este cunoscută. În aceste cazuri, rezultatele se pot exprima în unități ponderale: g/l, mg/l, ng/l, pg/l. Se va ține seama, însă, de faptul că litrul înlocuiește ca unitate de volum 100 ml sau decilitrul (dl), deci obligatoriu toate concentrațiile vor fi raportate la litru. Dacă un anumit rezultat este exprimat în g/l sau în μ g/l pentru o substanță a cărei masă moleculară este cunoscută, acesta poate fi ușor convertit în mmol sau μ mol împărțind valoarea ponderală prin masa moleculară a substanței considerate. **Exprimarea molară a concentrațiilor prezintă un avantaj deosebit de important:** valorile numerice ale concentrațiilor unor substanțe dintre cele mai diferite, exprimate în mol sau submultiplii acestuia, devin imediat **comparabile**, ceea ce nu este posibil în cazul exprimării rezultatelor în maniera clasică. Parametri biochimici diferiți devin comparabili deoarece un mol de substanță conține același număr de unități elementare (molecule), indiferent de natura substanței, reprezentat de numărul lui Avogadro ($6,023 \times 10^{23}$ molecule/mol). Rezultă că utilizarea unității **mol** implică o schimbare conceptuală în dimensiuni, de la **masa la particule active, în organism, constituenții chimici reacționează între ei în funcție de numărul de molecule prezente în mediile vii, și nu în funcție de masele lor**. Or, exprimarea molară a concentrației permite cunoașterea exactă a numărului de particule (molecule) ale unor substanțe dintre cele mai diferite din organism. Ca urmare, au putut fi clarificate o serie de aspecte de biochimie clinică sau de fiziopatologie determinate de variațiile concentrațiilor moleculare.
- Uneori, exprimarea molară impune modificarea radicală a modului "tradițional" de prezentare a unor date. De ex.: o concentrație de 0,40 g/l uree reprezintă în noul sistem 6,64 mmol/l, iar hemoglobina se exprimă în mmol/l, considerând masa moleculară corespunzătoare. Valoarea în mmol se obține multiplicând valoarea în g/l cu $6,21 \times 10^{-3}$.
- **Katalul** (kat) sau subunitățile acestuia (ukat, nkat) înlocuiesc unitatea internațională (UI) pentru exprimarea activității enzimatice. Un katal reprezintă activitatea enzimatică ce catalizează un mol de substrat pe secundă. Pentru conversia rezultatelor se utilizează următoarele relații: 1 kat = 6×10^7 UI; 1 UI = 16,67 nkat.
- Numărul diferitelor elemente celulare din sânge (sau din alte lichide biologice) trebuie raportat nu la mm^3 , cum se procedea tradițional, ci la litru (l). Este clar că în aceste condiții, în cazul eritrocitelor (mai ales), dar și al trombocitelor, se ajunge la valori numerice foarte mari. De ex.: 4,6 milioane eritrocite/ mm^3 devin $4,6 \times 10^{12}$ eritrocite/l; 4500 leucocite/ mm^3 reprezintă $4,5 \times 10^9$ leucocite/l, iar 150000 plachete/ mm^3 reprezintă 150×10^9 plachete/l. Se știe că pentru 10^9 corespunde prefixul giga-, iar pentru 10^{12} - prefixul tera-. Deoarece simbolurile prefixelor menționate sunt G și T, ele pot fi confundate cu simbolurile unităților de flux magnetic Tesla (T) și Gauss (G) și de aceea se preferă utilizarea valorilor numerice ale elementelor celulare ca atare, fără menționarea prefixelor.
- O modificare care a generat discuții (și, în unele cazuri, chiar o amănare în introducerea în practică a maselor, rarilor) o constituie utilizarea ca unitate pentru presiune a pascalului (Pa) sau a kilopascalului (kPa), renunțându-se la vechile unități: milimetri coloană mercur (mmHg), centimetri coloană apă (cmH₂O), torr și at-mosferă. Astfel, tensiunea (presiunea) arterială se exprimă în kilopascali, și nu în milimetri coloană mercur. De menționat că în cardiologie s-a convenit pe plan internațional utilizarea în continuare, o perioadă de timp, a unității mmHg.
- Timpul se măsoară în secunde, și nu în minute sau ore. Astfel, *clearance-ul* se exprimă în mililitri pe secundă, și nu în mililitri pe minut.

SISTEMUL INTERNATIONAL (SI) DE UNITATI DE MASURA IN MEDICINA

- Vechile unitati calorie (cal) și kilocalorie (kcal) se.inlocuiesc cu joule (J) și kilojoule (kJ).
- Puterea (forta) se exprima in newtop,(N), iar lucrul mecanic m joule (J),

* * *

Utilizarea sistematica a SI de unita^i și a recomadarilor ce decurg din acesta, in" exprimarea rezultatelor de laborator și paraclinice, s-a extins considerabil in ultimii ani. Utilizatorii de rezultate exprimate in unitati conventio-nale au la dispozi{ie factori de conversie in unitati apartinand SI.

XIII. GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

Este posibil ca utilizatorii dictionarului sa fie surprinsi de includerea acestei sectiuni in volumul de fata. In realitate, terminologia medicala populara romaneasca este inca, m unele regium ale \axu, vie si chiar productiva, prin neologismele care mai apar si in prezent, chiar daca ele sunt putine.

Initial, am avut intentia ca pe calea colaborarii cu o serie de medici practicieni din mediul rural sa fie redata, macar partial, terminologia populara cu circulatie regionala. Rezultatele nu au fost chiar pe masura speran(elor si, m consecin{a, sursa de baza a ramas bibliografia. Cele mai importante contributii in domeniul studiului terminolo-giei medicale populare romanesti apartin unor lingvisti si filologi. Dintre toate lucrarile, cartea lui I.-Aurel Candrea - *Folclorul medical roman comparat. Privire generala. Medicina magica*, aparuta in prima editie la Casa școalelor, in 1944, si publicata intr-o noua editie recent, la Editura POLIROM din Iasi, este exceptiionala, autorul stralucind prin eruditie si calitatea informatiei. O a doua lucrare de mare interes pentru intreg corpul medical o are ca autoare pe Maria Purdela Sitaru si este intitulata *Etnomedicina lingvistica* (Edit. Amarcord, Timisoara, 1999). In opinia autoarei mentionate, care este cea mai autorizata cercetatoare in domeniul terminologiei medicale populare romanesti (remarcata de Al. Graur inca din 1982, in articolul *Medicina lingvistica*, publicat in *Muncitorul sanitar*, nr. 36/1566);

"In cadrul perspectivei lingvistice de inregistrare si interpretare a impresionantei *ars si materia medica* populare pot fi distinse urmatoarele orientari: cea etimologica (preponderent comparativist-folclorica sau descriptivista), cea dialectologica (din unghiul de vedere al geografiei lingvistice), cea onomasiologica si semantica si cea interdisciplinara" (op. cit., p. 31).

Daca ne referim strict la termenii medicali populari cuprinsi m acest capital al dictionarului, unii dintre acestia au disparut sau circula rar și pe arii restranse. Destule cuvinte sau sintagme sunt subtile, nascute din inteligen{a populara, ca si dintr-un spirit de observatie, uneori surprinzator. Metaforele se imbina uneori cu farmecul limbajului popular si cand ne gandim ca multe cuvinte din aceste pagini, cu o vechime considerabila, dispar incet, asemenea zapezii cand primavara soseste dupa o iama grea, este fireasca o nostalgic pentru lumea cuvintelor de odinioara.

Dintr-o perspectiva pragmatica, cunoasterea termenilor medicali aflati inca m circulatie poate servi la ameliorarea comunicarii medic-pacient si acesta ar putea fi rostul glosarului, chiar daca el reprezinta doar o colectie de cuvinte si locutiuni.

Dialogul medic-pacient se desfasoara la doua niveluri de limbaj diferite: medicul are nevoie de termeni precisi, indeosebi anatomici, pentru localizarea bolii, ca si de o exprimare cat mai clara a simptomelor. Bolnavul poate indica sediul si caracteristicile doar aproximativ sau intr-un cod verbal cu totui diferit, dupa cum se poate observa clar din acest glosar.

Uneori, bolnavii si indeosebi bolnavele recurg la eufemisme pudice, generate atat de evenimentul care il reprezinta o consultatie medicala, cat si de o anumita educatie. Alteori este evidenta o opozitie intre terminologia medicala si cea populara, pana la impresia de vulgaritate, care trebuie perceputa cu intelegere pentru ca fiecare pacient utilizeaza cuvinte din mediul sau de viata, uneori chiar din copilare (deoarece boala poate induce o regre-siune catre vocabularul infantil). Cultura pacientului, tenta de disimularii ca si opusul acesteia, o franchete care conduce la exagerari complica si mai mult comunicarea.

Medicii cu experienta isi adapteaza spontan limbajul in functie de varsta pacientului, profesia acestuia, rezerva sau dimpotriva, comportamentului la limita respectului reciproc, neincrederea pe care bolnavul o manifesta. In aceste cazuri utilizarea unor termeni medicali populari de catre ambii locutori isi are rostul sau. Trebuie sa mentionam ca in {arile francofone si anglofone aceste aspecte ale comunicarii verbale medic-pacient sunt abordate sistematic, proba fiind numeroasele lucrari publicate.

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

argint viu	mercur
arici, s. m.	1) inflamatii la nivelul membrelor cailor; 2) neg
armurar, s. m.	antrax
arsuri, s. f. pi.	1) senzatie dureroasa, usturatoare; 2) arsuri la stomac, pirozis
arsita, s. f.	1) febra; 2) febra cu catar respirator preastmatic; 3) herpes; 4) rinita cronica alergica
aruncatura, s. f.	1) suferinta determinata de un lucru vrajit aruncat Tn calea cuiva; 2) melancolie, iponondrie
aruncaturi, s. f. pi.	boli de piele
asma, s. f.	dispnee, astm bronsic, emfizem pulmonar
astma, s. f.	v. asma
astupare Tn gat	angina diferica
asudarea mainilor	polihidroza
asudarea picioarelor	polihidroza
(a) asuda, vb.	a transpira
asudoare, s. f.	transpiratie
aschie, s. f.	eschila
atac, s. n.	1) apoplexie; 2) tuberculoza pulmonara
atac de nervi	isterie
ata la limba	frau lingual
atipeala, s. f.	stare de somn superficial sau de semiveghe
B	
babita, s. f.	gastroenterita la copil
babiti, s. f. pi.	tulburari (de regula digestive) ale copilului In perioada eruptiei dentare
babon, s. n.	adenita
bai, s. n.	boala a unui organ
bai la inima	boala cardiaca
baiul eel rau	epilepsie
bale, s. f. pi.	saliva, hipersalivatie . .
balonare, s. f.	meteorism
bata-i	epilepsie
barbia urechii	iobul urechii
bataie de soare	insolatie
batai de inima	palpitatii, tahicardie, aritmie cardiaca
batai de piept	palpitatii "
batatura, s. f.	calozitate, clavus
basica, s. f.	1) vezicula, flictena; 2) vezica urinara, stomac; 3) umflatura
basica (cea) rea	pustula maligna, carbune
baiquiata, s. f.	delir
bataiala, s. f.	tremor
belitura, s. f.	excoriatie
beregata, s. f.	laringe, parte a gatului unde se afla laringele
besica, s. f.	v. basica
beteag, adj.	1) (om) bolnav; 2) infirm, handicapat
betegeala, s. f.	infirmiate
(a) betegi, vb.	v. beteji
betejeala, s. f.	v. betegeala
(a) beteji, vb.	1) tranz. si refl. - a provoca cuiva o infirmitate sau a ramane infirm; 2) refl. - a se frnbolnavi; 3) refl. - a face o hernie dupa efort fizic
betesug, s. n.	boala, infirmitate, invaliditate
betie, s. f.	alcoolism
blanda, s. f.	papula, urticarie

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULAR)

blande din ploaie	urticarie
boala aia	epilepsie
boala babesului	tuberculoza
boala barbateasca	blenoragie
boala copiilor	epilepsie
boala lipicioasa	ciuma
boala neagra	1) epilepsie; 2) turbare (rar)
boala cu oala	diaree
boala (cea) rea	epilepsie
boala s(c)ifilitica	sifilis
boala de sfeti Valentin	epilepsie
boala traniilor	hemoroizi
boala turbarii	afta
boala turcilor	ciuma
boala, s. f.	1) febra tifoida; 2) epilepsie
boala de apa	ascita, anasarea, hidropizie
boala de aprindere de creieri	encefalita
boala de aprindere de plamani	congestie pulmonara
boala bolanda	nebunie
boala de branca	erizipel
boala la burta	boala gastrointestinala: diaree, dizenterie, constipatie
boala de cap	1) nebunie; 2) turbare
boala caineasca	atrepsie, tulburare grava de nutritie la copilul mic
boala crapacioasa	pelagra
boala de creier	1) nebunie; 2) turbare
boala din ceea ce pica jos	epilepsie
boala engiezeasca	rahitism
boala epileptica	epilepsie
boala de foale	dizenterie
boala frantuzeasca	sifilis
boala de gaici	amigdalita
boala grabnica	febra tifoida
boala de grasime	obezitate
boala grea	1) epilepsie; 2) orice boala incurabila
boala de grumazare	angina diferica
boala de gura	scorbut
boala de gusa	boala Basedow-Graves
boala de inima "stomac"	boala gastrointestinala: diaree, dizenterie, constipatie
boala iute	apoplexie
boala de mcheietura	reumatism
boala lipicioasa	boala contagioasa
boala lumeasca	boala venerica, sifilis
boala lunga	febra tifoida
boala de lungoare	tifos
boala mare	febra tifoida
boala de matca	prolaps vaginal
boala de matrice	eclampsie
boala de miata	febra tifoida
boala mutatoare	boala contagioasa
boala din na?tere	boala ereditara
boala cu nadu\$eli	astm
boala din nascare	boala ereditara
boala din nascut	boala ereditara
boala neroada (nerozeasca)	nebunie'
boala de ochi	1) deochi; 2) trahom
boala ofticoasa	tuberculoza
boala de pantece	boala gastrointestinala: diaree, dizenterie, constipatie
boala de piele	dermatoza
boala de piept (a pieptului)	tuberculoza
boala de/la plamani	tuberculoza

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

boala de rac	cancer
boala de ranza	boala gastrointestinala: diaree, dizenterie, constipatie
boala ruseasca	febra tifoida
boala de scarba	melancolie
boala (cu tuse) seaca	tuberculoza pulmonara
boala sfanta	epilepsie
boala de stomac	boala gastrointestinala: diaree, dizenterie, constipatie
boala streina	epilepsie
boala subita	apoplexie
boala de sale	lumbago
boala de turba	turbare
boala turceasca	tifos
boala umplatoare	boala contagioasa
boala urata	1) epilepsie; 2) tremuratura
boala (cu tuse) uscata	tuberculoza pulmonara
boala de vant	paralizie
boala de vintre	boala gastrointestinala: diaree, dizenterie, constipatie
boala de zahar	diabet
bobos, s. m.	glob ocular
boi, s. n.	statura
boierie, s. f.	1) scabie; 2) sifilis
bojoci, s. m. pl.	plamani
bolanzie, s. f.	alienatie mentala
boleazna, s. f.	1) boala contagioasa; 2) epidemic, epizootie
bolesnita, s. f.	v. boleazna
boli?te, s. f.	v. boleazna
bolfa, s. f.	nodul, tumora, umflatura la gat sau Tn alta parte
boife, s. f. pl.	amigdalita, angina difterica
(a) boli, vb.	a fi bolnav
bont, adj.	(despre degete, maini, picioare) scurtsi gros sau amputat
boratura, s. f.	voma
bos, s. n.	testicul
bosorog, s. m.	1) (persoana) care sufera de hernie; 2) (om) cu facultatile intelectuale si fortele fizice diminuate (prin Tmbatranire)
bosorogeala, s. f.	1) hernie; 2) stare determinata de senilitate
(a se) bosorogi, vb.	1) a se Tmbolnavi de hernie; 2) (fig.) a se ramoli (de batranete)
branca, s. f.	erizipel
broasca, s. f.	1) chist sinovial; 2) chist sebaceu sau al glandelor salivare; 3) ganglion inflammat; 4) umflatura
broasca sub limba	ranula
broscuta, s. f.	diminutiv pentru "broasca
buba tranjilor	pelagra
buba cea scumpa	osteita falangiana
bubat, s. n.	variola
bubatui mare	1) varice ulceroase; 2) variola
bubatui mic	rujeola
buba, s. f.	nume generic dat tumefactiilor cu caracter purulent ale tesutului subcutanat; furuncul, abces, ulceratii
buba la inima	enterita
buba neagra	antrax, carbune, pustula maligna, dalac, erizipel
buba rea	v. buba neagra
buba vanata	v. buba neagra
bubaica, s. f. .	amigdalita
bube duici	1) stafilococie cutanata; 2) impetigo streptococic; 3) eczema infectioasa la copil
bube sangeroase	varice ulcerate
buboasa s.f.	pesta
buboi, s. n.	furuncul, abces, ulceratie

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

buboi orb	furuncul necolectat
bubulite, s. f. pi.	abcese, ulceratii
buburuze, s. f. pi.	abcese, ulceratii
bubusoare, s. f. pi.	v. bubulite
buca, s. f.	fesa
budihoala, s. f.	v. buduhala
buduhala, s. f.	1) tuse convulsiva; 2) coriza
buhan, s. n.	edem facial
buhaiala, s. f.	v. buhan
buiquiala, s. f.	delir
bulbuc, s. m.	glob ocular
bulina, s. f.	capsula medicamentoasa
burboana, s. f.	furuncul aparut pe fata sau pe corp
buric, s. n.	ombilic
buricul degetului	varful degetului sau zona articulatiei falangelor I- II
burta, s. f.	stomac
buzaret, s. n.	pelagra
^, '	
cahia, s. f.	cefalee din cauza sobei de tuci
caiarlac, s. n.	epilepsie
came, s. f.	muschi
casa copilului	placenta
cataroi, s. n.	1) apoplexie; 2) guturai, gripa; 3) guta; 4) hemiplegie
cacarae, s. f.	diaree
cadere (a unui organ), s. f.	1) ptoza; 2) ectopie
caderea muschilor	lumbago
caderea ranzei	dispepsie
caimaceala, s. f.	epilepsie
calcare mtr-un loc rau	junghi (mdeosebi intercostal, toracic) •
calcatura, s. f.	epilepsie .
calcai, s. n.	calcaneu
caldura, s. f.	febra
camasa creierului	meninge
camasa inimii	pericard
capatana, s. f.	craniu
capiala, s. f.	hipocondrie
carbune, s. n.	antrax
catei, s. m. pi.	1) cefalee, dureri de cap; 2) turbare
catei de turba	1) abcese; 2) ulceratii
carcel, s. m.	crampa musculara
carcin, s. m.	flegmon
cartite, s. f. pi.	varice, abcese, ulceratii
ceacar, adj.	1) cu ochi de culori diferite; 2) care sufera de strabism
ceas rau	1) anxietate; 2) epilepsie; 3) tahicardie
ceas slab	epilepsie
ceata (pe ochi), s. f.	cataracta
eel pierit	sifilis .
cele de vant	boli de natura diferita .
cere, s. n.	bandaj herniar '
cerul gurii	bolta palatina
cesvarta, s. f.	coapsa

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

chelbe, s. f.	cadere patologica a parului, pelada, tinea —•
cheliu, s. f.	alopede, calvitie
cheliu capreasca	favus
cheliu fara bube	pelada
chept, s. n.	piept
cherchelit, adj.	beat(u?or)
chicioare, s. n. pi.	pidoare
(a) chihai, vb.	a tusi sec
chila, s. f.	hernie
chilavie, s. f.	v. chila
chin, s. n.	suferinta fizica sau morala intensa
chinurile facerii	travaliu
chiomb, adj.	1) cu acuitate vizuala diminuata; 2) cu debilitate mentala; 3) care sufera de strabism
chiomp, adj.	v. chiomb
chioraiala, s. f.	zgomote hidroerice intestinale
ciacar, adj.	v. ceacar
cihotca, s. f.	tuberculoza pulmonara
ciolan, s. n.	membru al corpului; (la pi.) schelet al corpului, os
ciont, s. n.	1) membru amputat; 2) os lung de la membrele inferioare; 3) halux valgus
ciuma, s. f.	pesia
ciumafaie, s. f.	pesta cu localizare fadala
dumataie, s. f.	v. ciumafaie
ciumerita, s. f.	indigestie
dumernita, s. f.	v. ciumerita
ciumos, adj.	molipsitor, contagios
ciumurleala, s. f.	indigestie, diaree • '.
ciumurluiala, s. f.	v. ciumurleala
dung, adj.	care are o mica amputatie, infirm de un membru
ciupit de varsat	cu cicatrici de varicela
dupitura, s. f.	durere la apucarea cu varful degetelor a tegumentelor
dantanit, s. n.	tremor al dintilor
distire, s. f.	clisma
coada ochiului	unghiul extern al ochiului
coaia, s. f.	crusta
cocaturu, s. f. pi.	furunculi
coccinada, s. f.	scarlatina
cocinar, s. m.	scarlatina :
cochinada, s. f.	v. coccinada ' '
cod-iinar, s. f.	v. cocinar
cocoasa, s. f.	1) cifoza, cifoscolioza, lordoza; 2) rahitism
codanel, s. m.	copil mic
coji in cap	matreata . .
coji de lapte	impetigo '
colera, s. f.	1) holera; 2) diaree grava
coleti, s. m. pi.	diaree
coiti de lup	eschile, necroza
copil de tata	sugar
copturi, s. f. pi.	furunculi
coraca, s. f.	scarlatina
cordea, s. f.	viermi intestinali, tenie
cordica, s. f.	viermi intestinali, tenie
cori, s. n.	rujeola .
coriza, s. f.	catar, viroza respiratorie '.
coroiat, adj.	acvilin (cu referire la nas)
corosta, s. f. •	scabie

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

durere de foale	durere abdominala
durere de gat	amigdalita, faringita
durere de grumaz	durere de gat, torticolis
durere de gura	odontalgie
durere de inima	durere de stomac
durere de mate	colici intestinale, crampe abdominale
durere de mijloc	lumbago
durere de oase	1) extenuare fizica; 2) reumatism
durere de ochi	conjunctivita
durere de pantece	colica abdominala
durere de picioare, picere, pisioare, chicioare, ciolan	reumatism
durere de piept	durere toracica
durere de plaman	pneumonie
durere de schinare	lumbago
durere de stomac	dureri aparute in diferite afectiuni digestive
durere strapungatoare	durere lancinanta
durere de ^ale	lumbago
durere dinlauntru	durere de stomac
E	
epidepsie, s. f.	epilepsie
esuflare, s.f.	dispnee de efort
F	
facere, s.f.	nastere
faica, s. f.	maxilar (obraz)
faliuca, s. i.	suferinta, durere
fapt, s. m.	eczema
fScatura, s. f.	eczema
facut, s. n.	eczema
falcarita, s. f.	1) trismus; 2) tetanus; 3) parotidita epidemica
farnait, s. n.	cu vorbire nazalizata
femeie grea	gravida
fierbinteala, s. f.	febra
fiere, s. f.	bila
fiertura, s. f.	decoct
fior, s. m.	1) senzatie usoara de frig in sotita de tremor; 2) zqduire nervoasa
flecuit, adj.	fara putere
flescait, adj.	fara putere
floare de pucioasa	sulf
flori albe	leucoree
fluierul piciorului	tibia
foale, s. f. pi.	abdomen
foe, s. n.	febra
foe viu	1) zona zoster; 2) erizipel
fonfait, adj.	cu vorbire nazalizata
fornait, adj.	v. fonfait

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

forteata, s. f.	durere de dinti si de masele
frant, s. n.	sifilis
fras, s. n.	crampe la copii
framantatura, s. f.	cram pa
frantura, s. f.	fractura
frantura din vis	blenoragie, gonoree
freant(a), s. n. (s. f.)	sifilis
frenta, s. f.	sifilis
frentie, s. f.	sifilis
frig, s. n.	frison
(a) frige, vb.	a suferi sau a face sa sufero o durere vie, o arsura la atingerea cu focul sau cu un obiect foarte fierbinte
friguri, s. n. pi.	1) malarie; 2) stari febrile acute ..Tnsotite de frisoane
friguri de cap	meningita
friguri galbene	febra galbena
friguri rele	paludism
friguri tifoide	febra tifoida
fudulie, s. f.	1) testicul; 2) scabie
fulgerare, s. f.	durere acuta violenta
fulgeratura, s. f.	1) epilepsie; 2) junghi; 3) bube tn cap la copii
funicei, s. m. pi.	1) furunculi, furunculoza; 2) crampe
funigei, s. m. pi.	acnee
(a) furnica, vb.	senzatie neplacuta de mancarime si mtepaturi de piele
furnicel, s. m.	furuncul
G : 1	
qance,s.f.	boala
gaura urechii	conduct auditiv extern
gaura la plamani	tuberculoza cazeoasa pulmonara
galbinare, s. f.	icter
galbineala, s. f.	paloare
qaselnita, s. f.	epilepsie
qavane, s. f. pi.	orbite
qafaiala, s. f.	dispnee de efort
qafaire, s. f.	dispnee de efort
qaiiala, s. f.	boala de qat, disfonie
qaica, s. f.	v. motroaca
qaici, s. f. pi.	1) amigdalita; 2) angina difterica
galma, s. f.	amigdalita
(a se) qamfa, vb.	a (se) umfla
qangavire, s. f.	balbaiala
qat stramb	torticolis
qatlej, s. n.	laringe
qatuire, s. f.	strangulare
qheb, s. n.	1) cifoza, scolioza, lordoza; 2) rahitism
qhib, s. n.	v. qheb
qhindura, s. f.	qanqlion
qhior, s. m.	durere prin cap, prin masele
qhiorait, s. n.	borborism
qigiochi, s. n.	v. deochi
qiunghi, s. n.	junghi
qogoasa, s. f.	glob ocular
(a) govi, vb.	a nu manca din cauza bolii

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULAR!

goveta, s. f.	post
gravela, s. f.	litiaza
greabanul gatului	ceafa
greata, s. f.	indigestie
greutate la ranza	indigestie
greutate la stomac	indigestie
grumaz, s. n.	gat
gurar, s. m.	afte bucale
gusarnita, s. f.	1) trismus; 2) parotidita epidemica
gusa, s.f.	hipertrofia glandei tiroide
gutter, s. m.	1) esofag, lueta; 2) angina difterica, crup; 3) laringita striduloasa
gutunar, s. n.	catar (oculonazal)
guturai, s. n.	catar (oculonazal)
ti !	
haboala, s. f.	epilepsie
hap,s. n.	pastila, caseta
harca, s. f.	craniu uman
(a) harcai, vb.	a respira cu greutate
hectica, s. f.	tuberculoza
heptica, s. f.	tuberculoza
hibas, adj.	bolnav
hodolan, s. m.	os mare
holt, s. n.	cadavru
(a) horai, vb.	a sforai
horait, s. n.	sforait
(a) horcai, vb.	a respira cu greutate
huiala capului	probabil, o manifestare a hipertensiunii arteriale
huiala, s. f.	acufene
I !	
icnire, s. f.	1) zgomot scurt; 2) geamat; 3) sughit
iele, s. f. pi.	congestie cerebrala, paralizie
iesire afara cu sange	dizenterie
inima rea	dizenterie
ir, s. n.	pomada . ' ,
istericale, s. f. pi.	isterie
izbitura, s. f.	boala de inima care Tncepe cu tremuraturi
izbuonire, s. f.	eruptie
izdat, s. n.	colici intestinale
A • !	
mibataciune (din slabire), s. f.	paralizie, pareza
Tmparatu?, s. m.	lueta
Inadu?eala, s. f.	1) dispnee; 2) astm; 3) emfizem pulmonar

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

Tncheietura, s. f.	articulatie
Tnrcuci?at, adj., s. m. si f.	cu strabism
Tncuiera, s. f.	constipatie
Tncuiei la ud	anurie
Tncuietura, s. f.	constipatie
Tncurcatura de mate	ocluzie intestinala
Tnecaciune Tn piept	dispnee, astm, emfizem pulmonar
Tnghitire, s. f.	deglutitie
Tnghititoare, s. f.	laringe, parte a gatului unde se afla laringele
Tnnaduseala, s. f.	astm, emfizem, dispnee, transpiratie
(a) Tnnadusi, vb.	a transpira
Tnnecaciune, s. f.	astm, emfizem, dispnee
Tnnodare de mate	ocluzie intestinala
Tntalnitura, s. f.	congestie cerebrala, ameteala
Tntampinat, s. n.	reumatism articular acut
Tntampinatura, s. f.	reumatism articular acut
intoarcere, s. f.	recadere
Tntruiete, s. f.	reumatism
(a) Tntepa, vb.	senzatie dureroasa punctiforma
Tntepenire de Tncheietura	anchiloză
Intremare, s. f.	convalescenta
Tntunchinatura, s. f.	reumatism articular acut
1. - •	
jag,s.n.	pirozis
jaqarie,s. f.	v. jaqareala
jaqareala, s. f.	pirozis
jequiala, s. f.	v. jaqareala
jig, s. n.	v. jag
jigaraie, s. f.	v. jaqareala
jighireala, s. f.	v. jaqareala
jiquiala, s. f.	v. jaqareala
ieraqai, s. n.	v. jaqareala
jolna, s. f.	tumefactie ganglionara la nivelul gatului, scrofuloza
jolne, s. f. pi.	amigdalita
(a)jugula, vb.	a strange de gat
iulitura, s. f.	excoriatie, rana usoara
junghi, s. n.	1) nevralgie toracica; 2) pneumonie; 3) pleurezie
junghiTn piept	durere lancinanta cu localizare toracica
junghietura, s. f.	1) nevralgie toracica; 2) articulatia coloanei vertebrale cu baza craniului
jupuiala, s. f.	pelagra
jupuitura, s. f.	excoriatie, rana usoara
IL'	
laba ga?tii, s. f.	riduri Tn unghiul extern al ochiului
lamoste, s. f.	dizenterie la copil, diaree
langoare, s. f.	1) slabiciune, moliciune; 2) boala
leac,s.n.	medicament

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

legat, adj.	impotent
legatura, s. f.	bandaj
lelita, s. f., lelitele, s. f. pi.	paludism
lepadatura, s. f.	avort
leprica, s. f.	pelagrS
le\$, s. n.	cadavru
le?in, s. n.	lipotimie, sincopa
lighean, s. n.	bazin
lihneala, s. f.	1) slabiciune (din cauza foamei); 2) inanitie
(a)lihni, vb.	a avea o senzatie de slabiciune (din cauza foamei); a i se lihni cuiva = a-i veni rau . cuiva (de foame, de oboseala etc.)
limbrici, s. m. pi.	oxiuri
(a) linchi, vb.	a manca fara apetit
lingoare, s. f.	1) febra tifoida; 2) tifos exantematic
lingurea, s. f.	apendice xifoid, epigastru
lingurica, s. f. iv	epigastru
lipemanie, s. f.	melancolie
lipitura, s. f.	isterie
lisi, s. n.	impetigo
lovirea de Rusalii	epilepsie
lovitura, s. f.	contuzie
lovitura de izdat	colici intestinale, crampe
lovitura din iele	1) apoplexie; 2) hemiplegie
luare de grai	afazie
luare de maini, picioare	paralizie
luat din vant	nevralgie
luatui din sfinte	paralizie
lud,s.m.	nebun
lungoare, s. f.	v. lingoare
lumea ochilor	pupila
lumina ochiului	pupila
lumina, s. f.	pupila
M	
Maica catea	pesta
Maica calatoarea	pesta
matrici, s. f. pi.	1) diaree, 2) varice; 3) colici intestinale, mai ales la copii
mate, s. n. pi.	intestine
mai, s. n.	ficat
malahie, s. f.	masturbatie, onanism
manca, s. f.	doica
matca, s. f.	uter
matka, s. f.	prolaps vaginal
matrun, s. m.	colici intestinale
maqareata, s. f.	tuse convulsiva
malced, s. m.	pojar
malic, s. n.	nume generic pentru boll venerice
marcavita, s. f.	v. malcavita . .
margaritarel, s. n.	stomatitS la copii
marina din fire	menstruatie dureroasa
marul lui Adam	cartilaj tiroid
maruntaie, s. n. pi.	intestine

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

matreata, s. f.	pitiriază
matrice, s. f.	1) colici intestinale; 2) dureri reumatice; 3) varice; 4) eclampsie
matu?ile, s. f. pi.	paludism
malcavita, s. f.	reumatism articular •
mancarime, s. f.	prurit
mancarime la inima	diaree
mancatura, s. f.	sifilis
mance-1 coca	diaree
meditina, s. f. .	medicament
melcii ochilor	orbite
mestecare, s. f.	masticatie
miasma, s. f.	1) emanatie rau mirositoare; 2) boala contagioasă
miata, s. f.	febra tifoidă
miata, s. f.	febra
miligo, s. m., miligoci, s. m. pi.	urcior la ochi
minegoci, s. m.	chalazion
mirosul gurii	halena
mistuire, s. f.	digestie
mistuire grea	dispepsie
misei, s. m. pi.	infirmi
misulie, s. f.	sifilis
mitra, s. f.	uter
moalele capului	fontanela la copii
moartea calului	tampla
mocaneala, s. f.	umflatura
modaica, s. f.	1) ganglion inflamă; 2) chist sebaceu
modald, s. f. pi.	amigdalită
moiste, s. f.	tampla
(a) molai, vb.	a mesteca
moleseala, s. f.	senzație de lipsă de energie (fizică sau/si psihică), apatie
molet, s. m. pi.	diaree la copiii mici
molima, s. f.	boala contagioasă, epidemic, epizootic
molipsitor, adj.	contagios
momita, s. f.	ganglion
mont, s. n.	1) <i>haSux valgus</i> ; 2] (la gat) marul lui Adam; 3) parte a unui membru după amputare
morb, s. n.	boala
motroaca, s. f.	adenopatie mare (frecvent laterocervicală)
muceda la dinti	parodontoza, carie dentară
muma padurii	insomnie
muste zburatoare	fosfene
N	
natima, s. f. .	rana mare care nu se vindecă
nabadaie, s. f.	criza epileptică
nabu?ala, s. f.	v. năduseala
naduf, s. n.	astm, emfizem pulmonar, dispnee
naduh, s. n.	v.naduf
nadu?eala, s. f.	sudoare, transpirație abundentă, astm bronșic sau cardiac, emfizem pulmonar
(a) nadusi, vb.	a transpira
nagluga, s. f.	astm, emfizem pulmonar, dispnee
najit, s. n.	1) guturai; 2) otita medie; 3) gingivită; 4) nevralgie de trigemen; 5) cefalee; 6) catar nazal; 7) dureri de dinti

GLOSAR DE TERHENI MEDICALI POPULARI

nalucire, s. f.	halucinatie (auditiva, vizuala)
nasalie, s. f.	suport de lemn, ca o targa, pe care se aseaza sicriul
nascatoare, s. f.	1) (femeie) care nastete sau a nascut unul sau mai multi copii; 2) vagin
nasilnic, adj.	violent, brutal
nasilnicie, s. f.	violenta, brutalitate, Tncapatanare
nauceala, s. f.	confuzie psihica, stupoare
navarlie, s. f.	convulsii epileptice
nazarire, s. f.	halucinatie (auditiva, vizuala)
nebuneala, s. f.	v. nebunie
nebunie, s. f.	alienatie mentala
nedormire, s. f.	insomnie . .
neg, s. m.	veruca, nev
negel, s. m.	diminutiv pentru neg
neliniste, s. f.	anxietate
neputincios, adj.	impotent
neputinta, s. f.	impotentia
nerodire, s. f.	sterilitate
nisip, s. n.	litiaza (vezicala, veziculara)
<i>P • I</i>	
oase moarte	tuberculoza osoasa
oase moi si strambe la copii	rahitism
oblojeala, s. f. . .	cata plasma
obransteala, s. f.	inflamarea unei rani care se agraveaza si devine mai dureroasa prin expunere la frig
obrinteala, s. f.	v. obranteala
ochi de pisica	clavus (partea centrala)
ochiu (al) orb	tampla
ochiu (al) mort	tampla
(a) odrasli, vb.	a se naste, a creste
oftica, s. f.	1) tuberculoza; 2) bronșita cronică
oftica Tn qat	laringita tuberculoasa
ofticos, adj.	1) tuberculos; 2) slab, fara putere, anemic
ogarijit, adj.	slab, fara putere ' . . .
ojig, s. n.	pirozis . ' .
(a, a se) oligui, vb.	(a, a-si) scranti mana, piciorul
olog, adj., s. m. sau f.	1) fara un picior sau fara ambele; 2) paraplegic
oloqeala, s. f.	paralizie
omulet, s. m.	lueta
omusor, s. m.	lueta
opaceala, s. f.	confuzie psihica, stupoare
opareala, s. f.	1) arsura de gradul I - III (cu apa fierbinte); 2) eritem fesier sau pe pliurile inghinale, la copii
oparituri, s. f. pi.	eritem fesier :
oprirea udului	retentie urinara, oligurie
orbalt, s. n.	1) erizipe!; 2) durere de cap, urechi, picioare; 3) glaucom; 4) trahom; 5) planta erbacee toxica
(a se) orbaiti, vb.	a se Imbolnavi de orbalt (v.)
orbaltit, adj.	bolnav de orbalt (v.)
orbire, s. f.	cecitate
orbul gainilor	hemeralopie
osfica, s. f.	tuberculoza pulmonara
osteneala, s. f.	oboseala

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

osu (al) mort	tampla
osul crucii	sacrum
osulnoadei	coccix
osul pieptului	stern
otravire, s. f.	intoxicatie
ousor, s. n.	maleola
ousorul genunchiului	rotula
"?,"
pandalie, s. f.	criza nervoasa, furie, capriciu
panglica, s. f.	ten ie
par, s. n.	abces dureros (Tn special la degetele de la mana)
pata la plamani	tubercutoza pulmonara
patima copiilor	epilepsie
patima rea	tremuratura (Parkinson ?)
paducei, s. m. pi.	bataturi, dureri si prurit plantar
paducele, s. n. pi.	mancarime puternica pe talpi si Tntre degetele picioarelor, cu Tngrosarea locala a pielii
paduchi, s. m. pi.	fitiriazis
palitura, s. f.	contuzie
pareala, s. f.	eritem al fetei
par la deget	panaritiu
pantecare, s. f.	v. pantecaraie
pantece, s. n.	abdomen
pantecaraie, s. f.	1) diaree, sindrom dispeptic; 2) dizenterie
pantecaraie cu sange	diaree sanguinolenta
pantecarie, s. f.	v. pantecaraie
panticaraie, s. f.	v. pantecaraie
parleala, s. f.	pelagra
part, s. n.	gaze care se elimina cu zgomot prin orificiul anal
partuica, s. f.	diaree
pecingine, s. f.	1) impetigo; 2) tricofitie; 3) eczema
pecingine rea	pelagra
(a se) pedepsi, vb. refl.	a se chinui
pedepsie, s. f.	epilepsie
perdea pe ochi	1) cataracta; 2) leucom; 3) keratite diverse
peri rai	1) entropion; 2) trichiaza
perioada, s. f.	menstruatie
perit, s. m.	sifilis
pete pe obraz	1) cloasma; 2) pityriasis versicolor
piatra la fiere	litiaza vezicala
piatra la basica	litiaza biliara
piatra la rinichi	litiaza renala
piept, s. n.	1) san; 2) torace
pierdere, s. f.	avort
pierdere ro?ie	metroragie
pierit, s. m.	sifilis
pierzanie, s. f.	avort
pietricele, s. f. pi.	calculi
pipernicit, adj.	1) slab, f&ra putere; 2) care s-a oprit din crestere, din dezvoltare
piroteala, s. f.	1) somnolenta; 2) durere tn oase
pistrui, s. m. pi.	efelide
pisatui Tn pat	incontinenta urinara

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

plamada, s. f.	copil, odrasia, progenitura
plamadita, adj.	macerata
plamanie, s. f.	pneumonie
plascare, s. f.	formatiune tumorala de mici dimensiuni situata in regiunea cervicala (la copii)
plecare, s. f.	v. aplecare
plecate, s. f. pi.	v. aplecare
plansori, s. f. pi.	insomnie
planta, s. f.	tampla
pleasma, s. f.	iritatie a mucoaselor linguala si palatina, Tndeosebi la copii
plesne, s. f. pi.	stomatita aftoasa, afte bucale
ptesnitura, s. f.	fisura
plesnita, s. f.	v. plesnita
plescavita, s. f.	1) denumire a unor boli de piele care se manifesta prin leziuni ulcerate sau supurate; 2) eruptie (Tn dermatoze sau Tn unele boli infectioase)
plescaita, s. f.	v. plescavita
plesnita, s. f.	stomatita
plesuvie, s. f.	alopecie, calvitie
pleznitura, s. f.	fisura
poala alba	leucoree
poceala, s. f.	1) boala care, dupa credintele populare, ar fi provocata de duhuri rele; 2) uratenie fizica; 3) epilepsie
poceala din iele	v. pocitura
podt, adj.	cu diformitati fizice, diform, desfigurat
pocitura, s. f.	1) congestie cerebrala; 2) paralizie faciala; 3) epilepsie
pocitura de ele	v. poceala
podagra, s. f.	guta
pogana, s. f.	afta bucala
pohoiele, s. f.	cataracta
pojar, s. n.	rujeola
pojarel, s. n.	rubeola
ponds, adj.	care prezinta strabism
post, s. n.	abstinenta
potasca, s. f.	targa
potca, s. f.	1) persoana slab dezvoltata fizic; 2) vrajba, cearta . ^
prapor, s. m.	peritoneu • T
prapor aprins	peritonita
prapur, s. m.	v. prapor
preiti, s. n.	durere 'in maini sau picioare la Tncheieturi, scrantitura
pripit, s. n.	antrax
prsnita, s. f.	compresa
prtituri, s. f. pi.	contuzii
puchina, s. f.	secretie oculara care se depoziteaza Tn unghiul intern sau/si extern al ochilor
pumn, s. m.	carp
punoaie, s. n. pi.	furuncul, furunculoza
purcica, s. f.	1) trismus; 2) parotidita epidemica
pusche, s. f.	afta bucala
putoare, s. f.	mefitism, odorat
puturos, adj., s. m. si f.	1) miros fetid; 2) lene?
R	„i”
rac, s. m.	1) cancer; 2) erizipel; 3) astm
rana tranjilor	pelagra

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

rana, s. f.	1) plaga; 2) durere morala
ranula, s. f.	chist salivar
rapan, s. n.	boala de piele asemanatoare cu scabia de care sufera copiii, cainii si porcii, uneori si adulti
rapor, s. m.	afectiune dermica, Tn relatie, de obicei, cu febra
rast, s. n.	1) inflamatie a splinei; 2) ca [^] exie
raceala, s. f.	viroza respiratorie
raceala la rarunchi	1) nefrita; 2) lumbago
raguseala, s. f.	1) alterare a vocii Tn laringita; 2) laringita
rai, s. m. pi.	boala de stomac ^{it}
rapanas, s. n.	scabie
rapanos, adj., s.m. sau f.	1) care are rapan (v.); 2) murdar
rapciuga, s. f.	morva
rasfug, s. m.	1) antrax; 2) boala contagioasa a oilor si a caprelor, manifestata prin agalactie
rasturnarea ranzei	indigestie, dispepsie
rasug, s. m.	v. rasfug
rasuri, s. f. pi.	contractii false la nastere
rau, s. n.	boala, durere
raul eel mare	epilepsie
raul copiilor	epilepsie
randuri rosii	menstruatie, metroragie
ranza, s. f.	1) stomac; 2) nume dat unor boll gastrice: dispepsie, ptoza gastrica
rapciuga, s. f.	morva
rarunchi, s. m.	rinichi
rasuflatoare, s. f.	laringe
rasuflare, s. f.	respiratie
ratutit, adj., s. m. sif.	nebun
ragaiala, s. f.	eructatie
raie, s. f.	scabie
regula, s. f.	menstra
reuma, s. f.	reumatism
rofii, s. f. pi.	bubulite aparute la copii imediat dupa nastere, pe cap si pe fata, impetigo, eczema, eroziuni cutanate
rohii, s. f. pi.	v. rofii
romantism, s. n. ,	reumatism articular Tnsotit sau nu de mialgii
ront, s. n.	cartilaj
rosaturi, s. f. pi.	rani superficiale produse prin eroziune
ro?ata, s. f.	1) pelagra; 2) erizipel
ruia, s. f.	poiar
rumeqare, s. f.	mericism
ruptoare, s. f.	lumbago
ruptura de os	fractura
ruptura din vis	blenoragie
S	
sa?iu, adj.	care sufera de strabism
sagetatura, s. f.	1) apoplexie; 2) nevralgie; 3) hemiplegie
sapunel, s. n.	supozitor
sangele sorocului	menstruatie
scafarlie, s. f.	craniu, extremitate cefalica
scalambait, adj.	cu deformatii osoase (membrere, rahisul)
(a) scapara, vb.	a fi foarte nervos

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

scarpineala, s. f.	scabie, raie
scarba, s. f.	greața
scarna, s. f.	materii fecale
schilavie, s. f.	hernie
schimonosit, adj.	cu deformatii fizice
schiros, s. n.	cancer
scintire, s. f., scintitura	luxatie
scopire, s. f.	castrare
scovarii, s. f. pi.	orbite
scranteala, s. f.	nebulie, dezechilibru mental, ticneala
scrantitura, s. f.	luxatie
scrintire, s. f.	luxatie
scrofula, s. f. pi.	adenopatie
scrofuri, s. n. pi.	scrofuloza
(a) scuipa sange	hemoptizie
scuipat, s. m.	sputa, saliva, expectoratie
sculament, s. n.	blenoragie, gonoree
scurgere, s. f.	blenoragie, gonoree
scurgere alba	leucoree, infectie cu <i>Trichomonas</i> sau <i>Candida</i>
scurgeri din urechi	otoree
scurta, s. f.	adenita, hidrosadenita
scurt de vedere	miop
(a)seca, vb.	durere, emotie vie
serpengea, s. n.	antrax
sfanta de boala	diaree sanquinolenta, dizenterie
sfarc de tata	mamelon
sfarseala, s. f.	senzatie de lipsa de energie (fizica sau/si psihica), apatie
sfarsenie, s. f. •	v. sfarseala
(a) sfasia, vb.	a Tndurera, a chinui pe cineva (fig.)
sfoiaq, s. n.	mușegai
sfreant, s. n.	sifilis
sfrente, s. f. pi.	v. sfrentie
sfrentie, s. f.	sifilis
sfrijit, adj.	fara putere
sighiuala, s. f.	epilepsie
slabanogie, s. f. .	paralizie
slabiciune, s. f.	durere de picioare
slabie, s. f.	anemie
sleire nervoasa	neurastenie •
sleit, adj.	fara putere
slutenie, s. f.	diformitate
smintit, adj., s. m. si f.	nebun
smochinit, adj.	cu riduri, Tncretit ca o smochina
scare sec	insolatie
socote, s. f. pi.	atrepsie, tulburare grava de nutritie la sugari
somnisor, s. m.	mac
soroc, s. n.	1) menstra; 2) deces
spaima, s. f.	anxietate
spanchiu, adj.	care sufera de strabism
spata, s. f.	omoplat, scapula
speietura, s. f. . .	v. sperietura
speriat, adj.	care sufera de sperietura (v.)
sperietura, s. f.	tulburari psihice, mai ales la copii, considerate a fi Tn relatie cu o emotie puternica
spoitui, s. n.	scarlatina
spurcat, adj.	1) care sufera de diaree; 2) dermatoza, tricofitie, impetigo, antrax

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

spuzeala, s. f.	urticarie, herpes, erupție veziculoasă tegumentară
stat, s. n.	statura
sterp, adj.	steril
stomac stricat	diaree
strans, adj.	constipat
stransi, s. m. pi.	pscarizi
stransoare, s. f.	colici intestinale la copii, tetanos
strelci, s. f. pi.	pirozis
striga, s. f.	diaree la copiii mici
strigoniu, s. m.	cefalee, dureri în regiunea capului
stropsala, s. f.	epilepsie
stropseala, s. f.	v. strop\$ala
stropsitura, s. f.	v. strop?ala
strudenita, s. f.	v. strudnita
strudnita, s. f.	gingivita, stomatita, scorbut
strungareata, s. f.	diastema incisivilor centrali
studenita, s. f.	v. strudnita
subtioara, s. f.	axila
sucitura, s. f.	entorsa
sufclare, s. f.	respirație
sufleti, s. m. pi.	dispnee
sugel, s. m.	panaritiu
sughit, s. n.	singultus
sugiu, s. n.	panaritiu
suguiuc, s. n.	v. sugiu
sugui, s. m.	v. sugiu
sui, s. m.	1) dispnee, tuse seacă; 2) astm; 3) cancer; 4) scrofuloză; 5) sifilis; 6) hemoroizi
suiduit, s. m.	plaga vindecată
sulac, s. m.	preput
sulgiu, s. m.	panaritiu
surdumaci, s. m. pi.	colici abdominale
surdumasi, s. m. pi.	1) diaree la copiii mici; 2) insolatie; 3) colici intestinale
surpare, s. f.	hernie
surpatura, s. f.	v. surpare
surzenie, s. f.	surditate
suspin, s. n.	astm
S	
sancan, s. n.	sifilis în fază terciară
sancar, s. n.	v. sancan
sarlah, s. n.	scarlatina
sasiu, adj.	v. sasiu
sezut, s. n.	anus
sira spinarii	coloana vertebrală, rahis
soimanit, s. n.	luarea mâinilor și feței, strambarea feței prin intervenția soimanelor (ielelor) J
sont, soanta, adj.	schiop, cu un membru superior sau inferior amputat ¹
(a) sontacai, vb.	a schiopata, a merge cu dificultate
soparlaita, s. f.	angina diferită, guturai
soricioaica, s. f.	arsenic
sorod, adj.	cu membrele inferioare amputate, schilod
spanchiu, adj.	care suferă de strabism
9tirb, adj.	fără unul sau mai mulți dinți

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

suharie, s. f.	viroza respiratorie, coriza
sui, adj.	ticnit, zanatec
suiu, s. n.	emfizem pulmonar, astm, dispnee
sumenit, adj.	beat(usor)
1	
talan, s. m.	antrax
taetura, s. f.	v. taietura
taiere Tmprejur	circumcizie
taietura, s. f. . -	plaga taiata, junghi
tatarca, s. f.	cancer
tampeala, s. f.	hebetudine
tampinatura, s. f.	reumatism articular acut
tampla, s. f.	os temporal, regiune temporala
tarpie, s. f.	umflare a abdomenului
teaca, s.f.	vagin
teafar, adj.	care este sanatos, inclusiv sub aspect psihic
ticva, s. f.	v. tigva
tidva, s. f.	v. tigva
tifos, s. n.	febra tifoida
tigva, s. f.	craniu uman
tiuga, s. f.	v. tigva
tivga, s. f.	v. tigva
toropeala, s. f.	senzatie de lipsa de energie (fizica sau/?i psihica), apatie
traqar, s. m.	adenita
traqan, s. m.	antrax, dalac
(a) trage, vb.	a masa
traji, s. m. pi.	hemoroizi
tranji, s. m. pi.	hemoroizi, trahoma
trantitura, s. f.	clavus
treapad, s. n.	diaree, sindrom dispeptic
treapad cu sange	dizenterie
trecatura, s. f.	gastroenterita
trecere, s. f.	dizenterie
tremurid, s. n.	paludism
trepadare, s. f.	v. treapad
triper, s. n.	blenoragie, gonoree
troahna, s. f.	catar, viroza respiratorie, guturai, gripa
troana, s. f.	v. troahna
trup, s. n.	penis
tulburare, s. f.	confuzie psihica, stupoare
turbare.s.f.	rabie
tuse, s.f.	bronsita
tuse maqareasca	tuse convulsiva
T ¹	
tandara, s. f.	eschila
fast, s. n.	v. teasta
tata catelei	hidrosadenita

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

tata, s. f.	mamela'	^
teapa, s. f.	1) pneumonie; 2) pleurezie; 3) dureri reumatismale	
teasta, s. f.	calota craniana	
test, s. n.	v. teasta	
tinere de minte	memorie	
tintit, adj.	care este alienat mintal	
turloi, s. n.	gamba	
jiv u		
ud, s. n.	urina	
udma, s. f.	adenita, inflamatie a unui ganglion limfatic	
udrea, s. f.	stern	
uima, s. f.	inflamatie a ganglionilor limfatici, hidrosadenita, furuncul, adenita	
ulcior, s. n.	chalazion, orgelet	
umblet, s. n.	mers	
umflatura, s. f.	nodul, tumora, flegmon	
umflarea pantecelui	meteorism abdominal	
urcior, s. n.	orgelet, chalazion	
urdinare, s. f.	diaree	
urdinare cu sange	dizenterie	
urdinare cu sange	diaree sanguinolenta	
urechion, s. n.	parotidita epidemica	
urinare, s. f.	mictiune	
usturime, s. f.	1) pirozis, arsura; 2) urzicatura; 3) miros 'intepator' ¹	
JV		
varsat, s. n.	variola	
varsat Tn cruce	varicela	
varsat de vant	varicela	
(a se) vatama, vb.	a se Tmbolnavi, a se rani	
vatamatura, s. f.	1) hernie; 2) colica abdominala, sindrom dureros abdominal	
vajiituri de (sau tn) urechi	acufene	
vanat, adj.	cianotic	
vanataie, s. f.	echimoza	
vanatare, s. f.	v. vanataie	
vant rau	paralizie, congestie cerebrala	
vant sec	v. vant rau	
vanturi, s. n. pi.	tranzit intestinal pentru gaze	
vanturile cele rele	1) apoplexie; 2) hemiplegie	
vedere, s. f.	pupila	
vedere scurta	miopie ^	
venin, s. n.	bila veziculara	
venin la inima	regurgitatii amare	
viermusori, s. m. pi.	ascarizi	
vifor, s. n.	durere de masele	
vine, s. f. pi.	vene	
vintre, s. f.	1) abdomen, pantec, burta; 2) la pi., viscere, maruntaie; 3) diaree sanguinolenta, dizenterie	

GLOSAR DE TERMENI MEDICALI POPULARI

voame, s. f. pi.	varsaturi
vrajmasa, s. f.	antrax
z	
zahar Tn urina	glicozurie
zapor, s. n.	rujeola
zabala, s. f.	ragada
zabaluta, s. f.	ragada
zacare, s. f. .	boala grea ?i Tndelungata
zacaseala, s. f.	1) boala; 2) inertie, nepasare
(a)zacea, vb.	a fi bolnav
zacere, s.f.	v. zacare
zacu?, adj.	care zace bolnav la pat
zacuta de varsat	cu cicatrice dupa varicela
zaiezeala, s. f.	v. zaiezitura
(a) zaiezi, vb.	a zacea, a slabi
zaiezit, adj.	slab, fara vlaga
zaiezitura, s. f.	astenie, mole?eala
zapreala, s. f.	oliquurie, anurie
zapaceala, s. f.	confuzie psihica, stufoare
zargenie, s. f.	v. zargheala
zargheala, s. f.	nebulie, ticneala, sminteala
zbranchiu, adj.	care sufera de strabism
zban, s. n.	ventuza
zburator, s. m.	tulburare psihica, isterie
zdrobitura, s. f.	rana, plaga contuza
zgaiba, s. f.	1) plaga cu crusta; 2) boala de ochi; 3) furuncul
zgaiba duice	eczema
zganca.s.f.	crusta care se formeaza la nivelul unei plagi
zgau, s. n.	uter
zgarci, s. n.	cartilaj
zgarciul urechii	pavilionul urechii
zgarietura, s. f.	excoriatie
zgrabernita, s. f.	furuncul mic
zgrabunte, s. f. pi.	acnee
zla, s. f.	boala uscata, seaca

ABARTICULAR, adj. / abarticulaire, adj. / abarticular. [Lot. *ab = de. ia, articularius = articular*] Care este situat în vecinătatea unei articulații, fără a avea o legătură structurală sau funcțională cu aceasta.

ABATERE STANDARD / ^cart-type / standard deviation. Sin.: deviație standard (v.).

ABAZIE, s. f. / abasie, s. f. / abasia. [Qr. *a - priv.; basis = mers.*] Imposibilitate de a merge normal din cauza tulburării coordonării mișcărilor, fără modificarea forței musculare, nici a sensibilității. Se asociază, în general, cu **astazia*.

ABCEDAT, adj. / abcede, -e, adj. / abscessed. [Lat. *ab = inde.pSrta.t de., cedere = a trece, a. se. duce.*] Care s-a transformat într-un **abces*. Ex.: tumoră a.

ABCES, s. n. / abces, s. m. / abscess. [Lot. *abscessus, de ia ah = mde.parta.t de., cedere = a trece, a. se. duct.*] Colectie de puroi conținută într-o cavitate neoformală, rezultând în principal din necroza unei zone tisulare, consecutivă **inflamatiei*. Tipuri:

1) *A. alveolar*, situat într-o alveolă dentară. 2) *A. artrifluent* - a. rece de origine tuberculoasă, cu punct de plecare osteoarticular. 3) *A. Brodie*, v. boala Brodie. 4) *A. cald* - care este însoțit de semne inflamatorii: căldură locală, înroșire-congestie, durere. 5) *A. cerebelos* și *cerebral* - situate la nivelul cerebelului și, respectiv, creierului. 6) *A. limfatic* - consecutiv unei inflamații a unui ganglion limfatic. 7) *A. mamar* - care complică o infecție a glandei mamare. 8) *A. rece* - colectie purulentă. Bra semne acute, care se formează lent și insidios într-o infecție cronică, mai ales în cursul unei tuberculoze osteoarticulare sau ganglionare. 9) *A. septicemic* - de origine hemato-genă, complicând o **septicemie*. 10) *A. steni* - al cărui conținut, după **cultura*, nu duce la constatarea prezentei micro-organismelor. 11) *A. traumatic* - provocat de un traumatism.

ABDOMEN, s. n. / abdomen, s. m. / abdomen. NA: abdomen. [Lot. *abdomen, -inis: posifiil tie. la abdere = a ascunde, a. tQinul fi omen, -minis = pre-vestire. (pentru ca. se. considera ctf eJ(lime.nui visce-relor animald'or sacrificate. pe-rmitea prezicerea viitorulu.i)*] Regiune inferioară a trunchiului, separată de **torace* prin diafragm și limitată inferior de **bazin* prin planșei pelvine. Cavitatea abdominală este delimitată de o serie de elemente ale scheletului: posterior - rahisul, de la a 12-a vertebră dorsală la a 5-a lombară; superior - partea inferioară a cavității toracice; inferior - bazinul osos. Aceste elemente scheletice servesc ca suport unui puternic unghi musculoaponevrotic constituit de fiecare parte, lateral drept și stâng, din cei trei mușchi largi ai abdomenului (marele oblic, micul oblic și

HIPOCRATE (HIPPOKRATES) DIN COS (460 -circa 377 i. Hr.), cel mai mare medic al antichității, considerat *^parintele medicine^*. Meritul principal al lui Hipocrate constă în îndepărtarea din medicină a magiei și a superstițiilor. Dacă majoritatea predecesorilor săi pomeau de la teorie la experiență, Hipocrate susține, pentru prima oară, principiul fundamental al observației raționale, considerând că bolile au cauze specifice, iar tratamentele trebuie să corecteze circumstanțele apariției acestora. El a defmit pentru totdeauna medicina ca o *arti iji o \$tiin;a*, ambele componente ale medicinei fiind în esență lor umane, deoarece „*nu există iubire pentru medicina jdrd iubire pentru oament^*”. Hipocrate practica o examinare a pacienților de o remarcabilă precizie și varietate, iar remediile pe care le recomanda erau de origine naturală, uneori inoperante, dar niciodată periculoase. Doctrina hipocratică este cuprinsă în *Corpus hippocraticum*. colecție de scrieri variate ca stil (foarte probabil redactate și de elevii ai maestrului). Datelor medicale le sunt asociate aforismele și perenul *Jurmdnt hipocratic*.

transversal) și anterior din cei doi mușchi drepti ai abdomenului. Partea superioară a cavității abdominale se întinde în întregul costii toracice, formând lojile subfrenice dreapta și stânga, care corespund feței inferioare a fiecăreia din cupolele diafragmului. Ele conțin organele cu topografie toraco-abdominală: ficat, stomac, splină. **Peritoneul abdominal*, cu cele două foite, parietală și viscerală, delimitează cavitatea peritoneală, ale cărei limite se confundă cu cele ale cavității abdominale. Tubul digestiv abdominal, învelit de peritoneu visceral, ocupă cea mai mare parte a a. Posterior organelor peritoneale se găsesc spațiul și organele retroperitoneale. Diviziunile topografice vechi, clasice, conservate în limbajul clinic, proiectează pe pereții anterior (pereții explorării manuale a abdomenului) noua regiuni delimitate cu ajutorul a două linii orizontale: superioară, care trece prin arcurile costale, și inferioară, prin crestele iliace, și de două linii verticale, care urea din mijlocul ligamentului inghinal. Regiunile astfel delimitate sunt: în etajul abdominal superior - hipocondrul drept, epigastrul și hipocondrul stâng;

în etajul abdominal mijlociu - flancul drept (regiunea lombară dreaptă), mezogastrul (regiunea ombilicală) și flancul stâng (regiunea lombară stângă); în etajul abdominal inferior - regiunea inghinală dreaptă, regiunea pubiană (sau hipogastrul) și regiunea inghinală stângă.

ABDOMEN ACUT / abdomen aigu / acute abdomen. Stare patologică de regulă cu debut brusc, dominată de durerea abdominală cu semne obiective la palpare (**aparare musculară* sau *'contractura abdominală*), alterare (variabilă) a stării generale determinată de inflamație, perforație, obstrucție, infarctizarea sau ruptura organelor intraabdominale. Cauze: colecistită acută, apendicită acută, ulcer peptic perforat, hernie strangulată, tromboza a arterei mezenterice superioare, ruptura splenică etc. În prezent se apreciază ca denumirea de a. a. confine o conotație înșelătoare și uneori eronată. Cele mai evidente a. a. pot să nu necesite intervenție chirurgicală și, dimpotrivă, dureri abdominale ușoare pot vesti apariția unei urgențe. Sin.: abdomen chirurgical. V. și durere abdominală.

ABDOMEN DE BATRACIAN / ventre de batracien / frog belly. Aspect particular al a. bolnavilor cu **ascită* veche. Se caracterizează prin lărgirea partilor laterale ale a., care devine asemanător ca forma cu a. broastei.

ABDOMEN CHIRURGICAL / abdomen chirurgical / surgical abdomen. Sin.: abdomen acut (v.).

ABDOMEN ÎN CORABIE / ventre en bateau / scaphoid abdomen. Aspect particular al a., a cărui parte centrală este excavată, formând o depresiune delimitată de ultimele coaste

ABDOMEN IN DESAGA

si de oasele iliace. Se observa In numeroase boli, Indeosebi In holera, meningita tuberculoasa, *colica saturnina si in stari de *emadere.

ABDOMEN IN DESAGA / ventre en besace / pendulous abdomen. Deformarea a. la obezii 'in varsta sau la multipare la sfarsitul sarcinii. A., In loc sa proemine, atarna peste sim-fiza pubiana si, uneori, peste coapse.

ABDOMEN DE LEMN / ventre de bois / wooden belly. Forma majora de *contractura abdominala, care la palpare prezinta o duritate asemanatoare cu duritatea lemnului. Este caracteristic *peritonitei acute.

ABDOMINOCENTEZA, s. f. / abdominocentese, s. f. / abdominocentesis. [V. etimologia te.riv.nulw *abdomen*; gr. *ken-tesis* = *wtepaturd*.] Punctie abdominala, efectuata de obicei In scopul evacuarii unei colectii lichidiene. Sin.: paracenteza abdominala, punctie abdominala. V. si paracenteza.

ABDOMINOSCOPIE, s. f. / abdominoscopie s. f. / abdominoscopy. [V. etimologia *tennenuiui abdomen*; gr. *skopia* = *e^aminwe.*, de, ia *skopein* = o Video, a e^amina.] Exami-narea cavitatii abdominale cu ajutorul unui endoscop. V. si laparoscopie.

ABDUCTOR, adj., s. m. / abducteur, adj., s. m. / abductor. [Lat. *ab* = *wdepartat de*; *ducere* = a *duct*, a. *purta*.] (Muschi) care serveste la *abductie.

ABDUCTIE, s. f. / abduction, s. f. / abduction. [Lot. *abduc-tm*, -*onis*, de (a *ah* = *wdeprdat de.*, *dur.lio*, -*onis* - *ducere* *ft ducere* = a *duce*, a *purta*.] 1) Termen folosit pentru a defi-ni o miscare care indeparteaza un membru sau un segment de membru de planul sagital, median. 2) Atitudine rezultata din aceasta miscare.

ABERANT, adj. / aberrant, -e, adj. / aberrant. [Lot. *aberrare* = a se *rdtafi*, a se. *abate.*, de, la *ah* = *inde.pa.rtat de.*, *errare* = a *devia*.] Care se abate de la normal prin aspect, structura sau localizare. Termenul se utilizeaza Indeosebi cu referire la traiectele anormale ale vaselor sanguine si ale nervilor.

ABERATIE, s. f. / aberration, s. f. / aberration. [Lat. *aber-ratio*, -*onis*, de ia *oh* = *indeprdat de*, *en-are* = a *devia*] Abatere, deviere de la normal, anomalie. Termenul este uti-lizat Indeosebi cu referire la defectul de *stigmatism al unui sistem optic, care antreneaza o deformare sau o lipsa de clari-tate a imaginii.

ABERATIE CROMOZOMIALA / aberration chromosomique / chromosome aberration. Orice anomalie cromozomiala, fie numerica (*aneuploidie, *monosomie, *poliploidie, tetraploidie, trisomie), fie structurala, cu modificare cantitativa (aneuzomie, deletie, trisomie partiala) sau fara modificare cantitativa (fuziune centrica, translocatie echilibrata, inversiune). A. c. poate fi congenitala sau dobandita. Sin.: anomalie cromozomiala.

ABETALIPOPROTEINEMIE, s. f. / abetalipoproteinemie, s. f. / abetalipoprotein(a)emia. [Qr. a - *priv.*; ft - a. *doua* *iiterd* a *aifdhetuiui grec*; gr. *lipos* "=*grasime*; *prolos* "=*primut*, -*ina*: *haima*, -*atos* = *sdnge*.] Sindrom ereditar caracterizat prin scaderea betalipoproteinelor In sange, *acantocitoza, hipooolesterolemie, neuropatie, *retinita pigmentara atipica si *malabsorbtie. Sin.: sindrom Bassen-Kornzweig.

ABIogeneza, s. f. / abiogenese, s. f. / abiogenesis. [^r. n - *priv.i bios* = *vi.afa*; *genesis* = *producere*, de [a *geniian* = fl *produce*.] Teorie conform careia viata este originara din materia nevie, anorganica. Punctul culminant al a. a tost teo-ria generatiei spontane (sec. al XVII-lea), dar adepti ai a., cu argumente mai elaborate, exista si In prezent.

ABIOTIC, adj. / abiotique, adj. / abiotic. [Cjr. a - *priv.*; *bios* = *viatd*.] Care se opune vietii. Ex.: factor a., mediu a.

ABIOTROFIE, s. f. / abiotrophie, s. f. / abiotrophy. [Cjr. a - *priv.*, *bios* = *maW trophe* = *hranili nutritie*.] Proces dege-

ABSENTA

nerativ care afecteaza prema.tur structurile histologice, Indeosebi formatiunile nervoase, fara o cauza aparenta. Ex.: a, retinei din *retinita pigmentara.

ABLACTATIE, s. f. / ablactation, s. f. / ablactation [Lat. *ahltictfitio*, -*onis* = *mfarcare.*, de. la *cib* = *wdeprdat de*, *lar-tatio*, -*onis* ^ *aiaptarc.*, de la *liic*, *luctis* = [apte.] 1) Incetarea secretiei de lapte, adica a *lactatiei. 2) Mai rar, *Intarcare.

ABLATIE, s. f. / ablation, s. f. / ablation. [Lat. *uhhitio*, -*onis* = *se.parare.i indepartare*, de [a *aiiffere* = a *indeprda*] Indepartarea chirurgicala din organism a unui organ sau a unei formatiuni patologice.

ABLEPHARIE, s. f. / ablepharie, s. f. / ablepharia. [^r. o - *priv.*; *blepharon* = *pieoapa*.] Absenta partiala sau totala a pleoapelor.

ABLUTOMANIE, s. f. / ablutomanie, s. f. / ablutomania. [Lat. *ahlutio*, -*onis* = *spatare.*, *purificare*, de ia *abliere* = a *curdta prin spaiare* (*ah* = *wdeprdat de*; *lucre*, de ia *lavare* = fl *spdia*.)] Manie constand In spalatu excesiv de violent.

ABO / ABO / ABO. Abrev. utilizata In mod curent pentru grupe sanguine. V. grup sanguin.

ABOCLUZIE, s. f. / abocclusion, s. f. / abocclusion. [Lat. *ah* = *wdeprdat de*; *iat. me.die.vala. or.clusio*, -*onis*, de la *occludere* = a *mctiide*, *fi-claudere* = a *incliide*] Dentitie In care dintii arcadei superioare (maxilar superior) ?i ai arcadei inferioare (mandibula) nu se afla In contact.

ABORTIV, adj. / abortif, -ive, adj. / abortive, abortient, abortifacient. [Lat. *abortivus*, de la *uh* - *priv.*, *oriri* = a se *nafte*.] 1) Care nu este dezvoltat complet. 2) Despre o substanta sau o manevra care provoaca avortul. 3) Cu referire la o forma scurta, cu simptomatologie redusa a unei boli.

ABRAHIE, s. f. / abrachie, s. f. / abrachia. [QT. a - *priv.i iat. brachiwn*, gr. *brakhion*, -*ones* = *brat*] Absenta congeni-tala a bratelor.

ABRAHIOCEFALIE, s. f. / abrachiocephalie, s. f. / abrachiocephalia. [Qr. a - *priv.*; *iat. brar-hium*, gr. *brakhion*, -*onos* = *drat*; *kephcile* = *cap*.] Monstruozitate constand 'in absenta congenitala a bratelor si a capului.

ABRAZIUNE, s. f. / abrasion, s. f. / abrasion. [Lat. *abra-sio*, -*onis* == *radire*, de. ia *uhradere* = a *rade* (*ah* - *priv.*; *radere* = a *rdzui*.)] 1) Separarea sau excizia unor fragmente mid de piele sau de membrane mucoase superficiale prin ra-zuire Sau frecare. 2) Uzura sau tocire a dintilor de cauza fizio-logica (masticatie) sau patologica (defecte structurale dentare sau factori mecanici anormali). 3) In general, uzura unei struc-turi prin frecare.

ABRAZIV, adj., s. n. / abrasif, -ive, adj., s. m. / abrasive. [Lat. *abrasum* de ia *abradere* = a *rode* (*ab* - *priv.*; *radere* = a *rdz.ui*.)] 1) Despre o substanta dura, de regula de origine minerala, utilizata fie pentru netezirea suprafetelor rugoase ale unor piese (de ex., In tehnica dentara), fie pentru producerea unor asperitati pe suprafetele netede. 2) Agent de curatire care se adauga In pastele de dinti. Ex.: carbonat de calciu, fosfati de calciu, silicati etc.

ABREACTIE, s. f. / abreaction, s. f. / abreaction. [Lat. *ah* = de *ia*; fr. *reaction*, din *iat. actio*, -*onis* = *actiune.*, de la *agere* = a *actiona*.] V. catharsis,

ABSENTA, s. f. / absence, s. f. / absence. [Lat. *absentia* = a]se.n^d.] Suspendarea brutala, complete sau partiala, de durata foarte scurta (2 pana la 15 secunde) a functiilor psihice superioare, care Insoteste anumite descarcari epileptice generalizate (*mal epileptic). Se manifesta prin Intreruperea activi-tatii voluntare, a mimicii si obnubilarea constientei, asociata uneori cu ticuri, gesturi involuntare. Este urmata de 'amnezie lacunara. Semnificatia termenului se afla Inca In discutie. In general, se disting: a. *simpIs*, cand pierderea constientei reprezinta

ABSORBANT

singurul semn clinic apredabil, si a. *complexa*, cand exista semne clinice asociate. S-au propus criterii de modificare a *electroencefalogramei pentru a discrimina a. *tipica* de a. *atipica*.

ABSORBANT, adj., s. n. / absorbant, -e, adj., s. m. / absorbent.

[Lot. *absorbentum*, participiul trecut al verbului *absorbere* = a *absorbi*, a *inghiti*, de. [a *ab* = de. *ia*, *sorbere* = a *suge*, a *6e.a.*] 1) Care absoarbe particule, energie, lichide sau vapori. 2) Substanta care are aceasta proprietate. 'In medicina: medicament care absoarbe gaze sau lichide. V. *absorbție*.

ABSORBANTA, s. f. / absorbance, s. m. / absorbance. [Lat. absorbentia, participiul incul a] verbului absorbere = a absorbi, a inghiti, de ia ab = de, (a, sorbere = a suge, a 6e.a.)

Parametru care caracterizeaza *absorbția luminii cu o lungime de unda data de catre o substanta m solutie. De obicei, a. se exprima prin logaritmul cu semn schimbat al transmitantei. A. *specific*s se determina pentru o solutie cu concentratia 1 %, cu o grosime de 1 cm s. i la o lungime de unda determinata.

ABSORBTIE, s. f. / absorption, s. f. / absorption. [Lat. absorptio, -onis, de la absorbere = fli absorbi, a mltifi (ab = de

[a; *sorbere* = a *suge*, a *6ea.*] 1) Actiunea de a absorbi, de a retine o substanta In interiorul altei substante. A. se poate produce In medii foarte variate. 2) In fiziologie: patrunderea unor substante In interiorul organismului, m sange sau m interiorul unor celule. A. se produce Indeosebi la nivelul mu-coasei intestinale. 3) Patrunderea In organism a unui medicament sau a unui toxic. 4) Fenomenul prin care o parte din energia radiatiilor electromagnetice sau corpusculare este disipata Intr-un mediu material. A nu se confunda cu *adsorbție.

ABSORBTIOMETRIE OSOASA / absorbtimetrie osseuse / bone absorptiometry. [Lat. absorptio, -onis, de ia absorbere = a

inghiti (ab = de la; *sorbere* = a *suge*, a *6e.a.*); gr. *metron* = masur; lat. *os, ossis* ^ OS.] Sin.: osteodensitometrie (v.).

ABSTINENTA, a. f. / abstinence, s. f. / abstinence, temperance

(for alcohol), continence (sexual). [Lat. *abstinentia* = *refinere*, *abținere*, (it ia *abstinerere* = a *fine departe* (*abs* = *indepartat*; *teare* = a *fine*.)] Renuntarea partiala sau totala la o serie de deprinderi sau acte fiziologice: 1) A. *alimen-tara* (In particular la alcool). 2) A. *sexuala* etc.

ABULIC, adj., s. m. si f. / aboulique, adj., s. m. et f. / abu-lic.

[Cfr. a - *priv.*; *boule* = *voinfa*.] (Subject) care este afec-tat de *abulie.

ABULIE, s. f. / aboulie, s. f. / abulia. {Cjr. a - *priv.*; *boule* =

voinfa.a.] Diminuarea initiativei sau a vointei.

ABZIMA, s. f. / abzyme, s. f. / abzyme. [9(eiologism foarte recent,

win-pus din ab de. [a *engi. antibody* (anticorp) fi *enzima*] Anticorp capabil sa accelereze o reactie biochimica, aseme-nea unei enzime. In afara anticorpilor catalitici s-au obtinut molecule catalitice hibride, rezultate din combinarea unui anticorp cu o enzima. A. prezinta o specificitate mai mare decat enzi-mele, fiind capabile sa interactioneze selectiv cu anumite con-figuratii ale moleculelor substrat.

AC, s. n. / aiguille, s. f. / needle, acus. [Lat. acus = ac.]

Tija subtire de otel, cu un varf ascutit, de forma si marime variabile, In functie de -utilizare: In chirurgie, In stomatologie, pentru injectii sau pentru punctii. Tipuri de a.: 1) A. *bumerang*, cu varful mobil Intr-un spatiu restrans, pentru sutura In chi-rurgia prostatei si a vezicii. 2) A. *dentare*, de diverse tipuri, pentru tratament la nivelul canalelor dentare. 3) A. *pentru injectie*, utilizat In introducerea solutiilor medicamentoase In tesu-turi, de lungimi si grosimi diferite, cu sectiunea varfului In bi-zou si baza cu un ambou adaptabil la seringă. 4) A. *pentru injectie intradermica*, scurt (6-13 mm) si cu diametrul mic (0,5-0,6 mm). 5) A. *pentru injectie intramusculara*, lung (50-70 mm), cu diametrul de 0,7-1,2 mm si cu varful In bizou lung. 6) A *in*

ACANTOPELVIS

testinal, drept sau curb, cu sectiunea rotunda, prevazut la un capat cu o ureche, utilizat In sutura intestinala. 7) A. *de liga-tura*, rectiliniu sau curbat, cu ureche care poarta materialul de ligatura. 8) A. *de pneumotorax*, de dimensiuni variabile, prevazut cu mandren. 9) A. *pentru punctie lombara*, lung de 70-80 mm, cu diametrul de 0,7-0,8 mm, cu bizou scurt si mandren. 10) A. *pentru punctie sternala*, lung de 45 mm, cu diametrul de 1,80 mm, In bizou intermediar, cu mandren si cursor ce regleaza adandmea ptrunderii acului. 11) A. *pentru punc-tie venoasa*, lung de 30-40 mm, cu diametrul 0,8-1,6 mm, cu bizou scurt. 12) A. *pentru rahianestezie*, v. ac pentru punctie lombara. 13) A. *pentru sutura vasculara*, drept, curb sau semi-curb, foarte subtire, uneori cu resort.

AC RADIOACTIV / aiguille radioactive / radioactive needle.

Sursa liniara de *radiatie gama utilizata In curieterapie, constituita fie dintr-un tub metalic continand pulbere radioactiva (²²⁶Rg^ i37Cs) si ai carui pereti retin radiatiile corpusculare (alfa, beta), fie dintr-un fir (ac) de radioizotop (¹⁹²Ir) care prezinta un Invelis din platina.

ACALAZIE, s. f. / achalasia, s. f. / achalasia. [Cfr. a - *priv.*;

khalasis = re/o^are.] Anomalie de functionare a unui sfincter care consta In relaxarea defectuoasa In momentul contractiei a conductelor supraiacente. Ex.: a. 'cardiei explica dilatatia secundara a esofagului, a. ureterului explica hidronefroza intermitenta. V. si *cardiospasm*.

ACALCULIE, s. f. / acalculie, s. f. / acalcutia. [Lat. a - *priv.*;

calculare = a *socoti*.] Imposibilitatea Intelegerii semnelor Si simbolurilor matematice, ca si a efectuării de calcule scrise sau mentale.

ACAMPSIE, s. f. / acampsie, s. f. / acampsia. [Qr. a - *priv.*,

kamptein = a *mcovoia*.] Imposibilitatea efectuării flexiei la nivelul unui membru, din cauza imobilizării prelungite, a rigidității articulațiilor sau anchilozei acestora.

ACANTHOSIS NIGRICANS / acanthosis nigricans / acan-

thosis nigricans. [Qr. *akantha* = *spin*; -*osis*; [at. *nigricare* = a se *mnegri*] Dermatoza constand In hipertrofie papilara vegetanta si pigmentatie, localizata Indeosebi la nivelul axilelor, gatului si regiunilor genitocrurale; deseori, coexista o dis-trofie a parului si a unghiilor. Boala se asociaza la adult si varstnic, In circa 50% din cazuri, cu un cancer abdominal (Indeosebi gastric). De asemenea, a. n. se asociaza frecvent cu afectiuni endocrine ca *sindromul Gushing, "boala policistica ovariana, 'acromegalia sau chiar cu o obezitate simpla. In forma autoimuna (rara), producerea de anticorpi anti-receptori insuliniici determina o *insulinorezistenta severa.

ACANTOCIT, s. n. / acanthocyte, s. m. / acanthocyte. [Cjr.

akantha = *spin*; *kytos* = *cduld*.] Eritrodt sferic care prezinta la nivelul suprafetei sale deformari ce sugereaza aspectul unor spini.

ACANTOCITOZA, s. f. / acanthocytose, s. f. / acanthocyto-sis.

[C/r. *akantha* = *spin*; *kytos* = *celuid*; -*oza*.] Anemie he-molitica In care sunt prezente 'acantocite circulante.

ACANTOLIZA, s. f. / acantholyse, s. f. / acantholysis. [gr.

akantha = *spin*; *lysis* = *distrugere*, de ia *lyein* = a *distmge*.] Stare particulara a celulelor stratului mucos Malpighi caracterizata prin reducerea numarului de *junctiuni care determina coeziunea celulelor. A. favorizeaza dezvoltarea de leziuni bu-loase.

ACANTOM, s. n. / acanthome, s. m. / acanthoma. [gr. akantha

= *spin*; -*oma*.] Denumire generala a tumorilor cutanate dezvoltate prin multiplicarea stratului Malpighi.

ACANTOPELVIS, s. n. / acanthopelvis, s. m. / acanthopelvis.

[gr. *akantha* = *spin*; [at. *pe]vis* = *6azin*.] Tip de bazin obser-vat In "rahitism, caracterizat prin prezenta de varturi si creste osoase situate la nivelul insertiei tendoanelor, Indeosebi In zonele eminentei ileopectinee si a pubisului.

ACANTOZA

ACANTOZA, s. f. / acanthose, s. f. / acanthosis. [Cjr. *akaa-tha* = spin; **-oza.**] Hiperplazie difuza a stratului spinos al epidermului, leziune histologica tipica pentru vegetatiile veneriene 9i papiloame. Este denumita si hiperacantoza.

ACAPNIE, s. f. / acapnie, s. f. / acapnia. [Cfr. *a - priv.*; **kap-nos** = fum.] Absenta bioxidului de carbon din sange. Termen utilizat uneori, gresit, drept sin. cu "hipocapp."e.

ACARIAN, s. m. / acarien, s. m. / acarid, acaridan. [Cfr. *akaii* = insecta mica.] Nume dat unor paraziti de talie mica apartinand or-dinului Acarienilor. Desemneaza frecvent parazitul raiei *Sarcoptes* sau *Acarus scabiei*. *Thrombidium* si capusele sunt acarieni.

ACARIOT, adj., s. n. / acaryote, adj., s. m. / acaryote. [Cjr. *a - priv.*; **karyon** = sdrmfive, nudeu.] (Celula) care este lip-sita de nucleu. Ex.: eritrocitii maturi la mamifere.

ACARIOZA, s. f. / acariose, s. f. / acariosis [Cfr. *akari* = insecta mica, **-oza.**] Sin.: scabie (v.).

ACATAFAZIE, s. f. / acataphasie, s. f. / acataphasia. [Cfr. *a - priv.*; **kataphasis** = Ciin6aj corect] Imposibilitatea respectarii ordinii corecte a cuvintelor In vorbire, ded a sintaxei, desi ideile subiectului raman logice.

ACATAGRAFIE, s. f. / acatagraphie, s. f. / acatagraphia. [Cfr. *a - priv.*; **kalagraphiein** = a scrie corect.] Imposibilitatea respectarii ordinii corecte a cuvintelor *m* scris.

ACATALAZEMIE, s. f. / acatalasemie, s. f. / acatalas(a)emia. [Cfr. *a - priv.*; **katalyein** = a dislnige, a dizoiva; **-aza; haima, -atos** = sange] Absenta *catalazei din sange. V. acatalazie.

ACATALAZIE, s. f. / acatalasie, s. f. / acatalasia. [Cjr. *a - priv.*; **katalyein** = a distruge, a dizoiva, -aza] Boala determinata de absenta congenitala a enzimei numita *catalaza, manifestata prin ulceratii, uneori gangrenoase, ale gingiilor si gurii. Sin.: boala Takahara.

ACATALEPSIE, s. f. / acatalepsie, s. f. / acatalepsy. [Cjr. *a - priv.*; **katalamhanem** = a suspenda, de [a *kata* = 61 jos, **lepsis** = fv(are.)] Termen rar utilizat, cu doua sensuri: 1) Defidenta a intelectului. 2) Diagnostic incert.

ACATAMATEZIE, s. f. / acatamathesie, s. f. / acatamathesia. [Cfr. *a - priv.*; **katamathesis** = capacitatea de infetegere *fi cunoastere.*] 1) Pierderea functiei de perceptie din cauza unei leziuni centrale. 2) Diminuarea sau perturbarea capad-tatii de Intelegere a vorbirii.

ACATIZIE, s. f. / acathesie, acathisie, s. f. / acathisia, akathisia. [Cjr. *a - priv.*; **kathisis** = actiune.a de a sta asezat.] 1) Sindrom caracterizat prin incapacitatea de a ramane In pozitie sezanda, agitatie motorie, eventual somn nelinistit, obser-vat ca efect secundar dupa medica^a antipsihotica sau neuro-leptica, Indeosebi In cazul fenotiazinelor. 2) Tulburare *m* *boala Parkinson, constand *m* imposibilitatea bolnavilor de a ramane mai mult timp In aceeaasi pozitie din cauza hipertoniiei musculare. Prin mers sau modificarea pozitiei corpului senzatiile de Incordare musculara sunt atenuate.

ACCELERATOR, adj., s. n. (1), s. m. (2) / accélérateur, -trice, adj., s. m. / accelerator. [Lot. **accelerare** = a gti6i, de [a **celer** = rapid] Dispozitiv sau substanta care accelereaza un proces: 1) *A. de part/cute* sunt instalatii complexe, cu aju-torul carora particulele Incarcate electric sunt accelerate, sub actiunea unor campuri electrice si magnetice, pana la energii dnetice foarte mari, de ordinul MeV. *A. au aplicatii* In fizica nucleara ?i In medidna (tratamentul unor cancere). V. betatron, dclotron si sincrotron. 2) *A. de priza*, In stomatologie, sunt substante care grabesc priza gipsului, a cimenturilor dentare sau polimerizarea acrilatilor.

ACCELERATIE, s. f. / acceleration, s. f. / acceleration. [Lot. **acceleratio, -onis** = acceCerare, dt la **accelerare** = a grafii *fi celer* = rapid.] Cresterea vitezei unui punct material In mis-care, raportata la unitatea de timp. *A.* este o marime vecto-

ACETABULOPLASTIE

riala definita ca derivata, Intra-un sistem de referinta dat, vitezei punctului mobil In raport cu timpul: $a = Av/At$. Se defineste, de asemenea, *a. medie* ca variatie a vitezei punctului mobil In unitatea de timp: $a^{\wedge} = Av/At$. Unitatea de masura a inten-sitatii *a.* (denumita *a.* In limbaj curent) In SI este metrul pe secunda la patrat (m/s^2).

ACCELERINA, s. f. / accelerine, s. f. / accelerin. [Lot. **accelerare** = a grabi, de ia **celer** = rapid; **-ina.**] Factorul VI al coagularii. Accelereaza conversia *protrombinei In 'trombina si formarea *tromboplastinelor. Este produs In ficat sub forma inactiva, *proaccelerina (factor V).

ACCEPTOR, s. m. / accepteur, s. m. / acceptor. [Lot. **acceptor** = care primefte., de la **acceplare** = a primi, a accepta.] Substanta care, Intra-un schimb de *radicali, primeste radicalul si se combina cu el. Compusul care cedeaza radicalul este denumit donor sau donator. Schimbul se face direct sau prin intermediul altui compus, cu rol mai Intai acceptor, apoi de donor si care se numeste transportor sau transmitator. Ex.:

*hexoza In cursul reactiei de *fosforilare.

ACCES, s. n. / acces, s. m. / attack, crisis. [Lot. **accessus, de ia accedere** = a se apropia, a veni (cdtre.)] In medidna, stare patologica, psihica sau somatica, survenita brusc si imprevizibil. Ex.: *a. de dementa, a. de febra, a. de melanco-lie, a. de tuse. V. criza.*

ACCESORIU, adj. / accesoire, adj. / accessory. [Lot. *medie-vala accesorium, dt la accedere* = a se apropia, a veni (c&tre.)] Despre o structura care constituie un element secundar, auxiliar, incidental, complementar. Ex.: glande suprarenale *a.*, tiroide *a.*, duct pancreatic *a.* (Santorini).

ACCIDENT, s. n. / accident, s. m. / accident. [Lat. **accidens, -ntis, de la accidere** = a se mtampa] Situatie neprevazuta care afecteaza starea de sanatate. Ex.: 1) *a. aterg/c*, care poate fi anafilactic sau seric. 2) *a. de decompreslune brusca*, la sca-fandri, cand se revine prea rapid la presiunea normala. 3) *a. electric*, consecutiv trecerii unui curent electric. 4) *a. de munca, v. 5) a. terapeutice*, consecutiv unui tratament medical sau chirurgical. 6) *a. de transfuzie*, prin hemoliza imunologica a hematiilor donatorului (nerespectarea grupelor sanguine) sau a hematiilor primitorului (prin hemolizine). 7) *a. vascular cerebral, v.*

ACCIDENT DE MUNCA / accident du travail / professional accident, occupational injury, industrial injury. Accident survenit din cauza muncii sau In timpul lucrului, la un subject salariat, produs de o cauza exterioara si provocand un prejudidu fizic. Sunt asimilate *a. m.* si accidentele survenite In timpul deplasarii la si de la locul de munca. O legislatie adecvata stabileste drepturile salariatilor si raspunderile responsabililor Intreprinderilor, In raport cu protectia muncii.

ACCIDENT VASCULAR CEREBRAL / accident vasculaire cerebral / stroke, brain attack. Termen generic pentru tulburarile clinice secundare unei leziuni anatomice a unui sau mai multor vase cerebrale. AVC sunt cele mai frecvente boli neurologice si pot surveni In: ocluzia vaselor cerebrale (*tromboza sau *embolie), ruptura unui vas cerebral, diminuarea drculatiei prin scaderea presiunii sanguine, modificarea calibrului vascular (vasoconstrictie), perturbarea permeabilitatii vasculare, cresterea viscozitatii sangelui sau alte tulburari ale sangelui circulant. V. si stroke.

ACEFALIE, s. f. / acephalie, s. f. / acephalia. [Cjr. *a - priv.*; **kephale** = cap] Monstruozitate caracterizata prin absenta congenitala a capului.

ACELULAR, adj. / acellulaire, adj. / acellular. [Cjr. *a - priv.*; lot. **cellula** = ca-marutd, dim. de la **cella** = comaro.] Care nu confine celule. Sin.: anhist.

ACETABULOPLASTIE, s. f. / acetabuloplastie, s. f. / acetabulo-plasty. [Lat. **acetabulum** » *vas pentru. otet; gr. plastos* =

ACETABULUM

modtlat, de **Ca plassein** = a forma, a modeCa) Refacerea prin chirurgie plastica a "cavitatii cotoiloide.

ACETABULUM, s. n. / acetabulum, s. m. / acetabulum. NA:

acetabulum. [Lot. *acetabulum* = vas pentru. of:et] Sin.: cavi-tate cotoiloida (y.).

ACETALDEHIDA, s. f. / acetaldehyde, s. m. / acetaldehyde.

[Lot. *{icetiim* = ofet; a6rw. de (a alwol dehydrogenatum.) Metabolit produs la nivelul ficatului cand sunt consumate cantitati mari de alcool. A. rezulta In urma oxidarii etanolului de catre alcool-dehidrogenaza, ea fiind apoi oxidata In acid acetic. A. poate forma compusi cu macromoleculele hepatice, unii din-tre acestia fiind neoantigeni care pot induce raspunsuri imune anormale.

ACETAMINOFEN, s. n. / acetaminophene, «. m. / acetaminophen. Sin.: paracetamol (v.).**ACETAT, s. m. / acetate, s. m. / acetate. [Lot. *acetum* = of:e.t.]**

Termen generic pentru sarurile metalice solide cristaline cu solubilitate variabila si pentru esterii lichizi, mai mult sau mai putin volatili, ai *acidului acetic. A. sunt utilizati ca reac-tivi chimici, solventi, In industria farmaceutica si In cea chi-mica (obtinerea _de rezine si fibre artificiale).

ACETAZOLAMIDA, s. f. / acetazolamide, s. f. / acetazola-mide.

(DCI) 'Diuretic ce actioneaza prin inhibarea *anhidrazei carbonice. Utilizat frecvent In trecut (DC-Diamox), In prezent este Inlocuit de diuretics mai eficiente.

ACETIL, s. m. / acetyl, s. m. / acetyl. [Lat. *acetum* = ofet;

gr. *hyle* = materie.] Radical organic monovalent (C⁺CO-) rezultat prin Indepartarea unei grupari hidroxil din carboxilul acidului acetic. A. participa intens la metabolismul acizilor organici, sub forma de acetat activat (*acetil-coenzima A).

ACETILARE, s. f. / acetylation, s. f. / acetylation. [Lat. *acetum*

= of:et; gr. *hyle* = materie.] Procesul de fixare al unui radical acetil (C⁺CO-) la nivelul unei molecule organice. A. produsa datorita acetil-coenzimei A contribuie la neutralizarea unor toxice din organism.

ACETILCISTEINA, s. f. / acetylcysteine, s. f. / acetylcysteine.

(DCI) Substanta fluidizanta a secretiilor bronsice, administrata pentru a facilita eliminarea acestora.

ACETILCOENZIMA A / acetylcoenzyme A / acetyl coenzyme

A. [Lat. *acetum* = of:et; gr. *hyle* = materie; [at. *cum* = cu; gr. *en* = in; *zyme* = ferment, drojdU] Forma activata a 'acidului acetic prin combinarea acestuia cu 'coenzima A, termo-stabila. A. A reprezinta punctul de plecare al mai multor cai metabolice, cele mai importante fiind: oxidarea In *dclul Krebs, biosinteza *acizilor grasi, formarea acidului mevalonic, precursor al 'colesterolului, formarea *corpilor cetonici.

ACETILCOLINA, s. f. / acetylcholine, s. f. / acetylcholine [Lat.

acetum = ofet; gr. *hyle* = materie.; *khole* = bVia, -ina.] *Neuromediator prezent atat In sistemul nervos central, cat si In eel periferic, eliberat la nivelul *sinapselor colinergice. A. este sintetizata atat In pericarion, cat si In butonii terminali axonali, din *colina. Avand doua grupari active, a. intra In in-teractiune cu doua tipuri de 'receptori colinergici: *receptorii muscarinici (M) si "receptorii nicotinici (N). Cuplarea *alosterica a a. cu receptorii de tip M determina In majoritatea structu-rilor, inclusiv In SNC, efecte depolarizante, excitatoare. Excep-tie fac musculatura cardiaca si unii neuroni centrali, unde apar fenomene de hiperpolarizare si inhibitie. Prin cuplarea cu receptorii N, a. determina exclusiv depolarizarea si initierea po-tentialului de actiune, cu efectele sale specifice (contractia mus-culaturii scheletice, descarcarea de *noradrenalina si *adrena-lina, potentiate de actiune). Eliberarea de a. se intensifies la propagarea *impulsului nervos, desi ea are loc, In cantitati mid, si In repaus. Inactivarea a. survine concomitent cu descarcarea, difuziunea si fixarea ei pe receptorii colinergici. 0 parte

ACID ADENOZINDIFOSFORIC

din a. eliberata este recaptata de catre terminatiile presinaptice (reglare prin 'feedback negativ), dar majoritatea este hidroli-zata de acetilcolinesteraza In componentele sale de baza, pre-cursori ai unor noi molecule de a. Abrev.: ACh. V. receptori muscarinici si receptori nicotinici.

ACETILCOLINESTERAZA, s. f. / acetylcholinesterase, s. f. /

acetylcholinesterase. [Lat. *acetum* = o'ef; gr. *hyle* = ma-terie; *khole* = Bii, -ina; germ. *Essiaather* = eter ac.etic, din [at. *aether*, gr. *aither* = aer cwat, boCta cereasca, -aza.] Sin.: colinesteraza (v.).

ACETONA, s. f. / acetone, s. f. / acetone. [Lat. *acetum* = of:et! -

ona.] C₃H₆O. Lichid incolor, volatil, inflamabil, miscibil In apa, eter si cloroform. Este utilizata ca solvent si pentru obtinerea *cloroformului si *iodoformului In industria farmaceu-tica. In *cromatografie serveste la prepararea tesuturilor pentru extractia enzimelor. Este prezenta In halena (fiind recunos-cuta datorita mirosului de fructe) si In urina diabeticilor supusi restrictiei de glucide, ca si In "inanitie. In organism provine din decarboxilarea *acidului acetilacetic. V. si corpi cetonid, cetonemie, cetonurie, cetoza.

ACETONEMIE, s. f. / acetonemie, s. f. / acetonaemia. [Lat.

acetum = otet; -*ona*; gr. *haima*, -*atos* = sange} Prezenta unei concentratii mari de *acetona In sange, manifestata clinic prin stare de excitatie anormala urmata de depresie pro-gresiva si acidoza. In limbaj clinic uzual se utilizeaza termenul de *cetonurie, care se refera, Insa, la ansamblul *corpilor ceto-nici.

ACETONURIE, s. f. / acetonurie, s. f. / acetonuria. [Lat. *acetum*

= of:et; -*ona*; gr. *ouron* = urind.] Prezenta *acetonei In urina. In limbaj clinic curent: cetonurie (v.).

ACHEIRIE, s. f. / acheirie, s. f. / acheiria. [Cfr. a - priv.;

khair, -*iros* = mana.] Absenta congenitala a mainii, uni- sau bilaterala.

ACHILIE, s. f. / achylie, s. f. / achylia. [<^r. a - priv.; *kyh-los* =

sue.] Diminuarea sau absenta unor componente din se-cretiile digestive si chiar a volumului secretiei. 1) A. *gastrica* Inseamna scaderea debitului sucului gastric, cu absenta acidului clorhidric si diminuarea *pepsinei. V. si aclorhidrie. 2) In a. *pancreatica* scade secretia pancreatica si pot lipsi unii com-ponenti ai acesteia.

ACHILIE GASTRICA / achylie gastrique / gastric achylia. Sin.:

anaclorhidrie (v. achilie).

ACID, s. In. / acide, s. m. / acid. [Lot. *acidus* = acru.]

Substanta care, In solutii apoase, elibereaza ioni H⁺. Are gust acru, modifica culoarea indicatorilor, reactioneaza cu metalele si neu-tralizeaza bazele.

ACID ACETIC / acide acétique / acetic acid. C⁺COOH

Li-chid incolor, cu miros picant caracteristic, produs In timpul fermentatiei vinului In otet. Se utilizeaza diluat (6%) sau ca a. a. *glacial* (89,4%). Sarurile de potasiu ale a. a. si acetatului de sodiu sunt utilizate ca alcalizanti urinari sau sistemici.

ACID ACETILACETIC / acide acetylacétique / acetoacetic acid.

CH₃-CO-CH₂-COOH. *corp cetonic care rezulta din descom-punerea imperfecta a *adizilor grasi si a unor acizi aminati. Apare In sange si urina la subiectii cu diabet zaharat incorect echilibrat. Cresterea sa In sange poate genera *acidoza. V. si cetonemie, cetonurie.

ACID ACETILSALICILIC / acide acetylsalicylique / acetylsal-

icylic acid. (DCI) Sin.: aspirina (v.).

Acid acetoacetic / acide acetoacétique / acetoacetic acid. Sin.:

acid acetilacetic (v.).

ACID ADENILIC / acide adénylique / adenylic acid. Sin.: acid

adenozinmonofosforic (v.).

ACID ADENOZINDIFOSFORIC / acide adenosine diphospho-

rique / adenosine monophosphate, adenosine diphosphonc

ACID ADENOZINMONOFOSFORIC

acid. Substanta (mononucleotid) compusa dintr-o molecula de adenina, una de D-riboza si doua molecule de a. fosforic. Intervine in oxidarile celulare, In contractia musculara si In reac-tiile de sinteza care utilizeaza a. adenzin trifosforic. Abrev.: ADP.

ACID ADENOZINMONOPOSFORIC / acide adenosine monophosphorique / adenosine monophosphate, adenosine monophosphoric acid. Substanta (mononucleotid) compusa dintr-o molecula de adenina, una de D-riboza si o molecula de a. fosforic. Intervine in formarea moleculelor de a. ribonu-cleic si a moleculelor de a. adenzin difosforic (ADP) si adenzin trifosforic (ATP). Sin.: acid adenilic. abrev.: AMP.

ACID ADENOZIN TRIFOSFORIC / acide adenosine triphosphorique / adenosine triphosphate, adenosine triphosphoric acid. Nucleotid compus din adenina, riboza si trei radicali fosfat. Ultimii doi radicali sunt uniti cu restul moleculei prin le-gaturi fosfat inalt energetice. Fiecare din aceste legaturi contine circa 7 300-8 000 calorii/mol a. a. In conditii standard sj 12000 calorii In conditii fiziologice, ceea ce reprezinta mult mai mult decat energia stocata In orice alt compus organic. Cum legaturile fosfat inalt energetice ale a. a. sunt foarte labile, sdndarea lor In ADP (*a. adenzin-difosforic) si a. fosforic se realizeaza instantaneu, ori de cate ori nevoile celulare o impun. ADP rezyltat se recombina ulterior cu a. fosforic, In prezenta energiei nou formate In celula, pentru a refaca a. a. ^ a relua ciclul reactiilor energogene celulare. Pentru acest mo-

„ tiv, a. a. a fost denumit "moneda energetica curenta" a celulei, capabila de sdndare si de refacere continua, cu rol principal de carburant celular. Energia eliberata de a. a. este absolut necesara In: metabolismul celular, contractia musculara, sinteza unor hormoni, functionarea pompelor ionice de tip ATP-azic etc. Abrev.: ATP. Sin.: adenzin trifosfat.

ACID AMINAT / acide amine / aminoacid. Sin.: aminoacid (v.).

ACID AMINOACETIC / acide aminoacetique / aminoacetic acid. Sin.: glicocol (v.).

ACID y-AMINOBTIRIC / acide y-aminobutyrique / y-aminobutyric acid. Sin.: GABA (v.).

ACID K-AMINOCAPROIC / ACIDE s-AMINOCAPROIQUE / e-AMINOCAPROIC ACID. (DCI) A. cu actiune antifibrinolitica puternica, ce inhiba activatorii plasminogenului prezenti In secretiile orale si stabilizeaza formarea cheagului In tesuturi. Este folosit, In asociere cu factorul VIII, in profilaxia hemoragiilor, Indeosebi la pacientii hemofilici supusi interventiiilor stomatologice. Abrev.: EACA.

ACID AMINOGLUTARIC / acide aminoglutarique / aminoglu-taric acid. Sin.: acid glutamic (v.).

ACID 5-AMINOLEVULINIC / acide 5-aminolevulinique / 6-amino-levulinic acid. A. rezultat din condensarea succinil-coenzimei A si a glicinei, In etapa initiala a sintezei *hemului, desfasurata m mitocondrii. Prin condensarea In dtosol a doua molecule de a. 5-a. se formeaza *porfobilinogenul. Dozarea a. 6-a. In urina este un test major pentru depistarea *saturnismului, deoarece inhibitia enzimatica determinate! de plumb In cursul sintezei hemului provoaca acumularea sa si cresterea eliminarii sale urinare. Abrev.: ALA.

ACID AMINOSUCCINIC / acid aminosuccinique / aminosuc-cinic acid. Sin.: acid aspartic. (v.).

ACID ANTRANILIC / acide anthranilyque / anthranilyc acid. Catabolit urinar provenit din oxidarea incompleta a triptofanu-lui la om. V. acid mefenamic.

ACIO ARAHIDONIC / acide arachidonique / arachidonic acid. A. gras nesaturat, cu 20 de atomi de carbon, derivat din *fosfo-lipidele membranelor celulare. El este degradat de *ciclooxi-genaza In *prostaglandine, *prostaciclina si *tromboxan A, iar

ACID CLORHIDRIC

de lipoxigenaza In *leucotriene. Medicamentele antiinflamatoare steroidiene ar inhiba formarea de a. a. si, implicit, a tuturor derivatilor sai, In timp ce antiinflamatoarele non-steroidiene si *aspirina ar bloca doar activarea ddooxigenazei, neafectand producerea de leucotriene. V. inflamatie.

ACID ASCORBIC / acide ascorbique / ascorbic acid. Denu-mirea chimica a "vitaminei C. V. si tab. const. biochim.

ACID ASPARTIC / acide aspartique / aspartic acid. COOH-CH(NH₂)-CH₂-COOH. Aminoacid neesential, notat cu simbolu-rile Asp sau D. Component al proteinelor, joaca un rol central In metabolismul altor aminoacizi si in sinteza ureei. Este utilizat In producerea industriala a 'aspartatului. Sin.: a. amino-sudnic.

ACID AZOTIC / acide nitrique / nitric acid. Sin.: acid nitric (v.).

ACID BARBITURIC / acide barbiturique / barbituric acid. Radicalul de baza al Intregii familii de barbiturice, cu formula chimica 041-14^0;,. Rezulta din combinarea a. malonic cu ureea, derivatii sai de sinteza, barbituricele (Indeosebi *feno-barbitalul), fiind utilizati ca somnifere si anticonvulsivante. Sin.: maloniluree.

ACID BENZOIC / acide benzoique / benzoic acid. A. (C₆H₅COOH) abundent In fructe. Este si un antiseptic acid uti-lizat pentru conservarea unor alimente sau pentru spalaturi bucale. Datorita actiunii sale keratolitice, este cuprinsa In com-pozitia unor unguente cosmetice. 'Zaharina este derivata din a. b. A. b. din alimente se elimina sub forma de *a. hipuric.

ACID BILIAR / acide biliare / biliary acid. A. sintetizat In celulele poligonale ale ficatului si acumulat la nivelul "veziculei biliare sub forma de saruri. La om au fost identificati patru a. b.: colic, dezoxicolic, chenodezoxicolic si litocolic. A. b. sunt detergenti cu rol in emulsionarea triacilglicerolilor si esterilor de acizi grasi, care devin astfel accesibili actiunii lipazelor si esterazelor. V. si tab. const. biochim.

ACID BORIC / acide borique / boric acid. H₃BO₃;, antiseptic acid, bacteriostatic, usor iritant al tegumentelor si mucoaselor, rezervat pentru uz strict extern sub forma de apa borica 3% sau vaselina boricata 10%. Nu trebuie Inghitit si nici utilizat pentru irigarea cavitatilor, deoarece este toxic.

ACID CARBONIC / acide carbonique / carbonic acid. H₂CO_g. A. organic slab, care In solutie se gaseste In cea mai mare parte sub forma disociata, de COa. In sange, speciile H⁺C⁻ predominante sunt HCO⁻ (bicarbonat) Si CO_g dizolvat in raport de 20:1. Conversia CO; In H⁺CO, este catalizata de *anhi-draza carbonica.

ACID CHENODEZOXICOLIC / acide chenodesoxychologique / chenodeoxycholic acid. *A. biliar primar, administrat *per os* pentru dizolvarea calculilor biliari de colesterol. Efectul tera-peutic este probabil secundar reducerii activitatii *HMG-CoA reductazei, care produce scaderea sintezei hepatice a coleste-rolului. Abrev.: CDCA.

ACID CITRIC / acide citrique / citric acid. Compus tricarboxi-lic al *ciclului Krebs, care se formeaza In mitocondrii prin acti-nea unei enzime condensante, citrat-sintaza, ce actioneaza pe 'acetil-coenzima A si 'acidul oxaloacetic (reactia inversa fiind catalizata de citrat-liaza extramitocondriala). A. c. este un "che-lator al calciului, fiind introdus In compozitia solutiilor utilizate pentru conservarea sangelui; sarurile sale pot fi, de aseme-nea, utilizate pe cale intravenoasa In tratamentul *hipercalce-miilor. Este un a. cristalin, care se poate obtine si prin sinteza si poate fi Intrebuintat si ca agent aromatizant. In natura se gase?te In cantitate mare In fructele din familia *Citrus* (citrice). V. vitamina C si tab. const. biochim.

ACID CLORHIDRIC / acide chlorhydrique / hydrochloric acid. A. mineral puternic (HCl), coroziv, folosit ca reactiv chimic i?i pen-

ACID COLIC

tru prepararea unor medicamente. Determina reactia acida a sucului gastric, fiind secretat activ de catre celulele oxintice (circa un miliard de celule) ale glandelor regiunii fundice si ale corpului gastric. Mecanismul de secretie a a. c., Inca In discutie, implica *pompa de H⁺/K⁺, care asigura transportul activ de H⁺, anionul Cl⁻ provenind din disocierea NaCl. V. si sue gastric.

ACID COLIC / acide cholique / cholic acid. *A. biliar primar derivat din *colesterol.

ACID DEZOXIRIBONUCLEIC / acide desoxyribonucleique / deoxyribonucleic acid. V. ADN.

ACID ETILENDIAMIN-TETRAACETIC / acide ethylenediamine-tetracetique / ethylenediaminetetraacetic acid. Agent *chelator, Indeosebi al caldului si al magneziului. Sub forma de saruri de sodiu sau calciu este utilizat pentru Indepartarea din organism, prin *chelare, a unor substante ca plumbul si digi-tala. Abrev.: EDTA.

ACID FENIC / acide phénique / phenic acid. Sin.: fenol (v.).

ACID FENILACETIC / acide phenylacetique / phenylacetic acid. A. aromatic izolat din esente florale (Indeosebi din petalele detrandafir), utilizat in fabricarea parfumurilor. In organism, este un catabolit anormal al fenilalaninei, format si excretat In exces In *fenilcetonurie.

ACID FENILPIRUVIC / acide phenylpyruvique / phenylpyruvic acid. Metabolit al fenilalaninei format si excretat In exces in *fenilcetonurie. Din cauza deficitului ereditar de fenilalanin hidroxilaza, fenilalanina nu poate fi convertita In tirozina, fiind deturnata In consecinta pe cai metabolice alternative, cu producere de a. f., *a. fenilacetic si a. fenilactic. V. si fenilcetonurie.

ACID FITIC / acide phytique / phytic acid. (DCI) A. inozitol-hexafosforic, cu proprietatea de a se combina cu sarurile de calciu din tubul digestiv, Tmpiedicandu-le astfel absorbtia. De aceea, este utilizat in litiaza calcica cu hipercaldurie.

ACID FOLIC / acide folique / folic acid. CigHigNA Vitamina hidrosolubila formata din pteridina, o molecula de *a. paraamino-benzoic (PABA) si *a. glutamic. Se gaseste In plantele verzi, ficat si drojdii, fiind obtinut si prin sinteza. Deoarece PABA nu poate fi sintetizat de catre organismul animal, acesta este un component indispensabil al dietei. Sub forma de N⁵,N¹⁰-metilen tetrahidrofolat (N⁵,N¹⁰-metilenTH⁴), a. f. participa la sinteza ADN prin metilarea deoxiuridil monofosfatului (dUMP) In deoxi-timidilmonofosfat. Deficitul de vitamina B⁹, coenzima nece-sara in conversia combinata a homocisteinei In *metionina si a NSmetil-Tr⁻ in TH⁴, blocheaza a. f. Intra-o forma inutilizabila pentru sinteza ADN si, consecutiv, conduce la perturbarea di-viziunii celulare. Sunt afectate celulele cu *turnover* rapid, cum ar fi cele din maduva osoasa si din mucoasele tractului digestiv, dezvoltandu-se tabloul clinic si hematologic de *anemie megaloblastice. Sin. (desuete): vitamina B₉, vitamina M. V. si tab. const. biochim.

ACID FOLINIC / acide folinique / folinic acid, leucovorin. Derivat al tetrahidrofolatului care ocoleste blocajul metabolismului folatilor produs de inhibitorii dihidrofolat-reductazei, furnizand o forma de folat ce intra direct In ciclul metabolic al radicalilor monocarbonici. Este un antagonist biochimic al medicamentelor *antifolice. Sin.: acid tetrahidrofolic.

ACID FOSFATIOIC / acide phosphatidique / phosphatidic acid. Compus format dintr-o molecula de glicerol la nivelul careia doua functii alcool sunt esterificate de acizi grasi, iar a treia de o molecula de acid fosforic. A. f. face parte din compozitia fosfolipidelor care alcatuiesc dublul strat lipidic al membranelor celulare: *fosfatidilcolina, *fosfatidiletanolamina, *fosfatidilinozitol, *fosfatidilserina.

ACID FOSFORIC / acide phosphorique / phosphoric acid. 1) A. ortofosforic forma monomerică, H³PO₄. 2) Termen ge

ACID LACTIC

nera! care include forma monomerică, forma dimerică (a. *pirofosforic*) si cea polimerică (a. *metafosforic*). Este un a. mineral care intra In compozitia unor substante organice diverse (fosfoproteine, fosfolipide, fosfoglicide) si intervine intr-un numar de reactii enzimatice. Sub forma de esterii participa la generarea compusilor macroergici celulari, iar sub forma de saruri de calciu intra in compozitia oaselor, A. f. este utilizat ca acidifiant urinar, ca acidulant alimentar si in stomatologie.

ACID GASTRIC / acide gastrique / gastric acid. Denumire imprecisa pentru a. clorhidric secretat de celulele parietale In cavitatea gastrica. V. acid clorhidric.

ACID GLIOXILIC / acide glyoxylic / glyoxylic acid. A rezultat ca intermediar in conversia a. glicolic In *glicina. A. g. reprezinta, de asemenea, precursorul primar al *a. oxalic la om, care este excretat In urina In "hiperoxalurie.

ACID GLUTAMIC / acide glutamique / glutamic acid. Arminoacid monoaminodicarboxilic, COOH-(CH₂)₂-CH(NH₂)-COOH, cu simbolul Glu sau E. A. g. este sintetizat In organism, deci neesential, fiind component al proteinelor tisulare si plasmatice, al glutatationului si al vitaminelor din grupul *a. folc. Este precursor al a. 7-aminobutiric (*GABA) si joaca rol de neuro-transmitator exdtator in toate regiunile SNC. Sarea monoso-dica (glutamat de sodiu) este utilizata ca medicament in encefalopatii (pentru ameliorarea capacitatilor intelectuale) si In *epilepsie. Sin.: acid aminoglutamic. V. si tab. const. biochim.

ACID GRAS / acide gras / fatty acid. V. acizi grasi.

ACID GUANIDINOSUCCINIC / acide guanidinosuccinique / guanidinosuccinic acid. Compus guanidinic, unul dintre produsele finale ale metabolizarii proteinelor si aminoacizilor. La niveluri plasmatice crescute, a. g. interfera cu activarea factorului III plachetar de catre adenosindifosfat, contribuind astfel la deteriorarea functiei plachetare In "insuficienta renala cronica.

ACID HIALURONIC / acide hyaluronique / hyaluronic acid. A. *mucopolizaharidic rezultat din reunirea unor *dimeri alcatuiti din a. glucuronic si N-acetil-glucosamina. In functie de numarul de dimeri componenti, poate avea o greutate moleculara foarte mare, de cateva milioane de Da. Formeaza miezul complexelor de *proteoglicani de la nivelul "matricei extracelulare. La acest nivel, a. h. are rol In legarea complexelor moleculare si de agent protector. In organism, a. h. se mai afla In lichidul *sinovial, in umoarea apoasa si In *umoarea vitroasa. V. hialuronidaza.

ACID p-HIDROXIBUTIRIC / acide P-hydroxybutyrique / p-hydroxybutyric acid. Produs al degradarii incomplete a lipidelor, prezent in urina diabeticilor cand creste conversia *a. grasi in *cetone. v. corpi cetonici.

ACID HIPURIC / acide hippurique / hippuric acid. CaHsCO-NH-CH²COOH. Produs de detoxificare a a. benzoic, rezultat In urma conjugarii acestuia cu *glicina si continut In unele alimente vegetale. Este eliminat prin urina.

ACID HOMOGENITIZIC / acide homogentisique / homogentizic acid. Sin.: alcaptona (v.).

ACID HOMOANILIC / acide homovanillique / homovanillic acid. Catabolit al *dopaminei, cu eliminare urinara crescuta la pacientii cu *feocromocitom sau alte tumori secretante de catecolamine, ca si In *neuroblastoame. Abrev.: HVA.

ACID LACTIC / acide lactique / lactic acid. CH₃-CHOH-COOH. a. organic rezultat In urma fermentatiei lactozei. Se formeaza In muschi, In timpul respiratiei celulare anaerobe din exercitiul fizic intens. De asemenea, se produce In cazul cand glucoza nu poate fi convertita In *acid piruvic In procesul de *glicoliza. A. l. contribuie la oboseala musculara. Unele bacterii pot converti lactoza In a. l. (fermentatie lactica). Laptele Tmbogatit cu a. l. ajuta la prevenirea dezvoltarii bacteriilor generatoare de putrefactie In intestinul gros. V. lactacidemie.

ACID LINOLEIC
IZOVALERIANICA

ACID LINOLEIC / acide linoleique / linoleic acid. A. gras polinesaturat esential continut in uleiul de peste si in unele uleiuri vegetale (ulei de in), precursor al *a. arahidonic. V. si acizi grasi.

ACID LINOLENIC / acide linolenique / linolenic acid. A. gras esential, continut in cantitate mare in uleiul de in. V. acizi grasi.

ACID MEFENAMIC / acide m6fenamique / mefenamic acid. (DCI) Derivat al *a. antranilic dotat cu proprietati analgezice si antiinflamatorii. Este utilizat in special in artrita reumatoida si dismenoree. Intoxicatia cu a. m. poate cauza colaps cardiovascular sau stop cardiac, coma, depresie respiratorie.

ACID NEURAMINIC / acide neuraminique / neuraminic acid. A. format prin condensarea unei molecule de *a. piruvic si a unei molecule de D-manozamina. V. acid sialic.

ACID NICOTINIC / acide nicotinique / nicotinic acid. (DCI) C.,H.,NO. Substanta cu proprietati vitaminice, prezenta in cea mai mare parte din celulele vii (ficat, lapte, drojdie, porumb). Este utilizata ca vasodilatator si in tratamentul pelagrei. V. vitamina PP.

ACID NITRIC / acide nitrique / nitric acid. HNO. Lichid incolor, a. cu efect coroziv foarte puternic. Este utilizat uneori in teste de dozare a albuminei in urina, la prepararea derivatilor nitrati si in industrie (explozivi si coloranti). Sin.: acid azotic.

ACID NUCLEIC / acide nucleique / nucleic acid. V. acizi nucleici, ADN, acid ribonucleic.

ACID OLEIC / acide oleique / oleic acid. A. gras nesaturat cu 18 atomi de carbon in molecula, eel mai abundent si ras-pandit a. gras in natura. Este utilizat ca solvent farmaceutic la prepararea uleiurilor si lotiunilor, V. si acizi grasi.

ACID ORGANIC / acide organique / organic acid. Termen utilizat de obicei pentru denumirea acizilor carboxilici non-aminati solubili in apa: *adzi grasi cu lant scurt, acizi cetonici (*corpi cetonici), acizi di- si tricarbocilici. V. si addurie organica.

ACID OROTIC / acide orotique / orotic acid. Intermediar al biosintezei *pirimidinelor. Eliminarea de a. o. in urina (orotic-urie) creste in adduria orotica, boala ereditara autozomal recesiva caracterizata prin *anemie megaloblastica rezistenta la vitamina B¹² si legata de un deficit enzimatic al metabolismului a. o.

ACID OXALIC / acide oxalique / oxalic acid. (COOH)₂. a. organic, continut de vegetale diverse. Se formeaza, de asemenea, in organism in cursul degradarii a. ascorbic si glicocolului. Sub forma de oxalat de calciu, participa la formarea calculilor urinari. V. oxalemie, oxalurie,

ACID OXALOACETIC / acide oxaloacetique / oxaloacetic acid. A. cetodicarboxilic, constituent cheie al *ciclului Krebs, sintetizat din *aspartat si din *piruvat, care se conjuga cu *acetilcoenzima A pentru a forma *citrat. Constitutie o legatura intre metabolismul proteinelor si eel al glucidelor deoarece poate fi convertit in *a. aspartic (aminoacid) printr-o reactie de transaminare si este intermediar in calea gluconeogenetica.

ACID PALMITIC / acide palmitique / palmitic acid. C¹⁶H³²O₂. A. gras saturat (v. acizi grasi).

ACID PARAAMINOBENZOIC / acide paraaminobenzoique / paraaminobenzoic acid. Denumirea chimica a *biotinei, NH₂ArliCOOH. V. vitamina B₇.

ACID PARAAMINOHIPURIC / acide paraaminohippurique / paraaminohippuric acid. A. organic utilizat pentru explorarea functionala a excretiei tubulare renale. Abrev.: PAH.

ACID PARAAMINOSALICILIC / acide paraaminosalicylique / paraaminosalicylic acid. Medicament tuberculostatic minor, C₇H₇NO₃, analog al *a. paraaminobenzoic (PABA). Se administreaza in asociere cu izoniazida si streptomidna, pe cale intravenoasa sau orala. Abrev.: PAS.

ACIDEMIE

ACID PICRIC / acide picrique / picric acid. Antiseptic fenolic utilizat in dermatozele veziculare, ca si in anatomia patologica, in calitate de fixator al tesuturilor.

ACID PIRUVIC / acide pyruvique / pyruvic acid. C³H₄O₃. A. organic cu rol important in *dclul Krebs. Reprezinta un pro- ' dus intermediar de metabolism al *gludidelor, *grasimilor si amino-acizilor. Cantitatea de a. p. din sange si din tesuturi creste in defidtui de *tiramina, care este esentiala in oxidarea sa.

ACID PSEUDOMONIC / mupirocine / pseudomonic acid. Antibiotic produs de *Pseudomonas fluorescens*, care actioneaza prin inhibarea izoleucin-ARNt sintetazei, blocand competitiv locusul de legare al izoleudnei bacteriene. A. p. este selectiv pentru bacterii. Sin.: mupirocina.

ACID RETINOIC / acide retinoique / retinoic acid. Produs de oxidare a retinolului (*vitaminei A), cu actiune *keratolitica, utilizat ca agent topic in tratamentul acneei vulgare.

ACID RIBONUCLEIC / acide ribonucleique / ribonucleic acid. V. ARN.

ACID SALICILIC / acide salicylique / salicylic acid. A. orto-hidroxi-benzoic, C₇H₆O₃, extras din scoarta de salcie alba si din frunzele de *Pyrola minor*. Se obtine si prin sinteza. Este utilizat in calitate de conservant alimentar, pentru prepararea salidlatilor, aspirinei si a numerosi coloranti. Mai este de asemenea folosit ca antiseptic local datorita proprietatilor sale bacteriostatice, antifungice si keratolitice.

ACID SIALIC / acide sialique / sialic acid. Derivat N-acetil al *a. neuraminic. Reprezinta un constituent esential al functiunii glucidice a glicoproteinelor de la nivelul membranelor celulare. Cuprins in structura capsulei bacteriene, a. s. previne acumularea la suprafata bacteriilor a fractiunii C3b a complementului, in cantitate suficienta pentru a initia udderea microorganismelor.

ACID STEARIC / acide stearique / stearic acid. C¹⁸H₃₆O₂. A. gras saturat, izolat din grasimea de oaie si continut in cea mai mare parte a grasimilor animale si in uleiurile vegetale. Este utilizat in prepararea sapunului si a unor produse farmaceutice, ca *supozitoarele.

ACID SULFURIC / acide sulfurique / sulfuric acid. H₂SO₄. A. mineral puternic, foarte coroziv, fumans in stare concentrata, cu numeroase utilizari industriale.

ACID TETRAHIDROFOLIC / acide tetrahydrofolique / folinic acid, leucovorin. Sin.: acid folinic (v.).

ACID URIC / acide urique / uric acid. C⁵H₄N₄O₆. A. cristalin, produs final de degradare a purinelor organice (nucleotide) si a purinelor alimentare, prezent in sange (v. uricemie). Se poate acumula in unele stari patologice, ca *gota, *nefrite, *leucemii tratate cu *antimitotice sau prin *radioterapie, si se poate elimina prin urina. Pentru valorile normale in SEinge si urina, v. tab. const. biochim.

ACID VANILMANDELIC / acide vanyl-mandelique / vanyl-mandelic acid. Produs al metabolismului intermediar al adrenalinei si noradrenalinei (prin ortometilare, dezaminare si oxidare). Valori crescute (26-66 mg in 24 de ore) se observa in feocromocitom si moderat crescute (peste 10 mg in 24 de ore) in neuroblastom si ganglioneurom. Denumirea chimica: a. 3-metoxi-4-hidroxi-mandelic. Abrev.: AVM. V. tab. const. endocrinol.

ACIDEMIE, s. f. / acidemie, s. f. / acid(a)emia [Lot. *acidus* = acru; gr. *haima*, -o(os = sange,)] Scaderea pH-ului plasmatic (normal 7,30-7,42) ca urmare a cresterii concentratiei de ioni de hidrogen din plasma. Aceasta denumire a fost propusa pentru eliminarea ambiguitatii termenului *acidoza, care semnifica atat diminuarea pH-ului sanguin, cat si diminuarea concentratiei substantelor tampon fara diminuarea efectiva a pH-ului.

ACIDEMIE IZOVALERIANICA / acidemie isovalerique / isovaleric acid(a)emia. Boala ereditara determinata de un deficit enzimatic in izovaleril-coenzima A dehidrogenaza, care afec-

ACINETOBACTER

de canalele alveolare la nivelul carora se afla situate *alveolele pulmonare.

ACINETOBACTER / Acinetobacter / Acinetobacter. [Qr. *akinelos* = imobil, de ia a-priv., *kiaein* = a misca, *bakte-rron*, dim. de ia *bakteria* = boston.] Gen de diplococi saprofiti gramnegativi, ubicuitari in apa si sol, din familia *Neisseriaceae*. Cu virulenta mica, dar prevalenta crescuta la nivelul pielii indivizilor sanatosi, bacteriile A. au tendinta la invazie in torentul circulator la persoane cu catetere intravenoase, plagi chirurgicale sau arsuri. In aceste cazuri pot provoca meningite grave, abcese cerebrale, septicemii si pleurezii.

ACINEZIE. Var. pentru akinezie (v.).

ACINOS, adj. / acineux, -euse, adj. / acinous. [Lot. *acinus* = boabd de strugure] Care este format din *acini, care are forma unor acini.

ACIZI BILIARI / acides biliares / bile acids. V. acid biliar.

ACIZI GRASI / acides gras / fatty acids. A. organici a caror molecula confine un lant -carbonat liniar deschis, care Ti face nemiscibili cu apa. A. g. participa la esterificarea colesterolului, la formarea trigliceridelor circulante si din depozitele de tesut adipos sau pot circula legati de albumina, cand se nu-mesc a. g. liberi. Au formula generala C_n-yChyⁿ-COOH, cu n (par) cuprins intre 4 si 30. se impart in saturati (daca n -12 - a. lauric; n + 16 - a. palmitic; n + 18 - a. stearic) si nesaturati (n + 18 - a. oleic; n - 20 - *a. arahidonic). *A. g. esentiali sunt indispensabili in alimentatie, deoarece nu sunt sintetizati in organism. Se gasesc in diverse uleiuri vegetale. V. si acid arahidonic, acid linoleic, acid linolenic.

ACIZI GRASI ESENTIALI / acides gras essentiels / essential fatty acids. Denumire pentru *a. g. care nu sunt sintetizati in organism: *a. linoleic, *a. linolenic si *a. arahidonic. Absenta acestora din alimente, chiar daca "vitaminele A si D sunt prezente, provoaca o diminuare a ritmului de crestere. Aditia a. mentionati corecteaza aceasta deficienta. V. a. arahidonic, a. linoleic, a. linolenic. Denumire desueta: vitamina F. V. si tab. const. biochim.

ACIZI LIPOTEICOICI / acides lipoteichoiques / lipoteichoic acids. A. din structura peretelui celular al bacteriilor grampozitive. Sunt constituiti din *a. teicoici (polimeri de ribitol sau glicerol) ancorati prin lanturi lipidice de membrana citoplasmatica si sunt frecvent responsabili de anumite caracteristici ale bolilor cauzate de bacteriile patogene grampozitive.

ACIZI NUCLEICI / acides nucleiques / nucleic acids. Macromolecule constituyente ale celulei, reprezentand substratul informatiei genetice. Din punct de vedere chimic sunt polimeri ai *nucleotidelor. Exista doua tipuri de a. n.: ADN (cu o structura dublu-eliceidala, "elicea vietii"), situat in nucleu, si ARN (mai divers ca masa moleculara, dar cu o structura spatiala mai simpla), situat in citoplasma. V. si ADN, ARN.

ACIZI TEICOICI / acides teichoiques / teichoic acids. A. din structura peretelui celular al bacteriilor grampozitive. Sunt polimeri de ribitol sau glicerol - legati prin grupari fosfat - care pot avea compusi aditionali legati de grupari laterale disponibile. A. t. pe baza de glicerol apar si in structura membranei celulare.

ACLIMATIZARE, s. f. / acclimatation, s. m., acclimatisation, s. f. / acclimation, acclimatization. [Lot. *clima*, -tis, din gr. *klima*, -tilos = mdatina foardui, de unde (atitudine., dina) Adaptare a organismului la un nou climat (ex.: la frig) sau mediu (ex.: la altitudine).

ACLORHIDRIE, s. f. / achlorhydrie, s. f. / achlorhydria. [Qr. a -prilii.; *khioros* = verde., dor, *hydor*, *hydatos* = apa] Termen sin. cu *anaclorhidrie. Uneori este utilizat ca sin. cu *achilie gastrica.

ACNEE, s. f. / acne, s. f. / acne. [Cfr. *akne* - greseaid de copwe a lui *Actitis* pentru *akme* = vdrf sau e'rescend, sau.

ACORIE

akhne = titrate} Termen generic pentru un grup de afectiuni variate ale pielii, de etiologii diverse, secundare unei leziuni sau unei tulburari functionale a glandelor sebacee sau pilose-bacee. Termenul se utilizeaza indeosebi pentru a. *vulgara*, *ju-venila* sau *polimorfa*, forma foarte frecventa la tineri, indeosebi in perioada de *pubertate. Este caracterizata prin aparitia, pe un fond de *seboree, a unor *comedoane inchise sau deschise (puncte negre), a unor papulopustule rezultate din inflamatie si suprainfectia comedoanelor si a unor elemente nodulare legate de evolutia in profunzime a papulopustulelor. Alte tipuri de a.: 1) *A. necrotica*, localizata pe frunte, temple si pe partea anterioara a pielii capului, cu elemente papuloase si ulterior pustuloase, acoperite de cruste, care dupa cadere lasa cicatrice. 2) *A. neonatorum*, cu leziuni papulopustuloase si comedoane ale fetei in primele trei luni dupa nastere. 3) *A. profesio-nala*, caracterizata prin foliculita supurata si comedoane localizate indeosebi pe fata externa a coapsei si pe antebra. Apare indeosebi prin expunerea la uleiuri, lubrifianti si la unii deri-vati clorati. 4) *A. rozacee* sau "*cuperoza*". 5) *A. toxica*, secundara administrarii unor medicamente, de origine profesionala sau consecutiva utilizarii unor produse cosmetice neverificate.

ACNEIFORM, adj. / acneiform, adj. / acneiform. [Qr. *akne* - greseaid de copiere a (ui *Actilis* pentru *akme* = vdrf sau e.J(c.rucenta, sau *akhne* = tdrte; Cat. *forma* = forma} Care se aseamana cu *acneea. Ex.: eruptie a.

ACOLIE, s. f. / acholie, s. f. / acholia. [Qr. a -priv., *khole* = flia] Absenta sau diminuarea secretiei biliare.

ACOLURIE, s. f. / acholurie, s. f. / acholuria. CfT. a *priv.; *khole* = fiid; *owon* = urind} Absenta *pigmentilor biliari din urina in unele forme de *icter.

ACOMODARE, s. f. / accommodation, s. f. / accommodation. [Lat. *accomodation*, -onis, de la *accommodare* = a se. adapta] Proprietatea ochiului de a se adapta pentru perceptia unor obiecte situate la diferite distante. A. este in mod normal spontana, producandu-se prin modificarea convexitatii si grosimii *cristalinului, datorita elasticitatii acestuia, sub actiunea muschiului ciliar, ca urmare fiind posibila focalizarea razelor de lumina ce traverseaza mediile transparente ale ochiului pe o zona retiniana unde imaginea formata va fi clara. Se disting:

a) a. *absoluta* a fiecarui ochi, separat; b) a. *excesiva* care persista mai mult decat in mod normal; c) a. *negativa* pentru distante lungi, prin relaxarea muschiului ciliar; d) a. *pozitiva* pentru distante scurte, prin contractia muschiului ciliar; e) a. *subnormala* putere de a. insuficienta a ochiului. Var.: acomodatie. V. si cristalin.

ACOMODATIE. Var. pentru acomodare (v.).

ACONDROGENEZA, s. f. / achondrogenese, s. f. / achondrogenesis. [Qr. a -priv.; *khondros* = cartiaj; *genesis* = pro-ducere, de ia *gennan* = a produce} Varietate extreme de *osteochondrodizplazie care se caracterizeaza prin absenta formarii tesutului cartilaginos. Se disting doua tipuri: 1) *A. tip I*, nanism micromelic incompatibil cu viata, caracterizat prin absenta aproape totala a oaselor membrului, sin.: sindrom Langer-Saldino (v.); 2) *A. tip II*, forma neletala, sin.: sindrom Grebe

ACONDROPLAZIE, s. f. / achondroplasia, s. f. / achondroplasia. [Qr. a -priv.; *khondros* = cartiaj; *plasia* = modelare., de ia *plassein* = a forma, a modeta} Forma grava de "condrodistrofie ereditara a sugarului. Se manifesta prin nanism acompaniat de diverse anomalii (macrocefalie, dfoza, membre scurte si groase etc.). Sin.: boala Kaufmann, boala Parrot, condrodistrofie fetala.

ACORIE, s. f. / acorie ou acoree, s. f. / acorea. [r. a -prill., *kore* = pupiid.] Absenta congenitala a pupilei.

ACRILAMIDA

ACRILAMIDA, s. f. / acrylamide, s. f. / acrylamide. [Lat. *acer* = *acm*; gr. *hyle* = *nwte.rie.*; *ammoiakon* = *sore. de. amo-niui gSsita in apropie.re.ii tempCuCui [ui Jupiter Amman din Libia, -ida.]* Amida a addului acrilic care prin reticulare for-meaza un gel utilizat In tehnicile de separare a proteinelor ?i ARN In functie de greutatea moleculara.

ACRILAT, s. m. / acrylate, s. m. / acrylate. [Lat. *acer* == *acru.*; gr. *hyle* = *materu..*] Sare sau ester al addului acrilic. O serie de a., denumiti si rezine acrilice, sunt utilizati drept componeneti ai *lentilelor de contact sau ai unor materiale dentare Cindeosebi pentru confectionarea protezelor).

ACRINIE, s. f. / acrinie, s. f. / acrinia. [Qr. *a - priv.*; *krinein* = *a se-para de*] Absenta sau diminuarea secretiilor. Termen vag si desuet.

ACROASFIXIE, s. f. / acro-asphyxie, s. f. / aero-asphyxia. [Cft. *akron* = *e^tremitate*; *asphyxia* = *oprire a puCsuii, de. [a. a = priv., sphyzein = a puCsa.]* Tulburare vasomotorie la nivelul extremitatilor, manifestata prin 'acrocianoza, scadere a temperaturii locale si durere. Termenul se utilizeaza Indeosebi In cadrul *bolii Raynaud.

ACROCEFALIE, s. f. / acrocephalie, s. f. / acrocephalia. [Qr. *akron* = *e^tremitate, varf*; *kephale* = *cap.*] Malformatie a craniului determinate! de Inchiderea precoce a 'suturilor sagitala si coronala si caracterizata prin dezvoltarea considerabila, m Inaltime, a regiunii occipitale, cu aplatizarea laterala a capu-lui. Baza craniului este de asemenea deformata. Varful ('sinciput) craniului poate fi plat (craniu In ..turn") sau ascutit (tuguiat), malformatie denumita *oxicefalie. A. este forma de "craniostenoză cea mai frecventa si poate fi asociata cu alte anomalii ale scheletului. V. si acrocefalosindactilie, acrocefalopolisindactilie.

ACROCEFALOPOLISINDACTILIE, s. f. / acroc6phalopolysyndactylie, s. f. / acrocephalopoly-syndactyly. {Cjr. *akron* = *e^tremitate, varf*; *kephale* = *cap*; *polys* = *muffi.*; *syn* = *tm-preund*; *daktylos* = *deget*} Ansamblu de malformatii ereditare ale scheletului In care se asodaza *acrocefalosindactilia cu existenta degetelor supranumerare la nivelul pidoarelor. Au fost descrise trei tipuri de a.: 1) A. *tip .1* sau sindrom Noack, cu transmitere autozomal dominanta. 2) A. *tip II* sau sindrom Carpenter (v.). 3) A. *tip III* sau sindrom Sakati, In care se asodaza si anomalii scheletice la nivelul membrelor inferioare.

ACROCEFALOSINDACTILIE, s. f. / acrocephalosyndactylie, s. f. / acrocephalosyndactyly. [Qr. *akron* = *t(tremitate; varf; kephale* = *cap; syn* = *im.pre.un0, daktylos* = *deget.*] Termen care reuneste un ansamblu de afectiuni, cu transmitere probabil autozomal dominanta, caracterizate prin malformatii scheletice ale craniului (craniostenoză), ale fadului (exoftalmie, hiper-telozism, hipoplazie a maxilarului superior, "nas In sa"), sindactilie. Simptomatologia descrisa anterior corespunde formei clasice de a. denumita si sindrom sau boala Apert, In prezent consi-derala a. *tip 1*. Alaturi de acesta se disting; a. *tip II* (v. boala Apert-Crouzon), a. *tip III* (v. sindrom Chotzen), a. *tip IV* (v. sindrom Waardenburg), a. *tip V* (v. sindrom Pfeiffer).

ACROCIANOZA, s. f. / acrocyanose, s. T. / acrocyanosis. [Qr. *akron* = *e.^re.mitate.*; *kyanos* = *aLC>astru; -oza*] Sin.: boala Crocq-Cassirer (v.).

ACRODERMATITA, s. f. / acrodermatite, s. f. / acroderma-titis. [Cfr. *akron* = *e?(tre.ttiitate; derma, -atos* = *piete; -it6*] Termen general pentru leziunile cutanate ale extremitatilor, cuprinse in cadrul unor boli sau sindroame: a. *continua Hallopeau* (v. boala Hallopeau), a. *cronica atrofianta* (v. boala Pick-Herxheimer), a. *eritematopapuloasa infantila* (v. sindrom Gianotti-Crosti).

ACRODERMATITA ENTEROPATHICA / acrodermatitis entero-, pathica / acrodermatitis enteropathica. Boala grava, frecvent mortala, cu debut la sugar si transmitere autozomal recesiva.

ACROMATOPSIE

Se manifesta prin asodarea de leziuni cutanate veziculobuloase si eritematoscuamoase, cu localizare la nivelul extremitatilor si periorifidal, leziuni ale mucoaselor si fanerelor (alopécie difuza) si tulburari digestive (diaree). Scaderea *zincului plasmatic ar putea avea un rol In patogenia bolii.

ACROOINIE, s. f. / acrodynie, s. f. / acrodynia. [Cjr. *akron* ¹ = *e?(tre.mitate; odyne* = *durere.*] Durere la nivelul unei extremitati. Descrisa si ca boala: a. *infantila* (v.).

ACRODINIE INFANTILA / acrodynie infantile / pink disease. Boala care afecteaza copiii Intre 6 luni si 8 ani Se caracterizeaza prin tumefactie rece, umeda si danotica a mainilor si pidoarelor, adesea a nasului si a fetei (adesea pana la eritem generalizat, datorita caruia se confunda adesea cu "boala Kawasaki). Este acompaniata de prurit, crize sudorale si une-ori de tulburari nervoase (iritabilitate, astenie, parestezii) sau cardiovasculare (tahicardie, hipertensiune). Se vindeca fara se-chele. Cauze (ipotetice): carenta alimentara, virus neurotrop, intoxicatie cu mercur. Sin.: boala Feer, boala Selter-Swift-Feer, boala Swift.

ACRODISOSTOZA, s. f. / acrodysostose, s. f. / acrodysostosis. [(^r. *akron* = *e^tre.mitate., varf; dys* = *greu., dificii; osteon* = *os; -oza.*] *Disostoza complexa In care se asodaza o Intarziere In dezvoltarea staturala cu 'brahimelie, (vizibila Indeosebi la nivelul metacarpienelor si metatarsienelor), anomalii osoase craniofaciale si *retardare mentala.

ACRODISPLAZIE, s. f. / acrodysplasia, s. f. / acrodysplasia. [Cfr. *akron* = *e.^tremitate, varf; dys* = *gnu, dificii; plasis* = *nwddare., de. [a plassein* = *a forma, a modela.*] Varietate de "osteochondrodysplazie In care leziunile osteocartilaginoase sunt localizate la nivelul extremitatilor, mai ales ale mainilor. Prin analiza datelor clinice si genetice au fost individualizate mai multe boli sau sindroame caracterizate prin a.: *boala Brailsford, *boala Thiemann, 'sindromul Giedion, 'sindromul Langer-Giedion.

ACRODOLICOMELIE, s. f. / acrodolichomelie, s. f. / acrodolichomely. [Qr. *akron* = *e^tre.mitate.*; *dolikhos* = *lung; melos* = *e^trenitate, memBru.*] Malformatie somatica caracterizata prin prezenta unor membre cu dimensiuni mult crescute.

ACROERITROZA, s. f. / acroerythroze, s. f. / acroerythro-sis. [Qr. *akron* = *e^tre.mitate., varf; erythros* = *rofu; -oza.*] Coloratie rosie a extremitatilor, consecutiva vasodilatatiei: Se observa Indeosebi In *eritromelalgie si In *boala Lane.

ACROESTEZIE, s. f. / acroesthesie, s. f. / acro(a)esthesia. [Gjr. *akron* = *e^tre.mitate., varf; aisthesis* = *se-mafie, se-nsiffiii-tate..*] 1) Crestere a sensibilitatii la nivelul extremitatilor membrelor. 2) Durere la nivelul extremitatilor.

ACROFOBIE, s. f. / acrophobie, s. f. / acrophobia. [Qr. *akron* = *e.^tremitate, varf; phobos* = *frita.*] *Fobie, frica de locuri situate la . Inaltime.

ACROKERATOZA, s. f. / acrokeratose, s. f. / acrokeratosis. [Cyf. *akron* = *€J(tremitate; keras, keratos* = *corn; -oza.*] Afectiune a copilului si adolescentului, caracterizata prin leziuni verucoase si cornoase, localizate simetric pe partea dorsala a mainilor si pidoarelor.

ACROKERATOZA PARANEOPLAZICA / acrok6ratose paraneoplazique / Bazex' paraneoplasic acrokeratosis. Sin.: sindrom Bazex ^v.).

ACROMASTITA, s. f. / acromastite, s. f. / acromastitis. [C,r. *akron* = *e.^tre.mitate, varf; mastos* = *sdn, mamdit; -ita.*] Inflamatie mameelonului.

ACROMAT, adj. / achromate, adj. / achromate. [Qr. *a - frw.; khroma, -atos* = *culoare..*] 1) Despre ochiul afectat de *acromatopsie. 2) Despre un subiect care este inapt sa distinga culorile.

ACROMATOPSIE, s. f. / achromatopsie, s. f. / achromatopsia. [Qr. *a - priv.*; *khroma, atos* = *cutoare.*; *opsis* = *vedere.*]

E

Abolire a capacitatii de a percepe culorile (inddenta: 1/300000). Retina nu furnizeaza decat senzatiile de alb, negru si nuan-tele intermediare. A. este eel mai frecvent partiala, cu afec-tarea perceptiei uneia sau mai multor culori. Sin.: acromazie. V. si discromatopsie.

ACROMAZIE, s. f. / achromasie s. f. / achromasia. [Qr. a -priv.; *khroma, -atos = culoare.*] Sin.: acromatopsie (v.).

ACROMEGALIE, s. f. / acromegalie, s. f. / acromegaly. [Cjr. *akron = e^tremitate, vdrf; megas, megaios = mare*] Boala determinata de cresterea secretiei de somatotrop survenita dupa Inchiderea cartilajelor de crestere, deci la adult. Clinic, a. se traduce prin anomalii morfologice (hipertrofia a extremitatilor), metabolice (diabet, hipercalcemie, hiperfosforemie), endocrine (insuficienta gonadotropia) si hipertensiune arteriala. A. este aproape Intotdeauna determinata de un adenom hipofizar eozinofilic al lobului anterior al hipofizei. Daca hipersecretia de somatotrop apare inaintea Incniderii cartilajelor de crestere, aceasta duce la *gigantism.

ACROMELIC, adj. / acromelique, adj. / acromelic. [Qr. *akron = e^tremitate, vdrf; melos = membm.*] Care se refera la portiunea distala a unui membru, superior sau inferior.

ACROMICRIE, s. f. / acromicrie, s. f. / acromicria. [Cjr. *akron = e^tremitate, vdrf; mikros = mic.*] Extremitati (maini si pi-doare) mid, ale caror dimensiuni nu sunt proportionate cu restul corpului. A. este Indeosebi de natura hormonala.

ACROMIE CUTANATA / achromie cutanee / achromia, albinism, [Qr. a -priv.; *khroma, -atos = cutowe., tat. cutis c pide.*] Sin.: albinism (v.).

ACROMION, s. n. / acromion, s. m. / acromion. NA: acro-mion. [Cjr. *akron = eyre.mita.te., vdrf; omos = umdr.*] Extre-mitate a spinei omoplatului, prin care acesta se articuleaza cu clavicula, rezultand articulatia acromioclaviculara.

ACROOSTEOLIZA, s. f. / acroosteolyse, s. f. / acroosteoly-sis. [Qr. *akron = o^tremitate; osteon = os; lysis = distrugere, de la *lyein = a distruge.**] Sindrom primitiv sau secundar ca-racterizat prin liza progresiva a oaselor mainilor sau/si ale pi-cioarelor. A. *idiopatica* este o forma cu transmitere autozomal dominanta, cu debut In copilarie si cu evolutie prelungita, dar In general favorabila.

ACROPAHIDERMIE, s. f. / acropachydermie, s. f. / acropachyderma. [Cjr. *akron = e^tremitate.; pakhys = gross dermu, -atos = pide.*] Ingrosare marcata a pielii la nivelul fetei, scalpului si extremitatilor msotita de *hipocratism digital si deformari ale oaselor lungi. A. se observa 'indeosebi m *acromegalie.

ACROPAHIE, s. f. / acropachie, s. f. / acropachy. [Cjr. *akron = e^tre.mi.tatt, pakhys = yos.*] Marire a extremitatilor din cauza unei hipertrofii a osului subperiostal, Indeosebi la nivelul falangelor si, In general, al capetelor distale ale oaselor mainilor si picioarelor.

ACROPARESTALGIE, s. f. / acroparesthalgie, s. f. / acropar(a)esthalgia. [Qr. *akron = e^tremittate.; para = din-wlo de, iAngd; aisthesis = smzapie, sensifittitate., algos = dvc.re..*] *Parestezie a extremitatilor, Inso-tita de durere.

ACROPARESTEZIE, s. f. / acroparesthesie, s. f. / acroparesthesia. [Qr. *akron = e.?(tre.mitate, vdrf; para = dincoio d&i [dngc]; aisthesis = senzatie, se-nsiffiitate..*] *Parestezie a extremitatilor. Daca este nocturna, localizata la nivelul mainilor, la femeie dupa 40 de ani, reprezinta, de obicei, consecinta compresiei nervului median In canalul carpian.

ACROPATIE, s. f. / acropathie, s. f. / acropathy. [Cjr. *akron = e.?(tremitate; pathos = boala.*] Denumire generica pentru orice afectiune a extremitatilor.

ACROPATIE ULCEROMUTILANTA / acropathie ulceromutilante / acrodystrophic neuropathy. Sindrom caracterizat prin

aparitia de tulburari trofice cutanate (de tip *mal perforant) si osteoarticulare (osteoartropatie, fracturi spontane, osteoliz8). Leziunile afecteaza extremitatile membrelor inferioare, mai rar pe cele ale membrelor superioare, cu evolutie catre amputatii spontane. A. u. poate surveni in cadrul unei neuropatii senzi-tive familiare, denumita boala Thevenard, sau secundar, In boli ca diabetul, lepra sau alcoolismul. La baza patogeniei tulbu-rarilor trofice ar sta pierderea sensibilitatii dureroase, dener-vatia periferica si microtraumatismele. Sin.: sindrom Denny-Brown. V. si boala Bureau-Barriere.

ACROPOIKILOTERMIE, s. f. / acropoikilothermie, s. f. / acropoikilothermy. [Ar. *akron = e^tremitate.; poikilos = fdu-nt, vanat'i therme = cdiduril, ds. la thermos = ca[d.*] Sindrom *s(ne mater/a, care apare la sexul feminin, In care se aso-ciaza hipotermia simetrica a extremitatilor si senzatii de "deget mort", de mana si gambe Inghetate. A. este consecinta spas-melor vasculare si a deschiderii reflexe a anastomozelor arte-riovenozose.

ACROZOM, s. n. / acrosyndrom, s. m. / peripheral vascular disease. [Cjr. *akron = u^tremitatv, syndrome = drum mpre.una., concurs, de ia syn = impreuna, dromos = c-wsa, drum.*] Termen general pentru toate sindroamele carac-terizate prin tulburari vasomotorii la nivelul extremitatilor, fie ca acestea sunt aparent autonome, fie ca survin In cursul unor boli diverse. Termenul de a. este relativ impropriu, atat etimo-logic, cat si pentru ca este sin. partial cu *acropatie,

ACROZOM, s. m. / acrosome, s. m. / acrosome. [Gjr. *akron = e?(tremitate., vdrf; soma, -atos = Corp.*] Regiune a capului spermatozoidului care contine o vezicula cu enzime hidrolitice (Indeosebi *hialuronidaza si acrozina), permitand acestuia sa penetreze Invelisul extern al ovulului.

ACT RATAT / act manque / faulty act. [Lot. *actum, par-ticipiuf tru-ut de ia agere = a actiona, fr. rater = a rata..*] Reactie In aparenta ilogica, legata de motive ascunse In *sub-constient. A. r. survine pe neasteptate, accidental In compor-tamentului normal al unei persoane.

ACTH / ACTH / ACTH. [Wbrw. engL: *Adreno-Cortic.oTropic Hormone = Hormon cufre-nocorticotrop.*] Abrev, utilizata In mod curent pentru corticotrofina (v.) V. si tab. const. endocrinol.

ACTINA, s. f. / actine, s. f. / actin. [Cjr. *aktis, -inos = roed.*] Constituent proteic al muschiului, existand sub doua forme: a. *monomenca* sau *globulara* G si a. *polimenca* sau *filainentoasa* F. Combinata cu *miozina, da actomiozina, care reprezinta ele-mentul contractil al fibrei musculare. a. a fost identificata si In *citoschelet.

ACTING OUT. [AngUcism core. poate. fi tradus, aprof(tMatw, prin *trecerea ia act.*] Denumeste un comportament brusc, impulsiv si violent, traducand executarea unor 'pulsioni anterior repri-mate. A. o. apare ca un comportament neasteptat si neadap-tat al unui pacient In cursul psihanalizei sau al unui alt trata-ment psihoterapeutic.

ACTINIC, adj. / actinique, adj. / actinic. [Qr. *aktis, -inos = raza.*] Care se refera la radiatiile spectrului electromagnetic care au capacitatea de a induce un efect chimic. Este cazul radiatiilor violet ale spectrului vizibil si al radiatiilor ultraviolete.

ACTINITA, s. f. / actinite, s. f. / actinodermatitis, actinocu-titis. [Ar. *aktis, •inos = razdi -ita.*] Informatie cutanata deter-minata de expunerea excesiva la radiatiile solare sau la actiunea razelor X.

ACTINODERMATOZA, s. f. / actinodermatoze, s. f. / actinic dermatitis. [Qr. *aktis, •inos = raza; derma, -atos = piete; -ozd.*] Termen generic pentru ansamblul eruptiilor cutanate pro-vocate de radiatiile solare. V. si lucita, fotodermatoza.

ACTINOLOGIE, s. f. / actinologie, s. f. / actinology. [Cjr. *aktis, •inos = raza, logos = ftUifil.*] 1) Studiul energiei radiante.

F

2) Studiul efectelor chimice si, Indeosebi, al efectelor biologice exercitate de radiatiile luminoase, ultraviolete si infrarosii.

ACTINOMETRIE, s. f. / **actinometrie**, s. f. / **actinometry**. [Qr. *aktis*, -inos = *razd*, *metron* = *masurd.*] Masurare a intensitatii radiatiilor solare.

ACTINOMICETE, s. f. pi. / **Actinomycetes**, s. f. pi. / **Actinomycetales**. [Cjr. *aktis*, -inos = *razd*; *mykes*, *myketos* = *ciuperca.*] Bacterii care apartin clasei *Actinomycetes* (v.).

ACTINOMICINA, s. 1. / **actinomycine**, s. f. / **actinomycin**. [Cjr. *aktis*, -inos = *razd*; *mykes*, *myketos* = *dupercd*; -*inn*.] Antibiotic cromopeptidic izolat din diferite specii de *streptomyces*. Exista mai multe forme (A, B, C etc.), cea mai cunoscuta fiind a. C. Are o actiune inhibitoare asupra adzilor nucleici bacterieni si, cu tot efectului toxic, este utilizata In tratamentul limfogranulomatozei.

ACTINOMICOM, s. n. / **actinomycome**, s. m. / **actinomycoma**. [Efr. *aktis*, -inos = *razd*; *mykes*, *myketos* = *dupercd*; -*omo*.]

*Granulom provocat de duperici patogene din genul *Actinomyces*, frecvent m cadrul *actinomicozei.

ACTINOMICHOZA, s. f. / **actinomycoze**, s. f. / **actinomycosis**.

[Qr. *aktis*, -inos = *razd*; *mykes*, *myketos* = *dupercd*; -*ozo*.] Infectie cronica produsa de *Actinomyces*, caracterizata prin leziuni granulomatoase indurate, care abcedeaza In puncte multiple. Puroiul contine granule mid, galbene de 'miceliu fragmentat, vizibile cu ochiul liber. Se disting trei forme: *cervicofaciala* (cea mai frecventa), *pulmonara* (rara) si *abdominala*. Sin.: boala Rivalta.

ACTINOMYCES / **Actinomyces** / **Actinomyces**. [C,r. *aktis*, -inos = *razd*, *mykes*, *myketos* = *dupercd*.] Gen de bacterii filamentoase ramificate, anaerobe, apartinand clasei *Actinomycetes* si familiei *Actinomycetaceae*. A. cuprind doua specii: *A. bovis*, agent al actinomicozei bovine, si *A. Israeli*, *saprofit al cavitatilor naturale, care poate provoca la om *actinomicoza.

ACTINOMYCETES / **Actinomycetes** / **Actinomy-cetes** [Gjr. *aktis*, -inos = *razd*; *mykes*, *myketos* = *dupercd*.] Clasa de bacterii filamentoase considerate mult timp ciuperici datorita asemanarii filamentului lor cu un 'miceliu. A. cuprind familiile: *Mycobacteriaceae* (v. *Mycobacterium*), *Actinomycetaceae* (v. *Actinomyces*) si *Streptomycetaceae* (v. *Streptomyces*).

ACTINORETICULOZA, s. f. / **actinoreticulose**, s. f. / **actinic reticuloid**. [Qr. *aktis*, -inos = *razd*; [at. *reticulum*, dim. de la *rete*, -is = *refea*; -*oza*.] *Fotodermatoza caracterizata prin aparitia la varstnici, pe tegumentele expuse la soare, a unor leziuni papuloase urmate de In grosarea difuza a pielii cu descuamare si prurit intens. Leziunile au o evolutie cronica si se aseamana cu cele din *hematodermie.

ACTINOTERAPIE, s. f. / **actinotherapie**, s. f. / **actinothera-py**. {Gjr. *aktis*, -inos = *raza*, *therapeia* = *tratament*, de. ia. *therapeuein* = a *ingrijii*} Termen ce desemneaza toate metodele terapeutice care utilizeaza radiatiile de diverse naturi. In mod particular, termenul se refera la utilizarea radiatiilor luminoase, ultraviolete si infrarosii. V. si fototerapie.

ACTIV, adj. / **actif**, -ive, adj. / **active**. [Lat. *activus* = *care actvneaza*, de ia *agere* = a *activa*.] 1) Stare a unor sub-stante apte sa reactioneze puternic. Ex.: carbuncle a. are proprietati deosebite de absorbtie sau adsorbti. 2) Sin.: activat (ca rezultat al *activarii). Ex.: molecula activate sau a. 3) Des-pre o substanta dotata cu putere rotatorie optica (substanta optic a.). 4) Eficent, referitor la un medicament.

ACTIVARE, s. f. / **activation**, s. f. / **activation**. [Lat. *activus* = *care actioneaza*. / di la *agere* = a *actiona*.] 1) Intensificare a proprietatilor unui corp, cu sau fara transformare chimica, prin adaugarea unei mici cantitati dintr-o substanta denumita *activator sau prin expunerea la radiatii. 2) In fiziologie, cresterea excitabilitatii unei structuri nervoase sub actiunea unui

stimul. 3) Crestere a energiei unei molecule sau a unui atom (energie de activare). 4) Proces ce stimuleaza declansarea unui mecanism subiacent, latent pana In momentul a. Ex.: *a. limfocitelor B si T. 5) Intr-un sens mai larg, *depolarizarea unei fibre miocardice m timpul propagarii excitatiei auriculare sau ventriculare. 6) Crestere a permeabilitatii membranei in timpul depolarizarii.

ACTIVARE A COMPLEMENTULUI / **activation du complement** / **complement activation**. Proces prin care proteinele solubile ale 'complementului, prezente In sange, devin functionale. A. c. poate fi declansata pe cale clasica sau pe cale alternativa. V. complement.

ACTIVARE A LIMFOCITELOR B / **activation des lymphocytes B** / **B lymphocyte activation**. Trecere a limfocitelor B (LB) dintr-o stare de repaus Intr-o stare de activitate celulara si moleculara intensa. LB sunt activate cand un tip de antigen solubil se fixeaza pe receptorii lor membranari (IgM, IgD). Ca urmare a acestui contact, LB mature prezente in tesuturile limfoide periferice exprima la suprafata lor receptori pentru interleukina-2 (11-2). Fixarea 11-2 pe receptori provoaca multiplicarea si apoi diferentierea LB In *plasmocite si In *limfocite B memorie.

ACTIVARE A LIMFOCITELOR T / **activation des lymphocytes T** / **T lymphocyte activation**. Trecere a limfocitelor T (LT) din stare de repaus In activitate intensa celulara si moleculara. A. LT este declansata de contactul cu o "celula prezen-tatoare de antigen cu *self modificat.

ACTIVARE A MACROFAGELOR / **activation des macrophages** / **macrophage activation**. Crestere a activitatii celulare si moleculare a macrofagelor cand acestea se fixeaza pe *limfocitele T4. Dupa acest contact, limfocitele T4 produc un factor de activare a macrofagelor, care va stimula, la nivelul acestora din urma, producerea enzimelor de degradare, ca si cresterea numarului de receptori membranari nespecifici.

ACTIVATOR, adj., s. n. / **activateur**, -trice, adj., s. m. / **activator**. [Lat. *activus* = *care actioneaza*, fi *agere* - a *activa*.] (Substanta) care, In cantitate mica, mediaza procesul de *activare.

ACTIVINE, s. f. pt. / **activines**, s. f. pi. / **activins**. [Lat. *activus* = *care actioneaza*, de [a *agere* = a *actiona*; -*ina*.] Polipeptide din familia 'factorilor de crestere, constituite din doua lanturi de aminoacizi (cu M, de 14 kDa) comparabile cu lanturile ale *inhibinelor. Se disting trei a.: A, AB si B (In functie de caracteristicile lanturilor), secretate de celulele antehipo-fizare, Indeosebi de cele gonadotrope. A. activeaza secretia de *hormon foliculostimulant, dar inhiba sinteza *sterozilor dependenta de 'gonadotropina, la nivelul gonadelor, determinand proliferarea celulara In glandele genitale. O alta actiune consta In stimularea celulelor suse ale liniei eritroblastice.

ACTIVITATE, s. f. / **activity** s. f. / **activity**. [Lat. *activitas*, ae [a *activus* = *care actioneaza* / fi *ngerc* = a *afwina*.] a) Proprietatea de a intra In actiune. b) Rezultatul unui proces fina-lizat printr-o forta sau o energie. Ex. foarte diverse: 1) a. *anti-epidemic*. 2) a. *bioelectric* a unei celule. 3) a. *unei enzime* se refera la efectul catalitic exercitat de catre enzima, exprimat In unitati pe miligram de enzima (a. *specific*) sau 'in molecule de substrat transformate pe minut si pe molecula de enzima (a. *moleculara*). 4) a. *musculara* (In directia gravitatiei - dinamic-negativa, Tmpotriva fortei gravitatiei - dinamic-pozitiva). 5) a. *nen/oasa superioara* (a. etajelor superioare ale sistemului nervos). 6) a. *optica*, proprietatea unor substante de a roti planul luminii polarizate. 7) A. *unei surse radioactive*, numarul de dezintegrari In unitatea de timp.

ACTOGRAF, s. n. / **actographe**, s. m. / **actograph**. [Lat. *actus* = *msfcare*, de la *agere* = a *acfwim*, a *punt in. mifcare*.]

E

gr. *graphein* = a scrie.] Aparat destinat Inregistrarii miscarilor. Ex.: studiul miscarilor nocturne In enurezis si epilepsie.

ACTOMIOZINA, s. f. / **actomyosine**, s. f. / **actomyosin**. [Cfr. *aktis*, *-inos* = razd; *mys*, *myos* = *muschi*; -MO.] Complex proteic alcatuit din *actina si *miozina. Este esential pentru contractia fibrei musculare In prezenta *ATP-ului.

ACTIUNE, s. f. / **action**, s. f. / **action**. [Lit. *actio*, *-onis* = *actiune*, de. la *agere* = a *actiona*.] Exercitare a unei influente asupra unui fenomen, a unei structuri sau functii, prin intermediuul unor forte fizice sau chimice, sau al unor molecule cu proprietati specifice. Ex. multiple: 1) a. *bacteridda*, v. bacteri-cid. 2) a. *bacteriostatica*, v. bacteriostatic. 3) a. *catalitica*, v. catalizator. 4) a. *chimica* - *once* proces care determina o modificare In aranjamentul atomilor din molecula unei substante. 5) a. *cumulativa* - efectul puternic, adesea toxic, al ultimei doze dintr-un medicament, ale carui doze anterioare au avut un efect moderat sau chiar neglijabil. 6) a. *dinamica specifica a alimentelor* (v.). 7) a. *farmacodinamica* - a unui medicament asupra structurilor. 8) a. *masei* - influenta concentratiei moleculare a unei substante Intr-o reactie chimica. 9) a. *muta-gena* - reactia agentului mutagen cu materialul genetic si efectele asupra acestuia, v. mutatie. 10) a. *nespedfica* - se exercita asupra unui mare numar de structuri; dupa D. Danielopolu, aceasta a. se exercita indirect. 11) a. *oligodinamica*, de inhibare a germenilor, exercitata de catre unele metale. 12) a. *opsonica*, v. opsonine. 13) a. *renotrofica* - capacitatea unor extracte hipofizare si hormoni de a stimula cresterea rinichiului. 14) a. *specifica* a unor chimioterapice sau antibiotice asupra unor organisme parazitare.

ACTIUNE DINAMICA SPECIFICA A ALIMENTELOR / action dynamique specifique des aliments / specific dynamic action of food. Proprietatea alimentelor ingerate de a produce caldura, crescand metabolismul bazal. Astfel, un subiect care primește 100 de calorii va degaja 130 daca ele au fost furnizate de proteine, 114 In cazul lipidului si 105 In caz de aport glucidic. Acest surplus caloric mascara a. d. s. Rezulta ca a. d. s. este de 30% pentru proteine, 14% pentru lipide si 5% pentru glucide. In practica, a. d. s. se masoara prin diferenta dintre metabolismul bazal si metabolismul aceluasi subiect dupa un pranz.

ACUFENA, s. f. / **acouphene**, s. m. / **tinnitus**, [Cfr. *akouein* = a *auzi*; *phainein* = a *pdrea*.] Senzatie auditiva care nu rezulta consecutiv unei excitatii sonore exterioare a urechii. Cauze posibile: cerumen, traumatisme ale urechii medii, boli ale urechii interne (*otoscleroza, *sindrom Meniere), medicamente (ca aspirina si chinina), anomalitati ale nervului auditiv si ale conexiunii sale cu creierul. Sin.: zgomot auricular.

ACUITATE, s. f. / **acute**, s. f. / **acuity**, [fr. *acute*, din (at. *acutus* = *ascuțit*.)] Proprietate de a percepe senzatiile la un prag coborat sau de a distinge diferente si nuante minime. Ex.: a. auditiva, a. vizuala, a. tactila.

ACUITATE VIZUALA / acute visuelle / visual acuity. Capacitatea (*acuitatea) ochiului de a distinge separat doua obiecte alaturate. A. v. depinde de claritatea focalizarii retiniene, integritatea cailor nervoase si interpretarea cerebrala a stimulului.

ACUMETRIE, s. f. / **acoumetrie**, s. T. / **acoumetry**. [Cfr. *akouein* = a *auzi*; *metroi* = *mOsuril*.] Denumire generica a metodelor si tehnicilor de examinare a functiei auditive.

ACUPUNCTURA, s. f. / **acupuncture**, s. f. / **acupuncture**. [Lat. *acus* = *ac*, sau *acutus* = *ascuțit*; *punctura* = *mfe-pcHurO*, de. la *pungere* = a *măpă*.] Termen creat de iezuitii reveniti din China la sfarsitul secolului al XVII-lea. Metoda terapeutica si de diagnostic studiată si practicata In China de mii de ani. A. se bazeaza pe stimularea cu ace fine, din otel sau din metale pretioase, a anumitor puncte ale suprafetei cutanate. Efectele a. sunt interpretate diferit, In functie de culturile filo-

sofice si stiintifice. Astfel, pentru orientali, a. restabileste echilibrul energetic rupt din cauza bolii, In timp ce pentru occidentali, actiunea a. consta In deosebi In determinarea unor reflexe cutaneo-viscerale care induc modificari neurovegetative.

ACUSTICA, adj., s. f. / **acoustique**, adj., s. f. / **acoustics**. [Cfr. *akoustos* = *auz*, (it. *ia akouein* = a *auzi*.)] 1) Care se raporteaza la sunete. Ex.: unde a. 2) Ceea ce priveste functia auditiva. Ex.: camp a., nerv a. 3) Ramura a fizicii care studiaza sunetele.

ACUT, adj. / **aigu**, **aigue**, adj. / **acute**. [Lat. *acutus* = *ascuțit*.] 1) Referitor la evolutia rapida si scurta a unei afectiuni. Ant.:

cronic. 2) 0 durere vie, intensa, In raport cu una surda. 3) Care se afla la eel mai Inalt grad de evolutie sau a carei intensitate simptomatologica s-a exacerbata brusc: criza a. (din unele boli cronice).

ACVAPORINE, s. f. / **accoutumance**, s. f. / **acquired tolerance**. [J-r. *accoutumance* = *oăifnuintil*, din [at. *consuetude*, -*tens* = *ofivi*.] Frantuzism nerecomandat, utilizat ca sin. cu toleranta (v.).

ACVAPORINE, s. f. pi. / **aquaporines**, s. f. pi. / **aquaporins**. [Lot. *aqua* = *apa*; gr. *poros* = *par*, *conduct*, *pasaj*; *-inn*.] Grup de proteine omologe ale membranei celulare, alcatuite din sase domenii transmembranare, care constituie canale pentru transportul pasiv al apei si uneori al unor molecule organice mid, ca ureea. A. sunt continute In membranele eritrocitare si la nivel renal. In tubii colectorii renali exista patru a.; mutatia genei a. 2 umane este responsabila de insensibilitatea renala la vasopresina si, deci, de *diabetul insipid.

ADACTILIE, s. f. / **adactylie**, s. f. / **adactylia**, **adactyly**, **adactylism**. [Cfr. a - *priv.*, *daktylos* = *deget*.] Absenta congenitala a degetelor.

ADAMANTINOM, s. n. / **adamantinome**, s. m. / **adamantinoma**. [Cfr. *adamas*, *-antos* = *diamant*, *small*, *suăstan:a dura*; -*omo*.] Sin.: ameloblastom (v.).

ADAMANTOBLAST, s. n. / **adamantoblaste**, s. m. / **adamantoblast**. [Cfr. *adamas*, *-antos* = *diamant*, *small*, *sufistanfa dwa*, *blastos* = *germen*.] Sin.: ameloblast (v.).

ADAPTARE, s. f. / **adaptation**, s. f. / **adaptation**. [Lat. *adaptare* - a *potrivi*.] Proprietate a organismelor vii datorita careia o serie de caracteristici fiziologice si anatomice ale acestora se pot modifica In functie de particularitatile sau de transformarile mediului ambiant. In general, efectele a. sunt favorabile vietii organismelor In conditii de mediu noi sau modificate. Un caz tipic TI reprezinta a. la scaderea presiunii oxigenului din mediul ambiant, prin cresterea ventilatiei pulmonare, vasodilatatie si cresterea concentratiei hemoglobinei din sange. Alte exemple de a.: cresterea sau scaderea excitabilitatii prin variatii ale intensitatii stimulilor, aparitia unor activitati enzimice noi ca urmare a modificarilor In alimentatie, obisnuinta progresiva cu unele substante toxice (*mitridatism). Este necesar sa se distinga formele reversibile de a., nidoata ereditare, de fenomenele de a. *ereditara*, care se stabilizeaza dupa mai multe generatii, prin selectie naturala. Ex.: aparitia unor suse rezistente la penicilina Intr-o cultura de microorganisme sensibile la acest antibiotic. In acest caz, termenul a. desemneaza supravietuirea, In cadrul unei populatii date, a organismelor care s-au adaptat eel mai bine la noua situatie data. Patri-moniul genetic al populatiei se va modifica, transformare ce reprezinta de fapt substratul mecanismelor evolutive. In pre-zent, se clarifica mecanismele moleculare ale proceselor de a. Cateva tipuri de a. de interes In fiziologie si medicina:

1) A. *ochiului*: a) a. *la mtunerice* - a. ochiului pentru vederea la Intunerice sau la conditii de iluminare redusa; se numeste si a. scotop/ca; b) a. *la lumina* - a. ochiului pentru vederea la lumina soarelui sau a surselor straludtoare (fotopie), cu

ADAPTATOR

reducerea concentratiei de pigmenti fotosenzitivi. 2) A. a/lor organe de simf: auditiva, gustativa. 3) A. *genetica* - selectia naturala a mutantilor care sunt cei mai adaptati la noul mediu (ex.: "rezistenta la medicamente). 4) A. *fenotipica* - modifi-carea proprietatilor unui organism In afara oricarei transformari a genotipului, ca raspuns la schimbarile mediului.

ADAPTATOR, s. m. / **adaptateur**, s. m. / **adaptor**. [Lot. *adaptare* = a potrive, a aapta, de. ia *aptas* = *apt.*] Secventa nucleotidica adaptatoare capabila sa realizeze jonctiunea din-tre doua fragmente de ADN terminate prin secvente necom-plementare.

ADDUCTOR, adj., s. m. / **adducteur**, adj., s. m. / **adductor**. [Lot. *adducere* = a duce spre, de. [a *ad* = spre., *ducere* = a dwe., a purta.] (Muschi) care serveste la *adductie.

ADDUCTIE, s. f. / **adduction**, s. f. / **adduction**. [Lot. *adducere* = a duce spre, de ia *ad* = spre., *ducere* = a duce., a purta.] Miscare care apropie un membru sau un segment de membru de axul median al corpului.

ADENECTOMIE, s. f. / **adenectomie**, s. f. / **adenectomy**. [Qr. *aden*, -os = *gianda*; *ektome* = w(cizie.\ 1) *Ablatia unei glande. 2) Sin.: adenoidectomie (v.).

ADENILAT CICLAZA / **ad6nylate cyclase** / **adenylate cyclase**. Enzima intracelulara, asociata biomembranei, care moduleaza producerea *mesagerului secund *AMPc din *ATP. Este un constituent important al anumitor cai de semnalizare intercelulara. Cuplarea sa la complexul *ligand-receptor se efectueaza prin intermediul *proteinelor G, care o pot stimula (G,) sau frana (G,).

ADENINA, s. f. / **ad6nine**, s. f. / **adenine**. 6-Aminopurina. Una dintre cele doua baze purinice Intalnite atat 'in ADN si ARN, cat si m alte nucleotide cu importanta fiziologica precum AMP, ATP, ADP. In toti acesti compusi, a. este legata de o mole-cula de monozaharid, formand 'adenozina.

ADENITA, s. f. / **ad6nite**, s. f. / **adenitis**. {Cjr. *aden*, -os = *gianda*.! -ita.] Sin.: limfadenita (v.).

ADENOBLAST, s. n. / **adenoblaste**, s. m. / **adenoblast**. {Cjr. *aden*, -os = *gianda*; *blastos* = *ge-rmsn.*} Celula embrionara din care se dezvolta tesut glandular. Uneori termenul se utilizeaza cu referire la celulele reticulare din centrul germinativ al folicu-lului limfatic.

ADENOCARCINOM, s. n. / **ad6nocarcinome**, s. m. / **adenocarcinoma**. {Cjr. *aden*, -os = *gianda*; *karkinoma*, de. ia *karki-nos* = *roc*, *cancer*.] 1) Carcinom derivat din tesut glandular; celulele tumorale permit recunoasterea structurii glandulare. Se observa, In particular, la nivelul ficatului, unde se asodaza cu ciroza (cancer cu ciroza). V. hepatom. In a. *alveolar*, celulele sunt dispuse sub forma unei alveole. 2) *epiteliom a. darui structura aminteste structura unei glande.

ADENOCARCINOM COLOID / **adenocarcinome collo'fde** / **mucinos adenocarcinoma**. Sin : **epiteliom coloid** (v.).

ADENOFIBROM, s. n. / **adenofibrome**, s. m. / **adenofibro-ma**. {Cjr. *aden*, -os = *gianda*; [at. *fibra* = *_fi6ra*; -omn.] Sin.: fibroadenom (v.).

ADENOGRAMA, s. f. / **adenogramme**, s. m. / **adenogram**. [Gjr. *aden*, -os = *gCanda*.; *gramma* = *Inscriere*.] Formula care indica repartitia diferitelor tipuri de celule prezente pe un frotiu prelevat prin punctia unui ganglion limfatic. Normal, celulele care constituie marea majoritate sunt limfocitele (90-98%).

ADENOHIPOFIZA, s. f. / **adenohypophyse**, s. f. / **adenohypophysis**. NA: **adenohypophysis**. \Gjr. *aden* = *glanda*.; *hypo* = *sub*; *physis* = *crefttere*, de. la *phyein* = *a create*.] V. hipofiza.

ADENOID, adj. / **adeno'ide**, adj. / **adenoid**. {Cfr. *aden*, -os = *gCanda* *eidos* = *forma*.] 1) Despre un tesut, normal sau patologic, care este foarte asemanator cu o structura glandulara normala. Ex.: 'epiteliom a. 2) Care se aseamana cu tesutul ganglionar limfatic. Ex.: "vegetatii a.

ADENOPATIE

ADENOIDECTOMIE, s. f. / **ad6noidectomie**, s. f. / **adenoidectomy**. [Qr. *aden*, -os = *gianda*.; *eidos* = *formd*; *ektome* = *e^cizie*.] Exdzia chirurgicala a *vegetatiilor adenoidice.

ADENOIDIAN, adj. / **adeno'jdien**, -enne, adj. / **adenoid**. [Qr. *aden*, -os = *gianda*; *eidos* = *forma*.] Care prezinta sau este determinat de *vegetatii adenoidice. Ex.: 'fades a.

ADENOIDISM, s. n. / **ad6noidisme**, s. m. / **adenoidism**. \Gr. *aden*, -os = *gianda*; *eidos* = *forma*; -ism.] Denumire a ansamblului de manifestari locale (*facies adenoidian) si generate (afectarea dezvoltarii psihice si fizice) care apar la oopiii cu -vegetatii adenoidice. **ADENOIDITA**, s. f. / **adenoidite**, s. f. / **adenoiditis**. [Cjr. *aden*,

-os = *gianda*; *eidos* = *forma*; -Ha] Inflamatie a vegetatiilor adenoidice, a tesutului adenoidian al rinofaringelului.

ADENOLIPOMATOZA, s. f. / **ad6nolipomatose**, s. f. / **adenolipomatosis**. [Qr. *aden*, -os = *glanda*.; *Jipos* ^ *grclsim*; -oma; -oza.] Formare de numeroase adenolipoame (tumori continand tesut adipos si elemente glandulare) la nivelul cefei, axilei si canalului inghinal.

ADENOM, s. n. / **adenome**, s. m. / **adenoma**. \Cfr. *aden*, -os = *giandcl*; -oma.] Tumora benigna dezvoltata la nivelul unei glande; structura sa este asemanatoare cu cea a glandei din care provine. Ex.: 1) a. *hipofizar*, tumori nodulare circumscrie, Inchise In saua turceasca largita. 2) a. *bronsic*, cu evolutie lenta, dar si cu malignitate locala; uneori metastazeaza. 3) A. *malign*, sin.: adenocarcinom (v.). 4) a. *sebaceu*, prin hiper-plazia benigna a glandelor sebacee. 5) a. w/os, poJip al mucoasei intestinale.

ADENOM TIROIDIAN TOXIC / **ad6nome thyroïdien toxique** / **toxic adenoma of the thyroid gland**. 1) Denumire veche, abandonata, a gusii nodulare manifesta clinic prin semne de hipertiroidie. 2) In prezent: a. t. care secreta hormoni tiroidieni In exces, In mod autonom, adica fara stimularea de catre TSH. Excesul de hormoni tiroidieni este produs prin mutatii ale genei receptorului pentru TSH, cu activarea acestuia In absenta ligandului si inducerea cascadei moleculare spedfice receptorilor cuplati cu *proteina G. Simptomele sunt cele ale unei "tireotoxicoze pure, uneori tabloul clinic fiind limitat: pier-dere In greutate, fibrilatie auriculara. 'Scintigrafia arata o fixare exclusive a "A pe nodulul toxic, iar injectia intramusculara de TSH permite punerea In evidenta a unei fixari pe restul paren-chimului tiroidian „stins functional". Sin.: boala Plummer.

ADENOMATOZA, s. f. / **adenomatose**, s. f. / **adenomatosis**. [Cfr. *aden*, -os = *gianda*; -oma; -oza] Hiperplazie adenoma-toasa multinodulara la nivelul Invelisului sau parenchimului unei glande.

ADENOMATOZA MULTIENDOCRINIANA / **adenomatose multiendocrinienne** / **familial endocrine adenomatosis**. Sin.: neoplazie endocriniana multipla (v.). **ADENOMECTOMIE**, s. f. / **adenomectomie**, s. f. / **adeno-mectomy**. [Qr. *aden*, -os = *gianda*.; -oma; *ektome* = *uy-izie*.] Extirpare a unui *adenom.

ADENOMEGALIE, s. f. / **adenomegalie**, s. f. / **adenomegaly**. [Gjr. *aden*, -os = *gianda*.; *megas*, *megalos* = *mare*.] Hipertrofie a ganglionilor limfatic.

ADENOMIOM, s. n. / **adenomyome** s. m. / **adenomyoma**. \Efr. *aden*, -os = *glanda*.; *mys*, *myos* = *mufclii*; -oma.] Tumora benigna formata din tesut glandular si muscular neted. Ex.: a. prostatic.

ADENOMIOZA UTERINA / **adenomyose uterine** / **uterine adenomyosis**. [Qr. *aden*, -os = *gianda*.; *mys*, *myos* = *mufclii*; -oza; lot. *uterus* = *uter*] Sin.: endometrioza (v.). **ADENOPATIE**, s. f. / **adenopathie**, s. f. / **adenopathy** {Cjr. *aden*, -os = *gianda*.! *pathos* = *fioata*.} Marire de volum a ganglionilor limfatic superficiali sau profunzi. In mod normal, la adulti, sunt palpabili ganglionii inghinali, care au dimensiuni

ADENOPATIE

A

Intre 0,5 si 2 cm. A. poate avea cauze multiple: 1) Cresterea numarului de limfocite benigne 91 macrofage In cursul raspunsului antigenic. 2) *Limfadenita. 3) Proliferarea *in situ* a limfocitelor maligne sau a macrofagelor. 4) Infiltrarile metastatice cu celule maligne. 5) Infiltrarile cu macrofage Incarcate cu metaboliți m *teaurismozele lipidice. A. este prezenta In nu-meroase boli infectioase, imunologice, maligne, metabolice sau de cauze necunoscute. In general, procentului unei a. maligne creste cu varsta, la peste 50 de ani fiind de mai mult de 50%.

ADENOPATIE BLUMER / adenopathie de Blumer / Blumer's adenopathy [George Blumer, medic american, 1858-1940.] Semn al metastazarii unui neoplasm gastric, constand In prezenta a. detectate prin tuseu rectal.

ADENOPATIE VIRCHOW / adenopathie de Virchow / Virchow's adenopathy [Rudolph Ludwig Karl Virchow, anatomopatolog gennan, profesor [a 'Wwtz.bwg, apoi ia 'Seriin, 1821-1902.] Sin.: semn Virchow-Troisier (v.).

ADENOSARCOM, s. n. / adenosarcome, s. m. / adenosarcoma. [t^T. aden, -os = gianda; sorx, sarkos = came; -omo.]

-Adenom a carui stroma conjunctiva este de tip sarcomatos. **ADENOTONSILECTOMIE, s. f. / adenotonsillectomie, s. f. / adenotonsillectomy.** [Qr. aden, -os = glaniici; [at. tonsillae, -arum = amigdale; gr. ekstome = e^cizie.] 'Ablatie a amigdalelor si a 've^etatiilor adenoide.

ADENOVIROZA, s. f. / adenovirose, s. f. / adenovirosis [Cfr. aden, -os = giandd; [at. virus = venin, otrava; -oza .] Boala determinata de un *adenovirus, care prezinta afinitate deosebita pentru tesutul limfoid. In consednta, gama manifestarilor patologice este variata: faringite acute, adenoidite, keratoconjunctivite epidemice, traheobronsite febrile, bronhopneumopatii, adenite mezenterice. In afara pneumoniei copilului, toate aceste afectiuni sunt benigne.

ADENOVIRUS, s. n. / adenovirus, s. m. / adenovirus. [Cfr. aden, -os = giandd; [at. virus = venin, otrava.] Grup mare de virusuri care provoaca *adenoviroze. A. sunt prezente In unele infectii latente la persoane normale; mai nou, se considera ca ar induce, la unele specii, procese de malignizare.

ADENOZIN 3',5'-MONOFOSFAT CICLIC / adenosine 3',5'-monophosphate cyclique / cyclic adenosine 3',5'-monophosphate. Sin.: AMP ciclic (v.).

ADENOZIN TRIFOSFAT / acide adenosine triphosphorique / adenosine triphosphate. Sin.: acid adenozintrifosforic (v.).

ADENOZINA, s. f. / adenosine, s. f. / adenosine. *Nucleozid constituit din 'adenina si o pentoza, D-riboza. Combinatiile sale cu acidul fosforic sunt foarte importante. V. AMP, AMP ciclic, ADP, ATP.

ADENOZINTRIFOSFATAZA Na^+ / adenosine triphosphatase Na^+IC / Na^+-K^+ adenosine triphosphatase. Sin.: pompa de sodiu (v.).

ADERENTA, s. f. / adherence, s. f. / adherence. [Lat. adhaerere = a fi atafat (ad = spre; haerere = a fi priiv).]

Alipire a unor suprafete fiziologic separate una de cealalta. A. pot fi congenitale sau cicatriceale.

ADERENTA IMUNA / adherence immune / immunoadherence. Sin.: imunoaderenta (v.).

ADEZINE, s. f. pi. / adhesines, s. f. pi. / adhesins. [Lat. adhaesus = aiipire, de la adhaerere = a fi atafat (ad = spre; haerere = a fi prins; -ina).] Termen general pentru moleculele implicate In adeziunea celulara, dar si cu utilizare restransa In microbiologie, cu referire la componentele supra-fetei bacteriilor. 0 serie de a. prezinta afinitate crescuta pentru *fibronectine.

ADEZIUNE, s. f. / adhesion, s. f. / adhesion. [Lat. adhaesio, -onis = aivpm, de la adhaerere = a fi. atafat (ad = spre, haerere = a fi prins).] 1) Fenomen produs la contactul din-tre doua corpuri diferite; este consednta atractiei intermolecu-

lare. In cazul contactului unui corp solid cu unul lichid, daca forta de a. este mai mare decat cea de coeziune, lichidul uda vasul. 2) A. plachetara, sin.: adezivitate- plachetara (v.). 3) In psihiatrie: lipsa de mobilitate a proceselor psihice, cu fixarea la o idee sau un sentiment. Ex.: a. bolnavului de *epilepsie.

ADEZIUNE PLACHETARA / adhesion des plaquettes / plachet adhesion. Sin.: adezivitate plachetara (v.).

ADEZIVITATE PLACHETARA / adhesivite des plaquettes / plachet adhesion. [Lot. adhaesus, = aCipire, de [a adhaerere = a fi atafat (ad = spre; haerere = a fi prins); fr. pla-quette, din oCandezd plaken = a carpi, a petici.] Proprietate a plachetelor de a adera *in vitro* la o suprafata de sticia sau *in vivo* la fibrele de colagen. A. p. intervine In *hemostaza fizio-logica. Sin.: adeziune plachetara. V. si agregare a plachetelor.

ADHESIO INTERTHALAMICA / adhesio interthalamica (NA). Comisura de substanta cenusie care uneste cele doua jumatați ale talamusului deasupra ventriculului al III-lea cerebral. Sin.: comisura cenusie, comisura mijlocie.

ADIADOCOKINEZIE, s. f. / adiadocokinezie, s. f. / adiadocokinesia, adiadocokinesis. [r. o - priv.; diadokhos = care su.cce.da; kinesis = mifcare, de ia kinein = a misca.] Disparitia *diadocokineziei, manifestata prin inabilitatea de a face mis-cari alternative rapide.

ADIASTOLIE, s. f. / adiaстolie, s. f. / adiaстole. [Cjr. a - priv.; diastole = diatare, de Ca diastellein = a idrgi] Disfunctie caracterizata prin limitarea expansiunii diastolice atrioventriculare si prin cresterea presiunii telediastolice. Poate fi secundara pericarditei constrictive sau unor afectiuni miocardice: fibroza, amiloidoza, hemocromatoza, endocardita fibroplastica, unele cardiomiopatii.

ADINAMIE, s. f. / adynamie, s. f. / adynamia. [Cjr. a - priv., dynamis = forta.] Scadere generalizata a activitatii motorii spontane, consecutiva unei senzatii de slabidune musculara marcata. Caracterizeaza unele boli (ex.: febra tifoida) sau stari febrile accentuate.

ADINAMIE EPISODICA EREDITARA / adynamie episodique hereditaire / adynamia episodica hereditaria. Boala ereditara de tip autozomal dominant, cu debut In copilarie, care este In-rudita cu paralizia periodica familiala (v. boala Westphal). Se caracterizeaza prin hiperkaliemie ce evolueaza paralel cu crizele paroxistice de paralizie de tip periferic, care apar la nive-lul extremitatilor distale ale membrilor si se extind spre rada-cinile acestora, avand maximum de intensitate In 30 de minute. Nu apar tulburari senzitive, dar se pot asocia tulburari ale ritmului cardiac si ale tensiunii arteriale, ca si fenomene mio-tonice. Sin.: sindrom Gamstorp.

ADIPOCEARA, s. f. / adipocire, s. f. / adipocere, grave-wax. [Lat. adeps, -dipis = grasime; cera = ceara.] Substanta de culoare gri-albicioasa, moale si de consistenta cerii care provine din saponificarea grasimilor la cadavrele ramase mult timp In apa sau In pamEint umed, In absenta oxigenului, A. Intarzie descompunerea cadavrului, fapt care permite observarea unor eventuale semne de violenta.

ADIPOCIT, s. n. / adipocyte, s. m. / adipocyte. [Lat. adeps, -dipis = grasime.; gr. kytos = cdula] Celula care contine In citoplasma incluziuni lipidice. A. brun intra In structura tesutu-lui adipos brun (prezent la nou-nascut si la unele mamifere) cu rol In disiparea energiei sub forma de caldura. V. termo-reglare.

ADIPOGENEZA, s. f. / adipogenese, s. f. / adipogenesis. [Lat. adeps, -dipis = grasime; gr. genesis = prodttcere, de ia gennan ^ a produce] Sin.: lipogeneza (v.).

ADIPOLIZA, s. f. / adipolyse, s. f. / lipolysis. Descompunerea grasimilor care antreneaza o „topire” a (esutului adipos. Sin.: lipoliza.

BLUMER ADIPOUZ

ADIPOMASTIE, s. f. / adipomastie, s. f. / adipomastia. [Lat. *adeps, -dipis = grasime; gr. mastos = son, mameCa.*] Hiper-trofie difuza, benigna a tesutului adipos mamar, care nu tre-buie confundata cu *ginecomastia.

ADIPOSTAT, s. n. / adipostat, s. m. / lipostat. [Lat. *adeps, -dipis = grasimt.; gr. statikos = care oprefte, de la istanai = a pCasa. 1 a face. so. fina..*] Centru ipotetic din *hipotalamus al carui rol ar consta In reglarea volumului masei adipoase. In-tervenind In bilantui energetic, dereglarea sa ar putea fi la originea anumitor obezitati sau scaderi excesive In greutate.

ADIPOZA, s. f. / adipose, s. f. / adiposis. [Lat. *adeps, -dipis = grasime; -oza.*] Exces de grasime In tesutui celular subcu-tanat. Uneori termenul este utilizat ca sin. cu *adipozitate, alte-ori pentru desemnarea acumularii de grasime In-tr-un organ sau tesut. In acest caz, se deosebesc mai multe forme, printre care: 1) a. *cardiaca* - infiltratie sau degenerescenta grasa a miocardului. 2) *adiposis dolorosa* (v.). 3) a. *hepatica* - de-generescenta grasa a hepatotelor. 4) a. *tuberosa simplex*, asemanatoare cu *adiposis dolorosa*.

ADIPODIS DOLOROSA / adiposis dolorosa / adiposis dolo-rosa. Boala caracterizata prin depunere de grasimi la nivelul nervilor (pana la formarea de mici lipoame) care determina dureri si leziuni nervoase variate. Mai frecventa la femeie, a. d. poate determina uneori decesul prin complicatii pulmonare. Sin.: boala Dercum, neuropilomatoza.

ADIPOZITATE, s. f. / adiposity s. f. / adiposity. [Lot. *adeps, -dipis = grasime*] Termen considerat adesea sin. cu *adipoza, In-deosebi pentru a desemna modalitatile de disponere a tesutului gras In organism. La normali, se disting: 1) A. *de tip android* - In jurul centurii scapulare. 2) A. *de tip ginoid* - In jurul bazinului. Alteori, termenul este asociat cu referiri la cauza obezitatii: 1) a. *cerebrala*, In-deosebi prin perturbari hipo-talamice. 2) a. *hipofizara*, consednta insuficientie pituitare.

AOIPSIE, s. f. / adipisie, s. f. / adipisia. [Qr. a - priv.; *dipsa = sete*] Absenta senzatiei de sete, care la unii indivizi poate dura zile sau chiar saptamani.

ADIPSINA, s. f. / adipsine, s. f. / adipsin. [Lot. *adeps, -dipis = grasime; -ina.*] Serinproteinaza produsa si secretata de adipocitele mature. Poate fi prezenta si In alte tipuri celulare implicate In metabolismul lipidelor. A. exercita o actiune reglatoare asupra *lipoproteinelor extracelulare, ca si asupra oxidarii lipidice implicate In termogeneza. La bolnavii cu diabet za-harat rau echilibrat se constata o crestere a concentratiei de a., iar insulina apare ca factor reglator. La o serie de animale cu obezitate genetica (ex.: soared ob/ob) s-a constatat dispa-ritia aproape totala a a. din tesuturi.

ADITIV ALIMENTAR / additif alimentaire / food additive. [Lat. *addition, participiul trecut de, la. adders = a adiuuga; alimentarius = aCimentar, tie, la alimentum = aliment fi alere = a /trInf.*] Substanta adaugata intentional In-tr-un aliment, In general In cantitati mid, pentru fadlitarea conservarii, pentru sta-bilizarea sau ameliorarea calitatilor specifice alimentului (savoa-rea si aspectui acestuia), ca si pentru favorizarea unei prepa-rari care sa nu Ti denatureze calitatile. Utilizarea aditivilor, In-deosebi a conservantilor, este reglata prin dispozitii legale, care stabilesc calitatile necesare si procentajele maxime ce pot fi utilizate. Desi dispozitiile legale sunt formulate pe baza unor recomandari ale organismelor internationale, ele nu sunt Intot-deauna identice de la o tara la alta si au tendinta sa devina tot mai restrictive, pe masura ce se descopera noi efecte indezirabile ale diferitelor substante utilizate ca a.

ADJUVANT, adj., s. n. / adjuvant, -e, adj., s. m. / adjuvant. [Lat. *adiuvans, partic.ipwC present ai verfiuui adiuvere = a ajuta*] 1) Preparat care, administrat concomitent cu un antigen, amplifica raspunsul imunologic al acestuia. A. sunt, eel mai frecvent, substante minerale uleioase sau derivate din anumite

microorganisme. Cel mai raspandit este a. *complet Freund*, capabil sa stimuleze atat raspunsul medial celular, la animale de experienta, cat si formarea anumitor dase de imunoglobu-line. Este o emulsie uleioasa In mediu hidric (monooleat de manitol amestecat cu ulei de parafina), continand micobacterii (ex.: bacili Koch) omorate si deshidratate, suspendate In faza uleioasa. A. *incomplet* este identic cu forma completa, dar nu contine micobacterii. 2) Care are proprietati de a. 3) Referitor la un tratament de In-sotire, al carui scop este de a completa tratamentul specific, de obicei prin efecte paleative. 4) Despre o substanta care permite absorbtia mai usoara a unui medicament sau faciliteaza actiunea sa.

ADJUVANT FREUND / adjuvant de Freund / Freund's adjuvant. [fules Freund, fiacterwiog american dt. origine maghiara, 1890-1960.] V. adjuvant.

ADN / ADN / DNA. [Wbrw. ds. la acid dezoJ(iri)JO-nucieic, utiit-zata. m iimfiajui curent m load denumim elfins e.] ADN este suportul material al informatiei genetice a organismelor vii. Unitatile constitutive ale ADN, care este un polinudeotid, se numesc deoxiribonudeotide, adica "nucleotide a caror pen-toza este 'deoxiriboza. Localizare: la 'eucariote, cea mai mare parte a ADN este localizata In nucleui celulelor sub forma de filamente lungi care adopta o structura particulara In momen-tul diviziunii celulare: *cromozomii, al caror numar este varia-bil In functie de speda considerata. Fiecare cromozom contine o singura molecula de ADN, frecvent cu o lungime de cativa centimetri si latime de doua milionimi de milimetru. In-tr-divi-ziuni, moleculele de ADN sunt cuprinse In *cromatina, a carei structura compacta se obtine prin asocierea *nudeozom]or. Organismele *procariote nu poseda nucleu individualizat, iar unica molecula de ADN formeaza un filament circular de cativa milimetri lungime, repliat de numeroase ori In centrul celulei. In cromozomul procariotelor ADN este condensat In-tr-un singur cromozom, prin formarea de complexe cu pro-teine bazice si cu molecule de ARN. Totodata, *mitocondriile celulelor eucariote si *cloroplastele celulelor vegetale contin informatie genetica sub forma de ADN circular, asemanator cu eel al procariotelor. Structura: *bazele purinice si pirimidinice, componente ale nucleotidelor se asodaza doua cate doua prin

*legaturi de hidrogen. ADN se prezinta eel mai frecvent sub forma a doua lanturi polinucleotidice Tmperecheate (structura bicatenara) prin asoderea adenina-timina (pereche A-T) si guanina-dtozina (pereche G-C), proprietate denumita comple-mentaritate. Cele doua lanturi complementare se Infasoara In jurul unui ax virtual, ansamblul avand conformatia unei duble elice descrisa de Watson, Crick si Wilkins. Structura In dubia elice a ADN a permis In-telegerea modului In care informatia genetica poate fi transmisa cu exactitate, din generatie In gene-ratie. Ordinea In care se succeda nucleotidele In lungul unui lant polinucleotidic, adica secventa, determina continutul informational. In anumite regiuni ale ADN care corespund *genelor, Inlantuirea nucleotidelor contine un mesaj codificat, a carui de-criptare conduce la sinteza proteinelor. Lectura mesajului se produce prin 'transcriptie, In cursul careia un lant de ADN este copiat In ARN mesager, care In celulele eucariote transports mesajul genetic din nucleu In citoplasma, de unde la nivelul

*ribozomilor el este tradus In *proteine.

ADN CIRCULAR / ADN circulaire / circular DNA. ADN care formeaza o molecula circulara. In cazul ADN-ului circular dublu catenar se disting molecule deschise, numite si relaxate sau demlate (o catena este sectionata) si molecule Inchise (fara extremitati libere) care sunt frecvent structurate In superhelix.

ADN COMPLEMENTAR / ADN complementaire / complemen-tary DNA. Molecula de ADN copie a unei molecule de *ARN mesager si, deci, lipsita de 'introni, care sunt prezenti In *ADN

ADN**E**

genomic. Este utilizat pentru a determina secvența de aminoacizi a unei proteine, prin secvențierea ADN, sau pentru fabricarea unei proteine în cantități mari, după o clonare prealabilă. Abrev.: ADNc.

ADN GENOMIC / ADN genomique / genomic DNA. ADN constituent al genomului unei celule sau al unui organism. Termen utilizat în opoziție cu *ADN complementar.

ADN HIBRID / ADN hybride / hybrid DNA. Molecula de *ADN recombinat compusă din două catene de origine diferită. Sin.: ADN himeră.

ADN HIMERA / ADN chimere / chimeric DNA. Sin.: ADN hibrid (v.).

ADN METILARE / adn methylation / DNA methylation. Proces prin intermediul caruia grupările metil (CH₃) sunt adăugate la anumite nucleotide ale ADN genomic. Acest proces afecționează expresia genelor (ADN metilat fiind dificil de transcris). Deoarece grupările metil în genom se caracterizează printr-o distribuție specifică fiecărui tip celular, acestea au un rol important în programarea expresiei genelor proprii fiecărei celule. S-a demonstrat că metilarea unor regiuni sau situsuri reglatoare ale unei gene produce blocarea acesteia, deoarece prezintă unei grupări metil la nivelul unui situs precis împiedică interacțiunea între gena și factorii de transcripție. V. sj ADN metiltransferază.

ADN METILTRANSFERAZA / ADN methyltransferase / DNA methyltransferase. Enzima care catalizează transferul grupărilor metil (0-13) la nivelul unor situsuri specifice ale ADN, atât la celulele embrionare, cât și la diferite tipuri celulare, după diferențierea celulelor. Celulele canceroase produc cantități mari de ADN m., care blochează genele cu rol în frânarea proliferării celulare. Pe de altă parte, excesul de ADN m. ar putea bloca gene vitale pentru celule. Ca urmare, aceleși celule canceroase exprimă demetilază, o enzima care detasează grupările metil de la nivelul ADN. Foarte probabil, blocarea demetilazei prin inhibitori specifici ar putea inhiba creșterea tumorală. V. și ADN metilare.

ADN NEREPETITIV / ADN non repetitif / non repetitive DNA. Secvența de ADN prezintă în genom într-un număr redus de copii.

ADN POLIMERAZA / ADN polymerase / DNA polymerase. Enzima care catalizează formarea ADN pornind de la monodeoxiribonucleotide. Sintetizează și efectuează în prezența ADN preexistent, fiecare lanț al acestuia servind ca matrice pentru sinteza *ADN complementar. Există trei ADN polimeraze (I, II, III), cea mai cunoscută fiind ADN p. III, implicată în replicarea ADN la eucariote.

ADN RECOMBINANT / ADN recombinant, ADN recombine / recombinant DNA. Orice moleculă de ADN formată prin reunirea unor segmente de ADN provenind din diferite surse. Moleculele de ADN r. sunt utilizate în mod curent pentru clonarea genelor, modificarea genetică a organismelor și în biologia moleculară în general.

ADN SATELIT / ADN satellite / satellite DNA. Regiuni ale ADN înalt repetitive într-un cromozom eucariot, identificabile prin compoziția lor nucleotidică neobisnuită. ADN s. nu este transcris și nu are funcție cunoscută.

ADN SUPERHELICOIDAL / ADN superenroule / supercoiled DNA. ADN având o configurație de superhelix.

ADOLESCENȚA, s. f. / adolescence, s. f. / adolescence, puberty. [Lot. *adolescere* = o create., a se deziwha] Perioada a vieții situată între copilărie, pe care o continuă, și vârsta adultă. Marcată de transformări corporale și psihologice, a. începe la vârsta de 11-12 ani și se încheie la 18-20 ani. Vârsta de apariție și durată a. variază în funcție de sex, mediu socio-economic, rasă și condiții geografice. Unii autori consideră că

**GENOMIC
ADRENOLEUCODISTROFI**

a. se încheie la vârsta de 25 de ani. Cele mai importante transformări în a. sunt de ordin psihologic, din punct de vedere medical prezentând interes, de asemenea, o serie de particularități fiziologice și ale patologiei acestei perioade.

ADRENAL, adj. / adrenal, -ale, -aux, adj. / adrenal. [Lat. *ad = aproape. de., i&ngC; ren, -is = rime/it.*] Care se referă la glandele suprarenale.

ADRENALINA, s. f. / adrenaline, s. f. / adrenaline. [[at. *ad = aproape de., idnga; r<n, -is - rinicfii; -inn .*] Hormon neurotransmitator (*catecolamina) secretat de celulele nervoase (derivate din sistemul nervos simpatic) din medulosuprarenale și secundar prin stimularea neuronilor denumiți *adrenergici, din sistemul nervos simpatic. La nivelul sinapselor, a. se comportă ca un neurotransmitator, iar a. eliberată de medulosuprarenale se comportă ca un hormon. Ea are acțiune simpaticomimetica la concentrații normale, efectul dominant realizându-se prin legarea la receptori p-adrenergici, iar în doze mari fiind implicați și *receptorii a-adrenergici. A. accelerează ritmul cardiac, crește forța și amplitudinea contracțiilor inimii, antrenează contractia fibrelor musculare ale vaselor ce irigă mușchii netezi și pielea, dar provoacă relaxarea fibrelor de la nivelul arterelor coronare, plămânilor și mușchilor scheletici. Ca urmare, a. provoacă creșterea presiunii arteriale. În plus, ea crește glicemia favorizând eliberarea de glucoză hepatică, necesară lucrului muscular. A. este un hormon de stres, cu rol în *sindromul general de adaptare. DCI; epinefrina. V. și tab. const. endocrinol.

a-ADRENERGIC. Var. pentru alfa-adrenergic (v.).

P-ADRENERGIC. Var. pentru beta-adrenergic (v.).

ADRENERGIC, adj., s. n. / adrenergique, adj., s, m. / adrenergic. [[at. *ad = aproape. de, i&ngd; ren, -is = rinicfii; gr. ergem = a iucra*] 1) Substanța care acționează ca *adrenalina și levarterenolul, prin cuplare cu receptorii a și/sau p ai sistemului simpatic. În prezent, există tendința de a enumera printre substanțele p-adrenergice, molecule care acționează selectiv pe p,-receptori (bronșici, vasculari, din miometru) și receptorii p, cardiaci. 2) Cu referire la eliberarea de *adrenalina sau care acționează prin intermediul adrenalinei, 3) Caracteristica unei *sinapse sau a unei cai *nervoase în care mediatorul chimic este *adrenalina.

ADRENERGIE, s. f. / adrenergie, s. f. / adrenergy. [[at. *nd = aproape. de, [dnga., ren, -is = nmchi; gr. ergem = a iucra.*] Eliberarea de hormoni adrenalici pornind de la două sisteme diferențiate: medulosuprarenala și fibrele postganglionare ale sistemului ortosimpatic. Uneori, termenul este utilizat ca sin cu *simpaticotonie.

ADRENOCORTICAL, adj. / adrenocortical, -ale, -aux, adj. ; adrenocortical. [Lat. *ad = aproape. de., i&ngd ren, -is = rime/it; cortex, -icis = swartO..*] Care se referă la *cortico-suprarenala.

ADRENOCORTICOIDI, s. m. pi. / adrenocorticoides, s. m. pi. (adrenocorticoids. [Lat. *ad = aproape de, ia-tigd, ren, -is - rinicfii; cortex, -ids = swar^a, eidos = formd.*] Sin.: cortico-steroidi (v.).

ADRENOCORTICOSTEROIZI, s. m. pi. / adreno-corticosteroides, s. m. pi. / adrenocorticosteroids. [[at. *ad = aproape de, [d&ngd; ren, -is = rinicfii; cortex, -ids = sconrta; gr. stereos = solid, m relief; eidos = formd.*] Sin.: corticosteroidi (v.).

ADRENOCORTICOTROFINA, s. f. / adrenocorticotrophine, s. f. / adrenocorticotropin. [[at. *ad = aproape. de, idngd; ren, -is = rinicfii; cortex, -ids = scoartd; gr. trophe = tira-nd, nutritie.; -ina.*] Sin.: corticotrofina (v.).

ADRENOLEUCODISTROFIE, s. f. / adreno-leuco-dystrophie, s. f. / adrenoleukodystrophy. [Lat. *ad = aproape de., langd, ren, -is = rinicfii; gr. leikos = ak>; dys = gre.u, difial; tro-*

ADRENOLITIC**AMNEZICA**

pAe = hrana, nutritie. Tip de *leucodistrofie In care se asodaza insuficienta suprarenala cu demielinizari la nivelul cre-ierului. Boala este ereditara, cu transmitere *recesiva prin cro-mozomul X. Clinic, se asodaza semne cerebrale variate, asi-metriche, cu evolutie intermitenta (astenie, tulburari de com-portament, afazie, paralizii, dementa) si insuficienta suprarenala variabila.

ADRENOLITIC, adj. / adrenolytique, adj. / adrenolytic, adrenergic blocking agent. [Lot. *ad = aproape de, idngit; ren, -is = rinicili; gr. lytikos = care distruge, de. [a lyein = a distruge.]* Care se opune actiunii *adrenalinei. V. ?i alfablocant, beta-blocant.

ADRENOPRIV, adj. / adrenoprive, adj. / adrenoprival. [lat. *tid = aproape de, l&nga, ren, -is - rinicili; privus = Kpsit de, de to privere = a Rpsi (pe cineva) de cwa.]* Care este legat de o insuficienta suprarenala.

ADRESINE, s. f. pi. / adressines, s. f. pi. / adressins. Receptori ai endotelului vascular care confera specificitate tisulara diferitelor cai de migrare ale leucodtelor.

ADSORBANT, adj., s. n. / adsorbant, adj., s. m. / adsorbent. [Lat. *ad = spre; sorbere = a suge, a bea.* 1) Despre o substanta la nivelul suprafetei careia se produce cu usurinta fenomenul de *adsorbtie. 2) Substanta respectiva. Ex.: car-bunele activat si oxidul de magneziu. V. si adsorbat.

ADSORBAT, s. m. / adsorbate, s. m. / adsorbate. [Lat. *ad = aproape de, [dngd; sorbere = a suge, a bea.]* Substanta care se adsoarbe, care sufera fenomenul de *adsorbtie pe supra-fata unui corp. V. si adsorbat.

ADSORBTIE, s. f. / adsorption, s. f. / adsorption. [Lat. *ad = spre; sorbere = a bea, a aspira.]* 1) Fixare, de regula reversibila, a unei substante (molecule, ioni, particule) la supra-fata unui solid (*adsorbant), de natura fizica (prin forte van der Waals) sau chimica (prin legatura chimica). 2) Variatie a concentratiei unui compus din stratul superficial al unei solutii in raport cu concentratia sa m straturile profunde.

ADUCINA, s. f. / adducine, s. f. / adducin. Proteina asociata *scheletului membranei eritrocitare, alcatuita din doua subunitati, cu M, de 102 kDa si P de 97 kDa. A. face parte din banda 4.1 eritrocitara si promoveaza, In prezenta calciului, formarea complexelor *spectrina-actina. O mutatie a subunitatii din molecula de a. ar avea rol patogenic m hipertensiunea arteriala.

ADVENTICE, s. f. / adventice, s. f. / adventitia. NA: tunica adventitia. [Lat. *cidventicms = care se. adaugd deasupra.]* 1) Tunica externa a peretelui unei vene sau artere. Consta din tesut conjunctiv si o retea foarte fina de vase care nutresc peretele. 2) Patura externa de tesut conjunctiv a unui organ acoperit sau nu de o membrana seroasa.

AER, s. n. / air, s. m. / air. [Lat. *aer, -eris, gr. aer, -os = aer*] Mixtura gazoasa a atmosferei.

AER COMPLEMENTAR / air cornplementaire / reserve air. Sin.: volum inspirator de rezerva (v.).

AER CURENT / air courant / tidal air. Sin.: volum curent (v.).

AER DE REZERVA / air de reserve / reserve air. Sin.: volum expirator de rezerva (v.).

AER REZIDUAL / air residuel / residual air. Sin.: volum rezidual (v.).

AEROB, adj. / aerobe, adj. / aerobic. [Lat. *aer, -ens, gr. aer, -os = aer; gr. bios = fiatd.]* 1) Despre un proces care se desfasoara In prezenta oxigenului, depinzand de acesta. 2) Re-feritor la microorganismele care se dezvoltS doar In prezenta oxigenului.

AEROCOLIE, s. f. / aerocolie, s. f. / aerocolia, aerocoly. [Lat. *aer, -eris, gr. aer, -os = aer; gr. kolon = intestin gros*] Distensie a colonului prin acumulare de aer sau de gaz.

AFAZIE

AEROPAGIE, s. f. / aerophagie, s. f. / aerophagia. [Lat. *aer, -eris, gr. aer, -os = aer; gr. phagein = a mdnca.]* Deglutitia, de obicei inconstienta, a unei cantitati excesive de aer, cu dis-tensie abdominala consecutiva. A. se asodaza uneori cu anxie-tate si este interpretata frecvent de subiectul In cauza ca avand o semnificatie patologica.

AEROFOBIE, s. f. / aerophobia, s. f. / aerophobia. [Lat. *aer, -eris, gr. aer, -os = aer; gr. phobos = frica*] Teama morbida de curentii de aer.

AEROGASTRIE, s. f. / aerogastrie, s. f. / aerogastria. [Lat. *aer, -eris, gr. aer, -os = aer; gr. gaster, gastros = stomac.]* Prezenta de aer (gaze) In stomac, ce provoaca uneori disten-sia organului.

AEROMONAS / aeromonas / aeromonas. [Lat. *aer, -eris, gr. aer, -os = aer; gr. monas = unitate*] Gen bacterian de bacili gramnegativ, mobili, cu flagel polar. Spedile A. *hydrophila* si A. *sobria* sunt patogene oportuniste la om, agenti In unele gastroenterite si suprainfectii.

AEROSOL, s. m. / aerosol, s. m. / aerosol. Dispersie de particule solide sau lichide In-tr-un mediu gazos. Se disting a. *naturali* ai a. *artificiali* obtinuti prin diferite metode. A. naturali exista In atmosfera, iar abundenta lor In marile zone urbane poluate poate provoca variatii ale echilibrului radiatiilor In sis-temul pamant-atmosfera. Aceste variatii contribuie la *efectul de sera. Metoda curenta pentru obtinerea a. consta In intro-ducerea unei pulberi sau a unui lichid In-tr-un curent puternic de aer. Pentru dispersii relativ grosiere se pot utiliza atomi-zoare, In care a. se obtin cu ajutorul unui gaz propulsiv com-primat. V. aerosolterapie.

AEROSOLTERAPIE, s. f. / aerosoltherapie, s. f. / aerosol therapy. Procedeu terapeutic In care se utilizeaza *aerosoli din substante medicamentoase, ca agentii mucolitici si cortico-sterozii, pentru tratamentul unor afectiuni pulmonare (astm, bron-site, emfizem).

AEROTONOMETRU, s. n. / aerotonometre, s. m. / aerotonometer. [Lot. *aer, -eris, gr. aer, -os = aer; gr. tonos = ten-siune; metron = masura..*] Aparat destinat masurarii presiunii gazelor din sange sau din alte lichide ale organismului.

AFAGIE, s. f. / aphagie, s. t. / aphagia. [Cjr. a -priv.; *phagein = a mdnca.*] Refuzul sau diminuarea abilitatii de a Inghiti.

AFAKIE, s. f. / aphakie, aphaquie, s. f. / aphakia. [Qr. a -priv.; *phakos = iinte, [entifd.]* Termen care denumeste lipsa 'cristalinului. A. poate fi post-operatorie (operatie pentru *cataracta), posttraumatica sau congenitala. Lipsa cristalinului, ded a prindpalutui factor al *acomodarii, determina pierderea acestea si secundar *hipermetropie. Se corecteaza prin 'implant (solutie ideala).

AFAZIE, s. f. / aphasie, s. f. / aphasia. [Cjr. a -priv.; *pha-sis = cuvnt, zwrfiire.]* Initial (Trousseau, 1864), termenul a. de-semna imposibilitatea de a traduce gandirea prin cuvinte, In duda integritatii aparatului fonator (*laringe, *corzi vocale). Ulterior, sensul termenului a fost extins considerabil, penlru ansam-blul tulburarilor capacitatii de comunicare prin intermediul vor-birii, scrisului sau semnelor, ca urmare a afectarii unor functii ale creierului. In-tr-o formulare generala, a. reprezinta pierderea memoriei semnelor si mijloacelor prin care omul schimba (transmite sau primeste) idei cu semenii sai. Printre diferitele tipuri de a., se disting doua forme majore: *a. *senzoriala* si -a. *motone*. A. este considerata *complete* atunci cand sunt afectate atat aria senzitiva, cat si cea motorie ale cre-rlului. **AFAZIE AMNEZICA / aphasie amnesique / amnesic aphasia.** Forma usoara a *a. Wernicke, limitata la uitarea, mai mult sau mai putin accentuata, a substantivelor.

AFAZIE BROCA

AFAZIE BROCA / aphasie de Broca / Broca's aphasia. [Paul Broca, antropolog și chirurg francez, profesor la Paris, 1824-1880.] A caracterizată deosebi prin pierderea expresiei motorice a limbajului (*anartrie, *agrafie), cu afectarea moderată a înțelegerii cuvintelor și a lecturii. Se asociază frecvent cu tulburări ale capacității intelectuale și cu hemiplegie. A. B. este determinată de leziuni în teritoriul arterei sylviene.

AFAZIE DE CONDUCTIE / aphasie de conductibilitate / conduction aphasia. Sin.: afazie Wernicke (v.).

AFAZIE FLUENTA / aphasie fluente / fluent aphasia. A. În care cuvintele sunt rostite fluent, dar utilizate incorect.

AFAZIE MOTORIE / aphasie motrice / motor aphasia. A. În care pacientul, deși gândește normal, este incapabil să își exprime ideile prin cuvinte (*afemie sau a. m. locală), cântec (amuzie), scris (*agrafie sau a. m. grafică) sau gesturi (*ano-mie motorie). A. m. există rar în stare pură, fiind asociată frecvent cu tulburări ale înțelegerii cuvintelor și constituind în acest caz *a. Broca (fiind consecința afectării ariei Broca).

AFAZIE NOMINALĂ / aphasie nominale / nominal aphasia. A. caracterizată printr-un defect de înțelegere și utilizare a cuvintelor. Cuvintele sunt substituite unul cu altul, la întâmplare, iar pacientul este incapabil să denumească corect obiectele.

AFAZIE OPTICĂ / aphasie optique / optic aphasia. Incapacitatea de a denumi un obiect perceput vizual, cu toate că obiectul este recunoscut. Obiectul este denumit doar dacă este perceput prin palpare, gust sau miros. A. o. se însoțește frecvent de *cecități psihice.

AFAZIE SEMANTICĂ / aphasie sémantique / semantic aphasia. A. În care este alterată înțelegerea sensului cuvintelor, manifestată prin imposibilitatea de a le adapta la sensul general al frazei.

AFAZIE SENZORIALĂ / aphasie sensorielle / sensory aphasia. Incapacitatea înțelegerii sunetelor emise (vorbitură - a. auditivă, surditate verbală; sunete muzicale - surditate muzicală sau amnezie receptivă) prin afectarea centrului auditiv, sau a cuvintelor scrise (a. vizuală sau cecitate verbală) prin afectarea centrului vizual al vorbirii. De asemenea, a. s. se poate manifesta prin incapacitatea recunoașterii gesturilor (amimie receptivă). A. s. este rarori pură și se complică frecvent cu tulburări ale limbajului vorbit, în cadrul *a. Wernicke.

AFAZIE SINTACTICĂ / aphasie syntactique / syntactic aphasia. Diminuarea capacității de utilizare corecte a regulilor gramaticale.

AFAZIE TOTALĂ / aphasie totale / total aphasia. Asocierea *a. Wernicke cu *a. Broca.

AFAZIE TRAUMATICĂ / aphasie traumatique / traumatic aphasia. A. cauzată de traumatisme la nivelul extremității cefalice.

AFAZIE VERBALĂ / aphasie verbale / verbal aphasia. Varietate de a. caracterizată prin imposibilitatea formulării cuvintelor, verbal sau în scris.

AFAZIE VIZUALĂ / aphasie visuelle / visual aphasia. Forma de *a. senzorială care constă în incapacitatea înțelegerii cuvintelor scrise.

AFAZIE WERNICKE / aphasie de Wernicke / Wernicke's aphasia. [Carl Wernicke, neurolog și psihiatru german, profesor la Srebiin, apcii la Srebiin (în prezent Wrocław, Polonia), 1848-1905.] A. determinată de leziuni la nivelul regiunii temporo-parietale stângi. Se manifestă prin incapacitatea înțelegerii cuvintelor rostite și scrise (surditate și cecitate verbale). Căile vizuale și auditivă nu sunt afectate. Secundar, apar tulburări de vorbitură: bolnavul se exprimă fluent, dar se constată *para-fazie și *jargonoafazie. A. W. se poate asocia cu tulburări intelectuale majore și cu *hemianopsie. Sin.: **afazie de conductie**.

AFONIE

AFEBRIL, adj. / afebrile, adj. / afebrile, apyretic. [Cj. a -priv.; iat. febris = febră.] Despre un organism uman a cărui temperatură este în limite normale (de regulă - temperatură în jur de 37°C). Sin.: apiretic.

AFECT, s. n. / affect, s. m. / affect. [Lat. affectus = stare de spirit, afectiune, boala, de la affir.erc = a afecta, a siabi] 1) Emotie intensă, cu evoluție impetuoasă și scurtă. 2) A. astenic, stare emoțională intensă, caracterizată prin anxietate, tristete. 3) A. patologic, stare patologică cu coloratură afectivă intensă, însoțită de o tulburare a conștiinței. 4) A. primar, leziune produsă de un agent infecțios la poarta de intrare în organism (sifilis, tuberculoză, tularemie etc.).

AFECTIVITATE, s. f. / affectivitate, s. f. / affective faculty. [Lot. affectus = stare de spirit, afectiune, fiald, de la affi-cere = a afecta, a s(a)bi.] 1) Ansamblu al stărilor afective: sentimente, emoții și pasiuni ale unei persoane. A. este alterată în "nevroză și "psihoză. 2) Comportare emotivă; sensibilitate.

AFECTIUNE, s. f. / affection, s. f. / affection. {Lat. uffectio, - (u)ii's = stare, afeți.vd, afețare, de. [a afficere = a afecta, a s(d)bi.] 1) Termen general ce desemnează orice proces morbid, făcând abstracție de cauze. Semnificația sa este destul de vagă, deoarece acoperă conceptele de *anomalie, *disfuncție, *leziune, *boală, *sindrom. 2) Simpatie, prietenie, dragoste față de cineva.

AFEMIE, s. f. / aphemie, s. f. / aphemia. [Cj. a -priv.;

pheme = vorbire.. 1) Forma de *afazie motorie în care se pierde abilitatea de exprimare a cuvintelor prin vorbitură 2) Sin.: anal-trie (v.).

AFERENT, adj. / afferent, -e, adj. / afferent. [Lat. afferre = a aduce., de. la ad = spre, ferre = a conduce.] Care merge de la periferie spre un centru sau către un anumit organ al cărui Ti este destinat. Ex.: nerv a., vas a. Ant.: eferent.

AFERENTATIE INVERSA / feed-back / feedback. [Lot. afferre = a aduce, de la ad = spre, ferrc = a conduce; inver-sus, participiul verCiuuii invertere = a invwsa] Sin.: conexiune inversă (v.).

AFIBRINOGENEMIE, s. f. / afibrinogenemie, s. f. / afibrinogen(a)emia. [Qr. a -priv.; lat. fihra - fibra; -md: gr. sen-nan = a produce; haima, -alos = sange.] Deficiența sau absența *fibrinogenului ?n sange. A. congenitală, transmisă probabil printr-o genă autozomală recesivă, se caracterizează prin incoagulabilitate completă a sangelui.

AFINITATE, s. f. / affinitate, s. f. / affinity. [Lot. affinitas, -atis = intrudere, vec-inatate, de [a finis = imitd.] 1) Forța care unește atomii și moleculele. 2) Tendința substantelor de a reacționa unele cu altele. A. electivă: forța ce este cauza reu-nirii unei substanțe cu alta, înainte de altei substanțe. 3) Proprietatea unui "receptor de a lega specific un anumit *ligand. A. poate varia în funcție de concentrația ligandului (scade cu creșterea concentrației acestuia) și de prezența unor factori fiziologici și patologici. 4) Forța de legătură între antigen și anticorp.

AFLATOXINA, s. f. / aflatoxine, s. f. / aflatoxin. [Termen compvs: afia - de [a Afipergillus flavus; gr. toxikon = otrava pentru varful sagenlor, de la loxan = sageatd; -ind.] Mico-toxina produsă de anumite suse ale ciupercilor din genul "Aspergillus flavus și Aspergillus parasiticus, care se dezvoltă pe arahide și contaminează uleiul extras din acestea. A. B. este cea mai toxică și provoacă experimental cancer hepatic și necroză periportală.

AFONIE, s. f. / aphonie, s. f. / aponia. [Cj. a -priv., phone = voce.] Pierdere a voci, completă sau parțială. Etiologia poate fi diferită: leziune cu sediul laringian (laringită, tumoră benignă sau malignă a corzilor vocale), paralizie de nerv reJrent (frecvent postoperator, de ex. după tiroidectomie) sau leziune cen-

AFRODIZIAC

trala (a nedeului ambiguu al nervului X cranian), cand se produce *afazie. A. poate sa apara si fara o leziune organica, de ex. In paranoia, isterie sau prin spasm muscular laringian (a. spasfica).

AFRODIZIAC, adj., s. n. / **aphrodisiaque**, adj., s. m. / **aphrodisiac**. [Qr. *aphrodisiakos*, de. [a *Afrodita* = *zdf-a dragostei*] (Substanta) care stimuleaza dorintele sexuale, impulsurile sexuale.

AFRODIZIE, s. f. / **aphrodisie**, s. f. / **aphrodisia**. [Cjr. *aphrodisia* = *dorinta se.J(ua[d, de. la Afrodita* = *zeifa dragostei*.] Exagerarea morbida a dorintelor sexuale.

AFTA, s. f. / **aphte**, s. m. / **aphtha** (pi. **aphthae**). [Lot. *aph-tae*, -*arum* = *afte*, de. (a gr. *aphtha*! = *nicer mic ft aphfeia* sau *haptin* = *a arde*] Leziune elementara care caracterizeaza *stomatita aftoasa si, In general, *aftozele. Este localizata la nivelul mucoasei orofaringiene, mai rar pe mucoasa genitila. Se preanta sub forma unei ulceratii de dimensiuni mici, de forma rotunda sau ovalara, de obicei cu un burelet inflamator eritematos, fiind foarte dureroasa. A. rezulta dupa spargerea unor vezicule pline cu lichid seros, izolate sau grupate.

AFTE BEDNAR / **aphtes de Bednar** / **Bednar's aphthae**. [Alois *Bednar*, *ptdiatru austriac*, *Viena*, 1S16-1SSS.] Ulceratii infectate, observate la nivelul palatului dur la copii. Apar din cauza sugerii diferitelor obiecte murdare.

AFTOZA, s. f. / **aphtose**, s. f. / **aphtosis**. [Lat. *aphtae*, -*arum* = *afte*, de. ia gr. *aphtai* = *ulcer mic fi aphlcin* sou. *haptin* = *a arde*.; -*oza* .] Boala caracterizata prin prezenta de *afte la nivelul mucoaselor bucale si genitale, cu evolutie In pusee recidivante. Se disting: 1) A. In cadrul *bolii Behcet. 2) A. *vulgara*, cu prognostic benign.

AGALACTIE, s. f. / **agalactie**, s. f. / **agalactia**. [*<r. o - priv.*; *gala*, -*aktos* = *[apte.]* Absenta secretiei lactate dupa nastere. Termenul agalaxie este incorect.

AGAMAGLOBULINEMIE, s. f. / **agamaglobulinemie**, s. f. / **agamaglobulin(a)emia**. [Gjr. *a - priv.*; 7=0 *treia*. [ite-ra a *aifahtului grec*; lot. *globulus*, dim. de. la *globus* = *glob*, -*ina*; gr. *haima*, -*atos* = *sangc.*] Absenta *gamaglobulinelor din sange. Acest termen desemneaza un grup de boli determinate de afectarea imunitatii umorale, al carei suport TI re-prezinta anumite gamaglobuline, imunoglobuline. Se disting: 1) A. *congenitala de tip Bruton*, v. boala Bruton. 2) A. *idiopata-tice dobandite tardive*, care ar putea reprezenta forme conge-nitale cu expresie tardiva. 3) A. *secundare* din unele boli ale sangelui (leucemie limfoida cronica, mielom). A. pot fi *disoci-ate*, prin absenta selectiva a uneia sau mai multor imunoglo-buline. V. imunitate, carenta imunitara, alimfocitoza, disglou-linemie.

AGAR-AGAR / **agar-agar** / **agar-agar**. [Malaie.ziana *agar-agar*.] Substanta mucilaginoasa extrasa din anumite alge din familia *Floridee*. Contine doua componente principale: agaroz (polimer de galactoz) si agaropectina (polizaharid sulfatat). Se prezinta sub forma unor bandete de culoare galben-pal care se umfla In apa, dand prin racire un gel. Se utilizeaza Indeo-sebi In microbiologie, intrand In compozitia a numeroase medii solide sau semisolide, In alimentatie sau ca laxativ moderat. Sin.: geloza.

AGASTRIE, s. f. / **agastrie**, s. f. / **agastria**. [Cjr. *a - priv.*, *gasler*, *gastros* = *stomac*] Absenta, congenitala sau dupa extirpare chirurgicala, a stomacului.

AGENEZIE, s. f. / **agenesie**, s. f. / **agenesia**. [Qr. *a - priv.*, *genesis* = *producere*., ic. la *geiman* = *a produce*] Defect de dezvoltare a unui tesut sau a unui organ prin afectarea embrionului din cauza unei anomalii a mesajului ereditar sau a unei *embriopatii. A. de corp calos, v. sindrom Aicardi. V. si disge-nezie.

AGLUTINOGE N

AGENTALISM, s. n. / **ag6nitalisme**, s. m. / **agenitalism**. [Gr. *a - priv.*, [at. *genitalia* - *organde. genitale.*, d.e ia *gignere* = *a naste.*, *a crea.*] Starea unui individ privat de secretia interna a glandelor sale sexuale. V. si eunuchism.

AGENT, s. m. / **agent**, s. m. / **agent**. [Lat. *agens*, -*ntis* = *ac.tiv*, *viu*, de [a *agere* = *a actwna*, *a pune in mifcare.*] Forta sau substanta capabila sa produca o schimbare nefavorabila sau favorabila organismului. Ex.: 1) A. *infectant*, microorganism patruns In corpul uman. 2) A. *mutagen*, factor fizic, chi-mic, biologic ce reactioneaza cu materialul genetic si poate induce o *mutatie. 3) A. *vector*, purtator de germeni infectiosi. **AGENT CHELATOR** / **chelateur**, s. f. / **chelating agent**. Sin.: chelator (v.).

AGENT DELTA / **agent delta** / **delta agent**. Virus ARN de masa moleculara mica, masurand 35-37 nm si generator al unor forme severe de hepatita. La om, a. d. nu poate fi transmis decat asocial cu "virusul hepatitei B. Sin.: virus delta. **AGENT INTERCALANT** / **agent intercalant** / **intercalating agent**. Molecula capabila sa se insereze Intre platurile formate de bazele Tmperecheate ale unui *acid nucleic. **AGENT PATOGEN** / **facteur pathogene** / **pathogenic factor**.

Orice factor provocator de boala.

AGEUZIE, s. f. / **agueusie**, s. f. / **ageusia**, **ageustia**. [Qr. *a - priv.*; *gustus* = *gust.*] Pierderea totala sau partiala Cin acest caz se utilizeaza si termenul hipoageuzie) a simtului gustului sau absenta senzatiilor gustative elementare: sarat, dulce, amar si acid.

AGIRIE, s. f. / **agyrie**, s. f. / **agyria**. [Cjr. *a - priv.*, *Cat. gyms*, gr. *gyros* = *cere.*] Absenta congenitala a *circumvolutiilor cere-brale.

AGITATIE, s. f. / **agitation**, s. f. / **agitation**, **excitement**. [Lat. *agitatio*, -*onis* = *cytatie*., de. ia *agitare* = *a pune. m mifcare*, *a agita fi agere* = *a actwna*, *a pune. in mifcare.*] Tulburare de comportament caracterizata prin excitatie psihomotorie, cu exagerarea miscarilor, gesturilor si 'mimicii. A. poate fi spon-tana, In relatie cu exaltarea afectiva si excitatia mentala, sau *reactionala*, provocata de stimulari din mediul ambiant. Poate fi dezordonata, lipsita de intentie sau scop, sau agresiva.

AGLICON, s. m. / **aglycone**, s. m. / **aglycone**. [Ofr. *o - priv.*; *glykys* = *dutce.*] Sin.: genina (v.). **AGLOSIE**, s. f. / **aglossie**, s. f. / **aglossia**. [Qr. *a - priv.*;

glossa = *iimfid*] Absenta congenitala a limbii. **AGLUTINARE**, s. f. / **agglutination**, s. f. / **agglutination**. [Lat. *agglutinare* = *a dpi*, *a uni*.] Aglomerarea prin alipire a celu-lelor sau bacteriilor purtatoare ale unui antigen (*aglutinogen), aflate In suspensie, In prezenta anticorpilor corespondenti (aglu-tinine). A. *hematiilor* sau *hemaglutinarea* se produce *in vivo* In erorile de transfuzie (grup sanguin incompatibil) sau In unele stari patologice. A. *microorganismelor* de catre serul bol-navului constituie o metoda utila de diagnostic bacteriologic. **AGLUTININA**, s. f. / **agglutinine**, s. f. / **agglutinin**. [Lot. *agglutinare* = *a [ipi*, *a uni*; -*ina* .] Anticorp capabil sa se lege la antigeni de suprafata ai celulelor, provocand astfel aglu-tinarea acestora. Cele mai cunoscute a. sunt bacterioaglu-tininele si hemoaglutininele (v. grup sanguin). **AGLUTININE RECI** / **agglutinines froides** / **cryo-agglutinins**, **cold agglutinins**. Anticorpi antieritrocitari autoimuni care recunosc frecvent o serie de antigeni de grup sanguin. A. r. determina aglutinarea Intre 4 si 20°C si hemolizarea In cazul activarii complementului.

AGLUTINOGEN, s. m. / **agglutinogene**, s. m. / **agglutininogen**. [Lat. *agglutinare* = *a [ipi*, *a uni*; gr. *gennan* = *fl product*] Antigen prezent la nivelul unei suprafete celulare, ce favori-zeaza *aglutinarea In prezenta anticorpului corespondent. Ex.: pe suprafata hematiilor se afia hemoaglutinogeni.

AGMINAT**ERITROCITE**

AGMINAT, adj. / **agmin6**, -e, adj. / **agminated**. [Lot. *agmen*, -inis = *mu[time]*.] Despre mai multe organe elementare ale aceleiasi specii reunite unele cu altele.

AGNOZIE, s. f. / **agnosie**, s. f. / **agnosia**. [Qr. a - priv.; *gno-sis* = *perc.epe.re*, *cunoastere*, de la *gnonai* = a cunoaste.] Pierderea capacitatii de recunoastere si de expresie mentala a stimulilor senzoriali, desi etapa de perceptie (segmentul periferic al analizatorilor) este normala. Rezulta imposibilitatea recunoasterii persoanelor, a obiectelor, imaginilor, sunetelor, a propriului corp (autotopagnozia), a capacitatii de intelegere a succesiunii si duratei evenimentelor (a. de timp) etc. In functie de natura acestor stimuli a. se clasifica In: auditiva, vizuala, olfactiva, gustativa, tactila. Definite a. reprezinta un subiect de controversa: pe de o parte, se sustine ca exista totdeauna tulburari senzitive elementare, pe de alta parte, dimpotriva, chiar existenta a. ca entitate este pusa la indoiala. V. si alexie, anosognozie, asomatognozie, cecitate psihica, prosopagnozie.

AGNOZIE TACTILA / agnosie tactile / tactile agnosia. Sin.: astereognozie (v.).

AGONADAL, adj. / **agonadal**, -ale, -aux, adj. / **agonadal**. [Qr. a • priv. i gone, gonos = *sitmdnf.a.*] Care este lipsit de *go-nade.

AGONIE, s. f. / **agonie**, s. f. / **agonny**. {Cjr. *agoa* = [upta.] 1) Durere severa sau suferinta extrema. 2) Termen vechi, folosit pentru a desemna ultima faza de tranzitie dintre viata si moarte, caracterizata prin stingerea treptata a functiilor vitale si pierderea progresiva a constientei. V. si coma.

AGONIST, adj., s. m. / **agoniste**, adj., s. m. / **agonist**. [Qr. *agonistes* = [tuptor.] 1) Despre actiunea unui muschi In sensul dorit; acestei actiuni i se poate opune actiunea unui muschi antagonist. 2) Substanta care concursa la producerea unui anumit efect. 3) *Ligand natural al unui receptor sau sub-stanta exogena ce declanseaza atat reactia primara, cat si pe cea secundara, de raspuns celular. V. si agonist potasic, agonisti adrenergici, agonisti dopaminergici, antagonist, ligand, receptor.

AGONIST POTASIC / agonist potassique / potassium channel opener. Substanta capabila sa deschida canalele de potasiu dependente de ATP intracelular. Rezulta o diminuare a influxului de calciu In celulele musculare netede vasculare si cardiace, fenomen util In tratamentul ischemiei miocardice.

AGONISTI ADRENERGICI / agonistes adrenergiques / adreno-receptor agonists. Substante endogene sau exogene care stimuleaza receptorii a si p al *noradrenalinei.

AGONISTI DOPAMINERGICI / agonistes dopaminergiques / dopaminergic agonists. Substante endogene sau exogene care stimuleaza receptorii presinaptici sau postsinaptici ai *dopaminei. Se disting a. d. cu efect central, care patrund In creier (ex.: *apomorfina, *bromocriptina), si a. d. cu efect periferic dominant la nivelul rinichilor, vaselor si tubului digestiv (ex.: *dopamina, dopexamina).

AGORAFOBIE, s. f. / **agoraphobic**, s. f. / **agoraphobia**. [*agora* = piata; *phobos* = frica.] Teama morbida de spatiile goale, largi, cu tendinta evitarii acestora. A. se asociaza re-lativ frecvent cu *atacul de panica.

AGRAFA, s. f. / **agrafe**, s. f. / **clip**. [fr. *agrafe*, din *jam. krap* = *croset*.] Piesa metalica mica, In forma de croset, cu care se apropie si se mentin apropiate buzele (marginile) unei plagi pana la cicatrizare, sau se mentin In contact doua fragmente osoase dupa osteotomie. **AGRAFIE**, s. f. / **agraphie**, s. f. / **agraphia**. [Gjr. a - priv.;

graphein = a scrie.] Alterare a scrisului, cu mentinerea normala a fortei si a coordonarii miscarilor mainii. A. se observa In anumite afazii si In cadrul patologiei lobului parietal al creierului. In acest caz este considerata o forma de *apraxie. V. sindrom Gerstmann.

AGREGAT**DE**

AGRAMATISM, s. n. / **agrammatisme**, s. m. / **agrammatism**.

[Gr. a - priv.; [at. *grammatJca*, din gr. *graminatike* = arta de a scrie fi de. a citi [iterde; -ism.] 1) Vidu de pronuntie a cuvintelor, cu eliminarea uneia sau mai multor foneme (sune-te). 2) Defect de constructie gramatICALa a frazei, care este redusa la un stil telegrafic prin suprimarea adjectivelor si pre-pozitiilor, ca si prin utilizarea verbelor la infinitiv. Poate re-prezenta un simptom al *afaziei sau al disociatiei din 'schizo-frenie.

AGRANULOCIT, s. n. / **agranulocyte**, s. f. / **agranulocyte**. [Qr. a - priv.; [at. *granulum*, dim. de id *granum* = grannie; gr. *kylos* = *cdCa*.] Leucocit lipsit de granulatii.

AGRANULOCITOZA, s. f. / **agranulocytose**, s. f. / **agranulocytosis**. [Cfr. a - priv.; [at. *granulium*, dim. de la *granum* = grante; *kytos* = *cduld*; -*ozu*.] Asociere (sindrom) caracterizata prin scaderea marcata a numarului de *granulocite sanguine (sub 300 granulocite pe mm³), leziuni ale mucoaselor (gastrointestinale) si ale tegumentelor. A. expune la un risc infectios grav si daca se manifesta izolata este, foarte probabil, determinata de un mecanism imunoalergic. Sin.; boala Schultz. V. si sindrom Kostmann.

AGRANULOCITOZA INFANTILA CONGENITALA / agranulocytose infantile hereditaire de von Kostmann / infantile genetic agranulocytosis. Sin.: sindrom Kostmann (v.).

AGRAVARE, s. f. / **aggravation**, s. f. / **worsening**. [Lot. *aggravatio*, -onis = *wrdtdfire.*, de la *uggravare* = a agravci, a mrautdti.] 1) In sens larg, evolutie nefavorabila a unei boli. 2) In medicina legala sau In expertiza, afectare corporala sur-venita dupa *consolidare. A. este o proba de evolutivitate a sechelelor traumatice.

AGREGABILITATE, s. f. / **agregabilit6**, s. f. / **aggregability**. [Lot. *aggregare* = a aduna la un loc.] Proprietatea de a se agrega, de a se alipi, de a se aglomera In gramezi. Termenul se refera Indeosebi la eritrocite si, mai rar, la leucocite. V. si agregant, agregare, agregat.

AGREGANT, adj. / **agregant**, -e, adj. / **aggregating**. [Lat. *aggregare* = a aduna. la. un [oc.] Care provoaca 'agregarea eritrocitelor sau a plachetelor In vasele sanguine.

AGREGARE, s. f. / **agregation**, s. f. / **aggregation**, **sludge**. [Lat. *aggregatio*, -onis = *ac'iunw* de. a aduna. la un. [oc, de la *aggregare* == a aduna la un [oc.] Aglomerarea unor elemente Intr-un spatiu restrans. In medicina, termenul se utilizeaza cu referire la procesul de aglomerare In gramezi a elementelor figurate din sange. Termenul englezesc *sludge* este uneori preferat celui de a., avand o circulatie interna-tionala.

AGREGARE A ERITROCITELOR / agregation des hematies / sludge, sludging of red cells. Fenomenul de aglomerare a eritrocitelor in gramezi la nivelul vaselor. A. e. este favorizata de incetinirea circulatiei si provoaca obstructia arteriolelor si capilarelor. Poate fi localizata, In zonele de ischemie, sau generalizata, In starile de soc.

AGREGARE A PLACHETELOR / agregation des plaquettes / platelet aggregation. Fenomenul de grupare a plachetelor, consecutiv caruia acestea se acoleaza unele cu altele In vase, fiind unite de filamente de *actina, *miozina si *fibrina. A. p. reprezinta ultima etapa a *hemostazei primare (faza plachetara a hemostazei) si este initial reversibila, devenind rapid ireversibila. Este facilitata de *catecolamine, *ADP, factor plachetar IV, *tromboxan si de prezenta calciului. V. adezivitate plachetara si trombus alb.

AGREGAT, s. n. / **agregat**, s. m. / **aggregate**. [Lat. *aggregare* = o aduna ta un [oc.] Aglomerare, gramada alcatuita din elemente figurate ale sangelui.

AGREGAT DE ERITROCITE / agregat d'hematies / red cell aggregate. Aglomerare, gramada de eritrocite dispuse de re-

AGREGAT DE PLACHETE

gula In rulou, care se formeaza uneori In arteriole si capilare in cazul Incetinirii circulatiei sangelui. V. agregarea eritrocitelor.

AGREGAT DE PLACHETE / agregat de plaquettes / platelet aggregate. Aglomerare, gramada de trombocite. V. agregarea plachetelor.

AGRESIVITATE, s. f. / agresivitate, s. f. / aggressivity. [Lot. *aggressus*, de [a *aggredi* = a merge, spre, a ataca (*ad* = (a, spre; *gradi* = a merge., a plifi).] Tendinta la atac, comportamente si cuvinte ostile fata de orice persoana sau obiect care repre-zinta un obstacol In obtinerea unei satisfactii imediate. A. poate fi manifesta (amenintari si insulte, distrugere a unor obiecte, lovire etc.) sau ascunsa, mai mult sau mai putin reprimata (exprimata prin privire, mimica, aluzii etc.). Poate fi dirijata Tm-potriva altei persoane (*heteroagresivitate*) sau Tmpotriva pro-priei persoane (*autoagresivitate*: automutilare, acte suicidale).

AGRESOLOGIE, s. f. / agressologie, s. f. / aggressology. [Lat. *aggressus*, de. ia *aggredi* = a merge spre, a ataca (*ad* = la, spre, *gradi* = a merge, a past); gr. *logos* = stiintd.] Ramura a fiziopatologiei care studiaza mecanismele agresiunilor pato-gene si reactiile organismului. Fondator: H. Laborit. V. si stres.

AHILODINIE, s. f. / achilodynie, s. f. / achilodyma. [gr. *Akhileus*, erou grec a carui mama i-a finut de ca[rc6i pentru a-1 scufunda in Sty] *odyne* = durere.] Durere vie la nivelul tendonului lui Ahile sau al bursei pretendinoase provocata de miscari dc flexie sau de extensie ale label piciorului.

AKINEZIE, s. f. / akinesie, s. f. / akinesia. [Qr. a -priv.; *kinesis* = mifcare, de (a *kinein* = a mifca.) Tulburare caracterizata prin diminuarea sau disparitia miscarilor spontane si automate si prin lentoarea miscarilor voluntare, In absenta le-zarii caili motorii principale. Aceasta tulburare este una din caracteristicile fundamentale ale *sindromului parkinsonian si se exprima la maximum In 'mutismul akinetic. Var.: acinezie.

ALACRIMIE, s. f. / alacrymie, s. f. / eye dryness. [Qr. a -priv.; [at. *lacrimri* = iacrima.] Absenta secretiei lacrimale, con-genitala sau dobandita. V. si sindrom Sjogren.

ALACTAZIE, s. f. / alactasie, s. f. / lactase deficiency. [Gfr. a -priv.; [at. *lac*, *lactis* = lapte; -*aza*.] Absenta *lactazei din intestin. V. si lactoza.

ALALIE, s. f. / alalie, s. f. / alalia. [Qr. a -priv., *lalia* = vorbm, de la *lalein* = a ror6i.] Incapacitate de a vorbi din cauza unui defect sau a unei paralizii a organelor vocale. Uneori termenul este considerat sin. cu *afemie.

ALANINA, s. f. / alanine, s. f. / alanine. Simbol Ala sau A. Aminoacid neesential, constituent al proteinelor si glucoforma-tor. Este format prin transaminarea Intre piruvat si glutamat.

ALANTOIDA, s. f. / allantoide, s. f. / allantois. [Cjr. *atlas*, -*antim* = carnat, *eidos* = forma.] 'Diverticul al intestinului embrionar al carui perete, continand vase intestinale, contribuie la formarea "cordonului ombilical si a "placentei.

ALANTOINA, s. f. / allanto'ine, s. f. / allantoin. Substanta rezultata prin actiunea uricazei asupra 'acidului uric. Deoarece uricaza nu exista la om, reactia sa este utilizata pentru do-zarea specifica a acidului uric sanguin si urinar.

ALAPTARE, s. f. / allaitement, s. m. / lactation. [Lat. *allactare* = a a[apta].] Alimentatia lactata a unui sugar, fie cu lapte uman, fie cu lapte de origine animala, natural (Indeosebi de vaca) sau preparat industrial (a. *artificial*s).

ALBASTRU, adj. / bleu, -e, adj. / blue. 1) Una din culorile principale ale spectrului vizibil. 2) Mai multe substante chi-mice, cu aplicatii In medicina, sunt denumite cu acest cuvnt. Ex.: a. de brom-fenol, a. Evans, a. de metilen, a. de Prusia, a. de toluidina, a. tripan.

ALBINISM, s. n. / albinisme, s. m. / albinism. [Lot. *albus* = alb; -*ism*] Denumire generica a unui grup de boli determinate de alterari metabolice ereditare ale productiei de *mela-

ALCALIN

nina. A. este clasificat In trei grupe principale: 1) A. *generalizat* sau *oculocutanat*, cu sase subtipuri, toate de tip auto-zomal recesiv, In care se constata, eel mai frecvent, un deficit de "tirozina. Este cazul indeosebi al *sindroamelor Chediak-Higashi si Hermanski-Pudlak. 2) A. *partial*, cu transmitere dominant autozomala si manifestat prin pete albe, depigmentate, la nivelul pielii, ca 7n 'sindromul Waardenburg. 3) A. *ocular*, de tip recesiv, In relatie cu cromozomii sexuali (*gonozomi). Sin.: acromie cutanata.

ALBINOS, adj., s. m. / albinos, adj., s. m. / albino. [Lot. *alhiif*, = *aib*.] Individ afectat de *albinism.

ALBUGINEE, s. f. / albuginee, s. f. / albuginea. NA: tunica albuginea. [Lat. *albugo*, -*inis* = *aldeatd*.] Membrana fibroasa, dura, cu aspect albicios, care Inconjoara unele organe: globul ocular (a. *ocu/ara* sau sclerotica), penisul (Invelisul extern al corpilor cavernosi). Frecvent, termenul este folosit pentru tunica a. *testiculara*.

ALBUGINITA, s. f. / albuginite, s. f. / albuginitis. [Lot. *albugo*, -*inis* = a*BJeatd*; -i'(a.) Inflamatie *albuginee.

ALBUGO, s. n. / albugo, s. m. / albugo. [Lat. *albugo*, -*inis* = *aifeat.a*.] 1) Tulburare trofica a unghiilor, constand In formarea de pete mid albe, transversale, uneori striate. 2) Denumire a petelor albe de la nivelul *corneei, date de acumularea de granulatii grasoase In grosimea acesteia. V. si leucom.

ALBUMINA, s. f. / albumine, s. f. / albumin. [Lat. *albumen*, -*inix* = a[6uf de ou, de [a *albus* = alb; -*ina*.] Grup de pro-teine continute In serul sanguin, lapte, oua, muschi, ca si In unele vegetale. Sunt solubile In apa (spre deosebire de *glo-buline) si coagulabile la 70-90°C. Prin hidroliza dau amino-acizi si amoniac. V. si tab. const. biochim.

ALBUMINEMIE, s. f. / atbuminemie, s. f. / albumin(a)emia. [Lat. *albumen*, -*inis* = *aifitf de ou*, de [a *albus* = aid; -*ina*, gr. *haima*, -*atos* = sange.] Prezenta si concentratia *serumal-buminei In plasma sanguina. A. joaca un rol esential In men-tinerea *presiunii oncotice si In transportul In sange a nume-roase substante: acizi grasi liberi, bilirubina, medicamente etc. V. tab. const. biochim.

ALBUMINORAHIE, s. f. / albuminorrhachie, s. f. / cervi-cospinal fluid proteins. [Lat. *albumen*, -*inis* = *alhuf de ou*, de ia *albus* = alb; -*ina*; gr. *rhakhis* = wloana *VirtelJrala*.] Sin.: proteinorahie (v.).

ALBUMINURIE, s. f. / albuminurie, s. f. / albuminuria [Lat. *albumen*, -*inis* = *aifuf de ou*, de la *alhus* = a[6; -*ina*; gr. *ouron* = *urina*] Prezenta serumalbuminei In urina. V. proteinurie.

ALBUMOZA, s. f. / albumose, s. f. / albumose. [Lat. *albumen*, -*inis* = a[6uf de ou, de [a *albas* = ail]; -*oza*.] Sin.: pro-teina Bence-Jones (v.).

ALBUMOZURIE, s. f. / albumosurie, s. f. / albumosuria. [Lat. *albumen*, -*inifi* = a[6uf de ou, de la *albus* = aid; -*oza*; gr. *ouron* = *urina*.] Prezenta In urina a albumozei, denumita si 'proteina Bence-Jones. A. se observa In *mielomul multiplu si, uneori, In 'leucemie, *osteomalade si In *metastazele osoase.

ALCALEMIE, s. f. / alcalemie s. f. / alkal(a)emia. [^r. *al kali* sau *al-qaliy* = soda; gr. *haima*, -*atos* = sange] Cresterea pH-ului sau scaderea concentratiei ionilor de hidrogen din sange. Desi acest termen rezolva ambiguitatea termenului de *alca-loza, este putin utilizat.

ALCALI, s. n., pi. / alcali, s. m., pi. / alkali, [or. *al kali* sau *alqaliy* = soda.] Substante baze care au reactie alcalina si prezinta proprietati specifice, provocand Indeosebi *saponifi-carea grasimilor. Pot provoca iritatii ale tegumentelor.

ALCALIN, adj. / alcaline, adj. / alkaline, [^r. *al kali* sau *alqaliy* = soda.] 1) Care are reactie alcalina (bazica), cu pH-ul peste 7. 2) Care prezinta tendinta de a accepta protoni.

ALCAUNITATE

U

ALCALINITATE, s. f. / alcalinité, s. f. / alkalinity. [Hr. *al kali sou al-qaliy = sodd.*] Cantitatea de baza existenta într-o soluție. A. se exprima în mai multe moduri: prin concentrate totala a bazei, prin concentrația ionilor OH sau prin cantitatea de baza titrabilă cu un add, până la neutralizare (a. tote/a sau potent/a/a).

ALCALINIZANT, adj. / alcalinisant, -e, adj. / alkalizer. [Ar. *'al kali sau al-qaliy = sodd.*] Despre un medicament care produce alcalinizarea urinei, în general pentru favorizarea dizolvării unor calculi renali (din acid uric sau cistină).

ALCALINIZARE, s. f. / alcalinisation, s. f. / alkalization, alcalinization. [-%r. *al kali sau al-qaliy = sodd.*] Procesul de producere a unui mediu *alcalin.

ALCALINOTERAPIE, s. f. / alcalinothérapie, s. f. / alkalithrapy. [Hr. *al kali sau al-qaliy = sodd; gr. therapēia = tratament, de la therapeuēn = a mgrijii*] Utilizarea care produce alcalinizarea și îndesebi a "bicarbonatului de sodiu.

ALCALOID, s. m. / alcaloïde, s. m. / alkaloid, [-%r. *al kali fail al-qaliy = sodd; gr. eidos = forma.*] Substanța organică heteroclică de origine vegetală sau de sinteză, ce conține azot, alături de C și H sau de C, H, O, S. A. sunt puțin solubile în apă, foarte solubile în alcool și dau colorații specifice cu unii reactivi. Exercițiul totdeauna o activitate farmacologică puternică, uneori la doze foarte mici, și sunt utilizați frecvent în terapeutică. Administrarea și circuitul a. sunt strict reglementate. Ex.: *morfină, *cocaină, "cafeină, *stricnina etc.

ALCALOZA, s. f. / alcalose, s. f. / alkalosis, alkalosis. [Ar. *'al kali sou al-qaliy - soda; -oza*.] Stare patologică care rezultă prin acumularea plasmatică de substanțe cu caracter bazic sau prin pierderea de acizi și care se caracterizează prin scăderea concentrației ionilor de hidrogen (creșterea pH-ului peste 7,4). Există diferite tipuri de a., în funcție de etiologie și de intervenția mecanismelor compensatorii: a. *compensata*, când pH-ul sanguin este readus la valori fiziologice; a. de *altitudine* apare la altitudini mari, fiind plasmatică și tisulară; a. *hipokaliemică* este asociată cu hipopotasiemie și poate apărea în *sindromul Bartter (pH-ul extracelular este crescut, în timp ce pH-ul intracelular poate fi scăzut sau normal); a. *metabolică*, acumulare plasmatică de alcali de origine alimentară, metabolică, asociată cu fiziopatologia unor boli etc.; a. *respiratorie* sau *gazoasă*, prin scăderea presiunii CO₂ în aerul expirat în hiperventilație sau respirație artificială prelungită.

ALCALOZA METABOLICĂ / alcalose metabolique / metabolic alkalosis. V. *alcaloza*.

ALCALOZA RESPIRATORIE / alcalose respiratoire / respiratory alkalosis. V. *alcaloza*.

ALCAPTONA, s. f. / alcaptone, s. f. / alkapton. [Hr. *aj kali sau al-qaliy = sodd; gr. kaptēn = a suge. cu [dcomie.]*] Produs de degradare incompletă a aminoacizilor aromatici *fenilalanina și *tirozina. Sin. add homogentizic.

ALCAPTONURIE, s. f. / alcaptonurie, s. f. / alkaptonuria. [Vr. *al kali sau al-qaliy = sodd; gr. kaptēn = a suge cu loco-mil', ouron = urind.*] 1) Prezenta în urină a *alcaptonei, catalizată de tirozinază. 2) Boala ereditară determinată de un deficit enzimatic în alcaptonoxidază hepatică și renală, care determină acumularea alcaptonei în sânge și, consecutiv, eliminarea sa în urină. A. se manifestă (uneori, deoarece anomalia enzimatică poate fi observată și la subiecți sănătoși) prin colorație brună a urinei, *ocronoză și dureri articulare variabile.

ALCHIL, s. m. / alkyi, s. m. / alkyl. Radical reprezentat de un alcool care a pierdut un hidroxil sau de o hidrocarbură care a pierdut un atom de hidrogen. Var.: alkil.

ALCHILANT, adj., s. n. / alkylant, adj., s. n. / alkylant. 1) Despre un compus chimic care posedă una sau mai multe grupări *alkil, care au proprietatea de a reacționa cu anumite grupări

ALCOOLMETR

proteice, înlocuind un atom de hidrogen cu gruparea alkil. 2) Medicamente cu această proprietate. Unele a. sunt folosite în chimioterapie ca antimetabolice (ex.: dolofofamidă); acțiunea lor se manifestă prin blocarea diviziunii celulare.

ALCOOL, s. in. / alcool, s. m. / alcohol. [AT. *alcohol sau al koh'l = subtil, pdtrum.dtor.*] Denumire generală pentru clasa de compusi organici care conțin în moleculă una sau mai multe grupări OH neionizabile. Se disting a. *primari* (R-CH^oOH), *secundari* (R-CHOH-Ri) și *terțiar* (R,R,-COH-R;). Reacționează cu metalele alcaline formând alcoolati și cu acizii, producând esteri. În limbajul curent, termenul a. desemnează a. etilic. V. în continuare.

ALCOOL ETILIC / alcool ethylique / ethanol. A. cu formula chimică C^oOH, obținut prin fermentația hidrocarbonatelor. Lichid incolor, cu miros agreabil, volatil, inflamabil, miscibil cu apă, eterul, cloroformul. Este antiseptic, iar în diluția de 70% în apă în compoziția unor preparate farmaceutice. Toxic al ficatului și al sistemului nervos. A. e. deshidratat conține 99,5% volum de C₂H₅OH. A. *denaturat* sau *medicinal* conține substanțe care îl fac dezagreabil pentru consum.

ALCOOL METILIC / alcool méthylique / methanol. CH₃OH, lichid clar, ușor colorat, inflamabil. Este preparat prin distilarea lemnului sau prin sinteză, impropriu consumului: foarte toxic (orbire, moarte). Se utilizează ca dizolvant general.

ALCOOLAT, s. m. / alcoolat, s. m. / alcoholate. [J4r. *al-cohol sau al koh'l = subtil, pdtrum.dtor*] Preparat medicamentos care rezultă din distilarea alcoolului etilic pe una sau mai multe substanțe aromatice,

ALCOOLATURA, s. f. / alcoolature, s. f. / alcoholature. Preparat medicamentos obținut prin macerarea în părți egale de alcool etilic și o plantă proaspătă.

ALCOOLEMIE, s. f. / alcoolemie, s. T. / alcohol(a)emia. [Ar. *al-cohol sail o7 koh'l - sufitil, pdtrunzdtor; gr. haima, -alos = sâng.*] Prezintă și concentrația alcoolului etilic în sânge. Determinarea sa are importanță medicolegală. Toleranța individuală este extrem de variabilă. Între 1 și 2,5 g%ci produce euforie și excitație; de la 2,5 g%o se instalează o stare de narcoză, iar către 4-5 g%o apare coma. Responsabilitatea penală (delict, accident) la noi în țară este angajată de la 1 g%o.

ALCOOLISM, s. n. / alcoolisme, s. m. / alcoholism. [Vr. *alcohol sau al koh'l = subtil, pdtrum.dtor; -ism.*] Orice absorbție de băuturi alcoolice care depășește consumul obișnuit. Termenul de *oenolism semnifică a. prin abuzul de vin. V. *oenomanie*. A. *cronic* reprezintă un complex de tulburări provocate de ingestia repetată, timp de ani de zile, a unor doze excesive de alcool. Aceste perturbări pot fi sistematizate astfel: tulburări psihice (afective, euforie nejustificată, scădere a memoriei, a discernământului); tulburări nervoase (*polinevrite, *tremor); leziuni organice (îndesebi gastrită și ciroză). A. cronic este frecvent legal de probleme psihologice și sociale, deci un alcoolice nu trebuie examinat simplist, el obligează la o autentică anchetă socială. Complicațiile cele mai grave ale a.: *ciroza, *'delirium tremens*, halucinoză alcoolică (o formă de psihoză complicată cu polinevrită) etc. Sin.; etilism.

ALCOOLIZARE, s. f. / alcoolisation, s. f. / alcoholisation. [Ar. *al-r.ohof sou al koh'l = sudtit, pdtrunzdtor.*] Procedeu terapeutic care constă în efectuarea de infiltrații cu alcool (di-luat sau la concentrații de 45%, 60%, 90%) eel mai frecvent în scop analgetic. Infiltrațiile se practică la nivelul trunchiurilor nervoase vectoriale ale durerii.

ALCOOLMETRU, s. m. / alcoolmetre, s. m. / alcoholometer. [J?r. *al-cohol sau al koh'l - sufitil pdtrunzdtor; gr. metron = mdsurd.*] V. densimetru.

ALCOOLODEPENDENTA

ALCOOLODEPENDENTA, s. f. / alcoolod6pendance, s. f. / alcoholomania. [Hr. *al-cohol* sail *al koh'l* = subtil, pitrufruzator; Cat. *dependere* = a sta atamat, de to. *de* = separat de, *peidere* = a atdma.] *Farmacodependenta fata de alcool, caracterizata prin incapacitatea diminuarii consumului, aparitia unei *tolerante, ca si prin starea de *delirium tremens* In caz de sevraj brutal al toxicului. Se afla In studiu o serie de cri-terii posibile biochimice si moleculare caracteristice a. V. ?i alcoolomanie.

ALCOOLOGIE, s. f. / alcoologie, s. f. / alcohology. [Ar. *alcohol* sou *al koh'l* = subtil, pdtrunzator; gr. *logos* = ftiintd.] Studiu *alcoolului etilic si al efectelor sale asupra organismului.

ALCOOLOMANIE, s. f. / alcoolomanie, s. f. / alcoholomania. [J5r. *al-cohol* sou *al koh'l* = subtil, patrunzator, gr. *mania* = nebunie} Termenul este utilizat cu doua sensuri diferite: 1) Perioada de latentă a intoxicatiei alcoolice cronice, In care nu s-a constituit dependenta fata de alcool. 2) Sin. cu *alcoolodependenta.

ALCOOLTEST, s. n. / alcooltest, s. m. / alcoholtest. (AT. *ol-coAol* sou *al koh'l* = subtil, pdtrunzator; engl. *test* = e^a-m.e.n, proba, din fr. *veche test* = vas lie. pamdnt utili&at de. atc.fiiimifti, de la [at. *testum* = capac de tut ars} Instrument destinat evaluarii rapide a continutului In alcool din aerul expi-rat la un subject suspectat a fi In stare de ebrietate. Termenul etilotest este mai corect, deoarece a. denumeste o marca depusa.

ALDEHIDA, s. f. / aldehyde, s. m. / aldehyde. Vfibrev. lie [a *alwol dehydrogenatum.*] Compus chimic care contine gruparea -CHO; este obtinut prin oxidarea unui alcool. V. si cetona.

ALDOLAZA, s. f. / aldolase, s. f. / aldolase. Enzima care exista In tesuturile fatului sub trei forme (*izoenzime): a. A, sin-gura prezenta In muschi, dar si In celelalte tesuturi, aseme-nea celorlalte a.; a. 6, izolata din ficat; a. C, proprie creierului. Cele irei a. intervin In lantui de degradare a *glicogenului sau a glucozei prin scindarea fructoz-1,6-di-fosfatului In doua trioze fosfatate. La adult, a. exista In concentratii foarte mici (v. aldolazemie). Concentratia a. A si C la nivelul ficatului si In serul sanguin creste considerabil In unele boli musculare, In hepatitele acute si In deosebi In cancerule hepatice. O cres-tere tranzitorie a a. se constata si In infarctui miocaidic.

ALDOLAZEMIE, s. f. / aldolazemie, s. f. / aldolas(a)emia. Prezenta si concentratia *aldolazei In serul sanguin. La adul-tul normal, a. variaza Intra 1,3 si 8,2 mU/ml (12-75 nmol/l).

ALOOSTERON, s. m. / aldosterone, s. f. / aldosterone. Hormon mineralocorticoid secretat de zona glomerulara a *corticosuprarenalei. A. regleaza In organism concentratiile de sodiu si de potasiu prin controlul schimburilor la nivelul zonei distale a tubilor renali. Excesul de a. provoaca depletia pota-siului, care se elimina intens In urina si a carui concentratie sanguina scade. In compensatie, se produce retentia celulara a sodiului, cresterea limitata a lichidului extracelular si *alca-loza metabolica. Cantitatea de a. secretata In 24 de ore variaza Intra 10 si 200 pg. Ea creste daca natremia si volumul sanguin scad, fiind stimulate de hipersecretia de *renina si

*angiotensina. O crestere a *volemiei, dimpotriva, franeaza produc-tia de renina si implicit pe cea de aldosteron. V. hiperaldosteronism.

ALDOSTERONISM, s. n. / aldosteronisme, s. m. / aldosteronism. Sin.: hiperaldosteronism (v.).

ALELA, s. f. / allele, s. m. / allele. [Cfr. *allelon* = de, la. unul la altu.] Una dintre multiplele forme alternative ale unei gene (sau secvente de ADN) amplasate pe acelasi situs ("locus) al unui anumit cromozom. La nivelul fiecarui locus *autozomal, un individ poseda doua a., una provenita de la tata si, o alta,

ALERGIE

de la mama. A. prezente la nivelul unor loci omologi vor se-grega (*segregare mendeliana) independent In cursul *meiozei. Cele doua a. de la un locus pot fi identice (*homozigot) sau diferite (*heterozigot). A. aceleiasi gene codifica proteine care asigura aceeasi functie, mai mult sau mai putin eficace, dar care difera prin secventa lor de aminoacizi. O gena care nu poseda decat o singura a. se numeste monomonB, iar o gena ce poseda mai multe a. este polimorfa. V. In continuare.

ALELA DOMINANTA / allele dominant / dominant allele. Ver-siune a unei gene care se exprima Intotdeauna la nivelul *fe-notipului. Este reprezentata printr-o litera majuscula si deter-mina fenotipul unui individ *heterozigot.

ALELA LETALA / allele letal / lethal allele. Sin.: alela mor-bida (v.).

ALELA MORBIDA / allele morbide / morbid allele. *A. care In starea *homozigot provoaca o boala genetica foarte grava care determina moartea In scurt timp. Sin.: alela letala.

ALELA NULA / allele nul / . A. a carei secventa nucleotidica conduce la absenta unei proteine functionale. A. n. sunt, In general, *a. recesive. Ex.: In *sistemul ABO, a. 0 nu este functionala.

ALELA RECESIVA / allele recessif / recessive allele. Ver-siune a unei gene care nu se exprima la nivelul *fenotipului cand este prezenta Intr-un singur exemplar In *genotip (individ *heterozigot). Se reprezinta cu litere mici. Ex.: a, *a. domi-nanta asociata fiind notata a'.

ALELA TERMOSENSIBILA / allele thermosensible / heat sensible allele. *A. a carei functionare corecta nu se poate efectua decat la o anumita temperatura, deoarece proteina produsa de aceasta a. mutanta este la randul sau termosensibila.

ALELE CODOMINANTE / alleles codominants / codominant alleles. *A. ale aceleiasi gene, prezente la un 'heterozigot, care produc un *fenotip In general intermediar Intra cei doi *homozigoti respectivi. La nivel biochimic, cei doi produsi ai expresiei genelor sunt prezenti In aceeasi cantitate. A. A si B ale grupelor sanguine ale *sistemului ABO sunt codomi-nante.

ALELOMORFA, adj., s. f. / allelomorphe, adj., s. m. / allelo-morph. [Qr. *allelon* = tie. la unul la altul; *morphe* = forma, figwil] Despre o gena care exista sub forma mai multor *alele.

ALERGEN, adj., s. m. / allergene, adj., s. m. / allergen. [Ljr. *alias* = aitui; *ergon* = iucru., actiune, de la *ergem* = a [ucra; *gennan* = a produce} 1) Orice substanta capabila sa provoace o reactie alergica. Ex.: polenul gramineelor. Care produce *alergie. 2) Proteine purificate din alimente, bacterii sau polen, utilizate In teste de explorare a sensibilitatii organismului la diferite substante.

ALERGIC, adj. / allergique, adj. / allergic. [QT. *alias* = dtilii *ergon* = iuc.ru, actiune, de. la *ergem* = a [ucra.] Care este In relatie cu 'alergia. Ex.: boala a. - boala provocata prin sensibilizarea organismului la o substanta straina. Dintre bolile a. fac parte: astmul, urticaria, eczema, unele gastrite, colite, mi-grene etc.

ALERGIDA, s. f. / allergide, 8. f. / allergid. [Qr. *al-los* » aitui, *ergon* = iucru, actiune, de la *ergem* = a [ucra, -ida.] Denumire data manifestarilor cutanate ale *alergiei.

ALERGIE, s. f. / allergie, s. f. / allergy. [Cjr. *alias* = aitui; *ergon* = lucru, acf-inne., de. [a *ergein* = a luc.ra.] Initial, terme-nul de a. desemna orice modificare din organism provocata de o substanta capabila sa se comporte ca un antigen, fie ca un subject devine mai sensibil la al doilea contact cu acest antigen - In cazul 'anafilaxiei, fie ca el reactioneaza Intr-o maniera atenuata, In caz de imunitate. In prezent, tennenu

ALERGOLOGIE

este utilizat mult mai restrictiv, pentru a desemna o reacție de *hipersensibilitate și îndeosebi de *hipersensibilitate imediată de tip I.

ALERGOLOGIE, s. f. / allergologie, s. f. / allergology. [Qr. *alias* = *altui*; *ergon* = [ucm, ac-fiune, de. la *ergein* = a iucra; *logos* = *fiind*.] Studiul manifestărilor clinice și al modificărilor imunobiologice asociate *alergiilor.

ALEXIE, s. f. / alexie, s. f. / alexia. [Cfr. a -priv.; *lexis* = *cuvânt*.] Defect de înțelegere a scrisului, nelegat de o diminuare a acuității vizuale. A. este determinată de o leziune cerebrala și are mai multe grade de complexitate, de la lectură dificilă, până la a. completă. Sin.: cecitate verbală.

ALEXINA, s. f. / alexine, s. f. / alexin. [Qr. *alexein* = a evita, a abate, (o iovitură); -ina.] Sin. istoric pentru 'complement.

ALEXITIMIE, s. f. / alexithymie, s. f. / alexithymia. {Qr. a -priv.; *lexis* = *cuvânt*; *thymos* = *minte, spirit*.} Stare de inhibiție a exprimării sentimentelor. Se observă îndeosebi în stresul posttraumatic și la subiecții dependenți de droguri sau de unele medicamente. Uneori, a. afectează personalul de îngrijire medicală.

ALEZA, s. f. / alese, s. f. / aleze, drawsheet. [J-r. a *l'aise* = (a se simți) (line) Bucată de pânză așezată sub bolnav pentru protecția rufăriei de pat.

ALFA-ADRENERGIC, adj., s. n. / alpha-adrenergic, adj., s. m. / alpha-adrenergic. [a = prima [iterd a *aifabetu* Cui grec; *int. ad* = aproape de, [angd; *ren*, -is = rinicții; gr. *ergein* = a [ucra] Var.: a-adrenergic. Sin.: alfastimulant (v.).

ALFA,-ANTITRIPSINA, s. f. / alfa-antitripsine, s. f. / alpha,-antitrypsin. [a = prima [ilera a *afadetului* grec; gr. *anti* = *contra*; *tripsis* = *frecare, zdrobire, sfărâmare*; -ina.] Glicoproteina cu masă moleculară mică, sintetizată în ficat și prezentă în serul sanguin. Migrează prin *electroforeza timpurie una cu fracțiunea de globulină a. Determină în mare parte puterea inhibitoare a serului față de numeroase enzime, și îndeosebi asupra *tripsinei. Concentrația sa scade în bolile pulmonare cronice, în hepatitele neonatale și în unele ciroze la copii și crește în cursul sindromelor inflamatorii. Var.: cii-antitripsina. V. și tab. const. biochim.

ALFABLOCANT, s. n. / alphabloquant, s. m. / alpha-adrenergic blocking agent, [a = prima [iterd a *aifabetu* Cui grec; fr. *bloquant*, din *oandezd bloc* = *trunchiul de copac tăiat*] Agent simpaticolitic, inhibitor specific al "receptorilor alfa-adrenergici prezenți îndeosebi în mușchii netezi vasculari. Stimularea receptorilor provoacă vasoconstricție, iar inhibiția vasodilatatie. A. (ex.: fenolamina) sunt, deci, vasodilatatoare. Var.: a-blocant.

ALFACHIMOTRIPSINA, s. f. / alphachymotrypsine, s. f. / alphachymotrypsin. [a = prima [iterd a *aifabetu* Cui gru; gr. *khymos* = *sue*; *tripsis* = *frecare, zdrobire, sfărâmare*; -ina.] Enzima rezultată din clivaje succesive ale "chimotripsinogenului sub acțiunea *tripsinei. A., cu M, 25 kDa, este alcătuită din trei lanțuri polipeptidice (A, B, C) de talie înegală, legate prin puncti disulfurice (între lanțurile A-B și B-C). Această enzimă catalizează *hidroliza legăturilor peptidice și legăturilor ester. A., obținută din pancreasul de vitel prin extracție acida și administrată per os, local sau intramuscular, este utilizată ca anti-inflamator, pentru accelerarea resorbției hematoamelor sau a edemelor, pentru ameliorarea circulației locale sanguine sau limfatice. Var.: a-chimotripsina.

ALFAFETOPROTEINA, s. f. / alphafoetoproteine, s. f. / alpha-f(o)etoprotein. [a = prima [iterd a *afabetu* Cui gru; (at. *f(o)etus* = *fat*, gr. *protos* = *primul*; -ina.] Substanță din categoria alfa-glicoproteinelor care, în mod normal, este sintetizată doar în perioada vieții fetale (probabil în ficat) și dispare din ser la câteva zile după naștere. La adult reapare în ser: la 60-80% din subiecții cu cancer hepatic primitiv, ca și în alte **cancere (cancere genitale cu celule embrionare, terato-**

ALGIE VASCULARA A FETEI

blastoame, mai rar în cancere de tub digestiv, vezicula biliară rinichi), în unele boli hepatice (hepatita virală, droza, hemo cromatoza) și, de asemenea, la gravide. Var.: a-fetoproteina

ALFAGLOBULINE, s. f. pi. / alpha-globulines, s. f. pi. / alpha-globulins. [a = prima (item a *aifabetu* Cui gr) Ci [at. *globulus* dim. de. (a *glohus* = *gCofi*; *ina)] Categoria de *globuline plasmatice cu cea mai mare mobilitate electroforetică la un pH mai mare decât *pH] dintre cele trei grupe de 'serumglobuline. Din grupul a. fac parte proteine transportoare (transcortină, proteina de legare a tiroxinei), antiproteaze (a-antitripsină, ai-antichimotripsina), glicoproteine (a-glicoproteina acida sau orosomucoid). Concentrația a. crește în unele afecțiuni inflamatorii și neoplazii. Var.: a-globuline.

ALFALIPOPROTEINA, s. f. / alpha-lipoproteine, s. f. / alpha-lipoprotein. [a' = prima [iterd a *aifabetu* Cui grec; gr. *lipos* = *grasime*; *protos* = *primul*; -inn.] V. lipoproteina.

ALFAMIMETIC, adj. / alphamimetic, adj. / alphamimetic. Care imită acțiunea 'receptorilor adrenergici și, prin extensie, care stimulează această acțiune. Var.: a-mimetic.

ALFASTIMULANT, adj. / alphastimulant, -e, adj. / alpha-adrenergic stimulating agent, [a = prima [iterd a *afabetu* Cui grec; [at. *stimulare* = a *miboldi*, a *stimula*, de (a *stimulus* = *at* ascuțit cu care se imboldesc vite.)] Care excita *receptorii alfa-adrenergici. Var.: a-stimulant. Sin.: alfa-adrenergic.

ALGEZIE, s. f. / algesie, s. f. / algisia. [Cfr. *digests* = *simțui durerii*] 1) Sensibilitate dureroasă. 2) Sin.: algie (v.). 3) Uneori, utilizat ca sin. cu hiperestezie (v.).

ALGEZIMETRIE, s. f. / aigesimetrie, s. f. / algesimetry. [Gjr. *algesis* = *simțul durerii*; *melron* = *masură*] Masurarea sensibilității dureroase prin determinarea intensității excitației necesare pentru a provoca o senzație dureroasă.

ALGEZIMETRU, s. n. / algesimetre, s. m. / algesimeter. [Gjr. *digests* = *simțui durerii*; *metron* = *msură*.] Aparat pentru măsurarea intensității excitației necesare producerii unei senzații de durere.

ALGEZIOLOGIE, s. f. / algesiologie, s. f. / algesiologi. [gr. *algesis* = *simțul durerii*; *logos* = *știind*.] Domeniu al medicinei care se ocupă cu studiul mecanismelor *durerii și al mijloacelor de prevenire și combatere (tratament) ale acesteia,

ALGIC, adj. / algique, adj. / algetic. [Qr. *algos* = *durere*.] Care se află în relație cu durerea sau care provoacă durerea.

ALGID, adj. / algide, adj. / algid. [Lat. *algidus* = *rue, în-gfi.etat*] Despre o boală sau sindrom care se însoțesc de *algiditate.

ALGIDITATE, s. f. / algidite, s. f. / algidity. [Lat. *algidus* = *rec.e, mghetat*.] Stare morbidă care se caracterizează prin scăderea temperaturii periferice, cu senzație de frig și tendința la colaps. Temperatura centrală poate rămâne în limite normale.

ALGIE, s. f. / algie, s. f. / pain, algia. [Qr. *algos* = *durere*.] 1) Durere la nivelul unui organ sau al unei regiuni care nu corespunde unei leziuni anatomice evidente. Ex.: a. hipocondriacă, a. isterică. 2) Termenul utilizat ca sufix implică ideea unei dureri fără leziune evidentă. Ex.: artralgie, nevralgie.

ALGIE CRANIOFACIALĂ / algie craniofaciale / facial and cephalic pain. Denumire generică pentru toate sindroamele dureroase cranio-encefalice, de origine extrem de diversă: a. vasculară, migrena, nevralgie (prin afectarea oricărui nerv senzitiv, dar îndeosebi a trigemenului, nervului glosfaringian și a nervului occipital Arnold), dureri difuze de origine dentară, în cadrul sinuzitelor, mandibulară sau oculară.

ALGIE VASCULARĂ A FETEI / algie vasculaire de la face / vascular headache, cluster headache, migrainous neuralgia. Denumire rezervată *a. craniofaciale lateralizate, a căror origine vasculară este marcată prin caracterul lor pulsatil, precedând apariția modificărilor vasomotorii locale unilaterale. Se asociază frecvent crize sau accese migrenoase. În funcție de localizarea

ALGODISTROFIE POSTTRAUMATICA

durerii si de manifestarile asociate, au fost descrise numeroase sindroame, desemnate printr-un eponim (ex.: *sindrom de nerv nazodiar, sindrom Sluder), o localizare anatomica (ex.: nevralgia nervului vidian, nevralgia nervilor pietrosi) sau printr-un termen descriptiv (ex.: eritromelalgia a feței sau eritroproso-palgie).

ALGODISTROFIE POSTTRAUMATICA / algodystrophie post-traumatique / post-traumatic algodystrophy. [Cfr. *algos* = durere; *dys* = greu, difiicit; *trophe* = firana, nu.trif.ie.; [at. *post* = dupd; gr. *trauma*, -atos = ra.na.] Sin.: boala Sudeck (v.).

ALGODISTROFIE SIMPATICA / algodystrophie sympathique / sympathetic algodystrophy. [Cfr. *algos* = durere; *dys* = gnu, difiicit; *trophe* = hrand, nutritie; *sympathein* = a fi aldturi de cineva, it la syn = impreund, *pathos* = afectiun, sentiment.] Sin.: algoneurodistrofie (v.).

ALGOFILIE, s. f. / algophilie, s. f. / algophilia. [Cfr. *algos* = durere; *philia* = atracie, de [a *philein* = a iubi.] Cautarea deliberata a senzatilor dureroase, observata Indeosebi In anumite *deliruri mistice si In melancolie. Absenta oricarui caracter erotic distinge a. de masochism.

ALGOFOBIE, s. f. / algophobie, s. f. / algophobia. [Cfr. *algos* = durere; *phobos* = fried.] Teama exagerata, morbida fata de durere.

ALGOGEN, adj. / algogene, adj. / algogenic. [Cfr. *algos* = durere; *genna* = a produce.] Care provoaca, genereaza durere.

ALGOGENEZA, s. f. / algogenese, s. f. / algogenesis, algogenesis. [Cfr. *algos* = durere, *genesis* = producere, de [a *gennon* = a produce.] Producerea durerii.

ALGOLAGNIE, s. f. / algolagnie, s. f. / algolagnia. ||/r. (*ilgos* = durere; *lagneia* = dorind se?(uaid, voiuptde) Erotizare a durerii fizice. V. masochism.

ALGOMANIE, s. f. / algomanie, s. f. / algomania. [Cfr. *algos* = durere; *mania* = nefiunie.] Tendinta patologica de a cauta durerea.

ALGOMENOREE, s. f. / algomenorhee, s. f. / algomenorrh(o)ea. [Cfr. *algos* = durere; *men*, *menos* = [und; *rhoia* = curgere, de la *rhein* = a curge] Menstruatie dureroasa. A nu se confunda cu *dismenoreea.

ALGONEURODISTROFIE, s. f. / algoneurodystrophie, s. f. / algoneurodystrophia. [Cfr. *algos* = durere; *neuron* - nen; *dys* = gre.u, difiicit; *trophe* = tirana, nutritie.] Sindrom osteo-articular regional, cu mecanism necunoscut. Evolutie lent regresiva, Atinge electiv umerii, mainile, coapsele, genunchii, picioarele. Poate fi consecinta: traumatismelor, unor afectiuni ale SNC, infarctului de miocard, medicamentelor (izoniazida, antitirodiane). Sin.: algodistrofie simpatica.

ALGOPARALIZIE, s. f. / algoparalysie, s. f. / painful paralysis. [Cfr. *algos* = durere; *para* = dmcolo de, idngd; *lysis* = distrugere, de la *lyein* = a distruge..] *Paralizie Insoitita de fenomene dureroase.

ALGOPARESTEZIE, s. f. / algoparesthesie, s. f. / painful paraesthesia. [Cfr. *algos* = durere; *para* = dincoh de, ianga; *aisthesis* - senzafie, sensibiliitate.] *Parestezie dureroasa.

ALGORITM, s. n. / algorithm, s. m. / algorithm. [De id nu-meie matematicianului ara.6 al Charezmi sau a] Karismi, sec. IX.] Ansamblu de reguli bine precizate care permite rezolva-rea unei probleme prin intermediul unei succesiuni finite de operatii (eventual elementare). Termenul, apartinand matematicii si informaticii, s-a extins si 'in diagnosticul medical, reprezentand, In acest caz, o schema de diagnostic pe etape.

ALGOSPASM, s. n. / algospasme, s. m. / algospasm. [Cfr. *algos* = durere; [at. *spasmus*, gr. *spasmos* = contractie, de [a gr. *span* = a trage.]} Spasm muscular Insoitit de durere sau cram pa.

ALIAJ, s. n. / alliage, s. m. / alloy, [fr. *alliage*, tSm Cat. *aUi-gare* = a [ega.] Mixture solida a doua sau mai multe metale

ALOANTIGEN ERITROCITAR

ori metaloide, solubile unele In altele In anumite conditii. Amestecul poseda proprietati superioare elementelor izolate.

ALIENARE, s. f. / alienation, s. f. / insanity, alienation. [Lot. *alienare* = a instraina, a afiena.] 1) Termen cu semnificatie variabila In medicina, utilizat fie pentru desemnarea tuturor tulburarilor psihice, fie, Indeosebi, pentru bolile In care subiectul afectat este incapabil sa traiasca In societate, are tendinta la izolare, la Instrainare, la separare, In particular In *schizofrenie. 2) In prezent, termenul este folosit In medicina legala si In domeniul judiciar, desemnand starea unei persoane fara discernamant Inre bine si rau, care este un pericol pentru ceilalti si necesita protectie sau asistenta speciala. In limba engteza, pentru aceasta semnificatie se utilizeaza si termenul *insanity*. 3) In sensul eel mai larg, In ultimele decenhi a. reprezinta un cuvnt la moda, sugerand Instrainarea de societate sau nepu-tinta fata de aceasta, ca si depersonalizarea individului In organizatiile mari si birocratice.

ALIENARE MENTALA / alienation mentale / insanity. V. alienare.

ALIESTEZIE, s. f. / alliesthesie, s. f. / alli(a)esthesia. [Cfr. *aUos* = altui; *aisthesis* = senzafie, s&nsiffiditate.] Perceptia stimulilor externi ca fiind agreabili sau dezagreabili In functie de starea interna a organismului (temperatura, diferite constante ale mediului intern etc.). Ca urmare, un stimul poate provoca une-ori o senzatie placuta, iar alteori o senzatie neplacuta.

ALIFATIC, adj. / aliphatique, adj. / aliphatic. [Cfr. *aleiphar*, -atos = gras.ime.i idei.] Termen ce caracterizeaza un compus organic a carui structura, liniara sau ciclica, este alcatuita din lanturi deschise de atomi de carbon.

ALIMENT, s. n. / aliment, s. m. / aliment. [Lot. *alimentum* = aliment, de la *alere* = a firdni.] Substanta al carei consum contribuie la asigurarea ciclurilor vitale ale unui subiect, a metabolismului. A. au In organism rol plastic, energetic si functional.

ALIMENT PROTECTOR / aliment protecteur / protective food. A. bogat in nutrimente esentiale, compus special pentru asigurarea dezvoltarii fizice si protectia sanatatii. A. p. se utilizeaza In unele stari carentiale, ca si In regiunile lipsite de disponibilitate alimentara.

ALIMENTATIE, s. f. / alimentation, s. f. / alimentation. [Lot. *alimentum* = aliment, d.e, la *alere* = a firdni.] Procesul de hranire a organismului, de introducere In organism a substantelor nutritive. Tipuri: 1) *A. artificiala* - a. sugarului cu lapte de animal (vaca) sau preparate industriale din lapte. 2) *A. mixta* - a. sugarului cu lapte de mama, completata cu lapte de vaca sau industrial, In primele 4-5 luni de viata. 3) *A. na-turala* - a. sugarului exclusiv cu tapte de mama sau colectat de la o alta femeie. 4) *A. de protectie* - se acorda muncitorilor care lucreaza In conditii deosebite de efort sau mediu. 5) *A. rationala* - care asigura un aport adecvat energetic, plastic si catalitic, In functie de modul de viata si de conditiile fl-zilogice ale organismului. V. regim, dieta.

ALIMFOCITOZA, s. f. / alymphocytose, s. f. / alymphocyto-sis. [Cfr. a - priv.; [at. *lymph* = apd (impede; gr. *kytos* = celula; -oza .] Carenta imunitara congenitala cu afectarea deo-potriva a liniilor *limfocitelor B si T, asociata cu deficit de *imunitate celulara si umorala. V. si boala Bruton, sindrom Di George.

ALKIL. Var. pentru alchil (v.).

ALKILANT. Var. pentru alchilant (v.).

ALOANTICORP, s. m. / alloanticorps, s. m. / alloantibody. [Cfr. *alias* = altui; *anti* = contra; [at. *corpus*, -oris = Corp.] Sin. (utilizat In prezent) pentru izoanticorp (v.).

ALOANTIGEN ERITROCITAR / alloantigene erythrocytaire / erythrocyt alloantigens. Sin.: izoaglutinogen (v.).

R

ALOANTIGENI, s. m. pi. / **alloantigenes**, s. m. pi. / **alloantigenes**. [Cjr. *alias* = *aitui*; *anti* = *contra*; *gennan* = *a produce.*] Sin.: antigeni alogenici (v.).

ALODINIE, s. f. / **alldynie**, s. f. / **alldynia**. [Cjr. *alias* = *aitui*; *octyne* = *durere.*] Durere manifeste pe pielea normala In urma actiunii unor stimuli nenocivi.

ALOESTEZIE, s. f. / **alloesthesie**, s. f. / **allocheiria**, **allochiria**, **allesthesia**. [Cjr. *olios* = *aitui*; *aisthesis* = *senzatie, sensibili-* *Citate.*] Tulburare a sensibilitatii tactile, vizuale sau auditive caracterizata prin transferul perceptiei unui stimul de partea opusa a locului In care el a fost aplicat. De ex., durerea secundara aplicarii unui stimul algogen la extremitatea unui membru este perceputa la nivelul membrului de partea opusa. V. si alokinezie.

ALOGEN, adj. / **allogenic**, adj. / **allogenic**, **allogenic**. [Cjr. *allos* = *aitui*; *gcnnan* = *a produce*] 1) Care se deosebeste prin natura si origine de mediul In care se afla. 2) Care prezinta o constitutie genetica diferita fata de specia din care face parte. In acest caz, este mai adecvat termenul *alogenic.

ALOGENIC, adj. / **allogenic**, adj. / **allogenic**. [Cjr. *alias* = *aitui*; *gennan* = *a produce.*] Sin. partial cu *alogen si cu *omolog.

ALOGIE, s. f. / **alogie**, s. f. / **alogia**. [Cjr. *a - priv.*; *logia* = *teorie, discurs*] *Afazie rezultata prin absenta ideilor. Sin.: idiotie afazica.

ALOGREFA, s. f. / **allogrefe**, s. f. / **allograft**. [Cjr. *alias* = *aitui*; *iat. graphium*, din *gr. grapheion* = *penita. de scris, firiceag de altoit*, de [*a, grapheia* = *a scrie.*] Sin.: homografa

ALOIMUNIZARE, s. f. / **allo-immunisation**, s. f. / **isoimmunization**. [Cjr. *alias* = *aitui*; *lot. immunis* = *scutit, aparat, de, [a in = iipsit de, mimus = oUigafie.*] Sin.: izoimunizare (v.). A. *fetomatema*, v. incompatibilitate fetomatema.

ALOKINEZIE, s. f. / **allocinesie**, s. f. / **allokinesis**. [Cjr. *allos* = *aitui*; *kinesis* = *miscare, de [a kineia = a misca.*] 1) Miscare care nu este efectuata voluntar, ci se produce pasiv sau survine consecutiv unui *reflex. 2) Tulburare motorie In care o miscare comandata voluntar unui membru este efectuata de catre membrul opus. V. si aloestezie.

ALOMETRIE, s. f. / **allometrie**, s. f. / **allometry**. [Cjr. *alias* = *aitui*; *metron* = *masura.*] Crestere inegala, neproportionata a diferitelor parti ale corpului. Se exprima prin modificarea proportiilor corpului si a ritmurilor dezvoltarii organelor. Fenomenul poate fi exprimat matematic prin ecuatii alometrice.

ALOPATIE, s. f. / **allopatie**, s. f. / **allopathy**. [Cjr. *allos* = *aitui*; *pathos* = *doala.*] Termen introdus de medicul german Christian Friedrich Samuel Hahnemann (Meissen 1755 - Paris 1893), desemnand metodele medicinei clasice de terapeutica medicamentoasa, prin care se utilizeaza doze active farmacodinamice ce combat cauzele, modificarile patogenice si simptomele bolilor. Remediile declanseaza simptome opuse simptomelor bolii respective, dupa principiul *contraria contrariis curantur* (ex.: durerea se trateaza printr-un analgezic, iar diareea printr-un constipant). Aceasta metoda este opusa "homeopatiei.

ALOPECIE, s. f. / **alopecie**, s. f., **chute de cheveux** / **alopecia**, **baldness**, **hair loss**. [Cjr. *alopex* = *vulye - fioala. sema.-nand cu raid vuip[or, m care ac-estora ie cade tot parul]* Ca-derea parului, progresiva sau brusca, congenitala sau dobandita, localizata sau difuza. Tipuri principale: 1) A. *cicatriceala* este definitiva si succeda unele dermatoze (lupus eritematos, sclerodermie, lichen plan etc.). 2) A. *in Juminis* este tranzitorie si alcatuita din arii mid, multiple, denudate incomplet, localizate Indeosebi supra- si retroauricular. Este caracteristica sifilisului secundar. 3) A. *seboreica masculina* sau a. *androgenogenetica* se produce la barbati, sub influenta a doi factori: hiperseboreea si predispozitia ereditara. V. calvitie.

ALOPECIE AREATA / **alopécie en aires** / **alopecia areata**.

V. **pelada**. **ALOPURINOL**, s. m. / **allopurinol**, s. m. / **allopurinol**. (DCI)

*Antigutos care împiedica formarea *acidului uric prin inhibarea *xantin-oxidazei si prin blocarea biosintezei de *novo* a *purinelor.

ALORITMIE, s. f. / **alorrythmie**, s. f. / **alloorhythmia**. [^r. *alhos* = *aitui*; [*at. rhythmus*, *gr. rhythmos* = *rifn.*] Termen care desemneaza unele forme de aritmii periodice centrale si periferice. Ex.: puls bi- sau trigeminat (bi- sau trigeminism).

ALOSTERIE, s. f. / **alosterie**, s. f. / **alosterism**. [^r. *alias* = *aitui*; *stereos* = *solid, in relief.*] Proprietatea anumitor pro-teine de a-si modifica forma (si, implicit, activitatea) sub influenta unor efectori alosterici (molecule mici), care se fixeaza pe ele si, In acest mod, le transmit semnale. In particular, o serie de enzime sunt activate sau inhibitate prin a. *Hemoglobina re-prezinta modelul pe care Monod a demonstrat a.

ALOTIP, s. n. / **allotype**, s. m. / **allotype**. [Qr. *allos* = *aitui*; *typos* = *tip, model, marca.*] Imunoglobulina ale carei caractere specifice difera la grupele de indivizi din aceeaasi specie. A. sunt utile In antropologie si In genetica populatiilor, deoarece ele au o distributie unica In grupurile etnice.

ALOTIPIE, s. f. / **allotypie**, s. f. / **allotypy**. [Cjr. *allos* = *aitui*; *typos* = *tip, model, marca.*] Existenta unor diferente de detalii In structura aceleiasi proteine serice (ex.: o imunoglobulina) la diverse grupe de indivizi din aceeaasi specie. De aici rezulta varietati diferite sau *alotipuri. V. idiotip si izotip.

ALOTRIOFAGIE, s. f. / **allotriophagie**, s. f. / **allotriophagy** [Cjr. *allos* = *aitui*, *gr. (re is, lat. tres, tria* = *trei*; *gr. phagein* = *a mdca.*] Sin.: pica (v.).

ALOTRIOSMIE, s. f. / **allotriosmie**, s. t. / **allotriosmia**. [Cjr. *alias* = *aitui*; *gr. treis*, [*at. tres, tria* = *trei*; *gr. osme* = *miros.*] Tulburare de *olfactie care consta In senzatii para-doxale, mirosul perceput al unei substante fiind altui decat eel real. Daca a. se limiteaza la anumite mirosuri, este denumita uneori daltonism olfactiv.

ALOTROPIE, s. f. / **allotropie**, s. f. / **allotropy**, **allotropism**. [Cjr. *allos* = *aitui*; *trope* = *mtoarc-ere, de la trepein* = *a w.towc.*] Proprietatea unor elemente chimice (indeosebi metaloide) de a prezenta mai multe stari, forme cu proprietati fizice si, uneori, chimice diferite. Ex.: a. *cristalina* a carbonului, care se poate afla In stare de grafit sau de diamant.

ALOXAN, s. m. / **alloxane**, s. m. / **alloxan**. Derivat al acidului uric utilizat In medicina experimentală pentru producerea *diabetului aloxanic, datorita distrugerii selective a insulelor Langerhans din pancreas.

ALTERARE, s. f. / **alteration**, s. f. / **alteration**. [Lot. *aherare* = *a scimfia, de (a alter* = *aitui.*] 1) Modificarile biochimice si fizice pe care le sufera o structura vie sub influenta unor factori nocivi din mediu (toxice, radiatii etc.). 2) Modificare a starii generate a organismului In caz de Tmbolnavire.

ALUMINIU, s. n. / **aluminium**, s. m. / **aluminium**. [Lot. (*in-men, -inis - aiaun.*] Elementul nr. 13, cu masa atomica 26,9815 si simbol Al. Compusi importanti In medicina: 1) *C<o-rura de a., AlCl36H2O*, utilizata ca astringent local, antiperspirant. 2) *Fosfatul de a., AlPO4*, utilizat impreuna cu sulfatul de calciu si silicatul de sodiu In cimenturile dentare, ca si In far-made. 3) *Sulfatul de a., Al2(SO4)318H2O*, utilizat ca astringent si antiperspirant. V. si tab. const. biochim.

ALUMINOZA, s. f. / **aluminose**, s. f. / **aluminosis**. [Lot. *alii-men, -inis = aiaun; -oza* .] Inflamatie cronica a plamanilor care apare la lucratorii din medii de lucru cu aluminiu. A. este con-secinta patrunderii particulelor de aluminiu In plamani prin aerul inspirat.

ALVEOLAR, adj. / **alveolaire**, adj. / **alveolar**. [Lot. *alveola-tus* = *Ufor sw6it, de la alveolus, dim. de ta alveus* = *cavi-*

ALVEOLA

tate.] Care se afla In relatie cu *alveolele dentare sau pulmo-
nare.

ALVEOLA, s. f. / alveole, s. m. / alveolus (pi. alveoli). NA:

alveolus, pi. alveoli. [Lot. *alveolus*, dim. de la *ilveus* = ca-
vitate.] Termen general utilizat In nomenclatura anatomica pentru
a desemna o cavitate mica *sacdfoma care confine aer sau, mai
rar, o structura organica. V. In continuare.

ALVEOLA DENTARA / alveole dentaire / dental alveolus. NA:

alveolus dentalis. Cavitate situata In apofizele alveolare ale
maxilarelor, loc In care radacinile dentare sunt inclavate si
sustinute de ligamentele periodontale.

**ALVEOLA PULMONARA / alveole pulmonaire / alveoli pulmo-
num. NA: alveolis pulmonis.**

Spatiu aerian pulmonar sacciform,
situat distal fata de canalele alveolare, la nivelul caruia are loc
*hematoza.

ALVEOLITA, s. f. / alveolite, s. f. / alveolitis.

[Lot. *alveolus*, dim.
de la *alveus* = cavitate; -i"(n.) 1) Inflatie, In general
complicate) cu necroza, a peretelui unei alveole dentare. 2)
Inflatie a alveolelor pulmonare caracterizata prin prezenta
unui exsudat (a. *exsudativa*), a unor celule (a. *macrofagica*), a
fibrinei (a. *fibrinoasa*) sau, In unele infectii, a leucocitelor alterate
(a. *supurata*).

ALVEOLIZA, s. f. / alveolyse, s. f. / alveolysis.

[Lot. *alveolus*,
dim. de la *niveus* = cavitate.; gr. *lysis* = distrugere, de la *lyein*
= a distruge.] Distructia, prin procese infectioase si de-
generative, a alveolelor dentare. Sin. frecvent: *pioree alveolo-
dentara, boala Fauchard-Bourdet.

ALVEOLOPLASTIE, s. f. / alveoplastie, s. f. / alveoloplasty.

[Lot. *alveolus*, dim. de la *alveus* = cavitate.; gr. *plastos* =
mode-iat, de la *plassein* = a forma, a modda.] Modelarea
chirurgicala a osului alveolar dupa o extractie dentara.

ALVEOLOMIE, s. f. / alveolotomie, s. f. / alveolotomy.

[Lot. *alveolus*, dim. de la *alveus* = capitate.; gr. *tome* = to-iere.,
secsiune, de la *temnein* = a ttia.] Indzia chirurgicala a
*alveolelor dentare.

AMALGAM, s. n. / amalgame, s. m. / amalgam.

[Cjr. *malag-ma*,
or. *almulgum*, [at. *alcfimistilor iimalgama* = *masd moalt*,
emoCiw] Material utilizat pentru obturatiile dentare, rezultat din
combinarea mercurului cu diferite metale (argint, cupru).

AMANITA / Amanita / Amanita.

[Ofr. *amanitai* = un gen de
ciuperci] Gen de ciuperci dintre cele mai otravitoare: *A. phalloi-
des*, *A. muscaria*, *A. pantherina*, *A. verna* etc. In caz de intoxi-
catie, apar semne si simptome brutale: greata, voma, durere
abdominala, diaree, urmate de o scurta perioada calma, apoi de
severe tulburari hepatice, renale si la nivelul SNC.

AMARIL, adj. / amaril, -e, adj. / amaril.

[SpanioCa *amarillo* =
gaff>en.] Care se refera la *febra galbena. Ex.: tifos a., virus a.

AMASTIE, s. f. / amasie, amastie, s. f. / amastia.

[Cjr. a -priv.;
mastos = son., *nuuneld*.] Absents congenitala a tesutu-lui
mamar.

AMAUROZA, s. f. / amaurose, s. f. / amaurosis.

[Qr. *amau-rusis*
= *orom*, de (a *amauros* = *intunecat*.] Pierdere completa a
vederii, care se produce In absenta unor alterari oculare
aparente, In unele boli ale nervului optic, maduvei sau creierului.
A. se distinge de *ambliopie, caz In care deficitul de ve-dere este
partial, si nu este sin. cu cecitate. V. si amauroza congenitala
Leber.

**AMAUROZA CONGENITALA LEBER / amaurose congenitale
Leber / congenital amaurosis.**

[Theodor Leber, *oftdnoiog
gtmcm*, profesor (succesiv) [a 'Scrim, Qottingen fi '>(e.ide]6erg,
1840-1917.] Sin.: boala Alstrom-Leber (v.).

**AMBIDEXTRU, adj., s. m. sau f. / ambidextre, adj., s. m. ou f. /
ambidexter.**

[Lot. *ambo* = a.mdnm; *dexter*, -tra, -trum =
dre.apta.] Capabil sa se serveasca In mod egal de ambele maini.

AMETROPIE**AMBISEXUALITATE, s. f. / ambisexualite, s. f. / ambisexual-lity.**

[Lot. *ambo* = amandoi; *sexuulis* = referitor [a st^ dt la *sexus* =
se];\ Coexistenta unor caractere sexuale, primare sau secundare,
ale ambelor sexe, la acelasi individ.

AMBIVALENTA, s. f. / ambivalence, s. f. / ambivalence.

[Lot.
ambo = amd-ndoi; *valentin* = forta, putere, de la *valere* = a^
area. putere., a. *vaioara*] Existenta simultana (sau succesiva) a
doua atitudini contrarii fata de acelasi obiect sau subiect (sen-
timente, expresii, acte), de ex.: bucurie/tristetete, iubire/ura. Se
observa In unele boli psihice, frecvent In *schizofrenie.

AMBLOPIE, s. f. / amblyopie, s. f. / amblyopia.

[Cjr. *amblys* =
tacit, *fters*; *ops*, *opos* = vdz, *rede-re.*] Scaderea acuitatii vi-zuale
fara n-cai7a ornRnrR-Rpfi^nta Uneori este afectata separat
perceptia culorilor. Nu se defineste astfel un defect ocular la
care, oftalmoscopic, s-a constatat o anomalie sau o leziune
anatomica.

AMBLIOSCOPIE, s. n. / amblyoscope, s. m. / amblyoscope.

[*gT*.
amblys = *tocit*, *fters*; *scopes* = observator, de [a *skopein* = a
vedea, a e^amina.] Sin.: sinoptofor (v.).

AMBULANTA, s. T. / ambulance, s. f. / ambulance.

[Lot.
ambulare = a merge, a se pkinBa.] Vehicul amenajat pentru
acordarea asistentei medicale de urgenta si destinat transpor-
tului padentilor la un spital.

AMBULATOR, adj. / ambulatoire, adj. / ambulatory.

[Lat.
ambulator, -oris = care se pCimba., de la *ambulare* = a merge,
a se. pGmBa.] 1) Care se refera la mers. Ex.: automatism a.

- mers automat, fara controlul constiintei. 2) Care nu este spi-
talizat. *Tratamentul* a. ofera posibilitatea pacientului sa se de-
plaseze si sa Tsi continue, eventual, preocuparile.

AMELIE, s. f. / amelie, s. f. / amelina.

[Cjr. a - prii'; *melos* =
e?(tremitate, me,m6ru.)\ Diformitate congenitala constand In
absenta celor patru membre.

AMELOBLAST, s. n. / ameloblaste, s. m. / ameloblast.

[Jr. *vecfi-
e amel* = *smalt*; gr. *hiastos* = germen.] Celula epiteliala a carei
functie esentiala este formarea matricei *smaltului den-tar. Sin.:
adamantoblast.

**AMELOBLASTOM, s. n. / ameloblastome, s. m. / ameloblas-
toma.**

[Tr. *vecfie amel* = *smalt*; gr. *blastos* = germen; -omo.]
Neoplazie de natura epiteliala care se dezvolta la nivelul ma-
xilarelor pornind de la celulele generatoare de smalt dentar,
*ameloblaste. A. se localizeaza eel mai frecvent la nivelul
unghiului sau ramului ascendent al mandibulei. Sin.: adaman-
tinom, amelom.

AMELOM, s. n. / amelome, s. m. / enameloma.

[fr. *vecHe. timel*
= *smalt*; -omo.] Sin.: ameloblastom (v.).

AMELOPATIE, s. f. / amelopathie, s. f. / amelopathy.

[fr. *vecfie
amel* = *smalt*; gr. *pathos* = 6oaid.] Boala a 'smaltului dentar.

AMENOREE, s. f. / amenorhee, s. f. / amenorrh(o)ea.

[Cjr. a -
priv.; *men*, *menos* = [und; *rhoiu* = curgere, dt la *rheia* = a curge]
Absenta menstruatilor. A. este normala In timpul sarcinii si al
secretiei de lapte matern, ca si dupa menopauza. Se disting doua
grupe de a. cu semnificatie patologica. A. *pri-maia* - absenta
aparitiei menstruatilor la tinere care au depasit varsta pubertatii.
Cauze: absenta uterului sau ovarelor, unete boli genetice sau
dezechilibre hormonale. A. *secundara* - sur-vine dupa o perioada
de menstruatii normale. Cauze diverse:

dereglati hipotalamo-hipofizare, boli endocrine (*mixedem, bolile
Basedow-Graves, Addison, Gushing, acromegalie), afectiuni
ovariene sau uterine, boli generate (tuberculoza, anemie, dia-bet),
boli psihice etc.

AMETROPIE, s. f. / ametropie, ». f. / ametropia.

[Cfr. *ametros* =
disproportwnat, de la 11 - priv., *metron* = *mdsurd*; *ops*, *opos* =
vdz, *vedere*.] Termen folosit pentru a grupa toate aba-terile de la
starea de *emetropie a ochiului (ex.: astigmatism,

AMETEALA

N

hipermetropie, miopie). Daca este modificata numai pozitia focarului fata de retina (imaginea unui punct este tot un punct), a. se numeste *sferica* sau *stigmica*, iar daca modificarea patologica intereseaza sfericitatea suprafetelor refringente ale dioptrului (imaginea unui punct este un elipsoid), a. este *asferica* sau *astigmica*. Ant.; emetropie.

AMETEALA, s. f. / **vertige**, s. m. / **dizziness**, **vertigo** (lat). [frotiadii (at. *ammattire*, de, *ia matus* = Beat.) Sin.: vertij (v.).

AMFETAMINA, s. f. / **amphétamine**, s. f. / **amphetamine**. | Qr. *amphi* = de *am6e* (e pdrpi, lat. *aether*, a', *aither* = aer curat, bolta cereasca, or. *nmmoniakon* = sore di amoniu, gasitd w apro-pierea tempuiiui iui Jupiter Amman din Libia, -ind.] 1) (DCI) Denumire chimica (\pm)a-metilbenzenethanina, C₉H₉N (sau C₁₂H₉CH⁺CHNHgCl⁻y. Amina simpatomimetica, sub forma de lichid incolor, cu efect stimulator asupra sistemului nervos central si periferic. Reduce presiunea arteriala sistolica si diastolica, relaxeaza musculatura bronsica, contracta sfincterele si vezica urinara, scade apetitul. Consumul cronic de a. poate determina dependents, toleranta si o simptomatologie care include tahicardie, iritabilitate, anxietate, insomnie, modificari de personalitate si, in formele de intoxicatie cronica, o psihoza ce mimeaza *schizofrenia. 2) Grup de compusi cu actiune similara, incluzand a. racemica si sarurile sale, dextroamfetamina si metamfetamina.

AMFIARTROZA, s. f. / **amphiarthrose**, s. f. / **amphiarthrosis**. {Cjr. *amphi* = de *am6e* p(lrti, *arthron* = articu[af.ie; -oi.u.] NA: **articulatio cartilaginea**. Tip de articulatie cu mobilitate redusa, cele doua suprafete osoase aflate in opozitie fiind conectate printr-un fibrocartilaj. Ex.: articulatiile intervertebrale.

AMFIDIARTROZA, s. f. / **amphidiarthrose**, s. f. / **amphidiarthrosis**. [Cjr. *amphi* = de *am6e* p(trti; *dis* = du6iu, de *doua on*, *arthron* = artifiifafte; -*oza*.] Articulatie mixta, cu caracter de *amfiartroza si *diartroza. Ex.: articulatia temporomandibulara.

AMFIFIL, adj. / **amphiphile**, adj. / **amphiphilic**. [Qr. *amphi* = de *amfi*ti parti; *philos* = prieten, de [a *philem* = a iu6i.] Despre o molecula care este deopotriwa *hidrofila si *lipofila.

AMFIPATIC, adj. / **amphipathique**, adj. / **amphipathic**. {Cjr. *amphi* = de *amfi*ete parti; *pathos* = afrcfiune.] Referitor la o substanta care are afinitate pentru doi solventi nemisibili. Substantele amfipatice (sau amfilofile) au o extremitate polara (pol hidrofil) si una nepolara (pol hidrofob). Ex.: fosfolipidele din dublu strat al unei biomembrane sau moleculele de detergeniti.

AMFOFIL, adj. / **amphophile**, adj. / **amphophilic**, **amphophilous**. [Qr. *amphi* = *am6u*; *philos* = prieten, de [a *philem* = a iu6i.] 1) Despre un component celular care prezinta afinitate egala pentru coloranti acizi sau bazed. 2) Despre o insecta care lnteapa neselectiv, atat omul cat si animalele.

AMFOLIT, adj., s. m. / **ampholyte**, adj., s. m. / **ampholyte**. [Cfr. *amphi* = aln6ii; *lytos* = distrus, dizoh>at, de [a *lye in* = a distruge, a dizoh'a.] 1) (Substanta) care se comporta atat ca un acid, cat si ca o baza. 2) A. suport sunt utilizati in amestec pentru a obtine gradiente de *pH izoelectric, in scopul separarii unor molecule prin electrofocalizare. Sin.: amfoter.

AMFORISM, s. n. / **amphorisme**, s. m. / **amphoricity**. [Lat. *amphora* = amfora; -ism.] Sin.: suflu amforic (v. suflu).

AMFOTER, adj. / **amphotere**, adj. / **amphoteric**. [Qr. *ampho-teros* = care apartine ia doi, in doua nidduri.] Sin.: amfolit (v.).

AMFOTONIE, s. f. / **amphotonie**, s. f. / **amphotony**. [Cfr. *amphi* = amEU, *tonos* = tewiune.] Coexistenta unei *sim-paticotonii si a unei *vagotonii.

AMFOTROP, adj. / **amphotrope**, adj. / **amphotrope**. [Ar. *amphi* = afn6ii; *trope* = intoarcere, de [a *trepein* = a in-toarce] Vims capabil sa infecteze celule din orice specie. Ast-

AMIGDALIA

fel de virusuri sunt utilizate adesea ca vectori de gene recombinante.

AMIBA, s. f. / **amibe**, s. f. / **am(o)eba**, pi. **am(o)ebae**. {Qr. *amoibe* = alteranf:d, *schimfiare*., de [a *amibein* = a aitema, a *schimfia*.] Microorganism unicelular, apartinand protozoarelor, care se deplaseaza cu ajutorul pseudopodelor. Unele specii de a. pot fi patogene la om. Var.: amoeba. V. amibiaza.

AMIBIAZA, s. f. / **amibiase**, s. f. / **am(o)ebiasis**. [Qr. *amoibe* = aS-temanta, *scfiim6are*, de [a *amibein* = a aitema, a *scfiim-60*, -*azn*.] Boala provocata de infectia cu amiba *Entamoeba histolytica* sau, mai rar, cu alte amibe patogene apartinand genurilor *Acanthamoeba Hartinanelia* si *Naegleria*. Este endemica in tarile calde, fiind contractata prin ingestia de chisturi de amibe. Se manifesta indeosebi prin dizenterie, colici, tenesme, scaune diareice mucopurulente si sanguinolente, dar se poate localiza si la nivel hepatic, pulmonar sau cutanat, de obicei prin extensie, mai ales daca nu este tratata. Poate evolua cronic, cu perioade de exacerbare. Meningoencefalita amibi-ana primitiva, cauzata de *Naegleria fowleri* este foarte rara, avand ca punct de plecare colonii de amibe de la nivelul foselor nazale. Var.: amoebiaza.

AMIBOID, adj. / **amiboide**, adj. / **am(o)eboid**. [Gjr. *amoibe* = aitemanf.a, *schim6are*, de [a *amibein* = a aitema, a *schimfia*; *eid* = forma.] Care se aseamana cu o *amiba, mdeosebi prin miscarile de deplasare cu ajutorul pseudopodelor.

AMIBOISM, s. n. / **amiboisme**, s. m. / **am(o)eboidism**. [Cfr. *amoibe* = alteranf.d, *scfiimfiare*, dc. [a *amibein* = a aitema, a *scfiim6a*; -ism.] Proprietatea anumitor celule din organism (leucocite, celule migratoare) de a emite pseudopode, cu ajutorul carora se deplaseaza asemenea *amibelor.

AMIDA, s. f. / **amide**, s. m. / **amide**. [Gr. *ammoniakon* = sore di amoniu, gasita w apropierea tempiuCui iui Jupiter Amman din Libia] -*ida*.] Compus organic derivat din amoniac prin inlocuirea hidrogenului cu un rest de acid organic. Dupa nu-marul de atomi de hidrogen miocuiti, se deosebesc: a. *pri-mare*, *secundare* si *tertiare*.

AMIDON, s. n. / **amidon**, s. m. / **starch**, **amylum**. {Lat. *amy-lum*, gr. *amylon* = fdind, *amidon*.] Substanta organica reprezentand forma de stocare a hidrocarbonatelor in majoritatea plantelor si un constituent major al dietei. A. este alcătuit din lan-turi de molecule de glucoza si are formula generala (CaH⁺Or_n),,. In functie de disponerea lanturilor de glucoza, rezulta doua forme de a.: 1) *Alfa-amiloza*, alcătuita din lanturi lungi, neramificate. 2) *Amilopectina*, constituita din lanturi cu ramificatii. Digestia a. se produce prin intermediul *amilazei. Prezenta a. este detectata cu ajutorul iodului, m prezenta caruia alfa-ami-loza da o culoare albastra, iar amilopectina o culoare rosie.

AMIELINIC, adj. / **amyelinique**, adj. / **amyelinic**, **nonmyelinated**. {Cfr. a - priv., *myelos* = mddudv.] Termen care semnifica lipsa tedi de mielina la nivelul fibrelor nervoase.

AMIGDALA, s. f. / **amygdale**, s. f. / **amygdala**, **tonsil**. NA: **tonsilla**. {Cjr. *amygdale* = migdatd} 1) Orice organ in forma de migdala. 2) De mentionat: a) a. *palatina* sau tonsila (NA: *tonsilla palatina*) - reunire de foliculi limfoizi situata intre pilierii valului palatului, pe fiecare fata laterala a zonei bucale a faringelui; b) a. *faringiana* (NA: *tonsilla pharyngea*) - ocupa partea mediana a peretelui superior al rinofaringelui, hipertrofia sa constituind vegetatiile adenoide; c) a. *abdominala* - *apendicele vermicular; d) *nucleu amigdalian*, v.

AMIGDALECTOMIE, s. f. / **amygdalectomie**, s. f. / **amygdalectomy**, **tonsillectomy**. [Cjr. *amygdale* = migdala; *ektome* = excizie.] Ablatia totala a celor doua *amigdale palatine.

AMIGDALIAN, adj. / **amygdalien**, -enne, adj. / **amygdalian**. [Qr. *amygdale* = migdald.] privitor la *amigdala.

AMIGDALITA

E

AMIGDALITA, s. f. / **amygdalite**, s. f. / **tonsillitis**, **amygdali-tis**. [Gr. *amygdale* = *migdaid*; -1(0.) Inflamatie *amigdalelor palatine. Sin.: tonsilita.

AMIGDALOTRIPSIE, s. f. / **amygdalotripsie**, s. f. / **amygdalotripsis**. [Gr. *amygdale* = *migdaia*; *tripsis* = *frec-are, zdrobire, sfidramare*] Procedeu de ablatie a amigdalelor palatine hipertrofiate prin strivirea lor cu o pensa speciala.

AMILACEU, adj. / **amylace**, -e, adj. / **amylaceous**. [Lat. *amylum*, gr. *amylon* = *faina, amidon*.] Despre o substanta sau un corp care contine *amidon.

AMILAZA, s. f. / **amylase**, s. f. / **amylase**. [Lat. *amylum*, gr. *amylon* = *faina, amidon*; -aza.] Enzima care catalizeaza hidroliza amidonului In molecule mid, maltoza si dextrine, a-a. sunt molecule care se gasesc la animale, indud a. *salivara* si a. *pancreatica* si catalizeaza hidroliza legaturilor a-1,4-glu-can. fS-a. se gasesc la unele plante. A. *sanguina* este de origine pancreatica, concentrate normala fiind de 8-32 unitati Wohlgemuth. Valori patologice crescute se Intalnesc Indeosebi In pancreatitele acute. V. si tab. const. biochim.

AMILAZEMIE, s. f. / **amylasemie**, s. f. / **amylas(a)emia**, **serum amylase**. [Lat. *fimum*, gr. *amylon* = *faina, amidon*;

-aza; gr. *haima*, -atos = *sdnge*.] Valoarea normala a nivelu-lui amilazei In sange, cuprinse Intre 80 si 180 unitati Somogyi/ 100 ml sau 50-150 U.I. Cresterea a., care traduce citoliza pancreatica In pancreatita acuta, nu are relevanta diagnostica pen-tru aceasta boala decat atund cand depaseste 500 unitati Somogyi, enzima nefiind spedfica pentru acinii pancreatid. A. creste, de asemenea, In inflamatie glandelor parotide.

AMILAZURIE, s. f. / **amylasurie**, s. f. / **amylasuria**. [Lat. *amylum*, gr. *amylon* = *faina, amidon*; -aza; gr. *ouron* = *unnd*.] Prezenta amilazei In urina. Valori normale: 8-64 unitati Wohlgemuth.

AMILOID, adj., s. m. / **amylolide**, adj., s. f. / **amyloid**. [Lat. *amylum*, gr. *amylon* = *faina, amidon*; gr. *ei'dos* = *forma*] 1) Care seamana cu amidonul. 2) Substanta amorfa, cu com-positie variabila In raport cu diversele stari patologice cu care se asodaza. Denumirea de a. a fost data de Virchow, care a presupus o relatie a substantei cu amidonul. Recent s-a demonstrat ca a. este de origine proteica. Cele mai frecvente tipuri de a. contin lanturi usoare de imunoglobuline sau glicoproteine, care se depoziteaza In organele interne, In *amiloidoza. In cazul *bolii Alzheimer, a fost pus In evidenta In creier beta-a., a carui semnificatie nu este Insa clara.

AMILOIDOZA, s. f. / **amylolidose**, s. f., **amyloidisme**, s. m. / **amyloidosis**. [Lat. *amylum*, gr. *amylon* = *faina, amidon*;

sides = *forma*; -ozd.] Stare patologica plurietiologica constand In formarea si depunerea extracelulara de *amiloid la nivelul unor tesuturi sau organe, dar Indeosebi In ficat, rinichi si splina. Ca urmare, se poate produce o alterare sau o compromitere a functiilor acestora. Se disting: 1) A. *primativa* sau *primara*, de cauza nepredzata; 2) A. *secundara*, asociata cu: infectii cro-nice ca tuberculoza si lepra, boli inflamatorii recurente, neopla-zii ale plasmidotelor, hemodializa prelungita etc. Sin.: amiloza.

AMILORID, s. n. / **amiloride**, s. m. / **amiloride**. (DCI) Antibiotic acilguanidic care inhiba cotransportul Na⁺/Cr si schimbul anti-port Na⁺/H⁺ la nivelul membranei celulare, fara Insa sa afec-teze transportul Na⁺ prin canalele de sodiu *tetrodotoxin-sensi-bile. A. are si o actiune opusa aldosteronului, dar nu este antagonist al receptorilor intracelulari pentru aldosteron.

AMILOZA, s. f. / **amylose**, s. f. / **amylosis**. [Lot. *amylum*, gr. *amylon* = *faind, amidon*; -ozti.] Sin.: amiloidoza (v.).

AMIMIE, s. f. / **amimie**, s. f. / **amimia**. [Cfr. a - *priv.*; *mimia* = *imitare*, de (a *mimēsthai* = a *imita*.] Diminuarea sau abo-lirea mimicii afective, manifestata prin fades inexpressiv, clipit rar, sarade a reactiilor motorii si emotionale. A. nu se afla In

AMIOTROFI

relatie cu o afectare motorie periferica, fiind frecvent conse-dnta unei *akineziei.

AMINA, s. f. / **amine**, s. f. / **amine**. [Gr. *ammoniakon* = *safe*. de *ammiti*, *gasita in apropierea te-mptuiw* fat *Jupiter Amman din Libia*; -ind.) Baza organica azotata, derivata din amoniac prin substituirea a 1, 2 sau 3 atomi de hidrogen legati la azot. Foarte raspandite sub forma de aminoacizi, proteine si alcaloide, a. joaca un rol important In sinteza organica. V. si amine bio-gene.

AMINE BIOGENE / **amines biogenes** / **biogenic amines**. *A. care exercita functii regulatorii: *colina, *acetilcolina, *catecolamine, *triptamina, *serotonina, *histamina etc.

AMINOACID, s. m. / **acide amine**, **aminoacide**, s. m. / **aminoacid**. [Gr. *ammoniakon* = *sore de amoniu*, *gasita in apropierea templeului lui Jupiter Amman dm Libia*; -ina: l at. *acidus* = *acru*.] Element constitutiv al proteinelor, continand o functie acida, o functie amina si un radical caracteristic fiecarui tip de a. Unii a. sunt denumiti *esenfiali*, *indispensabili*, deoarece organismul nu-i poate sintetiza si trebuie primiti prin alimentatie (opt In cazul omului; valina, leucina, izoleudna, treonina, metionina, lizina, fenilalanina si triptofanul). V. si tab. const. biochim.

AMINOACIDOPATIE, s. f. / **aminoacidopathie**, s. f. / **aminoacidopathy**. [Gr. *ummomakon* = *sare de amamu*, *gOsita m apropierea temptu[ui lui Jupiter Amman din Liffia*; -ind; [at. *acidus* = *acru*; gr. *pathos* = *fiuala*] Denumire generica a bo-lilor enzimatice caracterizate prin perturbari ale metabolismului aminoazilor. Ex.: tirozinoza, histidinemia, oligofrenia fenilpiruvica, cistinuria-lizinuria familiala, leudnoza etc.

AMINOACIDURIE, s. f. / **aminoacidurie**, s. f. / **aminoaciduria**.

[Gr. *ammoniakon* = *sare de amoniu*, *gasitcl in apropierea tem-plului lui Jupiter Amman din Libia*, -ind; [at. *acidus* = *ami*; gr. *ouron* = *urina*.] Prezenta unor aminoacizi (leucina, tirozi-na etc.) In urina. A. normala este de 300 pana la 900 mg In 24 ore. Creste In unele boli: global ('sindrom De Toni-Debre-Fanconi, *boala Wilson etc.) sau electiv (*oligofrenie fenilpiru-vica, *cistinurie-lizinurie familiala etc.).

AMINOPEPTIDAZA, s. f. / **aminopeptidase**, s. f. / **aminopeptidase**. [Gr. *ammoniakon* = *sare de amoniu*, *gasitcl in apropierea temp[u]lui lui Jupiter Amman din Libia*; -ind; *peptos* = *digerat*, *copt de ta pepsein* = a *gati*, a *digera*; -am.] Enzima intestinala care catalizeaza scindarea legaturilor pepti-dice. A. sunt 'exopeptidaze care elibereaza progresiv aminoa-cizii pornind de la aminoaddul N-terminal al lantului polipeptidic.

AMIOPLAZIE CONGENITALA / **amyoplasie congenitale** / **amyoplasia congenita**. [Gr. a - *priv.*; *mys*, *myos* = *muscni*;

plasis = *modeiare*, de la *plassein* = a *forma.*, a *modefa*; [at. *congenitus* = *nascut odatii cu*, de ta *cum* = *cu*, *genitus* = *nascut si gignere* = a *nafte*, a *crea*.] Boala ereditara familiala transmisa dupa modul dominant. Se manifesta de la nastere si se caracterizeaza prin atrofie musculara generalizata fara contractura.

AMIOSTENIE, s. f. / **amyosthenie**, s. f. / **amyosthenia**. [Gr. a - *priv.*; *mys*, *myos* = *muscfii*; *sthenos* = *fortd*, *putere*.] Scaderea fortei musculare. Uneori, sin. pentru miastenie.

AMIOTAXIE, s. f. / **amyotaxie**, s. f. / **amyotaxia**. [Gr. a - *priv.*; *mys*, *myos* = *muschi*; *taxis* = *ordonare*, *aranjare*, de la *tattein* = a *ordona*, a *aranja*.] Sin.: ataxie (v.).

AMIOTONIE, s. f. / **amyotonie**, s. f. / **amyotonia**. [Gr. a - *priv.*; *mys*, *myos* = *muscfii*; *tonos* = *tensiune*.] Deficienta sau absents 'tonusului muscular. Sin.: miatonie.

AMIOTROFIE, s. f. / **amyotrophie**, s. f. / **amyotrophy**. [Gr. a - *priv.*; *mys*, *myos* = *muscfii*, *troplie* = *firma*, *nutritie*] Denumire generica a unui grup de afectiuni heterogene ce au ca trasatura comuna atrofii musculare evolutive, care reprezinta

AMITOZA

consecinta unor leziuni degenerative ale neuronilor motori din coarnele anterioare ale maduvei spinarii, iar uneori si din trunchiul cerebral. Ele au un caracter ereditar, cu transmitere autozomal recesiva sau dominantă, gena implicata fiind localizata pe bratul lung al cromozomului 5. Alaturi de forme de a. bine definite clinic, au fost descrise numeroase forme inter-mediare, dificil de clasificat. Mecanismul patogenic este Insa comun si clar: prin degenerarea neuronilor motori, acestia nu Tsi mai exercita efectele trofice esentiale pentru muschiul iner-vat. In lipsa acestor influente se produc tulburari morfofunctio-nale grave ale fibrelor musculare, mergand pana la degene-rare si atrofie. Tipuri de a. importante: 1) *A. spinala infantila* (boala Werdnig-Hoffmann) este una dintre cele mai frecvente boli genetice la copil, cu incidenta 1/20 000 nasteri, cu transmitere recesiva. Se caracterizeaza clinic prin deficit motor, cu ptrofii musculare cu propagare centrifuga, iar morfopatologic, prin asocierea unei rarefactii cu *neuronofagie a neuronilor mari din maduva (predominand In regiunile cervicala si lombo-sacrata) si din nucleii nervilor cranieni. Forma acuta, "maligna", se manifesta Inca din viata intrauterina, cand se constata ca miscarile fatului sunt foarte slabe. Forma "benigna" este progresiva, cu durata de supravietuire de circa patru ani. 2) *A. spinala cronica pseudo-miopatica* (boala Kugelberg-Welander) se caracterizeaza prin deficit motor si amiotrofii proximale, simetrice, cu tendinta la distalizare, cu fibrilatii si rareori pseudo-hipertrofii. Pe langa transmiterea autozomal recesiva, se de-scriu si forme cu transmitere autozomal dominantă. Aspectul clinic seamana cu eel al *miopatiei, dar absenta pseudohiper-trofiilor, prezenta *fasdculatiilor (clinic sau electromiografic) si absenta reflexelor osteotendinoase permit diagnosticul. Sin.:

boala Wohlfart-Kugelberg-Welander. 3) *A. spinale progresive ale adultului*, rare, In relatie cu cromozomul X, cu debut Intra 20-50 ani, cu afectarea musculaturii proximale si evolutie lenta. Mai importante: a) *A. spinala scapuloperoneata tip I* (sindrom Stark-Kaesser), cu transmitere autozomal dominantă, cu debut Intra 30-50 ani si afectarea, Indeosebi, a muschilor gambelor, secundar ai centurii scapulare; evolutie foarte lent progresiva. b) *A. bulbospinala progresiva* (boala Kennedy) este determinata de o anomalie a bratului lung al cromozomului X, H-I regiunea proximala. In aceasta regiune Tsi are sediul gena care codifica receptorii pentru androgeni. Deoarece exonul 1 al genei contine o secventa repetitiva! amplificata la bolnavii cu a. b. p., ceea ce Inseamna ca aceasta maladie este determinata de o *mutatie dinamica. Debut la 30-50 ani prin crampe musculare la frig, urmate de deficit motor si amiotrofii, initial proximale, cu tendinta centrifuga. In evolutia lent progresiva se asociaza si tulburari endocrine: *ginecomastie, *impotentă, uneori *diabet zaharat. Diferentierea a. spinale progresive de *distrofiile musculare progresive se bazeaza pe dozarea unor enzime musculare, *electromiografie si biopsie musculara (care releva carac-terul neurogen al a.).

AMITOZA, s. f. / amitose, s. f. / amitosis. [Qr. o - pm'];

mitos = afo, fir; -ozd.j Diviziune celulara directa care se produce prin simpla clivare a nucleului, fara condensarea cromozomilor si fara formarea fusului de diviziune. Adesea nu are loc nici diviziunea corpului celular. Poate avea loc fie prin strangu-lare, modalitate caracteristica vertebratelor inferioare, fie prin clivare, fenomen observat la om la nivelul ficatului, rinichiului, tesutului nodal, ganglionilor vegetativi si structurilor superficiale ale epidermii. Se mai numeste si holoschizis.

AMNESTIC, adj. / amnestique, adj. / amnestic, [tyf. o - priv.; mnasthai = a-fi aminti.] Care provoaca pierderea memoriei.

AMNEZIC, adj., s. m. sau f. / amnesique, adj., s. m. ou f. / amnesic. [Qr. a - priv.; mimsthai = a-fi aminti.] 1) Care se refera la *amnezie. 2) Persoana care si-a pierdut memo-ria. V. amnezie.

AMONIA

AMNEZIE, s. f. / amnesic, s. f. / amnesia. [Qr. *amnesia uitare., tie. la a - priv., mneme = memorie. si mnasthai = a-fi aminti.] Incapacitate (totala sau partiala) de a memoriza sau de a reda date deja memorizate. Se disting a. *globale*, care intereseaza toate categoriile de informatii percepute, si a. *selective*, mult mai rare, care nu intereseaza decat un singur tip de informatii, de ex. auditive sau vizuale. A. poate fi *retro-grada* (sau de ei/ocare), m care subiectui nu Tsi poate aminti informatii memorizate cu mult timp Inainte, sau *anterograda* {de fixare}, care priveste informatiile recente. Memorizarea, fenomen psihic complex, presupune organizarea informatiilor In directa relatie cu inteligenta subiectului, astfel Incat procesele de ramolism cerebral, organice sau nu, antreneaza atat o a. anterograda, cat si retrograda, ca si 'in cazul unei leziuni corticale. *Confuzia mentala Impiedica fixarea amnezica, ceea ce poate fi la originea unei a. limitate si lacunare (ex.: In etilis-mul acut). In patologia psihiatrica, a. pot aparea In stari depressive, isterie (mai frecvent a. retrograda). A. *infantila* cores-punde perioadei lipsite de amintiri a primilor ani de viata, pe care Freud a interpretat-o nu doar In relatie cu imaturitatea functionala a structurilor cerebrale, ci si ca expresie a unor refulari reversibile. V. si memorie.*

AMNEZIE ANTEROGRADA / amnesie anterograda / antero-grad amnesia. Sin.: ecmnezie (v.). **AMNIOCENTEZA, s. f. / amniocentese, s. f. / amniocente-sis.** [GJT. *amnion* = me.mbrana a fatului; *kentesis* = wtepd-twa.] Punctie transabdominala efectuata la gravida In scopul recoltarii de lichid amniotic, pentru studiul caracterelor sale chi-mice, spectrofotometrice, citogenetice. A. permite determinarea motricitatii fetale, a gradului de suferinta fetala In cazul imuni-zarii maternofetale, diagnosticarea unei aberatii cromozomiale, a sexului fetal. Sin.: punctie amniotica.

AMNIOCIT, s. n. / amniocyte, s. m. / amniocyte. [Cjr. *amnioa* = me.mbra.n6. a. fdtuiui; *kytos* = cduid] Celula de origine fetala regasita In lichidul amniotic.

AMNIOGRAFIE, s. f. / amniographie, s. f. / amniography. [CJT. *dilution* = membrana a fatului; *graphein* = a scrie.] Ra-diografia cavitatii amniotice opacifiata cu un *mediu de contrast introdus prin punctia uterului gravid. Deoarece este un examen riscant, a. a fost, In general, Inlocuita cu *ecografia. **AMNIOS, s. n. / amnios, s. m. / amnion.** [Qr. *amnion* = wtmfirana a fduCui.] Membrana limitanta a oului fecundat, pe fata interna a placentei si a cordonului ombilical. Este de origine citotroblastica, subtire, transparenta, rezistenta. Sin.: sac amniotic. V. punga apelor.

AMNIOSCOPIE, s. f. / amnioscopie, s. f. / amniocopy. [Cjr. *amnion* = memfirand a fatului; *skopia* = e.^ammare., tit [a *skopein* = a veaea, a e^fIMrta.] Observarea aspectului macroscopic al lichidului amniotic prin examen vizual cu ajutorul amnioscopului, introdus prin colul uterin. A. este utilizata pentru decelarea suferintei fetale (asociata cu o modificare de culoare a lichidului amniotic) Indeosebi In cazul sarcinilor pre-lungite, cu membrane intacte. **AMOEBA.** Var. pentru amiba (v.) **AMOEBIAZA.** Var. pentru amibiaza (v.).

AMOK, s. n. / amok, s. m. / amok. [Mafae-ziana *amok* = atac furies] Termen de origine malaeziana care desemneaza o criza de dezechilibrare psihica cu tendinta la crima sau sui-cid, aparuta In cadrul unei depresii. V. si raptus. **AMONIA, s. n. / ammoniac, s. f. / ammonia.** [yr. *ammo-niakon* = sore de ainoniu, gasita in apropierea te-mptuiui lw Jupiter *Amman* din Lil]ia.] N^ly. Compus binar al azotului cu hidrogenul, sub forma de gaz incolor la presiune atmosferica, cu miros iritant, foarte solubil In apa, toxic pentru organismele vii. Se utilizeaza In industria chimica, fiind compusul de baza

AMONIEMIE

În prepararea Ingrasamintelor azotate. În organism se afla în cantități foarte mici (v. amoniemie) deoarece, provenit Îndeosebi din degradarea unor aminoacizi, este transformat la nivelul ficatului în uree. V. amoniemie, amoniogeneza, ureogeneza. V. și tab. const. biochim.

AMONIEMIE, s. f. / amoniemie, s. f. / amoni(a)emia. [G.r. *ammomakoa* = sore de amoniu, gasita. m apTopie.re.ii tempiu-lui [lui Jupiter *Amman* din Liðia; *haima, -atos* = sange] Concentratia plasmatica a amoniului liber, substanta toxica al carei nivel sanguin creste în coma hepatica și în comele produse prin deficit enzimatic al ciclului *ureogenezei. V. și amoniemie, hiperamoniemie.

AMONIogeneza, s. f. / amoniogeneza, s. f. / amoniogeneza. [Qr. *ammoniakon* = sore, de. amoniu, gasita. m apropiere-a temp(u)lui Cui Jupiter *Ammo* din Liðia. *genesis* = produce, de (a *gennan* = a produce.) 1) prima parte a ciclului *amoniului în organism. Consta în formarea, la nivelul tuturor tesuturilor, de amoniac, care este însa convertit în produși amoniogeni. 2) A. *renal* este unul dintre mecanismele reglării *echilibrului acidobazic. Astfel, în tubii renali, amoniacul este sintetizat din *glutamina, iar în continuare ionii amoniului se combina cu anionii acizilor, care vor fi astfel eliminați sub forma de saruri de amoniu în loc de saruri de sodiu. În *acidoza, acest proces se accentuează, evitându-se scăderea *rezervei alcaline, iar în *alcaloza diminuează.

AMORF, adj. / amorphe, adj. / amorphous, [Cjr. a - priv.; morphe = forma] Care nu are o formă sau o structură bine definite; lipsit de formă.

AMORFOGNOZIE, s. f. / amorphognosie, s. f. / amorphognosia. [Qr. a - priv.; *morphe* = forma, *gnosis* = perce.ve.re., cunoaștere, de. Ca *gaonai* = a cunoaște] Imposibilitatea recunoașterii formei obiectelor prin pipait, prin simțul tactil.

AMORSAJ ALEATOR / amorcage aleatoire / random priming. Inițierea unei sinteze de acizi nucleici cu ajutorul unei *amorse (sau primer) constituite dintr-un amestec de oligonucleotide cu secvențe diferte.

AMORSA, s. f. / amorce, s. f. / primer. [J-r. *amorce*, dm fr. *vecfje amordre* = fi *mufca, a taia.*] Oligonucleotid care, hibridat cu o matrice de acid nucleic, permite unei *polimeraze să inițieze sinteza unui al doilea lanț complementar matricei. Uneori se utilizează și termenul echivalent din engl. Sin.: primer. V. reacția în lanț a polimerazei.

AMP / AMP / AMP. [ftire.v. engl.: *Adenosine MonoPfosfate* = *adenozin monofosfat.*] Abrev. utilizată în mod curent pentru acid adenosin monofosforic (v.).

AMP CICLIC / AMP cyclique / cyclic AMP. Abreviere utilizată curent pentru a desemna adenosin-3',5'-monofosfatul ciclic, nucleotid sintetizat din *ATP ca răspuns la o stimulare hormonală a receptorilor suprafeței celulare. AMP c. acționează ca *mesager secund, activând *proteina kinază A. Este inactivat prin hidrolizare în *AMP de către o fosfodiesterază. V. adenilat-ciclaza, ligand, proteine G, receptor. V. și tab. const. endo-crinol.

AMP-DEZAMINAZA, s. f. / AMP-desaminase, s. f. / myo-adenylate deaminase, AMP-deaminase. [A5rev. engl.: *Adenosine MonoPfosfate* = *adenozin monofosfat*; (at. *des = separat de*; y. *ammomakoa* = sore. de *amomu, gashd* m apropiere-rea timpului. [lui Jupiter *Ammo* din Lima; -ina; -aza.] Enzima musculară care în timpul exercițiului fizic transformă adenosinmonofosfatul în inozin monofosfat și amoniac. Deficitul acestei enzime este la originea unei intoleranțe la efort, cu migralgii și crampe musculare.

AMPER, s. m. / ampere, s. m. / ampere. [Andre Marie Ampere, fizician francez, profesor la 'Bans, 17 7 S-1836] Unitate fundamentală din SI, de măsură a intensității curentului

AMPRENTA

electric. Un curent de un a. transportă un coulomb pe se-cunda.

AMPICILINA, s. f. / ampiciline, s. f. / ampicillin. Penicilina semisintetică cu activitate similară penicilinei G asupra germenilor gram-pozitivi, dar activă și asupra unor germeni gram-negativi. Este inactivată de *penicilinază.

AMPLIATIE, s. f. / ampliation, s. f. / ampliation. [Lot. *ampliatio, -onis* = mctire, de. [a *ampliare* = fi crește.] 1) Creșterea de dimensiuni în toate sensurile a cavității toracice în timpul inspirului. A. poate fi evaluată prin măsurarea perimetrului toracic. 2) Rareori, termenul este utilizat și cu referire la mărirea abdomenului în timpul sarcinii sau prin acumulare de lichid în peritoneu.

AMPLIFICARE GENICĂ / amplification genique / gene amplification. 1) Producerea *in vivo* de copii suplimentare ale unei secvențe de ADN. 2) Tehnica pentru identificarea bacteriilor din culturi sau din biopsii celulare, prin amplificarea cantității de ADN de origine bacteriană. A. g. se obține cu ajutorul unei ADN-polimeraze, Secvența de ADN amplificată este comparată cu alte secvențe nucleotidice conservate în baze de date. Bacteria studiată poate fi astfel identificată și clasificată în arborele filogenetic. V. și PCR.

AMPLIFICARE PRIN REACȚIE ÎN LANȚ A POLIMERAZEI / amplification par la reaction en chaine de la polymérase / polymerase chain reaction. Sin.: PCR (v.).

AMPLIFICATOR, s. n. sau s. m. / amplificateur, s. m. / amplifier (electronics), enhanceur (genetics). [Lot. *amplificator* = care mărește, de la *amplificare* = a mări (*amplus* = mare; *ficare*, derivat de la *facere* = a face.)] 1) În electronică medicală: aparat utilizat în scopul reproducerii unui semnal, de obicei electric, cu intensitate mare. Tipuri: a) a. *electronic*, în care se folosesc tranzistori pentru mărirea puterii unui semnal electric; b) a. *de imagine* sau a. *de luminanță*, v.;

c) a. *magnetic*, utilizat în automatizare, având drcuite magnetice pentru amplificarea semnalelor de joasă frecvență; d) a. *de puls*, pentru amplificarea potențialului electric al pulsului;

e) a. *de tensiune* transformă un curent alternativ în alt curent alternativ, cu o tensiune mai mare. 2) În genetică: secvența de ADN capabilă să stimuleze transcripția unei gene. V. și PCR.

AMPLIFICATOR DE LUMINANȚĂ / amplificateur de brillance ou de luminance / intensifier screen. Aparat care transformă imaginea optică în imagine electronică. Este utilizat în radioscopie pentru creșterea luminozității și preciziei unei imagini obținute direct pe un ecran fluorescent. O astfel de imagine este obținută cu un fascicul de radiații X de intensitate mică, iradierea pacientului fiind mult redusă. Ea poate fi transmisă la distanță, observată, foto- și cinematografiată.

AMPLITUDINE, s. f. / amplitude, s. f. / amplitude. [Lot. *amplitude, -ia* = *Cargime, marime.*, de [a *amplus* = mare.] 1) Valoarea absolută maximă a elongației unei marimi oscilatorii. 2) Magnitudinea *potențialului de acțiune.

AMPRENTARE GENOMICĂ / empreinte parentale / genomic imprinting, parental imprinting. 1) Represarea permanentă, dependentă de originea parentală, a activității transcripționale a uneia dintre cele două copii ale unei gene bialelice. 2) Modificările survenite de gene în cursul gametogenezei și/sau embriogenezei și care alterează expresia fenotipică.

AMPRENTA, s. f. / empreinte, s. f. / impression. [r. *empreinte, din Cat. imprimere* = a apăsa pe.] 1) Depresiune imprimată pe suprafața unui organ de către o structură anatomică. V. impresiune. 2) Urme lasate pe un obiect de degete (a. *digitale*), paimă sau plante. Desenul acestor urme este caracteristic pentru fiecare individ. A. digitale sunt înregistrate în criminalistică, în scop de identificare, prin aplicarea pulpei de-

AMPRENTA GENETICA

getelor, In prealabil Inmuiata 'in tus, pe o foaie de hartie. V. dactiloscopie. 3) In stomatologie: copie negativa, fidela, a dinti-lor si a tesuturilor bucale, obtinuta prin mulaj cu un material plastic. Umpluta cu ipsos, a. permite o reproducere fidela, denu-mita model, a danturii si a tesuturilor vecine.

AMPRENTA GENETICA / enpreinte genetique / DNA fingerprint. Sin.: carte de identitate genotipica (v.).

AMPULA, s. f. / ampoule, s. f. / ampulla. NA: ampulla, pi. ampullae. [Lat. *ampulla* = *vas mic pentru uki sou parfum.*] Portiune tubulara dilatata In structura unor formatiuni anatomice. Ex.: a. *rectala* (NA: *ampulla recti*), portiunea inferioara a *rectului pelvin; a. *tubara* (NA: *ampulla tubae uterinae*), portiunea dilatata situata la extremitatea *trompei uterine; a. *Vater*, dilatatie inconstanta a partii terminale comune a *coledocului si canalului Wirsung, situata la nivelul duodenului.

AMPULA VATER / ampoule de Vater / ampulla of Vater. NA: ampulla hepatopancreatica. [Abraham Vater, anatomist, medic si botanist german, profesor la. Wittmfwy, 1684-1751:] V. ampula.

AMPULOM VATERIAN / ampullome vaterien / Vater's ampulla carcinoma. [-Cot. *ampulla* = *vas mil' pentru ule-i sou par-fum; -oma; Abraham Vater, anatomist, medic fi botanist german, profesor la 'Wittenburg, 1684-1751*] Cancer al ampulei Vater (v. ampula), dezvoltat la nivelul partii comune a ampulei sau In zonele sale coledodana ori pancreatica.

AMPUTATIE, s. f. / amputation, s. f. / amputation. [Lat. *amputatm, -oni/i* = *taiere, de. [a amputare = fl taia, a scurta.]* 1) In chirurgie, operatie prin care se separa de organism un membru, un segment de membru si, prin extensie, orice structura anatomica, cu ajutorul unui instrument chirurgical, de obicei un bisturiu. In cazul a. unui membru sau a unui segment de membru se sectioneaza formatiunile osoase si se conserva, partial, muschii, tesutului subcutanat si tegumentele, pentru formarea bontului. 2) Sectiunea traumatica, accidentala a unui membru sau a unui segment de membru. 3) In embriologie, *deletie a unui *autozom, urmata de o anomalie *fenotipica.

ANABIOZA, s. f. / anabiose, s. f. / anabiosis, anabios. {Cfr. *anabiosis* = *revviere, de la ana = din nou, iarafi, bias = viata*} Revenirea unui organism la viata activa, dupa o perioada de moarte aparenta sau de viata latentă.

ANABOLISM, s. n. / anabolisme, s. m. / anabolism. [Cfr. *anabole* = *aciunea de. a urea; de a reconstrui, de. [a anaballein = a construi, a arunca in sus (ana - in sus; ballein = a (ansa)]* Ansamblu de procese care permit asimilarea nutrimen-telor si utilizarea lor, In scopul elaborarii de molecule In tesuturile vii. A. regrupeaza procesele de sinteza si consum de energie. Ant.: catabolism.

ANABOLIZANT, adj., s. n. / anabolisant, -e, adj., s. m. / anabolising. [Cfr. *anabole* = *aciunea de a urea, de a reconstrui/ de [a anaballein = a construi, a arunca in sus (ana = in sus; ballein = a iansa)]* 1) Care favorizeaza transformarea materiilor nutritive In tesuturile vii. 2) Un steroid Inrudit cu testosteronul, care favorizeaza productia de proteine. Exista un mare numar de a. utilizate in sindroamele catabolizante: debilitate, osteoporoza etc.

ANACLITIC, adj. / anaclitique, adj. / anaclitic. [Cfr. *ana -priv.;* *klitos* = *desfaturat mapoi.*] Despre cine.va sau despre ceva care depinde de altceva sau de altceva. Se spune In-deosebi despre copilul mic care depinde de mama. Ex.: *de-presie a.

ANACLORHIDRIE, s. f. / anachlorhydrie, s. f. / achlorhydria. [Cfr. *ana - priv., khioros - verde, dor; hydor, hydatos = apa, fiidrogen.*] Absenta completa a acidului clorhidric din sucii gastric. Sin.: aclorhidrie.

ANACROTISM, s. n. / anacrotisme, s. m. / anacrotism. [Cfr. *aaa = In susi krotos - CIUaie, iovitura; -ism.*] Anomalie a

ANALGEZIC

un-dei pulsului caracterizata prin aparitia unui mic cro?et pe portiunea sa ascendenta (In stenoza aortica sau In anevris-mul aortic).

ANACUZIE, s. f. / anacousie, s. f. / anacousis. [Cfr. *an - priv.;* (*ikousis* = *am., de [a akouein = a auz.i.]* Sin.: cofoza (v.).

ANAEROB, adj. / anaerobic, adj. / anaerobic. [Cfr. *an - priv.;* [at. *aer, -eri.s, gr. aer, -os = aer; gr. bios = viata*] Despre microorganismele care nu se pot dezvolta In contact cu aerul si referitor la reactiile chimice care se produc In absenta aeru-lui. V. anaerqbioza,

ANAEROBIOZA, s. f. / anaerobiose, s. f. / anaerobiosis. [t/r. *on - priv.;* [at. *aer, -eris, gr. aer, -os = aer; gr. bins = viata; iarcSsi; phasis = aparenta, rasaritut unei . *tele, de la phiaiein = a aparee.]* Stadiu al diviziunii celulare (stadiul al treilea), In decursul caruia cromozomii se dedubleaza, se separa si se dirijeaza spre polii celulari,

ANAFAZA, s. f. / anaphase, s. f. / anaphase. [Cfr. *ana = in sus, iarcSsi; phasis = aparenta, rasaritut unei . *tele, de la phiaiein = a aparee.]* Stadiu al diviziunii celulare (stadiul al treilea), In decursul caruia cromozomii se dedubleaza, se separa si se dirijeaza spre polii celulari,

ANAFILATOXINA, s. f. / anaphylatoxine, s. f. / anaphyla-toxin. [r. *ana = contra; phylaxifi = protectie, dt ia phy-latlein = a apara; toxikon = otrava pentru varvl sagetiior, de ia toxon = sageata; -ind .]* Substanta produsa In ser dupa activarea complementului (fractiile C3 si C5) de complexe imune sau de unele substante coloidale: dextran, levuri, endo-toxine ale bacteriilor gramnegative, venin de cobra. Exista doua a.: C3a si C5a. A. elibereaza histamina prin degranularea mas-todtelor si bazofilelor; creste astfel permeabilitatea vasculara si contracta fibrele musculare netede. A. injectata intravenos pro-voaca soc anafilatoxic, comparabil cu socul anafilactic. Serul contine o alfa-globulina capabila sa inactiveze cele doua a.

ANAFILAXIE, s. f. / anaphylaxie, s. f. / anaphylaxis. [Cfr. *una = contra; phylaxis = protectie., de la phylatlein = a apara*] Hipersensibilitate specifica, provocata prin injectarea prealabila a unui antigen (injectia "preparanta") si care apare dupa o a doua injectare a aceluiasi antigen (injectie "declansanta"). A. se manifesta In forma cea mai grava si cea mai acuta prin *soc anafilactic. A. este o forma de hipersensibilitate de tip imediat, mediata de IgE, care, la un al doilea contact cu antigenul, provoaca degranularea bazofilelor cu eliberarea de substante vasoactive. A. poate fi determinata la animal prin injectarea de ser de la un alt animal sensibilizat (a. *pasivS*), care se pune In evidenta print-o reactie cutanata, In *proba Prausnitz-Kuslner.

ANAFRODIZIAC, adj. / anaphrodisiaque, adj. / anaphrodisiac. [Cfr. *an - priv.;* *aphrodisiakos, de ia Afrodita = zdtia dra- {Jostei.}* Despre o substanta care calmeaza dorintele sexuale.

Anafrodizie, s. f. / anaphrodisie, s. f. / anaphrodisia. [Cfr. *an - priv.;* *aphrodisia = dorintd sayiaia.i lit la Afrodita = zeifa dragostd.]* Diminuare sau absenta a dorintelor sexuale.

ANAGEN, adj. / anagene, adj. / anagen. [Cfr. *ana = in sus, iarafi; gennan - a produce..]* Denumire a stadiului de crestere a parului In cadrul *cicluului pilar.

ANALEPTIC, adj., s. n. / analeptique, adj., s. m. / analeptic. [Cfr. *analeptikos = care restaureazd.]* 1) Care stimuleaza, tonifica si revitalizeaza. 2) Remediu care exercita actiunile mentionate. 3) Agent stimulator al SNC capabil sa restabileasca functiona-litatea unor centri deprimati, In-deosebi cardiovasculari si respira-torii. Ex.: a. respiratorii.

ANALGEZIC, adj., s. n. / analgesique, adj., s. m. / analgesic. [Cfr. *an - priv.;* *afgos = durere, sau algesis = simturi du-rerif.]* 1) Despre o substanta care atenu-eaza durerea fara abo-lirea constientei, prin modificarea pragului senzatiilor dureroase sau prin cresterea tolerantei la durere. 2) Medicament care

ANALGEZIE

exercita aceste actiuni. A. *antipiretice* actioneaza atat asupra durerii, cat si a febrei sau fenomenelor inflamatorii. A. *narcotics* prezinta si un efect sedativ, *euforizant sau *anxiolitic, care poate genera farmacodependenta. Este cazul Indeosebi al alcaloizilor din *opiu sau al derivatilor acestora.

ANALGEZIE, s. f. / analgesic, s. f. / analgesia. [Cjr. *an -priv.*; *algos - durere, sau algosis = simfid durerii*] Pierdere a sensibilitatii la durere. Ea poate fi generalizata sau localizata, survenind in cursul unei boli sau secundara unei intoxicatii ori actiunii unor medicamente.

ANALIZA, s. f. / analyse, s. f. / analysis. [Qr. *analysis = rezoivare, de id analyzein = a rezoiva (ana = din nov, iarafi;*

lyeiii = a distruge). \ Metoda stiintifica de cercetare a fenomenelor bazata pe examinarea si determinarea fiecarei parti componente. In medicina, metodele de a. sunt utilizate, deopotriwa, in cercetarea stiintifica si in practica medicala, Indeosebi in laboratorul clinic. Domenii de a.: 1) A. *bacteriologies* sau *microbiologica*, in scopul izolarii si identificarii bacteriilor, ca si a stabilirii unor caracteristici ale acestora. 2) A. *bio-chimica*, avand ca scop determinarea concentratiilor diferitelor substante din organism (Indeosebi a constanților biochimice) sau separarea componentelor unui produs biologic. 3) A. *chimica*, ansamblu de procedee de identificare (a. *calitativa*) si de determinare (a. *cantitativa*) a compozitiei chimice a unei substante. 4) A. *coprologica*, a. materiilor fecale; ex.: a. coproparazitologica. 5) A. *dispersiei*, metoda de a. statistica a efectului unor factori asupra dispersiei datelor obtinute experimental. 6) A. *factorials*, procedeu al statisticii matematice ce permite identificarea factorilor care stau la baza unei corelatii. 7) A. *grafica*, analiza unui fenomen pe baza reprezentarii grafice. 8) A. *serologica* are ca scop Indeosebi identificarea anticorpilor specifici din serul sanguin. 9) A. *spectroscopica*, metoda de studiu al substanelor organice prin analiza *spectrelor de emisie si de absorbtie. 10) A. *statistics*, ansamblu de procedee matematice pentru validarea si interpretarea datelor experimentale. 11) A. *toxico-logica*, determinarea calitativa si/sau cantitativa a unui toxic in diferite medii. 12) A. *trofica*, ancheta analitica in scopul stabilirii interactiunilor alimentare intr-o comunitate biologica.

ANALIZOR, s. n. / analyseur, s. m. / analysor. [Qr. *analyzein = a fezoza, (ie. la. ana = din nou, iarafi, lyein = a distruge)*] 1) Ansamblu functional alcatuit dintr-un receptor senzitiv sau senzorial periferic si din centrul cortical care intervine in receptia senzoriala. Ex.- receptor cutanat, vizual, auditiv. 2) Dispozitiv care, in cazul polarimetrului, permite cautarea planului de polarizare a luminii [nicol a.]. 3) Aparat care permite analiza electra-encefalogramei in termeni de frecventa si amplitudine. 4) A. *de aminoacizi* permite evaluarea compozitiei in aminoacizi a unei proteine.

ANALOG, adj., s. m. / analogue, adj., s. m. / analogous, adj., analogue, analog. [Qr. *analogos = (a fd, conform unei anu-mite milrimi, de la ana == din nou, iarafi, logos = raport, re-afie.)*] Asemnator. In medicina si biologie, a. prezinta o asemanare totala sau partiala a caracteristicilor esentiale cu cele ale sistemului cu care se compara.

ANALOGIC (SEMNAL) / analogique / analogic. [Qr. *analogos = [a felii conform unei anumite marimi, de. [a ana = din nou, iarafi, logos = raport, relatie.]* V. glosar informatica.

ANAMNEZA, s. f. / anamnese, s. f. / anamnesis. [Cjr. *anamnesis = re-a-mintire., de. la ana = din nou, iarafi mncme = memorie fi mnasthai = a-fi aminti.]* Ansamblul informatiilor obtinute de medic de la bolnav sau de la alte persoane din anturajul sau asupra *antecedentelor, istoricului si detaliilor de evolutie ale unei boli.

ANAPLAZIE, s. f. / anaplasie, s. f. / anaplasia. [Qr. *ana = din nou, plasis = nwdelare, de [a plassein = a forma, a mo-*

ANATOMIE

dtia; termen utilizat de fRocrat pentru a desemna reducerea unei fracturi sau a unei tuJfatii.] Stare a unui proces neo-plazic in care arhitectura si unele caracteristici celulare sunt foarte diferite de cele ale tesutului de origine, fara Insa a ca-pata un aspect net embrionar. De fapt, a. defineste caractere-rele arhitecturale ale unui tesut (de obicei malign), dar, prin extensie, termenul se utilizeaza si pentru descrierea celulelor anormale care au pierdut caracterele de diferentiere proprii.

ANARTRIE, s. f. / anarthrie, s. f. / anarthria. [Qr. *an -priv.*; *arthroun = a rosti distinct*] Tulburare a limbajului constand doar din imposibilitatea articulării sunetelor. Bolnavul afectat de a. intelege ce i se spune, poate dti si scrie, dar nu poate pronunta cuvantul pe care TI citește sau TI scrie. De asemenea, poate comunica prin semne sau prin presiunea mainii numărul de silabe continute in cuvantul pe care nu TI poate pronunta. A. reprezinta consecinta unei leziuni cerebrale cu focarul in zona nucleului lenticular. Este considerata uneori sin. cu afemie.

ANASARCA, s. f. / anasarque, s. f. / anasarca. [Qr. *ana = in juruC; sarx, sarkos = came.]* Edem generalizat al tesutului celular subcutanat, cu acumulare de lichid in cavitatile seroase ale organismului. V. si hidrops.

ANASARCA FETOPLACENTARA / anasarque foetoplacentaire / f(o)etal hydrops. Edem generalizat si intens al placentei si al fetusului, cu producere de *ascita. Se intalneste Indeosebi in cursul *bolii hemolitice prin *incompatibilitate Rh fetomaterna, fiind o forma clinica a *eritroblastozei fetale. Sin.: boala Schridde, hidrops fetal.

ANASCITIC, adj. / anasciticque, adj. / anascitic. [Qr. *an -priv.*; *askites, de la askos = burduf.]* Care nu se Insoteste de *ascita. De obicei, despre o boala in care ascita, de regula frecventa, nu se manifesta clinic.

ANASTOMOZA, s. f. / anastomose, s. f. / anastomosis. [Qr. *anastomosis = descfiidere, de la ana = cu, sioma, -atos = gura.]* Comunicarea naturala, patologica sau artificiala (chirurgicala) a doua conducte (vase sanguine, segmente ale tubului digestiv, cai biliare si urinare) sau a unor nervi. In functie de localizare si de efectele in plan functional, se disting nu-meroase tipuri de a., Indeosebi la nivelul tractusului digestiv. V. in continuare.

ANASTOMOZA ANTIPERISTALTICA / anastomose antiperistaltique / antiperistaltic anastomosis. *A. intestinala efectuata astfel Incat cele doua segmente suturate sa aiba miscari peristaltice in sens opus.

ANASTOMOZA IZOPERISTALTICA / anastomose isoperistaltique / isoperistaltic anastomosis. *A. intestinala efectuata astfel Incat cele doua segmente suturate prezinta miscari peristaltice in acelasi sens.

ANASTOMOZA LATEROLATERALA / anastomose laterolateralc / side-to-side anastomosis. *A. in care sunt acolati peretii laterali a doua conducte sau organe.

ANASTOMOZA TERMINOTERMINALA / anastomose terminoterminals / end-to-end anastomosis. *A. in care cele doua segmente suturate se pun cap la cap.

ANATOMIE, s. f. / anatomie, s. f. / anatomy. [Cjr. *ana = in juruij tome = taiere, sectiune, de [a temnein = a taia.]* Stiinta structurii organismelor vii. Directii: 1) A. *aplicata* la diagnosticul si tratamentul bolilor. 2) A. *comparata*, compararea structurilor diferitelor plante si animale. 3) A. *dezvoltarii*, embriologia structurala. 4) A. *macroscopica*, a. formatiunilor vizibile cu ochiul liber. 5) A. *patologica* sau morfopatologie, studiul modificarilor macro- si microscopice, histo- si citochimice in cursul unei boli, coreland datele de morfologie cu semnele clinice si modificarile biochimice. 6) A. *radiologica*, studiul a. unor structuri prin vizualizarea acestora pe clisee radiografice. 7) A. *spe-*

A

ciala, studiul particular al unor organe sau zone din organism. 8) *A. topografica*, studiul diferitelor structuri - în relate cu formațiunile învednate.

ANATOXINA, s. f. / **anatoxine**, s. f. / **anatoxin**. [Gr. *ana* = *contra*; *loxikon* = otravă. pentru v&f&ut sQgefiCor, de. ia *toxon* a *sdfleatd*, -*ina*.] Toxina bacteriana (tetică, difterică etc.) care, prin acțiunea simultană a caldurii și a "-moului, Tsi pier-de activitatea toxică, dar Tsi conserva propnetatile antigenice. A. sunt utilizate preventiv sau pentru obținerea unor vaccinuri. Se disting două tipuri principale: a. *adsorbita* pe gel mineral și a. *purificată*, prin îndepărtarea, chimică sau imunologică, a impuritatilor. Ex.: ATPA (anatoxina tetanică purificată și adsorbită), utilizată în profiixia tetanosului. Sin.: toxoid.

ANCHILOSTOMIAZA, s. f. / **ankylostomiasie**, s. f., **ankylostomiase**, s. f., **ankylostomiasis**. [Cfr. *ankylos* = *Incovoiait*, *cw6at*; *stoma*, -*atos* = *gurd*; -*aza*.] Boala provocată de *ancylostoma*, un nematod mic ce se fixează (în număr mare) în mucoasa intestinală, unde provoacă microhemoragii repetate, accentuate prin substanțele hemolizante ce le secreta. Rezultă anemie. Patrunderea parazitului în organism se produce pe gura sau prin piele, unde se formează papulopustule. A. este mai frecventă în regiunile calde sau în zonele miniere. Sin.: boala Griesinger.

ANCHILOZA, 's. f. / **ankylose**, s. f. / **ankylosis**. [C.r. *aaky-losis* = *curBurd*, de ia *ankylos* = *wcovoiait*, *cur6at*.] Diminuare importantă (a. *parțială*) sau suprimare totală (a. *totală*) a mișcărilor unei articulații care în mod normal este mobilă. A. se poate produce după o afecțiune articulară, un traumatism, sau poate fi provocată chirurgical. V. și artrodeza.

ANCORARE, s. f. / **ancorage**, s. m. / **anchorage**. [Lot. *anco-ra*, *dm gr. ankyra* = *ancorH*.] Realizarea unui sistem de legătură labilă între proteza dentară și dinții pe care se sprijină. Asigură stabilitatea protezei, dar și posibilitatea îndepărtării temporare din cavitatea bucală.

ANCOSA, s. f. / **encoche**, s. f. / - . [Jr. *encocAe*.] Frantuzism utilizat în română îndeosebi cu referire la un defect de umplere cu substanță de contrast la nivelul unui organ cavi-tar, conședntă a unui spasm sau a unei amprente. Alte ex. de utilizare a termenului: a. de *osificare*, zona de țesut recent osificat care avansează treptat în epifiza cartilagineasă (la embrion); a. *radio-scafo-uhnară*, fiecare din cele două a. (ante-rioară și posterioară) situate la nivelul marginilor anterioară și posterioară ale extremității inferioare a radiusului etc.

ANCYLOSTOMA / **ancylostoma** / **ancylostoma**. [Cfr. *ankylos* = *mcovoiait*, *cw6at*; *stoma*, -*atos* = *gufQ*-l Gen de viermi în-testinali din familia *Ancylostomidae*, clasa *Nematoda*. Specii:

1) *A. americanum* sau *Necator americanus*. 2) *A. brasiliense*. 3) *A. caninum*. 4) *A. duodenale*, acesta fiind principalul agent patogen al anchilostomiazei la om. V. anchilostomiaza.

ANDROGEN, adj. / **androgene**, adj. / **androgen**. [r. *oner*, *andros* = *b&rba'ti gennan* = *a produce*.] Despre o substanță, de regulă endogenă, care promovează *masculinizarea.

ANDROGENIC, adj. / **androgenique**, adj. / **androgenic**. Care se referă la hormonii sexuali masculini.

ANDROGIN, adj., s. m. / **androgynie**, adj., s. m. / **androgynous**, adj., **androgynie**, n. [C.r. *oner*, *andros* = *tidrba't*; *gyne*, *gyaai-kos* - *fameu*.] 1) *Hermafrodit. 2) Sin.: androginoid. 3) Ființă *fabuloasă din mitologia greacă, jumătate femeie, jumătate barbat.

ANDROQINIE, s. f. / **androgynie**, s. f. / **androgynism**. [Qr. *aner*, *andros* = *fiCafial*, *gyne*, *gynai-kos* = *fe.me.ie*.] *Pseudo-hermafroditism parțial la barbat, cu "criptorhidie și-unele caractere sexuale feminine, dar cu scrotul sudat și penisul cu gland perforat.

ANDROGINOID, s. m. / **androgyno'ide**, s. m. / **androgynie**. [Qr. *aner*, *andros* = *biir6at*; *gyne*, *gynaikos* = *femeie*; *eidōs* = *formO*.] Sin.: androgin (v.).

ANDROID, adj. / **androide**, adj. / **android**. [Qr. *aner*, *andros* = *IJOriJat*; *eidōs* = *formd*.] Care prezintă caracteristici masculine. Ex.: obezitate a.

ANDROLOGIE, s. f. / **andrologie**, s. f. / **andrology**. [Ofr. *aner*, *andros* = *6(lr6a.t*; *logos* = *ftiin.f.d*.] Studiul anatomiei, fiziolo-giei și patologiei aparatului genital masculin și al repercusiunilor acestora asupra organismului întreg.

ANDROPAUZA, s. f. / **andropause**, s. f. / **male climacteric**. [Qr. *aner*, *andros* = *biirba'l'i* [at. *pausa*, gr. *pausis* = *mcetare*, *oprire*] Termen de origine franceză, creat prin analogie cu "menopauza, fara să aiba aceeasi acoperire fiziologică și fiziopatologică. Spre deosebire de menopauza, a. nu se instalează într-o perioadă bine definită a vieții și, în plus, se constată o mare variabilitate individuală a involuției funcției testiculare, scăderea testosteronului plasmatic aparând la unii bărbați la vârsta de 50 de ani, la alții la peste 70 de ani. Manifestările a. depind de deficitul androgenic, diminuarea libidoului fiind cea mai relevantă, la care se adaugă reducerea piloziității sexuale, diminuarea *reflexului cremasterian, precum și o serie de tulburări, variabile, cardiovasculare, neuropsihice, neurovegetative și osoase. În engl. se utilizează denumirea de climacteriu masculin.

ANDROSTERON, s. m. / **androsterone**, s. f. / **androsterone**. [Qr. *aner*, *andros* = *6ctr6at*; *stereos* = *solid*, *in relief*] V. 17-cetosteroidi.

ANDURANTA, s. f. / **endurance**, s. f. / **endurance**. [Lot. *indurare* = *a. mtOri*, *a. cadi* a se *ofe[i]*.] Termen utilizat îndeosebi în medicina sportivă pentru a desemna desfasurarea unui efort prelungit, de intensitate mică sau medie, fara modificări semnificative ale frecvențelor respiratorii și cardiace.

ANELAJ, s. n. / **annelage**, s. m. / **annealing**. Hibridarea unei nucleotide sintetice cu un acid nucleic monocatenar. Prin acest mod se reperează o secvență nucleotidică specifică.

ANEMIE, s. f. / **anemie**, s. f. / **an(a)emia**. [Qr. *an* - *priv*.; *haima*, -*atos* = *s&nge*] 1) Diminuarea cantității de *hemoglo-bina funcțională drculanta totală. 2) În practică, dacă nu se ține seama de variațiile eventuale ale volumului plasmatic, a. este definită ca scăderea concentrației de hemoglobina din sângele periferic sub 13 g/100 ml la barbat și sub 11 g/100 ml la femeie. În definiția tradițională a anemiei se face referire numai la scăderea numărului de hematii, ceea ce este inexact, de-oarece, în unele anemii (ex.: a. hipocromă) numărul de globule roșii este normal, fiind scăzută concentrația corpusculară medie în hemoglobina. Pe de altă parte, o serie de variabile, ca modul de viață, altitudinea, vârsta și sexul, pot influența semnificativ atât numărul de hematii, cât și concentrația hemo-globinei. Totodată, dacă evoluția a. este lentă, organismul se poate adapta, fara tulburări importante, până la o valoare a hemoglobinei de 6 g/100 ml. Cel mai frecvent, a. nu este o boală, ci un simptom în numeroase boli. Principalele criterii de clasificare a a. sunt: 1) pe baza volumului corpuscular mediu: microcitare, normocitare și macrocitare; 2) pe baza concentrației corpusculare medii de hemoglobina: hipocrome, normo-crome și hiper-crome; 3) pe baza factorilor etiologici: scădere excesivă a volumului sanguin în hemoragii acute sau cronice, distrugere excesivă de globule roșii în bolile hemolitice și în hipersplenism, diminuare a eritropoiezei din cauza afectării sin-tezei de nucleoproteine, a deficitului de fier din alimentație, a inhibării maduvei hematogene (în intoxicații) sau a involuției acesteia. V. în continuare o serie de tipuri principale de a.

ANEMIE APLASTICĂ / **an6mie aplastique** / **aplastic an(a)emia**. A. determinată de *aplazia medulară globală, cu absența

ANEMIE AREGENERATIVA NUTRITIONALA

reactiei sistemului hematopoietic si evolutie rapida fatala. V. si anemie aregenerativa.

ANEMIE AREGENERATIVA / anemie aregenerativa / aregenerative an(a)emia. A. definita prin diminuarea productiei medulare, eritroblastopenie sau absenta eritroblastelor. Uneori este considerata sin. cu *a. aplastica.

ANEMIE BANTI / anemie de Banti / Banti's disease, [diido Banti, anatomopatolog italian, profesor (a ffrenf.a, 1852-1925)] Sin.: boala Banti (v.).

ANEMIE BIERMER / anemie de Biermer / pernicious an(a)emia. [Anton Biermer, *mu&t. gennan, 1827-1892.] Sin.: boala Biermer (v.).

ANEMIE CARENTIALA / anemie carentielle / deficiency an(a)emia. Sin.: anemie nutritionala (v.).

ANEMIE COOLEY / anemie de Cooley / Cooley an(a)emia. [Tiomns Bantoa Cooley, pediatru american, 1871-1945] Sin.: -talasemie majora (v. talasemie).

ANEMIE CRIPTOGENETICA / anemie cryptog6n6tique / cryptogenetic an(a)emia. A. a carei cauza este necunoscuta.

ANEMIE ESENTIALA A TINERELOR FETE / anemie chlorotique / chlorotic an(a)emia. Sin.: cloroza (v.).

ANEMIE FAGOCITARA / anemie phagocytaire / Martin's syndrome. Sin.: sindrom Martin (v.).

ANEMIE FALCIFORMA / anemie a hematics falciformes / sickle-cell an(a)emia. Sin.: drepanocitoza (v.).

ANEMIE FERIPRIVA / anemie feriprive / iron-deficiency an(a)emia. A. caracterizata printr-un numar normal de eritrocite, care contin in sa o cantitate insuficienta de hemoglobina, din cauza aportului deficitar de fier. Hematiile pot fi pale (*hipocromie) si cu forma modificata (*poikilocitoza). A. f. este, probabil, cea mai raspandita boala cronica din lume. Sin.: anemie sideropenica.

ANEMIE HEMOLITICA / anemie h6molytique / h(a)emolytic an(a)emia. A. determinata de distrugerea globulelor rosii anormal de fragile (hemoliza corpusculara) sau din cauza unui factor de agresiune aparat in plasma bolnavului (hemoliza extracorpulara). A. h. sunt normocrome, asodate cu cresterea concentratiei sanguine a *reticulocitelor, *bilirubinei, *lactatdehidrogenazei.

ANEMIE HEMOLITICA ACUTA / anemie h6molytique aigue / acute h(a)emolytic an(a)emia. Sin.: boala Lederer-Brill (v.).

ANEMIE HEMOLITICA AUTOIMUNA / anemie h6molytique autoimmune / autoimmune h(a)emolytic an(a)emia. A. In care hemoliza este provocata de 'autoanticorpi, produsi de sis-temul imun al bolnavului. Acesti autoanticorpi, "imunoglobuli-ne G si M, sunt agresivi fata de antigenii propriilor hematii si pot fi decelati prin "testul Coombs. Boala survine la copilul mic sau la adult, catre varsta de 60 de ani. A. h. a. poate aparea si In cursul unei afectiuni virale, dar nu se stie daca este cazul unei asocieri sau al unei relatii de cauzalitate.

ANEMIE HEMOLITICA ENZIMOPRIVA / anemie hemolytique enzymoprive / enzymopenic an(a)emia. Tip de a. h. ereditara nonsferocitara cu transmitere dominanta legata de sex. Este determinata de absenta, In eritrocit, a uneia dintre enzi-mele necesare metabolismului acestuia.

ANEMIE HEMOLITICA IMUNOLOGICA / anemie hemolytique immunologique / immunoh(a)emolytic an(a)emia. Tip de a. h. dobandita In care distrugerea hematiliilor este determinata de anticorpi serici specifici, care pot avea urmatoarele origini:

1) Autoanticorpi, v. anemie hemolitica autoimuna. 2) Izo- sau aloanticorpi introdusi In organismul pacientului (ex.: transfuzie cu sange incompatibil, sarcina cu imunizare fetomatema). O serie de a. h. i. denumite imunolergice, sunt provocate de absorbtia In organism a unor medicamente (Indeosebi peni-cilina si cefalosporine).

ANEMIE

ANEMIE HEMOLITICA MINKOWSKI-CHAUFFARD / anemie hemolytique de Minkowski-Chauffard / Minkowski-Chauffard h(a)emolytic an(a)emia. Sin.: boala Minkowski-Chauffard (v.).

ANEMIE HIPOCROMA / anemie hypochrome / hypochromic an(a)emia. A. caracterizata prin scaderea concentratiei corpusculare medii de hemoglobina, tradusa si prin colorarea slaba a hematiliilor pe frotiul preparat prin tehnica May-Griinwald-Giemsa.

ANEMIE HIPOCROMA ESENTIALA A ADULTULUI / anemie hypochrome essentielle de l'adulte / Hayem-Faber disease. Sin.: boala Hayem-Faber (v.).

ANEMIE IMUNOHEMOLITICA / anemie immuno-hemolytique / immunoh(a)emolytic an(a)emia. A cu anticorpi (IgG) anti-proteine eritrocitare, reactivi la temperatura corpului. Intalnita frecvent In leucemia limfatica cronica, lupusul eritematos sistemic si limfoamele non-hodgkiniene. Sin.: a. hemolitica autoimuna cu anticorpi la cald.

ANEMIE INFANTILA PSEUDOLEUCEMICA / anemie infantile pseudo-leucemique / von Jaksch's an(a)emia. Sin.: boala Jaksch-Luzet (v.).

ANEMIE INFLAMATORIE / anemie inflammatoire / an(a)emia of chronic inflammation. Anemie hiposideremica frecventa In anumite afectiuni inflamatorii cronice, infectioase, reumatismale sau maligne. *Hiposideremia se Insoteste de o diminuare a 'siderofilinei totale.

ANEMIE MACROCITARA / anemie macrocytaire / macrocytic an(a)emia. A. caracterizata prin prezenta In sange a unor hematii de dimensiuni mari, cu volumul globular mediu peste 110 m³. Acestea apar fie din cauza unei carente vitaminice (vitamina B^A, acid folic), fie In cadrul unei 'mielodisplazii.

ANEMIE MEGALOBLASTICA / anemie megaloblastique / megaloblastic an(a)emia. A. caracterizata prin prezenta In sange a *megaloblastelor. A. m. cuprind: a. m. Biermer (sau *boala Biermer), unele *a. nutritionale (ex.: prin carenta de *acid folic) si 'eritromieloza acuta. V. si boala lmerslund-Najman.

ANEMIE MICROCITARA / anemie microcytaire / microcytic an(a)emia. Orice tip de a. In care dimensiunea medie a hematiliilor este mai mica decat In mod normal (diametru sub 7 m) sau volumul eritrocitar mediu sub 80 m³. *A. feripriva, *a. sideroblastica si *talasemiile fac parte din grupa a. m.

ANEMIE MICROCITARA DREPANOCITARA / anemie microcytaire drepanocytaire / sickle cell an(a)emia, drepanocytic an(a)emia. Sin.: boala Silvestroni-Bianco (v.).

ANEMIE MIELOFTIZICA / anemie myelophthisique / myelophthisic an(a)emia. A. consecutiva infiltrarii maduvei osoase prin tumori (carcinom de san, stomac, prostata), fibroza sau granuloma (tuberculoza avansata). A. m. (normocroma normodtara severa) se asociaza cu trombopenie.

ANEMIE NORMOCROMA / anemie normochrome / normochromic an(a)emia. A. In care globulele rosii contin o cantitate normala de hemoglobina.

ANEMIE NUTRITIONALA / anemie nutritionnelle / nutritional an(a)emia. A. determinata de absenta unor substante necesare hematopoiezei, ca urmare a trei grupe de cauze: 1) Absenta substantelor din alimentatie (deficit In aportul de fier, proteine sau vitamine). 2) Absorbtiia lor deficitara ('steatoree, *gastrectomie). 3) Deturnarea utilizarii lor normale (boli hepatice si endocrine, sarcina, unele parazitoze, Indeosebi *botriocefaloza). Sin.: anemie carentiala. **ANEMIE PERNICIOASA / anemie pernicioase / pernicious**

an(a)emia. Sin. istoric, abandonat, al bolii Biermer (v.). **ANEMIE POSTHEMORAGICA ACUTA / anemie posth6morragique aigue / acute posthemoragic an(a)emia** Anemia nor-

ANEMIE PERNICIOASA

mocroma si normocitara care survine dupa o hemoragie unica, abundenta, produsa Intr-un interval scurt.

ANEMIE REFRACTARA / anemie refractaire / refractory an(a)emia. Termen, cu numeroase sin., sub care sunt reunite diverse a. cu o serie de caracteristici comune: aparitie la subiectii varstnici, rezistenta la tratamentele cunoscute si evolutie relativ frecventa catre leucemie, a. r. fiind considerata o stare preleucemica. A. r. reprezinta consecinta unei insuficiente calitative cronice a eritropoiezei (frecvent si a granulopoiezei, ca si a trombopoiezei), caracterizata printr-un "avort intramedular" al formelor eritroblastice tinere, care, desi produse din abundenta, nu evolueaza normal, catre maturare. Uneori se constata enzimopatii. *Mielograma permite distingerea unor entitati nosologice: a. *sideroblastica dobandita idiopatica* (sau a. *sideroacrestica*), caracterizata prin ineficacitatea eritropoiezei, a. r. cu exces de mieloblaste, individualizata prin ineticienta productiei de leucocite granulose In maduva osoasa, ca si o serie de boli dificil de clasificat, ca *boala Di Guglieimo (mieloză eritroleucemica).

ANEMIE REGENERATIVA / anemie regenerative / regenerative an(a)emia. A. determinata de o pierdere de *hemoglobina prin hemoragie sau prin hemoliza. Se manifesta prin intensificarea eritropoiezei medulare, care are drept consecinta cresterea numarului de "reticulocite (frecvent peste 150 000/mm³).

ANEMIE SIDEROACRESTICA / anemie sideroachrestique / sideroachrestic an(a)emia. Sin.: anemie sideroblastica (v.).

ANEMIE SIDEROBLASTICA / anemie sideroblastique / sideroblastic an(a)emia. A. cu supralncarcare secundara cu fier, caracterizata prin prezenta *sideroblastelor inelare printre precursorii eritroblastici nucleati din maduva osoasa. Sin.: anemie sideroacrestica.

ANEMIE SIDEROBLASTICA LEGATA DE CROMOZOMUL X / anemie sideroblastique liee au chromosome X / X-linked sideroblastic an(a)emia. A. (hipocroma microdara) rezultata din activitatea defidenta a formei eritroide de ALA-sintetaza si asociata cu eritropoiza insuficienta, slabiciune si paloare.

ANEMIE SIDEROPENICA / anemie sideropenique / iron deficiency an(a)emia. Sin.: anemie feripriva (v.).

ANENCEFALIE, s. f. / anencephalie, s. f. / anencephalia, anencephaly. [Qr. *an - priv.*; *enkephalo = creier, de la e = in, kcephal = cap*] Termen impropriu pentru *encefalo-arafie.

ANERGIE, s. f. / anergie, s. f. / anergia. [Cfr. *an - priv.*; *ergon = tucru, actiune, de la ergein = a iucra.*] Stare a unui organism care a pierdut capacitatea de a reactiona specific la un alergen sau antigen la care anterior a fost sensibilizat. Ex. eel mai evident este eel al a. *tuberculnice*, In care re-actiile cutanate la tuberculina devin negative ca urmare a unei boli generalizate, ce afecteaza reactiile imunitare ale organismului ("rujeola, *sarcoidoza etc.).

ANERGIZANT, adj. / anergisant, -e, adj. / anergie. [Cjr. *an -priv.*; *ergRin = a incra*] Care provoaca *anergie. Ex.: boala a.

ANERITROPSIE, s. f. / anerythroptie, s. f. / anerythroptia. [Cjr. *an - priv.*; *erythros = rofu*; *apsis = l'edtTe.*] Absenta perceptiei culorii rosii, prima din cele trei culori fundamentale. *Daltonism pentru culoarea rosie. A. reprezinta o varietate de *dicromatism.

ANESTEZIC, adj., s. n. / anesthesique, adj., s. m. / an(a)esthetic. [Cjr. *an - priv.*; *aisthesis = sematie., sensifiii-tate.*] 1) Care provoaca *anestezie. 2) Denumire generica a medicamentelor utilizate pentru obtinerea unei insensibilitati locale (*a. *locale*) sau generale (*a. *generate*),

ANESTEZICE GENERALE / anesthesiques gen6raux / general an(a)esthetics. Grup de medicamente care provoaca somn profund, abolirea sensibilitatii si relaxare musculara generalizata. Se disting: a. g. volatile sau gazoase, administrate prin inhalatie, si a. g. non-volatile.

ANEVRISM ARTERIAL INTRACEREBRAL

ANESTEZICE LOCALE / anesthesiques locaux / local an(a)esthetics. Grup de compusi care, la concentratii adecvate In tesutul nervos, blocheaza reversibil conducerea influxului. In contact cu un trunchi nervos, a. 1. pot determina temporar o paralizie senzitivo-motorie In teritoriul inervat.

ANESTEZIE, s. f. / anesthesie, s. f. / an(a)esthesia. [Cjr. *on - priv.*; *aisthesis = senzatie., sensibilitate*] 1) Absenta sau disparitia unuia sau mai multor tipuri de sensibilitate (dureeroasa, termica, tactila), spontan sau voluntar. 2) Abolirea reversibila a sensibilitatii, provocata prin utilizarea agentilor *anestezid. Se disting, m. practica; a) a. *generala*, care asociaza abolirea sensibilitatii si pierderea temporara a starii de constienta; b) a. *toaca/a*, In care disparitia sensibilitatii dureeroase este obtinuta In-tr-un teritoriu limitat, prin infiltratie sau pulverizare; c) a. *tocoreg/b-na/a*, In care abolirea sensibilitatii, eel mai frecvent asociata abolirii motilitatii voluntare, este obtinuta prin infiltratii In jurul filetelor nervoase (trunchiuri sau radadni), de ex. rahianestezia sau *a. *peridurala*. 3) Pierderea patologica a sensibilitatii, care poate cuprinde una sau mai multe forme de sensibilitate (dureeroasa, termica, tactila etc.).

ANESTEZIE PERIDURALA / anesthésie peridurale / epidural block. Metoda de *a. *locoregionala* constand In injectarea unui anestezic local In spatiul peridural.

ANESTEZIOLOGIE, s. f. / anesthesiologie, s. f. / an(a)esthesiology. [Cfr. *an - priv.*; *aistesis = se-mafic, se.nsi6ijitate.*; *logos = ftiMtd.*] Ramura a medicinei care studiaza metodele de anestezie si de sustinere a functiilor vitale ale organismului In perioada perioperatorie.

ANESTHESIA DOLOROSA / anesthesia dolorosa / anesthesia dolorosa. [Cfr. *an - priv.*; *aisthesis = senz.afie, sensibili-tate*; [at. *dolor, -oris = dure*] *Perceptie a senzatiei dureeroase Intr-un teritoriu care este anesteziat.

ANEUPLOIDIE, s. f. / aneuploidie, s. f. / aneuploidy. [Cjr. *an - priv.*; *eupfoos = favorabil*; *eidos = formd.*] Numar anormal de cromozomi, In plus (ex.: trisomie) sau In minus (ex.: monosomie).

ANEURINA, s. f. / aneurine, s. f. / aneurin. Sin.: vitamina B, (v.).

ANEUSOMIE. Var. pentru aneuzomie (v.).

ANEUZOMIC, adj. / aneusomique, adj. / aneusomic. [Qr. *an - priv.*; *cu = bun*; (*fibroma, -atos = culowe.*); *soma, -atos = corp.*] Care se refera la anomaliiile cromozomiale. V. si aneuzomie.

ANEUZOMIE, s. f. / aneusomie, s. f. / aneusomy. [Qr. *an -priv.*; *eii = bun*; (*khroma, -atos = culowe.*); *soma, -atos = corp.*] Termen generic pentru anomaliiile numerice ale cromozomilor sau orice anomalie cantitativa a materialului cromozomial. Var.: aneusomie.

ANEVRISM, s. n. / aneurisme, anevrysme, s. m. / aneurysm. [Gr. *oneurysmo = [lugire, tflatatie, di (a aneurynein = a duata.)*] Formatiune vasculara cu aspect tumoral, localizata pe traiectul unei artere, care apare prin dilatata peretilor arteriali si comunica cu lumenul acesteia. A. include sange si, ca urmare a stazei acestuia, cheaguri sanguine organizate sau nu. A. apar In zone arteriale In care scade rezistenta peretelui arterial (din cauza unei leziuni organice, a unei malformatii sau a unui traumatism) si/sau creste presiunea sanguina. Se disting numeroase tipuri de a., denumite mdeosebi In functie de localizare, dar si In raport cu particularitatile anatomopatologice sau, uneori, etiologice. V. In continuare.

ANEVRISM ARTERIAL INTRACEREBRAL / aneurisme arteriel intracerebral / intracranial aneurysm. Malformatie sacciforma sau fuziforma, pediculata sau nu, a unei artere intracraniene localizata, de regula, la baza creierului, la nivelul "hexagonului arterial Willis sau pe trunchiul vertebrobazilar. A. a. i. este generator de hemoragii meningiene sau meningocerebrale.

ANEVRISM ARTERIOVENOS

ANEVRISM ARTERIOVENOS / aneurisme arterioveineux / arteriovenous fistula. Comunicare permanenta a unei artere si a unei vene prin intermediul unui sac aneurismal. In cazul a. a. *pulmonar* se produce o comunicare patologica intre ramurile arterei pulmonare si ale venelor pulmonare. Comuni-carea poate fi simpla (fistula) sau prin punja multilobulara (angiom sau hemangiom pulmonar).

ANEVRISM CIRSOID / aneurisme cirso'ide / cirsoid aneurysm. Dilatație cu alungirea trunchiurilor si ramurilor unuia sau mai multor teritorii arteriale si venoase, care are drept consecinta stabilirea unei comunicari anormale si facile intre sistemul arterial si cel venos.

ANEVRISM DISECANT ; aneurisme dissequant / dissecting aneurysm. Cavitate dezvoltata in grosimea peretelui arterial pe o lungime variabila. A. d. se produce la nivelul tunicii medii a vasului, intre tunica interna si cea externa, care sunt de-colate de catre sangele care patrunde la nivelul unei rupturi a tunicii interne. Pentru a. d. a/ *aortei*, v. disectie aortica.

ANEVRISM FALS / aneurisme faux / false aneurysm. Tumora vasculara determinata de organizarea, in contact cu o leziune arteriala, a unui hematom care constituie un sac fals, comunicant cu artera printr-un colet.

ANEVRISM FUZIFORM / aneurisme fusiforme / fusiform aneurysm. *A. in care peretele vasului sanguin se dilata mai mult sau mai putin egal, rezultand o dilatație cilindrica.

ANEVRISM MICOTIC / aneurisme mycotique / mycotic aneurysm. Termen engl. pentru desemnarea a. infectioase de origine bacteriana. Denumirea este improprie, deoarece cauza a. nu este o *micoza.

ANEVRISM SACCIFORM / aneurisme sacciforme / saccular or sacculated aneurysm. *A. de forma unei pungi care atarna de o parte a peretelui unei artere si comunica cu aceasta printr-un colet (canal) stramt. Este, de obicei, consecinta unui traumatism.

ANEVRISM VENTRICULAR / aneurisme ventriculaire / ventricular aneurysm. Dilatație a peretelui unui ventricul cardiac - practic intotdeauna ventriculul stang - la nivelul unei cicatrice dupa un "infarct.

ANEVRISMECTOMIE, s. f. / aneurismectomie, s. f. / aneurysmectomy. [(yr. *aneurysma* = iargire, dilatație, de (a *aneurysm* = a dilata; *ektome* = excizie.)] Indepartare chirurgicala a sacului unui aneurism.

ANEVRISMOPLASTIE, s. f. / aneurysmoplastie, s. f. / aneurysmoplastia. [Qr. *aneurysma* - iargire, dilatație, de la *aneurysm* - a dilata.; *plastos* = modelare. de la *plasma* = a forma, a modela] Sin.: aneurismorafie (v.).

ANEVRISMORAFIE, s. f. / aneurysmorrhaphie, s. f. / aneurysmorrhaphy. [Gr. *aneurysma* = iargire, dilatație, de la *aneurysm* = a dilata, *rhaphe* = sutura.] Termen generic pentru diferitele tehnici de tratament chirurgical al aneurismelor. Consta in deschiderea pungii aneurismale, urmata de sutura, din interiorul acesteia, a orificiilor arteriale care s-3 deschid local. Uneori, in caz de aneurism fuziform se practica a. reconstitu-tiva, cu refacerea arterei, prin diverse procedee. Sin.: aneurismoplastie.

ANEXE, s. f. pi. / annexes, s. f. pi. / adnexa. [Lot. *adnexus* (*annexus*) = legătură, de [a *adnectere* (*annectere*) = a lega, a mi (ad = catre, Conga; *nectere* = a (ega, a wrpiet)]. Tesu-turi, formatiuni sau organe a caror actiune se insumeaza cu cea a altor organe, in cadrul unei formatiuni comune. Ex.: parul si unghiile sunt a. ale pielii.

ANEXE EMBRIONARE / annexes de l'embryon / embryo adnexa. Organe care asigura functiile vitale ale fatului: vezi-cula ombilicala, amniosul, alantoida, placenta si cordonul ombilical.

ANGINA FLEGMONOASA**ANEXE UTERINE / annexes de l'uterus / uterus adnexa.**

Ansamblul constituit de catre **ovare, trompe uterine** si ligamentele uterului.

ANEXITA, s. f. / annexite, s. f. / adnexitis. [Lat. *adnexus* (*annexus*) = le.ga.twn, de la *adnectere* (*annectere*) = fi iega, a, uni (ad - catre, langa., *nectere* = a iega, a impieti); -ita.] Inflamatie a anexelor uterine. Din motive de localizare a procesului inflamator se utilizeaza mai frecvent termenul de 'salpingo-ovarita.

ANGAJARE, s. f. / engagement, s. m. / herniation, engagement. 1) A. *amigdaliana*, coborarea amigdalelor cerebeloase sub nivelul gaurii occipitale, in canalul medular cervical. 2) A. *cerebrala*, deplasarea sau ectopia unui element anatomic encefalic din locasul osteodural corespunzator; reprezinta una dintre principalele complicatii ale hipertensiunii intracraniene. 3) A. *temporala*, hernia segmentului infero-intern al lobului temporal in fosa cerebeloasa, intre pedunculul cerebral corespunzator si marginea libera a cortului cerebelului. 4) In obstetrica, depasirea de catre prezentatie a stramtorii pelvine superioare si inceperea coborarii in canalul pelvin.

ANGEITA, s. f. / angeite, angiite, s. f. / angeitis. [Cjr. *nngieon* = vas, -ita.] Denumire generala pentru toate inflamatiile vasculare: arterita, flebita, limfangita etc. Sin.: vascularita, vasculita.

ANGEITA ALERGICA / angite allergique / hypersensitivity angeitis. Termen care cuprinde un numar de sindroame cu aspecte clinice variate, dar cu urmatoarele caracteristici comune: 1) aspectul leziunilor vaselor mici (necroza fibrilara a peretilor si infiltratie perivasculara polimorfa, Inceosebi cu polinucleare alterate); 2) patogenie (*complexe imune precipitate in vase si depuse pe endoteliu).

ANGEITA GRANULOMATOASA DIFUZA / angeite granulomateuse diffuse / allergic granulomatosis. Sin: sindrom Churg-Strauss (v.).

ANGEITA NECROZANTA / angeite necrosante / necrotizing angeitis. Denumire generica sub care sunt reunite uneori *angeita alergica, *periarterita nodoasa, *granulomatoza Wegener, *sindromul Cogan, *arterita gigantocelulara, precum si o serie de leziuni vasculare difuze din sclerodermie, dermatomiozita, lupus eritematos difuz, reumatism poliarticular acut si poliartrita reumatoida.

ANGIECTAZIE, s. f. / angiectasie, s. f. / angiectasis. [C?r. *angeioa* - was; *ektasis* = dilatație.] Denumire generica prin care se desemneaza toate dilatațiile vasculare.

ANGINA, s. f. / angine, s. f. / angina, quinsy, sore throat. [Lat. *angina* = sit/ware., de la *angere* = a strange, a sufo-c-a, sau gr. *ankein* = a sugruma] Inflamatie acuta a istmului gatului si a faringelui, inclusiv a "amigdalelor. A. cuprinde nu-meroase varietati, in functie de localizare si de natura infectiei. Ex.: a. tonsilara, a. faringiana, a. difterica etc. Termenul a. a fost utilizat in trecut pentru o serie de boli foarte diferite, care aveau drept caracteristica comuna doar Jena respiratorie Inso-tita de angioasa. In prezent, singura afectiune neinflamatorie pentru care termenul de a. a persistat este *a. pectorala. Mai rar, este utilizat tot ca o exceptie termenul *a. intestinala.

ANGINA ABDOMINALA / angine abdominale / abdominal angina. V. angor abdominal (1).

ANGINA DUGUET / angine de Duguet / Duguet's angina. [Jean-Baptiste Nreolos Duguet, medic, francez. ia }{6pitau}, dc. 'Eons, 1837-1914.] Semn patognomic, dar tardiv al febrei tifoide: ulceratii mici, ovalare, superfidale, simetrice si fugace la nivelul pilierilor si valului palatin. Apare in perioada de stare a febrei tifoide, in aproximativ a doua saptamana de boala.

ANGINA FLEGMONOASA / angine phlegmoneuse ; phlegmonous angina. Flegmon sau abces amigdalian. Uneori termenul denumeste si abcesul retrofaringian.

ANGINA HENOCH DIGITALA

ANGINA HENOCH / angine ulcero-necrotique de Henoch / Henoch's angina. [Eduard Heinrich Henoch, *pediatru german, Berlin, 1820-1910.*] Sin.: angina ulceronecrotica (v.).

ANGINA INTESTINALA / angine intestinale / intestinal angina. V. angor abdominal (2).

ANGINA LUDWIG / angine de Ludwig / Ludwig's angina. [Wilhelm Friedrich van Ludwig, *chirurg german, Stuttgart, 1790-1865*] Inflamatie purulentă acută care începe cu un flegmon al spațiului submandibular și survine de obicei ca o consecință a unei infecții odontogene (periodontita molarilor inferiori, extracții dentare). Planșeul bucal este ridicat, infiltrat, dur și foarte dureros, limba este împinșă și ea în sus. Tumefierea, indurația și roseata se observă și la nivelul tegumentelor regiunii submandibulare, având tendința să progreseze în jos spre laringe, unde edemul glotic și compresiunea bazei limbii asupra laringelui pot determina o obstrucție.

ANGINA PECTORALA / angor pectoris, angine de poitrine / angina pectoris. Sindrom caracterizat prin crize de dureri constrictive la nivelul regiunii precordiale, acompaniate de *angoasă și, uneori, senzație de moarte iminentă. Durerile au patru caracteristici cardinale: a) sediu: retrosternal, cu iradieri în membrul superior stâng, gat, mandibula, interscapular; b) circumstanțe: efort, emoție, frig, după pranzuri; c) durată: scurtă (minute); d) raspuns rapid (1-3 minute) la nitroglicerina. Cauza a. p. este aproape totdeauna ateroscleroza arterelor coronare. Forme clinice de a. p.: 1) *A. acuta coronariana febrila*, cu semne clinice analoge celor de *infarct miocardic și cu semne electrocardiografice de ischemie, fără undă de necroză. 2) *A. de decubitus*, în care crizele survin spontan, noaptea, și sunt mai lungi decât cele din angorul de efort. Indică adesea iminenta unui infarct miocardic. 3) *A. instabila*, crize care se agravează rapid, devenind tot mai frecvente, lungi și spontane. Electrocardiografic se observă semne de ischemie, iar "coronarografia releva stenoza importantă, proximală a uneia sau mai multor artere coronare. Denumită și stare de rau anginos, a. i. are o evoluție gravă, cu risc de infarct și moarte subită. Soluții terapeutice: *?ontaj coronarian sau *angioplastie. 4) *A. intricata*, coexistă cu dureri de origine digestivă sau rahidiană. 5) *A. reflexa*, prin durere extracardiacă cu repercusiuni asupra plexului cardiac sau a arterelor coronare. 6) *A. spastica*, prin contracție segmentară a unei artere coronare și având, în general, aspectul clinic al *a. de tip Prinzmetal. Sin.: angina de piept, angor pectoris, boala Heberden, stenocardie. •V. și sindrom de ischemie-leziune.

ANGINA PRINZMETAL / angor de Prinzmetal / Prinzmetal's angina, variant angina pectoris. [Myron Prinzmetal, *cardiolog american, n. 1908.*] Forma de angina pectorală caracterizată prin crize dureroase foarte violente, spontane, prelungite, survenind de mai multe ori pe zi, uneori la ora fixă, dimineata și seara. Se acompaniază cu o supradenivelare tranzitorie a intervalului ST pe electrocardiograma. În circa jumătate din cazuri, crizele se însoțesc de tulburări de ritm pasager (extra-sistole, bloc atrioventricular sau tahicardie ventriculară), iar în o treime din cazuri a. p. se complică cu infarct miocardic. Sin.: angina vasospastică, sindrom Prinzmetal. V. și angina pectorală.

ANGINA PSEUDOMEMBRANOASA / angine pseudo-membraneuse / pseudomembranous angina. Denumire generică pentru toate a. în care se produce un exsudat pseudomembranos. A. p. tipică este cea provocată de bacilul Löffler, agentul patogen în *difterie. Mai rar, a. p. este produsă de streptococ, pneumococ sau stafilococ, fiind denumită în aceste cazuri a. pseudodifterică.

ANGINA ULCERONECROTICA / angine ulcero-necrotique / angina necrotica. A. survenită la debutul unei scariatine

ANGIOGRAFIE

grave. Se caracterizează prin producerea unei plăci gri de te-sut necrozată, a cărei desprindere creează o ulceratie sange-randă, "cu tendința de extindere în profunzime. Prognosticul a. u. este totdeauna grav. Sin.: angina Henoch.

ANGINA VINCENT / angine de Vincent / Vincent's angina. [Feim Hyar. inihe Vincent, *bactiolog pi e.pidemiolog francez, prof&sr/ Ca Saris, 1862-1950*] Sin.: infecție Vincent (v.).

ANGIOBLAST, s. n. / angioblaste, s. m. / angioblast. [Qr. *angeion = POSi blastos = ge.mie.n*] Celula embrionară generatoare a endoteliului cu destinație vasculară.

ANGIOBLASTOM, s. n. / angioblastome, s. m. / angioblastoma. [C]r. *angeion = vas; blastos = gennt.n; -onio.*] Sin.: hemangioblastom (v.).

ANGIOCARDIOGRAFIE, s. f. / angiocardigraphie, s. f. / angiocardiology. [Cfr. *angeion = vas; kardia = iniv.6, graphein = a scrie.*] Înregistrare, cu o cadentă rapidă, a unei serii de radiografii ale cavităților inimii și ale vaselor mari de la baza inimii, după injectarea unui *mediu de contrast, intra-venos sau direct în cavitățile cardiace drepte, cu ajutorul unei sonde introduse pe cale venoasă (cardioangiografie). În cazul a. sau *cardioangiografiei selective*, o parte din cavitățile cardiace, artera pulmonară sau aorta sunt opacificate exclusiv prin injectarea *in situ* a unui mediu de contrast, în cursul *caterismului cardiac.

ANGIOCOLECISTITA, s. f. / angiocholecystite, s. f. / angiocholecystitis. [C]T. *cingeion = vas; khole = bil&i kystis = sac, vezica, -ita.*] Asocierea unei *angiocolite cu o "colecistită.

ANGIOCOLECISTOGRAFIE, s. f. / angiocholecistography, s. f. / angiocholecystography. [Cfr. *angeion = vas; khole = Bita, kystis = sac, 1e.zica.; graphein = a scrie.*] Sin.: colangiografie (v.).

ANGIOCOLEGRAFIE, s. f. / angiochographie, s. f. / angiochography. [Cfr. *angeion = vas; khole = bii, graphein = a scrie.*] Sin.: colangiografie (v.).

ANGIOCOLITA, s. f. / angiocholite, s. f. / cholangitis. [C]r. *angeion = vas; kolon = mtestin gros, -it5*] Inflamația canalelor biliare, extra- sau intrahepatice, în mod obișnuit din cauza unei obstrucții mai mult sau mai puțin complete a cailor biliare principale, eel mai frecvent asociată unei coledstite litiazice. Poate surveni și în isursul unei maladii infecțioase (ex.: în cazul febrei tifoide).

ANGIOFLUROGRAFIE, s. f. / angiofluorography, s. f. / angiofluorography. [Gr. *angeion = vas; spat finer, pe. care. s-a observat prima data fenomenul de fiwr&scmta., din (at. fluor, -oris = curgere, fluor; gr. graphein = a scrie.*] Procedeu de obținere a imaginii fundului de ochi după injectia intravenoasă de *fluoresceină. A. permite punerea în evidență a vaselor retiniene și coroidiene.

ANGIOGENEZA, s. f. / angiogenese, s. f. / angio-genesis. [Cfr. *angeion = vas; genesis = produc, de. la gennan = a produce.*] Elaborarea de către *endoteliul vascular a unor vase noi. Acest proces fiziologic este implicat și în creșterea unor tumori diverse (ex.: în cancerul mamar) și este stimulat de diverse *peptide angiogenice, fiind inhibat de *steroidi, *heparina și *interferon.

ANGIOGENINA, s. f. / angiogenine, s. f. / angiogenin. [C]r. *angRion = vas; gennan = a produce; -ina.*] V. proteine angiogenice.

ANGIOGRAFIE, s. f. / angiographie, s. f. / angiography. [C]r. *angeion = vas; graphein = a scrie.*] *Radiografia vaselor sanguine după injectarea unui *mediu de contrast. V. angiografie numerică.

ANGIOGRAFIE DIGITALA / angiographie digitale / digital angiography. Sin.: angiografie numerică (v.).

ANGIOGRAFIE NUMERICA

ANGIOGRAFIE NUMERICA / angiographie numerique / digital angiography. Procedeu radiologic de examinare a vaselor sanguine opacificate cu un *mediu de contrast. Imaginea cap-tata de o videocamera este transformata in semnal electric, apoi convertita intr-o serie de cifre de un calculator (digitalizare sau digitizare). Imaginea este apoi restituita, cu accentuarea contrastului vaselor opacificate si stergerea umbrei tesuturilor vecine. Avantaje: evitarea punctiei si a cateterismului arterial; calitatea foarte buna a imaginii consecutiv tratamentului semnalelor la calculator. Sin.: angiografie digitala.

ANGIOKERATOM, s. n. / angiokeratome, s. m. / angiokeratoma. [Qr. *angeion* = pas; *keras, keratos* = corn; -oma.] Leziune caracterizata prin asocierea unei proliferari vasculare (*angiomi sau *telangiectazie) cu o hiperplazie epidermica cu hiperkeratoza. Se disting mai multe forme circumscrise sau difuze. V. si boala Fabry.

ANGIOLOGIE, s. f. / angiologie, angeiologie, s. f. / angiology. [Gjr. *ungeion* = vas; *logos* = stiinta.] Studiul vaselor si al afectiunilor acestora.

ANGIOM, s. n. / angiome, s. m. / angioma. [Qr. *angeion* = vas; -oma.] Tumora vasculara circumscrisa, congenitala sau dobandita, cu originea in capilarele sanguine (*hemangiomi) sau limfactice (*limfangiomi), dezvoltata din celulele endoteliale (angioendoteliomi) sau din pericite (angiopericitomi). Poate avea diferite localizari. V. in continuare.

ANGIOM STELAT / angiome stellaire, naevus vasculaire / spider angioma. Semn cutanat sub forma de punct central de culoare rosu aprins, de la care pomesc arborizatii telangiectazice sub forma de "panza de paianjen".

ANGIOMATOZA, s. f. / angiomatose, s. f. / angiomatosis. [Qr. *angeion* = vas; -oma; -oza.] Boala, adesea congenitala sau genetica, manifestata prin formarea de *angioame multiple cutanate, meningiene, retiniene etc.

ANGIOMATOZA CEREBRALA / angiomatose cerebrale / cerebral angiomatosis. Tip de a. caracterizata prin prezenta de angioame multiple caldificate situate pe fata interna a craniului, in regiunile temporala si occipitala. Se manifesta prin a-rieratie mentala si, frecvent, prin crize de epilepsie.

ANGIOMATOZA FACIO-RETINO-TALAMO-DIENCEFALICA / angiomatose facio-retino-thalamo-diencephalique / neuro-retinoangiomatosis syndrome. Sin.: sindrom Bonnet-Blanc-De Chaume (v.).

ANGIOMATOZA HEMORAGICA FAMILIALA / angiomatose hemorragique familiale / Rendu-Osler-Weber disease. Sin.: boala Rendu-Osler (v.).

ANGIOMATOZA MEDULO-CUTANATA / angiomatose medullo-cutan^e / Cobb's syndrome. Sin.: sindrom Cobb (v.).

ANGIOMATOZA RETINOCEREBELOASA / angiomatose retino-cerebelleuse / retinocerebellar angiomatosis. V. boala Lindau.

ANGIOMIOM, s. n. / angiomyome, s. m. / angiomyoma. [Qr. *angeion* = vas; *mys, myos* = musctii; -oma.] Tumora benigna formata din fibre musculare netede si numeroase vase.

ANGIOMIONEURINOM, s. n. / angioneuromyome, s. m. / angiomyoneuroma. [Qr. *angeion* = vas; *mys, myos* = musctii; *neuron* = nerv; -oma.] Sin., tumora glomica (v.).

ANGIONECROZA, s. f. / angionecrose, s. f. / angionecrosis. [(77-. *angeion* = vas; *nekrosis* = mortificare, de la *nekros* = moarte.) *Necroza peretilor unui vas.

ANGIOPATIE, s. f. / angiopathie, s. f. / angiopathy. [C,r. *angeion* = vas; *pathos* = boala.] Denumire generica pentru afectiunile vasculare.

ANGIOPLASTIE, s. f. / angioplastie, s. f. / angioplasty. [Qr. *angeion* = vas; *plastos* = modelat, dt la *plassein* = a forma, a nwd'eCa.] Procedeu chirurgical de refacere a continuitatii sau

ANGIOTENSINOGEN

de remodelare a unui vas. Poate consta in sutura, dezobstructie, dilatare.

ANGIOPLASTIE TRANSLUMINALA PERCUTANA / angioplastie transluminale percutanee / percutaneous transluminal angioplasty. Procedeu de dilatare a unei artere ingustate cu ajutorul unei sonde cu balonas.

ANGIOSARCOM, s. n. / angiosarcome, s. m. / angiosarcoma. [CJT. *angeion* = vas; *sarx, sarkos* = carne; -oma.]

*Sarcom rezultat prin proliferare celulara derivata din elementele conjunctive ale vaselor sanguine.

ANGIOSCOP, s. n. / angioscope, s. m. / angioscope. [Gfr. *angeion* = vas; *skopos* = observator, de la *skopein* = a video, a. e.?{amina.}] *Fibroscoap adaptat pentru examenul intravascular.

ANGIOSCINTIGRAFIE, s. f. / angioscintigraphie, s. f. / angioscintigraphy. [Cfr. *angeion* = vas; [at. *scintilla* = scantde., gr. *graphem* = a, scrie.] Studiu scintigrafic al inimii si vaselor mari cu ajutorul unui radioizotop emitor de radiatii (ex.:

""Tc) introdus in circulatia sanguina prin injectare. Sin.: gama-angiografie.

ANGIOSPASM, s. n. / angiospasm, s. m. / angiospasm. [Cyr. *angeion* = vas; *spasmos* = contracfte.] Spasm vascular care intereseaza in special arterele mid si induce o "ischemie localizata in teritoriul corespunzator vaselor afectate. In cazul vaselor mari, a. poate determina o crestere a presiunii arteriale. A. este un factor patogenetic in unele afectiuni ca infarc-tul de miocard, accidentele vasculare cerebrale, retinopatii etc.

ANGIOSPASTIC, adj. / angiospastique, adj. / angiospastic. [(^r. *angeion* = vas; (at. *spasticufi*, gr. *spustikos* = care trcyce mauntru, de la gr. *span* = a trage.) Despre o boala care se insoteste de spasme vasculare (*angiospasm).

ANGIOSTENOZA, s. f. / angiostenose, s. f. / angiostenosis. [Cfr. *angeion* = vas; *stenosis* = strdnrtare, mgustare, di la *stenos* = strd-mt, ingust.] Ingustare a vaselor sanguine.

ANGIOSTOMIE, s. f. / angiostomie, s. f. / angiostomy. [Qr. *angeion* = vas; *stoma, -alos* = jfura.] Deschidere chirurgicala a unui vas sanguin, in scopul introducerii unei sonde sau ca prim timp intr-o operatie plastica.

ANGIOTENSINAZA, s. f. / angiotensinase, s. f. / angiotensinase. [Cjr. *angeion* = vas; [at. *tensus*, dt la *tendere* = a mtinde, a mcorda; -ma; -aza.] Enzima proteolitica prezenta in mod normal in sange si in diferite tesuturi. A. provoaca inactivarea prin hidroliza a *angiotensinei II.

ANGIOTENSINA, s. f. / angiotensine, angiotonine, hypertensine, s. f. / angiotensin, angiotonin, hypertensin. [Terminut a rezultat din doua. sin. anterioare.: angiotonina si h.ipe.r.tensina; din gr. *angeion* = vas; [at. *tensvs*, de la *tendere* = a w'ind'e, a mcorda; -inn.] Produs al actiunii *reninei asupra *angiotensinogenului. Au fost descrise mai multe a.: 1) A. I este un decapeptid care, sub actiunea enzimei de conversie, se transforma intr-un octapeptid (aminoacizii 1-8 ai a. I) denu-mit a. II. 2) A. II este eel mai puternic vasopresor cunoscut, care stimuleaza secretia de aldosteron a suprarenalei si exer-dta, de asemenea, o actiune la nivelul sistemului nervos central si periferic. A. II poseda receptorii specifici AT, si AT; (cu subtipuri). 3) A. III, heptapeptid (aminoacizii 2-8 ai a. I), re-zulta din a. II sub actiunea aminopeptidazei A si actioneaza tot prin intermediul receptorilor AT, si AT., 4) A. IV, hexa-peptid (aminoacizii 3-8 ai a. I), rezulta din a. III si actioneaza prin intermediul receptorilor AT.,, V. si tab. const. endocrinol. **ANGIOTENSINOGEN, s. m. / angiotensinogone, s. m. / angio-tensinogen.** [(^r. *angeion* = vas; [at. *tensus*, de la *tendere* = a mtinde, a. incorda; -ina'i gr. *gennan* = a. produce] Alfa;-globulina de origine hepatica, element precursor al *angio-tensinei.

ANGOASA

ANGOASA, s. f. / angoisse, s. f. / anguish. \Jr. *angoisse*, din *iat. angustia = loc strdnt, ingust.* 1) Senzație de con-stricție în regiunea epigastrică, cu Jena respiratorie și cardiacă, accelerarea respirației și pulsului, stare de rau general. Aceste reacții, considerate de origine neurovegetativă, acompaniază formele severe de *anxietate. 2) În filosofia existentială (existentialism): stare de neliniște care rezultă la ființa umană fie din libertatea sa și prezentimentului greselii posibile (Kierkegaard), fie din insecuritatea sa la amenințarea Neantului (Heidegger).

ANGOR ABDOMINAL / angor abdominal / angor abdominalis. [Lot. *angor, -oris = sufocare; abdomen, -inis: posibii de la abdere = a ascunde, a tainui și omen, -minis = preve-stire.*] 1) Durere abdominală paroxistică și angoasă, observată în aortita abdominală. Sin.: angina abdominală. 2) Criza dureroasă cu sediul în regiunea mediană a abdomenului, survinând în general după mese, determinată de o insuficiență circulatorie intermitentă a intestinului. Insuficiența circulatorie este provocată de ateroscleroza obliterantă a originii arterei mezenterice superioare, asociată frecvent cu stenoza trunchiului celiac și a arterei mezenterice inferioare. Evoluție, uneori fortată, prin casexie sau infarct intestinal. Var.: a. abdominalis. Sin.: angina intestinală, angor intestinal.

ANGOR ABDOMINALIS. Var. pentru angor abdominal (v.).

ANGOR INTESTINAL / angor intestinal / angor intestinalis.

[Lot. *angor, -oris = sufocare; intestinum = intestw, de Ca in-icfitinus = interior.*] V. angor abdominal (2).

ANGOR PECTORIS / angor pectoris / angor pectoris. \Lat.

angor, -oris = sufocare, pectus, -oris = piept.] Sin.: angina pectorală (v.).

ANGSTROM, s. m. / Angstrom, s. m. / Angstrom. [Aiders /ens

Angstrom, fizician fi astronom suedes, 1814-1874.] Unitate de lungime egală cu 10^{10} m sau 0,1 nm. Simbol: Å. Conform SI, se recomandă înlocuirea sa cu unitatea nanometru, egal cu 109 m.

ANGUILLULA, s. f. / anguillule, s. f. / anguillula. [Lot. *anguilla = fipar, de. (a anguis = sarpe)*] Sin.: *Strongyloides* (v.).

ANGULUS, s. n. / angle, s. m. / angulus, angle. [Lat. *angulus = unghii, coif*] Sin.: unghi (v.).

ANHEDONIE, s. f. / anhedonie, s. f. / anhedonia. [Qr. *an -priv. i hedone = placere*] Lipsa completă a plăcerii în cursul unor acte care în mod normal o stimulează.

ANHIDRAZA, s. f. / anhidrase, s. f. / anhidrase. \Cjr. *an -priv.;* *hydor, hydatos = apa; -ozo.*] Enzima care catalizează scoaterea apei dintr-un compus.

ANHIDRAZA CARBONICĂ / anhidrase carbonique / carbonic anhidrase. Carboanhidraza, enzima care scindează reversibil acidul carbonic în CO₂ și apă. Are M_r de circa 30 kDa și rol esențial în menținerea echilibrului acidobazic. Este prezentă în cantitate mare în eritrocite, unde contribuie la procesele de transport și transfer ale CO₂. În anemiile hemolitice, ca o consecință a hemolizei, se acumulează în plasma sanguină și trece în urină, deoarece are M_r relativ mică.

ANHIDRIDA CARBONICĂ / anhidride carbonique / carbonic anhidride. Bioxid de carbon (v.).

ANHIDROTIC, adj., s. n. / anhidrotique, adj., s. m. / anhidrotic. [Cjr. *an -priv.;* *hidros = transpiratie.*] (Medicament) care diminuează secreția sudorală.

ANHIDROZA, s. f. / anhidrose, s. f. / anhidrosis. \C,r. *an -priv.;* *hidros = tra.nspira.tie.; -oza.*] Absența sau insuficiența transpirației. Poate fi anatomică (congenitală sau dobândită), ori funcțională (în diferite boli).

ANHIST, adj. / anhiste, adj. / anhistic, anhistous. [A,r. *on -priv.;* *histos = tesdturd, tesut.*] Sin.: acelular (v.).

ANICTERIC, adj. / anictérique, adj. / anicteric. [A,r. *on -priv.;* *ikteros = gaibenare.i icier*] Care nu se msoteste de *icter.

ANIZOTROP

ANILINA, s. f. / aniline, s. f. / aniline. [Cjerm. *Anilm* de [a *Anil = indigo, în arafia. -aj-nil.*] Lichid uleios toxic, incolor, cu formula C₆H₅NH₂, obținut în deosebi din nitrobenzen. A. este utilizată ca bază pentru obținerea de numeroși derivați utilizați în calitate de coloranți în industria textilă, în fabricarea de cer-neluri și vopsele, ca și în microscopia optică, V. și anilism.

ANILINGUS, s. n. / anilingus, s. m. / anilingus [Lot. *anus = smut; lingere = a /inye.*] Aberație sexuală constând în excitarea anusului cu limba sau cu buzele.

ANILINISM. Var. pentru anilism (v.).

ANILISM, s. n. / anilisme, s. m. / anilism. [C/erm. *Anilm, de la Anil = indigo, în араба -anil; -ism.*] Intoxicatie cu anilina, produs aromatic utilizat ca bază pentru numeroși coloranți. Poate fi profesională sau accidentală, acută sau cronică, și se manifestă prin fenomene nervoase, hematologice (anemie) și tulburări digestive. Var.: anilinism.

ANIMAL, adj., s. n. / animal, adj., s. m. / animal. \Lat. *animal = fiintS vie, animal, de (a anima = suflet, rasuflare)* 1) Organism viu, având senzații, mișcări voluntare și necesitând pentru existența oxigen și hrana organică. 2) Care aparține organismelor. Animalele constituie o sursă importantă de modele experimentale: a) a. de control, care a fost tratat în condiții asemănătoare celui supus experimentării; b) a. lui Houssey, caruia i s-au extirpat hipofiza și pancreasul; c) a. hiperfagic, cu nucleul ventromedian al hipotalamusului distrus; d) a. spinal, cu maduva spinării sectionată, deci fără comunicare cu creierul; e) a. transgenic, v. transgenic.

ANION, s. m. / anion, s. m. / anion. [Cfr. *ana = m sus; ion = migrator, rotator, de (a ienai = a merge.)*] 1) Ion încarcat negativ care în timpul electrolizei se deplasează către anod. Se formează prin disocierea unei molecule de electrolit. În compoziția sarurilor, radicalii acizi sunt a. Principalii a. plasmatici sunt dorul (Cr) și a. bicarbonic (HCO⁻). 2) Atom sau grup de atomi cu sarcină negativă.

ANIZEICONIE, s. f. / anizeiconie, s. f. / anizeikonion. [Cjr. *an -priv.;* *isos = egal; eikon, -onos = imagine*] Inegalitate a imaginilor percepute de fiecare din cei doi ochi. Se deosebesc:

1) A. fiziologică, din cauza distanțelor diferite ale aceluiași obiect față de cele două retine, de valoare mică, imperceptibilă, cu rol în vederea stereoscopică. 2) A. patologică reprezentată consecința unei inegalități de refracție între cei doi ochi. Ant: izeiconie.

ANIZOCITOZA, s. f. / anisocytose, s. f. / anisocytosis. [(A,r. *on -priv.;* *isos = egoi; kyiof, = celutd; -ozo.*] 1) Inegalitate a diametrelor celulare pentru un tip celular definit. 2) În particular, eterogenitate a diametrelor hematiilor pe frotiul sanguin (ex.: coexistența de *macrocite și *microcite, cu aplatizarea *curbei Price-Jones).

ANIZOCORIE, s. f. / anisocorie, s. f. / anisocoria. [Cfr. *an -priv. i isos = egali kore = pupita.*] Inegalitate pupilară. Ant.: *izocorie.

ANIZOCROMIE, s. f. / anisochromie, s. f. / anisochromia. {Qr. *an -priv.;* *isos = egai; khroma, -atos = cu[ciare.*] Inegalitate a colorației globulelor roșii.

ANIZOFORIE, s. f. / anisophorie, s. f. / anisophoria. [QT. *an -priv.;* *isos = egai; phorein = a se simți, a se comporta*]

*Strabism latent. **AN IZO METRO PIE, s. f. / anisometropie, s. f. / anisometropia.**

[(yr. *an -priv.;* *isos = egal; metron = masura.; ops, opos = vaz, vedere.*] Ametropie asimetrică: viciu de refracție cu forma și grad diferit la cei doi ochi. **ANIZOTROP, adj. / anisotrope, adj. / anisotropic.** [Qr. *an -priv.;* *isos = egal; trope = întowcere, de la trepein = a în-tciarce.*] Cu referire la un corp care prezintă proprietatea de anizotropie (v.).

ANIZOTROPIE

ANIZOTROPIE, s. f. / anisotropie, s. f. / anisotropia. [Gjr. *an - priv.*; *isos* = *ega*; *tropo* = *intoarcere, de [a trepein = a intoarce.]* Calitate a unor corpuri cu structura internă ordonată (ex. ideal cristalele, cu excepția celor din sistemul cubic) de a prezenta o variație a proprietăților lor fizice (coeziune, dilatabilitate, conductivitate electrică, rezistență la tracțiune, viteză de propagare a sunetului, a luminii etc.) în funcție de direcție. A. poate fi observată și în cazul unor structuri biologice cu un grad de ordonare moleculară.

ANKILOSTOMIAZA. Var. pentru anchilostomiaza (v.).

ANKIRINA, s. f. / ankyrine, s. f. / ankyrin. [Gjr. *ankyra* = *awora; -ina.*] Proteina globulară (200 kDa) care leagă *spec-trina cu proteinele membranare integrate ("banda III) la nivelul membranei plasmatică eritrocitare. Se găsește în banda (4.1) la analiza proteinelor membranare prin *electroforeza în gel de poliacrilamidă.

ANOD, s. m. / anode, s. f. / anode. [Qr. *ana* = *în sus; hodos* = *cole., drum.*] Electrode pozitiv.

ANODIN, adj. / anodin, -e, adj. / anodyne. [Gjr. *on - priv.*; *odyne* = *durere*] Despre remediile destinate să calmeze durerea și care nu acționează asupra cauzei unei anumite boli. Prin extensie, indolent, benign, nepericulos și, uneori, tinând seama de sensul curent al cuvântului, fără importanță, Bra. urmări.

ANODONTIE, s. f. / anodontie, s. f. / anodontia. [Qr. *on - priv.*; *odontos, octontos* = *dinte.*] Absența completă a dinților temporari și a dinților permanenți, asociată uneori cu *displazia ectodermică ereditară, manifestată prin hipotricoză și hipohidroza.

ANOFEL, s. m. / Anopheles, s. m. / Anopheles. {Qr. *anopheles* = *vdta.ma.tor.*} Gen de insecte (tantari) *Diptere, Nemato-cere*, care aparțin subfamiliei *Anofeline (Anophelinae)*. Include un număr mare de specii de tantari (circa 300). Femelele (hematofage) sunt vectoare, prin înțepături, ale unor agenți infecțioși: arbovirusuri, *Wucherera bancrofti*, diferite tipuri de *Plasmodium (faldparum, vivax, malariae și ovale)*.

ANOFTALMIE, s. f. / anoftalmie, s. f. / anophthalmos. }C.r. (*in - priv.*) *ophthalmos* = *ochi*] Absența congenitală a ambilor ochi, spre deosebire de *monoftalmie, care înseamnă absența congenitală a unui ochi.

ANOMALIE, s. f. / anomalie, s. f. / abnormality, anomaly. [Lat., gr. *anomalio* = *tte.regularita.te, din [at. anomalus, gr. anomos = nereguiat (an - priv.) nomos = obttd avdnd forf.d de (ege)]*] Modificare patologică, congenitală sau dobândită, îndeosebi a formei sau structurii unei formațiuni anatomice și, prin extensie, și a poziției acesteia. Limita între normalitate și a. este uneori convențională. S-a propus să se considere a. variațiile unui caracter situate în afara intervalului $m \pm 2T$ (m fiind valoarea medie a caracterului și T abaterea standard, determinate pe un esanțon reprezentativ din populație). De-vierile superioare lui $m + 2T$ ar fi a. *prin exces*, iar cele inferioare lui $m - 2T$, a. *prin defect*. A. situate în afara intervalului $m \pm 3T$ pot fi denumite variații singulare, iar cele situate în afara intervalului $m \pm 4T$, monstruoșitate.

ANOMALIE CROMOZOMIALĂ / anomalie cromosomică / chromosome anomaly. Sin.: aberație cromozomială (v.).

ANOMALIE TIP DALTON / anomalie du type Dalton / anomaly type Dalton. [John Dalton, chimist, fizician și naturalist englez, profesor la M'anc Hester, care a studiat și daltwumul, de care. d wufi sufere-a, 1766-1844] Sin.: protanopie (v.).

ANOMIE, s. f. / anomie, s. f. / anomia. [Qr. 1) *an - priv.*; *onoma, -atos* = *denumire*; 2) *a - priv.*; *nomos* = *allied availd forf.a. de [ege.]* 1) Forma de *afazie în care pacientului este incapabil să denumească obiectele, cu păstrarea capacității de a

ANOSOGNOZIE

le recunoaște și utilizează. 2) Absența respectului pentru legi și reguli specifice diferitelor instituții. În acest caz, a. este expresia unui dezechilibru psihopatic. V. psihopatie.

ANONICHIE, s. f. / onychie, s. f. / onychia. [Qr. *an - priv.*; *onyx, -ykhos* = *unghie.*] Absența tuturor unghiilor sau a unora dintre acestea, de obicei "congenitală și *familială.

ANOPIE, s. f. / anopie, s. f. / anopia. [Gjr. *an - priv.*; *ops, opos* = *vas, vedere*] Termen relativ vag cu următoarele semnificații: 1) Absența sau starea rudimentară (malformatii) a ochilor. 2) Absența vederii. 3) Uneori sin. cu hipermetropie (v.).

ANOPSIE, s. f. / anopsie, s. f. / anopsia. [^r. *an • priv.*; *opsis* = *vedert, aspect.*] "Cecitate temporară care apare în cursul variațiilor rapide de viteză (creștere sau reducere) sau în cursul acrobațiilor.

ANOREXIA NERVOSA / anorexia nervosa / anorexia nervosa. Sin.: anorexie mentală (v.).

ANOREXIE, s. f. / anorexie, s. f. / anorexia. [Cjr. *an - priv.*; *orexis* = *apetit.*] Diminuare marcată sau pierdere a apetitului. V. anorexie mentală.

ANOREXIE MENTALĂ / anorexic mental / hysteric apepsia, anorexia nervosa. Diminuare sau abolire a alimentației prin refuzul hranei sau pierderea apetitului, observată la bolnavii cu tulburări psihopatică, în isterie sau în relație cu un conflict familial. Apare în deosebi la tinerii între 15 și 20 de ani determinând amenoreea și scădere în greutate care poate ajunge la 'casexie. Este de o rezistență extrem de mare la tratamente. Evoluție imprezvizibilă, dependentă de contextul familial. Se sustine că a. m. ar putea fi în relație cu 'sindromul Simmonds. Sin.: *anorexia nervosa*.

ANOREXIGEN, adj., s. n. / anorexigene, adj., s. m. / anorexiant. [CJT. *an - priv.*; *orexis* = *apetit*; *gennon* = *a produce.*] 1) Care diminuează apetitul. 2) Medicament destinat reducerii senzației de foame, utilizat în cura de slabire cu precauțiile de rigoare.

ANORGANIC, adj. / anorganique, adj. / inorganic. [C?r. *on - priv.*; lat. *organicus, gr. orginikos* = *referitor la un instrument, de la. lat. organum, gf. organon* = *instrument, ma-sind.*] 1) Element chimic neinclus într-o moleculă ce conține carbon. Ex.: fosfor a. sau mineral. 2) Fenomen ce apare independent de o leziune a unui organ. Ex.: un suflu detectat la auscultatia inimii care există fără leziuni orificiate sau mio-cardice.

ANORHIDIE, s. f. / anorchidie, s. f. / anorchia. [Cyr. *an • priv.*; *orkhis, -idos* = *testicuf*] Absența congenitală a ambelelor testicule la un subiect cu cariotip XY. V. și monorhidie.

ANORMAL, adj. / anormal, -ale, -aux, adj. / abnormal, anomalous. [Lat. *ab* = *indepartat de.*; *aorma* = *reguid.*] Care este contrar structurii, poziției, funcției sau comportamentului "normal; care nu respectă norme sau legi. V. și normal.

ANOSMIE, s. f. / anosmie, s. f. / anosmia. [Qr. *an • priv.*; *osme* = *miros.*] Absența simțului odoratului (mirosului). Poate fi periferică (leziuni la nivelul zonei olfactive) sau centrală (leziuni ale scoarței cerebrale).

ANOSODIAFORIE, s. f. / anosodiaphorie, s. f. / anosodiaphoria. [^r. *a • priv.*; *nosos* = *fioala-i diaphoria* = *difer-e.nf.d.*] Indiferență afectivă pe care un subiect o manifestă față de o stare patologică proprie. Deși ar putea prezenta interes, termenul este puțin utilizat, eel mult în cadrul 'sindromului Babinski. V. și anosognozie.

ANOSOGNOZIE, s. f. / anosognosie, s. f. / ano-sognosia. [Gr. *a - priv.*; *nosos* = *șoala*; *gnosia* = *perrepere, cunoastere, de la gnonai* = *a cunoaste*] Termen ce desemnează igno-rarea sau nerecunoașterea de către un bolnav a tulburărilor sale. A. este foarte frecventă în cazul alterării funcțiilor denumite simbolice: *afazie Wernicke, 'agnozie vizuală, hemiplegie stângă în cadrul 'sindromului Babinski, "hemianopsie etc.

ANOVLATIE

ANOVLATIE, s. f. / anovulation, s. f. / anovulation. [Qr. *an* - priv.; [at. *ftiipifica ovulum* = ou mic, dim. de in *ovum* = ou.] Absenta "ovulatiei. **ANOXEMIE, s. f. / anoxemie, anoxyemie, s. f. / anox(a)emia.**

[Cjr. *an* - priv.; *oxys* = acm, o?(igen; *baima*, -atos = sange.) Termen discutabil, deoarece *stricto sensu* Inseamna absenta oxigenului din sange, eventualitate practic imposibila. In aceste conditii, a. poate desemna a *hipoxemie deosebit de severa.

ANOXIE, s. f. / anoxie, s. f. / anoxia. [Qr. *an* - priv.; *oxys* = acru o?igen.] *Stricto sensu* absenta totala a oxigenului, dar termenul este utilizat frecvent in locul celui de "hipoxie. In principiu, a. In sens propriu reprezinta o Intrerupere, de regula localizata, a aportului de oxigen la nivelul unui tesut, ca o consecinta a unei opriri a circulatiei sau a unei *anoxemii. Se pot distinge: 1) a. de *altitudine* v. rau de munte; 2) a. *ane-mica* prin scaderea concentratiei de hemoglobins sau a nu-marului de eritrocite din sange; 3) a. *fulminanta*. prin dimi-nuarea rapida a continutului de oxigen din sange; 4) a. *histo-toxica*, prin perturbarea utilizarii tisulare a oxigenului; 5) a. *mio-cardica*. prin insuficienta acuta a fluxului sanguin coronarian; 6) a. *neonatala*, a nou-nascutului; 7) a. *stagnanta*, rezultat al fluxului sanguin capilar inadecvat, avand ca rezultat o extractie anormala a oxigenului, a carui presiune scade In tesuturi.

ANSA HENLE / anse de Henle / loop of Henle. [Friedrich *Gustiv Jakob Uenie*, anatomist ge.m.an, profesor la Zurich, 'J-Ceide(6erg fi Gjottingm, 1809-1SS5.) V. tub urinifer si nefron.

ANSA, s. f. / anse, s. f. / loop. NA: *ansa*, pi. *ansae*. \Lut. *ansa* - toarta, *hucid*, *inel*] 1) structura anatomica In forma de bucia sau inel. 2) In bacteriologie, fir metalic (platina) terminat cu o bucia si fixat pe o tija metalica, utilizat pentru In-samantarea mediilor de cultura cu bacterii.

ANSA INTESTINALA / anse intestinale / intestinal loop. Fiecare dintre cele 15-16 curburi, In forma de U, pe care le des-criu jejunul si ileonul. A. i. sunt cuprinse Intra cele doua foite ale mezenterului, care le servesc, la nivelul partii lor concave, ca mijloc pentru insertie si le furnizeaza nervi si vase sanguine. Marginea convexa a a. i. este libera In interiorul cavitatii abdominale,

ANTAGONISM, s. n. / antagonisme, s. m. / antagonism. [br. *antagonisma* = pozitie, de ia *anti* = contra, *agonizomai* = a iupta fi *agon* = iupta] Opozitie redproca Intra doua actiuni ale unor sisteme, organe, fenomene sau substante. Prin a. se diminueaza sau se anuleaza efectele unor actiuni. Tipuri de a.: 1) A. *competitiv*: diminuarea sau anularea efectelor unei substante (ex.: medicament sau molecula hormonala endo-gena) de catre o alta substanta. A. rezulta prin competitia de legare la acelasi tip de receptor, activat de prima si inactivat sau blocat de a doua substanta. Legarea se produce conform

*legii maseloc, ceea ce Inseamna ca se va exprima efectul substantei cu concentratia moleculara mai mare. 2) A. *medicamentos*: actiunea a doua medicamente administrate Tmpreuna, ce poate avea ca rezultat diminuarea, anularea sau inversarea efectelor lor. Se produce prin mecanisme diferite: chimic de neutralizare, biochimic, a. competitiv sau necompetitiv. 3) A. *microbian*: relatie In care o specie microbiana exercita o ac-tiune defavorabila asupra uneia sau mai multor spedi micro-biene, cu care este asociata. 4) A. *necompetitiv*: reactie prin care se Tmpiedica o etapa care preceda formarea complexului *agonist-*receptor.

ANTAGONIST, adj., s. m. / antagoniste, adj., s. m. / antagonist. [Qr. *antugomstRs* = oponent, ae ia *anti* = contra, *ago-nistes* = [uptdtor.] 1) Despre un muschi a carui actiune este opusa actiunii altui muschi. 2) Despre un sistem, organ, feno-men sau substanta care se opun unei anumite actiuni. 3) Substanta care, desi se leaga la un 'receptor, nu declanseaza reac-tiile de raspuns celular. A. *competitivi* sau *blocanti* Tmpiediti5

ANTIACID

accesul 'agonistilor la receptori. Intra cele doua extreme, ago-nisti si a., exista un spectru larg de agonisti si a. *partiali*, ce declanseaza raspunsuri de intensitate scazuta.

ANTAGONISTI DE CALCIU / antagonistes de calcium / calcium antagonists. Sin.: blocante de canale calcice (v.).

ANTALGIC, adj., s. n. / antalgique, adj., s. m. / antalgic. [Qr. *anti* = contra; *afgos* = duren.] Care calmeaza durerea. Ex.: pozitie a., tratament a. Medicament cu aceasta proprie-tate.

ANTE MORTEM. [Lot. *ante* = inainte; *mart*, -rtis » moarte.] Locutiune latina semnificand Inainte de *moarte.

ANTE PARTUM. [Lot. *ante* = inainte.; *partus* = nafta-re, de Ca *parero* = a nafta.] Locutiune latina semnificand Inainte de "travaliu.

ANTEBRAT, s. n. / avant-bras, s. m. / forearm. NA: *ante-brachium*. [Lot. *ante* = inainte; lat. *brachium*, gr. *brakhion*, -onos = Brat.] Segment al membrului superior cuprins Intra cot si pumn.

ANTECEDENTE, s. n. pi. / antecedents, s. m. pi. / history, [Lat. *antecedens*, -ntis = antecedent, de ia *antecedere* = a preceda (*ante* = mainte; *cedere* = a merge)] Toate faptele sau circumstantele anterioare unei boli si care privesc: 1) starea de sanatate a subiectului examinat (a. *personate*); 2) a. fami-liei sale (a. *familiale*); 3) a. ascendentilor sai (a. *ereditare* sau *eredocolaterale*).

ANTEFLEXIE, s. f. / anteflexion, s. f. / anteflexion. [Lot. *ante* = mainte; *flexio*, -onis == mdoire, de ia *flectere* = a wdoi.] 1) Curbura anterioara exagerata a unui organ sau segment de organ. 2) Exagerarea anormala a *anteversiei uterine, astfel Incat. axul corpului uterin, prea flectat Inainte, for-meaza un unghi ascutit cu axa colului.

ANTEHELIX, s. n. / anthelix, s. m. / anthelix, antihelix. NA; *anthelix*. [Lat. *ante* = wainte; gr. *helix* = fpirald.] Proe-minenta curba a pavilionului urechii, situata anterior fata de "helix.

ANTEHIPOFIZA, s. f. / antehypophyse, s. f. / anterior pituitary. NA: *pars distalis adeno-hypo-physeos*. [Lat. *ante* = mainte; gr. *hypo* = sub; *physis* = creftere, de ia *phyeia* = a create.] V. hipofiza.

ANTENATAL, adj. / antenatal, adj. / antenatal. [Lat. *ante* » mainte; *natalis* = de naftere, de ia *natus* = nascut fi *nasci* = a se no/ite.] Care preceda 'nasterea.

ANTEPOZITIE, s. f. / anteposition, s. f. / anteposition. [Lat. *ante* = mainte; *positio*, -onis = punere, de la *ponere* = a pune.] Deplasare globala a unui organ 'anterior. Ex.: a. uteru-lui Inseamna deplasarea Inainte a uterului Intrag, care con-serva curbura sa normala. Pentru comparatie, v. anteflexie si anteversie.

ANTERIOR, adj. / anterieur, -e, adj. / anterior. [Lat. *anterior* = mai mainte, comparativ de [a *ante* = mainte)] In anatomie, termen prin care se precizeaza pozitia unei formatiuni situate Inainte planului frontal. Sin. partial: ventral.

ANTEROGRAĐ, adj. / anterograde, adj. / anterograde. [Lat. *anterior* = mai mainte, comparativ de [a *ante* = inainte.; *gra-diis* = pas, treapta, de [a *gradi* = a merge, a inamta.] 1) Mis-care In sens anterior. 2) Care se produce de la un moment dat. Ex.: amnezia a.

ANTEVERSIE, s. f. / anteversion, s. f. / anteversion. [Lat. *ante* = mainte; *versum*, de ia *vertere* = a wtoarce..] 1) De-viatiie anterioara, prin flectare, a unor organe fata de pozitia lor anatomica normala. 2) Termenul este utilizat frecvent cu re-ferire la orientarea normala a uterului, al carui corp este flectat Inainte si formeaza un unghi de 100-120° cu axa colului.

ANTIACID, adj., s. n. / antiacide, adj., s. m. / antacid. [Qr. *anti* » contra. Cat. *acidus* = aera.] 1) Care se opune acizilor.

ANTIAGREGANT

T

2) Medicament cu aceasta proprietate, exercitata indeosebi la nivelul *aciditatii gastrice. V. si antiulceros.

ANTIAGREGANT, adj., s. n. / antiagregant, adj., s. m. / anti-sludge. [Qr. *anti* = *contra*, Int. *aggregare* = *a aduna [a un ioc.]*

1) Care se opune formarii de *agregate de globule rosii sau de trombocite in vase. 2) Substanta dotata cu aceasta proprietate. V. si agregarea eritrocitelor si a plachetelor.

ANTIALERGIC, adj., s. n. / antiallergique, adj., s. m. / antiallergic. [Qr. *anti* = *contra*, *allos* = *aitui ergon* = *iicru, actiune., de. la ergein* = *a. [ucra]* (Medicament) care se opune mai mult sau mai putin complet manifestarilor generale, cuta-nate, pulmonare sau sanguine, determinate de *alergie.

ANTIAMARIL, adj. / antiamaril, adj. / antiamaril. [Cfr. *anti* = *contra*; *spanioia amarillo* = *galften.*] Care se opune *febrei galbene.

ANTIANDROGEN, adj. / antiandrogene, adj. / antiandrogen. [Qr. *anti* = *contra*; *oner, andros* = *bCa-bat, gennan* = *a pro-duce.*] Care se opune actiunii *hormonilor androgeni.

ANTIANGINOS, adj., s. n. / antiangineux, -euse, adj., s. m. / antianginal. [Cfr. *anti* = *contra*; (at. *angina* = *sufocare, de (a angere* = *a strange, a sufoca, sou gr. ankein* = *a sugru-ffia.)* 1) Care se opune 'anginei pectorale. 2) Medicament pen-tru tratamentul *insuficientei coronariene.

ANTI-ANTICORP, s. m. / anti-anticorps, s. m. / antiantibody. [Cjr. *anti* = *contra*; *anti* = *contra*; [at. *corpus, -oris* = *corp*] Anticorp capabil sa interactioneze cu proteinele plasmatiche si, deci, cu anticorpii.

ANTIARITMIC, adj., s. n. / antiarythmique, adj., s. m. / antiarrhythmic. [Cjr. *anti* = *contra*; *a - priv.*; (at. *rhythmus, gr. rhythmos* = *ritm*) 1) Care se opune tulburarilor de ritm cardiace. Ex.: medicament a. 2) Denumire generica a medica-mentelor cu aceasta actiune. Pe baza efectelor celulare, si nu a actiunii clinice, se disting patru grupe de a.: a) stabilizante sau anestezice ale membranei, cu efecte asupra potentialului de actiune sau asupra perioadei refractare efective; b) cea mai mare parte a "betablocantelor adrenergice; c) medica-mente care scad fluxul celular al potasiului; d) o serie de inhibitori de calciu. V. canal de calciu, canal de potasiu, canal de sodiu.

ANTIBACTERIAN, adj., s. n. / antibacterien, -enne, adj., s. m. / antibacterial. [Cjr. *anti* = *contra*; *bakterion, dim. de [a bactria* = *fiaston.*] (Substanta) care are actiune "bactericida sau "bacteriostatica. V. si antibiotic, antiseptic, dezinfectant.

ANTIBIOGRAMA, s. f. / antibiogramme, s. m. / antibiogram. [Cjr. *anti* = *contra*; *bias* = *viatd*; *gramma* = *insc.rie.re.*] Pro-cedeu de determinare *in vitro* a actiunii unei serii de antibio-tice asupra unei suse bacteriene, in scopul determinarii sen-sibilitatii acesteia la antibioticele testate. In scop terapeutic, se alege antibioticul care inhiba eel mai intens dezvoltarea unei anumite bacterii confirmata ca fiind agent patogen al unei anu-mite boli. Prin a. *standard* se studiaza efectul bacteriostatic al unui antibiotic dupa difuziunea acestuia in geloza (unde este cultivate bacteria) pornind de la un disc si se masoara con-centratia minima inhibitoare, care permite determinarea sen-sibilitatii, rezistentei sau sensibilitatii limita a susei. In prezent, pentru unitatile medicale mari, se utilizeaza sisteme automati-zate de efectuare a a.

ANTIBIOTERAPIE, s. f. / antibiotherapie, s. f. / antibiotics therapy. [Cjr. *anti* = *contra*; *bias* = *viata*; *therapeia* = *trata-ment, de (a therapeuein* = *a ingriji.*] Termen generic care defineste un tratament cu *antibiotice.

ANTIBIOTIC, adj., s. n. / antibiotique, adj., s. m. / antibiotic. [Cjr. *anti* = *contra*; *bias* = *viatd.*] 1) Care se opune vietii, In-deosebi cu referire la medicamentele care Tmpiedica dez-voltarea anumitor microorganisme. 2) Denumire generica a

ANTICONVULSIVAN

unor substante naturale produse de catre unele microorganisme, ca si a analogilor sintetici ai acestora, capabile sa Tm-piedice dezvoltarea bacteriilor (*bacteriostatic) sau sa le dis-truga (*bactericide). In ultima perioada, s-au dezvoltat a. *de sin-teza*. In functie de formula chimica, mecanismul de actiune si efectele clinice, a. sunt grupate in familii: betalactamine, amino-glicozide, tetraciline, polipeptide, macrolide, rifampicine, glico-peptide, nitroimidazoli, derivati de oxichinoleina, antitubercu-loase, antifungice, antimitotice, anti biomimetice.

ANTIBIOTICE POLIPEPTIDICE / polypeptides, s. m., pi. / polypeptide antibiotics. Familie de *antibiotice produsa de bacterii din genul *Bacillus*. Actioneaza prin distrugerea mem-branei bacteriene. Sunt eficiente indeosebi Tmpotriva germe-nilor gramnegativi. Din aceasta familie fac parte: *bacitracina, *gramicidina si *polimixinele.

ANTICANCEROS, adj., s. n. / anticancereux, -euse, adj., s. m. / antineoplastic. [Qr. *anti* = *contra*; [at. *cancer, -cri* = *roc, cra6.*] V. antimitotic (2).

ANTICIPATIE, s. f. / anticipation, s. f. / anticipation. [Lot. *anticipatio, -onis* = *anticipatie, de (a anticipare* = *a o (ua Inainte, a anticipa (ante* = *Inainte; capere* = *a [ua].*] Tendinta unor boli de a debuta mai timpuriu si de a se prezenta sub forme mai severe de la o generatie la alta.

ANTICOAGULANT, adj., s. n. / anticoagulant, -e, adj., s. m. / anticoagulant. (Ar. *aati* = *contra*; [at. *coagulare* = *a In-ciega, a coagula.*] Care Intarzie sau Tmpiedica coagularea san-gelui: 1) un agent fizic sau chimic introdus din exterior, *in vitro* sau *in vivo*, ex.: heparina. 2) o substanta naturala care circula in sange. V. anticoagulante circulante.

ANTICOAGULANTE CIRCULANTE / anticoagulants circulants / circulating anticoagulants. Substante care inhiba coagularea plasmatica. Se disting trei tipuri: 1) Inhibitori ai coagu-larii, anticorpi care neutralizeaza una din proteinele coagularii. 2) Anticefaline sau antitromboplastine, care inhiba doar *in vitro* formarea tromboplastinei, neutralizand activitatea fosfolipidelor plachetare sau tisulare. 3) Substante care interfera cu o reac-tie de coagulare, careia Ti afecteaza cinetica.

ANTICOAGULANTE ORALE / anticoagulants oraux / oral anticoagulants. Grup de anticoagulante antagoniste ale *vita-minei K, prin inhibarea unei gama-carboxilaze microzomale hepatice. Sinteza factorilor II, VII, IX, si X ai coagularii este, din aceasta cauza, alterata, rezultand proteine non-gama carbo-xilate incapabile sa fixeze calciu denumite si PIVKA (acronim de la *protein induced by vitamin K antagonists*). A. o. prezinta, fata de "heparina, avantajul administrarii orale dar nu pot fi utilizate In urgente, ci doar in tratamentul de lunga durata al *bolii tromboembolice. Sin.: antivitamine K.

ANTICODON, s. m. / anticodon, s. m. / anticodon. Triplet de oligonucleotide de ARNt care permite legarea de codonul corespunzator de pe o molecula de ARNm.

Anticolinergic, adj., s. n. / anticholinergique, adj., s. m. / anticholinergic. [Cfr. *anti* = *contra*; *khole* = *δία.*; *-ina*; *ergein* = *a [ucra.]* 1) Despre o substanta care se opune actiunii "acetilcolinei. 2) Substanta care inhiba eliberarea de acetilco-lina sau blocheaza actiunea acetilcolinei deja eliberate. Datorita acestor proprietati, a. sunt utilizate ca *spasmolitice, antise-cretorii gastrice, *antiemetice, *midriatice si antiparkinsoniene.

ANTICONCEPTIONAL, adj., s. n. / anticonceptionnel, -elle, adj., s. n. / anticonceptive, contraceptive. [Qr. *anti* = *contra*; [at. *conceptio, -onis* = *grcw ditate, concep^ie, df. ia con-ccptare* = *a deveni msarcinata.*] 1) Care previne *sarcina. 2) Substanta sau procedeu care previn sarcina prin Tmpiedica-rea *fecundatiei. V. contraceptiv.

ANTICONVULSIVANT, adj., s. n. / anticonvulsivant, -e, adj., s. m. / antiepileptic drug. [Gjr. *anti* = *contra*. Cat. *convul-*

ANTICORP

sus, de la *convellere* = a *zdmncma*.] 1) Despre un medicament care suprime crizele comitiale. 2) Medicament dintr-un grup destinat sa suprima crizele comitiale, fara a modifica functionarea fiziologica a sistemului nervos central. A. indud fenobarbitalul, fenitoina, benzodiazepinele. Nu exista a. perfect, fiecare avand indicatii preferentiale in functie de tipul de *epilepsie.

ANTICORP, s. m. / anticorps, s. m. / antibody. [Qr. *anti* = *contra*; *Int. corpus, -oris* c corp.) Substanta specifica, de natura proteica, prezenta in mod natural sau produsa in organism (sange sau tesuturi) sub actiunea unui antigen si care poseda proprietatea de a reactiona specific, in vivo sau in vitro, cu antigenul corespondent. A. actioneaza asupra antige-nului ca *aglutinina, *lizina sau *precipitina. A. poarta *sitursuri de combinare pentru legare necovalenta cu antigenul. A. plas-meii sunt cuprinsi intr-un grup de globuline denumite *imuno-globuline. Producerea de a. este esentiala pentru dezvoltarea

*imunitatii. Combinarea unui a. cu antigenul sau specific poate fi pusa in evidenta prin diverse reactii in vitro si in vivo. Se recurge la reactii antigen-a. ca mijloc de diagnostic in diverse boli infectioase. Diversitatea a. este enorma. Cateva tipuri:

1) A. *anticelular*, ce reactioneaza specific cu suprafata diferite-lor tipuri de celule. Ex.: a. anticelula parietala gastrica. 2) A. *antienzima*, care reactioneaza cu o enzima data, pe care o inhiba numai prin fixarea pe situsul catalitic. 3) A. *antieritro-citar*, cu rol patogenetic in anemii hemolitice autoimune. 4) A. *antiinsulina* apar in serul sanguin al diabeticilor tratati cu insu-lina si reactioneaza cu aceasta. 5) A. *antimicrozomali* apar in tiroiditele autoimune si reactioneaza cu antigeni microzomali prezenti m cantitati mari in celulele tiroidiene in *tiroidita Hashimoto. 6) A. *antimiocard*, ce reactioneaza cu structurile sarcolemale ale muschiului cardiac; au fost detectati in car-ditele reumatismale. 7) A. *antimitocondrie*, varietate de a. anti-tesuturi (autoanticorpi) care reactioneaza cu proteinele mem-branei interne mitocondnale. Sunt prezenti m plasma in anu-mite afectiuni hepatice, indeosebi ciroza biliara primitiva, hepa-tita cronica activa. 8) A. *antimuschi noted*, varietate de a. anti-tesuturi (autoanticorpi) care interactioneaza cu o serie de pro-teine musculare. 9) A. *antinuclear* reactioneaza cu diverse structuri nucleare. 10) A. *antireceptor* reactioneaza cu anumiti receptori de pe suprafata unor celule, provocand fie blocarea, fie stimularea functiei celulare. 11) A. *citotoxic*, specific pentru antigeni din membrana celulara. 12) A. *Forssmann*, fata de antigenul Forssmann, detectabil prin proprietatea sa de aglutinare a hematiilor de oaie. 13) A. *hibrid*, cu specificitate dubia, care are un situs de combinare specific pentru un antigen, *iar celalalt pentru alt antigen. 14) A. *monoclonal!* (v.). 15) A. *natural*, detectabil m serul unor oameni (sau animale) normali, fata de antigeni cu care organismul nu a venit anterior in contact. 16) A. *precipitant*, care precipita cu antigenul; v. imuno-precipitare. 17) A. *reaginic*, v. reagina. 18) A. *Rh*, cu specificitate pentru antigenul sistemului Rh (v.). Apare m imunizarea persoanelor Rh negative cu sange Rh pozitiv (injectat intramuscular sau intravenos, ori ca urmare a sarcinii incompatibile). 19) A. *termolabil*, sensibil la variatiile de temperatura, pana la denaturare. 20) A. *umoral*, prezent in umori.

ANTICORP INCOMPLETE / anticorps incomplet / incomplete antibody. Anticorp care, in prezenta antigenului sau specific se fixeaza si tl sensibilizeaza dar nu produce nici aglutinare, nici hemoliza, care apar doar in conditii speciale; reactie in mediu albuminos (plasma), cu hematii tratate in prealabil cu un ferment proteolitic (tripsina), acidifiere, "test Coombs etc. Termenul este discutabil.

ANTICORP REAGINIC / reagine, s. f. / reagin. Sin.: reagina (v.)

ANTICORPI ANTICARDIOLIPINA / anticorps anti-cardiolipine / anti-cardiolipin antibodies. Prezenta in circulate a a. a.

ANTICORPI MONOCLONAU PENTRU LIMFOAME NON-HODGKINIENE

(..lupus anticoagulant") a fost asociata cu atacuri ische'mice cerebrale (prin hipercoagulabilitate) la adultii tineri.

ANTICORPI ANTIFOSFOLIPIDE / anticorps antiphospholipides / antiphospholipid antibodies. Familie foarte eterogena de anticorpi, pe masura diversitatii *fosfolipidelor. A. a. difera atat prin structura cat si prin specificitate. Inventarierea acestora este in curs, ca si implicatiile in patologie, deocamdata fiind descris ca entitate nosologica *sindromul antifosfolipidic. V. si anticorpi anticardioliipina.

ANTICORPI ANTINUCLEAR1 / anticorps antino-yaux ou antinucleaires / antinuclear antibodies. Tip de anticorpi antitulari care reactioneaza cu antigeni situati pe suprafata nucleului celular. A. a. apartin indeosebi IgG, IgM sau IgA si indud: anticorpii anti-ADN, caracteristid lupusut eritematos acut diseminat si anticorpii anti-DNP (dezoxiribonucleoproteine), prezenti de asemenea in *lupusul acut diseminat cat si in *poliartrita reumatoida (reprezinta factorul Haseerick, responsabil de formarea "celulelor lupice). A. a. sunt prezenti si in alte afectiuni: hepatita cronica activa, ciroza, sclerodermie, mononucleoza infectioasa etc.

ANTICORPI ANTIPEROXIDAZA T1R01DIANA / anticorps anti-peroxydase thyro'idienne / anti-thyroid peroxidase antibodies. Titruri crescute de a. a. t. (sau de a. antitireoglobulina) exista in serul majoritatii pacientilor cu boala Hashimoto si la o buna parte din cei cu hipertiroidie tireopriva primara sau boala Basedow-Graves. Abrev.: a. anti-TPO. Sin.: anticorpi antitireoglobulina.

ANTICORPI ANTITIREOGLOBULINA / anticorps anti-thyroglobuline / antithyroglobulin antibodies. Sin.: anticorpi antiperoxidaza tiroidiana (v.).

ANTICORPI ANTITIROXINA / anticorps anti-thyroxine / anti-thyroxin antibodies. Autoanticorpi circulanti Tmpotriva hormonilor tiroidieni, prezenti atat la pacienti cu boala tiroidiana imuna, cat si cu discrazii ale celulelor plasmatiche (ex.: macroglobulinemie Waldenstrom). Indue hipotiroidismul primar prin scaderea activitatii biologice a hormonilor tiroidieni.

ANTICORPI CITOPLASMATICI ANTINEUTROFILE / anticorps cytoplasmatiques anti-neutrophiles / cytoplasmic antineutrophil antibodies. Markeri sensibili (85 %) si specifici (95 %) pentru *granulomatoza Wegener. A. c. *propriu'asi* (c-ACAN) sunt indreptati Tmpotriva proteinazei serice neutre din granulele azurofile, iar a. c. *perinucleah* (p-ACAN) - Tmpotriva mieloperoxidazei sau a elastazei. Abrev.: ACAN.

ANTICORPI DONATH-LANDSTEINER / anticorps de Donath-Landsteiner / Donath-Landsteiner antibodies. *Julius Donath, medic anstriac, profesor dt medicinci interna la Vima, WO-1950, Karl Landsteiaer, patoioq fi seroiog de engine, austri-ac.Q.i 9[e.tii yor/^ 1S6S-1943; premiut 9{p6e.[pentm fizwio-gje./me.ditina m 1930.}* Tip de a. IgG care se leaga de antigenul P al eritrocitelor la temperaturi scazute si determina hemoglobinuria paroxistica nocturna prin hemoliza mediata de complement.

ANTICORPI HA-1A / anticorps HA-1A / HA-1A antibodies. A. utilizati experimental (a. umani monoclonal! fata de endo-toxina HA-1A) pentru neutralizarea efectelor endotoxinelor,

ANTICORPI MONOCLONALI / anticorps monoclonaux / monoclonal antibodies. A. strict identici, proveniti din acelasi *clon plasmotdar, avand aceeasi specificitate pentru un anumit antigen. A. m. sunt produsi de celulele *hibridoamelor. Au aplicatii practice si in cercetare, de importanta exceptionala, in primul rand pentru identificarea extrem de precisa a unui anumit antigen dintr-un amestec si pentru obtinerea unor *vaccinuri cu specificitate deplina si, de aceea, foarte eficace.

ANTICORPI MONOCLONALI PENTRU LIMFOAME NON-HODGK1NIENE / anticorps monoclonaux pour les lym-

ANTIIDIURETIC

phomes non-hodgkiniens / monoclonal antibodies of non-hodgkin lymphoma. A. directionati Tmpotriva antigenilor de suprafata ai celulelor din limfomul non-hodgkin, utilizati ca atare sau cuplati cu radioizotopi sau toxine.

ANTIIDIURETIC, adj., s. n. / antiidiuretique, adj., s. m. / antiidiuretic. [Cjr. *anti* = *contra*, *diuretikos* = *care. favorize.az.tl urinare.a, de. ia diurem -« a urina.*] 1) Care diminueaza secretia urinara. 2) Hormon care creste reabsorbtia de apa la nivelul tubului contort distal, avand efect de scadere a debi-tului urinar. V. vasopresina. 3) Medicament care se adminis-treaza in tratamentul 'diabetului insipid sau pentru a testa pu-terea de concentratie a rinichiului. Ex.: solutie apoasa, uleioasa sau pulbere de retrohipofiza (vasopresina sub diferite denumiri comerciale).

ANTIDOT, s. n. / antidote, s. m. / antidote. [Qr. *anti* = *contra*, *dotos* = *dot, sou [at. antidotum = anticfot.]* 1) Substanta capabila sa neutralizeze un toxic sau sa Tmpiedice efectele acestuia in organism, printr-un mecanism fizic, chimic, bio-chimic sau farmacologic. V. si chelator. 2) In homeopatie, medicament destinat sa atenueze o reactie excesiva determinata de administrarea unui alt medicament. Sin.: homeodot.

ANTIDROMIC, adj. / antidromique, adj. / antidromic. [Qr. *antidromein* = *a merge, w directie opusd, de ia anti = contra, dromos = cursa, drum.*] Care se propaga In directie opusa caili obisnuite. V. reflex axonic.

ANTIEMETIC, adj., s. n. / anti-emetique, adj., s. m. / antiemetic. [Cfr. *anti* = *contra*; iat. *emeficus, gt'. emetikos* = *care produce, varsaturi, de. [a. gr. emein = a romita.]* Sin.: antivomitiv (v.).

ANTIENZIMA, s. f. / antienzyme, s. f. / antienzyme. [Cfr. *anti* = *contra*; *en* = *in*; *zym* = *ferment, drojdie.*] Inhibitor enzimatic avand actiune de neutralizare spedfica. Ex.: a. pancreatice sunt folosite cu precadere In tratamentul pancreatitelor acute, prin administrare intravenoasa, cu actiune puternica dar de scurta durata.

ANTIESTROGEN, adj., s. m. / anti-oestrogene, adj., s. m. / anti(o)estrogen. [Cfr. *anti* = *contra*; *oistros* = *dbrintd, impuls; gennan* = *o produce.*] 1) Care se opune actiunii estrogenilor. 2) Denumire generica a unui grup de medicamente cu aceasta actiune. Cel mai important a. este 'tamoxifenul, antagonist al actiunii estrogenilor la nivelul receptorilor tisulari si utilizat In tratamentul cancerelor de san dependente de estrogeni. Deoare-ce stimuleaza productia de *gonadotrofine, unii a. sunt utilizati pentru inducerea stimularii ovulatiei In caz de infertilitate.

ANTIFIBRINOLITIC, adj., s. n. / antifibrinolytique, adj., s. m. / antifibrinolytic [Qr. *anti* = *wntra*; iat. *fibra* = *fi6rd/-ina*; gr. *lytikos* = *care. distruge., de la lyein* = *a distruge..*] 1) Care se opune *fibrinolizei. 2) Medicament care Tmpiedica fibrino-liza. In terapeutica, a. (Indeosebi acizii epsilonamino-caproic si tranemaxic) inhiba activarea 'plasminogenului sau a *plasminelor tisulare.

ANTIFLOGISTIC, adj., s. n. / antiphlogistique, adj., s. m. / antiphlogistic. {Cjr. *anti* = *contra*; *phlogistos* = *infiamaflii, df. la phlox, phlogos* = *fiacdra, sou phlegein* = *a ardf.*] Termen desuet. Sin.: antiinflamator (v.).

ANTIFOLIC, adj., s. n. / antifolique, adj., s. m. / folic acid antagonist. Substanta care exercita o actiune antagonista *acidului folic, prin inhibarea competitiva a sintezei acizilor nucleici ca urmare a blocarii dihidrofolat-reductazei. A. pot fi utilizate ca *antimitotice, 'antipaludice sau ca *antibacteriene In asocieri cu unele *sulfamide.

ANTIFUNGIC, adj., s. n. / antifungique, antifongique, adj., s. m. / antifungal. [Qr. *anti* = *contra*, iat. *fungus* = *ciu-perca.*] Sin.: antimicotic (v.).

ANTIGEN FORSSMAN

ANTIGEN, s. m. / antigene, s. m. / antigen. [Qr. *anti* = *contra*; *gennan* = *a produce.*] Substanta sau celula straine organismului, care induce producere de *anticorpi specifid sau de *limfocite (*imunocite) si care interactioneaza specific cu pro-dusii raspunsului imun (molecule sau celule). Inductia raspun-sului imun se numeste *imunogenicitate, iar interactia specifica se numeste *antigenicitate. Sursele de a. sunt extrem de diverse: bacterii, virusuri, celule sau proteine straine, substante toxice etc. Cateva tipuri de a.: 1) A. *Hbs Australia* (v.). 2) A. *carcinoembrionar*, (v.). 3) A. *Casoni* sau a. *hidatic*, obtinut din lichidul de chist hidatic bovin filtrat si fenolat. 4) A. *crossreac-tiv (mcrucisat-reactiv)*, care reactioneaza cu un anticor pro-dus ca raspuns fata de alt antigen. 5) A. *protectiv*, care dez-volta o imunitate de protectie, asigurand rezistenta la boala. Obs.: pi. antigeni, cf. DEX. V. In continuare si atte tipuri de antigeni.

ANTIGEN AUSTRALIA / antigene Australie / Australia antigen.

Termen actualmente desuet, desemnand antigenul de suprafata al virusului hepatitei B. Abrev.: HBs.

ANTIGEN AUTOLOG / antigene autologue / autologous anti-gen. Diferiti a. ai aceluasi individ, care, deci, nu sunt straini pentru subiectului respectiv. Ex.: o grefa cutanata prelevata de la nivelul coapsei si depusa In alta zona la acelasi individ nu este recunoscuta ca straina si nu va fi rejettata, deoarece con-tine a. a.

ANTIGEN CA / antigene CA / carbohydrate antigen or CA antigen. Denumire generica a unei serii de a. utilizati ca *markeri tumorali. V. In continuare.

ANTIGEN CA 125 / antigene CA 125 / CA 125 antigen, a. glicoproteic asocial cancerelor ovariene, utilizabil pentru supravegherea acestora. Nu este riguros specific si prezinta o concentratie plasmatica normala sub 35 Ul/ml. V. markeri tumorali.

ANTIGEN CA 15.3 / antigene CA 15.3 / CA 15.3 antigen. A. glicoproteic asocial cancerului de san, utilizabil pentru urma-rirea acestui tip de cancer. Nu este riguros specific, iar con-centratia sa plasmatica normala este sub 30 Ul/ml. V. markeri tumorali.

ANTIGEN CA 19.9 / antigene CA 19.9 / CA 19.9 antigen. A. oncofetal asociat cancerelor pancreatice, colorectale si gas-trice, utilizabil pentru supravegherea acestor tumori, pentru care nu este strict specific. Concentratia sa plasmatica normala este sub 40 Ul/ml. V. a. CA 50 si markeri tumorali.

ANTIGEN CA 50 / antigene CA 50 / CA 50 antigen. A asocial cancerelor colorectale si pancreatice, utilizabil pentru su-pravegherea acestor tumori, ca si a. CA 19.9, In raport cu care este mai putin specific. Concentratie plasmatica normala sub 23 Ul/ml. V. antigen CA 19.9 si markeri tumorali.

ANTIGEN CA 72.4 / antigene CA 72.4 / CA 72.4 antigen. A. asocial cancerelor digestive si ovariene, utilizabil In urmarirea acestor tumori. Are o spedficitate suficienta si o concentratie plasmatica normala sub 6 Ul/ml. V. markeri tumorali.

ANTIGEN CARCINOEMBRIONAR / antigene carcinoembry-onnaire / carcinoembryonic antigen. Glicoproteina cu Mr de 200 kDa, marker tumoral relativ util In urmarirea cancerului colorectal, dar si a altor cancere (gastric, tract respirator). Con-centratia sa normala In plasma este sub 2,5 ng/ml. Abrev.: ACE, CEA (engl.). V. antigeni fetali.

ANTIGEN FORSSMAN / antigene Forssman / Forssman's antigen. *John Forssman, yatolog si imurniog suedes, profit-sOT rfe 6ai'teriofogie si patologie generaid ia Lund, 1868-1947.* A. ubicuitar, identificat la numeroase spedi de plante si animate, inclusiv la om si denumit datorita acestui fapt heterofil (pentru ca se gaseste la organisme aflate la distanta In arbo-rele filogenetic). Este prezent In majoritatea organelor, dar nu

ANTIGEN HBc

si In sange, cu exceptia oilor, unde este prezent numai la ni-velul hematiilor (care pot fi astfel aglutinate prin *anticorpuil Forssmann). A. F. tipic este eel izolat din rinichiul de cobai, iar determinantul sau antigenic este de natura polizaharidica. Anticorpii care apar la om In cursul "mononucleozei infectioase reactiunea specific cu a. F. V. si antigeni heterofili. **ANTIGEN HBc / antigene HBc / Hbc antigen.** [*Engl. hepatitis B = fie.pa.titd B, core = ce-ntru, ffit&z.*] V. hepatita B. **ANTIGEN HBe / antigene HBe / HBe antigen.** V. hepatita B. **ANTIGEN HBs / antigene HBs / HBs antigen.** [*Lngi. hepatitis B = fiepatita B; surface = suprafata.*] V. hepatita B. **ANTIGEN HY / antigene HY / HY antigen.** Lipoproteina de-pendenta de cromozomul Y, prezenta In toate celulele mami-ferelor de sex masculin si care, la fetus, orienteaza transfor-marea gonadelor primitive In testicule. A. HY induce secretia unui hormon care mpiedica gonadele primitive sa urmeze evolutia lor naturala catre tipul ovarian si dirijeaza dezvoltarea individului catre tipul masculin. Detectia a. HY reprez'nta me-toda cea mai sigura pentru determinarea sexului genetic. V. transsexualism.

ANTIGEN AL LEUCEMIEI LIMFOBLASTICE ACUTE / antigene de la leucemie aigue lymphoblastique / antigen of acute lymphoblastic leuk(a)emia. Prezenta acestui a., alaturi de morfologia limfoblastica si prezenta terminal-deoxinucleotidiltransferazei (TdT), caracterizeaza criza blastica de tip lim-foid din evolutia leucemiei mielocitare cronice. **ANTIGEN RIBONUCLEOPROTEIC / antigene ribonucleopro-teique / ribonucleoproteic antigen.** A. pentru care, In *boala mixta a tesutului conjunctiv, se observa titruri Inalte de anti-corpi circulanti. Natura a. r.: anticorpii antiribonucleoproteine imunoprecipitata complexe proteice U1 ARNm. **ANTIGEN SPECIFIC PROSTATIC / antigene specifice pro-statique / prostate specific antigen.** Glicoproteina compo-nenta a secretiei prostatice (serin-proteaza kalikrein-like, cu M. 34 kDa), produsa de celulele epiteliale ale prostatei. A. s. p. este secretat In mod normal, dar poate atinge concentratii foarte mari Indeosebi In cancerul de prostata. Dozarea a. s. p. In serul sanguin este un test (diagnostic precoce) de screening al cancerului prostatic, recomandat frecvent la bar-batii peste 50 de ani. Concentratiile crescute se observa si In afectiuni benigne, ca hiperplazia prostatica, prostatita sau infarctul prostatic. Abrev.: PSA.

ANTIGEN TISULAR / antigene tissulaire / tissue antigen. A. prezent In toate celulele organismului. A. t. marcheaza caracteristicile particulare ale fiecarui individ si joaca un rol esential In apararea organismului. Astfel, o *grefa este acceptata numai daca primitorul si donorul prezinta a. t. identici, in caz con-trar se produce *rejetul. In cazul rejetului, a. t. prezenti la ni-velul *grefonului vor provoca la primitor formarea de anticorpi. A. t. de natura lipoproteica depind de genele de histocompa-tibilitate. Ex.: a. eritrocitari ai sistemului ABO, a. leucoplache-tari (In esenta sistemul HLA). V. grup tisular, histocompatibi-litate, rejet, sistem HLA.

ANTIGEN TUMORAL / antigene tumoral / tumour antigen. A. prezent In celulele canceroase. Ex.: a. al celulelor leuce-mice si al celulelor sarcomatoase, *a. carcinoembrionar, a. carcinofetal glial etc. Unii dintre acesti a. sunt prezenti In mod normal la embrion (*a. fetal). A. t. sunt Inruditi cu a. tisulari prin localizarea la suprafata membranei si prin reactiile imu-nitare pe care le provoaca. V. markeri tumorali. **ANTIGEN! ALOGENICI / antigenes allogenes / allogenic antigens.** A. care se gasesc la membrii diferiti genetic ai aceleiasi specii. Ex.: un ^ansplant renal de la mama la fiica se numeste alogrefa sau "homogrefa deoarece contine a. Sin.: aloantigeni. V. homogrefa.

ANTIQENI XENOGENICI

ANTIQENI FETALI / antigenes foetaux / f(o)etal antigens. 0

serie de glicoproteine care, In mod normal, exista numai la embrion. La adulti sunt prezenti In plasma bolna-vilor de cancer, de unde interesul dozarii acestora In scop de diagnostic si de darificare a palogeniei. Cea mai cunoscuta substanta antigenica de acest tip este *alfafetoproteina. A tost descrisa, de asemenea, o gamafetoproteina, initial In cancerul de colon, apoi In alte cancere, dar si In afectiuni necanceroase (ciroza hepatica, colita). V. markeri tumorali.

ANTIQENI GRIPALI / antigenes grippaux / influenza antigens. A. pe baza carora se diferentiaza virusurile gripale A, B, C (nucleoproteici - NP, ai proteinelor matricei - M) si sub-tipurile A (a. g. hemaglutinini - H, neuraminidazici - N).

ANTIQENI DE GRUP SANGUIN / antigenes leucocytaires communs / blood group antigens. Sistem bine definit de a. eritrocitari controlat de un locus cu un numar variabil de gene alele. Ex.: sistemul ABO, cu patru gene alele majors (A1, A2, B, 0) ale unui locus de pe bratul lung al cromozomului 9. Primele trei gene codeaza a. gluddici.

ANTIQENI HETEROFILI / antigenes heterophiles / hetero-philic antigens. A. detectati la organisme aflate la distanta In arborele filogenetic, ex. tipic fiind *antigenul Forssman. A. h. au In comun unui sau mai multi *epitopi, ceea ce sta la baza Inrudirii lor antigenice. Ca urmare, ei dau reactii Incrudsate, adica se combina cu acelasi *anticorp specific datorita prezen-tei epitopilor comuni. Reactia Incrucisata a a. h. are o serie de aplicatii practice. V. de ex. 'cardiolipina si *reactie Weil-Felix.

ANTIQENI DE HISTOCOMPATIBILITATE / antigenes d'histo-compatibilite / histocompatibility antigens. A prezenti pe suprafata tuturor celulelor sau tesuturilor din organism, care determina compatibilitatea sau incompatibilitatea tesuturilor transplantate. Acesti a. induc raspunsul imun al organismului gazda, care poate determina *rejetul tesutului (organului) transplatat. Cei mai importanti a. de h. sunt produsii genelor *complexului major de histocompatibilitate. A. de h. nu difera In functie de un organ sau de la un tesut la altui, dar difera de la individ la individ, In functie de linia genetica. Sin.: anti-geni de transplantare. V. si sistem HLA.

ANTIQENI HLA / antigenes HLA / HLA antigens. Cei mai importanti a. leucoplachetari sau tisulari, grupati In 'sistemul HLA. V. sistem HLA, antigen tisular, complex major de histocompatibilitate.

ANTIQENI LEUCOCITARI COMUNI / antigenes leucocytaires communs / common leukocytic antigens. A. (LCA, CD45) utilizati In evaluarea imunohistologica a biopsiilor de la pacientii cu cancer metastatic cu sediu primar necunoscut. Sugereaza existenta neoplaziilor limfoide.

ANTIQENI ONCOFETALI / antigenes oncofetals / oncof(o)etal antigens. Markeri tumorali, produsi ai unor gene care se man-ifesta In timpul diferentierii normale a tesuturilor fetale. Cei doi a. o. cu utilitate clinica sunt *antigenul carcinoembrionar si *alfafetoproteina.

ANTIQENI SINGENICI / antigenes singeniques / syngenic antigens. A. existenti la indivizi identici genetic, cum sunt gemenii monozigoti. Animalele identice din punct de vedere genetic (linii *inbred) se obtin experimental prin Incrucisari *con-sangvine repetate, timp de eel putin 20 de generatii. A. s. nu declanseaza reactii de *rejet.

ANTIQENI DE TRANSPLANTARE / antigenes de transplan-tation / transplantation antigens. Sin.: antigeni de histo-compatibilitate (v.).

ANTIQENI XENOGENICI / antigenes x6nogeniques / xeno-genic antigens. A. care se gasesc la specii diferite. In caz de transplant Intre specii diferite, a. x: sunt extrem de imuno-

M

genici, declansand reactii puternice de *rejet. Este cazul *heterogrefei.

ANTIGENICITATE, s. f. / antig6nicit6, s. f. / anti-genicity. [Ofr. *anti* = *contra*; *gentian* = *a produce..*] 1) Proprietatea unei substante de a se comporta ca un antigen, adica de a provoca formarea de anticorpi. 2) A. este definita uneori ca fiind proprietatea antigenului de a modifica comportamentul imunologic al organismului in care a fost introdus, prin crearea unei stari de *toleranta imunologica. In acest caz nu se genereaza anticorpi.

ANTIGLOBULINA, s. f. / antiglobuline, s. f. / anti-globulin. [Cjr. *anti* = *contra*; [at. *globulus*, dim. de [a *globus* = *glob*; -ind.] Globulina din serul sanguin care actioneaza ca anticorp Tmpotriva unei alte globuline (inclusiv imunoglobulina) purta-toare de situatele antigenului si care se comporta ca un antigen. V. grupe sanguine, imunoglobulina, test Coombs.

ANTIGUTOS, adj., s. n. / antigoutteux, -euse, adj., s. m. / antigout drug. [Gr. *anti* = *contra*; iat. *guta* = *picdurd, ia-crimd*; sin. in timba [at. din TLvul Mediu c.u. *humor* = *umoare*.] 1) Despre un medicament care actioneaza Tmpotriva alterarilor metabolice din *guta. 2) Medicament utilizat, exclusiv sau nu, in tratamentul gutei. Se disting trei grupe de a.: a) inhibitoare ale sintezei de *acid uric (*alopurinol, *acid orotic); b) a. care cresc excretia de acid uric (uricozurice); c) antiinflamatoare utile si in tratamentul crizei acute de gutta (*colchicina, *fenilbu-tazona si *glucocorticoizi).

ANTHELMINTIC, adj. / anthelminthique, adj. / anthelminthic. [Cfr. *anti* = *contra*; *helmins*, -*inthos* = *wemie*.] Sin.: vermifug (v.).

ANTIHISTAMINIC, adj., s. n. / antihistaminique, adj., s. m. / antihistaminic. [Cfr. *anti* = *contra*; *histos* = *t&sdturd, f.esut*;

ammoniakon = *sari de amoniu gasit m apropierea temp[u-tui iw Jupiter Amman din Li6ia*; -ind.] 1) Care se opune efectelor *histaminei. 2) Medicament care inhiba actiunile no-cive ale histaminei din organism prin blocarea unuia din cele doua tipuri principale de receptori histaminici, H₁ si H₂. se disting, astfel, doua grupe de a.: a) "Antagonistii receptorilor H₁", suprima reactiile alergice declansate prin stimularea receptorilor H₁. 0 serie de antagonist! H₂ (ex.: ciclizina si prometazina) poseda si proprietati *antiemetice. Ca efect secundar, gene-reaza somnolenta si usoare tulburari de vedere, de unde reco-mandarea cu prudenta celor ce conduc autovehicule. b) *Antagonistii receptorilor H₂*, de tipul cimetidinei si ranitidinei, sunt utili in tratamentul ulcerului peptic, suprimand secretia hiper-adda rezultata prin stimularea receptorilor H₂. V. antiulceros si receptori H.

ANTIHORMON, s. m. / antihormone, s. f. / anti-hormone. [Qr. *anti* = *contra*.; *hormon* = e^{citat}, de. ia *hormaein* = *a. indemna, a tJfcita*.] Substanta (medicament) care se^o opune efectelor unui hormon, actionand asupra organismului, tesutu-lui sau celulelor tinta, adica asupra structurilor sensibile la hor-monul respectiv.

ANTIINFLAMATOR, adj., s. n. / anti-inflammatoire, adj., s. m. / anti-inflammatory. [Cfr. *anti* = *contra*; iat. *inflammare* = *a da foe*] 1) Care combate inflamati. 2) Agent (substanta chimica, medicament) care actioneaza contra inflamatiei.

ANTIMALARIC, adj., s. n. / antimalarique, adj., s. m. / anti-malarial. [Cjr. *anti* = *contra*; it. *mala aria* = *aer ran*.] Sin.: antipaludic (v.).

ANTIMETABOLIT, adj., s. m. / antim6tabolite, adj., s. m. / antimetabolite. [Cjr. *anti* = *centra*, *metahaHein* = *a. se. scflin-6a..*] 1) Despre o substanta care perturba metabolismul. 2) In general, substanta asemanatoare ca structura unui anumit *metabolit si care poate perturba lantui metabolic deoarece se substituie metabolitului respectiv. Ex.: sulfamidele sunt a. ai

addului paraaminobenzoic. 3) In oncologie, agent antineoplazic care actioneaza prin inhibitia sintezei unor nucleoproteine, aceasta inhibitie efectuandu-se prin competitie cu precursorii naturali. A. se grupeaza in *antifolice, *antipurinice, *antipirimidinice si *azaserina.

ANTIMICOTIC, adj., s. n. / antimycotique, adj., s. m. / antimycotic. [Cfr. *anti* = *contra*; *mykes, myketos* = *ciuperca*.] (Medicament) care distruge ciupercile microscopice sau inhiba cresterea lor. Sin.: antifungic.

ANTIMITOTIC, adj., s. n. / antimittotique, adj., s. m. / antimittotic. [Cfr. *anti* = *contra*; *mitos* = *a^d, fir, mitozd*.] 1) Care Tmpiedica *mitoza. 2) Medicament care Tmpiedica diviziunea si, deci, proliferarea celulara, in cancer sau in leucemii. Tipuri de a.: a) enzime - asparaginaza; b) antimetaboliti - antifolice (aminoplerina, metotrexat), antipurine (mereaptopurina), antipirimidine (fluorouracil); c) alchilante (ciclofosfamida, cisplatin); d) antibiotice - antraciline, actinomidna, mitomicina, bleomicina; e) substante blocante ale mitozei in metafaza - vincristina, vinblastina; f) hormoni (androgeni, estrogeni) si antihormoni (anti-androgeni, antiestrogeni) etc. Sin.: anticanceros, antineoplazic.

ANTIMONIUM, s. n. / antimoine, s. m. / antimony. [Lot. *antimonium*, din or. *aithmid*, de ia gr. *slimmi* = *o?*(Id de. *antimoniu*, foiosit pentru vopsma sprdncene[or.] Elementul 51, Sb (stibi); formeaza numeroase combinatii otravitoare sau, dimpotriva, de interes medical. Ingestia compusilor de a., rareori expunerea industriala, produce simptome comparabile cu intoxicatia cu arsenic.

ANTINEOPLAZIC, adj., s. n. / antin6oplasique, adj., s. m. / antineoplastic. [Qr. *anti* = *contra*; *neos* = *mm plasis* = *mod-eiwe*., de ia *plassein* = *a forma, a mode[a]*.] V. antimittotic (2).

ANTIONCOGENA, s. f. / anti-oncogene, s. m. / antionco-gene, tumor supresor gene. [r. *anti* = *contra*; *onkos* = *masd, tumor*, *genos* = *Man, urmaf, gene-ra^{ie}, sau gennan* = *a produce*.] Gena supresoare a cancerului, exprimandu-se in maniera dominanta. Mutatiile sale sunt recesive, de unde denumirea Inselatoare, utilizata uneori, de gena recesiva a cancerului.

ANTIOXIDANT, adj., s. m. / antioxydant, -e, adj., s. m. / antioxidant. [Cfr. *anti* = *contra*; *oxys* = *acni, o^ygen*] 1) Care Tmpiedica sau Intarzie *oxidarea. 2) Substanta (sau medicament) capabila sa neutralizeze radicalii liberi ai oxigenului. V. radical liber. Organismul poseda a. sai naturali, dar capacitatea de a distruge radicalii liberi pe aceasta cale este li-mitata. De aceea, posibilitatea prevenirii leziunilor celulare si tisulare provocate de radicalii liberi este de mare interes in medicina. In acest scop, se utilizeaza medicamente cu actiune a. Cei mai cunoscuti a. sunt: *vitamina C, *vitamina E si beta-carotenul (v. caroten).

ANTIPALUDIC, adj., s. n. / antipaludique, adj., s. m. / antipaludian. [Cfr. *anti* = *contra*; [at. *palus*, -*ua*'s = *mtaftina*] (Substanta) care este utilizata in profilaxia sau in tratamentul curativ al paludismului. Se disting doua mari grupe de a.: *schizonticide si *gametodde. Unele a. exercita un efect *anti-inflamator, cu actiune lenta, fiind utilizate in tratamentul unor boli reumatismale sau al unor *conectivite. Sin.: antimalaric.

ANTIPARKINSONIAN, adj., s. n. / antiparkinsonien, -enne, adj., s. m. / antiparkinsonian. [Cfr. *anti* = *contra*; *James Apotheker Parkinson*, medic engiz, 1755-1824.] 1) Care diminueaza rigiditatea si tremuraturile din *boala Parkinson. 2) Medicament dotat cu aceste proprietati, indeosebi anticolinergicele (ca medicamente simptomatice) si substituentii de dopamina (L-dopa asodata cu un inhibitor al dopa-decarboxilazei, aman-tadina si bromocriptina).

ANTIPERISTALTISM, s. n. / antiperistaltisme, s. m. / antiperistaltis. [Cfr. *anti* = *contra*; *peristaltikos* = *care are pro-*

ANTIPIRETIC**ANTITRIPSINA**

yne.ta.tea de. a se contracta, d.e. [a peristelleia = a comprimă (peri = in jumi, stalsis = comprimare, contractie); -ism.] Inversarea sensului de producere a peristaltismului, contracțiile producându-se spre tractul digestiv superior. A. duodenal este însoțit de vomă, dar la nivelul colonului ascendent reprezintă un fenomen normal.

ANTIPIRETIC, adj., s. n. / antipyrelique, adj., s. m. / antipyretic.

[Gr. *anti* = *contra*, *pyrctikos* = *fibril*, de [a *pyres-sein* = a avea febră] 1) Care previne sau combate febra. Sin.: antitermic, febrifug. 2) Medicament care are aceste efecte.

ANTIPIRIMIDINIC, adj., s. n. / antipirimidique, adj., s. m. / antipirimidine antagonists. Agent chimic antineoplazic din grupul antimetabolitelor, care acționează prin inhibarea sintezei bazelor pirimidinice. A. de baza este fluorouracilul.**ANTIPLACHETAR, adj., s. n. / antiplaquetteaire, adj., s. m. / antiplachet.** [Gr. *anti* = *contra*; fr. *plaquette*, din olandezd *plaken* = a carpi, a pe-tici.] 1) Despre o substanță sau un factor care se opune acțiunii plachetelor. 2) Medicament dotat cu această proprietate. Ex.: aspirina, dipiridamol, ticlopidina. V. si antiagregant, receptor plachetar.**ANTIPLASMINA, s. f. / antiplasmine, s. f. / antiplasmin.** [Gr. *anti* = *contra*, *plasma* = *odect mod.ela.fi -ind.*] Enzima sanguină care, în cursul coagulării normale, se opune dizolvării cheagului. *Fibrina se poate opune acestei acțiuni. O serie de a. feu/are (ca inhibitorul lui Kunitz, izolat din pancreas, și al lui Frey, izolat din parotide) sunt utilizate în terapeutică. V. antifibrinolitik.**ANTIPIORT, s. n. / antiport, s. m. / antiport.** [Gr. *anti* = *contra*; [at. *portare* = a purta, a transporta.] Proteina membrana-nară care transportă transmembranar doi ioni diferiți sau două molecule mid în direcții opuse, fie simultan, fie secvențial.**ANTIPIROTEAZA, s. f. / anti-protease, s. f. / anti-protease.** [Gr. *anti* = *contra*; *protos* = *primul*; *-aza*.] Peptid sau pro-teina care blochează, mai mult sau mai puțin specific, reacția de hidroliză a legăturilor peptidice catalizată de proteaze. A. dirijate împotriva virusului HIV sunt utilizate ca medicamente (ex.: indinavir, ritonavir).**ANTIPIRURIGINOS, adj., s. n. / antiprurigineux, -euse, adj., s. m. / antipruritic.** [Gr. *anti* = *contra*; (at. *priirigo*, *-inis* == *mdn.Cdrime*.] 1) Care suprimă pruritul. 2) Medicament cu acest efect, utilizat local, sub formă de pomadă, sau pe cale generală. Ex.: medicament antihistaminic.**ANTIPISIHIATRIE, s. f. / antipsychiatrie, s. f. / antipsychia-try.** [Gr. *anti* = *contra*; [at. *psykhe* = suflet; *iatreia* = vzw-decare.] Doctrina conform căreia bolile mentale reprezintă consecința agresiunilor sociale. Conform a., societatea este bol-nava, iar mijloacele terapeutice psihiatrice sunt violente pentru pacienți.**ANTIPISIHOTIC, adj., s. n. / antipsychotique, adj., s. m. / antipsychotic.** [Gr. *anti* = *contra*; *psykhe* = suflet.] 1) Care se opune tulburărilor mentale. 2) Medicament care posedă această proprietate. V. neuroleptic.**ANTIPIRURINIC, adj., s. n. / antipurique, adj., s. m. / purine antagonist.** Agent chimic antineoplazic din grupul antimetabolitelor, care acționează prin inhibarea sintezei bazelor purinice. A. de baza este mercaptopurina, care este utilizată și ca imunodepresor.**ANTIRABIC, adj. / antirabique, adj. / antirabic.** [Gr. *anti* = *contra*; [at. *rabies* = turbare] Care se opune rabiei (turbarii). Ex.: *vaccin a.**ANTIRETROVIRAL, adj., s. n. / antiretroviral, -ale, -aux, adj., s. m. / antiretroviral.** [Cjr. *anti* = *contra*; [at. *retro* = înapoi; *virus* = venin, otrăv.] 1) Care se opune retrovirusurilor. 2) Substanță dotată cu această proprietate, prescrisă în infecția

cu HIV. A. sunt inhibitoare ale *transcriptazei inverse sau *antiproteaze.

ANTISEPSIE, s. f. / antisepsie, s. f. / antiseptis. [Gr. *anti* = *contra*; *sepsis* = *putrefacție, infecție*.] 1) Denumire generală pentru metodele de combatere a infecțiilor septică prin distrugerea sistematică a bacteriilor patogene în locurile unde acestea se afla. 2) Orice procedeu de reducere semnificativă a florei microbiene de la nivelul pielii sau al membranelor mucoase. V. și aseptie, sterilizare.**ANTISEPTIC, adj., s. n. / antiseptique, adj., s. m. / antiseptic.**

[Cjr. *anti* = *contra*; *scptikos* = *putrezit, infectat*] 1) Re-feritor la antisepsie. 2) Substanță chimică, bacteriostatică sau bactericidă, aplicabilă pe țesuturile vii. Prin extensie, termenul este utilizat și pentru desemnarea substanțelor care, administrate per os, sunt destinate tratării unor infecții digestive sau urinare.

ANTISER, s. n. / antiserum, s. m. / antiserum.

[Cjr. *anti* = *contra*; [at. *serum* = ze.r.] Ser sanguin de origine animală sau umană care conține anticorpi specifici unui antigen determinat, obținuți prin inocularea acestuia în antigen. A. poate fi utilizat pentru imunizare pasivă, adică introducerea de anticorpi deja produși, într-un organism, pentru apariția unei boli cu risc imediat. În acest caz, este mai adecvată denumirea de ser imunizant. De asemenea, a. poate fi utilizat în laborator pentru identificarea sau dozarea (ex.: prin radioimuno-dozare) a unui antigen necunoscut. Sin.: imunoser, ser imunizant.

ANTISPASTIC, adj. / spasmolytique, adj. / spasmolytic. f(αr. *anti* - *contra*; [at. *spasticus*, gr. *spastikos* = care trage înduntru, de [a gr. *span* = a trage.] Sin.: spasmolitic (v.).**ANTISTREPTOLIZINA 0 / antistreptolysine 0 / antistrep-**

tolysin 0. [Gr. *anti* = *contra*; *stropotos* = *rasucit*; *lysis* = *distrugere*, de. la *lyein* = a distinge; *-ina, 0* prvine din *tenne-nul eng. oxygen-labile*.] Anticorp elaborat de organism în evoluția infecțiilor cu streptococi (A, C și G) care posedă antigenul corespondent, streptolizina 0. Dozarea a. este un test indirect, util pentru diagnosticul și aprecierea evoluției infecțiilor streptococice (nivelul normal este sub 200 unități/ml ser). Abrev.: ASLO. V. și test ASLO.

ANTITERMIC, adj., s. n. / antithermique, adj., s. m. / antifebrile. [Cjr. *anti* = *contra*; *thermos* = *cold*, de. la *therme* = *cld'd'urd*.] Sin.: antipiretic (v.).**ANTITIROIDIAN, adj., s. n. / antithyroïdien, -enne, adj., s. m. / antithyroid.**

[Cfr. *anti* = *contra*; *thyreos* = *pavazd, scut*; *eidosis* = *forma*.] 1) Care se opune acțiunii hormonilor tiroi-dieni. 2) Substanță care împiedică formarea hormonilor tiroi-dieni.

ANTITOXIC, adj. / antitoxique, adj. / antitoxic. [Cjr. *anti* = *contra*; *toxikon* = *otrăv pentru vârf și safețitor*, de [a *toxon* = *sageatd*.] Care acționează împotriva unei toxine. Ex.: ser a. Acțiunea a. se măsoară în unități standardizate.**ANTITOXINA, s. f. / antitoxine, s. f. / antitoxin.** [Gr. *anti* = *contra*; *toxikon* = *otrăv pentru vârf și safețitor*, ae [a *toxon* = *sageatd*; *-ina*] 1) Anticorp specific pentru o anumită toxină. 2) Antiser purificat, obținut prin imunizarea unor animale (de obicei, cai) cu anumite toxine sau veninuri (de șarpe, de scorpion) și utilizat terapeutic ca mijloc de imunizare pasivă împotriva infecțiilor cu agenți toxigeni (ex.: botulism, tetanos, difterie) sau a inoculării accidentale a veninurilor respective. A. sunt distruse la temperaturi relativ mid, de 60-70°C.**ANTITRAGUS, s. n. / antitragus, s. m. / antitragus.** NA: anti-

tragus. [Gr. *anti* = *contra*; [at. *tragus*, gr. *tragos* = *copra*.] Proeminența a lobului urecni, opusă și posterioară tragusului.

a,-ANTITRIPSINA. Var. pentru alfa,-antitripsina (v.).

ANTITROMBINA

ANTITROMBINA, s. f. / antithrombine, s. f. / anti-thrombin.

[Gjr. *anti* = *contra*; *thrombos* = *ctieag*; *-ind*.] Substanta din sangele circulant care intervine dupa formarea *trombusului, neutralizand lent trombina ramasa 'in exces. Se formeaza In deosebi In ficat, dar si In alte organe. Se disting: a) a. /, care este fibrina capabila sa fixeze prin adsorbție cantitati mari de trombina; b) a. //, care este cofactor al *heparinei; c) a. ///, care inactiveaza progresiv trombina prin aderarea tranzitorie la fibrina sau actioneaza ca un cofactor al hepariniei, neutralizand factorul X Stuart (v. factori de coagulare): d) a. IV, produs de reactie fibhnolitica, dezvoltat dupa formarea fibrinei.

ANTITROMBOTIC, adj., s. n. / antithrombotique, adj., s. m. / antithrombotic. \Cfr. *anti* = *contra*; *thrombos* = *cReag*) 1) Care se opune procesului de "tromboza. 2) Medicament dotat cu aceasta proprietate. In deosebi: *anticoagulante orale, *a. indirecte (*heparine) si directe (*hirudina), ca si *antiplachetare.

ANTITUBERCULOS, adj., s. n. / antituberculeux, -euse, adj., s. m. / antituberculotic. \Gjr. *anti* = *contra*; *Cat. tuberculiim* = *umfldturd mica*.] 1) Care se opune dezvoltarii tuberculozei. Ex.: vacdnare a. V. vacdn BCG. 2) Medicament care actioneaza Tmpotriva bacilului Koch. Grupul de a. cuprinde medicamente care difera prin compozitia chimica si modul de actiune. A. prindpale sunt: izoniazida, rifampicina, etambutolul, pirazinamida, etionamida si streptomcina (primul a. izolat si sintetizat).

ANTIULCEROS, adj., s. n. / antiulcereux, -euse, adj., s. in. / antiulcerative. \Cjr. *anti* = *contra*; [at. *ulcus*, *-eris* = *rand*.] 1) Care se opune ulcerului, In general cu referire la ulcerul gastroduodenal. 2) Medicament dotat cu aceasta proprietate, cele mai recente a. fiind antihistaminicele Ha si inhibitorii pompei gastrice de protoni (omeprazol).

ANTIVENIN, s. n. / antivenin, s. in. / antivenin, antivenom. [Cft. *anti* = *contra*; [at. *venenum* = *otravd*.] Ser care contine antitoxine specifice pentru veninul unor animate (In deosebi serpi veninosi, vipere) sau insecte. El provine, de obicei, de la cai hiperimunizati Tmpotriva acestor veninuri.

ANTIVENINOS, adj. / antivenineux, -euse, adj. / antivenomous. [(fr. *anti* = *contra*; [at. *venenum* = *otrava*] Care se opune actiunii veninului. V. antivenin.

ANTIVIRAL, adj., s. n. / antiviral, -ale, -aux, adj., s. m. / antiviral, [Gjr. *anti* = *contra*; *Cat. virus* = *otravd, infec.tie*.] 1) Care se opune multiplicarii virusurilor. 2) Substanta, medicament dotate cu aceasta proprietate. Ex.: amantadina, aciclovir, azidotimidina, *interferon, dideoxicidina, gandclovir s. a.

ANTIVITAMINA, s. f. / antivitamin, s. f. / antivitamin. [Cjr. *anti* = *contra*; [at. *vita* = *via*[^], or. *ammoniakon* = *sore. de amoniu, gasita in apropierea templului [ul Jupiter Amman din Li6ia; -mo.] Substanta care inhiba actiunea unei "vitamine, actionand prin competitie, ca urmare a structurii sale foarte asemanatoare vitaminei respective. Ex.: a. K sunt anticoagu-lante orale care inhiba o gama-carboxilaza microzomala hepatica, determinand sinteza de factori II, VII, IX, X ai coagularii incapabili sa fixeze calciu.*

ANTIVITAMINE K / antivitamines K / oral anticoagulants. Sin.: anticoagulante orale (v.).

ANTIVOMITIV, adj., s. n. / anti-emetique ou anti-emetisant, -e, adj., s. m. / antiemetic. \Cfr. *anti* = *uni*^a; (at. *vomitare* = *a vdrsd*.] 1) Care se opune varsaturilor, voinimentelor. 2) Medicament cu acest efect, In deosebi din grupele 'antihistaminicelor si *anticolinergicilor. A. sunt efidente si In alte tulbu-rari, ca *rau de transport si *ve;tij. Sin.: antiemetic.

ANTIXENIC, adj. / antixenique, adj. / antixenic, [Cjr. *anti* = *contra*; *xenos* = *strain*.] Care se opune substantelor straine organismului.

ANTRACOID, adj. / anthracoid, adj. / anthracoid. [Qr. *anthrax*, *-akos* = *citrBuM*; *eidosis* = *forma*.] 1) Care are cu-

ANTROPOFILIE

loarea carbonului. Ex.: tumora a. sau melanica. 2) Care se aseamana cu 'antraxul. Ex.: furuncul a.

ANTRACOSILICOZA, s. f. / anthracosilicose, s. f. / anthracosilieosis. Yqr. *anthrax*, *-akos* = *carbune*; [at. *silex*, *-ids* = *piatra tare*, *granit*; *-ozd*.] V. antracoza.

ANTRACOZA, s. f. / anthracose, s. f. / anthracosis. [Gjr. *anthrax*, **akos* = *carbuM*; *-oza*.] Pneumoconioza minerala cauzata de inhalarea cronica a pulberilor de carbune. Este o boala profesionala In cazul persoanelor care lucreaza In me-diul poluat cu astfel de pulberi (ex.: mineri). Existenta a. pure este controversata. Mai frecvent, se pare ca este vorba de antracosilicoza, siliciul intrand Intr-o proportie variabila In compozitia pulberilor de carbune.

ANTRAX, s. n. / anthrax, charbon, s. m. / anthrax. [Qr. *anthrax*, *-akos* = *carSune*.] Boala infectioasa acuta a anima-lelor de ferma, produsa de *Bacillus anthracis*, care poate fi transmisa la om prin contact cu parul, pielea sau dejectiile animalelor bolnave. La om, a. se manifesta In deosebi prin le-ziuni cutanate (pustula maligna, edem malign) sau, mai rar, prin leziuni viscerale (carbune pulmonar sau digestiv). Netratat, a. poate fi fatal, dar administrarea unor doze mari de peni-dlina sau tetraddina este eficace. Sin. pop.: carbune, dalac.

ANTRECTOMIE, s. f. / antrectomie, s. f. / antrectomy. [Lot. *antrum*, gr. *antron* = *peftera*, *cca'itate*; gr. *ektome* = *e.?*(cizie.) 1) Ablatia chirurgicala a peretilor unui *antru anatomic, de ex. a. mastoidiana. 2) Rezectia antrului piloric, de obicei combi-nata cu *vagotomie bilaterala In tratamentul chirurgical al ulcerului peptic.

ANTRENAMENT, s. n. / entrainement, s. m. / training. [Fr. *entrainement*, ain [at. *trahere* = *a trage. cu for-a, a tori*.] 1) Proces de Intarire a organismului si ameliorare a capaci-tatii de munca, consecutiv modificarilor functionale si structurale care au loc In organism sub influenta exerdtiului si a efortu-lui crescut progresiv. 2) Exerdtiu sistematic In vederea dezvoltarii fizice sau In vederea realizarii unor performante spe-dale. 3) Adaptare prin repetare si practica, In vederea atin-gerii unui anumit scop. Forme: a) a. *articular*, reeducare func-tionala a unei articulatii; b) a. *autogen* (v.); c) a. *meccanic*, efectuat prin intermediul unor dispozitive mecanice; d) a. *muscular* are ca obiectiv hipertrofia musculara; e) a. *sportiv*, pro-ces complex, sub Indrumare pedagogica si supraveghere me-dicala, pentru atingerea unor performante.

ANTRENAMENT AUTOGEN / entrainement autogene / auto-genous training. Metoda psihoterapeutica recomandata In diferite forme de nevroza; consta din exerdtii de autosugestie in stare de relaxare psihomotorie. In romaneste, se foloseste si expresia *training autogen*, nerecomandata.

ANTRITA, s. f. / antrite, s. f. / antritis. [Lot. *antrum*, gr. *antron* = *peftera*, *cavitate*; *-ita*.] 1) Inflamatie mucoasei *antru-lui mastoidian la sugar. V. si antrasmastoidita. 2) Inflamatie antrului piloric.

ANTRODUODENOSTOMIE, s. f. / antroduodenostomie, s. f. / gastroduodenostomy. [Lot. *antrum*, gr. *antron* = *peftera*, *cavitate*; [at. *duodeal* = *in nvmar de 12, afiTiVvi de la duo-deni digitorum* = *de 12 de.ge.tt (ivnginea ac&stui segment intestinal)*; gr. *stoma*, *-atos* = *gurd*] Sin.: gastroduodenos-tomie (v.).

ANTROMASTOIDITA, s. f. / antromastoidite, s. f. / antromastoiditis. [Lat. *antrum*, gr. *antron* = *peftera*, *Cdvitate*; *mastos* = *mametd*; *eidosis* = *forma*; *-ita*.] Inflamatie a *antru-lui si a *mastoidei. Reprezinta aproape totdeauna o compli-catie a unei "otite medii.

ANTROPOFILIE, s. f. / anthropophilie, s. f. / anthropophilia. [Qr. *anthropos* = *om*; *philia* = *atractie, de la philein* = *a iu6i*.] Tendinta anumitor insecte (tantari) de a Intepa omul.

ANTROPOGENEZA

ANTROPOGENEZA, s. f. / **anthropogenese**, s. f. / **anthropogenesis**. [Cjr. *anthropos* = om; *genesis* = p^wducere, de la *gennan* = a produce] Procesul aparitiei si dezvoltarii omului. Inial, s-a presupus ca factorul primar al a. a fost dezvoltarea creierului, mersul biped contribuind la atenuarea caracterelor animale. Argumentele paleontologice si etologice au condus actualmente la considerarea, ca factor prim, a mersului biped, care a permis trecerea de la viata semiarboricola la viata terestra. Dupa unii specialisti!, In a. se deosebesc o faza subumana si o alta umana, cu o subfaza euhominina.

ANTROPOLOGIE, s. T. / **anthropologie**, s. f. / **anthropology**. [Cjr. *imthropos* = om; *logos* = stiinta..] Stiinta care are ca obiect studiul originii, evolutiei si variabilitatii biologice a omului, In relatie cu conditiile naturale si social-culturale. Se disting: 1) a. *biologies.*, *somatica* sau *fizica* - are ca obiect studiul variatiilor, in timp si spatiu, a caracteristidlor morfologice ale omului, Indeosebi prin masuratorii ale oaselor. 2) A. *cultu-rala* sau *elnoologia* - are ca obiect cercetarea faptelor de cul-tura prin interpretarea carora pot fi Intelese structurile sociale si, priii pnsrr-a acestora, fiinta umana.

ANTROPOMETRIE, s. f. / **anthropometrie**, s. f. / **anthropometry**. [tjr. *anthropos* = om, *metron* = matura.] Denumirea ansamblului de tehnici utilizate pentru masurarea diferitelor componente ale corpului uman.

ANTROPOMORFISM, s. n. / **anthropomorphisme**, s. m. / **anthropomorphism**. [Qr. *anthropos* = am; *morphe* = forma; *-ism*] Conceptie care atribuie unor fiinte, lucruri sau procese, forme si Insusiri omenesti. Ex.: tendinta de a studia comportamentului ce'orlate vietuitoare dupa modelul omului. Reversul a. este zoomorfismul, exprimat uneori In cercetarile de *etologie.

ANTROPOZOONOZA, s. f. / **anthropozoonose**, s. f. / **anthropozoonosis**. [Gfr. *anthropos* = om; *zoon* = animai; *nosos* - floaid; -oza] Boala comuna omului si animalelor vertebrate. Ex.: *arboviroza.

ANTROTOMIE, s. f. / **antrotomie**, s. f. / **antrotomy**. [Lot. *antrum*, gr. *antron* = pefterd, *cavitate*; gr. *tome* = taiere, *fec-piune.*, de la *temneia* = a taia.] Trepanatia apofizei mas-toide (sau "mastoida), care asigura accesul In antrul mastoi-dian.

ANTRU, s. n. / **antre**, s. m. / **antrum**. NA: **antrum**, pi. **antra**. [Lot. *antrum*, gr. *antron* = pefterd, *Militate*.] Cavitate natu-rala, osoasa sau viscerala. Importante: 1) A. *mastoidian* sau *pietros* (NA: *antrum mastoideum*), cavitate voluminoasa, cu aer, existenta In portiunea mastoidiana a temporalului. Comu-nica cu celulele mastoidiene si cu cavitatea timpanica. 2) A. *piloric* sau *pilo-* (NA: *antrum pyloricum*), portiunea joasa, aproape orizontala a stomacului, care comunicS cu duodenul prin pilor. Sin.: mica tuberozitate gastrica.

ANULOPLASTIE, s. f. / **annuloplastie**, s. f. / **annuloplasty**. [Lot. *aniillus* ^~ inel; *plastos* = modelat, de [a *plassein* = a modela, a forma.] Corectarea chirurgicala a unui orificiu' anu-lar anormal.

ANURIE, s. f. / **anurie**, s. f. / **anuria** [Cjr. *on* - priv., *ouron* = *urina*.] Diminuarea pana la disparitia completa (Intre 0 si 100 ml/24 ore) a excretiei urinare din diferite cauze: 1) A. *angionecrotica*, In necroze cortical-renale. 2) A. *obstructiva*, prin prezenta unui bloca; al cailor urinare, frecvent un calcul. 3) A. *postrenal*, prin obstructia ureterelor. 4) A. *prerenala*, prin filtrare glomerulara mult redusa ca urmare a scaderii fluxu-lui sanguin renal sau a presiunii arteriale. 5) A. *renal*, de cauza strict renal etc. V. si oligurie. **ANUS**, s. n. / **anus**, s. m. / **anus**. NA.: **anus**. [Lot. *anus* = fezut.] Orificiul distal sau terminal al tubului digestiv, care se deschide In mod normal In regiunea posterioara a perineului. Patologic, a. poate fi *ectopic*, *imperforat* (cu persistenta, com

ARARAT

pleta sau incompleta a membranei anale), *vezical*, cu deschiderea la nivelul vezicii urinare, dar imperforat, *vulvovaginal* sau *vestibular*, cu deschiderea la nivel vulvar (dar imperforat). V. si anus artificial, anus contra naturii.

ANUS ARTIFICIAL / **anus artificial** / **artificial anus**. Orificiu anormal la nivelul intestinului, format printr-o metoda chirurgicala si deschis la peretele abdominal, In situatia In care lu-menul intestinului gros nu permite pasajul materiilor fecale (de obicei, In caz de neoplasm localizat la acest nivel). A. a. permite derivarea totala (si, de regula, definitiva) a materiilor fecale.

ANUS CONTRA NATURII / **anus contre nature** / **preternatural anus**. Deschiderea intestinului la peretele abdominal, cu sediu variabil. Poate aparea ca urmare a unui proces patolo-gic, In mod accidental, posttraumatic sau poate fi creat chirur-gical (In acest din urma caz este vorba, de fapt, de un *a. artificial). Permite trecerea celei mai mari parti sau a totalitatii materiilor fecale, neosebindu-se astfel de 'fistula stercorala.

ANUSCOP, s. ri. i **anuscope**, s. m. / **proctoscope**. [Lot. *anus* = fezut; gr. *skopos* = obseiator, de la *skopein* = a wdea, a e^wnina.] *Specul de forma unui tub utilizat pentru exami-narea 'anusului, canalului anal si a partii inferioare a *rectu-lui. Sin.: proctoscop.

ANXIETATE, s. f. / **anxiete**, s. f. / **anxiety**. [Lat. *anxietas*, *-atis* = neliniste, de. Ca *anxius* = ne.iinifitii cMnuit.} Sentiment de pericol iminent si nedeterminat, Insoit de o stare de rau, de agitatie. In formele severe, apar reactii neurovegetative caracteristice *angoasei. Nelinistea, a. si angoasa sunt trei grade ale aceleasi stari. A. *paroxistica pura* este un tip de angoasa In relatie cu scaderea pasagera a irigatiei sanguine bulbare, care survine de obicei noaptea (se asociaza cu teama, transpi-ratii red, tegumente palide, uneori criza de angina pectorala sau de astm). A. *vestibulara* reprezinta o forma de a. care apare In caz de leziuni vestibulare.

ANXIOGEN, adj. / **anxiogene**, adj. / **anxiogenic**. [Lot. *anxius* = nelinifitit, *cfiinuit*; gr. *gennun* = a produce.] Care provoaca *anxietate sau 'angoasa. Se spune despre o stimu-lare sau despre o situatie existentiala.

ANXIOLITIC, adj., s. n. / **anxiolytique**, adj., s. m. / **anxiolytic**. [Lat. *anxius* = nelinifitit, *cinnuit* gr. *lylikos* = care. *distruge*, *d-*. la *lyein* - a distmge..] 1) Care atenuaza sau reduce *anxie-tatea. 2) Clasa de medicamente destinata sa reduca anxie-tatea. A. pot fi sedative In **doza** mica sau pot avea, In doza mare, proprietati hipnotice.

AORTA, s. f. / **artere aorte** / **aorta**. {Cfr. *aorte*, de la *aeirein* ^ a *ridica m a&r fi aer*, *-os* = *aer*.] V. tab. anat. - artere.

AORTA ASCENDENTA / **aorte ascendante** / **ascending part of aorta**. V. tab. anat. - artere.

AORTA DESCENDENTA (v. **aorta toracica**, **aorta abdominala**) / **aorte descendante** / **descending aorta**. V. tab. anat -artere.

AORTA TORACICA / **aorte thoracique** / **thoracic aorta**. V. tab. - anat. artere.

AORTOGRAFIE, s. f. / **aortographie**, s. f. / **aortography**. [Qr. *aorte*, de. (a *aeirein* = a *ridica in aer fi aer*, *-on* = *aer*, *graphein* = a *forie*.] Examen radiologic al aortei consecutiv injectarii unei substante de contrast hidrosolubile.

APARAT, s. n. / **appareil**, s. m. / **apparatus** (1), **device** (2). [lat. *apparatus* = *instmmente*, *mafini*.] 1) Ansamblu de organe care concura la realizarea unei anumite functii. Ex.: a. respirator, a. digestiv, *a. locomotor etc. Termenul poate fi sin. cu sistem (ex.: sistem digestiv), cu exceptia structurilor care nu se afla In continuitate (ex.: sistem reticulohistiocitar) 2) De-numire generica pentru un ansamblu de piese care sustin, mentin sau Inlocuiesc o parte din corp, Indeosebi din cadrul

APARAT GOLGI

*aparaturii locomotor. Exista o mare diversitate de a., denu-mite in raport cu scopul sau regiunea anatomica unde sunt amplasate. Ex.: a. corector progresiv, a. ischiopubian (*orteza cu sustinere ischiatica), a. jambier (orteza jambiera), a. pen-tru mers (orice orteza a membrului inferior adaptata la mers),

*a. ortopedic, pelvipedios, a. de suspensie, a. toracopedios (asocierea unui suport al trunchiului cu orteze ale membrului inferior).

APARAT GOLGI / appareil de Golgi / Golgi apparatus.

[*Camillo Golgi, fostolog Italian, prof& sor [a 1'avia, 1843-1926; premiuC y^pfiei pentru fizwCogie./me.duina in 1906.*] Sistem de membrane citoplasmice prezent in mod constant in celulele nucleate, constituit din vezicule si sacule. A. G. participa la sinteza *poliozidelor si concentreaza substantele elaborate de *reticulul endoplasmic, transformandu-le in produse de se-cretie. La acest nivel, glucidele si lipidele sunt legate de pro-teine. Datorita rolului a. G., in prezent se stabilesc o serie de markeri specifici utili atat m fiziologia moleculara, cat si m patologie.

APARAT JUXTAGLOMERULAR / appareil juxta-glomulaire / juxtaglomerular apparatus.

Formatiune situata la polul vascular al *glomerulului renal alcatuita din: 1) Arteriole aferente si eferente. 2) O masa de celule juxtaglomerulare alcatuita din doua tipuri celulare, celule granulare (localizate in peretele arteriolelor aferente si care secreta *renina) si celule agranulare, situate in triunghiul format de arteriolele aferente si eferente, pe de o parte, si *macula densa*, pe de alta parte. 3) *Macula densa*, regime celulara specializata a peretelui tu-bului distal.

APARAT LOCOMOTOR / appareil locomoteur / locomotor apparatus.

Ansamblul scheletului impreuna cu articulatiile (inclusiv ligamentele), muschii si tendoanele care mobilizeaza piesele o&oase unele in raport cu altele.

APARAT ORTOPEDIC / appareil orthopedique / orthosis.

Termen generic pentru orice "orteza sau, uneori, aparat gipsat.

APAREUNIE, s. f. / apareunie, s. m. / apareunia. {*Qr. o -priv.; pureune = tmpe.re.cfiere.*} Incapacitatea sau imposibilitatea de executare a coitului.

APATIC, adj. / apathique, adj. / apathetic. \Qr. a -priv.;

pathos = afectiune.} Caracterizat prin 'apatie. **APATIE, s. f. / apathie, s. f. / apathy.** \Qr. *apatheia, dt la. a -priv.; pathos = afectiune.*] Diminuarea sau absenta intere-sului fata de propria persoana sau fata de cei din jur; absenta dorintelor si a reactiilor la stimuli psihici, inertie psihica. Poate fi constitutionala sau dobandita (ex.: hipotiroidie, hipertensiune intracraniana, dementa etc.).

APATITA, s. f. / apatite, s. f. / apatite. [CJT. *apatao = eu Infd)*

Fosfat de calciu cu formula generala $\text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2$. X poate fi - simultan - clorul, fluorul si radicalul hidroxil (OH), de unde etimologia termenului. Cand unul din aceste compo-nente este majoritar rezulta, respectiv, clorapatita, fluorapatita si *hidroxiapatita.

APA, s. f. / eau, s. f. / water. [Lot. *aqua = apa.*] Principalul constituent al organismelor vii, cu formula chimica H_2O si M., 18,016, a. este un lichid cu proprietati fizice particulare si complexe si cu roluri multiple, fiind denumita „matricea vietii”, datorita calitatii sale de mediu general in care se desfasoara schimburile metabolice vitale, ca si datorita dependents! si conditionarii oricarei forme actuale de viata de prezenta a. Rolurile principale ale a. in organism: solvent universal in mediile interstitial si intracelular, mediu de dispersie, este necesara in reactiile de hidroliza, are rol de „tamponare” a variatiilor de temperatura din organism, rol de protectie mecanica (indeosebi in cazul SNC). **Proportia de a. din organism** variaza in

APENDICECTOMIE

functie de varsta (la nou-nascut 67-74 %, iar la adult 58-67%) si in functie de sex, la femei fiind mai reduca din cauza masei mai mari de tesut adipos. ?n tesuturi, cantitatea de a. este proportionala cu intensitatea proceselor metabolice. A. i s-au mai atribuit si alte roluri, mai mult sau mai putin „misterioase” atata timp cat nu pot fi explicate stiintific. Caracterul de *dipol al moleculei de a. si abilitatea sa de a forma "legaturi de hidrogen, precum si alte proprietati fizice particulare ale aces-teia ar putea permite in viitor o intelegere mai precisa a relatiei apa-organism vii.

APA GREA / eau lourde / heavy water. A. cu formula chimica D_2O , in care *deuteriul inlocuieste hidrogenul simplu. A. g. are efecte de blocare a unor procese fiziologice si metabolice, desi parametrii sai fizici nu se deosebesc semnificativ de cei ai apei obisnuite.

APA LEGATA / eau liee / bound water. Fractiune a a. continuta in organism care este asociata cu diverse molecule sau substante hidrosolubile. V. apa libera.

APA LIBERA / eau libre / free water. Fractiune a a. continuta in organism care nu este legata cu diverse molecule sau substante hidrosolubile. Circuitul sau in organism depinde de hor-monul anti-diuretic si de rinichi. V. apa legata.

APA OXIGENATA / eau oxygenee / hydrogen peroxide. H_2O_2 , 'antiseptic oxidant utilizat, in solutii putin concentrate, in toaleta plagilor.

APARARE MUSCULARA / defence musculaire / muscular defense, muscle guarding. Contractie provocata si dureroasa a muschilor peretelui abdominal. Dispare la palpare progresiva si reflecta o inflamatie peritoneala localizata. V. contractura abdominala.

APE MINERALE / eaux minerales / mineral waters. A. natu-rale saline, cu compozitie complexa si cu proprietati terapeu-tice variate, in functie de compozitie. A. m. contin in solutie una sau mai multe saruri minerale, cele mai importante cores-punzand anionilor CO_3^{2-} , SO_4^{2-} , PO_4^{3-} si cationilor Na^+ , K^+ , Li^+ , Mg^{2+} , Ca^{2+} , Fe^{2+} . In functie de compozitia lor, sunt utilizate ca a. *potabile* {*de masa*} sau in scop terapeutic (ca a. *medi-camentoase* sau pentru bai reci ori calde). Unele a. m. sunt usor radioactive. Actiunea terapeutică a a. m. decurge din pro-prietatile fizice si din natura mineralizarii acestora. In general, eficacitatea unei a. m. este maxima in cazul utilizarii direct de la sursa.

APEDUCT (aqueduct), S. n. / aqueduct, s. m. / aqueduct. NA: aqueductus, pi. aqueductus. [Lot. *aqua = apa, duc-tus = ducere., de. la ductire = a conduce.*] In anatomie, nume dat canalelor fine existente intr-un os. a. lui *Sylvius* (NA:

aqueductus cerebri) reprezinta o portiune din canalul endi-mar situata la nivelul istmului encefalului care face sa comu-nice extremitatea superioara a ventriculului al IV-lea cu fata posterioara a ventriculului al III-lea.

APENDICE, s. n. / appendice, s. m. / appendix, appendage. NA: appendix, pi. appendices. [Lot. *appendix, -ids = adaos, supGment.*] 1) Termen anatomic general care desemneaza o parte accesorie, suplimentara sau dependenta atasata unei structuri anatomice. 2) In acceptiune curenta, a. *vermicular* (*ileocecal* sau *vermiform* NA: *appendix vermiform is*), diverticul cecal vermiform, mai mult sau mai putin flectat, avand lungi-mea de 7-8 cm si diametrul de 4-8 cm. A. v. prezinta o po-zitie foarte variabila in raport cu cecul: posterior (retrocecal), anterior (prececal) si dedesubtui cecului (subcecal). De aid, dificultatile care apar uneori in abordarea chirurgicala. In mod normal, a. v. este mobil si liber, fara aderente. Submucoasa a. contine numerosi foliculi limfatici a caror inflamatie deter-mina *apendicita. **APENDICECTOMIE, s. f. / appendicectomy, s. f. / appendectomy.** [Lot. *appendix, -ids = adaos,*

APENDICITA

supCitiMttt; gr. ektome = eAcizie..] Ablatie chirurgicala a *apendicelui vermicular.

APENDICITA, s. f. / appendicite, s. f. / appendicitis. [Cat. **appendix, -ids** = *adaos, supdment; -ita.*] Inflamatie acuta sau cronica a apendicelui vermicular. Multiple forme: 1) *A. abcedanta*, proces supurativ al apendicelui. 2) *A. acuta*, forma evolutiva brusca, cu fenomene generate si digestive. 3) *A. atrofica*, inflamatie cronica apendiculara in care elementele constituyente ale organului sunt inlocuite cu tesut de scleroza. 4) *A. congestiva*, proces iritativ apendicular. 5) *A. cronica*, proces inflamator si distrofic al apendicelui. 6) *A. flegmonoasa*, inflamatie acuta supurativa difuza a apendicelui. 7) *A. foliculara*, inflamatie localizata in foliculii limfatici ai apendicelui. 8) *A. gangrenoasa*, prin tromboza vaselor apendicelui si a mezoului. 9) *A. hiperplazica*, inflamatie cronica apendiculara caracterizata prin hiperplazia celulelor adipoase. 10) *A. larvata*, inflamatie latentă. 11) *A. lombara*, apendice in pozitie anormala, retroce-cala inalta, cu simptomatologie lombara dreapta inalta. 12) *A. pelviana*, cu apendice in pozitie pelvina si simptomatologie genitala sau urinara. 13) *A. perforata*, complicatie a unei apendicite acute. 14) *A. purulenta*, supurata. 15) *A. recurenta* survine la un interval de timp dupa un alt proces inflamator apendicular. 16) *A. toxica*, cu apendice aparent normal, deoarece teziunile sunt endoapendiculare, dar manifestate prin leziuni hepatoenale, cu fenomene toxice grave.

APENDICOCEL, s. n. / appendicocele, s. f. / appendicocele. [Lot. **appendix, -ids** = *adaos, supCiment; gr. keje = fie-mie, tumora.*] Hernia *apendicelui vermicular.

APETIT, s. n. / appetit, s. m. / appetite. [Lot. **appetitiis** = *pofta, dsrinf.d.*] Termen care, daca este utilizat cu referire la alimentatie, desemneaza o dorinta de a manca selectiv anumite alimente, spre deosebire de *foame, care prezinta un caracter imperios.

APEX, s. n. / apex, s. n. / apex. NA: apex, pi. apices. [Lot. **apex, -ids** = *vdrf, culme*] Extremitate, varf, punct culminant al unei formatiuni anatomice.

APEXOCARDIOGRAMA, s. f. / apexocardio-gramme, s. m. / apexocardiogram. [Lot. **apex, -ids** = *vdrf, cuime.*; gr. **kar-dia** = *inimo.*; **gramma** = *inscriere*] Curba obtinuta prin Inregistrarea grafica a socului apexian. Var.: apexograma.

APEXOGRAMA. Var. pentru apexocardiograma (v.).

APICAL, adj. / apical, -ale, -aux, adj. / apical. [Lot. **apex, -ids** = *varf, cuime.*] Referitor la varful unei celule, al unei structuri sau al unui organ. Suprafata a. a unei celule epiteliale se afla pe fata libera, expusa, partea opusa fiind suprafata bazala. Fata bazala este dispusa pe *lama bazala, care separa epiteliul de alte tesuturi.

APICOLIZA, s. f. / apicolyse, s. f. / apicolysis. [Lat. **apex, -ids** = *varf, gr. lysis = distruhere, dt la lyem = a distru.ge.*] 1) Operatie care produce turtirea varfului unui plaman, prin decolare pleuro-parietala. 2) Leziune resorbtiva a procesului apical al radadnii dentare, consecutiv unor infectii cronice parodontale, ca urmare a cariilor dentare complicate.

APIRETIC, adj. / apyretique, adj. / apyretic. {Qr. a - priv.; **pyretikos** = *j-e.6rif, de. la pyressem = a avea feCiro.*} Despre un proces patologic care nu este Insotit de *febra.

APIRETOGEN, adj. / apyretog6ne, adj. / apyrogenic. [Cjr. a - priv.; **pyretos** = *fe6raf gennan = a produce.*] Care nu provoaca febra. Ex.: solutie a. Termenul apirogen, utilizat unori, nu este corect. **APIREXIE, s. f. / apyrexie, s. f. / apyrexia.** [Qr. a - priv.;

pyrexia = *acces de. fe6nl, de. la pyressem = a. avea. fidro.*]

Absenta febrei la un pacient. **APLAZIE, s. f. / aplasie, s. f. /**

aplasia. [Qr. a - priv.; **plasis** = *moddarc., dt. la plasseia = a forma, a modeCci*] Absenta

APOFIZA MASTOIDA

congenitala sau dezvoltarea insuficienta, defectuoasa a unui tesut sau a unui organ. A. poate surveni inainte sau dupa nastere si prezinta forme variate. Ex.: 1) *A. dentara*, a. totala sau partiala a germenilor dentari. 2) *A. germinala*, v. sindrom Castillo-Trabucco-De La Blaze. 3) *A. medulara*, Incetarea procesului de regenerare sanguina medulara. 4) *A. pulmonara*, malformatie constand din prezenta unui bont bronsic lipsit de parenchim pulmonar. 5) *A. de vagin*, lipsa congenitala a vaginului.

APLAZIE GERMINALA / aplasie germinale / germinal aplasia. Sin.: sindrom Castillo-Trabucco-De La Blaze (v.).

APLAZIE RETINIANA / aplasie retinienne / retinal aplasia. Sin.: boala Alstrom-Leber (v.).

APNEE, s. f. / apnee, s. f., arret respiratoire / apn(o)ea. {Cjr. a - priv.; **pnia** = *respiratie., de. ia pnein = a wpwa.*} Opre temporara a respiratiei. Forme: 1) *A. de deglutitie* se produce in timpul deglutitiei, prin inhibarea centrilor respiratori. 2) *A. mecanica*, prin obstructia cailor respiratorii. 3) *A. reflexa*, prin excitarea zonelor reflexogene. 4) *A. traumatica*, de cauza neuro-reflexa sau lezionala.

APNEE DE SOMN / apn6es de sommeil / sleep apn(o)ea. V. sindromul apneei de somn.

APOCRIN, adj. / apocrine, adj. / apocrine. [Cfr. **apo** = *in afara; krinein* = *a separa de*] Mod de secretie endocrina in care polul apical al celulelor glandulare se desprinde, impreuna cu produsul de secretie. Ex.: glanda mamara. V. si mero-crin, holocrin.

APODIE, s. f. / apodie, s. f. / apodia. [Gjr. a - priv.; **pous, podos** = *vicwr.*] Absenta congenitala a picioarelor.

APOENZIMA, s. f. / apoenzyme, s. f. / apoenzyme. [Gfr. **apo** = *in afard; en - in, zyme* = *ferment, drojdie*] Partea proteica a unei enzime heteroproteice. A. determina specificitatea enzimei si viteza de reactie catalitica. Cealalta parte a enzi-meii se numeste *cofactor sau *coenzima. V. si holoenzima.

APOFERITINA, s. f. / apoferritine, s. f. / apoferritin. [Qr. **apo** = *in afara; (at. forrum = fier: -inn .)*] Proteina de la nivelul mucoasei intestinale. A. capteaza fierul din alimentele digerate (ionizat si transformat in forma feroasa in stomac) si asigura traversarea lui prin mucoasa intestinala sub forma de *feritina.

APOFIZA, s. f. / apophyse, s. f. / apophysis, processus, pi. processi (lat). NA: apophysis. Proeminenta osoasa fara centru independent de osificare. V. In continuare.

APOFIZA ARTICULARA / apophyse articulaire / articular process. NA: processus articularis. 1) Proeminenta osoasa prin care un os se articuleaza cu un alt os Invecinat. 2) Proeminenta osoasa verticala situata pe arcul posterior vertebral, la unirea dintre lama si pedicul, prezentand la suprafata sa o mica zona articulara.

APOFIZA CLINOIDA / apophyse clino'ide / clinoid process. NA: processus ctinoideus. Unui dintre cele sase procese osoase ale osului sfenoid, care Inconjoara saua turceasca.

APOFIZA CORACOIDA / apophyse coracoide / coracoid process. NA: processus coracoideus. Proiectie osoasa lunga si incurbata care porneste de la gatul scapulei si se extinde deasupra cavitatii glenoide, servind ca punct de insertie pentru muschi si ligamente.

APOFIZA CORONOIDA A CUBITUSULUI / apophyse coronoid de cubitus / coronoid process of cubitus. NA: processus coronoides ulnae. A. piramidala sub forma de consola situata in partea anterioara a extremitatii proximale a "cubitusului.

APOFIZA MASTOIDA / apophyse mastoide / mastoid process. NA: processus mastoideus. V. mastoidea.

APOFIZA ODONTOIDA / apophyse odontoide / odontoid process. NA: dens axis. Proces conico-cilindric, ascendent,

APOFIZA ODONTOIDA

situat pe fata superioara a corpului axisului, In jurul caruia pivoteaza *atlasul.

APOFIZA PTERIGOIDA / apophyse pterygoide / pterygoid process. NA: **processus pterygoideus.** A. verticala cu originea In dreptul jonctiunii dintre corpul si marea aripa a osului sfenoid, formata din doua lame unite anterior, care delimiteaza In deschiderea lor posterioara fosa pterigoidiana.

APOFIZA SPINOASA / apophyse epineuse / spinous process. NA: **processus spinosus.** A. mediana, implantata pe fata posterioara a arcului vertebral la unirea celor doua lame.

APOFIZA STILOIDA / apophyse styloide / styloid process. NA: **processus styloideus.** Prelungire osoasa sub forma de stilet.

APOFIZA TRANSVERSA / apophyse transverse / transverse process. NA: **processus transversus.** A. pereche, voluminoasa, care proemina de o parte si de alta a unei vertebre si isi are originea In zona de jonctiune a lamei cu pediculul. Forma a. t. variaza In functie de regiunile coloanei vertebrale. V. si coloana vertebrala.

APOFIZITA, s. f. / apophysite, s. f. / apophysitis. [Cfr. *apo = in afard; physis = crestere., de. [a phyeii = a create.; -ita.]* Distrofie de crestere limitata la o apofiza osoasa. Este o varieta-te de *osteochondrodizplazie.

APOFIZITA TIBIALA ANTERIOARA / apophysite tibiale anterioare / tibial anterior apophysitis, Osgood's disease, Schlat-ter's disease. Alterare dureroasa a tuberozitatii tibiale anterioare de origine traumatica sau microtraumatica, obser-vata Intre 10 si 15 ani la baieti, care dispare spontan fara se-chele. Sin.: boala Osgood-Schlatter, osteita apofizara de cres-tere, osteonecroza idiopatica a tuberculului tibial.

APOLIPOPROTEINE, s. f. pi. / apolipoproteines, s. f. pi. / apolipoproteins. [Qr. *apo = in afard; lipos = grdsime; pro-los = primu[; -inn.]* Proteine cu functii de sinteza, de secretie sau de catabolism al *lipoproteinelor. Sunt clasificate In grupe, cele mai importante fiind A si B. V. si tab. const. biochim.

APOMORFINA, s. f. / apomorphine, s. f. / apomorphine. Dehidromorfina utilizata electiv ca emetic cu actiune centrala.

APONEVRECTOMIE, s. f. / aponevrectomie, s. f. / aponevrectomy. [Gjr. *aponeurosis, de [a apo = in afara, neuron = new, ektome = ufcizu.]* Resectia chirurgicala a unei *aponevroze.

APONEVROZA, s. f. / aponevrose, s. f. / aponeurosis. NA: aponeurosis, pi. aponeuroses. [Qr. *aponeurosis, de (a apo = in afard, neuron = new - ca urmare a confuziei pe care o fac-e-au anticii intre neni fi tendon.)* Structura anatomica formata din fibre conjunctive Incrucisate, formand o membrana alba, rezistentă. Exista a. de *invelis* (fascii), limitante ale mus-chilor sau ale unor regiuni, si a. de *insertie*, analoge tendoanelor aplatizate.

APONEVROZA EPICRANIANA / aponevrose epicranienne / epicranial aponeurosis. NA: galea aponeurotica. Lama fibroasa sub forma de casca mulata pe bolta craniana. Ea este acoperita de pielea paroasa a capului, reunind partile anterioara si posterioara ale muschiului fronto-occipital.

APONEVROZITA, s. f. / aponevrosite, s. f. / aponevrositis. [Qr. *aponeurosis, d'e [a apo = in afard, neuron = MTV, -lta]* Inflamati-a unei *aponevroze. A. *plantara* - v. boala Ledderhose.

APOPLECTIC, adj. / apoplectique, adj. / apoplectic. [Qr. *apoplektikos = stupefia.t.*] 1) Care se afla In relatie cu *apoplexia sau este provocat de aceasta. Ex.: atac sau ictus a. 2) Care este predispus la apoplexie.

APOPLECTIFORM, adj. / apoplectiforme, adj. / apoplectiform. [Cjr. *apoplektikos = stup♭ (at. forma = forma..)* Care se aseamana cu *apoplexia. Ex.: atac a., pierdere subita

APOPTOZA

de constienta, asemanatoare atacului de apoplexie, dar care se vindeca In cateva ore sau zile.

APOPLEXIA LUETEI / maladie de Bosviel / Bosviel's disease. Sin.: boala Bosviel (v.).

APOPLEXIE, s. f. / apoplexie, s. f. / apoplexy. [Qr. *apoplexia = [ovivtra.]* 1) Pierdere brusca a constientei urmata de para-lizii, cu mentinerea circulatiei si a respiratiei, cauzata eel mai adesea de o hemoragie cerebrala, mai rar de o embolie sau o tromboza a unei artere cerebrale. Sin.: ictus apoplectic (sau cerebral), atac cerebral. 2) Prin analogie, orice hemoragie masi-va In interiorul unui organ: a. splenica, pulmonara, uterina etc. 3) Anatomopatologic, zona de necroza hemoragica prin eritrodiapedeza In focar, fara sa existe o obturare vasculara; a. apare ca o consecinta a unei perturbari circulatorii functionale.

APOPLEXIE DIGITALA / apoplexie digitale / Achenbach syndrome. Sin.: sindrom Achenbach (v.).

APOPLEXIE UTEROPLACENTARA / apoplexie utero-placentaire / abruptio placentae. Sindrom care survine brutal la gra-vida In ultimele luni de sarcina sau In perioada travaliului. Se caracterizeaza prin aparitia unui hematom retroplacentar, care decoleaza placenta de peretele uterin. A. se poate extinde la *anexele uterine si chiar la nivelul ficatului si rinichilor. Se caracterizeaza clinic prin durere abdominala, metroragie, hipertensiune tranzitorie ce preceda o stare de *soc, albuminurie masiva. Prognosticul este foarte grav pentru fat si grav pen-tru mama, amenintata de hemoragie prin *afibrinogenemie si de necroza a corticalei renale. Sin.: hematom retroplacentar.

APOPROTEINA, s. f. / apoproteine, s. f. / apoprotein. [Cjr. *apo = in afard; protos = primui; -ino.]* Fractiunea proteica a *lipoproteinelor, formata Indeosebi in ficat. Se disting opt tipuri de a.: A (I, II), B, C (I, II, III), D si E. Tipurile de a. A si B au concentratie scazuta In insuficienta hepatica. A. B (din LDL) este principala a. aterogena, iar a. A (din HDL) este o a. antiaterogena.

APOPTOZA, s. f. / apoptose, s. f. / apoptosis. [Cjr. *apoptein = a arunca in afara.; apoptosis, cuva-nt utilwat de Homer, in Iliada, cu sensuC: cadtrta frunzlor din copaci odata. cu sosirea toamnei.]* Moarte celulara izolata si programata, care Incheie ciclul celular normal al unei celule si creeaza conditii fiziolo-gice pentru Inlocuirea sa. Prin remnoirea celulara pe care o realizeaza, a. asigura limitarea dimensiunilor diferitelor struc-turi din organism la necesitatile fiziologice. In consecinta, este un proces normal, spre deosebire de necroza, care reprezinta moartea celulara patologica. Caracteristicile principale ale procesului de a. In comparatie cu eel de necroza sunt urmatoa-rele: a. este indusa de stimuli fiziologici (reglarea, initierea si blocarea depinzand de un set de gene, eel putin 11, proba-bil o serie de oncogene si unele gene supresoare ale cresterii tumorale), pe cand necroza se produce numai In cadrul unor procese patologice; a. implica o singura celula, iar necroza o populatie de celule; In a., balonizarea (umflarea) mitocondri-ilor sau a altor organite lipseste, fiind foarte evidenta in necroza; ca urmare, nu se produce eliberarea enzimelor lizozo-male, care este masiva In necroza (Indeosebi In *autoliza); In a. are loc fenomenul de *cariorexis, iar in necroza eel de *ca-rioliza.; In a., ADN-ul este desfacut In segmente multiple de cate 185 perechi de baze, datorita scindarii Intre *nucleozomi, iar In necroza acest proces este aleatoriu; In a., celula este frag-mentata In corpi apoptozici, care pot fi fagocitati de macrofage sau de celulele din vecinatate, pe cand In necroza celula se umfla, apoi se dezintegreaza, fagocitoza lipsind. A., spre deosebire de necroza, nu lasa debriuri celulare si nici cicatrice. In prezent sunt In studiu implicatiile a. in patologie, Indeosebi in cancerogeneza, iar cunoasterea mecanismelor a. ar putea

fi utila In strategiile de prevenire si tratament ale cancerului. S-au conturat si multe alte directii de interes In patogeneza si terapie: boli autoimune, unele infectii virale, SIDA, boli neurodegenerative, boli hematologice, infarct miocardic, accidente vasculare cerebrale, ischemie cerebrala, ataxie-telangiectazie, astm, osteoporoza, artrita reumatoida etc. Unii cercetatori fac distinctie Intre a. din cadrul proceselor fiziologice si cea produsa prin stimuli patologici. Totusi, sunt suficiente dovezi ca a. fiziologica si cea patologica sunt asemanatoare atat din punct de vedere al cailor de semnalizare, cat si al efecturilor moleculare. Daca unele aspecte morfologice pot varia de la un tip celular la altul, procesele biochimice sunt identice.

APOZITIE, s. f. / apposition, s. f. / apposition. [Lot. *appo-sitio*, - (Mil's = *apicare*, *adaugare*, de la *apponere* = a pune ianga., a adauga ft *ponere* = a pune.) Punerea In contact a doua elemente (substante, fragmente de os fracturat). A. periostala reprezinta reactia periostului fata de o agresiune locala (tumorală, infectioasa), manifestata prin activitate osteo-genica si vizibila radiologic.

APRAGMATISM, s. n. / apragmatisme, s. m. / apragmatism. [Cft. a - *priv.*; *pragmatikos* = referitor [a fapte, de la *pragma*, - *atos* = *fapt*; -ism.] Imposibilitatea de a Intreprinde actiuni eficiente In vederea atingerii unui scop, chiar daca acesta este evident si, eel putin aparent, dorit de subiect.

APRAGMATISM SEXUAL / apragmatisme sexuel / sexual apragmatism. Imposibilitatea realizarii unui act sexual, din cauza indiferentei sau imposibilitatii de a stabili o relatie cu partenerul.

APRAXIE, s. f. / apraxie, s. f. / apraxia. [Cfr. a - *priv.*; *praxis* = *actiune*, *practică*, de [a *prateia* - a ac-fwna] Tulburare dobandita a executarii miscarilor voluntare fara sa existe fenomene paretice sau ataxice, fara leziuni cerebrale, striate sau cerebeloase. In principiu, se recunosc trei tipuri de a.: 1) *A. constructivă*, imposibilitate de reproducere a formelor plane sau tridimensionale (patrat, cub) prin desene sau prin constructie In spatiu. 2) *A. ideatorie*, In care gesturile simple sunt executate, In timp ce succesiunea actelor necesare unei miscari complexe este imposibila. In clinica se solicita, de ex., aprin-derea cu chibritul a unei lumanari. 3) *A. ideonnotorie*, In care un gest simplu este irealizabil, In timp ce gesturile automa-tice (ex.: scarpinat) sau emotionale sunt posibile. Au mai fost individualizate si alte tipuri de a., printre care a. Tmbracarii si a mersului.

APROSEXIE, s. f. / aprosexie, s. f. / aprosexia. [Qr. a - *priv.*, *prosexis* = *atenție*.] Perturbare a atentiei voluntare, neobservarea noului din ambianta si, In consecinta, incapacitatea de concentrare asupra unor anumite activitati, idei, fapte. Fenomen prezent In oligofrenie, dementa, tumori frontale etc.

APROSOPIE, s. f. / aprosopie, s. f. / aprosopia. [C.r. a - *priv.* *prosopoa* = *față*.] Monstruoza caracterizata prin absenta masivului median al fetei si a mugurilor maxilari superioari. Ca urmare, Intre baza craniului si mandibula exista doar un orificiu unic.

APUD / APUD / APUD. [Cronim din engC. pentru amine precursor uptake, and decarboxylation = captarea fi decarboxilarea precursorilor aminici.] Abrev. utilizata In mod curent pentru sistem APUD (v.).

APUDOM, s. n. / apudome, s. m. / apudoma. [Acronim din lngi. pentru amine precursor uptake and decarboxylation = captarea fi decarboxilarea precursorilor aminici; *oma*.] Tumora dezvoltata din celulele sistemului APUD. Majoritatea a. sunt secretante, producand: 1) polipeptide sau amine asemanatoare hormonilor secretati In mod normal (ex.: adenoamele hipofizare si ale celulelor Langerhans, carcinoamele tiroidiene, feocromocitoamele, carcinoidele intestinului subtire). 2) hormoni diferiti

de cei ai glandelor de origine (ex.: In cancerul pulmonar cu celule mid neendocrine poate aparea o secretie endocrina),

APUDOMATOZA, s. f. / apudomatoze, s. f. / apudomatozis, polyendocrinoma. [Mc-ronim din lngi. pentru amine precursor uptake and decarboxylation = captarea si decarboxilarea precursorilor aminici; -*ama*; -*oza*.] Sin.: neoplazie endocriniana multipla (v.).

ARACHNIDA / Arachnida / Arachnida. [Gjr. *arakhne* = *paianjen*.] Arthropode ("Arthropoda) terestre, al caror corp este format din doua parti: una anterioara, cefalotorace (purtaand apa-ratii bucal si patru perechi de labe) si alta posterioara, abdo-menul. Clasa A. cuprinde numeroase ordine, din care fac parte paianjenii, scorpionii si diversi acarieni, nocivi fie prin toxinele din venin, fie ca vectori ai unor agenti patogeni.

ARAHNIDISM, s. n. / arahnidisme, s. m. / arahnidism. [r. *arakhiie* = *paianjen*; -ism.] Boala sau accident provocate de muscatura paianjenilor. Se disting: 1) *A. cutanat*, de la simpla iritatie locala la edem necrotic. 2) *A. nervos*, accident grav, caracterizat prin contractura cu hiperreflectivitate, tremuraturi si pareza ale extremitatilor, miozis si hipotensiune, iar uneori dispnee si paralizie respiratorie care poate determina moartea.

ARAHNODACTILIE, s. f. / arahnodactylie, s. f. / arahnodactily. [Qr. *arakhne* = *paianjen*; *daktylos* = *deget*] 1) Malformatie congenitala care consta In alungirea si subtirea degetelor de la maini, ce apar asemanatoare picioarelor de paianjen. 2) Sin. uzual pentru sindrom Marfan (v.).

ARAHNODACTILIE CU CONTRACTURI CONGENITALE / arahnodactylie avec contractures congenitales / contractural arahnodactily. Sin.: sindrom Beals-Hecht (v.).

ARAHNOIDA, s. f. / arachnoide, s. f. / arachnoide. [C?r. *arakhne* = *paianjen*; *eidōs* = *forma*.] Membrana fina conjunctiva, componenta a *leptomeningelui, interpusa Intre *dura mater si *pia mater, de care este separata prin spatiul subarahnoidian, ocupat de *lichidul cefalorahidian. A. *encefalica* acopera encefalul, iar a. *spinala* Inveleste maduva spinarii. V. si meninge, dura mater, pia mater.

ARAHNOIDITA, s. f. / arahnoidite, s. f. / arahnoiditis. [C.r. *arakhne* = *paianjen*; *eidōs* = *forma*; -ita.] Infiltrat celular, inflamator sau neoplazic, al *leptomeningelui. A. evolueaza cronic, cu tendinta la Inglobare si la comprimare a elementelor sistemului nervos central sau periferic In vecinatatea carora se dezvoltă.

ARAHNOIDOCCEL, s. n. / arachno'idoc61e, s. f. / arahnoidoccele. [Qr. *arakhne* = *paianjen*; *eidōs* = *forma*; *kele* = *hemie*, *Inmora*.] Hernie la nivelul spatiului subarahnoidian.

ARBOR VITAE / arbor vitae / arbor vitae. [Lat. *arbor*, -*oris* = *arbore*; *vita* = *viafa*.] Sintagma lat. Insemnand *arborele vietii*, utilizata Indeosebi cu referire la structuri asemanatoare cu un arbore si ramurile acestuia. 1) Aspect arborescent al substantei albe In sectiunile mediale ale cerebelului. 2) Plici ale mucoasei colului uterin; sin.: *plicae palmatae cervicis*. 3) De-numire pentru arborele de tuia alba, *Thuja occidentalis*, al carei ulei are utilizari numeroase: expectorant, antireumatic, emenagog si antiiritant In bolile dermatologice.

ARBORE GENEALOGIC / arbre genalogique / genealogical tree. [Lot. *arbor*, -*oris* = *arbors*; *genealogia*, din gr. *genos* = *neam*, *unna*, *generatie*; *logos* = *stiinta*.] Reprezentare conventionala a legaturilor de rudenie Intre diferitii membrii ai unei familii. Sunt reprezentati: barbatii prin patrate, femeile prin cercuri, iar subiectii afectati de o boala genetica printr-un semn In simbolul precedent. O bara orizontala care leaga un subiect feminin cu unui masculin reprezinta un mariaj. Mariajul consanguin este reprezentat prin doua bare orizontale. Descendentii sunt figurati prin ramificatii din barele orizontale. Generatiile

ARBOVIROZA

sunt indicate cu cifre romane, iar numarul unui individ intr-o generatie cu cifre arabe. **ARBOVIROZA**, s. f. / **arboviroze**, s. f. / **arbovirozis**. **larbo** -

afirw. din engi. arthro-vod-bome = transportat de wtTopode.;

Cat. virus = otrava, infectie; -oza.] Denumire generica a bolilor determinate de grupul de virusuri "Arbovirus. O serie de a. afecteaza exclusiv animalele vertebrate, iar altele si omul (*antropozoonoze). In functie de virusul care le genereaza, a. prezinta forme foarte diverse, majoritatea fiind boli tropicale. In Europa au fost identificate cateva forme de *encefalita.

ARBOVIRUS, s. n. / **arbovirus**, s. m. / **arbovirus**. [*arbor -tiffirw. din engi. arthropod-bome = transportat de artropode;*

[at. virus = venin, otrand.] Termen generic pentru un grup de numeroase virusuri transmise prin Intepaturile artropodelor hematofage (tantari, capuse), In organismul **carora** virusurile se multiplica. A. provoaca la om *arboviroze.

ARC, s. n. / **arc**, s. m. / **arch**. [*Lot. arcus = arc, 6o[ta.]*

1) segment dintr-o curba, In particular dintr-o circumferinta.

2) Structura anatomica, normala sau patologica, avand aspectul unei linii curbe. Ex.: a) a. *costal*, curbura formata de catre o coasta si cartilajul sau; b) a. *neural* (sau *vertebral*), a. posterior al vertebrei, format de catre pediculi si lamele vertebrale; el delimiteaza, cu fata posterioara a vertebrei, orificiul vertebral; c) a. *senil*, *sinil*: gerontoxon (v.).

Arc aortic / arc de l'aorte / aortic arch. V. tab. anat. - artere.

ARC BRANHIAL / arc branhial / branchial arch. Coloane arcuate pereche care dau nastere branhilor la vertebrele inferioare, iar la embrionul vertebratelor superioare evolueaza spre structurile fetei si ale gatului. Fiecare a. b. confineaza o structura cartilagineasa cu doua jumatați, dreapta si stanga. Primul a. b. (a. *mandibular*) se diferentiaza In ligamentele sfenomandibular si maleolar anterior, ciocanului si nicovalei; eel de-al doilea a. b. (a. *hioid*) da nastere apofizei stiloide, ligamentului stiliohid, cornului mic al osului hioid si portiunii craniale a corpului hioidului; eel de-al treilea formeaza cornul mare al osului hioid si partea caudala a corpului acestui os; eel de-al patrulea si al cincilea, dau nastere unor cartilaje laringiene.

ARC REFLEX / arc reflexe / reflex arc. Unitate functionala a sistemului nervos alcatuita dintr-un receptor senzorial, un organ efector (muschi, glanda) si un circuit de neuroni ce vehiculeaza informatia senzoriala la sistemul nervos central si, In conti-nuare, din centrul nervos la organele efectoare. A. r. eel mai simplu nu cuprinde decat doi neuroni, unul senzitiv si altui motor (*motoneuron). Acest a. r. nu poseda decat o sinapsa, fiind denumit monosinaptic.

ARC SENIL / arc senile de la cornee / arcus senilic. *Sinil*.

gerontoxon (v.).

ARCADA, s. f. / **arcade**, s. f. / **arch**. [*Lot. arcus = arc, 6o[td.]*

Structura anatomica de forma arcuita. Termen general pentru desemnarea unor elemente de natura foarte diferita, osoasa, fibroasa si iu vasculara. Mai importante: 1) A. *crurala* (NA: *ligamentum inguinale*): coarda fibroasa Intinsa de la spina iliaca anterosuperioara la spina pubisului. Este constituita din fibre proprii (ligamentul inghinal extern a lui Henie) si din fibrele aponevrozei muschiului mare oblic al abdomenului. *Sinil*: ligamentului Poupart. 2) A. *dentara* (NA: *arcus dentalis*): *arc* format de catre ansamblul dintilor unui maxilar, superior sau inferior. 3) A. *sprancenara* (NA: *arcus superciliaris*): relief redus al fetei anterioare a frontalului, orientata oblic In sus si spre exterior, deasupra arcadei orbitare. 4) A. *zigomatica* (NA: *arcus zygomaticus*): *arc osos* format prin reunirea apofizei zigomatica a osului temporal cu apofiza temporală a osului malar.

AREOLA, s. f. / **areole**, s. f. / **areola**. NA: **areola**, pi. **areolae** (1). [*Lot. areola s = (trie. mica, dim. de ia area = mie.)*

ARE

1) A. mama/a (NA: *areola mammae*): zona care Inconjoara mamelonul. 2) Zona eritematoasa care Inconjoara un punct **ihflamat**. **ARGENTAFIN**, adj. / **argentaffine**, adj. / **argentaffin**.

[*Lot.*

argentum = argint; affinis = iwecinat.] V. celula argentafina. **ARGENTAFINOM**, s. n. / **argentaffinome**, s. m. / **argentaffinoma**. [*Lat. argentum = argMt; affinis = mvecinat; -onio.*

Sinil: cardnoid (v.). **ARGININA**, s. f. / **arginine**, s. f. / **arginine**.

[*Lat. argentum*

= argint; -ind.] Aminoacid bazic neesential care intra In compozitia proteinelor. Are rol important In sinteza hepatica a *ureei. V. ureogeneza, v. tab. const. biochim.

ARGININURIE, s. f. / **argininurie**, s. f. / **argininuria**. [*Lot.*

argentum = argint; -ina; gr. ouron = urind.] 1) Concentratia sau eliminarea cotidiana a argininei In urina. 2) Afectiune metabolica ereditara determinata de un deficit In arginaza I (din ficat si eritrocite). Ca urmare, creste eliminarea urinara a argininei si apar tulburari neurologice variate

ARGININ-VASOPRESINA, s. f. / **arginine-vasopressine**, s. f. / **arginine-vasopressine**. V. **vasopresina**.

ARGINT, s. m. / **argent**, s. m. / **silver**. [*Lat. argentum = argint.*

Elementul chimic nr. 47, simbol Ag, greutate atomica 107,87, greutate specifica 10,5. Metal alb, maleabil, ale carui saruri sunt utilizate In medicina datorita efectelor caustice, astringente si antiseptice. De asemenea, a. este utilizat la prepararea electrozilor impolarizabili, ca si In tehnica medicala.

ARGIRIE, s. f. / **argyrie**, s. f. / **argyria**. [*Cfr. argyros = argint.*

Coloratie anormala, brun-roscata a tegumentelor, consecutiva unui contact profesional cu saruri de argint sau prin administrare terapeutica prelungita.

ARGIRISM, s. n. / **argyrisme**, s. m. / **argyrim**, **silver poisoning**. [*Cjr. argyros = argint, -ism.*] Intoxicatie terapeutica sau profesionala determinata de argint sau sarurile acestuia.

ARHEOBACTERIE, s. f. / **arhe(o)bacterie**, s. f. / **archeobacteria**.

[*yr. arkhaios = vecii; bakterion, dim. dt la bakteria = baston.*] Organism procariot capabil sa traiasca In conditii extreme de temperatura sau de salinitate. Considerate ca forme primordiale In evolutie, ele sunt remarcabile prin prezenta de "introni In genele lor.

ARIBOFLAVINOZA, s. f. / **ariboftavinose**, s. f. / **ariboftavinosis**.

[*Cjr. a - prill; posilii de ia germ. Ribonsaure == acid ribonic (a[terare de [a araBinoz.d])*] [*at. flavus = gaiben; -ind, -oza.*] Boala determinata de carenta In *vitamina B; (riboflavina), A. este rara si, In general, se asociaza cu alte avitaminoze, Indeosebi In *pelagra.

ARIE, s. f. / **aire**, s. f. / **area**. NA: **area**, pi. **areae**. [*Lat. area = am*]

In anatomie, suprafata delimitata morfologic sau functional:

1) A. *de asociatie sau asociative*: fiecare dintre a. functionale ale scoartei cerebrale care stabilesc legaturi intra-corticale. 2) A. *auditiva*: zona a cortexului cerebral situata deasupra primei circumvolutiuni temporale, In profunzimea scizurii laterale (sau silviene) a emisferei. La nivelul sau (a. 41 Brodmann) ajung caile cohleare centrale din corpii geniculati mediani. Distrugerea acestui centru nu antreneaza surditatea decat daca este bilaterala. 3) A. *auditivo-psihica*: a. corticotem-porala care Inconjoara a. auditiva si care reprezinta zonele de perceptie si de gnozie. Aceste doua zone permit, respectiv, identificarea sunetelor si interpretarea lor simbolica. *Sinil*: centrul auditivopsihic. 4) A. *avasculara Treves* (NA: *plica ileoce-calis*): zona a mezenterului comun lipsita de vase sanguine macroscopice, deasupra si Inauntrul valvei ileocecale. 5) *Ani Brodmann*, v. 6) A. *calcarina*: zona de proiectie a a. vizuale, care ocupa cele doua buze si depresiunea creata de scizura calcarina, Intinzandu-se si pe versantul extern al polului occipital. Reprezinta o veritabila retina corticala, fiecare punct al re-

ARIERAT

tinei proiectandu-se pe un punct corespunzator pe scoarta. Sin.: arie striata. 7) *A. cardiaca*, regiunea precordiala, localizata la nivelul hemitoracelui stang. 8) *A. corticala*: teritoriul de proiectie al cortexului cerebral, care corespunde punctului de sosire sau plecare al fibrelor corticipete sau corticifuge, de origine sau cu destinatie extracorticala. 9) *A. cortico-oculoce-fallogira*: zona din cortexul cerebral situata in piciorul celei de-a doua circumvolutii frontale. 10) *A. embriogena*: portiune a veziculei embrionare a mamiferelor (blastodst) unde se va forma embrionul. Sin.: arie germinativa. 11) *A. gustativa*: zona a cortexului cu proiectia la nivelul partii inferioare a circum-volutiunii parietale ascendente si in zona profunda a operculului parietal. 12) *A. Kieselbach*, sin.: pata Kieselbach (v.).

13) *A. motorie extrapiramidala*: fiecare din centrii efectori si regulatori ai motricitatii semi-automate si semivoluntare, care se intind pe o mare parte din scoarta fronto-temporo-parietala.

14) *A. motohe piramidala*: centrul efector al motricitatii voluntare, pe versantul anterior al scizurii centrale (Rolando). 15) *A. parietala ascendents*. centrul receptor al sensibilitatii generale, corespunzand partii anterioare a circumvolutiunii parietale ascendente. 16.) *A. striata*, v. arie calcarina. 17) *A. vegetativa*: fiecare din zonele scoartei a carei excitare antreneaza raspunsuri vegetative s. a.

ARIERAT, adj. / arriere, -e, adj. / retardate, back-ward, [fr. arriere, din [at. *adrcro*, forma *wtarid* a lui *retro* = *uiopm*.] Persoana care este afectata de *arieratie mentala.

ARIERATIE MENTALA / arriération mentale / mental retardation, mental deficiency. Vr. arriération, din [at. *adretro*, forma *ifitiri*.td a [lit *retro* = *mapoi*; (at. *mentalis*, de la *mens*, **ntis* = *minte*)] Inapoiere mentala. Stare a unui copil sau a unui adult arierati, cu Intarziere in dezvoltarea mentala. Intarzierea se evalueaza in raport cu media grupului din care face parte subiectul in cauza si poate fi globala sau, dimpotriwa, poate afecta numai o parte a personalitatii. A. m. se caracterizeaza prin dezvoltarea insuficienta a facultatilor intelectuale, instabilitate psihica si inaptitudinea de a reactiona normal la solicitarile din mediul in care traieste subiectul. Daca arieratii este un copil, acesta se dovedeste inapt sa invete. Clasic, au fost stabilite si descrise trei grade de a. m., in ordinea gravitatii: 'deblitate mintala (mentala), 'imbecilitate si 'idiotic. Handicapul mental poate fi clasificat si in functie de *coeficientul de inteligenta (QI). Astfel, pentru QI intre 70-79 se situeaza

*intelectul de limita, in cazurile de QI 50-70 handicapul este considerat usor, pentru 20-50 moderat-sever, iar sub 20 profund. Subiectii cu handicap usor pot fi recuperati prin educatie. Celelalte doua grupe impun o asistenta continua, calificata, ca si un mediu familial sau social adecvat, recuperarea nefiind posibila. A. m. este, de regula, consecinta unei insuficiente congenitale a dezvoltarii inteligentei, care se manifesta pre-coce, avand urmatoarele cauze principale: tulburari metabolice ereditare, fragilitate a cromozomului X (transmis de femeie si care poate afecta pe toti baietii nascuti de aceeasi mama), aberatii cromozomiale (ex.: *sindromul Down), leziuni organice ale creierului din cauza unei boli a mamei in perioada gra-viditatii (ex.: *rubeola), traumatism cranian perinatal, encefalite etc. A. m. trebuie diferentiata de a. *afectiva*, care apare eel mai adesea la indivizi cu inteligenta normala si corespunde unei imaturitati psihice, ca o consecinta a fixatiei intr-un anu-mit stadiu al copilariei, manifestata indeosebi printr-un atasa-ment excesiv fata de parinti, absenta autonomiei, egoism si

*puerilism. A. a. poate fi eliminata prin *psihoterapie. V. si retardare mentala.

ARI BROADMANN / aires de Brodmann / Brodmann's areas. [Korbinian Brodman, neurofiistologge.rma.ni 1868-1918] Descrierea si numerotarea diferitelor zone ale scoartei cerebrale

ARN

umane de catre Brodmann, care a delimitat 52 de a., sau campuri citoarhitectonice. A. au fost delimitate pe baza morfologiei cortexului cerebral (circumvolutii) si a citologiei celor sase straturi de neuroni corticali.

ARITENOID, adj. / arytenoide, adj. / arytenoid. [^r. *ary-* (oioinei'des = in forma de. uicior, de. la *arytaina* = u[c.wr, *eid*os = forma.] Care se refera la *cartilajul aritenoid.

ARITENOIDITA, s. f. / arytenoidite, s. f. / arytenoiditis. [Cjr. *arytainoeides* = m forma de view, de ia *arytaina* = u[cwr, *eid*os = forma; -ita.] Inflamatie a cartilajului aritenoid sau a muschilor care se insera pe acesta.

ARITENOIDEXIE, s. f. / arytenoidopexie, s. f. / arytenoidopexy. [Cjr. *arytainoeides* = in forma de ud-ior, de ia *arytainu* - uicior, *eid*os = forma; *pads* = ju(a.re.) Sin.: operatie Kelly-King (v.).

ARITMIE, s. f. / arhythmie, s. f. / arrhythmia. [Cjr. a • *priv.i* iat. *rhythmus*, gr. *rhythmos* = ritm.] Anomalie (iregularitate sau disparitie) a unui ritm. Termenul este utilizat indeosebi pentru desemnarea perturbarilor *ritmului cardiac. V. aritmie cardiaca.

ARITMIE CARDIACA / arhythmie cardiaque / cardiac arrhythmia. Denumire generica pentru tulburarile ritmului cardiac, care, in functie de mecanism, pot fi: tulburari ale automatismului cardiac, ale conducerii impulsului sau mixte. Extrem de diverse, in raport cu cele trei mecanisme patologice enumerate, a. c. pot fi clasificate in patru grupe: 1) Tulburari in for-marea impulsului: a) a. *nonnotope* sau *sinusale* (*tahicardia sinusala, 'bradycardia sinusala, a. sinusala respiratorie, a. sinu-sala nerespiratorie); b) a. *heterotope* sau *ectopice* - atriale (*extrasistola atriala, *tahicardia atriala, *fibrilatia atriala, *flutter-ul atrial, 'wandering pace-maker), - ventriculare (*extrasistola ventriculara, *tahicardia ventriculara, *flutter-ul ventricular, *fibrilatia ventriculara, 'torsada varfurilor), - pasive sau ritmuri de scapare (atriale, ventriculare, jonctionale). 2) Tulburari in conducerea impulsului: bloc sinoatrial, bloc atrioventricular, tulburari de conducere intraventriculara. 3) Tulburari mixte: disociatie atrioventriculara, *sindrom Wolff-Parkinson-White, *sin-drom Lown-Ganong-Levine, parasistolie, ritm sinusal coronar si atrial inferior. 4) Ritm de pacemaker, indus artificial.

ARITMIE COMPLETA / arhythmie complete / continuouse arrhythmia. Neregularitate de ritm cardiac in care contractiile ventriculare sunt separate unele de altele prin intervale inegale. Frecvent insotita de tahicardie (tahiaritmie), poate fi determinata de fibrilatia atriala. Poate fi paroxistica sau permanenta, idiopatica sau primitiva (fara existenta unei leziuni cardiace), in relatie cu o cardiopatie (cardiomiopatie, comunicare interatriala, stenoza mitrala) decompensata sau nu, sau cu o boala endocrina (hipertiroidie).

ARITMIE EXTRASISTOLICA / arhythmie extrasystolique / extrasystolic arrhythmia. Neregularitate de ritm cardiac, determinata de interpunerea, fata de ritmul sinusal normal, unor extrasistole cu numar si tip variabil. V. extrasistola.

ARITMIE SINUSALA / arhythmie sinusale / sinusal arrhythmia. Neregularitate a ritmului cardiac data de o perturbare a cadentei exdtatiilor la nivelul nodului sinusal.

ARITMOGEN, adj. / arhythmogene, adj. / arrhythmogenic. [Gjr. a - *priv.*; (at. *rhythmus*, gr. *rhythmos* = ritm; gr. *gennan* = a produce.] Care genereaza tulburari de ritm cardiac.

ARITMOMANIE, s. f. / arithmomanie, s. f. / arithmomania. [Qr. *arithmos* = numar; *mania* = nebunie] Obsesia numerelor si operatiilor aritmetice: bolnavul efectueaza calcule multiple si inutile, desi este constient de inutilitatea lor (in psi-hastenii, nevroze, isterie).

ARN / ARN / RNA. [^6rev. de. Co. acid riBonucCeic, u.tUlza.ta. m iim6ajul c.wv.t.ui iocul dmwnwv. u(tinse.)] SubstantS poliri-

ARN ANTISENS

bonucleica prezenta in toate celulele vii, formata din reunirea mai multor ribonucleotide, a fosforic servind drept legatura ester intre functiile alcool 3 si 5 ale ribonucleotidelor succesive. Abundent in ribozomi (masa moleculara mare, de ordinul a 10s Da), se mai afla in cantitati mici in citoplasma (ARNs, solubili). P-intre ARNs a fost identificat ARNt (de transfer), care are rolul de a dirija a. aminati la localizarea lor specifica in ca-drul sintezei proteinelor; ei sunt specifici fiecarui a. aminat. A mai fost pus in evidenta ARNm (mesager), sub forma hibrida cu ADN in nucleul celulei si asociat cu ribozomii in citoplasma. El transporta mesajul genomului enzimelor care catalizeaza sinteza proteinelor. Se admite ca tripleti de nucleotide succesive de ARNm servesc drept situsuri specifice pentru fixarea ARNt, purtatori de aminoacizi. Biosinteza a. r. se efectueaza in contact cu ADN si cu enzime specifice. V. si ADN.

ARN ANTISENS / ARN antisens / antisense RNA. ARN complementar al unei portiuni de ARN a carei functie o inhiba. ARN-ul antisens poate fi element reglator natural (ex.: ARN MIC) sau obtinut prin inginerie genetica.

ARN MIC / ARN MIC / ARN MIC, messenger interfering complementary RNA. Clasa particulara de ARN antisens, complementara extremitatii 5' a unui ARNm.

ARN MONOCISTRONIC / ARN monocistronic / monocistronic RNA. ARN care nu contine decat o singura informatie genetica.

ARNm POLICISTRONIC / ARNm polycistronic / polycistronic mRNA, polycistronic messenger. ARN mesager care contine mai multi cistroni si este, deci, codant pentru mai multe lanturi polipeptidice distincte.

ARN-POLIMERAZA, s. f. / ARN-polymerase, s. f. / RNA-polymerase. Enzima care catalizeaza sinteza de ARN pornind de la ADN sau ARN.

ARN RECOMBINANT / ARN recombinant / recombinant RNA. Molecula de ARN compusa din fragmente de origine distincta reunite *in vitro* printr-o ARN ligaza.

ARN SATELIT / ARN satellite / satellite RNA. ARN care poate insoti diferite virusuri. ARN-ul satelit inclus (impachetat) in capsida este specific fiecarui virus si nu se poate replica fara acesta.

AROMATERAPIE, s. f. / aromatherapie, s. f. / aromatherapy. [Lat. *aroma*, -atis, gr. *aroma*, -alos = arome; gr. *therapeia* = tratament, de la *therapeuein* = a trata] Metoda terapeutica in care se utilizeaza uleiuri vegetale esentiale, care actiunea asupra organismului fie prin masaj (cu efect asupra tensiunii musculare), fie in general, cu efect tonic sau sedativ, de diminuare a tensiunii psihice (prin inhalare din atmosfera sau volatilizate din baie de apa).

ARSENIC, s. n. / arsenic, s. m. / arsenic. [Lat. *arsenicum*, dm gr. *arsenikon*, de la *arsen* = putemic, fieratisc; denumit astfel datorita proprietatilor sale putemice.] Elementul nr. 33, As. Are importanta medicala, dar este uneori intrebuintat si ca otrava (cazuri medicolegale). Trioxidul de arseniu, As₂O₃, are efect eritropoietic.

ARSENICISM, s. n. / arsenicisme, s. m. / arsenicism. [Lat. *arsenicum*, din gr. *arsenikon*, de la *arsen* = putemic, fieratisc; denumit astfel datorita proprietatilor sale putemice.; -ism.] Intoxicatie sau otravire cu compusi de arsenic. In formele acute, tulburarile digestive se aseamana cu cele din "holera. In a. cronic domina manifestarile nervoase si cutanate.

ARSURA, s. f. / brulure, s. f. / burn. [Lat. *ardere* = a arde.] Leziune cutanata sau mucoasa provocata de caldura sau alti agenti fizici, ca radiatiile, frigul, electricitatea. Se disting patru grade: 1) A. de gradul I: eritem si tumefactie dureroase. 2) a. de gradul II: complicata cu flictene. 3) a. de gradul III:

In care bulele se complica cu necroza dermului si uneori a

A. CANALULUI PTERIGOIDIAN

partilor subiacente. 4) a. de gradul IV: carbonizarea unei regiuni din organism. Are, de asemenea, importanta si intinderea suprafetei arse, dupa cum exista si alte clasificari.

ARTEFACT, s. n. / artefact, s. m. / artifact, artefact. [Lot. (*irs*, *artis* = meserie; *factum* = fapt, facut, de la *facere* = a face.) Fenomen parazit in relatie cu o tehnica defectuosa utilizata, care determina rezultate si interpretari false in cazul unui examen de laborator sau al unor experimente. Ex.: a. din microscopia electronica, in functie de tehnicile de preparare a probelor; a. pe imaginea scintigrafica, ca urmare a unei densitati prea mici de impulsuri inregistrate sau a unei doze de radiofarmaceutic inadecvata.

ARTERA, s. f. / artere, s. f. / artery. NA: arteria. [Lot., y, *arteria* = artera, de la gr. *aer*, -os = aer, *terein* = a confina (anticii credeau ca arterele confina aer, deoarece erau goale, a. cadavre.)] Vas care conduce sangele oxigenat, propulsat de ventriculele inimii catre diferite organe din organism. Prin ramificatie progresiva si anastomoze, a. se constituie intr-un sistem arterial. In constitutie are trei straturi concentrice: tunica intima (sau intima), tunica mijlocie (sau media), tunica externa (adventicia).

A. ACETABULARA / artere acetabulaire / acetabular branch of medial femoral artery. V. tab. anat. - artere.

A. ACROMIOTORACICA / artere acromio-thoracique / thoracoacromial artery. V. tab. anat. - artere.

A. ALVEOLARA INFERIOARA / artere dentaire inferieure / inferior alveolar artery. V. tab. anat. - artere.

A. ALVEOLARA POSTERIOARA SUPERIOARA / artere alveolaires superieures et posterieures / posterior superior alveolar artery. V. tab. anat. - artere.

A. ANGULARA / artere angulaire / angular artery. V. tab. anat. - artere.

A. APENDICULARA / artere appendiculaire / appendicular artery. V. tab. anat. - artere.

A. ARCUATA A PICIORULUI / artere dorsales du metatars / arcuate artery. V. tab. anat. - artere.

A. AUDITIVA INTERNA (v. a. labirintica) / artere auditive interne / artery of the labyrinth (internal acoustical). V. tab. anat. - artere.

A. AURICULARA PROFUNDA / artere auriculaire profonde / deep auricular artery. V. tab. anat. - artere

A. AURICULARA POSTERIOARA / artere auriculaire posterieure / posterior auricular artery. V. tab. anat. - artere.

A. AXILARA / artere axillaire / axillary artery. V. tab. anat.

- artere. A. AZIGOS A VAGINULUI / artere azygos du vagin / azygos artery of vagina. V. tab. anat. - artere. A. BAZILARA /

trunc basilaire / basilar artery. V. tab. anat. - artere. A. BRAHIALA / artere

brachiales / brachial artery. V. tab. anat. - artere. A. BRAHIALA PROFUNDA / artere

brachiales profondes / deep brachial artery. V. tab. anat. - artere. A. BRAHIALA

SUPERFICIALA (v. a. brahiala) / artere

brachiales superficielles / superficial brachial artery. V. tab. anat. - artere. A. BUCALA / artere

buccales / buccal artery. V. tab. anat. - artere. A. BULBULUI PENISULUI / artere

bulbaires du penis, artere

perineales profondes / artery of bulb. V. tab. anat. - artere. A. BULBULUI VESTIBULULUI (vaginal) / artere

perineale / artery of bulb of vestibule. V. tab. anat. - artere. A. CALOSOMARGINALA / artere calloso-marginale / callosomarginal artery. V. tab. anat. - artere. A. CANALULUI

PTERIGOIDIAN / artere vidienne / artery of pterygoid canal. V. tab. anat. - artere.

A. CAROTIDA COMUNA

EPIGASTRICASUPERIOARA

- A. CAROTIDA COMUNA / artere carotide primitive / common carotid artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CAROTIDA EXTERNA / artere carotide externe / external carotid artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CAROTIDA INTERNA / artere carotide interne / internal carotid artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CECALA ANTERIOARA / artere caecale anterioara / anterior cecal artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CECALA POSTERIOARA / artere caecale posterioara / posterior cecal artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CENTRALA LUNGA / artere de Heubner / long central artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CENTRALA SCURTA / artere centrale courte / short central artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CENTRALA A RETINEI / artere centrale de la retina / central artery of retina. V. tab. anat. - artere.
- A. CEREBELOASA INFERIOARA ANTERIOARA / artere cerebelleuse inferioara et anterioara / anterior inferior cerebellar artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CEREBELOASA INFERIOARA POSTERIOARA / artere cerebelleuse inferioara et posterioara / posterior inferior cerebellar artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CEREBELOASA SUPERIOARA / artere cerebelleuse superioara / superior cerebellar artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CEREBRALA ANTERIOARA / artere cerebrala anterioara / anterior cerebral artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CEREBRALA MIJLOCIE / artere cerebrala mijlocie / middle cerebral artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CEREBRALA POSTERIOARA / artere cerebrala posterioara / posterior cerebral artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CERVICALA ASCENDENTA / artere cervicale ascendenta / ascending cervical artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CERVICALA PROFUNDA / artere cervicale profunda / deep cervical artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CIRCUMFLEXA FEMURALA LATERALA / artere circumflexa femurala laterala / lateral femoral circumflex artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CIRCUMFLEXA FEMURALA MEDIALA / artere circumflexa femurala medialis / medial femoral circumflex artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CIRCUMFLEXA HUMERALA ANTERIOARA / artere circumflexa humeral anterioara / anterior humeral circumflex artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CIRCUMFLEXA HUMERALA POSTERIOARA / artere circumflexa humeral posterioara / posterior humeral circumflex artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CIRCUMFLEXA ILIACA PROFUNDA / artere circumflexa iliac profunda / deep iliac circumflex artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CIRCUMFLEXA ILIACA SUPERFICIALA / artere circumflexa iliac superficiala / superficial iliac circumflex artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CIRCUMFLEXA SCAPULARA / artere circumflexa scapulara / circumflex artery of scapula. V. tab. anat. - artere.
- A. CISTICA / artere cystique / cystic artery.** V. tab. anat. - artere.
- A. COLATERALA CUBITALA INFERIOARA (v. a. colaterala ulnara inferioara). V. tab. anat. - artere.
- A. COLATERALA CUBITALA SUPERIOARA (v. a. colaterala ulnara superioara). V. tab. anat. - artere.

A.

- A. COLATERALA MIJLOCIE / artere colaterala mijlocie / middle collateral artery. V. tab. anat. - artere.
- A. COLATERALA RADIALA / artere colaterala radiale / radial collateral artery. V. tab. anat. - artere.
- A. COLATERALA ULNARA INFERIOARA / artere colaterala cubitala inferioara / inferior ulnar collateral artery. V. tab. anat. - artere.
- A. COLATERALA ULNARA SUPERIOARA / artere colaterala cubitala superioara / superior ulnar collateral artery. V. tab. anat. - artere.
- A. COLICA DREAPTA / artere colique droite superioara /** right colic artery. V. tab. anat. - artere.
- A. COLICA DREAPTA INFERIOARA (v. a. ileocolica). V. tab. anat. - artere.
- A. COLICA MIJLOCIE / artere colique droite superioara / middle colic artery. V. tab. anat. - artere.
- A. COLICA STANGA / artere colique gauche superioara / left colic artery. V. tab. anat. - artere.
- A. COMUNICANTA ANTERIOARA / artere comunicanta anterioara / anterior communicating artery. V. tab. anat. - artere.
- A. COMUNICANTA POSTERIOARA / artere comunicanta posterioara / posterior communicating artery. V. tab. anat. - artere.
- A. COROIDIANA ANTERIOARA / artere coroidiana anterioara / anterior choroidal artery. V. tab. anat. - artere.
- A. COROIDIANA POSTERIOARA / artere coroidiana posterioara / posterior choroidal artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CORONARA DREAPTA / artere coronara dreapta / right coronary artery. V. tab. anat. - artere.
- A. CORONARA STANGA / artere coronara stanga / left coronary artery. V. tab. anat. - artere.
- A. COZII PANCREASULUI / artere pancreatica caudala / artery to tail of pancreas. V. tab. anat. - artere.
- A. CREMASTERICA / artere cremasterica / cremasteric artery. V. tab. anat. - artere.
- A. DEFERENTIALA (v. a. ductului deferent).** V. tab. anat. - artere.
- A. DIAFRAGMATICA INFERIOARA (v. aa. frenice inferioara). V. tab. anat. - artere.
- A. DIAFRAGMATICA SUPERIOARA (v. aa. frenice superioara).** V. tab. anat. - artere.
- A. DORSALA A CLITORISULUI / artere dorsala a clitoris / dorsal artery of clitoris. V. tab. anat. - artere.
- A. DORSALA A NASULUI / artere dorsala a nasului / dorsal nasal artery. V. tab. anat. - artere.
- A. DORSALA A PENISULUI / artere dorsala a penisului / dorsal artery of penis. V. tab. anat. - artere.
- A. DORSALA A PICIORULUI / artere dorsala a piciorului / dorsal artery of foot. V. tab. anat. - artere.
- A. DORSALA A SCAPULEI / artere scapulara posterioara / dorsal scapular artery. V. tab. anat. - artere.
- A. DUCTULUI DEFERENT / artere deferentiala / deferential artery. V. tab. anat. - artere.
- A. EPIGASTRICA INFERIOARA / artere epigastrica inferioara / inferior epigastric artery. V. tab. anat. - artere.
- A. EPIGASTRICA SUPERFICIALA / artere epigastrica superficiala / superficial epigastric artery. V. tab. anat. - artere.
- A. EPIGASTRICA SUPERIOARA / artere epigastrica superioara / superior epigastric artery. V. tab. anat. - artere.

A. ETMOIDALA ANTERIOARA

A. ETMOIDALA ANTERIOARA / artere ethmo'idale anterieure / anterior ethmoidal artery. V. tab. anat. - artere A. ETMOIDALA

POSTERIOARA / artere ethmoidale posterieure / posterior ethmoidal artery. V. tab. anat. - artere. A.

FACIALA / artere faciale / facial artery. V. tab. anat. - artere A. FAR1NGIANA ASCENDENTA / artere pharyngienne ascen-

dante / ascending pharyngeal artery. V. tab. anat. - artere. A.

FEMURALA (v. a. gluteala inferioara). V. 4ab. anat. - artere. A. FEMURALA PROFUNDA / artere femorale profunde /

deep femoral artery. V. tab. anat. - artere. A. FESIERA INFERIOARA (v. a. gluteala inferioara). V. 4ab.

anat. - artere. **A. FESIERA SUPERIOARA (v. a. gluteala superioara).** V. tab.

anat. - artere.

A. FIBULARA (v. a. peroniera). V. tab. anat. - artere. A.

FRONTALA (v. a. supratrohleara). V. tab. anat. - artere. A.

FRONTOBAZALA LATERALA / artere frontale interne et posterieure / lateral frontobasal artery. V. tab. anat. -

artere. A. FRONTOBAZALA MEDIALA / artere frontale interne et moyenne / medial frontobasal artery. V. tab. anat. - artere. A.

FUNICULARA (v. a. testiculara). V. tab. anat. - artere. A.

GASTRICA DREAPTA / artere pylorique / right gastric artery. V. tab. anat. - artere. A. GASTRICA STANGA / artere gastrique gauche, artere

coronaire stomacique / left gastric artery. V. tab. anat. - artere. A. GASTRODUODENALA / artere gastro-duodenale / gas-

troduodenal artery. V. tab. anat. - artere. A. GASTROEPILOICA DREAPTA / artere gastro-epiploique

droite / right gastroepiploic artery. V. tab. anat. - artere. A.

GASTROEPILOICA STANGA / artere gastro-epiploique

gauche / left gastroepiploic artery. V. tab. anat. - artere. A.

GASTRO-OMENTALA DREAPTA / artere gastro-epiploique

droite / right gastro-omental artery. V. tab. anat. - artere. A.

GASTRO-OMENTALA STANGA / artere gastro-epiploique

gauche / left gastro-omental artery. V. tab. anat. - artere. A.

GENICULARA DESCENDENTA / artere grande anasto-

motique / descending genicular artery. V. tab. anat. -

artere. A. GENICULARA INFERIOARA LATERALA / artere

infero-

laterale du genou / lateral inferior genicular artery. V. tab.

anat. - artere. A. GENICULARA INFERIOARA MEDIALA / artere

infero-

mediale du genou / lateral inferior genicular artery. V. tab.

anat. - artere. A. GENICULARA MIJLOCIE / artere moyenne du

genou /

middle genicular artery. V. tab. anat. - artere. A.

GENICULARA SUPERIOARA LATERALA / artere supero-

laterale du genou / lateral superior genicular artery. V.

tab. anat. - artere. A. GENICULARA SUPERIOARA MEDIALA /

artere supero-

mediale du genou / medial superior genicular artery. V.

tab. anat. - artere. A. GIRUSULUI ANGULAR / artere du pli

courbe / artera gyri

angularis. V. tab. anat. - artere. A. GLUTEALA INFERIOARA /

artere fessiere inferieure /

inferior gluteal artery. V. tab. anat. - artere. A. GLUTEALA

SUPERIOARA / artere fessiere superieure /

superior gluteal artery. V. tab. anat. - artere. A. HEPATICA

COMUNA / artere hepaticque commune / common hepatic artery.

V. tab. anat. - artere.

A. LINGUALA PROFUNOA

A. HEPATICA PROPRIE / artere hepaticque propre / proper hepatic artery. V. tab. anat. - artere.

A. LUI HEUBNER (v. a. centrala lunga). [oAonn Leonhard Otto Heibner, pe.d¹⁸⁴³ru go-man, profesor ia Leipzig, apoi la 'Eer[in, lfi43-1926.]] / tab. anat. - artere.

A. HIALOIDA / art.r. hyaloidienne / hyaloid anery. V. tab. anat. - artere.

A. HIPOFIZARA INFERIOARA / artere hypophysaire inferieure / inferior hypophysial artery. V. tab. anat. - artere.

A. HIPOFIZARA SUPERIOARA / artere hypophysaire superieure / superior hypophysial artery. V. tab. anat. - artere.

A. HIPOGASTRICA (v. a. iliaca interna) / artere iliaqiie interne / hypogastric artery or internal iliac artery. V. tab. anat. - artere.

A. HUMERALA (v. a. brahiala). V. tab. anat. - artere.

A. HUMERALA PROFUNDA (v. a. brahiala profunda). V. tab. anat. - artere.

A. ILEOCOL1CA / artere ileo-colique / ileocolic artery. V. tab. anat. - artere.

A. ILIACA COMUNA / artere iliaque commune / common iliac artery. V. tab. anat. - artere.

A. ILIACA EXTERNA / artere iliaque externe / external iliac artery. V. tab. anat. - artere.

A. ILIACA INTERNA / artere iliaque interne / internal iliac artery. V. tab. anat. - artere.

A. ILIOLUMBARA / artere ilio-lombaire / ilio-lumbar artery. V. tab. anat. - artere.

A. INFRAORBITARA / artere sous-orbitaire / infraorbital artery. V. tab. anat. - artere.

A. INTERCOSTALA ANTERIOARA / artere intercostale superieure / highest intercostal artery. V. tab. anat. - artere.

A. INTERCOSTALA ANTEROSUPERIOARA (v. a. intercostala anterioara). V. tab. anat. - artere.

A. INTERCOSTALA SUPREMA (v. a. intercostala anterioara). V. tab. anat. - artere.

A. INTEROSOASA ANTERIOARA / artere interosseuse anterieure / anterior interosseous artery. V. tab. anat. - artere.

A. INTEROSOASA COMUNA / artere interosseuse commune / common interosseous artery. V. tab. anat. - artere.

A. INTEROSOASA POSTERIOARA / artere interosseuse posterieure / posterior interosseous artery. V. tab. anat. -artere.

A. INTEROSOASA RECURENTA / artere inter-osseuse recur-

rente / interosseous recurrent artery. V. tab. anat. - artere.

A. ISCHIATICA (v. a. gluteala inferioara). V. tab. anat. -artere.

A. LABIALA INFERIOARA / artere labiale inferieure / inferior labial artery. V. tab. anat. - artere.

A. LABIALA SUPERIOARA / artere labiale superieure / superior labial artery. V. tab. anat. - artere.

A. LABIR1NTICA / artere auditive interne / artery of the labyrinth. V. tab. anat. - artere.

A. LACRIMALA / artere lacrymale / lacrimal artery. V. tab. anat. - artere.

A. LARINGIANA INFERIOARA / artere laryngee posterieure / inferior laryngal artery. V. tab. anat. - artere

A. LARINGIANA SUPERIOARA / artere laryngee superieure / superior laryngeal artery. V. tab. anat. - artere.

A. LIGAMENTULU1 ROTUND AL UTERULUI / artere du ligament rond de l'uterus / artery of round ligament of uterus. V. tab. anat. - artere.

A. LINGUALA / artere linguale / lingual artery. V. tab. anat. - artere.

A. LINGUALA PROFUNDA / artere ranine / deep lingual artery. V. tab. anat. - artere.

A. LOBUUJI CAUDAT

A. LOBULUI CAUDAT / arteres spigeliennes / artery to caudate lobe. V. tab. anat. - artere.

A. LOMBARA IMA / cinquieme artere lombaire / lowest lumbar artery. V. tab. anat. - artere. A. LUSOR1A / artere sous-claviere droite retro-cesophagi-
enne / retroesophageal right subclavian artery. V. tab. anat. - artere. A. MALEOLARA ANTERIOARA LATERALA / artere malleo-
laire antero-laterale / lateral anterior malleolar artery. V. tab. anat. - artere. A. MALEOLARA ANTERIOARA MEDIALA / artere malleolaire
antero-mediale / medial anterior malleolar artery. V. tab. anat. - artere. **A. MAMARA EXTERNA (v. a. toracica laterala).** V. tab. anat.
- artere. **A. MAMARA INTERNA (v. a. toracica interna).** V. tab. anat.
- artere. A. MASETERICA / artere masseterine superieure / masse-
teric arte"y. V. tab. anat. - artere. A. MAX1LARA / artere
maxillaire / maxillary artery. V. tab. anat. - artere.

A. MAX1LARA EXTERNA (v. a. faciala). V. tab. artere A.
MAX1LARA INTERNA (v. a. maxilara). V. tab. anat. - artere. A.
MEDIANA / artere mediane de l'avant-bras / median
artery. V. tab. anat. - artere. A. MENINGIANA ANTERIOARA /
artere meningee anterieure
/ anterior meningeal artery. V. tab. anat. - artere. A.
MENINGIANA MIJLOCIE ' artere meningee moyenne /
middle meningeal artery. V. tab. anat. - artere. A. MENINGIANA
POSTERIOARA / artere meningee poste-
rieure / posterior meningeal artery. V. tab. anat. - artere. A.
MENTALA / artere mentonniere / mental artery. V. tab.
anat. - artere. A. MEZENTERICA INFERIOARA / artere
mesenterique in-
ferieure / inferior mesenteric artery. V. tab. anat. - artere. A.
MEZENTERICA SUPERIOARA / artere mesenterique superieure /
superior mesenteric artery. V. tab. anat. - artere. A.
MUSCULOFRENICA / artere musculo-phrenique / mus-
culophrenic artery. V. tab. anat. - artere.. A. NAZOPALATINA /
artere naso-palatine / septal branch of
sphenopalatine artery. V. tab. anat. - artere. A. NAZALA
EXTERNA / artere dorsale du nez / dorsal nasal
artery. V. tab. anat. - artere. A. NENUMITA (v. trunchiul
brahiocefalic) / tronc arteriel bra-
chio-cepnalique / brachiocephalic trunk. V. tab. anat. -
artere.

A. NERVULUI MEDIAN (v. a. mediana). V. tab. anat. - artere. A.
NERVULUI SCIATIC / artere du nerf grand sciaticque /
sciatic artery. V. tab. anat. - artere. A. LUI NEUBAUER (v. a.
tiroidiana ima). [oAonn Ernst
**Neuhaiier, anatomist, ?i cfivvrg german, profiisor [a Jena,
1742-1777.] V. tab. anat. - artere. A. NUTRITIVA / artere
nourriciere / nutrient ar-tery. V. tab.
anat. - artere. A. OBTURATORIE / artere obturatrice / obturator
artery. V.
tab. anat. - artere. A. OBTURATORIE ACCESORIE / artere
obturatrice acces-
soire / accessory obturator artery. V. tab. anat. - artere. A.
OCC1PITALA / artere occipitale / occipital artery. V. tab.
anat. - artere. A. OCC1PITALA LATERALA / artere temporo-
occipitale
moyenne / lateral occipital artery. V. tab. anat. - artere. A.
OCC1PITALA MEDIALA / artere temporo-occipitale
anterieure / medial occipital artery. V. tab. anat. - artere.**

A. RADIALA

A. OFTALMICA / artere optalmique / ophthalmic artery. V. tab.
anat. - artere.

A. OMBILICALA / artere ombilicale / umbilical artery. V. tab. anat.
- artere.

A. ORBITOFRONTALA LATERALA (v. a. fronto-bazala laterala).
V. tab. anat. - artere.

A. OVARIANA / artere ovarienne / ovarian artery. V. tab. anat. -
artere.

A. PALAT1NA ASCENDENTA / artere palatine ascendante /
ascending palatine artery. V. tab. anat. - artere.

A. PALAT1NA DESCENDENTA / artere palatine descendante /
descending palatine artery. V. tab. anat. - artere

A. PALAT1NA MARE / artere palatine majeure / greater palatine
artery. V. tab. anat. - artere.

A. PANCREATICA DORSALA / artere pancreatique dorsale /
dorsal pancreatic artery. V. tab. anat. - artere

A. PANCREATICA INFERIOARA / artere pancreatique infe-rieure
/ inferior pancreatic artery. V. tab. anat. - artere.

A. PANCREATICA MARE / artere pancreatique transverse / great
pancreatic artery. V. tab. anat. - artere.

A. PANCREATICODUODENALA INFERIOARA / artere pan-
creatico-duodenale inferieure / inferior pancreaticoduode-
nal
artery. V. tab. anat. - artere.

A. PANCREATICODUODENALA SUPERIOARA / artere pan-
creatico-duodenale superieure / superior pancreaticoduo-
denal
arteries. V. tab. anat. - artere.

A. PARACENTRALA / artere du lobule paracentral / para-central
artery. V. tab. anat. - artere.

A. PARIETALA ANTERIOARA / artere parietale anterieure /
anterior parietal artery. V. tab. anat. - artere.

A. PARIETALA POSTERIOARA / artere parietale posterieure /
posterior parietal artery. V. tab. anat. - artere.

A. PARIETO-OCCIPITALA / artere parieto-occipitale / parieto-
occipital artery. V. tab. anat. - artere.

A. PEDIOASA (v. a. dorsala a piciorului). V. tab. anat. -artere.

A. PERICARDIOFRENICA / artere pericardo-phrenique / peri-
cardiophrenic artery. V. tab. anat. - artere.

A. PERINEALA / artere perineale superficielle / perineal artery. V.
tab. anat. - artere.

A. PERONIERA / artere peroniere / peroneal artery. V. tab.
anat. - artere.

A. PILORICA (v. a. gastrica dreapta). V. tab. anat. - artere

A. PLANTARA LATERALA / artere plantaire laterale / lateral
plantar artery. V. tab. anat. - artere

A. PLANTARA MEDIALA / artere plantaire mediale / medial
plantar artery. V. tab. anat. - artere.

A. POPLITEE / artere poplitee / popliteal artery. V. tab. anat. -
artere.

A. PRECUNEALA / rameau pour le precuneus / precuneal artery.
V. tab. anat. - artere.

A. PRINCIPALA A POLICELUI / artere principale du pouce / main
artery to thumb. V. tab. anat. - artere.

A. PROFUNDA A CLITORISULUI / artere caverneuse (chez la
femme) / deep artery of clitoris. V. tab. anat. - artere.

A. PROFUNDA A PENISULUI / artere caverneuse (chez l'homme)
/ deep artery of penis. V. tab. anat. - artere.

A. PUDENDALA INTERNA / artere honteuse interne / internal
pudenda! artery. V. tab. anat. - artere.

A. PULMONARA DREAPTA / artere pulmonaire droite / right
pulmonar artery. V. tab. anat. - artere.

A. PULMONARA STANGA / artere pulmonaire gauche / left
pulmonar artery. V. tab. anat. - artere

A. RADIALA / artere radiale / radial artery. V. tab. anat. -artere.

A. RADIALA A INDEXULUI
INFERIOARA

A. RADIALA A INDEXULUI / artere collaterale palmaire
externe de 1'index / radial artery to index finger. V. tab.
anat. - artere.

A. RANINA Jv. a. linguala profunda). V. tab. anat. - artere. A.
RECTALA INFERIOARA / artere hemoroidale inferieure
/ inferior rectal artery. V. tab. anat. - artere. A. RECTALA
MIJLOCIE / artere hemoroidale moyenne /
middle rectal artery. V. tab. anat. - artere. A. RECTALA
SUPERIOARA / artere hemoroidale superieure
/ **superior rectal artery**. V. tab. anat. - artere. **A. RECURENTA
(v. a. centrala lunga)**. V. tab. anat. - artere. **A. RECURENTA
CUBITALA (v. a. recurenta ulnara)**. V. tab.
anat. - artere.

A. RECURENTA RADIALA / artere recurrenre radiale / radial
recurrent artery. V. tab. anat. - artere. A. RECURENTA
RADIALA POSTERIOARA (v. a. interosoasa
recurenta). V. tab. anat. - artere. A. RECURENTA TIBIALA
ANTERIOARA / artere recurrenre
tibiale anterieure / anterior tibial recurrent artery. V. tab.
anat. - artere. A. RECURENTA TIBIALA POSTERIOARA / artere
recurrenre
tibiale posterieure / posterior tibial recurrent artery. V. tab.
anat. - artere. A. RECURENTA ULNARA / artere recurrenre
cubitale / ulnar

recurrent artery. V. tab. anat. - artere. **A. RENALA / artere
renale / renal artery**. V. tab. anat. -
artere. A. RETRODUODENALA / artere pancreatico-duodenale
inferieure dreite / retroduodenal artery. V. tab. anat. -
artere. A. RUSINOASA INTERNA (v. a. pudendala interna). V.
tab

anat. - artere. A. SACRALA MIJLOCIE / artere sacree moyenne /
median
sacral artery. V. tab. anat. - artere. A. SCAPULARA
DESCENDENTA (v. a. dorsala a scapulei) /
artere scapulaire descendante / dorsal scapular artery. V.
tab. anat. - artere.

A. SCIATICA (v. a. nervului sciatic). V. tab. anat. - artere. A.
SEGMENTARA / artere segmentaire / segmental artery.
V. tab. anat. - artere. **A. SEGMENTARA ANTERIOARA / artere
segmentaire**

anterieure / anterior segmental artery. V. tab. anat. - artere. A.
SEGMENTARA LATERALA / artere segmentaire laterale
/ lateral segmental artery. V. tab. anat. - artere. A.
SEGMENTARA MEDIALA / artere segmentaire mediale /
medial segmental artery. V. tab. anat. - artere. A.
SEGMENTARA POSTERIOARA (hepaticA) / artere segmentaire
posterieure / posterior segmental artery. V. tab.

anat. - artere. A. SEGMENTULUI ANTERIOR INFERIOR AL
RINICHIULUI /
artere segmentaire / anterior inferior segmental artery. V.
tab. anat. - artere. A. SEGMENTULUI ANTERIOR SUPERIOR
AL RINICHIULUI /

artere segmentaire / anterior superior segmental artery. V.
tab. anat. - artere.

A. SEGMENTULUI INFERIOR AL RINICHIULUI / artere seg-
mentaire / inferior segmental artery. V. tab. anat. - artere. A.
SEGMENTULUI POSTERIOR AL RINICHIULUI / artere seg-
mentaire / posterior segmental artery. V. tab. anat. artere. A.
SEGMENTULUI SUPERIOR AL RINICHIULUI / artere seg-
mentaire / superior segmental artery. V. tab. anat. - artere. A.

SFENOPALATINA / artere sphenopalatine / sphenopala-
tine arteries. V. tab. anat. - artere. A. SPERMATICA INTERNA
(v. a. testiculara). V. tab. anat. -
artere.

A. TIMPANICA

A. SPINALA ANTERIOARA / artere spinale anterieure / anterior
spinal artery. V. tab. anat. - artere. A. SPINALA POSTERIOARA
/ artere spinale posterieure /

posterior spinal artery. V. tab. anat. - artere. **A. SPLENICA /
artere splenique / splenic artery**. V. tab. anat.
- artere. A. STILOMASTOIDIANA / artere stylo-mastoidienne /
stylo-

mastoid artery. V. tab. anat. - artere. A. SUBCLAVICULARA /
artere sous-claviere / subclavian
artery. V. tab. anat. - artere. A. SUBCOSTALA / artere sous-
costale / sub-costal artery.

V. tab. anat. - artere. **A. SUBLINGUALA / artere sublinguale /
sublingual artery**.

V. tab. anat. - artere. A. SUBMENTALA / artere sous-mentale /
sub-mental artery.
V. tab. anat. - artere.

A. SUBORBITARA (v. a. infraorbitara). V. tab. anat. - artere. A.
SUBSCAPULARA / artere sous-scapulaire / subscapular
artery. V. tab. anat. - artere. A. SUPRADUODENALA / artere
supraduodenale / supraduo-
denal artery. V. tab. anat. - artere. A. SUPRAORBITALA / artere
sous-orbitaire / infraorbital

artery. V. tab. anat. - artere. A. SUPRARENALA INFERIOARA /
artere surrenale inferieure

/ inferior suprarenal artery. V. tab. anat. - artere. A.
SUPRARENALA MIJLOCIE / artere surrenale moyenne /

middle suprarenal artery. V. tab. anat. - artere. A.
SUPRARENALA SUPERIOARA / artere surrenale superieure /
superior suprarenal artery. V. tab. anat. - artere. A.
SUPRASCAPULARA / artere scapulaire superieure /
suprascapular artery. V. tab. anat. - artere. A.

SUPRATROHLEARA / artere frontale interne / supra-
trochlear artery. V. tab. anat. - artere. A. SYLVIANA (v. a.
cerebrala laterala) / artere sylvienne /

sylvian artery. V. tab. anat. - artere. A. SANTULUI CENTRAL /
artere du sillon cerebral / central

sulcal artery. V. tab. anat. - artere. A. SANTULUI
POSTCENTRAL / artere du sillon postcerebral

/ postcentral sulcal artery. V. tab. anat. - artere. A. SANTULUI
PRECENTRAL / artere du sillon precerebral /

precentral sulcal artery. V. tab. anat. - artere. A. TARSIANA
LATERALA / artere dorsale du tars / lateral

tarsal artery. V. tab. anat. - artere. A. TEMPORALA
ANTERIOARA / artere temporale anterieure

/ anterior temporal artery. V. tab. anat. - artere. A. TEMPORALA
INTERMEDIARY / artere temporale moyenne / medial branch for

temporal lobe. V. tab. anat. -
artere. A. TEMPORALA MIJLOCIE / artere temporale moyenne /
middle temporal artery. V. tab. anat. - artere. A. TEMPORALA
POSTERIOARA / artere temporale posterieure / posterior

temporal artery. V. tab. anat. - artere. A. TEMPORALA
SUPERFICIALA / artere temporale superfi-
cielle / superficial temporal artery. V. tab. anat. - artere. A.
TESTICULARA / artere testiculaire / testicular artery. V.

tab. anat. - artere.

A. TIBIALA ANTERIOARA / artere tibiale anterieure / anterior
tibial artery. V. tab. anat. - artere.

A. TIBIALA POSTERIOARA / artere tibiale posterieure / posterior
tibial artery. V. tab. anat. - artere. A. TIMPANICA ANTERIOARA
/ artere tympanique / anterior

tympanic artery. V. tab. anat. - artere. A. TIMPANICA
INFERIOARA / artere tympanique inferieure

/ **inferior tympanic artery**. V. tab. anat. - artere.

- A. TIMPANICA POSTERIOARA / artere tympanique poste-rieure / posterior tympanic artery. V. tab. anat. - artere.
- A. TIMPANICA SUPERIOARA / artere tympanique superieure / superior tympanic artery. V. tab. anat. - artere.
- A. TIROIDIANA IMA / artere thyroïdienne moyenne / thyroid ima artery. V. tab. anat. - artere.
- A. TIROIDIANA INFERIOARA / artere thyroïdienne inferieure / inferior thyroid artery. V. tab. anat. - artere.
- A. TIROIDIANA SUPERIOARA / artere thyroïdienne superieure / superior thyroid artery. V. tab. anat. - artere.
- A. TORACICA INTERNA / artere thoracique interne / internal thoracic artery. V. tab. anat. - artere.
- A. TORACICA LATERALA / artere thoracique laterale / lateral thoracic artery. V. tab. anat. - artere.
- A. TORACICA SUPREMA / artere thoracique superieure / superior thoracic artery. V. tab. anat. - artere.
- A. TORACOACROMIALA / artere acromio-thoracique / thro-racoacromial artery. V. tab. anat. - artere.
- A. TORACODORSALA / artere thoraco-dorsale / thora-codorsal artery. V. tab. anat. - artere.
- A. TRANSVERSA A FETEI / artere transversale de la face / transverse facial artery. V. tab. anat. - artere.
- A. TRANSVERSA A GATULUI / artere cervicale transverse / transvers facial artery. V. tab. anat. - artere.
- A. ULNARA / artere cubitale / ulnar artery.** V. tab. anat. -artere.
- A. URETRALA / artere uretrale / urethral artery. V. tab. anat. - artere. A. UTERINA / artere uterine / uterine artery. V. tab. anat. - artere. **A. VAGINALA / artere vaginale / vaginal artery.** V. tab. anat. - artere.
- A. VERTEBRALA / artere vertebrale / vertebral artery. V. tab. anat. - artere.
- A. VEZICALA INFERIOARA / artere vesicale inferieure / inferior vesical artery. V. tab. anat. - artere.
- A. VIDIANA (v. a. **canalului pterigoidian**). V. tab. anat. -artere.
- A. VITELINA / artere vitelline / vitelline artery. V. tab. anat. - artere. A. ZIGOMATICOORBITALA / artere zygomato-malaire / zygo-maticoorbital artery. V. tab. anat. - artere. A. ZINN (v. a. centrala a retinei). [fohcinn Gottfried Ziinn, *anatomist fi botanist g&rman, prof& sor [a CfQtingen, 1727-1759]* V. tab. anat. - artere. **AA. ALVEOLARE SUPERIOARE ANTERIOARE / artere alveo-laire superieure et anterieure / anterior superior alveolar arteries.** V. tab. anat. - artere.
- AA. ARCUATE RENALE / arcades sus-pyramidales / arcuate arteries. V. tab. anat. - artere. AA. CAROTICOTIMPANICE / artere carotico-tympanique / caroticotympanic arteries. V. tab. anat. - artere. AA. CENTRALE ANTEROLATERALE / arteres striees exter-nes / arteres centrales anterolateralis. V. tab. anat. - artere. AA. CENTRALE ANTEROMEDIALE / arteres striees internes / arteres centrales anteromedialis. V. tab. anat. - artere. AA. CENTRALE POSTEROMEDIALE / arteres centrales posterieures / posteromedial central arteries. V. tab. anat. - artere.
- AA. CENTRALE POSTEROLATERALE / arteres centrales posterieures / posterolateral central arteries. V. tab. anat. - artere.
- AA. CILIARE ANTERIOARE / arteres ciliaires anterieures / anterior ciliary arteries. V. tab. anat. - artere.
- AA. CILIARE POSTERIOARE LUNGI / arteres ciliaires longues posterieures / long posterior ciliary arteries. V. tab. anat. - artere. AA. CILIARE POSTERIOARE SCURTE / arteres ciliaires courtes posterieures / short posterior ciliary arteries. V. tab. anat. - artere. AA. CONJUNCTIVALE ANTERIOARE / arteres conjonctivales anterieures / anterior conjunctival arteries. V. tab. anat. - artere. AA. CONJUNCTIVALE POSTERIOARE / arteres conjonctivales posterieures / posterior conjunctival arteries. V. tab. anat. - artere. AA. DENTARE / arteres alveolaires / alveolar arteries. V. tab. anat. - artere. AA. DIAFRAGMATICE (v. aa. frenice inferioare si superioare) / arteres phreniques / phrenic arteries. V. tab. anat. - artere. AA. DIGITALE COMUNE ALE PICIORULUI (v. aa. metatar-siene) / arteres interosseuses dorsales du pied / dorsal metatarsal arteries. V. tab. anat. - artere. AA. DIGITALE DORSALE ALE MAINII / arteres digitales dor-sales / dorsal digital arteries. V. tab. anat. - artere. AA. DIGITALE DORSALE ALE PICIORULUI / arteres colla-terales dorsales des orteils / dorsal digital arteries. V. tab. anat. - artere. AA. DIGITALE PALMARE COMUNE / arteres digitales pal-maires communes / common palmar digital arteries. V. tab. anat. - artere. AA. DIGITALE PALMARE PROPRII / arteres digitales pal-maires propres / proper palmar digital arteries. V. tab. anat. - artere. AA. DIGITALE PLANTARE COMUNE / arteres digitales plan-taires communes / common plantar digital arteries. V. tab. anat. - artere. AA. DIGITALE PLANTARE PROPRII / arteres digitales plan-taires propres / proper plantar digital arteries. V. tab. anat. - artere.
- AA. EPISCLERALE / arteres episclerales / episcleral arteries. V. tab. anat. - artere. AA. FRENICE INFERIOARE / arteres phreniques inferieures / inferior phrenic arteries. V. tab. anat. - artere. AA. FRENICE SUPERIOARE / arteres phreniques supe-rieures / superior phrenic arteries. V. tab. anat. - artere. AA. gastrice scurte / arteres gastriques courtes / short gastric arteries. V. tab. anat. - artere. AA. HELICINE ALE PENISULUI / arteres helicines / helicine arteries. V. tab. anat. - artere.
- AA. HEMOROIDALE (v. aa. rectale).** V. tab. anat. - artere **AA. ILEALE / arteres ileales / ileal arteries.** V. tab. anat. - artere. AA. INSULARE / artere de l'insula / insular arteries. V. tab. anat. - artere. AA. INTERCOSTALE POSTERIOARE I SI II / arteres inter-costales posterieures / first and second posterior intercostal arteries. V. tab. anat. - artere. AA. INTERCOSTALE POSTERIOARE 111-XII / arteres inter-costales aortiques / posterior intercostal arteries. V. tab. anat. - artere. AA. INTERLOBARE RENALE / arteres peripyramidales / interlobar arteries. V. tab. anat. - artere. AA. INTERLOBULARE HEPATICE / arteres interlobulaires / interlobular arteries. V. tab. anat. - artere. AA. INTERLOBULARE RENALE / arteres perilobulaires / interlobular arteries. V. tab. anat. - artere. AA. JEJUNALE / arteres j6junales / jejunal arteries. V. tab. anat. - artere.

AA. LENTICULOSTRIATE

AA. LENTICULOSTRIATE (v. aa. centrale antero-laterale). V. tab. anat. - artere.

AA. LOMBARE / arteres lombaires / lumbar arteries. V. tab. anat. - artere.

AA. METACARPIENE DORSALE / arteres inter-osseuses dorsales de la main / dorsal metacarpal arteries. V. tab. anat. - artere.

AA. METACARPIENE PALMARE / arteres inter-osseuses palmaires / palmar metacarpal arteries. V. tab. anat. - artere.

AA. METATARSIENE DORSALE / arteres inter-osseuses dorsales du pied / dorsal metatarsal arteries. V. tab. anat. - artere.

AA. METATARSIENE PLANTARE / arteres inter-osseuses plantaires / plantar metatarsal arteries. V. tab. anat. - artere.

AA. NAZALE POSTERIOARE LATERALE / arteres des cornets et des meats / posterior nasal arteries. V. tab. anat.

- artere. AA. NUTRITIVE ALE HUMERUSULUI / arteres nourricieres

de l'humerus / nutrient brachial arteries. V. tab. anat. -

artere. AA. PALATINE MICI / arteres palatines mineures / lesser

palatine arteries. V. tab. anat. - artere. AA. PALPEBRALE

LATERALE / arteres palpebrales laterales / lateral palpebral arteries. V. tab. anat. - artere. AA.

PALPEBRALE MEDIALE / arteres palpebrales mediales / medial palpebral arteries. V. tab. anat. - artere. AA.

PANCREATICOUDODENALE INFERIOARE / arteres pancreatico-oduodenales inferieures / inferior pancreaticoduodenal arteries. V. tab. anat. - artere. AA. PARIETALE / arteres

parietales / parietal arteries. V. tab. anat. - artere. AA. PERFORANTE (ale coapsei) / arteres perforantes de la

cuisse / perforating arteries. V. tab. anat. - artere. AA. PERICALOASE / arteres pericalleuses / pericallosal

arteries. V. tab. anat. - artere. AA. PONTINE / arteres pontines / arteries of the pons. V.

tab. anat. - artere. AA. PUDENDALE EXTERNE / arteres honteuses externes /

external pudenda/ arteries. V. tab. anat. - artere. AA. RUSINOASE EXTERNE (v. a. pudendale externe), V. tab.

anat. - artere.

AA. SACRALE LATERALE / arteres sacrees laterales / lateral sacral arteries. V. tab. anat. - artere. AA. SIGMOIDIENE / arteres sigmoi'des / sigmoid arteries. V.

tab. anat. - artere. AA. SURALE / arteres surales / sura/ arteries. V. tab. anat.

- artere. AA. STRIATE LATERALE (v. aa. centrale antero-laterale). V.

tab. anat. - artere. AA. TALAMOSTRIATE

ANTEROLATERALE (v. aa. centrale anterolaterale). V. tab. anat. - artere. AA. TALAMOSTRIATE

ANTEROMEDIALE (v. aa. centrale anteromediale). V. tab. anat. - artere. AA. TARSIENE

MEDIALE / rameaux tarsiennes internes / medial tarsal arteries. V. tab. anat. - artere. AA. TEMPORALE

PROFUNDE / artere temporale profunde anterieure / deep temporal arteries. V. tab. anat. - artere. AA.

VENTRICULARE / arteres ventriculaires / ventricular arteries. V. tab. anat. - artere. AA. VEZICALE SUPERIOARE /

arteres vesicales superieures / superior vesical arteries. V. tab. anat. - artere.

ARTERIECTOMIE, s. f. / arteriectomie, s. f. / arteriectomy. [Lot; gr. *arteria* = artera; gr. *ektome* = enisle.] Rezekcia

unui segment arterial si a plexului simpatic care TI Inconjoara.

ARTERITA

ARTERIOGRAFIE, s. f. / arteriographie, s. f. / arteriography, [Lot., gr. *arteria* = arterd; gr. *gruphein* = a scrie.] *Radio-grafia unui teritoriu arterial (al membrilor, cerebral, renal, pulmonar etc.) dupa injectarea In trunchiul principal, direct sau printr-un *cateter, a unui lichid opac la radiatiile X.

ARTERIOGRAMA, s. f. / arteriogramme, s. m. / arteriogram. [Lat., gr. *arteria* = arte.ra; gr. *gramma* = inscriere.] 1) Ima-ginea unui teritoriu arterial obtinuta prin *arteriografie. 2) Sin.: sfigmograma (v.).

ARTERIOLA, s. f. / arteriole, s. f. / arteriole. NA: arteriola. [Lat. *arteriola* = arterd. mica., dim. de. la *arteria* = arte.ra.] Ramura fina, terminala a unei artere, care leaga arterele de capilare.

ARTERIOLE RENALE DREPTA / arteres droites medullaires / straight arterioles. V. tab. anat. - artere

ARTERIOLITA, s. f. / arteriolite, s. f. / arteriolitis. [Lat. *arteriola* = arterd mica, dim. de ia *arteria* = wter&i'ita.] Inflamata a unei arteriole.

ARTERIOLITA CUTANATA ALERGICA / arteriolite cutanee allergique / Gougerot syndrome. Sin.: sindrom Gougerot (v.).

ARTERIOLOSCLEROZA, s. f. / arteriosclerose, s. f. / arteriosclerosis. [Lat. *arteriola* = arte.ra mica, dim. de la *arteria* = arte.ra.; gr. *sklerosis* = induratie., intrdire, de. ia skleros = tare, dur.] Scleroza si Ingrosare a peretelui arteriolelor si arterelor mid. Forma hialina poate fi asociata cu "nefro-angio-scleroza, cea hiperplastica cu "hipertensiunea arteriala maligna si cu "sclerodermia.

ARTERIOPATIE, s. f. / arteriopathie, s. f. / arteriopathy. [Lat., gr. *arteria* = arterd.; gr. *pathos* = Boold.] Denumire generica pentru bolile arterelor. A. poate fi generalizata (ex.:

a. hipertensiva asociata unei hipertensiuni arteriale si caracterizata prin hipertrofierea mediei arterelor mid si arteriolelor) sau segmentara (ex.: a. hemodinamica localizata pe un segment de artera ce pulseaza pe un plan dur, ca m cazul arterei subclaviculare, comprimata prin prezenta unei "coaste cervicale).

ARTERIOSCLEROZA, s. f. / arteriosclerose, s. f. / arteriosclerosis. [Lot; gr. *arteria* = artera; gr. *sklerosis* = indu-ratie, wtdrire., de ia skleros = tare, dur] Termen utilizat initial In sens foarte general, pentru desemnarea oricarei Ingrosari a peretilor arteriali. Sub aceasta denumire erau cuprinse trei tipuri de boli arteriale degenerative: *ateroscleroza, arterio-scleroza si 'mediacalcoza. In prezent, termenul este restrans pentru desemnarea tipului de scleroza arteriala care predomina la nivelul fibrelor musculare din tunica medie (*degenerescenta hialina si Ingrosare), extinsa si la nivelul tunicii interne. A. afecteaza Indeosebi arterele musculare si arterele renale (*nefroan-gioscleroza).

ARTERIOTOMIE, s. f. / art6riotomie, s. f. / arteriotomy. [Lat., gr. *arteria* = artera.; gr. *tome* = tdiere, sectiune, de ia *tern-nem* = a taia.] Incizia longitudinala sau transversala a peretelui unei artere, prin care se asigura accesul m lumenul vascular.

ARTERITA, s. f. / art6rite, s. f. / arteritis. [Lat.i y. *arteria* = artera, -ita.] Termen care desemneaza, etimologic, existenta unor modificari organice ale peretelui arterial de origine inflamatorie, acompaniindu-se uneori de tromboza, alteori de dilata-tie sau, mai rar, de ruptura. In prezent, termenul este folosit pentru a regrupa bolile care se caracterizeaza prin leziuni ale peretelui arterial, indiferent de origine (ateromatoasa, traumatica, embolica etc.) Ex.: arterita gigantocelulara (v.); a. membrilor inferioare, care include In evolutie: *stadiul I*, de latentia clinica; *stadiul II*, de claudicatie intermitenta la mers; *stadiul III*, cand se asociaza dureri In decubitus; *stadiul IV*, de gan-grenS.

ARTERITA GIGANTOCELULARA

ARTERITA GIGANTOCELULARA / art6rite gigantocellulaire / Horton's disease. Afecțiune cu debut după vârsta de 60 de ani, de cauză necunoscută. Se caracterizează prin alterarea stării generale, febra moderată, creșterea VSH-ului, cefalee violentă, accidente ischemice oculare brutale (cu obnubilare vizuală, diplopie, strabism, edem papilar) și inflamarea bilaterală a arterelor temporale, care devin edemate și dureroase la palpare. Anatomopatologic, leziunile sunt de panarterită, cu ruptură limitantă elastică internă, infiltrată de celule gigante multinucleate. Este sensibilă la corticosteroizi. Sin.: arterita temporală, boala Horton, boala Forestier, panarterită subacută a vâslicilor, periarterită segmentară superficială.

ARTERITA TEMPORALA / arterite temporale / temporal arteritis. Sin.: arterita gigantocelulară (v.).

ARTERITIS BRACHIOCEPHALICA / arteritis brachiocephalica / arteritis brachiocephalica. Sin.: boala Takayasu (v.).

ARTHROPODA / Arthropoda / Arthropoda. *l.c.r. NA: artron = articuCatie, pous, podos = pitior.* Incręgatura de animale din subregnul *Metazoa*, caracterizate printr-un corp segmentat și acoperit de chitină, simetrie bilaterală și picioare articulate, junctura

ARTICULATIE, s. f. / articulation, s. f. / joint. NA: junctura ossiuln. [*Lot. articulatio, -onis = wclie.Uturd.*] Ansamblul elementelor prin care două oase vecine în scheletul osos se leagă între ele. Există a. fixe, denumite *sinartroze*, și *mobile*, întrerupte, denumite *diartroze*. *Sinartrozele* pot fi: 1) *dintate* (ex.: între oasele craniului); 2) *scuamoase* (ex.: între oasele temporale și parietale); 3) *armonice* (ex.: între oasele nazale și maxilare). *Diartrozele* reprezintă a. în care oasele sunt mobile unul față de celălalt. Elementele constitutive ale unei a. mobile sunt: a) capsula articulară, fixată pe marginea suprafețelor articulare; b) stratul extern, format din benzi fibroase care dau rezistență capsulei; c) membrana sinovială, care capturează în interiorul articulației și secreta lichidul sinovial; d) suprafețele articulare, fețele osoase ce vin în contact, care pot fi sferice, ovoidale, în formă de sa. Când suprafețele nu corespund ca relief, se interpun meniscuri sau cartilaje (ex.: a. genunchiului). Există și a. *semimobile* sau *amfiartroze*, cu suprafețele aproape plane (ex.: coloana vertebrală).

A. ACROMIOCLAVICULARA / articulation acro-mio-claviculaire / acromioclavicular articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. ATLANTOAXIALA LATERALA / articulation atloido-axoïdienne / lateral atlantoaxial joint. V. tab. anat. - articulații.

A. ATLANTOAXIALA MEDIANA / articulation atloïdo-odon-toidienne / medial atlantoaxial joint. V. tab. anat. - articulații.

A. ATLANTOCCIPITALA / articulation occipito-atloïdienne / atlantooccipital articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. ASTRAGALOCALCANEANA / articulation sous-astragali-enne proprement dite / subtalar articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. CALCANEOCUBOÏDA / articulation calcaneo-cuboidienne / calcaneocuboid articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. CAPITIS COSTAE / articulation costo-vertebrale proprement dite / articulation of head of the rib. V. tab. anat. - articulații.

A. CARPOMETACARPIANA A POLICELUI / articulation carpo-metacarpienne du pouce / carpometacarpal articulation of thumb. V. tab. anat. - articulații.

A. COTULUI / articulation du coude / elbow joint. V. tab. anat. - articulații.

A. COXOFEMURALA / articulation coxo-femorale / hip joint. V. tab. anat. - articulații.

A. CRICOARITENOÏDA / articulation crico-arytenoidienne / cricoarytenoid articulation. V. tab. anat. - articulații.

AA. INTERCARPALE

A. CRICOTIROÏDIANA / articulation crico-thyroïdienne / cricothyroid articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. GENUCHIULUI / articulation du genou / knee joint. V. tab. anat. - articulații.

A. HUMEROCUBITALA / articulation humero-cubitale / humeroradial articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. INCUDOSTAPEDIALA / articulation de l'enclume et de l'etrier / incudostapedial articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. LOMBOSACRATA / articulation sacro-vertebrale / lumbosacral joint. V. tab. anat. - articulații.

A. MADIOCARPIANA / articulation mediocarpïenne / mid-carpal articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. PERONEOTIBÏALA SUPERIOARA / articulation peroneo-tibiale superieure / tibiofibular articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. PERONEOTIBÏALA INFERIOARA / articulation peroneo-tibiale inferieure / tibiofibular articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. PISIPIRAMIDALA / articulation pisiforme / pisiform articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. RADIOCARPIANA / articulation radio-carpïenne / radio-carpal articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. RADIOCUBITALA INFERIOARA / articulation radio-cubitale inferieure / distal radioulnar articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. RADIOCUBITALA SUPERIOARA / articulation radio-cubitale superieure / proximal radioulnar articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. SCAPULOHUMERALA / articulation scapulo-humerales / humeral articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. SACROCCOCCIGEANA / articulation sacro-coccygienne / sacrococcygeal articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. SACROÏLIACA / articulation sacro-iliaque / sacroiliac articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. STERNOCLAVICULARA / articulation sterno-costo-claviculaire / sternoclavicular articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. TALOCALCANEONAVICULARA / articulation astragalo-calcaneo-scaphoïdienne / subtalar articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. TEMPOROMANDIBULARA / articulation temporo-mandibulaire / temporomandibular articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. TIBIOTARSIANA / articulation tibio-tarsienne / talocrural articulation. V. tab. anat. - articulații.

A. TRANSVERSA A TARSULUI / articulation mediotarsienne / transvers tarsal articulation. V. tab. anat. - articulații.

AA. CARPOMETACARPIENE / articulations carpo-metacarpiennes / carpometacarpal articulations. V. tab. anat. - articulații.

AA. COLOANEI VERTEBRALE / articulations de la colonne vertebrale / joints of vertebral column. V. tab. anat. - articulații.

AA. CONDROSTERNALE / articulations chondro-sternales / sternocostal articulations. V. tab. anat. - articulații.

AA. COSTOCONDRALE / articulations costo-chondrales / costochondral articulations. V. tab. anat. - articulații.

AA. COSTOTRANSVERSALE / articulations costo-transversaires / costotransverse articulations. V. tab. anat. - articulații.

AA. COSTOVERTEBRALE / articulations costo-vertebrales / costovertebral articulations. V. tab. anat. - articulații.

AA. INTERCARPALE / articulations carpiennes / intercarpal articulations. V. tab. anat. - articulații.

AA. INTERCONDRALE

AA. INTERCONDRALE / articulations interchondrales / interchondral articulations. V. tab. anat. - articulatii.

AA. INTERMETACARPIENE / articulations inter-metacarpennes / intermetacarpal articulations. V. tab. anat. - articulatii.

AA. INTERMETATARSIENE / articulations inter-metatarsiennes / intermetatarsal articulations. V. tab. anat. - articulatii.

AA. INTERFALANGIENE / articulations interphalangiennes / interphalangeal articulations. V. tab. anat. - articulatii.

AA. INTERTARSIENE / articulations intertarsiennes / intertarsal articulations. V. tab. anat. - articulatii.

AA. METACARPOFALANGIENE / articulations metacarpophalangiennes / metacarpophalangeal articulations. V. tab. anat. - articulatii.

AA. METATARSOFALANGIENE / articulations metatarso-phalangiennes / metatarsophalangeal articulations. V. tab. anat. - articulatii.

AA. OASELOR BAZINULUI / articulations du bassin / articulations of the pelvic girdle. V. tab. anat. - articulatii.

AA. OASELOR UMARULUI / articulation des os de l'épaule / joints of shoulder girdle. V. tab. anat. - articulatii.

AA. OSSICULORUM AUOITUS / articulations de osselets de l'ouïe / articulations of auditory ossicles. V. tab. anat. - articulatii.

AA. SCAFOIDOCUNEENE / articulations scapho-cuneennes / cuneonavicular articulations. V. tab. anat. - articulatii.

AA. TARSOMETATARSIENE / articulations tarso-metatarsiennes / tarsometatarsal articulations. V. tab. anat. - articulatii.

ARTRALGIE, s. f. / arthralgie, s. f. / arthralgia. [C,r. *arthron* = articulatie; *algos* = du.re.re.] Durere articulara, de obicei, izolata.

ARTRITA, s. f. / arthrite, s. f. / arthritis. [Qr. *arthron* = ftriciuatie, -ltd.] Artropatie acuta sau cronica In care leziunea initiala si principals este inflamatia articulara, mai precis inflamatia sinovialei (*sinovita). Termenul se foloseste frecvent pentru artropatiile reumatismale si infectioase, fiind excluse arthro-patiile de alte origini si *artrozele.

ARTRITA CRONICA DEGENERATIVA / arthrite degenerative chronique / degenerative joint disease. Sin.: artroza (v.).

ARTRITA HIPERTROFICA / arthrite hypertrophique / hypertrophic arthritis. Sin.: artroza (v.).

ARTRITA MARIE-STRUMPELL / arthrite de Marie-Strumpell / ankylosing spondylitis. [Pierre Marie, ne-uroiog franca; profesor [a 'Paris, 1S53-1940; Ernst Ado]/ Gusto v Gottfried van Strum-pel], medic german, profesor de medicina ititemd [a Leipzig, 18S3-192S.] Sin.: spondilita anchilozanta (v.).

ARTRITA PSORIAZICA / arthrite psoriasique / psoriatic arthritis. A. idiopatica Intalnita In 5-10% din cazurile de *psoriazis. Se manifesta prin trei tipuri majore: a. p. inflamatorie asimetrica, a. p. simetrica ?i spondilita psoriazica.

ARTRITA REACTIVA / arthrite reactionnelle / reactive arthritis. Afectare articulara cu *epansament In general aseptice, care survine dupa una sau mai multe saptamani de la o infectie digestiva, respiratorie sau genitourinara. A. r. reprezinta, foarte probabil, o reactie imunologica la bacteriile sau virusurile responsabile de infectii. In prezent, termenul se utilizeaza In special pentru spondilo-artropatiile consecutive infectiilor enterice sau uro-genitale Intalnite predominant la indivizi cu antigen de histocompatibilitate HLA-B27 (v. sistem HLA). Sindromul Fiehsinger-Leroy-Reiter este considerat o forma de a. r., iar *boala Bouillaud, "boala Lyme si *sindromul Whipple cuprind a.

r.

ARTROPLASTIE

ARTRITA REUMATOIDA / arthrite rhumatoïde / rheumatoid arthritis. Sin.: poliartrita reumatoida (v.).

ARTROCENTEZA, s. f. / arthrocentese, s. f. / arthrocente-sis. [Qr. *arthron* = wticuCație.; *kenlesis* = mfe-patum.] Punctia unei articulatii.

ARTRODEZA, s. f. / arthrodesse, s. f. / arthrodesis. [Qr. *arthron* = articulatie.; *desis* = [egare.] Procedeu chirurgical de blocare definitiva a unei articulatii prin fuzionarea epifizelor celor doua extremitati osoase implicate. A. este practicata in situatii de infectie (tuberculoza) sau instabilitate (paralizii) a unei articulatii si In cazul atitudinii vicioase a unui membru. V. si anchiloza.

ARTRODIE, s. f. / arthrodie, s. f. / plane joint. NA: articu-latio plana. [Qr. *arthrodia* = articu[ati]e care. giv.e.aza, de. la *arthron* = articulatie; *eidosis* = forma.] Articulatie de tip *diartroza ale carei suprafete articulare sunt plane. In con-secinta, nu sunt posibile decat miscari de glisare.

ARTROFIT, s. n. / arthrophyte, s. m. / arthrophyte, joint mice. [Qr. *arthron* = articulatie.; *phyton* = p[anta, vege.ta.fie..] Mic fragment osteo-cartilajinos sau In Intregime cartilajinos, aflat liber Intra o cavitate articulara (frecvent la nivelul genunchiului) si care prin deplasare poate provoca o blocare a articu-latiei respective, In general de durata scurta. Sin.: "soarece articular".

ARTROGRAFIE, s. f. / arthrographie, s. f. / arthrography. [Gjr. *arthron* = articuCație.; *graphein* = a scrie..] Explorarea radiologica a cavitatii articulare dupa injectarea unui produs radioopac hidrosolubil, a aerului sau a ambelor (dublu contrast). Contraindicata In artrita septica. Utila pentru a evidentia corpi straini, o condromatoza sau o sinovita. A. este necesara Indeosebi In investigarea articulatiei scapulohumerale si a genunchiului (v. meniscografie).

ARTROGRIPOZA, s. f. / arthrogrypose, s. f. / arthrogrypo-sis. [Gfr. *athron* = articulatie.; *gryposis* = indoire, mc.ovoie.re.] Mentinerea unei articulatii Intra o stare de imobilizare, adesea In flexie, din cauza contracturii musculaturii locale sau a unor aderente periarticulare. V. si artrogiroza congenitala multipla.

ARTROGRIPOZA CONGENITALA MULTIPLA / arthrogrypose congenitale multiple / congenital multiple arthrogryposis, arthrogryposis multiplex congenita. Boala congenitala, uneori ereditara, caracterizata prin malformatii multiple, Indeosebi prin anchiloza fibroasa a articulatiilor (cu exceptia articulatiilor coloanei vertebrale si temporomaxilare) cu mentinerea membrului superioare si inferioare In flexie sau In extensie. Se asociaza si un grad de *amiotrofie. In unele cazuri boala ar putea fi consecinta unei anomalii de dezvoltare a neuronilor din cornul anterior al maduvei, de unde descrierea unei forme a. c. m. neuropatice si a uneia miopatice.

ARTROLIZA, s. f. / arthrolyse, s. f. / arthrolysis. [Cjr. *arthron* = articu[ati]e; *lysis* = distrugere., de [a lyein = a. distruge.] Interventie chirurgicala efectuata In scopul redarii mobilitatii unei articulatii anchilozate. Consta, In esenta, In sectiunea capsulei articulare si a ligamentelor acesteia.

ARTROLOGIE, s. f. / arthrologie, s. f. / arthrology. [Cfr. *arthron* = articulatie; *logos* = ftiinfia..] Parte a anatomiei dedicata studiului articulatiilor.

ARTROPATIE, s. f. / arthralpalnie, s. f. / arthropaty. [C,r. *arthron* = articu[ati]e. i pathos = 6oaiia..] Orice leziune articulara de origine nervoasa (ex.: a. tabetica). In a. Charcot sau neuropatica se produce o degenerare progresiva a articulatiei.

ARTROPLASTIE, s. f. / arthroplastie, s. f. / arthroplasty. [Ar. *arthron* = articulatii *plastos* = modeiat, de [a plassein = a. forma, a. modda.] Refacerea prin operatie a unei articulatii mai mult sau mai putin alterate si anchilozate. Scop: redarea unei mobilitati satisfacatoare.

ARTROPNEUMOGRAFIE

ARTROPNEUMOGRAFIE, s. f. / **arthro-pneumographie**, s. f. / **arthropneumography**. [Cfr. *arthroa* = *articulate.*, *pneuma*, -*atos* = *aer*; *graphein* = *a scrie.*] Radiografia unei articulatii In care, in prealabil, s-a injectat aer. V. si artrografie.

ARTRORIZA, s. f. / **arthrorise**, s. f. / **arthrorisis**. | Gjr. **arthron** = *articuafie.*; **ereisis** = *ridicare.*, *inaff. are.*] Operatic prin care se obtine limitarea miscarilor la nivelul unei articulatii prin for-marea unui prag osos In calea miscarilor articulare. A. este indicata Indeosebi In paralizii si deformatii articulare dobandite.

ARTROSCOP, s. n. / **arthroscope**, s. m. / **arthroscope**. [Qr. **arthron** = *articuafie.*; **skopos** = *ofiservator, de la skopein = a video, a ef(amina).*] Endoscop care este adaptat pentru examinarea interiorului cavitatilor articulare. V. artroscopie.

ARTROSCOPIE, s. f. / **arthroscopie**, s. f. / **arthroscopy**. | Gjr. **arthron** = *articuafie*; **skopia** - *e^aminare, de. [a skopfin = a vedea, a e^amina.]* Metoda ultramoderna de explorare vizuala a cavitatii articulare, utroscopul din fibre de stida, sub anestezie generala, dupa umplerea acesteia cu ser fiziologic. A. este utilizata Indeosebi In explorarea articulatiei genunchiului, In cazul leziunilor cartilajinoase, meniscale, li-gamentare, artrozice sau posttrau malice.

ARTROSTOMIE, s. f. / **arthrostomie**, s. f. / **arthrostomy**. | Gjr. **arthron** = *articuafie.*; **stoma**, -*atos* = *gurd*] Deschidere chirurgicala a unei articulatii, cu *anastomoza sinovialei la piele, practicata In scopul unui *drenaj permanent. Ex.: In cazul unei artrite supurate.

ARTROTOMIE, s. f. / **arthrotomie**, s. f. / **arthrotomy**. [Gjr. **arthron** = *articulat-it.*; **tome** = *taiere, sectiune, de la temnein = a t&ia.*] Deschidere chirurgicala a unei articulatii.

ARTROZA, s. f. / **arthrose**, s. f. / **degenerative joint disease, osteoarthritis, hypertrophic arthritis**. [Gjr. **arthron** = *artu.ula.tiii -ozd.*] Artropatie cronica (de obicei monoarticulara sau bilaterala si simetrica) caracterizata anatomopatologic prin distructie initiala si primitiva a cartilajelor articulare, "osteofitoza marginala si, frecvent, "osteosderoza subcondrala, uneori cu cavitati pseudochistice, In (imp ce sinoviala este normala sau cu leziuni discrete de inflamatie. A. este uneori secundara unei disfunctii articulare de cauze diverse, dar eel mai frecvent este primitiva. Alterarea biochimica esentiala probabila este scaderea cantitatii de "mucopolizaharide (*proteoglicani) din substanta fundamentala. Sin.: osteoartrita degenerativa, artrita hipertrofica, artrita cronica degenerativa.

ASANARE, s. f. / **assainissement**, s. m. / **sanitation**. {Lot. **ad** = *cdtre.*, *aproape, idnga*; **sanare** = *a face sandtos*} 1) Eli-minarea unui focar de infectie (ex.: dentar, amigdalian, apen-dicular etc.) prin tratament adecvat. 2) Eliminarea, distrugerea unui agent care produce sau transmite o anumita boala In-tr-un anumit teritoriu (locuinta, localitate, regiune).

ASCARID, s. m. / **ascaride**, s. m. / **ascarid**. [Cfr. **askarizein** = *a fopdi, a sdri.*] Vierme care apartine genului **Ascaris*. Obs.: pi. ascarizi. V. *Ascaris lumbricoides*.

ASCARIDIOZA, s. f. / **ascaridiose**, s. f. / **ascaridiasis**. | Qr. **askarizein** = *a sari, -oza*.] Infestarea cu *ascarizi si diverse-le tulburari care rezulta consecutiv acesteia, Indeosebi gastro-intestinale (vomisme, diaree si dureri abdominale). Sunt infestati mai ales copiii, iar sub varsta de 6 ani boala se poate complica cu ocluzie intestinala. Infestarea se produce prin ingestia oualelor de parazit, care vor da nastere larvelor ce vor migra din intestin, pe cale venoasa, In plamani, de unde se deplaseaza In trahee, fiind Inghitite si revenind In intestinul subtire. In faza migratorie se produc *eozinofilie (v. sindrom Loffler) si anticorpi decelabili prin serodiagnostic.

ASCARIS / **Ascaris** / **Ascaris**. [Cjr. **askarizem** = *a fcpm, a sari.*] Gen de viermi din ordinul *Nematode*, din care face parte si specia "*Ascaris lumbricoides*. Se dezvoltă In intestinele vertebratelor.

ASINERGIE

ASCARIS LUMBRICOIDES / **Ascaris lumbricoides** / **Ascaris lumbricoides**. Specie din genul "*Ascaris* care traieste ca parazit In intestinul uman, Indeosebi In *jejun. Are o culoare roz-rosiatica, o lungime de 15-25 cm si provoaca *ascaridioza.

ASCITA, s. f. / **ascite**, s. f. / **ascites**. | Qr. **askites**, *dt la askos = burduf*] Acumularea de lichid liber In cavitatea peritoneala. Aspectul lichidului poate fi serocitrin (*ciroza hepatica, *sindrom nefrotic, Insuficienta cardiaca), purulent (*peritonita cu *piogeni), hemoragic si chiliform sau lactescent (*tuberculoza, *carcinomatoza peritoneala), chilos (compresiune tumorală sau rupere a canalului toracic) sau verde cand contine bila. In functie de continut, lichidul de a. poate avea caracteristid de *transsudat sau *exsudat. Cauze frecvente de a.: ciroza hepatica (cea mai frecventa), cancerul (Indeosebi digestiv sau genital), tuberculoza peritoneala, insuficienta cardiaca globala.

ASCITA CHILOASA / **ascite chyleuse** / **chylous ascitis**. Sin : chiloperitoneu (v.).

ASEPSIE, s. f. / **asepsie**, s. f. / **asepsis**. [Cfr. n - *priv.i sepsis = infectie., putrefactie.*] Ansamblu de metode fizice si chi-mice care Tmpiedica contaminarea cu microbi a unor substante, obiecte, Incaperi (sali de operatie) sau a organismului. A. este o metoda *profilactica, spre deosebire de *antisepsie, care este *curativa.

ASFIGMIE, s. f. / **asphygmie**, s. f. / **asphygmia**. [^r. a -*priv*; **sphygmos** = *puts.*] Absenta *pulsului.

ASFIXIE, s. f. / **asphyxie**, s. f. / **asphyxia**. [Qr. **asphyxia** = *oprire. a putsului, de. [a a - priv., sphyzfm = a puba.]* Initial termenul a avut semnificatia de moarte prin Incetarea batailor inimii (v. etimologia termenului). Actualmente, cuvantui a. de-semneaza oprirea respiratiei prin imposibilitatea schimburilor respiratorii. A. poate avea numeroase cauze: 1) Obstacole mecanice (*strangulare, corpi straini In caile aeriene) si orice alte cauze care pot fi la originea unei compresiuni pulmonare sau a unei obstructii a alveolelor pulmonare. 2) Paralizia mus-chilor respiratori prin blocarea centrilor nervosi sau prin leziuni ale nervilor motori ai toracelui. 3) Prezenta In aerul ambient, Intr-o proportie care depaseste pragul de toleranta, a gazelor irespirabile sau toxice (dioxid de carbon, monooxid de carbon). 4) Diminuarea sub nivelul de toleranta a concentratiei oxigenului atmosferic.

ASIALIE, s. f. / **asialie**, s. f. / **asialia**. [Qr. a - *priv.*; **siakon** = *saCizia.*] Absenta salivei ca urmare a unei *acrinii sau din cauza unui obstacol al canalelor salivare care determina o retentie salivara, afectand una, mai multe sau totalitatea glandelor salivare. V. si xerostomie.

ASIMETRIE, s. f. / **asy metric**, s. f. / **asymmetry**. [Gjr. a -*priv.*; **symmetric** = *simetrie.*] Absenta totala a simetriei: 1) In organism, modificarea caracterelor unui organ In raport cu organul simetric. 2) In biochimie, modificarea dispunerii atomi-lor sau grupelor de atomi Intr-o molecula.

ASIMILATIE, s. f. / **assimilation**, s. f. / **assimilation**. | Lat. **assimilatio**, -**onis** = *asemnare, de [a assimilare = a face asemnator fi similis = asemndtor]* Transformarea si Incorporarea substantelor nutritive la nivelul tesuturilor organismului. A. se caracterizeaza prin fenomene de sinteza pe cale enzimatica, iar termenul poate fi utilizat in sens general sau aplicat la un sector din organism, de ex., a. digestive, a. celulara. Ant.: dezassimilatie. V. si anabolism.

ASIMPTOMATIC, adj. / **asymptotique**, adj. / **asymptomatic**. [Qr. a - *priv.*; **symptoma**, -**atos** = *ceea ce survine unpreuna, de la syn = impreund, piptein = a. ve.ni.*] Care nu determina simptome clinice, care ramane latent.

ASINERGIE, s. f. / **asynergie**, s. f. / **asynergy**. {Gjr. a - *priv.*; **syn** = *impre.wa.i ergein = a iucra., a acfiona.*] Tulburare particulara care nu este nici paralizie, nid necoordonare, ci per-

ASISTOLIE

turbarea facultatii asocierii miscarilor elementare In acte complexe din cauza dereglarii succesiunii contractiilor musculare care participa la un gest esential. Se observa In cursul *sin-dromului cerebelos sau In cursul *sindromului piramidal frust.

ASISTOLIE, s. f. / asystolie, s. f. / asystolia. [Qr. a - priv.;

systole = contracție.] 1) Termen care desemneaza absenta 'sistolei cardiace. Sin.: sindrom Bean. 2) Termenul se mai utilizeaza si pentru desemnarea insuficientei functionale a unui organ: a. gastrica, a. hepatica, a. intestinala.

ASLO / ASLO / ASLO. Abrev. utilizata in mod curent pentru antistreptolizina O (v.).

ASOCIATIE, s. f. / association, s. f. / association. [Cat. *associatio, -onis = asociere, de ia asociare = a asocia (fid = [a, spre; socius = asociat)]* Relatie Inchisa In timp si spatiu Intre fenomene si obiecte: 1) In neuropsihologie, proprietate a fenomenelor psihice de a se corela si grupa In campul constientei. 2) In biochimie, reactie care duce la formarea de agregate moleculare reversibile. 3) a. *libera*, metoda psihanalitica de expirare. 4) a. *medicamentoasa*, administrarea simultana a mai multor medicamente care se potenteaza reciproc. 5) a. *microbiana*, a. a mai multor germeni microbieni, cu efecte fie pozitive, fie patologice. 6) a. *morbida*, coexistenta a doua sau mai multe stari patologice.

ASOMATOAGNOZIE, s. f. / asomatognosie, s. f. / somatoagnosia. [Qr. a - priv.; *soma, -atos = corp; gnosis = percepere, cunoastere, de. la gnonai = a. cunoaste*] Pierderea constientei referitoare la existenta unei parti a propriului corp sau a Intregului corp, adica a *somatognoziei. Se observa In leziunile lobului parietal. Sin.: somatoagnozie.

ASPARAGINA, s. f. / asparagine, s. f. / asparagine. Simbol Asn sau N. Aminoacid neesential, constituent al proteinelor, *amida a *acidului aspartic, prezent In numeroase vegetale.

ASPARTAM, s. m. / aspartame, s. m. / aspartamc. *Edule-corant de sinteza. Dipeptid derivat din *acidul aspartic.

ASPERGILLUS / Aspergillus / Aspergillus. [Lat. *aspergere = a. imprastia, a. raspandi*] Gen de ciuperci din clasa *Ascomy-cetes*, cuprinzand mai multe specii, dintre care unele sunt pa-togene. Principala specie patogena pentru om este *Aspergillus fumigatus*. V. aspergillom si aspergiloza.

ASPERGILOM, s. n. / aspergillome, s. in. / aspergilloma. [Lat. *aspergere = a. raspa-ndi, a. imprastia; -omn.*] Tumora granulomatoasa formala de colonii ale ciupercii *Aspergillus fumigatus* la nivelul bronhiilor sau al unei cavitati pulmonare preexistente. Ciuperca poate disemina pe cale sanguina In creier, inima si rinichi.

ASPERGILOZA, s. f. / aspergillose, s. f. / aspergillois. [Lot. *aspergere = a. rasp&ndi, a. imprastia; -oza*.] Boala provocata la om si animale de duperca *Aspergillus fumigatus*. Caracte-ristici: leziuni pulmonare cu hemoptizie (pseudotuberculoza) si/sau leziuni cutanate (eritem, pustule, ulceratii, tumori subcu-tanate fistulizate).

ASPERMATISM, s. n. / aspermatisme, s. m. / aspermatism. [Qr. a - priv.; *sperma, -atos = sa.inan.ta., -ism.*] Imposibilitate sau dificultate In *ejacularea 'spermei. Uneori termenul este utilizat In sensul de "impotentia.

ASPIRATIE, s. f. / aspiration, s. f. / aspiration. [Lat. *aspi-ratio, -onis = aspiratie a aerului, de ia aspira = a inspira, a sufla (ad = catre, langa, aproape; spirare = a rdsufla).*] 1) Patrundera unor lichide (varsaturi, sange, lichid amniotic) In caine aeriene. Consecinta: asfixie mecanica sau pneumonie de aspiratie. 2) Extragerea unui continut lichid dintr-o forma-tiune cavitar sau tubulara: a) a. *bronsica* (metoda de diagnostic sau terapie); b) a. *chirurgicata* (uscarea campului operator); c) a. *continua* (dintr-o plaga, intestin sau cavitate se-roasfi); d) a. *endocavitara* (la nivelul unei caverne pulmonare);

ASTIGMATISM

e) a. *gastrica*, a lichidului de staza gastrica, printr-un tub introdus In stomac si racordat la un sistem de a. moderata; f) a. *pleurala*, continua sau discontinua, a aerului sau a lichidului din cavitatea pleurala.

ASPIRINA, s. f. / aspirine, s. f. / aspirin, [o • pentru ac-etii;

spir - pentru Spiraea ulmaria, numeie. [atin a] unei plante rozacee. al carei sue confine, saiciiat de metit, ptantd denumita. si t6aialga., -inn.] Prima denumire comerciala (1899) a acidu-lui acetilsalicilic (DCI). A. este un medicament cu larga uti-lizare, ca antiinflamator, antipiretic, analgezic, antiagregant pla-chetar si antitrombotic. V. si acid arahidonic.

ASPLENIE, s. f. / aspl6nie, s. f. / asplenia. [Qr. a - prw.;

splen, -enos = spKnd.] Absenta *splinei.

ASTAZIE, s. f. / astasie, s. f. / astasia. [Qr. a • priv.; *stasis = se.de.re, de ia istanai = a plasa, a sta, a face sd find.]* Imposibilitatea mentinerii posturii verticale, cauzata de incoor-donarea neuromusculara, dar fara *paralizie. Se asodaza aproape Intotdeauna cu *abazia.

ASTENIE, s. f. / asthenie, fatigue, s. f. / asthenia. [Cjr. *astheneia = sl6giciune, de ia a • priv., sthenos = forfa., pu-tore.]*

1) Diminuarea generala a energiei si performantelor organismului fara relatie cauza-efect cu un efort. 2) Termen utilizat si ca sufix pentru a desemna diminuarea functiilor unui organ sau ale unui sistem, de ex.: *psihastenie, miastenie. V. si debilitate.

ASTENIE MUSCULARA / asth6nie musculaire / myasthenia.

Sin.: miastenie (v.).

ASTENIE NEUROCIRCULATORIE / asthenie neurocircuitoire

/ neurocirculatory asthenia. Sindrom imprecis, de origine ne-clara, observat eel mai frecvent la femeia tanara. Se mani-festa prin dispnee, tahicardie sinusala sau palpitatii, dureri pre-cordiale, modificari variabile (reversibile spontan sau dupa diferite probe) ale repolarizarii ventriculare si, frecvent, senza-tie de astenie. Sin.: distonie neurocirculatorie. V. si sindrom Da Costa.

ASTENOCORIE, s. f. / asthenocorie, s. f. / asthenocoria. [CJT.

asthenos = fara. putere, de la a - priv., sthenos = fortd, putere, kore = pupiil] Sin.: semn Arroyo (v.).

ASTENOPIE, s. f. / asthenopie, s. f. / asthenopia. [C,r.

asthenos = ford putere, de [a a - priv., sthenos = fortd, pu-ten; ops, opos = vdz, vedere.] Imposibilitatea concentrarii sus-tinute a vederii. Oboseala vizuala. Se deosebesc: 1) A. *acomodativa*, In *hipermetropie, din cauza oboselii prin suprasoli-citarea *acomodatiei. 2) A. *musculara*, care survine In 'miopie si In unele "nevroze, prin insuficienta muschilor drepti interni, ceea ce conduce frecvent la *diplopie.

ASTEREOAGNOZIE, s. f. / astereognosie, s. f. / astereogno-sis.

[Sr. o - priv; *stereos = solid., m relief, gnosis = cu-nooftere, pe.rce.pere, de. la gnonai = a cunoaste*] *Agnozie ma-nifestata prin nerecunoasterea obiectelor prin palpare, pipait. Sin.: agnozie tactila, stereoagnozie.

ASTERIXIS, s. n. / asterixis, s. m. / asterixis. [Ejr. a - priv.;

sterixis = pozitie _fv(fl, de la sterizein = a sta nemiscat.] Sin.:

semn Adams-Foley (v.).

ASTIGMATISM, s. n. / astigmatisme, s. m. astigmatie, s. f. /

astigmatism. [Cjr. a - priv., *stigma, atos = punct; -ism*] *Ametropie consecutiva unui defect de curbura a corneei sau a cristalinului pe diferite meridiane; In consecinta, lumina nu mai este focalizata Intr-un punct la nivelul retinei, iar imaginile sunt percepute deformat. Tipuri: 1) A. *compus*, hipermetropic pe un meridian, miopie pe un alt meridian. 2) A. „*conform re-gulei*”, In care meridianul eel mai refringent este vertical. 3) A. *conic*, prin deformare conica a corneei. 4) A. *invers*, contrar regulei. 5) A. *neregulat*, prin deformari neregulate ale corneei

ASTM

pe același meridian. 6) *A. simplu*, în care un **ochi este astigmat**, iar celălalt normal, emetrop etc.

ASTM, s. n. / asthme, s. m. / asthma. [QT. *asthma* = gAfaiaia.]

Sindrom respirator cronic determinat de cauze multiple, caracterizat prin crize de *dispnee paroxistică de tip expirator, urmate de regula de o *expectorație mucoasă. Etiologic se disting a. bronic adevărat și simptomatic: 1) *A-bronic adevărat*, denumit uneori și a. *spasmodic*, este o afecțiune inflamatorie cronică a căilor aeriene, asociată unei hiperreactivități bronșice nespecifice la stimuli variati, în care intervin numeroase tipuri celulare, îndeosebi mastocite, eozinofile și linfoцитe T. Ca urmare, se produc episoade recidivante de bradipnee expiratorie, cu tuse, wheezing și sibilante, survenind în special noaptea și dimineața devreme, de obicei asociate cu tulburări ventilatorii obstructive de intensitate variabilă, reversibile parțial sau total, spontan sau prin terapie. Etiologic s-au descris 3 forme principale: a. *extrinsec atopic* (prin răspuns anormal al organismului la contactul cu un alergen care activează un don de limfocite B, determinând secreție de IgE), a. *extrinsec neatopic* (ca răspuns la contractul cu un alergen, în sânge apar Ig, cu formare de complexe Ay-Ac), a. *intrinsec* (cu mecanism incert, probabil o reacție alergică la endoalergenii formați la nivelul unui focar infecțios local, deci un a. *infecțio-alergic* sau atopic intrinsec). 2) *A. simptomatic*, sau *pseudoastm*, cu manifestări mai mult sau mai puțin asemănătoare crizei de a. b., fără relație cu o reacție alergică. De exemplu, a. *cardiac*, dispnee paroxistică nocturnă asediată unei cardiopatii cu insuficiență ventriculară stângă, a. *reflex*, atribuit unei reacții reflexe.

ASTM BRONȘIC / asthme bronchique / bronchial asthma V. astm (1).**ASTM CARDIAC / asthme cardiaque / cardiac asthma.**

Pseudoastm (v. astm) ce reprezintă o manifestare a *insuficienței cardiace, cu staza pulmonară.

ASTRAGAL, s. n. / astragale, s. m. / talus. [Lot. *astragalus*, din {ST. *astragalos* = os, cwr} V. tab. anat. - oase.**ASTRINGENT, adj., s. n. / astringent, -e, adj., s. m. / astringent.**

Lat. *diirringens*, de la *ad* = cdtre., *stringerc* = a strange., a Uga.] (Substanță) care exercită o retracție fibrilară la nivelul tesuturilor vii. Efectul este util pentru reducerea secrețiilor unei plăgi sau a mucoasei intestinale (efect antiidiaric).

ASTROBLASTOM, s. n. / astroblastome, s. m. / astroblastoma. [Cfr. *astron* = stea; *blastos* = germene; -<wno.] V. astrocitom.**ASTROCIT, s. n. / astrocyte, s. m. / astrocyte.** [fr. *astron* = stea; *kytos* = ceCuCd.] Celula a macrogliei caracterizată prin prelungiri protoplasmice sau fibroase de formă stelată. Se disting a. *protoplasmice* și a. *fibrilare*. Funcțiile a. r, u sunt dare, dar ele au rol cert în organizarea structurală a *bariei-rei hematocencefalice și în controlul mediului ionic al neuronilor.**ASTROCITOM, s. n. / astrocytome, s. m. / astrocytoma.** [Qr. *astron* = stea; *kytos* = cdula; -omo.] Tumoră primară a SNC care se dezvoltă din astrocite. A. pot fi clasificate în: 1) *A. protoplasmic*, format din astrocite bogate în prelungiri dispuse în toate direcțiile. 2) *A. fibros*, constituit din astrocite aplatizate și alungite, grupate în fascicule. 3) *A. cu celule gigante* (gemistocitice), care include astrocite globuloase și este observat în unele *facomatoze. Din punct de vedere evolutiv și prognostic se deosebesc a. de *grad mic* (I, II), cu prognostic bun și evoluție lentă, și a. de *grad malt* (III - astroblastomul și IV - glioblastomul), cu evoluție rapidă și prognostic foarte rezervat.**ATAC, s. n. / attaque, s. f. / attack, stroke, crisis, [itd. *atturare* = a mcepe.] 1) Ocurență bruscă, violentă ca manifestare, a unei afecțiuni acute sau a unui episod acut dintr-o afecțiune cronică. 2) În limbaj clinic, *apoplexie. 3) În limbaj curent, sin.: criza.****ATAC DE PANICĂ / attaque de panique / panic attack.** Termen vechi, readus în circulație de *DSM IV, pentru denumirea a două tipuri de tulburări anxioase: 1) A. de p. survine brusc (fără relație certă cu o situație exterioară declanșatoare) și constă în asocierea unei senzații de frică intensă (teamă de a muri, de a deveni nebun, de a comite un act**ATAXIE LEYDEN**

necontrolat) asociată cu simptome vegetative. Debutul este brusc și (deși simptomele dominante variază de la subiect la subiect) se consideră că poate fi diagnosticat clinic dacă patru din următoarele simptome survin brutal și se exprimă la maximum în mai puțin de 10 minute: palpitații, transpirații, tremurături sau secuse musculare, senzație de sufocare, senzație de strangulare, durere sau jena toracică, greață, vertij, derealizare, frică de a înnebuni, frică de a muri, parestezii la nivelul membrelor, frisoane sau bufeuri de căldură. 2) Tulburarea de panică reprezintă repetarea a. de p. neașteptată pe un fond de anxietate persistentă.

ATARAXIE, s. f. / ataraxie, s. f. / ataraxia. [Cjr. *ataraxia* = *impasthi.ta.te*, de la a - priv., *taraxis* = *tuiJurare*] 1) Stare de calm mental obținută prin suspendarea judecării privitoare la chestiuni controversate. 2) Detasare emoțională, indiferentă.**ATAVISM, s. n. / atavisme, s. m. / atavism.** [Lot. *atavus* = *strOmofi* -ism.] Termen desuet utilizat pentru desemnarea fenomenului de reapariție a unor caracteristici ereditare defavorabile ramase latente timp de una sau mai multe generații intermediare. A. poate fi considerat ca expresia unei gene *recesive sau a unei *recombinări genetice. Sin.: ereditate ancestrală sau de revenire.**ATAXIC, adj., s. m. sau f. / ataxique, adj., s. m. ou f. / ataxic.**

[Cfr. *ataktos* = *nere.guiat*, de la a - priv.; *lat-tein* = a ordona, a aranja.] 1) Tulburare aflată în relație cu *ataxia sau asemănătoare ataxiei. Ex.: fenomene a. din unele stări febrile, constând în agitație extremă, convulsii și tulburări de mers. 2) Bolnav afectat de ataxie.

ATAXIE, s. f. / ataxie, s. f. / ataxia. [Qr. a - priv.; *taxis* = ordonare, aranjare., de la *tattein* = a ordona, a aranja.]

Tulburare motorie nonparalitică ce se caracterizează printr-o proastă coordonare a mișcărilor, care sunt dezordonate; există trei mari tipuri: a. ce se manifestă în ortostatism (*statica*), în mers (a. *locomotorie*) și în timpul efectuării unei mișcări (a. *cinetică*). Sin.: amiotaxie.

ATAXIE ACUTA TABETICĂ / ataxie aigue tabetique / acute tabetic ataxia. A. pronunțată care apare brusc la un bolnav cu *tabes frust și dispăre rapid sub acțiunea unui tratament specific. Este expresia unui puseu de meningoradiculomielită posterioară sifilitică.**ATAXIE FRIEDREICH / ataxie de Friedreich / Friedreich's ataxia.** [Nikolaus Friedreich, medic airman, profesor de anatomic, patologică., apoi dt *patoCogie me.di.caia la* ^{e.id.dde.rg, 1825-1882.} Cea mai frecventă formă de ataxie ereditară (în Europa prevalență 1/50 000). Este prima boală autozomal recesivă demonstrată a fi consecința unei "mutații dinamice. Cu debut între 5 și 15 ani, a. F. se caracterizează prin:

ataxie cerebeloasă, disartrie, pierderea reflexelor osteotendinoase și a sensibilității profunde. În 70% din cazuri se constată cardiomiopatie hipertrofică, iar în 10% diabet zaharat. Marea majoritate a bolnavilor prezintă scolioză, iar după 15 ani de la debutul afecțiunii își pierd capacitatea de mers. Decesul survine între 40 și 50 de ani, prin complicații cardiorespiratorii. Gena a carei mutație este responsabilă de a. F. este notată X25 și se află pe bratul lung al cromozomului 9, codificând proteina denumită frataxina. Sin.: boala Friedreich, tabes ereditară.

ATAXIE FRONTALĂ BRUNS / ataxie frontale de Bruns / Bruns' ataxia. [I. Ludwig Bruns, neurolog airman, Jfanovra, 1858-1916.]

Dificultate în inițierea mișcării picioarelor când acestea se află în contact cu solul. Tulburarea este legată de leziuni ale lobului frontal (*sindrom de lob frontal).

ATAXIE LEYDEN / ataxie de Leyden) / Leyden's ataxia. [Ernst Viktor von Leyden, medic airman, profesor de me.-dicina în te.mn. (succesiv) la JpnigsGerg, Strasbourg fi •SerKn, 1832-1910.] Sin.: pseudotabes (v.).

ATAXIE-TELANGIECTAZIE

ATAXIE-TELANGIECTAZIE / ataxie-telangiectasie / ataxia-telangiectasia. [Qr. a - priv.; *taxis* = ordonare, aranjare, de [a *luiein* = a ordona, a aranja; *Ideas* = e^Atremitate; *angeion* = vas; *ektasis* = dilatatu.] Sin.: sindrom Louis-Bar (v.).

ATELA, s. f. / attelle, s. f. / splint. [Lat. *hastelta* = Bat mic.] Dispozitiv, de obicei în forma de lama subțire, din metal, material plastic, lemn, ghips etc., improvizat sau confecționat special și utilizat pentru imobilizarea de urgență sau definitivă a *fracturilor sau luxațiilor.

ATELECTAZIE, s. f. / atelectasie, s. f. / atelectasis. [C,r. *ate-les* = incomplet; *ektasis* = dilatație] Colabarea (turtirea) alveolelor pulmonare în lipsa aerului pulmonar. Cauzele principale sunt stenoza și obstrucția bronșică. A. poate fi acută sau cronică, în funcție de evoluție. După întindere, poate fi: masivă, lobulară sau segmentară. Leziunea se acompaniază adesea de o retracție a tesutului pulmonar vecin.

ATENUARE, s. f. / attenuation, s. f. / attenuation. [Lat. *ultenuatio, -onis* = atenuare, de. [a *attenuare* = a s[ă]gi, a reduce-] Diminuarea intensității unui fascicul (de radiații luminoase, ionizante, X, unde sonore etc.) la traversarea unui anumit material. A. depinde de natura și grosimea materialului traversat.

ATERECTOMIE, s. f. / ath6rectomie, atheromectomie, s. f. / atherectomy. [Gjr. *athere* = terci, fierturd (-oma); *ektome* = eyizie.] Distrugerea sau ablatia plăcilor de aterom cu ajutorul aterotomului. Calea de abordare este chirurgicală sau endoluminală, iar distrugerea se face mecanic sau cu laserul. Var.: atheromectomie.

ATEROEMBOLISM, s. n. / atheroembolism, s. m. / atheroembolism. [Qr. *athere* = terci, fierturd; *embolus* = aciunea de a arunca a m, de [a *emballeia* = a arunca m (en = in; *ballein* = a arunca).] V. embolie.

ATEROGEN, adj. / atherogene, adj. / atherogenic. [Gjr. *athere* = terci, fierturd (-oma); *gemian* = a produce.] Termen generic care desemnează factorii implicați în procesul de atherogeneză. Ex.: dislipidemia, fumături etc.

ATEROGENEZA, s. f. / atherogeneză, s. f. / atherogenesis. [Cfr. *athere* = terci, fierturd (-oma); *genesis* = prodwera, de. [a *gennait* = a produce.] Procesul de formare a plăcilor de *aterom.

ATEROM, s. n. / ath6rome, s. m. / atheroma. [Qr. *athere* = terci, fierturd, -oma.] Leziune histologică întâlnită în evoluția *aterosclerozei, constituită dintr-un depozit lipidic extracelular situat în intima arterială, care proemina sub forma unei plăci subendoteliale. Consistența sa variază în funcție de raportul dintre materialul lipidic și cel fibros. În evoluție, a. se poate fibroza, formând un fibroaterom, se poate calcifica și, în ultima instanță, ulceră.

ATEROMATOZA, s. f. / atheromasie, s. f. / atheromasia. [Qr. *iithere* = terci, fierturd; -oma; -oza.] Leziune a intimei arteriale la nivelul căreia s-au format *ateroame multiple.

ATEROMECTOMIE. Var. pentru atherectomie (v.).

ATEROCLEROZA, s. f. / atheroscleroză, s. f. / atherosclerosis. [Qr. *athere* = terci, fierturd; *sklerosis* = îndurare, wdrire, de la *skleros* = tare, dur.] Proces patologic complex caracterizat prin distrugerea fibrelor elastice ale peretilor arteriali, înlocuirea lor cu fibre conjunctive colagene (scleroza), cu depunere de colesterol și calciu (formare de *ateroame). Uneori, prin a. se înțelege formarea de ateroame multiple. În literatura medicală, a. este considerată o boală generală oom-plexă. Forme (în funcție de localizarea procesului de a.):

1) A. *cerebrals* interesează poligonul Willis și ramurile sale.

2) A. *coronariana*, localizată pe arterele coronare. **ATETOZA, s. f. / athetose, s. f. / athetosis.** [Cjr. *athetos* -ne. filat; -oza] Sindrom caracterizat prin existența de mișcări uni- sau bilaterale involuntare, spontane, lente, aritmice, nere-

ATOM

gulate și cu amplitudine mică, la nivelul extremităților. Mișcările sunt accentuate de emoții și de activitatea intelectuală. Se pot asocia modificări de tonus (hipertonie intermitentă sau hipotonie). Etiologia a. implică leziuni ale *sistemului extrapiramidal (arile corticale 6, 8, nudelele gri centrale, formațiunile subtalamică, substanța reticulată). Sin.: boala Hammond. V. și coree.

ATICA, s. f. / attique, s. m. / epitympanic recess. NA: recessus epitympanicus. [Lat. *atticus*, din gr. *attikos* = referitor [a *fitena*, termen preluat ulterior în arhitectură.] Porțiunea superioară a *casei timpanului.

ATICITA, s. f. / atticite, s. f. / atticitis. [Lat. *atticus*, din gr. *attikos* = referitor la *fitena*, termen preluat ulterior în arhitectură; -ita.] Otita medie în care inflamația este dominantă la nivelul *aticii.

ATICOANTROTOMIE, s. f. / attico-antrotomie, s. f. / atticoantrotomy. [Lat. *atticus*, din gr. *attikos* = referitor [a *Atena*, termen preluat ulterior în arhitectură; gr. *antrum*, gr. *antron* = peferd, cavitate; gr. *tome* = tăiere, secțiune, de [a *temriein* = a tăia.] Trepanație largă prin care sunt deschise *atica și *antrul mastoidian.

ATICOTOMIE, s. f. / atticotomie, s. f. / atticotomy. [Lat. *atticus*, din gr. *attikos* = referitor [a *Atena*, termen preluat ulterior în arhitectură; gr. *tome* = tăiere, secțiune, de la *temnein* = a tăia.] Trepanație a temporalului prin care se asigură accesul la nivelul *aticii.

ATIMIE, s. f. / athymie, s. f. / athymia. [Qr. a - priv.; 1', *thy-mos* = minte, spirit; 2) *thymos* = principiu vital, timus.] 1) Scăderea tonusului afectiv, manifestată prin stare de indiferență, de inactivitate totală. 2) Absența sau poziție a corpului. Sinonimie prin deficit anabolic, imunitar și perturbari ale hematopoezei.

ATIPIC, adj. / atypique, adj. / atypic, atypical. [Cfr. a - priv.; *typikos* = tipic, simbolic, de la *typos* = tip, model, marcd.] Neconform unui anumit tip, deviere de la o formă considerată caracteristică, tipică. (ex.: forma a. a unei boli).

ATITUDINE, s. f. / attitude, s. f. / attitude. [Ital. *attitudine*, din lat. *aptitudo* = aptitudine.] 1) Mod de a fi sau de a se comporta al unei persoane. 2) Ținuta sau poziție a corpului. Sinonimie cu termenul *postură nu este recomandată.

ATITUDINE KIRMISSON / attitude de Kinnisson / Kirmisson's attitude. [Edouard Francis Kirmisson, chirurg francez, profesor de chirurgie în an tild fi de chirurgie ortopedică la 'Sans, 1848-1927] Atitudine vicioasă de flexie, abducție și rotație internă, întâlnită în a doua fază a osteoartritei tuberculoase de sold.

ATLAS, s. n. / atlas, s. m. / atlas, [personaj mitologic: titanul Atlas, care sprijina cerul pe umerii săi; gr. *atlas* = atlas.] M. tab. anat. - oase.

ATMOSFERA, s. f. / atmosphere, s. f. / atmosphere. [Gr. *atmos* = vapor, abur; [at. *sphaera*, gr. *sphairu* = sferă.] Nivelul gazos al scoartei terestre. Proprietățile fizice și chimice ale a. variază cu altitudinea, fiind, totodată, influențate în diferite zone ale globului terestru de sursele de poluare, în special industriale. A. prezintă trei mari zone: troposfera, extinsă până la circa 10 km de scoarta terestră, stratosfera și ionosfera. Întreaga a. cantărește circa 5-10¹⁵ tone. Jumătate din această cantitate se află într-un strat relativ subțire, în imediata apropiere a suprafeței Pamantului, până la înălțimea de 5 km. Pe cap de locuitor al planetei noastre ar reveni peste un milion de tone de aer. A. fizică sau normală reprezintă o unitate de măsură tolerată pentru presiune, numeric egală cu forța exercitată pe cm² de o coloană de mercur înaltă de 766 mm, la 0°C. Unitatea de presiune în SI este pascal. 1 atm = 10⁵ pascal.

ATOM, s. m. / atome, s. m. / atom. [Cyr. *atomos* = indivizibil, de la a - priv., *tomos* = tăiat, sectionat fi *temnein* = a tăia.] Cea mai mică particulă a unui element chimic ce păstrează toate caracteristicile elementului respectiv. A. are o

ATOMIZOR

structure complexa, fiind alcatuit dintr-un nucleu (alcatuit din neutroni si protoni), In care este concentrata sarcina pozitiva si aproape Intreaga masa a a., si un numar de electroni egal cu numarul de protoni din nucleu. In ansamblu, a. este un sistem neutru electric, ce poate exista fie liber, fie In combi-natii cu aiti a. (identici sau diferiti), alcatuind molecule. Dimen-siunile a. sunt de ordinul 10^{10} m, nucleui avand dimensiuni de ordinul $W-IO^{-15}$ m.

ATOMIZOR, s. n. / atomiseur, s. m. / atomizer. [Qr. *atomos* = indivizibil, de. ta a - priv., *tomos* = taiat, sectionat fi *tem-nein* = a taia.] Dispozitiv care disperseaza un lichid sau o suspensie In particule fine, permitand administrarea unor me-dicamente sub forma de *aerosoli. V. si vaporizator.

ATONIE, s. f. / atonie, s. f. / atony. [Qr. a - priv.; *tonos* = tensiune.] Diminuare a "tonicitatii normale a unui organ contractil. Ex.: 1) *A. musculara*, diminuarea tonusului muscular. 2) *A. prostatica* provoaca o retentie a secretiei, urmata de dis-tensia lobilor prostatei. 3) *A. utehna*, inertie uterina.

ATOPIE, s. f. / atopie, s. f. / atopy. [Cfr. *atopos* = in afara (ocului normal), de. la a - priv., *topos* = foe.] Stare de "hipersensibilitate sau de *alergie, cu predispozitie ereditara.

ATP / ATP / ATP. Abrev. utilizata m mod curent pentru acid adenozin trifosforic (v.).

ATP SINTETAZA / ATP synthetase / ATP synthetase. Sin.: FoFi-ATP-aza (v.).

ATRANSFERINEMIE, s. f. / atranferrinemie, s. f. / atranfe-rrin(a)emia. [Cfr. a - priv.; [at. *irons* = p&ste, dintoto'i ferrum = fier, -ina; gr. *haima*, -atos = sange..] Absenta *transferinei din sange. Are drept consecinta afectarea transferului de fier la nivelul eritroblastelor, generand anemia sideropenica conge-nitala.

ATREPSIE, s. f. / athrepsie, s. f. / athrepsia. [Qr. a - priv.; *threpsis* = nutritie.] Stare de denutritie grava a sugarului, ca-racterizata printr-o slabire extrema. A. este adesea ireversibila.

ATREZIE, s. f. / atresie, s. f. / atresia. [Qr. a - priv., *tresis* = orificiu.] Absenta congenitala sau ocluzia unui orificiu sau a unui conduct natural.

ATRIOTOMIE, s. f. atriotomie, s. f. / atriotomy. [Lot. *atrium* = antuamera., de. (a *ater*, -tra, -rum = negru; gr. *tome* = town, secfiune, de la *temaen* = a taia) Incizie a auriculu-lui, permitand accesul chirurgical In cavitatea atriala corespun-zatoare. Sin.: auriculotomie.

ATRITIE, s. f. / attrition, s. f. / attrition. [Lot. *attritio*, -onis = frecare, de [a *atcrere* = a. freca, a z.dro6i] Leziune a unui tesut sau organ produsa prin frecare sau zdrobire.

ATRIU, s. n. / oreillette, s. f. (1), atrium, s. m. (2, 3) / atrium. NA: atrium, pi. atria. [Lat. *atrium* = antecamera, de la *ater*, -tra, -trum = negru (deoarece in acwtd. camera, se facea focul [a romani, iar perefi se. mnegreau).] Termen utilizat In nomen-clatura anatomica pentru a desemna o camera sau o cavitate care asigura comunicarea cu o alta structura. 1) *A. cardiac* (NA: *atrium cordis*) - camera superioara a fiecarui hemicord. *A. drept* primeste sange deoxigenat din Intreg corpul, cu excep-tia plamanilor, prin venele cave si sinusul coronar; a. *stang* primeste sange oxigenat de la plamani prin venele pulmonare. Sangele trece din a. In ventricule prin valvele atrioventricu-lare. 2) *A. auricular* - portiune a cavitatii timpanice situata In vecinatatea ciocanului; cavitatea timpanica propriu-zisa. 3) *A. pulmonar* - spatiu situat la capatul ductului alveolar care se des-chide In alveole sau In sacii aiereni pulmonari.

ATROPIE, s. f. / atrophie, s. f. / atrophy. [Gjr. a - priv.; *tro-phe* = ftrana, nutritie.] Diminuarea de volum a unei mase celulare, a unui tesut sau a unui organ din cauza unui deficit de aport nutritional sau de activitate functionala. A. se poate produce In cadrul unor procese de involutie fiziologica (ex.:

imbatranire) sau In cadrul unor procese patologice. Uneori, a. este reversibila. V. aplazie si hipoplazie. Ant.: hipertrofie.

ATROFIE CEREBELOASA / atrophie cerebelleuse / cerebel-lar atrophy. Denumire generala a tuturor bolilor degenerative ale cerebelului. Clasificare dificila, dupa sediul leziunilor: 1) Cor-ticala, localizata sau difuza. 2) Forme In care a. c. este aso-ciata cu afectarea structurilor nervoase vecine (a. olivoponto-cerebeloasa, a. dentorubrica). Forma particulara: a. c. a alco-olicilor (corticala tardiva).

ATROFIE CEREBRALA / atrophie c6rebrale / cerebral atro-phy. Denumire generica folosita pentru a regrupa leziunile degenerative, difuze sau circumscrie, care afecteaza neuronii cortexului cerebral. Sunt incluse In aceasta categorie: a. cor-ticate izolate (*boala Alzheimer, *boala Pick, dementa senila); a. corticate asociate degenerescentei altor regiuni ale nevraxu-lui (*boala Creutzfeldt-Jakobs, *coreea Huntington, *scleroza laterala amiotrofica), boli rare ?i discutabil dasificate (ex.: *boala Kraepelin).

ATROFIE CUTANATA / atrophie cutanee / atrophoderma. Termen generic pentru ansamblul afectiunilor degenerative, secundare, idiopatice sau congenitale, care se manifesta printr-o subtiere a pielii, diminuarea consistentei si a elasticitatii acesteia. Tipuri: 1) *A. alba Milian* - a. c. primitiva In treimea inferioara a gambei. 2) *A. cicatriceala* - cicatrice netraumatica si superficiala, fara pierdere prealabila de substanta. 3) *A. co-loida* - prin transformarea tesutului elastic cutanat In substanta hialina si coloida. 4) *A. cortizonica* - dupa o *corticoterapie prelungita, cu afectarea retelei cutanate de colagen, dar cu respectarea tesutului elastic; a. c. poate fi difuza sau localizata, dupa o infiltratie locala de corticoizi. 5) *A. dislipoidica* -secundara unei *microangiopatii diabetice. 6) *A. ihtiozifonria* -asemanatoare cu cea din *ihtioza, dar superficiala. 7) *A. senila*

- fenomen fiziologic produs In cursul Tmbatranirii, caracterizat prin subtierea pergamentoasa a pielii, care devine galbuie, uscata. 8) *A. vulvara* - stare fiziologica de senescenta a mu-coasei vulvare.

ATROFIE MUSCULARA PROGRESIVA / atrophie musculaire progressive / progressive spinal muscular atrophy. Sin.: boala Aran-Duchenne (v.).

ATROFIE OSOASA SUDECK / atrophie osseuse de Sudeck / post-traumatic osteoporosis, Sudeck's disease. [Paul H. M. Sudeck, cfwurg german, profesor la ^am6wg, 1866-1938] Sin.: boala Sudeck (v.).

ATROFIE SISTEMICA MULTIPLA / atrophie systemique mul-tiple / multiple system atrophy. Termen propus foarte recent (1996) pentru asocierea variabila, care apare sporadic, la var-sta adulta, si evolueaza progresiv, a urmatoarelor tulburari: dis-functie a sistemului nervos autonom (In esenta, *hipotensiune ortostatica), semne *extra-piramidale, *ataxie. A. s. m. poate fi primitiva sau secundara unui medicament, diabetului, amiloido-zei sau, exceptional, deficitului de dopaminhidroxilaza. Aceasta entitate include si *sindromul Shy-Drager.

ATROPINA, s. f. / atropine, s. f. / atropine. [Lat. *atropa* = fieliadcinili din gr. *Atropos* = una dintre cdt. trd 'Parce. (zeif:e. ale destinulw. Ciottlo, *Lachesis fi fitropos*); -ina.] Alcaloid extras din *Atropa belladonna*, care inhiba efectele stimularii fi-brelor ganglionare *parasimpatice, iar In doze man are actiune centrala. Administrate pe cale bucala, subcutanata sau intra-venoasa, sarurile solubile de a. sunt utilizate ca spasmolitice, antisecretoare, antiemetice, In preanestezie pentru prevenirea reflexelor vagale, in blocurile atrioventriculare, boala Parkinson si ca antagonist In supradozarea substantelor parasimpatico-mimetice. De asemenea, se utilizeaza In colire ca midriatic. V. si anticolinergic.

ATROPINA

ATROPISM

ATROPISM, s. n. / atropism, s. m. / atropism. [1^a. *etimolo-gia* *tc.rme.nutw atropina; -ism.*] Intoxicatie cu *atropina sau "belladonna.

AUDIBILITATE, s. f. / audibility s. f. / audibility. [Lot. *audi-bilis* = *cars poate. fl au.z.it, de [a audire = a ami]*] Intensitate fiziologica a unui sunet: limitele Intre care un sunet Incepe sa fie percept si provoaca o senzatie dureroasa.

AUDIMUTITATE, s. f. / audimutite, s. f. / audimutitas, congenital word deafness. [Lot. *audire = a auzi; mutus = mut.*] Tulburare grava a Invatarii limbajului oral la copil, independenta de existenta surditatii, a unei psihoze sau a debilitatii mentale. Se asociaza frecvent cu *afazia congenitala.

AUDIOGRAMA, s. f. / audiogramme, s. m. / audiogram. {Lot. *audire = a auzi; gr. gramma = Inscriere.*} Reprezentarea grafica a rezultatelor *audiometriei. A. reprezinta curba obtinuta prin reunirea pe un grafic a punctelor care marcheaza diferite praguri de audibilitate.

AUDIOMETRIE, s. f. / audiometrie, s. f. / audiometry. [Lot. *audire = a auzi; gr. metron = masura*] Metoda de masurare a acuitatii auditive. Se utilizeaza audiometrul, obtinandu-se *audiograma.

AUDIOMETRU, s. n. / audiometre, s. m. / audio-meter. [Lot. *audire = a auzi; gr. metron = mOsura.*] Aparat generator de sunete pure de intensitate variabila, permitand explorarea si masurarea 'auditei si a 'audibilitatii.

AUDIT, s. n. / audit, s. m. / audit. {Engl. *audit, din [at. audi-tus = auz., de (a audire = a auzi)]* Evaluarea critica a unui sistem, de ex. a unei Intreprinderi sau a unei unitati medicale, destinata descoperirii defidentelor si corectarii acestora. Subiectul auditului este delimitat precis si se compara rezultatele reale cu cele admise In general. Efectul recomandarilor ce rezulta din analiza initiata prin a. este evaluat la un control ulterior.

AUDITIE, s. f. / audition, s. f. / audition, hearing. [Lot. *audi-lio, -onis = auzire., ascultare, de. [a audire = a auzi.]* Identificarea sunetelor prin simturi auditiv. Actiunea de a auzi (a. pasiv) si de a asculta (a. activa).

AUR, s. n. / or, s. m. / gold. [Lot. *aurum = aur.*] Element chimic pretios, cu nr. atomic 79, simbol Au. Este un metal galben, foarte dens, cu conductibilitate electrica mare (fiind utilizat din acest motiv In informatica). Este nealterabil In mediile cele mai variate si, ca urmare, a fost unul dintre primele biomateriale utilizate (In aliaje dentare). In forma foarte dispersata, a. prezinta proprietati antiseptice si antiinfecioase (a. *coloidaf*). Unii dintre compusii a. mai sunt Inca utilizati In tratamentul afeciunilor reumatismale. A. *radioactiv* a fost utilizat In scog diagnostic si In terapia unor tumori maligne.

AURA, s. f. / aura, s. f. / aura. [Lot. *aura = rasufiare.*] 1) Termen introdus de Galenus pentru a descrie o senzatie subiectiva, pasagera resimtita de unii bolnavi anterior unei crize de *epilepsie. 2) In prezent, a. desemneaza mai curand *prodromul unei crize generalizate (senzatie de tensiune intracraniana, modificari de apetit, de sete sau afective, uneori manifestari auditive, vizuale, olfactive, gustative, cutanate, abdominale, pahnice etc.) sau simptom corespunzator unei crize partiale (mai mult sau mai putin complexe) cu evolutie rapida spre generalizare. Totodata, exista tendinta Inlocuirii sale cu termenul *symptom semnal*.

AURICULAR, adj., s. n. / auriculaire, adj., s. m. / auricular, digitus auricularis. NA: digitus minimus (2). [Lot. *auricula, dim. de- la amis = urectie.*] 1) Care se raporteaza la ureche, urechiusa sau auricul al inimii. 2) Degetul al cindlea al mainii sau degetul mic.

AURICULO-OSTEODISPLAZIE, s. f. / auriculo-osteodysplasia, s. f. / Beals' syndrome. [Lot. *auricula, dim. de. la amis =*

AUTOAGRESIUNE

ureclie.; gr. *osteon = os; dys = grw., dificii; plasis = modl-fare, de. la plassein = a forma, a modela*) Sin.: sindrom Seals (v.).

AURICULOTERAPIE, s. f. / auriculotherapie, s. f. / auriculotherapy. [Lot. *auricula, dim. de. [a amis = urctfie.; gr. therapeia = tratament, de la therapeuein = a ingrijii.]* Metoda empirica utilizata In tratarea durerilor cronice, tabagismului etc., constand In stimularea urechii externe cu ace sau fire aplicate temporar.

AURICULOTOMIE, s. f. / auriculotomie, s. f. / auriculotomy. [Lat. *auricula, dim. de. la auris = urectie.; gr. tome = taie-re., sectiune, de. la temnein = a tdia.]* Sin.: atriotomie (v.).

AUROVERTINA, s. f. / aurovertine, s. f. / aurovertin. Inhibitor al lantului respirator mitocondrial care se fixeaza pe ATP-aza.

AUSCULTATIE, s. f. / auscultation, s. f. / auscultation, sounding. [Lot. *auscultare = a asculta cu atentie.*] Metoda de examen clinic obiectiv care consta In ascultarea zgomotelor normale sau patologice din interiorul organismului. Dupa Laennec, se disting a. *imediata*, prin aplicarea directa a urechii In zona de proiectie a organului investigat, si a. *mediata*, prin intermediul *stetoscopului. A. constituie unul din cele patru procedee clasice ale examenului clinic, alaturi de *inspectie, 'palpare si *percutie. Locul de proiectie tegumentara a transmisiei maxime a zgomotelor produse la nivelul unei structuri anatomice se numeste *focar de a.*

AUTACOIDE, s. n. pi. / autacoides, s. m. pi. / autacoids. [Qr. *autos = sine insufi; akos = re.me.diu.*] Denumire generica pentru substantele specifice formate In celulele unui organ si deversate In sangele circuland pentru a actiona asupra altor organe. Termenul se utilizeaza Indeosebi cu referire la "hormonii locali ca "histamina, *serotonina, *angiotensina, *eicosanoidale.

AUTISM, s. n. / autisme, s. m. / autism. [Cjr. *autos a sine. ihsufi; -ism.*] Replierea In sine si pierderea contactului vital cu realitatea, cu lumea exterioara. Termenul este utilizat frecvent pentru desemnarea unor forme de psihoze infantile (v. autism infantil). La adult, a. reprezinta o manifestare tipica a *schizofreniei, exprimata prin incapacitatea de stabilire a unor relatii umane, absenta reciprocitatii emotionale si polarizarea exclusiv asupra lumii interioare.

AUTISM INFANTIL / autisme infantile / infantile autism. Cea mai precoce psihoza a copilului. Nou-nascutul este indiferent la prezenta mamei, iar copilul mic este izolat, fara a cauta un contact. Prezinta *ecolalie, este dezinteresat de jucarii si se balanseaza urmand un ritm monotonic. Expresia fetei sale nu este cea a unui *arierat mental si uneori surprinde prin memorie si capacitate de calcul. A. i. poate evolua catre 'arieratie mentala sau *schizofrenie. Sin.: boala sau sindrom Kanner.

AUTIST, adj., s. m. sau f. / autiste, adj., s. m. ou f. / autistic. {Cfr. *autos = sine. insufi.*} 1) Cu referire la *autism. 2) Subject care sufera de autism.

AUTOAGLUTINARE, s. f. / auto-agglutination, s. f. / auto-agglutination. [Cjr. *autos = sine. uuufi; [at. agglutinare = fl lvpi, a uni.]* Aglutinarea eritrocitelor unui subject de catre serul sanguin propriu, ca urmare a prezentei unei 'aglutinine In ser si a unui antigen corespondent la nivelul suprafetei eritrocitare.

AUTOAGLUTININA, s. f. / autoagglutinine, s. f. / autoagglutinin. {Gfr. *autos = sine. insufi; Cat. agglutinare = a iipi, a uni; -ina .]* Anticorp circuland cu proprietatea de a aglutina hematitele proprii, ale subiectului.

AUTOAGRESIUNE, s. f. / autoagression, s. f. / self aggression. [Qr. *autos = sine. insufi; [at. aggressio, -onis = atac., de la aggredi = a ataca.]* 1) Agresiune Tmpotriva propriei fiinte. 2) Termenul se utilizeaza Indeosebi pentru bolile In care exista

AUTOANALIZOR

'autoanticorpi sau o mobilizare a celulelor fagocitare Tmpotri-va propriilor tesuturi. V. autoimunitate.

AUTOANALIZOR, s. n. / autoanalyseur, s. m. / autoanalyser.

[Qr. *automatos* = spontan; *analein* = a rezolva, tie. la *ana* = din nan, iarasi, *lyein* = a distruge] Aparat cu care sunt determinate automat si simultan concentratiile unor constituenți ai lichidelor din organism, Indeosebi ale constituenților plasmiei.

AUTOANTICORP, s. m. / auto-anticorps, s. m. / autoantibody.

[Cjr. *autos* = sine insusi; *anti* = contra; [at. *corpus*, -*oris* = corp.] Anticorp direccional Tmpotriva unui antigen propriu (a unui constituent tisular normal). V. autoimunitate, autoantigen.

AUTOANTIGEN, s. m. / auto-antigene, s. m. / autoantigen. [C/r.

autos = sine insusi; *anti* = contra; *gennan* == a produce] Antigen care stimuleaza formarea de anticorpi Tmpotriva sa (*autoanticorpi) In organismul caruia Ti apartine. Consecinta a dereglării sistemului imunitar, a. pot aparea In mai multe cazuri:

1) Modificari ale tesutului purtator al antigenului dupa infectii, intoxicatii, iradiere sau 'in neoplazii (a. *dobandit*). 2) Fixarea la nivelul unui tesut a unui antigen strain, de ex. viral (*pseudo-autoantigen*). 3) Patrunderea accidentala 'in sange a unor a. care In mod normal nu provoaca formarea de autoanticorpi, In organismul caruia Ti apartin, deoarece sunt „sechestrati” In interiorul unor formatiuni, inaccesibili celulelor imunocompetente. Acesti a. *naturali*! pot proveni mdeosebi din: "cristalin, *tract uveal, *tiroida, *spermatozoizi, "mielina. 4) Prin disparitia *tole-rantei imunitare, Indeosebi ca urmare a unui deficit In *limfo-Cite T supresoare, In toate cazurile mentionate, apar anticorpi serid care reactioneaza Tmpotriva tesutului alterat si a tesuturilor analoge sanatoase, unde provoaca leziuni si tulburari functionate, care, daca sunt accentuate, se manifesta ca *boli autoimune. V. autoimunitate, autoimunizare si autotoleranta.

AUTOCATALIZA, s. f. / autocatalyse, s. f. / auto-catalysis. [Cjr.

autos = sine insusi; *katalysis* = disotutie, de. la *katalyein* = a distruge, a. *dizoiva*] Reactie catalizata de catre unuf din produsii acesteia, care se afla la originea unui retrocontrol pozitiv (autoamplificare) a vitezei reactiei respective.

AUTOCLAV, s. n. / autoclave, s. m. / autoclave. [Cjr. *autos* =

sine msusi; Cat. *clavis* = elide (care se inchide singw)] Aparat utilizat pentru *sterilizarea cu vapori sub presiune.

AUTOCRINIE, s. f. / autocriny, s. f. / autocriny. [Cjr. *outos* =

sine insusi; *krinein* = a separa de.] Tip de secretie interna In care celula producatoare este sensibila la propria sa secretie sau la cea a unei celule vecine de aceeași natiara.

AUTOCRITICA, s. f. / autocritique, s. f. / self criticism. {Cjr.

autos = sine insufi; [at. *criticus*, din gr. *kritikos*, de (a *krinein* = a discerne, a separa de) Capacitatea unui subiect de a Tsi analiza sau judeca propria stare si propriile actiuni.

AUTODIALIZA, s. f. / autodialyse, s. f. / autodialysis. [Cjr. *autos* =

sine msusi; *dialysis* - separare, de la. *dia* = prin, *lysis* = distruge.re, de la *lyein* = a distruge) Dializa (*hemodi-aliza sau *dializa peritoneala) controlata de pacient la domi-ciliu sau in locuri amenajate in afara centrelor de dializa.

AUTODIGESTIE, s. f. / autodigestion, s. f. / auto-digestion [Cjr.

autos = sine insufi; (at. *digestio*, -*onis* = descriere, divi-ziline a unei idei pe puntte, de la *digerere* = a duce in parti diferite, a descompum (dis = separat de; *gerere* = a duce, a purta).) Digestia unui tesut dintr-un organ sub actiunea se-cretiei (enzimelor) proprii. Ex.: a. din "pancreatita acuta, a. mucoasei gastrice.

AUTOERITROFAGOCITOZA, s. f. / autoerythro-phagocytose,

s. f. / autoerythrophagocytosis. [Qr. *autos* = sine insusi;

erythros = rosu; *phagein* = a manca, *kytos* = ceCiiSf -*oza*.] Sin.: sindrom Marlin (v.).

AUTOFAGIE, s. f. / autophagie, s. f. / autophagia, auto-phagy.

[Cyr. *autos* = sine insufi; *phagein* = a mdnca.] 1) Nu-

AUTOIMUNITATE

tritia corpului, In starea de *inanitie, prin consumul tesuturilor proprii. 2) Stare morbida, observata In unele boli mentale, constand In ingestia de catre bolnav a unor fragmente provenind din propriul corp. 3) Proces fiziologic constand In indepartarea unor componente citoplasmatice reziduale prin digestia aces-tora In lizozomia secundari. Acest fenomen se Intalneste Indeosebi In perioadele de dezvoltare embrionara si de senes-*centa*. Obs.: In engl. pentru acest proces se utilizeaza terme-nul de *autophagy*, iar pentru primele doua semnificatii *autophagia*.

AUTOFAGOCITOZA, s. f. / autophagocytose, s. f. / auto-

phagocytosis. [P/r. *autos* = sine insusi; *phagein* = a mdnca, *kytos* = ceuid; -*oza*.] Absorbția si distrugerea celulelor unui subiect de catre fagocitele proprii.

AUTOFOBIE, s. f. / autophobie, s. f. / autophobia. [Qr. *autos* =

sine insufii *phobos* = *fried*.] Teama patologica de a ramane singur.

AUTOFONIE, s. f. / autophonie, s. f. / autophony. [Cjr. *autos* =

sine insusi; *phone* = voce] Impresie neplacuta de rezonanta a propriei voci, care poate apare In unele boli ale urechii medii.

AUTOGEN, adj. / autogene, adj. / autogenous. [C/r. *autos* =

sine insu^i; *gennan* == a produce] 1) Care se produce sau se dezvolta fara interventie din afara organismului. 2) Care se formeaza In organism si pe baza cheltuielilor sale. V. endo-gen.

AUTOGREFA, s. f. / autogrefe, s. f. / autograft. [Cfr. *autos* =

sine insu^i, iat. *graphium*, din gr. *grapheion* = penifa de scris, driceag de altoit, de [a *graphein* = a scrie.] V. grefa.

AUTOHEMOLIZA, s. f. / auto-hemolyse, s. f. / autoh(a)emoly-

sis. [Qr. *autos* = sine. insusi; *haima*, -*atos* = sdnge; *lysis* = distrugere, de la *lyein* = a distruge.] Hemoliza produsa prin agenti hemolitici continuti In propriul ser sanguin al subiectu-lui.

AUTOHEMOTERAPIE, s. f. / autohemotherapie, s. f. / auto-

h(a)emotherapy. [Cjr. *autos* = sine insusi; *haima*, -*atos* =

sange; *therapeia* = tratament, de la *therapeuein* = a ingri-ji] Metoda terapeutica prin care se recolteaza sange de la un pacient si i se reinjecteaza intramuscular. Se Incepe cu 2 ml, apoi 3 pana la 10 ml, zilnic sau o data la doua zile. Actiune explicabila prin proteinoaterapie si autovaccinoterapie. In prezent este putin practicata, totusi metoda a fost reluata, se pare, Indeosebi In medicina sportiva.

AUTOHISTORADIOGRAFIE, s. f. / autohistoradiographie, s. f.

/ autohistoradiography. [Gjr. *autos* = sine insufi; *histos* =

fesdura, *fesut*; (at. *radius* = *raza*.; gr. *graphein* = a scrie.) *Autoradiografia unei sectiuni tisulare sau a suprafetei unui tesut. V. autoradiografie.

AUTOHTON, adj. / autochtone, adj. / autochthonous. [Cjr.

autokhton, de [a *khthon* = pdmdnt.] Se spune despre o infectie contractata In regiunea In care locuieste bolnavul.

AUTOIMUN, adj. / auto-immun, -e, adj. / auto-immun. [Gr.

autos = sine insusi; [at. *immunis* = scutit, apdrat (in = tip-sit de; *munus* = ob[igatie).] Care este dirijat Tmpotriva tesuturilor propriului organism. Ex.: boala a. V. autoimunitate.

AUTOIMUNITATE, s. f. / auto-immunitate, s. f. / autoimmuni-ty.

[Gjr. *autos* = sine insusi; iat. *immunitas*, -*afis* = scutire de sarcini pu6[ice, de la *immunis* = scutit, apdrat (in = [ip-sit dc.; *munus* = ofiCiga^ie).] Stare In care sunt pusi In evi-denta anticorpi - *autoanticorpi - ce reactioneaza cu antigeni din organismul respectiv, ca si cum acestia ar fi straini (*auto-antigeni). Se disting doua alternative: a. *fiziologica* si a. *asociata unor manifestari patologice*. A. *fiziologica* are rol In mentinerea echilibrului sistemului imunitar si este datorata unor anti-

corpi naturati de tip imunoglobuline M. A. *asociata unor manifestari patologice* se afla la originea unor boli denumite auto-

AUTOIMUNIZARE

imune, prin autoagresiune sau autoimunizare. Ex.: lupusul eritematos diseminat, anemie hemolitică autoimună, leucopeniile imunologice, tiroidita Hashimoto, oftalmia simpatică, bolile Biermer și Basedow-Graves, diabetul insulinodependent s. a. Pentru alte boli, originea autoimună este doar presupusă. De altfel, adesea este dificil să se stabilească dacă anticorpii detectați reprezintă cauza bolii sau doar o acompaniaza.

AUTOIMUNIZARE, s. f. / auto-immunisation, s. f. / auto-immunization. [E/r. *autos* = sine- *insufi*; [at. *immunis* = scu-tit, apdrat (in = [ipsit de; *munus* = o6[igatie)].] Producerea de 'autoanticorpi' timpotri va unor constituent! normali ai organismului, care se comporta In acest caz ca antigeni (*autoantigeni). Ex.: aparitia In plasma unui subiect a unor anti-corpi capabili sa aglutineze hematitele proprii (*autoaglutinare). O serie de anemii hemolitice dobandite pot fi consecinta a., anti-genii de suprafata ai hematiei declansand formarea de anti-corpi proprii hemolitici. V. autoimunitate, autoanticorp, autoantigen, autotoleranta.

AUTOINTOXICATIE, s. f. / autointoxication, s. f. / autointoxication. [Qr. *autos* = SIM *insusi*; [at. *in* = in, gr. *toxikon* = otravd pentru v&rfuI sagefiCoT, tie. la *toxon* = sageata.] Intoxicatie prin produși ai metabolismului propriu sau prin aiti produși endogeni cu efect toxic, acumulati din cauza eliminării insuficiente. Ex.: a. de origine intestinala. Intermitent, In anu-mite perioade ale evolutiei medicinei, a fost incriminata prin-
*tr-un astfel de mecanism geneza unor fenomene fiziologice (oboseala, somn, Tmbatranire) sau patologice (migrena, boli metabolice, Indeosebi guta). Sin.: autotoxemie, autotoxicoza.

AUTOLIZA, s. f. / autolyse, s. f. / autolysis (1, 2), suicide (3). [CJT. *autos* = sine *msusi*, *lysis* = distrugere, de (.a *lyein* = a distruge.) 1) Proces spontan de degradare enzimatica a unei celule, a unui tesut sau a unui organism. Enzimele sunt de origine endogena, Indeosebi lizozomale. 2) Distrugerea celulelor de catre serul sanguin propriu. 3) Sin.: sinucidere (v.).

AUTOLOG, adj. / autologue, adj. / autologous. [Qr. *autos* = sine. *insufi*; *logos* = raport, *rdafie*.] Despre tesuturi, celule, ser sanguin care apartin aceluiași subiect. Termenul este format inoorect dupa modelul cuvântului *omolog.

AUTOMATISM, s. n. / automatisme, s. m. / automatism. [Gjr. *automatismos* = autoactionare, sau *automates* = spontan.] Comportament involuntar (miscari, activitati), elaborat sau inconstient, reactional sau spontan, care survine In cursul anumitor start patologice. Poate fi fiziologic (ex.: a. cardiac) sau patologic (ex.: *a. epileptic, *a. mental etc.).

AUTOMATISM EPILEPTIC / automatisme epileptique / post-epileptic automatism. Activitate motorie involuntara, mai mult sau mai putin coordonata si adaptata, care se manifesta In cursul unei stari de "obnubilare mentala asociata epilepsiei sau consecutiva unei crize epileptice. De obicei, bolnavul nu Tsi aminteste episodul de a. e.

AUTOMATISM MENTAL / automatisme mental / mental automatism, passivity phenomenon. Sindrom halucinatoriu In cursul caruia subiectul are impresia ca gandurile ,sale sunt devansate sau repetate In ecou, anuntandu-l ce va face si ce va spune. A. m. se Intalneste Indeosebi In schizofrenie si In psihoza halucinatorie cronica. Sin.: sindrom Clerambauld.

AUTOMATISM VENTRICULAR / automatisme ventriculaire / ventricular rhythm. Sin.: ritm idio-ventricular (v.).

AUTOMATISM VEZICAL / automatism vesical / bladder automatism. Mictiune antrenata de supralncarcarea vezicii sau printr-o stimulare cutanata. A. v. se observa uneori dupa o leziune medulara.

AUTOMEDICATIE, s. f. / automedication, s. f. / self-treatment. [Cjr. *autos* = sine *insusi*; [at. *medicatio*, -onis = medi-cafie.] 1) Tratament medicamentos initiat de padent, fara reco-

AUTOSUGESTIE

mandarea medicului. 2) Mai rar: tratament medicamentos al carui autor este si beneficiar.

AUTOMUTILARE, s. f. / automutilation, s. f. / self-mutilation, automutilation. [(yr. *autos* = sine *insufi*; [at. *mutilatio*, -onis = mutitare, de. ia *mutilare* = a scMbdI.] 1) Mutilare sau ranire practicata de un subiect asupra lui Insusi, Indeosebi la nivelul organelor genitale, dar si la nivelul altor parti ale corpului (degete, urechi etc.). A. este o manifestare a 'autopunitiei' Indeosebi In depresiile profunde si In schizofrenie, dar se observa si In degradarea intelectuala profunda. V. si autopuni-tie. 2) Mutilare a propriului corp provocata voluntar In scopul obtinerii unui avantaj.

AUTONOMIE, s. f. / autonomie, s. f. / autonomy, [^r. ou(os = sine. *insufi*, *nomos* = obicei avand fortd de ieye.) Independenta functionala. Independenta fata de controlul voluntar.

AUTOPLASTIE, s. f. / autoplastie, s. f. / autoplasty. [CJT. *autos* = sine *insufi*; *plastos* = moddat, de [a *plassein* = a forma, a modeia] Sin.: autogrefa (v. grefa).

AUTOPSIE, s. f. / autopsie, s. f. / autopsy, autopsia. [Qr. *autos* = sine *insusi*; *opsis* = vedtre, aspect] Examen macroscopic al unui cadavru si disectia organelor interne In scopul cautarii cauzelor mortii. A. poate fi: 1) *Medicala*, efectuata de medici anatomopatologi In scopul stabilirii unui diagnostic post mortem. 2) *Medicolegala*, efectuata de medici legisti pentru cautarea cauzei unei morti suspecte, de origine accidentala sau criminala. Sin.: necropsie, termen recomandat, din cauza etimologiei improprii a termenului a.

AUTOPUNITIE, s. f. / autopunition, s. f. / self-punishment. [CJT. *autos* = sine *insusi*; [at. *punitio*, -onis = pedeapsd, de. ia *punire* = a. *pedepsi*.] Conduita a unor subiecti afectati de nevroze sau de psihoze, care sufera de un sentiment de cul-pabilitate nemotivat, cu rise de *automutilare sau chiar suicid.

AUTORADIOGRAFIE, s. f. / autoradiographie, s. f. / autoradiography. [Sjr. *outos* = sine *insufi*; [at. *radius* = razzd; gr. *graphein* = a scrie.] Imaginea unei suprafete (celulara sau tisulara) obtinuta prin impresionarea unei placi fotografice puse In contact cu suprafata respectiva. Impresionarea emulsiei fotografice este determinata de prezenta unor compusi radioactivi situati la nivelul suprafetei, fie prin marcare directa cu un compus radioactiv, fie prin administrare In hrana animalelor de experienta a unor precursori radioactivi (ex.: aminoacizi) ai moleculelor de suprafata.

AUTOREGLARE, s. f. / autoregulation, s. f. / self-regulation. [CJT. *autos* = sine *insufi*; tat. *regulare* = a rigid, de, la *re-gula* = regula si *regere* = a conduce] Calitate a sistemelor vii de a-si restabili unii parametri de stare stationara (In cadrul *homeostaziei) sau unii parametri dinamici (homeorezis) atund cand acestia sunt perturbati. Cea mai importanta a. este de tip cibernetic, antialeatorie si antientropica. A. sistemelor bio-logice s-a perfectionat In sensul reglarilor biocibernetice, mai ales al celor neurocibernetice.

AUTOSCOPIE, s. f. / autoscopie, s. f. / autoscopia. [^r. ou(os = sine *insusi*; *scopia* = e^aminare, de la *skopein* = a vedea, a e?(amina.) *Halucinatie In oglinda asociata cu iluzia dedublării propriului corp.

AUTOSOM. Var. pentru autozom (v.).

AUTOSOMAL. Var. pentru autozomal (v.).

AUTOSUGESTIE, s. f. / autosuggestion, s. f. / autosuggestion. [CJT. *autos* = sine *insusi*; [at. *suggestio*, -onis = pdrere, sugestie, de ia *suggerere* = a sugera] *Sugestie aparuta spontan la o persoana, In afara oricarei influente straine aprecia-bile. Prin a. este influentata propria constiinta sau comporta-mentui, deoarece unele idei sau reprezentari capata un ca-racter predominant. A. este utilizata In tehnicile de relaxare (*antrenament autogen), prin care pacientii Tsi pot controla *anxietatea.

AUTOTOLERANTA

AUTOTOLERANTA, s. f. / auto-tolerance, s. f. / self tolerance.

[Cjr. *aïtos* = sine *wsusi*; tat. *tolerantia* = suportare, indurate, de la *tolerare* = a suporta] Absenta normala a reactiei imunologice a unui organism fata de antigenii proprii. Uneori, a. este perturbata, organismul declansand un raspuns imunitar contra unuia sau mai multor antigeni proprii, stare denumita *autoimunizare. V. autoantigeni.

AUTOTOXEMIE, s. f. / autotoxemie, s. f. / auto-tox(a)emia. [Gjr. *autos* = sine *insufi*; *toxikon* = otrai'a. pentru varful sagefior, de (a *toxon* = sageatd; *haima, -atos* «= *sdnge.*) Sin.: autointoxicatie (v.).

AUTOTOXICOZA, s. f. / autotoxicoză, s. f. / autotoxicosis. [OT. *autos* = sine *insufi*; *toxikon* = otrai'a. pentru varful sd-gefilor, de la *toxon* = sageata; -ozo.] Sin.: autointoxicatie (v.).

AUTOTRANSFUZIE, s. f. / autotransfusion, s. f. / auto-transfusion. [GIT. *autos* = sine *insufi*; int. *trails* = pesle, dm-uiuio; *fusio, -onis* = tcipire, mprastiere, de la *funaere* = a varsa] Transfuzia sangelui propriu la un bolnav in cursul inter-ventiei chirurgicale la care acesta este supus; sangele este recoltat inainte de operatie.

AUTOTROF, adj. / autotrophe, adj. / autotrophic. [Cfr. *autos* = sine *insufi*; *trophc* = firand, nutritie] Despre un organism capabil sa sintetizeze moleculele organice proprii din compusi anorganici simpli, ca bioxidul de carbon si amoniacul. Este cazul tuturor vegetalelor cu clorofila si a anumitor tipuri de bacterii.

AUTOVACCIN, s. n. / autovaccin, s. m. / autovaccine. [Qr. *autos* = sine *insufi*; lat. *vaccinus* = referitor [a *vacd* (*vacca* = vaca), de. (a *vaccind* = variola vacitor, de la care s-a obtinut primul] vaccine Vaccin preparat din *culturi ale unuia sau mai multor microbi recoltati din corpul pacientului, caruia Ti va fi administrat in scop terapeutic.

AUTOZOM, s. m. / autosome, s. m. / autosome. [Cjr. *autos* = sine *insufi*; *soma, -atos* = Corp.] Oricare dintre *cromozomii dintr-un *genom cu exceptia cromozomilor sexuali. Organismul uman poseda 44 de a. si doi cromozomi sexuali. In celulele somatice, a. exista sub forma de perechi de cromozomi omo-logi, unul fiind de origine materna, iar celalalt de origine pa-terna. Var.: autosom.

AUTOZOMAL, adj. / autosomique, adj. / autosomal. [Qr. *autos* = sine *insufi*; *soma, -atos* = Corp.] Anglicism sin. cu autozomic (v.).

AUTOZOMIC, adj. / autosomique, adj. / autosomal. [Cjr. *autos* = sine *insufi*; *soma, -atos* = Corp.] Care se refera la cromozomii somatici sau *autozomi.

AUXINA, s. f. / auxine, s. f. / auxin, phytohormone. [Qr. *auxe* = creftere, de la *auxein* = a creste, a se dezvoita; -ina.] Substanta din regnul vegetal cu rol analog hormonilor din reg-nul animal. A. favorizeaza cresterea celulei si determine! divi-ziunea celulara.

AUXOLOGIE, s. f. / auxologie, s. f. / auxology, auxanolo-gy. [r. *ouxe* = crestere, de (a *auxein* = a creste, a se dez-voita; *logos* = stiinpa..] Ramura a biologiei care studiaza cresterea si dezvoltarea organismelor.

AUXOTROF, adj. / auxotrophe, adj. / auxotroph. [Cfr. *auxe* = crestere, de [a *auxein* = a crefte, a se dczvolta, *irophe* = fitana, nutritie] Despre un organism care necesita pentru cresterea sa prezenta unui anumit 'nutriment. Este cazul a numerosi mutanti ai unor bacterii sau duperd microscopice care au pierdut capadatea sintezei unei enzime functionale.

AUZ, s. n. / ouie, s. f. / hearing. [Lat. *audire* = a auzi.] Simtul cu ajutorul caruia sunt percepute sunetele. V.. si ure-che interna.

AVASCULAR, adj. / avasculaire, adj. / avascular. [Qr. a -priv.; [at. *vasculum* = vas mic., dim.. de la *vas, vasis* = vas.] Care este lipsit de *vascularizatie.

AXA ELECTRICA A INIMII

AVIOINA, s. f. / avidine, s. f. / avidin. Proteina din albusul de ou, care se leaga specific si cu o extrema afinitate la "biotina. Aceasta proprietate este utila in sistemele de *sonde red (neradio-actieve) foarte utilizate in biochimie si histochimie.

AVITAMINOZA, s. f. / avitaminose, s. f. / avitaminosis. [Qr. a -priv.i [at. *vita* = ria.ta; gr. *ammoniakon* = sore de amo-niu, iJasid in apropierea tempuluiw Jupiter *Amman* din Li6ia; -ina; -ozo.] Orice afectiune sau ansamblu de tulburari care survin cand organismul este privat de a sau mai multe vitamine. In general legata de o carenta alimentara, a. poate fi determinate! si de un defect de resorbție digestiva sau utili-zare. Ex.: 1) A. S.; *boala beriberi. 2) A. C: *scorbut. 3) A. D: rahitism. 4) A. PP: *pelagra.

AVIVARE, s. f. / avivement, s. m. / avivement, freshening. [fr. *aviver* = a indeparta marginile unei plagi, din [at. *vivus* = viu.] Curatarea, reimprospatarea chirurgicala prin excizia sau abraziunea zonelor necrozate sau cu vitalitate redusa de la nivelul unei plagi, fistule sau fracturi. Scopul a. consta in favorizarea cicatrizarii sau a consolidarii prin juxtapunerea in cazul suturii plagii a unor tesuturi bine vascularizate, sana-toase. In cazul unei fracturi, a. testului osos favorizeaza con-solidarea.

AVORT, s. n. / avortement, s. m., fausse-couche / miscari-riage (spontan), abortion (provocat). [Lot. *abortio, -onis* = arort, de. la *abortire* = a avorta (ab = indepartat de; *ortus* = nastere.)] Expulzia spontana sau provocata a embrionului sau a fetusului anterior limitei minime de viabilitate. Clasic, aceasta limita este stabilita la 180 zile, dar, in prezent, exista posibili-tatea de a mentine in viata si un fetus cu o varsta gesta-tionala mai mica. Criteriul ponderal (500 g) nu este nici el absolut. in limbaj medical curent se disting Indeosebi a. spon-tan si a. provocat: 1) A. spontan se poate produce consecu-tiv unor cauze materne (malformatii ale aparatului genital, de-compensare cardiaca, insuficienta renala, boli infectioase, deze-chilibre hormonale, izoimunizare Rh, traumatisme) sau unor cauze fetale (malformatii majore, alterari cromozomiale, boli genetice). 2) A. provocat poate fi terapeutic (recomandat de medic, cand sarcina genereaza riscuri majore pentru gravida) sau voluntar (Intrerupere voluntara de sarcina), in functie de reglementarile legate spedice fiecarei tari. Mai trebuie mentio-nate: 3) A. *differential*, in caz de sarcina gemelara, a. spontan sau provocat al unui fetus malformat, celalalt fetus continuand sa se dezvolte. 4) A. *repetitiv*, a. spontane care se repeta la sarcini succesive, la aproximativ aceeasi varsta a sarcinii.

AVULSIE, s. f. / avulsion, s. f. / avulsi.on. [Qr. a -priv.; [at. *velsus*, de (a *veller* = a trage, a smulge) Extractie, extirpare prin smulgere a unei formatiuni care prezinta alterari patolo-gice. Ex.: a. dentara. Sin.: evulsie.

AX, s. n. / axe, s. m. / axis. [Cjr. *axon*, [at. *axis* = ayl.] In cazul dispozitivelor electromecanice: piesa cilindrica (din otel) care sustine componentele cu mi?care de rotatie. Ex.: a. *cen-trifugei.

AX HIPOTALAMO-HIPOFIZAR / axe hypothalamo-hypophy-saire / hypothalamo-hypophysial axis. Concept anatomofi-zologic formulat pe baza relatiilor neurohormonale Intre hipota-lamus si hipofiza. Conform acestui concept, secretiile hormo-nale periferice se afla sub dependenta a. h.-h., sistem neuro-endocrin complex alcatuit din doua componente, hipotalamus si hipofiza, interdependente din punct de vedere anatomic si functional. Realitatea a. h.-h. este probata de *neurocrinie, prin identificarea moleculelor de tip 'releasing hormon (liberina) si 'inhibiting honnone. V. si neuro-endocrinologie.

AXA ELECTRICA A INIMII / axe electrique du coeur / elec-trical axis of the heart. Linia dreapta ce uneste doua puncte ale inimii Intre care diferenta de potential electric, constatata

AXAOPTICA

pe *electro-cardiograma, este cea mai mare. Cele doua puncte sunt situate aproximativ la baza si la varful inimii. In practica, acest ax se construiesc In 'triunghiul lui Einthoven, ca vector al unei QRS In momentul amplitudinii sale maxime. A. *instantanee* consta intr-un vector, construit In triunghiul lui Einthoven reprezentand intensitatea, directia si sensul diferentelor de potential la un moment dat al contractiei cardiace. A. *medie* este vectorul stabilit, 'in mod asemanator, In functie de suprafetele pozitive sau negative cuprinse in traseul elec-trocardiografic Intr-un interval de timp dat.

AXA OPTICA / axe optique / optical axis. 1) Linia dreapta care uneste polul posterior al ochiului si centrul geometric al pupilei. 2) In fizica, a. o. *principals* a unei lentile optice reprezinta dreapta care trece prin centrele de curbura ale ambelor suprafete ale lentilei. Orice dreapta ce trece prin centrul optic al lentilei, exceptand a. o. principala, se numeste a. o. *secundara*. In cazul unui instrument optic (care reprezinta un ansamblu de lentile, oglinzi si diafragme cu ajutorul caruia se obtin imagini ale diferitelor obiecte), a. o. ale pieselor componente tre-buie sa coincida cu a. geometrica a instrumentului. Acest an-samblu de elemente optice se numeste sistem optic central.

AXA VIZUALA / axe visuel / visual axis. Linie dreapta care porneste de la *fovea la un punct fixat (privit) de ochi.

AXENIC, adj. / axenique, adj. / axenic. [Cjr. a - priv.; *xenos* = *strain*.] Despre un animal de laborator care nu prezinta nici un germen saprofit sau patogen.

AXEROFTOL, s. m. / axerophol, s. m. / axerophol. [Cjr. a - priv.; *xeros* = *uscat*; *ophthalmos* = *oc/w*; -*ol*.] Sin.: vitamina A (v.).

AXILAR, adj. / axillaire, adj. / axillary. [Lot. *axilla* = *sub-suoard*] Care apartine axilei sau se refera la axila. Ex.: artera a., regiune a.

AXILA, s. f. / aisselle, s. f. / armpit, axilla. NA: axilla, pi. axillae. [Lat. *axilla* = *sub-suoard*.] Regiune situata Intre partea superioara si internă a bratului si **partea laterala a toracelui:** la adult, In mod normal, piloasa.

AXIS, s. n. / axis, s. n. / axis. [Lot. *axis* = *ivfl.*] V. tab. anat. - oase.

AXOKININA, s. f. / axokinine, s. f. / axokinin. [Cjr. *axoa* = *cuy!*; *kincia* = a *nufca*, -*ina*.] Proteina care, dupa fosforilare, reactiveaza *axonema.

AXON, s. m. / axone, s. f. / axon. [Cjr. *axon* = *w(0)*.] Prelungire citoplasmatica unica a corpului neuronal, care reprezinta partea esentiala a fibrei nervoase, de lungime foarte variabila si diametru diferit m functie de specie, Inconjurata sau nu de o teaca de mielina. A., care poate emite si colaterale, permite transmiterea centrifuga a influxului nervos la un alt neuron prin intermediul *sinapsei (axodendritica sau axosomatica) sau la o celula efectoare (sinapsa efectoare). Diferitii a. sunt clasificati In functie de prezenta sau absenta tecii de mielina si de diametru. Toti motoneuronii sunt mielinizati (fibre A). In cazul neuronilor senzitivi, fibrele A si B sunt mielinizate, iar fibrele C sunt amielinice. Sin.: cilindrax, fibra nervoasa.

AXONEMA, s. f. / axoneme, s. m. / axoneme. [Cjr. *axon* = !U(a); *nema* = *fir*.] Fascicul de *microtubuli si de proteine aso-ciate care formeaza partea centrala a 'cililor si 'flagelilor la nivelul unei celule eucariote si este responsabil de miscarile acestora.

AXONOTMESIS, s. n. / axonotm6sis, s. f. / axonotmesis. {Cjr. *o.von* = *W(il)*; *tmesis* = *tOieturO.*, *sectionare*.] Intreruperea axonului, care antreneaza o degenerescenta walleriana, cu conservarea stromei si Indeosebi a *endonervului.

AXOPLASMA, s. f. / axoplasme, s. m. / axoplasm. [Qr. *axoa* = *wfif*; *plasma* = *obwct modeCat*.] Citoplasma continuta In inte-

AZUROFIL

riorul membranei unei fibre nervoase axonale. In general, este alcatuita din elemente identice acelora din corpul neuronal.

AZASERINA, s. f. / azaserine, s. f. / azaserine. (DCI) Antibiotic *antineoplazic extras din culturile de *Streptomyces fra-gilis*, din grupul antimetabolitilor antagonisti ai *glutaminei.

AZATIOPRINA, s. f. / azathioprine, s. f. / azathioprine. (DCI)

*Antipurinic derivat din *mercaptapurina utilizat *per os* In tratamentul unor leucemii acute si ca *imunodepresor, Indeosebi In transplantele de organe.

AZBESTOZA, s. f. / asbestose, s. f. / asbestosis. [Cjr. *asbestos* = *care till poale fi stw*, *Tacit*, -*ozo*.] Afectiune pulmonara (pneumoconioza) determinata de inhalarea pulberii de azbest.

AZIDA, s. f. / azide, s. m. / azide. Inhibitor al "respiratiei celulare prin blocarea fluxului de electroni Intre dtocromoxidaza si oxigen (de obicei, sarea de sodiu, NaN3).

AZIGOS (vene) / azygos (veines) / azygous (veins). NA:

vena azygos. [Qr. *n* - *priv.*; *zygon* = *perectie.*, *jug*.] Fiecare dintre cele trei vene impare care leaga, de-a lungul coloanei vertebrale toracice, vene cave superioara si inferioara: *marea vena a.* la dreapta si cele doua *mid vena a.* (saa *hemi-azygos*) la stanga.

AZIL, s. n. / asile, s. m. / asylum. [Lat. *asylum*, din gr. *asy-lon* = [oc *im'w[a6i]*, de [a a - *priv.*, *sy-lan* = *ajefui*.] Institutie de asistenta sociala si medicala pentru Intretinerea varstnicilor, infirmilor, copiilor ortani etc. Timp Indelungat, termenul a desemnat spitalele de psihiatrie.

AZIMIC, adj. / azyme, adj. / azymic, [Qr. a - *priv.*; *zyme* = *drojdie*, *ferment*.] Care este lipsit de fermenti. Ex.: paine a.

AZOOSPERMIE, s. f. / azoospermie, s. f. / azoospermia. [Cjr. a - *priv.*; *zooa* = *animal*; *sprma*, -*aton* = *samdna*.] Absenta totala a spermatozoizilor din sperma. Este determinata, In ma-joritatea cazurilor, de leziuni inflamatorii care produc ocluzia, acizilor deferente si a *epididimului. Exista o forma auto-imuna si cateva forme ereditare.

AZOT, s. n. / azote, s. m. / nitrogen. [Cjr. a - *priv.*; *zoe* = *viaf.d*.] Elementul chimic cu numarul atomic 7. A. reprezinta constituentul principal al aerului (78%) si In conditii normale se afla In stare gazoasa, sub forma de molecule diatomice. A. este unul dintre elementele fundamentale ale materiei vii, contrar etimologiei. Intra In compozitia enzimelor, proteinelor, acizilor nucleici si a unor alcaloizi. Este moderator al oxigenului In respiratie. A. *lichid* are temperatura de -194,5°C si este utilizat pentru conservarea celulelor, tesuturilor sau organelor.

AZOTAT, s. m. / azotate, s. m. / azotate. [Qr. a - *priv.*; *zoe* = *viatd*.] Sin.: nitrat (v.).

AZOTEMIE, s. f. / azot6mie, s. f. / azot(a)emia. [Cjr. a • *priv.*;

zoe = *viaf.il*; *huimii*, -*atos* = *s&ngt.*.\ 1) Concentratia sanguina In azot neproteic, care include: azotul ureic, azotul din acizii aminati, bazele purinice, acidul uric, creatina, creatinina, amo-niac etc. A. creste Indeosebi In afectiunile renale, In tulburarile de metabolism, urmare a hemoragiilor, In socurile traumatice sau chirurgicale, In cursul febrei, In diaree sau In obstructii intestinale. 2) Uzual, dar cu totii impropriu: cresterea con-centratiei ureei sanguine. V. si hiperazotemie, uremie.

AZOTURIE, s. f. / azoturie, s. f. / azoturia. [Cjr. a - *priv.* *zoe* = *viata*; *ouron* = *urind*.] Eliminarea de azot prin urina sub forma de *uree si *urati. A. normala este de 0,13-0,45 *gt* kg corp/24 ore. Termenul este utilizat uneori cu sensul de *hiperazoturie.

AZUROFIL, adj. / azurophile, adj. / azurophil(e). [fr. *oeche azur* = *at6dstrui*; gr. *philos* = *prieten*, *dl la philein* = a *iu6i*.] Care se coloreaza electiv cu eozinat de azur, Indeosebi cu referire la coloratia Giemsa, utilizata In hematologie.

AURELIUS CORNELIUS CELSUS (cca. 60 î. Hr. -20 d. Hr.) nu a fost medic, ci tin emdit latii. denu-nut „Cicero al medicinei”. Interesal de toate aspec-tele vie(ii, el a sens o enciclopedie in care s-a con-centrat indeosebi asupra dreptului, medicinei si filo-sofici. O mare parte din manuscrisele sale s-au pier-dut. Dupa 14 secole, in 1443, Tomaso de Sarzana descopera. in biserica Ambrosius din Milano. 8 volume intitulate *De Re Medicina*, publicate la Florenta, din ordinul Papei. Este prima carte medicala tiparita. care a inflenjat profund gandirea medicala. Celsus a realizat o compilajie (geniala) a tezaunului medical grecesc, la care a adaugat elemente din practica medicala romana. Mulli termeni pe care i-a utilizat all fost asimilati definitiv in terminologia medicala, deoarece a stiut sa utilizeze caracteristicile limbii latine (ex.: abdomen, anus, hemie, occiput, radius, tibia, uterus). El a definit cele 4 semne car-dinale ale inflamaiei: „*rubor et tumor, cum calory ef dolore*”. *De Re Medicina* a cunoscut 15 ediii, fiind considerata carte clasica a medicinei pana la mijlocul secolului al XVIII-lea.

BACIL EBERTH / bacille d' Eberth / Eberth's bacillus. [Kar! Joseph Eberth, anatomopatolog german, Tiirtz.Suy, apoi profesor {a Zurich fi [a J-[a]e, 1835-1926.] Sin.: *Salmonella typhi* (v. *Salmonella*).

BACIL ESCHERICH / bacille Escherich / Escherich bacillus. Sin.: *Eschehchia coli* (v.).

BACIL FLEXNER / bacille de Flexner / Flexner's bacillus. [Simon [lexner,

anatopatolog fi bacteriolog american, director de. cercetare. medicala. la Institutul Rockefeller din New York 1863-1946] Sin.: *Shigella flexner* (v. *Shigella*).

BACIL FRIEDLANDER / bacille de Friedlander / Friedlander's bacillus. | Carl briedldfuler, anatomopatolog german, 'Seriin, 1847-1887] Sin.: *Klebsiella pneumoniae* (v. *Klebsiella*).

BACIL HANSEN / bacille de Hansen / Hansen's bacillus. | Gerhard Henrik Armauer Hansen, medic norvegian, 'Sergeren, 1841-1912] Sin.: *Mycobacterium leprae* (v. *Mycobacterium*).

BACIL HOFMANN / bacille de Hofmann / Hofmann's bacillus. [Georg von Hofmann-Wellendorf, fiacteriolog austriac; 'Nie-no, 1843-1890] Sin.: *Corynebacterium pseudodiphthericum* (v. *Corynebacterium*).

BACIL HOLERIC / bacille cholérique / cholera bacillus. Sin.: *Vibrio cholerae* (v.).

BACIL KITASATO / bacille de Kitasato / Kitasato's bacillus. [Shibasabiro Kitasato, baron, fiactriolog japonez; 1852-1931] Sin.: *Yersinia pestis* (v.).

BACIL KLEBS-LOEFFLER / bacille de Klebs-Loeffler / Klebs-Loeffler bacillus. [Edwin Klebs, anatomopatolog german, prof& sor de. anatomic, patologica., succesiv, la Zema, Wilrtzburg, 'Prca, Zurich si Chicago, 1834-1913; August fohunn r'riedrich Loeffler, bacteriolog german, profesor [a Cjreifswaid, apoi [a 'Serfifi, 1852-1915.] Sin.: *Corynebacterium diphtheriae* (v. *Corynebacterium*).

BACIL KOCH / bacille de Koch / Koch's bacillus. [Robert Koch, bacteriolog fi igie-nift german, 'Beriin, pre-miul y^gfid pentru medicina/fiziologie. in 1905, 1843-1910] Sin.: *Mycobacterium tuberculosis* (v. *Mycobacterium*).

BACIL KOCH-WEEKS / bacille de Koch-Weeks / Koch-Weeks bacillus. [Robert Koch, iJocte.riohg si igie.nist german, 'Berlin, pre.miu[9^p6e.] pentru medicina./fizicologie. in 1905, 1843-1910; John Elmer Weeks, oftalmolog american, profesor [a 9{ew yor^ 1883-1949.] Sin.: *Haemophilus influenzae* (v. *Haemophilus*).

BACIL AL LEPREI / bacille de la lepre / leprosy bacillus. Sin.: *Mycobacterium leprae* (v. *Mycobacterium*).

BABESIA / Babesia / Babesia. [Victor Babes, anatomopatolog fi bacteriolog roman, profesor [a 'Bucuresti, 1854-1926.] Gen apartinand familiei protozoarelor, clasa *sporozoare, descoperit de Victor Babes. Se localizeaza in eritrocitele unor specii variate de animale domestice. B. *bigemina* produce febra la vite, iar B. *canis* este agentul etiologic al piroplasmozei canine, amandoua transmise prin capuse. Bolile provocate de genul B. se numesc *babesioze sau piroplasmoze.

BABESIOZA, s. f. / babesioze, s. f. / babesiosis, babesia-sis. [Victor Babes, anatomopatolog fi bacteriolog roman, 1854-1926. -oza.] Boala determinata de protozoarele din genul 'Babes/a, transmisa rar de la animale la om prin intermediul capuselor. La om boala se manifesta prin *anemie hemolitica foarte grava la bolnavii cu splenectomie. Sin.: piroplasmoză.

BABY BLUES / baby blues / baby blues. Angl. prin care este denumita starea depresiva pasagera care survine la mama in perioada ce urmeaza nasterii. A nu se confunda cu *baby blue* care inseamna nou-nascut cianotic.

BACIL, s. m. / bacille, s. m. / bacillus, pi. bacilli. [Lot. *bacillus* = bastonaf] Tip de bacterie caracterizata printr-un aspect morfologic alungit, sugerand forma unui bastonas. Ex.:

*b. Koch, *b. piocianic, *b. tific etc. V. In continuare.

BACIL BORDET-GENGOU / bacille Bordet-Gengou / Bordet-Gengou bacillus, [l's Jean Baptiste Vincent Bordet, bacteriolog fi imunolog Belgian, prof& sor [a 'Bruxelles, 1870-1961; Octave Gengou, fiacteriolog fidgian, 'SruJ(d[w, IS 75-1959.] Sin.: *Pseudomonas aeruginosa* (v.).

BACIL CALMETTE-GUERIN / bacille de Calmette-Guérin / Calmette-Guerin's bacillus. (BCG). [Leon Charier, Albert Culmette, fiactriolog franciz, profesor de igim d [a LiCte., apoi director adjunct al Institutului 'Pasteur din 'Saris, 1863-1933; Jean Marie Camille Cluerin, se-rotog francez, 'Paris, 1872-1961.] V. vaccin BCG.

BACIL DIZENTERIC / bacille dysenterique / dysentery bacillus. Sin.: *Shigella* (v.).

BACIL DODERLEIN / bacille de Doderlein / Doderlein's bacillus. [Albert Doderlein, gme-colog german, vrosesor (a Cjroninge.n, 'Tufibinge.n fi 'Muwh.en, 1860-1941.) B. grampozitiv prezent in secretia vaginala normala. Desi este identificat de unii autori ca fiind *Lactobacillus acidophilus*, apartenenta b. D. la aceasta specie nu este pe deplin elucidata.

BACIL DUCREY / bacille de Ducrey / Ducrey's bacillus. [Auffiisto Ducrey, d.e.rmatolog Italian, profuor ta 'Pisa, apoi [a 'Koma, 1860-1940.] Sin.: *Haemophilus ducreyi* (v. *Haemophilus*).

BACILLOEFFLER

BACIL LOEFFLER / bacille de Loeffler / Loeffler's bacillus. [August Johann Friedrich Loeffler, fiactirwiog german, profesor [a Qreifswaid, apoi [a 'SerCin, 1852-1915.] Sin.: *Corynebacterium diphtheriae* (v. *Corynebacterium*).

BACIL PARK-WILLIAMS / bacille de Park-Williams / Park-Williams's bacillus. [William H. Park, Bacteriolog american, 1863-1939, Anna W. Williams, t)ac.te.rio(og american, 1863-1955.) Tulpina de *Corynebacterium diphtheriae* (v. *Corynebacterium*) utilizata pentru producerea toxinei difterice, indusa In *vaccinul DTP (diftero-tetano-pertusis).

BACIL PFEIFFER / bacille de Pfeiffer / Pfeiffer's bacillus. [Richard Friedrich Johannes Pfeiffer, bactmolog german, profesoT la 'SerCin, l'onigsbwg fi •SresCau (in pre.ze.nt Wroclaw, Soionia), 1858-1945] Sin.: *Haemophilus influenzae* (v. *Haemophilus*).

BACIL PIOCIANIC / bacille pyocyanique / pyocyanic bacillus. Sin.: *Pseudomonas aeruginosa* (v.).

BACIL SHIGA / bacille de Shiga / Shiga's bacillus. [Kiyoshi Shign, medic fi Bocteriolog japonez, 1870-1957] Sin.: *Shigella dysenteriae* (v. *Shigella*).

BACIL SHIGA-KRUSE / bacille de Shiga-Kruse / Shiga-Kruse bacillus. [Kiyoshi Shiga, medic fi Bacteriolog japonez., 1870-1957; Walther Kruse, 6acteniolog german, profesor [a 'Bonn, 'SQsnigske.rg fi Leipzig, 1S64-1943] Sin.: *Shigella dysenteriae* (v. *Shigella*).

BACIL SONNE / bacille de Sonne / Sonne's bacillus. [Cnrl Sonne, medic fi 6acteniolog danez., profesor de medicina internet ia Copenhaga, 1882-1948] Sin.: *Shigella sonnei* (v. *Shigella*).

BACIL TIFIC / bacille typhique / typhoid bacillus. Sin.: *Salmonella typhi* (v. *Salmonella*).

BACIL TUBERCULOS / bacille tuberculeux / tubercle bacillus. 1) Sin.: *Mycobacterium tuberculosis*. 2) Sin.: *Mycobacterium bovis*. 3) Sin.: *Mycobacterium avium*. V. *Mycobacterium*.

BACIL VINCENT / bacille de Vincent / Vincent's bacillus. [Jean Hyacinthe Vincent, fiactenolog fi epidemw[og francos, *profesor ia 'Pans, 1862-1950] Sin.: *Fusobacterium nucleatum* (v. *Fusobacterium*).

BACIL WELCH / bacille de Welch / Welch's bacillus. [William Henry Welch, anatomopatolog fi igie-nist american, profesor ia Johns 'Hofkjns, 1850-1934.] Sin.: *Clostridium per-fringens* (v.).

BACIL WHITMORE / bacille de Whitmore / Whitmore's bacillus. [Alfred Whitmore, cfwwg ai armatd britanke ia 'Surma, 1876-1946] Sin.: *Pseudomonas pseudomallei* (v. *Pseudomonas*).

BACILAR, adj., s. m. / bacillaire, adj., s. m. / bacillar, bacil-lary. [Lot. *bacillus* = *dastonas*.] 1) Termen nerecomandat, utilizat initial pentru bolnavii In a caror expectoratie exista bacilul Koch si, prin extensie, pentru toti bolnavii de tubercu-loza. 2) In relatie cu un *bacil, cauzat de un bacil.

BACILEMIE, s. f. / bacillemie, s. f. / bacill(a)emia. [Lat. *bacillus* = *Sastonof*, gr. *haima*, -atos = *sdnge*.] Prezen^a de bacilii In sange, Indeosebi a *bacilului Koch. De obicei, pre-zenta bacililor se pune m evidenta In medii de culture sau prin inoculare la cobai.

BACILLUS ANTHRACIS / Bacillus anthracis / Bacillus anthracis. Specie (genul *Bacillus*, familia *Badllaceae*) de bacil! mari grampozitivi, imobili, Incapsulati, dispusi In lanturi. Virulenta speciei este conferita de un complex de proteine denu-mit "toxina antraxului", ca si de un polipeptid capsular antifago-citar continand resturi de acid D-glutamic. B. a. este agentul etiologic al *antraxului, infectie acuta frecventa la ierbivore si transmisa la om prin spori proveniti din contactul cu animalele sau cu produsele lor infectate, Intepaturii de insecte, inhalare sau ingestie.

BACTERIE

BACILLUS TETANI / Bacillus tetani / Bacillus tetani. Sin : *Clostridium tetani* (v.).

BACITRACINA, s. f. / bacitracine, s. f. / bacitracin. (DCI) Antibiotic polipeptidic izolat din tulpina Tracy de *Bacillus subtilis*. B. este eficienta Tmpotriva multor bacterii grampozitive precum stafilococi, streptococi sau pneumococi si a unor bacterii gramnegative (meningococi si gonococi). Este administrata topic sau intramuscular In cazul infectiilor cu germeni sensibili.

BACTERICID, adj., s. n. / bactericide, adj., s. m. / bactericide, bactericidal. lQr. *bakterioa*, dim. de la *bakteria* = *lias-ton*; [at. *caedere* = a own.] (Substanta sau agent fizic) care nrovoaca moartea bacteriilor. B. fizice sunt caldura (umeda sau uscata), radiatiile ionizante (ultraviolete, X, alfa, beta, gama), ultrasunetele. Cele de natura chimica pot fi substante anorganice (acizi, baze, saruri ale metalelor grele, halogeni si oxidante) sau organice (alcooli, aldehide, fenoli, crezoli, substante tensioactive, substante produse de unele microorganisme, adica *antibiotice). Mecanismele de actiune ale b. sunt extrem de diverse. V. si bacteriostatic.

BACTERIDA, s. f. / bactride, s. f. / bacterid. lG,r. *bakterioa*, dim. de [a *bakteria* = *Boston*; -ida.] 'Pustula uniloculara de dimensiuni mari, care ocupa Intreaga grosime a epidermei. Lichidul din interiorul b. nu confine germeni microbieni, de aceea se presupune ca aceasta ar fi generata de o reactie alergica la distanta, ca urmare a existentei unui focar infectios. Ex.: 'b. *pustuloasa*.

BACTERIDA PUSTULOASA / bacteride pustuleuse / pustular bacterid. Sin.: boala Andrews (v.).

BACTERIE, s. f. / bacterie, s. f. / bacterium, pi. bacteria. [Qr. *bakterion*, dim. de ia *bakteria* = *Boston*.] Termen generic prin care este desemnat ansamblul microorganismelor (organisme microscopice) unicelulare, ubicitare, care nu apar-tin nici regnului vegetal, nici regnului animal, ci (Tmpreuna cu algele albastre) grupei protistelor *pro-cariote. Celula bacte-riana prezinta un Invelis (peretele bacterian) care acopera membrana plasmatica. Acest Invelis, compus din doua straturi, conserva forma si rigiditatea celulei. In partea exteriora a peretelui bacterian se afla o capsula constituita din polizaharide secretate de celula. Citoplasma b. prezinta caracteristici ana-logice celor ale celulelor tuturor organismelor vii, iar reactiile bio-chimice, sunt, de asemenea, In esenta asemanatoare. B. sunt lipsite de un nucleu veritabil, iar materialul genetic este alcatuit dintr-o molecula mica de ADN bicatenar (cromozom circular, plasmide), ARN mesager, ARN de transfer, ribozomi si enzime care permit expresia materialului genetic. B- se reproduc pe cale asexuata, prin *sciziparitate. Uneori se poate produce si o reproducere sexuata sau conjugata (*colibacil) cu schimb de material genetic Intre o bacterie doatoare (mascul) si primitoare (femela). Dupa recombinarea genetica pot aparea caractere noi la bacteria primitoare. Schimbul de material genetic se poate produce, de asemenea, prin transductie, transformare sau achizitie de plasmide prin conjugare. Aflate In conditii particulare, de ex. In absenta glucidelor, unele b. pot da nastere la *spori. In functie de sursele nutritive se disting: 1) *b. auto-trofe care*, asemenea plantelor, au capacitatea de a sintetiza molecule organice, pornind de la compusi anorganici (prin fotosinteza sau chimiosinteza); 2) *b. heterotrofe care*, asemenea animalelor, pot metaboliza doar compusi organici, deja sintetizati de alte organisme. In raport cu temperatura optima de dezvoltare exista trei tipuri de b.: 1) *b. mezofile*, cu dezvoltare optima la 20-30°C, In care sunt cuprinse si bacteriile pato-gene pentru om si animalele homeoterme; 2) *b. psicrofile*, cu temperatura optima de dezvoltare sub 20°C, de unde rolul acestora In alterarea alimentelor pastrate la rece; 3) *b. ter-*

BACTERIEOP ORTUNISTA

mofile, care se dezvoltă optim între 50 și 60°C. Datorită dimensiunilor și exigentelor lor reduse în materie de nutriție și mediu, b. sunt organismele cele mai răspândite, fiind ubicui-tare: în sol, în apă și în aer. Există, de asemenea, un mare număr de bacterii parazite care trăiesc în interiorul altor organisme. O serie de b. parazite sunt necesare organismelor gazda. De ex., la om, o serie de b. intestinale, pe lângă faptul că se hrănesc cu produse de digestie, sintetizează substanțe ca vitaminele și se opun dezvoltării unor b. patogene. Boala apare când se rupe echilibrul între b. și organismul gazda, când b. patrund în tesuturi (ca urmare a deficienței mecanismelor de apărare) sau când în tesuturile și celulele gazdei se dezvoltă b. strict parazite. B. pot produce toxine (de ex. toxina botulinică este eel mai puternic toxic cunoscut) sau enzime extracelulare (hemolizine, proteaze). B. sunt utilizate în fabricarea unor produse alimentare, pentru macerarea fibrelor vegetale și în sinteza a numeroase substanțe, printre care: alcoolul, o serie de aminoacizi, vitamine și antibiotice. Dezvoltarea *biotehnologiei și a ingineriei genetice impune utilizarea b. O serie de b. reprezintă agenți etiologici ai numeroase boli ale omului, animalelor și plantelor.

BACTERIE OPORTUNISTA / bacterie oportuniste / opportunistic bacterium. B. care infectează un organism deja infectat de un alt germen (virus, bacterie, parazit) și determină o *infecție oportunistă.

BACTERIEMIE, s. f. / bacteriémie, s. f. / bacteri(a)emia. [Qr. *bakterion*, dim. de ia *bakteria* = Boston; *haima*, -atos = sange.] Prezența bacteriilor în sângele circulant. V. și septicemie.

BACTERIOCINE, s. f. pi. / bacteriocines, s. f. pi. / bacteriocins. Proteine produse de anumite bacterii, având acțiune distructivă asupra altor bacterii. Ex.: colicinele produse de *Escherichia coli*, sau piocinele, produse de *Pseudomonas aeruginosa*. B. au structuri asemănătoare cu *bacteriofagii și acționează prin blocarea sintezei proteice sau a ADN ale bacteriilor-tintă, purtătoare de receptori specifici pentru b.

BACTERIOFAG, s. m. / bacteriophage, s. m. / bacterio-phage, phage. [Cfr. *bakterion*, dim. de ia *bakteria* = (las-ton, phagein = a mînca.) Virus care infectează bacteriile. B. sunt constituiți din material genetic, ADN sau ARN, cuprins într-o "capsidă proteică. După ce b. infectează o bacterie, sin-tezele proprii bacteriei (ADN, ARN, proteine) sunt blocate, iar sistemele moleculare ale bacteriei gazda sunt deturnate în favoarea utilizării genomului pentru sinteza materialului genetic al b., ca și a proteinelor capsidului. După sinteza, particulele componente ale b. sunt asamblate, iar *lizozimii b. sintetizati rup peretele bacterian, eliberand 100 până la 2 000 de b. din fiecare bacterie gazda. Datorită specificității mari pentru anumite bacterii, b. pot fi utilizați ca "markeri ai suselor bacteriene. Totodată, ca urmare a simplității programului genetic, b. au fost intens utilizați în cercetările de genetica moleculară. Sin.: fag. V. lizogenie și lizotipie.

BACTERIOID, adj. / bacterioide, adj. / bacteroid. [Qr. *bakterion*, dim. dt (a *bakteria* = Boston; *eidōs* = forma.) 1) Asemănător cu o *bacterie. 2) Bacterie modificată structural.

BACTERIOLITIC, adj. / bacteriolytique, adj. / bacteriolytic. [CfT. *bakterion*, dim. de (a *bakteria* = Boston; *lytikos* = care distruge, de ia *lyem* = a distruge.) Care este capabil să provoace liza sau distrucția bacteriană. Ex.: substanțe antibacteriene și antibiotice, anticorpi, bacteriofagi.

BACTERIOLIZA, s. f. / bacteriolysē, s. f. / bacteriolysis. [G.r. *bakterion*, dim. de Ca *bakteria* = Boston; *lysis* = distruge, de la *lyem* = a distruge.] Disoluția bacteriilor. Poate fi: 1) Spon-tana, urmare a morții acestora. 2) Provoacă prin anticorpi specifici, denumiți *bacteriolizine. 3) Produsă de "bacteriofagi.

BACULOVIRUS

BACTERIOLIZINA, s. f. / bacteriolisine, s. f. / bacteriolysin. [Iyr. *bakterion*, dim. de [a *bakteria* = Boston; *lysis* = distruge, de (a *lyein* = a distruge; -ind.) Denumire veche pentru anticorpii specifici care permit, prin fixarea la nivelul bacteriilor, acțiunea litică a "complementului.

BACTERIOLOGIE, s. f. / bact6riologie, s. f. / bacteriology. [Cjr. *bakterion*, dim. de ia *bakteria* = Boston; *logos* = știință.] Ramură a "microbiologiei care studiază diferențele specii de bacterii prin observație la microscop, studiul culturilor, cer-cetări serologice și biologice. V. și microbiologie.

BACTERIOPAUZA, s. f. / bacteriopause, s. f. / bacteriosta-sis. [Cfr. *bakterion*, dim. de la *bakteria* = Boston; (at. *pausa*, gr. *pausis* = wicetare, oprire)] Oprirea creșterii bacteriene, care se declanșează după contactul cu anumite *antibiotice.

BACTERIORODOPSINA, s. f. / bacteriorhodopsine, s. f. / bacteriorhodopsin. [Qr. *bakterion*, dim. de la *bakteria* = Boston; *rhodon* = trandafir, f.ti[oare roz; *opsis* = vedm, aspect! -ind.] Proteina intrinsecă a membranei de *Halobacterium halobium* similară *rodopsinei. Este constituită din 7 domenii transmembranare dispuse în alfa-helix. B. este o

*pompa de protoni antrenată de energia fotonică, adică de radiațiile luminoase. Forța electromotoare generată de pompa protonică (de 200 mV) permite sinteza unei molecule de ATP (o moleculă per proton) în *anaerobioză.

BACTERIOSCOPIE, s. f. / bacterioscopie, s. f. / bacterioscopy. [Qr. *bakterion*, dim. de la *bakteria* = Boston; *skopia* = e.^aminare., de ia *skopein* = a video., a e^amina.] Examenul unui preparat microscopic, în scopul depistării prezentei bacteriilor.

BACTERIOSTATIC, adj. / bacteriostatique, adj. / bacteriostatic. [Cfr. *bakterion*, dim. de ia *bakteria* = Boston; *statikos* = care oprește, de ia *istanai* = a piasa, a face so. fina.] Proprietatea unei substanțe (ex.: un "antibiotic) de a inhiba creșterea și multiplicarea bacteriilor, fără a le distruge. Capacitatea b. a unui antibiotic se măsoară prin concentrația minimă inhibitorie (CMI) a creșterii unui anumit tip bacterian, pentru care este caracteristică. V. și antibiograma, bactericid.

BACTERIOTOXINA, s. f. / bacteriotoxine, s. f. / bacterioto-xin. [CfT. *bakterion*, dim. de ia *bakteria* = Boston; *toxikon* = otravă pentru rđruC sOgețiilor, de ia *toxon* = săgeată; -ind.]

*Toxina de origine bacteriană.

BACTERIOTROP, adj. / bacteriotrope, adj. / bacteriotropic. [Qr. *bakterion* i dim. de [a *bakteria* = Boston; *trope* = m-toarcere, de ia *trepein* = a mtoarce.] Despre diferite substanțe chimice care se fixează selectiv pe bacterii.

BACTERIUM COLI COMMUNI / bacterium coli communi / bacterium coli communi. Sin.: *Escherichia coli* (v.).

BACTERIURIE, s. f. / bacteriurie, s. f. / bacteriuria. [C.r. *bakterion*, dim. de ia *bakteria* = Boston, *ouron* = iirina.] Prezența bacteriilor în urină. În mod normal urina este sterilă, dar poate fi și contaminată în momentul emisieii sau al prelevării (b. nepatologica). Uneori se considera că poate avea o semnificatie patologica (pentru diagnosticul unei afecțiuni infecțioase a căilor urinare) doar o b. cu peste 10⁵ germeni pe ml de urină (denumită și b. semnificativă).

BACTEROIDES / Bacteroides / Bacteroides. [Cjr. *bakterion*, dim. de ia *bakteria* = Boston; *eidōs* = forma.] Gen bacterian constituit din bacili gramnegativi, strict anaerobi, nesporulati, non-toxinogeni, prezenti în intestin la om și la animale. Spe-ciile *fragilis* și *B. melaninogenicus* sunt agenți patogeni, determinand colecistite, abcese hepatice, apendicite gangrenoase, infecții pelvine, septicemii. V. și *Fusobacterium*.

BACULOVIRUS, s. n. / baculovirus, s. m. / baculovirus. [Lot. *baculum* = Boston; *virus* = venin, otravd,} Virus infec-

BADIJONAJ

tant al celulelor de insecte, utilizat ca vector în "biologia moleculară.

BADIJONAJ, s. n. / badigeonnage, s. m. / painting, [fr. badigeonnage, origme necunoscuta.] Acțiunea de aplicare pe piele sau pe unele mucoase a unei substanțe medicamentuoase, îndeosebi cu acțiune *antiseptică. Var.: badijonare. -

BADIJONARE. Var. pentru badijonaj (v.).

BAGASOZA, s. f. / bagassose, s. f. / bagassosis, bagasse worker lung. [Spaniolă *bagazo* = *coaja*.; -*oza*.] Pneumopatie determinată de inhalarea unui antigen organic în mediul industrial (îndeosebi în fabricile de hartie, compusi explozivi, panouri izolante) și în mediul rural.

BAIE, s. f. / bain, s. m. / bath, balneum, pi. balnea (lat). [Lat. *halneum* = *fiail*.] 1) Mediu alcătuit în principal din apă, vapori, o serie de substanțe, plante în care corpul este introdus parțial sau în totalitate în scop terapeutic sau igienic. Echipamentul sau dispozitivul în care corpul sau obiectele pot fi introduse poartă același nume. Forme: a) *b. de contrast*, imersia alternantă a corpului în apă rece și caldă; b) *b. dus*, aplicarea apei sub formă unui jet; c) *b. emolientă*, care conține un lichid emolient; d) *b. cu plante* etc. 2) *B. de organ*, prin care se asigură menținerea la temperatura constantă și irigația controlată (debit și compoziție) a unui organ, în cadrul unui experiment.

BAIN-MARIE / bain-Marie / bain-Marie. [De (*a*) numele. a Căsimir-ului *Marie la fuive*.] Dispozitiv pentru încălzire în care subștanța sau soluția este plasată în apă fierbinte, fără a avea contact direct cu aceasta.

BALANITA, s. f. / balanite, s. f. / balanitis. [Cfr. *balanos* = *ghinda*., *gland*; -*ita*.] Inflamația mucoasei glandului de la ni-velul penisului. Cauze: igiena precară, *fimoza, boli venerice, diabet etc.

BALANITA CU PLASMOCITE / balanite a plasmocytes / plasma cell balanitis. Sin.: boala Zoon (v.).

BALANOPOSTITA, s. f. / balanoposthite, s. f. / balanoposthites. [Cfr. *balanos* = *ghinda*., *gland*] *posthe* = *preput*; -*itd*.] Inflamația concomitentă a *glandului și a 'preputului. B. *specifică! gangrenoasă și ulcerativă* este cauzată de o spirocheta, se manifestă prin ulceratii purulente și uneori gangrena, fiind denumită și a patra boala venerică.

BALANOPREPUTIAL, adj. / balano-preputial, adj. / balano-preputial. [Qr. *balanos* = *ghinda*., *gland*; lat. *praeputium* = *preput*..] Care se referă la *gland și la *preput.

BALANTIDIAZA, s. f. / balantidiase, s. f. / balantidiasis, balantidiosis. [Cfr. *balantidion*, *dim. de la ballantion* = *punga*.; -*aid*.] Ansamblul manifestărilor patologice, în care simptomul principal este diareea cronică, determinate de parazitul intestinal "*Balantidium coli*.

BALANTIDIUM COLI / Balantidium coli / Balantidium coli. [f[^]r. *batanlidion*, *dim. de. [a ballantion* = *punga*.; *kolon* = *intestin gros*.] *Protozoar din clasa ciliatelor (infuzori), ordinul *Peritriches*, care, prin diferitele sale specii, parazitează o serie de mamifere (mămăuță, porc, sobolan) și accidental omul.

BALANTA, s. f. / balance, s. f. / balance, scales. [Lot. *bilanx*, *de. (a bis* = *de. dona. on, lanx, lands* = *țâier*.] Instrument utilizat pentru cântărire. B. *anatomică*, de laborator, are o sensibilitate cuprinsă între 0,0001-0,1 mg. B. *microchimică* are o sensibilitate de ordinul 0,001 mg, iar cea *semimicrochimică* -0,01 mg.

BALAST GENETIC / ballast genetique / genetic load. YEngl. *ballast* = *fialast*; gr. *genetikos* == *propriu unei generații, de la genos* = *fleam, wmaf, generate*..] Termen care desemnează anomaliile, malformațiile, mortile survenite de-a lungul generațiilor din cauza materialului genetic defectuos. Trebuie deosebit b. g. "normal", datorat mutațiilor spontane, de eel indus de

BALOTARE FETALA

factorii nocivi, ca radio-activitatea. Mutațiile nu sunt numai nocive; ele pot conferi avantaje adaptative, deci selective.

BALBISM, s. n. / balbisme, s. m. / idiopathic stammering. [Lat. *batos* » 6d[66it, -*ism*.] Balbaială idiopatică. V. și logonevroză.

BALEIAJ, s. n. / balayage, s. m. / scanning, [fr. balayer = a mătui.] Acțiunea de a deplasa, uni- sau bidirecțional, un sistem destinat explorării unei suprafețe liniare cu linie sau punct cu punct. Ex.: *scintigrafie cu baleiaj (cu ajutorul sondografului), *microscop electronic cu baleiaj, b. electronic din tubul catodic etc. V. și scanning.

BALISTOCARDIOGRAFIE, s. f. / ballistocardiographie, s. f. / ballistocardiography. [Lat. *ballista* = *mafinci rțe aruncat pietre*., *dim gr. ballein* = *a arunca*; gr. *kardia* = *inimă*, *graphein* = *a scrie*.] Tehnica de înregistrare a impulsurilor (amplitudine, viteză, accelerație) transmise corpului uman de forțele balistice rezultate ca urmare a activității mecanice a inimii. Rezultatul înregistrării este denumit balistocardiogramă, prin analiză careia se pot obține o serie de date complementare celor obținute prin *electrocardiografie.

BALISTOCARDIOGRAMA, s. f. / ballistocardiographie, s. f. / ballistocardiography. [Lat. *ballista* = *mafina. de aruncat pwtre*., *dim gr. ballein* = *a arunca*; gr. *kardia* = *mimț*, *gramma* = {*nscire-re*..} V. balistocardiografie.

BALISTOFOBIE, s. f. / ballistophobie, s. f. / ballistophobia. [Lat. *ballista* = *mafina de aruncat pietre*, *dim gr. ballein* = *a arunca*; gr. *phobos*, = *fried*.] Fobia față de armele de foc.

BALNEOLOGIE, s. f. / balneologie, s. f. / balneology. [Lat. *balneum* = *fiaie*., gr. *logos* = *ftiinf-a*.] Ramură a medicinei care studiază caracteristicile și utilizările terapeutice ale apelor minerale și ale namolurilor. V. și balneoterapie.

BALNEOTERAPIE, s. f. / balneothérapie, s. f. / balneotherapy. [Lat. *balneum* = *bale*.; gr. *therapeia* = *tratare*.] Utilizarea terapeutică a apelor minerale și locale. Ex.: b. termală, b. marină. Termenul a fost extins la băile de namol, de soare, de lumină artificială, inclusiv la aplicarea de radiații infraroșii și ultraviolete.

BALON, s. n. / ballon, s. m. / balloon, [fr. ballon, din itaC. pallone (dialecțic ballone) = minge mare.] Obiect flexibil și expandabil prin introducerea de lichid sau gaz în interiorul său. B. pot fi plasate în interiorul unui vas sau al unei alte cavități anatomice pentru a le expanda sau pentru a le comprima parțial. De asemenea, b. atasate *sondelor sau *cate-terelor pot ajuta la menținerea acestora într-o anumită poziție.

BALONARE, s. f. / ballonnement, s. m. / ballooning, [fr. ballonnement, din itaC. pallone (dialecțic ballone) = minge mare.] Senzație dezagreabilă de umplere la nivelul stomacului sau abdomenului, asociată de obicei, dar nu obligatoriu, cu *meteorism.

BALONIZARE A VALVEI MITRALE / ballonisation de la valve mitrale / flopping valve syndrome. Sin.: sindrom Barlow (v.).

BALOTARE, s. f. / ballottement, s. m. / ballottement. [fr. *ballotement*, din itaC. *palla* (dialecțic *balla*) = *minge*.] Mă-năvră clinică prin care se percepe, la palparea cu ajutorul degetelor (sau la palparea unui organ cu o mână, cealaltă mână exercitând presiuni sacadate), senzația de corp solid care pluteste într-un lichid sau de glisare a unui corp. V. și balotare fetală.

BALOTARE FETALA / ballottement foetal / f(o)etal ballottement. Senzație de *balotare obținută la palparea uterului gravid sau prin tuse vaginală. B. capului fetal se constată în sarcină normală, dar este mai netă în caz de exces de lichid amniotic.

BALSAM

BALSAM, s. n. / baume, s. m. / balsam. [Lat. *balsamum*, gr. *balsamon* = *fiiasm*.] Substanța de origine vegetală, alcătuită din esteri ai acizilor aromatici cu alcoolii rezinici. Se obține prin incizii în scoarța anumitor arbori sau arbusti. Ex.:

b. de Canada, extras din *Abies balsamea*; *b. de Peru*, antiseptic de uz extern; *b. de Tolu*, antiseptic și fluidifiant al secrețiilor respiratorii. Foarte utilizate în trecut ca medicamente, *b.* prezintă actualmente un interes limitat.

BANCA, s. f. / banque, s. f. / bank. [Ital. *banca* = *Sanct.*] 1) În genetică: colecție de *clonuri celulare (bacterii, levuri etc.). Fiecare celulă conține un exemplar diferit de ADN recombinat la un vector. V. și biblioteca de gene. 2) Laborator în care se asigură prezervarea în condiții riguroase a unor țesuturi sau organe în vederea "transplantării". Denumirea consacrată: *b. de organe*. 3) În informatică: *b. de date*, colecție de date (informații) dintr-un domeniu bine definit.

BANDA III / bande III / band III. Proteina integrală a membranei eritrocitare, cu rol de transportor al anionilor. La nivelul domeniului citoplasmatic al *b. III* se fixează *ankirina, componente a *citoscheletului eritrocitar.

BANDAȚ, s. n. / bandage, s. m. / bandage, [fr. *bandage*, din *iimfia franciilor stabilifi* în *Gjalia hiada*, germ. *binden*, engl. *to bind* ^ a [ego.} Banda de tifon și, prin extensie, din orice alt material, care este aplicată pe un segment al corpului în scopul menținerii unui pansament, realizării unei compresiuni, imobilizării unei fracturi sau luxații, menținerii unui mediu steril (pentru cicatrizarea unei plăgi) etc.

BANDA, s. f. / bande, s. f. / band. [fr. *bande*, din *iim6a franciilor staBuifi* în *Qalia binda*, germ. *bindeii*, engl. *to bind* = a *Cega.*] 1) În anatomie: fasie de țesut în forma de panglică sau cordon care leagă sau unește două organe. 2) Grup de frecvențe alaturate sau apropiate, de obicei în spectrul electromagnetic. 3) Zona dintr-un spectru de absorbție sau de emisie.

BANDELETA REACTIVA / bandelette reactive / reactive band. [fr. *bandelette*, din *iimfia franciilor stafiiGfi* în *Cjalia binda*, germ. *binden*, e.Engl. *to bind* = a (ega; fr. *reactive*, din (at. *activus* = *activ*, de. (a *agere* = a *actiona*.} Reactiv chimic prezentat pe un suport în forma de bandetă, destinat plonjării într-un lichid biologic (urină, sange) în scopul depistării prezentei sau, uneori, pentru evaluarea concentrației unei substanțe.

BANG SUPERSONIC / bang supersonique / sonic boom. [E,ngl. *bang* = *pocnitura*; (at. *super* = *deasupra*; *sonus* = *sunet*.} Undă de șoc care vehiculează o variație de presiune în cazul zborului supersonic. Subiecții expuși nu suferă, de obicei, leziuni directe, ci doar reacții de surpriză sau de teamă.

BAR, s. m. / bar, s. m. / bar. [Cfr. *baros* = *greutate*.] Unitate de măsură a presiunii, înlocuită cu unitatea *pascal (Pa).

BARAJ, s. n. / barrage, s. m. / blocking, [fr. *barrage*, din *gaiezd barro* = e^tremitate, vdrf.] Tulburare a cursului gândirii caracterizată prin întreruperea momentană și involuntară a discursului sau a acțiunii. Se observă în disociația mentală din *schizofrenie.

BARANESTEZIE, s. f. / baranesthesie, s. f. / baranesthesia. [Cft. *baros* = gre.uta.tVi *an* = *priv.*; *aisthesis* = se.nzafie, *sensibilitate*.] Abolirea sensibilității la presiune în profunzimea țesuturilor.

BARBITAL, s. m. / barbitol, s. m. / barbitol. [T^ *etimohgia terrmuCw barbituric*.] Cel mai vechi barbituric cu acțiune lentă de lungă durată și care potentează acțiunea *analgezi-celor, administrat *per os*.

BARBITURIC, adj., s. n. / barbiturique, adj., s. m. / barbiturate. [SMtetizat din *acidul malonic ultras din p[anta denu-mitd in. ital. barbabetola* = *sfecil fi uree*.] Termen generic

BARORECEPTOR

pentru ansamblul medicamentelor *hipnotice derivate din *aci-dul barbituric (sau maloniluree). Există numeroase *b.*, iar în funcție de durata de acțiune, ca și de dozele terapeutice se disting: 1) *B. cu acțiune imediată*, utilizate în anestezia pe cale intravenoasă. 2) *B. rapide*, utilizate în preanestezie. 3) *B. intermediare*, administrate ca "hipnotice. 4) *B. lente*, utilizate ca 'sedative.

BARBITURISM, s. n. / barbitunisme, s. m. / barbiturism. [1^ *etinwhgia temmuCw barbituric; -ism*.] Intoxicatie cu derivați ai acidului barbituric (fenobarbital). Se disting: 1) *B. acut* (prin tentativa de suicid sau accident), manifestat prin comă. 2) *B. subacut* (prin cura medicamentoasă excesivă), cu exanteme variate ce amintesc febrele eruptive, **edeme localizate, dermatoze cronice** (rar).

BARESTEZIE, s. f. / baresth6sie, s. f. / bar(a)esthesia. [CJT. *baros* = gre.ti.tate; *aisthesis* = *somatic*, se.nsbili.ta.ti} Sensibilitate profundă la variații de greutate și de presiune.

BARIERA ALVEOLOCAPILARA / barriere alveolo-capillaire / blood-air barrier, [fr. *barriere*, din *gaieza barro* = e^tremi-tate, varf^1 (at. *alveolus*, dim. di (a *alveus* = *canitate*; *capil-laris* = *capilar*, de. la *capillus* = *fir de par*.] Structurile care separă aerul alveolar de sange: 'surfactant, epiteliu alveolar, lamina bazală și endoteliu capilar.

BARIERA HEMATOENCEFALICA / barriere hemato-encephalique / blood-brain barrier, {fr. *barriere*, din *gateza barro* = e^tTemitate, varf, gr. *haima*, -atos = *sange*; *enkephalos* = *creier*, de [a *en* = *in*, *kephale* = *cap*.} Denumire a caracteristicilor capilarelor cerebrale care prezintă o permeabilitate extrem de restrictivă, datorită careia se previne patrunderea unor substanțe din sange în creier și în lichidul cefalorahidian. Spre deosebire de capilarele obișnuite, la nivelul cărora celulele endoteliale capilare prezintă *joncțiuni deschise de tip *gap*, celulele endoteliale ale capilarelor cerebrale prezintă *joncțiuni impermeabile. Ca urmare, trecerea substanțelor (ioni, molecule) în creier este controlată strict, deoarece se produce la nivelul membranelor celulelor endoteliale. În definirea BHE tre-buie luate în considerare două structuri pericapilare, *membranelor bazale și mansonul de celule componente ale *nevrogliei, Îndeosebi *astrocitele. Permeabilitatea BHE poate crește în unele boli. Altfel, aceasta este modificată artificial pentru facilitarea patrunderii unor agenți terapeutici. Abrev.: BHE, BBB (engl.).

BARIERA PLACENTARA / bam6re placentaire / placental barrier. U-r. *barriere*, din *ga[ezza barro* = e^tTmitate, varf; [at. *placenta* = *pladnta*.} Bariera semipermeabilă alcătuită din țesut fetal, care separă circulația embriofetală de cea maternă. V. și placenta.

BARITOZA, s. f. / barytose, s. f. / barytosis, baritosis. [Qr. *harys* = *groti*, din cauza densității mari a compozițiilor fierului-ii; -ozo.] *Pneumoconioză minerală determinată de inhalarea particulelor de *bariu.

BARIU, s. n. / baryum, s. m. / barium. [Denumire. propusă de 'Davy în 1808 de [a gr. *barys* = *greu*, din cauza densității mari a compozițiilor sa]} Elementul nr. 56, cu greutatea atomică 137,34 și densitatea 3,75 g/cm³, aparținând metalelor alcalino-pamantoase. Sulfatul de *b.*, substanță sub formă de pulbere albă, insolubilă în apă, este folosit în radiologie ca mediu de contrast radioopac în explorarea tubului digestiv. V. și tranzit baritat.

BARORECEPTOR, s. m. / pressorecepteur, barorecepteur, 8; m. / baroreceptor, pressoreceptor. {Gjr. *baros* = *greutate*.; [at. *receptus*, de [a *recipere* = a *primi*]} Organ sau zonă sensibilă la variațiile de presiune, care conține un tip de receptor senzorial pentru care stimulul este reprezentat de o variație a presiunii, fie în exteriorul organismului (în care caz stimu-

BAROSENSIBILITATE

lul este extern, iar b. se gasesc la nivelul tegumentelor), fie .: 'a unor lichide din organism, de ex. presiunea sanguina pen-tru b. situati la nivelul crossei aortei si a sinusului carotidian. Acesti b. au un rol important in reglarea reflexa a presiunii (tensiunii) arteriale. Sin.: presoreceptor.

BAROSENSIBILITATE, s. f. / barosensibilitate, s. f. / barosensibility. [Qr. *boros* = *greutate*; [at. *sensibilitas*, *-(ids = sensibilitate, de [a sentire = a simfi.]* 1) Sensibilitate la modificarile presiunii arteriale. Ex.: zona sinocarotidiană prezintă b. 2) Sensibilitate a organismului, a unui organ sau a unei zone din organism la variațiile presiunii atmosferice.

BAROTRAUMATISM, s. n. / barotraumatisme, s. m. / barotrauma. [Qr. *haros* = *greutate*; *trauma*, *-atos* = *rand*; *-ism*.] Traumatism provocat de variațiile bruște și repetate ale presiunii ambiante. Se disting două cazuri principale de b.: 1) Leziuni ale urechii medii și ale sinusurilor în mediu hiperbaric la scufundatorii submarini sau la scafandri. 2) Otitis și sinuzite barotraumatice, "vertijele altemo-barice, aerodontalgii și b. pulmonare la personalul aeronavigant (rar la pasageri) în cazuri de ascensiuni sau coborâri rapide ori de depresurizare a cabinelor. Sin.: barotrauma.

BAROTRAUMA, s. f. / barotraumatisme, s. m. / barotrauma. [Qr. *baros* = *greutate*; *trauma*, *-atos* = *rand*.] Sin.: barotraumatism (v.).

BARTOLINITA, s. f. / bartholinite, s. f. / bartholinitis. [Caspar *Bartholin* Jr., anatomist, Copenhaga, 1655-1738, -ltd] Infecție a glandelor vulvo-vaginale Bartholin.

BARTONELLA BACILIFORMIS / Bartonella bacilliformis / Bartonella bacilliformis. [A. L. *Barton*, medic din America de Sfid, 1871-1950; [at. *bacillus* = *Bastonof*; *forma* = *forma*.] Specie de coccobacili aerobi gramnegativi din genul *Bartonella*, familia *Bartonellaceae*, ordinul *Rickettsiales*. Transmisă la om prin înțepătura muștei de nisip *Phlebotomus verrucarum*, *B. b.* este agentul etiologic al bartonelozei (v.).

BARTONELOZA, s. f. / bartonelloze, s. f. / bartonellosis. [A. L. *Barton*, medic, America, de Sfid, 1871-1950; *-oza*.] Infecție generată de bacilul "*Bartonella bacilliformis*. Se manifestă sub două forme: febra Oroya și veruci plane. Apare aproape exclusiv în Munții Anzi din Peru, Ecuador și Columbia. V. și boala Carrion.

BASEDOWIAN, adj., s. m. sau f. / basedowien, -enne, adj., s. m. sau f. / basedowian. [Karl Adolf von *Basedow*, medic german, *Ma'seburg*, 1790-1854.} 1) Care se referă sau se află în relație cu boala Basedow-Graves. 2) Subiect afectat de boala Basedow-Graves.

BASION, s. n. / basion, s. m. / basion. [Lot., gr. *basis* = *Bazci*] Punct craniometric de la marginea anterioară a gaurii occipitale, în locul unde planul mediosagital al craniului intersectează planul gaurii mari occipitale.

BASTONASE RETINIENE / batonnets de la refine / retinal rods. [Ita]. *bastone*, din [at. *hastum*, de ia *hastare* = a. purta; [at. *rete*, *-is* = *rete*; *-ina*.] Celule senzoriale ale retinei, bogate în rodopsina, care este la originea vederii scotopice sau nocturne. B. r., m număr de circa 120 milioane, sunt distribuite pe întreaga retină, cu excepția *maculei lutee*. Fiecare b. r. este alcătuit dintr-o extremitate externă fotoreceptoare, bastona?ul propriu-zis, și o extremitate internă articulară cu o prelungire a celulelor bipolare retiniene. V. conuri retiniene și retina.

BATIESTEZIE, s. f. / bathyesthesie, s. f. / bathy(a)esthesia. [Qr. *bothys* = *adnc*; *aesthesia* = *senzație, sensibilitate*.] Sensibilitate profundă rezultând din stimularea receptorilor musculotendinoși.

BATMOTROP, adj. / bathmotrope, adj. / bathmotropic. [<JT. *hathmos* = *prog*; *trope* = *întoarcere*, de. la *trepein* = a m-

BAZIN

toarce.] Care se raportează la excitabilitatea fibrei musculare cardiace. Ex.: acțiunea b. a nervilor extrinseci ai inimii, ca și a unor agenți chimici (acetilcolina, adrenalina etc.).

BATMOTROPISM, s. n. / bathmotropisme, s. m. / bathmotropism. [Sr. *bathmos* = *prog*; *trope* = *întoarcere, de ia trepein* = a întoarce; *-ism*.] Proprietatea unor structuri | ner-voase și musculare de a fi excitabile. Termenul este utilizat în prezent doar cu referire la miocard.

BAZAL, adj. / basal, -e, adj. / basal. [Lot., gr. *basis* = *6aza*.] 1) Care constituie baza unui organ sau a unei structuri celulare. Ex.: membrana b. 2) Care se află situat simetric la baza.

BAZALIOM, s. n. / basaliome, s. m. / basalioma. [Lat., gr. *basis* = *6azd*; *-omo*.] Sin.: epiteliom bazocelular (v.).

BAZA, s. f. / base, s. f. / base. [Lat., gr. *basis* = *6aza*.] Substanță capabilă să capteze protoni sau să elibereze ioni OH⁻. Prin reacția unei b. cu un acid rezultă o sare și apă. Se disting b. minerale și b. organice. B. se caracterizează printr-un pH mai mare decât 7, iar după gradul de disociere în apă pot fi puternice (disociere intensă) și slabe (puțin disociate). B. care se dizolvă în apă cu producerea de ioni hidro-xil poartă numele de *alcali. V. și acid.

BAZE PIRIMIDINICE / bases pyrimidiques / pyrimidine bases.

Grup de substanțe azotate care intră în compoziția

*nucleotidelor și a *acizilor nucleici. Structura b. p. este reprezentată de un nucleu hexagonal conținând patru atomi de carbon și doi atomi de azot. Biosinteza b. p. se efectuează prin intermediul acidului orotic. Principalele b. p. sunt *d-tiozina, *timina (prezintă m ADN) și *uracilul (prezent în ARN). Unele b. p. sunt utilizate în terapeutică. Ex.: 5-fluorouracil. V. și pirimidina.

BAZE PURINICE / bases puriques / purine bases. Grup de substanțe azotate care intră în compoziția nucleotidelor și a

*acizilor nucleici. Structura b. p. este reprezentată de un nucleu purina și un nucleu imidazol acolate. B. p. *adenina și

*guanina sunt prezente în nucleotidele care compun acizii nucleici. *Xantina și derivații săi (cafeina, teobromina) sunt de asemenea b. p. Compusul ultim al catabolismului purinelor la om este acidul uric. O serie de b. p. sunt utilizate în terapeutică: metilxantinele (*teofilina, *teobromina), *6-mercaptopurina, *alopurinolul și *azatioprina.

BAZE TAMPON DIN PLASMA / bases tampons du plasma / buffer bases. Termen utilizat deosebi în engl. pentru desemnarea totalității anionilor din plasma sanguină a căror concentrație este afectată considerabil prin variația concentrației ionilor H⁺ din sânge. În mod normal, prin combinarea b. t. se produce o neutralizare reciprocă, evitându-se astfel apariția *alcaloziei sau *acidozei.

BAZE XANTINICE / bases xanthiques / xanthine bases. Ansamblu de substanțe derivate din *xantina, cuprinzând *cafeina, *teofilina și *teobromina.

BAZILAR, adj. / basilare, adj. / basilar. [Lat., gr. *basis* = *6aza*.] Referitor la o serie de formațiuni anatomice localizate la baza altor structuri anatomice, de referință. Ex.: la baza creierului se gasesc trunchiul b. și venele b.

BAZIN, s. n. / bassin, s. m. / pelvis. NA: pelvis. [Lat. pop. *baccinus*, de ia *haccus* = *recipient*.] Regiune a scheletului osos situată la partea inferioară a trunchiului, care are aspectul unei cavități delimitate de o Centură osoasă (sacrumul și coccișul posterior, continuate, bilateral, de oasele iliace unite anterior prin *simfiză pubiană). În relație cu mărimea cavităților delimitate, se deosebesc *marele b.* (superior), continuat cu *micul b.* (inferior), separate convențional de o linie continuă (formată din promontoriu, liniile nenumite și marginea superioară a simfizei pubiene) denumită stramtoarea superioară. Sin.: pelvis. V. și tab. anat. - oase.

BAZINET

BAZINET, s. n. / **bassin**, s. m. / **pelvis of the kidney**. NA: **pelvis renalis**. [Lat. pop. **baccinus**, de la **haccus** = recipient.] 1) Expansiune a extremitatii proximale a ureterului, situata in sinusul renal, in care se "deschid calicele renale mari. 2) In romana, vas pentru colectarea urinei si materiilor fecale la pacientii imobilizati la pat (termen fara echivalent in franceza sau engleza).

BAZIOTRIB, s. n. / **basiotribe**, s. m. / **basiotribe**. [Lot., gr. **basis** = baza; gr. **tribein** = a freca] Instrument utilizat in embriotomie pentru perforarea si zdrobirea craniului fetusului mort.

BAZIVERTEBRAL, adj. / **basivertebral**, adj. / **basivertebral**. [Lat., gr. **basis** = baza, [at. **vertebra** = ve.rte.6ra, de la **verte-re** = a intoarce.]. Care se refera la centrul unei vertebre.

BAZOCELULAR, adj. / **basocellular**, adj. / **basocellular**. [Lot., gr. **basis** = baza; [at. **celiilla** = camdruta, aim. de la. **cella** = comaro.] Care se refera la stratul celular profund al *epidermului.

BAZOFIL, adj., s. n. / **basophile**, adj., s. m. / **basophil**, adj., s. n., **basophilic**, adj. [Lot; gr. **basis** = baza; **phUos** = prie-tt-n, de la **philein** = a iufii.] 1) Despre un component celular sau tisular cu o afinitate particulara pentru colorantii bazici, ca, de ex., *hematoxilina. 2) Leucocit sanguin a carui citoplasma contine granulatii bazofile evidentiata pe frotiurile colorate prin *coloratia May-Grunwald-Giemsa. V. si granulocit, polinuclear.

BAZOFILIE, s. f. / **basophilie**, s. f. / **basophilia**. [Lat., gr. **basis** = baza; **philia** = atractie, de. [a **philein** = a iufii.] 1) Proprietatea unei structuri celulare sau tisulare (granulatii intracitoplasmice, celula, tesut) de a prezenta afinitate selectiva pentru colorantii bazici (cum este *hematoxilina). 2) Impro-priu, termenul este folosit pentru a desemna procentul cres-cut patologic de *granulocite bazofile in formula leucocitara a sangelui. Sin.: granulotoza bazofila.

BATAIE, s. f. / **battement**, s. m. / **beat**. [Lat. fam.. **battvere** = a bate..] Denumire utilizata uneori pentru contractiile car-diace. Sin.: pulsatie.

BALBAIALA, s. f. / **balbutiement**, s. m. / **balbuties**, **stuttering**, **stammering**. [Lot. **balbicare** = Ja|fi6iaia.] Sin. pop.: logonevroza (v.).

BECCUEREL, s. m. / **becquerel**, s. m. / **becquerel**. [Antome **Henri Becquerel**, fizician francos, 'Paris, 1852-1908; premiu| y*Sei pentru fizica m 1903.] Unitate de masura a radioactivitatii care inlocuieste, in sistemul international, vechea unitate Curie. Un B'. (simbol Bq) reprezinta o dezintegrare pe secunda a unui *izotop radioactiv. V. si Curie.

BEHAVIORISM, s. n. / **behaviorisme**, s. m. / **behaviorism**. [Vngl. amer. **behaviour** = comportament; -ism.] Doctrina promovata de J. B. Watson care a sustinut ca psihologia trebuie definita ca o stiinta a comportamentului si nu a starilor de constiinta.

BEL, s. m. / **bel**, s. m. / **bel**. [Graham Be]], inginer ameri-cati, inventatorul teCefonului, 1847-1922.] Unitate de masura a puterii acustice, definita ca logaritmul in baza 10 a raportului dintre puterea masurata si o putere de referinta. Rezultatul masurarilor este exprimat de obicei in decibeli (dB), deoarece urechea umana este capabila sa discrimineze diferente de intensitate sonora de ordinul unei zecimi de b. Abrev.: B.

BELADONA. Var. pentru belladonna (v.).

BELLADONA, s. f. / **belladone**, s. f. / **belladonna**. [It. **bella** = frumoasa; **dona** = doamna.] *Anticolinergic extras din florile si semintele plantei *Atropa belladonna*. B. este sursa unor alcaloide variate, induzand *atropina si *scopolamina. Se utilizeaza deosebi ca sedativ si spasmolitic la nivelul tractusului gastrointestinal. Var.: beladonna.

BERILIOZA

BENIGN, adj. / **benin**, **benigne**, adj. / **benign**. [Lat. **benignus** = Binvoitor.] Care este lipsit de gravitate. Care nu prezinta caracteristici de *malignitate. Ant.: malign. V. si benignitate.

BENIGNITATE, s. f. / **benignite**, s. f. / **benignity**. [Lat. **benignitas**, -atis = Bundoivinta, de la **benignus** = flinevoitor.] 1) Caracteristica a unei boli care se vindeca fara vreo dificultate deosebita. 2) Ansamblu de criterii anatomopatologice care definesc tumorile necanceroase: a) macroscopic, tumorile benigne sunt circumscrise, frecvent incapsulate, se dezvoltă local, cresterea se produce de obicei lent, iar extinderea tumorii catre tesutul adjacent are loc fara invazie; b) histologic, tumorile benigne sunt foarte apropiate de tesuturile normale omo-loge, atat in plan arhitectural, cat si citologic; c) evolutiv, datorita caracterului neinvaziv, tumorile benigne nu reddiveaza dupa ablatie (sau, dupa ablatie incompleta pot aparea false redive) si nu produc *metastaze. Totusi, unele tumori benigne se pot extinde local, cu posibilitatea de reddiva.

BENZEN, s. m. / **benzene**, s. m. / **benzene**. [Lat. **fiotanica benzoe**.] Hidrocarbura aromatica ciclica (CsHe) utilizata ca solvent industrial si in sinteza unor medicamente si coloranti. Este toxic si poate determina anemie, leucopenie, trombo-penie sau tulburari gastrointestinale. V. si benzolism.

BENZENISM, s. n. / **benzenisme**, s. m. / **benzolism**. [Lat. **botanica benzoe**; -ism.] Sin.: benzolism (v.).

BENZI CROMOZOMIALE / **bandes chromosomiques** / **banded chromosome**. Benzi transversale puse in evidenta la nivelul cromozomilor prin diferite tehnici de marcaj sau colorare. B. c. delimiteaza diferite regiuni sau loci (*locus) cromozomiali, fiind astfel facilitate analiza si investigatiile genetice.

BENZI MEES / **bandes de Mees** / **Mees' lines**. [R. A. Mees, newolog oiandei 'Sal'lfum, n. 1873] Sin.: dungii Mees (v.).

BENZIDINA, s. f. / **benzidine**, s. f. / **benzidine**. [Lat. **fiotanica benzoe**.] Compus aromatic (diamino-4, 4^difenil) foarte putin solubil in apa, de culoare alba, toxic si cancerigen. B. este utilizata pentru punerea in evidenta a urmelor de sange uman in materiile fecale, ca si in prezarea naturii eventual sanguine a petelilor suspecte (in medidna legala).

BENZODIAZEPINE, s. f. pi. / **benzodiazepines**, s. f. pi. / **benzodiazepine compounds**. Grup de substante heteroclice cu actiune principala *anxiolitica. In doze crescute pot fi utilizate ca *hipnotice si *anticonvulsivante, exercitand, printre altele, si o actiune *miorelaxanta de origine centrala. Deoarece pot perturba functii cognitive ca vigiletia, atentia si memoria, utilizarea b. se poate insoti de acte automate si inconsciente, cu eventuale consecinte medicolegale. Ca urmare, durata lor de prescriptie a fost limitata, in functie de caz, la 2-4 saptamani. •B. atenuaza la etilicii simptomele de *sevraj si de intoxicatie acuta.

BENZOLISM, s. n. / **benzolisme**, s. m. / **benzolism**. [Lat. **fiotanica benzoe**, -ism.] Tulburarile determinate de intoxicatia cu *benzen sau cu derivati ai acestuia. B. este, de regula, de origine profesionala. Intoxicatia acuta se manifesta printr-un sindrom care mimeaza starea de ebrietate, in cazurile extreme cu evolutie spre *coma etilica. In intoxicatiile cronice apar tulburari hematologice, fie consecutiv afectarii uneia dintre cele trei linii celulare sanguine (anemie, leucopenie, purpura trombopenica), fie a ansamblului celor trei linii (panmieloftizie). Leucemiile in relatie cauzala directa cu b. sunt rare. Sin.: benzenism.

BERIBERI, s. n. / **beriberi**, s. m. / **beriberi**, [fierii = cuvnt din Sri-Lanko. (dialectu| cingalez) care inseamna siificiune, repetarea cuv&tituiui accentueazd sensul - siificiune, extremis.] Sin.: boala beri-beri (v.).

BERILIOZA, s. f. / **berylliose**, s. f. / **berylliosis**. [Lat. **beryl-lus**, gr. **beryllos** = berifw; -oza.] Pneumopatie profesionala,

BESTIALITATE

*pneumoconioza minerala fibrogena determinata de inhalarea unor pulberi de beriliu (metal rar, utilizat in fabricarea tuburilor electrice fluorescente). Exista o forma acuta, in care caz b. se manifesta ca o pneumopatie prin inhalare de vapori toxici, sj o forma cronica, caracterizata prin aparitia unor leziuni anatomopatologice specifice (granulomul berilic) si posibilitatea de extensie a bolii, cu localizari extratoracice.

BESTIALITATE, s. f. / bestiality, s. f. / bestiality. [Lat. *bes-tialis* = *Bestia*, *saibatic*, de ia *hestia* = animal, *saifiatic*.] Act sexual practicat de un barbat sau de o femeie cu un animal. V. ?i zoofilie.

BETA-ADRENERGIC, adj. / b6ta-adr6nergique, adj. / beta-adrenergic. [/? = a *dona litera*. a *aifa6etu(ui grec*; [at. *ad* = aproape de, *tango*.; *ren*, *-is* = *rinichi*; gr. *ergein* = a iucra.] Var.: p-adrenergic. Sin.: betastimulant (v.).

BETABLOCANT, adj., s. n. / betabloquant, adj., s. m. / beta-blocker. [ft = a. *doua itera* a *aifafietului grec*; fr. *hloquant*, din *oiandeza bloc* = *truncii de copac taiat*.] 1) Care blocheaza "receptorii p-adrenergici, facandu-i insensibili la actiunea 'adrenalinei si izoprenalinei. 2) Medicament ce poseda aceasta proprietate. Numeroasele b. disponibile sunt clasificate in urmatoarele grupe principale: a) cu actiune b. pura (ex.: sotalol, timolol); b) cu actiune b. si de stabilizare a membranei celulare (ex.: atenololul). O serie de b. poseda concomitent aceste caracteristici (ex.: acebutololul), iar labetalolul este si alfa-si betablocant. B. sunt utilizate frecvent in terapeutica, in deosebi in unele 'maladii coronariene si in hipertensiunea arteriala.

BETACELULINA, s. f. / betacelluline, s. f. / betacellulin. [ft = a *doua itera*. a *aifa6etuii grec*; lot. *cellula* = *camarufa*;

dim. de ia cetta = Comoro.; -*ina*.] Glicoproteina din familia *factorului de crestere epidermica, produsa de celulele pancreatice. B. exercita o actiune mitogena asupra epitelului pigmentar al retinei si asupra celulelor musculare netede ale vaselor sanguine.

BETAGLOBULINA, s. f. / beta-globuline, s. f. / beta-globulin. [ft = a *doua litera*. a. *aifa6etuii grec*; [at. *globulus*, *dim. de ia globus* = *gio6*; -*inn*.] Fractiune proteica, una din cele patru fractiuni globulinice care se separa la electroforeza, reprezentand, in mod normal, 9-15% din proteinele plasmatiche. Var.: p-globulina.

BETAHERPESVIRIDAE / Betaherpesviridae / Betaherpesviridae. [fS = a *doua litera*. a *aifafietuii grec*; [at. *herpes*, -*etis*, gr. *herpes*, -*etos* = *pecingine*., uCcer *malign*, de (a gr. *herpein* = a se tori; [at. *virus* = *venin*, *otrava*.] Subfamilie din familia "Herpesviridae, cuprinzand genurile *Cytomegalovirus* (v. citomegalovirus) si *Roseolovirus*.

BETAINA, s. f. / betaine, s. f. / betaine. [Lot. *beta* = *sfe*da, **Hid*.] Denumire generica pentru produsii de permetitare a functiei amina a unui add aminor, cu formarea unei functii amoniu cuatecna. Ex.: *carnitina si *colina. B. sunt donori de grupari metil pentru sinteza *metioninei si a altor molecule, fiind corectate astfel efectele deficientei de metionina.

BETALACTAM, s. n. / betalactame, s. m. / betalactame. Compus format prin eliminarea unei molecule de apa intre o functie acid si o functie amina, fixate pe doi atomi de carbon adiacenti. Ciclul b. se afla in numeroase antibiotice. Activitatea antibiotica este suprimata prin deschiderea dclului b., in special sub actiunea *betalactamazelor. Var.: p-lactam.

BETALACTAMAZA, s. f. / betalactamase, s. f. / betalactamase. Enzima care inactiveaza penicilinele si cefalosporinele (p-lactamine) prin hidroliza nucleului *betalactam, rezultand astfel oompusi inactivi si alergizanti. Este sintetizata de numeroase bacterii grampozitive ("Staphylococcus) si gramnegative (C'Enterobacteriaceae), care devin astfel rezistente la antibio-

BIBLIOTECADEGENE

ticele mentionate. Genele enzimelor pot fi localizate pe cromozom sau purtate de o *plasmida de rezistenta. Var.: p-lactamaza.

BETALACTAMINE, s. f. pi. / betalactamines, s. f. pi. / betalactam antibiotics. Grup de antibiotice a caror formula chimica contine un dclu *betalactam. B. sunt alcatuite din doua mari familii: *penidlinele si *cefalosporinele, in continua ameliorare. Var.: p-lactamine.

BETALIPOPROTEINA, s. f. / betalipoprot6ine, s. f. / betalipoprotein. [fi = a *doua itera*. a *aifa6etuii grec*; gr. *lipos* = *grasime*; *protos* = *primui*; -*ina*.] Var.: p-lipoproteina. V. lipoproteina.

BETALIPOTROPINA, s. f. / betalipotropine, s. f. / betalipotropin. [/? = a *doua litera*. a *afadetului grec*; gr. *lipos* = *grasime*; *trope* = *mtoarcere*, de la *trepein* = a *mtoarce*; -*ina*.] Peptid alcatuit din 91 de aminoacizi, izolat din antehipofiza si derivat din *pro-opiomelanocortina. B. poseda mai multe proprietati: stimularea producerii de *AMP-ciclic, favorizarea hipercoagulabilitatii prin cresterea adezivitatii plachetare si, probabil, actiune hipocalcemianta. Var.: p-lipotropina.

BETAMIMETIC, adj. / betamimetique, adj. / betamimetic. [ft = a *doua litera*. a *aifa6e.tu*[ui grec; gr. *mimetikos* = *care imita*. 1 ae *Ca mimeisthai* = a *imita*.] Care imita actiunea *receptorilor p-adrenergici si, prin extensie, care stimuleaza acesti receptori. Var.: p-mimetic.

BETASTIMULANT, adj., s. m. / betastimulant, -e, adj., s. m. / betastimulant. [/? = a *doua itera*. a *aifabetuii grec*; iat. *stimulare* = fl *imboidi*, .a *stimuia*, de ia *stimulus* = *fia.t ascutit cu care se imboCdesc vitde*] Substanta care activeaza *receptorii p-adrenergici. Izoprenalina si 'dopamina exercita o actiune b. selectiva. Adrenalina stimuleaza atat receptorii a, cat si p; dobutamina este p, stimulanta, iar salbutamolul si ritordina p; stimuante. Var.: p-stimulant. Sin.: beta-adrenergic.

BETATERAPIE, s. f. / betath6rapie, s. f. / beta-ray therapy. [ft = a *doua itera*. a *aifabttulw. grec*.; gr. *therapeia* = *trata-me.nt*, de ia *therapeuein* = a *mgriji*.] *Radioterapie in care se utilizeaza radiatiile beta emise de izotopii radioactivi. Sin. partial cu *electronoterapie. V. si curieterapie.

BETATRON, s. n. / betatron, s. m. / betatron, [fi = a. *doua itera*. a *aifa6etuii grec*; gr. *elektron* = *ch.ihiiwbar*, corp care se electriz.easa. prin frecare.] Accelerator de electroni sub actiunea unei forte electromagnetice de inductie. Fasciculul de electroni accelerati (si, deci, cu energie mare) poate fi utilizat direct in terapie (*electronoterapie) sau dupa impactul cu o tinta metalica. In acest caz se produc radiatii X a caror pu-tere de patrundere depinde de energia electronilor si de caracteristicile tinte.

BETIE, s. f. / ebri6te, s. f. / drunkenness, ebriety. [Lat. *bibi-tus*; de ia *bibere* = a *6ea*.] Sin.: ebrietate (v.).

BEZOAR, s. m. / b6zoard, s. m. / bezoar. [Pe.rsa.na *padzehr* = *concrefiune din anumite plante, formata. m tu6ui digestiv ai unor animaie, utilizatii odinioaril ca antidot*.] Concretiune formata in stomacul sau in intestinele unor animaie (in deosebi ierbivore) si uneori la om. In trecut, b. a fost utilizat in medicina populara ca antidot si i s-au atribuit proprietati magice si valoare de talisman. Se disting, in functie de compozitie, mai multe tipuri de b.: tricobezoar (format din fire de par), tricofito-bezoar (par si fibre vegetale), fitobezoar (vegetale si hrana).

BIBERON, s. n. / biberon, s. m. / feeding-bottle, feeding-cup. [Lat. *bibere* = a *6ea*.] Recipient prevazut cu o tetina care permite alaptarea artificiala a sugarului.

BIBLIOTECA DE GENE / genoteque, s. f. / gene library, gene bank. [Lat. *bibliotheca*, din gr. *bibliotheke* = *iocui undo se fin carfiie*, de ia *biblion* = *carte*., *theke* = *cutie*, *teacd*, *genos* = *neon*, *urmaf*, *gerwa^u*., sau *genaaa* - a *produce*.]

BIBLOC

Colectie de fragmente de restrictie inserate In vectori de clonare (*plasmide, *bacteriofagi, *cosmide), al caror ADN a fost sectional de o aceeași enzimă de restrictie pentru a face posibilă recombinarea. Vectorii sunt introdusi In mediul unei culturi bacteriene, iar bacteriile transfectate se multiplica formand colonii. Totalitatea coloniilor - respectiv a fragmentelor de restrictie donate - formeaza o așa-numită b. In functie de colectia de fragmente de restrictie pe care o contin, acestea sunt b. ADNc (care cuprind numai secvente nucleotidice ale genelor active transcriptional) si b. genomice.

BIBLOC, s. n. / bibloc, s. m. / biblock, bilateral bundle branch block. [Lat. *bis* = de. *doud ori*; fr. *bloc*, din *olwi-desd bloc* = *truncii de copac taiat*.] Perturbarea conductiei In cele doua ramuri ale *fasciculului His (bloc de ramura bilateral). Cu aspect variabil pe electrocardiogram!, b. evolueaza frecvent spre "bloc atrioventricular complet.

BICARBONAT, s. m. / bicarbonate, s. m. / bicarbonate. [Lat. *bis* = de. *doua ori*; *carbo, -onis* = *carbon*] Anion hidrogenocarbonat (HCO⁻), care împreuna cu carbonatul (CO₃⁻) reprezinta formele ionice ale acidului carbonic. Cei trei compusi CO₂, HCO⁻ si CO₃⁻ constituie elementele sistemului *tampon al sangelui. Sistemul tampon CO₂/bicarbonat este utilizat In culturile de celule de mamifere *in vitro*. B. intervine si In unele procese metabolice (asimilarea carbonului), ca si Intr-o serie de procese enzimatice.

BICATENAR, adj. / bicatenaire, adj. / bicatenary. [Lat. *bis* = de *doud ori*; *catenarius* = *te-gat m* [antf, de. *Ca catena* = [ant.] Despre o molecula alcatuita din doua lanturi polimerice legate Intre ele. Ex.: molecula de ADN.

BICEPS, s. m. / biceps, s. m. / biceps. [Lat. *bis* = de *doua ori*; *capiti, -itis* = *cap.*] Tip de muschi lung, cu o extremitate alcatuita din doua capete tendinoase. V. tab. anat. - muschi.

BICIPITAL, adj. / bicipital, -ale, -aux, adj. / bicipital. [Lat. *bis* = de *doua ori*; *caput, -itis* = *cap.*] 1) In general, care poseda doua capete, asemenea muschilor biceps brahial sau crural. 2) In mod obisnuit, cu referire la muschii biceps (v. tab. anat. - muschi).

BICUSPID, adj. / bicuspide, adj. / bicuspid. [Lat. *bis* = de *doua ori*; *cuspid* = *vdrf.*] 1) Care prezinta doua creste proeminente ascutite. 2) Care apartine *valvei bicuspide a inimii. 3) Despre dintii *premolari.

BIFID, adj. / bifide, adj. / bifid. [Lat. *bifidus* = *despicat in doua, de ia bis* = de. *doud ori*, *fidus* = *taiat, despicat*.] Care este despicat In doua In sensul lungimii. Ex.: ureter b., uter b.

BIFOCAL, adj. / bifocal, -e, adj. / bifocal. [Lat. *bis* = de. *doua ori*; *focus* = *vatrO, cdmin.*] Care poseda doua *focare. Ex.: lentila b.

2,3-BIFOSFOGLICERAT, s. m. / 2,3-bisphosphoglycerate, s. m. / 2,3-bisphosphoglycerate. [Lat. *bis* = de *doua ori*, gr. *phos, photos* = *lumm.a.i glykeros* = *mdulcit, de. ia glykys* = *duice*.] Ester difosforic al acidului glicerol, care este foarte abundant In eritrocit, cu rol de rezerva de energie. Prin fixarea sa pe hemoglobina micsoareaza afinitatea acesteia pentru oxigen. Datorita acestui rol si actiunii sale de reglare a glicolizei, 2,3-b. ocupa o pozitie cheie Intre *glicoliza si functia respiratorie a hematiei. Abrev. (fr., engl.): 2,3-BPG.

BIFOSFONAT, s. m. / biphosphonate, s. m. / biphosphonate. [Lat. *bis* = de *doua ori*; gr. *phos, photos* = *Cumind*; *pharos* = *care. poarta, de [a pherein* = *a purta, a transporta.*] Sin.: difosfonat (v.).

BIGEMINISM, s. n. / bigeminisme, s. m. ou bigeminie, s. f. / bigeminy. [Lat. *bigeminus* = *dedu6[at, de (a bis* = de *doud ori*, *geminus* = *geaman; -ism.*] Grupare repetata de doua sistole (dublet), compusa dintr-o *sistola normala urmata de o *extrasistola (prematura), mai slaba decat sistola care o preceda. V. puls bigeminat si trigeminism.

BILA

BIGUANIDA, s. f. / biguanide, s. f. / biguanide. Antidiabetic de sinteza care, administrat *per os*, potenteaza actiunea insulinei fara a creste secretia acesteia si, implicit, fara sa expuna la riscul de hipoglicemie. B. poate determina uneori *acidoza lactica.

BILANT, s. n. / bilan, s. m. / balance. [Ital. *bifancio* = *bi-[ant.]*] In biologie si medicina, analiza cantitativa a diferitelor elemente (minerale, glucide, lipide, proteine, lichide etc.) primite si cedate de organism, de obicei In cadrul unui proces fiziologic. Ex.: 1) B. *azotat*, diferenta dintre azotul ingerat si eel eliminat prin materii fecale si urina. Daca aportul este egal cu eliminarea, organismul se afla In echilibru azotat. 2) B. *hidric*, diferenta dintre cantitatea de apa ingerata si cea eliminata. B. h. devine negativ In deshidratare prin transpiratii abundente, diaree, diabet insipid etc. 3) B. *mineral*, diferenta dintre aportul si eliminarea diferitelor substante minerale necesare organismului. Traduce echilibrul fiziologic sau modificari patologice ale metabolismului mineral. 4) B. *nutritiv*, raportul dintre aportul alimentar si utilizarea acestuia In organism. Este b. eel mai complex, In care se iau In considerare: valoarea energetica si biologica a alimentelor ingerate, transformarea digestiva a acestora, consumul metabolic si eliminarea reziduurilor. Se apreciaza prin: urmarirea curbei ponderale si a starii de nutritie, explorarea *metabolismului bazal si calcularea b. diferitelor principii alimentare (glucide, lipide, proteine, saruri, vitamine, apa). V. si In continuare.

BILANT ARTICULAR / bilan articulaire / articular check-up. Aprecierea amplitudinii miscarilor articulare active si pasive cu ajutorul unui *goniometru.

BILANT MUSCULAR / bilan musculaire / muscular checkup, manual muscle test. Evaluarea clinica manuala a fortei unui muschi sau a unui grup de muschi dupa o cotare mer-gand de [a 0 la 5: 0 - contractie nula; 1 - contractie perceptibila fara nici o miscare; 2 - miscare partiala la presiunea normala; 3 - miscare completa la presiune; 4 - miscare completa contra unei rezistente moderate; 5 - miscare completa contra unei rezistente puternice. Exista si alte sisteme de b. m.

BILANT DE SANATATE / bilan de sante / check-up. Examen medical sistematic, efectuat periodic sau ocazional, persoana examinata aflandu-se In stare de sanatate aparenta. B. s. cuprinde examenul clinic si o serie de investigate al caror continut variaza In functie de scop: control periodic efectuat la nivelul populatiei, al unor grupe de populatie expuse (unor factori de origine profesionala), al unor persoane ce prezinta factori de risc pentru declansarea unor boli, la soliditatea ca-selor de asigurari etc. La noi In tara, denumirea echivalenta pentru b. s. este *control medical*, In diverse formule, care In viitor vor fi, probabil, darificate.

BILATERAL, adj. / bilateral, -ale, -aux, adj. / bilateral. [Lot. *bis* = de. *doua ori*; *lateral is* = *lateral, de. la latus, -ens* = *iatura*.] Care este situat de ambele parti, relativ simetric, ale corpului.

BILA, s. f. / bile, gall. [Lat. *bills* = *fiere*.] Lichid de secretie a hepatocitului, cu vascozitate mare, de culoare variind Intre galben-auriu si brun-verzui. Produsa continuu, b. este colectata In "vezicula biliara si deversata In duoden, prin *canalul coledoc, numai In timpul digestiei. Componentii principali ai b. sunt: apa, mucina, *sarurile biliare, *pigmentii biliari, "lecitina si colesterolul. B. are un pH bazic si alcalinizeaza lichidul gastric acid ajuns In duoden, creand astfel conditii favorabile actiunii enzimelor pancreatice, carora b. le sporeste si activitatea lipolitica. De asemenea, b. favorizeaza, prin actiunea sarurilor biliare, emulsia grasimilor, carora, devenite solubile, li se faciliteaza absorbtia. Este indispensabila pentru absorbtia colesterolului si a vitaminelor liposolubile (A, D, E, K). B.

BILHARZIA

i se atribuie o actiune antiseptica si bacteriostatica asupra florei microbiene intestinale, precum si o actiune activatoare asupra motilitatii intestinale. Caracteristidile sale variaza In functie de provenienta: canal coledoc (*b. A*), vezicula biliara (*t*). *B. b. cistica* sau *veziculara*), canale hepatice (*b. C* sau *b. hepatica*).

BILHARZIA / Bilharzia / Bilharzia. [*Theodor Maximilian Bilharz, medic german, 1825-1862.*] Sin.: *Schistosoma* (v.).

BILHARZIOZA, s. f. / bilharziose, s. f. / bilharziosis, bilharziosis. [*Theodor Maximilian Bilharz, medic german care a studiat aceastd Boald, 182S-1S62; -ozn.*] Sin.: *schistosomiaza* (v.).

BILIAR, adj. / biliare, adj. / biliary. [*Lat. bilis = fiere.*] Care este In relatie cu *bila. Ex.: canalicule b., pigmenti b.

BILICULTURA, s. f. / biliculture, s. f. / galloculture. [*Lat. bilis = fieri; cultura = cu[t]ivare.*] Insamantarea *bilei recoltate steril, prin tubaj duodenal, In medii de cultura adecvate In vederea depistarii unor agenti patogeni microbieni.

BILIFUSCINA, s. f. / bilifuscine, s. f. / bilifuscin. [*Lat. bilis = fiere; fuscus = negru, Cinin; -ina.*] Produs secundar de oxi-dare a *pigmentilor biliari si a compusilor heminici, prezent In materiile fecale si In urina In caz de icter sau de afectare hepatica.

BILIGRAFIE, s. f. / biligraphie, s. f. / cholangiography. [*Lat. bilis = fiere; gr. graphein = a scrie.*] Sin.: colangiografie (v.).

BILINA, s. f. / biline, s. f. / bilin. [*Lat. bilis = fiere; -iaa.*] Pigment tetrapirolic Inrudit cu *pigmentii biliari.

BILIOS, adj. / bilieux, -euse, adj. / bilious. [*Lat. biliosus = piin de fiere, de la bills = fiere.*] Care este determinat de hipersecretia biliara.

BILIRUBINA, s. f. / bilirubine, s. f. / bilirubin. [*Lat. bilis = fiere; ruber, -bra, -hrum = rofu; -ina.*] Pigment biliar produs prin degradarea *hemoglobinei In sistemul reticuloendotelial. Este transportata In sange sub forma insolubila In apa, legata la albumina. Se deosebesc: 1) *9. directa* sau *conjugata* este o forma dozabila direct, ca urmare a solubilitatii In apa. Este o combinatie a b. cu acidul glucuronic. Conjugarea are loc In ficat, dupa care b. conjugata trece normal In bila. Ea se ga-seste In cantitate redusa In serul normal, 0,1-0,3 mg/dl (1,7-5,1 umol/l). Cresterea nivelului sanguin si prezenta sa In urina indica existenta unei retentii biliare, atat extrahepatica (prin obstructia ampulei Vater, a coledocului), cat si intrahepatica (hepatita). 2) *B. indirecta* sau *libera* reprezinta b. care nu a traversat ficatului prin canalele biliare. Valoarea sa In sange este Intra 0,2-0,7 mg/dl (3,4-12 ^mol/l) si creste net In icterul hemolitic ?i In icterul fiziologic al nou-nascutului.

BILIRUBINEMIE, s. f. / bilirubinemie, s. f. / bilirubin(a)emia. [*Lat. bilis = fiere; ruber, -bra, -brum = rosu; -ina; gr. haima, -atos == sange.*] Prezenta In concentratie normala a *bilirubinei In sange. Termenul este folosit, prin extensie, inco-rect, pentru a desemna nivelul crescut de bilirubina In sange. B. se pune In evidenta prin metode care utilizeaza o *dia-zoreact 3.*Bilirubina directa sau conjugata, hidrosolubila, da direct eactia, pe cand *bilirubina indirecta sau libera, liposolu-bila, neconjugata, nu da reactia decat In prezenta alcoolului. V. si tab. const. biochim.

BILIRUBINURIE, s. f. / bilirubinurie, s. f. / bilirubinuria. [*Lat. bills = fiere; ruber, -bra, -brum = rofu; -iaa; gr. ouron = urina.*] Prezenta si concentratia *bilirubinei In urina, situatie patologica ce apare In unele tipuri de ictere prin hepatita sau secundar obstructiei cailor biliare. In mod normal, bilirubina este absenta In urina. V. si pigmenti biliari.

BILIVERDINA, s. f. / biliverdine, s. f. / biliverdin. [*Lat. bilis = fiere; viridis = verde; -ina.*] Pigment biliar rezultat In urma oxidarii *bilirubinei. Absenta la om, In bila sau In sange, b.

BIOCOMPATIBILITATE

este prezenta la pasari si la unele mamifere. La om poate aparea In ser, urina sau In continutului intestinal, In unele ciroze hepatice si In icterul prin obstructie.

BILOBECTOMIE, s. f. / bilobectomy, s. f. / bilobectomy. [*Lat. bis = de doud on; gr. lobos = to6; ektome = e^cizie.*] Exereza chirurgicala a doi lobi de la nivelul plamanului drept (superior si mediu, sau mediu si inferior).

BINAR, adj. / binaire, adj. / binary. [*Lat. binarius = du6[u.]*

1) Compus din doua unitati, din doua elemente; care se divide In cate doua elemente. Ex.: apa (H₂O) este un compus binar.

2) *Numarare b.*: sistem de numarare cu baza doi, utilizand doar cifrele 0 si 1. Serveste Indeosebi In informatica.

BINDING PROTEIN / binding protein. Angl utilizat pentru desemnarea unei *proteine de legare. Ex.: *TBG - thyroxine-binding protein (globulin)*, proteina plasmatica de legare a *tiroxinei.

BINOCULAR, adj. / binoculaire, adj. / binocular. [*Lat. bini = cate doi, perechie; oculus = referitor ia ochi, de [a ocu-lus = ocSii.]* 1) Care apartin celor doi ochi. Ex.: vedere b. 2) Care este prevazut cu doua *oculare. Ex.: microscop b.

BIOARTIFICIAL, adj. / bioartificial, -elle, adj. / bioartificial. [*Qr. bins = viatd; [at. ors, artis = artd; facers = a face.]* Despre un organ protetic cu structura hibrida: o parte biolo-gica, alcatuita dintr-un tesut viu (ex.: insulele Langerhans) si o parte artificiala (ex.: membrana care protejeaza tesutului amin-tit Tmpotriva respingerii imunologice si permite, totodata, schim-buri metabolice Intra organ si organism).

BIOCALORIMETRIE, s. f. / biocalorimetrie, s. f. / biocalorimetry. [*Cfr. bias = viata; [at. color, -oris = cdidura; gr. metron = mdsura.]* Utilizarea *calorimetriei pentru masurarea cantitatii de caldura produsa de o fiinta vie.

BIOCAPTOR, s. n. / biocapteur, s. m. / biosensor. [*Cyr. bios = viatd; Cat. captare = a prinde.*] Sin.: biosenzor (v.).

BIOCATALIZATOR, s. m. / biocatalyseur, s. m. / biocatalyst. [*Qr. bios = viafd; katalyein = a dizotva, a distruge.*] Cata-lizator organic cu mare spediditate de actiune si de substrat. In ultima vreme termenul se refera numai la enzime. (In urma cu doua decenii, alaturi de enzime erau considerate b. vitamini-tele, factorii de crestere, hormonii.)

BIOCENOZA, s. f. / biocenose, s. f. / biocenose. [*Qr. bins = viatd; koinosis = asociere, rewire.*] 1) Ansamblu de organis-me vii ce populeaza si transforma un *biotop, avand o compo-nenta determinata, autoreglabila. 2) Orice relatie Intra orga-nisme.

BIOCHIMIE, s. f. / biochimie, s. f. / biochemistry. [*Gjr. hios = viatd; khemeia = aicMmie.*] Stiinta dedicata studiului struc-turii si sintezei substantelor constitutive ale organismelor vii si al proceselor chimice care reprezinta baza fenomenelor vietii, In conditii normale si patologice.

BIOCIBERNETICA, s. f. / biocybernetique, s. f. / biocybernetics. [*Ofr. bios = vidfd; kybernetike = arta de d guvema.*] Ramura a *ciberneticii avand ca obiect principiile si mecanismele concrete ale comenzii, reglarii, conservarii, prelucrarii si trans-miterii de informatie In sistemele biologice. Cea mai reprezen-tativa este *neurocibernetica*. Are relatii directe cu *bionica.

BIOCOMPATIBIL, adj. / biocompatible, adj. / biocompatible. [*^r. bi^os = iiatd; [at. compati = a suferi impreund cu (cum = cu; pati = a suferi).]* Despre un material organic sau anorganic care, introdus In organism, nu exercita efecte nocive (to-xice sau de alta natura) locale sau generate.

BIOCOMPATIBILITATE, s. f. / biocompatibilit6, s. f. / biocompatibility. [*Gfr. bios = viatd; [at. compati = o suferi impreund cu (cum = cu; pati = a suferi).]* Proprietatea unui material de origine organica sau anorganica de a fi "biooom-patibil.

BIODEGRADABIL

BIODEGRADABIL. adj. / biodegradable, adj. / biodegradable. [Gjr. *bias* = *viafd*; lot. *degradare* = fl *deffrada*.] Despre orice compus organic care, introdus în sol, poate fi descompus prin acțiunea unor enzime. Prin biodegradare, în cursul erelor biologice, s-a asigurat ciclul natural al elementelor. Există însă și substanțe care nu sunt b., prezentând așa-numita „recalcitranta moleculară”.

BIODISPONIBILITATE, s. f. / biodisponibilitate, s. f. / bioavailability. [Cjr. *bios* = *viatd*; Cat. *disponere* = a *aranja*, a *ordn-duit*.] Proprietatea unui principiu activ al unui medicament de a fi resorbit în cantitate suficientă și destul de rapid pentru a fi eficient. B. depinde de: solubilitate, viteza de dizoluție a substanței active, compoziție, starea fizică a *expdientului, forma de administrare a medicamentului. Sin.: disponibilitate biologică a medicamentelor.

BIODISTRIBUITOR, s. n. / biodistributeur, s. m. / bioartificial distributor. [Cjr. *bios* = *viafd*; Cat. *distributor*, -oris = *distributor*, de la *distribuere* = a *distridui*, a *reprtiza*.] Sistem biologic implantat în organism capabil să elibereze o substanță (sau, uneori, mai multe) al cărei deficit afectează o funcție importantă. Cantitatea de substanță eliberată și ritmul de eliberare al acesteia sunt reglate prin însuși efectele moleculare respective în organism. Ex.: b. alcătuite din celule p ale *insulelor Langerhans în cultura, continute în tuburi semipermeabile implantate sub piele; aceste celule sunt capabile să furnizeze organismului „insulina în funcție de variațiile concentrației extracelulare de glucoză”.

BIOELECTRICITATE, s. f. / bioelectricitate, s. f. / bioelectricity. [Cjr. *bias* = *viafd*; *elektron* = *ctiffiCimBar*, corp care. se *electriseazd pnn* *frecare*.] Ansamblu de fenomene electrice (diferențe de potențial, „depolarizări” și „repolarizări, curenți ionici) ce însoțesc fenomenele fiziologice. Celula în repaus (stare staționară) prezintă o inegalitate de repartitie ionică pe cele două fețe ale membranei, cauza *potențialului de repaus. În excitație, potențialul de membrană se inversează. Variațiile de potențiale din cursul activității unor organe sunt înregistrate, rezultând electrocardiograma, electroencefalograma, electromiograma, electroretinograma etc. V. bioelectrogeneză și biopotential.

BIOELECTROGENEZA, s. f. / bioelectrogenese, s. f. / bioelectrogenesis. [Cjr. *bios* = *viafd*; *elektron* = *ctinCimBar*, corp care se *dectriseazd prin* *frecare*.; *genesis* = *producere*, de la *gennan* = a *produce*.] Denumire de ansamblu a proceselor care se află la originea „bioelectricității”. B. rezultă ca urmare a fenomenelor de transport ionic pasiv (*canale ionice) și activ (*pompe ionice). Sin.: electrogeneză.

BIOELEMENT, s. n. / bioelement, s. m. / bioelement. [C.T. *bios* = *via^d*; [at. *elementum* = *dement*.] Element constant întâlnit în sistemele vii. O și H formează peste 10% din masa materiei vii, iar împreună cu C, N, Ca, S, P, Si, K, Mg, Fe, Na, Cl, Al, Zn peste 90%. Continutul în unele b. ce nu fac parte din moleculele de proteine, glucide, lipide variază considerabil cu specia.

BIOENERGETICĂ, s. f. / bioenergetique, s. f. / bioenergetics. [Cjr. *bios* = *viafd*, *enrgen* = fl *fi m activitate*.] Analiza fenomenelor și proceselor biologice din punctul de vedere al transformărilor de energie și, în general, din punctul de vedere al regimului energetic. Domenii de studiu în b.: 1) Fenomenologia și transformările de energie din biosisteme. 2) Caracterizarea b. din punctul de vedere al termodinamicii. 3) Efectele diferitelor forme de energie asupra organismelor vii.

BIOENERGIE, s. f. / bioenergie, s. f. / bioenergy. [Ar. *bios* = *viata*, *enrgem* = *forta in actiun.e*.] 1) Energie consumată sau eliberată în procesele biologice. V. bioenergetică. 2) Doc-trina psihologică elaborată de Wilhelm Reich, medic și psih-

BIOLOGIE MOLECULARĂ

analist austriac, 1897-1957 (mai cunoscut pentru încercarea de sinteză marxism-psihanaliză). În cadrul acesteia, pe baza „energiei somatice” și „energiei mentale”, sunt formulate diferite conduite terapeutice, mai mult sau mai puțin validate, utilizând contactul corporal (*touching*), masajul sau eliberarea expresiei emoționale. B. reprezintă și o sursă preferată de șarlatani.

BIOETICĂ, s. f. / bioethique, s. f. / bioethics. [Gjr. *bios* = *viafa*; [at. *ethica* = *moraia*, din gr. *ethike*, de la *ethos* = *noravvi*.] Știința care, utilizând o metodologie interdisciplinară, are drept obiect studiul și examenul sistemic al comportamentului uman în domeniul științelor vieții și ale sănătății, analizând în lumina valorilor și principiilor morale. Reflecția bioetică se bazează pe fapte și pe reguli și principii, acestea din urmă fiind două: respectul vieții și respectul metodei determinării persoanei.

BIOFIZICĂ, s. f. / biophysique, s. f. / biophysics, [gr. *bios* = *viafa*; [at. *physica*, gr. *physike*, femininul] *substantival ai adj. physikos* = *natural*, de la *physis* = *natura*.] Știința de frontieră, ramură a biologiei dedicată studiului fenomenelor biologice utilizând principiile, conceptele, metodele și tehnicile fizicii. Se abordează o serie de aspecte fizice ale fenomenelor vieții, ca și o serie de principii fizice care condiționează aceste fenomene. Știința puternic dezvoltată în țările avansate, b. conține mai multe domenii, în deosebi b. moleculară și b. celulară. B. medicală cuprinde domeniile b. în relație cu cercetarea fundamentală biomedicală și cu aplicațiile în medicină.

BIOGENEZA, s. f. / biogenese, s. f. / biogenesis. [Gr. *bios* = *viafd*; *genesis* = *producere*, de la *gennan* = a *produce*.] 1) Teorie conform căreia orice organism provine dintr-un alt organism similar. 2) Crearea unui organism viu.

BIOINFORMAȚIE, s. f. / bioinformation, s. f. / bioinformatics. [Ar. *bios* = *viatd*; Cat. *iaformatio*, -onis = *schita*, *reprezentare*, *informatie*/ de Ca *informare* = a *reprezenta*.] Informație din sistemele biologice cu rol în reglare, comunicație, reflecție, conservare și transmitere în spațiu și timp. Suportul material al b.: acizi nucleici, hormoni, neuroni etc.

BIOINGINERIE, s. f. / bioingenierie, s. f., inginerie biologică, genie biologică / bioengineering. [Ar. *bios* = *riatd*; Cat. *ingenium* = *spirit*, *inteligentd*.] Domeniu de frontieră cuprinzând ansamblul de tehnici și de cunoștințe utilizate pentru conceperea și aplicarea în practică a unor procedee, dispozitive sau aparate utile în biologie sau/si în diferite domenii ale medicinei. Se disting numeroase direcții ale b.: proiectarea și perfecționarea aparatului biomedical, dezvoltarea diverselor tipuri de biomateriale, conceperea unor tipuri variate de pro-teze, b. moleculară, în cadrul căreia sunt utilizate o serie de achiziții din „biologia moleculară”.

BIOLOGIE, s. f. / biologie, s. f. / biology. [Qr. *bios* = *twf&*; *logos* = *știintd*.] Știința consacrată studiului fiintelor vii, adică al organismelor caracterizate prin capacitate de reproducere și de evoluție (microorganisme, organisme pluricelulare, populații). Cercetarea biologică are ca obiective formă, structură și mecanismele de funcționare ale fiecărui organism și ale părților sale componente, de la reproducere, de dezvoltare și de evoluție a diferitelor specii, raporturile acestora cu mediul etc.

BIOLOGIE CELULARĂ / biologie cellulaire / cell biology. Știința întemeiată de George Emil Palade care a deschis calea studiului structurii și funcționării celulei la nivel molecular. În prezent, b. c. reprezintă un domeniu extrem de dinamic în cadrul căruia sunt integrate datele de „biologie moleculară, biochimie, genetică etc., în relație cu celula. B. c. constituie baza dezvoltării cunoașterii *patologiei celulare.

BIOLOGIE MOLECULARĂ / biologie moleculaire / molecular biology. Domeniu interdisciplinar și supradisciplinar („regina a științelor”) având ca obiect studiul structurii și funcției moleculelor caracteristice structurilor vii, în special proteinele și

BIOLUMINESCENTA

acizii nucleici. V. si genetica moleculara. Prin extensie, crearea de noi molecule artificiale, investigarea constitutiei biochimice si a remanierii materialului genetic. B. m. reprezinta baza dez-voltarii *medicinii moleculare si, In general, a evolutiei mediciniei contemporane.

BIOLUMINESCENTA, s. f. / bioluminescence, s. f. / bioluminescence. [Gjr. *bias* = *riafa*; iat. *lumen*, *-inis* = *tumind*.] Producerea de lumina de catre unele organisme vii. B. rezulta In urma unei reactii de *oxidoreducere care cuprinde un sub-strat (*luciferina) si o enzima (*ludferaza), In prezenta oxi-genului.

BIOMASA, s. f. / biomasse, s. f. / biomass. [Qr. *bias* = *viaf-a*; iat. *massa* = *mosa*.] 1) Cantitatea de microorganisme continute Intr-un mediu lichid. 2) Totalitatea organismelor care traiesc Intr-un biosistem.

BIOMATERIAL, s. n. / biomateriu, s. m. / biomaterial. [Cfr. *bios* = *viafo*; [at. *materia* sau *materies* = *ma.te.rie.*, *material*.] Denumire generala a oricarei substante (material) utilizate pentru producerea (confectionarea, fabricarea) de proteze sau de organe artificiale, implantabile sau nu, on de materiale utilizate In explorari sau In laboratoare de analize. Nature b. este foar-te diversa: metale (aliaje), ceramica, polimeri, derivati de carbon etc. B. trebuie sa fie 'biocompatibile si sa prezinte o *fia-bilitate adecvata utilizarii.

BIOMECANICA, s. f. / biomécanique, s. f. / biomechanics. [QT. *bios* = *viafd*; [at. *mechanicus*, din gr. *mekhanikos*, *mekhanike*, de. la *mekhane* = *mafina*.] Domeniu al biofizicii In cadrul caruia sunt aplicate principiul si legi ale mecanicii In studiul biosistemelor, Indeosebi ale acelora care executa mis-can coordonate. In medidna, studiile si aplicatiile b. prezinta interes Indeosebi In cazul aparatului locomotor si, Tmpreuna cu *hemoreologia, In cazul sistemului vascular.

BIOMEDICINA, s. f. / biomedecine, s. f. / biomedicine. [Gr. *bios* = *viafa*; iat. *medidna* = *medicina*.] Punct de confluenta interdisciplinara a *cibemeticii, *biofizicii, *biochimiei, 'biologiei moleculare, *biologiei celulare etc. Din aceasta confluenta rezulta progresele fundamentale ale medidnei contemporane.

BIOMETRIE, s. f. / biometrie, s. f. / biometrics, biometry. [QT. *bios* = *niatdi* *metron* = *masura*.] Ramura a biologiei In care se utilizeaza metodele statistice, calculul probabilitatilor si principiile analizei matematice pentru studiul fiintelor vii. Se poate aplica la diferite nivele de organizare a materiei vii: b. nucleului (cariometria), b. celulelor (citometria), b. tesuturilor (histometria), b. organelor (viscerometrie, osteometrie) si a par-tilor corpului (somatometrie).

BIOMICROSCOPE, s. n. / biomicroscope, s. m. / biomicroscope. [Gjr. *bios* = *viafa*; *mikros* = *true, *skopos* = *obstrva-tor*, de. la *skopein* = a redea, a e?(wnina.\ Microscop binocular cuplat la un dispozitiv special care permite iluminarea in-tensa si focalizata a unei suprafete reduce. Se obtine astfel o veritabila „sectiune optica” a ochiului, Indeosebi pentru seg-mentul anterior.

BIONICA, s. f. / bionique, s. f. / bionics. [De la *biologic* + *electronica*, din gr. *bios* = *ilia^a*, *logos* = *ftiinfa; *elektron* = *chihimbar*, corp care se electriceaza prin frecare.] Domeniu interdisciplinar cu caracter aplicativ avand ca scop modelarea unor structuri ?i/sau functii ale unor biosisteme animale pentru crearea unor dispozitive utile In stiinta si tehnica. Sunt mo-delate acele structuri sau functii care s-au perfectionat datorita adaptarii unor animale la mediul biologic. De ex., „copierea” unor organe senzoriale In *robotica.

BIOPOLIMERI, s. m. pi. / biopolymeres, s. m. pi. / biopolymers. [Gjr. *bios* = *viafo*; *polys* = *multi*; *meros* = *parte*.] *Polimeri formati In organismele vii. Ex.: polipeptidele, alcatuite din aminoacizi (monomeri).

BIOSENZOR

BIOPOTENTIAL, s. n. / biopotential, s. m. / biopotential. [C/r. *bios* = *viafa*; [at. medie.vafa *potentialis*, dt la *potens*, *-ntis* = *puternic* fi *posse* = a putea.] Potential electric care se produce In structurile vii datorita proceselor de "bioelectro-geneza. In prindpiu, b. sunt asociate proceselor vietii, iar dis-paritia b. semnifica Incetarea acestor procese. De ex., dispa-ritia biopotentialelor creierului este unul din criteriile mortii cere-brale. La organismele vii, In functie de semnificatia biologica, se disting trei categorii de b.: 1) b. care determina compor-tamentului si reactiile vitale, la pestii electrici (torpila electrica);

2) b. de la nivelul tesuturilor excitabile (sistem nervos, muschi), care au rol determinant In functiile structurilor respective;

3) b. ca simpli subprodusi de metabolism, de obicei fara semnificatie biologica majora, In cazul structurilor neexdtabile. V. potential de repaus, potential de actiune, bioelectricitate si bio-electrogenera.

BIOPROTEZA, s. f. / bioprothese, s. f. / bioprosthesis. [Qr. *bios* = *viafo*; *prosthesis* = *adttugare*, de la *pro* = *mainte*, *thesis* = *punere* fi *tithenai* = a ptasa, a pune; *confundat* cu *prosthesis* = *propozitie*.] Tip de *proteza valvulara destinat Inlocuirii valvulelor aortice sau atrioventriculare. Este alcatuita din valvule aortice de pore sau din pericard bovin tratate chin-lie pentru asigurarea supletei, rezistentei si pentru suprimarea caracteristicilor antigenice. B. este fixata pe un inel metalic, acoperit cu material plastic. Sin.: heterogrefa valvulara.

BIOPSIE, s. f. / biopsie, s. f. / biopsy. [Cjr. *bios* = *viafo*, *opsis* = *vedere*, *aspect*.] 1) Prelevarea *in vivo* a unui fragment de tesut (normal sau patologic) sau a unui organ In scopul efectuarii unui examen histologic (anatomopatologic), histo-chimic (biochimic), imunologic (punerea In evidenta a unor antigeni), genetic sau microbiologic. In functie de procedeeul utilizat pentru recoltare, In practica se disting: a) b. prin aspi-ratie a secretiilor fiziologice sau patologice; b) b. prin punctie, efectuata cu un 'trocar special, cu ajutorul caruia se reool-teaza un fragment de tesut sau de organ situat In profun-zime; c) b. de suprafata, sau "frotiul, efectuata prin raziurea (gratajul) unei mucoase sau componentelor superficiale ale pielii; d) b. pe cale endoscopica', e) b. prin exereza a unui ganglion sau a unei tumori mid; f) b. din cursul unei interventii chirurgicale destinata, de obicei, unui examen *extemporaneu, care poate orienta actul chirurgical. B. aduce, de regula, un grad de certitudine In diagnostic. 2) Insusi materialul pre-levat.

BIOPTERINA, s. f. / biopterine, s. f. / biopterin. Compus din clasa pterinelor. Tetrahidrobiopterina (BH4) este *cofactor al fenilalanin-hidroxilazei, tirozin-hidroxilazei Si triptofan-hidroxilazei. Defiditul de b. determina o forma particulara de hiperfenilala-ninemie, al carei tratament necesita un regim restrictiv In *fenil-alanina, ca si administrarea de *serotonina Si de 'dopamina.

BIORITM, s. n. / biorhythme, s. m. / biorhythm. [Qr. *bios* = *viata*, iat. *rhythmus*, gr. *rhythmos* = *ritm*.] Variatie periodica a proceselor si fenomenelor biologice. B. pot fi sezoniere, lunare (ex.: ciclul menstrual), de zi Si noapte (dracadiene) etc. Dupa origine, b. pot fi endogene sau exogene. Tulburarile b. seafia In relatie cu o serie de stari patologice. Sin.: ritm biologic. V. cronobiologie, cronofarmacologie, circadian si sin-cronizator.

BIORITMOLOGIE, s. f. / biorhythmologie, s. f. / biorhythmology. [^r. *bios* = *watd*; [at. *rhythmus*, gr. *rhythmos* = *ritm*; gr. *logos* = *ftiinfa*.] Studiul stiintific al *bioritmurilor.

BIOSENZOR, s. m. / biocapteur, s. m. / biosensor. Iyr. *bios* = *viafa*; [at. *seisoriim* = organ de simf, de. la *seatere* = a simfi.] Sistem de detectie si masurare alcatuit dintr-o structura vie (bioreceptor) asociata cu o componenta electronica (trans-ductor). Ca bioreceptor pot fi folosite enzime, organite celu-

BIOSFERA

lare, celule Intregi, antibiotice etc., care sunt imobilizate pe un suport. In principiu, Intre agentul imobilizat (ex. o enzima) si molecula de dozat (ex. glucoza) se produce o reactie In urma careia rezulta un produs care poate fi transformat In semnal electronic de catre transductor. Utilizarea b. In diagnostic se extinde considerabil, deoarece acestia permit o analiza rapida, cu sensibilitate si specificitate acceptabile, pentru numeroase molecule biologice active endogene sau exogene. Unii b. pot fi atasati organismului, permitand urmarirea continua a concentratiei unor molecule In sange, de ex. a glucozei. Sin.: bio-captor. V. si pancreas artificial.

BIOSFERA, s. f. / biosphere, s. f. / biosphere. {Cjr. *bios* = *iii*atd, [at. *sphaera*, gr. *sphaera* = sfera.] Ansamblul zonelor Pamantului la nivelul carora este prezenta viata animala sau/si vegetala. B. se compune din partea inferioara a atmosferei, a oceanelor, partea superficiala si un strat al scoartei terestre cu grosimea de eel putin 2 kilometri (la aceasta adancime pot trai unele bacterii, Indeosebi In relatie cu zacamintele de petrol). Reprezentand mediul capabil sa adapostneasca viata, b. este un *ecosistem supus unor modificari naturale constante care se produc In perioade de timp foarte Indelungate.

BIOSINTEZA, s. f. / biosynthese, s. f. / biosynthesis. [CJT. *bios* = *viafo*, *synthesis* = *acfiunea de. a pune* [aotatd, com-punere, de. la *syn* = *impre-und*, *thesis* = *pune-re. ft tithenai* = a *piasa, a pune.*] Sinteza a unei substante naturale de catre celula vie. Caile sunt deosebite de cele folosite de chimia organica In laborator. *Bioingineria Incearca utilizarea modali-tatilor biosintezei In sintezele organice.

BIOSISTEM, s. n. / biosysteme, s. m. / biosystem. [Qr. *bios* = *viafd*; *systema*, -*atos* = *ansamflu*, de. [a *syn* = *impreund*, *istemai* = a *afeza.*] Sin.' sistem biologic (v.).

BIOSMOZA, s. f. / biosmose, s. f. / biosmosis. [Qr. *bios* = *viata*; *osmos* = *impuls, impingere, -ozd.*] Denumire pentru fenomenul de "osmoza care are loc la nivelul membranelor biologice semipermeabile.

BIOSTATISTICA, s. f. / biostatistique, s. f. / biostatistics. [Cjr. *bios* = *viafd*; germ. *Statistik* (te.nne.n cre-at in sec. XVIII), din [at. *collegium statisticum*, de. la *status* = stare.] *Statistica aplicata la studiul si interpretarea structurilor si fenomenelor caracteristice vietii.

BIOSTIMULATOR, adj., s. n. / biostimulant, -e, adj., s. m. / biostimulant. [Qr. *bios* = *viafd*; [at. *stimulare* = a *imfioldi*, a. *stimuCa*, de. [a *stimulus* = *6df ascufit cu care, se. imbolditsc viteie.*] (Substanta) care stimuleaza nespecific vitalitatea unui sistem viu, Ti marestea rezistenta la factori nocivi sau Ti favorizeaza vindecarea.

BIOTAXIE, s. f. / biotaxie, s. f. / biotaxis. [C,r. *bios* = *viafo*; *taxis* = *ordonare, aranjar.*, de. la. *tattein* = a *ordona*, a *aran-ja.*] Sin.: taxonomie (v.).

BIOTEHNOLOGIE, s. f. / biotechnologie, s. f. / biotechnology. [Cff. *bios* = *viafo*.; *tekhne* = *arta nanuald, meserie.*;

logos = *stunfo.*] Denumire generica pentru tehnologiile In care se utilizeaza diferite sisteme biologice: organisme Intregi, celule izolate (*eucariote sau *procariote) sau componentele mo-leculare ale acestora. Exista b. ancestrale bazate pe fermentatie (producerea vinului si a berii, a painii sau a derivatelor din lapte). Recent, o serie de tehnici de fermentatie au per-mis fabricarea antibioticelor si a altor metaboliti celulari utilizati In farmacologie sau In alimentatie. Acestor b. clasice, dupa 1980 li s-au adaugat cele de manipulare a materialului genetic, cu numeroase aplicatii In stiinta si In industrie, inclusiv In ameliorarea unor specii de plante sau animale. Ex.: producerea unor proteine sau a *anticorpilor monoclonali.

BIOTERAPIE, s. f. / biotherapie, s. f. / biotherapy. [CJT. *bios* = *viata*, *therapeia* = *trataimnti de. la thercipeuein* = a m.-

BIOVULAR

griji.) Metoda de terapie neconventionala (cu numeroase di-rectii si tendinte) prin care se sustine utilizarea exclusiva a substantelor biologice, Indeosebi fermenti lactici si levuri, sau a unor produse organice (sue gastric, bila etc.). Practicantii b. se opun teraputicii stiintifice, care este considerata agresiva si concentrata exclusiv asupra bolii, sustinand necesitatea tra-tarii individului In totalitate, In functie de temperamentul si comportamentului sau.

BIOTEST, s. n. / biotest, s. m. / biotest. [*gr. bios* = *viata.*; {*ngl. *test* = e.?(amen, pTo6d, din fr. vech.e *test* = *vas de.pa.mant utiUzat de, a[c.himifti, de la. Cat. *testum* = *capac de. Cut ars.*] Test care utilizeaza ca reactiv un sistem viu. Se denumeste astfel determinarea cantitativa a unor substante biologice active direct In organismul viu. In acest mod au fost dozate si stan-dardizate vitaminele si hormonii. Dupa un b. se stabilesc unitati biologice, denumite, de obicei, dupa numele speciei utilizate (unitate - soarece, - sobolan, - iepure etc.).*

BIOTINA, s. f. / biotine, s. f. / biotin. Sin.: vitamina Be (v.).

BIOTIP, s. n. / biotype, s. m. / biotype. [Cjr. *bios* = *viata*, *typos* = *tip, model, marca.*] Termen folosit pentru desemnarea unei populatii, a unui grup de subiecti care poseda acelasi patrimoniu ereditar homozigot. De regula, omogenitatea gene-tica rezulta In urma unor Incrucisari 'consanguine. Termenul desemneaza, de asemenea, un grup de indivizi omogen prin-tr-un anumit numar de caracteristid anatomofunctionale. V. si biotipologie.

BIOTIPARE, s. f. / biotypie, a. f. / biotyping. [*r. *bios* = *mata.*! *typos* = *tip, model, marcd.*] Studiul caracteristicilor bio-chimice variabile ale unei suse bacteriene, comparativ cu ale speciei din care face parte. B. serveste Indeosebi In studiile epidemiologice.

BIOTIPOLOGIE, s. f. / biotipologie, s. f. / biotypology. [Cjr. *bios* = *viata*; *typos* = *tip, model, marcd*; *logos* = *stiinta.*] Stiinta destinata studiului relatiilor posibile Intre structura oorpu-lui si comportamentului psihologic. Indivizii sunt clasificati pe baza corelarii caracteristicilor morfofiziologice care, daca initial erau obtinute prin *biometrie, In prezent s-au diversificat dato-rita recursului la date oferite de endocrinologie, neurostiinta, hematologie, criminologie etc. Dupa o serie de clasificari antero-riore, dintre care cea a lui Kretschmer este cea mai cunos-cuta, Sheldon a descris trei tipuri morfologice principale: *endo-morf, *ectomorf si *mezomorf. Fiecarui tip morfologic Ti cores-punde un ansamblu de trasaturi psihologice fundamentale, denumite *viscerotonie, *cerebrotonie si *somatotonie. In reali-tate, tipurile pure se gasesc rar, majoritatea subiectilor avand caracteristid compuse din cele trei temperamente. Exista cer-cetari asupra relatiei Intre tipurile psihologice si predispozitia la diferite boli.

BIOTONUS, s. n. / biotonus, s. m. / biotonus, biotonicity. [CJT. *bios* = *viata*; *tonos* = *tensiune.*] Raport Intre asimilatie (A) si dezasimilatie (D). In mod normal In perioada de cres-tere, A > D, deci b. este supraunitar. In distrofie si In malnu-tritie, A:D < 1.

BIOTOP, s. n. / biotope, s. m. / biotope. [*JT. bios* = *viata*; *topos* = *Coc.*] Mediu geografic In care traieste, In conditii omo-gene, un grup relativ specific de plante si animale constituind o "biocenoza.

BIOTRANSFORMARE, s. f. / biotransformation, s. f. / bio. transformation. [Cfr. *bios* = *viafd*; [at. *transformatio*, -*onis*, de la *transformare* = a *transfonna* (trans = *piste, dincolo de.*; *formare* = a. da o forma).] Modificarile suferite de sub-stantele straine introduse In organism, Indeosebi de medica-mente.

BIOVULAR, adj. / biovulaire, adj. / biovular. [Lot. *bis* = de. *aoua ori*; [at. *stiintificcS ovulum* = *ou mic, de [a ovum* = *ou.*] Sin.: dizigot (v.).

BIOXID

BIOXID, s. n. / bioxyde, s. m. / bioxide. [Lot. *bis* = de doua. on.; gr. *oxys* = acru, o?(/gen.)] Once oxid care confine doi atomi de oxigen per molecula. Chimistii considera mai corect termenul sin. dioxid. B. de carbon sau anhidrida carbonica este un gaz incolor, inodor, solubil in apa. In stare solida este util In conservarea si transportul alimentelor. Rol important In fiziologia respiratorie (schimburi respiratorii) si sanguine (menținerea echilibrului adobazic).

BIOXID DE CARBON / bioxyde de carbon / carbon dioxide. Sin.: anhidrida carbonica (v. bioxid).

BIPED, adj. / bipede, adj. / biped. [Lot. *bipes*, -edis = care are. dona. picware, de. la *bis* = de douil on., *pes*, *pedis* = picior.] Care poseda doua membre inferioare, doua picioare.

BIPOLAR, adj. / bipolaire, adj. / bipolar. [Lat. *bis* = de doua. on.; *polus* - po(.)] 1) Despre o *derivatie cu doi electrozi de culegere. 2) Despre un neuron cu doua prelungiri. V. neuron bipolar. 3) Cu referire la o *tulburare afectiva 'in care pot aparea, deopotriva, episoade maniacale si depresie.

BIREFRINGENTA, s. f. / birefringence, s. f. / double refraction. [Lat. *bis* = de douct ori; *refringens*, de la *refringere* = a rasfrange.] Fenomenul de dedublare a unui fascicul de lumina, Intr-un fascicul ordinar si altui extraordinar, la refractia Intr-un mediu *anizotrop. Fasciculul extraordinar este alcatuit din *lumina polarizata, ale carei oscilatii se propaga Intr-un sin-gur plan. B. se mai numeste si dubia refractie.

BISALBUMINEMIE, s. f. / bisalbuminemie, s. f. / bisalbumin(a)emia. [Lat. *bis* = de doua ori; *albumen*, -inis = aibu de ou, de. [a *albus* = alb; -ina; gr. *haima*, -alos = sdnge.] Dedublarea albuminelor, pusa In evidenta la *electroforeza proteinelor serice. B. poate fi consecinta unei mutatii genetice congenitale sau induse de 'betalactamine administrate *m doze* man, ca si a unui pseudochist pancreatic.

BISEXUALITATE, s. f. / bisexualite, s. f. / bisexuality. [Lat. *bis* = de doua. ori; *sexualis* = referitor la. se^ de Ca *sexus* = sei() 1) Starea unui organism care prezinta caracteristidile celor doua sexe, adica este bisexual. V. hermafrodit. 2) Intre-tinerea de relatii sexuale cu indivizi din ambele sexe. Pe langa b. biologica sustinuta de F. Fliess, S. Freud a postulat existen-ta la om a unei b. psihologice fundamentale, alegerea obiect-tului sexual definitiv intervenind doar odata cu evolutia *puber-tatii. Descoperirea 'sexului genetic infirma postulatul freudian.

BISINOZA, s. f. / byssihose, byssinosis, s. f. / byssinosis.

• [Gjr. *byssos* = *fiu*m6ac; -oza.] Boala pulmonara profesionala • cronica a aparatului respirator, probabil de natura alergica, determinata de inhalarea pulberilor de bumbac In 'cursul prelucrării industriale a acestuia.

BISMUT, s. n. / bismuth, s. m. / bismuth. [Lat. aCciimittifor *bisemutum*, din germ. *Wismuth*, cuvnt din 'Erzge.Ciirge (Sa\pnia), unde. acest metal a fast prima oard e^pioatat.] Elementul chimic nr. 83, simbol Bi, cu greutatea atomica 208,980 si densitatea 9,8 g/cm³. Se gaseste *m* natura In stare pura, dar Ineosebi sub forma de sulfura (bismutina), de unde este extras. O serie de saruri insolubile de b. sunt utilizate In terapeutica In calitate de gastroprotectoare si de antiseptice cutanate.

BISTRAT FOSFOLIPIDIC / bicouche phospholipidique / phospholipid bilayer. [Lat. *bis* = de doua ori; *stratum* = alternut, de. la *sternere* = a. afteime; gr. *phos*, *photos* = [umind; *lipos* = grasime.] Organizare lamelara a 'fosfolipidelor (de tip *cristal lichid), care se dispun (datorita caracterului *amfipatic) cu cozile *hidrofobe ale acizilor grasi catre interio-rul bistratului, iar cu capetele polare hidrofile spre exteriorul bistratului. B. f. reprezinta structura de baza (matricea) membranelor celulare, iar la nivelul sau se afla inserate proteinele integrate ale membranei cu fund;ii de transport ("canale ioni-

BLASTOMICOZA

ce, proteine transportoare de 'difuziune fadlitata, *pompe ioni-ce) sau de transmitere a informatiei la nivel celular (*recep-tori de membrana). Sin.: dublu strat fosfolipidic. V. si mem-brana celulara, mozaic fluid.

BISFURIU, s. n. / bistouri, s. m. / surgery knife, bistoury. Vr. *bistouri*, din (at. *bastoriu* = 6dt.) Instrument chirurgical destinat practicarii indziilor, avand forma unui cutit de dimen-siuni mid, a carui lama poate fi fixa, mobila sau repliabila In maner. B. *electric* permite sectionarea tesuturilor si coagularea prin cauterizarea capilarelor datorita prezentei unor curenti de Inalta frecventa si tensiune mica.

BIVALENT, adj., s. m. / bivalent, -e, adj., s. m. / bivalent. [Lat. *bis* = de doud ori; *valeas*, -atis = tare, viguros, de [a *valere* = a valora.] 1) Care are valenta 2, care se poate combina cu doi atomi de hidrogen. 2) Structura formata din doi *cromozomi omologi Tmperecheati care contin patru *cro-matide, dar numai doi 'centromeri. B. se formeaza In *pro-faza primei diviziuni a "meiozei si persista pana la debutui *anafazei.

BIVITELIN, adj. / bivitellin, •e, adj. / bivitelline. [Lat. *bis* = de doua ori; *vitellum* = gaibenuf de ou.] Sin.: dizigot (v.).

BIZOU, s. f. / biseau, s. m. / -. [fr. *biseau*, din (at. *bis* = de. doua ori.) Varf al unui ac de injectie sau de punctie, care este sectional oblic.

BLAST, s. n. / blaste, s. m. / blast. [Qr. *blastos* = germen.] Termen folosit ca sufix, desemnand o celula tanara, precursora-re din liniile sanguine ('mieloblast, *eritroblast, *megacario-blast). Este utilizat si ca atare (incorect) ca sin. pentru celulele leucemice.

BLASTEM, s. n. / blasteme, s. m. / blastema. [Qr. *blastema* = mugure.] Aglomerare de celule mezoblastice nediferentiate, care dau nastere unui organ sau unei parti din organism. Ex.: b. unui membru, b. metanefrotic.

BLASTOCEL, s. n. / blastocole, s. m. / blastoc(o)ele. [Qr. *blastos* = germen; *koilos* = cavitate.] Cavitatea de segmen-tatie a 'blastulei.

BLASTOCIST, s. n. / blastocyste, s. m. / blasto-cyst. {Cjr. *blastos* = germen; *kystis* = sac, vezicd,} Etapa din dezvoltarea embrionara a mamiferelor care corespunde sfarsitului segmentarii oului. In acest stadiu, embrionul are forma unei sfere delimitate de un perete subtire (*trofoblast) si colonizata la unii din polii sai de un grup de celule (*buton embrionar) care vor forma ulterior diversele parti ale embrionului. B. este acoperit de o lama fina superficiala ('blastoderm). La om b. se formeaza relativ rapid, in ziua a sasea de la *ovo-implantatie. In acest stadiu se pot injecta la soarece diferite celule embno-nare nediferentiate pentru obtinerea de 'himere.

BLASTODERM, s. n. / blastoderme, s. m. / blastoderm, [r. *blastos* = germen; *derma*, -atos = piele.] Membrana primitiva a embrionului.

BLASTOGENEZA, s. f. / blastogenese, s. f. / blastogenesis. [fr. *blastos* = germe-n; *genesis* = producere, de (a *gennan* = a. produce.) 1) Primele stadii de dezvoltare ale embrionului, care dau nastere "blastodstului. 2) Reproducerea prin Inmu-gurire.

BLASTOM, s. n. / blastome, s. m. / blastoma. [Qr. *blastos* = germen; -oma.] 1) Neoplasm embrionar. 2) Sufix prin care se marcheaza caracterul embrionar al unui neoplasm. Ex.: "limfoblastom, *nefroblastom.

BLASTOMER, s. n. / blastomere, s. m. / blastomere. {Cjr. *blastos* = germ.w-i *meros* = parte.} Celula rezultata din segmentarea oului fecundat.

BLASTOMICOZA, s. f. / blastomycose, s. f. / blastomycosis. [Qr. *blastos* = gwrrwi, *mykes*, *myketos* = duperc-ai •oza.]

BLASTOMYCES

Termen generic pentru micozele determinate de ciuperci din genul *blastomyces*, de origine tropicala. Formele cele mai frecvente sunt: 1) *B. cheloidiana*, sin. boala Jorge Lobo (v.). 2) *B. nord-americana*, cu poarta de intrare pulmonara, sin. boala Gilchrist (v.) 3) *B. sud-americana*, caracterizata prin ulceratii ale pielii si ale mucoaselor labiale, cu afectare ganglionara, iar in forma generalizata, cu extindere la Intreg tractusul diges-tiv; sin.: boala Lutz-Splendore-Almeida, paracoccidioidoza.

BLASTOMYCES / Blastomyces / Blastomyces. [Qr. *blustos = germen; mykes, myketos = c.iuperco.*] Gen de ciuperci microscopice apartinand clasei *Adelomycetes*. Speciile *B. dermatitidis* si *B. brasiliensis* determina *blastomicozele nord- Si sud-americane.

BLASTULA, s. f. / blastula, s. f. / blastula. [Qr. *blastos = germen; -ula.*] Stadiu de dezvoltare embrionara care se situeaza Intre "morula si 'gastrula. B. se caracterizeaza prin formarea unui *blastocel.

BLEFARITA, s. f. / blepharite, s. f. / blepharitis. [Cjr. *blepharon = pteoapa; -ita.*] Inflamatie acuta sau cronica a marginii pleoapelor. Se deosebesc mai multe tipuri, In functie de localizare (b. angulara, b. ciliara sau marginala) si de dspectele anatomopatologice (b. neulcerativa sau seboreica, b. scuamoasa, b. scuamoasa-seboreica, b. ulceroasa, forma a b. marginale).

BLEFAROCALASIS, s. n. / blepharochalasis, s. m. / blepharochalasis. [Gjr. *blepharon = pteoapa, khalasis = re-ia^are..*] Relaxare a tesutului subcutanat al pleoapei superioare: pielea devine subtire, flasca si ridata, luand o tenta rosietica. Afectiunea poate fi ereditara.

BLEFAROCONJUNCTIVITA, s. f. / blepharo-conjunctivite, s. f. / blepharo-conjunctivitis. [Qr. *blepharon = pCwawil; [at. coniunctivus = care. [e.agd, care unefte, de. la coniungere = a [ego. impreund, a uni (cum = cu; iingere = a injuga); -1(0.)*] Inflamatie concomitenta a pleoapelor si a *conjunctivei.

BLEFAROFIMOZA, s. f. / blepharophimosis, s. m. / blepharophimosis. [Qr. *blepharon = pkoapa; phimosis = stramtare, ingustare, de. la phimoun = a strange, cu putere.*] Retractie mai mult sau mai putin marcata a fantei palpebrale, determi-nata de o cicatrice sau In raport cu Tmbatranirea.

BLEFAROPLAST, s. n. / blepharoplaste, s. m. / blepharoplast. [Qr. *blepharon = pieoapa, plastos = modeCat, de. la plassein = a forma, a modda.*] Sin.: corpuscul bazal (v.).

BLEFAROPLASTIE, s. f. / blepharoplastie, s. f. / blepharoplasty. [Cft. *blepharon = pieoapa, plastos = moddat, de, ia pfassein = a forma, a modda.*] Operatie realizata 'in scopul corectarii malformatiilor sau a pierderilor de substanta de la nivelul unei pleoape. Sin.: tarsoplastie.

BLEFAROPTOZA, s. f. / blepharoptose, s. f. / blepharoptosis. [Qr. *blepharon = pCeoapd; ptosis = cadere..*] Caderea (coborarea) pleoapei superioare, determinata de paralizia muschiului ridicator al pleoapei superioare. Survine m leziunile nervului oculomotor comun.

BLEFAROSPASM, s. n. / blepharospasme, s. m. / blepharospasm. [Cjr. *blepharon = pieoapa, spasmos = contracfie..*] Contractie musculara anormala, cu caracter "tonic sau *clonic, involuntara, de durata foarte variabila a muschiului orbicular al pleoapelor. B. poate fi In relatie cu o iritatie oculara sau cu o leziune centrala, Indeosebi mezencefalica (b. postencefalitic). De asemenea, b. poate constitui primul semn al unui *hemis-pasm facial.

BLEFAROTIC, s. n. / blepharotic, s. m. / blepharon tic. [Qr. *blepharon = pUoapa; fr. tic, origine onomatopeica.*] *Tic convulsiv al pleoapelor. B. poate fi izolat, bilateral si simetric, Insoit de miscari ale globului ocular sau de alte ticuri.

BLOC CARDIAC

BLENORAGIE, s. f. / blennorrhagie, s. f. / gonococcal urethritis, gonorrh(o)ea. [Cfr. *blennos = mucus; rhegnynai = a tdfni, a izfjucni*] Infectie care se transmite In timpul raportu-rilor sexuale si care este cauzata de 'gonococ [*Neisseria gonorrhoeae*]. B. se manifesta la barbat prin *uretrita, iar la fe-meie prin 'vaginila, *cervicita si *metrita, insotite de o scurge-re purulenta. Netratata, b. poate deveni cronica sau, pe ter-men lung, se poate complica cu afectarea diverselor viscere, ca o consecinta a difuziunii gonococului In Intreg organismul. Sin.: gonoree.

BLESTEMUL ONDINEI / malediction d'Ondine / Ondine's curse. [Ondine, *nimfti care., pentru a-fi pedepsi sofui muritor, i-a [vat posiiiiitatea de a respira automat, astfd incdt acesta a murit cand a adormit.*] Sin.: sindrom Ondine (v.).

BLINDAJ, s. n. / blindage, s. m. / schield. [fr. *blindage, din germ. blenden = a or6il*] Dispozitiv de protectie alcatuit din materiale absorbante ale radiatiilor, destinat sa reduca doza emisa de un generator de radiatii X sau de o sursa radioactiva pana la doza permisa.

BLOC, s. n. / bloc, s. m. / block, [fr. *bloc, din oiandizH bloc = trunchi de copac taiat.*] 1) Obstructie sau Intrerupere a circulatiei Intr-un vas. 2) Intreruperea conductibilitatii neuro-musculare. 3) Termen generic pentru anestezia regionala. 4) Fragment de tesut inclus In celoidina sau parafina In vede-rea obtinerii de sectiuni pentru examenul histologic. 5) Masa de material In stomatologie.

BLOC ALVEOLOCAPILAR / bloc alveolocapilaire / alveolar capillary block. Tulburare a difuziunii gazelor respiratorii prin membrana alveolocapilara. B. a. nu afecteaza semnificativ homeostazia gazelor respiratorii ca mecanism izolat, d In asociere cu o tulburare ventilatorie sau a raportului ventilatie/per-fuzie.

BLOC ATRIOVENTRICULAR / bloc auriculoventriculaire / atrioventricular block. Intarziere sau oprire a propagarii influ-xului electric Intre atriu si fasciculul His, cu caracter intermi-tent sau permanent. Se disting trei grade, primele doua fiind b. a. incomplete: 1) fl. a. gr. I, cu alungirea segmentului PR peste 0,20 s. 2) B. a. gr. II, In care unele impulsuri atriale nu sunt conduse la ventricule, ca urmare, unele unde P nu sunt urmate de complexe QRS. Electrocardiografic se disting patru tipuri de b. a. gr. II: tip I (Mobitz I) cu perioade Luciani-Wenckebach, adica o alungire progresiva a segmentului PR, pana cand unda P nu mai este urmata de complexul QRS, iar In continuare ciclul se reia; tip II (Mobitz II) cu segmen-tul PR alungit constant, doar intermitent (nesistemizat) o unda P nefiind urmata de un complex QRS; tip III (Mobitz III) cu o relatie fixa 2:1, adica o unda P urmata de un complex QRS, iar urmatoarea, neurmata de complex QRS (conducere Intrerupta); tip IV, avansat, In care 2, 3 sau 4 unde P nu sunt urmate de complexe QRS, dupa care o unda P este urmata de complex QRS; blocajul poate fi fix de 3:1, 4:1 sau neregulat. 3) B. a. gr. III este denumit Si b. a. complet, de-oarece transmiterea de la nivelul atrilor spre ventricule este Intrerupta total. Electrocardiografic se constata disociere atrio-ventriculara prin bloc, adica cele doua activitati bioelectrice ale atrilor si ventriculelor se desfasoara independent, dar simul-tan, lara sa se influenteze reciproc. Succesiunea undelor P atesta persistenta automatismului sinusal, Ritmul ventricular depinde de centrul de automatism: 50 batai/min daca acesta este situat deasupra fasciculului His, 30 batai/min (puls lent) cand se afla sub bifurcatia fasciculului His. Abrev.: BAV.

BLOC CARDIAC / bloc cardiaque / heart block. Incetinirea (b. incomplet) sau Intreruperea (b. complet) propagarii poten-tialelor electrice ale inimii. Tulburarile de conducere pot fi lo-

BLOC FASCICULAR

calizate: 1) la jonctiunea sinoatriala (v. bloc sinoatrial); 2) Intre cele doua atrii (b. interatrial prin leziuni ale fasciculusului Bachmann); 3) Intre atrii si ventricule (v. bloc atrioventricular); 4) la nivelul ramurii drepte sau stangi a fasciculusului His (v. bloc de ramura); 5) la nivelul tesutului Purkinje, b. de arbo-rizatie, b. reticular sau b. purkinjian; 6) la nivelul peretelui mio-cardic, b. parietal. Distingerea b. purkinjian de b. parietal este, In realitate, dificila si vaga.

BLOC FASCICULAR / bloc fasciculaire / fascicular bundle branch block. Intreruperea conducerii intraventriculare la nivelul unuia dintre cele doua fascicule (anterior sau posterior) ale ramurii stangi a fasciculusului His sau la nivelul ramurii drepte a aceluiasi fascicul. Blocarea unui fascicul modifica profund axa electrica a inimii, fiecare b. avand caracteristici proprii electrocardiografice. Un b. trifascicular complet se traduce prin *b. atrioventricular complet.

BLOC FUNCTIONAL / bloc fonctionnel / functional bundle branch block. Tulburare de conducere care nu se afla In re-latie cu afectarea organica a cailor de conducere, dar apare, la un anumit nivel al sistemului excitoconductor, cand frecventa influxurilor este prea mare.

BLOC MIASTENIC / bloc myasthenique / Jolly's myasthenic reaction. Sin.: reactie miastenica (v.).

BLOC NEUROMUSCULAR / bloc neuromusculaire / neuromuscular block. Blocajul transmisiei influxului nervos la nivelul jonctiunii neuromusculare. Se disting: b. n. prin *depolarizare insuficienta, datorita reducerii cantitatii de *acetilcolina la nivelul placii motorii, si b. n. prin depolarizare ireversibila, din cauza unei actiuni insuficiente a *colinesterazei.

BLOC OPERATOR / bloc opératoire / operating theaters. Ansamblul de sali, materiale si aparatura necesare interventiilor Intr-un centru chirurgical.

BLOC DE RAMURA / bloc de branche / bundle branch block. Denumire generica pentru tulburarile de conducere intraventriculara localizate la nivelul fasciculusului His, fie pe ramura dreapta, fie pe trunchiul comun al ramurii stangi, rezultand b. de ramura dreapta, respectiv b. de ramura stanga. B. r. poate fi complet, major (durata complexului QRS peste 0,12 s) sau incomplet, minor (cu durata complexului QRS sub 0,12 s). De asemenea, b. r. poate fi intermitent, tranzitoriu sau permanent. V. si hemibloc.

BLOC SINOATRIAL / bloc sino-auriculaire / sinoatrial block. Tulburare a conducerii impulsului bioelectric la nivelul nodului sinoatrial. Se disting trei grade, care prezinta rareori manifestari clinice, dificil de diagnosticat electrocardiografic, ci doar prin masurarea potentialelor celulelor sinusale si ale celor atri-ale.

BLOC VERTEBRAL / bloc vertebra / intervertebral synostosis. Fuziune congenitala sau dobandita a doua sau mai multe vertebre. Poate fi partiala sau totala si determina free-vent o modificare a curburilor normale ale coloanei vertebrale si o atitudine vicioasa.

BLOCAJ, s. n. / blocage, s. m. / blockage, [fr. blocage, din oandezil bloc = tmnchi de. wpac titiat.} Termen care defi-neste Incetarea brusca a functiei unui organ. V. In continuare.

BLOCAJ ARTICULAR / blocage articulaire / blocking of a joint. Imobilizare brutala, dureroasa, temporara, dar recidivanta a unei articulatii. B. a. este provocat Indeosebi de prezenta unui corp strain intra-articular (*artrofit) sau de lezarea unui menisc, In particular In cazul genunchiului.

BLOCAJ GANGLIONAR / blocage ganglionnaire / sympathetic block, Intrerupere farmacologica a influxului nervos la nivelul sinapselor unui ganglion simpatic cu ajutorul medica-mentelor *ganglioplegice.

BOALA

BLOCAJ MENINGIAN / blocage m6ning6 / spinal block. Constituirea unui baraj In unui sau mai multe puncte ale spatiului subarahnoidian, ependimar sau ventricular, cu izolarea prin *cloazonare a anumitor parti ale acestui spatiu. B. m. poate fi consecinta unor aderente postmeningita sau a unei compresiuni de origine tumorala. Pe langa oprirea circulatiei LCR, b. m. poate Tmpiedica difuzia unor medicamente, care trebuie injectate In acest caz direct In focarele infectioase Inchistate. Sin. partial: blocaj spinal.

BLOCAJ METABOLIC / blocage metabolique / metabolic block, metabolic blockade. Blocarea cailor de biosinteza din cauza unor deficiente enzimatice genetice sau ca o consecinta a inhibarii unor enzime prin actiunea medicamentelor sau a altor substante.

BLOCAJ RENAL / blocage renal / renal blockade. Uropatie obstructiva cu implicarea sistemului genitourinar distal, prin blocarea unor *nefroni izolati sau a unor grupuri de nefroni, avand drept consecinta *oligurie sau *anurie.

BLOCAJ SPINAL / blocage meninge / spinal block. 1) Sin.: blocaj meningian (v.). 2) Consecinta a unei *anestezii peridu-rale.

BLOCAJ VENTRICULAR / blocage ventriculaire / ventricular block. Tip de *b. meningian care este determinat de obstruc-tia fluxului de LCR printr-un obstacol situat In afara sistemului ventricular, la nivelul spatiilor subarahnoidiene periferice spinale. B. v. provoaca *hidrocefalie obstructiva cu *hiperten-siune intracraniana.

a-BLOCANT. Var. pentru alfablocant (v.).

BLOCANTE DE CANALE CALCICE / bloqueurs des canaux calciques / calcium channel blockers. Grup de substante organice care actioneaza prin blocarea influxului de calciu In celulele musculare netede sau striate In cursul *depolarizarii, diminuand astfel amplitudinea contractiei acestora. Efectele se exercita asupra miocardului, vaselor periferice si arterelor coro-nare. Ca urmare, b. de c. c. provoaca Indeosebi scaderea presiunii arteriale, tahicardie reflexa, cresterea debitului cardiac si coronarian cu cresterea concentratiei In oxigen si ameliorarea performantelor miocardice. Unele b. de c. c. blocheaza conducerea exdtatiei In nodul Aschoff-Tawara, avand ca efect reducerea crizelor de "tahicardie paroxistica. B. de c. c. sunt prescrite, *per os* sau intravenos, Indeosebi In angina pec-toralis si In insuficienta cardiaca. Sin.: antagonisti de calciu. V. si canal de calciu.

BLOTTING / blotting / blotting. [Engl. blot = patOj blotting-paper = sugativd.] Angl. care desemneaza transferul de macromolecule (acizi nucleici sau proteine) dintr-un gel pe o membrana, unde acestea se fixeaza. V. Western blot, Northern blot si Southern blot.

BOALA, s. f. / maladie, s. f. / disease. [s]. *vecke bolt = dw-tre, de. wide boHezn = fiido.*} 1) In limbaj curent, orice alterare a starii de *sanatate, tradusa de obicei subiectiv prin senzatii anormale (In esenta dezagreabile, dureroase sau nelinistitoare). 2) B. este un ansamblu de fenomene anormale care difera de norma caracteristica a speciei si care, ca urmare, situeaza organismele afectate Intr-o situatie biologica nefas-ta. In medicina stiintifica: ansamblu de fenomene anormale, fizice sau psihice, provocate la un subiect de catre una sau mai multe cauze endogene sau exogene (In general, dar nu necesar, cunoscute) care pot fi Insoțite de modificari denumite patologice (functionale, biochimice sau morfologice). Rezulta o serie de manifestari obiective, denumite *semne, si o serie de manifestari subiective, denumite *simptome, ale caror caractere releva atat natura bolii, cat si reactiile proprii bolnavului. Nu exista Inca o distinctie semantica clara si universal admisa Intra b. si o serie de termeni, adesea utilizati ca sinonimi nu

BOALA PRIN ABERATIE CROMOZOMIALA

Intrutotul corect: afectiune, entitate morbida, *sindrom. Principala dificultate consta in stabilirea distinctiei intre b. si sindrom. Se invoca doua criterii: a) pentru majoritatea autorilor, b. are totdeauna o cauza bine definita, in timp ce sindromul nu ar fi decat un ansamblu de semne si simptome, consecinta unor cauze diverse; b) al doilea criteriu este etiologic: o b. are cauza totdeauna cunoscuta, entitatile cu etiologie neelucidata fiind considerate sindroame. *In prezent exista tendinta sa se consi-dere ca sindrom ocazional entitate morbida postulata, dar mca nedemonstrata, ale carei caracteristici si cauze nu sunt clar definite. Se rezerva numele de b. entitatilor avand o etiologie bine cunoscuta.* Aceasta distinctie nu este totdeauna respectata si, de aceea, confuzia b. - sindrom este inca foarte prezenta in literatura medicala. O definitie recenta a b., apartinand lui G. E. Palade, laureat al premiului Nobel, va avea cu siguranta o mare acoperire in viitor: „Boliile sunt in fond rezultatul unor malfunctii celulare cumulate” (1982). *Observatii:* Etimologia termenilor boala si bolnav in diferite limbi europene sugereaza, de obicei, mai mult sentimente subjective decat o apreciere obiectiva. Ex.: In engl. termenul *disease*, provine din *dis-ease* = a fi intr-o stare rea, iar *ness* este derivat din *///* = rau; In fr. *maladie* este derivat din *male habitus* care semnifica *mtr-o stare rea*, in rusa *boliezn* este derivat din *bol* = durere, in slava veche; In daneza *syg* = boala, semnifica de fapt *contrariat* sau *fntristat*. Dupa cum, *patologie* provine din gr. *pathos* = suferinta, iar *pacient* din lat. *patiens* = persoana care sufera. Doar termenul german *Krank* = boala este mai apropiat de o viziune obiectiva, deoarece el semnifica la origine curbat sau pliat, sugerand ca scopul medicinei este redresarea pacientului. V. normal si normalitate.

Boli cu denumire comuna

- **BOALA PRIN ABERATIE CROMOZOMIALA / maladie par aberration chromosomique / chromosomal aberration disease.** B. congenitala determinata de o anomalie a numarului sau a structurii (*deletie, 'duplicata, "inversiune sau "translocatie) cromozomilor somatici (aberratie autozomica) sau sexu-ali (aberratie gonozomica). Anomalia se produce in timpul meiozei si poate conduce fie la un exces de material cromozomial, anumiti gameti continand un cromozom in dublu, fie la o pierdere de material (monosomie, deletia unui brat cromozomial). B. prin a. c. nu este transmisibila decat in anumite cazuri particulare de *translocatie. V. aberratie cromozomala, cariotip, sex nuclear, trisomie, monosomie, disgonozomie, poligonozomie, deletie si translocate.
- **B. ACOPERISULUI DE STUF / m. du toit de roseau / thatched roof d.** Pneumonie prin mecanism de sensibilizare alergica data de *Saccharomonas viridis*, microorganism provenit de pe frunze si ierburi uscate.
- **B. AERULUI CONDITIONAT / m. de l'air conditionne / air conditioning d.** B. cu caracter alergic ce poate aparea la persoanele care lucreaza (locuiesc) in spatii cu aer conditionat. Simptomele sunt variate: rinita, conjunctivita, migrena, bronșita cronică și stare de astenie cronică. Alergenele implicate pot fi indeosebi spori ai diferitelor ciuperci microscopice.
- **B. AGLUTININELOR LA RECE / m. des agglutinines froides / cold agglutinin d.** B. determinata de prezenta anticorpilor circulanti (de obicei IgM) care pot aglutina hematii, in special la temperaturi sub 37°C. Aglutininele la rece sunt directionate temporar la trei tipuri de antigeni poli-zaharidici eritrocitari: / (de pe hematii mature), / (de pe hematite fetale si ale copilului) si / (proteazosensibili). Manifestarile b. sunt: hemoliza intravasculara la nivelul extremitatilor expuse la frig, anemie hemolitică prin fixarea complementului. B. are doua

B. CARDIACAISCHEMICA

- tipuri majore: b. a. la r. cronică a bătrânilor și b. a. la r. post-infecțioasă (consecutivă infecției cu **Mycoplasma pneumoniae* sau *mononucleozei infecțioase).
- **B. ALERGICA / m. allergique / allergic d.** V. alergic și alergie.
 - **B. AMNIOTICA / m. amniotique / amniotic d.** Cadru nosologic discutabil din care fac parte manifestări ale ectrodermiei, necrozei fetale de origine vasculară (amputații congenitale sau *peromelie) și bride fetamniotice ce însoțesc *disrafii ale nevralului și ale fetei.
 - **B. CU ANTICORPI ANTIMEMBRANA BAZALA GLOMERULARA / m. aux anticorps anti-membrane basale glomerulaire / antiglomerular basement membrane (anti-GBM) antibody d.** Glomerulonefrită rapid progresivă cu formare de semilune, caracterizată prin prezenta anticorpilor circulanti (IgG) anti-membrana bazală glomerulară și depozite liniare de imunoglobuline și complement dispuse pe membrana bazală (determinând necroză glomerulară severă în 50 % din cazuri). Asociată cu o pneumopatie interstițială, b. ia numele de *sindrom Goodpasture. Sin.: boala Goodpasture.
 - **B. AUTOALERGICA / m. autoallergique / autoallergic d.** V. boala autoimună.
 - **B. PRIN AUTOANTICORPI / m. par autoanticorps / autoimmune d.** Sin.: boala autoimună (v.).
 - **B. AUTOIMUNA / m. autoimmune / autoimmune d.** B. In care se produce o imunizare temporară a constituentilor proprii organismului bolnavului. Ca urmare, se produce atacul și distrugerea celulelor de către propriul sistem imunitar. Acest termen este de preferat celui utilizat mult mai frecvent, de *b. prin autoanticorpi*, deoarece cuprinde și situațiile în care b.: există chiar în absența anticorpilor circulanti. În raport cu denumirea de *b. autoalergica*, termenul prezintă avantajul de a nu introduce obligatoriu în modul de acțiune o cauză alergică, orice b. autoalergică fiind și autoimună, dar situația inversă nefiind obligatoriu adevărată. Ex. de b. a.: *diabetul juvenil (atacul celulelor producătoare de insulină), *boala Basedow-Graves, (atacul receptorilor pentru TSH), *miastenia (atacul receptorilor pentru acetil-colina), *scleroza în plăci (atacul tecii de mielină).
 - **B. BERIBERI / beriberi / beriberi.** [Ben = *cwndt din S-ri-Lanko. (diolectu cingoie.z) core inse.amnd. s[abiciune.; repetarea. CM&ntu Ciii accrtue-azil sinsul - s[abiciune e^tremd.]* Afectiune determinată de carenta cronică în *vitamina B₁, în relație cu unele obiceiuri alimentare (alimentație bazată pe un consum de alimente sterilizate prin căldură, care distruge vitamina B₁, sau doar de orez decorticat, învelisul bobului de orez continand tiamine). A fost observată în Extremul Orient. Se manifestă în două forme: *b. atrofice* sau *paralitic* (nevrită a nervilor periferici) și *b. hidropic* sau *circoid* (tulburări cardiace, edeme ale membrelor inferioare, transsudat la nivelul seroaselor). Sin.: beriberi.
 - **B. BRONSIECTAZIANTA / m. bronchiectasianta / bronchiectasis.** Sin.: bronșiectazie (v.).
 - **B. BRONZATA / m. bronzee / bronzed d.** Sin.: boala Addison (v.).
 - **B. BULOASA A UTILIZATORILOR DE DROGURI INTRAVENOASE / m. d'utilisateurs des drogues intraveineux / d. of intravenous drug users.** Complicație neinfecțioasă a injectării de droguri, care afectează zonele periferice ale lobilor pulmonari superiori și care este probabil consecința injectării de particule materiale ce impurifică drogurile.
 - **B. CARDIACA ISCHEMICA / m. cardiaque ischemique / ischemic cardiac d.** Abrev.: BCI. Sin.: cardiopatie ischemică (v.).

B. CARENTIALA

- **B. CARENTIALA / m. par carence / deficiency d. V.** carenta.
- **B. CELIACA / m. coeliaque / c(o)eliac d. B.** a sugarului si copilului mic caracterizata clinic prin denutritie progresiva, contrastand cu cresterea considerabila a volumului abdomenului, oprire a cresterii, rahitism, osteomalacie, dispensie cu materii fecale voluminoase si grasoase, deci diaree cu steatoree. Anatomicopatologic se poate constata atrofia vilozitatilor intestinale. Evolutia este cronica, in pusee. Etiologie incerta. Uneori se constata o "fibroza chistica a pancreasului si intoleranta la *gluten. Sin.: boala Gee, boala Herter, boala Thaysen, infantilism celiac, infantilism intestinal, nanism intestinal, sprue *nostras*.
- **B. DE CHESON / m. de caisson / caisson d.** Ansamblu de tulburari observate la scafandri, dupa trecerea brusca de la presiune crescuta la presiunea atmosferica, constand in formarea de bule de azot in sange si in tesuturi.
- **B. CHISTICA A FICATULUI / m. kystique du foie / cystic d. of liver.** Afectiune caracterizata prin prezenta de numeroase chisturi in interiorul ficatului, cu dimensiuni variate si care contin un lichid albuminos. Adesea se asociaza cu leziuni ana-logice in rinichi si pancreas. Sin.: boala polichistica a ficatului.
- **B. CHISTICA A MAMELEI / m. kystique de la mamelle / cystic d. of breast.** Multitudine de mici chisturi in tesutul glandular mamar; apar indeosebi inaintea menopauzei. Este considerata de unii autori un proces inflamator de cauze diverse (infectie cronica, tulburare hormonală), iar de altii ca o forma de cancer. Sin.: boala Reclus, boala Bloodgood, boala polichistica a sanilor, fibroadenomatosa chistica a sanilor etc.
- **B. CHISTICA A PLAMANULUI / m. kystique du poumon / cystic d. of lung.** Afectiune ce sugereaza radiologic aspectul de plaman polichistic congenital (eel mai adesea cu bronsiectazii *moniliforme sau ampulare), ori al unei fibroze in-tr-un stadiu avansat. Sin.: boala polichistica a plamanului.
- **B. CICLICA / m. cyclique / cyclic d.** Afectiune cutanata, probabil de origine streptococica, caracterizata prin trei tipuri de leziuni: zone eritematoedematoase, vezicule sau bule de *dishidroza si *parakeratoza generalizata. Sin.: boala ciclica trisimp-tomatica.
- **B. CICLICA TRISIMP-TOMATICA / m. cyclique trisymptomatique / Milian d.** Sin.: boala ciclica (v.).
- **B. A CINCEA / cinquieme m. / fifth d.** Eritem infectios den-umit astfel deoarece reprezinta a cincea cauza, ca frecventa, intre formele de eritem ale copilului de varsta scolara, dar poate aparea si la alte varste. B. este determinata de un *parvovirus (B-19), transmis pe cale respiratorie si are contagiozitate moderata si evolutie in general benigna. Formele cu trans-mitere materno-fetala pot insa determina *hidrops fetal. Clinic, se manifesta prin febra, cefalee, prurit, afectarea starii generate si eritem, care apare dupa a zecea zi de evolutie si este initial cu localizare faciale („in aripi de fluture”), iar ulterior se extinde pe torace si membre, unde suprafata afectata de exantem are un contur festonat. Sin.: eritem infectios acut, megaleritem epidemic.
- **B. DE COLAGEN / m. du collagene / collagen d.** Sin.: colagenoza (v.).
- **B. COLULUI VEZICAL / m. du col vesical / bladder neck obstruction.** Afectiune caracterizata prin 'disurie asemanatoare celei provocate de adenomul prostatic, din cauza unor modificari ale colului vezical, fara leziuni aparente sau leziuni medulare. B. c. v. se caracterizeaza la adult prin hipertrofia musculaturii netede a colului vezical. La copil, substratul anatomicopatologic al b. c. v. este discutabil, leziunea primordialis fiind fibroscleroza mucoasei si a submucoasei pericervicale. Sin.: boala Marion.
- **B. COMPLEXELOR IMUNE / m. des complexes immuns / immune complex d.** Grup de b. a caror patogenie implica

B. CU DECLARARE OBLIGATORIE

- reactia antigen-anticorp, cu formarea de *complexe imune si depunerea lor, cu activarea *complementului si alterarea peretilor micilor vase, m relatie cu o reactie de hipersensibilitate semitardiva (de tip 3). Simptomatologia acestor b. depinde de localizarea depozitelor vasculare (sau de generalizarea lor): cutanata (angeita alergica) sau viscerală (cum ar fi glomerulonefrita acuta si cronica, *poliartrita reumatoida, 'sindromul Dressler, purpura trombocitopenica idiopatica, fibroza pulmonara interstitiala difuza, *b. serului, *fenomenul Arthus, la ultimele trei prezenta complexelor imune fiind certa). Unele din aceste entitati sunt *b. autoimune. V. si complex imun.
- **B. PRIN COMPLEXE ANTIGEN-ANTICORP / m. par complexes antigene-anticorps / immune complex d.** Sin.: boala complexelor imune (v.).
 - **B. CONGENITALA / m. congenitale / congenital d.** B. cu care copilul se naste. B. c. poate fi *ereditara sau netrans-misa ereditara, ci dobandita in primele trei luni de viata intra-uterina. V. si embriopatie.
 - **B. CONSERVELOR / m. des conserves / bottled food d.** Ansamblu de manifestari morbide traducand carente vitaminice (indeosebi vitaminele B si C) date de o alimentatie exclusiva din conserve. In consecinta, se produc leziuni cutaneomucoase (edeme, petesii, echimoze, hemoragii), asodate cu astenie intensa si cu evolutie spre casexie.
 - **B. CONTAGIOASA / m. contagieuse / contagious d.** Orice b. infectioasa care poate fi transmisa de la o persoana la alta, fie prin contact direct (contagiune directa), fie prin intermediul unei alte persoane, a unui obiect sau a unei substante contaminate de subiectul infectat (contagiune indirecta). In prezent se utilizeaza ca sin. boala transmisibila (v.).
 - **B. COPIILOR ROSII / m. des enfants rouges / red boys d.** Denumire datorata coloratiei particulare a parului copiilor atinsi de aceasta afectiune. Sin.: kwashiorkor (v.).
 - **B. CORPILOR LEWY DIFUZI / m. des corps Lewy diffus / diffuse Lewy bodies d.** [Frederic H. Lewy (Lewey), *muro-log germi stabiliti in Statele Unite, 1855-1950.*] Dementa progresiva sau psihoza, cu episoade confuzionale, agitatie, halucinatii, iluzii, semne de *parkinsonism, miscari involuntare, tetra-pareză in flexie, hipotensiune ortostatica dar fara tremor. "Corpil Lewy sunt localizati in trunchiul cerebral, regiunea bazala ante-riora a creierului, in nucleele din hipotalamus si in neocortex. Sin.: boala Lewy.
 - **B. CORSETULUI / m. du corset / corset d.** Deformare a ficatului observata odinioara ca urmare a constrictiei exercitate de corset: alungirea toracelui determina aparitia pe suprafata ficatului a unor depresiuni corespunzand coastelor.
 - **B. CRONICA DE ALTITUDINE / m. chronique d'altitude / altitude d., chronic form of mountain d.** 'Polidemie secundara, consecutiva expunerii indelungate (ani) la presiunea atmosferica scazuta Intalnita la altitudini mari, asociata cu cianoza de efort, acuitate mentala alterata, fatigabilitate si cefalee (In *tipul eritremic*) sau dispnee, bronșita, laringita si danoza (In *tipul emfizematos*). Sin.: boala Monge (forma cronica), soroche.
 - **B. CU DECLARARE OBLIGATORIE / m. avec declaration obligatoire / notifiable d., reportable d. B.,** de regula transmisibila, a carei declarare este obligatorie. Lista unor astfel de boli prezinta o serie de diferente de la o tara la alta. La noi in tara aceste boli sunt cuprinse in doua liste: A) *Lista b. transmisibile cu declarare obligatorie (pe fise)* In care sunt cuprinse: amebioza (amibiatoza), antraxul, botulismul, bruceloză, difteria, febra Q, febra tifoida, febrele paratifoide A, B, C, hepatitele virale (A, B si nedeterminate), holera, leptospirozele, malaria, meningita cerebrospinala epidemica, poliomielita si alte neuroviroze paralizante, rabia, scarlatina, tetanosul, tifosul exan-

B. DEGENERATIVA A ARTICULATIILOR

tematic, complicatiile postvaccinale, infectia HIV (indiferent de stadiu). B) *Lista b. transmisibile cu dedarare numerica*, Tm-partita In trei subgrupe: cu raportare numerica lunara, cu raportare numerica trimestriala si cu raportare numerica anuala. • **B. DEGENERATIVA A ARTICULATIILOR / m. degenerative des articulations / degenerative joint d.** Sin.: osteoartrita

- **B. DEMIELINIZANTA / m. demyelinisante / demyelinating d.** Termen generic pentru un grup de b. de cauza necunoscuta, 'in care se produce o reducere progresiva a mielinei m sistemul nervos central. Ex. tipic: *scleroza multipla.
- **B. DEPOZITELOR DENSE / m. des dep6ts denses / dense deposits d.** *Glomerulonefrita membranoproliferativa de tip II, In care *lamina densa* a membranei bazale glomerulare are aspect *electronodens, iar pe membrana exista cantitati mici de IgM si C3. Clinic, b. se manifesta ca un *sindrom nefrotic.
- **B. DISTROFICA ADIPOZOGENITALA / m. dystrophique adiposogenitale / adiposogenital dystrophic d.** Obezitate asociata cu intarziere In dezvoltarea genitului, aparuta la pubertate. Se deosebeste de *sindromul adipozogenital prin originea sa, care este In relatie doar cu alimentatia; poate prezenta caracter familial.
- **B. DOBANDITA / m. acquise / acquired d.** Boala aparuta dupa fecundatie, fie m perioada vietii intrauterine (*embriopatii, *fetopatii) fie dupa nastere. B. d. se opun *b. ereditare sau genetice.
- **B. EMETIZANTA JAMAICANA / m. 6metique jamaiquaine / Jamaican vomiting sickness.** Una din cauzele ficatului gras microvezicular.
- **B. ENDEMICA / m. endemique / endemic d.** *Prevalenta continua a unei b. la nivelul unor populatii sau arii specifice. V, si endemie.
- **B. ENDOMIocardica / m. endomyocardique / endomyocardial d.** Forma a *cardiomiopatiei restrictive, cu doua mari tipuri: *fibroza endomiocardica* (frecventa la tinerii din Africa tropicala) si boala *endomiocardica eozinofila* (sau *endocardita Löffler), cauzata de efectele toxice ale proteinelor eozinofile si caracterizata prin ingrosarea miocardului asociata cu trombi murali mari.
- **B. ENZIMATICA / m. enzymatique / enzymatic d.** Sin.: enzimopatie (v.).
- **B. EPIDEMICA / m. 6pidemique / epidemic d.** Cresterea evidenta a *prevalentei unei b. la nivelul unei populatii sau arii specifice, din cauza unui agent infectios sau toxic. V. ?i epidemie.
- **B. EREDITARA / m. hereditaire / hereditary d.** B transmisa prin spermatozoid sau ovul si care exista, deci, de la originea vietii intrauterine. Se disting: 1) B. e. *adevarate, genetice* sau *genotipice*, genopatii, care sunt determinate de prezenta la nivelul cromozomilor a unor gene patologice transmisibile ereditare. 2) B. e. *prin aberatii cromozomiale*, determinate de diferite anomalii cromozomiale si foarte rar transmisibile ereditare. In functie de modul de transmisie, se deosebesc: a) *b. e. autozomale* (transmise dupa modul dominant sau *recesiv); b) *b. e. gonozomale* (dominante sau recesive). B. e. pot fi congenitale sau se pot manifesta In adolescents ori la varsta adulta. V. dominant, recesiv, ereditate autozomala si ereditate gonozomica.
- **B. EREDO-CONSTITUTIONALA / m. heredo-constitutionelle / heredo-constitutional d.** Patologie transmisa genetic, care nu progresa In timp. "**B. ESENTIALA / m. essentielle / essential d.** Orice b. sau manifestare morbida care 'nu poate fi pusa In raport cu o cauza bine definita. Ex.: hipertensiune arteriala esentiala. V. si boala idiopatica.

B. IATROGENICA

- **B. EXOSTOZANTA / m. exostosante / exostotic d. B. ereditara** cu transmitere autozomal dominanta, In care se asociaza *exostoze multiple ale oaselor lungi si ale oaselor centurilor, hipoplazie a capului cubital si nanism micromelic. Este o varietate de *osteochondrodizplazie. Sin.: boala Bessel-Hagen.
- **B. FAMILIALA / m. familiale / familial d. B.** care afecteaza, sub aceeasi forma, mai multi membri ai unei aceleiasi familii, dar al carei caracter genetic nu este cert.
- **B. FEMEILOR FARA PULS / m. des femmes sans pouls / young female arteritis, pulseless d. Sin.: boala Takayasu**
- **B. FIBROCHISTICA A PANCREASULUI / m. fibrokystique du pancreas / fibrocystic d. of the pancreas. Sin.: mucoviscidoza (v.).**
- **B. FOHNULUI / m. du foehn / fohn d.** Manifestare clasica de "meteoropatologie, constand In cefalee, iritabilitate, insomnie, astenie, diskinezie digestive sau agravarea unor boli, fenomene premergatoare declansarii fohnului, vant uscat si cald, care se propaga In vai din zonele muntoase. Dupa ce v8n-tul incepe sa bata tulburarile se atenuaza.
- **B. FUNCTIONALA / m. fonctionnelle / functional d.** Maladie In care simptomele sau tulburarile unor functii se produc In absenta unor leziuni celulare sau tisulare. B. f. pot fi iatro-gene, idiopatice sau psihogene.
- **B. GENETICA / m. g6netique / genetic d. Sin.: b. genotipica. V. boala ereditara.**
- **B. GENOTIPICA / m. genotypique / genetic d. Sin.: b. genetica. V. boala ereditara.**
- **B. GHEARELOR DE PISICA / m. des griffes de chat / cat-scratch d. Sin.: limforeticuloza benigna de inoculare (v.).**
- **B. GLICOGENICA / m. glycogenique / glycogen-storage d., glicogenosis.** *Glicogenoza Cori de tip I In care se asociaza: intarziere de crestere, adipozitate, hepatomegalie, hipertrigliceridemie, hipercolesterolemie, acetoneurie cu cetonurie, hiperlactacidemie si hiperuricemie. Structura glicogenului hepatic este normala. Deficitul In glucozo-6-fosfataza, responsabil de aparitia b., este strict localizat la nivel hepatic si renal. Sin.: boala van Creveld, boala von Gierke, glicogenoza **Cori tip I. V.** si glicogenoza.
- **B. H. Sin.: boala Harlup (v.).**
- **B. HEMOLITICA / m. hemolytique / h(a)emolytic d. Sin.: boala Minkowski-Chauffard (v.).**
- **B. HEMOLITICA A NOU-NASCUTULUI / m. hemolytique du nouveau-ne / h(a)emolytic d. of newborn.** Anemie hemolitica a nou-nascutului, determinata, In cazul unei *incompatibilitati fetomaterne de Rh, de trecerea anticorpilor materni la fetus, cu distrugerea secundara a hematiilor, icter, hepatosplenomegalie si, uneori, edeme generalizate la copil. B. h. a n.-n. este o forma de *eritroblastoza fetala. V. si incompatibilitate fetomaterna.
- **B. HIDATICA / m. hydatique / hydatid d. Sin.: echinococoza (v.).**
" **B. HIDRICA / m. hydrique / hydric d. B.** provocata de un germen patogen transportat si propagat prin apa (cf. QMS).
- **B. HILULUI / m. du hile / middle lobe syndrome. Sin.: sindrom de lob mijlociu (v.).**
- **B. HIPERENDEMICA / m. hiperend6mique / hyperendemic d. B.** a carei incidenta este crescuta In mod constant sau/si a carei rata de *prevalenta afecteaza In mod egal toate grupele de varsta.
- **B. IATROGENICA / m. iatrogenique / iatrogenic d. 1)** Ansamblu de manifestari patologice bine definite, imputabile unui act medical oarecare, eel mai des administrarii mai mult sau mai putin prelungite de medicamente. 2) Rar: ansamblu de

B. IDIOPATICA

simptome subjective asemanatoare cu cele ale unei b. determinate, sugerate involuntar de medic bolnavului.

• **B. IDIOPATICA / m. idiopathique / idiopathic d.** 1) B. care exista prin ea insasi, care nu este consecinta unei alte stari morbide. 2) Prin extensie, b. de etiologie necunoscuta. V. si boala esentiala.

• **B. IMUNITARA / m. immunitaire / immunologic d.** B. a carei producere se afla in relatie cu o perturbare cantitativa sau calitativa a sistemului imunitar. Sistemul imunitar poate fi deficitar (b. imunodeficienta) sau poate sa reactioneze in mod excesiv (v. hipersensibilitate), altelei existand o dereglare functionala (b. prin *autoimunitate, b. *complexelor imune). V. si autoimunitate, complex imun, sindrom imunoproliferativ.

• **B. IMUNODEFICITARA / m. immunodeficiente / immunological deficiency d.** Denumire generica pentru b. care sunt consecinta unei imunodeficiente.

• **B. INCLUZIUNILOR CITOMEGALICE / m. des inclusions cytomegaliques / cytomegalic inclusion d.** Stare septica grava a sugarului, determinata de infectia cu *citomegalovirus si caracterizata prin prezenta de incluziuni de dimensiuni mari in citoplasma celulelor din diverse organe (Indeosebi ficat, tub digestiv, encefal, glande salivare), determinand o simptomatologie polimorfa, in relatie cu organele afectate (hepatosplenomegalie, purpura trombocitopenica, anemie hemolitica, microcefalie, coriorretinita etc.).

• **B. INFECTIOASA / m. infectieuse / infectious d.** Orice b. care este provocata de microorganisme patogene. V. si boala contagioasa, boala transmisibila.

• **B. INFLAMATORIE INTESTINALA / m. inflammatoire intestinale / inflammatory bowel d.** Grup de boli inflamatorii cronice ale tractului digestiv, de etiologie necunoscuta, divizat in doua tipuri majore: colita ulcerosa ("rectocolita ulcerohemorrhagica") si "ileita regionala.

• **B. INTERCURRENTA / m. intercurrente / intercurrent d.** B. care apare in afara perioadei si a conditiilor obisnuite de producere, sau complica o afectiune deja existenta.

• **B. INTERSTITIALA / m. interstitielle / interstitial d.** B. care se dezvoltă in reseaua de tesut conjunctiv a unui organ, cu afectarea doar secundara a parenchimului. V. si conectivita. " B.

• **ITAI-ITAI / m. Itai-Itai / Itai-Itai d.** B. determinata de ingestia de orez si apa contaminate! cu *cadmiu, caracterizata prin *osteomalacie si disfunctii tubulare renale.

• **B. KALA AZAR / m. Kala Azar / Kala Azar d.** [[^]{indusa kala azar = fe. bra. neagra,}] *Leishmania viscerală al carei agent etiologic este parazitul *Leishmania donovani*, care poate fi transmis de catre caine. B. este simptomatologica Indeosebi la copil (febra, tahicardie, paloare, splenomegalie, *pancitopenie, anemie, hipergamaglobulinemie). Se cunosc doua forme: 1) *mediteraneana*, sau infantila, caracterizata printr-o lunga perioada de incubatie (circa sase luni), febra, paloare, poliadenopatie, astenie marcata; 2) *asiatica*, cu anemie grava si splenomegalie. B. este o "reticuloendo-telioza parazitara endemica. Sin.: Kala Azar.

• **B. LACUNARA / m. lacunaire / lacunary d.** Infarct consecutiv ocular prin aterotromboza sau lipohialinoza a unei din-tre ramurile penetrante ale *poligonului Willis, a trunchiului arterei cerebrale mijdii, a arterelor vertebrale sau a arterei bazilare. Cele mai frecvente manifestari sunt: hemipareză motora pura, atacul senzitiv pur sau hemipareză ataxica.

• **B. LANTURILOR GRELE / m. de chaînes lourdes / heavy chain d.** Grup de *paraproteinemii, caracterizate prin prezenta in sange ai urina a unei proteine anormale, constituita dintr-un fragment de molecula de imunoglobulina. Exista trei tipuri: *B. 1. g. alfa, *B. 1. g. gamma, *B. 1. g. miu. V. In continuare.

B. MEDICAMENTOASA

• **B. LANTURILOR GRELE ALFA / m. des chaînes lourdes alpha / alpha heavy-chain d.** Sin.: boala Seligmann (v.).

• **B. LANTURILOR GRELE GAMMA / m. des chaînes lourdes gamma / gamma heavy-chain d.** Sin.: boala Franklin (v.).

• **B. LANTURILOR GRELE MIU / m. des chaînes lourdes mu / mu heavy-chain d.** Reprezinta forma cea mai rara de *disglobulinemie monoclonala; nodulii limfatici ai splinei, ficatului si abdomenului sunt primii afectati, iar diagnosticul se pune prin *electroforeza.

• **B. LANTURILOR USOARE / m. des chaînes legeres / light chain deposition d.** Varietate foarte rara de *disglobulinemie monoclonala, care se poate manifesta in cadrul *mielomului multiplu prin depozite de substanta amorfa vizibile prin *imuno-fluorescenta deoarece fixeaza un ser anti-lanturii usoare, de obicei kappa. *Amiloidoza si insuficienta renala sunt mai frecvente decat in mielomul multiplu; deosebirea fata de depozitele de amiloid consta in caracterul granulos si afinitatea tinctoriala diferita. Leziunile osoase litice apar in 60% din cazuri.

• **B. LAXATIVELORE / m. des laxatifs / laxatives d.** Ansamblu de simptome consecutive utilizarii excesive a laxativelor: diaree cronica cu scadere ponderala consecutiva, hipotensiune, deshidratare, hipoproteinemie si hipokaliemie, crize de tetanie. In formele grave: tulburari renale, edeme si paralizii intermitente.

• **B. LEGIONARILORE / m. des legionnaires / legionnaires' d.** [[^]{Descrisă pentru prima oară în 1976 la "Pfiitadeipflia, c^nd, la un congres organizat de American Legion, s-au înregistrat ISO cazuri, (witre care, 29 nwrtae..]} B. determinata de bacilul *Legionella pneumophila* (genul *Legionella*), cu incidenta maxima vara. Se manifesta prin stare gripala Insoțita de pneumonie (uneori cu evolutie fulminanta), care se pot asocia cu tulburari neurologice, digestive si renale.

• **B. LIGATURILOR / m. des ligatures / ligatures d.** Tulburari neurocirculatorii si trofice secundare ligaturii arterei principale a unui membru. Implica: *daudicatie intermitenta, cianoza, hipotermie, pareze musculare, leziuni trofice ale pielii si fanerelor.

• **B. LIPOFAGICA / m. lipophagique / lipophagic d.** Denumire care grupeaza o serie de procese patologice (granulom lipofagic, sinovita lipofagica) caracterizate prin Inlocuirea masei grasoase, ca urmare a unui proces de *saponificare, cu un tesut fibros de origine inflamatorie.

• **B. LIZOZOMALA / m. lysosomiale / lysosomal storage d.** Denumire generica pentru orice b. ereditara cu transmitere genetica recesiva, determinata de absenta unei enzime prezente in mod normal in *lizozomi. Aceasta deficienta anfroneaza perturbarea metabolismului substantelor care in mod normal sunt metabolizate de enzima respectiva. Ca urmare, in anumite organe se acumuleaza substante nemetabolizate.

• **B. LUCRATORULUI CU DETERGENT / m. du travailleur avec du detergent / detergent worker's d.** Pneumonie prin reactie de sensibilizare cauzata de enzime ale *Bacillus subtilis* prezent in detergenti.

• **B. LUPICA / maladie lupique / lupoid disease.** Sin.: lupus eritematos diseminat (vJ).

• **B. MANA-PICIOR-GURA / m. main-pied-bouche / hand-foot-and-mouth d.** *Exantem autolimitat, cauzat eel mai adesea de virusul "Coxsackie A16. Intalnita frecvent la copii prescolari, b. se caracterizeaza prin vezicule prezente pe mucoasa bucala, palatina, gingivala, limba, maini (inclusiv palmele) si picioare (inclusiv plantele).

• **B. MEDIATA DE ANTICORPI ANTITISULARI / m. par anticorps antitissulaires / antitissue antibody-mediated d.** V. boala complexelor imune.

• **B. MEDICAMENTOASA / m. medicamenteuse / drug d.** Tulburari morbide provocate de unele medicamente prin: doze In exces, reactii de intoleranta, efecte secundare.

B. MEDITERANEANA

- **B. MEDITERANEANA / anemie mediterraneene / Mediterranean d.** Sin.: boala Cooley (v.).
- **B. MEMBRANELOR HIALINE / m. a membranes hyalines / hyaline membrane d.** Afecțiune pulmonară gravă a nou-născutului (Îndeosebi prematur sau născut din mama diabetică), caracterizată clinic prin insuficiența respiratorie progresivă ajungând la asfizie, iar anatomic prin absența diferențierii alveolare în plămâni, care au o consistență carnoasă, amintind de splină. La examenul histologic se constată, la nivelul alveolelor, membrane hialine. Formarea lor este consecința absenței *surfactantului și deficienței *fibrinolitică a plămânului.
- **B. METABOLICA / m. metabolique / metabolic d.** Termen foarte general prin care se desemnează b. pe baza tulburărilor metabolice. În Clasificarea internațională a bolilor (CIM), revizită X-a QMS, aceste b. sunt cuprinse în capitolul IV -B. endocrine, de nutriție și metabolism. B. m. pot fi ereditare sau dobândite: 1) Prin întreruperea unui lanț de sinteză sau absența unei enzime. 2) Prin anomalii endocrine. 3) De origine alimentară. Cauzele menționate pot afecta: a) echilibrul glicemic (ex.: diabet, *glicogenoză, galactozemie congenitală); b) metabolismul nucleotidelor (ex.: guta); c) metabolismul lipidic (ex.: obezitate, dislipidoză); d) echilibrele adobazice, ionice, osmotice, hidrice, minerale, fosforice, vitaminice etc.
- **B. MICRODRENOPANOCITARA / m. micro-drepanocytaire / microdrepanocytic d.** Afecțiune rezultând din asocierea ta-relor drepanocitare și talasemice în forma heterozigotă. Aspect clinic de *drepanocitoză cu evoluție severă.
- **B. MITRALA / m. mitrale / mitral d.** Asodere frecventă a *stenozei mitrale și a "insuficienței mitrale, cele două componente constituindu-se simultan sau succesiv. În cadrul b. m. poate predomină stenoza mitrală sau insuficiența mitrală. Manifestările clinice și evoluția depind de ponderea și cumulul celor două entități componente, iar cauza b. m. este aproape întotdeauna *reumatismul articular acut. Sin.: boala Bonieland.
- **B. MIXTA A TESUTULUI CONJUNCTIV / m. mixte du tissu conjonctif / mixed connective tissue d.** B. caracterizată prin semne specifice de "lupus eritematos diseminat, *sclerodermie, *polimiozită și *poliartrita reumatoidă, asodate cu titruri ridicate de anticorpi dirijându-se către nucleoproteine nucleare.
- **B. MOLECULARA / m. moleculaire / molecular d.** B. în care manifestările sunt consecința unor alterări moleculare în plan funcțional sau structural. Termen fundamental în *medicină moleculară, care actualmente desemnează îndeosebi b. determinate de anomalii ale enzimelor (v. enzimopatii), anticorpilor și chiar o serie de b. dobândite. Ex.: formele de leucemie în cursul cărora apar anomalii moleculare a caror anvergură variază în funcție de remisiunile sau recaderile b.
- **B. MONOGENICA / m. monogenique / monogenic d.** B. ereditară determinată de leziunea unei singure și unice gene. Leziunea poate fi monoalelică (ex.: drepanocitoză) sau polialelică (ex.: p-talasemie).
- **B. MOYAMOYA / m. de moyamoya / moya-moya d.** [Jap. *moyamoya* = cefos, vag; *tie.nwm.Tta. vine. d.e. la aspectul firumat, „m fum de fyara” fi se re/era (a i.magimie. in corola observate [a es(aminarea fund'u.Cui de ocflil.] B. caracterizată prin oduzia progresivă a arterelor carotide interne la nivelul sifonului carotidian și a părții supraclinoidiene a arterei, însoțită de apariția unor vase capilare cu aspect angiomas la baza creierului. Apare mai ales la tineri și se poate însoți de: leziuni renale vasculare (stenoze) sau parenchimatose (polichistoza), hipertensiune arterială și leziuni arteriale în teritoriul cerebral. Patogenia este necunoscută și nu există un tratament eficient. Diagnosticul se face prin *angiografie. Sin.: moyamoya, sindrom Nishimoto-Takenchi-Kudo.*

B.APATRA

- **B. MUNCITORILOR DIN SILOZURI / m. de travailleurs dans des silos / silo filler's d.** Inflamație pulmonară, adesea manifestată ca *edem pulmonar acut, cauzată de inhalarea de gaze iritante (în special oxizi de azot) acumulate în silozuri recent umplute.
- **B. MUSTEI NEGRE / m. de la mouche noire / blackfly d.** Filarioză neperiodică produsă de *Mansonella ozzardi* (adultul cu localizare neprecizată în organism, iar microfilaria localizată în sânge) sau de *Onchocerca volvulus* (adultul localizat sub-cutanat și microfilaria în piele și ochi), răspândită în America de Sud, America Centrală și Africa și transmisă de muștele negre din genul *Simulium*. Manifestările clinice sunt febra filarioză și obstrucția limfatică.
- **B. NEURONULUI MOTOR / m. du neuron moteur / motor neuron d.** Termen generic pentru b. în care există leziuni la nivelul neuronilor motori: atrofia musculară spinală, scleroza laterală primitivă și amiotrofia, parapareză spastică, tulburări biochimice ereditare, paralizie progresivă bulbară, atrofia olivopontocerebeloasă și *b. Machado-Joseph. Neuronii afectați sunt micșorați de volum și cu acumulări excesive de *lipofuscină. Manifestările clinice sunt reprezentate de pareze asimetrice, fasciculații, rezistență spastică la mișcările pasive, contractura musculară și exagerarea manifestărilor motorii ale emoțiilor.
- **B. NEURONULUI MOTOR PERIFERIC / m. du neuron peripherique / peripheral motor neuron d.** Denumire generică pentru un grup de b. care afectează neuronii motori periferici, fără implicarea sistemului motor corticospinal, care cuprinde *b. Kennedy, *b. Tay-Sachs a adultului, atrofia musculară spinală și *sindromul Fazio-Londe și se manifestă prin-tr-un *sindrom de neuron motor periferic.
- **B. NODULUI SINUSAL / m. du noeud sinusal / sick sinus syndrome.** Aritmie cardiacă complexă care se poate manifesta ca bradicardie sinusală izolată, alternanță bradicardie/tahicardie sinusale sau bradicardie sinusală cu *bloc sinoatrial.
- **B. OASELOR DE MARMURA / m. des os de marbre / osteopetrosis.** Sin.: boala Albers-Schonberg (v.).
- **B. OASELOR PATATE / osteopocilie / osteopokilosis.** Sin.: boala Voorhoeve (v.). V. și osteopokiloză.
- **B. OBSESIV-COMPULSIVA / m. obsessive-compulsiv / obsessive-compulsive disorder.** Obsesii recurente (ex.: gânduri persistente), impulsuri sau imbolduri care preocupă persoana, determină anxietate marcată, suferință personală și ocupă mai mult de o oră pe zi, asodindu-se cu *compulsii (acțiuni repetitive executate ca răspuns la o obsesie, într-o manieră stereotipă).
- **B. OMOLOGA / m. homologue / graft versus host reaction.** Ansamblu de tulburări, adesea mortale, provocate de introducerea într-un organism cu toleranță imunologică a unui *greșon bogat în celule imunocompetente (ex.: în greșea de mazăre osoasă). Tulburările sunt generate de reacția greșonului față de gazda (graft versus host reaction), ale cărei celule vor fi atacate de limfocitele greșonului, împotriva cărora gazda nu posedă mijloace de apărare. În plan clinic, manifestările constau în scădere în greutate cu diaree, erupții cutanate cu alterarea fanerelor, afectare hepatică variabilă, infecții. Se constată hipertrofia ficatului și a splinei și îndeosebi atrofia organelor limfoide, analoge cu cele care apar la animale după ablația *timusului.
- **B. OPERATORIE / m. operateiro / surgical shock.** 1) Soc operator (v.). 2) Incorect: sindrom postoperator.
- **B. ORGANICA / m. organique / organique d.** B. determinată sau însoțită de modificări organice anatomice sau anatomopatologice ale țesuturilor sau ale organelor.
- **B. A PATRA / quatrieme m. / Filatov's d.** Sin.: rubeola scarlatiniformă (v.).

B. PERIODICA

- **B. PERIODICA / m. periodique / periodic d.** 1) B. care apare episodic, la intervale regulate, cauza periodicitatii nefiind cunoscuta. Ex.: *febra mediteraneana familiala. 2) Sin.: boala Reimann (v.).
- **B. PESCUITORULUI DE BURETI / m. du pecheur des sponges / spongediver's d.** B. cauzata de contactul cu anemone marine (mai ales *Sargatia cfagans*), ce provoaca dermatite extinse cu ulceratii cronice si unele simptome sistemice (cefalee, greata, febra). V. si boala Skevas-Zerfus.
- **B. PLAM&NILOR DE FERMIER / m. du poumon de fermier / farmer's lung.** Pneumopatie determinata de inhalarea antigenilor organici specifici unei actinomicete termofile (*Micro-polyspora faeni*, denumita initial *Thennopolyspora polyspora*). Manifestarile pot fi acute (sindrom pseudogripal) sau cronice (fibroza interstitiala difuza).
- **B. POLICHISTICA EPIDERMICA / m. polykystique epidermique / polycystic d. of epiderm.** Afectiune cutanata nalfomativa caracterizata prin prezenta de numeroase chisturi sebacee, de volum variabil, diseminate pe frunte, gat si torace.
- **B. POLICHISTICA A FICATULUI / m. poly-kystique du foie / polycystic d. of liver.** Sin.: boala chistica a ficatului (v.).
- **B. POLICHISTICA OVARIANA / m. poly-kystique ovarienne / polycystic ovarian d.** Abrev.: PCOD, PCOS. Sin.: sindrom Stein-Leventhal (v.). " **B. POLICHISTICA A PLAMANULUI / m. polykystique du poumon / polycystic d. of lung.** Sin.: boala chistica a plamanului (v.).
- **B. POLICHISTICA RENALA / m. polykystique des reins / polycystic d. of kidney.** Termen prin care sunt desemnate doua b. de origine genetica, cu afectare difuza a ambilor rinichi (mariti de volum) dar diferite ca debut si ca mod de transmitere ereditara: *b. p. r. autozomal dominanta (ADPKD) sau forma adultului si *b. p. r. autozomal recesiva (ARPKD) sau forma infantila. Deoarece s-a dovedit ca APKD se poate manifesta la orice varsta, inclusiv la copii (si chiar in stadiul fetal) s-a ajuns la concluzia ca nu varsta de debut, ci tipul ereditar este factorul major care diferentiaza cele doua b. V. si policistina. Sin.: rinichi polichistici.
- **B. POLICHISTICA RENALA AUTOZOMAL DOMINANTA / m. polykystique des reins auto-soinique dominante / autosomal dominant polycystic kidney d.** Abrev.: ADPKD. Afectiune ereditara, multisistemica, m care este caracteristica dez-voltarea progresiva si difuza de chisturi renale multiple, bilaterale, m toate segmentele tubilor uriniferi. B. se poate asocia si cu anomalii extrarenale (cardiovasculare, digestive) m special chisturi hepatice, se manifesta de obicei la adult si evolueaza frecvent spre *insuficienta renala cronica. ADPKD este una din cele mai frecvente b. ereditare la om, avand o prevalenta de 1/1 000 si rezulta prin mutatii ale genelor PKD. V. si policistina.
- **B. POLICHISTICA RENALA AUTOZOMAL RECESIVA / m. polykystique des reins autosomique recessive / autosomal recessive polycystic kidney d.** *B. polichistica renala care se manifesta numai la copil. Pe langa leziunile renale afectarea hepatica este evidenta.
- **B. POLICHISTICA A SANILOR / m. polykystique des seins / polycystic d. of breast.** Sin.: boala chistica a mamelor (v.).
- **B. POLIGENICA / m. polygenique / polygenic d.** B. ereditara m care anomaliiile sunt localizate simultan pe mai multe gene, concurente la determinismul patologic. Ex.: *diabetul zaharat.
- **B. PRIMARA / m. primaire / primary d.** B. care apare spontan, nefiind asodata cu o alta b. si nici cauzata de o alta maladie, un traumatism sau un alt eveniment, dar poate conduce la o *b. secundara.

B. SISTEMICA

- **B. PROFESIONALA / m. professionnelle / occupational d.** B. a carei cauza se afla in stricta relatie cu profesia bolnavului. B. p. pot fi determinate de agenti fizici (ex.: *radiopatie, *b. de cheson) sau chimici, care pot genera alergii sau intoxicatii (*saturnism, *benzolism). Alteori, cauza b. poate fi un agent patogen, in cazul persoanelor ce lucreaza in laboratoare sau unitati spitalicesti, in zootehnie etc.
- **B. PULMONARA PRIN SARURI DE ANTIMONIU / m. pulmonaire par sets d'antimoine / antimony salts pulmonary d.** B. pulmonara profesionala cauzata de expunerea cronica la pulberi ale sarurilor de antimoniu (sin. stibiu). Efectele lor principale constau in reducerea acuitatii vizuale, iritarea diverselor membrane mucoase si formarea unor imagini radiologice pulmonare caracteristice.
- **B. REFLUXULUI GASTROESOFAGIAN / m. de reflux gastrooesophagien / gastroesophageal reflux d.** Ansamblu de manifestari determinate de functia deficitara a sfincterului esofagian inferior si de tulburari ale motilitatii gastrice. Clinic apar dureri retrosternale insotite de varsaturi, greata, tuse, determinate de refluxul sucului gastric acid. R. g. se poate complica cu esofagita peptica, ulceratii, stricturi locale sau sindrom Barrett.
- **B. RENALA CU LEZIUNI MINIME / m. renale a lesions minimales / minimal change kidney d.** Sin.: glomerulonefrita cu leziuni minime (v.).
- **B. RITMICA AURICULARA / maladie rythmique auriculaire / rhythmic auricular disease.** B. relativ frecventa, caracterizata prin existenta unor tulburari de ritm auricular cu urmatoarele forme, in alternanta: 1) Crize de tahicardie prin hiperexcitabilitate auriculara (tahisistolie cu frecventa 180-240/min). 2) Crize de bradicardie supraventriculara (bloc sinoatrial partial, *perioade Luciani-Wenckebach, ritm nodal). Apare la subiecti peste 50 de ani, fara patologie cardiaca, manifestandu-se prin palpitatii, dispnee, lipotimie. Sin.: boala urechii atriale.
- **B. SCLERELOR ALBASTRE / m. des sclerotiques bleues / blue sclerae d., Lobstein's d.** Sin.: boala Lobstein (v.).
- **B. SECRETANTA / m. secretante / secreting d.** Afectiune mamara determinata de o tulburare a functiei secretorii, caracterizata prin scurgerea mai mult sau mai putin abundenta, la nivelul porilor mameloanelor, a unui lichid seros, lactescent sau lptos, fara leziuni glandulare notabile. Poate apare in ursul puerperalitatii sau in afara sarcinii, uneori la nulipare.
- **B. SECUNDARA / m. secondaire / secondary d.** B. care urmeaza altei b. si rezulta din aceasta.
- **B. SEMILUNARULUI / m. du semilunaire / semilunar d.** Sin.: sindrom Kienbock (v.).
- **B. SERICA / m. sérique / seric d.** Sin.: boala serului (v.).
- **B. SERULUI / m. du serum, m. serique / serum d.** Denumire sub care sunt cuprinse diversele accidente care survin uneori la 8-15 zile dupa reinjectarea de seruri antimicrobiene si antitoxice pe baza de ser sanguin de cal, la care subiectul a fost sensibilizat printr-o prima injectie anterioara. Se exprima prin reactie locala, uneori sub forma de *erizipeloid, si printr-o eruptie generalizata de urticarie, cu artralгии, curbatura, febra si albuminurie. Sin.: boala serica.
- **B. SIMPTOMATICA / maladie symptomatique / symptomatic disease.** B. ale carei manifestari pot duce la depistarea unei alte b. B. s. este consecinta b. primare respective si inceteaza odata cu aceasta.
- **B. DE SISTEM / m. de systeme / system d.** Sin.: boala sistemica (v.).
- **B. SISTEMICA / m. systemique / systemic d.** Denumire discutabila care, teoretic, se adopta pentru b. ce afecteaza toate componentele unui anumit sistem (ex.: sistemul reticuloendotelial, sistemul limfoid, tesutul conjunctiv). De fapt, b. s. cu-

B. SMALTULUI PATAT

prind un ansamblu de afectiuni disparate (denumite uneori "Inflamatorii" nespecifice), care au In comun, adesea, originea lor obscura: *lupus eritematos diseminat, unele boli articulare (*poliartrita reumatoida, *poliartrita cronica juvenila, *b. Still a adultului), cutanate (*sderodermie, *dermatomiozita, *sindrom Sjogren), vasculare ('angeite alergice), *boala Behcet etc. Sin.: boala de sistem.

• **B. SMALTULUI PATAT / m. de l'email tachete / mottled enamel d.** *Fluoroză dentară rezultând din ingestia apei de baut cu un conținut excesiv de fluor (peste 2 mg/l). Se manifestă sub trei forme: 1) pete albe; 2) pete albe și brune; 3) hipoplazii și anomalii de formă (coroane deformate).

• **B. SOMNULUI / m. du sommeil / sleeping sickness. Sin.** tripanosomiaza africană (v. tripanosomiaza). V. și boala Dutton.

• **B. SPECIFICA / m. spécifique / specific d.** 1) Entitate morbidă bine definită, provocată întotdeauna prin aceeași cauză precisă și răspunzând favorabil la anumiți agenți terapeutici determinați (ex.: malaria tratată cu *chinina). 2) Sin. (tot mai puțin utilizat) pentru *sifilis.

• **B. PRIN STOCARE / m. par stockage / storage d.** B. determinată de acumularea unor substanțe specifice în țesuturi, eel mai frecvent din cauza alterării congenitale a unei enzime sau a unui deficit enzimatic care afectează metabolismul unei anumite substanțe. De ex.: *b. de stocare a glicogenului, "lipo-idoze.

• **B. DE STOCARE A GLICOGENULUI / m. glycogenique / glycogen storage d.** Sin.: glicogenoză (v.).

• **B. DE SUPRINCARCARE / m. de surcharge / storage pool d.** Sin.: teaurismoza (v.).

• **B. A SASEA / sixieme m. / sixth d.** Sin.: boala Zahorsky (v.).

• **B. TICURILOR / m. des tics / Gilles de la Tourette d. Sin.** sindrom Gilles de la Tourette (v.).

• **B. TRANSMISIBILA / m. transmissible / communicable d.** B. atribuită unui agent infecțios specific sau produsilor săi toxici și care se produce prin transmiterea acestui agent sau a produsilor săi dintr-un rezervor la o persoană receptivă. Transmiterea se face direct, printr-o persoană sau animal infectat, sau indirect, printr-o gazdă intermediară, animală sau vegetală, a unui agent vector sau a mediului extern neviu. V. și boala contagioasă.

• **B. TRANSMISIBILA SEXUAL / m. sexuel-lement transmissible / sexually transmitted d. (STD), venereal d.** B. contagioasă contractată prin raport sau contact sexual, ex.: *sifilis, "gonoree, *sancru moale, *b. Nicolas-Favre, alte afectiuni urogenitale sau generale determinate de bacterii, virusuri sau paraziti, care se dezvoltă la nivelul mucoaselor superficiale [*Chlamydia*, *Candida*, *Trichomonas*, virus herpetic, virus hepatitic B, HIV etc.]. Pentru primele patru b. și SIDA, declararea b. este obligatorie. Sin.: boala venerică.

• **B. TROMBOEMBOLICA / m. thrombo-embolique / thrombo-embolic d.** Afectiune care complică o flebită prin extensia trombozei și, uneori, prin embolie arterială determinată de migrarea trombusului.

• **B. TROPICALA / m. tropicale / tropical d.** B. infecțioasă sau parazitoză endemică în zonele tropicale sau subtropicale. Ex.: *boala Chagas, *boala somnului, *febra galbenă, *leishmanioză, *lepra, *malaria, *oncocercoză, *schistosomiaza, o serie de febre având ca agenți vectori unele insecte etc.

• **B. TSUTSUGAMUSHI / m. tsutsugamushi / tsutsugamushi d.** [*Jap. tsutsugamushi = gandac periculos.*] B. acută infecțioasă și epidemică răspândită în deosebi în Asia Orientală, Australia și India, provocată de infecția cu *Rickettsia tsutsugamushi* transmisă la om prin intermediul larvelor de trombi-culide (*Trombicula/dae). B. se caracterizează, după o incubatie

B. KUREYRI

de 12-14 zile, printr-o leziune necrotică la nivelul porții de intrare, adenopatie satelită, exantem, curba febrilă în platou, de tip tifoid și leucopenie. Sin. multiple, mai utilizate fiind: febra fluvială de Japonia, tifoș tsutsugamushi.

• **B. URECHISEI ATRIALE / m. de l'oreillette / rhythmic auricular d.** Sin.: boala ritmică auriculară (v.).

• **B. URINEI CU MIROS DE SIROP DE ARTAR / m. des urines a odeur de sirop d'erable / maple syrup urine d.** B. metabolică cu transmitere autozomal dominantă, cauzată de un deficit al enzimei ce catalizează decarboxilarea oxidativă a aminoacizilor cu catenă ramificată (leucina, izo-leucina și valina), care duce la acumularea acestora și a cetoacizilor omologhi în sânge și urină. Caracteristicile clinice includ coma, convulsii, retardare fizică și mentală și un miros caracteristic de „sirop de artar” al urinei și al corpului. Există patru fenotipuri clinice ale afecțiunii: 1) clasic, eel mai sever, cu exitus la scurt timp după naștere; 2) intermediar, cu debut mai tardiv;

3) intermitent; 4) legat de tiamina (afinitate scăzută a enzimelor pentru cofactorul tiamin-pirofosfat). Sin.: boala Menkes, leucinoză.

• **B. VACILOR NEBUNE / m. de vaches folles / mad cows d.** V. encefalopatii spongiforme sub-acute transmisibile.

• **B. VENERICA / m. venerienne / venereal d.** Sin.: boala transmisibilă sexuală (v.).

• **B. VENOOCCLUZIVA A FICATULUI / m. veino-occlusive du foie / veno-occlusive d. of liver.** Endoflebită proliferantă și obliterantă a venulelor centrolobulare și a micilor vene suprahepatice, determinând stază și distrucție parenchimatooasă centro- și mediolobulară. Simptomatologia se apropie de cea a *sindromului Budd-Chiari.

• **B. CU VIRUS LENT / m. a virus lent / slow virus d.** Denumire generică pentru b. provocate de *virusuri lente. Ex.: *encefalopatiile spongiforme subacute transmisibile.

• **B. X. 1)** Nume utilizat (Mackenzie) pentru o serie de simptome morbide, de etiologie necunoscută, care se manifestă prin senzația de rău general, sensibilitate la frig, dispepsie, disfuncții intestinale, tulburări respiratorii și cardiace (cu modificări electrocardiografice). 2) Sin.: hiperkeratoză (v.).

Boli cu nume proprii

• **B. ADAMS-STOKES.** [*Robert Adams, medic irlandez, 'DuBois, 1791-1875; William Stokes, clinician irlandez, 'DuBois, 1804-1875.*] Sin.: sindrom Adams-Stokes (v.).

• **B. ADDISON.** [*Thomas Addison, medic englez, Londra., 1793-1860.*] Insuficiență suprarenală cronică. Se distinge, după Addison, cinci manifestări majore: anemie, astenie, hipotensiune, tulburări gastrice și hiperpigmentare (melanodermie addisoniană). Actualmente, sunt acceptate ca forme ale acestei b. și cazurile de melanodermie sau cu insuficiență suprarenală mai ușoară. Sin.: boala bronzată, casexie bronzată.

• **B. ADDISON-BIERMER.** [*Thomas Addison, medic englez, Londra., 1793-1860; Anton Biermer, medic german, profesor de medicină internă mai întâi la 'Berlin, apoi (a Zurich., 1827-1892.)*] Sin.: boala Biermer (v.).

• **B. ADDISON-GULL.** [*Thomas Addison, medic englez, Londra., 1793-1860; Sir William Gull, medic englez, profesor de fiziologie la Londra și medic al reginei 'Victoria, 1816-1890.*] B. a femeilor de vârstă medie, caracterizată prin *xantomată, melanoză dermică, ciroză biliară, icter cronic și, în stadii avansate, hemoragii.

• **B. AKUREYRI.** [*Akmeyri, oraf M IsCandă wide au. ap. Onit peste 1000 de cazuri în 1948.*] B. infecțioasă (determinată probabil de virusul 'Coxsackie), asemănătoare clinic, *polio-mielitei anterioare acute. Observată la adolescenți, debutează

B.ALAGILLE

prin febra, dureri musculare, 'sindrom meningian, **parestezii de** Intindere variabila, agitatie psiho-motorie.

- **B. ALAGILLE.** [*name*] **Alagille**, *pediatru franca, n. 1925.*] Sin.: sindrom Alagille (v.).
- **B. ALBERS-SCHONBERG.** [*Heinrich Ernst Albers-Sr.honberg, radiolog german, 'Hamfmg, 1865-1921.*] B. osoasa rara, congenitala si ereditara, de tip probabil recesiv. Se caracterizeaza prin fragilitate anormala a oaselor, ceea ce antreneaza frac-turi repetate. Radiologic, scheletul prezinta o opacitate foarte densa. Este cauzata de o dereglare a resorbției fiziologice a osteoclastelor. Exista forme benigne si forme cu evolutie grava (cecitate, surditate, anemie importanta etc.). Sin.: boala „oase-lor de marmura”, mieloscleroza, osteoporoză familiala, osteo-petroza, osteosderoza generalizata.
- **B. ALBRIGHT.** [*Fuller Albright, medic american, 'Boston, 1900-1969.*] Sin.: osteodistrofie ereditara Albright (v.).
- **B. ALEXANDER.** [*if Benjamin Alexander, medic american contemporan; 2) Stewart W. Alexander, neuropatolog englez contemporan, Londra*] 1) Sin.: boala von Willebrand (v.). 2) Forma rara de *leucodistrofie la nou-nascut, caracterizata prin *macrocefalie cu *hidrocefalie si *encefalopatie. Etiologia este incerta: imaturitatea celulelor nevroglii ar Tmpiedica mielinizarea normala. Prognostic sumbru, cu deces pana la varsta de doi ani.
- **B. ALPERS.** [*Bernard f. Alpers, neurolog american, 'Philadelphia, n. 1900.*] Afectiune rara, familiala si ereditara, manifesta la copil dupa o perioada de dezvoltare normala, caracterizata clinic prin "microcefalie, *mioclonii, paralizii si, uneori, *amauroza. Histologic, exista o degenerescenta progresiva, difuza, a cor-texului cerebral si a nucleilor cenusii centrali (uneori a cerebe-lului, fara afectarea substantei albe). Exista o proliferare a 'astrocitelor si o acumulare lipidica In 'microglie. B. evolueaza rapid spre dementa si moarte. Sin.: polidistrofie cerebrala progresiva infantila Christensen-Krabbe.
- **B. ALSTROM-LEBER.** [*Cnr/ Hem-y Alstrom, ge.ne.tic.ian. suede., contemporan, n. 1907; Theodor Leber, oftalmolog gt.m.an, pTofesor (succesiv) la. 'Satin, Qottingen si J-feideKey, 1840-1917.*] 1) Nevrita optica retrobulbara familiala a carei transmi-tere ereditara este legata de sex. Sin.: boala Leber I, nevrita optica retrobulbara ereditara. 2) Degenerescenta (sau displazie) corioretiniana congenitala sau infantila precoce, caracterizata prin *amauroza sau *ambliopie forte. Absenta raspunsului electro-
- retinografic permite diagnosticul si excluderea unei atrofii optice primare. Sin.: amauroza congenitala Leber, aplazie retiniana, boala Leber II. ••
- **B. ALSTREM-OLSEN.** [*Car? Henry Alstrom, ge.ne.tic.ian. sw-Otz., n. 1907; O. Olsen, oftalmolog suedes contemporan.*] Sin.: boala Alstrom-Leber (v.).
- **B. ALZHEIMER.** [*Alois Alzheimer, newoiog fi psihiatru ger-man, profesor ta 'SresCau (m present 'Wroclavi, Tolonia), 1S64-1915.*] Denumire prin care, m prezent, este desemnat ansam-blul dementelor degenerative primare care pot debuta atat In perioada senescentei, cat si Inainte de aceasta, prevalenta b. crescand semnificativ cu varsta (5 % peste 65 de ani). B. A. se caracterizeaza anatomopatologic prin atrofie cerebrala generalizata si aparitia unei demente cu evolutie lenta. Sunt evidente mdeosebi: atrofia scoartei cerebrale la nivelul regiunilor parieto-temporo-occipitale, leziuni ale hipocampului si o dilatare a ventriculilor cerebrali. Tabloul clinic este m relatie cu evolutia b. In formele de debut, testele psihometrice (memorie ime-diata, retentie vizuala, vocabular) permit obiectivarea deteriorarii intelectuale. Progresiv, este manifesta clinic dementa accentuata, cu tulburari mari de memorie, dezorientare temporo-spatiala, afazie, agnozie, apraxie, iar uneori hipertonie extrapi-ramidala si crize epileptice. Cea mai profunda alterare afec-

B.ARNOLD-CHIARI

teaza functiile cognitive: amnezie Indeosebi anterograda, tulburari ale limbajului oral si scris, discalculie, la care se adauga apraxia si agnozia. Etiopatogenia b. A. nu este clarificata. Este confirmata disfunctia neurotransmitatorilor cerebrali, indeosebi cu afectarea sistemelor dopaminergice si colinergice. S-a con-statat, de asemenea, ca In placile senile extra-neuronale se acumuleaza un peptid amiloid mic, denumit A-p, alcatuit din 39-42 de aminoacizi si provenind dintr-un precursor, care este o glico-proteina transmembranara alcatuita din 695 aminoacizi si prezentand mai multe izomorfe. Gena care codifica acest precursor se afla pe cromozomul 21. Unii autori sustin patogeneza printr-un 'virus lent. V. si boala Pick. Sin.: dementa pre-senila, dementa Alzheimer, scleroza Alzheimer.

- **B. ANDERSEN.** [*Dorothy Hansine Andersen, patohg ameri-can, 9{ew yor^ 1901-1964.*] 1) Sin.: glicogenoza de tip IV (v. glicogenoza). 2) V. sindrom Andersen.
- **B. ANDERSON.** [*A. C. Anderson, medic australian contem-poran.*] 1) B. ereditara, transmisa autozomal recesiv, caracte-rizata prin deficit de absorbtie a lipidelor, care poate fi con-secinta unui deficit de sinteza a 'chilomicronilor. Se manifesta clinic ca o *boala celiaca asociata cu p-hipolipoproteinemie. 2) V. sindrom Anderson.
- **B. ANDREWS.** [*George Clinton Andrews, dennatotog ameri-can, 9{ew yorki n. 1891.*] Dermatita veziculopustuloasa a falangelor terminale; reprezinta o manifestare alergica In relatie cu existenta unor focare infectioase la distanta (pioree, amig-dalita, infectii pelvine). Sin.: bacterida pustuloasa.
- **B. APERT.** [*Eugene Apert, pediatru frames, 'Sans, 1868-1940.*] Sin.: acrocefalosindactilie tip I (v.).
- **B. APERT-CROUZON.** [*Eugene Apert, pediatru franc-ez, 'Paris, 1868-1940; Louis Edovard Octave Crouzon, neuroCog frances, 'Paris, 1874-1938.*] Maladie ereditara transmisa auto-zomal dominant, 'in care se asociaza caracteristicile *b. Apert cu semnele faciale ale *b. Crouzon si cu malformatii ale extre-mitatilor membrelor superioare si inferioare. Sin.: acrocefalo-sindactilie tip II, sindrom Vogt. •
- **B. ARAN-DUCHENNE.** [*Francois Amilcor Aron, medic fran-cez, profesor de medidnil intema, 'Paris, 1817-1861; Guillaume Benjamin Armand Dmhenne (de Boulogne), neurolog francos, 'Paris, 1806-1875.*] Afectiune degenerativa a coarnelor anterioare ale maduvei spinarii, la adult, caracterizata prin atrofie musculara cu paralizie simetrica. Tipul eel mai frecvent afecteaza initial mana (*mana „simiana”) si se poate extinde apoi la membrele superioare si inferioare. Sin.: atrofie musculara progresiva.
- **B. ARDMORE.** [*Ardmore, baza militara. americana., In Okiaftoma - SW^i undt a fast descrisa. aceastd afectiune pen-tru prima data.*] B. infectioasa, probabil virala, caracterizata prin rinofaringita rebela, mialgii, hepatosplenomegalie, adeno-patii.
- **B. ARMSTRONG.** [*CAar7es John Armstrong, 6acterw/og american si specialist m sa.nCita.te pufiica., 'Washington, 18S6-19S8.*] B. acuta virala, care se manifesta sub forma unei infectii febrile, cu semne generale asemanatoare gripei si meningita cu LCR clar, cu leucocitoza accentuata si albuminorahie putin modifacata. Se vindeca adesea spontan, dar poate evolua si letal. Rezervor de virus: soarecele de casa, care poate prezenta o infectie latentă. Sin.: coriomeningita limfocitara, meningita limfo-citara acuta benigna, meningita seroasa epidemica.
- **B. ARNOLD.** [*Julius Arnold, anatonopatolog german (fiu anatomistuCui german fnidrich 'Arnold), 1835-1915.*] Dureri si parestezii hemicefalice m teritoriul de inervatie al filetelor ner-voase de la nivelul radacinilor C, si C;.
- **B. ARNOLD-CHIARI.** [*Julius Arnold, ana-tomopatolog gemum (fiul anatonistuid german fried-rich Arnold), 1835-1915; Haas*

B. ARNSTEIN

Chiari, *patoCog austriac*, 1SS1-1916.} Malformatie congenitala rara, observata la nou-nascut, caracterizata prin hernie de trunchi cerebral si cerebel la nivelul gaurii occipitale, la care se asociaza uneori "hidrocefalie si *sp/na bifida.

• **B. ARNSTEIN**. Forma a *b. Vaquez In care lipseste splenomegalia.

• **B. ASBOE-HANSEN**. [G. *Asboe-Hansen, dennatoiog dams contemporan*.} Dermatoza pigmentara buloasa, cu eozinofilie sanguina, care poate aparea la nou-nascutii de sex feminin. Sin.: dermatita buloasa keratogena.

• **B. AUJESZKY**. [*Aladar Aujeszky, medic maghiar, 1869-1933*]

Sin.: pseudorabile (v.). " **B. AYERZA**. [*Abel Ayerza, medic argentinian, Sue.nos Mres, 1S61-1918*.] Sin.: sindrom Ayerza (v.).

• **B. AZORE**. [*Azure, inside, portugheze, m Ocwnvl Atlantic*.] Sin.: boala Machado-Joseph (v.).

• **B. BAASTRUP**. [*Christian Ingerslev Baastrup, radioCog danez, Copenfiaga, 1885-1950*.] *Arthroza interspinoasa a rahisului lombar, observata In hiperlordozele lombare sau In lombartroza banala. Este o varietate de reumatism degenerativ. Sin.: osteoarthroza interspinoasa.

• **B. BABINGTON**. [*Benjamin Guy Babington, medic engte.z, ai Marinei legate., 1794-1866*.] Sin.: boala Rendu-Osler (v.).

• **B. BAEHR-SCHIFFRIN**. [*George Baehr, me-dic ame.iv.an contemporan; Schiffirin*.] Afectiune rara In care se asociaza: *purpura trombotopenica, febra, anemie cu semne de hiperhemoliza si subicter, leziuni nervoase, tulburari psihice, evolutie rapida spre exitus. Sin.: boala Moschowitz, purpura trombotopenica trombotica.

" **B. BALFOUR**. [*John Hutton Balfour, medic si Botanist engCez, Edinburg, 1S08-1884*.] Tumora maligna, de culoare verzuie, care poate aparea la copiii cu leucemie, cu localizare craniana (Indeosebi orbitara). Se dezvoltă In maduva osoasa si inva-deaza rapid periostul si tesuturile moi. Formula sanguina evi-dentiaza prezenta anemiei, a celulelor anormale (mieloblaste, leucoblaste) si uneori hiperleucocitoza. Sin.: clorom.

• **B. BALLINGALL**. [*Sir George Ballingall, chirurg e.ngit.z, Edinburg, 1780-1855*.] Sin. istoric pentru maduromicoza (v.).

" **B. BAMBERGER**. [*Heinrich van Bamberger, medic austriac, Vuna, 1822-1888*.] 1) Spasm saltatoriu sau tic al extremitatilor inferioare. 2) Poliserozita: inflamatie cronica manifestata prin efuziuni seroase In diferite cavitati (pahipleurita, pericardita constrictiva etc.).

• **B. BAMLE**. Sin.: boala din Bornholm (v.).

• **B. BANG**. [*Bernhard Laurits Frederik Bang, medic ve.te.Tinw diez; Copenftaga, 1848-1932*.] Sin.: bruceloză (v.).

• **B. BANNISTER**. [*Henry Martyn Bannister, newoiioff ame.ri-can, Cft-Kcyo, 1844-1920*.] Sin.: edem Quincke (v.).

• **B. BANTI**. [*Guido Banti, ana.toinopatolog italian, VTofesor la f(oTe.nta, 1852-1925*.] Afectiune a splinei care se manifesta prin splenomegalie, pancitopenie periferica cu hiper celularitate medulara si semne de hipertensiune portala asociate cu o alterare morfofunctionala a ficatului, de gravitate variabila (evolu-eaza spre ciroza hepatica). Sin.: anemie Banti, sindrom Banti.

• **B. BARBER**. [*Harold Wordworth Barber, dermatoiog e-ngkz, Londra, 1886-1955*.] "Hiperkeratoza difuza, foliculara, care poate aparea la menopauza, cu localizare mdeosebi la fata si la gat. Sin.: dermatoza Barber.

• **B. BARCOO**. [*Boreoo, r&u. m Australia*.] Ulcer cutanat tropical, eel mai frecvent provocat de *Corynebacterium diphteriae*. Leziunea apare In zonele descoperite, debutand la nivelul unui folicul pilos, unde se formeaza o vezicula care se ulce-reaza rapid. Uneori se complica cu gangrena. Se Intalneste In regiunile tropicale si subtropicale desertice. Sin.: ulcer de desert.

B. BEHQET

• **B. BARLOW**. [*Sir Thomas Barlow, me-dic ingte.z, Londra, 1845-1945*.] B. care se manifesta prin hemoragii cutanate si mucoase, sufuziuni subperiostale, dureri epifizare cu alterarea osificarii, anemie, *diskeratoza foliculara „In disc", care apar de obicei In al doilea an de viata, In cazul sugarilo" alaptati artificial, cu lapte conservat. Sin.: boala Moeller-Barlow, osteo-patie hemoragica primitiva, scorbut infantil.

• **B. BARRAQUER-SIMONS**. [*Jose Antonio Roviralta BaiTiiqaer, medic spanioi, Barcelona, 1855-1928; Arthur Simons, medic gcrman, profesor ia Str(in, n. 1877*.] Sin.: lipodistrofie progre-siva (v.).

• **B. BASEDOW**. [*Karl Adolf van Basedow, nwGc germcol, Ae.rse.burg, 1790-1854*.] Sin.: boala Basedow-Graves (v).

• **B. BASEDOW-GRAVES**. [*Karl Adolf von Basedow, medic ge.rm.an, M.e.rseBurg, 1790-1854; Robert James Graves, medic irCandez, Dublin, 1797-1853*.] B. provocata de prezenta auto-anticorpilor antireceptori TSH cu functie stimuloatoare. Legarea anticorpilor la *receptorii TSH de pe celulele tiroidiene stimu-leaza secretia hormonilor tiroidieni; inhibitia prin feedback ne-gativ de la nivel hipofizar dispare si apar manifestari clinice de hipertiroidie. Simptome caracteristice: tumefactia difuza a tiroidei, *exoftalmie Insotita de diverse semne oculare, tulburari cardiovasculare (tahicardie, aritmii, *eretism cardiac), tremura-turi digitale fine, scadere ponderala, diaree, termofobie, trans-piratii profuze, astenie. Metabolismul bazal si fixarea radioiodului sunt crescute. Sin.: boala Basedow, boala Graves, boala Flajani.

• **B. BASEL**. [*Basel, eras din ECvetia unde a fost descrisa 6oata*.] Sin.: boala Darier (v.).

• **B. BATEMAN**. [*T'otomos Bateman, medic e.ng[itz, Londra, 1778-1821*.] 1) Dermatoza care poate aparea la persoanele In varsta. Este caracterizata prin existenta de pete purpurice localizate pe antebrate si gambe, In relatie cu o degenerescenta senila tegumentara: evolutie cronica si redivivanta. Sin.: purpura senila Bateman. 2) Sin.: *molluscum contagiosum* (v.).

" **B. BATTEN**. [*Frederick Eustace Batten, neurolog mgltz., Londra, 1865-1918*.] B. cu transmitere autozomal dominanta, manifestata prin dementa, paralizie si afectare a substantei albe prin depuneri de *lipofusdna. Sin.: lipofusdnoza neuronală juvenila.

• **B. BATTEN-MAYOU**. [*Frederick Eustace Batten, neuroiog engkz, Londra, 1865-1918; Marmaduke Stephen Mayou, ojtaimolog e.ng[e.z, Londra, 1876-1934*.] Sin.: boala Spielmeyer-Vogt (v.).

• **B. BAYLE**. [*Intouie Laurent fesse Bayle, psihiatru francos, fans, 1799-1858*.] Sin.: paralizie generala progresiva (v.).

• **B. BAZY**. [*Pierre Jean Baptiste Bazy, cfiirurg franctz, la f{6pitaui de Paris, 1853-1934*.] Varietate de *hidronefroza, consecinta a unor dilatatii congenitale ale bazinetului si ale calicelor. Apare din cauza hipoplaziei sau aplaziei muscula-turii netede. Sin.: hidronefroza congenitala intermitenta.

• **B. BEAUVAIS**. [*Augustin-J. Landre Beauvais, medic francos, Paris, 1772-1840*.] Denumire istorica pentru reumatismul poliarticular. Aceasta entitate se identifica In prezent fie cu *reumatismul articular acut, fie cu *poliartrita reumatoida.

" **B. BEAUVIEUX**. Pseudoatrofie optica a sugarului antrenand cecitate aparenta, care dispare In cateva luni. Se pare ca este determinata de Intarzierea mielinizarii fibrelor nervilor optici.

• **B. BECHTEREW**. [*Vladimir Michailovitch von Bechterew, ne-uroCog rus, profesor ia I'azan, apoi ia St. Petersburg, 1857-1927*.] Afectiune asemanatoare polispondilitei reumatismale; se manifesta prin cifoza posttraumatica la subiecti cu predispozitie ereditara. V. si spondilartrita anchilozanta.

• **B. BEHCET**. [*Hulusi Behcet, dennatoCog turc, 1889-1946*] Afectiune a adultului tanar de sex masculin, uneori familiala,

caracterizata prin trei simptome cardinale: afte bucate recidivante, urmate de ulceratii, afte genitale si aparitia, mai tar-diva, a unor leziuni oculare: "uveita cu 'hipopion. In toate aceste localizari sunt prezente leziuni de vascularita si perivas-cularita. B. evolueaza In pusee recidivante, iar prognosticul poate fi grav, uveita antrenand cecitate. Etiologia este neelu-cidata, virala sau imunologica. Sin.: iridocic'l'ita recidivanta, sin-drom Adamantiades, sindrom Behcet.

- **B. BEHR.** [*Carl Behr, oftalmolog german, profesor la J{am£uy, 1874-1943.*] 1) Forma de *degenerescenta maculara retiniana. Este o b. ereditara cu transmitere dominanta, caracterizata prin atrofie corioretiniana centrala cu alterari degenerative pigmen-tare si leziuni retiniene periferice. Sin.: degenerescenta eredo-maculara, degenerescenta tapetoretiniana, degenerescenta tape-toretiniana centrala. V. si degenerescenta eredo-maculara, de-generescenta tapetoretiniana. 2) V. sindrom Behr.
- **B. BENEDIKT.** [*Moritz Benedikt, neurolog austriac, 'Vwia, 1835-1920.*] Sin.: sindrom Benedikt (v.).
- **B. BENSON.** [*Ataur Henry Season, oftaimotog iriandez,, 'Dublin, 1852-1912.*] Sin.: sinchizis scintilant (v. sinchizis).
- **B. BERGER / maladie de Berger / Berger's disease, mesangial IgA glomerulonephritis.** [*Jean Berger, nefrolog francos, sec. XX.*] Varietate de *nefropatie glomerulara cronica primitiva (25 % din cazurile de la adult), caracterizata prin de-pozite difuze intercapilare (mezangiale) de IgA si C3. Depozi-tele sunt vizibile In microscopia optica prin imunofluorescenta si In microscopia electronica, fiind osmiofile. Semnul clinic ca-racteristic al b. B. este hematuria macroscopica recidivanta, care apare la orezile dupa o infectie (otita, sinuzita, amigdalita) sau dupa un efort fizic intpns. Prin examenul sumarului de urina se confirma hematuria si o proteinurie usoara (1-2 g/24 ore). Afectiunea poate evolua spre hipertensiune arteriala sau insuficienta renala. Sin.: glomerulonefrita cu depozite mezangiale de IgA.
- **B. BERNHARDT.** [*Martin Bernhardt, neurolog german, 'Berlin, 1844-1915.*] Sin.: meralgie parestezica (v.).
- **B. BESNIER-BOECK-SCHAUMANN.** [*Ernest Henri Besnier, dermatolog francos, Saris, 1831-1909; Caesar Peter Moller Boeck, dermatolog non'egian, Oslo, 1845-1917; JSrgen Nilsen Schaumann, dermatolog suedes, Stockholm, 1879-1953.*] Sin.: sarcoidoza (v.).
- **B. BESNIER-KAPOS-LIBMAN-SACKS.** [*Ernest Henri Besnier, dermatolog francez, 'Paris, 1831-1909; Moritz Kohn Kaposi, dtrmatolog austriac, 'Viena, 1837-1902; Emanuel Libmaa, medic ame.rica.ri, 9{e.ui yor^ 1872-1946; Benjamin Sacks, medic american, 9^e.w yorl^ n. 1896.*] Sin.: lupus eritematos diseminat (v.).
- **B. BESSEL-HAGEN.** [*Fritz Bessd-Hagen, cfmwy german, 'Berlin, 1856-1922.*] Sin.: boala exostozanta (v.).
- **B. BEST.** [*F. Best, medic ge.rman, 1878-1920.*] *Eredodege-nerescenta maculara cu transmitere autozomal dominanta, strict localizata, caracterizata In general printr-o leziune rotunda bine delimitata, de coloratie rosie sau galben clar, cu aspect al maculei de „galbenus de ou pe farfurie". B. evolueaza In trei stadii (de disc, de remaniere si atrofie) si reprezinta forma congenitala a *bolii Stargardt. V. si degenerescenta eredo-maculara, degenerescenta tapetoretiniana.
- **B. BEURMANN-GOUGEROT.** [*CAor/es Lucien Beurmann, dermatolog france-s, Saris, 1851-1923; Henri Eugene Gouge-rot, dermatolog franc.e.z., profesor la 'Saris, 1881-1955.*] Sin.: sporotricoză (v.).
- **B. BIELSCHOWSKY-JANSKY.** [*Alfred Biel-schowsky, oftal-molog german, ptw/esor (succesiv) la Leipzig, 'Jvlarfiwg si 'BresTau fin present 'Wroclaw, 'Polonia, 1871-1940; Jan Jansky, medic si serolog cek, originar din 'Eraga, stabuit (a 'Baltimore, 1873-1921.)*] *Idiotie amaurotica familiala, cu predominanta simptomelor cerebeloase, care se manifesta In jurul varstei de 4 ani. Evolutia este letala In 3-4 ani. Reprezinta forma de tip juvenil precoce a 'sfingolipidozei cerebrale. Sin.: sfingolipidoza de tip juvenil precoce. V. sfingolipidoza, idiotie amaurotica familiala.
- **B. BIERMER.** [*Anton Biermer, medic german., profesor dt medicina interna mai int6i la 'Se.m.a, apoi la Zurich, 1827-1892.*] Maladie caracterizata prin absenta secretiei de 'factor intrinsec gastric, care antreneaza malabsorbtia *vitaminei B₁₂. Determina anemie macrocitara cu megaloblastoza medulara, asociata cu neutrotrombopenie si tulburari digestive si nervoase discrete. Se considera ca la originea manifestarilor se afla me-canisme autoimune. Administrarea intravenoasa de vitamina B₁₂; este urmata de un raspuns sanguin specific (*reticulocitoza). Sin.: anemie Biermer, anemie pernicioasa, boala Addison-Biermer.
- **B. BIETT.** [*Laurent Theodore Biett, dermatolog francez, 'Paris, 1781-1840.*] Forma de *lupus eritematos, cu evolutie subacuta si recidivanta, cu afectare moderata a starii generale. Elementele au tendinta la diseminare simetrica si dispar In cateva saptamani. Sin.: lupus eritematos discoid sau subacut.
- **B. BILLROTH** [*Christian Albert Theodor Billroth, chirurg german, profesor la Zurich si 'Aena, 1829-1894.*] 1) *Meningo-cel consecutiv unei fracturi craniene. Sin.: cefalhidrocél traumatic. 2) V. sindrom Billroth.
- **B. BILLROTH-WINIWARTER.** [*Christian Albert Theodor BUJroth, chirurg german, profesor la Zurich si 'Viv.a, 1829-1894; Felix van Winiwarter, chirurg austriac, 'Aena, 1852-1931.*] Sin.: trombangeita obliteranta (v.).
- **B. BINSWANGER.** [*Otto Binswanger, neurolog german, pro-fesor la fena, 1852-1929.*] Forma de encefalopatie ateroscle-rotica subcorticala, b. cauzata de hipertensiunea arteriala sau de arterioscleroza vaselor profunde perforante si a capilarelor substantei albe subcorticala. Se manifesta prin dementa, asociata cu pierderea difuza de substanta alba subcorticala si dilatarea ventriculilor, precum si printr-un mers caracteristic cu paSi mid si baza de sustinere larga. Sin.: dementa, encefalopatie sau sindrom Binswanger.
- **B. BITOT.** [*Pierre A. Bitot, medic jrancez., 'Bordeaux 1822-1888.*] Manifestari oculare ale avitaminozei A, care constau In distrofie corneo-coniunctivala si *hemeralopie prin deficit de 'caroten la nivelul *bastonaselor retiniene.
- **B. BJORUM.** Afectiune manifestata la ambele sexe, In primele saptamani de viata, prin hepatomegalie considerabila Insotit§ de oprirea cresterii staturponderale. Histologic se constata Incarcare grasoasa hepatica, aceasta perturbare nefiind deter-minata de o infectie sau de o carenta alimentara. Nu exista nici semne de insuficienta hepatica, Insa prognosticul este rezervat, bolnavii decedand, In general, din cauza unui accident infectios grav. Au fost raportate si cazuri familiale. V. si policorie.
- **B. BLACKFAN-DIAMOND.** [*K"ennetA DonieJ Blackfan, pedi-atru american, 'Boston, 1883-1948, Louis K. Diamond, pedi-atru american, 'Boston, n. 1902.*] Eritroblastopenie congenitala care determina anemie cronica normocroma, normocitara si a-regenerativa. Maduva osoasa este bogata In normoblaste tinere, care nu ajung Insa la maturare. Sin.: sindrom Blackfan-Diamond.
- **B. BLOODGOOD.** [*Joseph Colt Bloodgood, chirurg american, 1867-1935.*] Sin.: boala chistica a mamelei (v.).
- **B. BLOUNT.** [*Walter Palmam Blount, ortoped american, n. 1900.*] Forma de 'genu varum caracterizata prin angulatia partii proximale si interne a diafizei tibiale, cu proeminenta In forma de „doc" a condilului intern. Sin.: tibia vara.

B. BLUMENTHAL

- **B. BLUMENTHAL.** [*Ferdinand Blumenthal, medic german, profesor de medicina internat [a 'SeHin, n. 1870.]* Maladie asemanatoare clinic cu o "leucemie mieloida, de care se deosebeste prin proliferarea primitiva importanta a sistemului eritropoietic. In plus fata de cea a tesutului mieloid, la care se asociaza hiperleucocitoza. Este considerata o varietate de *poliglobulie.
- **B. BOGDAN-BUDAY.** [*Aladar Bogdai, medic maghiar contemporan; Kalman Buday, cfururg maghiar, 'Sudapesta, 1863-1937.]* Afectiune determinata de **Corynebacterium pyrogenes anaerobium*, caracterizata prin febra si abcese cu localizari -, multiple (ficat, plamani, splina, muschi).
- **B. BONDUELLE.** Afectiune caracterizata prin asocierea semnelor de "scleroza laterala amiotrofica si de *b. Parkinson, la care se adauga leziuni corticate (straturile II si III ale *izo-cortexului) cu *glioza si neurospongioza (v. neurospongion).
- **B. BONIELAND.** Sin.: boala mitrala (v.).
- **B. DIN BORNA.** [*Borna, oraf in 'Estul Qe.rmanwL*] B. care se transmite de la cal, determinata de un virus si constand intr-o "encefalomielita acuta; este transmisa rar la om.
- **B. DIN BORNHOLM.** [*Bornholm, insula daneza in fMarea 'Saliva.]* B. epidemica determinata de virusul "Coxsackie B. Debutul este brusc, prin afectare musculara (induratie, noduli), iar ulterior dureri la baza toracelui, accentuate de miscarile respiratorii, simuland o afectiune pulmonara. Se asociaza cu febra, cefalee, uneori pleuropericardita uscata, otita medie, encefalita. Evolutie benigna. Sin.: boala Bamie, boala Daee-Finsen, boala Sylvest, gripa Dabney (sau gripa „diavolului"), mialgie epidemica, pleurodinie epidemica.
- **B. BOSVIEL.** [*Bosviel, medic francos, sec. XIX-XX.]* Hematom al lutei cu aparitie brusca, de etiologie incerta. Se invoca factori mecanici, infectiosi, hormonali, vasomotori. Se vindeca spontan, dar pot sa apara recidive In 20% din cazuri. Sin.: apoplexia lutei.
- **B. BOUCHARD.** [*Charles Jacques Bouchard, medic francos, profesor de patologie gonoroid [a Paris, 1837-1915.]* Dilatare a stomacului prin ineficienta musculaturii gastrice. V. si dilatare acuta de stomac.
- **B. BOUCHET.** [*Henri Bouchet, medic francos, n. 1873.]* Sin.: boala Bouchet-Gsell (v.).
- **B. BOUCHET-GSELL / maladie de Bouchet-Gsell / swineherd disease.** [*Henri Boiir.het, medic francez, n. 1873; Otto Gsell, medic fi fiacterwiog eivefian, Saint-Cjail, n. 1902.]* Pseudotifomeningita asociata cu exantem papulos recidivant, cu evolutie benigna, cauzata de *Leptospira pomona* (sau *L. hyos*), transmisa la om de porci. Simptomatologia este asemanatoare cu cea a *febrei tifoide. Sin.: boala Bouchet, tepto-spiroza crescatorilor de porci.
- **B. BOUILLAUD-SOKOLSKY.** [*Jean Baptiste Bouillaud, medic franciz, profesor de cdnica. imdicaia. la 'Sans, 1796-1881, Grigorn Ivanovici Sokolsky, nedit. rus, profesor de ctinica. msdirail ia 'Pazan, apoi ia Moscova, 1807-1886.]* Sin.: reuma-tism articular acut (v.).
- **B. BOURNEVILLE.** [*Desire Magloire Bourneville, ne.wolog francez, 'Paris, 1840-1909.]* Sin.: scleroza tuberoasa Bourneville (v.).
- **B. BOUVERET.** [*Lean Bouveret, medic franciz, Lyon, 1850-1929.]* 1) Forma benigna de tahicardie paroxistica supraventriculara care consta In accese paroxistice de tahicardie regu-lata, cu frecventa Intre 180 si 220 pulsatii pe minut, produse prin mecanism de *reintrare. Insozite de semne functionale diverse (palpitatii, dureri de tip anginos). Pe traseul electrocar-diografic lipsesc undele P. Tahicardia poate dura cateva ore, apare si dispare brusc (spontan sau dupa compresiunea sinu-sului carotidian, tratament medicamentos sau electric) fara nici

B. BRUTON

- o manifestare anterioara. Sin.: boala Bouveret-Hoffmann, tahicardie paroxistica esentiala. 2) V. sindrom Bouveret.
- **B. BOUVERET-HOFFMANN.** [*Lean Bouveret, medic francos, Lyon, 1850-1929; Johann Hoffmann, Mwolog german, J{eidei6erg, 1857-1919.]* Sin.: boala Bouveret (v.).
- **B. BOWEN.** [*John Templeton Bowen, dennatolog anwican, 'Boston, 1857-1941.]* 1) Dermatoza care debuteaza la adult cu cateva pete lenticulare putin scuamoase sau prin discuri *numulare a caror confluenta formeaza placarde polidlice care persista nedefinit. Netratate, leziunile sufera o degenerescenta maligna lenta. Anatomopatologic se descrie o *diskeratoza a celulelor malpighiene. Sin.: dermatoza precanceroasa Bowen, dikeratoza lenticulara 'in disc. 2) *Dikeratoza conjunctivala localizata la nivelul limbului sub forma unor tumorete gelatinoase de culoare roza sau alb-cenusie. Poate degenera malign in *epiteliom spinocelular. Localizarea poate fi si la nivelul mu-coaselor. Sin.: eritroplazie.
- **B. BOZZOLO.** [*Camilfo Bozzolo, medic itafian, 1845-1920.]* Sin.: mielom multiplu (v.).
- **B. BRAILSFORD.** [*fames Frederik Brailsford, radioCog engiez, 'BirmingHam, 1888-1961.]* Sin.: boala Morquio (v.).
- **B. BRILL.** [*Nathan Edwin Brill, medic american, 'J^e.iil yor^ 1860-1925.]* Sin.: boala Brill-Zinsser (v.).
- **B. BRILL-SYMMERS / maladie de Brill-Symmers / follicu. lar lymphocytoma, Brill-Symmers syndrome.** [*Nathan Edwin Brill, medic am-erican, f^ew yor^ 1860-1925; Douglas Symmers, patoilog american, 9{ew yor^ 1879-1952.]* Denumire desueta pentru un limfom caracterizat anatomopatologic prin folliculi ganglionari mari, fiind integral actual In cadrul *limfoa-melor non-hodgkiniene cu structura nodulara. Clinic se eviden-tiaza o hipertrofie generalizata a ganglionilor limfatici Insozita uneori de splenomegalie. Sin.: limfom gigantofolicular, sindrom Brill-Symmers.
- **B. BRILL-ZINSSER / maladie de Brill-Zinsser / Brill's disease, mild recrudescet typhus fever.** [*Nathan Edwin Brill, medic american, f{ew yor^ 1860-1925; Ferdinand Zinsser, dermatolog german, n. (a y{ew york., profesor [a 'Koin, 1865-1952.]* *Tifos exantematic sporadic benign, denumit si „resurgent", de origine endogena, aparut la subiecti care nu gazduiesc nici un parazit (aceasta caracteristica este suficienta pentru a diferentia b. B.-Z. de tifosul recidivant). Sin.: boala Brill, tifos resurgent.
- **B. BRINTON.** [*William Brinton, medic engiez, Londra, 1823-1867.]* Sin.: linita plastica (v. linita).
- **B. BROCA.** [*Paul Broca, antropolog si ckirurg francos, pro-fesor ia 'Paris, 1824-1880.]* Sin.: afazie Broca (v.).
- " **B. BRODIE.** [*Sir Benjamin Collins Brodie, c-furwrg engCez, Londra, 1783-1862.]* 1) Tip de osteita cronica care antreneaza formarea unei cavitati In interiorul osului (metafiza unui os lung sau scurt). Cavitatea confine puroi si sechestre osoase. Radiologic se observa o zona hipertransparenta intraosoasa, limitata de osteoscleroza. Sin.: abces Brodie. 2) Tumora mamara voluminoasa, boselata, cu zone ferme si fluctuente alternante, fara adenopatie axilara satelita. Initial considerata un cistosar-com, s-a demoistrat a fi de fapt un adenofibrom intracanalicular In care componenta conjunctiva este predominanta. Evolu-tia tumorii este variabila, uneori benigna, alteori maligna pri-mitiv sau prin producerea de metastaze de tip sarcomatos. Frecvent, tumora este denumita filoda, deoarece pe sectiune prezinta un aspect lobulat striat, cu ramificatii fine, asemenea frunzei unui arbore. Sin.: tumora Brodie. 3) Sindrom de natura isterica, pacientul simuland o afec(iune articulara dureroasa (coxalgie isterica).
- **B. BRUTON.** [*Ogden Carr Bmton, pediateru american, n. 1908.]* Forrhfi de *agamaglobulinemie congenitala, transmisa

B. BUDD-CHIARI

recesiv gonozomal. Se manifesta clinic prin infectii bacteriene respiratorii si intestinale reddivante, adesea foarte grave. Anatomopatologic se constata absenta, in maduva spinarii, a liniei plasmocitare.

• **B. BUDD-CHIARI.** [George Budd, medic englez, Londra, 1808-1882; Hans Chiari, patologic austriac, 1851-1916.] Sin.: sindrom Budd-Chiari (v.).

• **B. BUERGER.** [Leo Buerger, chirurg patologic american, 9{ew yorki 1879-1943.} Sin.: tromboangeita obliteranta (v.).

• **B. BUREAU-BARRIERE.** [Yves Bureau, Henri Barriere, medici franc.azi contemporani.] Forma de acropatie ulceromutilanta, cu localizare la nivelul membrelor inferioare. Este favorizata de traumatisme repetate.

• **B. BURGER-GRUTZ.** [Mox Burger, medic german, profesor si medicina internista la Bonn, apoi la Leipzig, 1885-1966; Otto Grittz, dermatolog si venerolog german, profesor la Kyli 1886-1963.] Sin.: hiperlipemie esentiala (v.).

• **B. BURKITT.** [Dennis Burkitt, medic salfian contemporan, specialist in fioid tropical.] Sin.: tumora Burkitt (v.).

• **B. BUSCHKE.** [Abraham Buschke, dermatolog german, profesor la SerCin, 1868-1943.] 1) Infiltratie cutanata sclerodermiiforma indurata, difuza, localizata frecvent la nivelul gatului si membrelor superioare. 2) Sin.: criptococoză (v.).

• **B. BYLER.** [Byler, numele de familie al copiitor la care boala a fost observata pentru prima oara.] Afectiune familiala ereditara, care consta in colestaza intrahepatica progresiva. Se manifesta prin steatoza, hepatosplenomegalie, pusee icterice recidivante si intarziere in dezvoltarea psihosomatica, cu nanism consecutiv.

• **B. CACCHI-RICCI.** [Bofoerto Cacchi, radiolog italian, Padova, sec. XX; Vincenzo Ricci, radiolog italian contemporan, Padova.] Sin.: rinichi in „burete” (v.).

• **B. CAFPEY.** [John Caffey, pediatra american, 1895-1966.] Afectiune care apare inaintea de varsta de 6 luni, caracterizata prin formarea unor tumefactii dureroase la nivelul membrelor si a maxilarului inferior, localizate pe os si asociate cu hiperfosfatemie si semne de infectie generala. Evolutie benigna cu durata de cateva luni. Sin.: hiperostoza corticala infantila, sindrom Caffey-Silverman.

• **B. CALVE.** [Jacques Calve, ortoped francez, Paris, 1875-1954.] Necroza aseptica spontana, uneori consecutiva unui traumatism usor al osului corp vertebral (regiunea dorsolombara), cu dureri acute iradiate in abdomen si constituirea unei cifoze. Sin.: osteocondrita vertebrala infantila, vertebra plana.

• **B. CALVE-LEGG-PERTHES.** [Jacques Calve, ortoped francez, Paris, 1875-1954; Arthur Thornton Legg, chirurg ortoped, Bristol, 1874-1939; Georg Clemens Perthes, chirurg german, profesor la Leipzig, apoi la Tübingen, 1869-1927.] Osteocondroza a nedeului de osificare a capului femural care se aplatizeaza, se condenseaza si capata un aspect radiologic fragmentat. In evolutie se poate vindeca fara sechele, dar, frecvent determina o malformatie de sold, coxa plana. Sin.: boala Legg-Perthes, osteocondrita a soldului.

• **B. CAMURATI-ENGELMANN.** [Morio Camurati, medic italian contemporan; Guido Engelmann, chirurg ortoped austriac, Viena, n. 1876.] Sin.: boala Engelmann (v.).

• **B. CANAVAN.** [Myrtle M. Caimvan, medic american, 1879-1953.] B. a copilului mic; consta in degenerescenta spongiosa sau vacuolara a substantei albe a SNC. Clinic b. se manifesta prin megalocefalie, miscari coreoatetozice, convulsii, cecitate prin atrofia nervului optic. Moartea survine inaintea de 2 ani de evolutie a maladiei. Transmiterea este recesiva, biologic existand un deficit al enzimei asparto-acilaza. Sin.: sderoza cerebrala spongiosa.

B. CHANDLER

• **B. CAPDEPONT.** [Bernard Capdepont, stomatolog francez, 1867-1918.] Malformatia dentinei, de origine necunoscuta, transmisa autozomal dominant. B. afecteaza atat dantura temporara, cat si pe cea permanenta. Se caracterizeaza prin abraziunea rapida a coroanei dentare, hipoplazia radacilor dentare si obliterarea progresiva a camerei pulpare. Dintii au aspect opalescent, maroniu sau albastrui si nu sunt afectati de carii. Sin.: dentina opalescenta ereditara, dentinogenesis imperfecta.

• **B. CARDARELLI.** [Antonio Cardarelli, medic italian, profesor de clinica medicata la Neapole, 1831-1926.] Sin.: boala Riga (v.).

• **B. CARDUCCI.** [Agostino Carducci, clinician italian, n. 1873.] Sin.: boala Conor-Bruch (v.).

• **B. CAROLI-SCHIFF.** [Jacques Caroli, gastro-enterolog francez, n. 1908; Moritz f. Schiff, fiziolog si anatomist german, n. la Geneva, profesor de anatomie comparata la Serna, apoi profesor de fiziologie la Geneva., 1823-1896.] B. caracterizata prin supralncarcare hepatica in colesterol, responsabila de hepato-megalie.

• **B. CARRION.** [Corrion, student peruvian in medicina, 1859-1885, care, pentru a demonstra unitatea formelor de bartoneloza, si-a inocuat o suspensie provenita de la un caz de forma cronica a boala — verruga — decedand prin forma acuta, septicemică a fioid, denumita si fioida de Oroya] Denumire utilizata pentru desemnarea concomitenta a formelor acute si cronice de bartoneloza (v.).

• **B. CASTELLANI.** [Sir Aldo Castellani, bacteriolog si specialist in boala tropicale, de origine italiana, profesor la Londra, 1878-1971.] Sin.: spirochetoza bronhopulmonara (v.).

• **B. CASTLEMAN.** [Benjamin Casileman, patologic american, 1906-1982.] Maladie a tesutului limfatic produsa printr-o infectie cu un Gamma-herpesvirus, Herpesvirus uman 8, izolat in 1994. Histologic se caracterizeaza prin proliferare limfocitara asociata leziunilor de hiperplazie angiofoliculara si se manifesta clinic prin febra, adenopatii, splenomegalie. Este frecvent asociata cu sarcomul Kaposi, indeosebi la subiectii infectati cu HIV.

• **B. CATTO.** Sin.: schistosomiaza arteriovenoasa cu Schistosoma japonicum (v. schistosomiaza).

• **B. CAZENAVE.** [Pierre Louis Alphonse Cazenave, dermatolog francez, Paris, 1795-1877.] 1) Sin.: pemfigus foliaceu (v.). 2) Lupus eritematos cronic (v.).

• **B. CEELEN.** [Wilhelm Ceeleii, anatomopatolog german, profesor la Jreifswald, ami la Bonn, 1883-1964.] B. care afecteaza indeosebi tinerii si este caracterizata prin asoderea tulburarilor respiratorii, acute si cronice (dispnee, hemoptizie), cu o anemie hipocroma severa. Evolutia este letala, prin insuficienta respiratorie si cardiaca. Anatomopatologic exista depuneri de hemosiderina la nivelul alveolelor si capilarelor pulmonare, insotite de fibroza interstitiala difuza. Sin.: hemosideroza pulmonara idiopatica.

• **B. CHAGAS.** [Carlos Chagas, medic brazilian, 1879-1934.] Forma de tripanosomiaza cu evolutie acuta la copii si cronica la adulti. Agentul infectant este Trypanosoma cruzi. Forma acuta se caracterizeaza printr-un nodul eritematos la locul de inoculare si limfadenopatie regionala, ulterior mixedem si deficit cardiac si neurologic. In forma cronica (dupa o perioada de latenta de ani de zile), cele mai importante manifestari sunt cardiace (miocardita), dar pot coexisti si disfunctii gastrointestinale (megacolon), neurologice etc. Sin.: tripanosomiaza americana.

• **B. CHANDLER.** [Freniont A. Chandler, medic american, sec. XX.] Necroza aseptica, in general bilaterala, a capului femurului, observata la adult.

B. CHARCOT

- **B. CHARCOT.** [*Jean Martin Charcot, newolog francez, profesor [a'Paris, 1825-1892]*] 1) Sin.: sderoza laterals amiotrofica (v.). 2) V. sindrom Charcot.
- **B. CHARCOT-MARIE-TOOTH.** [*Jean Martin Charcot, mwo-[og francz; profesor [a 'Paris, 1825-1893; Pierre Mane, newo-[og francez, profesor ia 'Saris, 1853-1940, Howard Henry Tooth, newoiog eng[ez, Cambndge, 'Durham., 1856-1925.] Neuro-patie periferica ereditara senzitivo-motorie transmisa dominant autozomal. Debuteaza la adolescent. Evolutia este lenta, cu amiotrofie distala, impotentia functionala moderata si abolirea reflexelor osteotendinoase In teritoriul afectat.*]
- **B. CHARMOT.** [G. *Charmot, medic francos contemporan, %[wsif[ia, l] Forma de *macroglobulinemie; difera de "macroglobulinemia Waldenstrom printr-o evolutie mai putin grava.*]
- **B. CHARRIN-VON WINCKEL.** [*Albert Charrin, medic bacteriolog si igienist francez, profesor de. patoCogie generaia [a 'Paris, 1857-1907; Franz Carl Ludwig Wilhelm von Winckel, ginecoCog german, profesor la. 'Kgstocf^ apoi ia function, 1837-1911.] Sin.: icter infectios al nou-nascutului (v.).*]
- **B. CHESTER-ERDHEIM.** B. a adultului caracterizata prin le-ziuni osoase bilaterale, aproape simetrice, *xantoame cutanate, un *xantogranulom retroperitoneal si uneori xantoame visce-rale. Lipidemia este normala.
- **B. CHICAGO.** [*Chicago, eras fn SWI.] Sin.: boala Gilchrist*]
- **B. CHRIST-SIEMENS-TOURAIN.** [*Josef Christ, medic fi stomatoCog german, 'Berlin, 1889-1928; Hermann Werner Siemens, dermatolog german, profesor (a 'Jviunch.en fi Leyda, 1891-1969; Albert Touraine, dermatocog francez, 'Paris, 1883-1961] Sin.: sindrom Christ-Siemens (v.).*]
- **B. CHRISTMAS.** [*Christmas, numeCe. bolnavului. la care. s-a obsemat pentru prima oara fipsa factorului sanguin IX] Afectiune caracterizata prin disfunctii ale hemostazei, asema-natoare hemofiliiei A, dar cauzata de un deficit ereditar In factor IX. Sin.: hemofilie B.*]
- **B. CHURILOV.** *Febra hemoragica epidemics asociata cu sindrom renal, determinata de un virus ce apartine familiei *Bunyaviridae*, 'virusul Hantaan. Sin.: febra de Coreea.
- **B. CIVATTE.** [*Achille Civatte, dermatocog francez, 1877-1956] *Poikilodermie reticulata pigmentara a fetei si gatului survenind Indeosebi In momentul menopauzei.*]
- **B. COATS.** (*George Coats, oftaimocog engC&z, Londra, 1876-1915*) Retinopatie exsudativa progresiva cronica, care poate aparea la o varsta tanara, la sexul masculin.
- **B. COCKAYNE.** [*Edward Alfred Cockayne, medic engiez., Londra, 1880-1956] Sin.: sindrom Cockayne (v.).*]
- **B. CODOUNIS.** [*Alton Codounis, me.dic grec, fitena, n. 1898.] Afectiune congenitala manifestata clinic prin *cianoza fara tulburari cardiace, fara *hipocratism digital, de obicei bine tole-rata, fiind In relatie cu o *methemoglobinemie. Exista o poliglo-bulie moderata. La sugari si copii se pot observa: microce-falie, tulburari psihomotorij si debilitate. Afectiunea este con-secinta unui defect al sistemului enzimatic redactor al *hemo-globinei (NADH-dehidrogenaza), care induce o transformare a hemoglobinei In *methemoglobina, In care fierul feric este incapabil sa fixeze reversibil oxigenul. Transmite de tip autozomal recesiv. Sin.: danoza methemoglobinica, methemoglobi-nemie congenitala ereditara.*]
- **B. COGAN.** [*David Glendening Cogan, oftainolog american, 'Boston, n. 1908] Sin.: sindrom Cogan (v.).*]
- **B. COLLES.** Septicemie stafilococica, caracterizata prin aparitia unei eruptii diseminate de pustule cutanate superficiale.
- **B. CONOR-BRUCH.** [Conor, *BacterioCog, 1870-1914; A. Bruch.] B. infectioasa, febrila si exantematica care debuteaza cu un sancru de inoculare, determinata de *Rickettsia conorii* trans*

B. CROUZON

- misa prin Intepatura de capusa. Aceasta b. este limitata la ba-zinul mediteranean. Sin.: febra butonoasa mediteraneana, febra de Marsilia, boala Carducci, boala Olmer, tifos mediteranean.
- **B. CONRADI-HUNERMANN.** [*Erich Conradi, pediatru german, f[oin, sec. XX; Carl Hiinermann, medic german contemporan] Sin.: condro-displazie punctata (v.).*]
- **B. COOLEY.** [*Thomas Benton Cooley, pe.dw.tru american., 1871-1945] Forma majora de "talasemie observata doar la copiii homozigoti (ambii parinti fiind atinsi de o forma minor). Se caracterizeaza, clinic, prin splenomegalie, afectare osoasa, anemie hemolitica si eritroblastica, hipocroma, cu forme anormale de eritrode. Evolutie letala. Sin.: anemie Cooley, boala mediteraneana.*]
- **B. COOPER.** [*Sir Astley Paston Cooper, cfMwg si anatomist inglez, Londra, 1768-1841] Maladie chistica mamara cronica.*]
- **B. CORI.** [*Corl Ferdinand Cori, fiwcfwmst n. ia 'Praga w 1986 si Gerty Theresa Cori (sofia sa), biocfu-mist din Vima, 1896-1957, staBiUti in SWI, lau.re.ap. ai preniului y^pfiel pen-tru TizwCogie/M'e.dicina in 1947] Sin.: glicogenoza tip III (v. glicogenoza).*]
- **B. CORNELIA DE LANGE.** [*Corne/ro de Lange, pediatm oiandez, 1871-1950] Sin.: boala de Lange (v.).*]
- **B. CORRIGAN.** [Sir *Dominic John Corrigan, medic scofian, 'Dubiiin, 1802-1880] *Insufidenta aortica dobandita, sechela a unei endocardite reumatismale.*]
- **B. CORVISART.** [*Jean Nicolas Corvisarl des Marets, baron, profesor de. dinica medicaCa ia 'Paris fi medicuC [til ']{apoieon I, 1755-1821] Sin.: sindrom Caillaud (v.).*]
- **B. COWDEN.** [*Con/d'cn, numele familiei la. can s-a o6suvat boala.] Sin.: sindrom Cowden (v.).*]
- **B. CREUTZFELDT-JAKOB.** [*Hans Gerhard Creutzfeldt, neu-riolog si psiliiatru german, profesor la 'Seiini, 1885-1964; Alfons fakh, newolog german, profesor la yiambwg, 1884-1931.] Forma rara de "encefalopatie spongiforma subacuta transmi-sibila, caracterizata prin dementa progresiva si afectarea mus-culaturii cu scaderea tonusului, tremor, *atetoza si *disartrie spastica. B. este provocata de 'prioni si are, de obicei, o evolutie letala. Sin.: sindrom Creutzfeldt-Jakob. V. si encefalopatii spongiforme subacute transmisibile.*]
- **B. CROCQ-CASSIRER.** [*Jean Crocq, medic belgian, 'Sni^eKes, 1868-1925; Richard Cassirer, newocog german, 'Scrim, 1868-1925.] *Cianoza permanenta a mainilor, gambelor si, uneori, a urechilor, nasului, pometilor si fetei posterioare a bratelor. Apare mai frecvent la sexul feminin, In adolescenta, In relatie cu disfunctii endocrinologice si ale sistemului nervos simpatic si se accentueaza la frig si umiditate. Sin.: acrocianoza.*]
- **B. CROHN.** [*Burril Bernard Crohn, medic american, y^ew york^ 1884-1983] B. cu etiologie necunoscuta, caracterizata anatomopatologic prin granulomatoza epiteliala gigantocelulara nespecifica, localizata Indeosebj la nivelul ileonului terminal, dar putand afecta Intregul tract gastrointestinal, de la cavitatea bucala la anus. Leziunile au caracter segmentar, tendinta la recidiva si la extensie spre segmentele digestive adiacente. Evolutia b. este imprevizibila, catre sclerolipomatoza progresiva, care antreneaza stenoze intestinale, ce determina uneori un sindrom obstructiv. Totodata, se pot forma abcese si fis-tule, iar recurenta dupa tratament este frecventa. Sin.: ileita regionala, ileita terminala.*]
- **B. CROUZON.** [*Louis Edouard Octave Crouzon, newolog france.z, 'Paris, 1874-1938.] *Disostoza craniofadala cu *acro-cefalie, prin Inchiderea prematura a suturilor, hipoplazie a ma-xilarului superior si *prognatism, nas In „doc de papagal", cataracta, exoftalmie si *strabism divergent. Transmiterea este autozomal dominanta. Sin.: disostoza craniofadala ereditara, sindrom Crouzon.*]

B. CRUCHET

- **B. CRUCHET.** [Jeon flene *Crmhet*, medic francez, 'Bordeaux 1875-1959.] Sin.: encefalita letargica von Economo (v.).
- **B. CRUVEILHIER.BAU'MGARTEN.** [Jeon *Cruveilhier*, medic, anatomist si anatomopatolog francos, profesor de chirurgie la MontpeSier, apoi profesor de anatomic fi de. anatomic patologica la 'Saris, 1791-1874; Paul Clemens von Baumgarten, anatomopatolog go-man, Tubingen, 1848-1925.] Anomalie congenitala a venei ombilicale, care ramane deschisa, cu hipoplazia sistemului port; clinic, dilatare a venelor subcutanate abdo-minale („cap de meduza”), cu fremisment venos local, spleno-megalie si ciroza hepatica consecutiva. Sin.: sindrom Cruveilhier-Baumgarten.
- **B. CUSHING.** [Harvey Williams Cushing, nw.rochiru.rg american, 'PhiCadeCpfiia, 1869-1939.] Adenom corticotrop hipofizar, determinand hipersecretie de *ACTH, posibil asociata cu cea MSH ("horn-ion melanotrop) si *betalipotropina; secundar poate determina hiperplazia bilaterala a corticosuprarenalelor, ded exces de glucocorticoizi. Frecvent, hiperplazia se transforma In microadenomatoza a zonei fasciculate, In care caz secretia sa devine partial sau total autonoma, independenta de ACTH. V. si sindrom Gushing.
- **B. DA COSTA.** [Jacob Mendes Da Costa, medic amencan, 1833-1900.] Sin.: sindrom Da Costa (v.).
- **B. DAAE-FINSEN.** [Anders Daae, medic norvegian, 1838-1910; Ion Constant Finsen, medic isCandez, 1820-1885.] Sin.: boala din Bornholm (v.).
- **B. DARIER.** [Jeon *Darier*, dermatolog francos, 'Paris, 1856-1938.] Afectiune cutanata cu transmitere autozomal dominanta, apartinand grupei de dermatoze acantolitice. Se caracterizeaza printr-o anomalie de *keratinizare, care se prezinta sub forma unei dermatoze papulo-crustoase pigmentate (piele cu aspect murdar si miros fetid) cu localizare preferentiala 'in zonele seboreice (fata, pielea capului, regiunile presternala si interscapulara), asociata cu hiperkeratoza palmoplantara si la nivelul unghiilor. Evolueaza cu pusee eruptive favorizate de expunerea la soare. Sin.: boala Basel, diskeratoza foliculara.
- **B. DARIER-FERRAND.** [Jean *Darier*, dermatolog francos, 'Paris, 1856-1938; Marcel Ferrand, dermatolog francez contemporan.] *Fibrosarcom cutanat recidivant. Clinic prezinta aspect de formatiune boselata, dura si indolora, localizata pe fata anterioara a toracelui sau proximala la nivelul membrelor, cu extensie locoregionala, metastazarea fiind rara.
- **B. DARLING.** [Somuel Taylor *Darling*, medic am.en.can cart a studiat pa[udismu], 1872-1925.] Sin.: histoplasmoza (v.).
- **B. DE LANGE.** [Cornelia de Lunge, pediatru olandez, 1871-1950.] 1) Forma de hipertrofie musculara generalizata congenitala asociata cu tulburari extrapiramidale si deficit psihic, cu leziuni malfomative. B. apare la sugari. Sin.: boala Lange Cornelia, boala Cornelia de Lange. 2) Sin.: sindrom Cornelia de Lange (v.).
- **B. DEBRE-MOLLARET.** [Anseime Robert *Debre*, pediatru franc.ez, profesor la 'Paris, 1882-1978; Pierre *Mollaret*, pediatru francez, profesor la. 'Saris, n. 1898.] Sin.: limforeticuloza benigna de inoculare (v.).
- **B. DEGOS.** [Robert Gaston *Degos*, dermatolog fi veneriolog francos, profesor la 'Eons, n. 1904.] Sin.: sindrom Degos (v.).
- **B. DEJERINE-SOTTAS.** [Jules IosepA *Dejerine*, neuroiolog francos, profesor la 'Sans., 1849-1917; Jules *Sottas*, neuroiolog francez, 'Bans, 1866-1943.] Sin.: nevrita interstitiala hipertrofica progresiva (v. nevrita).
- **B. DELEAGE.** [Fraacisque *Deleage*, medic francez, 'Earis, n. 1862.] Sin.: boala Steinert (v.).
- **B. DE QUERVAIN.** [Fri-cz de *Quervain*, cfiirug dvefian, profesor la 'Bema si la 'Basel, 1868-1940.] 1) Afectiune aproape exclusiv feminina, caracterizata prin stenoza tecilor tendoanelor

B. DUCHENNE

- muschilor lung abductor si scurt extensor al policelui, In punctul In care cele doua tendoane traverseaza apofiza stiloidea radiala. Se manifesta prin durere la nivelul fetei externe a pumnului, exacerbata de miscarile de extensie si abductie ale policelui. Sin.: tenosinovita cronica stenozanta a policelui de Quervain. 2) B. de origine probabil virala, caracterizata clinic prin existenta unei guse sensibile la palpare, mtr-un context fe-bril. Tabloul biologic implica cresterea VSH-ului, absenta *iodo-captarii, niveluri sanguine crescute de hormoni tiroidieni. Evo-lutia este frecvent fara sechele, de obicei dupa o perioada pa-sagera de hipotiroidie. Anatomopatologic se caracterizeaza prin prezenta unui infiltrat cu celule rotunde gigante (de obicei lim-focite), tirocite distruse, iar ulterior, regenerare celulara. Sin.: tiroidita cu celule gigante, tiroidita subacuta (granulomatoasa) de Quervain.
- **B. DERCUM.** [Francis Xavier *dercam*, neuroiolog, 'PfiitadelpHia, 1856-1931.] Sin.: adiposis dolorosa (v.).
 - **B. DERRICK-BURNET.** [Edward *Holbrook Derrick*, medic awtraCian, n. 1989; Sir Frank *MacFarlane Burnet*, viroCog si serolog, iMdEoume, 1899-1985, pnmiul 9[pfid pentm fiziologiu./medicina m 1960.] Infectie acuta, determinata de *Coxiella burnetii*, microorganism foarte apropiat de genul "*Rickettsia*, de care se deosebeste prin rezistenta exceptionala In mediul exterior. Se manifesta prin semne generale (febra neregulata, cefalee retroorbitara, transpiratii profuze), splenomegalie, bronho-pneumonie cu localizari multiple, leziuni hepatice. Sin.: febra Q.
 - **B. DERRY.** [David *Derry*, medic Canadian contemporan.] Tip de *gangliozidoza cu transmitere autozomal recesiva, care apare pana la varsta de 3 ani. Se manifesta prin pierderea coordonarii miscarilor si tulburari de vorbire, strabism; tulburarile vizuale si auditive apar ulterior. Se Insoteste de o deteriorare mentala foarte rapida. Evolutia este lenta, iar decesul survine dupa 3-10 ani de la debut, consecutiv degenerescentei spino-cerebeloase. Sin.: gangliozidoza GM., tip 2. V. si gangliozidoza.
 - **B. DEVIC.** [Eugene *Devic*, medic francez, 1858-1930.] 1) B. (din grupul *leuconevraxitelor), de etiologie microbiana sau virala, m care se asodaza mielita difuza de tip paraplegic sau tetraplegic cu nevritia optica retrobulbara, bilaterala, cu *amblio-pie marcata, "diplopie, paralizii oculomotorii. Clinic se traduce prin paraplegic asociata cu cedtate. Uneori evolueaza spre exitus, mai frecvent se constata Insa o regresie lenta. O serie de autori o considera drept o forma acuta a "sclerozei In placi. Sin.: neuromielita optica acuta, oftalmoneuromielita. 2) V. sindrom Devic.
 - **B. DEUTSCHLANDER.** [Karl Ernst Wilhelm *Deutschlander*, chvurg german, f{am6wg, 1872-1942.] Sin.: fractura de obo-seala (v. fractura).
 - **B. DI GUGLIELMO.** [Gioyomn *Di Guglielmo*, nematoCog italian, 1886-1961.] Sin.: eritromieloza acuta (v.). "
 - **B. DRESBACH.** [Melvin *Dresbach*, medic american, 'Philaddphia, 1874-1946.] Sin.: drepanocitoza (v.).
 - **B. DUBIN-JOHNSON.** [Jane/ore *Nathan Dubin*, patotofl american, Washington, 1913-1980; Frank B. *fohnson*, patolog american, n. 1919.] Sin.: sindrom Dubin-Johnson (v.).
 - **B. DUBREUIHL.** [William Auguste *Dubreuhl*, dermatolog francez, 'Bordeaux 1857-1935.] Melanom [in situ] la varslnic, cu prognostic mai bun decat 'melanomul malign. Aspect de pete „cafe au lait" cu contur geografic, localizate Indeosebi la nivelul fetei. Sin.: melanoza dreumscrisa precanceroasa Dubreuhl.
 - **B. DUCHENNE.** [GuiHaume *Benjamin Armand Duchenne (de Boulogne)*, neuroCog francos, 'Paris, 1806-1875.] 1) Sin.: paralizie bulbara progresiva (v.). 2) Sin.: miopatie pseudo-hipertrofica Duchenne (v.).

B. DUHRING-BROCCQ

- **B. DUHRING-BROCCQ.** [Zoiis *Adolphus Duhring*, dermatolog aine.ric.an, profesor la 'Philadelphia, 1845-1913; *Louis Anne Jean Brocq*, dermatolog francez, Saris, 1856-1928] Afecțiune caracterizată prin leziuni polimorfe, eritematopapulo-buloase, dureroase sau pruriginoase, care ocupă o mare parte din tegumente și evoluează prin pusee recidivante, cu menținerea unei stări generate bune. Sin.: dermatita herpetiforma.
- " **B. DUKES-FILATOV.** [*Clement Dukes*, dermatolog englez, 1845-1925; *Nil Feodorovici Filatov*, pe.dia.tm rus, Moscova, 1887-1956.] Sin.: boala Filatov (v.).
- **B. DUPLAY.** [Simon *Emmanuel Duplay*, chirurg francez, 'Paris, 1836-1924] Periartrita scapulohumerală la care se asociază calcificarea bursei seroase subacromiale. Sin.: bursita subacromială.
- **B. DUPRE.** [*Ernest Dupre*, medic francez, profesor de psinia-tritia 'Paris, 1862-1921.] Sin.: meningism (v.).
- **B. DUPUYTREN.** [*Guillaume Dupuytren*, baron, chirurg fi. anatomopatolog franca, profesor la 'Paris, 1778-1835.] Sin.: contractura Dupuytren (v.).
- **B. DURAND.** [*Paul Durand*, meaic francez, Tunis, n. 1895.] Maladie virală, caracterizată prin cefalee și simptome respiratorii, meningiene și gastrointestinale.
- **B. DURAND-NICOLAS-FAVRE.** [*Josep A Durand*, dwnatolog francez, Lyon, n. 1876; *Joseph Guillaume Marie Nicolas*, dermatolog francez, Lyon, n. 1868; *Jules Maurice Favre*, dermatotog francez, Lyon, 1876-1954] Sin.: boala Nicolas-Favre
- **B. DURANTE.** [*Gustave Durante*, medic francez, 1865-1934.] "Osteogeneza imperfectă congenitală caracterizată prin fragilitatea oaselor membrului, care prezintă fracturi multiple de la naștere sau chiar din perioada de viață intrauterină. Ca urmare, în evoluție apar malformații osoase multiple cu respectarea fațetelor. Apartine grupului de *displazii spondiloepifizare. Sin.: boala Porak-Durante, boala Vrolik, displazie periostală, osteogeneza imperfectă congenitală. V. și osteogeneza imperfectă.
- **B. DUROZIEZ.** [*Paul Louis Duroziez*, medic francez, 'Paris, 1826-1897.] Denumire clasică pentru stenoza mitrală pură, In-deosebi congenitală.
- **B. DUTTON.** [*Joseph Everett Dutton*, medic englez, specialist în boii tropicale, Liverpool 1876-1905.] Denumire care include toate afecțiunile determinate de genul "Trypanosoma. Sin.: tripanosomiatoză (v.). *B. Chagas și *b. somnului sunt incluse în această categorie.
- **B. EALES.** [*Henry Eales*, oftalmolog englez, 1852-1913.] Maladie caracterizată prin hemoragii recidivante la nivelul retinei și al corpului vitros, afectând In-deosebi sexul masculin în decada de două și a treia de viață. După resorbție, hemoragiile se repetă. Etiopatogenie incertă: tuberculoză, focare de infecție, dereglări endocrine, imunologice etc. Clinic, se manifestă prin episoade de scădere a acuității vizuale asociate cu senzații de vedere prin ceață.
- **B. EBOLA.** [*Ebola*, sat riveran în Zair, unde a fost identificat primul caz] B. epidemică foarte contagioasă, observată inițial în Sudul Sudanului și în Zair, In-deosebi în regiunile situate de-a lungul râului Ebola. Simptomatologia include febra, mialgii, simptome respiratorii, vomismente, diaree, epistaxis, *hemoptizii, "nematemeza, hemoragii subconjunctivale în cazurile severe. Agentul etiologic este *virusul Ebola.
- **B. EBSTEIN.** [*Wilhelm Ebstein*, medic, german, profesor de poicimica intdu.aia la Qottingen, 1836-1912.] 1) Malformație cardiacă congenitală, cu deplasare în jos a inserției valvulei tricuspide, hipoplazia miocardului ventricular drept subiacent și comunicare interauriculară în 75% din cazuri. Frecvent se însoțeste de aritmie atrială. Clinic, se manifestă prin dispnee și tulburări de ritm. Evoluția este de gravitate variabilă, cu pro-

B. FAIRBANK

- gnostic frecvent letal. 2) Denumire veche a complicațiilor renale ale diabetului zaharat.
- **B. ECKLIN.** [*Th. F.cklin*, pediatru dvetian contemporan, 'Sasei] Forma gravă de anemie 'entroblastică a nou-născutului. Biologic se constată reticulocitoză, eritroblastoză și leucocitoză moderată, iar clinic, colorație icterică;
- **B. EHLERS-DANLOS.** [*Edvard Lauritz Ehlers*, dtrmatolog danez, Copenlaga, 1863-1937; *Henri Alexandra Danlos*, dtrmatolog francez, medic ia 3-[6pitaw(_ de 'Paris, 1844-1912.)] Sin.: sindrom Ehlers-Danlos (v.).
- **B. EICHSTEDT.** [*Karl Ferdinand Eichstedt*, medic germiast, *Reifszwald*, 1816-1892.] Epidermomicoză determinată de *Malassezia furfur*, caracterizată prin prezența de pete neregulate, scuamoase, cafenii cu diferite nuanțe sau acromice, diseminat pe trunchi. Sin.: pitiriazis versicolor.
- **B. ENGELMANN.** [*Guido Engelmann*, cfururg ortoped austriac, Viena, n. 1876.] Varietate de "osteodisplazie cu hiperostoza corticală - diafiză a oaselor lungi, care le conferă un aspect în „coloană”, cu respectarea epifizelor. Baza craniului poate fi mai densă, iar asocierea cu această afectare cranio-facială prezintă displazia craniodiafiză. B. se manifestă din copilărie prin dureri osoase asociate cu întârziere a creșterii, cu tulburări motorii și astenie. Se transmite autozomal dominant. Sin.: boala Camurati-Engelmann, displazie diafiză, hiperostoza diafiză.
- " **B. ENGMAN.** [*Martin Feeney Engman*, dennatolog amencool, St. Louis, 1869-1953] Sin.: sindrom Zinsser-Engman-Cole (v.).
- **B. EPPINGER-BIANCHI.** [*Hans Eppinger Jr.*, medic austriac, n. la 'Praga, profesor de medicina internd (succ.esw) ia Viena, Jreiburg și l'ocn, 1879-1946; *Bianchi*.] Forma rară de ciroză hipertrofică cu splenomegalie, ascită și icter hemolitic, cu evoluție cronică, relativ benignă.
- **B. EPSTEIN.** [*Albert Arthur Epstein*, medic internist ameri-c-an, 9(ew 'y'orki 1880-1965.) Afecțiune care apare la copilul între 1-4 ani, care se caracterizează prin edeme albe, moi, generalizate, proteinurie cu hipoproteinemie și hiperlipidemie cu hipercolesterolemie. Sin.: boala Munk, nefroza lipidică. V. nefroza și glomerulonefrita cu leziuni minime.
- **B. ERB-GOLDFLAM.** [*Wilhelm Heinrich Krh*, newotog german, y-fddellie.rg, 1840-1921; *Samuel V. Goldflam*, ntwolog polonez, 'Varsovia, 1852-1932] Sin.: miastenia gravis (v.).
- **B. ESCUDERO.** [*PeA-o F.scudero*, medic internist argentinian, 'Buenos Aires, 1877-1963.] 1) Sin.: poliglobulie esențială (v. poliglobulie). 2) Afectare a maduvei oaselor lungi în sifilis, determinând o simptomatologie asemănătoare celei din *eritemie.
- **B. FABRY.** [*Johannes Fabry*, dermatotog german, 'Bonn, Zurich, 'Dortmund, 1860-1930] B. în care se asociază neuropatie cu distrofie corneeană, leziuni vasculare, cataractă. În relație cu un deficit de *a-galactozidază A. Se transmite autozomal dominant.
- **B. FAHR.** [*Karl Theodor Fahr*, anatomopatolog german, profesor la 'Hamburg, 1877-1945] Afecțiune idiopatică sau secundară *hipoparatiroidiei, caracterizată, anatomic - prin depozite calcare infiltrative cerebrale (nucleii gri), clinic - prin *epilepsie sau *b. Parkinson, *sindrom cerebelos, piramidal sau extrapiramidal, deteriorare progresivă a intelctului.
- **B. FAIRBANK.** [*Sir Thomas Fairbank*, radiohg engiez contemporan.] Tip de displazie spondiloepifiză genotipică, afectând în special articulațiile membrului, simetric și mai puțin rahisul. Sunt asociate: hipotonie musculară și hiperlaxitate ligamentară. Este o b. ereditară cu transmitere autozomal dominantă care se manifestă în jurul vârstei de 3-4 ani. Sin.: boala Muller-Ribbing, boala Ribbing, boala/sindrom Silfverskjold, displazie poliepifiză, distrofie spongiopifiză sistematizată, polio-steocondrita Turpin Coste.

B.FALLOT

- " **B. FALLOT.** [*Etienne Louis Arthur Fallot, medic francez, 1850-1911.*] Sin.: tetrada Fallot (v.).
- **B. FARBER.** [*Sidney Farber, pediateru ame.ric.an, 'Boston, 1903-1973.*] Sin.: sindrom Farber-Uzman (v.).
 - **B. FAUCHARD-BOURDET.** [*Pierre Fauchard, dentist francez, 1678-1761, Boirdet.*] Artrita alveolodentara supurata cu progresie de la colet spre apexul dintelui si evolutie spre *eden-tatie. Sin.: alveoliza, boala Riggs, gingivita expulziva, parodontita marginala, pioree aiveolodentara.
 - **B. FAVRE.** [*Mourice Iules Favre, dermatocog frames, Lyon, 1876-1954.*] Sin.: boala Goldmann-Favre (v.).
 - **B. PEER.** [*Emil Feer, pediateru etve-fian, profesor la Meidelberg si Zurich, 1864-1955.*] Sin.: accodinie infantila (v.).
 - **B. FENWICK.** [*Edwin Hurry Fenwick, urolog mgltz., Londra, 1856-1944.*] Atrofie idiopatica a stomacului, care se asociaza cu gastrita. Sin.: gastrita atrofica idiopatica.
 - **B. FEYRTER.** [*Friedrich Feyrter, anatomopatolog german, (J)Ottingon, sec. XX.*] *Plasmocitoza difuza pulmonara a nou-nascutului prematur, care se manifesta sub forma unei pneu-monii atipice.
 - **B. FIEDLER.** [*Karl Ludwig Alferd Fiedler, medic german, 'Dresda, 1835-1921.*] Sin.: leptospiroza icterohemoragica (v.).
 - **B. FILATOV.** [*Nil Feodorovici Filatov, pediateru ms, 'Moscova, 1887-1956.*] Sin.: rubeola scarlatiniforma (v.).
 - **B. FLAJANI.** [*Giuseppe Flajani, anatomist si cfwrwg Italian, fioma, 1741-1808.*] Sin.: boala Basedow-Graves (v.).
 - **B. FLEGEL.** [*H. Flegel, dermatocog german, sec. XX.*] Varietate de *hiperkeratoza, uneori familiala, la nivelul partii distale a membrelor inferioare, cu extindere ascendenta lenta si persis-tenta, un timp nedefinit. Sin.: hiperkeratosis lenticulans per-stans.
 - **B. POLLING.** [*Ivor Asbjom Foiling, fizicog norvegion, Oslo, 1888-1973.*] Sin.: fenilcetonurie (v.).
 - **B. FORBES.** [*Gilbert Burnett Forhes, pediateru american, n. 1915.*] Sin.: glicogenoza tip III (v. glicogenoza).
 - **B. FORDYCE.** [*John A. Fordyce, dermatocog ame.nc.an, profe-sor [a S^ew York, 1858-1925.*] Sin.: pete Fordyce (v.).
 - **B. FORESTIER.** [*Jacques Forestier, medic francos, Au^ies-'Sains, n. 1890.*] Sin.: arterita gigantocelulara (v.).
 - **B. FOTHERGILL.** [*John Folhergill, medic engkz, Londra, 1712-1780.*] 1) Sin.: nevralgie de trigemen (v.). 2) Forma de scarlatina cu angina foarte grava.
 - **B. FOURNIER.** [*Alfred Fournier, dermatolog frances, profe-sor [a 'Paris, 1832-1915.*] Forma rara de gangrena rapida a penisului, la tanar, de etiologie microbiana (streptococ virulent sau asociatie *fuzospirilara).
 - **B. FOX-FORDYCE.** [*George Henry Fox, deTmatolog american, y^ew yor^ 1846-1937; John Addison Fordyce, dermatodig am.eric.an, profesor ia 9{ew 'york^ 1858-1925.*] Dermatoza benigna, b. a glandelor sudoripare apocrine, observata de obi-cei la sexul feminin, caracterizata prin papule rotunde, translucide, acoperite de scuame, la nivelul regiunilor cu glande sudoripare; axile, perimamelonar, regiune inghinopubiana. Se asociaza cu prurit si leziuni eczematoase. Sin.: sindrom Fox-Fordyce.
 - **B. FRANCIS.** [*Edward Francis, bacterwhg fi igienist amen-can, sen^ic.lul de Sanatate pufiica din 'Washington, 1872-1957.*] Sin.: tularemie (v.).
 - **B. FRANK HOCHWART.** [*Lothar von Frank! Hochwart, nvolog austriac, profesor [a 'Viena, 1862-1914.*] B. neurolo-gica determinata de leziunile nervilor cohlear, vestibular, facial-si trigemen; rezulta un *sindrom Meniere si semne de *poline-vrita.
- ¹ **B. FRANKLIN.** [*Edward C. Franklin, medic american, 'J^ew yorki. n. 1928.*] Varietate de *disglobulinemie monoclonala

B.GEE

- apropiata de *b. Kahler. Se caracterizeaza prin hepatospleno-megalie, cu tumefactia ganglionilor limfatici, febra, anemie, plasmocitoza si proliferarea liniei limfocitare. Edemul valului palatin si al luetei, ca si infectiile, 'indeosebi pulmonare, sunt frecvente. Proteinemia este scazuta, dar concentratia in gama-globuline este normala. Dimpotriva, 'in sange este detectabil un fragment al unui lant greu de imunoglobulina G. Urina con-tine de asemenea, o proteina apartinand aceluiasi lant greu. Prognosticul b. F. este sumbru, cu evolutie relativ rapida catre exitus. Sin.: boala lanturilor grele gamma, sindrom Franklin.
- **B. FREIBERG.** [*Albert Henry Freiberg, cfwu.rg american, Cincinnati., 1869-1940.*] "Osteonecroza aseptica (ischemica) a capului celui de-al doilea metatarsian, observata eel mai des la femeia adulta. Este legata, probabil, de microtraumatismele consecutive purtarii de tocuri inalte. Sin.: boala Kohler, boala Panner.
 - **B. FRIEDLANDER** [*Carl Friedlander, anatomopatolog german, 'Berlin, 1847-1887.*] Pneumonie cu *Klebsiella pneumoniae*, 'intalnita frecvent la alcoolici (Intre 40-60 de ani), la bolnavi cu "bronrio-pneumopatie cronica obstructiva sau pe un teren debilitat printr-o boala cronica (ex.: *diabet zaharat). B. se manifesta prin frisoane, microhemoptizii cu sputa gelatinoasa, dispnee intensa, prostratie, cianoza, delir, adesea evolutia fiind spre soc toxicoseptic. In contrast, la examenul fizic semnele sunt discrete. Radiologic se observa un sindrom de conden-sare, cu tendinta la abcedare multipla.
 - **B. FRIEDLANDER-WINIWARTER.** [*Carl Friedlander, anatomo-patolog german, 'BerCin, 1847-1887; Felix von Winiwarter, chirurg austriac, 'Viena, 1852-1931.*] *Arterita obliteranta progresiva, posibil de origine sifilitica, afectand numeroase teritorii vasculare si fiind msotita, adesea, de alterari scleroase ale nervilor si venelor satelitel.
 - **B. FRIEDMANN.** [*Max Friedmann, newoiog german, 'Mannheim, 1858-1925.*] 1) B. convulsiva neepileptica a copilului (4-11 ani), manifestata prin mid episoade convulsive, fara alterari ale per-sonalitatii. Reprezinta consednta, probabila, a unei mari labilitati neurovegetative. 2) V. sindrom Friedmann.
 - **B. FRIEDREICH.** [*Nikolaus Freidreich, medic german, profesor de anatomic patologica, apoi de patologie medicala ia ^eiddfiog, 1825-1882.*] Sin.: ataxie Friedreich (v.).
 - **B. FIJRSINER.** [*Karl fursiner, psihiateru german, profesor ia !)-[eide(f>erg, apoi [a Strasbourg, 1848-1906.*] Paralizie pseu-dospastica asociata cu tremor generalizat.
 - **B. GAMNA.** [*Carlo Gamna, medic, itaiian, 1866-1950.*] Forma de splenomegalie cu Ingrosarea capsulei splenice si prezenta unor noduli bruni (denumiti *noduli Gamna-Gandy) Inconjurati de o zona eritematoasa.
 - **B. GANDY.** [*Charles Gaudy, chirurg francez, 1872-1943.*] Afectiune care apare la sexul masculin (Intre 30 si 40 de ani) caracterizata clinic prin regresia caracterelor sexuale si a psihicului (psihic infantil) si infiltrare mixedematoasa a tegumentelor. Poate aparea m cadrul unei poliendocrinopatii. Evolueaza lent spre senilitate precoce. Sin.: infantilism tardiv de tip Gandy.
 - **B. GARRE.** [*Cnrl Garre, chirurg dvefian, profesor ia 1{pstocli^ 'KonigsBerg si 'Somi, 1857-1928.*] *Osteomieliita sclerozanta nesupurata.
 - **B. GAUCHER.** [*Phillipe Charles Ernest Gaucher, medic francez, profesor de dermatologie si sifiografie ia 'Paris, 1854-1918.*] 1) pseudotuberculoza aspergilara cronica a plamanului.
 - **V. si aspergiloza.** 2) *Tezaurismoza ereditara, caracterizata prin acumularea unei *cerebrozide (cerazina) in celulele sistemului reticuloendotelial. Se asociaza splenomegalie si fibroza pulmo-nara.
 - **B. GEE.** [*Snmuel Iones Gee, medic engCez, Londra, 1839-1911.*] Sin.: boala celiaca (v.),

B. GIBBS

- **B. GIBBS.** [*Fi E. Gibbs.*] Forma de encefalopatie a primei copilarii, caracterizata prin spasme in flexie si prin *hipsarit-mie.
- **B. GIBERT.** [*Camille Melchior Gibert, dermatotog francez Ca ^{6}pitaud_ de. 'Saris, 1797-1866.*] Forma de 'pitiriazis care debuteaza printr-o „placa initials" ovalara, cu marginile de culoare rozta si scuamoase. Urmeaza o eruptie alcatuita din mid placi ovalare, eritemato-scuamoase, limitate la nivelul trunchiului, gatului sau membrilor. Evolutia este favorabila, cu vindecare in 6-8 saptamani si imunitate consecutiva. Sin.: pitiriazis rozat.
- **B. GILBERT.** [*Augustin Nicolas Gilbert, medic frames, 'Paris, 1858-1927.*] Sin.: sindrom Gilbert (v.).
- **B. GILCHRIST.** [*Thomas Casper Gilchrist, dermatolog american, 'Baltimore, 1862-1927.*] Micoza viscerala cu poarta de intrare pulmonara (pneumopatie subacuta pseudotuberculoasa), endemica in jumatatea de Nord a Statelor Unite, asodind, in faza de generalizare, abcese osoase si viscerale multiple si leziuni cutanate de tip granulom verucos. Sin.: blastomicoza nord-american, boala Chicago, dermatita blastomicotica.
- **B. GILLES DE LA TOURETTE.** [*Georges Gilles de La Tourette, medic francez., 'Saris, 1857-1904.*] Sin.: sindrom Gilles de la Tourette (v.). " **B. GLANZMANN.** [*Eduard Glanzmann, pediatru fi hematoCog eivettian, profesor la. 'Berna, 1887-1959.*] Sin.: sindrom Glanzmann (v.).
- **B. GLENARD.** [*Claude Marie Fraatz, Glenard, muGc flWlceaz [a Mpitau^ de Lyon, apoi [a Vichy, 1848-1920.]*] Sin.: splanhnoptoza (v.).
- **B. GLISSON.** [*Francis Glisson, medic fi anatomist engCez, 1597-1677.*] Sin.: rahitism (v.).
- **B. GOLDMANN-FAVRE.** [*Hans Goldmami, oftalmolog elve-fian, profesor la. 'Sema, n. 1S99; Maurice fules Favre, derma-toiog francos, Lyon, 1876-1954.*] Afectiune ereditara rara, cu transmitere autozomal recesiva, in care se asociaza 'retino-schizis periferic, atrofie corioretiniana si alterari ale corpului vi-tros. Clinic, b. se manifesta prin scaderea acuitatii vizuale, alterari ale campului vizual si cataracta. Prognostic nefast si trata-ment ineficient. Sin.: boala Favre, retinoschizis idiopatic cu hemeralopie precoce.
- **B. GOLDSCHIEDER.** [*Alfred Goldscheider, medic fi fiziolog german, profesor de clinica medicala la. 'Ber&n, 1858-1935.*] Sin.: epidermoliza buloasa simpla (v. epidermoliza).
- **B. GOLDSTEIN.** [*Hyman Isaac Goldsteia, medic, american, 1887-1954.*] Sin.: boala Rendu-Osler (v.).
- **B. GOODPASTURE.** [*Ernest William Goodpasture, patolog american, y^asfivitte, 1886-1960.*] Sin.: boala cu anticorpi anti-membrana bazala glomerulara (v.). V. si sindrom Goodpasture.
- **B. GORHAM.** [*Lemuel Whittington Gorham, medic american, 9{eui york 1885-1968.*] Afectiune foarte rara, caracterizata prin osteoliza foarte lent progresiva, fara cauza aparenta, a unuia sau mai multor oase, in special la nivelul centurilor. Este con-siderata o varietate particulara de *angiomatoz8 osoasa. Sin.: osteoliza masiva idiopatica.
- **B. GRAEFE.** [*Albrecht von Graefe, oftaimoiog german, profesor (a 'Berim, 1828-1870.)*] B. cu evolutie lenia, frecvent ereditara si familiala, aproape Intotdeauna bilaterala, cu debut in tinerete si evolutie catre imobilitatea completa a ochilor, cu ptoza palpebrala si *facies Hutchinson. Dupa ce mult (imp a fost considerata ca o degenerescenta a nucleilor oculomotori, in prezent b. este atribuita unei distrofii musculare ('miopatie oculara).
- **B. GRANCHER.** [*Jacques Joseph Grancher, medic francez, profesor de pediatrie [a 'Paris, 1843-1907.*] Pneumonie masiva, foarte rara in prezent, in care parenchimul pulmonar capata

B. HAGLUND

- aspect de tesut splenic, frecvent cu afectare pleurala si vindecare in 3-4 saptamani.
- **B. GRASBECK.** [*Ralph Grasbeck, medic finiandez, wntem-poran, ^{dsinki.}*] Sin.: boala Imerlund-Najman (v.).
- **B. GRAVES.** [*Robert James Graves, medic iriandez, 'Dublin, 1797-1853.*] Sin.: boala Basedow-Graves (v.).
- **B. GRIESINGER.** [*WUhelm Griesinger, newoiog si psiHialni. german, Tubdingen, Cairo, Zurich, 'BerCin, 1817-1868.*] Sin.: anchilostomiaza (v.).
- **B. GRINDON.** [*Joseph Grindon, dermatolog american, St. Lows, 1S58-1950.*] Forma de 'foliculita cronica a pielii capului, caracterizata prin eliminarea celulelor foliculului pilos sub forma de mid aglomerari aderente. Se poate complica cu *alopede.
- **B. GRISCELLI-PRUNIERAS.** Varietate de 'albinism partial in care se asociaza depigmentarea partiala a parului cu tenta argintie si un deficit imunitar. Anomalia pigmentara este consecinta unui defect de transfer al *melanozomilor in *keratinocite. Nu exista un defect de formare a melanozomilor, deoarece *melanocitele sunt incarcate cu melanozomi maturi normali. Deficitul imunitar se traduce prin diminuarea puterii bactericide a serului (fara tulburari de *chimiotactism), prin va-lori serice scazute ale IgA si IgG, ca si prin lipsa de raspuns la antigeni vaccinali. Testele de imunitate celulara sunt depri-mate si, in consecinta, nu se produce rejetui fata de grefele incompatibile. Bolnavii sunt expusi la infectii microbiene re-petate. Prognosticul este gray, afectiunea evoluand cu *pand-topenie. Sin.: sindromul parului argintiu.
- **B. GRISEL.** [*Pierre Grisel, chirurg francez, de patoCogif. infan-tita., 1874-1959.*] Sin.: sindrom Grisel-Bourgeois (v.).
- **B. GRUBER.** [*Georg Benno Gruber, anatomopatotog german, profesor (a Innsbruc^ apoi la (^Sttingen, n. 1884.)*] 1) Afectiune rara a adolescentului, caracterizata prin durere rotuliana, la nivelul insertiei tendonului rotulian, cu neregularitate de osifi-care. Sin.: boala Larsen-Johansson, boala Sinding Larsen-Johansson, osteopatie juvenila a rotulei, patelita adolescentilor. 2) V. sindrom Gruber-Meckel.
- **B. GULL.** [*Sir William Withey Gull, medic enaiez, profesor de fiziologie la Londra si medic al regind Victoria, 1816-1890.*] Afectiune tiroidiana cu mixedem. Sin. nerecomandat pen-tru mixedemul spontan al adultului, V. si mixedem.
- **B. GULL-SUTTON.** [*Sir William Withey Gull, medic, mgtez, profesor de fiziologie la Londra si medic al reginei Vic-torio, 1816-1890; Henry Gawen Sutton, medic engCez, Londra, 1837-1891.*] Denumire istorica pentru arterioscleroza cu fibroza secundara a rinichiului, tradusa clinic prin semne de nefrita cronica.
- **B. GtJNTHER.** [*flans Gimther, medic german, 1884-1956.*] 1) *Porfirie eritropoietica congenitala, determinata de defidtui de uroporfirinogen sintetaza si asodata cu anemie hemolitica, leziuni cutanate (eruptie buloasa fotosensibila) si excretie urina-ara anormala de *uroporfirina tip I. Se transmite autozomal recesiv. 2) *Glicogenoza neuromusculara. 3) Sin.: mioglobinurie idiopatica (v. mioglobinurie).
- **B. HAFF.** [*Haff, 6rat af 'Marii 'Saitice in estuC 'Prusiei]* Afectiune descrisa in Prusia, intr-o populatie de pescari care lo-cuiau in apropierea unui lac si caracterizata prin *mioglobi-nurie asodata cu dureri vii musculare. Sin.: mioglobinurie epi-demica.
- **B. HAGEMAN.** [*Hageman, nume[e bolnavului la care. s-a ociservat prima data. defidtuiC de factor sangidn XII.]*] Afectiune congenitala, latentă, determinata de defidtui in factor Hageman (factor XII). Timpul de coagulare *in vitro* este foarte prelungit, dar hemostaza este normala.
- **B. HAGLUND.** [*Patrik Sims Emil Haglund, OTtoped smou,, Stockholm, 1870-1937.*] Bursita la nivelul tendonului Ahile,

B. HAGNER

determinand talalgie posterioare. Se observa indeosebi la fe-tele tinere, iarna.

- **B. HAGNER.** [*Francis Randall Hagner, cfl-irurg american, Washington, 1873-1940.*] Sin.: osteoartropatie hipertrofianta pneumica (v.).
- **B. HAILEY-HAILEY.** [*William Howard Hoi-ley, 1898-1967 fi Hugh Hailey, n. 1909, dennatologi americani, Atlanta.*] Sin.: pemfigus cronic benign familial (v.).
- **B. HALLERVORDEN-SPATZ.** [*Julius Halfer-vordea, neuroCog german, (yiessen, 1882-1965; Hugo Spatz, neurotog fi psifliatru german, profesor la yvunchen, 1888-1969.*] Afectiune ereditara rara care debuteaza In coplilarie. Se caracterizeaza prin degenerescenta pigmentara a formatiunilor **globus pallidus* si **locus niger*, manifestata clinic prin rigiditate progresiva a membrilor, a musculaturii fetei, faringelui, iar ulterior prin miscari atozice si deteriorare intelectuala. Sin.: sindrom Hallervorden-Spatz.
- **B. HALLOPEAU.** [*Francois Henri Hallopeau, dennatolog francez, Saris, 1842-1919.*] 1) Sin.: acrodermatita (v.). 2) Erup-tie cutanata, cu prezenta de papule mici atrofice, ce pot fi diseminate sau pot conflua. Histologic exista hiperkeratoza si atrofie epidermica. Insoitite de edem dermic. Se asociaza free-vent cu **kraurosis vulvae*. Sin.: lichen atrofie si scleros. 3) Forma generalizata a piodermitei vegetante; se prezinta sub forma unei infectii stafilococice cronice, cu placarde Intinse, acoperite de cruste si pustule foliculare la periferie (extremitatile degete-lor de la maini si pidoare). B. are o autonomie discutata, fiind inclusa de unii autori 'in 'psoriazisul pustules. Evolutie cronica si recidivanta. Sin.: acrodermatita continua Hallopeau, pioder-mita vegetanta generalizata.
- **B. HAMMAN.** [*Louis Virgil Hammaa, medic american, Baltimore., 1877-1946*] Sin.: sindrom Hamman (v.).
- **B. HAMMAN-RICH.** [*Louis Virgil Hamman, medic american, Baltimore, 1877-1946; Arnold Rice Rich, medic american, Baltimore, n. 1893.*] Sin.: sindrom Hamman-Rich (v.).
- **B. HAMMOND.** [*William Alexander Hammond, neuroiog american, f'e-m yorS^ 1828-1900.*] Sin.: atetoză (v.).
- **B. HAND-SCHULLER-CHRISTIAN.** [*Alfred Hand fr., pediatru american, profesor ia Philadelphia, 186S-1949; Artur Schuller, newolog fi psihiatrv. austriac, profesor ia Viena, 1874-195S; Henry A. Christian, medic american, 1876-1951*] Afectiune considerata drept forma cronica diseminata a **histiocitozei X*. In forma tipica se caracterizeaza prin triada: lacune craniene (osteoporoza), exoftalmie si **diabet insipid*. Sin.: sindrom Hand-Schuller-Christian, xantomatoza craniohipofizara, xantomatoza cronica idiopatica.
- **B. HANOT.** [*Victor Charles Hanot, medic francos, Paris, 1844-1896.*] Denumire istorica pentru ciroza hipertrofica biliara cu splenomegalie. Se poate manifesta In trei forme: **b. Hanot-Kiener*, **b. Hanot-Mac Mahon*, **b. Hanot-Rossle*.
- **B. HANOT-KIENER.** [*ic(or Charles Hanoi, medic francez, Saris, 1844-1896; Paul L. Kiener.*] Afectiune hepatica, asemanatoare **cirozei biliare primitive*, caracterizata anatomopatologic prin hiperplazie limfoida difuza intra hepatica, care comprima canaliculele biliare perilobulare si scleroza difuza intrahepatica.
- **B. HANOT-MACMAHON.** [*Victor Charles Hanoi, medic francos, Saris, 1844-1896; H. M. MacMahon, hepatoiog american contemporan.*] Sin.: ciroza biliara primitiva (v.).
- **B. HANOT-RESSLE.** [*Victor Charles Hanoi, medic francez., Paris, 1844-1896; Robert Rssle, anatonwpatolog german, profesor (succesiv) (a Munchen, Jena, KaseC fi Seriin, n. 1876.*] Afectiune caracterizata prin inflamatie difuza a cailor biliare extrahepatice, care nu sunt obstruate. Apare 'in cursul evolutiei unei infectii intestinale sau a unui ulcer duodenal. In evolutie se poate complice cu inflamarea si obstructia cailor biliare

B. HEBRA

intrahepatice, determinand o simptomatologie asemanatoare **cirozei biliare primitive*. Sin.: colangita difuza non-obliteranta.

- **B. HANSEN.** [*GerAorct Henrik Armauer Hansen, medic norvegian, Bergen, 1841-1912.*] Sin.: lepra (v.).
- **B. HARADA.** [*Einosiifee Harada, cSrwrg japonez, 1892-1947*] Sin.: sindrom Harada (v.).
- **B. HARLEY.** [*George Harley, medic, englez, Londra, 1829-1896.*] Afectiune cronica, cu evolutie 'in pusee de hemoglobinurie asodate cu febra, dureri difuze, uneori **sindrom Raynaud*, gangrena locala, urticarie. Episoadele apar brusc, dupa expunerea locala sau generala la frig. Sin.: hemoglobinurie paroxistica la'frig.
- **B. HARINUP.** [*tiarlrup, nwwtit famiid w. care au fost ofoer-vate primele cazuri de fioaia.*] Boala metabolica congenitala determinata de o perturbare a metabolismului **triptofanului* (anomalie indica hiperaminoacidurie de tip renal, eliminare sporita de indican, acid indol-acetic si aiti compusi indolici. Este transmisa autozomal recesiv. Sin.: boala H.
- **B. HARVEY.** Sin.: encefalomieliita familiala recurentS (v. encefalomieliita).
- **B. HASHIMOTO.** [*Hakaru Hashimoto, pato(og japonez, 1881-1934*] Afectiune cronica, histologic caracterizata prin asoderea: infiltrat limfo-plasmocitar difuz, vezicule tiroidiene obliterare si fibroza. Clinic exista o gusa ferma cu contur relativ neregulat. Diagnosticul este confirmat prin prezenta anticorpilor antitiroidieni (antitiroglobulina, antimicrosomalii). Evolutia este lenta, frecvent spre hipotiroidie. Sin.: tiroidita cronica Hashimoto.
- **B. HAXTHAUSEN.** [*Holger Haxthausen, dermatoiog danez., Copenfiaga, 1892-1959.*] Forma de **keratoza palmo-plantara* care afecteaza femeile la menopauza.
- **B. HAYEM.** [*Georges Hayem, profesor de terapeutid si cd-nica medic-aCa la Saris, 1841-1933.*] Inflamatie a substantei cenusii a maduvei spinarii, manifestata prin paralizii cu aparitie brusca. Sin.: mieliita apoplectiforma.
- **B. HAYEM-FABER.** [*Georges Hayem, profesor de terapeutica si clinica medicaia la Paris, 1841-1933, Knud Faber, medic danez, Copenhaga, 1862-1956.*] Forma de **anemie hipocroma esentiala* cu **anaclorhidrie*, mtalnita la femei peste varsta de 45 de ani. Sin.: anemie Hayem-Faber, anemie hipocroma esentiala a adultului, anemie achilica, boala Knud Faber, cloroza tardiva Hayem, sindrom Faber.
- **B. HAYEM-VON JAKSCH-LUZET.** [*Georges Hayem, profesor de terapeutid si cjinica medicaia ia Paris, 1841-1933; Rudolf Hitter von faksch, medic ccfi, profesor de pediatrie ia C)raz, apoi profesor de medicind interna la Praga, 1855-1947; Charles Luzet, medic francez, sec. XIX*] Afectiune descrisa initial ca entitate specifica pentru copiii cu varsta sub 3 ani, caracterizata prin **anizocitoza*, **poikilotoza*, procent crescut de **reticu-lodte* In sangele periferie, leucocitoza, limfadenopatie, hepatosplenomegalie. Etiopatogenia este polimorfa, implicand malnutritie, infectii cronice, malabsorbție, hemoglobinopatii. Sin.: anemie infantila pseudoleucemid3.
- **B. HEBERDEN.** [*William Heberden, medic engki, Londra, 1710-1801*] 1) Sin.: angina pectorala (v.). 2) Sin.: noduli Heberden (v.).
- **B. HEBRA.** [*Ferdinand von Hebra, dermatohg austriac., Viena, 1816-1880*] 1) Forma de **dermatomicoza* cu localizare pe fata interna a coapselor, ai carei agenti etiologici sunt ger-meni din grupul *Epiclermophyton* sau *Trichophyton*. Sin.: eczema marginata Hebra. 2) Sin.: eritem polimorf bulos (v.). 3) V. prurigo Hebra.

B. HEBRA-KAPOSÍ

- **B. HEBRA-KAPOSÍ.** [*Ferdinand van Hebra, dermatolog austriac, Viena, 1816-1880; Moritz Kohn Kaposi, dermatolog austriac, Viena, 1837-1902.*] Sin.: impetigo herpetiform (v.).
- **B. HECK.** [*John W. Heck, dentist american, n. 1923.*] Hiperplazie a mucoaselor bucala, labiala si linguala, la copii, cu prezenta unor papule moi, abundente. Indeosebi pe buza inferioara.
- **B. HEINE-MEDIN.** [*Jocoh van Heine, ortoped airman, 'Bad Cannstadt, 1800-1879; Karl Oskar Medin, pediatru suedes, Stockfwm, 1847-1927.*] Sin.: poliomieliita anterioara acuta (v.).
- **B. HELLER.** [*Julius Heller, dennatoCog german contemporan.*] Distrofie a unghiilor, caracterizata printr-o depresiune mediana, Indeosebi la nivelul polixelui. Sin.: unghie In „carena”.
- **B. HELWIG.** [É. *B. Helwig, dtrmatolog american contempo-ran.*] Formatiune tumorală benignă, unică, de dimensiuni reduse, cu localizare frecvent facială, la varșnici. Histologic se caracterizează prin invaginări digitiforme ale celulelor, asemănătoare celulelor bazale ale epidermului. Sin.: keratoza foliculară inversată.
- **B. HENDERSON-JONES.** [*Melvin Starkey Henderson, cfii-mrg ortoped american, 'Rochester, 1883-19 54; Hugh Toland Jones, cfiiimrg oTtoped american, Los AngeCes, n. 1902.*] Afec-tiune articulară cu incidență mai mare la barbat. Sunt afectate articulații mari, Indeosebi cea a cotului și a genunchiului, prin detasarea de fragmente osteo-cartilajinoase, care raman In cavitatea articulară. Sin.: boala Reichel, osteocondromatoza articulară.
- **B. HENOCH.** [*Eduard Heinrich Henoch, pediatru german, 'BerCin, 1820-1910.*] Hipertrofie cardiacă esențială la sugar.
- **B. HENOCH-SCH6NLEIN.** [*Eduard Heinrich Henoch, pedi-atru german, 'SerCin, 1820-1910; Johann Lukas Schonlein, me-dic german, 'Sa.m6e.rg, 1793-1864.*] Sin.: purpura Henoch-Schonlein (v.).
- **B. HERS.** [*Henry Gery Hers, bwcfwmst belgum., profesor la Leuven, n. 1923.*] Sin.: glicogenoză de tip VI (v. glicogenoză).
- **B. HERTER.** [*Christian Archibald Herter, medic si farma-co(og american, 9(ew yori^ 1865-1910.*] Sin.: boala celiacă (v.).
- **B. HINSON-PEPYS.** Varietate de *aspergiloza caracterizată prin apariția, la un bolnav cu *astm confirmat, a unor mani-festări bronșice paroxistice, determinate de o alergie la *Aspergillus*. Ciuperca (din specia *Aspergillus fumigatus*) este identificată în sputa, asociată cu o *hipersensibilitate întârziată și cu *precipitine serice.
- **B. HIRSCHSPRUNG.** [*Harold Hirschprung, pediatru dane.z, Copenliaga, 1830-1916.*] *Megacolon determinat de absența celulelor nervoase (plexuri Meissner și Auerbach) de la nivelul segmentului distal al colonului. Absența ganglionilor nervosi generează local o stenoză funcțională, cu dilatația (megacolon), uneori extrem de accentuată, a colonului subiacent. Denumirea de megacolon congenital nu este corectă, deoarece megacolonul nu reprezintă leziunea inițială, ci o complicație a b. H. V. și megacolon.
- **B. HIS-WERNER.** [*WUhelm His jr., anatomist german, profesor la 'Sasel, Qottingen si 'Berlin, 1863-1934; Heinrich Werner, medic midtar si igienist german (Africa, 'Beigia, 'Kysia, 'Romania), apoi practician la 'Benin, 1874-1946.*] Sin.: febra de transee (v.).
- **B. HODGKIN.** [*Thomas Hodgkin, medu englez., Londra, 1798-1866.*] Forma de *limfom malign caracterizat prin creșterea progresivă indolentă a ganglionilor limfatici, a splinei și, In general, a tesutului limfoid. Pot apărea și alte simptome: anore-xie, scădere In greutate, febra, prurit, transpirații nocturne și anemie. Histopatologic este caracteristică prezența *celulelor Reed-Sternberg. Sunt afectate ambele sexe, b. H. fiind con-siderată de origine neoplazică, desi nu sunt exduse originea

B. HUNTINGTON

- imuna sau cea infecțioasă. Au fost stabilite patru tipuri de b. H. pe criterii histopatologice: 1) tipul 1, cu *predominanță limfo-citară*, caracterizat prin infiltrarea difuză cu limfocite mici asociată cu rare *celule Reed-Sternberg; 2) tipul 2, *sclero-nodu-lar*, caracterizat prin benzi de scleroză care inseră noduli celuloari corespunzând fie tipului 1, fie tipurilor 3 sau 4; 3) tipul 3, *celular mixt*, caracterizat printr-un *granulom asociat cu celule Reed-Sternberg; 4) tipul 4, cu *depletie limfodată*. In care sunt prezente numeroase celule Reed-Sternberg uneori atipice și asociate cu fibroza. Clasificarea aceasta are o utilitate prog-nostică: gravitatea tipului 4, chimiosensibilitatea tipurilor 1 și 3, eel mai bun prognostic având tipurile 1 și 2. Sin.: boala Paltauf-Sternberg, boala Pel-Ebstein, boala Reed-Hodgkin, lim-fogranulomatoză malignă, limfom Hodgkin, sindrom Murchison-Sanderson.
- **B. HODGSON.** [*Joseph Hodgson, c.fwwg engles, Londra, 1788-1869.*] Denumire istorică desuetă a insuficienței aortice de origine arterială. In prezent, patronimul este utilizat uneori pentru diferențierea insuficienței aortice de origine arterială de cea sifilitică și de cea prin dilatație aortică.
 - **B. HOFFA-KASTEROT.** [*Albert Hoffa, chirurg ortoped german, profesor la 'Wwtz.bwg, apoi la 'BerCin, 1859-1907; Kasterot.*] Hiperplazie posttraumatică localizată (lipom) sau difuză a tesutului adipos perirotulian și a sinovialei genunchiului. Sin.: lipom arborescent al sinovialei genunchiului.
 - **B. HOFFMANN.** [*erich Hoffmann, dermatocog germait, 'Bolm, 1868-1959.*] Perifoliculită supurantă extensivă a pielii capului.
 - **B. HOLLANDER-SIMONS.** [*Eugen Hollander, cliiruy german, 'SerB.n, 1867-1932; Arthur Simons, medic german, profesor la 'Berlin, n. 1877.*] Sin.: lipodistrofie progresivă (v. lipodistrofie).
 - **B. HORTON.** [*Bayard T. Horton, medic american, 1{pchtster, 1895-1980.*] 1) Sin.: arterită gigantocelulară (v.). 2) V. sindrom Horton.
 - **B. HUECK.** [*Werner Haeck (Henk, nume ermat), anatomo-patolog german, profesor, succesiv, la 'uncnen, '(ostoci^ si Leipzig, n. 1882.*] Afecțiune cronică caracterizată prin "meta-plazia mieloidă a splinei și "mielofibroza. Face parte din categoria *sindroamelor mieloproliferative alături de leucemia mie-loidă cronică (de care se distinge prin absența *cromozomu-lui Philadelphia). Sin.: splenomegalie mieloidă.
 - **B. HUG.** Tipul VIII de 'glicogenoză, adăugată la clasificarea lui Cori și determinat de un deficit de *fosforilază hepatică. V. și glicogenoză.
 - **B. HUNTER.** [*Charles Hunter, medic engiez, sec. XX.*] *Muco-polizaharidoză de tip II determinată de un deficit al enzimei lizo-zomale iduronat-sulfat sintetază și excreție urinară de 'heparan sulfat și dermatan sulfat. Clinic este asemănătoare *bolii Hurler, de care se deosebeste prin anomalii mai discrete ale scheletului, fără opacități corneene, cu transmitere recesiv gonozomală.
 - **B. HUNTINGTON.** [*George Sumner Huntington, medic ameri-can, new york^ 1850-1916.*] B. ereditară a SNC cu transmitere autozomal dominantă. Cauza b. H. este *mutația dinamică a genei IT15, care codifică proteina denumită *huntingtina. In prezent se poate stabili o relație certă între semnele clinice clasice și letalitatea neuronală indusă de mutația genei IT15. Astfel, letalitatea este maximă In nucleii bazali, depopularea celulară masivă a acestora fiind cauza semnelor clinice din perioada de debut a b.: *coree progresivă cronică și incoor-donare motorie. In continuare, alterările neuronale se extind la nivelul cortexului cerebral, cu următoarele consecințe clinice: deteriorare intelectuală progresivă, cu deficit cognitiv, tulburări de memorie, disfuncții comportamentale, uneori manifestări psihotice și demență. După o evoluție relativ lentă de 10-15 ani, survine decesul, adesea prin stop cardiac sau o infecție inter-

B. HUPPERT

curenta. In prezent este "in curs de clarificare cauza mortii selective a neuronilor in b.;H., In conditiile In care gena IT15 alterata prin mutatie se afia ,si Tr» altS t»puri celulare din organism. Sin.: coree Huntington.

- **B. HUPPERT.** [*Karl Hugo Huppert, biocfuiunst german, profesor la Leipzig, apoi [a fraga, 1832-1904.]* Sin.: mietom mul-tiplu (v.).
- **B. HURLER.** [*Gerlnid Hurkr, pediatsu ge-rman., 'Jvfwtdkm.i su': XX.]* *01igofrenie ereditara, transmisa recesiv autozomal, aparinand grupului 'mucopolizaharidozelor, In care se asociaza: anomalii multiple si complexe, cele mai caracteristice fiind la nivelul craniului si fetei (craniu mare si deformat, fades gro-tesc, sprancene groase, nas larg si aplatizat), opacitati come-, ene, cifoza dorsolombara, . *coxa valga, abdomen destins prin hepatosplenomegalie, o perturbare a metabolismului mucopolizaharidelor. Evolutie letala, Inainte de 15 ani. Sin.: boa1a Pfaundler-Hurler, disostoza multipla, gargoilism, mucopofizaharidoza tip I-H.
- **B. HURST.** [*E. Weston Hurst, medic austroCian, sec. XX.]* "Leucoencefalita, forma grava, diseminata, de etiologie necunoscuta. Se caracterizeaza anatomic prin prezenta de leziuni inflamatorii, vasculare si perivasculare, iar clinic prin simptomatologie pseudotumorala, crize epileptice. Sin.: leucoencefalita acuta hemoragica.
- **B. HUTCHINSON.** [*Sir Jonathan Hutchinson, cflirurg engiez, Londra, 1828-1913.]* 1) *Angiom' infectios. 2) Eruptie prurigif-noasa, polimorfa, care apare dupa'expunerea la soare. Se" manifesta prin aparitia dte saropapule de tip *prurigo, eriteitf urticarian si bute hemoragice., reddivante. Sin.: prurigo estival. 3) *Melanom localizat peri- sau subungveal. Sin.: panaritiu melanic. 4) V. sindrom Hutchinson.
- **B. HUTINEL.** [*Victor Henri Hutmel, pediatsu francez, profe.¹ sot [a 'Paris, 1849-1933.]* -Forma particulara de tuberculoz? hepatica a copilului, care urmeaza unei poliserozite cu simfiza pericardului si hipertrofia secundara a ficatului. Sin.: ciroza car-diotuberculoasa.
- **B. IMERSLUND-NAJMAN.** [*Olga Imerslund, pediatsu suedtz contemporan, Oslo; Nafman.* Malabsorbti selectiva a *vitai-minei B^A (la nivelul ileonului) care apare la copil ?i determina *anemie megaloblastica In ucina se ;constata prezenta prdi-teinelor. B. se vindeca spontan In jurul varstei de 20-30 de ani. Transmiterea este autozomal recesiva. Sin.: boa1a Grasbeck, boa1a Imerslund.
- **B. ISAMBERT.** [*Emile Isambert, medk france.z, 182.8-1876.]* Denumire istorica pentru tuberculoza miliara acuta, cu localizare secundara la nivelul laringelui Si faringelui, deter-minand angina, exceptionala In prezent.
- **B. JACCOUD-OSLER.** [*Francois Sigismund Jaccoiid, mtdic. fraitce.z, 1S30-1913; Sir William Osier, medic Canadian can a practicat in Sll^l si m ^nglia, prof& sor de. me.dic.md [a, O^ord, 1S49-1919.]* Sin.: endocardita maligna lenta (v.).
- " **B. JACOB.** B. caracterizata prin" *exostoza partii posterioar6 a osului malar, TmpiecficSnd apofiza coronoida (ea In sasi hipertrofiata si falciforma) sa basculeze In jos si Inainte In tim-pul miscarilor de deschidere mandibulara. Ca urmare, acestea sunt foarte limitate. Sin.: exostoza malara si coronoida.
- **B. JADASSOHN-LEWANDOWSKY.** [*Josef fadassohn. de.rmatotog airman, profesor [a 'Be-ma, apoi la. 'Br&s]au (in prezent 'Wrodavi, 'Pohnia), 1863-1936, Felix Lewandowsky, derma-tolog german, J-[am6burg, profesor la 'Be-ma, apoi la 'Basd, 1879-1921.]* Sin.: keratoza diseminata circumscria (v.).
- **B. JAFFE-LICHTENSTEIN.** [*Henry L. Jaffc, medic american., n. 1907, Louis Lichtensteia, medic american, Los Angeles, n^A. 1906]* Varietate dfe displaia fibroasa a oaselor, taracterizatS . anatomie prin chisturi osoase izolate, care Inlocuiesc tesutuli

B. KATAYAMA

fibros, debutand la nivelul m&dtivei oaselor lungi, la care se asodaza fracturi spontane. Biologic, catciul, fosforul, fosfatazele si coterestero'iul sanguin se afla In concentratii nonmale In plasma. Sin.: osteofibromatoza chistica.

- **B. JANET.** [*Pierre Mane Felix Janet, ntwolog si psihoiog jrancw, 'Paris, 1859-1947.]* Sin.: psihastenie (v.).
- **B. JANSEN.** [*MurJ; Jansen, ortoped oCandez, Leyden., 1863-1935.]* Sin.: boa1a Murk Jansen (v.).
- **B. JENSEN.** [*Edmund Zensten Jensen, oftaimotog danez, Cope-nHaga, 1861-1950.]* 'Corioretinita acuta juxtapapilara cu evolutie reg'resiva si adesea recidivanta. Defidtul de "camp vizual este una din caracteristicUe b.
- **B. JEUNE.** [*Mathss Jeune, pediatsu franciz, profesor [a Lyon, n. 15W.]* *Condrodistrofie congenitala, transmisa autozomal recesiv, cu retractie progresiva Si rigiditate consecutiva a custii toradce. Evolutia este letala la nou-nascut si copil, prin asfi-xie sau infectii bronhopulmonare. Sin.: dispiazie toradca asfixi-anta, 4istrofie toradca asfixianta (denumire desueta).
- **B. JOHNE.** [*Heinrich Albert Johne, 6acte.riohgge.rman, 'Dresda, 1839-1910.]* B. cauzata de *Mycobacterium avium*, subspecia *paratuberculosis* si manifestata de obicei prin enterita cronica fatala, afectand Indeosebi o serie de mamifere. Uneori se aseamana cu infectia tuberculoasa.
- **B. JORGE LOBO** [*forge Lobo, de-rmatoCog Siraziian, n. 1899]* Micoza cutanata si subcutanata determinata de o ciuperca le-vuriforpia a carei denumire ^aste Inca discutata (*Blenospora lobar sano*, varietate de *Blastomyces brasiliensis*), caracteri-zata cttfic prin prezenta de noduli hipodermid multipli, indo-lori, izolati sau confluenti, ce pot fistuliza. Sin.: blastomicoza cheloidiana. V. si blastomicoza.
- **B. JUNIN.** [*Junin, district la nord-est de. 'Buenos-Wres, unde. a fast discrid pentru prima data fioala.]* Febra hemoragica grava, determinata de un *arbovirus (adenovirus) care apartine grupului *Tacaribe*. Sin.: febra hemoragica de Argentina.
- **B. KAHLBAUM.** [*Karl Ludwig Kahlbaim, psihiatsu german, Qortitz, 1828-1899.]* Dementia precoce la care se asociaza *catatonie.
- **B. KAHLEK.** [*Otto Kahler, muBc. avstiiac, 1849-1893.]* Sin.: mielofn multiplu (v.).
- **B. K^NNER.** [*Leo Kaaar, pSiHia.frlri bustriac sta6iS.t la. 'Baltimore., n. 1894.]* Sin.: autism infantil (v.).
- **B. KAPOSI.** [*Moriz Kohn Kaposi, dennatotog austriac, IAlna, 1837-1902.]* 1) Xeroderma pigmentosum (v.). 2) Sarcom Kaposi (v.). 3) Impetigo herpetiform (v.). 4) Lupus eritematos diseminat (v.).
- **B. KAPOSI-JULIUSBERG.** [*Moritz Kohn Kaposi, de.rmatofog austriac, ^iena, 1837-1902; Fritz Juliusberg, dirmatoiog ge.r-man, profesor la 'Braunschweig, n. 1872]* Complicatie grava a unor dermatoze cu extensie ;mare, Indeosebi a eczemei nou-nascutului. Este determinata de contaminarea cu virus vacci-nal si^u herpetic si se caracterizeaza printr-o eruptie brutala papuJo-ieritematoasa cu evolu(ier spre pustule ombilicate. Terito-riul de debut' ?i de electie eete fata, evolutia fiind In general favorabila. Sin.: pustuloza varioliforma acuta.
- **B. KASHIN-BEK.** [*Nicola! Ivanovici Kashin, medic miitar rus, fitosvva si Irlyit^ 1825-1872; E.V. Bek, medic rus, sec. XIX-XX.]* Osteoartropatie cu evolutie In pusee succesive, Intre 10 si 18 ani, endemica In Siberia transbaikala, China de Nord-Est si In Coreea de Nord. Aceasta afectiune, despre care s-a crezut ca este determinata de excesul de saruri de fier, este In realitate determinata de o ciuperca a cerealelor, *Fusarium sporotrichiella*. Sin.: osteoartrita deformanta endemica.
- **B. KATAYAMA.** [*KatayamoJ.^at in Japonia'unde .aceasta iJoatti' Sifost descrisa de Tsutlupt.]* Sin.: schistdsomiaza arte-rioven6asa (v. .schistosomiaza) . / .

B. KAUFMANN

- **B. KAUFMANN.** [Eduard Kauffmann, anatomopatolog german, profesor [a 'Basel fi [a CfOttingen, 1860-1931.] Sin.: acondroplazie (v.).
- **b. kennedy.** [Robert Foster Kennedy, neurolog american, 9[e. ui yor^ 1884-1952.] Sin.: amiotrofie bulbospinala progresiva (v. amiotrofie). V. si sindrom Kennedy.
- **B. KERL-URBACH.** [Wilhelm KeH, dermatolog austriac, profesor [a Innsbruck^ apoi [a Vie.na., n. 1880; Erich Urbach, dermatolog fi aiergoiog, l'Viena, n. ia fraga, staBiCit in SW^ 'Pniadelphita, 1893-1946.] Maladie caracterizata prin asocierea de depozite lipidice intradermice cu prezenta unui infiltrat constituit din histiocite si polinucleare. Sin.: colesteroză extracelulara.
- **B. KIENBECK.** [Robert Kienhock, radiolog austriac, profesor la Viena, 1871-1953.] Sin.: sindrom Kienbock (v.).
- **B. KIMMELSTIEL-WILSON.** (Pou7 Kimmel-stiel, patolog german, f{amburg, sta6itit ia 'Boston, 1900-1970; Clifford Wilson, medic englz., Londra, n. 1906.) Sin.: sindrom Kimmelstiel-Wilson (v.).
- **B. KITAHARA.** [S. kitahara, oftalmolog japonez, sec. XX.] *Corioretinita caracterizata prin aspectul pseudochistic al regiunii maculare (ca urmare a unui edem localizat), nefiind consecinta unei leziuni inflamatorii. Sin.: corioretinita seroasa centrala.
- **B. KLAUDER.** [Joseph Victor Klauder, dermatolog american, SfLitadeiphia, n. 1888.] Sin.: erizipeloid (v).
- **B. KNIEST.** [Wilhelm Kniest, pediatru german, sic. XX.] B. reprezentand o *condrodisplazie caracterizata prin 'nanism, cifoscolioza, fades rotund cu nas aplataz la radadna, verte-bre plate si genunchi voluminosi. Se asociaza cu anomalii oculare (cataracta, decolare de retina) si surditate progresiva. Sin.: sindrom Kniest.
- **B. KNUD FABER.** [Knud Faber, medic danez, Copenflaga, 1862-1956] Sin.: boala Hayem-Faber (v.).
- **B. KOBI.** Tip de cataracta congenitala, transmisa autozomal dominant, caracterizata prin prezenta de opacitati multiple, colorate, la nivelul cristalinului.
- **B. KEBNER.** [Heinrich Kobner, dermatolog german, profesor ia 'Breslau fin present 'Wroclaw, 'foionia), apoi ia 'Berlin, 1838-1904.] Sin.: epidermoliza buloasa simpla (v. epidermoliza).
- **B. KOHLER.** [Alban Kohler, radwCog girman, profesor la 'Wiesbaden, 1874-1947.] 1) Necroza aseptica spontana a scafoidului tarsian, la copil sau adolescent, cu evolutie benigna In cateva luni, de etiologie necunoscuta. Sin.: scafoidita tar-siana. 2) Sin.: boala Freiberg (v.).
- **B. KOHLMEIER-DEGOS.** [W. Kohlmeier, anatomopatolog austriac, Vtma, n. 1908; Robert Gaston Degos, dermatolog si venerolog francez, profesor ia 'Paris, n. 1904.] Tulburare de absorbtie intestinala cu obstructia vaselor limfatice si dilatarea consecutiva a intestinului subtire.
- **B. KONIG.** [Franz Konig, chimy german, 1832-1910.] 1) Sin.: osteocondrita disecanta (v.). 2) V. sindrom Konig.
- **B. KONIGSTEIN-LUBARSCH.** [Hans Konigstein, dirma.toiog austriac, profesor [a l'ie-na, 1878-1954; Otto Lubarsch, anatomopatolog german, profesor (succesiv) (a 'Rostock, 'Dwsetdorf, IQtl si 'Strtin, 1863-1933.] Sin.: boala Lubarsch-Pick (v.).
- **B. KOROVNIKOFF.** Afectiune asemanatoare cu *b. Banti, caracterizata prin splenomegalie cu proliferarea stromei reticulo-lare, trombotopenie moderata si anemie hipocroma. Afecteaza tinerii de sex masculin. Debuta acut, prin hemoragii masive, intestinale si gastrice.
- **B. KOSTMANN.** [Rolf Kostman, pediatru su.ede. z wnte.mporan.] Sin.: sindrom Kostmann (v.).
- **B. KOZLOWSKI.** Afectiune asemanatoare *b. Morquio, cu transmitere autozomal dominantă, constand dintr-o insuficienta

B.LANCEREAUX-MATHIEU

- staturala prin *platispondiliile generalizata, cifoscolioza si alterari metafizare predominante In partea proximala femurala. Sin.: displazie spondilometafizara, sindrom Kozlowski-Maroteaux-Spranger.
- **B. KRABBE.** [Knud H. Krabbe, muiolog danez, Cope-nhaga, 1885-1961.] 1) Forma infantila de *leucodistrofie cerebrala autozomal recesiva. Reprezinta consednta unui deficit de 'galactocerebrozidaza, care duce la stocarea lizozomala a cerebrozidelor. Debuta In primii ani de viata, iar evolutia este letala, 'in cateva luni, maximum 2 ani. Anatomopatologic se caracterizeaza prin prezenta 'in zonele demielinizate, a unor celule cu talie mare (20-50 m), multinucleate, globoide care contin cerebrozide. Clinic se constata o importanta rigiditate musculara generalizata, cu accese de contractura si crize convulsive. Sin.: leucodistrofie cu celule globoide. 2) Sin.: sindrom Sturge-Weber (v.).
- **B. KRAEPELIN.** [Emit Kraepelin, psihiatru german, profesor (succesiv) ia 'Dorpat, J-[e. ideiberg si 'Muncfun, 1856-1926.] Tip de psihoza presenila apropiata de *b. Pick si *b. Alzheimer. Leziunile cortexului cerebral sunt discrete.
- **B. KRETSCHMER.** [Ernst Kretschmer, netiro-psihiatru german, prof& sor [a TufilJingen, apoi ia 'Marburg, 1888-1964.] De-numire istorica pentTJ asa-numitui delir senzitiv, constand In modificari de personalitate, caracterizate prin hiperemotivitate si dificultati reactionale.
- **B. KUFS.** [Hugo Kufs, neurolog, Leipzig, 1871-1955.] Forma tardiva de 'idiotie amaurotica familiala, caracterizata prin aparitia, la adult, a unei deficiente mentale progresive, msotita de semne cerebeloase si extrapiramidale, cu evolutie lent progresiva, dar prognostic letal. Sin.: sfingolipidoza de tip adult.
- **B. KUGELBERG-WELANDER.** [Eric Kjas Henrik Kugelberg, neurolog suedez, n. 1913; Lisa Welander, neurolog suedez., n. 1909.] Sin.: amiotrofie spinala cronica pseudomiopatica (v. amiotrofie).
- **B. KUNDRAT.** [Hans Kundrat, anatomopatolog austriac; profesor ia Graz, apoi ia l'ie-no, 1845-1893.] Limfosarcomatoza, eel mai des pluriregionala, afectand Indeosebi ganglionii cervicali, faringele si tubul digestiv. Evolutie lenta, cu tendinta la ulceratii.
- **B. KURZ.** [faromir Kurz, oftalmolog ceh, 'Praga, n. 1895.] Cecitate congenitala cu *enoftalmie, abolirea reflexelor pupile-lare, nistagmus si hipermetropie. Examenul fundului de ochi este normal.
- **B. KUSSMAUL.** [Adolf Kussmaul, medic german, 3{eideQierg, 1822-1902.] Sin.: periarterita nodoasa (v.). /.
- **B. KYASANUR.** [Kysanur, pddure m {usw.} B. determinata de un Arbovirus din grupa B, genul Flavivirus, caracterizata prin febra, cefalee, mialgii, conjunctivita, diaree, bradicardie, hipotensiune, stare generala alterata, uneori sindrom hemoragic.
- **B. KYRLE.** [Josef Kyrle, dermatolog austriac, profesor ia l'iena, 1880-1926.] Tulburare rara de *keratinizare de etiologie incerta, caracterizata prin eruptie papuloasa cu aspect ce-nusiu, acoperita de un strat cornos; este localizata indeosebi la nivelul membrelor inferioare. De obicei leziunile sunt discrete, dar uneori pot deveni crateriforme, sau sa formeze placi circinate. Prin extinderea 'in foliculii pilosi si 'in derm pot produce corpusculi straini, aparitia de celule gigante si durere. Sin.: hyperkeratosis penetrans.
- **B. LAFORA.** [Gonzalo Rodriguez Lafora, neuropatolog spany, profesor ia 'Madrid, 1887-1971.] Sin.: sindrom Unvermcht (v.).
- **B. LANCEREAUX-MATHIEU.** [Etienne Lancereaux, medic frames, 'Paris, 1829-1910; Albert Mathieu, medic frames, 'Paris, 1855-1917.] Sin.: leptospiroza icterohemoragica (v.).

B. LANDING

• **B. LANDING.** [*Benjamin H. Landing, pediatru american contemporan.*] Sin.: boala Norman-Landing (v.).

• **B. LANDOUZY-DEJERINE.** [*Louis Theophile Joseph Landouzy,*

profesor tie. c&nica me.dic.ala ia 'Paris, 1845-1917; Jules Joseph Dejerine, neurolog francez, profesor [a'Paris, 1849-1917.] Sin.:

miopatie fadoscapulohumerala (v.).

• **B. LANDRY.** [*Jean Baptists Octave Landry, medic francez, 1826-1865.*] Sin.: sindrom Landry (v.).

• **B. LANE.** [*John E. Lane, dermatofog ame.ric.an contemporan.*] Eritem palmo-plantar simetric, probabil In relatie cu o displazie capilara si o hiperecxtabilitate simpatica. Afectiunea este ereditara, cu transmitere dominanta, fiind considerata ca un tip de angiom plan. Eritemul este localizat Indeosebi la nivelul eminentelor tenare si hipotenare (fata palmara a degetelor) si In zonele de sprijin ale plantei. Sin.: eritem palmoplantar simetric ereditar.

• **B. LANE-PEDROSO.** Sin.: cromoblastomicoza (v.).

• **B. LANGE CORNELIA** [*Cornelia de Lange, pe.dia.tru. oltttt-dez, 1S71-1950.*] Sin.: boala de Lange (v.).

• **B. LARREY-WEIL.** [*Dominique Jean Larrey, Baron, cfwwg militar francos, 1766-1842; Adolf Weil, medic german, profesor de. me-dicind internet [a J~(e.ide[6era si 'Dorpat, apoi practician ia 'WUsBade.n, 1848-1916.]* Sin.: leptospiroza icterohemorigica (v.).

• **B. LARSEN-JOHANSSON.** [*Christian Magnus Fallen Sliding larsen, medic nomegian, Oslo, 1866-1930; Sven Christian Johansson, chirurg suedes, Qoteborg, n. 1880.*] Sin.: boala Gruber (1) (v.).

" **B. LAUBER.** [*Hans Lauher, oftaimo(og, n. [a Zurich m 1876, profesor (a 'Viena, apoi (a 'Parsovia.)* Forma stationary de retinita delimitata, asociata cu *hemeralopie. La examenul fundului de ochi se observa un aspect albidos, punctat, secundar degenerescentei epiteliului retinian. SiCiihfuncfus albipunc-tatus.

• **B. LAWRENCE.** [*Robert daniel Lawrence, medic diabetotog engCez, Londra, 1895-1968.*] Sin.: diabet lipoatrotic (v.).

• **B. LEBER.** [*Theodor Leber, oftalmioig german, profesor (succesiv) [a 'Seriin, Qottingen fi^(eideuierg, 1840-1917.]* Sin.:

boala Alstrom-Leber (v.).

• **B. LEDDERHOSE.** [*Georg Ledderhose, cnirwy german, profesor ia Strasbourg, apoi la 'Munch.en, 1855-1925.]* Sderoza a aponevrozei plantare superficiale, de etiologie insuficient elucidata. Evolueaza cu retractia aponevrozei, cu deformarea consecutiva a piciorului In varus si flexja degetelor. Se asodaza, uneori, cu *b. Dupuytren Si *b. Peyronie. Sin.: aponevrozita plantara.

• **B. LEDERER-BRILL / maladie de Lederer-Brill / Lederer's an(a)emia.** [*Mnx Lederer, patolog ame-rican, 'Srooktyn, 1885-1952; Nathan Edwin Brill, medic americ-an, '>{ew yor^ 1860-1925]* Anemie hemolitica acuta a copilului prin mecanism autoimun (anticorpi antieritrocitari), de etiologie, probabil, virala sau ca urmare a unei infectii (rinofaringita). Afectiunea debuteaza brusc, cu febra ridicata, cefalee, vomismente si se caracterizeaza printr-o anemie importanta, cu leucocitoza, cresterea bilirubinei serice si uneori hemoglobinurie. Formele supraacute, 'in absenta transfuziei sanguine, au evolutie letala; celelalte forme se vindeca spontan In cateva saptamani. Sin.: anemie hemolitica acuta.

" **B. LEGAL.** [*Emmo Legal, medic german, 'SresCau (in present 'Wrociaul, 'Poionia), 1859-1922.]* Forma de cefalee unilaterala, secundara unei afectiuni a faringelui sau a urechii medii, mso-tita de modificari inflamatorii locale. Sin.: cefalalgie faringotim-panica.

• **B. LEGG-PERTHES.** [*Arthur Thornton Legg, chirwy ortopedi 'Bosun, 1874-1939; Georg Clemens Perthes, chirurg german,*

B.LEWIS

profesor [a Leipzig, apoi la Tu66ingen, 1869-1927.] Sin.: boala Calve-Legg-Perthes (v.).

• **B. LEIGH.** [*Archibald Denis Leigh, newopatoCog engkz, n. 1915]* Forma rara de encefalopatie a sugarului, transmisa autozomal recesiv, cu necroza bilaterala si simetrica a nucle-ilor cenusii de la baza si a trunchiului cerebral, cu hiperplazie gliovasculara. B. se caracterizeaza prin ataxie, convulsii, hipotonie, deficit intelectual si are evolutie mortala. Sin.: encefalomiopatie necrozanta subacuta.

• **B. LEINER-MOUSSOUS.** [*Cor/ Leiaer, pediatru. austrwc., orinnar din 'Boemia, profesor (a 'Viena, 1871-1930; Andre Moussous, pediatru frances, profesor la 'Bordeaux 1857-1926.]* *Eritrodermie a sugarilor, debutand la nivelul capului sau al feselor, cu edem al pielii si desprindere de scuame mart, 'in-sotite de alterarea starii generale, tulburari digestive, adenopatii regionale si tulburari trofice ale unghiilor. Evolueaza spre vindecare 'in cateva luni.

• **B. LENEGRE.** [*Jean Lenegre, tttrdwiog france-z, n. 1904.]* Q. de etiologie neprecizata, determinata de afectarea sclerodegenerativa primara a sistemului excitoconductor al inimii, manifestandu-se prin tulburari de conducere de tip *bloc de ramura, apoi *bloc atrioventricular. Reprezinta substratului anatomic al blocului atrioventricular cronic si al accdentelor din *b. Adams-Stokes. Sin.: boala sclerodegenerativa a sistemului excitoconductor.

• **B. LENNOX-GASTAUD.** [*William Gordon Lennox, newolog american, 'Boston, 1884-1960; Henri Jean Pascal Gastaud, neuroioig frances care a studiat indeosebi epitepsia, profesor [a 'MarsMa, n. 1915.]* Forma de *epilepsie grava la copil (intre 1 si 6 ani) manifestata prin stari de „absenta" tranzitorie, la care se asodaza uneori crize generalizate tonico-clonice, probabil In relatie cu o encefalopatie congenitala sau dobandita; evolueaza defavorabil, prin comitialitate cronica si deficit psi-hic progresiv.

• **B. LERI-WEILL.** [*Andre Leri, newolog francez [a ffoptau^ de 'Paris, 1875-1930; Jean Weill, pediatru si endociinotog fran-cez, n. 1903.]* Varietate de *osteochondrodisplazie, transmisa autozomal dominant, asociind "nanism micromelic moderat si o deformare caracteristica a antebrațelor (incurbarea radiusului, subluxatie posteriora a capului cubital). Sin.: discondro-steoza.

• **B. LERICHE.** [*Rene Henri Marie Leriche, cSwwg francez,, profesor la Lvon si Strasbourg, 1879-1955.]* 1) Sin.: boala Sudeck (v.). 2) V. sindrom Leriche.

• **B. LETTERER-SIWE.** [*EricA Letterer, medic, german, n. 1895; Sture August Siwe, pediatru suedez, Lund, 1897-1966.]* Forma sistemica, cu evolutie acuta, de "histiocitoza X la copil (In primii 2 ani de viata). Se caracterizeaza prin stare gene-rala alterata, eruptie cutanata, diabet insipid, adenohepato-splenomegalie. Radiografia pulmonara evidentiaza imagini no-dulare pulmonare, iar cea osoasa prezenta de lacune osoase multiple. Afectiunea prezinta tendinta la hemoragii (purpura) si infectii, iar evolutia este letala. Sin.: histiocitoza difuza acuta, sindrom Abt-Letterer-Siwe.

• **b. Lev.** [*Maurice Lev, patoioig american, n. 1908.]* Calcificarea si sclerozarea scheletului cardiac fibres (deseori, a valvelor aortica si mitrala), a nucleului fibros central si a zonei mijocii a septului ventricular, ca si a tesutului excitoconductor. Re-zulta, In functie de localizare, tulburari de conducere atrio-ventriculara pana la bloc atrioventricular total. Sin.: sindrom Lev.

• **B. LEWIS.** [*G. M. Lewis, medic engiez contemporan.]* Maladie enzimatica ereditara a metabolismului 'glicogenului (cauzata de absenta unei enzime, glicogen-sintetaza), caracterizata prin hipoglicemie grava si hipoglicogenoliza hepatica.

B.LEWY

- **B. LEWY.** [*Frederic H. Lewy (Lewey), newolog german sta-Bilit in SW^, 1885-1950.*] Sin.: boala corpilor Lewy difuzi (v.).
- **B. LIGNAC-FANCONI.** [*George Otto Emile Lignac, patoioig oCandez. contemporan, Leyda; Guido Fanconi, pediatriu elvefian, profesor [a Zurich, 1892-1979.]*] Sin.: cistinoza (v.).
- **B. LINDAU.** [*Ai-vid Wilhelm van Lindau, patoioig suede-z, Lund, 1892-1958.*] B. ereditara cu transmitere autozomal dominanta, caracterizata prin hemangioblastom sau angioreticulom chistic al cerebelului. Clinic, se manifesta prin semne de compresiune cerebrala. Se poate asocia cu hemangioame retiniene si tumori sau malformatii ale organelor abdominale si ale epididimului. Aceasta forma asociata se numeste boala von Hippel-Lindau sau angiomatoza retinocerebeloasa. B. L. apartine grupului de b. numite 'facomatoze. Sin.: hemangioblastom multi-plu.
- **B. LITTLE.** [*William John Little, cfwwg englez., Londra, 1810-1894.*] Diplegie spastica a membrilor inferioare la nou-nascut, consecinta a unui traumatism cranian suvenit ca ur-mare a unei naSteri laborioase, cu complicatii (hemoragie, asfi-xie). Apartine grupului de *encefalopatii infantile. Sin.: diplegie crurala, diplegie spastica.
- **B. LOBSTEIN.** [*Ieon Georges Chretien Frederic Martin Lobstein, anatomopatolog alsacian, profesor de. patoCogic si de clinica medicala [a Strasbourg, 1777-1835.]*] B. cu transmitere autozomal dominanta, care se manifesta In prima copilarie. Este o varietate tardiva de *osteogeneza imperfecta, caracterizata prin fragilitate anormala a oaselor, cu fracturi repetate la eel mai mic soc, deformari osoase (caracteristice Indeose-bi la nivelul craniului), uneori hiperlaxitate ligamentara, coloratie albastra a sclerelor, *otoscleroza, tulburari ale fanerelor etc. Simptomatologia se atenuaza spre adolescenta. Sin.:

boala sclerelor albastre, osteogeneza imperfecta tardiva, osteopsatiroza, sindrom Eddowes. V. si osteogeneza imperfecta.

- **B. LOHLEIN.** [*Max Hermann Friedrich Ldhlein, anatomopatoioig german, profesor la Leipzig, apoi [a J^tarBurg, 1877-1921]*] Sin.: glomerulonefrita focala (v.).
- **B. LOUIS-BAR.** [*Denise Louis-Bar, ne-uropsiHiatriu 6e(gian, n. 1914)*] Sin.: sindrom Louis-Bar (v.).
- **B. LUBARSCH-PICK.** [*o Lubarsch, anatomopatohg ger-Inan, profesor (succesiv) Ca S^gstocI^ Dusseldorf, IQ-el fi 'SerG.n, 1863-1933; Ludwig Pick, anatomopatol.og ge.rm.iin, profesor la 'Snm, 1868-1935.*] Varietate de *amiloidoza generalizata, In care fibrele amiloidice deriva din lanturile scurte ale imunoglobulinelor, de unde denumirea lor de AL (Amyloid Light chain). Apare la ambele sexe, la varsta de peste 40 de ani si se asociaza cu un *mielom. Se constata leziuni cutanate (40 % din cazuri), cardiace, vasculare, musculare, digestive etc. Evo-lutia este severa, cu prognostic letal In cativa ani, prin insu-ficienta cardiaca sau casexie. Sin.: boala Konigstein-Lubarsch.
- **B. LUFT.** [*Rolf Lufti patoioig american contemporan..*] Tulburare hipermetabolica a muschiului striat determinata de existenta unei cantitati anormale de mitocondrii care produc o "respiratie celulara excesiva. B. se caracterizeaza prin perspiratie profuza, astenie si o creare a ratei metabolice ba-zaie. V. si patologii mitocondriale.
- **B. LUTZ-LEWANDOWSKY.** [*Wilhelm Lutz, dennatoioig dve-tian, profesor la 'Sase[, 1888-1958, Felix Lewadowsky, de-rmamog german, J-Camlurg, profesor la 'Se.ma, apoi [a 'Sasd., 1879-192,1.*] Dermatoza ereditara caracterizata prin *veruci cutanate multiple, localizate preferential pe fata dorsala a mai-nilor: poate evolua cu degenerescenta epiteliomatoasS. Sin.: displazie veruciforma.
- **B. LUTZ-SPLENDRE-ALMEIDA.** [*Adolfo Lutz, bacteriolog firaziiian, Sao 'Eaulo, 1855-1940; Alfonso Splendore, medic. firaziiiflt/ set.. XTX-XX; Floriano Paulo de Almeida, medic*

B.MARCHIAFAVA-MICHEU

- *Braz,iian, sec.. XX.*] Sin.: blastomicoza sud-americana (v. blas-tomicoza).
- **B. LYELL.** [*Alan Lye]], dermatocog section contemporan, fifierdeen.*] Dermatoza cu debut brusc prin eruptie generalizata, In placard eritematos infiltrat si dureros, acoperit de vezicule care, prin decolare, dau aspect de arsura. Eruptia se poate extinde la mucoase si conjunctiva. Starea generala este foarte alterata, prin tulburari hidroelectrolitice importante si suprainfectie. Evolutie letala, Indeosebi la adult. Aceasta dermatoza este o forma supraacuta de alergii medicamentoasa cutanata (consecutiv administrarii de sulfamide, antiinflamatoare nesteroidiene). B. poate avea si origine infectioasa (Indeosebi la copii), eel mai frecvent stafilococica. Sin.: epidermoliza buloasa toxica, sindrom Lyell.
- **B. LYME.** [*Lyme, oras in statuC Connecticut, SWi, unde. a fast descriid prima oara [loaia.]*] Maladie infectioasa determinata de o spirocheta, *Borrelia burgctorfen*, care are ca vector capusa *Ixodes dammini*. Evolueaza In trei faze: prima - cutanata, eritem cronic migrator; a doua - cu manifestari articu-lare (artrita recidivanta localizata la nivelul articulatiilor mari), neurologice si cardiace (tulburari de conducere atrioventricu-lare); a treia, In lipsa antibioterapiei, prin atrofie cutanata, mial-gii, artralгии cronice si, uneori, sindrom neurologic.
- **B. MACHADO-JOSEPH.** [*ume[e a doua famidi la cart a. fast desmsa fi studiata boaia.]*] Varietate de *eredodegenerescenta spinocerebeloasa, transmisa autozomal dominant, determinata de o "mutatie dinamica, expresia clinica polimorfa fiind domi-nata de *ataxia cerebeloasa, pareza muschilor oculari extrin-seci, *nistagmus si retractia globilor oculari. Memoria si functiile cognitive nu sunt de obicei afectate. Sin.: boala Azore. V. si boala neuronului motor.
- **B. MAC INTYRE.** Sin.: mielom multiplu (v.).
- **B. MAC LETCHIE-AIKENS.** Forma de miozita, caracterizata prin aparitia, dupa o stare febrila, a unor tumefactii nodulare localizate la coapse si, mai tarziu, la bicepsii. Histopatologic se observa necroza hialina circumscrisa cu reactie inflamato-rie si mezenchimatoasa, la care se adauga un proces de degenerescenta musculara. Sin.: miozita recidivanta.
- **B. MADELUNG.** [*Otto Wilhelm Madelung, chirurg german, profesor (succesiv) Ca %wtoc^ Strasbourg si Qottingen, 1846-1926.*] Sin.: carpicifoza (v.).
- **B. MAGITOT.** [*Emile Felix Magitot, dintist francos, 1833-1897.]*] Denumire nerecomandata pentru osteoperiostita alve-olodentara, manifestata prin inflamatie membranei alveoloden-tare, secundar unei carii dentare. Sin.: osteoperiostita alveo-lodentara.
- **B. MAJOCCHI.** [*DonieJiJ^co Mafocchi, dermatioig itaiian, pro-fesor la 'forma, 1849-1929.*] Dermatoza care se manifesta prin pete purpurice, punctiforme, lenticulare sau liniare, care se extind In sens centrifug; se formeaza elemente cu aspect ine-lar, central leziunii fiind acromatic. Sin.: purpura inelara telan-giectazica.
- **B. MARCHIAFAVA-BIGNAMI.** [*Ettore Marchiafava, medic si vatolog itaiian, profesor de anatomic patoCogicd, apoi de medi-cina clinica la 'Rgma, 1847-1916; Amico Bigaami Sr., anatomo-patohg itaiian, 3^pma, 1862-1929.*] Demielinizarea corpului calos extinsa In substanta alba emisferica, cu necroza, mani-festata clinic prin dementa si tulburari neuromusculare, In re-latie cu o insuficienta hepatica cronica. Aceasta encefalopatie se observa rar, la marii alcoolici, fara interventia factorilor ca-rentiali. Sin.: necroza centrala a corpului calos.
- **B. MARCHIAFAVA-MICHELI.** [*Ettore Marchiafava, me£c si patoioig Italian, profesor de anatomic patologica, apoi de medi-cma clinicd la S^pma, 1847-1916; Ferdinando Micheli, clinician si patoioig itaiian, 1872-1937.]*] B. rara, care apare la adult

B.MAREK

si se manifestă prin anemie hemolitică și hemoglobinurie paroxistică nocturnă. Hematologic, există un procent de hematii cu durată de viață scurtă și anomalii membranare, a căror hemoliză precoce (intravasculară) este la originea simptomatologiei bolii. Eritrocitele au o rezistență scăzută la acțiunea complementului activat, din cauza defectului de sinteză a unor molecule proteoaze. Totodată, globulele roșii sunt în apte să faciliteze inactivarea complementului prin intermediul unui inactivator plasmatic (C3b). B. M.-M. poate evolua fie spre *aplazie medulară, fie spre *leucemie acută. Sin.: hemoglobinurie paroxistică nocturnă, sindrom Marchiafava-Mitcheli.

- " **B. MAREK.** [*Josef Marek, medic veterinar rna.gh.iar, 1867-1952.*] Neurolimfomatoză malignă a gainii, cauzată de un virus, probabil din grupa virusurilor herpetice, care ar putea fi înrudit cu virusul care produce *tumora Burkitt.
- " **B. MARFAN.** [*Bernard' leon Antonin Marfan, medic frames, profesor de igienă fi de. pediatrie la. 'Paris, 1858-1942.*] V. sindrom Marfan.
- **B. MARFAN-HALLEZ.** [*Bernard Jean Antonin Marfan, medic franca, profesor de. igienă. fi de pediatrie (a 'Paw, 1855-1942; Hallez.]*] B. cutanată benignă a nou-născutului, caracterizată prin noduli sau pete albastru-rosietice pe tegumente, rezultate în urma traumatismelor obstetricale și procedurilor violente de reanimare. Dispar spontan, în 2-4 luni.
- **B. MARIE.** [*Pierre Marie, newo(og franciz., profesor la fans, 1853-1940.]*] 1) Sin.: acromegalie (v.). 2) Sin.: eredoataxie cerebeloasă (v.).
- **B. MARIE-BAMBERGER.** [*Pierre Marie, nwrolog francez, profesor [a 'Paris, 1853-1940; Eiligen von Bamberger, medic austriac, Igienea, 1858-1921]*] Sin.: osteoartropatie hipertrofiată pneumatică (v.).
- **B. MARION.** [*Georges fean-Baptiste Camille Marion, cliirwy francez [a 5{6pitaui_ do. 'Paris, 1869-1960.]*] Sin.: boala colului vezical (v.).
- **B. MAROTEAUX-LAMY.** [*Pierre Maroteaux, pediatru si genetician francez, 'Paris, n. 1926; Maurice Emil Joseph Lamy, pediatru si genetician francez, profesor Ca 'Paris, n. 1895.]*] Sin.: sindrom Maroteaux-Lamy (v.).
- **B. MAY-HEGLIN.** [*Richard May, medic ge.rma.ii, ^inchen, 1863-1937; Robert Marquard Hegglin, medic elvetian, profesor ia Zurich, n.. 1907.]*] Trombopenie ereditară moderată, cu transmitere autozomal dominantă, cu plachete gigante și incluziuni bazofile în citoplasma polinuclearelor (*corpi Dohle).
- **B. McARDLE-SCHMID-PEARSON.** [*B. McArdle, pediatru enaiez contemporan, Londra; Rudi Schmid, medic si biochimist american de engine eivefiana, n. 1922; Carl M. Pearson, medic american contemporan.]*] Sin.: glicogenoză tip y (v. glicogenoză).
- **B. MEADOWS.** [*WUHam Robert Meadows, cardioCog american, n. 1919.]*] *Cardiomiopatie rară, caracteristică sexului feminin, favorizată prin multiparitate și gemelaritate, cu debut la sfârșitul gravidității sau postpartum, manifestându-se prin cardiomegalie, anomalii electrocardiografice (tulburări de repolarizare, hipertrofie ventriculară stângă, bloc de ramură), posibile accidente tromboembolice. Această afecțiune este considerată în prezent fie în relație cu conjunctura graviditate-travaliu, fie o cardiomiopatie idiopatică. Evoluția este favorabilă, dar recidiva poate apărea la o sarcină ulterioară. Sin.: cardiomiopatie gravida primitivă, cardiomiopatie post partum, sindrom Meadows.
- **B. MEIGE.** [*Henri Meige, medic jrance.z, 1866-1940.]*] Sin.: boala Milroy (v.).
- **B. MELEDA.** [*Meleda, mica. insuta. in estui Ivlaru Ariatice., undo 6oata este wtdlnita. frecvent din cauza cortsa.ngvinita.tii.]*] B. ereditară (de tip recesiv) caracterizată prin telangiectazii simetrice ale extremităților, hiperkeratoză palmară și plantară.

B.MINKOWSKI-CHAUFFARD

Hiperkeratoză poate fi moale, ciroasă, asociată cu *hiperhidroză sau uscată. V. și keratodermie. Asocierea acestei simptomatologii cu căderea precoce a dinților constituie *sindromul Papillon-Lefevre.

- **B. MENETRIER.** [*Pierre Eugene Menetrier, medic francez (a J-(6pitaui_ de 'Paris, profesor de istoria medicinei, 1859-1935)*] 1) Tip rar de gastrită caracterizată prin hipertrofie importantă a pliurilor mucoasei gastrice și hipertrofie glandulară cu metaplazie (aspect de glande caracteristice epiteliului intestinal). Evoluția, cronică, este benignă; hipersecreția gastrică secundară creșterii suprafeței glandulare determină pierderi masive de proteine și secundar hipoprotidemie, edeme și chiar case-xie. Sin.: gastrită hipertrofică gigantă, gastropatie exsudativă. 2) V. sindrom Menetrier.
- **B. MENIERE.** [*Prosper Meniere, medic francz., 'Bans, 1799-1862]*] Sin.: sindrom Meniere (v.).
- **B. MENKES.** [*John H. Menkes, pediatru american, 'Sattimore, n. 1928]*] 1) B. cu transmitere gonozomal recesivă, având la bază mutații ale genei MCI ce codează un transportor cationic. Se manifestă prin deteriorare neurologică progresivă, "pili torti", paloare și deces în copilărie. 2) Sin.: boala urinei cu miros de sirop de artar (v.).
- **B. MIKULICZ.** [*Johann Freiherr von Mikulicz-Radecki, cflir-urg pohnez, profesor [a Cracovia, f(onigsberg si 'BresCau (in prezent 'Wroclaw, 'Poionia), 1850-1905]*] 1) Osteodistrofie juvenila chistică; în vecinătatea cartilajului epifizar at oaselor lungi se formează un chist solitar, înconjurat de o zonă de osteită fibroasă. Sin.: chist esențial (sau benign) al osului, osteită geodică, osteodistrofie chistică juvenilă. V. osteodistrofie și sindrom Mikulicz. 2) Hipertrofie bilaterală, indolentă și cronică, a glandelor lacrimale și salivare, produsă prin infiltrare limfatică și însoțită de diminuarea sau suprimarea secreției glandulare. Aceste manifestări pot fi observate secundar mai multor etiologiilor (v. sindrom Mikulicz).
- **B. MILIAN.** [*Gnston Auguste Milian, alnnatoCog francez, 1871-1945.]*] Sin.: boala ciclică (v.).
- **B. MILROY.** [*William Forsyth Milroy, medic american, profesor de medicina clinic a. la llniversitatea 9{elJrasl'a, 1855-1942.]*] Maladie care se manifestă printr-un edem cronic alb, dur, indolent, cu repartitie segmentară, îndeosebi la nivelul membrului inferior. Determinată de o malformație a vaselor limfatice sau de leziuni medulare sau radiculare, aceasta b. poate fi congenitală sau dobândită. Este considerată forma congenitală a *sindromului unghiilor galbene. Sin.: boala/sindrom Meige, distrofie edematoasă, elefantiazis familial, mixedem localizat, trofedem.
- **B. MILTON.** [*John Laws Milton, dennatoiog eng{ez, Londra, 1820-1898]*] Sin.: edem Quincke (v.).
- **B. MINAMATA.** [*Minamata, goif in Japonia, swsa hrana contaminate care a dete.rm.inat boala m 1950]*] Intoxicatie alimentară prin pesti și crustacee contaminate cu deseuri industriale, îndeosebi derivati de mercur. Se manifestă prin *porfirinurie și tulburări neurologice, îndeosebi parestezii, Uneori afectarea neurologică poate fi severă: ataxie, dizartrie, diminuarea vederii periferice, până la tulburări neurologice și mentale grave sau/si deces.
- **B. MINKOWSKI-CHAUFFARD.** [*Oskar Minkowski, medic german, n. m 'Kysia, profesor de. medwinci intema. ia Strasbourg, 'J(o{n, CfreifswaCd si 'BresCau (in present, 'Wroclau'i, 1'o(onia), 1858-1931; Anatole Marie Emile Chauffard, medic francez, profesor de medicina. intema. ia 'Paris, 1855-1932]*] B. familială și ereditară, transmisă autozomal dominant și caracterizată prin anemie hemolitică, cu prezența de *sferocite de talie mică (microsferocite) și permeabilitate membranară crescută pentru sodiu. Distrugerea hematiilor se face la nivelul splinei, afec-

B. MINOR

tiunea fiind net ameliorate prin splenectomie. Diagnosticul consta în detectarea unei scaderi a rezistenței osmotice a hematiilor și a accelerării autohemolizei *in vitro*. Sin.: anemie hemo-litica Minkowsky-Chauffard, boala hemolitica, sferodtoza ereditara.

• **B. MINOR.** [*Victor Minor, newolog ms, 'Jvtoscova, sec. XX.*]

1) "Hematomieli centrala consecutiva unui traumatism obstetric; clinic: hipotonie musculara generalizata In perioada neonatala. 2) Degenerescenta, eel mai frecvent ereditara (probabil cu transmitere dominanta), a corpului striat. Consecinte: tremuraturi intermitente, localizate sau generalizate, care sun/in dupa o excitatie senzoriala sau dupa o emotie. B. debuteaza In copilarie.

• **B. MIRIZZI.** [*Pablo L. Mirizzi, chirurg argentinian, 'Buenos Hires, 1893-1964*] Sin.: sindrom Mirizzi (v.).

• **B. MOEBIUS** [*Paul fujius Moebius, newolog german, profeso-t la. Leipzig, 1853-1907.*] 1) Sin.: migrena oftalmoplegica (v.). 2) V. sindrom Moebius.

• **B. MOELLER-BARLOW.** [*Julius Otto Ludwig Moeller, cfiirung german, 'Kjsnigsfierg, 1819-1887; Sir Thomas Barlow, medic englez, Londra, 1845-1945*] Sin.: boala Barlow (v.).

• **B. MONCKEBERG / maladie de Monckeberg / Monckeberg's medial sclerosis, [fohann Georg Monckeberg, anatomopatolog ge.rm.an, profesor (succesiv) la Qiessen, Strasbourg, Iilbbingen si 'Bonn, 1877-1925.]** Stenoza aortica valvulara degenerativa, aparent primitiva. Se apreciaza ca aceasta forma de stenoza aortica nu are de fapt nici o particularitate, individualizarea sa fiind nejustificata. V. si mediocalcinoza.

• **B. MONDOR.** [*Henri Jean Mondor, profesor de. ckiirurgie la 'Paris, 1885-1962*] Inflamatii dureroase ale venelor superficiale de la nivelul peretelui toracic si de-a lungul liniilor axilare anterioare, prin tromboza venoasa. Evolutie benigna, cu vindecare In cateva saptamani.

• **B. MONGE.** [*Corlos Monge, patoiog paman, Lima, 1884-1970*] Ansamblu de tulburari In esenta dispneice, determinate de o incapacitate adaptativa a organismului la altitudine. Manifestarile imediate constituie raul de altitudine, iar cronic apare *boala cronica de altitudine. Anoxia persistenta antreneaza tulburari senzoriale, encefalice, oboseala, anorexie etc.

• **B. MORBIHAN.** [*Morbihan, numeie regiunii de, slid a 'Brctanid, til undo era originar bolnavul la care a fast descrisd initial fioala*] Afectiune caracterizata prin eritem si edem al partii mediane a fruntii si al pleoapelor. Histologic apare atrofie dermica, *elastoza si infiltrat limfocitar perivascular, cu evolutie spre *pahidermie. Sin.: edem eritematos cronic facial superior.

• **B. MOREL-LAVALLEE.** [*Victor Augusts F. Morel-Lavallee, cfiimrg francez, 1811-1865.*] Epanșament serohematic subcutanat Intins, consecutiv unei contuzii puternice, ce antreneaza o decolare subcutanata, localizata Indeosebi pe fata externa a coapsei sau In regiunea lombara.

• **B. MORGAGNI-STEWART-MOREL.** [*Giovanni Battista Morgagni, anatomist si anatomopatolog itaCian, profesor la 'Padova, 1682-1771, R. M. Stewart, neuroiog englez., sec. XX; Ferdinand Morel, psihiatru suedes, profesor la (Jcneva, 1855-1957.)*] Maladie caracterizata prin Ingrosarea osului frontal In partea interna, respectand sutura medio-frontala, cefalee, tulburari psihice. La femeie (la care este mult mai frecventa) se asodaza cu virilism, obezitate de tip android, diabet zaharat; la barbat - cu hipogonadism si obezitate ginoida. Pot exista si manifestari cerebrale si hipofizare disociate (polidipsie, tulburari de somn, tulburari vizuale etc.). Sin.: hiperostoza frontala interna, sindrom Morgagni, sindrom Stewart-Morel.

• **B. MORQUIO.** [*Luis Morquio, pediatriu uruguaian, profesor la 'Montevideo, 1867-1935*] 1) Bloc atrioventricular congenital, asociat frecvent cu o malformatie (comunicare interatriala joasa

B.MURKJANSEN

sau interventriculara) sau cu o formatiune tumorală septala. 2) Afectiune care face parte din grupul *mucopolizaharidozelor și care se manifesta din copilarie prin tasare vertebrala, stern proeminent, gat scurt, cifoza, *coxa valga* si genu *valgum* bilateral, displazie coxofemurala, disostoza periferica cu afectarea articulatiilor interfalangiene proximale si, secundar, nanism cu posibile tulburari de compresiune medulara. Se poate asocia cu anomalii dentare, opacitati corneene, hipoacuzie, insuficienta aortica si excretie urinara anormala de mucopolizaharide acide, cu exces de condroitinsulfat A sau C. S-a demonstrat ca b. M. este ereditara, transmisa autozomal recesiv si cauzata de un deficit enzimatic In N-acetil-galactozamin-6-sulfatsulfataza. Sin.: boala Brailsford, boala Morquio-Ullrich, distrofia cu osoasa familiala, mucopoli-zaharidoza tip IV, sindrom Morquio.

• **B. MORQUIO-ULLRICH.** [*t.ilis Morquio, pediatriu uruguaian, profesor (a Montevideo, 1867-1935; Otto Ullrich, pediatriu german, 'Bonn, 1894-1957.*] Sin.: boala Morquio (v.).

• **B. MORTIMER.** [*Mortimer, numeie bolnaviiv la me. a fast descrisd pentru prima datd 6oa[a] *Lupus vulgar multiplu, neulcerant si nesperiginos.*

• **B. MORTON.** [*Dudley f. Morton, medic, ame.rwm., 1854-1960.]* Afectiune caracterizata prin durere vie care apare In spatiul intermetatarsian (Indeosebi III sau IV), cu iradiere pe fata interna a degetului corespondent. Durerea apare la mers, determinand impotenta functionala tranzitorie, de diferite grade (pana la imposibilitatea deplasarii) si dispare ulterior In repaus. Este cauzata de un nevrom intermetatarsian sau de o proliferare fibromatoasa In jurul nervului intermetatarsian. Sin.: metatarsalgie Morton, picior Morton.

• **B. MORVAN.** [*August Marie Morvan, medic francez, 1819-1897.*] Varietate particulara de *siringomieli sau polinevrita cronica, cu mutilatii grave indolore ale degetelor, amintind lepra. Sin.: panaritiu analgezic.

• **B. MOSCHOWITZ.** [*Eli Moschowitz, medic amerman, 1879-1964*] Sin.: boala Baehr-Schiffirin (v.).

• **B. MOUCHET.** [*Albert Moichet, chirurg francez, 1869-1963*] 1) Necroza aseptica a astragalului. 2) Paralizie a nervului cubital survenita ca o complicatie tardiva a unei fracturi cu deplasare a condilului extern humeral, In prima copilarie. 3) Osteo-patie de etiologie necunoscuta, survenind la varșnici, Indeosebi la suferinzii de reumatism sau psoriazis, ori la tineri dupa un microtraumatism. Se manifesta prin osteoliza oaselor membrului superior.

• **B. MUCHA-HABERMANN.** [*Viktor Mucha, dermatotog originar din 'Boemia, profesor la 'Viena, 1877-1919; Rudolf Hahennann, dermatotog german, profesor la 'Bonn, apoi la J(amfiurg, n. 1884)*] Forma acuta de *parapsoriazis In „picaturi", caracterizat prin eruptie purpurica sau papulonecrotica cu inflamatie perilezionala, evoluand spre disparitie completa In cateva saptamani. Sin.: parapsoriazis varioliform.

• **B. MUCKLE-WELLS.** [*Thomas James Muckle, pediatriu Canadian, sec. XX, Michael Vernon Wells, medic englez; sec. XX*] Maladie ereditara, cu transmitere autozomal dominanta, In care se asodaza artralgi, urticarie, surditate de perceptie si *amiloidoza renala cu evolutie spre insuficienta renala. Aceasta afectiune prezinta analogii cu *b. Reimann.

• **B. MULLER-RIBBING.** [*WaJther Muller, cfiimrg ortoped german, Iynigsberg, n. 1888; Seved Ribbing, radiolog suedez, Vppsala, n. 1902*] Sin.: boala Fairbank (v.).

• **B. MUNK.** [*Fritz Munk, medic german, 'Berlin, 1879-1950*] Sin.: boala Epstein (v.).

• **B. MURK JANSEN.** [*Murk Jansea, ortoped oiandez, Leyden, 1863-1935*] Afectiune rara care reuneste anomalii osoase (epifize normale si Inlocuirea metafazelor cu tesut cartilagos) si

B.MYA

dismetabolism fosfocalcic. Sin.: condrodisplazie metafizara tip Jansen, displazie metafizara.

• **B. MYA.** [*Giuseppe Mya, medic itaCian, profesor de pato(o-gie medicata [a Sienna, apoi [a JioTm^a., 1857-1911.]* Sin.: megacolon congenital (v. megacolon).

" **B. MYHRMAN-ZETTERHOLM.** [*Gustof Myhrman, medic contmporan; S. G. Zetterholm, medic suedes, sec. XX.*] Nefropatie epidemics caracterizata prin semne generate de infectie, dureri abdominale simuland o apendicita si disfunctii renale. B. a fost descrisa In Nordul tarilor scandinave, sub forma de epidemie. Evolueaza rapid spre vindecare.

• **B. NAEGELI.** [*OsJcor Naegeli, dermatotoff swdez, profesor [a 'Bema, 1855-1959.]* Dermatoza ereditara, sub forma unor pete brune care formeaza o retea pigmentara la nivelul toracelui;

se asociaza *keratoza palmoplantara si hiposudoratie. Aceasta b. ereditara se transmite autozomal dominant, se manifesta la ambele sexe, fiind asemanatoare cu *incontinentia pigmenti*, de care se deosebeste printr-un debut tardiv si absenta fenomelelor inflamatorii.

• **B. NANTA-GADRAT.** *Granulom eozinofilic al osillui asociat cu leziuni cutanate.

• **B. NETHERTON.** [*Earf W. Netlierton, dennatofog american contemporan.*] Ectodermodisplazie caracterizata prin *eritrodermie ihtioziforma de la nastere, *tricorexie nodoasa, par In forma de „tije de bambus” si manifestari cutanate atipice, Indeosebi

*urticarie. Transmiterea este recesiv autozomala. Sin.: sindrom Netherton.

• **B. NETTLESHIP.** [*Edward Nettleship, oftdmoCog eng[es, Londra, 1845-1913.]* Sin.: urticarie pigmentara (v.).

• **B. NEUMANN.** [*Isidor (Elder von HeUwart) Neumann, dermatohg austriac, l'iena, 1832-1906.]* Sin.: pemfig vegetant (v.). " **B. NEVILLE.** "Tezaurismoza lipidica familiala manifestata prin

*oftalmoplegie supranucleara (afectand miscarile verticale ale globilor oculari), hepatosplenomegalie si prezenta histiocitelor albastre In maduva osoasa. V. si sindromul histiodtelor albas-tre, boala lMiemann-Pick.

• **B. NEWCASTLE.** [*Newcastle upon Tyne, oraf in JlngUa undo 6oaia a fast descrisa inifial, in 1927.]* B. a pasarilor, adesea epidemica, provocata de un 'Paramyxovirus posedand un antigen comun cu virusul parotiditei epidemice. Se transmite si la om de la pasarile infectate si se manifesta ca o conjunctivita acuta, adesea unilaterala, cu adenopatie preauriculara.

• **B. NICHAMIN.** [*S. B. Nichamin, medic, francez, sec. XIX-XX.]* *Polidemie congenitala familiala constitutionala, care se asociaza de obicei cu disfunctii endocrinene sau neuroase.

• **B. NICOLAS-FAVRE.** [*JosepA Guillaume Marie Nicolas, dermatotog france.Zi Lyon, n. 1868; Maurice Jules Favre, dermatocog franc-e.z, Lyon, 1876-1954.]* B. al carei agent etiologic este *Chlamydia trachomatis*, caracterizata prin adenopatie inghinala, iliaca si femurala dureroasa, cu evolutie lenta spre su-puratie sub forma de focare multiple, secundare unor leziuni primitive ulcerative localizate la nivelul organelor genitale (ulcer simplu adenogen). Afectiunea este contagioasa si se transmite sexual. Sin.: boala Durand-Nicolas-Favre, limfogranulomatoza inghinala subacuta, limfogranulomatoza veneriana, a patra boala veneriana.

• **B. NICOLAU.** [*St. Gh. Nicolau, dermatovenerohg romAn, profesor Ca 'Bucwefiti, 1874-1970.]* Gangrena fesiera localizata, rara, secundara unei injectii intramusculare a unui produs in-solubil In apa, prin penetrare arteriala. Sin.: dermita livedoida Nicolau.

• **B. NIDOKO.** Sin.: febra hemoragica epidemica (v.).

• **B. NIEMANN-PICK.** [*Albert Niernann, pediatru german, profesor [a 'Be.Tiin, 1880-1921; Ludwig Pick, anatomopatoig ger*

B. OPPENHEIM

man, profesor Ca 'BerCin, 1868-1935.] *Neurolipidoza din grupul 'sfingolipidozelor, caracterizata prin acumulare tisulara de *sfingomieline, din cauza unui deficit mai mult sau mai putin accentual al activitatii sfingomielinazei. B., cu transmitere autozomal recesiva, apare In prima copilarie si se manifesta prin febra, oprire a cresterii, hepatosplenomegalie, hipotonie musculara si idiotie. Prognosticul este fatal. In prezent nu mai este acceptata unicitatea b. N.-P., fiind descrise de Crocker cinci boli diferite pe criterii clinice, de laborator si elnice: A (forma infan-tila acuta), B (forma cronica), C (forma infantila cu semne neuroase tardive), D (forma din Noua-Scotie) a forma E (a adul-tului, non-neuropatica). Sin.: histiocitoza lipidica esentiala.

• **B. NISHIKAWA.** B. In cadrul careia se asociaza oboseals musculara, absenta hiperlactademiei la efort si deficit de fosfofructokinaza musculara, structura glicogenului fiind normala. Simptomatologia este caracteristica 'glicogenozei tip V Cori, dar In acest ultim caz deficitul este de miofosforilaza. V. si glicogenoza.

• **B. NORMAN-LANDING.** [*R. M. Norman, nwroiog american contemporan; Benjamin H. Lan-ding, pediatru american contemporan.]* B. lizozomala ereditara caracterizata prin manifestari asemanatoare *gargoilismului, arieratie mentala si prin prezenta limfocitelor vacuolate. Evolutie rapid mortala Inainte de 6 luni. Se asociaza cu un deficit In p-galactozidaza A, B si C. Sin.: boala Landing, gangliozidoza GM, (forma congenitala si general izata).

• **B. NORMAN-WOOD,** [fi. *M. Norman, neuroCog american contemporan; N. Wood, medic american contemporan.]* Sin.: boala Tay-Sachs (v.).

• **B. NORRIE.** [*Gordon Nome, oftaCmoioig danez, 1855-1941]* B. ereditara, de tip recesiv, In relate cu cromozomul X, caracterizata prin degenerescenta pseudotumoral a retinei (cu aspect de pseudogliom si uneori *dezlipire de retina), cu evolutie spre cataracta, opacifiere a corneei si atrofie a globilor oculari si orbire, asociata cu surditate bilaterala si oligofrenie.

• **B. OGUCHI.** [*Chutii Oguchi, oftaimaioig japonez, 1875-1945.]* Forma de *hemeralopie congenitala si familiala, recesiv autozomala cu consangvinitate frecventa, Intalnita Indeoseb; In Japonia dar nu numai. Nu exista tulburari ale acuitatii vizuale si nici ale campului vizual. Se constata Insa modificari specifice ale fundului de ochi: o coloratie alb difuza a retinei dupa expunerea la lumina, retina revenind la colora(ia normala la Intuneric (fenomen Mitzuo). Electroretinograma este caracterizata prin prezenta undei b (fotopica) si absenta undei b^ (sco-topica).

• **B. OHARA.** [*Hachiro Ohara, medic japonez, 1875-1945.]* Sin.: tularemie (v.).

• **B. OLDFIELD.** [*Michael C. Oldfield, medic engtez, sec. XX.]* Maladie malformativa ereditara caracterizata prin asocierea unei 'polipoze intestinale cu prezenta chisturilor sebacee multiple.

" **B. OLLIER.** [*Leopold Louis Xavier Edouard Ollier, chirurg francez., 1830-1900]* Sin.: encondromatoza (v.).

• **B. OLMER.** [*David Raoul Olmer, medic francez, Marsillo, 1904-1972.]* Sin.: boala Conor-Bruch (v.).

• **B. OPITZ.** [*Hans Opitz, pediatru. german, profesor Ca 'Berlin, apoi Ca 'Mainz, 1888-1971.]* Splenomegalie tromboflebitica. Cresterea In dimensiuni a splinei se produce din cauza trom-bozei venelor splenice.

• **B. OPPENHEIM.** [-L *Moritz Oppenheim, dermatoiog de origine austriaca, profesor (a Viena, stabilit apoi [a Chicago, 1876-1949; 2) Hermann Oppenheim, nturowg german, profesor Ca 'Bertin, 1858-1919]* 1) Dermatita eritematobuloasa, apartinand grupului *fitofotodermatitelor, care apare prin actiunea fotosensibilizanta tegumentara a derivatilor furocumarinici continuti In

B. OPPENHEIM-URBACH

unele vegetale si necesita actiunea a trei factori declansatori: soare, umiditate, prezenta vegetalelor respective. 2) Tip de 'nevroza care apare in evolutia traumatismelor cerebrale si se manifesta indeosebi prin stari depresive progresiv accentuate.

• **B. OPPENHEIM-URBACH.** [*Moritz Oppenheim, dermatolog de origine austriaca, profesor la Intend, staliit apoi la Chicago, 1876-1949; Erich Urbach, dermatolog si alergolog, Vvna, n. [a fra-go, staBiiit m SW (Philadelphia), 1893-1946.]*] B. care apare la diabetici si se caracterizeaza prin depozite lipidice cutanate asociate cu atrofie epidermica, uneori cu aspect sclerodermiform; localizarea de predilectie este la nivelul gambe-lor. Sin.: dermatita atrofiata lipidica.

• **B. OPPEL.** [*Fohn K. Ormotic, urolog american, 'Detroit, n. 1886.*] Afectiune de etiologie incerta, uneori considerata expresia unui *sindrom paraneoplazic, caracterizata anatomopatologic, prin prezenta unui tesut fibros retroperitoneal, cu grosime de 3-4 cm, localizat intre vertebra a doua lombara si promon-toriu. Acest tesut comprima progresiv ureterele, rinichii, aorta, arterele iliace primitive, vena cava inferioara, determinand o simptomatologie clinica in functie de gradul de compresie. Sin.: fibroza retroperitoneala.

• **B. OSGOOD-SCHLATTER.** [*Robert Bayley Osgood, chimrg ortoped american, 'Boston, 1873-1956; Carl Schlatter, chimrg elvetian, profesor la Zurich., 1864-1934.*] Sin.: apofiza tibiala anterioara (v.).

• **B. OSLER.** [*Sir William Osier, medic Canadian care a practical m SUfi fi w Anglia, profesor de medicina (a Oxford, 1849-1919.)*] Sin.: 1) Boala Jaccoud-Osler (v.). 2) Boala Vaquez (v.). 3) Boala Rendu-Osler (v.).

• **B. OSLER-VAQUEZ.** [*Sir William Osier, medic Canadian care a practical m SU^ fi m ^nglia, profesor de medicind [a Oxford, 1849-1919; Louis Heari Vaquez, medic franc-ez, profesor dt. clinica terapeutical la 'Pans, 1860-1936.]*] Sin.: boala Vaquez (v.).

• **B. OTTO.** [*Adolf Wilhelm Otto, anatomist si vatolog german, profesor [a fran(furt pe main, apoi la 'Sreslau (w prezent 'Wroclaw, 'Pohniaf, 1786-1845.)*] Sin.: protruzie acetabulara (v.).

• **B. OWREN.** [*Paul Arnor Owrea, hematobg nomegian, Oslo, n. 1905.*] Afectiune ereditara care se manifesta din copilarie si se caracterizeaza prin hemoragii repetate, asemanatoare celor din "hemofilie, cu *timp de coagulare si *timp Quick a-lungite, secundar absentei *proaccelerinei in plasma sanguina. Sin.: parahernofilie.

• **B. PAGET.** [*Sir James Paget, cfi.vu.rg englez, Londra, 1814-1899.*] 1) B. osoasa Paget: osteita deformanta cu denaturarea arhitecturala a osului si fibroza medulara. B. poate fi localizata sau diseminata, indeosebi la nivelul coloanei vertebrale, bazinului, femurului, cutiei craniene. In evolutie, se poate complica cu fracturi spontane, compresie medulara, osteomalade etc. Analiza de laborator evidentiaza cresterea *fosfatazelor alca-line in ser si hidroxiprolinurie. Sin.: osteita deformanta hipertro-fica, osteodistrofie fibroasa localizata, osteodistrofie deformanta progresiva. 2) S. Paget a mamelonului: afectiune cronica, precanceroasa, a mamelonului, ca si a zonelor cu glande sudoripare apocne. Etiologia este necunoscuta, aparand la femei, dupa varsta de 40 de ani. Leziunile initiale sunt verucoase si se ulcereaza cronic, putand evolua spre malignizare (adenocarcinom). Histologic se pun in evidenta celulele „xenice”, voluminoase, globuloase, care infiltreaza epidermul. 3) B. Paget extramamara: afectiune neoplazica asemanatoare b. P. a mamelonului prin aspectul macroscopic al leziunii si prin prezenta celulelor tipice pe sectiunile histologice, dar localizata ia vulva, penis, scrot, mucoasa anorectala, ombilic, regiuni axilare.

• **B. PALTAUF-STERNBERG.** [*Richard Paltauf, anatomopatolog austriac, profesor (a lAe.na, 1858-1924; Carl Sternberg,*

B. PEPPER

anatomopatolog austriac, profesor la Vvna, 1872-1935) Sin.: boala Hodgkin (v.).

" **B. PANNER.** [*Hans fessen Fanner, radiolog danez, 1871-1930.*] 1) Necroza aseptica a condilului humeral, care prezinta zone opace de osteoscleroza cu zone dare de osteoproza (radiologic). Sin.: osteocondroza a condilului humeral. 2) Sin.: boala Freiberg (v.).

• **B. PARKINSON.** [*James Parkinson, medic englez, 1755-1824*] B. degenerativa a *sistemului extrapiramidal (leziuni in corpii striati si /ocus nigei) care afecteaza indeosebi barbatii (cu varsta de peste 50 de ani). Se manifesta clinic prin tremuraturi lente caracteristice, persistand in repaus, pronuntate indeosebi la nivelul mainilor si capului, prin hipertonie extrapiramidală plastica si prin akinezie: fades fix, Increment (inexpresiv), mers cu pasi mid lenti, corp aplecat inainte si voce monotonă. Se mai adauga tulburari neurovegetative si de afectivitate. Descoperirea deficitului de *dopamina la nivelul nucleelor CNS extrapiramidale, pe langa faptul ca a deschis calea unei terapii substitutive, releva tulburarea in b. P. a lantului neurotransmitator dopaminergic din sistemul extrapiramidal. Totodata, a fost identificata o gena, parkina, cu rol in pato-genia unor cazuri de b. P. Denumirea de b. P. este atribuita cauzelor idiopatice ale maladiei, excluzand astfel sindroamele secundare (postencefalita epidemica etc.). Sin.: *paralysis agitans*. V. si parkinsonism.

• **B. PARROT,** [*Joseph Mane fules Parrot, pediatru francez, profesor de pediatrie ia 'Paris, 1829-1883*] 1) Pseudoparalizia Parrot: pseudoparalizie flasca a unuia sau mai multor membre la nou-nascutii cu sifilis congenital, consecinta a alterarii sistemului osos, sub forma de fracturi, situate la cativa mm de zona de osificare. Aceste leziuni sunt asociate cu alte stigmatice de sifilis congenital. 2) Sin.: acondroplazie (v.).

• **B. PAUZAT.** [*Jeon Eugene Pauzat, medic franciz, set.. XIX*] Sin.: fractura de oboseala (v. fractura).

• **B. PAYR.** [*Erwin Payr, chimrg austriac., profesor (succesiv) ia Grefiawaid, 'J^onlgsberg si Leipzig, 1871-1946.*] Afectiune abdominala cauzata de prezenta unor aderente fibroase la nivelul unghiurilor splenic si hepatic ale colonului transvers, cu ste-noza colica consecutiva. Simptomatologia clinica include: meteo-rism, durere difuza in regiunea superioara a abdomenului, dispnee si indeosebi constipatie. B. P. reprezinta, mai proba-bil, o manifestare a *sindromului colonului iritabil, decat a unei leziuni organice.

• **B. PEL-EBSTEIN.** [*Pieter Klaases Pel, medic oandez, profesor de ciincci medicatil la Amsterdam, 1852-1919; Wilhelm Ebstein, medic german, profesor de clinica medicaia (a fCtingen, 1836-1912.)*] Sin.: boala Hodgkin (v.).

• **B. PELIZAEUS-MERZBACHER.** [*Friedrich Pelizaeus, neurolog german, 'Kassd, 1850-1917; Ludwig Merzhacher, psihia-tru si anatomopatolog german stafiliit la 'Suenos Aires, n. 1875.*] Afectiune ereditara cu transmitere recesiva. B. este transmisa de o gena situata pe cromozomul X, codand in acelasi timp si una din principalele proteine ale mielinei. Se manifesta prin paraplegic spasmodica progresiva, semne cere-beloase, deficienta psihica, tulburari trofice si vasomotorii, exa-gerarea reflexelor osteotendinoase, semn Babinski pozitiv si abolirea reflexelor cutanate abdominale. Este o leucodistrofie sudanofila care debuteaza in primele luni de viata si evolueaza lent progresiv. Sin.: scleroza familiala centrolobara, scleroza Pelizaeus-Merzbacher.

• **B. PEPPER.** [*William Pepper Jr.i medic ame.ric.an, 'Philadelphia, 1874-1947*] Afectiune care apare la sugar, provocata de dez-voltarea metastazelor viscerale (indeosebi hepatice) ale unei tumori embrionare a regiunii lombare (ganglioni simpatici sau glanda medulosuprarenala). Se caracterizeaza prin hepatome-

B. PERRIN-FERRATON

galie care exista de la nastere si metastaze nodulare subcutanate. Anatomopatologic, eel mai frecvent este vorba de un *neuroblastom.

- **B. PERRIN-FERRATON.** [Mom-ice Perrin, cfiirurg francez, 'Paris, 1826-1889; Louis Ferraton, cfiirurg francos, n. 1S60.] Anomalie uni- sau bilaterala caracterizata printr-un cracment produs de anumite miscari ale soldului, din cauza acrosani fasciei lata de marele trohanter. Sin.: sold „In resort”.
- **B. PERTHES-JUNGLING.** [Georg Clemens Perthes, cfiimrg german, profesor la Leipzig, apoi ia Tu66ingen, 1869-1927; Otto Jiingling, cfiirurg german, profesor ia Tiiffiingen, apoi ia Stuttgart, 1RS4-1944.] Ansamblu de leziuni osoase digitale care apar In *sarcoidoza. Se caracterizeaza clinic prin aparitia de noduli juxtaarticulari, durerosi, iar radiologic se constata mid geode falangiene bine delimitate. Sin.: osteita cistoida Perthes-Jungling, osteita polichistica Jungling.
- **B. PETGES-JACOBI.** [Georges Murin Gabriel Arnaud Petges, dermatolog francez, profesor ia 'Sordeau^ 1872-1952; facobi.] Forma particulara de *dermatomiozita caracterizata prin asocierea *poikilodermiei cu miosderoza (care predomina la nivelul centurilor scapulara Si pelvina, fiind urmata de impotentia functionala si deformatii ale membrilor). Sin.: poikilodermatomiozita, poikilodermie atrofica vasculara.
- **B. PETIT,** [Leon Loins Petit, cfiirurg francez, 'Paris, 1674-1750:] Hernie lombara, la nivelul triunghiului Jean Louis Petit (orificiu triunghiular al peretelui abdominal lateral, situat in tre creasta iliaca, muschiul mare dorsal si muschiul mare oblic). Sin.: hernie Jean Louis Petit.
- **B. PETZETAKIS.** [M. Petzetakis, medic gru. contemporan.] Sin.: limforeticuloza benigna de inoculare (v.).
- **B. PEYRONIE.** [Francois Gigot de la Peyronie, cfiirurg francez, Montpellier./Parv.; 167S-1747.] B. caracterizata prin *induratie plastica a 'corpilor cavernosi, 'albugineea prezentand o infiltrare scleroasa segmentara, care determina curbarea penisului In timpul erectiei. Poate determina impotentia prin fibroza spatiilor sinusoidale ale corpului cavernos, ocluzia arterei corporeale sau prin mecanisme neurogene. Se asociaza uneori cu *contractura Dupuytren. Sin.: boala van Buren.
- **B. PFAUNDLER-HURLER.** [Meinhird von Pfaundler, pedi-atru german, profesor ia Cjraz, apoi la ^ilncfie.n, 1S72.-1947; Gertrud Hurler, pidiatru german, ^ilncHen, sec. XX.] Sin.: boala Hurler (v.).
- **B. PFEIFFER.** [EmU Pfeiffer, mdic german, 'Wiesbaden., 1846-1921.] Sin.: mononudeoza infectioasa (v.).
- **B. PHOCAS.** [Gerns/mo Phocas, cfiimrg grec care. a practicat ia Lille, apoi profesor la ^tana, 1861-1937] *Mastita cronica glandulara cu formare de numerosi noduli mid.
- **B. PICK.** [Arnold Pick, -psihiatru fi ne.u.roiog afi, 'Sraga, 1851-1924.] Forma de dementa senila precoce (50-60 de ani), ca-uzata de o atrofie cerebrala drcumscrisa, de etiologie necunos-cuta, localizata In deosebi la nivelul lobilor frontali si temporali. Histopatologic se constata o balonare celulara cu incluziuni citoplasmice denumite corpusculi Pick. Simptomatologia clini-ca este foarte asemanatoare cu cea din *b. Alzheimer. Sin.: atrofie cerebrala cjrumscria (atrofie cerebrala). V. Si boala Alzheimer.
- **B. PICK-HERXHEIMER.** [Philipp Josef Pick, durmatohg originar din 'Soemia, profesor la 'Praga, 1834-1910; Karl Herxhimer, dennatolog german, profesor (a frankfurt pe 'Main, 1861-1944.) Dermatoza a adultului, caracterizata prin prezenta de placarde infiltrate si eritematoase localizate initial pe fata de extensie a membrilor (mdeosebi a membrilor inferioare), cu-prinzand ulterior membrele 'in Intregime si evoluand cu atrofie cutanata ireversibila. Sin.: acrodermatita cronica atrofianta, boala Taylor, dermatita cronica atrofianta, eritromelie.

B. RECKLINGHAUSEN-APPELBAUM

- **B. PIERRE MARIE.** [Pierre Mane, ne-woiog friwoc&z, profesor la 'Paris, 1853-1940.] Sin.: boala Marie (v.).
- **B. PLUMMER.** [Henry Stanley Plummer, m.tdu'. amfican, 'RjJch.&ste.r, 1874-1937.] Sin.: adenom tiroidian toxic (v.).
- **B. POLLITZER.** [Sigmund Pollitzer, dermatolog american, 'Nii'oi york^ 1859-1937.] Forma de *hidrosadenita supurata necrozanta, cu leziuni papulonecrotice.
- **B. POMPE.** [fohann Cassianus Pompe, medic oiandez, sec. XX.] Sin.: glicogenoza tip 11 (v. glicogenoza).
- **B. PONCET.** [Antonin Poncet, cfiimrg franaz., profesor la Lyon, 1849-1913.] Artrita tuberculoasa.
- **B. PONCET-SPIEGLER.** [Antoain Poncet, cfiirurg francez, profesor la Lyon, 1849-1913; Eduard Spiegler, cfiimist si dermatolog austriac, 'Niena, 1860-1908.] Afectiune care se caracterizeaza prin prezenta unei formatiuni tumorale benigne la nivelul scalpului, formata din cilindroame de dimensiuni si extindere variabile, realizand, uneori, un aspect de „tumora in turban”. B. se transmite autozomal dominant. Sin.: tumori Poncet-Spiegler.
- **B. PORAK-DURANTE.** [Charles Auguste Porak, meaic francez. la J(6pitaui_ de Saris, 1845-1921; Gustave Durante, Medfc francos, 1865-1934) Sin.: boala Durante (v.).
- **B. POSADA-WERNICKE.** [Alejandro Posada, protozoolog argentinian, 1870-1902; Robert Johann Wernicke, patoCog argentinian, 'Buenos ^irtSi n. 1873.] Sin.: coccidioidomicoza (v.).
- **B. PUENTE.** Inflamatie orificiilor canaliculare ale glandelor salivare accesorii situate pe fata intema a buzei inferioare. Apare In copilarie. Aceasta 'cheilita se poate complica, aparand sub o forma supurata cronica, numita cheilita Volkmann. Sin.: cheilita glandulara simpla.
- **B. PYLE.** [Edwin Pyle, medic mnerican wntemporati.] Afectiune rara transmisa autozomal dominant, caracterizata prin hipertrofie metafizara care determina hipostatura si Incurbarea membrilor, genu valgum si, uneori, Ingrosarea oaselor fetei cu aspect de *leontiasis. Se pare ca aceasta b. este conse-cinta unei tulburari de modelare metafizara In cursul cresterii. In general, metafizele hipertrofiatae sunt radiotransparente, cu corticala foarte subtire. Uneori se msoteste de osteoscleroza difuza. Sin.: displazie metafizara familiala, displazie craniome-tafizara (Jackson), osteodisplazie metafizara.
- **B. QUERVAIN.** [Fritz de Querviin, cfiirurg elvefian, profesor la 'Sema si [a 'Sasel, 1868-1940.] Sin.: boala de Quervain (v.).
- **B. QUINCKE.** [Heinrich Irenaeus Quincke, medic german, profesor de medicina intermd la 'Sema, 'Kiel fi franCgurt pe Oder, 1842-1922.] Sin.: edem Quincke (v.).
- **B. RAYNAUD.** [Maurice Raynaud, medic, francez, 1834-1881.] Crize vasomotorii localizate strict la extremitatile membrilor, simetrice. In particular ale degetelor, eel mai frecvent declan-sate de frig. Se manifesta prin vasoconstrictie locala paroxis-tica urmata de vasodilatatie paralizata cu staza capilara. Au fost descrise doua faze: *sincopala*, corespunzand ischemiei locale (degete palide) si de *asfixie*, cu cianoza locala, du-teroasa, care se poate complica prin tulburari trofice si necroza a extremitatilor. Spre deosebire de *sindromul Raynaud, b. R. este aparent primitiva si idiopatica. Sin.: gangrena simetrica a extremitatilor. V. si sindrom Raynaud.
- **B. RECKLINGHAUSEN.** [Friedrich Daniel von Recklinghaa-sen, anatoinopatofog german, profesor (succesiv) [a 1Q)nigsfierg, 'Hilrtzburg si Strasbourg, 1883-1910.] Sin.: boala von Recklinghausen (v.).
- **B. RECKLINGHAUSEN-APPELBAUM.** [Friedrich Daniel von Recklinghausen, anatomopatolog german, profesor (succesiv) la 'Konigsfierg, 'Wwtz.bwg si Strasbourg, 1883-1910; Leo

B.RECLUS

Appe]baum, medic german, sec. XIX-XXI Sin.: hemocroma-toza primitiva (v. hemocromatoza).

• **B. RECLUS.** [*Jean Jacques Paul fleelus, chirurw franc.ez, profesor [a 'Paris, 1847-1914.]* 1] Sin.: boala chistica a mamelei (v.) 2) Flegmon de consistenta lemnoasa localizat la nivelul gatului.

• **B. REED-Hodgkin.** [*Dorothy MendenhaH Reed, patoiog american, 'Baltimore, 1874-1964; Thomas Hodgkin, medic englez, Londra, 1798-1866.]* Sin.: boala Hodgkin (v.).

• **B. REESE.** [*Robert Grigg Reese, oftaimoiog american, y^ew york^ 1866-1926.*] *Telangiectazie retiniana parafoveolara idiopatica, b. ce afecteaza vascularizatia retiniana, mono- sau bilateral, aparand indeosebi la barbati. Debut cu *metamorfopsii, exsudat macular si modificari ale vaselor paramaculare. Evo-lutia b. este lenta si se complica prin *dezlipire de retina, he-moragii, depuneri lipidice si exsudate retiniene.

• **B. REFSUM.** [*Sigvald Refsum, medic noniegian, Oslo, n. 1907.]* B. ereditara, transmisa autozomal recesiv, degenerativa caracterizata prin *ataxie cerebeloasa, tulburari nervoase periferice (polinevrita periferica), atrofie musculara, surditate, nistagmus, atrofie papilara si alterari pigmentare ale retinei. Este legata de absenta unui sistem enzimatic de alfa-oxidare capa-bil sa degradeze fitolul si acidul fitanic (cu acumularea aces-tuia din urma In ser). Apartine grupului de "lipidoze. Evolutia este lenta; un regim sarac In fitol alimentar poate duce la o ameliorare a simptomatologiei. Sin.: eredopatie ataxica poline-vritica.

• **B. REICHEL.** [*Paul Friedrich Reichel, chirwrg fi ginecolog german, 'Kcat^ar^Stadt, 1858-1934.]* Sin.: boala Henderson-Jones (v.).

• **B. REICHMANN.** [*Nikolaus Reichmann, medic poinez, 'Parsovia, 1851-1918.]* Hipersecretie gastrica caracterizata prin prezenta a *jeun* a unei cantitati medii sau mari de sue gastric. Apare consecutiv unei tulburari secretorii, adesea legata de un ulcer piloric sau duodenal.

• **B. REIMANN / maladie (periodique) de Reimann / Reimann's disease.** [*Hobart Ansteth Reimann, medic american, n. 1897.]* B. de etiopatogenie neelucidata, cu forme multiple, care au in comun o evolutie de mai multi ani, prin pusee periodice, regulate, aparitie brusca, cu durata 1-2 zile, fara sechele si fara reactie la vreun tratament. Exista trei forme tipice ale bolii:

1) Crize de artralгии, fara semne inflamatorii. 2) Crize abdomi-nale violente, uneori simuland o apendicita acuta. 3) Crize febrile pseudopalustre, cu hipertrofie splenica moderata. Reimann introduce In cadrul bolii si neutropenia periodica cronica. Sin.: boala periodica, febra mediteraneana familiala.

• **B. REIS-BUCKLERS.** [*Wilhelm Reiss, oftalmolM) german, profesor ia 'Bonn, n. 1878; M. Bucklers, oftalmowg german, sec. XX.]* Forma de *distrofie corneana familiala, caracterizata prin leziuni ale *membranei Bowmann (opacitati fine, dispuse neregulat sau In inel), cu tendinta la confluenta si la ulceratii. Se transmite autozomal dominant.

• **B. REITER.** [*Hans Conrad Julius Reiter, medic igienist german, profesor ia 3[psoc]^ 1881-1969.]* Sin.: sindrom Fiessinger-Leroy-Reiter (v.).

• **B. RENANDER.** Necroza osului *sesamoid al halucelui.

• **B. RENDU-OSLER.** [*Henri fules Louis Marie Rendu, medic francez, fans, 1844-1902; Sir William Osier, medic Canadian care a practical m SWI fi w. AngCia, profesor de medi-cired (a Oxford, 1849-1919.)* Displazie vasculara ereditara, transmisa dominant, atingand ambele sexe si evoluand In doua perioade: adolescenta (epistaxisuri izolate), apoi Intra 20-30 ani (aparitia de angioame cutanate si mucoase, localizate indeosebi nazal si bucal). Leziunile cutanate se pot Insoti de angioame viscerale si de anevrisme arteriovenoase pulmonare.

B.ROSAI-DORFMAN

Testele de "hemostaza sunt normale. Sin.: angiomatoza cuta-neomucoasa familiala, angiomatoza hemoragica familiala, boala Babington, boala Goldstein, boala Rendu-Osler-Weber, sindrom Osler-Rendu, sindrom Rendu-Osler-Weber, telangiectazie hemoragica ereditara.

• **B. RENDU-OSLER-WEBER.** [*Henri Jules Louis Marie Rendu, medic jrancez, 'Paris, 1844-1902; Sir William Osier, medic Canadian care a vractu.at in SUA si in Singlia., profesor de medicina ia Oxford, 1849-1919; Frederick Parkes Weber, medic engCez, Londra, 1863-1962.]* Sin.: boala Rendu-Osler

• **B. RIBBING.** [*Seved Ribbing, ra-dwtog swdez,, llppsai, n. 1902.]* Sin.: boala Fairbank (v.).

• **B. RIEDEL.** [*Bernhard Moritz Karl Ludwig Riedel, cHirurg german, profesor ia Jena, 1846-1916.]* Forma de tiroidita care apare mai frecvent la femeia adulta dupa 50 de ani. Se caracterizeaza prin tumefierea de consistenta dura a glandei tiroide, cu infiltrarea evolutiva a tesuturilor periglandulare, semne de compresiune locala si hipotiroidie de diferite grade. Sin.: tiroidita invaziv-sclerozanta, tiroidita „lemnoasa".

• **B. RIETTI-GREPPI-MICHEL.** [*Fernanda Rietti, nematoCog Italian, n. 1890; Enrico Greppi, hematoCog itaian, n. [a 'Bologna m 1886; Fernanda Micheli, clinician fi patotog Italian, 1872-1937.]* Sin.: talasemie minora (v. talasemie).

• **B. RIGA.** [*Antonio Riga, medic. Italian, 1832-1919.]* Nodul fibromatos al fraului limbii, a carui suprafata este adesea ulcerata, produs prin frecarea limbii contra incisivilor inferiori si observat la copiii cu eruptie de incisivi inferiori, ori suferind de tuse prelungita. Sin.: boala Cardarelli, subglosita difteroida.

• **B. RIGGS.** [*John M. Riggs, dentist american, 1810-1885.]* Sin.: boala Fauchard-Bourdet (v.).

• **B. RITTER VON RITTERSHAIN.** [*Gottfried Ritter voa Rittershain, pediateru oriffinar din Lemberg (in present Lvov, Solonia), profesor [a fraga, 1820-1883.]* Sin.: dermatita exfoliativa a nou-nascutului (v.).

• **B. RIVALTA.** [*Fabio Rivalta, •patoiog itadan, 'BoCogna, n. 1863.]* Sin.: actinomicoza (v.).

• **B. ROBLES.** [*Rodolfo Robles, dermaloiog gu-atemaCtez, 1878-1939.]* Sin.: oncocercoza (v.).

• **B. ROGER.** [*Henri Louis Roger, medic franc.e.z., 'Bans, 1809-1891.]* Malformatie cardiaca congenitala, caracterizata printro comunicare de dimensiuni mid Intra cei doi ventriculi (de obi-cei sus situata), data de un defect de dezvoltare a septului interventricular (eel mai des, septui membranes). Denumirea este utilizata doar In cazul defectelor de dezvoltare mid, asimptomatice. Sin.: comunicare interventriculara izolata. V. si suflu Roger.

• **B. ROKITANSKY-FRERICHS.** [*Karl Freiherr von Rokitaasky, anatomopatog austriac, profesor ia Vilna., 1804-1878; Friedrich Theodor von Frerichs, medic german, profesor de medicina inte-md la 'BresCau (in present 'Wroclaw, folonia), apoi la 'SerCin, 1819-1885.]* Icter grav idiopatic, tradus prin atrofie galbena acuta a ficatului, clinic prin hepatita fulminanta si evolutie rapid fatala prin insuficienta hepatica.

• **B. ROMBERG.** [*Moritz. Heinrich Romberg, neurolog fi internist german, profesor ia 'Berlin., 1795-1873.]* Sin.: sindrom Parry-Romberg (v.).

• **B. ROSAI-DORFMAN.** Afectiune rara, de etiologie incerta, probabil imunitara, care apare la copiii si se caracterizeaza clinic prin poliadenopatii pseudotumorale, initial submaxilare, apoi crurale si axilare. Histopatologic este vorba despre o "histio-citoza sinusala extensiva, macrofagica, cu supralncarcare In lipide neutre. Existenta unei hiperimunitati umorale si a unui uSor defidat la imunitatii celulare permite conturarea teoriei con-

B.ROSENBAACH

form careia b. apare ca reactie la o infectie latentă, de lunga durată, probabil virală.

" **B. ROSENBAACH.** [Antofii *Julius Friedrich Rosenbach*, chimurg german, profesor la Cjottingen, 1842-1923.] Sin.: erizipeloid (v.).

• **B. ROSENTHAL.** [Ili *Curt Rosmihal*, neuroiolog german contemporan, 'Sr&stau (in present 'Wroclaw, 'Eolomaji 2) Robert L. Rosenihal, medic american contemporan.] 1) Forma de para-lizie tranzitorie, ca manifestare în unele psihoze, Îndeosebi *schizofrenie, si în unele *encefalite. Se produce la trezire, subiectul fiind incapabil sa se miste cateva secunde sau minute. Sin.: catalepsia de trezire. 2) B. hemoragica congenitală ereditară, cu transmitere dominantă, în care se asociază atrofia musculară progresivă neuropatică și absența *reflexelor osteotendinoase. Apartine 'eredodegenerescentelor spinocerebeloase. Sin.: distazie areflexică ereditară, sindrom Roussy-Levy.

" **B. ROUSSY-LEVY.** [Gustove *Roussy*, anatomopatolog francez, n. Vevey, 'Eh'efia, 1874-1948; *Gabrielle Levy*, newoiolog francez, 1886-1935.] Forma familială de *ataxie cerebeloasă, cu transmitere autozomal dominantă, în care se asociază atrofia musculară progresivă neuropatică și absența *reflexelor osteotendinoase. Apartine 'eredodegenerescentelor spinocerebeloase. Sin.: distazie areflexică ereditară, sindrom Roussy-Levy.

• **B. RUMMO.** [Gaetano *Rimmo*, medic italian, profesor de patologie medicală la. Visa, profesor de clinică medicală (a 'Palermo, apoi [a fleapoCe, 1853-1917.] Denumire folosită uneori pentru o anomalie de poziție a cordului, care este situat inferior poziției anatomice normale. Sin.: cardioptoza.

• **B. RUST.** [Johann *Nepomuk Rust*, cfl-irurg german, 'Scrim, 1775-1840.] *Spondilită tuberculoasă cu localizare la nivelul primelor două vertebre cervicale și al articulațiilor aferente acestora.

• **B. RUSTITZKY.** Sin.: mielom multiplu (v.).

• **B. SAKAMOTO.** [A. *Sakamoto*, medic japonez contemporan.] Enterită infantilă care survine în epidemii periodice, în Japonia. Se caracterizează prin diaree lichidă, vomismente explozive și simptome respiratorii benigne. Sin.: pseudoholera infantilă.

" **B. SALVIOLI.** [G. *Salvioli*, peaiatru italian contemporan, 'Bologna.] Forma rară de "osteodistrofie (tulburări ale creșterii osoase și ale metabolismului mineral) asociată cu perturbări neurologice ale sistemului extrapiramidal și cu tulburări neuroendocrine (*ginecomastie). Examenul de laborator evidențiază o calcemie în limite normale și o hipofosfatemie. Sin.: osteodistrofie familială neuroendocrină.

" **B. SALZMANN.** [Maximilian *Saizmann*, oftalmolog austriac, 'Viena, profesor [a Gjaz., 1862-1954.] B. degenerativă a corneei, postinflamatorie (apare frecvent după o keratită flictenulară). Se caracterizează prin noduli translucizi, în „boabe de orez”, grupați în inel, în centrul corneei și localizați sub epiteliu și la suprafața stromei. Sin.: degenerare corneeană Saizmann.

• **B. SAN BIAGIO.** Abces periamigdalian, cu afectarea stării generale.

• **B. SANDERS.** [Murroy *Sanders*, bacteriolog american, 9^{ew} yor[^] n. 1910.] Conjunctivită infecțioasă și contagioasă a carei etiologie este probabil *adenovirusul tip 8. Se manifestă prin simptomatologie locală, la nivelul globului ocular (opacități corneene subepiteliale, *keratită, exsudat), uneori cu inflamația ganglionilor limfatici regionali și, posibil, prin simptomatologie generală, Îndeosebi cefalee. Sin.: keratoconjunctivită epidemică.

• **B. SANDHOFF.** [K. *Sandhoff*, 6wcliiimist german, sec. XX] Gangliozidoză generalizată, prin deficit de hexozaminidază (A și B), cu transmitere autozomal recesivă, asemanătoare *b. Tay-Sachs. B. S. poate surveni în mai multe forme (infantilă, juvenilă, specifică adultului, severitatea sa descrescând cu vârsta. Sin.: gangliozidoză GM₁, tip 2. V. ?i gangliozidoză.

B. SCHIMKE

• **B. SANFILIPPO.** [Sylvester J. *Sanfilippo*, pediatru american contemporan] B. rară, cu transmitere autozomal recesivă, aparținând grupului *mucopolizaharidozelor, care asociază retard mental sever (apărut în jurul vârstei de 2-3 ani), anomalii discrete ale scheletului, opacități corneene și hepatomegalie; la acestea se adaugă eliminarea urinară de mari cantități de heparan sulfat. Evoluția este rapidă, cu sfârșit letal. Sin.: oligofrenie polidistrofică, mucopolizaharidoză tip III.

• **B. SARPYENER.** W. A. *Surpyener*, medic american contemporan] B. rară, caracterizată prin stenoza congenitală a canalului vertebral (lombo-sacrat eel mai frecvent). Manifestările clinice sunt diverse și depind de localizarea anomaliei (para-lizii flasce sau spastice, 'enurezis, atrofii musculare, picior varus, sciatică etc.).

• **B. SAUNDERS.** Denumire pentru tulburările grave observate la unii copii hrăniți aproape exclusiv cu hidrocarbonați. B. se manifestă prin vomă, simptome cerebrale și perturbari circulatorii.

• **B. SCHAMBERG.** [fay *Frank Scharnberff*, aeromatolog american, profesor la 'Eraladelyfua, 1870-1934.] Prezintă la nivelul tegumentelor membrelor inferioare a unor placi purpurice și pigmentate, cu puncte roșii la periferie. Apare, aproape exclusiv, la bărbați. Sin.: dermatoză pigmentară progresivă, dermatoză Schamberg.

• **B. SCHEIE.** [Harold *Glendon Scheie*, oftalmolog american, 1909-1990.] Sin.: sindrom Scheie (v.).

• **B. SCHENCK.** [Benjamin *Robinson Schenck*, ginecolog american, 'Detroit, 1842-1920.] Sin.: sporotricoză (v.).

• **B. SCHEUERMANN.** [Holger *Werfel Scheuermann*, chirurg ortoped danez, Copenfiaga, 1877-1960.] B. degenerativă a coloanei vertebrale, care afectează copiii și adolescenții; amin-teste prin debut de *morbul Pott (cifoza dureroasă și dureri la nivelul coloanei dorsolombare). Se caracterizează radiologic prin aplatizarea unuia sau mai multor discuri intervertebrale, prin degenerescenta fibroasă a discurilor și deformarea cunei-formă moderată a unuia sau a mai multor corpuri vertebrale (dorsale inferioare eel mai frecvent). Sin.: epifizita vertebrală de creștere.

• **B. SCHILDER.** [Poul *Ferdinand Schilder*, mwiolog și psihiatru austriac, profesor (a 'Viena, apoi director [a spitaii psihiatric 'Bedevue. din 9^{ew} Jorkt 1886-1940] Forma subacută sau cronică de 'leucoencefalită la copii și adolescenți. Anatomopatologic se caracterizează prin demielinizare bilaterală simetrică, iar clinic, b. debutează progresiv (prin cefalee, vertij, apatie, tulburări vizuale), după care apar tulburări motorii (hemi-plegie, diplegie, paraplegie spasmodică cu crize convulsive). Evoluția în pusee spre demență, cecitate și poate avea prognostic letal în mai puțin de doi ani de evoluție. Sin.: scleroză cerebrală difuză.

• **B. SCHILDER-FOIX.** [Poul *Ferdinand Schilder*, Mwiolog și psihiatru. austriac, profesor la 'v'ie.na, apoi director la spitaii psihiatric •Beilevu.e din 9^{ew} yor[^] 1886-1940; *Charles Foix*, neurolog francez, medic la J-[6pitaui/^ de 'Paris, 1882-1927] Grup de b. din categoria "leucoencefalitelor. Prezintă o serie de caractere anatomopatologice comune (demielinizare primitivă, scleroză substanței albe cerebrale, localizate simetric și difuz) a o serie de manifestări clinice comune (simptome piramidale și oculare, tulburări psihice). Pot fi de natură degenerativă sau inflamatorie. Sunt incluse în această categorie leucoencefalita sclerozantă subacută Van Bogaert, scleroză inflamatorie difuză, gliomatoză difuză, leucodistrofie progresivă,

•boala Schilder, 'encefalită concentrică Balo. Sin.: scleroză cerebrală difuză.

• **B. SCHIMKE.** Sin.: glicogenoză tip IX (v. glicogenoză).

B. SCHMIEDEN

- **B. SCHMIEDEN.** [*Victor Schmieden, chirurg german, profesor la •Seriin, yialle. fi frankfurt pe 'Main, 1874-1945.*] *Prolaps partial sau total al mucoasei gastrice In duoden. Clinic se manifesta prin episoade dureroase epigastrice care apar postprandial tardiv, balonare, 'pirozis si vomismente. Diagnosticul se pune prin examen radiologic baritat.
- **B. SCHNEIDER.** [*Hans Schneider, medic austriac, sec. XX.*] Forma de meningita seroasa epidemica de origine virala, sezoniara (primavara si toamna). Are doua faze: prima, cu semne generate infectioase (febra ridicata, frisoane, artralgi, cefalee etc.), iar dupa o scurta perioada, a doua, cu simptome si semne meningiene.
- **B. SCHOLZ-GREENFIELD.** }*Willibald Scholz, neurolog fi psihiatru german, profesor la Leipzig, apoi la Munch-in, n. 1889; Joseph Godwin Greenfield, neuropatolog englez, Londra, 1854-1955.*} B. cu transmitere recesiva, care consta intr-o anomalie a metabolismului lipidic (absenta de arilsulfataza A) si care se manifesta prin acumularea de sulfatide (esteri sulfurici ai *cere-brozidelor) la nivelul sistemului nervos. Debuta la varsta de 2-3 ani si se manifesta prin tulburari ale mersului (contractura, ataxie), nistagmus, regresie mentala progresiva, convulsii, cecitate. Evolutia este letala dupa 1-2 ani de la debut. Sin.: leucodistrofie metacromatica.
- **B. SCHONLEIN.** [*fohann Lukas Schonlein, medic german, 'Samfierg, 1793-1864.*] Sin.: purpura Henoch-Schonlein (v.).
- **B. SCHRIDDE.** [*Hermann Schridde, anatomopatolog german, freiburg, 'Dortmund., n. 1875.*] Sin.: anasarca fetoplacentara (v.).
- **B. SCHR6DER.** [*Karl Ludwig Ernst Schroder, ginecolog german, 1838-1887.*] Hiperplazie glandulochistica a endometrului, asociata sau nu unei tumori functionate de ovar, cauzata de o hipersecretie de estrogeni si insotita uneori de menometroragie.
- **B. SCHULLER.** [*Artur Schiiller, newolog fi psihiatru austriac, profesor la. Viena, IS74-1958*] Zona (radiologica) hipertransparenta osoasa frontala sau frontooccipitala, perfect delimitata, cu extensie lent progresiva, adesea In relatie cu *b. Paget. Sin.: osteoporoza circumscrisa a craniului.
- **B. SCHULTZ.** [*Werner Schuhz,, medic german, profesor de med.ia.na. intema [a 'Berlin, 1878-1947.*] Sin.: agranulocitoza
- **B. SECRETAN.** [*ttenri Secretan, medic dvefian, 1856-1916.*] Edem dur si persistent, cu rigiditate a membrului atins, consecutiv unei contuzii simple sau unei fracturi.
- **B. SEITELBERGER.** [*Franz Seitelherger, neuropatolog austriac. contemporan, 'Mena.*] Sin.: distrofie neuroaxonala infantila (v.).
- **B. SELIGMANN.** Cea mai comuna *boala a lanturilor grele, fiind o varietate de disglobulinemie monoclonala. Se manifesta printr-un sindrom de malabsorbtie intestinal grav. Anatomopatologic se caracterizeaza prin prezenta, In ganglionii limfatici mezenterici si In corionul intestinului gros, de celule limfo-plasmocitoide care secreta lanturi alfa incomplete. In sange si urina se constata prezenta unor proteine particulare (fiind de fapt un fragment din lantului greu al imunoglobulinei A). Sin.: boala lanturilor grele alfa. V. si boala lanturilor grele.
- **B. SELTER-SWIFT-FEER.** [*Paul Selter, pediatru german, profesor [a Soiling&n, apoi la 'Diisseidorfi 1866-1941; Harry Swift, fmdic austriacian, 1858-1937; Emil Fcer, pediatru elvefian, profesor la 3{eide[6erg, apoi la Zilricli, 1864-1955.*] Sin.: acrodinie infantila (v.).
- **B. SENEAR-USHER.** [*Francis Eugene Senear, dermatolog american, Chicago, 1889-1958; Barney Usher, dermatolog Canadian, n. 1899.*] Sin.: pemfigus eritematos (v.).

B.SMELMEYER-VOGT

- **B. SENHOUSE KIRKES.** [*William Senhouse Kirkes, sec. XIX.*] *Endocardita infectioasa acuta care survine pe un cord fara leziuni valvulare anterioare, dar care determina In evolutie astfel de leziuni, vegetante si necrotice, foarte distructive si posibil embolizante. Sin.: endocardita primitiva acuta.
- **B. SEVER,** [*fames Warren Sever, ciwurg ortoped american, 'Boston, 1S7S-1964.*] Osteonecroza aseptica a epifizei posterioare a calcaneului, adesea bilaterala, la baieti Intre 8 si 14 ani. Clinic apar talalgie subahiliana si tumefierea fetei posterioare a calcailui. Sin.: epifizita a calcaneului.
- **B. SHAVER.** [*Cecil Gordon Shaver, medic Canadian, n. 1901*] *Pneumoconioza profesionala grava a muncitorilor care lucreaza In fabricile de abrazivi de aluminiu. Se manifesta clinic prin simptomatologia caracteristica pneumoconiozei, iar radiologic printr-o accentuare reticulara a imaginii tramei pulmonare, prezenta de mid opacitati diseminate In ariile pulmonare si accentuarea imaginii hilarilor.
- **B. SHIGA-KRUSE.** [*Kiyoshi Shiga, medic si Bacteriolog japonez, 1870-1957; Walther Kruse, fiacteriolog german, profesor la 'Sown, 'Ponigsberg si Leipzig, 1864-1935.*] Sin.: dizenterie bacilara (v. dizenterie).
- **B. SICHEL.** [*fulius Sichel, oftalmolog german, Vima, 'Wurtzburg, 'Paris, 1802-1S68.*] Pseudoptoza caracterizata printr-un pliu cutanat care se suprapune pleoapelor superioare. Reprezinta consecinta relaxarii fasciculelor ligamentoase care teaga muschiul ridicator al pleoapelor la piele. Sin.: ptoza atonica lipomatoasa.
- **B. SILFVERSKJOLD.** [*Nils Silfverskjold, ortoped sittdez, Stockholm, sec. XX.*] Sin.: boala Fairbank (v.).
- **B. SILVESTRONI-BIANCO.** [*Ezio Silve-ironi, hematolog Italian contemporan; J. Bianco, medic Italian contemporan.*] B. genetica, forma asociata de *talasemie, In care hemoglobins S este In procent de 60-80 %, iar hemoglobina F - 20 %. Se caracterizeaza prin anemie hipocroma microcitara cu *anizocitoza, hematii In forma de secera, cresterea rezistentei globulare fara semne clinice de hemoliza, splenomegalie, dureri abdominale. Evolueaza spre exitus, In copilarie sau pana la varsta adulta. Sin.: anemie microcitara drepanocitara, microdrepanotoza, talasemia minima.
- **B. SIMMONDS.** [*Morris Simmonds, medic german, profesor'de. anatomic patologica (a ytamlwg, 1855-1924.*] Sin.: sindrom Simmonds (v.).
- **B. SINDING LARSEN-JOHANSSON.** [*Christian Magnus Falzen Sinding Larsen, medic nowegian, Oslo, 1866-1930; Sven Christian fohansson, cilirurg suedes, Qottborg, n. 1880*] Sin.: boala Gruber (v.).
- **B. SJOGREN.** [*Henrik Samuel Conrad Sjdgren, oftalmolog suedes, Stocf'wim, n. 1899*] 1) Sin.: sindrom Marinescu-Sjogren (v.). 2) Sin.: sindrom Sjogren (v.).
- **B. SKEVAS-ZERFUS.** B. profesionala a pescuitorilor de bureti sau de perle, datorata Intepaturilor veninoase ale actiniilor din genul *Helleno polypus*, caracterizata prin prurit, senzatie de arsura, edem cu exantem urmat de sfacelare antrenand planurile profunde si, ulterior, supurare. V. si boala pescuitorilor de bureti.
- **B. SMITH-STRANG.** Sin.: acidurie hidroxiturica congenita (v.).
- **B. SPENCER.** B. epidemica, probabil virala, caracterizata prin anorexie, greturi, vomismente, dureri abdominale, diaree, Uneori mialgii si artralgi.
- **B. SPIELMEYER-VOGT.** }*Walter Spielmeyer, newoiog si psihiatru german, profesor la yvdinchen, 1879-1935; Heinrich Vogt, neuroCog german, profesor [a frankfurt pe. 'Main, n. 1875.*} Forma juvenila de *sfingolipidoza cerebrala care apare, In general, la varsta de 6 ani. Se manifesta prin diminuarea

B. STANTON

progresiva a acuitatii vizuale In relatie cu o *retinita pigmen-tara (pigmentarea maculei si paloarea discului optic), semne neurologice (rigiditate extrapiramidala si tulburari cerebeloase), regresie mentala progresiva cu tulburari caracteriale si evolutie spre tetraplegie spasmodica, dementa si casexie. Moartea survine Inainte de 20 de ani. Sin.: boala Batten-Mayou, idiotie amaurotica de tip Batten-Mayou, sfingolipidoza de tip juvenil tardiv. V. sfingolipidoza.

- **B. STANTON.** [Sir Thomas Ambrose Stcinton, medic engiez, 'Ky.aia, Lumpur, Londra, 1875-1930.] Sin.: melioidoza (v.).
- **B. STARGARDT.** [Karl Bruno Stargardt; oftalmotog german, profesor ia 'Marburg, 1875-1927.] Degenerescenta progresiva a maculei lutea, cu debut 'in tinerete, bilaterala, simetrica si progresiva, cu extensie centrifuga si m final cu pierderea ve-derii centrale. B. se transmite autozomal recesiv si face parte din *degenerescentele tapetoretiniene. Sin.: degenerescenta maculara familiala juvenila. V. ?i degenerescenta eredoma-culara.
- **B. STEELE-RICHARDSON-OLSZEWSKI.** [John C. Steele, J. Clifford Richardson, neuroiogi canadieni conte-mporani; ferzy Olszewskt, neuropatolog Canadian de. origine potoneza, decedat in. 1966.] Sin.: sindrom Steele-Richardson-Olszewski (v.).
- **B. STEINERT.** [Hons Stemert, medic german, Leipzig, sec. XIX.] Cea mai frecventa b. neuromusculara a adultului (inci-denta 1 la 7 000), ereditara, cu transmitere autozomal recesiva. Gena b. S. este localizata pe cromozomul 19 (19q13.2) si este maxim exprimata In muschii somatici si miocard. Ea determina b. din cauza unei *mutatii dinamice. B. S. se poate manifesta clinic 'in formele: usoara, severa (clasica) si foarte grava In forma usoara, adesea nediagnosticata, afectarea mus-culara este minima, fiind manifeste cataracta senila si calvitia (la barbati). Forma clasica include: anomalii musculare (mioto-nie, slabiciune, amiotrofie), manifestari cardiace (aritmii, defecte de conducere), disfunctii endocrine (insuficienta testiculara, intoleranta la glucoza), tulburari ale SNC (apatie, hipersomnie, tulburari de comportament). In forma clasica, b. S. debuteaza la varsta adulta sau, mai rar, m adolescenta. Forma grava, cu debut neonatal, este eel mai adesea letala si se manifesta prin hipotonie generalizata cu detresa respiratorie, tulburari de supt si deglutitie, malformatii articulare. Sin.: boala Deleage, miotonie atrofica.
- **B. STICKLER.** [G. B. Stickler, imdic american, sec. XX] Afectiune ereditara rara cu transmitere autozomal dominanta, In care se asociaza durere si redoare articulara, miopie progresiva cu decolare a retinei (frecvent), surditate neurosenzo-riala, vertebre aplatizate, cifoza. Sin.: sindrom Stickler.
- **B. STILL.** [Sir George Frederic Still, pe.i6.atru engie.z, profesor ia Londra, 1S6S-1941.] 1) Sin.: poliartrita cronica juvenila (v.). 2) B. sistemica criptogenetica In cadrul careia domina clinic triada; febra ridicata, poliartrita acuta si eruptie cutanata alcatuita din macule fugace. Sin.: boala Still a adultului.
- **B. STILL-CHAUFFARD.** [Sir George Frederic Still, pediatriu engiez, profesor (a Londra, lft6S-1941; Anatole Miirie Emil Chauffard, medic francez, profesor de. medidnd intemd (a Saris, 1855-1932.] Sin.: poliartrita cronica juvenila (v.).
- **B. STRIIMPELL-MARIE.** [Ernst Adolf Gastav Gottfried van Striimpell, medic german, profesor de medic-ina inte.md ia Leipzig, 1853-1925, Pierre Marie, newoiog francez, profesor ia Varis, 1853-1940.] V. spondilartrita anchilozanta.
- **B. STOHMER.** [AT/red Stuhmer, dennatotog si veneroCog gw-man, profesor ia Jrei6wg, apoi ia 'Milnster, n. 1885.] Sin.: Kraurosis penis (v.).
- **B. STURGE-WEBER.** [William Alien Sturge, medic enghz, 1850-1919, Frederick Parkes tyehcr, medic e-ngiez, LondTa, 1863-1962.] Sin.: sindrom Sturoe-Weber (v.).

B. TERRIEN

- **B. SUDECK.** [Peru/ Hermann Martin Sudeck, cfmwg german, profesor ia f{am6urg, 1866-1938.] Decalcificare osoasa (frecvent a oaselor tarsiene sau carpiene), care apare uneori post-traumatic, asociata cu dureri si impotentia functionala. Sin.: algo-distrofie posttraumatica, atrofie osoasa Sudeck, boala Leriche, osteoporozza algica posttraumatica, sindrom Sudeck-Leriche.
- **B. SULZBERGER-GARBE.** [Morion Bafdur Sulzberger, der-matolog americ.an, y[e.ui yor^ 1895-1983, William Garbe, dennatolog Canadian, 'Toronto, n. 1908.] Sin.: dermatita exsu-datava discoida si lichenoida cronica (v.).
- **B. SUMMERSKILL.** Sin.: colestaza recurenta benigna (v.).
- **B. SWIFT.** (Harry Swift, medic austratian, 1858-1937.] Sin.: acrodinie infantila (v. acrodinie).
- **B. SYLVEST.** [Efnar Oliif Sarensen Sylvest, medic danez, Copenfi.aga, 1880-1931.] Sin.: boala din Bornholm (v.).
- **B. TAKAHARA.** [Shigeo Takahara, medic japonez. contempo-ran.] Sin.: acatalazie (v.).
- **B. TAKAYASU.** [Michishige Takayasu, medic japonez, 1872-1938.] B. rara, afectand femeia tanara, constand dintr-o panar-terita segmentara inflamatorie nespecifica (de cauza necunos-cuta) a 'crosei aortice si a marilor ramuri ale acesteia. Panar-terita determina o abolire a pulsului la nivelul membrelor supe-rioare si al carotidei, cu unul sau mai multe simptome aso-ciate ischemiei cerebrale (sincopa, hemiplegie tranzitorie etc.), oculare (orbire tranzitorie, atrofie retiniana), fetei (atrofie mus-culara) si bratelor (claudicatie). Sin.: arteritis brahiocefalica, boala femeilor fara puls, sindrom Martorell.
- **B. TAMURA-TAKAHASHI.** [AJd'ro Tamura, Mataro Takaha-shi, medici japonezi contemporani.] B. familiala si ereditara ca-racterizata prin coloratia foarte Inchisa a mucoaselor superti-ciale, probabil printr-o anomalie a *hemului. Se transmite dominant.
- **B. TANGIER.** [Tongier/ insuid m goifui Chesapeake, wide. a. fast desc.ope.ntd lJoaia.] B. autozomal recesiva determinata de perturbarea metabolismului lipoproteinelor si lipidic, caracte-rizata prin absenta din plasma a 'lipoproteinelor de Inalta den-sitate normale (HDL), deficienta a *apo-lipoproteinelor A-I si A-II, scaderea lipoproteinelor normale de joasa densitate (LDL) si a *trigliceridelor cu M^ mare. Ca urmare, In tesuturi se acu-muleaza esterii de colesterol. Semnele clinice constau in mari-rea si colorarea In portocaliu a amigdalelor, mucoasei farin-giene si rectale, neuropatie periferica recurenta, splenomegalie Si infiltratie a corneei. Prognosticul este rezervat ca urmare a unor posibile complicatii vasculare majore.
- **B. TARUI.** Sin.: glicogenoza tip VII (v. glicogenoza).
- **B. TAY-SACHS.** [IVorren Toy, medic engiez., Londra, 1843-1927; Bernard Sachs, neuroiog american, profesor ia 9{ew yor^ 1858-1944.] Cea mai frecventa *neurolipidoza din grupul *gangliozidozelor, cu transmitere autozomal recesiva. B. debu-teaza In lunile a 4-a - a 6-a de viata cu hipotonie musculara progresiva, apatie, scadere a vederii pana la cecitate, hipoa-cuzie. Semnul eel mai caracteristic: pata maculara rosie, Incon-jurata de o zona alba stralucitoare, vizibila la examenul fun-dului de ochi. Evolutia este progresiva, cu degenerescenta ce-rebrala si, consecutiv, deces In primii trei ani de viata. B. este In relatie cu un deficit de p-DN-acetil-hexozaminidaza, care duce la acumularea de gangliozide In SNC. Sin.: boala Norman-Wood, gangliozidoza GM; tip 1, sfingolipidoza de tip infantil. V. si idiotie amaurotica familiala.
- **B. TAYLOR.** [Robert William Taylor/ dennatolog si vewotog american, n. in Ungtia, profesor ia 9{ew york 1842-1908.] Sin.: boala Pick-Herxheimer (v.).
- **B. TERRIEN.** [Adrien Felix Terrien, oftalmiolog francez, profesor ia 'Paris, 1872-1940.] *Ectazie marginala a corneei, de natura distrofica, evolutia fiind lenta, cu astigmatism care se

B. TERSON

poate complica cu sinechii anterioare, prolapsul irisului si, posibil, perforatia comeii, care determina prognosticul rezervat al b.

• **B. TERSON.** [*Albert Terson, oftalmolog francez, 'Boris, 1867-1935.*] Asociere de hemoragii subarahnoidiene, prin ruptura unor anevrisme intracraniene, si hemoragii intraoculare legate de anomalii venoase.

• **B. THAYSEN.** [*Thorvald Einar Hess Thaysen, medic danez, Copenhaga, 1883-1936.*] Sin.: boala celiaca (v.).

• **B. THEVENARD.** [*Andre Thevenard, neurolog francez, 1898-1959.*] Sin.: acropatie ulceromutilanta (v.).

• **B. THIEMANN.** [*H. Thiemann, fiziolog german, sec. XIX-XX.*] *Osteonecroza aseptica a epifizelor mai multor falange medii si distale la ambele maini. Transmisa dominant, se vindeca spontan la sfarsitul perioadei de crestere. Se poate asocia cu leziuni analoge ale degetelor picioarelor. Este o varietate de acrodisplazie (v.).

• **B. THOMSEN.** [*Asmus Julius Thomas Thomson, medic danez, 1815-1896.*] Miopatie familiala si ereditara cu transmitere dominanta sistematizata, caracterizata prin redoare spasmodica a muschilor voluntari, prin excitabilitate crescuta la excitatia galvanica si faradica (reactie mitonica), ca si, inconstant, prin hipertrofie a musculaturii. Patogenia b. implica, probabil, o disfunctie a canalelor de dor din membrana celulelor musculare. Sin.: miotonie congenitala.

• **B. THOMSON.** [*Matthew Sydney Thomson, dermatolog englez, Londra, n. 1894.*] Sin.: sindrom Rothmund-Thomson (v.).

• **B. THOST-UNNA.** [*Thost; Pail Gerson Unna, dermatolog german, profesor la 'Hamburg, 1850-1929.*] Sin.: keratodermie simetrica a extremitatilor (v. keratodermie).

• **B. TIETZE.** [*Alexander Tietze, chirurg german, 'Srestau fin present 'Wroclaw, Polonia, 1864-1927.*] Tumefactie dureroasa a articulatiilor condrosternale si condrocostale, indeosebi la nivelul celei de-a 11-a coaste, de etiologie necunoscuta. Dure-rea toracica poate mima angina pectorala, dar cedeaza la caldura locala si la antiinflamatoare nesteroidiene, nefiind influentata de nitroglicerina. Sin.: condrita costala, v. si sindrom Tietze.

• **B. TILLAUX.** [*Poul IuTes Tillaux, anatomist fi chirurg francez, profesor la 'Paris, 1834-1904.*] Sin.: boala chistica a mamelei (v.).

• **B. TROUSSEAU.** [*Armand Trousseau, medic frames/profesor de clinic medicala fi terapeutica la 'Paris, 1801-1867.*] 1) Sin.: eritem nodos (v.). 2) Sin.: nevralgie esentela de trigemen (v.).

• **B. UEHLINGER.** [*Erwin Uehlinger, anatomovotolog dvepian, Zurich, n. 1899.*] Sin.: panidermopierostoza (v.).

• **B. UNNA.** [*Poul Gerson Unna, dermatolog gemia.n., i profesor la 'Hamburg, 1850-1929.*] Sin.: eczema seboreica (v.).

• **B. UNVERRICHT.** [*Hemrich Unverricht, medic gennafi, profesor de policlinica medicala. la Jena, apoi la 'Dorpat, 1853-1912.*] 1) *Dermatomiozita de cauza incerta caracterizata prin tegumente eritematoase, edeme, cu debut la ruvelul fe(ei si extensie progresiva in regiunea cervicala si la nivelul membrelor superioare. Se asociaza cu atrofii musculare simetrice la nivelul trunchiului si membrelor, febra si afectarea starii generale. Evolutie letala in circa 50 % din cazuri. 2) v. sindrom Unverricht.

• **B. UNVERRICHT-LUNDBORG.** [*Heinrich Unverricht, medic gennan, profesor de policlinica medicala. la Jena, apoi la 'Dorpat, 1853-1912; Hermann Bernbard Lundborg, neuropsihiatru. suedes, Uppsala, 1868-1943.*] Sin.: sindrom Unverricht (v.).

• **B. URBACH-WIETHE.** [*Erica Urhach, dermatolog si aiergoiolog austriac, Viena, n. la 'Praga, sta6i.g.t apoi in SUA/Shuaddpliia,*

B. VON BUHL

1893-1946; *Camillo Wiethe, otorinotaringoCog austriac, Viena, 1888-1949.*] Sin.: proteinoza lipidica (v.).

• **B. VALENTIN.** B. din categoria displaziilor spondilopifizare, asemanatoare b. Fairbank, dar care prezinta caracter familial. V. si boala Fairbank.

• **B. VAN BUCHEM.** [*Francis Steven Peter Van Buchem, medic olandez contemporan, Groningen, n. 1897.*] Hiperostoza corticala generalizata, caracterizata prin osteoscleroza bazei si boltii craniene, a maxilarului inferior, claviculei, coastelor si prin ingrosarea diafizelor corticale ale oaselor lungi si scurte. Prin compresie nervoasa, b. poate determina atrofie optica, para-izie faciala si surditate de perceptie.

• **B. VAN BUREN.** [*William Hoime van Baren, chirurg american, y[e.w.yor^ 1S19-1SS3.*] Sin.: boala Peyronie (v.).

• **B. VAN CREVELD.** [*S. Van Creveld, pediatru olandez, 'Hmsterdam, n. 1894.*] Sin.: boala glicogenica (v.).

• **B. VAN NECK-ODELBERG.** [*M. Van Neck, medic Belgian, 'sec. XX; Axel Odelberg, fiziolog contemporan.*] *Osteocondrita aseptica ischiopubiana survenind indeosebi la copiii obezi inainte de pubertate. Se caracterizeaza clinic prin dureri in treimea superioara a coapsei, mers schiopatat, iar radiologic prin rarefiere osoasa neomogena a ramurii ischiopubiene. Sin.: bsteocondrita ischiopubiana.

• **B. VAQUEZ.** [*Louis Henri Vaquez, medic francez, profesor dt cG-nica. terapeutica [a 'Paris, 1860-1936.*] B. din grupul *sindromelor mieloproliferative cronice, de etiologie incerta, caracterizata prin cresterea permanenta si absoluta a masei eritrocitare (evaluata prin cresterea volumului globular circulant), culoare rosie a tegumentelor si splenomegalie. Sin.: *polycythemia rubra vera*, poliglobulie primitiva, eritemie, boala Osler-Vaquez. V. si boala Arnstein.

• **B. VARIOT.** [*Gns(on Variot, pediatru francez, medic la 'Gpita^ de 'Paris, 1855-1930.*] Sin.: progerie (v.).

• **B. VERNEUIL.** [*Aristide Auguste Stanislas Verneuil, cSwurg francez, profesor de patologie e^temd. la 'Boris, 1S23-189S.*] 1) Supuratie perineofesiera primitiva, nespecifica, caracterizata prin proliferare de foliculi infectati, cavitati profunde situate pe un derm scleros si reunite prin canale, toate aceste leziuni determinand o zona supurativa si fistuloasa. Mucoasa anorectala ramane indemna. B. coexists cu *acnee si cu abcese tuberoase ale axilei. B. V. este o forma complexa de *hidrosadenita. 2) Denumire pentru ' localizarea 'sifilisului la nivelul bursei.

• **B. VERSE.** Maladie caracterizata prin prezenta unor depozite de calciu in unul sau mai multe discuri intervertebrale. Sin.: calcinoza intervertebrala. V. si calcinoza.

• **B. VIDAL.** [*Eniite feqn-Baptiste Vidal, dermatolog francez, medic [a flopita^ de 'Paris, 18-25-1893.*] Dermatoza foarte asemanatoare *pitiriazisului rozat Gilbert, de care se deosebeste prin numarul mic de elemente si evolutia lor lent cres-. Atoare in dimensiuni. Leziunile apar in post-adolescenta, pot 'fi unice sau multiple, pruriginoase, cu localizari diverse. Sin.: *lichen simpler chronicus*, neurodermita circumscrisa, pitiriazis drcinat si marginal Vidal.

• **B. VOLTOLINI.** [*Friedrich Eduard Rudolph Voltolini, otorinotaringoCog german, profesor la 'Sreslau ('ire present 'Wroclaw, 'Eolonia], 1819-1889.*] Inflamatie acuta si purulenta a urechii medii si a labirintului, cu tulburari generale, febra, delir, pierdere constientei si semne meningiene in functie de afectarea meningelor.

• **B. VON BUHL.** [*Ludwig van Buhl, patoCog german, 'Jvlunchen, 1816-1880.*] Forma de icter grav al nou-nascutului, de origine microbiana, cu hemoliza si steatoza viscerală difuza (hepatica indeosebi).

B.VONECONOMO

- **B. VON ECONOMO.** [*Constantin Freiherr von San Serff Economo, newolog fi psidiatru austriac., profesor [a P'iena, 1876-1931.]* Sin.: encefalita letargica von Economo (v.).
- **B. VON EULENBURG.** [*Albert von Euleaburg, newoiog german, profesor [a C'reifswaid, apoi [a 'Berlin, 1840-1917.]* Sin.: paramiotonie congenitala (v.).
- **B. VON GIERKE.** [*Edgar Otto Conrad von Gierke, anatomopatolog german, profesor [a P'arisrune, 1877-1945.]* Sin.: boala glicogenica (v.).
- **B. VON GRAEFE.** V. boala Graefe.
- **B. VON HIPPEL-LINDAU.** [*Eugen von Hippel, oftacmohg german, profesor [a J'neidelberg, 'Halle fi C'fottingen, 1867-1939; Arvid Wilhelm Lindau, patoiog suedez, Lund, 1892-1958.]* V. boala Lindau.
- **B. VON MEYENBURG.** [*Hans von Meyenburg, anatomopatolog, n. [a Leipzig in 1887, profesor ia Lausanne, apoi [a Zurich.]* B. degenerative rara, de cauza necunoscuta, caracterizata prin semne de inflamatie si atrofie cartilajinoasa. In care se asociaza leziuni oculare (episclerita, iridociclitia, conjuncti-vita) cu degenerescenta mai mult sau mai putin completa cartilajinoasa, cu localizare la nivelul nasului, a urechilor, a articulariilor si a cailor respiratorii. Evolueaza In pusee, cu agra-vare progresiva si posibil deces, prin infectii respiratorii cro-nice sau sufocare prin ramolism cartilajinos al traheei si bronhiilor. Biologia este incerta, implicand posibil originea enzi-matica sau autoimuna si rolul complexelor imune. Sin.: policon-drita atrofianta cronica.
- **B. VON RECKLINGHAUSEN.** [*Friedrich Daniel von Recklinghausen, anatomopatolog german, profesor (succesiv) la, 'Konigsberg, 'Wurtzburg si Strasbourg, 1883-1910.]* 1) Sin.: neurofibromatoza (v.). 2) Afectiune cronica determinata de hipersecretia de *parathonnon, frecvent ca urmare a prezentei unui adenom paratiroidian. Se caracterizeaza prin: a) *modi-ficari* osoase: decalcificari difuze cu transformare fibroasa a maduvei osoase si aparitia de chisturi multiple care se rna-nifesia clinic prin dureri, fracturi spontane, deformari osoase progresive si uneori tumefactii osoase localizate; b) *modificah renale*: litiaza renala calcica Si secundar, posibil, insuficienta renala; c) inconstant, prezenta de calcificari viscerale cu diverse localizari, tulburari digestive, nervoase etc.; d) un sin-drom umora! care include hipercalcemie, hipercalcemie, hipofosfatemie si hiperfosfatazemie. Sin.: osteita fibrochistica, osteo-distrofie fibroasa generalizata, osteoza paratirodiana.
- **B. VON WILLEBRAND.** [*Erik Adolf von Willebrand, medic finandez., profesor ia N'eisingfors, 1870-1949.]* Anomalie constitutionala a hemostazei, cu transmitere autozomal dominanta. Se caracterizeaza prin hemoragii cutanate si mucoase superficiale, tendinta la hematoame si sangerari accidentale prelungite. Se constata alungirea timpului de sangerare, diminuarea adezivitatii plachetare si un deficit de factor VIII al coagularii, ca si un deficit de x factor von Willebrand. Sin.: boala Alexander, boala von Willebrand-Jurgens, hemofilia vasculara, pseudohemofilia A. V. si sindrom Willebrand.
- **B. VON WILLEBRAND-JURGENS.** [*Erik Adolf von Willebrand, medic, finlandez, profesor la. 'HeCsingfors, 1870-1949, Rudolf Jiirgens, HematoCog gemwn, 'Berlin, 'Sasd, 1898-1961.]* Sin.: boala von Willebrand (v.).
- **B. VON WINCKEL.** [*Franz Carl Ludwig Wilhelm von Winckel, ginecoCog german, profesor [a P'pstoci^ apoi la. 'Jvtunc.hw, 1837-1911.]* Sin.: icter infectios al nou-nascutului (v.).
- **B. VOORHOEVE.** [*Nicolas Voorhoeve, radwiog ola.nd.e.z., profesor ia Amsterdam, 1879-1927.]* Forma de "osteopokilie In care condensarea osoasa a epifizelor se prezinta sub forma de striuri verticale si nu sub forma de pete. Sin.: boala oaselor patate. V. si osteopokilie.

B.WESTPHAL

- **B. VROLIK.** [*Willem Vrolik, anatolnist, fiz.ioiog si cfiiurug ola.nde.z., profesor la Groningen si Amsterdam, 1801-1863.]* Sin.: boala Durante (v.).
- **B. WAARDENBURG-JONKERS.** [*Petrus Johannes Waardenburg, oftamo(og ola.ndf.Zi 1886-1979; G. H. Jonkers, oftai-molog danez contemporan.]* Denumire mai frecventa: sindrom Waarden-burg (v.).
- **B. WAGNER.** [*Hans Wagner, oftaimoiog elvetian, n. 1905]* Distrofie a polului posterior al ochiului, cu transmitere autozomal dominanta, la ambele sexe, caracterizata prin lichefierea corpului vitros, formarea de membrane epiretiniene avasculare, degenerescenta periferica retiniana cu *retinoschizis, *cataracta si *scotom jn Centura". Predispune la "dezlipire de retina. Sin.: degenerescenta hialoidoretiniana, distrofie hialoidoretiniana.
- **B. WALDENSTROM.** [1), 2) *fan Gosta Waldenstrom, medic suedes, n. 1906-1994; 3) Johann Hemiing Waldenstrom, chirwrg ortoped suedez, Stockholm, n. 1877;* 1) Purpura petesiala a membrelor inferioare care evolueaza In pusee, asociata cu nivel crescut de imunoglobuline Si, probabil, prezenta de com-plexe imune. Este, uneori, asociata altor maladii autoimune. Sin.: purpura hiperglobulinemica. 2) Sin.: macroglobulinemie Waldenstrom (v.). 3) Sin.: *coxa plana* (v.).
- **B. WALDMAN.** Sin.: enteropatie exsudativa (v.).
- **B. WALLGREN.** [*Arvid Johan Wallgren, pediater. sw.dez., profesor [a Q6te6org, apoi la. Stockholm, 1889-1973.]* Forma de splenomegalie la copil, care determina obstructia venei sple-nice si ca urmare asociata cu o circulatie colaterala foarte evi-denta.
- **B. WEBER-CHRISTIAN.** [*Frederick Parkes Weber, medic engtez, Londra, 1863-1962; Henry A. Christian, medic american, 1876-1951.]* Forma de *paniculita acuta caracterizata prin aparitia m diferite segmente ale organismului, de tumorete eritematoase si dureroase, dezvoltate din tesutui celular subcutanat, asociate cu febra, disfunctie hepatopancreatica, leziuni pulmonare nodulare, tendinte hemoragice, *reactie leucemoida si inflamatie a tesutului adipos visceral. Sin.: paniculita nodu-lara nesupurativa, sindrom Weber-Christian.
- **B. WEIL.** [*Adolf Well, medic german, profesor de medicina. intema. ia y-ladflberg si 'Dorpat, apoi practician la 'Wiesbaden, 1848-1916]* Sin.: leptospiroza icterohemoragica (v.).
- **B. WEIR MITCHELL.** [*Silas Weir Mitchell, newolog ameri-can, 'Pniadpna, 1829-1914.]* Sin.: eritromelalgie (v.).
- **B. WERDNIG-HOFFMANN.** [*Guido Werdnig, newolog austriac, 1844-1919; Johann Hoffmann, neuroiog german, 'Heidelberg, 1857-1919]* Sin.: amiotrofie spinala infantila (v. amiotrofie).
- **B. WERLHOF.** [*Paul Gottlieb Werlhof, medic german, Ttdmstad.t, J^anovra, 1699-1767.]* Purpura trombopenica cu scurtarea duratei de viata a plachetelor si prezenta megacariocitelor medulare In numar normal sau crescut. Se manifesta clinic prin *purpura cutanata si hemoragica (pe mucoase si viscere), fara alterarea starii generale. In forma acuta apare la copii si adulti tineri, dupa infectii virale, cu evolutie de 4-6 saptamani. Forma cronica se produce Indeosebi la sexul femi-nin (Intre 14-50 ani) si evolueaza peste 12 luni, fara tendinta de vindecare. Patogenia formei acute implica anticorpi Incur-cisati antivirali si antiplachetari sau anticorpi fata de antigeni virali atasati de plachete. In cazul formei cronice intervenind un proces autoimun. Sin.: purpura trombocitopenica idiopatica.
- **B. WESTPHAL.** [*Karl Friedrich Otto Westphal, neuroCog german, 1833-1890.]* B. familiala cu caracter ereditar si transmitere autozomal dominanta. Se manifesta prin crize periodice de paralizie, caracterizate prin trei simptome: para- sau cvadriplegie motorie flasca, abolire completa a reflexelor osteoten-dinoase, inexcitabilitate electrica (faradica si galvanica) totala a muschilor paralizati. Nu exista tulburari senzitive sfincteriene

B.WETHERBEE

sau tulburari psihice. Crizele (care debuteaza la pubertate) apar dupa ingestia de alimente, Indeosebi glucide, dureaza cateva ore sau zile si se repeta la intervale variabile in care examenul neurologic este negativ. Sin.: mioplegie familiala, paralizie periodica familiala, paralizie spinala intermitenta.

- **B. WETHERBEE.** [*Wetherbee, nume(e) pacientului (a care a fost descrisa. 600(0).*] Forma de poliomielite cronica cu caracter familial prin degenerescenta a coarnelor anterioare ale maduvei, debutand la membrele inferioare.
- **B. WHIPPLE.** [*Hoyt George Whipple, patoilog american, profesor la 'Rochester, 1878-1976.*] B. rara, caracterizata histopatologic prin prezenta unor depozite de grasimi si acizi grasi In macrofagele care infiltreaza tesuturile limfatice ale intestinului si ale mezenterului. B. se manifesta prin adenopatii periferice, dureri articulare si musculare, iar In evolutie, prin diaree grasoasa, ascita chiloasa, hipotensiune arteriala, scadere progresiva In greutate. Mortala spontan, b. W. se vindeca prin antibioterapie. Recent (1992) a fost izolata, In biopsii intestinale provenind de la pacientii, o bacterie, *Tropheryma whippelii*, Inrudita cu ordinul *Actinornycetes*. Sin.: lipodistrofie intestinala.
- **B. WHITMORE.** [*Alfred Whitmore, moior, cizmarg al anatei Britanice la 'Burma, 1876-1946.*] Sin.: melioidoza (v.).
- **B. WHYTT.** [*Robert Whytt, medic fi fiz,io(og section, profesor [a 'Edinburgh, 1714-1766.*] Meningita tuberculoasa complicata cu *hidrocefalie.
- **B. WILKINS.** [*Lawson Wilkias, endocrino(og american contemporan.)*] Hiperplazie suprarenala congenitala, tradusa la sexul feminin prin semne de *pseudohermafroditism feminin si la sexul masculin prin *macrogenitosomie precoce.
- **B. WILSON.** [*Samuel Alexander Kinnier Wilson, medic englez, Londra, n. m SWI, 1878-1936.*] Sin.: degenerescenta hepatolenticulara (v.).
- **B. WISEMAN-DOAN.** [*Bruce Kenneth Wiseman, medic american, Co(um6us/Oh.w, n. 1898; Charles Austin Doan, medic american, n. 1896.*] Maladie rara, caracterizata prin splenomegalie importanta, anemie cu leucopenie, procent scazut de polinucleare neutrofile si cresterea timpului de sangerare. Evolutia este In pusee, ca modalitate terapeutica practicandu-se splenectomia. Sin.: neutropenie splenica primitiva.
- **B. WOHLFART-KUGELBERG-WELANDER.** [*Gimnor Wohlfart, neuro(og german, 1910-1961; E. Kugelberg, neurotog suedez, it. 1913; Lisa Welander, newolog suedez, n. 1909.*] Sin.: amiotrofie spinala cronica pseudomiopatica (v. amiotrofie).
- **B. WOLMAN.** [*M. Wolman, newopatoCog israelian, n. 1914.*] B. determinata de deficienta lizozomilor In sterol-esteraza (*b. prin stocare) cu debut la nou-nascut si deces Inainte de varsta de un an. Clinic b. W. se manifesta prin hepatosplenomegalie, steatoree, distensie abdominala, anemie, inanitie si calcificari suprarenale. Sin.: xantomatoza familiala primitiva.
- **B. WUHRMANN.** [*Ferdinand Wuhrmann, medic civilian, Zurich, n.. 1906.*] Forma de cardiomiopatie, caracterizata prin atrofie partiala cu degenerescenta grasoasa a fibrelor miocardice, asociata adesea cu edem interstitial si putand evolua cu fibroza miocardului.
- **B. WUNDERLICH.** [*Cor; Reinhold August Wunderlich, ma.d.u. german, profesor de cluut.a medicaia. la. lubfiw.gw., 1815-1877.*] Afectiune caracterizata prin prezenta unei colectii sanguine pe-rirenale, secundar unei leziuni renale, lezarii unor fonnatiuni anatomice de vecinatate sau unei boli generale vasculosan-guine. Se manifesta prin durere violenta la nivelul lojei lorn-bare, semne de hemoragie interna sau de *soc, reactie peri-toneala, febra, tumefactie lombara, hematurie discreta cu azo-temie. Evolutia este grava, cu exitus In cateva ore (ca urmare a socului circulator) sau tardiv, prin atrofie renala.

BONTDE AMPUTATE

- **B. ZAHORSKY.** [*John Zahorsky, pediafru american. Saint Louis, n. 1871.*] B. eruptiva de origine virala, care apare In copilarie si se manifesta prin febra Inalta, continua sau remitenta, cu durata de 3-4 zile si eritem maculopapular care apare spre finalul perioadei febrile, initial pe trunchi, ulterior si In alte regiuni ale corpului. B. are evolutie benigna. Sin.: boala a sasea exantem subit, *roseola infantum*.
 - **B. ZIEHEN-OPPENHEIM.** [*Georg Theodor Ziehen, mwolog fi psifiatru german, profesor (succesiv) la. Jena, Utrecht, 'Halle si 'SerCin, 1862-1950; Hermann Oppenheim, neurotog german, profesor [a 'BerCin, 1858-1919.*] *Distonie musculara deformanta prin *spasm de torsiune; apare In copilarie si are caracter familial. Sin.: disbazie lordotica progresiva, *dystonia musculo-rum deformans*.
 - **B. ZIMMERLIN.** [*Fronz Zimmerlin, medic etvefian, 'Basel, 1858-1932.*] Forma frusta de miopatie, care afecteaza muschii centurii scapulare, ai trunchiului si ai membrului superior. Sin.: amiotrofie Zimmerlin.
 - **B. ZOON.** [*Johannes Jacobus Zoon, dermatocog oCandez, n. 1902.*] *Balanita cronica circumscrisa, leziunea macroscopica avand aspect de pata echimotica, histologic cu infiltratie plasmocitara; este mai frecventa la adultii tanari. Sin.: balanita cu plasmocite.
 - **B. ZUMBUSCH.** [*Leo flitter von Zumbusch, dermatocog austriac, profesor [a 'Viena, apoi la 'Milncfen, n. 1874.*] Forma de *psoriazis generalizat, caracterizat prin aparitia de mid pustule sterile, uneori conflente, cu alterarea marcata a starii generale si evolutie posibil letala. Sin.: psoriazis pustulos generalizat.
- BOL ALIMENTAR / bol alimentaire / alimentary bolus.** }Cjr. **bolos** = *huigdre*; (at. **alimentarius** = alimentar, de la **alimentum** = *ailment*.) Masa de alimente, masticata si impregnata cu saliva, prezenta In orofaringe sau In esofag In urma fazei bucale a deglutitiei.
- BOLTA CRANIANA / voQte cranienne / skull-cap. NA: calvaria, pi. calvariae.** [*Sorfio., croata bolto, magfi. bolt = doha; gr. kranion, [at. cranium = craniu.]*] Sin.: calota craniana (v.).
- BOLTA PALATINA / voQte palatine / palatum durum. NA: palatum osseum.** [*Sarfia., croata ho/to, magfi. bolt = Clolta; (at. palatum = ccruI gurlii.)*] Denumire anatomica a peretelui superior al cavitatii bucale, format prin reunirea apofizelor palatine ale maxilarelor superioare, anterior, si lamelele orizontale ale oaselor palatine, posterior. B. p. se continua posterior cu *valul palatin. Sin.: palat dur.
- BOLTA PLANTARA / voQte plantairc / plantar arch. NA: arcus pedis longitudinalis.** [*Sdr6a, croata bolta, magfi. bolt = fiolta; [at. planta = talpa.]*] Forma anatomofunctionala a plantei piciorului, formata prin reunirea a doua concavitati orientate inferior: una longitudinala (limitata de tuberozitatea plantara interna a calcaneului si capul metatarsienelor) si una transversala, maximala la baza metatarsienelor.
- BOMBA, s. f. / bom be, s. f. / bomb.** [*Ital. bomba, din (at. bombus = (lazait, zgomot.)*] Termen uzual care desemneaza un generator pentru *radioterapie externa, care contine ca sursa de radiatii un izotop radioactiv emitor de radiatii gamma. Sursele radioactive utilizate In mod curent sunt *cobaltul 60 (*b. de cobalt*) si *cesiul 137.
- BOMBIZINA, s. f. / bombesine, s. f. / bombesin.** Tetradecapeptid (descoperit In pielea broastei *Bombina bombina*) ce stimuleaza experimental secretiile gastrice si pancreatice, produce contractia veziculei biliare, creste presiunea arteriala si relaxeaza jonctiunea duodeno-coledociana. B. este prezenta In tubul digestiv si In hipotalamus. Ar juca, de asemenea, un rol In reglarea actiunii hormonului de crestere si In glicoreglare.
- BONT DE AMPUTATIE / moignon, s. m. / stump.** Portiunea distala a unei extremitati amputate, accidental sau prin pro-

BOR

cedee chirurgicale, cu referire la degete, membrele superioare si inferioare, dar si la unele organe.

BOR, s. n. / **bore**, s. m. / **boron**. [Ar. *bawraq* = *d Insufii, din pe.rsa.na bourak.*] Element semimetalic, cu simbolul B, numar atomic 5 si greutate atomica 10,82. Se prezinta sub doua forme: cristalizat si amorf. In natura se gaseste numai in stare combinata. Elementul in stare pura este inert, in timp ce formele impure sunt foarte reactive. Combinatiile cu *hidro-genul (hidruri de bor sau boruri) sunt neurotoxice, iar unele hepato-nefrotoxice. V. si acid boric.

BORBORIGM, s. n. / **borborygme**, s. m. / **borborygmus**, pi. **borboymgi**, **bowel noise**. \Gjr. *borborygmus* - *murmur.*] Zgomot provocat de mobilizarea gazului intr-un segment al intestinelor care contine o cantitate abundenta de lichid. B. este un fenomen fiziologic provocat de miscarile anselelor intestinale, mdeosebi in timpul digestiei. Absenta sa poate indica un *ileus paralic sau o obstructie intestinala prin torsiune, *volvulus sau *hernie strangulata. Sin.: ghiorait (pop.). Var.: borborism.

BORBORISM. Var. pentru borborigm (v.).

BORDERLINE. \E,ngi. *borderline* = *iinit. de. separatie.*] Angl. utilizat, in general, cu sensul de stare limita sau intermediara, de granita, de frontiera intre normal si patologic. Utilizarea anglicismului este consacrata in doua cazuri: 1) Hipertensiune arteriala de granita (v.). 2) Personalitate b. sau *stare limita. Termenul este m continua extensie, din cauza numeroaselor cazuri in care stabilirea frontierei dintre normal si patologic este dificila, indusiv morfopatologic si in special in psihiatrie. Ex.: leziune de frontiera (v.). Uneori, b. este utilizat si in denumirea unei forme particulare de lepra, intermediara intre lepra tuberculoida si lepra lepromatoasa.

BORDETELLA / Bordetella / Bordetella. [fules *Jean Baptiste Vincent Bordet*, 6iK.teri.dog fi. serolog delgian, 1870-1961, pre.-niui T^odd pentru Ineditind/fizwiogu'. in 1919.] Gen bacterian constituit din cocobacili gramnegativi, aerobi, agenti patogeni cu tropism respirator, incluzand trei specii: B. *pertussis* (agen-tul etiologic al tusei convulsive), B. *parapertussis* si B. *bronchi-septica*. Morfologic se prezinta sub forma de bacili Incapsu-lati, imobili, in lanturi scurte.

BORDETELLA PERTUSSIS / Bordetella pertussis / Bordetella pertussis. Specie de cocobacili gramnegativi aerobi mid, Intalnita exclusiv in tractul respirator uman si care produce tusea convulsiva. Susele virulente sunt Incapsulate. Sin.: bacil Bordet-Gengou, *Haemophilus pertussis*.

BORDURA IN PERIE / bordure en brosse / brush border. Vr. *bordure*, din [im6a franciCor stafii[i].i m Cjalia *bord* = *margine.a vasului, dord, sl. perije* = *perie.*] Spedalizare morfo-logica a suprafetei apicale a membranei plasmatic, care prezinta mid microvilozitati paralele unele cu altele. Aceasta struc-tura creste suprafata de absorbtie.

BORELIOZE, s. f. pi. / **borrelios**, s. f. pi. / **relapsing fever**, **recurrent fever**, **spirillum fever**. [Amedee Barrel, fiac.tvrwiog franc.e.z, Strasbourg, Saris, 1867-1936; ozo.] Boli infectioase, endemice sau epidemice, caracterizate prin alternanta de accese febrile cu perioade apiretice. Sunt determinate de micro-organisme spiralate din genul "*Borrelia*". Singurul rezervor cunoscut al acestor bacterii este omul, boala fiind transmisa de pured (forma cosmopolita) sau de capuse (forma africo-asiatica). Sin.: febre recurente, spirochetoze recurente.

BORISM, s. n. / **borisme**, s. m. / **borism**. \Ar. *bawraq* = *eC msufi, dm persona bourak; -ism.*] Intoxicatie cronica cu bor sau derivati ai acestuia (acid boric, perborat, borax etc.). Se manifesta prin tulburari digestive, leziuni cutanate, prezenta unui lizereu gingival, albuminurie, vertij. Poate apare la lucra-torii din industria cauciucului sau a lemnului, iar accidental dupa

BOVARISM

consumul de alimente in care s-a adaugat, fraudulos, add boric pentru conservare.

BORNA CENTRALA / borne centrale / central-terminal electrode. Centrul triunghiului lui Einthoven, constituind electrodul indiferent din derivatiile electrocardiografice unipolare. Conditia unei derivatii unipolare perfecte este ca electrodul indiferent sa nu prezinte nici o variatie de potential de origine cardiaca. B. c. se apropie de aceasta conditie ideala, obtinuta prin scurt-circuitarea potentialelor bratului drept, bratului slang si gambei stangi prin trei rezistente de 5 000 ohmi.

BORRELIA / Borrelia / Borrelia. [Amedee Barrel, bac.te.rwiog francez,, Strasbourg, Saris, 1S67-1936.] Gen bacterian din familia "*Spirochetaceae*", anaerob si patogen, agent al *borelio-zeilor.

BOSA, s. f. / **bosse**, s. f. / **boss**, **swelling**. Vr. *house*, din timba *francilor stabili^i w. Gfatia botja* = *iovitura, apm umflaturd *produsa, dt o iovitura.*] 1) Tumefactie consecutiva unui soc sau unei colectii subcutanate de sange. 2) Eminentă rotunda, de obicei pe suprafata unui os: a) *b. frontale*, de-formari ale osului frontal, in rahitism si sifilis congenital; b) *b. parietale*, deformari la nivelul punctelor de osificare parietale.

BOSA SEROSANGUINA / bosse serosanguine / caput succedaneum. Tumefactie formata dintr-un *epansament serohe-matic subcutanat, observata la un nou-nascut in regiunea cor-pului care a constituit *prezentatia (eel mai frecvent la nivelul craniului). B. s. se resoarbe rapid dupa nastere. V. si cefal-hematom.

BOTRIOCEFAL, s. m. / **bothriocephale**, s. m. / **bothriocephalus**. [Qr. *bothrion* = *gropita.*; *kephale* = *cap.*] Specie de *teen/a, ordinul "*Cestode*", apartinand subordinului *Diphyllo-bothriidae*, caracterizat morfologic printr-un *scolex si un mare numar de inele, ajungand la o lungime de 2-8 metri. In stare adulta este parazit intestinal al omului, infestarea producandu-se prin ingestia de peste si crustacee, in care se gaseste in stare larvara. Sin.: *Bothriocephalus latus*, *Diphyllobothrium latum*.

BOTRIOCEFALOZA, s. f. / **bothriocephalose**, s. f. / **bothriocephalosis**, **diphyllobothriasis**. [Cfr. *bothrion* = *gropi^o*; *kephale* = *cap*; -*ozo.*] Ansamblu de manifestari patologice cauzate de parazitarea intestinului gros de catre "*Diphyllo-botbrium latum*". Infestarea, consecutiva ingestiei de peste insuficient prelucrat termic, declanseaza un tablou clinic asema-nator cu eel al *anemiei pernidoase si *teniazei.

BOTRIOMICOM, s. n. / **botryomycome**, s. m. / **pyogenic granuloma**, **botryomycoma**. \Cjr. *botrys* = *cwrchine de. strugure*; *mykes*, *myketos* = *ciuperca*; -*oma.*] Tumora mica benigna pediculata, comparata cu fructul de zmeura. B. se localizeaza indeosebi la nivelul degetelor, urechilor si pielii paroase a capului. A fost initial considerat de natura infectioasa, nedemonstrata Insa.

BOTRIOMICOZA, s. f. / **botryomycoze**, s. f. / **botryomyco-sis**. [Cfr. *botrys* = *dorchine de strugure*; *mykes*, *myketos* = *duperca*; -*oza.*] Pseudotumora a tegumentelor, sub forma unui granulom pediculat micodermoid, provocat de specii parazitare din genul *Botryomyces*. Rara la om, frecventa la animale.

BOTULISM, s. n. / **botulisme**, s. m. / **botulism**. [Lot. *botu-lus* = *caitaBof; -ism.*] Toxiinfecție alimentara acuta, frecvent mortala, determinata de ingestia de alimente (conserva indeosebi, dar si preparate din carne) continand toxinele badlului botulinic [*Clostridium botulinum*]. Acestea reprezinta cea mai toxica otrava cunoscuta. Simptomatologia este dominata de paralizii progresive descendente.

BOVARISM, s. n. / **bovarysme**, s. m. / **bovarysm**. [Tr] Ten-dinta obsesiva a unei persoane de a identifica cu un perso-naj pe care TI admira sau TI invidiaza pentru un motiv oarecare (importanta, situatie sociala). In general, b. reprezinta o aspira-

BRADIARITMIE

tie rupta de realitate. Termen inspirat dupa romanul „Madame Bovary” de Gustave Flaubert.

BRADIARITMIE, s. f. / bradyaritmie, s. f. / bradyarhythmia, irregular bradycardia. [Gjr. *bradys* = meet, a - priv.i lat. *rhythmus*, gr. *rhythmos* = ritm.] Aritmie cu frecvența cardiacă lentă, mai mică decât intervalul de valori normale.

BRADIARTRIE, s. f. / bradyarthrie, s. f. / bradyarthria. [G.r. *bradys* = meet; *arthron* = a rosti distinct.] Articulare foarte lente, sacadate și monotone a cavităților, întâlnite în leziuni extrapiramidale de tip paleostriat.

BRADICARDIE, s. f. / bradycardie, s. f. / bradycardia. [Qr. *bradys* = ent, mat; *kardia* = inimă.] Stare patologică sau fiziologic adaptativă care constă în scăderea frecvenței cardiace sub limita intervalului normal (60 contracții/minut). B. poate fi totală, sinusală, nodală sau secundară unei tulburări de conducere (*bloc atrioventricular).

BRADIDIASTOLIE, s. f. / bradydiastolie, s. f. / bradydiastole. [Cfr. *bradys* = Cent, incet; *diastole* = diastază, de la *diastelleia* = a lărgi.] Alungirea timpului diastolic. V. și embrio-cardie.

BRADIFAZIE, s. f. / bradyphasie, s. f. / bradyphasia. [Cjr. *bradys* = meet; *phasis* = vorbire.] Lentoare în pronunțarea cuvintelor.

BRADIFEMIE, s. f. / bradyphemie, s. f. / bradyphemia. [Gf. *bradys* = incet; *pheme* = vorbire.] Sin.: bradilalie (v.).

BRADIFRENIE, s. f. / bradyphrenie, s. f. / bradyphrenia. [G.r. *bradys* = mat; *phren*, *phrenos* = spirit, minte..] Lentoare a activității intelectuale sau a ideții, cu apatie, diminuarea interesului și pierderea inițiativei. V. și bradipsihie.

BRADIKINEZIE, s. f. / bradykinesie, s. f. / bradykinesis. [Qr. *bradys* = meet; *kinesis* = mișcare, de [a *kiaein* = a mișca,] 1) Simptom care apare în unele sindroame extrapiramidale postencefalitice și începe în *boala Parkinson. Constă în încetinirea mișcărilor automate sau voluntare în absența tulburărilor vigilenței. 2) Mișcare involuntară repetată, regulată și lentă, prin afectarea mușchilor membrilor, care antrenează o deplasare ritmică a acestora. Se observă începe la pacienții cu *boala Parkinson postencefalitică.

BRADIKININA, s. f. / bradykinine, s. f. / bradykinin. [Qr. *bradys* = meet; *kinin* = a mișca; -inn.] Polipeptid alcătuit din 9 aminoacizi (nonapeptid), format în plasma sanguină dintr-un precursor, bradikininogen (o a;-globulina plasmatică) sub influența *kalicreinei. B. este un vasodilatator puternic și are rol în contractia musculară; de asemenea, reprezintă un mediator al *inflamatiei. V. și kinine.

BRADILALIE, s. f. / bradyalalie, s. f. / bradylalia. [r. *orotlys* = incet; *lalia* = vorbire, de [a *lalein* = a vorbi.] Incetinire anormală a ritmului vorbirii. Sin.: bradifemie.

BRADIPEPSIE, s. f. / bradypepsie, s. f. / bradypepsia. [Cjr. *bradys* = meet; *pepsin* = a găti, a digera.] Digestie lentă.

BRADIPNEE, s. f. / bradypnee, s. f. / bradypn(o)ea. [r. *bradys* = ent, incet; *pnoia* = respirație de ia *pnein* = a respira.] Rărire anormală a mișcărilor respiratorii. Rezultă începe prin prelungirea *expirației, de ex. în criza de astm.

BRADIPSIHIE, s. f. / bradypsychie, s. f. / bradyphrenia. [Qr. *bradys* = incet; *psyche* = suflet.] Lentoare marcată a proceselor de idee reprezentând fie primul element evolutiv al unor stări patologice de disoluție a conștiinței, debilitate men-tală, fie un simptom în unele boli endocrine (începe în "mixedem). Sin.: viscozitate mentală. V. și bradifrenie.

BRADISFIGMIE, s. f. / bradyphygmie, s. f. / bradysphygmia. [Cf. *bradys* = meet; *sphygm* = puls.] Lentoare a pulsului determinată fie de frecvența redusă a contracțiilor ven-triculare, fie de contracții ventriculare prea slabe pentru a fi traduse pulsativ (ex.: *extrasistole).

BRAT

BRAHIAL, adj. / brachial, -ale, -aux, adj. / brachial. [Cat. *brachium*, gr. *brakhion*, -oos = Cîrmă.] Care se referă la brăt, care aparține bratului.

BRAHIALGIE, s. f. / brachialgie, s. f. / brachialgia. [Cat. *brachium*, gr. *brakhion*, -onos = Braț; gr. *algos* = durere.] Durere la nivelul unui brăt sau a ambelor brate. Uneori tenne-nul este utilizat ca sin. cu nevralgia de plex brahial.

BRAHICEFALIE, s. f. / brachycephalie, s. f. / brachycephalia, brachycephaly. [Cjr. *brakhys* = scurf, *kephale* = cap.] Conformație craniană determinată de dezvoltarea acestuia începe pe diametrul lateral, craniul ramanand turtit în diametrul antero-posterior și aparand ca trunchiat posterior. Aceasta formă caracterizează unele elnii umane. Uneori b. este consecința *sinostozei precoce a suturii coronare (fronto-parietale) în relație cu o atrofiere a diencefalului. V. și acrocefalie, oxicefalie, plagiocefalie.

BRAHICLINODACTILIE, s. f. / brachyclinodactylie, s. f. / brachyclinodactyly. [yr. *brakhys* = scurf, *klinein* = a se tăia, a se mîciina; *daktylos* = deget.] Malformație a unui deget în care se asociază *brahifalangie și *clinodactilie, de regulă din cauza unei hipoplazii asimetrice a falangei inter-mediare. B. poate afecta atât degetele mainilor cât și cele ale picioarelor.

BRAHIDACTILIE, s. f. / brachydactylie, s. f. / brachydactyly. [Gjr. *hrakhys* = scurf, *daktylos* = deget.] Dimensiunea anor-mal de scurtă a unuia sau a mai multor; degete din cauza unei malformații congenitale sau a opririi creșterii osoase.

BRAHIESOFAG, s. n. / brachyoesophage, s. m. / brachy(o)eso-phagus. [Qr. *brakhys* = scurf, *oisophagos* = esofag, de la. *oisein* = a cara, *phagema* = manc.a.r.<.] Malformație caracte-rizată prin existența unui esofag scurt, avand drept consecință prezenta unei porțiuni din stomac la nivelul toracelui. B. poate ramane asimptomatic, fiind descoperit doar la examenul radio-logic. Uneori este cauza unor vomisme și a *hematemezei, tulburări care dispar cu vârsta. Se disting: 1) B. *dobandit*, de origine cicatriceală sau prin esofagita peptică. 2) B. *functional*, în care ascensiunea esofagului este determinată de un spasm.

BRAHIFALANGIE, s. f. / brachyphalangie, s. f. / brachyphalangia. [Qr. *brakhys* = scurf; lat. *phalanx*, -angis, gr. *phalanx*, -angos = mîmire de soldat] Falange și, implicit, degete anormale de scurte.

BRAHIGNATIE, s. f. / brachygnathie, s. f. / brachygnathia. [Cjr. *brakhys* = scurf; *gnathos* = fatet, maJfiar.] Stare a bazei unui maxilar a cărui lungime este anormal de redusă în raport cu lărgimea sa.

BRAHIMELIE, s. f. / brachymelie, s. f. / brachymelia, micro-melia. [Qr. *brakhys* = scurf, *melos* = e?(tremitate, membru.) Sin.: micromelie (v.).

BRAHIOCEFALIC, adj. / brachiocephalique, adj. / brachiocephalic. [[at. *brachium*, gr. *hrakhion*, -onos = braț, gr. *kephale* = cap.] Aparținand bratului și capului, sau element anatomic localizat în această regiune.

BRAHIOTOMIE, s. f. / brachiotomie, s. f. / brachiotomy. [Cat. *brachium*, gr. *hrakhion*, -onos = braț; gr. *tome* = tăiere, secțiune, de (a *temnein* = a tăia.) Dezarticularea umărului la fetus, în unele cazuri de *distocie.

BRAHISINDACTILIE, s. f. / brachysyndactylie, s. f. / brachysyndactyly, symbrachydactyly. [Cjr. *hrachys* = scurf; *syn* = împreună; *daktylos* = deget.] Malformație a degetelor în care se asociază "brahidactilie cu *sindactilie proximală. De obicei este consecința unei brahimezofalangii (v. brahifalangie) și se asociază frecvent cu hipoplazia sau agenezia marelui pectoral în cadrul *sindromului Poland.

BRAT, s. n. / bras, s. m. / arm. NA: brachium, pi. brachia. [Lat. *brachium*, gr. *brakhion*, -onos = braț.] Segment ana-

BREGMA

tomic al membrului superior cuprins între umăr și cot. Scheletul b. este reprezentat de humerus care, împreună cu fasciile intermusculare, divizează b. în două regiuni: brahială anterioară și brahială posterioară.

BREGMA, s. f. / **bregma**, s. m. / **bregma**. NA: **bregma**. [Cyr. *bregma* = vârful capului, de [a *brekhein* = a umezi - din criza fontanelor. i.] Punct cranian de joncțiune între sutura sagi-tala situată între cele două oase parietale și sutura transversală frontoparietală. La fătus și nou-născut b. este ocupată de *fontanela anterioară.

BRIDA, s. f. / **bride**, s. f. / **flange**. {Cferm. *ferinel* = *Hat.*} 1) Formațiune fibroasă care cloază cavitatea unui abces sau se dezvoltă la nivelul unei cavități seroase. Este fie rezultatul unui proces patologic visceral, fie al unui proces cicatriceal, după o intervenție chirurgicală. 2) Formațiune fibroasă care antrenează retractorii unei cicatrice cutanate și care se însoțesc frecvent de *simfiza zonelor învecinate. 3) 6. *congenitala*: bandă fibroasă patologică de origine malformativă, care leagă două oase sau două suprafețe articulare (la nivelul cotului, genunchiului, calcailui etc.) și limitează amplitudinea mișcărilor în articulația respectivă.

BROM, s. n. / **brome**, s. m. / **bromine**. [Qr. *bromos* = *miros fetid*.] Elementul chimic nr. 35, simbol Br, cu greutatea atomică 79,909 și densitatea 3,12 g/cm³. Apartine familiei halo-genilor. La temperatura obișnuită este un lichid roșu-brun, iar în natură se găsește sub formă de bromuri. Constituent normal al organismelor, este de zece ori mai concentrat în țesuturile animale decât în cele vegetale. B. este utilizat în industria farmaceutică și chimică (bromura de argint în fotografie și la sinteza unor coloranți). V. bromism și bromuri.

BROMATOLOGIE, s. f. / **bromatologie**, s. f. / **bromatology**. [Qr. *bromci*, *-atos* = *fet de mancare*; *logos* = *știință*.] Studiul unor substanțe considerate din punct de vedere al caracteristicilor în calitate de alimente.

BROMELINA, s. f. / **bromeline**, s. f. / **bromelin**. [C. *Brome-lius* (*Bromel*), *botanist suedez*, 1639-1705; -inn.] Enzimă proteolitică utilizată, datorită faptului că modifică membrana eritrocitară, pentru detectia anticorpilor anti-eritrocitari neaglutinabili în condiții obișnuite (ex.: în mediul albuminos sau prin *testul Coombs).

BROMIDROZA, s. f. / **bromhidroză**, s. f. / **bromhidrosis**. [Qr. *bromos* = *miros fetid*, *hidros* = *transpirație*; -*ozd*.] Secreție, mai mult sau mai puțin abundentă, a unei sudori cu miros puternic, dezagreabil. Poate fi generalizată sau localizată la nivelul regiunilor axilare și plantare. Sin.: osn-ihidroza. Var.: bromidroză.

BROMIDA, s. f. / **bromide**, s. f. / **bromoderma**. [Qr. *bromos* = *miros fetid*; -*Sdu*.] *Toxicodermie cu aspect acneic, pustulos sau vegetant, în relație cu o intoxicație cu bromuri sau medicamentosă.

BROMIDROZA. Var. pentru bromhidroză (v.).

BROMISM, s. n. / **bromisme**, s. m. / **brominism**. [Qr. *bromos* = *miros fetid*; -*ism*.] Fenomene toxice provocate de brom și compusii săi, în particular de bromura de potasiu. Admînistrarea prelungită poate determina b. *cronic*: dispepsie, bronșită, erupții cutanate. Ingestia în doze mari provoacă b. *acut* cefalalgie, tulburări cerebrale și hipotermie.

BROMOCRIPTINA, s. f. / **bromocriptine**, s. f. / **bromocriptin**. (DCI) Substanță extrasă din seacă cornută, cu efecte asemănătoare *dopaminei. B. (Parlodel DC) este utilizată în tratamentul prolactinomului (adenom hipofizar secretant de *prolactină), pentru blocarea lactației prin inhibarea secreției de prolactină și în tratamentul *bolii Parkinson.

BROMSULFONFTALEINA, s. f. / **bromosulfoneftaleine**, s. f. / **bromsulphthalein**. Colorant care, administrat intravenos, se

BRONHOCONSTRICTIE

elimina în bila și permite, prin măsurarea vitezei cu care dispare din sânge, aprecierea funcției excretorii hepatice. Abrev.:

BSP. V. și proba cu bromsulfontaleina.

BROMURI, s. f. pi. / **bromures**, s. m. pi. / **bromides**. [Qr. *bromos* = *miros fetid*.] Compusi ai acidului bromhidric (saruri) utilizați în trecut în terapeutică în scop sedativ, hipnotic și anti-convulsivant. În prezent, utilizarea b. a fost practic abandonată.

BRONHIE, s. f. / **bronche**, s. f. / **bronchus**, pi. **bronchi**. NA:

bronhie de drenaj / **bronche de drainage** / **draining bronchus**, **bronchi**. [Lot. *medie. voia bronchia*, din gr. *brankhos*, pi. *brankhia* = *bronhie*.] Conduct ce continuă *traheea și prin care aerul ajunge la *alveolele pulmonare. Traheea se divide în două b., dreaptă și stângă, care patrund în plămâni, unde ramificatiile lor, relativ dicotomice, formează arborele bronșic. Denumirea de bronhie se extinde la toate conductele aeriene care conțin cartilaj, adică până la b. de ordinul 10. B. se continuă cu *bronhiolele. Var.: bronșie.

BRONHIE DE DRENAJ / **bronche de drainage** / **draining bronchus**. Expresie clasică prin care este desemnat conductul bronșic deschis într-o *cavernă și în formarea căreia are un rol esențial, deoarece face posibilă evacuarea conținutului necrotic lichidian.

BRONHIOLA, s. f. / **bronchiole**, s. f. / **bronchiole**. NA: **bronchioli**. [Lot. *medievala bronchia*, din gr. *brankhos*, pi. *brankhia* = *bronhie*.] Subdiviziune a unei *bronhii, lipsită de cartilaj, de glande productoare de mucus și de cili, având un diametru de 1 mm sau mai puțin. Var.: bronșiolă.

BRONHIOLA RESPIRATORIE / **bronchiole respiratoire** / **respiratory bronchiole**. Denumire generică pentru "bronhiolele care se deschid în *canalele alveolare. B. r. constituie zona de tranziție dintre zona de conducție a aerului și zona de schimb. Peretele b. r. este tapizat de un epiteliu cubic.

BRONHIOLALVEOLITA. Var. pentru bronhiolalveolită (v.).

BRONHOALVEOLITA, s. f. / **bronchio-alveolite**, s. f. / **bronchoalveolitis**. [Lot. *medievalii bronchia*, din gr. *brankhos*, pi. *brankhia* = *bronhie*, [at. *alveolus* / *dim. de la alveus* = *cavitățe*; -*ita*.] Proces inflamator care afectează bronhiile și alveolele, caracterizat prin hipersecreție mucoasă, cu edem local, congestie a corionului și alveolită, eel mai frecvent edematoasă. Radiologic există opacități multiple diseminate. Var.:

bronhiolalveolită. Sin.: bronhopneumonie. V. și bronșită, bronhopneumonie.

BRONHOASPIRAȚIE, s. f. / **broncho-aspiration**, s. f. / **bronchoscopic aspiration**. [Lot. *medievala bronchia*, din gr. *brankhos*, pi. *brankhia* = *bronhie*; [at. *aspiratio*, -*onis* = *aspirație a aerului*, de. (a *aspirare* = a inspira, a sufla (ad = către, [nga, aproape, *spirare* = a răsufla).] Procedeu terapeutic utilizat pentru aspirarea secrețiilor lundești în supurațiile bronșice și pulmonare. B. se efectuează cu ajutorul unui bronhoscop la care s-a adaptat un sistem de aspirație intermitentă sau continuă.

BRONHOCEL, s. n. / **bronhocele**, s. f. / **bronhocele**. [Lat. *medievala bronchia*, din gr. *brankhos*, pi. *brankhia* = *bronhie*; *kele* = *tumora*, *Hemie*.] Dilatație bronhică localizată, situată în amonte față de o stenoză bronșică și umplută cu puroi (bronhopiocel), mucus (bronhomucocel) sau cazeum.

BRONHOCONSTRICTIV. Var. pentru bronhoconstrictor (v.).

BRONHOCONSTRICTOR, adj. / **bronchoconstricteur**, -*trice*, **bronchoconstrictif**, -*ive*, adj. / **bronchoconstrictor**. [Lat. *medievala bronchia*, din gr. *brankhos*, pi. *brankhia* = *bronhie*; [at. *constrictus*, de la *constringere* = o strange.} Despre un agent (lundești chimic) care produce contractia bronhiilor. Ex.: *histamina. Var.: bronhoconstrictiv.

BRONHOCONSTRICTIE, s. f. / **bronchoconstriction**, s. f. / **bronchoconstriction**. [Lot. *medievala bronchia*, din gr.

BRONHODILATATOR

brankhos, pi. brankhia = 6ronhie; Cat. constrictio, -onis = strdngere, de la constringere = a strdngere. Contractie a musculaturii bronsice care antreneaza diminuarea lumenului bronsic.

BRONHODILATATOR, adj. / bronchodilatateur, -trice, adj. / bronchodilatator. [Lat. *medievaia bronchia, din gr. brankhos, pi. brankhia = 6ronhie; [at. dilatare = a intinde, a. man.]* Despre un agent (Indeosebi chimic) care are proprietatea de a dilata bronhiile. Ex.: *adrenalina.

BRONHODILATATIE, s. f. / bronchodilatation, s. f. / bronchodilation. [Lat. *me-divalit bronchia, din gr. brankhos, pi. brankhia = 6ronhie; [at. dilatatio, -onis = eJ(tlndere, [drgire, de ia dilatare = a [ay]]* Scadere a tonusului musculaturii netede bronsice, cu crestere consecutiva a lumenului bronhiilor. Fiziologic se disting doua mecanisme de b.: prin stimulare *receptorilor ps-adrenergici sau prin blocarea bronho-constrictiei vagale. B. poate fi provocata 91 prin actiunea unor medicamente (*bronhodilatatoare) sau cu ajutorul unui *bron-hoscop.

BRONHOFONIE, s. f. / bronchophonie, s. f. / bronchophony. [Lat. *medievaia bronchia, din gr. hronkhos, pj. brankhia = 6ronhie; gr. phone = vow.*] Semn detectat prin auscultatie pulmonara, care consta in transmisiia exagerata a vocii, din cauza existentei unei zone de condensare a parenchimului pulmonar situate intre caile aeriene si peretele toracic.

BRONHOGRAFIE, s. f. / bronchographie, s. f. / bronchography. [Lat. *medievaia bronchia, din gr. brankhos, pi. brankhia = 6ronhie; gr. graphein = a scrie.*] Examen radio-grafic al unei parti din arborete bronsic, in care s-a injectat in prealabil un lichid opac la radiatiile X,

BRONHOLIT, s. m. / broncholith, s. in. / broncholith. [Lat. *mediwatd bronchia, din gr. brankhos, pi. brankhia = 6ronhie; gr. lithos = piatrd.*] Calcul bronsic, format de obicei din carbonat sau fosfat de calciu, cu localizare intrabronsica prima-ra sau secundara (prin migrare dintr-un ganglion sau o leziune cazeoasa calcificate). Var.: bronsiolit.

BRONHOLITIAZA, s. f. / broncholithiasis, s. f. / broncholithiasis. [Lat. *me.dw.vala bronchia, dm gr. brankhos, pi. brankhia - 6ronhie; gr. lithos = piatrd; -aza.*] Formarea de calculi din calciu in lumenul bronhiilor sau la nivelul peretilor acestora. Sin.: litiaza bronsica.

BRONHOPATIE, s. f. / bronchopathie, s. f. / bronchopathy. [Lat. *me&evaia bronchia, din gr. brankhos, pj. brankhia = 6ronhie; gr. pathos = 6oaid.*] Termen generic pentru ansam-blul afectiunilor arborelui bron?ic.

BRONHOPLEGIE, s. f. / bronchoplegie, s. f. / bronchoplegia. [Lat. *medievaia bronchia, din gr. brankhos, pj. brankhia = 6ronhie; gr. plege = tovitura.*] Paralizia sau pareza bronhiilor, manifestata prin hipotonie si hipokinezie a musculaturii bronsice si a cililor, hipoxdtabilitate a mucoasei, staza endo-bronsica si, secundar, tulburari de ventilatie pulmonara. Este determinata de afectarea (depresia) centrilor nervosi.

BRONHOPNEUMONIE, s. f. / bronchopneumonie, s. f. / bronchopneumonia. [Lat. *medievaia bronchia, din gr. brankhos, pj. brankhia = fironflie; gr. pneumonia, de ia paeumon, -otios = pCamdn.*] Termen care tinde sa devina desuet, fiind tot mai putin utilizat. Sin.: bronhoalveolita (v.),

BRONHOPNEUMOPATIE, s. f. / bronchopneumopathie, s. f. / bronchopneumopathy. [Lat. *medievaCa bronchia, din gr. brankhos, pi, brankhia = Bronflie, gr. pneumon, -onos = tiaman, pathos = 6oaCa.*] Orice proces patologic care afecteaza simultan bronhiile si parenchimul pulmonar. V. bronhopneumopatie cronica obstructiva Si bronhopneumopatie malformativa prin defect anatomic.

BRONHOSTENOZA

BRONHOPNEUMOPATIE CRONICA OBSTRUCTIVA / bronchopneumopathie chronique obstructive / chronic obstructive lung disease. Termen generic care regrupeaza ansam-blul bolilor respiratorii ce determina o *insuficienta ventilatorie obstructiva, adica: *bronsita cronica, *astm si *emfizem pulmonar. Exista doua tipuri clinice de b. c. o.: *tipul A*, predominant emfizematos Si *tipul B*, predominant bronsitic. Abrev.: BPOC.

BRONHOPNEUMOPATIE MALFORMATIVA PRIN DEFECT ANATOMIC / bronchopneumopathie malformative par defect anatomique / malformative bronchopneumopathy conditioned by anatomical defect. Termen generic ce desemneaza ansamblul afectiunilor bronhopulmonare caracterizate prin asocierea unui defect anatomic (oprirea dezvoltarii organogenetice Intr-o etapa variabila) si un fenomen malformativ (alterari structurale parenchimotoase si remanieri circulatorii consecutive opririi in dezvoltare). Dezvoltarea sistemului bronhopulmonar se poate opri la nivelul bifurcatiei traheale, a bron-hiei susa, a bronhiilor lobare si segmentare, sau la nivelul bronhiilor distale si in functie de etapa in care s-a oprit, se disting b. m. prin d. a. de gradele 1, 2, 3 si 4.

BRONHOREE, s. f. / bronchorrhee, s. f. / bronchorrh(o)ea. [Lat. *mediwata bronchia, din gr. hronkhos, pi. brankhia = 6ronhie; gr. rhoia = curgere, de la rhein = a curge.*] Hiper-secretie patologica de mucus bronsic, care se observa, Indeosebi, in bronsitele cronice.

BRONHOSCOPIE, s. f. / bronchoscope, s. m. / bronchoscope. [Lat. *me.die.vaia bronchia, din gr. brankhos, pi. brankhia = bronhiv, gr. skopos = ofiservator, de ia skopein = a vede.0, a e.?(a.mina.)* *Endoscop rigid conventional, utilizat in scopul efectuarii *bronhoscopiei, prin introducerea b., sub anestezie, pe cale bucala sau prin "traheotomie, pana la nivelul bronhiilor afectate.

BRONHOSCOPIE, s. f. / bronchoscopie, s. f. / bronchoscopy. [Lat. *mediwald bronchia, din gr. hronkhos, pi. brankhia = iJronhie; gr. skopia = e^aminare., de [a skopein = a vedea, a e.?(a.mina.)* Examinarea cavitatii bronsice cu *bron-hoscopul sau cu *fibroscopul. B. permite: biopsia mucoasei bronsice, extragerea unor corpuri straine patrunse accidental pe caile aeriene, drenajul si tratamentului unor supuratii bronsice si pulmonare.

BRONHOSPASM, s. n. / bronchospasme, s. m. / bronchospasm. [Lat. *medievala bronchia, din gr. brankhos, pi. brankhia = 6ronhie; gr. spasmus = contracfie.*] *Bronho-constrictie spasmodica, reversibila spontan sau farmacologic, asociata frecvent cu o hipersecretie de mucus Si in relatie cu inhibitia *receptorilor p^adrenergici.

BRONHOSPIROCHETOZA, s. f. / bronchospirochetose, s. f. / bronchospiroch(a)etosis. [Lat. *medievala bronchia, din gr. brankhos, pi. brankhia = 6ronhie; gr. speira = spirald; khaite = fir de par, -ozn.*] Sin.: spirochetoza bronhopulmonara (v.).

BRONHOSPIROMETRIE, s. f. / bronchospirometrie, s. f. / bronchospirometry. [Lat. *medievald bronchia, din gr. brankhos, pi. brankhia = 6ronhie; Cat. spirare = a rdsufia; gr. metron = mdsurd*] Tehnica de *spirometrie care permite, datorita introducerii in trahee a unui cateter flexibil cu dubia iluminare, masurarea simultana, cu ajutorul a doua *spirografe, a ventilatiei si a consumului de oxigen in fiecare din cei doi plamani, in repaus si in efort. Normal, plamanul stang asigura 45% si eel drept 55% din ventilatia pulmonara.

BRONHOSTENOZA, c. f. / bronchostenose, s. f. / bronchostenosis. [Lat. *medievaia bronchia, din gr. brankhos, pi. brankhia = 6ronhie; gr. stenosis = strdmtare, mgustare, de ia stenosis - stramt, utgust.*] Diminuarea diametrului arborelui

BRONHOTOMIE

bronic, localizata intr-un anumit punct, determinand *dispnee de intensitate variabila si *stridor. **BRONHOTOMIE, s. f. / bronchotomie, s. f. / bronchotomy.**

[Lit. medievala *bronchia*, din gr. *hronkhos, pi. bronkhia* = 'Cironlie; gr. *tome* = taiere, sectiune, lit la *temnein* = a tdw.]

Deschiderea chirurgicala a unei bronhii, In vederea extragerii unui corp strain sau a rezectiei unei tumori bronsice.

BRONSECTAZIE, s. f. / bronchectasie, s. f. / bronchiectasis. \V. *etimoi. termenului bronsiectazie.* Sin.: bronsiectazie (v.).

BRONSIE. Var. pentru bronhie (v.). **BRONSECTAZIE, s. f. / bronchectasie, bronchiectasie, s. f.**

/ bronchiectasis. [Lot. medievala *bronchia*, din gr. *bronkhos, pi. bronkhia* = bronh-ie, gr. *ektasis* = dilatatie.] Boala determinata de cresterea permanenta si ireversibila a calibrului mai multor bronhii (de 3 pana la 8 ori), cu ruptura structurii musculoelastice si a terminatiei in fund de sac, Insoita de obliterarea definitiva a bronhiilor mid situate In aval. Consednta majora este alterarea mecanismelor de clearance mucocilar. Se Insoteste, de regula, de o expectoratie mucopurulenta (*branhoree), care traduce infectia supraadaugata si / sau

*hemoptizie. Aceasta definitie exclude distensiile tranzitorii (*branhopneumopatii acute), ectaziile bronsice distale si bronsiolectaziile (*fibroze pulmonare), distensiile preterminale fara obstructie (*branhopneumopatii cronice) si dilatatiile pline (*branhocel). B. poate fi un sindrom secundar unei cauze locale sau o entitate nosologica autonoma cu origine nedeterminata. Sin.: boala bronsiectazianta, bronsiectazie, dilatatie a bronhiilor.

BRONSIOLA. Var. pentru bronhiola (v.).

BRONSIOLIT. Var. pentru bronholit (v.).

BRONSIOLITA, s. f. / bronchiolite, s. f. / bronchiolitis. [Lot. medievala *bronchiolus*, dim. de [a *bronchia*, din gr. *bronkhos, pi. bronkhia* = bronhiv, -ita.] Inflatamie a *branhiolelor care afecteaza de obicei copiii sub doi ani si este cauzata de o infectie virala. Se descriu mai multe forme: *b. exsudativa* asociata frecvent cu *astmul bronic; *b. obliteranta* cronica, cu invazie de tesut conjunctiv In peretii branhiolelor terminale; *b. veziculara* varietate de *branhopneumonie.

BRONSIOLALVEOLITA, s. f. / bronchiolo-alveolite, s. f. / bronchioloalveolitis. [Lot. medie.vola *bronchiolus*, dim. de [a *bronchia*, din gr. *bronkhos, pi. bronkhia* = bronhiv, -ita.] Inflatamie a *branhiolelor care afecteaza de obicei copiii sub doi ani si este cauzata de o infectie virala. Se descriu mai multe forme: *b. exsudativa* asociata frecvent cu *astmul bronic; *b. obliteranta* cronica, cu invazie de tesut conjunctiv In peretii branhiolelor terminale; *b. veziculara* varietate de *branhopneumonie.

BRONSITA, s. f. / bronchite, s. f. / bronchitis. [Lot. medie-vaia *bronchia*, din gr. *bronkhos, pi. bronkhia* = bronhit; -ita.] Termen generic pentru orice inflamatie a branhiolelor. V. In continuare.

BRONSITA ACUTA / bronchite aiguë / acute bronchitis. Inflatamie bronsica ce se caracterizeaza prin congestie si edem al corionului, cu diapedeza leucocitara, traduse prin hipersecretie de mucus care determina o tuse productiva).

BRONSITA ASTMATIFORMA / bronchite astmatique / asthmatic bronchitis. B. care cauzeaza sau agraveaza un *branhospasm.

BRONSITA CRONICA / bronchite chronique / chronic bronchitis. Inflatamie cronica nespedicea a peretelui bronic, cu alterarea structurilor mucoscretante, manifestata clinic prin tuse cu expectoratie, cu evolutie cronica de minimum trei luni pe an, timp de minimum doi ani consecutiv (excluzand alte cauze ca tuberculoza, bronsiectazia etc.). in functie de formele clinico-evolutive se deosebesc: 1) B. c. *simpia* multiplicarea

BUJIE

celulelor cu mucus din epiteliul bronic determinand branhoree cronica, fara tulburari de ventilatie. 2) B. c. *obstructive* cu stenoza inflamatorie sau fibroasa a bransiolelor lobulare sau terminale si reducere a ventilatiei pulmonare. V. si branhopneumopatie obstructiva cronica.

BROSA, s. f. / broche, s. f. / pin. [J-r. *hroche*, din [at. *brochus* = cu dintii in afara, ascufit.] Tija metalica fina cu varful ascutit, utilizata in chirurgia ortopedica In *osteosinteza sau pentru ancorarea dispozitivelor de tractiune-extensie.

BRUCELLA / brucella / brucella. [Sir *David Bruce*, medic wgiez (1SS5-1931) care a descoperit, in 1SS6, microorganismul *Brucella melitensis.*] Gen de cocobacili gramnegativi, Incapsulati, imobili, din familia *Brucellaceae*. Speciile *B. melitensis*, *B. abortus*, *B. suis* si *B. can/s* sunt transmise la om prin con-tactul cu un nimal infectat sau cu produse animate si pot provoca *bruceloza.

BRUCELOZA, s. f. / brucellose, s. f. / brucellosis. [Sir *David Bruce*, medic e.ng(ez (1SS5-1931) care a descoperit, w 18S6, microorganismul *Brucella melitensis*; -oza.] Boala infectioasa, care afecteaza omul si animalele (vacii, capre, oi), determinata de germeni infectiosi din genul "*Brucella* (*B. melitensis* sau *Micrococcus melitensis*, *B. abortus*). La om, contaminarea este orala (uneori conjunctivala sau la nivelul unei plagi), prin ingestie de produse lactate provenind de la animale infectate. Incubatia este variabila (zile, luni sau ani). Boala se manifesta prin febra undulanta (sudoroalgica), cu transpiratii nocturne, curbatura si o oboseala foarte accentuata. In b. domina mani-festarile viscerale: tumefactie a ficatului si a splinei, artrite cronice (indeosebi sacroiliace), orhita, accidente neurologice (sindrom meningoencefalitic, sindrom meningoradiculomielitic cu 'paraplegie). B. este actualmente In extensie, motiv pentru care se recomanda vacdnarea persoanelor expuse. Diagnosticul se bazeaza pe *hemocultura In faza acuta, pe *serologie si pe intradermoreactie la "melitina. Sin.: boala Bang, febra de Malta, melitococie (denumire utilizata frecvent).

BRUXISM, s. n. / bruxisme, s. m. / bruxism. \Cjr. *brykhein* = a scrdfni din dinti, -ism] Obicei de a scrasni din dinti, fie ca urmare a unei malocluzii dentare, fie din cauza unei spas-mofilii idiopatie constitucionale. Sin.: bruxomanie.

BRUXOMANIE, s. f. / bruxomanie, s. f. / bruxomania. [Qr. *brykhein* = a scrdfni din dinti; *mania* = ne6unie.] Sin.: bruxism (v.).

BUBON, s. n. / bubon, s. m. / bubo. \Cfr. *boubon* = sting/lie, regiune *ingliinaCd.* 1) Tumefactie ganglionara caracteristica *pestei zise bubonice (*bubon pestos*). 2) Anterior, termenul era utilizat pentru desemnarea inflamatiei ganglionilor inghinali (de origine infectioasa).

BUBONOCEL, s. n. / bubonocel, s. f. / bubonocel. [Cjr. *boubon* = sting/lie, regiune *ingHinala.*; *kele* = tumord, kernie.] Varietate de hernie inghinala oblica externa, care bombeaza la nivelul orificiului extern al "canalului inghinal. Sin.: hernie inghinopubiana.

BUCLA, s. f. / boucle, s. f. / loop. Vr. *buucle*, din [at. *buc-cilla*, dim de la *bucca* = obraz. \V. ansa.

BUFTALMIE, s. f. / buphtalmie, s. f. / buphtalmos. [Cfr. *hoiis* = bou, *ophthalmos* = ocfii.] Distensie a globului ocular, consecinta a cresterii presiunii intraoculare, observata Indeo-sebi In 'glaucomul congenital. De aceea, termenul a fost considerat odinioara sin. cu eel de glaucom infantil. V. si glau-com.

BUJIE, s. f. / bougie, s. f. / bougie, [fr. *bougie* = tunanart, at la. denumirea. *wcubii de unde. venea ceara - Bougie.*] 1) Instrument filiform (din metal, cauciuc, mase plastice) avand calibrul crescator, de diametre si lungimi diferite, utilizat pentru dilatarea sau explorarea unor cavitati naturale, Indeo-sebi *uretra (*b. olivara*, cu varful de forma unei masline) si *colul uterin. De asemenea, b. se utilizeaza pentru tratarea stricturilor uretrale si a impermeabilitatii *trompei Eustachio. 2) Bastonas

BULA

medicamentos, cilindric și flexibil, **efilat la o extremitate**, destinat introducerii în uretra, pentru a menține local antiseptice, astringente sau antibiotice.

BULA, s. f. / bulle, s. f. / blister, bulla, pi. bullae (lat). [Cat. *bullā = vezică.*] Vezicula de dimensiuni mici, situată la nivelul pielii, superficial (subcornos, caz în care proemina), mijlociu (m. stratului malpighian) sau profund (dermoepidermic). B. prezintă un conținut în general seros, uneori tulbure sau sanguinolent. Sin.: flictena.

BULA GRASOASA BICHAT / bule graisseuse de Bichat / Bichat's fat pad. NA: corpus adiposum buccae. [Marie Francois Xavier Bichat, chirurg și anatomopatolog francez, 1771-1802.] Aglomerare de țesut adipos situată între țesuturile musculare superficiale și profunde ale fiecărui obraz, cărora le determină forma rotunjită.

BULA PULMONARA / bulle pulmonaire / pulmonary bulla. Colectie intrapulmonară de aer, cu diametrul de peste un centimetru. Spre deosebire de chisturi sau de cavitățile pulmonare, peretele b. p. nu este epitelizat.

BULB, s. m. / bulbe, s. m. / bulb. [Lot. *bulbus = bu(ă).*] Structura anatomică de formă rotunjită și dilatată, parte componentă a unui organ. V. în continuare.

BULB CAROTIDIAN / bulbe carotidien / carotid sinus. NA: sinus caroticus. Sin.: sinus carotidian (v.).

BULB DUODENAL / bulbe duodenal / duodenal cap. Segment inițial dilatat al duodenumului, sediul obișnuit al ulcerului duodenal, vizibil la examenul radiologic baritat.

BULB OLFACTIV / bulbe olfactif / olfactory bulb. NA: bulbus olfactorius. Extremitatea anterioară, îngrosată la mijloc, a nervului olfactiv, constituită din reunirea radacinilor acestuia după traversarea lamei ciuruite a etmoidului.

BULB PILOS / bulbe pileux / hair bulb. NA: bulbus pill. Partea profundă a foliculului pilos, situată profund în derm și constituită din celulele matriceale care elaborează firele de păr.

BULB RAHIDIAN / bulbe rachidien / medulla oblongata. NA: medulla oblongata. Segment al nevraxului sub forma de trunchi de con, situat în prelungirea măduvei spinării, delimitat superior de protuberanța înelară. Cavitățile sale ependimare se largesc, formând jumătatea inferioară a ventriculului al IV-lea. Este unit cu cerebelul prin cei doi pedunculi cerebeloși inferiori și reprezintă locul de origine a doi nervi dintr-o pereche de nervi cranieni. Confinează trasee nervoase ascendente și descendente, precum și o serie de centri nervoși vegetativi: centrul văomei, al deglutiției, al tusei, centrul respirator și cardiovascular. Sin.: medulla oblongata mielencefal.

BULIMIE, s. f. / boulimie, s. f. / bulimia, morbid hunger. [Cfr. *bous = 6011; linios = foams.*] Tulburare a comportamentului alimentar caracterizată prin episoade de ingestie impulsivă și incoercibilă a unor cantități importante de alimente hiper-calorice. Foamea este cvasipermanentă și senzația de sațietate nu apare nici când subiectul se hrănește cu mult deasupra nevoilor sale. B. se însoțește frecvent de un sentiment de culpabilitate și poate fi observată în anumite nevroză, ca și în unele demențe senile. Sin.: hiperfagie, hiperorexie, polioorexie. V. și polifagie.

BULION DE CULTURA / bouillon de culture / broth, [fr. bouillon = bu[ă], din [at. bullire = a face. fluie, a ciocoti; [at. cultura = cultivate.] Lichid obținut prin decoctie din carne sau viscere de animale (ficat, splină etc.) în apă, sterilizat și utilizat pentru cultura anumitor bacterii.

BUMBAC, s. n. / colon, s. m. / cotton. [Sdr5a, croatit bum-bak.] Material textil produs de planta *Gossypium*, utilizat în diferite forme în medicina: 1) 6. absorbent, purificat și impregnat cu substanțe absorbante. 2) B. cu colodiu. 3) B. purificat, vată medicinală.

BUTON

BUNGAROTOXINA, s. f. / bungarotoxine, s. f. / bungaro-toxin. Neurotoxina extrasă din veninul șarpelui *Bungarus multicinctus*, utilizată în identificarea, izolarea și studiul receptoarelor acetilcolinei. Se disting două tipuri de b.: 1) a b., care blochează ireversibil joncțiunea neuromusculară prin legare la nivelul canalului receptorului pentru acetilcolină; există două situsuri de legare, la nivelul fiecăreia din cele două subunități ale receptorului; 2) ft b., care blochează transmiterea la nivelul joncțiunii neuromusculare, acționând prin blocarea eliberării presinaptice a acetilcolinei.

BURBION, s. n. / bourbillon, s. m. / core. [fr. *bourbillon, dm galeză borva = noroi, după numele unei divinități ter-mate, Borva (din locul denumit 'Sourbon').*] Punctul central al unui furuncul, alcătuit din puroi și țesut dermic necrozat, care se elimină la deschiderea furunculului. Sin. (pop.): tatana.

BURELET, s. n. / bourrelet, s. m. / labrum, fold, plica. Pliu sau relief rotunjit situat de-a lungul sau în jurul unei formațiuni anatomice. Mai rar, este denumit b. relieful tumefiat de la marginile unei plăgi. V. în continuare.

BURELET COLL / bourrelet Coll / Coll's ridge. Festonul gingival din dreptul caninilor și premolarilor, pe fața vestibulară.

BURELET COTILOIDIAN / bourrelet cotyloïdien / labrum acetabulare. NA: labrum acetabulare. Fibrocartilaj înelar inserat în jurul cavității cotiloide, careia îi sporește profunzimea.

BURJEON, s. n. / bourgeon, s. m. / bud. [fr. *bourgeon, din [at. burra = stofa grosolană. n.o. cu par iung.]* Frantuzism pentru mugur (v.).

BURSA FABRICIUS / bourse de Fabricius / Fabricius' bursa. [Girolamo (Hieronymus cib Aquapendente) Fabricius (Fabrizz), anatomist și emfiziolog italian, 1533-1619.] V. celula burso-dependenta.

BURELET PERIARTICULAR / bourrelet periarticulaire / labrum. NA: labrum. Fibrocartilaj înelar inserat în jurul unei cavități articulare pe care o extinde și careia îi sporește profunzimea.

BURSA SEROASA / bourse sereuse / synovial bursa. NA: bursa mucosa. Membrana din țesut conjunctiv care delimită o cavitate închisă și al cărei rol este facilitarea mișcărilor organelor la care ea este anexată. B. sunt situate în vecinătatea articulațiilor, dar există și b. subcutanate. Ex.: b. olecraniană, b. subacromială.

BURSE, s. f. pi. / bourses, s. f. / scrotum. NA: scrotum. [Cfr. *byrsa, [at. bursa = pungă, sac de piele.]* Termen anatomic folosit pentru a defini ansamblul învelisurilor testiculare: pielea (scrotum), dartosul, tunica celulă subcutanată fibroasă (sau aponevrotică), tunica musculară (cremaster), fibroasă profundă, tunica vaginală. B. au forma de sac alungit și sunt separate de un rafeu median. În engl. se utilizează termenul *scrotum*, considerat, uneori, sin. cu burse. De altfel, denumirea conform NA a b. este *scrotum*.

BURSITA, s. f. / boursite, s. f. / bursitis. [Cfr. *byrsa, [at. bursa = pungă, sac de piele.]*; -(n.)] Inflamație a unei burse. Tipul de b. se stabilește în raport cu bursa afectată. Sin.: higromă. Ex.: b. subacromială sau "boala Duplay, b. subdeltoidiană.

BUTIROMETRU, s. n. / butyrometre, s. m. / butyrometer. [Lat. *butyrum, gr. hutyron = unt; gr. metron = măsură.*] Dispozitiv pentru determinarea conținutului în grăsimi din lapte. Măsurarea se bazează pe separarea grăsimilor prin centrifugare după tratarea probei de lapte cu acizi.

BUTON, s. n. / bouton, s. m. / button, [fr. bouton, din fr. vectie baton.] 1) Leziune cu sediul folicular sau perifolicular. 2) Termen pentru leishmanioza cutanată, asodată frecvent cu diverse denumiri geografice: b. de Alep, b. de Bagdad, b. de

BUTONIERA

Biskra, b. de Delhi, b. de Gafsa, b. de Kantara, b. de Nil, b. de Orient etc. 3) Termen folosit pentru unele terminatii nervoase. 4) 6. *de anastomoza*: aparat metalic folosit pentru crearea rapida a unei anastomoze intestinale fara sutura. 5) B. *aortic*: primul arc stang al conturului cardiac observat radiologic. 6) B. *embrionar* la mamifere, partea mai ingrosata a "blastocitului", din care se vor forma "embrionul" si "amniosul". 7) B. *terminal*: extremitatea mai dilatata a unei terminatii neuronale denumita si *b. sinaptic*.

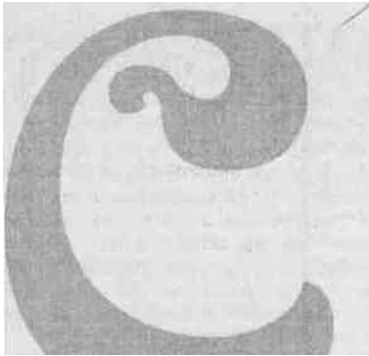
BUTONIERA, s. f. / boutonniere, s. f. / button-hole incision. [fr. *boutonniere*, din fr. veche *boton*.] Termen chirurgical care denumeste o incizie de dimensiuni mici efectuata la nivelul unei structuri anatomice (peretele unei cavitati, piele etc.).

BYPASS

BUZA, s. f. / lèvre, s. m. / lip. NA: labium. [^aneza *buze*] 1) Fiecare dintre cele doua repliuri musculomembranoase mobile, unul superior [*b. superioara*] si altul inferior [*b. inferioara*], care circumscriu orificiul bucal si sunt reunite lateral prin comisurile labiate. 2) Marginea unei plagi sau a unei incizii. 3) Pl. sin.: labii.(v.).

BUZA DE IEPURE / bec-de-lievre / hare lip. Malformatie congenitala a fetei, constituita dintr-o fanta a buzei superioare, adesea asociata cu o fanta a maxilarului superior (*b. i. incompleta*) si a boltii palatine (*b. i. totale*). V. si palatoschizis.

BYPASS / bypass / bypass. {E.ngl. *by* - (6ng0i *pass* = tre-cere.) Sin.: pontaj (v.).

CABINA PRESURIZATA / cabine pressurizate / pressure cabin. C. In care presiunea mentinuta este superioara presiunii barometrice corespunzatoare altitudinii de zbor. Aceasta presiune este generata de diferenta dintre doua debite de aer, care intra si care iese din cabina. Aerul admis este prelevat din exterior si comprimat, iar pierderea de aer este controlata printr-o supapa de reglare. Orice avion de transport civil trebuie presurizat daca zboara la o altitudine de peste 6 000 m.

CACOSMIE, s. f. / cacosmie, s. f. / cacosmia, kakosmia. [QT. *cakos* = rail.; *osme* = miros.] Percepere de mirosuri neplacute, uneori fara un motiv aparent (haludnatorie), alteori obiectiva, consecinta unei afectiuni nazale.

CACOSTOMIE, s. f. / cacostomie, s. f. / cacostomia, kakostomia. [Qr. *cakos* = ran; *stoma, -atos* = gv.ra.] Miros dezagreabil al gurii.

CADASIL / cadasil / cadasil. [Acronim mgi. *Cerebrai Autosomal Dominant Arteropathy with Subcortical Infarcts and Leukencephalopathy* = arteriopatie cerebraala transmisa autosomala dominant cu infarcte subcorticale. fi Caicoencefalopatie.] Boala genetica cu transmitere autozomal dominant, gena responsabila fiind localizata pe bratul scurt al cromozomului 19. Afecteaza subiecti tineri, fara rize aparent, si se manifesta indeosebi prin infarcte cerebrale subcorticale redvante, care determina o leucoaraoza vizibila pe imaginile prin RMN si o dementia sau o paralizie pseudobulbara. In aceeasi familie pot aparea fie cazuri de migrena hemiplegica, fie cazuri de ataxie cerebeloasa paroxistica, aceste boli fiind n relatie cu aceeasi gena responsabila de c., denumita gena Nocht.

CADAVRU, s. n. / cadavre, s. m. / corpse, dead body, carcass (of animal). [Lat. *cadaver, -ens* = cad'avru.] Corpul unui om sau animal mort.

CAOERINE, s. f. pi. / cadherins, s. f. pi. / cadherins. [V. *ngl. calcium + adhenens*, din [at. *calx, calcis* = var; *adhaerere* = a fi atafat; -ina.] Familie de proteine de adeziune celula-celula, Ca²⁺-dependente, cu rol important in diferentierea si structura tesuturilor. Pot fi divizate in trei subclase: E-, P- si N-caderine. Fiecare dinre acestea reprezinta glicoproteine membranare integrale, alcatuite din 720-750 de aminoacizi, avand 50-60% din secventa primara identica. Important: fiecare c. are o distributie proprie in diferite tesuturi. C. E (denumita si uvomorulina) este molecula adeziva cheie pentru celulele epiteliale. C. P este distribuita in trofoblast, inima, plamani si intestin. C. N se afla la nivelul sistemului nervos, plamani, inima, cristalini, mezodermul embrionar si ectodermul neural. V. CAM.

GALENUS NICON sau **Galen din Pel-gain** (131-201) medic, filosof si filolog greco-roman. Dupa o educatie end. clopedica, se dedica la 17 ani studiului medicinei intr-un mod original: calatoreste in tarile unde se aflau scolile 51 practicieni de seama. Dupa aceasta experienta, dezamagit, afirma ca a primit lectii doar de la natura si de la Hipocrate, propunandu-si, dupa plecarea definitiva la Roma, sa continue opera acestuia. Galenus a reusit sa reuneasca toate cunostintele medicale din vremea sa intr-un sistem. El era un doctinar, dominat de ideile lui Platon si Aristotel, ceea ce i-a asigurat o ordine in gandire, dar in opera sa medicala se sprijina frecvent pe postulate, in locul faptelor. De aceea, in scrierile sale se regasesc, aiaturi de descoperiri si observatii exacte, erori. Daca, de exemplu, a fost primul care a distins rolurile creierului si cerebelului, el este autorul unor afirmatii fanteziste asupra aparatului circulator. Aceasta opera enciclopedica a reprezentat un cateva himn al practicii medicale, constituind pana in secolul al XVI-lea principala sursa de documentare a medicilor.

CADMIU, s. n. / cadmium, s. m. / cadmium.

[Lat. *cadmia*, din gr. *kadmeia* = mineral extras m apropiere de I{ie6a, dt cetatea Kadmos.] Elementul 48, simbol Cd. Nu se gaseste in stare pura in natura. Cd este utilizat in aliaje si ca protector al unor metale. Sarurile sale sunt toxice. V. tab. const. biochimice.

CADRU DE LECTURA / cadre de lecture / reading frame. Ordonarea nucleotidelor grupate in triplet pe un ARNm ('co-don). C. de 1. este

determinat de *codonul de initiere (AUG). Pozitia in situsul A al "ribozomului. va defini tripletele unTifi-toare pana la "codonul stop.

CADUCA, s. f., adj. / caduque, s. f., adj. / decidua. NA: membranae deciduae. [Lat. *caducus* = cart cade., de Ca *cadere* = a cadea.] 1) Parte a mucoasei uterine a gravidei care este eliminata impreuna cu placenta la nastere. Prin extensie, termenul este uneori utilizat pentru a denumi intreaga mucoasa a uterului gravid. Sin.: decidua. 2) Care se deta-seaza, care se desprinde.

CAFEINA, s. f. / cafeine, s. f. / caffeine, [fr. *cafeine*, En ital. *caffè*, de [a or. *qahwa*, pronunfat m tared *kahve*.] Alcaloidul principal din cafea si ceai. Este un derivat de xantina (1,3,7-trimetilxantina) cu actiune neurostimulanta nonconvulsivanta. C. se obtine si prin sinteza si poate fi administrat per os sau subcutanat. Var.: cafeina.

CAFEINISM, s. n. / cafeisme, s. m. / caffeineism. [fr. *cafeie*, din ital. *caffè* de [a or. *qahwa*, pronunfata m twcQ *kahve*; -ism.] Intoxicatie cu cafea, datorita cafeinei, alcaloidul coninut in cafea. Var.: cafeism.

CAFEISM. Var. pentru caffeineism (v.).

CALCANEITA, s. f. / calcaneite, s. f. / calcaneitis. [Lat. *calcaneum* = calcdi; -ita.] Inflamatie a calcaneului.

CALCANEODINIE, s. f. / calcaneodynie, s. f. / calcaneodynia. [Lat. *calcaneum* = cak-ai, gr. *odyae* = durere.] Durere in regiunea calcaneului.

CALCANEU, s. n. / calcaneum, s. n. / calcaneum, heel bone. [Lat. *calcaneum* = calcdi.] V. tab. anat. - oase.

CALCAR, adj. / calcaire, adj. / calcar. [Lat. *calcarium* = de. var, de ia *calx, calcis* = var.] 1) Care contine var sau o sare de calciu, indeosebi carbonat de calciu. 2) Roca alcatuita in esenta din carbonat de calciu.

CALCEMIE, s. f. / calcemie, s. f. / calc(a)emia. [Lat. *calx, calcis* = var, calciu; gr. *Ammo, -o(os = sdnge)*] Concentratia calciului in sange. Se exprima in sistemul international in mmol/litru de plasma. Normal, c. este de 2,5 mmol/l (adica

CALCIFEROL

5 mEq/1 uau 100 mg/l), din care 57 mg este calciu ionizat, 38 mg legat de proteine plasmatiche si 5 mg calciu combinat cu acid citric.

CALCIFEROL, s. m. / calciferol, s. m. / calciferol. [Lat. *calx, calcis* = var, *calciu*; *ferre* = a duct, a purta, -ol.] Sin.: vitamina D; (v.).

CALCIFICARE, s. f. / calcification, s. f. / calcification. [Lat. *calx, calcis* = var, *calciu*; Cat. *ficare*, derivat dt (a *facere* = a face..)] 1) Proces fiziologic care se produce In timpul *osifi-carii. 2) Proces patologic de depunere a sarurilor insolubile de calciu In tesuturi sau In organe care nu le contin In mod normal. Acest proces se produce frecvent consecutiv unei leziuni degenerative, inflamatorii, necrotice etc.

CALCIFILAXIE, s. f. / calciphylaxie, s. f. / calciphylaxis. {Lat. *calx, calcis* = var, *calciu*; gr. *phylaxis* = protectie, de la *phyllateia* = a apdra,} Fenomene de "calcificare brusca, adesea discrete, produse sub actiunea unor agenti declansatori. Stare de hipersensibilitate descrisa de H. Selye.

CALCINARE, s. f. / calcination, s. f. / calcination. [Lat. *calx, calcis* = par.] Eliminarea apei si transformarea substantelor organice In anorganice, ca urmare a expunerii materialului biologic la temperaturi de 400-700°C.

CALCINEURINA, s. f. / calcineurine, s. f. / calcineurin. [Lat. *calx, calcis* = var, *calciu*; gr. *neuron* = new; -inc.] 'Protein fosfataza activata de 'calmodulina, In prezenta ionilor de Ca²⁺.

CALCINOZA, s. f. / calcinose, s. f. / calcinosis. [Lat. *calx, calcis* = var, *calciu*; -oza.] Depunere anormala de saruri de calciu Intr-un tesut sau In parenchimul unui organ, Indeosebi In rinichi. Tipuri: 1) *C. circumscrisa*, noduli mid In tesutii subcutanat sau muschi. 2) *C. generalizata*, noduli In derm, pani-cul adipos, muSchi. 3) *C. intervertebrala*, sin.: boala Verse (v.).

CALCIPEXIE, s. f. / calcipexie, s. f. / calcipexis, calcipexy. [Lot. *calx, calcis* = var, *calciu*; gr. *pexis* = figure..] Proces de fixare a calciului circulat la nivelul matricei proteice osoase.

CALCIPROTEINE, s. f. pi. / calciprotéines, s. f. pi. / calci-proteins. [Lat. *calx, calcis* = var, *calciu*; gr. *protos* = primul; -ina.] Proteine cu activitate reglatoare, care pot fixa eel putin un ion de Ca²⁺ cu o modificare de conformatie transmisibila la o proteina tinta, ceea ce asigura controlul functiei acestei proteine. Cea mai importanta c. este 'calmodulina, la care se adauga *trombomodulina, citocalbinele (sau calspectinele), *tro-poninele etc.

CALCIRAHIE, s. f. / calcirrachie, s. f. / calciorrhachia. {Lat. *calx, calcis* = var, *calciu*; gr. *rhakhis* = celocma verte-brata} Concentratia calciului In lichidul cefalorahidian, care la adultul normal este de circa 50 mg/l (1,25 mmol/l), In general, aproximativ jumatate din valoarea "calcemiei.

CALCITERAPIE, s. f. / calciterapie, s. f. / calcium therapy. [Lat. *calx, calcis* = rar, *calciu*; gr. *therapeia* = tratamnt, til la *therapeuein* = a ingriji.] Utilizarea terapeutica a sarurilor de calciu.

CALCITONINA, s. f. / calcitonine, s. f. / calcitonin. {Lat. *calx, calcis* = var, *calciu*; gr. *tonos* = t&nsuim; -ina.] Hormon hipocalcemiant secretat de celulele C ale *tiroidei, de unde si denumirea de tirocalcitonina. Este alcatuit din 32 de aminoacizi, cu M, 4 500 Da. Sinteza c. se produce sub forma a doi precursori, codificati de doua gene situate pe cromozomul 11. Concentratia plasmatica a c. este foarte mica: 5-10 pg/ml. C. interactioneaza cu un receptor membranar specific alcatuit din 490 de aminoacizi, care formeaza 7 domenii transmembranare. Hipercalcemia favorizeaza secretia de c., care, la randul sau, actioneaza In sensul normalizarii calcemiei prin inhibarea activitatii osteoclastice si osteolizei osteodtice, diminuand astfel resorbtia osoasa de calciu. Totusi, concentratiile mari de c.

CALCULOZA

determina rar o hipocalcemie. De asemenea, c. accelereaza excretia urinara de calciu si fosfat, regleaza captarea celulara de calciu si fosfat, scade nivelul sanguin de fosfat si poate inhiba absorbtia intestinala de calciu. Efectele asupra osului sunt tranzitorii, deoarece depind de gradul ocuparii recepto-rilor, supus fenomenului de reglare negativa ("down regulation). Totodata, Concentratia crescuta de c. stimuleaza secretia de *parathormon. C. si parathormonul sunt antagonisti In metabolismul calciului, dar au o actiune sinergica In metabolismul fosfatilor. Secretia tiroidiana de c. este independenta de hormonii iodati (T, si Ti) si de actiunea hipofizei. C. reprezinta un 'marker al cancerului medular al tiroidei. Sin.: tirocalcitonina. V. parathormon si sindrom de hipertirocalcitoninemie. V. si tab. const. endocrinol.

CALCITRIOL, s. m. / calcitriol, s. m. / calcitriol. [Lot. *calx, calcis* = var, *calciu*; gr. *treis*, [at. *ires, tria* = trd; -ol.] Sin.: vitamina D3 (v.).

CALCIU, s. m. / calcium, s. m. / calcium. [Lat. *calx, calcis* = var] Elementul nr. 20, cu masa atomica 40,08 si simbol Ca, este un metal alb argintiu, foarte raspandit In scoarta teres-tra, unde reprezinta 3,64%, fiind al dncilea element In ordinea abundentei. C. intra In compozitia a circa 400 de compusi minerali. In organism este un regulator important al majoritatii functiilor biologice: permeabilitate a membranei plasmatiche si excitabilitate celulara, forma celulara, motilitate, deformabilitate si fragilitate celulara, contractie musculara, adeziune celulara, aglutinare si agregare. Participa la procesul de coagulare a sangelui, de activare a complementului, la exocitoza si fago-citoza, la generarea ATP, la fertilizare, la fotoreceptie, afec-teaza proliferarea celulara si diferentierea celulara. O serie de efecte sunt exercitate direct asupra enzimelor, altele implic interactioneaza cu 'calmodulina sau o serie de proteine. C. este, de asemenea, un component major al osului si al dentinei. Concentratia „de repaus" a c. citoplasmatic liber este de 10³-10⁴ mol, In timp ce Concentratia extracelulara este de ordinul a 10³ mol. Inchiderea 'canalelor de c. limiteaza captarea celulara, iar Ca⁺-ATP-aza expulzeaza excesul de cationi, unele organite intracelulare sechestrand cantitati importante de c. O serie de hormoni si neurotransmitatori cresc Concentratia intra-celulara a cationului la 10⁴-10⁵ mol prin deschiderea cana-letor sau/si mobilizarea c. din rezervoarele intracelulare. Prin-cipali reglatori: vitamina D, care creste absorbtia intestinala; hormonul paratiroidian, care creSte calcemia prin mobilizarea c. osos. Compusii sai organici si minerali sunt larg utilizati In medicina. V. parathormon, calcitonina.

CALCIURIE, s. f. / calciurie, s. f. / calciuria. [Lat. *calx, cal-ci's* = var, *calciu*; gr. *ouron* = urina] Eliminarea urinara de calciu, care la adultul normal este de 100-300 mg/24 ore (2,5-7,5 mmol/24 ore).

CALCUL, s. m. / calcul, s. m. / calculus. [Lat. *calculus* = pietricid] Depozit solid constituit prin acumularea de saruri minerale sau substante organice In interiorul unui viscer ca-vitar, canal excretor sau al unei glande. Tipuri: 1) *C. biliari*: In vezicula biliara (*colelji-tiaza). 2) *C. dentari*: fosfat de calciu si carbonat depusi pe suprafetele dentare. 3) *C. lacrimali*: la nivelul glandelor lacrimale. 4) *C. pulmonari*: la nivelul bronhi-ilor, zone calcificate In plaman, ori adiacente nodulilor limfa-tici. 5) *C. seminal*: sin. spermolit (v.). 6) *C. urinary*: la nivetu-i tractului urinar. 7) *C. vezicali*: In vezica urinara.

CALCUL VENOS / calcul du veine / vein calculus. Sin.: fle-bolit (v.).

CALCULOS, adj. / calculeux, -euse, adj. / calculous. [Lot. *calculus* = pira de pietre, de. la *calculus* = pietricica.] Care se refera la calculi, care contine calculi. Ex.: pielita c.

CALCULOZA, s. f. / lithiase, s. f. / calculosis. [Lat. *calculus* = pietricicil; -oza.] Sin.: liti-azfi (v.).

CALD

CALD, adj. / chaud, adj. / hot. [Lat. *caldus* sau *calidus* = *cold*] Termen utilizat pentru desemnarea prezentei unei radioactivitati importante, In doua cazuri: 1) *Laborator c.* In servidile de *medicina nucleai-a, pentru zonele In care exista un rise de iradiere externa sau interna. 2) *Nodul c.*, cu referire la un *nodul tiroidian care fixeaza iodul radioactiv, aceasta fixare fiind observata pe scintigrama.

CALE, s. f. / voie, s. f. / duct, tract. NA: ductus, tractus. [Lot. *callis* = *carare*.] 1) Termen utilizat In medicina pentru a denumi unele structuri anatomice, de obicei tubulare, prin care circula un fluid organic. Ex.: *c. biliare, c. resp/ratorii, c. urinare*. 2) Denumire a unor fibre nervoase care conduc influ-xul nervos de la un anumit analizator. Ex.: *c. olfactive, c. optice* etc. 3) In chirurgie, modul de abord al unui organ. Ex.: *c. abdominala* etc.

CALEA EMBDEN-MEYERHOF / voie d'Embden-Meyerhof / Embden-Meyerhof pathway. [Gusto v *Embden*, fiziolog german, profesor de patologie, eJ(perime.ntaia. [a 'Bonn, apoi profesor de ftziologie. (a frankfurt pe. Main, 1874-1933; *Otto Fritz Meyerhof*, fiziolog german, profesor (succesiv) [a 'JQ.d, }{eidd}erg fi 'Berlin, stabuit apoi to. 'Ph.Uaddphia (Sim), pre-miul 9{pbd pentrufizioCogie/medicina in 1922, 1884-1951.} V. glicoliza.

CALEA PALADE / voie de Palade / Palade pathway. [George *Emil Palade*, hutolog romdn, n. 1912 [a. lafi, profesor lie, anatomic la 'Bucuresti, apoi profesor de biologic- cetulara la. Universitatea l'pckefeldier, }{ew yor^ yde fi San 'Diego; 'Premiul fifoSel pe-ntru medicind/fiziologie m 1974.] Denumire pentru etapele fundamentale ale sintezei, transportului intracelular si secretiei proteinelor, care se desfasoara In dife-rite compartimente ale celulei, aflate In relatie unele cu altele, descrise de George Palade. Acest parcurs al proteinelor a fost identificat In toate celulele eucariote si a reprezentat baza descoperirii 'peptidelor-semnal si a *semnalelor topogene intrinseci ale proteinelor.

CALICE, s. n. pi. / calices, s. m. pi. / calix, pi. calyces. NA: calices. [Lat. *calyx*, -yds, gr. *kalyx*, -ykos = *cupa, mvelitul flori*] In general, structura anatomica de forma unei cupe. Termenul se utilizeaza Indeosebi cu referire la *c. renale*. La nivelul rinichiului se disting: 1) *C. man*: conducte excre-toare ale rinichiului, de obicei In numar de trei (superior, mij-lodu si inferior), care se reunesc pentru formarea "bazinetu-lui. 2) *C. mici*: segmente initiale ale cailor excretore renale, In forma de mici canale membranoase, inserate prin extremi-tatea lor largita In jurul unei papile renale, care determina un relief conic In lumenul calicelui. Ele se deschid prin cealalta extremitate Intr-un c. mare. Prin reunirea a 2-4 c. mici se for-meaza un c. mare. Obs.: sing. caliciu.

CALICIU, sing. pentru calice (v.).

CALICUL, s. n. / caliculus, s. m. / caliculus. [Lot. *caliculus* = *cupa mica, dim. de. [a calyx, -yds, din gr. kalyx, -ykos = cupa, Invdiul florii.]* Structura anatomica de dimensiuni re-duse, avand forma unei cupe. Ex.: *c. gustativ*.

CALMANT, adj., s. n. / calmant, adj., s. m. / calmative, [fr. *calmant*, din itai. *calma*, de la gr. *kauma* = *artifa fi, prin t^ntensle, caimul marii*] (Medicament, procedeu terapeutic etc.) care atenueaza durerea sau care actioneaza ca *sedativ.

CALMEGINA, s. f. / calmegine, s. f. / calmegin. *Proteina-chaperon specifica *reticulului endo-plasmic testicular. C. este indispensabila pentru aderenta spermatozoidului la *matricea extracelulara a ovulului.

CALMODULINA, s. f. / calmoduline, s. f. / calmodulin. [Lot. *calx, colcJs* = *far, catciu; modular!* = a ritma, a modulo, de. [a *modulus, dint. de la modulus = masura, cadenza; -uid.*] Proteina cu masa de 16,58 kDa, prezenta In citoplasma, care pre-

CALSECHESTRINA

zinta situsuri de fixare pentru ionii de calciu. Fixarea calciului induce o modificare de conformatie care permite complexului Ca²⁺-c. sa se fixeze pe proteinele tinta si sa le activeze. O serie dintre aceste proteine sunt implicate In raspunsurile hor-monale. Complexul Ca²⁺-c. poate activa ATP-aza de calciu, ca si 'fosfodiesteraza AMPc In maj multe tesuturi. La nivelul creierului exista o forma de *adenilat ciclaza care este con-trolala de complexul Ca²⁺-c. si nu de *proteinele G.

CALNEXINA, s. f. / calnexine, s. f. / calnexin. [Lot. *calx, colci's* = *var, calciu; nexus = impietii, de la nectere = a lego, a impieti; -ina.*] *Proteina-chaperon de la nivelul reticulului endoplasmic.

CALORIE, s. f. / calorie, s. f. / calorie, calory. [Lat. *color, -oris* = *ca[dura]*.] Cantitatea de caldura necesara pentru a creste temperatura a 1 g de apa pura de la 14,5 la 15,5°C, la presiune atmosferica normala. O kilocalorie sau calorie mare este egala cu 1 000 de calorii. Aceasta unitate este utilizata In masurarea valorii energetice a alimentelor. Cu exceptia acestui context, In prezent se reomanda Inlocuirea c. cu uni-tatea de energie *joule (1 c. = 4,1855 ,J). Simbol: cal.

CALORIMETRIE, s. f. / calorimetrie, s. f. / calorimetry. [Lat. *color, -oris* = *cala'ura; gr. metron = masura.*] Denumire a ansamblului de tehnici de masurare a schimbului de caldura dintre un oorp si mediul ambient In care acesta se afla. Se disting: 1) *C. directa*, In care se masoara cantitatea de caldura produsa Intr-un spatiu Inchis, cu ajutorul diferitelor tipuri de camere calorimetrice. 2) *C. indirecta*, In care se masoara con-sumul de oxigen, degajarea de azot sau de bioxid de carbon.

CALORIMETRU, s. n. / calorimetre, s. m. / calorimeter. [Lat. *color, -oris* = *caldura; gr. metron == masura.*] Aparat destinat 'calorimetriei.

CALOTA CRANIANA / calotte craniene / skull-cap. NA: calvaria, pi. calvariae. [fr. *calotte, din Cat. caUum = pitte 6atucita; gr. kranion, [at. cranium = craniu.]* Partea supe-rioara si rotunjita a craniului. Sin.: bolta craniana.

CALOZITATE, s. f. / callosite, s. f. / callosity. [Lat. *callo-sus* = *6atucit, ingrofat.*] Ingrosare si induratie a Invelisului cu-tanat, localizata eel mai frecvent la nivelul mainilor (palmelor) si picioarelor, uneori la nivelul genunchilor, din cauza unor fre-cari sau presiuni locale. C. se formeaza printr-o hipertrofie a stratului cornos al epidermei si este, de obicei, de origine pro-fesionala.

CALPAINA, s. f. / calpa'ine, s. f. / calpain. Termen generic ce regrupeaza *proteinazele intracelulare ale neuronilor, activate de ionii de calciu. Se cunosc trei izoenzime denumite c. notate CANP I, II si III, fiecare constituite din doua subunitati:

lantui L (*large*) de 80 kDa si lantui S (*small*) de 30 kDa, Lanturile L difera Intre ele, de unde notatia L₁, L₂, L₃, iar pentru activare necesita cantitati diferite de calciu, lantui S jucand un rol reglator. Subunitatile mentionate sunt codificate la nivelul unor gene diferite: CANP L, pe cromozomul 11, CANP L₂; -cromozomul 1, CANP L₃ - cromozomul 15 si CANP S pe cromozomul 19. V. si calpastatina.

CALPASTATINA, s. f. / calpastatine, s. f. / calpastatin. Inhibitor natural al *calpainelor, prezent In eritrode. Gena codanta a sintezei c. se afla pe cromozomul 5.

CALPROTECTINA, s. f. / calprotectine, s. f. / calprotectine. [Lot. *calx, colci's* = *var, calciu; protectvm, de la protegere = a apara; -ina.*] Polipeptid identificat In citoplasma polinudea-relor neutrofile, monodtelor si a celulelor epiteliale scuamoase. C. poate fixa calciu si este dotata cu proprietati antibacteriene si antifungice.

CALSECHESTRINA, s. f. / calsequestrine, s. f. / calsequestrin. [Lot. *calx, calcis* = *var, c.aidu, sequestrare = a*

pune deoparte, a pastra; -ina.} Glicoproteina acida alcatuita din 362 de aminoacizi prezenta In veziculele *reticulului endo-plasmic al celulelor musculare. Fiecare molecula de c. fixeaza cate 40 de ioni de calciu, iar gena codanta a lantului polipep-tidic este situata pe cromozomul 1.

CALUS, s. n. / cal, s. m. / callus. [Lat. *callus* = *piete batucitd, marofare.*] Denumire data substantei fibroase neo-formate (c. *primar*) care se dezvolta la nivelul unui focar de fractura si asigura, prin osificare (c. *secundar*), consolidarea osului. Stadii: c. *fibrinoproteic*, c. *fibros*, c. *osos provizoriu* (c. *primitiv*) si c. *osos definitiv*.

CALUS DUREROS / cal douloureux / painful callus. C. care Inglobeaza formatiuni nervoase. Durerea poate fi si consednta unei pozitii vicioase a fragmentelor osoase.

CALUS EXUBERANT / cal exuberant / exuberant callus. Dezvoltare exagerata a c., adesea In caz de fracturi netratate (nedescoperite) sau defectuos tratate.

CALUS VICIOS / cal vicieux / misshapen callus, malunion. C. osos primitiv sau definitiv care consolideaza fragmentele .unei fracturi 'in pozitie vicioasa: dezaxate, decalate, Incalecate sau formand un unghi.

CALVITIE, s. f. / calvitie, s. f. / baldness. [Lat. *calvities* = *ctf-ejie.*] Caderea definitiva a parului, totala sau partiala, de la nivelul pielii capului, C. este asociata frecvent cu *seboree si afecteaza Indeosebi barbati. V. si alopecie.

CAM / CAM / CAM. [*Cronim engl. Cell Adhesion MoCecuCts* = *moUcuU de adezivitate. celutara.*] Una din cele doua grupe majore de molecule de adeziune a celulelor vertebratelor. In timp ce "caderinele sunt Ca²⁺-dependente, CAM sunt Ca²⁺-independente. Se disting trei subgrupe: 1) *Cell-CAM* (cu dis-tributie la nivelul ficatului si epiteliiilor), cele hepatice fiind de-numite si *L-CAM*. 2) *N-CAM neuronale* (sistem nervos, glie). 3) *N-CAM musculare* (muschi adult si embrionac). Sin.: molecule de adeziune celulare. V. caderine.

CAMERA, s. f. / chambre, s. f. / chamber, camera (7). [It. *camera* = camera; 7) *wgl. camera* = *apar dt fotografiat camera de [uat veae-ri.]* 1) in anatomie, spatiu Inchis sau cavitate. 2) C. *ca/o/7*ca, cu conditii reglabile de temperature. 3) C. de *ionizare*, pentru detectia radiatiilor ionizante, 4) C. *pneuma-fica*, pentru tratamentul cu aer rarefiat sau comprimat. 5) C. *pulpara a dintelui*. 6) C. *de vid*, mijloc de mentinere a pro-tezelor dentare totale cu placa. 7) C. de *scintilatie* sau *gamma-camera* (v.).

CAMERA ANTERIOARA A OCHIULUI / chambre anterieure de l'oeil / anterior chamber of eye. NA: camera anterior bulbi. Spatiul dintre *corneea si *iris, care confine *umoarea apoasa si comunica prin pupila cu 'camera posterioara.

CAMERA HIPERBARICA / chambre hyperbarique / hyperbaric chamber. C., ecluza medicala cu presiune crescuta, utilizata fie pentru tratamentul bolii de decompresiune brusca, fie In cercetari de fiziologie a omului In conditii limita.

CAMERA POSTERIOARA A OCHIULUI / chambre posterieure de l'oeil / posterior chamber. NA: camera posterior bulbi. Spatiul cuprins Intre "iris, "cristalin si "corpul ciliar. Contine *umoarea apoasa si comunica prin *pupila cu 'camera ante-rioara.

CAMERA DE SCINTILATIE / gamma-camera, s. f. / gamma camera. Sin.: gamma-camera (v.).

CAMERULAR, adj. / camerulaire, adj. / pertaining to the anterior chamber. [It. *camera* = camera.] Care apartine "camerei antioare a ochiului.

CAMFOR, s. n. / camphre, s. m. / camphor. [Lat. *meaievafa camphora, din ar. kafur.*] Produs cu miros aromatizat pene-trant, obtinut prin distilarea lemnului si scoartei arborelui *Cinnamomum camphora*. Se poate obtine si prin sinteza. Este

utilizat ca revulsiv si stimulent local. In trecut, uleiul camforat era utilizat ca analeptic cardiorespirator.

CAMPIMETRIE, s. f. / campimetrie, s. T. / campimetry. [Lot. *campus* = *cdmp*; gr. *metron* = *masuro.*] Metoda de studiu si de reprezentare grafica a "campului vizual, utilizand *campime-trul. Se obtin informatii asupra celor trei componente ale a-nalizorului vizual: receptie, transmisie si analiza. V. si perime-trie, scotometrie.

CAMPIMETRU, s. n. / campimetre, s. m. / campimeter. [Lat. *campus* = *cdmp*; gr. *metron* = *masurCL*] Ecran plat marcat de un punct central, punct de fixatie, si utilizat In investigarea campului vizual sau *campimetrie.

CAMPTOCORMIE, s. f. / camptocormie, s. f. / camptocormia. [CJT. *kamptos* = *mcovoiat*; *kormos* = *trunc.h.i de copac.*] Pozitie vicioasa a trunchiului, constand Intr-o anteflexie permanenta a acestuia pe bazin, cu limitarea miscarilor doar In ortostatism. C. este consednta unor contracturi musculare de origine dife-, rita: isterie, parkinsonism, o serie de boli organice ale coloanei vertebrale etc.

CAMPTODACTILIE, s. f. / camptodactylie, s. f. / campto-dactyly, camptodactylia. [Cjr. *kamptos* = *mcovoiat*, *daktylos* = *deget.*] Flexia ireductibila a uneia sau a ambelor articulatii interfalangiene la unul sau la mai multe degete, frecvent congenitala.

CAMPYLOBACTER / Campylobacter / Campylobacter. [Qr. *kampylos* = *incovoiat*; *bakterion, dim. de ia bakteria* = *Boston.*] Gen de bacili mobili, gramnegativi, curbati sau spiralati. Principalele specii patogene pentru om sunt C. *jejuni*, C. *coli* si C. *fetus*, care produc infectii piogene regrupate sub denu-mirea de campilobacterioza. Boala diareica acuta este de de-parte cea mai frecventa manifestare a infectiei cu C., care poate avea Insa orice alta localizare.

CAMPYLOBACTER PYLORI / Campylobacter pylori / Campylobacter pylori. Sin.: *Helicobacter pylori* (v.).

CANABIS. Var. pentru cannabis (v.).

CANABISM, s. n. / cannabisme, s. m. / cannabism, hashishism. [Lat. *cannabis, gr. kannabis* = *cdnepa*; -ism.] Intoxicatie acuta sau cronica prin canepa Indiana (*Cannabis sativa*), basis, 'marijuana.

CANAL, s. n. / canal, s. m. / duct, canal, channel. NA: duc-tus, canalis. [Lot. *conch's* = *font, jghea6.1*] 1) Orice spatiu de curgere sau de pasaj pentru materii organice (alimente, sange), aer sau structuri anatomice (vase, nervi). 2) Structura tubulara care conduce produsii de secretie ai unei glande exocrine. Sin.: conduct, duct.

CANAL ALVEOLAR / canal alveolaire / alveolar duct. NA: ductus alveolare. Conduct cu suprafata neregulata aflat In continuitate cu bronhiiolele terminale si asigurand comunicarea acestora cu *alveolele pulmonare.

CANAL ANAL / canal anal / anal canal. NA: canalis analis. V. rect.

CANAL ARTERIAL / canal arteriel / ductus arteriosus. NA: ductus arteriosus. C. care realizeaza la fat comunicarea aorta -artera pulmonara, drenand cea mai mare parte din sangele pulmonar direct spre aorta, fara ca acesta sa mai treaca prin plamani. La nastere, In mod normal se oblitereaza, atrofiin-du-se progresiv si devenind un ligament fibros, denumit ligament arterial. Persistenta sa constituie o anomalie destui de frecventa In clinica. Sin.: canal Botallo, ductus arteriosus.

CANAL ATRIOVENTRICULAR COMUN / canal auriculoventricularae commun / endocardial cushion defect. C. embri-onar cardiac, impar la origine, care leaga atrul primitiv cu ven-triculul; uneori persista, constituind o anomalie congenitala.

CANAL BOTALLO / canal de Botallo / Botallo's ductus. [Leonardo Botallo (*Botal, Botalli sau Botallus*), anatomist fi

CANAL DE CALCIU

imtitic de. origins. itaiianii, n. [a 'isti, stabiiit apoi la 'Sans, 1530-1600.] Sin.: canal arterial (v.).

CANAL DE CALCIU / canal calcique / calcium channel. C. ionic care controleaza cea mai mare parte din fluxurile transmembranare de calciu, cu implicatii deosebite In declansarea si modularea unei game largi de activitati celulare. Proteina c. este formata din dnci subunitati polipeptidice si glicoproteice:

alfa, (175 kDa), alfa, (143 kDa), beta (54 kDa), gama (54 kDa) si delta (27 kDa). Subunitatea alfa, ar contine c. si situsurile de fosforilare modulatoare intracelulare. Se cunosc doua clase mari de c.: receptor-dependente si voltaj-dependente. S-au de-scris numeroase tipuri si subtipuri cu caracteristici si localizari diferite. Unul dintre cele mai importante este c. *de eliberare de calciu*, din membranele "reticulului endo-plasmic si "reticu-lului sarcoplasmic (In celulele musculare), care, cand este acti-vat, elibereaza cationul In citosol. Tipurile principale de c. *voltaj-dependente* sunt T (T = *transient*, rapid), N (N = *neu-ronal*) si I (I = *long lasting*, lent) asupra caruia actioneaza *inhibitorii de calciu. V. canal ionic, canal de pota-siu si canal de sodiu.

CANAL CAROTIDIAN / canal cai-otidian / carotid canal. NA:

canalis caroticus. C. osos curb, situat In grosimea *stancii temporalului. La nivelul c. c. trece artera carotida, Inconjurata de un plex venos si de plexul nervos simpatic pericarotidian.

CANAL CARPIAN / canal carpien / carpal tunnel. NA:

canalis carpis. C. osteofibros format Intra gutiera carpiana si ligamentul inelar anterior al carpului. La nivelul c. c. tree tendoanele flexorilor degetelor, marele palmar si nervul median.

CANAL CERVICAL INGUST / canal cervical etroit / narrowing of the cervical vertebral canal. Compresiune medulara la nivelul rahisului cervical al carui canal este stramtat prin *osteofite. Se traduce clinic printr-un *sindrom piramidal pro-gresiv.

CANAL CISTIC / canal cystique / cystic duct, ductus cysticus. NA: ductus cysticus. Conduct care conecteaza colul vezicii bili-are cu *c. hepatic comun, formand Tmpreuna cu acesta *c. coledoc.

CANAL DE CLOR / canal de chlore / chloride channel. C. ionic selectiv pentru ionii de dor. Au fost descrise tipuri vari-ate, incluzand: c. activate de *ligand (*GABA si *glicina) la nivelul sinapselor si c. voltaj-dependente In numeroase celule animale sau vegetale.

CANAL COLEDOC / canal choledoque / common bile duct.

NA: ductus choledocus. Structure anatomica tubulara rezultata din unirea *c. hepatic comun si a *c. cistic. Prin inter-mediut sau "bila este deversata In duoden, unde c. c. se deschide, In a doua portiune, prin *ampula lui Vater. Este un segment al *cailor biliare.

CANAL DEFERENT / canal deferent / deferent duct, vas deferens. NA: ductus deferens, vas deferens. Conduct cilin-dric Ingust, cu peretele gros, cu un traiect de la coada *epi-didimului pana In punctul de jonctiune cu *vezicula seminala, de unde se continua prin *c. ejaculator.

CANAL EJACULATOR / canal ejaculateur / ejaculatory duct.

NA; ductus ejaculatorius. Duct format prin unirea *c. deferent cu c. excretor al veziculelor seminale. Se deschide la nivelul uretrei prostatice pe partea laterala a "veru montanum-ului.

CANAL EPIDIDIMAR / canal epididymaire / canal of epididymis. NA: ductus epididymis. V. epididim.

CANAL FEMURAL / canal femoral / femoral canal. NA: canalis femoralis. C. cu perete fibres prin care tree vasele femurale. C. f. i se pot distinge trei segmente: c. crural In partea superioara si *c. Hunter, inferior, unite printr-o portiune medians.

CANAL MEDULAR

CANAL GALACTOFOR / canal galactophore / galactophorous duct, lactiferous duct. NA: ductus lactiferis. Unul dintre cele 15-20 de c. care transporta secretia lactata a lobilor mamari si care se deschid la nivelul mamelonului.

CANAL HAVERS / canal de Havers / haversian canal, nutrient canal. NA: canal nutricius osis. [Clopton Havers, anatomist engkz, 1650-1702.] Canal nutritiv al osului ce con-tine nervii si vasele acestuia. V. si osteon.

CANAL HEPATIC COMUN / canal hepaticque commun / hepatic duct, ductus - hepaticus communis. NA: ductus hepaticus communis. C. ce se formeaza din unirea celor doua canale intrahepatice (drept si stang) si care, ulterior (du-pa 3-4 cm), se uneste cu *c. cistic, formand *c. coledoc.

CANAL HUNTER / canal de Hunter / Hunter's canal. NA:

canalis adductorius. [John Hunter, anatomist fi chirwg scof-ian, stafiilit ia Lonitra, muiail regdii George III, 1728-1793.] Segment inferior al *c. femural, care se Intinde In toata treimea inferioara a coapsei.

CANAL INGHINAL / canal inguinal / inguinal canal. NA:

canalis inguinalis. Interstitiu muscular sub forma de „sicana", oblic In jos, Inainte si Inauntru, situat la baza peretelui abdominal anterior. Peretele sau este musculoaponevrotic, fiind deli-mitat extern de *muschii oblici si *muschiul transvers al abdo-menului, iar intern de aponevroza tendinoasa a marelui oblic. C. i. permite trecerea *cordonului spermatic la barbat si a *liga-mentului rotund la femeie. El reprezinta unul din punctele slabe principale ale peretelui abdominal.

CANAL IONIC / canal ionique / ion channel. Complex pro-teic transmembranar care formeaza In dublul strat fosfolipidic o cale hidrofila omogena, la nivelul careia fraverseaza membra-na, prin difuziune pasiva, ioni anorganici specifici, pe baza gradientului electrochimic. Functional, c. i. se caracterizeaza prin selectivitate (permitand trecerea uneia sau anumitor specii ionice) si permeabilitate (capacitate de a asigura un anumit flux ionic). C. i. nu sunt deschise permanent, ci tree printr-o serie de tranzitii Inchis-deschis. Frecventa si durata deschiderii c. i. sunt controlate de numerosi factori. In functie de natura acestor factori, se descriu: 1) C. *voltaj-dependente*, a caror deschidere depinde de atingerea unei anumite diferente de potential transmembranar. 2) C. *receptor-dependente*, In a caror structura intra un receptor specific, iar deschiderea c. se produce consecutiv legarii *ligandului specific pe receptor. 3) C. *chimic-dependente*, care se deschid In prezenta anumitor sub-stante endo- sau exogene. 4) C. *activate mecanic sub ac-tiunea presiunii* sau a Intinderii. 5) C. *cu deschidere aparent spontana*, In care factorii ce determina tranzitia nu sunt cu-noscuti. V. canal de calciu, canal de dor, canal de potasiu, canal de sodiu.

CANAL LACRIMONAZAL / canal lacrymonasal / nasolacrimal duct. NA: ductus nasolacrimalis. Structura alcatuita din doua parti: 1) C. *lacrimal membranes*, care permite trecerea lacrimi-lor de la *sacul lacrimal la meatul inferior al foselor nazale. 2) C. *lacrimal osos*, contine c. l. membranos si este delimi-tat de osul *lacrimal, *maxilarul superior si *cometul nazal superior.

CANAL LOMBAR INGUST / canal lombaire etroit / narrowing of the lumbar vertebral canal. Sindrom provocat de Ingustarea congenitala sau dobandita a canalului lombar, In acest al doilea caz secundara protruziunilor discale sau oste-ofitice. Cel mai frecvent se traduce prin daudicatie intermi-tenta poliradiculara cu lombosciatica.

CANAL MEDULAR / canal medullaire / medullary cavity. NA: cavum medullare. Spatiul din diafiza oaselor lungi care contine maduva osoasa.

CANAL NUTRITIV

CANAL NUTRITIV / canal nourricier / nutritive canal, nutrient canal. NA: canalis nutricius. C. osos alungit, care se deschide în cavitatea medulară a oaselor lungi și permite trecerea arterei nutritive a osului.

CANAL OMBILICAL / canal ombilical / vitelline duct. C. care unește intestinul embrionar cu *vezicula ombilicală. V. și diverticul Meckel.

CANAL OMFALOMEZENTERIC / canal omphalomesenterique / omphalomesenteric duct. Sin.: canal ombilical (v.).

CANAL OPTIC / canal optique / optic canal, optic foramen. NA: canalis opticus. C. osos cuprins între rădăcinile aripilor mid și corpul *sfenoidului, prin care trece nervul optic. Incon-jurat de cele trei foite meningeene, însoțit de artera oftalmică.

CANAL PAROTIDIAN / canal parotidien / parotid canal. Sin canal Stenon (v.).

CANAL PANCREATIC / canal pancreatique / pancreatic canal. Sin.: canal Wirsung (v.).

CANAL DE POTASIU / canal potassique / potassium channel. C. ionic care permite ieșirea potasiului din celulă. Au fost descrise numeroase tipuri de c. de p., a caror deschidere depinde pentru unele de voltaj, iar pentru altele, receptor-de-pendente, de liganzi ca ioni de caldă, acetilcolina și ATP. C. dependente de ATP sunt inhibitate de *sulfamide antidiabetiche. *Antagonistii sau inhibitorii de c. voltaj-dependente sunt

„*antiaritmice de clasă I A și II și clasele I A și I C. . Antagonistii de c. receptor-dependente sunt *anti-ischemici. *Agonistii sau activatorii acestor canale sunt vasodilatatoare (prin relaxarea mușchilor netezi) și, în consecință, utilizabili în tratamentul *hipertensiunii arteriale și al *insuficienței coronariene. V. canal ionic, canal de caldă, canal de sodiu.

CANAL RADICULAR / canal radicaire / root canal. NA: canalis radialis dentis. C. care traversează rădăcina dintelui de la apex până la camera pulpară și care conține pulpa radiculară (pachetul vasculonervos al dintelui).

CANAL RAHIDIAN / canal rachidien / vertebral canal. NA: canalis vertebralis. C. osteoaponevrotic format în toată înălțimea coloanei vertebrale prin suprapunerea vertebrelor, la nivelul gaurilor vertebrale și al ligamentelor care unesc arcurile posterioare ale vertebrelor. El conține mada, meningele și rădăcinile nervilor rahidieni, întinzându-se de la *atlas la sacrum și continuându-se în sus cu *gaura occipitală. Sin.: canal vertebral.

CANAL SACRAT / canal sacré / sacral canal. NA: canalis sacralis. Partea inferioară a *c. rahidian, situată la nivelul sacrumului.

CANAL SANTORINI / canal de Santorini / Santorini's canal. NA: ductus pancreaticus accessorius. [Giovanni Domenico Sforzani, anatomist și medic italian, profesor la. Vv. t. a., 1681 - 1737.] Canal excretor pancreatic accesoriu situat deasupra *canalului Wirsung. Se deschide în al doilea segment al duodenului, la nivelul *carunculei mid.

CANAL OE SODIU / canal sodique / sodium channel. C. ionic voltaj-dependent ce permite difuziunea simplă a sodiului în celulă și, în consecință, depolarizarea membranei și declanșarea potențialului de acțiune. Structural este alcătuit dintr-un singur lant polipeptidic (250-270 kDa) dispus în patru domenii transmembranare omologe. Fiecare domeniu este alcătuit din șase lanțuri peptidice transmembranare cu structură de tip α -helix, delimitând pereții canalului. Al patrulea lant α -helix a) fiecărui domeniu conține șase reziduuri de arginină jucând rolul unui senzor voltaic, care determină deschiderea canalului. Densitatea c. de s., chiar în membranele excitabile, este de maximum $100/\text{nm}^2$, fiind de circa 10^7 ori mai mică decât cea a canalelor de potasiu. Printr-un singur c., deschis tree circa 10^7 ioni de sodiu pe secundă. *Antagonistii c. de s. sunt o serie

CANALICUL LACRIMAL

de anestezice locale (lidocaina), *antiaritmice de clasă I A (chinidina), anticonvulsivante (carbamazepin) și diuretice (amilorid). V. și canal ionic, canal de caldă și canal de potasiu. **CANAL STENON / canal de Stenon / duct of Stenon.** [Niels Stenon (*Steno, Stenonius sail Stensen*), anatomist și ttdlog daniz, profesor [a. Copenfiaga, 1638-1686.] C. excretor al glandei parotide, care se deschide în cavitatea bucală printr-un orificiu situat deasupra primului sau celui de-al doilea molar superior. Sin.: canal parotidian.

CANAL TARSIAN / canal tarsien / tarsal tunnel. NA: sinus tarsi. Sin.: tunel tarsian (v.).

CANAL TIREOGLOS / canal thyreoglosse / thyroglossal duct. C. în forma de deget de mână, vizibil la embrionul uman de 24 de zile (stadiu 4 mm), provenind din epiteliul faringian și înfundându-se în mezenchimul subjacent. C. t. re-prezintă prima schitară a tiroidei, iar la embrionul de 30 de zile (stadiu 7 mm) lumenul său este sters.

CANAL TORACIC / canal thoracique / thoracic duct. NA: ductus thoracicus. Cel mai mare conduct limfatic din organism, care colectează limfaticele din porțiunea corpului de sub diafragm și pe cele din partea stângă situate deasupra diafragmului. C. t. începe în abdomen prin joncțiunea trunchiurilor intestinale, lombare și intercostale descendente și la nivelul celei de-a doua vertebre lombare patrunde în torace prin hiatusul aortic al diafragmului și ajunge la nivelul gâtului, unde for-mează un arc descendent peste artera subclaviculară și se varsă în vena subclaviculară stângă.

CANAL VERTEBRAL / canal vertebral / vertebral canal. NA: canalis vertebralis. Termen cu dubia semnificație: 1) Sin. cu "canal rahidian. 2) Zona anatomică la nivelul careia se află traiectul arterei vertebrale.

CANAL VITELIN / canal vitellin / vitelline duct. Sin.: canal ombilical (v.).

CANAL WIRSUNG / canal de Wirsung / duct of Wirsung. NA: ductus pancreaticus. [Johann Georg Wirsung, anatomist da.vare.z., profesor [a. Vadwa, 1600-1643.] C. excretor principal al pancreasului, parcurgând întreaga glandă, de la coada până la capul pancreasului. Se deschide în duoden la nivelul carunculei man. Sin.; canal pancreatic.

CANALE ALVEOLARE / canaux alveolaires / alveolar canals. NA: canaliculi dentales. Sin.: canale dentare (v.).

CANALE DENTARE / canaux dentaires / dental canals. NA: canaliculi dentales. C. osoase aflate în grosimea maxilarelor, deschise în fundul *alveolelor dentare și permitând trecerea vaselor și nervilor dinților. Sin.: canale alveolare.

CANALE SEMICIRCULARE / canaux semicirculaires / semi-circular canals, semicircular ducts. NA: canales semicirculares ossei. Ansamblu de trei c. cilindrice curbate, situate în "labirintul osos al urechii interne, care conțin cele trei c. s. membranoase, cu rol în menținerea echilibrului: c. s. *extern* sau *olizantal*, c. s. *posterior*, c. s. *superior*. Toate aceste c. cilindrice membranoase au forma de potcoavă, sunt separate de c. s. osoase de un spațiu umplut cu perilimfă, se deschid în "utricula labirintului membranos, prezentând la una din extremități câte o ampulă din care pleacă fibre ale nervului acustic. V. și labirint.

CANALICUL, s. n. / canalicule, s. m. / canaliculus. NA: canaliculus. [Lat. canaliculus = canal me, dim. de la conn/is = jgfi.e.a6, fanf.] Canal mic, conduct mic.

CANALICUL BILIAR / canalicule biliare / bile canaliculus. Conduct tubular fin, fără perete propriu, delimitat între *hepatocite, care colectează și drenează bila către caile biliare.

CANALICUL LACRIMAL / canalicule lacrymal / lacrimal canaliculus. NA: canaliculus lacrimalis. Conduct situat la mar-

CANALICULITA

ginea libera a fiecarei pleoape, care conduce lacrimile de la ochi la sacul lacrimal.

CANALICULITA, s. f. / canaliculite, s. f. / canaliculitis. [Lot. *canalicidus* = canai mic, dim. de la *canalis* = JgfieaB, font;

-itd.] 1) Inflamatiia unui canalicul sau a unui conduct excretor al unei glande. 2) Frecvent, termenul este utilizat pentru desemnarea inflamatiei unui canalicul lacrimal sau a "canalu-lui lacrimonazal.

CANALIZARE, s. f. / canalisation, s. f. / channeling. [Lat. *canalis* = jgfiea6, font.] 1) Proces de formare a unor canale intr-o structura normala sau patologica, fie in mod spontan, evolutiv, fie in mod voluntar, printr-un procedeu chirurgical, pentru stabilirea unei cai de drenaj. 2) Termen utilizat pentru a desemna actiunea secventiala a unui complex multienzimatic sau asocierea spatiala a enzimelor.

CANALOPATIE, s. f. / canalopathie, s. t. / channelopathy. [Lot. *canalis* = panf., jgfiea6; gr. *pathos* = 6oa16.] Termen foarte nou, prin care este desemnat ansamblul alterarilor structurale si functionale ale "canalelor ionice. Au fost descrise numeroase mutatii ale genelor ce codifica proteinele-canal si o serie de relatii cu patologia structurilor excitabile din organism, indeosebi cu patologia cardiovasculara.

CANCER, s. n. / cancer, s. m. / cancer. [Lat. *cancer, -en*

- rw.i craf.] 1) Tumora determinata de proliferarea anarhica si nedefinita a unui clon celular denumit canceros, care conduce la distrugerea tesutului original, la extensia regionala si generala a tumorii si la moartea subiectului afectat in absenta tratamentului. Caracterul malign al cancerului este determinat de invazia tesuturilor vecine si indeosebi de tendinta de di-seminare a celulelor prin procesul de metastazare. Un c. se dezvolta cand se altereaza echilibrul intre mecanismele de aparare a organismului si fortele care provoaca anarhia celulara. Acestea din urma sunt multiple si inca imperfect cunos-cute, cu toata acumularea de numeroase date de biologie moleculara a c. Este cert ca in "cancerogeneza pot interveni:

terenul ereditar, unele virusuri, factorii de mediu (substante chimice, radiatii, obiceiuri alimentare, climat), ce pot declansa potentialul cancerigen pe care anumite celule TI poseda in stare latentă. C. sunt divizate, in functie de tipul anatomopatologic, in doua mari categorii: *carcinoame sau *epitelioame (de origine epiteliala) si *sarcoame (de origine conjunctiva). Tratamentul c. consta, in esenta, in tratament chirurgical, radio-terapie, chimioterapie si hormonoterapie. V. markeri tumorali. 2) Prin extensie, denumirea de c. este utilizata uneori si in cazul proliferarii celulare maligne a unor celule separate, neorganizate intr-o masa tumorală, ca in cazul *leucemiei.

CANCER BRONHOPULMONAR / cancer bronchopulmonaire / bronchogenic cancer. Tumora pulmonara maligna cu punct de plecare (in peste 80 % din cazuri) la nivelul epitelului bronsc glandular, cu depistare adesea tardiva (peste 2/3 din cazuri) din cauza unei evolutii asimptomatice in perioada cand tratamentul este eficient. Se disting; 1) C. b. primitiv, frecvent in particular, la fumatori, divizat in c. bronsc si c. pulmonar alveolar sau adevarat, cu frecventa redusa. 2) C. b. secundar, consednta a "metastazelor avand ca origine: c. renal, al prostatei sau c. digestive.

CANCER BRONSC / cancer bronchique / bronchogenic cancer. V. cancer bronhopulmonar.

CANCER COLORECTAL / cancer colorectal / colorectal cancer. *Adenocarcinom cu o incidenta si rata de mortalitate mari, care poate fi: nodular, schiros, papilar si mucoid. Simptomele sunt variabile, in functie de localizarea anatomica, diagnosticul fiind sustinut de o anemie prin deficit de fier la adult, indeosebi peste 50 de ani, si pe baza investigatiilor endosco-pice si radiografice. In raport cu extensia c. c., este accep-

CANCER OVARIAN

tata urmatoarea clasificare pe stadii de evolutie: A - c. limi-tat la mucoasa si submucoasa (cu supravietuire mai mare de 5 ani in peste 90% din cazuri, in conditiile unui tratament corect); B - c. extins la musculoasa (85%); B - c. cu extensie la seroasa (70-85%); C - c. cu extensie ganglionara loco-regionala (30-60%); D - c. cu *metastaze la distanta, ex.: fi-cat, plamani (5% supravietuire peste 5 ani). V. markeri tumorali.

CANCER CUTANAT / cancer cutan6 / skin cancer. Tumora maligna primitiva a pielii. Se disting doua mari urupe de c. c.: "melanoame si epitelioame sau carcinoame (denumire recomandata, utilizata in terminologia internationala). Carcinoamele (epitelioamele) sunt de trei tipuri: 1) Carcinom bazocelular sau carcinom cu celule bazale, circa 75% din cazuri, localizat exclusiv la nivelul pielii in stratul bazal, cu evoluti.3 lenta, fara *metastaze. 2) Carcinom spinocelular, malpighiar. sau scuamos, circa 20% din cazuri, poate fi localizat la nivelul pielii sau mucoaselor. Se dezvolta rapid si genereaza metastaze. 3) Carcinoame mixte sau intermediare, care sunt rare si pre-, zinta, mai mult sau mai putin, caracteristicile ceic' doua tipuri mentionate anterior. C. c. poate aparea si din le<;uni precanceroase: *keratoza, *boala Bowen sau *boala Psoet.

CANCER ENDOCRIN MULTIPLU / cancer endocrin multiple / multiple endocrine neoplasia. Sindrom cEnceros familial, transmis autozomal dominant, in cadrul caruia se disting doua tipuri: 1) *Tipul I* in care sunt asociate cancere ale para-tiroidelor, pancreasului si hipofizei anterioare. 2) *Tipul II* o asociere de cancer medular tiroidian, feocromocitom si hiper-plazie sau adenom paratiroidian. Tipul II este asodat cu o mutatie a protooncogenei Ret. V. si neoplazie endocrina multipla.

CANCER ESOFAGIAN / cancer de l'oesophage / oesophageal cancer. 'Cardnom epidermoid cu tratament dificil si prognostic rezervat. *Adenocarcinomul este rar si localizat la nivelul partii inferioare a esofagului.

CANCER GASTRIC / cancer de l'estomac / gastric cancer. Circa 90% din c. g. sunt adenocarcinoame, is: 10% *lim-foame non-hodgkiniene si leiomiosarcoame. Ad(nocarcinoamele gastrice pot fi subdivizate in doua categorii: a) *de tip difuz*, in care coeziunea celulara este absenta, rezultand o infiltrare celulara si o Ingresare a peretelui stomacal; b) *de tip intestinal*, caracterizat prin coeziune celulara si farmarea de structuri tubulare. C. g. difuz survine indeosebi la tineri si scade distensibilitatea peretelui gastric. V. linita plastica. Le-zionile de tip intestinal sunt frecvent ulcerate, apar la nivelul antrumului si diminueaza curbura stomacului, fiind precedate adesea de stari precanceroase. Distributia, ca si frecventa c. g. variaza considerabil in functie de diverse zone geografice, in unele tari constatandu-se o scadere, din motive necunos-cute, a numarului de cazuri.

CANCER HEPATIC / cancer i.a foie / hepatic cancer. Tumora maligna dezvoltata in ficat, primitiv sau secundar. C. h. primitive sunt tumori epiteliale: eel mai frecvent hepatocardoame (adesea complicatie a *cirozei), rar *colangiosarcoame, iar la copil, *hepatoblastoame. C. h. secundare reprezinta *metastaze ale c. digestive, bronscice sau de san.

CANCER MAMAR / cancer mammaire / breast cancer. Sin.: cancer de san (v.).

CANCER OSOS / cancer des os / bone cancer. V. condrosarcom, osteosarcom, sarcom osteogen, fibrosarcom, boala Kahler.

CANCER OVARIAN / cancer de l'ovaire / ovarian cancer. Tumora maligna cu originea, in 85% din cazuri, in epitelul suprafetei ovariene, in celelalte cazuri dezvoltandu-se din stroma ovariana si din celulele germinale. Cuprinde carcinoame se-

CANCER DE PANCREAS

roase (cele mai frecvente), mucoase, endometroide, cu celule dare si nediferentiate. Desi rar, este cea mai frecventa cauza de deces prin c. ginecologic, deoarece peste 2/3 din cazuri sunt detectate in stadii avansate. V. markeri tumorali.

CANCER DE PANCREAS / cancer du pancreas / pancreatic cancer. Tumora maligna cu prognostic sever, ce se dezvoltă eel mai frecvent (In peste 90% din cazuri) din pancreasul exocrin, ca adenocarcinom ductal (cu celule canaliculare, mult mai rar acinoase sau anaplazice). In 5-10% din cazuri, c. de p. este localizat In pancreasul endocrin, ca: 'insulinom, *gluca-gonom, *gastrinom sau *vipom. Corpul pancreasului este afec-tat m 70% din cazuri, corpul 'in 20%, iar coada pancreasului In circa 10%. Semnele clinice sunt insidioase, cele mai frecvente fiind icterul (care apare numai m leziunile capului pancreatic), durerea abdominala si scaderea In greutate. La aces-tea se adauga dificultatile investigarii imagistice a organului, de unde diagnosticul uneori tardiv.

CANCER DE PROSTATA / cancer de la prostate / prostatic cancer. Adenocardnom In peste 90% din cazuri, este a doua cauza de mortalitate prin cancer la barbati. Afecteaza Indeose-bi varsnicii si se dezvoltă lent, simptomatologia fiind adesea similara unei hipertrofii benigne de prostata. Invazia este lo-cala, cuprinzand ganglionii limfatici regionali, iar metastazele osoase pot aparea Inaintea manifestarilor clinice (cancer puter-nic osteofil). Tumora este asodata cu cresterea producerii de 'antigen spedfic prostatic. tratamentul chirurgical radical (prosta-tectomie si orhiectomie) asociat cu terapia cu antiandrogeni au ameliorat considerabil prognosticul, inclusiv In faza *metas-tazelor osoase.

CANCER RENAL / cancer du rein / renal cell carcinoma. Tumora maligna dezvoltata primitiv In rinichi si tratata de regula chirurgical. Se disting: a) la adult, "nefrocarcinomul sau tumo-ra Grawitz; b) la copil, *nefroblastomul sau tumora Wilms, Indeosebi sub varsta de 4 ani.

CANCER SECUNDAR / cancer secondaire / metastasis. Sin.: metastaza (v.).

CANCER DE SAN / cancer du sein / breast cancer. C. eel mai frecvent la femeii si, totodata, unul din c. In care eficienta tratamentului a fost confirmata, iar depistarea prin "screening a generat o scadere substantiala a mortalitatii. C. de s. este de obicei un *adenocarcinom, eel mai des canalicular, rar lo-bular, medular, coloid sau o forma de "boala Paget a mame-lonului. Daca nu este depistat prin screening, de obicei con-sultarea medicului survine dupa ce pacienta a constatat pre-zenta unui nodul] In regiune, adesea cu ocazia unui trauma-tism local. Alteori, ceea ce atrage atentia este prezenta evi-denta a ganglionilor axilari. C. de s. genereaza *metastaze osoase (c. osteofil), pulmonare si hepatice. In tratamentul c. de s., procedurile chirurgicale radicale sunt In prezent Inlocuite prin interventii limitate, ca *mastectomie radicals), mastectomie partiala si limflectomie, asociate cu *radioterapie si chimioter-apie (citostatice si terapie hormonală). Tratamentul hormonal cu *tamoxifen este indicat Indeosebi In c. de s. asociat cu metastaze la femeia In postmenopauza. Sin.: cancer mamar.

CANCER SCHIROS / cancer squirrhous / scirrhous cancer. Sin.: schir (v.).

CANCER AL SISTEMULUI NERVOS / cancer du systeme nerveux / nervous system cancer. Tumora maligna dezvoltata pe seama tesutului nervos. Au fost descrise numeroase varietati anatomopatologice, care, In ordinea frecventei des-crescande, sunt urmatoarele: *glioblastom, *astroblastom, *epen-dimom, *meduloblastom sau *neurospingiom, rar 'oligodendro-gliom, *pinealoblastom, ganglioneurom, *neurinom si *menin-giom. La copil: "neuroblastom si *retinoblastom. V. toti acesti termeni.

CANDIDINA

CANCER TESTICULAR / cancer du testicule / testicular cancer. Apare Indeosebi Intre 20 si 35 de ani si este aproape tot-deauna o tumora germinala, adica un *seminom. V. markeri tumorali. '

CANCER TIROIDIAN / cancer de la thyroi'de / cancer of the thyroid. Tumora maligna dezvoltata din tesutui epitelial tiroi-dian. Se disting: carcinoame diferite (secretante de *tiro-globulina) papilare (75%), carcinoame veziculare (10%) si, mai rar, trabeculare-medulare (cu *celule C, secretante de "calci-tonina). Carcinoamele nediferentiate, anaplazice sunt rare. V. tiroglobulina si markeri tumorali.

CANCER UTERIN / cancer de l'uterus / cancer of the uterus. Termen ce desemneaza: 1) c. "endometrului, adenocarcinom, cu tratament esentialmente chirurgical. 2) c. de col 'iitenn (c. epidermoid In 90% din cazuri, adenocarcinom In 10%), depistat prin frotiu cervicovaginal si prin testui Schiller. V. histerectomie si cperatie Wertheim.

CANCER DE VEZICA / cancer de la vessie / cancer of the bladder. Tumora maligna de origine epiteliata, formele papilare fiind cele mai frecvente.

CANCERIGEN, adj., s. n. / cancerigene, adj., s. m. / can-cerigenic. [Lat. cancer, -cri = roc, era!]; gr. gennan = a pro-duce.] 1) Care poate provoca o tumora maligna. 2) Substanta cu acesteia proprietate. Sin.: oncogen. Var.: cancerogen.

CANCEROFOBIE, s. f. / cancerophobie, s. f. / cancerpho-bia. [Lat. cancer, -cri = roc, crab; gr. phobos = fried] Teama morbida de Tmbolnavire prin cancer. Uneori, c. se manifesta prin tulburari comportamentale: spalarea repetata a mainilor, schimbarea Tmbracamintii dupa contactui cu alte persoane si, In general, evitarea oricarei aglomeratii umane. Semne minore sunt interpretate drept cancer, ceea ce poate provoca *crize de panica. Apelul la ratiune nu este, eel mai adesea, eficient. Au fost obtinute unele rezultate prin *terapie comportamentala.

CANCEROGEN, adj., s. n. / cancerogene, adj., s. m. / can-cerogenic. [Lat. cancer, -cri = roc, crab; y. gennan » a produce.] Sin.: cancerigen (v.).

CANCEROGENEZA, s. f. / cancerogenese, s. f. / carcino-genesis. [Lat. cancer, -cri = roc, crafi; gr. genesis = producers; de. [a gennan = a produce.] Geneza cancerului. In esenta, actualmente se accepta doua etape: 1) de initiere; 2) de dezvoltare sau de promotie. Faza de initiere este deter-minata fie prin Incorporarea In genomul uman a unei infor-matii genetice de „tip tumoral" (virusuri oncogene sau *onco-gene naturale reactivate In organismul respectiv), fie prin inter-actiunea initiatorilor (substante chimice cancerigene, radiatii). Modificarile genetice ireversibile aparute drept urmare a actiunii initiatorilor constituie starea premaligna. In etapa de dezvoltare, prin interventia promotorilor, care nu sunt carcinogeni sau mu-tageni prin ei Insi, se vor dezvoltă tumorile. Diferenta majora Intre initiatori si promotori consta In faptul ca primii se leaga covalent la ADN celular, unde vor produce alterari ireversibile ale genomului.

CANDIDA / Candida / Candida, Monilia. [Lat. Candida = tm-brac.Cmwite. a[6d.] Gen de ciuperci microscopice, foarte raspan-dite In natura. Cea mai mare parte sunt saprofite obisnuite ale pielii si ale mucoaselor. Unele specii sunt patogene pen-tru om, cea mai importanta fiind "Candida albicans (v. candi-doza). Sin.: Monilia (desuet).

CANDIDA ALBICANS / Candida albicans / Candida albicans Cea mai frecventa specie la om din genul de ciuperci micro-scopice "Candida, agentui patogen principal al *candidozelor. V. si perles.

CANDIDINA, s. f. / candidine, s. f. / candidin. [Lat. Candida = wiBracammte. aiCia; -ina.] Extract antigenic purificat,

CANDIDOZA

provenind din "*Candida albicans* si utilizat pentru efectuarea unor teste In alergologie.

CANDIDOZA, s. f. / candidose, s. f. / candidiasis. [Lot. *r.andida* = *imbracaminte a*[Ba, -020.] Infectie generata de fungi din genul "*Candida*, In special *C. albicans*. Afecteaza 'in general pielea si mucoasele (orala, esofagiana, respiratorie si va-ginala), prezentandu-se sub forma unei eruptii de mid pustule albicioase. De obicei superficiala, c. poate deveni severa la padentii imunocompromisi, mergand pana la infectie sistemica sau endocardita. Sin.: moniliaza, monilioza, endomicoza, oidomicoza. V. si muguet.

CANDIDURIE, s. f. / candidurie, s. f. / candiduria. [Lat. *Candida* = *imfiraciiminte al*ga; gr. *ouroa* = *urina*.] Prezenta In urina a unei duperd de tip '*Candida*.

CANGRENA. Var. pentru gangrena (v.).

CANIN, s. m. / canine, s. f. / canine tooth. NA: dens can-inus. [Lot. *caninus* = *de caine, de la cams* = *caine*.] Fiecare din cei patru dinti dispusi simetric, cate doi pe fiecare maxi-lar, lateral fata de indsvii secundari. De forma conica, c. au cea mai lunga coroana si cea mai lunga si mai puternica radacina dintre toti dintii.

CANITIE, s. f. / canitie, s. f. / canities, greying of the hair. [Lot. *canities* = *wcdrunfirea paruiui, de. [a canus* = *al6-cayin-tiu*.] Decolorarea paruiui de pe cap si a tegumentelor printr-un proces fiziologic de Incaruntire sau consecutiv unor boli diverse. Unii considera c. precoce un semn de longevitate.

CANNABIS, s. n. / cannabis, s. m. / cannabis, noids. [Lot. *caanabis, gr. kannabis* = *cdnepa*.] Pulbere obtinuta din flori, frunze si tije uscate de canepa indiana. Preparatele derivate din aceasta sunt haludnogene. Toxicomanii le utilizeaza fie In tigari, fie mestecate, Incorporate In bauturi, In produse de pa-tiserie sau In alte alimente. Var.: canabis.

CANTARIDA, s. f. / cantharide, s. f. / cantharides. [Lot. *cantharis, -idis* = *cantarida, din gr. kaatharis* = *gandac, insecta*] Corpul uscat al insectelor coleoptere din speda *Lytta vesicatoria*, al carui prindpui activ este cantaridina. C. este folosila In uz extern ca *rubeifiant si *vezicant, iar In uz intern (admi-nistrata empiric ca afrodisiac sau antiblenoragic) este foarte toxica.

CANTARIDISM, s. n. / cantharidism, s. m. / cantharidism. [Lot. *cantharis, -idis* = *cantarida, din gr. kantharis* = *gan-dac, insecta; -ism*.] Totalitatea tulburarilor determinate de uti-lizarea empirica a *cantaridei.

CANTOPEXIE, s. f. / canthopexie, s. f. / canthoplasty. [Lat. *canthus, gr. kanthos* = *6wa unui vas, unghiui ochiuCui; gr. pexis* = *ju(we)*.] Interventie de chirurgie oculara constand In unirea celor doua pleoape la nivelul unghiului extern si fixare, de obicei mai Inalta. C. se practica Indeosebi In "blefarofi-moza si In anumite malformatii palpebrale.

CANTOPLASTIE, s. f. / canthoplastie, s. f. / canthoplasty. [Lat. *canthus, gr. kanthos* = *uuo. unui vas, wghiui octuu-*lui; gr. plastos* = *moddat, de. [a plassein* = *a firma, a mo-dela*] Refacerea chirurgicala a "cantusului, de obicei cu sco-pul largirii fantei palpebrale.*

CANTORAFIE, s. f. / canthorrhaphie, s. f. / canthorrhaphy. [Lat. *canthus, gr. kanthos* = *6uza unui pas, ungtiul ocw-i-iv; gr. rhaps* = *sutura*.] Operatie de microrare a fantei palpebrale, limitata la regiunea *cantusului si indicata Indeosebi In "lagoftalmie.

CANTOTOMIE, s. f. / canthotomie, s. f. / canthotomy. [Lat. *canthus, gr. kanthos* = *6uza unui vas, unghiuiC ochiuCui; gr. tome* = *ttiere, secfiune, de. la temnem* = *a taia*.] Deschiderea chirurgicala a "cantusului palpebral, practicata In timpul unor interventii pe globul ocular sau la nivelul orbitei.

CANTUS, s. n. / canthus, s. m. / canthus. [Lat. *canthus, gr. kanthos* = *duza unui pas, unghwl ocHwlui*.] Locul de unire

CAPACITATE INSPIRATORIE

a celor doua pleoape, denumit si comisura pleoapelor: 1) *C. intern*, paramedian, la nivelul caruia se afla 'caruncula la-crimala si *sacul lacrimal. 2) *C. extern*, la nivelul unghiului extern sau lacrimal.

CANULA, s. f. / canule, s. f. / cannula. [Lat. *cannula, aim. de la caana* = *trestie, fluier*.] Tub suplu sau rigid, rectiliniu sau curv, din cauciuc, mase plastice, sticia sau metal. C. este utilizata pentru a permite trecerea de aer sau de lichid Intr-o cavitate din organism sau printr-un conduct natural, ca si la nivelul unui vaa sau al unui canal abordate chirurgical.

CAP, s. n. / tete, s. f. / head. NA: caput. [Lat. *caput, -itis* = *cap*.]

1) Extremitatea superioara a corpului omenesc, legata de torace prin gat. Contine creierul, principalele organe de simt si partea superioara a cailor respiratorii si digestive. Este divizat In doua parti: craniul si fata. 2) Extremitate proemi-enta, mai mult sau mai putin rotunjita, a unei structuri ana-tomice. Ex.: c. femurului, c. humerusului.

CAP DE MEDUZA / tete de meduse / caput medusae. 1) Ter-men ce desemneaza circulatia colaterala vizibila la nivelul peretelui abdominal, aparuta prin dilatarea venelor periombilicale ca urmare a permeabilizarii venei ombilicale In cursul *hiperten-siunii portale. Se observa frecvent In cursul *bolii Cruveilhier-Baumgarten. 2) Aspectul polului anterior al globului ocular In

*glaucomul congestiv absolut. **CAPACITARE, s. f. / capacitation, s. f. / capacitation.** [Lot. *capacitas, -atis* = *putere. de. cuprindere*., de [a *capax, -acts* = *care poate. confine si capere* = *a fine*., a *confine*.] Termen prin care este denumit ansamblul modificarilor suferite de *sper-matozoizi In cursul traversarii cailor genitale feminine, pentru a dobandi o putere fecundanta. Cele mai importante modifi-cari se produc la nivelul membranei plasmatiche a capului sper-matozoidului: mucusul cervical elimina componentele proteice

-fixate pe membrana In cursul tranzitului spermatozoidilor prin caile de excretie a spermei, iar secretiile uterine si tubare modifica organizarea tridimensionala a proteinelor intramembra-nare si diminueaza raportul colesterol/fosfolipide. Aceste modi-ficari cresc *fluiditatea si permeabilitatea pentru ionii de Ca[^] ale membranei capului spermatozoidului, fiind astfel favorizata capacitatea functionala a *acrozomului.

CAPACITATE, s. f. / capacite, s. f. / capacity. [Lat. *capacitas, -atis* = *putere de cuprinde-re, de la capax, -acis* = *care. poate confine si capere* = *a fine, a confine*.] 1) *C. unui vas*: volumul interior al vasului respectiv. 2) Termen utilizat In sens general pentru a defini aptitudinea unui individ de a efectua o anumita activitate (de a Invata, de a Intelege, de a munci, de a suporta un stimul dureros etc.). 3) *C. cajonca*: raportul dintre cantitatea de caldura primita de un corp si cresterea tem-peraturii corpului (sistemului) respectiv. 4) *C. de concentrare* si de *dilutie a rinichiului*, de a realiza o urina finala cu o con-centratie mai mare sau mai mica decat a plasmiei. 5) *C. etec-trica*: a) *c. unui conductor*, raportul constant existent Intre sar-dna si potentialul unui conductor, sustras oricarei actiuni elec-trice; b) *c. unui condensator*, definita prin raportarea sarcinii la diferenta de potential existenta Intre armaturi; unitate de masura: farad sau sub-muffipli; c) *c. unui acumulator*, cantitatea de energie electrica pe care o poate restitui un acumulator; se exprima In Amperi-ora (1 Amper-ora - 3 600 Coulombi). 6) *C. inspiratorie* (v.). 7) *C. membranei celulare*: c. electrica a membranei celulare, comparata, ca urmare a polarizarii sale, cu un condensator. 8) *C. de munca*: posibilitatile organismu-lui de a efectua mund fizice si intelectuale. 9) *C. pulmonara totala* (v.). 10) *C. reziduala functionala* (v.). 11) *C. vitala* (v.).

CAPACITATE INSPIRATORIE / capacite inspiratoire / inspi-ratory capacity. Volumul maxim de aer care poate fi inspi-rat, pomind din postura de repaus expirator. Cuprinde volu-

CAPACITATE MAXIMALA DE REABSORBTIE SAU DE EXCRETIE TUBULARA

mul curent si volumul de rezerva inspiratorie. Reprezinta, In medie, 2,4 l la femeie si 3 l la barbat. V. si capacitate vitala.

CAPACITATE MAXIMALA DE REABSORBTIE SAU DE EXCRETIE TUBULARA / capacite maximale de reabsorption ou d'excretion tubulaire / maximal tubular reabsorption or excretion.

Cantitatea maximala dintr-o substanta pe care ansamblul tubilor renali o poate absorbi (T_{max}, de reabsorb-tie) sau o poate excreta (T[^] de excretie) timp de un minut. Se determine) pentru diferite molecule. De ex. T_{max}, de reabsorb-tie pentru glucoza este de 303 ± 55,3 mg/min la femeie si de 375 ± 79,7 mg/min la barbat, valorile fiind corectate pentru o suprafata corporala de 1,73 m². T[^] de excretie pentru *acidul para-aminohipuric este In medie de 77 mg/min.

CAPACITATE PULMONARA TOTALA / capacite pulmonaire totale / total lung capacity.

Volumul maxim de gaz continut In plamani si In caile aeriene dupa o inspiratie fortata. Co-raspunde sumei *c. vitale si *volumului rezidual. Are valoarea, In medie, de 4,5 l la femeie si 5,75 l la barbat.

CAPACITATE REZIDUALA FUNCTIONALA / capacite residuelle fonctionnelle / functional residual capacity.

Volumul de aer continut In caile aeriene dupa o expiratie spontana, In repaus. Reprezinta suma *volumului de rezerva expiratorie si a *volumului rezidual.

CAPACITATE VITALA / capacite vitale / vital capacity.

Volumul maxim de aer vehiculat printr-o expiratie fortata (maxima) efectuata dupa o inspiratie fortata (maxima). Se masoara cu ajutorul spirometrului. C. v. cuprinde: volumul curent (circa 500 cm³ aer), volumul de rezerva inspiratorie (circa 1 600 cm³) si volumul de rezerva expiratorie sau complementar (circa 1 500 cm³). C. v. este, In medie, de 3,15 l la femeie si 4,5 l la barbat. Deoarece valorile c. v. variaza considerabil In functie de sex (Indeosebi), varsta, greutate, Inaltime, rezultatele se exprima adesea prin raportul procentual fata de c. v. teoretica aflata din *nomograme sau cu ajutorul unor formule de calcul.

CAPILAR, adj., s. n. / capillaire, adj., s. m. / capillary. [Lat. capillaris = capitar, de. la capillus = fir de par.]

1) Care se raporteaza la par. 2) Care se refera la capilaritate. 3) Vas sanguin de calibru foarte fin, v. capilar sanguin. 4) Tub c., tub cu diametrul foarte mic.

CAPILAR CONTINUU / capillaire continu / continous capillary.

Tip de c. sanguin la nivelul caruia *celulele endoteliale se afla In continuitate, legate prin *jonctiuni impermeabile. In acest caz, schimburile sange-tesuturi se produc numai prin in-termediul membranelor celulelor endoteliale. Ex. tipic: capilarele care constituie *bariera hematoencefalica.

CAPILAR FENESTRAT / capillaire fenetre / fenestrated capillary.

Tip de c. sanguin existent In organele cu schimburile lichidiene importante: rinichi, glande endocrine, plexuri coroide. Se caracterizeaza prin prezenta la nivelul citoplasmei *celulelor endoteliale a unor perforatii rotunjite, sau pori, libere sau obturate cu o diafragma subtire.

CAPILAR DE JONCTIUNE / capillaire de jonction / junction capillary.

Tip de c. sanguin de la nivelul celulelor musculare netede, cu rol de scurtcircuit sau sunt, permitand reglarea debitului de sange In c. obisnuite.

CAPILAR LIMFATIC / capillaire lymphatique / lymph capillary.

C. cu structura asemanatoare cu a c. sanguine, dar de calibru mai mare, alcatuite din *celule endoteliale legate Intre ele prin jonctiuni deschise si cu *membrana bazala discontinua. Originea acestor c. este In fund de sac. C. l. asigura o functie de drenaj In mediul intern si sunt absente In sistemul nervos central, In maduva osoasa, In urechea interna si In tunicile globului ocular.

CAPILAR SANGUIN / capillaire sanguin / capillary vessel.

Denumire generica pentru fiecare dintre vasele foarte fine (5-

CAPPING

15 um) care leaga ultimele ramificatii arteriole care primele ramificatii venoase. C. sunt anastomozate Intr-o retea foarte bogata, la nivelul careia se produc schimburile respiratorii si nutritive Intre sangele circulant si tesuturi. Peretele c., lipsit de fibre musculare, este alcatuit dintr-un *endoteliu situat pe o *membrana bazala, Inconjurata sau nu de un *periteliu. V. si alte tipuri de c.

CAPILAR SINUSOID / capillaire sinusoid / sinusoidal capillary.

Tip de c. sanguin prezent In organele reticulohistiocitare specializate In producerea elementelor figurate ale sangelui:

splina, maduva osoasa, ficat. Peretele c. s. este alcatuit dintr-un Invelis discontinuu de celule aplatizate apartinand sistemului reticulohistiocitar, cu o *membrana bazala discontinua, care uneori lipseste.

CAPILARITATE, s. f. / capillarite, s. f. / capillarity, capillary attraction.

[Lat. capillaris = capilar, de. la capillus = fir de par] Ansamblul fenomenelor care se produc datorita *tensiunii superficiale, la introducerea Intr-un lichid a tuburilor cu diametre relativ mid (sau a unor pereti plani relativ apropiati). Daca lichidul uda peretii capilarului el se ridica deasupra nivelului existent In afara tubului, iar daca lichidul nu uda peretii, atunci el coboara fata de acest nivel. Conform legii Jurin-Borelli Inaltimea la care se ridica un lichid Intr-un capilar este invers proportionala cu diametrul acestuia.

CAPILARITA, s. f. / capillarite, s. f. / capillaritis. [Lat. capillaris = capilar, de. la capillus = fir de par; -it.]

Alterare electiva a capilarelor care poate evolua cu tromboza, cu pur-pura, uneori cu necroza si ulcerare sau spre o dilatatie (*telangiectazie).

CAPILARODINAMOMETRU, s. n. / capillarodynamometre, s. m. / capillarodynamometer.

[Lat. capillaris = capilar, de la capillus = fir de par; gr. dynamis = forta; metron = masura, Aparat utilizat pentru masurarea fragilitatii capilare prin provo-carea, cu ajutorul unei ventuze, a unei depresiuni cutanate controlate. In mod normal, la o depresiune de 300 mmHg apar maximum 5 petesii cutanate, iar un numar mai mare atesta o fragilitate capilara. V. si rezistenta capilara.

CAPILAROSCOPIE, s. f. / capillaroscopie, s. f. / capillaro-scopy.

[Lat. capillaris = capilar, de. la capillus = fir de par; gr. skopia = e.ami.nare., de (a skopeiu = a vede-a., a s.lami-na.) Examinarea In scop diagnostic a capilarelor cutanate de la baza degetelor cu un obiectiv cu rezolutie mica, de obicei cu o lupa. Sin.: microangioscopie.

CAPILAROZA RETINIANA / capillarose retiniene / retinal capillarosis.

[Lat. capillaris = capilar, de la capilliis = fir de par; -oz, rete, -is = ref:ea; -inn.] Alterare acuta sau cronic-a a vaselor capilare retiniene, care apare In unele boli generate (hipertensiune arteriala, diabet, nefropatii, colagenoze etc.). Oftalmoscopic se constata vase mid cu calibru neregulat, tromboze, microhemoragii, exsudate, cu focmarea de pete alb-galbui, rotunjite si grupate In zona maculei („stea” maculara).

CAPITONAJ, s. n. / capitonnage, s. m. / capitonnage. [Tr. capitonage, de la itat. copitone = cap mare, din Sat. caput, -His = cap.]

Procedeu chirurgical care consta In apropierea si suturarea peretilor unei cavitati In scopul suprimarii acesteia (ex.: In caz de anevrism, puna intraparenchimotoasa restanta dupa ablatia unui chist).

CAPNIMETRIE, s. f. / capnometrie, s. f. / carbo(no)metry. [Gr. kapnos = film, vapor; metron = masura.]

Masurarea concentratiei de bioxid de carbon In amestecurile gazoase sau In lichide, inclusiv In sange. Sin.: carbometrie.

CAPPING, s. n. / capping, s. m. / capping. [Engl. capping, de. [a cap = {aped, bone-td, calotd, capsuld,}]

Anglicism prin care este denumit procesul de grupare a proteinelor membrana-re Intr-o zona limitata a suprafetei celulare. C. se observa Indeosebi la nivelul membranei limfocitelor, cand acestea sunt

CAPSIDA

puse în prezenta antigenului. Imunoglobulinele, repartizate uniform în membrana, fixează antigenii pentru care ele sunt specifice și se regroupează. Aceasta etapă precedea *internalizarea antigenilor. Un proces analog are loc și în cazul *receptorilor pentru LDL.

CAPSIDA, s. f. / capsid, s. f. / capsid. [[at. *capsa* = cutie.] Ansamblu structural alcătuit din proteine (*capsomere) destinate să izoleze și să protejeze acidul nucleic al unui virus. C. este responsabilă de *antigenitatea virusului. Se disting două tipuri structurale: 1) *Tipul elicoidal*, în care unitățile structurale proteice sunt dispuse în lungul acidului nucleic spiralat. 2) *Tipul eicosaedric*, în care acidul nucleic este închis într-un eicosaedru, alcătuit din capsomere asamblate în 5 unități de structură la varfuri (pentameri sau pentoni) și 6 pe fețe (hexamere sau hexani). C. este alcătuită dintr-un singur tip de proteine sau din câteva proteine diferite, asociate cu molecule de lipide și glucide la virusurile man.

CAPSOMER, s. n. / capsomere, s. m. / capsomere. [[at. *capsa* = cutie.; gr. *meros* = parte.] Proteine de structură asamblate în grupe de 5-6 pentru a forma *capsida virală. Aceste proteine sunt codificate de genomul viral.

CAPSULA, s. f. / capsule, gaine, s. f. / capsule. NA: capsula, pi. capsulae. [Lot. *capsula* = cu-tle mica., dim. de la *capsa* = cutie.] 1) Formațiune anatomică dispusă sub forma de înveliș. 2) Forma de prezentare a preparatelor farmaceutice. C. *amilacee*, v. caseta.

CAPSULA ARTICULARĂ / capsule articulaire / articular capsule. NA: capsula articularis. Înveliș fibros al *diartrozelor, care împreună cu ligamentele asigură menținerea în contact a suprafețelor articulare ale oaselor care compun articulația. Fata internă (intraarticulară) a c. a. este captusită de sinovială, iar fata externă se află în contact cu ligamentele articulare.

CAPSULA BOWMAN / capsule de Bowman / Bowman's capsule. [Sir *William Bowman*, anatomist, fiz. i.o. [vg fi oftalmolog englez, profesor la Londra, 1816-1892.] Prolungire sub formă de cupă a epitelului tubular renal, care învelește ghemul vascular al capilarelor glomerulare. Foitele sale, internă (în contact cu membrana bazală a capilarelor) și externă sau parietală (continuată cu peretele tubului urinar), delimitează un spațiu virtual numit sinus, la nivelul caruia se formează urina primitivă.

CAPSULA GEROTA / capsule de Gerota / Gerota's capsule. NA: fascia renalis. [Dimitrie *Gerota*, anatomist ft chirurg roman, profesor la București, 1867-1939.] Fascia perirenală.

CAPSULA GLISSON / capsule de Glisson / Glisson's capsule. [Francis *Glisson*, medic ft anatomist englez, 1595-1677.] Înveliș conjunctiv superficial al ficatului.

CAPSULA INTERNA / capsule interne / internal capsule. NA: capsula interna. Zona de substanță albă a fiecărui emisfer cerebral, alcătuită din fibre mielinizate, situată între talamus și capul *nucleului caudat medial și *nucleul lenticular lateral. C. i. este alcătuită din următoarele segmente: brat anterior, ge-nunchi, brat posterior, segment retrolenticular și segment sub-lenticular. V. și emisfere cerebrale.

CAPSULA SUPRARENALĂ / capsule suprarenale / suprarenal capsule. Sin.: suprarenală (v.).

CAPSULA TENON / capsule de Tenon / Tenon's capsule. NA: vagina bulbi. [Jacques *Rene Tenon*, cf. i.r.u. rg francos, 1724-1816.] Membrana fibroasă care acoperă întreaga *sclero-tică a globului ocular. Considerată o expansiune a tecilor musculare, cu care se află în continuitate, c. T. se inseră anterior în jurul corneei și al conjunctivei, care o acoperă, iar posterior în jurul nervului optic.

CAPSULITĂ, s. f. / capsulite, s. f. / capsulitis. [Lat. *capsula* = cutie mica., dim. de (a *capsa* = cutie; -ita.) Inflamația unei capsule, de obicei articulară.

CARACTEROLOGIE

CAPSULECTOMIE, s. f. / capsulectomie, s. f. / capsulectomy.

[Lat. *capsula* = cutie mică, dim. de [a *capsa* = cutie; gr. *ektome* = e?(cizie.) Exereza chirurgicală, parțială sau totală, a unei capsule. În oftalmologie, c. reprezintă sectionarea capsulei cristaliniene cu îndepărtarea unei porțiuni a acesteia.

CAPSULORAFIE, s. f. / capsulorrhaphie, s. f. / capsulorrhaphy. [Lat. *capsula* = cutie mică, dim. de [a *capsa* = cutie, gr. *rhaphe* = sutură.] Sutura unei capsule articulare.

CAPSULOTOMIE, s. f. / capsulotomy, s. f. / capsulotomy. [Lat. *capsula* = cutie mica, dim. de la *capsa* = cutie; gr. *tome* = tăiere, secțiune, de la *tcmein* = a tăia.] 1) Încizia unei capsule, precum cea a unei articulații sau a învelișului fibros format în jurul unui corp străin. 2) Încizia capsulei cristalinelor în operația de cataractă extracapsulară. Sin. parțial: discizie.

CAPTOPRIL, s. m. / captopril, s. m. / captopril. (DCI) Produs de sinteză care inhibă enzima de conversie a angiotensinei I în angiotensina II. Prin efectele sale dilatatoare este util (*per os*) în tratamentul hipertensiunii arteriale și al insuficienței cardiace.

CAPTOR, s. n. / capteur, s. m. / captor. [Lat. *capture* = a prinae.] Dispozitiv, frecvent electronic, ce permite detectarea unei informații (eel mai adesea corespunzând unei marimi fizice sau biologice), pe care o traduce într-un semnal electric ale cărui variații reflectă variațiile marimii studiate. C. este primul component al unui lanț de măsurare, care cuprinde, conectat la c., un sistem de transmisie, un sistem de înregistrare și, în funcție de complexitatea informațiilor, un sistem de prelucrare (procesare) a acestora.

CAPTOR PIEZOELECTRIC / capteur piezoelectrique / piezoelectric captor. Dispozitiv destinat conversiei variațiilor de presiune în diferite de potențial electric. V. piezoelectricitate.

CAPTURA VENTRICULARĂ / capture ventriculaire / ventricular capture. Fenomen ce apare uneori în cursul unei disocietii atrioventriculare. Constă în apariția anticipată a unei contracții ventriculare antrenate de o sistolă auriculară (c. v. prin conducție anterogradă) sau o contracție auriculară declansată de o sistolă ventriculară (captură auriculară prin conducție retro-gradă). V. și disociație atrioventriculară, disociație prin interferență.

CARACTER, s. n. / caractere, s. m. / character, temper. [Lat. *character*, din gr. *kharakter* = semn imprimat, de [a *kharatteia* = a grama.] 1) Orice proprietate morfologică, fiziologică sau psihologică a unui organism prin care se pot stabili similitudini sau diferențe între indivizi, rase, specii. 2) În psihologie, ansamblul trăsăturilor de comportament și afecțiivitate care s-au dezvoltat în cursul evoluției psihologice a unui individ. 3) În genetică, un c. este izolat metodologic pornind de la modalitățile de transmitere ereditară. La un anumit c. genotipic poate corespunde o singură genă. V. și caracter sexual.

CARACTER SEXUAL / caractere sexuel / sex character. Caracteristici proprii fiecărui sex, feminin și masculin. Se disting:

a) c. s. *primare*, prezente de la naștere, cuprinzând ovarele la femeie și testiculele la bărbat și organele sexuale accesorii (vagin și uter la femeie, penis la bărbat); b) c. s. *secundare*, care se dezvoltă la pubertate sub influența hormonilor sexuali, cuprinzând timbrul vocii, distribuția părului de pe corp, dezvoltarea sanilor la femeie și a musculaturii la bărbat.

CARACTERIAL, adj. / caracteriel, -elle, adj. / characterial. [Lot. *character*, din gr. *kharakter* = semn imprimat, de [a *kharattein* = a grava.] 1) Care se referă la caracter. 2) Despre o persoană care prezintă tulburări de caracter, însoțite de dificultăți de adaptare armonioasă într-un grup social, rianifestate prin reacții agresive, colerice, inadecvate și imprevizibile.

CARACTEROLOGIE, s. f. / caracterologie, s. f. / characterology. [Lat. *character*, din gr. *kharakter* = semn imprimat,

CARANTINA

de. [a *kharatein* = a grew a; gr. *logos* = ftiintii] Studiul *caracterelor în psihologie. Metodele și criteriile c. sunt diverse:

studiul morfologiei indivizilor (*fiziognomie, *biotipologie), studierea documentelor expresive (*grafologie, teste), observarea comportamentului (*etologie). În psihologia actuală domina mai curând tendința descrierii structurilor de *personalitate.

GARANTINA, s. f. / quarantaine, s. f. / quarantine, [fr. *quarantaine* = *verwcuSa. de. 40 de site.*] Izolare (în trecut de 40 de zile, de unde și denumirea) impusă de autoritățile sanitare persoanelor, animalelor, navelor, avioanelor și altor vehicule, ca și marfurilor provenind dintr-o regiune unde există o epidemie sau în care au fost semnalate cazuri de boli transmisibile susceptibile de a se propaga și a lua proporții epidemice. Actualmente, prin cunoașterea modului de propagare și a unor măsuri eficiente de dezinfectie, perioada de izolare a fost redusă la câteva zile sau la maximum 2 săptămâni (în funcție de boala).

CARBONEN, s. m. / carbogene, s. m. / carbogen. [De. la *dw^iti de carbon + oxygen, din (at. *carbo*, -onis = c&rfsuMi gr. (*oxys* = *acrv, ol(jgen) gennan* = a. produce.)* Amestec gazos alcătuit din 95% O₂; și 5% CO₂, având proprietatea de stimulare a centrilor respiratori bulbari.

CARBOMETRIE, s. f. / carbometrie, s. f. / carbo(no)metry. [Lot. *carbo*, -onis = *carfiune*; gr. *metron* = *masura*.] Sin.: capnometrie (v.).

CARBON, s. n. / carbone, s. m. / carbon. [Lot. *carbo*, -onis = *cdrbune*.] Elementul chimic (C) cu numărul atomic 6, greutate atomică 12,01115, având ca principalii izotopi stabili ¹²C (98,89%) și ¹³C (1,11%). C. este un constituent capital al materiei vii, având capacitatea cu totul particulară de a se combina cu el însuși, pentru a forma lanțuri lungi, mai mult sau mai puțin ramificate, ceea ce îi conferă calitatea de component fundamental al tuturor compusilor organici, biologici sau nebiologici. În natură, reprezintă 0,8% din scoarța terestră și se află în stare elementară (diamant, grafit, carbune etc.), cât și în stare combinată, îndeosebi sub formă de hidrocarburi și carbonați. Având proprietăți de adsorbant (carbune amorf), este utilizat în meteorism, dispepsii și în unele intoxicații.

CARBONAT, s. m. / carbonate, s. m., carbone, -e, adj. / carbonate. [Lot. *carbo*, -onis = *cdrbune*.] 1) Sare a acidului carbonic cu formula generală MⁿC_nO_{2n}, în care M reprezintă un ion monovalent. 2) Care conține carbon; îndeosebi lanțuri de atomi de carbon al unei molecule organice.

CARBONIZARE, s. f. / carbonisation, s. f. / carbonization. [Lot. *carbo*, -onis = *cardune*.] 1) În chimie, conversia unei substanțe în carbon printr-un procedeu de ardere în prezența unei cantități foarte reduse de aer. 2) Transformarea unei fosile organice în reziduuri de carbon. 3) Tehnica utilizată în industria textilelor pentru îndepărtarea reziduurilor, acestea fiind transformate în praf carbonic, prin folosirea fie a unei soluții de acid sulfuric, fie a addului clorhidric în stare gazoasă.

CARBOXYGLUTAMAT, s. m. / carboxyglutamate, s. m. / carboxyglutamate. Aminoacid rezultat prin y-carboxilarea unei molecule de glutamat inclusă într-o anumită moleculă proteică, fiind factor de coagulare (de ex.: protrombina, proconvertina, factor IX sau antihemofilic B, factor X sau factor Stuart). Acești factori de coagulare sunt sintetizați și transformați în ficat în produși biologici utilizabili de o proteincarboxilază al cărei co-factor este vitamina K. Osteocalcina în os și ateroscalcina în artere pot fi astfel carboxilate și, consecutiv, pot fixa cationii de Ca²⁺.

CARBOXYHEMOGLOBINA, s. f. / carboxyhemoglobine, s. f. / carboxy(h)emoglobin. [Lat. *carbo*, -onis = *corfnine*; gr. *oxys* = *acru, origin'*, *haima*, -atos = s≯ [at. *globulus*, dim. de. *Ca globus* = *glob*, -ind.] Compus chimic care rezultă din com-

CARCINOSARCOM

binarea reversibilă a hemoglobinei cu oxidul de carbon. C. este mai stabilă decât oxihemoglobina. Afinitatea oxidului de carbon pentru hemoglobina este de 200 de ori mai mare decât a oxigenului. C. apare în intoxicația cu oxid de carbon, care este mortală când c. corespunde combinării a 2/3 din hemoglobina (adică atunci când concentrația oxidului de carbon în aer reprezintă 0,2%). Un procent redus de c. este în sangele fumătorilor (< 5%).

CARBOXILAZA, s. f. / carboxylase, s. f. / carboxylase, [Lot. *carbo*, -onis = *cttrbune*; gr. *oxys* = *acru, Olyge.n*; *hyle* = *materie*; -aza.] *Ligaza care catalizează condensarea unei molecule de CO₂ cu un acid ceton, "biotina fiind coenzima obișnuită.

CARBOXYPEPTIDAZA, s. f. / carboxypeptidase, s. f. / carboxypeptidase. [La.t. *carbo*, -onis = *cOrbwe*; gr. *oxys* = *acru, ovge-n*; *peptos* = *digerati copt, de. [a *pepsein* = a gati, a digem*; -aza.] "Exopeptidază ce catalizează hidroliza proteinelor, acționând specific asupra legăturii C-terminale. Uneori este sintetizată ca proenzimă. Ex.: pancreasul secreta o procarboxipeptidază pe care tripsina o transformă în enzimă activă.

CARBUNCUL, s. n. / furuncul anthracoid / carbuncle. [Lat. *carbunculus*, dim. de (a *carbo*, -onis = *cwbuM*.] Infecție localizată a pielii și țesutului celular subcutanat a cărei etiologie este frecvent stafilococul auriu și care se prezintă sub formă de unguet sau mai multe furuncule asemănătoare celor din *antrax.

CARCINOID, s. n. / carcinoide, s. m. / carcinoïd tumor. [Gr. *karkinos* = *roc, cancer*; *eidosis* = *forma*.] Tumora cu malignitate instabilă sau atenuată, care se dezvoltă din celulele argentafine ale organelor derivate din intestinul primitiv (tub digestiv, trahee, bronhii, cei excretorii ale pancreasului și ficatului) sau din anumite *teratoame. C. evoluează frecvent latent, dar uneori poate ajunge la un volum considerabil și poate metastaza (îndeosebi la nivel hepatic). În acest caz, c. prezintă și o hipersecție de serotonină. Sin.: argentafinom.

CARCINOM, s. n. / carcinome, s. m. / carcinoma. [Cjr. *karkinoma*, de. [a *karkinos* = *roc, cancer*, -omn.] Tumora epitelială malignă. Termen sin. cu epiteliom. Este recomandabil termenul de c., deoarece se utilizează și în nomenclatura internațională a tumorilor. V. cancer cutanat.

CARCINOM ANEXIAL / carcinome annexiel / adnexal carcinoma. Sin.: epiteliom anexial (v.).

CARCINOM BAZOCELULAR / carcinome basocellulaire / basal cell carcinoma. Sin.: epiteliom bazocelular (v.).

CARCINOM BRONSIC / carcinome bronchique / bronchogenic carcinoma. V. cancer bronhopulmonar.

CARCINOM CU CELULE MICI / carcinome a petites cellules / small cell carcinoma. Tip de c. anaplastic. Ex.: c. cu c. m. pulmonar (tip de c. bronșic nediferențiat). Sin.: epiteliom cu celule mici.

CARCINOM EPIDERMIC / carcinome epidermoide / epidermoid carcinoma. Sin.: epiteliom epidermic (v.).

CARCINOM INTERMEDIAR / carcinome intermediaire / basosquamous carcinoma. Sin.: epiteliom intermediar (v.).

CARCINOM INTRAEPIDERMIC / carcinome intraepidermique / intraepidermal carcinoma. Sin.: epiteliom intraepidermic (v.).

CARCINOM RENAL / carcinome renal / renal carcinoma. Sin.: nefrocarcinom (v.).

CARCINOMATOZA, s.f., / carcinomathose, s.f. / carcinomatosis. [Gjr. *karkinoma*, de. ia *karkinos i* = *roc, cancer*, -oma; -ozd.] Sin.: carinoză (v.).

CARCINOSARCOM, s. n. / carcinosarcome, s. m. / carcinosarcoma. [(^r. *karkinos* = *roc, cancer*, *sarkos* = *carne*, -omn.) Tumora malignă care conține elemente epiteliale și mezenchimatoase.

persistenta 'canalului arterial). 2) C. c. *cianogene*: *transpozitie arteriala, *tetralogie Fallot.

GARDIOPLASTIE, s. f. / cardioplastie, s. f. / cardioplasty. [Gr. *kardia* = inima; *plastos* = moddat, de la *plassein* = a for-m.a.i a modela.] Interventie chirurgicala plastica efectuata asupra portiunii terminale a esofagului si asupra partii juxtacardiale a stomacului, 'in vederea corectarii unei stenoze sau a unei retractii.

CARDIOPLIEGIE, s. f. / cardioplegie, s. f. / cardioplegia. [Cfr. *kardia* = inimă; *plego* = [oriturd.] 1) Paralizie a inimii. 2) Oprire selectiva temporara a activitatii cardiace prin injec-tarea de substante chimice, hipotermie sau stimuli electrici.

CARDIOPTOZA, s. f. / cardioptose, s. f. / cardioptosis. {Cjr. *kardia* = inimii; *ptosis* = cedere.] Sin.: boala Rummo (v.).

CARDIOSELECTIV, adj. / cardioselectif, -ive, adj. / cardioselective. [C{T. *kardia* = inimă; [at. *selectus*, participiuC trecut ai verfiului *seligere* = a aCege.]. Care prezinta proprietati de *cardioselectivitate.

CARDIOSELECTIVITATE, s. f. / cardioselectivitate, s. f. / cardioselectivity. [Gfr. *kardia* = inimii, [at. *selectus*, participial trecut ai verBului *seligere* = a aCege.] Predominanta relativa a efectului farmacologic cardiovascular, In cazul unor medicamente cu efecte plurifarmacologice. Termenul este utilizat In deosebi cu referire la agentii 'beta-blocanti.

CARDIOSPASM, s. n. / cardiospasm, s. m. / cardiospasm. [CfT. *kardia* = inimă; *spasmos* = contractie.] Contractie spasmodica a "cardiei, manifestata prin dificultate la Inghitire si ca un obstacol la trecerea alimentelor din esofag In stomac. Cand este accentual, c. determina dureri retrosternale, Jar 'in timp poate genera esofagita, dilatata esofagului si denutritie gene-rala. Sin.: frenospasm, frenocardiospasm. V. si acalazie.

CARDIOSTIMULATOR, s. n. / cardiostimulateur, s. m. / cardiac pacemaker. [CfT. *kardia* = inimă; [at. *stimulare* - a im6oidi, a stimula, de. (a *stimulus* = 6dt ascufit cu care se tmdoidesc vitde.)] Sin.: stimulator cardiac (v.).

CARDIOTAHIMETRU, s. n. / cardiotaehymetre, s. m. / cardiotaehometer. [Qr. *kardia* = inimă; *takhys* = rapid; *metron* = mdsurire] Aparat destinat masurarii frecventei cardiace. Sin. nerecomandat: cardiofrecventmetru.

CARDIOTIREOZA, s. f. / cardiothyreose, s. f. / cardiothyrotoxicosis. [CfT. *kardia* = inimă; *thyreos* = pat'dzd, scut, tiwid; -ozn.] 1) Forma de *tireotoxicoza In care manifestarile cardiace sunt pe primul plan. 2) Prin extensie, ansamblul mani-festarilor cardiovasculare din tireotoxicoze, constand Indeosebi In tulburari de ritm si In insuficienta cardiaca. Sin.: cardiotiro-toxicoza.

CARDIOTIROTOXICOZA, s. f. / cardiothyreose, s. f. / cardiothyrotoxicosis. [Qr. *kardia* = inimă; *thyreos* = pavaza., scut, tiroid; *toxikon* = otrava pentru v&rful sage-filar, de- la. *toxoa* = sdgeata; -ozn.] Sin.: cardiotireoza (v.).

CARDIOTOCOGRAF, s. n. / cardiocographe, s. m. / cardiocotometer. [QT. *kardia* = inimă; *tokos* = nastere; *graphein* = a scrie.] Aparat destinat "cardiocografiei.

CARDIOTOCOGRAFIE, s. f. / cardiocographie, s. f. / cardiocography. [Gjr. *kardia* = inima; *tokos* = nastere.; *grapheia* = a scrie.] Inregistrarea simultana a activitatii cardiace fetale Si a activitatii contractile a uterului.

CARDIOTOMIE, s. f. / cardiologie, s. f. / cardiomy. [Cjr. *kardia* = inimă; *tome* = tdiere, sectiunt, de id *temnein* = a tdiia.] 1) Incizie chirurgicala la nivelul inimii In scopul corectarii unui defect cardiac. 2) Incizie a "cardiei sau a regiunii stomacului din proximitatea cardiiei. Van: cardiatomie.

CARDIOTONICE, adj., s. n. pi. / cardiotoniques, adj., s. m. pi. / cardiotonics. [Şr. *kardia* = inimă; *toaos* = tensiune.]

1) Care creste tonicitatea muschiului cardiac. Sin.: tonic cardiac. 2) Medicament cu aceasta proprietate. C. utilizate In tera-peutica sunt: a) c. *derivati ai digitalei*, In majoritate, datorita efectelor 'cronotrop negativ, *dromotrop negativ si *batmotrop pozitiv. Posibilitatea dozarii 'radioimunologice a digitoxinei In serul sanguin (concentratie In exces peste 40 ng/ml) permite prevenirea supradozajului sau a intoxicatiei. b) c. *simpaticomimetice betastimulante*, ca izoprenalina, dopamina si dobutami-da sunt utile In terapia intensiva a insuficientei cardiace-acute. Actiunea lor imediata si efemera este inotrop si cronotrop pozitiva. c) c. *noi*, In studiu, sunt fie alte simpaticomimetice, fie inhibitori ai *fosfodiesterazei, ca amrinona, care creste concentratia de *AMP ciclic intracelular. V. factor digitalic endo-gen si enzima de conversie.

CARDIOTOXIC, adj. / cardiotoxique, adj. / cardiotoxic. [CfT. *kardia* = inimă; *toxikon* = otrava pisntru vdrfui sage-filar, de [a *toxon* = sdge.atd.] Care exercita o actiune nociva asupra inimii, asupra muschiului cardiac sau a *sistemului cardionec-tor.

CARDIOVALVULOTOM, s. n. / cardiovalvulotome, s. m. / valvulotome. [Cjr. *kardia* = inimă; [at. *valvula* = pdstae, dim. de (a *valva* = canaturite usii, gr. *tomos* = tdiat, sectio-nat, de [a *tomneiri* = a tdiia.)] Instrument chirurgical utilizat In incizia valvulelor cardiace retractate si In reducerea *stenozei determinate de acestea.

CARDIOVASCULAR, adj. / cardiovasculaire, adj. / cardiovascular. [QT. *kardia* = inimă; (at. *vusculum* = vas mic, dim. de ia *vas, vasis* = vas.) Referitor la inima si vasele sanguine sau la circulatie.

CARDIOVERSIE, s. f. / cardioversion, s. f. / cardioversion. [GT. *kardia* = inimă; *versus*, de la. *vertere* = a intoduce.] Restabilirea ritmului cardiac normal prin intermediul unui soc electric aplicat din exterior. V. defibrilare.

CARDITA, s. f. / cardite, s. f. / carditis. [CfT. *kardia* = inimo, -ita.] Denumire clasica a inflamatiei care afecteaza, partial sau In totalitate, cele trei straturi ale inimii. In functie de structura afectata, boala este numita *endocardita, *miocardita, *pericardita sau *pancardita. In trecut, acest termen a fost utilizat In deosebi pentru denumirea atingerii cardiace din "reumatismul articular acut (c. *reumatisinala*). V. reumatism articular acut.

CARENȚA, s. f. / carence, s. f. / deficiency. [Lat. *caerentia* (sec. XI), de ia *carere* = a fi iipsit, a nu ave-a.] Absenta din organism sau insuficienta unuia sau mai multor elemente in-dispensabile echilibrului metabolic sau dezvoltarii organismului. C. poate fi determinata de un deficit de aport (c. *alimentara, c. solara*) sau de utilizare defectuoasa (c. *digestiva, c. nulnti-va*). Poate fi globala sau selectiva, de ex.: c. *proteica* (In acizi aminati), c. *vitaminica* etc. Determina dezechilibre in organism, cunoscute sub numele de *boll carentiale* (termen sinonim ade-sea, restrictiv, cu avitamineze).

CARENȚA AFECTIVA / carence affective / affective deprivation. Privarea de grija si afectiunea materna, cu influenta profunda si durabila asuJira dezvoltarii psihice a copilului.

CARENȚA IMUNITARA / carence immunitaire / immunodeficiency. Sin.: imunodeficienta (v.).

CARENȚA SPECIFICĂ / carence specifique / specific deficiency. Ansamblul fenomenelor patologice secundare unei deficiente, absoluta sau relativa, a unui nutriment esential. In acest caz, la termenul carenta se adauga denumirea nutrimentului. Ex.: c. dizaharidica.

CARFOLOGIE, s. f. / carphologie, s. f. / carphology. [Cjr. *karphologeia* = a aduna scame de tana de pe fiaina unei persoane, de [a *karphos* = pai uscat, ramurd uscat, *legem* = a aduna.] Simptom de gravitate In unele boli: delirul calm din unele hiperpirexii, unele meningite, *delirium tremens*. Consta In

CARIE

efectuarea unor miscari continue si automate, repetitive, care sugereaza imaginari prinderea unor flocoane care ar pluti in aer sau aranjarea unei cuverturi pe pat.

CARIE, s. f. / carie, s. f. / caries. [Lot. *caries* = *putre-zire, carie* (a *kmnului*).] 1) Termen utilizat de obicei pentru desemnarea cariei dentare (v.). 2) Dezagregare moleculara sau necroza a osului, care devine moale, decolorat si poros. C. osoasa a fost descrisa in trecut indeosebi in tuberculoza osoasa (in particular, osteoartrita tuberculoasa a umarului). In prezent, boala este considerata consecinta unei inflamatii cronice a periostului si a tesuturilor invecinate, cu formare de abcese reci, cu puroi cazeos, fetid, in general extinse catre partile moi, prin intermediul carora se pot deschide in sinusuri sau determina fistule.

CARIE DENTARA / carie dentarie / dental caries. Distructie localizata a tesuturilor dure ale dintelui declansata la suprafata dintelui prin decalcifierea smaltului dentar, urmata de liza enzimatica a structurilor organice, conducand la formarea unei cavitati, care, in cazul in care nu este tratata, se extinde la nivelul dentinei pana la pulpa dentara. Etiologia c. d. este neclarificata, prin teoriile acidogena, proteolitica si proteoliza-chelare fiind sustinut rolul bacteriilor in procesele locale de proteoliza si decalcificare. Aduagarea de fluor la apa potabila previne, in anumite limite, aparitia c. Din punct de vedere topo-grafic, G. V. Black classifica c. in cinci grupe, ulterior fiind adaugata a sasea.

CARINA / carina / carina, pi. carinae. [Lot. *carina* = *una din cele doua parti care formeaza il coaja de nuca, corona unu corddu* (care seamna cu o coaja de nuca).] 1) C, *tracheae* (NA): creasta proeminenta situata in lumenul traheei la locul de bifurcare a acesteia in cele doua bronhii principale. 2) C, *urethralis vaginae* (NA): plica mediana longitudinala de pe peretele anterior al vaginului, orientata spre orificiul extern al uretrei.

CARIOCLAZIC, adj. / caryoclasique, adj. / karyo-klastic. [Cjr. *kciryon* = *fdmfure, nudeu; kllasis* = *rupturd, froc-tunl.*] Despre o substanta care poate leza nucleul celular, intrerupand astfel *mitoza.

CARIOGAMIE, s. f. / caryogamie, s. f. / karyogamy. [Cjr. *kciryon* = *sambwe, nu-cleu; gamos* = *casatorie.*] Fuzionarea nucleelor a doua celule, asa cum se intampla in timpul fecundarii sau al conjugarii a doua organisme unicelulare.

CARIOGENEZA, s. f. / caryogenese, s. f. / karyo-genesis. [C/r. *karyon* = *sdbure, nucleu; genesis* = *producere, de la gemiaii* = *a produce.*] Formarea sau dezvoltarea nucleului unei celule.

CARIOKINEZA, s. f. / caryocinese, s. f. / karyo-kinesis. [Qr. *karyon* = *sdbure, nucleu; kinesis* = *mifcare, de la kinein* = *a misca.*] Fenomen de diviziune a nucleului celular, care se produce in stadiile initiale ale *mitozei.

CARIOLIMFA, s. f. / caryolymph, s. f. / karyolymph. [A. *karyon* = *sambure., nucCeii, [at. lymph - apO. [impede..]*] Sin.: nucleoplasma (v.).

CARIOLITIC, adj. / caryolytique, adj. / karyolytic. [E, T. *karyon* = *samfiure, nuclw, lytikos* = *care distrngt, de. (a lyein* = *a distrugt.*] Care provoaca procesul de *carioliza.

CARIOLIZA, s. f. / caryolyse, s. f. / karyolysis. [Qr. *karyon* = *s6mfiv.re., nucleu; lysis* = *distrugere, de. ia lyein* = *a dis-truge.*] Disolutia, disparitia *cromatinei din nucleul celulei in cursul necrozei acestuia. Sin.: cromatoliza. Var.: cariolizis.

CARIOLIZIS. Var. pentru carioliza (v.).

CARION, s. m. / karyon, s. m. / karyon. [Cjr. *karyon* = *s&tti-fiwi. nuc[eu.]*] Sin.: nucleu celular (v, nucleu).

CARIOREXIS, s. n. / caryorrhesis, s. m. / caryorrhesis. [A. *karyon* = *samfiwe., nucieu; rhexis* = *ruptura, fracturd.*] Dezin-

CAROTENEMIE

tegrare a nucleului celular in fragmente bazofile, care se raspandesc in citoplasma. C. este markerul citologic cel mai important pentru *apoptoza, pe sectiunile tisulare de rutina. V. si carioliza, picnoza.

CARIOTIP, s. n. / cariotype, s. m. / karyotype. [Gjr. *karyon* = *samfiure., nucieu; typos* = *tipi model, marca.*] Reprezentare figurata (fotografie, desen) si clasificata a garniturii cromozomiale a unei celule, considerata o constanta caracteristica a unui individ sau a unei specii. C. este determinat pornind de la *culturi de celule blocate in metafaza printr-un procedeu adecvat (*antimitotic). Stabilirea c. uman se efectueaza conform nomenclaturii internationale adoptate la Denver (1960) care classifica cromozomii in ordinea descrescatoare a marimii si in functie de pozitia *centromerului. In nucleul celulelor umane in curs de diviziune se observa 23 de perechi de cromozomi, 22 fiind identice la cele doua sexe. Cele 22 de perechi de *autozomi sunt dispuse in 7 grupe: A (primele 3 perechi), B (perechile 4 si 5), C (perechile 6-12), D (perechile 13-15), E (perechile 16-18), F (perechile 19-20) si G (perechile 21-22). Perechea 23 este constituita din cromozomii sexuali, sau gonozomi, care sunt notati cu literele X si Y. Ultimii doi cromozomi sunt asemanatori la femeie (notati, de aceea, ca doi cromozomi X) si diferiti la barbat (notati, de aceea, ca un cromozom X si altul Y). Ansamblul celor 46 de cromozomi constituie c. *uman*. C. *masculin* normal: 46, XY. C. *feminin* normal: 46, XX. Examenul c. permite descoperirea anomaliilor cromozomiale, de ex.: "trisomia 21.

CARMIN, s. n. / carmin, s. m. / carmine. [Lot. *medievoCil carminium*, *dw ar. quirmiz* sau *kermes* = *cofe.nid* si [at. *minium* = *mmiu, rosu de p[um6.*] Colorant natural extras din femela cosenilei (insecta exotica din Mexic) si utilizat pentru punerea in evidenta a *glicogenului (c. *Best*) sau a *mucu-sului (*mucicannin Mayer*).

CARMINATIV, adj., s. n. / canninatif, -ive, adj., s. m. / carminative. [Lot. *mediei'oll' carminium*, *din ar. quirmiz* sau *ker-mes* = *copenita* si [at. *minium* = *miniii, rosu de piumll.*] 1) Care previne formarea gazelor intestinale sau provoaca expulzia acestora. 2) Agent medicamentos care are aceste actiuni.

CARNIFICATIE, s. f. / carnification, s. f. / carnification. [Lot. *caro, carnis* = *carne; ficare, derivat de la flavre* -^A a *face.*] Aspect anatomopatologic macroscopic al planului care, prin remanierea parenchimului, prezinta un aspect de masa musculara.

CARNITINA, s. f. / carnitine, s. f. / carnitine. Derivat tririetilic al acidului p-hidroxi-y-aminobutiric. Intervine in metabolismul acizilor grasi. Deficitul de c. (transmis ereditar, autozomal recesiv) antreneaza o supralncarcare lipidica a diverselor tesuturi.

CAROTEN, s. m. / carotene, s. m. / carotene, Caroline. [Lot. *carota*, *din gr. karoton* = *moTCOV.*] Denumire generica pentru o serie de pigmenti de culoare portocalie, foarte raspanditi in natura, prezenti indeosebi in alimente de origine vegetala (morcovi, portocale etc.) si in unele alimente de origine animala (galbenus de ou, unt etc.). In organism, c. este transformat in *vitamina A in intestinul subtire al majoritatii animalelor. Legati de proteine, c. formeaza carotenoproteine. V. ro-dopsina.

CAROTENEMIE, s. f. / carotenemie, s. f. / caroten(a)emia. [Lat. *carota*, *din gr. karoton* = *morcon; gr. haima, -atos* = *sanffe.*] Concentratia plasmatica a pigmentilor denumiti *caroteni. Cresterea sa (hipercarotenemie) poate determina o pigmentatie galbena a pielii (carotenodermie), vizibila indeosebi la nivelul fetei ventrale a extremitatilor membrului (paima si plante).

CAROTENOID

CAROTENOID, adj. / caroteno'ide, adj. / carotenoid. [Lot. carota, din gr. karoton = morcov; gr. eidos = forma.] Referitor la substantele care contin *caroten. **CAROTIDA, s. f. / carotide, s. f. / carotid. [Cfr. karos => sonn profurd, dwarctt compresiunea arterdor carotide. antre.ne.aza o pie.rde.re de. confitie.nf.0.]** V. tab. anat. - artere.

CAROTIDOGRAMA, s. f. / carotidogramme, s. m. / indirect carotid pulse tracing. [Or. karos = sonn profmd; gramma = inscriere..] *Stigmograma carotidei.

CARP, s. n. / carpe, s. m. / carpus, wrist. NA: carpus, [(yr. karpos = pumn.) V. carpiene.

CARPIENE, s. n. pi. / os du carpe / carpal bones, carpus. [Qr. karpos = pumn.] V. tab. anat. - oase.

CARPOCIFOZA, s. f. / carpocypnose, s. f. / Madelung's disease. [Qr. karpos = pumn; kyphosis = coccofa.] Malformatie osoasa ereditara, cu transmitere autozomal dominanta, care consia In deformarea dorsala a pumnului, ce capata un aspect de „baioneta”. C. este de obicei bilaterala. Aceasta diformitate osoasa este secundara unei anomalii de crestere a extremitatii inferioare a radiusului: partea posterioara se dezvoltă mai repede decat partea anterioara, determinand anteflexia carpu-lui, care pare luxat. Aceasta afectiune poate fi izolata sau in-clusa In cadrul unei *discondrostenoze. Sin.: discondroplazie a epifizei radiale inferioare, boala Madelung, subluxatie spon-tana a mainii.

CARPOPEDAL, adj. / carpopedal, -ale, -aux, adj. / carpo-pedal. [Qr. karpos = pumn; lot. pedalis, de [a pes, pedis = picier] Referitor la pumn (sau mana) si picior. Ex.: spasm c.

CARTE DE IDENTITATE FENOTIPICA / carte d'identite phenotypique / phenotypic identity card. Identitatea biolo-gica a indivizilor a fost stabilita, pana In prezent, gratie markerilor fenotipici ca: grupele sanguine (Ai, A,, B, O, MNS, Rh, P, Kell, Fy), grupele serice (Hp, Gc, Tf, Gm), enzimele eritrodtare (AC, AcP, PGM), *sistemul HLA. Considerati indi-viduaf, „acesti markeri confera o certitudine limitata, cu exceptia sistemului HLA care permite rezolvarea a 94% din problemele excluderii paternitatii. Prin multiplicarea markerilor fenotipici se poate atinge o siguranta de peste 99%. Totusi, probabilitatea de coincidenta Intre doi indivizi nelnruditi nu este neglijabila. Problema este rezolvata, In mare masura, de amprenta genetica sau *cartea de identitate genotipica.

CARTE DE IDENTITATE GENOTIPICA / carte d'identite genotypique / genotypic identity card. Caracterizarea genotipului fiecarui individ (sau al fiecarei celule), In scopuri de identifi-care sau de filiatie. Este posibila datorita studiului polimorfis-mului genotipic. Gratie *sondelor genetice se pot pune In evi-denta simultan mai multe locusuri Inalt polimorfe (polimorfism). In plus, In contrast cu fragilitatea proteinelor care se degra-deaza rapid In afara organismului sau dupa moarte, ADN este un material biologic foarte rezistent. Astfel, c. de i. g. se poate efectua Si dupa moarte. Sin.: amprenta genetica.

CARTILAGIU. Var. pentru cartilaj (v.).

CARTILAJ, s. n. / cartilage, s. m. / cartilage. NA: cartilage. [Lot. cartilage, -inis = cwtilaj.] Varietate de tesut conjunc-tiv In care elementele celulare si fibroase sunt continute In cavitatile sau lacunele substantei fundamentale, compacta si avasculara. C. mediaza legatura dintre oase, formeaza schele-tul unor viscere (ex.: laringe) sau delimiteaza cavitati. Var.: cartilagiu. V tipuri de c. In continuare.

CARTILAJ ARITENOID / cartilage arytenoide / arytenoid cartilage. NA: cartilago arytenoidea. C. laringian pereche, si-tuat la partea inferioara a c. cricoid, cu care se articuleaza. La nivelul c. a. se insera *corzile vocale inferioare.

CARTILAJ ARTICULAR / cartilage articulaire / articular cartilage. NA: cartilago articularis. Strat de c. foarte neted care

CARUNCULE DUODENALE

acopera suprafetele articulare, a caror forma o adopta. Are un dublu rol: suprafata de frecare si organ elastic de transmisie a presiunilor.

CARTILAJ DE CONJUGARE / cartilage de conjugaison / connecting cartilage. NA: cartilago epiphysialis. Banda transversala de tesut cartilaginos, care reune?te diafiza ?i epifiza unui os lung si la nivelul careia se produce cre?terea In lungime a osului. Sin.: cartilaj diafizoeipifizar.

CARTILAJ CORNICULAT / cartilage cornicule / co'rnicate cartilage. NA: cartilago corniculata. Mic nodul cartilaginos, de forma conica, situat la varful *c. aritenoide. Sin.: cartilaj supra-aritenoide.

CARTILAJ CRICOID / cartilage cricoide / cricoid cartilage. NA: cartilago cricoidea. Inel cartilaginos care formeaza segmentul inferior al scheletului •laringelui si este compus din-tr-o parte anterioara subtire, arcul cricoidian, si o parte posterioara mai Inalta, placa cricoidiana.

CARTILAJ DIAFIZO-EPIFIZAR / cartilage diaphyso-6piphysaire / elastic cartilage. Sin.: cartilaj de conjugare (v.).

CARTILAJ FIBROS / cartilage fibroide / fibrous cartilage. Sin.: fibrocartilaj (v.).

CARTILAJ HIALIN / cartilage hyalin / hyaline cartilage. C. flexibil, rezistent, avand o substanta fundamentala semitransparen-ta, bazofila, care confine "fibre de collagen subtiri, estom-pate. Este cea mai raspandita forma de c. Formeaza c. articulare, laringele, septui nazal, inelele traheale.

CARTILAJ SUPRA-ARITENOID / cartilage cornicul6 / supra-arytenoid cartilage. NA: cartilago corniculata. Sin.: cartilaj corniculat (v.).

CARTILAJ TIROID / cartilage thyroide / thyroid cartilage. NA: cartilago thyroidea. C. principal al laringelui, situat pe linia mediana deasupra *c. cricoid si sub osul hioid. Este format din doua lame cvadrilaterale unite anterior si divergente posterior si doua perechi de coarne, superioare si inferioare, care pornesc de pe marginea posterioara a lamelor. Proemi-nenta c. t. este mai marcata la barbat decat la femeie. Pop. se numeste "marul lui Adam".

CARTOGRAFIA GENELOR / cartographic des genes / gene mapping. Realizarea unei *harti genetice.

CARTOGRAFIE, s. f. / cartographic, s. f. / mapping. [Lat. charta, gr. karta = foaie de. scris; gr. graphein = a scrii.] Termen In extensie. 1) Initial, localizarea 'genelor pe *cromo-zomi si precizarea pozitiei lor In molecula de ADN. V. harta genetica. 2) Stabilirea caracteristicilor functionate sau struc-turale ale unui organ prin investigarea unui parametru relevant. Ex.: prin c. biopotentialelor inimii se poate stabili o harta de distributie a acestora.

CARUNCULA, s. f. / caroncule, s. f. / caruncle. NA: caruncula, pi. carunculae. [Lat. cariincula = bucata. mica de came., dim. de. [a caro, carnis = came..] Termen anatomic cu sensul de tubercul sau excrescenta, de dimensiuni mid, situat la nivelul unei structuri anatomice. Ex.: *c. duodenale, *c. lacrimale, *c. mirtiforme.

CARUNCULA LACRIMALA / caroncule lacrymale / lacrimal caruncle. NA: caruncula lacrimalis. Repliu al *conjunctivei In forma de mic con rosietic, putin proeminent, relativ vascu-larizat, situat In unghiul intern al ochiului.

CARUNCULE DUODENALE / caroncules duodenales / duodenal caruncles. NA: papilla duodeni major (1), papilla duodeni minor (2). 1) Marea c. sau marea papila duodenala: proeminenta conica situata pe fata interna a portiunii a doua a duodenului, determinata de *ampula Vater, In care se des-ctiid *coledocul si *canalul Wirsung (sau pancreatic). 2) Mica c. sau mica papila duodenala: proeminenta conica mica situata pe fata interna a celei de a doua portiuni a duodenului,

CARUNCULE MIRTIFORME

putin deasupra marii c., al carei centru este ocupat de deschiderea *canalului Santorini.

CARUNCULE MIRTIFORME / caruncules myrtiformes / hymenal caruncles. NA: carunculae hymenales. Termen care desemneaza prezenta unor *caruncule (mid excrescente carnoase) ramase dupa ruperea himenului, la nivelul orificiului vulvar.

CASA TIMPANULUI / caisse du tympan / tympanic cavity. NA: cavum tympani. Cavitate a "urechii medii, cupiinsa Intre conductii auditiv extern si "urechea interna. C. t. este traver-sata de lantui de osicioare (ciocan, nicovala si scarita) articulate Intre ele si care transmit vibratiile "timpanului la fereas-tra ovala. C. t. comunica anterior cu "rinofaringele prin *trompa Eustachio si posterior cu cavitatile mastoidiene. Peretele sau superior, *tegmen tympani*, o separa de cavitatea craniana.

CASCADA, s. f. / cascade, s. f. / cascade. [Itol. coscoln = coscado, d-n, la *cascare* = a *cadea*,} Denumire generala pentru seriile de reactii biochimice caracteristice unui anumit proces metabolic. Termenul se utilizeaza Indeosebi pentru seriile de reactii enzimatice In care, In fiecare etapa, este activata o enzima, aceasta, la randul sau, activand enzima urmatoare din lantui metabolic.

CASTRARE, s. f. / castration, s. f. / castration. [Lot. *cas-tratio, -onis*, de la *castrare* = a *castra*,} Ablatie chirurgicala a testiculelor (*orhidectomie bilaterala) sau a ovarelor (*ovariectomie bilaterala). C. face parte din tratamentul unor can-cere genitale (*cancer ovarian). De asemenea, este practicata pentru reducerea concentratiilor sanguine de hormoni sexuali (estrogeni sau testosteron) care stimuleaza dezvoltarea can-cerelor hormono-dependente de san si de prostata. C. trebuie deosebita de ablatia unilaterala a unui testicul sau a unui ovar, practicata pentru tratarea tumorilor unilaterale ale acestor organe si care nu antreneaza nici una dintre consecintele c.

CASTRAT, adj., s. m. sau f. / castrat, adj., s. m. ou f. / castrate. [Lat. *castrare* = a *castra*,} (Subiect) care a suferit *castrarea.

CASECTINA, s. f. / cachectine, s. f. / cachectin. [C.r. *kakos* = ra.u.1 *hexis* = stare; -*ina*,} Sin.: factor de necroza tumorală (v.).

CASETA, s. f. / cachet, s. m. / cachet, wafer, capsule, [fr. *veche cacher* = a. *presa*.] Pastila destinata a fi Inghitita, In forma de cutiuta, continand o pudra medicamentoasa care va fi eliberata In stomac sau, daca Invelisul este rezistent la ac-tiunea sucului gastric, In intestin. Sin.: capsula amilacee.

CASEXIE, s. f. / cachexie, s. f. / cachexia, cachexy. [Lat. *cachexia*, gr. *kakhexia* = *constitutie proasta*, de la. gr. *kakos* = rau, *hexis* = stare.] Alterare profunda a starii generale a organismului, legata de o denutritie extrema, cu o scadere ponderala foarte importanta. Poate sa apara In stadiile terminale ate unor boli cronice (maligne, dar si benigne) sau prin subalimentatie cronica. Forme particulare: 1) C. *bronzafa* (v.). 2) C. *hipofizara* - v. sindrom Simmonds. 3) C. *mixedematoasa* - faza terminala a *mixedemului netratat - se observa cu dificultate, deoarece infiltratia mixedematoasa mascheaza timp Indelungat scaderea ponderala. 3) C. *tiroidiana* - apare In fazele tardive ale *bolii Basedow sau In insuficienta tiroidiana. V. si atrep-sie.

CASEXIE BRONZATA / cachexie bronzee / cachexia suprarenalis Addison. Sin.: boala Addison (v.).

CASEXIE HIPOFIZARA / cachexie hypophysaire / hypophysial cachexia. Sin.: sindrom Simmonds (v.).

CASEXIE SUPRARENALA / cachexie surrenale / cachexia suprarenalis Pende. Sin.: sindrom Pende (v.).

CATABOLISM, s. n. / catabolisme, s. m. / catabolism. [Qr. *katabole* = itesfac-ere., *destramare*., de. la *kata* = in jos, *ballein*

CATAUZA

= a *Cansa*; -*ism*.} Ansamblu de reactii biochimice care se desfasoara la nivel celular, consecutiv carora sunt degradate Indeosebi molecule ca glucifetele si lipidele. Reactiile catabo-lice elibereaza energia stocata mai ales In moleculele de ATP, energie necesara proceselor de biosinteza, de transport, de miscare etc. Marile cai ale c. celular constau In degradarea macromoleculelelor din nutrimente, avand ca rezultat o serie de molecule mid, care, In continuare, vor genera un numar res-trans de metaboliti. Astfel, de ex., *acetilcoenzima A este un intermediar In degradarea acizilor aminati, glucidelor si acizilor grasi. Sin.: dezasimilatie.

CATABOLIT, s. m. / catabolite, «. m. / catabolite. [Ar. *katabole* = *liesfacere*., *destramwi*., de la *kata* = *fn jos*, *ballem* = a *lanso*,} Substanta provenita din transformarea unui precursor In cursul 'catabolismului.

CATACROTISM, s. n. / catacrotisme, s. m. / catacrotism. [QT. *kata* = in jos; *krotos* = *fiataie*.; -*ism*.} Anomalie a pulsu-lui caracterizata prin usoare expansiuni ale arterei dupa socul principal si prin aparitia unei mid unde sau incizuri aditionale "pe panta descendenta a 'sfigmografei (unda catacrotica). V. sfigmograma.

CATAFAZIE, s. f. / cataphasie, s. f. / cataphasia. [Qr. *kata* = in jos; *phasis* = *cuvdnt*, *vorfire*.] Tulburare de vorbire caracterizata prin faptul ca bolnavul raspunde la o Intrebare care i se pune, dar repeta apoi raspunsul de nenumarate ori.

CATAFOREZA, s. f. / cataphorese, s. f. / cataphoresis. [QT. *kata* = in jos, *impotriva*; *phoresis* = *transpOTtare*, de la *pherein* = a *purta*, a *transporta*.] 1) Deplasarea particulelor Incarcate electric de la anod la catod, mtr-un camp electric. V. electroforeza. 2) Procedeu de introducere In organism a unor medicamente cu ajutorul ionizarilor prin curent continuu.

CATAGEN, adj. / catagene, adj. / catagen. [Cfr. *kata* = In jos, *impotriva*; *gennaa* = a *produce*.} Denumire a stadiului *dte* oprire a cresterii parului In cadrul *cicluului pilar.

CATALAZA, s. f. / catalase, s. f. / catalase. [Ar. *katalyein* = a *distruge*, a *dizolva*; -*aza*.} Enzima oxidanta ce descom-pune *apa oxigenata, cu degajare de oxigen simplu, care nu poate fi fixat decat de un corp oxidabil spontan. In organism, c. este prezenta In unele celule (Indeosebi celulele hepatice ?i hematii).

CATALEPSIE, s. f. / catalepsie, s. f. / catalepsy. [Qr. *kata-lambaneia* = a *suspenda*, de (a *kata* = in jos, *lepsis* = *fi*.(are.} Tulburare psihomotorie caracterizata prin conservarea, In general de scurta durata, a unei pozitii impuse pacientului de catre examinator la nivelul unui segment din organism. C. este fie consecinta unei rezistente musculare plastice (flexi-bilitatea ceroasa a lui Wernicke), fie expresia unei hipertonii rigide „de statuie", sau urmarea absentei initiativei motrice cu pasivitate totala si incapadtate de mobilitate spontana. C. poate fi observata izolata sau face parte dintr-un context clinic: le-ziuni prefrontale, isterie, schizofrenie, somn hipnotic, sindrom parkinsonian si postencefalic. Sin.: flexibilitate ceroasa.

CATALEPTIFORM, adj. / cataleptiforme, adj. / cataleptiform, cataleptoid. [Ar. *katalambaneia* = *fi suspenda*, de la *kata* = in jos, *lepsis* = *fi*afVi lot. *forma* = *forma*,} Care este asemanator cu "catalepsia.

CATALIZATOR, s. m. / catalyseur, catalysateur, s. m. / catalyst. [Qr. *katalysis* = (*isotufie*, de. (a *katalyein* = a *distruge*, a *disoiva*.} Substanta care, adaugata doar In cantitati infime, accelereaza unele reactii chimice, uneori In detrimentul altora. C. poate fi sau nu o faza distincta fata de mediul de reactie, In functie de aceasta cataliza fiind eterogena sau omogena. V. si cataliza.

CATALIZA, s. f. / catalyse, s. f. / catalysis. [Qr. *katalysis* = *iCiso[u.tie*, de la *katalyein* = a *distruge*, a *ttizoiva*,} Attune fi-

CATAUZA COVALENTA

zico-chimica prin intermediul careia anumite substante denu-mite *catalizatori, prezente chiar si in cantitati foarte mici, accelereaza unele reactii chimice sau le favorizeaza pe unele in detrimentul altora (in cursul unor procese din organism) si se regasesc neschimbate la sfarsitul reactiei. C. se numeste omogena, cand catalizatorul se gaseste in aceeasi faza de agregare ca si mediul reactional, sau eterogena, daca fazele de agregare sunt diferite. 7n organismul viu procesele de c. sunt mediate de *enzime.

CATALIZA COVALENTA / catalyse covalente / covalent catalysis. Reactie enzimatica in care o parte din *substrat este fixat prin 'legatura covalenta cu enzima.

CATAMENIAL, adj. / catamenial, -ale, -aux, adj. / catame-nial. [Qr. *kalameniu* = *mins truckle*, de [a *kata* = *re.fe.ntor la, men, menos - iuna*.] 1) Se spune despre un proces care este in relatie cu perioadele menstruate, care apare concomitent cu acestea. Ex.: herpes c. 2) Care se refera la "men-struatie.

CATAMNEZA, s. f. / catamnese, s. f. / catamnesis. [Qr. *kata* = *in jos, mnesi's* = *memorie.*, (it la *mnasihai* = *a-si aminti*.] Istoric al unei boli relatat dupa externarea pacientului din spi-tal.

CATAPLASMA, s. f. / cataplasme, s. m. / cataplasma, poultice. [Lat. *cataplasma*, gr. *kcataplasma* = *a.p[u:af:ie.*] Preparat *topic care are ca principiu activ faina de in, de mustar etc., la care se adauga un lichid (de obicei apa) pentru formarea unui preparat de consistenta unui bulion gros. Se aplica cu-tanat (cald sau rece) si actioneaza local, prin proprietatile sale 'revulsive. Se pot aplica si c. uscate, cu sare, tarate sau nisip.

CATAPLAZIE, s. f. / cataplasie, s. f. / cataplasia. [Qr. *kata* = *m jos; plasis* = *moddare.*, de. (a *plassein* = *a. forma, a mo-dela*) Transformare a morfologiei si functiei celulelor in procesele maligne (*anaplazie), dar si in alte conditii de viata (ex.: in culturi de tesuturi sau de celule). Uneori, termenul este utilizat cu sensul de *metaplazie regresiva.

CATAPLEXIE, s. f. / cataplexie, s. f. / cataplexy. [Gjr. *kata* = *in jos; plexis* = *iovitura.* \ Tulburare caracterizata prin pier-derea brusca, incompleta sau completa, a tonusului postural (al musculaturii scheletice) in relatie cu o emotie intensa. C. poate fi generalizata, cand antreneaza caderea subiectului, fara pierderea constientei, sau localizata la membrele superioare, gambe sau la maxilarul inferior. Asociata cu 'narcolepsia, ea constituie *sindromul Gelineau.

CATAR, s. n. / catarrhe, s. m. / catarrh. [Lot. *catarrhus* = *guturai*, de. (a gr. *kiita* = *m jos, rhein* = *a curge.*.) Termen foarte vechi, utilizat odinioara pentru orice scurgere de fluid de la nivelul unei membrane mucoase. In prezent, termenul este utilizat restrictiv, cu referire la mucoasele cailor respira-torii superioare, in cazul inflamatiilor rinofaringiene cu hiper-secrete neperulenta. V. si freamat catar.

CATARACTA, s. f. / cataracte, s. f. / cataract. [Gjr. *katarrhegnynai* = *a ddrama, a frange sou katarraktes* = *cas-cadO.* - se. *credea ca ace-asta. antiune. se datora. caderii unei unwri pe. ocflii.*] Afectiune oculara care consta in opacifierea progresiva a *cristalinului sau a capsulei acestuia, cu diminuarea *acuitatii vizuale. C. poate fi congenitala, posttraumatica sau spontana. Se disting: 1) C. *capsulara*, produsa prin opacifierea capsulei cristalinului. 2) C. *congenitala*, existenta la nas-tere sau produsa la putin timp dupa nastere. 3) C. *corticala*, prin opacifierea capsulei (cortexului) cristalinului. 4) C. *diabe-tica*, bilaterala, complicatie a diabetului. 5) C. *glaucomatoasa* apare in cursul evolutiei *glaucomului. 6) C. *heterocromica*, insotita de *heterocromia irisului si *ciclicita *torpida. 7) C. *hiper-matura*, faza evolutiva a c. in care masele cristaliniene, in afara de nucleu, se lichiefiaza. 8) C. *prin iradiere*, consecutiv

CATETERISM

iradierii masive sau cu doze repetate semnificative de radiatii X sau nucleare. 9) C. *matura*, in care cristalinul este opacifiat complet. 10) C. *nucleara*, in care este afectat numai nucleul cristalinului. 11) C. *polara anterioara* sau *posterioara*, cu afectarea polului anterior sau, respectiv, posterior al cristalinului. 12) C. *senila*, cea mai frecventa, in general de cauza necu-noscuta sau considerata consecinta unui fenomen natural de Tmbatranire.

CATARAL, adj. / catarrhal, -ale, *aux, adj. / catarrhal. [ff. *kata* = *m jos; rhein* = *a curge.*] 1) Care este caracteristic *catarului. 2) Despre o inflamatie insotita de secretii abundente seromucoase.

CATARCTIC, adj., s. n. / catharique, adj., s. m. / cathartic. [Cf. *kuthartikos* = *punficator.*] 1) (Medicament) care prezinta un efect purgativ prin provocarea unei hipersecretii a glandelor intestinale si prin stimularea peristaltismului, ca urmare a iritatiei mucoasei. 2) *Terapia* c. este o forma de psihoterapie care antreneaza o eliberare afectiva.

CATATONIE, s. f. / catatonie, s. f. / catatonie. [Cfr. *kata* = *in jos; tones* = *te-nsiune.*] Sindrom psihiatric grav in care se asociaza negativism psihomotor (o rupere de mediul exterior, cu refuzul de a vorbi, uneori refuzul hranei), pierdere a initia-tivei, opozitie la orice solicitare sau pasivitate cu rezistenta musculara plastica (*catalepsie) si tulburari neurovegetative. Este, in general, o manifestare tipica in *schizofrenie, dar c. poate fi observata si in unele sechele de *encefalita sau dupa priza anumitor substante (farmacocatatonie).

CATECOLAMINE, s. f. pi. / catecholamines, s. f. pi. / catecholamines. [Catechol = de [a *Acacia catechu*, ardore erotic; gr. *aminoniakon* '— sore dt amoniu, gasitd in apropiere.a. tempiuiv lui lupite-r Ammon din Libia, -iau.) Termen generic care regrupeaza 'noradrenalina, 'adrenalina si *dopamina. In trecut denumite simpaticomimetice directe, aceste molecule endogene stimuleaza 'receptorii adrenergici a sau p. Denu-mirea reflecta structura acestor substante: un nucleu catecol (ortodifenol) purtator al unui lant lateral care poseda o functie an-iina.

CATENAR, adj. / catenaire, adj. / catenary. [Lat. *catenaris* = *legat in iant, de la catenare* = *a. inidntui, si catena* = [an-i..] Care se refera la un lant molecular. V. si monocatenar, bicatenar.

CATEPSINA K / cathepsine K / cathepsin K. Proteina lizo-zoma!a produsa in cantitate mare de catre *osteoclaste, avand rol in resorbtia si remodelajul osos. Deficitul de c. K determi-na *picnodisostoza, boala de care a suferit pictorul Toulouse-Lautrec.

CATEPSINE, s. f. pi. / cathepsines, s. f. pi. / cathepsins. Denumire generica pentru un grup de proteinaze endocelu-lare. C. sunt desemnate printr-o litera: C. A hidrolizeaza pro-teinele la nivelul acizilor u-aminati hidrofobi. C. B. este o tiol-proteinaza care se gaseste in ficatului uman. C. B. este o me-talproteinaza analoga carboxipeptidazei. C. C este o tiolpeptidaza. C. D este o endopeptidaza cu aceeasi actiune ca si pep-sina. C. E este o exopeptidaza cu actiune similara pepsinei. C. G este o serin proteinaza prezenta in leucocitele polinucle-are. C. P este o exopeptidaza. C. H, L, N, S sunt proteinaze de tip pepsina, prezente in lizozomi. V. si catepsina K.

CATETER, s. n. / catheter, s. m. / catheter. [Gjr. *katheter*, de. (a *kuthimai* = *a pionja.*) *Sonda adecvata utilizata pentru efectuarea *cateterismului. Exista diferite tipuri de c., adaptate structurii anatomice investigate.

CATETERISM, s. n. / catheterisme, s. m. / catheterization. [Cfr. *katheter*, de. la *kathienai* = *a pionja; -ism.*] Ansamblul manevrelor executate cu un cateter la nivelul unui canal (conduct), organ cavitat sau orificiu al unei fistule, in scop diagnostic sau terapeutic. V. si cateterism cardiac.

CATERISM CARDIAC

CATERISM CARDIAC / catheterisme cardiaque / cardiac catheterization. Metoda invaziva de investigare cardiovasculara, care se practica prin introducerea unui *cateter printr-o vena periferica pana la cavitatile cordului. Prin c. c. se masoara parametrii hemodinamici, se efectueaza angiografia cardiaca, electrocardiograma endocavitara, implantarea unui *pacemaker, biopsia endomiocardica, ca si o serie de interventii terapeu-tice.

CATGUT, s. n. / catgut, s. m. / catgut. {*engl. cat = pisua; gut = intestin.*} Material chirurgical sub forma de fire, utilizate pentru suturi sau ligaturi ale planurilor profunde operatorii. Prezinta avantajul ca este resorbabil, fiind constituit doar din substante organice. Este preparat din colagen de mamifere. In-deosebi din stratul submucos al intestinului subtire de oaie. Se poate utiliza si c. *argintat* (cu rezistenta crescuta) sau c. *impregnat cu crom* (cu resorbție mai lenta).

CATHARSIS, s. n. / catharsis, s. f. / catharsis. {*Cfr. kathar-sis = purificare.*} 1) Efect terapeutic, In psihanaliza, obtinut prin descarcarea unei train *refulate. Eliberarea *afectului in-constient se obtine prin recunoasterea si verbalizarea eveni-mentelor traumatizante uitate. Sin.: abreactie. 2) Purificarea spiritului cu ajutorul artei, prin participarea intensa la feno-menul artistic.

CATION, s. m. / cation, cathion, s. m. / cation. {*Cjr. kation = care coSoara, de la kata ° in jos, ion = migrator, catdor fi ienaj = a merge.*} Ion Incarcat pozitiv din cauza defidului de electroni. In cursul electrolizei c. se deplaseaza catre *catod.

CATOD, s. m. / cathode, s. f. / cathode. {*Cfr. kathodes = drum in jos, de [a kata = in jos, hodos = cote., drum.*} 1) Conductor electronic (metalic sau din carbune) prin care iese cu-rentul electric dintr-un mediu conductor si a carui "conductibilitate electrica este, In general, mai mare decat a mediului res-pectiv. Sin.: electrod negativ. 2) Intr-un tub cu radiatii X, elec-trodul care emite electroni.

CAUDAL, adj. / caudal, -ale, -aux, adj. / caudal. [*Lat. cciuda = coada,*] Care se refera la partea terminala a unui organ de forma alungita sau In anatomia non-umana la coada. In anat-omia umana c. este sin. cu inferior.

CAUSTIC, adj., s. n. / caustique, adj., s. m. / caustic. [*Lat. causticus, gr. kaustikos = care arde, de [a gr. kauiein = a wdt.*] 1) Caracter al unei substante cu actiune coroziva asupra tesuturilor, provocand necroza acestora. 2) Substanta cu a-ceasta caracteristica.

CAUTER, s. n. / cauter, s. m. / cautery. [*Lat. cautenum, gr. kauterion = fier inrofit, de. la gr. kaiaein = a arde.*] Instrument cu un varf metalic adus la incandescenta sau sub-stanta chimica care, prin arderea unui tesut, provoaca forma-rea unei escare sau asigura hemostaza. Tipuri principale de c.: 1) *Galvanocauter* (v.). 2) *Termocauter*, constituit dintr-un fir de platina mentinut incandescent sub actiunea unor vapori de extract mineral. 3) *C. chime*, alcatuit din nitrat de argint, add osenic si add tricoloracetic. In prezent se utilizeaza si dis-pozitive de tip "laser. V. si cauterizare.

CAUTERIZARE, s. f. / cauterisation, s. f. / cauterization. {*Lat. caiterium, gr. kaiterion = fier inrosit, de la gr. kainein := a arde.*} Disfrugere a unui tesut In scopul suprimarii unei le-ziuni, opririi unei sangerari sau eliminarii ori diminuarii exten-siei unei cicatrice cu Inmugurire exuberanta. C. se practica frecvent la nivelul pielii si al mucoaselor, utilizand diferite tipuri de *cautere, o serie de substante chimice sau *crioterapia.

CAUZALGIE, s. f. / causalgie, s. f. / causalgia. [*£jr. kausis = caidura arzitoare, algos = dure-re.*] Simptom determinat de o leziune de neuron periferic, care consta Intr-o modificare a sensibilitatii In regiunea tegumentara corespondenta (hiperes-tezie) asociaB cu durere. Este resimtita sub forma de „caldura

CAVITATE PERITONEALA

care arde" Intr-un teritoriu tegumentar delimitat si se exacer-beaza la orice contact cu un stimul exterior. Se poate Inso-ti de modificari trofice obiective ale pielii In teritoriul cutanat in-terestat, eritem, transpiratie locala, In acest caz rezultand un *sindrom cauzalgic*, In relatie cu o plaga nervoasa. Unii autori grupeaza In acest termen si senzatiile de arsura esofagiana sj gastrica.

CAVERNA, s. f. / caverne, s. f. / cavern. **NA: caverna (1).** [*Lot. caverna = cavitare, de [a cavus = gaur&.*] 1) Cavitare anatomica formata din mai multe spatii mici lacunare care comunica Intre ele. Ex.: c. corpului spongios, c. corpului caver-nos. 2) Leziune anatomopatologica care se prezinta sub forma unei sxcavatii localizate In parenchimul unui organ si care re-zulta In urma evacuării continutului, de obicei lichid sau semi-solid, al acesteia (abces, gangrena etc). Frecvent este cazul unei c. *pulmonare* de origine tuberculoasa.

CAVERNOS, adj. / caverneux, -euse, adj. / cavernous. [*Lat. cavernosus = scobit, gliunos, de. la caverna = cavitare fi cavus = gourd.*] Care se refera la caverne patologice (ex.: ral c.), care include caverne (ex.: plaman c.) sau a carui struc-tura se aseamana cu aspectul general al unor caverne (ex.: corpi c., angiom c. sau cavernom).

CAVITAR, adj. / cavitaire, adj. / cavitary. [*Lat. cavas = gaura.*] Caracterizat prin prezenta unei cavitati, In general cu localizare pulmonara.

CAVITATE, s. f. / cavite, s. f. / cavity. **NA: cavum.** [*Lat. cavus = gourd.*] Termen folosit pentru a desemna prezenta unui spatiu Inchis, complet sau incomplet, In interiorul unei structuri anatomice sau Intre mai multe formatiuni anatomice. C. pot fi goale sau (mai frecvent) pot confine fie unele formatiuni anatomice, prin herniere, fie substante mai mult sau mai putin fluide (secretii, necroza etc.).

CAVITATE ABDOMINALA / cavite abdominale / abdominal cavity. **NA: cavitas abdominalis.** C. *splanhnica delimitata de rahisul lombar si muschii spinali - posterior, de muschii largi - lateral, si muschii drepti - anterior. C. a. este separata de "cavitata toracica prin diafragm, este prelungita In jos de *cavitata pelvina si contine majoritatea viscerelor componenete ale aparatului digestiv si aparatului urinar.

CAVITATE AMNIOTICA / cavite amiotique / amniotic cavity. **Sin.: amnios (v.).**

CAVITATE BUCALA / cavite buccale / oral cavity. **NA: cavitas oris.** **Sin.: gura (v.).**

CAVITATE COTILOIDA / cavite cotylo'ide / acetabulum. **NA: acetabulum.** C. In forma de cupa situata pe suprafata late-rala a osului coxal, In interiorul careia se articuleaza capul femurului. **Sin.: acetabulum, cotil.**

CAVITATE GLENOIDA / cavite gl6noide / glenoid cavity. **NA: cavitas glenoidalis.** C. articulara In general eliptica, formata din unui sau mai multe oase si articulata cu un "condil. V. si tab. anat. - articulatii.

CAVITATE LARINGIANA / cavite laryngee / cavity of larynx. **NA: cavitas laryngis.** Segment al cailor aeriene delimitat de peretii "laringelui si Tmpartit de *corzile vocale In trei etaje: superior (sau supraglotic), mediu (sau glotic) si inferior (sau subglotic).

CAVITATE ORBITARA / cavite orbitaire / orbit. **NA: orbita.** **Sin.: orbita (v.).**

CAVITATE PELVINA / cavite pelvienne / cavity of pelvis. **NA: cavitas pelvis.** **Sin.: bazin (v.).**

CAVITATE PERICARDICA / cavite pericardique / pericardial cavity. **NA: cavitas pericardialis.** C virtuala cuprinsa Intre cele doua foite ale *pericardului.

CAVITATE PERITONEALA / cavite peritoneale / peritoneal cavity. **NA: cavitas peritonealis.** Spatiu virtual Intre foita pari-etala si foita viscerală a peritoneului, care, In mod normal, nu

CAVITATE PLEURALA

contine altceva decat un film subtire de fluid. In anumite circumstante patologice este sediul unor revarsate lichidiene.

CAVITATE PLEURALA / cavite pleurale / pisural cavity. NA:

cavitas picuralis. Spatiu virtual Intre pleura parietala si cea viscerală, care poate deveni real In cazul unor revarsate lichidiene.

CAVITATE PULMONARA / cavit6 pulmonaire / pulmonary cavity. Pierdere de substanta la nivelul unui plaman, care se observa In anunnite conditii patologice. Ex.: abces pulmonar, tumora necrozata, V. si caverna.

CAVITATE TIMPANICA / cavite tympanique / tympanic cavity. NA: cavitas tympanica. V. timpan si ureche medie.

CAVITATE TORACICA / cavite thoracique / cavity of thorax. NA: cavitas thoracis. C. *splanhnica cuprinsa Intre rahisul dorsal, coaste, stem si muschii care acopera aceste structuri. C. t. este separata de c. abdominala prin diafragma si contine plamanii Inconjurati de pleura, inima si organele "mediastinu-lui.

CAVITATE UTERINA / cavit6 uterine / cavity of uterus. NA: cavitas uteri. C. virtuala aplatizata, aflata In interiorul uterului. Este separata de istmul uterin Intr-o c. cervicala si una corporeala, in care se localizeaza out In perioada gestatiei.

CAVOGRAFIE, s. f. / cavographie, s. f. / cavography, phlebography of the vena cava. [Lot. *cavus* = *gourd*; gr. *graphein* = a scrie.] Examen radiologic al venei cave superioare sau inferioare, prin opacifiere dupa injectarea, directa sau la distanta, a unui produs de contrast iodat hidrosolubil.

CAVUM, s. n. / cavum, s. m. / cavum. NA: cavitas pharyng-gis. [Lot. *cavus* = *gourd*.] Sin.: rinofaringe (v.).

CAZEIFICARE, s. f. / caseification, s. f. / caseation. [Lot. *caseus* sau *caseum* = *branzd*; *ficare, de.ri.vat de. la facere* = a face.] Necroza a centrului leziunilor tuberculoase, constand m formarea unei materii gri-galbuie, compacte, granulosa. V. si granulom.

CAZEINA, s. f. / cas6ine, s. f. / casein. [Lot. *r.nseus* sau *caseum* = *Ciranzd*; *-inn*.] Fosfoproteina care reprezinta partea cea mai importanta a substantelor azotate din laptele de mamifer. De aceea, este utilizata ca proteina de referinta In dietetica.

CAZEOS, adj. / caseux, -euse, adj. / caseous. [Lat. *caseus* sau *caseum* = *drama*.] Care apartine procesului de *cazeifi-care sau se afla In relatie cu acesta.

CAZEUM, s. n. / cas6um, s. m. / caseum, caseous material.

[Lat. *caseus* sau *caseum* = *firdnzd*] Substanta albicioasa sau galbuie cu aspect variabil (pastos, granular fin sau gelati-nos) care este rezultatul unei necroze addofile, specificis infla-matiei tuberculoase.

CAZUISTICA, s. f. / casuistique, s. f. / casemix, material. [J-r. *casuistique, din spanwid casuista* si [at. *eckziasticd casus* = *caz di constiintd*.] Termen care desemneaza lotul de pacienti (marimea acestuia) utilizat Intr-o cercetare, mtr-un stu-diu.

CAI BILIARE / voies biliaires / gall ducts. Sistem tubular prin care bila se elimina din ficat In duoden. Include c. *b. intrahepatică* (canalul hepatic drept si stang care, prin unire, formeaza canalul hepatic comun) si c. *b. extrahepatică* (*canalul coledoc, rezultat din unirea canalului hepatic comun cu *ca-nalul cistic).

CALCAI, s. n. / talon, s. m. / heel. NA: calx. [Lot. *culca-neum* = *ca[cdi*.] Parte posterioara a piciorului, al carei schelet este format din *calcaneu.

CALDURA, s. f. / chaleur, s. f. / heat, warmth. [Lat. *color, -oris* = *cdidurd*.] 1) Senzatie de crestere a temperaturii; energia care produce aceasta senzatie. 2) Energia transferata ca rezultat al gradientului de temperatura.

CARLIG

CAPUSA, s. f. / tique, s. f. / tick. [Mbanezd *kepuse* = *cap-Ufa*.] Denumire populara pentru unele artropode (**Arthro-poda*) din familia *Ixodidae*, clasa *Arachnida*.

CARBUNE, s. m. / charbon, s. m. / anthrax. [Lot. *carbo, -onis* = *cdr6unc*.] Sin.: antrax (v.).

CARBUNE ACTIVAT / charbon active / activated charcoal. Carbune ofical prelucrat pentru cresterea capacitatilor sale de absorbtie. Utilizat 7nca, pe cale bucala, In tratamentul *aerofagiei, se pare ca indicatia sa cea mai utila este In tratamentul anumitor intoxicatii acute, Indeosebi In cazul ingestiiilor ma-sive de morfina sau de atropina.

CASCAT, s. n. / baillement, s. m. / yawn, oscedo (lat.). [*Posi6il [at. cascara*.] Act reflex motor, urmare a hipoxiei sau oboselii centrilor nervosi. Consta dintr-un inspir profund cu deschiderea gurii (se Includ orificiile trompelor lui Eustachio) si un expir; In urma acestui act motor, muschii cervicali maresc, prin contractie, debitul circulator al creierului.

CAMP, s. n. / champ, s. m. / field. [Lat. *campus* = *cdmp*.] Termen general utilizat In medicina cu sensul de arie, regiune bine delimitata (ex.: *c. operator, *c. vizual), dar si cu un sens figurativ (*c. psihologic).

CAMP AUDITIV / champ auditif / auditory field. Ansamblul sunetelor a caror frecventa este cuprinsa Intre 32 si 16000 Hz Si care sunt In mod normal audibile de catre om.

CAMP ELECTRIC / champ electrique / electric field. Forta determinata de prezenta corpurilor Incarcate electric, exprimata In voiti pe metru. C. e. este un c. vectorial.

CAMP MAGNETIC-/ champ magnetique / magnetic field. Denumire data unui c. de forte creat In jurul unui magnet sau In jurul oricarui conductor parcurs de un curent electric. Se exprima In amperi pe metru (SI) sau oersted (CGS).

CAMP OPERATOR / champ operateire / operative field. 1) Parte a corpului care ramane expusa pentru ca operatorul-chirurgul sa aiba acces la organul de abordat. 2) Material tex-til steril care serveste la delimitarea, izolarea si protejarea zonei din corp la nivelul careia va fi practicata o interventie chirurgicala.

CAMP PSIHOLOGIC / champ psychologique / psychological field. Expresie care desemneaza toate faptele fizice, biologice, sociale, psihologice (constiente si inconstiente) care exista la un moment dat pentru un individ sau pentru un grup, carora aceste fapte le determina comportamentul.

CAMP VIZUAL / champ visuel / field of vision, vision field. Intinderea spatiului care poate fi cuprins cu privirea cand ochiul este imobil. C. v. normal este de circa 150° In sens orizontal si de 120° In sens vertical (55° In jos, 65° In sus), dar aceste valori numerice variaza foarte mult in functie de subject si de conditiile de determinare. Fiecare punct al c. v. corespunde unui punct definit al retinei, iar explorarea c. v. corespunde, de fapt, explorarii functionale a retinei si/sau a cailor optice. C. v. poate fi alterat prin procese patologice care afecteaza ochiul, retina si/sau caile optice. V. si campimetrie, campimetru.

CARJA, s. f. / bequille, s. f. / crutch. [S]. *kryzi* = *cruce*.] 1) Mijloc de sustinere a corpului, Indeosebi In cursul mersu-lui, cu punct de sustinere la nivelul bratului, antebratului sau axilar. C. pentru antebrat sau canadiana este prevazuta cu o bara de sprijin la Inaltimea mainii si un sistem de sprijin pentru antebrat. 2) Numai In romana: c. *aortei*, adica *arcul aortic. V. tab. anat. -artere.

CARLIG, s. n. / crochet, s. m. / hook. [6ulg. *kurlik* = *cSatig*] 1) Instrument curb pentru tractiune sau prindere. Tipuri: a) c. *Braun*, utilizat In obstetrica; b) c. *pentru palat posterior*, utilizat In ORL; c) c. *Tyrell*, Intrebuintat In oftalmologie; d) c. *Malgaigne*, alcatuit din doua crosote utile In chirurgia rotulei. 2) Forma unor structuri anatomice. Ex.: osul cu c.

CD4 / CD4 / CD4. [Engl.: *acronim pentru duster of Differentiation*. = *clasa de diferentiere*.] Proteina exprimata la suprafata tuturor *limfocitelor T ajutatoare, dar si la nivelul *monocitelor / macrofagelor si a *celulelor dendritice. CD4 este o glicoproteina transmembranara de 59 kDa, iar gena codanta a lantului polipeptidic este situata pe cromozomul 12. Proteinele CD4 reprezinta un receptor pentru moleculele *complexului major de histocompatibilitate clasa II purtate de o *celula prezenta-toare de antigeni. Totodata, situsul de recunoastere al receptorului CD4 este complementar proteinei de suprafata gp120 a virusului SIDA. Receptorii CD4 sunt denumiti si T4. Sin.: co-receptor CD4. V. si clasa de diferentiere.

CDS / CDS / CDS. [Engl.: *acronim pentru Cluster of Differentiation* = *clasa de diferentiere*.] Molecula prezenta la suprafata tuturor limfocitelor T8. Este alcatuita din doua lanturi polipeptidice a si p, fiecare avand o masa moleculara de 32-34 kDa. Gena codificatoare pentru sinteza acestor lanturi se afla pe cromozomul 2. Cele doua lanturi sunt exprimate sub forma homodimerica a/a sau sub forma heterodimerica a/p. CDS constituie un receptor pentru antigenii "complexului major de histocompatibilitate clasa I purtati de o *celula prezentatoare de antigeni sau de o celula cu 'self modificat. Acest contact conduce la diferentierea limfocitelor T imature in *limfocite T citotoxice. Sin.: co-receptor CDS. V. si clasa de diferentiere.

CEAFA, s. f. / nuque, s. f. / nape of the neck. NA: nucha. [J^ffian&sd *cafe* = *ceafa*.] Regiunea posterioara a gatului, cuprinzand toate partile moi situate inapoi a rahisului cervical. V. si nuchal.

CEBOCEFALIE, s. f. / cebocephalie, s. f. / cebo-cephaly. {Cjr. *kebos* ^ *mairnufa*, *kephale* = *cap*.} Monstruozitate mal-formativa a extremitatii cefalice care include: ochi separati dar foarte apropiati, lipsa aparatului nazal sau prezenta unei sin-gure narine. Aminteste de aspectul fizic al ciclopului.

CEC, s. n. / caecum, s. m. / c(a)ecum. NA: caecum. [Lot. *caecus* = *orb*.] Fund de sac, de circa 6 cm lungime si 6-8 cm grosime (diametru), ce constituie portiunea initiala a intestinului gros. Este situat deasupra *valvulei ileocecale, iar pe fata sa interna se deschide 'apendicele vermicular.

CECITATE, s. f. / cecite, s. f. / blindness. [Lot. *caecus*, -*atis* = *orbire*, de. ia *caecus* = *orb*.] Pierderea vederii, indiferent de sediul leziunii cauzatoare: cortex occipital, cai optice sau glob ocular. Sin.: orbire.

CECITATE CORTICALA / cecite corticale / cortical blindness. C. determinata de o leziune a lobilor occipitali, fara alterarea ochiului.

CECITATE LITERALA / cecite litteraire / letter blindness. Varietate de *c. verbala caracterizata prin pierderea capacitatii de a citi literele alfabetului, in timp ce in c. verbala bolnavul poate silabisi cuvintele pe care nu le poate citi.

CECITATE MONOCULARA TRANZITORIE / cecite monoculaire transitoire / transient monocular blindness. Episod de *c. unilaterala cu durata intre cateva secunde si cateva minute, repetitiva, cu o frecventa variabila, a carei etiopatogenie include, foarte probabil, prezenta unui embol cu punct de pie-care carotidian in teritoriul retinian.

CECITATE MUZICALA / cecite musicale / music blindness. Forma de *c. verbala in care bolnavul nu intelege notatia muzicala.

CECITATE NOCTURNA / cecite nocturne / nyctalopia. Sin.: nictalopie (v.).

CECITATE PRACTICA / cecite pratique / legal blindness. Stare care corespunde persistentei unei acuitati vizuale foarte reduse (mai putin de 1/20 din acuitatea vizuala centrala fiziologica sau mai putin de 20° din campul vizual periferic).

CECITATE PSIHICA / cecite psychique / psychic blindness. Tulburare psihica manifestata prin nerecunoasterea naturii ?i a

utilizarii obiectelor pe care bolnavul le perecepe vizual; Se constata Indeosebi in *a-fazia senzoriala. Sin.: agnozie optica.

CECITATE VERBALA / alexie, s. f. / alexia, word blindness.

Sin.: alexie (v.). **CECOPEXIE, s. f. / caecopexie, caecofixation, s. f. / c(a)ecopexy.**

[Lot. *caecus* = *orb*; gr. *pexis* = *fi?*(we.) Sin.: tifloplexie (v.). **CECOPLICATURA, s. f. / caecoplicature, s. f. / c(a)ecoplication.** [Lot. *caecus* = *orb*; *plicatura* = *wipdturnire*., *df*, ia *plica* = *cuto*, *indoituril*.] Interventie chirurgicala efectuata in scopul reducerii calibrului cecului. Consta in efectuarea unui repliu al mucoasei cecale, de obicei prin invaginare. **CECOSTOMIE, s. f. / c(a)ecostomy.** [Lot.

caecus = *orb*; gr. *stoma*, -*atos* = JJura.} Sin.: tiflostomie (v.).

CEFALALGIE FARINGOTIMPANICA / cepehalalgie pharyngotympanique / pharyngotympanic cephalalgia. Sin.: boala Legal (v.).

CEFALEE, s. f. / cephalee, s. f. / cephalalgia, headache. [Lat.

cephalaea - *dureri de cap*, din gr. *kephale* = *cap*.} Durere de cap difuza sau localizata, cu o incidenta exceptional de mare: 40% din populatia globului, indiferent de mediu, urban sau rural, acuza eel putin o data pe an o cefalee (Harrison's, 1994). C. este de obicei un simptom benign, dar uneori reprezinta o manifestare a unor boli grave, Indeosebi o tumora ce-rebrala sau o *arterita gigantocelulara (temporala). C. este prezenta, de asemenea, in glaucom, *sinuzita purulenta, in *menin-gita bacteriana si in leziunile nervului trigemen. Deoarece c. „benigna" este ubicuitara, ea este considerata un aspect normal al vietii si se considera ca in producerea sa ar putea fi luati in considerare o serie de factori ereditari. Mecanismul de generare al c. „benigne" poate fi activat de *stres si *anxietate, iar factorii emotionali nu sunt absolut necesari pentru declan-sarea simptomului. Formele mai severe de c. sunt asociate cu greturi, *foto- sau *fonofobie. In cazurile cand c. este cronica si recurenta, ea reprezinta o problema medicala, care necesita un tratament adecvat. Au fost descrise mai multe tipuri de c., din-tre care *migrena poate fi considerata o entitate definita atat in plan clinic, cat si in ceea ce priveste mecanismul de producere.

CEFALEE VASCULARA HORTON / cephalee vasculaire de Horton / migrainous neuralgia. [Bayard T. *Horton*, *medic amenc.an*, *Ksicieste.r, 1895-1980.} Sin.: sindrom Horton (v.).

CEFALHEMATOM, s. n. / cephalhematome, s. m. / cephal(a)ematoma. {Qr. *kephale* = *cap*; *haima*, -*atos* = *sdnge*, -*oma*.} Formatiune alcatuita dintr-un epansament sanguin situat intre os si periost, la nivelul craniului. Se observa la nou-nas-cut, secundar unui traumatism obstetrical accidental.

CEFALHIDROCEL, s. n. / cephal-hydrocele, s. f. / cephal-hydrocele. [(^r. *kephale* = *cap*; *hydro*, *bydatos* = *apa*; *kele* = *tumord*, *Hemie*.] Tablou clinic intalnit mai ales la copilul mic, consecutiv unui traumatism craniocerebral inchis; este caracterizat prin fractura liniara a craniului, care se largeste progresiv, ruptura meningelor si o colectie de LCR sub scalp.

CEFALHIDROCEL traumatic / cephalhydrocele traumatique / traumatic cephalhydrocele. Sin.: boala Billroth (v.).

CEFALIC, adj. / cephalique, adj. / cephalic. [Qr. *kephale* = *cap*.] Care se refera, se afla in relatie cu extremitatea cefalica, cu capul.

CEFALINA, s. f. / cephaline, s. f. / cephalin. {Gjr. *kephale* = *cap*; -1210.} Sin.: fosfatidiletanolamina (v.). V. fosfolipide.

CEFALORAHIDIAN, adj. / cephalorrhachidien, -enne, adj. / cephalorrhachidian. {Qr. *kephale* = *cap*; *rhakhis* = *coioana i'ertef>raCd*.} Care prezinta relatie cu capul si cu rahisul. Ex.: lichid c. (LCR). V. si cerebrospinal.

CEFALOSPORINA, s. f. / cephalosporine, s. f. / cephalo-sporin. [Qr. *kephale* = *cap*; *spora* = *somai^a*, de [a *speirein* = a *wsamanta*, -ino.} Denumire a unui grup de antibiotice din familia *beta-lactamine. Antibioticul natural, component al acestui

CELIAC

grup, este extras din mucegaiul *Cephalosporium*, Inrudit cu *Penicillium* (din care se extrage "penicilina). C. au un spectru mai larg decat eel al penidinelor semisintetice, dar sunt mai toxice pentru rinichi. In functie de data de " aparitie, sunt clasifi-cate "in patru generatii.

CELIAC, adj. / coeliaque, adj. / c(o)eliac. [Qr. *koilici* = *pan-toco*.] Care se refera la cavitatea abdominala si la intestine. Ex.: *boala c., reflex c.

CEUACHIE, s. f. / maladie coeliaque / c(o)eliac disease, gluten enteropathy. [Qr. *koilia* = *pdntoco*.] Sin.: boala ce-liaca (v.).

CELIALGIE, s. f. / coelialgie, s. f. / c(o)elialgia. {Cjr. *koilia* = *pdnteco*; *algos* = *durere*.} Denumire generica pentru diferitele dureri (algii) abdominale profunde simpatice, indiferent de origine: nevralgica, nevritica sau nevropatica.

CELIOSCOPIE, s. n. / coelioscop, s. m. / c(o)elioscopie. [v. etimol. termenului celioscopie.] *Endoscop pentru examinarea vizuala a cavitatii abdominale.

CELIOSCOPIE, s. f. / coelioscopie, s. f. / c(o)elioscopy. [Gr. *koilia* = *pilntece*; *skopia* = *e?*(*uminare, de [a skopein* = *a Video., a eJfawina*.)] Examinarea vizuala a cavitatii abdominale cu aju-torul *celioscopului. In principiu, explorarea se efectueaza dupa ce, 'in prealabil, a fost constituit un pneumoperitoneu, De obi-cei se practica c. *transparietala* printr-o incizie mica efectuata la nivelul repliului ombilical, pe unde este introdusa tija celioscopului. Foarte rar se practica c. *transvaginala* sau *culdosco-pia. V. laparoscopie.

CELIOTOMIE, s. f. / coeliotomie, s. f. / coeliotomy. [Gjr. *koilia* = *pdnteco*; *tome* = *taiere, sec.tiu.ne., de [a temnein* = * 0 *tcfia*.] Sin.: laparotomie (v.).

CELOFAN, s. n. / cellophane, s. m. / cellophane. [Denumire. propusil de. 'StraunSerger, 1911, de la *cdulozd*, din [at. *cellvia* = *cdmamtd* fi *diafan*, din gr. *phainem* = *a aparea*.] Material fabricat din vascoza (sare a xantocelulozei) sub forma de folii subtiri, transparente, impermeabile, insolubile In apa si 'in aloool. C. este utilizat ca membrana dializanta, ca ambalaj far-maceutic, pentru bandaje sau comprese.

CELOM, s. n. / coelome, s. m. / c(o)eloma. [Qr. *koilia* = *pdnteco*; *-oma*.] Cavitatea corpului la embrion: 1) C. *embrio-nar*, cavitate cuprinsa Intre cele doua foite ale *mezodermu-lui, din care iau nastere cavitatile pleurala, pericardica si peri-toneala. 2) C. *extra-embriionar*, cavitate situata In mezodermul extraembriionar.

CELOSOMIE, s. f. / coelosomie, s. f. / c(o)elosomy. [Gjr. *koifiu* = *pdnteco*, *soma*, *-atos* = *corp*.] Malformatie cu *evisce-ratie toracoabdominala si *hernie a unor organe diverse.

CELSIUS / Celsius / Celsius. [Anders Celsius, astronom suedez, Uppsala, 1701-1744.] Denumire a gradului centezimal al scalei termometrice C. Fiecare grad C. reprezinta 1/100 din diferenta de temperature dintre punctul de Inghet (0°C) si fier-bere al apei (100°C) la presiunea de o atmosfera. Un grad C. este egal cu 1,8°Fahrenheit si 0,8°Reaumur.

CELULA, s. f. / cellule, s. f. / cell. NA: cellula, pi. cellulae.

[Lot. *cellula* = *camdrutd*, dim. de [a *cella* = camera.] Unitatea de baza a organismelor vii. Orice c. provine dintr-o c. pre-existenta (v. mitoza). Fiecare c. este delimitata de o "membrana celulara, care controleaza trecerea substantelor intra- si extracelular. C. contin *citoplasma, la nivelul careia se afla *nu-cleui si o serie de alte structuri ('organite celulare) speciali-zate 'in raport cu parti-cularitatile functionale ale c. O fiinta vie poate fi constituita dintr-o singura c. (unicelulara) sau dintr-un numar considerabil de celule (pluricelulara). Organismul uman

ar contine 10¹⁷ c. *Tesuturile sunt formate din c. juxtapuse. Pentru o anumita specie, fiecare c. somatica contine un numar identic de "cromozomi, c. sexuale (*gametii, adica *ovulul si *spermatozoidul) continand jumătate din acest numar de cro-mozomi. Dupa *fecundatie, rezulta un *zigot (ou) care contine

CELULACROMAFINA

un set complet de cromozomi. Dupa formarea oului Incepe dezvoltarea embrionara, In stadiile timpurii ale acesteia pro-ducandu-se diferentierea diferitelor tipuri celulare, proces care este controlat genetic. V. In continuare diferite tipuri de c.

CELULA AJUTATOARE / cellule assistante / helper cell. C necesara dezvoltarii sau functionarii altei celule sau unui virus.

CELULA AMACRINA / cellule amacrine / amacrine cell. C nervoasa lipsita de *axon. Ex.: c. a. retiniene.

CELULA ARGENTAFINA / cellule argentaffine / argentaffin cell. C. localizata In glandele pilorice, In criptele glandulare ale intestinului subtire si la nivelul apendicelui. C. a. prezinta granulatii argirofile ce contin *serotonina, ale carei proprietati reducatoare asupra ionilor de argint sunt relevante prin colora-rea lor In brun sau negru. Prin microscopie electronica au fost puse In evidenta doua tipuri de c. a.: *celule* EC., (EC - de la *enterochromaffin cell*) proprii glandelor gastrice si EC., pre-zente In criptele glandulare intestinale. C. ECi secreta, pe langa serotonina, un polipeptid denumit 'motilina. Sin.: celula enterocromafina, celula Kultchitsky.

CELULA AUTOTROFA / cellule autotrophe / autotrophic cell. V. autotof.

CELULA B / cellule B / B-cell. Sin.: limfocit B (v.).

CELULA B HELLER-ZIMMERMANN / cellule B de Heller-Zimmermann / Heller-Zimmermann cell. C. analoga *celulei Hargraves si avand aceeasi valoare diagnostica.

CELULA CU BASTONAS / cellule a batonnet / rod cell. V. bastonase retiniene.

CELULA BETZ / cellule de Betz / Betz cell, giant pyramidal cell. [WnA'mir Alexandrovici Betz, anatomist rus, 1834-1894.] *C. piramidala gigantica (50-120 urn) care ocupa al dn-cilea strat al cortexului cerebral si este caracteristica *ariei motorii. V. si celula piramidala.

CELULA BLASTICA / cellule blastique / blast cell. C. tanara, formatoare de c. specializate. Ex.: osteoblast (c. formatoare a tesutului osos), limfoblast, *mieloblast. C. b. *limfoida* (sin.: limfo-blast sau imunoblast) rezulta dintr-un limfocit mic transformat, m foliculii limfoizi, sub influenta unei stimulări de catre un antigen specific sau nespecific. Este o celula de dimensiuni mari (cu diametrul de 20-30 pm), cu nucleu voluminos si cu *mi-toze frecvente. V. limfocit.

CELULA BURSO-DEPENDENTA / cellule burso-dependante / burso-dependent cell. Sin.: limfocit B (v.).

CELULA C / cellule C / C cell. C. parafoliculara a tiroidei, care secreta *calcitonina.

CELULA CALICIFORMA / cellule calciforme / goblet cell, mucous cell. C. epiteliata cilindrica, In forma de calice, secre-toare de mucus. C. c. poate fi considerata o glanda unicelulara. Se disting c. c. *inchise*, acoperite de mucoasa gastrica, si c. c. *deschise*, la nivelul intestinului subtire.

CELULA CILIATA / cellule ciliee / ciliated cell. C epiteliata senzoriala specializata a urechii, prezentand fascicule de micro-vilozitati gigantice (*stereocilii) care proemina la nivelul supra-fetei apicale. Vibratiile sonore provoaca aplecarea cililor, care genereaza o modificare bioelectrica In c. c., ce va actiona ca un detector de sunet.

CELULA CU CON / cellule a c6ne / cone cell. V con peti-nian.

CELULA In COSULET / cellule a corbeilles / basket cell. C. a cortexului cerebelos situata In Intregime In stratul plexiform. Axonul, paralel cu suprafata lamelor cerebeloase, emite cola-terale descendente care Inconjoara *c. Purkinje. Uneori se uti-lizeaza aceasta denumire pentru *c. mioepiteliata.

CELULA CROMAFINA / cellule chromaffine / chromaffin cell, pheochrome cell. C. de origine neuroectodermica a carei cito-plasma contine granulatii care devin brune In contact cu bicro-matui de potasiu. Aceasta reactie specifica, denumita cro-mafina, este consecinta oxidarii polimerilor colorati ai *cateco-

CELULA DECIDUALA

laminelor (*adrenalina) continute In 'granulatii. Este o caracteristica a celulelor *medulosuprarenale.

CELULA DECIDUALA / cellule deciduale / decidual cell. C. a *corionului citogen al *endometriului, bogata In *glicogen si hipertrofiata In timpul sardnii.

CELULA ENDOTELIALA / cellule endotheliale / endothelial cell. C. poligonala, aplatizata, dispusa de regula pe o *membrana bazala fina si componenta a *endoteliului care captureste vasele sanguine, inima si limfaticele. C. e. au o capacitate de sinteza exceptionala, sustinand astfel o serie de proprietati si relatii functionale locale si chiar la distanta. Printre moleculele elaborate de c. e, se afla: colagenul, elastina, o serie de glicoz-aminoglicani, fibronectina, laminina, trombospondina, integrinele VLA-2 si VLA-3, angiotensina I, prostacina (PGI₂), peptidul natriuretic de tip C, factorul Willebrand si numeroase enzime, printre care NO-sintetaza,

CELULA ENTEROCROMAFINA / cellule entero-chromaffine / enterochromaffin cell. Sin.: celula argentafina (v.).

CELULA EPENDIMARA / cellule ependymaire / ependymal cell. C. cubica sau prismatica de Invelis la nivelul *ventriculelor cerebrale si al *ependimului. Polul apical al c. e. contine *stereocili, iar portiunea bazala prezinta prelungiri, prin intermediul carora se infiltreaza Intre componentele tesutului nervos.

CELULA FALCIFORMA / cellule falciforme / sickle-cell. Sin.: drepanocit (v.).

CELULA GANGLIONARA / cellule ganglionnaire / ganglion cell. 1) C. nervoasa a "retinei, constituind a treia veriga a caii optice. 2) C. nervoasa care formeaza ganglionul spinal sau simpatic.

CELULA GAZDA / cellule hole / host cell. Celula care asi-gura gazduirea unui virus, unui plasmid, ADN recombinat *in vitro* sau a unei celule Intregi.

CELULA GIGANTA / cellule geante / giant cell. C. cu masa protoplasmatica de forma neregulata, continand un mare numar de nucleee. Apare In diferite leziuni, Indeosebi In cele tuberculoase, al caror centru TI formeaza si Inglobeaza numerosi bacili Koch. C. g. mai sunt observate In leziunile din *lepra, *bruce-loza cronica, "histiodtoza X, *boala Crohn, *sarcoidoza si din unele *arterite (arterita temporală). C. g. se formeaza prin fu-ziunea mai multor c. epitelioida, care reprezinta *macrofage transformate ca urmare a unui deficit de imunitate celulara. Uneori, "mieloplaxele si "megacariocitele sunt denumite c. g. ale maduvei osoase.

CELULA MARGRAVES / cellule de Hargraves / Margraves' cell. [M. M. Hargraves, medic american. wntemporan.] Granulocit neutrofil care contine o incluziune bazofila mare, rotunjita, omogena, constituita din nucleee de leucocite fagocitate si "lizate. Nucleul c. H. este deplasat, din cauza existentei incluziunii, la periferie. C. H. este prezenta In maduva osoasa si In sangele bolnavilor afectati de "lupus eritematos diseminat acut, fiind aproape patognomonic In **aceasta boala, V. test** Haserick. Sin.: celula lupica.

CELULA IMATURA / cellule immature / immature cell. C. care nu poseda *fenotipul caracteristic liniei celulare careia TI apartine.

CELULA IMMUNOCOMPETENTA / cellule immunocompetente / immunocyte. Sin.: imunocit (v.).

CELULA IMMUNOEFFECTOARE / cellule immuno-effectrice / immunocyte. Sin.: imunocit (v.).

CELULA INTERSTITIALA A TESTICULULUI / cellule intersti-tielle du testicule / interstitial cell of testis, Leydig's cell. Sin.: celula Leydig (v.).

CELULA K / cellule K / K cell. [Engl. K = LyOer.] Sin.: lim-focit k (v.).

CELULA KULCHITSKY / cellule de Kulchitsky / Kulchitsky's cell. [Nikolai Kulchitsky, h-istolog rus, Cracovia, 1S56-1925.] Sin.: celula argentafina (v.).

CELULA PERMISSIVA

CELULA LANGHANS / cellule de Langhans / Langhans-cell. [Theodor Langhans, anatoinopa.tolog german, profesor [a Cfiessa.n, apoi. la 'Be-ma, 1S39-1915.] Sin.: celula giganta (v.).

CELULA LEYDIG / cellule de Leydig / Leydig's cell. [Franz von Leydig, anatomist fi histolog german., profesor [a 'Wurtzbgw, Tubbingm si 'Bonn, 1S21-1908.] C. aflata In tesutui interstitial ce Inconjoara *tubii seminiferi. C. L. produce "testosteronul si androsteronii. Este prindpala sursa de hormoni androgeni la barbat. V. celula Sertoli.

CELULA LIMFOPLASMOCITARA / cellule lympho-plasmocy-taire / plasmacytic lymphocyte. C. cu morfologie intermedi-ara celei a 'limfocitului si *plasmotului, care prolifereaza In organele limfoide si In maduva osoasa la bolnavii cu "macro-globulinemie Waldenstrom sau In alte *sindroame mieloproliferative.

CELULA LUPICA / cellule LE / LE cell. [LE - acronim df. (a lupus erythematosus.)] Sin.: celula Hargraves (v.).

CELULA MERKEL / cellule de Merkel / Merkel's cell. [Friedrich Sigmund Merkel, anatomist german, profesor (suc-cesiv) [a ^stoc^ 'J(onigsbey si Cjottingen., 1845-1919.] V. ¹ complex Merkel.

CELULA MIOEPITELIALA / cellule myoepitheliale / myoepithe-lial cell, basket cell. C. mioida de origine epiteliata, continand microfilamente contractile, de forma stelata, mulata la suprafata acinilor glandelor exocrine, cu exceptia pancreasului exocrin. C. m. favorizeaza prin contractia sa excretia produsului de secretie.

CELULA MUCIPARA / cellule mucipare / mucous cell. Sin.: celula calidforma (v.).

CELULA NEUROSECRETORIE / cellule neurosecrete / neurosecretory cell. Neuron dotat cu o capacitate de secretie definite chimic, distincta de elaborarea neurotransmitatorilor. Aceasta denumire este rezervata, In fapt, neuronilor riipotalamici care secreta peptide. V. neurocrinie.

CELULA NEUROSENZORIALA / cellule neurosensorielle / neurosensory cell. Neuron pedalizat pentru o functie senzoriala prin modificarea 'dendritelor. Ex.: *c. olfactive, *bastonase retiniene, *conuri retiniene.

CELULA NK / cellule naturelle tueuse, cellule NK / NK cell. [acronim e.ngl. NK = natural lytler.] Celula granuloasa mare, de origine medulara, cu etape de diferentiere putin cunoscute, reprezentand In sangele circulant 5-15% din totalul limfocitelor. La om, c. NK are caractere antigenice negative, deosebindu-se astfel de limfocitele B si T, neavand competenta imunitara si producand un raspuns imunitar nespedfic. Astfel, c. NK au capacitatea de a produce fara activare prealabila liza celulelor precursora normale ale liniilor hematopoietice, a celulelor infectate de virusuri sau a celulelor tumorale. Actiunea lor se exer-cita asupra unor celule tinta care exprima slab 'complexul major de histocompatibilitate clasa I. Granulele c. NK, denumite granule citotoxice, contin numeroase tipuri de molecule, printre care 'perforinele, care prin polimerizarea favorizata de Cu²⁺ (si In prezenta Ca²⁺ extracelular) pot forma pe celula tinta canale mari transmembranare (veritabile sparturi), antrenand In con-secinta miscari ale constituentilor care conduc la liza celulara. Contactul dintre c. NK si celula tinta ar declansa uneori mecanis-mul de *apoptoza. Durata de viata a c. NK este de la cateva zile la cateva luni. C. NK sunt elemente citotoxice nespecifice (a nu se confunda cu *limfocitele T citotoxice, care sunt spedfice dar si supresoare ale raspunsului umoral sau celular, interve-nind si In reglarea liniilor hematopoietice. Sin.: limfocit NK.

CELULA OLFATIVA / cellule olfactive / olfactory cell. C a mucoasei olfactive care prezinta o functie combinata neuro-epiteliata. V. celula neuro-senzoriala.

CELULA OU / celule oeuf / egg cell. Sin.: zigot (v.).

CELULA PERMISSIVA / cellule permissive / permissive cell. C. In care un virus se poate dezvolta, parcurgand dclul sau

CELULAPIRAMIDALA

litic. Permisivitatea este mai mult sau mai putin selectiva pen-tru un virus dat. **CELULA PIRAMIDALA / cellule pyramidale / pyramidal cell.**

Tip de neuron din *cortexul cerebral de forma piramidala (10-100 pm), cu dendrite care pornesc atat din corpul celular, cat si din axon. V. si celula Betz.

CELULA PLURIPOTENTA / cellule pluripotente / pluripotent cell, multipotent cell. *C. stem care poate da nastere la mai multe tipuri de c. diferite. Este cazul Indeosebi al c. nediferentiate embrionare, cu potential de dezvoltare al oricarui tip celular.

CELULA POLIPLAIDA / cellule polyploide / poliploid cell. C. care contine un numar mai mare de cromozomi decat eel normal.

CELULA POLITENICA / cellule polytenique / polytene cell. C. ale carei perechi de cromozomi omologi raman unul langa altui, formand un cromozom gigant. C. p. sunt obligatorii *c. poliploide, iar cromozomii lor raman derulati si sunt vizibili In perioada *interfazei.

CELULA PREZENTATOARE DE ANTIGEN / cellule presentatrice d'antigene / antigen presenting cell. C. capabila sa asocieze, In citoplasma, un fragment de *antigen (peptid provenit de la un element 'non-self care a fost fagocitat sau provenind de la o proteina mutanta a celulei) cu antigenii complexului major de histocompatibilitate (CMH) de clasa I (sau II). Acest ansamblu, denumit *self modificat, este dirijat In membrana plasmatica, unde dedanseaza un raspuns imun specific. *Macrofagele si *limfocitele B sunt principalele c. p. de a. Macrofagele, exprimand pe membranele lor deopotriiva antigeni ai CMH I si ai CMH II cu fragmente de antigeni straini, Ti prezinta pe acestia atat limfocitelor T8 cat si "limfocitelor T4. Dimpotriva, limfocitele B asociaza doar antigenilor CMH II de-terminantii antigenid straini si, de aceea, se leaga doar la limfocitele T4, pe care le activeaza. Se pot comporta ca c. p. de a. si c. infectate cu bacterii sau virusuri, precum si unele *c. dendritice. Cand contactul limfocitelor cu c. p. de a. este prea puternic, limfocitele mor, evitandu-se astfel atacul *self-ului.

CELULA PURKINJE / cellule de Purkinje / Purkinje's cell. [*Ioannes Evangelista von Purkinje, fiziolog originar din 'Soemia, profesor [a 'Bresia (in present Wroclaw, 'Pohnia), apoi [a 'raga.i 1787-1869.]* Denumire pentru fiecare din *neu-ronii multipolari ai stratului intermediar al cortexului cerebelos, situat Intre straturile molecular si granular. Axonii c. P., care constituie singurele cai aferente ale cortexului cerebelos, se termina In nucleii cerebelosi profunzi, asupra carora exercita o actiune inhibitoare, ca si asupra nucleilor vestibulari. Dendritele c. P. sunt foarte ramificate si se etaleaza In stratul molecular. V. si cerebel.

CELULA RETICULARA / cellule reticulaire / reticular cell. C. stelata fixa, cu expansiuni citoplasmice lungi care se leaga cu cele ale celulelor Invecinate, formand astfel o retea sau un reticulum. C. r. se afia Indeosebi In tesutii reticular al organelor hematopoietice. *Histiodtul este o c. r. libera.

CELULA SCHWANN / cellule de Schwann / Schwann's cell. [*Theodor Schwann, anatomist si fiz,iolog airman, profesor [a Ltiven, apoi la. Li ge, 1810-1882.]* C. care formeaza teaca de *mielina a unor fibre nervoase, care este un izolant electric. Fiecare c. S. formeaza un singur segment al tecii (numit internod), iar internodurile sunt separate prin mici strangulatii, denumite noduri Ranvier. C. S., datorita proprietatilor izolante ale tecii bogate 'in mielina, sunt responsabile de *conductia saltatorie a influxului nervos. *Sderoza In placi rezulta In urma distrugerii tecilor de mielina.

CELULA SERTOLI / cellule de Sertoli / Sertoli-s cell. [*Enrico Sertoli, histolog si fiziolog Italian., profesor [a Milano, 1842-1910.]* C. situata In interiorul *tubilor seminiferi care Inconjoara

CELAUNIPOTENTA

elementele liniei germinale. Desi a fost considerate! ca un simplu element de sustinere si de nutritie a epiteliului seminal, date recente probeaza ca este un constituent fundamental al testiculului exocrin. Astfel, la embrion si la fetus este nece-sara dezvoltarii celulelor germinale primordiale si secreta *hor-monul anti-mullerian. La adult, c. S. au roluri multiple: rol me-canic In bariera sange-testicul, activare a deplasarii c. semi-nale, rol In nutritie (prin transfer de molecule simple), rol se-cretor (proteina de legare a androgenilor necesara transferu-lui testosteronului la celulele germinale, o inhibina cu rol In retrocontrolul functiei spermatogenice, estrogeni). De aseme-nea, c. S. poseda receptori pentru FSH si fagociteaza c. germinale involuate.

CELULA SOMATICA / cellule somatique / somatic cell. Orice c. a unei plante sau a unui animal, excluzand c. germinale sau precursorii c. germinale. C. s. nu asigura descendentii.

CELULA STEM / cellule stem / stem cell. 1) C. relativ nediferentiata care poate, prin diviziune, sa dea nastere la c. fiice care, la randul lor, pot suferi o diferentiere terminala In tipuri particulare, distincte de c. 2) C. cu diametrul de 10-20 pm, cu nucleu mare, putin dens si citoplasma bazofila dispusa In coroana. C. s. sunt cele mai tinere c. nediferentiate si pluripotente, din care rezulta liniile celulare componente ale sangelui. In mod normal, se afla In organele hematopoietice, unde se reInnoiesc si se diferentiaza astfel: a) In tesutii mieloid (*maduva osoasa), - c. s. ce vor genera liniile globulelor rosii, leucocitelor granuloase (*granulocite), *monocitelor si *trombocitelor; b) In organele limfoide - c. s. ce vor da 'limfocitele. In cursul *leuceimilor acute, c. asemanatoare c. s. invadeaza sangele si maduva osoasa.

CELULA STROMALA / cellule stromale / stromal cell. Sin.: celula dendritica (v. celule dendritice).

CELULA SUSA / cellule souche / stem cell. Sin.: celula stem

CELULA T / cellule T / T-cell. Sin.: limfocit T (v.).

CELULA TART / Tart-cell / Tart-cell. [*Tart = nuimCe fioina-vvlui la. care J-Cargraves a descope.rit, in 1948, ac-eastd celula.]* Monocit sau granulocit care a fagocitat nucleu celular care caror structura este pastrata, spre deosebire de *c. Hargraves In care nucleu fagocitat a pierdut structura cromatiniana. C. T. au fost identificate In lupusul eritematos diseminat (ca si c. Hargraves), dar si In alte boli.

CELULA TRANSCOMPLEIVHENTARA / cellule transcomplementaire / transcomplementing cell. C. capabila sa fabrice proteinele virale care lipsesc unui virus defectiv.

CELULA TRANSFORMATA / cellule transformee / transformed cell. C. care a suferit o modificare a informatiei gene-tice, adesea sub actiunea unui agent cardnogen, consecinta fiind multiplicarea activa generatoare de tumori, C. t. prezinta doua caracteristici principale: 1) Producerea de tumori maligne la animale, dupa inocularea celulelor. 2) „Imortalitatea" c. t. In cultura, care se pot multiplica un timp nelimitat.

CELULA TUMORALA / cellule tumorale / tumor cell. C. la nivelul careia procesele de reglare a cresterii au fost perturbate si, ca urmare, are loc cresterea anarhica, generatoare de tumori.

CELULA-TINTA / cellule-cible / target-cell. 1) Globul rosu aplatizat, caracterizat printr-o dispozitie In cocarda a hemoglobinei, care Ti da un aspect de „tinta". C. t. sunt frecvente In "talasemie; se observa, de asemenea, In anemiile hipocrome. Uneori este utilizat direct sin. englez. 2) C. la care ajung anumite molecule biologice active sau medicamentoase. In general, o c.-t. prezinta receptori specifici! pentru un anumit ligand.

CELULA UNIPOTENTA / cellule unipotente / uni-potent cell. *C. susa care poate da nastere unui singur tip de c. diferite.

CELULAZIMOGENA

CELULA ZIMOGENA / cellule principale / zymogenic cell.

Fiecare dintre numeroasele c. gastrice, cubice sau cilindrice, care tapiseaza peretii glandelor fundice si secreta *pepsino-genul.

CELULE APUD / cellules APUD / APUD cells, [^lcronim engl. *Amine Precursor Uptake and Decarboxylation* = captarea fi decarboxilarea precursorilor de amine]

Denumire generica data unor c. repartizate In numeroase organe: encefal (neuroni secretori ai hipotalamusului si lobului anterior al hipofizei), glande endocrine ("insulele Langerhans, tiroida, suprarenale), c. endocrine ale tubului digestiv. O serie de caracteristici comune permit reunirea acestor c. In *sistemul APUD. Aceste caracteristici sunt: capacitatea de a stoca *amine si precursori ai acestora, prezenta In citoplasma a aminoacid decarboxilazei, originea embrionara comuna, din "creasta neurala. C. APUD secreta hormoni aminati sau polipeptidici (*ACTH, *calcitonina, *glucagon, *gastrina si, probabil, anumite *catecolamine). C. APUD situate In afara glandelor endocrine formeaza *sistemul APUD sau endocrin difuz, cu c. dare (Feyrter). Unele tumori sunt formate de c. APUD, v. apudom.

CELULE BETA / cellules beta / beta cells. 1) C. principale ale Insulelor Langerhans, care secreta insulina. 2) C. bazofile ale adenohipofizei.

CELULE BURR / cellules burr / burr cells. [^lE,ngl. *burr* = haiou. *Cunar.*] Echinocite, observate In adeosemi in azotemie, carcinom gastric si ulcer peptic hemoragic.

CELULE DENDRITICE / cellules dendritiques / dendritic cells. C. reticulare cu prelungiri digitiforme, din zona corticala a ganglionului limfatic. De origine medulara, c. d, sunt c. specializate nefagocitare *prezentatoare de antigeni catre *limfocitele B si T.

CELULE G / cellules G / G cells. C. granulate enterocromafine, secretante de *gastrina, prezente In mid aglomerari printre c. epiteliale de acoperire din portiunea mijocie si profunda a glandelor antrului piloric.

CELULE GANGLIONARE OCULARE / cellules ganglionnaires oculaires / ocular ganglion cells. C. g. o. mari A (M. fa-zice) raspund la contrast si miscare si proiecteaza In stratul magnocelular al corpului geniculat lateral. C. g. o. mici C (P. tonice) raspund la stimulii cromatici si proiecteaza In stratul parvocelular al nucleului geniculat lateral.

CELULE GLIALE / cellules gliales / glial cells. C. de sus-tinere ale sistemului nervos. cuprinzand *oligodendroците si *astrocitele din SNC si *c. Schwann din sistemul nervos periferic.

CELULE HeLa / cellules HeLa / HeLa cells. [^lDe Co. numefi f)olnavei *Henrietta Lack*, operatd m 1951 de un adenocarcinom al uterului fi ale. cam celule. au fast puse in cuitwa lie, Cfey, Coffman si "Kybicek" Linie de celule epiteliale derivate dintr-un carcinom cervical, dezvoltata Incepand din 1952 si utilizata foarte frecvent pentru izolarea a numeroase virusuri (*poliovirus, virus al "vaccinei, *adenovirus). C. HeLa au o capacitate de proliferare considerabila.

CELULE JUXTAGLOMERULARE / cellules Juxta-glomerulaires / juxtaglomerular cells. C. ce Inconjoara arteriolele aferente glomerulilor renali (prezente si In media arteriolară) si secreta "renina. Impreuna cu c. maculei densa, constituie aparatul juxtaglomerular.

CELULE KUPFFER / cellules de Kupffer / Kupffer's cells. [*Karl Wilhelm van Kupffer*, anatomist german, profesor (suc-cesiv) [a 'Kid, 'Konigstierg fi 'Munche, 1829-1902.] Constituente ale sistemului reticuloendotelial, c. K. captureaza peretii sinusoidelor hepatice, au proprietati fagocitare extrem de marcate asupra particulelor coloidale si asigura endotoza unui numar de glicoproteine lince.

CELULE LANGERHANS / cellules de Langerhans / Langerhans' cells. [Pnu/ *Langerhaas*, anatomist fi anatomo-patolog

CELULITA

german., profesor [a fruiurg, 1847-1888] *C. prezentatoare de anti-geni derivate din maduva osoasa (linia mieloida) si localizate In piele si timus. Sunt numite si *c. dendritice, In cazul localizarii In ganglionii limfatici si splina. V. si celule dendritice.

CELULE MIKULICZ / cellules de Mikulicz / Mikulicz's cells.

Vohaaa, Freiherr von Mikulicz-Radecki, chirurg polonez, profesor [a Cracovia, 'Konigsberg fi 'Sreslau (in present 'Wroclaw, foConia), 1850-1888] "Histiocite spumoase, caracteristice In *rinosclerom (infecție granulomatoasa cauzata de *Klebsiella rhinoscleromatis*).

CELULE OPALSKI / cellules d'Opalski / Opalski's cells. [*Adam Opalski*, medic polonez, 1897-1963] C. nervoase marite de volum si prezentand *cromatoliza. Se observa In *encefalopatia hepatica cronica (degenerescenta hepatocerebrala do-bandita).

CELULE OXINTICE / cellules oxyntiques / oxyntic cells. C. ale glandelor parietale gastrice care secreta *acid clorhidric si 'factor intrinsec, care intervine In absorbtia *vitaminei B₁₂ din intestinul subtire. C. o. prezinta receptori pentru 'acetilcolina, 'gastrina si *histamina (tip II).

CELULE PARIETALE / cellules parietales / parietal cells. Sin.: celule oxintice (v.).

CELULE PELGER-HUET / cellules de Pelger-Huet / Pelger-Huet cells. [*Karel Pelger*, medic omdt.z., Amsterdam, 1885-1931, *G. J. Hurt*, pediatru olandez, n. 1879] Neutrofile bilobate Inalnite uneori In anemiile dismielopoietice refractare (anemii normodtare cu neutropenie, trombopenie si/sau monocitoza).

CELULE REED-STERNBERG / cellules de Reed-Sternberg / Reed-Sternberg cells. [*Dorothy Mendenhall Reed*, patoCog american, 'Baltimore, 1874-1964; *George M. Sternberg*, bacteriolog american, 1838-1915] "Histiocite gigante cu nucleu bisau multilobat si nucleoli bine vizibili, esentiale pentru diagnosticul anatomopatologic al *bolii Hodgkin, dar Inalnite ocazional si In *mono-nucleoza infectioasa si unele 'limfoame non-hodgkiniene.

CELULE SEZARY / cellules de Sezary / Sezary's cells. [*Albert Jean Antoine Sezary*, dermatolog francez n. la. Uigur, me,d.u. (a J-fopitau" ae 'Paris, 1880-1956)] Celule mononucleate atipice cu nucleu cerebriform, neregulat, Intunecat, cu cromatina striata si citoplasma putina. C. S. sunt considerate *limfocite T anormale. V. si sindrom Sezary.

CELULE TIMICE PRECURSOARE / cellules thymiques precursors / thymic precursor cells. C. t. p., presupus negative pentru CDS, *CD4 si *CD8, exprima niveluri mari de CD4 si pot fi infectate cu HIV (virusul imunodeficientiei umane) *in vitro*.

CELULE WARTHIN-FINKELDEY / cellules de Warthin-Finkeldey / Warthin-Finkeldey cells. [*Aldred Scott Warthin*, yatolog american, profesor la Universitatea din 'Michigan, 1867-1931;

Wilhelm Finkeldey, anatomopatolog german, Augsburg, sec. XX] C. gigante multinucleate de origine limfocitara, a caror prezenta In ganglionii limfatici, amigdale, apendice si timus preceda sau coincide cu faza prodromala a "rubeolei.

CELULITA, s. f. / cellulite, s. f. / cellulitis. [*Lot. celMa = cdmamta, dim. de (a cella = cdmara; -ita.)* 1) Inflamatie localizata la nivelul tesutului celular. C. este frecvent superficiala, generalizata sau localizata (hipodermita cronica circumscrisa), m acest caz interesand tesutul celular subcutanat. Ea apare mai frecvent la sexul feminin, asociata cu statusul supraponderal, fiind localizata de pre-dilectie pe oapse si fese. C. se manifesta prin duratii mai mult sau mai putin delimitate, sensibile (dureroase) la palpare, care se pot asocia cu nevralgii rebele. C. *pelvina* difuza reprezinta inflamatie tesutului celular pelvin. 2) Inflamatie celulelor mastoideene (c. posterioara).

CELULITA FULMINANTA**CELULITA FULMINANTA / cellulite fulminante / necrotizig fasciitis.** Sin.: fasciita necrozanta (v.).**CELULITA STREPTOCOCCICA MALIGNA / cellulite streptococcique maligne / necrotizing fasciitis.** Sin.: fardita necrozanta (v.);**CELULOZA, s. f. / cellulose, s. f. / cellulose.** [Lot. *cellillii* = *camdrud*, dim. de la *ceHa* = *cd-mard*; *or.a* — *indicd un giu-cid.*] (C,(HioOr.), polimer linear alcatuit din D-glucopiranoza. C. reprezinta un component esential al membranelor vegetale si nu poate fi digerata in tubul digestiv uman, din cauza absentei enzimelor specializate. Cu toate acestea, este indispensabila tranzitului intestinal normal, deoarece volumul sau asigura eficacitatea miscarilor intestinale (rol de lest). O parte din celu-loza (40%) poate fi metabolizata la nivelul colonului.**CEMENT, s. n. / cement, s. m. / cement. NA: cementum.** [Lat. *caementiim* = *piatrd brud de constructie.*^ 1) Tesut mezodermic de tip osos, care face parte din *parodontiu, si-tuat de-a lungul radadnilor dentare, in jurul *dentinei. C. *radi-cular are* ca functie principala fixarea dintelui in alveola. 2) C. *dentar* reprezinta un material folosit la obturatia provizorie a cavitatilor de *carie dentara si la fixarea unor proteze.**CEMENTOBLAST, s. n. / cementoblaste, s. m. / cemento-blast.** [Lot. *caementiim* = *piatrd brud de constructie*; gr. *blastos* = *ge.rw.n.*] Celula-mama a *cementocitului, situata la marginea *cementului radicular.**CEMENTOBLASTOM, s. n. / cementoblastome, s. m. / cementoblastoma.** [Lat. *caementiim* = *piatrd brud de constructie*; gr. *blastos* = *germen*; *-oma.*] Tumora odontogena localizata in vecinatatea unei radacini dentare si formata din *cementoblaste si din tesut elementar mai mult sau mai putin calcificat. **CEMENTOCIT, s. n. / cementocyte, s. m. / cementocyte.**[Lat. *r.aementum* = *piatrd brud de constructie.*; gr. *kytos* = *celuid.*] Celula derivata din *cementoblast si inclusa in "cement.**CEMENTOM, s. n. / cementome, s. m. / cementoma.** [Lat. *caementiim* = *piatrd bruta. de constructie.*; *-omo.*] Tumora a *cementului, unica sau de disconfort, care este indusa de senzatiile vagi, neconstientizate in mod normal, provenite de la organele interne, tesuturi si organele de simt. V. si somatogno-zie.**CENESTEZIE, s. f. / cenesthesie, s. f. / cen(a)esthesia.** [*gT. koinofi* = *comun*; *aisihesis* = *senzatie, sensiBiktate.*] Impresie generala de bine sau de disconfort, care este indusa de senzatiile vagi, neconstientizate in mod normal, provenite de la organele interne, tesuturi si organele de simt. V. si somatogno-zie.**CENESTOPATIE, s. f. / cenestopathie, s. f. / cen(a)esthopa-thy.** [Gjr. *koinos* = *comun*; *aisthesis* = *somatic.*, *se.nsi6iilitate*;*pathos* = *6oaid.*] Perceptie penibila a unor senzatii anormale la nivelul corpului, determinand anxietate intensa in relatie cu deplasarea cu diferite mijloace de transport. Prin analogie cu "halucinatiile senzoriale, c. ar putea fi denumita o halucinatie a sensibilitatii. Sin.: rau de transport, dnetoza.**CENTIMORGAN, s. m. / centimorgan, s. m. / centimorgan.** [Lat. *centum* = *o sutd*; *Thomas H. Morgan, ge.ne.tic.ia.fl ameri-can, 1S66-194S.*] Unitate de masura a distantei genice, echiva-lenta cu o probabilitate de 1% a recombinarii in meioza a unor loci inlantuiti; in genomul uman un c. corespunde, in medie, unei distante fizice de aproximativ 10⁶ pb (o mega-baza). V. si Morgan.**CENTRIFUG, adj. / centrifuge, adj. / centrifugal.** [Lot. *centrum* = *centru, din gr. keatroa* = *vdrf ascufst*; *fugere* = *a. aie-rga, a fugi.*] 1) in fizica, tendinta de indepartare fata de centrul unui cere, sub actiunea unei forte, numita centrifuga. 2) In medicina, care are tendinta de a evolua spre extremi-tati. Ex.: un eritem care evolueaza in puseuri cu localizare c., sau transmiterea influxului nervos de la un centru nervos spre un organ efector este c. Ant.: centripet.**CENTRU NERVOS****CENTRIFUGARE, s. f. / centrifugation, 9. f. / centrifugation.**[Lat. *centrum* = *ce.nfn.1, din gr. kentron* = *t'arf ascutit*;*fugere* = *a alerga, a fugi.*] Metoda de separare, cu ajutorul unei forte centrifuge, a componentelor dintr-un amestec, pe baza densitatii si a maselor lor diferite. Ex.: separarea din sange a plasmelor si a elementelor figurate.**CENTRIFUGA, s. f. / centrifugeuse, s. f. / centrifuge, centrifugal machine.** [Lat. *centrum* = *centm, din gr. kentron* = *varf ascutit*; *fugere* = *a aierga, a^fugi.*] Instrumente de laborator care utilizeaza forta centrifuga pentru separarea particulelor solide aflate in suspensie intr-un lichid. C. este alcatuita din motor, ax si rotor (care include suportul pentru probe oon-tinute in eprubete sau in alte recipiente) si, in functie de va-loarea maxima a frecventei de rotatie, cu un sistem de ra-cire. Acceleratiile obtinute, in functie de viteza de rotatie a axu-lui, sunt exprimate in multipli de g (acceleratia gravitacionala normala). Utilizarea c. este limitata la separarea celulelor si a unor organite celulare. Pentru separarea macromoleculelor proteice se utilizeaza "ultracentrifuga.**CENTRIOL, s. m. / centriole, s. m. / centriole.** [Lat. *centrum* = *centru, din gr. kentron* = *varf ascutit.*] Organit intra-citoplasmic, unic sau dublu, situat in "centrozom si alcatuit din noua tripleti de *microtubuli paraleli. Din c. deriva *corpusculii bazali. De asemenea, c. are rol in cursul "mitozei.**CENTRIPET, adj. / centripete, adj. / centripetal.** [Lat. *centrum* = *ce.ntrv-1 din gr. kentron* = *ydrf ascutit*; *petere* = *a se wdrepta spre.*] 1) In fizica, care se apropie de centru, sub actiunea unui forte centripete. 2) In medicina, tendinta de a evolua de la periferie spre axul organismului. Ex.: afectarea in pusee a articulatiilor, initial cele mici, ulterior cele man. Ant.: centrifug.**CENTROMER, s. m. / centromere, s. m. / centromere.** [Lat. *centrum* = *centru, din gr. kentron* = *vdrf ascufst*; gr. *meros* = *parte.*] Portiune a cromozomului care, in momentul diviziunii celulare (*mitoza sau *meioza), constituie locul de insertie a celor doua cromatide, elemente rezultate din diviziunea longitudinala a cromozomilor. Cromozomii pot avea c. diferiti ca numar sau ca pozitie. V. si cromozom.**CENTROZOM, s. m. / centrosome, s. m. / centrosome.** [Lot. *centrum, din gr. kentron* = *varf ascutit*; gr. *soma, -atos* = *corp.*] Formatiune corpusculara intracitoplasmatica, situata in apropierea nucleului. C. este inconjurat de o masa de protoplasma (sfera *atractiva*), de unde pornesc filamente dispuse sub forma de raze. Acest ansamblu (sau centru celular) joaca un rol important in diviziunea celulara.**CENTRU, s. m. / centre, s. m. / center.** [Lot. *centrum* = *centru, din gr. kentron* = *varf ascutit.*] Termen general uti-lizat in medicina cu sensul de regiune bine localizata si delimitata, care are un rol particular (ex.: c. nervos) sau de unde debuteaza un anumit proces (ex.: c. de osificare).**CENTRU DE AUTOMATISM / centre d'automatisme / pace-maker. V. pacemaker.****CENTRU NERVOS / centre nerveux / nerve center.** Grup de celule nervoase care dirijeaza anumite functii ale organismului, prin mecanismul trimiterii si primirii de stimuli. Mentionam selectiv: 1) C. *de asociatie*, formatiuni nervoase cu rol aso-ciativ din cortexul prefrontal. 2) C. *cardioaccelerator*, c. spinal, dar si cei trei c. superiori, situati in planseii ventriculului al IV-lea. 3) C. *cardioinhibitor*, nucleu motor dorsal al vagului. 4) C. *coordonatori*, cu rol de reglare si coordonare a functiilor somatovegetative. 5) C. *hipotalamici*, pentru sistemul simpatic sunt situati in grupul posterior al nucleilor hipotalamici, iar pentru sistemul parasimpatic, in nucleii anteriori si mijocii. 6) C. *masticatiei*, din regiunea bulboprotuberantala. 7) C. *termo-reglatori*, din hipotalamus. 8) C. *fuse*, nucleu bulbar situat in vecinatatea centrilor respiratori etc.

CENTURA

CENTURA, s. f. / ceinture, s. f. / girdle. [La.t. *cingere* = a *incinge*.] 1) Ansamblu osos prin care extremitatile se leaga de trunchi. 2) Curea din piele sau panza utilizata si in scopuri medicate, in general pentru asigurarea contentiei unei anumite regiuni a corpului sau a unui organ.

CENTURA PELVINA / ceinture pelvienne / pelvic girdle. NA: cingulum membri inferioris. Structura osoasa circulara constituita din cele doua case coxale, articulate la sacrum si intre ele, care conecteaza membrele inferioare la trunchi.

CENTURA SCAPULARA / ceinture scapulaire / shoulder girdle. NA: cingulum membri superioris. Parte a scheletului formata din cele doua clavicule si scapule (omoplati), care leaga membrele superioare de trunchi.

CERAMIDA, s. f. / ceramide, s. f. / ceramide. Produs de hidroliza a sfingolipidelor (cerebrale) si sfingofosfolipidelor (sfingomieline). Diacilglicerolul stimuleaza hidroliza sfingomielinei, care conduce la c., precursor al bazelor sfingoide, ca sfingo-zina. C. a fost atestata recent ca mesager secund, cu rol in transmiterea semnalului, eel putin in cazul citokinei denumite factor de necroza tumorală alfa (INFα). V. si sfingolipide.

CERCAR, s. m. / cercaire, s. f. / cercaria. [Qr. *kerkos* = wada,] Forma larvara libera si foarte mobila care apare in faza terminala de dezvoltare a diferitelor paraziti din ordinul Trematoda ("Fasciola, Schistosoma). V. si metacercar, furco-cercar.

CERCLAJ, s. n. / cerclage, s. m. / cerclage. [fr. *cerclage*, din lat. *circulus* = cere.] 1) Procedeu chirurgical de contentie a unui orificiu care este prea larg sau care prezinta tendinta spre largire patologica (*col uterin incompetent, anus), prin intermediul unui fir care inconjoara (prin Insaire) orificiul si tl strange. Termenul este frecvent utilizat pentru a denumi mentinerea Inchisa a unui col uterin incompetent in timpul sarcinii. 2) Contentia unui os fracturat cu ajutorul unui fir sau a unor lame metalice care Inconjoara fragmentele osoase.

CEREBEL, s. n. / cervelet, s. m. / cerebellum. NA: cerebellum. [Lot. *cerebellum* = order mic.] Parte a sistemului nervos central care ocupa loja cerebeloasa, delimitata superior prin cortii cerebelului, iar inferior, anterior si lateral de fosa craniana posterioara. C. este situat in spatiele trunchiului cerebral, de care se afla legat prin trei perechi de pedunculi cerebelosi. El este constituit din doua emisfere si o portiune mediana alungita, denumita vermis. Cateva fisuri transversale divizeaza c. In lobi (I. anterior, I. floculonodular, I. posterior) si, asemenea emisferelor cerebrale, prezinta la suprafata un strat subtire de substanta cenușie, cortexul cerebelos. Celulele si fibrele nervoase ale c. sunt ordonate in trei straturi: un strat superficial sau molecular, constituit din cateva celule si din numeroase fibre nemielinizate; un strat intermediar, sau celulele Purkinje (circa 15 milioane de celule mari, fuziforme); un strat granular, constituit din numeroase celule de talie mica. In interiorul c. sunt localizate numeroase nuclee importante (indeosebi nucleele cenușii centrale, in numar de patru perechi) legate la alte segmente ale nevraxului (trunchi cerebral, maduva spinarii, cortex cerebral etc.) prin numeroase fibre nervoase aferente si eferente. C. este un centru al sensibilitatii proprioceptive, asigurand controlul echilibrului (lobul floculon-odular), al tonusului muscular si al functiilor vegetative (lobul anterior) si controlul automat al motilitatii voluntare si semi-voluntare (lobul posterior).

CEREBELITA, s. f. / cerebellite, s. f. / cerebellitis. [Lot. *cerebellum* = creier mic; -ita.] Tip de *encefalita localizata la nivelul cerebelului si manifestata prin *sindrom cerebelos.

CEREBELOS, adj. / cerebelleux, -euse, adj. / cerebellar. [Lot. *cerebellum* = creier mic.] Care se refera la cerebel sau apartine acestuia. V. Si sindrom cerebelos.

CERVICAL

CEREBRAL, adj. / cerebral, adj. / cerebral. [La.t. *cerebrum* = creier.] Care se refera la creier, la encefal. Ex.: accident vascular c., ramolism c.

CEREBROM, s. n. / cerebrome, s. m. / cerebroma. [Lot. *cerebrum* = creier; .omo.] Tumora cu toate componentele de tip nervos; stroma sa este alcatuita din *nevroglii, iar in ochiurile stromei sunt continute neuroblaste embrionare si celule mari multipolare.

CEREBROMALACIE, s. f. / cerebralomalacie, s. f. / cerebralomalacia. [Lot. *cerebrum* = creier; gr. *malakia* = mmuiere., de la *malakos* = moale.] *Ramolism al substantei cerebrale.

CEREBROSPINAL, adj. / cerebrospinal, adj. / cerebrospinal. [Lot. *cerebrum* = creier; *spina* = sira spinarii.] Care se refera la creier si la maduva spinarii.

CEREBROTOMIE, s. f. / cerebrotomie, s. f. / cerebrotomy. [Lot. *cerebrum* = creier; gr. *tome* = tSiere, secf-iune, de la *temnein* = a tdi'a.] 1) Incizie a creierului pentru evacuarea unui abces. 2) Disectie a creierului,

CEREBROTONIE, s. f. / cerebrotonie, s. f. / cerebrotonia. [Lat. *cerebrum* = creier; gr. *tonos* = tensiune.] In tipologia lui W. H. Sheldon, componenta temperamentală caracteristica *somatotipului *ectornof. C. se caracterizeaza printr-un comportament interiorizat, introvertit, in care predomina tensiunea nervoasa, Indoiala si inhibitia. V. si somatotonie, viscerotonie.

CEREBROZIDE, s. f. pi. / cerbrosides, s. m. pi. / cerebrosides. [Lat. *cerebrum* = creier; *ozid* - indicul un giudt.] C. sunt cele mai simple *sfingolipide, rezultate ca urmare a combinarii ceramidelor cu monozaharide. C. sunt galactocerebrozide sau glucoocerebrozide, dupa cum molecula de monozaharid este galactoza, respectiv glucoza.

CEROID, s. n. / ceroide, s. m. / ceroid. [Lat. *cera* = cwt; gr. *eidos* = forma.] Pigment galben cromolipoid existent si in tesuturile normale, dar care se formeaza Indeosebi in unele stari patologice: sindrom de malabsorbtie, mucoviscidoza, pan-creatite cronice. V. si cromolipoide.

CERTIFICAT MEDICAL / certificat medical / medical certificate. Act medical oficial, redactat de medic la solicitarea pacientului sau a unor institutii si destinat constatarii unei situatii, unei stari de ordin medical. C. *medico-legal* este un act medico-legal de constatare a unor leziuni traumatice, a starii de virginitate sau deflorare, a capacitatii de munca etc., solicitat de o persoana particulara cu scopul de a-l folosi in justitie.

CERTIFICAT PRENUPTIAL / certificat pr6nuptial / premarital certificate. C. medical necesar formalitatilor de casatorie, atestand un examen clinic si cercetarea serologica pentru sifilis (obligatorie numai in unele tari), ca si alte investigatii, variabile de la o tara la alta.

CERULOPLASMINA, s. f. / ceruloplasmine, s. f. / ceruloplasmin. [Lot. *caeruleus* = albastru, de la *caelum* = cer; gr. *plasma* = obiect moddat; -ina.] Glicoproteina din grupul a₂-globulinelor, prezenta in plasma sanguina (valori normale 27-37 mg/100 ml sau 1,5-2,5 mol/l). Contine 0,34% cupru (90% din cuprul plasmatic), fiind proteina de transport a acestuia. Concentratia sa plasmatica scade in *degenerescenta hepatolenticulara si in sindromul nefrotic, fiind crescuta in unele hepatite, in ciroza si in *boala Wilson.

CERUMEN, s. n. / cerumen, s. m. / cerumen. [Lat. *cera* = ceara,] Produs de secretie a glandelor sebacee ale conductului auditiv extern. Se prezinta sub forma unei substante grasoase, galbui, existente fiziologic doar in cantitate mica si a carei acumulare in conductului auditiv (dopuri de cerumen) poate determina hipoacuzie si *acufene.

CERVICAL, adj. / cervical, -ale, -aux, adj. / cervical. [Lat. *cervix*, -ids = ga.t.] Care se refera la gat (ex.: ganglioni c.) sau la colul unui organ, in particular la "colul uterin (ex.: secretie c.), ori la coletul unui dinte.

CERVICALGIE

CERVICALGIE, s. f. / cervicalgie, s. f. / cervicalgia. [Lat. *cervix, -icis* = g&t; gr. *afgos* = durere.] Dureri localizate la nivelul rahisului cervical.

CERVICARTROZA, s. f. / cervicarthrose, s. f. / cervical arthrosis. [Lat. *cervix, -ids* = g&t'i *arthron* = articuCație; -oza.] *Artroza rahisului cervical, de fapt o nucodiscartroza care poate provoca nevralgii ale plexului cervicCaahial.

CERVICITA, s. f. / cervicite, s. f. / cervicitis, trachelitis. [Lat. *cervix, -ids* = gat; -ita.] Inflamatie acuta, subacuta sau cro-nica a *colului uterin. Poate fi de origine bacteriana, virala sau parazitara si survine pe o mucoasa lezata sau normala. Se deosebesc doua forme de c.: externa (*exocen//c/(a) si interna (*endocervicita*), care se asociaza frecvent.

CERVICOLABIAL, adj. / cervicolabial, -ale, -aux, adj. / cervicolabial. [Lot. *cervix, -ids* = gat; *labium, -ii* = Buza} Care se refera la fata coletului unui *indsiv sau a unui *canin si-tuata spre buze.

CERVICOLINGUAL, adj. / cervicolingual, -ale, -aux, adj. / cervicolingual. [Lot. *cervix, -ids* = gat; *lingua* = [im]oa.} Care se refera la fata coletului unui dinte situat spre limba.

CERVICOPEXIE, s. f. / cervicopexie, s. f. / cervicopexy. [Lat. *cervix, -ids* = gat; gr. *pexis* = figure.] Fixarea chirurgicala a unui col (uterin sau vezical). V. si traheopexie.

CERVICOTOMIE, s. f. / cervicotomie, s. f. / tracheotomy, cervicotomy. [Lat. *cervix, -ids* = gat; gr. *tome* = tdere, sectiune., de. la *temnein* = a tola,} Incizia chirurgicala practi-cata la nivelul *colului uterin.

CERVICOVAGINITA, s. f. / cervicovaginite, s. f. / cervicovaginitis. [Lat. *cervix, -ids* = gat; gr. *vagina* = teac.d; -ita .] Inflamatie a "colului uterin si a mucoasei vaginale Inveci-nate.

CERVICOVESTIBULAR, adj. / cervicovestibulaire, adj. / cervicovestibular. [Lat. *cervix, -ids* = gat; *vestibulum* = in-trare.} Care se raporteaza la fata coletului unui 'molar sau *premolar situata de partea vestibulului bucal.

CERVIX, s. n. / cervix, s. m. / cervix. [Lat. *cervix, -ids* = gat.] Parte a unui organ ce prezinta o Ingustare asemanatoare gatului. Ex.: c. *uteri*, sin.: *col uterin; c. *vesicae urinariae*, sin.: col vezical (v. vezica urinara).

CESIU 137 / cesium 137 / radiocesium. [Lot. *caesius* = verzui.] Izotop radioactiv artificial al cesiului (elementul chimic nr. 55, cu simbolul Cs), produs In cursul fisiunii nucleare. Este radioizotopul ce a contaminat suprafete mari din Europa dupa catastrofa de la Cernobal si care, avand un timp fizic de Inju-matatie ds 30 de ani, este detectat si "in prezent. Se dezinte-greaza cu emisie de radiatii p' m "ABa, care se dezexdta emitand o radiatie y de 0,661 MeV. ^Cs este utilizat sub forma de granule sau ace In *curieterapie.

CESTODA / Cestoda / Cestoda. [Cfr. *kestos* = centum bro-data.] Ordin de viermi din clasa *Plathelminthes*, care cuprinde viermii "Taenia si "botrio-cefalul. Viermii adulti paraziteaza tubul digestiv, iar In forma de larva se pot fixa In viscere. Sunt viermi plati, segmentati, hermafroditi, lipsiti de tub digestiv si care prezinta organe de fixare (ventuze) situate la nivelul extre-mitatii cefalice (scolex). Fiecare segment este hermafrodit, iar segmentele se elimina prin materiile fecale.

CETOACIDOZA, s. f. / cetoacidose, s. f. / keto-acidosis. [Lot. *need*™ = of.e.t; *addus* = ac-ru; -oza.] Sin.: acidocetoza (v.).

CETOGEN, adj. / cetogene, adj. / ketogenic. [Lot. *acetum* = of.et; gr. *gennan* = a produce.] Care se refera la procesul de formare a "corpilor cetonici. Ex.: functie c. a ficatului, sub-stante c. (unii acizi aminati - leudna, fenilalanina, tirozina -, unii acizi grasi).

CETOGENEZA, s. f. / cetogenese, s. f. / ketogenesis. [Lot. *acetum* = ofet; gr. *genesis* = producere, de la *gennan* = a produce.] Proces de formare a *corpilor cetonici. Patologica In

CHAUCOZA

diabet si In cazul scaderii aportului glucidic, c. determina creșterea *cetonemiei si "cetonuriei. V. cetoza si corpi cetonici.

CETONA, s. f. / cetone, s. f. / ketone. [Lat. *acetum* = of.e.t.] Clasp de compusi organici care contin In molecula o grupare carbonil (C=O), al carei atom de carbon este legal de aiti doi atomi de carbon. Altfel spus, Intr-o c., gruparea carbonil este inclusa In interiorul lantului de carbon.

CETONEMIE, s. f. / cetonemie, s. f. / keton(a)emia. [Lat. *acetum* = of.e.t; gr. *haima, -atos* = sange..} Concentratia san-guina a *corpilor cetonici. C. normala este de 15-20 mg/l si poate prezenta variatii fiziologice, In raport cu ingestia de ali-mente (este mai crescuta a *jeun*), si patologice: poate crește Indeosebi In diabet, determinand secundar creșterea *cetonu-riei.

CETONURIE, s. f. / cetonurie, s. f. / ketonuria. [Lat. *acetum* = ofet; gr. *ouron* = urina.] Prezenta *corpilor cetonici In urina. Considerata patologica cand depaseste 1 mg pe 24 ore, este secundara creșterii *cetogenezei si *cetonemiei.

17-CETOSTEROIZI, s. m. pi. / 17-cetosteroides, s. m. pi. / 17-ketosteroids. [Lat. *acetum* = ofe-i; gr. *stereos* = solvi, in rdief; *eidōs* = forma.] Grup de hormoni derivati din steroli si caracterizati prin prezenta In pozitia 17 a unui radical cetona. Au o actiune *androgena, intervenind, de asemenea, In metabo-lismul proteinelor, ca si In circuitul clorului, sodiului si potasiu-lui. 17-c. sunt secretati de *corticosuprarenala si "testicul. Sunt eliminati prin urina, iar dozarea lor permite evaluarea functiilor testiculara, corticosuprarenaliana si hipofizara. Prin reactia Zimmermann (coloratie purpurie In prezenta metadinitrobenze-nului) pot fi dozati In sange sau In urina, global sau dupa separarea cromatografica. Metoda are avantajul de a permite distingerea steroizilor de origine suprarenala de cei de origine testiculara. Valori normale In urina: 12-20 mg/24 h (41-70 .imol/ 24 h) la barbat, 6-10 mg/24 h (20-35 izmol/24 h) la femeie. Nivelul 17-c. crește In *sindromul Gushing, tumorile virilizante suprarenale; el diminueaza In caz de insuficienta suprarenala si a glandelor genitale (hipogonadism). Abrev.: 17-CS.

CETOZA, s. f. / cetose, s. f (1), s. m (2). / ketosis (1), ketose (2). [Lat. *acetum* = ofet; -ozri.1) Acumulare san-guina de corpi cetonici (acid p-hidroxitbutiric, acid acetilacetic, acetona). C. evolueaza catre 'acidocetoza daca este depasita capadatea sistemelor tampon din organism prin aflox masiv de corpi cetonici, V. si acidocetoza. 2) Monoglucid care con-tine In molecula, alaturi de grupari hidroxicice, si o grupare ce-tonica. C. sunt raspandite Indeosebi 7n mediul vegetal. Ex.: ri-buloza, fructoza. Sunt substante solide, incolore, cristalizate, solubile In apa, cu gust dulce. Au rol important In diferite pro-cese metabolice ca: 'fotosinteza, 'glicoliza, *ciclul pentozofos-fatilor etc.

CEZARIANA, s. f. (OPERATIE) / cesarienne, s. f. (op6ration) / caesarean (section). [Lat. *caesa* = (ovitura de, sadie. (de. sus in jos); *caesfir* = copil ndscut prin mdz.ie, de. la *caedere* = a taia; de-numirea nu prvine de. [a numde. [lui Iulius Ce-zar, ope.rafa fund practicata cu mult timp inainte de naftre-rea imparatului roman.] Operatie care consta In incizia peretelui abdominal si ulterior a uterului gravid In scopul extragerii fatului si a placentei. Daca operatia se face la sfarsitul sarcinii sau In timpul travaliului, ea este efectuata aproape totdeauna la nivelul segmentului inferior (c. *segmentara*). In cazul cand abordarea segmentului inferior este imposibila sau contraindi-cata, indzia se practica la nivelul corpului uterin (c. *corpo-reala*).

CHALAZODERMIE, s. f. / chalazodermie, s. f. / dermatochalasis, cutis laxa. [T. *kha*]asis = relwfare.; *derma, -atos* = pide.] Sin.: cutis laxa (v.).

CHAUCOZA, s. f. / chalicose, s. f. / chalicosis. [CJT. *khalix, -ikos* = piatra dt vw-i -oza.] Termen medical vechi care

CHAPERONINE

desemneaza o *pneumoconioza provocata de inhalarea de pulberi minerale. Agentul nociv evidential fiind siliciul si nu pia-tra de var, In prezent termenul este Inlocuit cu silicoza.

CHAPERONINE, s. f. pi. / chaperonines, s. f. pi. / chaperonins, molecular chaperone. Subgrupa a proteinelor chape-ronone care sunt prezente la *pro-carote si la nivelul *mitocon-driilor. V. si proteine chaperone.

CHEAG, s. n. / caillot, s. m. / clot. [Lot. *coagulum* = *cfieag*.] Mica masa de lichid coagulat. C. *sanguin* reprezinta o masa de sange coagulat, formata din fibrina, m retea careia sunt prinse trombocitele si eritrodele, care Ti dau culoarea rosu In-chis.

CHEFIR. Var. pentru kefir (v.).

CHEILITA, s. f. / cheilite, s. f. / cheilitis. [Qr. *kheilos* = *6uza*;

-(o.) Inflatie a buzelor. C. *glandulara simpla*, v. boala Puente.

CHEILOPLASTIE, s. f. / cheioplastie, s. f. / cheiloplasty. [Gr. *kheilos* = *6uzd*; *pjastos* = *moddat*, de la *pJassoio* = a forma, a *nwdeia*] Interventie de chirurgie plastica efectuata pentru restabilirea, completa sau incomplete a continuitatii uneia sau a ambelor buze, atunci cand exista o solutie de continui-tate (accident) sau o malformatie a acestora.

CHEILOSCHIZIS, s. n. / cheiloschisis, s. m. / cheiloschisis. [Cjr. *kheUos* = (*itiza*.; *skhis* = *despicaturd*, de la *skhizein* = a *despdrfj*] *Buza de iepure cu o fisura mediana a buzelor.

CHEIROMEGALIE, s. f. / cheiromegalie, s. f. / chiromegaly. [Cjr. *kheir*, -*iros* = *mono*, *megas*, *megalos* = *mare*.] Hipertrofie a degetelor si mainilor, observata Indeosebi In *acromegalie. Var.: chiromegalie.

CHELARE, s. f. / chelation, s. f. / chelation [Qr. *khele* = *defide rac.niui*, *gfiea.rd*.] Proces fizico-chimic de captare a io-nilor pozitivi multivalenti (calciu, cupru, plumb, mercur, fier, crom) prin fixarea lor intr-o molecula complexa (*chelator sau complexon) sub forma neionizata. Ex. de agenti chelatori: deri-vatii EDTA (acid etilen-diamino-tetraacetic) pentru plumb si calciu, D-penicilamina pentru cupru, DTPA (acid dietilen-triamino-penta-acetic) si desferioxamina pentru fier. C. este utilizata pentru tratamentul unor intoxicatii (Indeosebi cu plumb, apoi crom, mercur, cobalt), In anumite stari de hipercalcemie, *hemo-cromatoza, boala Wilson (*degenerescenta hepatolenticulara). Agentul *chelator formeaza cu metalul care trebuie Indepartat din organism un complex chelat, solubil, stabil, neionizat, netoxic,, cu eliminare rapida prin urina.

CHELATOR, s. m. / cholateur, s. m. / chelate. [C/r. *khele* = *desteie racului*, *gfieara*.] Compus care poate forma cu un metal un complex (chelate) solubil, stabil, neionizat, netoxic, eliminat rapid pe cale renala. C. sunt utilizati pentru eliminarea din organism a unor metale, In caz de intoxicatie cu acestea (cupru, plumb, mercur, crom, cobalt) sau In unele boli cron-ice ("hemocromatoza, "boala Wilson) prin procesul de chelare. Ex.: EDTA (*acid etilen-diamino-tetraacetic), chelator pentru plumb si calciu. Sin.: agent chelator.

CHELIE, s. f. / calvitie, s. f. / baldness. [Tared *kel* = *cfiet*.] V. alopecie si calvitie.

CHELOID, s. n. / cheloide, s. f. / cheloid, keloid. {Cjr. *keHs* = *paid*, *defect*, sau *khele* = *defide racuiii* *eidos* = *forms*.] Excescenta dura a pielii, uneori ramificata, constituita la nivelul unei cicatrice dupa un traumatism usor, la unii subiecti cu pre-dispozitie. Mai rar apare spontan. Excizia unui c. poate fi urmata de recidiva. Sin.: keloid.

CHEMODECTOM, s. n. / chemodectome, s. m. / chemodec-toma. [Qr. *khemeia* = aChimie.; *dektikos* = *receptiv*, de. [a *dekhcsthai* = a. *prim*; -*omci*.] *Paragangliom produs la nivelul unui *glomus, Indeosebi carotidian si jugular.

CHEMOKINE, s. f. pi. / chemokines, s. f. pi. / chemokines. [Qr. *khemeia* = *atclimie*; *kinein* = a *mifca*.] Familie de

CHILIFER

polipeptide care cresc In general motilitatea celulara Intr-o anu-mita directie (*chimiotactism) si contribuie astfel la mecanismul

-inflatiei si la patogenia anumitor infectii. S-a demonstrat ca doi receptori pentru c. sunt prezenti la suprafata celulelor tinta ale "HIV si ale moleculei *CD4 si permit astfel patrunderea virusului In aceste celule. V. si co-receptori HIV.

CHEMOLUMINESCENTA, s. f. / chimioluminescence, s. f. / chemoluminescence. [Qr. *khemeia* = *alclimie*; [at. *lumen*,

-*inis* = *iumincl*] *Luminescenta produsa ca urmare a transformarii directe a energiei chimice In energie luminoasa. Fenome-nul se produce In cursul unei reactii chimice Inso-tite de reve-nirea la starea fundamentala a unui sistem excitat In prealabil.

CHEMORECEPTOR, s. m. / chemoreceptor, s. m. / chemo-receptor. \Qr. *khemem* = *aiclimie*; *int. receptus*, de la *re-cipere* = a *primi*] Organ terminal sensibil la excitatii de natura chimica. Sin.: chimioreceptor.

CHEMOSENSIBILITATE, s. f. / chemosensibilitate, s. f. / chemosensitivity. \Cjr. *khemeia* = *alclimie*, [at. *sensibilitas*,

-*atis* = *sensidilitate*., de la *sentire* = a. *simfi*.] Sensibilitatea anumitor receptori (*chemoreceptori) la o serie de substante chimice, Indeosebi la unele componente chimice ale sangelui.

CHEMOTACTISM. Var. pentru chimiotactism (v.).

CHEMOTAXIE. Var. pentru chimiotaxie (v.).

CHEMOZIS, s. n. / chemosis, s. m. / chemosis. [Qr. *khe-mosis* = *mflama*^*ia*. *conjunctive*^ Leziune oculara acuta, de obicei de natura inflamatorie, care consta in infiltrarea edema-toasa a conjunctivei, ce formeaza un burelet circular In jurul corneei. C. poate aparea In conjunctivite (Indeosebi In cele alergice acute), In arsurile conjunctivei sau, sub forma c. *he-moragic*, In hemoragiile subconjunctivale cu distensia conjunctivei.

CHEMZIMA, s. f. / chemzyme, s. m. / chemzyme. [^r. *khemeia* = *aldtime*; *zyme* = *ferment*, *drojdie*.] Molecula organica mica asociata cu un metal de tranzitie, care poate cataliza specific anumite reactii.

CHEROFOBIE, s. f. / cherophobia, s. f. / cherophobia. [Qr. *khaircin* = a se *bu.cura*.; *phobos* = *fried*.] Teama morbidS, aversiune fata de manifestarile de bucurie, de veselie.

CHERUBISM, s. n. / cherubisme, cherubinisme, s. m. / cherubism. [Liraica *kcroihiim*, p(. de la *Kerub* = *numeie unuia din mgerii din ^echini Testament*; -ism.) Varietate be-nigna de 'osteocondro-displazie, cu patogenie discutata, carac-terizata prin existenta de leziuni pseudochistice la nivelul ra-murilor verticale ale maxilarelor. Aceste leziuni provoaca bom-barea obrajilor, subiectul afectat avand aspectul de „Ingeras".

CHIASMA, s. f. / chiasma, s. m. / chiasm. NA: chiasma, pi. chiasmata. [Cfr. *khiasma* = *mcrucifare*] Incmisare In forma de X a unor structuri fibroase. Ex.: *c. optica, c. cromozomi-ala observata In cursul "meiozei.

CHIASMA OPTICA / chiasma optique / optic chiasm. NA:

chiasma opticum. Formatiune anatomica sub forma de lama patrata, alcatuita din substanta alba, situata la nivelul *seii turcesti. Se formeaza prin reunirea si Incrucisarea partiala a nervilor optici, fiind prelungita de doua cordoane albe, ban-deletele optice, catre corpul geniculati laterali.

CHIL, s. n. / chyle, s. m. / chyle. \Cjr. *khyllos* = *sue*., *wnowe*..} 1) Lichid alb-lptos continand nutrimente care pot fi absorbite de mucoasa intestinala la sfareitui hidrolizei enzimactice. 2) Li- • chid continut si vehiculat In vasele chilifere (limfaticele jejunului si ileonului) de la intestin la *canalul toracic. Se deosebeste de *limfa numai prin abundenta In colesterol si trigliceride, care ti confera un aspect lactescent.

CHILANGIOM, s. n. / chylangiome, s. m. / chylangioma. [Qr. *khyllos* = *sue*; *gr. angeion* = *pas*; -*omci*.] Dilatare varicoasa a vaselor limfatice ale abdomenului.

CHILIFER, adj. / chyliifere, adj. / chyliiferous. [Cfr. *khyllos* = *sue*; (at. *ferre* = a *duce*, a *purta*.] Despre vasele care trans-

CHILIFORM

porta *chilul. Termenul se utilizeaza indeosebi cu referire la limfaticile jejunului si ileonului. V. chil (2).

CHILIFORM, adj. / chyliforme, adj. / chyliform. [Gfr. *khylos* = *sue*; [at. *forma* = *forma*.] Caracteristica a unui lichid laptos, fara miros, care seamana cu chilul. Este cazul lichidelor din ascita, pericardita, pleurezie.

CHILOMEDIASIN, s. n. / chylomediastin / chylomediastinum. [Qr. *khylos* = *sue*; (at. *me.die.vaia mediastinum*, din [at. *mediastinus* = *care. se. tine. ia mijloc, lie. la medius* = *si-tuat la. mijloc. si stare* = *a se fine.*] *Ekansament de chil la nivelul *mediastinului.

CHILOMICRON, s. m. / chylomicron, s. m. / chylomicron. [Qr. *khylos* = *sue*; *mikros* = *mic*.] Particula sferica de lipopro-teine plasmatic care asigura aproape exclusiv (80-90%) trans-portul plasmatic al trigliceridelor si colesterolului exogen din intestin pana la tesuturi. Contine trigliceride stabilizate de un Velvel proteic si fosfolipidic. C. pot fi: a) c. *primari*, dupa o masa bogata In grasimi; b) c. *secundari* (*lipomicroni*) se for-meaza din lipidele endogene si sunt mai voluminosi.

CHILOPERICARD, s. n. / chylopericarde, s. m. / chylopericarditis. [Cjr. *khylos* = *sue*; *peri* = *in jurul*; *kardia* = *wimd*.] Epansament alcatuit din *chil, localizat la nivelul cavitatii pericardice. C. este asociat frecvent cu un *chilotorax si reprezinta consecinta unei obstructii) sau a unei perforatii a canalului toracic, de natura tumorală sau traumatica.

CHILOPERITONEU, s. n. / chyloperitone, s. m. / chyloperitoneum. [Qr. *khylos* = *sue*; Cat. *medicoid peritoneum*, din gr. *peritonaion*, de. [a *peri* = *in juru*C, *teinein* = *a se. mtinde*.] Reversat al *chilului (*chilos) In cavitatea peritoneala. Sin.: ascita chiloasa.

CHILOS, adj. / chyleux, -euse, adj. / chylous. [E/r. *khylos* = *sue*.] Care contine *chil sau care apartine chilului.

CHILOTORACE. Var. pentru chilotorax (v.).

CHILOTORAX, s. n. / chylothorax, s. m. / chylothorax. [Cjr. *khylos* = *sue*; [at. *thorax*, -*ads*, gr. *thorax*, -*akos* = *torae*.] Prezenta de *chil In cavitatea toracica, de regula ca urmare a existentei unei perforatii la nivelul *canalului toracic. Var.: chilotorace.

CHILURIE, s. f. / chylurie, s. f. / chyluria. [Gjr. *khylos* = *sue*; *ouron* = *urina*.] Eliminarea de *chil prin urina, aceasta deve-nind macroscopic lactescenta. Se poate Insoti de hematurie (hemato-chilurie). Etiologia poate fi parazitara, In tarile calde indeosebi, cauzata de o *filarie, *Wuchereria bancrofti*, care obstrueaza vasele limfatice, sau poate aparea ca o compli-catie In evolutia unor tumori retroperitoneale.

CHIM, s. n. / chyme, s. m. / chyme. [Qr. *khymos* = *sue*.] Produsul digestiei gastrice reprezentat de bolul alimentar, asa cum se formeaza cand trece din stomac In prima portiune a duodenului.

CHIMIONUCLEOLIZA, s. f. / chimionucleolyse, s. f. / chemo-nucleolysis. [Qr. *khemeia* = *aicflimie*.; lot. *nucleus* = *sdm-6ure, nucku*; gr. *lysis* = *distruge-re, de. Ca lyein* = *a distruge*.] Sin.: nucleoliza (v.).

CHIMIOPREVENTIE, s. f. / chimioprtvention, s. f. / chemo-prophylaxis. {Cjr. *khemeia* = *aic.fu.wie*.; lot. *praeventus*, ae. [a *praevenire* = *a o [ua mainte., a prweni* (*prae* = *wainte; venire* = *a veni*).] Administrarea anumitor substante chimice pentru a Tmpiedica aparitia unei boli (c. *etiologica*) sau doar a manifestarilor sale clinice (c. *clinica* sau *medicamentoasa*). Ex.: c. paludismului.

CHIMIOFILAXIE, s. f. / chimioprophyllaxie, s. f. / chemo-prophylaxis. [Qr. *khemeia* = *alcftimie*; *prophylassein* = *a garanta, de. [a pro* = *mainte, phylaxis* = *protectu*.] V. profi-faxie.

CHIMIORECEPTOR, s. m. / chimiorecepteur, chemorecep-teur, s. m. / chemoreceptor. [Cjr. *khemeia* = *aicflimie*.; [at. *receptus*, de [a *recipere* = *a primi*.] Sin.: chemoreceptor (v.).

CHININA

CHIMIOREZISTENTA, s. f. / chimior6sistance, s. f. / chemo-resistance, drug-resistance. [Qr. *khemeia* = *a[chimie*.; [at. *resistentia* = *wipotrivire, de. [a resistere* = *s rezista, a se tmpotrivi si sistere* = *a se. opri*.] Ineficacitatea *chimioterapiei.

CHIMIOSENSIBILITATE, s. f. / chimiosensibilitate, s. f. / chemosensitivity. [Cft. *khemeia* = *alchimie*.; [at. *sensibilitas*,

-*ods* = *i se.nsfifilita.te., de. la sentire* = *a sim^{ti}*.] Reprezinta apti-tudinea unei populatii celulare de a raspunde la actiunea unui medicament.

CHIMIOACTISM, s. n. / chimiotactisme, s. m. / chemotaxis. [Qr. *khemeia* = *atc.fiimie*; *taktikos* = *oranduit, ordonat, de. ia tattein* = *a ordona, a aranja; -ism*.] Sin.: chimiotaxie (v.). Var.: chemotactism.

CHIMIOAXIE, s. f. / chimiotaxie, chimiotactisme, s. f. / chemotaxis. [Cfr. *khemeia* = *afctiimie*; *taxis* = *aranjare, ordo-nare, de. la tattein* = *a ordona, a aranja*.] Fenomenul de atra-gere (c. *pozitiva*) sau de respingere (c. *negativa*) a unei struc-turi vii sub actiunea unui agent chimic. Frecvent, termenul este utilizat cu referire la leucocitele polinucleare. C. *leucodtaia* se produce In infectii si este favorizatS de actiunea *complemen-tului. C. se Intalneste si la bacterii, care, fiind mobile, se de-plaseaza spre regiunile In care concentratia de materii nutritive este mai mare. Sin.: chemotactism, chimiotactism. Var.:

chemotaxie. V. taxie, citotaxie, citotaxigen, imunofagocitoza.

CHIMIOTERAPIE, s. f. / chimiotherapie, s. f. / chemotherapy. [Qr. *khemeia* = *alt.fu.mie*.; *therapeia* = *tratament, de. [a therapeuein* = *a mgriji*.] Terapeutica prin substante chimice, In particular In bolile infectioase si In cancer. C. *adjuvants*. Se administreaza dupa tratamentul chirurgical al cancerului sau radioterapie. C. *neadjuvanta*: administrarea c. fnainte de alter-nativele chirurgie-radioterapie.

CHIMISM GASTRIC / chimisme gastrique / gastric chemism. [Cft. *khemeia* = *alchimie*.; -*ism*; *gaster, gastros* = *stomac*.] Analiza biochimica a compozitiei *sucului gastric recoltat In conditii bazale sau In urma administrarii unor substante stimu-latoare ale secretiei gastrice (ex.: *histamina, *pentagastrina).

CHIMOTRIPSINA, s. f. / chymotrypsine, s. f. / chymotrypsin. [Gfr. *khymos* = *sue*; *tripsis* = *free are., zdro*]ire., *sframare*; -*inn*.] V. tripsinogen si alfachimotripsina.

a-CHIMOTRIPSINA. Var. pentru alfa-chimotripsina (v.).

CHIMOTRIPSINOGEN, s. m. / chymotrypsinogene, s. m. / chymotrypsinogen. [Cfr. *khymos* = *sue*; *tripsis* = *freicare, zdro*]ire., *sframare*.; -*ina*; *gennan* = *a produce*.] Precursor inactiv al 'alfachimotripsinei, sintetizat In celulele acinoase ale pancreasului si acumulat (Tmpreuna cu aiti factori) In granulele de *zimogeni care tree prin *exocitoza In sucul pancreatic, ajun-gand la nivelul duodenului. Aid, c. sufera o prima actiune a *tripsinei, prin clivajul lantului polipeptidic al c. (alcatuit din 245 aminoacizi) la nivelul aminoazilor 15 si 16, rezultand enzima activa Il-chimotripsina. Prin **exces** de tripsina **se produc** si alte clivaje, rezultand astfel *alfa-chimotripsina.

CHINIDINA, s. f. / quinidine, s. f. / quinidine. [V. *etimologia termenuCui chinmd*.] Alcaloid extras din coaja de *Cinchona officinalis*. Este un izomer dextrogir al 'chininei, care, adminis-trat per os, intramuscular sau, In mod exceptional, intravenos, diminueaza excitabilitatea si perioada refractara a miocardului, Inctetinind conductia. Ca urmare, c. are efect antiaritmic, sta-bilizand membrana celulara prin blocarea *canalelor de sodiu. Deosebit de eficienta In aritmiile recente, c. este utilizata In prevenirea si In tratamentul aritmiilor supraventriculare si ven-triculare.

CHININA, s. f. / quinine, s. f. / quinine. [De [a *cuvantul kincikina* din Cimfia indige-niior din 'Peru (cfuechua), prin inter-me-diui variante-i spaniok *quinaquina*.] Alcaloid extras din scoarta arborelui de c. Sarurile sale si derivatii sintetici sunt utilizate In tratamentul si In profilaxia paludismului.

CHININISM

CHININISM, s. n. / quininisme, quinisme, s. m. / quinism.

[V. *stimofogia termenuCin chinind; -ism.*] Ansamblul fenomenelor de intoxicatie produse de sarurile de "chinina.

CHINTA (DE TUSE), s. f. / quinte (de toux), s. f. / bouts of coughing, fit of coughing. [Lot. *quintus = ai cincilea.*] Acces de (use prelungita. Termenul Tsi are originea In „tusea celei de a cincea ore a diminetii" descrisa odinioara la tuber-culosi.

CHIROMEGALIE. Var. pentru cheiromegalie (v.).

CHIROPRAxie, s. f. / chiropraxie, s. f. / chiropractic. [Cjr. *kheir, -iros = mand; praxis = acptune, practica, de [a prat-tein = a actwna.]* Metoda de tratament empiric constand In manipularea vertebrelor. Practicantii c. sustin o teorie ipotetica dupa care majohtatea bolilor ar fi consecinta deplasarii vertebrelor, care determina alterari la nivelul Intregului organism. Manipularea scurta si brusca a vertebrei In cauza ar avea efecte benefice In tulburarile functiilor unor aparate (Indeose-bi respirator sau cardiovascular) si asupra unor dureri diverse. In unele tari este recunoscuta diploma de chiropractor.

CHIRURGIE, s. f. / chirurgie, s. f. / surgery. \Cfr. *kheirour-gia = lucm e-futuat manual, de. la kheir, -iros = md/ia; ergon = [ucru, actiune. 1 de [a ergein = a iucra.]* Parte a terapeuticii care consta In practica unor interventii externe si a unor acte operatorii sangerande. Se disting diverse domenii si specializari chirurgicale: 1) C. *ambulatorie* cuprinde In primul rand clastica mica c. (operatii simple, *indzii mici, *punctii, *sondaje, *prelevari, *pansamente) si operatiile care nu necesita spitalizare. 2) C. *estetica* reprezinta o parte a *c. plastice destinata ameliorarii aspectului unor parti ale corpului, Indeosebi de la nivelul fetei. 3) C. *generala* cuprinde, In principiu, c. digestiva, deoarece s-au desprins ca domenii-specializari distincte: c. cardiaca, c. toracica, neurochirurgia, c. ortopedica, c. urologica, c. ginecologica. 4) C. *plastica*, avand ca obiectiv reconstituirea formelor anatomice normale, precum si a celor care sunt alterate prin malformatii, traumatisme sau sechele ale unor interventii chirurgicale. 5) C. *refractiva*, ramura a chirurgiei oftaimo-logice care cuprinde metode si tehnici de modificare si co-rectare a parametrilor ochiului si ai dioptrului sau, In vederea modificarii refractiei oculare, indeosebi pentru reducerea *mio-piei. Cuprinde: *keratotomia, *keratoplastia si, mai recent, *epi-keratoplastia. 6) C. *surditatii* sau *cofochirurgia.

CHIST, s. n. / kyste, s. m. / cyst. [Cfr. *kystis = sac, vezicd.]* 1) Formatiune anormala de forma unui sac sau a unei cavitati Inchise, ca*e nu comunica cu exteriorul, este captusita cu un epiteliu si confine o substanta lichida, moale, mai rar solida, iar uneori gaz. Peretele c. nu are legaturi vasculare cu conti-nutul. Formatiunile chistice sunt de o mare diversitate si pot fi localizate In diferite regiuni ale corpului uman. O serie de c. sunt congenitale, determinate de o dezvoltare embrionara anormala, ex.: *c. dermoid. Altele contin celule tumorale care secreta mucus sau diferite substante, C. prin retentie apar consecutiv blocarii canalelor de excretie ale unor glande, ex.:

*c. sebaceu. Alteori, c. se formeaza ca urmare a dezvoltarii parazitilor In organism, ex.: *c. hidatic. C. se pot produce, de asemenea, la nivelul maxilarelor: *c. dentar, *c. dentifer, *c. dentiger. 2) Stadiu latent (dormant) In ciclul unor protozoare parazite ale tractusului digestiv, Indeosebi *Giardia lamblia*. C. protejeaza parazitii Tmpotriva conditiilor nefavorabile din tubul digestiv. Acestia sunt eliminati sub forma chistica prin materi-ile fecale si, In continuare, infesteaza alte gazde. 3) Structura patologica reprezentand Invelisul unei Intregi colectii de larve ale unui vierme parazit, de ex.: *c. hidatic.

CHIST AERIAN AL PLAMANULUI / kyste aerien du poumon / cyst of the lung. Cavitate gazoasa unica sau multipla, uneori enorma, localizata la nivelul unuia sau mai multor lobi pulmo-nari. Se disting: 1) C. a. p. *congenitale*, foarte rare - c. dis-

CHIST RADICULAR

embrioplazic al nou-nascutului, c. bronhogenic, piamanul polichistic sau boala polichistica a plamanului (In care un plaman Intreg este plin de numeroase c. de diferite dimensiuni). 2) C. a. p. *dobandite*, mult mai frecvente - bule de *emfizem, *pneumatocel, cavitati reziduale epitelizate dupa vindecarea unui abces pulmonar sau a tuberculozei cavitare. C. se pot com-plica cu *hemoptizii sau cu infectie. V. chistadenom.

CHIST ANEVISMAL AL OSULUI / kyste aneurismal des os / aneurysmal bone cyst. Leziune benigna si circumscrisa a osului, formata din tesut fibros la nivelul caruia exista cavitati pline cu sange. Frecvent de origine traumatica, este localizat Indeosebi la nivelul metafizei oaselor lungi ale membrelor, mai rar pe vertebre si pe oasele late.

CHIST BRANhIAL / kyste branchial / branchial cyst. Denumire a c. congenitale ale gatului, care provin aproape totdeauna din *arcurile branhiiale.

CHIST DENTAR / kyste dentaire / dental cyst. C. dezvoltat la nivelul apexului unui dinte.

CHIST DENTIFER / kyste dentifere / coronodental cyst. C al maxilarului dezvoltat la nivelul unui dinte inclus. Dezvoltarea se produce din tesuturile paradentare.

CHIST DENTIGER / kyste dentigere / dentige-rous cyst, follicular cyst. *C. dentifer care include rudimente, resturi ale unui dinte.

CHIST DERMOID / kyste dermoide / dermoid cyst. C al carui perete are o structura asemanatoare pielii si care contine produsi de secretie ai glandelor sebacee si sudoripare. Este localizat la nivelul fetei si gatului si provine dintr-o incluziune a ectodermului embrionar. C. d. al ovarului si testiculului este denumit *embriom chistic. V. si dermoid.

CHIST HIDATIC / kyste hydatique / hydatid cyst. C. ce reprezinta forma larvara veziculoasa a viermelui parazit *Echinococcus granulosus*. Contine *hidatide cu lichid clar In care plutesc vezicule fiice si nisip hidatic (granule mici, de culoare alba, fixate initial la peretele intern al c., apoi eliberate). C. h. este adesea Inconjurat de un perichist. Se localizeaza Indeosebi In ticat si plamani, Insa poate fi Intalnit In orice alt organ. De dimensiuni variabile, poate atinge marimea unui cap de copil. V. hidatidoza si echinococoza.

CHIST OSOS ESENTIAL / kyste essentiel des os / solitary bone cyst. Leziune osoasa benigna care se poate dezvolta la tineri. Se caracterizeaza printr-o cavitate unica, plina cu lichid si captusita cu un strat subtire de tesut conjunctiv, localizata In metafiza oaselor lungi. Reprezinta, probabil, o distrofie pseudotumorală. Sin.: chist solitar osos.

CHIST DE OVAR / kyste de l'ovaire / ovarian cyst. C. cu continut lichid dezvoltat din tesuturile ovariene. Poate fi "unilocular sau *multilocular, iar uneori atinge un volum considerabil.

CHIST PERIAPICAL / kyste periapical / periapical cyst. 1m-preuna cu *granulomul dentar si cu *alveoliza, reprezinta forma cea mai frecventa a focarelor infectioase dentare. V. si chist radicular.

CHIST PIELOGENIC / kyste pyelogenique / pyelogenic cyst, hydrocalicosis. Cavitate chistica dezvoltata In plin parenchim renal, care comunica printr-un canal stramt cu un "calice normal. Sin.: hidrocalice, diverticul caliceal.

CHIST PILONIDAL / sinus pilonidal / pilonidal sinus, pilonidal cyst. *Granulom subcutanat care contine par, cu localizare de electie la nivelul fosetei coccigiene. Frecvent se infecteaza, fistulizeaza si are tendinta la recidiva dupa tratament. C. p. este considerat fie c. congenital, fie pseudochist dobandit.

CHIST RADICULAR / kyste radicaire / radicular cyst. Cel mai frecvent c. inflamatoriu observat la nivelul maxilarelor. Re-zulta din proliferarea vestigiilor epiteliale ale ligamentului alveolodentar, ca urmare a unei inflamatii pararadiculare produse

CHISTSEBACEU

de necroza *pulpei dentare. Daca se dezvoltă la extremitatea apicală a canalului radicular, este denumit *c. periapical. **CHIST SEBACEU / kyste s6bac6 / sebaceous cyst** C. dezvoltat pe seama unei *glande sebacee; contine celule epidermice și materie grasă. **CHIST SINOVIAL / kyste synovial / synovial cyst.** Tumora

chistica localizată la nivelul fetei dorsale a pumnului și dezvoltată pe seama *sinovialelor articulare. **CHIST SOLITAR**

HEPATIC / kyste solitaire du foie / solitary

cyst of liver. Cavitate intrahepatică mică (uneori *multiloculară), localizată de regulă în lobul drept, și care contine un lichid clar sau hemoragic, lipsit de bila. De origine, probabil, congenitală, este mai frecvent la femei și nu calcifică, spre deosebire de c. parazitare. **CHIST SOLITAR OSOS / kyste solitaire des os / solitary**

bone cyst. Sin.: chist osos esențial (v.). i **CHIST SOLITAR**

RENAL / kyste solitaire du rein / solitary

nephron cyst. Cavitate cu perete net diferentiat și cu continut lichid, dezvoltată în plin parenchim renal și în afara cailor excretorii. **CHISTADENOM, s. n. / kystadenome, cystadenome, s. m. /**

cystadenoma. [Cjr. *kystis* = sac, *vested*; *aden, -os* = gCanda; -omo.] 1) Tumora benignă care se dezvoltă din parenchim glandular, formând cavități chistice. Sin.: adenochistom. 2) denumire folosită pentru adenoamele polichistice (boala chistică a mamelei, a rinichiului, a testiculelor, a ficatului). Var.: cistadenom.

CHISTECTOMIE, s. f. / kystectomie, s. f. / cystectomy.

[Qr. *kystis* = sac, *vezica*; *ektome* = e^ncizie.] 1) Semnificația inițială, de extirpare a unui chist, s-a restrans doar cu referire la ablația chistului hidatic. 2) Smulgerea unui lambou din capsula anterioară în cursul extracției cristalinelor opacifiate din "cataractă.

CHISTOGRAFIE, s. f. / kystographie, s. f. / cystography.

[Cjr. *kystis* = sac, *vezica*; *graphein* = a scrie.] Radiografie a unui chist după ^njectarea, în cavitatea sa, a aerului sau a unui lichid opac la radițiile X.

CHISTOM, s. n. / kystome, s. m. / cystoma.

[Cjr. *kystis* = sac, *vezica*; -oma.] Tumora chistică de origine glandulară (adenom chistic), formată dintr-o aglomerare de chisturi de volume diferite, ajungând până la câțiva litri. Este localizat îndeosebi la nivelul ovarului.

CHITINA, s. f. / chitine, s. f. / chitin.

{Cjr. *kheiton* = tunica.} Homopolimer liniar al N-acetilglucozaminei, de culoare albă, instabil în apă, care constituie componentul principal al exoscheletului artropodelor, fiind de asemenea răspândit în regnul vegetal și la fungi.

CHIURAJ, s. n. / curage, s. m. / curage.

[fr. *enrage*, din *Cat. curare* = a avea *grijă*.] Curățirea unei cavități patologice cu degetul, spre deosebire de chiuretaj, când se utilizează *chiureta.

CHIURETAJ, s. n. / curet(t)age, s. m. / curettage.

[fr. *curet-tage*, din *Cat. curare* = a avea *grijă*.] Operatic de curățire, cu degetul (chiuraj) sau cu un instrument (chiuretaj), a unei cavități naturale (uter, cavitate articulară, conduct auditiv etc.) sau a unei cavități patologice, accidentale (focarul unui abces). Prin c. se îndepartează produsele patologice și mucoasele afectate.

CHIURETA, s. f. / curette, s. f. / curet(te).

{fr. *curette*, din [at. *curare* = a cwe.a *grijă*.] Instrument chirurgical utilizat în scopul efectuării unui *chiuretaj. Se prezintă sub forma unei piese metalice, cu o extremitate excavată în formă concavă, cu margini ascuțite sau boante, de dimensiuni diferite, în relație cu tesutul, organul sau cavitatea ce urmează a fi chiurate.

CHLAMYDIA / Chlamydia / Chlamydia.

[Lat. *chlamys*, -ydis, din gr. *khamys* = *filamda* (mantle grecească *frat& pe umarului drept cu o agrafă).] Microorganism considerat ca o formă de*

CIBRID

rickettsie, de formă sferică, gramnegative. Prezintă atât caracteristici de bacterie (sintetizează AdN și ARN, prezintă perete celular și ribozomi, se multipliază prin diviziune celulară, este sensibil la antibiotice - ddine), cât și de virus (energia necesară metabolismului C. este furnizată de celulele gazdă). Patogen la diverse animale și om (boli denumite miyagawa-nelloze cum sunt: ornitoza, psitacoza, limfogranulomul vene-rian). Sin.: miyagawanella.

CHOC EN DOME / choc en dome / choc en dome. [fr. *choc* = *foe*, *en* = *in*; *dome* = *dom*, *6oka*.] Senzație obținută înconstant prin palparea unui ventricul stâng hipertrofiat, în cursul *insuficienței aortice, asemănător cu „o bulă care devine dură sub mână”. Sin.: semn Bard.

CHOLESTEATOMA, s. f. / cholesteatome, s. m. / cholesteatoma. [Qr. *khole* = *6lia*.; *stear*, *steatos* = *grasime*.; -omo.] Formațiune tumorală chistică, alcătuită din lamele epiteliale dispuse concentric împrejurul unui depozit purulent, bogat în *colesterol. Este, în general, secundară unei otite cronice purulente și se constituie în urechea medie, în celulele mastoi-diene sau la nivelul meningelor.

CIANCOBALAMINA, s. f. / ciancobalamine, s. f. / cianocobalamin. [Cfr. *kyanos* = *aCiaslni*; germ. *Kobalt*, oar. de. [a *Kobolt* = spiriduf al mînder; gr. *ammoniakon* = *sore de amoniu*, *gasita în apropierea templului lui Jupiter Amman din Li6ia*; -ina.] Sin.: vitamina B₁₂; (v.).

CIANOGEN, adj. / cyanogene, adj. / cyanogenic. [Cfr. *kyanos* = *aibastru*; *gennan* = *a produce*.] Care provoacă *cianoza.

CIANOPSIE, s. f. / cyanopsie, s. f. cyanopsia. [Qr. *kyanos* = *aBastru*.; *apsis* = *vedere, aspect*.] Varietate de *cromatopsie în care obiectele sau suprafețele albe sunt percepute fals ca având culoare albastră.

CIANOZAT, adj. / cyanozat, -e, adj. / cyanotic. [^r. *kyanos* = *aBastru*.] În relație cu *cianoza sau afectat de cianoza. Sin.: cianozat.

CIANOZAT. Var. pentru cianotic (v.).

CIANOZA, s. f. / cyanose, s. f. / cyanosis. [*^JT. kyanos* = *aBastru*.; -ozo.] Colorație albastru-violetă tegumentară, temporară sau permanentă, fără leziuni cutanate asociate. C. reprezintă rezultatul scaderii concentrației de *oxihemoglobină și al creșterii concentrației de hemoglobină redusă (peste 5 g / 100 ml de sânge capilar). Apare în diferite boli congenitale sau dobândite care implică fie o malformație sau disfuncție cardiacă, fie o tulburare a hematozei. C. este denumită *cen-trala* când este legată de un aport insuficient de oxigen (ex.:

în unele pneumopatii, în anevrismul arteriovenos pulmonar) și *periferica*, în cazul unui exces de extracție periferică a oxigenului (ex.: insuficiența cardiacă cu stază circulatorie, vaso-constricție periferică).

CIANOZA METHEMOGLOBINICĂ / fausse cyanose / false cyanosis. Sin.: boala Codounis (v.).

CIBERNETICĂ, s. f. / cybernetique, s. f. / cybernetics.

[Cjr. *kybernetike* = *arta de a guverna, de la kybernan* = *a guverna*.] Știința care studiază principiile comenzii și reglării în sistemele dinamice complexe, cum sunt sistemele vii, sistemele sociale și unele sisteme tehnice. Cuvântul c. a fost utilizat întâia oară de către Ampere, dar momentul apariției sale ca știință este anul 1948, o dată cu editarea cărții „Cybernetics” a lui Norbert Wiener.

CIBERNINĂ, s. f. / cybemine, s. f. / cybernin mediator.

[Cjr. *kybernan* = *a guverna*; -ina.] Termen care inițial desemna orice polipeptid modulator al funcției neuronale intracerebrale. Prin extensie, molecula secretată de celule și capabilă să moduleze activitatea unor celule din proximitate aparținând aceleiași tesut. C. pot fi secretate la diferite niveluri din organism. Ex.: c. ovariene.

CIBRID, s. m. / cybride, s. m. / cybrid. [^EngL *abr. cell* + *hybrid*, din [at. *cella* = *c.dmarti*, *hybrida* = *metis*, cu. *sânge*

CICATRICE

amestecat, din gr. *hybris* = *wviena*, viol, dt [a *hyper* = mai muk, peste.] Hibrid citoplasmatic obtinut prin fuzionarea proto-plastelor. Un hibrid contine informatia genetica citoplasmatica si nucleara a doua celule parentale.

CICATRICE, s. f. / *cicatrice*, s. f. / *scar*, *cicatrix*, pi. *cicatrice* (lat.). [Lot. *cicatrix*, -ids = *cicatrice*.] Tesut fibres, nou format, care inlocuieste o pierdere de substanta, un tesut inflamator sau reuneste partile divizate de catre o rana on o plaga operatrbrie.

CICATRIZARE, s. f. / *cicatrisation*, s. f. / (healing) *cicatrization*. [Lat. *cicatrix*, -ids = *cicatrice*.] Vindecarea unei plagi cu formarea unei cicatrice. Se deosebesc: 1) c. *per primam intentionem*, rapida, fara infectie. 2) c. *per secundam intentionem*, lenta, cu infectie, necroza, pierdere de substanta, urmata de o cicatrice mai pronuntata. 3) c. *subcrustacee* (sub o crusta): In acest caz, dermul se acopera de un nou epiderm la adapostul unei cruste (sange si limfa coagulate), care cade cand reparatia este terminata.

CICLIC, adj. / *cyclique*, adj. / *cyclic*. [Qr. *kyklos* == *cere*.] Despre o boala a carei evolutie parcurge, In mod repetat, aceeasi succesiune de etape.

CICLITA, s. f. / *cyclite*, s. f. / *cyclitis*. [Cjr. *kyklos* = *cere*; -i(o.)] Inflamatie a *corpilor ciliari. Exista mai multe forme: 1) C. heterocromica, In care irisul ochiului afectat se atrofiaza si Tsi modifica culoarea. 2) C. plastica, cu exsudare de material fibrinos In camera anterioara si corpul vitros. 3) C. purulenta, infectie supurata ce intereseaza de obicei Intreaga uvee, determinand o endoftalmita.

CICLODIATERMIE, s. f. / *cyclodiathermie*, s. f. / *cyclo-diathermy*. [Qr. *kyklos* = *cere*; *dia* = *prin*; *therme* = *cOl-dura*] Distructie prin 'diatermie a unei parti a "corpului ciliar, In cadrul tratamentului *glaucomului.

CICLOERGOMETRU, s. n. / *cycloergometre*, s. m. / *cyclo-ergometer*. [Qr. *kyklos* = *cere*; *ergon* = [ueru, actiune, de. [a *ergein* = a [ncra; *metron* = *masurd*] Instrument medical des-tinat masurarii lucrului mecanic efectuat de un grup muscular sau de un singur muschi.

CICLOOXIGENAZA, s. f. / *cyclooxygenase*, s. f. / *cyclooxygenase*. [Cfr. *kyklos* = *cere*; *oxys* = *acru*; *geinan* = a produce; -*aza*.] Complex enzimatic prezent practic In toate tesu-turile, care catalizeaza formarea *prostaglandinelor pornind de la *addul arahidonic. C. este inhibata de acidul arahidonic si analogii sai, prin acetilarea functiei aminice a aminoacidului li-zina (terminal). Aceasta reactie explica proprietatile antiinfla-matorii ale aspirinei.

CICLOSPORINA, s. f. / *cyclosporine*, *ciclosporine*, s. f. / *cyclosporin*. Polipeptid ciclic rezultat din metabolismul ciupercii microscopice *Thchodeuna polysporum*. C. este un imunosupresor slab mielotoxic dar nefrototoxic, Tmpiedicand raspun-sul *limfocitelor T la 'aloantigeni si la unii mitogeni. De aseme-nea, inhiba sinteza "interleukinei 2, ca si expresia receptorilor membranari ai acesteia. De aceea, c. este foarte utilizata In prevenirea rejetului *alografelor.

CICLOTIMIE, s. f. / *cyclothymie*, s. T. / *cyclothymia*. [Cfr. *kyklos* = *cere*; *thymos* = *spirit*, *minte*.] Alternanta de dis-pozitie, manifestata prin perioade mai mult sau mai putin In-delungate de tristete sau de euforie. Frecventa acestor perioade este variabila, cu o anumita regularitate, zisa ciclica. Termenul nu poate fi utilizat pentru desemnarea *psihozei bi-polare sau maniacodepresive. V. si distimie.

CICLOTRON, s. n. / *cyclotron*, s. m. / *cyclotron*. [Qr. *kyklos* = *cere*; *elektron* = *ciihlim6ar*, corp care se electrizeazO. prin frecare.] 'Accelerator de particule grele. Acest aparat permite obtinerea de radioelemente cu timp de Injumatare foarte scurt ("C, "O, "N, "F, "I etc.), utilizate In medicina nucleara (explorari *in vivo* In cazul *tomografiei prin emisie de pozitoni) Si In terapia unor neoplasme.

CICLU OESTRAL

CICLUL ACIDULUI CITRIC / *cycle de l'acide citrique* / *citric acid cycle*. Sin.: *ciclu Krebs* (v.).

CICLUL ACIZILOR TRICARBOXILICI / *cycle des acides tricarboxyliques* / *tricarboxylic acid cycle*. Sin.: *ciclu Krebs* (v.).

CICLU CELULAR / *cycle cellulaire* / *cell cycle*. [Cfr. *kyklos* = *cere*; [at. *ce/JWo* = *clnOruta*, dim. de ia *cella* = *camara*.] Ansamblul modificarilor care se deruleaza Intr-o celula Intre perioada sa de formare ca entitate independenta si propria sa diviziune, aceste schimbari cuprinzand Intotdeauna 'duplicatia cromozomiala. In celulele eucariote, ciclul celular se divide In patru faze: Gi, S, G; constituie "interfaza si M *mitoza. Q^ este perioada care urmeaza imediat diviziunii, In acest moment celula fiind diploida, S este faza de duplicate a ADN, care se Incheie cand toti cromozomii sunt formati din doua *cromatide, iar G; este perioada In care celula este In stare de *tetraploidie. Urmeaza mitoza, prin diviziune fiind restabilita In fiecare celula o stare de *diploidie.

CICLU ENERGETIC / *cycle energetique* / *energy cycle*. [Cjr. *kyklos* = *cere*; *energeia* = *forta in actiune*] Ansamblul fenomenelor de transformare a energiei chimice din alimente, fie exclusiv In caldura, daca organismul se afla In repaus, fie In caldura si lucru mecanic, daca se efectueaza un efort muscular.

CICLU ENTEROHEPATIC / *cycle entero-h6patique* / *enterohepatic circulation*. [Qr. *kyklos* = *cere*; *eateron* = *intestin*; *hepar*, -atos = *ficat*.] Proces prin care o serie de molecule endogene (ex.: unii pigmenti biliari) sau exogene (ex.: unele medicamente) eliminate prin caile biliare pot fi reabsorbite din nou la nivelul duodenului, revenind In circulatia generala.

CICLU KREBS / *cycle de Krebs* / *Krebs' cycle*. [Cjr. *kyklos* = *cere*; *Sir Hems Adolf Krebs*, {Iiochimist engiez de origine germana, n. 1900; premii Mo6ef fiziocogie/medicinO. m 1953.] Succesiune de reactii enzimatice care au drept rezultat producerea de energie prin degradarea glucidelor la nivelul mitocondriilor. Succesiunea transformarilor este urmatoarea: glu-coza (fermentatie anaeroba) acid lactic add piruvic acetilco-enzima A citrat reactii de oxidare, cu regenerarea oxalaceta-tului consumat pentru producerea dtratului. Se elibereaza CO,, H+ si ATP (principala sursa de energie a organismului). Sin.: dclul addului citric, ciclul acizilor tricarboxilid.

CICLU KREBS-HENSELEIT / *cycle de l'ureogenese* / *Krebs-Henseleit cycle*. [Qr. *kyklos* = *cere*; *Sir flans Adolf Krebs*, fiwiciumist engiez de origine germana, n. 1900; premii '3)(p6el fizitiCogie/medicina m 1953; *Kurt Henseleit*, medic internist german, n. 1907.] Sin.: ureogenesa (v.).

CICLU AL PENTOZOFOSFATILOR / *voie des pentoses phosphate* / *pentose phosphate pathway*. [Cjr. *kyklos* = *cere*; *peate* = *cinci*; -*ozd* - indica un giucid; gr. *phos*, *photos* = (unit/iff, fosfor.) Cale secundara de degradare a *glucozo-6-fosfatului, conducand la formarea de diverse pentoze fosfat, Indeosebi riboza 5-fosfat (necesara pentru sinteza 'acizilor nucleici), ca si *nicotinamid adenin dinudeotid fosfat (NADH, util In sinteza *sterozilor si acizilor grasi).

CICLU PILAR / *cycle pilaire* / *hair cycle*. [Qr. *kyklos* = *cere*; (at. *pilus* = *par*.] Perioada, cu o durata medie de 2-3 ani, m cursul careia firele de par tree prin trei stadii (sau faze): 'ana-gen, *catagen si *telogen.

CICLU OESTRAL / *cycle oestral* / *oestrous cycle*. [G,r. *kyklos* = *cere*; *oistros* = *dorinta*.] Modificari periodice ale mucoa-sei uterine si vaginale, determinate de secretia hormonala ovariana, care preceda fecundatia si gestatia. Se disting: faza foliculara (proestrus), ovulatia (oestru), faza foliculino-luteinica (postoestru, metaoestru) si faza de restabilire a caracteristicilor initiale (dioestru sau interoestru).

COCLUL ORNOTINEI**COCLUL ORNOTINEI / cycle de l'ureogenese / ornithine cycle.**

Sin.: ureogeneza (v.).

CICLU DE UROGENEZA / cycle de l'ureogenese / Krebs' urea cycle, Krebs-Henseleit cycle. [Qr. *kyklos* = cere; *ouron* = *uri.na*; *genesis* = *producers*, de ia *gennan* = a produce..] V. ureogeneza.**CIFOSCOLIOZA, s. f. / cyphoscoliose, s. f. / ky-phoscolio" sis.** [Qr. *kyphos* = *coco fat*; *skoliosis* = *curfiare*, de. [a *skolios* = *stramfi*.] Curbare anormala dubia a coloanei vertebrale, a carei convexitate este situata, deopotriva, posterior si lateral. Se poate produce in unele "osteochondroze, mdeosebi in *boala Scheuermann.**CIFOZA, s. f. / cyphose, s. f. / kyphosis.** [Qr. *kyphosis* = *cocoasd*.] Deformare patologica a coloanei vertebrale care consta in curbarea antero-posterioara a acesteia (cu convexitatea posterior). Poate interesa diferite segmente ale rahisului, dar este mai frecvent localizata dorsolombar. Exista o singura situatie in care c. este fiziologica si tranzitorie, la sugar in primele luni de viata (vizibila daca sugarul este asezat in *cli-nostatism, sprijinit).**CIL, s. m. / cil, s. m. / cilium. NA: cilium, pi. cilia. Lat. cilium = geand, cil.] 1) Filament fin, animat de miscari rapide, care permite deplasarea organismelor celulare in mediu lichid. 2) Filament fin, vibratil, aflat pe suprafata unor celule bronsice si intestinale.****CIL PALPEBRAL / cil palpebral / eyelash.** Sin.: geana (v.).**CILIAR, adj. / ciliaire, adj. / ciliary.** [Lat. *cilium* = *geana*., *cil*.-] Relativ la un *cil sau care se aseamana cu un cil. Ex.: *corp c., *procese c.**CILINDRAX, s. m. / cylindraxe, s. m. / cylindraxile.** [Lot. *cylindrus*, din gr. *kylindros* = *cilindr* [at. *mis*, gr. *axon* = o-f] Sin.: axon (v.)**CILINDROM, s. n. / cylindrome, s. m. / cylindroma.** [Lat. *cylindrus*, din gr. *kylindros* = *cilindr*; *-oma*.] 1) Tumora epiteliala care prezinta la suprafata mici cavitati rotunjite, pseudoglandulare, cu continut mucos sau hialin. De malignitate variabila, c. se localizeaza indeosebi la nivel cutanat, sali-var si bronsic. 2) Degenerescenta cilindromatoasa a unui *epiteliom bazocelular.**CILINDRU, s. m. / cylindre, s. m. / cylinder (1), cast (2).** [Lat. *cylindrus*, din gr. *kylindros* = *cilindr*.] 1) Vas, de obicei din stida, utilizat in laborator. 2) Mulaj de materii proteice si de celule provenind din tubii uriniferi, prezent in sedi-mentul urinar (observabil la microscop) in caz de afectare renala. Semnificatia patologica este diferita dupa compozitie: c. hialini, hematice, leucocitari, epiteliali, granulosi, fibrinosi etc.**CILINDRURIE, s. f. / cylindrurie, s. f. / cylindruria.** Lat. *cylindrus*, din gr. *kylindros* = *citindru*; gr. *ouron* = *urind*.] Prezentă de cilindri urinari in urina. V. si cilindru (2).**CIMETIDINA, s. f. / cimétidine, s. f. / cimetidine. (DCI)** Antagonist al receptorilor H₂; ai *histaminei. C. exercita o puternica actiune de reducere a secretiei de sue gastrice, cu diminuarea aditatii acestuia.**CIMEX / Cimex / Cimex.** [Lat. *cimex*, *-cis = *pCofnifa*.] Gen de insecte din ordinul *Hemiptera* care se hranesc cu sange (hematofage) obtinut prin Intepare. Cea mai comuna: *C. lectularius*, este denumita popular plosnita.**CINEANGIOGRAFIE, s. f. / cine-angiographie, s. f. / cineangiography.** [Gfr. *kinem* = a misca; *angeion* = vas; *gruphein* = a scrie.] 1) Studiu radiocinematografic al vaselor sanguine opacificate cu un mediu de contrast iodat hidrosolubil. 2) C. radioizotopica sau radionuclidica se obtine prin Inregistrarea cu gamma camera a radiatiilor emise la nivelul ariei toracice dupa injectarea intravenoasa de seralbumine radiomarcate cu *technetiu-"m. - ,**CIRCULAR****CINECARDIOANGIOGRAFIE, s. f. / cinecardioangiographie, s. f. / cinecardioangiography.** [Gjr. *kinem* = a misca; *kar-dia* = *inimdi cingftion* = vas; *graphein* = a scrie.] Studiu radiocinematografic al cavitatilor cardiace si al vaselor man de la baza inimii cu un mediu de contrast iodat hidrosolubil. Pentru c. radjoizotopica, v. cineangiografie.**CINEDENSIGRAFIE, s. f. / cinedensigraphie, s. f. / cinedensigraphy.** [Qr. *kinem* = a misca; *densus* = dens, compact; gr. *graphein* = a scrie.] Procedeu explorator bazat pe excitarea inegala, variata, a unor fotocelule de catre un fascicul de radiatii X care a strabatut organismul. Metoda de investigatie a inimii, vaselor pulmonare si a plamanilor.**CINEMATICA, s. f. / cinematique, s. f. / cinematics, kinematics, n.** [Qr. *kinema*, *-atos* = *miscare*, de ia *kinein* = a misca.] Ramura a mecanicii avand ca obiect studiul miscarii corpurilor materiale.**CINERADIOGRAFIE, s. f. / cineradiographie, s. f. / cineradiography.** [Qr. *kinein* = a misca; [at. *radius* = razd; gr. *graphein* = a scrie.] Sin.: radiodnematografie (v.).**CINETIC, adj. / cinétique, adj. / kinetic.** [Qr. *kinetikos* = care se misca, de [a *kinein* = a misca.] Care se afla in relatie cu misca rea.**CINETICA ENZIMATICA / cinétique enzymatique / enzymatic kinetics.** [Qr. *kinetikos* = care se misca, de la *kinein* = a misca; *en* = in; *zymc* = ferment, drojdie.] Studiul factorilor ce actioneaza asupra enzimelor, modificand viteza de reactie (denumita activitate enzimatica). Factorii ce influenteaza c. e. in vim: durata reactiei, concentratia de substrat, concentratia de enzima, prezenta unor substante (activatori si inhibitori).**CINETOZA, s. f. / cinetose, s. f. / motion sickness. [C,r. kinetos = mobil, de la *kinein* = a misca; -016.] Sin.: cenes-topatie (v.).****CINEZIOLOGIE, s. f. / cinesiologie, s. f. / kinesiology. [Cjr. kinesis = miscare, de [a *kinein* = a misca; *logos* = stUnfo.] Sin.: kineziologie (v.).****CINGULUM, s. n. / cingulum, s. m. / cingulum. NA: cingulum. [Lat. *cingulum* = cingatoare.] 1) In general, structura care Inconjoara o formatiune anatomica. 2) In particular, termenul este folosit pentru a defini un fascicul de fibre de aso-ciatie situat, partial, in jurul *corpului calos. 3) Relief pe fata linguala a dintilor anteriori.****CINURENINA, s. f. / cynurenine, s. f. / kynurenine. [C,r. kyron = cdine, [at. *ren*, *renis* = rinichi, *ind.] Var. pentru kinurenina****CIOC DE PAPAGAL / bec-de-perroquet / vertebral lipping, beaked osteophyte.** [Mfianeza *cok* = doe; neogr. *pappagallos* = papagal.] Nume dat unor *osteofite vertebrale in forma de „croset”, caracteristice in unele forme de reumatism cronic.**CIOCAN, s. n. / marteau, s. m. / malleus, hammer.** [Sl. *ceknuu* = *cwcon*.] V. tab. anat. - oase.**ORCADIAN, adj. / circadien, -ienne, adj. / circadian.** [Lat. *circa* = *aproximativ*; *dies* = zi] Care dureaza circa 24 de ore, aproximativ o zi. Termenul se utilizeaza indeosebi cu referire la *bioritmuri. Domeniul c. cuprinde bioritmurile a caror perioada variaza intre 24 si 28 de ore. Sistemul c. cuprinde ansamblul bioritmurilor care apar legate unele cu altele fie printr-o relatie cauza-efect, fie pentru ca depind de acelasi 'sincronizator. V. cronobiologie, bioritm, sincronizator.**CIRCINAT, adj. / circine, -e, adj. / circinate.** [Lat. *circinus* = *compos*.] Despre leziunile cutanate al caror contur delimitateza arcuri de cere si al caror centru are un aspect mai apropiat de pielea normala.**CIRCULAR, adj. / circulaire, adj. / circular.** [Lat. *circularis* = *circular*, de [a *circulus* = cere.] Care se aseamana cu un cere, care se misca pe un traseu asemanator unui cere.

CIRCULARA DE CORDON

CIRCULARA DE CORDON / circulaires du cordon / coiling of funis. [Lot. *circulari* = a forma un cere in jwvl sou., lie. la *circulus* = arc; *chorda*, dm gr. *chorde* = coarda, cordon.] Bucle formate de 'cordonul ombilical cand se Inruleaza In jurul gatului fetusului, In timpul sarcinii.

CIRCULATOR, adj. / circulatoire, adj. / circulatory. [Lat. *circular!* = a forma un cere in jurut sdu, de [a *circulus* = cere.] Cu referire la 'circulate.

CIRCULATIE, s. f. / circulation, s. f. / circulation. [Lat. *circulatio, -onis* = orbita, de. [a *circulari* = a forma un cere in jurut sdu fi *circulus* = cere.] In general, termen folosit pen-tru a desemna o miscare ordonata pe traseul unui circuit. Ex.:

*c. sanguina, *c. limfatica, *c. extracorporeala. In particular, In medicina, termenul este folosit pentru c. sanguina.

CIRCULATIE COLATERALA / circulation collaterale / collateral circulation. C. care se dezvoltă si devine evidenta pe traiectul unor vase secundare, atunci cand vasul principal este obstruat, suplinind partial vascularizatia realizata de acest vas anterior obstructiei.

CIRCULATIE EXTRACORPOREALA / circulation extracorporelle / extracorporeal circulation, cardiopulmonary bypass. Derivat temporara a c. sanguine, partial sau In totalitate, In exteriorul organismului. Aceasta tehnica este utilizata In chirurgia cardiaca pentru a degaja teritoriul cardiac de circulatia sanguina, facand astfel posibil abordul cavitatilor cardiace. In acest caz, prin intermediul unui aparat denumit 'cord-pulmon artificial', sangele venos este derivat In totalitate Inainte de a ajunge In cavitatile drepte ale inimii, este oxigenat si reintrodus In organism la nivelul aortei, In aval de cavitatile stangi ale cordului. Tehnica de c. e. este utilizata si In epurarea extra-renală, prin intermediul 'rinichiului artificial (hemodializa) si se realizeaza, de obicei, cu sistemul cord-pulmon artificial men-tionat anterior.

CIRCULATIE LIMFATICA / circulation lymphatique / lymphatic circulation. Parcurs urmat de limfa, de la periferie catre *canalul toracic, care se varsa In vena subclaviculara stanga.

CIRCULATIE PULMONARA / circulation pulmonaire / pulmonary circulation. Sin.: mica circulatie. V. circulatie sanguina.

CIRCULATIE SANGUINA / circulation sanguine / blood circulation. Transportul sangelui din ventriculul stang In atriu drept prin *marea c.* sau c. *sistemica*, apoi din ventriculul drept In atriu stang prin *mica c.* sau c. *pulmonara*. In *marea c.* denumita si c. *sistemica* sangele este transportat, In timpul diastolei ventriculare, din atriu stang In ventriculul stang da-torita sistolei auriculare. In continuare, In timpul sistolei ventriculare sangele este propulsat In aorta, adica In eel mai volu-minos trunchi arterial din organism. De la nivelul aortei por-nesc artere care prin ramificatii asigura transportul sangelui arterial In toate organele si tesuturile. Dupa trecerea In capi-lare sangele trece In vene, apoi In cele doua mari trunchiuri venoase principale (vene cava superioara si inferioara) prin intermediul carora sangele ajunge In atriu drept. La nivelul capilarelor, sangele arterial se transforma In sange venos, prin cedarea oxigenului tesuturilor si recuperarea bioxidului de carbon tisular. In *mica c.* sau c. *pulmonara* sangele venos care ajunge prin venele cave In atriu drept, trece In timpul sistolei auriculare In ventriculul drept aflat In diastola. In continuare, In sistola ventriculara sangele venos este propulsat In artera pulmonara care prin ramificatiile sale permite transportul sangelui In plamani. Datorita pasajului pulmonar, prin eliminarea bioxidului de carbon si captarea oxigenului, sangele venos se transforma In sange arterial si trece prin venele pulmonare In atriu stang, de unde Incepe *marea c.*

CIRCULATIE SISTEMICA / circulation systemique / systemic circulation. Sin.: marea circulatie. V. circulatie sanguina.

CIROZA BILIARA PRIMITIVA

CIRCUMCIZIE, s. f. / circoncision, s. f. / circumcision. [Lot. *circumcisio, -onis* = circumciz.ie, de la *circumcidere* = a. *tola* inprejur (*circum* = inprejur; *caedere* = a *tăia*.)} Excizia preputului, partial sau In totalitate. Se practica ritual la israeliti si musulmani sau In scopuri terapeutice, Indeosebi In 'fimoza. Sin.: peritomie, postectomie, posteotomie.

CIRCUMDUCTIE, s. f. / circumduction, s. f. / circumduction. [Lat. *circumductio, -onis* = ducere inprejur, de la *circumducere* = a *duce* inprejur (*circum* == *inprejur*; *ducere* = a *duce*.)} Miscare circulara a unei formatiuni (de ex.: glob ocular, membru) In jurul unui ax fix. Poate fi pasiva sau activa. Termenul este utilizat Indeosebi pentru miscarea unui membru, cand aceasta descrie un con al carui varf este reprezentat de articulatia superioara.

CIRCUMFLEX, adj. / circonflexe, adj. / circumflex. [Lot. *circum* = in jurul; *flexus, de, la flectere* = a *Indoi*} Care este curbat, arcuit, Indoit.

CIRCUMVALAT, adj. / circonvallé, adj. / circumvallate. [Lat. *circumvallare* = a *incercui* cu fortifica^{ti}, de la *circum* = in jurul., *vallum* = *mtantwa, vat.*] Inconjurat de un ?an(. Ex.: papile gustative c.

CIRCUMVOLUTIE, s. f. / circonvolution, s. f. / convolution. NA: gyros (pi. gyri) cerebri. [Lat. *circum* = in jurul; *volu-tus* = *wvdrit, dt. la vo]vere* = a *rasud, a invarti.*} Portiune din suprafata unei emisfere cerebrale delimitata prin santuri secundare. Var.: circumvolutiune. Sin.: gyros.

CIROGEN, adj. / cirrhogene, adj. / cirrhenous. [Cyr. *kir-rhos* = *gold en-rose at, gemian* = a *produce.*] Care determina un proces de *ciroza hepatica.

CIRO, adj. / cireux, -euse, adj. / waxy. {Cjr. *kirrhos* = *gal-6en-rofcat.*} Care prezinta culoarea sau consistenta cerii.

CIROTIC, adj., s. m. sau f. / cirrhotique, adj., s. m. ou f. / cirrhotic. [Fr. *kirrhos* = *gaifie-n-rofcat.*] 1) Care este In relatie cu *ciroza hepatica. 2) Bolnav afectat de ciroza hepatica.

CIROZA, s. f. / cirrhose, s. f. / cirrhosis. [Qr. *kirrhos* = *gai-fien-rofcat; termen creat in 1S19 de catre Laennec, care a remarcat culoarea rofcatd a unui ficat atrofiat.*} Denumire data unui grup de afectiuni hepatice avand drept caracteristica anatomopatologica comuna scleroza parenchimalui hepatic, cu tendinta extensiva si de generalizare, cu formarea unei mari cantitati de tesut conjunctiv, a unor noduli parenchimatosi de regenerare cu necroze celulare. C. reprezinta o boala cronica a ficatului care evolueaza catre insuficienta hepatocelulara si hipertensiune portala (complicata cu *ascita si hemoragii digestive, de obicei consecutive "varicelor esofagiene). In circa 10-20% din cazuri se produce transformarea maligna (carcinom hepatocelular). V. In continuare principalele tipuri de c.

CIROZA ALCOOLICA / cirrhose alcoolique / alcoholic cirrhosis. Reprezinta una din consecintele cele mai frecvente ale alcoolismului cronic. Ingestia cronica de alcool poate determina trei tipuri principale de leziuni hepatice: 1) *ficatul gras alcoolic; 2) *hepatita alcoolica; 3) c. a. Aceste trei categorii morfologice se afia rar In forma pura si pot fi prezente fiecare, In grade diferite, la acelasi pacient. C. a. poate fi *atrofica* (v. ciroza atrofica) sau *hipertrofica* (v. ciroza hipertrofica). V. ciroza.

CIROZA ATROFICA / cirrhose atrophique / atrophic cirrhosis. Prima varietate descrisa a c., c. a. sau c. Laennec a fost definita pe baza unor criterii anatomopatologice si nu etiolo-gice. Este forma cea mai frecventa a c., eel mai des consecutiva alcoolismului si se caracterizeaza prin scleroza cu dimi-nuare de volum a ficatului, asdta si decompensare rapida. C. a. poate reprezenta faza terminala a celorlalte c.

CIROZA BILIARA PRIMITIVA / cirrhose biliare primitive / primary biliary cirrhosis. Tip de c. de cauza necunoscuta, o serie de date sugerand o afectare a canalelor biliare medi-ata imunologic. Astfel, In 90% din cazurile de c. b. p. au fost

detectati în sange anticorpi antimitocondriali, care recunosc trei până la cinci proteine din membrana mitocondrială internă. Totodată, în 80-90% din cazuri se constată o creștere a IgM serice și a crioproteinelor, care constau în complexe imune capabile să activeze complementul. Anatomopatologic se descriu, de obicei pentru studii, leziuni inițiate de "colangita cronică destructivă" ce se extind, afectând progresiv canalele biliare și hepatoductele; concomitent se produc fibroza periportală și proliferarea țesutului conjunctiv, cu dezvoltarea în final a c.

- micro- sau macronodulare. Boala evoluează circa cinci ani, moartea survenind prin hemoragii digestive și insuficiență hepatică gravă. Pe baze anatomopatologice au fost descrise trei forme de c. b. p.: *boala Hanot, *boala Hanot-Kiener și *boala Hanot-Rossle, ultima fiind considerată în prezent o afecțiune distinctă ('colangita difuză non-obliterantă'). Există o formă congenitală de c. b. p., cu atrezie sau malformație a cailor biliare intrahepatice: v. sindrom Reynolds.

CIROZA BILIARA SECUNDARA / cirrhose biliaire secondaire / secondary biliary cirrhosis. Varietate de c. hepatică în care proliferarea țesutului conjunctiv hepatic este consecutivă unei obliterări cronice a cailor biliare. Obstacolul care produce obliterarea este localizat: 1) Cel mai frecvent, la nivelul cailor biliare extrahepatice (indeosebi litiaza, cancer de pancreas, coledocita). 2) Mai rar, la nivelul cailor biliare intrahepatice, în acest caz tabloul clinic fiind asemănător cu cel din *c. b. primară. La copil, c. b. s. se produce îndeosebi în *atrezia biliară și în *fibroza chistică. Semnele și simptomele bolii sunt icter, prurit, febră și dureri, uneori sub formă de *colică biliară. *Hipertensiunea portală apare doar în cazurile avansate. Sin.: ciroza colestatică, colangita cronică destructivă nesupurată.

CIROZA BRONZATA / cirrhose bronzee / pigmentary cirrhosis. Varietate de c. hipertrofică însoțită de infiltratia ficatului și a altor viscere cu pigmenți feruginoși și de "melanodermie generalizată". C. b. este localizarea hepatică a "hemo-cromatozei primitive" și se asoază *diabetului. V. sideroza hepatică.

CIROZA CARDIACA / cirrhose cardiaque / cardiac cirrhosis. Tip de c. ce apare ca urmare a congestiei pasive a ficatului din insuficiență cardiacă. „Hepatică ischemică”, rezultat al hipotensiunii și hipoperfuziei hepatice, poate evolua către fibroza și noduli regenerativi, caracteristici cirozei.

CIROZA CARDIOTUBERCULOASA / cirrhose cardio-tuberculeuse / cardiocirrhosis. Sin.: boala Hutinel (v.).

CIROZA CARENTIALA / cirrhose carentielle / nutritional deficiency cirrhosis. Afecțiune ce apare, în general, în momentul sevrajului la sugarii supuși unui regim foarte sărac în proteine animale. Se manifestă prin tulburări digestive, întârziere în dezvoltare cu deficit psihomotor, edem, ficat mare gras, apoi scleros. Evoluția c. c. este foarte gravă. Boala apare îndeosebi în țările subdezvoltate economic afro-asiatice. V. și kwashiorkor.

CIROZA COLESTATICA / cirrhose cholestatique / secondary biliary cirrhosis. Var.: ciroza colostatică. Sin.: droza biliară secundară (v.).

CIROZA COLOSTATICA. Var. pentru ciroza colestatică (v.).

CIROZA HIPERTROFICA DIFUZA / cirrhose hypertrophique diffuse / hypertrophic cirrhosis. Varietate anatomopatologică de c. caracterizată prin extensia țesutului conjunctiv în interiorul lobulilor hepatici. Clinic, c. h. d. evoluează subacut, fără icter sau cu icter discret și cu ascită puțin exprimată. Este de origine alcoolică sau tuberculoasă.

CIROZA HIPERTROFICA SPLENOGENA / cirrhose hypertrophique splénogène / hypertrophic cirrhosis of splenic origin. Boala caracterizată prin c. cu hepatomegalie, asoată cu hipertrofia importantă a splinei, care prezintă leziuni fibroase. C. h. s. nu se însoțește de icter și ascită, fiind frecvente crizele dureroase hepatoveziculare și hemoragiile digestive. După

splenectomie apar ameliorări foarte evidente. Originea sa este necunoscută; unii autori o pun în relație cu *icterele hemolitice.

CIROZA POSTHEPATITICA / cirrhose post-hepatitique / post-hepatitic cirrhosis. C. hepatică, mai frecventă la femeie, care succede, imediat sau după o perioadă variabilă de timp (până la 5-10 ani), o "hepatită virală" îndeosebi o *hepatită cronică activă. Anatomopatologic se caracterizează prin atrofiere și paloare a ficatului, coexistența leziunilor de necroză și a nodulilor de regenerare celulară și dezvoltarea unei scleroze galbene. Clinic se constată icter, dureri abdominale, uneori hemoragii și *purpură, ascită tardivă și o evoluție spontană, în șap-tamani sau ani, spre insuficiență hepatică adesea letală. Tratamentele cu interferon ameliorează prognosticul, ca și transplantul hepatic. Sin.: ciroza postnecrotică.

CIROZA POSINECROTICA / cirrhose post-necrotique / post-necrotic cirrhosis. Sin.: ciroza posthepatitică (v.).

CIRSOID, adj. / cirsoide, adj. / cirroid. [Qr. kirsos = vance; eicfos = forma.] Despre o structură al cărei aspect amintește pe cel al unui *varice. V. și anevrism c.

CIS / cis / cis. [Lat. cis = de, aceeași parte-] 1) V. configurație moleculară și izomerie. 2) Prin analogie cu izomeria chi-mică, termenii c. și *trans descriu poziția a două gene pe *cromozomii omologi la dublu heterozigoti (heterozigotia a doi loci învecinați). Atunci când cele două gene sunt situate în vecinătate pe același cromozom, ele se află în poziția c., iar atunci când sunt situate pe cromozomi omologi diferiți, în poziția trans.

CISTADENOM. Var. pentru chistadenom (v.).

CISTALGIE, s. f. / cystalgie, s. f. / cystalgia. {Cjr. kystis = sac, iie.z.ica; algos = durere.} Durere vezicală. V. și trigonită.

CISTATINA, s. f. / cystatine, s. f. / cystatin. Denumire pentru superfamilia de inhibitori ai *cisteinproteazelor. V. și cistationina.

CISTATINA B / cystatine B / cystatin B. Proteina alcătuită din 98 de aminoacizi, aparținând superfamiliei inhibitorilor de cisteinproteaze, a cărei genă este localizată pe cromozomul 21. O mutație a genei c. B este la originea "epilepsiei progresive mioclonice"; v. sindrom Unverricht-Lundborg.

CISTATIONINA, s. f. / cystathionine, s. f. / cystathionine. Produs rezultat din condensarea *homodsteinei cu *serina, datorită acțiunii cistationin-sintetazei (CBS). C. este, în continuare, scindată de cistationaza în cisteină și homoserină, jucând astfel un rol esențial în procesele de transulfurare. Deficitul de CBS este la originea *homodstineriei, iar deficitul de cistationaza determină cistationuria.

CISTATIONURIE, s. f. / cystathionurie, s. f. / cystathionuria. Anomalie ereditară determinată de deficitul în cistationaza. Constă în asocierea unei debilități mentale (variabilă) cu creșterea *cistationinei urinare, sanguine și tisulare.

CISTECTAZIE, s. f. / cystectasie, s. f. / cystectasia. [Cjr. kystis = sac, vested; ektasis = dilatabil.]} Dilatație a vezicii.

CISTECTOMIE, s. f. / cystectomy, s. f. / cystectomy. [Cjr. kystis = sac, ve.zu.ili ektome = escizie.]} Rezecția vezicii urinare.

CISTEINA, s. f. / cysteine, s. f. / cysteine. Aminoacid care conține sulf, obținut prin hidroliză enzimatică a proteinelor. Se oxidează ușor în cistină. Uneori este prezentă în urină.

CISTEINPROTEINAZA, s. f. / cysteine proteinase / cysteine proteinase. Enzima proteolitică având un reziduu de *cisteină la nivelul situsului său activ.

CISTERNAL, adj. / cisternal, adj. / cisternal. [Lot. cisterna = rezervor de apă, de (a cista = cutie.) Care se află în relație cu o *cisternă din spațiile subarahnoidiene.

CISTERNA, s. f. / citerne, s. f. / cistern. NA: cisterna, pi. cisternae. [Lot. cisterna = rezervor de apă, de. la cista =

CISTERNOGRAFIE

cutie.] Spatiu Inchis servind ca rezervor pentru un fluid. In medicina, un spatiu largit din organism continand limfa sau un alt lichid. Ex.: 1) *C. cerebelomedulara* (NA: *cisterna cerebello-medularis*): confluent al spatiului subarahnoidian, situat intre partea inferioara a cerebelului si suprafata dorsala a bulbului. 2) *C. chiasmatica* (NA: *cisterna chiasmatis*), dilatatie a spatiului subarahnoidian situata inferior si anterior chiasmei optice. 3) *C. interpedunculara* sau *c. baza/a* (NA: *cisterna interpeduncularis*), situata intre cei doi pedunculi cerebrali si comunicand cu *c. chiasmatica*. 4) *C. Pecquet* (NA: *cisterna chyli*) reprezinta portiunea dilatata prin care Incepe canalul toracic. 5) *C. venei man cerebrale* sau *c. superioara* {NA: *cisterna venae magnae cerebri*} etc.

CISTERNOGRAFIE, 8. f. / cistemographie, s. f. / cisternography. [Lot. *cisterna* = re.ze.rvor de. apa, lie. la *cista* = cutie; gr. *grapheia* = a scrie..] Examen radiologic al cisternelor cerebrale, dupa injectarea unui produs de contrast.

CISTERNOTOMIE, s. f. / cisternotomie, s. f. / cisternotomy. [Lat. *cisterna* = re.ze.rvor d.i.apd, de. la *cista* = cutie.; gr. *tome* = tdiere, secuine, de la *temnein* = a taia.] Deschiderea chirurgicala a cisternelor de la baza craniului.

CISTIC, adj. / cystique, adj. / cystic. {Qr. *kystis* ° *sac*, *vezica*.] Care apartine vezidi sau veziculei biliare. Ex.: canal c.

CISTICERC, s. m. / cysticerque, s. m. / cysticercus. {Cjr. *kystis* = *sac*, *vezicid*; *kerkos* = coada,} Forma larvara a teni-ilor, constand dintr-un singur cap de tenie (*scotex) aflat intr-o vezicula unica, plina cu lichid. In patologia umana sunt importante: forma larvara *Cysticercus cellulosae* a cestodului *Taenia solium*, care se dezvoltă la pore, si forma larvara *Cysticercus bovis* a cestodului *Taenia saginata*, care se dezvoltă la vite. *Cysticercus multilocularis* si *Cysticercus racemosus* sunt denumiri date c. de forme variate, neregulate, din cauza locului in care se dezvoltă In organism, ex.: spatiile subarahnoidiene. "Chisturile hidatice reprezinta c. ai unei specii de "Echinococcus.

CISTICERCOZA, s. f. / cysticercoze, s. f. / cysticercosis. {Cjr. *kystis* = *sac*, *vezicii*; *kerkos* = coada, -ozo.} Boala provo-cata de dezvoltarea cisticercilor de teen/a *solium* si, In mod exceptional, de *Taenia saginata* In diferite organe. Tmbolnavi-rea se poate produce prin heteroinfestare (ingerarea oualor de *Taenia solium* odata cu alimentele), prin autoinfectare endo-gena (refluxul In stomac al *proglotelor sau al oualor de tenie care paraziteaza intestinul) sau prin autoinfectare exogena (con-secutiv contaminarii mainilor cu ouale aceleiasi tenii). In cazul celei mai frecvente cai (heteroinfestare), infestarea se produce prin consumul de carne de vita insuficient prajita sau fiarta. Cisticercii rezultati din embrionii hexacanti se localizeaza si se calcifica In creier, ochi, muschi si In tesuturi celulare subcutanate. Diagnosticul serologic al c. se poate face prin metoda *ELISA.

CISTINA, s. f. / cystine, s. f. / cystine. {Cjr. *kystis* = *sac*, *vezica*; -inn.} Acid aminat format din unirea a doua molecule de *cisteina printr-o punte di-sulfurica, sub efectul unei oxidari. Se gaseste In compozitia a numeroase proteine (serumalbu-mine, fibrina, insulina, keratina). C. joaca un rol de agent de reticulare In structurile proteice si, din cauza solubilitatii sale foarte slabe, se poate afla la originea unei litiaze renale. V. si cistinurie.

CISTINOZA, s. f. / cystinose, s. f. / cystinosis, Lignac-Fanconi syndrome. [Cjr. *kystis* = *sac*, *ve.z.ica*; -ina; -oza.] Boala ereditara transmisa recesiv autozomal, constand In perturbarea metabolismului *cistinei, care se depune In tesuturi (Indeosebi ocular si renal). Este o 'teaurismoza. Se manifesta la copilul mic prin nefropatie tubulara cronica, rahitism cu oprirea cres-terii, febra, marire de volum a ficatului, splinei si ganglionilor. Evolutie mortala prin insuficienta renala cu nanism. Sin.: boala

CISTRON

Lignac-Fanconi, sindrom Abderhalden-Fanconi. V. si sindrom Fanconi. **CISTINURIE, s. f. / cystinurie, s. f. / cystinuria.** [Cjr. *kystis*

= *sac*, *ve.z.ic.a*; -ina; gr. *ouron* = *urina*.] Eliminarea de *cistina prin urina. Ca urmare a solubilitatii reduse a cistinei In apa, aceasta poate precipita, eliminarea sa Insoindu-se de colid nefretice. V. si cistinurie ereditara.

CISTINURIE EREDITARA / cystinurie h6reditaire / hereditary cystinuria. Varietate de tubulopatie congenitala cu transmisie recesiva In care se asociaza, eel putin la homozigoti, o eliminare urinara excesiva de *cistina, *lizina, *arginina si *ornitina. Se poate complica cu litiaza cistinica.

CISTITA, s. f. / cystite, s. f. / cystitis. {Qr. *kystis* = *sac*, *ve-zicid*; -ita.} Inflamatie acuta sau cronica a vezicii urinare, manifestata printr-un sindrom In care se asociaza *polakiurie, dureri pre-, per- sau postmictiune, cu *piurie (c. *adevarata*) sau fara piurie (c. *cu urine dare*). V. cistalgie.

CISTOCEL, s. m. / cystocele, s. f. / cystocele. [Gjr. *kystis* = *sac*, *ve-zicid*, *kele* = *tumord*, *hernie*.] Hernie a vezicii urinare prin peretele vaginului. Sin.: colpocel anterior. V. si colpocel.

CISTOGRAFIE, s. f. / cystographie, s. f. / cystography, cystogram. [Cyr. *kystis* = *sac*., *Vtza*.; *grapheia* = *a. scrie*..] Examen radiologic al vezicii urinare, efectuat dupa introduce-rea unei substante de contrast la acest nivel.

CISTOMANOMETRIE, s. f. / cystomanometrie, s. f. / cystometry. {Gjr. *kystis* = *sac*., *Vizicid*; *manos* = *putin dws*, *metron* = *masura*.] Sin.: cistometrie (v.).

CISTOMETRIE, s. f. / cystometrie, s. f. / cystometry. {Cjr. *kystis* = *sac*, *vezicii*; *metron* = *masura*.] Masurarea capacitatii vezicale si a presiunii care genereaza nevoia de a urina si nevoia imperioasa. Masurarea se efectueaza In timpul umple-rii progresive a vezicii cu apa, iar rezultatul se poate reprezenta grafic printr-o curba cistometrica sau cistometrograma. Sin.: cistomanometrie.

CISTOPEXIE, s. f. / cystopexie, s. f. / cystopexy. {Cjr. *kystis* = *sac*, *ve.z.ua.i* *pexis* = *fv(are)*.] Fixarea peretelui anterior al vezicii la peretele abdominal, deasupra simfizei pubiene.

CISTOPIELOGRAFIE, s. f. / cysto-pyelographie, s. T. / cystopyelography. {tr. *kystis* = *sac*, *vezica*., *pyelos* = *6azin*; *graphein* = *a scrie*.] Examen radiologic al bazinetelor, ureterelor si vezicii dupa injectarea transuretrala a unui produs de contrast.

CISTOPLASTIE, s. f. / cystoplastie, s. f. / cysto-plasty. [C.r. *kystis* = *sac*, *vezica*., *plastos* = *mod.elat*, de la *plassein* = *a forma*, *a modela*.] Interventie de chirurgie plastica sau reconstructiva efectuata pe vezica urinara.

CISTOPLEGIE, s. f. / cystoplegie, s. f. / cystoplegia. {Qr. *kystis* = *sac*, *vezica*; *plege* = [ovitura.]} Paralizie a vezicii.

CISTOSCOPIE, s. n. / cystoscope, s. m. / cysto-scope. [Qr. *kystis* = *sac*, *vezica*; *skopos* = *obse.nia.tor*, de la *skopein* = *a vede-a*, *a e?(amina)*.] Instrument utilizat pentru vizualizarea interiorului vezicii urinare, prin cateterismul uretrei. Se prezinta sub forma unei sonde metalice prevazute cu un sistem de iluminare si un sistem de lentile cu rol de marire a imaginii.

CISTOSCOPIE, s. f. / cystoscopie, s. f. / cysto-scopy. [Qr. *kystis* = *sac*., *vezica*., *skopia* = *efyiminare*, de [a *skopein* = *a ve.de.0*, *a e?(amina)*.] Examinare endoscopica a vezicii, dupa introducerea unui cistoscop In uretra.

CISTOSTOMIE, s. f. / cystostomie, s. f. / cysto-stomy. {Qr. *kystis* = *sac*, *vezica*; *storna*, -atos = *gura*.} Anastomoza vezicii la peretele abdominal, intre simfiza pubiana si ombilic, pentru a permite scurgerea urinei din vezica In situatia unui obstacol la nivelul uretrei (cancer, stenoza).

CISTRON, s. m. / cistron, s. m. / cistron. [Lot. *cis* = *dt aceeafi parte*; *trans* = *peste*, *d-incoto*.] Regiune a genomului

CITOARHITECTONICA

care codeaza o singura informatie genetica transcrisa de ARN. Exista ARN mono- si policistronic. Termenul c. provine din utilizarea termenului cis-trans utilizat in genetica clasica. Pentru un ARNm, un c. corespunde unui singur polipeptid.

CITOARHITECTONICA, s. f. / cytoarchitectonie, s. f. / cytoarchitectonics. [CfT. *kytos* = *ceiutil*; Cat. *architectonicus*, din (St. *arkhitekton* fi *tektion* = *mundtor* care. *iucreeaza. limn-ill (tdmpCar).*] Studiul organizarii in spatiul tridimensional a structurilor celulare. Termenul se utilizeaza indeosebi cu referire la modul de dispunere ?i de interconectare a neuronilor corticali in diferite zone ale scoartei cerebrale.

CITOCHIMIE, s. f. / cytochimie, s. f. / cytochemistry. [Cjr. *kytos* = *cdulua-i khemeia* = *alcftimie*.] Studiul distributiei intra-celulare, al relatiilor structurale si al interactiunilor diversilor constituenti celulari prin metode chimice uzuale, radio- si imuno-chimice, fractionare celulara, analiza distributiei selective a me-talelor in microscopie electronica etc.

CITOCROM, s. m. / cytochrome, s. m. / cyto-chrome. [Cfr. *kytos* = *cdulua*, *khroma*, *-atos* = *cuioare*.] Clasa de *hemo-proteine, larg raspandita in tesuturile animate si vegetate. C. actioneaza ca agenti de transfer de electroni in reactiile de oxidoreducere, in particular in cele asociate mitocondriei in cadrul "respiratiei celulare. In functie de gruparea prostetica, se disting citocromii a, b, c si d.

CITOCROMOXIDAZA, s. f. / cytochrome oxydase / cytochrome oxidase. [Qr. *kytos* = *cdulua*; *khroma*, *-atos* = *cuCoare*; *oxys -acru*, *OJyge-n*; *-azd*.] Citocrom terminal al lan-tului respirator mitocondrial, constituit din c. a ?i a, ?i care reactioneaza cu oxigenul.

CITODIAGNOSTIC, s. n. / cytodiagnostic, s. m. / cytodiagnosis. VQr. *kytos* = *cdula*, *did* = *prin, wtre*.; *gnostikos* = *care cunoaste, de. la gnoai* = *a cunoaste*.] Metoda de diagnostic care se bazeaza pe examinarea microscopica a formei si a caracteristicilor celulelor recoltate dintr-un lichid sau dintr-o secretie din organism (ex.: lichid pleural, secretie vaginala) ori obtinute dintr-un tesut, prin punctie (maduva osoasa obtinuta prin punctie sternala) sau raclaj al unei leziuni (sub forma de frotiu). V. si test Papanicolaou.

CITOFEREZA, s. f. / cytopherese, s. f. / cell separation. [Qr. *kytos* - *cdulua*; *phoresis* - *trans-portare, sit la pherein* = *a purta, a transporta*.] Tehnica de extractie a celulelor din san-gele total bazata pe prindpiul sedimentarii diferite a hematiilor, leucocitelor si plachetelor.

CITOFLUOROMETRIE, s. f. / cytofluorimetrie, s. f. / cytofluorometry. [Cfr. *kytos* = *cdula*., *spat fluor*, pe. care s-a odservat prima data. fe.Mmenu] de. *fluorescenta, din [at. fluor, -oris* = *cu.rgere.i flwr, gr. metron* = *masura*.] Tehnica de triere rapida a celulelor (indeosebi a celor sanguine si in particular a diferitelor tipuri de leucocite). Se utilizeaza *citofluorimetrul*, prevazut cu un fascicul de radiatie laser ce provoaca fluo-rescenta celulelor ce tree prin fata sa, intr-un ritm de mil de ce-lule intr-o secunda. Semnalul rezultat din lumina difuzata va-riaza in relatie cu o serie de caractere ale celulelor (nivel de ADN sau ARN, granulatii, antigeni membranari). C. este utila in cancerologie, genetica, biologie celulara, imunologie. Sin.: citometrie in flux.

CITOGENETICA, s. f. / cytogenetique, s. f. / cyto-genetics. [JT. *kytos* = *c-elui'i genetikos* = *propriu unei ge.ne.ratH, de la genos* = *neam, unnaf, gene.rafie*.] Ramura a geneticii consacrata studiului proceselor ereditare in corelatie cu structurile si cu evenimentele celulare, indeosebi legate de numarul, mor-fologia si modificarile cromozomilor.

CITOGRAMA, s. m. / cytogramme, s. m. / cyto-gram. [Qr. *kytos* = *ceiui'i gramma* = *inscriere*.] Numararea celulelor in functie de tip, intr-un lichid biologic sau pe un frotiu provenind

CITOPATOLOGIE

din organism, in scopul stabilirii unui citodiagnostic sau al evaluarii evolutiei/prognosticului unei boli.

CITOKERATINE, s. f. pi. / cytokeratines, s. f. pi. / cytokeratins. \CJT. *kytos* = *celula.1 keras, keratos* = *corn; -ina*.] Proteine ale *filamentelor intermediare de la nivelul celulelor epiteliale. Au fost identificate circa 20 de c., acide sau ba-zice, cu M^w de 40-70 kDa. C. 19 are M, de 40 kDa, este acida si a fost pusa in evidenta in serul pacientilor suferinzi de cancer epitelial diverse, indeosebi bronsice (nu cu celule mici).

CITOKINA, s. f. / cytokine, s. f. / cytokine. [C.r. *kytos* = *cdulua*.; *kmein* = *a mifca*.] Termen generic pentru moleculele secretate de celulele *sistemului imunitar si care asigura comu-nicarea intre aceste celule in mod *autocrin, *paracrin si mai rar *endocrin (la distanta). C. afecteaza cresterea, diviziunea si diferentierea celulelor sistemului imunitar. Diferitele *interleukine si moleculele care atrag macrofagele sunt c. Uneori c. secretate de limfocite sunt denumite *limfokine. V. si coope-rare celulara.

CITOKINEZA, s. f. / cytokinese, cytocinese, s. f. / cytokinesis. [Qr. *kytos* = *celuta*.; *kinesis* = *mifcare, de. ia kinein* = *a mifca*.] Modificarile citoplasmice survenite in timpul *mitozei

CITOLITIC, adj. / cytolytique, adj. / cytolytic. [gr. *kytos* = *celulai lytikos* = *care distruge*., *de. la lyein* = *a distruge*.] Care se refera sau care determina distrugerea celulelor.

CITOLIZA, s. f. / cytolyse, s. f. / cytolysis. [Qr. *kytos* = *ceiua*; *lysis* = *distruge.re*., *de [a lyein* = *a distruge*.] Disolutia sau distrugerea celulelor vii. Pentru cazul hematiilor se utilizeaza termenul "hemoliza, iar eel de *bacterioliza pentru bac-terii. V. si citolitic, citolizina.

CITOLIZINA, s. f. / cytolsine, s. f. / cytolysin. [Qr. *kytos* = *ceiua*.; *lysis* = *distruge*, *de [a lyein* = *a distruge*; *-ind*.] Substanta chimica prezenta in lichide organice la unele mamifere (ex.: in veninul unor ^erpi) care are proprietatea de a distruge celulele.

CITOLOGIE, s. f. / cytologie, s. f. / cytology. [Qr. *kytos* = *ceiula*., *logos* = *ftinf.d*.] Studiul morfologiei, structurii si fiziologiei celulelor vii si fixate, prin diverse metode de microscopie.

CITOMEGALOVIRUS, s. n. / cytomegalovirus, s. m. / cytomegalovirus. \Qr. *kytos* = *celula*., *megas, megalos* = *mare*; [at. *virus* = *venin, otrava*.] Virus din familia *Herpesviridae* care poate determina infectii congenitale (*boala incluziunilor citomegalice), infectii neonatale, sindrom mononucleozic, unele afectiuni la padentii imunodeprimati sau cu transplant renal (pneumopatii, febra). C. poate infecta omul, maimuta sau rozatoarele. Virusul persista mult timp in organism, indeosebi la nivelul glandelor salivare si limfocitelor B. C. a fost pus in evidenta la bolnavii cu tumori benigne sau maligne, in special in cazul *sarcomului Kaposi. Abrev.: CMV.

CITOMETRIE, s. f. / cytom6trie, s. f. / cytometry. \Cjr. *kytos* = *celuia*.! *metron* = *ttidsura*.] Numararea si masurarea celulelor. V. si citofluorometrie.

CITOMETRIE IN FLUX / cytom6trie en flux / flow cytometry. Sin.: citofluorometrie (v.).

CITOPATIE, s. f. / cytopathie, s. f. / cytopathy. [Cjr. *kytos* = *cdula*, *pathos* = *boala*.] Boala a celulelor sau a consti-tuentilor acesteia. V. si patologice celulara.

CITOPATOGEN, adj. / cytopathogene, adj. / cytopathogenic. [Qr. *kytos* = *cetuCd*, *pathos* = *boata*., *gennan* = *a produce*.] Care provoaca modificari patologice la nivel celular.

CITOPATOLOGIE, s. f. / cytopathologie, s. f. / cytopathology. [Gfr. *kytos* = *cdula*.; *pathos* = *fioaia*., *logos* = *ftiintCL*.] Sin.: patologice celulara (v.).

CITOPENIE

CITOPENIE, s. f. / *cytop6nie*, s. f. / *cytopenia*. [Qr. *kytos* = *ceiuid*; *penia* = *sdracie*.] Diminuare cantitativa sau disparitia efectiva a unei linii celulare.

CITOPLASMA, s. f. / *cytoplasme*, s. m. / *cytoplasm*, [Qr. *kytos* = *celula*; *plasma* = *ofiut modeCat*.] Continutul unei celule, care este delimitat de membrana plasmatica, iar In cazul celulelor *eucariote, situat la exteriorul nucleului. V. si *cytosol*, *protoplasma*.

CITOPUNCTIE, s. f. / *cytoponction*, s. f. / *fine needle (aspiration) biopsy*. [Qr. *kytos* = *ceiuid*; lot. *punctio*, *-onis* = *in.l.epdturd*, de. [a *pimgere* = a *wfepa*.] Metoda de prelevare a celulelor de la nivelul unui organ sau tesut prin punctie cu un ac fin de seringa- Produsul recoltat este evacuat pe o lama de stida, iar celulele sunt examinate, dupa colorare, la microscop

CITOSCHELET, s. n. / *cytosquelette*, s. m. / *cytoskeleton*. [Qr. *kytos* = *ceiuid*; *skelelos* = *descamat*, *uscat*.] Ansamblu de filamente proteice situat la periferia celulei. C. are doua roluri principale: mentinerea formei celulare si participarea la locomotia unor tipuri celulare.

CITOSOL, s. n. / *cytosol*, s. m. / *cytosol*. [Qr. *kytos* = *celnia*; *sol* = *prescurtare de ia soiubil*.] Continutul compartimentului principal al *citoplasmei, situat in afara *organitelor cu membrana. A fost definit initial operational, ca fractiunea celulara care ramane dupa separarea prin centrifugare a membranelor, citoscheletului si a *celoriate organite*. V. si *cytoplasma*, *protoplasma*.

CITOSOLIC, adj. / *cytosolique*, adj. / *cytosolic*. [Gjr. *kytos* = *cdula*; *sol* = *prescurtare de la soiubil*.] Care se afla m re-latie cu *dtosolul, de obicei referitor la o serie de molecule.

CITOSTATIC, adj., s. n. / *cytostatique*, adj., s. m. / *cyto-static*. [Cfr. *kytos* = *ceiula*, *statikos* = *care opreste*, de. la *istanai* = a *pfasa*, a *face sd find*.] 1) Efectul unei substante de blocare a cresterii si multiplicarii unor celule In diferite faze ale *ciclului celular. 2) Substanta Insaasi care are efect c. V. *antimitotic*.

CITOSTEATONECROZA, s. f. / *cytosteatonecrose*, s. f. / *cytosteatonecrosis*. [Cjr. *kytos* = *ceiuCa*.; *steat*, *steatos* = *grasime*, *nekrosis* = *mortificare*, de. la *aekros* = *mort*.] Leziune necrotica a tesutului adipos Insoitita de *saponificarea grasi-milor libere si reactie consecutiva a *macrofagelor.

CITOSTEATONECROZA CUTANATA / *cytosteatonecrose cutanee* / *fat necrosis*. Necroza localizata la nivelul tesutului adipos hipodermic. Se traduce printr-o nodozitate sau prin prezenta unei placi dure, infiltrate, cu aderenta la piele, care se poate ulcera. C. c. se poate observa In *boala Weber-Christian, in c. subcutanata a sugarului si dupa un trauma-tism local.

CITOTACTIC, adj. / *cytotactique*, adj. / *cytotactic*. [Cjr. *kytos* = *cdula*.1 *taktikos* = *oranduit*, *ordonat*, de [a *tattein* = a *ordona*, a *aranja*.] Care se afla In relatie cu *chimiotaxia leuco-citelor polinucleare.

CITOTAXIE, s. f. / *cytotaxie*, s. f. / *cytotaxis*, *cytotaxia* [Qr. *kytos* = *ctiuid*; *taxis* = *ordonare*, *aranjare*, de la *tattein* = a *ordiina*, a *aranja*.] Proprietate pe care o poseda anumite celule din organism (Indeosebi polinuclearele) de a fi atrase sau respinse de un factor de stimulare, de obicei un agent chi-mic. V. *chimiotaxie*.

CITOTAXIGEN, adj., s. m. / *cytotaxigene*, adj., s. m. / *cyto-taxigen*. [Cjr. *kytos* = *ceiula*; *taxis* = *ordonare*, *aranjare*, de la *tattein* = a *ordona*, a *aranja*; *gennan* = a *produce*.] 1) Care provoaca *citotaxia. 2) Varietate de *complex imun specific (In care anticorpusul este o "imunoglobulina M) care activeaza *complementul, astfel meat acesta favorizeaza (prin unele componente ale sale) *chimiotaxia leucocitelor polinucleare (*citotaxia) si, In *consecinta*, *fagocitoza.

CITRULINEMIE

CITOTAXINA, s. f. / *cytotaxine*, s. f. / *cytotaxin*. [Gfr. *kytos* = *celula*, *taxis* = *ordonare*, *aranjare*, de [a *tattein* = a *ordona*, a *aranja*, *-ina*.] Substanta care apare In plasma sanguina sub influenta bacteriilor, enzimelor, complexelor imune etc., capa-bila sa provoace *chimiotactismul polinuclearelor neutrofile si al monocitelor.

CITOTOXIC, adj. / *cytotoxique*, adj. / *cytotoxic*. [Cjr. *kytos* = *c.dula*.1 *loxikon* = *otravd penlnl* 'drful *sagetiior*, de. la *toxon* = *sagatd*.] Care exercita o actiune toxica asupra celulei. Ex.: medicamentele c., care afecteaza sau distrug celulele, sunt Lrti-lizate In tratamentul diverselor tipuri de *cancer*, *asociate* sau nu cu *radioterapia. V. *antimitotic*.

CITOTOXICITATE, s. f. / *cytotoxicite*, s. f. / *cytotoxicity*. [Qr. *kytos* = *ceiuiia*'i *toxikon* = *otrava pentru v&rful sdge.titor*, de [a *toxon* = *sOgeata*.] Putere distructiva exercitata asupra celulelor. Distructia celulelor poate fi provocata de: 1) 'Complement, In prezenta anticorpilor anticelula. Fractiunea C, a complementului, dupa activare, antreneaza fractiunile urmatoare 'i ataca membranele celulare (c. *mediata umoraf*). 2) *Limfocitele K si anumite *macrofage, care, In absenta complementului, pot provoca direct distructia celulara. Aceasta este c. *mediata celular*, care se produce datorita prezentei la nivelul suprafetelor celulelor tinta a anticorpilor citodependenti. Fenomenul se mai denumeste si prin abrevierea ADCC (*Antibody Dependent Cell-mediated Cytotoxicity*). V. *limfocitotoxicitate*, *limfocit K*, *celula NK* si *complement*.

CITOTOXINA, s. f. / *cytotoxine*, s. f. / *cytotoxin*. [Cjr. *kytos* = *ceCuld*; *toxikon* = *otravd pentru varful sagef-ibr*, de. la *toxon* = *sageata*.] Toxina sau anticorp cu actiune specifica asupra unor celule sau tesuturi. In general, o c. este denumita In functie de tropismul ei. Ex.: *neurotoxina*, *nefrottoxina* etc.

CITOTROFOBLAST, s. n. / *cytotrophoblaste*, s. m. / *cytotrophoblast*. [Gr. *kytos* = *ce*.]uCd, *trophc* = *fi.ra.na*, *nutritie*; *blastos* = *germen*.] Partea structurata In celule a *trofoblastului.

CITOTROP, adj. / *cytotrope*, adj. / *cytotropic*. [Ar. *kytos* = *cdula*; *trope* = *mtoarcere*, de la *trepein* = a *mtoarce*.] Care este atras de celule, care poseda afinitate pentru celule. Se spune Indeosebi despre anticorpii care se ataseaza la supra-fata celulara.

CITOTROPISM, s. n. / *cytotropisme*, s. m. / *cyto-tropism*. [Cfr. *kytos* = *ceiula*'i *trope* = *wtoarcere*, de [a *trepein* = a *vt-toarce*; -ism.} 1) Miscare a celulei ca raspuns la o stimulare exterioara. 2) Tendinta unor virusuri, bacterii, medicamente etc. de a-si exercita efectul lor asupra unor celule din organism.

CITUZINA, s. f. / *cytosine*, s. f. / *cytosine*. Una din princi-palele *baze pirimidinice (alaturi de timina si uracil).

CITRAT, s. m. / *citrate*, s. m. / *citrate*. [Lat. *citrus* = [amdj] Sare a *acidului citric.

CITRATEMIE, s. f. / *citratemie*, s. f. / *citrat(a)emia*. [Lat. *citrus* = *lamai*'i gr. *haima*, *-atos* = *sd-nge*.] Prezenta *citratilor In sange.

CITREMIE, s. f. / *citremie*, s. f. / *cittr(a)emia*. [Lat. *citrus* = [amdj; gr. *haima*, *-atos* = *sange*.] Prezenta *acidului citric In sange.

CITRINA, s. f. / *citrin*, s. f. / *citrin*. [Lat. *citrus* = *Camai*; *-ina*.] Sin.: *vitamina P* (v.).

CITRULINA, s. f. / *citrulline*, s. f. / *citrulline*. Aminoacid (C;H;N3O) format din 'ornitina In ciclul de 'ureogeneza. In citosol, din c. rezulta *arginina prin doua reactii: condensar'ea cu aspartat, catalizata de argininosuccinat sintetaza, si forma-rea intermediara de acid argininosuccinic, care este scindat In fumarat si arginina datorita arginino-succinat liazei. V. *citrulinemie*.

CITRULINEMIE, S. f. / *citrullinemie*, s. f. / *citrullin(a)emia*. Boala ereditara autozomal recesiva determinata de un deficit

CIUMA

de argininosuccinat sintetaza (enzima a ciclului *ureei). C. se traduce clinic prin retard mental, convulsii, crize de vomismen-te si episoade de coma cu hiperamoniemie. In sange creste concentratia *citruinei, Inso-tita de *hiperamoniemie si citruli-nurie.

CIUMA, s. f. / peste, s. f. / pest, plague, pestis (lat.). [Lot. *cyma* = *Castor, umflatura.*] Sin.: pesta (v.).

CIUPERCA, s. f. / champignon, s. m. / fungus, pi. fungi. [*Buagarit cepurka* = *ciuperca.*] Plania inferioara, lipsita de cloro-fila, care traieste ca *parazit sau 'saprofit. O serie de c. *micro-scopice* sunt patogene (v. micoza). C. *macroscopice* pot fi co-mestibile sau otravitoare, acestea din urma generand intoxi-catii de diferite grade de gravitate. Intoxicatia prin ingestie de c. din specia '*Amanita* este una dintre cele mai frecvente si de o gravitate deosebita.

CLACAJ MUSCULAR / claquage musculaire / strain of a muscle. Distensie sau ruptura a fibrelor musculare, produsa In timpul unui efort intens, de regula la sportivi.

CLACMENT, s. n. / claquement, s. m. / opening snap (1), valvular snap. [Tr. *claquement, origine onomatopevd.*] Zgomot cardiac anormal, Intarit si cu timbru uscat, determinat de obicei prin ciocnirea unor valvule lezate: 1) C. de *deschiderea a mitralei*, In stenoza mitrala. 2) C. *pulmonar proto-sistolic*, varietate a debutarii primului zgomot, In leziunile oficiale. 3) C. *sistolic pleuropericardic*, In aderențele pleuropericardice.

CLADOSPORIOZA, s. f. / cladosporiose, s. f. / cladosporiosis. [Cfr. *kjados* = *ramurU mica., miadifa; spora* = *samanfa, de la sperein* = a *Ulsdnian-t.a; -ozd.*] Dermatmicoza tropicala palmo-plantara determinate! de *Cladosponum wernecki*. Macroscopic prezinta coloratie negricioasa. Sin.: tinea nigra.

CLAMPAJ, s. n. / clamping, s. m. / clamping, [fr. clam-page, din oCa.nde.za klamp = mesa de. ie-mn care. formiaza un ornament.] Aplicarea unei pense chirurgicale m scopul obturarii unui conduct (de obicei un vas) In timpul unei interventii.

CLANGOR, s. n. / clangor, s. m. / clang. [Lat. *clangor, -oris* = zgomote scoase tie. pasari, de ia *clangere* = a rasuna.] Modificare auscultatorie patologica a celui de-al doilea zgomot cardiac, care capata o rezonanta metalica.

CLAPOTAJ, s. n. / clapotage, s. m. / clapotage. Vr. *clapo-tage, origine. onomatopeicii.* Semn clinic care consta In pre-zenta unor zgomote obtinute la percutia (cu varful degetelor) a peretelui abdominal relaxat. C. este determinat de disten-sia stomacala sau intestinala, secundar acumularii la acest nivel de lichid si gaze In cantitate mare.

CLASA DE DIFERENTIERE / classe de differenciation / cluster of differentiation. [Lot. *classis* = *dasa, categoric; differentia* = *dife.re.nfa., de ia differre* = a se. *dwse.6i.*] Abrev.: CD. Antigeni ai suprafetei leucocitelor si plachetelor, care caracte-rizeaza diferite subpopulatii celulare. Deoarece aceste molecule antigenice intervin In recunoasterea Intre celulele sistemu-lui imun, ele sunt denumite, de asemenea, "co-receptori. Pen-tru ca moleculele CD servesc la identificarea unei subpopulatii celulare specifice, ele mai sunt denumite si markeri celu-lari CD, ale caror mase moleculare, distribuite si functii sunt cunoscute. Cei mai importanti antigeni CD sunt cei ai sub-populatiilor limfocitului T notati *CD4 si *CD8. Sin.: cluster de diferentiere.

CLASA DE IMUNOGLOBULINE / classe d'immunoglobulines / immunoglobulin class. [Lot. *classis* = *clasa, categoric; immunis* = *scuit, aptrat, de. (a in* = *ivsit de., muniis* = *obligate.; globulus, dim. de ia globus* = *glob; -md*] Regruparea diferitelor imunoglobuline In functie de natura regiunilor con-stante ale lanturilor lor grele. Se disting IgA, IgD, IgE, IgG, ?i IgM, care poseda, respectiv, constantele: a, p, s, y ?i P. V-comutare de clase, imunoglobulina.

CLAUDICATIE INTERMITENTA

CLASIFICARE, s. f. / classification, s. f. / classification.

[Lat. *classis* = *dasO, categoric; ficare, derivat de [a facers* = a *face..]* Repartizare sistematica, dupa anumite criterii, pe clase, categorii, grupe.

CLASIFICARE INTERNACIONALA A MALADIILOR SI A CAUZELOR DE DECES / Classification internationale des maladies et des causes de deces / International Classification of Diseases. Abrev.: CIM, ICD. Clasificare elaborate sub egida OMS si revizuita periodic, pe baza a trei principii:

1) Clasificarea ansamblului bolilor In grupe de maladii cu caracteristici comune. 2) Ierarhizarea si structurarea interna a fiecarei categorii, organizata de la general la particular pentru a ajunge la un diagnostic precis. 3) Criterii .conform carora se stabilesc ierarhizarea si categoriile; aceste criterii pot fi etiologice, topografice, populationale.

CLASMATOZA, s. f. / clasmatoze, s. f. / clasmatozis. [Cjr.

klasma, -atos = *fragment, buch'c-il nipta; -ozo.*] Fenomen de fragmentare citoplasmatica fara distrugerea celulei, propriu plasmocitului. Consta In formarea unei prelungiri citoplasma-tice care creste In volum si ulterior se detaseaza In medial exterior. Fragmentele citoplasmatiche astfel detasate, numite corpi hialini, au dimensiuni Intre 1-4 m, pastreaza un anumit timp miscarile protoplasmatiche interne si prezinta miscari amoe-boidale. Se admite ca, eel putin la embrion, c. furnizeaza m plasma proteine si lipoproteine; c. este deci o forma particu-lara de exocitoza.

CLASTIC, adj. / clastique, adj. / clastic. [Qr. *klas-tos* = *sport, sfsrdmat.*] 1) Care determina diviziunea (de obicei brutala) In mai multe parti. 2) Despre un episod psihopatologic brutal, cu tendinta distructiva.

CLASTOMANIE, s. f. / clastomanie, s. f. / clastomania. [Qr. *klastos* = *spart, sfar&mat; mania* = *nefiunie.*] Impuls morbid de a distruge sistematic toate obiectele Intalnite.

CLATRINA, s. f. / clathrine, s. f. / clathrin. {Qr. *kleithron* = *grilaj, [at. clatri, -orum* = *gratii -ina.*} Proteina care captu-seste, pe fata interna a membranei, depresiunile (caveole sau *coated pits*) formate In cazul endocitozei mediate de recep-tori, denumita si clatrinica. C. este alcatuita din trei subunitati (triskelion), una cu M, 180 kDa si doua cu M, 35-40 kDa fiecare.

CLAUDICATIE, s. f. / claudication, s. f. / claudication. [Lat. *claudicatio, -onis* = *scfiwpatare, de ia claudus* = *fch.iop.*] 1) Mers schiopatat, cu Indinare asimetrica a corpului. Acest sens este utilizat mai frecvent In franceza si engleza decat In romana. 2) Denumire generica pentru tulburarile cu caracter tranzitoriu care apar In cursul activitatii mai intense a unor organe si care dispar sau se atenu-eaza considerabil dupa un repaus scurt. Tipuri de c.: a) c. *intermitenta cerebrala*, Intre-rupere repetata si de durata scurta a unei functii cerebrale, manifestata prin *paralizii, *parestezii sau *afazii trecatoare; se produce din cauza unui deficit tranzitoriu de irigatie; b) c. *intermitenta a labirintului*, v. sindromul Meniere; c) c. *intermitenta medulara*, senzatie nedureroasa de Intepinare sau greutate In membrele inferioare, care apare In timpul mersului si dispare In repaus. Se Inso-teste de exagerarea reflexelor osteotendi-noase si preceda instalarea unor *mielie cronice; d) c. *ve-noasa*, c. intermitenta, din cauza staze' venoase.

CLAUDICATIE INTERMITENTA / claudication intermittente / intermittent claudication. Stare patologica manifestata prin crampa dureroasa si impotenta functionala care afecteaza In special muschii gambei si care apare dupa un anumit timp de mers si cedeaza la oprire. Este cauzata de ischemia muscu-lara secundara sclerozei si Ingustarii arterelor aferente In *endar-terita obliteranta si *ateroscleroza. Sin. vechi: sindrom Charcot.

CLAUDICATIE INTERMITENTA SPINALA

CLAUDICATIE INTERMITENTA SPINALA / claudication intermitente spinale / transient spinal isch(a)emia. Senzație de greutate și de slăbiciune a membrilor inferioare, survenind în timpul mersului și disparând la oprirea acestuia. Reprezintă consecința unei ischemii localizate în teritoriul arterei spinale anterioare. Spre deosebire de *claudicația intermitentă clasică, c. i. s. nu este nădită însoțită de durere.

CLAUSTROFILIE, s. f. / claustrophilie, s. f. / claustrophilia. [Lot. *claustrum* = încluzătoare, fiară, de la *claudere* = a închide; gr. *philia* = atracție., de. Ca *philem* = a iubi] Plăcerea de a rămâne în spații închise. Ant.: claustrofobie.

CLAUSTROFOBIE, s. f. / claustrophobie, s. f. / claustrophobia. [Lat. *claustrum* = încluzătoare, Clariera, de [a *claud-ere* = a închide; gr. *phobos* = frică.] Teama irracională de spații închise, cum sunt ascensoarele și tunelele. Ant.: claustrofilie.

CLAVICEPS PURPUREA / Claviceps purpurea / Claviceps purpurea. [Lat. *clava* = maciuca; *caput, -itis* = cap; *pur-pureus* = de. culoarea purpuri, de. [a *parpura* = cu Cbare pur-purie.] Sin.: seacă cornută (v.).

CLAVICULA, s. f. / clavicle, s. f. / clavicle. [Lat. *clavicula* = cheie, dim. de. la *clavis* = elide.,] V. tab. anat. - case.

CLAVUS, s. n. / durillon, s. m. / callosity, clavus, pi. clavi (lat.). [Lat. *clavus* = iătătura.] Îngrosare de formă rotunjită, ușor bombată, a stratului cornos al epidermei. Se dezvoltă pe pielea mâinilor sau picioarelor în locurile supuse presiunilor repetate. Pop.: bătătura.

CLEARANCE, s. n. / clearance, clairance, s. f. / clearance. [engi. *clearance* = mdepdrare, dedarasare.] Termen de origine engleză, cu semnificația de degajare, nivel de trecere, coeficient de epurare. 1) Conceptul de c. a fost inițial introdus cu referire la funcția renală (c. renal), după ce s-a demonstrat (Ambard) importanța studiului relației dintre concentrația unei substanțe eliminate în sânge și debitul sau urinar, pentru evaluarea funcției renale. C. unei substanțe eliminate în urină reprezintă raportul între debitul urinar al acestei substanțe și concentrația sa plasmatică, C_{UV/P}, în care U reprezintă concentrația substanței eliminate în urină, în g/l, V este debitul sau urinar în ml/min, iar P este concentrația plasmatică a substanței respective. C. renal nu este o valoare fixă decât pentru anumite substanțe care se elimină aproape exclusiv prin filtrarea glomerulară (ex.: inulina, manitol, creatinina endogenă, tiolul-fatii) și care au un c. identic, de 120 ml/min. Măsurarea c. acestor substanțe poate fi folosită pentru evaluarea *filtrării glomerulare. Pentru alte substanțe care sunt reabsorbite sau/si excretate tubular, c. nu are o valoare fixă, decât pentru anumite valori ale lui P și V. C. renal al unei substanțe este identic cu c. plasmatic al acesteia (calculat din graficul de dispersie plasmatică după introducerea acestora în circulația sanguină), dacă substanța se elimină exclusiv pe cale renală. C. renal exprimă, deci, în ml/min, volumul virtual de plasmă pe care rinichiul este capabil să îl epureze complet de compusul respectiv. Ex.: a) c. *ureei*, care la adult este de 40-80 ml/min; b) c. apei; *libere* (abrev.: C^o) reprezintă diferența dintre volumul urinar pe minut și c. osmolar; dacă urina este "hipotonă, CH^Q ^{es} pozitiv (cu valori maxime 13-18 ml/min), iar dacă este hipotonă, C^o devine negativ; c) c. *osmolar* (abrev.: c(;;) este c. renal care se referă la ansamblul substanțelor ce se elimină urinar în relație cu osmolaritatea acestora: C_g^U; s, nV/P(n, în care U_i[^] reprezintă osmolaritatea urinară, iar P^m osmolaritatea plasmatică, V fiind volumul mediu de urină format pe minut. 2) Cu sens general, c. reprezintă raportul dintre debitul de eliminare a unei substanțe dintr-un anumit compartiment umoral și concentrația sa plasmatică. În acest caz fiind vorba de c. *extrarenal*. Ex.: c. bromsulfo-ftaleinei, colorant care, introdus în circulația sanguină, se elimină aproape

pe exclusiv prin bila și permite, ded, evaluarea funcției hepatice.

CLEIDECTOMIE, s. f. / clăidectomie, s. f. / cleidectomy. [Qr. *kleis, -idos* = cfeie, *claviculii, ektome* = e?(cizie.) Ablatie chirurgicală a claviculei.

CLEIDOTOMIE, s. f. / cleidotomie, s. f. / cleidotomy. {Qr. *kleis, -idos* = cfeie., *daou-via, tame* = taLe-re, *sectiune.*, de la *temnem* = fi *tola*.} Sectionarea chirurgicală a claviculei, spre deosebire de *cleidectomie* care semnifică ablatia chirurgicală a claviculei. C. este practică uneori în obstetrică, în timpul nășterilor cu *distocie prin bazin stramt, pentru a facilita extracția fătului.

CLEPTOFOBIE, s. f. / cleptophobia, kleptophobia, s. f. / kleptophobia. {Cjr. *kleptes* = twt, de la *kleptein* = a fura; *phobos* = frică.} Teama obsedantă și morbidă de a comite un furt.

CLEPTOLAGNIE, s. f. / cleptolagnie, s. f. / cleptolagnia. [Ar. *kleptos* = fief, de (a *kleptein* = a fura, *lagnia* = donn^a St-J(y.aia, voCuptate.) Satisfacție sexuală obținută prin furt.

CLEPTOMANIE, s. f. / cleptomanie, kleptomanie, s. f. / kleptomania. [Qr. *kleptes* = hot, de la *kleptein* = a/lira, *mania* = nebunie.] "Impulsie patologică la furt. Se manifestă în diverse circumstanțe psihologice, de obicei ca o tendință obsedantă însoțită de reprobație din partea subiectului, ca și în cursul unor deteriorări mentale.

CLESTE, s. m. / pince, s. f. / pincers, [st. vecie *klesta* = clefte.] Instrument pentru apucat. Tipuri: 1) C. pentru arcuri, util în confecționarea arcurilor pentru aparatele ortodontice. 2) C. „in cioc de papagal”, în tehnica dentară. 3) C. „in doă de rata”, pentru lărgirea marginilor unui aparat gipsat. 4) C. *crampon* sau *universal*. 5) C. de *extractie dentară*. 6) C. de os etc.

CLIMACTERIU, s. n. / climater, s. m. / climacteric, climacterium. {Cjr. *klimakter* = treapta de scara.} Termen utilizat în general pentru a desemna vârsta corespunzătoare *menopauzei și, uneori, prin extensie, a *andropauzei.

CLIMAT, s. n. / climat, s. m. / climate. [Lat. *clima, -atis*, din gr. *klima, -atos* = mcinafia soareii, de. undo: [atitudine, c&mat.] Totalitatea caracteristicilor fizicochimice ale unei regiuni, determinate de: situația geografică, altitudine, ape, munți, vegetație, temperatură, precipitații, vânturi, umiditate, radiații solare, electricitate atmosferică Termenul denumeste, în general, media situațiilor meteorologice dintr-o regiune într-un anumit interval de timp. C. se află în relație cu poziția geografică, morfologia teritoriului și circulația aerului din atmosferă. De obicei, c. sunt împărțite în patru grupe: c. *locale*, proprii în general unor zone bine delimitate (oras, vale, golf); c. *regionale*, ale unor zone delimitate prin caracteristici geografice; c. *zonale*, delimitate prin circulația generală atmosferică; *micro-climate*, care regroupează variantele particulare ale celor trei tipuri precedente. C. zonale sunt trei: polare, temperate și ecuatoriale. Teoria modernă a c. ia în considerare următoarele variabile: umiditatea, temperatura, nebulozitatea și distribuția sa în funcție de latitudine și altitudine, fluxul de căldură latentă de la suprafața până în atmosferă, fluxul căldurii oceanice, cantitatea de bioxid de carbon și de ozon din atmosferă. Numeroase lucrări sunt dedicate relației dintre c. și patologii. Var.: clima.

CLIMATOLOGIE, s. f. / climatologie, s. f. / climatology. [Lot. *clima, -tis*, din gr. *klima, -atos* = mcinafia soareii, de. undo: [atitudine, climat; *logos* = ftiinta.] Studiul diferitelor tipuri de climate și a acțiunii acestora asupra omului sanatos sau bolnav.

CLIMATOPATOLOGIE, s. f. / climatopathologie, s. f. / climatopathology. [Lat. *clima, -atis*, din gr. *klima, -atos* = incli-

CUMA

nafia soareii, de. unde: [atitudine, dimat; pathos = boaca; logos = sti-infa.] Studiul diferitelor climate si al actiunii acestora asupra organismului sanatos sau bolnav.

CLIMA. Var. pentru dimat (v).

CLINIC, adj. / clinique, adj. / clinical (1), clinic (2). [Qr. *klinikos* = referitor [a pat; [at. *clinicus* = medic care viziteaza bolnavii la fat, bolnavii (a pat, dm gr. *kline* = pat.)] 1) In sens literal: care priveste bolnavul aflat In pat. 2) Tot ceea ce se efectueaza, se constata la patul bolnavului si, prin ex-tensie, tot ceea ce se refera la studiul direct al bolnavului, fara sa se recurga la examene complementare.

CLINICA, s. f. / clinique, s. f. / clinic. [Qr. *klinikos* = referitor [a pat; [at. *clinicus* = medic care viziteaza bolnavii la fat, bolnavii (a pat, dm gr. *kline* = pat.)] 1) Serviciu spita-licesc specializat, autorizat sa sustina activitati de Invatamant universitar si postuniversitar. 2) In multe tari, serviciu medical privat In care se acorda asistenta medicala atat bolnavilor spitalizati, cat si celor nespitalizati.

CLINODACTILIE, s. f. / clinodactylie, s. f. / clino-dactyly. [Qr. *klinein* = a mdoi, a wcovoia, *daktylos* = deget.] Deformatie osoasa care consta In Inclinarea laterala a extremitatilor, a unui sau a mai multor degete. C. poate fi secundara unor artropatii, retractii aponevrotice sau tendinoase sau este congenitala, transmisa genetic.

CLINOID, adj. / clinoid, adj. / clinoid. [Qr. *kline* = pat; *eidosis* = forma.] In forma de pat. Ex.: procese c., apofiza c.

CLINOMANIE, s. f. / clinomanie, s. f. / clinomania. [Cfr. *kline* = pat; *mania* = nedunie.] Tendinta maladiva de a ramane In pat In pozie culcata. Se observa la unii bolnavi neurastenici.

CLINOSTATIC, adj. / clinostatique, adj. / clino-static. [Qr. *kline* = pat; *statikos* = care sta m picioare, de [a *istanai* = a. piasa, a face. sd find] Referitor la fenomenele care sunt provocate de pozitia culcat.

CLINOSTATISM, s. n. / clinostatisme, s. m. / clinostatism. [C/r. *kline* = pat; *statikos* = care sta. in picioare, de. la *istanai* = a plasa, a. fact sa tind; -ism.] Pozitia culcata a corpului uman.

CLIMEDICINA, s. f. / cliomedicine, s. f. / clio-medicine. [Lat. *Clio* = muza istorie-i; *medicina* = medicind.] Medicina In perspective istorica. Istoria medicinei nu este numai istoria stiintei medicale, ci si a practicii medicale, a bolilor si epideemiilor, a incidentelor patologice In istoria sociala, politica, culturala.

CLIPIRE, s. f. / clignement, clignotement, s. m. / blinking, winking. [St- *klepati* = a dipij] Inchidere brusca a pleoapelor, involuntara sau voluntara, consecutiva contractiei muschiului orbicular al pleoapelor. C. involuntara se produce In mod normal la intervale de 5-20 s, pentru umectarea uniforma a corneei anterioare. Cand este frecventa, poate avea o cauza patologica: infectii, efort ocular In viciile de refractie, tic.

CLISMA, s. f. / lavement, s. m., irrigation intestinale / enema. [Cjr. *ktysma* = c&md.] 1) Introducerea unui lichid prin anus In rect, 2) Lichidul destinat acestei Intrebuintari. C. *baritata* reprezinta introducerea pe cale rectala de sulfat de bariu, In vederea explorarii radiologice a intestinului gros.

CLITORIS, s. n. / clitoris, s. m. / clitoris. NA: clitoris. [Qr. *kleitoris* = core incluide.] Organ erectil median format prin reunirea corpilor cavernosi feminini Si situat In partea anterioara a *vulvei.

CLIVAJ, s. n. / clivage, s. m. / cleavage, [fr. *clivage*, din oiandez. *kieven* = a despica, a crapa.] Separarea a doua tesuturi sau a doua organe dupa un plan natural.

CLIVUS, s. n. / clivus, s. m. / clivus. NA: clivus, pi. clivi. [Lat. *clivus* = .pfi](&). Suprafata osoasa Indinata TR sus si

CLORALHIDRAT

Inainte, formand lama cvadrilatera a *sfenoidului si, respectiv, partea bazilara a *osului occipital.

CLOACA, s. f. / cloaque, s. m. / cloaca. [Lat. *cloaca* = canal de scuyere a murdari-ilor] 1) Conduct comun pentru trecerea urinei, fecalelor si descarcarii reproductive la vertebrele inferioare. 2) Zona terminala a embrionului Inainte de divizarea In rect, vezica urinara si organe genitale.

CLOASMA, s. f. / chloasma, s. m. / chloasma. {Cjr. *khioa-zein* = a fi verde, de la *chloros* = verde.} Sin.: masca de graviditate (v.).

CLOAZON, s. n. / cloison, s. m. / septum. NA: septum (1). Vr. cloison, din [at. *c7ousus* = *wchis*, dt (a claudere = a wcfiide.)] 1) Sin.: sept (v.). 2) Rezultatul procesului de cloazone.

CLON, s. n. / clone, s. m. / clone. [Qr. *klon* = mCadiia, (astar.) Populatie de celule sau de organisme *formate prin diviziune repetata (asexuata) pornind de la aceeaasi celula sau, respectiv, de la acelaasi organism. Ca urmare, c. este alcatuit dintr-o populatie genetic identica. Termenul este utilizat si In varianta *dona*. V. clonare.

CLONAL, adj. / clonal, -ale, -aux, adj. / clonal. [*clon* = *miad't.a*, [astar] Care se refera la un *clon.

CLONARE, s. f. / clonage, s. m. / cloning. [Qr. *klon* = *mtadifa*, [astar.] C. (sin.: clonaj) poate fi: 1) C. *celulara*, cand o celula este izolata de descendenta sa pentru a forma o li-nie celulara provenind dintr-o singura celula ancestrala. 2) C. *moleculara*: recombinarea *in vitro* a *une'i* gene si, prin extensie, a unui fragment din ADN, codant sau nu, cu un vector ce va produce autonom replid In interiorul unei celule gazda. Cultura acestei celule, continand vectorul recombinat, permite izolarea ADN inserat, In stare pura si In cantitati nelimitate. Ex.: c. virusului hepatitei B Intr-o bacterie (*Escherichia coli*) sau In celule In cultura este practicata In scopul producerii de cantitati importante de antigen MB, destinate fabricarii vao-cinului contra hepatitei B.

CLONA. Var. pentru clon (v.).

CLONIC, adj. / clonique, adj. / clonic. [Cyr. *klonos* = *tumult*, *dezordine*.] Termen utilizat In medicina (*convulsii* c.) pentru a desemna un tip de convulsii caracterizate prin contractii musculare care par a fi rapide, sacadate, regulate sau neregulate, determinand miscari dezordonate, segmentare sau generalizate. Este vorba, de fapt, fie de contractii musculare scurte, rapid repetitive, fie de o contractie musculara de lunga durata, cu perioade de Intruperi intermitente (faza c. a unei crize convulsive).

CLONIE, s. f. / clonie, s. f. / clonism. [Qr. *klonos* = *tumult*, *dezordine*.] Sin.: convulsie clonica. V. clonic.

CLONUS, s. n. / clonus, s. m. / clonus. [Cjr. *klonos* = *tumult*, *dezordine*.] Serie de contractii rapide, reflexe, cu caracter *Jnepuizabil*, determinate de Intinderea brusca a unor muschi, In caz de leziuni ale fascicului piramidal. Ex.: c. *piciorului* - este declansat prin ridicarea brusca a piciorului, c. *rotulei* - apare dupa o tractiune brusca a rotulei In jos etc.

CLOR, s. n. / chlore, s. m. / chlorine. [Cyr. *khioros* = verde.] Elementul nr. 17, simbol Cl, este In stare pura un gaz gal-ben-verzui, mai greu decat aerul, cu miros sufocant si foarte toxic. In natura nu se gaseste In stare libera, ci sub forma de saruri, cea mai cunoscuta fiind clorura de sodiu (sarea de bucatarie). Izotopii radioactivi (³⁶Cl si ³⁷Cl) sunt utilizati In studiul metabolismului mineral si al transportului ionilor prin membrane. Pe langa multiplele aplicatii industriale ale c. si derivateilor, sunt utile proprietatile sale dezinfectante si antiseptice. V. si tab. const. biochim.

CLORALHIDRAT, s. m. / hydrate de chloral / chloral hydrate. Derivat clorurat al etanolului, cu actiune inhibitorie asupra

CLORALOZA

SNC. Este utilizat ca sedativ si *hipnotic, administrat pe cale bucala sau rectala.

CLORALOZA, s. f. / chloralose, s. m. / gluco-chloral. Alde-hida "hipnotica administrate! pe cale bucala.

CLORAMFENICOL, s. m. / chloramphenicol, s. m. / chloramphenicol. (DCI) Antibiotic din familia fenicolilor, sintetizat de o ciuperca, *Streptomyces venezuelae*. Este bacteriostatic cu spectru larg, activ impotriva bacililor gramnegativi (enterococ, colibacil, bacil Friedlaender etc.), a bacililor grampozitivi, a strepto-, pneumo- si gonococilor, a rickettsiilor si virusurilor mari.

CLOREMIE, s. f. / chlor6mie, s. f. / chlor(a)emia. {Qr. *khioros* = verde, dor; *haima*, -atos = sdnge.} Prezenta 'cloru-lui In sange.

CLORHIDRIE, s. f. / chlorhidrie, s. f. / clorhydria. [Cfr. *khioros* = verde; dor; *hydor*, *hydotos* = apa.] Suma acidului clorhidric liber si a acidului legat de mucoproteine din sucii gastric. Studiul c. prin tubaj dupa stimularea (ex.: cu penta-gastrina) permite o evaluare a capacitatii functionate a mucoasei stomacului.

CLORINARE, s. f. / chloration, s. T. / chlorination. [Gjr. *khioros* = verde, dor.] Procedeu de sterilizare a apei destinate distributiei publice, prin adaugarea de *clor gazos sau lichid sau de hipoclorit de sodiu (*javelizare) In cantitati adaptate compozitiei apei si fara alterarea proprietatilor organoleptice ale acesteia.

CLOROFILA, s. f. / chlorophylle, s. f. / chlorophyll. [Cfr. *khioros* = verde, dor; *phylloa* = frunza.] Grupare prostetica a cromoproteinelor (pigmenti) care permit organismelor auto-trofe (unele bacterii si vegetale verzi) asigurarea asimilatiei clorofilene (fotosinteza). C. apartine grupului de *porfirine, asemenea *hemoglobinei si *citocromilor.

CLOROFUOROCARBURA, s. f. / chlorofluoro-carbone, s. f. / chlorofluorocarbon. [Qr. *khioros* = Verde, dor; [at. *fluor*, -oris = cwgm, *fluor*, de la *fluere* = a curge; *ccirho*, -onis = cdrvinie, *cordon*.] Compus rezultat prin Inlocuirea atomilor de hidrogen din hidrocarburi cu atomi de dor si fluor. Datorita stabilitatii mari la oscilatiile de temperatura, c. sunt utilizate pentru obtinerea de uleiuri, polimeri, sprayuri etc. Se presupune ca utilizarea c. In 'aerosoli ar contribui la distrugerea stratului de *ozon din atmosfera. De aceea, au fost elaborate programe de reconversie a uzinelor In care se utilizeaza c. V. si efect de sera.

CLOROFORM, s. m. / chloroforme, s. m. / chloroform. [Qr. *khioros* = verde, dor; [at. *forma* = forma.] Triclorometan, cu formula CHC[^], solvent uzual sub forma de lichid incolor si foarte volatil, cu miros eteric specific. Ingerat este hepato- si nefrototoxic. A fost utilizat In trecut ca anestezic general, anti-tusiv, carminativ si antiiritant. In prezent, este Intrebuinat ca solvent al grasimilor si al rezinelor.

CLOROM, s. m. / chlorome, chloroma, chloromatoase, a. m., chloromatoase, s. f. / chloroma, green cancer, Balfour's disease. [Qr. *khioros* = verde; -oma. \Sin.: boala Batfour (v.).

CLOROPENIE, s. f. / chloropenie, s. f. / chloropenia. [Cjr. *khioros* = verde, dor, *peaia* = sarOcie.] Diminuarea cantitatii de cloruri continute In lichidele organismului, Indeosebi In sange (*hipocloremie) si In LCR.

CLOROPSIE, s. f. / chloropsie, s. f. / chloropsia. [Cfr. *khioros* = verde, dor; *opsis* = vedere.] *Cromatopsie In care obiectele sau suprafetele albe se percep fals ca fiind colorate in verde.

CLOROZA, s. f. / chlorose, s. f. / chlorosis, green sickness. [Cfr. *khioros* = verde; -oza.] Termen medical vechi, desuet. C. desemna o varietate de anemie feripriva care, aparuta In contextul pubertatii si al unor regimuri dietetice foarte severe, la sexul feminin, determina o tenta verzuie a tegumentelor.

COACERVAT

Sin.: anemia esentiala a tinerelor fete. V. si boala Hayem-Faber. ^

CLORPROMAZINA, s. f. / chlorpromazine, s. f. / chlorpromazine. (DCI) Derivat de fenotiazina, cu efect hipnotic si sedativ asupra SNC.

CLORTETRACICLINA, s. f. / chlort6tracycline, s. f. / chlortetracycline. (DCI) Antibiotic cu spectru larg de actiune, C^H^CIN^Og, sintetizat de *Streptomyces aureofaciens*. A fost primul antibiotic descoperit din grupul tetraciclinelor. C. parcurge un ciclu enterohepatic, se concentreaza In bila si poate dezechilibra flora intestinala, cu efect predominant asupra *levurilor.

CLORURA, s. f. / chlorure, s. m. / chloride. [Qr. *khioros* = verde, dor.] Termen general utilizat pentru a desemna o clasa de compusi ai *clorului, rezultati din reactia unui acid (de obi-cei acid clorhidric sau un acid organic clorurat) cu o baza.

CLORURA DE SODIU / chlorure de sodium / sodium chloride. Sare cristalina, alba, constituent necesar al organismului, utila In dieta. In concentratie de 8,7 g/l este izotona, iar solutia In apa este denumita, impropriu, ser fiziologic. Uneori se utilizeaza parenteral, pentru echilibrarea electrolitica a organismului.

CLORURIE, s. f. / chlorurie, s. f. / chloruria. [C,r. *khioros* = verde, dor; gr. *owon* = urind.] Termen care desemneaza, calitativ si cantitativ, prezenta clorurilor In urina, cuprinsa In mod normal Intre 12 si 14 g/zi (sau 337-395 mmol/zi). Variaza fiziologic proportional cu ingestia sodata.

CLOSTRIDIUM / Clostridium / Clostridium. [Qr. *kloster* = fus.] Gen bacterian care include germeni grampozitivi, sporo-geni, strict anaerobi, mobili. Ex.: *C. *botulinum* (agentii etiologic al *botulismului), *C. *perfringens* (agentii etiologic free-vent In gangrena gazoasa si unele toxinfectii alimentare), C. *septicum* (agentii etiologic al unui tip de gangrena gazoasa), *C. *tetani* (agentii specific al tetanosului).

CLOSTRIDIUM BOTULINUM / Clostridium botulinum / Clostridium botulinum. Specie de bacili anaerobi a genului C/*ostridium*, familia *Badllaceae*, care produce o exotoxina puter-nica, rezistenta la digestia proteolitica si clasificata In mai multe tipuri (A, B, C, <x, p, D, E, F si G) pe criterii imunologice. Bacteria produce botulismul, o boala paralitica care Incepe cu afectarea nervilor cranieni si are progresie caudala, cuprinzand membrele.

CLOSTRIDIUM PERFRINGENS / Clostridium perfringens / Clostridium perfringens. Specie de bacili anaerobi a genului *Clostridium*, familia *Badllaceae*, care constituie agentii etiologic eel mai frecvent al *gangrenei gazoase (urmat de C. *novyi* si C. *septicum*). Pe baza distributiei a 12 toxine proprii, specia se divide In cateva tipuri: tipul A determina gangrena gazoasa, colita necrozanta si intoxicatii alimentare; tipul B produce dizenterie ovina; tipul C - enterita necrozanta; tipurile D si E - enterotoxemie ovina si bovina. Sin.: *Clostridium welchii*, bacil Welch.

CLOSTRIDIUM TETANI / Clostridium tetani / Clostridium tetani. Specie de bacili anaerobi mobili a genului *Clostridium*, familia *Badllaceae*, prezenta In sol, In intestinul uman si In eel cabalin. Agent etiologic al tetanosului, C. *tetani* secreta o neurotoxina (tetanospasmina) si o toxina hemolitica (tetanolizina). Sin. vechi: *Bacillus tetani*.

CLUSTER DE DIFERENTIERE / classe de differenciation / cluster of differentiation. [Engl. *cluster* = ciorcime sou to *cluster* = a se aduna; [at. *differentia* = diferend, de la dif-ferre = a se. deosegi.] Sin.: clasa de diferentiere (v.).

COACERVAT, s. n. / coacervat, s. m. / coacervate. [Lot. *coacervatus* = mgrHincidit.] Stare fizica particulara reprezentata prin picaturi microscopice nemisdibile cu solventul. Apare

COADA DE CAL

In unele solutii coloidale omogene, In urma deshidratarii sau prin amestec cu aiti colorizi. C. este un gel fluid, bogat In apa si cu tensiune superficiala redusa.

COADA DE CAL / queue de cheval / cauda equina. [Lot. *coda*, de [a *cauda* = coada, *caballus* = cat.] Fascicul de cor-doane nervoase constituit la extremitatea inferioara a canalului rahidian de catre ultimele trei radacini lombare, radacinile nervilor sacrati si ale nervilor coccigieni, pana la iesirea lor la pivelul orificiilor de conjugare corespondente. O compresiune nervoasa la acest nivel provoaca tulburari senzitive ale peri-

neului, tulburari motorii si abolirea reflexelor membrelor inferioare, ca si tulburari sfinteriene. Ansamblul acestor mani-festari se numeste 'sindromul c. de c.

COAGULABILITATE, s. f. / coagulability, s. f. / coagulability. [Lot. *coagulare* = a *mcliega*, a *coagula*.] Proprietatea de a coagula, pe care o poseda anumite lichide biologice, In particular sangele. V. si indice de coagulabilitate.

COAGULANT, s. n. / coagulant, s. m. / coagulant. [Lat. *coagulans* = care *wcneagd*, de. (a *coagulare* = a *incheaga*, a *coagula*.] Substanta capabila sa produca "coagularea. V. si hemostatic.

COAGULARE, s. f. / coagulation, s. f. / coagulation, clotting. [Lat. *coagulatio*, -onis, dt (a *coagulare* = a *incSiega*, a *wagula*.] Fenomen de transformare a unei substante organice tichide Intr-o masa solida sau semisolida. Masa solida formata este denumita *cheag (sau coagulum). Lichidul transparent re-stant este serul (sau serumul). C. *sangeiui* se efectueaza 'in mai multe stadii si implica actiunea simultana a numeroase enzime: primul stadiu este de tromboplastinofomare, al doilea este de trombinofomare, iar eel de-al treilea este de fibrino-formare. V. tab. const. hematol.

COAGULARE INTRAVASCULARA DISEMINATA (abrev. CIVD) / coagulation intravasculaire disseminee / disseminated intravascular coagulation (abrev. DIC). "Coagulopatie care implica aparitia de *trombi circulanti, consumarea locala a factorilor coagularii si a plachetelor, 'fibrinoliza secundara reactionala. Apare un sindrom hemoragic care poate Insoti c. i. d. Etiologia poate implica fie activarea tromboplastinei tisulare 'in cursul neoplazilor, leucemiilor, accidentelor obstetricale, fie activarea factorului XII 'in cursul septicemiilor, al starilor de soc, fie eliberarea masiva de fosfolipide membranare In caz de he-moliza acuta. Sin.: coagulopatie de consum, sindrom de coagulare intravasculara diseminata.

COAGULAZA, s. f. / coagulase, s. f. / coagulase. [Lat. *coagulare* = a *mch-ega*, a *coaguCa*; -020.] Enzima secretata de unii microbi si, mdeosebi, de majoritatea stafilococilor patogeni. Coaguleaza sangele (chiar cu oxalat) In prezenta unui factor de activare, prezent In sangele uman si al catorva specii de animale. C. provoaca tromboze In focarele de supuratie.

COAGULOPATIE, s. f. / coagulopathie, s. f. / coagulopathy. [Lot. *coagulare* = a *mchEga*, a *coagula*; gr. *pathos* = *BoaCd*.] m general, orice boala rezultata printr-o disfunctie a hemo-stazei.

COAGULOPATIE DE CONSUM / coagulopathie de consommation / consumption coagulopathy. Sin.: coagulare intravasculara diseminata (v.).

COALESCENTA, s. f. / coalescence, s. f. / coalescence. [Lat. *coalescere* = a *se contopi*.] Fuziunea unor parti sau suprafete care In mod normal sunt separate.

COANA, s. f. / choane, s. f. / posterior apertures of nose, choana. NA: choana, pi. choanae. [Qr. *khoane* = *vdlhie*.] Orificiile posterioare ale foselor nazale; **se** deschid In rino-faringe.

COAPSA, s. f. / cuisse, s. f. / thigh. NA: regio femoralis. [Lat. *coxa* = *foid*, *coapsa*.] Segment al membrului inferior cuprins Intra articulatia coxofemurala si genunchi.

COC

COAPTARE, s. f. / coaptation, s. f. / coaptation. [Lat. *coaptare* = a *punt m contact*, de Ca *cum* = *cu*, *aptare* = a *potrivi*.] Manevra ortopedica de punere In contact a fragmentelor unei fracturi cu deplasare. **COAPTOR, s. n. / coapteur, s. m. / coaptor.** [Lat. *coaptare* = a *pune m contact*, de Ca *cam* = *cu*, *aptare* = a *potrivi*.]

*Placa ortopedica utilizata In scopul *coaptarii prin compresiune axiala, favorizand astfel "consolidarea unei fracturi.

COARCTATIE, s. f. / coarctation, s. f. / coarctation. [Lat. *coarctatio*, -onis = *mgiistare*, *strdmtare*, de Ca *coarctare* = a *strdmta*.] Ingustarea, retractia unui conduct natural. Ex.: c. aortei.

COARDA T1MPANULUI / corde du tympan / chorda tympani. [Lat. *chorda*, gr. *khorde* = coarda, cordon; Cat. *tympanum*, gr. *tympanon* = *tamfiw*, *timpan*.] V. tab. anat. - nervi.

COARDA DORSALA / corde dorsale / noto-chord. [Lat. *chorda*, gr. *khorde* = coarda, cordon; Cat. *dorsalis* = de (pe.) *spate*., de Ca *dorsum* = *spate*.] Sin.: notochord (v.).

COARDA GLENARD (COLICA) / corde de Glenard / Glenard's chord. [Lat. *chorda*, gr. *khorde* = *coardd*, cordon, *Claude Marie Franz Glenard*, medic francez Ca }{6pitau^ de Lyon, apoi medic la Vichy, 1S4S-1920.] Semn prezent In colopatiile spastice, reprezentat de o formatiune tumorala palpabila sub forma unei corzi sensibile, de regula In fosa iliaca stanga, Insotita de scaune sub forma de *scibale.

COARDA VOCALA / corde vocale / vocal fold. NA: plica vocalis. [Lat. *chorda*, gr. *khorde* = *coardd*, cordon; Cat. *vocalis*, de la *vox*, *vocis* = voce.] V. corzi vocale.

COASTA CERVICALA / cote cervicale / cervical rib. C. supranumerara, uni- sau bilaterala, articulata pe apofiza transversa a celei de a Saptea vertebre cervicale. V. sindrom de coasta cervicala.

COASTE, s. f. pi. / c6tes, s. f. pi. / ribs. [Lat. *costa* = coasta.] V. tab. anat. - oase.

COBAL, s. m. / cobaye, s. m. / guinea pig. [Lat. (zoo) *Cogie*.] *cobaya*, din *Imiba tupiguarani* (America de Sfid) *sabuja*, prin intermediu C [im6ii portugfi.eze.] Mic rozator, *Cavia cobaya*, utilizat extensiv In experimentele de laborator.

COBALAMINA, s. f. / cobalamine, s. f. / cobalamine. [Qerm. *Kobalt*, var. de [a *Koholt* = spiriduf a] mineCor; gr. *ammoniakon* = sore de amoniu, gasit In apropierea tempCvlni Cui *Jupiter Amman* din Libia, -ina] Termen generic ce desem-neaza diferitele varietati de *vitamina B12; continand un nucleu tetrapirolic ce fixeaza un atom de cobalt. *Ciancobalamina* contine o grupare -CN, iar *hidroxicobalamina* - o grupare -OH.

COBALT, s. n. / cobalt, s. m. / cobalt. [Cjerm. *Kobalt*, var. de la *Kobolt* = spiriduf aC mine/or.] Elementul nr. 27, cu sim-bolul Co, este un metal alb argintiu, care se gaseste In natura asociat cu nichelul si *cuprul. Are rol fiziologic important ca oligoelement, Indeosebi In caitate de component al "vitaminei 812 (cobalamina). Intoxicatia cronica cu c. induce "policitemie, *gusa si *cardiomiopatie. Radioizotopul "Co este utilizat In "cobaltoterapie. V. si cobalt 60.

COBALT 60 / cobalt 60 / radiocobalt. Radioelement cu tim-pul fizic de Injumatare 5,27 ani, emitor de radiatii si (Indeosebi de 1,17 si 1,33 MeV), utilizat In telegamaterapie (*cobaltoterapie) sau, uneori, In "curieterapie.

COBALTOTERAPIE, s. f. / cobaltherapie, cobalthotherapie, s. f. / cobaltherapy. [Qerm. *Kobalt*, var. de Ca *Kobolt* = spiriduf al minelor; gr. *therapeia* = trata.me.nt, de Ca *thera-peuesn* = fl *ingrijii*.] Radioterapie oncologica In care se uti-lizeaza radiatiile gamma emise de *cobalt 60. C. ramane Inca tehnica de radioterapie cea mai utilizata, dar se dezvolta o serie de tehnici mai eficiente, ca, de ex., *betaterapie.

COC, s. m. / coque, s. m. / coccus, pi. cocci. [Qr. *kokkos* = *fioafia*.] Element al unui grup de bacterii caracterizate prin-

COCAINA

tr-un aspect morfologic rotunjit, sferic (stafilococi), ovoid (strep-tococi), reniform (meningococi, gonococi). Pot fi izolati, grupati cate doi (diplococi). In gramezi (stafilococi) sau in lanturi (streptococi).

COCAINA, s. f. / coca'ine, s. f. / cocaine. [De [a cuvântul spaniol *coca*, împrumutat dintr-o îinf>a (tin La fiata.) Alcaloid extras din frunzele plantei sud-americe Erythroxylon coca sau obtinut prin sinteza din ecgonina. Se prezinta sub forma de cristale albe, inodore si amare. A fost utilizata ca aneste-zic local. Prizata, absorbita pe cale bucala sau administrata subcutanat, c. poate determina o 'toxicomanie. La subiectii vulnerabili, priza de c. poate induce tulburari psihotice de tip paranoid sau paranoic.

COCAINOMANIE, s. f. / cocainomanie, s. f. / cocainomania. [De [a cuvântul spaniol *coca*, împrumutat dintr-o [i-mdo. din La 'Piata; gr. *mania* = nedunie..] Obisnuinta morbida de a con-suma "cocaina.

COCCIDIINIE, s. f. / coccydynie, s. f. / coccydynia. [Qr. *kokkyx*, -ygos = cue, cu ai carui doe se aseamana, *odyne* = ifu.re.re.] Durere intensa localizata la nivelul coccisului. Este determinate! fie de o nevralgie a ramurilor posterioare ale nervilor sacrati, fie de o leziune (de obicei traumatica) a coccisului. Reprezinta si un simptom in unele afectiuni gineco-logice (*metrite sau *retroversie uterina) sau "post-partum.

COCCIDIOIDOMICHOZA, s. f. / coccidioidomycose, s. f. / coccidioidomycosis. [gr. *kokkos* = 6oa6a; *eidos* = formcl; *mykes*, *myketos* = duperca; -ozo.] Infectie cu *Coccidioides immitis*, care se produce mdeosebi la nivelul cailor respiratorii, fiind asemanatoare gripei (forma primara). In formele virulente, evolutia este cronic-progresiva, cu leziuni granulomatoase cutanate, tisulare, la nivelul SNC si mdeosebi pulmonare (forma secundara). Sin.: boala Posada-Wernicke.

COCCIS, s. n. / coccyx, s. m. / coccyx, [Qr. *kok-kyx*, -ygos = cue, cu ai citrui doc se aseamana.] V. tab. anat. - oase.

COCCOBACIL, s. m. / coccobacille, s. m. / cocco-bacillus. [Qr. *kokkos* = 6oa6a; [at. *bacillus* = Bastonas.] *Bacil mic, foarte scurt si de forma ovalara.

COD, s. n. / code, s. m. / code. [Lot. *codex*, -ids = coCecfie de [egi, cod.] 1) Sistem prin intermediul caruia poate fi comu-nicata informatia. 2) Ansamblu de reguli, prescriptii, legi. 3) Cu-legere de conventii (c. de semnale, c. secret) care stabilesc corespondente intre limbajul natural si un limbaj nenatural.

COD GENETIC / code genetique / genetic code. „Dictionar” de corespondenta intre semnele din acizii nucleici (triplete de nucleotide) si eel al proteinelor (aminoacizi). Un sistem de notatie simplu permite clarificarea acestei corespondente. Daca cele patru baze din compozitia ADN sunt desemnate prin ini-tialele lor (A pentru adenina, T pentru timina, G pentru gua-nina si C pentru citozina) si cei 20 de aminoacizi ai proteinelor prin primele trei litere din denumirea fiecarui aminoacid (glu, leu, asp, pro etc.), c. g. este „dictionarul” care traduce o suc-cesiune de tipul ATGCGTAAAC Intr-o secventa de tipul Cis-Leu-Asp-Glu. Pentru ca bazele ADN sunt patru, iar aminoa-cizii proteinelor 20, este clar ca unui simbol din limbajul pro-teic Ti corespunde mai mult decat un simbol din limbajul nucleotidic (ex.: UAG). Cercetarile au aratat ca pentru fiecare aminoacid corespunde un grup de trei baze. C. g. este universal, utilizat in mod similar de la virus pana la om.

CODEINA, s. f. / codeine, s. f. / codeine. [Qr. *kodeia* = capsu[a de. mac; -inc.] Derivat al morfinei cu o dubia actiune analge-zica; utilizat ca sedativ al tusei sub forma de sirop sau com-primare. Sin.: metilmorfina.

CODON, s. m. / codon, s. m. / codon. Triplete de 'nucleotide din *codul genetic. Cele patru baze azotate pot da $4^3 = 64$ triplete. Din cei 64 de codoni, 61 corespund unor acizi ami-

COEFICIENT DE INTELIGENTA

nati, iar aiti 3 sunt semne de punctuatie, corespunzand opri-rilor m lectura codului.

COEFICIENT, s. m. / coefficient, s. m. / coefficient. [Lot. *cum* = cu, *efficiens*, -ntis = care produce un efect, de *Ca effi-cere* = fi re-aliza, a produce.] 1) In matematica, factor constant al unui termen algebric. 2) Marime ce caracterizeaza o anumita proprietate a unui sistem fizic, biofizic sau fiziologic, in conditii determinate. In medicina se utilizeaza frecvent va-loarea numerica a raportului dintre doua date ce caracterizeaza o anumita proprietate. Tipuri de c.; a) c. de *absorbție* - numar care exprima gradul de intensitate a retinerii unei ra-diatii de catre un mediu pe care aceasta TI strabate; b) c. de *absorbție farmacocinetica* (v.); c) c. de *demineralizare* - pro-portia de substante minerale raportata la reziduu-ul uscat; d) c. de *difuziune* - cantitatea de substanta care trece printr-o secti-une de 1 cm^2 , in unitatea de timp, la o variatie a concen-tratiei pentru fiecare cm lungime; e) c. de *disociatie* (v.); f) c. de *eficadate proteica* (v.); g) c. de *elasticitate* - caracterizeaza corpurile elastice si este egal cu deformatia specifica (variata lungimii fiecarui cm liniar), raportata la efortul unitar normal F/S, adica forta exercitata pe unitatea de suprafata; h) c. de *epurare* - v. clearance; i) c. de *epurare alveolara* - masoara clearance-ul pulmonar pentru CO; si permite aprecierea ven-tilatiei alveolare efective; j) c. de *extinctie* - logaritmul nega-tiv al factorului de transmisie printr-un mediu, de obicei lichid, al unei radiatii; k) c. de *extractie* - raportul intre viteza de extractie (diferenta intre viteza de intrare si viteza de iesire a substantei active dintr-un organ, numita si debit sanguin) si viteza de intrare a unei substante active; l) c. de *inteligenta* (v.); m) c. *izocalohc* - cantitatea de energie degajata prin arde-rea unui gram dintr-o substanta nutritiva; n) c. de *intoxicatie oxicarbonica* - raportul dintre cantitatea de CO din sangele victimei si cantitatea maxima de CO pe care acelasi sange o poate fixa; moartea prin intoxicatie cu CO survine la valori ale coeficientului de 0,5-0,7; o) c. *masicatoriu* (v.); p) c. de *partaj* sau de *repartitie* - raportul dintre concentratiile unei sub-stante dizolvate in doi solventi nemiscibili, care se afla in con-tact; substanta se repartizeaza in cei doi solventi! In functie de solubilitatea sa in fiecare din acestia; q) c. de *penneabi-litate* (v.); r) c. *ponderal* - rezulta din raportul dintre talia unui subject si greutatea sa; s) c. de *proliferare* (v.); t) c. resp-*rator* - rezultat din raportul volumului de gaz carbonic expirat la volumul de oxigen consumat; el reflecta natura combusti-ilor celulare; un consum celular exclusiv de glucide se traduce printr-un coefident respirator 1, de 0,74 pentru lipide, de 0,814 pentru proteine; u) c. *terapeutic*, sin.: indice sau index terapeutic (v.).

COEFICIENT DE ABSORBȚIE FARMACOCINETICĂ / coeffi-cient d'absorption pharmacocinetique / pharmacokinetic absorption coefficient. Procentajul din doza de medicament care, administrat pe cale orala, este absorbit la nivelul mucoa-sei gastrice. De c. de a. f. depinde 'biodisponibilitatea formei *per os* a unui medicament.

COEFICIENT DE DISOCIATIE / coefficient de dissociation / dissociation coefficient. C., cuprins intre 0 si 1, exprimand procentajul de molecule disociate dintr-o solutie.

COEFICIENT DE EFICACITATE PROTEICA / coefficient d'ef-ficacite proteique / protein efficiency ratio. C. destinat expri-marii randamentului unei proteine ingerate. Se calculeaza divizand castigul in greutate corporala la cantitatea de proteine consumata (exprimate in grame). De obicei, c. de e. p. standard este masurat la sobolanul de 21 de zile supus unei alimentatii standardizate, continand 10% proteine.

COEFICIENT DE INTELIGENTA / coefficient d'intelligence 7 intelligence quotient. Indicator al nivelului mental al unei per-

COEFICIENT MASTICATORIU

soane sail al unui grup social. C. i. (Q. I.) se determina cu ajutorul unor teste valabile pentru persoane care apartin ace-luiasi grup social care a furnizat esantionul pentru etalonarea testelor. In mod normal, varsta mentala corespunde cu vars-ta cronologica, iar testele sunt alcatuite astfel Incat un subiect cu o inteligenta „normala” medie sa obtina un Q. 1. = 100. Se apredaza ca deficienta intelectuala incepe sub 70, iar inteligenta superioara la peste 130.

COEFICIENT MASTICATORIU / coefficient masticatoire / masticatory percentage. Procentaj care traduce valoarea functionala a unei *danturi. Se calculeaza prin suma valorilor numerice atribuite fiecarui dinte care are un antagonist. O dan-tura in buna stare are coeficientul 100.

COEFICIENT DE PERMEABILITATE / coefficient de permeability / permeability coefficient. Numarul de molecule din-tr-un corp dat care traverseaza o membrana 'in unitatea de timp si pe unitatea de suprafata, cand diferenta de concen-tratie Intre cele doua fete este egala cu unitatea. C. de p. poate fi calculat exact doar pentru membranele artificiale si depinde de caracteristicile substantei date.

COEFICIENT DE PROLIFERARE / coefficient de proliferation / proliferation coefficient. Procentajul de celule dintr-un tesut care sunt angajate in 'ciclul celular.

COEFICIENT TERAPEUTIC / indice therapeutique / therapeutic index. Sin.: index terapeutic. V. coeficient.

COENZIMA, s. f. / coenzyme, s. f. / coenzyme. [Lot. *cum = cu; gr. en = m; zyme = ferment, drojdie.*] Parte non-pro-teica a unei enzime. Partea proteica, *apoenzima, determina specificitatea catalizarii unei anumite reactii, iar c. intervine cu elementele chimice necesare derularii reactiei. Exista doua tipuri de c.: 1) Grupari prostetice care sunt legate permanent la apoenzima. 2) Cosubstraturi simple, legate la apoenzima numai In momentul derularii reactiei. V. si cofactor.

COENZIMA A / coenzyme A / coenzyme A. C. de transfer a gruparii acil. Este formata din p-etanol-amina, acid pantotenic Si ADP. Gruparile acil sunt cuplate la gruparile sulfhidril ale tioetanolaminei, Hidroliza acetil-c. A elibereaza o cantitate im-portanta de energie (7,5 kcal/mol).

COENZIMA Q / coenzyme Q / Q coenzyme. Sin.: ubichinona (v.).

COENZIMA Qm / coenzyme Qio / coenzyme Q, yr Tipul major de "ubichinona la mamifere, denumita si ubichinona 50. Pe langa rolul de transportor de electroni 'in lantui respirator, c. Q, g creste sinteza de triiodotironina. Ca antioxidant major este larg utilizata m terapeutica In: prevenirea si tratarea unor afectiuni cardiovasculare, hepatice, pancreatice, 'in diabet, 'in boli degenerative ale sistemului nervos central.

COFACTOR, s. m. / cofacteur, s. m. / cofactor. [Lat. *cum = cu; factor, -oris = care. face, de. la facere = a face.*] Molecula sau ioni necesari activitatii unei enzime. C. permite enzimei sa ia o structura spatiala sau electronica optima pentru activitate. V. coenzima.

COFEINA. Var. pentru cafeina (v.).

COFOCHIRURGIE, s. f. / cophochirurgie, s. f. / surgery of the deafness. [Gr. *kophos = surd; kheirurgia = iucru efec-tuat manual, de. ia kheir, -iros = mana; ergon = iucru, ac.fiune, de [a ergein = a [ucra.]* Precede chirurgicale folosite In anacuzia (surditatea) prin "otoscleroza.

COFOZA, s. f. / cophose, s. f. / cophosis, deafness. [Qr. *kophos = surd; -ozo.*] Termen ce desemneaza o surditate completa, adica abolirea oricarei perceptii senzoriale auditive. Sin.: anacuzie. V. si hipocuzie, surditate.

COGNITIV, adj. / cognitif, adj. / cognitive. [Lat. *cognitus, de [a cognoscere = a cunoaste.]* Care apartine cunoasterii, privi-tor la cunoastere. Ex.: proces c. V. si tulburari cognitive.

COLAGENOZA

COHLEAR, adj. / cochleaire, adj. / cochleate, cochlear. [Lat. *cochlea, gr. kokhlias = cocfulie. di mdc.*] Care se refera la *cochlee si, prin extensie, la auz (cai nervoase, centri nervo'i corespondenti etc.). Ex.: examen c.

COHLEE, s. f. / cochl6e, s. f. / cochlea. NA: cochlea. [Lat. *cochlea, gr. kokhlias = cocfi.iG.e de mdc.*] Partea anterioara a 'labirintului osos al urechii interne. Sin.: melc.

COHLEOVESTIBULAR, adj. / cochleo-vestibulaire, adj. / cochleovestibular. [Lat. *cochlea, gr. kokhlias = cocfiilit (it mdc; [at. vestibulum = intrare.]* Care se refera la melc si la vestibulul urechii interne si, prin extensie, la auditie si echili-bru.

COHORTA, s. f. / cohorte, s. f. / cohort. [Lat. *cohors, -rtes = cohorda, ceatfl.]* Grup de subiecti avand in comun o parti-cularitate statistica, datorita careia este posibil un studiu epide-miologic longitudinal.

COILONICHIE, s. f. / coelonychie, s. f. / koilonychia. IC, r. *koilos = scoBiturd, depresiune.; onyx, onykhos = mghie.*) Sin.: koilonichie (v.).

COIT, s. n. / co'lt, s. m. / coitus, [fat. *coitus = tmpreunare sequoia, de ia coire = a merge {mpreuna.}* *Copulatie, contact sexual.

COL, s. n. / col, s. m. / cervix, neck. NA: collum, pi. colla. [Lat. *collum = gat.*] 1) Parte mgustata a unui organ, stra-batuta sau nu, m functie de tipul organului, de un canal eva-cuator. Ex.: c. femural, c. uterin. 2) Sin.: cervix lvi.}

COL UTERIN / col de l'uterus / cervix uteri, neck of uterus. NA: cervix uteri. Portiunea inferioara stramtata a uterului, situata 'intre istmul uterin si deschiderea uterului in vagin. C. *incompetent* reprezinta dilatata anormala a acestuia in al doi-lea trimestru al sarcinii, rezultand o expulzie prematura a fe-tusului.

COLABA, vb. / collaber, vb. / to collapse. {Lat. *collati = a se pra6ufi, a se pravCtii.*} A provoca turtirea unui organ cavi-tar sau a unei cavitati.

COLAGEN, s. n. / collagene, s. m. / collagen. [C^r. *kolla = cfei; gennati = a produce.*] Proteina complexa (M, aproximativ 300 kDa), componentul eel mai abundent (peste 70%) al ten-doanelor si dermului. C. contine trei laiiLuri polipeptidice, dis-puse intr-o tripla elice si asamblate in microfibrile, vizibile la microscop. Pana in prezent au fost identificate 12 tipuri diferite de c. Tipurile I-V sunt cele mai abundente, tipurile VI-XII fiind denumite minore. Tipurile majore de c. difera prin *glicozilare si distributie in diverse tesuturi.

COLAGENOZA, s. f. / collagenase, s. f. / collagenase. [t^r. *kolla = dei; gennan = a produce; -ozo.*] Enzima ce degra-deaza colagenul. C. *vertebratelor*, relativ putin active, separa subunitatile lantului polipeptidic al colagenului in doua frag-mente. C. *bacteriene* de tip *clostridium* sunt foarte active, ata-cand un mare numar de legaturi. Se ajunge astfel la lichefie-rea colagenului, ceea ce explica extensia leziunilor in cursul gan-grenei gazoase. Ionul metalic al c. (metaloproteine) este Ca^.

COLAGENOME, s. n. / collagenome, s. m. / collagenome. [t^r. *kolla = dei; gennan = a produce; -oma.*] Formatiune tumerala benigna, de dimensiuni mid, constituita din tesut conjunctiv foarte bogat in fibre de collagen si sarac in celule.

COLAGENOZA, s. f. / collagenose, s. f. / collagenosis, colla-gen disease. [Cjr. *kolla = dei; gennan = a produce; -oza.*] Termen medical propus de Klemperer, sub care sunt grupate un numar de boli aparent diferite: "lupus eritematos acut dis-eminat, *dermatomiozita, *sclerodermie, 'periarterita nodoasa si, dupa unii autori, reumatism articular acut, poliartrita reuma-toida, purpura trombocitopenica trombotica, trombangeita, nefro-angioscleroza, endocardita bacteriana etc. Caracterul comun al acestor maladii este degenerescenta initial mucoida, apoi fi-

COLAGOG

brinoida a colagenului si, prin extensie, a tesutului conjunctiv. O serie de c. pot fi incluse In cadrul bolilor prin autoagresiu-ne sau a 'bolilor complexelor imune. Sin.: boala de colagen, conectivita (termen recomandat).

COLAGOQ, adj., s. n. / cholagogue, adj., s. m. / cholago-gue, cholagogic. [Qr. *khole* = *biln'i agogos* = *care conduce spre diminare.*] Despre o substanta sau agent care stimuleaza fluxul de bila In duoden, de regula prin evacuarea veziculei biliare. V. si coledstokinetic.

COLALEMIE, s. f. / cholal6mie, s. f. / cholal(a)emia. [Qr. *khole* = *bila*; *haima, -atos* = *sange.*] Prezenta sarurilor biliare In sange.

COLALURIE, s. f. / cholalurie, s. f. / cholaluria. [Qr. *khole* = *bila.*; *oyron* = *urina.*] Prezenta sarurilor biliare In urina.

COLAMINA, s. f. / colamine, s. f. / colamine. Sin.: etanol-amina (v.).

COLANGIECTAZIE, s. f. / cholangiectasie, s. f. / cholangiectasy. [Qr. *khole* = *bila*; *aageion* = *vas*; *ektasis* = *dilatatie.*] Dilatație a "cailor biliare.

COLANGIOGRAFIE, s. f. / cholangiographie, s. f. / cholangiography. [Cyr. *khole* = *flild*; *angeion* = *vas'i graphein* = *a scrie.*] Vizualizare radiografica a sistemului biliar (*colecist, *cai biliare), dupa umplerea cu o substanta de contrast opaca la raze X (produs iodat). Substanta de contrast poate fi administrate *per os*, intravenos (c. i'enoasa) sau introdusa direct In caile biliare (c. *transparietala, transcutanata, transhepatica*). Sin.: angiocolodstografie, angiocolografie, biligrafie, colegrafie.

COLANGIOLITA, s. f. / cholangiolite, s. f. / cholangiolitis. [Qr. *khole* = *Bud*; *angeion* = *vas*; *-ito.*] Inflamatie canalelor biliare interlobulare (sau colangiolo).

COLANGIOPATIE, s. f. / cholangiopathie, s. f. / cholangiopathy. [Cff. *khole* = *bila*; *angeion* = *vas*; *pathos* = *boaid.*] Orice afectiune a "cailor biliare.

COLANGIOTOMIE, s. f. / cholangiectomie, s. f. / cholangiotomy. [Qr. *khole* = *6ud*; *angeion* = *vas*; *tome* = *tdiere, sepiune, de. [a temnem = a tdiia.*] Incizie a unui canal biliar.

COLANGITA, s. f. / cholangite, s. f. / cholangitis. [Cir. *khole* = *bila.*; *anfeioa* = *vas*; *-ita.*] Inflamatie cailor biliare.

COLANGITA CRONICA DISTRUCTIVA NESUPURATA / cholangite cronice destructive non suppurative / primary biliary cirrhosis. Sin.: ciroza biliara primitiva (v.).

COLANGITA DIFUZA NON-OBLITERANTA / cholangite diffuse non obliterante / Hanot-Rossle's disease. Sin.: boala Hanot-Rossle (v.).

COLANGIOM, s. n. / cholangiome, s. m. / cholangioma. [Cjr. *khole* = *bila.*; *angeion* = *vas*; *-oma.*] Tumora hepatica benigna sau maligna dezvoltata pe seama celulelor canaliculelor biliare intrahepatice,

COLAPS, s. n. / collapsus, s. m. / collapse. [Lot. *collapsus* = *prabufit, de. la collabi* » a se. *prabufi.*] 1) Stare de *pros-tratie extrema si depresie, asociata cu insuficienta circulatorie. 2) Colabarea, alipirea peretilor unei formatiuni cavitare. 3) Unii autori propun limitarea semnificatiei termenului la perturbari pur hemodinamice, pentru pastrarea individualitatii sale In raport cu termenul *soc. 4) C. *pulmonar*, reducerea sau absenta aerului din alveole la fat („plaman fetal") din cauza *atelectaziei prin obstructie bronsica sau In *pneumotorax; la adult, c. p. poate surveni In obstructii masive ale cailor aeriene mari pulmonare. V. si colaps cardiovascular.

COLAPS CARDIAC / collapsus cardiaque / cardiac shock. Sin.: colaps cardiovascular (v.).

COLAPS CARDIOVASCULAR / collapsus cardio-vasculaire / cardiac shock. Sindrom cu aparitie brutala, caracterizat prin racirea extremitatilor, prostratie accentuata, transpiratie rece, cianoza, puls rapid si imperceptibil, scadere a tensiunii arteriale sistolice sub 80 mmHg, *oligurie sau *anurie. C. c. poate

COLECISTOKININ-PANCREOZIMINA

fi consecinta prabusirii fortei cardiace sau a unei hipotensiuni vasculare primitive. Denumirea de c. este atribuita frecvent unui accident de durata scurta, In cursul caruia predomina reactiile vagale si care se vindeca fara sechele. Sin.: colaps cardiac. V. si soc.

COLATERAL, adj. / collateral, -ale, -aux, adj. / collateral. [Lot. *cum* = *cu*; *lateralis* = *latral, dl. la latus, -teris* = (*atura.*) 1) Care este situat alaturi, cu referire la un vas secundar sau un nerv secundar care se detaseaza din trunchiul principal. 2) Care este plasat de fiecare parte a unei struc-turi anatomice. Ex.: santui c. al bulbului sau al maduvei spi-narii.

COLCHICINA, s. f. / cholchicine, s. f. / colchicine. Alcaloid izolat din semintele de *Colchicum autumnale* (brandusa de toamna), extrem de eficace In tratamentul crizei acute de *gota. Utilizata per os, c. actioneaza inhiband raspunsul inflamator legat de prezenta cristalelor de *urat. C. are si o actiune *anti-neoplazica, inaplicabila clinic, din cauza toxicitatii, dar utila In oprirea mitozei celulare In metafaza, In vederea studierii cariotipului.

COLECALCIFEROL, s. m. / cholecalciferol, s. m. / cholecalciferol. [Qr. *khole* = *fililo.*; *fat. calx, calcis* = *var, calciu.* *! ferre* = *a auc-t, a purta; -ol.*] Sin.: vitamina D[^] (v.).

COLECIST, s. n. / v6sicule biliare / cholecyst, gall bladder. NA: vesica biliaris. [Cyr. *khole* = *BUD*; *kystis* = *sac, vezicO.*] Sin.: vezicula biliara (v.).

COLECISTALGIE, s. f. / cholecystalgie, s. f. / cholecystal-gia. [tr. *khole* = *6ifa*; *kystis* = *sac, pe-sica, algos* = *durere.*] Durere la nivelul veziculei biliare.

COLECISTE CJAZIE, s. f. / cholecystectasie, s. f. / cholecystectasia. [Qr. *khole* = *Ma*; *kystis* = *sac, VtziCO*; *ektasis* = *dilatate.*] Distensie a veziculei biliare.

COLECISTECTOMIE, s. f. / cholecystectomy, s. f. / cholecystectomy. [Qr. *khole* = *filila, kystis* = *sac, vested; ektome* = *efficizie.*] Ablatia chirurgicala a veziculei biliare.

COLECISTITA, s. f. / cholecystite, s. f. / cholecystitis. [Qr. *khole* = *bila*; *kystis* = *sac, vezicd; -ltd.*] Inflamatie acuta sau cronica a veziculei biliare, asociata frecvent cu *litiata, de natura infectioasa, prin invazia germenilor patogeni provenind din duoden.

COLECISTOGRAFIE, s. f. / cholecystographie, s. f. / cholecystography. [Cjr. *khole* = *bila*; *kystis* = *sac, vezicd; gra-phein* = *a scrie.*] Examen radiologic al colecistului opacifiat In prealabil cu un produs de contrast iodat administrat intravenos sau *per os*. Acesta se va elimina prin bila, permitand vizualiz- zarea veziculei biliare la cateva ore dupa absorbtie.

COLECISTOKINETIC, adj., s. n. / cholecystocinetique, adj., s. m. / cholecystokinetic. [Qr. *khole* = *bila*; *kystis* = *sac, wzica; kinetikos* = *care se miscd, de la kinein* = *a ndfco.*] O substanta care provoaca sau favorizeaza contractia veziculei biliare si, In consecinta, evacuarea bilei de la acest nivel. V. si colagog.

COLECISTOKININA, s. f. / cholecystokinine, s. f. / cholecystokinine. [Gjr. *khole* = *bila*; *kystis* = *sac, vezicd; kinein* = *a mifca; -ind.*] Abrev.: CCK. V. colecistokinin-pancreozimina.

COLECISTOKININ-PANCREOZIMINA, s. f. / cholecystokinine-pancreozymine, s. f. / cholecys-tokinin-pancreozymin. Abrev.: CCK-PZ. Hormon polipeptidic, izolat initial din mucoasa duodeno-jejunala, dar identificat ulterior In plexurile mienterice Auerbach, In plexurile submucoase Meissner si In creier (unde se afla In cantitati chiar mai mari decat In intestin). Aceasta distributie a CCK-PZ a sugerat apartenenta sa la *sistemul endocrin difuz si, In consecinta, proprietatea polipeptidului de a actiona atat ca hormon circulant, cat si ca mediator chimic. Cunoscuta initial ca agent stimulator al contractiei veziculei bi-

COLECISTOLITIAZA

liare, c. prezinta o gama larga de actiuni: stimularea secretiei de enzime digestive si de bicarbonat la nivelul pancreasului, cresterea secretiei biliare, stimularea motilitatii gastrice si intestinale, ca si relaxarea musculoasei esofagului inferior si a sfincterului Oddi. C. actioneaza, de asemenea, asupra unor secretii endocrine, stimuland-o. Indeosebi pe cea de "calcitonina tirodiana si de Insulina. Deoarece CCK-PZ a fost gasita in creier si "in LCR, iar trecerea hormonului periferic se face greu prin "bariera hemato-encefalica, se considera ca acest hormon joaca un rol esential in reglarea apetitului. Eliberarea sa in sange in timpul digestiei ar reprezenta semnalul cel mai important de "satiata. Totodata, administrarea intracerebroventriculara de CCK-PZ inhiba tendinta de ingestie a alimentelor. Alcatuita din 33 de aminoacizi, molecula de c. mai prezinta si o varianta cu 6 aminoacizi suplimentari. Actiunile sale depind de ultimii 8 aminoacizi ai extremitatii C-terminale, iar secretia de c. este stimulata de aminoacizi, acizi grasi si ioni de calciu. C. este secretata sub forma unui precursor (pre-procolecistocinina), a carui gena codanta se afla pe cromozomul 3. Hormonul Tsi exercita actiunile prin intermediul a doi receptori: unul, notat cu A, este alcatuit din 428 aminoacizi cu 7 domenii trans-membranare codificate de o gena situata pe cromozomul 4), si se afla la nivelul membranelor celulare din tubul digestiv, ca si ale celulelor antehipofizare si din diferite regiuni ale SNC; at doilea receptor, notat cu B, este localizat in membranele neuronale si in unele celule ale aparatului digestiv (codificat de o gena localizata pe cromozomul 1).

COLECISTOLITIAZA, s. f. / cholecystolithiasis, s. f. / cholecystolithiasis. [Cfr. *khole* = 6|a.; *kystis* = sac, ve-zicd; *lithos* = piatrl; -ozd.] Prezenta si formarea de calculi in vezicula biliara. Sin.: litiaza veziculara.

COLECISTOPEXIE, s. f. / cholecystopexie, s. f. / cholecystopexy. [Cfr. *khole* = flitd; *kystis* = sac, vested; *pexis* = fi^are..] Repunerea in pozitie normala a veziculei biliare, fixata prin aderente intr-o pozitie vicioasa.

COLECISTOTOMIE, s. f. / cholecystotomy, s. f. / cholecystotomy. [Cfr. *khole* = filla; *kystis* = sac, vezic.a; *tome* = tdwe, de. la *temnein* = a taia se-ctiune..] Incizie chirurgicala a veziculei biliare efectuata in vederea explorarii, drenajului sau indepartarii calculilor.

COLECTAZIE, s. f. / colectasie, s. f. / colectasia, toxic megacolon. [Cfr. *kolon* = intestin gros; *ektasis* = ctiata.tie..] Dilataie acuta preperforativa a colonului, survenind in cursul puseelor grave de "rectocolita ulcerohemoragica. C. reprezinta o complicatie grava a colitelor inflamatorii in pusee, cu sfarsit letal daca nu se intervine chirurgical.

COLECTOMIE, s. f. / colectomie, s. f. / colectomy. {Cfr. *kolon* = intestin gros; *ektome* = e-actzie.] Procedeu chirurgical care consta in resectia totala (c. tote/a) sau partiala (c. *subtotals*, c. *segmentara*) a colonului. Resectia unghiului stang (sau splenic) al colonului se numeste c. *splenic*.

COLECTIE, s. f. / collection, s. f. / collection. [Lot. *collec-tio*, -onis = strdngere, ocCunare, de. [a *colligere* = a kga [a un loc (*cum* = cu; *iJgare* = a [ega).] Proces fiziologic sau patologic care consta in acumularea unui produs (de secretie sau rezultat al unei infectii localizate etc.) Intr-o regiune strict delimitata din organism. Dupa caracterul produsului acumulat, c. poate fi: seroasa, sanguinolenta, purulenta etc.

COLEDOC, s. n. / choledoque, s. m. / common bile duct. NA: ductus choledocus. {Gjr. *kholedokhos*, de ia *khole* = 6ild, *dokhos* = recipient fi *dekhesthai* = a priwi.} Sin.: canal coledoc (v.).

COLEDOCITA, s. f. / choledocite, s. f. / choledochitis. [Cfr. *kholedokhos*, lit la *khole* = 6il&, *dokhos* = recipient fi *dekhesthai* = a primi'i -itd.} Inflatia canalului coledoc.

COLESTAZA

COLEDOCOLITIAZA, s. f. / choledocholithiasis, s. f. / choledocholithiasis. [(fr. *kholedokhos*, de. ia *khole* = Bila, *dokhos* = recipient si *dekhesthai* = a primi; *lithos* = piatrO, -ozd.) Prezenta de calculi in "canalul coledoc.

COLEDOCOPLASTIE, s. f. / choledochoplastie, s. f. / choledochoplasty. [Cfr. *kholedokhos*, de. ia *khole* = 6ita, *dokhos* = recipient si *dekhesthai* = a primi; *plastos* = modelat, dt ia *plassein* = a forma, a modeta.} Chirurgia plastica a cole-docului.

COLEDOCOSTOMIE, s. f. / choledochostomie, s. f. / choledochostomy. \Gfr. *kholedokhos*, de. (a *khole* = 6ila, *dokhos* = recipient si *dekhesthai* = a primi; *stoma*, -atos = gwCL) Drenajul extern al canalului coledoc, prin realizarea chirurgicala a unei fistule.

COLEDOCOTOMIE, s. f. / choledochotomie, s. f. / choledochotomy. [Qr. *kholedokhos*, de. [a *khole* = (lilll, *dokhos* = recipient fi *dekhesthai* = a primi; *tome* = taie-re, sectiune, de [a *temnem* = a taia,] Incizia canalului coledoc.

COLELITIAZA, s. f. / cholelithiasis, s. f. / cholelithiasis. [Qr. *khole* = Clila; *lithos* = piatrd.; -aza.} Prezenta si formarea de calculi la nivelul cailor biliare. Calculii pot fi colesterolici (peste 60% colesterol si transparenti la radiatiile X), pigmentari (formati din bilirubinat de caldu si secundari unei anemii hemo-litice sau unei infectii a cailor biliare), calcici (continand Indeosebi carbonat de caldu asociat cu constitutiile mentionati anterior) sau micsti (formati din colesterol, pigmenti si saruri de caldu in propor(ii variabile). Sin.: litiaza biliara.

COLELITOTOMIE, s. f. / cholelithotomy, s. f. / cholelithotomy. [Cfr. *khole* = filla; *lithos* = piatrd; *tome* = taiere, sectiune, de. ia *temnem* = a taia,] Extractia de calculi biliari practicata prin incizia cailor biliare sau a veziculei biliare.

COLEMIE FAMILIALA / cholmie familiale / familial non-h(a)emolytic jaundice. \Cfr. *khole* = 6ild; *haima*, -atos = sangv, [at. *familiaris* = at casd, al familie, de. [a *familia* = familie, casa.] Sin.: sindrom Gilbert (v.).

COLEPERITONEU, s. n. / choleperitone, s. m. / choleperitoneum. [Cfr. *khole* = 6u'd; [at. *medicafa peritonaeum*, din gr. *peritonaeon*, de. [a *peri* = in junil, *teinein* = a se mtinde.} Prezenta bilei in cavitatea peritoneala, de origine accidentala (dupa punctia-biopsie hepatica sau lezarea operatorie a coledostului) sau spontana (ex.: ruptura unui chist hidatic, ruptura veziculei biliare gangrenate). Sin.: peritonita biliara.

COLERETIC, adj., s. n. / choleric, adj., s. m. / choleric. \Gjr. *khole* = bila; *aireia* = a ilia.} (Substanta) care creste debitul secretiei biliare.

COLEREZA, s. f. / cholereza, s. f. / choleresis. [Cfr. *khole* = 6ild; *hairesis* = luart, de. [a *airein* = a [ua,] Secretia bilei de catre ficat, cu participarea cailor biliare. C. se desfasoara in doua etape: 1) formarea bilei canaliculare secretate de polul biliar al hepatocitelor; 2) modificarea bilei prin secretia si reabsorbtiia anumitor constitueni ai acesteia in caile biliare, indeo-sebi prin actiunea "secretinei.

COLESTATIC, adj. / cholestatic, adj. / cholestatic. {Cfr. *khole* = 6ild; *statikos* = care opreste., de [a *istanai* = a ptasa, a. face. so. tina.} Care determina inhibarea partiala sau totala a secretiei biliare.

COLESTAZA, s. f. / cholestase, s. f. / cholestasis. [Cfr. *khole* = bila., *stasis* = oprire., de [a *istanai* = a p[asa, a fac.e. sa tina.} Denumire a ansamblului proceselor legate de diminuarea sau oprirea excretiei biliare. Se disting: 1) C. *extrahepatica*, determinata de obstructia cailor biliare extrahepatice si care este frecvent completa. 2) C. *intrahepatica*, adesea partiala, prin obstructia cailor biliare intrahepatice sau prin oprirea secretiei biliare, consecutiv afectarii hepatocitelor. Var.: colostaza.

COLESTAZA RECURENTA BENIGNA

COLESTAZA RECURENTA BENIGNA / cholestase recurrențe benigne / benign familial recurrent cholestasis. Afecțiune rară, de origine necunoscută, caracterizată prin pusee repetate de colestază intrahepatică cu evoluție benignă. Sin.: boala Summers kill.

COLESTEATOM. Var. pentru cholesteatomă (v.).

COLESTERINOZA CEREBROTENDINOASA / cholesterinoză cerebrotendinoasă / cholesterinoză cerebrotendinoasă / cerebro-tendinoși xanthomatosis. Sin.:

xantomatoză cerebrotendinoasă (v.).

COLESTEROL, s. m. / cholesterol, s. m. / cholesterol. [Cfr. *khole* = bila; *stereos* = solid, in relief; -of.] Compus organic, derivat sterolic monoalcoolic, C²⁷H⁴⁶O, prezent în cea mai mare parte din tesuturile și umorile organismului, dar în deosebi în grasimile animale, bila, sânge, țesut cerebral, ficat, ri-nichi, suprarenale. C. este un component de bază al membranelor celulare. Originea sa în organism este mixtă: exogenă (alimentară) și endogenă (sintetizată în deosebi în ficat). Este utilizat metabolic în formarea hormonilor sexuali, corticosteroidilor și acizilor biliari. C. intră în compoziția lipoproteinelor din sânge sub formă liberă sau esterificată. Depozitele arteriale de c. sunt la originea ateromatozei. Sin.: colesterina (de-suet). V. colesterolemie, lipoproteine, receptor pentru LDL.

COLESTEROLEMIE, s. f. / colesterolemie, s. f. / cholesterol(a)emia. [Qr. *khole* = bila; *stereos* = solid in relief; -oli *haima*, -atos = sânge.] 1) Prezența colesterolului în sânge. Concentrația normală a colesterolului total este de 1,5-2,8 g/l sau 4,6-7,2 mmol/l. 2) În engl., sin. cu hipercolesterolemie (v.). V. și tab. const. biochim.

COLESTEROPEXIE, s. f. / cholesteropexie, s. f. / cholesteropexy. [Qr. *khole* = bila; *stereos* = solid, in relief; *pexis* = fucare.] Procesul patologic de depunere și depozitare a colesterolului în țesuturi (xantom, arc cornean, aterom), fie în căile biliare intrahepatice (litiază biliară).

COLESTEROZA, s. f. / cholesterose, s. f. / cholesterosis. [Cyr. *khole* = bilă, *stereos* = solid, in relief; -oza.] Stare patologică exprimată prin existența de depozite de colesterol în diverse țesuturi.

COLESTEROZA EXTRACELULARĂ / cholesterose extracelulare / extracellular cholesterosis. Sin.: boala Kerl-Urbach (v.).

COLESTIRAMINA, s. f. / cholestyramine, s. f. / cholestyramine. (DCI) Rasină care, administrată pe cale orală, se cuplează în tubul digestiv cu sarurile biliare, a căror reabsorbție este astfel împiedicată. C. intervine astfel în ciclul enterohepatic al colesterolului, având o acțiune hipocolesterolemizantă. C. interfeia însă și absorbția digestivă a vitaminelor liposolubile și a unor medicamente (efect nedorit).

COLETHORAX, s. n. / cholethorax, s. m. / cholethorax. [Cfr. *khole* = bila, gr. *thorax*, -akos, [at. *thorax*, -acis = torace.] Epanșament biliar la nivelul pleurei.

COLIBACIL, s. m. / colibacille, s. m. / colibacillus. [Cfr. *kolon* = intestin gros; [at. *bacillus* = Bastonaf.] Sin.: *Escherichia coli* (v.).

COLIBACILLUS / Colibacillus / Colibacillus. Sin.: *Escherichia coli* (v.).

COLIBACILOZA, s. f. / colibacilloză, s. f. / colibacillosis. [Cfr. *kolon* = intestin gros; [at. *bacillus* = Bastonaf; -ozii.] Termen general care regrupează afecțiunile de etiologie coli-bacilară, în deosebi digestive (enterite etc.) sau genitourinare (infecții localizate la diferite niveluri ale căilor urinare).

COLICA, s. f. / colique, s. f., douleur intermittente / colic. [Lot. *colicus*, gr. *kolikos* = eel cart suferă de cotică, din gr. *kolon* = intestin gros.] Termen medical utilizat inițial pentru a desemna o afecțiune dureroasă acută a colonului. Prin extensie, termenul regrupează, în prezent, orice durere în relație cu un organ abdominal, dacă ea prezintă o serie de caracte-

COUMATOR

ristici: este violentă, survine acut, în crize, are caracter spastic. Ex.: c. apendiculară, c. biliară, c. nefretică etc.

COLICA HEPATICA / colique hepatic / hepatic colic, biliary colic. Sindrom ce constă în durere intensă la nivelul hipocondrului drept sau în epigastru, cu iradiere spre umăr, însoțită de greață sau/si vomismente, uneori de icter și de constipație. Este determinată de o tensiune locală la nivelul căilor biliare și veziculei biliare, în general din cauza unui obstacol litiazic (calculi). Contractia poate determina migrarea calculului spre căile biliare.

COLICA NEFRETICA / colique nephretique / renal colic, nephric colic. Sindrom cuprinzând o durere violentă în regiunea lombară, cu iradiere către vezică și coapsă, însoțită frecvent de ileus funcțional paralițic, constipație, vomismente și adesea de tenesme vezicale. Este determinată de migrarea unui calcul sau a unui corp strain din rinichi spre vezică, prin uretere.

COLICA SALIVARA MORESTIN / colique salivaire de Morestin / Morestin's salivary colic. [Hippolyte Morestin, chirurg francez [a ff6pitau?c de 'Sans, 1869-1919.] Se produce în litiază canaliculară, ca rezultat al unei retenții complete de salivă în glandă, determinată de migrarea calculului sau de contractii spasmodice ale peretilor canalului, în timpul meselor sau puțin înaintea lor. Durerea violentă, iradiată spre ureche, senzația de tensiune submandibulară, uscăciunea gurii, diminuearea gustului și tumefierea submandibulară sunt simptomele care pot apărea.

COLICA SATURNINA / colique de plomb / lead colic. Sindrom caracterizat prin durere abdominală foarte intensă, cu iradiere din ombilic spre regiunea lombară, coapse și burse, prin constipație rebelă și vomismente. Se constată, de asemenea, frecvent, o retracție a abdomenului (...abdomen în vapor"), ca și modificări ale pulsului (*dicrotism). C. s. este foarte frecventă în saturnism.

COLICA TESTICULARĂ / colique testiculaire / testicular colic. Durere ce survine la un subiect abstinent care prezintă retenție spermatică.

COLICA UTERINA / colique uterine / uterine colic. Criză dureroasă acută pelviană, care survine în caz de polipi intrauterini.

COLICUL SEMINAL / colliculus seminal / colliculus seminalis. NA: colliculus seminalis. [Lot. *colliculus* = coina. mic.o.i dim de la *collis* = colină; *seminalis* = de sâmbnă, de [a semen, -inis = sîmbnă] Sin.: veru montanum (v.).

COLIER, s. n. / collier, s. m. / collar, [fr. collier = coder, din [at. *colluris* = de g6.t, de la *collum* = gdt.] Aparat care servește la imobilizarea parțială a coloanei vertebrale cervico-cale. V. și minerva.

COLIERUL LUI VENUS / collier de Venus / Venus' necklace. Leziune caracteristică sifilisului secundar, localizată pe fetele laterale ale gâtului și decolteului, în deosebi la femeie. C. lui V. apare la 3-4 luni de la contagiune, fiind alcătuit din pete cutanate rotunde depigmentate pe fond pigmental (*leuco-melanodermie). Sin.: leucomelanodermie sifilitică.

COLIFORM, adj. / coliforme, adj., s. m. / conform. [Qr. *kolon* = colon; [at. *bacillum* = bastonaf, [at. *forma* = forma.] 1) Care are aspectul unui colibacil. 2) Bacil gramnegativ care poate contamina apa potabilă.

COLIMATOR, s. n. / collimateur, s. m. / collimator. [Lot. astronomilor din sec. XVII ('J'nepler] *collimare*, din (at. *collinere* = a ținti, de la *linea* = linie.] Dispozitiv care, adaptat la aparatele destinate scintigrafiei și radioterapiei, servește la eliminarea unei părți inutile din fasciculul de radiații. În cazul unui aparat de radioterapie, c. va reduce penumbra sursei. Adaptat la aparatură pentru scintigrafie ("gamma-camera sau scintigraf), c. are rolul de a selecționa din radiațiile emise de

COLINA

sursa (padentui investigat) numai pe cele utile In formarea imaginii (*scintigrama). **COLINA, s. f. / choline, s. f. / choline.** [Cjr. *khole* = (lila);

-ina.] Amina, CgHisO^N, altadata considerata vitamina, prezenta In tesuturile animale sub forma de esteri colinici (lecitina, sfingomielina). Derivatul sau acetilat, 'acetilcolina, este un mediator chimic al influxului nervos. C. este un factor lipotrop necesar m utilizarea lipidelor de catre ficat. Absenta sa antreneaza o supralncarcare grasa a ficatului.

COLINERGIC, adj. / cholinergique, adj. / cholinergic. [Qr. *khole* = fliid; **-ina; ergein** = a. iucra.] Care elibereaza *acetilcolina sau care actioneaza prin intermediul acetilcolinei. Ex.:

nervii c. - denumire data fibrelor postganglionare parasimpatice, unui numar limitat de fibre ganglionare simpatice (ce iner-veaza glandele sudoripare si unele vase), tuturor fibrelor pre-ganglionare simpatice sau parasimpatice, fibrelor splanhnice ale medulosuprarenalei si nervilor motori ai muschilor striati. Toate aceste structuri elibereaza acetilcolina sub efectui exci-tatiei. V. receptori colinergid.

COLINESTERAZA, s. f. / cholinesterase, s. f. / cholineste-rase.

[Qr. *khole* = fitLw **-ina; germ. Essigather** = eter acetic, din Cat. **aether, gr. aither** = air curat, bolta. cereascaf -aza.] Enzima cu slaba specificitate care hidrolizeaza *acetilcolina, ca si *atropina, derivatii de *cocaina, *aspirina si aiti esteri. Defi-citui de c. este la originea unei mari sensibilitati la un aneste-zic, succinildicolina (suxametoniu). Sin.: acetilcolinesteraza. V. tab. const. biochim.

COLIR, s. n. / collyre, s. m. / collyrium. [fiat. *collyrm* = collr, dm gr. *kollyrion* = unguent, medicament pentm octii.] Forma farmaceutica, de obicei lichida, utilizata In instilatii la nivelul conjunctivei.

COLITA, s. f. / colite, s. f. / colitis. [Qr. *kolon* = intsstm gros, - ltd.] Inflamatie a colonului, afectand mai multe segmen-te sau totalitatea acestuia. C. prezinta ca simptom principal diareea, uneori cu sange si mucus, si dureri In partea infe-rioara a abdomenului. Este diagnosticata prin punerea m evi-denta a inflamatiei mucoasei colonului cu ajutorul 'sigmoido-scopiei sau a *lavajului baritat. C. poate fi generata de infectii cu *Entamoeba histolytica* (c. *amoebiana*) sau cu bacterii (c. *bacteriana*). De asemenea, poate aparea In *boala Crohn sau In tulburarile de irigatie sanguina a colonului (c. *ischemica*). O serie de forme de c. sunt de cauza necunoscuta, de ex.: *rec-tocolita ulcerohemoragica, c. mucoasa din *sindromul colonului iritabil.

COLITA ULCEROASA / colite ulcerose / ulcerative colitis. Sin.: rectocolita ulcerohemoragica (v.).

COLOANA VERTEBRALA / colonne vertebrales / vertebral column, spinal column, backbone. NA: columna verte-bralis.

[Lot. *columna* = coCoa-tid; *vertebra* » ve.rte.fira, de la. *vertere* = a. intoarce..] Structura sub forma de tija alungita, osoasa si cartilajinoasa, cu rol de sustinere a organismului si de protectie a *maduvei spinarii. Este mobila, formata din ele-mente distincte (*vertebre) si se afla situata pe linia mediana a corpului, In pozitie dorsala In raport cu tubul digestiv. La om, c. v. masoara circa 60-65 cm la femeie si 70-75 cm la barbat. Ea este constituite din 33-34 de vertebre (v. tab. anat,

- oase) care o divizeaza anatomic In cinci regiuni: *cervicala* (7 vertebre), care corespunde gatului, *dorsala* (12 vertebre), care se articuleaza cu coastele si corespunde toracelui, *lom-bara* (5 vertebre), care sustine toata masa viscerală, *sacrata* (5 vertebre sudate Intre ele Intr-un singur bloc), care este arti-culata cu bazinul, *coccigiana* (sau coeds, 4-5 vertebre sudate si atrofiate). C. v. umana prezinta patru curburi: una cu con-cavitate posterioara ("lordoza) corespunzand coloanei cervicale;

una cu concavitate anterioara (*dfoza) la nivelul coloanei dor-

COLONIE BACTERIANA

sale; alta cu concavitate posterioara, In segmentui lombar; ultima, cu concavitate anterioara In regiunea sacrococcigiana. Aceste curburi cresc rezistenta c. v. In timpul presiunilor ver-ticale. C. v. prezinta, de asemenea, si curburi discrete late-rale. Pe toata lungimea sa, c. v. este traversata de canalul rahidian. Sin.: rahis.

COLOBOM, s. n. / coloboma, s. m. / facial cotoboma. V,r.

koloboma = defect, de la *koloboun* = a mutila.] Denumire generica pentru orice anomalie congenitala pe care o pot prezenta pleoapele, irisul, cristaliniul, coroida, retina si nervul optic, ca urmare a unui defect de Includere a fantei embrionare. Aspectul anatomopatologic depinde de localizare, eel mai free-vent constatandu-se existenta unei fante congenitale la nivelul structurilor enumerate, cu exceptia cristaliniului, care prezinta o ancosa la nivelul unei margini. In cazul c. irisului este certa transmiterea autozomal dominanta, ca si asoderea sa In ca-drul unor sindroame transmise genetic, ca urmare a *deletiei bratului scurt al cromozomului 4 sau In trisomia 18.

COLOCOLOSTOMIE, s. f. / colocolostomie, s. f. / colocolos-tomy. [Qr. *kolon* = intestin gros; *kolon* = intestin gros;

fstoma, -atos = gura.] Crearea chirurgicala a unei anastomoze Intre doua segmente diferite ale colonului, In scopul scurt-circuitarii unei tumori inoperabile a acestuia.

COLODIU, s. n. / collodion, s. m. / collodion, collodium (lat).

[Gjr. *kollodes* = lipicios, cieios, de la *kolla* = deñ Lichid limpede sau usor opalescent, foarte inflamabil, vascular; este compus din piroxilina, eter, alcool. Prin evaporare In aer, c. formeaza o pelicula fina, transparenta, etansa. Aceasta propri-etate justifica utilizarea sa ca pelicula protectoare si de sustinere pentru acoperirea plagilor cutanate sau a celor chirur-gicale. Poate fi component al unor "topice medicamentoase (ex.: c. flexibil, c. ricinat, c. salidlat).

COLOID, adj., s. m. / collo'ide, adj., s. m. / colloid. [Cjr. *kolla* = c/ei; **eidós** = forma..] 1) Care seamana cu cleiul;

gelatinos. 2) Substanta insolubila Intr-un anumit mediu (apa, alcool, eter etc.) si care se afla In acesta dispersata In parti-cule foarte fine (*suspensie c.*); poate traversa filtrele uzuale. Cea mai mare parte a mediilor organice sunt suspensii c. 3) Substanta inclusa In veziculele tiroidiene, continand *tireo-globulina.

COLOIDAL, adj. / colloidal, -e, adj. / colloidal. [Qr. *kollfi* = clei,

eidós = forma..] Termen pentru denumirea unui sistem eterogen care include o faza continua si alta dispersata In particule (sau miclele) cu dimensiuni Intre 1 si 10 nm diametru. Aceasta stare de suspensie este determinata de forte repulsive Intre particule cu sarcina electrica de acelasi semn. Disparitia acestor sardni electrice rupe echilibrul si determina formarea de agregate (*floculare).

COLOIDOCLAZIE, s. f. / colloidoclasie, s. f. / colloidoclasia.

[Gfr. *kolla* = dei; **eidós** = forma., **klasis** = rupturd, frac-two.] 1) Invadare a sangelui de catre substance proteice, In cazul unei distrugerii tisulare Intinse (fibrinocrazis). 2) Modificari ale constantelor biofizice si biochimice ale colozilor sanguini dupa injectii intravenoase sau In reactii anafilactice.

COLON, s. n. / colon, s. m. / colon. NA: colon. [Qr. *kolon* = intestin gros.] Parte a intestinului cuprinsa Intre "valvula ileo-cecala si *rect. Include urmatoarele segmente: c. drept (ascen-dent), c. transvers, c. slang (descendent), c. sigmoid. Sin.: in-testin gros.

COLONIE BACTERIANA / colonie bacterienne / bacterial

colony. [Lat. *colonia* = colom-v, gr. *bakterion*, dim. de la *hakteria* = Boston.] Grup de bacterii de acelasi tip, format Intr-un *mediu de cultura, derivat prin multiplicarea unei sin-gure celule initiate. Analiza caracteristidlor de dimensiune, forma, culoare, textura studiate pe diferite medii de cultura per-

COLONIE CELULARA

mite o prima identificare a speciei bacteriei m cauza. C. b. este o culture pura (o singura spede bacteriana) Si constituie un *don.

COLONIE CELULARA / colonie cellulaire / cell colony. [Lot. *colonia* = *coionie*; *cellula* = *camtrud*, *dim. lie. la cella* = *camara*.] Grup de celule rezultate dintr-o singura celula sau dintr-un numar redus de celule. O colonie rezultata dintr-o singura celula constituie un *clon.

COLOPATIE, s. f. / colopathie, s. f. / colo(no)pathy. [Gr. *kolon* = *intestin gros*; *pathos* = *fioaia*.] Orice Tmbolnavire sau tulburare la nivelul colonului.

COLOPEXIE, s. f. / colopexie, s. f. / colopexy. [Gr. *kolon* = *intestin gros*; *pexis* = *fyvire*.] Fixarea colonului fie pe plan posterior retroperitoneal, fie pe peretii laterali sau anteriori ai abdomenului.

COLOPLICATURA, s. f. / coloplicature, coloplication, s. f. / coloplication. [Gr. *kolon* = *intestin gross* [at. *phatura* = *impdture*, *de. ia plica* = *cuta*, *indoitwO*.] Tehnica operatorie care consta In formarea de falduri pe un segment de intestin si suturarea acestora. Este efectuata In caz de dilatare a colonului, ca si In scopul scurtarii sau reducerii lumenului aces-tuia. V. si cecoplicatura.

COLOPROCTECTOMIE, s. f. / coloproctectomie, s. f. / coloproctectomy. [Gr. *kolon* = *intestin gros*; *proktos* = *anus*; *ektome* = *e?(cizw)*.] *Colectomie totala asociata cu ablatia rectului.

COLOPTOZA, s. f. / coloptose, s. f. / coloptosis. [Gr. *kolon* = *intestin gros*; *ptosis* = *cadere*.] Ptoza a colonului transvers.

COLORAFIE, s. f. / colorrhaphie, s. f. / colorrhaphy. [Gr. *kolon* = *intestin gros*; *rhaphe* = *sutura*.] Sutura chirurgicala a colonului.

COLORANT, s. m. / colorant, s. m. / stain. [Lot. *colorare* = *a coiora*, *de [a color, -oris* = *cuhare*.] Substanta sintetica sau naturala capabila sa impregneze temporar sau definitiv o structura organica vie sau fixata. C. sunt utilizati Indeosebi In tehnicile de *coloratie (sau colorare) si In industria alimentara.

COLORATIE, s. f. / coloration, s. f. / stain, coloration. [Lot. *coloratus* = *colorati de [a colorare* = *a coiora si color, -oris* = *cutoare*.] 1) Stare a unui compus, a unei formatiuni de a fi colorata. 2) Actiunea de a coiora, procedeu utilizat Indeosebi pentru a distinge unele formatiuni microscopice (microorganismele, organite, celule etc.).

COLORATIE GRAM / coloration de Gram / Gram's stain. [Unas C. f. *Gram*, *medic danez*, 1853-1938.] Metoda de coloratie a bacteriilor care, dupa expunerea la violet de gentiana, sunt tratate cu *solutie Lugol (Iicoare Gram). Dupa spalarea preparatului cu alcool, o serie de microbi se decoloreaza si sunt In continuare colorati cu o solutie de *fucsina. Aceste bac-terii sunt denumite gramnegative sau Gram -, iar cele ce au ramas colorate, mai mult sau mai putin, cu violet de gentiana sunt grampozitive sau Gram +.

COLORATIE MAY-GRONWALD-GIEMSA / coloration de May-Grunwald-Giemsa / May-Griinwald stain. [Richard May, *medic german*, 9v(Hnchen, 1863-1937; Ludwig Griinwald, *otirino[arino]og german*, Muncten, n. 1863; Berthold Gustav Carl Giesma, *chimist si fiacterwiog german*, profesor de *cnimio-terapie la ^arnlJurg*, 1867-1948.] Metoda uzuala de coloratie a celulelor sanguine cu eozina si albastru de metilen. Elemen-tele bazofile apar colorate In albastru, iar elementele addofile In roz.

COLORATIE PAS / coloration PAS / PAS stain. {Engl *Periodic Acid Schiff reagent*.} C. cu acid periodic si *reactiv Schiff. Addul periodic oxideaza gruparile alcool la grupari alde-hida, care vor reactiona In continuare cu reactivul Schiff, dand o culoare rosu-violet. Astfel se coloreaza foarte puternic poliza-

COLPOPERINEOPLASTIE

haridele (ex.: glicogenul) si mucopolizaharidele din celule sau din membranele bazale si tesuturi conjunctiv.

COLORATIE PERLS / coloration de Peris / Peris' Prussian blue stain, Peri's test. [Max Peris, *patoCog german*, 1843-1881.] Tehnica de coloratie utilizata pentru punerea In evi-denta a 'hemosiderinei. Dupa tratarea initiala cu acid dorhidric si ferodanura de potasiu, prin reactia cu albastru de Prusia hemosiderina se coloreaza In albastru-verde (daca este pre-zenta), In timp ce nucleii raman colorati In rosu.

COLORATIE ZIEHL-NEELEN / coloration de Ziehl-Neelsen / Ziehl-Neelsen stain. [Franz Ziehl, *medic si bacterw(og german*, ?{eidellJerg, 1857-1926; Friederich Carl Adolf Neelsen, *patolog si 6 acterlohg german*, profesor [a 'J^pstoc/^ 1854-1894.] Tehnica de coloratie care utilizeaza un amestec de fucsina bazica, alcool, fenil lichid si apa distilata pentru punerea In evidenta a caracterului acidorezistent al anumitor bacterii din genul "*Mycobacterium*". Dupa colorare cu fucsina, decolorare In acid-alcool si recolorare cu albastru de metilen, microor-ganismele acido-alcoolorezistente apar rosii, iar celelalte com-ponente tisulare apar colorate In albastru.

COLORIMETRIE, s. f. / colorimetrie, s. f. / colorimetry, tin-tometry. [Lot. *color, -oris* = *cuioare*; *gr. metron* = *masura*.]

1) Metoda de analiza cantitativa a substantelor colorate In solutie, bazata pe *legea Lambert-Beer. V. si fotocolorimetrie.

2) Studii senzatiilor vizuale colorate pe baza 'trivariantei vizuale.

COLOSCOPIE, s. f. / coloscopy. [£?r. *kolon* = *intestin gros*; *skopia* = *elaminare*, *de ia skopein* = *a vedea*, *a eJ(amina)*.] Metoda de explorare vizuala a colonului prin intermediul unui *fibroscoap cu vedere axiala, care se introduce pe cale rectala.

COLOSTAZA. Var. pentru colestaza (v.).

COLOSTOMIE, s. f. / colostomie, s. f. / colostomy. [Gr. *kolon* = *intestin gros*; *stoma, -atos* = *gurO*.] Sutura a colonului la piele. V. si anus artificial.

COLOSTRU, s. n. / colostrum, s. m. / colostrum. [Lot. *colostrum* = *primuC [apte ai mamiferelor]*.] Secretie a glande-lor mamare observata In primele zile dupa nastere. Are culoare galbuie, pH alcalin, este mai bogat In albumine si anti-corpi materni si mai sarac In lipide In comparatie cu secretia lactata care TI va Inlocui progresiv.

COLPECTOMIE, s. f. / colpectomie, s. f. / colpectomy. }Gr. *kolpos* = *adancitwa, vagin*; *ektome* = *e^cizie*.] Ablatia vagi-nului, totala sau, frecvent, subtotala.

COLPITA, s. f. / colpita, s. f. / colpitis, vaginitis. [Gr. *kolpos* = *adancitura, vagin*; *-ita*.] Sin.: vaginita (v.).

COLPOCEL, s. n. / colpocele, s. f. / colpocele. [Gr. *kolpos* = *adancitwa, vagm*; *kele* = *tumord, fi-emis*.] Proeminenta In vagin datorata fie rectului, care Tmpinge peretele vaginal posterior (*rectoce), fie vezicii, care Tmpinge peretele vaginal anterior (*c/stoce). Sin.: prolaps vaginal, vaginocel.

COLPOCEL ANTERIOR / colpocele anterieure / cystocele. Sin.: cistocel (v.).

COLPOCEL POSTERIOR / colpocele posterieure / procto-cele. Sin.: rectocel (v.).

COLPOCITOLOGIE, s. f. / colpocytiologie, s. f. / colpocy-tology. [Gr. *kolpos* = *adancitura, vagin*; *kytos* = *ceiului logos* = *stiintd*.] Sin.: test Papanicolaou (v.).

COLPOHISTERECTOMIE, s. f. / colpo-hysterectomie, s. f. / colpohysterectomy, [Gr. *kolpos* = *adancitura, vagin*; *hystera* = *uter*; *ektome* = *e-yizie*.] Extirparea uterului Tmpreuna cu o parte mai mult sau mai putin Intinsa a vaginului. Sin.: his-terocolpectomie.

COLPOPERINEOPLASTIE, s. f. / colpop6rin6oplastie, s. f. / colpoperineoplasty. [Gr. *kolpos* = *adancitwa, vagm*; *pen-*

COLPOPERINEORAFIE

neos = *perineu*; **plastos** = *modelat, de*. [a **plassein** == a forma, a *nwdda*.] Interventie chirurgicala efectuata In scopul remediarii unui *prolaps vaginal. Consta In Ingustarea orificiului vaginal vulvar si Intarirea rezistentei fibrelor perineale.

COLPOPERINEORAFIE, s. f. / colpoperineorrhaphie, s. f. / colpoperineorrhaphy. [Qr. *kolpos* = *addnciturd, vagin*; **peri-neos** = *perineu*; **rhaphe** = *sutura*.] Sutura reparatorie a vaginului si perineului, consecutiva unei laceratii sau unui prolaps uterovaginal. Sin.: vaginoperineorafie.

COLPOPEXIE, s. f. / colpopezie, s. f. / colpopezia. [Cjr. *kolpos* = *adandtura, vagin*, **pexis** = *fi^are.*] Interventie chirurgicala practicata In anumite cazuri de *prolaps vaginal. Consta In suspendarea domului vaginal fie la un muschi sau la un ligament abdomino-pelvin, fie la discul lombosacrat.

COLPOPLASTIE, s. f. / colpoplastie, s. f. / colpoplasty. \Cfr. *kolpos* = *adandtura, vagin*; **plastos** = *modeCal, tit la plassein* = a. forma, a *modem*.] Interventie chirurgicala care consta In refacerea sau formarea unui conduct vaginal (In cazul ab-sentei congenitale a acestuia). Sin.: vaginoplastie.

COLPOSCOP, s. n. / colposcop, s. m. / colposcope. [Cjr. *kolpos* = *addnciturd, vagin*; **skopos** = *ofise.rva.tori lie. la sko-pein* = a *Video, a e^amina*.] V. colposcopie.

COLPOSCOPIE, s. f. / colposcopie, s. f. / colposcopy. \Qr. *kolpos* = *adandtura, vagm*; **skopia** = *e^aminare, de*. [a *sko-pem* = a *t^edea, a stamina*.] Modalitate de examinare vizuala indirecta (prin intermediul unui instrument care include un sis-tem de lentile, colposcopul) a vaginului si a colului uterin. In acest ultim caz, dupa badijonarea prealabila a colului cu o solutie iodata (*test Schiller), este posibila depistarea zonelor tisulare transformate malign, In functie de coloratia lor, dife-rita fata de tesutul sanatos.

COLPOSTAT, s. n. / colpostat, s. m. / colpostat. [Qr. *kolpos* = *adandtura, vagm*; **statikos** = *care oprefte, de la istaai* = a *pCasa, a face. so. fina*.] Dispozitiv destinat sustinerii vaginului prolabat.

COLPOSTENOZA, s. f. / colpostenose, s. f. / colpostenosis. [Qr. *kolpos* = *adandtura, vagin*; **stenosis** = *mgustare, strdrntare, de*. [a *stenos* = *stramt, mgust*.] Retractie a vaginului ca urmare a unor cicatrice aderente inflamatorii sau de origine atrofica.

COLPOTOMIE, s. f. / colpotomie, s. f. / colpotomy. [Qr. *kolpos* = *adandtura, vagm*; **tome** = *taiere, secfiune, de la tem-nem* = a *tola*.] Incizie a vaginului. **COLORIE, s. f. / cholurie, s. f. / choluria.** \Qr. *khole* = *Cnia,*

ourom = *urina*.] Prezenta In urina a componentelor "bilei.

COLUTORIU, s. n. / collutoire, s. m. / collutory. [Lot. *colluere* = a *spaia, a clati*] V. gargarism. **COMA, s. f. / coma, s. m. / coma.** \Qr. *koma, -atos* = *sown profund*.] Alterarea partiala sau totala a starii de constienta a unui subject, cu afectarea functiilor de relatie si respectarea, mai mult sau mai putin completa, a functiilor vegetative. In general, bolnavul nu reactioneaza la stimuli externi (vizuali, auditivi, tactili, olfactivi etc.), dar conserva functiile respiratorii si circulatorii, care pot fi reduce sau perturbate. O astfel de definite este insuficienta, atat In plan fiziopatologic, cat si In plan descriptiv clinic. De aceea, Intr-o definitie mai nuanzata se disting: 1) C. *reactiva*, In care exista un raspuns adaptat sau neadaptat la stimuli senzoriali (c. r. corespunde la vechea denumire c. *vigila*). 2) C. *areactiva*, In care lipsesc total raspunsurile la stimuli senzoriali, iar functiile vegetative, desi prezente, sunt alterate (vechea denumire: c. *cams*). 3) *C. *depa-sita*. In functie de cauze, se descriu mai multe tipuri de c. V. In continuare diferite tipuri de coma.

COMA ALCOOLICA / coma alcoolique / alcoholic coma. Stupoare acompaniata de intoxicatie alcoolica severa. Apare la

COMENSAL

alcoolemii relativ variabile, In functie de toleranta individuala, eel mai des Intra 3 si 4 g alcool la litrul de sange. Sin.: coma etilica.

COMA APOPLECTICA / coma apoplectique / apoplectic coma. C. consecutiva unui accident vascular, de obicei cerebral.

COMA AZOTEMICA / coma azotemique / uremic coma. V. coma uremica.

COMA CARDS / coma cams / coma cams. Termen vechi, sin. cu c. areactiva. V. coma.

COMA DEPASITA / coma depass6 / irreversible coma. C. la care se adauga abolirea totala a functiilor vietii de relatie (constienta, motilitate, sensibilitate, reflexe), ca si abolirea totala a vietii vegetative. Supravietuirea nu este posibila decat prin utilizarea unui aparat respirator si a perfuziei cu "vasopre-soare. Apare dupa o *sincopa cardiorespiratorie prelungita sau consecutiv unor leziuni distructive ale centrilor nervosi. Persistenta timp de 24 de ore a c. d. traduce pierderea totala si ireversibila a activitatii sistemului nervos, adica moartea cerebrala. Sin. recomandat; moarte cerebrala (v.).

COMA DIABETICA / coma diabetique / diabetic coma. C. care complica diabetul zaharat decompensat, cu acidoza, ale carei semne clinice caracteristice sunt: *respiratie Kussmaul-Kien si miros acetonic al respiratiei.

COMA HEPATICA / coma hepaticque / hepatic coma. C. care apare In ciroza hepatica avansata, In unele hepatite infectioase sau toxice si In alte afectiuni hepatice severe. Poate fi precedata de manifestari neuropsihice ca: "*flapping tremor* confuzie mentala sau delir. C. h. apare, de asemenea, in cadrul unei *encefalopatii hepatice.

COMA HIPEROSMOLARA / coma hyperosmolaire / hyperosmolar coma. C. caracterizata prin pierderea constientei si semne de deshidratare intensa, cu hipotensiune arteriala si febra. Nu se constata *acidocetoza, rezerva alcalina si pH-ul sanguin fiind aproape normale. Hipovolemia este masiva, cu hemoconcentratie, hipernatremie si hiperazotemie. C. h. rezulta dupa o pierdere de apa prin "diureza osmotica, fara eliminare de electroliti, ceea ce conduce la un sindrom de hipertonie osmotica a plasmei (*hiperosmolaritate).

COMA HIPOGLICEMICA / coma hypoglycemique / hypoglic(a)emic coma. C. determinata de o *hipoglicemie severa.

COMA MIXEDEMATOASA / coma myxoedemateux / myxoedematous coma. C. cu aparitie progresiva, hipotonica, Insozita de hipotermie si hipotensiune, survenind In cursul insuficientei tiroidiene grave netratate. Prognostic este foarte sever.

COMA PRELUNGITA / coma prolonge / prolonged coma. Expresie care se utilizeaza pentru comele mai mult sau mai putin profunde care se prelungesc peste o saptamana, uneori mai multe luni sau chiar mai multi ani. Denumirea nu are nici o valoare prognostica.

COMA UREMICA / coma uremique / uremic coma. C. care constituie complicatia majora a *insuficientei renale.

COMA VIGILA / coma vigile / coma vigil. Termen vechi, sin. cu c. reactiva. V. coma.

COMEDON, s. n. / comedon, s. m. / black head, comedo, pi. comedones (lat.). [Lot. *comedo, -onis* = *risipitor fi comedere* = a *manca, a consuma*.] Leziune neinflamatorie care apare Indoosebi In *acnee, constand In aparitia unui dop de keratina si sebum la nivelul orificiului unui *folicul pilosebaceu. Orificiul extern apare ca un „punct negru", care corespunde oxidarii keratinei aflata la suprafata, iar prin presiunea Intra doua degete continutului c., de culoare albicioasa, poate fi eva-cuat. C. contine frecvent o serie de bacterii. Pop.: punct negru. V. si acnee.

COMENSAL, adj., s. m. / commensal, adj., s. m. / commensal. [Lat. *mediwala commensalis, de [a cum = cu, men-*

COMENSALISM

so/is = ae. *masa*, de *prdnz* fi *mensa* = masa.} 1) Cu care Trmparte hrana. 2) Organism care se hraneste pe seama altui organism fara a-l afecta. V. Și parazit.

COMENSALISM, s. n. / commensalism, s. m. / commensalism. [Lat. *m&dievaia commensalis*, de la *cum* = cu, *men-salis* = de. *masil*, de *pram* fi *mensa* = masa; -ism.] Fenomen care consta m existenta si dezvoltarea unui organism pe seama altui organism gazda, care-i furnizeaza substantele nutritive.

COMINUTIV, adj. / comminatif, -ive, adj. / comminuted. [Lat. *comminuere* = a sfardma, a sparge-, de. ia *cum* = cu, *minuere* = a sparge m buca.fi.] Care este redus Jn fragmente mid. Ex.: fractura c.

COMISURA, s. f. / commissure, s. f. / commissure. NA: commissura. [Lat. *commissura* = imBinare, de ia *comittere* = a iega impreuna (*cum* = cu.; *mittere* = a trimite, a pune).] 1) Loc de unire a doua parti ale unor formatiuni anatomice corespondente. Ex.: c. buzelor, c. pleoapelor, c. valvulelor car-diace. 2) Fascicule de fibre nervoase care unesc structuri si-metriche aflate In cele doua parti ale creierului sau ale maduvei spinarii. Se disting: a) c. *alba anterioara* (NA: *commissura anterior*), fascicul de substanta alba apartinand cailor olfactive, extins transversal de la un lob temporal la altui; b) c. *a&a posterioara* (NA: *commissura posterior*), fascicul de substanta alba situat m peretele posterior al ventriculului al III-lea, sub epifiza si unind nucleii *pulvinar cu structurile Invecinate (*corp geniculat extern, "tubereui quadrigemen anterior, nucleu al *ner-vului oculomotor comun); c) c. *hipocampului* (NA: *commissura fornicis*), fascicul de substanta alba care leaga cei doi pilieri posteriori ai *trigonului cerebral si asociaza cele doua circum-volutii ale 'hipocampului; d) c. *interemisferice* (NA: *commissura cerebri*), cai de legatura Inre regiunile omologe ale celor doua emisfere cerebrale reprezentat^ de *corpul calos, *trigo-nul cerebral si *c. alba anterioara; e) c. *interhabenulara* (NA: *commissura interhabenularis*), fascicul de fibre albe interemisferice care leaga cei doi nucleii ai "habenulei; f) c. *interta-lamica* (NA: *adhesio interthalamica*), masa mica de substanta cenusie, inconstanta, care reuneste fetele interne ale celor doua 'talamusuri, In interiorul ventriculului al III-lea; g) c. *supra-optice* (NA: *commissurae supraopticae*), fascicule de fibre albe ce unesc cei doi "corpi geniculati interni, care ar participa la sistemul acustic.

COMISUROPLASTIE, s. f. / commissuroplastic, s. f. / commissuroplasty. [Lat. *commissura* = mibware.i de ia *comitiere* = a. iega impreuna (*cum* = cu; *mittere* = a trimite, a pune); gr. *plasio* = moddat, de. ia *plassein* = a forma, a modela.] Reparare, refacere chirurgicala a comisurii unui orifi-ciu cardiac.

COMISUROTOMIE, s. f. / commissurotomie, s. f. / commissurotomy. [Lat. *commissura* = imfiinare, de. ia *comittere* = o iega impreuna (*cum* = cu, *mittere* = a trimite, a pune.), gr. *tome* = tSiere, secfiune, de ia *temnein* = a taia.] 1) Sec-tionarea unei comisuri, de obicei cu referire la un orificiu cardiac (mitral, aortic sau pulmonar) stenozat. Se efectueaza cu ajutorul unui foarfece sau prin dilatare digitala in instrumen-talS. Recent, utilizarea *cateterelor cu balonase a permis rea-lizarea de c. non-chirurgicale. 2) In neurologie, sectionarea a-numitor comisuri cerebrale. Termenul este utilizat si ca sin. pentru *mielotomia comisurala.

COMITIAL, adj., s. m. / epileptique, adj., s. m. / epileptic. [Lat. *comitialis* = referitcir ia comitii (deoarece dacd cineva avea un acces de epilepsie, semn rau prevestitor, aiegmle. din acea zi se amdnau), de ia *comitia* = comitii, adunari aie vopomiui pentru aiege-rea magistrafilor.] (Bolnav) care sufera de 'epilepsie.

COMPETITIE

COMISSURA MAGNA CEREBRI. Denumire lat. utilizata pentru corpul calos (v.).

COMOTIE, s. f. / commotion,^, f. / concussion, commotio (lat.). [Lat. *commotio*, -onis = zguduire., de ia *commovere* = a zgaitai, a agita.] Stare cauzata de o lovitura sau de un soc violent, angajand o perturbare functionala brusca, de scurta durata, fara modificari organice manifesto. V. si comotie cerebrala.

COMOTIE CEREBRALA / commotion cer6brale / concussion of the brain, comotio cerebri (lat.). Tulburare consecutivS unui traumatism cranio-cerebral, caracterizata prin pierderea con?tientei si tulburari vegetative. Semnele clinice sunt intense imediat dupa traumatism, scazand apoi progresiv In intensi-tate. C. c. genereaza de obicei o serie de tulburari de me-morie variabile.

COMPARTIMENT, s. n. / compartiment, s. m. / compartiment. [Itai. *compartimento*, din [at. *compartiri* = a imparti.] 1) Subzona a unui spatiu. 2) Teritoriu delimitat, de repartitie a unui lichid biologic din organism. Exista trei c. mari: a) intra-celular; b) extracelular; c) circulator. Volumul unui c. poate fi determinat utilizand radioizotopi sau substante chimice.

COMPATIBIL, adj. / compatible, adj. / compatible. [Lat. *compati* = a suferi impreuna cu, de. la *cum* = cu, *patis* = a su-porta, a mdura.] Despre medicamente care pot fi administrate In acelasi timp, fara alterarea actiunii acestora si fara efecte secundare.

COMPATIBILITATE, s. f. / compatibilitate, s. f. / compatibility. [Lat. *compati* = a suferi impreuna cu, de ia *cum* = cu, *patis* = a suporta, a mdura.] In medicina, cuvintui, utilizat ca atare, se refera la c. *sanguina*. proprietatea sangelui a doi su-biecti de a nu se aglutina cand este amestecat. C. s. depinde de izoantigenitatea eritrocitara, In relatie cu sistemul ABO si Rh.

COMPATIBILITATE SANGUINA / compatibilitate sanguine / blood compatibility. V. compatibilitate.

COMPATIBILITATE TISULARA / compatibility tissulaire / histo-compatibilitate. Sin.: histocompatibilitate (v.).

COMPENSARE, s. f. / compensation, s. f. / compensation. [Lot. *compensatio*, -onis = repartitie. ecfiita6ila, cumpanire, de la *compensare* = a cumpdni, a compensa.] 1) Atenuarea efec-telor patologice din cadrul unei boli, prin diverse reactii ale organismului care find spre stabilirea unei atari de relativ echilibru fiziologic. 2) In psihanaliza, tendinta inconstienta de a diminua o trasatura de caracter sau un complex de inferioritate prin cautarea de satisfactii si placeri susceptibile sa provoace uitarea.

COMPENSAT, adj. / compensate, -e, adj. / compensated. [Lat. *compeasare* = a cumpani, a compensa.] Despre o boala, o leziune sau un dezechilibru umoral In care s-a produs fenomenul de *compensare.

COMPETENTA, s. f. / competence, s. T. / competency. [Lat. *competentia* = potrivire, de ia *competere* = a se intAini {n acelasi punct, a coincide, a se potrivii (*cum* = cu; *peters* = a se indrepta spre).] 1) Capacitatea sistemului imun de a ras-punde la un *antigen. V. si imunocompetenta. 2) Calificare profesionala a unui medic specialist Intr-un domeniu Inrudit, complementar, mai restrans decat eel al specialitatii de baza. 3) Capacitatea unei persoane de a actiona autonom Si efi-cient In exercitiul profesional.

COMPETENTA GENETICA / comp6tence genetique / genetic competence. Stare a unei celule care permite patrunderea unui acid nucleic strain. Poate exista In mod natural sau poate fi obtinuta experimental.

COMPETITIE, s. f. / competition, s. f. / competition. [Lat. *competitio*, -onis = compe-tiffe, de. [a *competere* = a citato]

COMPLEMENT

1) Relatie ce caracterizeaza faptul ca indivizii unei aceleiasi specii (c. *intraspecifica*) sau din specii diferite (c. *interspecifica*) sunt in concurenta pentru exploatarea acelorasi resurse ale mediului (alimentatie, habitat), pe care le utilizeaza in ace-lasi timp. 2) Denumire pentru cazul in care mai multe molecule au acelasi situs de fixare la nivelul unui receptor sau anticorp. Fixarea se produce in acest caz conform legii actiunii maselor.

COMPLEMENT, s. n. / complement, s. m. / complement. [Lot. *complementum* = *wtregire, c.omptare., de in complere* = a *umple, a compCeta.*] Ansamblu de circa 36 de componente celulare sau plasmatic sintetizate in ficat, avand trei functii esentiale: apararea nespecifica impotriva infectiei, eliminarea complexelor imune si reglarea fiziologica a raspunsului imun. Sistemul c. completeaza si amplifica actiunea anticorpiilor. In mod curent, sistemul c. este desemnat prin litera C. Pentru fiecare componenta se adauga o cifra, de la Ci la C₉, care este eventual urmata de o litera, ce va reprezenta o anumita subdiviziune; de ex. pentru Ci exista C_{1q}, C_{1r} si C_{1s}. Ca urmare a activarii C, unele componente (C₄, C₅, C₆, C₇) sunt fragmentate, aceste fragmente fiind desemnate printr-o litera alaturata componentei initiale (ex.: da si Cab). Compusul b poate fi mai departe fragmentat (ex.: C_{3b} si C_{3d}). Un compus inactivat este indicat prin litera i (ex.: C_{3i} sau iC_{3b}). C. poate fi activat pe doua cai: 1) Calea clasica, declansata de anticorpii IgG sau IgM fixati pe antigenul corespondent. Aceasta cale cuprinde proteinele de activare (C_{1q}, C_{1r}, C_{1s}, C₂, C₃, C₄, C₅, C₆, C₇, C₈, C₉) si de control (C₁, inhibitor, C, *binding protein*), ca si alti factori reglatori plasmatici si celulari. Calea clasica poate fi activata si de unele microorganisme sau de diferite substante chimice. 2) Calea alternativa constituie una dintre primele linii de aparare a organismului contra unui agent patogen, inaintea constituirii raspunsului imun. Aceasta cale poate fi activata de catre diferite microorganisme si de numeroase substante neimune (lipopolizaharide si endotoxine bacteriene, *properdina*, insulina, gluten, hemoglobina, unele substante de contrast dm radiologie, fibre de azbest etc.). Cele doua cai antreneaza dupa activare aceleasi efecte, prin intermediul cailor finale comune, care mai este numita si calea efectoare sau calea litica. Activarea reprezinta, de fapt, formarea complexului de atac membranar. Sistemul c. intervine, in esenta, in urmatoarele activitati biologice: reactia inflamatorie, apararea antiinfecioasa prin liza microorganismelor si prin fenomenul aderentei imune sau opsonizare, metabolismului complexelor imune, reglarea raspunsului imun. Sin. istoric: alexina. V. tab. const. imunol.

COMPLEMENTAR, adj. / complementaire, adj. / complementary. [Lat. *complementum* = *wtregire, c. ompletire., lit. la complere* = a *umple, a compieta.*] Care se adauga la ceva (ex.: aer c.); care tinde sa suplezeze o deficienta (ex.: emfizem c.).

COMPLEX, s. n. / complexe, s. m. / complex, complexus (lat.). [Lat. *complexus* = *cuprindere, strAngere iacoiatd, de [a complexi = a cuprinde., a inbra.tifa.*] 1) Suma, combinatie sau colectie a unor elemente variate ca natura, asemanatoare sau diferite. Ex.: *c. imun, c. de simptome si semne (v. *sin-drom*), c. de inferioritate. 2) Portiune a traseului electrocardio-gramic care reprezinta activitatea bioelectrica corespunzatoare sistolei atriale sau ventriculare. Ex.: *c. QRST. 3) Ansamblu de sentimente si de reprezentari partial sau total inconstiente (pornind de la amintiri, experiente traite, relatii umane), pre-vazute cu o putere afectiva care organizeaza personalitatea fiecaruia, Ti marcheaza afectele si Ti orienteaza actiunile. Ter-menul de c. a fost introdus de E. Bleuler si C. G. Jung, fiind foarte putin folosit de S. Freud. Ex.: *c. lui Oedip.

COMPLEX ANTIGEN-ANTICORP / complexe antigene-anticorps / antigen-antibody complex. Sin.; complex imun (v)
COMPLEX ANTIGEN-ANTICORP-COMPLEMENT / complexe antigene-anticorps-complement / antigen-antibody-complement complex. Sin.: complex imun (v.).

COMPLEX DE ATAC MEMBRANAR / complexe d'attaque membranaire / membrane attack complex. Termen ce desemneaza diferitele proteine rezultate la finalul activarii complementului care, prin insertia in membrana unei celule, formeaza un canal permeabil, determinand liza celulei. V. si perforine.

COMPLEX DE INFERIORITATE / complex d'inferiorite / inferiority complex. Impresie, sentiment de insuficienta, de a nu fi la nivelul obligatiilor socio-profesionale sau de a nu avea capacitatea atingerii unui ideal.

COMPLEX ENZIMA-SUBSTRAT / complexe enzyme-substrat / enzyme-substrate complex. Asocierea temporara intre o enzima si substratul sau, care se produce la nivelul situsului activ al enzimei. Cu cat c. e-s. este mai putin stabil, cu atat viteza reactiei este mai mare si invers. Substratul este transformat in produs.

COMPLEX IMUN / complexe immun / immune complex, antigen-antibody complex. Combinatia intre un antigen si un anticorp specific, localizata sau circulanta, capabila sa fixeze complementul. Daca antigenul si anticorpii se afla in proportii ce se neutralizeaza perfect sau daca anticorpii sunt in exces, c. i., insolubile, vor precipita rapid si vor fi fagocitate. Daca antigenul este in exces, c. sunt solubile si, de aceea, raman in circulatie si pot provoca fenomene patologice. Gravitatea acestor fenomene depinde si de masa moleculara a antigenului. Antigenii cu masa mare se depun rapid, activeaza masiv complementul si produc alterari ale peretelui vaselor mici, in-deosebi la nivel renal. Aceste leziuni sunt o reactie de hiper-sensibilitate semitardiva sau de tip 3, caracterizand bolile prin c. i. (sin.: boli prin complexe antigen-anticorp sau boli cu precipitare). Sin.: imun-complex, complex antigen-anticorp, complex antigen-anticorp-complement.

COMPLEX MAJOR DE HISTOCOMPATIBILITATE / complexe majeure d'histocompatibilitate / major histocompatibility complex. Abrev. engl.: MHC. Denumire pentru grupul alcatuit din numeroase gene localizate la om pe bratul scurt al cromozomului 6 (6p21-p21.3), corespunzand unui segment de circa 4 000 kb. Aceste gene produc cei mai importanti antigeni de histocompatibilitate. Termenii de *major* si de *histocompatibilitate* se refera la rolul important pe care Ti au produsii acestor gene in *rejetul* *allogrefelor*, iar termenul de *complex* se refera la faptul ca MHC consta din numerosi loci strani inlantuiti (*linkage*), fiecare avand functii diferite. O serie de alte procese ale raspunsului imun sunt si ele controlate de genele MHC. Genele MHC sunt impartite in trei clase: 1) *Genele clasei I* codifica antigeni de transplantare de pe suprafata celulei (implicati in raspunsurile mediate celular) si antigeni sero-logici; aceasta clasa este cea mai vasta (se intinde pe aproape 2000 kb) si cuprinde circa 30 de gene. 2) *Genele clasei II* codifica o serie de antigeni denumiti la (*immune associated*), exprimati primar pe limfocite; aceste gene, in numar de peste 30 (circa 1 000 kb) controleaza si nivelul raspunsului fata de anumiti antigeni si de aceea se mai numesc *gene Ir (immune response)*. 3) *Genele clasei III* controleaza expresia unor componente ale sistemului complement; aceste gene sunt in numar de aproape 40 (intinse pe circa 1 100 kb). Cea mai mare parte dintre genele acestor I si II prezinta un polimorfism extrem, iar numarul mare de alele ale fiecarui locus conduce la numeroase combinatii posibile denumite *haplotipuri*.

COMPLEX MERKEL

O parte din genele MHC codifica antigenii de histocompatibilitate HLA. V. sistem HLA.

COMPLEX MERKEL / complexe de Merkel / Merkel's disk. [Friedrich Sigmund Merkel, anatomist german, profesor (succesiv) la 1^gstoc[^] f(onigsberg fi Qottlingen, 1845-1919.) Microstructura alcătuită din extremitatea dendritică a unei fibre nervoase și o celulă epitelială diferențiată a stratului germinativ al epidermei. C. M. apare în microscopia electronică prin transmisie cu un nucleu polilobat și cu granulații osmiofile. Sin.: celulă Merkel.

COMPLEX PRIMAR / complexe primaire / primary complex. 1) Asocierea unei leziuni pulmonare parenchimatose cu limfangită și adenopatia satelită tuberculoză primară, de obicei la copil. Leziunile pot evolua către necroză sau calcificare. Modificări asemănătoare pot apărea și în unele infecții fungice ca *histoplasmoză și "coccidioidomicoză. 2) Leziunile cutanate de la locul infecției în cazul *sancrului sifilitic și al celui tuber-culos. *

COMPLEX QRST / complexe QRST / QRST complex. În electrocardiografie, grupul de unde care traduce activitatea ventriculilor cardiaci și care corespunde depolarizării musculaturii ventriculare.

COMPLEXOMETRIE, s. T. / complexometrie, s. f. / complexometry. [Lot. *complexus* = cuprindere., srtangere. laolaita, de. [a *complectere* = a cuprinde, a îmbrățișa; gr. *metron* = masură.] Metoda de dozare a unor cationi (îndeosebi calciu) bazată pe formarea unui complex chimic între cationul dozat și un *chelator.

COMPLEXUL LUI OEDIP / complexe d'Oedipe / Oedipus complex. [Oedip, erou din mitologia greacă, fiul lui Laios fi ai Jocastei, al cărei sot va dăuna după ce își va omori tatăl.] În psihanaliză, ansamblul pozițiilor afective ale copilului cu rol fundamental în structurarea personalității. Cu referire la mitul antic, Freud a descris o relație denumită triunghiulară: rivalitate și ostilitate geloasă față de părintele de același sex, iubire și dorință de a proteja părintele de sex opus. În consecință, mama este obiectul iubirii fiului, tatăl fiind considerat un rival, și invers pentru fiica (când, prin recurs la mitul antic, se vorbeste de complexul Electrei), mama fiind în acest caz rivală. Lichidarea favorabilă a c. lui O. (trait de copil între 3 și 5 ani) s-ar obține prin menținerea alegerii unui obiect heterosexual și renunțarea la incest.

COMPLIANTA, s. f. / compliance, s. f. / compliance. [Engf. *compliance* = Incuviințare, conformare, adaptare.] Raportul dintre volumul unui rezervor elastic și presiunea fluidului care îl conține (AV/AP). Cunoașterea variațiilor c. permite aprecierea posibilităților de distensie, a supletei rezervorului elastic. Ex.:

*c. pulmonară, *c. ventriculară. **COMPLIANTA PULMONARĂ / compliance pulmonaire / pulmonary compliance.** Variația volumului pulmonar observată pentru o variație de presiune egală cu unitatea. C. p. oferă informații asupra rezistenței la expansiune a țesutului elastic pulmonar, ea diminuând odată cu creșterea rezistenței. Se măsoară în litri aer/cm coloană H²O. Valoarea sa normală este de 0,25 litri pentru 1 cm H²O. Inversul c. p. se numește

*elastanță. C. totală a toracelui reprezintă suma c. p. și a c. peretelui toracic. C. p. *specifică!* reprezintă c. p. raportată la

*capacitatea vitală și în mod normal are valoarea de 0,045 l/cm H²O pentru un litru de capacitate vitală. C. poate fi perturbată prin diverse cauze: rigiditate toracică importantă, emfizem, atelectazie.

COMPLIANTA VENTRICULARĂ / compliance ventriculaire / ventricular compliance. Capacitatea de distensie a ventriculilor. C. v. este evaluată, la sfârșitul *diastolei, prin raportul volum/presiune și condiționează volumul *telediastolic. Scade

COMPULSIE

În *infarctul miocardic, cardiomiopatia restrictivă (v. cardiomiopatie), *amiloidoză cardiacă și *fibroelastoza endocardică.

COMPLICATIE, s. f. / complication, s. f. / complication. [Lot. *complicatio, -onis, de. la complicare = o îndoi (cum = cu; plicare = a îndoi, de. la plica = cută, indoitură).]* Proces morbid care survine în cursul evoluției unei boli și care nu face parte din patogenia bolii respective. C. modifică simptomele și alterează cursul bolii de bază.

COMPOTAMENT, s. n. / comportement, s. m. / behaviour. [Lot. *comportare = a transporta.*] Coordonare de mișcări, inclusiv locomotorii, prin care un organism animal îndeplinește un act cu semnificație biologică. Prin dezvoltare și anumite transformări, c. devine un adevărat sistem de bio-comunicatie. Studiul c. constituie obiectul *etologiei. Tipuri de c.: de orientare, legat de schimbul de materie, de apărare, de reproducere, social, de construcție, de joc

COMPOTIZ, adj., s. n. / composite, adj., s. n. / composite. [Lat. *compositus = ordonat, potrivit, de. la componere = a pune [a un foe (cum = cu; ponere = a pune).]* (Material) care este alcătuit dintr-o componentă principală denumită matrice, la care se adaugă fibre sau agregate din alte materiale ce asigură structurii rezultate o rezistență deosebită.

COMPRESA, s. f. / compresse, s. f. / compress. [Lot. *compressus = apăsare, presiune., de [a comprimere = a presa.]* Bucată de tifon împăturită, sterilă sau nu, utilizată îndeosebi pentru curățarea plagilor sau ca pansament. C. poate fi impregnată cu diferite soluții, îndeosebi antiseptice.

COMPRESIUNE, s. f. / compression, s. f. / compression. [Lot. *compressio, -onis = apăsare, de [a comprimere = a presa.]* Presiune exercitată asupra unei părți din organism sau asupra unui organ. Poate fi patologică: de ex. c. cerebrală. În creșterea presiunii fluidelor intracraniene, embolism, tromboze, tumori, fracturi craniene; c. medulară, v. sindromul de compresiune medulară. Uneori, reprezintă o metodă terapeutică: de ex. c. *digitale*, ca manevra de oprire a unei hemo-ragii.

COMPRESOR, «. n. / compresseur, s. m. / compressor. [Lot. *compressor = core. strange, de [a comprimere = a presa.]* Dispozitiv pentru realizarea de presiuni. 1) C. dentar, dispozitiv adaptat la scaunul dentar cu care se obține un jet de aer sub presiune. 2) C. de *meat*, pensa-clamp adaptată pentru ținerea închisă a "meatului.

COMPRIMAT, s. n. / comprime, s. m. / tablet. [Lot. *comprimere = a presa.*] Formă de prezentare a unor medicamente. Se formează prin aglomerarea particulelor pulverizate, sub influența unor forte compresive. Se disting: c. pentru administrare orală, perlinguală (în cazul cărora absorbția prin cîmpul activ se face prin mucoasa linguală și bucală), c. vaginale. Grosimea învelisului este în relație cu timpul în care trebuie să se elibereze principiul activ. Există și c. cu straturi multiple, în care fiecare strat include un alt principiu activ.

COMPULSIE, s. f. / compulsion, s. f. / compulsion. [Lat. *compulsio, -onis = constrângere., de la compulsare = a împinge.]* Necesitatea imperioasă de a acționa, care depășește controlul volitiv, cu scopul de a preveni o stare de îngrijorare sau culpabilitate. C. de *repetiție*, în teoria psihosomatică, reprezintă impulsul de a reconstitui o experiență emoțională din copilărie, ale cărei circumstanțe au fost refutate. În situații care evocă experiența inițială, tendința de exprimare a conținutului refutat se manifestă ca fenomen repetitiv. Actele compulsive, înfaptuite pentru a controla și neutraliza o gândire obsesivă, se pot organiza în ritualuri interminabile (toaletă, verificări etc.). C. se asociază obsesiilor în tulburările obsesiv-compulsive (clasica nevroză obsesională), acestea din urmă fiind mai ales fenomene ideatorii, în timp ce c. reprezintă un fenomen acțional.

COMPUS

COMPUS, s. m. / compose, s. m. / compound. [Lat. *componere* = a pune laolalt, de. [a cam = ai, *ponere* = a pune.] Substanta chimica formata din molecule identice, ale caror atomi constituenti provin din doua sau mai multe elemente, aflate intr-un raport definit. 1) C. *anorganic* sau *mineral* con-tine aiti atomi decat cei de carbon. 2) C. *organic* contine atomi de carbon legati covalent in catene sau inele, alaturi de care exista atomi de H, N, O, S, Cl etc. 3) C. *organomer-curiali*, c. organici ai mercurului utilizati ca fungicide.

COMPUTER TOMOGRAF / tomodesitometre, scanner, s. m. / computerised tomograph, computer tomograph. [Engl. *computer, de. to to compute* = a calcula; gr. *tome* = taiere, *sectiune, tie. la temnein* = a taia; *graphein* = a scrie.] De-numire adoptata in limba romana din engl. pentru dispozitivul utilizat in vederea efectuarii computertomografiei (sau *tomo-grafiei computerizate). C. au in general o schema unitara de constructie, care cuprinde: tunelul (gantry), patul mobil pentru pacient, generatorul de raze X, un computer cu programe de achizitie a datelor si de prelucrare (procesare) a imaginii, monitorul TV si aparatura necesara stocarii si redarii imaginii. Sin.: tomograf computerizat, scanner, tomodesitometru.

COMPUTER TOMOGRAFIE / scanographie, s. f. / computed tomography. YE-*ngl. computer, de [a to compute* = a calcula; gr. *tome* = taiere., *sectiune., de. (a temnein* = a taia; *graphein* = a scrie.)] Sin.: tomografie computerizata (v.).

COMUNICARE INTERATRIALA / communication interauriculaire / atrial septal defect. Malformatie a inimii constand in existenta unui orificiu anormal, cu dimensiuni si localizare variabile. Intre cele doua auricule.

COMUNICARE INTERVENTRICULARA / communication interventriculaire / ventricular septal defect. Persistenta unuia sau mai multor orificii intre cei doi ventriculi, cu realizarea unui sunt dreapta-stanga. Poate fi izolata (v. boala Roger) sau asociata cu alte anomalii (v. tetrada Fallot). Abrev.: CIV.

COMUTARE DE CLASE / commutation de classes / class commutation. Trecere de la producerea unui anticorp la un altui care conserva acelasi receptor (*paratop) al *determinantului antigenic. Astfel, limfocitele B expun la nivelul membranei IgM, apoi, concomitent IgM si IgD. Acesti anticorpi constituie *receptorii B. Toate imunoglobulinele produse in timpul c. de c. posedea aceleasi situsuri de recunoastere a determinantilor antigenici.

CON, s. n. / c6ne, s. m. / cone. NA: conus, pi. conii. [Lat. *conus, gr. konos* = con.] Denumire utilizata pentru unele structuri anatomice, in relatie cu forma lor conica. Ex.: *c. arteri-al, *c. terminal al maduvei spinarii, *c. retinian.

CON ARTERIAL / c6ne arteriel / infundibulum. NA: conus arteriosus. Diverticul al ventriculului drept al carui varf superior corespunde orificiului arterei pulmonare.

CON RETINIAN / c6ne retinien / retinal cone. NA: conus retinae. V. conuri retiniene.

CON TERMINAL / c6ne terminal / conus medullaris. NA: conus medullaris. Extremitatea efilala a In grosarii lombare a maduvei spinarii, la nivelul careia Tsi au originea nervii coc-cigieni. V. sj sindrom de con terminal.

CONCANAVALINA A / concanavaline A / concanavalin A. Molecule din grupul *lectinelor, alcatuita din lanturi polipeptidice continand 238 de aminoacizi. Lanturile sunt asociate fie in dimeri (la pH < 6), fie in trimeri (la pH = 7). C. A extrasa dintr-o specie de fasole (*Canavalia ensiformis*) este un *mito-gen, stimuland electiv *limfocitele T. Abrev.: Con A.

CONCATEMER, s. n. / concatemere, s. m. / concatemer. [Lot. *concateatio, -onis* = inlan^{um}, de. la *cum* = cu, *catena* = [ant; gr. *meros* = parte.] Serie de secvente identice ale ADN unite cap la cap *in vitro*.

CONDENSOR

CONCENTRATIE, s. f. / concentration, s. f. / concentration.

[Lat. *cum* = cu; *centrum* = centra, din gr. *kenatron* = varf ascufit.] 1) Modalitate de a creste raportul solvit(iti)/solvent in-tr-o solutie, fie prin cresterea cantitatii de solvit(iti), fie prin re-ducerea cantitatii de solvent (de obicei prin evaporare). 2) Pro-portia solviVsolvent exprimata in diferite moduri: a) C. „M¹” concentratia maxima pe care o cultura bacteriana o poate atinge intr-un mediu lichid. b) C. *maxima admisa*, limita superioara a c. unei substante toxice in aer. c) C. *maxima medie*, media pe 24 de ore a c. unui toxic in aer, determinate prin recoltare continua sau prin mai multe recoltari. d) C. *maxima momentana*, c. cea mai mare a unei substante toxice determinata intr-un interval scurt de timp. e) C- *maxima suportabila*, c. cea mai mare de toxic care permite supravietuirea. f) C- *molar*: numarul de molecule de solvit in unitatea de volum a solutiei. Se mai numeste molaritate. g) C. *urinei*, ra-portul dintre cantitatea totala de substante solvite osmotic active si cantitatea de apa din urina, rezultata din activitatea conjugata a mecanismelor de concentratie si dilutie.

CONCENTRATIE IONICA A PLASMEI / concentration ionique du plasma / ionic concentration of the plasma. C. In plasma sanguina a principalilor ioni (cationi si anioni) reprezentata prin ionograma. C. i. a p. are rol in reglarea *presiunii osmotice si a echilibrului acidobazic al plasmei. Normal, c. i. a p. este de 300-310 mEq/l. C. totala in mEq a cationilor (Na⁺, K⁺, Ca²⁺, Mg⁺) este egala cu cea a anionilor (Cl⁻, HCO⁻, HPO⁻, HS04, acizi organici, proteine intracelulare). O valoare superioara traduce o hipertonie plasmatica, iar una inferioara o hipotonie. Pentru valori numerice ale concentratiilor, v. tab. const. biochim.

CONCEPT, s. n. / concept, s. m. / concept, [[at. *conceptus* = idee., *conceptie, de Ca concipere* = a concepe.] Reprezentare mentala generala si abstracta a unui obiect sau a unui ansamblu de obiecte. C. este o constructie simbolica a spiritului care, dincolo de datele senzoriale, atinge esenta obiectelor si le grupeaza in acelasi ansamblu. Nivelul de gandire conceptuala al unui subject este evaluat cu ajutorul testelor de clasare a unor obiecte de culori si forme diferite. Ex. de c. In medicina: *boala, *sindrom, 'hormon, *mesager secund etc.

CONCEPTIE, s. f. / conception, s. f. / conception, [[at. *conceptio, -onis* = graviditate., *conceptie, d.e. ia concipere* = a concepe.] 1) Declansarea sarcinii, marcata prin *ovoimplantatia *blastocistului in endometru. 2) Ansamblu de idei cu privire la o problema filosofica, stiintifica, tehnica etc.

CONCHA / concha / concha. NA: concha, pi. conchae. [Lat. *concha, gr. konkhe* = coclulie de scoica.] V. cornet.

CONCRETIUNE, s. f. / concretion, s. f. / concretion. [Lat. *concretio, -onis, de. (a concrecere* = a create (cum = cu; *crecere* = a crefte).] Formatiune solida care se dezvolta in-tr-un organ sau tesut in cursul unei boli.

CONDENSARE, s. f. / condensation, s. f. / condensation. [Lat. *condensare* = a mgra.m.adi, de. la *deasus* = dens, compact.] 1) Proces prin care un material devine mai dens si mai compact. 2) Tranzitia de faza gaz-lichid sau lichid-solid. 3) In stomatologie, proces de Tmpachetare a unui material de um-plere intr-o cavitate dentara. 4) In psihanaliza, proces mental inconstient prin care sensuri multiple sunt reprezentate intr-o singura forma simbolica.

CONDENSAT, adj., s. n. / condense, -e, adj., s. m. / condensed. [Lat. *condensus* = mdesat, compact, de. la *condensare* = a uigramadi fi *deasus* = dens, compact.] 1) Rezultatul *condensarii, ca procedeu fizic. 2) Diminuare de volum a unei substante.

CONDENSOR, s. n. / condensateur, s. m. / condenser. [Lat. *condensare* = ffl ingramadii de, (a *deasus* = dens, compact.)

CONDIL

Sistem de lentile convergente care face parte din sistemul de iluminare a obiectelor la microscop. C. de tip *cardioid* sau *paraboloid* permite iluminarea laterala a preparatului microscopic, facand posibil "fenomenul Tyndall (v. ultramicroscop).

CONDIL, s. m. / condyle, s. m. / condyle. NA: condylus, pi. condyli. [Lot. *condylus*, din gr. *kondylos* = *orticuCafie.*] Relief osos rotunjit intr-un sens si aplatizat in altui, m general articulata cu o "cavitate glenoida. Ex.: c. femural, c. hume-rusului, c. maxilar inferior, c. occipitalului, c. *temporalului. V. tab. anat. -oase.

CONDILOM, s. n. / condylome, s. m. / condyloma, pi. condylomata. [Lot. *condyloma*, -atis, din gr. *kondyloma*, -atos = *tumorO. tare.*] Formatiune tumorală de origine epidermica localizata in regiunea anogenitala. Forme anatomopatologice: 1) C. *acuminat gigantic*, cu extensie care poate afec-ta preputii, corpi cavernosi si uretra. 2) C. *plat*, constituit din elemente putin proeminente, sub forma de placa. 3) C. *vene-rian* sau vegetatie veneriana, element verucos, sesil sau pediculat, extensiv si contagios, de origine virala, localizat pe organele genitale si in jurul anusului.

CONDITIONARE, s. f. / conditionnement, s. m. / conditioning (1), package (2). [Lot. *condicio*, -onis = *stare, conditie.*] 1) Invatare in care un anumit raspuns este obtinut prin repetarea unui stimul care se asociaza cu raspunsul. Reprezinta mecanismul de formare a *reflexelor conditionate. 2) Termen folosit pentru a defini modul de prezentare a unui medicament comercializat.

CONDITIONAT, adj. / conditionné, -e, adj. / conditioned. [Lat. *condicioalis* = *supus anumitor condign.*, de. [a *condicere* = a *conveni*, a *staffiiCi.*] 1) Despre un subject la care s-a dezvoltat un "reflex conditional 2) Despre un obiect sau o compozitie modificate in scopuri bine determinate. Ex.: aer c.

CONDOM, s. n. / condom, s. m. / condom. [Lat. *condus* = *recipient; dupH unii autori - modificare a numelui celui care l-a inventat: Condon.*] Sin.: prezervativ (v.).

CONDRAL, adj. / chondral, -ale, -aux, adj. / chondral. [Qr. *khondros* = *cartilaj.*] Care se refera la cartilaje.

CONDRECTOMIE, s. f. / chondrectomie, s. f. / chondrectomy. {Cjr. *khondros* = *cartilaj; ektome* = *e?(cizie).*} Resectia partiala sau totala a unei articulatii, a unui cartilaj costal sau a unui cartilaj de crestere.

CONDRITA, s. f. / chondrite, s. f. / chondritis. [Gjr. *khondros* = *cartilaj; -itu.*] Inflamatiile unui cartilaj, de obicei trans-misa de la tesuturile vecine. In special de la os.

CONDRITA COSTALA / chondrite de c6te / rib chondritis. Sin.: boala Tietze (v.).

CONDROBLAST, s. n. / chondroblaste, s. m. / chondroblast. [Qr. *khondros* = *cartilaj; blastos* = *germ&ne.*] Precursor al "condrocitului. C. este o celula cartilagoasa tanara, de origine conjunctiva.

CONDROBLASTOM BENIGN / chondroblastome benign / chondroblastoma. [t^r. *khondros* = *cartilaj; blustos* = *germ&w; -oma; [at. *benignus* = *dinevoitor*]} Tumora benigna cu localizare de regula la nivelul epifizei oaselor lungi, afectand adolescentii. C. b. este alcătuit din celule de tip condroblastice, dispuse intr-o matrice condroida care confine un numar variabil de *mieloplaxi si bogata in insule de calcificare. Prezenta mieloplaxelor explica de ce mult timp c. b. a fost confundat cu *tumora cu mieloplaxi.*

CONDROCALCINOZA ARTICULARA / chondrocalcinose articulaire / articular chondrocalcinosis. [gr. *khondros* = *cartilaj; [at. *calx, calcis* = *Var; -oza; [at. *familiaris*, = ai casei, al familiii, dt la familia = familie, casa.*] Sindrom caracterizat prin calcificari (alcătuite din cristale de pirofosfat de calciu) ale cartilajelor articulare, meniscurilor si ligamentelor articu-*

CONDROEPIFIZITA

lare. Uneori latentă, c. a. se poate manifesta prin crize de artrita acută (crize pseudogutoase) sau prin artropatii cronice.

CONDROCALCINOZA DIFUZA / chondrocalcinose articulaire diffuse / diffuse chondrocalcinosis. [Cfr. *khondros* = *cartilaj*] [at. *calx, calcis* = *var, -oza; [at. *diffusus*, de. la *diffun-dere* = a *raspdnai, a revarsa.*] Sindrom caracterizat prin calcificari (cristale de pirofosfat de calciu) produse la nivelul cartilajelor articulare si al fibrocartilajelor. C. s. poate fi uneori latentă, mai frecvent determinand artropatii cronice sau artrite acute sub forma de crize de „pseudoguta”.*

CONDROCIT, s. m. / chondrocyte, s. m. / chondrocyte. [Gjr. *khondros* = *cartilaj; kytos* = *ceiuta.*] Celula cartilagoasa ovoida ajunsa la maturitate. Deriva din condroblast.

CONDRODISPLAZIE, s. f. / chondrodysplasie, s. f. / chondrodysplasia. [Gjr. *khondros* = *cartilaj; dys* = *greu, dificil; plasis* = *modelare.*, de [a *plassein* = a *forma, a modela.*] 1) Perturbare a formarii sau a cresterii cartilajului, care afecteaza *osificarea endcondrala, rezultand anomalii de morfologie a oaselor sj, implicit, un mare numar de anomalii scheletice constitutive. Acestea sunt cuprinse in cadrul a numeroase entitati nosologice. V. In continuare.

CONDRODISPLAZIE LETALA CU SCURTAREA COASTELOR / chondrodysplasie lethale avec brevete des c6tes / short rib - polydactyly syndrome. Forma de *condrodisplazie cu doua variante clinice: c. I. de tip I, v. sindrom Saldino-Noonan si c. I. tip II, v. sindrom Majevski.

CONDRODISPLAZIE PUNCTATA / chondrodysplasie ponctuée / stippled epiphysis disease, chondrodystrophia calcificans congenita, dysplasia epiphysialis punctata. Varietate de c. cu transmitere dominanta, care determina nanism micromelic, uneori asimetric, cu ihtioza cutanata, cataracta, dismorfie faciala si calcificari multiple in regiunile periarticulare, rezultand un aspect radiologic „punctat”. A fost descrisa o forma esential rizomelica, cu retard mental si transmitere recesiva. Sin.: sindrom Conradi-Hunermann, boala Conradi-Hunermann, boala congenitala a epifizelor punctate, condrodistrofie caldfianta congenitala.

CONDRODISPLAZIE SPONDILOEPIFIZARA / chondrodysplasie spondylo-epiphysaire / eccentro-osteo-chondrodysplasia. Denumire generala prin care sunt regrupate o serie de boli in cadrul carora se asociaza o displazie vertebrala si o displazie epifizara. Ex.: *boala Hurier, 'boala Morquio, *displazia poliepifizara, *displazia spondiloepifizara.

CONDRODISPLAZII METAFIZARE / chondrodysplasies metaphysaires / metaphysis chondro-dysplasia. Grup de *osteochondrodisplazii, grupate in trecut sub denumirea de disostoza metafizara, care se manifesta prin 'nanism micromelic si prin anomalii de dezvoltare a metafizelor. Se disting cinci tipuri:

1) C. m. cu *insuficienta pancreatica exocrina si neutropenie*, asociata cu o aplazie a "timusului si limfopenie. 2) C. m. de tip *Jansen* sau boala *Murk-Jansen* (v.). 3) C. m. de tip *Mac Kusick*, forma partiala asociata cu tulburari ale fanerelor (hipo-plazie cartilaj-par). 4) C. m. de tip *Schmid*, mai frecventa sj mai putin grava, cu transmitere autozomal dominanta. 5) C. m. de tip *Vaandrager-Pena*, in care sunt afectate si diafizele.

CONDRODISTROFIE, s. f. / chondrodystrophie, s. f. / chondrodystrophia. {Cjr. *khondros* = *cartilaj; dys* = *gnu.*, *dificil; trophc* = *krana, nutritie.*} Once afectiune determinata de o perturbare in formarea si cresterea oaselor, pomind de la cartilaje. Sin.: displazie endcondrala, condrodisplazie.

CONDRODISTROFIE FETALA / chondrodystrophie foetale / chondrodystrophia fetalis. Denumire utilizata de autorii germani pentru acondroplazie (v.).

CONDROEPIFIZITA, s. f. / chondroepiphysite, s. f. / chondroepiphysitis. {Cjr. *khondros* = *cartilaj; epi* = *pe; physis* =

CONDROFIT

creftere, de la phyein = a crefte; -ita.] Inflamatie a epifizei si a cartilajului epifizar al unui os lung.

CONDROFIT, s. m. / chondrophyte, s. m. / chondrophyte. [Qr. *khondros = cartilaj; phyton = excrescent.!!.*] Excrescenta cartilajinoasa situata la nivelul extremitatii articulare a unui os.

CONDROGENEZA, s. f. / chondrogenese, s. f. / chondrogenesis. [Cfr. *khondros = cartilaj; genesis = produce-re, de. la gemian = a produce.*] Formarea cartilajului.

CONDROID, adj. / chondroide, adj. / chondroid. [Gjr. *khondros = cartilaj; eidos = forma*] Care se aseamana cu *cartilajul.

CONDROITINA, s. f. / chondroitine, s. f. / chondroitin. *Mucopolizaharid al *substanei fundamentale de structura foarte apropiata cu cea a *addului hialuronic, de care nu difera decat prin natura hexozaminei (N-acetilgalactozamina). V. Si condroitin sulfat.

CONDROITIN SULFAT, s. m. / chondroitine sulfat / chondroitin sulfat. Fiecare din esterii sulfurici ai "condroitinei, constituent! important! ai cartilajului, osului, corneei, ca Si ai altor derivati ai tesutului conjunctiv.

CONDROLIZA / s. f. / chondrolyse, s. f. / chondrolysis. [Qr. *khondros = cartilaj; lysis = distruge-re, de la lyein = a dis-truge.*] Proces de distructie a cartilajului, prin dezintegrarea sau disolutia matricei cartilajului si a celulelor.

CONDROM, s. n. / chondrome, s. m. / chondroma. {Gjr. *khondros = cartilaj; -oma.*} Termen utilizat pentru a desemna o varietate de tumori benigne care se formeaza prin proli-ferarea tesutului cartilajinos. Se disting: 1) C. *extern* (sau *peri-condrom*) - c. localizat la nivelul periostului sau al corticalei oaselor lungi ale membrilor, al omoplatului sau al oaselor ba-zinului. 2) C. *intern* (sau *encondrom*) - c. care se dezvoltă din medulara sau din zona compacta osoasa. 3) C. *osifiant* (sau *osteogenic, osteocondmm*) - c. multiple localizate la nivelul falangelor.

CONDROMALACIE, s. f. / chondromalacie, s. f. / chondromalacia. [Qr. *khondros = cartilaj; malakia = inmuiere, de. la malakus = moale..*] *Ramoliment al cartilajelor articulare, frevent Indeosebi la nivelul rotulei.

CONDROMATOZA, s. f. / chondromatose, s. f. / chondromatosis. [Gjr. *khondros = cartilaj; -oma; -ozu.*] *Condrosdromatose genotipica, caracterizata prin existenta de "Jnsule" condromatoase In interiorul osului, cu localizare bilaterala mai mult sau mai putin simetrica, Indeosebi la nivelul metafazelor oaselor extremitatilor si, m particular, ale mainii. Localizarea la nivelul oaselor lungi poate evolua cu **transformare** In "condro-sarcom.

CONDROPATIE, s. f. / chondropathie, s. f. / chondropathy. [Cjr. *khondros = cartilaj; pathos = boala.*] *Once* boala care afecteaza cartilajele.

CONDROPOROZA, s. f. / chondroporose, s. f. / chondroporosis. [Cjr. *khondros = cartilaj; poros = piatrO. poroasa; -oza.*] Afectiune a tesutului cartilajinos care consta "in aparitia unor lacune la nivelul acestui tesut, ce capata un aspect poros. C. poate fi si fiziologica, tranzitorie, In cursul etapelor de osificare.

CONDROSARCOM, s. n. / chondrosarcome, s. m. / chondrosarcoma. [Qr. *khondros = cartilaj; scirx, surkos = came, mufchi; -oma.*] Tumora maligna mixta, constituita din tesut cartilajinos ?i elemente embrionare. Se prezinta sub forma unei formatiuni bine delimitate, cu dimensiuni variabile, uneori foarte voluminoasa, de consistenta moale. Este localizata la nivelul oaselor late sau al oaselor lungi (cand poate aparea prin evo-lutia unui condrom), dar poate invada tesuturile vecine ?i poate metastaza.

CONDUCERE, s. f. / conduction, s. f. / conduction. [Lot. *condwere = a duce.*] Sin.: conductie (v.).

CONECTIV

CONDUCT, s. n. / conduit, s. m. / duct. NA: meatus. [Lat. *conductus, de. la conducere = a duce..*] Termen folosit uneori pentru formatiunile anatomice tubulare, destinate curgerii fluidelor, denumite de obicei "canale. Ex.: c. coledoc, c. lacri-male. Sin.: canal, duct.

CONDUCTANTA, s. f. / conductance, s. f. / conductance. [Lat. *conductus, de. la conducere = a duce.*] Capaditatea unui corp de a conduce sau transmite curentului electric. In curent continuu, reprezinta inversul rezistentei. Unitatea In Si este Siemens (S). C. reprezinta un parametru esential In caracteri-zarea *canalelor ionice. Termenul este extins la proprietatea de a conduce sau transmite si alte energii sau materiale. Ex.: In studiul respiratiei, c. se exprima prin presiunea aerului In alveole pe unitatea de suprafata.

CONDUCTIBILITATE, s. f. / conductibilitate, s. f. / conductivity (1), conductance (2). [Lat. *conductus, de la conducere = a duce.*] 1) Proprietate pe care o posedă unele corpuri de a propaga electricitatea, caldura sau, In cazul unor structuri biologice, o *excitatie. 2) Marime fizica ce caracterizeaza comportarea electrica a unui conductor (c. *electrică*). Se noteaza cu 7 si reprezinta inversul rezistivitatii si, In sistemul international, se masoara In n^m-1.

CONDUCTIMETRIE, s. f. / conductimetrie, s. f. / conductimetry. [Lat. *conductus, de la conducere = a duce.; gr. matron = masura.*] Masurarea conductivitatii solutiilor.

CONDUCTOR, adj., s. m. / conducteur, -trice, adj., s. m. / conductor. [Lat. *conductor, -oris, de la conducere = a duce.*] 1) Organismul, cand transmite vibratiile. 2) Electrozii si firele In legatura cu o baterie. 3) Ghid pentru bisturiu. 4) In gene-tica, despre un subject sanatos, dar purtator la nivel cromo-zomial al unei *alele anormale recesive.

CONDUCTIE, s. f. / conduction, s. f. / conduction. [Lat. *conductio, -onis, de la conducere = a duce.*] Transmisia unde-lor sonore, caldurii, electricitatii etc. printr-un mediu solid, lichid sau gazos. Tipuri de c.: 1) C. *aberanta*, In electrocardiografie, alterare a complexului QRS ca rezultat al unui stimul ce par-curge caile de conductie ventriculare In timp ce sistemul de conductie se afla In perioada refractara relativa. 2) C. *aeriana* sau *aerotimpanica*: transmiterea sunetelor la cohlee prin vibratii care se propaga In aer. 3) C. *antidromica*: stimularea capatului periferic al radacinilor posterioare lombosacrate provoaca vaso-dilatatie la nivelul pielii careia Ti asigura inervatia senzitiva. 4) C. *celulifuga*: propagarea influxului nervos din corpul celu-lar In prelungirile dendritice; ant.: c. *celulipeta* - conductia din fibrele nervoase spre corpul celular al neuronului. 5) C. osoasa: mod de transmisie al sunetelor la cohlee prin intermediul oaselor craniului. 6) C. *saltatorie* (v.). 7) C. *sinaptica*: c. cu sens unic a excitatiei nervoase la nivelul sinapselor ganglionare.

CONDUCTIE SALTATORIE / conduction saltatoire / saltatory conduction. Mod de propagare a *influxului nervos In fibrele nervoase mielinizate, In care acesta „salta" de la un *nod Ranvier la alt nod Ranvier. C. s. creste considerabil viteza mesajului nervos, care poate atinge 100 m/s, si este cu atat mai mare cu cat nodurile sunt mai spatiate. C. s. este determinata de inversarea polarizarii Intre doua noduri Ranvier succesive. Aceasta diferenta de potential membranal creeaza un curent local, care va depolariza membrana la nivelul nodului Ranvier urmator. Depolarizarea, produsa la distanta, provoaca deschide-rea *canalelor de Na- voltaj-dependente de la nivelul unui anumit nod Ranvier. Patrunderea ionilor Na* genereaza, In continuare, un 'potential de actiune.

CONECTIV, adj. / connectif, -ive, adj. / connective. [Lot. *conexivus, de la conectere = a [ega la un loc; -ita.]*] Care leaga, cu referire Indeosebi la "tesutui conjunctiv.

CONNECTIVITA

CONNECTIVITA, s. f. / connectivite, s. f. { connective disease.

[*Lat. conexus, de la conectere = a tega la un [oc;*

-ita.] Termen considerat mai adecvat decat "colagenoza.

CONEXON, s. m. / connexon, s. m. / connexon. [Lot.

conexus = le.ga.twa; de ia conectere = a [ega [a un [oc.] V.

jonctiune comunicanta. **CONEXIUNE INVERSA / feed-back /**

feed-back. [Lat. conexio,

-oni's = deducție iogenică, de [a conectere = a [ega Co un loc, a

inianfui logic ide-ile; inversus, de. ia invertere = a rastur-na]

Caracteristica de baza a sistemelor cibernetice, prin care efectul (Jesirile") se repercuteaza asupra cauzelor („intranilor") printr-o retroactiune (feed-back). Centul de comanda este ast-fel informat asupra calitatii raspunsului (efectului) si TI poate corecta, fie amplificandu-1 (feed-back pozitiv), fie reducandu-1 (feed-back negativ). Sin.: aferentatie inversa.

CONFABULATIE, s. f. / confabulation, s. f. / confabulation.

[*Lat. confabulatio, -onis = coMorBire, conversatie, de la confabulari = a conversa, a sta de vorSa (cum = cu; fabulari = a vorfii).*] Fabulatie deliranta. Simptom al unor boli psihice uneori la limita cu normalitatea, care consta m povestiri fan-teziste, imaginative, fara relatie cu faptele reale.

CONFIGURATIE, s. f. / configuration, s. f. / configuration. [Lot.

configuratio, -onis = formafie asemanatoare, de ia configurare = a forma fi figura = configurable, forma,} 1) Forma generala a corpurilor. 2) In *Gestaltpsychologie* (v. gestaltism), un tot organizat comportand parti interdependente si care reprezinta mai mult decat suma partilor componente. Sistem. 3) Componentele unui sistem de explorare sau de calcul.

CONFIGURATIE MOLECULARA / configuration moleculaire /

molecular configuration. Aranjarea In spatiu a atomilor unei molecule. In c. c/s, doua grupari chimice ale unui compus sunt legate la nivelul unor atomi de carbon diferiti, de aceeași parte a moleculei. In c. *trans*, gruparile chimice se dispun In directii diferite ale lantului de atomi de carbon. Temenii *cis* si *trans* s-au extins si In genetica. C. c/s se refera la genele sau markerii situati (situati) pe același cromozom. Reglarea In *cis* semnifica actiunea reglatoare a secventelor de ADN non-codante exercitate asupra unuia sau mai multor promo-tori situati In proximitate pe același cromozom. Factorul actio-nand In *trans* este un factor difuzibil, capabil sa moduleze activitatea (In plus sau In minus) a uneia sau mai multor gene, interactionand cu secventele lor reglatoare. V. izomerie.

CONFLICT, s. n. / conflit, s. m. / conflict. [Lot. conflictus =

ciocnire, iupta, conflict, de ia conflagere = a se confrunta, a se lupta (cum = cu; flagere = a icivi).} Stare de impas psi-hic care reprezinta consecinta interactiunilor si opozitiilor Intre tendinte instinctive contrarii, Intre acestea si principiile morale, Intre doua tendinte afective contradictorii. Se traduce printr-o tensiune psihica, o simptomatologie nevrotica sau de *angoasa.

CONFUZIE MENTALA / confusion mentale / mental aberration.

[*Lat. confusio, -onis = amestec, ini'aimdfeaid, de (a confuadere = a amesteca (cum = cu; fundere = a varsa); mens, -ntis = minte, spirit.*] Sindrom psihic care consta In alterarea starii de constienta, uneori cu stare de stupoare, ideatie difi-cila, obnubilare intelectuala, incoerenta, dezorientare In timp si spatiu, tulburari ale perceptiei si ale memoriei de regula pa-sagere, dar care pot evolua cu amnezia lacunara. Frecvent este de origine toxica sau infectioasa. C. m. se poate asocia cu unele psihoze, In care caz este Inso-tita si de anxietate si halucinatii vizuale.

CONGELARE, s. f. / congelation, s. f. / freezing, congelation.

[*Lat. congelatio, -onis = mghttare, de la congelore = a mghefa,}*

1) Transformarea, prin frig, a unui lichid In solid. 2) C. *alimentelor*, de preferat rapid si sub -25°C, este o me-

CONJUNCTIVITA

toda de conservare care reduce activitatea enzimatica si pe cea microbiana.

CONGENER, adj. s. m. / congenere, adj. s. m. / congener, s.,

congenerous, adj. [Lot. congener, -en's = mruđit, de oceeosi

speta, de ia cum = cu, genus, -eris = origine, warn, specie..}

Care este de același gen, de aceeași specie. '---.

CONGENITAL, adj. / congenital, -ale, -aux, adj. / congenital.

[*Lat. congenitus = nascut o data cu, de ia cum = cu, genitus = nascut fi gignere = a naste, a crea,}* Care exista la nastere, cu origine, de obicei, anterioara nasterii, deci In viata intrauterina. Cu referire la o tulburare prezenta la nastere, fiind ignorata cauza acesteia. V. si ereditar

CONGESTIE, s. f. / congestion, s. f. / congestion, stroke. [Lat.

congestio, -onis = mgrdmadire, acumuiare, de ia conge-rere = a acumuia, a aduna ia un ioc (cum = cu; gerere = a purta.)] Exces de sange In vasele unui organ sau Intr-o zona a unui organ. C. este un proces activ, se instaleaza rapid si se manifesta prin cresterea locala a aportului de sange arterial si prin distensia capilarelor. Tipuri de c.: 1) C. *activa* este determinata de o inflamatie sau o iritatie locala. 2) C. *cerebrala*, termen imprecis ce desemneaza orice perturbare subita a circulatiei cerebrale. V. hiperemie. 3) C. *pasiva*, sin.:

staza sanguina (v. staza), determinata de o Jena sau un obstacol la nivelul circulatiei, de origine centrala (inima) sau peri-ferica.

CONGRUENTA, s. f. / congruence, s. f. / congruence. [Lot.

congruentin = concordantă, potrii're, de ia congruere = a se potrivi (cum = cu; mere = a se ndpusti).] Termen folosit Indeosebi In ortopedie pentru a aprecia modul de adaptare a fragmentelor osoase In cazul unei fracturi sau a articulatiei Intr-o luxatie. Prin extensie, termenul mai este folosit si cu referire la alte fenomene (ex.: In cazul vederii binoculare, c. binoculara a imaginilor proiectate).

CONIOZA, s. f. / coniose, s. f. / coniosis. [^r. konis = prof;

-ozd.] Orice boala provocata prin inhalarea de pulberi. V. pneumoconioza.

CONJUGARE, s. f. / conjugaison, s. f. / conjugation. [Lat.

coniugare = a uni, de la cum = cu, iugum = JUS^ ^) ^-a organismele unicelulare, forma de reproducere sexuata In care, prin reunire temporara, cele doua celule efectueaza transfer de material genetic. 2) In biochimie, combinarea unei substan-toxice cu o substanta naturala din organism, formandu-se un produs netoxic eliminabil.

CONJUGAT, adj. / conjugue, -e, adj. / conjugate. [Lat. coni-

ugatus, ae ia coniugare =- a uni (cum - cu; iugum = jug).} 1) Care se refera la unele actiuni efectuate concomitent, de ex.: miscari c. ale globilor oculari. 2) Care realizeaza, Tmpre-una, aceeași functie (despre unele structuri anatomice). 3) Caracteristica a unui produs rezultat In urma unei *conjugari sau a unui complex molecular rezultat din unirea a doua sau mai multe molecule. Ex.: proteina c. (*heteroproteina).

CONJUNCTIV, adj. / conjunctif, -ive, adj. / connective. [Lat.

coniunctivus = care ieaga, care uneste, de ia coniungere = a [ega unpreund, a uni (cum = cu; iugum = jug).] Tesutul c. deriva din mezenchim, include substanta fundamentala, fibre si celule si este un tesut de conexiune pentru mai multe structuri anatomice.

CONJUNCTIVA, s. f. / conjunctive, s. f. / conjunctiva. [Lat.

coniunctivus = care ieaga, care uneste, de la coniungere = a [ega. impreuna, a uni (cum = cu; iugum = jug).} Membrana mucoasa transparenta situata pe fata profunda a pleoapelor (c. *palpebraia*) si pe fata anterioara a globului ocular (c. *sc/e-rotica* si c. *bulbara* sau *oculara*).

CONJUNCTIVITA, s. f. / conjunctivite, s. f. / conjunctivitis,

sticky eye. [Lot. coniunctivus = core Ceogtt, care wieste., dc

[a *coaiingere* = fl *lego*. *mipreuna*, a uni (*cum* = en; *iugum* = jug); -1(0.) Denumire sub care sunt grupate inflamatiile con-junctivei, indiferent de etiologie (iritativa, infectioasa, alergica). In relatie cu gradul de afectare al conjunctivei, c. poate fi eri-tematoasa, granuloasa (v. trahom), fliectenulara etc.

CONOTOXINA, s. f. / **conotoxine**, s. f. / **conotoxin**. Ligand ireversibil specific pentru anumite tipuri de **onale de calciu.

CONSANGUIN, adj. / **consanguin**, -e, adj. / **consanguineous**. [Lot. *cum* = cu; *sanguin*, -inis = sange.] Care este Inrudit din partea tatalui. Despre frati si surori care au acelasi tata. Prin extensie: *casatoria* c. semnifica un mariaj Intre indivizi care sunt rude apropiate, fie din partea tatalui, fie din partea mamei.

CONSANGVINITATE, s. f. / **consanguinite**, s. f. / **consanguinity**, **inbreeding**. [Lot. *cum* = cu; *sanguis*, -inis = sange.] Raport de rudenie Intre persoane care au acelasi tata, dar nu si aceeasi mama. Prin extensie: legatura de rudenie Intre doi indivizi care au un parinte (procreator) comun, tata sau mama.

CONSERVANT, s. m. / **conservateur**, s. m. / **preservative**. [Lat. *conservans*, -antis = pastrator, *lie la conservare* = a pdstra.] Substanta, agent chimic care se adauga In unele medicamente sau, mai frecvent, In alimente In scopul protejarii acestora Tmpotriva contaminarii cu microorganisme si al preve-nirii unor transformari chimice, Indeosebi a proceselor de oxida-re. Natura si cantitatea de c. autorizati este reglementata legal, fiind mentionata pe etichetele medicamentelor si, respec-tiv, pe ambalajele alimentelor. V. si aditiv alimentar.

CONSERVA, s. f. / **conserve**, s. f. / **preserve**, **canned food**. [Lat. *conservare* = a pastra.] Termen generic utilizat cu refe-rire la toate substantele alimentare care au fost supuse la di-ferite procedee de eliminare a cauzelor de alterare si apoi In-chise ermetic Intr-un mediu steril. Uneori termenul este utilizat In sens restrans, cu referire doar la alimentele sterilizate prin caldura. V. si conservant.

CONSIMITAMANT, s. n. / **consentement**, s. m. / **consent**. [Lat. *consentire* = a fi de acord.] Acord al, pacientului, sub semnatura sau, cand este cazul, al tutorelui sau al familiei pacientului, necesar In toate cazurile cand o investigate sau un act terapeutic expun pacientul la un risc, indiferent de anvergura acestuia. C. se obtine dupa ce pacientului i se explica clar si loial eventualele riscuri.

CONSOLIDATE, s. f. / **consolidation**, s. f. / **consolidation**. [Lat. *consolidatio*, -onis = intarire a dreptului de proprietate, de la *coasolidare* = a consolida; *sensu actual este. preluat din engl.*] 1) Perioada dupa vindecarea unei boli In care organis-mul revine, mai mult sau mai putin, la functiile normale ante-rioare bolii. In cazul bolilor care provoaca *sechele, aceasta este perioada In care sechelele devin permanente si se sta-bileste gradul de incapacitate de munca. 2) In ortopedie, vindecarea unei fracturi prin formarea unui calus la locul frac-turii.

CONSONANT, adj. / **consonant**, -e, adj. / **consonating**. [Lat. *consonans*, -antis = intr-un glas, concordant, de la *consonare* = a scoate un sunet concom.ite.nt, a fi in consonan.0.] Despre un *ral pulmonar cu timbru particular deoarece se produce Intr-un bloc de condensare sau Intr-o excavatie.

CONSTANTA MICHAELIS-MENTEN / constante de Michaelis-Menten / Michaelis-Menten constant. [Leonor Michaelis, chimiist american, 1875-1949; **Mauil L. Menten**, patoioag Cana-dian stabilit m SI^o, 1879-1960.] Notata si KM, corespunde concentratiei de substrat care permite sa se obtina jumata-te din viteza maximala (V₀/2) a unei reactii enzimatic. V. si viteza maximala.

CONSTANTA, s. f. / **constante**, s. f. / **constant**. [Lat. *con-stanfi*, -ntis = cart se menfim, d& ia *conslare* = a se. mentine

nesciimfiat fi stare = a sta m picware..] 1) Marime a carei valoare ramane neschimbata. 2) Marime care caracterizeaza un fenomen, un aparat, o substanta. 3) C. *biologica*, valoarea concentratiei unei substante din organism, care ramane invariabila, neschimbata In cadrul anumitor limite. Mentinerea, echili-brul constantelor In organism intra In cadrul mecanismelor ge-nerale ale 'homeostaziei. V. sectiunea constante biologice.

CONSTIPATIE, s. f. / **constipation**, s. f. / **constipation**. [Lot. *constipatio*, -onis = adunare, concentrare, de [a *constipare* = a aduna, a strange la un ioc.] Tranzit intestinal Inctinit pentru materiile fecale. Determina defecatie dificila ca urmare a cresterii consistentei materiilor fecale (cu aparitia de fecaloame). Sin.: coprostaza.

CONSTITUTIE, s. f. / **constitution**, s. f. / **constitution**. [Lat. *constitutio*, -onis = constituie fizica, organizare, de ia *constituere* = a afeza mtr-o anunita formate fi *statuere* = a sta6i[] Termen utilizat In medicina de obicei cu referire la aspectul morfologic al organismului, al unui individ (tipul constitutional, de ex.: c. stenica, c. robusta etc.). In general, c. include caracterele fizice si psihice ale individului (fenotipul).

CONSTRUCTOR, adj., s. m. / **constricteur**, adj., s. m. / **con-strictor**. [Lat. *constrictus*, de *Ca constringere* = a strange.] Despre un muschi a carui contractie comprima un organ, In-gusteaza un canal sau un orificiu.

CONSTRICITIE, s. f. / **constriction**, s. f. / **constriction**. [Lat. *constrictio*, -onis = strangere., de la *constringere* = a strange.] Reducere a dimensiunilor unui sfincter, ale unui conduct, ale unui vas sanguin, ale unui organ cavitat, de regula consecu-tiv contractiei unor muschi constrictori.

CONSULT MEDICAL / consultation, s. f. / **consultation** (1), **medical advice** (2). [Lat. *consultum* = fiotarare, decizie, de la *consultare* = a deliffiera, a ce.rceta; *medicus* = doctor, medic.] 1) Examinarea ambulatorie (examen clinic) a unui pacient de catre medic. 2) Deliberarea mai multor medici cu privire la un caz medical.

CONSULTANT, s. m. / **consultant**, s. m. / **consultant**. [Lat. *consultor*, -oris = sfatuitor, de ia *consultare* == a ddi6era, a cerceta.] Medic al carui aviz este solicitat de catre un alt medic.

CONSULTATIE, s. f. / **consultation**, s. f. / **consultation**. [Lat. *coasultatio*, -onis = discutie, de.z6ate.re., ddiiferare, de la *con-sultare* = a deli6era, a ce.rce.ta.] Sin.: consult medical (v.).

CONSUM, s. f. / **consummation**, s. f. / **consumption**. [Lat. *coasumere* = a folosi, a cfidtui] Slabire intensa, cu scaderea energiei etc. Ex.: 1) C. *energetic*, cheltuiala de energie nece-sara proceselor vitale si activitatilor. 2) C. de *oxigen pe minut*, cantitatea de oxigen retinuta de sangele capilar pulmonar din aerul ventilat Intr-un minut; se exprima In cm³/min. 3) C. *spe-dfic de apS*, cantitatea de apa furnizata pentru un locuitor pe zi.

CONSUMPTIE, s. f. / **consumption**, s. f. / **consumption**, **wasting**. [Lot. *consumptio*, -onis = secduire, s[we, de [a *con-sumere* = a folosi, a cfieEtui] Slabire intensa, cu scaderea atxentuata a fortei musculare si a masei tesuturilor. Se Intal-neste In boli grave si prelungite, Indeosebi In tuberculoza.

CONSCIENT, s. m. / **conscient**, s. m. / **conscious**. [Lat. *consciens*, de (a *conscire* = a avea cunoaftind si *scire* = a sti.) Unui dintre cele trei niveluri de functionare a aparatului psihic (constient, *preconstient, *inconstient). Nivelul c. este eel care primeste informatii provenind atat din interior, cat si din lumea exterioara. C. vizeaza ansamblul reprezentarilor (senzatii, aminti-ri, idei etc.) din campul actual al constiintei. V.: preconstient, inconstient, subconstient.

CONSTIENTA, s. f. / **6tat conscientiel / awareness**. [Lat. *con-scieatia* = cunotifte-re.] Termen prin care poate fi desemnata

CONȘTIINȚA

o stare care presupune pe langa starea de veghe, sentimentul identitatii personale si autosituarea imediata In spatiu si timp. V. si constiinta.

CONȘTIINȚA, s. f. / conscience, s. f. / consciousness. [Lat. *conscientia* = *cunoaștere*.] Cunoaștere pe care fiecare subiect o are despre existenta sa, despre actele sale si despre lumea exterioara. C. nu exista ca functie particulara care sa fie organizata si care sa aiba un „sediul” In creier. O definitie clara a c. depinde de rezolvarea problemei relatiei creier-psihiic, de-camdata doar un teren pentru speculatii. In consednta, per-sista confuzia constienta-constiinta si chiar confuzia constiinta -stare de veghe. Partial, aceasta confuzie poate fi diminuată prin acceptarea termenului *constient. Pe de alta parte, In psihiatrie termenul c. este utilizat In sensul de vigilență, calificand astfel gradul de „prezența a ființei In lume”. In acest cadru se disting clasic diferite niveluri: inconstienta (somn), subcon-stienta (permite o activitate automata), constienta spontana (stare de reverie) si constienta reflectata. C. poate desemna si o instanta morala care regleaza raportul dintre intentiile indi-vidului si realitate, placerea si aprecierea valorilor.

CONTACT, s. n. / contact, s. m. / contact. [Lat. *contactus, lie. la contingere* = a atinge cu fi *tangere* = a atinge.] 1) Atingerea mutuala a doua corpuri sau persoane. 2) Per-soana care a ramas o perioada suficienta pentru contractarea unei infectii In preajma unui bolnav contagios sau a unui material infectios. C. poate fi *direct* sau *indirect*, prin produse biologice contaminate, obiecte. 3) In stomatologie, c. *ocluzal*, Intra doua suprafete dentare.

CONTAGIOS, adj. / contagieux, -euse, adj. / contagious, infectious. [Lett. *contagiosus* = *ivfipsitor*, de la *cum* = C.U, *tangere* = a atinge.] Care se transmite de la o persoana la alta, de obicei de la un bolnav la un om sanatos. Contagiunea are loc direct sau indirect (sputa, secretii si descuamatii ale pielii, sange supt de paraziti, materii fecale, contact cu obiecte).

CONTAGIOZITATE, s. f. / contagiositate, s. f. / contagiousness. [Lat. *coningiosus* = *modpsitor*, de la *cum* = cu, *tangere* = a atinge.] Calitatea de a fi *contagios.

CONTAGIUNE, s. f. / contagion, s. f. / contagion. [Lat. *co-tagio, -onis* = *contact*, *moiipsire*, de la *cum* = cu, *tangere* = a atinge.] 1) Transmiterea unei boli de la un bolnav la o persoana care fie poate deveni purtator sanatos, fie se poate Tm-bolnavi. C. poate fi: *directa* (prin contact direct Intra cele doua persoane); *indirecta* (cand exista un intermediar - vizitator, animal domestic, insecte, obiecte contaminate). 2) C. *mentals*, pro-pagarea unor simptome psinice prin imitare si sugestibilitate.

CONTAMINARE, s. f. / contamination, s. f. / contamination. [Lat. *contaminatio, -onis* = *pd.nga.rire*, de [a *contaminare* = a murdari, a pdngari.] Termen utilizat In relatie cu obiecte sau animale care prezinta germeii patogeni proveniti de la un alt obiect, organism sau o alta sursa. Ex.: c. unui rau. V. si contagiune, infectie.

CONTENTIE, s. f. / contention, s. f. / reduction (of fracture). [Lat. *contentio, -onis* = *incordare*, de [a *contendere* = a intinde cu putere, a mcorda fi *tendere* = a intinde.] Imobili-zare fortata, obligatorie (focar de fractura, organ herniat, pa-cient agitat). Pentru c. se folosesc modalitati adecvate: ban-daje cu fasa elastica sau gipsata, atela, aparate speciale, ca-masi de forta etc.

CONTIGUITATE, s. f. / contiguite, s. f. / contiguity. [Lat. *contiguus* = care. atinge, mvecinat, de [a *contingere* = a atinge cu fi *tangere* = a atinge.] Starea a doua sau mai multe structuri, organe care sunt In contact fara continuitate.

CONTINENTĂ, s. f. / continence, s. f. / competence (1), continence (2). [Lat. *continentia* = *abfinere*, c.*ontinenpd*, de [a *continere* = a tine laolaita, a. retine.] 1) Ocluzia, Includerea

CONTRACTURA

perfecta a unui orifidu. 2) Moderatie, temperare a apetitului, Indeosebi a celui sexual.

CONTONDENT, adj. / contondant, -e, adj. / contusive. [Lat. *contundere* = a zdroji.] Despre un corp sau obiect ale caror lovituri zdrobesc tesuturile, determina *contuzii, fara sectionarea tesuturilor si fara sangerare evidenta.

CONTOR, s. n. / compteur, s. m. / counter, [gem. Kontor = cantor; (at. *computcire* = a calcula, a socoti.) Instrument sau aparat utilizat la numararea unor particule, impulsuri etc. In medidna, cele mai importante sunt c. de masurare a pre-zentei si intensitatii radiatiilor ionizante: 1) C. *Geiger-Muller*, format dintr-un condensator cilindric la nivelul caruia se produce, prin trecerea unei particule Incarcate, un puls de tensiune. 2) C. *scintilatie*, pentru decelarea prezentei radiatiilor ionizante prin intermediul unui cristal In care se produc scintilatii con-vertite In impulsuri electrice de un 'fotocatod, multiplicata de un *fotomultiplicator (prin inermidul unor dinode). Impulsurile amplificate sunt transmise unui numarator. Sunt deteetate astfel radiatiile gama. In cazul radiatiilor beta de mica energie, se utilizeaza lichidele scintilatoare, care, sub influenta acestor radiatii, emit scintilatii ce pot fi numerate. Procedul se nu-meste scintilatie lichida. 3) *Diodele dopate* (ex.: siliciu dopat cu litiu), In care particulele declanseaza avalanse de electroni, In functie de energia lor. V. si sonda de scintilatie.

CONTRACEPTIV, adj., s. n. / contraceptif, -ive, adj., s. m. / contraceptive. [Lat. *contra* ^ *impotriva*, *conceptus*, de la *concipere* = a concepe.] 1) Produs utilizat In scopul *contra-ceptiei. Se disting: a) C. orate: ansamblu de substante hormo-nale administrate pe cale orala si care, prin actiune antigonado-tropa si/sau actiune directa pe receptorul genital, Tmpiedica, la femeie, una sau mai multe din conditiile esentiale ale fecun-datiei (secretia gherei cervicale, ovulatia, transformarea ded-duala a mucoasei uterine. *Posologia corecta a c. orale este suficient de elaborata si se disting trei metode de administra-re: *metoda combinata*, asociere estroprogestativa administrata In zilele 5-25 ale ciclului; exercita un efect triplu (suprimarea gherei cervicale, actiune antiovulatorie si antinidatie); *metoda sec-ventiala*, cu actiune antiovulatorie pura, deoarece la Inceputul ciclului se utilizeaza doar estrogeni, iar la sfarsitului ciclului o asociere estroprogestativa; *metoda neintrerupta* sau *non-stop*, prin care se administreaza progesterative de sinteza In doza unica si continua; nu actioneaza decat la nivelul gherei cervicale si al endometrului, cu rezultate uneori nesigure. b) C. *locale*: substante spermicide aplicate local intravaginal cu efica-citate relativa. 2) Care se refera la •contraceptie.

CONTRACEPTIE, s. f. / contraception, s. f. / contraception. [Lat. *contra* = *impotriva*, *conceptio, -onis* = *graviditate, con-ceptie*, de [a *concipere* = a c-oncepe.] Termen generic utilizat pentru a desemna ansamblul metodelor utilizate pentru a Tm-piedica conceptia. Exista mai multe modalitati de c.: prin blo-carea ovulatiei (prin 'contraceptive orale); prin blocarea fecun-datiei; prin blocarea spermatogenezei (afllata In stadiul experimental); abstinenta periodica, coitului Intrerupt, prezervativu); crearea unui obstacol In calea "nidatiei oului (*sterilet) si c. de *urgenta*: utilizarea unor combinatii estroprogestative In doza de „soc” (In primele 72 de ore dupa un act sexual neprote-jat).

CONTRACTILITATE, s. f. / contractilitate, s. f. / contractility. [Lat. *contractus*, de [a *contrahere* = a strange, (cum = cu, *trahere* = a trage cu foTfa.)] Proprietate vitala pe care o posedă anumite celule (In particular miocitele) de a-si reduce una sau mai multe dimensiuni atunci cand efectueaza un tra-valiul activ, sub actiunea unui stimul.

CONTRACTURA, s. f. / contracture, s. f. / contracture. [Lot, *contractus*, de [a *contrahere* = a strange (cam = cu; tra-

CONTRACTURA ABDOMINALA

Aere = a trage. cu forța.) Contractie prelungita, reversibila si involuntara a musculaturii striate (unul sau mai multi muschi), fara sa existe leziuni organice ale fibrelor musculare. Poate fi simptom In unele boli. Ex.: *c. abdominala, c. extrapiramidală, c. piramidala. V. si convulsie, crampa, spasm.

CONTRACTURA ABDOMINALA / contracture abdominale / abdominal wall rigidity. Rigiditate a peretelui abdominal, tonica, intensa, dureroasa, permanenta, care se mentine chiar la o palpatare lenta si profunda. C. a. traduce o iritatie peritoneala acuta.

CONTRACTURA DUPUYTREN / contracture Dupuytren / Dupuytren's contracture. [Guillaume Dupuytren, baron, cfwng fi anatomopatolog franc-iz, prof& sor la Saris, 1778-1835.] Sderoza, retractie si fibroza nodulara a aponevrozei pal-mare, Insoțita de modificari ale articulatiilor meta-carpofalan-giene si interfalangiene. In functie de dezvoltarea nodulilor si de tulburarile functionate ale mainii, este stadializata In patru faze. In prima faza se constata prezenta nodulilor, fara retractii ale degetelor. In faza a doua se instaleaza flexia degetelor, care, In cea de-a a treia faza, ajunge la 30° sau mai putin. In ultimul stadiu de evolutie, pe langa fixarea mainii In flexie, se produce extensia falangelor distale. Clasificarea are valoare diagnostica, fiecarei faze evolutive corespunzandu-i o anumita atitudine terapeutica. Constatarea la un bolnav a nodulilor apo-nevrotici sau a retractiei aponevrozei palmare obliga la cerce-tarea celorlalte manifestari clinice care pot coexista si care au mecanism fiziopatologic si anatomopatologic comun: aponevroza plantara si corpii cavernosi (*fibromatoza aponevrozei plantare, *indurata plastica a penisului). Sin.: boala Dupuytren.

CONTRACTURA PIRAMIDALA / contracture pyramidale / pyramidal rigidity. Hipertonie musculara determinata de o leziune a fasciculului piramidal si Insoțita de exagerarea refle-xelor osteotendinoase.

CONTRACTIE, s. f. / contraction, s. f. / contraction. [Lot. **contractio, -onis** = *strangers*, de. ia **contrahere** = a strange. (**cum** = cu; **trahere** = a trage cu forța.)] Diminuare In volum sau In lungirne a fibrelor musculare, sub actiunea unui stimul sau a anumitor agenti (fizici, chimici etc.). Ant.: relaxare.

CONTRAEXTENSIE, s. f. / contre-extension, s. f. / counter-extension. [Lot. **contra** = *impotriva*; **extensio, -onis** = *intin-dere*, de. la **extendere** = a intinde. (**ex** = *tit afard*; **tendere** = a. *intinde*.)] Rezistenta opusa extensiei unui membru atunci cand se realizeaza o tractiune In directia radacinii acelui membru, In vederea reducerii unei fracturi. In cazul fracturii unui membru inferior, c. poate fi realizata prin ridicarea membrului respectiv, astfel Incat greutatea corpului sa se opuna tractiunii aplicate distal.

CONTRAIMUNOELECTROFOREZA, s. f. / contre-immuno-electrophorese, s. f. / counterimmunoelectrophoresis. [Lat. **contra** = *impotriva*; **immunis** = *scutit, apdrat*, de ia **in** = *iip-sit* de, **munus** = *obligate.*, gr. **elektron** = *chifitambar*, corp can se. dictrize-azd prin fre-care; **phoresis** = *transportare.*, de ia **pherein** = a duce., a pwtia. \ Sin.: electrosinereza (v.).

CONTRAINCIZIE, s. f. / contre-incision, s. f. / counter-opening. [Lat. **contra** = *mpotriva*; **incisio, •onis** = *taie-turd*, de. [a **mcidere** = a taia.] Incizie secundara efectuata la distanta de prima incizie (prindpala).

CONTRAINDICATIE, s. f. / contre-indication, s. f. / contraindicaton. [Lat. **contra** = *mpotriva*, **indicatio, -onis** = *indicate*, de [a **indicare** = a arata.] Orice circumstanta care se opune aplicarii unui tratament.

CONTRAST, s. n. / contraste, s. m. / contrast, {ltd. **con-trasto, din. [at. **contra** = *mpotriva*, **stare** = a sta in picioare..]} 1) Termen generic utilizat In medicina cu sensul de diferenta In luminozitatea regiunilor observate pe rezultatul (ecran, film,**

CONVERTINA

fotografie) unei investigatii imagistice. 2) Mediu (sub& tanta) de c.: v. mediu de contrast.

CONTROL, s. n. / contr61e, s. m. / control, [fr. **controlle, prescurtare. de la **contre-rol/e.**] 1) Supravegherea sau limitarea unor fenomene, actiuni. 2) Denumire pentru actiunile sau programele care au ca scop prevenirea, depistarea, reducerea sau eliminarea unor boli. Ex.: c. medical periodic, c. medical profilactic. V. si bilant de sanatate, screening.**

CONTROLATERAL, adj. / controlat6ral, -ale, -aux, adj. / controlateral. [Lat. **contra** = *impotriva*; **lateralis**, de. [a **latus, -teris** = *tatura.*] Termen general utilizat cu sensul de: situat de partea opusa, care se refera la partea opusa. Ex.: reflex c., hemiplegie c. (de partea opusa leziunii cerebrale determi-nante).

CONTUZIE, s. T. / contusion, s. f. / contusion, bruise. [Lat. **contisio, -onis** = *zdroBire, izbrn*, de. [a **contundere** = a zdro-6i] Leziune (produsa prin compresiune brutala) care nu produce solutie de continuitate la nivelul pielii. Cand intereseaza doar vascularizatia superficial-subcutanata poarta numele de *echimoza*. Se poate asocia cu prezenta unui hematom sub-cutanat sau cu afectarea organelor interne, In cazuri grave.

CONURI RETINIENE / c6nes r6tiniens / retinal cones. Celule senzoriale ale retinei, responsabile de vederea morfoscopica si cromatica. C. r. sunt localizate aproape exclusiv In regiunea maculara, In partea centrala, fiind In numar de aproximativ 7 milioane. Ele sunt formate dintr-o expansiune externa, fotore-ceptoare (conul propriu-zis) si o extremitate interna care vine In contact cu prelungirea unei celule bipolare, la care este transmis influxul nervos.

CONVALESCENTA, s. f. / convalescence, s. f. / convalescence. [Lat. **convalescentia**, de ia **convalescere** = a plindt pute.ri, a se. insdndtofi (**cum** = cu; **valere** = a avea forța, a fi tare.)] Durata de timp, mai mult sau mai putin lunga, care urmeaza dupa disparitia simptomatologiei unei boli si In care se restabilesc, progresiv, functiile normale ale aparatelor si sistemelor. C. dureaza pana la revenirea completa la starea de *sanatate.

CONVECTIE, s. f. / convection, s. f. / convection. [Lat. **con-vectio, -oni's** = *tTransportare*, de [a **convectare** = cu, **vergere** = a transporta laolalta (mtruna).] 1) Transfer de caldura prin intermediul curentilor In lichide sau gaze. 2) Pierdere de caldura corporala prin transfer catre aerul Inconjurator, cand aces-ta este mai rece.

CONVERGENTA, s. f. / convergence, s. f. / convergence. [Lat. **medie-vaia convergere** = a incCina impreund, de. ia **cum** = cu, **vergere** = a fi inclinat, a fi apCecat.] 1) In general, evolutie, directie spre acelasi punct. In embriologie, deplasare celulara de la periferie spre centru In perioada de gastru-latie. In fiziologie, miscarea coordonata a globilor oculari pentru a fixa acelasi punct. 2) Caracteristica punctului In care se Intalnesc doua linii. Ant.: divergenta.

CONVERSIE, s. f. / conversion, s. f. / conversion. [Lat. **con-versio, -onis** = *sctiim6are, transfonnwe*, de. ia **coavertere** = a intoarce, a schimfia (**cum** = cu; **vertere** = a mtoarce..)] 1) Transformarea unei unitati de masura In alta unitate de masura, prin intermediul unui factor de c. 2) Transformarea emotiilor In manifestari fizice. 3) Corectia unei pozitii defec-tuoase a fetusului In timpul travaliului.

CONVERTAZA, s. f. / convertase, s. f. / convertase. [Lat. **convertere** = a wtoarce., a scllimBa, de. ia **cum** = cu, **vertere** = a wtoarce.; -ozd.] *Proteaza a *complementului care produce conversia unui component Intr-altul In cascada de eveni-mente moleculare ale *activarii complementului.

CONVERTINA, s. f. / convertine, s. f. / convertin. {Lot. **con-vertere** = a intoarce., a scfwmba, de. ia **cum** = cu, **vertere** =

CONVULSIE

a întoarce; **-ina.**] Forma activă a factorului VII al coagulării, notată Vila.

CONVULSIE, s. f. / convulsion, s. f. / convulsion, seizure. [Lot. **convulsio, -onis** = *convulsie*, de la **convehere** = a zdruncina.] Contractie involuntară, instantanee și sacadată a unei sau a mai multor grupe musculare, determinând mișcări localizate sau ale întregului corp. Spre deosebire de adult, la copil c. reprezintă o urgență, ce impune intervenția imediată a medicului. În funcție de origine, la adult c. pot fi: cerebrale sau medulare, anoxice (în cursul unei sincope), toxice (ex.:

dupa injectarea de stricnina) și psihice (*isterie). În raport cu durata contractiilor, se disting: 1) C. *clonice*, scurte, ritmice, ale unor grupe musculare sau ale întregii musculaturii. 2) C. *tonice*, cu caracter prelungit. 3) C. *tonicoclonice*, prin asocierea celor două tipuri menționate mai sus. La copil, c. au o semnificație clinică foarte diferită, deoarece prelungirea unei crize netratate se poate solda cu decesul copilului. În general, la copilul mic c. sunt generalizate. Mecanismul intim al crizei de c. constă într-o activare paroxistică sincronă a unor grupe de neuroni corticali sau subcorticali, consecința a afectării funcțiilor normale a neuronului prin perturbarea aportului de **oxi-gen** și substanțe energetice. La copil se disting o serie de forme etiologice de c., în funcție de vârstă: A) Nou-născut - din cauza pragului convulsivant ridicat, c. apar în leziuni cerebrale grave și în tulburări metabolice importante, de unde prognosticul rezervat (20-40% decese, 8-20% sechele). Se disting cauze organice (leziuni ale sistemului nervos) și cauze metabolice (hipocalcemie cu tetanie neonatală, hipoglicemie neonatală, anomalii ereditare ale metabolismului aminoacizilor). B) Sugar și copilul mic - perioada de vârstă cu cea mai mare incidență a c., datorită scaderii pragului convulsivant și creșterii reactivității convulsive. Se disting: 1) C. *ocasionale*: a) în boli acute ale SNC, un loc particular îl ocupă c. din SIDA, consecința a infecțiilor oportuniste asociate bolii; b) în boli acute extracerebrale, c. *febrile*, cea mai frecventă cauză de c. ocazionale; c) m. dezechilibre metabolice, îndeosebi în *sindromul acut de deshidratare, dar și în hipocalcemie, hipoglicemie, ca și în c. piridoxinosensibile; d) în intoxicații exo-gene, accidentale sau terapeutice. 2) C. *epileptice* sunt recurente, neprovocate, caracterizate prin crize survenite în afiebrilitate. În toate formele clinice de epilepsie infantilă apar c. de tip tonicoclonic, care pot evolua ca stare de rău convulsiv (criza a cărei durată depășește 30 min) în cazul **oprii bruste** a tratamentului anticonvulsivant.

CONVULSIE CRONICĂ / convulsion chronique / chronic convulsion. Sin.: clonie. V. convulsie.

CONVULSIVANT, adj., s. n. / convulsivant, adj., s. m. / convulsant. [Lat. **convulsus**, de [a **convellere** = a zdruncina,] (Proces patogen, substanțe chimice) care provoacă *convulsii.

COOPERARE CELULARĂ / cooperation cellulaire / cellular cooperation. [Lat. **cooperatio, -onis** = colaborare., cooperare., de la **cooperare** = a coopera; **cellula** = cdmara, dim. de [a **cella** = cdmara.] Relațiile funcționale dintre celule, îndeosebi când acestea sunt organizate într-un țesut sau îndeplinesc o funcție în comun, ori participă la diferite etape ale aceluiași proces. C. c. se realizează și la distanță, datorită *semnalizării celulare. Termenul se referă îndeosebi la influența reciprocă a diferitelor celule ale *sistemului imunitar. Stimularea unei celule imunocompetente de către un *antigen sau prin 'self ne-modificat declanșează din partea acesteia un răspuns care este comunicat, fie prin contact direct între celule, fie prin eliberarea de substanțe chimice ("citokine) acționând la distanță asupra altor celule ale sistemului imunitar. V. și interieukine.

COOPERATIVITATE, s. f. / cooperativitate, s. f. / cooperativitate. [Lat. **cooperare** = a coopera.] Fenomen prezent în cazul

COPROUT

enzimelor sau receptorilor care au mai multe situsuri de legare. Legarea unui ligand pe un anumit situs alterează *afinitatea celorlalte situsuri. Există c. pozitivă sau c. negativă, după cum afinitatea crește sau scade. Fenomenul de c. prezintă interes practic în cazul medicamentelor ale căror ținte sunt **receptorii** sau enzimele.

COORDONARE, s. f. / coordination, s. f. / coordination. [Lat. **cum** = cu; **ordiare** = a pune. w online., de la **ordo, -inis** = fir, rand.] Activitate reglată de către centrul nervos din sistemul nervos central; constă în determinarea unor contractii musculare într-o ordine știută, în scopul obținerii unui anumit rezultat. Ex.: c. motorie a unei mișcări. V. și ataxie.

COPIL, s. m. / enfant, s. m. / child, [fil6a.ne.za kopil = wpii] Băiat sau fată în primii ani ai vieții (pană în adolescență). V. copilărie.

COPIL HIPERACTIV / enfant hyperactif / hyperkinetic child. Sin.: copil hiperkinetic (v.).

COPIL HIPERKINETIC / enfant hyperkinetique / hiperkinetic child. Copil a cărui activitate motorie este crescută și dezordonată, fiind însoțită de impulsivitate, reacții agresive și tulburări de atenție care îi afectează performanțele școlare. În mod paradoxal, starea copilului se poate ameliora cu ajutorul *psihotonicelor, dar la această vârstă dozele terapeutice se stabilesc cu dificultate. Sin.: copil hiperactiv.

COPILARIE, s. f. / enfance, s. f. / childhood. [N6anez.H kopil = copil.] Perioada de viață de la naștere până la adolescență. Perioade (stabilite arbitrar): 1) *Prima c.*, de la naștere până la 2ⁱⁱ ani-3 ani (când dentiția de lapte e completă), este sub-divizată: a) perioada postnatală precoce, primele 6 zile de viață; b) perioada neonatală tardivă, zilele 7-30; c) vârsta de sugar, între o lună - un an; d) copilul mic sau anteprescolarul, între 1-2ⁱ ani. 2) *A doua c.*, vârsta preșcolară, de la 2ⁱ ani la 6-7 ani. 3) *A treia c.*, vârsta școlară, de la 6-7 ani la 15-16 ani, când, odată cu sfârșitul pubertății, copilul devine adolescent.

COPROANTICORP, s. m. / coproanticorps, s. m. / coproantibody. [Cjr. **kopros** = eJfcreme-nt; **anti** = contra, [at. **corpus, -oris** = corp.] Once anticorp din materiile fecale, sintetizat de organism împotriva variatelor bacterii enterice. C. sunt de tip IgA și se presupune că ar avea un rol de protecție a gazdei.

COPROCULTURĂ, s. f. / coproculture, s. f. / plate culture of f(a)eces. [r. **kopros** = excrement; [at. **cu]tura** = cuCti-vare.] Introducere în medii de cultură a unor mici cantități de materii fecale, în scopul observării florei microbiene dezvoltate și a identificării, eventuale, a unor germeni patogeni.

COPROFAGIE, s. f. / coprophagie, s. f. / coprophagia. [Lot. **kopros** = excrement; **phagein** = a manca.] Ingerarea de materii fecale. Tulburare gravă a instinctului alimentar ce apare în demență, oligofrenie gravă, schizofrenie. Sin.: scatofagie.

COPROFIL, adj. / coprophile, adj. / coprophil, coprophilic. [Lat. **kopros** = e.fic.re.me.nt; gr. **philos** = prieten, de la **phileia** = a nidi.] 1) În relație cu "coprofilia. 2) Referitor la bacteriile care se dezvoltă în materiile fecale.

COPROFILIE, s. f. / coprophilie, s. f. / coprophilia. [Lat. **kopros** = excrement; gr. **philia** = atracție-e, de la **philein** = a :opi iubi.

iubi.] Atracție morbidă pentru materiile fecale la unii bolnavi psihici. Uneori c. poate capătă conotații sexuale.

COPROLALIE, s. f. / coprolalie, s. f. / coprolalia. [Lat. **kopros** = excrement; **lalia** = vorbire, de la **lalein** = a vorbi.] Tulburare de vorbire constând în tendința utilizării de cuvinte și expresii pornografice și obscene. Apare în boli psihice variate.

COPROLIT, s. m. / coprolithe, s. m. / coprolith. [Lat. **kopros** = ccrement, **lithos** = piatră.] Concrețiune fecală infiltrată de saruri calcare, în relație cu un tranzit intestinal încetinit pentru materiile fecale.

COPROLOGIE, s. f. / coprologie, s. f. / coprology. [Lot. *kopros* = *cerement*; gr. *logos* = *ftiintd.*] Sin.: scatologie (v.).

COPROM, s. n. / coprome, s. m. / coproma. [Qr. *kopros* = *excrement* / -onio.] Sin.: fecalom (v.).

COPROSTAZA, s. f. / coprostase, coprostasie, s. f. / coprostasis. [Qr. *kopros* = *e^acremenj.*; *stasis* = *oprire, de. la istanai* = *a piasa, a face, so. fina.*] Sin.: constipatie (v.).

COPULATIE, s. f. / copulation, s. f. / copulation. [Lot. *copiilatio, -onis* = *unire., tmpreunare, de ia copiilare* = *a uni, a mcpreuna.*] Impreunare sexuala. Actul Tmperecherii a doi indivizi de sex opus, prin care organele sexuale ale masculului sunt puse In contact cu cele ale femeiei, In interiorul aces-tora din urma.

CORACOID, adj. / coracoide, adj. / coracoid. [Lot. *corax, -acis, gr. korux, -akos* = *cor6*; gr. *eidos* = *forma.*] Care se aseamana cu ciocul unui corb. Ex.: apofiza c. a omoplatului.

CORD, s. n. / coeur, s. m. / heart, cor. [Lat. *cor, conlis* = *inima,*] Sin.: inima (v.).

CORD ARTIFICIAL / coeur artificiel / artificial heart. Oxigenator prevazut cu o pompa aspiranta si o pompa ce asigura refluxul si care substituie temporar inima. Se descriu modele diverse. In prezent au fost realizate modele de inima artifi-ciala (Jarvik) care sa substituie permanent zona din inima afectata de un proces patologic (Indeosebi ventriculul stang).

CORD BILOCULAR / coeur biloculaire / cor biloculare. Mal-formatie a inimii caracterizata prin existenta unui singur auricul si a unui singur ventricul.

CORD-PULMON ARTIFICIAL / coeur-poumon artificiel / heart-lung apparatus, artificial circulation, artificial heart-lung. Dispozitiv care substituie o perioada scurta de timp (frecvent cateva ore) functiile inimii si ale plamanilor. Este alcatuit, In principiu, dintr-o pompa aspiro-respingatoare, echi-valentui inimii, si din membrane artificiale oxigenatorii, echiva-lent episodic al plamanilor.

CORD PULMONAR ACUT / coeur pulmonaire aigu / acute cor pulmonale. Dilatare si insuficienta acuta a cordului drept cauzata ds instalarea brusca a hipertensiunii arteriale pulmonare, de obicei o consecinta a unei embolii pulmonare masive.

CORD PULMONAR CRONIC / coeur pulmonaire chronique / chronic cor pulmonale. Afectiune cardiaca care implica hipertrofie ventriculara dreapta cu sau fara insuficienta cardiaca, consecutiv unei afectiuni pulmonare cronice, parenchimatoase sau vasculare, cu hipertensiune pulmonara, frecvent *bronho-pneumopatie cronica obstructive). Abrev.: CPC.

CORDAJE TENDINOASE / cordages tendineux / tendinous cords. NA: chordae tendineae. [Lat. *chorda, gr. khorde* = *coarda, cordon*; Cat. *medievata tendo, -inis* = *tendon, proba6it de ia gr. tenon, -ontos* = *tendon.*] Cordoane fine fibroase care leaga valvele atrioventriculare la muschii papilari ai ven-triculelor, cu care constituie aparatul subvalvular.

CORDITA, s. f. / chordite, cordite, s. f. / corditis, chorditis. [Lat. *chorda, gr. khorde* = *coarda, cordon*; -ita.] Inflamatie a unei structuri anatomice in forma de coarda. Termenul se uti-lizeaza, de obicei, cu referire la *corzile vocale, cu sensul de inflamatie de origine infectioasa sau traumatica.

CORDOCENTEZA, s. f. / cordocentese, s. f. / cordocente-sis. [Lat. *chorda, gr. khorde* = *coarda, cordon*; gr. *kentesis* = *intepd.tura.*] Punctie vasculara a *cordonului ombilical.

CORDON, s. n. / cordon, s. m. / cord, funis, chorda. NA: funiculus, pi. funiculi. [Lat. *chorda, gr. khorde* = *coarda, cordon.*] Denumire generica utilizata pentru a desemna unele structuri anatomice pe baza formei lor. Ex.: *c. spermatic, *c. ombilical.

CORDON OMBILICAL / cordon ombilical / umbilical cord, chorda umbilicalis. NA: funiculus umbilicalis. Structura fle-

xibila conjunctivovasculara care conecteaza ombilicul embri-onului si fatului cu placenta, In ambele sensuri, prin arterele si venele ombilicale. La nou-nascut masoara aproximativ 50 cm. V. si circulara de cordon.

CORDON SANITAR / cordon sanitaire / sanitary cordon. Frontiera de supraveghere stabilita la limita unei regiuni aflate In carantina. Nu poate fi traversal decat In anumite conditii stabilite de regulamentele sanitare.

CORDON SPERMATIC / cordon spermatique / spermatic cord. NA: funiculus spermaticus. Formatiune anatomica care are rol suspensor pentru testicul si epididim. C. s. include vasele spermatic si deferente, filete nervoase si ligamentui Cloquet, elemente Invelite mtr-o tunica fibroasa.

CORDONAL, adj. / cordonal, -ale, -aux, adj. / cordonal. [Lat. *chorda, gr. khorde* = *coarda, cordon.*] Care se refera la cor-doanele maduvei spinarii. Ex.: durere c.

CORDOPEXIE, s. f. / cordopexie, s. f. / cordopexy. [Lat. *chorda, gr. khorde* = *coarda, cordon.*] Interventie chirurgicala care consta In fixarea unei *corzi vocale in pozitie de adductie maxima, pentru asigurarea unei permeabilitati suficiente a *glotei.

CORDOTOMIE, 8. f. / cordotomie, chordotomie, s. f. / cordotomy. [Lot. *chorda, gr. khorde* = *coarda, cordon*; *tome* = *taiere, sec^uiune, de ia temnein* = *a tdifl.*] 1) Intreruperea chirurgicala a tractului spinotalamic lateral, de obicei In cadra-nul anterolateral al maduvei, In vederea suprimarii durerilor in-suportabile si netratabile prin alte mijloace. V. Si tractotomie. 2) Sectiunea uneia dintre corzile vocale.

CO-RECEPTOR CD4 / co-r6cepteur CD4 / CD4 co-receptor. Sin.: CD4 (v.).

CO-RECEPTOR CDS / co-recepteur CDS / CDS co-receptor. Sin.: CD8 (v.).

CO-RECEPTORI HIV / co-recepteurs du VIH / HIV co-recep-tors. [Lot. *cum* = *cu*; *recepisus, de [a recipere* = *a primi*;

engL afirev. Human Immuno-deficiency Vims = *virusui imuno-deficientd umane.*] Reprezinta o serie de molecule situate pe suprafata celulelor tinta ale HIV (limfocitele T CD4 si celulele mononucleate), care functioneaza ca receptori pentru *chemo-kine si care, impreuna cu receptorul CD4, alcatuiesc sistemul de penetrare al virusului In celula. Desi pana In prezent au fost descrii numerosi co-receptori (CCR5, CXCR4, CCR3, CCR2, BOB si ..brother of BOB", ultimii patru fiind utilizati de HIV-2 si SIV), numai primii doi sunt exclusiv utilizati de tulpi-nile HIV-1. Descoperirea co-receptorilor a permis explicarea di-ferentelor de comportament fenotipic ale tulpinilor HIV izolate In diferite stadii ale bolii. Pana recent erau utilizate trei sis-teme de clasificare fenotipica a HIV: 1) primul sistem definea izolatele primare ca macrofag (M)-tropice sau T-tropice (cu tro-pism pentru liniile celulare T), toate izolatele avand capadtatea de a replica In limfocitele T CD4 activate; 2) un al doilea sistem caracteriza izolatele ca sincitiu-inductoare (SI) si non-sin-citiu-inductoare (NSI), pe baza comportamentului In tinia celu-lara MT-2 (care exprima CXCR4, dar nu si CCR5); virusurile NSI pot forma cu usurinta sincitii In celulele CCR5; 3) al trei-lea sistem definea virusurile fie ca lent/foase sau rapid/Inalte, In functie de cinetica cresterii lor In culture. Desi cele trei sis-teme de clasificare se intrucau Intr-o oarecare masura, ele nu erau sinonime. Descoperirea co-receptorilor a permis revizui-rea clasificarii variantelor fenotipice. Astfel, izolatele care utili-zeaza CCR5 dar nu si CXCR4 sunt denumite virusuri R5, iar cele care utilizeaza CXCR4 dar nu CCR5 sunt denumite virusuri X4. Izolatele care pot utiliza ambii co-receptori sunt denumite R5X4. Acest sistem de clasificare are o baza pato-genetica: virusurile R5 sunt eel mai eficient transmise pe cale heterosexuala (ele sunt NSI si lent/foase); dupa aproximativ 5 ani, la 50% din padenti izolatele evolueaza spre formele

CORECTIV

R5X4 si X4 (similar cu SI si rapid/Inalte), ceea ce explica mai buna adaptare si virulenta superioara odata cu evolutia spre SIDA.

CORECTIV, s. n. / correctif, s. m.' / corrective. [Lat. *medh-vaiii correctivus*, *iiin* [at. *corriger* = a mdrepta fi *regere* = a conduce.] 1) Ceea ce Indreapta ceva, rectifica, In sens pozitiv. Ex.: tratament c. 2) Uneori termenul este utilizat cu referire la o substanta care, adaugata unui medicament, Ti amelioreaza gustul sau actiunea. V. si excipient.

CORECTOPIE, s. f. / corectopie, s. f. / corectopia. [Qr. *kore* = pupitd; *ektopos* = m afara iocului normal, de la *ektos* = in afara, *topos* = [oc.] Sin.: ectopie pupilara (v.).

COREE, s. f. / choree, s. f. / chorea, St. Vitus dance. [Lat. *chorea*, gr. *khoreia* = dans.] Boala a sistemului nervos caracterizata prin miscari involuntare si neregulate, cand lente, cand rapide, acompaniate de hipotonie musculara si de tulburari de coordonare. Exista mai multe tipuri de c. Cea mai cunoscuta: c. *Sydenham*, boala a sistemului nervos a celei de-a doua copilarii, adesea de etiologie reumatismala (strep-tococ hemolitic), caracterizata prin miscari coreice acompaniate de curbatura, dureri vagi ale membrelor inferioare, uneori febra. Evolueaza, In general, spre vindecare, dar poate provo-ca unele complicatii cardiace. O alta forma: c. *Huntington*, v. boala Huntington.

COREE HUNTINGTON / choree de Huntington / Hunting-ton's chorea. [George Summer Huntington, medic american, 9ie.w Jm(^ 1851-1916) Sin.: boala Huntington (v.). V. si coree.

COREE SYDENHAM / choree de Sydenham / Sydenham's chorea. [Thomas Sydenham, medic e.ng[e.z, Camfnidgt, Londra, 1624-1689.]V. coree.

COREIFORM, adj. / choreiforme, adj. / choreiform. [Lat. *chorea*, gr. *khoreia* = dans; Cat. *forma* = forma.] Care seamana cu coreea. Ex.: miscari c.

CORELATIE, s. f. / correlation, s. f. / correlation. [Lat. sco- [asticd *correlativus*, din [at. *relatio*, -onis = raportare.] Masurarea dependentei dintre doua *variabile aleatorii cantitative.

COREOATETOZA, s. f. / choreoathetose, s. f. / choreoathetosis. [Lat. *chorea*, gr. *khoreia* = dans; gr. *athotos* = nefi-lat; -ozo.) Sindrom caracterizat clinic prin prezenta *miscarilor coreoatetozice. V. In continuare.

COREOATETOZA FAMILIALA PAROXISTICA / choreoathetose familiale paroxystique / familial paroxysmal choreoathetosis. Sindrom rar cu transmitere autozomal dominanta, In cadrul caruia se asociaza accese de "miscari coreoatetozice fara pierderea constientei cu un *inel Kayser-Fleischer, In absenta anomaliei metabolic@ a cuprului. C. f. p. raspunde la *haloperidol. Sin.: sindrom Mount-Rebak.

COREOATETOZA PAROXISTICA KINEZIGENA / choreoathetose paroxystique kinesigenique / paroxysmal kinesigenic choreoathetosis. Sindrom caracterizat prin miscari coreoatetozice, declansate de miscarile voluntare care apar In a doua copilarie, Indeosebi la baieti. In jumatate din cazuri, sindromul este transmis autozomal dominant, raspunde la anumite anti-convulsivante si se atenuaza cu varsta, unele pana la disparitie.

COREOATETOZIC, adj. / choreoathetosique, adj. / choreoathetoid. [Lat. *chorea*, gr. *khoreia* = dans; gr. *athetos* = nefuffit.] Care apartine *coreoatetoziei sau se caracterizeaza prin coreoatetozia.

COREPRAXIE, s. f. / corepraxie, s. f. / corepraxy. [Qr. *kore* = pupild; *praxis* = aciune, practica, de. [a *prattein* = fl acticna.] Operatie de refacere a *pupilei si reasezarea ei In pozitie normala.

CORISTM

COREPRESOR, s. m. / corepresseur, s. m. / corepressor.

[Lat. *cum* = cu; *represser*, -oris = repr& sor, de. ia *reprimere* = a impinge inapoi, a refine (*retro* = inapoi; *primere* = a apasa, a presa).] Molecula care declanseaza represiia *transcrip-tiei genelor specifice prin fixare la represor.

CORESPONDENTA, s. f. / correspondance, s. f. / correspondance. [Lat. scotastic.cS *corresponderc*, de ia *respondere* = a raspunde.] Conditia de a fi In consens, In armonie functio-nala. Cel mai adesea, termenul se refera la c. *retiniana*: func-tionarea armonioasa a elementelor nervoase ale retinei ochilor.

CORIMBIFORMA, adj. / corymbiforme, adj. / corymbiform. [Lat. *corymbus* = ciorchine, din gr. *korymbus*; [at. *forma* = forma.] Despre o eruptie, cand elementele acesteia sunt reunite In grupe separate de intervale de piele sanatoasa.

CORIOADENOM, s. n. / chorioadenome, s. m. / chorioadenoma destmens. [Cjr. *khorion* = membrana a fatuiui; *aden*, -os = gtanda; -oma.] Sin.: mola hidatiforma disecanta (v. mola).

CORIOALANTOIDA, s. f. / chorioallantoide, s. f. / chorioallantois. [Qr. *khorion* = membrana a fatuicui; *alias*, -antos = co-mat; *eidos* = forma.] Structura extraembrionara formata din unirea corionului si alantoidei prin intermediul vaselor, servind la schimbul gazos, la reptile si pasari. La mamifere echivalen-tul este *placenta.

CORIOCARCINOM, s. n. / choriocarcinome, s. m. / choriocarcinoma. [Qr. *khorion* = membrana a fatuiui; *karkinos*, de ia. *karkiaos* = roc, cancer, -oma.] Tumora maligna a tesutu-lui trofoblastic, formata prin proliferarea anormala a celulelor cuboidale si sincitiale ale epiteliului placentei. Aproape toate c. se dezvoltă In cavitatea uterina secundar unei "mole hidati-forme, mai rar consecutiv unui avort sau In timpul unei sarcini normale. De regula foarte hemoragice, c. produc metastaze pe cale hematogena, dar sunt foarte sensibile la chimioterapia anti-neoplazica. Uneori, c. poate fi localizat la nivelul testiculului, ovarului sau al altor organe, corespunzand unor *disembri-oame ce reprezinta tumori placentare embrionare. In ambele cazuri tumorile sunt functionale, elaborand gonadotrofine. Sin.: corioepiteliom.

CORIOEPITELIOM, s. n. / chorio-epitheliome, s. m. / chorioepithelioma. [Qr. *khorion* = membrana a fduCui; *epi* = pe, *thele* = ridictdurd, mameion; -oma.] Sin.: coriocarcinom (v.).

CORIOM BENIGN / choriome benign / chorio-adenoma. [Qr. *khorion* = membrana a fduCui, -oma; [at. *benignus* = blit-voitor.] Sin.: mola hidatiforma (v. mola).

CORIOMENINGITA, s. f. / choriomeningite, s. f. / choriomeningitis. [Cyr. *khorion* = membrana a fatuiui; *meninx*, -ingos = membrana foarte find; -ita.] Inflamatie a meningelor aso-data cu o infiltratie limfodtara a plexurilor coroide. C. *limfoci-tara*: v. boala Armstrong.

CORIOMENINGITA LIMFOCITARA / cohriomeningite lymphocytare / lymphocytic choriomeningitis. Sin.: boala Armstrong

CORION, s. n. / chorion, s. m. / chorion. [Cjr. *khorion* = membrana a fatuiui.] 1) Membrana exterioara a oului la mamifere. 2) Portiunea profunda a dermului, alcatuita Indeosebi din fascicule de fibre colagene si o retea de fibre elastic@ si de reticulina. **CORIORETINITA, s. f. / chorioretinite, s. f. / chorioretinitis.**

[Gjr. *khorion* = membrana a fdu[ui; [at. *rete*, -is = re^ea; -ina; -ita.] Inflamatie a coroidei si a retinei. C. seroasa *centrala*: v. boala Kitahara. **CORIORETINITA SEROASA**

CENTRALA / chorioretinite sereuse centrale / Kitahara's disease. Sin.: boala Kitahara (v.). **CORISTOM, s. n. / choristome, s. m. / choristoma.** [Qr. *kha-*

ristos = separat, Inaepdrtat; -omn.] Afec(iune psedotumorală

CORIZA

care se caracterizeaza prin prezenta unor celule de alta natura decat tesutului sau organul in care se gasesc. C. este o *heterotopie.

CORIZA, s. f. / coryza, rhume, s. m. / coryza, common cold. [Cjr. *koryza* = *guturai*.] Sin.: rinita acuta (v. rinita).

CORN, s. n. / come, s. f. / cornu, pi. cornua. NA: cornu. [Lot. *cornu, -us* = *corn*.] 1) C. anterior al maduvei (NA: *cornu anterius*): fiecare din cele doua formatiuni cenusii ale maduvei spinarii, intinzandu-se anterior canalului endodimar, sub forma unei proeminente, de o parte si de alta a santului median anterior. Aceste formatiuni se numesc c., datorita aspectului pe sectiunea maduvei, constituind in realitate doua cordoane nervoase, alcatuite in esenta din fibre motorii. 2) C. posterior al maduvei (NA: *cornu posterius*): fiecare din cele doua formatiuni cenusii ale maduvei, situate de fiecare parte si posterior canalului endodimar. Sunt denumite c. datorita aspectului pe sectiune; in realitate reprezinta doua cordoane nervoase alcatuite din fibre senzitive. 3) C. uterin (NA: *cornu uteri*), fiecare din cele doua unghiuri laterale ale cavitatii uterine, in punctul de implantare al trompei uterine.

CORN CUTANAT / come cutană / cutaneous horn. 1) Formatiune in forma de pinte, dezvoltata in unele *keratoze senile, solare sau juvenile, la nivelul fetei si al mainilor. C. c. este benign, se dezvolta lent si poate avea un diametru mic sau, dimpotriva, mare, pana la 10-12 cm. 2) Leziune hiperkeratozica observata in unele *candidoze vegetante.

CORN DE SECARA / ergot de seigle / ergot. Sin.: secara cornuta (v).

CORNAJ, s. n. / cornage, s. m. / cornage. [Tr. *cornage*.] Zgomot sub forma unui suierat care apare in inspiratie, uneori (rar) si in expiratie. Este suficient de intens si se aude de la distanta. Se produce ca urmare a microrarii lumenului defileului laringian, consecutiv unui proces inflamator sau, mai rar, tumoral.

CORNEE, s. f. / cornee, s. f. / cornea. NA: cornea. [Lot. *medievala tunica cornea, din [at. *corneus* = de *corn* fi *cornu*,*

-us = *corn*.] Structura transparenta ce formeaza partea anterioara a tunicii fibroase a ochiului. C. are forma unei calote sferice cu o fata concava si una convexa, un diametru vertical de 11 mm si unui orizontal de 12 mm, cu o grosime de 0,8-0,9 mm la centru si 1 mm la periferie. Datorita transparentei sale, c. contribuie la formarea dioptrului ocular, cu rol de lentila convergenta avand o valoare dioptrica de 42 de dioptrii. Neregularitatea curburii c. determina majoritatea astigmatismelor. Zona periferica a c. se uneste cu *sclerotica, formand

*limbul sclerocorneean. Complet lipsita de vase si limfatice, nutrita prin imbibitie, c. este formata histologic din cinci straturi: epitelial anterior (continuat cu conjunctiva), stratul sau membrana limitanta elastica anterioara (membrana Bowman), substanta proprie sau stroma (strat corneean parenchimatous), stratul sau lama elastica posterioara (membrana Descemet) si endotelul *camerei anterioare. V. si leucom, macula, nefelion. **CORNET, s. n. / comet, s. m. / concha. NA: concha.** [Lot. *cornu, -us* = *corn*.] Denumire pentru o serie de structuri anatomice: 1) C. auditiv scobitura pe care o determina cartilajul urechii externe. 2) C. nazale: a) c. nazal inferior v. tab. anat.

- oase; b) c. nazal mijlociu (NA: *concha nasalis media*), lamela osoasa recurbata, convexa inainte, suspendata pe fata interna a maselor laterale ale *etmoidului, cu care delimiteaza

*meatul nazal mediu; c) c. nazal superior (NA: *concha nasalis superior*), lamela osoasa recurbata, convexa inainte, subiacenta jumatatii posterioare a c. mijlociu si suspendata, asemenea acestuia, pe fata interna a maselor laterale ale etmoidului, cu care delimiteaza meatul superior; d) c. nazal Santorini (NA: *concha nasalis suprema*), inconstant, apartinand osului etmoid si fiind situat superior fata de c. nazal superior.

CORP CALOS

CORNUL LUI AMMON / come d'Ammon / cornu Ammonis. [Friedrich August von Ammon, oftalmolog ft patotog german, profesw la 'Dresda, 1799-1861.] Sin.: hipocamp (v.).

COROANA, s. f. / couronne, s. f. / corona (bot.), crown (stom.). NA: corona (1). [Lat. *corona* = *coroan.0*.] 1) Termen anatomic pentru o formatiune sau structura asemanatoare unei coroane. Ex.: c. ciliara. 2) Termen generic pentru leziuni cutanate de forma circulara, in special pe frunte. Ex.: c. seboreica. In unele forme de seboree, cand crustele grasoase sebo-reice depasesc zona la nivelul fruntii, c. veneriana, din sifilisul secundar, la nivelul fruntii. 3) C. dentara: partea dintelului vizi-bila in afara alveolei, ca si o piesa metalica, metalo-ceramica sau din alt material care reproduce forma unui dinte.

COROANA ECUATORIALA / couronne 6quatoriale / equatorial plate. Sin.: placa ecuatoriala (v.).

COROIDA, s. f. / choroide, s. f. / choroid. NA: choroidea. [Cfr. *khorion* = *membrana a fatuiui*; *eidosis* = *forma*.] Invelisul vascular al ochiului, cuprins intre *sclerotica si retina, care se extinde de la ora serrate la nervul optic. C. asigura nutritia si inervatia retinei si a structurilor anterioare ale globului ocular.

COROIDITA, s. f. / choroidite, s. f. / choroiditis. [Cjr. *khorion* = *membrana a fatuiui*; *eidosis* = *forma*; *-Ha*.] Inflamatie coroidica, frecvent asociata cu cea a retinei (*corioretinita).

COROIDITA DIFUZA ACUTA SUPURATA / choroidite diffuse aigue suppuree / panophtalmia, panophtalmis. Sin.: panoftalmie (v.).

coronal, adj. / coronal, adj. / coronal. [Lot. *coronatus* = *ai coroanei, ae. la corona* = *coroana*.] Cu privire la o formatiune cu forma de coroana. Ex.: sutura c., articulatia osului frontal cu oasele parietale.

CORONAR, adj. / coronaire, adj. / coronary. [Lot. *corona-rius* = *de facut coroane*, *de (a corona* = *coroana*.] 1) Care se refera la vascularizatia c. sau la coroana dentara. 2) In general, termenul sugereaza dispunerea unor elements anatomice in forma de coroana. Ex.: artera c., vena c., artera c. stomacica etc.

CORONARIAN, adj., s. m. / coronarien, adj, s. m. / coronary. [Lat. *coronarius* = *de facut coroane, de la corona* = *coroana*.]

1) Care se refera la circulatia coronariana normala sau patologica (ex.: insuficienta c., unda c.). 2) Termen utilizat pentru a desemna bolnavii cu maladii in relatie cu circulatia coronariana.

CORONARITA, s. f. / coronarite, s. f. / coronaritis. [Lat. *coronarius* = *de facut coroane, de (a corona* = *coroana* *-ita*.] Inflamatie a arterelor coronare, care, in caz de stenoza coronariana, poate declansa crize de angina pectorala.

CORONAROGRAFIE, s. f. / corona rographie, s. f. / coronarography. [Lat. *coronarius* = *de facut coroane*, *de la corona* = *coroana*; *gr. *graphein* = a scrie*.] Radiografia arterelor coronare obtinuta dupa injectarea acestora cu un lichid opac la radiatiile X. Poate fi globala sau selectiva.

CORONAVIRUS / coronavirus / coronavirus. [Lat. *corona* = *coroana*; *virus* = *venin, otrava*.] Virus sau grup de virusuri cauzator de infectii la pasari, hepatita la soarece, gastroenterite, infectii respiratorii la om.

CORP, s. m. / corps, s. m. / body. [Lat. *corpus, -oris* = *corp*.] Termen anatomic utilizat cu sensul de: 1) Partea cea mai importanta a unei structuri anatomice. 2) Organismul, in Intregime.

CORP CALOS / corps calleux / corpus callosum. NA: corpus callosum. Formatiune anatomica la nivel cerebral, constituita din substanta alba dispusa arciform si careia i se disting: rostrum, genuchi, trunchi si splenium. Este situat in profunzimea suturii longitudinale si este format din fibre trans-

CORPCELULAR

versale care conecteaza cele doua emisfere cerebrale. Sin.: *commissura magna cerebri* (lat.).

CORP CELULAR / corps cellulaire / cell body. Sin.: peri-carion (v.).

CORP CILIAR / corps ciliaire / ciliary body. NA: corpus ciliare. Segment al *uveei, intermediar Intre *iris si "coroidea, la nivelul caruia se insera 'cristalinul prin muschiul ciliar. Este alcatuit din *procesele ciliare si 'pars plana, care secreta umoarea apoasa.

CORP GALBEN / corps jaune / corpus luteum. NA: corpus luteum. Formatiune cu functie de glanda endocrina, constituita In ovarul mamiferelor In locul *foliculului ovarian (de Graaf), dupa ruptura acestuia din urma si eliberarea ovulului. C. g. este caracterizat prin prezenta celulelor galbene cu luteina, hormon denumit actualmente *progesteron, care prepara mu-coasa uterina pentru implantarea ovulului fecundat (c. g. *gra-vidic*) sau care favorizeaza reconstituirea mucoasei uterine daca ovulul nu este fecundat (c. g. *menstrual*, care dispare In cursul fiecarui ciclu).

CORP PINEAL / corps pineale / pineal body. NA: corpus pineale. Sin.: epifiza (v.).

CORP SPONGIOS / corps spongieux / spongy body, corpus spongiosum penis. NA: corpus spongiosum penis. Organ erectil al penisului, impar si median, situat In gutiera in-ferioara a 'corpilor cavernosi. Se Intinde de la planseii peri-neal, unde prezinta o Ingresare (bulbul), pana la gland si este transversal de uretra.

CORP STRAIN / corps etranger / foreign body. Orice c. introdus din exterior Intr-un tesut sau Intr-o cavitate a corpului si care nu poate fi usor absorbit. Dupa unele interpretari, sub-stantele formate si depuse In organism In anumite procese patologice (calculi, concretiuni) sunt tot c. s.

CORP STRIAT / corps strie / striate body. NA: corpus striatum. Ansamblul "nucleului caudat si al "nucleului lenticular. V. si nucleii bazali.

CORP VERTEBRAL / corps vertebra / body of vertebra. NA: corpus vertebrae. Partea anterioara, proeminenta si cilindrata a unei vertebre. Prezinta doua fete, superioara si inferioara, denumite platouri vertebrale, si o circumferinta, de unde se detaseaza pediculii care delimiteaza orificiul sau gaura vertebrala.

CORP VITROS / corps vitre / vitreous body. NA: corpus vitreum. Masa gelatinoasa semilichida si transparenta, care ocupa spatiul cuprins Intre fata posterioara a *cristalinului si *retina. C. v. este continut Intr-un Invelis transparent denumit *hialoid. Sin. desuet: umoare vitroasa.

CORPI AUER / corps d'Auer / Auer's bodies. [John Auer, fiziolog si farmacolog american, profesor (a St. Louis, 1875-1948.) Incluziuni intracitoplasmice In forma de bastonase, care apar rosii In coloratia May-Grunwald-Giemska. Se formeaza In citoplasma leucocitelor din leucemiile acute (promielocitare).

CORPI CAVERNOSI / corps caverneux / corpus cavernosum. NA: corpus cavernosum. Orice tesut erectil, cu referire Indeosebi la penis, clitoris, uretra si cornetele nazale. Tipuri:

1) C. c. *ai penisului* - cele doua coloane de tesut erectil situate pe fata dorsala a penisului. 2) C. c. *ai clitorisului* - cele doua coloane de tesut erectil care fuzioneaza pentru a forma corpul clitorisului.

CORPI CETONICI / corps cetoniques / ketone bodies. Denumire clasica pentru anumiti metaboliți (acetona, acid acetic, acid beta-hidroxi-butaric) proveniti din degradarea albuminelor si grasimilor. In organismul normal, c. c. sunt utilizati prin oxidare In ciclul Krebs, livrand astfel 75% din energia provenita din degradarea lipidelor. Concentrate lor creste cand com-

CORPUSCULI HOWELL-JOLLY

bustia lipidelor este sporita, ca urmare a utilizarii ineficiente a lipidelor, Indeosebi In: *diabet, *eclampsie, reducerea totala a gludelor alimentare. C. c. cresc usor In cursul sarcinii, In afectiunile hepatice, hipertiroidism, viata la mare altitudine. ~In cazul cresterii accentuate a c. c., bolnavii au *halena caracteristica. V. tab. const. biochim.

CORPI DOHLE / corps de Dohle / Dohle's inclusion. [Karl Gottfried Paul Dohle, patoilog german, IQel, 1855-1928] Incluziuni bazofile prezente In citoplasma polinuclearelor neutrofile, reprezentand resturi de ARN. Apar In *boala May-Hegglin sau In unele boli infectioase, toxice, In arsuri, trau-matisme, cancer sau la gravide.

CORPI GENICULATI / corps genouilles / geniculate bodies. NA: corpus geniculatum. Eminente ovalare pereche, in numar de patru, cate doua pentru fiecare emisfer, situate In partea posteroinferioara a talamusului. C. g. lateral este o static de procesare a informatiilor vizuale transmise de la retina, iar c. g. medial - un releu de procesare a informatiilor auditive.

CORPI LEWY / corps de Lewy / Lewy's bodies. [Frederic H. Lewy (Lewey), newoiog german sta6it in S'U'i 1885-1950.] Incluziuni rotunde, observate In citoplasma neuronilor din /ocus niger, In *boala Parkinson. Prezenta c. L. a fost observata si In Intregul sistem nervos central. V. boala cor-pilor Lewy difuzi.

CORPI MAMILARI / corps mamillaires / mamillary bodies. NA: corpus mamillare. Formatiuni pereche alcatuite din sub-stanta alba, facand parte din *hipotalamusul posterior si situate Inaintea *pedunculilor cerebrali si Inapoia *tijeii hipofizare.

CORPI TIGROIZI / corps de Nissl / tigroid bodies. Sin.: corpusculi Nissl (v.).

CORPUSCUL, s. m. / corpuscule, s. m. / corpuscle. NA: corpusculum, pi. corpuscula. [Lot. corpusculum = corp mic, dim. de [a corpus, -oris = corp.] Element organic sau pato-logic, rotunjit, de foarte mici dimensiuni. C. renal - sin.: glomerul renal (v.).

CORPUSCUL BARR / corpuscule de Barr / Barr chromatin body. [Murray L. Llewelyn Barr, micro anatomist Canadian, n. 1908.] Mica masa de cromatina condensata reprezentand un cromozom X inactivat, localizata la periferia nucleului in-terfazi, chiar In interiorul membranei nucleare, Numarul c. B. este mai mic cu unu decat numarul de cromozomi X din nu-cleu. Astfel, barbatii normali si femeile cu *sindrom Turner (XO) nu au nici un c. B. (cromatina sexuala negativa), femeile normale si barbatii cu *sindrom Klinefelter (XXY) au un c. B., iar femeile XXX au doi c. B. Sin.: cromatina sexuala.

CORPUSCUL BAZAL / corpuscule basal / basal corpuscle, basal granule. Organit celular derivat dintr-un "centriol. Este situat la baza *cililor si *flagelilor, asigurand motricitatea acestora. Sin.: blefaroplast.

CORPUSCUL CAROTIDIAN / corpuscule carotidian / glomus caroticum. NA: glomus caroticum. Sin.: glomus carotidian (v.).

CORPUSCULI HEINZ / corps de Heinz / Heinz-Ehrlich bodies, Heinz bodies. [Robert Heim, farmacotcy si vatotog germmi, profesor la "Ertangen, 1865-1924, Paul Ehrlich, medic, fiziolog si imunolog german, premild 9(p6d pentru fizwCogie/me-tiidna. m 1908, 1854-1915.) Se observa In cursul *anemiilor hemolitice congenitale sau toxice si corespund unei hemoglobine denaturate. In hemoglobinopatii c. H. apar datorita unei hemoglobine instabile. V. si incluziuni intraeritrod-tare.

CORPUSCULI HOWELL-JOLLY / corps de Jolly / Howell-Jolly bodies. [William Henry Howell, fiziolog american, 'Saitimore, 1860-1945; fustm Mane Jules Jolly, HistoCog francez, profesor [a 'Paris, 1870-1953.] Incluziuni intraeritrod-tare, colorate In rosu prin tehnica Ivlay-Grunwald-Giemska, care

CORPUSCULI LAFORA

apar In cursul *drepanocitozei, dupa splenectomie ?i In unele anemii.

CORPUSCULI LAFORA / corps de Lafora / Lafora bodies. [Gonzalo Rodriguez Lafora, neuropatolog spaniel, profesor [a 'Madrid, 1887-1971.] Induziuni intraneuronale alcatuite din glicoproteine. Sunt localizati In unii neuroni encefalici §1 au fost descriși In cadrul 'sindromului Unverricht.

CORPUSCULI MEISSNER / corpuscules de Meissner / Meissner's corpuscles. [Georg Meissner, anatomist fi fiziolog german, profesor [a 'Basel, apoi (a freiburg fi la Cftottingen, 1829-1905.) Structuri de forma ovoidala care contin terminatii nervoase mielince sau nemielince cu rol In percep-tia senzatiilor tactile. C. M. sunt situati In papilele dermice, Indeosebi la nivelul pielii lipsite de par (suprafete palmare, ale degetelor si plantare), ca si la nivelul buzelor, pleoapelor, ma-meloanelor si al varfului limbii.

CORPUSCULI NEGRI / corps de Negri / Negri corpuscles. [Adelchi Negri, patoioog Italian, profesor la 'adova, 1876-1912.] Induziuni eozinofilice cu diametrul Intre 2 si 10 m, observate In citoplasma nervilor infectati cu virusul rabic, situate Indeosebi In *hipocamp.

CORPUSCULI NISSL / corps de Nissl / Nissl's bodies. [Franz Nissl, neurolog fi psihiatru german, profesor [a 'Heidelberg, 1860-1919.] C. formati din "reticul endoplasmatic rugos si *ri-bozomi, Intalniti In corpul celular si In dendritele neuronilor. Sin.: corpi tigroizi.

CORPUSCULI PAPPENHEIMER / corps de Pappenheimer / Pappenheimer's bodies. Corpusculi care apar In cursul *anemiei hemolitice, anemiei sideroblastice si In *drepanocitoza. V. si incluziuni intraeritocitare.

CORSET, s. n. / corset, s. m. / corset, [fr. corset, din [at. corpus, -oris = Corp.] Centura destinata mentinerii trunchiului In pozitie normala; utila In corectarea deformatiilor coloanei sau In imobilizarea acesteia In caz de fracturi (c. gipsaf).

CORT, s. n. / tente, s. f. / tent. NA: tentorium. [neogr. korti = cort.] Formatiune anatomica asemanatoare unui c. Ex.: *c. cerebelului.

CORT DE OXIGEN / tente a oxygene / oxygen tent. Dis-pozitiv etans, alimentat constant cu oxigen si In interiorul caruia se plaseaza un bolnav supus la "oxigenoterapie.

CORTECTOMIE, s. f. / cortectomy, s. f. / cortectomy. [Lot. cortex, -ids = scoarfa; gr. ektome = e'cizie.] Ablatie neurochirurgicala a unei zone din cortexul cerebral, practicata In exereza unei tumori sau pentru distrugerea unui focar epileptogen. Sin.: cortiectomie.

CORTEX, s. n. / cortex, s. m. / cortex. NA: cortex. [Lot. cortex, -icis = scoarta.] In general, termen care defineste stra-tul extern al unei formatiuni anatomice, net separat de substanta din interior. Ex.: c. adrenal, c. cerebelos, c. cerebral. Uneori termenul este folosit ca sin. pentru *c. cerebral. Sin.: scoarta.

CORTEX CEREBELLOS / cortex cerebelleux / cerebellar cortex. NA: cortex cerebelli. Lama de substanta cenușie aflata la suprafata cerebelului. Sin.: scoarta cerebeloasa.

CORTEX CEREBRAL / cortex cerebral / cerebral cortex. NA: cortex cerebri. Strat de substanta cenușie aflat la suprafata emisferelor cerebrale, avand o *citoarhitectonica specifics. Sin.: scoarta cerebrala.

CORTICAL, adj. / cortical, adj. / cortical. [Lot. cortex, -ids = scoarfa.] Cu referire la *cortexul unui organ, In relatie cu acesta.

CORTECTOMIE, s. f. / cortectomy, s. f. / cortectomy. [Lat. cortex, -icis = swarfa; gr. ektome = esfcizit.] Sin.: cortectomie (v.).

CORTICOSTEROIZI

CORTICODEPENDENT, adj. / corticodependant, -e, adj. / corticodependent. [Lot. cortex, -ids = scoarfd.; dependere = a sta atamat, de. la de = separat de, pendere = a atdma.] 1) Despre un bolnav care, dupa un tratament Indelungat cu *oorticoizi, prezinta tulburari la Intreruperea tratamentului. 2) Despre o boala care trebuie tratata cu corticoizi.

CORTICOID, s. m. / corticoide, s. m. / corticoid. [Lot. cortex, -ids = scoarta.! gr. eidos = forma.] 1) Sin. cu *cortico-steroid. 2) Orice substanta cu actiune similara cu cea a cortico-sterozilor.

CORTICOIZI. V. corticoid.

CORTICOLIBERINA, s. f. / corticoliberine, s. f. / corticotropin releasing factor. [Lot. cortex, -ids = scoarta., libe-rare = a elifera, de la liber, -era, -erum = [ibe-r; -ind.] *Li-berina secretata In hipotalamus si care trece In lobul anterior al *hipofizei, unde regleaza sinteza si eliberarea de *corticotropina (ACTH).

CORTICOMIMETIC, adj. / corticomimetique, adj. / cortisone-like. [Lat. cortex, -ids = scoarta.; gr. mimetikos = care imitii, de. la mimeisthai = a imita.] Despre o substanta a carei actiune este asemanatoare cu cea a *cortizonului.

CORTICOPRIV, adj. / corticoprive, adj. / corticoprival. [Lot. cortex, -ids = scoarfd, privus = [ipsit de, de [a privere = a lipsi (pe cineva) de ceva.] Care se refera la *insuficienta supra-renala (corticosuprarenala).

CORTICOREZISTENTA, s. f. / corticoresistance, s. f. / resistance to corticoadrenal therapy. [Lat. cortex, -ids = scoarta; resistentia = impotrivre, de [a resistere = a rezuta, a se, impotrivi fi sistere = a se opri.] Tip de "rezistenta hor-monala care consta In lipsa raspunsului la actiunea *corticoi-zilor endogeni sau exogeni si care se manifesta printr-un complex de simptome ce definesc un "sindrom de rezistenta hor-monala, diferit In relatie cu tipul de hormon implicat. Sindromul de rezistenta la glucocorticoizi poate fi determinat genetic, epi-genetic (ex.: leucemia rezistenta la glucocorticoizi) sau prin prezenta unor factori care pertui-ba transcriptia la nivel de receptor (ex.: expunerea celulelor la citokine), existand forme generalizate sau partiale. Sindromul de rezistenta generalizata la glucocorticoizi se caracterizeaza prin absenta sensibilitatii hipofizare la feed-back-ul negativ exercitat de cortizol, care determina cresterea secretiei de ACTH, exces de cortizol, de androgeni suprarenali si hipertensiune arteriala. In cadrul sindroamelor de rezistenta partiala la glucocorticoizi este inclus un complex simptomatic cunoscut sub numele de sindrom de oboseala cronica. Sindromul de rezistenta la mineralocorticoizi este cunoscut sub numele de pseudohipoaldosteronism si se caracterizeaza prin hipotensiune, hiponatremie, hipernatriurie, hiperkaliemie, care apar In conditiile unor valori foarte cres-cute ale *aldosteronului si 'reninei plasmatic.

CORTICOSPINAL, adj. / corticospinal, adj. / corticospinal. [Lat. cortex, -ids = scoarta.; spina = sira spinarii] Relativ la cortexul cerebral si la maduva spinarii.

CORTICOSTEROID. V. corticosteroizi.

CORTICOSTEROIZI, s. m. pi. / corticosteroides, s. m. pi. / corticosteroids, steroids. [Lat. cortex, -ids = scoarfd, gr. stereos = solid, in relief; eidos = formii.] Ansamblul hor-monilor sintetizati si secretati la nivelul *corticosuprarenalei, sub controlul axului hipotalamo-hipofizar (hipotalamusul secreta un factor de eliberare a corticotropinei, CRF, care stimuleaza secre-tia de ACTH, In conditii de stres, iar acesta determina sin-teza si secretia de c. C. deriva din colesterol si au toti In structura chimica un nucleu 'sterol dar, din punct de vedere al locului de secretie si al tipului de efecte determinate se Impart In: mineralocorticoizi (dintre care principalul hormon este *aldosteronul, alaturi de corticosteron si de oxycortico-

CORTICOSTERON

steron), *glucocorticoizi* (cortizol, hidrocortizon, corticosteron) si *androgeni* (secretati atat de zona "fasciculata cat si de zona reticulata a "corticosuprarenalei). Procesul de sinteza al c. este numit steroidogeneza si are loc sub actiunea unor enzime localizate in reticulul endoplasmic neted sau in mitocondrii si care apartin familiei citocrom P450 oxigenazelor, alaturi de dehidrogenaze si desmolaze. Prima etapa este conversia colesterol-pregnenolon, sub influenta unei desmolaze si este coniuata atat biosintezei de glucocorticoizi, cat si de mineralocorticoizi- si de androgeni, dupa care fiecare dintre acestea reprezinta o cale separata. Astfel, biosinteza de glucocorticoizi implica urmatoarele etape: 1) pregnenolonul este hidroxilat la 17-hidroxi pregnenolon de catre 17-hidroxilaza; 2) 17-hidroxi pregnenolonul este transformat in 17-hidroxi progesteron de catre 3-p hidroxisteroid dehidrogenaza; 3) 17-hidroxi progesteronul este transformat in 11-deoxi cortizol sub actiunea 21-hidroxilazei; 4) 11-deoxi cortizolul este convertit in cortizol sub actiunea 11-p hidroxilazei. Biosinteza de mineralocorticoizi se realizeaza in urmatoarele etape: 1) pregnenolonul este transformat in progesteron sub actiunea 3-p hidroxisteroid dehidrogenaza; 2) progesteronul este convertit in deoxicorticosteron sub actiunea 21-hidroxilazei; 3) deoxicorticosteronul este transformat in corticosteron de catre 18-hidroxilaza; 4) 18-hidroxi corticosteronul este transformat in aldosteron prin actiunea 18-hidrogenazei. C. actioneaza la ni-velul organelor efectoare prin intermediul unor *receptori nu-cleari. Evaluarea metabolismului c. se poate face prin dozarea metabolitilor lor (17-hidroxisteroizi si 17-cetosteroizi). Se apre-ciaza ca la nivelul corticosuprarenalei se secreta in mod normal la adult, in 24 de ore, circa 25 mg hidrocortizon, 5 mg corticosteron si 0,25 mg aldosteron. Sin.: adrenocorticoizi, adrenocorticosteroizi, corticoizi. V. si sindrom adrenogenital.

CORTICOSTERON, s. m. / corticosterone, s. f. / corticosterone. [Lat. *cortex, -icis* = *scoarfd*; gr. *stereos* = *solid., in relief.*] Unul dintre 11-oxicorti-costeroizii secretati de "corticosuprarenala.

CORTICOSUPRARENAL, adj. / corticosurrenal, -ale, -aux, adj. / corticoadrenal, adrenocortical. [Lot. *cortex, -icis* = *scoarfd*, *supra* = *deasupra*; *ren, -is* = *rinictii.*] Care se refera la cortexul *capsulelor suprarenale.

CORTICOSUPRARENALA, s. f. / corticosurrenale, s. f. / adrenal gland, suprarenal body. NA: glandula suprarenalis. [Lot. *cortex, -icis* = *scoarf.a.i supra* = *deasupra, ren, -is* = *nnichi.*] Glanda endocrina pereche care, Tmpreuna cu *medulosuprarenala, intra in alcatuirea glandelor *suprarenale, reprezentand 4/5 din partea externa a acestora. C. este alcatuita din trei parti, cu structura si functii diferite: zona glomerulara (la exterior), unde se sintetizeaza hormonii *mineralocorticoizi; zona fasciculata, unde se secreta hormonii 'glucocorticoizi, si zona reticulata (situata profund, in apropierea medulosuprarenalei), unde se secreta hormonii sexosteroizi, in principal androgeni. Toti hormonii secretati de c. sunt derivati sterolici.

CORTICOSUPRARENALOM, s. n. / corticosurrenalome, s. m. / cortical adenoma, cortical carcinoma. [Lat. *cortex, -ids* = *scoarta*; *supra* = *deasupm*; *ren, -is* = *rinicului -oma.*] Formatiune tumorală dezvoltată la nivelul corticosuprarenalei. Poate fi benign (adenom de corticosuprarenala) sau malign (epite-liom corticosuprarenal).

CORTICOTERAPIE, s. f. / corticotherapie, s. f. / corticotherapy. [Lot. *cortex, -ids* = *scoarfd*; gr. *therapeia* = *trata-mnt, lie. ta therapeuem* = *a ingrijii.*] Utilizarea terapeutica a extractelor de corticosuprarenala totala (cortina naturala), de hormoni corticosuprarenali si indeosebi de "corticosteroizi de sinteza. Stimularea secretiei suprarenalei cu ACTH **poate fi** considerata ca o c. *indirecta*.

CORYNEBACTERIUM

CORTICOTROFINA, s. f. / corticotrophine, s. f. / corticotropin. [Lot. *cortex, *icis* = *scooTf-df gr. trophe* = *fironii, nutritie; -ina.*] C. sau hormonul adrenocorticotrop (ACTH - *adrenocorticotropic hormone*) este un hormon hipofizar care controleaza activitatea secretorie a corticosuprarenalelor. C. se secreta intermitent si cu variatii ritmice circadiene, dar si in re-latie cu stresul. Patologic, poate exista si o secretie ectopica de c., la nivelul unor neoplasme localizate in diferite organe (plaman, parotida, timus, tiroida, pancreas etc.), dar in acest caz secretia este continua si nereglabila prin mecanisme fiziologice. C. este un polipeptid cu greutatea moleculara de 4500 Da, alcatuit din 39 de aminoacizi, dintre care aminoacizii 25-39 prezinta variabilitate in functie de specie. Controlul secretiei de c. se realizeaza printr-un neurohormon hipota-lamic, corticoliberina, si printr-un mecanism de feed-back cu ansa lunga declansat de variatiile concentratiilor plasmatice ale glucocorticoizilor liberi. Sin.: ACTH, hormon adrenocorticotrop, hormon corticotrop, adrenocorticotrofina.

CORTICOTROP, adj. / corticotrope, adj. / corticotropic. [Lat. *cortex, -ids* = *scoarfd*; gr. *trophe* = *intoarcere., de. la trepem* = *a intoarce.*] Care prezinta afinitate pentru *corticosuprarenala.

CORTICOTROPINA, s. f. / corticotropine, s. f. / corticotropin. [Lat. *cortex, -ids* = *scow f a*; gr. *trophe* = *itltoa.rce.re, ae [a trepein* = *a intoarce.; -ina.*] Sin.: corticotrofina (v.).

CORTIZOL, s. m. / cortisol, s. m. / cortisol. [Lat. *cortex, -ids* = *scoarfd; -ol.*] *Glucocorticoid apropiat ca structura de cortizon, dar mult mai activ. Este considerat principalul hormon *glucocorticoid la om. C. este sintetizat in zona fasciculata a *corticosuprarenalei pornind de la 'progesteron. Secretia c. (ciclul c.) variaza cu nictemerul (maxima dimineata, minima seara) si se afia sub influenta *corticotrofinei hipofizare, ea insasi reglata de nivelul cortizolemiei, printr-un mecanism de 'feed-back negativ. Sin.; hidrocortizon. V. tab. const. endo-crinol.

CORTIZON, s. m. / cortisone, s. f. / cortisone. [Lat. *cortex, -ids* = *swart-a.*] *Corticosteroid utilizat in tratamentul deficitelor de hormoni corticosteroizi din *boala Addison si consecutive ablatiei chirurgicale a glandelor *suprarenale. Este administrat oral sau prin injectii si are efecte secundare care nu trebuie ignorate: ulcer gastric, sangerare, tulburari nervoase si hormo-nale, alterari musculare si osoase. V. deltacortizon.

CORT PITUITAR / tente pituitaire / pituitary tentorium. NA: diaphragma sellae. Sin.: cortui hipofizei (v.).

CORTUL CEREBELULUI / tente du cervelet / tentorium cerebelli. NA: tentorium cerebelli. Prelungire a *durei mater craniene; se Intinde transversal Intre fata superioara a cerebelului, pe care o acopera, si fata inferoara a lobilor occipitali.

CORTUL HIPOFIZEI / tente de l'hypophyse / tentorium of hypophysis. NA: diaphragma sellae. Lama a *durei mater care se Intinde orizontal deasupra fosei pituitare. Sin.: cort pi-tuitar.

CORINEBACTERIOZA, s. f. / corynebacteriose, s. f. / infection with Corynebacterium. [Gr. *koryne* = *mac.iw.ii*; *bakterion, dim. de la bakteria* = *boston*; -ozd.] Denumire gene-rica pentru bolile determinate de *Corynebacterium*: difterie,

*septicemii si infectii localizate. **CORYNEBACTERIUM / Corynebacterium / Corynebacterium.** [Cjr. *koryne* = *maciucă; bakterion, dim. dt la bakteria* = (*las-ton.*) Gen de bacterii grampozitive care apartin familiei *Actino-mycetaceae* si include bacterii anaerobe (saprofite) si aerobe; din aceasta a doua categorie, eel mai important este C. *diphtheriae* (bacilul Klebs-Loeffler sau bacilul Loeffler), agent al *difteriei. C. *pseudo-diphthericum* sau bacilul Hoffmann este unul din cei mai frecventi bacili pseudodifterici, non-patogeni. C. *parvum* poseda proprietati imunostimulante.

CORZI VOCALE

CORZI VOCALE / cordes vocales / vocal folds. NA: plicae vocalis. [Lot. *chorda*, gr. *chorde* = cow-da, cordon; [at. *vocalis*, de [a *vox*, rod's = voce., gias.] 1) C. v. inferioare sau adevarate: reprezinta doua repliuri mucoase ate laringelui, ridi-cate de muschi si ligamentele tiroaritenoidice, situate de o parte si de alta a glotei. Apropiindu-se, ele Inchid orificiul glotei In timpul deglutitiei, Tmpiedicand astfel patrunderea alimentelor in trahee. Indepartandu-se, mentin glota deschisa pentru a per-mite trecerea aerului In timpul respiratiei. C. v. constituie organul esential al fonatiei, care este rezultatul vibratiei lor. 2) C. v. superioare (sau false), cele doua repliuri ale supra-fetei interne a laringelui situate deasupra c. vocale adevarate, de care sunt separate prin doi diverticuli (ventriculii lui Morgagni); aceste repliuri nu joaca nici un rol m fonatie. Se numesc mai corect benzi ventriculare.

COSMETICA, s. f. / cosmetique, s. m. / cosmetics. {Cjr. *kosmetikos* = referitor [a *podoabe*, de [a *kosmos* = ordint, (fig.) ornament.] Ansamblu de proceduri care au ca obiect mentinerea frumusetii sau „sporirea” acesteia. Se utilizeaza Indeosebi masajul si produsele denumite cosmetice (sapunuri, sampoane, deodorante, substante depilatoare, creme si lotiuni faciale, farduri etc.). **COSTECTOMIE, s. f. / costectomie, s. f. / costectomy.** [Lot.

costa = coastd; gr. *ektome* = e^actzie.] Rezektie costala. **COSMID, s. n. / cosmide, s. m. / cosmid.** Plasmida care contine situsul COS al *bacteriofagului lambda, necesar for-marii *capsidei. Cosmidele permit "clonarea ADN Intr-un spec-tru de marimi cuprins Intre 30 si 46 kb.

COT, s. n. / coude, s. m. / elbow. NA: regio cubiti. [Lat. *cubitus* = cot.\ Termen anatomic care desemneaza regiunea corespunzatoare articulatiei humerusului cu radiusul si cubitu-sul, anterior prezentand plica c., iar posterior regiunea ole-craniana.

COTATIE MUSCULARA / eolation musculaire / muscular quotation. Indice numeric atribuit unui muschi sau unui grup de muschi, dupa un bilant muscular. **COTIL, s. n. / cotyl, s. m. / acetabulum. NA: acetabulum.**

[Qr. *kotvie* = *stracilina*] Sin: cavitate cotiloida (v.). **COT1LEDON PLACENTAR / cotyledon placentaire / placen-tar cotyledon.** [Qr. *kotyledon* = cavitate, adancitura; [at. *placenta* = piacintd.] Portiune din suprafata uterina (materna) a placentei, delimitata de adancituri sub forma de santuri (santuri intercotiledonale). Daca un c. se insera In afara ansei pla-centare se numeste c. *aberant*. Retentia unui astfel de c. dupa eliminarea (delivrarea) placentei la nastere poate fi sediul unor hemoragii sau infectii. **COTILOID, adj. / cotylo'ide, adj. / cotyloid.** [Cjr. *kotyle* = *stracifind*, *eid* = forma.] In forma de cupa. Ex.: cavitatea c.

COTRANSPORT, s. n. / cotransport, s. m. / cotransport. [Lot. *cum* = cu, *transportutio*, -onis = dcplasare., de. la *trans-portare* = a trece. *dinc-olo* (*trans* = peste, *dincoto*; *portare* = a purta, a duce).] Proces de transport al unor ioni sau meta-boliti (doi sau mai multi), printr-o membrana biologica, In ace-lasi sens (simport) sau In sens invers (antiport). Ex.: *pompa de sodiu este un c. de tip antiport, iar transportul activ secundar de glucoza-Na^ un c. simport.

COTRANSFECTIE, s. f. / cotransfection, s. f. / cotransfec-tion. [Lat. *cum* = cu; *trans* = peste., *dincoio*; *infectus*, de la *inficere* = a strica, a otravi.] *Transfectia simultana a unei secvente de ADN si a unei *gene marker, eel mai des selec-tionate (ex.: genele timidinkinazei sau dihidrofolat reductazei, gena de rezistenta la neomicina).

COULOMB, s. m. / Coulomb, s. m. / Coulomb. [C/inr/es Augustin de Coulomb, fizician franc.e.z, 'Paris, 1736-1S06.] Unitatea pentru cantitatea de electricitate In Sistemul Interna

CRAMPA SCRITORULUI

tional. Reprezinta cantitatea de electricitate transportata pe se-cunda de un curent cu o intensitate de un *amper.

COWPERITA, s. f. / cowperite, s. f. / Cowper's gland abscess. [William *Cowper*, chirurg fi anatomist mgliz., Londra, 1666-1709; -ita.] Inflamatia glandelor Cowper (*glanda bulbouretrala).

COXA / coxa / coxa. NA: coxa. [Lat. *coxa* = foCd.] Termen care se refera la articulatia coxofemurala, inclus In denumirea unor afectiuni (deformari osoase) ale acesteia. Ex.: *c. plana *c. valga.

COXA ADDUCTA / coxa adducta / coxa adducta. Sin.: coxa vara (v.). **COXA PLANA / coxa plana / coxa plana.** Osteocondroza (boala a cresterii centrilor de osificare) a epifizei femurale, mai frecventa la copiii de sex masculin. Se manifesta prin coxalgii si impotenta functionala relativa, cu evolutie spre 'coxartroza, revascularizarea si regenerarea capului femural necrozat pro-ducandu-se cu vicii de forma (cap femural In ..tampon de va-gon"). Sin.: boala Waldenstrom.

COXA VALGA / coxa valga / coxa valga. Pozitie vicioasa a membrului inferior In abductie si rotatie externa, determinata de cresterea unghiului dintre colul femural si diafiza femurala. Prin deschiderea unghiului, colul femural se verticalizeaza, diafiza situandu-se aproape In prelungirea sa.

COXA VARA / coxa vara / coxa vara. Pozitie vicioasa in adductie si rotatie interna a coapsei, determinata de reducerea unghiului dintre colul femural si diafiza femurala sub 135°, colul femural orizontalizandu-se. Sin.: coxa adducta.

COXAL, s. n. / os iliaque / hip bone. [Lot. *coxa* = fold\ V.. tab. anat. -oase.

COXALGIE, s. f. / coxalgie, s. f. / coxalgia. [Lat. *coxa* = sold; gr. *algos* = durere.] 1) Orice durere localizata la sold. 2) Frecvent, In terminologia franceza, termenul este utilizat gresit (deoarece indica numai durerea) cu sensul de tubercu-loza coxofemurala. Sin.: coxodinie.

COXARTROZA, s. f. / coxarthrose, s. f. / cox-arthritis. [Lat. *coxa* = fold.; gr. *arthron* = arttC-ulatWi -oza \ Boala degene-rativa a articulatiei coxofemurale, primitiva sau secundara unei malformatii subluxante a coapsei sau unei artrite. Se caracte-rizeaza clinic prin durere la mers, atitudine vicioasa si limitare dureroasa a miscarilor coapsei. Simptomatologia este In relatie si cu asocierea c. cu deformari ale cavitatii cotiloide si ale capului femural.

COXITA, s. f. / coxite, s. f. / coxitis. [Lat. *coxa* = foCd, -ita.] Artrita coxofemurala.

COXODINIE, s. f. / coxalgie, s. f. / coxodynia. [Lat. *coxa* = fold; gr. *odyne* = diirere..] Sin.: coxalgie (v.).

COXSACKIE / Cocksackie / Cocksackie. [Coxsackie = tocai-tate m statul] 9[e.w yor^ unde. a fost ide-ntificat prima oara vimsul.] V. virus Cocksackie.

CRACMENT, s. n. / craquement, s. m. / crepitation, pi. crackling rales. [fr. *craquement* = trosniturd, pdraitura, origine onomatopeicd: krakk.] Senzatie auditiva sau palpatorie de *crepitation: 1) C. articular, senzatie de crepitation osoasa la mobilizarea unei articulatii. 2) C. laringian sau laringovertebral, zgomot produs de mobilizarea transversala a laringelui normal pe planul vertebral, care dispare In infiltratia tumoral a laringelui. 3) C. pulmonar, varietate de *ral subcrepitan, cu tim-bru usor metalic.

CRAMPA SCRITORULUI / crampe de l'6crivain / writer's cramp. C, profesionala care apare la scris, caracterizata prin contractura functionala a muschilor ce participa In mod obisnuit la manevra respectiva. Se deosebeste de c. musculara obis-nuita prin originea psihogena. Sin.: mogiografie.

CRAMPA

CRAMPA, s. f. / crampe, s. f. / cramp, gripping sensation.

[*Limfă francitor stațititi in (7060 kramp, germ. Krampf, ofan-deza crampe = curBura,}* 1) Termen popular care desemnează o durere vie, de obicei cu instalare brusca, intermitentă, determinată de o contractură musculară tonică, eel mai frecvent localizată la nivelul viscerelor abdominale sau pelvine. 2) Contractie musculară dureroasă, involuntară, tonică, a unui mușchi sau grup de mușchi scheletici. V. și contractura, convulsie, spasm.

CRANIECTOMIE, s. f. / craniectomie, s. f. / craniectomy. [Lot. *medievaia cranium, din gr. kraaion = craniu; gr. ektome = e'cizie..*] Rezecție chirurgicală, mai mult sau mai puțin extinsă, la nivelul oaselor care alcătuiesc cutia craniană.

CRANIOFARINGIOM, s. n. / craniopharyngiome, s. m. / craniopharyngioma. [Lat. *medievaia cranium, din gr. kranion = craniu; gr. pharynx, -ngos = faringe; -omo, j* Cea mai frecventă tumoră intracraniană la copil, c. este o 'disembrioplazie dezvoltată din resturile pungii lui Rathke, deasupra *seii turcești 'în majoritatea cazurilor. Degenerază chistic și se poate calcifica. Bolnavii prezintă semne de *hipertensiune intracraniană din cauza *hidrocefaliei, *hemianopsie bitemporală cu atrofie optică primitivă și semne de insuficiență hipofizară (infantilism, *sindrom adipozogenital). Imaginile prin *tomografie computerizată și RMN sugerează diagnosticul prin evidențierea masei tumorale, a calcificărilor și a zonelor chistice.

CRANIOMALACIE, s. f. / craniomalacie, s. f. / craniomala-cia, craniotabes. [Lot. *medievaia cranium, din gr. kramon = craniu; gr. malakia = mmuiere, de la malakos = moaie..*] Consistență anormal de scăzută a unor zone din craniu, cauzată de o reducere a mineralizării, cu întârziere în osificare consecutivă, localizată în special parietal și occipital, de-a lungul suturii lambdoide. C. se observă îndeosebi în *rahitismul sugarului. Sin.: craniotabes.

CRANIOMETRIE, s. f. / craniometrie, s. f. / craniometry. [Lat. *medievaia cranium, din gr. kranion = craniu; gr. metroa = masura.*] Studiu de antropometrie care constă în de-terminarea prin metode științifice a dimensiunii oaselor craniene și a diverselor părți ale acestora.

CRANIOPLASTIE, s. f. / cranioplastie, s. f. / cranioplasty. [Lot. *medievaia cranium, din gr. kranion = craniu; gr. plas-tos = modeiat, de. (a plassein = a forma, a modem.)* Refacerea unei breșe osoase de la nivelul craniului cu un grefon osos sau prin aplicarea unei proteze metalice sau acrilice.

CRANIOSTENOZA, s. f. / craniostenoză, s. f. / craniostenosis. [Lat. *medievaia cranium, din gr. kranion = craniu; gr. stenosis = îngustare, stramțare, de la stenos = strdmt, mgust.*] Malformație craniană care include dismorfie craniofacială și hipertensiune intracraniană. C. este determinată de închiderea prematură a unor suturi. Poate fi izolată sau poate face parte dintr-un ansamblu malformativ (ex.: *acrocefalosindactilie). Secundar pot apărea tulburări psihice și oculare. În funcție de sutura interesată, poate fi: trigonocefalie (sutura metopica), brahicefalie (sutura coronală), scafocefalie (sutura longitudinală) sau oxicefalie (sutura longitudinală și coronală). V. acrocefalie, acrocefalopolisindactilie, boala Apert.

CRANIOTABES, s. n. / craniotabes, s. m. / craniotabes. [Lat. *medievaia cranium, din gr. kranion = craniu; iat. tubes = dtswrnpuneTe, putrezire.*] Sin.: craniomalacie (v.).

CRANIOTOMIE, s. f. / craniotomie, s. f. / craniotomy. [Lat. *nitditvatil cranium, din gr. kranion = craniu/ gr. tome = tmre, su'fiune., d.e la temnein = a taia.*] Orice operație care comportă deschiderea craniului, de ex. pentru a putea aborda o tumoră în vederea extirparii sale.

CRANIU, s. n. / crane, s. m. / skull. NA: cranium, pi. crania. [Lat. *mdievaia cranium, din gr. kranion = craniu.*] An-samblul oaselor care formează scheletul capului. El cuprinde

CREATININA

două părți: *c, cerebral și c. facial. 1) C. *cerebral* reprezintă învelisul osos masiv al creierului și al organelor auditive, constituind c. propriu-zis. Este format din opt oase: occipital, două temporale, două parietale și unul frontal (care formează bolta craniană), etmoidul și sfenoidul (care formează partea inferioară, aplatizată neregulat sau baza c.). Sin.: cutie craniană, neurocraniu. 2) C. *facial* este un masiv osos plasat în partea anterioară a bazei c., cuprinzând oasele care înconjură organele vizuale, cavitățile nazale și bucale și care servesc la inserția a numeroși mușchi. Este constituit din 13 oase, unul sin-gur impar, median: vomerul. Celelalte sunt pere și simetrice:

maxilare, oase ungueale, palatine, cornete inferioare, oase proprii nasului și oase malare. Sin.: masiv facial osos, viscerocraniu. V. și tab. anat. - oase.

CRATERIFORM, adj. / crateriforme, adj. / crateriform. [Lot. *crater, -ens = vas mare, crater; forma = forma.*] Despre o ulcer (ex.: ulcer) care prezintă o depresiune sau o cavitate asemănătoare unei cupe.

CRAZA SANGUINA / eraze sanguine / sanguine crasis. [Gr. *krasis s- amestec, constitute, a. unui core, temperament; iat. sanguis, -inis = sange.*] Constituția și proprietățile sangelui în ceea ce privește *hemostaza și *coagularea. Termen desuet.

CRAPATURA, s. f. / gercure, s. f. / fissure. [Lat. *creputu-ra = craptdurd.*] Fisura mică interesând *epiderma și o parte din *derm, care se produce îndeosebi la nivelul mâinilor, bu-zeilor și mameloanelor.

CREASTA, s. f. / crete, s. f. / crest, crista. NA: crista, pi. cristae. [Lat. *crista = creasta.*] 1) În anatomie, relief alungit la nivelul unei suprafețe sau la limita acesteia: c. iliaca, c. cubitală, c. papilare ale pielii. 2) C. de cocos - sin.: condi-loame acuminată (v. condilom). 3) C. *stramtorii superioare* -sin.: *linia nenumită. 4) C. *iliaca*: marginea superioară convexă a osului iliac, largă, groasă și rugoasă, în forma de S. Ea este proeminentă la cele două extremități, denumite din această cauză spina iliaca antero-superioară și spina iliaca postero-superioară.

CREASTA NEURALĂ / crete neurale / neural crest. Cordon celular de origine ectodermică. Există două feluri de astfel de cordoane celulare, situate de o parte și de alta a canalului neural. Din acestea se vor forma ganglionii spinali.

CREATINA, s. f. / creatine, s. f. / creatine. [Gr. *Areas, -o(os = came; -ina.*] Derivat solubil al guanidinei care, sub forma fosforilată (fosfocreatina sau creatinfosfat), reprezintă o formă de stocare importantă pentru *fosfatul de înaltă energie, sursă de energie pentru contractia musculară. Produsul sau de deshidratare este creatinina. În sange, se află îndeosebi în eritrocite, care conțin de 10 ori mai multă c. decât plasma. Concentrații normale în sange: la femei 6-10 mg/l (42-76 nmol/ml), la bărbați 2-6 mg/l (15,2-45,6 nmol/l). V. și creatinurie.

CREATINEMIE, s. f. / creatinemie, s. f. / creatin(a)emia. [Gr. *kreas, -atos = came; -ina; haima, -atos = sdnge.*] Prezenta *creatinei în sange.

CREATIN FOSFOKINAZĂ / creatine phosphokinase / creatine phosphokinase. [Gr. *kreas, -atos = came; -ina; phos, photos = lumina, fosfor; kinein = a miŃca; -azd.*] Enzima musculară care activează transformarea creatinei în creatin fosfat (forma de rezervă energetică pentru mușchi). Concen-tratia în sange: la femei 10-70 UI/l (0,17-1,17 ukat/l), la bărbați 25-90 UI/l (0,42-1,50 ^ikat/l). Nivelul sanguin al c. crește în infarctul de miocard și în unele miopatii. Abrev.: CPK. Sin.: creatin kinaza.

CREATININA, s. f. / crcatinine, s. f. / creatinine. [Gr. *kreas, -atos = came; -ina.*] Produs de transformare al creatinei în cursul metabolismului. Este o bază forte, dând reacția Jaffe (colorație portocalie cu picrat de sodiu). Este prezentă în sange, repartizată între hematii și plasma (concentrație în sange 0,6-

CREATININEMIE

1,5 mg/dl sau 55-133 μ mol/l, Si In urina. V. creatinurie, creatinurie.

CREATININEMIE, s. f. / creatininemie, s. f. / creatinin(a)emia. [Cjr. *kreas, -atos* = *came*; *-ind*; *haima, -atos* = *s6nge*.] Prezentă creatininei In sange.

CREATININURIE, s. f. / creatininurie, s. f. / creatininuria. [Qr. *kreas, -atos* = *carne*; *-ina*; *ouron* = *urina*.] Prezentă fiziologică In urina a *creatininei provenind din *creatina mus-culară. Cantitatea de creatinina excretată de un subiect este de circa 2 g In 24 ore. Valori normale: 15-25 mg/kg/24 h sau 0,15-0,22 mmol/kg/24 h. *Clearance-ul creatininei: 75-125 ml/min.

CREATIN KINAZA, s. f. / creatine kinase, s. f. / creatine kinase. [Qr. *kreas, -atos* = *came*.; *-md, kinein* = *a mifca*; *-aza*.] Sin.: creatin fosfokinază (v.).

CREATINURIE, s. f. / creatinurie, s. f. / creatinuria. [Cjr. *kreas, -atos* = *carne*; *-ina*; *ouron* = *urina*.] 1) Prezentă de *creatină In urina. Foarte importantă la sugar și copil, c. dis-pare la adult, pentru a reapărea la bătrân. Creșterea c. se observă In cursul *miopatiilor. 2) Impropriu: excesul de c. In urina.

CREATOREE, s. f. / cr6atorrhee, s. f. / creatorrh(o)ea. [Qr. *kreas, -atos* = *carne*; *rhoia* = *curgere, de. la rhein* = *a curge*.] Cantitatea de azot excretată prin materiile fecale In 24 de ore, In mod normal sub 107 mmol pentru o ingestie proteică de circa 1 g/kg. Creșterea c. poate avea drept cauze: o digestie alterată, o malabsorbție prin anomalii ale mucoasei jejunale, modificări ale florei microbiene intestinale normale sau o pierdere de proteine de origine intestinală.

CREIER, s. n. / creveu, s. m. / brain. NA: cerebrum, pi. cerebria, cerebrums^. [Lat. *cerebrum* = *creia*.] 1) *Enefalul In totalitatea sa. 2) Intr-un sens mai restrans, *c. anterior.

CREIER ANTERIOR / creveu anterior / forebrain. Etajul superior al 'enefalului, cuprinzând o parte mediană (c. intermediar sau diencefal), In esență constituită din *talamus, regiunea subtalamică și *hipotalamus, dispuse In jurul unei cavități centrale, ventriculul al treilea, și cele două emisfere cerebrale, prezentând fiecare câte un ventricul lateral. Sin.: pro-zencefal.

CREIER INTERMEDIAR / creveu intermediaire / diencephalon. NA: diencephalon, pi. diencephala. Sin.: diencefal

CREIER MIJLOCIU / creveu moyen / midbrain. NA: mesencephalon. Sin.: mezencefal (v.). CREIER POSTERIOR / rhombencephal / hindbrain. NA:

rhombencephalon. Sin.: rombencefal (v.). CREIER VEGETATIV sau VISCERAL / creveu vegetatif / hypothalamus. NA: hypothalamus. Sin.: hipotalamus (v.).

CREMASTER, s. m. / cremaster, s. m. / cremaster muscle. [Qr. *kremaster* = *suspensor*.] V. tab. anat. - muschi.

CREMATORIU, s. n. / crematorium, s. m. / crematorium.

[Lot. *cremates, -oris* = *c.e. I care arde, de Ca cremare* = *a arde*.] Local amenajat pentru crematie. **CREMATIE, s. f. / cremation, s. f. / cremation.** [Lat. *ere-*

matos, -oris = *eel care arde, de ia cremare* = *a arde*.] Sin.: incinerare (v). **CREMA, s. f. / creme, s. f. / cream.** [J-r. *creme*, din gaCeza

crama = *untdekmn sfinfit*.] Preparat continand ulei, grasime, unt, Tmpreuna cu o serie de substante active, utilizate In cosmetica și dermatologie. **CRENELAT, adj. / crenele, -e, adj. / crenated.** [Lat. *imperi-*

aia crena = *crestiiturci*.] A carui margine este prevazută cu creste, ancose. Ex.: eritrocit c.

CRENOTERAPIE, s. f. / crenotherapie, s. f. / crenotherapy. [Qr. *krene* = *izvor*; *therapeia* = *tratament, de ia thera-*

CRIOCHIRURGIE

peuein = *a ingrijii*.) Aplicatiile terapeutice ale apelor termominerale la locul lor de emergentă, de obtinere.

CREPITATIE, s. f. / cr6pitation, s. f. / crepitation. [Lat. *crepitare* = *a scoate un zgonwt, a pdrdi*.] Ansamblu de sunete asemănător celui produs de frecarea parului între de-gete sau de calcarea zăpezii proaspete. Se poate produce In mai multe circumstanțe patologice: 1) C. gazoasă, senzație auditivă și tactilă la apăsarea tegumentelor atunci când există o infiltrație gazoasă subcutanată, In gangrena gazoasă sau In fracturile costale cu ruptura pleurei viscerale. 2) C. osoasă, c. simțită In momentul plasării mâinii deasupra unui focar de frac-tură cu inducerea miscării relative a fragmentelor osoase.

CRESTE MITOCONDRIALE / cretes mitochondriales / cristae. Repliiuri ale membranei mitocondriale interne. V. mitocondrie.

CRESA, s. f. / creche, s. f. / creche, infant's nursery. [J-r. *creche, de la germ. Krippe* = *troacil, wslc*.] Instituție pentru îngrijirea copiilor de la vârsta de 45 de zile până la 3 ani. Variante: c. săptămânală, de întreprindere, de cartier, diferențiată (pe grupe de probleme medicale) etc.

CRESTERE, s. f. / croissance, s. f. / growth. [Lat. *creocere* = *a crește*.] Termen utilizat generic pentru a desemna mărirea In volum, In greutate, In lungime a unei structuri anatomice sau a organismului In întregime. 1) In biologie, c. In greutate și volum a unei celule, a unui organ sau a unui individ, 2) In antropologie, dezvoltarea ponderală și staturală a individului.

CRETIN, s. m. / cretin, s. m. / cretin. [Cretin = cv.v6.nt savoiard derivat din fr. chretien = inocent, utilizat mai întoi cu sens de compatimire, apoi cu sensul pewratiff.] Subiect afec-tat de 'cretinism.

CRETINISM, s. n. / cretinisme, s. m. / cretinism. [V. etimo-(ogia terme.nuivi *cretin*; *-ism*.] Afecțiune caracterizată printr-un deficit intelectual important, frecvent secundar unei hipotiroidii In copilărie (prin atireoza, ectopie tiroidiană, deficit de hormonosinteza, gusa endemică, carentă iodată etc.). Poate fi o afecțiune izolată sau face parte dintr-un ansamblu malformativ (ex.: *osteodistrofia ereditară Albright).

CRETINOID, adj. / cr6tino'ide, adj. / cretinoid. [V. etimologia. *termenuivi cretin*; gr. *eidōs* = *fonna*.] Care se aseamăna cu un *cretin, dar afectarea intelectuală și fizică este mai puțin marcată.

CRIANESTEZIE. Var. pentru crioanestezie (v.).

CRICOARITENOIDIAN, adj. / crico-arytenoidien, -ienne, adj. / cricoarytenoid. [Qr. *krikos* = *mel*; *arytaina* = *poConic, fin-guraf eidōs* ^{ss} *forma*] Care se referă la cartilajele cricoide și aritenoide.

CRICOID, adj. / crico'ide, adj. / cricoid. [Qr. *krikos* = *mel*; *eidōs* = *forma*.] Care prezintă o formă de inel, inelara. Ex.: cartilaj c.

CRISTEZIE, s. f. / cryesthesie, s. f. / cry(a)esthesia. [Cjr. *kryos* = *frig*; *aisthesis* = *se-ma-fie*., *sensifii[itate]*.] Sensibilitate exagerată la frig.

CRIOANESTEZIE, s. f. / cryoanesthesie, s. f. / cryoan(a)esthesia. [Cfr. *kryos* = *frig*; *an* - *priv.*; *aisthesis* = *senzapie, sensifititate*.] Anestezia locală a pielii cu o substanță refrigerentă. Var.: crioanestezie.

CRIOBIOLOGIE, s. f. / cryobiologie, s. f. / cryo-biology. [Cfr. *kryos* = *frig*; *bias* = *viafil*; *logos* = *știinta*.] Știință dedicată studiului acțiunii și efectelor temperaturilor joase asupra sistemelor biologice.

CRIOCAUTER, s. n. / cryocautere, s. m. / cryocautery. [(jr. *kryos* = *frig*; lot. *cauterium, gr. kauterion* = *fier {nrofit, dt ia gr. kainein* = *a arde*.] Instrument cu forma de *cauter, care utilizează In scop terapeutic frigul obținut prin evaporarea bioxidului de carbon solid.

CRIOCHIRURGIE, s. f. / cryochirurgie, s. f. / cryosurgery. [Qr. *kryos* = *frig*; *kheirovgia* = *iucru. efectuat manual, de*

CRIODECAPAJ

Ca kheir, -iros = m6nii, ergon = (ucni, acfiune si ergein = a iucra.) Utilizarea frigului In oursul unei interventii chirurgi-cale, Indeosebi In oftalmologie si In urologie.

CRIODECAPAJ, s. n. / cryodecapage, s. m. / freeze-etch-ing. [Gr. *kryos* = frig; fr. *decapage*, din [at. *de* = separat de, itai. *cappa* = capa.] Metoda de preparare a structurilor biologice pentru examinare In *microscopia electronica prin transmisie. Se produce, mai Intai, o congelare rapida a esan-tionului In freon lichid, apoi In azot lichid (-194,5°C). Obiectul este plasat Intra-ncinta vidata (la 10^{-10} torr) si racita, unde va fi fracturat, iar suprafata libera este umbrata cu platina si carbon, pulverizate extrem de fin. Replica suprafetei este exa-minata In microscopie electronica. C. a permis, Indeosebi, obti-nera unor date structurale asupra dispunerii discontinue a proteinelor la nivelul *membranei celulare. C. a permis obtine-rea unor date structurale mai ales asupra proteinelor de la nivelul membranelor celulare. Sin.: criofractura. V. si mozaic fluid.

CRIODESHIDRATARE, s. f. / cryodessiccation, s. f. / cryodesiccation. [Cjr. *kryos* = frig; it. *dis* = separat de; gr. *hydor*, *hydatos* = apd.] Sin.: liofilizare (v.).

CRIODESICARE, s. f. / cryodesiccation, s. f. / cryodesiccation. [Gr. *kryos* = frig; [at. *desiccare* = uscare, de. la *sic-cus* = sec.] Sin.: liofilizare (v.).

CRIOPRACTURA, s. f. / cryofracture, s. f. / cryofracture. [Gr. *kryos* = frig; [at. *fractwa* = spargere., *fractwa*, de (a *grangers* = a frange, a rupe.) Sin.: criodecapaj (v.).

CRIOGLOBULINA, s. f. / cryoglobuline, s. f. / cryoglobulin. [Gr. *kryos* = frig; lat. *globulus*, dim. de. la *globus* = glob, -ina.] Imunoglobulina care precipita „la frig”, adica sub 37°C, si se redizolva la 37°C. Se disting: 1) C. *monoclonale*, care reprezinta imunoglobuline monoclonale cu aceasta proprietate. 2) C. *mixte*, de tipul IgM-IgG, ca In cazul complexului imun „reumatoid”, care precipita la peste 37°C. Prezenta c. In sange determina manifestarile clinice din *sindromul Raynaud.

CRIOGLOBULINEMIE, s. f. / cryoglobulinemie, s. f. / cryoglobulin(a)emia. [Gr. *kryos* = frig; tat. *globulus*, dim. de [a *globus* = glob; *ina; gr. *haima*, -atos = sange.] Prezenta "crioglobulinelor In sange. V. crioglobulina si sindrom Gougerot.

CRIOPATIE, s. f. / cryopathie, s. f. / cryopathy. [Gr. *kryos* = frig; *pathos* = boala.] Orice boala provocata de expunerea excesiva la frig: degeratura, picior de transee, picior de imersiune etc.

CRIOPRECIPITAT, s. n. / cryoprecipite, s. m. / cryoprecipitate. [Gr. *kryos* = frig; [at. *praecipitatus*, de. [a *praecipitare* = a arunca jos.] Fractiune a proteinelor plasmatiche care ra-mane insolubila cand plasma este decongelata la 4°C dupa congelare la o temperatura) sub -30°C. C. contine Indeosebi factor VIII antihemofilic A, utilizat In tratamentul "hemofiliei A.

CRIOPROTEINA, s. f. / cryoproteine, s. f. / cryoprotein. [Gr. *kryos* = frig; *protos* = primu; -ina.] Forma de *gamaglobu-lina prezenta In plasma sanguina, ce apartine clasei IgG sau IgM, care precipita sau se solidifica prin racire si revine la starea initiala la remcalzire. Constituie substratul molecular al *crioglobulinemiei.

CRIOSCOPIE, s. f. / cryoscopie, s. f. / cryoscopy. [Cft. *kryos* = frig; *skopia* = examinare, de la *skopein* = a ve.dt.a-i a eJ(a-mina.) Determinarea concentratiei unei solutii prin masurarea punctului de Inghet. Punctul crioscopic sau delta crioscopic este cu atat mai coborat cu cat concentratia solutiei In parti-cule dizolvate este mai mare. C. este o metoda indirecta de masurare a *presiunii osmotice.

CRIOSTAT, s. n. / cryostat, s. m. / cryostat. [Cjr. *kryos* = frig; *statikos* = care oprefte, de. la *istanai* = a ptasa, a face sit tind.] Dispozitiv alcatuit dintr-o incinta refrigerata care con-tine un *microtom cu sistem de racire, care permite obtinerea

CRISTAL

de sectiuni histologice din tesuturi proaspete, fara fixare pre-alabila.

CRIOTERAPIE, s. f. / cryotherapie, s. f. / cryotherapy. [Gr. *kryos* = frig; *therapeia* = tratament, de [a *therapeuein* = a mgriji.] Metoda terapeutica care utilizeaza temperaturile joase (obtinute prin dusuri, bai red, aplicatii locale de ghea(a, de zapada carbonica, de clorura de etil etc.).

CRIPTA, s. f. / crypte, s. f. / crypt. NA: *crypta*. [Lot. *crypta* = galerie subte.rana, din gr. *kryptos* = ascuns.] In anatomie, cavitate anfractuosa la suprafata unui organ.

CRIPTITA, s. f. / cryptite, s. f. / cryptitis. [Lot. *crypta* = galerie suBterand, din gr. *kryptos* = ascuns; -ita.] Inflamati-a unei *cripte sau a unui *folicul, cu referire Indeosebi la cripte anale.

CRIPTOCOCOZA, s. f. / cryptococcose, s. f. / cryptococco-sis. [Cfr. *kryptos* = ascuns; *kokkos* = 60060.; -oza.] Boala parazitara determinate! de o ciuperca levuriforma Incapsulata, *Cryptococcus neoformans*. Poarta de intrare este pulmonara sau digestiva, iar aspectui clinic clasic este al unei *menin-gite sau meningoencefalite cu evolutie subacuta. Este posibila Si afectarea pielii sau a plamanilor. Sin.: boala Buschke.

CRIPTOGENETIC, adj. / cryptogenetique, cryptog6nique, adj. / cryptogenetic, cryptogenic. [Gr. *kryptos* = ascuns; *genetikos* = propriu unei generafii, de la *gnos* = neon, unnaf, generatio.] A carui cauza sau origine este obscura, necunoscuta, nedeterminata.

CRIPATOMNEZIE, s. f. / cryptomnesie, «. f. / cryptomnesia. [Cjr. *kryptos* as ascuns; *maeme* = memorw, de. (a *mnasthai* = a-si aminti.) Tulburare de 'memorie caracterizata prin Inusirea unor inventii si prezentarea lor ca fiind creatii proprii.

CRIPTORHIDIE, s. f. / cryptorchidie, s. f. / cryptorchidism. [Cjr. *kryptos* = ascuns; *orkhis*, -idos = testicui.] Malformatie congenitala care consta In migrarea incompleta a testiculului, care se afla In afara *scrotului, Intra-un punct situat pe traiecutul de coborare normala. Se disting: c. inghinoscrotala, inghi-nala si abdominala. C. unilaterala are o frecventa de circa 3%. Testiculele retinute In canalul inghinal pot cobori spontan, nu Insa si cele aflate In cavitatea abdominala. C. nu trebuie confundata cu ectopia testiculara (v.).

CRIPTOSPORIDIOZA, s. f. / cryptosporidiose, s. f. / cryptosporidiosis. [Gr. *kryptos* = ascuns; *spora* = sa.ma.nfa, de. la *sperein* = a insamdnta; *eidosis* = forma; -ozn.] Boala provocata de paraziti din genul *Cryptosporidium*. Se caracterizeaza anatomopatologic prin atrofia si fuziunea vilozitatilor intestinale, iar clinic prin diaree prelungita si severa, la persoanele imuno-deficiente.

CRISIAZA, s. f. / chrysoderma, s. f. / chrysiasis. [*gr. khrysos* = aur; -aza.] Sin.: crisoderma (v.).

CRISODERMA, s. f. / chrysoderma, s. f. / chrysoderma. [*gr. khrysos* = aur; *derma*, -atos = piete.] Eruptie colorata la nivelul pielii descoperite, care apare la unii bolnavi supusi *crisoterapiei. C. este consecinta *crisopexiei la nivelul tesutului conjunctiv al pielii, ca si a cresterii productiei de "melanina, indusa de crisoterapie. Sin.: crisiaza.

CRISOTERAPIE, s. f. / chrysotherapie, s. f. / chrysothera-py. [Gr. *khrysos* = aur; *therapeia* = tratament, de [a *therapeuein* = a mgriji.] Utilizarea terapeutica a sarurilor de aur, In esenta, In diferite forme de *poliartrita reumatoida.

CRISPARE, s. f. / crispation, s. f. / crispation. [Lot. *cris-pare* = a incre.fi, a onduia.] Contractie musculara involuntara, fibrilara, localizata la un muschi sau grup de muschi schele-tid sub efectui unei emotii precum frica sau nervozitatea.

CRISTAL, s. n. / cristal, s. m. / crystal. [Lat. *crystallus*, gr. *krystallos* = gtiatd, cristal.] Portiune de materie solida si omogena de forma poliedrica, regularitatea configuratiei externe corespunzand, la nivelul structurii atomice, unei regulantati a

CRISTAL LICHID

disponerii atomilor din care este constituit c. Se numesc cristaline substantele (chiar artificiale) care iau spontan o forma geometrica regulata, in stare solida. Celelalte substante se numesc amorf. Cateva tipuri de c. In medidna: 1) C. *sangelui*: formate din "hematoidina. 2) C. *Charcot-Leyden*, v. 3) C. *lui Teichmann*, alcatuite din *hemina etc.

CRISTAL LICHID / cristal liquid / liquid crystal. Corp corespunzand unei stari a materiei (stare *mezomorfa) ale carei structura si proprietati sunt intermediare intre cele ale solide-lor cristaline si ale lichidelor. C. l. curg asemenea lichidelor, dar prezinta proprietati ale cristalelor intr-un anumit interval de temperatura. Ele sunt constituite eel mai frecvent din molecule organice foarte asimetrice, sub forma de bastonase sau discuri, care Tsi schimba culoarea la variatii mid de temperatura. C. l. au o serie de aplicatii tehnice, dar in biologie si medicina prezinta interes deoarece o serie de structuri din organism, indeosebi membranele celulare, prezinta proprietati com-parabile cu ale c. l.

CRISTALE CHARCOT-LEYDEN / cristaux de Charcot-Leyden / Charcot-Leyden crystals, leukocytic crystals, [Leon Martin Charcot, nvrolog francez., profesor la 'Sans, 1825-1893; Emst Viktor van Leyden, medic german, profesor de medicina interneta (succesiv) la l(onigsC>erg, Strasbourg fi 'Scrim, 1832-1910.) C. octaedrice ascutite, rezultate din distructia polinuclearelor eozinofile. Apar in special in sputa pacientilor cu astm si mai rar in bronsite, diferite alergii, parazitoze.

CRISTALIN, s. n. / cristallin, s. m. / crystalline lens. NA:

lens. [Lot. *crystallinus* = de cristal, de la [at. *r.rystallus*, gr. *krystallous* = gfi.ea.ta., cristal.] Structura celulara biconvexa, refringenta, de consistenta ferm-elastica, cu o grosime de 4-4,5 mm si cu un diametru de 10 mm, situata intre *iris si corpul vitros, constituita dintr-un Invelis extern (cortex) si un nucleu dens, Invelite de o capsula. Modificarea curburii, si implicit a puterii refringente a c., prin actiunea muschilor *cor-pulii diar este eel mai important mecanism al adaptarii vi-zuale in functie de distanta. Prin Tmbatranire, elastiditatea c. scade progresiv si se instaleaza *prezbiopia. Opacifierea c., denumita "cataracta, este o cauza a scaderii acuitatii vizuale care poate evolua pana la 'cedate. Terapia cataractei se rea-lizeaza prin extractia c. si implantarea unui c. artificial.

CRISTALOID, adj., s. m. / cristaloid, s. m. / crystalloid. [Lat. *crystallus*, gr. *krystallos* = gheata, cristai; gr. *eidosis* = forma,} 1) Care se aseamana cu un cristal. 2) Sub-stanta necoloidala care in solutie trece rapid prin membrane, reduce punctul de Inghet al solventului si poate fi cristalizata.

CRIZA, s. f. / crise, s. f. / crisis, attack. [Lat. *crisis*, gr. *kri-sis* = schimbare decisiva., moment hotara.tor.} 1) Accident brutal care afecteaza o persoana in stare de sanatate aparenta sau un bolnav. Ex.: c. de apendicita, c. de astm, c. cardiaca, *c. epileptica. 2) Schimbare brusca in evolutia unei boli, semni-ficand o agravare sau sfarsitul acesteia (ex.: c. urinara). Sin.: atac.

CRIZA EPILEPTICA / crise epileptique / epileptic seizure, epileptic crisis. Accident de origine cerebrala rezultat din cauza unei descarcari neuronale excesive. In functie de mani-festarile clinice si encefalografice, se disting: c. *epileptice ge-neralizate, pariale si unilaterale*. V. in continuare.

CRIZA EPILEPTICA ATONICA / crise epileptique atonique / akinetic epileptic seizure. C. e. generalizata al carei simp-torn caracteristic este diminuarea sau abolirea tonusului postural, care antreneaza o cadere brusca a corpului.

CRIZA EPILEPTICA AUTOMATICA / crise epileptique automatique / automatic epileptic seizure. C. e. generalizata (de tip absenta) sau partiala (eel mai frecvent de lob temporal) care se traduce printr-0' activitate motorie involuntara, mai mult

CROMATOFOR

sau mai putin coordonata, in cursul unei stari de obnubilare mentala si care nu lasa nici o amintire.

CRIZA EPILEPTICA PARTIALA / crise epileptique partielle / partial epileptic seizure. C. e. ale carei simptome nu au caracterul masiv pe care TI prezinta in c. e. generalizate, fiind consecinta unei descarcari neuronale mai mult sau mai putin localizate intr-o parte a unui emisfer cerebral. Ca urmare, se disting: 1) C. e. p. cu semiologie elementara motorie, de ex. jacksoniene (v. epilepsie jacksoniana). 2) C. e. p. *senzoriale* (ex.: criza vizuala), sau *vegetative* (ex.: criza abdominala). 3) C. e. p. cu semiologie complexa, psihica pura (ex.: criza ideatorie), psihosenzoriala (ex.: criza haludnatorie) sau psiho-motorie (ex.: c. e. automata). Orice c. e. p. se poate extinde, transformandu-se in c. e. unilaterala sau, mai frecvent, in c. e. generalizata. Datorita importantei semiologice si prognostice pe care o prezinta diferentierea intre c. e. p. generalizata si c. e. generalizata primitiva, s-a propus denumirea de c. e. *cu debut local* pentru regruparea tuturor c. e. p., fie ca se gene-ralizeaza sau nu, intr-un al doilea timp. Denumirea nu este exacta, deoarece populatia neuronală responsabila de criza nu este Intotdeauna dispusa intr-un focar sau intr-un loc precis. De aceea se prefera denumirea de c. e. p.

CRIZA UNCINATA / crise uncinee / uncinate attack, unei-nate epilepsy. "Halucinatii paroxistice, olfactive sau gustative, rareori vizuale sj auditive, Insozite de absenta, stare onirica si uneori exaltare. C. u. se observa in tumorile cerebrale localizate in apropierea unculusului hipocampic.

CROM, s. n. / chrome, s. m. / chromium. [Qr. *khroma*, -atos = culoare, datorita. *comptifilor sai foarte cotorafi.*] Ele-mentul cu nr. 24, cu simbolul Cr si masa atomica 52,01, si-tuat in grupa VI B a sistemului periodic. Este un oligoelement esential pentru organism, fiind implicat in metabolismul glu-cozei. Astfel, defidtui de c. din alimentatia parenterala deter-mina scaderea tolerantei la glucoza. Se utilizeaza pentru fa-bricarea de diverse aliaje rezistente si poate antrena intoxica-tii profesionale. Unii derivati ai c. sunt utilizati in terapeutica.

CROM 51 / chrome 51 / radiochromium. Izotop radioactiv cu perioada de Injumatare de 27,75 zile, emitor de radiatii y. Este utilizat ca *radio-farmaceutic in investigatiile hematologice, Indeosebi pentru radiomarcarea eritrodelor sau trombodelor, in vederea determinarii duratei de viata a acestora. V. si proba cu crom 51.

CROMAFIN, adj. / chromaffine, adj. / chromaffin. [Gr. *khroma*, -atos = culoare, crom; iat. *affinis* = iivecinati He la finis = hotar\ V. celula cromafina.

CROMATIC, adj. / chromatique, adj. / chromatic. [Gr. *khroma*, -atos = culoare.} 1) Care se raporteaza la culori. 2) Care se refera la *cromatina; cromatinian.

CROMATIDA, s. f. / chromatide, s. f. / chromatid. [Gr. *khroma*, -atos = c.uloare.} Fiecare dintre cele doua parti rezultand din diviziunea longitudinala a unui cromozom in cursul "mitozei sau *meiozei si care se separa in continuare pentru a da nastere cromozomilor fii.

CROMATINA, s. f. / chromatine, s. f. / chromatin. [Gr. *khroma*, -atos = culoare; -ma\ Substanta bazofila prezenta in nu-cleul tuturor celulelor vii, unde apare sub forma de granule. C. este, in esenta, alcatuita din ADN si din proteine bazice (histamine, protamine). C. se transforma in *cromozomi in tim-pul diviziunii celulare, constituind, deci, suportul *ereditatii.

CROMATINA SEXUALA / chromatine sexuelle / sex chromatin. Sin.: corpuscul Barr (v.).

CROMATOFOR, s. n. / chromatophore, s. m. / chromatophore. [Gr. *khroma*, -atos = culoare; *pharos* = care poartd, care duct, de [a *pherein* = a. purta, a transporta.] Termen cu mai multe semnificatii diferite: 1) Sin.: cromofor (v.). 2) Sin.: melanofag (v.). 3) *Plastida codanta din plante.

CROMATOFOROM

CROMATOFOROM, s. n. / **chromatophorome**, s. m. / **dermal melanocytoma**. {*Qr. khroma, -atos = culoare; pharos = care poartă cart duce., de la pherein = a purta, a transporta, -OHIO.*} Sin.: nev albastru al lui Max Tieche (v.).

CROMATOGRAFIE, s. f. / **chromatographie**, s. f. / **chromatography**. {*Cjr. khroma, -atos = culoare.; graphein = a serie.*} Denumire generică pentru o serie de procedee și tehnici care permit separarea și purificarea unor substanțe organice sau minerale din diferite amestecuri. Denumirea de c. nu este relevantă și se datorează faptului că metoda a fost elaborată de botanistul rus M. Tvet, care a reușit să separe o serie de pigmenți clorofilieni (ded molecule colorate, de unde termenul c.). În prezent, tehnicile de c., care reunesc numeroase metode ce diferă între ele prin bazele teoretice și aplicații, au o importanță capitală în biochimie, chimia organică și analitică, datele obținute fiind utile în majoritatea științelor. V. În continuare diferite tipuri de c. În funcție de principiu.

CROMATOGRAFIE DE ADSORBȚIE / chromatographie d'adsorption / adsorption chromatography. Tip de c. În care separarea substanțelor se bazează pe gradul de adsorbție diferit al acestora pe o fază staționară solidă (alumina, celuloză, silicată de aluminiu etc.), Substanțele de analizat sunt continuate într-o fază mobilă lichidiană (solvent).

CROMATOGRAFIE DE AFINITATE / chromatographie d'affinité / affinity chromatography. Tip de c. ce permite separarea unor molecule cu o afinitate particulară pentru alte molecule, care vor fi fixate pe un suport. Fiecare separare va fi realizată după o preparare specifică a suportului. Ex.: pentru purificarea unui antigen conținut într-un amestec de diferite molecule se vor fixa pe un suport anticorpi specifici antigenului, iar pentru purificarea unei enzime se va fixa un analog structural al substratului enzimei.

CROMATOGRAFIE ÎN FAZA GAZOASĂ / chromatographie en phase gazeuse / gas chromatography, gas-liquid chromatography. Cel mai performant tip de c. din punct de vedere al sensibilității, bazat pe adsorbția substanțelor aduse în stare gazoasă de către solide sau lichide (denumite de par-taj) menținute pe suporturi (fază staționară), fază mobilă fiind un gaz purtător. Amestecul de separat este introdus la capătul superior al unei coloane, unde, dacă este lichid, va fi vaporizat. Gazul purtător permite trecerea amestecului la nivelul unei coloane a cărei temperatură este menținută riguros constantă. Separarea substanțelor se face în coloana, acestea ajungând fiecare, pe rând, la un detector, care permite înregistrarea unor *picuri caracteristice fiecărei substanțe. C. În f. g. poate fi cuplată cu *spectrometrul de masă pentru a identifica și doza cantități infime de substanțe.

CROMATOGRAFIE DE PARTAJ / chromatographie de partage / partition chromatography. Tip de c. În care separarea substanțelor se bazează pe *coeficientul de partaj, adică pe diferențele de solubilitate ale acestora în două faze diferite: o fază lichidiană staționară și o alta fază lichidiană mobilă.

CROMATOGRAFIE LICHIDĂ DE ÎNALTĂ PERFORMANȚĂ / chromatographie liquide d'haute performance / high performance liquid chromatography. Metoda de c. de mare sensibilitate, în care se utilizează coloane care conțin un suport cu granule foarte fine. Proba este trecută sub presiune prin coloana cromatografică. Abrev. engl.: HPLC.

CROMATOGRAFIE PRIN SCHIMB IONIC / chromatographie par échanges d'ions / ion-exchange chromatography. C. în care separarea se efectuează pe baza unor diferențe de comportament acidobazic ale substanțelor de analizat. V. și răsini schimbătoare de ioni.

CROMATOLIZĂ, s. f. / **chromatolyse**, s. f. / **chromatolysis**. [*Qr. khroma, -atos = culoare; lysis = distrugere, de la tyein a a dislnige.*] Sin.: carioliza (v.).

CROMOLIPOIDE

CROMATOPSIE, s. f. / **chromatopsie**, s. f. / **chromatopsia**. [*Qr. khroma, -atos = culoare; apsis = re.de.re, aspect.*] Alterare a vederii cromatice în care obiectele sunt percepute în alte culori decât cele reale sau obiectele incolore sunt văzute colorat. C. sunt denumite în funcție de culoarea percepută: danop-sia - albastru, eritropsia - roșu, doropsia - verde, xantopsia - galben. C. poate fi cauzată de medicamente, tulburări ale centrilor vizuali, lumina orbitoară sau poate apărea după operația de cataractă.

CROMATOSCOPIE, s. f. / **chromatoscopie**, s. f. / **chromoscopy**. [*Cfr. khroma, -atos = culoare; skopia = e^aminare, sit la skopein = a ve.de.0, a e.?(amwa.)* 1) Testarea capacității de percepție a culorilor. 2) Investigarea funcției renale prin intermediul modificării culorii urinei după administrarea prealabilă a unei substanțe colorate. Sin.: cromoscopie. V. fenol-sulfonftaleina.

CROMOHIDROZĂ, s. f. / **chromhidrose**, s. f. / **chromhidrosis**. [*Gjr. khroma, -atos = culoare; hidros = sudoare, transpirație; -oza.*] Excreția de sudoare colorată. Culoarea roșie a sudorii poate fi dată de exsudatul sângelui în glandele sudoripare sau de localizarea microorganismelor la acest nivel. Uneori, c. este consecință unor tulburări metabolice. Poate fi localizată în regiunile pleoapelor, mamara, axila și genitocrurală, mai rar la nivelul membrelor. Alte culori posibile sunt gri, albastruie, violacee și bruna.

CROMISM, s. n. / **chromisme**, s. m. / **chromism**. [*^r. khroma, -atos = culoare, cram; -ism.*] Intoxicatie cronică cu *crom. Se manifestă prin dermatită, ulcere cutaneo-mucoase, perforație a septului nazal, rinită, bronșită. De asemenea, este posibilă o relație cauză-efect cu cancerul pulmonar.

CROMOBLASTOMICĂ, s. f. / **chromoblasto-mycose**, s. f. / **chromoblastomycosis**. [*Cyr. khroma, -atos = culoare; blastos = ge.m.e.n; mykes, myketos = cwpe.rca, -oza.*] Dermatita verucoasă cronică, hiperkeratozică și indolentă, întâlnită în Australia, Madagascar și America de Sud, determinată de ciuperci inferioare (genurile *Cladosporium* și *Phialophora*) și care se poate complica cu *elefantiazis sau abcese cerebrale. Leziunile caracteristice sunt hiperplazie, scleroză și granulome responsabile de papule coalescente. Sin.: boala Lane-Pedroso.

CROMOFIL, adj. / **chromophile**, adj. / **chromophilic**. [*fr. khroma, -atos = culoare; philos = prie.te.ri, de ia phileia = a iubi.*] Celula sau țesut care fixează intens un anumit colorant.

CROMOFOR, s. m. / **chromophore**, s. m. / **chromophore**. [*Qr. khroma, -atos = outdare; pharos = care poartă, care duct, de Ca pherein = a purta, a transporta.*] Grupare chimică ce conferă culoare unui compus organic. Sin.: cromator.

CROMOGEN, adj. / **chromogene**, adj. / **chromogenic**. [*Qr. khroma, -atos = culoare, geiman = a produce.*] Despre un microorganism sau o substanță care produce pigmenti.

CROMOGRANINE, s. f. pi. / **chromogranines**, s. f. pi. / **chromogranins**. [*fr. khroma, -atos = culoare., (at. granum = grunte.; -ind.*] Proteine acide a căror denumire provine din faptul că au fost izolate din granulele cromafine din medulosuprarenală. Au fost descrise în detaliu doar două c.: 1) C. A (51 kDa), alcătuită din 439 de aminoacizi și un *peptid sem-nal din 18 aminoacizi. Este prezentă în celulele medulosuprarenale, în insulele Langerhans, în *insulinoame, în adenoma-mele hipofizare. În celulele secretoare de insulină și în celulele cromafine, c. este precursor al *cromo-statinei. 2) C. S (sau se-croto-granina I), cu M, 76 kDa, este alcătuită din 657 de aminoacizi și un peptid terminal din 20 de aminoacizi. C. B este prezentă în diverse celule peptidergice și apare ca un 'marker universal' în 'adenomul hipofizar și în 'feocromocitom.

CROMOLIPOIDE, s. n. pi. / **chromolipoides**, s. m. pt. / **chromolipoids**. [*Cyr. khroma, -atos = culoare; lipos = grasime;*

CROMOPEXIE

eidós = forma.] Lipopigmenti lipsiti de fier, rezultati din *per-, . oxidarea lipidelor. C. cuprind *lipofuscinele si *ceroidele. Intensitatea pigmentatiei este proportionala cu gradul de peroxi-dare.

CROMOPEXIE, s. f. / **chromopexie**, s. f. / **chromopexis**. [C/r. *khroma*, -atos = culoare.; *pexis* = fixare.] Fixarea unui pigment sau a unei solutii colorate de catre un tesut sail sis-tem. Se refera fie la un proces fiziologic, cum ar fi preluarea si conjugarea bilirubinei de catre ficat, fie la un procedeu de colorare folosit In laborator pentru explorari cito- si histologice. **CROMOPROTEINA**, s. f. / **chromoproteine**, s. f. / **chromo-protein**. [C/r. *khroma*, -atos - culoare; *protos* = primni; -inn.] Heteroproteina a carei grupare prostetica este un pigment, care la randul sau contine adesea un element metalic (fier, cupru, magneziu). Unele c. au functie respiratorie. Ex.: *hemo-globina, *dorofila, *ceruloplasmina.

CROMOSCOPIE, s. f. / **chromoscopie**, s. f. / **chromoscopy**. [C/r. *khroma*, -atos = cuCowe; *skopia* = e.^yimmare, de (a *skopein* = a vedea, a e.^amina.) Sin.: cromatoscopie (v.).

CROMOSOM. Var. pentru cromozom (v.). **CROMOSTATINA**, s. f. / **chromostatine**, s. f. / **chromostatin**. [C/r. *khroma*, -atos = outdare; *statikos* = care oprefte., de. la. *istanai* = a piasa, a fac.e sd fina; -1110.] Peptid alcatuit din 20 de aminoacizi, derivat din cromogranina A (v. cromogra-nine). C. inhiba eliberarea *catecolaminelor din *celulele cro-mafine ale medulosuprarenalei. **CROMOZOM**. V. cromozomi.

CROMOZOM ACENTRIC / chromosome acentrique / acentric chromosome. *C. lipsit de *centromer, normal la unele specii animale. Cand c. a pierdut regiunea centromerica pe care o poseda In mod normal este denumit fragment acentric.

CROMOZOM ACROCENTRIC / chromosome acrocentrique / acrocentric chromosome. V. cromozomi. **CROMOZOM ?N INEL / chromosome en anneau / ring chromosome**. C. care a suferit o pierdere de substanta (*deletie) la cele doua extremitati ale sale, care fuzioneaza si determina o forma inelara. Aceasta genereaza o serie de malformatii, In functie de c. afectat.

CROMOZOM OMOLOG / chromosome homologue / homologous chromosome. Fiecare din cei doi c. ai aceleiasi perechi Intra celula diploida ('diploid, *diploidie). C. o. sunt identici ca forma, avand aceeasi succesiune a *locilor, dar nu obligato-riu si aceleasi *alele pentru fiecare *gena. Ei nu sunt, deci, asemanatori din punct de vedere calitativ.

CROMOZOM PHILADELPHIA / chromosome Philadelphia / Philadelphia chromosome. [Descoperit in Philadelphia de. f. C. 'J'pwell fi 1). ^ 3-[ungersford, in 1960.] C. mic al perechii 22 care a pierdut jumatare din substanta sa (*deletie a bra-tului lung) sau, mai frecvent, a schimbat acest segment cu un altui, apartinand cromozomului perechii 9 ("translocatie Intra bratele lungi ale cromozomilor perechilor 22 si 9). Se observa In celulele liniei mieloide ale maduvei osoase In cursul "leuce-miei mieloide cronice, fiind caracteristic acestei boli, A tost identificat ?i In unele forme de 'leucemie acuta.

CROMOZOM TELOCENTRIC / chromosome telocentrique / telocentric chromosome. Sin.: cromozom acrocentric. V. cromozomi. **CROMOZOM X / chromosome X / X chromosome**. V. hetero-cromozom.

CROMOZOM Y / chromosome Y / Y chromosome. C. sexual responsabil de diferentierea masculina. Se caracterizeaza prin polimorfism, talia sa variind considerabil, In functie de rasa, de la un individ la altul. Totodata, dimensiunile c. Y apar

CRONICITATE

foarte stabile din tata In fiu, de aceea ar putea fi considerat ca un maror de paternitate. V. si heterocromozom.

CROMOZOMI, s. m. pi. / **chromosomes**, s. m. pi. / **chromosomes**. [C/r. *khroma*, -atos = culoare; *soma*, -atos = Corp.] Structuri continute In nucleui celulei, observabile la microscopul optic (sub forma de bastonase) doar In timpul diviziunii celulare (*mitoza sau "meioza). Intra diviziunile celulare ("interfaza), c. par sa dispara din nucleu, aparand o retea fibrilara denu-mita *cromatina. In realitate, In cursul ciclului celular, fiecare c. sufera un ciclu de condensare (aparitia c., In sensul initial al termenului) si de decondensare (disparitia aparenta si for-marea cromatinei). C. si cromatina reprezintS deci doua stari diferite ale unui aceluasi material. In momentul mentionat tot atatia c. vizibili In nucleui unei celule eucariote date cate molecule de ADN erau In interfaza. Pentru a avea o idee asupra gradului de condensare a fiecarei molecule de ADN continuta In cei 46 de c. caracteristici speciei umane, trebuie mentionat ca aceste molecule de ADN derulate puse cap la cap s-ar Intinde pe 175 cm, In timp ce diametrul nucleului celular nu depaseste 10³ mm. C. fixeaza intens colorantii bazici, de unde denumirea lor, si sunt compusi fiecare dintr-o mole-cula de ADN foarte lunga si proteine asociate, fiind purtatorii informatiei ereditare a organismului. Forma c. variaza In functie de stadiul mitozei: In *prometafaza (stadiu ales pentru studiul "cariotipului) au aproape toti o forma In X, cu doua brate scurte si doua lungi. Tehnid moderne de colorare au permis identificarea la nivelul fiecarui brat a unor regiuni, subdivizate In benzi (conventia de la Paris, 1971). Fiecare banda este notata cu un numar (sau o litera) care corespunde unei perechi de c. si care este urmata de o litera - p, ce desem-neaza bratui scurt, sau q, pentru bratui lung - la care se adauga doua cifre: prima indica regiunea, iar a doua, banda. Semnele + sau - plasate Inainte sau dupa nurharul unei anu-mite perechi de c. semnifica sau sau o pierdere de substanta la nivelul cromozomului; un + sau un - situat dupa litera p sau q semnifica faptul ca bratui respectiv este alungit sau scurtat. In fine, adaugarea literei t releva prezenta unei *translocatii. O serie de c. sunt scurtri, altii lungi, toti prezen-tand o curbura semnificativa la nivelul *centromerului. Un c. *acrocentric* poseda un centromer foarte apropiat de una din extremitatile sale, bcatui scurt fiind foarte mic. Un c. *meta-centric*, dimpotriva, are bratele de lungime aproape egala, cen-tromerul fiind median. Numarul de c. este fix si caracteristic pentru fiecare specie animala. C. constituiti dintr-un lant dublu de *ADN sunt suportui genelor. La nivelul c. umani exista circa 100 000 de gene, pana In prezent fiind descrisa struc-tura submoleculara a aproximativ 60 000 de gene. Se disting doua tipuri de c.: c. *somatic!* (sau autozomici, v. autozom) si c. *sexual!* (sau gonozomici, v. gonozom). Van: cromosomi. V. cariotip.

CRONAXIE, s. f. / **chronaxie**, s. f. / **chronaxia**, **chronaxy**. [C/r. *khronos* = tilnpj 0x10 = votoare., sau *axios* = potrivire.] Indicator de excitabilitate introdus de L. Lapicque. Reprezinta timpul minim necesar pentru a produce o excitatie, cand intensitatea curentului este egala cu dublul "reobazei. In cazul nervilor mieliniici si muschilor scheletici, c. este de 0,3-0,8 ms, iar la muschii netezi mult mai mare, pana la 1 s.

CRONIC, adj. / **chronique**, adj. / **chronic**. [Lot. *chronicus* = m rapori cu timpui, din gr. *khronos* = timp.] Proces pato-logic cu evolutie lenta, de lunga durata. Evolutia c. a unei boli semnifica In primul rand un ritm lent al procesului patologic. Exista, deci, boli c. de la debut prin ritmul evolutiei. Ant.: acut. V. si subacut, acut.

CRONICITATE, s. f. / **chronicite**, s. f. / **chronicity**. [Lot. *chroaicus* = In raport cu. timpul, dm gr. *khronos* = timp.]

CRONOLOGIE

Faptul de a dura, de a deveni *cronic. Cu referire la o boala sau la o tulburare.

CRONOLOGIE, s. f. / chronobiologie, s. f. / chronobiology. [CJT. *khronos* = timp; *bios* = viafa; *logos* = stiinf] Ramura a biologiei care are ca obiect studiul variatiilor In functie de timp ale fenomenelor specifice vietii. Aceste variatii se prezinta adesea sub forma unor oscilatii ritmice. V. bio-ritm.

CRONODEPENDENT, adj. / chronodependant, -e, adj. / chronodependent. [Cjr. *khronos* = timp; [at. *dependere* = a atrdna.] Care depinde de timp, de durata timpului. Ex.: bloc de ramura c.

CRONODIETETICA, s. f. / chronodietetique, s. f. / chronodietetics. [QT. *khronos* = timp; [at. *diaefetica*, gr. *diaietike* = die.te.ticd, de. la int. *diaeta*, gr. *diaita* = mod de viafo.] Adaptarea igienei si a regimului alimentar la ritmurile biologice ale padentilor.

CRONOFARMACOLOGIE, s. f. / chronopharmacologie, s. f. / chronopharmacology. [Cfr. *khronos* = timp; *pharmakon* = Tnidw, *logos* = stiinf.] Studiul actiunii medicamentelor in functie de *bioritmuri.

CRONOPATOLOGIE, s. f. / chronopathologie, s. f. / chronopathology. [C/r. *khronos* = timp; *pathos* = fioatd; *logos* = stiinf] Studiul unor caracteristici ale bolilor (aparitie, evolutie) In functie de *bioritmurile padentilor.

CRONOTERAPEUTICA, s. f. / chronotherapeutique, s. f. / chronotherapy. [Cjr. *khronos* = timp; *therapeutikos* = care. vindtca, care ingrijeste, de. la *therapeuein* = a ingrijii.] Administrarea unui tratament la orele la care actiunea sa este cea mai eficienta. Sin.: cronoterapie.

CRONOTERAPIE, s. f. / chronotherapie, s. f. / chronotherapy. [C{T. *khronos* = timp; *therapeia* = tratament, de. la *therapeuein* = a ingrijii.] Sin.: cronoterapeutica (v.).

CRONOTOXICOLOGIE, s. f. / chronotoxicologie, s. f. / chronotoxicology. [Qr. *khronos* = timp; *toxikon* = otravd pentru varful sagefiior, de la *toxos* = sOge-atd; *logos* = sti-mid] Studiul toxicitatii unei molecule In functie de orele zilei. Toxicitatea unei substante variaza, uneori considerabil, in functie de ritmul nictemeral al functiilor fiziologice.

CRONOTROP, adj. / chronotrope, adj. / chronotropic. [Qr. *khronos* = timp; *trope* = mtoarcere, de la *trepein* = a tti-toarce.] In fiziologie, referitor la regularitatea si frecventa unui ritm. C. pozitiv este un factor ce accelereaza ritmul, iar c. ne-gativ, un factor ce diminueaza ritmul. Fund/a c. regleaza ritmul cardiac.

CROSA, s. f. / crosse, s. f. / arch. NA: arcus. [fr. *crosse*, din [im6a franciCor sta6illfi in Gjalja *krukkja* = carja fi scand. *krokr* = cdriig.) Nume dat partii curbe a unor vase: c. aortei, c. safenei etc. V. si sindrom al crosei aortice.

CROSA AORTICA DREAPTA / crosse aortique droite / right aortic arch. Sin.: dextropozitie a aortei (v.).

CROSECTOMIE, s. f. / crossectomie, s. f. / crossectomy. [fr. *crosse*, din [im6a francilor sta6illfi in Gjalja *krukkja* = c&rtjl fi scand. *krokr* = cdrCig; gr. *ektome* = e^cizie.] Timp esential in cura chirurgicala a varicelozitatii si frecventa unui ritm. C. pozitiv este un factor ce accelereaza ritmul, iar c. ne-gativ, un factor ce diminueaza ritmul. Fund/a c. regleaza ritmul cardiac.

CROSSING-OVER / crossing-over / crossing-over. [TLngl. *crossing* = trecere, *traversarei* *over* = peste.] Schimb reciproc de material genetic intre cromozomi omologi, survenind in general in momentul meiozei, la nivelul chiasmelor. Acesta este mecanismul responsabil de *recombinarile genetice.

CROSS-MATCH / cross-match / cross-match. [LngC. *cross* = incrucifat; *to match* = fl potrivii.] Anglicism care ar putea fi

CUBITUS VARUS

tradus in romana prin test de compatibilitate incrucisata. Deoarece termenul engl. este scurt, explicit si consacrat in literatura, el a dobandit o drculatie internationala. C.-m. este o tehnica serologica pentru determinarea 'aloanticorpilor, utilizata in doua cazuri: 1) Inainte de o transfuzie sanguina pentru testarea incompatibilitatii donator-primitor, pentru prevenirea reactiilor de hemoliza intre eritrocitele donatorului si anticorpii din plasma primitorului sau invers. Testul se efectueaza fie prin punerea in contact a unui esantion de globule rosii ale donatorului cu plasma [major c.-m.), Tie invers (minor c.-m.). Aglutinarea macroscopica a hematiilor in cateva minute permite confirmarea prezentei anticorpilor. 2) Inainte de alotransplantarea organelor solide (ex.: inima, rinichi), c.-m. este un test absolut necesar, pentru detectarea in serul sanguin al primitorului potential a anticorpilor care reactioneaza direct cu lim-focitele sau cu alte celule ale donatorului potential. Prezenta anticorpilor reprezinta de obicei o contraindicatie absoluta a transplantarii, pentru evitarea "rejetului hiperacut. Var.: cross-matching.

CROSS-MATCHING. Var. pentru cross-match (v.).

CROSET, s. n. / crochet, s. m. / hook. [fr. *crochet*, din scand. *krokr* = cariig.] Sin.: carlig (v.).

CRUOR, s. m. / cruor, s. m. / cruor. [Lat. *cmor* = s6nge.] Termen desuet, care odinioara desemna partea solida a sangelui (indeosebi globulele rosii), iar uneori cheagul sanguin. In prezent este utilizat adj. cruoric. Ex.: embol cruoric, cheag fibrinocruoric.

CRUP, s. n. / croup, s. m. / croup, [e^presie de origine. sca-fiana - *croup*, onomatopee dupa zgomotul aspru al tusei] 1) Orice afectare obstructiva a laringelui la copii, caracterizatS prin respiratie dificila si zgomotoasa si tuse latratoare. 2) Laringotraheobronsita la sugari si copii mid cauzata de virusul paragripal 1 si 2. 3) Laringita difterica, complicata cu dispnee ?i asfixie, consecinta a falselor membrane si a edemului important al mucoasei laringiene care impiedica patrunderea aeru-lui In trahee.

CRURAL, adj. / crural, adj. / crural. [Lot. *cruralis*, de *Ca eras*, *cruris* = coapsa.] Referitor la coapsa.

CRURALGIE, s. f. / cruralgie, s. f. / crural pain. [Lot. *eras*, *cruris* = coapsa; gr. *algos* = durere.] Durere la nivelul coap-sei; nevralgie crurala.

CRUSTA, s. f. / croute, s. f. / crust. [Lat. *crusta* = coaja, scoarf.0.] Leziune elementara, secundara uscarii la suprafata pielii a unor secretii fiziologice sau patologice (serozitati, puroi, sange, sebum). Ex.: c. hematica, de culoare bruna-neagrS, consecutiva uscarii sangelui; c. sebacee (de lapte), formata la sugar, in regiunea "vertexului, in cursul *eczemei seboreice.

CRYPTOSPORIDIUM / Cryptosporidium / Cryptosporidium. [Gjr. *cryptos* = oscuns; *spora* = sdmdnfd, de. [a *sperein* = fl wisamdnta; *eidosis* = forma.] Gen de *sporozoare care pot determina boli ale animalelor domestice, iar la om pot provoca infectii oportuniste In conditiile unei imunitati compromise.

CUBITAL, adj. / cubital, -ale, -aux, adj. / cubital. [Lat. *cubitalis* = de un cot, de la *cubitus* = cot.] 1) Care apartine cubitusului sau regiunii interne a antebraului. Sin.: ulnar. 2) Care se refera la cot (semnificatie nerecomandata, de-oarece este greSita).

CUBITUS, s. n. / cubitus, s. m. / ulna. [Lat. *cubiivis* = alt.] V. tab. anat. - oase.

CUBITUS VALGUS / cubitus valgus / cubitus valgus. De-viere a antebraului in afara In cursul extensiei complete. Poate fi congenital sau post-traumatic.

CUBITUS VARUS / cubitus varus / cubitus varus. Deviere a antebraului inaintu In cursul extensiei complete, de origine congenitala sau traumatica.

CUBOID

CUBOID, s. n. / cubolde, s. m. / cuboid bone. [Lat. *cubus*, gr. *kubos* = *cube*; *eidōs* = *forma*.] V. tab. anat. - oase.

CUI, s. n. / clou, s. m. / nail. [Lat. *cuneus* = *cui*.] Tija rigida metalica destinata mentinerii 'in pozitie si In contact a fragmen-telor osoase In fracturile oaselor lungi. C. este introdus In canalul medular al osului. Ex.: c. *Kuntscher* pentru fixarea intramedulara a fracturilor; c. *Neufeld* destinat fixarii fracturii intertrohanteriene a femurului; c. *Smith-Petersen* pentru fixarea capului femural m fracturile de col femural.

CULDOCENTEZA, s. f. / **culdocentese**, s. f. / **culdocentesis**. [fr. *cul-de-sac* = *fund* de *sac*; gr. *kentesis* = *mfepatura*.] Punctia 'fundului de sac Douglas.

CULDOSCOPIE, s. f. / **culdoscopie**, s. f. / **culdoscopy**. [fr. *cul-de-sac* = *fund* de *sac*; gr. *skopia* = e.lamlnart, tie. (a *skopein* = a vede.a, a e-yimina.] Examen vizual al cavitatii pel-vine cu ajutorul unui "celioscop introdus prin vagin In *fundul de sac Douglas. V. si celioscopie.

CULEX / **Culex** / **Culex**. [Lat. *cufex*, -ids = *fdnfar*.] Gen de tantari din familia Culicidae, subfamilia Culicinae, ale caror larve poseda un sifon respirator, iar femelele, hematofage sunt vectoare de *Wucheria bancrofti si al unui numar de viroze si de parazitoze.

CULICIDAE / **Culicidae** / **Culicidae**. [Lat. *culex*, -ids = *tdffiar*.] Familie de insecte alcatuita din trei mari subfamilii (*Anofeline*, *Culicinae*, *Aedinae*) ale caror femele hematofage, sunt vectoare ale unui mare numar de boli virale si parazitare.

CULMEN / **culmen** / **culmen**. NA: **culmen**, pi. **culmina**. [Lat. *culmen*, -inis = *culme*., *crestet*.] Portiunea superioara a monticulului vermisului cerebelos. Sin.: *culmen monticuli cerebelli*.

CULMEN MONTICULI CEREBELLI / **culmen monticuli cerebelli** / **culmen monticuli cerebelli**. Sin.: **culmen (v.)**.

CULOARE, s. f. / **couleur**, s. f. / **colour**. [Lat. *color*, -oris = *culoare*..] Din punct de vedere al opticii ondulatorii, c. unui corp opac este data de reflexia (sau dispersia) inegala a radiatiilor luminii vizibile cu diferite lungimi de unda, iar c. unui corp transparent, de absorbtia lor diferentiata. Zona „vizibila" din spectrul radiatiilor electromagnetice depinde de natura pigmentilor retinieni si de Insusirile mediilor transparente ale diop-trului ocular.

CULTURA, s. f. / **culture**, s. f. / **culture**. [Lat. *cultura* = *cuC-tit'are*.] 1) Orice colonie de microorganisme dezvoltata Intr-un mediu prielnic. 2) Cultivarea In conditii de laborator, pe medii adecvate cresterii si multiplicarii, a microorganismelor sau celu-lor, In vederea unui experiment sau a unui diagnostic.

CULTURA DE CELULE / **culture cellulaire** / **cell culture**. Procedeu de mentinere a unor celule In exteriorul organismu-lui, asigurandu-le multiplicarea si necesitatile metabolice. Ce-lulele sunt fie populatii celulare provenind din organe umane sau animale, fie celule tumorale, fie cloni celulare provenind din culturi primare. Mediul de cultura necesar pentru a asigura c. include saruri minerale tamponate, aminoacizi, vitamine, glu-coza, ser bovin, alti factori de crestere.

CULTURA DE VIRUSURI / **culture des virus** / **virus culture**. Procedeu de studiu al virusurilor care permite multiplicarea acestora, In scopul izolarii si identificarii. C. de v. se pot obtine doar pe celule vii. In general, se utilizeaza trei tehnici: inocu-larea la un animal sensibil (cultura *in vivo*), inocularea la embrionul de pui de gaina (*ovocultura) si inocularea pe *cul-turi celulare.

CUMARINA, s. f. / **coumarine**, s. f. / **coumarin**. Compus cetonc prezent In diverse vegetale. O serie de derivati ai c. au actiune anticoagulanta *in vivo*, prin interferarea sintezei he-patice a 'pro-trombinei, functionand ca antivitamină K. Ex. tipic este 'dicumarolul.

CURARIZARE

CUNEIFORM, adj., s. n. / **cuneiforme**, adj., s. m. / **cuneiform**, **cuneate (1)**, **cuneiform bone (2)**. [Lat. *cuneus* = *cui*; *forma* = *forma*.] 1) In forma de cui. Ex.: resectia c. a unui os. 2) Os c. - v. tab. anat. - oase.

CUNEIFORM INTEREDIAR / **deuxieme cuneiforme** / **inter-mediate cuneiform bone**. V. tab. anat. - oase.

CUNEIFORM LATERAL / **troisieme cun6iforme** / **lateral cuneiform bone**. V. tab. anat. - oase.

CUNEIFORM MEDIAL / **premier cun6iforme** / **medial cunei-form bone**. V. tab. anat. - oase.

CUNILINGUS, s. n. / **cunnilingus**, **cunnilinctus**, s. m. / **cunni-lingus**, **cunnilinctus**. \Lat. *cunnus* = *vulvti*; *lingere* = a (*inge*).] Excitarea bucala a organelor genitate feminine.

CUPEROZA, s. f. / **couperose**, s. f. / **acne rosacea**. [Lat. *me.d.Mwala cupri rosa* = *rofu ca de. arama*.] Leziune cutanata faciala care se caracterizeaza prin congestie cu dilatatie vas-culara. Se poate Insoti de seboree, papulo-pustule acneice, uneori *rinofima. Sin.: acnee rozacee.

CUPREMIE, s. f. / **cupremie**, s. f. / **cupr(a)emia**. [Lat. *cuprum* = *aramd rofie*, de *Ca numele. insuld Cyprus*; gr. *Ammo*, -otos = *sdnge*.] Concentratia din plasma sau ser a cuprului. 95% din cupru este legal de *ceruloplasmina, iar 5% este legal slab de *albumina. C. scade In *boala Wilson si In *boala Menkes, ca si In pierderile excesive de proteine (digestive sau urinare).

CUPRIURIE, s. f. / **cupriurie**, s. f. / **cupriuria**, **cupriuresis**. [Lat. *cuprum* = *aramd rofii*, de. la *nulnele insuiei Cyprus*; gr. *ouron* = *urina*.] Eliminarea sau concentratia urinara de cupru. C. creste In *boala Wilson, In intoxicatiile cu saruri de cupru si In unele *sindroame nefrotice.

CUPROPROTEINE, s. f. pi. / **cuproproteines**, s. f. pi. / **cuproproteins**. [Lat. *cuprum* = *aramCt TOfie*, de la. *niimdt insuiei Cyprus*; gr. *protos* = *pri-mul*; -*ina*.] Proteine care contin .cupru. Ex.: *superoxid dismutaza I, *citocrom oxidaza. V. hepatocupreina.

CUPRORAHIE, s. f. / **cuprorrachie**, s. f. / **cuprorrhachia**. [Lat. *cuprum* = *arama rofie*, de. [a *numeie. insuiei Cyprus*; gr. *rhakhis* = *coioana vertefiraia*.] Prezentă cuprului In *lichidul cefalorahidian.

CUPRU, s. n. / **cuivre**, s. m. / **copper**. [Lat. *cuprum* = *aramd rofie*, de *ia nume-ie. insuiei Cyprus*.] Elementul chimic nr. 29, cu masa atomica 63,546, densitatea 8,96 g/cm³ si simbolul Cu. Metal de culoare rosie, maleabil, cu o buna conductibilitate termica si electrica, aflat In natura fie In stare nativa, fie, Indeosebi, sub forma de diverse mineruri. *Oligoelement, reprezentand 0,0001% din masa organismului, c. reprezinta o coenzima indispensabila In sinteza *hemului, In metabolismul tesutului conjunctiv, In dezvoltarea oaselor si In functionarea tesutului nervos. V. ceruloplasmina. V. si tab. const. biochim.

CURARA, s. f. / **curare**, s. m. / **curare**. [Limba indieniCor sud-ame.ric.ani *kurari* = *extract de plante foCosit pentru otritima sOge.f.iior*.] Termen folosit pentru o varietate larga de substante toxice extrase din diferite plante, incluzand specii de *Strych-nos*. C. a fost initial folosita ca otrava pe sageti In America de Sud, determinand exitus prin paralizia muschilor respiratori. Un extract de c. din *Chondodendron tomentosum* a fost ulterior utilizat ca miorelaxant In tetanos, paralizie spastica si In anestezie.

CURARIZANT, adj. / **curarisant**, adj. / **curarising**. yV. e.timo-(ogia te.rme.rwlw. **curoro**.) Despre substante care, actionand asemenea *curarei, suprima actiunea nervilor motori asupra muschilor.

CURARIZARE, s. f. / **curarisation**, s. f. / **curarization**. {V. e-timoCogia te.rme.nu[ut **curara**.] 1) In sens general, termenul este folosit pentru a desemna o metoda terapeutica prin ad-

CURATIV

ministrare de extracte de *curara si, prin extensie, de alte substante Inrudite prin efectui lor miorelaxant, pana la obtine-rea efectului fiziologic. 2) Intoxicate cu acesti agenti terapeu-tici.

CURATIV, adj., s. m. / curatif, -ive, adj., s. m. / curative. [Lot. *cwatas*, de ia *curare* = a se mgriji, a se ocupa.] Proprietatea unui medicament sau a unui factor de mediu de a favoriza sau de a produce vindecarea unei boli.

CURA, s. f. / cure, s. f. / cure. [Lot. *cura* == *grija*, *ingrijire*, *lie*. la *curare* = a se. *mgriji*, a se ocupa.] 1) Termen folosit 'in medicina pentru a defini tratamentul (medico-chirurgical, igienico-dietetic) prescris pentru o boala, si Indeosebi durata acestui tratament. 2) In mod particular, termenul este folosit pentru a sugera terapia prin actiunea, pentru o perioada de timp, a unor factori de mediu (ex.: c. balneoclimaterica).

CURBATURA, s. f. / courbature, s. f. / lameness, stiffness. [J'r. *courbature*, dm *prove.nsa*[a *courbaduro* = *cur6aturd*; prin *contopirea termenilor* *court* = *curie* fi *battu* = *6dtdtorit*.] Du-rere musculara si stare de oboseala date de un efort prelungit sau de o stare febrila.

CURBA, s. f. / courbe, s. f. / curve, graph. [J-r. *courbe*, dm [at. *curvus* = *mcwoiat* ([at. pop. *curbus*).] 1) Linie care descrie un segment de cere. 2) Grafic exprimand relatia dintre doua marimi variabile. Tipuri de c. In medicina: a) C. *dentara*, a ocluziei. b) C. de *disociere a oxihemoglobinei*: variatia com-binarii 0, cu hemoglobina functie de presiunile 0; si CO₂. c) C. *izodoza*, linie delimitand aria din organism care primeste aceeasi radiatie 'in radioterapie. d) C. *musculara*, miograma. e) C. *Price-Jones*, variatia numarului de hematii In functie de diametru. f) C. *temperatuni*, variatia temperaturii corpului, g) *Curbe de tensiune*, prin exercitarea presiunilor la nivel osos, h) C. *Wunderlich*, c. tipica de temperatura In febra t;foida.

CURBA ELLIS-DAMOISEAU / courbe d'Ellis-Damoiseau / Ellis-Damoiseau curve. [Calvin Ellis, medic american, 'Boston, 1826-1853; Louis ffyacjnth Celeste Damoiseau, medic franctz, 'Paris, 1815-1890.] Matitate cu limita superioara curba data de un revarsat pleural In cantitate de aproximativ 1 500 ml, liber in cavitatea pleurala, fata de sonoritatea pulmonara netimpanica. Sin.: semn Ellis.

CURBA PRICE-JONES / courbe de Price-Jones / Price-Jones curve. [Cec»7 Price-Jones, ilematoiog engtez, 1863-1943.] V. curba, 2 e.

CURBA WUNDERLICH / courbe de Wunderlich / Wunderlich's curve. [Corl ReinhoJd August Wunderlich, medic, german, profesor de cndic medicatd ia TufiBingen, apoi la. Leipzig, J815-1877.] V. curba, 2 h.

CURBURA, s. f. / courbure, s. f. / curvature. [Lot. *curvatura* = *curdura*, de (a *curvus* = *incovoiat*.] Deviatie neangulara de la linia dreapta. Ex.: 1) *Marea c. a stomacului* se Intinde de la cardia la pilor. 2) *Mica c. a stomacului* reprezinta margi-nea dreapta a acestui organ, care separa fetele anterioara si posterioara ale stomacului. 3) C. *lui Pott* este o deformare a coloanei (c. posterioara) consecutiva tuberculozei vertebrale. 4) C. *spinala* este o deviere anormala a coloanei vertebrale.

CURBURA POTT / courbure de Pott / Pott's curvature.

[Percivill! Pott, chirurg engCez, 1713-1788] V. curbura, 3.

CURIE, s. m. / curio, s. m. / curie. [Marie Sklodowska Curie, cfiimist fi fizician fiances, n. m 'Potonia, 1867-1934;

premiul 7[*gfid* pentru. *fizicd* in 1903, impreuna cu 'Pierre Curie fi 'ffmri 'Becquerel., pentru studii asupra radio activitatii natu-rttiti pre.miu] 9[*pfiei* pentru chimie w 1911 pentru desc.operirea fi izoCarea radiului; impreunil cu *sofuC* sau, **Pierre Curie** (cHi-mist fi fizician franc-ez, 1859-1906), au descoperit fi -polonwi fi au realizat primde incercari de apiicare a radio'activitatii in

CUTIE TATA

domeniului medical.] Unitate de masura a activitatii radioizotopi-lor, egala cu 3,7 x 10¹⁰ dezintegrari pe secunda, ce reprezinta activitatea unei mase de radiu de 1 g. in sistemul international, c. (simbol Ci) a fost Inlocuit prin *Becquerel. 1 Ci = 3,7 x 10¹⁰ Bq.

CURIETERAPIE, s. f. / curietherapie, s. f. / curie-therapy. [MorJ'e Sklodowska Curie, cfiimist fi fizician francis, n. m. foConia, 1867-1934, **Pierre Curie**, cfiimist fi fizician fraticesz, 1859-1906; gr. *therapeia* = *tratament*, de [a *therapeuin* = a *mgriji*.] Radioterapie efectuata prin implantarea de surse radioactive (sub forma unor ace sau granule) la nivelul unei tumori sau 'in imediata vecinatate a acestora. Initial a fost utilizat radioizotopul ²²¹Ra (radiumterapie), nlocuit ulterior cu ¹³⁷Cs si ⁶⁰Co. C. poate fi *interstitiala*, cand sursa este introdusa direct In tesutul tumoral (san, limba), sau *intracavitara* (uter).

CUSHINGOID, adj. / cushingo'ide, adj. / cushingoid. [Harvey Williams Gushing, ne.urocfiwu.rg american, Shuaddpflia, 1869-1939; gr. *eidosis* = *forma*] Care are aspectul unui bolnav afecat de *sindrom Gushing. Pron.: cusingoid.

CUSPID, s. m. / cuspid, s. f. / cuspid. NA; cuspis dentis. [-Cat. *cuspis*, -*idis* = *vdrf ascutit*.] Relief cu rol In ocluzia si articularea dentara, situat pe fata de ocluzie dentara. Numarul c. variaza cu marimea suprafetei dintelui. Var.: cuspida.

CUSPIDA. Var. pentru cuspid (v.).

CUSCA TORACICA / cage thoracique / thoracic cage, cavity of thorax. NA: thorax, [llcr. *kucka* = *lyifcd*; [at. *thorax*, -*acis*, gr. *thorax*, -*akos* = *torace*.] Denumire pentru an-samblul scheletului toracelui, format anterior din stern, posterior din vertebrale dorsale si lateral din arcurile costale.

CUTICULA, s. f. / cuticule, s. f. / cuticle, dermal sheath. NA: cuticula, pi, cuticulae. [Lot. *cuticula* = *pieCe*. *find*, de-[ic-atd, de (a *cutis* = *pide*.) 1) Strat unic de celule epiteliale keratinizate care tapiseaza Invelisul firelor de par. Uneori termenul este utilizat si pentru desemnarea diferentierilor apicale ale unor celule, exprimate prin Ingrosari membranare. Ex.: c. celulelor superficiale ale vezicii. 2) Pelicula amorfa foarte fina care acopera smaltul dentar, denumita c. *dentaia*. 3) Depozit de natura lipidica, secretat de celulele epidermice ale vege-talelor terestre si ale diferitelor spedi de "Artbropoda. In aces-te cazuri rolul c. consta 'in protectia epidermei de socuri me-canice si In 'impiedicarea evaporarii apei.

CUTIE CRANIANA / boite du crane / skull. NA: cranium. [TurccS *kutu*, neogr. *kuti*, fig., *sorfio-croata kutja* = *cutie*; gr. *kranion*, [at. *cranium* = *craniu*.] Sin.: craniu (v.).

CUTIE NEAGRA / botte noire / black box. [lured *kutu*, nwgr. *kuti*, Bg; *sdrBo-croata kutja* = *cutie*, *fat. niger*, -*gra*, -*grum* = *negru*] Model de sistem caracterizat prin intrari (*input*) si iesiri (*output*) si relatii Intre ele, specificate prin functii logice . si matematice (functii de transfer). Modelul c. n. a fost prefe-rat de catre behaviorism si cibernetica. In cibernetica sunt mai importante tipurile de conexiuni Intre partile unui sistem decat mecanismele concrete din aceste parti. Cunoasterea In deta-liu a unor elemente sau piese nu este neaparat premisa In-telegerii functionarii ansamblului.

CUTIE PETRI / boHe de Petri / Petri dish or plate, [Iurca. *kutu*, nwgr. *kuti*, bg.i sardo-croata *kutja* = *cutie*; **Julius Richard Petri**, bacterio[og gennan., 'Berim, 1852-1921] Recipient cilindric din stida sau plastic, cu capac, cu diametre di-ferite. C. Petri este utilizata In microbiologie si pentru culturi de celule.

CUTIE TATA / boite TATA / TATA box. Fragment de ADN care precede o gena, la nivelul caruia se fixeaza *ARN-poli-meraza care permite transcripția In ARN-mesager a genei. C. TATA apartine 'promotorului, iar numele sau derivS din succa-

CUTIREACTIE

siunea nucleotidelor care o compun: timidina, adenin\$, timidina, adenina, adenina, adenina. Sin.: secventa TATA.

CUTIREACTIE, s. f. / cutir6action, s. f. / cutireaction. [Lat. *cutis* = *piete.*; fr. *reaction*, din [at. *actio*, *-onis* = *actiune fi agere* = *a acf-iona.*] Reactie locala care apare dupa aplicarea prin scarificare a unei mid cantitati de substanta care contine particule antigenice (produse microbiene, proteine animale sau vegetale etc.) cand subiectului examinat este sensibilizat sau aler-gic la substanta aplicata. C. este uneori considerata sin. cu 'ntradermoreactia, m care caz, Insa, produsul este aplicat intradermic.

CUTIS ANSERINA / cutis anserina / cutis anserina. [Lat. *cutis* = *pie.[e.*; *anserinus* = *lie. g&scili lit. la anser*, *-ens* = *g6sca*] Aspect cutanat asemanator pielii de gasca.

CYTOMEGALOVIRUS

CUTIS HIPERELASTICA / cutis hyperelastica / cutis hyper-elastica. [Lat. *cutis* = *piete*; gr. *hyper* = *mai mult*, *elastos* = *docit, matw6i£.*] Sin.: sindrom Ehlers-Danlos (v.).

CUTIS LAXA / cutis laxa / cutis laxa. [Lat. *cutis* = *pule./ laxus* = *d&stins. Cay*] Stare a pielii determinata de pierderea elasticitatii acesteia: pliuri largi, flasce, accentuate fata de vars-ta subiectului si care nu revin dupa tractiune. C. I. este con-secinta unei distrofii a tesutului elastic, care poate afecta, con-comitent, plamanul si visceralele cavitare. Poate fi expresia unica a- unei afectiuni transmise autozomal recesiv (v. sindrom Debre-Fittke), sau un simptom In *neurofibromatoza. Sin.: chalazodermie.

CVADRIPLEGIE, s. f. / quadriplegie, s. f. / quadriplegia. [Lat. *quadrus* = *patrat*; gr. *plege* = *lwittira*] Sin.: tetraplegie (v.).

CYTOMEGALOV1RUS. Var. pentru citomegalovirus (v.).

DACRIOADENITA, s. f. / **dacryoadenite**, s. f. / **dacry(o)adenitis**. [Qr. *dakryoa* = [*acrima*, *aden*, -os = *gianda*., -ltd.] Inflamatie acuta sau cronica a *glandelor lacrimale. V. si sin-drom Mikulicz.

DACRIOCISTITA, s. f. / **dacryocystite**, s. f. / **dacryocystitis**. [Gjr. *dakryoa* = *iacrma*, *kystis* = *sac.*, *vez.ic.af* -ltd.] Inflamatie acuta sau cronica a *sacului lacrimal, care apare aproape intotdeauna ca o complicatie a obliterarii *canalului lacrimonazal, cu stagnarea lacrimilor si infectie secundara.

DACRIOCISTORINOSTOMIE, s. f. / **dacryocystorhinostomie**, s. f. / **dacryocystorhinostomy**. [Cfr. *dakryon* = *iac.ri.m6*; *kystis* = *sac*, *vezicil*; *rhis*, -inos = *nas*; *stoma*, -atos = *gura*.] Interventie chirurgicala prin care se stabileste o comunicare directa a 'sacului lacrimal cu cavitatea nazala.

DACRIOGEN, adj. / **dacryogfene**, adj. / **dacryogenic**. [Qr. *dakryoa* = [*acrimii*; *geinan* = *a produce*.] Care determina secretia lacrimala. Termen sin. cu lacrimogen, dar preferabil 'acestui.

DACRIOLIT, s. m. / **dacryolithe**, s. m. / **dacryolith**. [Cjr. *dakryon* = [*acrimd*; *lithos* = *piatrO*.] *Calcul sau concretiune care se formeaza m *canalele lacrimale, eel mai adesea In canalul inferior.

DACRIOREE, s. f. / **dacryorrh6e**, s. f. / **dacryorrh(o)ea**. [Cft. *dakryon* = [*acrimii*; *rhoia* = *curgere.*, de *Ca rhein* = *a cwge*.] Lacrimare abundenta.

DACTILOFAZIE, s. f. / **dactylophasie**, s. f. / **dactylophasia**. [Gjr. *daktylos* = *deget*; *phasis* = *vor6ire*.] Procedeu utilizat de catre surdomuti pentru a comunica Intre ei. Consta In efectuarea cu degetele a unor semne si miscari conventionale, echivalente sunetelor limbii. Sin.: dactilolalie.

DACTILOLALIE, s. f. / **dactylolalie**, s. f. / **dactylolalia**. [Cjr. *daktylos* = *digit*, *lalia* = *MirBire*, de *la lahin* = *a vorh*] Sin.: dactilofazie (v.).

DACTILOMEGALIE, s. f. / **dactylom6galie**, s. f. / **dactylomegaly**. [Qr. *daktylos* = *de.ge.ti* *megas*, *megalos* = *mare*.] Hipertrofie a degetelor.

DACTILOSCOPIE, s. f. / **dactyloscopie**, s. f. / **dactyloscopy**. [Cyr. *daktylos* = *deget*; *skopia* = *e.?(a.minare*, de (*a skopein* = *a. video*, a *e^amina*.] Studiul amprentelor digitale pentru identificarea indivizilor, cu aplicatii Indeosebi In antropometria judiciara si 'in genetica. V. si carte de identitate fenotipica, dermatoglife.

DALAC, s. n. / **anthrax**, **charbon**, s. m. / **anthrax**. [Twwa. *dalak* = *spCina*.] Sin.: antrax (v.).

IBN SINA (980-1037), cunoscut indeosebi sub numele latinizat de **Avicenna**, medic si filosof considerat „*Joarea culturii arabe*”. A fost socotit, in cultura universala, un geniu de factura renascentista, un **Leonardo da Vinci** al lumii arabe. Originea sa este controversata: persana, araba sau tadjica. A scris 21 de car* si 24 de lucrari de medicina, filosofie, geometrie si fizica. In *Kitabassifa* (*Cartea viWecarii*) este influentat de **Hipocrate** si **Galen**, adaugand datelor medicale si elemente din majoritatea stiin-ir natirii. Cea mai cunoscuta carte a sa ra—ene *Al Quaniin* (*Canonul*), in care el a inclus anatomie, fiziologie, medicina interna, chirurgie, obstetrica, psihiatrie si materia medica. Considerata in acele timpuri drept „*cea mai faimoasa carte medicala scrisa vreodata*”, *Canonul* a constituit unul din textele standard in scoile medicale, pana in secolul al XV-ia, fiind editat de 14 ori. Desi cartea este mai mult rezultatul unei culturi enciclopedice decat al unei experiente personale, inteligentia stralucita a autorului razbate, prin descrieri clinice si remedii care au rezistat timpului.

DALTON, s. m. / **Dalton**, s. m. / **Dalton**. [**John Dalton**, fizician fi citimist engiez, profesor la 'Manchester, 1766-1844.] Unitate de masa utilizata In biologia moleculara. Este egala cu masa unui atom de hidrogen, adica $1,66 \times 10^{-24}$ g. Simbol Da.

DALTONISM, s. n. / **daltonisme**, s. m. / **daltonism**. [**John Dalton**, fizic-uni fi clumist e.ngkz, profesor Co. ^ancliester, care a studiat pi defectul vederii de care d msupi suferea, 1766-1844; -ism.] Termen generic

A desemnand toate tulburarile per-ceptiei culorilor de origine congenitala, adica atat *acromatop-siile, cat si 'discromatopsiile.

V. si deuteranopie, protanopie.

DANS AL HILURILOR / **dans des hiles** / **hilus dance**. Expansiune sistolica anormala a trunchiului si ramurilor arterei pulmonare, vizibila la radioscopie. Este consednta cresterii debitului sanguin In artera pulmonara, In general In cadrul unui *sunt stanga-dreapta.

DANTURA, s. f. / **denture**, s. f. / **denture**, {fr. *denture*, din [*at dens*, -nlis = *dinte*.] Ansamblul dintilor naturali sau/si artificiali. Se disting: *d. superioara* si *d. inferioara*, In functie de maxilarul respectiv. In limbaj curent se confundS adesea d. cu *dentitia.

DARTOS, s. n. / **dartos**, s. m. / **dartos muscle**. **NA: tunica dartos**. [Cjr. *dartos* = *cojit*, *jupuit*.] Membrana musculoconjunctiva care dubleaza fata profunda a pielii *scrotului si *penisului.

DARWINISM, s. n. / **darwinisme**, s. m. / **darwinism**. [**Charles Robert Darwin**, *naturatist engCez*, 1809-1882; -ism.] Teorie evolutionista, formulata de Charles Darwin, care a postulat interventia selectiei naturale In evolutia specilor. Evolutia lumii organice este explicata pe baza actiunii a trei factori: variabilitate, ereditate si selectie. Selectia naturala este factorul eel mai important al evolutiei si actioneaza In natura pe baza luptei pentru existenta, care asigura supravietuirea celui mai adaptat la conditiile de existenta. D. a general o serie de in-terpretari In stiintele sociale (d. *social*), printre altele pentru a furniza un argument „natural” competitiei capitaliste. V. 91 neo-darwinism.

DATA DE EXPIRARE / **date de p6remption** / **expiry date**. Data, mentionata pe ambalajul unui medicament, pana la care medicamentului respectiv poate fi utilizat sau administrat unui pacient.

DDT / **DDT** / **DDT**. Diclor-difenil-tridoretan, insecticid organoclorurat. Este utilizat In dilutie ca pulbere, solutie uleioasa sau spray. Analiza pe termen lung a demonstrat efectele extrem

DEAE CELULOZA

de nocive ale DDT la homeoterme, inclusiv la om, prin acumulare deosebită în țesutul adipos, ca și proprietățile canceri-gene ale substanței. De aceea, în prezent utilizarea DDT este fie interzisă, fie riguros limitată în aproape toate țările din lume.

DEAE CELULOZA / DEAE cellulose / DEAE cellulose. Celuloza încărcată electric pozitiv (dietil-amino-etil-celuloza) utilizată ca schimbător de ioni în separarea prin cromatografie a proteinelor. V. răsina schimbătoare de ioni.

DEAFERENTATIE, s. f. / deafferentation, s. f. / deafferentation. [Lot. *de* = separat de; *afferre* = a aduce, de *Ca ad* = spre, *ferre* = a conduce.] Întreruperea senzațiilor provenind de la caile nervoase aferente. V. și denervare.

DEBIL, adj. / debile, adj. / weak. [Lat. *dehHis* " infirm, s[a6.] Care prezintă o formă de debilitate.

DEBILITATE, s. f. / debilitate, s. f. / debility. [Lot. *debilitas, -fitis* = infirmitate, s[a6]ciune, de la *debilis* = infirm, s[a6].] Slăbiciune sau lipsa de forță. Tipuri: 1) D. *congenitala*, slăbiciune extremă a unor nou-născuți, de obicei prematuri, consecința a traumatismelor sau a leziunilor intrauterine, intoxicațiilor și bolilor mamei, tărilor genetice sau malformațiilor congenitale. 2) D. *constitucională*, deficiența cronică a organismului; apare în copilărie. 3) D. *mentala*, dezvoltare insuficientă a inteligenței, caracterizată prin tulburări de judecată, dificultatea adaptării la situații noi. Este primul grad de "arietate mentală. 4) D. *motorie* sau *motorie*, ansamblul tulburărilor motorii (mişcări perturbate, reflexe tendințoase exagerate) care se observă în debilitatea mentală. Traduce o imperfecțiune a funcțiilor motorii, care nu corespund vârstei reale a copilului, și este independentă de orice afectare neurologică sau osteoarticulară. V. și deficiență.

DEBIT, s. n. / debit, s. m. / flow. [Lot. *debitum* = datorie., defiiit.)

1) Marime fizică ce reprezintă cantitatea (masă sau volum) de fluid sau de material care străbate o secțiune transversală în unitatea de timp. În cazul unui fluid, dacă viteza sa rămâne constantă în timp, curgerea este staționară. D. se măsoară în SI în metri cubi pe secundă, respectiv kilograme pe secundă. 2) În medicină, noțiunea de d. este utilizată pentru exprimarea unor parametri ai sistemului circulator și respirator, iar unitățile de măsură sunt adaptate ordinului de mărime al parametrilor respectivi. Tipuri de d.: a) D. *cardiac* (v.). b) D. *circulatorie pulmonară* sau *d. pulmonară*: cantitatea de sânge, în ml/min, care trece prin orificiul pulmonar. c) D. *coronariană*: cantitatea de sânge care circulă în vasele coronare în unitatea de timp; poate fi măsurat prin cateterizarea sinusului coronarian și reprezintă 8-10% din d. sanguin sistemic. d) D. *respirator maxim*: v. d. ventilator maxim, e) D. *sistolic* (v.). f) D. *ventilator de efort*, realizat în cursul efortului fizic; este proporțional cu efortul și se măsoară în l/min. g) D. *ventilator maxim*: cantitatea maximă de aer care poate fi ventilată pe minut; normal, 80-130 l/min. h) D. *ventilator de repaus*: volumul de aer ventilat de o persoană într-un minut, în condiții bazale; normal, 4-8 l/min.

DEBIT CARDIAC / debit cardiaque / cardiac output. Cantitatea de sânge expulzată de fiecare ventricul într-un minut. Valorile medii variază, la subiecții sănătoși, între 5,5 și 6,5 l. Deoarece fiecare ventricul acționează separat, trebuie considerat d. ventricular drept și d. ventricular stâng. Normal - și în repaus - aceste două debite sunt identice, nu însă și în cazurile patologice. V. și indice cardiac.

DEBIT SISTOLIC / debit systolique / stroke volume, systolic output. Volumul de sânge expulzat de cord la fiecare sistolă, egal cu diferența dintre volumul telediastolic și eel telesiolic. Valoarea sa variază între 70 și 90 ml la cordul adult normal. Termenul de *debit* este impropriu acestei definiții.

DECARBOXILARE

DEBITE EXPIRATORII / débits expiratoires / expiratory flow rates. Parametri utilizați în spirometrie, necesari pentru precizarea caracteristicilor ventilatorii pulmonare ale unui subiect. Sunt în număr de trei: d. expirator maximal (DEM), d. expirator 50% (DEso) și d. expirator 25% (DE²⁵). Aceștia corespund, pe curba spirografică flux/volum înregistrată în cursul unei expirații forțate, debitului de vârf și debitelor expirate de 50% și de 25% din "capacitatea vitală.

DEBITMETRIE, s. f. / debitmetrie, s. f. / urinary output [Lat. *debitum* = datoriu., deClit; gr. *metron* = măsură.] În general, măsurarea unui debit lichidian. Termenul se utilizează deosebită la referire la debitul urinar mictional, care normal este de peste 40 ml/s. El scade în obstacolele ureterocervicoprostatice care produc "disurie.

DEBITMETRU, s. n. / debitmetre, s. m. / flow-meter. [Lat. *debitum* = datorie., deGit; gr. *metron* = măsură.] Aparat pentru măsurarea debitelor de curgere a lichidelor și gazelor.

DEBRIDARE, s. f. / debridement, s. m. / debridement. V. r. *debridement*, din tat. *de* = separat de, germ. *Bridel* = hat.] 1) Operativ efectuată cu scopul sectionării unei "bride care strângărea sau comprimă un organ. Ex.: d. unei hernii. 2) Lărgirea chirurgicală a unei plăgi, de obicei asociată cu excizia țesuturilor devitalizezate. 3) Deschiderea largă a colecțiilor de puroi.

DEBRIDARE ENZIMATICA / debridement enzymatique / enzymatic debridement. Utilizarea enzimelor pentru îndepărtarea țesuturilor necrozate. Enzimele utilizate nu trebuie să atace țesuturile viabile. V. și streptokinază.

DECALAJ AL CADRULUI DE LECTURA / decalage du cadre de lecture / frameshift mutation. *Mutatie care alterează "cadrul de lectură.

DECALAJ ORAR / decalage horaire / jet lag. 1) Schimbarea fusului orar în cazul zborurilor cu avionul la distanțe mari în direcțiile Est-Vest (transmeridiane). 2) D. al ritmului circadian propriu fiecărui subiect provocat de schimbarea fusului orar. În funcție de sensibilitatea individuală, apar tulburări de somn mai mult sau mai puțin accentuate. Resincronizarea, cu dispariția tulburărilor, este mai rapidă în cazul călătoriei spre Vest. Sin.: jet lag.

DECALCIFICARE, s. f. / decalcification, s. f. / decalcification. [Lat. *de* = separat de; *calx, calci's* = var; *ficare*, derivat de la *facere* = a face.] Scăderea cantității de calciu din organism, în esență prin "demineralizarea scheletului. D. poate fi localizată sau difuză. D. difuză este consecința insuficienței

osteogenezei ("osteoporoză, "osteomalacie) sau a "osteolizei exagerate ("hiperparatiroidie, "boala Paget, "mielom, cancer osos). Var.: decalcifiere (nerecomandată). V. și osteoporoză.

DECALCIFIERE. Var. (nerecomandată) pentru decalcificare (v.).

DECALVANT, adj. / decalvant, -e, adj. / decalvant. [Lot. *decaJvare* = a rad.e pdrut de pe cap.] Care produce caderea parului.

DECANTARE, s. f. / dccantation, s. f. / decantation. [Lat. *de* = separat de; gr. *kanthos*, [at. *canthus* = Bwa unui vas.] Proces fizic de separare a lichidului unui sistem eterogen, după sedimentarea fazei disperse solide, sub influența gravitației. D. permite o primă purificare a unui amestec lichid-solid. Ex.: d. apei în bazine denumite decantoare.

DECANULARE, s. f. / decanulation, s. f. / decanulation. [Lat. *de* = separat de; *canula*, dim. de la *caaaa* = trestle, fluier.] Îndepărtarea unei "canule.

DECARBOXILARE, s. f. / decarboxylation, s. f. / decarboxylation. [Lat. *de* = separat de; *carbo, -onis* = cardune; fir. *oxys* = acm, oxygen; *hyle* = materie.] Izolare și eliminare a unei sau mai multor molecule de CO₂; de către un acid organic. D. se produce prin intervenția enzimelor denumite "decar-

DECARBOXILAZA

boxilaze si reprezinta modul esential de formare a CO₂; In tim-pul respiratiei celulare si al descompunerii substantelor orga-nice.

DECARBOXILAZA, s. f. / decarboxylase, s. f. / decarboxylase. [Lat. *de* = separat de.; *carbo, -onis* = carbiune; gr. *oxys* = ac.ru.i ofygen; *hyle* = materio; -aw.] Enzima catalizatoare a unei reactii de *decarboxilare. D. utilizeaza piridoxal fosfatul drept coenzima.

DECES, s. n. / deccs, s. m., mort, s. f. / death. [Lat. *deces-sus* = moarte.] Moartea unei persoane. V. si moarte.

DECIBEL, s. m. / d6cibel, s. m. / decibel. [Lat. *decima* = a zecea parte; **Alexander Graham Bell, inginer american, inventatorului tdtfonului, 1874-1922.**] Unitate de masura a intensitatii sonore, echivalenta cu o zecime de *bel, utilizata 'in *audiometrie. Simbol: dB.

DECIDUA, s. f. / caduque, s. f. / decidua. [Lat. *deciduus* = core cadi, de (a *decidere* = a cadea.) Sin.: caduca (v.).

DECIDUAL, adj. / decidual, -ale, -aux, adj. / decidual. [Lat. *deciduus* = care cade., de [a *decidere* = a cadea.] Care se refera la *caduca uterina.

DECIDUOZA, s. f. / deciduose, s. f. / deciduosis. [Lat. *deciduus* = care. cade., de [a *decidere* = a cadea; -oza.] Aglomerare de celule deciduale, analoge cu cele ale 'cadu-cei (dar fara structura glandulara), localizata In afara 'endo-metrului. Ex.: d. colului *m* cursul sarcinii.

DECLARATIA DE LA GENEVA / Declaration de Geneve / Geneva Convention. Declaratie adoptata de a 11-a Adunare Generala a Asociatiei Medicale Mondiale, In care tarile semnatare s-au angajat sa acorde ranitilor si personalului medical militar statut de neutralitate In conflict. In unele facultati de medidna este prezentata la ceremonia de acordare a titlului de medic.

DECLARATIA DE LA HAWAII / Declaration de Hawaii / Declaration of Hawaii. Reguli etice stabilite de Adunarea Generala a *World Psychiatric Association* pentru psihiatrii din intreaga lume.

DECLARATIA DE LA HELSINKI / Declaration d'Helsinki / Declaration of Helsinki. Recomandarile publicate de Asociatia Medicala Mondiala (la a 18-a reuniune, In 1964) cu privire la experimentarea umana In cursul cercetarilor biomedicale.

DECLARATIA DE LA TOKYO / Declaration de Tokyo / Declaration of Tokyo. Recomandarile publicate de Asociatia Medicala Mondiala (la a 29-a reuniune, 1975) cu privire la atitudinea medicilor fata de tortura si de tratamentele inumane suferite de detinuti.

DECLIN, s. n. / declin, s. m. / decline. [Lot. *dec/more* = a (se/ mdeparto.) 1) Stadiu din evolutia unei boli acute In care simptomele se reduc m intensitate. 2) Deteriorare gradata a facultatilor fizice si mentale.

DECLIV, adj. / declive, adj. / declive. NA: declivis. [Lot. *declivis* = in panto, de [a *de* = separat de; *clivus* = panto.] 1) Referitor la punctul eel mai jos situat al unei cavitati na-turale sau neoformate, a unei plagi, leziuni sau a unei parti din corp. 2) Portiune a vermisului cerebelos situata caudal fata de fisura primara.

DECLORURARE, s. f. / dechloruration, s. f. / dechlorura-tion. [Lat. *de* = separat de; gr. *khioros* = verde, cCor.] Di-minuarea cantitatii de dor din organism. Apare indeosebi In deshidratarile prin vomismente, diaree si transpiratii masive. Obs.: pentru eliminarea clorului din apa de baut se utilizeaza termenul *dechlorizare*.

DECOCT, s. n. / decocte, decoction, s. f. / decoction, decoctum (lat.). [Lot. *decoctus* = fierbere, de la *decoquere* = a redw.e prin fie.rbere.] Solutie extractiva apoasa obtinuta In urma 'decoctiei. Var.: decoctum. Abrev.: Dct.

DECOCTIE, s. f. / d6coction, s. f. / decoction. [Lat. *decoc-tio, -onis* = jwrriere, de [a *decoquere* = a reduce prin fier-

DECONTAMINARE

bere.] Procedeu de extractie a principiilor active din produse-le vegetate care contin tesuturi lemnoase (radacini, rizomi, scoarte, fructe sau frunze). Se realizeaza prin contactul produ-sului vegetal cu apa Incalzita la fierbere, In general timp de 30 minute. Urmeaza filtrarea si dscantarea lichidului, In final obtinandu-se *decoctul.

DECOLAJ. Var. pentru decolare (v.).

DECOLARE, s. f. / decollement, s. m. / separation, detach-ment. [Lat. *decollare* = a (ua de la gat, a decapita, a deco-ia, de. [a *de* = separat de, *collum* = gat.] Separare a doua planuri tisulare la nivelul planului de clivaj dintre ele. D. poate fi *spontana* sau *provocata* printr-o manevra chirurgicala. D. *spontana*, la randul sau, poate fi *normala* (ex.: d. placentei dupa expulzia fatului, cand placenta se dezlipeste de suprafata cavitatii -uterine) sau *patologica* (ex.: d. sau 'dezlipirea de retina). Ex. de *d. chirurgicala*: d. duodenopancreatica, manevra chirurgicala prin care se patrunde posterior duodenului si pan-creasului. Var.: decolaj. Sin.: dezlipire.

DECOLARE EPIFIZARA / decollement epiphysaire / epiphy-seal separation. Glisare posttraumatica a *epifizei pe *diafiza produsa la nivelul 'cartilajului de conjugare. D. e. se observa doar la tineri, Inainte de sudura definitiva a epifizelor si poate obstructiona cresterea osoasa.

DECOLARE DE RETINA / decollement retinien / retinal de-tachment. Sin.: dezlipire de retina (v.).

DECOMPENSARE, s. f. / decompensation, s. f. / decompensation. [Lot. *de* = separat de; *compensare* = a cumpani, a compensa] Pierderea echilibrului realizat prin 'compensare. Ex.: d. unui diabet, a unei cardiopatii. V. si compensare.

DECOMPENSAT, adj. / decompense, -e, adj. / decompensated. [Lat. *de* = separat de; *compensare* = a cumpani, a compensa.] Despre o boala ale carei efecte se manifests -ca urmare a rupturii echilibrului realizat prin 'compensare.

DECOMPRESIE, s. f. / decompression, s. f. / decompression. [Lat. *de* = separat de.; *compressio, -onis* = apasare., *comprimare, de la comprimere* = a presa, a comprima.] 1) Su-primarea presiunii exercitate asupra unui corp de catre un gaz sau un lichid. In medidna, d. poate fi utilizata pentru redu-cerea presiunii exercitate la nivelul diverselor organe In anu-mite stari patologice. 2) Diminuare a presiunii care se exercita asupra organismului dupa ce acesta a fost supus la o pre-siune mai mare decat presiunea atmosferica. Prin d. este pre-venita 'boala de cheson, prin reducerea treptata a presiunii din cabina scafandului. 3) In medidna spatiala, *d. exploziva*, acdent aeronautic care provoaca trei fenomene caracteris-tice: zgomot, efecte de suflu si o suprapresiune pulmonara.

DECONDITIONARE, s. f. / deconditionnement, s. m. / decon-ditioning. [Lot. *de* = separat de; *condicio, -onis* = conditie, de la *condicere* = a conveni, a stabili.] Procedeu destinat sa suprima o 'conditionare, prin asocierea acesteia cu provocarea repetata la pacient a unor senzatii dezagreabile sau a unor perturbari. Se utilizeaza In acest scop diferiti agenti fizici sau chimid.

DECONEXIUNE, s. f. / deconnexion, s. f. / deconnection. [Lat. *de* = separat de; *conexio, -onis* = [egaturd, de [a *co-noctere* = a le.ga la un loc (*cum* = cu; *nectere* = a tega).] Termen utilizat, de obicei, cu referire la deconexiunea neuro-vegetativa, care consta In intreruperea, suprimarea temporara a reactiilor neurovegetative, obtinuta prin administrarea de me-dicamente diverse si destinata sa faciliteze 'anestezia sau hibernarea artificiala.

DECONTAMINARE, s. f. / decontamination, s. f. / deconta-mination. [Lat. *de* = separat de.; *coataminare* = a murdari, a pangitri.] 1) Procedeu prin care este eliminata sau redu-sa la un nivel acceptabil o substanta toxica sau radioactiva din

DECORINA

mediu. 2) D. *radiaactiva*: reducerea sau Inlaturarea materiilor radioactive depuse pe o constructie, Intr-un spatiu deschis, pe un obiect, pe o suprafata sau pe Tmbracamintea ori tegu-mentele expuse ale unei persoane.

DECORINA, s. f. / decorine, s. f. / decorin. [Lot. *decorare* = fl *vnpodobi, sit la decus, -oris* = *podoaða; -ina.*] *Proteo-glican mic, secretat de fibroblaste, cu M, de 40 000, alcatuit dintr-un singur lant GAG (glicozaminoglican) condroitin- sau dermatan-sulfat. In toate tesuturile conjunctive, d. este asocia-ta cu *fibrilele de collagen tip I si cu TGF-p.

DECORTICARE, s. f. / decortication, s. f. / decortication. [Lot. *de* = *separat de; cortex, -icis* - *invdis, scoarta.*] 1) Se-parare chirurgicala a unui-organ de Invelisul sau fibros, normal sau patologic. Ex.: d. glandei suprarenale, d. cordului prin *pericardotomie. 2) Ablatie a straturilor superficiale ale unui organ. Ex.: d. cerebrala, rezectia cortexului cerebral. 3) In orto-pedie, curatarea extremitatilor osoase articulare de cartilajul hialin care le acopera, In vederea unei *artrodeze. V. si decor-ticare osteomusculara, decorticare pulmonara.

DECORTICARE OSTEOMUSCULARA / decortication osteo-musculaire / osteomuscular decortication. Metoda care stimuleaza osteogeneza, folosia pentru tratamentul *pseudoar-trozelor aseptice si septice, si care consta In detasarea unor parti din corticala osoasa cu ajutorul unui bisturiu, mentinandu-se contiguitatea cu periostul si musculatura.

DECORTICARE PULMONARA / decortication pulmonaire / pulmonary decortication. Tehnica chirurgicala care permite reexpansionarea pulmonara, utilizata Indeosebi In cazul pleure-ziilor Inchistate cronice si sechelelor de pneumotorax tera-peutic. Consta In exereza Invelisului parietal si visceral cicatri-ceal, restabilind astfel valoarea functionala a parenchimului imobilizat la acest nivel.

DECREMENT, s. n. / decrement, s. m. / decrement. [Lot. *decrementum* = *descrescere.*] Diminuare, scurtare a valorii unei marimi variabile. Sens opus cu "increment.

DECREMENTIAL, adj. / decr6mentiel, -elle, adj. / decremen-tal. [Lot. *decrementum* = *descrescere.*] Descrescator.

DECUBIT, s. n. / decubitus, s. m. / decubitus. [Lat. *decu-bitus, de. [a decumbere* - a se cuCca.] Atitudinea corpului uman culcat pe un plan orizontal; Intins pe orizontala. D. poate fi ctorsa/ (DD), *ventral* (DV) sau *lateral* (DL). D. este spontan si implica repaus, ceea ce TI distinge de *pozitie. D. variaza cu varsta si starea subiectului: DD este eel mai free-vent; DV se observa la copii; DL In pleurezie, iar d. m *cocos de pusca* In meningita etc. D. *acut* sau d. *ominosus* (din lat. *ominosus* - de rau augur) reprezinta denumirea veche, desueta, a *escarei de decubit cu evolutie rapida ce apare la bolnavii care raman (imp Indelungat imobilizati la pat, Indeosebi la herniplegici. Var.: decubitus.

DECUBITUS. Var. pentru decubit (v.).

DECUSATIE, s. f. / decussation, s. f. / decussation. NA: decussatio, pi. decussationes. [Lot. *decussatio, -onis* = *incrucifare a dona Cinii in formd de X.*] Pentru anumite for-matiuni ale sistemului nervos central, faptul de a depasi pla-nul sagital mediu al "nevraxului si Incrucisarea cu formatiuni similare controlaterale. Exista trei zone principale de decusatie: *protuberanta inelara, *pedunculii cerebrali si zona anterioara a *maduvei spinarii.

DEDIFERENTIAT, adj. / dediferencie, -e, adj. / dedifferentiated. [Lat. *de* = *separat de; differens, -ntis* = *diferenfd, de, [a differre* = a se. *de-ose-Cii.*] Se spune despre un neoplasm ale carui caractere citologice si de arhitectura tisulara sunt In regresie fata de tesutul In care a aparut procesul neoplazic. V. si dediferentiere.

DEDIFERENTIERE, s. f. / dedifferentiation, s. f. / dedifferentiation. [Lot. *de* = *separat de; differentia* - *dife.ren.l.a, lie. to.*

DEFERVESCENTA

differre = a. se. *de.ose.6i.*] Denumire data modificarilor de forma si de functie ale celulelor din diferite tesuturi, cultivate In medii naturale sau artificiale. Prin d. celulele sau revin la starea embri-onara, pierzandu-Si astfel caracteristicile proprii, diferentiale. V. si dediferentiat, dediferentiere celulara.

DEDUBLARE, s. f. / dedoublement, s. m. / dividing. [Lot. *de* = *separat de; duplare* = a *dutiia.*] Tmpartire In doua, cu semnificatii diverse: 1) D. *esofagului*, existenta a doua eso-faguri. 2) D. *personalitatii* [v.]. 3) D. *pieloureterala*, malformatie congenitala In care rinichiul prezinta doua bazinete si doua uretere, implantate separat In vezica sau care, dupa o anu-mita distanta, se unesc Intr-un singur conduct. 4) D. *zgomotelor cardiace*, fenomen fiziologic sau patologic determinat de un asincronism al contractiei ventriculare sau al Inchiderii di-feritelor valvule. V. si zgomote cardiace.

DEDUBLARE A PERSONALITATII / dedoublement de la per-sonnalite / dual personality, split personality. Expresia a doua sau mai multe personalitati succesive, alternante la ace-lasi subject care, dupa revenirea la viata comuna, nu Tsi amin-teste de aceste existente paralele. Indeosebi In "isterie, d. p. poate persista saptamani, In (imp ce In epilepsie este de du-rata scurta.

DEFECATIE, s. f. / defecation, s. f. / def(a)ecation. [Lot. *de-faecatio, -onis* = *curdfire., purificare., de. la defaecare* = a *cu-rafi.*] 1) Eliminarea rectala a materiilor fecale. D. se realizeaza prin actiunea coordonata a urmatoarelor mecanisme: contractia involuntara a musculaturii circulare a rectului In spatele bolu-lui fecal, urmata de contractia musculaturii longitudinale; rela-xarea sfincterului anal intern (involuntara) si extern (voluntara), Inchiderea voluntara a orificiului glotic, fixarea toracelui si con-tractia musculaturii abdominale, unnata de cresterea presiunii intraabdominale. 2) Indepartarea impuritatilor dintr-o *solutie.

DEFECT, s. n. / defaut, s. m. / defect. [Lat. *defectus* = *pier-dere, de. la deficere* = a [ipsi.] Structura sau functie imper-fecta a unui tesut sau organ, care conduce la boli de gravitate diferita. D. poate fi *congenital* sau *dobandit*. Ex.: d. sep-tal aortic, ca si eel atrioseptal sunt congenitale, pe cand leziu-nile valvulare reumatismale sunt dobandite. D. *enzimatic'*. lipsa unei enzime. V. si tara, viciu.

DEFECTOLOGIE, s. f. / defectologie, s. f. / defectology. [Lot. *defectus* = *pie.rde.re., de. [a deficere* = a *Cipsi; gr. logos* = *stinta.*] Disciplina medico-pedagogica dedicata educarii si recuperarii deficientilor senzoriali si mentali (orbi, surdomuti, debili mentali etc.).

DEFEMINIZARE, s. f. / defeminisation, s. f. / defeminisation. [Lat. *de* = *separat de.; femina* = *fe.me.ie.*] Pierderea caract-erelor sexuale feminine, In urma unor tulburari endocrine. Se asociaza cu *amenoree secundara si "virilizare.

DEFERENT, adj. / deferent, -e, adj. / deferent. [Lat. *defe-rens, de. Ca deferre* = a *duce in altd parte. (de* = *separat de.; ferre* = a *conduce.*] Referitor la o structura, de regula canali-culara. Care conduce spre exterior. V. si canal deferent.

DEFERENTITA, s. f. / deferentite, s. f. / deferentitis. [Lat. *defere-rens, de [a deferre* = a *duce in aild parte (de* = *separat de; ferre* = a *conduce); -1(0.)* Inflatie acuta sau cronica a "canalului deferent, asociata frecvent cu o *orhiepididimita.

DEFERENTOGRAFIE, s. f. / deferentographie, s. f. / vaso-graphy. [Lat. *defere-rens, de. (a deferre* = a *duce m aild parte (de* = *separat de; ferre* = a *conduce); gr. graphein* = a *scrie.*] Examen radiologic al unui 'canal deferent secundar introdu-cerii unui mediu de contrast In lumen, fie transuretral, fie prin vasotomie, In vederea verificarii permeabilitatii acestuia.

DEFERVESCENTA, s. f. / defervescence, s. f. / defervescence. [Lat. *defervescere* = a *se raci, de Ca de* = *separat de, fervescere* = a *docoti, a se mfe-rBdnta*] Diminuarea sau disparitia completa a febrei.

DEFIBRILARE

DEFIBRILARE, s. f. / defibrillation, s. f. / defibrillation. [Lat. *de* = separat de; [at. *ftiinfifica fibrUJa*, dim. de [a *fibra* = fir] Oprea, suprimarea *fibrilatiei atriale sau ventriculare, cu restabilirea ritmului cardiac normal. D. *ventricullor* este necesara In extrema urgenta, deoarece fibrilatia ventriculara antreneaza stop cardiac. Se obtine cu un soc electric extern, iar In chirurgia cardiaca prin contactul direct al electrozilor cu inima. D. *atriala* se efectueaza In acelasi mod, dar fibrilatia atriala poate fi redusa, de asemenea, prin administrarea unor medicamente (ex.: chinidina). In acest ultim caz, nu este uti-lizat termenul de d., ci de reducere a fibrilatiei. Var.: defibri-latie.

DEFIBRILATOR CARDIAC / defibrillateur cardiaque / cardiac defibrillator. [Lat. *de* = separat de; [at. *stiinfifica fibrilla*, din. de [a *fibra* = fir, gr. *kardia* = inima.] Aparat utilizat pentru suprimarea fibrilatiei atriale sau ventriculare (v. defi-brilare). D. este, de asemenea, utilizat In *tahicardiile ventriculare si auriculare. D. *implantabili* permit reducerea automata a unor aritmii ventriculare rebele, de gravitate deosebita. Socul electric actioneaza prin depolarizarea simultana a tuturor celulelor miocardice, restabilindu-se astfel *ritmul sinusal.

DEFIBRILATIE. Var. pentru defibrilare (v.).

DEFIBRINARE, s. f. / defibrination, s. f. / defibrination. [Lot. *de* = separat de; *fibra* = *fibra*; -*ina*.] Procedeu de eliminare a *fibrinogenului din plasma si ded transformarea acesteia In ser sanguin.

DEFICIENTA, s. f. / deficiencia, s. f. / deficiency. [Lat. *deficientia* = siabire, sieire, de la *deficere* = a (ipsi, a siabi.) Insuficienta organica sau mentala. V. si debilitate.

DEFICIT, s. n. / deficit, s. m. / deficit. [Lat. *deficit* = [ipseste (want care figura pe inventare re-feritor [a articolele care [ipse.au], de la *deficere* = a [ipsi.] Diminuare semnificativa sau insuficienta. Cateva semnificatii In medidna ale termenului: 1) D. *actinic*, pierderea de radiatie solara Intr-un teritoriu cu atmosfera impurificata, fata de un teritoriu vedn cu atmosfera curata. 2) D. *electric*, In eiectrocardiografie, diminuarea sau absenta biocurentilor de actiune Intr-o regiune miocardica atrofica, sclerozata, necrozata sau cicatriceala. 3) O. *imunitar*, v. 4) D. de ox/gen: a) diferenta dintre cantitatea de oxigen/min necesara arderii catabolitelor si cantitatea de oxigen/min disponibila in organism; b) diferenta dintre cantitatea maxima de oxigen din apa (saturatia de oxigen), la o temperatura data, si cantitatea de oxigen dintr-o anumita proba, determinata la aceeasi temperatura; este un indicator al Incarcarii apei cu substante oxidabile. 5) D. de *populatie* se constata cand *mortalitatea depaseste *natalitatea. 6) D. *de puls*, Inre pulsul central (cardiac) si periferic, de ex.: m *insuficienta aortica.

DEFICIT IMUNITAR / deficit immunitaire / immunodeficiency. Sin.: imunodeficienta (v.).

DEFLECTARE, s. f. / deflexion, s. f. / extension. [Lot. *deflectere* = a *schimba* (m *aita direc. ie*.)] 1) Deturnarea cursu-lui obisnuit al unui eveniment sau al unui fenomen. 2) Denu-mire pentru pozitia In extensie a corpului fatului In cursul nasterii, contrara flexiei naturale si caracterizata prin *prezen-tatie faciala. Var.: deflectie.

DEFLECTIE. Var. pentru deflectare (v.).

DEFLEXIUNE, s. f. / deflexion, s. f. / deflection, deflexion. [Lat. *deflexio, -onis* = afiaterie, de la *deflectere* = a abate, a *schimBa* (m *alta directie*.)] 1) In eiectrocardiografie, orice deviere a traseului deasupra sau sub linia izoelectrica. D. *in-trinsecoida*, In derivatiile precordiale, apare In momentul cand portiunea de miocard subjacent electroduului toracic explorator devine negativa, adica dupa ultima unda pozitiva a complexu-lui QRS. D. *intrinseca* este pusa In evidenta prin culegere de-recta pe epicardul ventricular. D. *extrinseca* se Inregistreaza In

DEGENERESCENTA

derivatiile precordiale, corespunzand activarii zonelor inimii de-partate de electrodul explorator. 2) In electroencefalografie, mis-care pe care o executa dispozitivul incriptor si al carei rezul-tat grafic determina caracteristidle curentului cerebral Inregis-trat.

DEFLORARE, s. f. / defloration, s. f. / defloration. [Lot. *de-floratio, -onis* = culegerea fCorii, defiorare, de. la *de* = separat de, *flos, floris* = fCoare.] Sin.: dezvirginare (v.).

DEFORMABILITATE, s. f. / deformabilite, s. f. / deformability. [Lat. *deformare* = a desfigura, a urdti, de la *de* = separat de, *formare* = a da o forma si *forma* = forma.] Proprietate a eritrocitelor datorita careia acestea Tsi modifica forma la trecerea prin reseaua vaselor capilare, al caror lumen poate fi uneori considerabil mai mic (circa 3,5 pm) fata de diametrul hematiilor (circa 7 pm). D. este expresia proprietatilor reologice ale hematiei, rezultate din asoderea proprietatilor viscoelastice ale membranei eritrocitare cu proprietatile viscoelastice ale hemoglobinei. Pentru masurarea d. au fost propuse numeroase metode, dintre care cele bazate pe fittrarea eritrocitelor In conditii bine determinate au tost adoptate In practica de labo-rator curenta. D. eritrocitara scade In numeroase stari patolo-gice, printre care: arterita obliteranta, insuficiente vasculare ce-rebrale, diabet, hipertensiune arteriala, unele boli endocrine, stres, tabagism etc. O serie de medicamente, Indeosebi pen-toxifilina, amelioreaza d. eritrocitara. V. si agregabilitate, fluidi-tate membranara.

DEFORMATIE, s. f. / deformation, s. f. / deformation, deformity. [Lot. *deformatio, -onis* = defonnare, aiterare, de. (a *deformare* = a des figura, a urdti (de = separat de; *formare* « a da o forma si *forma* = forma).] Anomalie dobandita, necongenitala, a formei unui organ sau a unei parti din corp. V. si malformatie.

DEFOSFORILARE, s. f. / dephosphorylation, s. f. / dephosphorylation. [Lat. *de* = separat de; gr. *phos, photos* = [umind, fosfor; *hyle* = materie.] 1) Indepartarea unui grup fos-, fat de la nivelul unei molecule. V. si fosforilare. 2) Proces^ biochimic de hidrolizare a esterilor fosforici organid (acid ade-nilic, hexozofosfati, lectine etc.), avand ca rezultat eliberarea de fosfor anorganic.

DEGAJARE, s. f. / degagement, s. m. / disengagement, (fr. *degager* = a degaja.) Desprindere, eliberare. Termenul se uti-lizeaza Indeosebi cu referire la d. *capului fetal*, al treilea timp, al nasterii, care corespunde trecerii drcumferintei subocdpito-frontale a craniului fetal prin stramtoarea inferioara a bazinului mamei, precum si a Invingerii factorului tensional muscular, apartinand fantei mediane a ridicatorilor anali Si orificiului vulva r.

DEGENERARE, s. f. / degeneration, s. f. / degeneration. [Lot. *degenerare* = a degenera, de la *de* = separat de; *genus, eris* = *MOV, rasa*.] Rezultatul unui proces de *degeneres-centa. De frecent, termenul este utilizat ca sin. cu degeneres--centa. De altfel, In terminologia engleza, cei doi termeni sunt sinonimi.

DEGENERARE CORNEANA SALZMANN / keratite nodulaire de Saizmann / Saizmann's nodular corneal degeneration. [Maximilian Saizmann, oftaimoCog austriac, I^iiena, profesor la C/raz, 1862-1954.] Sin.: boala Saizmann (v.).

DEGENERAT, adj. / degenerare, -e, adj. / degenerate. [Lot.: ' *degeneratum* = depravat, de [a *degenerare* = a degenera (de = separat de; *genus, -eris* = neam, rasa).] Termen din ce Th ce mai putin utilizat (si nerecomandat), cu referire la un su-biect care In raport cu ascendentii imediati (Indeosebi Co parintii) prezinta anomalii sau insuficiente fizice si mentale.

DEGENERESCENTA, s. f. / deg6nerescence, s. f. / degener-ation. [Lat. *degenerare* = a degenera, de la *de* = separat

DEGENERESCENTA A CODULUI GENETIC

dt. i genus, -en's = fleam, rasO.] 1) In sensul eel mai general, modificare patologica a unei structuri normale. 2) Disparitia progresiva a structurilor normale ale unui tesut sau ale unui organ, In absents fenomenelor inflamatorii. Aceasta definitie este considerata deseori desueta, din cauza ca a fost elab-orata In perioada cand d. era prezenta In opozitie cu fenomenele inflamatorii, ceea ce ascundea, de fapt, necunoasterea histogenezei alterarilor patologice. 3) In prezent, termenul de d. are un sens propriu si se refera la celula: d. celulara re-prezinta etapa ultima a diminuarii metabolismelor celulare, cu disparitia completa a unora dintre acestea. Se descriu trei ti-puri de d. celulara: a) d. dtoplasmei diferiteiate; de ex. con-droliza sau *d. walleriana; b) d. dtoplasmei fundamentale, de-terminand tumefactie sau d. vacuolara ireversibila; c) d. cu coagularea proteinelor, antrenand fie d. granuloasa, fie d. hia-lina endocelulara sau, uneori, aparitia unor substante anor-male. D. celulara poate duce la *necroza celulara. 4) Au fost descrise numeroase tipuri de d. care, In esenta, sunt rezulta-tul celor trei tipuri de d. celulara: a) D. *adipoasa* sau *lipoidica*:

Incarcare ireversibila cu lipide a citoplasmei celulare, Inso-tita de alterari ale nucleului. b) D. *albuminoasa*: consecutiva alterarii metabolismului protidic; poate fi granulara, hialina, amiloida (v. In continuare). c) D. *amiloida*: depunerea extracelulara de 'amiloid (sindrom Abercombrie, v. amiloidoza). d) D. *cerebro-maculara*: *idiotie amaurotica. e) D. *chistica*: transformarea chistica a unor 'acini glandulari, cu atrofia consecutiva a epite-liului secretor. f) D. *discului intervertebral*: proces de uzura a discului, care duce la aparitia *d. fibrinoide. g) D. *fibrinoide*:

alterare a tesutului conjunctiv, cu modificari ale fibrelor de collagen, ce apare In unele boli infectioase sau alergice; se caractereaza prin aparitia unui material asemanator fibrinei, rezul-tat prin alterarea metabolismului *mucopolizaharidelor. h) D. *granulara* sau *'intumescnta granulara*. forma de *d. albuminoasa, exprimata prin aparitia In citoplasma a unor granule mari. i) D. *hepatolenticulara* (v.). j) D. *hialoidoretiniana*, v. boala Wagner. k) D. *maculara familiala juvenila*, v. boala Stargardt. l) D. *mixo-matoasa*: d. mucoida a fibrelor conjunctive din *fibroame. m) D. *nervoasa*, cu forme multiple, In functie de localizare, extensia si progresia leziunilor. n) D. *pulpara*: prin tulburari metabolic@ locale, reprezinta o complicatie a *cariei dentare. o) D. *tapeto-retiniana* (v.). p) D. *vacuolara*: aparitia de vacuole In citoplasma si mai rar In nucleu: consecinta a diminuarii functiilor celulare. q) D. *walleriana* (v.).

DEGENERESCENTA A CODULUI GENETIC / degenerescence du code genetique / genetic code degeneration. Caracteristica a "codului genetic conform careia un acelasi aminoacid poate fi codificat prin diferiti *codoni. D. c. g. este evidenta eel mai frecvent la al treilea nucleotid al codonului. Ea se traduce prin existenta a 61 de codoni In conditiile In care nu exista decat 20 de aminoacizi.

DEGENERESCENTA DIENCEFALORETINIANA / syndrome Laurence-Moon-Badet-Biedl / Laurence-Moon-Badet-Biedl syndrome. Sin.: sindrom Laurence-Moon-Badet-Biedl (v.).

DEGENERESCENTA EREDOMACULARA / degenerescence heredomaculaire / heredomacular degeneration. Termen generic care cuprinde ansamblul alterarilor retinei maculare de origine degenerativa. In functie de varsta se disting: forma congenitala sau infantila (*boala Best), forma juvenila, Intre 8 si 15 ani (*boala Stargardt), forma adulta (*boala Behr), forme presenile ?i senile.

DEGENERESCENTA HEPATOLENTICULARA / degenerescence hepato-lenticulaire / hepato-lenticular degeneration. Boala ereditara transmisa autozomal recesiv, caracterizata printr-o de-generescnta progresiva a nucleilor cenusii centrali, Indeosebi a nudeului lenticular, asociata cu ciroza hepatica. Debut In ti-

DEGERATURA

nerete, cu tulburari astenonevrotice, tremuraturi si leziune hepatica. Tremuraturile se accentueaza In pozitii fixe si sunt Inso-tite de *grimase. Tardiv, apar tulburari de afectivitate, fonatie, deglutitie, manifestari neurologice dischinetice si distonice (ex.:

*spasm de torsiune), cu exacerbaria tulburarilor psihointelec-tuale. Constant si caracteristic este *inelul Kayser-Fleischer. Afectarea hepatica este grava, chiar In formele cu tablou clinic moderat. S-a demonstrat disfunctia metabolismului cupru-lui, de origine genetica: imposibilitatea sintezei 'ceruloplasminei, absenta excretiei biliare a cuprului, care este retinut In exces In tesuturi (Indeosebi In ficat, creier si la nivelul cer-cului cornean) si In sange, cu eliminare abundenta prin urina. Este constanta o eliminare urinara crescuta de aminoacizi. Sin.: boala Wilson, sindrom hepatostriat, sindrom Wilson.

DEGENERESCENTA HIALOIDRETINIANA / degenerescence hyalo'id-retinienne / hialoido-retinal degeneration. Sin: boala Wagner (v.).

DEGENERESCENTA MACULARA COPPEZ-DANIS / degenerescence maculaire Coppez-Danis / Junius-Kuhnt syndrome. {*Coppez; Marcel Danis, oftalmohg bdfian, pTofuor [a 'Bm\dlts, 1883-1943.*} Sin.: sindrom Junius-Kuhnt (v.).

DEGENERESCENTA MACULARA JUVENILA / degenerescence maculaire juvenile / Juvenil macular degeneration. Sin boala Stargardt (v.).

DEGENERESCENTA NEURONALA TRANSSINAPTICA / degenerescence neuronale transsynaptique / transsynaptic degeneration. Ansamblul de leziuni determinate de suprimarea influentei trofice a unui neuron asupra altui neuron. Ex.: leziuniile corpului geniculat lateral, dupa sectiunea nervului optic.

DEGENERESCENTA TAPETORETINIANA / degenerescence tapeto-retinienne / tapetoretinal degeneration. Termen generic sub care este grupat un ansamblu de boli genetice caracterizate prin abiotrofia neuroepiteliului retinian, adica nu numai a retinei, ci si, Indeosebi, a epiteliului pigmentar (tape-turn). De asemenea, coroida este afectata frecvent. D. t. este Inso-tita uneori si de alte anomalii, Indeosebi surditate labirintica (*sindrom Usher) sau oligofrenie. Procesul degenerativ poate afecta si creierul, rezultand d. cerebroretiniana. Se pot distinge: 1) eredodegenerescnte t. periferice: *retinita pigmen-tara, retinopatia punctata albescenta si abiotrofiile corioretiniene periferice; 2) eredodegenerescnte t. centrale, v. degenerescnta eredomaculara.

DEGENERESCENTA WALLERIANA / degenerescence wallerienne / wallerian syndrome. [Augustus Volney Waller, *fi-zwCog fi fustolog e,ngif.z, 1S16-1S70.*] Dezintegrarea axului si a tecii de mielina ale segmentului distal apartinand unei fibre nervoase periferice. D. w. survine dupa separarea nervului de centrul sau trofic, prin sectiune.

DEGERATURA, s. f. / gelure, s. f. / frostbite, deep frostbite. [Lot. *gelare = a wglte-ta.*] Denumire pentru modificarile tesuturilor (Indeosebi ale *epidermei si, uneori, a *dermului co-respunzatoare termenului englez *frostbite*), produse In urma expunerii prelungite la frig. D. afecteaza extremitatile mem-brelor si nasul, uneori fata, extensia si profunzimea leziunilor fiind variabile, In functie de intensitatea frigului si timpul de expunere (modificarile tesuturilor sub nivelul dermului co-res-pund termenului englez *deep frostbite*). Fomarea cristalelor de gheata In tesuturi poate sa provoace distrugerea acestora. Initial, extremitatea afectata (Indeosebi degetele sau nasul) este palida, alba, insensibila datorita vasoconstrictiei, urmand o faza de reIncalzire, consecinta a hiperemiei, dureroasa, cand pielea revine la o culoare aproape normala. In cazurile grave, trombozele arteriale localizate provoaca aparitia flictenelor si a gangrenei, iar pielea devine extrem de expusa la infectii. Cla-sic se descriu patru grade de d.: *gradul I*, hiperemie si durere;

DEGET

gradul al II-tea, tumefiere si aparitia de flictene cu exsudat serosanguinolent; *gradul al III-lea*, necroze ale pielii si tesu-tului subcutanat; *gradul al IV-lea*, necroza In profunzime, gan-grena umeda, cand se impune amputatia.

DEGET, s. n. / doigt, orteil s. m. / finger (hand), toe (foot). NA: digitus, pi. digiti. [Lot. *digitus* = *deget.*] Fiecare dintre prelungirile mobile, alcatuite din falange, cu care se termina mana si, respectiv, talpa piciorului. Degetele mainii sunt: police, index, medius, inelar si auricular. D. mare al piciorului se numeste haluce.

DEGET IN CIOCAN / doigt en marteau / hammer toe. Diformitate a degetelor piciorului, constand in flexia permanenta a celei de-a doua falange pe prima si, implicit, flexia dorsala a primei falange pe primul metatarsian.

DEGET MORT / doigt mort / dead finger. Tulburare vasomotorie, constand In amortirea dureroasa, cu furnicaturi, a extremitatii degetelor, Inso-tita adesea de paloare si diminuarea sensibilitatii locale. Se constata In unele boli locale (ex.: "boala Raynaud) sau generale (ex.: *glomerulonefrita cronica).

DEGET IN RESORT / doigt a resort / trigger, snap finger. Deget ale carui miscari de flexie sau de extensie se opresc brus, fiind reluate sacadat, ca si cum degetul ar fi coman-dat de un resort. Anomalia este determinata de o *tendinita stenozarita a tendoanelor muschilor flexori ai degetelor mainii sau de existenta unor noduli la nivelul tendoanelor. Degetele afectate eel mai frecvent sunt policele si inelarul.

DEGET DE ZINC / doigt de zinc / zinc finger. V. receptori nucleari.

DEGETE HIPOCRATICE / doigts hippocratiques, doigts en baguette de tambour / clubbing. Anomalie morfologica frecventa si de o mare importanta semeiologica. Sunt prezente doua elemente fundamentale: curbarea unghiei si hipertrofia pulpei ultimei falange. Curbarea simetrica a unghiei, predominanta la primele trei degete, poate fi de trei tipuri: longitudinals (cioc de pasare, gheara); transversala (cap de sarpe, limba de oro-logiu); mixta (sticia de ceas). Hipertrofia pulpei ultimei falange este data de infiltrarea edematoasa, ferma si elastica care intereseaza toata grosimea partilor moi, predominant pe fata palmara si este limitata In sus de santul interfalangan. In raport cu predominanta hipertrofiei la baza si la extremitatea falangei, se disting: falanga fuziforma sau olivara a degetului in forma de bagheta de tambur; falanga In forma de spatula, limba de clopot sau maciua. Hipocratismul digital se mai inso-teste de cianoza, striuri longitudinale la nivelul unghiei, pete pigmentare, hipersudoratie degetelor. D. h. pot fi genetic determinate, prin transmitere autozomal dominanta, dar mai frecvent au o origine secundara unor boli. Se observa In-deosebi In bolile pulmonare cronice (mai ales In supuratiile pulmonare) si, de asemenea, In unele cardiopatii cianogene, in endocardita lenta, In sindroamele compresive mediastinale, amibiaza si polipoza intestinala. Sin.: hipocratism digital.

DEGLUTITIE, s. f. / deglutition, s. f. / deglutition, swallowing. [Lot. *deglutire* = a *ingHiri.*] Act reflex prin care *bolul alimen-tar, lichidele sau saliva tree din gura In faringe si apoi In esofag. V. si deglutitie infantila.

DEGLUTITIE INFANTILA / deglutition infantile / swallowing with tongue, thrust habit. D. normala a sugarului care dis-pare, de regula, dupa aparitia si utilizarea dintilor. Deoarece In d. i., spre deosebire de d. la adult, se produce o etalare a limbii Intre arcadele dentare, aceasta este considerate o cauza majora a numeroaselor anomalii din domeniul *orto-dontiei. La adult, d. i. se conserva doar pentru lichide.

DEGRANULARE, s. f. / degranulation, s. f. / degranulation. [Lat. *de* = *separat de*; *granulum, dim. de. la granum* = *yunte.*] 1) Eliberarea, prin *exocitoza, a continutului vezicu-

DELIR

lelor endoplasmatiche (granule). In cazul *mastocitelor, acest fenomen conduce la eliberarea de *histamina. D. se produce, de asemenea, In arborizatiile terminale ale neuronilor ca ras-puns la generarea unui 'potential de actiune. 2) In general, eliberarea continutului granulelor secretorii dupa *fuziunea aces-tora cu *membrana celulara, —

DEHALOGENAZA, s. f. / deshalogenase, s. f. / dehaloge-nase. [Lat. *de* = *separat de*; *gr. hals, halos* = *sure.*; *genncin* = a *produce.*; *-nza.*] Enzima care catalizeaza substitutia halo-genilor (dor, iod, brom) fixati pe substrate, de regula proteice. Ex.: deiodarea iodotirozinei de catre 'deiodinaza.

DEHIDROCORTICOSTERON, s. m. / dehydrocorticosterone, s. f. / dehydrocorticosterone. [Lat. *de* = *separat de.*; *gr. hyd, hydatos* = *apcl*; [at. *cortex, -ids* = *scowtd*; *gr. stereos* = *solid, in relief.*] 11-Dehidrocorticosteron, unul din *11-oxi-corticosteroizii secretati de corticosuprarenala. A fost obtinut si sintetic; are actiune corticoida. Sin.: compusul A Kendall.

DEHIDROGENAZA, s. f. / de(s)hydrogenase, s. f. / dehydrogenase. [Lat. *de* = *separat de*; *gr. hydor, hydatos* = *apd*; *gennan* = a *produce.*; *-ozd.*] Enzima care catalizeaza eliberarea ionului hidrogen (proton) dintr-un complex molecular. Are rol important In procesele de *oxidoreducere. 0. *lactica* inter-vine In procesele de dehidrogenare a *acidului lactic.

DEHISCENTA, s. f. / dehiscence, s. f. / dehiscence, splitting. [Lat. *dehiscere* = a se *desface, a se deschide, a se crdpa*] 1) Separare naturala (ex.: d. unui "ovul de la nivelul *ova-ru-lui) sau patologica (ex.: d. straturilor unei plagi). 2) Deschi-derea spontana a unui organ al unei plante sau al unei ciu-perci, Indeosebi cand acestea contin seminte sau spori.

DEIODINAZA, s. f. / desiiodase, s. f. / deiodinase. [Lat. *de* = *separat de*; *gr. ioeides* = *violet, iod*; *-aza.*] 'Dehalogenaza tiroidiana si tisulara periferica, specifica *iodotirozinelor nelegate la 'tiroglobulina. La nivelul tiroidei, d. permite recuperarea iodului continut de precursorii non-hormonali, iar In tesuturi conditioneaza etapele metabolice de conversie a hormonilor tiroidieni. Exista mai multe d., dar numarul exact al acestora nu se cunoaste.

DEJA VU, DEJA VECU / deja vu, deja vecu / deja vu, deja vecu. [fr.] Tip de *paramnezie, constand In impresia falsa de a fi vazut, respectiv trait o anumita realitate.

DEJECTIE, s. f. / dejection, s. f. / def(a)ecation, excretion. [Lat. *deier.lio, -onis* = *evacuarea stomac.uuii, purgatie, de la deicere* = a *evafia.*] Evacuarea materiilor fecale (dejecte).

DELETIE, s. f. / deletion, s. f. / deletion. [Lat. *deletio, -onis* = *dutru.ge.re, de la delere* = a *distmge.*] Tip de mutatie gene-tica implicand pierderea de ADN cromozomial. D. poate fi re-dusa, afectand numai o portiune a unei singure gene, sau extinsa, afectand mai multe gene. in functie de extensia sa, d. poate antrena malformatii. Ex.: 1) D. *bratului scurt al cromo-zomului 4* determina *sindromul Wolff-Hirschhorn. 2) D. *bratului scurt al cromo-zomului 5* este asociata *sindromului cri du chat. 3) 0. *bratului scurt al cromo-zomului 9* se afla In relatie cu un ansamblu de malformatii: Intarziere psihomotorie si sta-turala, microcefaie, hipertricoza, exoftalmie, nas scurt si Infun-dat si, frecvent, malformatii cardiace. 4) D. *bratului scurt al cromo-zomului 18* este In relatie cu: arieratie mentala, Intarziere staturponderala si anomalii oculare. 5) D. *bratului lung al cromo-zomului 18* este legata de un ansamblu de malformatii asodind Intarziere mentala, microcefaie cu multiple anomalii morfologice la nivelul extremitatii cefalice si viscerale, cu afec-tarea cordului, rinichilor si oaselor. 6) D. *bratului lung al cromo-zomului 19*: v. cromozom Philadelphia.

DELETIE CLONALA / deletion clonale / clonal deletion. Disfrugerea sau inactivarea celulelor imunitare.

DELIR, s. n. / delire, s. m. / delirium, delusion. [Lot. *delirium* = *m.ww.1 df. la delirare* = a *iefi din 6Tazdd, a iesi din*

DELIR DE INTERPRETARE

lima dreaptă (de = separat de; lira = Srazdd.) Tulburare a proceselor mentale, caracterizată printr-un ansamblu de idei eronate, absurde și contradictorii, fără o legătură directă cu realitatea, interpretări, halucinații, judecăți false care impregnează viața afectivă a bolnavului și antrenează o ruptură a raporturilor sale cu lumea exterioară. Necompatibil cu critica și cu contraargumentele, d. este prezent în unele boli psihice. În deosebi în schizofrenie, dar și în unele tulburări metabolice, intoxicații, infectii grave. D. se poate caracteriza prin: 1) *Su-biecte*: de persecuție, de grandoare, de gelozie, mistice, me-lancolice, ipohondrice etc. 2) *Mecanisme*: halucinatoriu, *de interpretare, prin iluzionare, imaginativ, fabulatoriu, intuitiv, *oniric. 3) *Organizare*: se disting *d. sistematizate, ordonate, dare și coerente, cu aparență ratională, „logică”, și d. ne-sistematizate, incoerente, în caz de schizofrenie și stări de de-menta. 4) *Structura*: paranoic, paranoic, parafrenic. 5) *Evoluție*: acut, subacut, sau cronic.

DELIR DE INTERPRETARE / delire d'interprétation / interpretation delusion. Rationament fals având ca punct de pornire o situație reală, un fapt exact. D. i. se observă în unele psi-hoze acute și cronice. În esență paranoice. V. și delir.

DELIR ONIRIC / delire onirique / oniric delusion. Sin.: oni-rism (v.).

DELIR SISTEMATIZAT / delire systematisé / systematized delusion. Formă de d. în care există o relație relativ logică între conceptele bolnavului, la care predomină ideile de persecuție (d. de persecuție) sau mistice. Se poate ajunge la o formulă invariabilă (d. cristalizat sau stereotip).

DELIRIUM TREMENS / delirium tremens / delirium tremens. [Lot. *delirium* = aiurore, de. la *delirare* = a iesi din Brazda, a iesi (în linia dreaptă (de = separat de; lira = firazda);

tremere = a tremura.] Stare de *confuzie mentală care poate apărea la un alcoolic cronic după un *sevrăj brutal, o infecție sau un traumatism. Subiectul afectat re-traiește scene din viața sa sau are *halucinații (*zoopsii) cu animale dezgustătoare sau periculoase: sobolani, serpi. În formă acută (rară) apar tremurări generalizate, de unde denumirea bolii. De obicei, d. t. evoluează paroxistic, în câteva zile, și se însoțește de febră, transpirații și deshidratare. Formă clinică întâlnită de obicei este una atenuată (delir alcoolic subacut), denumită predeli-rium tremens.

DELIVRENȚĂ, s. f. / delivrance, s. f. / delivery of the afterbirth, confinement. [Lat. *deliberare* = a elibera, de la *de* = separat de, *liberare* = a elibera.] 1) Act fiziologic corespunzător ieșirii, spontane sau artificiale, a placentei și a membranelor la 10-120 de minute după expulzia fătului. 2) D. abdo-minal: extragerea placentei prin plaga operatorie uterină, în caz de *operatic cezariană. Manevra de mare importanță practică. 3) Sin. nerecomandat: naștere.

DELTA-CORTIZON, s. m. / deltacortison, s. m. / deltacortison. Sin.: prednison (v.).

DELTA CRIOSCOPIE / delta cryoscopique / depression of freezing point. [A = a patra Citerd a alfaBctuCui grec; gr. *kryos* = frig; *skopeia* = a vedea, a e^amina.] V. crioscopie și presiune osmotică.

DELTA-SARCGLICAN, s. m. / delta-sarcoglycane, s. m. / delta-sarcoglycan. [A = a patra literU a alfaBctuiui grec; gr. *sarx, sarkos* = carne.; *glykys* = duCce..] Proteina a *sarcolemei care posedă un segment transmembranar aflat într-un complex cu *distrofina. Deficitul de d.-s. este la originea unor *dis-trofii musculare.

DEMASCULINIZARE, s. f. / demasculinisation, s. f. / demasculinisation. [Lot. *de* = separat de, *masculus* = masculini de [a *masculus* = bărbat.] Pierdere caracterelor sexuale secundare masculine, a potenței și a libidoului, în urma unor tulburări endocrine. Se asociază, de obicei, cu *feminizarea.

DEMOGRAFIE

DEMENTA, s. f. / d6mence, s. f. / dementia. [Lat. *dementia* = dementia, de la *de* = separat de, *mens, -ntis* = spirit, minte.]

Termen vechi, care denumește în general diminuarea, eel mai adesea ireversibilă, a funcțiilor psihice în relație cu o alterare organică a celulelor cerebrale. Conform DSM-IV, d. re-prezintă un sindrom organic caracterizat prin diminuarea generală a capacităților intelectuale, implicând slăbirea memoriei, a judecății, afectarea gândirii abstracte, ca și modificări ale personalității. În cadrul d. nu trebuie incluse afectările funcțiilor intelectuale cauzate prin pierdere de conștiință (ca în *delir), cele determinate de *depresie sau de alte tulburări mentale funcționale, care pot fi denumite pseudodemente. D. poate fi determinată de numeroase stări patologice, unele reversibile, iar altele progresive, care cauzează leziuni sau disfuncții cerebrale variate. Cea mai comună cauză de d. este *boala Alzheimer. Alte cauze: bolile cerebrovasculare (d. după infarct cerebrale multiple), infecții ale sistemului nervos central, traumatisme sau tumorile cerebrale, anemia pernicioasă, defici-tul de acid folic, *sindromul Wernicke, *sindromul Korsakoff, hidrocefalia cu presiune normală a LCR, ca și o serie de afecțiuni neurologice ca *scleroza în plăci, *boala Parkinson și *boala Huntington.

DEMENTA ALZHEIMER / d6mence d'Alzheimer / dementia of the Alzheimer type. [A7oi's *AJzheimer, neuroiog si psiffia-tru. gennan, profuor (a 'Srestau (m prezent 'Wroflaw, 'PoConia), 1864-1915.]* Sin.: boala Alzheimer (v.).

DEMENTA BINSWANGER / demence de Binswanger / Binswanger's dementia. [Otto *Binswanger, neuroCog german, profesor (a Jena, 1852-1931.)* Sin.: boala Binswanger (v.).

DEMENTA PARALITICĂ / demence paralytique / dementia paralytica. Sin.: paralizie generală progresivă (v.).

DEMENTA PRESENILĂ / demence p6senile / presenile dementia. Sin.: boala Alzheimer (v.).

DEMENTA SENILĂ / demence senile / senile dementia. Tip de *d. care apare progresiv între 65 și 85 de ani, determinată de leziuni degenerative neuronale corticale. Anatomopatologic, cortexul este difuz atrofiat și există leziuni de ateroscle-roza cerebrală. V. și boala Alzheimer, prezbiofrenie.

DEMETILARE, s. f. / d6methylation, s. f. / demethylation. [Lat. *de* = separat de; gr. *methy* = 6auturd fermentatd, *hyfe* = materie.] Reacție chimică în cursul căreia o substanță pierde un radical metil (CH₃). Anumite enzime ce catalizează acest proces, în deosebi demetilazele hepatice, pot modifica prin d. structura unor substanțe endogene sau exogene, în deosebi medicamentele.

DEMETILAZĂ, s. f. / demethylase, s. f. / demethylase. [Lat. *de* = separat de; gr. *methy* = 6autura fennentatQ, *hyle* = materie; -*aza*.] V. ADN metiltransferază.

DEMIELINIZARE, s. f. / demy61inisation, s. f. / demyelination. [Lat. *de* = separat de; gr. *myelos* = mdduva; -*iaa*.] Distrugere a *mielinei din sistemul nervos, observată în cursul anumitor boli, în deosebi în *scleroza în plăci. În d. segmen-tară pierderea mielinei se produce pe o lungime variabilă a fibrei nervoase: între două noduri Ranvier (cf. *intemodala*) sau de o parte și de alta a unui nod Ranvier (d. *paranodala*).

DEMINERALIZARE, s. f. / d6mineralisation, s. f. / demineralization. [Lot. *de* = separat de; [at. *mdwvai& mineralis*, de [a *minera* = mind.] Eliminare anormală crescută, în general prin urină, de substanțe minerale continuate în unele tesuturi din organism (calciu, fosfor, potasiu, sodiu etc.). În prezent, termenul este utilizat în deosebi pentru desemnarea pierderilor de calciu și fosfor de la nivelul scheletului.

DEMI-VIATA, s. f. / demi-vie, s. f. / half-life. [Lat. *rfmuAus* = pe jumătate; *vita* = viață.] Sin.: (imp de înjumătățire (v.).

DEMOGRAFIE, s. f. / demographic, s. f. / demography. [Gr. *demos* = popor; *graphein* = a scrie.] Știința care are ca obiect

DENATURARE

studiul populatiilor umane, Indeosebi dimensiunea, structura, evolutia si caracteristicile generale ale acestora, abordate din punct de vedere cantitativ. Principalii indicatori demografici sunt indicii de inteligenta, fertilitate, natalitate, mortalitate, pe baza carora se efectueaza predictii.

DENATURARE, s. f. / denaturation, s. f. / denaturation. [Lot. *de = se.pa.rat de; natura = stare, naturata, caracter.*] 1) In general, alterarea unei substante prin procedee fizice sau chimice. 2) Alterarea reversibila sau ireversibila a functiilor proteinelor si adzilor nucleici ca urmare a afectarii structurii conformatio-nale (secundara, terciara sau cuaternara) a acestora. Se produce In conditii nefiziologice de pH, temperatura, In prezenta unor saruri sau a unor solventi organici.

DENDRITA, s. f. / dendrite, s. m. / dendrite, dendron. [Qr. *deadron = arfiore.*] Prelungire neuronal ramificata care conduce impulsul nervos In sens centripet, catre corpul celular. In neuronii unipolari si bipolari, d. se aseamana structural cu axonul, dar formeaza arborizatii asemanatoare celor din neuronii multipolari. D. reprezinta cea mai mare parte a suprafetei receptoare neuronale, care primeste aferente de la axonii altor neuroni.

DENERVARE, 8, f. / denervation, s. f. / denervation. [Lat. *de = de la, gr. neuron = new.*] 1) Excizia, incizia sau bloca-rea unui nerv. 2) Stare In care nervii aferenti sau eferenti sunt sectionati. V. si deaferentatie.

DENGA, s. f. / dengue, s. f. / dengue, dandy fever, break-bone fever. [SpanioCa *dengue = manim afectate, fadosed, din cauza mersuCui rigid fi afectat ai pe-rsoandor atinse de aceasta koala care, de fapt, este consecinfa unei pozitii antai-gice. pe care. o adopta pacienfii*] 'Arbovirus, boala infectioasa endemo-epidemică, de gravitate variabila, uneori mortala, deter-minata de patru tipuri de 'arbovirus, transmise prin Intepatura unui tantar (din genul *Aedes* eel mai frecvent) si caracterizata prin triada: febra, artromialgii, exantem. Boala are peste o suta de denumiri, majoritatea In spaniola, cea mai frecventa fiind cea de *febra rosie*.

DENSIMETRIE, s. f. / densimetrie, s. f. / densimetry. [Lot. *densitas, -atis = cotisistenfa, densitate, de la densus -s dens, compact; gr. metron = masura.*] Termen sin. partial cu 'densito-metrie, utilizat Indeosebi cu referire la studiul densitatii lichide-lor.

DENSIMETRU, s. n. / densimetre, s. m. / densimeter, densito-meter. [Lat. *densitas, -atis = consistentd, densitate, de [a densus = dens, compact; gr. metron = masura.*] Instrument pentru masurarea densitatii fluidelor. D. utilizat pentru masura-rea densitatii laptelui se numeste lactodensimetru si permite, de fapt, masurarea concentratiei In grasimi (deoarece aceasta este direct proportionala cu densitatea). In mod analog, alcool-metrul este utilizat pentru determinarea concentratiei In alcool a unui lichid rezultat din amestecul alcool-apa (inclusiv bauturi spirtoase). In acest caz, densitatea lichidului variaza invers proportional cu concentratia de alcool.

DENSITATE, s. f. / densite, s. f. / density. [Lat. *densitas, -atis = consistenfa, densitate, de la densus = dens, compact.*] 1) Marime fizica definita prin raportul dintre masa si volumul unui corp. Reprezinta numeric masa unitatii de volum a unui corp si se exprima In g/cm³ sau g/l. 2) D. *relativa*, raportul dintre densitatea unei substante si densitatea apei distilate, considerate ca lichid de referinta, In aceleasi conditii de temperatura si presiune. In trecut era denumita greutate specifica. V. tab. proprietati fizico-chimice ale fluidelor din organism. 3) D. *medie a populatiei*: numarul de locuitori care revin (In medie) pe o unitate de suprafata (de obicei km²) a unui anumit teri-toriu.

DENSITOMETRIE, s. f. / densitometrie, s. f. / densitometry. [Lot. *densilas, -atis = consistenta, densitate, de la densus =*

DEPENDENTA

dens, compact; gr. metron = masura.] 1) Sensul eel mai frecvent In medicina: d. osoasa, determinarea densitatii osoase prin masurarea absorbtiei radiatiilor (X sau fotoni gama) care traverseaza osul sau cu ajutorul ultrasunetelor. 2) Masurarea densitatii optice a unui mediu lichid. 3) In engl., determinarea dozei de iradiere a personalului care lucreaza In medii cu radiatii. V. si densimetrie.

DENTAR, adj. / dentaire, adj. / dental, dentary. [Lat. *dentarius, de [a dens, -ntis = dinte..]*] Care se refera la un dinte sau la dinti.

DENTINA, s. f. / dentine, s. f. / dentin, dentine. [Lat. *dens, -ntis = dinte; -ina.*] Tesut dentar dur, de culoare alb-galbuie, care formeaza masa principala a dintelui, delimitand spre interior camera pulpara si fiind acoperit la exterior cu *small In portiunea coroanei dentare si cu 'cement In portiunea radadnii dintelui. Este alcatuita dintr-o matrice organica pe care se de-pun saruri minerale (65-70%), care formeaza cristate de *hidro-xiapatita. Sin.: ivoriu.

DENTINA OPALESCENTA EREDITARA / dentine opalescente hereditaire / hereditary opalescent dentin. Sin.: boala Capdepont (v.).

DENTINOGENESIS IMPERFECTA / dentinogenesis imperfec-ta / dentinogenesis imperfecta. [Lat. *dens, -ntis = dinte; -ina; {fr. genesis = producere, de [a gennan = a produce/ (at. imperfectus = incompiet, de [a in => Kpsit de, perfectus = perfect, compkt.]* Sin.: boala Capdepont (v.).

DENTITIE, s. f. / dentition, s. f. / dentition. [Lat. *dentitio, -onis = crefteera dinfuor, dentifie, de (a dens, -ntis = dinte.)*] Formarea si aparitia dintilor pe arcadele dentare. Se disting:

d. *temporara* (prima d. sau d. de lapte) si d. *permanenta* (sau definitiva). V. si dantura. 'Formula dentara a adultului este urma-toarea: molari 6/6, premolari 4/4, canini 2/2, incisivi 4/4.

DENTOM, s. n. / dentome, s. m. / dentoma, odontoma. [Lot. *dens, -ntis = dinte; -omo.*] Tumora benigna constituita din tesuturi dentare dure adulte ('dentina, 'cement, 'small dentar) si rezultand dintr-o tulburare de dezvoltare a dentinei. Sin.: odontom, paradentom.

DENUDARE, s. f. / denudation, s. f. / denudation. [Lot. *denudare = a de-zveli, de [a de = separat dti nudare = a dezfoCij*] Actiune de descoperire chirurgicala a unui organ, In general superficial, Indeosebi a unui vas (artera, vena), In vederea 'cateterizarii acestuia.

DENUTRIE, s. f. / denutrition, s. f. / denutrition. [Lat. *de = separat de; (at. medievaia nutritio, -onis = iirand, de [a. nutrire = a hrani.)*] Perturbare a 'nutritiei, caracterizata prin predominarea fenomenelor de dezassimilatie In raport cu cele de asimilatie. D. este o forma de 'malnutritie, dar cei doi ter-meni nu sunt sinonimi. 'Atrepsia si 'casexia sunt formele extreme de d.

DEONTOLOGIE MEDICALA / deontologie medicale / medical deontology. [Cyr. *deon, -ontos = oJJCyafie, ceea ce trebuie fa-cut; logos = stiintd; Cat. medicus = medic.*] Ansamblul Indato-ririlor care Ti revin medicului In cadrul exercitarii profesiei, In raporturile cu bolnavii, cu ceilalti medici cu care colaboreaza si cu personalul medical mediu sj auxiliar. D. se fondeaza pe regulile (coduri deontologice) si traditiile profesiei.

DEOXIRIBOZA. Var. pentru dezoxiriboza (v. riboza).

DEPARTATOR, s. n. / 6carteur, s. m. / retractor. [Lat. *de = separat de; pars, -rtis = parte.*] Instrument utilizat pentru departarea buzelor unei incizii chirurgicale, a peretilor unei cavitatii naturale pentru a acceda la organele profunde, a coaste-lor etc. Poate fi simplu, prevazut cu un maner, cu cremaliera, cu doua sau trei valve etc.

DEPENDENTA, s. f. / d6pendance, s. f. / dependence. [Lat. *dependere = a. sta atdmat, de. la de = separat de, pendere*

DEPERSONALIZARE

= a *atama*.] Termen general care cuprinde notiunile de *d. fizica* sau *"fizico-dependenta, d. psihica* sau *"psihodependenta si "farmacodependenta.*

DEPERSONALIZARE, s. f. / depersonalisation, s. f. / depersonalization. [Lot. *de* = separat de; *personalis* = personal, lit la *persona* = persoand.] Impresia de a nu se mai recunoaste pe sine Insusi, care vizeaza corpul, constiinta eului psi-hic (dezanimare). Asociate frecvent cu *derealizarea, crizele de d. apar In *nevrozele anxioase, In *depresie, 'in *schizofrenie si In *epilepsie (Indeosebi In epilepsia de lob temporal). Starea de d. se poate observa In forme minore si la subiectii normali supusi stresului.

DEPIGMENTARE, s. f. / augmentation, s. f. / depigmentation. [Lot. *de* = separat de.; *pigmentimi* = vopsea.] Disparitia pigmentilor dintr-un tesut, Indeosebi a "melaninei de la nivelul pielii.

DEPILARE, s. ft / depilation, s. f. / depilation. [Lot. *depilare* = a depila, de. la *de* - priv., *pilus* = par.] Sin.: epilare (v.).

DEPILATOR, adj., s. n. / depilatoire, adj., s. m. / depilatory. [Lot. *depilare* = a depila, de. la *de* - priv; *pilus* = par.] Sin.: epilator (v.).

DEPISTARE, s. f. / depistage, s. ffl. / screening, case finding. [Lot. *de* - semnific. a inceputul umi cKfiuni; ital. *pista* = urma, *pista*, din Cat. *pistare* = a pisa,] Cautarea sistematica, de obicei la nivelul unei colectivitati expuse, a unei boli la-tente, cu ajutorul unor tehnici simple si necostisitoare. In general, d. permite descoperirea unor persoane la care diagnosticul de certitudine va fi stabilit cu ajutorul unor probe mai elaborate. V. si medicina preventiva, profilaxie, screening.

DEPLASARE, s. f. / déplacement, s. m. / fracture deformity. [fr. *deplacer* = fl *depiasa*, din tat. *de* = separat de, gr. *pla-tus* = piat, *intins*.] Pierderea alinierii anatomice a fragmentelor osoase fracturate, cu ruptura Invelisului periostic.

DEPLETIE, s. f. / depletion, s. f. / depletion. [Lot. *deple-tum*, de [a *deplere* = a go/i.] 1) Diminuarea sau disparitia unei cantitati de lichid care este prezenta In mod normal Intr-o cavitate sau Intr-un sistem. 2) Prin extensie, termenul d. este uneori utilizat pentru desemnarea pierderii unui electrolit con-tinut In aceste lichide (ex.: d. de potasiu) sau a scaderii unor rezerve (ex.: d. glicogenica a ficatului). V. si sindrom de de-pletie de sodiu.

DEPOLARIZARE, s. f. / depolarisation, s. f. / depolarization. [Lat. *de* = separat de; *polus* = poi.] Modificarea, sub influen-ta unui stimul, a polarizarii membranei celulare, determinata de distributia asimetrica a ionilor. Procesul de d. se produce ca urmare a deschiderii *canalelor de sodiu, ceea ce permite patrunderea masiva a ionilor de sodiu In celula. Fenomenele de depolarizare-repolarizare intervin In propagarea influxului nervos si In contractia musculara. D. unui nerv corespunde trecerii influxului nervos, iar cea a unei fibre musculare corespunde contractiei sale. Pe o electrocardiograma, complexul QRS corespunde d. ventriculare, iar unda P, celei atriale.

DEPOLIMERIZARE, s. f. / depolymerisation, s. f. / depolymerization. [Lat. *de* = separat de; gr. *polys* = mult; *meros* = parte.] Procesul de fragmentare a "macromoleculelor poli-merice sub actiunea unor factori fizici (caldura, radiatii) sau chimici (agenti oxidanti, enzime depolimerizante).

DEPOZIT, s. n. / depot, s. m. / deposit. [Lat. *depositum* = bun care. se. de.pv.ne.] 1) Material de origine normala sau patologica acumulat Intr-un tesut, Intr-un organ sau Intr-o cavitate. 2) In stomatologie, material de consistenta dura sau moale care adera la suprafata dentara.

DEPOZITE HERBERT / depots de Herbert / Herbert's deposits. [Herbert Herbert, oftalmolog-chimrg al armatei Britanu:e ia 'Somfsay, 1865-1942.] Semne corneene In *trahom, reprezen-tate prin *panus si leziuni de *keratita.

DEPRESIE RECURENTA

DEPRESIE, s. f. / depression, s. f. / depression, nervous breakdown. [Lat. *depressio*, -onis = Casare in jos, coBorare, de [a *deprimere* = a Casa in jos, a afiinda.] Stare mentala caracterizata prin tristete patologica, durere morala, pesimism, autodevalorizare, dezinteres, anxietate, la care se asociaza o Incontinire psihomotorie ('bradipsihie, *akinezie, *abulie etc.) si simptome somatice (constipatie, anorexie etc.). Au fost de-scrise numeroase forme de d. In functie de aspectul clinic (intensitatea anxietatii, preponderenta simptomelor somatice) si de etiologie (*d. endogena, *d. de involutie, *d. mascata, *d. nevrotica, *d. post-partum, *d. psihogena, *d. somatogena). in *ICD-10 si *DSM-IV d. sunt clasificate In functie de intensitatea si durata simptomatologiei, cat si In raport de evolutie.

DEPRESIE ANACLITICA / depression anaclitique / anaclitic depression. D. a copiilor separati de mamele lor Intre prima luna de la nastere si varsta de un an. Chiar daca au fost In-grijiti corect, copiii lor le lipseste afectiunea, iubirea din relatia mama-copil. Ca urmare, pot aparea la copii tulburari de sana-tate, motorii, de limbaj si In dezvoltarea sociala. Perioadei ini-tiale de panica si agitatiie Ti urmeaza apatia. In general, tulbu-rarile sunt reversibile daca separarea de mama nu se prelun-geste peste o durata de cinci luni.

DEPRESIE BIPOLARA / depression bipolaire / bipolar depression. D. In care descurajarea si buna dispozitie sunt pre-zente alternativ.

DEPRESIE ENDOGENA / depression endogene / endogenous depression. Forma clinica de d. care survine fara o cauza psihica sau fizica si apare ca fiind constitutionala, cu o Incarcatura genetica, deoarece se manifesta frecvent la subiecti cu antecedente depresive personate si Indeosebi familiale.

DEPRESIE DE IARNA / depression d'hiver / winter depression. Sin.: tulburare afectiva sezoniera (v.).

DEPRESIE DE INVOLUTIE / depression d'involution / involuntional depression. Forma de d. survenind la subiecti cu varsta de peste 50 de ani, fara antecedente melancolice per-sonale sau familiale. Se manifesta frecvent prin agitatiie anxioasa cu subiecte hipocondriace.

DEPRESIE MAJORA / depression majeure / major depression. Termen utilizat pentru desemnarea tuturor starilor depre-sive severe, indiferent de etiologie. Termenul s-ar putea sub-stitui denumirilor mai vechi de "melancolie si *depresie endo-gena.

DEPRESIE MASCATA / depression masquee / masked depression. Stare depresiva mascata prin simptome de alura somatica, aparent In absenta unui sindrom depresiv clinic. D. apare, deci, ca disimulata de dureri, tulburari digestive, abdo-minale sau cardiovasculare.

DEPRESIE NEVROTICA / depression névrotique / neurotic depression. Decompensarea In cursul unei "nevroze vechi, tradusa printr-un sindrom depresiv asocial la o recrudescenta a semnelor de nevroza, "obsesie, *fobii, In functie de caz.

DEPRESIE POST-PARTUM / depression post-partum / post-partum depression. D. ce survine la mama si nu dispare la cateva saptamani dupa nastere. Simptomatologia este variabila: plans nemotivat, descurajare, disperare, inabilitate In Ingrijirea copilului, iritabilitate, oboseala, diminuarea intereselor normale Si insomnie. D. p. survine la circa 3 % dintre femei si poate afecta si pe aiti membri ai familiei, inclusiv tatal.

DEPRESIE REACTIVA / depression reactionnelle / reactive depression, situational depression. D care se declanseaza dupa evenimente dramatice: deces In familie, somaj sau esecuri finandare. Tulburarile sunt disproportionat de mari In raport cu o reactie normala Intr-o astfel de situatie.

DEPRESIE RECURENTA / depression majeure recurren-te / recurrent depressive disorder. D. caracterizata prin aparitia

DEPRESIE RECURENTA SCURTA

repetata de episoade depresive si absenta In antecedente de episoade maniacale.

DEPRESIE RECURENTA SCURTA / depression recurrenre breve / brief recurrent depression. D. caracterizata prin perioade repetitive (de eel putin doua ori pe an) de atacuri scurte (cu durata medie de trei zile), dar intense de d.

DEPRESIE REZISTENTA / depression resistente / refractorness to antidepressants. Stare depresiva cu tendinta la cronicizare, ?n ciuda mai multor luni de tratament chimioterapic. In afara recursului la diferite clase de medicamente anti-depresive, este necesara decelarea unor mecanisme nevrotice aflate frecvent la baza „rezistentei”.

DEPRESIE SEZONIERA / depression saisonniere / seasonal affective disorder. D. autumnal-hibernala, asociata cu hiper-somnie si hiperfagie, cu crestere In greutate. Se amelioreaza prin expunerea matinala la o sursa luminoasa intensa.

DEPRESIE UNIPOLARA / depression unipolaire / unipolar depression. Forma de d. caracterizata prin episoade depresive majore recurente, dar fara alternanta cu episoade maniacale.

DEPRESIV, adj., s. m. / depressif, -ive, adj., s. m. / depressant, depressive. [Lat. *depressus* = adancit, de [a *deprimere* = a [lisa. in jos, a a/undo.} 1) Care se refera la 'depresie, care provoaca depresia. 2) Subject afectat de depresie.

DEPRINDERE, s. f. / habitude, s. f. / habituation. {Lat. *deprehendere* = a prinde.} Crearea, prin exercitiu si antrenament, a unei usurinte In executarea unei actiuni.

DEPURATIV, adj. / depuratif, -ive, adj. / depurant, depurative, pellant. [Lat. *depurare* = a curdpa.] Care purifica organismul, care favorizeaza eliminarea toxinelor si a unor produse de catabolism din organism.

DEPURATOR, s. n. / depurateur, s. m. / depurator. [Lot. *depurare* = a curafa.] Agent care purifica, eliminand toxinele din organism.

DEPURATIE, s. f. / depuration, s. f. / depuration. [Lat. *depurare* = a curdf-a.} Curatare, purificare, Indeosebi a sangelui. V. si dializa.

DERATIZARE, s. f. / deratisation, s. f. / deratization, rat-proofing. [Lat. *de* = separat de; fr. *rat* = sofiocan (origine ofiscurd).} Totalitatea mijloacelor de combatere a rozatoarelor (soared, sobolani).

DEREALIZARE, s. f. / derealisation, s. f. / derealization. [Lat. *de* = separat de; *realis*, de. [a *res*, *rei* = Bun, avere..} Stare In care lumea este perceputa ca schimbata, straina, neli-nistitoare si ireala. D. se observa In 'nevroze si, Indeosebi, In *psihoze, asociata frecvent cu *depersonalizarea.

DEREPRESIE, s. f. / de-repression, s. f. / derepression. [Lat. *de* = Sttparat de; *repressio*, -onis, de [a *reprimere* = a. impiedica, a refine.] Fenomenul de suprimare a mecanismelor de inhibitie care blocheaza activitatea de transcriptie a unei gene sau a unui lot de gene. D. rezulta prin interventia unui inductor care, prin unirea cu 'represorul, TI detaseaza de gena operator, permitand astfel unei gene sau mai multor gene sa se exprime.

DERIVATIE, s. f. / derivation, s. f. / lead (In electrocardiografie), derivation (in chirurgie). [Lat. *derivatio*, -onis = abaterere, derivaf.ie., de. la *derivare* = a abate directia unui curs lie. apd (de = separat de.; *rivus* = rdu mit.), a *devia*, a *deri-va*.} 1) Interventie chirurgicala destinata restabilirii circulatiei In aval la nivelul unui conduct, realizand comunicarea Inre por-tiunile conductului de deasupra si de sub obstacol. In chirurgia digestiva, se realizeaza astfel un scurtcircuit prin care se exclude un segment afectat al tractusului digestiv. Ex.: ileo-transversostomie. Pentru chirurgia cardiovasculara, v. pontaj si

DERMATITA EXFOUATIVA A NOU-NASCUTULUI

sunt. 2) In electrocardiografie: Inregistrare a biocurentilor cu ajutorul electrozilor de culegere plasati In-tr-un anumit mod. D. pot fi directe sau indirecte (per/fence). In d. directe, electrozii sunt plasati direct pe inima, alternativa posibila aproape exclusiv experimental. In practica medicala, se utilizeaza urmatoarele d. indirecte sau per/fence: d. standard, d. unipolare ale membrelor si d. precordiale. Exista trei d. standard: D], In care un electrod este fixat la bratui drept, iar altui la bratui stang;

D]], un electrod la bratui drept, altui la gamba stanga; D||], un electrod fixat la bratui stang, altui la gamba stanga. Exista trei d. unipolare ale membrelor, care sunt Inregistrate cu un electrod indiferent, legat la borna centrala, si un electrod explorator, plasat succesiv pe bratui drept (VR), bratui stang (VL) si gamba stanga (VF). D. unipolare precordiale sau toracice, In numar de sase, comporta un electrod indiferent, plasat la borna centrala, si un electrod explorator, In regiunea precordiale. In diferite puncte repetate si notate de la 1 la 6 (V,-Vg). Alte derivatii: d. esofagiene, In care electrodul explorator este plasat In esofag; d. endocavitare, In care electrodul explorator este fixat la capatul sondei de *cateterism cardiac, introdusa In diferite cavitati ale inimii. 3) In *electroencefalo-grafie: modul de conexiune a diferitelor electrozi exploratori.

DERIVA GENETICA / derive genetique / random genetic drift.

[Lot. *derivare* = a abate, diru^{nia} unui curs de. apd (de = separat de; *rivus* = rau mic), a *devia*, a *deriva*; gr. *gene-tikos* = proprii unei ge-neratii, de [a *genos* = neam, urmas, ge.neraf.ie..} Sin.: fluctuatie genetica (v.).

DERM, s. n. / derme, s. m. / corium, dermis. NA: dennis. [Cjr.

derma, -atos = pide.} Strat cutanat de natura conjunctiva cu dispozitie intermediara Inre epiderm si hipoderm. Superficial se Intrepatrunde cu epidermul, formand interdigitatii numite papile dermice. Contine vase sanguine si limfatice, nervi, terminatii nervoase, glande si foliculi pilosi.

DERMACENTOR / dermacentor / dermacentor. [Cjr. *derma*, -atos = pieCe; *kentem* = a infe-pa.} Gen de capuse transmi-tatoare importante ale unor boli. Specii: D. *albicictus*, D. *anderson*, D. *variabilis*. **DERMATITA INOTATORILOR / dermatite des nageurs /**

swimmer's itch. Afectiune cutanata provocata prin penetrare transcutanata a *schistosomei. **DERMATITA, s. f. / dermatite, s. f. / dermatitis.** {Gjr. *derma*,

-atos = piek; -ita.} Termen .care este incorect etimologic. Semnifica inflamatiei pielii, dar, pe langa faptul ca utilizat ca atare nu are un sens precis, poate cuprinde si afectiuni cu-tanate neinflamatorii.

DERMATITA ATOPICA / dermatite atopique / atopic dermatitis. Sin.: eczema atopica (v. eczema).

DERMATITA ATROFIANTA LIPOIDICA / dermatite atrophiante lipidique / Oppenheim's disease. Sin.: boala Oppenheim-Urbach (v_).

DERMATITA BLASTOMICIZICA / dermatite blastomycosique / North American blastomycosis. Sin.: boala Gilchrist (v.).

DERMATITA BULOASA KERATOGENA / dermatite bulleuse keratogene / Asboe-Hansen disease. Sin.: boala Asboe-Hansen (v.).

DERMATITA CONTUZIFORMA / dermatite contusiforme / erythema nodosum. Sin.: eritem nodos (v.).

DERMATITA CRONICA ATROFIANTA / dermatite chronique atrophiante / dermatitis atrophicans. Sin.: boala Pick-Herxheimer (v.).

DERMATITA EXFOLIATIVA A NOU-NASCUTULUI / dermatite exfoliatrice des nouveau-nes / staphylococcal scalded skin syndrome. Tip de 'eritrodermie care debuteaza In primele saptamani de viata prin bule localizate la fata, In jurul gurii. Urmeaza un eritem generalizat, descuamatie asociata si febra.

DERMATITA EXSUDATIVA DISCOIDASI LICHENOIDA CRONICA

Prognostic sever, cu mortalitate de circa 50%. Sin.: boala Ritter von Rittershain.

DERMATITA EXSUDATIVA DISCOIDA SI LICHENOIDA CRONICA / dermatite exudative discoide et lichenoide cronice / Sulzberger-Garbe disease. Dermatoza foarte rara, la adultul de sex masculin, caracterizata prin eruptie extrem de pruriginoasa cu localizare fadala, toracica, scrotala. Evolutia sa include patru faze (exsudativa si discoida, lichenoida, infiltranta, urticariana) si este de lunga durata, prin pusee care se manifesta prin elemente eruptive polimorfe (In diferite stadii). Sin.: boala Sulzberger-Garbe, *incontinentia pigmenti*.

DERMATITA FACTICE / dermatite factice / factitial dermatitis. Leziuni cutanate diverse provocate de Insusi subiectului In cauza prin mijloace mecanice, arsuri, aplicarea unor substante iritante sau caustice.

DERMATITA HERPETIFORMA / dermatite herpetiforme / dermatitis herpetiformis. Sin.: boala Duhring-Brocq (v.).

DERMATITA SEBOREICA / dermatite seborrheique / seborrheic dermatitis, dermatitis seborrheica. Sin.: eczema sebo-reica (v.).

DERMATITA SERPIGINOASA / dermatite serpigineuse / dermatitis repens. Afectiune cutanata de natura incerta cu localizare de electie pe membrele superioare si debut la nivelul unei plagi sau al unei cicatrice. Macroscopic se caracterizeaza printr-un placard polidiclic rosu-violaceu, uneori acoperit de cruste, pe care se suprapun pustule galbui, izolate sau con-fluente. Evolutia este de lunga durata (ani), cu modificare con-tinua a aspectului macroscopic.

DERMATOFIBROM, s. n. / dermatofibrome, s. m. / dermatofibroma. [Cfr. *derma, -atos = pida;* [at. *fibra = fibra;* -oma.] Nodul benign al pielii cu crestere lenta, alcatuit din tesut celu-lar fibros care include capilare colabate, pigmentate cu hemoderivina si continand macrofage. Urmatorii termeni sunt considerati uneori sin., iar alteori varietati de d.: hemangiom scleros, histiocitom fibros.

DERMATOFIT, s. n. / dermatophyte, s. m. / dermatophyte. [Qr. *derma, -atos = pida;* *phyton = planta.*] Denumire generica pentru ciupercile parazite care se dezvoltă exclusiv In stratul cornean al *epidermului si la nivelul *fanerelor.

DERMATOFITOZA, s. f. / dermatophytose, s. f. / dermatophytosis. [CfT. *derma, -atos = pida;* *phyton = planta,* -oza.] Sin.: dermatomicoza (v.).

DERMATOFITIE, s. f. / dermatophytie, s. f. / dermatophytosis. [GfT. *derma, -atos = pida;* *phyton = planta.*] Sin.: dermatomicoza (v.).

DERMATOGLIFE, s. f. pi. / dermatoglyphes, s. m. pi. / dermatoglyphics. [Cjr. *derma, -atos = pida;* *glyphe = gravura, sculptura.*] Desene formate pe fetele palmare ale mainilor, pe plantele picioarelor si pe pulpa degetelor, de pliuri cutanate si creste mid epidermice, ca si dispunerea acestora 'in linii, bucle si vartejuri. Ele constituie amprentele palmare si, respectiv, *ampretele digitale caracteristice fiecarei persoane. Descrierea d. este utila In unele boli prin *aberratii cromozomiale si In medicina legala. V. dactiloscopie.

DERMATOGRAFISM. Var. pentru dermografism (v.).

DERMATOLOGIE, s. f. / dermatologie, s. f. / dermatology. [Qr. *derma, -atos = pida;* *logos = tina.*] Domeniu al medicinei dedicat bolilor pielii, ale mucoaselor Invecinate si ale fanerelor.

DERMATOM, s. n. / dermatome, s. m. / dermatome. [Cjr. *derma, -atos = pida;* 1) *tomes = tina, sectional, de [a tem-neia = a tina;* 2) -omo.] 1) Instrument chirurgical ascutit destinat pentru prelevarea de fragmente cutanate cu grosime variabila. 2) Teritoriu cutanat a carui innervatie este asigurata de o singura radacina spinala posterioara. Numarul de d. este

DERMOGRAFISM

egal cu *metamerii embrionari si, In consecinta, cu numarul de vertebre ale adultului.

DERMATOMICOZA, s. f. / dermatomycose, s. f. / dermatomycosis. [Cjr. *derma, -atos = pida;* *mykes, myketos = duve.*ca.i -oza.] Infectie superficiala a pielii si a fanerelor cauzata de fungi denumiti si *dermatofite. Sin.: dermatofitoza, dermatofitie.

DERMATOMIOM, s. n. / dermatomyome, s. m. / dermatomyoma. [r. *derma, -atos = pida;* *mys, myos = mușchi;* -oma.] Sin.: leiomiom (v.).

DERMATOMIOZITA, s. f. / dermatomyosite, s. f. / dermatomyositis. [Cjr. *derma, -atos = pida;* *mys, myos = mușchi,* -ita.] Colagenoza In care se asodaza o 'polimiozita cu leziuni cutanate de culoare violacee si edem, asemanatoare cu cele din 'lupusul eritematos diseminat.

DERMATOSCLEROZA, s. f. / dermatosclerose, s. f. / dermatosclerosis. {QT. *derma, -atos = pida;* *sclerosis = induratie, mtdrire, d'e [a skleros = tare, dur]* Sin.: sclerodermie

DERMATOZA, s. f. / dermatose, s. f. / dermatosis. [Qr. *derma, -atos = pida;* -oza.] Termen generic vag, desemnand orice boala a pielii, In general non-tumorală. Sin.: dermopatie.

DERMATOZA BARBER / dermatose de Barber / Barber's dermatosis. [Harold Wordworth Barber, dermatolog englez, Londra., 1886-1955.] Sin.: boala Barber (v.).

DERMATOZA PIGMENTARA PROGRESIVA / dermatite pigmentaire progressive / progressive pigmentary dermatosis. Sin.: boala Schamberg (v.).

DERMATOZA PRECANCEROASA BOWEN / dermatose de Bowen / Bowen's precancerous dermatosis. [John Templeton Bowen, dermatolog american, Boston, 1857-1941.] Sin.: boala Bowen (v.).

DERMATOZA SCHAMBERG / dermatose de Schamberg / Schamberg's dermatosis. [Jay Frank Schamberg, dermatolog american, profesor la 'Pluiddptia, 1870-1934.] Sin.: boala Schamberg (v.).

DERMITA, s. f. / dermite, s. f. / dermatitis, dermatitis. [Gjr. *derma, -atos = pida;* -ita.] Inflamatie a dermului. Termenul este utilizat Indeosebi cu referire la o actiune nociva locala asupra pielii. Uneori este considerat sin. cu 'dermatita.

DERMITA DE CIMENT / dermite dii ciment / cement dermatitis. Ansamblul leziunilor cutanate provocate de actiunea cimentului asupra pielii. Sunt afectate Indeosebi mainile, care devin rosii, calde, edematiate, prezinta fisuri si hiperkeratoza. Pe acest fond poate surveni o d. alergica, evoluand pana la o *eczema de contact.

DERMITA FAVRE-CHAIX / dermite de Favre-Chaix / Favre-Chaix dermatitis. [Maurice Jules Favre fi A. Chiix, dermatolog francez] Dermatitis de staza, purpurica si pigmentara, prin depozitarea In tesuturi si saturarea lor cu *hemosiderina, In insuficienta venoasa cronica.

DERMITA LIVEDOIDA NICOLAU / dermite livedoide de Nicolau / livedoid dermatitis. [Stefan Gh. Nicohm, dermatolog roman, 1874-1970.] Sin.: boala Nicolau (v.).

DERMITA SEBOREICA / dermite seborrheique / seborrheic dermatitis. Sin.: eczema sebo-reica (v.).

DERMOCORTICOID, s. m. / dermocorticoide, s. m. / topical corticosteroid. [Cjr. *derma, -atos = pida;* (at. *cortex, -ids = scoarta;* gr. *eidosis = forma.*] Preparat pe baza de *corticoizi, destinat utilizarii In dermatologie sub forma de pomada sau crema.

DERMOGRAFISM, s. n. / dermographisme, s. m. / dermographism. [Gjr. *derma, -atos = pida;* *graphein = a scrie;* -ism.] *Urticarie produsa la cele mai mici excitatii. Ex.: dupa zgarierea cu un varf todt. Apar: mai Intai o linie alba, apoi

DERMOGRAMA

o linie rosie si In continuare leziuni papuloase urticariene, care dureaza de la o jumătate de ora pana la cateva ore. Var.: dermatografism. Sin.: dungi Trousseau, urticarie factice.

DERMOGRAMA, s. f. / dermogramme, s. m. / cutaneous imprints. [Qr. *derma*, -atos = piele; *gramma* = inscriere.] Evaluare cantitativa si calitativa a cerulelor recoltate pe o lama de sticia prin aplicarea unei felii proaspete de biopsie a pielii.

DERMOID, adj. / dermo'ide, adj. / dermoid. [QT. *derma*, -atos = piele.; *eidōs* = forma.] Care are aspectul pielii; a carui structura aminteste de cea a pielii. Ex.: chist d.

DERMO-JET, s. n. / dermo-jet, s. m. / dermo-jet, jet injector, needless injector. [Qr. *derma*, -atos = piele; fr. *jeter*, din [at. *iactare* = a arunca.] Denumire a dispozitivului care permite vaccinarea fara ac, intradermica, a unui mare numar de persoane.

DERMOLIPECTOMIE, s. f. / dermolipectomie, s. f. / dermolipectomy. {Cfr. *derma*, -atos = piele; *lipos* = grasime; *ektome* = el(cizie.)} Procedeu de chirurgie plastica prin care se realizeaza rezectii delimitate ale tesutului adipos, Indeosebi In cazul de barbă dubla sau In unele ptoze ale peretelui abdominal.

DERMOPATIE, s. f. / dermopathie, s. f. / dermatopathy. [Qr. *derma*, -atos = pule.; *pathos* = boala.] Sin.: dermatoză (v.).

DERMOTROP, adj. / dermatrope, adj. / dermatropic, dermatotropic. [Gfr. *derma*, -atos = piele; *trope* = intoarcere, de *id trepein* = a intoarce.] Se spune Indeosebi despre substantele sau microorganismele care prezinta afinitate de fixare la nivelul pielii.

DERMOTROPISM, s. n. / dermatropisme, s. m. / dermatropism. [Qr. *derma*, -atos = piele; *trope* = intoarcere, de. [a *trepein* = a intoarce.; -ism.] Proprietatea de fixare electiva pe tegumente sau pe mucoase a unor substante si microorganismele.

DERODIM, s. m. / derodyme, s. m. / derodidymus. [Qr. *dere* = gat; *didymos* = geaman.] Monstru cu un singur corp (trunchi), doua gaturi si doua extremitati cefalice. Uneori pot exista si anomalii ale membrelor. V. si diplocefalie.

DEROTATIE, s. f. / derotation, s. f. / derotation. [Lat. *de* = separat de, *rotatio*, -onis = retire., de la *rotare* = a invarti roata fi *rota* = roata.] Operatie destinata sa corecteze ati-tudinea vicioasa a unui membru In rotatie interna (luxatie con-genitala de sold, rotatie interna a bratului data de o paralizie de plex brañial).

DESCEMETITA, s. f. / descemetite, s. f. / keratic precipitate, descemetitis. [Ieon *Descemet*, medic fi anatomist francos, Paris, 1732-1810; -ita.] Inflamatie a membranei Descemet. Se manifesta printr-un depozit exsudativ local sau o aglomerare de leucocite. Traduce existenta unei "uveite, fiind denumita si keratita punctuala.

DESCREȘTERE RADIOACTIVA / décroissance radioactive / radioactive decay. Diminuarea spontana, In functie de timp, a radioactivitatii unei substante ce contine un radioizotop sau un amestec de izotopi radioactivi. D. r. se produce conform "legii dezintegrării radioactive, care se prezinta grafic printr-o exponentiala descrescatoare.

DESCUAMARE, s. f. / desquamation, s. f. / desquamation. [Lat. *desquamare* = a Tade. so[zi], a curata, de. la *de* = separat de., *squama* = so[zi.] Indepartarea normala sau patologica a unui strat epitelial superficial, de obicei al pielii, In scuame sau lambouri de grosimi variabile.

DESENSIBILIZARE, s. f. / desensibilisation, s. f. / desensitization. [Lat. *de* = de. (a; *sensibilis* = care se poate. pe.rce.pt cu simturite., de [a *sentire* = a simfi.) 1) Inactivarea recepto-rilor membranari la suprafata "celulelor tinta. D. receptor/or se poate produce prin trei procese principale: a) endocitoza re-

DESMOZINA

ceptorilor care au fixat "ligandul specific si hidroliza lor In *li2ozomi; b) modificarea conformatiei receptorului dupa fixarea ligandului; c) fixarea ligandului fara transmiterea semnalului specific interactiei ligand-receptor. 2) Pierderea caracteristicilor de reglare specifice unei anumite enzime, cu mentinerea proprietatilor catalitice. 3) Tratamentul unor *alergii prin injectarea repetata de solutii diluate ale *alergenului. Concentratia alergenului este prea mica pentru a genera simptome, dar promoveaza toleranta antigenului de catre sistemul imun. 4) Tehnica de psihoterapie, in cadrul terapiilor comportamentale, utilizata pentru *deconditionare. Subiectul Invata sa se confrunte prin intermediul imaginatiei cu situatii fobogene, Inainte de a se confrunta cu realitatea.

DESHIDRATARE, s. f. / deshydration, s. f. / dehydration. [Lat. *dis* = separat de; gr. *hydor*, *hydatos* = apa.] Stare rezultand dintr-o diminuare excesiva a apei In diferitele tesuturi ale organismului (Indeosebi sange), prin insuficienta de aport sau prin pierdere exagerata: transpiratii, vomă, diaree. D. poate fi globala sau localizata la nivelul unui compartiment hidric din organism.

DESICARE, s. f. / dessiccation, s. f. / desiccation. [Lat. *de* = separat de; *siccare* = a seca, a usca.] Eliminarea, prin metode fizice (caldura, presiune scazuta), a apei dintr-o substanta, In vederea analizei, conservarii sau a prelucrării Intr-o forma farmaceutica. V. liofilizare.

DESICATIV, adj. / dessiccatif, -ive, adj. / desiccant. [Lat. *de* = indepartat de; *siccare* = a seca, a usca.] Substanta cu caracter higroscopic care favorizeaza uscarea, deshidratarea si care, aplicata pe o plaga, absoarbe puroiul si exercita o actiune astringenta asupra tesuturilor.

DESMINA, s. f. / desmine, s. f. / desmine. [-<^r. *desmos* = fianda, ligament; -ind.] Proteina fibroasa, componenta a citoscheletului celulelor musculare. Apartine filamentelor intermediare de tip II, iar gena codanta a precursorului d. se afla pe cromozomul 2. Sin.: scheletina.

DESMITA, s. f. / desmite, s. f. / desmitis. [Qr. *desmos* = fianda; -Itid.] Inflamatie a unui ligament.

DESMOCOLINA, s. f. / desmocoline, s. f. / desmocolin. [Cjr. *desmos* = dand, ligament; *kolla* = de; -ina.] Glicoproteina transmembranara, componenta majoritara a *desmozomilor. D. apartine moleculelor de adeziune din familia *caderinelor Ca²⁺-dependente. Domeniul extracelular al d. este inclus In materialul desmozomal intercelular, iar domeniul citoplasmatic apartine placii desmozomale. D, este prezenta In jonctiunile adezive intercelulare din epitelii si din mezenchimul cardiac. Sunt cunoscute doua tipuri de d.: d. I, cu greutatea moleculara de 130 kDa, si d. II, cu greutatea moleculara de 115 kDa.

DESMODONT, s. m. / desmodonte, s. m. / peri-odontial ligament. [Cjr. *desmos* = Banda, ligament; *odontos*, *odontos* = dinte.] Sin.: periodont (v.).

DESMODONTITA, s. f. / desmodontite, s. f. / desmodontitis. [Cfr. *desmos* = banda, ligament; *odontos*, *odontos* = dinte; -Itid.] Inflamatie a ligamentului alveolodentar. V. alveola (alveola dentara). **DESMODONTOZA, s. f. / desmodontose, s. f. / peri-odontosis.** [fr. *desmos* = banda, ligament; *odontos*, *odontos* = dinte; -ozd] Degenerescenta a *desmodontului. **DESMOLAZA, s. f. / desmolase, s. f. / desmolase.** [Qr.

desmos = Sanda, ligament; -aza.] Enzima care catalizeaza scindarea unui lant carbonat. **DESMOPRESINA, s. f. / desmopressine, s. f. / desmopressin.** (DCI) Analog sintetic al "vasopresinei utilizat In tratamentul *diabetului insipid si pentru declansarea *hemostazei primare. **DESMOZINA, s. f. / desmosine, s. f. / desmosine.** Molecula

complexa izolata din 'elastina tesutului elastic si alcatuita, In-

tr-o conformatie dclca, din patru molecule de "lizina, prin actiunea unei lizil oxidaze.

DESMOZOM, s. m. / desmosome, s. m. / desmosome. [C/r. *desmos* = fianda, ligament; *so/no, -n(os* = Corp.) Jonctiune intercelulara specializata, formata, de obicei, intre doua celule epiteliale pentru asigurarea coeziunii intercelulare. Este alcatuit din placi dense de proteine, de la nivelul carora filamente intermediare se insera in cele doua celule vecine. Cand legatura se face intre o celula epiteliala si *membrana bazala subiacenta, jonctiunea se numeste hemidesmozom. Sin.: *macula adhe-rens*. Vac. dezmozom.

DESODAT, adj. / desode, -e, adj. / sodium deprived or restricted. [Lot. *de* = separat de.; *e.ngi. soda, dm* (at. *medie-vaia soda* = soda, de id or. *suwwad* = planta a. caret, *cenu.f.a servea la fabricarea sodiei*] Lipsit de sodiu. Practic, acest cuvnt se utilizeaza doar in expresia *regim d.*, prin care se intelege adesea un regim sarac in sodiu si nu un regim real-mente fara sodiu.

DESOLVATARE, s. f. / desolvation, s. f. / desolvation. [Lot. *de* = separat de; *solutus* = desfac-ut, de la *solvere* = a desface.] Separarea unei substante dizolvate de solventul sau.

DESPECIFICATIE, s. f. / despecification, s. m. / despecifica-tion. [Laf. *de* = separat de; *specificatus* = detenninat, des-tinat, de. [a *species* = aspect, aparenta.] Pierdere specificitatii, in esenta a specificitatii antigenice, de catre proteinele sanguine sub actiunea unor agenti fizici sau chimici diversi.

DESPICATURA, s. f. / dente, fissure, s. f. / fissure. NA: fissura. Termen folosit in anatomie si embriologie pentru formatiuni separate in una sau mai multe parti. Prezinta impor-tanta malformatiile congenitale produse prin persistenta unor despicatorii normale in anumite etape din dezvoltarea embri-onara: 1) *D. labiomaxilopalatina*, caracterizata prin solutie de continuitate la nivelul buzei superioare, planseului nazal, crestei alveolare, boltii palatine, valului palatin si luetei. 2) *D. linguala*: congenitala sau traumatica, diviziunea pe linia mediana a lim-bii, indeosebi a varfului acesteia. 3) *D. velopalatina*: persistenta comunicarii cavitatii bucale cu fosele nazale. V. si fisura.

DESOCARE, s. f. / dechoquage, s. m. / shock removal. [Lot. *de* = separat de; *fr. choc, din oiandezit shokken* = a ciocni, a rani] Tratamentul 'socului.

DETARTRAJ, s. n. / detartrage, s. m. / scaling. [Lot. *de* = separat de; *gr. tartaron* = depozit negru iasat de vin in vase.] Actiunea de a indeparta *tartrul de pe dinti.

DETECTOR, s. n. / detecteur, s. m. / detector. [Lot. *detector, -oris* = re.veia.tor, cd care descoperd, de ia *detegere* = a descoperi.] Instrument, corp sau substanta capabile sa semnalizeze sau sa puna in evidenta cantitatea, prezenta unor fenomene fizice sau a unor substante. Ex.: d. de radiatii.

DETECTOR CU SCINTILATIE / detecteur a scintillation / scintillation counter. Dispozitiv utilizat pentru detectarea si numararea 'scintilatiilor care se produc consecutiv interactiunii (ciocnirii) radiatiilor ionizante cu atomii anumitor materiale. Cel mai frecvent, un d. cu s. este alcatuit dintr-o *sonda de scinti-latie si un numarator electronic de impulsuri.

DETERGENT, adj., s. m. / detergent, -e, adj., s. m. / detergent. [Lat. *detergere* = a curdfo.] Substanta "tensioactiva cu actiune de curatire si dezinfectare. Exista d. anionici, cationici sau sapunuri inverse, neionici si amfolitici. Unii d. servesc la curatarea plagilor si favorizeaza cicatrizarea acestora.

DETERIORARE MENTALA / deterioration mentale / mental deterioration. [Lat. *deteriorare* = a deteriora, de [a *deterior, -lus* = mai ran; *mens, -ntis* = spirit, minte.] Termen utilizat in *psihometrie pentru desemnarea unei alterari a eficientei intelectuale, indiferent de natura sau prognosticul acesteia. Utilizarea termenului ca sin. cu *dementia este gresita.

DETERMINANT ANTIGENIC / determinant antigenique / anti-genie determinant. [Lat. *determmare* = a determina, a fio-tari; *y. anti* = contra; *geiuian* = a produce.] Sin.: epitop (v.).

DETOXIFIERE, s. f. / detoxi(fication, s. f. / detoxi(fication. [Lat. *de* = separat de; *gr. toxikon* = otrava pentru varful sagetiCor, de [a *toxa* = sageata; *Cat. facere* = a face.] 1) Reducerea proprietatilor toxice ale unei otravi. 2) Neutralizare in organisma a toxicitatii anumitor substante **exogene sau endo-gene**.

DETRESA RESPIRATORIE A ADULTULUI / detresse respi-atoire de l'adulte / adult respiratory distress syndrome. [JFr. *detresse*, din [at. *distringere* = a strange; [at. *respirare* = a respira (re = iarctsi; *spirare* = a sufia); *adultus*, de. (a *adolescere* = a crefte.) Sin.: sindrom de detresa respiratorie a adultului (v.).

DETRESA RESPIRATORIE A NOU-NASCUTULUI / detresse respi-atoire du nouveau-n6 / neonatal respiratory distress syndrome, [fr. detresse, din [at. distingere = a strdnat; [at. respirare = a respira (re = iardfi; spirare = a sufia); novus = nou; nasci = a se naste.] Sin.: sindrom de detresa respiratorie a nou-nascutului (v.).

DETRITUS, s. n. / detritus, s. m. / detritus. [Lat. *detritus* = uzura, deteriorare, de (a *deterere* = a roade, a uza, a strivi.) Produs acidofil secundar *necrobiozei sau "necrozei, alcatuit din resturi celulare si fibrilare mai mult sau mai putin degra-date.

DETRUSOR, s. m. / detrusor, s. m. / detrusor. NA: mus-culus detrusor urinae. [Lat. *detrusum*, de ia *detrudere* = a apasa puternic.] Ansamblul musculaturii calotei "vezicii uri-nare.

DETUMESCENTA, s. f. / detumescence, s. f. / detumescence. [Lot. *de* = separat de; *tumescere* = a se umfla] 1) Disparitia treptata a unei *tumefactii. 2) Diminuarea de volum a unui organ erectil.

DEUTERANOPIE, s. f. / deuteranopie, s. f. / deuteranopia, Nagel's anomaly. [Cjr. *deuteros* = ai doilea; *an - priv.*; *ops, opos* = vedere, vaz.] Forma de *dicromatism in care exista numai doua tipuri de pigmenti retinieni in celulele cu con in loc de trei, caracterizata prin insensibilitate completa la lungi-mile de unda ale radiatiilor luminoase din mijlocul spectrului (culoarea verde). Este o maladie gonozomala care apare la 1% din barbati si numai rareori la femei.

DEUTERIU, s. n. / deuterium, s. m. / deuterium. {Cfr. *cfete-ros* = ai doilea.) Izotop al hidrogenului care face parte din struc-tura *apei grele. Este denumit si hidrogen greu, avand simbo-lul D sau ^ Abundenta sa naturala este de 1 la 5 900 parti de hidrogen. Se obtine prin electroliza apei grele sau prin dis-tilarea hidrogenului lichid. D. este utilizat in fizica nucleara si ca trasor in studiul mecanismelor de reactie.

DEUTERON, s. n. / deuteron, s. m. / deuteron. }Gfr. *deuteros* = al doilea.) Nucleul *deuteriului; este format dintr-un 'proton si un 'neutron si poate fi folosit pentru bombardarea altor nu-clee si la obtinerea neutronilor rapizi in *acceleratoarele de particule. Var.: deuton.

DEUTEROPATIC, adj. / deut6ropathique, adj. / deuteropathic. [Qr. *deuteros* = a] doilea; *pathos* = fioaia.] Despre o afec-tiune secundara unei alte boli generale. Ex.: insuficienta supra-renaliana d.

DEUTON. Var. pentru deuteron (v.).

DEVIATIE, s. f. / deviation, s. f. / deviation. [Lat. *deviatio, -onis, de. la deviare* = a se abate de ia drumul eel dun] 1) Aba-tere fata de normal, anomalie. 2) Modificare a directiei sau pozitiei unei structuri anatomice (de ex. in cazul coloanei ver-tebrale: cifoza, scolioza). 3) Parametru statistic care masoara diferenta dintre o valoare individuala apartinand unui set de valori si valoarea medie in acel set. V. si deviatie standard.

DEVIATIE DE SEPT**DEVIATIE DE SEPT / deviation septale / septum deviation.**

Sin.: deviatie a septului nazal (v.).

DEVIATIE A SEPTULUI NAZAL / deviation de la cloison nasale / nasal septum deviation.

Anomalie (deformare) anatomatica a septului nazal osteocartilaginos, de origine congenitala sau post-traumatica. Deformarea sa se poate produce in partea cartilajinoasa sau/si osoasa si determina o obstructie mai mult sau mai putin accentuata a unei sau a ambelor fose nazale. Ca urmare, se poate produce o Jena respiratorie. Sin.: deviatie de sept. V. si septoplastie.

DEVIATIE STANDARD / deviation standard, e-cart type / standard deviation.

Cel mai comun parametru statistic care masoara dispersia datelor in cazul unei distributii normale de tip gaussian. Pentru un set (lot) de valori $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n$ media aritmetica \bar{x} este: $(a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_n) / n$, unde n reprezinta numarul de determinari. Abaterea simpla de la medie a fiecarei valori reprezinta valoarea absoluta a diferentiei fata de medie: $x - \bar{x}$; $x - a$; etc. Abaterea simpla nu prezinta relevanta statistica, spre deosebire de DS, care reprezinta radacina patrata a $\sum (x_i - \bar{x})^2 / n$. DS se noteaza cu σ cand se considera intreaga populatie statistica si cu s cand se studiaza numai un esantion selectat dintr-o populatie (obligatoriu cu minimum 30 de valori). Pe o distributie de tip curba lui Gauss intre $\bar{x} \pm \sigma$ sunt cuprinse 68,26% din valorile individuale ale populatiei statistice, intre $\bar{x} \pm 2\sigma$ sunt cuprinse 95,44% din valori si intre $\bar{x} \pm 3\sigma$ sunt cuprinse 99,72% din valori. In general valorile individuale ce depasesc $\pm 3\sigma$ nu sunt incluse in calcule, fiind considerate cazuri rare. V. si anomalie.

DEVIRILIZARE, s. f. / devirilisation, s. f. / demasculinisation.

[Lat. *de* = separat de; *virilis* = barbatesc., de [a *vir* = bwbat] Atenuarea sau disparitia caracterelor sexuale secundare masculine.

DEVITALIZARE, s. f. / devitalisation, s. f. / devitalization.

[Lat. *de* = separat del *vita* *Jitas*, *-ad's* = energie vitala, de- [a *vita* = viafa.] Distrugerea intentionata a functiilor vitale ale unui tesut. Se practica indeosebi in stomatologie, prin necrozarea intentionata, cu metode fizice sau chimice, a **pulpel** dentare, element vital al dintului.

DEXTRAN, s. m. / dextran, s. m. / dextran.

[Lat. *dexter*, *-tra*, *-trum* = [a dreapta] Polimer cu greutate moleculara mare al glucozei, sintetizat de o bacterie (*Leuconostoc mesenteroides*) in mediu de sucroza si care, administrat in perfuzie, are capacitatea de a expanda volumul plasmatic. Este utilizat in diverse combinatii in tratamentul socului si al edemului nefrotic.

DEXTRINA, s. f. / dextrine, s. f. / dextrin.

[Lat. *dexter*, *-tra*, *-trum* = [a dreapta]; *-ina*.] Mixtura de oligozaharide rezultata in urma hidrolizei pariale a glicogenului sau amidonului. Sin. desuet: fecula solubila.

DEXTROCARDIE, s. f. / dextrocardie, s. f. / dextrocardia.

[Lat. *dexter*, *-tra*, *-trum* = [a dreapta]; gr. *kardia* = inima.] 1) Anomalie congenitala a pozitiei inimii, care se afla in acest caz in hemitoracele drept. V. si situs inversus. 2) Mai frecvent, termenul semnifica deplasarea inimii spre dreapta ca urmare a unei cauze extracardice (ex.: anomalie a diafragmului). V. si dextropozitie a inimii, dextrorotatie cardiaca.

DEXTROGIR, adj. / dextrogyre, adj. / dextrogyre.

[Lat. *dexter*, *-tra*, *-trum* = la dreapta; *gyrare* = a intoarce in cere, de. [a gr. *gyros*. Cat. *gyms* = cere.] 1) Care se refera la rotatia spre dreapta. 2) Proprietate a unei substante chimice de a roti planul "luminii polarizate spre dreapta (in sensul acelor unui ceasomic). Ant.: levogir.

DEXTROPOZITIE, s. f. / dextroposition, s. f. / dextroposition.

[Lat. *dexter*, *-tra*, *-trum* = la dreapta; *positio*, *-onis* = punere, pozitie, de. la *ponere* = a pune.] Situarea in partea

DEZECHILIBRU PSIHOPATIC

dreapta a corpului a unui organ aflat in mod normal in partea stanga. Ex.: *d. a aortei.

DEXTROPOZITIE A AORTEI / dextroposition de l'aorte / right aortic arch, aortic dextroposition.

Implantare anormala a aortei, a carei origine este mai mult sau mai putin deplasata la dreapta septumului interventricular, deasupra unei comunicari interventriculare. Ca urmare, aorta primeste sangele din cei doi ventriculi. Este una din anomaliiile caracteristice "tetra-dei Fallot. Sin.: inversiunea aortei.

DEXTROPOZITIE A INIMII / dextroposition du coeur / dextroposition of heart.

Termen ce desemneaza, in general, deplasarea inimii spre dreapta sub efectul unei cauze extracardice, de ex. o anomalie diafragmatica.

DEXTROROTATIE CARDIACA / dextrorotation cardiaque / mirror image dextrocardia, false dextrocardia.

[Lat. *dexter*, *-tra*, *-trum* = la dreapta; *rotatio*, *-onis* = retire., de [a *rotare* = a invarti roata fi *rota* = roata; gr. *kardia* = inimii.] Inima in situs solitus, dar situata in hemitoracele drept ca urmare a rotatiei sale in jurul axului vertical. V. dextrocardie.

DEXTROZA, s. f. / dextrose, s. f. / dextrose.

[Lat. *dexter*, *-tra*, *-trum* = [a dreapta; *oza* - indicia un gCucid.] Izomer *dextrogir al glucozei denumit si D-glucoza.

DEZALCOOLIZARE, s. f. / desalcoholisation, s. f. / dealcoholization.

[Lat. *dis* = separat de, or. *alcohol* sau al *koh'l* = subtil, patru.nzator.] Metoda de tratament in alcoolismul cronic, care consta in crearea unui deznutritiv fata de bautura, pe principiul "reflexelor conditionate.

DEZAMINARE, s. f. / desamination, s. f. / deamination.

[Lat. *dis* = separat de; gr. *ammoniakon* = sort-lit amoniu, gasiti in apropierea templului lui Jupiter *Amman* din Libia; *-ina*.] Proces biochimic in cursul caruia o substanta organica pierde o grupare amino (-NH₂). Enzimele care catalizeaza d. se numesc deaminaze. D. se poate produce sub efectul unor enzime diverse: 1) Aminoacizii sufera o d. oxidativa, prin interventia aminoacid oxidazelor sau, mai rar, o d. desaturata, prin eliminarea intr-o prima etapa a doi atomi de hidrogen. 2) Bazele purinice sunt degradate prin d. hidrolitica. 3) Aminele biogene (*catecolamine, *serotonina) sunt dezaminate de *monoaminoxidaza.

DEZAMINAZA, s. f. / desaminase, s. f. / deaminase.

[Lat. *dis* = separat de; gr. *ammoniakon* = sore. de omanm, gasiti in apropierea templului lui Jupiter *Amman* din Libia; **ina*; *-oza*.] V. deaminare.

DEZARTICULARE, s. f. / desarticulation, s. f. / disarticulation.

[Lat. *dis* = separat de; *articulatio*, *-onis* = incheietura, artituitate.] Tip de amputatie in cursul careia sectiunea este practicata la nivelul unei articulatii. D. este denumita si amputatie in contiguitate.

DEZASIMILARE.

Var. pentru dezassimilatie (v.).

DEZASIMILATIE, s. f. / desassimilation, s. f. / disassimilation.

[Lat. *dis* = separat de; *assimilatio*, *-onis* = asemanare., de [a *assimilare* = a face. asemndtor fi *similis* = asemandtor.] Fenomen prin care anumite molecule se separa din alcatuirea unor substante mai complexe si se elimina din organism. Var.: dezassimilare. V. si anabolism, asimilatie, catabolism.

DEZECHILIBRU ALIMENTAR / desequilibre alimentaire / food imbalance.

[Lat. *dis* = separat de; *aequilibrium* = ecn-lifiru, de. la *aequus* = egai, *libra* = balanfa; *alimentum* = aliment.] Mod de alimentatie in care nutrientele esentiale nu sunt utilizate in cantitati si in proportii necesare pentru mentinerea sanatatii. D. a. duce la subnutritie, "carente globale sau pariale sau la supranutritie si boli in relatie cu "obezitatea sau "pletora.

DEZECHILIBRU PSIHOPATIC / des6quilibre psychopathique / psychopathic personality.

[Lat. *dis* = separat de.; *aequi-*

DEZINFECTANT

librium ⇒ *ecftiuidru, de. la oequiis = egai, libra = iJatanfd;*
gr. psykhe = sufiet: pathos = 6oata. Entitate psihiatrica imprecis delimitata care desemneaza atat un profil biografic, un tablou simptomatologic cat si un tip de personalitate. Caracteristicile d. p. sunt: inadaptare, instabilitate, impulsivitate, tendinta depresiva, incapacitate de a avea un beneficiu moral dintr-o experienta, apetit toxicomanic, practica perversiunilor sexuale si a delincventei. Sin.: personalitate psihopatica.

DEZINFECTANT, adj., s. n. / disinfecant, -e, adj., s. m. / disinfecant. *La.t. dis = separat de.; infectus, de, la inficere = a strica, a otravi.* 1) Proprietatea unei substante folosita pentru *dezinfecție. 2) Care previne infectia sau Tmpiedica dez-voltarea sa.

DEZINFECTIE, s. f. / disinfecion, s. f. / disinfecion. *[Lot. dis - separat de; infectus, de la inficere = a strica, a otravi.]* Procedeu cu rezultat momentan, care permite eliminarea sau distrugerea microorganismelor patogene si inactivarea virusurilor dintr-un mediu inert (materiale sau suprafete), prin mijloace fizice (Indeosebi caldura sau radiatii) sau chimice (dezinfecante, bactericide). D. se refera la mediile inerte, spre deosebire de *antiseptie, care se aplica si la mediile vii. D. nu este sin. cu *decontaminare.

DEZINFESTARE, s. f. / desinfestation, s. f. / desinfestation. *[Lit. dis = separat de; iafestare = a strica, a devasta, de. [a. infestus = dusmdhos.]* Tehnica de exterminare a unor specii animate indezirabile pentru om, din motive economice sau medicale. Termenul este utilizat Indeosebi cand este vorba de rozatoare (*deratizare) sau artropode (*dezinfecție).

DEZINHIBITIE, s. f. / desinhibition, s. f. / desinhibition. *[Lat. dis = separat de.; inhibitio, -onis, de [a. inhihere = a tnpie-dica.]* Eliberarea centrilor psihici si motori inferiori, subcorticali si automatici, de controlul centrilor psihici superiori corticali.

DEZINSECTIE, s. f. / desinsectisation, s. f. / desinsectization. *[Lat. dis = separat de; insecta, -orum = insect.]* Procesul de distrugere a insectelor, acarienilor paraziti si a oualor sau a larvelor acestora cu rol In transmiterea bolilor infectioase, fie ca sursa de infestare, fie ca simpli *vectori.

DEZINSERTIE, s. f. / desinsertion, s. f. / desinsertion. *[Lot. dis = separat de; insertio, -onis, de la inserare = a introduce., a insera (in = m; serere = a se.ma.na, a sdd).]* Des-prinderea unui muschi sau tendon de la locul de insertie. D. poate fi patologica (ex.: dupa un traumatism) sau chirurgicala.

DEZINTEGRARE, s. f. / desintegrare, s. f. / disintegration. *[Lat. dis = separat de; integrare = a mtregi.]* Transformare spontana a nucleelor atomice (In cazul *izotopilor radioactivi) Insoțita de emisia din interiorul acestora a particulelor alfa (d. alfa, a), a electronilor [d. beta minus, /?-), a pozitronilor (d. beta plus, /?+) sau a fotonilor gama [d. sau emisie gamma]. Numarul de nucleee radioactive scade In timp conform legii dezintegrării radioactive, careia Ti corespunde o exponentiala descreștoare, si conform constantei de dezintegrare. D. nu este influentata de factorii exteriori.

DEZINTOXICARE, s. f. / desintoxication, s. f. / detoxification. *[Lot. dis = separat de; in = in; gr. toxikon = otravd pentru va-rful sagefiilor, de (a toxon = sageata.)* 1) Proces prin care toxinele dintr-un organism sunt modificate chimic In vederea neutralizării si apoi eliminate. 2) Tratament care are drept scop eliberarea unui toxicoman sau a unui alcoolic de dependenta fata de drog sau, respectiv, de alcool.

DEZINVAGINARE, s. f. / desinvagination, s. f. / disinvagination. *[Lat. dis = separat de.; in = m; vagina = teaca.]* Reducerea unei invaginatii.

DEZLIPIRE, s. f. / decollement, s. m. / detachment. *[Lat. dis = separat de; si. ve-che lepiți = a [ipi.]* Sin.: decolare (v.).

DEZLIPIRE DE RETINA / decollement de la retine, decollement rétinién / retinal detachment. Afectiune grava, determi-

DIABET CALQC

nata de separarea intraretiniana, in conditii patologice, a stratului de conuri si bastonase ale retinei de epiteliul pigmentar, care ramane aderent la coroida. Poate fi idiopatica, manifestata ca un accident primitiv, fara o cauza evidenta, *simpto-matica* sau *secundara* unei tumori, unei boli vasculare, inflamatiei sau unui traumatism local. D. r. se manifesta prin amputate *campului vizual, prin *fosfene si senzatii de corpuri flotante In campul vizual. Evolueaza spre *cecitate, pentru pre-venirea careia se impune interventia de urgenta a specialistului. Sin.: decolare de retina.

DEZMOZOM. Var. pentru desmozom (v.).

DEZORDINE, s. f. / d6sordre, s. m. / disorder. *[Lot. As - separat de; orda, -inis = sir, ordine, succesiune.]* 1) Perturbarea sau anormalitatea unei functii: stare morbida fizica sau mentala. Cu acest sens, cuvântului este utilizat mai ales In terminologia medicala anglosaxona. 2) In fizica (termodinamica), pentru exprimarea dezordinii unui sistem se apeleaza la notiunea de entropie.

DEZORIENTARE, s. f. / d6sorientation, s. f. / disorientation. *[Lat. dis = separat de; oriens, -entis = rasariiui soaredii.]* Pierderea notiunii de timp (d. temporala: ora, zi, trecut, prezent, viitor) si de spatiu (d. spatiala: dreapta, stanga, loc etc.) sau atat a notiunii de timp cat si de spatiu (d. temporospa-tiala).

DEZOXIRIBONUCLEAZA, s. f. / d6soxyribonucleaze, s. f. / deoxyribonuclease. *[Lat. dis = separat de; gr. oxys = acm, OJ(igen; posibiC de [a germ.. Ribonsaure = acid ribonic (aliterare de [a arafinoza); Cat. nucleus = sd.m6u.re., nucCeu; -ozo.]* Enzima care cliveaza punctile fosfodiester ale lanturilor de *acid dezoxiribonucleic. D. exista atat In tesuturile animate cat si In plante si In microorganisme. Abrev.: DNA-za. V. nucleaza.

DEZOXIRIBOZA, s. f. / desoxyribose, s. f. / deoxyribose. *[Lat. dis = separat de; gr. oxys = acru, oxygen; posifiil de la. germ. Riboasaure = acid ribonic (aliterare de la. arafinosa); oza - indica. un giwid.]* Var.: dezoxiriboza. V. riboza.

DEZOXIVIRUS, s. n. / deoxyvirus, s. m. / deoxyvirus. *[Lat. dis = separat de; gr. oxys = acru, oxygen; [at. virus = venin, otrava.]* Once virus cu acid ribonucleic (virus ARN).

DEZVIRGINARE, s. f. / defloration, s. f. / defloration. *[Lat. dis = separat de; virgo, -inis = fecwara,]* Ruperea "himenu-lui dupa primul contact sexual. Poate fi Insoțita de dureri si hemoragii. D. fara consimtamant constitute viol. Sin.: deflorare.

DEZVOLTARE, s. f. / developpement, s. m. / development. Procesul de crestere si diferentiere. 1) D. *In mozaic*, d. embrionara inegala, neuniforma In diverse regiuni. 2) D. *psihosexu-ala*, aspectele psihologice ale sexualitatii de la nastere la maturitate. 3) D. *reglata* a embrionului sub actiunea unor induc-tori. V. si homeobox.

DIABET, s. n. / diabete, s. m. / diabetes. *[Cjr. diabetes = care trece, de la diabainein = a trece prin (dia = prin;*

bainein = a trece); *aiuzie ia urina care se elimma. in cantitate mare.]* Termen ce desemneaza mai multe boli distincte, care au comuna o tulburare metabolica de origine genetica sau hormonală, a caror natura este definita prin epitetul asociat cuvântului diabet. Utilizat ca atare, termenul d. desemneaza *d. zaharat.

DIABET ALOXANIC / diabete alloxanique / alloxan diabetes. *D. zaharat produs experimental la animale (iepure) prin actiunea alloxanului care distruge selectiv celulele B din *insulele Langerhans pancreatice.

DIABET BRONZAT / diabete bronzé / bronzed diabetes, hemochromatosis. Sin.: hemochromatoza primitiva (idiopatica). V. hemochromatoza.

DIABET CALCIC / diabete calcique / calciuric diabetes. Sin.: hipercalcurie idiopatica (v.).

DIABET CHIMIC

DIABET CHIMIC / diabete chimique / chemical diabetes, latent diabetes. Stadiu în *d. zaharat în care testele variate privind alterarea metabolismului glucidic și în deosebi glicemia postprandială sunt anormale, dar lipsesc semnele clinice și simptomele caracteristice diabetului; mai este denumit și d. asimptomatic.

DIABET AL FEMEILOR CU BARBA / diabete des femmes a barbe / Achard-Thiers syndrome. Sin.: sindrom Achard-Thiers (v.).

DIABET GESTATIONAL / diabete gestationnel / gestational diabetes, pregnancy diabetes. *D. zaharat cu primele manifestări clinice în perioada sarcinii, ca o consecință a modificărilor hormonale. De obicei, dispărește după naștere. V. și diabet zaharat.

DIABET IATROGENIC / diabete iatrogenique / iatrogenic diabetes. *D. zaharat declanșat după administrarea unor medicamente, în deosebi corticosteroizi, anumite diuretice și a unor anticonceptionale.

DIABET INSIPID / diabete insipide / diabetes insipidus. Sindrom caracterizat prin poliurie și polidipsie, generate de diminuarea sau absența secreției de hormon anti-diuretic (*vasopresina). Urina nu prezintă nici o modificare, în afara densității mici (*hipostenurie). Diferențierea între d. i. consecutiv unei afectări la nivel diencefalohipofizar (tumora, infecție, traumatism) și o reducere tranzitorie a secreției de hormon este uneori dificilă. Recent s-a demonstrat că d. i. poate fi și consecință unei insensibilități renale la *vasopresina, determinată de o mutație a genei *acvaporinei 2. V. și potomanie.

DIABET INSULINO-DEPENDENT / diabete insulino-dependant / insulin-dependent diabetes mellitus. Sin.: diabet de tip I. V. diabet zaharat.

DIABET JUVENIL / diabete juvenile / juvenile-onset diabetes. Sin.: diabet de tip 1. V. diabet zaharat.

DIABET LATENT / diabete latent / latent diabetes. *D. zaharat fără manifestări clinice, relevat prin *proba de toleranță la glucoză sau *proba cortizon-insulina. Mai este numit și diabet frust.

DIABET LIPOATROFIC / diabete lipo-atrophique / lipoatrophic diabetes. Boala rară, gravă, de etiologie incertă, caracterizată prin dispariția țesutului adipos (lipoatrofie), diabet cu hiperinsulinism și insulino-rezistență, hiperlipidemie cu formare de *xantome subcutanate, hepatomegalie și creștere a metabolismului bazal fără *tirotoxicoză. Se manifestă de la naștere sau în perioada copilăriei sau adolescenței. Uneori se asociază tulburări de creștere, hiperpigmentare, *hipertricoză. Sin.: boala Lawrence.

DIABET MASON / diabete Mason / MODY syndrome. [Mason = nu.me.te primei familii [a care a fost descris sindromul.] Sin.: sindrom MODY (v.).

DIABET NON-INSULINO-DEPENDENT / diabete non insulino-dependant / non-insulin-dependent diabetes mellitus. Sin.: diabet de tip II. V. diabet zaharat.

DIABET RENAL / diabete renal / renal diabetes, renal glycosuria.
1) Termen generic pentru eliminarea urinară excesivă a unei substanțe sau a unei serii de substanțe, în condițiile în care această eliminare nu este consecință unui exces al substanțelor respective în sânge, ci se produce din cauza unei tulburări de reabsorbție tubulară renală. În această accepțiune a termenului se cunosc în prezent peste 10 tipuri de d. r. ereditare, majoritatea descrise anterior ca sindroame, adesea denumite cu nume proprii. Ex.: d. r. al aminoacizilor, v. cisti-nurie; d. r. al potasiului, v. sindrom Bartter; d. r. în complexe, v. sindrom Fanconi, v. sindrom Luder-Sheldon, v. sindrom Lowe în asocieri. 2) În sens restrâns, afecțiune definită prin prezența glucozei în urină, în lipsa unei glicemii normale și

DIABETIDA

a *probei de toleranță la glucoză, de asemenea, aflată în limite normale. Pentru o varietate de d. r. a fost probată transmiterea ereditară autozomal dominantă. Sin.: glicozurie renală, glicozurie normoglicemică ereditară.

DIABET STEROID / diabete steroide / steroid diabetes. Intoleranță la glucoză sau diabet indus de un exces, endogen sau exogen (iatrogen), de glucocorticoizi sau estrogeni. Se produce prin insulino-rezistență și este caracterizat printr-o incidență redusă a complicațiilor microangiopatie.

DIABET DE TIP I / diabete type I / type I diabetes mellitus. Sin.: diabet insulino-dependant. V. diabet zaharat.

DIABET DE TIP II / diabete type II / type II diabetes mellitus. Sin.: diabet non-insulino-dependant. V. diabet zaharat.

DIABET TOXIC / diabete toxique / toxic diabetes. Denumire dată unor forme de diabet produse sub acțiunea unor substanțe care acționează la nivel renal.

DIABET ZAHARAT / diabete sucra / diabetes mellitus. Tulburare a metabolismului glucidic, determinată fie de un deficit de insulină, fie de o insulină-rezistență, ceea ce conduce la o acumulare de glucoză în țesuturi. Sunt asociate frecvent tulburări ale metabolismului proteic și, în deosebi, lipidic. În nomenclatura internațională actuală, se disting: d. z. de tip I insulino-priv sau insulino-dependant (DID), numit și d. juvenil, și d. z. de tip II noninsulino-priv sau non-insulino-dependant (DNID). DID necesită imperativ administrarea de insulină și apare în deosebi la tineri (d. juvenil, d. slab, d. consumptiv). Este determinat de diminuarea sau absența insulinei în sânge, ca urmare a distrugerii celulelor secretoare pancreatice, foarte probabil prin autoanticorpi. Acest tip de diabet este asemănător unei boli autoimune, aparută consecutiv unei infecții virale, pe un teren favorabil (transmitere ereditară a unor anti-geni HLA). DNID, eel Jnai frecvent, apare la vârsta de peste 40 de ani (d. gras). În cazul acestui tip de d., secreția de insulină este normală, dar este alterată interacțiunea insulinei cu receptorul specific. Este relativ ușor de tratat, cu sulfamide antidiabetice sau cu alte medicamente hipoglicemizante. Recent (1998), OMS și Asociația Americană pentru Diabet recomandă o nouă clasificare a d., deoarece, deși clasificarea actuală realiază o distincție logică între cele două forme principale de d., ea a generalizat apariția unor subcategorii uneori confuze. Noua clasificare recomandă definirea a patru subtipuri principale de d.: 1) Tipul 1 include formele idiopatice și cele mediate imun ale disfuncției celulelor p pancreatice, care determină deficit total de insulină. 2) Tipul 2 reprezintă d. adultului, care poate fi determinat de rezistență la insulină, de deficit relativ de insulină sau de un defect în secreția de insulină. 3) Tipul 3 cuprinde un număr mare de subtipuri specifice, inclusiv diferitele defecte genetice ale funcției celulelor, defecte genetice în acțiunea insulinei și afecțiunile pancreasului exocrin. 4) Tipul 4 este reprezentat de diabetul gestational. A-această clasificare ar permite o împărțire a tipurilor de d. în subgrupe, în funcție de patogenie, ceea ce implică recunoașterea clară a heterogenității proceselor generatoare de d. Totodată, o subclasificare mai bună va conduce la o alegere mai judicioasă a tratamentelor specifice. V. și acidocetoză, glicemie, glicozurie, biguanida, sulfamidă antidiabetică, retinopatie diabetica, coma diabetica, nefropatie diabetica, neuropatie diabetica.

DIABETIC, adj., s. m. sau f. / diabetique, adj., s. m. ou f. / diabetic. [V. etimologia termenului diabet.] 1) Care se referă la *diabet. 2) Bolnav care suferă de diabet. **DIABETIDA, s. f. / diabetide, s. f. / diabetide.** [V. etimologia termenului diabet; -idd.] Infecție cutaneo-mucoasă adesea mixtă, microbiană și micotică, localizată la nivelul glandului (*balanopostită) sau în regiunea vulvovaginală, favorizată de glicozurie. Poate releva un diabet necunoscut.

DIABETOGEN

DIABETOGEN, adj. / **diabetogene**, adj. / **diabetogenic**. [// *etimologia tennenuiui diabet; gennafi = a produce.*] Despre un factor care poate determina aparitia unui diabet zaharat.

DIACETILMORFINA, s. f. / **diacetylmorphine**, s. f. / **diacetylmorphine**. [Qr. *dis = de. doua ori; [at. acetum = ofet; gr. hyle = mate-Tie.; Morpheus = zeii somnului; -ina.]* Sin.: he-roina (v.).

DIACILGLICEROL, s. m. / **diacylglycerole**, s. m. / **diacylglycerol**. [Qr. *dis = de doua ori; [at. acidus = acru, gr. hyle = matene, glykeros = induCcit, de la. glykys = duCce; -ol.]* *Mesager secund rezultat dupa activarea *fosfolipazei C membranare de catre complexul hormon-receptor. Actionand asupra fosfatidilinozitol-4,5-fosfatului (PIPs), fosfolipaza C determina formarea a doi mesageri secundari: diadglicerol (DAG) si inozitol-1,4,5-trifosfat (IP3). Cresterea concentratiei DAG activeaza proteina kinaza C, enzima care Indeplineste o serie de roluri vitale in cadrul comunicarii celulare. V. si inozitol trifosfat.

DIADOCOKINEZIE, s. f. / **diadococinesie**, s. f. / **diadochokinesia**, **diadochokinesis**. [Qr. *diadokhos = care, su.cce.da; kinesis = miscare, de. la kinein = a mifca.]* Capacitatea de a executa rapid si secvential miscari diametral opuse, cum ar fi manevra repetata de pronatie-supinatie a unui membru. Aceasta aptitudine este alterata In diferite afectiuni neurologice, In special ale cerebelului. V. si adiadocokinezie.

DIAFANOSCOPIE, s. f. / **diaphanoscopie**, s. f. / **diaphanoscopy**. [// *jr. diaphanes = transparent, de [a diaphainein = a iasa sa se wtrevada; skopia = flaimnare, de. la skopehi = a vedea, a e^amina.]* Procedeu de explorare care consta In iluminarea prin transparenta a anumitor parti, cavitate sau so-lide, ale organismului (sinusurile fetei, testicule, burse, degete), subiectului gasindu-se Intr-o Incapere obscura. Ex.: 1) *d. *si-nusurilor fetei, cu ajutorul unui fascicul luminos care prezinta variatie de intensitate la traversarea cavitatilor sinusale, In functie de continutul acestora; 2) d. unei tumefactii a *burselor in scopul obiectivarii transparente (In caz de colectie lichidiana) sau a opacitatii (In caz de tumora solida).* Sin.: diascopie, transiluminare.

DIAFIZA, s. f. / **diaphyse**, s. f. / **diaphysis**. NA: **diaphysis**, **pi. diaphyses**. [Qr. *diaphysis = punct de separare intre tuCpind fi ramura.]* Partea medie alungita a unui os lung, si-tuata Intre doua extremitati sau *epifize, de care este separata prin *metafize.

DIAFORAZA, s. f. / **diaphorase**, s. f. / **diaphorase**. [Cfr. *diapherein = a duce prin, a secreta (dia = prin; pherein = a purta, a transporta); -aza.]* Enzima care catalizeaza reoxidarea *nicotinamid adenin dinucleotidului (NAD) sau *nicotinamid adenin dinucleotid fosfatului (NADP) prin lantui mitocondrial de transport de electroni.

DIAFORETIC, adj. / **diaphoretique**, s. f. / **diaphoretic**, [gr. *diaphoreia = a duce prill, a secreta (dia = prin; pherein = a purta, a transporta).}* 1) Despre un agent fizic sau chimic (medicamentos) care creste *perspiratia. 2) Cu referire la un pacient care prezinta transpiratii profuze. V. si diaforeza.

DIAFOREZA, s. f. / **diaphoresis**, s. f. / **diaphoresis**. [Qr. *diaphoresis = secreta.ia umorilor, mai ales prin trawpiratie., de la diapherein = a. duce prin, a secreta. (dia = prin; pherein = a purta, a transporta).]* *Perspiratie, Indeosebi perspiratie profuza.

DIAFRAGM, s. n. / **diaphragme**, s. m. / **diaphragm**, **diaphragma**. NA: **diaphragma** (1). [C.r. *diaphragma, -atos = fiariera, dt [a dia = prim phragma, -atos = mctiidera.}* 1) In anatomie, In sens general perete despartitor musculotendinos. Termenul este utilizat Indeosebi cu referire la muschiul denu-mit diafragma sau diafragma, care separa cavitatea toracica de cavitatea abdominala. Acesta prezinta doua cupole Si *hiatusuri

DIAGNOSTIC

la nivelul carora este transversal de esofag, aorta, vena cava inferioara, canalul toracic si nervii vagi. D. are un rol important atat In inspir, cat si In expir. V. si tab. anat. - muschi. 2) Dispozitiv destinat reducerii deschiderii unui instrument optic, constituit dintr-un ecran care prezinta un orificiu, cu diametru fix sau variabil, centrat pe *axa optica. 3) Dispozitiv cu deschidere fixa sau reglabila destinat sa limiteze sectiunea unui fascicul de radiatii. 4) Tip de prezervativ feminin, din cauciuc sau din plastic, care, aplicat la nivelul colului uterin, Tmpiedica ascensiunea spermatozoizilor. Var.: diafragma.

DIAPRAGMA. Var. pentru muschiul diafragma (v. diafragma, 1).

DIAPHRAGMATIC, adj. / **diaphragmatic**, adj. / **diaphragmatic**.

[<^r. *diaphragma, -atos = barierd, de la dia = prin;*

phragma, -atos = inffiidere.] Referitor la 'diafragma. Sin.: frenic.

DIAPRAGMA. Var. pentru diafragma (v. diafragma, 4). **DIAGINIC**,

adj. / **diagynique**, adj. / **diagynic**. [^r. *dia = prin;*

gyne, gynaiikos = feweie.] Despre transmiterea ereditara a unei tare sau a unei boli, care se poate produce numai prin intermediul mamei, ea Insa fiind sanatoasa. Transmiterea d. este legata de genele situate pe segmentul neomolog al cro-mozomului sexual X. Ex. tipic: *hemofilia. V. diandrie.

DIAGNOSTIC, s. n. / **diagnostic**, s. m. / **diagnosis**. [Qr. *dia = prin; ffnostikos = care cunoaste, de la gnonai = a cunoafU.]* 0.

medical reprezinta arta si stiinta de a recunoaste bolile pe baza datelor clinice si a celor obtinute prin investigatii para-clinice. Formularea unui d. are la baza un mecanism extrem de particular si complex, In care se asodaza date analitice si logice cu mecanisme pur intuitive („simt clinic”). Dupa ce medicul a cules ansamblul informatiilor clinice si paraclinice, el trebuie sa integreze toate elementele, pentru a ajunge, In cazul ideal, la un d. precis, corespunzand unei boli cunos-cute, etapa esentiala In alegerea tratamentului. In aceasta prima sinteza, datele disponibile sunt interpretate In functie de criteriile de *normalitate. In continuare se pot distinge trei pro-cedee (dupa R. Mornex, L. Wilkins): 1) Procedeu/ *algoritm*, In cazul caruia rationamentului este organizat dupa o ordine precisa. In general, acest rationament este de tip binar, nefi-ind specific d. medical si corespunzand a ceea ce se numeste un arbore de decizie, care poate fi tradus usor In termenii informaticii, obtinandu-se scheme deosebit de didactice. De aceea, procedeuul algoritmic este frecvent ilustrat In literatura medicala actuala. In principiu, procedeuul serveste la schematizarea si clarificarea solutiilor In fata unui caz dat, dar nu este utilizat In practica cotidiana a d. Dimpotriva, el poate fi util In alegerea logica a unor investigatii, de ex. imagistice. 2) *Teoha probabilistica* se bazeaza pe faptul ca relatia care uneste sem-nele, simptomele si bolile nu depinde decat In mod exceptional de o certitudine (de ex. semne patognomonice) ci Intot-deauna de o 'probabilitate. Thomas Bayes (1702-1761) a de-finit probabilitatea ca un simptom (S) sa fie reprezentativ pentru o boala (m) ca fiind direct legata de probabilitatea de a observa acest simptom (Ps) In boala considerata (m) multi-plicata cu probabilitatea de a observa Insa boala considerata (Pm) si indirect proportionala cu probabilitatea de a observa simptomul Intr-o alta boala (Psm) si probabilitatea de a observa aceasta boala (Pm). Bayes a eiaborat urmatoarea ecua-tie: Pm = PsmxPm/Psm'xPm'. In teorie, formula prezinta in-teres si ar putea fi aplicata Indeosebi cu mijloacele informaticii, dar necesita cunoasterea exacta a rapoartelor cuantificate Intre boli si simptomele acestora. Se poate afirma ca teoria probabilistica este luata In considerare In prezent de *medidna bazata pe dovezi si de 'epidemiologia clinica precum si In "meta-analiza. 3) *Teoria formelor* este derivata din conceptele psihologice perceptiei senzoriale elaborate de curentul german

DIAGNOSTIC ANTENATAL

denumit *gestaltism (*gestalt). O forma reprezintă o structură, un întreg organizat, coerent, alcătuit din entități separate, fără legături organice între ele, dar constituind un ansamblu stabil. Forma este distinsă pornind de la o serie de entități nerecunoscute care constituie fondul. Experimental s-a dovedit că ochiul tinde în mod natural să organizeze, de ex., un sir de linii sau puncte în configurații coerente. Acceptând teoria formelor, într-o primă etapă a d., medicul ajunge prin intuiție, pornind de la un ansamblu variat de date, la o „formă” care constituie ipoteza de bază. Intel-vine apoi o fază deductivă, în care medicul confruntă ceea ce a observat („formă”, ipoteza de bază) cu datele din memoria sa, ori dintr-o consultație bi-biografică asupra bolilor care ar putea corespunde primei sale ipoteze. În acest stadiu trebuie analizate o serie de ipoteze alternative (*d. diferențial). Frecvent, medicul poate identifica un ansamblu de simptome și semne care îi permit recunoașterea unui *sindrom, ce nu prezintă unitate etiologică. D. de sindrom este adesea o etapă în precizarea d., prin concentrarea asupra unor indici sau criterii, ca și prin utilizarea tîntă a investigațiilor paradinice complementare. În ceea ce privește d. asistat de calculator, sistemele expert reprezintă o alternativă unor produse. Rezultate certe au fost obținute în preluarea automată a datelor de laborator sau obținute prin diverse explorări funcționale.

DIAGNOSTIC ANTENATAL / diagnostic antenatal / antenatal diagnosis. Sin.: diagnostic prenatal (v.).

DIAGNOSTIC CLINIC / diagnostic clinique / clinical diagnosis.

D. stabilit pe baza datelor provenite din examinarea pacientului, fără rezultatele unor eventuale investigații de laborator.

DIAGNOSTIC DIFERENȚIAL / diagnostic differential / differential diagnosis. Procedeu de raționament medical tradițional prin care se recurge, în vederea recunoașterii bolii, la analiza succesivă, comparativă cu alte boli care se pot manifesta prin *semne sau/si *simptome asemănătoare.

DIAGNOSTIC ETIOLOGIC / diagnostic etiologique / (a)etiologic diagnosis. Determinarea cauzelor precise ale unei boli.

DIAGNOSTIC FIZIC / diagnostic physique / physical diagnosis. D. fondat pe informațiile obținute la examenul fizic al pacientului: inspecție, palpăre, percuție și auscultăre.

DIAGNOSTIC GENETIC / diagnostic genetique / genetic diagnosis. Detectie a genelor din organism prin hibridare cu *sonde genetice specifice. Aceasta metodă este utilizată, de ex., în *diagnosticul prenatal al anumitor boli ereditare sau în determinarea paternității.

DIAGNOSTIC PREIMPLANTATOR / diagnostic preimplantatoire / preimplantation diagnosis. Căutarea de anomalii genetice la embrionii de trei zile obținuți prin *fecundare *in vitro*. Una din cele zece celule ale embrionului este prelevată pentru a fi studiată, fără nici un risc asupra dezvoltării ulterioare a acestuia. Se pot astfel determina, pe celula prelevată, sexul embrionului, pentru a reimplanta, de ex., numai embrioni fe-mele în cazul unei boli recesive legate de cromozomul sexual (ex. miopatia Duchenne), prezența unei alele care este recesivă în stare homozigotă (*mucoviscidoză), prezența de anomalii cromozomiale greu de reperat pe un cariotip clasic.

DIAGNOSTIC PRENATAL / diagnostic antenatal / antenatal diagnosis. Procedeu de d. în vederea stabilirii stării de sănătate a fătului. D. p. cuprinde: *amniocenteza, "culturi de celule, determinări biochimice, *amnioscopie, 'amniografie, profil biofizic, 'ecografie, biopsie din *vilozitățile coriale. Sin.: diagnostic antenatal.

DIAGNOSTIC RADIOLOGIC / diagnostic radiologique / roentgen diagnosis. D. fondat pe rezultatele obținute prin investigațiile radiologice, imagistice.

DIAPAZON

DIAGNOSTIC SEROLOGIC / diagnostic serologique / serum diagnosis. Sin.: serodiagnostic (v.).

DIAGNOZA, s. f. / diagnose, s. f. / diagnose, diagnosis. [Cjr. *diagnosis* = (tisce.mam6.nt.) 1) În biologie, primă descriere științifică datorită căreia este posibilă izolarea unei specii, a unui gen, a unei familii. 2) Rară, cunoaștere dobândită prin observarea semnelor diagnostice. 3) A stabili un diagnostic. Obs.: În engl. *diagnose* semnifică și stabilirea naturii bolii, iar *diagnosis*, arta de a distinge o boală de alia.

DIAGRAFIE, s. f. / diagraphie, s. f. / diagraphy. [C/r. *din* = prin; *graphem* = a serie.] Înregistrare grafică a modificărilor de volum ale anumitor organe profunde și pulsatile (Îndeosebi inima și arterele mari) prin detectarea variațiilor de *împedanta provocate de mișcările organelor investigate, când acestea sunt traversate de radiații de înaltă frecvență.

DIAGRAMA, s. f. / diagramme, s. m. / diagram. [Lat. *y. diagramma* = *dese-n.*] Reprezentare grafică în care indicatorii unei serii statistice pot fi prezentați în diferite modalități: prin dreptunghiuri orizontale, coloane (dreptunghiuri verticale), prin coloane în flux, prin figuri geometrice de suprafață (cere, patrat).

DIALIZANTA, s. f. / dialysance, s. f. / dialysance. [C/r. *dialysis* = separare., de la *dia* = prin, *lysis* = distrugere. fi *lyein* = a distruge..] Neologism conceput prin analogie cu termenul de "clearance și utilizat pentru măsurarea eficienței dializei. În cazul unui rinichi artificial, d. este, în ml/min, raportul între transferul de masă pentru substanța considerată (ex.: uree) și gradientul de concentrație al acestei substanțe între sânge și baia de dializă la intrarea în dispozitivul de dializă.

DIALIZA, s. f. / dialyse, s. f. / dialysis. [Cjr. *dialysis* = separare, de [a *dia* = prin, *lysis* = distrugere. « *lyein* = a distruge.] Procedeu utilizat pentru separarea componentelor unui amestec cristaloidocoloidal. Membrana dializantă este permeabilă, porii săi fiind suficienți de mari pentru a permite trecerea cristalozilor și prea mici pentru a fi traversați de către coloizi. Talia moleculelor reținute poate varia în funcție de porii membranelor. Tehnica de d. este utilizată în biochimie (desalinizarea soluțiilor de proteine, studii cinetice enzimatică etc.) și în te-rapeutică. V. și dializă intestinală, dializă peritoneală, hemodi-aliză.

DIALIZA INTESTINALĂ / dialyse intestinale / intestinal dialysis. Metodă de *epurare extrarenală, puțin utilizată în prezent, în care se folosește ca membrană de d. peretele intestinal sau intestinul întreg.

DIALIZA PERITONEALĂ / dialyse peritoneale / peritoneal dialysis. Metodă de *epurare extrarenală în care se folosește ca membrană semipermeabilă seroasă peritoneală. Se poate efectua și la domiciliu: d. p. continuă ambulatorie. Accesul la peritoneu se realizează printr-un cateter suplu, elastic, inserat printr-o minimă intervenție chirurgicală. Lichidul de dializă este perfuzat în peritoneu și este evacuat prin gravitație. D. p. este rezervată îndeosebi subiecților varșlnici și celor ce vor beneficia rapid de un transplant.

DIAMETRU, s. n. / diametre, s. m. / diameter. [Lot., gr. *diameiros* = *diame.tru.*] Linie dreaptă care unește părțile opuse ale unui corp sau ale unei formațiuni, trecând prin centrul acestora: 1) D. *antero-posterior*, distanța între două puncte localizate anterior și, respectiv, posterior. 2) D. *anatomic conjugată*, d. promontorsuprapubian. 3) D. *craniene*, măsurate între anumite puncte ale craniului. 4) D. *pelvine*, o serie de distanțe între diferite puncte ale pelvisului.

DIANDRIE, s. f. / diandrie, s. f. / dispermy. [CJT. *dis* = dt două ori; *andros* = *garbat.*] Prezintă a doi spermato-zoi în procesul *fecundăției, devenind astfel posibilă o *triploidi-e. V. și diginie.

DIAPAZON, s. n. / diapason, s. m. / tuning fork. [Lot. *diapason* = *octavo*, de [a gr. *dia pason khordon* = *parcwg&nd*

toate coca-tide, octavei (toate notele).} Instrument metalic bifid care, pus în vibrație prin percuție, emite un sunet pur, utilizat în *acumetria instrumentală.

DIAPEDEZA, s. f. / diapedese, s. f. / diapedesis. [*Gr. dia-pedare = a ieși pe aiauri, a traversa, de [a dia = prin, pedan = a sari (peAisi's = sariturd).]* Trecerea elementelor figurate ale sangelui, Îndeosebi a leucocitelor, prin interstițiul endoteliului capilar. D. leucocitară face parte din faza exsudativă, vasculosanguină a "inflamației.

DIAREE, s. f. / diarrhee, s. f. / diarrh(o)ea. [*G.r. cliarrhoia = curgere. prin toată parte., de la dia = prin; rhoia = curgere, de la rhein = a curge.*] Evacuare frecventă și rapidă de materii fecale semilichide sau lichide.

DIAREE CLORATA INTESTINALĂ / diarrhee chloree congenitale / congenital chloride diarrh(o)ea. Boala autozomal recesivă a nou-născutului, tradusă prin apariția de la naștere a unei d. bogată în dor, din cauza *malabsorbției intestinale a elementului.

DIAREEA TURISTILOR / diarrhee des voyageurs / turista. D. determinată de *Escherichia coli* contractată de turiști în țările (sau locurile) cu igienă defectuoasă. Sin.: turista.

DJARTROZA, s. f. / diarthrose, s. f. / diarthrosis. NA: junc-tura synovialis. [*Gr. diarthrosis = articulație. modia, de. [a dia = prin, arthron = articulație.]* Articulație mobilă care permite mișcări ample și prezintă o cavitate articulară. D. este alcătuită din următoarele elemente: fețele articulare ale oaselor ce formează articulația, cartilajul articular, membrana *sinovială, discul sau meniscurile articulare, *capsula articulară, *ligamentele capsulare și extracapsulare. Ex.: articulația genunchiului. V. tab. anat. - oase.

DIASCHIZIS, s. n. / diaschisis, s. m. / diaschisis. [*Gr. dia = prin; skhisis = despicătură, de. la skhizein = a despara.*] Tulburare neurologică funcțională determinată de o leziune care întrerupe transmiterea stimulilor la nivelul neuronilor.

DIASCOPIE, s. f. / diascopie, s. f. / diascopia. [*Cyr. dia = prin; skopia = e?(aminare, de. la skopein = a vedea, a a(ami-na).*] Sin.: diafanoscopie (v.).

DIASTASIS, s. n. / diastasis, s. m. / diastasis. [*G.r. diastasis = separare.*] 1) Departare anormală, frecvent de origine traumatică, între două suprafețe articulare. Termenul este utilizat îndeosebi cu referire la articulația tibiotarsiană. 2) Prin extensie, departare între mușchii drepti abdominali, cu *dehiscenta a peretelui anterior al abdomenului.

DIASTAZA, s. f. / diastase, s. f. / diastase. [*G.r. diastasis = se.pare.*] 1) Sin. desuet al termenului enzimă. Se desemnează înca, prin acest nume, enzima orzului, responsabilă de degradarea amidonului, care a fost prima enzimă cunoscută, izolată în 1833 de Payeu și Persoz. 2) Sin.: diastasis (v.).

DIASTOLA, s. f. / diastole, s. f. / diastole. [*Gjr. diastole = dilatare., de la diastellein = a [dyi] Perioada a revoluției cardiace care succede *sistola și în timpul careia cavitățile inimii se umplu cu sânge (d. auriculară, d. ventriculară). Utilizat ca atare, acest cuvânt desemnează d. ventriculară.*

DIASTEMATOMIELIE, s. f. / diastematomyelie, s. f. / diastematomyelia. [*Cfr. diastema, -atos = interval; myelos = maduva.*] Tip de *notocordodisrafie mai rar decât *spina bifidă, în care maduva spinării este dublată în sens longitudinal, cu separarea sacului dural în două părți. Cu sediul între vertebrae 04 și 1-4, d. se asociază frecvent și cu alte malformații vertebrale. V. și diplomieli.

DIASTEMA, s. f. / diasteme, s. m. / diastema. [*Gjr. diastema, -atos = interval.*] 1) *Fisura congenitală. 2) Mai frecvent, spațiu liber anormal între doi dinți. Prezintă d. este normală pentru dantura temporară, dar nu și pentru cea permanentă. Termenul este folosit în special pentru spațiul dintre cei doi inci-

sivi centrali superiori (Îndeosebi) sau inferiori. Sin. pop.: strungăreata.

DIATERMIE, s. f. / diathermie, s. f. / diathermy. [*Cjr. dia = prin; therme = cădere.*] Procedeu fizioterapeutic de încălzire a tesuturilor traversate de un curent alternativ de înaltă frecvență care circulă cu o intensitate mare (un amper) între doi electrozi plasati pe piele. Sin.: termopenetrație, transtermie.

DIATERMOCOAGULARE, s. f. / diathermo-coagulation, s. f. / diathermocoagulation. [*Gr. dia = prin; therme = cod-lira; [at. coagultio, -oais, de. la coagulare = o wf.fl.ega, a coagu-[a.]* Aplicarea *diatermiei în scopul distrugerii punctuale a tesuturilor.

DIAZEZA, s. f. / diathese, s. f. / diathesis. [*GfT. diathesis = afezare., situare, de. la diatithenai => a afeza, a dispune.*] Unul dintre cei mai vechi termeni medicali, prin care se desemna predispoziția organismului de a contracta, continuu sau intermitent, anumite boli. În medicina veche a sen/it drept concept nosologic, fiind descrise numeroase diateze, îndeosebi după aparițiile clinice, fără o bază reală științifică. În ultimele decenii termenul este tot mai rar folosit, desemnând predispoziția unor subiecți pentru anumite boli, ca alergiile, afecțiunile reumatismale sau guta, din cauza tendinței constituționale a unor tesuturi sau organe de a reacționa anormal la stimuli extrinseci. Conform terminologiei engl., bolile generate astfel, deși au un caracter familial, nu sunt ereditare. Dimpotrivă, în terminologia fr. și, în general, aparținând limbilor de origine latină, d. reprezintă exteriorizarea fenotipică a unui genotip anormal, caracterizată prin predispoziția de a contracta anumite maladii. V. și predispoziție, teren.

DIATOMEE, s. f. pi. / diatomees, s. f. pi. / diatom. [*Cjr. dia = prin; tome - tăiere, secțiune., de. la temnein = a tăia sau diatemnein = a tăia prin.*] Grup de alge monocelulare silicioase, al căror perete celular conține calciu sau siliciu. D., rezistând la putrefacție datorită conținutului în siliciu, sunt utilizate în medicina legală pentru a verifica dacă, la un cadavru, moartea s-a produs prin înec.

DIAZEPAM, s. n. / diazepam, s. m. / diazepam. (DCI). Derivat de 1,4-benzodiazepină, cu acțiune tranșilizantă minoră. D. atenuează anxietatea, favorizează instalarea somnului, relaxează musculatura striată, în condiții de tensiune psihică, prin acțiune centrală. Este utilizat, pe cale intravenoasă, ca adjuvant în starea de mai epileptic.

DIAZOREACTIE, s. n. / diazoreaction, s. f. / diazo reaction. [*Gr. dis = de. doua. ori; a - priv.; zoe = viață; fr. reaction, din [at. actio, -onis = acțiune. ft agere = a acționa.]*] 1) Procedeu de dozare a *pigmentilor biliari în serul sanguin. Consta în compararea cu un etalon colorimetric a tentei violetă obținute prin adăugarea în ser (în proporții variabile; reacție di-rectă sau indirectă, după adăugare de alcool) a diazoreactivului Ehrlich. Normal, valoarea este egală sau mai mică decât 0,6 unități (10 mg/l sau 17 umol/l). Icterusul apare de la circa 1,6 unități. 2) Reacție pozitivă în cazul unor urine patologice, care se colorează în roșu după adăugarea de reactiv Ehrlich și amoniac. Nefiind specifică, nu mai prezintă interes.

DICENTRIC, adj. / dicentrique, adj. / dicentric. [*Gjr. dis = dt doua ori; Cat. centrum = centra, din gr. kentron = varf ascu. fit.*] Despre un cromozom care prezintă doi "centromeri. Un cromozom d. poate proveni din doi cromozomi care au suferit, fiecare, o *deleție, apoi o "translocatie.

DICLONIE, s. f. / diclonie, s. f. / diclonism. [*Gr. dis = rfe doua. ori; klonos = tumult, de. zordi.ne.*] *Mioclonie care se manifestă numai la cele două membre superioare sau inferioare.

DICOTOMIE, s. f. / dichotomie, s. f. / dichotomy. [*Gr. dikha = în doua; tome = tăiere, secțiune, de. la temnein = a tăia.]*

DICROMAT

- 1) Sectionare sau divizare în două parti, în general egale.
- 2) Bifurcare a unei vene.

DICROMAT, adj., s. m. si f. / dichromate, adj., s. m. ou f. / dichromatic, adj., dichromat, n. [Qr. *dis* = *de doua. ori*; *khroma, -otos* = *culoart.*] 1) Despre ochiul afectat de *dicromatism. 2) Un subiect suferind de dicromatism.

DICROMATISM, s. n. / dichromatisme, s. m. / dichromasy. [Qr. *dis* = *de doua ori*; *khroma, -otos* = *culoare*; *-ism.*] Defect al vederii cromatice cauzat de absenta unuia dintre cei trei pigmenti ai celulelor cu con. Cele mai frecvente forme sunt *protanopia si *deuteronopia, defecte transmise gonozomal, care afecteaza 1% dintre barbatii albi. Cea de a treia forma, *tritanopia, este foarte rara. Sin.: dicromazie. V. Si anertropisie. **DICROMATOPSIE, s. f. / dichromatopsie, s. f. / dichromatopsia. [Gr. *dis* = *de doua ori*; *khroma, -otos* = *culoare*; *opsis* = *vedere, aspect.*] V. dicromatism. **DICROMAZIE, s. f. / dichromasie, s. f. / dichromasy. [Qr.****

dis = *de. doua. ori*; *khroma, -otos* = *culoare.*] Starea unui subiect *dicromat. **DICROT, adj. / dicrote, adj. / dicrotic. [Gr. *dis* = *lie. doua.***

ori; *krotos* = *6dtaie.*] Caracteristica pulsului de a prezenta o "unda dicrta, provocata de socul închiderii valvulelor aortei. V. unda dicrta. **DICROTISM, s. n. / dicrotisme, s. m. / dicrotism. [Gr. *dis* =**

de. doua. ori; *krotos* = *fidtaie*; *-ism.*] Accentuarea *unei dicrote care se observa pe *sfigmograma. D. marcat este, alaturi de *presiunea arteriala diferentia mare, semn de *insuficienta aortica. V. si sfigmograma.

DICTIOZOM, s. m. / dictyosome, s. m. / dictyosome. [Qr. *diktyon* = *rete, pCasd*; *somo, -otos* = *Corp.*] Organit celular lamelar format din asocierea mai multor *cisterne si *sacule.

DICUMARINA, s. f. / dicoumarine, s. f. / dicoumarin. Substanta care inhiba sinteza *protrombinei de catre ficat, substituindu-se "vitaminei K, de a carei structura este foarte apropiata. Ca urmare, d. prezinta o actiune anticoagulanta, utila în prevenirea *tromboemboliilor. Sin.: dicumarol.

DICUMAROL, s. m. / dicoimarol, s. m. / dicoumarol. (DCI) Sin.: dicumarina (v.).

DIDELFIE, s. f. / didelphie, s. f. / didelphia. [Gr. *dis* = *d'e douo. ori*; *delphys* ^ *uter, p&ntece.*] Malformatie congenitala a aparatului genital feminin, caracterizata prin existenta a doua vaginuri, doua coluri si doua corpuri uterine. Uneori termenul se foloseste (mai corect etimologic) pentru desemnarea prezentei a doua utere.

DIDUCTIE, s. f. / diduction, s. f. / diduction. [Lat. *diductio, *onis, de [a diducere = a duct ui parpi diferite.*] Miscari la-terale ale *mandibulei.

DIELECTRIC, adj., s. n. / dielectrique, adj., s. m. / dielectric. [Cjr. *dia* = *prin*; *elektron* = *cSuhimfiw, carp care se dec-trizeaza. prin frecare.*] Material izolant care, practic, nu permite trecerea curentului electric.

DIENCEFAL, s. n. / diencephale, s. m. / diencephalon. NA: diencephalon. [Gr. *dis* = *de douii ori*; *enkephalos* = *creier, de la en = in, kephale, = cap.*] Partea caudala a *proencefalului, care delimiteaza în mare parte ventriculul al III-lea si conecteaza "mezeencefalul cu emisferile cerebrale. Fiecare jumătate este delimitata de santul hipotalamic într-o parte dor-sala, formata din epitalamus, talamusul dorsal si metatalamus, si o parte ventrala, în alcatuirea careia intra talamusul ventral si hipotalamusul. Sin.: creier intermediar.

DIETA, s. f. / diete, s. f. / diet. [Lat. *diaeta, gr. diaita = mod de viata.*] Utilizarea normala si rationala a alimentelor în urmatoarele cazuri: 1) Satisfacerea nevoilor fiziologice ale organismului normal. 2) Respectarea unor conditii particulare

DIFOSFONAT

care tin de convingerile personale sau religioase. 3) Respectarea rigorilor impuse de o stare patologica, adica a unei d. terapeutice. Uneori d. terapeutica poate fi foarte restrictiva, de regula pentru o perioada scurta de timp. Ex.: d. hidrica, cu ingestie exclusiva de apa sau, dimpotriva, d. uscata, cu supri-marea lichidelor si a alimentelor bogate în lichide. Cateodata termenul de d. este utilizat, prin extensie abuziva, ca sin. pentru post. Sinonimia cu termenul *regim este partiala.

DIETETICA, adj., s. f. / dietetique, adj., s. f. / dietetic, adj., dietetics, n. [Lat. *diaetetica, gr. diaitetike = dietetica., de [a [at. diaeta, gr. diaita = mod de viata.*] 1) Ansamblu de reguli de igiena alimentara care asigura mentinerea celei mai bune stari de sanatate. D. terapeutica are ca scop deter-minarea alimentatiei în diferite stari patologice, finalizata prin stabilirea unei *diete adaptate fiecarui caz particular. 2) Care se refera la d.

DIETETICIAN, s. m. sau f. / dieteticien, -ienne, s. m. ou f. / dietitian, dietetician. [Lot. *diaetetica, gr. diaitetike = dietetica, de [a [at. diaeta, gr. diaita = mod de viafo.*] Ter-men care desemneaza specialistul în *dietetica, utilizata în scop terapeutic sau în aplicatii locale. Sub forma de fosfat este utilizat în tratamentul neoplasmului de prostata. Sin.: stilbestrol. În unele tari fiind considerat ca atare si personalul care prepara hrana dietetica. Pentru medic se uti-lizeaza denumirea de nutritionist.

DIETILSTILBESTROL, s. m. / diethylstilboestrol, s. n. / diethylstilbestrol. (DCI) Substanta de sinleza cu proprietati estrogenice. D. poate fi administrat per os, intramuscular, intra-venos sau în aplicatii locale. Sub forma de fosfat este utilizat în tratamentul neoplasmului de prostata. Sin.: stilbestrol.

DIFAZIC, adj. / diphase, diphase6, -e, adj. / diphasic. }Cjr. *dis* = *de. doua. ori*; *phasis* = *aparenta., rasaritui unei stete, de [a phainein = a apdrea.*] Care este constituit din doua *faze diferite.

DIFERENTIERE CELULARA / differenciation cellulaire / cellular differentiation. [Lot. *differentia = diferenta., de (a diffe-rre = a se dwse6i; cellula = ctnnaruta, dim. de Ca cella = camard.*] Proces biologic complex care consta în specializarea unei celule nediferentiate, adica a unei celule care nu prezinta functii specifice. Prin d., o celula dobandeste structuri specializate care îi permit expresia unor functii specifice. Toate celulele unui organism deriva dintr-o unica celula *susa, *zigotul, posedand în consednta aceeasi informatie genetica. D. c. sur-vine prin activarea ADN. Astfel, în celulele destinate sa for-neze *fibrele musculare, vor fi activate fragmentele de ADN de care depinde sinteza de proteine specifice celulelor contractile. Activarea sau represiia ADN se opereaza sub influen-tele mediului extracelular (raporturile între celule, expunerea relativa la factori de crestere, activitatea hormonală etc.) dupa mecanisme insuficient cunoscute.

DIFLUENT, adj. / diffluent, -e, adj. / diffluent. [Lat. *difflaus = care da. pe dinafara., de [a diffluere = a da. pe dinafara., a se vdrsa.*] Despre tesuturile care dupa *ramolismnt prezinta o consistenta aproape lichida.

DIFORMITATE, s. f. / difformite, s. f. / deformity. [Lat. *deformilas, -atis = ura.fe.nie., diformitate, de ia deformare = a des-figura., a urif:i]* Alterare a formei naturale, normala, a unei parti din organism sau a organismului în întregime, cu des-figurarea acestuia. D. este eel mai adesea congenitala, dar uneori poate fi dobandita consecutiv unor accidente sau pro-cese patologice cu modificari morfologice majore. V. si defor-matie.

DIFOSFONAT, s. m. / diphosphonate, s. m. / diphospho-nate. [Qr. *dis* = *de doua. ori*; *phos, photos* = *Cumina, fosfor.*] Denumire generica a unui grup de compusi (saruri sau esteri

DIFRACTIE

ai *acidului fosforic) care inhiba cresterea si disolutia cristalelor osoase de "hidroxiapatita si activitatea osteodastelor. D. sunt utilizati In tratamentul bolii Paget si ca *molecula vectoare a -""Technetiului In "scintigrafia osoasa. Sin.: bifosfonat.

DIFRACTIE, s. f. / diffraction, s. f. / diffraction. [Lat. *stiiin-tifica diffractio*, dm tat. *dijfringero* = a. *sparge, a face pdn-ddrij*] Abatere de la propagarea rectilinie a undelor, Intr-un mediu care contine neomogenitati (obstacole) de dimensiuni comparabile cu lungimea de unda a sursei propagate. Fenomenul se produce si atunci cand un fascicul luminos (de unde) trece printr-o fanta. D. raze/or X a permis descrierea dublei elice a ADN, ca si a structurii conformationale (secun-dare, tertiare, cuaternare) a hemoglobinei, precum si confor-matia altor molecule biologice.

DIFTERIE, s. f. / diphterie, s. f. / diphtheria. [Qr. *diphthera* - *memfirand*.] Boala infectioasa si contagioasa produsa de ba-cilul Loeffler (*Corynebacterium diphtheriae*). D., care afecteaza Indeosebi copilul, se traduce la debut printr-o angina sau larin-gita (*crup) si prin manifestari toxice, care uneori apar dupa cateva saptamani si afecteaza indeosebi miocardul (miocardita), sistemul nervos periferic (paralizii ale valului palatului si mem-brelor), rinichiul (albuminurie). Dectararea bolii si vaccinarea sunt obligatorii, iar datorita vaccinului antidiferic, d. a devenit o boala rara.

DIFTEROID, adj. / diphteroide, adj. / diphtheroid. {Cjr. *diphthera* == *me.-mGra.nii/ eidos* = *forma*.} Despre un exsudat fibri-nos fin, asemanator membranei difterice care poate aparea pe ulceratii ale mucoaselor.

DIFUZ, adj. / diffus, -use, adj. / diffuse (inflammation), diffused (light). [Lot. *diffusus*, de. la *diffundere* = a *rdspndi, a revarsa*.] Care nu prezinta o localizare sau o delimitare pre-cisa; raspAndit, Tmprastiat. Ex.: durere d., scleroza d.

DIFUZIUNE, s. f. / diffusion, s. f. / diffusion. [Lot. *diffusio*, -*onis* = *revdrsare, de la diffundere* = a *raspdndi, a revarsa*.] 1) Diseminarea unei substante In organism. 2) Amestecul spontan al moleculelor a doua sau mai multe substante, ca o consecinta a agitatiei termice; rata de amestec este propor-tionala cu concentratia substantelor si cu cresterea tempera-turii. 3) Modalitate de trecere a substantelor la nivelul mem-branelor pe baza de 'gradient! de concentratie si de potential, fara consum de energie metabolica. Pentru descrierea cantitativa a fenomenului de d., se utilizeaza legile lui Pick. V. si transport pasiv. 4) *D. in geluri*, cu particularitatile sale (carac-ter discontinuu, se formeaza inelele Liesegang), sta la baza metodelor de *imunodifuzie si *imunoelectroforeza.

DIFUZIUNE FACILITATA / diffusion facilitate / facilitated diffusion. Difuziunea prin *membrana celulara sau la nivelul altor biomembrane a unor molecule prin intermediul unor "trans-portori specifici, In general fara consum de energie metabolica. Frecvent, moleculele transportate sunt nutrimente pentru celula, ca aminoacizi sau glucoza. Au tost elaborate, si partial demonstrate, diferite modele de transportori. In cea mai co-muna varianta, transportorul leaga o molecula pe una din fe-tele membranei, se deplaseaza prin membrana si elibereaza molecula pe cealalta fata (citoplasmatica sau externa).

DIGASTRIC, adj. / digastrique, adj. / digastric, [Ar. *As* = *separat de, gcister, gasiros* = *stomac*.] Despre muschii care prezinta mase musculare la capete si o portiune tendinoasa intermediara. Ex.: digastric, v. tab. anat. - muschi.

DIGESTIBILITATE, s. f. / digestibilitate, s. f. / digestibility. [Lot. *digestus*, de. la *digerere* = a *duce in pdrfi diferite, a. descompwe (dis* = *separat de; gerere* = a *duce, a purta*).] Raportul Inre cantitatea dintr-un aliment care este asimilata si cantitatea care a fost ingerata.

DIGESTIE, s. f. / digestion, s. f. / digestion. [Lot. *digestio*, -*onis* == *descriere, diviziune a unei idei pe punc.te., de la*.

DILACERARE

digerere = a. *duce m pdrfi diferite, a descompune (dis* = *separat de; gerere* = a *duce,, a purta*).] 1) Ansamblul proceselor la care sunt supuse alimentele ingerate consecutiv carora acestea pot fi absorbite la nivelul intestinului subtire. 2) Prin extensie, actiunea enzimelor cu rol In asimilarea nutrimentelor la nivel celular.

DIGINIE, s. f. / digynie, s. f. / digyny. [Cjr. *dis* = *de doua ori; gyne, gynaios* = *femeie*.] Prezenta a doua 'ovocite sau a unui ovocit si a celui de-al doilea globul polar al sau In cursul procesului de *fecundatie, devenind astfel posibila o 'triploidie. V. si diandrie.

DIGITAL, adj. / digital, -ale, -aux, adj. / digital. [Lot. *digitus* = *deget*.] 1) Care se raporteaza la degete; care este facut cu degetele. Ex.: tuseu d. 2) V. glosar de termeni informatid. V. si binar.

DIGITALA, s. f. / digitale, s. f. / digitalis. [Lot. *digitus* = *deget, datorita. fonnei floruor w „deget de manusa*".] Planta foarte raspandita, ale carei diverse specii (mai ales *Digitalis lanata*, specia din Balcani, si *Digitalis purpurea*) contin mai multe principii active *cardiotonice (glicozizi cardiaci).

DIGITALINA, s. f. / digitaline, s. f. / digitalin. [Lot. *digitus* = *deget, datorita formei florilor m „deget de manusa*".; -*ina*.] Principiu activ extras din digitals, utilizat pentru actiunea pu-ternic *cardiotonica.

DIGITALISM, s. n. / intoxication digitalique / digitalism. [Lot. *digitus* = *deget, datorita. formei fhrilor m „deget de manusa*"; -*ism*] Sin.: intoxicatie cu digitala (v.).

DIGITALIZARE, s. f. / digitalisation, s. f. / digitalization. [Lot. *digitus* = *deget, datorita. formei fiorior m „dege.t de mdnufd*".] Administrarea de preparate de *digitala, In general pana la obtinerea efectului *cardiotonic urmarit de medicul curant.

DIGITOXINA, s. f. / digitoxine, s. f. / digitoxin. [Lot. *digitus* = *deget, datorita. formei florior in „deget de mdnusa*"; gr. *toxi-kon* = *otravd pentru vdrfui sagefuor, de la toxon* = *sageatd*;

-*ina*.] (DCI) *Glicozid cardiotonic, 04,1-1540,3, extras din *Digitalis purpurea*, ca si din alte specii de *Digitalis*. D. este un pro-totip al *glicozidelor digitalice cu actiune foarte puternica si eli-minare lenta, administrat Indeosebi per os. Este utila In trata-mentele prelungite ale *insuficientei cardiace sau In tulburarile de ritm supraventriculare.

DIGOXINA, s. f. / digoxine, s. f. / digoxin. (DCI) 'Glicozid cardiotonic, 64,1-1540,4, extras din specia *Digitalis lanata*. Este un cardiotonic puternic, cu actiune rapida, care rareste si regu-larizeaza ritmul cardiac. Avand actiune si eliminare mai rapide decat 'digitoxina, d. este mai adecvata tratamentului de urgen-ta al insuficientei cardiace.

DIHIDROFOLICULINA, s. f. / dihydrofolliculine, s. f. / dihydrofolliculin. Sin.: estradiol (v.).

DIHIDROXIFENILALANINA, s. f. / dihydroxyphenylalanine, s. f. / dihydroxyphenylalanine. Sin.: DOPA (v.).

DIIODOTIRONINA, s. f. / diiodothyronine, s. f. / diiodothyronine. Compus organic iodat, C¹⁴H¹²I²N², obtinut In etapele de realizare sintetica a *tiroxinei.

DIIODOTIROZINA, s. f. / diiodotyrosine, s. f. / diiodotyrosine. [Qr. *dis* = *de doua ori; ioeides* = *viofet, wdi tyros* = *firdnw; -ind*.] Compus organic iodat, precursor al *tiroxinei, eliberat prin hidroliza *tiroglobulinei. Produs intermediar In sin-teza tiroxinei In glanda tiroida, d. inhiba functia tiroidiana si scade metabolismul bazal. De aceea, este administrata uneori per os In 'hipertiroidism. Abrev.: DIT.

DILACERARE, s. f. / dilaceration, s. f. / dilaceration. [Lot. *dilaceratio*, -*onis* = *sfasiere, de la dilacerare* = a *mpe, a sj-dfia*.] 1) Disociere masiva sau ruptura a unui tesut sau organ, consecutiva unor procese traumatice, inflamatorii, supu-rative sau gangrenoase. 2) D. *cerebrala* consta In ruptura sub-

DILATATOR

stantei cerebrale, de origine traumatica, tumorala sau hemoragica. **DILATATOR**, s. n. / **dilatateur**, s. m. / **dilatator**. [Lat. *dilatare* = a largi, a man.] Instrument metalic, din cauciuc, material plastic etc., de grosimi diferite, marcat dupa o anumita scara de calibrare si folosit pentru dilatatia unor conducte naturale din organism. Ex.: 1) 0. *lacrimal*, stilet conic pentru dilatarea canalelor lacrimale. 2) D. *uretral*, instrument utilizat pentru obtinerea unei dilatatii uretrale mai man decat cea obtinuta cu ajutorul sondelor uretrale.

DILATATIE, s. f. / **dilation**, **dilatation**, s. f. / **dilatation**. [Lot. *dilntatio*, -onis = (argire., marire, de. [a *dilatate* = a largi, a mari.] Marire spontana sau provocata a volumului unui organ cavitat, a calibrului unui canal sau a unui orificiu. D. pot fi *dobandite* (stomac), *congenitale* (*megaesofag, *megacolon) sau *terapeut/ce* (uretrala, esofagiana).

DILATATIE ACUTA DE STOMAC / **dilatation aigue de l'estomac** / **acute gastric dilation**. Accident postoperator sau posttraumatic devenit rarism dupa utilizarea curenta a "intubatiei. Consta in cresterea brusca de volum a stomacului si a colonului m absenta oricarui obstacol, urmata de instalarea rapida a unei stari toxice.

DILATATIE A BRONHIILOR / **dilatation des bronches** / **bronchiectasis**. Sin.: bronsiectazie (v.).

DILATATIE DE COL / **dilatation du col** / **dilatation of the cervix uteri**. Primul timp al *nasterii, constand din faza de disparitie progresiva a reliefului *colului uterin si o faza de dilatatie propriu-zisa, adica de crestere a diametrului inelului cervical, urmata de disparitia colului si punerea in continuitate a "uterului cu segmentul inferior al "vaginului. Cele doua faze sunt succesive la "primipare si sincrone la "multipare.

DILUTIE, s. f. / **dilution**, s. f. / **dilution**. [Lot. *dUuere* = a dilua.] Diminuarea concentratiei unei solutii cu ajutorul unui solvent adecvat.

DIMER, s. m. / **dimere**, s. m. / **dimer**. {Cjr. *dis* = lit *doi*ii ori; *meros* = parte.} "Oligomer alcatuit din doua unitati chi-mice distincte. Ex.: *acidul hialuronic, alcatuit din dimeri com-pusi la randul lor din acid glucuronic si N-acetilglucozamina.

DIMERCAPROL, s. m. / **dimercaprol**, s. m. / **dimercaprol**. (DCI) *Cnelator utilizat pe cale intramusculara in intoxicatiile cu arsenic, mercur si aur, cu care formeaza compusi solubili, inofensivi, usor eliminabili prin rinichi.

DIMERIE, s. f. / **dimerie**, s. f. / **dimerie**. [Cjr. *dis* = de. *doi*ii on.; *meros* = parte.} Transmiterea unui caracter legal de actiunea combinata a doua gene diferite. Sin.: ereditate bifac-toriala.

DIMORFISM, s. n. / **dimorfisme**, s. m. / **dimorphism**. [Cjr. *dis* = de doua on; *morphe* = forma; -ism.] 1) Stare a unui neoplasm in care se asociaza doua aspecte morfologice. Ex.:

la nivelul *sino-vialoamelor maligne coexista formatiuni epite-liale si conjunctive. 2) Stare a unui organism care se prezinta in doua forme diferite, observata indeosebi la ciupercile micro-scopice: *miceliu in cultura (viata saprofit) si *faza* levuliforma *in wo* (viata parazitara).

DINAMOGEN, adj. / **dynamogene**, adj. / **dynamogenic**. [Cjr. *ilynamis* = forf.d; *gennan* = a produce.} Care creeaza sau creste forta, energia.

DINAMOMETRIE, s. f. / **dynamometrie**, s. f. / **dynamometry**. [Qr. *dynamis* = forta; *metron* = masura.] Masurarea fortei musculare cu ajutorul dinamometrului.

DINAMOMETRU, s. n. / **dynamometre**, s. m. / **dynamometer**. [Qr. *dyaamis* = forf.a; *metron* = masura.] Instrument des-tinat masurarii fortei musculare. V. si 'dinamometrie.

DINEINA, s. f. / **dyneine**, s. f. / **dynein**. {Cjr. *dynamis* = forfO; *ma.} Proteina 'axonemelor ciliare, de masa moleculara mare

DIOPTRU

(peste 600 kDa) si alcatuita din 9-12 lanturi polipeptidice. D. are activitate ATP-azica si este structurata sub forma unor brate fixate pereche pe "microtubuli, intervenind in flexiunea acestora si implicit in motilitatea cililor. Studiul spermatozoizilor imobili a relevat absenta d., iar in *sindromul Kartagener cilii celulelor epiteliale de la nivelul traheei sunt lipsiti de bratele constituite din d.

DINITROFENOL, s. m. / **dinitrophenol**, s. m. / **dinitrophenol**. [Qr. *dis* = dt *doua on*; [at. *nitrum*, gr. *nitron* = filtrat de potasiu, soda, gr. *phainein* = a straiuci, a aparta; -ol.] Subs-tanta care activeaza respiratia celulara prin decuplarea *fosfo-riarii oxidative fiind utilizata, de asemenea, ca indicator de pH.

DINODA, s. f. / **dynode**, s. f. / **dynode**. Element (electrod) al unui 'fotomultiplicator care permite multiplicarea, prin emisie de electroni secundari, a unui curent electric de intensitate mica.

DINORFINA, s. f. / **dynorphine**, s. f. / **dynorphin**. [Qr. *odyne* = durm'i *Morpheos* = zeuf somnului; -ina.] Neuropeptid din-tr-un grup de molecule rezultate din clivajul *prodinorfinei si care contin o secventa N-terminala ce interactioneaza cu tipul de 'receptori opioizi. Sinteza d. (in ganglionii bazali, nucleu tractusului solitar, neuronii magnocelulari hipotalamici, medulo-suprarenala) este reglata de activitatea neuronal. In scaderea memoriei in functie de varsta este implicata cresterea concentratiei d. la nivelul "hipocampului. V. si prodinorfina.

DINTE, s. m. / **dent**, s. f. / **tooth**, pi. **teeth**. **NA**: **dens**, pi. **denies**. [Lat. *dens*, -ntis = dinte.} Fiecare dintre organele dure formate din 'dentina, acoperite de *smalt si implantate in *alveolele dentare de la nivelul crestelor alveolare ale maxi-larelor. Exista patru tipuri de dinti: incisivii (4-4) care sectio-neaza, caninii (2-2) care rup, premolarii (4-4) care strivesc, molarii (6-6) care mesteca. D. *temporari* (sau d. de *lapte*), in numar de 20, apar intre 6 si 30 de luni si sunt inlocuiti, de la varsta de 6-7 ani pana la varsta adulta, prin cei 32 de d. *definitivi* (sau *permanent!*). V. si formula dentara.

DINTE HUTCHINSON / **dent de Hutchinson** / **Hutchinson's tooth**. [Sir *Jonathan Hutchinson*, chirurg e.nglez; Londra, 1828-1913.] Malformatie a incisivilor median! superiori ai celui de-a doua dentitii, constand in adancirea marginii libere in forma de semiluna, retractia partii lor superioare si devierea axelor care converg spre partea inferioara. Este un simptom in *sifi-lisul congenital. V si triada Hutchinson.

DIODA, s. f. / **diode**, s. f. / **diode**. [Qr. *dis* = de. *doua ori*; *hodos* = cafe., drum.] Tub electronic format din dot electrozi sau dispozitiv alcatuit prin juxtapunerea a doua elemente semi-conductoare. D. sunt utilizate pentru redresarea curentului alternativ sau pentru detectarea curentilor de inalta frecventa.

DIOPTRIE, s. f. / **dioptric**, s. f. / **dioptr**. {Cjr. *dioptron* = oglmda, dt ia *dia* = prin, *optos* = l'izi6il, de. la *optesthai* = a Video.} Unitate de masura a puterii de refringenta a siste-melor optice: ochi, lentile optice. 0 d. reprezinta convergenta unei lentile cu distanta focala de 1 m. Lentilele concave diver-gente pentru ochelari (in caz de "miopie) sunt notate cu (-) (minus) - iar lentilele convexe (in caz de *hipermetropie) cu (+) (plus).

DIOPTRU, s. m. / **dioptr**, s. m. / **dioptr**. [Qr. *dioptron* = ogfinda, de. [a *dia* = prin; *optos* = vizibil, de. la *optesthai* = a ve.de.a.] Suprafata care separa doua medii transparente si omogene cu indtci de refractie diferiti. Cel mai raspandit este d. sferic. Elementele principale ale acestuia sunt: centrul d. (centrul suprafetei sferice), *axa optica principala (axa de sime-trie a d.) si varful d. (punctui aflat la intersectia axei optice principale cu d.). Orice dreapta ce trece prin centru, cu excep-tia axei principale, se numeste axa optica secundara. D. sunt convergent! si divergent!.

DIOXID

DIOXID, s. m. / **dioxide**, s. m. / **dioxide**. [Qr. *dis* = *de. dona on; oxy*s = *acru, o, ygen.*] Sin.: bioxid (v.).

DIOXIGENAZA, s. f. / **dioxyg6nase**, s. f. / **dioxygenase**. {Cjr. *dis* = *de doua on; oxy*s = *acru; geiman* = *a produce; -azd*} Enzima care reduce oxigenul molecular Incorporand doi atomi Intr-un substrat.

DIOXINA, s. f. / **dioxine**, s. f. / **dioxin**. Substanta din grupul de compusi cu toxicitate mare In stuctura carora doua cicluri benzen sunt legate cu doi atomi de oxigen. D. prototip 2,3,7,8-tetraclorodibenzo-dioxin (TCDD) este un coprodus al erbicidului 2,4,5-tricloro-fenoxi acid acetic. Dupa 1970, o serie de decese la animalele din ferme au atras atentia asupra toxici-tatii acesteia, culminand cu accidentul industrial de la Seveso (Italia). La om, expunerea cronica la d. provoaca scadere In greutate, mialgii, insomnie, intoleranta la frig, iritabilitate, ne-vrite, hepatomegalie, cistita hemoragica, scaderea libidoului si impotentia. Expunerea prelungita la doze mari este asociata cu cresterea certa a numarului de cazuri de cancer. Efectul carcinogen se afla In relatie cu faptul ca d. se leaga pe "recep-torii intracelulari la nivelul ADN. Controlul concentratiei d. In diverse alimente de origine animala si vegetala nu se efec-tueaza, Inca, dupa reguli si norme unice.

DIPEPTID, s. n. / **dipeptide**, s. m. / **dipeptide**. [Cjr. *dis* = *de douci ori'i peptos* = *digerat, copt, de la pepsein* = *a gdti, a digera.*] Molecula formata din doi aminoacizi uniti printr-o le-gatura amida. D. rezulta 'in urma degradarii *peptidelor.

DIPEPTIDAZA, s. f. / **dipeptidase**, s. f. / **dipeptidase**. [Cjr. *dis* = *de. doua ori; peptos* = *digerat, copt, de Ca pepsein* = *a gdti, a digera; -aza.*] Enzima intestinala care hidrolizeaza 'dipeptidele In aminoacizi.

DIPHYLLOBOTHRUM LATUM / **Diphyllobothrium latum** / **Diphyllobothrium latum**. [Qr. *dis* = *tie. doua ori; phyH0n* = *fhima; bothrion* = *gropi^o, [at. latus* = *(at, [ay.] Sin.: botrioc-efal (v.).*

DIPIRIDAMOL, s. n. / **dipyridamole**, s. in. / **dipyridamole**. (DCI) Derivat pirimidinopirimidinic cu actiune antispastica de tip papaverinic, In special pe vasele coronare. Eficacitatea d. ca antianginos este redusa, efectui scontat fiind 'in principal inhibarea agregarii plachetare.

DIPLACUZIE, s. f. / **diplacuzie**, s. f. / **diplacuzis**. [Qr. *diploos* = *dufiui; akousis* = *auz, de- la akouein* = *a auzi.*] Perceptia aceluiași sunet de catre cele doua urechi sau In aceeasi ureche sub forma a doua sunete de Inaltimi diferite. In general, d. este In relatie cu o leziune *cohleara. Sin.: para-acuzie dubla.

DIPLEGIE, s. f. / **diplegie**, s. f. / **diplegia**. [Qr. *dis* = *de. doua ori; plege* = *Centura.*] *Paralizie care afecteaza parti similare, bilateral: paraliza membrelor superioare sau inferioare ("para-plegic), d. faciala.

DIPLEGIE SPASTICA / **diplegie spastique** / **spastic diplegia**. Sin.: boala Little (v.).

DIPLOBACIL, s. m. / **diplobacille**, s. m. / **diplobacillus**. [(fr. *diploos* = *dublu; Cat. bacillus* = *Sastonaf.*] Bacterie In forma de bastonas scurt, alcatuit din doua elemente acolate.

DIPLOCEFALIE, s. f. / **diplocephalie**, s. f. / **diplocephaly**. [Cjr. *diploos* = *dublu.; kephale* = *cap.*] Monstruozitate carac-terizata prin existenta a doua capete implantate pe acela?) corp. V. si derodim.

DIPLOCOCCUS / **diplococcus** / **diplococcus**. \GjT. *diploos* = *dufilv.; kokkos* = *60060.*] 1) Bacterie sferica care se dezvolta In perechi ca urmare a unei diviziuni celulare incomplete. 2) Organism care apartine, In vechile sisteme de clasificare, genu-lui *D.* Intre timp, componentele acestui gen au fost atribuite altor genuri. Ex.: *D. pneumoniae* se nume^te In prezent *Streptococcus pneumoniae*.

DIPSOMANIE

DIPLOE, s. f. / **diploe**, s. f. / **diploe**. NA: **diploe**. \Gjr. *diploos* = *dubbi.*] Strat de os spongios situat Intre cele doua tablii osoase, externa si interna, ale oaselor boltii craniene.

DIPLOFONIE, s. f. / **diplophonie**, s. f. / **diplophonia**, **dipho-nia**. [CfT. *diploos* = *dublu.; phone* = *voce.*] Sin.: voce bitonala

DIPLOIC, adj. / **diploique**, adj. / **diploic**. [^r. *diploos* = *duiiCu.*] Care se refera la 'diploe.

DIPLOID, adj. / **diploide**, adj. / **diploid**. [Cjr. *diploos* = *du6bi; eidos* = *forma.*] Despre starea normala a unei celule sau a unui organism care poseda doua loturi de cromozomi omolo-gi. Astfel, fiecare celula poseda In nucleu doua loturi de cromozomi care poarta aceiasi *loci, dar nu In mod necesar ace-leasi "alele. La om, numarul normal de cromozomi este 2n = 46, n = 23 reprezinta numarul de perechi de cromozomi (22 de perechi de cromozomi somatici si o pereche de cromozomi sexuali). V. si euploid, poliploid.

DIPLOIDIE, s. f. / **diploidie**, s. f. / **diploidy**. [Cfr. *diploos* = *dublu; eidos* = *forma.*] Starea unei celule *diploide (si a orga-nismului careia aceasta Ti apartine), normala In cazul celulelor somatice ale speciilor sexuate. V. si euploidie, poliploidie.

DIPLOMIELIE, s. f. / **diplomyelie**, s. f. / **diplomyelia**. [Qr. *diploos* = *dublu; myelos* = *mdduva.*] Dedublare reala a madu-vei spinarii, observata la unii monstri dubli, care nu trebuie confundata cu *diastematomielia, o simpla diviziune a unei madu-ve unice, consecinta a unei 'notocordodisrafii.

DIPLOPIE, s. f. / **diplopie**, s. f. / **diplopia**. {Cjr. *diploos* = *dublu; ops, opos* = *ve.dere.i vdz.*] Tulburare de vedere carac-terizata prin perceptia a doua imagini ale unui singur obiect, din cauza formarii imaginilor unui obiect fix In puncte non-corespondente ale celor doua retine. Este principalul simptom initial al unei paralizii de nervi oculomotori. D. poate fi mono-culara, binoculara, heteronima, omonima, orizontala, verticala etc.

DIPLOSCOP, s. n. / **diploscope**, s. in. / **diploscope**. [Qr. *diploos* = *dublu.; skopos* = *oBservator, de [a skopein* = *fi Vtd.e.0., a. e^amina.*] Aparat utilizat In studiul tulburarilor 'vederii binoculare.

DIPLOZOM, s. m. / **diplosome**, s. m. / **diplosome**. [Qr. *diploos* = *dublu; soma, -atos* = *Corp.*] Pereche de *centrioli dispusi perpendicular unui pe altui In *centrozomul unei celule.

DIPOL, s. m. / **dipole**, s. m. / **dipole**. [Cjr. *dis* = *de doua ori; iat. polus* = *polL*] 1) In electricitate, ansamblul format din doua sarcini punctuale separate de o distanta scurta. 2) Molecula neutra asimetrica, In care centrul de greutate al sarcinilor pozi-tive nu coincide cu eel al sarcinilor negative, acestea fiind des-partite spatial. Unele molecule (ex.: molecula de apa) au o structura dipolara In absenta oricarei forte externe: d. *permanent*. Moleculele cu structura simetrica pot deveni d. In apro-pierea unei sarcini electrice, care atrage sarcinile de semn contrar din molecula, separand sarcinile pozitive de cele negative. Se obtine un d. *Indus*. D. a carui orientare variaza m timp se numeste d. *instantaneu*. 3) D. *electric al inimii* se for-meaza ca urmare a diferentei de potential dintre baza si var-ful inimii.

DIPSOFOBIE, s. f. / **dipsophobie**, s. f. / **dipsophobia**. [Cfr. *dipsci* = *se.te; phobos* = *frico.*] Refuzul ingestiei de lichide. Poate avea o cauza organica (ex.: hiperhidratare intracelulara) sau psihiatrica.

DIPSOMANIE, s. f. / **dipsomanie**, s. f. / **dipsomania**. [Cjr. *dipsa* = *se.te; mania* = *nebunie.*] 1) Forma clinica de alcoolism manifestata prin consumul de bauturi alcoolice In _cantitati mari, survenind In accese periodice sr intermitente. Intre accese, bolnavul nu mai bea deloc si are tendinte evidente de culpa-bilitate. 2) D. trebuie deosebita de *alcooolomanie si de *poto-manie.

DIPTERE

DIPTERE, s. n. pi. / dipteres, s. m. pi. / dipterous. {*Qr. dipteros = cu doua aripi, de [a dis = de. doud mi, pteron = aripa.]* Ordin de insecte care nu poseda decat o singura pereche de aripi functionale, aripile posterioare fund atrofiate si denumite balansiere sau haltere. O serie de d. sunt hema-tofage, avand aparatul bucal adaptat pentru Intepat si supt. D. pot duce o viata libera sau parazitara si sunt dasificate In trei subordine: 1) *Nematocere*, cu corpul alungit, cu antene si membre lungi; din acest subordin fac parte culicidele (genul *Culex*, care cuprinde tantarii, inclusiv *anofelul). 2) *Brachycere*, cu antenele scurte (taunul - *Tabanus bovinus*). 3) *Cyclorhaphae*, cu antenele extrem de reduse si stadii larvare particulare (musca, strechea oilor - *Oestrus ovis*).

DISACROMELIE, s. f. / dysacromelie, s. f. / dysacromelia. [*Qr. dys = greu, dificil; akron = e^tremitate; melos = vdrf, ufrtmitati, membru.*] Termen generic cu referire la ansamblul modificarilor morfologice ale extrem itatilor membrului aflate In relatie, aproape Intotdeauna, cu un proces patologic localizat la nivelul toracelui. De ex.: degete hipocratice.

DISARMONIE DENTOMAXILARA / dysharmonie dentomaxilare / dento-maxillary dysharmony. {*Gjr. dys = greu, dificil; [at. harmonia = armonie, din gr. harmozein = a ajusta; dens, -ntis = dinte; maxilla = miufftar]* Relatie inadecvata Intre dimensiunile dintilor si dimensiunile maxilarelor, responsabila de circa jumatate din "malpozitiile dentare. Frecventa d. d. este explicata prin independenta genetica a dintilor fata de maxi-lare.

DISARTRIE, s. f. / dysarthrie, s. f. / dysarthria. [*Cjr. dys = gnu, dificil; arthron = a rosti distinct.*] Dificultate de vor-bire data de tulburarile motorii ale organelor de fonatie: limba, buzele, valul palatului etc. Var.: dizartrie.

DISARTROZA, s. f. / dysarthrose, s. f. / dysarthrosis. [*Qr. dys = greu, dificil; arthroa = articu.[atie; -ozo.]* Diformitate congenitala sau dobandita a unei articulatii.

DISAUTONOMIE, s. f. / dysautonomie, s. f. / dysautonomia. [*Qr. dys = greu, dificil; aufos = sine msufi; nomos = oficei avand forta de [ego.]* Denumire a ansamblului tulburarilor legate de perturbarile functionale ale 'sistemului nervos vegetativ. Exista d. familiale (*sindrom Riley-Day) si d. survenite In cursul neuropatiilor periferice, mai frecvente (In *diabet, *amiloi-doza, *poliradiculonevrita), sau In cazul degenerescentei com-plexe a sistemului nervos central (*sindrom Shy-Draeger). Expre-sia clinica a d. este dominata de *hipotensiunea ortostatica prin deficit noradrenergic si, mai rar, prin efecte colinergice pure (disparitia lacrimilor, salivei, transpiratiei, "pareza vezicala si gastrointestinala).

DISAUTONOMIE FAMILIALA / dysautonomie familiale / familial dysautonomia. Sin.: sindrom Riley-Day (v.).

DISBARISM, s. n. / dysbarisme, s. m. / dysbarism. [*r. dys = greu, dificil; baros = greutate; -ism.*] Ansamblul tulburarilor determinate de o modificare a presiunii atmosferice sau barometrice (Intr-o indnta Inchisa ermetic). V. si boala de cheson.

DISBAZIE, s. f. / dysbasie, s. f. / dysbasia. [*Cjr. dys = gnu, dificil; basis = mers.*] Termen general pentru denumirea dificultatilor si tulburarilor de "mers, Indeosebi a color determinate de ieziuni nervoase. v. si abazie, mers, boala Ziehen-Oppenheim.

DISBAZIE LORDOTICA PROGRESIVA / dysbasie lordotique progressive / dysbasia lordotica progressiva. Sin.: boala Ziehen-Oppenheim (v.).

DISC, s. n. / disque, s. m. / disk, discus, pi. disci (lat.). [*Lot. discus, gr. diskos = disc.*] 1) Placa circulara, plana sau convex-concava, cu un orificiu central. Acoperit cu abraziv, se utilizeaza In operatii dentare de slefuire. 2) Formatiune din organism de forma drculara si plata. Ex.: a) d. *articular* (NA:

DISCHINEZIE TARDIVA

discus articularis), cartilajul articular; b) d. *germinativ* (v.); c) d. *intercalare*: spatii mai dense, transversale sau oblice, pe directia miofibrilelor miocardice; d) d. *inten/vertebral* (v.); e) d. *optic*, sin.: papila optica (v.).

DISC GERMINATIV / disque germinatif / germinal disk. Formatiune protoplasmatica cu numeroase nudee, care are forma unui disc si se gaseste la suprafata *vitelusului. Din d. g. sau embrionar iau nastere tesuturile si organele embrionare.

DISC INTERCALAR / disque intercale / intercalated disk. V. disc.

DISC INTERVERTEBRAL / disque intervertebral / intervertebral disk. NA: discus intervertebralis. Cartilaj fibroelastic dispus Intre corpurile vertebrelor. Este alcatuit dintr-un inel fibres, care contine In centru "nucleui pulpos, o masa pulpara elas-tica, deplasabila limitat si, ded, modelabila In cursul miscarilor coloanei vertebrale.

DISC MERKEL / disque de Merkel / Merkel's disk. [*Friedrich Sigmund Merkel, anatomist german, profesor (succesiv) ia 'Kostocl'^ 'Kgnigsberg si Cfottingen, 1845-1919.*] Sin.: complex Merkel (v.).

DISC PLACIDO / disque de Placido / Placido's disk. [*Antonio Placido da Costa, oftaimoCog portugke.z., 1849-1916.*] Sin.: keratoscop (v.).

DISCAL, adj. / discal, -ale, -aux, adj. / discal. [*Lot. discus, gr. diskos = disc.*] Care priveste "discul intervertebral. Ex.:

"hernie d.

DISCARIOZA, s. f. / dyskaryosis, s. f. / dyskaryosis. [*r. dys = gnu., dificil; karyon = nudeu; -ozd.*] Modificari anor-male ale nucleelor celulare, ca de pilda cele observate la nivelul celulelor epiteliale ale colului uterin In timpul sarcinii.

DISCARTROZA, s. f. / discarthrose, s. f. / diskarthrosis, arthrosis of a disk. [*Lat. discus, gr. diskos = disc.; gr. arthroii = articulafie.; -oza.*] In sens larg, orice alterare dis-cala degenerativa. Mai precis, *artroza a discurilor interverte-brale, caracterizala, In general, printr-o reducere a spatiului inter-vertebral si prezenta *osteofitelor antero-laterale.

DISCEFALIE, s. f. / dyscephalie, s. f. / dyscephaly. [*Qr. dys = greu, dijvil; kephale = cap.*] Malformatie a craniului si a fetei. Ex.: d. cu aspect de „cap de pasare" din "sindromul Francois, *d. splanhnohistica. V. si sindrom Gruber-Meckel.

DISCEFALIE SPLANHNOCHISTICA / dyscephalie splanchnocystique / dysencephalia splanchnocystica. Sin.: sindrom Gruber-Meckel (v.).

DISCHINEZIE, s. f. / dyskin6sie, dyscinesie, s. f. / dysci-nesia, dyskinesia. [*Cfr. dys = greu, dificil, kinesis = mifcare., de. la kinem = a misca.*] 1) In semnificatia cea mai generala:

perturbari ale miscarilor, fie voluntare, fie involuntare. In prac-tica, termenul este utilizat Indeosebi pentru miscarile care nu apartin unor categorii bine definite, cum sunt cele din *ate-toza sau din *coree. 2) Alterarea mecanismelor de reglare a "motilitatii organelor contractile. Termenul se refera Indeosebi la modificarea sincronismului functional motor al diferitelor seg-mente ale tubului digestiv, exprimat prin necoordonare, spas-me, pareza etc. Ex.: *d. biliara, 'colopatie functionala cronica. Var.: diskinezie.

DISCHINEZIE BILIARA / dyskinesie biliare / biliary dyskinesia. Alterare functionala a mecanismului de eliberare a *bilei, In absenta litiazei sau a oricarei leziuni inflamatorii, degenerative sau neoplazice. Se manifesta prin dureri In hipocondrul drept, greturi si varsaturi. Sunt afectate fie vezicula biliara si sfincterul cistic, fie segmentul terminal - canalul coledoc si sfincterul Oddi (d. *oddianS*). Diagnosticul corect se stabileste pe baza *radiomanometriei si a investigatiei radioizotopice a cailor biliare.

DISCHINEZIE TARDIVA / dyskinesie tardive / tardiv dyskinesia. Sindrom iatrogenic manifestat prin miscari involuntare

DISCITA

anormale asemănătoare cu mișcările coreoatetozice ce pot apărea după puțin 3 luni de tratament cu neuroleptice și care nu au o altă cauză. Se poate instala după un interval variabil de tratament cu neuroleptice, dar mai poate surveni și după administrarea de L-DOPA, amfetamine, antidepressiv triciclic, antihistaminice, anticolinergice și metoclopramidă. Cel mai frecvent apare după administrarea de fenotiazine, butirofenone, antidepressiv asociate cu neuroleptice și, deosebi în cazul fenotiazinelor piperazinate și fluorate.

DISCITA, s. f. / **discite**, s. f. / **discitis**, **diskitis**. [Lat. *discus*, gr. *diskos* = *disc*; *-ita*.] Inflamație a *discului intervertebral, de obicei de natură infecțioasă. V. și spondilodiscita.

DISCIZIE, s. f. / **discission**, s. f. / **discission**. [Lat. *discisio*, *-onis* = *separare*, de la *discidere* - a separa tăind.] 1) Termen utilizat deosebi pentru denumirea deschiderii chirurgicale a capsulei *cristalinului în unele cazuri de "cataractă. Sin. partial: capsulotomie. 2) Incizie bilaterală a *colului uterin în stenoza acestuia.

DISCOGRAFIE, s. f. / **discographie**, s. f. / **discography**. [Lat. *discus*, gr. *diskos* = *disc*; gr. *graphia* = a scrie.] Radiografie a unui *disc intervertebral, la nivelul caruia s-a injectat un *mediu de contrast (de obicei iodat) resorbabil spontan, care în mod normal oferă o imagine a *nucleului pulpos. D. per-mite decelarea unei eventuale deteriorări structurale a discului.

DISCONDRPLAZIE, s. f. / **dyschondroplasia**, s. f. / **dyschondroplasia**. [Gr. *dys* = *greu*, *difficil*; *khondros* = *cartilaj*; *plasis* = *modewe*, de la *plassein* = a forma, a modeCa.] Sin.: endondromatoză (v.).

DISCONDRPLAZIE A EPIFIZEI RADIALE INFERIOARE / dyschondroplasia de l'6piphyse radiale inferieure / Madelung's disease. Sin.: carpicifoza (v.).

DISCONDROSTEOZA, s. f. / **dyschondrosteose**, s. f. / **dyschondrosteosis**. [Gr. *dys* = *greu*, *difficil*; *khondros* = *cartilaj*; *osteon* = *os*; *-ozn*.] Sin.: boala Leri-Weill (v.).

DISCOPATIE, s. f. / **discopathie**, s. f. / **discopathy**. [Lat. *discus*, gr. *diskos* = *disc*; gr. *pathos* = *afecțiune*.] Denumire generică, folosită înca, pentru afecțiunile *discurilor intervertebrale, indiferent de etiologie. Acest termen trebuie utilizat numai în sensul de *d. degenerativă*, adică de deteriorare structurală a discului intervertebral.

DISCORDANTA, s. f. / **discordance**, s. f. / **discordance**. [Lot. *discordare* = a fi în dezacord.] 1) În genetica, expresia unei trăsături doar la unul din gemeni. 2) Simptom al *disociației mentale din schizofrenie, caracterizat printr-o incompatibilitate între idei, sentimente și acte, care generează contradicție, paradox, incoerență.

DISCRAZIE, s. f. / **dyscrasia**, s. f. / **dyscrasia**. [Gr. *dyskra-sia* = *temperament rdu*, de. [a *dys* = *greu*, *difficil*; *krasis* = *amestec*, *constituit*, a. unui *corp*, *temperament*.] Unul dintre cei mai vechi termeni medicali. Inițial, desemna dezechilibrul celor patru umori, care era considerat cauza tuturor bolilor. În prezent, termenul tinde să devină desuet, fiind utilizat, totuși, pentru denumirea unei stări anormale, deosebi ca urmare a unor tulburări de metabolism sau de coagulare.

DISCROMATOPSIE, s. f. / **dyschromatopsie**, s. f. / **dyschromatopsia**. [Gr. *dys* = *greu*, *difficil*; *khroma*, *-atos* = *culoare*; *opsis* = *vedere*, *aspect*.] Anomalie a percepției culorilor, congenitală sau dobândită. V. și daltonism, protanopie, deuteranopie.

DISCROMIE, s. f. / **dyschromie**, s. f. / **dyschromia**. [Gr. *dys* = *greu*, *difficil*; *khroma*, *-atos* = *culoare*.] Oncă anomalie a pigmentației pielii sau parului.

DISCROMETRIE, s. f. / **dyschrometrie**, s. f. / **dyschrometry**. [Gr. *dys* = *greu*, *difficil*; *khronos* « *timp*; *metron* =

DISFAGIE

masura.} Intârzierea contractiei musculare voluntare observată în cursul *sindromului cerebelos.

DISECTAZIE, s. f. / **dysectasia**, s. f. / **dysectasia**. [Gr. *dys* = *grău*, *difficil*; *ektasis* = *dilatare*.] Perturbare a deschiderii libere a colului vezical în momentul mictiunii, cauza cea mai frecventă fiind adenomul de prostată.

DISECTIE, s. f. / **dissection**, s. f. / **dissection**. [Lat. *dissec-tio*, *-onis* = *dissecție*, de la *dissecare* = a tăia se.pard.nd (*dis* = *separat* dt; *secare* = a tăia).] 1) Sectionarea sau separarea sistematică a tesuturilor unui cadavru în vederea studierii elementelor anatomice dintr-o anumită regiune. 2) În chirurgie, separarea prin incizie sau clivare a elementelor anatomice din câmpul operator.

DISECTIE DE AORTA / dissection aortique / aortic dissection. Clivaj longitudinal al tunicii medii a aortei, care poate interesa un segment sau întreaga circumferință. Se formează o cavitate care ulterior se distinde prin infiltrare sanguină (printr-un orificiu ce se formează, de obicei, deasupra valvulelor sigmoide aortice). Topografic se disting 3 tipuri de d. de a.: *tip I* - disecție totală de aortă; *tip II* - d. de a. ascendentă; *tip III* - d. de a. descendentă. În evoluție apar leziuni degenerative ale tunicii medii, distrugerea fibrelor elastice și musculare, zone lacunare circumscrise cu conținut mucoasă (*medianecroză). Sin.: anevrism disecant de aortă. V. și anevrism disecant.

DISEMBRIOM, s. n. / **dysembryome**, s. m. / **dysembryoma**. [Gr. *dys* = *greu*, *difficil*; *embryon* = *embrion* (*en* = *m*; *hryein* = a crește); *-oma*.] Tumoră compusă din vestigii embrionare incluse în unele tesuturi. D. poate fi benign sau malign, chistic sau solid, simplu (format dintr-un singur tip de țesut) sau complex (tumoră mixtă). V. și teratom, seminom.

DISEMBRIOPLAZIE, s. f. / **dysembryoplasie**, s. f. / **dysembryoplasia**. [Gr. *dys* = *greu*, *difficil*; *embryon* = *embrion* (*en* = *m*; *hryein* = a crește); *plasis* = *modewe*, de la *plassein* = a forma, a modeCa.] Malformație fetală care survine în timpul dezvoltării embrionare.

DISEMINARE, s. f. / **dissemination**, s. f. / **dissemination**. [Lat. *disseminatio*, *-onis* = *raspândire*, de la *disseminare* = a împrăști (*dis* = *separat* de; *semen*, *-inis* = *sămânță*).] 1) Propagare la distanță a unui agent patogen (macroorganism, deosebi bacterii) dintr-un focar existent în organism. D. se produce de regulă pe cale sanguină sau limfatică, la nivelul unor organe, țesuturi sau a întregului organism. 2) Trăstire la distanță a celulelor canceroase de la nivelul primar. V. și metastază, metastază. 3) Transportul granulelor de polen la distanță, efectuat de vânt, animale sau chiar de plante. D. asigură difuziunea și supraviețuirea plantelor.

DISEMINAT, adj. / **disseminat**, -e, adj. / **disseminated**. [Lat. *disseminare* = a împrăști, de la *dis* = *separat* de, *semen*, *-inis* = *sămânță*.] Care se propagă, care este propagat prin *diseminare. Ex.: sindrom de coagulare intravasculară d.

DISERITROPOIEZA, s. f. / **dyserythropoiesis**, s. f. / **dyserythropoiesis**. [Gr. *dys* = *greu*, *difficil*; *erythros* = *roșu*; *poiesis* = *creare*, *formare*, de la *poiein* = a face.] Anomalie cantitativă a maturării *eritroblastelor care duce la o producție insuficientă de globule roșii. Se traduce prin anemie cu *reticulocitoză ușoară și un grad de hemoliză. D. poate fi dobândită (de ex. în anemia refractară și în *anemia Biermer) sau congenitală (*talasemie).

DISESTEZIE, s. f. / **dysesthesia**, s. f. / **dy(a)esthesia**. [Gr. *dys* = *greu*, *difficil*; *aisthesis* = *simțire*, *sensibilitate*.] Oncă tulburare a sensibilității, deosebi a celei tactile. Termenul este utilizat și cu sensul de *parestezie, deși în realitate este doar parțial sin. cu acesta.

DISFAGIE, s. f. / **dysphagia**, s. f. / **dysphagia**. [Gr. *dys* = *greu*, *difficil*; *phageia* = a mânca.] Senzație de Jena sau de

DISFAGIE SIDEROPENICA

blocare survenita in timpul 'deglutitiei. Apare din cauza unui obstacol organic sau a unei tulburari motorii functionate a. esofagului, uneori a *cardiei. Sin. partial: *odinofagie.

DISFAGIE SIDEROPENICA / dysphagie sid6rophenique / sideropenic dysphagia. Sin.: sindrom Plummer-Vinson (v.).

DISFAZIE, s. f. / dysphasie, s. f. / dysphasia. [Qr. *dys* » *gnu, difidi*; *phasis* = vor6ire.] 1) Tulburare de Invatare a lim-bajului caracterizata Indeosebi prin alterarea coordonarii cuvin-telor. 2) Termen sin. cu afazie (v.).

DISFIBRINOGENEMIE, s. f. / dysfibrinogenemie, s. f. / dysfibrinogen(a)emia. [Qr. *dys* = *gnu., difidi*; *iat. fibra* = *fifira*; **ina*; *gr. gentian* = a produce.; *haima, -atos* = sange.] Ano-malie structurala rara a *fibrinogenului, tradusa prin alungirea "timpului de protrombina, fara simptomatologie clinica.

DISFONIE, s. f. / dysphonie, s. f. / dysphonia. \Cjr. *dys* = *gnu, difidi*; *phone* = voce.] Termen generic pentru orice tul-burare a *fonatiei In relatie cu o afectare morfologica paralitica sau functionala a "corzilor vocale. Uneori d. este consecinta lezarii centrilor nervosi. V. si anartrie, disartrie, dislalie.

DISFORIE, s. f. / dysphorie, s. f. / dysphoria. \Cjr. *dys* = *gnu.; phorein* = a suporta.] Tulburare a 'dispozitiei cu tonali-tate depresiva, manifestata printr-o stare de tristete si anxie-tate, uneori Insotita de iritabilitate excesiva si, mai rar, de o crestere a agresivitatii.

DISFUNCȚIE, s. f. / dysfunction, s. f. / dysfunction. [Cjr. *dys* = *gnu, difidi*; *lat. functio, -onis* = mde-pdhire., e.?(ecutare., de. la *fungi* = a indeptini.) Perturbare a functiei unui organ sau a unui sistem.

DISGAMAGLOBULINEMIE, s. f. / dysgammaglobulinemie, s. f. / dysgammaglobulin(a)emia. [Qr. *dys* = *gre.u, difidi*; = a Inia litwd a aifafietuiui grec; *lat. globulus, dim. de. (a globus* = glob, *-ina*; *gr. haima, -atos* = sange.) Anomalie can-titativa sau calitativa a gamaglobulinelor sanguine, Sin.: gama-patie. V. si disglobulinemie biclonala, monoclonala si policlonala,

DISGENEZIE, s. f. / dysgenesis, s. f. / dysgenesis. [Qr. *dys* = *greu, difidi*; *genesis* = producers, de la *gennan* = a produce.] Anomalie de dezvoltare a unui organ sau a unui tesut In curs de formare, indiferent de cauza. Consecintele d. pot fi: *insuficienta functionala a organului, *atrofia sau absenta *diferentierij. V. si agenezie.

DISGENEZIE GONADICA / dysgenesie gonadique / gonadal dysgenesis. 1) Orice anomalie de dezvoltare a gonadelor care antreneaza o tulburare a diferentierii sexuale si o *sterili-tate primara. 2) Boala prin *aberratie cromozomala In care anomalia afecteaza cromozomii sexuali sau *gonozomii. Ex.:

*sindrom Klinefelter, *sindrom Turner. V. si agenezie.

DISGENEZIE IRIDODENTARA / dysgenesie iridodentaire / Weyers-Thier syndrome. Sin.: sindrom Weyers-Thiers (v.).

DISGERMINOM, s. n. / dysgerminome, s. m. / dysgerminoma. [Qr. *dys* - *gre.u, difidi*.; (*at. germmare* = a mcol'ni, a produce, de. la *gel-men, -uiis* = *germe.n, scmtaf.a, -oma*.) Tumora maligna radiosensibila a ovarului, dezvoltata din celulele germinate. Localizata bilateral, este alcatuita din celule mai rotunde sau poligonale, bogate In glicogen. D. este echivalentul *semi-nomului clasic testicular. Termenul *germinom include ambele neoplasme, feminin si masculin. V si seminom.

DISGLOBULINEMIE, s. f. / dysglobulinemie, s. f. / dysglobulin(a)emia. [Cjr. *dys* = *gre.u, difidi*; [*at. globulus, dim. de, la globus* = glob; *-ina*; *gr. haima, -atos* = s&nge.}] Anomalie cantitativa sau calitativa a globulinelor plasmatiche, Indeosebi a ga-maglobulinelor (*disgammaglobulinemie). Globulinele pot fi In exces (hiperglobulinemii), m cantitate insuficienta (hipoglobulinemii) sau absente (Indeosebi fractiunea gama: *agamaglobulinemie). Prin extensie, In prezent termenul este utilizat pen-

DISJUNCTIE

tru desemnarea unor boli In care d. reprezinta caracteristica esentiala. Denumirea *paraproteinemie* (biclonala, monoclonala, policlonala) este incorecta. V. si disglobulinemie biclonala, disglobulinemie monoclonala, disglobulinemie policlonala.

DISGLOBULINEMIE BICLONALA / dysglobulinemie biclonale / biclonal gammopathy. Tip de d. caracterizat prin prezenta In ser a doua *imunoglobuline "monoclonale (ex.: IgA si IgM). Sin.: gamapatie biclonala, hiperglobulinemie biclonala, hipergamaglobulinemie biclonala.

DISGLOBULINEMIE MONOCLONALA / dysglobulinemie monoclonale / monoclonal gammopathy. D. caracterizata prin prezenta In plasma a unei *imunoglobuline *monoclonale, eel mai frecvent o IgG. D. m. este caracteristica unui grup de boli, majoritatea maligne, incluzand: *macroglobulinemia Waldenstrom, disglobulinemia sau *gamapatia monoclonala benigna, *boala lanturilor grele. De asemenea, d. m. este prezenta si In alte afectiuni: cancer (paraproteinemie neoplazica), hemopatii maligne, poliartrita, 'amiloidoza. Sin.: hiperglobulinemie monoclonala, hipergamaglobulinemie monoclonala, gamapatie monoclonala.

DISGLOBULINEMIE POLICLONALA / dysglobulinemie polyclonale / polyclonal gammopathy. Varietate de d. caracterizata prin cresterea tuturor fractiunilor de imunoglobuline se-riche, provenite din numeroase familii celulare sau *clonuri. Sin.: hiperglobulinemie policlonala, hipergamaglobulinemie policlonala, gamapatie policlonala.

DISGONOZOMIE, s. f. / dysgonosomie, s. f. / gonadal dysgenesis. [Cfr. *dys* = *greu, difidi*; *gone, gonos* = urmof, sa-man-ta gmitala, *soma, -atos* = carp.} Sin.: disgenezie gona-dala (v.).

DISGRAFIE, s. f. / dysgraphie, s. f. / dysgraphia. [Cjr. *dys* = *gre.u, difidi*; *graphem* = a scrie.] Tulburare a caligrafiei, cu deformare uneori accentuata, pana la scris ilizibil.

DISGRAVIDIE, s. f. / dysgravidie, s. m. / pregnancy tox(a)emia, dysgravidy. \Cjr. *dys* = *gnu, difidi*; *lot. gravidus* = insdrinata., de. [*a gravis* = *gre.u.*] Sarcina dificila. Termen vag,-tot mai putin utilizat (Indeosebi In engl.), cu referire la tulbu-rarile In relatie stricta cu sarcina.

DISHIDROZA, s. f. / dyshidrose, s. f. / dyhidrosis, pompholyx. [*gr. dys* = *gnu, difidi*; *hidros* = sudoare; *-ozd*.] Afectiune foarte frecventa, caracterizata printr-o eruptie pruriginoasa de vezicule profunde situate la nivelul palmelor si al picioa-relor. Uneori are un caracter acut si exploziv, frecvent evo-lueaza cronic In pusee recidivante, cu variatie sezoniera. Etiologia d. este neclara: Inrudita cu *eczema, poate avea o origine parazitara, medicamentoasa sau alergica. Var.: disi-droza.

DISIDROZA. Var. pentru dishidrozS (v.).

DISIMULARE, s. f. / dissimulation, s. f. / concealment. \Lat. *dissimulatio, -onis* = * ascunde.n, pre.face.re., de la *dissimulare* = a ascunde, a se preface..} Actiune prin care un individ In-cearca sa ascunda prin minduna sau fapte frauduloase o stare patologica (atunci cand boala trebuie declarata) sau o situatie compromitatoare. V. si simulare.

DISINSULINISM, s. n. / dysinsulinisme, s. m. / dysinsuli-nism. [Cfr. *dys* = *gre.u, difidi*; *lot. insula* = insuid; *-ina*; - " ism.] Termen generic pentru tulburarile functiei celulelor pan-creatice, care determina fie *hiperinsulinism, fie *hipoinsulinism, sau alternanta celor doua stari. D, apare In unele boli meta-bolice si poate preceda aparitia unui *diabet zaharat.

DISJUNCTIE, s. f. / disjonction, s. f. / disjunction, dislocation. [Lot. *disiunctio, -onis* = separare, desparf.ire., de. la *dis-iungere* = a despltrti, a separa (*dis* = separat de.; *iungere* = a alatura, a unif.) Separarea a doua parti dintr-un organ sau a doua organe acolate. Termenul se utilizeaza Indeosebi pen-

DISKALIEMIE

tru componentele scheletului: 1) D. *acromioclavicularea*, desfacerea articulatiei acro-mioclaviculare. 2) D. *condrocostala*, decolare a unei coaste la nivelul ei de unire cu cartilajul costal.

3) D. *craniomaxilara*, fractura orizontala ce determina desprinderea masivului maxilar de craniu. Sin.: fractura Le Front III.

4) D. *simfizei pubiene*, desfacerea simfizei pubiene. V. si decolare.

DISKALIEMIE, s. f. / dyskaliemie, s. f. / dyskali(a)emia. [Cjr. *dys* = *greu, dificil*; or. *kali* = *potasa*; gr. *haima, -atos* = *sange*.] Perturbarea potasiului sanguin. Termen vag.

DISKERATOZA, s. f. / dysk6ratose, s. f. / dyskeratosis. {Cjr. *dys* = *greui dificii*; *keras, keratos* = *corn*; -ozd.} *Keratinizare precoce a celulelor Malpighi ale straturilor profunde ale *epi-dermei, cu sau fara disparitia nucleului, conducand la segregatie celulara. Tipuri particulare: 1) O. *foliculara* sau *boala Darier. 2) D. *lenticulara in disc* sau *boala Bowen. 3) D. *con-genitala* sau sindrom Zinsser-Engman-Cole.

DISKINEZIE. Var. pentru dischinezifi (v.).

DISLALIE, s. f. / dyslalie, s. f. / dyslalia. [G.r. *dys* = *greu, dificil*; *lalia* = *vorfire, de la latein = a vorbi*.] Tulburare izo-lata a pronuntiei unui numar mic de foneme, cu conservarea unitatii textuale, ceea ce face ca vorbirea sa ramana inteligi-bila. '

DISLEXIE, s. f. / dyslexic, s. f. / dyslexia. [Qr. *dys* = *greu, dificil*; *lexis* = *cwdnt, dtcfie*.] Termen imprecis pentru dificultatile In Invatarea limbajului sens de catre copilul scolar cu capacitate intelectuala normala si fara nici o tulburare a ve-derii, a auzului sau de comportament. D. apare mai frecvent la baieti, care prezinta dificultati variabile la lectura unui text. Subiectul afectat recunoaste literale, dar nu este capabil sa pronunte si sa scrie cuvintele. El nu are nici o dificultate In recunoasterea obiectelor si a figurilor. D. nu se afla In rela-tie cu inteligenta, o serie de genii ale umanitatii, ca Thomas Edison, Albert Einstein si Winston Churchill prezentand In co-pilarie dificultati In interpretarea limbajului scris. Cauza exacta a d. este necunoscuta. Date recente indica existenta In d. a unor deosebiri In functia emisferei cerebrale stangi fata de normal, In sensul desincronizarii receptarii celor doi stimuli vizuali majori, care sunt transmisi de la fiecare ochi. V. si dis-ortografie.

DISLIPEMIE, s. f. / dyslipemie, s. f. / dyslip(a)emia. [Cjr. *dys* = *greu, dificil*; *lipos* = *grasime*; *haima, -atos* = *sdnge*.] Sin.: dislipidemie (v.).

DISLIPIDEMIE, s. f. / dyslipidemie, s. f. / dyslip(a)emia. [Cjr. *dys* = *grot, dificil*; *lipos* = *grasime*; *haima, -atos* = *sdnge*.] D. se refera la hiperlipemiile care se asociaza cu scaderea HDL sub 35 mg/dl sau la formele izolate de scadere a HDL. Sin.: dislipemie. V. hiperlipemie si hipolipemie.

DISLIPIDOZA, s. f. / dyslipidose, s. f. / dyslipoidosis. [S.r. *dys* = *greu, dificil*; *lipos* = *grtsiru, -ozo*.] Sin.: lipidoza (v.).

DISLIPOIDOZA, s. f. / dyslipoidose, s. f. / dyslipoidosis. {C.r. *dys* = *gnu, ciifical*, *lipos* = *grUsime*; *eidosis* = *forma, -ozd*.] Sin.: lipidoza (v.).

DISLOCARE, s. f. / dislocation, s. f. / dislocation. [Lot. *dis* -- *separat de, locare* = *a afeza*.] Deplasare a unei parti a unei structuri anatomice din pozitia sa normala, uneori rever-sibila. Termenul se utilizeaza Indeosebi cu referire la oasele componente ale articulatiilor.

DISLOGIE, s. f. / dyslogie, s. f. / dyslogia. {Gjr. *dys* = *greu, dificil*; *logia* = *discws*.} Tulburare a ideatiei, manifestata prin-tr-o vorbire incorecta.

DISMATUR, adj. s. m. / dysmature, adj. s. m. / dysmature. [Qr. *dys* = *greu, dificil*; [at. *maturus* = *matur, copt*.] 1) Care nu a ajuns la stadiul de dezvoltare normala, corespunzatoare perioadei considerata de maturitate. Termen folosit Indeosebi

DISOCIATIE ATRIOVENTRICULARA

pentru nou-nascutului termen, cu talie normala, dar cu greutate sub limita normala. 2) Nou-nascut cu greutate anormala. Greutatea d. difera cu mai mult de doua *deviatii standard fata de valorile indicate de curbele de crestere intrauterina de referinta. Sin.: nou-nascut hipotrofic.

DISMENOREE, s. f. / dysmenorrhoe, s. f. / dys-rnenorrh(o)ea. [igr. *dys* = *greu, difuil*, *men, menos* = [unil; *rhoia* = *curge-re, de ia rhein* = *a curge*.] Sindrom dureros abdominal care preceda sau Insoteste *menstruatia. Poate avea cauze functionate (endocrine) sau organice.

DISMETRIE, s. f. / dysmetrie, s. f. / dysmetria. [Cjr. *dys* = *greu, dificil*; *metron* = *masurct*] Tulburare de amplitudine a miscarilor, vizibila Indeosebi In timpul actelor motorii coman-date sa fie executate rapid (ex.: 'probele deget-nas si calcai-genunchi). Se exprima eel mai frecvent prin *hipermethe si este consecinta afectarii sistemelor de control al miscarii, In esenta a sistemului cerebelos.

DISMNEZIE, s. f. / dysmnesie, s. f. / dysmnesia. {Cjr. *dys* = *greu, dificil*; *mneme* = *menwrie, de ia mnasthai* = *a-fi aminti*.} Termen general pentru tulburarile de "memorie.

DISMORFIE, s. f. / dysmorphie, s. f. / dysmorphism. [Qr. *dys* = *greu, dificil*; *morphe* = *fonnCL*] Anomalie congenitala cu expresie morfologica.

DISMORFOFOBIE, s. f. / dymorphophobie, s. f. / dymorphophobia. [Cfr. *dys* = *greu, dificil*; *morphe* = *forma*; *phobos* = *frv.d*.] *Fobie atipica exprimata prin preocuparea obsedanta asupra aspectului propriului corp, pe care subiectului TI considera urat si inacceptabil. De obicei, preocuparea se concentreaza asupra unui anumit aspect: talie, pilozitate, ochi, sani In cazul femeilor, forma nasului, a urechilor etc. Uneori, subiectului afectat solicita remedii medicale. Indeosebi interventii de chirurgie estetica. D. se manifesta mai ales la adolescent, cand domina teama ca defectul fizic (real sau presupus) sa fie expus privirii celorlalti. Semnificatia d. variaza, de la o tulburare trecatoare de pubertate sau adolescenta, la asocierea In cadrul *nevrozelor obsesionale, *anorexiei mentale sau unui debut al *schizofreniei.

DISMUTATIE, s. f. / dismutation, s. f. / dismutation. [Lat. *dis* = *separat de*; *mutatio, -onis* = *scftimfi, de ia mutare* = *a sclumoo*.] Termen utilizat pentru a caracteriza transformarea spontana sau provocata a unei substante. Ex.: d. ionilor *superoxid In *peroxid de hidrogen.

DISOCIATIE, s. f. / dissociation, s. f. / dissociation. [Lat. *dissociatio, -onis* = *separare, de. ta dissociare* = *a desparti, a separa* (*dis* = *separat de*; *sociare* = *a asocia*).] 1) Actiunea de a separa elemente asociate: separarea unor parti. 2) Pro-ces fizic sau/si chimic prin care moleculele unei substante, sub influenta anumitor actiuni (termica, hidrolitica, electrolitica), se descompun In subunitati independente, pastrandu-se partial posibilitatea refacerii substantei originare prin recombinare.

DISOCIATIE ALBUMINOCITOLOGICA A LCR / dissociation albumino-cytologique du LCR / albumino-cytologic dissociation of the cerebrospinal fluid. Crestere masiva a *albuminei In LCR, cu reactie celulara nula sau foarte discreta. Aceasta d. se observa In encefalita epidemica, tumori cerebrale, compresiuni medulare, poliradiculonevrite, mielita necrotica subacuta.

DISOCIATIE ATRIOVENTRICULARA / dissociation auriculo-ventriculaire / atrioventricular dissociation. Independenta contractiilor atriilor si ventriculilor, care raspund la centre de automatism diferite, cu particularitatea ca ritmul auricular are o tendinta mai lenta decat eel ventricular. Poate fi determi-nata de o tulburare de excitatie (*d. prin interferenta, *para-sistolie, *d. izoritmica si *tahicardie ventriculara) sau, mai frecvent, printr-o tulburare de conducere (*puls lent permanent).

DISOCIATIE ELECTROMECHANICA

Trebuie distinsa de "blocul atrioventricular, cu mecanism dife-rit.

DISOCIATIE ELECTROMECHANICA / dissociation electromechanique / electromechanical dissociation, asystole. Absenta activitatii mecanice (a contractiei atriale si/sau ventriculare), contrastand cu prezenta unei activitati bioelectrice normale a miocardului (confirmata prin electrocardiograma normals). D. e. se observa uneori dupa *defibrilarea prin soc electric extern. Fara consecinte hemodinamice cand este localizata la nivelul atrilor (dupa reducerea unei 'aritmii complete), d. e. antreneaza, dimpotriva, o ineficienta cardiaca, cu persistenta opririi cardiocirculatorii, cand este localizata la nivelul ventriculelor (dupa reducerea unei fibrilatii ventriculare). Se apreciaza ca d. e. ar fi consecinta unui „bloc excitatie-contractie" prin perturbarea transportului de ioni de calciu in celula miocardica. Se poate observa in evolutia rupturii ventriculare, complicatie a *infarctului miocardic.

DISOCIATIE GALLAVARDIN / dissociation de Gallavardin / Gallavardin's dissociation. [Louis Benedict Gallavardin, cardiolog frances, Lyon, 1875-1957.] Diferenta auscultatorie intre suflul perceptut in spatiul II intercostal drept parasternal (aspru, rugos) si apical (muzical), consecutiv turbulentei si inaltei velocitati a jetului sanguin la nivelul focarului aortei, 'in opozitie cu zgomotul apical produs la nivelul valvulelor aortice fibrocal-care. Sin.: semn Gallavardin.

DISOCIATIE PRIN INTERFERENTA / dissociation par interference / dissociation by interference. 1) Denumire pentru *d. izoritmica. 2) Tip de *aritmie caracterizat prin coexistenta la nivelul inimii a doua ritmuri, sinusali si nodal, cu cadenta aproape egala, prin activitatea independenta a atrilor si ventriculelor. Cel mai frecvent, rezulta o juxtapozitie a ritmului sinusal care antreneaza atrilele Si un ritm nodal, ceva mai rapid, care comanda ventriculele. Excitatie sinusala nu poate, in majoritatea cazurilor, sa se transmite ventriculelor (interferenta prin excitatie nodala precedenta). Uneori, totusi, ea apare in afara perioadei refractare si antreneaza contractia ventriculara, fenomen numit captura ventriculara.

DISOCIATIE IZORITMICA / dissociation isorythmique / isorhythmic dissociation. Tip de *d. atrioventriculara prin interferenta in care atrilele si ventriculele se contracta izolat, independent la ritmuri aproape la fel de rapide. V. si disodafie atrioventriculara.

DISOCIATIE MENTALA / dissociation mentale / mental dissociation. 1) Ruptura unitatii proceselor psihice, care consti-tuie manifestarea fundamentala in *schizofrenie. 2) Intr-un sens mai larg, alterarea unui mecanism mental, cu scindarea unuia sau mai multor grupuri de procese mentale, care nu se mai integreaza in starea normala de constiinta, ci functioneaza independent.

DISOCIATIE PLANTARA / dissociation plantaire / plantar dissociation. Semn prezent in *sciatica. Raspunsul la *reflexul medioplantar este disociat: astfel, reflexul tendinos, de extensie a piciorului, este abolit, in timp ce reflexul idiomus-cular, de flexie a degetelor, este conservat.

DISOCIATIE SIRINGOMIELICA / dissociation syringomyelique / syringomyelic dissociation. D. a sensibilitatii care se produce in 'siringomieliie. Consta in abolirea sensibilitatii la durere si la temperatura cu conservarea sensibilitatilor tactila si profunda.

DISOCIATIE TABETICA / dissociation tabétique / tabetic dissociation. Alterarea, in 'tabes, pana la pierdere a sensibilitatii profunde cu conservarea sensibilitatii superficiale. Sensibilitatea tactila este usor diminuata, iar cea termopalgezica este intacta.

DISOLUTIE, s. f. / dissolution, s. f. / dissolution. [Lot. *dissolutus*, de. [a *dissolvere* = a des/ace., a descompune.]. Operatia

DISPEPSIE

prin care se realizeaza o solutie pornind de la un corp solu-bil si solventul acestuia.

DISOMIE, s. f. / disomie, s. f. / diplosomia. [Qr. *As* = dt *doua on.*; *soma, -atos* = Corp.] Monstru caracterizat prin exis-tenta a doua corpuri complete, reunite prin una sau mai multe parti.

DISORTOGRAFIE, s. f. / dysorthographie, s. f. / dysorthography. [Gjr. *dys* = *gnu.*, *difficii*; *orthos* = *dTept*, *corset*; *graphein* = a *scrie.*] Tulburare a Insusirii ortografiei care evolueaza, de regula, in paralel cu o "dislexie si se produce in absenta oricarei leziuni cerebrale.

DISOSMIE, s. f. / dysosmie, s. f. / dysosmia. [*yr. dys* = *grw*, *diffid*; *osme* = *miros.*] Denumire sub care sunt reunite diferitele tulburari ale olfactiei. V. heterosmie, hiposmie.

DISOSTOZA, s. f. / dysostose, s. f. / dysostosis. [Cfr. *dys* = *gre.u.*, *difficil*; *osteon* = o;; -ozd.] Osificare defectuoasa; perturbare a osificarii normale in cartilajul fetal: 1) D. *craniofaciala ereditara* sau *boala Crouzon. 2) D. *endocondrala*, sindrom Bartenwerfer. 3) D. *mandibulofaciala ereditara* (*sindrom Treacher Collins sau Franceschetti-Zwahlen), perturbari variate la nivelul masivului facial. 4) D. *metafizala* sau *boala Jensen. 5) D. *multipla*, *sindrom Hurler.

DISOSTOZA ACROFACIALA / dysostose acro-faciale / aero-facial dysostosis. Complex malformativ in care se asociaza *d. mandibulofaciala cu alte anomalii osoase ale partilor distale ale membrului, hipostatura si debilitate mentala moderata. Au fost descrise doua tipuri: 1) *d. a. Nager-Dereynier*, in care d. mandibulofaciala este asociata cu malformatii osoase doar la nivelul membrului superioare (aplazie a radiusului, sinus-toza radiocubitala, hipo- sau aplazia policelui). 2) *d. a. post-axiala Miller*, sin. sindrom Miller (v.).

DISOSTOZA CLEIDOCALVICULARA / dysostose cleido-craniennic hereditaire / cleidocranial dysostosis. Sin.: displazie cleidocraniana(v.).

DISOSTOZA CRANIOFACIALA EREDITARA / dysostose cranio-faciale hereditaire / hereditary craniofacial dysostosis. Sin.: boala Crouzon (v.).

DISOSTOZA ENCONDRALE / dysostose enchondrale / dysostosis enchondralis. Sin.: sindrom Bartenwerfer (v.).

DISOSTOZA MANDIBULARA CU PEROMELIE / dysostose mandibulaire avec peromélie / Hanhart syndrome. Sin.: sindrom Hanhart (v.).

DISOSTOZA MANDIBULOFACIALA / dysostose mandibulo-faciale / mandibulofacial dysostosis. Afectiune ereditara care se manifesta in doua forme: forma completa (sindromul Franceschetti-Zwahlen, v.) si forma incompleta (cu aceleasi anomalii dar mai putin pronuntate, sindromul Treacher Collins).

DISOSTOZA METAFIZARA / dysostose metaphysaire / metaphyseal dysostosis. Sin.: boala Murk-Jansen (v.).

DISOSTOZA MULTIPLA / dysostose multiplex / dysostosis mutyplex. Sin.: boala Hurler (v.).

DISPAREUNIE, s. f. / dyspareunie, s. f. / dyspareunia. [Gr. *dyspareunos* = *im.pe.ru.fie.at nepotrivit*, de. Ca *dys* = *gre.u.*, *diffi-cil*, *pareune* = *unpe.re.ch.ere.*] Durere resimtita de femeie in timpul raportului sexual, fara sa se produca o contractura a vagi-nului.

DISPENSAR, s. n. / dispensaire, s. m. / dispensary. [EngC. *dispensary*, de. [a *to dispense* = a *distribui*, din [at. *dispensare* = a *distribui*.] Institute medicosanitare de proportii reduse, prin care se acorda o asistenta medicala primara ambulatorie.

DISPEPSIE, s. f. / dyspepsie, s. f. / dyspepsia. [*Gr. dyspepsia* = *indigestie*, de [a *dys* = *gnu.*, *dijv.ii*, *pepsis* = *digestit fi pepseia* = a *gati*, a *digera*.] Digestie dificila, indiferent de cauza. In prezent, termenul este utilizat in tulburarile functio-

DISPERSE

nale, survenind în absența leziunilor organice decelabile. D. este un diagnostic prin eliminare. D. *acida* apare în hiperclor-hidrie, iar d. *flatulenta* este data de *aerofagie sau de putre-facțiile intestinale cu producere de gaze.

DISPERSIE, s. f. / dispersion, s. f. / dispersion. [Lot. *dis-persio, -onis = imprOftim, de la dispergere = a rasp&ndi, a tmprdfitia.*] 1) Sistem compus din două sau mai multe faze, în care una (faza dispersată) este fin divizată în cealaltă (faza dispersantă). Se disting mai multe tipuri de d., următoarele trei reprezentând tipurile de bază: a) **suspensii*; b) **solutii co-loidale*; c) **aerosoli*. 2) Descompunerea luminii albe, printr-o prismă sau o rețea, în radițiile monocromatice componente. 3) Termen statistic general, caracterizând gradul de fluctuate în jurul mediei a unei populații de valori. V. și varianta, deviație standard.

DISPLAZIE, s. f. / dysplasie, s. f. / dysplasia. [£?r. *dys = frrtu. i dificit; plasis = moddare, dt la pSassein = a forma, a modda.*] Termen prin care sunt denumite, în principiu, toate anomaliile de dezvoltare ale unui țesut, ale unui organ sau ale unei părți dintr-un organ. În practică se disting: 1) D. care survin în cursul dezvoltării embrionare (sau *disembrioplazii), manifestate prin "malformații sau *deformații fixe și definitive. 2) D. produse după naștere, la nivelul unor țesuturi care au conservat capacitatea de reconstrucție și de diferențiere; aces-te d. sunt dobândite și reversibile, afectând îndeosebi țesu-turile cu remnoire rapidă (de ex.: d. maduvei osoase, d. cer-vicouterina). D. care apar după naștere au cauze exogene, îndeosebi cauze trofice, de unde relația dintre d. și *distrofii. Datorită diversității lor, d. stau la baza descrierii a numeroase boli și sindroame, multe denumite cu nume proprii. V. în continuare.

DISPLAZIE ARTERIOHEPATICA / dysplasie arterio-hepatique / arteriohepatic dysplasia. Sin.: sindrom Alagille (v.).

DISPLAZIE CLEIDOCRANIANA / dysplasie cleido-cranienne / cleidocranial dysplasia. Tip de "osteochondrodysplazie cu transmitere autozomal dominantă în care se asociază hipoplasia dăvilulelor, brahicefalie cu întarziere a închiderii suturilor și fontanelor, hipoplasia masivului facial, prognatism, anomalii dentare, rahidiene, pelvine și ale oaselor lungi. Sin.: disostoza cleidocraniana (denumire desuetă), sindrom Marie-Foy-Sainton.

DISPLAZIE CONDROECTODERMICA / dysplasie chondro-ectodennique / chondroectodermal dysplasia. Sin.: sindrom Ellis-Van Creveld (v.).

DISPLAZIE CRANIOMETAFIZARA / dysplasie cranyo-diaphysaire / craniometaphyseal dysplasia. Sin.: boala Pyle (v.).

DISPLAZIE DIAFIZARA / dysplasie diaphysaire / diaphyseal dysplasia. Sin.: boala Engelmann (v.).

DISPLAZIE EPIFIZARA HEMIMELICA / dysplasie epiphysaire hemimelique / epiphyseal aclasis. Osteochondrodysplazie caracterizată prin tumefierea unei epifize osoase (intern sau extern) cu dezaxarea segmentului de membru și deformarea evidentă în regiunea respectivă. Localizarea cea mai frecventă este extremitatea inferioară a tibiei sau osul tarsal. Sin.: sindrom Trevor.

DISPLAZIE FIBROASA POLIOSTOTICA / dysplasie fibreuse des os / fibrous dysplasia of bone. Sin.: sindrom, Me Cune-Albright (v.).

DISPLAZIE FRONTOAZALA / dysplasie frontonazale / fronto-nasal dysplasia. Disostoza facială caracterizată prin asocierea unui *hipertelorism, o lărgire a bazei nasului, cu narile mai mult sau mai puțin malformate și, uneori, o fisură a buzei superioare. Este posibilă intervenția unui factor genetic.

DISPLAZIE GELEOFIZICA / dysplasie gcleophysique / geleo-physic dysplasia. [Te.mne.nul de. compunm geleo- provine din

DISPNEE

{fr. *gelao = a rAfe*] Afectiune congenitală rară, transmisă autozomal recesiv, caracterizată prin asocierea unei displazii acrofaciale cu fata rotunjită, nas mic, buza superioară mare, unghiuri ale comisurilor bucale deturnate în sus (ceea ce da feței un aspect „fericit”, de unde etimologia termenului), modificări ale oaselor mâinilor și picioarelor, care sunt scurte, o lărgire a coastelor și, uneori, anomalii de osificare ale epifizelor femurale superioare. Coexistența *cardiomiopatiei agravează prognosticul. La nivelul țesutului osos și viscerelor se produc modificări ale metabolismului *glicoproteinelor.

DISPLAZIE LINGUAL-FACIALA / dysplasie linguo-faciale / Grob's syndrome. Sin.: sindrom Grob (v.).

DISPLAZIE METAFIZARA FAMILIALA / dysplasie metaphysaire familiale / Pyle's disease. Sin.: boala Pyle (v.).

DISPLAZIE OCULODENTODIGITALA / dysplasie oculo-dentodigitala / oculodentodigital dysplasia. Sin.: sindrom Meyer-Schwickerath (v.).

DISPLAZIE OFTALMOMANDIBULOMELICA / dysplasie ophtalm-mo-mandibulo-melique / ophtalmomandibulomelic dysplasia. Sin.: sindrom Pillay (v.).

DISPLAZIE OLFACTOGENITALA / dysplasie olfacto-genitale / olfactogenital dysplasia. Sin.: sindrom Kallmann (v.).

DISPLAZIE OSOASA / dysplasie osseuse / bone dysplasia. Sin.: osteodistrofie (v.).

DISPLAZIE PERIOSTALA / dysplasie periostale / osteogenesis imperfecta congenita. Sin.: boala Durante (v.).

DISPLAZIE POLIEPIFIZARA / dysplasie polyepi-physaire / Fairbank's disease. Sin.: boala Fairbank (v.).

DISPLAZIE PSEUDOACONDROPLAZICA / dysplasie pseudo-achondroplasique / Lamy's syndrome. Sin.: sindrom Maroteaux-Lamy (v.).

DISPLAZIE RENALA / dysplasie renale / renal dysplasia. Forma anatomopatologică de „rinichi mic” congenital, caracterizat prin prezența de țesuturi asemănătoare celor ale rinichiului fetal.

DISPLAZIE SPONDILOEPIFIZARA / dysplasie spondylo-6pi-physaire / spondyloepiphyseal dysplasia. Termen generic pentru un grup de *osteochondrodysplazii care afectează rahisul, epifizele oaselor lungi, oasele carpalului și tarsului, uneori metafizele. Rezultă un nanism evident la nivelul trunchiului (în funcție de afectarea vertebrelor) și al membrilor (în raport cu afectarea metafizelor). După ce au fost descrise sub diverse nume (îndeosebi proprii), în prezent în nomenclatura inter-națională sunt denumite doar două afecțiuni: 1) D. s. *tardiva*, cu transmitere recesivă autozomală, manifestată spre vârsta de 10 ani printr-un nanism cu scurtarea trunchiului. 2) D. s. *congenitală*, evidentă de la naștere, cu nanism și trunchi scurt prin aplatizarea vertebrelor.

DISPLAZIE SPONDILOMETAFIZARA / dysplasie spondylo-metaphysaire / spondylometaphyseal dysplasia. Sin.: boala Kozlowski (v.).

DISPLAZIE SPONDILOTORACICA / dysplasie spondylo-thoracique / Jarcho-Levin syndrome. [Sou/ Jarcho, *putoiog american, sec. XX; Max Levin, ne-UToCog american, n. 1901.*] Sin.: sindrom Jarcho-Levin (v.).

DISPLAZIE TORACICA ASFIXIANTA / dysplasie thoracique asphyxiante / thoracic asphyxiating dystrophy, thoracic-pelvic-phalangeal dystrophy. Sin.: boala Jeune (v.).

DISPLAZIE VENTRICULORADIALA / dysplasie ventriculo-radiale / ventriculoradial dysplasia. Sin.: sindrom Holt-Gram (v.).

DISPLAZIE VERUCIFORMA / maladie de Lutz-Lewandowsky / Lutz-Lewandowsky disease. Sin.: boala Lutz-Lewandowsky (v.).

DISPNEE, s. n. / dyspnee, s. f. / dyspn(o)ea. [Gr. *dyspnoia, de la dys = yw., dificil; pnoia = respirație, de la pnein =*

DISPNEE CARDIACA

a *respira*.) Dificultate în respirație, de origine pulmonară, cardiacă, anemică sau nervoasă, caracterizată subiectiv prin opresiune, Jena respiratorie, „sete de aer”, iar obiectiv prin tulburarea ritmului, amplitudinii sau a frecvenței respiratorii. Poate fi însoțită de *polipnee sau *tahipnee și implică modificarea unui singur timp al respirației (*d. inspiratorie* sau *d. expiratorie*). V. în continuare diferite tipuri de dispnee. V. și ortopnee.

DISPNEE CARDIACA / dyspnee cardiaque / cardiac dyspn(o)ea. Senzație neplăcută de dificultate în respirație care survine în insuficiența cardiacă. Se datorează stimulării crescute a centrilor respiratori prin hipoxie și acidoză tisulară în condițiile unui travaliu respirator crescut, ca urmare a scaderii *compliancei pulmonare prin încercare fluidică a plămânilor. În funcție de severitatea insuficienței cardiace, d. c. survine la un grad variabil de efort sau, într-un stadiu avansat, chiar în repaus (d. de repaus).

DISPNEE CEREBRALĂ / dyspnee cerebrale / cerebral dyspn(o)ea. D. cauzată de alterarea centrilor respiratori în contextul unei suferințe cerebrale.

DISPNEE DE DECUBIT / dyspnee de decubitus / decubitus dyspn(o)ea. Survine atunci când pacientul nu poate tolera poziția de decubit dorsal deoarece aceasta îi amplifică d. În aceste condiții, respirația cu trunchiul ridicat sau *ortopneea determină scăderea presiunii venoase pulmonare și ameliorarea dispneei.

DISPNEE DE EFORT / dyspnee d'effort / exertional dyspn(o)ea. D. asociată cu efortul fizic și datorată stimulării crescute a centrilor respiratori, ca urmare a unor modificări metabolice rezultate în urma dezechilibrului dintre necesarul crescut de oxigen la nivel tisular și aportul real.

DISPNEE EXPIRATORIE / dyspnee expiratoire / expiratory dyspn(o)ea. Forma de d. în care predomină expirația, determinată de dificultatea expulzării aerului din plămâni. Este consecința obstrucției bronhiilor mici și mijocii și survine în *astmul bronșic, situație în care se însoțeste de wheezing.

DISPNEE PAROXISTICĂ NOCTURNĂ / dyspnee paroxystique nocturne / paroxysmal nocturnal dyspn(o)ea. Forma de 'detresa respiratorie' întâlnită în insuficiența cardiacă și asociată cu poziția de decubit. Reprezintă o formă severă de 'dispnee cardiacă.

DISPONIBILITATE BIOLOGICĂ A MEDICAMENTELOR / disponibilitate biologique des médicaments / bioavailability. Sin.: biodisponibilitate (v.).

DISPOZITIV CONTRACEPTIV INTRAUTERIN / dispozitif intra-uterin / intrauterine contraceptive device. Sin.: sterilul (v.).

DISPOZITIE, s. f. / disposition, s. f. / disposition. [Lot. *dispositio*, -onis = dispunere, aranjament, de (a) *dispoaere* == a. aranja, a *dispune*.] 1) Stare afectivă fundamentală care se află în relație cu "constituția și depinde de un mecanism controlat de diencefal. Leziuni la acest nivel, de orice natură, modifică d. 2) Uneori termenul este utilizat ca sin. cu predispoziție.

DISPRAXIE, s. f. / dyspraxie, s. f. / dyspraxia. [Qr. *dys* = greu, *dificil*; *praxis* = acțiune, practică, de [a] *prattein* = a acționa] 1) Diminuarea parțială a abilității de a executa acțiuni coordonate prin mișcări voluntare, în absența unei pareze sau a ataxiei. 2) În evoluția psihomotorie a copilului, nelămurire, necoordonare a mișcărilor, cu dificultăți în activități constructive, care pot afecta dezvoltarea afectivă și psihică în general.

DISPROTEINEMIE, s. f. / dysproteinemie, s. f. / dysprotein(a)emia. [Cjr. *dys* = greu, *dificil*; *protos* = primă; -ina; *huima*, -atos = sâng.} Modificare patologică de ordin cantitativ și calitativ a proteinelor plasmatiche. În general, se modifică raportul normal dintre diferitele fracțiuni globulinice electroforetice, ca și raportul albumine/globuline. V. și disglobuline-

DISTIMIE

DISPROTROMBINEMIE, s. f. / dysprothrombinemie, s. f. / dysprothrombin(a)emia. [Gfr. *dys* = greu, *dificil*, lat. *gr. pro* = înainte., *gr. thrombos* = cheag; -ina în haima, -atos = sâng.} Anomalie moleculară a protrombinei, de origine constituțională sau dobândită, manifestată prin prelungirea timpului de protrombina Quick.

DISPROZODIE, s. f. / dysprosodie, s. f. / dysprosodia. [Cjr. *dys* = greu, *dificil*; *prosodia* = accent, tonic, de [a] *ode* = cântec.} Tulburare a ritmului, tonalității, accentuării și pronunțării cuvintelor observată în cursul afaziei Broca.

DISRAFIE, s. f. / dysgraphie, s. f. / dysrhapfia. [Qr. *dys* = gr *W* *dificil*; *rhaphe* = sutură] Anomalie congenitală caracterizată prin absența unor suduri și formarea de fante. Ex.:

prezenta unor malformații ca *gura de lup și *spina bifidă.

DISRITMIE, s. f. / dysrhythmie, s. f. / dysrhythmia. [Qr. *dys* = greu, *dificil*; *rhythmos*, [at. *rhythmus* = ritm.} Tulburare de ritm.

DISSINERGIE, s. f. / dyssynergie, s. f. / dyssynergia, dysergia. [Gfr. *dys* = greu, *dificil*; *sy* = împreună; *ergon* = (ucru, acțiune, de [a] *ergein* = a cucra.} Sin.: asinergie (v.).

DISSINERGIE CEREBELOASĂ / dyssinergie cerebelleuse / dyssinergia cerebellaris. Sin.: sindrom Ramsay Hunt (v.).

DISSOMNIE, s. f. / dyssomnie, s. f. / dyssomnia. [Qr. *dys* = greu, *dificil*; [at. *somnus* = somn.} Tulburare majoră de somn, manifestată prin perturbarea somnului nocturn sau a stării de veghe diurne. V. și parasomnie.

DISTAL, adj. / distal, -ale, -aux, adj. / distal. [Lot. *distare* == a fi mdepartat, de la *dis* = separat de, *stare* = a sta în picioare.} 1) Despre partea unei structuri anatomice situată mai departe de origine. Ex.: segmentele d. ale unui membru în raport cu radacina acestuia. Ant.: *proximal. 2) În cazul unui dinte, fata care este cea mai îndepărtată de linia mediană interdentară și, implicit, cea mai apropiată de extremitățile arcadei dentare.

DISTANTA, s. f. / distance, s. f. / distance. [Lot. *distantia* = depărtare, distanță, de la *distare* = a fi mdepartat (*dis* = separat de; *stare* = a sta în picioare.} Interval care despărtează două puncte în spațiu; depărtare. Ex.: 1) D. focală, dintre o lentilă și focarul principal, egală cu jumătate din raza de curbură a lentilei. 2) D. interoculară, dintre suprafața masticatorie a dinților. 3) D. interpupilară, dintre centrele celor două pupile, prin care trec axele vizuale principale. 4) D. de lucru la microscop, la care instrumentul este focalizat corect.

DISTAZIE AREFLEXICĂ EREDITARĂ / dystasie areflexique hereditaire / hereditary areflexic dystasia. [Cjr. *dys* = greu, *dificil*; *stasis* = stat în picioare., de la *istanai* = a plasa, a face sa fi; a -priv.; [at. *reflexus*, de la *reflectere* = a răstrănge, a întoarce mavoii (*retro* = mapoi; *flectere* = a în-doii); *herediarius* = referitor [a moftenire, de la *hereditas*, • *atis* = moftenire.} Sin.: boala Roussy-Levy (v.).

DISTENSIE, s. f. / distension, s. f. / distension. [Lot. *distensio*, -onis = mîndere, de la *distendere* = a întinde.} Ter-men vag, utilizat cu sensul de alungire a unei structuri, de marire a volumului unui organ. Ex.: d. vezicală.

DISTILARE, s. f. / distillation, s. f. / distillation. [Lat. *des-tillare* = a picura.} Procedeu fizic constând în trecerea unui lichid în stare de vapori, condensarea acestor vapori și recuperarea lichidului astfel format, denumit distilat. Se utilizează pentru separarea amestecurilor de lichide (*d. fractionată*, pe baza punctelor de fierbere diferite), ca și pentru fractionarea amestecurilor de gaze după o lichiefiere prealabilă. D. serveste și la obținerea apei distilate.

DISTIMIE, s. f. / dysthymie, s. f. / dysthymia. [Qr. *dys* = greu, *dificil*; *thymos* = minte, spirit.} Tulburare a afectivității, manifestată prin indispoziție, stare de disconfort, neplăcere.

DISTIROIDIE

DISTIROIDIE, s. f. / dysthyroidie, s. f. / dysthyroidism. [Cyr. *dys* = *gnu.*, *difficii*, *thyreos* = *pafiiza*, *scut*; *eidos* = *formS.*] Anomalie de secreție tiroidiană, cantitativă și/sau calitativă, adică cu afectarea raportului 14³.

DISTOCIE, s. f. / dystocie, s. f. / dystocia. [Cfr. *dys* = *greu*, *deficit*; *tokos* = *nafte-re.*] Termen prin care se denumește ansamblul dificultăților ce pot surveni în timpul nașterii, împiedicând derularea normală a acesteia. Se disting: 1) *D. dinamică*, prin dinamica uterului insuficientă, excesivă sau neregulată. 2) *D. mecanică*, din cauza unui obstacol osos (modificări patologice ale scheletului pelvin), muscular sau tumoral, sau un diametru mare fetal (d. a umerilor).

DISTOMATOZA, s. f. / distomatose, s. f. / distomatosis. [GJT. *dis* = *de. douO. ori*; *stoma, -atos* = *gwti*; -ozo.] Ansamblu de manifestări patologice provocate de infestarea organismului uman cu **plathelmii* din ordinul "*Trematoda*. Există mai multe forme, după specia parazitului și localizare: d. bucofaringiană, cerebrală, hepatică, intestinală.

DISTONIE, s. f. / dystonie, s. f. / dystonia. [Qr. *dys* = *gre.u. difficii*; *tonos* = *te-nsium.*] 1) În general, perturbare a **tonusului* muscular sau a **tonicității* unui organ. 2) Miscări diskinetice determinate de tulburările tonusului muscular. Acestea se manifestă de regulă printr-o contractie tonică, involuntară și incoerentă, care se vine intermitent la anumite grupe musculare fără sistematizare funcțională. Termenul desemnează, în primul rând, *d. de atitudine*, care nu apare decât în poziții particulare ale corpului și membrilor și sunt restrânse la un anumit teritoriu (crampa scriitorului, crampa violonistului etc.).

DISTONIE DE CANAL HEPATIC / dystonie du canal hepatic / Mirizzi's syndrome. Sin.: sindrom Mirizzi (v.).

DISTONIE NEUROCIRCULATORIE / dystonie neurocirculatoire / neurocirculatory dystonia. Sin.: astenie neurocirculatoire (v.).

DISTONIE OCULOCERVICOFACIALĂ / dystonie oculo-cervicofaciale / Steele-Richardson-Olszewski disease. Sin.: sindrom Steele-Richardson-Olszewski (v.).

DISTOPIE, s. f. / dystopie, s. f. / dystopia. [Cfr. *dys* = *arm*, *difficu.*, *topos* = *foe.*] Situație anormală a unui organ.

DISTORSIUNE, s. f. / distorsion, s. f. / distortion. {Lot. *distorsio, -onis* = *TQsuctm*, de la *distorque* = *a rtlsuci.*} 1) Deformare a unei imagini din cauza **aberației* unui sistem optic.

2) Deformare a unui semnal sonor din trei cauze principale:
a) *d. de fază*, dată de vitezele diferite de transmisie a diverselor frecvențe;
b) *d. de amplitudine*, când intensitatea unor frecvențe este prea puternică;
c) *d. de frecvență*, din cauza diferențelor de sensibilitate în funcție de frecvența ale urechii.

3) În psihanaliză, deformarea subiectivă inconștientă a realității, pentru a o pune în acord cu dorințele, aspirațiile.

DISTROFIE, s. f. / dystrophie, s. f. / dystrophy. [Qr. *dys* = *gnu*, *difficil*, *trophe* = *hriiua.*, *nutrifie.*] 1) Anomalie celulară sau tisulară dobândită, legată de o tulburare nutrițională, locală sau generală. D. este consecința unor carente hormonale, nutritive, metabolice sau a unor deficiențe funcționale. Uneori, în cadrul d. sunt regrupate și leziunile degenerative cu cauze metabolice neidentificate. V. degenerescentă. 2) Denumire generică a mai multor boli și sindroame, în cadrul cărora se constată d. la nivelul structurilor unor organe sau a unor sisteme:

d. adipozogenitală, sau **sindrom Frohlich*; *d. craniocarpotar-sala*, sau **sindrom Freeman-Sheldon*; *d. ectodermică hidrotică* sau *sindrom Clouston*; *d. edematoasă* sau **boala Milroy*; *d. mezodermală congenitală hiperplastică* sau **sindrom Weill-Marchesani*; *d. pulmonară progresivă (v.)*; *d. olfactogenitală* sau *sindrom Kallmann*; *d. osoasă familială* sau *"boala Morquio*; *d. musculară oculofaringiană* sau **sindrom Shy-Gonatas*; *d. toracică asfixiantă* sau *"boala Jeune*; *d. trombotică hemo-ragică congenitală* sau **sindrom Bernard-Soulier*.

DISTROFINA

DISTROFIE CORNEANĂ / dystrophie cornéenne / corneal dystrophy. Termen generic care regroupează afecțiunile corneei de origine degenerativă sau prin anomalii de metabolism. În absența unor cauze infecțioase sau virale. Sunt cuprinse în acest grup o serie de **keratite*: 1) Keratita neuroparalitică, prin afectarea nervilor senzitivi ai corneei. 2) Keratita uscată sau filamentosă prin diminuarea accentuată a secreției lacrimale. 3) Keratitele din **avitaminoze* (Indeosebi A și B); 4) Keratopatiile medicamentoase. O serie de d. c. sunt ereditare sau asociate unor **tezurismoze*; ex.: **boala Hand-Schuller-Christian*, *"boala Hurler*, **boala Reis-Bücklers*, **cistinoză*. V. și keratita.

DISTROFIE CRANIOCARPOTARSALĂ / dystrophie craniocarpotarsienne / craniocarpotarsal dystrophy. Sin.: sindrom Freeman-Sheldon (v.).

DISTROFIE ELASTICĂ CUTANATĂ / dystrophie élastique cutanée / skin elastic dystrophy. **Disembrioplazie cutanată*, adesea familială, care se manifestă fie prin hipoplazie, fie prin hiperplazie a pielii.

DISTROFIE HIALOIDORETINIANĂ / dystrophie hyaloïdo-rétinienne / hyaloïde-retinal dystrophy. Sin.: boala Wagner (v.).

DISTROFIE MUSCULARĂ / dystrophie musculaire / muscular dystrophy. Termen generic sub care sunt regrupate o serie de boli ereditare degenerative cu caracter progresiv ale mușchilor striati. Semeiologia clinică, vârsta debutului, caracteristicile evoluției, localizarea afectării primare și caracteristicile histologice au permis identificarea de: 1) *D. m. cu miotonie*, v. miotonie. 2) *D. m. fără miotonie*, v. miopatie.

DISTROFIE MUSCULARĂ OCULOFARINGIANĂ / dystrophie musculaire oculo-pharyngienne / Shy-Gonatas syndrome. Sin.: sindrom Shy-Gonatas (v.).

DISTROFIE MUSCULARĂ PSEUDOHIPERTROFICĂ / dystrophie musculaire progressive type Duchenne / pseudohypertrophic muscular dystrophy. Sin.: miopatie pseudohipertrofică Duchenne (v.).

DISTROFIE NEUROAXONALĂ INFANTILĂ / dystrophie neuro-axonale infantile / infantile neuroaxonal dystrophy. Boala cu transmitere autozomal recesivă, cu debut în al doilea an de viață printr-o perturbare progresivă a mersului, o diminuare a reflexelor, apariția de semne piramidale, de tulburări senzitive și o deteriorare mentală. Histopatologic se constată focare de degenerare a axonilor, cu formațiuni sferoidale la nivelul creierului. În unele cazuri s-a constatat o deficiență de *a-N-acetilgalactozaminidază*. Exitus în 3-8 ani. Sin.: boala Seitelberger.

DISTROFIE OSOSĂ / dystrophie osseuse / bone dystrophy. Sin.: osteodistrofie (v.).

DISTROFIE OVARIANĂ / dystrophie ovarienne / ovarian dystrophy. Ansamblu de modificări funcționale tisulare ale cortexului ovarian, legate de tulburări hormonale. Ex.: **sindrom Stein-Leventhal*, **chist de ovar*.

DISTROFIE PULMONARĂ PROGRESIVĂ / dystrophie pulmonaire progressive / vanishing lung. Forma clinică particulară de **emfizem pulmonar*, care apare la tineri și se extinde rapid de la domurile pulmonare spre baze. De regulă, evoluția este rapidă, către insuficiență respiratorie letală.

DISTROFIE SPONGIOEPIFIZARĂ SISTEMATIZATĂ / maladie de Fairbank / Fairbank's disease. Sin.: boala Fairbank (v.^A).

DISTROFIE TROMBOTICĂ HEMORAGICĂ CONGENITALĂ / dystrophie thrombotique hémorragique congénitale / Bernard-Soulier syndrome. Sin.: sindrom Bernard-Soulier (v.).

DISTROFINA, s. f. / dystrophine, s. f. / dystrophin. [C.T. *dys* = *gnu*, *difficil* *trophe* = *Uranci*, *nutrifie*; -ina.] Proteina a citoscheletului alcatuită din 3 685 aminoacizi, cu M. de 427 kDa. Are o structură dimerică, prezintă analogii de structură

DISURIE

cu *a-actina si *spectrina si interactioneaza cu filamentele de *actina ale *miofibrilelor. De asemenea, d. asociata cu glicoproteine leaga *sarcolema de *matricea extracelulara, stabilizeaza membrana si influenteaza transportul de calciu. In "miopatia pseudohipertrofica Duchenne s-a constatat absenta totala a d. Gena codanta a d., denumita DMD (de la *Duchenne muscular dystrophy*) este una dintre cele mai lungi din genomul uman (2,3 milioane pb), fiind situata pe cromozomul X. D. face parte, prin legaturile sale, dintr-un vast complex molecular implicat, prin fiecare din constituintii sai, in functionarea normala a celulei musculare striate. Absenta d. normale se insoteste de o reducere a tuturor proteinelor complexului molecular.

DISURIE, s. f. / dysurie, s. f. / dysuria. [Gfr. *dys* = gnu, *difi-cil; ouron* = wino.] Mictiune dificila sau dureroasa, simptomatica pentru numeroase conditii patologice (infectii ale tractului uretral, stricturi uretrale, afectiuni ale prostatei, prolaps uterin, neoplasm de col uterin, dismenoree etc.).

DIURETIC, adj., s. n. / diurétique, adj., s. m. / diuretic. [C,r. *diouretikos* = care favorizeaza urinarea, de. (a *diourein* = a urina, a trees. m urind.)] 1) Care se refera la diureza, care favorizeaza sau stimuleaza excretia urinara. 2) Medicament destinat cresterii secretiei renale si electrolitilor, in esenta a sodiului. In functie de locul de actiune, se disting: a) d. *osmo-tice*, a caror concentrare in tubul renal antreneaza o diureza apoasa (manitol, solutie hipertonica de glucoza) si sunt utilizate indeosebi in *edemul cerebral; b) d. *ansei Henie* sau de ansa (furosemid), saluretice cu actiune puternica si scurta;

c) d. *tiadice* sau inrudite, saluretice de putere medie, actionand la nivelul segmentului cortical, de dilutie, al nefronului (tubul contort distal); d) d. *distale*, cu actiune directa (tri-amteren) sau indirecta, prin antagonism cu *aldo-steronul (spironolactona), provocand o diureza moderata, cu retentie de potasiu. D. *inhibitoare ale anhidrazei carbonice* nu mai sunt utilizate decat in tratamentul glaucomului, iar d. *xantice* si d. *mercuriale* au fost abandonate. *Salureticele sunt utilizate in tratamentul hipertensiunii arteriale, al insuficientei cardiace si al edemelor.

DIUREZA, s. f. / diuresis, s. f. / diuresis, urine output. [Qr. *diouresis*/ lit la *diourein* = a urina, a trece. in urina.] 1) Excretia urinara in ansamblul sau, fie ca este vorba de cantitatea urinei, fie de compozitia acesteia. 2) Volumul secretiei urinare, debitul urinar. D. normala este de 1 000-1 500 ml in 24 ore.

DIUREZA OSMOTICA / diuresis osmotique / osmotic diuresis. Marire a volumului urinar, consecutiva cresterii *presiunii osmotice a plasmii sanguine. D. o. este o d. apoasa, saraca in sodiu si dor. Ea survine in cursul unor boli care sunt acompaniate de o hipertonie osmotica a plasmii. Ex.: diabetul cu glicemie crescuta si glicozurie, supralncarcarea azotata a sangelui etc. De asemenea, poate fi provocata prin administrarea de glucoza, uree sau manitol. Prin proba de d. o. se studiaza excretia apei sub influenta diureticelor osmotice.

DIVERGENTA, s. f. / divergence, s. f. / divergence. [Lot. *dis* = separat de; *vergere* = a tinde spre.] Miscare de abductie simultana a ambilor ochi efectuata pentru trecerea de la vederea de aproape la vederea la distanta. Unii autori considera d. o simpla relaxare a convergentei. Ant.: convergenta.

DIVERTICUL, s. m. / diverticule, s. m. / diverticulum. NA: diverticulum, pi. diverticula. [Lot. *diverticiulum* = riascmce.] Cavitate in forma de sac, normala sau patologica, de dimensiuni variabile, care comunica cu un conduct natural.

DIVERTICUL CALICEAL / diverticule caliciei / calyceal diverticulum. Sin.: chist pielogenic (v.).

DIVERTICUL ESOFAGIAN / diverticule de l'oesophage / (o)esophageal diverticulum. *Diverticul al esofagului, care, in

DOCIMAZIE

functie de mecanism, poate fi: 1) D. de *pulsione*, al partii cervicale a esofagului, care se poate produce prin efort de deglutitie sau de expulzie a bolului alimentar. 2) D. de *tractiune*, al partii toracice a esofagului, deviat de o aderenta a *aces-tuia* cu un ganglion inflammat cronic.

DIVERTICUL MECKEL / diverticule de Meckel / Meckel's diverticulum. [JoAonn *Friedrich Meckel*, anatomist fi chirurg *gmwrn dm 'Halle*, 1781-1833.] *Diverticul inconstant al intestinului subtire, situat pe *ileon la capatul arterei mezenterice superioare, la circa 80 cm de *valvula ileocecala. D. m. reprezinta un vestigiu al "canalului vitelin.

DIVERTICULITA, s. f. / diverticulite, s. f. / diverticulitis. [Lot. *diverticiulum* = rascTW-e.; -ltd.] Inflamatiia unui diverticul, cu referire in special la diverticuli intestinali. D. antreneaza stagnarea materiilor fecale in sacul diverticular, cu distensie dureroasa si se poate complica prin perforatie si abcedare.

DIVERTICULOZA, s. f. / diverticulose, s. f. / diverticulosis. [Lot. *diverticulum* = rOscmct; -ozn.] Afecsiune caracterizata prin prezenta de *diverticuli intr-o zona oarecare a tubului digestiv: esofag, duoden, intestin subtire sau colon. D. *colica*, cea mai frecventa, fara sa fie patologica prin ea insasi, expune subiectul afectat la infectii si la hemoragii.

DIVIZIUNE, s. f. / division, s. f. / division. [Lot. *divisio*, -onis = *impclfire*, *distribu.ire*, de [a *dividere* = a tpmirti, a dwiza.] 1) Impartire, separatie in doua sau mai multe parti. 2) D. *celulara*: separatia celulei in doua celule fiice. D. la celulele *procariote se produce prin sciziparitate, v. amitoza. D. la celulele *eucariote se produce diferit la *gameti (*meioza) fata de celulele somatice (*mitoza).

DIVULSIE, s. f. / divulsion, s. f. / divulsion. [Lot. *dis* = separata de.; *vulsio*, -onis = *convulsie*, *spasm*, de [a *vellere* = a smuige.] 1) Dilatatie fortata a unui canal stramtat. 2) Fractura prin smulgere.

DIZAHARID, s. n. / disaccharide, s. m. / disaccharide. [tyr. *dis* = de. *doud ori*; [at. *saccharum*, gr. *sakharon* = .sfl/trd.] Glucid care, prin hidroliza, elibereaza doua monozaharide.

DIZARTRIE. Var. pentru disartrie (v.).

DIZENTERIE, s. f. / dysenteric, s. f. / dysentery, [Ar. *dys* = greu, *dificil*; *enteron* = *intestin*.] Termen cu doua sensuri, unui general si unui restrictiv: 1) In sens general, termenul nu se mai utilizeaza ca atare, ci sub forma: *sindrom dizenteric. 2) In sens restrictiv: infectie intestinala, localizata indeosebi la nivelul colonului, determinata de bacterii din genul '*Shigella* (d. *bacilara*) sau de '*Entamoeba dysentehae*, specia *histolitica* (d. *amibiana*). D. *bacilara* reprezinta forma tipica si cea mai grava a bolii, caracterizata prin sindrom dizenteric febril si crampe abdominale intense.

DIZENTERIE BACILARA / dysenterie bacillaire / bacillary dysentery. V. dizenterie (2).

DIZIGOT, adj. / dizygote, adj. / dizygotic, dizygous. [Cft. *dis* = de, *douci ori*; *zygotos* = [e-gat mpre.una, de. la *zygor* = eu unesc.] Se spune despre gemenii cu placente diferite, prove-nind din doi *zigoti diferiti si, in consecinta, neavand un patri-moniou ereditar identic. Sin.: biovular, bivitelin. V. s' geaman.

DIZOLVANT, s. n. / dissolvant, s. n. / dissolvent. [Lot. *dissolvere* = a d&sfaca, a descompune.] Sin.: solvent (v.).

DNA / DNA / DNA. Abrev. din engl. utilizata in mod curent pentru *acidul dezoxiribonucleic.

DOCIMAZIE, s. f. / docimasie, s. f. / docimasia. [Gr. *doki-masia* = proba, *ancfletd*, de. [a *dokimazein* = fi e.xamin.CL] Termen de desemneaza diferitele probe cu ajutorul carora se incearca cunoasterea starii unui organ in momentul mortii. Cea mai cunoscuta este proba de hidrostatica pulmonara sau proba de plutire a plamanului: fragmentele de plaman cu densitate mare cad la fundul apei. In acest caz, proba de d. este ne-

DOICA

gativa si se observa la plamanul nerespirat, dar si In *imatu-ritate, *atelectazii, procese inflamatorii pulmonare cu participare alveolara. Prin *d. histologica pulmonara* se Incearca, de asemena, sa se constate daca un copil a respirat dupa nastere sau s-a nascut mort. Prin *d. hepatica* se cerceteaza continutul de *glicogen hepatic pe sectiuni histologice, pentm a stabili durata agoniei.

DOICA, s. f. / noun-ice, s. f. / nurse. [Eug. *dojka* = *doico*.] Femeie care alapteaza (si Ingrijeste) copilul altei femei. Dada-ca. Termenul engl. nurse are si alte semnificatii. V. nursing.

DOLICHOCEFALIE. Var. pentru dolicocefalie (v.).

DOLICHOCEFALIE, s. f. / dolichocephalic, s. f. / dolichocephalia. [Cfr. *dolikhos* = lung, *kephale* = cap.] Conformatie craniana particulara, caracterizata printr-o disproportie Intre diametrul antero-posterior (sagital) si eel lateral, In sensul alungirii primului. Craniul este alungit antero-posterior. D. este constitutiv (si deci normala) la eschimosi si etiopieni. Var.: dolicocefalie.

DOLICOCOLON, s. n. / dolichocolon, s. m. / dolichocolon. [Qr. *dolikhos* = lung, *kolon* = intestin gros.] Alungire a unui segment al colonului, fara modificarea anatomica a calibrului si a peretilor sai.

DOLICOMEGA-ARTERA, s. f. / dolichomega-artere, s. f. / megadolichoartery. [Cyr. *dolikhos* = lung; *megas, megalos* = mare; [at., gr. *arteria* = artera.] Alungire si dilatare anormale ale unei artere sau ale unui segment de artera, fara formarea unui *anevrism asociat.

DOLICOMEGALIE, s. f. / dolichomegalie, s. f. / dolichomegaly. [Qr. *dolikhos* = lung, *megas, megalos* = mare.] Crestere a lungimii si a largimii unui vas si Indeosebi a unei parti din tubul digestiv.

DOLICOSIGMOID, s. n. / dolicho-sigmoide, s. m. / dolichosigmoid. [Qr. *dolikhos* = lung; = a 19-a (itera a aifa-Betului grec; gr. *cidios* = forma.) Alungire anormala a ansei sigmoide a colonului.

DOLICOSTENOMELIE, s. f. / dolichostenomelie, s. f. / dolichostenomelia. [Qr. *dolikhos* = lung; *stenos* = stramt, *inglist, melos* = e)(tremitate, membru..)] 1) Malformatie congenitala a celor patru membre care sunt anormal de lungi si de subtiri. 2) Termen utilizat uneori ca sin. pentru *sindromul Marfan.

DOM PLEURAL / dome pleura) / pleura cervicalis. NA: cupula pleurae. [J-r. *dome*, din [at. *damns* = casa; gr. *pleura* = coasta, [atura] Portiunea pleurei parietale care acopera varful plamanului.

DOMENIU, s. n. / domaine, s. m. / domain. [Lot. *dominium* = proprietate, de la *dominus* = stapan.] Regiune specific) a unei proteine sau a unei biomembrane, cu proprietati caracte-ristice in raport cu ansamblul proteinei sau, respectiv, al bio-membranei.

DOMINANT, adj. / dominant, -e, adj. / dominant. [Lat. *dominans*, (it (a *dom'mari* = a. fi stdpan, a. *domino* fi *domiaus* = stdpiin.) Despre un caracter genetic (sau al genei care TI poarta) care se manifesta fie ca el este prezent pe ambii cro-mozomi ai perechii, fie pe un singur cromozom, adica atat m stare homozigota, cat si 'in stare *heterozigota. Caracterul d. se manifesta, deci, chiar daca este prezent doar pe unui din cei doi cromozomi omologi, celalalt cromozom purtand un caracter *recesiv. Ant.: recesiv. V. si alela dominanta.

DOMINANTA, s. f. / dominance, s. f. / dominance. [Lat. *dominans*, de [a *dominari* = a fi stdpiin, a *domino*, fi *dominus* = stHp&n.}] 1) Suprematie, manifestare a unui factor in competitie cu aiti factori antagonisti!. 2) Proprietate a unei gene sau a unui caracter de a se manifesta (exprima) In toate ca-zurile, atat la subiectul *homozigot, cat ?i la eel 'heterozigot,

DOPAMINA

mascand la acesta din urma efectele genei alelomorfe rece-sive. V. dominant si recesiv. 3) D. *cerebrals emisferica*: v. emisfera dominanta.

DONATOR UNIVERSAL / donneur universel / universal donor.

[Lat. *donator, -oris* = eel care ddmufte, de. ia *donare* = a darui fi *donum* = dar; *universalis* = general, universal, de. la *universus* = mtreg, tot.] Nume dat unui subject apar-tinand grupei 0 sanguine, al carui sange poate fi, teoretic, transfuzat subiectilor tuturor grupelor ABO. Acest termen este, totusi, impropriu, deoarece nu tine seama decat de sistemul ABO. Or, chiar In acest sistem exista „donatori universali” peri-culosi, ale caror aglutinine, de un tip particular, pot aglutina globulele rosii ale unui primitor apartinand altui grup sanguin.

DONOR, s. m. sau f. / donneur, s. m. ou f. / donor. [Lat. *donare* = a darui, de [a *donum* = dar] 1) Un organism ale carui tesuturi vii pot fi utilizate la un alt organism (prin trans-fuzie sanguina, transplantate de organe). 2) Substanta care ofera o particula altei substante (acceptor). Ex.: d. de hidrogen.

DONOVANOZA, s. f. / donovanose, s. f. / donovanosis, granuloma inguinal. [Charles Donovan, medic ir[andez, specialst m fioii tropicale., 1863-1951; -oza.] Sin.: granulom inghinal (v.).

DOP, s. n. / bouchon, s. m. / plug. [(Dialect sasesc *dop*) Acumulare de secretii Intr-un conduct sau spatiu anatomic. Ex.: d. epidemic, prin aglomerare de celule epidermice des-cuamate la nivelul conductului auditiv extern.

DOPA / DOPA / DOPA. [Cirev. engl. *DifidriO^j-PfienyIACanine* = *d'iltidroyiffe.nilatanina*.] Compus intermediar In lantui de sin-teza a *catecolaminelor si *melaninelor. Dupa decarboxilare, DOPA se transforma In *dopamina; dupa hidroxilarea DOPA rezulta 'noradrenalina. In organismul uman se gaseste In can-titati apreciabile In sistemul nervos extrapiramidal (nucleui cau-dat si pallidum). In practica medicala se utilizeaza izomerul sau tevogir, L-DOPA sau "levodopa.

DOPA-DECARBOXILAZA, s. f. / dopadecarboxylase, s. f. / dopa-decarboxylase. [Afirev. engl *Difu.d.rO^yPhmyIAlanme* = *difidriO^fniCalanind*; [at. *de* = separat de; *carbo, -onis* = cdr-bune; gr. *oxys* = ami, o?ygen; *hyle* = materie, -aza.] Enzima implicata In decarboxilarea *DOPA In *dopamina. Inhibitorii acestei enzime, carbidopa si benserazida, asodati cu levo-dopa, sunt utilizati In tratamentul *bolii Parkinson.

DOPAJ, s. n. / dopage, s. m. / doping. [Lngi. *to dope* = a droga, a [ua un eyitant.] Utilizarea de procedee, de substante sau a oricarui alt mijloc In scopul cresterii artificiale a capacitatilor psihomotorii, a randamentului sau In scopul dimi-nuarii senzatiilor dureroase si a oboselii, In vederea sau cu ocazia unei competitii sportive. D. este calificat ca atare daca prejudiciata etica sportiva sau daca afecteaza integritatea fizica si psihica a sportivului. Lista produsilor dopanti este stabilita de *Comitetul International Olimpic*. Din punct de vedere medico-legal, definite d, este mai precisa si mai restrictiva: uti-lizarea unui drog sau a unei substante Inscrise pe lista ofi-dala a produsilor dopanti. Listele cu produse dopanfi sunt m continua extensie.

DOPAMINA, s. f. / dopamine, s. f. / dopamine. [6rev. engl. *DiltidiOJ(yPfienyiA[anine* = *diHidro^lfe.nilalanmd*; gr. *ammoni-akoa* = sore. de amoniu, gasita. in apropierea templului (ui *Jupiter Amman* din Li6ia; -md.) Dihidroxfeniletilamina, pro-dusa prin decarboxilarea *dopa, compus intermediar In sinteza "noradrenalinei (norepinefinei). D. este un mediator chimic. Sintetizata In unele grupe de neuroni, este prezenta In diverse regiuni ale sistemului nervos central si periferic. Contrar altor catecolamine, d. este vasodilatatoare la nivelul rinichilor, intes-tinului si coronarelor. Disparitia sa din anumite regiuni ale creierului (corpi striati, locus niger) este In rela(ie cu *boala

DOPAMINERGIC

Parkinson, iar precursorul sau, L-dopa, este utilizat în trata-mentul acestei afecțiuni. Pe de altă parte, anomalii d. intrace-rebrale ar fi legate de patogeneza *schizofreniei, iar "neuro-lepticele acționează blocând receptorii dopaminergici. D. este utilizată și în tratamentul socului: cresc debitul urinar, debitul și forța de contracție cardiacă, fără modificarea ritmului cardiac, nici a presiunii arteriale. D. inhibă acțiunea *prolactinei. V. și tab. const. endocrinol.

DOPAMINERGIC, adj. / **dopaminergique**, adj. / **dopaminer-gic**. [V. *etimofogia termenului dopamina*; gr. *ergein* = a lucra, a fi în activitate..] Care eliberează *dopamina, care este sen-sibil la acțiunea dopaminei. Ex.: 1) *Nerv d.* - nerv ale cărui terminații eliberează dopamina. 2) *Sistem d.* - ansamblu de neuroni care, la nivelul sistemului nervos central sau perife-ric, eliberează dopamina sau este sensibil la aceasta.

DOPAMINERGIE, s. f. / **dopaminergie**, s. f. / **dopaminergia**. [V. *etimologia termenului dopaminergie*.] Eliberare de *dopamina.

DOPA-OXIDAZA, s. f. / **dopa-oxydase**, s. f. / **dopa-oxidase**. [ftfirw. mgl. *Dih.idrO^qfPHenyCAI.anim = difiidro^fenilaianind!* gr. *oxys = acm, oxygen; -aza.*] Denumire provizorie pentru enzima sau enzimele care catalizează formarea "melaninei din *DOPA. Sin.: dopaza.

DOPA-REACTIE, s. f. / **dopa-r6action**, s. f. / **dopa-reaction**. [5Vbrw. engl. *DiludiO^yPfi.e.nyCACa.nine.* = *difi.idro*](*ifenila*[anina];

fr. *reaction*, din [at. *actio, -onis* = acțiune fi *agere* = a ac-fiona.] Metoda citoenzimatică folosită pentru evidențierea capa-cității unei celule de a sintetiza "melanina din *DOPA. Reacția este pozitivă în cazul apariției unei colorații întunecate după aplicarea de DOPA pe o secțiune tisulară proaspătă, eviden-țiind transformarea DOPA în melanina. Sin.: reacție Bloch.

DOPAZA, s. f. / **dopase**, s. f. / **dopase**. [fi6rw. engl. *DifiidrO^JcyPfienyIAl.anine. = difiu(mfifenil[a]anina; *aza.*] Sin.: dopa-oxidaza (v.).

DOPPLER / **Doppler** / **Doppler**. [*Christian Johaim Doppler, fizician fi matematician austriac, 1803-1853.*] V. velocimetrie Doppler.

DOPPLER PULSAT / **Doppler pulse** / **pulse Doppler**. Variants de investigate a vaselor prin metoda Doppler, utilizand o emisie discontinua de ultrasunete si permitand studiul debitelor arteriale.

DORSAL, adj. / **dorsal**, -ale, -aux, adj. / **dorsal**, notal. [Lot. *dorsualis* = de (pe) spate, de [a *dorsum* = spate.] Care se raporteaza la partea din spate sau posterioara a corpului, ori a unui organ. Ex.: regiunea d. a corpului, fa(a d. a mainii. Sin.: posterior.

DORSALGIE, s. f. / **dorsalgie**, s. f. / **dorsalgia**. [Lot. *dor-sum* = spate; gr. *algos* = durere.] Durere cu sediul la nivelul 'rahisului dorsal.

DORSALIZARE, s. f. / **dorsalisation**, s. f. / **dorsalization**. [Lat. *dorsualis* = de (pe) spate., de. la *dorsum* = spate.] Malformatie congenitala, constand în aparitia unor caracteristici ale vertebrelor dorsale la vertebre apartinand altor regiuni. D. tipica poate afecta vertebra a șaptea cervicală (Cy), a carei apofiza transversa se transformă într-o coastă, mai mult sau mai puțin dezvoltată. V. coasta cervicală. D. primei vertebre lombare (L.) duce la articularea acesteia cu una sau două coaste libere.

DORSARTROZA, s. f. / **dorsarthrose**, s. f. / **thoracic disk lesions**. [Lat. *dorsum* = spate; gr. *arthroa* = articulația.; -ozo.) *Discartroza a rașisului dorsal.

DORSIFLEXIE, s. f. / **dorsiflexion**, s. f. / **dorsiflexion**. [Lat. *dorsum* = spate.; *flexio, -onis* = îndoa, de [a *flectere* = a dovi] Înclinare anterioara a vertebrelor dorsale.

DOWN REGULATION / **down regulation** / **down regulation**. [Engl. *down* = fit jos; *regulation* = regCare.] Anglicism utilizat

DOZA

cu eel puțin două sensuri: 1) Diminuarea afinității unui receptor ca urmare a creșterii concentrației sanguine a ligandului fiziologic În acest caz se poate utiliza ca sin. În română termenul reglare joasă sau negativă. 2) Reducerea răspunsului unei celule la un anumit stimul, după prima expunere, ca urmare a reducerii numărului de receptori exprimați la nivelul suprafeței celulare.

DOZARE BIOLOGICA / **dosage biologique** / **biologic dosage**. [Qr. *dosis* = acțiunea de a da; *bias* = viatd; *logos* = stiintd.] V. biotest.

DOZARE RADIOIMUNOLOGICA / **dosage radioimmunologi-que** / **radioimmunoassay**. [Qr. *dosis* = acțiunea de a da; [at. *radius* = razd; *immunis* = scutit, aparat, de la *in* = lpsit de, *munus* = oBligapie; gr. *logos* = stiintd.] Sin.: radioimuno-dozare (v.).

DOZA, s. f. / **dose**, s. f. / **dose**. [Qr. *dosis* = acțiunea de a da.] Termen utilizat în medicina cu două semnificații princi-pale: *cantitate de substanță*, de obicei medicament; *cantitate de radiații*, de energie a acestora. Pornind de la cele două semnificații se disting: 1) *Cantitatea de substanță (medicament)* care provoacă un anumit efect farmacologic sau toxic. *Tipuri de d. în relație cu medicamentele*: a) D. de atac sau de fn-carcare: d. inițială, mai mare, cu care este indicat uneori să se înceapă tratamentul medicamentos; prin d. de atac se obțin în timp scurt concentrațiile sanguine și tisulare eficiente, nece-sare Îndeosebi în stări de urgență. b) D. *eficace maxima*: cea mai mare cantitate de medicament care produce efecte utile, fără efecte toxice asociate. c) 0. *eficace medie* (DE50): cantitatea de medicament care produce efectul terapeutic la 50 % din subiecții tratați. d) D. *eficace minima*: cea mai mică d. care provoacă efectul farmacodinamic urmarit. e) D. *homeopa-tica*: cantitatea de medicament homeopat (sub forma de pica-turi, pulbere, granule, globule) administrată pacientului la fie-care priză. V. homeopatie. f) D. de *întretinere*: d. care se ad-ministrează în tratamentul îndelungat al unei boli și asigură Întretinerea efectului obținut prin *d. de atac. g) D. *letală* (DL), care, după administrare experimentală la animale, produce moartea. h) D. *letală medie* (DL₅₀): cantitatea de medicament care, după administrare, provoacă moartea a 50 % din ani-malele unui lot; se determină experimental și servește la eva-luarea gradului de toxicitate al unei substanțe. i) D. *letală minima* (DLM): cea mai mică d. de substanță care determină moartea unui animal din lotul experimental. j) D. *uzuală* sau *terapeutică curativă*: cantitatea de medicament care, cuprinsa între d. maxima și d. minima, determină efectul terapeutic eel mai favorabil. 2) *Cantitatea de radiații*, de o anumită intensi-tate, absorbită de un volum dat în unitatea de timp. *Marimi-le dozimetrice* definesc transferul de energie al radiațiilor la interacțiunea cu substanța și sunt utilizate în medicina în cazul: iradierii profesionale, terapeutice, diagnostice (din inves-tigațiile cu radiații X și radioizotopi) și accidentale. *Tipuri de marimi dozimetrice*: a) D. *absorbită* (v.). b) D. *amitogenă* reprezintă d. de radiații ionizante prin administrarea careia se realizează o oprire a mitozelor c) D. *emergenta*, cantitatea de radiații de o anumită intensitate, măsurată în momentul ieșirii fasciculului de radiații din volumul iradiat. d) D. de *epilație*, cantitatea de radiații capabila să producă o epilație trecătoare (temporară) sau definitive, e) D. de focar, d. efec-tivă în focarul de iradiat. f) D. *fractionată*, în radioterapie, cantitatea de energie radiantă administrată pe sedinta, reprezen-tand o fracțiune din d. totală. g) 0. *integrals* (v.). h) D. *maxima admisibilă* (v.). i) D. *optima*, în radiologie, d. de energie radiantă prin care se obține un efect maxim și care produce conoomitent un minim de efecte secundare. j) D. *pro-centuala*, diferența în procente dintre *d. superficială și *d. în

DOZAABSORBITA

profunzime. k) *D. m profunzime*, d. de radiatii eficiente la o anumita adancime a corpului iradiat. l) *D. superficiala*: d. de radiatii eficiente la suprafata unui corp. m) *D. tumorală* (v.). n) *D. zilnica*, fractiune din d. totala capabila sa produca efec-tele radiobiologice scontate, In cadrul afectiunii si volumului iradiat, administrata Intr-o singura zi.

DOZA ABSORBITA / dose absorbee / absorbed dose. Re-prezinta energia absorbita de unitatea de masa de substanta iradiata, indiferent de natura radiatiei ionizante. Unitatea de masura In SI este Gy (gray), egala cu un joule pe kilogram (J/kg). Debitul d. a. caracterizeaza viteza de absorbtie a energiei si se masoara m Gy/s.

DOZA BIOLOGICA / dose biologique / biologic dose. *D. b.* tine seama de nocivitatea radiatiei pentru un sistem biologic, nocivitate ce depinde de transferul liniar de energie (TLE), deci de natura radiatiei. Se masoara In Sv (sievert). Drept re-ferinta se ia radiatia X, cu un TLE mic; pentru aceasta, 1 Sv este egal cu 1 Gy. Cu cat TLE este mai mare, cu atat d. b. ce corespunde aceleiasi d. absorbite creste. Debitul d. b. se masoara In Sv/s.

DOZA INTEGRALA / dose integrale / integral dose. Cantitatea totala de energie absorbita In Intreaga regiune iradiata. reprezinta produsul dintre doza absorbita si masa regiunii iradiate, exprimata In grame.

DOZA MAXIMA / dose maximale / maximum dose. In radiologie, d. de radiatii ionizante de la care pot aparea efecte nocive. Abrev.: DM.

DOZA MAXIMA ADMISA / dose maximale admissible / maximal permissible dose. D. totala de radiatii ionizante absorbite pe care o poate primi un individ In cursul vietii, fara riscul aparitiei unor efecte nocive. Se stabileste prin normative Internationale. Abrev.: DMA.

DOZA TUMORALA / dose tumorale / tumoral dose. Cantitatea totala de energie absorbita de o tumora iradiata. Se calculeaza pornind de la d. absorbita de masa tumorală (In grame), calculate dupa estimarea volumului geometric al tumorii.

DOZIMETRIE, s. f. / dosimetrie, s. f. / dosimetry. [Qr. *dosis* = *ocfiunea de. a da; metron* = *masura.*] Masurare fizica, chimica sau biologica a dozei provenite de la o sursa de radiatii. Prin "*d. biologica* se estimeaza doza primita de un organism, prin intermediul efectelor biologice produse de radiatiile absorbite.

DOZIMETRU, s. n. / dosimetre, s. m. / dosimeter. [Cjr. *dosis* = *ocfiunw de a da; metroa* = *masura.*] Aparat destinat *dozimetriei radiatiilor ionizante.

DRACUNCULOZA, s. f. / dracunculose, s. f. / dracunculo-sis. [Lat. *dracunculus*, gr. *drakontion* = *fialaw mic; -ozo.*] Boala determinata de infestarea prin femela 'filariei de Medina sau a viermelui de Guineea (*Dracunculus medinensis*). Se manifesta prin una sau mai multe tumori subcutanate, foarte pruriginose, care abcedeaza si se deschid la piele, eliberand astfel embrionii In mediul exterior. V. si filarioza.

DRAJEU, s. n. / dragee, s. f. / sugar-coated tablet. [J~r. *dragee*, aiterare. din [at. *tragemata*, de [a gr. *tragema* = *desert.*] Forma de prezentare medicamentoasa cu administrare per os care se prezinta sub forma unei (unor) substante active comprimate, acoperita cu substante zaharose care pot, eventual, actiona asupra eliberarii substantei active. V. si compri-mat.

DRASTIC, adj. / drastique, adj. / drastic. [Cjr. *drastikos* = *actit', de la dran* = *a actiona.*] Despre un laxativ care declan-seaza scaune numeroase, lichide si Inso-tite de colici, ca urmare a iritatiei mucoasei intestinale.

DREN, s. n. / drain, s. m. / drain. YNgl. *to drain* = *a usca.*] Tub suplu sau rigid, din cauciuc, mase plastice, aliaje meta-

DROMOTROP

lice etc., uneori perforat de orificii, servind la evacuarea lichidelor fiziologice sau patologice, pe masura producerii acestora la nivelul unei cavitati sau a unei plagi. Poate fi constituit, de asemenea, dintr-o lama ondulata de cauciuc. In practica se disting: 1) *D. fans aspiratie*, care functioneaza pe baza gravitatiei sau a capilaritatii. 2) *D. cu aspiratie*, care functioneaza prin depresiune, ce creste eficacitatea drenajului. V. si drenaj.

DRENAJ, s. n. / drainage, s. m. / drainage. [T,ngl. *drainage*, de (*a to drain* = *a nsca.*)] Procedeu care permite evacuarea continua a lichidelor continute Intr-o plaga, un organ cavitat, o cavitate naturala sau patologica prin intermediul unui *dren, al unei *mese, al unei *sonde sau al oricarui alt mijloc care sa Tmpiedice temporar Includerea completa a orificiului de jesire.

DRENAJ POSTURAL / drainage postural / postural drainage. Metoda de *kineziterapie prin care se utilizeaza pozitii ale corpului uman adaptate anatomiei bronsice pentru a facilita *drenajul acestora, pe baza presiunii.

DREPANOCIT, s. n. / drepanocyte, s. m. / sickle cell. [Cjr. *drepanon* = *secera, kytos* = *cetuCa.*] Eritrocit In forma de secera sau de semiluna, caracteristic *drepanocitozei. Sin.: eritrocit falciform, celula falciforma, sickle-cell.

DREPANOCITOZA, s. f. / drepanocytose, s. f. / sickle cell anemia, drepanocytic anemia. [Qr. *drepanon* = *secera; kytos* = *celvia; -oza.*] Anomalie ereditara a sangelui, caracterizata prin prezenta unei *hemoglobine anormale (HbS). In lantui pri-mar p al hemoglobinei, eel de al saselea aminoacid, 'acidul glutamic, este Inlocuit cu *valina, fapt ce modifica Incarcarea electrica a hemoglobinei. Aceasta devine instabila, fibrilara, ceea ce duce la deformarea hematiilor, hemoliza si anemie. Boala poate fi clinic inaparenta (forma heterozigota) sau poate provoca o anemie hemolitica foarte grava (forma homozigota). Sin.: anemie falciforma, siclemie, boala sau sindrom Dresbach.

DREPTACI, adj. s. m. sau f. / droitier, iere, adj., s. m. ou f. / right handed. [Lat. *directus* = *dre.'pt, de la dirigerere* = *a pune m [inie.-\ (Persoana) care utilizeaza mana dreapta pentru scris, ca si pentru alte acte motorii care impun Indemana-re. V. si emisfera dominanta.*

DROG, s. n. / drogue, s. f. / drug, medicine, [etimofoaie incerta: dupa Littre, *termenuC anglo-sa'on dryge* sau *cei oian-dez trook, ambii insemand: uscat, dupa f'pfiert, cuvintui oiandez droog: [ucru uscat.*] 1) Orice materie prima, de natura organica sau anorganica, utilizata In prepararea medicamen-telor oficinale sau magistrale. 2) Prin extensie, sub influenta terminologiei engleze, sin. cu 'medicament. 3) Substanta care poate produce o stare de *dependenta fizica si/sau psihica si care poate genera o "toxicomanie, indiferent de tipul substantei In cauza. Obs.: In fr. *drogue* nu are sensul de medicament, existent In engl. De asemenea, In dictionarele franceze se accepta termenul *drogue* cu semnificatia de materie prima pentru unele medicamente, dar se mentioneaza ca si aceasta utilizare se va restrange, In ratiunea conotatiei negative pe care a dobandit-o cuvintui *drogue* In limbajul curent. Pe de alta parte, In engl. termenul de *therapeutic drug* permite dis-tingerea de *addictive drug*. De mentionat, totodata, prezenta In engl. a termenului *medication* (*medicatie).

DROMOMANIE, s. f. / dromomanie, s. f. / dromomania. [Cfr. *dromos* = *cursd, drum; mania* = *neBunu.*] Impuls imperios, nestapanit, de a pleca, bolnavul parasind fara motiv locul unde se afla ?i parcurgand distante mari. D. este un simptom In nevroze, psihopatii, epilepsie etc.

DROMOTROP, adj. / dromotrope, adj. / dromotropic. [Qr. *dramas* = *cursd, drum; trope* = *mtoarcere, de la trepein* = *a intoarce.*] Proprietatea de conducere a excitatiei prin fibrele nervpase sau prin masa miocardului adult si embrionar. Ter-

DROP-ATTACK

menul *d. negativ* semnifica diminuarea conductibilitatii unui nerv, iar eel de *d. pozitiv* cresterea acestei conductibilitati.

DROP-ATTACK / drop-attack / drop-attack. [*EngC. drop = codere.; attack = atac.*] Anglicism care nu este traductibil decat printr-o perifriza: cadere brusca prin Inmuierea gambelor. In consecinta, termenul engl. este acceptat, desemnand suspendarea brusca a tonusului postural care antreneaza o cadere prin Inmuierea gambelor, fara pierderea cunostintei, accident atribuit unei ischemii bruste la nivelul trunchiului cerebral.

DROSOPHILA / Drosophila / Drosophila. [*Qr. drosos == roud; philem = a iubi.*] Gen de muste. D. *melanogaster* este uti-lizata extensiv In studiile de genetica experimentală.

DRUMSTICK / drumstick / drumstick. [*Engi. drum = tofia, stick = Belt.*] Anglicism ce desemneaza o expansiune pedicu-lata existenta la nivelul unui lob nuclear al leucocitului, legata de nucleu printr-un mic fragment de cromatina. D. este con-siderat ca un cromozom X condensat In interfaza, are dimen-siuni medii de 1,2 x 1,6 m si se Intalneste la 3-6% din leuco-citele polinucleare la sexul feminin.

DSM-IV / DSM-IV / DSM-IV. [*Afirw. din engl. Diagnostic and Statistical Manual of mental disorders, IVth edition.*] Clasi-ficare a tulburarilor mentale efectuata de *American Psychiatric Association*, In care criteriile diagnostice sunt axate dupa cinci directii: I) sindromul psihiatric principal; II) tipul de personali-tate; III) boala (bolile) somatica (somatice); IV) severitatea fac-torilor exteriori de stres; V) nivelul global de adaptare sociala a subiectului. V. si ICD-10.

DUBLA ELICE / double helice / double helix, double strand. Structura spatiala, tridimensionala a *acidului dezoxiribonucleic.

DUBLET, s. n. / doublet, s. m. / doublet. [*Lot. duplus = du6[u.]*]
1) Ansamblul de doua linii spectrale cu lungime de unda foarte apropiata, observat la un spectrograf foarte dis-persiv (ex.: linia galbena a sodiului). 2) D. *electronic*: doi elec-troni pusi In comun prin formarea unei legaturi chimice. 3) Ac-tivitate electromiografica, spontana sau provocata prin probe de sensib'ilizare, In care se succeda rapid doua elemente cu morfologie identica. Este expresia hiperexdtabilitatii musculare, Indeosebi In *tetanie. V. si electromiografie.

DUBLU CONTRAST / double contraste / double contrast. Metoda de investigate radiologica In. care sunt asociate, In cazul organelor sau structurilor cavitare, doua mijloace de contrast: un mediu opac, ce tapiseaza peretii si altui aerie, care produce distensia cavitatii. De ex.: stomac In d. c., colon In d. c. sau *artrografie prin d. c.

DUBLU ORB / double aveugle / double blind. 1) Tip de experiment terapeutic clinic In cursul caruia atat medicul, cat si pacientul nu cunosc natura medicamentelor utilizate, pentru evitarea fenomenelor de sugestie care pot interveni In apre-cierea eficientei tratamentului. V. si simplu orb. 2) Metoda de testare comparativa a eficacitatii terapeutice, fie In cazul exis-tentei a doua tratamente diferite pentru aceeasi boala, fie In cazul unui medicament nou care este comparat cu unui 'placebo. Tehnica implica participarea a doua grupe de padenti, care vor primi, fiecare, un tratament diferit sau, respectiv, unui din cele doua produse (medicament sau placebo), evident fara a avea cunostinta de natura tratamentului sau a substantei phmite. La Incheierea experimentului, se analizeaza rezultatele. Sin.: proba dublu orb. V. si test In orb.

DUBLU STRAT FOSFOLIPIDIC / double couche phospholipidique / phospholipid bilayer. Sin.: bistrat fosfolipidic (v.).

DUCT, s. n. / ductus, s. m. / ductus. NA: ductus. [*Lot. duc-tus = canai.*] Sin.: canal (v.). Var.: ductus

DUCTOPENIE, s. f. / ductopenie, s. f. / ductopenia. [*Lilt. ductus = canal, gr. penia = saracie.*] Diminuare a numarului de 'canalicule biliare intrahepatice. Se traduce prin *colestaza de intensitate variabila, mai mult sau mai putin tolerata. D.

DUODENOJEJUNOSTOMIE

poate fi congenitala (*sindrom Alagille) sau dobandita, con-secutiv unei 'hepatite medicamentoase sau imune, ca si unei *colangite primitive sclerozante.

DUCTULUS / ductulus / ductulus. NA: ductulus. [*Lot. duc-tulus, dim. de. la diictus = canal.*] Sin.: canalicul (v.).

DUCTUS. Var. pentru duct (v.).

DUCTUS ARTERIOSUS / ductus arteriosus / ductus arte-riosus. NA: ductus arteriosus. Sin.: canal arterial (v.).

DUCTIE, s. f. / duction, s. f. / duction. [*Lat. ductio, -onis = dv.ce.re, de. (a ducere = a duce.*] Termen prin care este de-semnata miscarea unui singur ochi, deci o miscare monocu-lara. Prin d. fortata globul ocular este mobilizat pasiv, In diferite directii. V. si versiune.

DUMPING SYNDROME / dumping syndrome, syndrome de chasse / dumping syndrome. V^{Engl.} *dumping*, de *Ca to dump = a dtsca-rca, a. arunca In cantitate. mare.; gr. syndrome = drum impreunii, concurs, de. la syn = mipreuna, dromos = cwsa., drum..*] Anglicism care desemneaza un sindrom marcat de senzatia de rau general (transpiratii, palpitatii, vertijie, ce-falee etc.) survenind la maximum 30 de minute dupa masa la pacientii cu rezectie gastrica, Cauza exacta nu este cunos-cuta, dar golirea rapida (*dumping*) a continutului gastric In jejun se asodaza cu simptomatologia generala. D. s. survine Indeosebi In gastrectomiile pariale cu anastomoza gastrojeju-nala si mai rar dupa gastroenterostomie si vagotomie sau piloroplastie. D. s. *tardiv spare* la circa trei ore si este In re-latie cu o hipoglicemie reactionala. Tulburarile se atenuaza prin ingestia frecventa de alimente In cantitati mici, cu exclude-rea lichidelor. Pozitia de decubitus atenuaza simptomatologia. Obs.: In engl. se mai utilizeaza pentru d. s. si denumirea *postprandial postgastroctomy syndrome*, iar Academia Franceza de Medicina a propus Inlocuirea termenului cu expresia fr. *syndrome d'evacuation accelere precoce orthostatique de l'es-tomac opere*. Sin.: sindrom dumping.

DUNGI MEES / bandes de Mees / Mees' lines. [*R. A. Mees, newoiog olandez, 'Sa.kky.m, n. 1873.*] Benzi transversale, albe sau gri, care apar pe mai multe unghii, prin incluzia de aer In substanta unghiala In intoxicatia cronica cu thaliu sau arsenic. Apar periodic, la aproximativ 23 de zile, corelate cu ciclul menstrual. Sin.: benzi Mees.

DUODEN, s. n. / duodenum, s. m. / duodenum. NA: duo-denum. [*Lat. duodeni = in numar de 12, abrwwe de. [a duo-deni digitorum = de. 12 de.ge.tt (lungi-ine-a. acestui segment intestinal.)*] Segmentul initial al intestinului subtire, care con-tinua pilorul. D. cuprinde patru segmente, care descriu In jurul capului pancreasului un inel incomplet (In forma de potcoava), denumit cadru duodenal: prima portiune, orizontala, este unita cu a doua portiune, verticala, prin *genu super/us* (genunchiul posterior); a treia portiune, orizontala, este unita cu a doua prin *genu inferius* (genunchiul inferior) si se continua cu a patra portiune, ascendenta, pana la unghiul duodenojejunal. Portiu-nea a doua primeste "coledocul si *canalele pancreatice.

DUODENECTOMIE, s. f. / duod6nectomie, s. f. / duodenec-tomy. V^{V. etimoi. te.rme.nu[ui duoden; gr. ektome = e^dZtfe]} Rezectie chirurgicala a 'duodenului. Poate fi partiala sau totala, cand se asociaza cu o *pancreatctomie (cefalica sau totala).

DUODENITA, s. f. / duod6nite, s. f. / duodenitis. [*V. e-timoC. termenului duoden; -ita.*] Inflamatie a *duodenului.

DUODENOJEJUNOSTOMIE, s. f. / duodenojejunostomie, s. f. / duodenojejunostomy. [*V. e-timoC. te.rme.nulu.i duoden; [at. me-dicata. jejunum intestinum, din [at. irivius = fliimandi wma.ncat'i gr. stoma, -atos = gura.*] Crearea chirurgicala a unei anastomoze Intre duoden si jejun, fie pentru restabilirea continuitatii tubului digestiv dupa *duodenectomie partiala, fie pentru scurtcircuitarea unui obstacol duodenal, In scopul asigu-rarii trecerii bolului alimentar.

DUODENOPANCREATECTOMIE

DEFORMANS

DUODENOPANCREATECTOMIE, s. f. / duodeno-pancreatectomie, s. f. / duodenopancreatectomy. [V. *e-timol. te-rmwu-[ui duoden; gT. pankreas, -atosi de [a pan = tot, kreas, -citos = came; ektome = e.J(cizie..[Ablatia chirurgicala a duo-denului, pancreasului si a tuturor canalelor, vaselor sanguine si limfatice continute In loja pancreatica.*

DUODENOPEXIE, s. f. / duod6nopexie, s. f. / duodenopexy. [V. *etinw[. termenului duoden; gr. pexis = fi)(a.re.)* Procedeu chirurgical care consta In restabilirea pozitiei normale a *duodenului.

DUODENOSCOPIE, s. n. / duodenoscope, s. m. / duodenoscopus. [V. *etinwC. te.rme.nutw duoden; gr. skopos = observator, de [a skopein = a vedea, a u(ainma.)* *Fibroscop destinat explorarii vizuale a duodenului.

DUODENOSCOPIE, s. f. / duodenoscopie, s. f. / duodenoscopy. [1^ *etimoc. te.rme.nuCW duoden; gr. skopia = e^amina-re, de [a skopein = a ve.de.a, a e^amina,)* Metoda de explorare directa a mucoasei duodenale prin intermediul unui *fibroscop (duodenoscop). Permite, de asemenea, injectarea de substanta de contrast, opaca pentru razele X, In canalul Wirsung si In caile biliare principale. Sin.: fibroduodenoscopie.

DUPLEX, s. n. / duplex, s. m. / duplex. [Lat. *duplex, -ids = dufiuu.*] Termen sin. cu 'bicatenar, utilizat in special pentru a desemna structura dublu-catenara a ADN.

DUPLICARE. Var. pantru duplicatie (v.).

DUPLICATIE, s. f. / duplication, s. f. / duplication. [Lot. *duplicatio, -onis = dufilwt, lit. [a duplicare = a dudia fi duplum = du6(u.)*] 1) Dublare sau clivare a unui organ In doua parti egale. 2) Existenta In genom a doua copii ale ace-luiasi material genetic (cromozom sau fragment de cromozom, gena sau fragment genic). D. reprezinta un mecanism de diversificare genomica prin care se presupune ca au aparut si evoluat familiile de gene. Var.: duplicare. V. si duplicatie cromozomiala.

DUPLICATIE CROMOZOMIALA / duplication chromosomique / chromosomal duplication. 1) Dedublarea cromozomilor survenita In timpul *interfazei. 2) *Aberatie cromozomiala constand In prezenta unui segment cromozomial supranumerar fixat pe un cromozom.

DUPPLICITATE, s. f. / duplicite, s. f. / duplicitas. [Lat. *duplicitas, -atis = pereche, dup^icitate, de [a duplicare = a duBCa fi duplum = dufiuu]* Starea unui organ afectat de *duplicatie. Ex.: d. ureterala (prezenta unui ureter dublu pentru un singur rinichi, cu deschidere In vezica prin doua orificii distincte).

DURA MATER / dure-mere, s. f. / dura mater. NA: dura mater. [Lat. *durus = tare; mater, -tris = mama*] Membrana meningeala externa, numita, datorita rezistentei crescute a struc-turii sale fibroase, pahimeninge. La nivel cranian, d. m. este compusa din doua straturi: extern, endosteal, care adera la suprafata interna a oaselor craniene Intr-un mod analog pe-riostului, si intern, care tapeteaza si separa prin prelungirile sale diferitele formatiuni encefalice, formand cortii cerebelului, cortii hipofizei etc. Sinusurile venoase si ganglionul trigeminal sunt situate Inre aceste doua straturi. D. m. spinala este separata de periostul vertebral prin spatiul epidural, care confine vase sanguine si tesut conjunctiv fibros si alveolar.

DURAL, adj. / dural, -ale, -aux, dure-merien, -enne, adj. / durale. [Lat. *durus = tare*] Care se refera la dura mater.

DURERE, s. f. / douleur, s. f. / pain. [Lat. *dolor, -oris = durere.*] D. este universal perceputa ca un semnal al bolii, fiind eel mai obisnuit simptom ce aduce pacientului In fata me-dicului, iar In patologia umana peste 10000 de boli se Inso-tesc de d. Dintre numeroasele definitii ale d., mentionam pe cea apartinand IASP (*International Association for the Study of Pain*): D. este o experienta senzoriala si emotionala deza-greabila, data de o leziune tisulara veritabila sau potentiala sau

DYSTONIAMUSCULORUM

de o descriere cu termeni ce se refera la o asemenea leziune. Pe langa relatia cu o leziune generatoare si, deci, dimensiunea somatica, d. include la om Inca doi parametri variabili: dimensiunile vegetative si psihice. In descrierea d. se iau In considerare urmatoarele elemente: calitatea (senzatie de constrictie, greutate, sfredelire, zdrobire etc.), severitatea (usoara, intensa, insuportabila etc.), durata (acuta sau cronica, intermitenta, cu variatii circadiene sau sezoniere), localizarea (precisa, vaga, circumscria sau generalizata etc.). Clasificarile diferitelor tipuri de d. sunt numeroase, In functie de criterii diverse: teritorial, fiziopatologic, etiologic, al propagarii etc. In esenta d. reprezinta consecinta actiunii unor agenti nocivi (stimuli nocceptivi), a unor procese de distrugere sau a unui blocaj functional la nivelul tesuturilor (ex.: spasmul). D. sau sensibilitatea algica este produsa prin excitatia terminatiilor senzitive de catre „sub-stante algogene” (ca *histamina, *serotonina, unele polipeptide) si este transmisa la talamus (cortexul intervenind In localizarea si aprecierea senzatiei). Clinic au fost descrise numeroase tipuri de d. (fara un criteriu unic) printre care: 1) D. „/h bars”, la nivelul epigastriului, cu iradiere catre hipocondrul drept si Indeosebi In hipocondrul stang; este caracteristica unei sufe-rinte pancreatice. 2) D. *cordo-nata* apare In leziuni ale cordo-anelor laterale ale maduvei spinarii, este difuza, neprecisa si In-sotita adesea de paretezi. 3) D. *eratica, care* Tsi schimba free-vent localizarea, In reumatism. 4) D. *fantoma*, dupa o amputa-tie, In segmentul corespunzator, din cauza persistentei tempo-rare a imaginii *schemei corporale anterioare. 5) D. *de foame*, crampa localizata In epigastru si asociata cu senzatie de foame. 6) D. *fulguranta*, spontana, vie si scurta, ca un fulger, de ex. In *tabes. 7) D. *lancinanta*, asemanatoare cu In-teparea cu un corp taios. 8) D. *moral*, neliniste apasatoare, simptom esential In unele tipuri de *depresie. 9) D. *osteocopa, v. osteodin*. 10) D. *psihogena abdomina*S, In isteria adoles-centului sau adultului, extrem de variata ca tip si localizare, asociata rar cu greeata sau voma si @ra sensibilitate localizata sau limitata a miscarilor respiratorii. 11) D. *pulsatila*, ritmata de pulsatile arteriale, apare In *inflamatie, de ex. In *panaritiu. 12) D. *radiculara*, prin leziuni iritative ale radacinilor spinale posteroare, cu topografie corespunzatoare teritoriului de dis-tributie al radadnii afectate. 13) D. *referita*, prin excitatii vis-cerale, este proiectata Intr-un anumit teritoriu cutanat. 14) D. *talamica*, In leziunile talamusului (nuclei lateral). Este hetero-laterala fata de leziune, poate fi extinsa la o jumătate a cor-pului sau limitata la fata sau la unii din membre. Apare spon-tan, este difuza, imprecisa si da senzatie de arsura, are un caracter *hiperpatc. 15) D. *terebranta*, profunda, care pare produsa de penetrarea unui corp care ar dilacera tesuturile.

DURILON, s. n. / durillon, s. m. / callosity, wart-corn, [fr] Frantuzism, uneori pronuntat ca In francezii, utilizat ca sin. pentru *clavus.

DURITATE, s. f. / durete, s. f. / hardness. [Lot. *Juntos, • atis = asprime, duritate, de. [a durus = dw, fare.]*] 1) Pro-prietatea de a fi tare, dur. 2) In radiologie, proprietatea ra-diatiiilor de a fi mai mult sau mai putin penetrante. 3) Calitate a materialelor dentare.

DUS, s. n. / douche, s. f. / douche, shower bath. [fr. *douche, din ital. doccia.*] Procedu hidroterapeutic In care, pe lInga factorul termic, actioneaza si eel mecanic (*hidro-masaj), pana la o presiune de doua atmosfere.

DYSPHAGIA LUSORIA / dysphagia lusoria / dysphagya lusoria. [Qr. *dys = gre.u, dificil; phagein = a manca.*] [at. *lusorius = in gluma, m joaca*] *Disfagie provocata de o malfor-matie a crosi aortei sau a unei ramuri a acesteia (subcla-vasculara) Incercuind si comprimand esofagul.

DYSTONIA MUSCULORUM DEFOMANS / dystonia musculorum deformans / dystonia musculorum deformans. Sin.: boala Ziehen-Oppenheim (v.).

EBRIETATE, s. f. / ebriete, s. f. / ebriety, drunkenness. [Lat. *rbrii'tas, -atis = detie, de. la ebritire = a imCidta fi ebrius = fitat*] Stare de betie In urma consumului **excesiv de bSuturi** alcoolice; alcoolism acut. V. alcoolemie.

EBULISM, s. n. / ebullisme, s. m. / ebullism. [Lat. *ebullire* ^ a fitrtiv, -ism.] Accident care se produce m zborul la alti-tudine foarte mare (peste 19 200 m) sail in spatiul cosmic si consta in vaporizarea lichidelor organice. Poate afecta pilotii mi-litari si cosmonautii. Se previne prin sisteme scafandru aerian sau spatial.

EBULITIE, s. f. / ebullition, s. f. / ebullition. [Lat. *ebullitio, -onis = fie.rfie.re., de. [a ebidlire = a fie.r6e. \ Sin.: fierbere (v.).*

EBURNATIE, s. f. / eburnation, s. f. / eburnation. [Lat. *ebir-nus = facut din fiid'&s, de. [a ebur, -ori.s = fiid&s.]* Modificare a densitatii osoase care confere osului o duritate asemanatoare fildesului, Indeosebi In "osteoscleroza.

ECHILIBRARE, s. f. / equilibration, s. f. / equilibration. [Lat. *aequus = igal; libra = botanf.o.]* Ansamblu de actiuni Si reactii care fac posibila realizarea si mentinerea echilibrului procese-lor din organism. E. asigura normalitatea unor functii sau a unor reglari fiziologie (echilibru endocrin, echilibru glicemic etc.).

ECHILIBRU, s. f. / 6quilibr, s. m. / balance, equilibrium. [Lat. *ucquilibrium = tchij'i6ni, de. ia aequus = {gai, libra = [tatand. *

1) Stare a unui biosistem care, supus unor factori perturbatori, Tsi mentine caracteristidle functionale (fiziologice) si structurale. Tipuri de e. mai importante In biologie si medi-cina sunt: a) e. *dinamic*: stare stationara a unui sistem, In care concentratia substantelor ramane constanta, desi se produc schimburi Intre diferitele compartimente din organism; b) e. *fluent* sau *curgator*, stare stationara a sistemelor deschise, caract-erizata prin raportul constant al produsului concentratiei com-pusilor rezultati din reactii fata de produsul concentratiei com-pusilor intrati in reactie; spre deosebire de *e. termodinamic, eel fluent se mentine cu consum de energie, dar cu o pro-ductie minima de *entropie (teorema lui Prigogine); c) e. *hidric*, starea organismului in relatie cu ingestia si excretia de apa si electroliti: d) e. *nutritional* (v.); e) e. *termodinamic*, stare stationara caracterizata prin *entropie maxima sau prin *energie libera minima. 2) Functie senzoriala care rezulta din rolurile nor-male si conjugate ale aparatului vestibular, vederii si sensibi-litatii profunde. Permite omului sa perceapa pozitia corpului sau si diferitele caracteristici ale miscarilor si deplasarilor pe care le efectueaza. Termenul in engl. in acest caz este *balance*.

ECHILIBRU NUTRITIONAL / equilibre nutritionnel / nutritive equilibrium. Denumire pentru cazul In care aportul alimentar

LEONARDO DA VINCI (1452-1519), pictor, sculptor, arhitect, inginer, cercetator Italian, unul dintre cei mai mart oameni ai tuturor timpurilor. Lucrarile sale, realizate in domenii foarte diferite, au marcat epoca **RenasterU**. A trait la **Floren(a)**, apoi la **Milano** si din 1516 in **Franta**, unde a ram as pana la sfarsitul vie'ii, la castelul de la **Cloux-Amboise**, langa orasul **Tours**. Intenjonand sa scrie ' un tratat-atlas de anatomic in 120 de fascicule, a realizat circa 1 500 de desene dupa piese anatomice provenite din disec'ia a 30 de cadavre. 750 astfet de schite, reunite in 60 de caiete, se pSstreaza in **Anglla**, la biblioteca castelului **Windsor**. Este si inventatorul unor tehnici de studiu anatomic; sec'itiunea incrucisata, injectarea cu ceara fierbinte a cavitatilor pentru a le mentine forma (prin care a objinut mulajul cavitatilor cerebrale), dar observable sale originale apar uneori doar pe desene. Neglijat'e timp de trei secole, ele nu au servit progresului stiintei, unii analisti ai operei sale afirmand ca ignorarea cercetarilor lui Leonardo da Vinci a insemnat eel pupn un secol pierdut in evolujaia umanitatii.

in calorii, nutrimente, minerale, vitamine si apa coresponde nevoilor organismului si este adaptat conditiilor la care aces-ta este supus.

ECHIMOLECULARITATE, s. f. / equimolecularitate, s. f. / equi. molarity. [Lot. *nequus = egoi; dim. [at. moles = masa in-forma.]* Stare a solutiilor care contin pentru un volum dat un acelasi numar de molecule.

ECHIMOZA, s. f. / ecchymose, s. f. / ecchymosis, bruise. [Qr. *ekchymosis, de. [a ek =*

in afara, khymos = fuc.] Infil-tratie sanguina difuza la nivelul hipodermului, care formeaza o pata relativ intinsa, cu contur neregulat, de culoare rosie-viola-cee sau maronie, care nu se decoloreaza la apasare. E. au aproape InWdeuna drept cauza un traumatism, dar pot aparea si spontan sau dupa traumatisme minime, in unele *coagulo-patii, Indeosebi In *hemofilie. E. dispare in cateva zile (in le-ziunile Intinse In cateva saptamani), culoarea sa devenind bruna, verzuie si apoi galbena.

ECHIMOZA HENNEQUIN / ecchymose de Hennequin / Hennequin's ecchymosis. [fiiles *Hennequin, cfurgurg ortoped, 'Pan.', 1S36-1910.]* In fracturile de extremitate superioara a humerusului, apare o tumefactie a regiunii deltoidiene, Inso-tita de o echimoza Intinsa pe fata interna a bratului pana spre cot si pe fata antero-externa a toracelui si abdomenului, pana la creasta iliaca.

ECHIMOZA KIRMISSON / ecchymose de Kirmisson / Kirmisson's ecchymosis. [Edouard Francis Kirmisson, clii-mrg fra.nc.e.z, profesor de, cfiirurgw infantiid fi chirurgie. orto-pedica ia 'Paris, 1S4S-1927.] Dunga transversala de culoare violet-cenusie pe fata anteroara a cotului, caracteristica frac-turii supracondiliene. Sin.: semn Kirmisson.

ECHINISM, s. n. / equinisme, s. m. / equinism, horselikegait. [Lat. *equinus = dt col, de. la equus = cai'i -ism.]* Deformare congenitala sau dobandita a piciorului, care se afla In hiperex-tensie maximala si aminteste copita unui cal.

ECHINOCIT, s. n. / echinocyte, s. m. / echinocyte, crenated erythrocyte. [Lat. *echinus, gr. ekhinos = arid; gr. kytos = cduia.]* Eritrocit care prezinta la suprafata sa o serie de spi-culi (asemenea unor spini) distribuiti regulat. E. se observa In-deosebi *in vitro* pe *frotiurile rau preparate si, mai rar, In unele stari patologice: *uremie, deficit In piruvat kinaza, In unele hepatite neonatale, In unele anemii cu deficit de potasiu erit-ro-citar si dupa injectarea anumitor medicamente, Indeosebi ne-parina. E. apar constant In sangele conservat, pe masura di-minuarii ATP-ului intraeritrodar. V. si acantocit.

ECHINOCOC

ECHINOCOC, s. m. / echinocoque, s. m. / Echinococcus. [Lat. *echinus*, gr. *ekhinós* = arid; gr. *kokkos* = 60060.] Forma larvara a teniei aparținând genului *Echinococcus*.

ECHINOCOCCUS / Echinococcus / Echinococcus. [Lat. *echinus*, gr. *ekhinós* = arid, gr. *kokkos* = 60060.] Gen de parazit din familia *Tenidae*, clasa *Cestode*. Specii importante în patologie: 1) *Echinococcus granulosus* (*Taenia echinococcus*), în forma adultă se dezvoltă în intestin la câine, vulpe, sacal, pisica etc., iar sub forma de larvă (chist hidatic sau hidatidă), la om, bovine, oaie etc. 2) *E. alveolaris* (*E. multilocularis*) determină *echinococoza alveolară (multiloculară).

ECHINOCOZOZA, s. f. / echinococose, s. f. / echinocociasis, echinococosis. [Lot. *echinus*, gr. *ekhinós* = arid; *kokkos* = 60060.; -ozd.] Boala parazitara determinată de dezvoltarea în organismul uman a larvei *echinococului *Taenia echinococcus*, sub forma de "chist hidatic sau hidatidă. Infestarea se produce prin ingerarea oualor (embrioforilor) răsparn-diti în natura. Îndeosebi la câini, gazde ale formei adulte a parazitului. Gravitatea bolii depinde de fenomenele toxice generate de localizarea chistului hidatic (eel mai frecvent în ficat și plămâni). Tipuri de e.: 1) *E. alveolaris* (*e. multilocularis*, hidatidoza alveolară) determinată de dezvoltarea, îndeosebi în ficatul omului, a larvei parazitului *Echinococcus multilocularis*, care, în forma adultă, se întalnesc doar la unele specii de vulpi, de unde raritatea bolii. Dezvoltată în ficat, prin infiltrare treptată, larva formează o masă compactă, alcătuită din numeroase cavități inegale, cu aspect alveolar, multilocular. 2) *E. cerebrala*, gravă, dar rară, prin dezvoltarea larvelor de *Taenia echinococcus* sub forma de *chist hidatic. 3) *E. hepatica*, frecventă, prin dezvoltarea chistului hidatic la nivelul ficatului, care da organului un aspect tumoral. 4) *E. pulmonara*, relativ frecventă, prin dezvoltarea chistului hidatic la nivelul plămânilor. 5) *E. secundara*, complicație gravă a e., provocată de ruperea acci-dentala (spontana sau în timpul actului operator) a unui chist hidatic primitiv. Consecutiv rupturii, sunt eliberați scolecși, care pot genera noi chisturi hidatice. Sin.: boala hidatică, hidati-doza.

ECHIVALENT, adj., s. m. / equivalent, adj., s. m. / equivalent. [Lat. *aequus* = egal; *valens*, -ntis = tare., figures, de [a *valere* = a avea forță, a fi tare.] 1) Care are aceeași valoare, același efect, aceeași semnificație sau același sens cu altceva. 2) Un simptom care apare în locul altuia, obisnuit în boala respectivă. 3) *E. chimic* reprezintă cantitatea dintr-un radical sau dintr-un corp compus care se combină sau se substituie unui atom de hidrogen. Pentru elemente, e. c. este dat de raportul dintre masa atomică respectivă și valoarea. Pentru un corp compus, acesta este dat de raportul dintre masa moleculară și numărul de echivalenți ai elementului sau ai radicalului care ia parte la reacție. 4) *E. electrochimic* reprezintă cantitatea de substanță depusă sau degajată la electrozi în procesul de electroliză, de unitatea de sarcină electrică. 5) *E.-gram* reprezintă masa atomică a unui element, divizată cu valoarea acestuia și exprimată în grame. Ex.: pentru Na⁺, ion mono-valent, e.-g. este egal cu masa atomică exprimată în grame, pe când pentru Ca²⁺, ion bivalent, e.-g. rezultă din diviziunea cu doi a masei atomice. Concentrațiile în e.-g. ale ionilor se exprimă, de obicei, în miliechivalenți. Simbol: mEq.

ECHIVALENTA, s. f. / equivalence, s. f. / equivalence. [Lot. *aequus* = egal; *valentia* = forță, putere, de la *valere* = a avea forță, a fi tare.] 1) Manifestare patologică survenind în intervalul dintre *accesele anumitor boli cu caracter paroxistic. E. este considerată ca o expresie diferită a aceleiași boli, adesea sub forma de criză paroxistica mai puțin violentă decât cea a bolii principale. Ex.: febra de fan, trahetele și bronșitele spasmodice sunt considerate ca e. ale astmului. 2) *E. epilep-*

ECOCARDIOGRAFIE

tica - termen ce desemnează manifestări paroxistice de aspect diferit celui al crizei mari de *epilepsie generalizată convulsivă, alternând uneori cu aceasta. Ex.: *miocloniile, crizele akine-tice, *absențele etc. Crizele care nu sunt însoțite de alterări ale traseului *electroencefalografic tipice epilepsiei nu sunt considerate e. epileptice.

ECHOGRAFIE. Var. pentru ecografie (v.).

ECHOVIRUS, s. n. / echovirus, s. m. / echovirus. [Mrev. eng]: *Enteric Ciftopathogenic Human Orphan* = (virus) *enteric dtopatogenic uman orfan*; [at virus = venin, otrava.] Specie de virus care aparține genului **Enterovirus*, familiei **Picornaviridae*. Izolat din intestin, au fost descrise peste 30 de serotipuri diferite, iar inițial virusul a fost considerat nepatogen la om (de unde denumirea *orphan*). Ulterior a fost recunoscut responsabil de manifestări patologice variate: meningite acute limfocitare (aseptice), encefalite, exanteme febrile, infecții ale căilor respiratorii superioare, diaree sezoniere etc. Var.: ECHOvirus. Sin.: virus ECHO.

ECHOVIRUS. Var. pentru echovirus (v.).

ECLAMPSIE, s. f. / eclampsie, s. f. / eclampsia. [Qr. *eklampsis* = [umina straiudtoare, i]fplozie,, rfe la *eklampein* = a stră-]ud cu putere, a eyihd'a.] Fenomene convulsive sau *coma, în afara unei patologii cerebrale sau de altă natură, aparute pe fondul unor manifestări caracteristice *preedampsiei. E. survine în ultimele luni de sarcină, în timpul travaliului sau în primele zile de post-partum, în cursul unor sindroame vasculore-nale (proteinurie, edem, hipertensiune arterială) și evoluează spontan prin crize repetate spre coma. Criza eclamptică are patru perioade: invazie (8-10 secunde), contractii tonice (20-30 de secunde), contractii clonice (40-60 de secunde), coma superficială (cateva minute) sau profundă (10-20 de minute până la ore).

ECLIPSA CEREBRALA / eclipse cerebrale / brain eclipse. [Lot. *eclipsis* = *edipsa*, din gr. *ekieipsis* = orbita soare.iul, *cerebrum* = cre-ier.] Paralizie brusca și trecătoare, pasageră, de cauză variabilă, datorată îndeosebi unui spasm arterial local sau unei hipotensiuni de durată scurtă.

ECLIPSA VIZUALA / eclipse visuelle / blindness eclipse. [Lot. *eclipsis* = *eciipsa*., din gr. *ekieipsis* = orbita. soarduVi *visualis*, de [a *videre* = a vedea.] Acces de cecitate bilate-rala cu caracter paroxistic și cu durată variabilă, de la cateva secunde la cateva ore.

ECMNEZIE, s. f. / ecmnesie, s. f. / ecmnesia. [Qr. *ek* = în afara; *mneme* = memorie, de la *mnesticthai* = a-fi aminti.] Tulburare a memoriei, exprimată prin trăirea unor evenimente trecute, cu senzația ca se întâmplă în prezent. Sin.: amnezie antero-grada. V. și amnezie.

ECOCARDIOGRAFIE, s. f. / echocardiographie, s. f. / echocardiography. [Cjr. *ekho* = ecou, *sune-t repetat*; *kardia* = inimă; *graphein* = a scrie.] Explorarea cordului cu ajutorul ultrasunetelor. E. permite studiul peretilor ventriculari, septului, valvulelor, cavitatilor, dimensiunilor și mișcărilor acestora, a hemo-dinamicii cardiace. Pot fi puse în evidență malformații, tumori, vegetații și cheaguri intracavitare sau epansamente pericardice. Cele mai utilizate sunt e. de tip TM și e. bidimensională (v. ecografie). În afara e. transtoracice, care este procedeu cu-vent, se disting: 1) *E. transesofagiana*, care permite o investigație mai precisă decât e. transtoracica a părții posterioare a inimii (atrii, valvule). 2) *E. de contrast* utilizează ecurile ar-tificiale fugace provocate printr-o injecție lichidiană intravenoasă rapidă (ex.: soluție izotonică de glucoză, care, în mod normal, rămâne în cavitățile drepte). Este utilă în căutarea unui defect septal. 3) *E. Doppler* rezultă din combinarea e. cu un examen Doppler. Se înregistrează simultan o ecocardiogramă tip TM sau bidimensională (v. ecografie) și un traseu caracteristic fluxu-

ECODIAGNOSTIC

lui sanguin intracardiac, Intr-un punct reperat gratie ecocardiogramei, de ex. la nivelul unui orificiu valvular. E. Doppler per-mite, pe langa imaginea furnizata de e., obtinerea unor date hemodinamice asupra functionarii inimii. E. bidimensionala cuplata cu Doppler codificat 'in culori ofera o cartografie In culori a fluxului sanguin. 4) E. de sfres reprezinta e. cuplata cu o proba de efort sau cu administrarea de agenti farmacologici (dipiridamol, dobutamida), 'in scopul punerii 'in evidenta a unei anomalii segmentare a contractiei miocardului de origine ische-mica. V. ecografie si Doppler pulsant.

ECODIAGNOSTIC, s. n. / echodiagnostic, s. m. / echodiagnosis. [Cfr. *ekho* = *ecou*, *sune.t re.pe.ta.ti dia* = *pri.fi*; *gnostikos* = *care cunoaste*, de. [a *gnonai* = a cunoaste.] Utilizarea *ecografiei ca metoda de diagnostic imagistic 'in diverse domenii ale practicii medicale. Desi rezolutia si specificitatea e. sunt mediocre, metoda este intens utilizata (si din motive care tin de costul relativ redus, ca si de caracterul absolut noninvaziv). In prezent, exista tendinta elaborarii unor *algoritmi sau scheme logice de diagnostic imagistic prin care se stabileste locul diferitelor metode de investigatie imagistica si, implicit, al ecografiei In etapele de diagnostic ale unei afectiuni.

ECOENCEFALOGRAFIE, s. f. / echo-encephalographie, s. f. / echoencephalography. [Qr. *ekho* = *ecou*, *sune.t repetat*; *enkephalos* = *crew*, de, la *en* = *in*, *kephale* = *cap*; *graphein* = a scrie.] Metoda de investigare a integritatii SNC In care a-gentiu fizic utilizat este reprezentat de ultrasunete. Aparatul uti-lizat se numeste ecoencefalograf, iar traseul Inregistrat, ecoencefalograma.

ECOENDOSCOPIE, s. f. / echo-endoscopie, s. f. / echoendoscopy. [Gfr. *ekho* = *ecou*, *sunet repetat*; *endon* = *induntm*; *skopia* = e^aminare, de. [a *skopein* = a redea, a efyimina.] Tehnica imagistica In care se asodaza investigarea ecografica cu endoscopia. Prin e. *superioara* sau *malta* se investigheaza tumorile esofagiene sau gastrice si, Indeosebi, afectiunile pancreasului si cele biliare cu diagnosticare difidla. In e. *inferioara* sau *yoasa* este investigata Indeosebi extensia tumorilor rectale si afectarea ganglionilor adiacenti.

ECOGEN, adj. / echogene, adj. / echogenic. [Cfr. *ekho* = *ecou*, *sune.t re.pe.tati gennan* = a produce..] Care produce ecou; cu referire la proprietatea diferitelor **tesuturi de a reflecta** "ultrasunetele.

ECOGRAF, s. n. / echographe, s. m. / echograph. [Qr. *ekho* = *ecou*, *sune.t repetat*; *graphein* = a scne..]

ECOGRAFIE, s. f. / echographie, s. f. / echography, ultrasonography, ultrasound scan. [Cfr. *ekho* = *ecou*, *sune.t re.pe.tat*;

graphein = a scrie.] 1) Explorarea unui organ sau a unei regiuni din organism cu ajutorul ultrasunetelor. In prindpiu, fasciculul de ultrasunete este dirijat In zona de investigat prin impulsuri scurte, succesive, iar ecourile provenite de la diferite structuri ale zonei abordate sunt culesi si proiectate pe ecranul unui *osciloscop catodic. Sistemele de explorare cu ultrasunete (ecografe) functioneaza In trei moduri de baza de re-prezentare (la ecografele cele mai perfectionate fiind asimilate toate cele trei moduri): a) In modul A (*amplitude*), deflexia verticala observata la osciloscop reprezinta amplitudinea ecoului, iar cea horizontala, timpul. Ecourile se Inscriu cu linii a caror spatiere masoara distantele care separa diverse structuri ale unui organ sau ale mai multor organe. b) In modul TM (*time-motion*) sau M se Inregistreaza variatiile In timp ale ecourilor punctuale provenind de la una sau mai multe structuri mobile, ceea ce permite - pe curbe a caror derulare este observata pe un ecran sau Inregistrata pe hartie fotografica - studiul mis-carii acestor structuri, sonda fiind imobila sau pivotand In jurul unui punct fix. Deplasarea unghiulara a fasciculului de ultrasunete exploreaza succesiv diversele zone ale organului exa-

ECOU

minat. c) In modul B (*brighness* - luminozitate), dispozitivul de afisare reconstituie In doua dimensiuni sectiunile din organism, pe baza ecourilor rezultate din investigarea regiunii respective cu o serie de fascicule ultrasonice. Punctele care dau ecouri sunt marcate prin modularea intensitatii spotului osciloscopu-lui. Este modul eel mai raspandit de reprezentare. In toate cele trei cazuri, e. este *uni-* sau *monodimensionala*. E. *bidimensionala* (sau *eco2D*, *ecofomografie*, *tomografie cu ultrasunete*) se practica cu o sonda rectangulara cu elemente multiple (multi-scorn) sau cu o sonda cu un singur element, care, pivotand, permite un baleiaj angular sau sectorial (sectoscom). E. bidimensionala ofera o imagine In sectiune, statica si dinamica, a organului explorat. Ea permite studiul In spatiu cand sectiunile sunt repetate, urmand mai multe planuri paralele longitudinale, apoi transversale. Sectiunile pot fi studiate pe ecran, pe foto-grafii sau pe baza unor inregistrari magnetice. E. poate fi, de asemenea, *endocavitara*, daca sonda este plasata In tubul di-gestiv, vagin sau peritoneu (ecoendoscopie, ecolaparoscopie). e. *endovasculara* (intraarteriala, intracoronariana) se afla Intr-un stadiu initial. Procedeele ecografice se afla In continua perfec-tionare. V. ecocardiografie, ecoencefalografie. 2) Tendinta mor-bida, observata la unii bolnavi psihic, de a intercala In scris cuvinte auzite Intamplator sau de a repeta In sens, de mai multe ori, expresii sau cuvinte.

ECOGRAFIE DOPPLER / echographie Doppler / Doppler echography. [Christian Johann Doppler, fizician fi matem-atician austri.ac, 1803-1853.] Sin.: velocmetrie Doppler (v.).

ECOKINEZIE, s. f. / echokinesie, s. f. / echokinesis. [Cfr. *ekho* = *ecou*, *sunet repetat*; *kinesis* = *miscare*, de la *kinein* = a misca.] Sin.: ecopraxie (v.).

ECOLALIE, s. f. / echolalie, s. f. / echolalia. [Qr. *ekho* = *ecou*, *sune.t re.pe.tat*; *lalia* = *vorfiire*, de la *lalein* = a vorfli.] Impulsie morbida manifesta la unii bolnavi psihic de a repeta ca un ecou cuvintele pe care le aud.

ECOLOGIE, s. f. / ecologie, s. f. / (o)ecology. [Qr. *oikos* = *c.asa.1 logos* = *stimta*.] Stiinta care se ocupa cu studiul inter-actiunii dintre organisme si mediul lor de viata. E. *umana* studiaza raporturile populatie-productie-poluare.

ECOMIMIE, s. f. / echomimie, s. f. / echomimia. [Qr. *ekho* = *ec.ou*, *sunet repetat*; *mimia* = *imitare*, ae. (a *mimeisthai* = a imita.) Simptom al unor boli psihice care consta In repeta-rea automata a gesturilor pe care le fac persoanele din antu-rajul bolnavului.

ECONDROM, s. n. / echondrome, s. m. / echondroma. YQT. *ek* = *in afard*; *khondros* = *cartu.aj*; *-oma*.] *Condrom care se dezvolta excentric pe un os, spre deosebire de *en-condrom.

ECOPRAXIE, s. f. / echopraxie, s. f. / echopraxia. [Cfr. *ekho* = *ecou*, *sune.t repetat*; *praxis* = *actiune*, *prac.ticd*, de Ca *prat-tein* = a CKf-iona,} Imitarea de catre bolnav a gesturilor, atitu-dinilor si miscarilor persoanelor din jur. Sin.: ecokinezie.

ECOSISTEM, s. n. / ecosysteme, s. m. / (o)ecosystem. [Qr. *oikos* = *casa*, *systema*, *-iitoH* = *ansamblu*, d.t la *syn* = *impre-una.i istemai* = a Oftz.a,} Unitate fundamentala In 'ecologie, constituita din ansamblul format de biotop (mediul geografic In care traieste un grup de plante si animale In conditii omogene) si biocenoza (asoderea biologica de plante si animale care se afla Intr-un echilibru dinamic dependent de mediu), In care se stabilesc relatii stranse atat Intre organisme, cat si Intre aces-tea si elementele nevii dintr-o arie geografica definita.

ECOTOMOGRAFIE, s. f. / echotomographie, s. f. / ultrasonography. [jr. *ekho* = *ecou*, *sunet re-petat*; *tom* = *tdie-re.*, *su.tiune.i de*. [a *temnein* = a tala; *graphein* = a sent..] V. ecografie.

ECOU, s. n. / echo, s. m. / echo. [Cfr. *ekho* = *ecou*, *sunet repetat*.] Fenomen determinat de reflexia undelor sonore sau

ultrasonore la nivelul unei suprafețe. Undele reflectate sunt mai reduse ca intensitate și perceptibile, fie auditiv (undele so-nore), fie prin înregistrare (ultrasunete).

ECOU AL GANDIRII / echo de la pensee / thought echoing, thought hearing. Fenomen halucinatoriu tradus prin convingerea subiectului afectat ca gândirea sa este repetată și comentată de către observatori invizibili. V. automatism mental, halucinație, delir.

ECRAN, s. n. / ecran, s. m. / screen. [Jr. *ecran, din oCande.-zd scherm = paravan.*] 1) Perete alcătuit dintr-un material adecvat. În scopul protejării împotriva unor factori fizici (radiații, zgomot, căldură). 2) Suprafața plană, mată, albă sau argintie pe care se formează sau se proiectează imaginile unor corpuri.

ECRIN, adj. / eccrine, adj. / eccrine. [Qr. *ck = in afara.*;

krinein = a. separa de..] Despre o glandă al cărei canal se deschide direct la suprafața pielii. Ex.: *glandele sudoripare.

ECSTASY / ecstasy / ecstasy. [Qr. *ekstasis = aciunea de a. iesi in afara de sine.*] Drog (3,4-metilen-dioximetamfetamina) care antrenează o scădere a serotoninei cerebrale, de unde, probabil, acțiunea sa dezinhibitoare. Este utilizat ilegal ca euforizant, stimulant cerebral și sexual. Expune la accidente cardiace și neurologice.

ECTAZIE, s. f. / ectasie, s. f. / ectasia. [Qr. *ektasis = d. iia-tatie.*] Dilatația unui vas, a unui conduct sau a unui organ ca-vitar.

ECTAZIE CANALICULARĂ PRECALICEALĂ / ectasie canaliculară precalicicilă / medullary sponge kidney. Sin.: boala Cacchi-Ricci (v.).

ECTIMA, s. f. / ecthyma, s. m. / ecthyma. [Qr. *ekthyma = papula., pustula, de. ia ektos == in afard, thyeia = a. e.rvpe.*] Varietate rară de impetigo în care apar pustule aglomerate cu evoluție rapidă către ulceratii ce afectează dermul în profunzime. Uneori apar și leziuni cangrenoase extinse. Vindecarea se produce lent și cu cicatrice. E. poate apărea in-deo-sebi la nivelul gambelor m. cazul bolnavilor cu stare generală precară.

ECTOBLAST, s. n. / ectoblaste, s. m. / ectoblast. [Qr. *ektos = m, afara; blastos = ge.nne.n.*] Foia superficială a embrionului tridermic al vertebratelor. E. cuprinde: neuroectoblastul (din care deriva sistemul nervos și organele de simț), epiblastul (formator al epidermului glandelor anexe și fanerelor) și lofoblastul (v. creasta neurală).

ECTOCARDIE, s. f. / ectocardie, s. f. / ectocardia, ectopia cordis. [Qr. *ektos = in afara; kardia = immd.*] Anomalie de poziție a inimii din cauza unui defect al peretelui cervicotoracic sau toraco-abdominal, asodată frecvent cu malformații ale vaselor mari și ale cordului însuși.

ECTODERM, s. n. / ectoderme, s. m. / ectoderm. [Qr. *ektos = in afard; dermu, -atos = piefe.*] Sin.: ectoblast (v.).

ECTODERMOZA EROZIVĂ PLURIRIFICIALĂ / ectodermose erosive pluririficiale / ectodermosis erosiva pluririficialis. Sin.: sindrom Stevens-Johnson (v.).

ECTOENZIMĂ, s. f. / ectoenzyme, s. m. / ectoenzyme. [Qr. *ektos = in afara., on = in, zyme = fe.nne.nt, <frojdie.*] Enzimă localizată la suprafața celulelor de mamifere. E. sunt *proteaze sau *nucleaze legate de membrane prin intermediul unor *fosfolipide cuprinse în stratul lipidic extern al membranelor, fiind solubilizate în mediul extracelular.

ECTOMORF, adj. / ectomorphe, adj. / ectomorph. [Gfr. *ektos = in afara; morphe = forma.*] Despre un subiect al cărui corp este alcătuit predominant din (esuturi originare din *ectoblast. În consednța, subiectul e. este zvelt, cu mușchi subțiri, cu membrele relativ lungi, creierul și sistemul nervos central împreună cu pielea tinzând să domine economia corpului. În tipologia lui

W. H. Sheldon, acest tip morfologic corespunde unui subiect **ce** manifestă ca trasatură de comportament *cerebrotonia. V. și ectomorf, mezomorf, somatotip, somatotonie, viscerotonie.

ECTOPARAZIT, s. m. / ectoparasite, s. m. / ectoparasite. [Qr. *ektos = in afara; [at. p-irasHus, gr. parasites = mv safir netfiemat [a masa, de. ta gr. para = wngd, sitos = mdncare.*] Parazit ce trăiește pe suprafața corpului sau chiar în cavitățile lui deschise. Ex.: puricele, plosnita, agentul scabiei, diverse ciuperci.

ECTOPIA LENTIS / ectopia lentis / ectopia lentis. Sin.: ectopie cristaliniană (v.).

ECTOPIE, adj. / ectopique, adj. / ectopic. [Qr. *ektopos = in afara (ocului normal, de. ta ektos = in afara, lopus = foe.)* 1) Care a suferit o *ectopie. 2) Despre o excitație cu o altă origine decât în *nodul Keith și Flack.

ECTOPIE, s. f. / ectopie, s. f. / ectopia. [Qr. *ektopos = in afara tocutei normai, de. ia ektos = in afard, topos = toe.*] Termen utilizat pentru a desemna orice poziție anormală a unei structuri anatomice, indiferent de etiologie. V. și ptoza. V. în continuare.

ECTOPIE CRISTALINIANĂ / ectopie cristalinienne / lens ectopy, ectopia lentis. Anomalie de poziție a cristalinului, fără mpțura legăturilor anatomice. Sin.: *ectopia lentis*. V. și sindrom Marfan.

ECTOPIE DENTARĂ / ectopie dentaire / dental ectopia. Anomalie de poziție în care un dinte este anormal departat de arcada dentară.

ECTOPIE PUPILARĂ / ectopie pupillaire / ectopia pupillae. Modificarea poziției *pupilei, care în mod normal este centrală, rotundă și mobilă. Poate fi congenitală sau secundară unor afecțiuni inflamatorii, a unor traumatisme și tumori ale irisului sau ale *corpului ciliar. Sin.: corectopie.

ECTOPIE RENALĂ / ectopie renale / renal ectopy, ectopia renis. Situație anormală a rinichiului, de obicei ca urmare a opririi ascensiunii renale în timpul migrării sale embrionare.

ECTOPIE TESTICULARĂ / ectopie testiculaire / ectopie testis. Căle anormală urmata de testicul în timpul coborării sale, determinând o e. t. în sensul literal al termenului; e. retrovezi-cala, crurală, intraperitoneală, prepubiană, testiculară transversă. Totuși, prin uzaj, termenul de e. t. este considerat sin. cu criptorhidie (v.).

ECTOTRIX, adj. / ectothrix, adj. / ectothrix. [Qr. *ektos = tft afard; thrix, trikhos = par.*] Despre o ciupercă *dermatofita ai cărei spori se localizează pe teacă externă a firelor de păr.

ECTRODACTILIE, s. f. / ectrodactylie, s. f. / ectrodactily. [Qr. *ektrosis = avorti duktylos = dege-t.*] Absența congenitală a unuia sau a mai multor degete, afectând o mână sau ambele mâini.

ECTRODERMIE, s. f. / ectrodermie, s. f. / ectroderma. [Qr. *ektrosis = avort; derma, -alos = pieCe.*] Agenezie congenitală a dermului, a cărei manifestare obișnuită este o *aplazie cutanată.

ECTROGENIE, s. f. / ectrogenie, s. f. / ectrogenia, octocephalia. [Qr. *ektrosis = - avort'i genos = ne-am, urmas, {ftnerafie., sau gennan = a produce.}*] Monstruozitate determinată de lipsa de dezvoltare a mugurilor mandibulari. Se manifestă prin absența gurii și reunirea urechilor la acest nivel. V. și sindrom Robin Pierre.

ECTROMELIE, s. f. / ectromelie, s. f. / ectromelia. [Qr. *ektrosis = avort; melos = e. trmitate, membru.*] Defect de dezvoltare totală sau parțială a unuia sau a mai multor membre sau segmente de membre, din cauza *agenziei scheletice. V. și amelie, focomelie, hemimelie.

ECTROPION, s. n. / ectropion, s. m. / ectropion. [Qr. *ektropion, de (a ek = in afwQ., trope = intoarcere fi trepein » a*

ECTROMON UTERIN

intoarce.] Eversia (Indoarea catre exterior) a marginii unei parti anatomice. Termenul se refera cel mai frecvent la eversia unei pleoape, cu expunerea conjunctivei palpebrale. Se descriu printre alte forme: 1) E. atonic, flacid sau paraltic, generat de paralizia sau atonia orbicularului pleoapei; 2) E. cicatricial, eversia pleoapei dupa arsuri, laceratii sau infectii cutanate; 3) E. spastic, generat de spasmul orbicularului pleoapei. Ant.: entropion.

ECTROPION UTERIN / ectropion uterin / uterine ectropion. Debordarea mucoasei colului uterin spre exterior.

ECTROPODIE, s. f. / ectropodie, s. f. / apodia. [Cfr. *ektro-sis = ai'orti pous, podos = picior.*] Absenta congenitala a unuia sau a ambelor pidoare.

ECTROURIE, s. f. / ectrourie, s. f. / ectrouria. [yr. *ektrosis = amrt; oiiron = urina.*] Complex de malformatii determinat de absenta polului caudal al embrionului, rezultand disparitia sau malformarea sacrumului, rectului, anusului (imperforata anala) si a organelor genitale si urinare. V. si sindrom Potter.

ECUATOR, s. n. / equateur, s. m. / equator. [Lot. *aeqva-tor, de la aequus = egai.*] Linia imaginara care inconjoara, echidistant de poli, o formatiune mai mult sau mai putin sferica:

1) E. *anatomic al dintelui*, linia ecuatoriala anatomica. 2) E. *celulei*, marginea planului la nivelul caruia are loc diviziunea celulara.

ECUATIA HENDERSON-HASSELBALCH / equation Henderson-Hasselbalch / Henderson-Hasselbalch equation.

[Lot. *aequatio, -onis = egalitate, dt la aequus = egaf; Lawrence J. Henderson, fmcfmmt american, 1S79-1942; Karl Hasselbalch, me-dir si biochimist danez, 1S74-1962.*] Formula care exprima mecanismul tampon de mentinere a echilibrului acidobazic la nivelul serului sanguin, pe care TI realizeaza raportul dintre bi-carbonati si acidul carbonic continuti sub forma libera In serul sanguin: $\text{pH} = \text{pK} - \log(\text{concentratia bicarbonatilor/concentratia addului carbonic})$. Valoarea $\text{pK} = \log(1/K)$ este constanta (6,18 pentru plasma sanguina), ceea ce probeaza ca orice modificare a raportului baza/add duce la modificarea ph-ului sanguin. V. pH si pK .

ECZEMATIDA, s. f. / eczematide, s. f. / eczematid. [Qr. *ekzema = eruptie cutanata, din ek = in afard, xeiein = a fierbe;*

-idu.] Afectiune cutanata asemanatoare cu *eczema, aparand in aceleasi conditii, dar deosebindu-se prin absenta veziculelor. Dupa aspectul si sediul leziunilor se deosebesc mai multe forme: e. *circinata*, intermamara, la subiecti seboreid, e. *foliculara*, cu leziuni centrate la nivelul firelor de par, e. *pitiriaziforma*, e. *psoriaziforma*. V. si parakeratoza.

ECZEMATIFORM, adj. / eczematiforme, adj. / eczematoid. [Cft. *ekzemci = trupfie. cutanata., aw ek = in afard, zeiein = a fu-rbe'i Cat. forma = forma.*] Despre o afectiune cutanata cu aspect macroscopic asemanator unei eczeme. Ex.: dermatita e.

ECZEMATIZARE, s. f. / eczematization, s. f. / eczematization. [Cfr. *ekzema = eruptie. cutanata., din ek = in afard, zeicin = d fierbe.*] Complicatie frecventa a unei eruptii cutanate, aparuta

Indeosebi din cauza unui tratament local iritant. Se manifesta sub forma unor placarde veziculoeritematoase, care pot masca leziunea initiala. Apare si In *evolutia* unor *der-matoze* (prurigo, *ihtioza etc.).

ECZEMA, s. f. / eczema, s. m. / eczema. {Cjr. *ekzema = eruptii cutanata, din ek = w afard, zeiein = a fierfie.*} Afectiune cutanata foarte frecventa, caracterizata prin leziuni eritemato-veziculare pruriginoase, frecvent impreds delimitate. Acestor leziuni le corespund histologic focare de spongioza epidermica. In majoritatea cazurilor, patogenia implica un mecanism alergic in care intervin In mod complex imunitatea celulara de tip Intarziat si imunitatea umorala. 1) E. *acuta* - forma de debut frecventa, caracterizata prin leziuni veziculoase si pruriginoase,

EDEM

adesea Intinse, pe fond de edem si de eritem, localizate In zona de contact cu alergenul. 2) E. *atopica* sau *constitutionalis*

- apare la varste foarte tinere (dupa varsta de trei luni), do-mina la nivelul fetei a pliurilor cutanate, se asodaza frecvent cu astmul bronsic si implica probabil o predispozitie familiala. Sin.: dermatita atopica. 3) E. *de contact* - este cea mai frecventa si se caracterizeaza prin aparitia In regiunile expuse contactului cu alergeni, prin repetarea la fiecare manipulare a unui anumit alergen si prin pozitivitatea unor epidermoteeste. Principalele varietati sunt: e. *professoriate* (Indeosebi la nivelul mainilor), e. *la o serie de produse menajere sau cosmetice* si e. *medicamentoase*, determinate Indeosebi de topice locale alergizante (sulfamide, penidlina, anestetice locale). 4) E. *cronica*

- placarde pruriginoase rau delimitate, cu serozitate In perioadele de acutizare. 5) E. *impetiginizata*, e. modificata prin suprainfectie microbiana. 6) E. *marginata Hebra* (v.). 7) E. *micotica*, In care se detecteaza prezenta de *Candida* In leziuni sau sunt pozitive intradermoreactii micozice specifice, iar leziunile regreseaza dupa un tratament antimicotic. 8) E. *microbiana*, caracterizata prin prezenta confirmata a unui germen microbian si regresia leziunilor dupa tratamentul focarului infectios responsabil. 9) E. *papuloveziculoasa*, forma extrem de pruriginoasa, caracterizata prin aparitia de papule la varful carora apar vezicule si prin extensie rapida. Se aseamana cu *prurigo. 10) E. *seboreica* (v.). 11) & *vaccinala acuta* (v.).

ECZEMA MARGINATA HEBRA / eczema margine de Hebra / Hebra's disease. [Ferdinand van Hebra. dermatotog aas-triac, Viina, 1S16-1SSO.] Sin.: boala Hebra, 1 (v.).

ECZEMA SEBOREICA / eczema seborrheique / seborrh(o)ec eczema. Afectiune cutanata asemanatoare e. tipice, de care se deosebeste prin absenta veziculelor. Se caracterizeaza prin prezenta unor leziuni maculoeritematoase, bine circumscrie, localizate In zonele bogate In glande sebacee (pielea capului, fata, trunchi si membrele inferioare), uneori acoperite de scuame. Se disting mai multe forme: e. *foliculara*, e. *pitiriaziforma*, e. *psoriaziforma*, e. *steatoida*. Sin.: boala Unna, dermatita (dermita) seboreica.

ECZEMA VACCINALA ACUTA / eczema vaccinoaire / eczema vaccinatium. Sin.: boala Kaposi-Juliusberg (v.).

EDEM, s. n. / oedeme, s. m. / (o)edema. [<5'r. *oidema, -atos = umfldtura, de la oidein = a criftc in volum.*] Infiltratie cu lichid seros a tesuturilor, Indeosebi a pielii, cu acumulare de lichid In tesutul conjunctiv subcutanat. Pielea edematiata este lucioasa si mai transparenta, datorita infiltratiei este intinsa, cu-tele se sterg, iar contururile osoase dispar. Din cauza edem-tierii, pielea Tsi pierde elasticitatea, iar prin apasare ramane un timp urma degetului (*semnul godeului). E. poate afecta un organ Intreg: *e. pulmonar, *e. cerebral, iar forma sa generalizata se numeste *anasarca. In esenta, e. reprezinta consec-dnta alterarii echilibrului schimbului permanent de lichide Intre plasma si spatiul extracelular, fie ca urmare a cresterii pre-siunii hidrostatice, fie prin scaderea *presiunii coloidosmotice (sau coloidoncotice). Se mai adauga ca factori determinanti:

cresterea concentratiei electrolitilor, In special a sodiului, cresterea permeabilitatii peretilor capilarelor sau dilatarea acestora (care are ca efect cresterea suprafetei de scimb), drenajul limfatic insuficient, afectarea unor mecanisme hormonale de mentinere a echilibrului hidroelectrolitic. Tipuri de e.: 1) E. *acut angioneurotic*, e. Quincke (v.). 2) E. *cardiac*, *sarac* In proteine si bogat In sare, apare In insuficienta cardiaca decompensata cu staza, de obicei dreapta sau globala. 3) E. *casectic*, obser-vat In bolile consumptive (cancer, tuberculoza) sau In inanitie. Apare din cauza perturbarilor metabolice, Indeosebi a hipopro-teinemiei. 4) E. *celulitic al membrelor inferioare*, la nivelul re-giunii supramaleolare si a fetei superioare a piciorului. Apare

EDEM ACUT ANGIOEUROTIC

la artrid, în traumatisme sau în suprasolicitare musculară. 5) *E. cerebral* (v.). 6) *E. prin denutriție* (v.). 7) *E. electrogen*, în electrocutare, din cauza alterărilor vasculare. 8) *E. cte foame*, *e. prin denutriție. 9) *E. glotic*, denumire incorectă a e. larin-gian, v. e. Quincke. 10) *E. inflamator*, bogat în proteine și consecutiv unei inflamații locale. 11) *E. nefritic*, în nefritele acute, cu patogenie complexă, bogat în proteine. 12) *E. nefrotic*, în sindromul nefrotic, sarac în proteine. 13) *E. neurotrofic*, imhi-bitie tisulară cauzată de leziuni neurologice. 14) *E. papilar*, al *papilei optice, semn al stazei în *hipertensiunea intracraniană. 15) *E. în pelerina*, al toracelui, extremitățile superioare și capul, în compresiunea asupra venei cave superioare. 16) *E. post-traumatic*, prin tulburări vasculare și trofice posttraumatice. 17) *E. premenstrual*, apare îndeosebi la femeile hiperfolliculinice sau cu dizarmonie hipofizoovariană. 18) *E. pulmonar acut* (v.). 19) *E. Quincke* (v.). 20) *E. reumatismal*, consecință a proceselor de *algodistrofie.

EDEM ACUT ANGIOEUROTIC / oedeme aigu angioneuro-pathique / Quincke's (o)edema. Sin.: edem Quincke (v.).

EDEM PRIN CARENȚĂ / oedeme par carence / nutritional (o)edema. Sin.: edem prin denutriție. (v.).

EDEM CEREBRAL / oedeme cerebral / cerebral (o)edema. Tumefierea prin imbibitie a substanței cerebrale, cu instalarea unui sindrom de *hipertensiune intracraniană. Se disting două tipuri de e. c.: 1) *E. c. vasogen* sau *vasogenic*, declansat de o "ruptură" a *barierei hematoencefalice și caracterizat prin prezența abundenței a proteinelor și o creștere a spațiului extracelular, predominantă în substanța albă. 2) *E. c. citotoxic*, consecință a perturbării metabolismului celular neuronal, caracterizat printr-o cantitate redusă de proteine, turgescența celulară și afectând îndeosebi substanța cenușie.

EDEM PRIN DENUTRIȚIE / oedeme par denutrition / nutritional (o)edema. *E.* generalizat, cu sau fără *epansamente la nivelul seroaselor, observat îndeosebi la persoanele cu alimentație foarte saracă și dezechilibrată (reducerea cărnii și a grăsimilor) sau supuse la efort fizic intens, ori expuse timp îndelungat la frig. Se însoțesc de poliurie, scădere în greutate, anemie, *hidremie pronunțată, hipoproteinemie. Sin.: edem prin carență, edem de foame.

EDEM DE FOAME / oedeme par famine / nutritional (o)edema. Sin.: edem prin denutriție. (v.).

EDEM PULMONAR ACUT / oedeme pulmonaire aigu / acute pulmonary (o)edema. Acumulare bruscă de fluid la nivelul alveolelor pulmonare și al septurilor alveolare ca urmare a creșterii presiunii hidrostatice la nivelul capilarelor pulmonare sau a creșterii permeabilității capilare. Se traduce prin *dispnee gravă și *expectorație spumoasă de culoare roz-deschis. Se disting:

1) *E. p. a. cardiogenic*, de cauză hemodinamică, cardiacă: insuficiența inimii stângi, care antrenează o creștere a presiunii capilare pulmonare. 2) *E. p. a. lezional*, general de o alterare a membranei alveolocapilare în cursul unor pneumopatii diverse: infecțioase, toxice etc. După modul de evoluție, e. p. poate fi acut, subacut și cronic. În e. p. subacut și cronic se mențin simptomele menționate mai sus pentru e. p. a., dar atenuate în mod evident.

EDEM QUINCKE / oedeme de Quincke / Quincke's (o)edema. [*Heinrich Ircnaeiis Quincke*, medic german, profesor de. *medicma interna (succesiv) Ca 'Berna, IQel fi frankjurt pe Oder, 1842-1922.*] Boala caracterizată prin apariția bruscă de infiltrate edematoase ferme, bine delimitate și proeminente, pruri-ginoase, localizate la nivelul feței, mucoaselor și organelor genitale. Considerat o formă de urticarie (deci de natură alergică), e. Q. evoluează în pusee, uneori febrile, localizarea la ringiana fiind extrem de periculoasă, uneori fatală, dacă nu se intervine. De menționat o formă *ereditară* a e. Q., transmisă

EFFECT AL HALATULUI ALB

autozomal dominant, în care manifestările laringiene și abdominale sunt mai frecvente, de unde gravitatea deosebită. Această formă nu este de natură alergică, ci reprezintă consecința activării permanente a primei fracțiuni a *complementului, din cauza absenței ereditare a enzimei inhibitoare a fracțiunii respective. Sin.: boala Bannister, boala Milton, boala Quincke, **edem** acut angioneurotic.

EDEMATOS, adj. / oedemateux, -euse, adj. / (o)edematous. [*Qr. oidein = a crește în voium.*] 1) Care este afectat de *edem. Var.: edematizat. 2) Care este de aceeași natură cu edemul.

EDEMATIAT. Var. pentru edematos (v.).

EDENTAT, adj., s. m. sau f. / edente, -e, adj., s. m. ou f. / edentate, edentulous. [*Lat. edentulus, de la e = fdrd; dens, -ntis = dinte.*] 1) Care este lipsit de dinți. 2) Persoana care a pierdut parțial sau total dinții.

EDENTATIE, s. f. / edentation, s. f. / edentia, [*Lat. edentare = a iasa ford din'i pe cmeva, de. [a e = faril; dens, -ntis = dinte..]*] 1) Starea unei persoane *edentate. 2) Lipsa unuia sau multor dinți de pe arcadele dentare, prin extracție sau prin cadere spontană (de diverse cauze). *E.* poate fi totală sau parțială.

EDETAT DISODIC / edetate disodique / diso-dium edetate. Medicament *chelator al calciului plasmatic, ca și al plumbului și zincului.

EDULCORANT, s. n. / 6dulcorant, s. m. / edulcorant. [*Lat. edulcorare = a wdutci, de ia dulcis = duice.*] Adjuvant medicamentos, folosit în scopul îndulcirii sau/si a atenuării gustului neplăcut determinat de principiul activ.

EFAPSA, s. f. / ephapse, s. f. / ephapse. [*Gfr. ephapsis = contact.*] Contact anormal și lateral între doi axoni, care permite transmiterea impulsului nervos printr-un mecanism pur fizic, fără participarea mediatorilor chimici.

EFFECT, s. n. / effet, s. m. / effect. [*Lat. effectus = re-adzwe, rezuhat, de [afacerc = a face..]*] Fenomen care rezultă în mod necesar dintr-o anumită cauză, ca un rezultat, o consecință a acesteia. V. în continuare.

EFFECT ADITIV / effet additif / additive effect. *E.* combinat a doi sau mai mulți agenți, *m* general egal cu suma efectelor parțiale.

EFFECT BOHR / effet Bohr / Bohr effect. [*Niels Henrik Bohr, fizician danez, 1SS5-1962.*] Conșta în eliberarea H⁺ în timpul reacției de oxigenare a hemoglobinei. Poate fi definit și ca o schimbare a afinității *hemoglobinei pentru O₂; în timpul variațiilor de pH ale mediului.

EFFECT CARTER / effet de Carter / Carter's effect. Regula a transmiterii poligenice, ce asociază un rise mult crescut la rudele de același sex cu pacientului care prezintă o malformație cardiacă congenitală.

EFFECT DOPPLER-FIZEAU / effet Doppler-Fizeau / Doppler-Fizeau effect. [*Christian Johann Doppler, fizicwn fi matematician austriac, 1S03-1SS3; Armand Hippolyte Louis Fizeau, fizician francez, 'Paris, 1819-1 S96.*] Se aplică în studiul circulației arteriale și venoase cu ajutorul ultrasunetelor și constă în următoarele: dacă se dirijează un fascicul de ultrasunete de o frecvență dată asupra unui corp în mișcare, acest fascicul va fi reflectat cu o frecvență diferită de cea inițială, iar diferența dintre cele două frecvențe este direct proporțională cu viteza corpului studiat. V. și velocimetrie Doppler.

EFFECT ELECTROVISCOS / effet electrovisqueux / electroviscous effet. Scăderea viscozității unei soluții de "macro-,, molecule prin adăugarea de electroliți.

EFFECT AL HALATULUI ALB / effet blouse blanche / white coat effect. Denumire familiară a cauzei variațiilor tensiunii arteriale declansate prin examenul medical al unor subiecți anxioși.

EFFECT JOULE

EFFECT JOULE / effet Joule / Joule effect. *James Prescott Joule, fizician e.ngte.z., 181S-18S9.*} Transformarea energiei electrice In energie termica In timpul trecerii unui curent electric printr-un conductor. V. si efect Seebeck.

EFFECT KIRLIAN / effet Kirlian / Kirlian effect. Poi-nind de la principiul conform caruia orice object, animal sau inanimat, emite un camp de energie electromagnetica, e. K. consta In Inregistrarea pe pelicula fotografica a haloului sau aurei energetice a obiectelor In vederea studierii calitatilor acesteia. V. si foto-grafie Kirlian.

EFFECT DE MATERIALIZARE / effet de materialisation / materializing effect. Transformarea energiei In materie: 1) Transformarea, In campul unui nucleu, a unui foton de energie mai mare de 1,02 MeV Intr-un electron negativ si un *pozi-tron. 2) in sens mai general, transformarea energiei Intr-o particula si o antiparticula. Transformarea inversa este denumita e. de dematerializare.

EFFECT MICROFONIC / effet microphonique / Wever-Bray phenomenon. *[Ernest Glen Wever, psiholog american, frinceton, ft. 1902; Charles William Bray, otorinolaringotog am.t.rica.n, frinceton, n. 1904.]* Fenomen bioelectric care transforma, la nivelul celulelor senzoriale ale *cohelei, mesajul auditiv primit sub forma de unde, In mesaj bioelectric.

EFFECT MOSSBAUER / effet Mossbauer / Mossbauer effect. Emisie sau absorbtie rezonanta (fara recul) a radiatiei gama de largime spectrala foarte Ingusta, de catre nucleeele atomilor "legati" rigid Intr-o retea cristalina.

EFFECT NOCEBO / effet nocebo / nocebo effect. V. nocebo.

EFFECT PASTEUR / effet Pasteur / Pasteur effect. *[Louis Pasteur, cfumist fra.nce.z., 1822-189S, fondator al microbiologiei, vuv.sologu.t fi ununoilog&i.]* In prezenta oxigenului la nivelul microorganismelor, se constata o diminuare a utilizarii glucozei prin *glicoliza si a acumularii de 'acid lactic In te-suturi.

EFFECT PLACEBO / effet placebo / placebo effect. V. placebo.

EFFECT PRECIPITANT / effet precipitant / precipitating effect. Actiunea oricarui factor responsabil de accelerarea aparitiei unei boli.

EFFECT AL PRIMEI TRECERI / effet de premier passage / first pass effect. Efect legal de retinerea unei fractiuni din doza de medicament In ficat dupa administrarea pe cale orala si In plamani In caz de administrare intravenoasa. E. p. t. li-miteaza *biodisponibilitatea unui medicament.

EFFECT PURKINJE / effet Purkinje / Purkinje effect. *[Johannes Evdttifflista von Purkinje, fizio[og originw din 'Boemia, pro-ftsor ja 'SresCau (in prezent 'Wroclaw, 'PoConia), apoi la 'Eraga., 17S7-1S69.]* La lumina puternica o suprafata rosie este mai stralduitoare decat una albastra. La lumina foarte slaba cea albastra va aparea mai stralduitoare. Aceasta datorita faptului ca, desi bastonasele retiniene au o capacitate foarte slaba de a distinge culorile In raport cu conurile, sensibilitatea lor este mult mai mare decat a conurilor la fluxuri slabe, mai ales pentru radiatiile albastru si violet.

EFFECT RADIOBIOLOGIC / effet radiobiologique / radiobiological effect. Consecinta actiunii radiatiilor ionizante asupra organismului, In general, prin doua mecanisme: 1) *Direct*, v. teoria tinteii. 2) *Indirect*, prin actiunea *radicalilor liberi rezultati Indeosebi din cauza radiolizei apei.

EFFECT RAMAN / effet Raman / Raman effect. *[Sir Chandrasekhara Venkata Raman, frzician hinduf, 1888-1970.]* Tmprastierea caracterizata prin aparitia, In lumina difuzata, a unor radiatii cu frecvente diferite de frecventa radiatiei primare. E. R. sau difuzia combinata a luminii se pune In evidenta atunci cand lumina indenta este monocromatica sau alcatuita dintr-un numar de radiatii monocromatice distincte.

EFFECT TERMOELECTRONIC

EFFECT RAYLEIGH / effet Rayleigh / Rayleigh effect. *[John William Strutt Rayleigh, fizidan t.nglt.z., 1S42-1919.]* Tmprastierea luminii (sau difuzia moleculara a luminii) cauzata de fluctuatiile statistice ale densitatii unui mediu lichid, gazos sau solid omogen.

EFFECT SEEBECK / effet Seebeck / Seebeck's effect, [Jo/inn Thomas Seebeck, fizidan german, 1770-1S31.] Daca jonctiunile dintre doi conductori de natura diversa se afla la temperaturi diferite, se observa trecerea unui curent, In general de cativa milivoiti, de la un conductor la altul. Sensul curentului depinde de natura si de dispunerea conductorilor. E. S. este utilizat in unele tipuri de termometre electrice ca si la dispozitivele automate de reglare termica. Asociat cu *efectul Joule, este utilizat In anumite dispozitive moderne de conversie directa a energiei termice In energie electrica. V. si termocuplu.

EFFECT DE SERA / effet de serre / greenhouse effect. E. produs la nivelul atmosferei terestre, care antreneaza cresterea temperaturii medii a Pamantului si a atmosferei, denumita Incalzire globala. Mecanismul de producere a e. de s. este, In esenta, urmatorul: radiatiile solare din spectrul vizibil si ultravioletele (atenuate de Centura de ozon, situata la 20-50 km deasupra suprafetei pamantului) strabat atmosfera si Incalzesc suprafata terestra. O parte din radiatiile "calde" (reprezentate de radiatiile infrarosii) sunt reflectate In mod normal de pamant, iar energia lor se pierde In spatiu. Daca, Insa, In aer se afla gaze ca bioxidul de carbon, metanul, oxizii de azot si vaporii de apa, se produce absorbtia radiatiilor infrarosii reflectate, care determina Incalzirea pamantului si a atmosferei. Fenomenul este analog cresterii temperaturii Intr-o sera, la nivelul careia radiatiile infrarosii provenind de la scara se acumuleaza In interiorul serei, deoarece, In loc sa fie reflectate In exterior, sunt absorbite de peretii din stida si, In continuare, sunt reflectate In parte Inapoi In sera. Cantitatea de bioxid de carbon din atmosfera a crescut cu 30% fata de anul 1750, iar daca nu se iau masuri concertate (sursele majore fiind gazele de esapament si termocentralele pe baza de carbuni) concentratia sa se va dubia pana la sfarsitul secolului al XXI-lea. Desi In anumite comunitati e. de s. este favorabil, pentru *ecosisteme el reprezinta un factor major de rise, afectand calitatea mediu-lui. Se pot distinge trei consecinte evidente: 1) Modificari generate ale *climatului. 2) Accentuarea topirii calotelor glaciare de la pol si, In consecinta, ridicarea nivelului marii. 3) Un ciclu hidrologic mai intens, cu modificarea distributiei apei; in regiunile cu precipitatii intense acestea cresc, iar In regiunile aride scad. In cadrul conferintei de la Kyoto (1997) au fost reco-mandate o serie de masuri pentru diminuarea e. de s.

EFFECT SPATIU MORT / effet espace mort / physiologic dead space. Cresterea *raportului ventilatie/perfuzie legata de abolirea sau diminuarea circulatiei capilare pulmonare In anumite zone In care ventilatia alveolara este normala (ex.: In embolia pulmonara). V. si efect sunt.

EFFECT SUNT / effet shunt / arteriovenous shunt. Diminuarea raportului ventilatie/perfuzie legata de diminuarea ventilatiei alveolare In anumite zone pulmonare in care circulatia pulmonara este normala (ex.: In bronshita cronica). V. si efect spatiu mort.

EFFECT TERMOELECTRIC / effet thermo-electrique / thermo-electric effect. Aparitia unei forte electromotoare In functie de diferenta de temperatura de la nivelul unei jonctiuni Intra doua metale diferite. V. si termocuplu.

EFFECT TERMOELECTRONIC / effet thermo-electronique / thermoelectronic effect. Emisia de electroni de un corp adus la incandescenta. Este utilizat, de ex., pentru obtinerea fluxului de electroni In cazul microscopului electronic.

EFFECTZEEMAN

EFFECT ZEEMAN / effet Zeeman / Zeeman effect. [Pieter Zeeman, fiz.ic.ian oCandez, 1S6S-1943.] Despicarea nivelelor energetice ale atomilor (deci a liniilor spectrale) ai unei substante cand aceasta este plasata In camp magnetic.

EFFECTIVITATE, s. f. / effectivitate, s. f. / effectiveness. [Lot. *effectivus* = ac.tv, practic, de *Cafacere* - a face..] Capacitatea de a produce un rezultat, un efect specific masurabil. *E. biologica* reprezinta efectul diferitelor tipuri de radiatii In comparatie cu radiatiile gamma si X. Intra In calculul dozei biologice: B = i-ID, unde B - doza biologica, marime ce evalueaza efectele biologice ale radiatiilor, D = doza absorbita, iar r] ^ efectivitate biologica relativa.

EFFECTOR, s. m., adj. / effecteur, s. m., adj. / effector. [Lat. *effector, -oris* = eel care. face., de. la. *facere* = a face.] 1) Compus care moduleaza o enzima alosterica. 2) Sistem care produce un raspuns intracelular ca urmare a interactiunii unui *ligand cu *receptorul membranal specific, 3) Despre un tesut periferic care receptioneaza un impuls nervos si reac-tioneaza printr-o activitate specifica precum contractia, secretia sau excretia. 4) Terminatie nervoasa care transmite un influx nervos, provocand o contractie musculara sau o secretie glandulara.

EFEDRINA, s. f. / ephedrine, s. f. / ephedrine. (DCI) Alcaloid extras din arbusti apartinand familiei *Ephedra*, utilizat ca medicament simpaticomimetic cu actiune apropiata de cea a *adrenalinei, dar mult mai putin intensa si cu efecte prelungite. In prezent, e. este preparata prin sinteza.

EHELIDA, s. f. / ephelide, s. f. / ephelis. [Lot. *ephele, -idis, gr. ephelis, -idos* = pete de rozeata. pe. pietre aparute de. la. scare., de [a gr. *helios* = scare.] Denumire data petelor mid pigmentate discret, observate In zonele descoperite ale pielii si datorate actiunii soarelui si aerului.

EFEMINARE, s. f. / effemination, s. f. / effemination. [Lot. *effeminare* = a feminiza, de la *ex* = in afara, *femina* = fe.me.ie..] Stare a unui barbat care prezinta caracteristici de ordin fizic sau psihologic, ca si maniere generale atribuite de obicei femeilor.

EFERENT, adj. / efferent, -e, adj. / efferent. [Lot. *effere* = a. duce in afara, de [a *ex* = in afara, *ferre* = a conduce.] Centrifug; care se departeaza de un organ, de la centru spre periferie. Ex.: fibre nervoase e., prin care excitatia este trans-misa de la centru la periferie.

EFLEURAJ, s. n. / effleurage, s. m. / effleurage, stroking. [fr. *effleur*, de [a *flew* = ftoare.] Tehnica de masaj efectuat prin alunecarea usoara a marginii mainii sau a pulpei degetelor pe suprafata cutanata. E. poate fi superficial sau profund si se practica pentru ameliorarea circulatiei venolim-fatice.

EFORT, s. n. / effort, s. m. / effort, strain. [J-r. *effort*, din [at. *fortis* = curajos, puternic..] 1) *E. muscular*, solicitare musculara intensa. Un e. de durata poate duce la "febra musculara". 2) *E. intelectual*, solicitarea centrilor nervosi superiori. V. si proba de efort.

EFUZIUNE, s. f. / effusion, s. f., epanchement, s. m. / effusion. [Lot. *effusio, -onis* = revorsare., de la *effundere* = a revirsa (*ex* = in afara; *fiindere* - a varsa)..] 1) Revorsarea unui fluid normal sau patologic Intra o cavitate sau In tesuturi. Termenul este vag si de aceea se prefera alti termeni pre-cisi, care desemneaza natura fluidului si localizarea acestuia. Ex.: 'chilotorax (limfa), *hemotorax (sange), *piotorax (puroi) etc. 2) Manifestare, exteriorizare puternica si clara a unor sentimente pozitive.

EGESTA, s. f. pi. / egesta, s. m. pi. / egesta. [Lat. *egestio, -onis* = evacuare, de. la *egerere* = a evacua.] Denumire pentru substantele eliminate prin *egestie, provenite din deseurile

EJACULARE

de metabolism sau tranzitate prin tubul digestiv fara sa fie absorbite. E. face parte din 'excreta. Termenul este utilizat in opozitie cu 'ingesta.

EGESTIE, s. f. / egestion, s. f. / egestion. [Lat. *egestio, -onis* = wacnare., de. [a *egerere* = a evacua.] Eliminarea din organism, prin *defecatie, a resturilor alimentare ramase In intestin nedigerate si, In consecinta, neabsorbite. V. si egesta.

EGO, s. n. / ego, s. m. / ego. [Lat. *ego* = eu.] ~In limbajul psihanalizei, fractiunea de personalitate care echilibreaza fortele carora le este supus individul, adica propriile sale impulsii (tendinte abisale), morala sa si realitatea exterioara.

EGOCENTRIC, adj. / egocentrique, adj. / egocentric. [Lat. *ego* = eu; *centrum* = centru, din gr. *kentron* = vdrf ascutit.] Care fsi concentreaza activitatea si gandirea exclusiv asupra propriei persoane, care priveste totui prin prisma intereselor si a sentimentelor personale. V. si egocentrism.

EGOCENTRISM, s. n. / egocentrisme, s. m. / egocentrism. [Lat. *ego* = eu'i *centrum* = centru, din gr. *kentron* = vdrf ascutit; -ism.] Dispozitie mentala a unui subiect care tinde sa fsi structureze conceptia despre lume In jurul propriei personalitati. E. este normal In a doua copilarie si In adolescenta, din cauza absentei unei distinctii Intre realitatea personala si cea obiectiva. Persistenta la adult se observa In cazurile de exaltare vanitoasa (*mitomanie, 'megalomanie), In stările de dependenta afectiva nevrotica, In 'paranoia si In *debilitatea mentala.

EGOFONIE, s. f. / egophonie, s. f. / ego(broncho)phonia, egophony. [Cjr. *nix, aigos* = copra., *phone* = voce..] Rezonanta particulara a vocii, constatata la auscultatia toracica In caz de pleurezie, sau, mai rar, In unele forme de congestie pulmo-nara. Vocea este deformata, tremurata, ascendenta si asema-natoare behaitului de capra.

EICONOMETRU, s. n. / eiconometre, s. m. / eiconometer. [Ycjr. *eikon* = imagine; *metron* = masura.] Instrument care permite masurarea 'anizeiconiei.

EICOSANOIDE, s. m. pi. / icosano'ides, s. m. pi. / eicosanoids. [Gjr. *eikosi* = doudzeci, de. oa. rece acidul arattidonic an 20 de. atomi de carbon m [ant; *eidōs* = forma..] Grup de molecule de natura fosfolipidica, derivati ai *acidului arahidonic, un acid gras component al membranelor celulare. Grupul e. cuprinde: *prostaglandinele, *tromboxanii, *leucotrienele si *lipoxinele. E. intervin In reglarea tonusului vascular, agregarea plachetelor, eliminarea urinara de sodiu si In reactiile inflamatorii. Ele joaca, probabil, de asemenea, un rol important In miscarile ionice de la nivelul biomembranelor. Var.: icosanoide.

EIDETISM, s. n. / eidetisme, s. m. / eidetism. {Gjerm. *eidetisch* = ddetic, din gr. *eidōs* = forma.; -ism.) Posibilitatea de a reproduce In prezent, In mod constient si foarte fidel, o amintire, o imagine, cu toate particularitatile sale. Este caracteristic artistilor, dar si unor psihopati sau isterici.

EJACULARE, s. f. / ejaculation, s. f. / ejaculation. [Lat. *ejaculare* = a azvdrCi, a proiecta.] Act fiziologic reflex constand In emisia de sperma prin uretra In timpul *orgasmului, prin contractia 'veziculelor seminale. E. este un reflex provocat prin stimularea ritmata a penisului In timpul unui raport sexual sau prin *masturbatie. In momentul e., sperma este evacuata in uretra prostatica si apoi In exterior, datorita contractiei mus-chilor *perineului. In timpul e. colul vezical este Inchis, fiind Tmpiedicat refluxul spermei spre vezica si amestecarea acesteia cu urina. Principalele tulburari de e.: 1) *Anejacularea*, absenta spermei In timpul ejacularii. 2) *E. antepostas*, sin.:

ejaculare precoce (v.). 3) *E. astenica*, In picatura si cu diminuarea sau absenta orgasmului. 4) *E. dureroasa*, Insoțita de dureri uretrale, perineale sau anale. 5) *E. precoce* sau antepostas, la Inceputul penetrării sau chiar Inaintea acesteia. 6) *E.*

EJACULAT

rafrograda sau "uscata" prin refluxarea spermei catre vezica urinara. 7) £. *sangeranda* sanguinolenta sau *hemospemia, cu prezenta de sange proaspat (rosu) sau vechi (brun).

EJACULAT, s. n. / ejaculat, s. m. / ejaculum. [Lot. *eiacu-lare* = a azvarti, a proiecta.] V. fractie de sperma expulzata In cursul unei *ejaculati.

EJECTIE SISTOLICA / ejection systolique / systolic ejection. [Lot. *ieictio, -onis* = aruncare afard, de. la *declare* = a amn-ca afard; gr. *systole* = contractie.] V. fractie de ejection ventriculara.

EJECTIE VENTRICULARA / ejection ventriculaire / ventricular ejection. [Lot. *ieictio, -onis* = aruncare afara, de. la *ieic-tare* = a arunca afard! *ventriculus* = stomac mic, venIncul, dim. de [a *venter, -tris* = pntece.] V. fractie de ejection ventriculara si timp de ejection ventriculara stanga.

ELASTANTA, s. f. / elastance, s. f. / elastance. [Cjr. *elastos* = docil, maieafiii.] Variatie de presiune transpulmonara nece-sara pentru a produce o variatie a volumului pulmonar de o unitate. Se exprima In cmH²O/l si ofera informatii asupra rezis-tentei la expansiune a tesutului elastic pulmonar. Este cu atat mai crescuta cu cat rezistenta este mai mare si are valoarea de 4-5 cmH²O/l In pozitie sezanda. £. tote/a a *toracelui* (E-r) reprezinta suma e. pulmonare si a e. peretelui toracic (Eyy) si este de ordinul 10 cmH²O/l. Inversul e. se numeste 'compli-anta pulmonara.

ELASTAZA, s. f. / elastase, s. f. / elastase. {Cjr. *elastos* = docil, maieaBii; -aza.} Enzima proteolitica ce hidrolizeaza *elastina. V. si scleroproteina.

ELASTINA, s. f. / elastine, s. f. / elastin. [Cjr. *elastos* = docil, maieafiii; -ina.] Proteina care este un constituint amorf al *fibrilor elastice. Desi este alcatuita din 840 de aminoacizi, e. prezinta o conformatie etirata, fibrilara. Este elaborate sub forma unui precursor In diverse celule, apoi ajunge In spatiile extracelulare. Aid se dispune In filamente, care sunt legate Intre ele prin reziduurile de lizina, datorita liziloxidazei, enzima care contine cupru. Gena de 45 kb care codifica precursorul e. se afla pe cromozomul 7. Intr-o serie de boli au fost puse In evi-denta alterari ale genei e. Ex.: *boala Marfan, *elastorexie.

ELASTOM, s. n. / elastome, s. m. / elastoma. [Cyr. *elastos* = docil, maieabit; -oma.] Tumora cutanata rezultata prin acumularea de elastina.

ELASTOM JUVENIL / elastome juvenil / Juvenile elastoma. Sin.: nev elastic In tumori diseminate (v. nev elastic).

ELASTOMER, s. m. / elastomere, s. m. / elastomer. [Qr. *elastos* = docii, ma[e.aBii, *meros* = parte.] *Polimer natural sau sintetic cu proprietati elastice particulare.

ELASTOPATIE, s. f. / elastopathie, s. f. / elastopathy. {Qr. *elastos* = docil, maleafiii; *pathos* = fioalo.} Defectele tesutului elastic, independent de varsta. Pot fi congenitale sau do-bandite.

ELASTOREXIE, s. f. / elastorrhexie, s. f. / elastorrhexis. [Cjr. *elastos* = docil, maleafiii; *rhexis* = ruptura, fracturd.] Degenerescenta a fibrelor elastice cu rupturi, Incarcare calcar si crestere a numarului de fibre la nivelul Intregului *derm, cu exceptia corpiilor papilari. V. si sindrom Gronblad-Strandberg-Touraine.

ELASTOZA, s. f. / elastose, s. f. / elastosis. {Cjr. *elastos* = docil, maiea6t; -ozd.} 1) Degenerescenta a tesutului elastic. 2) Degenerescenta a tesutului conjunctiv din *derm, cu aport de elastina (proteina a tesutului elastic).

ELECTROCARDIOGRAF, s. n. / electrocardiographie, s. m. / electrocardiograph. [Qr. *elektron* = cfi.ifi.Cim6 or, corp care se. etwtrize.azd prin frecare; *kardia* = mima; *graphein* = a scrie..] Aparat destinat Inregistrarii *electrocardiografe. E. sunt de o mare varietate, de la dispozitive portabile, la sisteme multi-

ELECTOROCORTICOGRAMA

canal, cu sisteme informatizate de achizitie-stocare si *prelu-crare a datelor.

ELECTROCARDIOGRAFIE, s. f. / electrocardiographie, s. f. / electrocardiography. [Cfr. *elektron* = cfuhli-nbar, c-orp we se dectri.ze.asd prin frecare; *kardia* = wimd; *graphein* = a scrie.] Procedeu de explorare In cardiologie, care consta In Inregistrarea grafica, cu ajutorul unui electrocardiograf, a diferentelor de potential determinate de propagarea excitatiei la nivel cardiac, traducandu-se grafic sub forma *electrocardiografe. Abrev.: ECG.

ELECTROCARDIOGRAMA, s. f. / electrocardiogramme, s. m. / electrocardiogram. [Qr. *elektron* = cfiih.limbw, corp care se. electrizeazd prin frecare! *kardia* = inimd; *gramma* = inscriere.] Succesiune de unde (deflexiuni) continute Intr-un traseu grafic reprezentand variatia intensitatii biocurentilor inimij In tim-pul ciclului cardiac. Se obtine cu 'electrocardiograf. In majori-tatea *derivatiilor, e. este alcatuita In mod normal din: 1) Unda P, auriculara, sau atriograma, legata de contractia auriculara. 2) Complexul de unde In relatie cu contractia ventriculara sau ventriculograma; acest complex este format dintr-o unda rapida QRS, de amplitudine mare, urmata de o unda T lenta si de amplitudine mica, iar uneori de o unda U. Intre aceste unde, traseul revine la linia izoelectrica: spatiul PR, care corespunde timpului necesar propagarii excitatiei de la atriu la ventricul, si segmentul ST. E. *hisiana* se Inregistreaza In derivatia endo-cavitara auriculoventriculara si permite studiul biopotentialelor fasdcului His. £. de efort, v. proba de anoxie miocardica. Abrev.: ECG. V. si derivatie. **

ELECTROCARDIOSCOP, s. n. / electrocardioscope, s. m. / electrocardioscope. [Qr. *elektron* = chihlimbar, corp care. se. electrizeaza prin frecare; *kardia* = inimd; *skopos* = obsmia-tor, de. la *skopein* = a vedea, a e^amina.] Tip de *electro-cardiograf care permite observarea *electrocardiografe pe un ecran fluorescent al unui *oscilosoop.

ELECTROCAUTERIZARE, s. f. / electrocauterisation, s. f. / electrocautery. [Cjr. *elektron* = cfiiifiimfiar, corp care. se. electrizedd prin frecare; [at. *cautrium*, gr. *kauterioa* = fier m-rosit, de la gr. *kaiein* = a arde.] *Cauterizare cu ajutorul unei sarme din platina Incalzite la rosu sau la alb cu ajutorul ,curen-tului electric continuu sau alternativ.

ELECTROCOAGULARE, s. f. / electrocoagulation, s. f. / diathermy. [Qr. *elektron* = chihlim6ar, corp care se [ectri-zeazd prin frecare; [at. *coaglatio, -onis*, de [a *coagulare* := a Incheqa, a coagula] Actiunea de distrugere localizata a unui tesut prin coagulare, ca efect al caldurii mari degajate de un electrod punctiform, strabatut de un curent electric de Inalta frecventa.

ELECTROCOHLEOGRAFIE, s. f. / electrocochleographie, s. f. / electrocochleography. [Cfr. *elektron* = ch.ifi.Cim6 ar, corp care se etctriize-CLza prin frec-are; [at. *cochlea*, gr. *kokhlis* = cochilu de mdo, *graphein* = a scrie.] Inregistrarea, prin inter-mediul unui aelectrod aflat In contact cu peretele intern al *casei timpanului, a potentialului bioelectric produs consecutiv unei stimulari sonore adecvate (die acustic). E. permite o eva-luare la nivelul segmentului periferic auditiv.

ELECTROCORTICOGRAFIE, s. f. / electrocortico-graphie, s. f. / electrocortigraphy. [Ar. *elektron* = cnifiim6ar, corp care se dec.triz.e.aza prin frecare; [at. *cortex, -ids* = scoarfd; gr. *graphein* = a scrie.] Inregistrare obtinuta prin aplicarea electrozilor direct pe scoarta cerebrala, dupa disectia *durei mater. Este utila pentru a preciza, Inainte de ablatie, locali-zarea unui focar epileptogen.

ELECTROCORTICOGRAMA, s. f. / electrocorti-cogramme, s. m. / electrocorticoqram. [Ar. *elektron* = cfufilmfiar, corp care se dectriizeazd prin frecare; [at. *cortex, -icis* - scoarfa, gr.

ELECTROCUTARE

gr. **graphein** = *inscr.ri.ere.*] Rezultatul grafic al Inregistrarii activitatii bioelectrice cerebrale cu ajutorul unor electrozi aflati In contact cu cortexul cerebral. V. si electrocardiografie.

ELECTROCUTARE, s. f. / electrocution, s. f. / electrocution.

[Lng]. **to electrocute**, din gr. **elektron** = *cf. lili.m6ar, corp rare se du.tme.azii prin frecare; engl. to execute = a. e^ec.uta.*] Tulburarile provocate de trecerea curentului electric prin corp, din cauza contactului cu un conductor electric sau cu alte obiecte, aparate alimentate cu curent electric si neizolate In mod corespunzator. De regula curentul electric are o actiune mortala la tensiuni ce depasesc 350 V, dar factorul eel mai important este intensitatea, curentului de peste 0,08-0,1 A peri-clitand viata.

ELECTROD, s. m. / electrode, a. f. / electrode. [Cjr. **elektron** =

c-hihiwibw, corp can se. eCectrizeaz.d prin frecare; hodos = cole, drum.] Conductor electric de ordinul I (metal) sau ansamblu care include un conductor de ordinul II (solutie electrolitica) - e. *impolanzabil* - conectat la un circuit electric si care, In domeniile medicale, se aplica pe o parte din organism: 1) fie pentru a culege curenti electrici produsii In organism; 2) fie pentru un tratament electric. Un e. *activ* sau *explorator* este acela care culege curentul electric; exista metode sau *deri-vatii cu doi e. activi (bipolare) si cu un singur e. activ (deri-vatii monopolare).

ELECTRODERMITA, s. f. / electrodermite, s. f. / electrodermatitis.

[Cjr. **elektron** = *cf. iiiiimfiw, corp care se eutmeaz.a prin frecare; derma, -atos = pieie.; -ita.*] Dermita provocata de curentul electric, de exemplu In cazul electrizarii sau al electrocutarii.

ELECTRODIAGNOSTIC, s. n. / electrodiagnostic de stimulation

/ **electrodiagnosis**. [Qr. **elektron** = *cMhlimfiar, corp care. se. e/ec.trizeasd prin frecare; dia = prin; gnostikos = care cuwafte, de ia gnonai = a cunoaste.*] Utilizarea electricitatii In scop 'diagnostic. Termenul se refera In sens restrans la ras-punsul muscular In cazul unei exdtatii electrice. E. *calitativ* esti-meaza calitatea de a reactiona la excitatie faradica sau gal-vanica. £ *cantitativ* (studiul *cronaxiei) mascaza aceasta exci-tabilitate. E. *de detectie* utilizeaza Inregistrarea potentialelor de actiune nervoase sau musculare (adica *electromiografie).

ELECTROELUTIE, s. f. / electroelution, s. f. / electroelution.

[Qr. **elektron** = *c-hinimifiw, corp care. se. eiec.trize.aza prin frecare; [at. elutio, -onis = spalare, de la eluere = a spata, a surge.*] Tehnica de extragere a unei substante dintr-un gel de *electroforeza.

ELECTROENCEFALOGRAFIE, s. f. / electroencephalographie,

s. f. / electroencephalography. [Cjr. **elektron** = *cf. iih[mi6ar, corp care se eiec.trizeazd prin frecare; enkephalos = creie-r, de ia en = in, kephale = cap, graphein = a scrie.*] Procedeu de Inregistrare a activitatii electrice a creierului, utilizand elec-trozi aplicati pe scalp, conectati la un electroencefalograf; tra-seui grafic Inregistrat se numeste *electroencefalograma. Prin efectuarea e. se obtin informatii importante asupra localizarii leziunilor cerebrale (traumatisme, tumori), In diagnosticul epilepsiei si asupra fiziologiei normale si patologice a creierului.

ELECTROENCEFALOGRAMA, s. f. / electroenc6phalogramme,

s. m. / electroencephalogram. [Cfr. **elektron** = *chihjim6ar, corp care se dec.trizeaz.a prin frecare; enkephalos = creie-r, de [a en = in, kephufe = cap; gamma = inscriere.*] Abrev.: EEG. Imagine grafica a variatiei biopotentialelor electrice ale creierului Inregistrate prin procedeul denumit *electroencefalografie. EEG reprezinta o succesiune de unde sau ritmuri, caracterizate prin frecventa si amplitudine (exprimata In micro-voiti - pV). In mod normal, pe EEG se recunosc patru tipuri de unde: 1) *alfa*, cu frecventa de 8-14 cicl/s, amplitudinea de 10-100 |v, de forma sinusoidala In fusuri; 2) *beta*, mai rapi-

ELECTROIMUNODIFUZIE

de, cu frecventa de peste 14 cicl/s, amplitudinea de 5-30 V si forma neregulata; 3) *teta*, mai lente, cu frecventa de 4-7 cicl/s, amplitudinea pana la 70 V si forma larg sinusoidala; 4) *delta*, cele mai lente, cu frecventa sub 4 cicl/s, amplitudinea variabila, Intre 20-150 V si o forma sinusoidala de asemenea variabila. Aspectul EEG depinde semnificativ de circumstantele psihologice si fiziologice, modificandu-se mai mult sau mai putin tipic, In unele stari patologice. V. si electroencefalografie.

ELECTROFOCALIZARE, s. f. / electrofocalization, s. f. / iso-

electric focusing. {Gjr. **elektron** = *cf. unImbor, corp care. se*

• *iectrizeaza prin frecare; [at. focus = camin, utilizat cu sen-suf de focar in-cepand din sec. XIX.] Metoda de separare a proteinelor In functie de pH-ul lor izoelectric (*pHi), Intr-un gradient combinat de densitate si pH. E. are o rezolutie mare. Sin.: izoelectrofoalizare.*

ELECTROFOREGRAMA, s. f. / electrophoregramme, s. m. /

electrophoregram, electrophoretogram. [Qr. **elektron** = *cliihim6ar, corp care. se eCectrizeaza prin frecare; phereia = a purta, a transporta; gamma = inscriere.*] Reprezentarea grafica a rezultatului unei *electroforeze.

ELECTROFOREZA, s. f. / electrophorese, s. f. / electro-

phoresis. [Qr. **elektron** = *chiiiimfiar, corp care se ekctrizeaza prin frecare; phoresis = transportare, de la pherein = a purta, a transporta.*] Metoda de separare, In camp electric, a componentelor Incarcate electric (particule, molecule, celule etc.) dintr-un amestec. Asupra particulelor actioneaza doua forte de sens opus, forta electrica si forta de frecare. Viteza de migrare a particulelor fiind diferita, In functie de masa, dimensiunile, sarcina electrica a acestora, ele pot fi separate. In medicina, e. este larg utilizata Indeosebi In separarea diferitelor fractiuni proteice din plasma sau serul sanguin.

ELECTROFOREZA IN CAMP PULSAT / electrophorese en

champ pulse / pulse field electrophoresis. Procedeu de *electroforeza In care polaritatea campului electric este inversata cu regularitate. In acest mod pot fi separate fragments mari de ADN.

ELECTROFUZIUNE, s. f. / electrofusion, s. f. / electrofusion.

{Cjr. **elektron** = *chihKwfiar, corp care se dectrizeazd prin frecare; [at. fiisio, -onis = topire, iu'.hefiere, de [a fundere = a face seb curga.] Tehnica m care se utilizeaza un camp electric stab si pulsant. Celulele plasate Intr-un astfel de camp se aliniaza si membranele lor plasmaticice sunt fragilizate, conditii care favorizeaza fuziunea celulara. Metoda este utila pentru obtinerea de hibridi celulari.*

ELECTROGALVANISM, s. n. / electrogalvanisme, s. m. /

electrogalvanism. [^r. **elektron** = *cf. iihimbar, corp care se electrizeasii prin frecare; Luigi Galvani, fizician si fiziolog italian, 1737-1798; -ism.*] 1) Curent electric produs direct prin mijloace chimice. 2) Aplicarea curentului galvanic In terapeutica. 3) E. *bucal* se produce In mediul salivar bucal, Intre metalele cu potential electric diferit din care sunt alcatuite lucrarile dentare si la persoane care tin In gura instrumente sau obiecte din metal.

ELECTROGENEZA, s. f. / electrogenese, s. f. / electrogene-

sis. [Qr. **elektron** = *ch-Vniunbar, corp care se electrizeazd vrin frecare; genesis = *prod.uc.en, lie. ta gennan = a product.] Sin.:*

bioelectrogeneza (v.).

ELECTROIMUNODIFUZIE, s. f. / electroimmunodiffusion, s. f. /

rocket electrophoresis. [Qr. **elektron** = *chihjimfiar, corp care se electrizeaza prin frecare.; (at. immunis = scutit, apilrat, de ia in == tipsit de, mmius = o6ligafie; diffusio, -onis == re-vdrsare, de [a diffundere = a raspani, a revarsa.] Metoda de dozare a unei proteine prin precipitare de catre anticorpi in-clusi Intr-un gel. Difuziunea si implicit predpitarea sunt accelerate prin *electroforeza. A nu se confunda cu *imunoelectrofo-reza.*

ELECTROLIT

ELECTROLIT, s. m. / electrolyte, s. m. / electrolyte. [Cfr. *elektron* = *cfiifi*[im6ar, corp care se eCectrizeazd prin frecare; *fytos* = *distrus, dizob'at, de la lyein* = a *distruge*.] Substanta care, aflata in solutie apoasa, disociaza in ioni. Lichidele din organism contin cantitati constante de electroliti sub forma de cationi (Na⁺, K⁺, Ca²⁺) si anioni (cloruri, bicarbonat, acidul carbonic). Ionii rezultati din disocierea e. participa la echilibrul hidroelectrolitic al organismului, mentinerea echilibrului acido-bazic etc. Concentratia lor se exprima in miliechivalenti (mEq). V. si echivalent (echivalent-gram).

ELECTROLITEMIE, s. f. / electrolytemie, s. f. / concentration of electrolytes in plasma. [Cyr. *elektron* = *cfiifiimbw*, corp care se. *elctln.ze.az.ii* prin *frecar&*; *lytos* = *distrus, dizotvat, it ia lyeia* = a *distruge*; *haima, -atos* = *sdnge*.] Concentratia plasmatica a electrolitilor. Se poate determina global, prin masurarea rezistentei electrice a plasmei (*conductimetrie), sau analitic, prin dozarea separata in miliechivalenti fiecarui electrolit.

ELECTROLIZA, s. f. / electrolyse, s. f. / electrolysis. {Gjr. *elektron* = *cfiifi*[im6dr, corp care. se *electrizeazd* prin *frecare*; *lysis* = *distrugere, de ia lycia* = a *distruge*.} 1) Descompunere, cu ajutorul curentului electric, a unor substante solide (*electro-liti), dizolvate intr-un lichid sau in stare topila, si transportul componentilor catre cei doi electrozi. Conform legilor lui Faraday, masa unei substante M depuse pe un electrod este direct proportionala cu cantitatea de electricitate Q ce a trecut prin electrolitul respectiv: M - KQ. Termenul K se numeste *echivalent electrochimic. Totodata, echivalentii electrolitici ai elementelor sunt proportionali cu *echivalentii chimici ai acestora. 2) Metoda in care se foloseste trecerea unui curent electric printr-o solutie cu aminoacizi, in vederea eliminarii electrolitilor salini.

ELECTROLOGIE MEDICALA / electrologie medicale / medical electrology. | Qr. *elektron* = *cfii*.fiB.m6ar, corp care se *dectrizeazd* prin *frecare*; *logos* = *stiinf*; [at. *meciicus* = *medic*.] Ansamblul multiplelor aplicatii medicale ale electricitatii, cuprinzand electrodiagnosticul afectiunilor neuromusculare si aplicatiile terapeutice ale diferitelor tipuri de curent electric.

ELECTROMIOGRAFIE, s. f. / electromyographie, s. f., electrodiagnostic de detection / electromyography. [Cjr. *elektron* = *chifi*[im6ar, corp care se eCectrizeazd prin *frecare*; *mys, myos* = *mufctii*; *graphein* = a *scrie*.] Tehnica de investigare a muschilor bazata pe studiul si culegerea biopotentialelor de repaus si de actiune ale unitatilor motorii. E. permite sa se distinga originea centrala sau periferica a unui deficit motor, ca si stabilirea topografiei si urmarirea evolutiei acestuia.

ELECTROMIOGRAMA, s. f. / electromyogramme, s. m. / electromyogram. [^r. *elektron* = *chihimfiar*, c-orp care fe *elec-*trizeazd prin *frecare*; *mys, myos* = *mufctii*; *gramma* = *m-scriert*.] Traseu grafic obtinut prin *electromiografie.

ELECTRON, s. m. / electron, s. m. / electron. [Qr. *elektron* = *cfiifi*(imfiar, corp care se *electrizeaza* prin *frecare*.] Particula elementara a materiei vii, cu urmatoarele caracteristici: sarcina electrica e • 1,602 x 10⁻¹⁹ C (cea mai mica sarcina libera cunoscuta) si masa de repaus 9,107 x 10⁻³¹ kg. E. este cea mai usoara particula incarcata, cu masa de 1/1836 ori mai mica decat a protonului sau a nucleului atomului de hidrogen. O alta caracteristica esentiala a electronului este momentul angular intrinsec sau *spin, interpretabil ca o rotatie in jurul axului propriu. Pe aceasta caracteristica se bazeaza *rezonanta electronica de spin. *Antiparticula electronului este *pozitronul (sau pozitronul) denumit si electron pozitiv. Spre deosebire de pozitron, e. este o particula complet stabila. Insensibil la actiunea fortelor nucleare, e. nu este un constituent al nucleului atomic, dar in cazul dezintegrarii radioactive de tip beta poate fi emis de nucleu. La atomul neutru, numarul de electroni este egal cu numarul de protoni din nucleu, reprezentand numarul atomic Z al elementului.

ELECTRO-OCULOGRAFIE

ELECTRONARCOZA, s. f. / electronarcose, s. f. / electro-narcosis. [Cfr. *elektron* = *chifilimfiar*, corp care se *electrizeazd* prin *frecare*; *narke* = *amorf.ea*[d, *toropeaia*; -020.] 1) Somn provocat prin trecerea prelungita a unui curent electric dintre doi electrozi plasati la nivelul extremitatii cefalice. 2) *Electro-soc sub *narcoza indusa de *barbiturice cu actiune scurta, practicata pentru evitarea anxietatii pacientilor inainte de operatie.

ELECTRONEUROGRAFIE, s. f. / electroneurographie, s. f. / electroneurography. [Cjr. *elektron* = *chihimfiar*, corp care se *electrizeazd* prin *frecare*; *neuron* = *nen*; *graphein* = a *scrie*.] Metoda de captare si inregistrare, cu ajutorul *microelectrozilor, a potentialelor de diferite tipuri ale fibrelor nervoase dintr-un nerv periferic.

ELECTRON EUTRALITATE, s. f. / electroneutralit6, s. f. / electroneutrality. [Cfr. *elektron* = *cfiifi*UmBar, corp care se *electrizeazd* prin *frecare*! *lot. neutralis* = *neutru, de (a neuter, -tra, -trum* = *nici unui, mci altuL*.] Caracteristica a unui mediu material macroscopic in care sarcina negativa totala a *anionilor este egala cu sarcina pozitiva totala a *cationilor.

ELECTRONISTAGMOGRAFIE, s. f. / 61electronystagmographie, s. f. / electronystagmography. [Cjr. *elektron* = *cnih*QmBar, corp care se eCectrizeaz.a prin *frecare*, *nystagmos* = *cCdtinare, de [a nystazein* = a da din cap; *graphein* = a *scrie*.] Inreg-istrarea *nistagmusului, spontan sau provocat (probe calorice sau rotatorii). E. consta in inscrierea si masurarea variatiilor de potential corneo-retinian, care se modifica in functie de miscarile globilor oculari, cu ajutorul unor electrozi periorbitari. Ca urmare, prin e. se obtine un document obiectiv asupra starii functionale a *labirintului.

ELECTRONISTAGMOGRAMA, s. f. / electronystagmogramme, s. m. / electronystagmogram. {Qr. *elektron* = *cfiifi*im6ar, corp care se *electrizeazd* prin *frecare*; *nystagmos* = *cdtinare, de ia nystuzein* = a da din cap; *gramma* = *inscriere*.] Traseu obtinut prin *electronistagmografie. Abrev.: ENG.

ELECTRONODENS, adj. / electronodense, adj. / electron-dense. [Qr. *elektron* = *cnifi*imfiar, corp care se *electrizeaz.a* prin *frecare*; [at. *densus* = *dens, compact*.] Despre o substanta care nu permite trecerea *electronilor. Este cazul unor substante utilizate pentru prepararea probelor in vederea examinarii la *microscopul electronic prin transmisie.

ELECTRONOTERAPIE, s. f. / electronotherapie, s. f. / electrontherapy. [Qr. *elektron* = *chihimfiar*, corp care se *electrizeazd* prin *frecare*; *thcrapcia* = *tratament, de [a therapeuein* = a *ingrijii*.] Metoda de radioterapie in cazul careia sunt utilizati electroni de energie cuprinsa intre 4 si 20 MeV produsi de *acceleratorul liniar sau de *betatron. E. asigura o iradiere cu o profunzime de cativa centimetri si cu o protectie perfecta a tesuturilor situate dincolo de profunzimea atinsa. Sin. partial: *betaterapie.

ELECTRON-VOLT, s. m. / electron-volt, s. m. / electron-volt. [Cfr. *elektron* = *cfuhlunbar*, corp care se *electrizeazd* prin *frecare*; *Alessandro Volta, conte, jizician Italian, profesor la S'avia, 1745-1827*.] Unitate tolerata de masura a energiei, utilizata in fizica atomica si nucleara. Reprezinta energia castigata de un electron acceleiat sub actiunea unei diferente de potential de un volt. Valoarea unui e.-v. in Sistem International este: 1 eV = 1,6 x 10⁻¹⁹ J. Abrev.: eV.

ELECTRO-OCULOGRAFIE, s. f. / 61electro-oculographie, s. f. / electro-oculography. [S'r. *elektron* = *ctih*[im6ar, corp care se *electrizeazd* prin *frecare*; [at. *oculus* = *ocfi*; gr. *graphein* = a *scrie*.] Metoda de masurare si de inregistrare a diferentei-lor de potential, existente in repaus si in timpul miscarilor globilor oculari, intre cornea si polul posterior al ochiului. In acest scop se plaseaza doi electrozi la nivelul rebordului orbital.

ELECTRO-OSMOZA, s. f. / **electro-osmose**, s. f. / **electro-osmosis**. [Cft. **elektron** = *chihimbar*, corp care. se dec. trizeaza prin frecare; **osmos** = *impuls, impingere; -ozd.*] Miscarea unui lichid care confine particule purtatoare de sarcina electrica In-tr-un suport solid (material poros, membrana poroasa) In care sardnjele electrice se deplaseaza In sens invers sub actiunea campului electric. E. apare ca un fenomen parazit 'in tehnicile de *electroforeza.

ELECTROPORATIE, s. f. / **electroporation**, s. f. / **electroporation**. [Qr. **elektron** = *cfuhlmar*, corp care. se eCetrizeazd prin frecare; lot. **paras**, gr. **poros** = *por, conduct, pasaj.*] 1) Fenomenul de generare, prin socuri electrice, de pori temporari In *membrana plasmatica. 2) Procedeu rezultat prin aplicarea acestui fenomen In genetica: transfecia, deci introducerea ADN cu masa moleculara mare, In celulele eucariote In cul-tura, prin porii membranari formati consecutiv socurilor electrice.

ELECTROPUNCTURA, s. f. / **electropuncture**, s. f. / **electropuncture**. [Gr. **elektron** = *chihimbar* or, corp care se dec. trizeazd prin frecare.; tat. **puncture** = *mfe.pa.turd*, de [a **pungere** = a. *infepa.*] Sin.: galvanopunctura (v.).

ELECTRORETINOGRAFIE, s. f. / **electroretinographie**, s. f. / **electroretinography**. [Gr. **elektron** = *chihimbar*, corp cart se. eictrizeazd prin frecare; (at. **rete**, **-is** = *refea; -ina*; gr. **grap-hein** = a *scrie.*] Metoda de captare si de Inregistrare a raspun-sului electric retinian la o excitatie luminoasa. Se disting: e. *dinamica*, In care stimulii au valori variabile (lungimi de unda diferite) si e. *stat/ca*, In care stimulul si conditiile generale sunt invariabile.

ELECTRORETINOGRAMA, s. f. / **electroretinogramme**, s. f. / **electroretinogram**. [Gr. **elektron** = *chihimbar*, corp care se dec. trizeaza prin frecare; [at. **rete**, **-is** = *refea; -ina*; gr. **gramma** = *inscriere.*] Traseul obtinut prin 'electroretinografie.

ELECTROSINEREZA, s. f. / **electrosyneresis**, s. f. / **electrosyneresis**. [Gr. **elektron** = *chihimbw*, corp care se dec. trizeazd prin frecare; **syneresis** = *apropiere, de ia syn = impre-und, haireis* = [uare si *airein* = a [ua.] Variants! a "imuno-electroforezei pe placa de geloză, In care migrarea *gamaglobulinelor (anticorpi) se face la catod, iar cea a antigenului In sens contrar, astfel Incat precipitatul se formeaza rapid, daca antigenul Inalteste anticorpuul corespondent. Sin.: contraimuno-electroforeza, imuno-electrodiffuziune.

ELEGTROSISTOLIE, s. f. / **electrosistolie**, s. f. / **electrosystolia**. [Gr. **elektron** = *cf. ifilimfiar*, corp care se du trizeazd prin frecare! **systole** = *contrac-fie.*] Declansare artificiala a contractiilor cardiace prin impulsuri electrice ritmate.

ELECTROSTIMULARE, s. f. / **electrostimulation**, s. T. / **electrostimulation**. [Gjr. **elektron** = *ctilUimBar*, corp care se eictrizeazd prin frecare; [at. **stimulare** = a *stimula*, de [a **stimulus** = *6a.t ascufit cu care se im6o[desc vite].*] Utilizarea impulsurilor electrice pentru stimularea tesuturilor vii. Ex.: e. inimii.

ELECTROSOC, s. n. / **electrochoc**, s. m. / **electroshock therapy**, [Ar. **elektroa** = *cf. ifilimfiar*, corp care se eictrizeaza prin frecare; fr. **choc**, din olandwa **shokken** = a *ciocni, a rani*] Utilizarea curentului electric In tratamentul unor boli psihice. Dupa aparitia psihotropelor, metoda s-a restrans; se obtin, totusi, si azi rezultate satisfacatoare In stari depresive, schizo-frenie. Se aplica bitemporal electrozi prin care va trece, In-tr-un timp scurt (0,1-0,6 s), un curent electric alternativ de 100-140 V. Provoaca o pierdere scurta de constienta, urmata de convulsii.

ELECTROTAXIS, s. n. / **electrotaxie**, s. f. / **electrotaxis**. [Cfr. **elektron** = *chihimfiar*, corp care se eictrizeaza prin frecare; **taxis** = *aranjarc., oraware, de la tatterm* = a *ordona, a aran-ja.*] Miscarea celulelor sau a unor organisme mid ca raspuns

la actiunea curentului electric. E. poate fi pozitiv, In sensul curentului, sau negativ.

ELECTROTHERAPIE, s. f. / **electrotherapie**, s. f. / **electrotherapeutics**, **electrotherapy**. [Qr. **elektron** = *chihimhw*, corp care se eictrizeaza prin frecare; **therapeia** = *tratament, de la therapeiain* = a *mgriji.*] Utilizarea In terapeutica a curentilor electrice sub diferite forme: galvanic, difazat, trifazat, unde scurte etc. In cazul e. *cerebrals* se utilizeaza curent electric de intensitate mica In tratamentul insomniei, anxietatii, al unor depresii.

ELECTROTONUS, s. n. / **electrotonus**, s. m. / **electrotonus**. YGjr. **elektron** = *cStihlimbor*, corp care se eic. trizeaza prin frecare; **tonos** = *tensiune.*] Modificari de excitabilitate si conductibilitate produse In tesut de catre curentul electric, In jurul electrozilor (e. *fiziologic*).

ELECTROVALENTA, s. f. / **electrovalence**, s. f. / **electrovalence**, **electrovalency**. [Cfr. **elektron** = *cf. ifilimfiar*, corp earn, se dec. trizeaza prin frecare; Cat. **valentia** = *fortd, putere, de (a valere* = a *avea forta, a fi tare.*] Legatura ionica (sau electrostatica) Inre ioni.

ELEFANTIAZIS, s. n. / **elephantiasis**, s. m. / **elephantiasis**. [Cfr. **elephantiasis** = *un fei de iepura fn care pidea devenea rugoasd ca a unui defant, de la elephas, -aatos* = *etefant.*] Forma extrema de *limfedem cronic, consecutiv caruia membrul inferior are un aspect de pidor de pachiderm, printr-o crestere de volum ireductibila si modificari epidermice caracterizate prin 'hiperkeratoza si 'verucozitati. Pot fi afectate si alte parti ale corpului: membrele superioare, organele genitale externe si, rar, fata. E. poate fi : 1) Secundar unei boli congenitale - *sin-drom Klippel-Trenaunay, "boala Milroy. 2) Secundar unei boli dobandite prin blocaj limfatic de origine tumorală, inflamatorie sau parazitara (Indeosebi *filarioza sau, mai rar, *oncocercroza).

ELEFANTIAZIS FAMILIAL / **elephantiasis familial de Milroy** / **hereditary lymph(o)edema**. Sin.: *boala Milroy* (v.).

ELEIDOM, s. n. / **eleidome**, s. m. / **oleoma**. [Cyr. **elaion** = *ulei; -omo.*] Tumefactie cu tendinta de extindere, determinata de injectii cu ulei vegetal.

ELEMENT, s. n. / **element**, s. m. / **element**. [Lot. **elemen-tum -dement.] 1) Atom caracterizat prin numarul sau atomic Z, adica prin numarul de protoni pe care TI continut nucleul. Exista 92 e. naturale, celelalte e. fiind artificiale. 2) Obiect care face parte dintr-un ansamblu.**

ELEOPTEN, s. m. / **eleoptene**, s. m. / **eleopten**. {Qr. **eluioa** = *ulei; ptenos* = *voCatii.*} V. stearopten.

ELEVATOR, s. n. / **elevateur**, s. m. / **elevator**. V. at. **elevator**, -**oris** = *cd care ridicd, de ia elevare* = a *ridica.*] Instrument medical util la Indepartarea din tesuturi a unor elemente dure (corpi straini, secheste osoase, radacini dentare).

ELIPTOCIT, s. n. / **elliptocyte**, **ovalocyte** s. m. / **elliptocyte**. [Gr. **elleipsifi** = *omisiune si, prin e^tensie, ellipes kyklos* = *cere defectuos, eCipsa; kytos* = *cduia.*] Sin.: ovalocit (v.).

ELIPTOCITOZA, s. f. / **elliptocytose**, s. f. / **hereditary elliptocytosis**. [Cjr. **elleipsis** = *omisiune si, prin e^tensie, ellipes kyklos* = *cere defectuos, dipsa; kytos* = *cduld; -ozd.*] Pre-zenta In sange a unui numar anormal de hematii de forma unui elipsoid (*ovalocit). E. este o boala genetica determinata de mutatii la nivelul genelor care codifica proteinele *citosche-letului membranei globulelor rosii. Dupa caz, rezulta un deficit In spectrina sau In banda 4. Mai rar, e. apare In cadrul unor boli hematologice ca mielofibroza si anemia feripriva. Sin.: ovalocitoza.

ELISA / **ELISA** / **ELISA**. [^cronim engL: *Enzyme Linked Immunosorbent Assay* = *test de imunoadsorfiie. cu anticorpi marcati enzimatic.*] Metoda de mare sensibilitate utilizata pen-

ELITROCEL

tru detectia si masurarea unor cantitati foarte mici de proteine sau de alte substante cu proprietati antigenice. ELISA se bazeaza pe reactia antigen-anticorp, unui din cei doi componenti fiind fixat pe un suport solid (suprafata unei placi, o cupa mica transparenta). Legarea celui alt component este pusa in evidenta cu un anticorp specific cuplat la o enzima. Aditia sub-stratului enzimei declanseaza o reactie de culoare cantificabila. Ex.: pentru punerea in evidenta a anticorpilor anti-HIV, un antigen HIV (brut sau peptidic) este fixat pe o cupula transparenta. Serul de testat al unui subiect este adaugat in dilutii succesive, apoi probele se spala. Pentru punerea in evidenta a complexelor antigen-anticorp se adauga un anticorp anti-immunoglobulina umana cuplat la *peroxidaza. Apoi se masoara densitatea optica a probelor prin spectrofotometrie. Cu cat concentratia de anticorpi din serul pacientului este mai crescuta, cu atat si densitatea optica va fi mai mare. Proba va fi de-clarata pozitiva daca depaseste o valoare prag. In prezent se utilizeaza mai multe variante ale metodei ELISA, indeosebi ELISA-competitie si ELISA-sandwich.

ELITROCEL, s. n. / elythrocele, s. f. / elythrocele. [Cfr. *elytron* = *teac*, *vagm*; *kele* = *hernie*, *tumora*.] Hernierea anselor intestinale in *fundul de sac Douglas, palpabila endovaginal. E. nu este un prolaps, dar se poate asocia cu un *rectocol.

ELIXIR, s. n. / elixir, s. m. / elixir. {Sir. *al-iksir* = *piatra filosofica*; *medicament*; *derivat d'n gr. kse-ron* = *medicament*; *ar. al-ecsir, al-eksir* = *chimie*.} Preparat farmaceutic lichid obtinut prin dizolvarea unor substante aromatice in amestec de apa, alcool (15-50%) si glicerol. E. se administreaza numai *per os*. Termenul este foarte vechi si in trecut desemna numeroase preparate, care actualmente nu mai sunt utilizate in terapeutica.

ELONGATIE, s. f. / elongation, s. f. / elongation. [Lat. *elongatio, -onis* = *indepartare, alungire, de la elongare* = *a aiun-gi*.] 1) ?ntindere in scop terapeutic efectuata prin "tractiune. Ex.: e. coloanei vertebrale cu ajutorul unui dispozitiv mecanic, pentru a face sa dispara o serie de dureri determinate de com-presiunea radacinilor nervoase rahidiene. V. si vertebrate. 2) Alungire traumatica a unui organ, a unei structuri. Ex.: e. musculara (intindere musculara), e. unui ligament, e. nervoasa, consecinta rupturii interstiiale a fibrelor nervoase din cauza fntinderii brute a unui trunchi nervos (in luxatii). 3) *Factor de e.* (v.).

ELUTIE, s. f. / elution, s. f. / elution. [Lot. *elutio, -onis* = *spolare, de la eluere* = *a spala, a fterge*.] Fenomenul invers 'adsorbției, prin care corpul adsorbit anterior este remis in solutie. Se produce cu atat mai intens cu cat contactul cu adsorbantii a fost mai scurt si s-a efectuat la temperatura joasa.

EMACIERE, S. f. / emaciation, s. f. / emaciation, wasting. [Lat. *emaciare* = *a epuiza, a s[abi]*.] Scadere ponderala extrem de accentuata care apare in evolutia de lunga durata a unor boli cronice cu prognostic rezervat. Sin.: *casexie* (v).

EMANATIE, s. f. / emanation, s. f. / emanation. [Lat. *ema-nare* = *a curge*, *a se raspndi*] Gaz inert radioactiv produs in timpul dezintegrării unor izotopi radioactivi. Ex.: e. radiului sau radon, e. actiniului sau actinon.

EMASCULARE, s. f. / emasculation, s. f. / emasculation. [Lat. *emasculare* = *a castra, de [a ex = in afara, masculus s de sue masculin]*.] *Castrare masculina. E. *total* consta in ablatia testiculelor si amputarea penisului. V. si castrare, eunuchism.

EMBOL. Var. pentru embotus (v).

EMBOLECTOMIE, s. f. / embolectomie, s. f. / embolectomy. [ffr. *embole* = *ocluinea de a arunca in, de la emballeia* = *a arunca in. (en = in; ballem = a arunca); ektome* = *eTfiz. ie.*.] Interventie chirurgicala care, prin indepartarea unui *embol, restabileste permeabilitatea unui vas obturat de acesta.

EMBOLUS

EMBOLIE, s. f. / embolie, s. f. / embolism, embcie, emboly. [Cfr. *embole* = *actiunea de a arunca in, de la emballein* = *a arunca in (en = m; ballein = a arunca)*.] Obstructie brusca a lumenului unui vas, in general al unei artere, dar si al unui vas limfatic, printr-un corp strain (cheag, colonii de celule neo-plazice etc.), denumit *embolus si antrenat in drculatie. Tipuri de e.: 1) *Ateroembolism*, e. cu debriuri rezultate a/n ulcerarea unei placi de *aterom. 2) E. *aeriana*, sin.: e. gazoasa (v.). 3) E. *amniotica*, prin patrunderea de lichid si celule ai-niote in vasele uterine; este urmata uneori de un *sindr n fibrinolitice mortal. 4) E. *bactehana* sau *microbiana*, produsa prin colonii microbiene detasate dintr-un focar de supuratie. 5) E. *caceroa-sa*, prin vehicularea unor grupe de celule neoplazice in vasele uterine; este urmata de embolie de aer patrunse in sange, indeosebi dupa traumatisme sau operai la nivelul venelor gatului. 7) E. *grasoasa* (v.). 8) E. *parazitara*, prin larve sau paraziti aduiti (*Trichinella*, ascarizi). 9) E. *postoperatorie*, complicatie la distanta dupa operatiile majore (in special in sfera genitala femininS), prin mobilizarea unui cheag ;ormat intr-o vena. 10) E. *puimonara* (v.). 11) E. *tisulara*, prin fragmente de tesuturi mobilizate in urma unor traumatisme.

EMBOLIE GRASOASA / embolie graisseuse / fat embolism. E. care poate surveni dupa politraumatisme cu fracturi multiple (indeosebi in cazul fracturilor diafizei femurale), insotite de deschideri ale unor vase sanguine si de distrugeri tisulare, ca si dupa interventii chirurgicale laborioase. Adesea multiple, e. g. provoaca accidente grave, in functie de localizare: 1) In plamani - insuficienta respiratorie acuta. 2) In marea circulatie

* purpura, accidente neurologice (hemiplegie, coma). 3) La nivel ocular - exsudate ale polului posterior al ochiului, hemoragii. 4) La nivel renal - lipurie. E. g. sunt determinate de globule grasoase care pot proveni din maduva osoasa (de la nivelul focarului de fractura) sau din *chilomicronii care, din cauza mod-ificariilor fizico-chimice ale sangelui provocate de traumatism (indeosebi scaderea solubilitatii lipidelor), sufera un fenomen de agregare in particule mari. Dupa accidentul embolie, produsii de degradare ai grasimilor maduvei osoase ar avea o actiune toxica asupra membranelor celulare, cu consecinte grave pentru celule.

EMBOLIE PARADOXALA / embolie paradoxale / paradoxical embolus, crossed embolus. Migrarea unui *embol venos (de origine sanguina sau neoplazica) intr-un teritoriu arterial, eel mai frecvent din cauza unei comunicari interauriculare sau a unei hipertensiuni arteriale pulmonare.

EMBOLIE PULMONARA / embolie pulmonaire / pulmonary embolism. Obliterarea brusca, partiala sau totala^a arterei pulmonare sau a uneia din ramurile sale de un *embolus migrat local, de obicei un fragment de *trombus, mai rar grasime, aer sau lichid amniotic. Afectiune frecventa, cu evolutie impre-vizibila (*infarct pulmonar, inconstant), e. p. este frecvent nedagnosticata, iar uneori afirmata fara probe (*scintigrafie si *angiografie).

EMBOLIZARE, s. f. / embolisation, s. f. / embolization. [C,r. *embole* = *ocluinea de a arunca m, de (a emballein = a arunca iti (en = in; haUein = a arunca)*.] 1) Procesul de constituire a unui 'embolus. 2) Obstructia terapeutică a pediculului arterial de la nivelul unei tumori, malformatii (angiom), leziuni hemo-ragice, indeosebi in cazurile cand acestea sunt inabordabile chirurgical. E. se obtine prin introducerea, in artera cateteriza-ta selectiv, a unei substante sintetice sau a unui fragment de muschi, care permit organizarea unei tromboze si, implicit, obli-terarea vasului. E. venoasa a fost propusa pentru fratarea unor

*varice esofagiene.

EMBOLUS, s. n. / embole, s. m. / embolus, pi. emboli. [Cjr. *embolus* = *dop*.] Corp alcatuit din sange coagulat sau din alte

EMBRIOCARDIE

componente, antrenat în drculatia sanguina si care poate obtura brusc lumenul unui vas, obstructionand drculatia. E. sunt de natura si origine variate: ateromatos (fragment detasat dintr-o placa ateromatoasa), canceros (conglomerat de celule neoplazice), colesterolic (cristale de colesterol), deddual, gazos, gra-sos, microbial, parazitair, trofoblastic etc. E. pot fi septid sau aseptid, iar dupa localizare, arteriali, venosi, limfatid. Var.: embol.

EMBRIOCARDIE, s. f. / embryocardie, s. f. / embryocardia. [Cjr. *embryon* = *embrion*, lit. la *en* = *in*, *bryein* = a crefte; *kardia* = *inimo*.] Scurtarea duratei 'diastolei si accelerarea *ritmului cardiac, cu atenuarea a deosebirilor dintre cele doua zgomote cardiace, care determina o asemanare a batailor inimii cu cele ale cordului fetal. Sin.: ritm fetal.

EMBRIOFOR, s. m. / embryophore, s. m. / embryophore. [Cjr. *embryon* = *embrion*, de. (a *en* = *m*, *bryein* = a crefte; *pharos* = *care poarta*, de la *pherein* = a purta, a transvorta.) Oul anuntor specii de *tenie, caracterizat prin prezenta unei capsule cu perete dublu, eel exterior avand o grosime mai mare.

EMBRIOGENEZA, s. f. / embryogenese, s. f. / embryogene-sis. [Cff. *embryon* = *embrion*, de. (a *en* = *m*, *bryein* = a crefte; *genesis* = *producere*, de la *gennan* = a produce.) Ansam-blul diferitelor transformari ale *oului fecundat pana la stadiul de *embrion. V. si filogeneza, morfogeneza, organogeneza.

EMBRIOLOGIE, s. f. / embryologie, s. f. / embryology. [Cjr. *embryon* = *embrion*, de la *en* = *m*, *bryein* = a crefte.; *logos* = *ftiintcL*] Parte a biologiei care se ocupa cu studiul *embrio-nului In toate etapele sale de dezvoltare, din momentul fecun-darii celulei ou pana la forma sa definitiva.

EMBRIOM, s. n. / embryome, s. m. / embryoma. [Qr. *embryon* = *emfirwn*, de. [a *en* = *in*, *bryein* = ft crefte; -*omo*.] Sin.: disembriom (v.).

EMBRION, s. m. / embryon, s. m. / embryo. [Cfr. *embryon* = *embri.w*, de la *en* = *w*, *bryein* = a crefte.] 1) Organism aflat In primele stadii de dezvoltare. 2) Organismul uman Intre sfarsitii celei de a doua saptamani postfecundatie si sfarsitii saptamanii a opta. Incepend cu luna a treia, produsul de con-ceptie poarta numele de fetus.

EMBRIOPATIE, s. f. / embryopathie, s. f. / embryopathy. [Qr. *embryon* = *embriwn*, de. la *en* = *in*, *bryein* = a crefte; *pathos* = *doaiia*.] . 1) Boala a *embrionului. 2) Semnificatia cea mai frecventa: boala de origine non-genetica, afectand embrio-nul In primele trei luni de viata intrauterina si susceptibila sa antreneze malformatii. V. si fetopatie.

EMBRIOTOXON, s. m. / embryotoxon, s. m. / embryotoxon. [Qr. *embryon* = *emfirwn*, de [a *en* = *in*, *bryein* = a crefte; *toxos* = *arc*.] Opadtate inelara comeana In jurul irisului, de naturS congenitala, semanand cu *gerontoxonul.

EMENAGOG, adj., s. n. / emmenagogue, adj., s. m. / emmenagogue. [Qr. *emmena* = *menstruate*; *agogos* = *care conduce cdtre diminare*.] (Medicament) care provoaca sau regulari-zeaza fluxul menstrual.

EMERINA, s. f. / em6rine, s. f. / emerin. Proteina men-ibrana-ra prezentand o *omologie accentuata cu *timopoietinele. Gena codanta a e. se afla pe cromozomul X, iar o mutatie a aces-teia este la originea *distrofiei musculare Emery-Dreifuss.

EMETIC, adj., s. n. / emetique, emetisant, -e, adj., s. m. / emetic. [Lat. *emeticus*, gr. *emetikos* = *cart produce vitrsa.Mi*, de la gr. *emein* = a vomita..] 1) Care provoaca varsaturi. 2) Substanta, medicament cu efect vomitiv. Sin.: emetizant.

EMETROPIE, s. f. / emmetropie, s. f. / emmetropia. [Ar. *emmetros* = *flint masurat*, de la *en* = *m*, *metron* = *maswra*; *ops*, *opos* = *OC/M*.] Denumire a vederii normale, adica a starii ochiului In care razele de lumina percepute formeaza o imagine exact la nivelul retinei. E. este starea contrara *ametropiei.

EMISFERE CEREBRALE

EMFIZEM, s. n. / emphyseme, s. m. / emphysema. [Cfr. *emphysema*, -*o(05* = •[imflatw&i de la *en* = *in*, *physa* = *rasu-flare*.] 1) Infiltratie difuza, anormala a aerului sau a altui gaz In tesuturi. Ex.: e. subcutanat. 2) Termenul se refera Indeosebi la *e. pulmonar.

EMFIZEM PULMONAR / emphyseme pulmonaire / pulmonary emphysema. Stare anatomopatologica ce este caracterizata prin dilatarea si distrugerea spatiilor aeriene alveolare pulmo-nare situate distal fata de bronsiiolele terminate. Leziunile sunt evolutive si diseminate In cea mai mare parte a parenchimului pulmonar. Se disting: e. *primitiv* si e. *secundar*. Anatomopato-logic sunt mentionate, de obicei, doua forme de e. *primitiv*:

1) *E. centrolobular* sau *centroacinar*, cu afectare a bronsiiolelor, dar fara leziune majora a retelei capilare. 2) *E. panlobular* sau *panacinar*, cu afectare concomitenta a structurilor alveolare si a retelei capilare. Tipurile principale de e. *secundar* sunt: 1) *E. peribronsiolar* sau *focal*, caracterizat prin dilatatie simpla a bronsiiolelor respiratorii cu numeroase depozite pneumocoriotice. 2) *E. paralezional* sau *paracaticiceal*, cu distructii difuze asodate constant la cicatrice bronhopulmonare multiple si diseminata, eel mai frecvent de origine silicotica sau tuberculoasa. V. si bronhopneumopatie cronica obstructiva.

EMINENTA, s. f. / eminence, s. f. / eminence, eminentia. NA: eminentia. [Lat. *eminentia* = *inaCtime*, *proeminentia*.] In anatomie, nume dat unor reliefuri: 1) *E. hipotenafS*: (NA: *hypothetar*) relief rotunjit al partii interne (cubitale) a palmei. 2) *E. tenara*: (NA: *thetar*) relief rotunjit al partii externe (radiale) a palmei. Este formata din muschii scurti anexati policelui (flexor, adductor si opozant).

EMISFERA, s. f. / hemisphere, s. f. / hemisphere. NA: hemispherium. [Cjr. *hemi* = *pe jumo.ta.te*; *iat. sphaera*, gr. *sphmra* = *sfera*.] Jumatate dintr-o sfera. Prin extensie, jumatate dintr-un organ de forma rotunjita. Ex.: e. cerebrala.

EMISFERA OOMINANTA / hemisphere dominant / dominant hemisphere. Denumire atribuita, de regula, e. cerebrale stangi, care asigura, datorita unor structuri programate genetic, realizarea limbajului articulata, ca si coordonarea unor miscari. In-deosebi comanda motorie a mainii celei mai Indemanatice. Pe langa faptul ca In cazul unor leziuni Intinse ale zonei limbajului e. dreapta preia aceasta functie, notiunea de e. d. este In curs de aprofundare, Indeosebi prin utilizarea 'imagistidi men-tale.

EMISFERE CEREBRALE / hemispheres cer6brales / cerebral hemispheres. NA: hemispherium cerebri. Partea cea mai voluminoasa a *encefalului, care se dezvoltă din vezicula telencefalica. In cursul dezvoltării, acopera nucleii talamid si ventriculul al III-lea, alcatuind Tmpreuna creierul mare. Intre cele doua e. c. se afla fisura interemisferica, prin intermediul careia acestea sunt complet separate spre extremitatile lor. In portiunea mijlocie, e. c. sunt reunite prin *corpul calos. E. c. ocupa cea mai mare parte a cutiei craniene (*craniul), fiind situate In loja supratentoriala a acesteia. Fiecare e. are forma ovoidala, cu extremitatea mai Ingusta posterior, corespunzand *lobului occipital. Dimensiunile medii ale e. c. sunt: lungime 17 cm, latime 14 cm si Inaltime 13 cm. Greutatea medie a ambelor e. c. este de 1 380 g la barbat si 1 350 g la femeie, cu variatii individuale considerabile. Fiecare e. prezinta trei fete: laterals (sau externa), convexa, In raport cu calota craniiana; mediala (sau interna), aflata la nivelul fisurii interemisferice si bazala (sau inferioara), In raport cu baza craniului. La granita dintre fete se afla trei margini. La nivelul fiecarei e. c. se descriu trei poll: frontal, mai voluminos, occipital, mai efilat si temporal sau mijiodu. Pe toate fetele, suprafata e. c. prezinta numeroase santuri, care, In functie de aparitie si profunzime, se clasifica In: 1) primare sau fisuri (sdzuri), care apar primele pe creierul

EMISIE

embrionar sunt adanci si separa Intre ele teritorii Intinse ale e. denumite lobi (*lob frontal, *lob occipital, *lob parietal, *lob temporal, *lob orbital); 2) secundare sau intergirare, care apar mai tarziu si delimiteaza Intre ele arii restranse In cadrul unui lob, denumite girusuri sau *cJrcumvolutii; 3) tertians, mai super-ficiale, care brazdeaza girusurile. Girusurile, ca si lobii se pot lega Intre ele prin pliuri de substanta nervoasa, denumite pli-uri de trecere. Structural, e. c. sunt alcatuite din: 1) *cortexul cerebral (sau scoarta cerebrala), care acopera In Intregime toate fetele si marginile e. c.; 2) *nucleii cenusii centrali, denu-miti adesea, impropriu, ganglionii bazali; 3) substanta alba, care acopera spatiul dintre nucleii centrali, formand *capsula intema, sau dintre acestia si cortexul cerebral, In acest caz fiind denu-mita centrul modular.

EMISIE, s. f. / emission, s. f. / emission. [Lot. *emissio, -onis* = *trimitere afara, aruncare, de (a emittere = a trimite afara (ex = afarO; mittere = a trimite).}* 1) Termen utilizat Indeosebi In fizica referitor la eliberarea de radiatii (e. radioactiva) de catre radioizotopi, sau de electroni si ioni de catre corpurile incandescente (e. termoionica). 2) Descarcare, eliberare spontana (ex.: e. nocturna de sperma) sau voluntara (ex.: e. de urina).

EMITATOR, s. n. si m. / emetteur, s. m. / emitter. [Lot. *emittere* = fl *trimite. afara, de. [a ex = w afar, mittere = a trimite.]* 1) Dispozitiv care emite radiatii electromagnetice. 2) Izotop radioactiv care emite, prin dezintegrare nudeara, radiatii corpusculare (a, p) si electromagnetice (γ).

EMOLIENT, adj., s. n. / emollient, -e, adj., s. m. / emollient. [Lot. *emolliens, de ia emollire = a inmuia.*] (Substanta sau amestec de substante) care Inmoaie pielea sau, uneori, mucoasele impiedicand actiunea produsilor iritanti asupra acestora. E. se aplica extern sub forma de creme, emulsii, cataplasme, iar intern ca spalaturi si ceaiuri.

EMONCTORIU, s. n. / emonctoire, s. m. / emunctory. [Lot. *emunctilis, de. [a emungere = a trage in afara.]* Organ (rinichi, ficat, plaman) sau structura histologica (glanda sudoripara) care permite evacuarea unor substante endogene sau exogene, de regula inutile sau nocive pentm organism.

EMOTIVITATE, s. f. / emotivity, s. f. / emotivity. [Lat. *emo-tus, dt (a emovere = a scoate, a rastuma.)* Aptitudine a fie-carei soane de a reactiona mai mult sau mai putin intens (reactii psihice si somatice) la evenimente, chiar obisnuite, tra-ind *emotii. E. reprezinta aspectul eel mai elementar al *afectivitatii.

EMOTIE, s. f. / 6motion, s. f. / emotion. [Lot. *emotiis, de la emovere = O scoate, a rastuma.]* Reactie afectiva intensa, stare de excitatie mentala sau impuls interior directionat catre un obiect definit, cu impact atat psihologic, cat si comporta-mental, care se Insoteste de obicei de manifestari vegetative. In general, e. este caracterizata ca fenomen tranzitor, In timp ce orice stare emotionala sustinuta se numeste dispozitie. Exteriorizarea unei e. poarta numele de afect. Cele patru e. fundamentale sunt: bucuria, tristetea, furia si frica.

EMPATIE, s. f. / empathie, s. f. / empathy. [Cjr. *en = m;*

pathos = afectiune, sentiment.] Aptitudinea de a percepe, a accepta si a Intelege sentimentele sau/si gandurile unui interlocutor. Comunicare afectiva cu semenul.

EMPERIPOLEZA, s. f. / emperipolese, s. f. / emperipolexis. [Cjr. *en = in; peri = m jumi; poleomaian = a umfla.*] Fenomen de wntact celular implicand, pe langa atasarea unei celu-le la o alta celula (*peripoleza), si patrunderea, fara 'fagocito-za, a unei celule Intra o alta celula. Acest fenomen se obser-va atat la celulele normale (patrunderea limfocitelor In celulele hepatice, intestinale, renale, tiroidiene), cat si la celulele pato-logice (ex.: patrunderea limfocitelor In fibroblaste).

ENANTIOMORF

EMPIEM, s. n. / empyeme, s. m. / empyema. [C,r. *empye-ma, -alos = acumulare de puroi, de [a en = in, pyon = puroi]* Acumulare de puroi Intra o cavitate naturala din organism. Termenul utilizat ca atare semnifica aproape Intotdeauna pleurezia purulenta (*piotorax).

EMPIEM PERICARDIC / empyeme pericardique / pericardic empyema. Colectie purulenta la nivelul spatiului pericardic.

EMPIRIC, adj. / empirique, adj. / empiric, empirial. [Lat. *empiricus, gr. empeirikos = care se ghideaza dupd e?(perienta/lie. [a gr. empeiria = e\perienta.]* Fundamental pe experienta, dar nedemonstrat stiintific. Care se deosebeste de ceea ce este rational. Ex.: remediu e., tratament e.

EMPIRISM, s. n. / empirisme, s. m. / empiricism, [(yr. *empeiria = experienta; -ism.]* Caracteristica medicinei bazata pe experienta practica.

EMPLASTRU, s. n. / emplatre, s. m. / plaster. [Lat. *emplas-trum, {fr. *emplastron = unsoare, tencuiala, de (a gr. *emplat-tein = a fasona, a aplica pe.]* Preparat farmaceutic solid con-stituit din sapunuri, rezine, ceruri, substante grase, cauciuc, ca atare, asociate Intre ele sau cu substante medicamentoase si destinate aplicarii pe piele. Se disting doua tipuri principale de e.: 1) *E. medicamentoase*, utilizate In scopuri terapeutice. 2) *E. adezive*, pentru acoperirea leziunilor pielii si fixarea pansa-mentelor (leucoplaste).**

EMPROSTOTONUS, s. n. / emprostotonos, s. m. / emprostotonos. [*^r. *emprosten = m fatd; tonos = tensiune.]* Tip de contractura generalizata predominanta la nivelul muschilor flexori, observata In anumite cazuri de *tetanos. Bolnavul este ghemuit asemenea fetusului In uter.*

EMULSIE, s. f. / emulsion, s. f. / emulsion, emulsum (lat.). [Lat. *emulsum, de [a emulgere = a mulge pand la ultima picatura, a sua.]* Sistem dispers coloidal format din doua lichide nemiscibile, In care unui este fin dispersal In celalalt, sub forma de picaturi mid de ordinul micrometrilor. Lichidul In care se produce dispersia se numeste faza continua sau dis-persanta, iar lichidul dispersal reprezinta faza discontinua sau dispersata. Se descriu doua tipuri de e.: 1) *E. cu faza continua apoasa si faza dispersa uleioasa*, denumite "e. ulei in apa" (simbol In fr. H/E, iar In engl. O/W). 2) *E. cu faza continua uleioasa si faza dispersa apoasa*, denumite "e. apa In ulei" (simbol In fr. E/H, iar In engl. W/O).

EMULSIFIANT, s. n. / emulsifiant, s. m. / emulsive. [Lat. *emulsum, de [a emulgere = fl mulge pand [a ultima picdturd, fl sec.a; facere = a face.]* Substanta chimica ce favorizeaza formarea sau conservarea unei *emulsii. E. sunt utilizati In bio-chimie si In industria alimentara.

EMULSIONARE, s. f. / emulsification, s. f. / emulsification. [Lat. *emulsum, de [a emulgere = a muCge pdna id ultima picatura, a scccc]* Operatiune de dispersare In *emulsie a unor lichide nemiscibile. E. se obtine prin procedee mecanice sau cu ajutorul ultrasunetelor.

ENANTEM, s. n. / enantheme, s. m. / enanthem(a). [Cjr. *en = in; anthema = infibrare.]* Leziune, mai mult sau mai putin Intinsa, a unei mucoase In cursul unei boli eruptive, analoga *exantemului cutanat (ex.: petele Koplik pe mucoasa bucala, caracteristice rujeolei).

ENANTIOMERI, s. m. pi. / enantiomeres, s. f. pi. / enantio-mers. [(^r. *enantios = opus, invers; meros = parte.*] *Stereo-izomeri care sunt imaginea In oglinda a unuia fata de celalalt. Se mai numesc si 'izomeri optid, deoarece (fiind optic activi) unui deviaza *lumina polarizata la dreapta (e. *dextrogir*) si celalalt la stanga (e. *levogil*). Ex.: 'glucoza si *fructoza.

ENANTIOMORF, adj. / enantiomorphe, adj. / enantiomorph. [Cjr. *encintios = opus, im'ers; morphe = forma.]* Despre fie-care din cele doua forme optice active ale aceleiasi molecule,

cand ele deviază diferit planul *Jumini polarizate. V. și izomerii optici. **ENARTROZA**, s. f. / **enarthrose**, s. f. / **spheroidal joint**. NA:

articulatio spheroida. [Qr. **en** = m; **arthron** = articuție; *ozd.]

Tip de diartroză ale cărei suprafețe articulare sunt segmente de sferă sau de sferoid, unul convex și altui concav. **ENCEFAL**, s. n. / **encephale**, s. m. / **encephalon**. NA: **encephalon**. [Qr. **enkephalos** = creier, lit la **en** = m; **kephale** = cap.] Partea sistemului nervos central continuă în cutia crani-ana: *emisferele cerebrale și diencefalul (creierul propriuzis), *cerebelul și trunchiul cerebral (*pedunculii cerebrali, *protuberanța și *bulb rahidian). În general termenul este utilizat ca sin. cu *creier.

ENCEFALINE. Var. pentru encefaline (v.).

ENCEFALITA, s. f. / **encephalite**, s. f. / **encephalitis**, [Qr. **enkephalos** = creier, (it la **en** = in, **kephale** = cap; -ltd.)] Inflamație, mai mult sau mai puțin întinsă, a encefalului, având drept origine infecții virale, microbiene sau parazitare. Când procesul se întinde la tot nevraxul este vorba de encefalomielita sau nevrită. E. face parte din grupul *neuroinfecțiilor și, în funcție de modalitatea de apariție a tabloului clinic și de mecanismele patogenice, pot fi: *primitive*, când agentul infecțios se localizează direct la nivelul encefalului, și *secundare*, când infecția creierului apare ca o complicație în cursul unei boli infecțioase generale. Tipuri de e.: 1) *E. acuta postinfecțioasă* (v.). 2) *E. africană*, denumire generică pentru un grup de *panen-encefalite acute, epidemice, descrise pe continentul african. 3) *E. americană*, denumire care cuprinde un grup de e. descrise pe teritoriile continentului american. 4) *E. cu "Arbovirus"*, v. e. primitivă virală. 5) *E. australiană* este o panencefalită acută epidemică provocată de un Arbovirus. 6) *E. centro-europeană*, v. e. primitivă virală. 7) *E. concentrică Balo*, varietate de *leu-coencefalită a adultului tânăr, evoluând anatomic prin focare concentrice, iar clinic cu contracturi, un aspect *pseudobulbar, cu tulburări dementiale, *hipertensiune intracraniană. 8) *E. japo-neză*, determinată de un arbovirus, caracterizată prin tulburări psihice accentuate, contractură, sechele psihice frecvente. 9) *E. letargică von Economo* (v.). 10) *E. postvirală*, v. encefalită acută postinfecțioasă. 11) *E. primitivă virală* (v.).

ENCEFALITA CONCENTRICĂ ACUTĂ BAL6 / **encephalite concentrică de Balo** / **Bale's concentric sclerosis**. [Joseph Balo, ne.urofopato[oci maghiar, n. 1896.] V. encefalită, 7.

ENCEFALITA ACUTĂ POSTINFECȚIOASĂ / **encephalite aigue postinfecțioasă** / **postinfection encephalitis**. E. acută nesupurată, care poate surveni ca o complicație în cursul sau după majoritatea bolilor infecțioase ale copilăriei. Se manifestă sub forme diverse: convulsivă, paralizică, senzorială sau psihică. Uneori evoluează spre vindecare completă, dar frecvent se produce sechele definitive: epilepsie, idiotie, hemiplegie spasmoidică.

ENCEFALITA LETARGICĂ VON ECONOMO / **encephalite lethargique von Economo** / **lethargic encephalitis**. [Conston-(in *Freiherr von San Seiff Economo*, *Mwoiog fi psihiatru austriac, profesor la Vie-no.*, 1876-1931.)] Boală infecțioasă, epidemică sau sporadică, afectând mdeosebi *mezencefalul, dar și maduva spinării și nervii periferici. Se caracterizează clinic prin febră, somnolență, paraliză anumitor nervi cranieni. Cădeosebi nervii motori ai ochiului, în forma oculoletargică, prin mioclonii precedate adesea de dureri lancinante (forma algo-mioclonică), uneori prin tulburări psihice. E. I. se poate vindeca sau se poate complica, după o perioadă de remisiune, cu

*boala Parkinson. Agentul patogen este un virus neurotrop. Sin.: boala Cruchet, boala von Economo, encefalomielită difuză.

ENCEFALITA PRIMITIVĂ VIRALĂ / **encephalite primitive a virus** / **primary viral encephalitis**. Termen sub care sunt

grupate encefalitele ce apar ca o boală independentă și determinată de un virus identificat: e. prin virusul rabic, Enterovirus (virusurile poliomielitice, Coxsackie și ECHO) și prin Arbovirus.

ENCEFALO-ARAFIE, s. f. / **encephalo-araphie**, s. f. / **anencephaly**. [Qr. **enkephalos** = creier, de ia **en** = in, **kephale** = cap; a — *priv.* **rhaphe** = sutură.] Malformație caracterizată printr-un defect de închidere a părții din *tubul neural corespunzând encefalului. V. și creasta neurală.

ENCEFALOCEL, s. n. / **encephalocèle**, s. f. / **encephalocèle**. [Qr. **enkephalos** = creier, de ia **en** = in, **kephale** = cap; **kele** = h.e.mw, *tunwrđ.*] Hernia meningelui și a unei părți a encefalului din cauza unui defect cranian congenital, traumatic sau postoperator. E. este eel mai frecvent congenital, aparând din cauza unei *disrafii craniene, hernia fiind situată pe linia mediană, alcatuită dintr-un sac meningeal cu lichid cefalorahidian și țesut nervos encefalic, de regula malformativ.

ENCEFALOGRAFIE GAZOASĂ / **encephalographie gazeuse** / **pneumoencephalography, cranial insufflation**. [Qr. **enkephalos** = creier, de ia **en** = in, **kephale** = cap; **graphein** = a scrie, tat. **chaos**, gr. **khaos** = suCistanta suđti[a.] Studiul radio-grafic al conținutului cutiei craniene utilizând aerul ca mediu de contrast. Tehnica devenită desuetă după apariția imagisticii prin "rezonanță magnetică nucleară.

ENCEFALOID, adj. / **encephaloide**, adj. / **encephaloid**. [Cjr. **enkephalos** = creier, ae [a **en** = in, **kephale** = cap; **eidōs** = forma.] Despre o formațiune microscopică cu aspect albicios, moale și friabilă, asemănătoare creierului.

ENCEFALOMALACIE, s. f. / **encephalomalacie**, s. f. / **encephalomalacia**. [Qr. **enkephalos** = crmr, d.t [a **en** = in, **kephale** = cap; **malakia** = mmuim, de ia **malakos** = nwatt.] Sin.: ramolism cerebral (v.).

ENCEFALOMIELITĂ, s. f. / **encephalomyelite**, s. f. / **encephalomyelitis**. [Cyr. **enkephalos** = creier, de ia **en** = in, **kephale** = cap; **myelos** = maduva; -ltd.] Tip de "encefalită în cursul căreia există semne clinice de atingere medulară, în cadrul unei afecțiuni difuze a sistemului nervos central. E. *familială recurentă* este denumită și "boala Harvey.

ENCEFALOMIELITĂ DIFUZĂ / **encephalomyelite diffuse** / **Von Economo disease**. Sin.: encefalită letargică von Economo (v.).

ENCEFALOMIELODISRAFIE, s. f. / **encephalomyelodysrraphie**, s. f. / **encephalomyelodysrrhaphia**. [Qr. **enkephalos** = creier, de ia **en** = in, **kephale** = cap; **myelos** = maduva; **dys** = gnu, *difficil*; **rhaphe** = sutură.] Denumire generală pentru bolile în care se constată defecte de închidere a *nevraxului și a învelisurilor acestuia.

ENCEFALOMIELOPATIE NECROZANTĂ SUBACUTĂ / **encephalomyelopathie necrosante subaigue** / **Leigh's disease**. Sin.: boala Leigh (v.).

ENCEFALOPATIE, s. f. / **encephalopathie**, s. f. / **encephalopathy**. [Gfr. **enkephalos** = crew, de ia **en** = in, **kephale** = cap; **pathos** = 600(0.) 1) Orice afecțiune a creierului, eel mai des de origine toxică, metabolică sau degenerativă. 2) Sens recent: sindrom neuropsihic care complică unele neori anumite infecții sau unele intoxicații. Sindromul corespunde unor alterări anatomice severe și variate, toxice, anoxice sau vasomotrice, în care nu predomină elementul inflamator. Tipuri: a) *E. afcoo-lica* sau *etilică*: termen reunind mai multe sindroame cerebrale, consecința a carentei în vitamina B₁, de origine alcoolică. b) *E. bismutică*: e. mioclonică, consecutivă ingestiei sarurilor de bismut, eel mai des ca urmare a tratării constipației cu acestea. c) *E. bilirubinemică*: *icterul nuclear al nou-născutului. d) *E. hepatică*: este secundară unei insuficiențe hepatice acute sau cronice avansate, cu sau fără sunt portosistemic, spontan sau indus chirurgical. Forme: e. *h. cronică*, e. *h. acută*, e. *h. prin degenerescență hepatocerebrală cronică*, e. *h. prin*

sunturi portosistemice intrahepatice congenitale, e. h. prin hiperamoniemie congenitala. e) *E. hipertensiva*: consecinta *hipertensiunii intracraniene si a *edemului cerebral, f) *E. infantila*: consecinta a afectarii creierului In perioada intrauterina, la nastere, ori In primele luni de viata. g) *E. portocava*: forma a *e. hepatice. h) *E. respiratorie*: prin hipoxie creata de insuficienta respiratorie. i) *E. spongiforme subacute transmisibile* (v.).

ENCEFALOPATIE BINSWANGER / encephalopathie de Binswanger / Binswanger's disease. [Otto Binswanger, nvroiog germon, profesor la Jena, 1852-1929.] Sin.: boala Binswanger (v.).

ENCEFALOPATII SPONGIFORME SUBACUTE TRANSMISIBILE / encephalopathies spongiformes subaigues transmisibles / slow transmissible spongiform encephalopathies. Grup de *boli definite prin aspectul lor neuropatologic caracterizat prin absenta reactiei inflamatorii, o vacuolizare a neuronilor (de unde denumirea acestor e.), aparitia unor placi de sub-stanta amiloida si o hipertrofie a astrocitelor. Aceste boli, care afecteaza exclusiv sistemul nervos central al omului si al unor mamifere, au o perioada de incubatie extrem de lunga (peste 30 de ani In unele forme de la om), sunt transmisibile prin ultrafiltrate de creier, iar uneori sunt de origine iatrogena, dupa grefe de dura mater sau dupa tratament cu *somatotrop extras din creier (de la cadavru, procedeu abandonat). Au fost de-scrise urmatoarele e. s. s. t: 1) *La animale*: e. bovina spongi-forma ("boala vacilor nebune"), scrapie, la oaie si la capra, e. transmisibila a vizonilor, e. s. felina. 2) *La om*: *kuru, *boala Creutzfeldt-Jacob, *sindromul Gerstmann-Straussler-Scheinker, *insomnia familiala fatala. Recent a fost descrisa o transmitere a e. s. s. t. Intre specii (ex.: de la ovine la bovine). Trans-miterea este posibila chiar dupa distrugerea completa a acizilor nucleici si, dimpotriva, devine imposibila daca functia sau/si conformatia proteinelor sunt alterate. De aceea, este plauzibila ipoteza existentei unui agent infectios constituit exclusiv din proteine, denumit *prion.

ENCONDRALE, adj. / enchondral, -ale, -aux, adj. / enchondral. [Qr. *en = in; khondros = cartilaj*.] Care se afla sau se produce In interiorul cartilajului.

ENCONDROM, s.n. / enchondrome, s.m. / enchondroma. [Qr. *en = in; khondros = cartilaj; -oma*.] Excrescenta benigna a cartilajului care se dezvoltă In metafiza osoasa, In zone In care de obicei cartilajul lipseste. Se mai numeste si "condrom adevarat.

ENCONDROMATOZA, s. f. / enchondromatose, s. f. / dyschondroplasia. [Qr. *en = in; khondros = cartilaj; -oinii; -ozo*.] Tip de *condrodisplazie caracterizat prin dezvoltarea de *condroame multiple, Indeosebi In interiorul oaselor mid tubulare ale mainilor si pidoarelor, unde determina tumefactii. Condroamele pot apareea si la nivelul oaselor lungi sau ale centurilor, In aceste cazuri fiind posibile anomalii de crestere ale membrului. Degenerescenta maligna a malformatiilor este posibila, desi rara. Sin.: boala Oilier, discondroplazie. *E. cu hemangi-oame* reprezinta sindromul Maffucci (v.).

ENCOPREZIS, s. n. / encopresie, s. f. / encopresis. [Qr. *en = in, koprein = a mwdari cu propriile. e. re.me.nte.*] Incontinenta de materii fecale, care nu este data de un defect organic sau o boala.

ENDARTERA, s. f. / endartere, s. f. / endartery. [Qr. *endon = mauntru; [at; gr. arteria = arterd*.] Tunica interna sau intima unei artere. Sin.: intima.

ENDARTERIECTOMIE, s. f. / endarteriectomie, s. f. / endarterectomy. [Cjr. *endon = mauntru, [at., gr. arteria = arterd; gr. ektome = uyizie*.] Excizia endotelului lezat al unei artere sau a depozitelor ateromatoase ocluzive, cu restabilirea permeabilitatii vasului afectat. In functie de localizare se descriu: T) *E. carotidiana* care se practica profilactic la pacientii cu

boala carotidiana ocluziva pentru prevenirea accidentelor vasculare cerebrale. 2) *E. coronariana* Indeprtarea placilor ateromatoase coronariene In tratamentul cardiopatiei ischemice, 3) *E. vertebrala* practicata In tratamentul unor tipuri de insuficienta vertebro-bazilara. Sin.: endarteriectomie dezobliteranta, trombo-endarteriectomie.

ENDARTERIECTOMIE DEZOBLITERANTA / endarteriectomie desobliterante / endarterectomy. Sin.: endarteriectomie (v.).

ENDARTERITA, s. f. / endarterite, s. f. / endarteritis. [Qr. *endon = mauntru; [at; gr. arteria = arterd; -ita*.] Inflamatie a intimei unei artere. Poate fi izolata, Insa mai frecvent se asoada cu inflamatiile celorlalte tunici arteriale. Cauze: bacterii piogene, sifilis, traumatisme sau *trombi infectati.

ENDARTERITA OBLITERANTA / endarterite obliterante / endarteritis obliterans. Forma de e. caracterizata prin Ingustarea progresiva a lumenului arterial ca urmare a proliferarii tesutului intimei. Afecteaza cu precadere arterele mid de la nivelul extrem itatilor membrului. V. si boala Friedlander-Winiwarter.

ENDEMIC, adj. / endemique, adj. / endemic. [Qr. *endemos = (boata) care. rdmd-tie m fara sa, di la en = in, demos = popor*] Despre o boala care prezinta caracteristicile unei *endemii.

ENDEMICITATE, s. f. / endemicitate, s. f. / endemicity. [Qr. *endemos = (fioata) care, ramam w fara so, de. la en = in, demos = popor*.] Caracteristica a bolilor care se propaga sub forma unor *endemii.

ENDEMIE, s. f. / endemie, s. f. / endemia. endemic disease. [Qr. *endemos = (boala) cart ramdne in fara so, de la en = in, demos = popor*.] Prezenta continua a unei boli Intr-o regiune geografica data, cu manifestare fie constanta, fie In perioade determinate. Sin.: boala endemica.

ENDEMOEPIDEMIC, adj. / endemoepidemie, adj. / endemoepidemic. [Cyr. *endemos = (fioata) care. ramdne. m tara so, de. la en = in, demos = popor; epidemos = care. circula in toata fara, de, la epi = pe, demos = popor*.] Care prezinta deopotriva caracteristicile de *endemie si de *epidemie. Este, de obicei, cazul unor boli endemice care pot prezenta perioade cu caracter epidemic.

ENDERGONIC, adj. / endergonique, adj. / endergonic. [Qr. *endon = mduntru; ergon = iuctu, actiUM, de. [a ergein = a [ucra*.] V. reactie endergonica si energie libera. Ant.: exergonic.

ENDOAMILAZA, s. f. / endoamylase, s. f. / endoamylase. [Qr. *endon = mduntru; [at. amyllum, gr. onlylon = fdind, amidon; -ozd*.] V. amilaza.

ENDOCARD, s. n. / endocarde, s. m. / endocardium. NA: endocardium. [Qr. *endon = indu.ntru.; kardia = inimd*.] Tunica interna a inimii ce captureaza la interior miocardul si delimiteaza cavitatile cardiace. E. adera la fata profunda a mio-cardului si se continua cu endotelul marilor vase de la baza inimii.

ENDOCARDITA, s. f. / endocardite, s. f. / endocarditis. [Gr; *endon = induntru; kardia s- inimd; -ita*.] Leziune inflamatorie exsudativa si proliferativa a endocardului. Aceasta leziune poate fi localizata la nivelul valvelor cardiace (e. valvulara) sau la nivelul peretilor cavitatilor cardiace (e. parietala). Tipuri de e.: 1) *E. abactehana*, cu aspect de e. infectioasa, dar cu *hemo-culturi negative. 2) *E. bacteriana*, e. infectioasa (v.). 3) *E. fibro-plastica* sau fete/a, de origine necunoscuta, survenind la sugar sau la copilul mic, caracterizata printr-o Ingrosare masiva a endocardului, prin proliferarea fibrelor conjunctive si, Indeosebi, elastice din zona subendoteliala. A fost descrisa o forma secundara cardiopatiilor congenitale si o forma a adolescentului si adultului. 4) *E. infectioasa*, e. *bacteriana*, e. *infactanta*, e. *ulceroasa*, e. *vegefanta*, provocata prin trecerea In sange a unor specii de bacterii (Indeosebi streptococ si stafilococ), care

ENDOCARDITA LOFFLER

se localizează la nivelul endocardului, unde provoacă leziuni ulcer-căse și vegetante. Aid este inclusă și e. *primitiva* aorta sau boala Senhouse Kirke (v.). 5) *E. Loffler* (v.). 6) *E. maligna lenta* (v.).

ENDOCARDITA L&FFLER / endocardite de Loffler / eosinophilic endomyocardial disease. [Kurl Wilhelm Loffler, medic dăvefian, 'Bosei, 1887-1972.] E. parietală fibroblastică cu eozinofilie sanguină, de etiologie incertă. Se caracterizează prin îngrosarea tesutului fibros al endocardului parietal, care se extinde la miocard și, uneori, sub formă unor leziuni arteriale și arteriole în diferite viscere. Evoluiează spre insuficiența cardiacă.

ENDOCARDITA MALIGNA LENTA / endocardite maligne a evolutione lente / osier's disease. Infecție bacteriană malignă a endocardului, cu evoluție lentă, produsă în principal de *streptococcus viridans*. Este caracterizată clinic prin puseuri febrile succesive, artralgii, sufluri cardiace, accidente embolice cerebrale și viscerale, leziuni arteriale, iar anatomopatologic prin vegetații endocardice cu ulceratii și chiar perforații valvulelor. Sin.: boala Jaccoud-Osler, boala Osier.

ENDOCERVICAL, adj. / endocervical, adj. / endocervical. [Cjr. *endon* = *inuntru*; [at. *cervical*, -*alis*, de [a *cervix*, -*ids* = *gat*,] Care se referă la cavitatea *colului uterin.

ENDOCERVICITA, s. f. / endocervicite, s. f. / endocervicitis. [Qr. *endoii* = *mcintru*; [at. *cervix*, -*ids* = *gdt*; -*ita*.] Inflamație a mucoasei interne a colului uterin.

ENDOCITOZA, s. f. / endocytose, s. f. / endocytosis. [Qr. *endon* = *induntru*; *kytos* = *celula*; -*oza*.] Mecanism fiziologic de patrundere sau captare în celulă a unor substanțe din mediul ambiant, care nu pot ajunge intracelular direct, prin *difuziune (transport pasiv) sau prin 'transport activ. În timpul e. are loc o modificare morfologică reversibilă (de obicei invaginare) a membranei plasmatică. În funcție de natura compusilor patrunși în celulă se disting: fagocitoză, *pinocitoză și *endo-citoză mediata de receptori.

ENDOCITOZA MEDIATA DE RECEPTORI / endocytose par recepteurs interposes / receptor-mediated endocytosis. E. care se produce după fixarea unui *ligand pe *receptorul specific. După formarea complexului ligand-receptor, acesta intră în celulă, fără să fie însoțit de fluid extracelular. Exemplul tipic îl reprezintă transportul intracelular al *colesterolului sub formă de "lipoproteine. V. receptor pentru LDL.

ENDOCRIN, adj. / endocrine, adj. / endocrine. [Qr. *endon* = *induntru*; *krine'm* - *a separa de*.] Despre o glandă ale căre produse de secreție sunt deversate direct în mediul intern (în sânge), fără interpunerea unui canal excretor. Ansamblul acestor glande alcătuiește *sistemul e.

ENDOCRINOLOGIE, s. f. / endocrinologie, s. f. / endocrinology. [Qr. *endon* = *induntru*; *krinein* = *a separa de*; *logos* = *știință*.] Medicină glandelor cu secreție internă și a hormonilor, din punct de vedere anatomic, fiziologic, fiziopatologic și clinic.

ENDOCRINOPATIE, s. f. / endocrinopathie, s. f. / endocrinopathy. [Cjr. *endon* = *induntru*; *krinein* = *a separa de*; *pathos* = *boală*.] Denumire generică pentru tulburările funcțiilor diferitelor glande endocrine și ale consecințelor acestor tulburări.

ENDOCURIETERAPIE, s. f. / endocurietherapie, s. f. / endocurietherapy. [Cjr. *endon* = *wauntru*; *Marie Sklodowska Curie*, chimistă fiziciană franceză; n. m VoConia., 1867-1934, *Pierre Curie*, chimist fizician francez, 1859-1906; gr. *therapeia* = *tratament*, de la *therapeuein* = *fi îngrijit*] *Curieterapie care constă în introducerea de surse radioactive închise sau deschise (fire, ace, coloizi etc.) prin implantare intratisulară.

ENDODERM, s. n. / endoderme, s. m. / endoderm. [Cyr. *endon* = *mauntru*; *derma*, -*atos* = *pietă*.] Foiță internă a blastodermului din care se formează mucoasa intestinală și glandele anexe digestive.

ENDOMICHOZA

ENDO-EXOCRIN, adj. / endo-exocrine, adj. / endo-exocrine. [Cfr. *endon* = *wauntru*; *exo* = *în afara*; *krinein* = *a separa de*.] Care are capacitate de secreție internă și externă. Ex. de organe e.-e.: *pancreas, stomac, glande salivare, duoden, testicul.

ENDOFLEBITA, s. f. / endophlebite, s. f. / endophlebitis. [Cjr. *endon* = *mduntru*; *phleps*, *phlebos* = *vena*; *ita*.] Inflamație acută sau cronică a intimei venelor, producând frecvent tromboze. E. poate apărea ca o complicație în: varice, sarcină, intervenții chirurgicale, procese septică.

ENDOGAMIE, s. f. / endogamie, s. f. / endogamy. [Qr. *endoa* = *wdtintru*; *gamos* = *casatorie*.] Unirea între doi subiecți *consanguini.

ENDOGEN, adj. / endogene, adj. / endogenous. [Gr. *endoa* = *wauntru*; *gennan* = *a produce*.] 1) Care este provocat de cauze interne, ce provin din organism. Ex.: intoxicație e. 2) Care se produce și dezvoltă în interiorul organismului. Ex.: antigen e. sau endoantigen. V. și autoantigen.

ENDOGLINA, s. f. / endogline, s. f. / endoglin. Proteina care fixează factorul transformant de creștere p. 0 mutatie a genei acestei proteine (aflată pe cromozomul 9) este la originea *bolii Rendu-Osler.

ENDOLIMFA, s. f. / endolymph, s. f. / endolymph. NA: **endolympha.** [Ar. *endon* = *wauntru*; [at. *lympa* = *apd* [impede..] Lichidul din interiorul labirintului membranar al urechii interne, V. și perilymfa.

ENDOMETRIOM, s. n. / endometriome, 8. m^/ endometrioma. [Qr. *endoa* = *Mduntru*; *metra* = *liter*; -*ama*.] Tumoră benignă dezvoltată la nivelul *endometrului, cu apariție în premenopauză. Este formată din elementele componente ale endometrului: epiteliu cilindric, stroma sau fibre musculare.

ENDOMETRIOZA, s. f. / endometriose, s. f. / endometriosis. [Qr. *endon* = *mduntru*; *metra* = *uter*; -*ozd*.] Prezența tesutului endometrial în afara sediului normal (mucoasa uterină). Tesutul ectopic prezintă caracteristici identice, atât morfologice, cât și funcționale, cu endometrul. După localizare, e. este: genitală și extragenitală. £. *genitală* poate fi, la rândul ei, *internă* (uterină, tubară, ovariană) și *externă* (intraperitoneală și extraperitoneală). În e. *extragenitală* tesutul endometrial se poate localiza pe intestin, tractusul urinar, ombilical, pe cicatrice postoperatorii, în regiunea inghinală, hepatic sau pleuropulmonar. După manifestarea clinică, e. prezintă forme usoare, medii și grave. E. pelvină se poate complica cu ocluzie intestinală sau ureterală. Sin.: adenomioză uterină.

ENDOMETRITA, s. f. / endometrite, s. f. / endometritis. [Qr. *endon* = *mduntru*; *metra* = *uter*; -*ita*.] Inflamația *endometru-lui. Au fost descrise mai multe tipuri în funcție de etiologie sau de morfopatologie, printre care: 1) e. *bacteriotoxică* determinată de unele toxine bacteriene, care se distinge de e. provocată de însași prezența microorganismelor; 2) e. *deciduală* inflamația "caducei în timpul sarcinii; 3) e. *exfoliativă* caracterizată prin desprinderea de porțiuni ale mucoasei uterine; 4) e. *membranoasă* exsudativă, cu formarea de false membrane; 5) e. *puerperală* care urmează nasterii; 6) e. *sincitială* care poate apărea după naștere, cu leziuni pseudotumorale constând în infiltrarea peretelui uterin cu celule sincitiale trofoblastice mari (v. sincitiotrofoblast); 7) e. *tuberculoasă* cu prezența de *tuberculi și, de regulă, cu afectarea concomitentă a *trompelor uterine

ENDOMETRU, s. n. / endometre, s. m. / endometrium. NA: **endometrium.** [Qr. *endon* = *mduntru*; *metra* = *uter*] Tunica mucoasă internă a uterului, a cărei structură variază în funcție de impregnarea hormonală. Descuamarea zonei superficiale a e. la sfârșitul fiecărui *ciclu oestral determină *menstruația.

ENDOMICHOZA, s. f. / endomycose, s. f. / endomycosis. [Qr. *endon* = *mduntru*; *mykes*, *myketos* = *ciupcă*; -*oza*.] Sin.: candidoza (v.).

ENDOMIocardita

ENDOMIocardita, s. f. / **endomyocardite**, s. f. / **endomyocarditis**. {Gjr. **endon** = *mauntru*; *mys*, **myos** = *mufchi*; **kar-dia** = *inimd*; **-ita**.] Inflamatie simultana a *endocardului si a 'miocardului. Cel mai frecvent este de natura reumatismala.

ENDOMISIUM, s. n. / **endomysium**, s. m. / **endomysium**. [Qr. **endon** = *mduntru*; *mys*, **myos** = *mafchi*.] Formatiune conjunctiva care inveleste fiecare fibra musculara striata si care permite trecerea capilarelor si a filetelor nervoase.

ENDOMITOZA, s. f. / **endomitose**, s. f. / **endomitosis**. [Qr. **endon** = *inawtru*; **mitos** = *afd*, *fir*, **mitoza**, **-ozd**.] Diviziune celulara anormala 'in care se produce o *duplicatie cromozomala fara *anafaza. Acest proces conduce la o *tetraploidie. V. endoreduplicatie.

ENDOMORF, adj. / **endomorphe**, adj. / **endomorph**. [Cjr. **endon** = *ifiiunlni*; **morphe** = *forma*.] Despre un subiect al carui corp ('somatotip) este alcatuit predominant din tesuturi originare din *endoderm. In consecinta, la un astfel de subiect viscerale si aparatul digestiv predomina. In tipologia lui W. H. Sheldon ti-pul morfologic e. corespunde unui comportament caracterizat prin "viscerotonie.

ENDONERV, s. m. / **endonevre**, s. m. / **endoneurium**. [Cjr. **endon** = *wauntru*; [at. **nervus** = *nen'*.] Retea fina de 'cola-gen si *fibroblaste rare care Inconjoara fibrele nervoase 'in in-teriorul fasciculusului nervos si le uneste cu *perinervul. V. si epineurium.

ENDONUCLEAZA, s. f. / **endonuclease**, s. f. / **endonuclease**. [Cfr. **endon** = *inauntru*; [at. **nucleus** = *s6m6vre*, *nuc(eu)*, **-azd**.] Enzima care catalizeaza hidroliza legaturilor fosfodiester ce leaga doua nucleotide Intr-o molecula de ADN. E. sunt ATP-aze ADN-dependente. Au fost descrise e. de tip I, II si III. E. de tip I si III posedea si o activitate de 'metilare. De aceea, doar e. de tip II sunt utilizate ca *enzime de restrictie, pentru sectionarea lantului dublu de ADN. V. si enzima de restrictie.

ENDONUCLEAZA DE RESTRICTIE / **endonuclease de restriction** / **restriction endonuclease**. Sin.: enzima de restrictie (v.).

ENDOPARAZIT, s. m. / **endoparasite**, s. m. / **endoparasite**. [Qr. **endon** = *inauntru*; [at. **parasitus**, gr. **parasites** = *musafir nechemat ta masa*, *lit la*. gr. **para** = *Conga.*, **sitos** = *mancare*.] Parazit care traieste In interiorul gazdei sale.

ENDOPEPTIDAZA, s. f. / **endopeptidase**, s. f. / **endopeptidase**. [Cjr. **endon** = *wduntru*; **peptas** = *digerat*, *copt*, de. [a *pep-sem* = *a gdti*, *a digera*; **-ozd**.] *Proteinaza care catalizeaza hidroliza legaturilor peptidice In interiorul lantului de acizi a-ami-nati. Diferitele e. poseda o specificitate mai mult sau mai putin stricta, corespunzand aminoacizilor implicati In legaturile peptidice hidrolizate. Ca urmare, lantul este scindat Intre anumiti aminoacizi. Ex.: *chimotripsina hidrolizeaz§ legaturile de langa aminoacizii aromatici (ca *fenilalanina), *tripsina actioneaza asupra legaturilor vecine aminoacizilor bazici (ca *lizina si *argi-nina), iar *pepsina In vednateata *tirozinei si fenilalaninei. Sin.: endoproteinaza. V. si endopeptidaza neutra, exopeptidaza.

ENDOPEPTIDAZA NEUTRA / **endopeptidase neutre** / **neutral endopeptidase**. Enzima produsa In organism, care degradeaza "enkefalinele, la nivelul creierului, prin *hidroliza 'legaturilor peptidice si eliberarea de fragmente, care, incapabile sa se fixeze pe receptori, nu au nici un efect analgic. Dimpotriva, prin legarea artificiala la *situsul activ al e. n. a unei molecule (ex.: thiorpan), activarea enzimei este blocata si drept consecinta creste concentratia cerebrala a substantelor analgezice naturale, adica a endorfinelor. Substantele care blocheaza e. n. au un efect analgezic si antidepresor. V. si endopeptidaza.

ENDOPEROXID, s. m. / **endoperoxyde**, s. m. / **endoperoxi-de**. [Qr. **endon** = *nauntm*; [at. **per** = *prefix mtensiv (utfii-iat in chimie pentru. a cCesemna combinatia m care un element art cea mai mare vaioare a vatentd sale)*; gr. **oxys** = *acm*,

ENDOTELINE

o^igen.) Substanta derivata din *addul arahidonic, foarte instabila, cu o durata de semiviatata sub 5 min. E. dau nastere tu-turilor *prostaglandinelor, *prostacilinei si "tromboxanilor.

ENDOPROTEINAZA, s. f. / **endoproteinase**, s. f. / **endoproteinaze**. [Qr. **endon** = *mauntru*; **protos** = *pri-mul*; **-ina**; **-oza**.] Sin.: endopeptidaza (v.).

ENDOPROTEZA, s. f. / **endoprothese**, s. f. / **endoprosthesis**. [Qr. **endon** = *mduntru*; **prosthesis** = *cuf-dugare*, de. la. **pro** = *inainte*, **thesis** = *punere fi tithenai* = *a ptasa*, *a pune* (con-fundat cu **prathesis** = *propoz,ipie*).i Proteza alcatuita dintr-un *biomaterial destinat sa Inlocuiasca permanent, de ex., un os, o articulatie sau o structure! valvulara cardiaca.

ENDOREDPLICATIE, s. f. / **endoreduplication**, s. f. / **endomitotic reduplication**. [C/r. **endon** = *mduntru*; [at. **re** = *waft*;

duplicatio, **-onis** = *dufiive.*, de ia **duplicare** = o *duffia fi duplum* = *duf>iu*.] Diviziune celulara anormala In care cromozomii au suferit doua *duplicatii (sau chiar mai multe), "centromerii fiind separati, dar apropiati unul de altul. In acest proces nu se produce *anafaza si se formeaza diplocromozomi sau cvadruplocromozomi. E. se observa rar In celulele normale si este frecventa In celulele tumorale. V. si endomitotia.

ENDORFINA, s. f. / **endorphine**, s. f. / **endorphine**. [Lngl. *pr&scurtare de (a endogenous morphm, din gr. endon = indu-ntrii, Morpheos = zeu[somnului.*] *morfină endogena de natura polipeptidica. Au fost identificate: a-e., p-e. si -/e. E. prezinta actiune analgic de durata lunga, datorita fixarii lor pe receptorii morfinei situati la nivelul centrilor durerii (thalamus). V. enkefalina, morfina endogene si neuropeptid.

ENDOSCOPIA, s. n. / **endoscope**, s. m. / **endoscope**. [Ar. **endon** = *wduntru*; **skopos** = *oflSt.rva.tOTi d.t la skopein* = *a vedea*, *a e^onwia*] Instrument utilizat pentru examenul vizual direct al cavitatilor profunde din organism, In scop diagnostic sau terapeutic. Este prevazut cu un sistem optic ce permite iluminarea organului de investigat. Exista diverse tipuri de e., adaptate utilizarii si denumite, In functie de organul explorat. Ex.: laringoscop, bronhoscop, cistoscop etc. Utilizarea fibrelor de sticla a revolutionat calitatile e. V. si fibroscoap.

ENDOSCOPIE, s. f. / **endoscopie**, s. f. / **endoscopy**. [Cjr. **endon** = *inauntru*; **skopia** = *e^aminare*, de [a **skopein** = *a video-*, *a ela.min.a*.] Explorare a organelor cavitare inaccesibile pe cale directa (esofag, stomac, bronhii, trahee, rect, vezica) cu ajutorul *endoscopului sau *fibroscoapului. Prin e. este posibila efectuarea directa a unei *biopsii recoltate din peretii organelor In timpul investigatiei si realizarea unor interventii chirurgicale, ca ablatia polipilor.

ENDOSMOZA, s. f. / **endosome**, s. f. / **endosmosis**. [Cjr. **endon** = *miluntru*; **osmos** = *impuls*, *wpmgere*; **-ozd**.] Curent osmotic care, traversand o membrana semipermeabila, pStrun-de Intr-un sistem Inchis (ex.: celula) hipertonic.

ENDOST, s. n. / **endoste**, s. m. / **endosteum**. NA: **endoste-um**. [Qr. **endon** = *inauntru*! **osleoa** = *os*.] Membrana fina conjunctiva, mai mult sau mai putin individualizata, care tapiseaza cavitatea medulara a oaselor lungi si traveele tesutului osos spongios.

ENDOSTOZA, s. f. / **endostose**, s. f. / **endostosis**. [Cjr. **endon** = *wauntru*; **osteon** = *os*, **-ozd**.] Formare anormala de tesut osos la nivelul peretilor cavitatilor medulare sau In spatii-le de tesut osos spongios care se Ingesteaza. La copii, hiper-activitatea *cartilajului de conjugare explica diversele malforma-tii ale membrilor: coxa i/ara, coxa *valga* etc. Var.: enostoza.

ENDOTELIITA, s. f. / **endotheliite**, s. f. / **endotheliitis**. [Cjr. **endon** = *wduntru*; **thela** = *ridicdturd*, *mameldn*; **-ita**.] Reactie inflamatorie a unui endotelii vascular. Ex.: e. arterioapilara.

ENDOTELINE, s. f. pi. / **endothelins**, s. f. pi. / **endothelins**. . [j/r. **endon** = *Snauntm*; **thela** = *ru6ca.tu.ra*, *mameCon*; **-ind**.]

ENDOTELIOM

Peptide alcătuite dintr-un lanț de 21 de aminoacizi, cu două puncte disulfurice, denumite ET-1, ET-2 (care diferă de ET-1 prin doi aminoacizi) și ET-3 (cu șase aminoacizi diferiți față de ET-1). E. exercită o puternică acțiune vasoconstrictoare locală și derivă dintr-un precursor, preproET, alcătuit din 203 aminoacizi. Prin clivaj proteolitic rezultă proET (sau *bigET*) care conține 38 de aminoacizi. Acestea, sub acțiunea unor enzime specializate (ECEs - *endothelin converting enzymes*) sunt transformate în cele trei ET, peptide alcătuite din 21 de aminoacizi. Sinteza fiecăruia din precursori depinde de o gena particulară, genele fiind localizate pe cromozomi diferiți. E. acționează asupra celulelor musculare ale peretelui vascular prin intermediul a două tipuri (A și B) de receptori membranari (alcătuiți, fiecare, din peste 400 de aminoacizi), aparținând grupului de receptor cu plăți cu proteina G și alcătuiți din 7 domenii transmembranare. Gena codantă pentru receptorul ETA se află pe cromozomul 4, iar cea pentru receptorul ETB pe cromozomul 13. Cele trei ET prezintă următoarele particularități: 1) *ET-1* este produsă de celulele endoteliale și de celulele musculare netede ale vaselor, sub influență hipoxiei, ischemiei și stresului, fiind prezentă, de asemenea, în maduva spinării și în hipotalamus; ea induce o vasoconstricție care poate determina leziuni miocardice, insuficiență cardiacă, vasospasm în diferite teritorii (rinichi, vase cerebrale, artera pulmonară); producerea de ET-1 este inhibată de oxidul nitric, iar inhibarea sintezei acestuia antrenează o creștere notabilă a expresiei genei ET-1. 2) *ET-2* este produsă în doze mici în rinichi și în intestin, exercitând și o serie de efecte paracrine, precum și un rol de promotor al osteogenezei. 3) *ET-3* este produsă în țesutul neuronal și în alte țesuturi; acțiunea sa de stimulare a mușchiului neted vascular este mai slabă decât cea a ET-1, iar împreună cu aceasta ar contribui la buna funcționare a barierei hemato-encefalice.

ENDOTELIOM, s. n. / endotheliome, s. m. / endothelioma. [Cjr. *endon* = *tfiuntru*; *thle* = *ridicatura, mameton, -oma*.] Tumoră dezvoltată din celulele endoteliale, formată dintr-un sistem de cavități tubulare care comunică între ele și conține sânge. Este tapisat cu celule voluminoase cubice sau cilindrice. Clasificarea e. este foarte discutată și, uneori, termenul este rezervat neoplasmelor pleurei, peritoneului, pericardului și seroaselor articulare.

ENDOTELIU, s. n. / endothelium, s. m. / endothelium. {Gjr. *endon* = *m&mtu'i fhele* = *ridicaturd, ncmieion, te-nnen creat prin analogic, cu. "epiteiiu"*.} *Epiteliu pavimentos care formează învelișul intern al inimii și al vaselor. Secrete substanțe vasoactive: *oxidul nitric (vasodilatator), *endotelina (vasoconstrictor), probabil *angiotensina II și *bradikinină. La nivelul e. sunt sintetizate o serie de *eicosanoide.

ENDOTERMIC, adj. / endothermique, adj. / endothermic. {Ar. *endon* = *mduntru*; *therme* = *caldura*.} 1) Despre animale superioare capabile să-și producă propria căldură corporală, în relație cu reglarea termică homeostatică, denumită *homeotermie. 2) Care se produce cu absorbție de căldură din mediu înconjurător.

ENDOTHRIX, adj. / endothrix, adj. / endothrix. [Cjr. *endon* = *inauntru*, *thrtx, trikhos* = *par*.] Despre o ciupercă *dermatofită ai cărei spori și filamente se află în interiorul țecilor firelor de păr.

ENDOTOXINA, s. f. / endotoxine, s. f. / endotoxin. [Qr. *endon* = {*ncluntm*; *toxikon* = *otrava. pentru. v&rful sage.titoT, de. ia toxon* = *sage.a.ta.i* - ind.1 Toxina care se află în interiorul unei bacterii sau în peretele acesteia și nu difuzează în mediul de cultură. E. pot fi eliberate uneori în organism în urma bacteriolizei. Principalele e. sunt de natură glucidolipidoproteică și termostabile, cu o putere toxică moderată, iar acțiunea lor nu

ENERVARE

este riguroasă specifică bacteriilor din care provin. De asemenea, e. nu sunt transformabile în *anatoxine antigenice. Aceste caracteristici le deosebesc de exotoxine.

ENDOVIRUS, s. n. / endovirus, s. m. / endovirus. [Cjr. *endon* = *incluntru*; [at. *virus* = *vemn, otrava*.] Retrovirus al cărui genom prezintă o "omologie foarte mare sau completă cu anumite porțiuni ale genomului celulei non-infectate, gazda naturală a virusului.

ENDOZOM, s. m. / endosome, s. m. / endosome. [Cjr. *endon* = *inauntru*; *soma, -otos* = *corp*.] Veziculă intracelulară, de la nivelul careia a fost îndepărtată clatrina, formată în procesul de *endocitoză mediata de receptori. E. alcătuesc compartimentul endozomal, etajat de la membrana plasmatică până la regiunea perinucleară. Deoarece compartimentul endozomal este acid (pH 5-6), la acest nivel se facilitează decuplarea liganzilor de receptori, aceștia din urmă fiind reintegrați (reciclați) în membrana plasmatică prin intermediul unor vezicule de transport. Majoritatea conținutului endozomal este degradat prin acțiunea enzimelor hidrolitice din *lizozomi.

ENERGIE, s. f. / energie, s. f. / energy. {Gjr. *energeia* = *for-f.a in actiune..*} Mărime fizică scalară ce caracterizează posibilitatea unui sistem de a efectua lucru mecanic sau o altă acțiune echivalentă. Se măsoară, ca și lucrul mecanic, în joule (în SI) și în unitățile tolerate: kilowatt-ora, erg, kilogram-forță-metru, electronvolt. Forme de e.: 1) & *atomica* - degajată într-o reacție de fisiune sau de fuziune. 2) *E. cinetica* - v. e. mecanică. 3) *E. electromagnetica* - v. energie radiantă. 4) *E. de excitație* - necesară pentru trecerea unui electron al unui atom într-o stare energetică superioară, excitată. 5) *E. internă* - funcție de stare a unui sistem termodinamic ce înglobează totalitatea formelor de energie pe care le posedă particulele sale. 6) *E. de ionizare* - necesară extragerii dintr-un atom a unui electron periferic. 7) *E. de legătură a nucleului* - necesară descompunerii unui nucleu (cu număr de masă A și număr atomic Z) în nucleonii componenți; reprezintă diferența dintre energia nucleului complex și energia nucleonilor în stare liberă. 8) *E. luminoasă* - mărime egală cu produsul dintre fluxul luminos mediu primit de o suprafață și intervalul de timp cât a durat iluminarea. 9) *E. magnetica* - v. e. radiantă. 10) *E. mecanică* - a unui corp capabil să efectueze un lucru mecanic, datorită unor factori mecanici ca: viteză (e. cinetică), schimbarea poziției într-un câmp de forță, deformări etc. (e. potențială). 11) *E. nucleică* - v. e. atomică. 12) *E. radiantă* - e. care se propagă în spațiu sub formă de radiație. Poate fi de natură ondulatorie, corpusculară sau elastică.

ENERGIE DE ACTIVARE / energie d'activation / activation energy. E. necesară pentru inițierea unei reacții chimice. Enzimele accelerează reacțiile chimice prin diminuarea energiei de activare.

ENERGIE LIBERĂ / energie libre / free energy. Funcție termodinamică prin care sunt reunite cele două principii ale termodinamicii. Se deduce din energia internă cu ajutorul ecuației de definiție $F = U - TS$ (unde F = energia liberă; U = energia internă; T = temperatura absolută; S = entropia). Dacă variația e. 1. este negativă, procesul este denumit exergonic, iar când variația este pozitivă, endergonic. V. și reacție endergonică, reacție exergonică.

ENERGOGEN, adj. / energogene, adj. / energogen. [CJT. *energeia* = *ford in ac'itine*; *geiman* = *a produce*.] Care produce, generează energie. Ex.: molecula de ATP.

ENERVARE, s. f. / enervation, s. f. / neurotomy. [Lot. *ener-vare* = *a tola tendoande, a taia nenni*.] Ablatie sau sectionare a unui nerv, a unui grup de nervi sau a unor plexuri nervoase care inervează o anumită regiune. V. și denervare, neurotomie.

ENGRAMA

ENGRAMA, s. f. / engramme, s. m. / engram. \Cjr. *en = m; gramma = inscriere.* Elementul functional de baza al memo-riei, reprezentat de urma lasata de m excitant In sistemul ner-vos central. E. se manifesta printr-o depresiune sinaptica, pe termen scurt eliberarea de mesageri secundari fiind diminuata sau majorata. Pe termen lung se observa modificari structu-rale, de ex. o crestere a taliei si numarului de zone presinaptice active. Rezulta mai Intai o e. *dinamica*, iar ulterior o e. *structurala* gratie unei consolidari celulare. Mecanisme intime ale e. sunt In mare parte necunoscute. Sin.: mnema.

ENKEFALINAZA, s. f. / enkephalinase, s. f. / enkephalinase. \GJT. *enkophalos = order, de ia en = in, kephale = cap; -ina; -ozd.* *Metaloenzima (metaloproteinaza) care catalizeaza rapid degradarea *enkefalinelor In peptide simple.

ENKEFALINE, s. f. pi. / enkephalines, s. f. pi. / enkephali-nes. \Cjr. *enkophalos = creier, de (a en = in, kephale = cap; -ina.)* Proteine cu masa moleculara mica, alcatuind, Tmpreuna cu

*endorfinele, grupul "morfinelor endogene. Se disting: *met(metionin§)-enkefalina* si *leu(leucina)-enkefalina*. E. exercita o actiune *antalgica de scurta durata (cateva minute), deoarece sunt inactivate rapid de enkefalinaze. Actiunea se produce asupra cailor si centrilor durerii (talamus). E. au fost detectate si la nivelul *sistemului limbic, de unde efectele lor asupra com-portamentului. Var. encefaline. V. receptor morfinc si neuro-peptid.

ENOFTALMIE, s. f. / enophtalmie, s. f. / enopthalmos. YGjr. *en = in; ophthalmos = ochi.* Anomalie de pozitie a globului ocular, care este situat In orbita mai profund decat In mod normal. Poate fi permanenta sau tranzitorie. Exista si posibilitatea asocierii cu *exoftalmia (enoftalmia si exoftalmia alternan-te, In oare exoftalmia apare doar la compresiunea venelor jugu-lare).

ENOLAZA, s. f. / enolase, s. f. / enolase. Enzima de tip *liaza care catalizeaza dehidratarea 2-fosfogliceratului In fosfoenolpiru-vat In cadrul *caili Embden-Meyerhof de catabolism al glucozei. Sin.: fosfopiruvat hidratata. V. si enolaze neurospecifica.

ENOLAZA NEUROSPECIFICA / enolaze neurospecifique / neuronspecific enolase. Izoforma a 'enolazei (fosfopiruvat hi-dratata) caracteristica neuronilor si celulelor de origine neurala. Gena codanta a e. n. s. se afla pe cromozomul 12. Aceasta enzima este un marker pentru cardiomul bronhic cu celule mici, ca si pentru unele tumori neuroendocrine. Sin.: gama-eno-laza.

ENOSTOZA. Var. pentru endostoza (v.).

ENOSTOZA MULTIPLA / enostose multiple / osteopoikilo-sis. Sin.: osteopoikilie (v.).

ENTACTINA, s. f. / entactine, s. f. / entactin. Proteina com-ponents a membranei bazale, cu greutatea moleculara de 150 kDa, care interactioneaza cu laminina si colagenul: o molecula de e. in forma de haltera se cupleaza cu doua molecule de laminina si cu o molecula de colagen tip IV, cu rolul de a sta-bili o interactiune suplimentara la nivelul membranelor bazale.

ENTALPIE, s. f. / enthalpie, s. f. / enthalpy. \Gjr. *enthalpein = a incaizi in interior, de la en = m, thalpein = a mcaCzi.*

1) Cantitatea de caldura pe unitatea de masa de substanta.

2) Cantitatea de caldura necesara pentru a ridica temperatu-ra uni-tatii de masa a unui lichid de la un nivel standard, de obicei punctul de Inghet, la temperatura de vaporizare si apoi pentru a o transforma In vapori la presiune constants.

ENTAMOEBIA / entamoeba / entamoeba. \Cjr. *entos = in-civntru; amoibe = aitemanta, sciiimfiart, de la omibem = a ultima, a sciiimda.* Gen de amibe parazite In tubul digestiv la numeroase vertebrate, caracterizate printr-un nucleu cu *cro-matina periferica bine vizibila. Singura specie cert patologica a acestui gen este £. *histolytica*, agent al *amibiazei.

ENTEROGASTRONA

ENTERALGIE, s. f. / enteralgie, s. f. / enteralgia. \Cjr. *enteron = intestin; algos = durere.* Durere sau nevralgie intestinala.

ENTERECTOMIE, s. T. / enterectomie, s. f. / enterectomy. \r. *enteron = intestin; ektome = effizie.* Extirparea chirur-gi-cala a unor formatiuni din intestin si suturarea extremitatilor ramase, cu refacerea circulatiei si a inervatiei. Se practica In leziuni intestinale cu ulceratii si hemoragii.

ENTERITA, s. f. / entente, s. f. / enteritis. \Gjr. *enteron = intestin; -itd.* Inflamatie mucoasei intestinului subtire, provoca-ta de o boala generala sau de cauze locale.

ENTEROANASTOMOZA, s. f. / entero-anastomose, s. f. / entero-anastomosis. \Cjr. *enteron = intestin; anastomosis = descfide.re., de ia ana = cu, stoma, -atos = j)urd.* Interventie chirurgicala prin care se creeaza un orificiu de comunicare anormal Intre peretii laterali ai anselor intestinale, mai mult sau mai putin distantate.

ENTEROBACTER / Enterobacter / Enterobacter. \Cjr. *enteron = intestin; bakterion, dim. de la bakterici = Boston.* Gen de bacili mobili si flagelati din familia 'Enterobacteriaceae, care este larg raspandit In natura si colonizeaza tractul gastrointestinal uman. Bacili E. (speciile £. *aerogenes*, *E. cloacae*, *E. aggl-omerans*) sunt o cauza frecventa de infectii nosocomiale, pro-venind eel mai adesea de pe instrumentarul contaminat si de la personalul medical purtator de germeni.

ENTEROBACTERIACEAE / Enterobacteriaceae / Enterobac-teriaceae. \Qr. *enteron = intestin; bakterion, dim. de [a bak-leria = Gaston.]* Familie compusa din bacili gramnegativi, anaerobi facultativi, foarte raspanditi. Se dezvolta In *comensalism sau sunt patogeni la nivelul organismului uman, al animalelor si plantelor. Sunt 'saprofiti In sol si In apa. E. cuprind numeroase genuri si specii, distinse prin caracteristicile antige-nice si biochimice. Genuri importante In patologie: *Escherichia*, *Salmonella*, *Shigella*. V. flora intestinala.

ENTEROBIUS VERMICULARIS / enterobius vermicularis / enterobius vermicularis. \Qr. *enteron = intestin; bios = viatd; (at. vermiculatus = m forma de vienne., de (a vermiculus = viermifor.)* Sin.: oxior (v.).

ENTEROCEL, s. n. / enterocele, s. f. / enterocele. \Cjr. *enteron = intestin; kcle - fiernie, tumord.* 1) Hernie care contine nu-mai anse intestinale. 2) Hernie vaginala posterioara.

ENTEROCISTOPLASTIE, s. f. / enterocystoplastie, s. f. / colcystoplasty, ileocystoplasty, enterocystoplasty. \L.r. *enteron = intestin; kys-tis = sac, *oez.u.a; pJastos = moddat, de [a plassein = a forma, a nwdda.]* Interventie chirurgicala care consta In Inlocuirea (e. *de substitutie*) sau In marirea ve-zicii. E. se realizeaza cu ajutorul unui segment intestinal izo-lat prelevat din intestinul subtire (ileocistoplastie) sau din colon (colocisto-plastie).

ENTEROCIT, s. n. / enterocyte, s. m. / enterocyte. \Qr. *enteron = intestin; kytos = ce[u]d.* Celula epiteliala cilindrica a mucoasei intestinale. E. prezinta la polul sau apical un pla-tou striat cu rol preponderent in fenomenele de excretie si de absorbtie intestinala.

ENTEROCOLITA, s. f. / enterocolite, s. f. / enterocolitis. \Cjr. *enteron = intestin; kolon = intestin gros; -ita* Inflamatie care intereseaza, In proportii variabile, mucoasa intestinului subtire si a colonului.

ENTEROGASTRONA, s. f. / enterogastrone, s. f. / enterogas-trone. \Gjr. *enteron = intestin; gaster, gastros = stomac, -onn.* Hormon ipotetic care ar inhiba deopotri-va secretia si motrici-tatea gastrica. Activitatea sa este prezenta In extractui ue in-testin provenind de la animate cu hrana bogata In lipide, dar se pare ca actiunea atribuita e. ar fi consednta combinarii mai multor factori.

ENTEROGLUCAGON

ENTEROGLUCAGON, s. m. / **enteroglucagon**, s. m. / **enteroglucagon**. [Cfr. *enteron* = intestin; *glykys* = dulce; *gone, gonos* = urmaș, sa.ma.nta. genitaid.] Polipeptid plasmatic cu compoziție și acțiune asemănătoare cu ale *glucagonului. Se-creția sa, la nivelul mucoasei intestinale, este declanșată de ingestia de glucoză.

ENTEROID, adj. / **enteroid**, adj. / **enteroid**. [C.r. *enteron* = intestin; *eidōs* = forma.] Despre o structură, de obicei patologică, asemănătoare cu cea a intestinului. Ex.: chist ovarian.

ENTEROKINAZA, s. f. / **enterokinază**, s. f. / **enterokinază**. [Qr. *enteroa* = intestin; *kiaein* = a mîfca, -ozd.] Sin.: enteropeptidoză.

ENTEROLIT, s. m. / **enterolithe**, s. m. / **enterolith**. {Gjr. *enteron* = intestin, *lithos* = piatră.} Calcul intestinal, adesea sub formă de nisip. Compoziție: Îndeosebi fosfați amoniacomag-nezieni.

ENTEROMIXOREE, s. f. / **enteromyxorrhée**, s. f. / **myxorrh(o)ea intestinalis**. [Qr. *enteron* = intestin, *myxa* = mucus; *rhoa* = curgere., de [a *rhein* = a curge.} Hipersecretie de mucus intestinal, observată Îndeosebi în constipație și la nevropati. Se manifestă prin accese, precedate sau nu de dureri paroxiz-tice, cu evacuare de mucus pur în cantități variabile.

ENTEROPATIE, s. f. / **enteropathie**, s. f. / **enteropathy**. {Qr. *enteron* = intestin; *pathos* = boală.} Termen generic ce tinde să devină desuet și care desemnează orice afecțiune a intestinului subțire, indiferent de natură și localizare.

ENTEROPATIE EXSUDATIVĂ / **enteropathie exsudative** / **protein-losing enteropathy**. Afecțiune congenitală sau dobândită localizată la nivelul intestinului subțire, constând în trecerea masivă a proteinelor în lumenul intestinal, cu hipoproteidemie consecutivă. E. e. poate fi generată de numeroase boli intestinale, etiopatogenia implicând dilatația chistică a vaselor limfatice intestinale și a ganglionilor mezenterici. Sin.: boala Waldmann, limfangiectazie intestinală primitivă.

ENTEROPATIE GLUTENICĂ / **enteropathie au gluten** / **gluten enteropathy**. Sin.: boala celiacă (v.).

ENTEROPEPTIDAZĂ, s.f. / **enteropeptidază**, s. f. / **enteropeptidază**. [Cfr. *enteron* = intestine; *peptos* = digerat, *copt*, de la = *pepsin* = a găti; -aza.] *Endopeptidază care catalizează conversia tripsinogenului în *tripsina prin clivarea unei legături peptidice situate în apropierea extremității N-terminale a acestuia. E. este sintetizată de celulele mucoasei duodenale. Sin.: enterokinază.

ENTERORAFIE, s. f. / **enterorrhaphie**, s. f. / **enterorrhaphy**. [Cjr. *enteron* = intestin, *rhaphe* = sutură] Procedeu chirurgical de sutură a unei plăgi intestinale.

ENTEROSTOMIE, s. f. / **enterostomie**, s. f. / **enterostomy**. [CJT. *enteron* = intestin; *stoma, -atos* = gură.] Formarea, de obicei printr-un procedeu chirurgical, a unui orificiu de comunicație temporară sau permanentă, între o ansă intestinală și pe-rețelele abdominale, cu deschidere la exterior.

ENTEROTOMIE, s. f. / **entérotomie**, s. f. / **enterotomy**. [Ar. *enteron* = intestin; *tome* = tăiere, secțiune, de [a *temnein* = a tăia.] Deschidere chirurgicală a intestinului pentru evacuarea conținutului, extragerea unui corp străin sau rezecția unei tumori.

ENTEROTOXINĂ, s. f. / **enterotoxine**, s. f. / **enterotoxin**. [Gr. *enteron* = intestin; *toxikon* = otrăvitor pentru v&rful sagetiwr, de [a *toxos* = săgeată, -iaa.] Toxina bacteriană cu acțiune la nivel intestinal. Ex. tipic: e. secretată de *Vibrio cholerae* (v. holera).

ENTEROVIRUS, s. n. / **enterovirus**, s. m. / **enterovirus**. [C/r. *enteron* = intestin; *int. virus* = venin, otrăvitor.] Denumire a numeroase virusuri ARN descoperite în tubul digestiv la om. Genul E. face parte din familia *Picornaviridae* și cuprinde virusurile *Coxsackie, *Poliovirus, *echovirus și *virusul hepatitei A.

ENZIMA

ENTEZITĂ, s. f. / **enthésite**, s. f. / **enthesitis**. [Ar. *enthesis* = introducere, inserție; prin e&tensie, inserția unui tendon și a unui mușchi; -ita.] Inflamație a inserțiilor osoase ale tendoanelor, ligamentelor sau aponevrozelor, adesea de natură traumatică. Se manifestă prin dureri la nivelul zonei de inserție musculară care apar la sfârșitul unei mișcări forțate. Se constată Îndeosebi la sportivi sau la profesii care impun efort fizic și este localizată în zonele de inserție ce corespund mușchilor solicitați în efort. Sin.: entezopatie, tendinită de inserție, tendinopatie.

ENTEZOPATIE, s. f. / **enthesopathie**, s. f. / **enthesopathy**. [Qr. *enthesis* = introducere, inserție; prin e&tensit, inserția unui tendon sau a unui mușchi; *pathos* = boală.] Sin.: ente-zita (v.).

ENTITATE MORBIDĂ / **entité morbide** / **morbid entity**. [Lat. *scolastica entitas*, din [at. *ens, end's* = tot ce e! (jstil, [ucru, jinta; [at. *morbidus* = fiolnav, de la *morbus* = boală.] An-samblu de manifestări patologice caracterizate prin constanță, posibilitate de grupare și continuitate de sine statator. O e. m. poate fi o *boală sau un *sindrom. V. boală și sindrom.

ENTORSA, s. f. / **entorse**, s. f. / **sprain**. [Lot. *in* = în; *torsi*, de la *torquere* = a răsuci m&untru.} Ansamblu de leziuni capsulo-ligamentare ale unei articulații, cu elongație, smulgere sau rupere a unui sau mai multor ligamente, fără pierderea permanentă a contactului între suprafețele articulare. În practică se disting: 1) E. *grava*, în care ruptura unui sau mai multor ligamente compromite stabilitatea articulară. 2) E. *benigna*, în care ligamentele suferă o elongație, fără însă ca stabilitatea articulară să fie afectată.

ENTROPIE, s. f. / **entropie**, s. f. / **entropy**. [Qr. *enrope* = ociumea. de a întowce, de [a *entrepein* = a întowce spre interior (en = în; *trepein* = a întoarce.)] Funcție termodinamică dedusă din principiul al doilea al termodinamicii. Prin e. se evaluează nedisponibilitatea energiei unui sistem pentru a efectua lucru mecanic, creșterea e. fiind însoțită de scăderea cantității de energie disponibilă. E. reflectă gradul de dezordine al unui sistem și crește în cursul proceselor ireversibile din natură. Rezultă ca e. universului, considerat ca un sistem închis, crește, iar energia sa disponibilă scade. Organismele vii sunt sisteme anti-entropice, opunându-se tendinței nivelatoare a mediului fizic, exprimată prin creșterea entropiei. E. *informatională* exprimă gradul de nedeterminare a unui sistem. Simbol: S.

ENTROPION, s. n. / **entropion**, s. m. / **entropion**. [Cft. *en* = în; *trope* = întorcere., de la *trepein* = a întoarce.] Replierea spre interior a pleoapei, care determină iritație conjunctivală și corneană.

ENUCLEARE, s. f. / **enucleation**, s. f. / **enucleation**. [Lat. *enucleare* = a scoate s&mburele, de la e sau ex = în /ant, *nucleus* = s&mbure, nucleu.] 1) Mod particular de extirpare a unei tumori încapsulate care, consecutiv unei incizii, este evacuată asemenea unui sambure după compresiunea fructului. 2) Extirparea, înlăturarea *globului ocular, printr-o *incizie la nivelul conjunctivei.

ENUREZIS, s. n. / **enuresie**, **enuresie**, s. f. / **enuresis**, **bed-wetting**. [Qr. *enourein* = a goii vezică. de wind, de (a en = în, *ouresis* = urină și *ourein* = a urina.) Emisiune involuntară de urină, la copilul cu vârsta de peste trei ani, în general în timpul somnului. E. poate avea o cauză organică sau poate fi în relație cu o problemă afectivă (gelozie, protest).

ENZIMĂ, s. f. / **enzyme**, s. m. / **enzyme**. [Cfr. *en* = în; *zyme* = ferment, drojdie.] Substanță de natură proteică ce activează o reacție biochimică din organism. Termenul de *diastază este depășit. Orice enzimă este alcătuită din două părți, separabile prin dializă: *apoenzimă*, partea nedializabilă, reprezintă fracțiunea proteică a enzimei, care îi conferă specificitatea, și *coen-*

ENZIMA DE CONVERSE

zima, partea activa și dializabilă, de natură variată: ion meta-lic, derivați tetrapirolici, derivați de vitamine B. Experimental s-a relevat existența unui centru activ al enzimei.

ENZIMA DE CONVERSIE / enzyme de conversion / conversion enzyme. E. de origine hepatică ce transformă angiotensina I în angiotensina II (vasoconstrictor energetic) și inactivează bradikinină (vasodilatator). Inhibitorii acestei enzime, care împiedică formarea de angiotensina II și degradarea bradikininei, scad presiunea arterială. În consecință, sunt utilizați în tratamentul hipertensiunii și al insuficienței cardiace. V. captopril.

ENZIMA DE RESTRICTIE / enzyme de restriction / restriction enzyme. Enzima (*endonuclează) capabilă să sectioneze molecula de ADN în fragmente de dimensiuni variabile și la nivelul unui situs strict specific, denumit *situs de restricție. Fiecare e. de r. recunoaște o secvență specifică de 4-8 (cel mai frecvent 6) nucleotide. Dimensiunile fragmentelor de ADN depind de prezența situsurilor de secțiune. E. de r. sunt produse de microorganisme, iar numărul lor este în continuă creștere (peste 400 în prezent). Ele sunt utilizate în ingineria genetică, deosebi în tehnica *ADN recombinant. Sin.: endonuclează de restricție.

ENZIME ÎN TANDEM / enzymes en tandem / tandem enzymes. Pereche de activități enzimatică care coexistă în același lant polipeptidic.

ENZIMOLOGIE, s. f. / enzymologie, s. f. / enzymology. [Cjr. *en* = în; *zyme* = ferment, drojdie; *logos* = știință.] Ramură a biochimiei consacrată studiului structural și funcțional al enzimelor. E. medicală are ca obiect deosebi studiul enzimelor serice și tisulare, ca și studiul *enzimopatiilor.

ENZIMOPATIE, s. f. / enzymopathie, s. f. / enzymopathy. [Cfr. *en* = în; *zyme* = ferment, drojdie; *pathos* = boală] Boala produsă ca urmare a lipsei unei enzime din organism, de obicei prin perturbari ale mecanismelor genetice de producere a enzimei. Ex.: *glicogenoză, *fenilcetonurie, *mucopolizaharidoză etc. Sin.: boala enzimatică.

ENZIMOTERAPIE, s. f. / enzymotherapie, s. f. / enzyme therapy. [Qr. *en* = în; *zyme* = ferment, drojdie; *therapeia* = tratament, de la *therapeuein* = a îngriji] Utilizarea terapeutică a enzimelor, în esență a enzimelor proteolitice, fibrinolitice sau digestive.

EOZINA, s. f. / eosine, s. f. / eosin. [Qr. *eos* = aurora, zori dt zi (aiuzie la cuCoarea roz a cemCui); -inn.] Colorant acid, derivat al *fluoresceinei, de culoare roz, utilizat în histologie și în hematologie pentru vizualizarea structurilor *eozinofile. În dermatologie e. este întrebuințată ca dezinfectant.

EOZINOFIL, adj., s. n. / eosinophile, adj., s. m. / eosinophilic, adj., eosinophil(e), n. [Cfr. *eos* = aurora., zori de zi (aiuzie la cuCoarea roz a cerului); -*ina*; *philos* = prieten, de *aphilein* = a iubi] 1) Care are afinitate pentru *eozină. 2) Leucocit granulocit ale cărui granule citoplasmice au afinitate pentru coloranți acizi, ca eozina. E. sunt importante în distribuția unor paraziti ca helmintii (**Helminthes*), care sunt prea mari pentru a fi fagocitați. E. aderă mai întâi la paraziti, datorită acoperirii acestora cu fractura C3b a *complementului, și apoi eliberează proteinele continute în granule (proteina bazică majoră, proteina cationică eozinofilică), distrugând astfel membrana parazitilor.

EOZINOFILIE, s. f. / eosinophilie, s. f. / eosinophilia. [Cfr. *eos* = aurora, zori de zi (aiuzie la Culoarea roz a eozinofin); -*ina*; *philia* = atracție, de *phileia* = a iubi] 1) Proprietatea unei celule sau a unui țesut de a fixa coloranți pe baza de eozină. 2) Creșterea numărului de eozinofile din sângele circulant. Se întâlnește în special în reacțiile de *hipersensibilizare și în infecțiile parazitare. Sin.: granulocitoză eozinofilică.

EPICONDILALGIE

EOZINOPENIE, s. f. / eosinopenie, s. f. / eosinopenia. [E?r. *eos* = aurora, zori de zi (aiuzie la cuCoarea roz a cerului); • *ina*; *penia* = sărăcie.] Scăderea *polinuclearelor eozinofile sub 500/mm³ de sânge circulant.

EPANSAMENT, s. n. / epanchement, s. m. / effusion. [Lot. *expandere* = a întinde, a desface.] Prezența anormală de lichid (serozitate, sânge, bilă etc.) sau de gaz în diferite regiuni ale corpului, deosebi la nivelul *seroaselor.

EPENDIM, s. n. / ependyme, s. m. / ependyma. NA: ependyma. [E?r. *ependyma*, -*atos* = imbracaminte de deasupra, de la *epi* = pe, *endyma*, -*atos* = imbracaminte.] Membrana alcatuită dintr-un epiteliu cilindric, ce captusește ventriculele cerebrale și canalul central al maduvei spinării. Celulele epitelului ependimar fac parte din *nevroglie.

EPENDIMOBlast, s. n. / ependymoblaste, s. m. / ependymoblast. [Cjr. *ependyma*, -*atos* = imbracaminte de deasupra, de la *epi* = pe, *endyma*, -*atos* = imbracaminte; *blastos* = germene.] Denumire pentru fiecare dintre celulele nervoase embrionare rezultate din celulele matriceale ale *tubului neural, care se diferențiază în continuare în *celule ependimare.

EPENDIMOBlastom, s. n. / ependymoblastome, s. m. / ependymoblastoma. [Qr. *ependyma*, -*atos* = imbracaminte de deasupra, de la *epi* = pe, *endyma*, -*atos* = imbracaminte; *blastos* = germene; -*oma*.] *Ependimom puțin diferențiat, cu evoluție malignă.

EPENDIMOCIT, s. n. / ependymocyte, s. m. / ependymocyte. [Qr. *ependymu*, -*atos* = imbracaminte de deasupra, de la *epi* = pe, *endyma*, -*atos* = imbracaminte; *kytos* = celulă.] Sin.: celula ependimara (v.).

EPENDIMOM, s. n. / ependymome, s. m. / ependymoma. [E?r. *ependyma*, -*atos* = imbracaminte de deasupra, de la *epi* = pe, *endyma*, -*atos* = imbracaminte; -*omo*.] Tumoră de regula benignă, care se poate dezvolta la copil. Este localizată la nivelul ventriculilor cerebrali sau al maduvei spinării. Sin.: gliopiteliom.

EPIDUROZĂ, s. f. / 6phidrose, s. f. / ephidrosis. [E?r. *epi* = pe.; *hidros* = sudoare, transpirație; -*ozo*.] Hipersecretie sudorală cu localizare anormală, într-o zonă a corpului care în mod normal conține puține *glande sudoripare.

EPIBLEFARON, s. n. / epiblepharon, s. m. / epiblepharon. [Cjr. *epi* = pe; *blepharon* = pleoapă] Malformație a *pleoapei constând dintr-un simplu repliu cutanat transversal, aflat de obicei în continuitate cu *epicantusul. E. este asociat frecvent cu un *entropion.

EPICANTUS, s. n. / epicanthus, s. m. / epicanthus. NA: plica palpebronasalis. [E?r. *epi* = pe; [at. *canthus*, gr. *kanthos* = fluza unui vas, unghiul ochiului] Repliu semilunar dermic situat anterior, în raport cu unghiul intern al ochiului. Prezent în mod normal la rasa galbenă.

EPICARD, s. n. / epicarde, s. m. / epicardium. NA: epicardium. [Cfr. *epi* = pe; *kardia* = inimă,] Foiță viscerală a *pericardului, aflată în contact cu inima.

EPICARDITA, s. f. / 6picardite, s. f. / pericarditis. [CJT. *epi* = pe; *kardia* = inimă; -*ita*.] Inflamație a foitei viscerale a *pericardului.

EPICONDIL, s. m. / epicondyle, s. m. / epicondyle. NA: epicondylus. [Qr. *epi* = pe; *kondylos* = vârf, umfidură.]

*Apofiza rugoasă situată deasupra și în afara unui *condil. Ex.: e. lateral al humerusului, e. medial al humerusului (denumit și epitrohlee), e. medial al femurului (tuberculul condilian intern).

EPICONDILALGIE, s. f. / epicondylalgie, s. f. / epicondylalgia. [Qr. *epi* = pe; *kondylos* = vârf, umfidură; *algos* = durere.] Desi termenul semnifică durere epicondiliană, în practică este utilizat uneori ca sin. cu *epicondilită.

EPICONDILITA

EPICONDILITA, s. f. / **6picondylite**, s. f. / **epicondylitis**, tennis elbow. [Qt. *epi* = pe; *kondylos* = z'arf, *umfidturd*; -ita.] Afectiune caracterizata prin durere la nivelul *epicondilului, ac-centuata prin presiune si determinata, frecvent, de o tendinita a muschilor epicondilieni.

EPICRITIC, adj. / **epicritique**, s. f. / **epicritic**. {Cjr. *epi* = pe.; [at. *criticus* = critic, *cfecisw*, din gr. *kritikos*, de [a *krinein* = a sipara de, a disceme.]} Care survine dupa o criza.

EPICRIZA, s. f. / **epicrise**, s. f. / **epicrisis**. [Qr. *epi* = pe.; *krisis* = conduzie, *crizd*.] 1) Concluzii rezultate din observatia si urmarirea completa a unui bolnay. 2) Ansamblu de fenomene-survenite dupa o criza.

EPICUTANAT, adj. / **epicutane**, -e, adj. / **epicutaneous**. [Qr. *epi* = pe; [at. *cutis* = pitle.]} Care se afla sau se produce pe piele.

EPIDEMIC, adj. / **epidémique**, adj. / **epidemic**. {Gjr. *epidemos* = care. *circuCd* in toatd tara, de [a *epi* = pe, *demos* = popor.]} Care prezinta caracteristicile unei *epidemii. Ex.: febra e.

EPIDEMICITATE, s. f. / **epidemicite**, s. f. / **epidemicity**. {Gjr. *epidemos* = care *circuld m* toatd fara, de [a *epi* = pe., *demos* = popor.]} Caracteristica bolilor epidemice.

EPIDEMIE, s. f. / **epidemic**, s. f. / **epidemic**. {Cjr. *epidemos* = care. *circuld w* toatd tara, de. [a *epi* = pe, *demos* = popor.]} Aparitia si propagarea rapida a unei boli contagioase la un mare numar de persoane pe un teritoriu mai mult sau mai putin vast. E. se poate dezvolta intr-o regiune in care boala este endemica sau la nivelul unei colectivitati neafectate anterior. E. pot fi importate sau de origine locala, iar daca teritoriul afectat este limitat se utilizeaza termenul de focar epidemic. Prin extensie, termenul de e. este utilizat si pentru unele boli necontagioase. V. si boala endemica, boala epidemics, endemie, epidemiologie.

EPIDEMIOLOGIE, s. f. / **epidemiologie**, s. f. / **epidemiology**. [Cft. *epidemos* = care *circuld in toatd two.*, de, la *epi* = pe, *demos* = popor; *logos* = ftiinfd.] Semnificatia initiala a termenului, de stiinta a epidemiilor, nu cuprinde decat o mica parte din e. moderna. E. reprezinta studiul frecventei si dinamicii starilor de sanatate la nivelul populatiilor umane (e. *descriptive*) si a relatiilor cauzale m raport cu sanatatea umana (e. *cauza-!§*). E. se caracterizeaza printr-un ansamblu de metode de cercetare care pot fi aplicate in domenii diverse, ca sanatate publics, sociologie, medicina clinica sau evaluarea serviciilor de sanatate. O directie a e. este reprezentata de e. *clinica* (v.). V. farmacoepidemiologie si medicina bazata pe dovezi.

EPIDEMIOLOGIE CLINICA / epidemiologie clinique / clinical epidemiology. Aplicarea metodelor epidemiologice la activitatea clinica. Se propun medicului practician un ansamblu de metode: pentru lectura critica a literaturii stiintifice, de extragere a unor informatii pretioase din consultatiile pe care le efectueaza si de contributie directa la cunoasterea stiintifica.

EPIDERM, s. n. / **epiderme**, s. m. / **epidermis**. NA: **epidermis**. [Cft. *epi* = pe.; *derma*, -*alas* = piele.]} Stratul extern al pielii, derivat din ectoderm si alcatuit dintr-un epiteliu malpighian stratificat keratinizat. Grosimea e. variaza intre 0,07 si 0,12 mm, cu exceptia palmelor si plantelor, unde poate avea o grosime de 0,8 si, respectiv, 1,4 mm. Cunoaste maximum de diferentiere la nivelul suprafetelor palmara si plantara, unde are cea mai mare grosime si este format din cinci straturi: bazal, spi-nos, granules, clar si cornos. In e. subtire, care acopera cea mai mare parte a corpului, stratul clar este, de regula, absent. Var.: epiderma.

EPIDERMA. Var. pentru epiderm (v.).

EPIDERMIZARE, s. f. / **epidermisation**, s. f. / **epidermization**. [Cfr. *epi* = pe.; *derma*, -*atos* = piele.]} Proces de dezvoltare, la nivelul unei plagi, a *epidermului, initial de culoare roz, iar ulterior de aspect normal.

EPIFIZA

EPIDERMOFITIE, s. f. / **epidermophytie**, s. f. / **epidermophytosis**. [Cft. *epi* = pe; *derma*, -*atos* = piele.; *phyton* = *plantd*.]} 'Dermatomoza superficiala provocata de ciuperci *dermatofite din genul 'Epidermophyton si de unele specii din genul "Trichophyton. Au fost descrise doua forme clinice mai importante: e. *inghinocrurala* si e. *plantara si palmara*.

EPIDERMOID, adj. / **epidermoTde**, adj. / **epidermoid**. [Cft. *epi* = pe; *derma*, -*atos* = piele.; *eidōs* = formd] Despre un tesut, de regula patologic, a carui structura este asemanatoare cu cea a unui epiteliu malpighian epidermic. Ex.: *chist e., "meta-plazie e.

EPIDERMOLIZA, s. f. / **epidermolyses**, s. f. / **epidermolysis**. [Qr. *epi* = pe; *derma*, -*atos* = piele.; *lysis* = distrugere, de la. *lyein* = a distruge.]} Dezlipirea patologica a epidermului de derm, ca urmare a disparitiei filamentelor de unire dintre ce-lulele stratului malpighian si ducand la formarea de bule. £. *buioasa simpla* (boala Goldsheider sau boala Kobner) este con-genitala si se manifesta printr-un clivaj al epidermului, cu formarea de bule la cele mai mid traumatisme. O forma de e. buioasa (toxica) este denumita "boala Lyell, iar e. *buioasa poli-displastica* reprezinta *sindromul Hallopeau-Siemens.

EPIDERMOLIZA BULOASA TOXICA / epidermolyses necrosante suraigue / toxic bullous epidermolysis. Sin.: boala Lyell (v.).

EPIDERMOMICOZA, s. f. / **epidennomycose**, s. f. / **epidermomycosis**, **dermatophytosis**. [CJT. *epi* = pe; *derma*, -*alos* = piele.; *mykes*, *myketos* = *dupercd*; -*ozn*.]} Micoza superficiala provocata de ciuperci din genul "Epidermophyton. Evo-lueaza adesea asociata cu alte leziuni sau sub forme diverse:

e. *eczematoida*, asociata cu o *eczema; e. *parakeratozica*, evolueaza ca o *parakeratoza pitiriaziforma sau psoriaziforma; e. *scuamoasa*. In care se asociaza micoze tropicale cu 'pitiriazis.

EPIDERMOPHYTON / Epidermophyton / Epidermophyton. [Cft. *epi* = pe; *derma*, -*atos* = piele; *phyton* = *plantd*.]} Gen de ciuperci imperfecte 'dermatofite, care prin specia sa denumita *Epidermophyton floccosum* (determine) caderea parului pe zone limitate la nivelul pielii glabre.

EPIDERMOREACTIE, s. f. / **epidermoreaction**, s. f. / **epidermoreaction**. [Qr. *epi* = pe; *derma*, -*atos* = piele; fr. *reaction*, din [at. *actio*, -*onis* = *actiune*, de la *agere* = a *ac-fiona*.]} Procedeu prin care se testeaza intoleranta epidermului pentru o anumita substanta. Dupa aplicarea strict localizata a sub-stantei, daca epidermul este sensibil, apare o reactie (de obicei eritematoveziculara) la 24 de ore.

EPIDIDIM, s. n. / **epididyme**, s. m. / **epididymis**. NA: **epididymis**. [^r. *epi* = pe; *didymos* = *testicui*, *gedtttdn*.]} Organ alungit situat la partea postero-superioara a testiculului si alcatuit prin dispunerea in ghem a canalului epidimar care face parte din caile spermatiche. E. se **continua** cu "canalul deferent la polul inferior al testiculului.

EPIDIDIMITA, s. f. / **epididymite**, s. f. / **epididymitis**. [^r. *epi* = pe; *didymos* = *testicui*, *geamdri*; -*ita*.]} Inflamatie a *epididimului Se asociaza foarte frecvent cu 'orhita.

EPIDURAL, adj. / **epidural**, -ale, -aux, s. f. / **epidural**. [Cjr. *epi* = pe; *tat. durus* = *tare*.]} Care se refera la *spatiul epidural.

EPIDURITA, s. f. / **epidurite**, s. f. / **epiduritis**. {Gjr. *epi* = pe; [at. *durus* = *tare*; -*ita*.]} Inflamatie localizata in *spatiul epidural.

EPIFENOMEN, s. n. / **epiphenomene**, s. m. / **epiphenomenon**. [Qr. *epi* = pe; *phainomenon* = *ceea c.e* apart., de. la *phainein* = a *apdrea*.]} Semn sau simptom accesoriu, consecinta a altui fenomen.

EPIFIZA, s. f. / **epiphyse**, s. f. / **epiphysis**. NA: **epiphysis (1); corpus pineale (2)**. [Cjr. *epiphysis* = e.f(*creascentd*, de la *epi* = pe, *physis* = *creftere fi phyeia* = a *crefte*.] 1) Fiecare

EPIFIZIODEZA

din cele doua extremitati proeminente ale unui os lung, care contin suprafetele articulare ale osului. In toata perioada de crestere osoasa, e. sunt separate de *diafize prin cartilajele de conjugare. 2) *E. cerebrals.* sau *epiphysis cerebri*, glanda cu secretie interna, de forma unui mic con cu dimensiuni de 7/3/3 mm si 15-20 eg masa. Este situata la jonctiunea fetelor pos-terioara si superioara ale ventriculului al treilea. Cu originea embrionara din endimul ventriculului al treilea, e. contine pinealocite care secreta *melatonina. Sin.: corp pineal, glanda pineala.

EPIFIZIODEZA, s. f. / epiphysiodese, s. f. / epiphysiodesis.

[Cjr. *epiphysis = e?(cr&scntd, de. (a epi = pe, physis = crestere ft phyein = a create., desis = iegare.)* 1) Consecinta traumatizarii cartilajului de conjugare; duce la, scurtarea si dezaxarea osului. 2) Operatic destinata franarii cresterii osoase. Consta In inchiderea, prin *grefon, a cartilajelor de conjugare.

EPIFIZIOLIZA, s. f. / epiphysiolyse, s. f. / epiphysiolysis. {Qr.

epiphysis = Ufcrescen^a., tit la epi = pe, physis = crestere fi phyein = a creste; lysis = distrugere, de la lyein = a dis-truge.} 1) Distrugere patologica a extremitatii unui os. 2) Sin.: coxa vara a adolescentului.

EPIFIZITA, s. f. / epiphysite, s. f. / epiphysitis. [Cjr. *epiphysis = e.yresce.nfa, de. ia epi = pe, physis = crestere si phyein = a creste; -ita.}* *Osteocondroza epifizara care poate fi unica (ex.: e. calcaneului sau 'boala Sever) sau multipla (ex.: e. vertebra/a de crestere sau 'boala Scheuermann, precum si alte *displazii epifizare).

EPIFIZITA VERTEBRALA DE CRESTERE / epiphysite vertebrale douloureuse de l'adolescence / Scheuermann's disease. Sin.: boala Scheuermann (v.).

EPIFORA, s. f. / epiphora, s. f. / epiphora. [Gjr. *epiphora = iz6u.cni.re, e^ptozie.}* Lacrimare excesiva din cauza unei hipersecretii lacrimale sau a unei imposibilitati de drenare pe traiecutul cailor lacrimale.

EPIGASTRALGIE, s. f. / 6pigastralgie, s. f. / epigastralgia. [Cjr. *e pi = pe; gaster, gastros = stomac; (ilgos = durere.}* Durere localizata care se proiecteaza la nivelul *epigastrului.

EPIGASTRU, s. n. / epigastre, s. m. / epigastrium. NA: epigastrium. [Qr. *e pi = pe; gaster, gastros = stomac.}* V. abdomen.

EPIGENEZA, s. f. / epigenese, s. f. / epigenesis. [Gjr. *e pi = pe; genesis = producere, de. ia gennan = a produce.}* Conceptie opusa *preformismului, conform careia *embrionul se constituie treptat din *ou prin formarea succesiva de parti noi.

EPIGLOTA, s. f. / epiglote, s. f. / epiglottis. NA: epiglottis. [Cjr. *e pi = pe; glotta sau glottis = iimfia.}* Lama fibrocartilaginoasa mediana, dispusa deasupra orificiului laringelu' si care proemina la limita posterioara a cavitatii bucale. Are forma unei frunze implantate prin petiol 7n unghiul diedru al cartilajului tiroid. Este acoperita de o membrana mucoasa si formeaza partea superioara a 'taringeM, care acopera *glota In timpul deglutitiei.

EPIGLOTITA, s. f. / epiglottite, s. f. / epiglottitis, epiglotti-tis. [JT. *e pi = pe; glotta sau glottis = iim6a; -ita.}* Inflatie a epiglotei, care la copil poate fi de o gravitate deosebita, In deosebi cand genereaza un 'sindrom de detresa respiratone acuta.

EPIKERATOFAKIE, s. f. / epikeratofakie, s. f. / epikeratofakia. [JT. *e pi = pe; keras, keratos = corn, comee; phakos = [into, [entifa.}* Sin.: epikeratoplastie (v.).

EPIKERATOPLASTIE, s. f. / epikeratoplastie, s. f. / epikeratoplasty. [Cyr. *e pi = pe; keras, keratos = corn, comee; plas-tos = mod-dat, de (a plassein = a forma, a modeta.}* Interventie chirurgicala care consta Intr-un implant cornean (de la un donator) efectuata m scopul corectiei unui defect de refractie oculara. Sin.: epikeratofakie. •

EPILEPSIE INSULARA

EPIILARE, s. f. / epilation, s. f. / epilation. [Lot. *e = farO.; pilus = par.}* Smulgerea parului cu pensa sau cu ajutorul unei substante chimice (epilator sau depilator), prin 'electrocoagu-lare sau *electroliza (epilare electrica). Sin.: depilare.

EPILATOR, adj. / epilatoire, adj. / epilatory. [Lot. *e = fora; pilus = par.}* Substanta sau procedeu care distruge sau Indeparteaza parul. Sin.: depilator.

EPILEPSIE, s. f. / epilepsie, s. f. / epilepsy. [Cjr. *epilepsia = acces, de. ia epilamhanem = a apuca.}* Boala neuropsihica cronica In care apar disfunctii paroxistice ale creierului ca urmare a descarcilor excesive ale neuronilor cerebrali, de cauze diverse (e. *primara, e. secundara*). Manifestarea clinica majora este *criza epileptica, ce prezinta o mare varietate de forme. E. este subiectui a numeroase clasificari bazate pe date pur descriptive si, ca urmare, nstandardizate. In esenta, In descrierea diferitelor tipuri de e. se iau In considerare: 1) manifestarile clinice ate crizei (motorie, senzoriala, reflexa, psihica sau vegetativa); 2) substratul patologic (ereditara, inflamatorie, degenerativa, posttraumatica, neoplazica, criptogenetica); 3) localizarea leziunii epileptogene (rolandica, temporala, la nivelul regiunilor diencefalice); 4) momentul producerii crizei (nocturna, diurna, menstrual, etc.). V. absenta, comitial, petit mal, sindrom Unvemght. V. si In continuare.

EPILEPSIE ABDOMINALA / epilepsie abdominale / abdominal epilepsy. Durere paroxistica abdominala, declansata de o descarcare neuronal anormala la nivelul creierului. Sin.: sindrom Moore.

EPILEPSIE ACTIVATA / epilepsie activee / activated epilepsy. Criza epileptica indusa prin stimulare electrica sau medicamentoasa In scopul observarii manifestarilor clinice si al ras-punsului electroencefalografic tipic.

EPILEPSIE AFECTIVA / epilepsie affective / affective epilepsy. 1) E. In care "criza epileptica debuteaza prin modifica-rea starii afective a subiectului; frica, acces de ras etc. 2) E. In care crizele sunt provocate de o emotie intensa.

EPILEPSIE AKINETICA / epilepsie akinetique / akinetic epilepsy. Tip de *e. generalizata In care crizele se caracterizeaza printr-o imobilitate care persista cateva minute, acompaniata de obnubilare sau de pierderea starii de constienta, dar cu mentinerea tonusului muscular. Este mai frecventa la copii.

EPILEPSIE ATONICA / epilepsie atonic / atonic epilepsy. E. caracterizata prin crize epileptice atonice (v.).

EPILEPSIE AUTOMATICA / epilepsie automatique / automatic epilepsy. E. care se manifesta prin crize epileptice auto-matice (v.).

EPILEPSIE ESENTIALA / 6pilepsie essentielle / essential epilepsy. Tip de e. de cauza incerta, indusa In prezent fntre *e. generalizate. Sin.: epilepsie idiopatica.

EPILEPSIE FAL:ILIALA / epilepsie familiale / familial epilepsy. E. generalizata sau partiala care apare la membrii unei aceleiasi familii, secundar unor defecte metabolice sau leziuni cerebrale care determina o predispozitie epileptica constitutio-nala.

EPILEPSIE GENERALIZATA / epilepsie generalisee / generalized epilepsy. Tip de e. caracterizata prin crize a caror manifestare este generalizata la Intreg organismul, Insoтите de perturbari neurovegetative (tahicardie, hipertensiune arteriala, midriaza etc.). Unele crize nu se Insotesc de convulsii: *e. atonica, *e. akinetica, *absente.

EPILEPSIE IDIOPATICA / epilepsie idiopathique / idiopathic epilepsy. Sin.: epilepsie esentiala (v.).

EPILEPSIE INFANTILA / epilepsie infantile / juvenile epilepsy. V. convulsie (convulsie epileptica).

EPILEPSIE INSULARA / epilepsie insulaire / insular epilepsy. Tip de *e. partiala caracterizata prin crize constand In

EPILEPSIE JACKSONIANA

miscari de masticatie si de deglutitie Inosite de salivatie, dureri epigastrice, angoasa si urmate de "automatism epileptic. E. i. este determinata de o leziune a cortexului la nivelul 'insulei.

EPILEPSIE JACKSONIANA / epilepsie jacksonienne / jacksonian epilepsy. \John Hughlings Jackson, *mwolog engies, Londra, 1835-1911.* Crize convulsive care debuteaza la extre-mitatea periferica a unui membru si se extind spre muscula-tura proximala. Ulterior convulsile pot cuprinde Intregul hemi-corp si se pot chiar generaliza.

EPILEPSIE METABOLICA / epilepsie metabolique / metabolic epilepsy. E. observata mai frecvent la copil, provocata de o anomalie a unei cai metabolice, de ex. a piridoxinei, a adzilor aminati ("oligofrenie fenilpiruvica), a electrolitilor si a apei (In deshidratari acute), a glucozei (In unele stari hipoglice-mice), a lipidelor (lipidoza) etc.

EPILEPSIE MIOCLONICA PROGRESIVA FAMILIALA / myoclonie epileptique progressive familiale / myoclonus epilepsy. Sin.: sindrom Unverricht (v.).

EPILEPSIE PARTIALA / epilepsie partielle / focal epilepsy.

E. caracterizata prin crize epileptice partiale (v.).

EPILEPSIE PARTIALA CONTINUA / 6pilepsie partielle continue / epilepsia partialis continua, Koshevnikoff's epilepsy. Sin.: sindrom Kojevnikov (v.). **EPILOIA, s. f. / eP'Lo'ia, s. f. / epilolia.** [TertM-n propus de

Sfierioacⁿ in 1911.] Sin.: scleroza tuberoasa Bourneville (v.).

EPINEFRINA, s. f. / epinephrine, s. f. / epinephrine. [Cjr. *epi = pe; nephros = rinicu; -ina.*] (DCI) Sin.: adrenalina (v.).

EPINERV, s. m. / epinevre, s. m. / epineurium. [Cjr. *epi = pe; [at. nervus = nerv.]* Sin.: epineurium (v.).

EPINEURIUM, s. n. / epineurium, s. m. / epineurium. [Cfr. *epi = pf, neuron = nerv.*] Invelis conjunctiv care Inconjoara ansamblul fasciculelor unui nerv periferic. E. contine fibre de *colagen, *fibroblaste si *vasa nervorum. Sin.: epinerv. V. endo-nerv si perinerv.

EPIPOCEL, s. n. / epiplocele, s. f. / omentocel. [Cfr. *epiploon = piutim, de la epiploos = care na.vigfieaz.a, kele = Hemie, tumora.*] *Hernie care contine 'epiploon.

EPIPLOITA, s. f. / epiplo'ite, s. f. / omentitis. [Ofr. *epiploon = piutitor, de. [a epiploos = care nayigheasai -Ha.]* Leziuni inflamatorii acute sau cronice ale *epiploonului.

EPIPLOON, s. n. / epiploon, s. m. / epiploon, caul, omen-turn. NA: ornamentum. [Cfr. *epiploon = ptutitor, de [a epiploos = care nayigheaza.]* Repliu peritoneal care leaga unele viscere Intre ele, astfel meat ace.stea apar libere Trf cavitatea abdomi-nala, fara fixare parietala, spre deosebire de *mezenter. E. mai importante: 1) £. *gastrocolic*, care leaga marea curbura a sto-macului cu colonul transvers. 2) £. *gastrosplenic* uneste marea curbura a stomacului cu hilul splinei. 3) *Marele e.*, repliu peritoneal In forma de sort, implantat pe marginea anterioara a colonului transvers. 4) *Micul e.*, sau e. *gastroduodenohepatic*, leaga scizura transversa a ficatului de esofagul abdominal, mica curbura a stomacului si prima portiune a duodenului. Sin.: omentum. V. si peritoneu.

EPIPLOPLASTIE, s. f. / epiploplastie, s. f. / epiploplasty, omentoplasty. [Cfr. *epiploon = pCutitor, de. [a epiploos = care naMgHeazd; plastos == modeiat, de la plassein = a forma, a modda.]* Sin.: omentoplastie (v.).

EPISAJ, s. n. / epissage, s. m. / splicing, [fr. *epissage, din ofwdeza splissen = a atafa doua corzi impie-tind cape-tele.*] Sin.: matisaru (v.).

EPISCLERITA, s. f. / 6piscl6rite, s. f. / episcleritis. [Cjr. *epi = pe; skleros = dur, tare; -ita.*] Inflamatie a tesutului celular ce Inconjoara *sclerotica. E. este mai frecventa decat *sclerita.

EPISOM, s. m. / episome, s. m. / episome. [Cjr. *epi = pe; soma, -atos = Corp.*] Molecula circulara de ADN care se poate

EPITEUOM COLOID

replica In mod autonom (forma libera) sau integrata Intr-un cromozom celular (forma integrata). E. au fost identificati In numeroase bacterii, unde favorizeaza conjugarea si recombinarea naturala a bacteriilor.

EPISPADIAS, s. n. / epispadias, s. m. / epispadias. [Ar. *epi = pe; spadon = rupturd, sou epispaein = a trage de jos in sus; termen creat prin anaiojie cu "fiipospadias."*] Malformatie uretrala la sexul masculin, care se caracterizeaza prin pozitia anormala a meatului urinar, pe fata dorsala a penisului (e. pe-n/an) sau a glandului (e. *balanic*).

EPISTAXIS, s. n. / 6pistaxis, s. f. / epistaxis. {Qr. *epi = pe, stasis = picurare, ae la epistazein = a curge pK-atura cu pica-two.*} Sangerare nazala. Forme: e. *anterior*, prin lezarea *petei vasculare Kiesselbach, si e. *posterior*, eel mai adesea la hipertensivi, prin lezarea arterei sfenopalatine. Sin.: rinoragie.

EPISTAZIE, s. f. / epistazie, s. f. / epistasia. [Cjr. *epistasio = dominafie.*] Interactiunea Intre doua gene cu "locus diferit (si, deci, non-alele), o gena Tmpiedicand expresia celeilalte. V. si dominanta.

EPISTAZIS, s. n. / epistasis, s. m. / epistasis. [Cjr. *epista-sis == actiunea de. a tine suspendat, de la epi = pe, stasis = oprire pi istanai = a piasa, a face sa fina.*] Malformatie caracterizata prin existenta unei sau mai multor vertebre supranu-merare, intercalate Intre segmentul dorsal si eel lombar ale rahisului. E. este asociata cu malformatii anorectale.

EPITALAMUS, s. n. / epithalamus, s. m. / epithalamus. NA: **epithalamus.** [Cjr. *epi = pe; Cat. thalamus, gr. thalamos = camera interioara.*] Regiune dorsala a *diencefalului, care cuprinde *habenula, *epifiza si *sfr/a medulans.

EPITELIOID, adj. / 6pithelioide, adj. / epithelioid. lqr. *epi = pe; thele = mameion, ridicatwa; eidos = forma.*} Celula observata In unele structuri patologice, cum ar fi zona medie a tubercuilor. Se aseamana ca aspect cu celulele epiteliale, dar este considerata drept un leucocit modificat.

EPITELIOM, s. n. / epithelioma, epitheliome, s. m. / epithelioma, carcinoma. [Cfr. *epi = pe; thele = maneion, ridicaturd; -omo.*] Tumora epiteliala maligna. Se recomanda denumirea de *carcinom epitelial, utilizata In nomenclatura internationala a tumorilor. E. se dezvoltă din epitelul malpighian, glandular sau tranzitional. Morfopatologic se disting: e. intermediar, e. mixt, e. spinocelular. V. si In continuare. Sin.: carcinom.

EPITELIOM ANEXIAL / epitheliome annexiel / adnexal carcinoma. *E. bazocelular In care celulele sunt analoge celor din stratul bazal al epidermului fetal. Malignitatea e. a. este re-dusa, fiind considerat uneori tumora benigna. Singurele tumori anexiale cu malignitate mare sunt e. sudoripare si carcinoa-mele sebacee. Sin.: carcinom anexial.

EPITELIOM BAZOCELULAR / 6pitheliome basocellulaire / basal cell carcinoma. Tip de *e. localizat la nivelul Invelisului cutanat (cu excluderea mucoaselor), Indeosebi In regiunea fetei, constituit din celule asemenea celor din stratul bazal al epidermului, dar lipsite de puncte de jonctiune. Clinic, e. b. poate fi plan, cicatriceal, uleros (*ulcus rodens*), uneori terebrant, superficial (eritematos, pagetoid - denumit astfel deoarece se aseamana clinic cu *boala Paget a mamelonului), vegetant, nodular, sclerodermic, pseudochistic, calcificat sau pigmentat. Histogeneza ramane In discutie, dar e. b. se caracterizeaza de regula prin evolutie lenta si malignitate strict locala, metas-tazele fiind cu totii exceptionale, avand, totodata, si *radio-sensibilitate mare. Sin.: carcinom bazocelular, bazaliom.

EPITELIOM CU CELULE MICI / 6pitheliome a petites cellules / small cell carcinoma. Sin.: carcinom cu celule mid (v.).

EPITELIOM COLOID / epitheliome colli'de / mucinos adenocarcinoma. Tip de *e. care se dezvoltă la nivelul glandular, caracterizat histopatologic prin prezenta de celule tumorale (de

EPITELIOM EPIDERMIC

obicei mucipare) dispersate Intc-o cantitate abundenta de mucus, izolate sau dispuse In travee on In formatiuni glandulifor-me. E. c. este localizat frecvent la nivelul tubului digestiv (sto-mac, colon) sau al glandelor mamare. Sin.: adenocarcinom coloid.

EPITELIOM EPIDERMIC / epitheliome epidermoide / epidermoid carcinoma. Tip de *e. constituit din tesut pavimentos asemanator celui epidermic, dar cu localizare extrategumenta-ra. E. e poate fi matur sau diferentiat, asemanator stratului Malpighi, si imatur sau nediferentiat, daca se aseamana cu stra-tul bazal al epidermului. Sin.: carcinom epidermic.

EPITELIOM INTERMEDIAR / epitheliome intermedie / baso-squamous carcinoma. Denumire atribuita In prezent unui grup de *e. a caror autonomie este discutabila. Dupa unii autori, e. i. includ *e. spinocelulare nediferentiate si *e. bazo-celulare degenerate (susceptibile de metastazare); dupa alti autori, e. i. sunt regrupate, Tmpreuna cu *e. mixte, In categoria *e. anaxiale. Sin.: carcinom intermediar.

EPITELIOM INTRAEPIDERMIC / epitheliome intraepidermique / intraepidermal carcinoma. Tumora epiteliata care se dezvoltă exclusiv din epiderm si care este considerata ca punct de dezvoltare al unui e. ce invadeaza dermul si ulcereaza la nivelul epidermului. Sin.: carcinom intraepidermic.

EPITELIOM MEDULAR / epitheliome medullaire / medullary carcinoma. Neoplasm tiroidian care se dezvoltă din "celulele C parafoliculare si prezinta, uneori, stroma amiloidea. Sin.: carcinom medular. V. si cancer tiroidian.

EPITELIOM MEDULAR CU STROMA LIMFOIDA / 6pitheliome medullaire a stroma lympho'ide / medullary carcinoma with lymphoid stroma. Neoplasm mamar In care travee tumorale puțin diferentiate se infrica cu o 'stroma bogat limfoida.

EPITELIOM MIXT / epitheliome mixte / mixed type of baso-squamous carcinoma. Tip de *e. cu incidents redusa, In care se asociaza aspectul morfopatologic al *e. bazocelular si al *e. spinocelular. Sin.: carcinom mixt.

EPITELIOM IN PLACI / epitheliopathie en plaques / pigment epitheliopathy. Afectiune corioretiniana acuta, frecvent bilaterala, care apare la varsta tanara si se caracterizeaza anatomopatologic prin prezenta de focare inflamatorii mai mult sau mai puțin confluenta (2 pana la 15), localizate In regiunea macula-ra. Leziunile sunt localizate pe epiteliul pigmentar retinian. Sin.: carcinom In placi.

EPITELIOM RENAL CU CELULE CLARE / 6pitheliome du rein a cellules claires / clear cell carcinoma of the kidney. Sin.: nefrocarcinom (v.).

EPITELIOM SPINOCELULAR / epitheliome spinocellulaire / squamous cell carcinoma. Sin.: cardnom spinocelular (v.).

EPITELIOSARCOM, s. n. / epitheliosarcome, s. m. / carcinosarcoma. {Cjr. *epi* = pe; *thele* = mamdon, *ridicdturd*, *sarx*, *sarkos* = came; -*omo*.] Asocierea unui *epiteliom cu un *sarcom. Denumirea In engl. de careinosarcom este mai corecta. V. si epiteliom.

EPITELIU, s. n. / epithelium de revetement / epithelium. NA: epithelium. [Cjr. *epi* = pe; *thele* = mamdon, *ridicdturd*; *ter-mw mat de anatomistut 'S^yysch* (pe. [a 1700] pentru. a desem-na "pidea care acoperd mamdonut"; *swsul s-a u(fins apoi la. toate miin6ra.nde de. mvdif; tennenii "mdotdiu" fi "mezotdiu" ail fast creati prin analogic.] Tesut de Invelis al suprafetei si al cavitatilor interne ale organismului. Formeaza *epidermul, pre-cum si peretele intern al organelor cavitare si al canalelor sis-temelor respirator, digestiv si genitourinar. E. poate fi simplu sau stratificat, pe de o parte, pavimentos, cubic sau cilindric, pe de alta parte. V. endoteliu, mezoteliu si tesut conjunctiv.*

EPITOP, s. m. / epitope, s. m. / epitope. \Gjr. *epi* = pe; *topos* = [oc.] Partea moleculei de 'antigen, la nivelul careia se leaga

ERATIC

'anticorpus specific, fiind determinant antigenic. Antigenii pose-da de obicei mai multi determinanti care pot fi diferiti unii de altii sau pot fi structuri repetitive. Virtual, Intreaga suprafata a unei proteine este potential antigenica. Uneori se utilizeaza ca sinonim termenul de *situs. Sin.: determinant antigenic. V. si paratop.

EPIZIORAFIE, s. f. / episiorrhaphie, s. f. / episiorrhaphy. [Qr. *episeion* sau *epision* = pu6is, vulva.; *rhaphe* = suturCL] Obliterarea vaginului prin sutura fetelor interne ale buzelor man.

EPIZIOTOMIE, s. f. / 6pisiotomie, s. f. / episiotomy. [C,T. *epi-seion* sau *epision* = puBis, vulvaf tome = taiere, sutwa, de. la *temnein* = a taia.] Interventie chirurgicala care consta In efectuarea unor incizii la nivelul labiilor mari si mid, Jar uneori a *perineului pentru a preveni ruptura traumatica a peri-neului In momentul degajarii capului fatului la nastere. Sin.: vaginoperineotomie.

EPIZOOTIE, s. f. / 6pizootie, s. f. / epizooty, murrain. [Qr. *epi* = pe; *zoon* = animal.] Boala infectioasa care apare la un numar mare de animale de aceeaasi specie sau de specii di-ferite. Poate produce *epidemii In populatiile umane. Ex.: e. de ciurma a sobolanilor preceda e. de la om.

EPOETINA, s. f. / epo6tine, s. f. / epoetin alfa. *Eritropoietina umana (rHnEPO) obtinuta prin inginerie genetica. Este indicata In tratamentul anemiei din 'insuficienta renala cronica sau la bolnavii de cancer supusi la *autotransfuzie. E. poate produce o rectia pozitiva la controlul antidopaj. V. si eritropoietina.

EPONIM, s. n. / eponyme, s. m. / eponym. [fr. *eponymos* = care da numde. sou, de [a *epi* = pe, *onyma* = num.} Termen care cuprinde un nume de persoana. Una din mari-le dificultati ale terminologiei este eponimia, numele proprii prin care sunt denumite boli, sindroame, semne, simptome, teste, probe. Exista dictionare medicate voluminoase de eponime, dar si o serie de Incercari de diminua-re a numarului de e., •Nomina Anatomica fiind singura reusita notabila.

EPOXID, s. m. / 6poxide, s. m. / epoxide. Compus chimic obtinut prin stabilirea unei legaturi de oxigen Intre doi atomi de carbon. Unii e. se utilizeaza la fabricarea de mase plasti-ce utilizate si In medicina.

EPULIS, s. n. / 6pulide, epulie ou 6pulis, s. f. / epulis. [Qr. *epulis*, -idos = umflare a fmgui, de- la *epi* = pe, *oulon* = gingie.] Formatiune patologica de aspect tumoral, care se dezvoltă pe gingie.

EPURARE, s. f. / epuration, s. f. / purification, [fr. *epiirer*, din Cat. *purgare* = a curdfa fi *purus* = pur.] 1) Proces de purificare a unor lichide biologice sau a unor factori de mediu. 2) Denumire generica pentru posibilitatile de debarasare a organismului de medicamentele administrate prin biotransformare si prin excretie.

EPURARE EXTRARENALA / 6puration extrar6nale / extra-renal dialysis. Termen general desemnand procedeele terapeutice destinate sa Inlocuiasca functia excretorie a rinichilor, In cazurile cand aparatul renal nu mai este capabil sa asigu-re aceasta functie. Principalele metode actuale de e. e. sunt 'rinichiul artificial si *dializa peritoneala.

ERADICARE, s. f. / eradication, s. f. / eradication. [Lot. *eradicatio*, -onis = e?(tirpare, eradica-re., de [a *eradicare* = a {mvlgt cu Tda.ac.ini, a distruge.} Disparitia completa a unei boli transmisibile datorita actiunii directe asupra agentului cauzal, sau indirecte, asupra *vectorilor, sau prin *vacdnare. Ex.: e. variolei.

ERATIC, adj. / erratique, s. f. / erratic. [Lot. *erraticvs* = ratacitor, de. la *errare* = a rdtoci.] Despre un fenomen, o manifestare cu neregularitate In aparitie, localizare sau In evolutie. Ex.: durere e.

ERECTIL

ERECTIL, adj. / 6recttle, adj. / erectile. [Lat. *erectus* = *ridi-cat drept, Vtricat, de. [a erigere = a ridica drept.]* Tesut sau organ care Tsi poate modifica volumul, devenind dur, prin aflux de sange In vasele sale.

ERECTOR, adj. / erecteur, -trice, adj. / erector. [Lat. *erector, -oris* = *c.ef care ridica, de. ia erigere = a Haifa drept.*] Care provoaca *erectie. Ex.: muschiul e. al fiecarui fir de par, care se contracts dupa anumiti stimuli (emotie, frig).

ERECTIE, s. f. / erection, s. f. / erection. [Lat. *erectio, -onis* = *ridicare, de [a erigere = a ridica drept.]* Cresterea de volum si indurarea organelor sau tesuturilor erectile (penis, clitoris, mamelon), determinata de o importanta vasodilatatie; starea care rezulta In urma acestui proces.

EREDITAR, adj. / hereditaire, adj. / hereditary. [Lat. *hereditarius* = *referitor la mostenire, de ia hereditas, -atis* = *mostenire.*] Care este transmis genetic de la progenitori la urmasi; mostenit. V. si congenital.

EREDITATE, s. f. / heredite, s. f. / heredity, inheritance. [Lat. *hereditas, -atis* = *moste-nire.*] Transmiterea, de la parinti la descendentii, a caracterelor, exprimate sau neexprimate, prin intermediul genelor. E. este o "mostenire" de la parinti ("zestre" ereditara), dar nu este neaparat o transmitere de-a lungul generatiilor a Insusirilor parentale (*fenotip).

EREDITATI; ANCESTRALA / heredite ancestrale / remote ancestor inheritance. Sin.: atavism (v.).

EREDITATE AUTOZOMALA / heredite autosomique / autosomal inheritance. Transmiterea unui caracter legat de o gena situata pe un autozom (cromozom nonsexual). Se opune *e. gonozomice. Var.: e. autozomica.

EREDITATE AUTOZOMICA. Var. pentru ereditate autozomala (v.).

EREDITATE BIFACTORIALA / h6redite bifactorielle / bifactorial inheritance. Sin.: dimerie (v.).

EREDITATE CITOPLASMATICA / h6redit6 cytoplasmique / cytoplasmic inheritance. Transmiterea la descendentii a genelor continute In "rnitocondrii (2% din ADN-ul celular) si *cloroplaste. Aceasta transmitere nu respecta legile lui Mendel, la animale femela furnizand mitocondriile care sunt continute In ovodt. Toate mitocondriile unui individ provin din diviziunea mitocondriilor matene. Prin observatii recente s-a constatat ca uneri cateva mitocondrii provin din spermatozoid.

EREDITATE COLATERALA / heredite collateral / collateral inheritance. Aparitia, la un subiect, de caractere si de tare existente la rudele colaterale (boli familiale).

EREDITATE CONVERGENTA / heredit6 convergente / biparental inheritance. E. In cazul careia caracterele transmise exista la ambii parinti.

EREDITATE GONOZOMICA / heredite gonosomique / sex-linked inheritance. Transmiterea unui caracter legat de un anumit sex. Este cazul unui caracter legat de o gena situata pe un segment neomolog al unui cromozom sexual, adica por-tiuni din cromozomi care sunt diferite pe cromozomii X si Y. In general, este cazul unei tare recesive situate pe un cromozom X, care nu apare decat la sexul masculin, la sexul femi-nin gena respective! fiind mascata de gena alelomorfa, normal dominanta, a celuiilalt cromozom X. Aceste tare (ex.: *daltonis-mul si *hemofilia) afecteaza barbatii si sunt transmise de fe-meie (e. *diaginica*). Transmisia tarelor situate pe segmentul neomolog al cromozomului Y reprezinta e. *holandrica*.

EREDITATE INCRUCISATA / heredit6 croisee / crisscross inheritance. Transmiterea caracterelor ereditare ale unui parinte la descendentul de sex opus.

EREDITATE MATERNA / her6dite maternelle / maternal inheritance. Aparitia, la un copil, a unor caractere aproape exclusiv de la mama.

ERGASIOMANIE

EREDITATE PATERNALA / h6redit6 patemelle / paternal inheritance. Aparitia, la un copil, a unor caractere aproape exclusiv de la tata.

EREDITATE RECESIVA / heredite recesive / recessive inheritance. Transmiterea unui caracter "recesiv.

EREDITATE DE REVENIRE / heredit6 en retour / reversion inheritance. Sin.: atavism (v.).

EREDOATAXIE CEREBELOASA / h6r6doataxie cerebeleuse / hereditary cerebellar ataxia. [Lot. *heres, -edis* = *mosteni-tor'i gr. a -priv., taxis* = *ordonare, aranjare, de [a tattein = a oraona, a aranja; [at. cerebe]iim = creier mil.]*] Forma de *sindrom de eredodegenerescenta spinocerebeloasa In care simptomatologia clinica predominanta este cerebeloasa, cineti-ca si statica, cu un *sindrom piramidal discret, fara tulburari ale sensibilitatii profunde si fara areflexie osteotendinoasa. Sin.: boala Marie.

EREDODEGENERESCENTA SPINOCEREBELOASA / heredo-degenerescence spinoccrebelleuse / spinocerebellar heredodegenerative syndrome. [Lat. *heres, -edis* = *riwfte.nitor; degenerare = a de-genera, de ia de = separat de, genus, -ens* = *team, rasa, spina* = *fira spindrii; cerebellum* = *creier wic.*] Sin.: sindrom de eredodegenerescenta spinocerebeloasa (v.).

EREDODEGENERESCENTA TAPETORETINIANA / her6do-degenerescence tap6toretinienne / tapetoretinal degenerati-on. [Lat. *heres, -edis* = *inoftenitor, degenerare = a degenera, de (a de = separat de, genus, -eris* = *neam, rasd; tapete sail tapetum* = *cwurturd, cover, rete, -is* = *refea; -ina.*] Sin.: degenerescenta tapetoretiniana (v.).

EREDODISTROFIE INELARA A ENDOTELIULUI CORNEAN / heredodystrophie annulaire de l'endothelium corneen / Francois-Evens syndrome. Sin.: sindrom Francois-Evens (v.).

EREDOFAMILIAL, adj. / her6dofamilial, -ale, -aux, adj. / heredofamilial. [Lat. *heres, -edis* = *mostenitor; familiaris* = *at casei, de faimlie, de. ia familia* = *famitie., casa.*] Un fenomen, o perturbare prezenta In unele familii, In circumstan-te care implica si factorii ereditari. Var.: heredofamilial.

EREDOPATIE, s. f. / heredopathie, s. f. / heredopathia. [Lat. *heres, -edis* = *mostenitor, gr. pathos* = *boala.*] Sin.: boala ereditara (v.).

EREDOPATIE ATAXICA POLINEVRITICA / her6dopathie ataxi-que polynevritique / heredopathia atactica polyneuriti-formis, Refsum's disease. Sin.: boala Refsum (v.).

EREMOFOBIE, s. f. / eremophobia, s. f. / eremophobia. [CJT. *eremos* = *soiitw; phobos* = *frica.*] Teama exagerata de singu-ratate.

EREPSINA, s. f. / erepsine, s. f. / erepsin. [Cfr. *ereipein* = *a dcttwia, a. dara-ma, -ina.*] Complex enzimatic din sucral intestinal, care elibereaza aminoacizii din peptone si peptide.

ERETISM, s. n. / erethisme, s. m. / erethism. [Gjr. *erethis-ma* = *iritapie, efpitapie.*] Stare de hiperexcitabilitate a unui organ.

ERETISM CARDIAC / erethisme cardiaque / irritable heart. Ansamblu de tulburari functionale cardiace observat relativ free-vent In adolescenta si determinat de o hiperexcitabilitate mio-cardica. Se caracterizeaza Indeosebi prin modificari observate la auscultatie (anomalie a zgomotelor, suflu anorganic) si radiologic (vivacitate a contractiilor cardiace, hiperpulsatilitate a marilor vase). V. si sindrom da Costa.

EREUOTOFOBIE, s. f. / ereutophobie, s. f. / ereutophobia. [Cfr. *ereuthos* = *roseafd; phobos* = *fricd,* Sin.: eritrofobie (v.).

ERGASIOFOBIE, s. f. / ergasiophobie, s. f. / ergasiophobia. [Cyr. *ergasia* = *muncd; phobos* = *fried.*] Aversiune fata de munca si fata de asumarea oricarei responsabilitati.

ERGASIOMANIE, s. f. / ergasiomanie, s. f. / ergasiomania. [(^r. *ergasia* = *muncd; mania* = *neCiunie.*] Dorinta anormala de a fi ocupat, de a mund, indiferent de rezultatele muncii.

ERGASTOPLASMA

ERGASTOPLASMA, s. f. / **ergastoplasme**, s. m. / **ergastoplasma**. [Cfr. *ergaster* = *muncitor*; *plasma* = *oδwt modelat*.] Denumire pentru zonele de dtoplasma puternic bazofile ale celulelor glandulare. Prin *microscopie electronica s-a demonstrat ca e. corespunde unui "reticul endoplasmic foarte dezvoltat.

ERGOCALCIFEROL, s. m. / **ergocalciferol**, s. m. / **calciferol**. Sin.: vitamina D; (v.).

ERGOGRAF, s. n. / **ergographe**, s. m. / **ergograph**. [Cjr. *ergon* = *iucni*, *acft-une*, de [a *ergein* = a (ucra; *graphein* = a. scrie.) Aparat destinat Inregistrarii lucrului mecanic al unui muschi sau at unui grup muscular. In vederea investigarii mo-dificariilor din oboseala sau din unele boli.

ERGOMETRIE, s. 1. / **ergometrie**, s. f. / **ergometry**. [Qr. *ergon* = [ucru, *actiune*, de. la *ergein* = a [ucrai *metron* = *mdsura*.] Masurarea fortei musculare cu un ergometru sau cu un dinamometru.

ERGONOMIE, s. f. / **ergonomie**, s. f. / **ergonomics**. [Qr. *ergon* = [ucru, *ac-ftiune*, de [a *ergein* = a [ucra; *aomos* = *oditd avand for^a d& [ege.*] Studiul anatomic, fiziologic si psihologic al conditiilor de munca. In vederea realizarii unei adaptari opti-me a omului la acestea.

ERGOSTEROL, s. m. / **ergost6rol**, s. m. / **ergosterol**. [J-r. *ergot* = *comui secarei*; *engine*. oBscura; gr. *stereos* = *solid.*, m. relief; -ol.] Substanta sterolica (provitamina) prezenta 'in cor-nul secarei (*Claviceps purpurea*) si In levura de bere, care, sub actiunea radiatiilor ultraviolete solare, se transforma In *vita-mina D., (calciferol).

ERGOTAMINA, s. f. / **ergotamine**, s. f. / **ergotamine**. [fr. *ergot* = *cornuC secarei*; *origins*. oSscurd; gr. *ammoaiakon* = *sore de amoniu*, *gasita in apropierea tempuiiui iui Jupiter Amman din Libia*; -mo.] (DCI) Alcaloid cu actiune *citocica si antimigrenoasa, extras din "cornul de secura.

ERGOTERAPIE, s. f. / **ergotherapie**, s. f. / **ergotherapy**, **occupation therapy**. [Cfr. *ergon* = [ucru, *actiune*, de la *ergein* = a [ucra; *therapies* = *tra.tame.nt*, de Ca *therapeuein* = fl *mgri-ji*.] Utilizarea muncii In scopuri terapeutice, dintr-un triplu punct de vedere: ocupational, mentinere sau reactivare a capadtati-lor creative si productive, reinsertie socioprofesionala. Notiunea de munca trebuie considerata Intr-un sens extrem de extins: contributie la o productie reala (confectionarea de obiecte artizanale sau industriale), participarea la lucrari In comun (gradinarit, agricultura) sau o simpla ruptura de pasivitatea vietii In spital a pacientului.

ERGOTISM, s. n. / **ergotisme**, s. m. / **ergotism**, [fr. *ergot* = *comui sward*; *origine* oBscura; -ism.] Intoxicatia, acuta sau cronica, datorata utilizarii alimentare a 'secarei cornute sau a medicamentelor derivate din aceasta. V. si ergotamina.

ERGOZOM, s. m. / **ergosome**, s. m. / **polysom**. Grup de *ribozomi legati Intre ei printr-un filament de ARN mesager, care se afla liber In dtoplasma sau acolat la "reticulul endoplasmic. E. intervine In sinteza proteinelor. V. si ribozom. **ERITEM**, s. n. / **erytheme**, s. m. / **erythema**. [Qr. *erythema*, -atos = *rofeafa*.] Congestie a pielii, ce dispare la presiune. Este o manifestare curenta a unui mare numar de afectiuni cutanate. 1) *E. palmoplantar simetric ereditat* (v.). 2) *E. nodos* (v.). 3) *E. polimorf bulos* (v.).

ERITEM CENTRIFUG SIMETRIC / **erytheme centrifuge symetrique** / **vespertilio**. Sin.: **vespertilio** (v.).

ERITEM INFECTIOS ACUT / **erytheme infectieux aigu** / **erythema infectiosum**. Sin.: boala a cincea (v.).

ERITEM NECROZANT MIGRATOR / **erytheme necrosant migrateur** / **necrolytic migratory erythema**. V. sindrom de glucagonom.

ERITROBLASTOZA

ERITEM NODOS / **erytheme noueux** / **erythema nodosum**.

B. caracterizata prin eruptii papuloeritematoase dermoepidermice, de dimensiuni mid, proeminente, de culoare rosie-violete, dure si dureroase la presiune, localizate la nivelul gambelor, a picioarelor si, uneori, la nivelul antebratelor. Se pot asocia cu artropatii de intensitate variabila si simptome generate (febra). Fenomenele evolueaza 10-20 de zile. Apare la copil sau adultul tanar, asociindu-se cu *primoinfectia tuberculoasa, *sarcoidoza (v. si sindromul Lofgren), infectiile streptococice, micozele, *lepra sau intoxicatiile (ex.: cu sulfamide), fiind considerata o reactie la un alergen toxic sau infectios. Sin.: boala Trousseau, dermatita contuziforma.

ERITEM PALMOPLANTAR SIMETRIC EREDITAR / **erytheme palmo-plantaire symetrique hereditaire** / **erythema palmare hereditarium**. Sin.: boala Lane (v.).

ERITEM POLIMORF BULOS / **6rytheme polymorphe bulleux** / **erythema multiforme**. Sindrom de etiologie incerta care se caracterizeaza printr-o eruptie papuloasa rozacee, papulele fiind acoperite de bule. Localizarea de electie este pe fata de extensie a membrilor. Semnele generate (febra, alterarea starii generale) si evolutia depind de gradul de Intindere a eruptiei. Sin.: boala Hebra.

ERITEMATOS, adj. / **erythemateux**, -euse, adj. / **erythematos**. [Cjr. *erythema*, -atos = *rofeata*.] Care prezinta caracteristicile unui *eritem. Ex.: *lupus e.

ERITRASMA, s. f. / **erythrasma**, s. m. / **erythrasma**. [Cjr. *erythrainein* = ff (se.) *inrofi*, de la *erythros* = *rofu*.] Dermatoza considerata initial *epidermomicoza, determinata de fapt de *Corynebacterium minutissimum*, bacterie filamentoasa grampozitiva. Se caracterizeaza prin prezenta la nivelul axilelor si al regiunii inghinale a unor placi maronii bine delimitate, cu scua-me fine, pruriginoase, fluorescente sub radiatii ultraviolete.

ERITREMIE, s. f. / **erythremie**, s. f. / **erythr(a)emia**. VQr. *erythros* = *rofu*; *haima*, -atos = *sange*. Sin.: boala Vaquez (v.).

ERITROBLAST, s. n. / **erythroblaste**, s. m. / **erythroblast**. [Gfr. *erythros* = *rofu*, *blastos* = *germen*.] Celula nucleata a maduvei osoase care, prin maturare eritroblastica (evoluand de la e. bazofil la e. policromatofil, e. adofil) se transforma In eritrodt. E. reprezinta 20-25% din elementele nucleate ale maduvei osoase. E. nu tree In sangele circuland decat In unele stari patologice (unele anemii, leucemii).

ERITROBLASTEMIE, s. f. / **erythroblastemie**, s. f. / **erythroblast(a)emia**. [Gfr. *erythros* = *rofu*; *blasios* = *germen*; *haima*, -atos = *sdnge*.] Prezenta anormala a *eritroblastelor In sangele circulant.

ERITROBLASTIC, adj. / **erythroblastique**, adj. / **erythroblastic**. [Qr. *erythros* = *rofu*; *blastos* = *germen*.] Care se refera la 'eritroblast, care implica eritroblastul. Ex.: reactie e.

ERITROBLASTOPENIE, s. f. / **erythroblastopenie**, s. f. / **erythroblastopenia**, **pure red cell an(a)emia**. [Cjr. *erythros* = *rofu*; *blastos* = *germen*; *penia* = *sardc-ie*.] Absenta sau reduce-rea extrema a productiei medulare de *eritroblaste, care deter-mina o *anemie aregenerativa.

ERITROBLASTOZA, s. f. / **erythroblastose**, s. f. / **erythroblastosis**. {Gfr. *erythros* = *rofii*; *blastos* = *germen*; -ozdi] Cresterea numarului de globule rosii nucleate (*eritroblaste) In organele hematopoietice si, eventual, In sange. Tot e. se numesc si bolite cu caracteristicile hematologice mentionate. Grupe: 1) *E. familiale*, prin alterarea genotipului eritrocitar (anemia Cooley, e. cu hematii falciforme etc.) sau secundare unei izoimunizari materne (e. fetala, v.). 2) *E. secundare*: posthemoragice, infectioase, toxice, canceroase. 3) *E. primitive*: eritromieloza (v.) acuta sau cronica, anemia infantila pseudoleucemica, boala eritroblastica a adultului.

ERITROBLASTOZA FETALA

ERITROBLASTOZA FETALA / maladie hemolytique du foetus / erythroblastosis f(o)etalis, isoimmune h(a)emolytic disease of the f(o)etus. Termen care definește complexul de manifestări fetale rezultate prin aloimunizare matema în evoluția unei gravidități anterioare sau secundar unei transfuzii incompatibile. Este determinată de trecerea transplacentară a anti-corpilor mamei față de antigenii eritrocitari fetalii, care determină hemoliza mai mult sau mai puțin severă. Forma cea mai gravă a e. f. este *anasarca fetoplacentară, a carei evoluție uneori mortală (moarte fetală *in utero*) poate fi ameliorată. În mai mult de unul din două cazuri, prin transfuzii de hematii în peritoneul fetal. O formă frecventă, mai puțin gravă, se manifestă în perioada neonatală (*boala hemolitică a nou-născutului). V. ?i incompatibilitate fetomaternală.

ERITROCIANOZA GAMBELOR / erythrocyanose des jambes / erythrocyanosis. [Qr. *erythros* = rofu; *kyanos* = aiBastru; -oza; Cat. *gamba* = *gam6a*.] Afecțiune care apare exclusiv la sexul feminin, îndeosebi la adolescente. Se manifestă *dănoasă simetrică în treimea inferioară a gambelor, însoțită de o infiltrație locală pseudoedematoasă. Frigul are un rol important în apariția bolii.

ERITROCINETICA, s. f. / erythrocinetique, s. f. / erythrokinetics. [Qr. *erythros* = rofu; *kinetikos* = care se mișcă, de la *kinem* = a mișca.] Studii cantitativ, dinamic, *in vivo*, al producerii și distrugerii eritrocitelor.

ERITROCIT, s. n. / erythrocyte, s. m. / erythrocyte. [Cjr. *erythros* = rofu; *kytos* = *cdilla*.] Celula nucleată a sângelui (la om și vertebratele superioare), de culoare roz-roșie, în formă de disc biconcav aplatizat, deformabil (*deformabilitate eritrocitară) care conține hemoglobina. E. au un diametru între 7,2-7,9 μm, o grosime de 2 μm la periferie și de 1 μm în centru, un volum mediu de circa 90 μm³. Numărul de e. pe mm³ de sange este în medie de 5 milioane la bărbat și 4,5 milioane la femeie, iar la naștere de circa 6 milioane. Se colorează în roz viu prin Giemsa, centrul celulei rămânând mai puțin colorat. E. provine din linia sau seria eritocitară a maduvei hema-togene, precursorul său direct fiind *eritroblastul. Sin.: globul roșu, hematie, normocit. Pentru modificările de formă sau de dimensiuni ale e. v.: echinocit, drepanocit, megalocit, microcit, ovulocit, schizocit și sferocit. V. și tab. const. hematol.

ERITROCITOPENIE, s. f. / 6rythrocytop6nie, s. f. / erythrocytopenia. [Qr. *erythros* = rofu; *kytos* = *cdulCa*; *penia*, = *sarOcie*.] Sin.: eritropenie (v.).

ERITROCITOZA, s. f. / 6rythrocytose, s. f. / erythrocytosis. [Qr. *erythros* = rofu; *kytos* = *cdlllO*; -oza.] Sin.: poliglobulie (v.).

ERITROCUPREINA, s. f. / erythrocupreine, s. f. / erythrocuprein. [Qr. *erythros* = rofu; [at. *cuprum* = *arama roșie, de la nume însuși Cyprus*; -inn.] Proteina eritocitară conținând cupru ?i identificată ca *superoxid dismutază 1. Gena codantă pentru sinteza e. este situată pe cromozomul 21.

ERITRODERMIE, s. f. / erythrodermie, s. f. / erythrodermia. [Cjr. *erythros* = rofu; *derma*, -atos = *piete*.] Sindrom caracterizat prin înroșirea difuză a întregului înveliș cutanat, cu evoluție acută sau cronică. Uneori se complică cu leziuni tegumentare sub formă de bule, iar frecvent apare o descuamare. Are o gravitate variabilă și cauze diverse: intoxicații medicamentoase, boli infecțioase, leucemie, agravarea și generalizarea unei eczeme, a unui psoriazis etc. Există și o formă congenitală gravă, care apare la naștere, fiind denumită e. *ihthiozifonna congenitala* sau *ihthioza congenitala* (v. *ihthioza*, 1). Sin.: pityriasis rubra.

ERITRODONTIE, s. f. / erythrodontie, s. f. / erythrodontia. [(gr. *erythros* = rofu; *odontos*, *odontos* = *dinte*.] Colorație roză sau roză-maronie a dinților, observată în cursul *porfirilor.

ERITROFAGIE, s. f. / erythrophagie, s. f. / erythrophagia. [^r. *erythros* = rofu; *phagein* = a mănca.] Sin.: eritrofagocitoză (v.).

ERITROPOIETINA

ERITROFAGOCITOZA, s. f. / erythrophagocytose, s. f. / erythrophagocytosis. [C]T. *erythros* = rofu; *phagein* = a mănca; *kytos* = *ceiula*; -oza.] Fagocitoză globulelor roșii de către monocite, macrofage și, uneori, polinucleare. Sin.: eritrofagie.

ERITROFOBIE, s. f. / erythrophobie, eretophobia, s. f. / erythrophobia. [Gjr. *erythros* = rofu; *phobos* = *frica*.] *Fobie caracterizată prin teama obsedantă de a nu roși în public. Uneori e. este atârdat de intensă înat afectează profund viața bolnavului, care este incapabil de contactele necesare în viața cotidiană. Mai frecventă la tinere, apare și în nevrozele anxioase sau în psihastenie. Sin.: eretofobie.

ERITROKERATODERMIE, s. f. / erythrokeratodermie, s. f. / erythrokeratodermia. [Cfr. *erythros* = rofu; *keras*, *keratos* = *corn*; *derma*, -atos = *piete*.] Dermatoză rară, cu caracter simetric și progresiv; constă din placarde roșii ce apar în primele zile de la naștere și se extind repede pe întreg corpul, putând deveni verucoase.

ERITROLEUCEMIE, s. f. / 6rythroleuc6mie, s. f. / erythro-leuk(a)emia. [QT. *erythros* = *TOFu*; *leukos* = *alC*; *haima*, -atos = *sdnge*.] 1) Asocierea *poliglobuliei cu *leucemie, cu evoluție paralelă. 2) Puseu de poliglobulie care survine, în mod excepțional, în faza terminală a unor leucemii. 3) Formă gravă de leucemie mieloblastică. Se caracterizează prin eritroblastoză sanguină și/sau medulară, cu frecvente atipii ale eritroblastelor, precedând invazia mieloblastică.

ERITROMELALGIE, s. f. / erythrom61algie, s. f. / erythromelalgia. [Qr. *erythros* = rofu; *melos* = e.^{tre}.*mitate*, *ine*.*m6ni*; *algos* = *durere*.] Acropatie caracterizată prin accese paroxistice de durere, congestie ?i tumefacție localizate la nivelul extremităților membrelor, îndeosebi ale picioarelor. Sin.: boala Weir Mitchell.

ERITROMELIE, s. f. / erythromelie, s. f. / acrodermatitis chronica atrophicans. [Cjr. *erythros* = rofu; *melos* = e.[?](*tremi-tate*, *membru*).] Sin.: boala Pick-Herxheimer (v.).

ERITROMICINA, s. f. / erythromycine, s. f. / erythromycin. [Cjr. *erythros* = rofu; *mykes*, *myketos* = *ciu.pe.rcil*] Antibiotic din familia "macrolidelor, produs de o susă de *Streptomyces erythreus*. E. se poate administra *per os*, parenteral sau local (extern). În funcție de concentrația în sange, poate avea acțiune bacteriostatică sau bactericidă. Spectrul său de acțiune include coci Gram-pozitivi și Gram-negativi, spirochete, rickettsii și *Mycoplasma pneumoniae* (antibiotic de elecție).

ERITROMIELOZA ACUTA / 6rythromyelose aigue / acute erythromyelosis. [^r. *erythros* = rofu; *myelos* = *mOd'uvd*; -oza; [at. *acutus* = *ascutit*.] Echivalentul leucemiei în seria roșie. Se caracterizează prin splenomegalie, hepatomegalie, anemie accentuată, eritroblastoză sanguină și medulară cu morfologie celulară anormală. Evoluție mortală în mai puțin de două luni. Sin.: boala sau sindrom Di Guglielmo.

ERITROPENIE, s. f. / erythrop6nie, s. f. / erythropenia. [Qr. *erythros* = rofu (*kytos* = *cduld*); *penia* = *sdracie*.] Scăderea considerabilă a numărului de eritrocite din sangele circulant. Sin.: eritrocitopenie.

ERITROPLAZIE, s. f. / erythroplasia, s. f. / erythroplasia. [QT. *erythros* = rofu; *plasis* = *moddare*, *formwe*, *lie*, [a *plasse-in* = a forma, a modda] V. boala Bowen.

ERITROPOIETINA, s. f. / erythropoietine, s. f. / erythropoietin. [CIT. *erythros* = rofu; *poietikos* = care face, care creează, de [a *poiem* = a face; -ina.] Glicoproteina acidă hormonală stimulatorie a *eritropoiezei. Este sintetizată îndeosebi în celulele granuloase ale aparatului juxtaglomerular renal (90%) și în cantitate mică în ficat și în unele macrofage. ERP are M_r de 34 kDa ?i este alcătuită din 166 de aminoacizi. Se distinge două forme, cu proprietăți fiziologice identice, diferite doar prin gradul de glicozilare: ERPa cu 31% hidrați de carbon și

ERITROPOIEZA VARIABILIS

ERPb cu 24%. Gena care codifica sinteza precursorului ERP este situata pe cromozomul 7 (7q21-22). ERP actioneaza prin intermediul unui receptor membranar de circa 66 kDa, alcatuit din 508 aminoacizi, a carui gena este situata pe cromozomul 19 (19p13.3-p13.2). Nu exista rezerva fiziologica de ERP, aceasta fiind produsa rapid in *hipoxie. Dimpotriva, secretia este franata in cazul unui exces de oxigen in tesuturi. Tinta actiunii ERC este cunoscuta exact: o celula susa a liniei eritroblastice se transforma, devine sensibila la actiunea ERP prezentand un mare numar de receptori specifid acesteia (celula este de-semnata prin ERC - *erythropoietin responsive cell*). Sub efec-tul ERP, celula se transforma in *proeritroblast, care poseda Inca si cativa receptori pentru ERP. Hipersecretia de ERP este la originea *poliglobuliilor secundare. Pentru nevoile terapeutice (ex.: tratamentului anemiei bolnavilor care sunt supu*i *diali-zei) ERP este produsa prin procedee biotehnologice. **Sin.:**

hematopoiatina. V. tab. const. endocrine!.

ERITROPOIEZA, s. f. / erythropoiese, s. f. / erythropoiesis.

[Cjr. *erythros* = rofu; *poiesis* = creare, fonnare, de [a *poiein* = a face.] Ansamblul proceselor celulare care se desfasoara in mod normal in maduva osoasa, sub dependenta 'eritropoie-tinei si care, pornind de la *proeritroblaste, conduc la formarea eritrocitelor adulte. Patologic se disting: 1) £. *ectopica*, e. extra-medulara, eel mai adesea de origine splenica. 2) £. *ineficace*, in care o parte din *eritroblaste, de?i produse in numar mare, nu se matureaza complet, fiind distruse Inainte de a se transforma in hematii, proces denumit avort intramedular. V. diseri-tropoieza si anemie refractara.

ERITROPSIE, s. f. / erythropsie, s. f. / erythropsia. [Cfr. *erythros* = rofui *apsis* = vedere, aspect.] Forma de *cromatopsie in care obiectele sau suprafetele albe sunt percepute cu o tenta rosietica.

ERITROZA, s. f. / erythroze, s. T. / erythrosis. {Gjr. *erythros* = TOfu; *-oza*.} Inrosire a fetei, permanenta sau survenind in accese, datorita unei vasodilatatie. £. *paroxistica* afecteaza In-deosebi tinerele fete ?i, in afara de fata, se poate localiza la nivelul gatului si al partii antero-superioare a toracelui. Apare dupa masa, dupa modificari de temperature sau in relatie cu emotiile si stresul. Asodata 'cuperozei, e. favorizeaza aparitia *acneei rozacee. £. de *declivitate* - v. test de postura.

ERIZIPEL, s. n. / erysipele, s. m. / erysipelas. [Sr. *ery-sipelas*, *-atos* = inflamatie rofie a pielii, de la *erythros* = rofu, *pella* = pule.] Dermita acuta infectioasa, provocata de

*streptococul hemolitic. Poarta de intrare poate fi o mica exco-riatie cutanata sau o leziune a mucoaselor (gura, nas, conjunctiva etc.). Tipic se manifesta printr-un placard extensiv dure-ros, rosu si edematiat, localizat Indeosebi la nivelul fetei, une-ori cu semne generate de infectie. Poate aparea si la nivelul membrelor inferioare, iar resutele nu sunt rare. Pop.: branca.

ERIZIPEL NECROTIC / erysipele necrotique / necrotic erysipelas. Sin.: fasciita necrozanta (v).

ERIZIPELOID, s. n. / erysipeleide, s. f. / erysipeleoid. [tr. *erysipelas*, *-atos* = mflamatie rofie a pietii, de (a *erythros* = rosu, *pella* = pieie; *eidosis* = forma.) Dermita microbiiana profesionala aparuta dupa inocularea la nivelul pielii a "*Erysipelothrix rhusiopathiae* (*insidiosa*), caracterizata prin aparitia pe mana sau pe un deget a unui placard rosu-violaceu, pruriginos, sensibil la palpare, cu evolutie centrifuga si, obisnuit, benigna. Sin.: boala Klauder, boala Rosenbach.

EROARE, s. f. / erreur, s. f. / error. [Lot. *error*, *-oris* = riiocma drumului, n.esigurancl, wdoialtl, de [a *errare* = a ra.tac.ii a grefi.] Diferenta dintre valoarea reala a unei marimi oarecare si cea obtinuta prin masurare, numaratoare sau cal-cul. E. pot fi: 1) £. *mtamplatoare* (*accidentale*), care variaza aleator In-tr-un sir de determinari; cauze: fluctuatiile ale apa-

ERYTHROKERATODERMA

ratelor, factori de mediu, observatorul. 2) £. *sistematice*, cu valoare determinata; cauze: aparate defecte, metode incorecte. 3) £. *standard*, se determina statistic, prin determinarea parametrilor de variabilitate ai unei anumite populatii statistice. E. se estimeaza in raport cu valoarea adevarata si in acest caz se numesc e. *reale*. AN, ^ N, - N, unde N este valoarea reala si N, valoarea masurata. Mai accesibile sunt e. *aparente*:

AN = N, - N, unde N reprezinta media unui sir de determinari. Exista metode complexe de calcul al e., in prezent facilitate de mijloacele informatice.

EROTISM, s. n. / erotisme, s. m. / erotism. [t^r. *eros*, *-otos* = wfiire, *-ism*.] Comportament ideatic complex in jurul actu-lui sexual, uneori consecinta unui hipersexualism sau a unei hiperexdtatii sexuale, dar si in urma unor tulburari psihice.

EROTIZARE, s. f. / erotisation, s. f. / erotisation. [Qr. *eros*, *-otos* = iuk6m.] Aparitia, in momentii maturizarii sexuale, a "reflexelor neconditionate, Innascute, ramase pana atunci laten-te, manifestate in cadrul comportamentului sexual.

EROTOMANIE, s. f. / erotomanie, s. f. / erotomania. [ST. *eros*, *-otos* = iuk6m; *mania* = nefiime.] Iluzie deliranta de a fi iubit, in general de o persoana care se bucura de un anu-mit prestigiu si cu care pacientul nu are decat relatii Inde-partate, sau, uneori, nici o relatie. E. poate fi o tema deliranta, printre altele, in delirul din schizofrenie, sau, mai frecvent, in cadrul unui delir pasional cronic. In al doilea caz evolutia se produce in trei stadii: speranta, ura ascunsa sau manifesta, cand subiectul vizat nu raspunde la avansurile erotomanului. In ultimul caz poate aparea o agresivitate care pune in peri-col persoana inclusa in delirul pasional.

EROZIUNE, s. f. / erozion, s. f. / erozion. [Lot. *erosio*, *-onis* = wadere, de la *eroclere* = a roade.] Sin.: exulceratie (v.).

ERUCTATIE, s. f. / eructation, s. f., renvoi, s. m. / eructation, belching. [Lot. *eructatio*, *-onis* = reva.rsa.re, vomitare, de [a *eructare* = ff revarsa, a vomita.] Emisie Inso-tita de zgo-mot, la nivel bucal, a unei cantitati de gaz care provine din stomac. E. este de obicei involuntara. Pop.: ragaiala.

ERUPTIE, s. f. / eruption, s. f. / eruption. [Lot. *eruptio*, *-onis* = iefire vwienta., de [a *ervmpere* = a itfi afara.] Aspect clinic caracterizat prin aparitia si multiplicarea rapida a unor elemente tegumentare de aspect diferit in functie de boala in care apar. E. are valoare diagnostica in unele boli (numite si boli eruptive), Indeosebi prin caracteristicile sale evolutive: pro-pagare centrifuga sau centripeta, regiuni predilecte, caracter fugace etc.

ERYSIPELOTHRIX / Erysipelothrix / Erysipelothrix. {Cjr. *ery-sipelas*, *-atos* = infla.ma.tie. rofit a. pidii, de [a *erythros* = rofu, *pella* = pieie., *thrix*, *trikhos* = par.} Gen bacterian din familia *Actinomycetaceae* (*Actinomyces*), alcatuit din bacili gram-pozitivi, foarte fini, cuprinzand si o specie patogena pentru om si animale, £. *rhusiopathiae*. Acesta produce la pore boala denumita rujet, zoonoza transmisibila la om, la care determina

-eri-zipeleoid sau o infectie septicemica Inso-tita de endocardita.

ERYTHROGENESIS IMPERFECTA / erythrogenesis imper-fecta / erythrogenesis imperfecta. [Cjr. *erythros* = rofu.; *gene-sis* = produce-re, de ia *gennan* = a produce; [at. *imperfectus* = incomplet, de ia *in* = iipsit de, *perfectus* = perfect.t, corn.-pCet.] Sindrom al copilului mic, caracterizat prin oprirea matu-rarii eritroblastice In-tr-un stadiu tardiv. E. i. a fost adesea con-fundata cu 'boala Blackfan-Diamond.

ERYTHROKERATODERMA VARIABILIS / erythrokeratoderma variabilis / Mendes da Costa syndrome. Forma de *erit-rokeratodermie ereditara si familiala, cu debut in prima copilarie, afectand Indeosebi sexul feminin si caracterizata prin prezenta pe tegumente a unor pete rosii care Tsi schimba forma in tim-pul zilei. Sunt asociate zone hiperkeratozice cu localizare in

ESCARA

afara zonelor eritematoase si independente de acestea. Sin.: sindrom Mendes da Costa.

ESCARA, s. f. / escarre, escharre, s. f. / slough. {Cjr. *esk-hara* = *crustd.*} 'Gangrena cutanata cu necroza uscata a der-mului si hipodermului, cu tendinte de decolare de tesuturile indemne invectinate si de eliminare a tesutului necrozat. V. escara de decubit. Sin.: ulcer de decubit.

ESCARA DE DECUBIT / escarre de decubitus / bedsore. Necroza cutanata de origine ischemica, de regula consecutiva imobilizarii la pat timp Indelungat. Este localizata in punctele de compresiune continua a unor reliefuri osoase contra unui plan dur (indeosebi regiunea sacrata, calcaie), la care se adauga adesea un proces de maceratie determinat de urina si materii fecale si infectarea secundara cu germeni cutanati sau gastro-intestinali. Sin.: ulcer de decubit.

ESCHERICHIA / Escherichia / Escherichia. [Theodor Escherich, medic german, 1SS7-1911.] Gen din familia *Enterobacteriaceae*, cuprinzand In general bacili mobili, gramnegativi. Se gasesc In intestin ca saprofiti, putand deveni patogeni. V. a *Escherichia coli*.

ESCHERICHIA COLI / Escherichia coli / Escherichia coli. Specia principala a genului "*eschenchia*, tribul *escherichieae*, familia "*Enterobacteriaceae* si principalul microorganism colonizator al intestinului omului si animalelor. Serotipurile E. c. se bazeaza pe distributia antigenului somatic 0 (termostabil), capsular K (variabil termostabil) si flagelar H (termolabil). In mod obisnuit nepatogena, bacteria prezinta suse piogene ce sunt o cauza frecventa pentru infectii de tract urinar, gastroenterite bacteriene si septicemii. Sin.: bacil Escherich, *Bacterium coli commune*, *Colibacillus*, *Sbigella alkalescens*, *Shigella dispar*, *Shigella madampensis*.

ESCHILA, s. f. / esquille, s. f. / splinter of bone. [fr. *esquille*, din int. *schidia* = *ascilie* si gr. *skhiza*, de ia *skhi/cia* = a separa.] Fragment osos a carui aparitie este determinata de o fractura cominutiva sau de o infectie osoasa necrozanta.

ESSENTIAL, adj. / essentiel, -elle, adj. / essential. [Lot. *essentialis*, de Ca *essentia* = *natura unui iucru.*] 1) Despre o boala careia nu i se poate atribui o cauza bine definita. 2) Care este indispensabil vietii. Indesebi cu referire la o serie de sub-stante pe care organismul nu le poate sintetiza si, de aceea, ele trebuie cuprinse In alimentatie. Ex.: opt aminoacizi e. (vali-na, leucina, izoleucina, lizina, treonina, metionina, fenilalanina si triptofanul), majoritatea vitaminelor, oligoelementele si unii acizi grasi nesaturati.

ESOFAG, s. n. / oesophage, s. m. / (o)esophagus. NA: oesophagus. {Cjr. *oisophagos* = *ga.tle.ji* de la *oisen* = a cara, *phagema* = *mdw.are.*} Portiune a tractului digestiv care constituie un pasaj musculomembranos Intre faringe si stomac. Masoara circa 25 cm, se afla situat posterior fata de trahee si anterior coloanei vertebrale, fiind format din trei parti: pare *cervicalis* de la cartilajul cricoid pana la apertura toracica superioara, pa/s *thoracica* Intre apertura toracica superioara si diafragm, si pare *abdominalis* de la diafragm pana la deschiderea 'in stomac la nivelul *cardiei.

ESOFAG BARRETT / oesophage de Barrett / Barrett (o)esophagus. [Norman Rupert Barrett, c.fwrwg englez, 1903-1979.] Sin.: sindrom Barrett (v.).

ESOFAGECTOMIE, s. f. / oesophagectomie, s. f. / (o)esophagectomy. {Cjr. *oisophagos* = *ga.tUj*, de ia *oisen* = a cara, *phagema* = *mdncare*; *ektome* = ft^cizte.] Rezectia unei parti a esofagului.

ESOFAGITA, s. f. / oesophagite, s. f. / (o)esophagitis. {Cjr. *oisophagos* = *glitiej*, de ia *oisen* = a cara, *phagema* = *nanca-re*; -ita.} Inflamatie esofagului. Poate fi coroziva (lichide cauz-tice), disecanta (flegmon esofagian) si peptica (prin regurgita-rea continutului gastric).

**ESTEZIONEUROM
OLFACTIV**

ESOFAGOPLASTIE, s. f. / oesophagoplastie, s. f. / (o)esophagoplasty. [Cyr. *oisophagos* = *gd-tiej*, de la *oisen* = a cara, *phagema* = *mdncare*; *plastos* = *modeiat*, de (a *plassein* = a forma, a *nwdeia*.) Operatie plastica efectuata pe esofag, In scopul redarii calibrului normal, scurtcircuitarii unui obstacol sau al refacerii continuitatii dupa *esofagectomia partiala.

ESOFAGOSCOPIE, s. f. / oesophagoscopie, s. f. / (o)esophagoscopy. {Cjr. *oisophagos* = *ga.titj*, de. [a *oisen* = a Cora., *phagema* = *mancarei* *skopia* = e^aminare, de la. *skopein* = a vedea, a examine.]} Endoscopie a esofagului cu ajutorul unui tub semirigid sau cu un *fibroscop cu viziune axiala sau laterala.

ESOFAGOTOMIE, s. f. / oesophagotomie, s. f. / (o)esophagotomy. [Cjr. *oisophagos* = *gatCej*, de. ia *oisen* = a cara, *phagema* = **mdncare*; *tome* = *taiere*, *secfiune.*, de la *temnein* = a taia.]} Deschiderea chirurgicala a conductului esofagian.

ESOFIBROSCOP, s. n. / oesofibroscope, s. f. / (o)esophag-fibroscop. [Qr. *oisophagos* = *gatlej*, de la *oisen* = a cara, *phagema* = *mdncare*; [at. *fibra* = ft^rd; gr. *skopos* = observator, d.e la *skopein* = a vede-a, a e^amina.]} *Fibroscop destinat investigarii vizuale a esofagului.

ESOFORIE, s. f. / esophorie, s. f. / esophoria. [^r. *eso* = *wauntru*, *pherein* = a purta, a transporta.]} Tendinta axelor globilor oculari de a devia spre interior, prevenita de vederea binoculara. V. si esotropie.

ESOTROPIE, s. f. / esotropie, s. f. / esotropia. {Cjr. *eso* = *itiduntru*; *trope* = *wtoarcere*, de [a *trepein* = a mtoarce.]}

*Strabism convergent. Poate fi secundar unei paralizii, poate aparea In cursul procesului de *acomodare sau fara relatie cu acesta. V. si esoforie, exotropie, heteroforie.

ESTER, s. m. / ester, s. m. / ester. [€fCrm. *Essigather* = *eter acetic*, din [at. *aether*, or. *aither* = aer curat, bolta cereasca, de (a gr. *aithen* = a arde; termen creat de Cjmelw. la sfarfitui sec. XI^III.]} Termen generic pentru orice substanta care re-zulta din combinarea unui acid cu un alcool, cu eliminarea de apa. Ex.: *gliceridele sunt e. ai *acizilor grasi cu *glicerolul.

ESTERAZA, s. f. / esteraze, s. f. / esteraze. [Qerm. *Essigcither* = *eter acetic*, din tat. *aether*, gr. *aither* = aer curat, *Sohd cereasca*; de ia gr. *aithen* = o ardt; -aza.]} Enzima care provoaca *hidroliza functiilor 'ester. Ex.: *lipaza pancreatica, *colinesterazele, colesterol esterazele.

ESTERI DE FORBOL / esters de phorbol / phorbol esters. Substante vegetale ce stimuleaza 'protein kinaza C. Cel mai activ este forbol-12-miristat-13-acetat, analog structural al *mesa-gerului secund *diacilglicerol. E. f. se fixeaza pe membrana celulara si servesc ca receptori si activatori pentru protein kinaza C. Au si rol de 'promoter In cancerogeneza, probabil prin fosforilarea 'receptorului EGF. Forbol-minstat-acetatul creste tran-scriptia unor gene corespondente unor enzime, precum colage-naza.

ESTERIFICARE, s. f. / esterification, s. f. / esterification. [Cferm. *Essigather* = *eter acetic.*, din [at. *aether*, gr. *aither* = aer curat, 6oita cereasca., de ia gr. *aithen* = a arde, iat. *ficare*, derivat de la *facere* = a fac-e.]} Reactie chimica sau biochimica din care rezulta 'esteri pornind de la un alcool si un acid.

ESTEZIE, s. f. / esthesie, s. f. / (a)esthesia. [Qr. *aisthesis* = *senzatie*, *sensiditate.*] Sin.: sensibilitate (v.).

ESTEZIOMETRU, s. n. / esthesiometre, s. m. / (a)esthesiometer. [Qr. *aisthesis* = *senzafie*, *sensifitate*, *metron* = *masurd.*] Instrument pentru masurarea sensibilitatii tactile.

ESTEZIONEUROM OLFACTIV / esthesioneurome olfactif / olfactive (a)esthesioneuroma. [Gr. *aisthesis* = *somatic*, *sensiditate*; *neuron* = *new*, -oma; [at. *olfactus* = *miros.*] Cancer dezvoltat din celulele de sustinere si din celulele senzoriale

ESTIMATE

(esteziocitocrom sau esteziocitoblastom, **In functie de gradul de diferentiere**).

ESTIMATIE, s. f. / estimation, s. f. / estimation. [Lat. *aestimatio, -onus = evaluare, de la aestimare = a evalua, a. prefui.*] Apreciere cantitativa aproximativa si provizorie, bazata pe operatii de calcul statistic sau de extrapolare.

ESTRADIOL, s. m. / oestradiol, s. m. / (o)estradiol. [Lat. *oestrus, gr. oistros = donned; gr. As = de. doua ori; -o/.*] Cel mai activ estrogen natural sintetizat de ovar, placenta, testicul si probabil corticosuprarenala. Pregateste uterul pentru im-plantarea ovulului fecundat, promoveaza maturarea organelor reproductive accesorii si mentinerea caracterelor sexuale se-cundare feminine. Sinteza e. se afla sub controlul foliculosti-mulinei si a hormonului luteinizant secretati de nifofiza. Sin.: dihidrofoliculina. V. si tab. const. endocrinol.

ESTRIOL, s. m. / oestriol, s. m. / (o)estriol. [Lot. *oestrus, gr. oestros = donna; [at. (res, tria, gr. treis = trei, -o/.)*] Produs de catabolism al hormonilor estrogeni. E. este glicuro-noconjugat m ficat si eliminat in urina. E. este produs si m placenta. V. si estrogen.

ESTROFINA, s. f. / oestrophiline, s. f. / (o)estrophil'n. [Lat. *oestrus, gr. oistros = dorinfa; gr. philein = a iufii; *ina.*] Proteina care fixeaza estradiolul m celulele tinta ale hormonului. A fost identificata la nivelul "receptorilor nucleari pentru estrogeni.

ESTROGEN, adj., s. m. / oestrogene, adj., s. m. / (o)estrogen. [Lat. *oestrus, gr. oistros = dorinfa; gr. geanan = a. produce.*] 1) Despre hormonii steroizi capabili sa produca *estrul. 2) Orice substanta, naturala sau sintetica, a carei actiune bio-logica este similara cu cea a *estradiolului. La om, hormonii e. sunt sintetizati de ovar, placenta, testicul si, accesoriu, de corticosuprarenala. Actiunile fiziologice ale e. se exercita a-supra cailor genitale, In afara si In timpul sarcinii, si asupra caracterelor sexuale feminine la pubertate. Exercita actiuni sis-temice precum cresterea si maturarea oaselor lungi si efecte metabolice printre care: stimularea sintezei proteice, scaderea tolerantei la glucoza, cresterea HDL, retentie de sodiu si apa. E. sintetici sunt utilizati In calitate de contraceptive orale, In tratamentul cancerului mamar metastatic la femeile In post-menopauza si In cancerul avansat de prostata. E. mai sunt folositi si In terapia tulburarilor asociate menopauzei, inhibitia lactatiei, tratamentul osteoporozei, iminentei de avort si In diverse tulburari functionale ovariene.

ESTRONA, s. f. / oestrone, s. m. / (o)estrone. [Lat. *oestrus, gr. oistros = dorintd; -ono.*] Sin.: foliculina (v.).

ESTRU, s. n. / oestrus, s. m. / (o)estrus. [Lot. *oestrus, gr. oistros = dorinfd.*] Perioada de receptivitate sexuala maxima, bine delimitata, caracteristica pentru femelele mamiferelor si corespunzatoare ovulatiei, moment In care femela este fecundabila. Sin. referitor la femelele de mamifere: perioada de rut.

ESANTION, s. n. / echantillon, s. m. / sample, [fr. vecHe Rsf'hundiHon = scard de mdsurd.] 1) In statistica, lot reprezentativ dintr-o populatie, obtinut prin *randomizare. 2) Cantitate mica dintr-un produs, medicament etc. care este, de obicei, utilizata pentru analiza sau testare. Sin.: mostra, prob?.

ESARFA, s. f. / echarpe, s. f. / sling, [fr. echarpe, din (imfia franncor stabiliti in Cfaiia skirpja = sacofa pusa dt-a curmezifuf pieptufui)] Bucata de panza de forma triunghiulara utilizata la imobilizarea temporara, m flexie, a unui membru superior.

ETALON, s. n. / etalon, s. m. / etalon. [3-r. *etulon, din limdo. franciior sta6liti in Cfaiia stalo = model.*] 1) Model fundamental, de referinta, stabilit de o autoritate competenta, nationala sau internationala. 2) Marime tip servind la definirea si materializarea unei unitati. In medicina, este necesar ca analiza unei

ETINILESTRADIOL

moleculare de catre diferite laboratoare sa conduca la rezultate comparabile. Pentru substante biologice a caror structura nu este total definita prin metode chimice sau fizice, este necesara referinta la un e. *international*. A fost creat un serviciu de e. *biologice Internationale* si reactivi de referinta, dirijat de un comitet de experti ai OMS. Criterii pentru un e. biologic: a) identitate de structura Intra molecula etalon si molecula doza-ta; b) identitate de comportament; c) disponibil In cantitati suficiente. £. *radioactiv* reprezinta o sursa de referinta careia i se cunosc natura si numarul de atomi radioactivi existenti Intr-un moment determinat. Permite etalonarea unui detector de radiatii.

ETAMBUTOL, s. m. / ethambutol, s. m. / ethambutol. (DCI) Antibiotic major antituberculos, activ In cazul bacililor umani si bovin. Fenomenele de rezistenta la e. sunt rare, iar toxicitatea sa oculara este limitata, la dozele uzuale.

ETANOL, s. m. / ethanol, s. m. / ethanol. [Lot. *aether, gr. aither = ae.r curat, Boitii Wtascii, din gr. aithein = a wde.; -o/.*] Sin.: alcool etilic (v.).

ETANOLAMINA, s. f. / ethanolamine, s. f. / ethanolamine. [Lat. *aether, gr. aither = aer curat, 6oita cereascd, din gr. aithein = fl arde; -o/; gr. ammoniakon = sore. de ainoniu, gdsita in apropiere.a te-mpiului iui Jupiter Amman din Libia; -ina.*] Alcool azotat precursor al *colinei si constituent al fosfatidiletanolaminei (*fosfolipid component al membranei celulare). Sin.: colamina.

ETER, s. m. / ether, s. m. / ether. [Lat. *aether, gr. aither = aer curat, 6o(ta cereascd, din gr. aithein = a arde.)* 1) Compus organic care confine doi atomi de carbon legati independent de un atom de oxigen, cu formula generala R-O-R'. 2) Termen uzual pentru dietileter, lichid volatil, inflamabil, utilizat In anestezie. Are toxicitate redusa, dar si dezavantajul unei actiuni lente, ca si al riscului de explozie.

ETER ETILITIC / ether ethylique / ether, diethylether, ethyl-ether. V. eter (1).

ETEROGEN, adj. / heterogene, adj. / heterogenic. [Lot. *sco- [astica heterogenous, din gr. heterogenes = eterogen, de [a heteros = altui, gennan = a produce..]* 1) Despre un Intreg (ex.: organ) compus din elemente diferite. 2) Care nu este de aceeaasi natura; diferit, deosebit, felurit.

ETEROMANIE, s. f. / etheromanie, s. f. / etheromania. V. Lat. *aether, gr. aither = aer curat, 6oita. cereascd, din gr. aithein = a arde; gr. mania = neBunie.* Toxicomanie prin utilizarea cronica a *eterului etilic, Indeosebi prin ingestie sau inhalare de vapori.

ETETRINAT, s. m. / etetrinate, s. m. / etetrinate. (DCI) *Retinoid Inrudit cu *vitamina A. Cu toate ca prezinta o toxicitate si un rise teratogen considerabile, e. este utilizat In *acnee si Indeosebi In *psoriazisul grav.

ETHIODOL, s. m. / ethiodol, s. m. / ethiodol. V. lipiodol.

ETILISM, s. n. / ethylisme, s. m. / ethylism. [Lat. *aether, gr. aither = ae.r curat, fiold cereascd, din gr. aithein = a arde; gr. hyle = materie; -ism.*] Sin.: alcoolism (v.).

ETILOMETRU, s. n. / ethylometre, s. m. / ethylometer. [Lat. *aether, gr. aither = aer curat, bold cereascd, din gr. aithein = a arde.; gr. hyle = materie; metroa = masurd.]* Aparat desti-nat masurarii concentratiei de etanol (*alcool. etilic) din sange prin analiza aerului expirat.

ETILOTEST, s. n. / ethylotest, s. m. / ethylotest. [Lat. *aether, gr. aither = aer curat, bold cereascd, din gr. aithein = a arde; gr. hyle = materie; engi. test = e^amen, probd, dm fr. veciie test = vas de pdmdnt utilizat de alciimiffiti, de la iat. testum = capac. de Cut ars.]* Sin.: alcooltest (v.).

ETINILESTRADIOL, s. m. / ethinyloestradiol, s. m. / ethinyl(o)estradiol. [Lat. *aether, gr. aither = aer curat, bolta ce-*

ETIOLOGIE

reasca, din gr. *aithēin* = a arde; gr. *hyle* = mate-He.; lot. *oestrus*, gr. *oistros* = dorind; gr. *dis* = de. doud ori, **-ol.**] (DCI) *Estrogen cu o acțiune apropiată de cea a *estradiolului, dar mai prelungită.

ETIOLOGIE, s. f. / etiologie, s. f. / etiology. [Cjr. *aitia* = cauză; *logos* = ftiinf.] Studiul și teoriile asupra cauzei sau originii bolilor. Prin abuz acest termen este utilizat pentru de-semnarea cauzei unei boli și nu ca știința care studiază această cauză. Ex.: este incorect să se spună "etiologia acestei hipertensiuni arteriale este o nefrită cronică", ci "cauza acestei hipertensiuni arteriale este o nefrită cronică".

ETMOID, s. n. / etmoide, s. m. / ethmoid bone. [Qr. *eth-mos* = dur, sito, *eidōs* = forma.] V. tab. anat. - case.

ETMOIDITA, s. f. / ethmoidite, s. f. / ethmoiditis. [Cfr. *eth-mos* = dur, sito; *eidōs* = forma, **-ita.**] Inflamație a mucoasei care acoperă osul etmoid și al osului însuși.

EINOPSIHOTRIE, s. f. / ethnopsihiatrie, s. f. / ethnopsihiatrie. [Cjr. *ethnos* = popor, națiune; *psyche* = suflet minte; *iatreia* = vindecare.] Studiul bolilor mentale în cadrul diferitelor elnii sau culturi. Sin.: psihiatrie comparată, psihiatrie transculturală.

ETOLOGIE, s. f. / ethologie, s. f. / ethology. [Cjr. *ethos* » moravuri, obiceiuri; *logos* = ftiinpa.] Știința care studiază comportamentul animalelor, cautând să stabilească stereotipurile comportamentului individual și social al acestora. V. sJ etologie umana.

ETOLOGIE UMANA / ethologie humaine / human ethology. Studiul comportamentelor umane, cu referire la modelele animale puse în evidență de Konrad Lorenz. Activitățile non-verbale ca expresie a emoțiilor, fenomenele de agresivitate, studiul comportamentelor Innascute (și, probabil, determinate genetic) reprezintă subiecte majore ale e. u. Lucrările lui J. Bowlby asupra comportamentului de atașament sunt o aplicație la studiul primei copilării.

ETUVA, s. f. / etuve, s. f. / 1) sweating room, 2) sterilizing room, 3) incubator [fr. *etuve*, dm lat. pop. *extupa* = sold de fiai., de. în *extipare* = a umpU cu vapori calzi; gr. *typhos* = fwn, vapor.] 1) Camera închisă în care se ridică temperatura în vederea obținerii sudatelor. 2) Aparat utilizat pentru dezinfectia prin căldură, cu ajutorul vaporilor de apă sau de for-mol, a unor obiecte contaminate cu microorganisme patogene. 3) Aparat destinat menținerii constante a temperaturii și umidității, condiții necesare creșterii culturilor de celule sau de microorganisme.

EUCARIOT, s. n. 7 eucaryote, s. m. / eukaryote. [Qr. *ea* = bun; *karyoa* = sambure., *nude-ii.*] Organism viu, compus din una sau mai multe celule, care posedă un nucleu și citoplasmă distincte. Include toate formele de viață, cu excepția virusurilor și bacteriilor, care sunt *procariote.

EUCROMATINA, s. f. / euchromatine, s. f. / euchromatin. [Cfr. *eu* = bun, *khroma*, **-atos** = culoare.; **-ina.**] Frațiune a genomului nuclear care conține ADN activ transcripțional și care, spre deosebire de heterocromatină, adoptă o conformație extinsă, necompactată. Se replică în prima parte a fazei S a ciclului celular. Este, în marea ei majoritate, constituită din *gene structurale.

EUFORIE, s. f. / euphoric, s. f. / euphoria. [Qr. *euphoria*, de. la *eu* = bun, *pherein* = a -purta.] Senzație de bine, mergând până la exaltare; bună dispoziție este de obicei puțin motivată sau chiar nemotivată. Cauze: alcool, medicamente, unele boli.

EUFORIZANT, adj., s. n. / euphorisant, -e, adj., s. m. / euphoriant, euphoretic. [Qr. *eu* = bun; *pherein* = a purta.] (Substantă) care produce euforie.

EUTANASIE

EUGENIE, s. f. / eugenic, s. f. / eugenics. {Cjr. *eu* = bun; *gennan* = a produce.} Studiul condițiilor favorabile pentru ameliorarea patrimoniului genetic al grupurilor umane. E. este supusă unor justificări critice de ordin etic. E. *pozitivă* încearcă să atingă acest obiectiv prin selecția reproducătorilor. E. *negativă* (în principiu, justificată) caută să elimine genele patogene, prin consultări acordate purtătorilor acestor gene și prezentarea riscurilor. V. și eugenie negativă, ortogenie.

EUGENIE NEGATIVĂ / eugenic negative / negative eugenics. Ramura a *eugeniei prin care se încearcă reducerea genelor patologice în populație prin metode destinate să diminueze proporția de nașteri ale unor subiecți purtători de boli ereditare.

EUGLOBINA, s. f. / euglobine, s. f. / euglobulin. [(^r. *eu* = bun, *lat. globus* = g(o6; **-ind.**)] *Globulina solubilă doar în prezența electroliților. V. globulina și pseudoglobulina.

EUNUC, s. m. / eunuque, s. m. / eunuch. [Lat. *eunuchis*, gr. *eunoukhos* = eel care- pdz&fte patuC fe.me.iior, de. [a gr. *eunc* = culturi *ekhein* = a pazi.] Subiect de sex masculin caruia i s-au îndepărtat testiculele sau organele genitale externe. Termenul se referă deosebi la subiecții *castrați înainte de pubertate. Ca urmare, e. are penisul atrofiat, vocea acută, o aparență feminină, lipsind caracterelor sexuale secundare.

EUNUCHISM, s. n. / eunuchisme, s. m. / eunuchism. [Lat. *euauchismus*, gr. *eunoukhismos* = castrare., de. la gr. *eune* = culciif, *ekhein* = a pdzi; **-ism.**] Starea unui *eunuc sau consecința nedezvoltării organelor genitale și a absenței hormonilor testiculari.

EUNUCOID, adj. / eunucho'ide, adj. / eunuchoid. [Lat. *eunuchus*, gr. *eunoukhos* = eel care. pdz&fte. patu [fe.me.iior, de. (a gr. *eune* = culciif, *ekhein* = a pazi; *eidōs* = forma.) Care se aseamăna cu un *eunuc.

EUNUCOIDISM, s. n. / eunucho'idisme, s. m. / eunucho-idism. [Lat. *eunuchus*, gr. *eunoukhos* = cd we. paziftt patui fe.me.iior, de la gr. *eune* = culcus, *ekhein* = a pazi, *eidōs* = forma; **-ism.**] Sindrom de insuficiență testiculară sau ovariană, în care se regăsesc simptomele *eunuchismului la scară redusă.

EUPEPSIE, s. f. / eupepsie, s. f. / eupepsia. [^gr. *eu* = 6wi; *pepsis* = digestie, de la *pepsein* = a giiti, a digera] Digestie normală.

EUPEPTIC, adj., s. n. / eupeptique, adj., s. m. / eupeptic. }Cjr. *eu* = Bun; *peptos* = dige-rat, copt, de. la *pepsein* = a gati, a digera.} 1) Despre o substanță care facilitează digestia. 2) Medicament cu această calitate.

EUPLOID, adj. / euploide, adj. / euploid. }Qr. *eu* = 6un; *ploos* = indoire., pHe-re.; *eidōs* = forma.] Care posedă un lot normal de cromozomi, alcatuit fie dintr-un singur lot (*haploid), fie din două loturi (*diploid).

EUPLOIDIE, s. f. / euplo'idie, s. f. / euploidy. [Gfr. *eu* = dun; *ploos* = indoire., p[iere.; *eidōs* = forma.] Starea unei celule 'euploide sau a unui subiect euploid.

EURIGAM, adj. / eurygame, adj. / eurygamos. [Qr. *eurys* = mtins, vast; *gamos* == casdtorie.] Despre o insectă care se acuplează în zbor.

EURITMIE, s. f. / eurythmie, s. f. / eurhythmia. [(^r. *eu* = bun; (at. *rhythmus*, gr. *rhythmos* = ritm.) Stare caracterizată printr-un *ritm cardiac normal.

EUTANASIE, s. f. / euthanasie, s. f. / euthanasia. [Gr. *eu* = bun; *thanatos* = moarte.] "Știința a ușurării și înfrumusetării morții" (Francis Bacon, 1600). Deși formulată de aproape patru secole, acceptarea e. este subiectul, justificat, al unor dispute. În conformitate cu morala creștină, nimeni nu are dreptul să ia viața unei ființe umane. Ramane, însă, realitatea suferințelor bolnavilor incurabili, suferința ce depășește uneori limitele suportabilității. În prezent, e. este definită ca moarte calmă și absolută

EUTIMIE SUBIT

de suferinta, natural sail prin intermediul substantelor calmante ori stupefiante. Acest termen desemneaza practica predpitarii mortii In cazul unui bolnav incurabil, spre a-i evita suferinta. Legalizarea e. pune probleme extrem de complexe, deoarece nu trebuie ignorat riscul detui-narii catre sustinerea unor interese materiale sau chiar crima. Olanda este prima tara 'in care e. are un suport legal.

EUTIMIE, s. f. / euthymie, s. f. / euthymia. [C,r. en = Bun; thymos = minte, spirit.] *Umoare neutra, stare afectiva echilibrata, In care nu domina nici veselie, nid tristetea.

EUTIROIDIE, s. f. / euthyroidie, s. f. / euthyroidism. [Cfr. eu = flun; thyreos = pardzd, scut/ eidos = forma.] Functionare normala a tiroidei, cu asigurarea productiei hormonale necesara fiziologic. Uneori termenul este utilizat si In cazul cand, prin aport hormonal exogen, se asigura o functie tiroidiana echilibrata.

EUTOCIC, adj. / eutocic, adj. / eutocic. [Gjr. eu = Bun; tokos = naftere.] Care favorizeaza, Inlesneste nasterea.

EUTOCIE, s. f. / eutocie, s. f. / eutocia. [Gjr. eu = dun; tokos = noftere.] Nastere normala.

EUTONOLOGIE, s. f. / eutonomie, s. f. / aggressology. [Gjr. eii = bun, tonos = tensiune, jogos == stUnfo.] Termen propus de Georges Canguilhem (filosof si epistemolog francez cu contributiile fundamentale In analiza conceptelor normal si patologic, n. 1904) ca sin. cu *agresologie, cu predzarea ca obiectului e, este studiul mentinerii sau restaurarii tonusului normal In fata agresiunii, prin (onus Intelegandu-se eficacitatea functionala. Daca diversele discipline medicale specializate se concentreaza asupra leziunilor organice, e. studiaza reactia nespecifica la toate nivelurile viului si la agresiunile cele mai variate.

EUTROFIE, s. f. / eutrophie, s. f. / eutrophia. [Qr. eu - f-w, trophe = h-rand, nutritie.] Starea unui organism ale carui functii de nutritie si dezvoltare sunt normale.

EVAGINATIE, s. f. / Pagation, s. f. / evagination. [Lot. evaginatio, -onis = sc.oate.re. din teacd, de. [a ex = w afard, vagina = teacd] Proeminenta patologica catre exterior a unui organ, de obicei a peretelui unui segment de organ cavitara la un nivel oarecare.

EVAPORARE, s. f. / evaporation, s. f. / evaporation. [Lot. evaporatio, -onis = evaporare, de la evaporare = a evapora.] Transformare de faza din lichid In vapori, care se petrece la suprafata lichidului.

EVENTRATIE, s. f. / eventration, s. f. / eventration. [Lat. e = m afard; venter, -iris = pdntece.] Termen utilizat pentru a desemna o *hernie de dimensiuni mari a anselor intestinale, aparuta la nivelul unei linii de minima rezistenta, frecvent post-operator (la locul unei incizii abdominale), dar si posttraumatic sau spontan.

EVERSIUNE, s. f. / aversion, s. f. / eversion. [Lat. eversio, -onis = rdstumare, de. ia evertere = a rdsturna fi vertere = a mtoarce.] Hernia unei mucoase evaginate la nivelul unui orificiu natural (sau, mai rar, patologic), cu formarea unui bure-let In zona respectiva. Ex.: e. punctelor lacrimale, deplasarea in afara a punctelor lacrimale, cu oprirea drenajului lacrimilor.

EVIDARE, s. f. / evident, s. m. / evident. [V-r. evider, din Cat. ex = m afara, vacuum = got, vid.] Golirea prin interventie chirurgicala a unei cavitati de continut sau. Ex.: e. cavitatilor urechii medii. Termenul se utilizeaza si cu referire la un teritoriu limfatic: e. ganglionilor limfatici.

EVISCERATIE, s. f. / evisceration, s. f. / evisceration. [Lat. eviscerare = a scoate mdruntaieie, de ia ex = in afara, viscera = mdruntaie, organe. in.te.me.] 1) Operatie care consta In scoaterea temporara la exterior a masei intestinale, consecutiv unei indzii de la apendicele xifoid la pubis, de obicei In scopul cautarii unei leziuni intestinale. 2) Lesiunea unui viscer sau

EXANTEM

a viscerelor In afara abdomenului. Cauze: traumatism abdominal sau complicatie operatorie. 3) *E. ocular* consta In Inlatu-rarea continutului globului ocular, cu mentinerea sderii si a muschilor oculomotori.

EVOLUTIV, adj. / evolutif, -ive, adj. / evolutive. [Lot. evolu-tum, de ia evolvere = a rostogoi si volvere = a m[a.] Care se modifica rapid si constant, cu referire la un proces patologic, de obicei In sensul agravarii.

EVOLUTIE, s. f. / evolution, s. f. / evolution. [Lat. evolutio, -onis = deru[area suiuui unui volum, de la evolvere = a rostogoi si volvere = o ru[a.] 1) Transformare parcurgand o serie de etape, o succesiune de faze distincte. 2) Proces prin care s-a ajuns la diversitatea de astazi a lumii vegetale si animale, Intra- perioada de timp de eel putin 3 miliarde ani. Darwin a fost primul care a sugerat un mecanism plauzibil al e., bazat pe probe paleontologice, 'neodarwinismul Includand rezultatele obtinute, ulterior, In genetica. E. nu trebuie tratata, obligatoriu, In opozitie cu creationismul. 3) Succesiunea mani-festarilor si fazelor unei boli. In engl. se utilizeaza, In functie de faza, termenii *course, evolution* si *outcome* (In sensul de e. finala, favorabila sau defavorabila).

EVOLUTIE BIOCHIMICA / evolution biochimique / biochemical evolution. Sin.: evolutie moleculara (v.).

EVOLUTIE MOLECULARA / evolution moleculaire / molecular evolution. Modificarile treptate survenite la nivel molecular In cursul unei perioade de timp. Aceste modificari reprezinta consednta "mutatiilor si constau In aparitia unor gene noi si implicit a unor proteine noi. Sin.: evolutie biochimica.

EVULSIE, s. f. / evulsion, s. f. / evulsion. [Lat. evulsio, -onis = smutge-re, sc.oa.tere., de. la evellere = a snwige.] Sin.: avulsie (v.).

EX VIVO / ex vivo / ex vivo. [at. ex = in afara; vivus = viu.] Termen ce desemneaza experientele realizate pe celule vii In cultura, adesea preliminarare introducerii lor Intra-un organism Intreg.

EXACERBARE, s. f. / exacerbation, s. f. / exacerbation. [Lat. exacerbatio, -onis = iritare, amdndre, de (a exacerbare = a into, a indwera (ex = in afard; acerbus = supdrdor, ne-pidcut).] Agravare episodica a unui simptom sau a unei maladii.

EXAMEN, s. n. / examen, s. m. / examination. [Lat. exa-men, -inis = cdntdrire dreapt, cercetare, de (a examinare « a cdntdri, a aprec-ia.) Investigatie, de regula In scop de diagnostic clinic, de laborator, radiologic-imagistic etc. Tipuri:

1) e. *auditiv*, prin acumetrie sau 'audiometrie. 2) e. *citohor-monal*, citologic, pentru predzarea starii hormonale; de obicei, sin. cu e. *citovaginal* al secretiei vaginale. 3) e. *electric*, In neurologic, pentru investigarea nervilor periferid si a muschilor cu ajutorul curentilor faradici si galvanici de intensitate mica. 4) e. *medical de angajare*, pentru aprecierea starii sanataii a candidatilor la angajare. 5) £. *medical periodic*, In cazul diferitelor grupuri profesionale, Indeosebi cele expuse la *noxe. 6) e. *organoleptic*, al aspectului, gustului si mirosului ali-mentelor. 7) e. *prenatal*, efectuat femeilor In perioada graviditatii. 8) *E. sumar de urina*, de obicei al primei emisiuni matinale de urina, constand In determinarea unor constante fizice ale urinei, detectarea calitativa a unor componente chimice normale sau patologice, microscopia sedimentului urinar.

EXANTEM, s. n. / exantheme, s. m. / exantheme(a). [r. exantheme, -atos = raspnddrire, infiorire, de ia exo = in afara, anthema = mfiorire.] Manifestare cutanata caracteristica unor boli eruptive (ex.: scarlatina, rujeola, tifos exantematic). V. enatem si eruptie.

EXANTEM SUBIT / exantheme subit / exantheme(a) subitum. Sin.: boala Zahorsky (v.).

EXCAVATIE

EXCAVATIE, s. f. / excavation, s. f. / excavation. NA: excavatio. [Lot. *excavatio, -onis* = gourd, scobiturd, de. [a *exca-vare* = a. *scobi*, a. *sdpa*.] Orice spatiu anatomic de forma unei scobituri sau a unei pungi. Tipuri: 1) £. *rectouterina* (NA:

excavatio rectouterina) sau fundul de sac Douglas (v.). 2) £. *glaucomatoasa*, Infundare a papilei nervului optic, printr-o presiune de durata, ca urmare a cresterii presiunii intraoculare.

EXCIPIENT, s. n. / excipient, s. m. / excipient. [Lot. *excipi-ens*, de. [a *excipere* = a. *scoote*., a. *include*.] Vehicul al unui medicament; substanta In care sunt Incorporate principiile active pentru a le facilita absorbtia In organism. V. si corectiv.

EXCITABILITATE, s. f. / excitabilitate, s. f. / excitability. [Lat. *excitabilis* = *wviordtor*, *insufkftor*, de. la *excitare* = a. *stami*, a. *provoca*.] 1) Capacitatea unei structuri vii de a raspunde la stimuli. Sin.: iritabilitate, sensibilitate. 2) Capacitatea unei celule de a se depolariza, cu generarea unui potential de actiune consecutiv unui *stimul care depaseste valoarea *prag.

EXCITATIE, s. f. / excitation, s. f. / excitation. [Lat. *excita-tio, -onis* = *tre-zire*, *stinuiare*, de. la *excitare* = a. *st&rm.*, a. *provoca*.] 1) Actul de stimulare sau de raspuns la o stimulare. 2) In neurofiziologie, raspunsul de tip "totui sau nimic" al celulelor musculare sau nervoase la un stimul adecvat, cu generarea unui potential de actiune propagat. 3) In psihiatrie, amplificarea patologica a activitatii psihomotorii, tipica pentru acelese maniacale si Intalnita cu intensitate mai mica In hipo-manie. 4) In fizica, saltul unui electron de pe o orbita cores-punzatoare starii sale fundamentale pe o orbita corespunza-toare unei energii mai Inalte.

EXCIZIE, s. f. / excision, s. f. / excision. [Lat. *excisio, -onis* = *tdieturd*, de. ia *excidere* = a. *tola*.] 1) Indepartarea chirurgicala a tesuturilor necrozate, supuse unei contuzii, sau altui proces patologic (ex. supuratie) pentru obtinerea unei plagi al-catuite din tesuturi normale, proprii suturii si desfasurarii cica-trizarii. 2) Indepartarea unui segment In interiorul unei secvente de ADN. 3) Eliberarea unui *provirus sau a unei *plasmide integrate Intr-un cromozom, cu revenirea acestora In citoplasma.

EXCLUZIE, s. f. / exclusion, s. f. / exclusion. [Lat. *exclusio, -onis* = e?(*dude*.re., de. ia *excludere* = a. *inde-pdrta*, a. e.J(*dude*.) Interventie chirurgicala care consta In sustragerea din circuit-ul esofagogastrointestinal a unui segment de tub digestiv cu lungime variabila, de regula patologic, denumit segment exclus.

EXCORIATIE, s. f. / excoriation, s. f. / excoriation. [Lat. *excoriare* = a. *jupui* de. *piek*, de. [a *ex* = m. *afard*, *corium* = *piek*.] Eroziune a straturilor superficiale ale pielii sau ale unei mucoase.

EXCREMENT, s. n. / excrement, s. m. / excrement. [Lat. *excrementum* = e.*iyreme*.nt.) Sin.: materii fecale (v.).

EXCRESCENTA, s. f. / excrescence, s. f. / excrescence. [Lat. *excrescentia, -ium* = e.*^cresce*.nf:d, de. [a *excrescere* = a. *creste*, a. se *mdri* (ex = in *afard*; *crecere* = fl. *crefte*.)] Termen relativ vag, ce desemneaza o formatiune rezultata In urma unei proliferari tisulare In exces, care proemina vizibil la nivelul unei anumite suprafete cutanate a corpului. E. pastreaza continuitatea cu tesutul subjacent.

EXCRETA, s. f. pi. / excreta, s. m. pi. / excreta. [Lat. *excreta, -orum*, de [a *evcemere* = a. *separa*, a. *evacua*.] Denumire a ansamblului de substante eliminate din organism, ca reziduri provenind din digestie sau din metabolism: materii fecale, urina, sudoare etc.

EXCRETIE, s. f. / excretion, s. f. / excretion. [Lat. *excretio, -onis*, de. Ca *excernere* = a. *se.para*, a. *evdcau*.] Actiunea de eliminare a unui produs dintr-o structura cavitata, de regula prin-tr-un conduct natural. Ex.: e. deseurilor din organism.

EXERCITIU, s. n. / exercice, s. m. / exercise. [Lat. *exercitium* = e.*^e-rcifm*, de. la *exercere* = a. *practica*.] Proces de per-

EXOFITIC

fectionare a activitatii motorii, obtinut prin repetarea, cu o anumita intensitate si Intr-un anumit ritm, a miscarilor. Tipuri: 1) E. *activ* este efectuat voluntar. 2) E. *pasiv*. practicat de obicei In paralizii sau In cazuri de deficit functional muscular, prin mobilizarea mecanica efectuata din exterior, de o persoana calificata.

EXEREZA, s. f. / exeresse, s. f. / exeresis. [Qr. *exairesis* = *abiatie*., de ia *ex* = in *afard*, *haireisis* = [uare si *airein* = a. *iua*.] Ablatia chirurgicala a unui organ, a unei tumori sau a unui corp strain.

EXERGONIC, adj. / exergerique, adj. / exergeronic. [Qr. *exo* = m. *afara*; *ergon* = [uc.ru, *actiune*, de. ia *ergein* = a. [ucra.] V. reactie exergeronica si energie libera. Ant.: endergeronic.

EXFOLIERE, s. f. / exfolation, s. f. / exfolation. [Lat. *exfo-Hare* = a. *desfrn*.mii a *rype foite*, de la *ex* = ire *afara*, *foli-um* = *franza*, *foaie*.] Degenerescenta sau distructie a struc-turilor superficiale, cele mai keratinizate, ale 'epidermului, urmata de desprinderea acestora sub forma de lamele fine.

EXHIBITIONISM, s. n. / exhibitionnisme, s. m. / exhibitionism. [Lat. *exhibitio, -onis* = *pre-zentare*, *aratare*, de ia *exhi-bere* = a. *prezenta*; -ism.] Deviatie a comportamentului sexual, Inceosebi la barbat, constand In expunerea la vedere, In fata unei persoane straine (femeie sau copil), sau In public a orga-nelor genitale. E. apare fie din nevoia de satisfactie sexuala perversa, fie ca urmare a unei deficiente de ordin psihic (stari confuzionale In hipoglicemie, ebrietate, dementa etc.). Exhibitio-nistul are, de obicei, un sentiment de culpabilitate.

EXHUMARE, s. f. / exhumation, s. f. / exhumation. [Lat. *ex* = in *afard*; *humus* = *pdmdnt*.] Dezgroparea unui cadavru in vederea unei expertizari medico-legale sau a relnhumarii In alt loc.

EXINUCLEAZA, s. f. / exinuclease, S. f. / exinuclease. *Endo-nucleaza care actioneaza asupra bazelor alterate, de ex. asu-pra 'dimerilor de 'timidina.

EXITUS, s. n. / exitus, s. m. / exitus. [Lat. *exitas* = *iesm*, *sfarsit*, *moarte*.] Deces.

EXOAMILAZA, s. f. / exoamylase, s. f. / exoamylase. [Gr. *exo* = in *afard*; *humus* = *pdmdnt*.] Dezgroparea unui cadavru in vederea unei expertizari medico-legale sau a relnhumarii In alt loc.

EXOCERVICAL, adj. / exocervical, -ale, -aux, adj. / exocervical. [*<JT*. *exo* = in *afard*; (at. *cervical*, -alls, de la *cervix*, -ids = *gat*.) Care se raporteaza la partea externa a *colului uterin.

EXOCERVICITA, s. f. / exocervicite, 8. f. / exocervicitis. [Gjr. *exo* = in *afard*; [at. *cervix*, -ids = *gat*; -ita.] Denumire sub care sunt grupate leziunile inflamatorii observate la suprafata -colului uterin. V. si cervicita.

EXOCITOZA, s. f. / exocytose, s. f. / exocytosis. [*<yr*. *exo* = in *afara*; *kytos* = *ceiuld*; -ozo.] 1) Proces prin intermediul caruia este secretata cea mai mare parte dintre moleculele sintetizate Intr-o celula eucariota. Aceste molecule sunt incluse In vezicule membranare, care fuzioneaza cu membrana plas-matica, eliberand continutul la exteriorul celulei. Procesul in-vers e. se numeste *endocitoza. 2) Prezenta, In leziunile epi-dermice din 'eczema (vezicule), de leucodte si histiocite; se acompaniaza de *exoseroza.

EXOCRIN, adj. / exocrine, adj. / exocrine. [Cjr. *exo* = in *afard*; *krinein* = a. *se.para* de.] Despre o glanda ai carei pro-dusi de secretie se deverseaza la suprafata pielii sau a unei mucoase; secretia ajunge, deci, la exterior, prin intermediul canalelor excretoare; Insași secretia deversata.

EXOFITIC, adj. / exophytique, adj. / exophytic. [Cjr. *exo* = in *afard*; *phyeia* = a. *crefte*.] Despre o formatiune maligna sau benigna a carei crestere se produce spre exterior, sub o forma vegetanta, fara tendinta de extindere In profunzime.

EXOFORIE

EXOFORIE, s. f. / exophorie, s. f. / exophoria. {Cfr. *exo* = in *afard*; *pherein* = a purta, a transporta,} Deviere latentă a axelor vizuale în afara. V. și esoforie, exotropie, heteroforie.

EXOFTALMIE, s. f. / exophthalmie, s. f. / exophthalmia. [Cfr. *exo* = m *afard*; *ophthalmos* = or/it,] Aspect patologic și uneori constituțional, unilateral sau bilateral, al poziției globului ocular în orbită, care proemina anterior. E. este semn clinic caracteristic în *boala Graves-Basedow, dar poate apărea și în unele afecțiuni oculare. Ant.: enoftalmie.

EXOAMIE, s. f. / exogamie, s. f. / exogamy. [Cfr. *exo* = in *afard*; *gamos* = cOsdtorie,] Unirea între doi subiecți care nu sunt *cosanguini.

EXOGEN, adj. / exogene, adj. / exogenous, [Cfr. *exo* = in *afard*; *genaa* = a produce,} Care ține are originea în afara organismului.

EXOGNATIE, s. f. / exognathie, s. f. / exognathion. [Cfr. *exo* = in *afard*; *gnathos* = făicd, mafyar,} Largime exagerată a arcului maxilar sau a celui mandibular. De obicei se observă în cadrul prognatismului.

EXON, s. m. / exon, s. m. / exon. Parte a unei gene, segment de ADN, care poartă informația codului genetic pentru sinteza proteinelor. Cealaltă parte a genei, denumită *intron, este necodantă, noninformațională.

EXONUCLEAZE, s. f. pi. / exonucleases, s. f. pi. / exonucleases. {Cfr. *exo* = in *afard*; [at. *nucleus* = sdmBure, nwieu; -ozn,] Clasa de enzime ce distrug acizii nucleici, din aproape în aproape, pornind de la una sau ambele extremități ale lantului polinucleotidic.

EXOPEPTIDAZA, s. f. / exopeptidase, s. f. / exopeptidase. [Cfr. *exo* = in *afard*; *peplos* = dige.ra.ti copt, de. [a *pepsein* = a gdti, a digera; -ozd,] Enzima ce catalizează *proteoliza prin ruperea "legăturilor peptidice la nivelul aminoacizilor terminali ai lantului polipeptidic. Pentru cele două porțiuni terminale ale lantului se disting: *aminopeptidaze și *carboxipeptidaze. V. și endopeptidaze.

EXOSEROZA, s. f. / exoserose, s. f. / exoserosis. [Cyr. *exo* = in *afard*; [at. *serum* = zer; -ozd,] 1) Trecerea plasmei sanguine în afara capilarelor, în cazul creșterii permeabilității acestora în anumite stări patologice (*soc anafilactic). 2) Proces de reacție cutanată observat în *eczema și caracterizat prin producerea de lichid ce disociază inițial celulele epidermice, apoi formează vezicule. Prin ruptura (spargerea) veziculelor, lichidul se poate scurge la exterior.

EXOSMOZA, s. f. / exosmose, s. f. / exosmosis. [Cjr. *exo* = in *afard*; *osmos* = impids, inpingere; -ozd,] Curent de *osmoza dirijat din interiorul spre exteriorul unei celule sau unui compartiment.

EXOSTOZA, s. f. / exostose, s. f. / exostosis. [G,T: *exo* = w *afard*; *osteon* = os; -ozd,] Excrescență osoasă patologică, bine circumscrișă, de dimensiuni variabile în raport cu dimensiunile osului (de obicei os lung) pe care se dezvoltă. E. poate fi dobândită (prin mecanism inflamator sau tumoral) sau, mai rar, congenital.

EXOSTOZA MALARA ȘI CORONOIDA / maladie de Jacob / Jacob's disease. Sin.: boala Jacob (v.).

EXOTOXINA, s. f. / exotoxine, s. f. / exotoxin. [Gr. *exo* = in *afard*; *ioxikon* = otrava pentru vdrfuC sdge^ilor, de [a *toxon* = sdgeatd; -ina,] Substanță, de obicei de natură proteică, elaborată de unele microorganisme și eliminată la exterior, cu acțiune toxică specifică asupra organismelor superioare.

EXOTROPIE, s. f. / exotropie, s. f. / exotropia. {Cjr. *exo* = in *afard*; [rope = intoarce.re, de la *trepein* = a intoarce,} *Strabism divergent. V. și esoforie, exoforie, heteroforie.

EXPANSIV, adj. / expansif, -ive, adj. / expansive. [Lot. *ex* = in *afard*; *pansus*, de la *pandere* = a disfact, a mtinde,]

EXPIRATIE

Despre un proces patologic tisular care tinde să se dezvolte, să crească în volum, să se extindă.

EXPECTORANT, adj., s. n. / expectorant, -e, adj., s. m. / expectorant. [Lot. *expectorare* = a da afard din -pit-fit, de. id *ex* = in *afara*, *pectiis*, -oris = piept,] 1) Care provoacă eliminarea prin *expectorație a mucusului sau a altor fluide din plămâni sau din trahee. 2) Agent (medicament) care favorizează eliminarea mucusului sau a unui exsudat din plămâni, bronșii sau trahee prin diminuarea vasozității fluidelor respective. Unele e. stimulează secreția de mucus la nivelul mucoasei tractusului respirator și, consecutiv, eliminarea acestuia.

EXPECTORAȚIE, s. f. / expectoration, s. f., crachat, s. m. / 1) expectoration, 2) sputum. [Lot. *expectorare* = a da afard din piept, de [a *ex* = in *afard*, *pectus*, -oris = piept,] 1) Expulzarea prin tuse a unor produse (secreții normale sau patologice) prezente în căile respiratorii. 2) Prin extensie, de-nuirea materiei expectorate.

EXPECTORAȚIE DIRIJATĂ / expectoration dirijee / cough training. Metoda de reeducare și de control al tusei și al mișcărilor respiratorii, destinată obținerii unui drenaj mai bun al secrețiilor bronșice, urmat de eliminarea acestora.

EXPERIMENT, s. n. / experimentation, s. f., experience, s. f. / experiment. [Lat. *experimentum* = e.^peric.nfd, incercare, de [a *experimentare* = fi incerca,] Metoda de bază în cercetarea științifică, de fapt cea mai importantă, constând în reproducerea intenționată, în condiții determinate, a unui fenomen natural în scopul cunoașterii sale. Un e. se bazează pe un sistem de ipoteze științifice și este efectuat, de obicei, pe un model experimental, observațiile obținute prin e. confirmă sau infirmă ipotezele de lucru sau pe cele rivale, altele fiind verificate o serie de teorii. Spre deosebire de observația științifică, în e. cercetătorul intervine activ, modificând conștient unii sau mai mulți factori și urmărind ulterior evoluția fenomenului studiat.

EXPERIMENT CRUCIAL / experimentation cruciate / crucial experiment. E. care înclină decisiv balanța în favoarea uneia dintre două ipoteze rivale legate de un anumit domeniu, sau deschide, prin rezultatele obținute, o nouă cale într-un domeniu. Ex.: e. lui Pasteur.

EXPERTIZĂ MEDICALĂ / expertise medicale / medical appraisal. [Lat. *expertitio*, -onis = incercare, probd, de la *experiri* = a pune la incercare, **medicus* = doctor,] 1) Constatare sau estimare efectuată de un medic expert (specialist autorizat sau desemnat, cu experiență într-un anumit domeniu). 2) Raport întocmit de un expert după analiză, pe baza unor criterii, a unei anumite probleme sau situații. Tipuri de e. m.: a) e. *medicolegală*, once investigare medicală, pe omul viu sau pe cadavru, care are drept scop clarificarea unor fapte judiciare; b) e. de *paternitate*, în scopul stabilirii filiației, prin examene serologice, antropologice, dactiloscopice și genetice (*amprenta genetică); c) e. *psihiatrică legală*, în vederea stabilirii diagnosticului unei afecțiuni și a relațiilor acesteia cu eventuale infracțiuni comise de pacient.

EXPIRATIE, s. f. / expiration, s. f. / expiration. [Lat. *expi-ratio*, -onis = e.^piTOtie, de [a *expirare* = a rasuffa (ex = in *afard*; *spirare* = a suffa,]} Faza a respirației în care este eliminat din plămâni aerul inspirat. În mod normal durata e. este mai scurtă decât cea a "inspiratiei. E. devine mai lungă în deosebi în *emfizem și *astm. Se disting două tipuri -de e.:

1) *E. activa*, forțată, care se produce datorită contractiei mușchilor peretelui abdominal și intercostali. 2) *E. pasivă*, obișnuită, nu necesită efort muscular, fiind datorată ascensiunii diafragmului, elasticității pulmonare și masei peretilor toracici care exercită o compresie asupra plămânilor. În engleză, termenul **are** și **sensul de deces**.

EXPLANT

EXPLANT, s. n. / **explant**, s. m. / **explant**. [Lat. **ex** = in afara; **plantare** = a planta,] Fragment mic prelevat de la nivelul unui organ sau tesut in vederea "transplantarii sau a realizarii unei culturi de tesut viu intr-un mediu de cultura adecvat.

EXPLORARE, s. f. / **exploration**, s. f. / **exploration**. [Lat. **exploratio**, **-onis** = cercetare, investigate, di, fa **explorare** = a face a cdata in afara.] Studiul indirect, clinic si paraclinic, al unor structuri anatomice, a organismului in intregime sau al unor procese, fenomene, metabolisme care au loc in organism. E. poate fi mediata de diferite aparate, metode fizice, biofizice, chimice, biochimice etc.

EXPRESIE, s. f. / **expression**, s. f. / **expressivity**. [Lot. **expressio**, **-onis** = tJyresie, e^primare, de la **exprimere** = a face sa iasa prin apasare (ex = in afara; **premere** = a apasa, a presa).] Sin.: expresivitate (v.).

EXPRESIVITATE, s. f. / **expressivitate**, s. f. / **expressivity**. [Lat. **expressus** = evident, dor, de la **exprimere** = a face sa iasa prin apasare (ex = in afara; **premere** = a apasa, a presa).] 1) Variabilitate a exprimarii fenotipice a unei gene; gradul de realizare fenotipica a unei alele. 2) Gradul de intensitate a manifestarilor morbide in raport cu o gena cu transmitere autozomal dominanta. Ex.: e. variabila a *miotonei atroifice Steinert. Sin.: expresie.

EXPUNERE, s. f. / **exposition**, s. f. / **exposure**. [Lat. **expo-sitio**, **-onis** = eJ(punere, de la **exponere** = a pune la vedere, a el(pune.) Marime dozimetrie pentru masurarea ionizarii produse in aer de radiatiile X sau si caracterizata prin suma sarcinilor electrice ale tuturor ionilor de acelasi semn produs de un fascicul de protoni in unitatea de volum de aer. E. pe unitatea de timp se numeste debit de e. si se exprima in roentgen/secunda.

EXSANGUINOTRANSFUZIE, s. f. / **exsanguinotransfusion**, s. f. / **exchange transfusion**. [Lat. **ex** = in afara, **sanguis**, **-inis** = sange; **trans** = peste, **fiisio**, **-onis** = topire, imprdstie.re, de la **fundere** = a vdrsa,] Tehnica prin care sangele drculant al unui bolnav este inlocuit printr-o cantitate echivalenta de sange provenita de la donatori compatibili. Obs.: termenul englez, in traducere *transfuzie de schimb*, este mai corect

EXSORBTIE, s. f. / **exsorption**, s. f. / **exsorption**. [Lot. **ex** = in afara; **sorbere** = a be.a, a aspira.] Denumire pentru ansamblul schimburilor care se produc intre enterocit (mem-brana acestuia) si lumenul intestinal, in sensul enterocitlumen intestinal. Schimburile in sens invers se numesc insorbtie.

EXSTROFIE, s. f. / **extrophia**, s. f. / **extrophy**. [Lat. **ex** = in afara; **gr. strephein** = a rasuci, a invdrti,] 1) Malformatie congenitala a unui organ intern, care este plasat in afara cavitatii din organism unde este situat in mod normal. 2) Eversiune congenitala a unui organ. Ex.: *e. vezicala.

EXSTROFIE VEZICALA / **extrophia vesicale** / **bladder exstrophy**. Malformatie a peretelui abdominal hipogastric, care reduce distanta dintre vezica si peretele anterior. Vezica herniaza dupa eforturi fizice si este astfel redusa la partea sa posterioara si trigon. La baieti se constata *epispadias si la fete divizarea clitorisului. La ambele sexe apare disjunct pubisu-lui. V. si celosomie.

EXSUDAT, s. n. / **exsudat**, s. m. / **exudate**. [Lat. **exsudatio**, **-onis** = asudare, de [a **exsudare** = a se wapora, a asuda (ex = m afara; **sudare** = a transpira).] Lichid seros sau albu-minos bogat in substante proteice si continand adesea elemente celulare (hematii, leucocite, histiocite etc.). E. provine din capilarele sanguine si trece in spatiile interstițiale la nivelul tesuturilor afectate de *inflamatie. Cand e. ramane in zona de provenienta, acesta va fi resorbit si astfel se revine la starea normala. Daca e. se disipeaza spre suprafata tesutului afec-

EXTIRPA

tat, el este eliminat in mod natural printr-o cavitate comuna cu exteriorul (bronhii, vezica etc.) sau direct la exteriorul corpului. Dimpotriva, daca e. ramane intr-o cavitate care nu comunica cu exteriorul rezulta un *expansament pleural, pericardic, ascitic etc. E. poate fi fibrinos, seros, .serofibrinos, hemoragic sau purulent.

EXSUDATIV, adj. / **exsudatif**, **-ive**, adj. / **exudative**. [Lat. **exsudare** = a se evapora, a asuda, de ia **ex** = in afara, **sudare** = a transpira] Caracteristica a procesului vasculo-losanguin (congestie, edem, diapedeza) din prima faza a *inflamatiei, predominant in inflamatiile acute. V. si exsudat.

EXSUFLATIE, s. f. / **exsufflation**, s. f. / **exsufflation**. [Lat. **exsufflatio**, **-onis** = gonm a duuuuill rail prin suflare, de ia **exsufflare** = a sufla asupra (ex = in afara; **sufflare** = a sufla).] Exteriorizarea unui volum de gaz dintr-o cavitate. Ex.: e. terapeutica in cazul unui pneumotorax sufocant.

EXTAZ, s. n. / **extaze**, s. f. / **ecstasy**. [Lat. **exstasis**, **gr. ekstasis** = acțiunea de a iefi in afara de sine.] Forma particulara de afectivitate, manifestata printr-o contemplare pasiva si detasarea de ambianta intr-o lume imaginara.

EXTEMPORANEU, adj. / **exteinporane**, **-e**, adj. / **extemporaneous**. [Lat. **extemporaneus** = improvizat, ford pregittire.] Care se produce, care are loc imediat. Termenul se utilizeaza indeosebi in doua cazuri: 1) Cu referire la o *biopsie al carei examen histologic este efectuat imediat dupa prelevarea in timpul unei interventii chirurgicale. Rezultatul imediat al examenului histologic poate orienta continuarea actului operator. 2) Despre un preparat medicamentos care este realizat in momentul administrarii.

EXTENSIE, s. f. / **extension**, s. f. / **extension**. [Lot. **exten-sio**, **-onis** = wtindere, de ia **extendere** = a intinde (ex = in afara; **tendere** = o. intinde).] 1) Sin. cu convergenta - 1 (v.) 2) Miscare voluntara constand in deschiderea unghiului pe care TI fac doua segmente articulate ale unui membru, aces-tea situandu-se dupa miscare in acelasi ax. Ex.: e., ante-bratului fata de brat. Ant.: flexie.

EXTENSIE CONTINUA / **extension continue** / **nail extension**. Metoda de tratament ortopedic al unor fracturi pentru mentinerea in pozitie imobila a unui membru fracturat, dupa reducerea fracturii, in scopul asigurarii unei consolidari osoase fara deviere sau scurtare. Este obtinuta printr-o tractiune continua exercitata asupra membrului prin intermediul unor brose trans-osoase, la care se adauga frecvent mentinerea in suspensie a membrului fracturat.

EXTENSOR, adj., s. m. / **extenseur**, adj., s. m. / **extensor**. [Lat. **extensor**, **-oris** = cei care tortureaztl prin mtinderta membre[or, ae ia **extendere** = a intinde (ex = in afara; **tendere** = a intinde).] Termen referitor la proprietatea unui muschi care produce *extensia unei structuri anatomice. Ex.: muschi e. al degetului.

EXTERN, adj. / **externe**, adj. / **external**. [Lat. **extemus** = din afara, **extern**.] Despre o formatiune anatomica sau patologica situata spre exteriorul organismului. Utilizat uneori si ca sin. cu "lateral.

EXTEROCEPTOR, s. m. / **exterocepteur**, s. m. / **exterocep-tor**. [Lat. **exterus** = din afara; **receptus**, de ia **recipere** = a primi.] Termen utilizat pentru a desemna segmentul peri-feric al analizatorilor (vizual, auditiv, gustativ, tactil etc.), re-prezentat de receptori excitati de stimuli care provin din mediul extern.

EXTIRPA, vb. / **extirper**, vb. / **extirpate**. [Lat. **extirpare** = a smulge din radacina, de la **ex** = in afara, **stirps**, **stirpis** = Tiidac.init] A Inlatura prin metode chirurgicale o zona patologica din organism.

EXTIRPARE

EXTIRPARE, s. i. / extirpation, s. f. / extirpation. [Lat. *extirpare* = a smulge din rdddcind, de la *ex* = w *afard*, *stirps*, *stirpis* = rdddcind.] Actiunea de a Indeparta In totalita-te, prin metode chirurgicale, o formatiune patologica sau un organ afectat.

EXTRACARDIAC, adj. / extracardiacque, adj. / extracardiac. [Lat. *extra* = in *afard*; *gr. kardia* = inimd] Despre un pro-ces sau fenomen a carui origine nu se afla la nivelul inimii. Ex.: suflu e.

EXTRACORPOREAL, adj. / extracorporel, -elle, adj. / extracorporeal. [Lat. *extra* = in *afard*; *corporeus* = al corpu[ui, lit in *corpus*, *-oris* = Corp.] 1) Care are originea In afara corpului uman. Ex.: *circulatie e. 2) Care se afla In afara cor-pului uman, dar este conectat, legat la acesta. Ex.: pancreas e.

EXTRACT, s. n. / extrait, s. m. / extract. [Lat. *extractum*, de la *extrahere* = a trage *afard* (*ex* = in *afard*; *trahere* = a trage).] Preparat, de obicei farmaceutic, obtinut prin extractia dintr-un produs vegetal sau animal cu ajutorul unui solvent (apa, alcool, eter, cloroform) sau a unor amestecuri de solvent, prin diferite procedee. In final, e. este concentrat la un grad variabil de consistenta fluida, semisolida sau solida. Ex.: e. vegetale.

EXTRACTIE, s. f. / extraction, s. f. / extraction. [Lat. *extractum*, lie la *extrahere* = a trage *afard* (*ex* = in *afard*; *trahere* = a trage).] 1) Termen care, In chimia-fizica, denumeste separarea unei substante dintr-un amestec de alte substante. 2) Prin extensie, termenul este utilizat In medicina, cu referire la scoaterea, Indepartarea unei formatiuni dintr-o cavitate (ex.: e. unui corp strain, *e. dentara, *e. fetala).

EXTRACTIE DENTARA / extraction dentaire / tooth extraction. Metoda chirurgicala care consia In Indepartarea unui dinte din alveola acestuia.

EXTRACTIE FETALA / extraction foetale / f(o)etal extraction. Operatie manuala sau instrumentala (forceps, spatule, ven-tuze) care are drept scop nasterea artificiala a fatului pe cai naturale, cand prezentatia este angajata, membranele *pungii apelor sunt rupte si colul uterin este dilatat. E. pe cale ab-dominala se numeste *cezariana.

EXTRADURAL, adj. / extradural, -ale, -aux, adj. / extradural. [Lat. *extra* = in *afard*; *cluriis* = tare..] Situat In afara sau deasupra *durei mater. V. si hematom extradural.

EXTRAPERITONIZARE, s. f. / extraperitonisa-tion, s. f. / extraperitonealization. [Lat. *extra* = In *afard*; *lat. medica* *peritoneum*, din *gr. peritoneia* = care se intinde in jurul, lit la *peri* = in juruC, *teinein* = a se. intinde.] Excluderea din cavitatea peritoneala a unui organ prezentand un proces patologic ce poate afecta Intreaga cavitate.

EXTRAPIRAMIDAL, adj. / extrapyramidal, -ale, -aux, adj. / extrapyramidal. [Lat. *extra* = in *afard*; *lat. pyramis*, *-idis*, *gr. pyramis*, *-idos* = piramid.] Care se afla In relatie cu *sis-temul extrapiramidal, care tine de acest sistem. Ex.: contrac-tura sau hipertonie e.

EXTRASISTOLA, s. f. / extrasystole, s. f. / extrasystole. [Lat. *extra* = in *afard*; *gr. systole* = contractie..] Tulburare de ritm cardiac caracterizata prin existenta unor contractii car-diace heterotopice si premature In cadrul ritmului cardiac de baza, avand ca origine o tulburare de excitabilitate (focar ecto-pic de automatism) sau o tulburare de conducere. E. se pot declansa la nivelul atriilor (e. atriala), la jonctiunea atrioventri-

EXULCERATE

culara (e. jonctionala) si In ventricule (e. ventriculara). Ele pot fi izolate, cuplate cu regularitate la un complex sinusal (*bigeminism, "trigeminism) sau pot surveni In salve auriculare ori ventriculare. Prezenta e. atriale este, In general, considerata patologica cand frecventa lor depaseste 6 pe minut.

EXTRAUTERIN, adj. / extrauterin, -e, adj. / extrauterine. [Lat. *extra* = in *afard*; *uterus* = uter] Care este situat In afara cavitatii uterine. Ex.: *sarcina e.

EXTRAVAZARE, s. f. / extravasation, s. f. / extravasation. [Lat. *extra* = in *afard*; *vas*, *vasis* =- *vas*.] Trecerea plasmei sanguine din vase In spatiile "interstitiale, Indeosebi In cazul *edemelor.

EXTRAVERSIUNE, s. f. / extraversion, s. f. / extraversion. [Lat. *extra* = in *afard*; *versus*, de la *vertere* = a mtoarce.] Orientarea unui subiect catre obiectele exterioare si adaptarea sa la ambianta. V. extrovertit si sintonie.

EXTRAVERTIT. Var. pentru extrovertit (v.).

EXTREMITATE, s. f. / extremitate, s. f. / extremity. [Lit. *extremitas*, *-atis* = e^{ntremitate}, *capdt.*] 1) Portiunea initiala sau terminala a unei formatiuni anatomice. Ex.: e. *acromiala* a *claviculei*, capatui lateral al *claviculei*, care se articuleaza cu acromionul, si e. *sterna/a* a *claviculei*, capatui medial al *claviculei*, care se articuleaza cu sternul. 2) Partile periferice pro-eminenta ale corpului. Ex.: mana si piciorul si, prin extensie, membrul superior si inferior; nasul; urechile; mentonul. 3) Partile periferice ale unui organ. Ex.: e. *superoara* a *rinichiului*, polul superior al *rinichiului*; e. *superioara* a *testiculului*, polul superior, In contact cu epididimul; e. *uterina* a *ovarului*, e. mediala a *ovarului*, legata de uter prin ligamentul uteroovarian.

EXTREMITATI ADEZIVE / extremities cohesives / sticky ends. E. monocatenare complementare ale unei molecule de ADN dublu catenar. Capetele adezive pot fi reunite prin acti-unea unei *ligaze.

EXTRAVERTIT, adj. / extraverti, -e, adj. / extravert. [Lot. *extra* = in *afara*.; *vertere* = a intoarce.] Despre o persoana caracterizata prin exteriorizarea sentimentelor, sociabilitate. Tipul psihologic e. se caracterizeaza prin proiectarea tendintelor psihice interioare asupra lumii Inconjuratoare. Var.: extravertit. Ant.: introvertit. V. si extraversiune.

EXTRUDERE. Var. pentru extruzie (v.).

EXTRUZIE, s. f. / extrusion, s. f. / extrusion. [J-r. *extrusion*, din (at. *extrudere* = a respinge..)] Termen cu diferite semnifica-tii: 1) Pozitie anormala consecutiva deplasarii spre exterior a unei formatiuni anatomice. 2) In stomatologie, eruptie excesiva sau migrarea unui dinte dincolo de planul ocluzal natural. £. *dentara* apare frecvent In urma Indepartarii dintelui opus. 3) Herniere a 'nucleului pulpos In care materialul nuclear patrunde In canalul rahidian, dar ramane partial si In discul inter-vertebral, fiind atasat de acesta. 4) Procedeu de tehnologie alimentara utilizat Indeosebi pentru tratarea proteinelor vegetale, din ulei In scopul disponerii lor sub o forma asemanatoare proteinelor de origine animala. 5) Trecerea fortata a unui material plastic prin matrite fixe, de ex. pentru fabricarea granulelor sferice. Var.: extrudere.

EXULCERATIE, s. f. / ulceration, s. f. / ulceration. [Lot. *ex* = in *afard*; *incercatio*, *-onis* = utcerdie., dt [a *ulcerare* = a umpie de rani fi *ulcus*, *-eris* = rand.] Pierdere de substan-ta, leziune superficiala; stratul bazal ramane indemn, ceea ce duce la epitelizare fara dcatrice. Sin.: eroziune.

PARACELSUS (Aureolus Philippus Theophrastus Bombastus von Hohenheim) (1493-1541), medic, chimist și filosof elvețian. A rămas o personalitate excepțională din istoria științei, un geniu cu un caracter dificil, cu o viață agitată de nomad: „Un medic trebuie să calătorească. El învață mai mult din drumurile sale decât din cărți”. A fost considerat de **Shakespeare**, la un secol după moarte, cel mai mare medic al tuturor timpurilor, iar pe **Goethe** l-a inspirat în crearea lui **Faust**. În plină perioadă de dogmatism și superstație, **Paracelsus** a susținut ca medicina este o știință bazată pe experiment și observație, iar terapeutică boilor trebuie să se sprijine pe studii aprofundate ale substanțelor naturale și ale sintezelor chimice. A afirmat că organismul se poate vindeca prin mobilizare „interioară” (imunologia se va naște patru secole mai târziu!) și „exteroară”. În plină consacrare a alchimiei, scria că rostul chimiei constă în „crearea mijloacelor de vindecare a oamenilor suferinzi”. Numai miracolul care îl reprezintă creierul omului poate explica intuiția genială a lui **Paracelsus**, un simbol al libertății de gândire.

eritematos diseminat. 16) *F. Marshall Hall*, v. 17) *F. m/as-tenic*, consecința afectării mușchilor feței, gâtului și masticatori: ochi semideschisi, buze întredeschise, pliurile feței sterse, capul înclinat, maxilarul inferior uneori coborât. 18) *F. miopa-tic*, din cauza atrofiei mușchilor feței: f. imobil, indiferent, piele netedă, ochi larg deschisi, pupilele nu se pot închide complet, buze groase, buza inferioară rasfrântă. 19) *F. mitral*, cu cianoză a pomelilor, buzelor și a

nasului, care contrastează cu paliditatea celorlalte zone ale feței. 20) *F. mixedematos*, împastat și rotunjit, cu stergerea santurilor fiziologice, pleoape tumefiate și absența treimii externe a sprâncenelor, cu aspect general de somnolentă. 21) *F. mongoloid*, rotund, aplatizat, „brahice-falie”, ochi cu bride și oblici, cu *epicantus; v. sindrom Down. 22) *F. parkinsonian*, aspect de mască imobilă, privire fixă, clipeală foarte rară. 23) *F. peritoneal*, v. facies abdominal. 24) *F. pletoric*, roșu, cu *telangiectazii la nivelul pomelilor, la obezi și uneori la hipertensivi. 25) *F. scarlatinus*, cu dungi de culoare roșie intensă alternând cu dungi albe, consecința a erupției din scarlatina. 26) *F. tetanic*, din *tetanos. V. *risus sar-donicus*. 27) *F. tuberculos* (sau *ftizic*, termen desuet), emaci-țat, palid-pământiu, cu ochi strălucitori. 28) *F. vultuos*, congestiv, cu pomelii obrăjilor roșii, în pneumonie și în unele boli cardiace; în pneumonie, **roseată** pomelului de partea plămânului afectat.

FACIES HUTCHINSON / facies de Hutchinson / Hutchinson's facies. [Sir **Jonathan Hutchinson**, chirurg mgit.z, Londra, 1828-1913.] F. caracteristic în *boala Graefe, cu pleoapele în ptoză aproape completă și globii oculari imobili, fixi.

FACIES MARSHALL HALL / facies de Marshall Hall / Marshall Hall facies. [**Marshall Hall**, medic englez, Ldinkurg, Loim, 1790-1857.] F. caracteristic în *hidrocefalie, cu fața triunghiulară și baze frontale proeminente.

FACILITANT, adj., s. m. / facilitant, adj., s. m. / enhancer. [Lat. *facilis = ușor*.] Despre un agent care contribuie la accelerarea, amplificarea sau potențizarea unui proces normal sau patologic.

FACILITARE, s. f. / facilitation, s. f. / facilitation. [Lat. *facilitas, -atis = ușurintă, de ia facilis = ușor*.] 1) Stabilirea unui reflex cu atât mai ușor cu cât excitațiile care îl produc au fost repetate mai frecvent. 2) În general, favorizarea producerii unui fenomen.

FACILITARE IMUNITARĂ / facilitation immunitaire / immunological enhancement. Un fenomen paradoxal: protecția unui antigen printr-un anticorp specific, în acest mod, un țesut care conține antigeni este prezervat de acțiunea anticorpilor

FABELLA, s. f. / fabella, s. f. / fabella. [Lot. *fabella, itim. littifaba = bof*.] Os *sesamoid, prezent la 10-20% din populație, situat posterior condilului extern al genunchiului; radiografic, el poate fi confundat uneori cu un fragment osos sau cu un corp străin.

FABULATIE, s. f. / Tabulation, s. f. / confabulation. {Lot. *hbulatio, -onis = poveste, de ia fahulan = a pona&sti*.} Acțiunea de prezentare a unor evenimente imaginare ca fiind reale, F. nu se însoteste în mod obligatoriu de intenția de fals, subiectului crezând el însuși, parțial, ceea ce povesteste. F. este normală la copil și devine patologică la unii mitomani adulți.

FACIAL, adj. / facial, -ale, -aux, adj. / facial. [Lat. *facies = față*.] Care ține de față, situat în regiunea feței. Ex.: nerv f.

FACIES, s. n. / facies, s. m. / facies. [Lat. *facies = față*.] Expresia sau aparența feței. În medicina, termenul se utilizează cu referire la un aspect caracteristic al feței, care prezintă modificări mai mult sau mai puțin specifice pentru unele boli. În cadrul semeiologiei clasice au fost descrise numeroase tipuri de f., printre care: 1) *F. abdominal*, cu tentă lividă, reliefuri osoase accentuate, ochi terni, înfundati în orbite, privire anxioasă, în peritonită difuză acută sau sub influența unei dureri vii (apendicită, pancreatită etc.). Sin.: f. hipocratic sau f. peritoneal. 2) *F. acromegalic*, v. acromegalie. 3) *F. addisonian*, de culoare închisă („cafea cu lapte”), v. boala Addison. 4) *F. ac/e-midian*, aspect particular al feței la copiii cu „vegetații ade-noide”, ca urmare a aplatizării transversale a nasului, cu stergerea pliurilor nazogeniene și nazomolare, proeminentă ochilor și scurțarea buzei superioare, care nu acoperă complet incisivii superiori, gura fiind întredeschisă, iar expresia feței inertă. 5) *F. aortic*, paloare a feței, cu bufee de congestie, la bolnavii cu insuficiența aortică. 6) *F. basedowian*, din *boala Basedow-Graves, caracterizat prin *exoftalmie bilaterală accentuată, fante palpebrale largite, privire vie, hipersecretie lacrimală, ochi strălucitori, cu aspect de „spaimă înghetată”. 7) *F. bovin* denu-meste uneori aspectul feței în *disostoza craniofacială. 8) *F. cushingoid*, rotunjit, în „luna plină”, după tratament îndelungat cu steroizi; v. sindrom Gushing. 9) *F. dolorosa*: expresie facială a unui pacient care suportă o durere acută și continuă. 10) *F. hepatic*, cu expresie bolnavicioasă, ochi injectați, sclere galbene. 11) *F. hipertiroidian*, v. *facies basedowian*. 12) *F. hipocratic*, v. *facies abdominal*. 13) *F. Hutchinson*, v. 14) *F. leonin*, m. lepra lepromatoasă și m. alte boli asociate cu edem facial, ca erizipelul și *oncocercoză. 15) *F. lupic*, aspect „în fluture”, cu placard eritematos al nasului și al pomelilor, în „lupusul

FAOEMULSIFICARE

ce 11 recunos. In particular, poate fi protejat tesutului sau orga-nul *grefa impotriva reactiilor de aparare ale organismului pri- initor, care 1-ar distruge. Se faciliteaza astfel priza *grefonului. F. i. este datorata fixarii pe grefon a unor anticorpi incompleti, care nu atrag *complementul, protejand **celulele** Tmpotriva ata-cului *limfocitelor T.

FAOEMULSIFICARE, s. f. / phacoemulsification, s. f. / phacoemulsification. [Qr. **phakos** = iinte, [e-ntild; tat. **emulsum**, *da la emulgei-e = a mu[ge pdna [a uCt[ma picdtura, a. seca; ficare, derivat de. la facere = a face..] Tehnica de extractie a 'cristalinului prin care continutului acestuia este emulsificat cu ajutorul ultrasunetelor provenind de la o sonda, apoi, dupa o incizie, continutului fragmentat este extras prin aspiratie.*

FACOM, s. n. / phacome, s. m. / phakoma. [Cjr. **phakos** = iinte, *lenticid, -oma.*] Tumora benigna mica, lenticulara, caracte-ristica *facomatozelor. F. se localizeaza Indeosebi la nivelul globului ocular, SNC sj pe tegumente si, mai rar, In celelalte organe.

FACOMALACIE, s. f. / phacomalacie, s. f. / phacomalacia. [Qr. **phakos** = [inte, Centiid; **malakia** = mmuiere, de [a **malakus** = moale.\ Ramolismutul *cristalinului.

FACOMATOZA, s. f. / phacomatoze, s. f. / phakomatosis. [Cjr. **phakos** = [inte, [entiid, -oma, -oza.] Nume de ansamblu al unui grup de boli congenitale, In care se asodaza malformatii diverse ale nevraxului si tumori benigne de talie mica, de origi-ne ectodermica, vasculare sau fibromatoase (denumite *facoa-me) ale pielii, mucoaselor, ochiului si SNC. Boala von Recklinghausen (*neurofibromatoza) si *scleroza tuberoasa Bourneville fac parte din acest grup. Inconstant, *boala Lindau si *sindromul Goltz-Gorlin sunt de asemenea considerate ca fiind f. Sin.: sindrom neurocutanat. V. si hamartom.

FACOSCLEROZA, s. f. / phacoscleroze, s. f. / phacosclero-sis. [Qr. **phakos** = [into, [entiid; **sklerosis** = induratie, mtarire, de [a **skleros** = tare., dur.\ Induratia "cristalinului.

FACTICE, adj. / factice, adj. / facticious. [Lot. **facticius** = artificial, fdcut, de. ia **facere** = a face.] Fals, artificial, in-selator. Ex.: febra f., decmatoza f. V. si patomimie.

FACTOR, s. m. / facteur, s. m. / factor. [Lot. **factor**, -oris = autor, creator, eel care face, de [a **facere** = a face.] 1) Agent cauzal implicat In desfasurarea unui anumit eveniment. 2) Nume de ansamblu al unor substante de natura foarte diversa, cu efecte fiziologice si/sau biochimice bine definite, dar al caror mecanism de actiune sau compozitie exacta nu este Intot-deauna cunoscut. 3) Numar care se Inmulteste cu o anumita valoare pentru a determina o conversie a unitStii de masura; *coeficient. V. si In continuare.

FACTOR DE ACTIVARE A MACROFAGELOR / facteur d'activation des macrophages / macrophage activating factor.

, *Limfokina asemanatoare *f. de inhibare a macrofagelor (MIF) si "interferonului, care determina aparitia unui efect citotoxic la macrofage. Abrev. engl.: MAF.

FACTOR ANTIHEPARINIC / facteur antiheparinique / platelet factor 4. F. eliberat de plachete care inhiba actiunea *hepa-rinei si precipita complexele solubile de monomeri de *fibrina. Sin.: factor 4 plachetar.

FACTOR CASTLE / facteur de Castle / Castle's factor. [William B. Castle, *medic american, n. 1897.*] Sin.: factor intrinsec (v.).

FACTOR DE COAGULARE / facteur de coagulation / coagulation factor. V. factori de coagulare.

FACTOR DE CONTACT / facteur de contact / contact factor. Proteina plasmatica care intervine In initierea proceselor de coagulare endogena. Sunt cunoscuti In prezent urmatoorii f. de c.: *f. Hageman, *kiniinogenul cu greutate moleculara mare, *prekalicreina si *f. Rosenthal.

FACTOR DE ELONGATIE

FACTOR DE CRESTERE DERIVAT DIN PLACHETE / facteur de croissance d'origine plaquettaire / platelet-derived growth factor. Proteina Inalt cationica, de circa 30 kDa, compusa din doua lanturi, A si B. F. este stocat In plachete (prima sursa descrisa) In granulele a si este eliberat In momentul activarii piachetelor, dar este produs Indeosebi de "celulele endoteliale si, de asemenea, de 'macrofagele activate, celulele mezangi-ale, o serie de celule embrionare si mai multe tipuri de celule tumorale. F. de c. d. din p. induce migrarea si proliferarea

*fibroblastelor, a celulelor musculare netede si a monodteloc. Eliberat In plasma, el faciliteaza coagularea si accelereaza cicatrizarea, favorizand multiplicarea celulara. Ar fi implicat in-tr-o serie de procese patologice fibroproliferative incluzand ateroscleroza si restenozarea dupa o *angioplastie. O forma a sa este codificata de oncogena v-sis, capabila sa transforme une-le linii celulare fibroblastice In celule tumorale. F. se leaga de doua tipuri de receptori specifici (a si p) cu activitate protein-kinazica. Abrev. engl.: PDGF.

FACTOR DE CRESTERE ENDOTELIALA DERIVAT DIN PLACHETE / facteur dc croissance endotheliale d'origine plaquettaire / platelet-derived endothelial-cell growth factor. F. *mitogen si chimiotactic (*chimiotaxie) care face parte din grupul de "proteine angiogenice.

FACTOR DE CRESTERE EPIDERMICA / facteur de croissance de l'epiderme / epidermal growth factor. Polipeptid alcatuit din 53 de aminoacizi, provenind dintr-un precursor de circa 6 kDa, gena codanta a acestuia fiind pe cromozomul 4. Stimuleaza receptorul specific c-erb B1 prezent pe suprafata celulelor epiteliale, fibroblastelor si celulelor gliale. La receptorul pentru f. de c. e. se leaga eel putin doi f. asemanatori: *f. transformant de crestere a si f. de crestere al virusului vaccinia. Toti acesti trei f. sunt mitogeni *in vitro*. Gena receptorului f. de c. e. este situata pe cromozomul 7 si este foarte apro-piata ca structura de *proto-oncogena *neu*. Abrev. engl.: EGF.

FACTOR DE CRESTERE A HEPATOCITELOR / facteur de croissance des hepatocytes / hepatocyte growth factor • scatter factor. Proteina de 82 kDa, derivata dintr-un precursor alcatuit din 728 de aminoacizi, transformat prin proteoliza specifica Intr-un heterodimer cu o subunitate a de 69 kDa si o alta p de 34 kDa. Acest f. este un "mitogen foarte activ pentru celulele hepatice si renale. De asemenea, creste mobilitatea si dispersia (de unde denumirea de *scatter factor* = factor dispersant) celulelor epiteliale si endoteliale. F. de c. a h. actioneaza prin intermediul unui receptor specific, codificat de *proto-oncogena c-Met. Abrev. engl.: HGF-SF.

FACTOR DE CRESTERE A NERVULUI / facteur de croissance nerveuse / nerve growth factor. Proteina cu masa moleculara relativa 26000 Da, cu rol In reglarea dezvoltarii anumitor tipuri de neuroni (postganglionari simpatici si, proba-bil, a celulelor ganglionare senzoriale, la mamifere). Abrev. engl.: NGF.

FACTOR DIGITALIC ENDOGEN / facteur digitalique endo-gen / digitalis-like compound. Substanta (sau grup de sub-stante), probabil de natura steroidica, cu loc de secretie ne-cunoscut (hipotalamus?), capabila sa antreneze o natriureza prin blocarea reabsorbției tubulare de sodiu la nivel renal. Ea actioneaza In mod analog medicamentelor digitalice, prin blo-carea *pompei de sodiu. Sin.: factor natriuretic ouabaino-endo-gen, factor ouabain-like sau digitalin-like endogen.

FACTOR DIGITALIN-LIKE ENDOGEN / facteur digitalin-like endogen / digitalis-like compound. Sin.: factor digitalic endo-gen (v.).

FACTOR DE ELONGATIE / facteur d'elongation / elongation factor. Denumire generica pentru proteinele necesare transfe-rului resturilor de aminoacizi la un lant polipeptidic In cursul *traducerii genetice.

FACTOR F

FACTOR F / facteur F / factor F. *Plasmida capabila sa efectueze propriul sau transfer, prin conjugare cu o bacterie "primitoare". Genele responsabile de conjugare constituie un "operon de transfer". F. F se poate Integra In materialul genetic al bacteriei si poate astfel permite transferul genelor la bacteria "primitoare". Sin.: factor de fertilitate, factor sexual.

FACTOR DE FERTILITATE / facteur de fertilitate / fertility factor. Sin.: factor F (v.).

FACTOR HAGEMAN / facteur de Hageman / Hageman's factor. [*Hagvman, nume[e dolnavului [a ewe. a fast oBsen'at pen-lni prima data deficitului acestui factor sanguin.]*] Proteins plasmatica care intervine In procesul de coagulare, calea endo-gena, activandu-se la contactul cu o suprafata la care apa nu adera (ex.: sticia, endoteliiu lezat).

FACTOR HASERICK / facteur de Haserick / Haserick's factor. [*John R. Haserick, medic american contemporan.]* F. prezent In ser la bolnavii cu *lupus eritematos diseminat si alte 'colagenoze, avand proprietatea de a induce formarea "celulelor Hargraves. V. si test Haserick.

FACTOR INHIBITOR AL MIGRARIILOR / facteur inhibiteur de la migration / migratory inhibitory factor. Molecula proteica termostabila, mediatoare a imunitatii celulare, secretata de catre limfocitele timo-dependente In prezenta antigenului sensibilizant (Intr-o prima etapa), pentru ca, ulterior, In a doua etapa, sa actioneze asupra macrofagelor care poseda antigenul respectiv, determinand aglutinarea acestora. Abrev. engl.: MIF.

FACTOR INTRINSEC / facteur intrinseque / intrinsic factor. Glicoproteina termolabila de circa 60 kDa elaborate de celulele bordante ale glandelor fundice gastrice, indispensabila absorbtiei intestinale a *vitaminei 6,3 (cobalamina). Vitamina 8,2 provine din alimentele de origine animala, din bacterii prezente in apa si din vegetale fermentate (vegetarieni nu prezinta ca-renta In aceasta vitamina). Sub efectul aciditatii gastrice, cobalamina este eliberata din alimente si legata de proteine de origine salivara sau gastrica, denumite proteine R (R de la *rapide* la *electroforeza). In intestinul subtire proximal, proteinele pancreatiche rup legatura vitaminei B₁₂; cu proteinele R. Vitamina se leaga In continuare cu factorul intrinsec (FI), iar la nivelul ileonului terminal complexul FI-vitamina B₁₂; se dis-ociaza, iar cobalamina patrunde In enterocite, care prezinta re-ceptori specifici pentru aceasta. In 'anemia pernicioasa, absenta FI antreneaza o avitaminoza B₁₂; de absorbtie. In 30% din cazurile de boala exista anticorpi anti-FI, iar uneori s-a con-statat absenta congenitala a acestora. Sin.: factor Castle.

FACTOR LIPOTROP / facteur lipotrope / lipotropic factor. Denumire generica pentru grupul de f. care, prevenind acumularea grasimilor In ficatul animalelor supuse carentei de proteine, se opun degenerescentei grasoase a ficatului. Cei mai cunoscuti f. l. sunt *metionina si *colina.

FACTOR DE MOTILITATE AUTOCRINA / facteur de motilite autocrine / autocrine motility factor. Clasa de *citokine secrete de celulele maligne, cu rol In motilitatea celulelor neoplazice in decursul procesului de metastazare.

FACTOR NATRIURETIC ATRIAL / facteur natriuretique auriculaire / atrial natriuretic factor. Sin.: peptid natriuretic atrial (v.).

FACTOR NATRIURETIC OUABAINO-ENDOGEN / facteur natriuretique ouabaine-endogen / ouabain natriuretic factor. Sin.: factor digitalic endogen (y.).

FACTOR DE NECROZA TUMORALA / facteur necrosant des tumeurs / tumor necrosis factor. Termen care se utilizeaza pentru f. de n. t. a (INFa) sau cu referire atat la INFa, cat si la f. de n. t. p (INFp). Cei doi f. au proprietati biologice asemanatoare, iar genele care codifica sinteza se afla pe acelasi cromozom. Ambii f. interactioneaza cu "interleukinele 1

FACTOR STABILIZATOR AL FIBRINEI

si 6, *interferonii si alte molecule reglatoare, stimuleaza productia de interleukina 1, 'prostaglandina E⁺ si de *colagenaze, de asemenea mediaza numeroase componente ale raspunsurilor imunitare si inflamatorii. Cei doi f. contribuie la controlul normal al proliferarii celulare si al diferentierii, exercita o serie de efecte antitumorale si limiteaza *apoptoza la nivelul "nevroglii. Receptorii specifici celor doi f. au fost identificati la toate tipurile celulare somatice. Abrev. engl.: INF.

FACTOR OUABAIN-LIKE / facteur ouabain-like / ouabain-like compound. Sin.: factor digitalic endogen (v.).

FACTOR PLACHETAR / facteur plaquettaire / platelet factor. Sin.: tromboplastinogena (v.).

FACTOR 3 PLACHETAR / facteur 3 plaquettaire / platelet factor 3. Fosfolipid plachetar care este secretat In cursul procesului de agregare plachetara si care are rol In tromboplastinoformarea endogena.

FACTOR 4 PLACHETAR / facteur 4 plaquettaire / platelet factor 4. Sin.: factor antiheparinic (v.).

FACTOR R / facteur R / R factor, resistance plasmid. [*R = Rez,isteif:o.*] *Plasmida care face ca bacteriile ce o contin In citoplasma sa fie insensibile la actiunea mai multor medicamente (antibiotice si bactericide de sinteza). Bacteriile rezistente pot ceda f. lor R bacteriilor patogene. In acest mod se explica izbucnirea unor epidemii de dizenterie, tuberculoza si febra tifoida, In diferite parti ale lumii.

FACTOR REGULATOR PEPTIDIC / facteur regulateur peptidique / peptide regulatory factor. Denumire utilizata pentru un grup de molecule peptidice mid care actioneaza in mod *autocrin sau *paracrin, avand o afinitate mare pentru *receptorii membranari, carora le pot modifica diferentierea sau/si proliferarea. Acest grup heterogen de f. r. p. cuprinde Indeosebi limfokine si *factori de crestere.

FACTOR REUMATOID / facteur rhumatoide / rheumatoid factor. Macroglobulina serica avand caracteristicile unei IgM, prezenta In plasma sanguina la majoritatea subiectilor afectati de 'poliartrita reumatoida sub doua forme: 1) F. r. *greu* (70% din cazuri), format din IgM cu Mr mare. 2) F. r. *usor*, cu M, mica, alcatuit din IgG, IgM si IgA. F. r. se pune In evidenta prin *testul Waaler-Rose, reactia cu latex sau prin alte tehnici.

FACTOR RHESUS / facteur Rhesus / Rhesus factor, [factor denumit astfel dwarece Landstein&r ti 'Wiener [-au pus in evidenta, m 1940, injectdnd sange de (a maimuta Macacus rhesus m urech-ea iepureiui, producand astfel la acesta dm urma un ser anti-'Kjesus, cu care au studiat jwommde de aglutinare. m s&ngele urnon.] Antigen eritocitar prezent la circa 85% din populatie. Persoanele ale caror hematii prezinta antigenul sunt Rh⁺ (pozitive), iar celelalte Rh⁻ (negative). Transfuzia cu sange Rh⁺ efectuata la o persoana Rh⁻ provoaca, la aceasta din urma, aparitia de aglutinine anti-Rh. Asemenea complicatii apar In transfuzii repetate cu sange Rh⁺ la o persoana Rh⁻ sau cu ocazia celei de a doua sarcini a unei femei Rh⁻ cu sotul Rh⁺. Acelasi fenomen se poate Intampla si dupa primul avort.

FACTOR DE RISC / facteur de risque / risk factor. Majoritatea bolilor avand un determinism plurifactorial, f. de r. sunt aceia care cre.'c predispozitia pentru o anumita boala. Ex.:

fumatul este un f. de r. pentru cancerul pulmonar, frecventg acestei boli fiind semnificativ mai mare printre fumatori decat printre nefumatori.

FACTOR ROSENTHAL / facteur de Rosenthal / plasma thromboplastin antecedent. [*Robert L. Rosenthal, medic american contemporan.]* V. factori de coagulare. **FACTOR SEXUAL / facteur sexuel / sex factor.** Sin.: factor

F (v.). **FACTOR STABILIZATOR AL FIBRINEI / facteur de stabilisation de la fibrine / fibrin stabilizing factor.** *F. al coagulant

FACTOR DE TRANSFER

(XIII) care, in prezenta calciului, stabilizeaza *fibrina. Este activat de *trombina.

FACTOR DE TRANSFER / facteur de transfert / transfer factor.

Preparat cu M, mica si dializabil, extras din limfocitele subiectilor prezentand o *imunitate mediata celulara contra unui antigen determinat. Prin injectarea la un subiect nesensibilizat, f. de t. confera acestuia acelasi tip, de hipersensibilitate contra antigenului respectiv.

FACTOR TRANSFORMANT DE CRESTERE a / facteur transformant de croissance a / transforming growth factor a.

Polipeptid alcătuit din 50 de aminoacizi, din aceeași familie cu *f. de creștere epidermica (EGF), cu care prezintă 35% omologie și interacționează pe același receptor. Gena codificanta pentru precursorul f. t. de c. a este situată pe cromozomul 2. Acest polipeptid modulează dezvoltarea epidermei sanului și tubului digestiv, intervine în *angiogeneză și este un mediator al hipercalemiei. Rolul său fiziologic îl are de EGF, cu atât mai mult cu cât ambele polipeptide au un receptor comun. Abrev. engl.: TGF-a.

FACTOR VON WILLEBRAND / facteur de von Willebrand / von Willebrand's factor. [Erik Adolf von Willebrand, medic finlandez, profesor la Helsingfors, 1870-1949.]

Glicoproteina plasmatică sintetizată de endoteliu și megacariocite, care se atașează la suprafețele endoteliale lezate facilitând aderența trombocitelor și joacă, în plus, rolul de transportor plasmatic al f. VIII. Deficitul său congenital determină o coagulopatie mixtă, prin alterarea atât a hemostazei primare, cât și a celei secundare, numită *boala von Willebrand.

FACTORI DE COAGULARE / facteurs de coagulation / coagulation factors.

F. care intervin în procesul de *coagulare sanguină și care se găsesc în sânge sau în tesuturi. Conform nomenclurii în vigoare, se recunosc 12 f. desemnați prin cifre romane de la I la XIII (cifra VI nu este atribuită oficial, dar pentru unii desemnează *accelerina, globulina din sânge care accelerează formarea de "trombina și de "tromboplastina). F. de c. poartă, de asemenea, și alte nume, adesea mai cunoscut decât cifrele romane corespondente. F. I este fibrinogenul (v.). Deficiența sa (afibrinogenemie sau hipofibrinogenemie) poate fi congenitală, condiționată genetic sau dobândită (în unele afecțiuni hepatice severe, îndeosebi în ciroza hepatică sau în *coagularea intravasculară diseminată). F. II este cunoscut și sub denumirea de protrombina (v.). Deficitul acestuia f., hipoprotrombinemia, se întâlnește în bolile hepatice, fie prin insuficiența sintezei proteice, fie prin deficit de vitamina K, secundar *colestazei. F. III este tromboplastina (v.). F. IV se identifică cu ionul de Ca^{2+} element indispensabil al coagulării, deoarece participă la activarea majorității f. de c. F. V este denumit și proaccelerina (v.). Deficitul genetic de f. V constituie o boală rară, *parahemofilia. F. VI accelerina (v.) este de fapt forma activată a f. V. F. VII este reprezentat de proconvertina (v.). F. VIII este numit și f. antihemofilic A sau tromboplastinogen (v.). F. IX, f. antihemofilic B, participă la fel ca și f. VIII la formarea activatorului protrombinei prin mecanism intrinsec. Deficitul său determină o boală care se manifestă clinic identic cu hemofilia A, numită hemofilia B sau boala Christmas. F. X, f. Stuart-Power, a, globulina plasmatică, poziționată funcțional la intersecția dintre calea intrinsecă și cea extrinsecă a activării protrombinei. Deficitul de f. X determină o tulburare severă a hemostazei, cu caracter sistemic. F. XI, f. antihemofilic C, participă la activarea protrombinei prin mecanism intrinsec. Este cunoscut și sub denumirea de *p/asa-thromboplastin antecedent*. Deficitul său determină o tulburare sistemică a hemostazei, asemănătoare cu hemofilia A, numită hemofilia C sau sindrom Rosenthal. F. XII, f. Hageman, p globulina a carei activare prin contact cu diverse

FACTORI DE CREȘTERE HEMATOPOIETICI

suprafete, electronegative sau rugoase, declanșează mecanismul intrinsec al coagulării. Deficitul său se însoțește de o prelungire a timpului de coagulare in vitro, dar de obicei nu are manifestare clinică, de unde ipoteza existenței unui mecanism alternativ de activare a căii intrinseci *in vivo*. F. XII activat converteste, de asemenea, prekalicreina în kaliceina, enzima implicată în formarea kininelor plasmatică. F. XIII, numit și f. stabilizator al fibrinei, este o p globulina cu funcție de stabilizare a cheagului, prin polimerizarea monomerilor de fibrina. Este activat în prezenta trombinei și a ionilor de Ca^{2+} . Deficitul de f. XIII traduce o tulburare a hemostazei cu manifestare clinică.

FACTORI DE CREȘTERE / facteurs de croissance / growth factors.

Denumire generală pentru numeroase polipeptide, adesea fără relație între ele, care circulă în mediul extracelular și au ca acțiuni principale controlul proliferării celulare normale sau anormale. Sintetizati de numeroase celule, f. de c. au acțiune endocrină, *paracrină sau/si *autocrină: 1) în modul endocrin, acționează la distanță de locul de sinteză și secreție (ex.: *eritropoietina și *somatomedinele). 2) în modul paracrin, f. de c. acționează asupra celulelor din jur, altele decât celulele producătoare; acest mod de acțiune este extrem de răspândit în țesutul conjunctiv, în procesele de reparație tisulară și vindecare (ex.: *f. de c. ai fibroblastelor), dar și în procesele de organogeneză. 3) în mod autocrin, f. de c. acționează asupra celulelor care i-au produs, îndeosebi în hiperplazia epitelială compensatorie (ex.: *f. de c. ai hepatocitelor, în regenerarea hepatică), dar și în dezvoltarea tumorală. O serie de f. de c. acționează asupra unor tipuri celulare variate, în timp ce unii f. de c. au ținte celulare precise. De asemenea, f. de c. pot avea roluri în procesele de locomotie celulară, contractilitate și diferențiere. Acțiunea celulară a f. de c. se produce, eel mai frecvent, prin cuplarea cu *receptori membranați specifici, dotati adesea cu activitate tirozinkinazică. Receptorii care nu prezintă activitate kinazică endogenă activează *proteinkinaze intracelulare. Frecvent, acțiunea f. de c. se produce în două etape: un prim factor (*f. de competentă*) activează anumite metabolisme și/sau sinteza de receptori membranați, iar un al doilea factor (*f. de progresie*) provoacă avansarea celulelor în ciclul celular. Ex.: *f. de c. endotelială derivat din plachete este un f. de competentă, pe când somato- | medinele sunt f. de progresie. O clasificare a f. de c. nu este, deocamdată, posibilă.

FACTORI DE CREȘTERE ASEMĂNĂTORI INSULINEI / facteurs de croissance proches de l'insuline / insulin-like growth factors. Sin.: somatomedine (v.).

FACTORI DE CREȘTERE AI FIBROBLASTELOR / facteurs de croissance des fibroblastes / fibroblast growth factors.

Grup de 9 polipeptide omologe structural care stimulează proliferarea fibroblastelor, celulelor endoteliale, celulelor musculare netede vasculare, mioblastelor musculaturii scheletice, a unor celule neuronale și a unor tipuri de celule epiteliale. Există doi f. de c. ai f. principali: 1) F. de c. *al f. acid* (FGF-1), polipeptid format din 140 de aminoacizi, cu gena codantă a unui precursor pe cromozomul 5. 2) F. de c. *al f. bazic* (FGF-2), polipeptid format din 146 de aminoacizi, cu gena codantă a unui precursor pe cromozomul 4. Cei doi f. stimulează proliferarea unor tipuri celulare diverse, tinere. Trei dintre f. de c. ai f. sunt *oncogene. Mecanismul de acțiune a f. de c. ai f. este foarte complex: pe de o parte, ei activează indirect, prin intermediul receptorilor specifici, numeroase proteine via mesageri secundari, iar pe de altă parte acționează direct asupra unor ținte nucleare diverse. Abrev. engl.: FGF.

FACTORI DE CREȘTERE HEMATOPOIETICI / facteurs de croissance h6matopoiétiques / h(a)ematopoietic growth

FACTORI DE INITIERE MULTIGENICA

factors. Grup de polipeptide diverse care actioneaza la nivelul diferitelor linii celulare ale *hematopoiezei. Majoritatea acestor f. poarta denumiri diverse, descrierea si implicit terminologia nefiind, Inca, definitive. Unul dintre cei mai specifici f. de c. h. este f. de stimularea a coloniilor macrofagice (CSF-1). Alti f. de c. h.: *eritropoietina, *trombopoietina, f. de activare a celu-lei stem (sau hematopoietina 2).

FACTORI DE INITIERE / facteurs d'initiation / initiation factors. F. protetici cu rol catalitic, care initiaza unele procese moleculare: 1) Grup de proteine necesare pentru initierea "translatiei. 2) In transcriptie f. de i. este denumit f. sigma si este o subunitate de ARN-polimeraza. 3) In calea alternativa de activare a "complementului, f. de i., notat cu F, permite proteoliza *properdinei.

FAG, s. m. / phage, s. m. / phage. [Qr. *phagein* = a. *mdnca*.] Sin.: bacteriofag (v.).

FAG DEFECTIV / phage defectif / defective phage. 'Bacteriofag mutant care necesita, In vederea multiplicarii, asistenta unui f. ajutorat (asistent).

FAG TEMPERAT / phage tempere / lysogenic phage. 'Bacteriofag al carui genom se poate integra In ADN-ul celulei gazda, modificand proprietatile acesteia. Atunci cand este inte-grat In genomul celulei gazda, f. poarta denumirea de profag. F. t. are capacitatea de a liza bacteriile pe care le infecteaza.

FAG TRANSDUCTOR / phage transducteur / transducing phage. 'Bacteriofag capabil sa transmita o parte din genomul unei celule gazda altei celule gazda.

FAG VIRULENT / phage virulent / virulent phage. 'Bacteriofag care, prin infectia unei bacterii, produce liza acesteia. Cand bacteria este lizata, particulele virale nou sintetizate sunt eliberate.

FAGEDENISM, s. n. / phagedenisme, s. m. / phagedena, phagedenism. [Lat. *medicinal phagedaena* = u[cer, din gr. *phagedaina* = foame devoranta, *nicer* (fig.), de la *phagein* = a manca.] Ulceratie cu tendinta extensiva si distructiva neobisnuita, In profunzime sau In suprafata, rebela si fara specificitate histologica. Se localizeaza la nivelul membrelor inferioare si este adesea spontan regresiva. Poate fi consednta virulentei unor germeni sau a unui teren debilitat. Este frecventa In tarile tropicale. Sin.: ulcer fagedenic, ulcer tropical. V. si idiofagedenism.

FAGEDENISM GEOMETRIC / phagedenisme geometrique / pyoderma gangrenosum. Sin.: idiofagedenism (v.).

FAGOCIT, s. n. / phagocyte, s. m. / phagocyte. [Cfr. *phagein* = a manca; *kytos* = *ceiua*.] Termen general utilizat pentru a desemna celulele, fixe (celulele sistemului reticuloendotelial) sau mobile (granulocite polinucleare, monocite etc.); care pose-da proprietatea de *fagocitoza.

FAGOCITAR, adj. / phagocytair, adj. / phagocytic. [Cfr. *phagein* = a manca; *kytos* = *cdulii*.] 1) Care poseda capacitatea de *fagodoza. 2) Care apartine fagocitozei sau fagocitelor.

FAGOCITOZA, s. f. / phagocytose, s. f. / phagocytosis. [Cfr. *phagein* = a *mdnca*; *kytos* = *ceiuid*; -*oza*.] Captura si inges-tia, de catre o celula, a unor particule solide, inerte sau vii, ale mediului pericelular. F. reprezinta unui din mecanismele foarte eficiente ale *imunitatii nespecifice si implica ingestia si distrugerea unor agenti patogeni de catre *fagodte (sau celule fagocitare). Procesul de f. se produce fie la poarta de intrare a bacteriilor, fie dupa ce acestea au patruns In sistemul circulator.

FAGOFOBIE, s. f. / phagophobie, s. f. / phagophobia. [Gfr. *phagein* = a manca; *phobos* = *fried*.] Teama de a Inghiti sau de a se Ineca cu alimente.

FAGOLIZOZOM, s. m. / phagolysosome, s. m. / phagolysosome. [Qr. *phagein* = a *mdnca*; *lysis* = *distrugere*, de la *lyein*

FAMILIE

= a *distruge*; *soma*, *-atos* = *corp*.} *Lizozom secundar rezultat dupa fuziunea cu un 'fagozom.

FAGOZOM, s. m. / phagosome, s. m. / phagosome. [^]-¹ *phagein* = a manca; *soma*, *-afos* = *corp*.} Vacuola intracito-plasmatica provenita din *endocitoza, continand particule straine celulei (bacterie, virus, debriuri celulare). Dupa endocitoza si fuziunea cu un *lizozom p[imar, f. este hidrolizat si digerat de celula.

FALANGE (PROXIMALA, MIJLOCIE, DISTALA), s. f. pi. / phalanges I, II, III, s. f. pi. / proximal, middle, distal phalanges. [Lat. *phalanx*, *-angis*, gr. *phalanx*, *-angos* = *infiruire de. soidati*] V. tab. anat. - oase.

FALANGECTOMIE, s. f. / phalangectomie, s. f. / phalangectomy. [Lat. *phalanx*, *-angis*, gr. *phalanx*, *-angos* = *infiruire de. so[dati*; gr. *ektome* = *e.y.izie*.] Indepartarea chirurgicala a unei sau mai multor falange.

FALANGETA, s. f. / phalangette, s. f. / third phalanx, ungal phalanx. NA: phalanx, pi. phalanges. [Lat. *phalanx*, *-angis*, gr. *phalanx*, *-angos* = *infiruire de soidati*] Falanga distala; (sau unghiala) a unui deget.

FALANGIZARE, s. f. / phalangisation, s. f. / phalangization. [Lat. *phalanx*, *-angis*, gr. *phalanx*, *-angos* = *infiruire de soidati*.] Operatie chirurgicala efectuata In scopul restabilirii capacitatii de prehensiune. F. se efectueaza In cazul unei maini mutilate, cu degetele amputate si consta In adancirea comisurilor interdigitale, cu eliberarea primului metacarpian In scopul de a-l face mobil, pentru a Inlocui policele In miscarile de prehensiune (prindere).

FALCIFORM, adj. / falciforme, adj. / falciform. [Lat. *falx*, *folds* = *secerd*; *forma* = *forma*.] Care are forma de secera, cu referire la deformarea hematiilor din anemia f. sau *drepanocitoza.

FALLOIDIAN, adj. / phalloidien, -ienne, adj. / phalloid. [Cfr. *phallos* = *penis*; *eidosis* = *forma*.] Care se refera la intoxicate cu o duperca, *Amanita phalloides*. V. si *Amanita*.

FALS, adj. / faux, fausse, adj. / false. [Lot. *fiilsus* = *fats*.] 1) Contrar adevarului, nemtemeiat. 2) Despre o structura sau un proces aparent asemanatoare (sau confundabile) cu o alta structura sau proces din organism. Ex.: f. *membrana*, pseudo-membrana, depozit membranos, galbui, friabil pe amigdale; f. *membrana difteica*, formatiuni albe-sidefii, cu suprafata lucioasa-sa, neteda.; f. *proiectie*, falsa orientare; *travaliu f.*, dureri false de nastere.

FALUS, s. n. / phallus, s. m. / phallus. NA: penis (1). [Gjr. *phallos* = *penis*.] 1) Penis (v.). 2) In psihanaliza, reprezentare simbolica a organului masculin ca putere suverana, virila a Naturii (termenul penis fiind rezervat organului In sens anatomic).

FALX / falx / falx. NA: falx, pi. falces. [Lat. *falx*, *falcis* = *coasa*, *secera*.] Structura anatomica In forma de secera. Ex.: f. *cerebelli*, portiunea durei mater situata Intre lobii cerebelului; f. *cerebri*, portiunea mediosagitala a durei mater care separa emisferale cerebrale; f. *inguinalis*, structura tendinoasa comuna prin care se insera pe pubis muschii oblic intern si transvers ai abdomenului.

FAMILIAL, adj. / familial, -ale, -aux, adj. / familial. [Lat. *familiaris* = *ai casei*, de *familie*, de la *familia* = *famiUe*, *casa*.] Despre o boala sau o tara care afecteaza mai multi membri ai aceleiasi familii.

FAMILIE MULTIGENICA / familie multigenique / multigenic family, gene family. Ansamblu de mai multe fragmente de ADN, alcatuit din *gene si *pseudogene, ale caror secvente se aseamana. F. m. au derivat, In evolutie, din *duplicatiile succesive ale unei gene ancestrale unice.

FAMILIE RADIOACTIVA

FAMILIE RADIOACTIVA / Tamile radioactive / radioactive
-.; **family.** Ansamblu de elemente chimice radioactive alcătuit dintr-un element initial și din alte elemente care se formează succesiv. În urma unor dezintegrări alfa sau beta, sfârșindu-se cu un element stabil. Se cunosc patru f. r. naturale: a uraniu-lui (^U), având ca element stabil final plumbul (^{Pb}); a toriului (Th), cu element final plumbul (^{Pb}); a actiniului (^{Ac}), element final plumbul (^{Pb}); a neptuniului (^{Pn}), care nu există în stare naturală din cauza perioadei de înjumătățire extrem de scurte, cu element final bismutul (^{Bi}). O a cincea f. r., a americiului (^{Am}), este artificială și are ca element stabil final bismutul (^{Bi}).

FANERĂ, s. f. / phanere, s. m. / exoskeleton. [Cjr. *phuneros = vizibil, de [a phainein = a apărea.]* Orice formațiune epidermică vizibilă care prezintă o keratinizare intensă, de obicei normală: unghii, păr, pene.

FANGOTERAPIE, s. f. / fangothérapie, s. f. / fangothérapie. [It. *fango = nainol; gr. therapēia = tratament, lit la thera-peuein = o îngrijii.]* Utilizarea namolului de origine vulcanică prin aplicare la nivelul suprafeței cutanate, m scopuri terapeuțice.

FANTASMA, s. f. / phantasma (ou fantasme), s. m. / phantasm. [CJT. *phantasma = aparifiie, naluca, de. Ca phainein = a apărea.]* Producție a imaginației, vis în stare de veghe.

FANTA, s. f. / fente, s. f. / fissure. NA: fissura. [J-r. *fente, din iat. finditas, de. la fiadere = o despica, a crapa.]* 1) Ter-men utilizat în deosebi cu referire la structuri care se formează în perioada de dezvoltare embrionară a diferitelor organe. F. reprezintă o despăcitură parțială sau completă a unui organ, care marchează, în general, sediul unui nou orificiu sau fisuri. 2) Denumire generică pentru o serie de malformații ale fetei. V. fanta labiopalatină, fisura, hiatus.

FANTA LABIOPALATINĂ / fente labiopalatine / labiopalatine cleft. Termen general pentru ansamblul malformațiilor fetei rezultate dintr-un defect de sudură a mugurilor maxilari superiori cu procesusul intermaxilar al mugurelui frontal (la nivelul buzelor și gingiilor) sau a procesusurilor palatine ale mugurilor maxilari superiori între ele (la nivelul palatului). F. I. se deosebesc de fistulele faciale, care rezultă dintr-un defect de confluență a mugurilor primari. V. doc de papagal și gura de lup. **FANTA SINAPTICĂ / fente synaptique / synaptic cleft. V.** sinapsă.

FANTOMA, s. f. / fantôme, s. m. / phantom. [Cjr. *dialect. fantauma, de. la phantasma = aparifiie, naluca fi phainein » a apărea.]* În radiobiologie, model din ceară sau masă plastică care imită forma și dimensiunile unui organism, organ sau țesut, util în stabilirea izozodelor.

FARADIZARE, s. f. / faradisation, s. f. / faradization. [Michoel Faraday, fizician englez, 1791-1867.] Aplicarea unui curent de inducție experimental (excitare) sau terapeutic (pentru combaterea atrofiei musculare).

FARINGE, s. n. / pharynx, s. n. / pharynx. NA: pharynx. [Qr. *pharynx, -yngos = faringe.]* Conduct muscolomembranos care face să comunice cavitatea bucală cu esofagul, pe de o parte, și fosele nazale cu laringele, pe de altă parte. F. cuprinde trei părți: o parte superioară în raport cu fosele nazale (*rinofaringe), o parte medie, bucală (*orofaringe) și una inferioară (hipofaringe), care corespunde orificiului superior al laringelui. Este locul de înțrăisare a căilor respiratorii (sau aeriene) și digestive. **FARINGE BUCAL / oropharynx, s. m. / oral pharynx. NA:**

pars oralis pharyngis. Sin.: orofaringe (v.). FARINGE NAZAL / nasopharynx, s. m. / nasal pharynx. NA:
pars nasalis pharyngis. Sin.: rinofaringe (v.).

FARMACOCINETICA

FARINGECTOMIE, s. f. / pharyngectomie, s. f. / pharyngectomy. [CJT. *pharynx, -yngos = faringo; ektome = e^cizie.]* Ablatia totală sau parțială a faringelui, practică de regulă m chirurgia cancerului local. F. este frecvent parțială, iar dacă se recurge la f. totală (f. totală circulară) se impune o intervenție de chirurgie plastică.

FARINGISM, s. n. / pharyngisme, s. m. / pharyngismus, pharyngism. [Qr. *pharynx, -yngos = faringe.; -ism.]* Spasm muscular al faringelui.

FARINGITA, s. f. / pharyngite, s. f. / pharyngitis. [C/r. *pharynx, -yngos = faringe.; -ita.]* Inflamație a faringelui. Se descriu numeroase forme de f., printre care: 1) f. acută, inflamație asociată cu dureri în gât, în deosebi la înghitit, congestie a mucoasei locale și febră; sin.: f. catarală; 2) f. atrofică, forma de *f. cronică care evoluează cu atrofia țesutului submucoas și secreții vascoase; 3) f. cronică, ce rezultă după multiple f. acute, iar uneori este cauzată de tuberculoză sau sifilis; se manifestă prin secreții abundente, iar în formele severe prin ulceratii, durere și disfagie; 4) f. foliculară, caracterizată prin hipertrofia glandelor faringiene; 5) f. gangrenoasă, cu prezenta unor plăci de necroză; 6) f. herpetică forma de *f. acută caracterizată prin formarea de vezicule, urmate de excoriații; 7) f. membranoasă cu exsudat abundent care duce la formarea de false membrane; 8) f. ulceroasă, cu formare de ulceratii, acoperite de un depozit galbui, asemănător unei membrane, asociată cu febră, durere și prostratie.

FARINGOEPIGLOTIC, adj. / pharyngoepiglottic, adj. / pharyngoepiglottic. [r. *pharynx, -yngos = faringe., epi = pe, glotta sau glottis = [im6d.]* Raportat la faringe și epiglota. Ex.: repliu f.

FARINGOSCOPIE, s. f. / pharyngoscopie, s. f. / pharyngoscopy. [C/r. *pharynx, -yngos = faringe.; skopia = e.?(amitiat, de la skopein = a vede-a, a e^amino,]* Examen vizual direct al faringelui și hipofaringelui, efectuat cu un faringoscop (apa-sator de limba prevăzut cu un dispozitiv de iluminare).

FARINGOSPASM, s. n. / pharyngospasm, s. m. / pharyngospasm. [J/T. *pharynx, -yngos = faringe.; spasmus = contract, de. la span = a trage.]* Tulburare nervoasă caracterizată prin spasme musculare tonice sau clonice ale faringelui, în urma cărora este împiedicată deglutiția.

FARINGOSTOMIE, s. f. / pharyngostomie, s. f. / pharyngeal fistula. [C/r. *pharynx, -yngos = faringe.; stoma, -atos = gwi]* Comunicare dobândită între faringe și învelisul cutanat al gâtului din cauza unei breșe a peretelui faringelui. F. propriu-zis constă într-o deschidere directă a faringelui la piele, spre deosebire de fistulele faringiene, caracterizate prin existența unui traiect subcutanat mai mult sau mai puțin sinuos. Ambele sunt, frecvent, consecința unor intervenții faringolaringiene la bolnavii supuși anterior radioterapiei.

FARINGOTOMIE, s. f. / pharyngotomie, s. f. / pharyngotomy. [C/r. *pharynx, -yngos = faringe.; tome = taiere., sectium, lit la temnein = a tola,]* Incizia unui perete al faringelui.

FARMACIE, s. f. / pharmacie, s. f. / pharmaceuticals, pharmacy. [C/r. *pharmakeia, de. la pharmakon = re-mtilw.]* 1) Arta de a prepara medicamente. 2) Știința multidisciplinară care are ca obiect studiul preparării, controlului, conservării, eliberării și evaluării terapeutice a medicamentelor, ca și ansamblul de date fizice, chimice și biologice legate de acestea. 3) Unitatea sanitară unde (uneori) se prepara, se depozitează, de obicei o perioadă limitată de timp și într-un stoc m funcție de solicitări și se eliberează medicamente, produse tehnico-medicale și igienico-sanitare.

FARMACOCINETICA, s. f. / pharmacocinetique, s. f. / pharmacokinetic. [C/r. *pharmakon = re.me.diu; kinetikos = care St. nifca, de. la kinrm = a mișca.]* Studiul diferitelor etape ale;

FARMACODEPENDENTA

metabolismului medicamentelor In organism: resorbție, distribuție, transformari ale medicamentelor, eliminare. In functie de doza administrata si de timp, se determina diversi parametri:

semiviată, volum de distribuite, concentrația maxima plasma-tica (pic plasmatic), 'clearance etc. Pe baza acestor parametri se stabilesc modele farmacodnetice care permit o interpretare matematica.

FARMACODEPENDENTA, s. f. / pharmacodependance, s. f. / drug dependence. [Qr. *pharmakon* = *re.me.diu*; [at. *dependere* = a sta at&mati ds. la *de* = se-parat lie., *pendere* = a atdrna.] Denumire pentru ansamblul fenomenelor psihice si fizice care apar dupa o perioada variabila de utilizare a anumi-tor medicamente. Din cauza f., medicamentele respective de-vin indispensabile echilibrului fiziologic al pacientului. V. fizico-dependenta si psihodependenta.

FARMACODINAMIE, s. f. / pharmacodynamie, s. f. / pharmacodynamics. [Qr. *pharmakon* = *re.me.diu*, *dynamis* = forfa, *acfiu.ne*.] Studiul actiunii medicamentelor asupra organ-is-mului, organelor sau tesuturilor, ca si mecanismele acestei actiuni (ex.: la nivel biochimic, farmacologia biochimica).

FARMACOFILIE, s. f. / pharmacophilie, s. f. / pharmaco-philia. [Qr. *pharmakon* = *re.me.diu*; *philia* = atrcKfie, de [a *phileia* = a iufii.] Atasament si Incredere exagerata In medicamente si alte mijloace terapeutice. V. si farmacomanie.

FARMACOGENETICA, s. f. / pharmacogenetique, s. f. / pharmacogenetics. [Cjr. *pharmakon* = *re.me.diu* *genetikos* = propriu une.i ge.ne.ra.tii, de. [a *genos* = neam, wmas, generafie.] Ramura a farmacologiei si geneticii care studiaza variantele biochimice ale speciei capabile sa modifice raspunsul la medicamente.

FARMACOGENOZIE, s. f. / pharmacognosie, s. f. / pharmacognosy. [Qr. *pharmakon* = *re.me.diu*; *gnosis* = cunoastere,, lit la *gnonai* = a. cunoofte.] Disciplina consacrata studiului materiilor prime, In esenta de origine vegetala, care cuprind substante active farmacologic. F. era denumita odinioara *materia medica*.

FARMACOGRAFIE, s. f. / pharmacographie, s. f. / pharmacography. [Qr. *pharmakon* = *re.me.diu*; *graphein* = a scrie.] Ramura a farmacologiei care stabileste regulile si modalitatile de prescriere a medicamentelor.

FARMACOLOGIE, s. f. / phannacologie, s. f. / pharmacology. [Cfr. *pharmakon* = *re.me.diu*; *logos* = stiinta.] Stiinta care se ocupa cu studiul originii, structurii chimice, sintezei, efectelor si modului de administrare a medicamentelor. Include mai multe domenii: *farmacocinetica, *farmacodinamia, *farmacognozia, *toxicologia.

FARMACOMANIE, s. f. / pharmacomanie, s. f. / pharmacomania. [Cfr. *pharmakon* = *reme-diu*; *mania* = neBunie..] Nevoia imperioasa de a consuma medicamente fara motive justificate. V. si farmacofilie.

FARMACOPEE, s. f. / phannacopee, s. f. / pharmaco(po)ieia. [Gr. *pharmacopoia* = o6finerea iM.dit.ame.nte.ior, de. (a *pharmakon* = *remedm*, *poiein* = a face..)] Formular oficial, legal, continand o descriție a medicamentelor de uz curent In medicina (formula, compozitie, proprietati chimice, mod de prepa-rare, actiune farmacologica etc.). Este obligatoriu In toate far-maciiile unei tari. Prima f. Ti apartine lui Jacques Sylvius si a fost elaborata In anul 1514. Exista o f. internationala si una europeana, prima editie fiind elaborata In 1970.

FARMACORECEPTOR, s. m. / pharmacorecepteur, s. m. / pharmacoreceptor. [Qi' *pharmakon* = *re.me.diu*; [at. *receptus*, de. la *recipere* = a primi.] V. termenul: receptori si medicamente.

FARMACOVIGILENTA, s. f. / pharmacovigilance, s. f. / monitoring for drug safety, drug monitoring. [Cfr. *pharmakon*

FASCIITA NECROZANTA

= *re.me.diu*; [at. *vigilantia* = *vigitentd*, de la *vigilare* = a sta treaz noaptea, a ve.ghe.a.] Notarea, Inregistrarea si evaluarea sistematica a reactiilor indezirabile observate la pacienti In re-fatie cu orice medicament, survenite In conditii normale de utilizare In scop terapeutic, diagnostic sau profilactic. F. este organizata In cadrul unor centre nationale si internationale, acestea din urma fiind de obicei sub directia QMS. **FASCICUL, s. n. / faisceau, s. m. / fascicle. NA: fasciculus, pi. fasciculi.** [Lat. *fasciculus*, dim. de. la *fascis* = *manunchi*] Gruparea mai multor 'fibre, dispuse paralel (f. nervos, f; muscular). Ex. de f. nervoase: f. hipotalamohipofizar, f. pontocere-belos, f. solitar, f. spinocerebelos dorsal, f. vestibulocerebelos. **FASCICUL ATRIOVENTRICULAR / faisceau atrio-ventriculaire / atrioventricular bundle. NA: fasciculus atrioventricularis.** Sin.: fasciculus His. V. inima.

FASCICUL HIS / faisceau de His / atrioventricular bundle. NA: fasciculus atrioventricularis. *Wilhelm His Jr., anatomist german, prof& sor (succesiv [a Leipzig, 'Basel, ('ottingen si 'Berlin, 1863-1934.] Sin.: fasciculus atrioventricular. V. inima.*

FASCICUL KENT / faisceau de Kent / Kent's bundle. [Albert Frank Stanley Kent, fiziolog e.ngle.z, profesor la 'Bristol, avoi la Londra, 1863-1958.] V. sindrom Wolff-Parkinson-White.

FASCICUL PIRAMIDAL / faisceau pyramidal / cerebros pinal tract. NA: tractus corticospinalis (pyramidalis). F. descendent de fibre nervoase provenind din circumvolutiunea frontala ascendenta si din teritoriile corticale adiacente (Indeosebi In lobul frontal), care se termina la nivelul celulelor motorii ale coarnelor medulare controlaterale. F. p. constituie calea ner-voasa principala a motricitatii.

FASCICULAT, adj. / fascicule, -e, adj. / fasciculated. [Lat. *fasciculus*, dim. de. (a *fascis* = *manf.nc.tii-*] Care este dispus In 'fascicule.

FASCICULATIE, s. f. / fasciculation, s. f. / fasciculation. [Lat. *fasciculus*, dim. de. la *fascis* = *mdnunchi*.] 1) Contractie simultana a mai multor *unitati motorii dintr-un fasciculus muscular. F. este vizibila prin piele, dar nu provoaca deplasare, de-cat eel mult a degetelor. 2) In sens restrans, In *electromio-grafie: contractia patologica simultana a fibrelor musculare apar-tinand aceleiasi unitati motorii, care se exprima pe electromio-grama printr-un potential bi- sau polifazic de la 0,5 mV la 5 mV, cu durata de 5-15 ms si cu repetitie neregulata, exceptional ritmica. F. se observa In oboseala musculara, sau mai frecvent semnifica o afectare a *motoneuronului. **FASCIE, s. f. / fascia, s. m. / fascia. NA: fascia.**

[Lat. *fascia* = *fasti*, *fiandd*.] Invelisul aponevrotic al muschiului sau al unei regiuni anatomice. F. este o membrana conjunctiva fibroasa con-stituita prin reunirea *aponevrozelor de Invelis ale muschilor superficiali dintr-o zona a corpului si care Ti separa de tegumen-te, sau care delimiteaza unele planuri musculare. F. *superfid-alis* limiteaza In profunzime paniculul adipos subcutanat. F. *lata* reprezinta partea laterala, mai groasa a aponevrozei super-ficiale care Inconjoara coapsa, mergand de la creasta iliaca pana la tibie. V, si aponevroza. **FASCIITA, s. f. / fasciite, s. f. / fasciitis.** [Lot. *fascia* = *f6fu*,

danda; -ita.] Inflatia unei *fascii. **FASCIITA CU EOZINOPILE / fasciite a eosinophiles / eosino-philic fasciitis.** Boala In care se asociaz<S edeme dureroase, *sderodermie si hipereozinofilie. Sin.: sindrom Shulman. **FASCIITA NECROZANTA / fasciite necrosante / necrotizing fasciitis.** Infectie a fasciilor hipodermice determinata In general de o asociere bacteriana streptococ beta-hemolitic de tip A - anaerobi. Ea antreneaza o necroza cu edem, ce evolueaza foarte rapid catre formarea de placarde vaste hemoragice si buloase, InsoTJte de stare de soc. Prognosticul este sever. Sin.; celulita fulminanta, celulita streptococica maligna, erizipel necrotic, gangrena dermica acuta, gangrena spitaliceasca.

PASCILINA

FASCILINA, s. f. / fasciline, s. f. / fascilin. Molecula de adeziune celulara Ca²⁺-independenta, prezenta in sistemul nervos central al unor insecte (ex.: *Drosophila neuroglian*), la nivelul ter-minatiilor axonice. F. exista in doua forme, I si II. F. II prezinta cinci domenii de tip imunoglobulinic.

FASCIOLA / Fasciola / Fasciola. [Lot. *fasciola*, dim. de ta *fascia* = *fdie, bandd*,] Gen de viermi paraziti din familia *Fasciolidae*, clasa *Trematoda*. Specii mai importante: 1) *F. gigantica* (*Distoma giganteum*), Intalnita in caile biliare ale unor animale. 2) *F. hepatica* (*F. humana* sau *Distoma hepaticum*) este

- Intalnita tot in caile biliare la animale, dar uneori si la om, la care determina *fascioloza sau distomatoza hepatica. V. si distomatoza.

FASCIOLOZA, s. f. / fascioloze, s. f. / fasciolosis. [Lot. *fasciola*, dim. de [a *fascia* = *fasti, kandd*; -*oza*.] Boala determinata de paraziti din genul *Fasciola*. *F. hepatica*: localizarea in caile biliare hepatice a parazitului *Fasciola hepatica*, manifes-tata clinic prin icter, ascita si edeme ale membrelor inferioare.

FASTIGIUM / fastigium / fastigium. [Lot. *fastigium* = *culrme, varfl* 1) In general, eel mai Inalt stadiu, punct.' 2) Portiune a cerebelului situata in plafonul ventriculului al IV-lea, reprezentand partea cea mai posterioara a acestui ventricul. V. si ventricule cerebrale. 3) Stadiul eel mai Inalt al unei febre, Indeosebi in perioada acuta a unei boli infectioase; apogeul acesteia.

FASA, s. f. / bande, s. f. / band. [Cat. *fascia* = *fasie, Ganda*,] Fasie din tifon sau alt material de bumbac, rulata ca un sul si folosita pentru fixarea unui pansament sau pentru imobilizarea unei parti din corp. *F. gipsata* reprezinta tifon hidrofil presarat cu pulbere de gips, pentru confectionarea aparatelor gipsate.

FATAL, adj. / fatal, -ale, -aux, adj. / fatal. [Lot. *fatalis* = *ai destinului, de. la fatum* = *destln*.] Sin.: letal (v.).

FATA, s. f. / face, s. m. / face. NA: facies. [Lot. *fadēs* = *fata*.] Sin.: fades (v.).

FATETA, s. f. / facette, s. f. / side. [Lot. *fadēs* = *fata*.] 0 suprafata mica. *F. dentara* reprezinta o constructie protetica ce reconstituie partea vizibila a dintilor artificiali.

FAUNA, s. f. / faune, s. f. / fauna. [Lot. *Fauna*, *Sofia* sau *sora zeului Faunus* = *z.eu al agricultorilor ft pdstoritor, identi-juat mai tdrziu cu sail gru "Pan*.] Totalitatea animalelor care convietuiesc Intr-o anumita regiune. Tipuri: 1) *F. anofelina*, totalitatea speciilor de anofeli dintr-o regiune. 2) *F. cadaverica*, diverse Specii de insecte si larve care se succeda pe cadavre.

FAVISM, s. n. / favisme, s. m. / favism. [Lot. *faba* = *bob*; -*ism*.] Boala ce apare dupa consumul semintelor plantei leguminoase bob, observata la subiectii ce prezinta un deficit enzimatic eritrocitar ereditar. Caracteristici: icter hemolitic cu anemie si hemoglobinurie, astenie, tulburari digestive, febra.

FAVUS, s. n. / favus, s. m. / favus. [Lot. *favus* = *fagure de micro*.] Micoza a pielii capului determinata de ciuperca *Trichophyton schoenleinii*. Leziunea caracteristica este o mica depresiune rotunjita, supurata, acoperita de cruste de culoare galbena ca sulful si denumita godeu favic. F. este foarte contagios si provoaca alopecii cicatriceale definitive. Alte localizari: unghii, foarte rar leziuni viscerale.

FAZA, s. f. / phase, s. f. / phase. [Gr. *phasis* = *apare.nf.d, rasdrituf unei stele, de la phainein* = *a apdrea*,] 1) Denumirea starilor succesive in evolutia bolilor periodice Indeosebi in psihiatrie. Ex.: f. depresiva, f. maniacala. 2) Etapa in evolutia unui proces: a) *f. aeroba* si *anaeroba* ale travaliului muscular; b) *f. critics*, punctul mort Intr-o anumita perioada a efortului fizic intens; c) *f. dispersata* a unui sistem dispers; d) *f. luteinica*, din ciclul genital al femeii adulte; e) *f. izometrica*, de punere in tensiune a muschiului; f) *f. preclinica* a unei boli.

FAZA G1 / phase G1 / G1 phase. [Engl. *G* = *Gap sail Growth* (*gol, discontinuitate. sau creste-re*.)] Perioada a *ciclului

FEBRA AFTOASA

celular al eucariotelor care se Intinde de la sfarsitul mitozei precedente (*telofaza) pana la debutul *replicarii ADN. In aceasta f. celula are o activitate metabolica maxima, asigurandu-se cresterea sa. Pentru un ciclu celular de 24 de ore, la om, f. G1 dureaza 8 ore. V. faza G2 si faza S.

FAZA G2 / phase G2 / G2 phase. [YEngl. *G* = *Gap* (*gol, dts-continuitate*.)] Perioada a *ciclului celular care incepe dupa Incheierea *replicarii ADN si ia sfarsit la Inceputul *mitozei. La om, ea dureaza circa 5 ore. V. faza G1 si faza S.

FAZA S / phase S / S phase. [Engl. *S* = *Synthesis* (*sintezd*.)] Perioada a *ciclului celular in care are loc sinteza (replicarea) ADN-ului. V. faza G1 si faza G2.

FAT, s. m. / foetus, s. m. / f(o)etus. [Lot. *f(o)etus* = *flit*.] Sin.: fetus (v.).

FRBRA APEI NEGRE / fievre de l'eau noire / h(a)emoglobi-nuric fever. Sin.: febra hemoglobinurica (v.).

FEBRA CAPUSEI DE COLORADO / fievre a tique du Colorado / Colorado tick fever. Infectie febrila acuta, benigna, cauzata de un arbovirus (din genul *Orbivirus*, familia *Reoviridae*) transmis prin Intepatura capusei de padure adulte *Dermacentor andersoni*. Evolutia este rapida, cu doua faze febrile despartite de o scurta perioada de remisiune si cu leucopenie.

FEBRA IEPURILOR / fievre des lievres / rabbit fever. Sin.: tularemie (v.).

FEBRA MUSCATURII DE SOBOLAN / fievre par morsure de rat / ratbite fever. F. si artralgiile aparute dupa o perioada de latenta de 7-10 zile de la muscatura, cauzate de *Streptobacillus n'loniliformis* (cand se asociaza cu adenopatie, frisoane, cefalee, vomismente, eruptii morbiliforme) si *Spirillum minus*.

FEBRA NILULUI DE VEST / fievre de West Nile / West Nile fever. Boala sporadica autolimitata, cauzata de flavivirusul *M/fesf Nile*, transmis la om prin Intepatura tantarilor din genul *Culex*. Se manifesta prin f., stare de rau, adenopatie generalizata si ras cutanat, encefalita aparand foarte rar.

FEBRA OSULUI TIBIAL / fievre tibialgique / tibial bone fever. Sin.: febra de transee (v.).

FEBRA VAIL MARELUI RIFT / fievre de la vallee du Rift / Rift Valley fever, enzootic hepatitis. Infectie febrila acuta cu potential letal a animalelor domestice si a omului, determinata de un virus (bunyavirus) transmis prin tantari din genurile *Aedes*, *Culex* si *Erethmapodites*, ca si prin contactul cu tesuturile si secretiile animalelor infectate. Boala produce de obicei sim-ptome gripale nespecifice, dar se poate asocia uneori cu encefalita, retinita, necroza hepatica masiva sau f. hemoragica.

FEBRA, s. f. / fievre, s. f. / fever. [Lot. *febris* = *febra, friguri, de la gr. phebomai* = *eu tre-mur*.] 1) Cresterea temperaturii centrale a organismului uman peste temperatura fiziologica, considerata, in genere, de maximum 37°C. Deoarece exista variatii fiziologice in jurul acestei valori (in functie de varsta, in sarcina etc.), practic starea febrila se considera a fi peste 38°C. Pentru temperaturi Intre 37° si 38°C se utilizeaza denu-mirea de stare subfebrila. In f. se perturbs echilibrul dinamic Intre termoreglarea chimica (productia de caldura) si termo-reglarea fizica (pierderea de catdura). F. poate fi de diferite tipuri, in functie de evolutie, de ex.: **f. hectica*, **f. ondulanta*, *f. oscilanta*, **f. pseudopalustra*, **f. in platou*, care ramane ridi-cata, neschimbata pe toata perioada bolii; **f. remitenta* etc. Sin.: hipertermie. 2) Denumire utilizata pentru o serie de boli in care simptomul major este f. (v. in continuare).

FEBRA AFTOASA / fievre aphteuse / aphtous fever, foot and mouth disease. Boala eruptiva epidemica si contagioasa determinata de un vims, in special la bovine, caracterizata prin dezvoltarea de *afte pe mucoasa bucala, spatiile interdi-gitale si uger. Formele maligne sunt Insoite de localizari di-

FEBRA BALKANICA

gestive, respiratorii si nervoase. Boala se poate transmite la oaie, caine, pore si exceptional la om. In acest ultim caz boala este benigna.

FEBRA BALKANICA / fievre balkanique / Q fever. Sin.: boala Derrick-Burnet (v.).

FEBRA BUTONOASA / fievre boutonneuse / boutonneuse fever. Boala infectioasa febrila si exantematica, debutand cu un sanctu de inoculare, determinata de *Rickettsia conorii* si transmisa prin capuse (Indeosebi de *Rhipicephalus sanguineus*, capusa cainelui). Sin.: febra mediteraneana.

FEBRA BUTONOASA MEDITERANEANA / fievre boutonneuse mediterrannee / mediterranean fever. Sin.: boala Conor-Bruch (v.).

FEBRA DE CINCI ZILE / fievre de cinq jours / five-day fever. Sin.: febra de transee (v.).

FEBRA DE COREEA / fievre de Coree / Korean fevW. Sin.: boala Churilov (v.).

FEBRA CVARTA / fievre quarte / quartan fever, quartan malaria. *F. intermitenta, cu accese repetate la 72 de ore, caracteristica in forma de *malariae provocata de *Plasmodium malariae*.

FEBRA DATA DE VAPORII METALELOR / fievre des metaux / metal fume fever. Sindrom autolimitat, similar gripei, rezul-tat in urma expunerii acute la vapori de zinc, cupru, magneziu si alte metale aduse In stare volatila, si care se poate manifesta la cateva ore de la Incetarea expunerii propriu-zise.

FEBRA DATA DE VAPORII DE POLIMERI / fievre des polymeres / polymer fume fever. Sindrom caracteristic constand din f., alterarea starii generale si un usor 'wheezing. Apare la muncitorii expusi la polimeri volatilizati, 7n special la *fluoro-carboni.

FEBRA DE DESERT / fievre de desert / desert fever. Sindrom de hipersensibilitate acuta cu sinovita sterila autolimitata, constituind stadiul primar al *cocddioidomicozei. Sin.: febra San Joaquin.

FEBRA ENTERICA / fievre ent6rique / enteric fever. Sin.: febra tifoida (v.).

FEBRA FARINGOCONJUNCTIVALA / fievre pharyngo-con-jonctivale / pharyngoconjunctival fever. Boala febrila acuta cauzata de un *adenovirus, caracteristica la copil, cu tendinta epidemica 7n colectivitati. Se manifesta prin conjunctivita bilaterala, f. usoara, rinita, faringita si adenopatie cervicala.

FEBRA DE FAN / rhume des foins / hay fever. *Coriza spastica sezoniera; este data de o stare de sensibilizare alergica S la polenul gramineelor.

FEBRA FLEBOTOMICA / fievre ^ phlebotome / phlebotomus fever. Sin.: febra de trei zile (v.).

FEBRA FLUVIALA DE JAPONIA / fievre fluviale du Japon / tsutsugamushi disease. Sin.: boala tsutsugamushi (v.).

FEBRA GALBENA / fievre jaune / yellow fever. Boala infectioasa acuta, febrila, strict localizata si endemoepidemica In unele regiuni tropicale din America Centrala si de Sud (15-30° latitudine Sud) si Africa (0-10° latitudine Nord), cauzata de un arbovirus si transmisa prin Intepatura unui tantar (*Aedes aegyptii*). Se caracterizeaza prin afectare hepatorenala, cu debut brusc (dupa o perioada de incubatie de 3-6 zile), frisoane, f., cefalee, stare generala alterata, congestia mucoaselor, tulburari digestive, icter complicat de tulburari renale si sindrom hemoragie sever, manifestarea cea mai caracteristica fiind vomismentului negru (*vomito negro*). Boala poate evolua uneori favorabil (si confera imunitate durabila), dar eel mai frecvent evo-lutia este letala. Profilaxia se face prin administrarea vaccinului antiamaril care asigura imunitate timp de 10 ani. Sin.: tifo amaril, *vomito negro*.

FEBRA DE LASSA

FEBRA GANGLIONARA / fievre glandulaire / glandular fever. Sin.: mononucleoza infectioasa (v.).

FEBRA HECTICA / fievre hectique / hectic fever. F. prelun-gita, cu variatii mari, cu scadere 7n greutate pana la 'casexie.

FEBRA HEMOGLOBINURICA / fievre hemoglobinurique / h(a)emoglobinuric fever. Complicatie severa a 'malariiei, caracterizata prin hemoliza, hemoglobinurie cu insuficienta renala. Hemoliza este probabil cauzata de o reactie autoimuna la infectie. Sin.: febra apei negre, malariae hemolitica.

FEBRA HEMORAGICA. V. febre hemoragice.

FEBRA HEMORAGICA DE ARGENTINA / fievre hemorrhagique d'Argentine / Argentina h(a)emorrhagic fever. Sin.: boala Junin (v.).

FEBRA HEMORAGICA DE BOLIVIA / fievre hemorrhagique de Bolivie / Bolivian h(a)emorrhagic fever. F. determinata de *virusul Machupo, ale carei manifestari clinice sunt asemanatoare *f. h. de Argentina.

FEBRA HEMORAGICA DE CRIMEEA-CONGO / fievre hemorrhagique de Crimee-Congo / Crimean-Congo h(a)emorrhagic fever. *F. h. determinata de un virus, transmisa de capuse (In special din genul *Hyalomma*), ca si prin contact cu sangele, secretiile sau lichidele persoanelor sau animalelor infectate. Se Intalneste 7n Crimeea, Asia Centrala, Bulgaria, Africa Centrala, de Est si de Vest.

FEBRA HEMORAGICA EPIDEMICA / fievre h6morragique epidemique / epidemic h(a)emorrhagic fever. Nume generic pentru un grup de boli epidemice de origine virala, care se manifesta printr-un sindrom hemoragie, alaturi de alte simptome, variabile. Sin.: boala Nidoko. *F. galbena si *boala Ebola sunt incluse 7n aceasta categorie.

FEBRA HEMORAGICA MARBURG / fievre de Marburg / Marburg h(a)emorrhagic fever. [*Marburg = oraf in Cjcrma.-nia*]

*F. h. deseori fatala, determinata de virusul Marburg, 7n care bolnavii prezinta, pe langa febra si manifestari hemoragice, pancreatita, hepatita si stare de prostratie. V. si virus Marburg.

FEBRA HEMORAGICA DE OMSK / fievre hemorrhagique d'Omsk / Omsk h(a)emorrhagic fever. *F. h. asemanatoare ca manifestari clinice *bolii Kyasamur, determinata de un *Flavi-virus* transmis prin 7ntepatura capuselor din genul *Dermacentor* sau prin contact direct cu animalele si persoanele infectate.

FEBRA INTERMITENTA / fievre intermittente / intermittent fever. Forma de f. caracterizata prin accese care sun/in regu-lat, separate de intervale de 'apirexie. Este uneori simptoma-tica pentru o supuratie profunda (infectie purulenta, *endocar-dita bacteriana, hepatita supurata), dar eel mai frecvent este patognomonic pentru *malariae.

FEBRA KATAYAMA / fievre de Katayama / Katayama fever. [*Kciticiyamu, oraf in Japonia.*] *Schistosomiaza acuta care apare consecutiv infectiei cu *Schistosoma mansoni* si *S. japonicum*.

Manifestata prin prurit intens, febra, fenomene alergice cutanate, alterarea starii generale si hematologic printr-o eozinofilie care poate depasi 50%, boala este semnalata 7n principal la vizitatorii arilor endemice.

FEBRA DE LASSA / fievre de Lassa / Lassa fever. [*Losso = oraf in y^ge-ria, unde a aprut prima d'ala. fe.6ra.*] F. determinata de un *Arenavirus*, endemica 7n Africa de Vest, transmisa prin contactul cu urina anumitor specii de sobolani sau cu persoanele infectate. Majoritatea infectiilor au manifestari subclinice sau moderate, cazurile letale fiind rare. Simptomatologia include: febra cu debut insidios, cefalee, tuse uscata, dureri lombare, vomismente, diaree, faringita, edem facial si, rareori, ras maculopapulos. In cazurile grave apare o scadere brusca a tensiunii arteriale 7n ziua a saptea de la debutul bolii, urmata de soc, hipovolemie, vasoconstrictie periferica si **anurie**, uneori poate persista o surditate sechelara.

FEBRA DE MALTA

FEBRA DE MALTA / fievre de Malta / Malta fever. Sin.: bruceloza (v.).

FEBRA DE MARSILIA / fievre de Marseille / Marseilles fever. Sin.: boala Conon-Bruch (v.).

FEBRA MEDITERANEANA / fievre mediterraneenne / Mediterranean fever. Sin.: febra butonoasa (v.).

FEBRA MEDITERANEANA FAMILIALA / fievre mediterraneenne Inmiliiale / familial Mediterranean fever. Sin.: boala Reimann (v.).

FEBRA DE MEUSE / fievre de Meuse / Meuse fever. Sin.: febra de transee (v.).

FEBRA ONDULANTA / fievre ondulante / undulant fever. F. care evolueaza prin pusee succesive, fiecare cu o crestere progresiva urmata de o defervescenta lenta.

FEBRA OROYA / fievre d'Oroya / Oroya fever. [Oroya = regiune m S'em.] Febra si anemie severa, cu rata crescuta a mortalitatii, consecutive infectiei initiate cu *Bartonella badliiformis*. Alaturi de *verudle peruane, reprezinta una din manifestarile "bartonelozei. Distributia geografica se limiteaza aproape exclusiv la America de Sud.

FEBRA PAPPATACI / fievre a pappataci / pappataci fever. Sin.: febra de trei zile (v.).

FEBRA PARATIFOIDA / fievre paratyphoide / paratyphoid fever. Boala febrila determinata de bacili paratifici (eel mai des *Salmonella paratyphi* A si B) cu manifestah asemanatoare cu cele ale 'febrei tifoide, dar cu gravitate mai redusa. Se transmite prin alimente si apa contaminate, incubatia fiind mai scurta decat in cazul febrei tifoide.

FEBRA PATATA A MUNTILOR STANCOSI / fievre pourpree des Montagnes Rocheuses / Rocky Mountains spotted fever, American spotted fever, lone star fever, Bullis fever. Boala febrila acuta cauzata de "*Rickettsia rickettsii* si transmisa la om prin muscatura unor capuse ixodide (In special capusa de padure *Dermacentor andersoni* si capusa canina *D. variabilis*). Se caracterizeaza prin f. cu durata de 2-3 saptamani, frisoane, ras cutanat, mialgii, cefalee frontala severa si prostratie.

FEBRA PEL-EBSTEIN / fievre de Pel-Ebstein / Pel-Ebstein fever. [Pieter Klaases Pel, medic oiande.z., profuor de, dinica me.dic.ata [a Amsterdam, 1852-1919; WUhelm Ehstein, medic german, profesor de poiulinit.a. medicala [a Cjottingw, 1836-1912.] *F. ondulanta Insoitita de transpiratii nocturne profuze, Intalnita la unii pacienti cu *boala Hodgkin. Sin.: semn Pel-Ebstein.

FEBRA IN PLATOU / fievre en plateau / continuous fever. F. In care temperatura ramane nemodificata pe toata perioada bolii.

FEBRA DE PONTIAC / fievre de Pontiac / Pontiac fever. Una din formele infectiei cu *Legionella*, manifestata ca o boala a-cuta autolimitata cu durata de 2-5 zile. Mecanismul patologic eel mai probabil este hipersensibilitatea la antigenii bacterieni, microorganisme viabile nefiind izolate In nici un caz de f. P. (spre deosebire de *boala legionarilor, cealalta forma a infectiei cu *Legionella*).

FEBRA PRELUNGITA CU ORIGINE NEDETERMINATA / fievre prolongee inexpliquee / undiagnosed fever, fever of unknown origin. Denumire pentru o stare febrila care se manifesta (con-tinuu sau intermitent) de eel putin 15 zile si a carei origine nu a putut fi stabilita prin investigatiile curente. F. p. poate avea numeroase etiologii.

FEBRA PSEUDOPALUSTRA / fievre pseudopalustre / remittent fever. F. In care se produc remisiuni de unul sau mai multe grade (°C) fara, Insa, ca temperatura sa revina la normal. _

FEBRA Q / fievre Q / Q fever, pneumorickettsiosis. Sin.: boala Derrick-Burnet (v.).

FEBRE HEMORAGICE

FEBRA QUINTANA / fievre quintane / quintan fever. Sin.:

febra de transee (v.). **FEBRA RECURENTA / fievre recurrente / recurrent fever.**

Sin.: borelioza (v.). **FEBRA REMITENTA / fievre remittente / remittent fever.** F

care prezinta remisiuni de unul sau mai multe grade, fara ca temperatura sa revina la normal.

FEBRA ROSIE / fievre rouge / red fever. Sin.: denga (v.)

FEBRA SAN JOAQUIN / fievre San Joaquin / San Joaquin fever. Sin.: febra de desert (v.).

FEBRA de Shanghai / fievre de Shanghai / Shanghai fever. Forma de f. enterica provocata de "*Pseudomonas aerugmosa*.

FEBRA SONGO / fievre de Songo / Songo fever. Sin.: "f. hemoragica epidemica cu sindrom renal.

PEBRA DE SAPTE ZILE / fievre de sept jours / seven-day fever. Boala infectioasa febrila observata In India si m Japonia,

cu simptomatologie asemanatoare *f. de transee, dar caracterizata prin prezenta a doua pusee febrile, dupa care temperatura redevine normala (la sapte zile dupa at doilea puseu). Recaderile sunt foarte rare; agentul etiologic este o spirocheta: *Leptospira hebdomidis*. Boala intra In categoria *leptospiroze-lor.

FEBRA TERTA / fievre tierce / tertian fever. F. intermitenta cu accese care se repeta la 48 de ore. Se disting: 1) F. t. *benigna*, In 'malaria cu *Plasmodium vivax* si *P. orate*. 2) F. r. *maligna*, In malaria cu *P. falciparum*.

FEBRA TIFOIDA / fievre typhoide / typhoid fever. Toxiinfectie generalizata cu punct de plecare In limfaticile mezenterice, determinata de '*Salmonella typhi*. Boala este transmisa direct, pornind de la bolnavi sau purtatori de germeni, sau indirect, prin apa si alimente contaminate. F. t. este o boala strict uma-na, endemoepidemica si se manifesta, dupa o incubatie de 12-15 zile, print-o stare toxiinfectioasa cu *f. In platou, oboseala intensa si stupoare (tifos), cu tulburari digestive grave (anorexie totala, meteorism abdominal, diaree). Diagnosticul este pus de la debut prin *hemocultura sau *coprocultura si prin serodiagnostic ("reactia Vidal) Incepand din zilele a 8-a - a 10-a, Dupa boala se produce o imunitate durabila care se ob-tine si prin vaccinare.

FEBRA DE TRANSEE / fievre des tranches / trench fever. Boala rickettsiala autolimitata, provocata de *Rochalimaea quin-tana* si transmisa de paduchele uman (*Pediculus humanus corporis*). Se manifesta prin f. intermitenta si frisoane, dureri generalizate, vertij, ras asemanator celui din *tifosul exantematic si recaderi multiple. Sin.: boala His-Werner, febra osului tibial, febra de cinci zile, febra quintana, febra de Meuse, febra de Volhynia.

FEBRA DE TREI ZILE / fievre des trois jours / three-day fever. Infectie acuta benigna autolimitata cauzata de sapte flebovirusuri distincte. Este transmisa prin Intepatura mustei de nisip urbane din genul *Phlebotomus*, cu exceptia Ameridi tropica-le, unde vectorul este musca de nisip din genul *Lutzomyia*. Clinic este asemanatoare gripei (f. persista trei zile) si se poate asocia uneori cu meningita aseptica. Sin.: febra flebotomica, febra pappataci.

FEBRA UVEOPAROTIDICA / fievre uveoparotidienne / uveo-parotid fever. Sin.: uveoparotidita (v.).

FEBRA DE VOLHYNIA / fievre de Volhynia / Volhynia fever. Sin.: febra de transee (v.).

FEBRE HEMORAGICE / fievres hemorrhagiques / h(a)emorhagic fevers. Grup de infectii virale epidemice severe, transmise la oameni prin muscaturile unor artropode sau prin contactul cu rozatoare infectate. Manifestarile comune sunt f., hemo-ragia, trombocitopenia, socul si tulburarile neurologice. Grupul de f. h. include infectia cu *virus chikungunya, *f. h. de Argen-

FEBRICULA

tina, de Bolivia, *f. h. de Crimeea-Congo, de Omsk, *boala Kyasanur, *denga hemoragica, *f. h. epidemica, *f. galbena, *f. de Lassa si *f. Varii Marelui Rift, *boala Ebola si *f. h. Marburg.

FEBRICULA, s. f. / febricule, s. f. / febricula. [Lat. *febricu-la = fibra, mica, lie.* {a *febris = fibrO.*}] Febra mica.

FEBRIFUG, adj., s. n. / febrifuge, adj., s. m. / febrifuge. {Lot. *febris = ferret, fiigare = a jugon, a aiunga.*} Sin.: antipiretic (v.).

FECAL, s. f. pi. / feces, s. f. pi. / f(a)eces. [Lat. *faex, fae-cis = reziduuri., resturi.*] Sin.: materii fecale (v.).

FECALOM, s. n. / fecalome, s. m. / f(a)ecaloma. [Lat. *faex, faecis = reziduuri, resturi; -oma.*] Masa dura de materii fecale acumulate In intestinul gros, In relatie cu Incetinirea tranzitu-lui intestinal. Poate Simula o tumora sau, uneori, poate antre-na un sindrom ocluziv. Sin.: coprom, scatom, stercorom.

FECALURIE, s. f. / fecalurie, s. f. / f(a)ecaluria. [Lat. *faex, faecis = rezicfuuri, resturi; gr. ouron = urina*] Prezenta de materii fecale In urina, din cauza unei fistule enterovezicale.

FECUNDARE IN VITRO, FECUNDARE IN VITRO SI TRANSFER DE EMBRION / fecondation in vitro (FIV), feconda-tion in vitro et transfert d'embryon (F1VETE) / in vitro fertilization (IVF), in vitro fertilization and embryotransfer (IVFET). Metode adoptate In cazul unor tipuri de sterilitate feminina (Indeosebi tubara), dar si masculina. In prima etapa se recolteaza gameti, urmeaza fecundarea *in vitro*, apoi trans-plan-tarii embrionului In uterul pacientei. Metodele sunt utilizate si In zootehnie.

FECUNDATIE, s. f. / fecondation, s. f. / fecundation. [Lat. *feculare = a face. sa rodeosco, de. la fecundus = fertii, roditor.*] Fuzionarea unui garnet mascul (spermatozoidul) cu un garnet femel (ovulul) pentru a constitui oul (sau zigotul), din care se va forma un nou individ.

FECUNDITATE, s. f. / fecondite, s. f. / fecundity. [Lat. *fecu-dilns, -atis = fecunditate, fe-rititate, de. [a fecundare = a face. sd rodeascd si fecundus = fertif, roditor.*] 1) Aptitudinea de a se reproduce. 2) Numarul total al sarcinilor.

FEED-BACK / feed-back / feed-back. [eng]. *to feed = a mdnca, a se Urani; back = mapoi.*} Sin.: conexiune inversa (v.).

FELATIE, s. f. / fellation, s. f. / fellatio. [Lat. *fellare = a suge.*] Stimularea orala a organelor genitale externe In scopul obtinerii satisfactiei sexuale.

FEMELA, s. f. / femelle, s. f. / female. [Lat. *femella = femeie. tdndra.*] Organism care produce gameti feminini. La numeroa-se specii inferioare, acest caracter este singurul care permite deosebirea dintre f. si mascul, dar de obicei exista si alte diferente care privesc caracterele sexuale (primare si secundare).

FEMINIZARE, s. f. / feminisation, s. f. / feminization. [Lat. *femina = femeie.*] Aparitia la un subject de sex masculin a caracterelor sexuale feminine secundare: ginecomastie, diminuea-rea pilozitatii etc. Se observa In insuficienta testiculara, In tim-pul tratamentelor prelungite cu estrogeni etc.

FEMUR, s. n. / femur, s. m. / thigh bone, femur. [Lat. *femur = wapsa.*] V. tab. anat. - oase.

FENACETINA, s. f. / phenacetine, s. f. / phenacetin. (DCI) Derivat de *anilina cu efect analgezic si antipiretic, In prezent tot mai putin utilizat din cauza toxicitatii sale.

FENESTRATIE, s. f. / fenestration, s. f. / fenestration. [Lat. *fenestra = fore-astro, deschiz.dtura.*] Crearea unei deschideri In peretele unei cavitati osoase organice. Ex.: interventia pentru recuperarea sau ameliorarea auzului In caz de *otospongioza, constand In trepanatia unui *canal semicircular, cu crearea unei deschideri destinate sa Inlocuiasca fereastra ovala obturata.

FENILALANINA, s. f. / phenylalanine, s. f. / phenylalanine. Aminoacid indispensabil prezent In sange, precursor al *tirozinei. La adult sunt necesare 0,30 g/zi, daca regimul contine tiroana, si 1,10 g/zi In absenta tirozinei. Prin intermediul tirozi-

FENOLSULFONFTALEINA

nei, f. se afla la originea *adrenalinei si *melaninei. Concen-tratia din sange este de 8 mg/l. V. si fenilcetonurie.

FENILBUTAZONA, s. f. / phenylbutazone, s. f. / phenylbutazone. (DCI) Derivat de fenilhidrazina usor antipiretic, dar cu proprietati antiinflamatorii comparabile cu cele ale *corticoizilor. Determina o retentie hidrosodata si prezinta un grad de toxicitate, Indeosebi asupra *hematopoezei si a mucoasei gastrice.

FENILCETONURIE, s. f. / phenylcetonurie, s. f. / phenylketonuria. [Qr. *phaein = a straind, a aparea, hyle = matene., Cat. acetum = otet; gr. ouron = urina.*] Boala ereditara cu transmitere autozomal recesiva, caracterizata printr-un deficit de fenilalanin hidroxilaza, enzima care catalizeaza formarea *tirozinei pornind de la *fenilalanina. F. este o boala grava, manifes-tata clinic printr-o encefalopatie severa cu ariaritate mentals (de unde si denumirea de oligofrenie fenilpiruvica) si tulburari neu-ropologice variate. In sange se constata o crestere a concentra-tiei de fenilalanina, iar In urina apar derivatii acesteia: acid fe-nilpiruvic, acid fenilacetic si acid orto-hidroxifenilacetic. Manifes-larile clinice pot fi prevenite prin depistarea sistematica a bolii, cu ajutorul *testului Guthrie, care, daca este pozitiv, permite instituirea de la nastere a unui regim alimentar sarac In fenil-alanina. Analitic se disting opt tipuri de f. (I-VIII). Forma de-scrisa mai sus, clasica, reprezinta tipul I de f. cu deficit evident de fenilalanin hidroxilaza si hiperfenilalaninemie consecuti-va. In tipurile II si III activitatea enzimatica este prezenta sau usor redusa, padentii fiind normali sau cu retard mental usor. In tipurile IV (deficienta de dihidropteridin reductaza) si V (deficit In dihidropteridin sintetaza) afectarea neurologica este pre-coce si grava, deoarece dihidrobiopterina este un "cofactor nu numai pentru fenilalanin hidroxilaza, d si pentru dopamin-p-nidroxilaza si triptofan hidroxilaza, enzime necesare sintezei *catecolaminelor si, respectiv, *serotoninei. Tipurile VI-VIII, foarte rare si incomplet descrise, corespund altor defecte ale catabo-lismului fenilalaninei. Sin.: boala Foiling, oligofrenie fenilpiruvica.

FENOBARBITAL, s. n. / ph6nobarbital, s. m. / phenobarbital. (DCI) Tip de 'barbituric lent, utilizat de obicei *per os*, ca anti-convulsivant.

FENOCOPIE, s. f. / phenocopie, s. f. / phenocopy. [Qr. *phaein = a aparea; [at. copia = cantitate. mare, numar mare.]* Modificare efemera In expresia fenotipica a unui geno-tip, care mimeaza expresia fenotipica a altui genotip, sub acti-unea unor factori inductori din mediu. Ex.: "microcefalia poate fi indusa de infectii virale sau iradiere si mimeaza malforma-tiile ereditare.

FENOL, s. m. / phenol, s. m. / phenol. [Cfr. *phaein = a stra-iv.i, a aparea; -ol.*] 1) Nume comercial al *addului fenic, sub-stanta cristalizata alba, cu miros caracteristic, coroziv si toxic. 2) Orice compus organic cu lant carbonat Inchis, legal la una sau mai multe grupari hidroxil (OH). *Acidul fenic este consti-tuentul eel mai simplu din aceasta serie. Sin.: add fenic.

FENOLFTALEINA, s. f. / phenolphthaleine, s. f. / phenolphthalein. [Qr. *phaein = a strd[ud, a aparea, -ol; [at; gr. naphta = un tip de Bitum.]* Substanta chimica a carei culoare variaza In functie de pH-ul mediului (violeta In solutie alcalina, inco-lora In mediu acid), fiind utilizata ca indicator de pH. Se uti-lizeaza si ca purgativ, dar administrarea sa poate fi cauza unui „sindrom al purgativelor", cu dezechilibru hidroelectrolitic prin iritatie mucoasei colonului.

FENOLSULFONFTALEINA, s. f. / phenol sulfone phtaleine, s. f. / phenolsulfonphthalein. [Cjr. *phaein = a stralnci, a aparea; -ol; [at. siilfur, -uris = sulf, pucioasa; [at; gr. naphta = un tip de bitum.]* Substanta cristalina, de culoare rosie, care, injectata intravenos, este utilizata pentru explorarea func-tiei tubulare renale. Evaluarea colorimetrica a gradului de colo-rare In rosu a urinei permite estimarea cantita(ii de f. elimina-

FENOMEN

te Intr-un anumit interval **de** (imp si implicit testeaza capacita-tea de excretie tubulara. Abrev.: PSP. Sin.: rosu de Congo, rosu de fenol.

FENOMEN, s. n. / ph6nom6ne, s. m. / phenomenon. [Qr. *phfiinomenon* = ceea ce apart, fit la *phainem* = a apiirea.] 1) Fapt stiintific observabil. 2) Ceea ce este perceptut de sim-turi. 3) In fiziologie, orice schimbare care survine Intr-un organ sau o functie. 4) In patologie, orice simptom sau semn. V. In continuare diferite tipuri de f.

FENOMEN ARTHUS / phenomene d'Arthus / Arthus reaction. [Mco7os Maurice Arthus, fiziolog franc.ez, profesor (succe-siv) la *rdfrurg, Marsilia si Lausanne., 1862-1945.*] Sin.: reactie Arthus (v.).

FENOMEN GUNN / phenomene de Gunn / Gunn phenomenon. [Robert Marcus Gunn, oftalmiolog englez, MoorfieUs, 1R50-1909.] Sin.: sindrom Gunn (v.).

FENOMEN KANAGAWA / phenomene de Kanagawa / Kanagawa phenomenon. Capacitatea bacteriei *Vibrio parahemoliticus* de a produce hemoliza pe mediu agar Wagatsuma, strans legata de enteropatogenicitatea microorganismului. **FENOMEN LUCIO / phenomene de Lucio / Lucio phenomenon.** [H. Lucio, medic me.?(tcan, 1819-1S66.] Reactie de exa-cerbare locala In lepra leptomatoasa difuza, avand la baza "vasculita necrozanta a vaselor mici ale epidermului. Clinic, se observa grupuri de mid leziuni eritematoase cu necroza cen-trala si evolutie spre cicatrizare.

FENOMEN PRAUSNITZ-KUSINER / phenomene de Prausnitz-Kiislner / Prausnitz-Kiislner phenomenon. [Otto Carl Willy Prausnitz, bacteriolog fi igienist german, profesor la 'Bresiau (m present 'Wroclaw, 'PoTonia), 1876-1963; Heinz Kiislner, ginecolog german, _ profesor [a. Leipzig, n. 1897.] Sin.: proba Prausnitz-Kuslner (v.).

FENOMEN RUMPEL-LEEDE / phenomene de Rumpel-Leede / Rumpel-Leede phenomenon. [Theodor Rumpel, medic german, J-famfiwg, 1862-1923; Car] Stockbridge Leeds, medic american, Seattle., n. 1882.] Sin.: proba Rumpel-Leede (v.). **FENOMEN SEIDEL / phenomene de Seidel / Seidel phenomenon.** [Erich Seidel, oftaimohg german, profesor la J-[eide]6erg, apoi la Jena, 1882-1946.] Sin.: proba Seidel (v.). **FENOMEN SOMOGYI / phenomene de Somogyi / Somogyi phenomenon.** [Michael Somogyi, 6wcnimist american, Si-Louis, 1SS3-1971.] Sin.: sindrom Somogyi (v.). **FENOMEN STARLING / phenomene de Starling / Starling phenomenon.** [Ernest Henry Starling, fiziolog englez, n. la 'Somfiiai, nrofeor [a Londra, 1866-1927.] Fenomen care per-mite explicarea schimburilor hidroelectrolitice de la nivelul capi-larelor. La nivelul capilarelor arteriolare, diferenta dintre presi-unea arteriala si presiunea hidrostatica a lichidelor intersti-tiale este superioara *presiunii oncotice a plasmiei sanguine. Ca urmare, se produce o filtrare a plasmiei catre spatiile intersti-tiale. Dimpotriva, la nivelul capilarelor venoase se produce o miscare lichidiana inversa, deoarece presiunea oncotica a plasmiei este, In acest caz, superioara diferentei dintre presiunea venoasa si presiunea hidrostatica a lichidelor intersti-tiale. **FENOMEN TYNDALL / phenomene de Tyndall / Tyndall's phenomenon, [foha Tyndall, fizician iriandez, 1820-1S93.]** Difuziunea luminii la nivelul unor particule materiale aflate In suspensie In aer sau Intr-un lichid. Ex.: difuziunea luminii Intr-o solutie coloidala. V. si ultramicroscop.

FENOMEN DIN ZORI DE ZI / phenomene de l'aube / dawn phenomenon. Cresterea glucozei plasmatice dimineata devre-me la pacientii diabetici, necesitand niveluri crescute de insuli-na pentru a mentine euglicemia (*glicemia normata). **FENOTIP, s. n. / phenotype, s. m. / phenotype.** YGjr. *phainein* = a apdrea; *typos* = tip, model, marc-a.} 1) Ansamblul caracte-

FERTILITATE

relor aparente fizice, biochimice si fiziologice, care corespund expresiei *genotipului, dar si unor conditii determinate de me-diul exterior (v. peristaza). In patologia umana, pentru anumite *aberatii cromozomiale corespund f. caracteristice, descrise ca sindroame. Ex.: *sindromul Down corespunde trisomiei 21. 2) Expresia unei singure gene sau a unei perechi de gene.

FEOCROMOCITOM, s. n. / pheochromocytome, s. m. / pheochromocytoma. Cjr. *phaios* = brun; *khroma, -atos* = culoare; *kytos* = celuia; -oma.] Tumora de obicei de mici dimensiuni, eel mai adesea benigna, dar, uneori, si maligna. Se dezvoltă din medulosuprarenala, uneori si din paraganglionii situati de-a lungul lantului simpatic; celulele tumorale secreta, paroxistic sau continuu, *catecolamine, responsabile de manifestarile clini-ce, dominate de hipertensiunea care apare In crize, rezistenta la tratament.

FEREASTRA, s. f. / fenetre, s. f. / fenestra, window. [Lot. *fenestra* = fereastră, descultizdtura.] Deschizatura circumscrisa Intr-o suprafata. Ex.: 1) F. *aortica*, denumire radiologica a unei zone dare, delimitata de concavitata crossei aortice si traversa-ta de artera pulmonara stanga. 2) F. *electhca*, notiune electro-cardiografica pentru explicarea unei Q In infarct. 3) F. gipsa-ta, orifidu de dimensiuni variabile practical la nivelul aparatu-lui gipsat etc.

FEREASTRA TERAPEUTICA / fenetre therapeutique / therapeutic window. Intreruperea provizorie a unui tratament care nu da rezultate, In doua scopuri: 1) punerea In evidenta a eventualelor semne ale bolii; 2) discriminarea semnelor de in-toleranta la tratament.

FERIPRIV, adj. / ferriprive, adj. / sideropenic. [Lot. *ferrum* = fier; *privus* = [ipsit de, de la *privere* = a ipsi (pe cintva) de cwa.] Care este provocat prin lipsa fierului sau se caracte-rizeaza prin absenta acestuia.

FERITINA, s. f. / ferritine, s. f. / ferritin. Lat. *fcrrum* = fier; -ino.] Molecula proteica cu greutate moleculara mare, care permite stocarea tisulara a fierului (In special In splina, ficat, maduva osoasa). F. este formata din unirea fierului cu *apo-ferritina.

FERMENT, s. m. / ferment, s. m. / ferment. [Lat. *fermentum* = dospire, fermentare, de [a fermentare = a. face sit fenne.nttz.t fi fervere = a fierfie.] Sin.; enzima (v.).

FERMENTATIE, s. f. / fermentation, s. f. / fermentation. [Lat. *fermentatio, -onis* = dospire, fermentare, de la fermentare = a face sa fermentez.e fi fervere = a fieri] e.] Proces de degra-dare a anumitor materii organice In anaerobioza, sub influenta enzimelor produse de microorganisme. Este, de fapt, o *oxido-reducere interna In care acceptorul de hidrogen nu este oxige-nul, ci o molecula organica. De. ex.: f. *alcoolica* determinata de *Saccharomyces cerevisiae, f. lactica*, prin actiunea bacilului grampozitiv nepatogen *Lactobacillus*.

FEROCINETICA, s. f. / ferrocinetique, s. f. / ferrokinetics. [Lot. *ferrum* = fier; gr. *kinetikos* = care se wifca, de [a *kinein* = a wifca.] Studiul dinamicii eritrocitare cu ajutorul fierului radioactiv (⁵⁹Fe). Cuprinde masurarea continutului plasmatic, a -clearance-ului plasmatic al fierului, a relnnoirii (turnover-ul) fierului plasmatic, a timpului de sechestratie splenica si a volu-mului plasmatic.

FEROMON, s. m. / pheromone, s. f. / pheromone. [C^r. *phere-in* = a purta, a dues.; *hormon* = eyitat, de la *hormaein* = a mdemna, a e?(cita.) Termen ce defineste o serie de „sodo-hormoni" sau „ectohormoni", substante secretate de animale si care influenteaza comportamentului sau dezvoltarea altor indivizi din aceeași specie sau chiar familie.

FERTILITATE, s. f. / fertilitate, s. f. / fertility. [Lat. *fertilitas, -atis* = rodnicie,, fe-rtilitate, de la *fertilis* = roditor.] Fenomen demografic prin care se exprima raportul dintre nascutii vii faB

FESA

de numarul femeilor la varsta de procreare intr-o populatie data. Mai precisa decat indicele de natalitate, rata fertilitatii se calculeaza prin raportul dintre numarul de nou-nascuti vii la 1000 de femei cu varsta intre 15 si 44 ani.

FESA, s. f. / fesse, s. f. / buttock. NA: nates. [Lat. *fissus* - *despicat*, (it [a *findere* = a *despica*].) Regiune posterioara in relief si rotunjita a soldului, compusa in esenta din muschii fesieri. Sin.: regiune fesiera sau gluteala. V. regiune.

FESIER, adj. / fessier, -iere, adj. / gluteal. [Lat. *fissus* = *despicat*, (it [a *findere* = a *despica*].) Care apartine muschilor fesieri sau se refera la fese. Sin.: gluteal. V. si tab. anat. -muschi.

FESTONARE, s. f. / festonnement, s. m. / scalloping. [fr. *festonner* = a *festona*, din *itai*. *festone* = *ornament de sarfa.toa.re.*, de [a *fesia* = *sarfidtoare*.] Aspect radiologic al unor viscere, caracterizat prin contururi ondulate in forma de feston.

FETID, adj. / fetide, adj. / fetid. [Lat. *foetidus* = *fetid*, de (a *foetere* = a *area un miros urat*.) Care raspandeste un miros respingator si puternic.

FETISISM, s. n. / feticisme, s. m. / fetishism, [fr. *feti-chisme*, portugh-eza *feiti^o* = artificial, iar prin e. *lensie.*, *vrajd*; din *iat. facticius* = artificial, de [a *facere* = a *face*.] 1) Re-ligie primitiva (animism) caracterizata prin cultul pentru fetisuri, obiecte nevii considerate ca fiind Inzestrate cu o forta magica. 2) *Parafiliile constand in utilizarea anumitor obiecte nemsufletite ca stimuli pentru activarea sexuala si obtinerea satisfactiei se-xuale. De cele mai multe ori sunt folosite ca fetisuri obiecte de imbracaminte (lenjerie intima, pantofi, manusi etc.). Subiec-tul care sufera de aceasta tulburare se numeste fetisist.

FETOPATIE, s. f. / foetopathie, s. f. / f(o)etopathy. [Lat. *f(o)etus* = *fat*; gr. *pathos* = *fiioaia*.] Termen ce se refera la malformatiile (sau, mai corect, anomalile morfologice si alte-rarile viscerale), aparute consecutiv actiunii unor factori toxici, infectiosi si carentiali asupra produsului de conceptie, Incepand cu luna a patra de viata intrauterina. V. si embriopatie.

FETOPROTEINA, s. f. / foetoproteine, s. f. / f(o)etoprotein. [Lat. *f(o)elus* = *fat*; gr. *proton* = *primui*; -*ma*.] Antigen fetal care apare la adult in unele boli: "*alfa-fetoproteinele* apar in serul sanguin al bolnavilor cu hepatom si adenocarcinom embrio-nar; *gamma-fetoproteinele* sunt prezente in neoplasme variate, incluzand sarcoamele si leucemiile; *beta-fetoproteinele*, in ficatul fetal si in boli hepatice variate la adult. Vac.: a-fetoproteina. V. tab. const. biochim.

a-FETOPROTEINA. Var. pentru alfa-fetoproteina (v.).

FETOR, s. n. / foetor, s. m. / f(o)etor. [Lot. *f(o)etor*, -*oris* = *miros neptocut*, de [a *foetere* = a *area un miros urat*].] Miros puternic, ofensiv, neplacut al *halenei in unele afectiuni. Ex.: *f. hepatic*, miros particular de "ficat crud", exalat de bolnavii cu forme grave de hepatita epidemice; **f. oris*.

FETOR ORIS / fetor oris / fetor oris. Sin.: halitoza (v.).

FETOSCOPIE, s. f. / foetoscopie, s. f. / f(o)etoscopy. [Lat. *f(o)elus* = *fat*; gr. *skopia* = e^a*aminare*, de [a *skopein* = a *Vtdea*, a e?*(amina)*.] Examen vizual al fetusului in utero spre luna a treia de sarcina, cu ajutorul unui endoscop introdus in cavitatea ovalara pe cale abdominala. Sunt posibile astfel pre-levari din "trofoblast.

FETUS, s. m. / foetus, s. m. / f(o)etus. [Lat. *f(o)etus* = *fat*; ^ *Pare*. (1560) a introdus ortografia "*foetus*" fi a dat cuvantu-lui *Sinsui actual*.] Denumirea data produsului de conceptie dupa a treia luna de viata intrauterina, adica din perioada in care acesta incepe sa prezinte caracteristicile distinctive ale speciei umane. Inaintea acestei perioade produsul de conceptie se numeste *embrion. Sin.: fat, foetus.

FH-F, ATP-aza / Fo-F, ATP-ase / Fo-Fi ATP-ase. Particule sub-mitochondriale reconstituite care sunt capabile sa catalizeze sin-teza ATP pornind de la ADP.

FIBRE ALIMENTARE

FIABILITATE, s. f. / fiabilit6, s. f. / fiability. \Tr. *fiabilite*, din (at *fidere* = a se *wcreae*, de [a *fidis* = de *incredere*.] Termen de origine engl. al carui sens s-a extins considerabil. Initial, prin f. s-a desemnat caracteristica unui material de a-si mentine proprietatile dupa solicitari de ordin fizic (mechic) sau chimic. Alte sensuri: mentinerea parametrilor unui dispozitiv (apar) in conditii de solicitare, caracteristica a unei metode care poate fi adaptata la diverse conditii, cu mentinerea acuratetei rezulta-telor. S-a descris si o *f. umans*. capacitatea unor persoane de a actiona normal in conditii neprevazute, sub actiunea unor factori de stres.

FIBRAT, s. m. / fibrat, s. m. / fibrat. Denumire genericil a unei clase de medicamente hipolipemiente (active in special pe trigliceride) care actioneaza prin activarea lipoprotein lipazei si inhibarea hidroxi-3-metilglutaric coenzima A reductazei. Ex.: benzafibrat, ciprofibrat, clofibrat, fenofibrat, gemfibrozil.

FIBRA, s. f. / fibre, s. f. / fiber. NA: fibra. [Lo.t. *fibro* = *fibro*] Structura elementara, vegetala sau animala, de aspect filamen-tos. Tipuri de f. mai importante: *f. de colagen, *f. elastice, *f. musculare netede si striate, *f. nervoase, *f. reticulare etc.

FIBRA ARGENTAFINA / fibre reticulare / argentaffin fiber. Sin.: fibra reticulara (v.).

FIBRA DE COLAGEN / fibre collagene / collagen fiber. F din tesut conjunctiv, de lungime variata, prezentand o striatie trans-versala sau o periodicitate de 64 nm si alcatuite din 'colagen.

FIBRA ELASTICA / fibre elastique / elastic fiber. F care exista in substanta intercelulara a tesutului conjunctiv, avand o coloratie galbuie si o consistenta elastica.

FIBRA MUSCULARA / fibre musculaire / muscle fiber. Celula a muschiului scheletic, cardiac sau neted. 1) *F. m. scheletice* sunt reprezentate de celule cilindrice, cu diametrul de 10-100 iim si lungimea de la cativa mm la cativa cm, multinu-cleate, ce contin 'miofibrile. Exista doua tipuri de f. m. striate: *tipul I* (f. "*rosii*"), cu diametrul mic, bogate in mioglobina si enzime oxidative, cu activitate ATP-azica redusa; *tipul II* (f. "*a/be*"), cu diametrul mai mare, avand caracteristici inverse fata de primul tip. 2) *F. m. cardiace* contin unui sau, uneori, doua nuclee si miofibrile, fiind separate prin 'discuri intercalare. Desi sunt striate, f. m. cardiace se ramifica, formand o retea tridimensionala. 3) *F. m. netede* sunt celule fuziforme, alun-gite, cu lungimea de 20-200 ysrl, cu nucleu central si miofibrile dispuse longitudinal.

FIBRA NERVOASA / fibre nerveuse / nerve fiber. F. formata din axon Inconjurat sau nu de o *teaca de mielina sau *teaca Schwann. In sistemul nervos central, f. n. reprezinta substanta alba si pot prezenta o teaca de *mielina, dar niciodata o teaca Schwann. F. n. din sistemul nervos periferic sunt 'intotdeauna Inconjurate de o teaca Schwann.

FIBRA RETICULARA / fibre reticulare / reticular fiber. F. imatura a tesutului conjunctiv, care se evidentiaza cu argint in brun sau negru. Formeaza reseaua de sustinere a tesutului limfoid si mieloid. F. r. se gasesc, de asemenea, in tesutui interstitial al organelor glandulare si in stratul papilar al pielii. Sin.: fibra argentafina.

FIBRE ALIMENTARE / fibres alimentaires / dietary fibers. Reziduuri fibroase provenite din alimente vegetate, care nu au fost hidrolizate de enzimele digestive. Termenul de f. a. cu-prinde o serie de compusi asociati frecvent in aceeasi planta: celuloze, hemiceluloze, pectine, lignine si, prin extensie, gume si mucilagii. F. a. sunt foarte putin sau deloc metabolizate, fiind degradate partial de flora microbiana din colon. Avand proprie-tati absorbante, modifica tranzitul intestinal, intarzie abaoabta nutrimentelor si interfera in metabolismul acestora. In prezent, f. a. li se atribuie un rol (nedemonstrat) in prevenirea bolilor digestive, de nutritie si chiar a unor cancere.

FIBRE JAMES

FIBRE JAMES / fibres de James / James' fibers. [T. IV. *fames*, *cardiolog fi fiziolog american, n. 1925.*] V. sindrom Wolff-Parkinson-White.

FIBRE MAHAIM / fibres de Mahaim / Mahaim's fibers. [J. *Mahaim, medic francez contemporan.*] V. sindrom Wolff-Parkinson-White.

FIBREMIE, s. f. / fibr6mie, s. f. / fibr(a)emia, inos(a)emia. [Lat. *fibra = fi6ra*; gr. *haima, -itos = sange.*] Prezenta sau formarea 'fibrinei In sange, care poate determina 'tromboza sau de *embolie.

FIBRILAR, adj. / fibrillaire, adj. / fibrillar. [Lat. *ftiinfic.a fibrUlti, dim. de [a fibra = fibra,} 1)* In forma de fibrile. Ex.: nevrom f. 2) **Care se refera la o fibrila sau la fibrile.** Ex.: contractie f.

FIBRILATIE, s. f. / fibrillation, s. f. / fibrillation. [Lat. *ftiintific fibrilla, dim. de la fibra - fi6ra.*] Contractie independents! a unei singure fibre musculare. Se traduce pe electromiograma prin potentate scurte, cu durata sub 2 ms si amplitudinea sub 300 uV.

FIBRILATIE AURICULARA / fibrillation auriculaire / atrial fibrillation. Tahiaritmie supraventriculara caracterizata printr-o depolarizare dezorganizata, anarhica si parcelara (contractii vermiculare cu frecventa de 400-600/min) a miocardului atrial si pierderea consecutiva a eficientei mecanice atriale, cu transmitere neregulata doar a unei parti din excitatiile atriale la ventriculi (frecventa ventriculara ^ 120-160/min, datorita filtrului nodal).

FIBRILATIE MUSCULARA / fibrillation musculaire / muscular fibrillation. V. fibrilatie.

FIBRILATIE VENTRICULARA / fibrillation ventriculaire / ventricular fibrillation. Depolarizare ventriculara anarhica In care coexista arii aflate 'in diferite grade de depolarizare si repolarizare, fara activitate mecanica. In consecinta, se produce 'stop cardiac.

FIBRILA, s. f. / fibrille, s. f. / fibril. [Lat. *ftiinfic.a fibrina, dim. de [a fibra = fi6ra.*] Filamentul component al unei fibre. Ex.: f. a fibrei musculare si a celei nervoase.

FIBRILINA, s. f. / fibrilline, s. f. / fibrillin. [Lat. *ftiintifica fibrilla, dim. de la fibra = fi6ra; -ino.*] 'Glicoproteina cu Mr 350 kDa, bogata In 'cisteina, prezenta In microfibrele extra-celulare ale tesutului conjunctiv cutanat, renal, pulmonar, carti-laginos, tendinos, vascular, corneean si In zona ciliana. F. este sintetizata sub forma unei prefibriline alcatuita din 2 871 aminoacizi organizati In cinci regiuni distincte, cea mai mare (75% din molecula) prezentand numeroase secvente omologe cu EGF si cu proteina de legatura a TGF. Gena de 110 kb codanta a prefibrilinei este situata pe cromozomul 12. Au fost detectate numeroase mutatii ale acestei gene In *sindromul Marfan.

FIBRILOFLOTTER, s. n. / fibrilloflutter, s. m. / impure flutter, flutter fibrillation. [Lat. *ftiintifica fibrina, dim. de [a fibra = fi6ra; engi. flutter = jiturare, agitatie.*] Tip de 'fibrilatie auriculara In care traseul electrocardiografic prezinta undulatii mai Inalte si mai regulate, amintind aspectul de "flutter".

FIBRINA, s. f. / fibrine, s. f. / fibrin. [Lat. *fibra - fi6ra; -inn.*] Proteina insolubila, element principal al cheagului san-guin, rezultat al actiunii 'trombinei asupra *fibrinogenului. Prin proteoliza, trombina produce fragmente de fibrinogen (fibrino-peptide), care devin „monomeri de f.". Acestia formeaza un „polimer de f.", care va fi stabilizat de *factorul de coagulare XIII, activat, de asemenea, de trombina. V. si fibrinogen.

FIBRINEMIE, s. f. / fibrinemie, s. f. / fibrin(a)emia. [Lat. *fibra = fi6ra; -ina; gr. haima, -atos = sange.*] Cantitatea de 'fibrina obtinuta dupa coagularea sangelui extravazat, In cantitate de 4-5 g/l de plasma. Scade In insuficienta hepatica si creste In anumite afectiuni inflamatorii. De fapt, termenul de f. e dis-

FIBROBLAST

cutabil, formarea fibrinei In sange fiind patologica. V. si fibre mie. **PIBRINOGEN, s. m. / fibrinogene, s. m. / fibrinogen.** [Lat. *fibra = fi.6rd; -ina*; gr. *gemian = a produce.*] Proteina plasma tica solubila din plasma, sintetizata de ficat, care, sub actiunea 'trombinei, se transforma In 'fibrina. F. este o glicoproteina plas-matica cu Mr 340 kDa, sintetizat In ficat si alcatuit din trei subunitati (a, p, y), gena codificatoare fiind situata pe cromozo-mul 4 (4q28). Trombina cliveaza patru legaturi peptidice la ni-velul centrului subunitatilor globulare (denumite astfel deoarece au structura secundara de tip a-helix), eliberand un fibrino-peptid A (18 aminoacizi) si un altui B (20 aminoacizi). Acestia sunt denumiti „monomeri de fibrina" deoarece se vor asocia In „polimeri de fibrina", care determina reteaua fibrilara de fibrina. Au fost identificate numeroase variante de f. (reprezentand consecinta unor mutatii ereditare), care au primit numele orase-lor In care au fost descoperite. Sin.: factorul I de coagulare. V. si factori de coagulare, fibrina.

FIBRINOGENEMIE, s. f. / fibrinogenemie, s. f. / blood fib-rinogen, fibrinogen(a)emia. [Lat. *fibra = fibra; -me; gr. gennan = a produce.; haima, -atos = sAnge.*] Prezenta si concentrate de 'fibrinogen In sange. V. tab. const. biochim.

FIBRINOGENOPENIE, s. f. / fibrinogenopenie, s. f. / fibrino-genopenia. [Lat. *fibra = fi6ra; -ina; gr. gennan = a pro-dw-e; peitia = sdracie.*] Diminuarea concentratiei 'fibrinogenu-lui sanguin sub 2,5 g/l. Termenul fibrinopenie nu este reco-mandat. V. si afibrinogenemie.

FIBRINOID, adj., s. n. / fibrinoide, adj., s. f. / fibrinoid. [Lat. *fibra = fi6ra; -ina; gr. eidos = forma.*] (*Substanta amorfa acidofila*) care prezinta o structura vag fibrilara, are afinitatea tinctoriala a 'fibrinei si rezulta din transformarea substantei fun-damentale a 'tesutului conjunctiv.

FIBRINOLITIC, adj. / fibrinolytic. [Lot. *fibra = fi6ra; -ina; gr. lytikos = care distruge., de (a lyein = a distruge.)*] Despre orice substanta capabila sa produca liza 'cheagurilor sanguine si utilizata In acest scop In 'trombozele arteriale sau venoase. Ex.: 'streptokinaza, 'urokinaza.

FIBRINOLIZA, s. f. / fibrinolysse, s. f. / fibrinolysis. [Lat. *fibra = fibro, -ina; gr. lysis = distruge-re, de la lyein = a distruge.*] Proces fiziologic permanent care contrabalanseaza actiunea sistemului de coagulare, avand ca principal efector 'plasmina, enzima care degradeaza cheagul de 'fibrina. In anumite circumstante patologice f. poate fi accelerata, condu-cand la diateza hemoragica, sau Intarziata, cu rise de trombo-za. In cazul accelerarii f., se disting: 1) *F. primitiva*, caracteri-zate prin activarea fibrinolizinei circulante. 2) *F. secundare*, grave, determinate de 'coagularea intravasculara diseminata.

FIBRINOLIZINA, s. f. / fibrinolysine, s. f. / fibrinolysin. [Lat. *fibra = fi6ra; -ina; gr. lysis = distrugere., de Ca lyein = a distruge.; -ina.*] Enzima proteolitica din grupul serin-proteazelor, care poate degrada 'fibrina si 'fibrinogenul, accelerand astfel liza cheagurilor sanguine. F. este un produs al activarii 'plas-minogenului. Sin.: plasmina.

FIBROADENOM, s. n. / fibroadenome, s. m. / fibroadeno-ma. [Lat. *fibra = fi6ra.; gr. aden, -os = glanda, -oma.*] Tu-mora benigna derivata dintr-un epiteliu glandular care prezinta o stroma importanta, bogata In 'fibroblaste proliferante si fibre. Se Intalneste eel mai frecvent In tesutui mamar. Sin.: adeno-fibrom.

FIBROADENOMATOZA CHISTICA A SANILOR / fibroadeno-matose kystique des seins / cystic disease of breast. Sin.: boala chistica a mamelei (v.).

FIBROBLAST, s. n. / fibroblaste, s. m. / fibroblast. [Lat. *fibra = fi6ra; gr. blastos = germen.*] Celula fixa a tesutului conjunctiv, fuziform sau stelata, responsabila de sinteza fibrelor

FIBROCARTILAJ

conjunctive (colagenice, reticulice sau elastice), a glicozaminoglicanilor, a acidului hialuronic, ca si a altor componente ale substantei fundamentale.

FIBROCARTILAJ, s. n. / fibrocartilage, s. m. / fibrocartilage.

[*Lot. fibra = fibra; cartHago, -mis = cartiCaj.*] Varietate de c. constituit din "condrocite tipice separate de fascicule compacte de fibre de *colagen. Reprezinta o forma de tranzitie intre tesutii cartilaginose si eel osos. F. intra In deosebi In constitutia discurilor intervertebrale. Sin.: cartilaj fibros.

FIBROCARTILAJ INTERARTICULAR / fibrocartilage interarticulaire / articular disk.

Lama alcatuita din fibrocartilaj, situata la nivelul articulatiilor sau meniscurilor. Prezenta f. i. amelio-reaza concordanta a doua suprafete articulare.

FIBROCIT, s. n. / fibrocyte, s. m. / fibrocyte.

[*Lat. fibra = fibril; gr. kytos = celula.*] Celula fuziforma sau stelata, caracteristica tesutului conjunctiv sau colagenic. Formele tinere se numesc fibroblaste.

FIBROCONDROM, s. n. / fibrochondrome, s. m. / fibrochondroma.

[*Lat. fibra = fibra; gr. khondros = cartilaj; -omo.*] Tumora benigna a tesutului cartilagos, In care lobulii cartilaginosi tumorali sunt separati prin tesut fibros abundent.

FIBRODUODENOSCOPIE, s. f. / fibroduodenoscopie, s. f. / fibroduodenoscopy.

[*Lat. fibra = fiffira; duodeni = m numar de, 12, abrwitire de. [a duodeni digitorum = tit, 12 degete (Cv.ngirnuu acestui segment intestinal); gr. skopia = e.aminare., de la. skopein = a vedea, a e?(a.inina, [Sin.: duodenoscopie (v.).*

FIBROELASTOZA, s. f. / fibroelastose, s. f. / fibroelastosis.

[*Lat. fibra = fibra; gr. elastos = docil, maieabil; -ozd.*] In-locuirea unui tesut normal prin tesut fibros si elastic.

FIBROELASTOZA ENDOCARDICA / fibroelastose de l'endocarde / endocardial fibroelastosis.

Boala de origine necunoscuta, ce poate afecta nou-nascutii sau copilul mic, caracterizata anatomopatologic prin In grosirea masiva a endocardului, ca urmare a proliferarii fibrelor conjunctive si In deosebi elastice. Debuteaza prin tulburari digestive si de crestere, urmate rapid de o insuficienta cardiaca si edem pulmonar. Evolutie invariabila spre exitus. Sin.: endocardita fetala, endocardita fibroplastica, fibroza cardiaca a sugarului. V. endocardita.

FIBROGASTROSCOP, s. n. / fibrogastroscope, s. m. / gastric fiberscope.

[*Lat. fibra = fibra; gr. gaster, gastros = stomac, skopos = observator, de la skopeia = a vedea, a e?amina.*] Sin.: gastrofibrosop (v.).

FIBROGLICAN, s. m. / fibroglycane, s. m. / fibroglycan.

[*Lat. fibra = fibra; gr. glykys = dulce.*] *Proteoglican prezent In cantitate mare pe suprafata fibroblastelor pulmonare. Structural, prezinta lanturi heparan-sulfat care leaga *fibronectina si "colagenul tip I.

FIBROM, s. n. / fibrome, s. m. / fibroma.

[*Lat. fibra = fiffira; -oma.*] Tumora benigna constituita din tesut fibros, adica din fascicule de tesut conjunctiv In mijlocul carora se afla celule, de asemenea de natura conjunctiva. F. pure sunt rare, dar aproape toate proliferarile mezenchimatoase se Insotesc de o proliferare fibromatoasa. Desi bine delimitate si cu prognostic favorabil, unele f. recidiveaza dupa extirparea chirurgicala. In functie de caracteristicile morfopatologice si de localizare au fost descrise numeroase tipuri de f., printre care: 1) f. caver-nos, *hemangiom cavernos care confine tesut fibros In exces;

2) f. chistic adica un f. care a suferit o degenerare chistica;

3) f. condromixoid al osului derivat din tesut conjunctiv potential condrogen, localizat frecvent la nivelul metafizei oaselor lungi ale membrilor; 4) f. cutanat localizat la nivelul tegumen-telor; 5) f. dur, care confine tesut fibros cu celule putine;

6) f. nazofaringian, angiofibrom al *cavumului, foarte hemoragic, adesea recidivant, observat la adolescent; 7) f. non-osteogenic osteolitic si proliferativ, cu leziuni dureroase alcatuite din tesut

FIBROSCOP

fibros localizat la nivelul metafazelor oaselor lungi, In deosebi la copii; 8) f. odontogenic, dezvoltat din tesutul conjunctiv al papilei dentare sub forma unei mase gingivale compusa din tesut conjunctiv fibros vascularizat.

FIBROMATOZA, s. f. / fibromatose, s. f. / fibromatosis.

[*Lot. fiffira = fiffira; -omo; -ozo.*] 1) Afectiune congenitala sau dobandita consecutiva unei *displazii sau *neoplazii, caracterizata prin formarea de noduli fibrosi dezvoltati In deosebi In fasciile profunde, cu tendinta la recurenta locala. Nodulii sunt mai mult sau mai putin sistematizati, sau disseminati In tot organismul. 2) Formarea de *fibroame multiple. 3) Proces de involutie fibroasa a unui tesut. Ex.: f. miocardului.

FIBROMIOM, s. n. / fibromyome, s. m. / fibromyoma.

[*Lat. fibra = fibril; gr. mys, myos = miifc-fti; -oma.*] Denumirea tumorilor uterine alcatuite din tesut conjunctiv si din tesut muscular neted. Sin.: miofibrom.

FIBROMODULINA, s. n. / fibromoduline, s. m. / fibromodulin.

[*Lat. fibra = fibril; modulari = a ritma, a modu[a, de Ca modulus, dim. de [a modus = maswa, cadenta; -ino.*] *Proteoglican keratan-sulfat, cu M., de 60 kDa, prezent In "matricea extracelulara a cartilajelor, tendoanelor si pielii. Are structura asemanatoare *decorinei si se leaga de "colagenul tip I si II.

FIBRONECTINA, s. f. / fibronectine, s. f. / fibronectin.

[*Lat. fibra = fibra; nectere = a uni; -Aid.*] Familiei de *glicoproteine cu Mr mare (440-550 kDa), ubicuitare In organism, un tip de f. fiind prezent In plasma, iar altii (altele) la suprafata a numeroase celule. F. intervin In numeroase procese celulare normale si patologice: adeziunea intercelulara, organizarea topo-grafiei interstiiale a tesuturilor, migrarea celulara, transformarea maligna, cicatrizarea tesuturilor. Partea proteica a f. este substrat pentru diverse enzime care intervin In etapele coagularii. Concentratia serica a f., de circa 300 ^ig/ml, scade In traumatisme, arsuri, infectii, dupa interventii chirurgicale laborioase, In denutritie si In coagulopatiile de consum. V. integrina si vitronectina.

FIBROPLAZIE, s. f. / fibroplasia, s. f. / fibroplasia.

[*Lat. fibra = fibra; gr. plasis = modeiare, de ia plassein = a forma, a modem.*] Formarea de fibre de catre 'fibroblaste, intracelular sau prin transformarea *substantei fundamentale. F. retro-lenti-culara consia In dezvoltarea de tesut fibroplastic vascular posterior cristalinului, la prematuri.

FIBROSARCOM, s. n. / fibrosarcome, s. m. / fibrosarcoma.

[*Lot. fibra = fiffira, gr. sarx, sarkos = came.; -oma.*] 1) Tumora maligna a tesutului conjunctiv, derivata din *fibroblaste. F. se poate dezvolta In tesuturile moi sau la nivelul oaselor, mai frecvent la nivelul membrilor. Afecteaza toate varstele si poate fi congenital. 2) Tip rar de tumora maligna primitiva! a osului, dezvoltata eel mai frecvent la nivelul periostului, cu evolutie mai lenta decat 'osteosarcomul.

FIBROSCOP, s. n. / fibroscope, s. m. / fiberscope.

[*Lat. fibra = fiffira.; gr. skopos = ofiseniator, de ia skopein = a vedea, a efcamina.*] Varietate de *endoscop sau *bronhoscop la nivelul caruia razele luminoase sunt conduse de un fascicul de fibre din sticla. F. permite explorarea completa a mucoasei bronșice si a unor teritorii Intinse din tubul digestiv: stomac, duoden, canal coledoc, colon etc. Sunt posibile: observatia vi-zuala directa, fotografierea, filmarea, preluarea cu videocame-ra, prelevarea unei biopsii. Tipuri: 1) F. cu viziune ax/a/a sau terminals (axofibrosop, axosop), cu obiectivul plasat la extre-mitatea distala In axul aparatului; util In explorarea esofagu-lui sau stomacului. 2) F. cu viziune laterala (laterofibrosop sau laterosop), cu obiectivul plasat lateral In raport cu extre-mitatea distala a aparatului; util In examenul stomacului. Diver-sele tipuri de f. sunt In evolutie continua.

FIBROSCOPIE

FIBROSCOPIE, s. f. / fibroscopie, s. f. / fiberoscopy. [Lat. *fibril = fibra*; gr. *skopia = e.J(a.imnare., de. [a skopeia = a vuia, a e.amma.]*) Explorarea vizuala a interiorului conductelor si a cavitatilor din organism cu *fibroscopul.

FIBROTORAX, s. n. / fibrothorax, s. m. / fibrothorax. [Lat. *fibra = fibra*; [at. *thorax, -acis, gr. thorax, -akos = torace.]* Termen referitor la *fibroza pleuropulmonara, boala in care un plaman este invadat de un tesut fibros dens, adesea retractil. Termenul desemneaza, de regula, un aspect radiologic de hemi-torace sumbru si retractat, sechela tardiva a unor inflamatii pleuropulmonare diverse. V. si fibroza pulmonara.

FIBROZA, s. f. / fibrose, s. f. / fibrosis. [Lat. *fibra = fibraf -oza.]* Leziune nespecifica aparuta prin hiperplazia tesutului conjunctiv din cauza proliferarii *fibroblastelor sau *fibrocitelor care sintetizeaza *colagen. In functie de predominanta fibrelor sau celulelor, f. poate fi colagenofibroblastica sau colagenica;

alteori ea poate fi elastica sau *hialina acelulara. Pentru autorii francezi, f. este substratul histologic al sclerozei, acest din urma termen desemnand leziunea macroscopica. V. si scleroza.

FIBROZA CARDIACA A SUGARULUI / fibrose cardiaque du nourrisson / endocardial fibroelastosis. Sin.: fibroelastoza endocardica (v.).

FIBROZA CHISTICA / fibrose kystique / cystic fibrosis. Termen pentru f. chistica a pancreasului. Sin.: mucoviscidoza (v.). Abrev. engl.: CF.

FIBROZA PULMONARA / fibrose pulmonaire / pulmonary fibrosis. Dezvoltarea de tesut conjunctiv ("fibroblaste si 'cola-gen") in parenchimul pulmonar. Procesul patologic poate fi localizat sau generalizat, anarhic si mutilant sau sistematizat. F. p. poate fi cicatriciala si fixa sau evolutiva si extensiva. Se disting: *f. p. secundara* unei boli cunoscute si *f. p. primitiva* (idiopatica), cu mai multe forme: acuta (v. sindrom Hamman-Rich), subacuta (sindrom Scadding) si cronica (sindrom Kaplan sau Kaplan-Walford).

FIBROZA RETROPERITONEALA / fibrose retroperitoneale / retroperitoneal fibrosis, periureteral fibrosis. Sin.: boala Ormond (v.).

FIBROZITA, s. f. / fibrosite, s. f. / fibrositis. [Lot. *fibra = fufira; -oza i -ita.]* Inflamatie a tesutului conjunctiv fibros. Observatie: "in fr., termenul este putin utilizat, iar in engl., sub aceasta denumire sunt cuprinse durerile multiple juxtaarticulare, juxtavertebrale sau cu alte focare, uneori insotite de pares-tezii, de etiologie necunoscuta. Se presupune ca uneori durerile ar putea fi determinate de perturbari ale somnului care Tm-piedica relaxarea musculara.

FIBULA, s. f. / perone, s. m. / fibula. [Lat. *fibula = agrafil.]* V. tab. anat. - oase.

FIBULINA, s. f. / fibuline, s. m. / fibulin. [Lat. *fibula = agrafa; -ind.]* Glicoproteina prezenta in *matricea extracelulara si in plasma sanguina. Structura sa include unitati repetitive, care intra si in structura factorului de crestere epidermica. Sunt cunoscute trei forme de f., cu 566, 601 si, respectiv, 683 aminoacizi.

FICAT, s. m. / foie, s. m. / liver. NA: hepar. [Lot. *ficatum = ficat.]* Glanda anexa a tubului digestiv, foarte voluminoasa, de culoare brun-roscat, cu greutatea medie de 1500 g, situata in loja subfrenica dreapta, constituite dintr-o masa parenchimatoasa a carei unitate elementara este lobulul hepatic. Acesta este alcatuit din celule hepatice poligonale, centrate de o vena centrolobulara si inconjurate de ramificatii terminale ale venei porte, arterei hepatice si de canalicule biliare primitive, grupate in spatiiile porte Kiernan. F. secreta bila ? asigura un mare numar de functii biochimice indispensabile vietii. I se descriu trei fete: superioara, inferoara si posterioara. Este mentinut de o serie de ligamente: micul epiploon, ligamentul

FILAMENTE INTERMEDIARE

coronar, ligamentele triunghiulare drept si stang, ligamentului falciform cu ligamentului rotund. Fata sa inferoara este parcursa de trei santuri profunde, care divid ficatul in patru lobi: lobul drept, lobul stang, lobul patrat si lobul caudal (sau lobul lui Spiegel). Fiziologic, f. este o glanda cu dubia activitate: exo-crina - prin secretia bilei, endocrina - prin functiile sale in meta-bolismul glucidelor, lipidelor si protidelor, la care se adauga functiile de epurare si antitoxice. F. joaca un rol important in sinteza *fibrinogenului, a *protrombinei, a *heparinei si constituie un loc de stocaj al vitaminelor A, B, D si K. Sin.: hepar.

FICAT ALCOOLIC / foie alcoolique / alcoholic liver. Leziuni hepatice determinate de 'alcoolism: *steatoza, hepatita alcoolica urmata de *ciroza.

FICAT CARDIAC / foie cardiaque / cardiac liver. Denumire pentru modificarile anatomopatologice ale ficatului in *insuficienta cardiaca: hepatomegalie, congestie intensa cu necroza hemo-ragica centrolobulara, steatoza mediolobulara, aspect policrom al suprafetei ficatului. V. si ciroza cardiaca.

FICAT GRAS / foie gras / fatty liver. F. cu leziuni degenerative extinse, produse ca urmare a depunerii de grasimi la nivel celular, indeosebi in intoxicatia cronica cu alcool. V. steatoza si ficat alcoolic.

FICAT „LEGAT IN SFORI" / foie ficelle / packed liver. Aspect al f. in sifilisul tertiar, in care *gomele sclerozate determina deformari si retractii ale suprafetei hepatice, cu aspect de falsa lobulare.

FICAT MUSCAD / foie muscade / nutmeg liver. Aspect particular al *f. cardiac. Macroscopic, pe sectiune, f. mare congestiv din *insuficienta cardiaca are o coloratie rosie in centrul lobulului, din cauza congestiei, cu periferie brun-galbuie, ca urmare a *steatozei. Aspectul se aseamana cu o sectiune a nudi muscade.

FICAT PULSATIL / foie systolique / pulsating liver. *F car diac care prezinta miscari de expansiune ritmate de fiecare contractie cardiaca. Reprezinta un semn de *insuficienta tricuspida.

FICOL, s. m. / ficoll, s. m. / ficoll. Copolimer de sinteza solu-bil in apa, cu Mr 408 kDa, constituit din zaharoza si epiclorohidrina. F. este utilizat in prepararea de gradienti de densitate care servesc la separarea si la purificarea celulelor.

FIER, s. m. / fer, s. m. / iron. [Lat. *ferum = fitr.]* Elemental chimic nr. 26, cu simbolul Fe, masa atomica 55,487 si densitatea 7,86 g/cm³. Atomul de f. poate pierde 2 sau 3 electroni, rezultand ion bivalent (feros Fe²⁺) sau trivalent (feric Fe³⁺). Oligoelement, f. reprezinta 0,005% din masa corporala, adica 4-5 g. F. in forma bivalenta reprezinta un constituent esential al "hemoglobinei, *citocromului si al altor componente ai sistemului enzimatic respirator. Functiile sale de baza constau in transportul oxigenului la nivelul tesuturilor (*hemoglobina) si in mecanismele de oxidare celulara. V. anemic feripriva, feritina, hemoglobina, martial, porfirina.

FIERBERE, s. f. / ebullition, s. f. / ebullition. [Lat. *fervere = a fie-rCie.]* Transformare de faza din lichid in vapori, adica vaporizare, care are loc in toata masa lichidului. La presiune atmosferica normala, fiecare lichid prezinta o anumita temperatura de f. Daca presiunea de deasupra unui lichid scade, va diminua si temperatura de f. si invers. Sin.: ebulitie.

FILAMENTE INTERMEDIARE / filaments intermediaires / intermediate filaments. [Lat. *filamentum = fesatura m fir; iater-medius = in.te.rpus, intercalat, de. la inter = mtre, medius = situat la mijhc.]* Retea moleculara componenta a 'citoscheletului, denumita astfel deoarece diametrul sau, de circa 10 nm, este intermediar intre eel al 'microtubulilor (24 nm) si *micro-filamentelor (in medie 6 nm). Se disting sase tipuri de f. i.: tip I - keratine (13 tipuri la om), tip II - *desmina, *proteina

FILARIE

fibrilara gliala acida, *vimentina; tip III - neurofilamente, *periferina; tip V - *lamina nucleare: tip VI - *nestina. Toate aceste proteine au o caracteristica structurala comuna: prezenta unui domeniu central de 300-310 aminoacizi subdivizat in trei subdomenii cu *structura secundara de tip a-helix, separate unele de altele de portiuni in care *structura primara este liniara. Restul moleculelor este variabil, iar genele codante pentru sin-teza acestor molecule difera prin pozitia intronilor. V. si cito-schelet.

FILARIE, s.f. / filaire, s.f. / filaria. [Lat. *filum* = fir.] Denumire pentru parazitul matur al viermilor din superfamilia "Filarioidea, a carui forma se aseamana cu un fir.

FILARIOIDEA / Filarioidea / Filarioidea. [Lat. *filum* = fir; gr. *eidōs* = formă.] Superfamilie din ordinul de paraziti "Nema-todes, care in stare adulta invadeaza tesuturile si cavitatile organismului, unde femela depune oua embrionate (prelarve) denumite microfilarii. Aceste microfilarii sunt ingerate de insectele hematofage, la nivelul carora se dezvoltă, devenind filarii, revenind apoi la om prin Intepaturile acelorasi insecte. Filariile parazite la om apartin genurilor: *Wuchereria Onchocerca Loa Dipetalonema Mansonella Dirofilaria si Brugia*. V. dracunculo-za, filarioza, oncocerceroza, wuchererioza.

FILARIOZA, s. f. / filariose, s. f. / filariasis. [Lot. *filum* = fir; *ozd.] Denumire utilizata in cazul bolii determinate de filaria "*Wuchereria bancrofti*, cu manifestari variate: accese febrile cu nevralgie, hematurie, chilurie, 'elefantiazis. Viermii in stare vie determina o reactie tisulara minima, dar moartea lor antrenea-za o inflamatie granulomatoasa cronica fibrozanta, care determina obstructia canalelor limfatice, ceea ce provoaca pahidermie si elefantiazis. V. si *Filarioidea*, dracunculoza, oncocerceroza, wuchererioza.

FILAXIE, s. f. / phylaxie, s. f. / phylaxis. [Cfr. *phylaxis* = vrotecție, de la *phylax* = a apăra.] Puterea de apărare a organismului contra infectiilor, cuprinzand *fagocitoza si formarea de *anticorpi. Termenul este utilizat rar si tinde sa devina desuet.

FILGASTRIMA, s. f. / filgastrime, s. f. / filgastrim. *Factor de crestere al liniei granulocitare, produs prin inginerie genetica. Administrat prin injectii reduce durata *neutropeniilor iatro-gene si creste numarul de neutrofile in neutropeniile congenitale.

FILIATIE, s. f. / filiation, s. f. / consanguinity in direct line. [Lat. *filialis*, -onis = filială, de la *filius* = fiu.] 1) In epi-demiologie, succesiunea aparitiei cazurilor de boala pornind de la surse de infectie si urmarind caile de transmitere. 2) Des-cendentă, legatura de consanguinitate a copiilor cu parintii. In serologie, Incercarea de clasificare a unei maternitati sau pa-temitati presupuse prin examinarea diverselor grupe si tipuri sanguine la copil si la presupusii parinti. Este important ca grupele si tipurile sanguine studiate sa aiba un mod de ereditate cunoscut cu o certitudine care a fost verificata pe un mare numar de familii. Nu se poate proba daca un barbat este tatal unui copil, ci doar daca el nu este tatal acelui copil.

FILIFORM, adj. / filiforme, adj. / filiform. [Lat. *filum* = fir; *forma* = forma.] 1) In forma de fir. Ex.: papila f. 2) Un puls slab, perceput foarte greu la palpare.

FILM, s. n. / film, s. m. / film. [Tl. *film* = pe-licula.] 1) Strat subtire dintr-o substanta. 2) Material special tratat pentru utilizarea in fotografie. In medicina, indeosebi f. sensi-bil la raze X.

FILM LACRIMAL / film lacrymal / tear film. Strat subtire de lichid mentinut la suprafata corneei, al carei epiteliu TI protejeaza. V. xeroftalmie si sindrom Sjogren.

FILIGENEZA, s. f. / phylogenese, s. f. / phylogeny. [Qr. *phylon* = triă, specie.; *genesis* = producere., de. [a german = a

FILTRU

produce.] Evolutia speciilor vii in mod continuu si progresiv, dupa un determinism incomplet elucidat. V. si ontogeneza.

FILTRARE, s. f. / filtration, s. f. / filtration. [Tr. *filtration*, din Cat. medie.va[*a filtrum*, cu origine in limba francilor sta-filiti m Cfaiia fihir = fetru, pasM.] 1) Trecerea unei solutii printr-un filtru, avand drept efect separarea materiilor solide cu dimensiuni mai mari decat diametrul porilor de lichidul in care acestea se afla in solutie sau in suspensie. In bacterio-logie, procedeul de separare care consta in trecerea suspensiilor de germeni prin pereti porosi sau straturi de celuloza ai caror pori sunt destui de fini pentru a opri microorganismele de un anumit diametru. 2) *F. glomerulara*, v. 3) Modificarea com-pozitiei spectrale a unui semnal prin traversarea unui filtru. V. si filtru.

FILTRARE GLOMERULARA / filtration glomerulaire / glomerular filtration rate. Denumire simplificatoare pentru procesul complex de f. a plasmii sanguine la nivel glomerular, care, urmat de reabsorbția si secretia tubulara, are ca rezultat formarea urinei. F. g. este un proces produs la nivelul membranei glomerulocapilare (extrem de subtire: 0,001 mm grosime), care, in conditii fiziologice, nu se comporta ca o membrana inertă, ci, prin proprietatile ei fizico-chimice, permite trecerea selectiva a unor constituenti si blocheaza trecerea altora (substantele cu Mr pana la 40000 Da strabat cu usurinta membrana filtranta, iar cele cu M, peste 69000 nu se mai filtreaza). In afara dimensiunii moleculelor, mai intervine Incarcarea electrica si forma acestora. F. g. este rezultatul presiunii efective de f. care se exercita la nivelul membranei glomerulocapilare si care reprezinta suma algebrica a unor presiuni de semn opus. Forta principala este presiunea efectiva de f., in care un rol important TI detine presiunea hidrostatica din capilarele glomerulare, cu valori mult mai mari (circa 70 mmHg) decat in alte teritorii capilare (circa 25-30 mmHg). Presiunii hidro-stactice i se opun forte de presiune locale, care TI diminueaza eficienta, Indeosebi 'presiunea oncotică (circa 30 mmHg), ca si rezistenta fluxului de lichid in sistemul tubular si presiunea interstitiala exerdta asupra capilarelor glomerulare (Tmpreuna, circa 10 mmHg). Din echilibrul acestor forte, rezulta presiunea efectiva de f., de aproximativ 30 mmHg [70-(30+10)]. In procesul de ultrafiltrare intervine si suprafata membranei filtrante, care la adultul normal este de 1,2-1,5 m², precum si difuziunea (cu rol secundar). Rezultatul f. g. este urina primitiva, un ultrafiltrat de sange fara celule si proteine (ultrafiltrat plasmatic), denumit si filtrat glomerular. V. si filtrat glomerular, clearance.

FILTRAT GLOMERULAR / filtrat glomerulaire / glomerular filtrate. Lichid provenit din *filtrarea glomerulara, denumit si urina primitiva. F. g. are o compozitie electrolitica identica cu cea a plasmii, pH 7,35 si densitate relativa 1,010. Valoarea f. g. este de 120 ml/min la barbat si cu 10% mai putin la femeie, ceea ce Inseamna de 60 de ori volumul plasmatic, de 15 ori lichidele extracelulare si de 4 ori volumul total de apa din organism. F. g. are un volum de circa 170-180 l/zi, in timp ce urina are un volum de aproximativ 1,5 l, iar concen-tratia diverselor substante in urina finala difera mult de cea a plasmii (si, implicit, a f. g.), aceasta ca urmare a proceselor de reabsorbție si secretie de la nivelul tubilor renali. V. clearance si filtrare glomerulara.

FILTRU, s. n. / filtre, s. m. / filter, [fr. *filtre*, din [at. medie-va[*a filtrum*, cu origine in [im6a francilor sta6i(iti in Qaiia futir = fetru, pasCa,] Material care asigura, prin structura sa, retinerea selectiva a unor componente din produsul ce TI strabate. Varietati: 1) *F. fizic*: hartie, azbest, sticla. 2) *F. de adsorbție selectiva a energiei electromagnetice*: f. colorate pentru lumi-na vizibila, metalice pentru radiatii X. 3) *F. fiziologice*: membrane permeabile si semipermeabile.

FILTRU INTRAVENOS CAV

FILTRU INTRAVENOS CAV / filtre intraveineux cave / endovenous filter. Dispozitiv introdus în vena cava inferioară prin "cateterism, destinat blocării migrării cheagurilor, fiind evitată astfel constituirea sau recidiva emboliilor pulmonare.

FIMBRII, s. f. pi. / fimbriae, s. f. pi. / fimbriae. NA: fimbria. [Lat. *fimbriae* = franjuri] Sin.: pili (v.).

FIMOZA, s. f. / phimosis, s. m. / phimosis. [Qr. *phimosis* = stramtare, mgustare, de Ca *phimoun* = a strange cu putere.] Constrictia inelului cutanat preputial, cu împiedicarea, secundară, a decalearii glandului; poate fi, frecvent, congenitală, accidentală, de cauza tumorală sau secundară unor boli cronice, cum este diabetul zaharat. V. și parafimoza.

FIR, s. n. / fil, s. m. / thread. [Lat. *filum* = fir.] Corp de formă lungă și subțire. Tipuri: 1) F. de în, pentru cusătura chirurgicală. 2) F. de matase, rezistent și elastic, utilizat în chirurgie. 3) F. de nailon, foarte rezistent și tolerat de țesuturi.

FISIUNE, s. f. / flission, s. f. / fission. [Lot. *fissus* = despicaț, de la *finders* = a. despica.] Rupere, desfacere în două sau mai multe fragmente. Ex.: *f. nucleară.

FISIUNE NUCLEARĂ / fission nucleaire / nuclear fission. Reacție nucleară spontană sau provocată, puternic energogenă, care constă în scindarea nucleului unui atom greu în doi nucleizi (rar în mai mulți), cu emisie de radiații gama și neutroni.

FISTULA, s. f. / fistilă, s. f. / fistula. [Lat. *fistula* = tub, twd, canat.] Orificiu, traiect sau conduct anormal, congenital sau accidental, care comunică cu o cavitate naturală sau patologică, cu un organ cavită, cu o glandă și care permite drenerarea secrețiilor sau excrețiilor acestora. Tipuri de f.: 1) F. *abdo-minală*, care permite comunicarea cu exteriorul a cavității abdo-minale sau a cavității unui organ abdominal. 2) F. *alveolosinu-sala*, comunicare patologică între sinusul maxilar și cavitatea bucală. 3) F. *anfractuoaasă*, cu calibrul și direcția neregulate. 4) F. *anorectală*, f. perineală al cărei orificiu intern comunică cu rectul. 5) F. *biliară*, parțială sau totală, prin care se scurge secreția biliară. 6) F. *branhială sau congenitală a gâtului*, conștința unei anomalii de dezvoltare embrionară a regiunii cer-vicale. 7) F. *bronhoesofagiană*, traiect patologic consecutiv unei supurații bronhopulmonare sau esofagiene. 8) F. *bronho-pleurală*, prin efracția unei alveole emfizematoase, ulceratia pleurei sau ruptura unei aderențe pleurale; conduce la pneu-motorax închis sau deschis. 9) F. *duodenală*, postoperatorie sau posttraumatică, care face să comunice lumenul duodenal cu exteriorul sau cu un organ vecin. 10) F. *gaslnca*, după un act operator sau un traumatism, determină comunicarea cavității gastrice cu exteriorul sau cu un organ vecin. 11) F. *lacrimală*, de origine traumatică, afectează glanda sau conduc-tele lacrimale. 12) F. *perineală*, consecutivă unui abces peri-neal, cu orificiu extern în jurul anusului. 13) F. *rectouterină*, între cavitatea rectului și cea uterină, în procesele neoplazice invazive și necrozante. 14) F. *salivară*, după un traumatism sau un proces patologic, deschisă endobucal sau exobucal. 15) F. *stercorală* permite comunicarea lumenului intestinal cu o cavitate naturală sau cu pielea; poate fi traumatică, spontană sau chirurgicală. 16) F. *urinară*, prin care se scurge urina, ca urmare a unei soluții de continuitate a cailor urinare excretorii.

FISTULA ENTERICĂ DORSALĂ / fistule enterique dorsale / dorsal enteric fistula. Relicvă embrionară a unei aderențe anormale între endoblast și ectoblast, la nivelul careia *coarda dorsală se dedublează (*notocordodisrafie). Dezvoltarea structurii trunchiului etirează această aderență într-o f. extinsă de la tubul digestiv la mvelisul cutanat al spatelui, traversând cor-purile vertebrale, care sunt fisurate, și nevraxul (*diastema-tomie).

FISTULOGRAFIE, s. f. / fistulographie, s. f. / fistulography. [Lot. *fistula* = tub, teavții canai; gr. *graphein* = a. scrie.]

FITOTERAPIE

Examen radiografic practicat după injectarea, într-o "fistula, a unei substanțe de contrast iodată hidrosolubilă, care permite aprecierea traiectului fistulei și a raporturilor sale cu organele vecine.

FISURA, s. f. / fissure, s. f. / fissure. NA: fissura, sulcus. [Lat. *fissura* = fanta, crapatura, de [a *findere* = a despici-a.] Fanta foarte îngustă de formă alungită (f. *normală*) sau mica pierdere de substanță, superficială și de formă alungită (f. *patologică*). F. *normale* sunt de regulă anatomice. Ex.: f. *calcarina* (NA: *sulcus calcarinus*), de pe fața medială a lobului occipital al creierului, sau f. *parieto-occipitală* (NA: *sulcus parietooccipi-talis*), sant care separă lobii parietal și occipital ai emisferei occipitale.

FISURA ANALĂ / fissure anale / anal fissure. Ulceratie alungită și superficială, în general foarte dureroasă, localizată la nivelul pliurilor radiale ale anusului.

FISURA FACIALĂ / fissure faciale / facial cleft. Termen general pentru ansamblul malformațiilor rezultate dintr-un defect de confluență a mugurilor primari ai feței, spre deosebire de *fantele labiopalatine, în care defectul de sudură este situat la nivelul mugurilor secundari. Tipuri de f. f: f. fronto-maxilare (*oolo-boma), f. maxilomandibulare (*macrostomie) ?i f. mentoniere.

FITAT, s. m. / phytate, s. m. / phytate. [Qr. *phyton* = plan-to.] Sare sau ester de *acid fitic. Formarea de f. în intestin poate împiedica absorbția anumitor minerale, îndeosebi a calciului.

FITOBEZOAR, s. m. / phytobezoar, s. m. / phytobezoar, food ball. [Cf. *phyton* = planta; *persona padzehr* = concre-fiune din anumite p[an]te, formate în tubu digestiv al unor asMnaie., utiizata. odinwara. ca antidot.] V. bezoar.

FITOFAGIE, s. f. / phytophagy, s. f. / phytophagy. [(jr. *phyton* = planter, *phagein* = a mânca.) Hranirea cu alimente sau substanțe de origine vegetală.

FITOFOTODERMATITĂ, s. f. / phytophotodermatite, s. f. / phytophotodermatitis, meadow grass dermatitis. [(jr. *iiphyton* = plant&i phos, photos = [uminCf derma, -atos = pidt'i -ltd.) Erupție provocată prin asocierea patogenă a trei elemente: vegetal, radiații solare și apă. F. este determinată de acti-unea fotosensibilizantă a derivatilor furocumarinid continuti de vegetale. Tipul eel mai comun de f. este reprezentat de boala Oppenheim (v.).

FITOHEMAGLUTININĂ, s. f. / phytohemagglutinine, s. f. / phyto(h)emagglutinin. [Ar. *phyton* = piantil; *haima, -atos* = sange.; iat. *agglutinare* = a [ipi, a uni; -ina.] *Lectina extrasă dintr-o specie de fasole (*Phaseolus vulgaris*), dotată cu proprietatea de *aglutinare a hematiilor și leucocitelor, ca și cu capacitatea de a induce transformarea limfoblastică a limfocitelor. V. și test de transformare limfoblastică.

FITOL, s. m. / phytol, s. m. / phytol. [Cfr. *phyton* = piantil, -ol.] Alcool cu un lant de 20 de atomi de carbon, continut în *clorofila. Catabolismul f. se oprește la acidul titanic în cazul subiectilor afectați de *boala Refsum.

FITOSTEROL, s. m. / phytosterol, s. m. / phytosterol. [Qr. *phyton* = piantil; *stereos* = so&d, în relief; -ol.] Termen generic pentru toți *sterolii din regnul vegetal.

FITOTERAPIE, s. f. / phytotherapie, s. f. / phytotherapy. [C.r. *phyton* = piantil *therapeia* = tratament, de la *therapeuein* = a mgriji] Metoda terapeutică bazată pe utilizarea plantelor medicinale, cu tradiție în istoria tuturor civilizațiilor. O serie de medicamente produse de industria farmaceutică modernă Tsi au originea în principii active izolate din plante, cercetarea din acest domeniu fiind, în continuare, productivă. Adeptii f. tradiționale, fideli principiilor holistice ale terapiei complementare, susțin că o serie de plante pot să ajute organismul la recastigarea "forteii vitale", perturbată de o serie de factori exo-

FIXARE

geni (stres, poluare, alimentare inadecvata etc.). In general, practicantii f. considera ca planta Intreaga este mai eficienta decat constituentii acesteia. Remediile f. sunt extrem de diverse. V. si medicina alternativa.

FIXARE, s. f. / fixation, s. f. / fixation. [Lat. *fixus* = *fi*[^] *netlinit*, de *ia* *figere* = a *fu*(a-^l) 1) Imobilizare Intr-o anumita pozitie. 2) Incetarea dezvoltarii personalitatii Intr-o faza apropiata de maturitate. 3) Operatie care opreste descompunerea tesuturilor dupa scoaterea lor din organism. 4) Etapa In tehnica fotografiei.

FIXAREA COMPLEMENTULUI / fixation du complement / complement fixation. V. reactie de fixare a complementului.

FIXATOR, s. m. si n. / fixateur, s. m. / fixative (1), fixator (2). [Lat. *fixus* = *fi*[^] *nedintit*, de *ia* *figere* = a *fi*^a.] 1) Solutie In tehnica histopatologica avand ca efect Incetarea descompunerii structurilor. 2) Instrument ortopedo-chirurgical.

FIZIC, adj. / physique, adj. / physical. [Qr. *physikos* = *natural*, de (a *physis* = *naturd*.] Referitor la aspectul corpului uman si la activitatea musculara.

FIZICODEPENDENTA, s. f. / physicodependance, s. f. / physical dependence. [Cfr. *physikos* = *natural*, de (a *physis* = *naturd*; *Cat. dependere* = a *sta atamat*, de *ia* *de* = *sepa-rat de*, *peadere* = a *atdma*.] Stare noua de echilibru fizic la care ajunge un toxicoman prin utilizarea unui drog. Echilibrul atins In acest mod ramane precar, iar manifestarea cea mai evidenta a rupturii sale este criza provocata de *sevrage. Insozita de modificari metabolice complexe, f. este Intotdeauna asociata cu psihodependenta. In functie de substanta In cauza, f. se poate constitui Intr-un interval de timp scurt (ex. In cazul bar-bituricelor rapide) sau lung (ex. In cazul *metadonei).

FIZIOGNOMONIE, s. f. / physiognomonie, s. f. / physiognomy. [Qr. *physiognomia*, de *ia* *physis* = *natura*, *gnomon* - *care cunoaste* *fi gnonai* = a *cunoaste*.] Arta de a cunoaste caracterul dupa aspectul fizic si Indeosebi dupa fizionomie.

FIZIOLOGIC, adj. / physiologique, s. f. / physiologic. {Qr. *physiologikos*, de. (a *physis* = *natura*, *logos* = *fiUnfo*.] 1) Calitatea unei functii sau a unei stari organice de a fi normala (In opozitie cu patologic sau anormal). 2) Care se refera la fiziologie. 3) Cu referire la o structura anatomica al carei rol este Indeosebi functional. Ex.: sfincter f. 4) Despre o doza a unui agent, natural sau artificial, care determina efecte normale, fiziologice.

FIZIOLOGIE, s. f. / physiologie, s. f. / physiology. [Cjr. *physiologia*, de *ia* *physis* = *natwa*, *logos* = *ftiinf*.] Stiinta functiilor normale ale structurilor vii, a factorilor care determina aceste functii si a mecanismelor lor de Intretinere, Incepand cu celu-la si agregatele celulare (tesuturi, organe) si sfarsind cu organismul uman, entitatea biologica cu cea mai mare complexitate si cea mai evoluata. F. reprezinta un edificiu cognitiv In care se integreaza armonios toate datele din stiintele fundamentale asupra proceselor si structurilor caracteristice vietii. Tot-o data, f. reprezinta baza de evolutie a cunoasterii patologice.

FIZIONOMIE, s. f. / physionomie, s. f. / physiognomy. [Lat. *physiognomia*, *aitrare*. din gr. *physiognomonía*, de *la* *physis* - *naturai* *gnomon* = *care, cunoaste* *ft gnonai* = a *cunoaste*.] Ansamblul trasaturilor fetei unui subiect, care determina expresia sa particulara. V. si fadas.

FIZIOPATIC, adj. / physiopathique, adj. / physiopathic. {Cjr. *physis* = *naturd*; *pathos* = *Cloaia*.} Despre manifestarile patologice posttraumatice (impotentia functionala, contractura, tulburari vasomotorii si trofice) a caror intensitate nu apare proportionala cu cauza lor aparenta. Se admite ca fenomenele organice sunt reale, dar se asociaza cu *pitiatismul.

FIZIOPATOLOGIE, s. f. / physiopathologie, s. f. / physiopathology. [Qr. *physis* = *natwa*; *pathos* = *Boatd*; *logos* = *ftiinf*.]

FLEBITA

Stiinta ce are ca obiect studiul mecanismelor de producere a bolilor si al modificarii functiilor organismului sub actiunea unor factori sau agenti patogeni.

FIZIOTERAPIE, s. f. / physiotherapie, s. f. / physiotherapy. [Jr. *physis* = *naturd*; *therapeia* = *tra.tame.nt*, rfe (a *thera-peuein* = a *ingrijii*.] 1) In general, tratamentul bolilor, durerii sau leziunilor prin mijloace fizice. 2) Domeniu al medicinei care are drept obiect preventia, tratamentul si recuperarea unor boli sau a unor consecinte ale acestora, precum durerea sau deficiente functionale, exclusiv prin metode terapeutice fizice, spre deosebire de tratamentul farmacologic, chirurgical sau radiologic.

FIZIPARITATE, s. f. / fissiparitate, s. f. / binary fission. [Lat. *fissum* = *fisurd*, *despicdturd*; *parere* = a *nafti*.] Sin.: sdziparitate (v.).

PLACIDITATE, s. f. / flacciditate, s. f. / flaccidity. [Lat. *flaccidus* = *flasc*, *moaie*.] Molesala, slabiciune determinata de scaderea sau absenta totala a *tonusului rrisjcular.

FLAGEL, s. m. / flagelle, s. m. / flagellum. [Lat. *flagellum* = *6ici*.] 1) Filament protoplasmatic mobil care da posibilitatea microorganismelor sau celulelor (spermatozoizii) In structura carora intra sa se deplaseze. 2) Termen utilizat pentru a desemna gravitatea si raspandirea mare a unor boli. Ex.: can-cerul este un f. al secolului nostru, ca si bolile cardiovasculare.

FLAGELARE. Var. pentru flagelatie (v.).

FLAGELATIE, s. f. / flagellation, s. f. / flagellation. [Lot. *flagellatio*, -onis = *6iciwe*, de. (a *flagellare* = a *Sate cu hiciul* *fi flagellum* = *But*.] 1) Procedure de masaj prin loviri scurte cu palete sau nuiele. 2) Perversiune sexuala In care finalizarea actului este legata de o prealabila biciuire. Var.: flagelare.

FLAGELLATA / Flagellata / Flagellata. [Lat. *flagellum* = *6u.i*.] Clasa de *protozoare prevazute cu unii sau mai multi 'flageli, care servesc ca organe de locomotie. O serie de flagelate sunt paraziti patogeni la om, Indeosebi: "*Leishmania*", "*Trypanosoma*", "*Trichomonas*."

FLANC, s. n. / flank, s. m. / flank. NA: regio lateralis. [fr. *flanc*, din [*imfia francuor statillfi in Cfaia* *hianka* = *foid*; *germ. veche flancha*.] V. abdomen.

FLAPPING TREMOR / flapping tremor / flapping tremor. [Ingl. *flapping* = *care faifaie*, de. *Ca to flap* = a *f&lf6i*; *lat. tremor*, -oris = *tremurdurd*, de [*a tremere* = a *tremura*.] Sin.: semn Adams-Foley (v.).

FLASC, adj. / flasque, adj. / flaccid. {Jr. *flasque*, din *lat. flaccus* = *6kg*, *moaie*.} Moale, care se caracterizeaza prin hipotonie musculara. Ex.: paralizie f.

FLATULENTA, s. f. / flatulence, s. f. / flatulence. [Lat. *flatus* = *vant*, *sufCare*.] Sin.: meteorism (v.).

FLAVONOID, s. n. / flavonoide, s. m. / flavonoid. [Lat. *flavus* = *gaiBen*; gr. *eidosis* = *fonnd*] Pigment "carotenoid.

FLEBALGIE, s. f. / phlebalgie, s. f. / phlebalgia. [Cfr. *phleps*, *phlebos* = *vend*, *algos* = *durere*.] Durere localizata pe traiec-tul venelor varicoase.

FLEBECTAZIE, s. f. / phlebectasie, s. f. / phlebectasia. [Ar. *phleps*, *phlebos* = *vend*; *ektasis* = *dilatatie*.] Dilata-tie difuza a venelor. Sin.: venectazie.

FLEBECTOMIE, s. f. / phlebectomie, s. f. / phlebectomy. [Cyr. *phleps*, *phlebos* = *vend*; *ektome* = *enisle*.] Re-zectia chirurgicala a unui segment mai mult sau mai putin Intins al unei vene. V. si stripping.

FLEBITA, s. f. / phlebite, s. f. / phlebitis. [C,r. *phleps*, *phlebos* = *vend*; -*ita*.] Inflamata una vene. Poate afecta un teritoriu venos oarecare, dar atinge eel mai adesea venele profunde ale gambelor, Indeosebi In caz de *varice, manifestandu-se In acest caz printr-o tumefactie rosie si dureroasa a tegumente-

FLEBOGRAFIE

lor zonei afectate, uneori acompaniata de febra. F. pot fi primitive sau pot surveni ca o complicatie (postpartum, postopera-tor, dupa o boala infectioasa, consecutiv unei anomalii a coagu-larii). V. flebotromboza si tromboflebita.

FLEBOGRAFIE, s. f. / phlebographie, s. f. / phlebography. [Cjr. *phleps, phlebos* = *vmOf graphein* = *a scrie.*] 1) Examen radiografic al unei retele venoase, efectuat dupa injectarea unei substante de contrast iodate hidrosolubile, radioopace, fie direct In vena (*f. direcS*), fie Intr-o artera corespondents (*f. in-directa*). 2) Metoda de inregistrare grafica a pulsului venos jugular cu ajutorul unui flebograf.

FLEBOGRAMA, s. f. / phlebogramme, s. m. / phlebogram. [Cfr. *phleps, phlebos* = *vena, gramma* == *mSCRIERE.*] Rezultatul flebografiei (v.).

FLEBOLIT, s. m. / phlebolithe, s. m. / phlebolith. [Qr. *phleps, phkbos* = *re/id; lithos* = *piatra.*] Calcul sau concretiune calca-ra formate la nivelul unei vene, de regula In peretele acesteia, eel mai frecvent prin calcificarea unui cheag. Sin.: calcul venos.

FLEBOLOGIE, s. f. / phlebologie, s. f. / phlebology. [Qr. *phleps, phlebos* = *vend, logos* = *stiinta.*] Studiul venelor si al bolilor acestora.

FLEBOSCLEROZA, s. f. / phlebosclerose, s. f. / phlebo-sclerosis, [Qr. *phleps, phlebos* = *vena; sklerosis* = *indurafie, mtarire, de. la skleros* = *tare, dur.*] Scleroza a peretelui venos. Se poate prezenta sub forma a trei tipuri anatomoclinice: 1) *F. secundara*, dupa flebite. 2) *F. senila*, degenerativa. 3) *F. propriu-zisa* cu hipertrofie fibroasa, cu evolutie lenta, vasele aparand ca niste cordoane nedureroase.

FLEBOTOM, s. m. / phlebotome, s. m. / sand fly, Phlebotomus. [Cjr. *phleps, phlebos* = *vend; tomos* = *taint, sectional, sit la temnein* = *a tola.*] Gen de insecte hematofage, din familia *Psychodides*, cu aspect de tantari mici, de culoare gal-buie, cu specii raspandite pe tot globul. F. sunt vectori ai *bartonelozei si ai *leishmaniozei. Sin.: *Phlebotomus*.

FLEBOTOMIE, s. f. / phlebotomie, s. f. / phlebotomy. [Cfr. *phleps, phlebos* = *Vena; tome* = *taiere, sectiune, de ia tem-nein* = *a tQia.*] Incizia peretelui unei vene. Sin.: venesectie.

FLEBOTONIC, adj. / phlebotonique, adj. / phlebotonic. [Gjr. *phleps, phlebos* = *vend, tonikos* = *intaritor.*] Care creste toni-citatea peretilor venosi. **FLEBOTROMBOZA, s. f. / phlebothrombose, s. f. / phlebo-**

thrombosis. [Cfr. *phleps, phlebos* = *vend; thrombos* = *cheag; -ozd.*] Tip de *tromboza venoasa caracterizata printr-un cheag aderent la un perete aproape normal. Clinic, f. se caracteri-zeaza prin latentia si frecventa *emboliilor. F. este consecinta alterarii coagularii si a stazei sanguine, fara inflamatie peretelui venos, deosebindu-se astfel de *tromboflebita. V. si flebita.

FLEGMON, s. n. / phlegmon, s. m. / phlegmon. [Cjr. *phleg-mone* = *flegmon, de ia phlegma, -atos* = *inflamafie fi phlegein* = *a wde.*] Infiltratie acuta difuza a tesutului celular sub-cutanat sau a tesutului conjunctiv de sustinere al unui organ. Poate fi difuza sau circumscrisa, cu necroza secundara a tesutului afectat. Tipuri: 1) *F. amigdalian* sau amigdalita flegmonoa-sa. 2) *F. celulitic*, sin.: flegmon difuz (v.). 3) *F. circumscris*, f. dezvoltat Intr-o regiune delimitata. 4) *F. difuz, f. celulitic* sau

*celulita difuza cu simptome septice. 5) *F. difuz al planseului bucal*, sin.: angina Ludwig (v.). 6) *F. emfizematos* sau gazos, sin.: gangrena gazoasa (v.). 7) *F. al ligamentului larg*, supu-ratie localizata In grosimea ligamentului larg al uterului, provo-cata se supuratii salpingiene, peritonite peritubare Inchistate, chisturi paraovariene supurate. Sin.: f. pelvian. 8) *F. pelvian*, sin.: flegmon al ligamentului larg (v.). 9) *F. perinefretic*, supura-tie a tesutului celulo-grasos perirenal. 10) *F. periuretral*, f. ce se dezvoltă In amonte fata de o strictura uretrala, ca urmare -a leziunilor de uretrita cronica. 11) *F. retrofahngian* etc.

FLOGOGEN

FLEGMON DIFUZ PERIANORECTAL / phlegmon diffus p6ri-anorectal / proctitis. Inflamatie a tesutului celular perirec-tal. Sin.: proctita septica difuza.

FLEXIBILITATE, s. f. / flexibilitate, s. f. / flexibility. [Lot. *flexi-biliis* = *suviu, fle.?(igii, lie. la flectere* = *o mdoi.*] 1) Calitatea de a fi suplu, elastic. 2) Proprietatea de mdoire fara deformare permanenta.

FLEXIBILITATE CEROASA / flexibilit6 cireuse / waxy flexi-bility. Sin.: catalepsie (v.).

FLEXIE, s. f. / flexion, s. f. / flexion. [Lat. *flexio, -onis* = *mdoire., de. [a flectere* = *a mdoi*] 1) Miscare, de regula volun-tara, prin care doua segmente ale unui membru fac Intre ele un unghi cu atat mai ascutit cu cat se apropie mai mult. 2) Pozitia dobandita prin miscarea descrisa anterior. 3) Atitu-dine sau miscare a capului fatului prin_ care mentonul se apropie de partea anterioara a toracelui. In toata perioada de viata intrauterina se constata, de altfel, o f. a Intregului corp fetal. Var.: flexiune.

FLEXIUNE. Var pentru flexie (v.)

FLEXOR, adj., s. m. / flechisseur, adj., s. m. / flexor. [Lot. *flexus, participiui trecut al ve.rbvIw. flectere* = *a mdoi.*] (Un muschi) a carui actiune, contractia, provoaca flexia.

FLEXURA, s. f. / flexure, s. f. / flexure. NA: *flexura.* [Lat. *flexura* = *mdoire., curCm-rd.*] Indoire, curbare. Ex.: *f. duodeno-jejunala* (NA: *flexura duodenojejunalis*) - curbura a intestinului la punctul de jonctiune dintre duoden si jejun; *f. colica dreapta* sau *hepatica* (NA: *flexura coli ctexfra*) - zona 'indoita unde co-lonul ascendent devine colon transvers; *f. colica stanga* sau *splenica* (NA: *flexura coli sinistra*) - portiunea curbata care face tranzitia Intre colonul transvers si eel descendent.

FLICITENA, s. f. / phlyctene, s. f. / phlyctena. {Cjr. *phlykta-ina* = *vustul&i flictena., de. ia phlyzein* = *a fiorde, a ctocoti.*} Sin.: bula (v.).

FLIP-FLOP / flip-flop / flip-flop. [Engi. *to flip* = *a da. w fiobamac, a pocni; to flop* = *a cadea, a trdnti*] Termen ce denumeste miscarea unor molecule de *fosfolipide de la nivelul bistratului fosfolipidic al biomembranei, dintr-un monostrat fos-folipidic In celalalt monostrat. Uneori termenul este utilizat si cu referire la modul de functionare a proteinelor de *difuziune facilitata.

FLOCCULUS CEREBELLI / flocculus cerebelli / flocculus cerebelli. NA: *flocculus, pi. flocculi.* [Lat. *flocculus, dim. de [a floccus* = *smoc de [ana; cerebellum* = *creier mic.*] Lob preeminent al cerebelului, situat posterior si inferior fata de pedunculul cerebelos mijlociu, de fiecare parte a fisurii mediane. Face parte din *paleocerebel.

FLOCON, s. n. / flocon, s. m. / flake, tuft. [Lat. *floccus* = *smoc de [dna.*] 1) Particula vizibila, rezultata din separarea fazei disperse a unei solutii coloidale. 2) Rezultat al procesului de *floculare. 3) *F. vitriene* sunt opadati mobile In corpul vitros.

FLOCULARE, s. f. / flocculation, s. f. / flocculation. [Lat. *flocculus, dim. de [a floccus* = *smoc de [dna.*] 1) Aglutinare spontana progresiva a particulelor unei solutii coloidale, cu for-marea de *flocoane (conglomerate). Unele probe de laborator se bazeaza pe f. serului. Ex.: f. cefalin-colesterolului (*reactia Hanger) In diagnosticul leziunilor hepatice. 2) In imunologie, aglutinarea complexelor antigen-anticorp dintr-un amestec.

FLOGISTIC, adj. / phlogistique, adj. / phlogistic. [Gjr. *phlogis-tos* = *infCama6il, de. ia pillox, phlogos* = *flacarCt si phlegein* = *a arm.*] Care se refera la *inflamatie.

FLOGOGEN, adj. / phlogogene, adj. / phlogogenic, phlogo-genous. [Qr. *phlogosis* = *inflama-fit, de ia phlegein* = *a drift; geiman* = *a produce.*] Despre un factor (substanta, sistem, reac-tie) care regieaza reactiile vasculare, inflamatorii sau vasomotorii.

FLOGOKINA

FLOGOKINA, s. f. / **phlogokine**, s. f. / **phlogokin**. {*Qr. phlogosis = mfiainafie, de la phlegein = a arde; kinein = a mifca.*} Polipeptid cu rol important in faza initiala a *inflamatiei.

FLORA, s. f. / **flore**, s. f. / **flora**. [*Floro = zeifa fior[or fi a gradinilor, la. romani.*] 1) Totalitatea organismelor vegetale dintr-o anumita regiune, dintr-un anumit mediu caracteristic. 2) Ansamblul bacteriilor ce populeaza o zona localizata a organismului. V. flora microbiana si flora intestinala.

FLORA INTESTINALA / flore intestinale / intestinal flora. Ansamblul bacteriilor saprofite care traiesc in intestin.

FLORA MICROBIANA / flore bacterienne / bacterial flora. Ansamblul microorganismelor care traiesc in interiorul organismului si a caror prezenta poate fi fiziologica sau patologica.

FLORID, adj. / **floride**, adj. / **florid**. [*Lot. floridus = in floare, lie (a flos, -oris = floare.)*] Care prezinta o culoare rosie intensa, vie. Termenul se utilizeaza pentru descrierea leziunilor cutanate. Ex.: papilomatoza f.

FLUCTUATIE GENETICA / fluctuation genetique / random genetic drift. [*Lot. fluctuatio, -onis = agitatie, instabilitate, de [a fliictus = agitatie, tuC6urare; gr. genetikos = propriu unei gene. Tat.ii, de. la genos = neam, unnaf, generatie.]*] Variatie inconstanta, prin hazard, a frecventei unei gene in generatii succesive ale unei populatii. Sin.: deriva genetica.

FLUCTUENTA, s. f. / **fluctuation**, s. f. / **fluctuation**. [*Lat. fluctuare = a oscila, de. la fluctus = vol.*] Miscare ondulatorie perceputa prin palpare la deprimarea peretelui unei cavitati naturale sau neoformate cu continut lichidian. Aparitia f. este semnul formarii unei colectii purulente in cazul unui *abces.

FLUID, s. n. / **fluide**, s. m. / **fluid**. [*Lat. fluidus = care curge, de [a fliere = a curge.]*] 1) Lichid sau gaz; orice lichid din organism. 2) Compus alcătuit din molecule care sî schimba pozitia relativa. Tipuri de f. In organism: a) f. amniotic; b) f. cerebrospinal; c) f. extracelular etc.

FLUIDITATE MEMBRANARA / fluidité membranaire / membrane fluidity. [*Lot. fluidus = care. curge, sit ta fluere = a curge; membrana = fnein6rand.]*] Proprietate globala a membranei celulare, care este consecinta legaturilor slabe dintre moleculele componente ale membranei (interactiuni hidrofile-hidrofobe), ce permit miscari permanente ale moleculelor, in conditiile in care se pastreaza si o ordonare a acestora (ordine in doua dimensiuni ce determina starea de *cristal lichid a membranei). Inversul f. se numeste microviscozitate a membranei, care este in mod normal de circa 10^{-3} N.s/m², adica de circa 100 de ori mai mare decat a apei, care este 0,1 N.s/m² (0,1 N.s/m² = 1 poise). Masurarea f. se poate efectua cu ajutorul unor molecule fluorescente hidrofobe, prin spectrofluorometrie, si este utila deoarece de f. depind numeroase functii celulare. Acelasi parametru se modifica intr-o serie de stari patologice. In general, o membrana mai „rigida” reprezinta un factor limitant al unor procese de membrana.

FLUOR, s. m. / **fluor**, s. m. / **fluorine**. [*Lat. fluor, -oris = curgere, de la fluere = a. curge; foCosit pentru denumirea a-cestei substante din sec. XIX.]*] Oligoelement anorganic, elementul nr. 9 este un gaz galben cu miros iritant, toxic, coroziv. Este foarte raspandit in natura sub forma de saruri. Se afla in os sub forma unor saruri complexe, unde stabilizeaza matricea osoasa neoformata si inhiba resorbtia sa, fiind utilizat in tratamentul osteoporozei; se gaseste, de asemenea, in smaltul dentar, unde, in cantitati fiziologice, realizeaza protectia temporara a cariilor. Se poate administra per os si poate fi incorporat in pasta de dinti. V. tab. const. biochim.

FLUORESCAMINA, s. f. / **fluorescamine**, s. f. / **fluorescamine**. [*V. etimoCocgia tenne-nuCui fluorescentd; gr. ammoni-akon = sare de amniu, gasita in apropierea templului Jupiter Amman din Libia, -ina.]*] Reactiv din a carui combi-

FLUROZA

nare cu functiile amine primare rezulta un compus fluorescent. De aceea, f. este utilizata frecvent in analiza cromatografica a aminoacizilor si a peptidelor.

FLUORESCENA, s. f. / **fluoresceine**, s. f. / **fluorescein**. [*V. etimoCocgia tennenuiui fluorescenta; -ind.]*] Substanta care prezinta o *fluorescenta verde in solutii alcaline. F. este utilizata pentru detectarea leziunilor oculare. V. test cu fluoresceina.

FLUORESCEN-IZOTI0CIANAT, s. m. / **fluoresceine-isothiocyanate**, s. m. / **fluorescein isothiocyanate**. *Cromofor fluorescent care se leaga de proteine. Este utilizat legal de anticorpi pentru localizarea unor molecule intracelulare si pentru urmarirea transportului intracelular. Indeosebi a substantelor care sunt captate prin endocitoza.

FLUORESCENT, adj. / **fluorescent**, -e, adj. / **fluorescent**. [*V. etimoCocgia termenuw fluorescenta.]*] Care prezinta *fluorescenta, bazat pe fenomenul de fluorescenta. *Tub de iluminat f.:* izvor de lumina bazat pe prindii descarcarii electrice intr-un amestec de gaze si vapori de mercur aflate intr-un tub de sticla.

FLUORESCENTA, s. f. / **fluorescence**, s. f. / **fluorescence**. [*de [a spat fluor, pe care s-a observat prima data acest fenomen, din [at. fluor, -oris = curgere, fivr.]*] Proprietatea unor substante de a emite lumina cand sunt iradiate (indeosebi cu ultraviolete), lungimea de unda a radiatiei emise fiind superioara radiatiei excitante (fenomenul Stokes). Emisia de lumina inceteaza odata cu oprirea iradierii, iar f. este independenta de conditiile externe, mecanismul producerii sale aflandu-se in interiorul moleculei. Prin aceasta, f. se deosebeste de *fosforescenta si liminiscenta.

FLUORIMETRIE, s. f. / **fluorimetrie**, s. f. / **fluorometry**. [*V. etimologia termenuiui fluorescenta; gr. metron = masura.]*] Procedeu de masurare a concentratiilor foarte mici de substante, asemanator in principiu cu *radioimunodozarea, pe baza fenomenului de *fluorescenta. Var.: fluorometrie.

FLUORIZARE, s. f. / **fluoration**, s. f. / **fluorisation**. [*at. fluor, -oris = curgere, fluor.]*] Aduagarea de *fluor (sub forma de fluoruri) in apa de baut, in scopul prevenirii cariilor dentare.

FLUOROFOR, s. m. / **fluorophore**, s. m. / **fluorophore**. [*V. etimoCocgia termenuiui fluorescenta; gr. pharos = care poarta, care duce, de la pherein = a purta, a transporta.]*] Substanta fluorescenta utilizata ca marker al proteinelor din structurile biologice. Prin iradiere, de regula cu ultraviolete, proteinele marcate devin fluorescente si, ca urmare, distributia acestora, la nivelul unui tesut sau al unei celule, poate fi observata la microscopul cu fluorescenta.

FLUOROGRAFIE, s. f. / **fluorographie**, s. f. / **fluorography**. [*1. etimoCocgia termenuiui fluorescenta; gr. graphein = a scrie.]*] Metoda care permite detectarea, dupa electroforeza, a macromoleculelor radiomarcate cu tritium (pH). Gelul in care se efectueaza electroforeza este impregnat cu un fluorofor care emite lumina vizibila (fotoni) cand primeste o radiatie p emisa de ³H. V. si angiografii.

FLUOROMETRIE. Var. pentru fluorimetrie (v.).

FLUOROSCOPIE, s. f. / **fluoroscopie**, s. f. / **fluoroscopy**. [*V. etimoCocgia lerne-nuCui fluorescenta; gr. skopia = e,yiminare, de Ca skopein = a vedea, a e^amina.]*] Utilizarea fenomenului de

*fluorescenta pentru studiul unor tesuturi, organe sau functii. Ex.: examinarea tegumentelor, devenite fluorescente sub actiunea radiatiilor ultraviolete. Dupa injectarea de *fluoresceina intr-o vena sau o artera este posibil studiul retelelor vasculare in lumina ultravioleta. Alternativa cantitativa este denumita fluorimetrie.

FLUROZA, s. f. / **fluorose**, s. f. / **fluorosis**. [*Cat. fluor, -oris = curgere; fiur; -oza.]*] Intoxicatia prin fluor si derivatii sai. F. dentara, consecinta a consumului prelungit de apa prea

FLUTTER

bogata In fluor. Se manifesta prin pete albe si brune la nivelul smaltului dentar; acestea sunt reversibile. F. osoasa, osteo-patie prin intoxicatie cronica cu saruri de fluor, cu osteofitoza endostala si subperiostica si cresterea generalizata a radio-opacitatii osoase.

FLUTTER, s. n. / flutter, s. m. / flutter. [EngL *flutter* = *flutu-rwe, amtatie.*] Tulburare de ritm cardiac care, asemenea *fibri-latiei, poate afecta atat atrile, cat si ventriculele, dar aritmia este mai putin rapida si mai putin dezordonata. F. este eel mai frecvent *auricular*, cu 200-400 de contractii pe minut, ce se succeda cu regularitate si fara pauza. Pe electrocardiogra-ma apar „dintii de fierastrau”, care Inlocuiesc unda P auricula-ra. Ritmul ventricular depinde de gradul si de tipul blocului coexistent, in general fiind rapid si regulat, frecvent 150 pe minut, rar mai lent sau neregulat. F. *ventricular*, caracterizat printr-o succesiune de peste 200 de contractii pe minut, cu complexe bioelectrice foarte deformate pe electrocardiograma, este o stare preagonica.

FLUX, s. n. / flux, s. m. / flow, flux. Lat. *fluxus* = *cu.re.nt, curgere, de la fluere* = a curge,} ~In patologie: o scurgere normala, anormala sau de o abundenta anormala a unui lichid sau a unui material organic fluid, de la nivelul unui organ sau a unei cavitati. Ex.: 1) F. *biliis*, determinat de o hipersecretie biliara. 2) F. *hemoroidal*, scurgere sanguina de la nivelul hemo-roizilor. 3) F. *menstrual*, scurgere de sange In perioada *men-struatiei. 4) F. *salivar*, v. ptialism.

FLUX GENETIC / flux g6netique / genetic flow. Ansamblul caracterelor ereditare ale unei populatii, transmisibile In totalitate sau partial si care pot evolua In functie de migratii sau de amestecurile populatiilor.

FLUX LUMINOS / flux lumineux / light flow. Marine foto-metrica ce evalueaza capacitatea ochiului de a percepe un f. energetic. Unitatea sa de masura In SI este *lumenul. Retina are cea mai mare sensibilitate pentru radiatia verde, din par-tea mijlocie a spectrului vizibil, cu lungimea de unda 555 nm.

FLUX PLASMATIC / flux plasmatique / plasma flow. Debitul plasmiei sanguine care traverseaza un organ sau un teritoriu considerat. Se exprima In general In ml/min. F. p. care partici-pa efectiv la functia specific a unui organ se numeste f. p. *eficace*. Ex.: f. p. renal eficace este eel care ajunge la nefroni, participand la formarea urinei si reprezentand 90% din f. p. total.

FLUX SANGUIN / flux sanguin / blood flow. Debitul sanguin care traverseaza un organ sau un anumit teritoriu considerat. Se exprima In general In ml/min.

FLUXMETRU, s. n. / fluxmetre, s. m. / flowmeter. [Lot. *fluxus* = *cure-nt, curgere, de. [a fluere* = a dirge., gr. *metron* = masura.] Aparat care permite evidentierea curgerii unui lichid In-tr-un conduct sau masurarea vitezei de curgere a lichidului ("velocitate).

FOAME, s. f. / faim, s. f. / hunger. [Lat. *fames* = foame..] 1) Dorinta de a manca, asociata uneori cu contractii ritmice ale stomacului. 2) Stare a organismului lipsit total sau partial de hrana necesara. 3) F. de *oxigen*, stare fiziologica In timpul contractiei musculare.

FOAME DUREROASA / faim douloureuse / hunger pain. Crampa dureroasa epigastrica, Inso-tita de o senzatie de foame. Survine cand stomacul este gol si este calmata prin ingestia de alimente. Se observa In-deosebi In *ulcerul duodenal.

FOARFECI, s. n. / ciseaux, s. m. / scissors. [Lat. *forfex, -ids* = foarfue.} Instrument metalic cu doua lame, utilizat pentru taiere. F. *chirurgical*. f. folosit pentru taierea tesuturilor sau a materialelor de sutura chirurgicala. F. *coronar*. In stomato-logie, f. drept sau curb pentru croirea si ajustarea coroanelor dentare si inelilor de cupru.

FOLICULINA

FOBIE, s. f. / phobie, s. f. / phobia. [Gjr. *phobos* = frica.]

Frica paroxistica irationala, obsedanta, de unele fiinte, obiecte sau situatii. Se utilizeaza si sufixul *-fobie*. Ex.: *agorafobie, *claustrofobie, *cancerofobie.

FOCAR, s. n. / foyer, s. m. / focus, pi. foci. [Lat. *focus* = *vatră, camin.*] 1) Localizarea unui fenomen patologice In-tr-o le-ziune. Ex.: f. *infectios*, f. *natural de infectie* (arie cu biocenoze suprasaturate cu agenti patogeni ai bolilor infectioase ale omului si animalelor), / de *fractura*. 2) Punct de convergenta a radiatiilor electromagnetice, In-tr-un sistem optic.

FOCOMELIE, s. f. / phocomelie, s. f. / phocomelia. [r. *phoke* = focd.i melos = e.J(tremitate, me-mOni.)] Tip proximal de *ectro-melie In care mainile sau picioarele sunt implantate direct pe trunchi. Malformatia este, de regula, bilaterala si simetrica si a fost observata, de ex., dupa administrarea de *talidomida.

FOETUS, s. m. / foetus, s. m. / f(o)etus. [Lat. *f(o)etus* = fat; St *Pare. (1560) a. *introduș ortografia. "foetus" si a dot cMa.ntului se-nsul actual*] Sin.: fetus (v.).

FOLATI, s. m. pi. / folates, s. m. pi. / folates. V. acid folic

FOLICUL, s. m. / follicule, s. m. / follicle. NA: folliculus. [Lat. *folliculus* = *sacudt, dim. de. [a follis* = *burduf, minge.*] 1) Mica formatiune anatomica normala sau patologica, In forma de sac. 2) Formatiune histologica elementara alcatuita dintr-o aglomerare de celule asezate concentric sau radier.

FOLICUL DE GRAAF / follicule de Graaf / Graafian follicle.

NA: folliculus ovaricus vesiculosa. [Regnier De Graaf, anatomist si medic, olandez., Leyde. si Delft, 1641-1673.] F. ovarian In curs de maturare, In-tre celulele caruia Incepe sa se acumuleze lichid, conducand la formarea unei cavitati unice sau antrum si la deplasarea excentrica a ovulului, care ramane In-tr-un grup de celule foliculare denumite *cumulus oophorus*. F. de G. proemina sub forma unei mid vezicule la suprafata ovarului, iar cand se rupe elibereaza ovulul, fiind implicati In reactiile imunitare, In-deosebi In formarea de anticorpi. V. si nodul limfatic.

FOLICUL LIMFATIC / follicule lymphoide, follicule lymphatique / lymph follicle, lymphatic follicle. Formatiune limfoida elementara localizata In corticala unui *nodul limfatic, alcatuita dintr-o parte centrala sau centru germinativ si o coroana de celule limfoide. Se disting f. l. primari si f. l. secundari, care contin un centru germinativ activ, fiind implicati In reactiile imunitare, In-deosebi In formarea de anticorpi. V. si nodul limfatic.

FOLICUL OVARIAN / follicule ovarien / vesicular ovarian follicle. NA: folliculus ovaricus vesiculosa. Sin.: folicul de Graaf (v.).

FOLICUL PILOS / follicule pileux / hair follicle. NA: folliculus pili. Ansamblu format din Invelisuri sau teci epiteliale care Inconjura radacina unui fir de par In grosimea pielii.

FOLICUL PILOSEBACEU / follicule pilosebace / pilosebaceous follicle. Unitate anatomica alcatuita din asoderea unui *f. pilos cu o *glanda sebacee al carei canal excretor se deschide In canalul folicular.

FOLICUL TIROIDIAN / follicule thyroïdien / thyroid follicle. Sin.: vezicula tiroidiana.

FOLICUL TUBERCULOS / follicule tuberculeux / tubercle. Leziune elementara care traduce reactia tisulara indusa de bacilul tuberculos, formata din trei zone concentrice: o zona centrala, formata din *celule Langhans, Inconjurata de celule epitelioide, iar la periferie o coroana de limfocite. Fara sa fie specific tuberculozei, un f. t. la care In centrul sau se produce *ne-croza cazeoasa confirma practic diagnosticul histologic al bolii.

FOLICULINA, s. f. / folliculine, s. f. / folliculin. [Lat. *folliculus* = *sacule.1, dim. de. Ca follis* = *burduf, minge.*, -inn.] *Estro-gen natural, secretat, Tmpreuna cu estradiolul, de celulele tecii interne a foliculilor ovarieni si, in cantitate mica, de testicul. In

FOLICULITA

cursul sarcinii, placenta este sursa esentiala de f. Sin.: estrona, hormon folicular.

FOLICULITA, s. f. / folliculite, s. f. / folliculitis. [Lot. *follicii-las* = *s6cu.le.fi* dim. de la *follis* = *durduf, minge*; -*itd.*] In-flamatie, de regula supurativa, a *folliculilor pilosi. Se descriu forme multiple, printre care: 1) *f. pielii capului*, cauzata Indeo-sebi de stafilococ sau de *Trichophyton violaceum*, evolueaza spre o alopecie punctiforma, iar 'in formele grave alopecia este extinsa; 2) *f. profunda* In care se produc abcese In „buton de manseta”, cu un focar superficial si unul profund, situat la mij-locul foliculului; 3) *f. pustuloasa eozinofilica*, rara, cu pustule pruriginoase sterile, uneori sub forma de placi si leziuni spongi-oase ale foliculilor, cu infiltratie leucodtara, distructia acestora, iar uneori cu formarea de abcese eozinofilice; 4) *sicozis* (v.) la nivelul zonelor cu par dens.

FOLICULOM, s. n. / folliculome, s. m. / folliculoma. [Lot. *folliculus* = *sOcukt*, dim. de la *follis* = *burduf, mingy, -oma.*] Tumora a tecii foliculare apartinand celulelor ovariene. F. provoaca un sindrom de hiperfolliculinism.

FOLICULOSTIMULINA, s. f. / folliculostimuline, s. f. / folliculostimulin. [Lot. *folliculus* = *sacuief.*, dim. de. [a *follis* = *burduf, minge*; [at. *stimulare* = a *imfioidii a stimnfa*, de. [a *stimulus* = *sat ascufit cu care. se. tmboldesc vitele; -iaa.*] Sin.:

gonadotrofina A (v.).

FOLIE DU DOUTE / folio du doute / doubting insanity, [fr. *folie* = *nedunie; doute* = *mdoiala.*] Nevroza obsesionala a carei caracteristica dominanta este Indoiala si, ca urmare, ten-dinta de a verifica si reverifica fiecare fapt.

FON, s. m. / phone, s. m. / phon. [Qr. *phone* = *voce.*] Unitate subiectiva de intensitate a senzatiei sonore percepute. Intensitatea subiectiva In f. este numeric egala cu nivelul de presi-une acustica In decibeli (peste 2-10⁻⁵ Pa) captat biauricular de un observator fara disfuncții ale analizatorului auditiv, pentru o unda sonora plana sinusoidala de referinta cu o frecventa de 1 000 Hz, care se propaga pe directie orizontala, din fata observatorului.

FONATIE, i. f. / phonation, s. f. / phonation. [Cjr. *phone* = *pace.*] Ansamblul fenomenelor care produc emisia sunetelor si vocea. Var.: fonatiune.

FONATIUNE. Var. pentru fonatie (v.).

FONEMA, s. f. / phoneme, s. m. / phoneme. {Qr. *phonema* = *sunetuC vocii*, de [a *phone* = *voce.*] 1) Element sonor al limbajului. 2) Denumire propusa pentru desemnarea halucinatiilor auditive verbale.

FONENDOSCOP, s. n. / phonendoscope, s. m. / phonendoscope. [Cjr. *phone* = *voce.*, *endon* = *induntru; skopos* = *ofisenia-tor*, de. [a *skopeia* = a *t'edea, a elanina.*] Sin.: stetoscop (v.).

FONETICA, s. f. / phonetique, s. f. / phonetics. [Cjr. *phonetikos* = *re.fe.ri.toT la voce*, de ia *phone* = *voce.*] Ramura a lingvisticii care studiaza producerea, transmiterea, auditia si evolutia sunetelor limbajului articulat.

FONIATRIE, s. f. / phoniatrie, s. f. / phoniatics. [Qr. *phone* = *pace.*; *iatreia* = *vindecare.*] Disciplina medicala care studiaza fiziologia si patologia fonatiei. Specialistul se numeste foniater.

FONOAUSCULTATIE, s. f. / phonoauscultation, s. f. / phonoauscultation. [(yr. *phone* = *voce*, [at. *uusscullare* = a *ascui-ta cu atentie.*] 'Auscultatie In care este plasat un diapazon In vibratie la nivelul organului de examinat, iar vibratiile transmi-se sunt auscultate cu un stetoscop plasat In zona de proiectie a organului respectiv.

FONOCARDIOGRAFIE, s. f. / phonocardiographie, s. f. / phonocardiography. [QT. *phone* = *voce.*; *kardia* = *inima; gmphein* = a *scrie.*] Metoda de Inregistrare grafica a zgomote-lor inimii, cu ajutorul fonocardiografului care, prin intermediul unor transductori secundari, transforma zgomotele In variatii de

FORMA

intensitate a curentului electric. ElecttBzii pot fi externi sau se pot utiliza sonde cu microfon endocavitar (prin cateterism, *f. endocavifara*). Traseul obtinut se numeste fonocardiograma.

FONOCARDIOGRAMA, s. f. / phonocardiogramme, s. m. / phonocardiogram. [t'r. *phone* = *voce*; *kardici* = *inima, gramma* = *inscriere.*] Inregistrarea grafica a zgomotelor inimii oblinuta prin fonocardiografie (v.).

FONOFOBIE, s. f. / phonophobia, s. f. / phonophobia. [r. *phone* = *voce.*; *phobos* = *fric.a.*] Teama nejustificata de a vorbi cu voce tare.

FONTANELA, s. f. / fontanelle, s. f. / fontanelle. NA: **fonticulus, pi. fonticuli.** [J~r. *vecite fontanelle*, dim. de. [a *fontaine* = *fdndnd*, din [at. *fans, fontis* = *iz,vor.*] Spatiu neosificat, membranos si depresibil, situat la punctele de Intalnire ale unor suturi ale boltii craniene la nou-nascut. La nivelul f., pielea si aponevroza epicraniana acopera direct meningele. V. In continuare.

FONTANELA ANTERIOARA / fontanelle anterieure / anterior fontanelle. NA: **fonticulus anterior.** F. impari, rombica, situata Intre cele doua parti ale osului frontal si parietale. Este cea mai mare f. si cea mai durabila. Se mai numeste si f. bregmatica. V. bregma.

FONTANELA POSTERIOARA / fontanelle posterieure / posterior fontanelle. NA: **fonticulus posterior.** F. impari si tri-unghiulara, cuprinsa Intre scoica occipitalului si parietale. De-oarece se aseamana cu litera greceasca ^ se mai numeste si f. lambdaida.

FONTANELA POSTEROLATERALA / fontanelle posterolaterale / posterolateral fontanelle. NA: **fonticulus posterolateralis.** F. laterala, situata Intre oasele parietal, occipital si temporal. De regula se Incheie la trei luni de la nastere.

FORAJ, s. n. / forage, s. m. / drilling. [Lat. *forare* = o *gawi*] Act chirurgical efectuat cu ajutorul unui burghiu (instrument ascutit care serveste la producerea gaurilor) pentru a patrunde In interiorul unui tesut sau a extrage un fragment de tesut, In scopul efectuarii unei 'biopsii, a unei explorari, sau In scop terapeutic. Ex.: f. unui os, al unui organ. A nu se confunda cu trepanatia (v.).

FORAMEN, s. n. / foramen, s. m. / foramen. NA: **foramen, pi. foramina.** [Lat. *foramen, -iais* = *desclizdturd, gaura*, de. (a *forare* = a *gauri.*] Termen utilizat In anatomie pentru desemnarea anumitor orificii. Ex.: f. ovate al auriculului drept ("orificiul Botallo). Sin.: gaura.

FORCEPS, s. n. / forceps, s. m. / midwifery forceps, obstetrical forceps. [Lat. *forceps, -cipis* = *cCefte.*] Instrument alcatuit din doua ramuri articulate, usor demontabile, cu bratele In forma de linguri fenestrate, utilizat la extragerea fatului din uter.

FORCIPRESIUNE. Var. pentru forcipresura (v.).

FORCIPRESURA, s. f. / forcipressure, s. f. / forcipressure. [Lat. *forceps, -cipis* = *citfe.*, *pressio, -onis* = *presume*, de. Ca *pressare* = a *presa.*] Metoda de *hemostaza provizorie constand In strivirea unui vas sectional (care sangereaza) cu ajutorul unei pense hemostatice. Var.: forcipresiune.

FORMATIUNE RETICULATA / formation reticulee / reticular formation. [Lat. *formatio, -onis* = *formare*, de (a *formare* = a *da o forma fi forma* = *forma*; *reticulatus* = *in forma di refe.o*, de. (a *rete, -is* = *refeo.*] Sistem de neuroni interconectati In retea, Intinzandu-se de la maduva spinarii la talamus si ale carui functii constau In integrarea informatiei senzoriale de origine variata Intr-o activitate globala, modulatoare (activatoare sau inhibitoare) a functiilor senzoriale si motrice. Sin.: sistem reticulat, substanta reticulata.

FORMA, s. f. / forme, s. f. / form. [Lat. *forma* = *forma.*] 1) Stare a organismului la un moment dat. 2) Aspect exte-

FORMICATIE

rior. 3) *F. L.*, mutant bacterian fara perete rigid si de aceea de aspect globules, sferic. 4) *F. sportiva*: stare functionala fizica si psihica de maxima capacitate de efort.

FORMICATIE, s. f. / formication, s. f. / formication. [Lot. *formica* = *fumica*] Fumicatuca.

FORMOL, s. m. / formol, s. m. / formol. [Lot. *formica* = *fu.mic.ili -ol.*] Substanta bactericida pentru toate microorganismele, dar prea iritanta pentru a putea fi aplicata pe tesuturi. *F.* reprezinta un amestec de aldehida formica si alcool metilic, cu miros intens. Este utilizat, la temperaturi normale si in solutie apoasa diluata, ca antiseptic puternic, indeosebi pentru dezinfectia indintelor si a instrumentelor. In solutie concentrate!, este utilizat ca fixator si conservant in anatomie, histologie si anatomie patologica.

FORMULA, s. f. / formule, s. f. / formula. [Lot. *formula* = *regula, principiu, formula, de [a forma = formO..]* 1) In matematica, expresie in care se leaga intre ele mai multe marimi. 2) *F. bruta*, *f. chimica* in care se indica numai simbolurile elementelor. 3) *F. chimica* exprima compozitia chimica, calitativa si cantitativa, a unei substante. 4) *F. de configuratie*, *f. de structura*. 5) *F. de constitutie* exprima modul de legatura at grupelor de atomi intr-o molecula. 6) *F. leucocitara a sangelui (v.)*. 7) *F. dentara (v.)*.

FORMULA ARNETH / formule d'Arneth / Arneth's formula. [Joseph Arneth, medic german, Munster, 1873-1955.] Clasifica-re polimorfonuclearelor neutrofile sanguine in functie de gradul de segmentare (numarul de lobi) al nucleului. O deviere a *f.* la dreapta apare cand predomina nucleele hipersegmentate (carenta de vitamina B₁₂; si add folic), iar la stanga, in cazul nucleeilor putin segmentate.

FORMULA DENTARA / formule dentaire / dental formula, dental notation. Reprezentare conventionala a starii danturii unui pacient la un moment dat, exprimata cu ajutorul schemei unei danturi complete la nivelul careia sunt mentionate modificarile proprii fiecarui caz. Din anul 1970, schema traditionala a fost modificata, fiind introdusa o normalizare internationala, bazata pe sistemul denumit „cu doua cifre”, dupa cum urmeaza (D si S reprezinta partile dreapta si stanga ale arcadei inferioare):

Schema normalizata a danturii temporare complete:

0 . S 55. 54. 53. 52. 51 61. 62. 63. 64. 65 85. 84, 83.

82. 81 71. 72. 73. 74. 75 d s *Schema normalizata a*

danturii permanente complete:

D S

18. 17. 16. 15. 14. 13. 12. 11 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28

48. 47. 46. 45. 44. 43. 42. 41 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38

d s Acest sistem cu doua cifre, mergand in sensul acelor de ceas, a fost adoptat de QMS pentru a oferi stomatologilor posibilitatea prelucrarii la calculator a informatiilor.

FORMULA GORLIN / formule de Gorlin / Gorlin's formula. [Richard Gorlin, fiziolog si cardiolog american, n. 1926.] *F.* utila in chirurgia cardiovasculara pentru calculul suprafetei ori-ficiului valvular mitral in functie de debitul cardiac si de presiunea capilara pulmonara. Suprafata mitrala normala la adult este de 4-6 cm².

FORMULA LEUCOCITARA A SANGELUI / formule leucocytaires du sang / leukocyte differential count. Proportia relativa, exprimata in procente, a leucocitelor din sange. *F. l.* variaza in functie de varsta: la adult si la nou-nascut polinuclearele sunt majoritare, iar la copil pana la varsta de 8 ani proportia este inversa. *F. l.* normala cuprinde la adult: 45-70% polinucleare neutrofile, 1-3% polinucleare eozinofile, 0-0,5% polinucleare

FOSFAT

bazofile, 20-40% limfocite si 3-7% monocite. V. tab. const. hematol.

FORMULA PFLOGER / formule de Pfluger / Pfluger's formula. [Edward Friedrich Wilhelm Pflüger, fiziolog german, Bonn, 1829-1910.] in curent galvanic si pentru o stimulata monopolara, intensitatea curentilor liminari variaza dupa cum urmeaza: NF>PF (In care NF corespunde intensitatii in cazul excitarii galvanice la inchiderea circuitului la polul negativ, iar PF corespunde intensitatii la inchiderea circuitului la polul pozitiv).

FORNIX, s. n. / fornix, s. m. / fornix. NA: fomix. [Lot. *fornix, -ids = foith, arc.*] Termen anatomic cu semnificatia de corp sau suprafata arcuata, precum si de concavitate sau fund de sac. Ex.: 1) *F. cerebral* (NA: *fornix cerebri*), structura triunghiulara de substanta alba in creier, situata intre hipocamp si hipotalamus. 2) *F. conjunctival* (NA: *fornix conjunctivae*) face trecerea intre conjunctiva palpebrala si cea bulbara a pleoapei inferioare (v. conjunctiva). 3) *F. vaginal* (NA: *fornix vaginae*), partea superioara a vaginului, care inconjoara colul uterin, denumita si bolta vaginalului.

FORTA, s. f. / force, s. f. / force. [Lot. *fortis = fapte de curaj, de la fortis = solid., rezistenta, curajos.*] Marime fizica vectoriala reprezentand cauza ce produce modificarea starii de miscare a corpurilor sau deformarea lor. Poate avea diferite naturi: gravitacionala, electrica, magnetica, nucleara. Se masoara in newtoni (in SI) si in unitatile tolerate, dine si kilograme-fora.

FOSA, s. f. / fosse, f. / fossa. NA: fossa. [Lot. *fossa = fanf, groapti, de. [a fodere = a sapa, a scofi.]* Depresiune sau cavitate mai mult sau mai putin profunda, eel mai adesea osoasa, mai rar la nivelul altor structuri anatomice. Ex.: 1) *F. cerebeloasa* (NA: *fossa occipitalis cerebellaris*), una din cele doua depresiuni situate pe partea interna a osului occipital, in care se gasesc emisferele cerebelului. 2) *F. cerebrala* (NA: *fossa occipitalis cerebralis*), una din cele doua depresiuni situate pe partea inferioara a fetei interne a osului occipital, in care se afla lobii occipitali ai creierului. 3) *F. cubitala* (NA: *fossa cubitalis*), arie triunghiulara situata ventral fata de cot. 4) *F. epigastrica* (NA: *fossa epigastrica*), denumire pentru depresiunea mediana situata sub extremitatea inferioara a sternului. 5) *F. iliaca interna* (NA: *fossa iliaca*), depresiune larga pe suprafata interna a osului iliac. 6) *F. pararectala*, punga a peritoneului, situata de fiecare parte a rectului. 7) *F. paravezicala* (NA: *fossa paravesicalis*), reces peritoneal situat de fiecare parte a vezicii urinare. 8) *F. pituitara* (NA: *fossa hypophysialis*), sin.: sa turceasca (v.). 9) *F. subauriculara*, situata dedesubtul urechii externe. 10) *F. suprasternala*, situata deasupra manubriului sternal. 11) *F. veziculei biliare* (NA: *fossa vesicae felleae*), depresiune pe fata inferioara a lobului drept al ficatului.

FOSETA, s. f. / fossette, s. f. / fossette. NA: fossula, pi. fossulae. [fr. *fossette, din lat. fossa = fanf., growp&i d.e. la fodere = a sapa, a scofi.]* Adandtura (depresiune) mica la suprafata unui os sau a unei alte formatiuni anatomice. Ex.:

1) *F. centrala a molarilor*, depresiune rotunda si superficiala, situata spre mijlocul fetei ocluzale a molarilor. 2) *F. centrala a premolarilor*, in unghi ascutit pe fata ocluzala a premolarilor 2 inferiori. 3) *F. etmoidolacrimala*, in peretele intern al orbitei, in care este situat sacul lacrimal. 4) *F. glosopiglotica*, spatiu cuprins intre epiglota si baza limbii; sin.: valecula.

FOSFAT, s. m. / phosphate, s. m. / phosphate. [Cfr. *phos, photos = lamina, fosfor*] 1) Orice sare a acidului fosforic sau anionul acestui acid, cu referire indeosebi la ortofosfat (*f. anorganic*). 2) Orice ester al acidului fosforic sau al uneia din sarurile sale, *f. organic*. *F.* au un rol deosebit in procesele metabolice. Este cazul indeosebi al *f.* bogati in energie: ester,

FOSFATAZA

amida sau anhidrida a acidului fosforic, care contine legaturi f. de inalta energie, ca in cazul ATP si al fosfocreatinei.

FOSFATAZA, s. f. / phosphatase, s. f. / phosphatase. [Cfr. *phos, photos* = *fumina, fosfori* -020. j 1) Enzima din grupul "hidrolazelor, capabila sa catalizeze hidroliza esterilor acidului fosforic. Ex.: glucozo-6-fosfataza catalizeaza hidroliza glucozo-6-fosfatului in glucoza si fosfat. F. este prezenta in majoritatea tesuturilor, unde intervine in absorbtia si metabolismul glucidelor, nucleotidelor si fosfatidelor, avand un rol esential in mineralizarea scheletului. Se disting: f. *alcalina*, prezenta in deosebi la nivelul dintilor, oaselor, plasmii, rinichiului si intestinului si f. *acida*, prezenta in plasma, rinichi, prostata si lichid seminal. F. *alcalina*, denumita astfel deoarece actioneaza in mediu alcalin (pH optim intre 8,6 si 9,1), este prezenta in mod normal in sange, fiind eliminata partial prin bila. Se prezinta sub doua forme (izozime): f. *a. hepatica* si f. *a. osoasa*. Concentratia sa in sange (variabila dupa metoda de dozare) este mai mare in perioada de crestere a organismului si in unele boli osoase si nepatice: "rahitism, "osteomalacie, "hiper-paratiroidism, "boala Paget, "hiperostoză endostala, "metastaze osoase, ictere prin retentie, cancer hepatic. Dintre f. *acide* prezinta interes f. *acida prostatica* (pH optim intre 5 si 5,6); concentratia sa in sange creste foarte mult in cancerul de prostata. 2) Enzima secretata de mucoasa intestinala. Descom-pune "nucleotidele eliberate din polinucleotide in acid fosforic si "nucleozide. V. tab. const. biochim.

FOSFATAZA ACIDA / phosphatase acide / acid phosphatase. V. fosfataza.

FOSFATAZA ALCALINA / phosphatase alcaline / alkaline phosphatase. V. fosfataza.

FOSFATAZA ALCALINA LEUCOCITARA / phosphatase alcaline leucocytaire / leukocyte alkaline phosphatase. Enzima continuta in granulatiile secundare ale celulelor "seriei granulocitare, incepand cu "mielocitele. Absenta sau diminuarea f. a. b. este caracteristica "leucemiei mieloide cronice si unor nemo-patii maligne atipice.

FOSFATAZEMIE, s. f. / phosphatasemie, s. f. / phosphatas(a)emia. [Qr. *phos, photos* = (*umina.*, *fosfor*; -*am*; gr. *haimci*, -*fitos* = *singe*.] Continutul sangelui in fosfataze, acide sau alcaline. V. si fosfataza.

FOSFATEMIE, s. f. / phosphatemie, s. f. / phosphat(a)emia. [CJT. *phos, photos* = [*umind, fosfor, haima, -atos* = *sange*.] Concentratia fosforului anorganic din plasma sanguina. F. se exprima de obicei in concentratie de fosfor (normal 30-40 mg/l). Mai putin recomandabila este exprimarea in fosfatii minerali PO⁴ (normal 30-45 mmol/l). Deoarece fosfatii minerali nu sunt disodati in intregime in plasma, exprimarea f. totale in mEq/l nu este corecta. Impreuna cu calcemia si fosfatazemia, f este utila in investigarea metabolismului fosfocalcic. Sin.: fosforemie.

FOSFATIDILCOLINA, s. f. / phosphatidylcholine, s. f. / phosphatidylcholine. [Qr. *phos, photos* = [*uminci, fosfor; hyle* = *materie, kholc* = *bila; -ina*.] "Fosfolipid constituit dintr-o molecula de "add fosfatidic in care una din functiile acid ale gruparii fosfat este esterificata prin functia alcool a "colinei. F. se gaseste in majoritate in stratul extern al "bistratului lipidic al membranelor. Este prezenta in toate tesuturile animale si ve-getale, fiind in mod particular abundenta in galbenusul de ou si tesutul nervos. F. intra si in constitutia lipoproteinelor drcu-¹ lante. Sin.: lecitina.

FOSFATIDILETANOLAMINA, s. f. / phosphatidylethanolamine, s. f. / phosphatidylethanolamine. [Qr. *phos, photos* = [*umind, fosfor; hyle* = *matem*; [at. *aether, gr. aither* = *Mr cuTat, fioitd certasca.*, din gr. *aithem* = a a-rde.; -*ol*; gr. *ummo-aiakon* = *sort dt amoniv.*, g&stitii m aprobearea templintui Jupi

FOSFOINOZITID

ter Amman din Lif/ia; -ino.] "Fosfolipid constituit dintr-o molecula de "add fosfatidic in care una din functiile add ale grupului fosfat este esterificata prin functia alcool a "etanolaminei. Ca si "fosfatidilserina, f. este localizata majoritar in stratul intern al "bistratului fosfolipidic din membranele plasmice ale celulelor animale.

FOSFATIDILINOZITOL, s. m. / phosphatidylinositol, s. f. / phos-phatidylinositol. "Fosfolipid constituit dintr-o molecula de "acid fosfatidic in care una din functiile acid ale gruparii fosfat este esterificata cu o functie alcool a "inozitolului. La nivelul "bistratului fosfolipidic al membranelor celulare, f. reprezinta molecula de baza a cascadei "fosfoinozitudelor, cu rol major in transmisiunea informatiei hormonale. In membranele celulare, f. este fosforilat in fosfatidilinozitol-4,5-bisfosfat (PIP₂). Sub actiunea anumitor hormoni, factori de crestere este activata, prin intermediul unei "proteine G, "fosfolipaza C membranara. Aceasta actioneaza asupra PIP₂; si TI scindeaza in "diacil glicerol (DAG) si in ino2itol-1,4,5-trisfosfat (IP₃). Aceste doua molecule exercita rolul de "mesageri secunzi. In aceasta calitate, DAG va activa o protein kinaza C ("AMP dcluc independents), in timp ce IP₃ va provoca eliberarea de calciu, care la randul sau joaca rol de mesager secund.

FOSFATIDILSERINA, s. f. / phosphatidylserine, s. f. / phosphatidylserine. "Fosfolipid constituit dintr-o molecula de "acid fosfatidic in care una din functiile acid ale gruparii fosfat este esterificata prin functia alcool a "serinei. F. se gaseste in majoritate in stratul intern al "bistratului fosfolipidic din membranele plasmice ale celulelor animale. Ea poate trece din stratul intern in stratul extern (fenomen denumit "flip-flop), in stratul extern, f. serveste ca receptor pentru un semnal de "fago-citoza.

FOSFATURIE, s. f. / phosphaturie, s. f. / phosphaturia. [gr. *phos, photos* = [*ii-minO, fosfor; ouron* = *urinil*.] Prezenta fosfatilor in urina.

FOSFENA, s. f. / phosphene, s. m. / phosphene. [r. *phos, photos* = *lununa, fosfor; phaineia* = a *apdrea*.] Senzatie luminoasa, intensa si de foarte scurta durata, care apare in salve intr-o zona a campului vizual. Este detenninata de exdtarea celulelor retiniene provocata printr-un alt stimul decat lumina (stimuli fizici, chimici, mecanici). Poate fi spontana ("migrena oftalmica) sau succesiva unui traumatism, simptom in hipertensiunea arteriala sau determinata de o compresie a ochiului.

FOSFODIESTER, s. m. / phosphodiester, s. m. / phosphodiester. [Qr. *phos, photos* = [*uminci, fosfor; dis* = *de doud ori; germ. Essigather* = *eter ace-tv.i din [at. aether, gr. aither* = *aer curat, bolt d ce.re.asca*.] Compus in care doi atomi de oxigen si o grupare fosfat formeaza legaturi covalente. Ex.:

adenozinmonofosfat ciclic ("AMPc), guanozin monofosfat ciclic ("GMPc) si "adzii nucleici.

FOSFODIESTERAZA, s. f. / phosphodiesterase, s. f. / phosphodiesterase. [(yr. *phos, photos* = [*umind, fosfor; dis* = *de doua. ori; germ. Kssigather* = *eter acetif, din [at. aether, gr. aither* = *aer curat, bolt d cereasca*.; -*aza*.] Denumire generica pentru fosfodiesterazele nucleotidelor ciclice, endonucleaze si alte enzime care catalizeaza hidroliza functiilor ester de la nivelul "fosfodiesterilor.

FOSFOGLICERID, s. n. / phosphoglyceride, s. m. / phosphoglyceride. [Gr. *phos, photos* = *lumina.*, *fosfor; glykeros* = *mdult.it, de la glykys* = *dulce*.] Termen generic pentru o serie de componente majore ale membranei celulare in care grupul fosfat al acidului fosfatidic este esterificat cu etanola-mina, glicerol, inozitol, serina, colina, formand compusul fosfa-tidil corespunzator.

FOSFOINOZITID, s. n. / phospho-inositide, s. f. / phospho-inositide. "Fosfolipid care contine "inozitol. V. si fosfatidilinozitol.

FOSFOINOZITOL-4,5-BIFOSFAT

FOSFOINOZITOL-4,5-BIFOSFAT, s. m. / **phosphoinositol-4,5-bisphosphate**, s. f. / **phosphoinositol-4,5-bisphosphate**. V. fosfatidilinozitol si fosfolipide.

FOSFOLIPAZA, s. f. / **phospholipase**, s. f. / **phospholipase**. [Cfr. *phos, photos* = [umind, fosfor; *lipos* = grasime; -ozo.] Enzima care produce hidroliza fosfolipidelor. Au fost identificate patru tipuri de fosfolipaze, notate prin literele A, A₁, C si D, in functie de legatura hidrolizata in molecula de fosfolipid. F. A; si C au roluri extrem de importante. Astfel, sub actiunea f. A; se elibereaza *acidul arahidonic, precursor al *eicosanoidelor, iar consecutiv actiunii f. C, *mesagerii secunzi intracelulari *diacilglicerol si *inozitol trifosfat. Sin.: lecitinaza.

FOSFOLIPIDE, s. n. pi. / **phospholipides**, s. m. pi. / **phospholipids**. [Cfr. *phos, photos* = [umind, fosfor; *lipos* = grasime.] Denumire generica pentru tipurile de molecule lipidice derivate din *acidul fosfatidic. Toate f. contin doi acizi grasi legati printr-un glicerol fosfat. F. intra in compozitia tuturor te-suturilor si organelor, fiind mai abundente la nivelul creierului si al biomembranelor. Ele sunt sintetizate in ficat si in intestinul subtire si sunt implicate intr-o serie de procese metabolice, dar eel mai important rol al f. decurge din calitatea de component principal al biomembranelor. Toate f. prezinta o parte apolara hidrofoba (lanturile hidrocarbonate ale acizilor grasi) si o parte polara hidrofila (la nivelul gruparii fosforil) distincte spatiale, de unde caracterul amfifil al acestor molecule. Ca urmare, m prezenta apei, f. adopta spontan o structura in dublu strat, cu zonele apolare in interiorul acestuia, unde apa nu are acces direct, si cu zonele polare in contact, de o parte si de alta a dublului strat, cu mediul apos inconjurator. Aceasta structura in strat dublu, adoptata spontan de f., reprezinta structura de baza, matricea membranelor biologice. Principalele f. din biomembrane sunt: *fosfatidilcolina (lectina) - cea mai abundenta, *fosfatidiletanolamina (cefalina), *fosfatidilserina, *fosfatidilinozitolul. Un derivat fosforilat al *fosfatidilinozitolului, fosfoinozitol-4,5-bifosfat, este un component deosebit al biomembranelor, deoarece poate da nastere, prin hidroliza enzimatica, la doi *mesagerii secunzi: diacilglicerol (DAG) a inozitol-1,4,5-trifosfat (IP3).

FOSFOPIRUVAT HIDRATAZA, s. f. / **phosphopyruvate hydratase**, s. f. / **phosphopyruvate hydratase**. Sin.: **enolaza** (v.).

FOSFOPROTEINA, s. f. / **phosphoproteine**, s. f. / **phosphoprotein**. [Cfr. *phos, photos* = [umina, fosfor; *protos* = primu C; -ina.] Heteroproteina a carei grupare prostetica este constituita din *acid fosforic. Ex.: "cazeina din lapte.

FOSFOR, s. m. / **phosphore**, s. m. / **phosphorus**. [Cfr. *phos, photos* = [umind; *pherein* = a purta.] Element chimic nr. 15, cu masa atomica 30,794, raspandit in natura numai sub forma de combinatii - fosfati, fosfiti etc. Forma elementara este foarte toxica. In organismul uman se gaseste in cea mai mare parte in schelet, sub forma de fosfat de calciu si magneziu (80%), in mica masura in tesutul muscular sub forma de f. anorganic sau organic, in combinatii cu proteine si lipide (6%), iar restul in diferite lichide biologice. Are rol plastic, fiind element constitutiv al oaselor, este un component fundamental al membranelor biologice sub forma de *fosfolipide, intra in structura compusilor macroergici (ATP, GTP, fosfocreatina), a unor coenzime (NADP) si participa la echilibrul acidobazic prin sistemul tampon fosfat monosodic/fosfat disodic. Metabolismul f. este strans legat de eel al calciului, se afla sub controlul primar al parathormonului si vitaminei D si este reglat secundar de glucocorticoizi, steroizi sexuali, hormon de crestere. F. radioactiv (32P) este utilizat in tratamentul poliglobuliei-lor, leucemiilor si ca indicator radioactiv. Simbol: P. V. si tab. const. biochim.

FOTOBIOLOGIE

FOSFOREMIE, s. f. / **phosphoremie**, s. f. / **phosphor(a)emia**. [Qr. *phos, photos* = [umind; *pherein* = a purta, *haima*, *atos = sange.] Sin.: fosfatemie (v.).

FOSFORESCENTA, s. f. / **phosphorescence**, s. f. / **phosphorescence**. [Cfr. *phos, photos* = [umina; *pherein* = a purta.] "Luminiscenta produsa prin dezexcitarea unui atom sau a unei molecule aduse in stare de excitare metastabila printr-un aport de energie (de ex. optica, termica). F. nu se insoteste de producere de caldura. Ea persista in oarecare timp dupa incetarea cauzei (actiunea caldurii, luminii sau a unei cauze mecanice, cum ar fi frecarea). F. depinde de conditiile externe ale moleculei. Ea nu poate fi declansata decat de un proces prin care molecula primeste energie din exterior. V. si fluorescenta.

FOSFORILARE, s. f. / **phosphorylation**, s. f. / **phosphorylation**. [Cfr. *phos, photos* = [umina; *pherein* = a purta; *hyle* = in.ate.rie.] Reactie de fixare a unui radical fosforil (-PC⁺H₂). In cea mai mare parte din cazuri, molecula fosforitata este activata. F. se produce, in general, prin transfer enzimatic si legare covalenta a unei grupari fosfat provenind din ATP. Prin f. se asigura reactivitatea enzimelor si acumularea energiei chimice in legaturi hidrolizabile. Procesele de f., reprezinta sistemul fundamental de transfer energetic in celule. In particular, f. reversibila a proteinelor reprezinta un mecanism general de reglare biologica, implicat in majoritatea proceselor de la nivel celular.

FOSFORILARE OXIDATIVA / phosphorylation oxydative / oxidative phosphorylation. Proces prin care reactiile lantului respirator celular sunt cuplate cu reactii de *fosforilare. Consecutiv f. o., energia obtinuta in urma oxidarii substratului nutritiv (in cadrul respiratiei celulare) este stocata in molecule de *ATP. In cazul mecanismelor de f. o. care au loc in mitocondrii se pot avansa trei ipoteze importante: ipoteza cuplarii chimice, ipoteza cuplarii chemiosmotice, ipoteza conformativa-nala.

FOSFORILAZA, s. f. / **phosphorylase**, s. f. / **phosphorylase**. [Cfr. *phos, photos* = [umina; *pherein* = a purta; *hyle* = materie; -ozo.] Enzima care catalizeaza combinarea unei molecule organice cu o grupare fosfat. V. fosforilare si fosforilaza.

FOSFORISM, s. n. / **phosphorisme**, s. m. / **phosphorism**. [Qr. *phos, photos* - [umind; *pherein* = a purta; -ism] Intoxicatie cu fosfor: 1) F. acut, determinat de ingestia de fosfor, se manifesta prin tulburari digestive (grea, varsaturi, diaree cu tenesme), urmate de insuficienta hepatica si evolutie spre exitus, in functie de cantitatea absorbita. 2) F. cronic, boala profesionala, manifestata indeosebi prin leziuni gingivale si dentare, uneori extinse pana la o necroza a maxilarelor, astenie, impotenta.

FOSFOROLIZA, s. f. / **phosphorolyse**, s. f. / **phosphorolyse**. [Cfr. *phos, photos* = [umind; *pherein* = a purta; *lysis* = distingere, d.e [a Jyein = a distrage.] Principala reactie din *catabolismul *glicogenului. Consta in ruperea legaturilor dintre moleculele de glucoza componente ale glicogenului prin actiunea enzimei *glicerol fosforilaza. Glucoza eliberata din glicogen prin f. va fi utilizata pentru sinteza ATP, fie prin fosforilare oxidativa, fie prin glicoliza anaeroba.

FOTALGIE, s. f. / **photalgie**, s. f. / **photalgia**. [Qr. *phos, photos* = [umind; *algos* = durere.] Durere la nivelul ochilor provocata de lumina foarte puternica.

FOTISM, s. n. / **photisme**, s. m. / **photism**. [Qr. *phos, photos* = [umind; -ism.] Senzatie vizuala cu punct de plecare de la un alt analizator decat eel optic sau evocata mental.

FOTOBIOLOGIE, s. f. / **photobiologie**, s. f. / **photobiology**. [Cfr. *phos, photos* = [umind; *bias* = via^d; *logos* = stiinta.] Studiul interactiunii radiatiilor electromagnetice neionizante (lumina vizibila, radiatii infrarosii si microunde) cu materia vie. V. si radiobiologie.

FOTOCATOD

FOTOCATOD, s. m. / photocathode, s. f. / photoelectric cathode. [Gr. *phos, photos* = [umind; *kathodos* = drum in jos, de (a *kata* = in jos, *hodos* = cole, drum.) *Catod fotosen-sibil, emitor de electroni prin *efect fotoelectric. V. si foto-multiplicator.

FOTOCOAGULARE, s. f. / photocoagulation, s. f. / light coagulation, photocoagulation. [Gr. *phos, photos* = [umind; [at. *coagulatio, -oais*, de ta *coagulare* == fl *mcfiega*, a *coagula*.] Metoda de utilizare a energiei intense continuta de un fascicul luminos fin (laser, lampa cu xenon) pentru tratamentul unor leziuni. Indeosebi m oftalmologie, sau la nivelul aparatului respirator si al tubului digestiv.

FOTOCOLORIMETRIE, s. f. / colorimetrie, s. f. / colorimetry. [Gr. *phos, photos* = [umind; int. *color, -oris* = cuioare, gr. *metron* = mdsurd.] Metoda de analiza cantitativa, indirecta si relativa, a substantelor colorate In solutii, al carei principiu fizic se bazeaza pe *legea Lambert-Beer. Doua fascicule lumi-noase de intensitate egala, provenind de la o sursa unica de lumina, traverseaza cuve identice, una cu solutie de cercetat, alta cu solutie etalon. Observatorul va vedea doua plaje lumi-noase adiacente. Egalizandu-se intensitatea acestora prin roti-rea unui tambur cu scala gradata, se poate citi extinctia, corespunzatoare concentratiei solutiei de cercetat.

FOTODERMATOZA, s. f. / photodermatose, s. f. / photodermatitis. [Gr. *phos, photos* = [umind; *derma, -atos* = pie[e; -ozd.] *Dermatoza Insoita de o sensibilitate crescuta si aodrmala la lumina.

FOTOFOBIE, s. f. / photophobie, s. f. / photophobia. [Gr. *phos, photos* = [umina.; *phobos* = fried.] Senzatie oculara patologica, penibila, dureroasa, Insoita de hiperlacrimare si ble-farospasm, cauzata de lumina puternica; poate fi In relatie cu o boala oculara (conjuncti vita, keratita, iridociclitia) sau cu o in-flamatie a meningelui.

FOTOGRAFIE KIRLIAN / photographic Kirlian / Kirlian's photography. Tehnica fotografica bazata pe *efectul Kirlian, In care subiectul investigat tsi plaseaza mainile sau picioarele Inre placi fotografice Incarcate electric la tensiuni si frecvente inalte. Interferenta dintre campul aplicat si campul electromagnetic uman se imprima pe placa fotografica sensibila sub fonna unei aure Se presupune ca aura astfel fotografiata reflecta starea de sanatate a subiectului.

FOTOLUMINESCENTA, s. f. / photoluminescence, s. f. / photo-luminescence. [Gr. *phos, photos* = Cumind; (at. *lumen, -inis* = [umina.] V. luminescenta.

FOTOMETRIE, s. f. / photometric, s. f. / photometry. [Gr. *phos, photos* = [umind; *metron* = mdsurd] 1) Studiul relatiilor existente Inre marimile fizice caracteristice undei luminoase si marimile sau calitatile fiziologice caracteristice ale senzatiei luminoase. 2) In oftalmologie, masurarea intensitatii luminoase cu un fotometru. Exista modele pentru dozaje chimice (pornind de la masurarea coeficientului de extinc(ie) si altele adaptate pentru masurarea *acuitatii vizuale.

FOTOMETRU, s. n. / photometre, s. m. / photometer. [Cjr. *phos, photos* = [umina; *metron* = masura.] Aparat utilizat pentru masuratori In *fotometrie.

FOTOMULTPLICATOR, s. n. / photomultiplicateur, s. m. / photomultiplier tube. [Gr. *phos, photos* = [umind; [at. *multi-plicator, -oris* = mmuifitor, de la *multiplicare* = a mari, a spori fi *multiplex, -icis* = cu mu[te cute (*multus* = mult; *plica* = cutd, *mdoiturd*.)] Dispozitiv utilizat pentru amplificarea curentului fotoelectric provenit de la *fotocatod. Este confec-tionat dintr-un tub vidat de stida, In interiorul caruia se afla catodul (fotocatodul), anodul si un numar de electrozi supli-mentari, denumiti dinode, alimentati de la o sursa de tensiune prin intermediul unui divizor de tensiune. Fotoelectronii, extrasi

FOTOSINTEZA

din suprafata fotocatodului de fotonii incidenti, sunt focalizati si accelerati In campurile electrice dintre dinode si smulg de pe suprafata acestora electroni secundari, producandu-se astfel amplificari repetate ale fluxului de fotoelectroni. Fiecare electron accelerat poate smulge cate 2-3 electroni secundari, astfel meat curentul fotoelectric initial poate creste de 10⁶ ori si mai mult. Acest fapt permite utilizarea f. pentru Inregistrarea fluxuri-lor de radiatii de slaba intensitate. V. contor si camera de scin-tilatie.

FOTON, s. m. / photon, s. m. / photon. [Cfr. *phos, photos* = [umind] Particula elementara a luminii si, In general, a ori-carei radiatii electromagnetice, care poseda energie si impuls. F. reprezinta o unitate energetica sau o cuanta de energie.

FOTOPERIODISM, s. n. / photoperiodisme, s. m. / photo-periodism. [Qr. *phos, photos* = [umind; [at. *periodus, gr. periodos* = circuit, de (a gr. *peri* = in jurul, *hodos* = cak, drum, -ism.) *Bioritm dependent de perioadele de iluminare sau de alternanta zi noapte.

FOTOPIC, adj. / photopique, adj. / photopic. [^r. *phos, photos* = [untindi *ops, opos* = vedere, vdz.] Care priveste sensibilitatea retiniana la o sursa de lumina intensa. Ex.: vedere f. - cand retina este iluminata intens, acuitatea vizuala atinge un maximum, ca si perceptia culorilor, Indeosebi pentru galben.

FOTOPSIE, s. f. / photopsie, s. f. / photopsia. [Gr. *phos, photos* = [umind; *opsis* = rede-re., aspect.] Denumire pentru senzatiiile vizuale subiective sub forma de scantei sau pete luminoase care se produc consecutiv unei iritatii retiniene. F. poate aparea atat la un ochi sanatos, cat si la unui afectat de un proces patologic, fiind determinata de o excitatie usoara a reti-nei sau a nervului optic ("blefarospasm, aflux crescut de sange In vasele retiniene).

FOTOPTER, s. m. / photoptere, s. m. / photopter. [Gr. *phos, photos* = [umind; *optos* = visibiii lie. la *optesthai* = a vedea] Unitate de masura utilizata In studiul proceselor de *adaptare.

FOTORECEPTOR, s. m. / photorecepteur, s. m. / photoreceptor. [Gr. *phos, photos* = [umind; [at. *receptus, de [a recipere* = a primi.] Terminatie senzoriala nervoasa sau celula capabile sa fie stimulate de lumina. La om, f. sunt *conurile si *bastonasele retiniene.

FOTOSENSIBIL, adj. / photosensible, adj. / photosensitive. [Gr. *phos, photos* = [umind; [at. *sensibilis* = care poate percepe cu simturile, de [a *sentire* — a simpi.] Care este sensibil la radiatiile luminoase.

FOTOSENSIBILIZARE, s. f. / photosensibilisation, s. f. / photosensitization. [Gr. *phos, photos* = iumind] lat. *sensibilis* = care. poate percepe cu sim^u-rile, de (a *sentire* = a simfi] 1) Cres-terea sensibilitatii organismului, Indeosebi a pielii, fata de radiatiile spectrului solar, ca o consecinta a substantelor foto-sensibilizante. 2) Fenomenul de sensibilizare fata de lumina solara prezentat de unele substante cu structura tetrapirolica (clorofila si porfirinele).

FOTOSINTEZA, s. f. / photosynthese, s. f. / photosynthesis. [Gr. *phos, photos* = (umind; *synthesis* = acfiunea de a pune laolaitO., compunere, de ia syn = mpreund, *thesis* = punere fi *tithenai* = a piasa, a pune.) Sinteza de materie orga-nica pornind de la materie minerals (CO₂, H₂O, NO₃-) si de la energie luminoasa, care se deruleaza la vegetalele clorofiliene. F. cuprinde doua serii de reactii: de conversie a energiei luminoase In energie chimica (ATP si transportori reduci) si reactii In care bioxidul de carbon este fixat si redus. Aceste reactii conduc la formarea de glucide In cloroplaste, pornind de la bioxid de carbon ^i apa, cu eliberare de oxigen. Procesele se produc In prezenta luminii, a carei energie este captata si uti-lizata de catre clorofila continuta In cloroplaste.

FOTOTERAPIE

FOTOTERAPIE, s. f. / phototherapy, s. f. / phototherapy. [Gr. *phos, photos* = *lumina*; *therapeia* = *tratament*, de [a *therapeuon* = a *ingrijii*.] Metoda de tratament care utilizeaza actiunea luminii albe sau a radiatiilor luminoase monocromatice. Prin extensie, termenul se aplica si la terapia cu radiatii ultra-violete si infrarosii. V. si actinoterapie.

FOTOTOMIE, s. f. / phototomie, s. f. / phototomy. [Gr. *phos, photos* = *lumina*; *tome* - *taiere, sectiune, de la temnein* = a *taia*.] Utilizarea laserului pentru sectionarea tesuturilor.

FOTOTROPISM, s. n. / phototropisme, s. m. / phototropism. [Cjr. *phos, photos* = *lumina*; *tropo* = *intoarcere, de la trepein* = a *wtorace*; -*ism*.] 1) Modificarea culorii unei substante cristaline sub actiunea luminii, fenomen reversibil. 2) Tendinta plantelor de a-si indrepta frunzele catre razele luminoase.

FOVEA, s. f. / fovea, s. f. / fovea. NA: fovea. [Lat. *fovea* = *groapa*] Gaura mica sau depresiune in cupula. Ex.: 1) *F. centralis* a *refinei* (NA: *fovea centralis retinae*), in centrul maculei lutee, corespunde axului vizual, avand capacitatea celei mai distincte vederi. 2) *F. sublinguala* (NA: *fovea sublingualis*), situata pe suprafata internă a corpului mandibulei, deasupra liniei miohioidiene, adapostind glanda sublinguala. 3) *F. submandibulara* (NA: *fovea submandibularis*), situata pe suprafata internă a corpului mandibulei, sub linia miohioidiana, adapostind glanda submaxilara. 4) *F. trianghulara* a *cartilajului aritenoid* (NA: *fovea trianghularis cartilaginis arytenoideae*), situata pe fata externa a acestuia.

FOVEOLA, s. f. / foveola, s. f. / foveola. NA: foveola. [Lot. *foveola* = *groapa* - *ola*.] Depresiune foarte mica. Ex.: 1) *F. gastrice* (NA: *foveolae gastrice*), cripte situate in mucoasa stomacului, in care se varsa secretiile glandelor gastrice. 2) *F. granulare* (NA: *foveolae granulares*), in oasele craniului, produse de granulatiile Pacchioni. 3) *F. palatine* (NA: *foveolae palatine*), doua depresiuni mici intre palatul dur si moale, in membrana mucoasa, in care se deschid uneori glandele palatine.

FRACTURA BOXERILOR / fracture des boxeurs / boxer's fracture. Sin.: fractura Bennett (v.).

FRACTURA, s. f. / fracture, s. f. / fracture. [Lot. *fractura* = *spargere, fractura, de [a frangere = a frange, tt rupe*.] Intreruperea continuitatii unui os. Leziune osoasa constand dintr-o solutie de continuitate completa sau incompleta, cu sau fara deplasarea fragmentelor osoase. Se disting numeroase tipuri de t., dintre care mentionam: 1) *F. cominutiva*, cu numeroase fragmente, eel putin unul fiind o *eschila*. 2) *F. deschisa* sau *expusa*, in care focarul de fractura comunica cu exteriorul, ca urmare a actiunii agentului traumatizant (direct) sau din cauza unui fragment osos (indirect). 3) *F. directa*, prin lovire cu un corp dur, produsa la locul de aplicare a fortei. 4) *F. instabila*, cu deplasari mari ale fragmentelor; Indeosebi in cazul fracturilor de coloana vertebrala, care se insotesc de luxatii, sub-luxatii sau de f. ale arcutui vertebral. 5) *F. intraarticulara*, al carei traiect patrunde in articulatia adiacenta. 6) *F. fnchisa* sau *simple*, in care focarul de fractura nu comunica cu exteriorul. 7) *F. cu fntrepatrundere* sau cu *telescopare*, exprimata prin scurtarea osului si Intrepatrunderea fragmentului diafizar in eel epifizar, in cazul oaselor lungi. 8) *F. in lemn verde* sau *sub-periostala*, la copii si tineri, cand radiologic se observa o linie transparenta ce intrerupe structura osoasa, dar periostul ramane intact. 9) *F. de oboseala* survine la un subiect normal in urma unei activitati fizice intense (salt, efort, mars fortat). Radiologic se evidentiaza o f. completa sau incompleta la nivelul metatar-sienelor. Sin.: boala Deutschlander, boala Pauzat. 10) *F. pato-togica*, produsa in urma unui traumatism minim la nivelul unui os bolnav (tumora, displazie, osteoporoză, infectie etc.). Unele f. sunt denumite cu eponime; ex.: *f. Pott, *f. Pouteau-Colles. V. si in continuare.

FRACTURA POUTEAU-COLLES

FRACTURA BENNETT / fracture de Bennett / Bennett's fracture. [Edward Halaran Bennett, cfiirurg iriandez, 'Dufiiw, 1S37-1907.] F. articulara a bazei primului metacarpian, cu sub-luxatia fragmentului diafizar Inapoi si In sus. Sin.: fractura boxeri-lor. '

FRACTURA DIAEPIFIZARA / fracture diaepiphysaire / diaepiphysal fracture. F. localizata la unirea diafizei cu *epifiza oaselor lungi, in interiorul cartilajului de conjugare. Corespunde la copii si adolescenti cu *decalarea epifizar.

FRACTURA DIAFIZARA / fracture diaphysaire / diaphysal fracture. F. localizata la nivelul diafizei oaselor lungi.

FRACTURA DUPUYTREN / fracture de Dupuytren / Dupuytren's fracture. [Guillaume Dupuytren, baron, cfiirurg fi anatow-yatolog francz, profesor [a 'Paris, 1778-1S35.] 1) Sin.: fractura Pott (v.). 2) Sin.: fractura Galeazzi (v.).

FRACTURA EPIFIZARA / fracture epiphysaire / epiphysal fracture. Varietate de f. care afecteaza extremitatile osoase, interesand deseori suprafetele articulare.

FRACTURA GALEAZZI / fracture de Galeazzi / Galeazzi's fracture. [Riccardo Galeazzi, cfiirurg ortoped italian, profesor [a 'Mitano, 1S66-1952.] F. radiusului deasupra pumnului asociata cu dislocarea capatului terminal al cubitusului. Sin.: fractura Dupuytren, 2.

FRACTURA GERARD MARCHANT / fracture de Gerard Marchant / Gerard Marchant fracture. [Gerard Marchant, cfiirurg francw la ^{Spitou^ de. faris, 1850-1903.} Sin.: sindrom Gerard Marchant (v.).

FRACTURA GUERIN / fracture de Guerin / Guerin's fracture. [AJphonse Francois Mane Guerin, anatomist fi cfiirurg franc. ez, profesor la 'Saris, 1816-1895.] Sin.: fractura Le Fort, 1 (v.).

FRACTURA HUTCHINSON / fracture de Hutchinson ; Hutchinson's fracture. [Sir Jonathan Hutchinson, cfiirurg englez, Londra, 182S-1913.] F. a apofizei stiloide radiate.

FRACTURA KOCHER / fracture de Kocher / Kocher's fracture. [EmU Theodor Kocher, cfiirurg elve^ion, 'Be.ma, 1S41-1917; premiu] y^pCid pentru medicina/fiziologie m 1909.] F. a extremitatii inferioare a humerusului, cu un traseu care separa epicondiliul de restul osului.

FRACTURA LE FORT / fracture de Le Fort / Le Fort fracture. [Lean Clement Le Fort, cfiirurg si anatomist francu, 1829-1893.] Exista trei tipuri de f. descrise: 1) *F. Le Fort I*, f. orizontala a maxilarului superior, care intereseaza si lama verticala a palatinului. Sin.: fractura Guerin, sindrom Guerin. 2) *F. Le Fort II*, f. a piramidelor nazale. 3) *F. Le Fort III*, sin.; disjunctie craniomaxilara (v. disjunctie, 3).

FRACTURA MAISONNEUVE / fracture de Maisonneuve / Maisonneuve's fracture. [Jacques Gilles Thomas Maisonneuve, cfiirurg jrancez., 'Paris, 1809-1897.] Sin.: sindrom Maisonneuve (v.).

FRACTURA MALGAIGNE / fracture de Malgaigne / Malgaigne's fracture. [Joseph Franc.ois Malgaigne, cfiirurg franco, 1806-1865.] Sin.: sindrom Malgaigne (v.).

FRACTURA MONTEGGIA / fracture de Monteggia / Monteggia's fracture. [Giovanni Battista Monteggia, cfiirurg 'Italian, 1762-1815.] Sin.: sindrom Monteggia (v.).

FRACTURA POTT / fracture de Pott / Pott's fracture. [Sir Percival Pott, cfiirurg englez., 1713-178S.] F. partii inferioare a piciorului si a maleolei acestuia, cu deplasarea externa a piciorului. Sin.: fractura Dupuytren, 1.

FRACTURA POUTEAU-COLLES / fracture Pouteau-Colles / Pouteau-Colles fracture. [Claude Pouteau, cfiirurg franca.: Lyon, 1725-1775; Abraham Colles, cfiirurg irfandez, 'DuG^an, 1773-1843.] F. apofizei stiloide a radiusului, cu deplasarea dorsala a fragmentului distal. V. semn Maisonneuve si sindrom Goyrand.

FRACTURA TILLAUX

FRACTURA TILLAUX / fracture de Tillaux / Tillaux' fracture. [Paul Jules Tillaux, anatomist fi ch-irurg francez, pro-fsor la. faris, 1834-1904.] F. bimaloleara prin adductia fortata a piciorului.

FRACTURA VOILLEMIER / fracture de Voillemier / Voilleinier's fracture. {Lean Clement Voillemier, chirurg francez ia J-(6)pitau de 'Paris, 1809-1878.} F. dubia a centurii pelvine, numita „f. in tin-ibm postal”, al carei traseu anterior tra-verseaza ramurile pubiene. Jar eel posterior - 'gaurile sacrale.

FRACTIE DE EJECTIE VENTRICULARA / fraction d'ejection ventriculaire / ventricular ejection fraction. Raportul dintre *volumul de ejectie sistolica si volumul "telediastolic, a carui valoare fiziologica este de 0,66 (pentru f. de e. a ventriculului stang). Reprezinta un indice global al functiei ventriculare stangi, de mare interes prognostic. Este utilizat pentru evaluarea hemodinamicii cardiace.

FRACTIONARE, s. f. / fractionnement, s. m. / fractionation. [Lot. *fractio, -oni's* = frdngere., rvpere, de. [a *frangere* = a /range, a rupe.] 1) In radiobiologie, divizarea dozei in portii mai mici, administrate la diferite intervale de timp. 2) In chimie, separarea unei substante in component!, prin distilare ori cristalizare. 3) In *cromatografie, separarea componentilor unui amestec.

FRACTIUNE MOLARA / fraction molaire / mole fraction. Coeficient rezultat din raportul dintre numarul de *moli .de solvit si numarul de moli continuti 7n aceeași solutie.

FRAGILITATE, s. f. / fragilitate, s. f. / fragility. [Lot. *fragili-tas, -atis* = fragiitate, de ia *fragilis* = care se rupe. usor fi *frangere* = a frAnge, a rupe.} Insusirea unui material, a unei structuri de a se rupe sub actiunea unei forte, fara deformare apreciabila. Tipuri: 1) F. *capilara*, consednta leziunii peretelui capilar. 2) F. *esentiala a oaselor*, *boala Lobstein. 3) F. *globu-lelor rosii* sau rezistenta globulara fa(a de diferiti agenti fizici si chimici.

FRAGMENT DE RESTRICTIE / fragment de restriction / restriction fragment. [Lot. *fragmentum* = fjucaat rupt, de. ia *frungere* = a frange, a rupe; *restrictio, -oitis* => *cumpdtare*, *refinere*, de ia *reslringere* = a restrange, a reduce fi *strin-gere* = a strange.} *Polinucleotid produs prin digestia ADN cu ajutorul unei enzime de restrictie (*endonucleaza).

FRANCISELLA TULARENSIS / Francisella tularensis / Francisella tularensis. [Edward Francis, Bacteriolog fi igie-nist american (ia sen'iciui de sdndtate puoicd din Washington), 1872.-1957; Tutare, district din California unde. a fast descrisd prima data. Boala.} Specie de bacili (cocoizi), mid, imobili, prezenti la numeroase animale si patogeni pentru om. Transmisi prin contact direct sau prin insecte, pro-voaca *tularemia, caracterizata prin ulceratie la locul inocularii, adenopatie regionala, pneumonie sau febra fara semne de localizare.

FRANJE SINOVIUALE / franges synoviales / synovial fold. NA: plica synovialis. [J-r. *frange*, din [at. *jimbrii* = *franjure*; int. *medievaia synovia*, profiadif de [a gr. *syn* = tnpreun&i [at. *ovum* = OK.] Proeminente ale fetei interne a 'sinovialelor, formate din tesut conjunctiv foarte vascularizat, iar uneori din tesut adipos.

FREAMAT, s. n. / fremissement, s. m. / thrill, fremitus. [Lot. *fremitus* = freamd, de ia *fremure* = a fremata.] vibratie fina perceputa la palpare, omologa de cele mai multe ori *sufleurilor intense, cu tonalitate joasa, sau *uruiturilor. Tipuri: 1) F. *carotidian*, In stenozele aortice. 2) F. *hidatic*, 7n chistui hidatic. 3) F. *pectoral*, vibratiile corzilor vocale transmi-se prin bronhii parenchimalui pulmonar si peretelui toracic. 4) F. *pericardic*, produs prin frecarea foitelor pericardice ru-goase, ca In *pericardita fibrinoasa.

FRENOPLASTIE

FREAMAT CATAR / fr6missement cataire / purring trill, cat's purr. F. vibratoriu perceput de mana aplicata la nivelul ariei precordiale, asemanat de Laennec cu vibratiile unei pisici care toarce. Reprezinta traducerea tactila a unui suflu vibrant, determinat de Ingustarea unui orifidu intracardiac (mitral, aortic, pulmonar) sau de existenta unui orifidu anormal (comunicare interventriculara).

FRECATURA, s. f. / frottement, s. m. / rub. [Lot. *fricatwa* = frecdtura, de ia *fricare* = a freca.] Succesiune neregulata de zgomote aspre, cu tonalitate joasa, de intensitate si durata variabile, care se percep In fazele uscate ale inflamatiilor seroaselor prin frecarea depozitelor de fibrina 'in timpul miscarilor organului respectiv. Palpatoriu, se percepe o senzatie vibratorie: 1) F. *pericardica*, zgomot nesincron cu revolutia cardiaca. 2) F. *pleurala*, prin frecarea celor doua foite pleurale. 3) F. *splenica*, cu tonalitate foarte joasa, In perisplenite si infarct.

FRECTIE, s. f. / friction, s. f. / friction. [Lot. *frir-tio, -onis* = frecare, de ia *fricare* = a freca.} Procedeu mecanic exterior prin care se actioneaza asupra tegumentelor dintr-o anumita regiune anatomica fie pentru activarea circulatiei subiacente, fie pentru fadlitarea patrunderii unor medicamente In piele. Var.: frictiune.

FRECVENTA, s. f. / frequence, s. f. / frequency. [Lot. *fre-quentia* = numdr mare, abundentd, de ia *frequens* = m numar mare, frecvent.} 1) Parametru caracteristic unui fenomen periodic. Ex.: numarul de oscilatii pe secunda ale unei radiatii care se propaga sinusoidal. Unitate de masura: 'Hertz. 2) F. *ca-zurilor noi*, v. inddenta. 3) F. *globala*, v. prevalenta. 4) F. *cardiaca*, numarul de cicluri cardiace pe minut. 5) F. *respiratoria*, numarul de cicluri respiratorii pe minut.

FREN, s. n. / frein, s. m. / frenulum. NA: frenulum. [Lot. *frenum* = jrau.} Sin.: frenulum (v.).

FRENIC, adj., s. m. / phrenique, adj., s. m. / phrenic. [Or. *phren, -as* = *diafragin, minte*.} 1) Sin.: diafragmatic (v.). 2) *Nervul f.* - nerv mixt derivat din plexul brahial (In special 64) care realizeaza inervatia motorie a diafragmului si trimite colaterale senzitive la pericard si ramuri abdominale care se anastomozeaza. V. tab. anat. - nervi. 3) Care se refera la minte.

FRENICECTOMIE, s. f. / phrenicectomy, s. f. / phrenicectomy. [Gjr. *phren, -os* = *diafragmj ektome* = e^CLZie.] Sectiune sau rezectie partiala a nervului frenic In scopul colabarii pulmonului ipsilateral prin paralizie si ascensiunea consecutiva a hemidiafragmului corespunzator. F. se utiliza In trecut ca me-toda terapeutica In tratamentul tuberculozei pulmonare. Var.: frenicotomie.

FRENICOTOMIE. Var. pentru frenicectomie (v.).

FRENITA, s. f. / phrenite, s. f. / phrenitis. [C,r. *phren, -os* = *diafragm, -ita*.] Inflamatie a diafragmului.

FRENOCARDIOSPASM, s. n. / phrenospasm, s. m. / phrenospasm. {Gjr. *phren, -os* = *diafragm, kardia* = *sfincterui car-dia*; gr. *spasmos*, [at. *spasmus* = contractie, de ia gr. *span* = a trage.} Sin.: cardiospasm (v.).

FRENOLOGIE, s. f. / phrenologie, s. f. //phrenology, [Ny. *phren, -os* = *minte, spirit; logos* = *fiunta*.] Teorie potrivit careia inspectia si palparea craniului, urmata de delimitarea *protuberantelor (denumite bose) permite cunoasterea caracteristicilor psihofiziologice ale unei persoane. In f. se pornește de la premisa gresita a influentei exerdtdte de diferitele arii functionale ale *cortexului cerebral asupra conformatiei craniului.

FRENOPLASTIE, s. f. / phrenoplastie, s. f. / phrenoplasty. [Or. *phrea, -os* = *diafragm; plastos* = *modeiat, de ia plas-sein* = a forma, a modeia.} Interventie chirurgicala reparatorie efectuata In scopul reconstituirii unei cupole diafragmatice care a suferit o *eventratie.

FRENOSPASM

FRENOSPASM, s. n. / phrenospasm, s. m. / phrenospasm. [OT. *phrea*, -os = *diafragm*, gr. *spasmos*, [at. *spasmus* = *con-tractie*, lie. (a gr. *span* = a trage.) Sin.: cardiospasm (v.).

FRENOTOMIE, s. f. / phrenotomie, s. f. / phrenotomy. [*gr. phrea*, -os = *diafragm*, *tome* = *taiere*, *sectiune*, de ia *tem-nein* = a. *tdia*.] Incizie chirurgicala a diafragmului, 'in scopul abordului toracoabdominal (toracofrenolaparctomie).

FRENULUM, s. n. / frenulum, s. m. / frenulum. NA: frenu-lum. [dim. Cat. de ia *fremim* = *frdii*.] Repliu tegumentar sau mucos care Tmpiedica sau limiteaza miscarile unor organe. Ex.:

1) *F. labii inferiori oris* (NA), plica mediana pe fata vestibulara a buzei inferioare. 2) *F. labii superior! oris* (NA), repliu median pe fata vestibulara a buzei superioare. 3) *F. lingual* (NA: *frenulum linguale*), repliu al membranei mucoase sub limba. 4) *F. preputii*, Intre suprafata interna a glandului si preput etc. Sin.: fren.

FREUDISM, s. n. / freudisme, s. m. / freudism. [Sigmund Freud, psiliatruv austriac n. M Cermania, fondatoru! psifiana-[ize], 1856-1939; -ism.] Conceptiile lui S. Freud. V. psihanaliza.

PREZA, s. f. / fraise, s. f. / miller, [fr. fraise, din. Cat. fresa, participiu trecut fevinin al verbuCui frenclere = a z.drofii, a macina.] Instrument sferic sau ovoid, de marime variabila, cu creste ascutite pe meridianele sale sau In spirala, care este rotit, servind la gaurirea, forarea, trepanarea, craterizarea osu-lui sau a dintelui, ori regularizarea unei suprafete. *F. dentara se aplica prin piesa de mana la aparatul de turatie si serveste la taierea tesuturilor dentare In vederea pregatirii dintelui.*

FRICA, s. f. / peur, s. f. / fear. [Cjr. *phrike* = *fried*.] Sin.: teama (v.).

PRICTIUNE. Var. pentru frectie (v.).

FRIGIDITATE, s. f. / frigidite, s. f. / frigidity. [Lot. *frigidi-tas*, -atis = *frigiditate*, de [a *frigidus* = *rue*.] Incapacitate de a obtine *orgasmul, care afecteaza Indeosebi femeia; este exceptionala la barbat.

FRIGOTERAPIE, s. f. / frigothérapie, s. 1. / frigothérapie. [Lot. *frigus*, -oris = *frig*; gr. *therapeia* = *tra.tame.nti de ia therapeurin - a mgriji*] Tratamentele bolilor prin frig, inducand diverse efecte locale benefice: 1) suprimarea sensibilitatii unor portiuni ale corpului cu clorura de etil (-79°C), care produce o Inghetare acompaniata de anestezie locala; 2) vasoconstric-tie, uneori prin reflexe medulare, opreste un epistaxis; 3) efect antitermic; 4) efect sedativ; 5) tonic si stimulent nervos.

PRISON, s. n. / frisson, s. m. / shiver, rigors. [Lat. *frictus*, participiuC trecut al verbiului frigere = a frige, cu sensul figu-rat de „a tremura”.] Contractia involuntara a musculaturii, du-cand la tremuraturi si senzatii de frig timp de secunde, minute sau ore. Apare la frig, emotii si Indeosebi la Inceputul bolilor cu febra importanta.

FRONDA, s. f. / fronde, s. f. / splint, [fr. fronde, din [at. funda - profile.] Termen folosit In stomatologie pentru apa-rate sau dispozitive In forma de prastie: 1) *F. mentoniera* sau capastru, aparat de imobilizare In fracturile maxilare. 2) *F. de turnare*, aparat dentar de tumare prin forta centrifuga.

FRONTAL, adj., s. n. / frontal, -ale, -aux, adj., s. m. / frontal. [Lot. *frons*, *frontis* = *frunte*.] 1) Care se refera la frunte sau la fata anterioara a unei regiuni. 2) Os impar si median, situat la partea anterioara a craniului, deasupra masivului facial. Formeaza fruntea si plafonul orbitelor. V. tab. anat. - oase.

FROTIU, s. n. / frottis, s. m. / smear. [J-r. *frottis*, din (at. *fricare* = a freca.) Preparat microscopic obtinut prin etalarea pe o lama de sticia, In strat subtire, a unui produs destinat examinarii elementelor celulare pe care le confine. *F. vaginal* reprezinta examenul celulelor exfoliate de la acest nivel (*tes-tul Papanicolau), extrem de util In diagnosticul afectiunilor ma-ligne si premaligne la femeie, ca si In diagnosticul unor tulbu-rari endocrine. V. si biopsie.

a-L-FUCOZIDAZA

FRUCTOZA, s. f. / fructose, s. m. / fructose. [Lot. *fructus* = *fructi ozo* - *indico*. un *glucid*.] Cetohezoza nehidrolizabila care formeaza Tmpreuna cu glucoza (de care chimic este foarte apropiata, avand aceeaasi formula bruta) un diholozid, zaharoza. *F.* este abundenta In fructe, unde exista adesea Tmpreuna cu glucoza. Este descompusa In ficat sub actiunea unor enzime, mai importana fiind fructokinaza. Deficitul In aceste enzime determina o serie de enzimopatii: deficienta de fructokinaza este la originea 'fructozuriei esentiale; deficitul de fructoza-1-fosfaldolaza este responsabil de *intoleranta ereditara la fructoza, iar deficitul In fructoza-1,6-bisfosfataza, descris recent, antreneaza la nou-nascut hepatomegalie cu hipoglicemie. Sin.; levuloza.

FRUCTOZURIE ESENTIALA / fructosurie esentiale / essential fructosuria. [Lot. *fructufs* = *fruc.t*; *ozii* - *indic.d*. un *giudit*; gr. *ouron* = *urind*; [at. *essentialis*, de ia *essentia* = *no-two*. unui [ucru.] Enzimopatie determinata de deficitul de fructokinaza (prima enzima a cail de metabolizare a fructozei). Fructoza apare In sange si urina. Este o boala benigna, asimpto-matica, cu transmitere autozomal recesiva. V. si fructoza.

FRUNTE, s. f. / front, s. m. / forehead. NA: frons. [Lot. *frons*, *frontis* = *frunte*.] Partea superioara a fetei, formata din osul frontal, cuprinsa Intre sprancene, radadna nasului si parul capului. Este acoperita de piele fina si glabra, strabatuta de riduri transversale.

FRUSTRARE, s. f. / frustration, s. f. / frustration. [Lat. *frustratio*, -onis = *dezamagire*, *efec*, *infelatorie*, de ia *frustrari* = a infiea.] Concept larg raspandit care desemneaza situatia unui subiect care nu obtine o satisfactie pe care o doreste. *F.* poate fi cauzata atat de lipsa unui obiect real (subiectul este frustrat), cat si de o imposibilitate iluzorie, intrinseca a subiectului, care Tsi refuza o satisfactie (subiectul se frustreaza. In acest caz), *F.* se poate exprima printr-un comportament agresiv sau poate fi refulata, conducand la diverse tulburari psihice.

FTALILSULFATIAZOL, s. n. / phtalylsulfathiazole, s. m. / phtalylsulfathiazole. Sulfamida bacteriostatica, greu solubila, putin resorbita In intestin. Se administreaza In infectii intestinale, inclusiv 'dizenteria bacilara, preventiv pre- si postoperator 'in interventiile chirurgicale pe tubul digestiv. Este contraindicat in insuficientele hepatice si renale.

FTIRIAZA, s. f. / phtiriase, s. f. / phtiriasis. [Lat. *phtiria-sis* = *ftiriaz.d*, din gr. *phtheir*, -eiros = *paducfie*.] Infestare cu paduchi din specia *Phtirus pubis*, care se dezvolta la nivelul parului pubian.

FTIZIE, s. f. / phtisie, s. f. / phtisis. [Lot; gr. *phtisis* = *distrugere*, *consumpfi*, de ia gr. *phtinein* = a se dete.noTt.] Nume desuet al tuberculozei pulmonare.

FTIZIOLOGIE, s. f. / phtisiologie, s. f. / phtisiology. [Lat., gr. *phtisis* = *distrugere*, *consumpfi*, de la gr. *phtinein* = a se deteriora; gr. *logos* = *stiintd*.] Studiul tuberculozei, in-deosebi al tuberculozei pulmonare, cuprinzand cercetarea micro-biologica specifica, epidemiologia, metodele de diagnostic, tera-pie si Drofiliatie.

FUCOZA, s. f. / fucose, s. f. / fucose. [Lat. *fucus*, gr. *phykos* = *iic.fi.en din care se outrage o cutoare rosie (care iniocuieftt purpura)*, *oza* - *indico* un *giudd*.] L-6-dezoxi-*galactoză, constituent esential al fractiunii glucidice a 'glicoproteinelor. Se gaseste din abundenta In unii pereti bacterieni si la suprafata eritrocitelor, unde intra In alcatuirea antigenilor *grupelor sanguine. De asemenea, este concentrata In laptele uman.

a-L-FUCOZIDAZA, s. f. / a-L-fucosidase, s. f. / a-L-fucosidase. [Lat. *fucus*, gr. *phykos* = *lichen din care se e^trage*. o *cutoare rosie (care intocuwfte purpura)*, *ozid* - *indico* un *glucid*, -ozd.] "Hidrolaza care produce clivarea reziduurilor de L-*fucozS

FUCOZIDOZA

din fractiunea glucidica a unor *glicoproteine sau *oligozahari-de. Deficienta enzimei transmisa autozomal recesiv determina 'fucozidozele.

FUCOZIDOZA, s. f. / fucosidose, s. f. / fucosidosis. [Lot. *fuir.us*, gr. *phykos* = *lichen dm care, se, enrage o cu[odre rosie, (care mCoccieste purpura); ozid - indicd un giucid; -ozd.*] Boala ereditara neuroviscerala, consecinta deficitului activitatii enzimatice a *a-L-fucozidazei, fiind o acumulare de *fucoza In toate tesuturile. Clinic: degenerare cerebrala progresiva, emaciere, cardiomegalie etc.

FUCSINA, s. f. / fuchsine, s. f. / fuchsin. [EtinwCogie incertd: 1) L. *Fuchs*, Botanist fJavarez,, sec. XI^N, care a (tat nume[e scat unei plante, cu fieri roii; 2) germ. *Fuchs* = *z'ufpe, deoarece chimistui 'Ve.rguin (care. a odtinut sufistanf.a) Cucra in seniiciul industriafuCui. [yonez S'Ve-nord (= vuCpe, in fr.)*] Colorant utilizat In bacteriologie si histologie. Sin.: rosu de anilina.

FUGACE, adj. / fugace, adj. / fugaceous. [Lat. *fugax, -acis* = care. true. re.fie.de., de. la *fugere* = a fugi.] Care nu dureaza mult timp. Se spune Indeosebi despre manifestarile clinice de scurta durata. Ex.: eruptie cutanata f.

FUGA, s. f. / fugue, s. f. / fugue. [Lat. *fuga* = *fuga.*] Abandon al domiciliului, al locului de munca sau al activitatii, brusc, fara vreun scop evident. Unele f. sunt inconsciente, In epilepsie, confuzie mentala, stari isterice, dementa. Altele se afla In relatie cu un *delir. La copil, f. poate fi consecinta inadap-tarii si apare ca o reactie de opozitie Intr-o stare conflictuala acuta sau ca o manifestare emotionala.

FUGA DE IDEI / fuite des idees / flight of ideas. Accelerare a reprezentarilor mentale tradusa prin asocierea unor idei superficiale, elementare, care se Inlantuiesc fara continuitate logica, uneori sub forma unor jocuri de cuvinte. F. de i. reflecta o exaltare intelectuala si instinctiv-afectiva caracteristica acce-sului maniacal. V. manie si tahipsihie.

FULGURANT, adj. / fulgurant, -e, adj. / fulgurant. [Lat. *fulgurans*, de. ia *fulgurare* = a twigera, a scapdra.] Rapid ca un fulger. Ex.: durere f.

FULGURATIE, s. f. / fulguration, s. f. / fulguration (1), lighting stroke (2). [Lat. *fulguratio, -oafs* = *fulgerare, scdpdrare, de. ia fulgurare* = a futgera, a scapdra.] 1) Distructia unui tesut cu ajutorul curentului electric de Inalta frecventa. 2) De-numire data actiunii fulgerului asupra corpului omului sau ani-malelor si, prin extensie, ansamblului accidentelor provocate de electricitate. Se denumeste prin f. si modificarea pielii celor morti prin trasnet, constand In desene asemanatoare echiva-lentului luminos al descarcarii electrice.

FUMIGATIE, s. f. / fumigation, s. f. / fumigation. [Lat. *fumigatio, -onis*, de. la *fumigare* = a fumega.] Producerea, In spatiu Inchis, a fumului sau a vaporilor unor substante medicamentoase utilizate In tratament.

FUNCTIE, s. f. / fonction, s. f. / function. [Lat. *functio, -onis* = *wdt.plw.ire.i acfiitare, de. [a fungi* = a se acHita, a duce. pdnd ia cap&t.} 1) Ansamblu de actiuni Indeplinite de o struc-tura organica definita (celula, tesut, organ sau sistem), In vede-rea unui rezultat determinat. 2) In chimie, caracteristica unui compus determinata de prezenta unei grupari specifice functionate.

FUNCTIONAL, adj. / fonctionnel, -elle, adj. / functional. [Lat. *functus*, de. [a fungi = a se acfuta, a duce. la. *capat.*] 1) Care Indeplineste o anumita functie sau se refera la o functie. 2) Re-feritor la o afectiune care nu este cauzata de o lezarea a struc-turii, d de o perturbare dinamica a unui proces fiziologic. Uneori, tulburarilor f. li se atribuie o patogenie *psihosomatica.

FUND, s. n. / fond, s. m. / fundus. NA: fundus. [Lat. *fun-dus* = *fund.*] Baza sau portiunea mai lata a unui organ. Ex.: f. stomacului, f. uterin etc. Var.: fundus.

FUNICULALGIE**FUND DE OCHI / fond de l'oeil / optic fundus, fundus oculd.**

Partea ochiului care este vizibila prin observatie directa cu *oftalmoscopul, adica, In esenta, *papila optica, 'retina si vase-le acesteia. Examenul f. de o. este util atat pentru observa-rea starii retinei, cat si prin informatiile asupra vaselor retiniene ce permit stadializarea hipertensiunii arteriale, iar In caz de edem papilar se poate detecta o hipertensiune intracraniana. Abrev.: FO. V. si oftalmoscopie.

FUND DE SAC DOUGLAS / cul-de-sac de Douglas / pouch of Douglas, rectouterine pouch. NA: excavatio rectouteri-na. [fames Douglas, anatomist si cFlirurg n. in Scotia, Londra, 1675-1742.] Punctul eel mai decliv al cavitatii peritoneale. La barbat, el este format prin reflexia peritoneului fetei anterioare a rectului pe fata posterioara a vezicii urinare. La femeie, el este format prin replierea peritoneului fetei anterioare a rectului pe fata posterioara a vaginului. Sin.: fund de sac vezico-rectal la barbat; fund de sac rectouterin la femeie.

FUND DE SAC VEZICO RECTAL / cul-de-sac vesico-rectal / pouch of Douglas. Sin.: fund de sac Douglas (v.).

FUND DE SAC RECTO UTERIN / cul-de-sac recto-uterin / rectouterine pouch. Sin.: fund de sac Douglas (v.).

FUNDIC, adj. / fundique, adj. / fundic. [Lat. *fundus* = *fund.*] Care apartine sau se raporteaza la baza unui organ cavitat (Indeosebi stomac si uter). Ex.: histeropexie f., rezectie f. de stomac.

FUNDOPLICATURA, s. f. / fundoplicature, s. f. / fundoplica-tion. [Lat. *fundus* == *fund*; *plicatura* = *tmpdturire, de. la plica* = *cutd, mdoitura.*] Cura chirurgicala a *herniei hiatale si a sin-dromului de reflux gastroesofagian, prin invaginarea esofagu-lui terminal Intr-o manseta de material gastric rezultata prin replierea pe linia mediana a peretilor fundului gastric.

FUNDUS. Var. pentru fund (v.).

FUNDUS ALBIPUNCTATUS / fundus albipunctatus / fundus albipunctatus. Sin.: boala Lauber (v.).

FUNGIC, adj. / fongique, adj. / fungal. [Lat. *fungus* = *ciu.pe.r-ca.*] Care se afla In relatie cu ciupercile microscopice (fungii). Ex.: intoxicatie f.

FUNGICID, s. n. / fongicide, s. f. / fungicide. [Lat. *fungus* = *dupercd; caedere* = a omort.] Care distruge ciupercile. V. antimicotic.

FUNGIFORM, adj. / fongiforme, adj. / fungiform. [Lat. *fungus* = *ciuperca; forma* = *form.d.*] ~*ln* forma de ciuperca.

FUNGISTATIC, s. n. / fongicistatique, fongostatique, s. f. / fungistatic. [Lat. *fungus* = *dupercd; gr. stutikos* = *care oprefte, de ia istanai* = a piasa, a face. sa pind] Care Tmpie-dica cresterea si multiplicarea ciupercilor microscopice. Sin.: micostatic. V. si antimicotic.

FUNGOID, adj. / fongo'ide, adj. / fungoid. [Lat. *fungus* = *ciu-pe.rcd; gr. eidos* = *forma.*] Despre o leziune al carei aspect este asemanator cu eel al unei *micoze cutanate. V. si fungo-zitate.

FUNGOZITATE, s. f. / fongosite, s. f. / fungosity. [Lat. *fun-gosus, de [a fungus* = *dupe.rcd.*] Denumire pentru 'vegetatiile care pot aparea la suprafata unei plagi, a unei mucoase sau a unei cavitati naturale si care se prezinta sub forma unei mase moi, friabila si foarte vascularizata. Originea f. este vari-ata, Indeosebi inflamatorie sau tumoral, iar denumirea provine de la aspectul asemanator unei ciuperci.

FUNGUS / Fungus / Fungus. [Lot. *fungus* = *civpercd.*] Clasa de organisme vegetale inferioare, lipsite de clorofila, din care fac parte ciupercile parazite generatoare de "micoze. Pl.: fungi..

FUNICULALGIE, s. f. / funiculalgie, s. f. / funicul-algia. [Lat. *funiculus* = *sfomicd, corditd, dim. de la fnnis* = *fume; gr. algos* = *durere.*] Durere localizata de-a lungul *cordonului spermatic.

FUNICULAR

FUNICULAR, adj. / funiculaire, adj. / funic, funicular. [Lot. *funiculus* = *sforicica, cordifa, dim. de [a funis = funie.]* Care se refera la *cordonul ombilical, la *cordonul spermatic sau la *funiculus.

FUNICULITA, s. f. / funiculite, s. f. / funiculitis. [Cat. *funiculus* = *sforicicil, cordifa, dim. de [a funis = funie.; -ita.]* 1) Inflamatiia unui 'cordon spermatic. Sin.: spermatita. 2) Inflamatiia unei radacini nervoase pe traiectul sau intrarahidian. **FUNICULUS, s. n. / funiculus, s. m. / funiculus. NA: funiculus, pi. funiculi.** [Lat. *funiculus* = *sforicica, cordifa, dim. tit la funis = funie..]* Cele trei diviziuni principale ale maduvei spinarii, care se numesc, prin raportare la substanta cenuzie a maduvei, posterior, lateral si anterior.

FURCOCERCAR, s. m. / furcocercaire, s. f. / furcocercaria, fork tailed cercaria. [Lat. *furca* = *furca; gr. kerkos* = *coada.*] *Cercar cu coada bifurcata, reprezentand forma infestanta a parazitilor din genul **Schistosoma*, agenti ai *schistosomiaziei. V. cercar si metacercar.

FURCULITA DE REPLICARE / fourche de replication / replication fork. Regiune unde cele doua catene ale ADN-ului parental se separa sub forma unei f. bidentate, pentru a permite replicarea fiecareia dintre ele.

FURFURACEU, adj. / furfurace, -e, adj. / furfuraceous. [Lat. *furfureus, lie la furfur, -uris* = *tarafe, matreaft.*] Care are aspect de tarate. Ex.: descumatie f. a pielii. **FURIE, s. f. / fureur, s. f. / fury.** [Lat. *furia* = *furie.*] Stare de extrema iritare; manie nestapanita: 1) *F. epileptics*, forma a agitatiei psihomotorii din epilepsie. 2) *F. maniacala*, excitatie psihomotorie. 3) *F. uterina*, nimfomanie.

FURNICATURA, s. f. / fornication, s. f. / fornication. [Lot. *formica* = *fwnica.*] Senzatie particulara! de amorteala, comparabila cu cea produsa de trecerea furnicilor pe tegumente.

FUROSEMID, s. n. / furosemide, s. m. / furosemide. (DCI) Diuretic tiazidic, C⁴H⁷dN²S. Efect scurt (3-6 ore) si intens, prin actiune la nivelul ansei Henle si a tubului contort distal. De data recenta, s-a constatat actiunea inhibitoare a f. In fenomenele de cotransport prin "membrana celulara. V. si cotransport, transport activ.

FURUNCUL, s. n. / furoncle, s. m. / furuncle. [Lat. *furunculus* = *nodul din care iese un iastar si, prin analogic, furunculus*] Infectie cutanata piogenica, localizata In jurul unui folicul pilos, sub forma de nodul dureros cu localizare dermica si extensie hipodermica. La suprafata se prezinta sub forma unui burbion galbui, Inconjurat de un halou rosu cu tumefactie locala. Este cauzat de *stafilococul aurii. **FURUNCUL ANTRACOID / furoncle anthracoid / carbuncle,**

anthracoid furunculus. Sin.: carbuncle (v.). **FURUNCULOZA, s. f. / furunculose, s. f. / furunculosis.** [Lat. *furunculus* = *noaua c&n care iese un Castor fi, prin analogic., juruncui; -ozo.*] Stare caracterizata prin aparitia sec-ventiala a furunculelor pentru o perioada de saptamani sau

PUZOSPIRILAR

luni sau prin eruptia simultana a mai multor furuncule, de obicei fara o localizare regionala.

FUS, s. n. / fuseau, s. m. / spindle. [Lat. *fusus* = *fus.*] Formatiune anatomica alungita, fuziforma. 1) *F. neuromuscular* reprezinta arborizatia nervoasa terminala Incapsulata, alcatuita din fibre nervoase, musculare modificate si o teaca conjunctiva. Fiecare f. cuprinde 2-10 fibre musculare Intra o capsula de tesut conjunctiv; ele au mai putine striatii decat fibrele musculare. Sunt numite fibre intrafusale, In opozitie cu fibrele extra-fusale, care reprezinta unitatile contractile ale muschiului. 2) *F. paravertebral* reprezinta o opacitate radiologica In abcesul rece paravertebral. 3) Colectie de fibre observate la celula In diviziune, cu rol important In dinamica cromozomilor In mitoză si meioza.

FUSOBACTERIUM / Fusobacterium / Fusobacterium. [Lot. *fusus* = *fus; gr. bakterion, dim. de [a bakteria = IJaston.]* Gen din familia *Bacteroidaceae*, alcatuit din bacili cu capete ascutite, dispusi izolat sau In lanturi scurte, gramnegativi, ana-erobi. Specia reprezentativa este *F. nucleatum* (*F. fusiforme* sau bacilul Vincent), care poate provoca angina, infectii ale tractului respirator superior, ale cavitatii pleurale sau, ocazional, ale tractului digestiv inferior. Patogenitatea lor este insa limitata, fiind dependenta de asocierea cu alte bacterii.

FUZIFORM, adj. / fusiforme, adj. / fusiform. [Lot. *fusus* = *fus; forma "forma.*] Despre o formatiune care are aspect de fus.

FUZIUNE, s. f. / fusion, s. f. / fusion. [Lat. *fusio, -onis* = *topire, nprastiere, dt. ia fundere* = *a varsa*] 1) In sens general, reunirea, combinarea stransa a doua elemente, celule, corpuri etc. V. In continuare. 2) Trecerea unui corp solid In stare lichida sub actiunea caldurii. La o presiune data, temperatura de f. este o constanta. 3) *F. celulara*, procedeu folosit Indeosebi pentru obtinerea hibridilor celulari. 4) *F. centromerica*: proces de transport al unor portiuni Intregi dintr-un cromozom pe altul, In cadrul *translocatiei. Explica anomalile cromozomiale de structura si trisomiile. 5) *F. genica*, asocierea unor fragmente genice care conduce la formarea unei *gene himera 6) *F. nucleara*, reactie nucleara puternic exergonica, care conduce la formarea unui nucleu greu din doua nuclee mai usoare. Daca f. este In relatie cu cresterea temperaturii, se vorbeste de *f. termoneucleara*. 7) *F. oculara* reprezinta perceperea In continuitate a unor imagini separate, cu conditia ca frecventa imaginilor sa depaseasca frecventa critica de f. (FCF). FCF reprezinta frecventa la care stimulii pot fi prezentati ca stimuli separati si Inca percepti ca atare. Ea depinde de capacitatea creierului de a reuni senzatiile vizuale, determinand o perceptie vizuala unica.

FUZOSPIRILAR, adj. / fusospirochetale, adj. / fusospirochetal. [Lat. *fusus* = *fus; spirillum* = *incoidcure., din y. speira* = *spirala, mcoCcScire.*] Care se refera la bacilii fuziformi (*"Fusobacterium*) si spiralati (*"Spirillum, *spirocheta*).

GABA / GABA / GABA. [*fmv. engl. pentm Gamma-Amino-Butyric Acid = acid gama-a.nwwbv.tmc., utilizata frecvent m tocui termennid propriu-zis.*] GABA sau Gaba este neurotransmiatorul inhibitor eel mai abundent din sistemul nervos central, fiind prezent in 30% dintre sinapsele centrale. Produs de decarboxilare al *acidului glutamic, GABA este localizat in sub-stanta cenusie cerebrala, iar in cantitati mid, in rinichi si pancreas. Actiunea sa la nivelul sinapselor inhibitorii se exercita prin intermediul receptorilor spedit GABA[^] si GABA_g. Primii provoaca hiperpolarizare celulara prin deschiderea canalelor de dor asodate receptorilor si sunt la originea efectelor inhibitorii. Ceilalti antreneaza hiperpolarizarea membranara, care ar putea explica relaxarea muschilor scheletici. Cresterea polarizarii membranei are drept consecinta o diminuare a frecventei descarcarii neuronului, prin acest mecanism GABA participand la neuromodularea proceselor din numeroase structuri cerebrale. Un deficit de GABA se constata in *coreea Huntington, in *boala Parkinson sau in unele *epilepsii. O reducere a activitatii gabaergice ar fi implicata in patogenia *depresiei, ipoteza sustinuta de eficacitatea tratamentului acesteia cu medicamente stimulative ate sistemului GABA. Sin.: acid y-aminobutiric.

GABAERGIC, adj. / gaba-ergique, adj. / gaba-ergic. [*Abn'v. mgC. Gamma-AminoButyric Acid = acid gama-aminofutiric; gr. ergon = Cucru, acpium, de [a. ergein = a Cucra.]*] Despre un proces biologic in care intervine *GABA.

GALACTOCEREBROZID, s. n. / galactocerebroside, s. m. / galactocerebroside. [*Qr. go/o, -aktos = [apte, gactactoz; [at. cerebrum = crwr, ozid - indica un gCucia.]*] Unul dintre *glicolipidele cele mai simple, al carui cap hidrofil este constituit doar dintr-o molecula de *galactoz. V. si cerebrozide.

GALACTOCEREBROZIDAZA, s. f. / galactocerebrosidase, s. f. / galactocerebrosidase. [*(^r. go/o, -aktos = Capte, gaCactow, Cat. cerebrum = creier; ozid - indica un gCucia; -aza.)*] Enzima ce metabolizeaza galactocerebrozidele. Deficitul de g. provoaca *boala Krabbe.

GADOLINIUM, s. n. / gadolinium, s. m. / gadolinium. [*Gadolin, chumst fintande-z, sec. XIX, care. a descoperit pamdnwtiCe we..*] Element chimic din clasa pamanturilor rare, utilizat ca "mediu de contrast in obtinerea imaginilor prin *rezonanta magnetica nucleara, datorita proprietatilor sale *paramagnetice.

GALACTOCEL, s. n. / galactocel, s. f. / galactocel. [*Cfr. gala, -aktos = lapte; kele = tumora, he.mu..*] Formatiune chis-

ANDREAS VESALIUS (numele nelatinizat **Andri Wesel**) (15 4-1564), anatomist belgian, parintele anatomei moderne. Studiaza medicina la **Montpellier** si **Paris**, unde lucreaza cu profesorul **Jacques Dubois**. La 27 de ani devine profesor la **Padova**. In 1543, la numal 29 de ani, **Vesalius** publica, dupa un efort supraomnesc, *De corpori humanis fahrica*, primul tratat modern de anatomic. Cartea, reeditata in facsimil in 1990, este o capodopera. Ani in sir, **Vesalius** a disecat cadavre noaptea, ajutat de discipoli, desenele fiind opera lui **van Calcar**, elevul lui **Tirian**. A fost urat de adeptii lui **Celsus**, despre care **Vesalius** afirma ca a disecat maimute si nu corpuri umane. Urmarit de *Inchizitie*, care l-a condamnat la moarte deoarece dusmanii sal l-au acuzat ca ar fi disecat un om viu, a fost salvat de regele **Filip al II-lea**, pedeapsa fiind comutata intr-un pelerinaj ex-piator la **Ierusalim**. Aici primeste vestea reabilitarii, senatului **Venetiei** oferindu-i catedra de anatomic, dar la "intoarcere, m 1564, to urma unui naufragiu, **Vesalius** moare pe o insula pustie.

tica dezvoltata intr-o mamela in lactatie. Contine lapte mai mult sau mai putin modificat si puroi.

GALACTOFOR, adj., s. n. / galactophore, adj., s. m. / galactophor. [*(jr. gala, -aktos = [apte; pharos = care. transportd, de. (a pherein = a duce., a transporta.)*] V. si canal galactofor.

GALACTOFORITA, s. f. / galactophorite, s. f. / galactophoritis. [*Cjr. gala, -aktos = Capte; pharos = care transportd, de. (a pherein = a*

duce., a transporta; -ita.] Inflamatie *canalelor galactofore, reprezentand adesea stadiul initial al unei "nastite.

GALACTOGEN, adj. / galactogene, adj. / galactogenous. [*Qr. gala, -aktos = Capte.; gennan = a produce.]* Care determina secretia lactata. Ex.: hormon g. V. si prolactina.

GALACTOGENEZA, s. f. / galactogenese, s. f. / galactopoesis. [*(yr. gala, -aktos = lapte.; genesis = produc.ene., de. Ca gennan = a produce.]*] Producerea secretiei lactate, pregatita in timpul sardnii prin actiunea trofica a steroizilor sexuali pla-centari si declansata dupa nastere prin secretia de *prolactina. Sin.: galactopoeiza, lactogeneza.

GALACTOGOG, adj., s. n. / galactagogue, adj., s. m. / galactagogue. [*(^r. gala, -aktos = [apte; agogos = care. conduce svre eCiminare.]*] (Substanta medicamentoasa sau alimentara) care stimuleaza si creste secretia lactata.

GALACTOGRAFIE, s. f. / galactografie, s. f. / galactogra-phy. [*(JT. gala, -aktos = lapte; graphein = a scrie..]*] Examen radiologic al glandei mamare dupa injectarea in *canalele galactofore a unui *mediu de contrast. V. si mamografie.

GALACTOKINAZA, s. f. / galactokinase, s. f. / galactokinase. [*CTT. gala, -aktos = [apte; kinein = a mifca; -aza.]*] Catalizator al procesului de fosforilare a *galactozei, prima etapa care asigura utilizarea galactozei in celula vie.

GALACTOLIPIDE, s. n. pi. / galactolipides, s. m. pi. / galactolipids. [*(^r. gala, -aktos = lapte.; lipos = grasime..)]* Lipide care contin *galactoz.

GALACTOPEXIE, s. f. / galactopexie, s. f. / galactopexy. [*(^JT. gala, -aktos = [apte; pexis = fuyuv..)]*] Fixarea *galactozei in tesuturi.

GALACTOPOIEZA, s. f. / galactopoesis, s. f. / galactopoe-sis. [*(jr. gala, -aktos = [apte; poiesis = cnare., formare., de. (a poiein = a face.)*] Sin.: galactogeneza (v.).

GALACTOREE, s. f. / galactorrhoe, s. f. / galactorrh(o)ea. [*(jr. gala, -aktos = [apte; rhoia = curgere, de. la rhein = a curge.)*] 1) Secretie excesiva de lapte la o femeie care alap-teaza. 2) Scurgere spontana de lapte in afara perioadei de lactatie sau dupa Intarcare. V. sindrom Chiari-Frommel si sindrom Forbes-Albright.

GALACTOZA

GALACTOZA, s. f. / galactose, s. m. / galactose. [Qr. go/o, -aktos = iapte.; -oza - indică un glucid.] Hexoza cu aceeași formulă brută ca și glucoza, fiind un stereoisomer al acesteia. Formă dextrogiră, D-g., se obține prin hidroliza lactozei (glucid din lapte). În organism, g. este convertită în glucoză asimilabilă la nivelul ficatului. G. este foarte răspândită în natură, în formă combinată găsiindu-se în lactoză, glicolipide, glicoproteine. Imposibilitatea conversiei g. în glucoză determină galactozemia. Sin.: cerebrogalactoză, cerebroza.

GALACTOZEMIE, s. f. / galactosemie, s. f. / galactos(a)emia. [Gr. gala, -aktos = lapte; haima, -atos = sange.] 1) Termen utilizat deosebi pentru a desemna o afecțiune ereditară rară, transmisă autozomal recesiv, care se manifestă la nou-născut prin ciroză cu hepatosplenomegalie, icter prelungit, denutriție rapidă, cataractă bilaterală, deficit psihomotor. Evoluția poate fi favorabilă prin excluderea laptelui din alimentație. Boala este determinată de o perturbare în metabolismul galactozei: absența unei enzime, galactoz-1-fosfat-uridil transferază, ceea ce împiedică transformarea galactozei în glucoză și acumularea de galactoz-1-fosfat, toxic pentru sistemul nervos, ficat și cristalin. Sin.: diabet galactozic, galactozuria nou-născutului, intoleranță ereditară la galactoză. 2) În general, prezintă galactoză în sânge.

GALACTOZID, s. n. / galactoside, s. m. / galactoside. V. fr. gala, -aktos = [apte; azid - indică un glucid.] *Glicozid care conține galactoză. În cazul g. gruparea -OH sau -H de la carbonul 1 al galactozei este înlocuită cu un radical organic.

GALACTOZIDAZĂ, s. f. / galactosidase, s. f. / galactosidase. [Gr. gala, -aktos = [apte; ozid • indică un glucid; -ozn.] De numire generică pentru enzimele ("hidrolaze) ce intervin în conversia galactozidelor în galactoză. Există două tipuri de g.:

1) a-D-g. catalizează hidroliza a-D-galactozidelor în D-galactoză. 2) P-O-g. catalizează hidroliza lactozei în galactoză și glucoză, precum și a altor p-D-galactozide. Este secretată la nivelul mucoasei intestinale, deosebi în jejun și segmentul proximal al ileonului. Concentrația este crescută în cancerul vezical. Deficitul în P-g. (sau lactază) determină alactazia. Sin.: lactază.

GALEA / galea / galea. NA: galea. {Lot. galea = c-ască, coif.} Termen anatomic pentru structurile în formă de coif. Ex.: g. aponeurotică - porțiunea aponevrotică a mușchiului occipito-frontal, sin.: aponevroză epicraniană.

GALECTINA-1, s. f. / galectine-1, s. f. / galectin-1. [Gotactozid, din gr. gala, -aktos = (apte., ozid; (at nectere = a kga; -iaa.) Proteina aflată sub formă de dimer pe suprafața celulare. G. fixează P-galactozide și este implicată în apoptoza limfocitelor T.

GALENIC, adj. / galenique, adj. / galenical. [Claudius Galea - Galenas, medic grec din Rgma antică, 129-200.] Despre preparatele farmaceutice de origine organică, deosebi vegetală, spre deosebire de remediile preparate din substanțe chimice pure.

GALIU, s. n. / gallium, s. m. / gallium, [Mwnefe tatiniza. t aC [w Francois Lecoq de Boisbaudran: fr. coq, [at. gallus = cowf.] Elementul nr. 31, cu simbolul Ga. Izotopul radioactiv ⁶⁷Ga este utilizat în investigarea prin scintigrafie a localizării proceselor inflamatorii și a unor tumori.

GALOP, s. n. / galop (bruit de), s. m. / gallop rhythm. [FT. galop, din iwwa fmnalor sta6ilifi w (^ma walah-laupan = a. ate. Tga repede.) Zgomot surd diastolic, supraadugat celor două zgomote cardiace normale, care determină un ritm în trei timpi ce amintesc galopul unui cal. Este totdeauna patologic, în raport cu o afecțiune cardiacă. Sin.: zgomot de galop.

GALVANIZARE, s. f. / galvanisation, s. f. / galvanization. [Luigi Galvani, fizician fi fizwCoff itaCian, 1737-1798.] Utili-

GAMADIAGNOSTIC

zarea curentului continuu de câteva zeci de miliamperi timp de mai multe minute (g. continuu), datorită acțiunii de diminuare a excitabilității nervoase prin efect de anelectrotonus (electrotonus).

GALVANOCAUTER, s. n. / galvanocautere, s. m. / galvanocautery. [Luigi Galvani, fizician fi fiziohg itaBan, 1737-1798.]

(at. cauterium, gr. kauter = fier înroșit, de [a gr. kaiem = o arde..] *Cauter al cărui varf, în general din platină, este în calzită prin trecerea unui curent de joasă tensiune, dar de în tensitate mare.

GALVANOFARADIZARE, s. f. / galvanofaradisation, s. f. / galvanofaradization. [Luigi Galvani, fizician fi fwoCeg itaI an, 1737-1798; Michael Faraday, fizician englz., 1791-1867.] Aplicarea simultană a curentului continuu și a curentului de în ductie. V. galvanizare și faradizare.

GALVANOMETRU, s. n. / galvanometre, s. m. / galvanometer. [Luigi Galvani, fizician fi fiziohg itaBan, 1737-1798.]

SJT. meteo = maswa.) Aparat cu care se pune în evidență sau se măsoară un curent continuu de intensitate foarte mică.

GALVANONARCOZĂ, s. f. / galvanonarcose, s. f. / galvanonarcosis. [Luigi Galvani, fizician fi fizioCeg itaBan, 1737-1798; gr. aarke = anwrfeCa, tompeafa; -ozn.] Inhibiție corticală care poate evolua până la narcoză, obținută prin trecerea unui curent galvanic, constant descendent, de-a lungul maduvei spinării.

GALVANOPALPATIE, s. f. / galvanopalpation, s. f. / galvanopalpation. [Luigi Galvani, fizician fi fizwCog itaitan, 1737-1798; [at. palpation, -onis = deznMrdare, de. (a palpare = a Inang6ia) Testarea sensibilității și a vasomotricității cutanate utilizând curent galvanic.

GALVANOPUNCTURĂ, s. f. / galvanopuncture, s. f. ; galvanopuncture. [Luigi Galvani, fizician fi fLzwlsq itaSan, 1737-1798; Cat. punctura = mtepaturd, de la pungere = a infpa.] Tehnică de terapie cu ajutorul curentului galvanic, efectuată prin intermediul unor ace implantate în diverse țesuturi, prin care trece un curent continuu de intensitate mică. Sin.: electropunctură.

GALVANOTERAPIE, s. f. / galvanotherapie, s. f. / galvanotherapy. [Luigi Galvani, fizician fi fizwCog Italian, 1737-1798; gr. therapeia = tmame.nt, de. [a therapeuein = a Wffrtij] Utilizarea terapeutică a curentilor galvanici continui de mică tensiune - circa 50 V - în unele afecțiuni locomotorii, nervoase etc.

GALVANOTONUS, s. n. / galvanotonus, s. m. / galvanotonus. [Luigi Galvani, fizician fi fizwtog itaitan, 1737-1798; gr. tonos = tensiune.] Persistență contractiei musculare provocată de curentul continuu pe tot timpul trecerii acestuia și înțetarea contractiei la sfârșitul trecerii curentului.

GAMA / gamma / gamma. [1=0. treia Citsra a aifafietuiw. gm:] 1) A treia literă a alfabetului grec, folosită adesea și ca simbol în matematică, fizică etc. 2) Radiație electromagnetică emisă de diversi izotopi radioactivi. 3) Unitate de măsură a masei, egală cu o milionime de gram, care în prezent nu mai este utilizată, fiind înlocuită cu microgramul.

GAMA-ANGIOGRAFIE, s. f. / gamma-angiographie, s. f. / radioisotope angiography. [f = a treia [item a aifafietuiw. grsc; gr. ongeion = vas; graphein = a scm.] Sin.: angioscintigrafie (v.).

GAMA-CAMERA. var. pentru gamma-camera (v.).

GAMACARDIOGRAFIE, s. f. / gammacardiographie, s. f. / gammacardiography. [y = a treia [item a alfabetulvi grec; gr. kardia = mima; graphein = a scrie.] V. scintigrama miocardică.

GAMADIAGNOSTIC, s. n. / gammadiagnostique, s. m. / gammadiagnosis. [y = a treia [item a alfoBetutui gnu.; gr, ,

GAMAENCEFALOGRAFIE

dia = *prim gnostikos* = cure. *cumafte*, de (a *gnonai* = a *cumafte*.) Denumire generica, mai rar utilizata, pentru desemnarea procedeelelor de diagnostic cu ajutorul izotopilor radio-activi emittori de radiatii gama. V. medicina nucleara, scinti-grafie, scintigrama.

GAMAENCEFALOGRAFIE, s. f. / **gamma-encephalographie**, s. f. / **isotopic brain scintigraphy**. [*f* = a *treia* [item a *aifa-Cletuiuii grec*; *gr. enkephalos* = crew, de. [*a en* = m, *kephale* = cap; *graphein* = a *scrie*.] Metoda de investigate a permeabilitatii "barierei hematoencefalice (BHE) cu radioizotopi. Se pot obtine, cu "gamma-camera, imagini ale distributiei radioactivitatii si, consecutiv, date asupra discontinuitatii patologice a BHE.

GAMA-ENOLAZA, s. f. / **gamma-6nolase**, s. f. / **gamma-enolase**. Sin.: enolaza neurospecifica (v.).

GAMAGLOBULINA, s. f. / **gammaglobuline**, s. f. / **gamma globulin**. [*y* = a *treia* [item a *alfafietuii grec*, [*at. globulus*, dim. tie. *ia globus* = glob; -*ina*.] Globulinele plasmatice •cu cea mai slaba mobilitate la electroforeza, deoarece au sarcina electrica pozitiva cea mai mare. Majoritatea g. sunt *imunoglobuline, adica anticorpi trans. Var.: y-globulina. V. si globuline.

GAMA-GLUTAMIL-TRANSEPTIDAZA, s. f. / **gammaglutamyl-transpeptidase**, s. f. / **gammaglutamyl-transpeptidase**. Enzi-ma prezenta In mai multe organe, Indeosebi In ficat, facilitand transferul transmembranar al aminoacizilor. Concentratia plas-matica normala a g.-t. (denumita si GGT sau gama-GT) este sub 37 UI/l. Ea creste Indeosebi In alcoolismul cronic si In cursul a numeroase boli hepatice, ca si m diabet, mononu-cleozza infectioasa, infarct miocardic, pneumopatii etc.

GAMAGRAFIE, s. f. / **gammagraphie**, s. f. / **gammagraphy**. [*y* = a *treia* (item a *iSfabetuwi grvc*; *gr. graphein* = a *scriu*.) Sin.: scintigrafie (v.).

GAMAPATIE, s. f. / **gammopathie**, s. f. / **gamma-pathy**, **gammopathy**. [*y* = a *treia* [item a *aifabetvlw grec*.; *gr. pathos* = boala.] Sin.: disgama-globulinemie (v.). Var.: gamopatie.

GAMAPATIE BICLONALA / **gammopathie biclonale** / **biclonal gammopathy**. Sin.: disglobulinemie biclonala (v.).

GAMAPATIE MONOCLONALA / **gammopathie monoclonale** / **monoclonal gammopathy**. Sin.: disglobulinemie monoclonala

GAMAPATIE MONOCLONALA BENIGNA / **gammopathie monoclonale b6nigne** / **benign monoclonal gammopathy**. Afecti-une rara ce apare uneori la varslnici, alteori In cadrul cirozei hepatice, al unor boli autoimune sau ale sistemului limfatic. De obicei fara expresie clinica, se caracterizeaza prin prezenta unei *imunoglobuline monoclonale secretate de o singura fami-ile (un singur *clon) de *plasmocite. Se Insoteste de cresterea *vitezei de sedimentare a hematilor (VSH) si de o usoara *plas-mocitoza medulara - anomalii biologice care se mentin constante ani de zile. In unele cazuri poate evolua malign. Sin.: globu-linemie monoclonala benigna.

GAMAPATIE POLICLONALA / **gammopathie polyclonale** / **polyclonal gammopathy**. Sin.: disglobulinemie policlonala (v.).

GAMATERAPIE, s. f. / **gammatherapie**, s. f. / **gammatherapy**. [*y* = a *treia* [item a *aifabe-tuiw. grec*; *gr. therapeia* = trata-nunt, de (a *therapeiiein* = a *ingrij*)] Terapie cu radiatii gama emise de radioizotopi artificiali (eel mai des *cobalt 60).

GAMBA, s. f. / **jambe**, s. f. / **shank**, **shin**. NA: **crus**. [*Lot. gainba*] Portiune a membrului inferior cuprinsa Intre *genunchi si *glezna.

GAMET, s. m. / **gamete**, s. m. / **gamete**. [*sr. gamete* = *sofw.*, *gametes* = *sof*.] 1) Fiecare din cele doua celule care se unesc in timpul fecundatiei pentru a forma oul (ou sau zigot), primul stadiu de dezvoltare a unui individ. La mascul, g. este *spermatozoidul si la femela, *ovulul. Sin.: celula sexuala.

GANGLION GASSER

2) In parazitologie, forma sexuala matura, provenita din *game-tocit, a parazitului malariei.

GAMETOCID, adj., s. m. / **gameticide**, adj., s. m. / **gameto-cide**. [*^r. gamete* = *sofie*, *gametes* = *sof*; (*at. caedere* = a *cmwn*.) (Agent) care distruge gametii sau *gametocitele. Ex.: unele medicamente *antipaludice.

GAMETOCIT, s. n. / **gametocyte**, s. m. / **gametocyte**. {*Cjr. gamete* = *sope*, *gametes* = *sof*; *kytos* = *celula*.} Element se-xuat din ciclul evolutiv al 'hematozoarului palustru care, In stomacul *anofelului, da nastere 'gametului.

GAMETOGENEZA, s. f. / **gam6togenese**, s. f. / **gametogene-sis**. {*jr. gamete* = *sofie*, *gametes* = *sof*; *genesis* = *produce-re.*, de [*a gennan* = a *produce*.] Dezvoltarea *gametilor, adica a celulelor sexuale masculine si feminine. V. si meioza.

GAMMA-CAMERA, s. f. / **gamma-camera**, s. f. / **gamma ca-mera**. [*^/* = a *treia* [item a *aifa6e.tul.ui gre-c*; *engC. camera* = aparat de fotografiat, camera, de [*uat vederL*] Dispozitivul de baza In practica *sdntigrafiei clinice, domeniul eel mai cuprin-zator al 'medicinii nucleare. G.-c. este alcatuita din cap de detectie (colimator, cristal de scintilatie, fotomultiplicatori) a fotonilor gama sau X si sistem informatic de achizitie si pre-lucrare (procesare) a datelor In vederea obtinerii imaginilor. V. si nefrograma izotopica, scintigrafie, scintigrama, sdntigram8 miocardica. Var.: gama-camera.

GAMOFOBIE, s. f. / **gamophobia**, s. f. / **gamophobia**. [*Qr. gamos* = *casatorie*.; *phobos* = *frica*.] Teama morbida de casatorie.

GAMOPATIE, s. f. / **gammopathie**, s. f. / **gammopathy**. [*y* = a *treia* [item a *alfafietuii grec*.; *gr. pathos* = boala.] Var. pentru gamopatie. Sin.: disgamaglobulinemie (v.).

GANGLIECTOMIE, s. f. / **gangliectomie**, s. f. / **ganglionecto-my**. [*Lot.*, *gr. ganglion* = mica *tumefac-tie*.; *gr. ektome* = e?*(ci-zie)*] Interventie chirurgicala prin care se realizeaza ablatia unui ganglion. Tennenul desemneaza Indeosebi ablatia unui ganglion din lantui simpatic lombar sau cervicodorsal. Sin. nerecoman-dat: gangliectomie.

GANGLIOCULTURA, s. f. / **ganglioculture**, s. f. / **gangliocul-ture**. [*Lat.*, *gr. ganglion* = nod; [*at. cultura* = *cuttWttr.*] Cultivarea continutului ganglionar pe medii de cultura adecva-te, in vederea izolarii si identificarii agentilor patogeni.

GANGLIOGLIOM, s. n. / **gangliogliome**, s. m. / **ganglio-glioma**. [*Lat.*, *gr. ganglion* = mica *tumefactie*; *gr. gliia* = da; -*oma*.] Sin.: ganglioneurom (v.).

GANGLIOM, s. n. / **gangliom**, s. m. / **ganglioneuroma**. [*Lat.*, *gr. ganglion* = mica *tumefactie*.; -*oma*] Sin.: ganglioneurom (v.).

GANGLION, s. m. / **ganglion**, s. m. / 1) **ganglion**, pi. **ganglia**, **ganglions**; 2) **lymph node**. NA: 1) **ganglion**, pi. **ganglia**; 2) **nodus lymphaticus**, pi. **nodi lymphatici**. [*Lat.*, *gr. ganglion* = mica *tumefac-tie*.] 1) Formatiune anatomica de forma sferica sau ovalara, alcatuita dintr-o masa de celule. Este situata pe traiectul unui vas limfatic. 2) Pentru *g. limfatic se utilizeaza sin. nod, nodul mai corect, deoarece este cf. NA. V. si In continuare.

GANGLION CELIAC / **ganglion semilunare** / **c(o)eliac gan-glion**. NA: **ganglia celiaca**. G. simpatic paravertebral, pereche, situat In *plexul celiac de o parte si de alta a arterei iliace:

Confine fibre simpatice preganglionare si neuroni simpatici postganglionari a caror fibre amielinice se distribuie stomacu-lui, ficatului, veziculei biliare, splinei, rinichilor, intestinului sub-tire, colonului ascendent si transvers. Sin.: ganglion semilunar.

GANGLION GASSER / **ganglion de Gasser** / **trigeminal gan-glion**, **semilunar ganglion**. NA: **ganglion trigeminale**. [*fohanit Laurentius Gasser, anatomist austriac, 'liemi, 1723-1765*.] G. senzitiv voluminos al trigemenului, In forma de semiluna, din care se formeaza trei ramuri: nervul oftalmic, nervul maxilar

GANGLION GENICULAT

superior si nervul mandibular (sau maxilar inferior). Sin.: g. semilunar al nervului trigemen, g. trigeminal.

GANGLION GENICULAT / ganglion genicule / ganglion of facial nerve. NA: ganglion geniculi. G. nervos situat pe traiectul nervului intermediar (perechea VIII bis) V. tab. anat. nervi.

GANGLION LIMFATIC / ganglion lymphatique / lymph node, lymph gland. NA: nodus lymphaticus, pi. nodi lymphatici. Sin.: nodul limfatic (v.). V. si tab. anat. - limfatice.

GANGLION NERVOS / ganglion nerveux / ganglion. NA: ganglion, pi. ganglia. Aglomerare de celule nervoase situata in afara nevraxului, care regrupeaza, In cazul g. spinali ai radacinilor posterioare ale nervilor rahidieni, corpii celulari ai protoneuronilor senzitivi, iar In cazul g. simpatici, neuronii efectori viscerali sau vascolari.

GANGLION PARASIMPATIC / ganglion parasympathique / parasympatheticum ganglion, pa rasym pathetic ganglion. NA: ganglion parasympatheticum, ganglion parasympathicum. Denumire generica pentru formatiunile anatomice alcătuite din agregarea corpurilor celulare ale neuronilor colinergici primari din *sistemul nervos parasimpatic localizat langa sau In interiorul peretelui organului inervat. V. si colinergic.

GANGLION SANTINELA / ganglion sentinelle / sentinel node, signal node. 1) Primul ganglion limfatic invadat in cazul diseminarii celulelor maligne. Indeosebi In *cancerul de san. Detectarea g. s. este extrem de importanta in tratamentul chirurgical, deoarece permite supravegherea cailor de metastazare. Ea se realizeaza prin injectarea de coloranti sau izotopi radioactivi, la nivelul limfaticelor sanului. 2) Ganglion limfatic supraclavicular care reprezinta adesea primul semn al unei tumori abdominale. V. semnul Virchow-Troisier.

GANGLION SEMILUNAR / ganglion semilunaire / c(eliac) ganglion. NA: ganglia celiaca. Sin.: ganglion celiac (v.).

GANGLION SEMILUNAR AL TRIGEMENULUI / ganglion semilunaire du nerf trijumeau / trigeminal ganglion. NA: ganglion trigeminale. Sin.: ganglion Gasser (v.).

GANGLION SFENOPALATIN / ganglion sphenopalatin / sphenopalatine ganglion. NA: ganglion pterygopalatinum. G. apartinand sistemului vegetativ cefalic, situat pe traiectul nervului vidian, In fundul fosei pterigomaxilare. G. inerveaza glanda lacrimala si mucoasa nazobucofaringiana.

GANGLION SIMPATIC / ganglion sympathique / sympatheticum ganglion, sympathetic ganglion. Denumire generica pentru formatiunile anatomice alcătuite prin agregarea corpurilor celulare ale neuronilor adrenergici primari din *sistemul nervos simpatic, incluzand g. trunchiului simpatic, g. intermediari, g. prevertebrali si o serie de celule ganglionare din plexurile autonome. V. si ganglioni simpatici laterovertebrali.

GANGLION STELAT / ganglion stellaire / inferior cervical ganglion. NA: ganglion cervicothoracicum. G. nervos al lantului simpatic laterovertebral, situat Inaintea primei coaste, posterior si superior arterei vertebrale, rezultand din fuziunea g. cervical inferior si a primului g. toracic. Din g. s. emerg fibre simpaticale ale plexului cardiac.

GANGLION TRIGEMINAL / ganglion trigeminal / trigeminal ganglion. NA: ganglion trigeminale. Sin.: ganglion Gasser (v.).

GANGLION VIRCHOW / ganglion de Virchow / Virchow's ganglion or node. [Rudolph Ludwig Karl Virchow, anatomopatolog g&nnan, prof& sor [a 'Wurtz-bwy, apoi la. 'SerCin, 1821-1902.] Sin.: semn Virchow-Troisier (v.).

GANGLIONECTOMIE, s. f. / ganglionectomie, s. f. / ganglionectomy. [Lat. i gr. *ganglion* = mica tumefactie.; gr. *ektome* = e.) (cizw.) Sin. nerecomandat pentru ganglionectomie (v.).

GANGLIONEUROM, s. n. / ganglioneurome, s. m. / ganglioneuroma. [Lot; gr. *ganglion* = mica tumefactie.; ffr. *neu*

GANGRENA SIMETRICA A EXTREMITATILOR

ron = nerv; -omo.] Tumora benigna formata prin proliferarea celulelor nervoase, cu aspect asemanator unui ganglion simpatic. Este localizata frecvent la nivelul sistemului nervos simpatic sau al medulosuprarenalei si, cu mult mai rar, la nivelul sistemului nervos central (planseii ventriculului III). Sin.: gangliogliom, gangliom, nevrogliom.

GANGLIONI BAZALI / ganglions basals / basal ganglia. Denumire improprie pentru nucleii cenusii centrali (v.).

GANGLIONI SIMPATICI LATEROVERTEBRALI / ganglions sympathiques latero-vertebraux / ganglia of sympathetic trunk. NA: ganglia trunci sympathici. G. situati de o parte si de alta a coloanei vertebrale (g. *laterovertebrali*), oa for-meaza lantului simpatic laterovertebral, care, acolandu-se la vis-cere, participa la formarea plexurilor simpaticale viscerale (ex.: *plexul solar).

GANGLIOPLEGIC, adj., s. n. / ganglioplegique, adj., s. m. ; ganglioplegic. [Lot, gr. *gonglion* = mica tumefactie.; *plege* = ioviturd;} 1) Despre un medicament sau un alt agent chimic sau fizic care blocheaza transmiterea impulsurilor nervoase la nivelul ganglionilor simpatici sau parasimpatici. Substantele g. actioneaza fie prin Tmpiedicarea *depolarizarii, fie provocand o depolarizare persistenta. 2) Medicament care exercita actiunea mentionata anterior. G. sunt utilizate In tratamentul hipertensiunii arteriale severe si In cursul anesteziei, pentru obtinerea unei hipotensiuni controlate. Sin.: sinaptolitic, sinaptoplegic.

GANGLIOZIDE, s. n. pi. / gangliosides, s. m. pi. / gangliosids. Cele mai complexe *sfingolipide care rezulta din combinarea *ceramidelor cu *oligozaharide si contin In molecula una sau mai multe molecule de add N-acetil neuraminic (NANA). Se noteaza cu litera G, plus un indice - M, D, T sau Q - care specifica numarul de molecule de NANA din structure, una, doua, trei, respectiv patru molecule. Numerele aditionale, care apar ca indice, desemneaza secvnta de carbohidrati atasata.

*Compozitia de baza a g. din sistemul nervos consta in: ceramida-glucoza-NANA. G. sunt importante pentru patologie deoarece au fost identificate boli numite *gangliozidoze In care aceste lipide complexe se acumuleaza intracelular. Ex.: in boala *Tay-Sachs se acumuleaza gangliozide GM₂; (NANA-N-acetilgalactozamina-galactoz-glucoza-ceramid). V. si gangliozidoze, **GANGLIOZIDOZA, s. f. / gangliosidose, s. f. / gangliosidosis.** Boala enzimatice apartinand grupului *lipidozelor, caracterizata prin supralncarcarea organismului cu *gangliozide. G. poate fi generalizata sau localizata, Indeosebi la nivelul SNC, din cauza abundentei gangliozidelor la nivelul membranelor neuronale. Exista numeose tipuri de g., Indeosebi congenitale si infantile, clasificate In functie de tipul de gangliozid aflat In exces. V. si boala Derry (g. GM₁, tip 2), boala Norman-Landing (g. GM₂, generalizata), boala Sandhoff (g. GM₂; tip 2), boala Tay-Sachs (g. GM₂ tip 1).

GANGRENA, s. f. / gangrene, s. f. / gangrene. [Lat. *gangraena*, din gr. *gnngroino* = putrefactie.] Necroza tisulara determinata fie de intreruperea aportului sanguin, fie de o tulburare neurotrofica, la care se poate adauga sau nu o infectie. Poate fi limitata la o arie redusa sau extinsa la un Intreg segment de membru, umeda sau uscata. Portiunea de tesut necrozata care se elimina poarta denumirea de sfacel, sau, in cazul tesutului osos, de sechestrul. Var.: cangrena.

GANGRENA DERMICA ACUTA / gangrene dermique aigue / necrotizing fasciitis. Sin.: fasciita necrozanta (v.).

GANGRENA GAZOASA / gangrene gazeuse / gas gangrene. Sin.: flegmon emfizematos sau gazos. V. gangrena.

GANGRENA SIMETRICA A EXTREMITATILOR / gangrene symetrique des extremités / symmetric asphyxia. Sin: boala Raynaud (v.).

GANGRENA SPITALICEASCA

GANGRENA SPITALICEASCA / gangrene hospitaliere / hospital gangrene. Sin.: fardita necrozanta (v.).

GARGARISM, s. n. / gargarisme, s. m. / gargle. [Lot. *gargarizare*, din gr. *gargamcin* = a face, gargani; -ism.] Forma medicamentoasa lichida (continand antibiotice, antiseptice, astringente sau emoliente) pentru uz extern. Este utilizata in baie bucala, pentru spalarea si dezinfectarea mucoasei bucofaringiene, spre deosebire de "colutoriu, care se aplica concentrat, strict localizat, prin tamponare.

GARGOILISM, s. n. / gargoylisme, s. m. / gargoylism. [J~r. *gargoylisme*, din lot. *gurgulio*, -onis = ffdt, esofag; -ism.] Sin.: boala Hurler (v.).

GAROU, s. n. / garrot, s. m. / garrot. [fr. *garret*.] Legatura elastica, dispusa circular pe un membru, in scopul opririi sau prevenirii unei hemoragii, ca si in vederea unei punctii venoase.

GASP / gasp / gasp. [^orveffiana vecfie *geispa* = rasufant intrvataita.] Anglicism semnificand respiratie brusca, ampla si zgomotoasa de la sfarsitului *agoniei.

GASTRALGIE, s. f. / gastralgie, s. f. / gastralgia. [Sr. *gaster, gastros* = stomac; *algos* = durere.] Durere de origine gastrica, pe care pacientul o percepe la nivelul epigastriului, la palpare sau/si spontan. Sin.: gastrodinie.

GASTRECTOMIE, s. f. / gastrectomie, s. T. / gastrectomy. [Cft. *gaster, gastros* = stomac; *ektome* = e?(cizie.) Interventie chirurgicala constand in rezectia partiala sau totala a stomacului. Se disting: 1) G. part/ate *atipice*, care constau in ablatie gastrica limitata care nu intrerupe continuitatea organului. 2) G. *partiale tipice*, prin care se intrerupe total continuitatea organului. 3) G. *totala*, cu rezectia totala a stomacului, incluziv a cardiei si a pilorului.

GASTRIC, adj. / gastrique, adj. / gastric, {jr. *gaster, gastros* = stomac.} Care se refera la stomac sau apartine stomacului. Ex.: sue g., criza g. Sin.: stomacal.

GASTRICSINA, s. f. / gastricsine, s. f. / gastricsin. Enzima proteolitica din sucul gastric, Inrudita cu *pepsina (dar cu Mr de circa trei ori mai mic) si care joaca un rol preponderent la sugar.

GASTRINA, s. f. / gastrine, s. f. / gastrin. [Sr. *gaster, gastros* = stomac; -ina.] Hormon secretat la nivelul stomacului de celulele G ale antrului piloric si in duodenul proximal, cand acestea sunt stimulate de prezenta in stomac a anumitor ali-mente (came, alcool, substante alcaline), de distensia antrului sau de excitarea nervului vag. G. este un peptid alcatuit din 34 de aminoacizi. Au fost identificate doua tipuri de g.: I si II, care difera doar prin prezenta gruparii ester-sulfat pe tirozina din pozitia 12 In cazul g. II. Dupa secretie, g. trece in drculatie, stimuland indeosebi secretia de acid clorhidric, moderat cea de *pepsina si de "factor intrinsec, ca si motricitate si tonusul gastrointestinal, contractiile stomacului, intestinelor si ale veziculei biliare. V. tab. const. biol.

GASTRINOM, s. n. / gastrinome, s. m. / gastrinoma. [^r. *gaster, gastros* = stomac; -inn, -omo.] Tumora secretanta de *gastrina, cu localizare frecventa la nivelul pancreasului (In insulele Langerhans) sau al stomacului (In submucoasa antrului piloric).

GASTRITA, s. f. / gastrite, s. f. / gastritis. [Qr. *gaster, gastros* = stomac; -ita.] Termen generic pentru toate alterarile acute sau cronice ale mucoasei gastrice de origine inflamatorie, toxica sau alergica. S-au descris multiple tipuri de g., a caror identitate clinica este relativa, certe fiind doar datele histo-logice (biopsii multiple): 1) G. *atrofica*, atrofie a mucoasei si a glandelor. G. *atrofica idiopatica*: v. boala Fenwick. 2) G. ca-(arafa, hipertrofie a mucoasei gastrice, cu secretie de mucus In exces. 3) G. *eroziva*, exfoliativa, cu eroziuni ale epiteliului gas

GASTROJEJUNOSTOMIE

tric. 4) G. *hipertrofica giganta* sau boala Menetrier (v.). 5) G. *gigant flegmonoasa*, cu abcese in peretele stomacal. 6) G. *polipoasa*, cu vegetatii polipoide la nivelul mucoasei gastrice. 7) G. *toxica*, urmare a actiunii unor agenti toxici sau corozivi.

GASTROCAMERA, s. f. / gastrocamera, s. f. / gastrocamera. [Gr. *gaster, gastros* = stomac; e.njl. *camera* = camera de iuat vederi, aparat de fotografie.t.] Camera video de dimensiuni reduse, care poate trece prin esofag, pentru obtinerea de imagini din interiorul stomacului.

GASTROCOLITA, s. f. / gastrocolite, s. f. / gastrocolitis. [jr. *gaster, gastros* = stomac; *kolon* = mtestin ffros, -ita.] Inflamatie a stomacului si a colonului.

GASTROCOLOPTOZA, s. f. / gastrocoloptose, s. f. / gastrocoloptose. [Cjr. *gaster, gastros* = stomac; *kolon* = intestm ffros; *ptosis* = cade-re..] *Ptoza simultana a stomacului si a colonului transvers.

GASTRODINIE, s. f. / gastrodynie, s. f. / gastrodynia. [^r. *gaster, gastros* = stomac; *odyne* = durefe..] Sin.: gastralgie (v.).

GASTRODUODENAL, adj. / gastro-duodenal, -ale, -aux, adj. / gastroduodenal. [^r. *gaster, gastros* = stomac; Cat. *duo-deni* = m. numar de 12, afirevww. di (a *duodeni digitorum* = de 12 delete (Cungimea acestui segment intestinal).] Care se refera la stomac si duoden, care afecteaza ambele organe. Ex.: ulcer g.

GASTRODUODENITA, s. f. / gastroduodenite, s. f. / gastroduodenitis. [^r. *gaster, gastros* = stomac; [at. *duodeni* = m numar de 12, abreviere. de [a *duodeni difitum* = de 12 degete (Cu-ngimea acestui segment intestinal); -ita.] Inflamatie asociata a stomacului si a duodenului.

GASTRODUODENOSTOMIE, s. f. / gastroduod6nostomie, s. f. / gastroduodenostomy. [Cjr. *gaster, gastros* = stomac; (at. *duodeni* = m numw de 12, aureVUTE de (a. *duodeni digitorum* = de 12 degete (iungimea acestui segment intestinal); gr. *stoma, -atos* = gura.) Crearea operatorie a unei anastomozelari intre stomac si duoden, printr-o incizie in potcoava la nivelul antrului.

GASTROENTERITA, s. f. / gastroenterite, s. f. / gastroenteritis. [QT. *gaster, gastros* = stomac; *enteron* = intestin; -ina.] Inflamatie acuta sau cronica a mucoasei gastrice si intestinale, de origine virala sau bacteriana.

GASTROENTEROLOGIE, s. f. / gastroent6rologie, s. f. / gastroenterology. [Cjr. *gaster, gastros* = stomac; *enteron* = intestin; *logos* = stiinpi.] Ramura a medicinei destinata studiu-lui fiziologiei si patologiei stomacului si intestinului, iar prin extensie al Intregului sistem digestiv.

GASTROENTEROPTOZA, s. f. / gastro-ent6roptose, s. f. / gastroenteroptosis. [Qr. *gaster, gastros* = stomac; *enteron* = intestin; *ptosis* = cadere..] *Ptoza simultana a stomacului si a intestinului. V. si gastrocoloptoza.

GASTROENTEROSTOMIE, s. f. / gastroenterostomie, s. f. / gastroenterostomia. [Cyr. *gaster, gastros* = stomac; *enteron* = intestin; *stoma, -atos* = gura.] Interventie chirurgicala care consta in anastomozarea zonei celei mai declive a stomacului cu prima ansa jejunala.

GASTROFIBROSCOP, s. n. / gastrofibroscope, s. m. / gastric fiberoscope. [Qr. *gaster, gastros* = stomac; (at. *fibra* = firmi; gr. *skopos* = observator, de [a *skopein* = a vedea, a. e^wtina)] *Fibroscoap destinat *gastroscopiei. Sin.: fibrogastro-scop.

GASTROFRENIC, adj. / gastro-phr6nique, adj. / gastrophrenic. [^r. *gaster, gastros* = stomac; *phren, -os* = diafragm.] Care apartine stomacului si diafragmului.

GASTROJEJUNOSTOMIE, s. f. / gastrojejunostomie, s. f. / gastrojejunostomy. [Cyr. *gaster, gastros* = stomac; [at. *medicinala. Jejunum intestinum*, din [at. *ieiunus* = fiam&nd, neman-

GASTROLIZA

cat; gr. sterna, -atos = gura,] 1) Crearea chirurgicala a unei anastomoze Intre stomac ?i jejun. 2) Anastomoza stabilita ast-fel.

GASTROLIZA, s. f. / gastrolyse, s. f. / gastrolysis. [Cf. *gas-ter, gastros = stomach; lysis = dustruge-re, de [a lyein = a dis-trvge.]* Operatie constand In eliberarea stomacului de bride si aderente cu organele Invecinate sau de unele conexiuni vas-culare. Uneori, g. se practica pentru asigurarea mobilitatii stomacului, Indeosebi In vederea efectuarii unei anastomoze.

GASTROPATIE, s. f. / **gastropathie**, s. f. / **gastropathy**. [Cjr. *gasler, gastros = stomach, pathos = doala.*] Denumire genera-la vaga, pentru diferite boli ale stomacului.

GASTROPATIE EXSUDATIVA / **gastropathie exsudative** / **Menetrier's disease**. Sin.: boala Menetrier (v.).

GASTROPEXIE, s. f. / **gastroplexie**, s. f. / **gastropexy**. [jr. *gaster, gastros = stomach; pexis = fuysre.*] Interventie chirurgicala destinata readucerii stomacului In pozitie normala si fixarii acestuia. G. nu se mai practica In caz de ptiza gastrica (*gastroptoza), indicatiile actuale fiind 'eventratia diafragmatica si anumite *hernii hiatale.

GASTROPLASTIE, s. f. / **gastroplastie**, s. f. / **gastroplasty**. [Qr. *gaster, gastros = stomach; plastos = nwdetat, de la plas-sein = a forma, a modda.*] Denumire a diverselor plastii efec-tuate la nivelul stomacului: obliterarea unui ulcer perforat, cura chirurgicala a unei stenozes mediogastrice etc.

GASTROPLEGIE, s. f. / **gastroplegie**, s. f. / **gastroplegia**. [Qr. *gaster, gastros = stomach; plege = imfitwa.*] Paralizie a stomacului, cu dilatatie consecutiva. Apare ca o complicatie periculoasa In unele interventii chirurgicale pe abdomen, In-deosebi In *vagotomia tronculara (*operatia Dragstedt).

GASTROPLICATURARE, s. f. / **gastropligation**, s. f. / **gastro-plication**. [Qr. *gaster, gastros = stomach; Cat. plicatura = wn-patwire, de (a. plica = cutd, mdoitwa.)* Reducerea chirurgicala a volumului unui stomac dilatat, prin plicaturarea peretelui gastric.

GASTROPTOZA, s. f. / **gastroptose**, s. f. / **gastroptosis**. [Cjr. *gaster, gastros = stomach; ptosis = cadere.*] Coborarea stoma-cului din pozitia normala In abdomenul inferior, consecutiva laxitatii structurilor si organelor care asigura fixitatea sa.

GASTRORAFIE, s. f. / **gastrorraphie**, s. f. / **gastrorrhaphy**. [jr. *gaster, gastros = stomach; rhaps = suturii.*] Procedeu chirurgical de sutura a stomacului.

GASTRORAGIE, s. f. / **gastrorragie**, s. f. / **gastrorrhagia**. [Qr. *gaster, gastros = stomach; rhcgynnai = a fasni, a iz.bucni*] Hemoragie la nivelul fetei interne a stomacului. Se poate traduce atat prin *hematemeza, cat si prin "melena.

GASTROREE, s. f. / **gastrorrhee**, s. f. / **gastrori+io(iea)**. [Qr. *gaster, gastros = stomach; rhoia = curgere, de la rhein = a dirge.*] 1) Hipersecretie continua de sue gastric. 2) Vomismant sau regurgitatie de lichid apos provenind dintr-o hipersecretie gastrica.

GASTROSCHIZIS, s. n. / **gastroschisis**, s. m. / **gastroschi-sis**. [jr. *gaster, gastros = stomach; skhis = despictwa, de (a fikhizoin = a d&sparf)]* Termen utilizat Indeosebi In engleza ca sin. cu 'laparoscchizis.

GASTROSCOP, s. n. / **gastroscope**, s. m. / **gastroscope**. [jr. *gaster, gastros = stomach; skopos = ofisewator, de. (a skopein = a vedea, a eyymwifL)* *Endoscop destinat efectuarii *gastroscopiei.

GASTROSCOPIE, s. f. / **gastroscopie**, s. f. / **gastroscopy**. [Cyr. *gaster, gastros = stomach; skopia = e.(aminare., de (a skopein = a Tiedea, a e?(amina.)* Investigatie care consta In examinarea vizuala direcfa a mucoasei gastrice prin intermediul unui 'gastroscoop introdus prin esofag. Acest examen, initial executat cu ajutorul unui endoscop semirigid, este actualmente

GAURA MICA ROTUNDA

efectuat cu un *gastrofibroscoap suplu, procedeu fiind denumit gastrofibroscoapie.

GASTROSTOMIE, s. f. / **gastrostomie**, s. f. / **gastrostomy**. [CJT. *gaster, gastros = stomach; stoma, -atos = gwa.*] Deschi-derea chirurgicala permanenta a stomacului, care permite co-municarea acestuia cu peretele abdominal (fistula gastrica) si adaptarea unei sonde prin care se introduc alimente, atunci cand calea esofaringiana este Intrerupta sau blocata,

GASTROTOMIE, s. f. / **gastrotomie**, s. f. / **gastrootomy**. [Cjr. *gaster, gastros = stomach; tome = taie.re, sec.fium, de. ta tem-neia = a taia.*] Deschidere operatorie a stomacului.

GASTRULATIE, s. f. / **gastrulation**, s. f. / **gastrulation**. [Lot. *gastra = vas pdntews, de ia gaster, -eris = burta, pclntu., din gr. gaster, -astros = stomach.*] Formarea *gastrulei din "blastula, prin invaginare. Reprezinta un proces dinamic, care consta In deplasari sau migrari coordonate de celule (de *blas-tomere), denumite si miscari morfogenetice. In urma acestor procese ia nastere gastrula, cu foitele embrionare sau germi-native.

GASTRULA, s. f. / **gastrula**, s. f. / **gastrula**. [Lot. *gastra = vas pdntec-os, de ia gaster, -eris = fiwitd, pdntec; din ffr. gaster, -astros = stomach; -ula.*] Stadiu de dezvoltare embrio-nara care urmeaza dupa 'blastula, In cazul embrionului uman In a treia saptamana de dezvoltare. In acest stadiu, prin miscari coordonate ate celulelor (miscari morfogenetice) care constituie procesul de gastrulatie, are loc formarea celor trei foite embrionare: *ectoderm, *mezoderm si 'endoderm. Prin invagina-rea endodermului rezulta o cavitate, intestinul primitiv (sau arherteronul) care se deschide prin blastopor.

GATISM, s. n. / **gatisme**, s. m. / **gatism**. [Jr. *gatisme, dm * [at. vastare = a pitstii, a devasta.*] 1) Incontinenta sfincte-riana (emisie involuntara de urina si de materii fecale) care apa-re In cadrul unei decaderi fizice si mentale (arieratie grava sau dementa). 2) Extensia termenului ca sin. cu diminuarea inte-lectului este abuziva.

GATOS, adj., s. m. / **gateux, -eiise**, adj., s. m. / **suffering from gatism**. [fr. *gateux, din [at. vastare = a pustii, a devasta.]* (Bolnav) care prezinta *gatism. Utilizarea ca sub-stantiv a termenului nu este recomandata.

GAURA, s. f. / **trou**, s. m. / **foramen**. NA: **foramen** (1, 3). [Lot. *cavum = gaura,*] 1) Foramen (v.). 2) Intreruperea unei continuitati. Ex.: *g. auscultatorie. 3) Orificiu osos sau anatomic. Ex.: g. ischiatic, situate Intre marginea laterala a sacru-lui si marginea posterioara a coxalului; g. mentoniera; *g. occipitala etc. V. si In continuare.

GAURA AUSCULTATORIE / **trou auscultatoire** / **auscultato-ry gap**. Abolirea tranzitorie a zgomotelor lui Korotkov obser-vata la decompresiunea mansetei tensiometrului la unii bolnavi cu *stenozas aortica sau cu hipertensiune arteriala.

GAURA DE CONJUGARE / **trou de conjugaison** / **foramen intervertebrale**. NA: **foramen intervertebrale**. Orificiu format de crestele opuse ale fiecarei lame apartinand vertebrelor adiacente. Ofera trecere nervilor spinali, care ies din canalul vertebral Tmpreuna cu vasele ce Ti Insotesc.

GAURA ISCHIOPUBIANA / **trou ischiopubien** / **obturator foramen**. NA: **foramen obturatorum**. Sin.: **gaura obturatoare**

GAURA MARE ROTUNDA / **trou grand rond** / **foramen rotundum**. NA: **foramen rotundum**. Orificiu al etajului mijiodu al bazei craniului, situat In aripa mare a sfenoidului, prin care trece nervul maxilar superior, ramura a trigemenului.

GAURA MICA ROTUNDA / **trou petit rond** / **foramen spino-sus**. NA: **foramen spinosum**. Orificiu din aripa mare a sfe-noidului, langa unghiul sau posterior, prin care tree artera men-giana mijiocie, vena meningiana mijiocie si nervul spinos.

GAURA OBTURATOARE

GAURA OBTURATOARE / trou obturateur / obturator foramen. NA: foramen obturatorum. Deschidere ovala, mare, între oasele ischion și pubis, situată anterior, inferior și medial față de cavitatea cotiloidă. Este în cea mai mare parte închisă de membrana obturatoare. Prin ea trec vasele și nervii obturatorii. Sin.: gaura ischiopubiană.

GAURA OCCIPITALA / trou occipital / occipital foramen. NA: foramen magnum. Orificiu larg situat în partea postero-inferioară a osului occipital prin care cutia craniană este pusă în continuitate cu canalul vertebral. G. o. este traversată de partea inferioară a bulbului rahidian, radacinile medulare ale nervilor spinali, arterele vertebrale și arterele spinale anterioare.

GAURA OVALA / trou ovale / foramen ovale. NA: foramen ovale. 1, 2) foramen ovale cordis, 3) foramen ovale basis cranii. 1) În cordul fetal, orificiu în septum secundum care permite comunicarea interatrială. Postnatal, o parte din septum primum, care joacă rol de valvă, fuzionează cu septum secundum obturând g. o. 2) Persistența comunicării interatriale în perioada postnatală cauzată de incompetența valvei care în mod normal obturează g. o. 3) Orificiu situat în marea aripă a osului sfenoid, posterior g. mari rotunde, prin care trec nervul maxilar inferior (mandibular) și artera meningeală mică.

GAURA RUPTA ANTERIOARA / trou dechire anterieur / foramen lacerum. NA: foramen lacerum. Orificiu neregulat al etajului mediu al bazei craniului, situat între varful stăncii temporalului, corpul sfenoidului, marginea posterioară a marii aripi sfenoidale și procesul bazilar al osului occipital. La acest nivel trec artera carotidă internă și nervii pietros superficial și profund.

GAURA RUPTA POSTERIOARA / trou dechire posterieur / jugular foramen. NA: foramen jugulare. Orificiu al etajului posterior al bazei craniului, delimitat de crestele jugulare ale oaselor occipital și temporal, împărțit în două porțiuni: posterioară, prin care trece vena jugulară internă, și anterioară, mai strâmtă, prin care trec nervii glosfaringian, pneumogastric și spinal, precum și sinusul pietros inferior.

GAURA VERTEBRALA / trou vertebral / vertebral foramen. NA: foramen vertebrale. Spațiu delimitat de corpul și arcul unei vertebre, prin care trece măduva spinării cu învelisurile sale. Suprapoziția gaurilor vertebrale constituie canalul rahidian.

GAUSS, s. m. / Gauss, s. m. / Gauss. [Carl/ Friedrich Gauss, matematic-um, fizician și astronom german, 1777-1855.] Unitatea de măsură (G) a inducției electromagnetice în sistemul electromagnetic CGS. Un G. este egal cu un Maxwell pe centimetru pătrat sau 10^{-4} Weber pe metru pătrat. Unitatea corespunzătoare din SI este Tesla ($1 \text{ Gauss} = 10^{-4} \text{ Tesla}$). V. și Tesla.

GAVAJ, s. n. / gavage, s. m. / gavage. [fr. gavage, cword lie. origine. normanda gave, gale-za. gaba = gdtlej.] 1) Alimentație prin intermediul unui tub introdus în stomac. 2) Metoda de administrare a unei diete hipercalorice în scop terapeutic.

GAZ, s. n. / gaz, s. m. / gas. [Lot. chaos, gr. khaos = sufi-stanta sudtila.] Starea de agregare a unui corp în care moleculele acestuia tind să ocupe întregul volum în care se află:

1) G. *asfixiant* provine din arderea incompletă a materiilor organice; conține 0,3-0,8% CO₂. 2) G. *ilanant*: protoxid de azot. 3) G. *inerte* sau *nobile*, inactive chimic (ex.: heliul, neonul etc.). 4) G. de *luptă*: substanțe toxice sintetizate în scop militar. 5) G. *sanguine*: O₂; și O₆₃.

GAZDA, s. f. / hôte, s. m. / host. [Jv(offh.. gazda = gazda.) Orice organism viu (indeosebi animal sau plantă) în care diverse tipuri de agenți patogeni paraziti își pot desfășura parțial sau total ciclul de dezvoltare, de unde importanta g. din punct de vedere epidemiologic. În g. *intendediara*, un

GELSOLINA

parazit parcurge doar etapa de larvă asexuată în g. defini-tivă, parazitul se multiplice!. V. și parazit, parazitism

GAZOMETRIE, s. f. / gazometrie, s. f. / gasometry. [Lot. chaos, gr. khaos = suBstanfu sil6tita; gr. metron = rndsun] Termen utilizat pentru denumirea dozării gazelor din sânge:

O₂; și CO₂.

GAUR1 SACRALE ANTERIOARE SI POSTERIOARE / trou sacres anterieurs et posterieurs / anterior and posterior sacral foramina. NA: foramina sacralia ventralia, foramina sacralia dorsalia. Cele 16 orificii ale osului sacru, opt situate pe față pelviană, opt posterior, cu dispoziție bilaterală, formând patru etaje, prin care ies ramurile anterioare, respectiv posterioare ale primilor patru nervi sacrați.

GANDIRE, s. f. / pensee, s. f. / thinking (ca proces), thought (ca sistem). [Magfl. gond = gS-nd.] Cea mai importantă funcție a creierului, în cadrul căreia sunt structurate noțiunile într-un ansamblu funcțional-logic ca o manifestare a raționalității. Reprezintă funcția dinamică a inteligenței și, în esență, reprezintă activitatea mentală de: 1) contemplare teoretică îndreptată spre un obiect cu intenția de a ajunge la o concluzie;

2) de liberare practică îndreptată spre un obiect cu intenția de a ajunge la un act de decizie. Operațiile principale ale g. sunt: analiză, sinteză, comparație, generalizarea și abstractizarea. Perturbarile g. pot fi: formale (ritmul asociațiilor de idei, prea lent, prea rapid) și de fond (obsesiile și delirul).

GAT, s. n. / cou, s. m. / neck. NA: collum. [Si- veche glatu = inffhittii.ra.] Segment al corpului care unește capul cu trunchiul. V. și cervical.

GATLEJ, s. n. / gorge, s. f. / throat. NA: fauces. [SC- vecfie gluta = ingfutitura.] Spațiu anatomic înconjurat de palatul moale, arcurile palatine și baza limbii. G. reprezintă orificiu de comunicare dintre cavitatea bucală și faringe.

GATUL PICIORULUI / tarse, s. m. / tarsus. NA: tarsus. Sin.:

tars (v.).

GDP / GDP / GDP. Abreviere utilizată în mod curent pentru guanozin difosfat (v.).

GEAMAN, adj., s. m. sau f. / jumeau, -elle, adj., s. m. ou f. / twin. [Lot. gemellus sau geminus = geamdn.] (Despre ființe; adesea substantivat) Fat care s-a dezvoltat în cavitatea uterină a mamei în același timp cu un alt fat. G. *monozigoti* sau *uniuvulari* rezultă dintr-un singur ou și deci au aceeași zestre ereditară, iar g. *dizigoti* (*plurizigoti*) sau *biuvulari* rezultă din ouă diferite și au ereditate diferită, pot fi de sexe diferite. Cei monozigoti sunt de același sex, iar diferențele observate între ei, la vârsta adultă, reprezintă consecința condițiilor diferite de viață. V. și gemelologie, monozigot.

GEANA, s. f. / cil, s. m. / eyelash. NA: cilium. [Lot. geno = obroz., pkoapo.] Fiecare din firele de păr rigide și curbe de pe marginea liberă a pleoapelor. Sin.: cil palpebral.

GEL, s. n. / gel, s. m. / gel. [Lot. gelu = {ngfief.}] Stare particulară a unui sistem coloidal liofil, obținută prin precipitare și caracterizată prin elasticitate mare.

GELATINA, s. f. / gelatine, s. f. / gelatin. [Lot. gelatus = ingfiefat, de- la gelare = a wgfwf; -ina.] Substanță proteică coloidală preparată prin fierbere (sau printr-o altă metodă de încălzire la temperaturi înalte, de ex. la autoclav) a unor structuri care conțin din abundență "colagen (vase, tendoane, piele). În medicină s-a propus utilizarea sa ca substituent de plasmă, iar în farmacie poate fi agent solidifiant în prepararea unor ovule sau supozitoare. G. este adăugată în unele alimente ca adjuvant.

GELOZA, s. f. / gelose, s. f. / gelose. [Lot. gelare = a mghe.fa.; oza - indica un gCiicid.] Sin.: agar-agar (v.).

GELSOLINA, s. f. / gelsoline, s. f. / gelsolin. Proteina prezentă la nivelul serului sanguin și al citoscheletului, unde re-

GEMANGIOM

gleaza echilibrul gel-sol al *actinei, de unde denumirea sa. Sub o structura modificata genetic, face parte din depozitele

*amiloidice ale unei forme foarte rare de *amiloidoza familiala primitiva. **GEMANGIOM**, s. n. / **gemangiome**, s. m. / **gemmangioma**.

[Lat. **gemma** = mugur de tiifd de. *vu.*, **ageion** = vas, **-oma**.]

Tip de *angiomi care se diferentiaza din mugurii vascolari de tip embrionar. **GEMELAR**, adj. / **gemellaire**, adj. / **gemellary**.

[Lat. **geme-**

tlus = *geaman*.] Care se refera la *gemeni. **GEMELIPARA**, adj. / **gemellipare**, adj. / **gemellipara**. [Lat.

gemellus = *ge-aman*; *parere* = a nofte.] Mama de gemeni.

GEMELOGIE, s. f. / **gemelologie**, s. f. / **gemellology**.

[Lat. **gemellus** = *geaman*; *gr. logos* = *ftiinfa*.] Studiul gemeni-

lor, util in cunoasterea ereditatii. **GEMENI**, adj., s. m. sau f., pi. / **jumeaux**, **jumelles**, adj., s.

m. ou f., pi. / **twins**. [Lat. **gemiaus** = *gewndn*.] V. *geaman*.

GEMINAT, adj. / **gemine**, -e, adj. / **geminat**. [Lat. **geminatus** = *du6[u, re.pe.tat, de [a geminus = geaman*.] Despre struc-

turi sau obiecte care sunt dispuse doua cate doua. **GEN**, s. n. / **genre**, s. m. / **genus**. [Lot. **genus**, **-eris** = *origi-*

m, num., specie.] Unitate de clasificare m biologice, situata intre *familie si specie.

GENA, s. f. / **gene**, s. m. / **gene**. [Cfr. **genos** = *mom, wnwf, ge.nerafie. sau gennatt = fl produce*.] Unitatea de baza a ereditatii, alcatuita din acid dezoxiribonucleic (ADN). G. reprezinta o

colectie liniara de secvente dezoxiribonucleotidice transcrise mtr-o singura molecula de ADN si care realizeaza, Tmpreuna cu elementele de control adiacente ambelor capete, o unitate

structurala si functionala. Purtatoare a unei informatii definite si susceptibile sa se exprime la nivelul unei celule, g. este localizata

Intr-un punct precis al unui cromozom, denumit locus. Diferitele g. ale unui organism viu permit realizarea, prin inter-mediul sintezei

proteinelor, a caracteristicilor ce vor constitui

*fenotipul. in afara *mutatiilor, naturale sau provocate, informa-tia corespunzatoare unei g. este transmisa cu fidelitate in cazul

multiplacarii celulare. Organizarea si repartitia g. in molecula de ADN difera la *procariote fata de *eucariote. Astfel, la procariote g.

sunt dispuse liniar in molecula de ADN si sant unice. Dimpotriva, la eucariote g. au o structura ?n moza-ic: fiecare g. este alcatuita

din portiuni de ADN codante, sau

*exoni, si din portiuni non-codante, sau *introni. In momentul

initierii sintezei, intronii si extronii sunt transcrisi si constituie o molecula de ARN premesager. In continuare, intronii vor fi

eliminati (*excizie) si, prin punerea cap la cap a diferitelor exoni (*episaj), va rezulta ARN mesager definitiv, care va fi tradus la

nivelul citoplasmei. Spre deosebire de procariote, numeroa-se g. ale celulelor eucariote sunt repetate (ex.: g. ce codifi-ca

hemoglobina). Diferitele g. ale celulelor *diploide din organism nu exprima toate aceeasi informatie genetica, cu toate ca ele contin

molecule de ADN identice. Anumite g. se vor exprima Intr-un tip celular specific, in timp ce altele nu se vor exprima niciodata (g.

recessive) sau doar cand sunt reuniti unui sau mai multi factori specifici. Rezulta ca expresia g. este supusa reglarilor, observatie ce

a permis definirea a doua tipuri de g.: *g. de structura si *g. reglatoare. In prezent, concep-tul „o g. - un caracter” a fost

abandonat: In unele cazuri, o g. poate interveni in determinismul mai multor caractere (*pleiotropie) sau, dimpotriva, un caracter

poate fi produs prin actiunea cumulativa a mai multor g. (*poligenie). V. alela, oncogena, polialelie.

GENA CFTR / **gene CFTR** / **CFTR gene**. [*^cronim e.ngC. de la Cystic Fibrosis TransimmBrane Regulator = regiator imm-branar in fiiroz.a ctustica*.] V. mucoviscidoza.

GENA DE CONTROL / **gene regulateur** / **control gene**. Sin.: gena reglatoare (v.).

GENE HOMEOTICE

GENA HIMERA / **gene chimere** / **chimeric gene**. **Gene for-** mata din fragmente de ADN de origine diversa.

GENA DE HISTOCOMPATIBILITATE / **gene d'histocompati-** bilite / **histocompatibility gene**. G. a carei prezenta la doi

subiecti diferiti conditioneaza succesul *grefei unui organ de la un individ la altul. V. antigen tisular si histocompatibilitate.

GENA Ir / **gene de reponse immunitaire** / **Ir gene**. Sin.: gena de raspuns imunitar (v.).

GENA LETALA / **gene lethal** / **lethal gene, lethal factor**. V **letal**

GENA MARKER / **gene marqueur** / **marker gene**. Gena a carei expresie permite depistarea celulelor care o contin. G. m. este

utilizata Indeosebi pentru identificarea unei anumite colonii bacteriene sau placi bacteriofagice.

GENA MODIF1CATOARE / **gene modifiant** / **modifying gene**. G. care poate influenta sau altera efectul altei g. Expresia unei g. m. poate influenta un *fenotip rezultat prin "mutatia produsa la nivelul

altor gene nealele.

GENA MUTANTA / **gene mutant** / **mutant gene**. G. ce a suferit o "mutatie, consecutiv careia are permanent functii diferite celor

anterioare alterarii.

GENA p53 / **gene p53** / **p53 gene**. G. (*antioncogena) cu rol important in ciclul celular si in "apoptoza. In peste 50% din

cancere s-au constatat mutatii ale g. p53. Unele tipuri de mutanti pot fi promotori in cancer, iar alte tipuri au rol de suprimare a

tumorilor. V. si proteina p53.

GENA PRECOCE / **gene precoce** / **early gene**. Gena virala transcrisa la Inceputul infectiei celulare.

GENA DE RASPUNS IMUNITAR / **gene de r6ponse immunitaire** / **Ir gene**. G. care controleaza abilitatea "limfocitelor de a raspunde la antigeni specifici. Sin.: gena Ir.

GENA REGULATOARE / **gene regulateur** / **regulator gene, control gene**. G. ce controleaza functionarea g. de structura prin

elaborarea, dupa caz, a unui represor sau inductor, pentru a frana sau, respectiv, declansa transcriptia de ARN mesager. Sin.: gena de control.

GENA SALBATICA / **gene sauvage** / **wild-type gene**. *Alela cu cea mai mare frecventa Intr-o populatie data.

GENA DE STRUCTURA / **gene de structure** / **structural gene**. G. care regleaza ordinea in care se combina diferitii aminoacizi

pentru constituirea proteinelor celulare structurale sau enzimatic.

GENE ALELE / **genes alleles** / **allelic genes**. V. **alela**.

GENE COMPLEMENTARE / **genes complementaires** / **com-**plementary genes. G. non-alelice, independente, care nu se

exprima decat una in prezenta alteia.

GENE DOMESTICE / **genes domestiques** / **housekeeping genes**. Sin.: gene menajere (v.).

GENE EXTRANUCLEARE / **genes extranucleaires** / **extranuclear genes**. G. aflate in celula in afara nucleului, fiind incluse in

acidul dezoxiribonucleic prezent in *mitochondrii sau in cloroplaste (la plante). Unele g. e. sunt implicate in sinteza proteinelor.

GENE HOMEOTICE / **genes homeotiques** / **homeotic genes**. G. a caror existenta a fost pusa in evidenta prin studiul mutatiilor

care au ca efect transformarea unei parti a corpului in alta. De ex., mutatia *antennapedia* de la drosophila pro-voaca formarea

unui picior in locul unei antene. G. h. inter-vin in stadiile initiale ale dezvoltarii, avand ca efect diferentia-re specific a diferitelor

parti ale organismului animal. Ele au fost identificate si la vertebrate. Se apreciaza ca mutatiile acestor g., care au efecte spectaculoase asupra fenotipului, au jucat un rol considerabil in

evolutia specilor. O g. h. este o gena de dezvoltare. V. si homeobox. j

GENE ALE IMUNOGLOBULINELOR GENODERMATOZA SCLEROATROFICA SI KERATODERMICA A EXTREMITATILOR

GENE ALE IMUNOGLOBULINELOR / genes des immunoglobulines / immunoglobulin genes. Familie de g. care codifica lanturile peptidice ale *imunoglobulinelor. Aceste g. cuprind multe secvente similare codante ale diferitelor parti din moleculele imunoglobulinelor. Se disting patru tipuri de g., denumite V, J, D si C. In cursul dezvoltarii *limfocitelor B se produc rearanjari ale ADN, care conduc la jonctiunea unui exemplar din fiecare din aceste diferite g. „elementare” pentru formarea unei g. complete, codanta a unui lant usor sau a unui lant greu. Tinand seama de numarul de g. din fiecare categoric, exista $300V \times 4J \times 2C = 2400$ lanturi usoare posibile si $1000V \times 20D \times 4J \times 5C = 4000000$ lanturi grele posibile, adica 400000 x 2 400 - 10^9 imunoglobuline diferite. Acest numar este si mai mare daca se ia In considerare varia-bilitatea introdusa prin jonctiuni Intre diferite g. elementare si fenomenele de mutatie. Receptorii limfocitelor T sunt produsi dupa un mecanism comparabil, ale carui detalii sunt mai putin cunoscute.

GENE MENAJERE / genes de menage / housekeeping genes. G. care asigura functiile indispensabile vietii tuturor tipurilor de celule. G. m. sunt exprimate cantitativ In marea majoritate a tipurilor celulare deoarece ele codifica proteine ubicuitare esentiale pentru procesele metabolice. Este cazul g. codante pentru sinteza enzimelor glicolizei, respiratiei celulare si ale diverselor metabolisme intermediare. Numarul g. m. este de aproximativ 10000 per genom haploid, iar ritmul de transcripție al acestora este moderat, dar continuu.

GENE REPORTER / genes reporter / reporter genes. G. lip-site de promotori, utilizate pentru a detecta capacitatea unei secvente ADN din amonte de a functiona ca promotor.

GENEALOGIE, s. f. / gcnealogie, s. f. / genealogy. [Lot. *geaealogia*, dm gr. *genus* = neon, urmas, *ge.ne.mfie.*, *logos* = ftiintd.] Studiul originii unui grup si al compozitiei unei familii. Investigatiile genealogice sunt deosebit de utile In descoperirea unor caracteristici ereditare. In unele tari s-au realizat colectii importante de informatii genealogice.

GENERALIST, s. m. / generaliste, s. m. / general practitioner. [Lat. *generalis* = care se. refera. [a. o specie., *ge.ne.raC*, *universal*, de. (a. *genus*, -eius = origim, neam, specie..)] Sin.: omni-practician (v.).

GENERATIE, s. f. / generation, s. f. / generation. [Lat. *generatio*, -oni's = nastere, gemrafie, de. (a *generare* = a da mtere, a produce..)] Unui din cele mai evidente fenomene din lumea vie: „formarea semenilor din semeni”. Fiinta vie este “executia unui proiect, scopul (vietii) fiind prepararea unui program identic pentru g. urmatoare” (F. Jacob). Definitii ale g.:

1) Fiecare din gradele de filiatie succesiva Intra aceeași fami-lie.
2) Spatiul de timp care separa, In medie, fiecare grad de filiatie (circa 20 de ani). 3) Ansamblul indivizilor avand aproximativ aceeași varsta In același imp.

GENETICA, s. f. / genetique, s. f. / genetics. [Cfr. *genetikos* = propriu unei fferafii, de [a *genos* = warn, urmas, *gene-rafie*.] Stiinta *ereditatii. Domenii principale: 1) G. *biochimica*: studiul fenomenelor biochimice implicate In procesele de trans-mitere a informatiei, al carei suport sunt cromozomii. 2) G. *comportamentului*: studiul importanței relative a genotipului In influentarea comportamentului, comparativ cu importanta factorilor de mediu. 3) G. *fonnala* sau *mendeliana*: studiul caracterelor ereditare si al transmiterii acestora pornind de la statistica rezultatelor Incrucisarilor, hibridarilor. 4) G. *metabolica*: studiul sistemelor enzimactice celulare si al anomalilor acestora prin metodele si tehnicile geneticii. 5) G. *moleculara*: studiul, la nivel molecular, al structurii si mecanismelor de baza ale expresiei functionate a materialului genetic. 6) G. *populafiiilor*: studiul mecanismelor si modalitatilor de variatie a frecventelor

alelele si genotipice in populatii. 7) G. *umana* si *medicinala*: studiul genomului uman in conditii normale si patologice. G. *medicinala* sta la baza dezvoltarii “medicinii moleculare si a *medicinii predictive.

GENETICA INVERSA / genetique inverse / inverse genetics; Strategie care permite, pornind de la o functie sau o boala, sa se izoleze o gena necunoscuta sau sa se detecteze pro-teina corespondenta acesteia.

GENETOTROFIC, adj. / gen6trophique, adj. / genetotro-ptic. [Qr. *genetikos* = propriu. unei gemratii, dil [a *genos* = neam, unnaf, *gemrapie*.; *trophikos* = care. *hrdnefte*.] Referitor la relatia dintre genetica si nutritie: influenta nutritiei asupra ereditatii si variabilitatii organismelor.

GENEZA, s. f. / genese, s. f. / genesis, [Ar. *genesis* = produce.re, de [a *gennan* = a produce.] 1) Proces de nastere si de formare a unei fiinte; nastere, origine. 2) Mod de produ-cere, iar prin extensie, etiologie (referitor la o boala). V. pato-’ geneza si patogenie.

GENIAN, adj. / genien, -ienne, adj. / genial, genian. [Ljr. *geneion* = barfiu., *menton*.] Sin.: mentonier (v.).

GENIC, adj. / genieque, adj. / genie. [Qr. *genos* = warn, *urnwf*, *gene-rafie*., sau *gennan* = a produce..] Care se refera la o *gena. Ex.: *terapie g. ,.-.

GENICULAT, adj. / genicule, -e, adj. / geniculate. [Lat. *geniculatus* = cam face. un cot, *cwba.t*, de. la *geniculum*, dim. de. [a *genii* = *genunccii*] Care este curbat asemenea unui ge-nunchi. Ex.: ‘ganglion g.

GENICULUM / geniculum / geniculum. NA: geniculum, pi. genicula. [Lat. *geniculum* = *ge.nwt.fu mic*, dim. de [a *genii* = *ge-nunchi*.] Structura sau formatiune anatomica cu aspect angular, asemenea unui genunchi, corespunzand unui conduct sau nerv. Ex.: g. *canalis facialis*, cotui pe care il face canalul facial si la nivelul caruia se afla g. *nervi facialis*, care contine *ganglionul geniculat.

GENINA, s. f. / genine, s. f. / genin. Parte a unui ‘heterozid care nu contine glucid. in general, este responsabila de activi-tatea farmacologica a *heterozidului. Sin.: aglicon.

GENION, s. n. / genion, s. m. / genion. [tAr. *geneion* = f)wfw], *imtiton*.] Punct craniometric situat In varful spinei men-toniere. Daca exista mai multe spine, punctui este localizat Intra acestea, In plan sagital.

GENIOPLASTIE, s. f. / genioplastie, s. f. / genioplasty. [Ar. *geneion* = *6ar6ie*, *menton*; *plastos* = modelat, de (a *plassein* = a forma, a modeta.) Operatie prin care se corecteaza pier-derile de substanta de la nivelul ‘mentonului.

GENITAL, adj. / genital, -ale, -aux, adj. / genital. [Lat. *geni-talis* = re.fe.ri.tor [a *naft&re*., ddtator de viata, de [a *gignere* = a naste, a crea.] 1) Care se refera la ‘reproducerea sexuata. 2) Care apartine organelor de reproducere.

GENODERMATOZA, s. f. / genodermatose, s. f. / genoder-matosis. \jAr. *genos* = mom, *unnaf*, *gene.ratie*, *derma*, -atos = piele; -oza.] Boala cutanata ereditara. Ex.: g. „In cocarda” sau *‘sindromul Degos. V. si In continuare.

GENODERMATOZA SCLEROATROFICA SI KERATODERMICA A EXTREMITATILOR / genodermatose scleroatrophante et keratodermique des extremities / genodermatosis with scleroatroph and keratosis of the extremities. Boala ereditara, cu caracter dominant si autozomal, caracterizata prin asocierea unei scleroatrofii cutanate difuze si simetrice a mainilor, cu o keratodermie discreta palmara si plantara. Prognostic sever In caz de degenerescenta a leziunilor cutanate in epiteliome spinocelulare si de asociere cu cancere viscerale. Gena responsabila a bolii se afla pe cromozomul sistemului sanguin MNS (v. grup sanguin).

GENOFOBIE

GENOFOBIE, s. f. / g6nophobia, s. f. / genophobia. [§r. *genos* = neam, *urmaf*, *ffe.mra.fie*; *phobos* = *fried*.] Fobie fata de activitatea sexuala. **GENOM, s. n. / genome, s. m. / genome.** [Qr. *genos* = neam, *urmaf*, *generafie sou gennon* = fl *producee.*, *soma*, *-atos* = *wrp.*] Ansamblul genelor cuprins 'in cromozomi. Acest termen desemneaza: 1) Totalitatea informatiei genetice apartinand unei celule sau unui organism ADN-purtator al acestei informatii. 2) Lotul de n cromozomi (23 la om) pe care II contine fiecare *gamet. 3) Lotul de 2n cromozomi al fiecarei celule *diploide somatice. V. si genotip, haploid.

GENONEURODERMATOZA, s. f. / genoneurodermatose, s. f. / genoneurodermatosis. [Qr. *genos* = neam, *unnaf*, *general*; *neuron* = *wrv*; *derma*, *-atos* = *piefe*; *-ozd.j* Boala ereditara In care sunt asociate manifestari cutanate ?i neurologice. V. si facomatoza.

GENOPATIE, s. f. / g6nopathie, s. f., maladie hereditaire / genopathy, hereditary disease, [^r. *genos* = neam, *umwf*, *genera-tie*; *pathos* = *boata*] Sin.: boala ereditara (v.).

GENOPLASTIE, s. f. / genoplastie, s. f. / genoplasty. [§r. *genys* = obraz; *plastos* = *modeCat*, de [a *plassein* = a forma, a *mode.ta.*] Operatie prin care se corecteaza pierderile de substanta sau deformatiile obrazilor.

GENOTERAPIE, s. f. / genotherapie, s. f. / gene therapy. [Qr. *genos* = mum, *unnaf*, *generafie*; *therapeia* = *tratament*, de (a *therapeuein* = a *mgrijii*) Sin.: terapie genica (v.). **GENOTIP, s. n. / genotype, s. m. / genotype.** [Cjr. *genos* = *newn*, *urmaf*, *generate*; *typos* = *tip*, *model*, *marca*] 1) Con-stitutia genetica a unui individ. V. si genom. 2) Uneori, *alelele cu unui sau mai multi loci specifici. 3) Tipurile de *specii apartinand unui anumit *gen.

GENOTIPAJ, s. n. / genotyping, s. m. / genotyping. [Qr. *genos* = mom, *wmaf*, *gewivfw*; *typos* = *tip*, *model*, *marca*.] Determinarea *genotipului.

GENTAMICINA, s. f. / gentamicine, s. f. / gentamicin. (DCI) Antibiotic elaborat de ciuperca din genul *Micromonospora*, eficient In infectiile cu *Pseudomonas* si cu unii bacili yiai..11090-tivi; sarea sulfat este utilizata In aplicatii locale. **GENU / genii / genu. NA: genii, pi. genua.** [Lot. *genu* = *ge.nu.ncht*] Numele latin al articulatiei dintre femur si tibie, adica al genunchiului. De aid, o serie de termeni derivati: 1) G. *flexum*, diformitate congenitala sau castigata a genunchiului, care se mentine flectat la un unghi oarecare. 2) G. *recurva-tum*, exagerarea extensiei nonnale a genunchiului si, implicit, a gambei pe coapsa peste 180°, prin laxitatea capsulei si liga-mentelor genunchiului. 3) G. *recurvatum congenital*, malforma-tie caracterizata prin hiperextensia genunchiului, In relatie cu o luxatie anterioara a tibiei, o retractie a muschiului cvadri-ceps al coapsei si multiple anomalii ale componentelor apone-vrotice, capsulare si ligamentare. 4) G. *valgum*, diformitate a genunchiului constand In devierea gambei In afara fata de axa femurului, astfel ca acestea fac un unghi obtuz deschis In afara. Cand este bilaterala, bolnavul are picioarele In X. 5) G. *varum*, devierea axei gambei Inauntru fata de axa femurului, astfel ca ele fac un unghi obtuz deschis Inauntru. Cand este bilaterala, bolnavul are membrele inferioare In „0". **GENU FLEXUM / genu flexum / genu flexum.** V. genu. **GENU RECURVATUM / genu recurvatum / genu recurvatum.** V. genu.

GENU RECURVATUM CONGENITAL / genu recurvatum congenital / congenital genu recurvatum. V. genu. **GENU VALGUM / genu valgum / genu valgum.** V. genu. **GENU VARUM / genu varum / genu varum.** V. genu. **GENUNCHI, s. m. / genou, s. m. / knee. NA: genu. Lat. geniculum, dim. de Ca genu = genuclijj** Parte a membrului

GERONTOPSIHIATRIE

inferior ce corespunde articulatiei femurului cu tibia si rotula. V. tab. anat. - articulatii.

GENUNCHIERA, s. f. / genouillere, s. f. / knee cap. [Lat. *geniculum*, dim: de [a *genu* = *genii.nc.hi.*] *Orteza destinata contentiei genunchiului.

GEODA, s. f. / geode, s. < / geode. [Qr. *geodes* = *can. seamana cu pamantui*, de [a *ge* = *pdmant*, *eidos* = *forma*] Cavitate sau pierdere de substanta, congenitala sau dobandi-ta, localizata la nivelul unui organ sau tesut (Indeosebi os sau plaman). Termenul a fost adoptat prin analogie cu cavitatile tapisate cu cristale din unele rod.

GEOFAGIE, s. f. / geophagie, s. f. / geophagia. [Qr. *ge* = *pamdn*; *phagem* = a *mdnca.*] Ingerarea de pamant, practica-ta In unele zone din Asia si America de Sud, dar si in alte regiuni. In anumite dereglari psihice, omul poate deveni geo-fag. V. si pica.

GEOMEDICINA, s. f. / geomedicine, s. f. / geomedicine. [CJT. *ge* = *pamdn*; *Cat. medicina* = *medicmo.*] Ramura a medicinei care studiaza influenta *dimatului si a conditiilor de mediu asupra sanatatii.

GEOSFERA, s. f. / geosphere, s. f. / geosphere. {Qr. *ge* = *pamant*, (at. *sphaera*, gr. *sphaira* = *sfeni.*) Partea minerala, nevie, a Terrei, care serveste ca suport pentru ansamblul fiintelor vii. G. cuprinde atmosfera, biosfera si partea externa a litosferei. V. si noosfera.

GERIATRIE, s. f. / geriatrie, s. f. / geriatrics. [Qr. *geron*, *-ontos* = *batran*; *iatreia* = *vmdecare.*] Parte a 'gerontologiei care are ca obiectiv tratamentul bolilor varslnicului, fie ca acestea Ti sunt proprii, fie ca anumite boli prezinta fonne particulare la varste Inaintate.

GERMEN, s. m. / germe, s. m. / germ. [Lat. *germen*, *-inis* = *germen*, *samdnfd.*] 1) Sin.: microorganism (v.). 2) „Samanta" din care naste o viata noua. 3) Ansamblu de celule germinale separate precoce de restul *embrionului care constituie soma. V. garnet si zigot.

GERMINAL, adj. / germinal, adj. / germinal. [Lat. *germen*, *-inis* = *gennen*, *samon^o.*] Care priveste liniile celulare reproducatoare.

GERMINOM, s.n. / germinome, s.m. / germinoma. Tip de tumora la celulelor germinale, alcatuita din celule mari rotunde, cu nucleu vezicular. Se dezvolta de regula In ovar, testicul, mediastinul anterior sau In glanda pineala. La barbat g. este denumita *seminom, iar la femeie *disgerminom. G. glandei pineale este histopatologic identic cu g. testicular sau ovarian. V. si seminom, disgerminom.

GERODERMIE, s. f. / gerodermie, s. f. / geroderma. [(jr. *geron*, *-ontos* = *batrcin*; *derma*, *-atos* = *pieCe.*] Aspect senil al pielii, care devine uscata, ridata, parand prea larga pentru partile care le acopera.

GERONTISM, s. n. / gerontisme, s. m. / senilism. [Qr. *geron*. *-ontos* = *batran*; *-7sm.*] Sin.: senilism (v.).

GERONTOFILIE, s. f. / gerontophilie, s. f. / gerontophilia. [Qr. *geron* / *-ontos* = *batrdn*, *phifia* = *atractie*, de [a *philein* = a *iubi*] Anomalie a instinctului sexual manifestata prin atrac-tie fata de subiecti In varsta.

GERONTOLOGIE, s. f. / gerpntologie, s. f. / gerontology. [^r. *gecan*, *-ontos* = *batran*; *logos* = *ftwfa.*] Stiinta care are ca obiect de studiu problemele inerente Tmbatranirii: modifica-rile morfologice, fiziologice, psihologice si sociale. G. ocupa un loc tot mai important datorita cresterii numarului de persoane varslnice. La dezvoltarea g. au contribuit decisiv o serie de medici romani: Gh. Marinescu, C.I. Parhon, Ana Asian si altii.

GERONTOPSIHIATRIE, s. f. / gerontopsihiatrie, s. f. / geropsychiatry. [Qr. *geron*, *-ontos* = *batran*; *psykhe* = *sufle-t*; *iatreia* = *vindecare.*] Psihiatria bolilor mentale la varslnici.

GERONTOXOM

GERONTOXON, s. m. / gerontoxon, s. m. / gerontoxon. [Gr. *geron*, -ontos = bătrân; *toxos* = arc.] Înel cenusiu pericornean, separat de marginea corneei printr-o mica arie liberă. De obicei bilateral, g. poate apărea după 50 de ani, ca rezultat al unor procese de degenerescență. Sin.: arc senil.

GESTAGEN, adj. / gestagone, adj. / gestagenic. [Lot. *yes-tare* = a purta o sarcină; gr. *geaean* = a produce.] Care favorizează evoluția *sardnii.

GESTALT / gestalt / gestalt. [Germ. *Gestalt* = configurație, formă, structură.] Un întreg organizat, coerent, ale cărui părți nu sunt juxtapuse sau asociate aleatoriu, ci determinate de legi inerente întregului. Pe baza acestui concept s-a dezvoltat *gestaltismul. V. în continuare.

GESTALTISM, s. n. / gestaltisme, s. m. / gestaltism. [Germ. *Gestalt* = configurabil, formă, structură; -ism.] Curent în psihologie fondat în 1910, în Germania, ca o reacție la modelul „atomist” al empirismului (susținut de Indoeși în Marea Britanie). În concepția atomistă, modelele vizuale se nasc dintr-un mozaic de senzații care există independent. G. a fost de la început concentrat pe principii generale. Cele mai semnificative contribuții ale sale sunt în domeniul psihologiei percepției. De ex., pe baza unor experimente clasice menite să arate că ochiul vede, în mod natural, să organizeze un sir de linii sau puncte în configurații coerente, adepții g. afirmă că vederea este un proces esențialmente fenomenologic. În măsură în care este „văzut” ceea ce Ți apare privitorului și nu ceea ce există în realitate. Deși încercările de a formula legi care să determine felul cum vor fi percepuți stimulii sunt perimate, rămâne ideea fundamentală! că procesele cognitive de nivel mai înalt (amintirea, interpretarea) sunt responsabile de natura experienței. Se afirmă primatului configurației, al „formeii” față de elementele componente. G. se aplică în cea mai plauzibilă încercare de explicare a logicii diagnosticului medical (v. diagnostic). Totodată, acest curent poate fi considerat precursor al abordării sistemice („teoria generală a sistemelor”).

GESTATIE, s. f. / gestation, s. f. / gestatio. [Lot. *gestatio*, -onis, de, [a *gesture* = a purta o sarcină.] La animalele vii-pare (Indoeși la mamifere), perioada cuprinsă între fecundația ovulului și nașterea puiului. La om, g. este denumită gravitație sau sarcină. La diferitele specii de mamifere perioada de g. variază de la 13 zile la oposum la 640 de zile la elefant.

GESTOZA, s. f. / gestose, s. f. / gestosis. [Lot. *gesture* = a purta o sarcină; -oza.] Denumire generică pentru orice tulburare sau boală în relație cu sarcina. Uneori, termenul este utilizat cu sensul de *toxemie gravidică.

GIARDIA / giardia / giardia. [Alfred Giard, fw(of) francez, 'Pans, 1846-1908.] Sin.: *Lamblia* (v.).

GIARDIAZA, s. f. / giardiase, s. f. / giardiasis. [Alfred Giard, bw(tog) francez, 'Pans, 1846-1908; -aza.] Sin.: *lambliaza* (v.).

GIBOZITATE, s. f. / gibbositate, s. f. / gibbosity. [Lot. *gibbus* = cocoafă.] Diformitate a coloanei vertebrale constând dintr-o cifoză cu arc scurt, care determină deformarea cavității toracice. Ex.: g. pottică (din *morbul lui Pott), care poate fi media-nă, angulară, posterioară.

GIGANTISM, s. n. / gigantisme, s. m. / gigantism. [Gr. *giga*, -antos = foarte mare, imens; -ism.] Creștere staturală exagerată în raport cu media populației de aceeași vârstă și sex, în principiu cu eel puțin două *deviații standard față de medie. Clasic, se disting: 1) G. asociat cu „*acromegalie*”, determinat de o tumoră hipofizară secretoare de *somatotrofina la copil sau adolescent, înainte de închiderea cartilajelor de creștere. 2) G. cerebral, sin.: sindrom Sotos (v.). 3) G. *constitutional*, de origine ereditară și familială.

GIGANTOBLAST, s. n. / gigantoblaste, s. m. / gigantoblast. [(jr. *giga*, -antos = foarte mare, miens; *blastos* = ge.nne.n.) Eritroblast cu diametrul mai mare de 10 μ m.

GINGIVITA

GIGANTOCIT, s. n. / gigantocyte, s. m. / gigantocyte. [Gr. *giga*, -antos = foarte mare, imens; *kytos* = celulă.] 1) Celula giganta. 2) Sin.: megalocit (v.).

GINNASTICA, s. f. / gymnastique, s. f. / gymnastics. [Lot. *gymnasticus*, fjr. *gymnastikos* = a face e(erzii fizice, tie. la gr. *gymnos* = fof, de.zcnw.a.t.) Efectuarea conștientă a anumitor mișcări musculare, care determină la copil dezvoltarea normală a tuturor părților corpului, iar la adult realizarea unui echilibru funcțional între activitatea fizică și cea intelectuală, menținându-se supletea și îmbunătățindu-se circulația sanguină. G. medicală se realizează sub supravegherea unui medic specializat și are ca scop refacerea unor funcții organice și înălțarea unor deficiențe (respiratorii, deformări ale coloanei vertebrale etc.).

GINNOFOBIE, s. f. / gymnophobia, s. f. / gymnophobia. [Gr. *gymnos* = goC, dezfJrw.at, *phobos* = frid.] Aversivitate patologică la vederea corpului uman dezbrăcat.

GINANDRIE, s. f. / gynandrie, gynanthropie, s. f. / gynandrium, gynandria. [Gr. *gyne*, *gynaikos* = femeie; *aner*, *andros* = bărbat.] *Pseudohermafroditism parțial la femeie, care prezintă unele caractere sexuale masculine: mdeosebi hipertrofia clitorisului și sutura labiilor mari, care simulează penisul și scrotul. Se constată, însă, prezența ovarelor și un cariotip feminin XX.

GINANDROISM, s. n. / gynandrie, s. m. / gynandrie. [Gr. *gyne*, *gynaikos* = fe.me.ie; *aner*, *andros* = bărbat; *eidosis* = formă; -ism.] *Pseudohermafroditism la bărbat, în care caracterele sexuale secundare feminine coexistă cu un sex gonadic masculin.

GINANDROMORFISM, s. n. / gynandromorphisme, s. m. / gynandromorphism. [Gr. *sync*, *gynaikos* = fe.me.ie.; *oner*, *andros* = fiardat; *morphe* = formă; -ism.] Sin.: pseudohermafroditism (v.).

GINECOLOGIE, s. f. / gynecologie, s. f. / gyn(a)ecology. [Gr. *gyne*, *gynaikos* = feivie.; *logos* = știință.] Studiul organismului femeii și al aparatului sau genital considerat din punct de vedere morfologic, fiziologic și patologic.

GINECOMASTIE, s. f. / gynecomastie, s. f. / gyn(a)ecomastia. [Gr. *gyne*, *gynaikos* = femeie; *mastos* = sd.n, mameia.] Hipertrofia difuză a glandelor mamare la bărbat. Aceasta definește exclude adipomastiile și tumorile locale.

GINEFOBIE, s. f. / gynephorie, s. f. / gyn(a)ephorie. [Gr. *gyne*, *gynaikos* = femeie; *phobos* = frKa.] Teama de care unii nevropati sunt cuprinși în prezența unei femei.

GINGIE, s. f. / gencive, s. f. / gum. NA: gingiva, pi. gingivae. [Lat. *gingiva* = ginție.] Parte a mucoasei bucale, groasă și de culoare roz, care acoperă arcadele alveolare ale maxilarilor superior și inferior, aderând intim la periostul maxilarilor și înconjurând la exterior coatele dintelor.

GINGIVAL, adj. / gingival, adj. / gingival. [Lot. *gingiva* = gingie.] Relativ la *gingie.

GINGIVECTOMIE, s. f. / gingivectomy, s. f. / gingivectomy. [Lat. *gingiva* = gingie; gr. *ektome* = epy.iz.ie.] Intervenție chirurgicală prin care se rezecă gingia inflamată peridentală. Sin.: ulyectomie.

GINGIVITA, s. f. / gingivite, s. f. / gingivitis. [Lot. *gingiva* = gingie.; -1(0.)] Inflamație a *gingiei, care dacă se asociază cu modificări osoase constituie o periodontită. Au fost descrise numeroase forme de g., printre care: 1) G. *acuta necrozanfa ulcerativa*, infecție progresivă, manifestă uneori și sub formă subacută sau recurentă, caracterizată prin leziuni crateriforme ale papilelor interdentare, care sunt acoperite cu o crustă pseudo-membranoasă și circumscrisă de un eritem liniar; se asociază: respirație fetidă, salivatie crescută a gingivoragii spontane. Etiologia este incertă, prezenta la nivelul leziunilor a unor bacili'

fuziformi, spirochete si a altor microorganisme sustinand rolul patogen al unui complex bacterian, pe un teren nutritional deficient. Boala poate evolua catre *gingivostomatita necrozanta ulcerativa sau *angina Vincent. 2) *G. atrofica senila* poate aparea la femei In postmenopauza, se caracterizeaza prin atro-fie a stratului germinal al mucoasei gingivale, care uneori pre-zinta ulceratii; este consednta alterarii metabolismului estro-genic, 3) *G. catarala* tranzitorie, asociata uneori cu *stomatita, manifesta prin eritem si uneori *descuamare si determinata de flora bacteriana orala. 4) *G. eruptiva*, care poate aparea in-deosebi In perioada eruptiei dintilor permanenti. 5) *G. hemora-gica* prin deficit de *acid ascorbic. 6) *G. marginala*. cu afec-tarea gingiei marginale, hiperemie si edem, in cazul unor micro-traumatisme locale sau a igienei dentare precare. 7) *G. sfrep-tococica* marginala, prin infectie cu streptococi. 8) *G. tuber-cu/oasa*, caracterizata prin proliferare difuza, hiperemica, nodu-lara sau papilara a tesutului gingival. Sin.: ulita.

GINGIVITA EXPULZIVA / gingivite expulsive / Fauchard-Bourdet disease. Sin.: boala Fauchard-Bourdet (v.).

GINGIVOPLASTIE, s. f. / gingivoplastie, s. f. / gingivoplasty. [Lot. *gingiva* = *gingie*.; gr. *plastos* = *modelat*, de. [a *plas-sei'n* = a forma, a modem,} Interventie chirurgicala asupra gingiei in vederea recuperarii sale functionale si, partial, mor-fologice.

GINGIVORAGIE, s. f. / gingivorrhagie, s. f. / gum bleeding, gingival h(a)emorrhage. [Lat. *gingiva* = *girie*.; gr. *rhegnynai* = a *dfni*, a *izfincni*] Hemoragie la nivelul gingiei.

GINGIVOSTOMATITA, s. f. / gingivostomatite, s. f. / gingivostomatitis. [Lat. *gingiva* — *gingie*; gr. *stoma*, -atos = *gura*; -ita.] Inflamatie a mucoasei gingivale si a intregii mucoase bucale.

GINGKO BILOBA / Gingko biloba / Gngko biloba Arbore originar din Extremul Orient, din frunzele caruia se extrag principii vasoprotectoare si antiischimice.

INGLIM, s. n. / inglymus, s. m. / inglymus, hinge joint. NA: *ginglynus*. [Cfr. *ginglymos* = *bala-ma*,} Articulatie in forma de balama, in care unul din oase are o trohlee articulara, iar celalalt o suprafata scobita corespondenta.

GINOGENEZA, s. f. / gynogenese, s. f. / gynogenesis. [Qr. *gyne*, *gyniikos* = *femeie*.; *genesis* = *prodncere*; de [a *gennan* = a produce,] Dezvoltarea unui embrion dintr-un ovul fecundat normal de un spermatozoid, ai carui cromozomi nu s-au alaturat celor ai celei femele. ?n acest caz, spermatozoidul joaca doar un rol de stimulare a dezvoltarii oului, fara aport de ereditate paterna. Acest fenomen, in care dezvoltarea se produce doar sub influenta cromozomilor materni, poate fi provocat experimental prin utilizarea de sperma iradiata.

GINOID, adj. / gynoide, adj. / gyn(a)ecoid. [Qr. *gynB*, *gynai-kos* = *fe.me.ie*; *eidos* = *forma*,} Despre un individ de sex mas-culin care prezinta un morfotip feminin.

GINSENG, s. n. / ginseng, s. m. / ginseng. [Clumza. *jintsan* = *viafa omului*; *plantd-om*.] Denumire a radacinei plantei *Panax schinseng* (arbust cu radacina groasa, originar din China) careia, prin traditie, i se atribuie proprietati tonice, stimulante ?i afrodisiace.

GIF / GIP / GIP. [ficronn eng]. pentru. *Gastric Inhibitory Peptid* = *peptid inhibitor gastric*.] Polipeptid alcatuit din 42 de aminoacizi, elaborat sub forma unui precursor constituit din 153 de acizi aminati. Gena codanta a preproGIP se afla pe cromozomul 17. GIP este secretat la om de celulele K din intestinul subtire si poseda patru proprietati fundamentale: inhibitia secretiilor acida si peptica, ca si a motricitatii gastrice, stimularea secretiei intestinale, stimularea secretiilor de insulina si glucagon. Concentratia GIP este crescuta In ulcerul duodenal, in diverse forme de obezitate, in diabetul juvenil cetonc.

GIPS, s. n. / gypse, s. m. / gypsum. [Lat. *gypsum*, gr. *gypsos* = *ghips*, *ipsos*.] Varietate de sulfat de calciu, St^{Ca}N¹-O, care, prin amestecare cu o cantitate suficienta de apa, formeaza o pasta ce se intareste in cateva minute. Este utilizat pentru imobilizarea unui membru, a unui segment de membru sau a unei articulatii in caz de fracturi sau de leziuni osteoarticulare. Exista doua tipuri principale de g.: 1) *G. traditionale*, sub forma unor rulouri de tifon incarcate cu g. uscat, gata de utilizare dupa inmuire in apa, cu priza in cateva minute. 2) *G. compozite*, eel mai des cu rasini, sunt mai usoare si au o buna rezistenta la apa, dar fiind mai putin maleabile decat g. traditionale, asigura o imobilizare mai putin stricta,

GIRDS. Var. pentru gyros (v.).

GLABELLA, s. f. / glabelle, s. f. / glabella. NA: *glabella*. [Lot. *glabellus*, de (a *glaber*, -bra, -forum = *cfiel*, *plefwi*.) 1) Proeminenta osoasa a frontalului, care uneeste crestele supraorbitale. 2) Punct craniometric situat in planul sagital al osului frontal, intre arcadele superdiare.

GLABRU, adj. / glabre, adj. / glabrate, glabrous. [Lat. *glaber*, -bra, -forum = *cheC*, *p[efuv]*.] Care este lipsit de par, cu referire, de obicei, la tegumente. Ex.: piele glabra.

GLAND, s. n. / gland, s. m. / glans. NA: *glans penis*, *glans clitoridis*. [Lat. *glans*, -ndis = *ghindd*.] 1) Extremitate libera si rotunjita, constituind partea anterioara a penisului. Este acoperita de o mucoasa neteda si inconjurata de un repliu cu tanat, preputul. 2) Extremitate libera, rotunjita a clitorisului.

GLANDA, s. f. / glande, s. f. / gland. NA: *glandula*. [Lot. *glans*, -ndis = *gdinda*.] Organ constituit dintr-o grupare de celule epiteliale specializate, a caror proprietate este secretia de molecule biologice active. Se disting: g. *exocrine*, care elibereaza secretia lor la exterior (ex.: *g. lacrimala, *g. sudoripare) sau in cavitatarea unui organ (ex.: la nivelul tubului digestiv), si g. *endocrine*, care deverseaza secretia lor in sange. O serie de g. (ficat, pancreas, g. sexuale) au dubia functie, exocrina si endocrina. V. si in continuare.

GLANDA APOCRINA / glande apocrine / apocrine gland. G. care expulzeaza odata cu produsii sai de secretie si anumite celule secretoare. Ex.: *g. mamara si o serie de *g. sudoripare.

GLANDA BARTHOLIN / glande Bartholin / Bartholin's gland. NA: *glandula vestibularis major*. [Caspar Bartholin Jr., *anatomist damz*, *Copenhaga*, 1655-1738.] Sin.: *glandula vulvo-vaginala* (v.).

GLANDA BULBOURETRALA / glande bulbo-uretrale / bulbo-urethral gland. NA: *glandula bulbourethralis*. Fiecare din cele doua g. situate simetric de o parte si de alta a liniei me-diane deasupra bulbului "corpului spongios, care deverseaza o secretie vascoasa si filanta in bulbul uretrei, contribuind la fluiditatea spermei. Sin.: *glandula Cowper*.

GLANDA CILIARA / glande ciliaire / ciliary gland. NA: *glandulae ciliares*. Sin.: *glandula Zeiss* (v.).

GLANDA COCCIGIANA / glande coccygienne / glomus coccygeum. NA: *glomus coccygeum*. Mic organ *cromafin situat pe linia mediana, inaintea varfului coccisului.

GLANDA COWPER / glande de Cowper / Cowper's gland. NA: *glandula bulbourethralis*. [William Cowper, *chirwif* fi *anatomist e-ruffez*, *Londra*, 1666-1709.] Sin.: *glandula bulbouretrala* (v.).

GLANDA ECRINA / glande eccrine / eccrine gland. Cel mai simplu tip de g., al carei canal excretor este in contact direct cu pielea. Ex.: anumite *g. sudoripare.

GLANDA FUNDICA / glande fundique / fundus gland. NA: *glandula gastrica propria*. G. gastrica tubulara dreapta, constituita din celule principale, celule bordante si rare celule argentafine. G. f. secreta *pepsina si acid clorhidric.

GLANDA HOLOCRINA / glande holocrine / holocrine gland. V. holocrin.

GLANDA LACRIMALA

GLANDA LACRIMALA / glande lacrymale / lacrimal gland.

NA: glandula lacrimalis. Formațiune glandulară anexă a ochiului, care secreta lacrimile. Fiecarui ochi îi corespund două g. l., una principală, orbitară și o a doua accesorie, palpebrala. Ele sunt situate în partea anterioară, superioară și externă a orbitei, în loja lacrimală. Secretia lacrimală ajunge la ochi prin numeroase canale excretoare, fiind acumulată în lacul lacrimal, de unde trece în fosele nazale prin caile lacrimale: conducte lacrimale, sac lacrimal și canal lacrimonazal.

GLANDA MAMARA / glande mammaire / mammary gland.

NA: glandula mammaria. Formațiune glandulară situată în mamele, destinată secreției laptei. V. și prolactina.

GLANDA MUCOASA / glande muqueuse / mucous gland. G. exocrină care secreta un lichid vascos, bogat în mucopolizaharide (*mucus).

GLANDA PAROTIDA / glande parotide / parotid gland. NA:

glandula parotis. Sin.: parotida (v.).

GLANDA PILORICA / glande pylorique / pyloric gland. NA:

glandula pylorica. G. gastrică tubulară contornată, care secreta mucus și gastrină.

GLANDA PINEALA / glande pineale / epiphysis. NA: corpus pineale. Sin.: epifiza (v.).

GLANDA PITUITARA / glande pituitaire / pituitary gland. NA:

glandula pituitaria. Sin.: hipofiza (v.).

GLANDA SEROASA / glande sereuse / serous gland. *G. exocrină care secreta un produs fluid, bogat în proteine, ce servește drept substrat pentru enzime.

GLANDA SUBLINGUALA / glande sublinguale / sublingual

gland. NA: glandula sublingualis. G. salivară situată în planșei bucale, sub mucoasa santului alveololingual și drenată prin canalele Rivinus și Walther.

GLANDA SUBMAXILARA / glande sous-maxillaire / submandibular gland. NA: glandula submandibularis. G. salivară

pereche situată între corpul mandibulei, mușchii subhioidieni și baza limbii. Este drenată prin canalul Wharton, ce se deschide în vecinătatea fraului lingual.

GLANDA SUPRARENALA / glande suprrenale / suprarenal

body. NA: glandula suprarenalis. Sin.: suprarenala (v.).

GLANDA TIROIDA / glande thyroide / thyroid gland. NA:

glandula thyroidea. Sin.: tiroida (v.).

GLANDA VESTIBULARA / glande vestibulaire / greater vestibular gland. NA: glandula vestibularis major. Sin.: glanda vulvovaginala (v.).

GLANDA VULVOVAGINALA / glande vulvovaginale / greater vestibular gland. NA: glandula vestibularis major. Organ glandular pereche, anexă a aparatului genital feminin, situat de o parte și de alta a jumătății posterioare a orificiului vaginal, inclus în mușchii constrictor al vulvei. G. v. se deschide în santul nimfomeneal și secreta un lichid lubrifiant. Sin.: glanda Bartholin, glanda vestibulară.

GLANDA ZEISS / glande de Zeiss / Zeiss" gland, [Ediard

Zeiss, cftimrg ge-rman, 'Dresda, 1807-1868.] *G. sebacee anexă a cililor palpebrali (genelor). *Orjeletul este o stafilococie a foliculului cilului, localizată la nivelul g. Z.

GLANDE CARDIALE / glandes cardiales / cardiac glands. *G. exocrine simple sau ramificate, secretoare de mucus, situate în corionul mucoasei gastrice, în apropierea cardiei și în zona ultimilor milimetri ai mucoasei esofagiene.

GLANDE CERUMINOASE / glandes cerumineuses / ceruminous glands. NA: glandulae ceruminosae. Tip de *g sudoripare apocrine situate în peretele conductului auditiv extern, al cărui produs de secreție, amestecat cu eel al *g. sebacee, formează *cerumenul.

GLANDE ENDOCRINE / glandes endocrines / endocrine glands. NA: glandulae endocrinae. V. hormon.

GLAUCOM FAKOGEN

GLANDE EXOCRINE / glandes exocrines / exocrine glands.

NA: glandulae exocrinae. V. glanda.

GLANDE MEIBOMIUS / glandes des Meibomius / meibomi-an

glands. NA: glandulae tarsales. [Heinrich Meibom (sou Meibomius), anatomist otande-z., profesor la 'Helmsta^t, 1638-1700.] G. mid, în număr de 25-30, situate în grosimea *tar-sului palpebral, a cărui secreție grasă se amestecă cu lacrimile, contribuind astfel la lubrifierea corneei.

GLANDE PARATIROIDE / glandes parathyroides / parathyroid glands. NA: glandulae parathyroidea. Sin.: paratiroide

(v.).

GLANDE SUPRARENALA / glandes suprrenale / adrenal

glands. NA: glandulae suprarenalis. Sin.: suprarenala (v.).

GLANDE SEBACEE / glandes sebacees / sebaceous glands.

NA: glandulae sebaceae. G. situate în derm, care se deschid, eel mai des, în *foliculii pilosi; de aceea numărul lor este mai mare în regiunile acoperite cu păr. Produsul lor asigură luciul și flexibilitatea parului și a pielii. Există câteva regiuni cu g. s. dar lipsite de foliculii pilosi: preput, labii mici, areole mamare, pleoape (*g. Meibomius).

GLANDE SUDORIPARE / glandes sudoripares / sudoriferous

glands. NA: glandulae sudoriferae. Organe tegumentare cu

rol excretor și termoreglator; se deschid la suprafața pielii. Produsul lor este sudoarea sau transpirația, cu compoziție asemănătoare urinei. Se disting: 1) G. s. *ecrine*, prezente la nivelul ansamblului tegumentelor, cu canale secretorii înguste și deschise la suprafața printr-un por. 2) G. s. *apocrine*, localizate în regiunile anogenitale, inghinale, axilare și mamelonare, cu lumenul mai larg, deschise în foliculii pilosebacei și cu dezvoltare tardivă la copil.

GLAUCOM, s. n. / glaucome, s. m. / glaucoma. [Lot. glau-

coma, gr. gluukoma = opacitate a cristalinului, dm (at. glaucus, gr. glaukos = alfiastni-verzii.) Denumire generică pentru un grup de afecțiuni oculare diferite, care au caracteristici comune creșterea presiunii intraoculare. În toate cazurile, hipertensiunea oculară perturbă circulația la nivelul arterelor care iriga papila optică, ca urmare producându-se progresiv o *excavație papilară glaucomatoasă, cu atrofi optică și cu alterări tipice ale *campului vizual, stadiul final al bolii netratată fiind *g. absolut. Se disting: g. primitiv sau primar, fără o cauză aparentă și g. secundar care survine ca o complicație a unei afecțiuni oculare în evoluție sau din cauza alterărilor anatomice pe care aceasta le-a provocat. G. primitiv este eel mai frecvent și poate fi acut (cu debut prin atac de glaucom, urgentă majoră) sau cronic (congestiv sau simplu). În funcție de acei factori determinanți ai presiunii intraoculare (v.) a fost elaborată și o clasificare fiziopatologică a g. Clasificarea actuală se bazează pe starea anatomică a unghiului irido-corneean (etalonată de la 0 la IV) care permite să se distingă g. cu unghi închis și g. cu unghi deschis. V. și în continuare.

GLAUCOM ABSOLUT / glaucome absolu / absolute glaucoma. G. a cărui evoluție a ajuns în ultimul stadiu în care apare

'cecitate.

GLAUCOM CORTIZONIC / glaucome cortisonique / corticosteroid glaucoma. Hipertonie oculară determinată de "cortico-terapie locală sau generală.

GLAUCOM EXOGEN / glaucome exogene / glaucoma with extraocular venous obstruction. Forma rară de g. determinată de creșterea presiunii venoase episclerale, determinată la rândul ei de cauze extraoculare (hipertonie în sistemul venos orbital, cavernos, jugular sau mediastinal).

GLAUCOM FAKOGEN / glaucome phakogene / phacolytic glaucoma. Hipertonie oculară ce complica o luxație sau subluxație de cristalin sau o cataractă intumescentă.

GLAUCOM INFANTIL**GLAUCOM INFANTIL / glaucome infantile / infantile glaucoma.**

Forma de g. congenital care nu apare imediat de la nastere, ci dupa varsta de 2 ani.

GLAUCOM MALIGN / glaucome malin / malignant glaucoma.

Forma foarte grava de g., ce complica postoperator un g. primitiv.

GLAUCOM PIGMENTAR / glaucome pigmentaire / pigmentary glaucoma.

G. al miopitor, caracterizat printr-o pigmentare anormala la nivelul corneei.

GLAUCURIE, s. f. / glaucurie, s. f. / glaucosuria. [Lot. *glau-cus*, gr. *glaukos* = alfastru-verzui; gr. *ouron* = urina.]

Coloratie albastra-verzuie a urinei din diferite cauze. Ex.: in-gestie sau injectare de albastru de metilen, *indicaturie. **GLENOIO, adj. / gleno(de, glenoidal, adj. / glenoid. [gr. *gle-oides*, de la *glene* = fagwv. de nwre, *eidos* = forma] V. cavitare glenoida.**

GLERA, s. f. / glaie, s. f. / mucus. [Tr. *glaie*, din (at. *clara ovi* = aibuf de ou.)

Lichid incolor sau albidos, mai consistent decat mucusul, cu aspect asemanator albusului de ou, se-cretat de unele mucoase. V. si glera cervicala. **GLERA CERVICALA / glaie cervicale / cervical mucus.** Lichid vascos si transparent secretat de celulele colului uterin. G. c. apare periodic, in momentul ovulatiei, sub influenta *foli-culinei si dispare sub influenta *progesteronului sau a unor "contraceptive. Prin caracterul sau bazic, g. c. protejeaza sper-matozoizii Tmpotriva aciditatii vaginale si este indispensabila ascensiunii acestora. Uneori, dimpotriva, poate contine sub-stante care Ti altereaza compozitia (Indeosebi agenti infectiosi, hormoni progestativi), constituind un obstacol la trecerea sper-matozoizilor. In aceste cazuri, un tratament cu estrogeni poate ameliora calitatea g. c., vindecand astfel o sterilitate. Exami-narea microscopica a g. c. poate fi utila in determinarea peri-oadei de "ovulatie.

GLEZNA, s. f. / cheville, s. f. / ankle. NA: articulatio talocruralis. [Si. *glezinu* = ffCezna.]

Articulatia tibiotarsiana. V. tab. anat. - articulatii.

GLICAN, s. m. / glycane, s. m. / glycan. [Qr. *glykys* = duke.]

Termen englezesc sin. cu "polizaharid, utilizat, de asemenea, pentru a desemna gruparile glucidice de masa moleculara variata care sunt legate de proteine (*proteoglicani), peptide (*peptidoglicani) sau lipide (*lipidoglicani). **GLICEMIE, s. f. / glycemie, s. f. / glycaemia. [Qr. *glykys* = duice; *haima*, -atos = sdnge..]** Denumire data de Claude Bernard prezentei normale a glucozei in sange. A jeun, la subiectii sanatosi, g. poate varia de la 0,7 la 1,1 g/l (de la 3,9 la 5,6 mmol/l). G. este mentinuta prin mecanisme neuro-hormonale (v. insulina, glucagon). Valoarea g. depinde, pe langa variatiile fiziologice sau patologice, de metoda de determinare. In prezent, determinarea si urmarirea variatiilor g. se pot efectua cu *biosenzori pentru glucoza. V. si hipoglicemie, hiperglicemie, diabet zaharat. **GLICERID, s. n. / glyceride, s. m. / glyceride. [Cfr. *glykeros* = mdulcit, de [a *glykys* = du[ce.]** Lipid simplu rezultat prin esterificarea cu acizi grasi a unei (monoglicerid), a doua (di-glicerid) sau a trei (triglicerid) functii alcool ale *glicerolului. Concentrate plasmatica a "trigliceridelor (trigliceridemie) este crescuta in unele *hiperlipidemii. **GLICERINA, s. f. / glycerine, s. f. / glycerin. [Qr. *glykeros* = indvldt, de (a *glykys* = dutce; -fno.]** Denumire pentru preparatele farmaceutice ale *glicerolului. **GLICEROFOSFAT, s. m. / glycerophosphate, s. m. / glycerophosphate. [fr. *glykeros* = mdviat, de. la. *glykys* = du[ce;**

phos, photos = Cumina, fosfor.] Esterul monofosfat al *glicerolului, metabolit intermediar in sinteza grasimilor si in catabolizarea hidratilor de carbon. Sub forma de saruri de calciu si sodiu este utilizat ca medicament.

GLICOGENAZA

GLICEROL, s. m. / glycerol, s. m. / glycerol. [Cjr. *glykeros* = wuiutcit, de [a *glykys* = duiw, -o/.] Lichid siropos, cu miros dulceag; din punct de vedere chimic este un triol, cu formula CH²OH-CHOH-CH₂OH, obtinut prin hidroliza grasimilor neutre, ca subprodus industrial in fabricarea sapunurilor. In (esuturile vii intra in compozitia *gliceridelor si *glicerofosfatilor. G. are efect crioprotector in amestec (circa 25%) cu apa si, ca urmare, este utilizat in tehnicile care impun congelarea (Indeosebi in azot lichid, la -194,5°C) celulelor sau tesuturilor. Miscibil cu apa, este utilizat ca lubrifiant, emolient si laxativ. Serveste ca excipient pentru unele produse cosmetice. Sin.: glicerina.

GLICINA, s. f. / glycine, s. f. / glycine. [Cjr. *glykys* = dida; -inn.]

Sin.: glicocol (v.). **GLICINOZA, s. f. / glycinose, s. f. / hyperglycin(a)emia. [Cjr. *glykys* = dit[<x.; -iaa; -ozo.]** Sin.: hiperglicinemie (v.).

GLICINURIE EREDITARA / glycinurie hereditaire / familial glycinuria. [Qr. *glykys* = duice; -inn; gr. *ouron* = urina; (at. *hereditarius* = iv.fe.nton (a. moftenire, de (a *hereditas*, -atis == nwftentire..)] Afectiune metabolica congenitala caracterizata prin alterarea reabsorbției tubulare a *glicocolului, cu "hiperglicidurie ce antreneaza uneori *litiata biliara.

GLICOCALIX, s. n. / glycolyx, s. m. / glycolyx, cell coat.

[Qr. *glykys* = duice; [at. *calyx*, -ids, gr. *kalyx*, -ykos = invelif, coo/a.] Entitate structurala situata la exteriorul *mem-branei plasmatic si alcatuita din lanturile oligo- si poliglucide ale glicoproteinelor si glicolipidelor intrinseci ale plasmalemei, dar si din glicoproteine extrinseci si proteoglicani secre-tati de celule si apoi adsorbiti la suprafata celulei. Grosimea g. este de 20-50 nm, iar delimitarea sa in raport cu "matricea extracelulara este relativ conventionala. Rolurile g., in curs de elucidare, sunt: protectia plasmalemei, determinarea incarcarii electrice a suprafetei celulare (cu rol probabil, datorita sarcinii negative, de depozit de cationi, Indeosebi de Ca²⁺), modula-rea permeabilitatii celulare, implicare in procesele de recunoastere celula-celula si celula-matrice, exprimarea individualitatii celulare ("carte de identitate a celulei"). Sin.: glicolema.

GLICOCOL, s. m. / glycolle, s. m. / glycoll. [Qr. *glykys* = duice.] Simbol Gly sau G. Aminoacid *alifatic neesential, constituit al proteinelor, precursor al *porfirinelor si al "sarurilor biliare. Este un component al glutationului si intervine ca *neurotransmitator in sinapsele inhibitoare din sistemul nervos central. Sin.: glicina, acid aminoacetic. V. tab. const. biochim.

GLICOFORMATOR, adj., 8. n. / glycoformateur, -trice, adj., s. m. / glucogenic. [Qr. *glykys* = duice, (at. *formator*, -oris = creator, de (a *formare* = a. forma fi *forma* = forma.) Sin.: glucoformator (v.).

GLICOGEN, s. m. / glycogene, s. m. / glycogen. [Cjr. *glykys* = dnlc.e; *gennan* = a produce.] Substanta glucidica (poliozid sau polizaharid) cu formula generala (C₆H₁₀O₅)_n, in care n este numarul de reziduuri de glucoza, ce poate ajunge pana la 50000 (M, > 1 10⁷ Da). G. constituie o forma de depozit im-portanta a glucozei in organism, Indeosebi la nivelul ficatului si in muschi. V. si glicogenoza.

GLICOGEN SINTAZA, s. f. / glycogene synthase / glycogen synthase. [Cfr. *glykys* = du[ce; *gennan* = a produce, syn = wtpnuna; *tithrnai* = a pCasa; -ozo.] Enzima care catalizeaza sinteza *glicogenului, determinand formarea legaturilor a-1,4-glicozidice.

GLICOGENAZA, s. f. / glycogenase, s. f. / glycogenase. [Ar. *glykys* = duice; *gennan* = a produce; -ozn.] Enzima din hepa-tocit, capabila sa transforme *glicogenul in *glucoza cand este activata printr-un factor nervos sau hormonal. I

GLICOGENEZA

GLICOGENEZA, s. f. / glycogenose, s. f. / glycogenesis. [Qr. *glykys* = dulce.; *genesis* = producer's., de [a *gennan* = a produce.] 1) Formarea glicogenului din *glucoza sau din alte substante glucidice. Sin.: glicogenogeneza. 2) Termen vechi, desuet, pentru denumirea producerii de glucoza. V. gluco-geneza.

GLICOGENOGENEZA, s. f. / glycogenogenesis, s. f. / glyco-genesis. [Cjr. *glykys* = dulce.; *gennon* = fl produce; *genesis* = producere, de. la *gennan* = a produce.] Sin.: glicogeneza

GLICOGENOLIZA, s. f. / glycogenolyse, s. f. / glycogenolysis. [Qr. *glykys* = dulce; *gennan* = a produce.; *lysis* = distrugere, de. la *lyein* = a distruge..] Degradarea progresiva a glicogenului in glucoza. In conditii bazale este controlata de mecanisme biochimice, iar in afara acestor conditii este sub control hormonal, exercitat indeosebi prin *adrenalina si *glucon.

GLICOGENOZA, s. f. / glycogenose, s. f. / glycogenesis. [jr. *glykys* = dulce; *gennan* = a produce; -oza.] Afectiune determinata de acumularea excesiva de *glicogen intr-unul sau mai multe organe sau tesuturi, prin defidtui congenital al uneia dintre enzimele care intervin in metabolismul glicogenului. Mai este denumita si boala de stocare a glicogenului. Dupa clasificarea lui Cori, se disting sase glicogenoze de tip I-VI: 1) G. tip I se mai numeste si *boala von Gierke (v. boala glicogenica). 2) G. tip II sau fit. *cardiaca* (boala Pompe). Debut in primele zile-luni de viata, cu tulburari respiratorii si cardiace (cardiomegalie importanta prin supraincarcarea inimii cu glico-gen). Acumularea de glicogen ar fi data de absentia congenitala a unei maltaze acide lizozomale. Se transmite autozomal recesiv. Sin.: cardiomegalie glicogenica, policorie glicogenica a inimii, rbdomiomatoza difuza a inimii. Evolutie rapid letala. 3) G. tip III sau boala Forbes, prin deficit de amilo-1,6-glucozidaza, caracterizata prin acumularea de glicogen anormal, cu lanturi numeroase si scurte (asemanator *dextrinei). In inima, ficat si muschi. Evolutie benigna. Sin.: boala Cori. 4) G. tip IV sau boala Andersen, prin defect de enzima amilo-1,6-transglucozidaza si perturbarea sintezei glicogenului, cu acumulare in ficat, splina si ganglioni limfatici a unui glicogen anormal de lung. Clinic se constata hepatomegalie, ciroza, exitus rapid. 5) G. tip V sau boala McArdle-Schmid-Pearson, determinata de acumularea in muschi a glicogenului, a carui degradare este blocata in prima etapa, din cauza absentei fosforilazei musculare. Boala este ereditara si se transmite autozomal recesiv. Se manifesta prin fatigabilitate anormala, cu crampe musculare dureroase la efort si, uneori, mioglobi-nurie. 6) G. tip VI, cu localizare hepatica, determinata de un deficit partial in fosforilaza, avand drept consecinta blocarea sintezei si partial a degradarii glicogenului. Clinic se observe intarziere a cresterii si hepatosplenomegalie. Prognostic favorabil. Sin.: boala Hers. Ulterior au mai fost adaugate: 7) G. tip VII sau *boala Tarui, prin deficit de fosfofructokinaza muscu-lara. 8) G. tip VIII sau boala Hug (v.). 9) G. tip IX sau boala Schimke, determinata de un deficit de fosforilaza hepatica.

GLICOLEMA, s. f. / glycolemme, s. m. / glycolem, cell coat. [Qr. *glykys* = dulce; *lemma* = imielif.] Sin.: glicocalix (v.).

GLICOLIPID, s. n. / glycolipide, s. m. / glycolipid. [Cjr. *glykys* = dulce.; *lipos* = grasime.] Lipid a carui molecula con-tine un glucid, de obicei galactoz sau glucoza. Exista numeroase tipuri de g., printre care: glicosfingolipidele tesuturilor animale (*cerebrozide, *ganglio-zide), glicogliceridele tesuturilor vegetale si ale bacteriilor, lipopolizaharidele bacteriene.

GLICOLIZA, s. f. / glycolyse, s. f. / glycolysis. [Cjr. *glykys* = dulce; *lysis* = distrugere., de [a *lyein* = a distruge..] Procesul de conversie a moleculei de glucoza, ca urmare a unei serii

GLICOZAMINOGLICANI

de zece reactii catalizate enzimatic (calea Embden-Meyerhof). G. se deruleaza in citoplasma tuturor celulelor, fie ca acestea sunt aerobe sau anaerobe. In cazul g. *aerobe*, un mol de glucoza va fi scindat in doi moli de acid piruvic. Concomitent, se formeaza doi moli de ATP si de NADH + H*. G. *aeroba* cuprinde primele noua reactii. In conditii anaerobe, se produce g. *anaeroba*, in care, in ultima etapa a g., are loc conversia acidului piruvic in acid lactic. Ca urmare a acestei transformari, fosforilarea oxidativa nu poate avea loc. Acidul lactic poate fi insa reconvertit, in prezenta oxigenului, in acid piruvic la nivelul ficatului si muschiului cardiac, pentru a servi apoi ca sursa energetica.

GLICONEOGENEZA, s. f. / glyconeogenesis, s. f. / glyconeogenesis. [Cjr. *glykys* = dulce.; *neos* = nou; *genesis* = producere., de. la *gennan* = a produce.] Sin.: gluconeogeneza (v.).

GLICOPENIE, s. f. / glycopenie, s. f. / glycopenia. [jr. *glykys* = dulce; *penia* = sdracie.] Sin. nerecomandat, pentru hipoglicemie (v.).

GLICOPEXIE, s. f. / glycopexie, s. f. / glycopexis. [jr. *glykys* = dulce.; *pexis* = fuyire-.] Fixarea *glucozei in tesuturi.

GLICOPROTEINA, s. f. / glycoprotein, s. f. / glycoprotein. [Qr. *glykys* = dulce; *proios* = primuC; -inn.] *Heteroproteina rezultata prin legarea covalenta intre o proteina si una sau mai multe grupari ozidice. Gruparile ozidice contin 10-15 re-ziduuri de *oze (indeosebi galactoz sau *manoz), dispuse in lanturi liniare sau ramificate. Cel mai frecvent, cantitatea de glucide nu depaseste 25%. G. denumite *mucopolizaharide se apropie, prin constitutie, de glucide, in (imp ce *mucoproteine-le se aseamana mai mult cu proteinele (ex.: g. din plasma sanguina). O serie de enzime, hormoni, antigeni, receptori membranari sunt g. Var.: glucopeptina, glucopeptida.

GLICOPROTEINA IIB-III A / glycoproteine IIB-III A / IIB-III A glycoprotein. Proteina situata la suprafata trombociteloc, avand functia de receptor pentru *fibrinogen. Prin legarea fibrinogenului la g. IIB-III A se produc puncti interplachetare care favorizeaza formarea de agregate plachetare.

GLICOPROTEINA P / glycoproteine P / P glycoprotein. Proteina sintetizata sub controlul genei MDR1, prezenta in mod normal in numeroase tipuri celulare. G. P faciliteaza transportul transmembranar intracelular al diverselor toxine, iar in cazul supragenavei si al uterului gravid, transportul hormonilor steroizi. In celulele canceroase, concentratia g. P creste, fenomen corelat cu rezistenta la mai multe medicamente antineoplazice.

GLICORAHIE, s. f. / glycorrachie, s. f. / glycorrhachia. [jr. *glykys* = dulce.; *rhakhis* = colocma *ve-rte-firaid.*] Prezenta fiziolo-gica de glucoza in lichidul cefalorahidian. Concentratia sa normala este de 0,60 g/l. G. variaza in mod normal in functie de *glicemie. Hipoglicorahia este un semn obisnuit in meningite-le purulente si tuberculoase.

GLICOREGLARE, s. f. / glycoregulation, s. f. / glycoregulation. [jr. *glykys* = dulce; *regulare* = a refflo, de. (a. *regula* = *regula* fi *regere* = a conduce.) Reglarea metabolismului glucidelor si indeosebi mentinerea nivelului normal al *glicemiei. G. se realizeaza prin mecanisme biochimice hormonale si nervoase, organele si structurile implicate fiind ficatul, pancreasul, muschii si sistemul nervos.

GLICOSFINGOLIPIDE, s. f. pi. / glycosphingolipides, s. m. pi. / glycosphingolipids. [jr. *glykys* = dulce; *sphingein* = a strdrwe, a iega straw, *lipos* = grasmu.] Sunt cele mai intalnite *glicolipide in tesuturile animale. Contin *ceramide si un nu-mar variabil de zaharuri. V. si sfingolipide.

GLICOZAMINOGLICANI, s. m. pi. / glycosaminoglycans, s. m. pi. / glycosaminoglycans. [jr. *glykys* = dulce.; *oza* -indic-a un glucid; *ammoniakon* = sore de amonw, *gasita*. m apropierea templului lui Jupiter *Amman* dm Lima; -*taS*;

GLICOZID

glykys = *dulc-e.*) *Polizaharide prezente la suprafata celulei! In *matricea extracelulara. Sunt alcatuiti din monomeri dizaharidici repetitive una din unitati este un glucid aminat (galactozamina sau glucozamina), cealalta posedea o functie carboxilica sau sulfat. Principalii g. sunt: condroitin sulfatului, kera-tan sulfatului, *heparina, heparan sulfatului, dermatan sulfatului si hialuronatul. Legati de proteine, g. formeaza proteoglicanii. Abrev.: GAG. Sin.: mucopolizaharide.

GLICOZID, s. n. / glycoside, s. m. / glycoside. [§r. *glykys* = *duCce.*; *ozid* - indica un *gCudd.*] Compus de origine vegetala care prin hidroliza se scindeaza intr-o parte glucidica, formata din una sau mai multe monozaharide, si o parte neglucidica, aglicon. G. sunt foarte raspanditi in natura. Var.: glucozid.

GLICOZIDE CARDIOTONICE / glycosides cardiotoniques / cardiac glycosides. Var.: glucozide cardiotonice. V. cardiotonice.

GLICOZIDE DIGITALICE / glycosides digitaliques / digitalis glycosides. Grup de medicamente extrase din diverse specii ale plantei *Digitalis*, alcatuite din una sau mai multe oze si o fractiune aglican steroidica. G. d. cresc forta contractiilor cardiace, sporesc si apoi diminueaza excitabilitatea miocardica, In cetinesc si regularizeaza ritmul cardiac, diminueaza conductibilitatea nodului sinoatrial si a fasciculului His. Aceste actiuni sunt utile in insuficienta cardiaca si in anumite tulburari de ritm. Dozele terapeutice sunt relativ apropiate de dozele toxice, In cazul carora survin tulburari digestive si Indeosebi tulburari cardiace de tip anomalii de conducere si hiperexcitabilitate miocardica. Prototipul g. d. este *digitoxina. Var.: glucozide digitalice.

GLICOZILARE, s. f. / glycosylation, s. f. / glycosylation. [(*r. *glykys* = *d.uic.* Vi *ozd* - indica. un *gCucid*; *fjr. hyle* = *materie.*) Fixarea nonenzimatica si ireversibila a glucozei la azotul terminal al unei proteine. Ex.: hemoglobina glicozilata.

GLICOZIL TRANSFERAZA, s. f. / glycosyltransferase, s. T. / glycosyltransferase. [Cjr. *glykys* = *duCce.*, *oza* - *indka* m *gCucid*; *gr. hyle* = *materie*; [at. *transferre* = *a duce dintr-o parte. m otto, de [a. trams* = *peste, dincoCo, ferre* = *a duce, -az<i>i*.] Enzima ce catalizeaza glicozilarea lipidelor sau proteinelor.

GLICOZURIE, s. f. / glycosurie, s. f. / glycosuria. [Qr. *glykys* = *du[ce.*; *oza* - indica. un *gCucid*; *ouren* = *urina.*] Prezenta anormala de glucoza in urina, In relatie cu cresterea concentratiei glucozei in sange (*hiperglicemie). Termenul de g. nu este utilizat decat atunci cand cantitatea de glucoza depaseste 200 mg in 24 de ore, deoarece pana la aceasta concentratie prezenta glucozei, Tmpreuna cu alte glucide, este normala.

GLICOZURIE RENALA / glycosurie renale / renal glycosuria. Sin.: diabet renal (v.).

GLICURONONCONJUGARE, s. f. / glycuronoconjugaison, s. f. / glycuronic conjugation. Modalitate de detoxifiere hepatica a anumitor substante endogene sau exogene prin legarea (conjugarea) cu acid glucuronic.

GLIE, s. f. / glie, s. f. / glia. [QT. *glia* = *clei*] Sin.: neuroglie (v.).

GLIOBLASTOM, s. n. / glioblastome, s. m. / glioblastoma. [CJT. *glia* = *cta.*; *blastos* = *ge.mwn*; *-oma.*] Termen general pentru formele maligne de *astrocitom. Apare la varsta mijie-cie, In emisferile cerebrale; evolutie rapida. Macroscopic: cu-loare censusie, consistenta moale, cu zone hemoragice si de necroza transformate chistic. Microscopic: polimorfism celular, cu forme alungite si rotunde, iar, uneori, cu celule gigante multinucleate.

GLIOBLASTOM IZOMORF / glioblastome isomorphe / iso-morphous glioblastoma. Sin.: neurospongiom (v.).

GLIOCIT, s. n. / gliocyte, s. m. / gliocyte. [Cjr. *glia* = *cCe-i*; *kytos* = *cduta.*] Celula gliala. V. neuroglie.

GLOB OCULAR

GLIOEPITELIOM, s. n. / glioeptitheliome, s. m. / glioeptithelioma. [Gr. *glia* = cfet; *epi* = pe; (**Ac7e** = *mameCw, Tufudturii*; **-omo.**] Sin.: ependimom (v.).

GLIOFIBRILA, s. f. / gliofibrille, s. f. / glial fibrillary acidic protein. [6r. *glia* = *c[ei*; [at. *ftiinficd. fibrilla, dim.. de ia. fibra* = *ffim.*] Sin.: proteina fibrilara gliala acida (v.).

GLIOFIBROMATOZA, s. f. / gliofibromatose, s. f. / neurofibromatosis. [CJT. *glia* = *c[ei*; [at. *fibra* = *fibril, -ama, -ozd.*] Sin.: neurofibromatoza (v.).

GLIOM, s. n. / gliome, s. m. / glioma. [CJT. *glia* = *cki*; **•omo.**] Termen generic care desemneaza tumorile primitive din SNC dezvoltate la nivelul diferitelor elemente celulare ale *nevrogliei. Unele g., de grad redus, sunt benigne si genereaza o simptomatologie In relatie cu presiunea pe care o exerda In zonele In care se dezvolta, dar pot degenera In g, cu grad Inalt de malignitate. Din aceasta grupa fac parte: *astrocito-mul, *oligodendrogliomul, *ependimomul, *papilomul coroidian, *meduloblastomul. Alte g. sunt maligne de la Inceputul dezvoltarii. Ex.: glioblastomul.

GLIOM PERIFERIC / gliome peripherique / peripheral glioma. Sin.: neurinom (v.).

GLIOMATOZA, s. f. / gliomatose, s. f. / gliomatosis. [(*r. *gfin* = *c[ei*; **-onio**; **-ozd.**] Proliferare cu aspect tumoral difuz a *nevrogliei, cu neofomare de elemente de origine disontogenetica (ex.: *scleroza tuberoasa, *siringomielia s. a.).

GLIOSARCOM, s. n. / gliosarcome, s. m. / gliosarcoma. [Cjr. *glia* = *c[ei*, *sarx, sarkos* = *came.*; **-oma.**] Sarcom dezvoltat din tesutul nervos. V. si glioblastom.

GLIOXILAT, s. m. / glyoxylate, s. m. / glyoxylate. Sare, anion sau ester al acidului glioxilic. V. hiperoxalurie.

GLIOZA, s. f. / gliose, s. f. / gliosis. [(*r. *glia* = *c[ei*; **-ozd.**] Proliferare patologica a "nevrogliei, procesul fiind relativ echivalent *fibrozei.

GLIOZOM, s. m. / gliosome, s. m. / gliosome. [Cjr. *glia* = *c[ei*; *soma, -atos* = *Corp.*] Fiecare din granulatiele mid vizibile la microscop In corpurile celulare si In prelungirile "astrocitelor. G. sunt alcatuiti din aglomerari de mitocondrii.

GLIPICAN, s. m. / glypicane, s. m. / glypican. Molecula prezenta la suprafata fibroblastelor In cultura. Este un glicozil-fosfatidilinozitol legat de un proteoglican heparan sulfat. G, se leaga cu fibronectina, colagenul I, antitrombina III, prin lanturi GAG. Rolul sau consta In modularea atasarii si formei celulelor, asamblarea "matricei extracelulare si In modularea activitatii proteazelor matricei.

GLOB, s. n. / globe, s. m. / globus. [Lat. *globus* = (*f(of)*) Formatiune sferica, globuloasa, normala sau patologica. Tipuri:

1) G. *comos* sau *keratotic*: insula de celule epiteliale keratinizate In masa tumorala a epitelioamelor spinocelulare. 2) G. *ocular* (v.). 3) G. de *siguranta*: retractia dura a uterului dupa expulzia fatului. 4) G. *vezical* (v.).

GLOB OCULAR / globe oculaire / bulb, eyeball. NA: **bul. bus oculi.** Organ par reprezentand segmentul periferic (extern) al analizatorului vizual, de forma aproximativ sferica (cu axul antero-posterior de 25 mm si diametrul transversal de 23 mm), situat In "orbita. G. o. este un organ cavitat alcatuit dintr-un Invelis rezistent care cuprinde o serie de medii transparente Invelisul g. o. este alcatuit din trei tunici: 1) *Sclerotica*, tunica conjunctiva externa si rezistenta, a carei parte anterioara transparenta este *corneea. 2) *Uveea*, tunica medie cu vascularizatie bogata. 3) *Retina*, receptorul vizual propriu-zis. Mediile transparente cuprinse In acest triplu Invelis sunt: *umoarea vitroaA cu volumul eel mai mare, *cristalinul, lentila biconvexa plasa| Intre umoarea vitroasa ?i *umoarea apoasa, care umple partea anterioara a g. o. Acestea, Tmpreuna cu corneea, constituie dioptrul ocular. Anexele g. o. sunt muschii extrinseci, pleoapele si aparatul lacrimal.

GLOBAL VEZICAL

GLOBAL VEZICAL / globe vesical / full bladder, bladder distension. Expresie desemnand o vezica urinara In stare de distensie (prin retentie de urina), care este perceputa la palparea regiunii hipogastrice ca o masa rotunda, regulata si mediana, asemanatoare unui glob. G. v. este mai frecvent la barbat, fiind eel mai adesea cauzat de un *adenom de prostata sau de o ingustare a uretrei si, mai rar, de o disfunctie neuro-logica a vezicii. La femeie, g. v. este eel mai frecvent provo-cat de o compresie pelvina (*fecalom) sau de o imobilizare indelungata la pat.

GLOBALINA, s. f. / globine, s. f. / globin. [Lot. *globus = glob; *ind.*] Partea proteica a *hemoglobinei, care contine patru molecule de globina pe molecula.

GLOBOZID, s. n. / globoside, s. m. / globoside. *Sfingolipid care contine zaharuri aminoacetilate si hexoze simple, prezent In ser, splina, ficat si eritrode. Se acumuleaza In tesuturi ?n "boala Sandhoff.

GLOBUL, s. n. / globule,^ s. m. / globule. [Lot. *globulus = glob mic, dm, de [a globus = glob]*] 1) Corpuscul sferic. 2) Pi-catura mica sferica alcatuita dintr-un fluid sau semifluid. 3) Par-ticul§ sau celula de dimensiuni mid si forma sferica. Denumi-rea de g. rosu este discutabila, deoarece hematiile normale nu au forma sferica. V. sferod.

GLOBUL ALB / globule blanc / white blood cell. Sin.: leucocit (v.).

GLOBUL ROSU / globule rouge / red blood cell. Sin.: eritrocit (v.).

GLOBULAR, adj. / globulaire, adj. / globular. [Lot. *globulus = glob mic, dim. de (a globus = glob.)*] 1) Care are forma de glob; sferic. 2) Care apartine globulelor rosii, referitor la aces-tea. Ex.: volum g.

GLOBULINA DE LEGARE A HORMONULUI SEXUAL / globuline de liaison de la hormone sexuelle / sex hormone binding globulin. Sin.: proteina de legare a hormonului sexual (v.).

GLOBULINA DE LEGARE A TESTOSTERONULUI / globuline de liaison de la testosterone / testosterone binding globulin. Sin.: proteina de legare a testosteronului (v.).

P-GLOBULINA. Var. pentru betaglobulina (v.).

y-QLOBULINA. Var. pentru gamaglobulina (v.).

GLOBULINE, s. f. / globulines, s. f. / globulins. [Lot. *glouh-lus = glob mic., dun. de [a globus = glob; -inc.]*] Proteine globulare cu greutatea moleculara Intre 120000.SJ 250000 Da, cu caracter slab add, cu punctul izoelectric situat Intre pH-ul 5 si 6, insolubile In apa distilata si alcool, coagulabile prin cal-dura. Tipurile de proteine globulare din organism sunt diverse:

*fibrinogen, g. serice, ovoglobulina, "tiroglobulina, "miozina etc. G. din serul sanguin prezinta la 'electroforeza acestuia o mobilitate anodica mai mica decat a albuminei serice. S-au izo-lat a., a., p si y-globuline. Imunoglobulinele fac parte din grupul

*gamaglobulinelor. V. tab. const. biochim. **a.GLOBULINE.** Var. pentru alfa globuline (v.). **GLOBULINEMIE, s. f. / globulinemie, s. f. / globulin(a)emia.**

[Lat. *globulw = glob mic., dim de la globiis = glob; -ina, y. hciima, -atos = sange*] Prezenta normala de *globuline In sange. V si serumglobulina. **GLOBULINEMIE MONOCLONALA BENIGNA / globulinemie**

monoclonale benigne / benign monoclonal gammopathy. Sin.: gamapatie monoclonala benigna (v.). **GLOBULINURIE, s. f. / globulinurie, s. f. / globulinuria.** [Lat.

globulins = glob mic; dim. de la globus = flob; -ma; gr. ouron = urina.] Varietate de proteinurie caracterizata prin prezenta exclusiva a *globulinelor In urina. **GLOBUS, s. n. / globus, s. m.**

/ globus. NA: globus, pi. globi. [Lat. *globus = glob.*] 1) Structura sferica. 2) G. *histeri-*

GLOMERULONEFRITA ACUTA

cus, bula isterica, ca senzatie de „nod in gat”, premergatoare crizelor isterice. 2) G. pallidus, portiunea mediala a nucleului lenticular. GLOMANGIOM, s. n. / glomangiome, s. m. / glomangioma.

[Lat. *glomus, -ens = ghem.; gr. angeion = Vas; -omo.*] Tumora glomica. V. glomus. **GLOMECTOMIE, s. f. / glomectomie, s. f. / glomectomy.**

[Lat. *glomus, -ens = ghem; gr. ektome = esyUM.*] Resectia *glomusului carotidian.

GLOMERUL, s. m. / glomerule, s. m. / glomerulus. NA: glomerulus, pi. glomeruli. [Lat. *glomerulus, dim de. (a glomus, *eris = ghem.)*] Formatiune de forma unui ghem microscopic, alcatuit din capilare sanguine sau fibre nervoase. Termenul este utilizat frecvent pentru desemnarea g. renal (v.). Alte ex.: g. arteriolar cohlear, ghemuri arteriolocapilare situate In interiorul *cohleei; g. olfactiv, alcatuit din fibre nervoase, la nivelul bulbului olfactiv si continand prima sinapsa a caili olfactive.

GLOMERUL RENAL / glomerule renal / renal glomerulus. Element initial al nefronului, format dintr-un ghem de capilare coafat printr-o portiune aplatizata a tubului urinifer, capsula lui Bowman. Poseda doi poli: unui vascular, pe unde intra arteriola aferenta glomerulara si de unde iese arteriola eferenta glomerulara, si un pol urinar, unde porneste tubul urinifer. Sin.: corpusculul (sau g.) Malpighi, corpuscul renal.

GLOMERULITA, s. f. / glomerulite, s. f. / glomerulitis. [Lat. *glomerulus, aim. de ta glomus, -eris = ghem; -Ha.*] Proces inflamator glomerular, propriu glomerulonefritelor, caracterizat, In formele acute inflamatorii, prin tumefactie si proliferare a celulelor endoteliale, proliferare si descuamare a celulelor epiteliale, degenerescenta, necroza fibrinoida, rupturi ale membranei bazale. Forme variate, dupa tipul leziunii: exsudativa, proliferativa, hemoragica, necrotica, membranoasa.

GLOMERULITA SEGMENTARA NECROTICA / glomerulite segmentaire necrotique / Goodpasture's syndrome. Sin.: sindrom Goodpasture (v.).

GLOMERULONEFRITA, s. f. / glomelonephrite, s. f. / glomerulonephritis. [Lat. *glomerulus, dim. de la glomus, -eris = ghem; gr. nephros = rimchi; -ita.*] *Nefropatie cu leziuni predominante la nivelul glomerulilor. Sensul termenului g. a evoluat asemanator celui de *nefrita, notiunea de proces inflamator sugerata de sufixul -ita nu mai este pe primul plan, g. devenind aproape sin. cu *nefropatie glomerulara. In consecinta, g. formeaza un grup relativ heterogen, avand si o serie de caracteristici comune: 1) histopatologic domina alterarile glomerulare; 2) manifestarile clinice cele mai frecvente sunt proteinuria, hematuria, uneori sindromul nefrotic, insuficienta renala, hipertensiunea. Cadrul g. a fost subdivizat intr-o serie de grupe, mai mult sau mai putin autonome. V. In continuare.

GLOMERULONEFRITA ACUTA / glomerulonephrite aigue / acute glomerulonephritis. Inflamatie acuta, difuza a glomerulilor renali, mai frecventa la sexul masculin (2/1) si la copil. fn majoritatea cazurilor, afectarea rinichiului este precedata de o infectie a cailor respiratorii superioare cu streptococ beta-hemolitic din grupul A. Perioada de latenta de la infectie la aparitia semnelor de nefrita este, In medie, de 10-14 zile. Alte cauze ale g. a.: origine infectioasa nestreptococica, virala, parazitara, prin mecanism imunitar si toxic alergic. In 25% din cazuri nu se identifica nici un element etiologic. Caracteristid clinice: astenie, paloare, edeme (Indeosebi ale fetei), semne de insuficienta cardiaca congestiva, asociate in 50% din cazuri cu hipertensiune arteriala, hiperazotemie usoara. Urinele sunt rare, tulburi, continand proteine, hematii si dlindri. Leziunile anatomopatologice esentiale constau din proliferari celulare endocapilare. Prezenta, pe fata externa a membranei bazale glomerulare, a unor depozite bogate in "imunoglobuline si in

GLOMERULONEFRITA CRONICA

*complement sustine ipoteza implicarii "complexelor imune In patogenia g. a. La copil si la adultul tanar, g. a. evolueaza 2-4 saptamani, cu vindecare In majoritatea cazurilor. La adulti, evolutia g. a. poate fi mai grava, rareori mortala, eel mai des cu cronicizare.

GLOMERULONEFRITA CRONICA / glomerulonephrite chronique / chronic glomerulonephritis.

In conceptia actuala, g. c. nu este considerate o entitate unica, d o modalitate de mani-festare a unui grup de afectiuni eterogene etiopatogenic si morfopatologic, asemanatoare ca sediu al leziunii si ca evolu-tie. Astfel, este comuna afectarea capilarelor glomerulare, expri-mata initial prin leziuni inflamatorii, apoi cicatriceale. Evolutia g. c. este lenta, uneori pe o perioada de peste 20 de ani, neregulata, dar progresiva spre»o *insuficienta renala cu prognostic rezervat. Aproape totdeauna este probabila interventia unui mecanism imunitar, frecvent prin depunerea de *com-plexe imune circulante si, mai rar, prin actiunea citotoxica a unor anticorpi antimembranari. Etiologia g. c. este diversa:

consecutiv unei *g. acute, afectiuni glomerulare In cadrul unor boli metabolice, neoplazii, colagenoze, boli ereditare. In multe cazuri, g. c. este primara sau idiopatica. In esenta, se disting trei forme clinice: 1) G. c. *latenta*, descoperita ocazional prin examenul de urina (proteinurie, hematurie, cilindriurie). 2) G. c. *hipertensiva*: hipertensiune arteriala moderata sau severa, de tip sistolodiastolic, determinand „hipertensiunea palida". 3) G. c. *nefrotica*, sindromul nefrotic fiind irnpur: edem, hipertensiune arteriala, hematurie, proteinurie si insuficienta renala cronica. Sin.: glomerulopatie cronica.

GLOMERULONEFRITA CU DEPOZITE MEZANGIALE DE IgA / glomerulonephrite membrano-proliferative (forme mesangiale) / mesangioproliferative glomerulonephritis. Sin.: boala Berger (v.).**GLOMERULONEFRITA FOCALA / glomerulonephrite focale / focal glomerulonephritis.**

Forma de *g. cronica In care leziunile sunt localizate In anumite sectoare ale ghemului capilar al glomerulului renal si In anumiti glomeruli. Se asodaza si leziuni banale ale tubilor si ale spatiilor interstitiale renale. Forme clinice foarte variate, cele mai frecvente fiind cele cu he-maturii izolate si recidivante. G. f. se Intalneste relativ frecvent in manifestarile renale ale endocarditei infectioase sub-acute, ale colagenozelor din purpura reumatoida si In cazul

*sindromului Goodpasture. Sin.: boala Lohlein.

GLOMERULONEFRITA CU LEZIUNI MINIME / alterations glomerulaires minimales / minimal change disease.

Afectiune benigna care reprezinta cea mai frecventa cauza de *sindrom nefrotic la copil. Se caracterizeaza prin pierderea difuza a proceselor (pedicele) celulelor epiteliale glomerulare (podocite). Alterarile nu sunt vizibile decat In "microscopie electronica prin transmisie. Sin.: boala renala cu leziuni minime. V. si nefroza, boala Epstein.

GLOMERULONEFRITA LOBULARA / glomerulonephrite lobulaire / lobular glomerulonephritis.

Forma de g. prolifera-tiva cronica In care sunt afectati toti glomerulii renali dintr-un lobul. Fiecare lobul afectat contine un nodul hialin, ale carui prelungiri se acoleaza la peretii capilarelor si invadeaza treptat Ini,"egul lobul. Sin.: glomerulonefrita nodulara sau lobulonodulara.

GLOMERULONEFRITA LOBULONODULARA / glomerulonephrite lobulonodulaire / lobular glomerulonephritis. Sin.: glomerulonefrita lobulara (v.).**GLOMERULONEFRITA MEMBRANOASA / glomerulonephrite membraneuse / membranous glomerulonephritis.**

Glomerulonefrita caracterizata prin Ingrosarea difuza a membranei baza-le capilare, observata prin microscopie optica. La microscopie electronica prin transmisie, se observa ca Ingrosarea este de-terminata de depozite imunoglobulinice subendoteliale, electro-

nodense, separate prin pintoni ai membranei bazale. Reprezinta cea mai frecventa cauza de *sindrom nefrotic la adult. Frecvent idiopatica, poate fi si secundara tumorilor maligne, infectiilor sau lupusului eritematos sistemic.

GLOMERULONEFRITA MEMBRANOPROLIFERATIVA / glomerulonephrite membranoproliferative / membranoproliferative glomerulonephritis.

Glomerulonefrita cronica caracterizata prin proliferarea celulelor mezangiale, separarea lobulilor glomerulari, cresterea grosimii peretilor capilari, a matricei mezangiale, precum si a *complementului seric. Afecteaza Indeosebi copiii si are o evolutie lent progresiva cu episoade de hematurie, edeme si hipertensiune arteriala.

GLOMERULONEFRITA MEZANGIOPROLIFERATIVA / glomerulonephrite proliferative mesangiale / mesangial proliferative glomerulonephritis.

Proliferare mezangiala difuza, pe seama matricei si celulelor mezangiale Insoita de proliferare endocapilara. Uneori sunt detectate depozite mezangiale de IgM si complement. Evolueaza clinic ca *sindrom nefrotic.

GLOMERULONEFRITA NODULARA / glomerulonephrite nodulaire / fobular glomerulonephritis. Sin.: glomerulonefrita lobulara (v.).**GLOMERULONEFRITA POSTSTREPTOCOCCICA / glomerulonephrite post-streptococcique / streptococcal glomerulonephritis. V. glomerulonefrita acuta.****GLOMERULONEFRITA RAPID PROGRESIVA / glomerulonephrite rapide progressive / rapidly progressive glomerulonephritis.**

G. caracterizata prin instalarea *insuficientei renale Intr-o perioada extrem de scurta, de cateva saptamani sau luni, ca urmare a afectarii a 50-80% din glomerulii renali. Le-ziunile anatomopatologice caracteristice constau In prezenta semilunelor celulare, care ocupa numai un segment al capsulei Bowman sau pot avea un caracter circumferential, Inoon-jurand complet glomerulul. In cele mai multe cazuri, afectarea glomerulara este mediata imunologic.

GLOMERULOPATIE, s. f. / glomerulopathie, s. f. / glomerulopathy. \Lot. *glomerulus*, cCun. de [a *glomus*, -en's = ghanj gr. *pathos* = boala,} Termen general care desemneaza orice maladie renala (nefropatie) ce afecteaza efectiv glomerulii. G. poate fi acuta sau cronica, difuza sau segmentara, secundara sau primitiva. Din punct de vedere etiologic, sunt cuprinse le-ziunile glomerulare inflamatorii, cele determinate de amiloidoza, nefroza lipidica si cele din anumite boli generale: colagenoze, diabet etc. Sin.: glomerulita, glomerulonefrita, nefropatie glomerulara.**GLOMERULOSCLEROZA, s. f. / glomerulosclerose, s. f. / glomerulosclerosis. \Lat. *glomeruliis*, (fim. tit Ca {*lomus*, • *eris* = *gfiem*; gr. *sklemsis* = *indwatie*., *intdriv*, de. la. *skleros* = *tare*, *dw*.) Scleroza a glomerulilor, care apare de obicei ca urmare a evolutiei unei *glomerulonefrite cronice. Se produc scleroza si hialinizarea anselor vasculare ca si simfiza aces-tora cu capsula. Rezultat: afectarea pana la suprimare a func-tiei glomerulare. G. *intercapilara* constituie *sindromul Kimmelstiel-Wilson.****GLOMERULOZA, s. f. / glomerulose, s. f. / glomerular nephrosis. [Lot. *glomerulus*, dim. de Ca *glomus*, -eris = *glwm*; -ozo.] Termen care tinde sa devina desuet si desemneaza o forma de "nefroza In care predomina leziunile degenerative de la nivelul glomerulilor renali.****GLOMUS, s. n. / glomus, s. m. / glomus. NA: glomus, pi. glomera. [Lat. *glomus*, -eris = *gfiem*.] Corpuscul rotunjit, alcatuit din vase si cu o inervatie abundenta. V. In continuare.****GLOMUS CAROTIDIAN / glomus carotidian / glomus caroticum. NA: glomus caroticum. Corpuscul mic, bogat vascularizat, situat la nivelul bifurcatiei carotidei- primitive. G. c. contine *chemoreceptori.**

GLOMUS JUGULAR

GLOMUS JUGULAR / gloinus jugulaire / glomus jugulare. NA: glomus jugulare. Formatiune mica vasculonervoasa, situata Intre golful jugulare si peretele osos al fosei jugulare. G. j. contine "chemoreceptorii".

GLOMUS NEUROVASCULAR / glomus neurovasculaire / glomus body. Anastomoza arteriovenoasa microscopica, bogata In fibre musculare netede si fibre nervoase, situata Indeosebi in pielea degetelor mainilor si picioarelor.

GLOSALGIE, s. f. / glossalgie, s. f. / glossalgia. [jr. *glos-sa* = *iimba*; *algos* = *durm.*] Sin.: glosodinie (v.).

GLOSITA, s. f. / glossite, s. f. / glossitis. [Qr. *glossa* = *iimba.*; -*ltd.*] Denumire generică pentru toate leziunile inflama-torii ale limbii, superfidale sau profunde, acute sau cronice, cu etiologie foarte variata si uneori necunoscuta. Tipuri de g.:

1) G. *cerebriforma*, *genodermatoza in care limba este braz-data de santuri pronuntate, asemanatoare cu suprafata creierului-lui. 2) G. *depapilanta*, observata In perioada secundara a sifi-lisului si la fumatori; se prezinta sub forma de placi bine circum-scrise, rosii si netede, situate pe fata dorsala a limbii. Repre-zinta consecinta descuamarii epiteliale a papilelor linguale. 3) G. *disecanta*, cu pierderi de substanta, erodari si ulceratii, cu ca-racter extensiv si fara tendinta la cicatrizare. 4) G. *exfoliativa marginala* sau *limba geografica, caracterizata prin pete cir-cumscrise, circulare, usor reliefate, care, prin confluenta, sea-mana cu reprezentarea unui relief geografic. 5) G. *romboidala mediana*, proces de hiperkeratoza situat inaintea V-ului lingual, de etiologie necunoscuta, rebela la tratament. 6) G. *sifilitica*, v. g. depapilanta. 7) G. *superficiala hiperkeratozica*, alungire si colorare In brun-negru a papilelor linguale, cauzata de iritatiei prelungite prin tutun, alcool, condimente, infectii cronice, micro-biene sau micotice.

GLOSITA HUNTER / glossite de Hunter / Hunter's glossitis. [William Hunter, medic e.nfje.s., Londra, 1861-1957.] Semn pretios, precoce, al *anemiei Biermer, reprezentat de atrofia limbii - limba este lucioasa, depapilata, prin disparitia papilelor filiforme si fungiforme; mucoasa devine degranulata, straluci-toare, de un rosu pal si papilelor prezinta leziuni veziculare sau ulcerate, dureri si arsuri la contactul cu alimentele.

GLOSODINIE, s. f. / glossodynie, s. f. / glossodynia. [Cjr. *glossa* = *limba*; *odyne* = *dure-re.*] Nevralgie particulara a limbii, caracterizata printr-un punct dureros fix si intalnita la nevropati.

GLOSO-FARINGIAN, adj., s. m. / glossopharyngien, -ienne, adj., s. m. / glossopharyngeal. [Cfr. *glossa* = (*iimba*; *pharynx*, -*yingos* = *faringe.*) 1) Care se refera la limba si faringe.

2) *Nervul g.*, a IX-a pereche a nervilor cranieni, care ofera fibre motorij faringelui si parotidei si fibre senzitive treimii pos-terioare a limbii, palatului moale si urechii medii. V. tab. anat.-nervi.

GLOSOFOBIE, s. f. / glossophobia, s. f. / glossophobia. [£?r. *glossos* = (*iimba*; *phobos* = *fric-a.*] Frica de a pronunta unele cuvinte, generata adesea de imposibilitatea articulării unor sunete.

GLOSOLALIE, s. f. / glossolalie, s. f. / glossolalia. [C.r. *glossa* = *timber*, *lalifi* = *vorfme*, *de*. [a *lalein* = a *Vorbi.*] 1) Utilizarea unui limbaj imaginar, cu un vocabular si o sintaxa inventate. Se observa In *schizofrenie si In *isterie. Sin.: glosomanie. 2) Capacitate atribuita unor persoane din anumite grupuri religioase de „a vorbi In limbi”, acestea rostind cuvinte necunoscute, carora ulterior li se atribuie diferite semnificatii.

GLOSOMANIE, s. f. / glossomanie, s. f. / glossomania. [Qr. *glossa* = *limba*; *mania* = *ne.fiv.nie.*] Sin.: glosolalie (v.).

GLOSOPLEGIE, s. f. / glossoplegie, s. f. / glossoplegia. [(^r. *glosso* = *limba.*; *plege* = [i*Witura.*] Hemiplegia limbii, prin leza-rea ramu'ii motorii a nervului hipoglos.

GLUCOCORTICOIZI

GLOSOPTOZA, s. f. / glossoptose, s. f. / glossoptosis. [Gr. *glossa* = (*iimba.*; *ptosis* = *cadere.*] Caderea accidentala a limbii In faringe, prin absenta coordonarii musculare si relaxare musculara, de ex. In cazul anesteziei profunde, In stare de coma etc. Poate determina asfixie si exitus.

GLOSSINA / glossina / glossina. [^r. *glossa* = *iimficL*] Gen de insecte din familia *Muscidae*; raspandite In tarile ecuatoria-le. Specii importante: 1) G. *palpalis* sau musca tete, transmite "boala somnului. 2) G. *morsitans* transmite boala somnu-lui rodeziana.

GLOTA, s. f. / glotte, s. f. / glottis. NA: glottis, [^r. *glotta* sau *glottis* = *gCota*, *forma atidc* pentru *glossa* = *limba.*] Parte a etajului mijlociu al laringelui (cea mai stramta) situata la nivelul *corzilor vocale. Portiunea anterioara, interligamentara, este delimitata de marginea libera a corzilor vocale, iar portiu-neea posterioara, intercartilagineasa (rinuta), este delimitata de cartilajele aritenoide.

GLUCAGON, s. m. / glucagon, s. m. / glucagon. {Cjr. *glykys* = *duice*; *gone*, *gonos* = *urmaf*, *samanta* *ge-nitatd.*} Hormon polipeptidic secretat de celulele a; ale *insulelor Langerhans pancreatice. Are actiune hiperglicemianta, antagonista cu a -insulinei, stimuland totodata secretia acesteia. G. este captat de ficat, unde activeaza *glicogenoliza, fiind si lipolitic. Secretia sa creste In functie de scaderea *glicemiei. G. este utilizat in accidentele hipoglicemice, pe cale intramusculara, In doza de 1 mg, fiind prescris In doze mai man, In perfuzie, si in trata-mentul 'socului cardiogenic. V. tab. const. endocrinol. **GLUCAGONOM, s. n. / glucagonome, s. m. / glucagonoma.** {Cjr. *glykys* = *duice.*; *gone*, *gonos* = *urmaf*, *sdmndfd* *ge.nita*[a; -*oma.*] Tumora rara, dezvoltata la nivelul celulelor a; din 'insulele Langerhans, secretoare de *glucagon. Manifestarile clinice sunt grupate In cadrul *sindromului de glucagonom. Metastazele hepatice sunt frecvente, iar evolutia este fatala.

GLUCID, s. n. / glucide, s. m. / carbohydrate. [Qr. *glykys* = *duCce.*] Denumire generica a hidratilor de carbon, continand carbon, hidrogen si oxigen si avand, de regula, formula (CH₂O)_n. Alaturi de functia 'energogena pe care o Indeplinesc, g. au si roluri structurale (ex.: In tesutii cartilajinos) sau functionale (ex.: ribozele acizilor nucleici). Se clasifica in doua mari grupe: *oze si *ozide. Sin.: hidrat de carbon (desuet), hidrocarbonat (denumire improprie), zahar.

GLUCIDOGRAMA, s. f. / glucidogramme, s. m. / glucopro-teinogram. [Cjr. *glykys* = *duCce.*; *gramma* = *inscne.re.*] Exprimarea grafica a proportiei diferitelor fractiuni de glucoproteine (sau *glicoproteine) continute Intr-un lichid din organism, se-parate prin *electroforeza si relevate cu un colorant adecvat. Glicoproteinele serului sanguin formeaza un grup complex si migreaza impreuna cu globulinele, Indeosebi cu cele a si p. Acest grup cuprinde in esenta: orosomucohidul, a-macroglobu-lina, haptoglobina, siderofilina, ceruloplasmina, imunoglobulinele etc. Majoritatea proteinelor serice contin glucide.

GLUCOCORTICOIZI, adj., s. m. pi. / glucocorticoides, adj., s. m. pi. / glucocorticoids. [Cfr. *glykys* = *duCce.*; *tat. cortex*, -*ids* = *scoarfa*; *gr. eidos* = *forma.*] Denumire generica a hor-monilor 'corticosuprarenalei cu rol in protectia impotriva stresu-lui, ca si in metabolismul glucidic si protidic. 2) Despre orice 'corticoid a carui actiune este apropiata de cea a *cortizolului. G. au activitate metabolica importanta si actiune mineralocorti-coida mai mult sau mai putin neta, in functie de compusul respectiv. Reprezinta cele mai puternice medicamente *anti-inflamatoare cunoscute, aceasta actiune fiind, pentru fiecare substanta, paralela cu activitatea sa metabolica. G. sunt, de asemenea, utilizate ca *antialergice, dar exercita si efecte in-dezirabile dominate de retentia hidrosodata, perturbari ale meta-bolismului glucidic, hiperkaliurie, toxicitate digestiva si efecte imunosupresoare (ultimele avsiind si aplicatii terapeutice).

GLUCOFORMATOR

GLUCOFORMATOR, adj., s. n. / **glucoformateur**, -trice, adj., s. m. / **glucogenic**. [Qr. *glykys = dulce; [at. formator, -oris = creator, de [a formare = a forma fi forma = forma.]* (Sub-stanta) care poate fi transformata in glucoza pe cale enzima-tica. Sin.: glicoformator.

GLUCOGENEZA, s. f. / **glucogenese**, s. f. / **glucogenesis**. [Qr. *glykys = dulce; genesis = producere, de. [a gennan = a produce.]* 1) Formarea de glucoza in organism din alte *oze. Sin. (rar): glucogeneza. 2) Formarea glucozei, indeosebi in ficat, din *glicogenul continut in acest organ. Sin.: glicogeno-liza. V. si glicogeneza.

GLUCOKINAZA, s. f. / **glucokinase**, s. f. / **glucokinase**. [Cyr. *glykys = dulce; kinein = a misca; -aza.]* Enzima care fosforileaza glucoza in glucoza-6-fosfat. G. este specifica glucozei si se gaseste aproape exclusiv in ficat (in cantitate mica in rinichi) unde este sintetizata sub actiunea insulinei. Exista, de asemenea, o g. prezenta in celulele beta-pancreatice, care regleaza secretia de insulina ca raspuns la cresterea glicemiei, ca si captarea glucozei in ficat in relatie cu ingestia de ali-mente. In diabetul MODY (*sindrom MODY) au fost descrise mutatii ale genei g. V. si hexokinaza.

GLUCOKININA, s. f. / **glucokinine**, s. f. / **glucokinin**. [r. *glykys = dulce; kinein = a misca; -ina.]* Substanta obtinuta din tesuturile vegetale si din drojdie. Injectata la animale, produce hiperglicemie, iar la animalele depancreatizate are efect asemanator insulinei (insulin-like).

GLUCOLIPID. Var. pentru glicolipid (v.).

GLUCONAT, s. n. / **gluconate**, s. m. / **gluconate**. [jr. *glykys = dulce.]* Sare a acidului D-gluconic cu diferite metale. Radicalul caracteristic al gluconatilor este Cgl-^{HO}Oy. O serie de g. (de calciu, de fier etc.) sunt folositi ca medicamente to-nice, reconstituante (in anemii, perturbari de nutritie) si ca anti-alergice.

GLUCONEOGENEZA, s. f. / **gluconeogenese**, s. f. / **gluconeogenesis**. [r. *glykys = dulce-i neos = wu; genesis == producere, lie, [a gennan = a produce.]* Formare de glucoza pornind de la compusi glucidici. In esenta aminoacizi sau derivati ai acestora si de la lipide. G. permite mentinerea nivelului celular de glucoza, conditie esentiala pentru majoritatea celulelor, in particular pentru celulele nervoase si eritrocite. Procesul de g. se accentueaza cand nivelul glucozei tinde sa diminueze, prin carenta alimentara sau prin epuizarea stocurilor de glicogen. Ficatul si rinichiul sunt principalele sedii ale g., deoarece contin inreg echipamentul enzimatic necesar acestei cai metabolice. Sin.: gliconeogeneza, neogliconeogeneza, neoglicogeneza.

GLUCOPROTEIDA. Var. pentru glicoproteida (v.).

GLUCOPROTEINA. Var. pentru glicoproteina (v.).

GLUCOPROTEINOGRAMA, s. f. / **glucoproteinogramme**, s. m. / **glucoproteinogram**. [Qr. *glykys = dulce.; protos = primul; -ina; jr. rima = inscrUn.]* Sin.: glucidograma (v.).

GLUCOZAMINA, s. f. / **glucosamine**, s. f. / **glucosamine**. [Gjr. *glykys = dulce.; oza - indit.o. tin g[uc.id; ammoniakon = sare de amonw.1 gasita m apropiere-rea temptuului Cui Jupiter Amman din Libia, -inal V. hexozamina.*

GLUCOZAT, adj. / **glucose -e**, adj. / **glucosed**. [Cjr. *glykys = dulce.; oza - wuic.a un gCw.id.]* Despre o solutie care contine *glucoza. Ex.: solutie g. izotonica sau (nerecomandat) ser g.

GLUCOZA, s. f. / **glucose**, s. f. / **glucose**. [Qr. *glykys = dulce.; oza - indit.o. tin g[uc.id.]* Monozaharid cu sase atomi de carbon in molecula (hexoza) si o functie aldehydica. G. reprezinta o sursa importanta de energie pentru organism si singura sursa de energie a creierului. In majoritatea alimentelor, g. nu se afla in forma libera (cu exceptia strugurilor), ci sub forma de 'sucroza si *amidon, din care este eliberata prin digestie.

GLUTARALDEHIDA

G. este stocata in organism sub forma de *glicogen. Concentratia g. in sange este mentinuta constanta (v. glicemie) datorita mai multor hormoni, indeosebi 'insulina si *glucagon. V. si glicoreglare.

GLUCOZA-6-FOSFAT, s. m. / **glucose-6-phosphate**, s. m. / **glucose-6-phosphate**. [Cyr. *glykys = dulce; oza - indica. w gCiitid, phos, phoios = [umind, fosfor.]* Primul compus intermediar format in toate caile metabolice majore pentru utilizarea *glucozei. G.-6-f. apare in cursul primei etape a *glicolizei, prin fosforilarea moleculei de glucoza de catre o 'hexokinaza. In citoplasma, glucoza este legata de o molecula de fosfat, g.-6-f. fiind substratul principal al 'respiratiei celulare. G.-6-f. intervine in numeroase cai metabolice.

GLUCOZA-6-FOSFATAZA, s. f. / **glucose-6-phosphatase**, s. f. / **glucose-6-phosphatase**. [r. *glykys = dulce; oza - wiicd un glucid.; phos, photos = Cumina, fosfor; -aza.]* Enzima prezenta in ficat si rinichi (dar absenta in celula musculara), care indeparteaza reziduul fosfat de pe molecula de 'glucozo-6-fosfat, permitand glucozei astfel rezultate sa difuzeze in sange. Enzima catalizeaza faza finala a 'glicogenolizei hepatice.

GLUCOZID. Var. pentru glicozid (v.).

GLUCOZIDAZA, s. f. / **glucosidase**, s. f. / **glucosidase**. [Gr. *glykys = dulce; ozid - uudcd un gCucid; -aza.]* Enzima din clasa *hidrolazelor: maltaza in sucul intestinal, celobioza in rinichi, ficat si mucoasa intestinala. V. si maltaza.

GLUCOZIDE CARDIOTONICE. Var. pentru glicozide cardiotonice (v.).

GLUCOZIDE DIGITALICE. Var. pentru glicozide digitalice (v.).

GLUCOZO-6-FOSFAT DEHIDROGENAZA / glucose-6-phosphate dehydrogenase / glucose-6-phosphate dehydrogenase. [Qr. *glykys = dulce; oza - indud un glucid; gr. phos, photos = Cumina, fosfor; [at. de = separat de; gr. hydor, hydatos = apd; gennan = a producere; -oza.]* Prima dehidrogenaza descoperita pentru NADP. G.-G-f. d. sta la originea unei cai „accesorii” pentru glicoliza, numita calea pentozelor. Deficitul ereditar in g.-6-f. d. altereaza aceasta cale, producand hemoliza intensa, secundara ingestiei unor substante oxidante (sulfamide, antipaludice de sinteza). Acest deficit este mai frecvent la rasa neagra, dar are o evolutie mai severa la rasa alba. Transmiterea acestei afectiuni la urmasi este legata de cromozomul X. V. si anemie hemolitica enzimo-priva.

GLUTAMAT, s. m. / **glutamate**, s. m. / **glutamate**. Sare a acidului glutamic care intra in compozitia 'transaminazelor.

GLUTAMAT-OXALOACETAT TRANSAMINAZA / glutamate-oxaloacetate transaminase / aspartate aminotransferase (ASAT). V. transaminaza.

GLUTAMAT-PIRUVAT TRANSAMINAZA / glutamate-pyruvate transaminase / alanin aminotransferase (ALAT). V. transaminaza.

GLUTAMINAZA, s. f. / **glutaminase**, s. f. / **glutaminase**. Enzima care catalizeaza hidroliza glutaminei, eliberand amoniac. Prezenta in cele mai multe tesuturi, g. este activata de metabolitii macroorganici (ATP).

GLUTAMINA, s. f. / **glutamine**, s. f. / **glutamine**. H₂NOC.CH₂.CH₂.CH(NH₂).COOH. Amida 'acidului glutamic; rezulta din actiunea glutamin sintetazei asupra acidului glutamic. In prezenta unei surse de amoniac si a ATP. in organism are rol de donator de grupari aminice, luand parte la sinteza acidului guanilic, citidin trifosfatului, nicotinamid dinucleo-tidului, bazelor purinice etc. Este utilizata si in procesele de detoxifiere prin conjugare.

GLUTARALDEHIDA, s. f. / **glutaraldehyde**, s. f. / **glutaraldehyde**. Complexul CHO.(CH₂)₃.CHO utilizat la fixarea tesuturilor. In microscopia optica si electronica, deoarece conserva detaliile structurale si localizarea activitatii enzimatice.

GLUTATION

GLUTATION, s. m. / **glutathion**, s. m. / **glutathione**. [Cjr. *glykys* = *dutce*; *theion* = *sulf.*] Tripeptid cu sulf alcătuit din 'glicina, *cistina și *add glutamic. Oxidat, acționează ca un acceptor de hidrogen, iar redus, ca un donator.

GLUTEAL, adj. / **gluteal**, adj. / **gluteal**. \Cjr. *gloutos*, *pl. gloutea* = *fesa*.} Sin.: fesier (v.).

GLUTEN, s. n. / **gluten**, s. m. / **gluten**, [(at. *gluten*, -*inis* = [*ipici*, *c/ε*] Complex proteic prezent în făinile de cereale, în-deosebi în cea de grau. Prin hidroliză peptică a g. rezultă peptide bogate în 'glutamina. Intoleranța la g. determină *boala celiacă.

GMP / **GMP** / **GMP**. Abrev. utilizată în mod curent pentru guanozin monofosfat (v.).

GMP CICLIC / **GMP cyclique** / **cyclic GMP**. Abrev. utilizată în mod curent pentru guanozin-3'-5'-monofosfat ciclic (v.).

GNATION, s. n. / **gnathion**, s. m. / **gnathion**. **NA: gnathion**. [Qr. *gnathos* = *faCca*, *nuvyfar*.] Reper craniometric corespunzând punctului median eel mai de jos de pe marginea inferoară a mandibulei.

GNATOLOGIE, s. f. / **gnathologie**, s. f. / **gnathology**. [Qr. *gnathos* = *fated*, *rrwytar*; *logos* = *ftiifa*.] Ramură cea mai nouă a stomatologiei moderne, care se ocupă cu studiul morfo-logiei, funcției și disfuncției sistemului stomatognat (aparatură masticator), în scopul cunoașterii, menținerii și instaurării echilibrului biologic și mecanic la nivelul acestui sistem.

GNATOPLASTIE, s. f. / **gnathoplastie**, s. f. / **gnathoplasty**. [(ft. *gnathos* = *fated*, *moJyar*; *pfastos* = *mode-Cat*, de [*a plas-seia* = *a. forma*, *a modeCa*.] Chirurgia plastică a aparatului masticator.

GNATOSCHIZIS, s. n. / **gnathoschisis**, s. m. / **gnathoschisis**. {Cjr. *gnathos* = *fated*, *nwyar*; *skhis* = *despuțura*, de [*ia skhi'*/.em = *a despdri*.] Clivaj congenital al maxilarului, combinat de obicei cu despăcurarea buzei superioare - „*buza de iepure*” - și a boltii palatine. Sin.: schizognatie.

GNOTOBIOTIC, adj. / **gnotobiotique**, adj. / **gnotobiotic**. [fyr. *gnotos* = *cuiivscut*, de [*a gnonai* = *a cunoaște*; *bios* = *viafa*.] Despre un animal a cărui floră microbiană este identificată, cunoscută.

GNOZIE, s. f. / **gnosie**, s. f. / **gnosia**. {(jr. *gnosis* = *cunoaștere*, de [*a gnonai* = *a cunoaște*.] Capacitatea de recunoaștere prin simțuri (tactil, vizual etc.) a formei unui obiect, de a-1 reprezenta și de a-și sesiza semnificația.

GODEU, s. n. / **godet**, s. m. / **pitting**. [J-r. *godet*, *dm otan-deza kodde* = *ciindru*. de. [emn.]} Depresiune a tegumentelor care rezultă după apăsarea acestora cu degetele și poate persista câteva minute. G. apare în edemul fluid și este absent în eel mixedematous. Termenul englezesc denumeste și fragmentele, constând în-deosebi din granule de țier, rezultate după distrugerea eritrocitelor în-deosebi în splină.

GOMA, s. f. / **gomme**, s. f. / **gumma**. [Lot. *gummi sou gom-mis*, gr. *kommi* = *gumd*; *cwdnt* de. *origine orie.nta[a*.] Leziune inflamatorie subacută a hipodermului, bine delimitată, care evoluează în patru stadii: cruditate (sau faza de constituire), ulceratie, evacuare și reparație (prin cicatrizare scleroasă). Termenul a fost utilizat inițial exclusiv pentru desemnarea g. *sifilitice*, caracteristice perioadei tertiară a bolii. Ulterior, el a fost extins și la alte leziuni, de natură diferită, dar prezentând o analogie cu g. sifilitice. Ex.: g. tuberculoasă, g. micotică.

GOMA SIFILITICĂ / **gomme syphilitique** / **gumma, syphiloma**. V. *goma*

GOMFOZA, s. f. / **gomphose**, s. f. / **gomphosis**. **NA: gomphosis**. [jr. *gomphos* = *piron*.] Forma de articulație în care unul dintre cele două elemente intra ca o pană într-un orificiu, ele fiind unite printr-un țesut conjunctiv (*sindesmoza). Ex.: articulațiile dentoalveolare.

GONADOTROFINA B

GONADA, s. f. / **gonade**, s. m. / **gonad**. [Qr. *gone*, *gonos* = *urnulf*, *samdnfd genitald*.} 1) Organ genital cu dublu rol, de producere a gametilor și de secreție a hormonilor sexuali care, prin acțiunea lor, asigură dezvoltarea organelor sexuale și susțin gametogeneza. La om g. sunt *ovarul și *testiculul. 2) În dezvoltarea embrionară, organ primordial din care se vor diferenția ulterior testiculele sau ovarele.

GONADOCRININA, s. f. / **gonadocrinine**, s. f. / **gonadocrinin**. [l'r. *gone*, *gonos* = *wmaf*, *amdnfd genita[a*; *krinein* = *a separa* de, -*ina*.] Peptid produs de ovar, care stimulează și modulează secreția *gonadostimulinelor. G. este o *cibernina.

GONADOLIBERINA, s. f. / **gonadolibérine**, s. f. / **gonadotropin-releasing hormone (factor)**, [(r. *gone*, *gonos* = *unnaf*, *sanvinfnd genitaia*; [at. *liberare* = *a dtbera*, *lie la liber* = [*ifier*; -*ina*.] Polipeptid cu formula (Pyro)Glu-His-Trp-Ser-Tyr-Gly-Leu-Arg-Pro-Gly-NHz și greutatea moleculară de 1 300 Da. Este sintetizat și secretat de neuroni din aria preoptică, nucleii areuat și țesutului hipotalamic cuprins între aceste două regiuni. Prin intermediul țigiei pituitare (conexiunea neurovasculară hipotalamohipofizară) stimulează secreția antehipofizară a celor două gonadostimuline (LH și FSH). Abrev.: Gn-RH, Gn-RF sau GRH.

GONADOSTAT, s. n. / **gonadostat**, s. m. / **gonadostat**. [Qr. *gone*, *gonos* = *unnaf*, *samanfd qenitaia*, *statikos* = *care oprefte*, de [*a istanai* = *a pCasa*, *a face sd two*.] Denumire de ansamblu pentru componentele hipotalamice care reglează funcțiile sistemului reproductiv, ale *gonadelor. G. cuprinde neuro-nii care secreta *gonadoliberina (GnRH) și factorii care afectează activitatea acestora. Sinteza și eliberarea GnRH este controlată de cative *neurotransmitatori și se află sub control de tip feedback negativ prin steroizii gonadali. De asemenea, g. răspunde la *inhibine, *activine și alți factori de reglare. Maturarea pubertală implică scăderea sensibilității hipotalamice la controlul feedback negativ, ca și scăderea eliberării de *opi-oide și de alți inhibitori.

GONADOSTATINA, s. f. / **gonadostatine**, s. f. / **gonadostatin**. [Cft. *gone*, *gonos* = *urnaf*, *samanfd genitaia*; *statikos* = *cant oprefte*, de [*a istanai* = *a p(asa*, *a face so. find*; -*ina*.] Peptid de origine ovariană, cu *M*, de peste 10 kDa, care inhibă activitatea *gonadostimulinelor. G. ar putea fi implicată în mecanismele de retrocontrol al funcțiilor axului hipotalamohipofizoovarian. V. și gonadocrinina.

GONADOSTIMULINA, s. f. / **gonadostimuline**, s. f. / **gonadotropin**. [Cjr. *gone*, *gonos* = *urnwf*, *smndntd genitald*; *tat. stimulare* = *a imfioidi*, *a stmiuia*, *lie*. (*a stimulus* = *bat ascufit* cu care se *im6o[desc vitele*, -*ina*.] Sin.: gonadotrofina (v.).

GONADOTROFINA, s. f. / **gonadotrophine**, s. f. / **gonadotrophin**. \Cjr. *gone*, *gonos* = *urnaf*, *samdnfd genitaia*; *trophe* = *firand*, *nu.Infie*; -*ina*.\ Denumire dată mai multor hormoni care acționează asupra glandelor sexuale, masculine și feminine, stimulând activitatea lor funcțională. Se disting: a) g. A și B (v.); b) g. *corionica (placentară)* (v.); c) g. series (v.). V. și prolactina. Sin.: gonadostimulina, gonadotropina.

GONADOTROFINA A / gonadotrophine A / follicle stimulating hormone. Hormon gonadotrop glicoproteic secretat de lobul anterior al hipofizei, cu greutate moleculară de aproximativ 30 kDa, care la femeie stimulează creșterea și maturarea foliculilor ovarieni și secreția de estrogeni și induce modificările endometriale caracteristice fazei proliferative a ciclului menstrual, iar la barbat activează spermatogeneza. Poate fi pus în evidență în urină, unde constituie prolanul A. Abrev.: FSH. Sin.: foliculostimulina, hormon foliculostimulant.

GONADOTROFINA B / gonadotrophine B / luteinizing hormone. Hormon gonadotrop glicoproteic, secretat de lobul anterior al hipofizei, cu greutate moleculară de aproximativ 28 kDa,

GONADOTROFINA CORIONICA (PLACENTARA)

care actioneaza Tmpreuna cu g. A pentru a produce ovulatia si stimuleaza secretia de androgeni si progesteron. Induce si mentine modificarile endometriale caracteristice fazei secretorii a ciclului menstrual. De asemenea, la femeie este implicat In activitatea corpului galben, iar la barbat in dezvoltarea si functionarea celulelor testiculare Leydig. Poate fi pusa In evidenta In urina, unde constituite prolanul B. Abrev.: LH. Sin.: hormon luteinizant, luteostimulina.

GONADOTROFINA CORIONICA (PLACENTARA) / gonadotrophine chorionique (placentaire) / human chorionic gonadotropin. G. extrasa din urina femeilor gravide si produsa de celulele trofoblastice ale placentei. Cea mai importanta actiune a sa pare a fi stimularea secretiei ovariene de estrogeni si progesteron In cursul primului trimestru de sarcina, secretie necesara mentinerii viabilitatii produsului de conceptie. Relevanta sa functionala scade In ultimele doua trimestre de sarcina, cand estrogenii si progesteronul sunt produsi de placenta. Deoarece este eliminata In urina permite diagnosticul precoce de sarcina. Obtinuta de la femeia Insarcinata sau de la unele animale In gestatie (iapa), este utilizata In terapeutica ca hormon gonadotrop pe cale musculara. In calitate de stimulent al ovarului si testiculului. Abrev.: HCG.

GONADOTROFINA SERICA / gonadotrophine serique / seric gonadotropin, pregnant mare serum gonadotropin. Denumire a preparatului hormonal obtinut din ser sanguin provenit de la iapa gestanta. Acest ser contine gonadotrofine A si B si, standardizat In unitati, a fost utilizat In tratamentul *criptor-hidiei, *sterilitatii si *nanismului hipofizar.

GONADOTROP, adj. / gonadotrope, adj. / gonadotropic. [Cjr. *gone, gonos* = *urmaf, samanta. gmitata; trope* = *intoarcere, de. [a trepein = a mtoarc-e.]* Care are actiune asupra glandelor sexuale.

GONADOTROPINA, s. f. / gonadotropine, s. f. / gonadotropin. [Qr. *gone, gonos* = *wmaf, samdnfa genitcda; trope* = *intoarcerv., de. Ca trepein = a mtoarce.; -inn.*] Sin.: gonadotrofina (v.).

GONALGIE, s. f. / gonalgie, s. f. / gonalgia. [Qr. *gony, gonatos* = *genunchi; algos* = *dwe-re.*] Durere la nivelul genun-chiului.

GONARTRITA, s. f. / gonarthrite, s. f. / gonarthritis. [Qr. *gony, gonatos* = *genunchi; arthron* = *articulatw; -ltd.*] In-flamatie seroasa sau purulenta a articulatiei genunchiului.

GONARTROZA, s. f. / gonarthrose, s. f. / gonarthrosis. [Qr. *gony, gonatos* = *ge.nu.nc.tti; arthron* = *articuCapie; -ozd.*] Artroza a genunchiului, determinata de leziuni degenerative sau traumatice, manifesta prin limitare a flexiei, gonalgie si tumefactie variabila.

GONIOM, s. n. / goniome, s. m. / gonioma. [Qr. *gone, gonos* = *urmaf, samdnfa genitaCa; -oma.*] Sin.: seminom (v.).

GONIOMETRU, s. n. / goniometre, s. m. / goniometer, [Qr. goniat = unghi; metron = masura.] Instrument destinat masurarii unghiurilor, indeosebi ale fetei si ale craniului, ca si a amplitudinii miscarilor de la nivelul unor articulatii.

GONION, s. n. / gonion, s. m. / gonion. NA: gonion. [Ar. *gonro* = *unghi*] Punct craniometric reprezentat de varful un-ghiului mandibulei.

GONIOSCOPIE, s. f. / gonioscopie, s. f. / gonioscopy. [Gr. *gonia* = *unghi; skopia* = *afcmwiwe., de. [a skopein = a Vutea, a fe^anwia.]* Metoda de examinare a unghiului camerular irido-cornean cu ajutorul unei lentile de contact speciale, observa-tia fiind efectuata cu un *biomicroscop si o lampa cu fanta. G. este necesara In stabilirea tipului de *glaucom si al stadiului evolutiv al acestuia.

GONIOSINECHIE, s. f. / goniosynechie, s. f. / gonlo-synechia. [Qr. *gonia* = *unghi; synekheia* = *contiwitate., de*

GRADIENT

[a syn = *nnpre.una, ekhein* = *a fine..*] Aderenta irisului si corneei la nivelul unghiului 'camerei anterioare a ochiului, de obicei din cauza unui proces inflamator de uveita plastica, sub forma unor bride sau membrane ce pot obstrua caile de scur-gere ale umorii apoase.

GONIOTOMIE, s. f. / goniotomie, s. f. / goniotomy, [Qr. *gonia* = *unghi; tome* = *taiere., sec-flum, de (a temnein = a taia)*] Interventie chirurgicala practicata In *glaucomul congenital, constand ?n sectionarea tesutului patologic (frecvent de origine embrionara) cu ajutorul unui ac special (goniotom).

GONOCIT, s. n. / gonocyte, s. m. / gonocyte. [Qr. *gone, gonos* = *urmaf, sdrndnfa ge-nitata; kytos* = *ce-hild.*] Celula susa a *gametilor.

GONOCOC, s. m. / gonocoque, s. m. / gonococcus. [Gr. *gone, gonos* = *urmaf, sdrndnpi ge-nitaia.; kokkos* = *boaba*] Agentul etiologic al *blenoragiei. Denumit stiintific *Neisseria gonorrhoeae* acesta este un diplococ gramnegativ, imobil, pre-zent In puroiul blenoragic, In interiorul leucocitelor polinucleare. V. si *Neisseria*.

GONOCOCEMIE, s. f. / gonococcemie, s. f. / gonococ-c(a)emia. {Cjr. *gone, gonos* = *urmaf, sinnd-nfs. ffe-nitofd; kokkos* = *booSio.; hmma, -atos* = *slinge.*} 1) Prezenta de *gonococi in sange. 2) *Septicemie cu gonococi.

GONOCOCIE, s. f. / gonococcie, s. f. / gonorrh(o)ea. [Gr. *gone, gonos* = *urmaf, samdnfa genitaia.; kokkos* = *60060.*] Boala determinata de infectia organismului cu gonococi. Dupa modul de contaminare se disting g. *veneriene* ("blenoragie sau gonoree) si g. *nonvenehene*, extrem de rare (conjunctivita nou-nascutului si vulvovaginita fetitelor).

GONOREE, s. f. / gonorrhoe, s. f. / gonorrh(o)ea. [jr. *gone, gonos* = *urmaf, samdnfa genitcdd; rhoia* = *curgerv., de. Ca rhein* = *o curge.*] Sin.: blenoragie (v.).

GONOSOM. Var. pentru gonozom (v.).

GONOZOM, s. m. / gonosome, s. m. / gonosome, sex chromosome. [Qr. *gone, gonos* = *urmaf, samdnfa genitaCa, soma, -atos* = *corp.*] Denumire data celor doi cromozomi din pere-chea care are, printre alte functii, rol In determinarea sexului. La femeie, perechea contine doi cromozomi X identici. La bar-bat, unui din cromozomii pereche este X, iar altui, de dimen-siuni mid, este denumit cromozomul Y. Var.: gonosom. Sin.: idiocromozom. V. si autozom.

GRABATAR, adj. / grabataire, adj. / bedridden. [Lot. *graba-Ins, din gr. krabbatos* = *pat scund.*] Despre un bolnav care este nu capabil sa mai paraseasca patul, din cauza starii sale.

GRAD, s. n. / degre, s. m. / degree. [Lot. *gradus* = *pas, treaptd, de. [a grudi = a pafi, a merge..]* 1) Unitate de masura a unor marimi variabile, exprimata prin raportul dintre valoarea curenta si aceea a respectivei marimi. 2) Diviziune, interval pe o *scala de masurare a temperaturii. 3) Diviziune a unghiului drept, utilizata ca unitate de masura pentru ungiuri. 4) Treap-ta Intr-o serie de situatii: a) g. de *asimetrie*, indicator al simetri-ei unei repartitii statistice; b) g. de *contagiozitate*, indice de contagiozitate: numami de cazuri secundare pe care le poate genera un prim caz de boala contagioasa; se exprima In pro-cente din masa contactilor receptivi; c) g. de *disodatie*, raport Inre numarul de molecule disociate si numarul de molecule dizolvate; d) g. de *libertate*, In statistica matematica, numarul variabilelor independente a caror variatie nu sufera nici o restric-tie.

GRADIENT, s. m. / gradient, s. m. / gradient. [Lat. *gradus* = *pas, treapta, de. la gradi* = *a pafi, a merge.*] Termen larg utilizat In fizica, biologie, medicina; are semnificatia unei relatii dinamice a variatiei unui parametru (presiune, concentratie, tensiune partiala) In doua teritorii alaturate ale aceluiasi sis-tem: 1) G. *alveolocapilar*, diferenta dintre presiunea gazelor in

GRAFESTEZIE

alveola pulmonara si presiunea gazelor sangelui capilar; este mai mica de 1 mmHg pentru O₂ si nula pentru CO₂; 2) G. cte *concentratie* indica viteza cu care se modifica concentrate unei substante intr-un mediu apos sau diferenta de concentratie intre doua puncte ale mediului. Se defineste prin valoarea pantei celei mai abrupte sau viteza de schimbare a concentra-tiei si directia pantei. 3) G. *de potential*, diferenta de potential intre doua puncte ale cernului electric. 4) G. *pulmonar arterio-capilar*, diferenta de presiune medie pulmonara (13-15 mmHg) fata de presiunea pulmonara capilara (6-8 mmHg).

GRAFESTEZIE, s. f. / graphesthesie, s. f. / graph(a)esthe-sia. [jr. *graphein* = a scrie.; *aisthesis* = senzatie, *sensibi*B.ta-te.] Aptitudinea de a recunoaste, fara control vizual, litere sau figuri geometrice trasate pe tegumente (Indeosebi la nivelul palmei) de un examinator cu ajutorul unui creion marker.

GRAFLOGIE, s. f. / graphologie, s. f. / graphology. [Cjr. *graphein* = a scrie.; *logos* = stiinta.] Studiul particularitatilor caligrafice si psihografice ale scrisului, util pentru identificarea si caracterizarea anumitor trasaturi particulare ale unui subiect.

GRAFOMANIE, s. f. / graphomanie, s. f. / graphomania. [Qr. *graphein* = a scrie.; *mania* = nef>ww.] Nevoia irezistibila de a scrie cuvinte fara relatie logica, prezenta in unele forme de alienare mentala. Sin.: scribomanie.

GRAFOREE, s. f. / graphorrhoe, s. f. / graphorrh(o)ea. [<^r. *graphein* = a scrie.; *rhoia* = curgen, de (a *rhein* = a curge..)] Tendinta patologica de a scrie: oriunde, oricum si cu orice. Survine in unele boli psihice.

GRAFOSPASM, s. n. / graphospasme, s. m. / graphospasm. [Jt. *graphein* = a scrie.; [at. *spasmus*, fr. *spasmos* = con-trat.fie., de (a gr. *span* = a trage.) Sin.: crampa scriitorului (v.).

GRAM, s. n. / gramme, s. m. / gram. [Lat. *gramma* = greu-tate mica, din gr. *gramma* = liters., caracte.r] 1) Unitate de masura pentru greutate (fundamentals) In sistemul CGS (centi-metru-gram-secunda). 2) G.-centimetru: unitate de masura pentru lucrul mecanic In sistemul CGS. 3) Ion-g. (v.). 4) MolecuS-g.: sin. desuet pentru mol (v.).

GRAM-NEGATIV / Gram-negativ / Gram negative. V. coloratie Gram.

GRAM-POZITIV / Gram-positif / Gram positive. V. coloratie Gram.

GRAMICIDINA, s. f. / gramicidine, s. f. / gramicidin. Antibiotic din familia *polipeptidelor, extras din *Bacillus brevis*. G. exer-cita actiune antibacteriana In cazul a numerosi germeni gram-pozitivi (streptococ, pneumococ, stafilococ, bacil difteric, germeni ai gangrenei gazoase) si al spirochetelor bucale. Actiunea g. se explica prin calitatea sa de *ionofor.

GRANDOMANIE, s. f. / grandomanie, s. f. / megalomania. [J~r. *grand* == mare.; gr. *mania* = ne.6n.nie..] Sin.: megalomanie

GRANULATIE, s. f. / granulation, s. f. / granulation. [Lat. *granulum*, dim. de la *granum* = graunte..] 1) Mic corpuscul intracitoplasmatic, caracteristic pentru anumite celule. 2) Induziune citoplasmatica alcatuita din substante de rezerva amorfe, care apare In unele bacterii spre sfarsitui perioadei de cres-tere. 3) Mica formatiune localizata In tesuturi si reprezentand o *hiperplazie sau o reactie inflamatorie a tesutului.

GRANULATII ARAHNOIDE / granulations arachnoidiennes / granulations arachnoideales. Sin.: granulatii Pacchioni (v.).

GRANULATII PACCHIONI / granulations des Pacchioni / pacchionian granulations. NA: *granulationes arachnoideae*. [Antonio *Pacchioni*, anatomist si medic Italian, profefor [a {cmw., 1665-1726.] Vilozitati arahnoid vizibile cu ochiul liber, care patrund In interiorul sinusului longitudinal superior si pro-due mid depresiuni pe suprafata interna a craniului. Au rolul de a resorbi lichidul cefalorahidian in sistemul venos. Sin.: granula-fii arahnoidae.

GRANULOM EOZINOFILIC AL OSULUI

GRANULA, s. f. / granule, s. m. / granule. [Lat. *graniulum*, dim. de la *granum* = graunte..] 1) Particula intracelulara mica care, de obicei, se coloreaza selectiv; reprezinta o elaborate secretorie a celulei: a) g. *pigmentare*, constituite din pigment; b) g. *vifeline*, elemente care compun vitelusul; c) g. *zimogene*, g. presecretorii In celulele granulare. 2) Preparat farmaceutic, de forma sferica sau vermiculara, cu masa de circa 0,05 g. Are o concentratie mare de zahar.

GRANULIE, s. f. / granulitis. [Lat. *granulum*, dim. de la *granum* = grau.n.te..] Forma de tuberculoza acuta, generalizata pe cale hematogena, caracterizata prin prezenta in plamani si in toate organele de granulatii cenusii miliare. Descrisa In trecut, nu este exclus sa reapara In prezent. Sin.: tuberculoza miliara. V. tuberculoza.

GRANULOBLASTOM, s. n. / granuloblastome, s. m. / neuroblastoma. [Lat. *granulum*, dim. de la *granum* = grawite; gr. *blastos* = gennen; -omn.] Sin.: neurospongiom (v.).

GRANULOCIT, s. n. / granulocyte, s. m. / granulocyte. [Lat. *grainulum*, dim. de la *granum* = graunte., gr. *kytos* = ce.[nla.] Leucocit granular matur caracterizat prin prezenta unui nucleu multilobal. Se deosebesc mai multe tipuri de g. (in functie de afinitatea tinctoriala a granulatiiilor): g. bazofil, g. eozinofil, g. neutrofil. Sin.: polinuclear, polimorfonuclear. Termenul polinuclear este utilizat incorect ca sin. deoarece nu exista mai multe nuclee ci mai multi lobi ai aceluia-si nucleu.

GRANULOCITOPENIE, s. f. / granulocytopenie, s. f. / granulocytopenia. [Lat. *granulum*, dim. de (a *granum* = ffrdiinte.; gr. *kytos* = cditta; *penia* = sdnicie.] Diminuarea granulocitelor din sange. Cand numarul granulocitelor circulante este mai mic de 300/mm³ se foloseste termenul de *agranulocitoza. Sin.: granulopenie (v.).

GRANULOCITOZA, s. f. / granulocytose, s. f. / granulocytosis. [Lat. *granulum*, dim. de la *granum* = graunte.; gr. *kytos* = celula.; • ozo.] Cresterea numarului de *granulocite in sange sau tesuturi. V. In continuare.

GRANULOCITOZA BAZOFILICA / granulocytose basophilique / basophilic granulocytosis. Sin.: bazofilie (v.).

GRANULOCITOZA EOZINOFILICA / granulocytose eosinophilique / eosinophilic granulocytosis. Sin.: eozinofilie (v.).

GRANULOCITOZA NEUTROFILICA / granulocytose neutrophilique / neutrophilic granulocytosis. Sin.: neutrofilie, 2 (v.).

GRANULOM, s. n. / granulome, s. m. / granuloma. [Lat. *granulum*, dim. de la *granum* = grannie; -oma.] Termen relativ vag, utilizat pentru reactiile inflamatorii cronice care prezinta un aspect patologic mai mult sau mai putin caracteristic, con-stand dintr-o arie centrala de *macrofage Inconjurate de *limfo-cite activate. Centrul g. este format frecvent din celule gigante multinucleate rezultate din fuziunea macrofagelor, Inconjurate de macrofage mari, denumite uneori celule epitelioidae. Centrul g. este Inconjurat de *limfocite T frecvent *CD4 pozitive. Formarea g. reprezinta o modalitate prin care organismul Incear-ca sa izoleze germeni patogeni care rezista la distrugere, de ex. prin *fagodoza. G. pot fi nespecifice sau specifics, determinate de tuberculoza, lepra, sifilis, unele boli parazitare. V. In continuare.

GRANULOM DE CORP STRAIN / granulome de corps etrangers / foreign-body granuloma. G. format ca reactie histiocitara cutanata la un corp strain intratisular (amidon, talc, ulei etc.).

GRANULOM DENTAR / granulome dentaire / dental granuloma. G. format la varful unei radadni dentare, in urma necrozarii *pulpei dentare.

GRANULOM EOZINOFILIC AL OSULUI / granulome eosinophilique des os / eosinophilic granuloma. Forma de 'xantomatoza, marcata prin prezenta unei lacune, in general mica,

localizata eel mai des la nivelul unui os plat (craniu), Insoita de tumefactia partilor moi. Este consecinta hiperplaziei localizate a tramei osoase, de tip histiocitar si eozinofilic.

GRANULOM FUNGOID

GRANULOM FUNGOID / granulome fongoide / granuloma fungoides. Sin.: micozis fungoid (v.).

GRANULOM INELAR / granulome annulaire / granuloma annulare. Dermatoza de cauza necunoscuta, manifestata prin noduli mid indolori, acoperiti de piele normala sau roz si localizati la nivelul mainilor, degetelor si picioarelor, mai rar la coate. Nodulii au tendinta sa se grupeze in inele, iar histo-logic se constata zone de colagen pre necrotic, uneori fibrinoid, situate in derm.

GRANULOM INGHINAL / granulome inguinal / granuloma inguinale. Boala venerica granulomatoasa, determinata de un 'diplobacil incapsulat denumit *Calymmatobacterium granulomatis* (sin. vechi: *Donovania granulomatosis*). Afecteaza indeosebi populate neagra, In tarile calde, si se caracterizeaza prin aparitia unor noduli cu tendinta la ulcerare, localizati indeosebi la nivelul organelor genitale (gland, vulva). Sin. vechi: donovanoza.

GRANULOM LIPOFAGIC / granulome lipophagique / steatonecrosis. Sin.: steatonecroza (v.).

GRANULOM MALIGN CENTROFACIAL / granulome malin centrofacial / lethal midline granuloma. Boala de cauza necunoscuta, debutand prin rinoree, urmata de necroza ulceroasa a oaselor si a cartilajelor nasului, a sinusurilor, boltei palatine si orbitei. Leziunile granulomatoase sunt banale. Evolutie rapida spre exitus prin hemoragii si infectii.

GRANULOM PALAZZI / granulome de Palazzi / Palazzi's granuloma. Inflamatie cronica dentara grefata pe o *pulpa dentara fara antecedente patologice aparente, sub influenta unor factori umorali, care activeaza mitoza celulara pulpara, demineralizand In mare masura *dentina. Prin transparenta *smaltului se poate vedea pulpa de culoare roz.

GRANULOM PIOGENIC / granulome pyogenique / pyogenic granuloma. G. ale carui granulatii constau din mase de micro-organisme piogene.

GRANULOM AL PISCINELOR / granulome des piscines / swimming-pool granuloma. G. cutanat, de aspect *verucos, cu evolutie cronica, situat indeosebi la nivelul genunchilor si provocat de *Mycobacterium balnei*, care patrunde, de obicei, prin eroziunile provocate de contactul cu peretii unei piscine. Vindecare spontana In cateva luni sau In cativa ani.

GRANULOM REUMATOID / granulome rhumatismal / rheumatic granuloma. Sin.: nodul reumatic (v.).

GRANULOM SILICOTIC / granulome silicotique / sillicotic granuloma. Reactie de corp strain consecutiva patrunderii de particule din silice sau silicat sub piele. Survine dupa o peri-oada de latentă, uneori foarte lunga, si se caracterizeaza prin-tr-un infiltrat tuberculoid, In care sunt vizibile, In "lumina polari-zata, microcristale birefringente ("birefringenta).

GRANULOM TELANGIECTAZIC / granulome telangiectasique / telangiectaticum granuloma. Boala caracterizata prin prezenta de ulceratii la nivelul degetelor si al pielii acoperite cu par, din profunzimea carora se dezvolta formatiuni sub forma de duperca. G. t. este o forma de "botriomicoza.

GRANULOM VENERIAN / granulome vñnerien / venereal granuloma. V. granulom inghinal.

GRANULOMATOZA, s. f. / granulomatoze, s. f. / granulomatosis. [Lot. *grcinuliim*, dim. de. [a *granum* = *ffriiunte*; -omn; -ozd.] Denumire generica pentru o serie de boli caracterizate prin formarea de *granuloame multiple. G. *alergica*: v. sindrom Churg-Strauss. G. *infantila septica*: v. listerioza. G. *maligna*: v. boala Hodgkin.

GRANULOMATOZA WEGENER / granulomatoze de Wegener / Wegener's syndrome. [F. Wegener, *patoiog germon wntem-*

poron.] Forma de *angeita necrozanta caracterizata prin afec-tarea cailor aeriene superioare, a plamanilor si frecvent a rini-chilor, sensibila la corticosteroizi si/sau cidofosfamida.

GRANULOPENIE, s. f. / granulopenie, s. f. / granulopenia. [Lat. *gran ilium*, dim. de [a *granum* = *grawite.*; gr. (*kytos* = *cdula*) *perna* = *sardc.ie.*] Sin.: granulodopenie (v.).

GRANULOPEXIC, adj. / granulopexique, adj. / granulopexic. [Lat. *granultim*, dim. de, (a. *granum* = *grdunte*; gr. *pexis* = /v(Ofe..)] Despre un organ (ficat) sau despre celule (*sistem reticuloendotelial) care fixeaza particule solide circulante in sange: pulberi inerte, pigmenti.

GRANULOPOIEZA, s. f. / granulopoiese, s. f. / granulopoie-sis. [Lot. *granulum*, dim. de [a *granum* = *grawite.*; gr. (*kvtos* = *celula*) *poiesis* = *c-reare, formwe.*, de [a *poiem* = *a fare.*] Ansamblul fenomenelor de maturatie intramedulara normala a *granulocitelor, care dureaza circa 10 zile si conduce la pro-ducerea si trecerea in sange a 20-30x10° granulocite pe zi. Se descrie, la nivelul maduvei hematogene, un sector de multiplicare, cuprinzand 'mieloblaste si *promielodte, capabile de mitoze, si un sector de maturatie, incepand cu "mielocitui care nu se mai divizeaza, pana la granulocit (polinudear). Rezerva de granulocite medulare este de 20 de ori mai mare decat numarul de celule circulante.

GRANULOS, adj. / granuleux, -euse, adj. / granulous. [Lat. *granulum*, dim. de [a *granum* = *gniunte.*] Despre o suprafata a unei structuri (tesut) care prezinta granulatii sau este forma-ta din granulatii. Ex.: tesut g., tumora g.

GRANULOSIS RUBRA NASI / granulosis rubra nasi / granulosis rubra nasi. [Lat. *granulum*, dim. de (a *granum* = *grdunte*; -osis; *ruher*, -hra, -forum = *rofu*; *nasus* = *nas*] Afectiune a nasului la copii, caracterizata prin *hiperhidroza persistenta a pielii care acopera partea cartilajinoasa si papule miliare rosii la nivelul orificiilor glandelor sudoripare.

GRANZIMA, s. f. / granzyme, s. f. / granzyme. [ⁿ6rev. end. pentru *granule enzyme*, din [at. *granulum*, dim. de [a *granum* = *grannie* fi gr. *zyme* = *fe.rme.nt*, *dfojdw.*] Serin proteaza localizata indeosebi in "limfocitele T citotoxice si citolitice. G., care cuJirind enzime ca *perforina, intervin in *dtoliza.

GRAVIDA, adj., s. f. / gravide, adj., s. f. / gravid, pregnant. [Lat. *gravidus* = *grcaiuia*, de. [a *gravis* = *greu.*] (Femeie) care poarta un embrion sau un fat In cavitatea uteri na; (femeie) | insarcinata.

GRAVIDIC, adj. / gravidique, adj. / gravidic. [Lat. *gravidus* = *grahvia*, de. [a *gravis* = *gre.ii.*] Care depinde de 'sarcina.

GRAVIDITATE, s. f. / gravidite, s. f. / pregnancy. [Lat. *graviditas*, -atis = *grariiditate.*, de [a *gravis* = *greu.*] Starea unei femei *gravide (din momentui *conceptiei pana la nastere) sau ! a unui uter gravid. Starea de sarcina. V. si sarcina.

GRAVIMETRIE, s. f. / gravimetric, s. f. / gravimetry. [Lat. *gravis* = *greu*; gr. *metron* = *mdsura.*] Metoda de determinare] cantitativa prin cantarire.

GRAVIRECEPTOR, s. m. / gravirecepteur, s. m. / gravire-ceptor. [Lat. *gravis* = *greu*; *receptus*, de la *recipere* = *a primii*] Receptori senzoriali situati la nivelul urechii, articulatiilor, tendoanelor, muschilor. Informeaza centrui nervosi asupra pozitiei corpului, echilibrului, directiei fortelor gravitationale.

GRAY, s. m. / gray, s. m. / gray. [L. H. Gray, *bwlog brita.-nic.*, 1905-196S] Unitate derivata in SI, de masura a *dozei de radiatii ionizante absorbite. Un g. este egal cu un joule pe kilogram sau cu o suta de razi. In SI, aceasta unitate a in-locuit radul. Simbol: Gy. V. si doza absorbita.

GRASIME, s. f. / graisse, s. f. / grease, fat. [Lot. *crassus*, cu varianta *grossus* = *ffros*, *dens.*] Denumire generica pentru lipidele simple, din care fac parte steridele sau 'sterolii si seri-dele sau alcoolii alifatici. V. si lipide.

GRASIME BRUNA

GRASIME BRUNA / grasse brune / brown fat. Sin.: tesut adipos briin (v.).

GREATA, s. f. / nausee, s. f. / nausea. [Lot. *gravis* = *gnu.*] Senzatie iminenta de varsatura, perceptuta de obicei In gat sau In epigastru. G. preceda sau Insoteste adesea varsaturile. Ea este de obicei asociata cu diminuarea activitatii functionate a stomacului (mdeosebi hipotonie, hipoperistaltism si hiposecretie) ?i cu motilitate alterata a intestinului subtire (mdeosebi hiper-tonie si *peristaltism inversat al duodenului).

GREFA, s. f. / greffe, s. f. / graft. [Lat. *graphiim*, din *gr. grapheion* = *penifa de sens*, (*iriceag de. aitoit*, de [a *graphein* = a scrie.} 1) In sens restrictiv: transferul chirurgical al unui tesut, al unui fragment de organ, sau organ dintr-o regiune a unui organism In alta regiune a aceluiasi organism (*autogrefa) sau, de la un subject la un alt subject (*heterogrefa). 2) In sens larg: sin. cu transplantare (v.). Obs.: utilizarea termenului de transplant ca sin. cu g. este confuza, transplantul reprezentand, deopotriv, si tesutul sau organul care constituie obi-ectul g. V. si grefon.

GREFA HETEROLOGA / allogreffe, s. f. / heterologous graft. Sin.: heterogrefa (y.).

GREFA IZOGENICA / isogreffe, s. f. / isograft. Sin.: izogrefa

GREFA IZOLOGA / isogreffe, s. f. / isograft. Sin.: izogrefa (v.). **GREFA SINGENICA / isogreffe, s. f. / Isograft.** Sin.: izogrefa (v.).

GREFON, s. n. / greffon, s. m. / graft. [Lat. *graphiim*, din *gr. grapheion* = *peni^d de sens*, *briceag de aitoit*, de [a *gra-pbcin* = a scrie.} Tesut sau organ prelevate In vederea efec-tuarii unei *grefe. In cazul unei grefe de organ, unii autori apreciaza ca termenul de transplant este mai corect V. si grefa.

GREFON VASCULAR / greffon vasculaire / vascular graft. Material de inlocuire a unor portiuni din vasele lezate, utilizat frecvent In cazul arterelor, uneori pentru vene. In functie de natura materialului, g. poate fi: 1) G. v. *biologic*, prelevat de la pacient (*autogrefa arteriala sau venoasa), de la un alt subject sau de la cadavru ("homogrefa), de la un animal (*xeno-grefa). 2) G. v. *artificial*, *inert*, g. *protetic* sau *plastic*, sau din fibre sintetice ("teflon, *dacron).

GREUTATE, s. f. / poids, s. m. / weight. [Lot. *gravitas*, -atis = *gnu-tate*, de [a *gravis* = *greu.*] 1) In fizica, forta cu care orice corp este atras spre pamant. G. unui corp reprezinta produsul dintre masa corpului si acceleratia gravitacionala (G - mg). 2) Apasare exercitata de un corp asupra unei su-prafete; Insusirea unui corp de a fi greu, V. si masa.

GREUTATE MOLECULARA / poids moleculaire / molecular weight. Sin.: masa moleculara (v.).

GRIFA, s. f. / griffe, s. f. / claw. [fr. *griffe*, din fr. *veche grif* = [060.] Pozitie patologica a mainii sau piciorului, amintind gheara animalului mitologic grifon. In leziunile nervului cubital se produce *g. *cubitala*.

GRIFA CUBITALA / griffe cubitale / ulnar hand. Pozitie particulara pe care o ia mana In paralizia nervului cubital (dupa traumatism sau sectionare a nervului): ultimele doua degete (inelar si mic) prezinta hiperextensia primei falange si flexia usoara a primelor doua, prin paralizia interosilor. Aceasta, deoarece doar ultimele doua degete sunt inervate de nervul cubital. In caz de leziune Inalta a nervului, g. c. este mai putin marcata. Sin.: mana cubitala.

GRIPA, s. f. / grippe, s. f. / influenza, grippe, flu. [fr. *grippe*, din limbo. fra.nc.ilvr *stafiiiti*. in *Qalia gripan*; germ. *greifen* = a apuca.} Boala infectioasa, epidemica si contagioa-sa, determinate! de un virus ARN din familia *Orthomyxoviridae*, denumit *Myxovirus influenzae* sau *Influenzavirus*, care exista sub

GRUPE LEUCOCITARE

forma mai multor tipuri: A (eel mai frecvent), B si C, cu numeroase subtipuri si variante. G. se caracterizeaza prin incubatie scurta (circa 3 zile), debtrt brusc cu febra, *curbatura, cefalee violenta, astenie, apatie si simptomatologie foarte variabila. Forma toracica cu catar si congestie bronhopulmonara este cea mai frecventa. Alte forme: 1) *F. atenuata*, *frusta*, cu semne minore. 2) *F. gastrointestinala*, cu dureri abdominale si fenomene digestive variate. 3) *F. nervoasa*, consecinta a *neuro-tropismului virusului, cu nevralgii variate. 4) *F. toxica*, prin capi-larita generalizata, cu leziuni degenerative anoxemice. G. evo-lueaza eel mai frecvent spre vindecare. Formele grave sunt generate de o virulenta particulara a virusului sau de asocierea cu microbi (Indeosebi cu *Haemophilus influenzae*), responsabil de complicatiile bronhopulmonare. Boala ofera imunitate scurta (6 luni - 2 am), strict spedfica unui anumit tip de virus. Sin.: influenza.

GRIPA DABNEY / grippe de Dabney / devil's grip. [William Cecil Dabney, medic, american, profesor de medici-nd interno. si de oJstetricd [a 'Baitwwre, 1849-1894.] Sin.: boala din Bornholm (v.).

GRISEOFULVINA, s. f. / griseofitvine, S. f. / griseofulvin. Antimicotic izolat din mediile de cultura de *Penicillium griseofulvum* si *Penicillium nigricans*, efident in micozele superficiale.

GROSSISMENT, s. n. / grossissement, s. m. / enlargement. [Tr. *grossissement*, din [at. *crassus*, cu *Varianta grossus* = *gros*, *dens*.] Marime utilizata pentru caracterizarea instrumentelor optice care dau imagini virtuale (ex.: microscopul optic). G. reprezinta raportul dintre tangenta trigonometrica a unghiului a, sub care se vede imaginea prin instrumentul optic, si tangenta trigonometrica a unghiului a,, sub care se vede obiectul direct, cu ochiul liber, din punctul de observatie.

GRUP, s. n. / groupe, s. m. / group. [Tr. *groupe*, din ital. *gruppo* = *nod*, *asamb(are)*; germ. *kruppa*.] 1) Ansamblu de obiecte care au elemente comune. 2) Un numar de atomi care formeaza o portiune transferabila a unei molecule.

GRUP HACEK / group HACEK / HACEK group. [HACEK = *infiatale dennmirilor germenuor enwnerafi mai jos*.] Grup de microorganisme compus din speciile: *Haemophilus aphrophilis*, *paraaphrophilis* si *parainfluenzae*, *Actinobacillus actinomycetem corn/tens*, *Cardiobacterium hominis*, *Eikenella corrodens* si *Kingella kingae*. Pot provoca endocardita (mai ales pe valve anormale sau protezate), pericardita, infectii osoase, articulare, meningiene si ale mucoaselor.

GRUP SANGUIN / groupe sanguin / blood group. Categorie In care se clasifica diferiti subiecti ?n functie de unele caractere antigenice ale globulelor rosii. Sistemul clasic, descris de Landsteiner, este sistemul ABO, cuprinzand patru grupe sanguine: A (prezenta aglutinogenului A), B (prezenta aglutinogenului B), AB (prezenta celor doua aglutinogene, A si B), 0 (absenta aglutinogenelor). In serul de om au fost gasite izo-aglutinine naturale anti-A (a) sau anti-B (p), astfel repartizate Incat niciodata la acelasi subiect nu se Intalneste aglutinogenul cu aglutinina respectiva. Formula completa a sistemului ABO este, deci: 0 (I) a, p; A (II) p; B (III) a; AB (IV) 0. Ulterior s-a constatat ca sistemul ABO este mai complex, descriindu-se grupele A,-A5, Ao, antigenele 0 sau H, grupele M, N, MN si P. V. si factor Rhesus.

GRUPAJ SANGUIN / groupage sanguin / typing of blood. Determinarea *grupului sanguin.

GRUPARE PROSTETICA / groupement prosthétique / prosthetic group. Parte dintr-o molecula de *heteroproteina care nu este compusa din aminoacizi. Natura g. p. sta la baza clasificarii heteroproteinelor.

GRUPE LEUCOCITARE / groupes leucocytaires / tissue types. Sin.: grupe tisulare (v.).

GRUPE PLACHETARE

GRUPE PLACHETARE / groupes plaquettaires / platelet antigens. Ansamblu de sisteme antigenice proprii plachetelor, care posedă, între altele, ca toate celulele din organism, antigenii *sistemului HLA.

GRUPE TISULARE / groupes tissulaires / tissue types. Descrierea pe criterii serologice sau genetice, pe baza *sistemului HLA la om a unor tipuri tisulare. Cunoașterea acestora este indispensabilă în practica grefelor. O incompatibilitate (histoincompatibilitate) a g. t. poate explica anumite reacții post-transfuzionale sau unele accidente de izoimunizare. Sin.: grupe leucodtare. V. și cross-match.

GTP / GTP / GTP. Abrev. utilizată în mod curent pentru gua-nozin trifosfat (v.).

GTP-AZA, s. f. / GTP-ase, s. f. / GTP-ase. Abrev. utilizată în mod curent pentru guanozin trifosfataza (v.).

GUANIDINA, s. f. / guanidine, s. f. / guanidine. Baza puternică foarte toxică [NH:C(NH₂);>], produsă prin descompunerea unor produși proteici. Unii derivați toxici ai g. se pot acumula în sânge în caz de insuficiență renală (îndeosebi acidul guanidinosuccinic). Sin.: iminourie.

GUANIDINEMIE, s. f. / guanidinemie, s. f. / guanidin(a)emia. Concentrate de *guanidina din sânge.

GUANILAT CICLAZA, s. f. / guanylatecyclase, s. f. / guanylate cyclase. Denumire pentru enzimele (G-dclaze) ce catalizează reacția: *guanozin trifosfat → GMP-ciclic (*guanozin-3'-5'-monofosfat dclic). Se disting două grupe de g.: forma solubilă și cea legată la membrana celulară. Forma solubilă este alcătuită din heterodimeri alcătuiți din subunitățile izoforme a (77,5 kDa) și p (70,5 kDa), ambele cu activitate catalitică. G. este activată de *oxidul nitric, de radicalii liberi și de o serie de cofactori ai hemului. Ca²⁺ o activează în unele tipuri celulare și o inhibă în altele. Forma legată la membrana celulară, de mai multe tipuri, reprezintă glicoproteine transmembranare, care nu sunt sensibile la oxidul nitric sau ați factori reglatori, dar exprimă o activitate asemanătoare *tirozin kinazei. În acest sens, g. ar fi receptorul funcțional primar al *peptidului natri-uretic atrial. Sin.: guanil ciclaza, guanil ciclaza.

GUANIL CICLAZA, s. f. / guanylate cyclase, s. f. / guanylate cyclase. Sin.: guanilciclaza (v.).

GUANILIL CICLAZA, s. f. / guanylyl cyclase, s. f. / guanylyl cyclase. Sin.: guanilciclaza (v.).

GUANIN NUCLEOTID, s. n. / guanine nucleotide, s. m. / guanine nucleotide. 1) *Guanin deoxiribonucleotid*, add deoxi-guanilic sau deoxiguanozin-fosfat, produs de hidroliza a ADN. Abrev.: dGMP. 2) *Guanin ribonucleotid*, acid guanilic sau gua-nozin-5'-fosfat, componenta majoră a acizilor ribonucleici. Abrev.: GMP.

GUANINA, s. f. / guanine, s. f. / guanine. Baza azotată (2-amina-6-hidroxipurina) din grupul purinelor. G. face parte din compuşii cu rol biologic de prim plan: *nucleozide, *nucleotide și *acizi nucleici. V. și baze purinice.

GUANOZIN DIFOSFAT / guanosine diphosphate / guanosine diphosphate. Este produs prin hidroliza *GTP de către *GTP-aza. Intervine în ciclul activare/inactivare al proteinelor G. Astfel, când GDP se leagă la nivelul subunității a a proteinei G, aceasta rămâne inactivă, deoarece cele trei subunități ale sale (a, p, •y) raman asociate. Abrev.: GDP. V. și GTP.

GUANOZIN-5'-MONOFOSFAT, s. m. / guanosine-5'-monophosphate, s. m. / 5'-guanosine mono-phosphate. *Nucleotid alcătuit dintr-o moleculă de guanina, riboza și un fosfat. Este format, în afara sintezei propriu-zise, și prin hidroliza *GMP ciclic catalizată de fosfodiesteraza. Abrev.: GMP.

GUANOZIN-3'-5'-MONOFOSFAT CICLIC / guanosine 3'-5'-monophosphate cyclique / cyclic guanosine 3'-5'-monophosphate. *Mesager secund de importanță majoră pentru

GUST

transducția informației, îndeosebi în cazul receptorilor membranari pentru *acetilcolina, *peptid natriuretic atrial, *monoxid de azot și ați factori endogeni, ca și pentru o serie de factori exogeni, naturali sau artificiali. Printre efectele în relație cu GMP c. pot fi enumerate: relaxarea mușchilor netezi, inhibarea agregării plachetare, afectarea activităților macrofagelor, medierea unor funcții cerebrale, expresia funcțiilor vizuale și olfactive și fertilizarea. Abrev.: GMP ciclic.

GUANOZIN TRIFOSFAT / guanosine triphosphate / guanosine triphosphate. Nucleotid care intervine în numeroase reacții metabolice celulare. Două roluri ale GTP sunt capitale:

1) În etapele expresiei genice, de sinteza a proteinelor, îndeosebi prin eliberarea de energie consecutiv defosforilării și conversiei în *GDP. 2) În activarea proteinelor G, prin legarea la subunitatea a a acestora, care asigură cuplarea dintre receptor și efectori. Abrev.: GTP.

GUANOZIN TRIFOSFATAZA, s. f. / guanosine triphosphatase / guanosine triphosphatase. Abrev.: GTP-aza. Enzima ce intervine în defosforilarea *GTP în *GDP sau *GMP, cu eliberarea de energie (ea poate controla și reacția inversă). Subunitatea a a *proteinei G posedă o activitate GTP-azică. De asemenea, GTP-aza se asoziază cu unele proteine ce au rol în dirijarea veziculelor de transport intracelular.

GUANOZINA, s. f. / guanosine, s. f. / guanosine. Nucleozid format din *guanina și "riboza. Derivații săi fosforați (ribonucleotide) fac parte din precursorii ARN și exercită funcții importante în metabolismul energetic.

GUBERNACULUM / gubernaculum / gubernaculum. [*Lot. giihernaculum = cdnnii*] Fasie de țesut conjunctiv care leagă sau unește unele organe. Ex.: 1) G. *dentis* leagă foliculul dentar permanent de mucoasa gingivală. 2) G. tesfe, ligamentului scrotal al testiculului, care se întinde de la testiculul fetal la pungea scrotului ocupând locul viitorului canal inghinal.

GUDRON, s. n. / goudron, s. m. / tar. [*fir. ('Egipt) qotron.*] Subprodus al distilării uscate a combustibililor solizi. Este un lidlid foarte vascos, brun, compus dintr-un amestec de hidrocarburi de mare interes industrial. Produce iritații puternice ale pielii și mucoaselor, iar expunerea cronică în mediu industrial se află în relație cu producerea unor cancere ale pielii, cailor respiratorii și vezicii.

GUMA, s. f. / gomme, s. f. / gum. [*Lot. gummi sail. gom-mis, ffr. kommi = gumd; cuvânt cCe origim omnta(a)*] Substanță rezultată din transformarea peretelui celulelor vegetale, ca urmare a unor condiții patologice. G. *arabica* este un produs de exsudat al unor specii de *Accacia*, în special *Accacia Senegal Wild*. G. se utilizează ca agent emulsionant și protector în unele forme farmaceutice și în compunerea unor materiale dentare.

GURA, s. f. / bouche, s. f. / mouth. NA: os, pi. ora. [*Lot. gula = gdt(ej, gdt.)*] 1) Pr na porțiune a tubului digestiv, delimitată lateral prin fața inter a a obrăjilor. Planșeul cavității bucale este ocupat de limba, i; zona sa periferică este separată de restul gurii prin gingii și arcade dentare. G. se deschide anterior prin buze, iar posterior comunică cu faringele. Mucoasa care captusește cavitatea bucală prezintă o permeabilitate de interes în administrarea medicamentelor. 2) în limbaj curent, orificiul extern, în forma de fantă, al cavității bucale, cu cele două buze (superioară și inferioară).

GURA DE LUP / palais fendu / palatoschisis. Sin.: palatoschizis (v.).

GUST, s. n. / goût, s. m. / taste. [*Lot. gustus ↔ gvst.*] 1) Simț prin care organismul primește (datorită *papilelor gustative) informații asupra caracteristicilor unor substanțe sau alimente.

2) Senzație produsă de o substanță sau un aliment după excitația papilelor gustative. 3) Proprietatea unor substanțe sau alimente de a provoca această senzație.

GUSTATIE

GUSTATIE, s. f. / gustation, s. f. / gustation. [Lot. *gusta-tio, -anis = gustare., de [a gustare = a. gusto.]* Exercitarea simtului gustului.

GUSTOMETRIE, s. f. / gustometrie, s. f. / gustometry. [Lat. *gvstus = gust; gr. metron = mastira.*] Explorarea functionala a *gustului, clinica, electroencefalografica sau electrica.

GUSAT, adj, s. m. sau f. / goitreux, -euse, adj. / goitrous. [Lat. *geusi'oe = gdtfej.*] Care este afectat de *gusa. Acest termen se refera indeosebi la subiectii cu gusa endemica si nu se recomanda utilizarea sa ca substantiv.

GUSA, s. f. / goitre, s. m. / goiter. [Lat. *geusia = gdtfej.*] Hipertrofie difuza si benigna a corpului "tiroidei care proemina frecvent la nivelul regiunii anterioare a gatului (cervicala anterioara). Nodulii tiroidieni si tumorile nu intra in acest cadru nosologic, dar se pot dezvolta pe o g. preexistenta. G. se prezinta sub numeroase forme anatomopatologice si clinice. In continuare sunt mentionate o serie de forme de g., criteriile descrierii acestora nefiind unitare. Mai semnificative, in planul actiunii medicale sunt datele care ofera informatii asupra functiei tesutului tiroidian. Ex., o serie de tulburari ale biosintezei hormonilor tiroidieni (in diferite etape ale acesteia), de origine genetica, pot fi responsabile de g. cu hipotiroidie imediata sau tardiva.

GUSA ABERANTA / goitre aberrant / aberrant goiter. Hipertrofia unei tiroide ectopice sau supranumerare. Tesutul tiroidian din care este alcatuita g. a. nu prezinta nici o conexiune vasculara sau parenchimatoasa cu eel al tiroidei situate normal, spre deosebire, de ex., de *g. plonjanta.

GUSA ADENOMATOASA / goitre adcnomateuse / adenomatous goiter. G. determinata de hiperplazia celulelor foliculare sau prin noduli multipli ce contin coloid.

GUSA BASEDOWIFIATA / goitre basedowifie / Basedow's goiter. 1) Declansarea *bolii Basedow-Graves pe o g. preexistenta, desi g. nu determina o predispozitie la aceasta maladie. 2) G. al carui coloid devine hiperfunctional dupa administrarea de iod.

GUSA COLOIDA / goitre colloide / colloid goiter. G., de consistenta moale, consecutiva distensiei masive a foliculilor tiroidieni din cauza continutului crescut de coloid.

GUSA CONGENITALA / goitre congenital / congenital goiter. Hipertrofie a tiroidei prezenta la nastere din cauza absentei congenitale a enzimelor necesare producerii tiroxinei. Ca urmare, are loc o stimulare a tiroidei prin *tirotropina.

GUSA ENDEMICA / goitre endémique / endemic goiter. G. existenta la peste 10% din populatia unei anumite zone geografice, in relatie cu o carenta de iod, de factori alimentari sau chiar din cauza unei predispozitii genetice.

GUSA LINGUALA / goitre lingual / lingual goiter. Masa de tesut tiroidian normal sau de tip fetal, dezvoltata pe fata dorsala a limbii. G. l. reprezinta, de fapt, o relicva a *canalului tire-oglos.

GUSA MULTINODULARA / goitre multinodulaire / multinodular goiter. G. care confine in masa sa noduli multipli, bine delimitati. V. si gusa multinodulara toxica.

GUSA MULTINODULARA TOXICA / goitre multinodulaire toxique / toxic multinodular goiter. Una dintre cele mai frecvente forme clinice de *tirotoxicoza. Se prezinta sub forma unei *gusi cu zone hiperfunctionale autonomizate transformate nodular, altemand cu zone de parenchim hipo- sau afunctio-nale. Masa tisulara tiroidiana este crescuta, cu noduli mari si, uneori, cu fenomene de compresiune si calcificari.

GUSA PARENCHIMATOASA / goitre parenchymateux / parenchymatous goiter. G. marcata prin celule foliculare mari si un numar crescut de foliculi tiroidieni.

GYRUS

GUSA PLONJANTA / goitre plongeant / plunging goiter. G.

situata cu o parte a sa in mediastinul superior. Tesutul tiroidian intratoracic este legal printr-un pedicul cu tesutul tiroidian normal din regiunea cervicala, deosebindu-se astfel de *g. aberanta.

GUSA SIMPLA / goitre simple / simple goiter. Hiperplazie simpla a glandei tiroide.

GUTAPERCA, s. f. / gutta-percha, s. f. / gutta-percha. [Cwdnt e.ng]. *adaptat din mataie.zwna getah = guma fi per-cha = awon care. sintetiz.uzd guma.* Rasina asemanatoare cauciucului, produsa de copacii din speciile *Palaquium* si *Isonendra* din Sumatra. Este utilizata ca material izolant pen-tru comprese (umede), precum si in stomatologie, ca material de obturatie provizorie sau de baza, izolatoare.

GUTA, s. f. / goutte, s. f. / gout. [Lat. *gutta = picdura, (acnma., sin. in Cim6a [atlna dm 'Lvul 'Mediu cu. humor = unware.]* Afectiune determinata de o tulburare a metabolismului *purinelor: *acidul uric, produs terminal de degradare a purinelor, se acumuleaza in sange (*hiperuricemie), apoi, sub forma de cristale minuscule de urati (de sodiu, calciu, potasiu, amoniu), precipitandu-se in articulatii si indeosebi in tesutul cartilajului. In continuare, se constituie depozite de urati la nivelul membranelor sinoviale, capsulei fibroase periarticulare, ligamentelor, tendoanelor, periostului si osului. Crescand in volum, aceste mase de urati formeaza aglomerari nodulare (*tofus sau nodul gutos) de dimensiuni variabile. Articulatiile afectate se pot deforma progresiv, pana la o pierdere de mobilitate. Cel mai frecvent este afectata articulatia metatarsofalangiana a halucei. Boala se manifesta prin crize de artrita acuta. *Litiazia urica, desi secundara unei hiperuricemii, nu este cuprinsa, de obicei, in cadrul g. Nosologic se disting trei mari tipuri de g.:

1) G. *primitive idiopatica*, adesea ereditara si familiala, afectand aproape exclusiv sexul masculin; in absenta unui deficit enzimatic identificat, in relatie cu hiperuricemia, g. p. i. este considerata consecinta unei hiperuricogeneze si a unei tulburari a eliminarii renale de acid uric. 2) G. *primitiva prin deficit de hipoxantin-guanin-fosforibozil transferaza tisulara*, boala rara a sugarului, manifestata indeosebi prin encefalopatie. 3) G. secundara, care complica o insuficienta renala, anumite hemo-patii, o *glicogenoza hepatica si alte boli, prin hiperuricemie cauzata de scaderea eliminarii renale a acidului uric si creste-rea catabolismului *nucleoproteinelor celulare.

GUTIERA, s. f. / gouttiere, s. f. / groove, sulcus, pi. suici (lat.). [J-r. *gouttiere, din [at. gutta = pu-atura, [acrimo.]* 1) Atela in forma de jgheab, confectionata din fesi gipsate, ta-bla sau atele Krammer, utilizata pentru imobilizarea unui membru fracturat. 2) In anatomie, ancusa, crestatura la suprafata unui os, la nivelul careia trece un nerv, un tendon sau un vas (ex.: g. bicipitala, g. calcaneană). 3) In stomatologie, element de agregare a aparatului ortodontic. Poate fi: a) *fixa*, constand dintr-o coroana pe un grup de dinti, pe fetele lor orale, ocluzale si vestibulare, fara sa patrunda subgingival; b) *mobila*, constand dintr-o prelungire a placii aparatului pe fața ocluzala si vestibulara a dintilor laterali.

GUTURAL, s. n. / rhume simple (ou rhume de cerveau) / common cold. [Lat. *guttur, -uris = gat, gdtkj.*] Inflamatie catarala acuta a mucoasei foselor nazale, determinata de un virus diferit de eel al gripei sau de alti agenti infectiosi. Sin.: coriza.

GUTURALIZARE, a. f. / gutturalisation, s. f. / gutturalisation. [Lat. *guttur, -uris = gdt, gdtkj.*] Defect de tehnica vocala care corespunde unei rezonante crescute a sunetului in faringe. Sin.: raguseala.

GYRUS / gyrus / gyros. NA: gyrus. [Lat. *gyms, ffr. gyros = met, cere.*] Var.: girus. Sin.: circumvolutie (v.).

HABENULA, s. f. / habenula, s. f. / habenula. NA: habe-nula.

[Lat. *habenuja*, dim. dt. la *habena* = *curea, frau, lig-ament.*] 1) Fiecare din cele doua cordoane care au originea la nivelul polului anterior al *epifizei, denumite si tija sau fraul epifizei. H. leaga epifiza de hipotalamus. Sin.: peduncul anterior al epifizei. 2) Structure) anatomica In forma de panglica.

HABITUS, s. n. / habitus, s. m. / habitus, habit. [Lat. *habitus* = *aspect exterior, mod de a fii de. ia hahere* = *a avea o insufire caracte.ristic.a.*] Aspectul general al corpului uman, considerat ca expresie exterioara a starii de sanatate sau de boala a unui subiect. Exista, evident, un *h. fiziologic* si numeroase *h. morbide*.

HAEMOPHILUS / Haemophilus / Haemophilus. [Qr. *Aoimo*, -atos = *sange*; *philos* = *prieten, de [a philein = a iubi.*] Gen de bacterii ..gramnegative care se dezvolta pe mediu de cultura cu sange proaspat, incluzand: *H. aegypticus*, cauza con-junctivitei contagioase; *H. ducreyi*, agent etiologic al ulcerului genital moale (*sancru moale); *H. duplex* determina blefaro-conjunctivita; *H. influenzae* (bacilul Koch-Weeks sau Pfeiffer) face parte din flora normala a nazofaringelui, dar poate cauza 'influenza epidemica, iar la copil meningita bacteriana si epiglotita acuta potential fatala; *H. vagina-lis*, asodat uneori In vaginite.

HALENA, s. f. / haleine, s. f. / breath. [Lot. *halare* = *a rOspandi m miros, a e^ata.*] Denumire data aerului care iese din plamani m timpul 'expiratiei. V. si fetor, halitoza.

HALITOZA, s. f. / halitose, s. f. / halitosis. [Lat. *hatitus* = *sufiart, t)(haiare.i dufi.owe, de [a halare = a rdspdndi un miros, a tJ(aia,\ Mires neplacut al *halenei, a carui origine este la nivelul cavitatii bucale. Sin.: fetor oris.*

HALLUX RIGIDUS / hallux rigidus / hallux rigidus. Rigiditate a halucelui Insoitita de dureri la mers, din cauza unei artroze primitive metatarso-falangiene.

HALLUX VALGUS / hallux valgus / hallux valgus. Deformare caracterizata prin devierea laterala (In afara) a halucelui. Poate antrena o subluxatie a articulatiei metatarsofalangiene, care este de obicei hipertrofiata.

HALLUX VARUS / hallux varus / hallux varus, pigeon toe. Deviere mediana a halucelui, de origine congenitala (frecvent) sau castigata (artroza deformanta). Halucele este deplasat mauntru, formand cu al doilea deget al piciorului un unghi de 75-90.

HALOPHIL, adj. / halophile, adj. / halophilic. {Qr. *hals, halos* « *sore; philos* = *prie-tw, de (a philein = a iubi]* 1) Care

WILLIAM HARVEY (1578-1657), medic englez, desco-peritorul circulatiei sangelui. La 20 de ani urmeaza, la **Padova**, o instruire medicala cu cei mai de seama pro-fesori ai timpului Ulterior, profesor de anatomie si chirurgie la **Londra**, **Harvey** expune, in anul 1616, in prelegerea inaugurata a cursului de **Anatomic**, dupa numeroase observant si experimente, conceptia sa despre circulatia sangelui. Ani in sir verifica minupos probele experimentale, pentru ca in 1628 sa publice una dintre cele mai importante lucrari din istoria medicinei: *Exercitatio anatomica de motu cordis et sanguinis in animabilis*. Acest text istoric al medicinei confine doar 72 de pagini, in care **Harvey** respinge mai intai erorile clasice, ceea ce in spiritul scolasticii medicale era un sacrilegiu, pentru ca apoi sa descrie cu o claritate depiina circulatia sangelui in organism, Chiar daca majoritatea corpului medical a adoptat doctrina sa, o serie de nume mari ale epocii l-au respins. Inainte de moarte, **Harvey** si-a pierdut vederea, dar s-a consolatat cu faptul ca teoria sa era aproape universal adoptata.

prezinta afinitate pentru halogeni. 2) Care se dezvolta In mediu salin.

HALOGEN, s. m., adj. / halogene, s. m., adj. / halogen. {Qr. *hals, halos* = *sore.; gennan* = *a produce.*] Nume generic pentru elementele grupei a VII-a din sistemul periodic: *fluor, *clor, *brom, *iod si astatiniu. H. formeaza acizi prin combinarea cu hidrogenul si saruri prin combinare cu metalele. Sarurile sunt denumite m functie de h. continut: fluoruri, cloruri, bromuri,

ioduri. O serie dintre aceste saruri, ca si h., prezinta impor-tanta In fiziologie, patologie sau uneori ca medicamente.

HALOMEGALIE, s. f. / hallom6galie, s. f. / hallomegalia, hypertrophy of the great toe. [Lat. *haHliix, -ids* = *de.ge.tui mare de. [a picwr; gr. megas, megalos* = *mare..}*] Hipertrofie congenitala a degetului mare al piciorului (haluce).

HALOPERIDOL, s. m. / haloperidol, s. m. / haloperidol. (DCI)

*Neuroleptic administrat *per os* sau parenteral, activ In psino-zeie acute si cronice, utilizat, de asemenea, si ca 'antiemetic.

HALOTAN, s. m. / halothane, s. m. / halothane. (DCI) Anestezic administrat prin inhalatie (2-bromo-2-cloro-1,1,1-trifluore-tan), foarte maniabil, dar cu efect hepatotoxic. V. anestezice generale.

HALOU, s. n. / halo, s. m. / halo. [Lat; gr. *halos* = *disc.*] 1) Nimb, cere luminos. 2) Cere luminos sau colorat care In-conjoara pupila, vizibil In 'glaucom. 3) Marginea '*maculei lutea* observata la examenul oftalmoscopic. 4) *H. Fick spare* In ca-zul lentilelor de contact. 5) *H. sen;/*, se poate observa la varst-nici, In jurul papilei optice. 6) *H. hipocogen, pe o imagine ecografica etc.*

HALUCE, s. n. / halius, hallux, s. m. / hallux, hallucus (pi.). NA: hallux. [Lat. *halJux, -ids* = *degetui mare de la. picwr.*] Degetul mare al piciorului.

HALUCINATIE, s. f. / hallucination, s. f. / hallucination. [Lat. *hallucinatio, -onis* = *aiurealdi de [a hallidnare = a aiura.*] Perceptie fara object, adica In absenta oricarei stimulari din exterior. Se deosebeste de *iluzie, care reprezinta perceptia deformata a unui obiect real. Sunt descrise doua mari tipuri de h.: 1) *H. psihotice*, caracterizate prin absenta caracterului senzorial. 2) *H. senzoriale* sau *psihosenzoriale*, mai frecvente, se clasifica In functie de analizatori: h. auditive, vizuale, olfactive, tactile, gustative. De obicei plurisenzoriale, h. sunt legate de o serie de fenomene si idei care preocupa bolnavul. H. apar In: alcoolism, epilepsie, schizofrenie, tumori cerebrale, intoxi-catii, infectii grave etc.

HALUCINOGEN, adj., s. n. / hallucinogene, adj., s. m. / hallucinogen, hallucinogenic (1). [Lat. *halludnare = a aiura,*

HALUCIN02A

gr. *gennan* = a produce.] 1) Care provoaca halucinatii. 2) Denumire generica pentru o serie de substante chimice, naturale sau sintetice, care determina alterarea perceptiilor (Indeosebi a celei vizuale), a starii de spirit si a gandirii. Desi multe h. prezinta similitudini de structure) cu *neuromediatorii fiziologici ca *serotonina ?i *catecoaminele, rnecanismul lor de actiune este diferit. Ex. de h.: LSD (dietilamida acidului lisergic) si mescalina.

HALUCINOZA, s. f. / hallucinose, s. f. / hallucinosis. [Lett. *halluciaare* = a. *aiura*; -*oza*.] Perturbare de perceptie 'in care, spre deosebire de "halucinatie, convingerea bolnavului este mai putin intensa. El are nevoie de verificari, iar probele con-trarii ale celor din jur sunt luate In considerate. Survine In-deosebi In alcoolismul cronic.

HAMARTOM, s. n. / hamartome, s. m. / hamartoma. [Cjr. *hamartia* = defect corporal, -*oma*.] Malformatie pseudotumorală caracterizata printr-o cantitate excesiva sau o dispunere anormala a celulelor, Intr-un tesut sau Intr-un organ ~In care acestea exista In mod normal. **H. nu este "neterotop, deosebindu-se astfel de "coristom.**

HANDICAP, s. n. / handicap, s. m. / handicap. [Engl. *hand in cap* = mand in cdcuCd, termen de joc de noroc, apoi. cursd de cm unfit sanseie sunt egalizate printr-o greutate. mai mare. purtata lit cei mai 6uni; prin eNtensie., dezavantaj, infe.ri.ori-tate.] Dezavantaj social sau profesional, stare de inferioritate determinate de o infirmitate sau de o boala. H. poate fi sen-zorial (vizual, auditiv), *fine* (neurologic, muscular etc.) sau *mental* (deficienta intelectuala, afectiuni psihastenice). Cauzele generatoare de h. sunt foarte variate: anomalii genetice, mal-formatii, boli cardiovasculare, respiratorii, reumatismale, infectioase etc. H. trebuie evaluat In functie de varsta, sex, fac-tori culturali si sodali. V. si infirmitate, invaliditate.

HANDICAPAT, adj., s. m. si f. / handicape, -e, adj., s. m. et f. / handicapped, disabled. [V. *etimohgia te.nnenv.lui handicap.*] (Persoana) care prezinta un "handicap cu conse-cinte asupra capacitatii de lucru, din cauza diminuarii posibilita-tilor de efort fizic sau intelectual.

HAPLOID, adj. / haplo'ide, adj. / haploid. [Cfr. *haploos* = *sin-gur*; *eidōs* = forma.] Despre un nucleu sau o celula care po-seda un singur set de cromozomi, adica o singura copie din fiecare dintre cromozomii proprii speciei (23 la om). Numarul h. de cromozomi se noteaza cu n. *Gametii, formati prin *me-ioza, sunt celule h., a caror fuziune prin *fecundatie **reface nu-marul normal (*diploid) de cromozomi.**

HAPLOIDIE, s. f. / haplo'idie, s. f. / haploidy. [Cjr. *haploos* = *singur*; *eidōs* = forma.] Starea unei celule *haploide.

HAPLOIDIZARE, s. f. / haploidisation. s. f. / haploidisation. [Cjr. *haploos* = *singur*; *eidōs* = forma.] Trecerea din starea de *diploid In starea de *haploid prin pierderea progresiva a cromozomilor.

HAPLOTIP, s. n. / haplotype, s. m. / haplotype. [Ejr. *haploos* = *singur*; *typos* = *tip, model, marca*.] 1) Jumatate din ansam-blul genelor, adica din lotul de cromozomi, indiferent daca pro-vine de la mama sau de la tata. Doua h. alcatuiesc un *geno-tip. H. se transmite ca o unitate, de la unul din parinti. 2) Mai frecvent, termenul se aplica genelor purtate de un singur cro-mozom al unei perechi: fie ansamblul acestor gene, fie doar unui grup dintre acestea. In general, termenul este utilizat In imunologie pentru a desemna una sau mai multe gene, co-mandand un antigen sanguin sau tisular, situata (situata) **pe** un singur cromozom.

HAPTENA, s. f. / haptene, s. m. / haptene(e). [Gjr. *haptein* = a *prinde.*, a *atasta*.] Molecula prea mica pentru a fi imuno-genica, adica pentru a determina formarea de anticorpi, fiind denumita de aceea si antigen incomplet sau partial. Desi h.

HEBODOFRENIE

nu pot induce un raspuns imun prin ele Insele, pot reactiona cu produsii acestui raspuns (celule si molecule). Pentru a de-veni imunogenica si pentru a dobandi proprietatile unui antigen, h. este legata de o proteina care Ti serveste de suport sau este adsorbita la suprafata unor particule In suspensie. Odata format anticorpus specific, h. se poate cupla cu acesta daca nu este cuplata cu proteina purtatoare. Ex. de h.: antibiotice, analgezice, aiti compusi cu M, mica.

HAPTOFOR, adj., s. m. / haptophore, adj., s. m. / hapto-phore, haptophorous. [Qr. *haptein* = a *prinde.*, a *atasta*;

pharos = care poartd, de. la *pherein* = fl. *purta*, a *transporta*.] Termen datorat lui Ehrlich, utilizat pentru a desemna gruparea ce provoaca unirea unui *antigen cu un anume *anticorp sau legarea la *receptorii celulari.

HAPTOGLOBINA, s. f. / haptoglobine, s. f. / haptoglobin. [Qr. *haptein* = a *prinde*, a *atasta*; [at. *globus* = {fiofi; -ina.} Globulina din ser care migreaza la electroforeza cu alfa⁺globu-linele. Reprezinta transportorul specific al hemoglobinei. Exista mai multe tipuri de h. V. si tab. const. hematol.

HARTA EPIDEMIOLOGICA / carte epidemiologique / epidemiologic map. Reprezentarea evolutiei unei *epidemii pe un teritoriu limitat geografic sau la scara planetara.

HARTA GENETICA / carte genetique / genetic map. Reprezentare grafica a pozitiei genelor, unele fata de altele, In *genom.

HARTA DE RESTRICTIE / carte de restriction / restriction map. Reprezentare grafica a localizarilor *situsurilor de restrictie pe o molecula de ADN.

HASIS, s. n. / haschisch, haschich s. m. / hashish. [Vr. *hachich* = *iarba.*, *ca.ne.pa.*] 1) Rasina psihotropă extrasa (ca si 'marijuana) din frunzele si inflorescentele de canepa Indiana (*Cannabis indica*), extract alcoolic purificat, cu un continut foarte mare de principii active (canabinoli). H. este frecvent inhalat (fumat) si determina un complex de simptome cunos-cute sub nun-iele de „betie canabica". Utilizarea sa repetata si prelungita poate determina o stare de dependents psihica. V. si cannabis, canabism, marijuana. 2) Termenul este folosit si pentru a denumi Insasi planta *Cannabis indica*.

HASISISM, s. n. / haschischisme, s. m. / hashishism. [Vr. *hachich* = *itrfia, cane-pd; -ism*.] Sin.: canabism (v.).

HAUSTRATIE, s. f. / haustration, s. f. / haustration. [Lot. *haustum* = *punga*,] Formatiune anatomica dilatata, In forma de *punga*. Ex.: *h. colice* - vizibile radiologic, cuprinse intre doua incizuri si dand colonului un aspect segmentat.

HEBEFRENIE, s. f. / hebephrenie, s. f. / hebephrenia. [Cjr. *hebe* = **pufie.ratt, tine.re.te.*; *phren*, -*os* = *minte, spirit*.] Forma de "schizofrenie caracterizata prin debut In adolescenta sau la adultul tanar. Se caracterizeaza prin refuzul de a comuni-ca, absenta delirului sau existenta unor idei delirante vagi, halucinatii discrete, o *discordanta evidenta, caracterul imprevizibil si brutal al comportamentului. Deteriorarea psihica evolueaza foarte rapid.

HEBEFRENOCATATONIE, s. f. / h6bephrenocatatonie, s. f. / hebefrenia-catatonia. [Cjr. *hebe* = *pu6e.rta.te, tinerete*; *phren*, -*os* = *minte, spirit*; *kata* = *in jos, tonos* = *tensiune*.] Psihoza cronica grava In care se asociaza caracteristicile clinice ale -hebefreniei cu cele ale 'catatoniei.

HEBETUDINE, s. f. / hebetude, s. f. / hebetude. [Lat. *hebetudo*, -*inis* = *amortire.*, *pros-tie.*, de la *hebetare* = a *amorti*, a *siifiii si hebes*, -*etis* = *sia6, prost*.] Stare morbida caracterizata prin suprimarea facultatilor intelectuale cu conservarea utilizarii simturilor. Reprezinta primul grad de *stupoare.

HEBODOFRENIE, s. f. / h6boidophrenie, s. f. / heboidophrenia. [Gjr. *hebe* = *pu6ertate, tine.re.fe*; *eidōs* = *forma, phrea*, -*as* = *minte, spirit*.] Psihoza cronica survenind la tineri, ade-

HECTIC

sea adolescent!, caracterizata printr-un comportament patologic care evoca dezechilibrul din *psihiopatie, asocial cu tulburari ale gandirii si idei delirante asemanatoare celor din *schizofrenie.

HECTIC, adj. / hectique, adj. / hectic. [Cfr. *hektikos* = *ofiiif-nuit, de la ekhein = a ana.*] Care persista. Ex.: febra h.

HEDONISM, s. n. / hedonisme, s. m. / hedonism, [Cfr. *hedo-ne* = *pidcerv, -ism.*] 1) Tip de comportament a carui motivatie exclusiva este placerea, obtinerea unor satisfactii cu efort minim. 2) In filosofie, doctrina morala care considera ca scop principal al existentei placerea.

HEDROCEL, s. n. / hedrocele, s. f. / hedrocele. [Qr. *hedra* = *anus; kele = he-mie, tumora.*] Hernia anseilor intestinale, unde acestea proemina la nivelul anusului.

HELCOID, adj. / helcoide, adj. / helcoid. [G.r. *helkos* - *ulcer, eidos = forma.*] Care se aseamana cu un "ulcer.

HELCOLOGIE, s. f. / helcologie, s. f. / helcology. [Gjr. *helkos* = *ulcer; logos* = *stiinta.*] Studii sistematic al "ulceratiilor de diverse cauze.

HELCOZIS, s. n. / helcosis, s. m. / helcosis. [Cfr. *helkos* = *ulcer, -ozis.*] Termen utilizat rar, ca sin. cu "ulceratie.

HELICOBACTER PYLORI / Helicobacter pylori / holicobac-ter pylori. [Lat. *helix, -ids, gr. helix, -ikos* = *spiraCii; bak-terion, dim. de la bakteria = boston; [at. pylorus, gr. pyloros* = *portar, din gr. pyle = poarta, ouros = paznic.*] Denumire noua a microorganismului *Campylobacter pylori*, care reflecta cele doua aspecte morfologice ale bacteriei: elice *in vivo* si adesea bastonas *in vitro*. Aceasta bacterie gramnegativa con-stituie, dupa o perioada de infectie si de iritatie a mucoasei gastroduodenale, cauza unei gastrite cronice superficiale, cu evolutie posibila catre ulcere gastrice si duodenale, iar uneori catre adenocarcinoame sau limfoame gastrice In 1994, OMS a dasificat H. p., bacterie cu actiune lenta, m grupa agentilor cancerigeni din clasa I (cei mai periculosi). Modul de transmi-tere al bacteriei nu este clar. Au fost izolate numeroase suse bacteriene, dintre care una prezinta o gena particulara, *cag A*, care codifica o proteina specifics), fiind prezenta "in 50% din gastritele cronice si m totalitatea ulcerelor duodenale; o alta susa posedata gena *vac A*, ce codifica o toxina generatoare de leziuni celulare, in relatie cu ulceratiile. O serie de cercetari sugereaza implicarea H. p. In patologia cardiovasculara. In general, rolul patogen al H. p. nu este Inca suficient de clar.

HELIODERMITA, s. f. / h61iodermite, s. f. / heliodermatitis, dermatitis Solaris, sunburn. [Qr. *helios* = *More.; derma, -atos* = *pick.; -ita.*] Denumire a tuturor afectiunilor cutanate determinate de razele solare.

HELIOFOBIE, s. f. / heliophobic, s. f. / heliophobia. [Qr. *helios* = *scare.; phobos = frica.*] Teama morbida de radiatiile solare.

HELIOPATIE, s. f. / heliopathie, s. f. / heliopathy. [Cjr. *helios* = *scare; pathos* = *6oala.*] Termen general utilizat pentru a defini afectiunile cauzate de radiatiile solare.

HELIOTERAPIE, s. f. / heliotherapie, s. f. / heliotherapy. [Qr. *helios* = *soart'i therapeia* = *tratament, de la therapeuem* = *a. ingnji.*] Utilizarea luminii solare In scopuri terapeutice sau profilactice.

HELIX, s. n. / helix, s. m. / helix. NA: helix (2). [Lot. *helix, -ids, gr. helix, -ikos* = *spirala, melc.*] 1) Structura macro-scopica sau moleculara aranjata In spirala. Ex.: *structura se-cundara de tip a-helix a proteinelor. 2) Marginea circumferintei care delimiteaza pavilionul urechii.

HELMINTHES / helminthes / helminthes. [Cjr. *helmins, -inthos* = *vierme.*] Incredgatura viermilor paraziti din subregnul *Metazoa*. Cuprinde doua subIncredgaturi importante In para-zitologia umana: "*Plathelminthes* (viermi plati), cu clasele *re-

HEMANGIOENDOTELIOM

matoda si "*Cesfoda*, si **Nemathelminthes* (viermi cilindrici), cu clasele *Nematoda, Acanthocephala* si *Gordiacea*. **HELMINTIAZA, s. f. / helminthiase, s. f. / helminthiasis.** [Qr. *helmins, -inthos* = *vierme.; -azo.*] Boala parazitara determinata de un vierme din Incredgatura "*Helminthes*. **HELODERMIE, s. f. / h61odermie, s. f. / helosis.** [Qr. *helos* = *ungfiie, e.J(cresce.nta. m forma dt. corn; derma, -atos* = *piek.*] Nodozitati caloase, de regula indoloare, dezvoltate pe fata dor-sala a articulatiilor falangiene si metacarpofalangiene. **HEM, s. n. / home, s. m. / h(a)eme.** [Gfr. *haima, -atos* » *sange.*] Gruparea prostetica neproteica a hemoglobinei, consti-tuita din protoporfirina (*porfirina) avand fixat un atom de fier feros. Complexul fier-protoporfirina confera hematilor culoarea rosie. Legatura h. cu 'globina se stabileste prin intermediul gru-parilor carboxilice ale lanturilor laterale propionice ale h. Mole-cula de *hemoglobina contine patru subunitati de globina si patru molecule de h.

HEMADSORBTIE, s. f. / hemadsorption, s. f. / h(a)emadsorption. [Cjr. *haima, -atos* = *sange.; [at. ad* = *spre; sorbere* = *a Sea, a aspira.*] Aderenta globulelor rosii pe alte celule, de obicei determinata de prezenta unui virus pe suprafata aces-tora din urma.

HEMAFEREZA, s. f. / hemapherese, s. f. / h(a)emapheresis. [Cfr. *haima, -atos* = *sange.; aphairesis* = *piecare., indepdrtare.*] Separarea si prelevarea unei parti (elemente figurate sau plasma, *plasmaferaza) din sangele recoltat, 7n continuare restui fiind reinjectat la pacient.

HEMAGLUTINARE, s. f. / hemagglutination, s. f. / h(a)emagglutination. [Cjr. *haima, -atos* = *sangf, [at. agglutinare* = *a [ipi, a uni]* *Aglutinarea globulelor rosii sub actiunea fie a unor aglutinine specifice (reactie antigen-anticorp), fie a unor *hema-glutinine bacteriene sau virale (apartinand Indeosebi grupului "*Myxovirus*), fie a unor *lectine ca fitohemaglutinina. Datorita culorii erifrocitelor, h. se observa usor. Fenomenul de h. se utilizeaza pentru determinarea grupelor sanguine, ca si pentru punerea In evidenta a unor antigeni sau anticorpi. V. si aglu-tinare.

HEMAGLUTININA, s. f. / hemagglutinine, s. f. / h(a)emagglutinin. [Cfr. *haima, -atos* = *sange; [at. agglutinare* = *a. dpi, a. u.ni; -ina.*] 1) Anticorp care provoaca *hemaglutinare. 2) Pro-dus de origine bacteriana sau constituent viral (Indeosebi In cazul grupului "*Myxovirus*) care genereaza aglutinarea hematilor. 3) *Lectina dotata cu aceeasi proprietate.

HEMAGLUTINOGEN, s. m. / hemagglutinogene, s. m. / h(a)emagglutinogen. [Qr. *haima, -atos* = *sange.; [at. agglutinare* = *a [ipi, a uni; gr. geanan* = *a produce.*] V. grup san-guin.

HEMAJ, s. n. / hemmege, s. m. / hemming, [fr. hemmege, origine onomatope-ica.] Manevra de Indepartare prin raclaj a secretiilor si mucozitatilor depuse la nivelul faringelui sau al laringelui (pe 'corzile vocale) Indeosebi In laringitele cronice catarale si hipertrofice.

HEMANGIECTAZIE, s. f. / hemangiectasie, s. f. / n(a)emangiectasis. [r. *haima, -atos* = *sange.; angeion* = *vas, ektasis* = *dita.ta.tie.*] Di'atatie permanenta a vaselor sanguine. Ex.: *h. hipertrofica* a unui membru, asociata cu varice, angioame sau aevrisme.

HEMANGIOBLASTOM, s. n. / hemangioblastome, s. m. / h(a)emangioblastoma. [Qr. *haima, -atos* = *sange.; angeion* = *tias; blaslos* = *germen; -oma.*] *Hemangiom capilar malign, cu localizare, eel mai frecvent, cerebrala. Sin.: angioblastom.

HEMANGIOBLASTOM MULTIPLU / hemangioblastome multiple / Lindau's disease. Sin.: boala Lindau (v.).

HEMANGIOENDOTELIOM, s. n. / hemangioendotheliome, s. m. / h(a)emangioendothelioma. [Qr. *haima, -atos* = *sa-ngf,*

HEMANGIOM

angeion = vas; **endon** = *mduntm*; **lhele** = *ridicaturd, mame-ton*; -**omo**.] Tumora vasculara benigna. Uneori se asociază cu trombocitopenie, ca o consecință a sechestrării trombocitelor în formațiunile tumorale.

HEMANGIOM, s. n. / hemangiome, s. m. / h(a)emangioma. [Cfr. **haima, -atos** = *sdnge*; **angeion** = *ras*; -*oma*.] Tumora benigna constituită din vase neoformate și dilatate. Sin.: nev vascular. Forme: 1) *h. congenital*, defect de dezvoltare embrio-nară a vaselor sanguine. 2) *h. mediastinal*, angiom disgene-tic. 3) *h. pulmonar malign*, sarcom pulmonar rar. 5) *H. splinei*, tumora vasculară a splinei. 6) *H. vertebral*: angiom osos și tuat la nivelul corpului vertebral. 7) *H. scleros*, v. dermatofi-brom.

HEMANGIOSARCOM, s. n. / h6mangiosarcome, s. m. / h(a)emangiosarcoma. [Cfr. **haima, -atos** = *sdnge*; **angeion** = *vas*; **sarx, sarkos** = *came!* •*oma*.] Tumora malignă formată din proliferarea tesuturilor endoteliale și fibroblastice.

HEMARTROZA, s. f. / hemarthrose, s. f. / h(a)emarthrosis. [CfT. **haima, -atos** = *sdnge*; **arthron** = *articilaf-ie*; -*ozd*.] Prezența sangelui într-o cavitate articulară, de obicei prin ruperea unor vase sanguine de la acest nivel, ca urmare a unui traumatism sau în unele coagulopatii (ex.: în *hemofilie).

HEMATEMEZA, s. f. / h6matemese, s. f. / h(a)ematemesis. [QT. **haima, -atos** = *sdnge*; **emesis** = *vctrsil.tura, de la emein* = *a vomita*.] Voma cu sange de origine digestivă. H. traduce o hemoragie digestivă superioară, sângele mai mult sau mai puțin digerat și provenind din esofag, stomac sau duoden. Cauzele cele mai frecvente: ruptura de *varice esofagiene, *ulcer gastroduodenal și *gastrite hemoragice.

HEMATHIDROZA, s. f. / hemathidrose, s. f. / h(a)ematidro-sis. [QT. **haima, -atos** = *sange*; **hidros** = *suaoare, transpi-ratie, -ozn*.] Eliminarea unor mici cantități de sange prin porii glandelor sudoripare. H. poate apărea în stări infecțioase grave, purpuri sau în nevropatii.

HEMATIC, adj. / hematique, adj. / h(a)ematic. [Cfr. **haima, -atos** = *sdnge*.] Care este de origine sanguină. **HEMATIE, s. f. / hematic, s. f. / erythrocyte, red cell.** [Cjr. **haima, -atos** = *sdnge*.] Sin.: eritrocit (v.).

HEMATIMETRIE, s. f. / h(a)emacymetry. [Cjr. **haima, -atos** = *sdnge*; **metron** = *masura*.] Ansamblul măsurătorilor efectuate asupra hematiilor cu ajutorul *hemocito-metrului.

HEMATINA, s. f. / hematine, s. f. / h(a)ematin. [Cjr. **haima, -atos** = *sdnge*; -*ina*.] *Hem al carui fier feros (bivalent) a fost transformat în fier ferich (trivalent) și care devine astfel **impro-priu** transportului de oxigen.

HEMATOCEL, s. n. / hematocel, s. f. / h(a)ematocele. [Cjr. **haima, -atos** = *sdnge*; **kele** = *tumora, HemU*.] Deși sensul propriu este tumora sanguină, termenul este utilizat pentru a desemna hemoragiile închistate (hematoame) la nivelul organelor genitale. Ex.: 1) La barbat - h. scrotal, h. funicular, h. intratesticular. 2) La femeie - h. peri- sau retrouterin, în pelvis sau, în deosebi, în fundul de sac Douglas.

HEMATOCOLPOS, s. n. / hematocolpos, s. m. / h(a)emato-colpos. [Cjr. **haima, -atos** = *sdnge*; **kolpos** = *vagin*.] Masa pseudotumorală formată prin retenția sangelui menstrual în vagin.

HEMATOCRIT, s. n. / hematocrite, s. m. / h(a)ematocrit, packed cell volume. {Cjr. **haima, -atos** = *sdnge*; **krinein** = *a separa de*.] Volumul ocupat de elementele figurate din sange (de fapt de globulele roșii) într-un volum dat de sange. H. se măsoară prin centrifugarea sangelui total într-un tub gradat. Se exprimă în procente față de volumul total al probei de sange și este, în mod normal, 40-54% la barbat și 36-47% la femeie. Raportul dintre h. și numărul de hematii pe mm³

HEMATOMIE

reprezintă "volumul globular. Scăderea h. impune cautarea unei *anemii, iar creșterea sa este caracteristică poliglobuliilor.

HEMATODERMIE, s. f. / hematodermie, s. f. / h(a)ematodermia. [Cjr. **haima, -atos** = *sdnge*; **derma, -atos** = *pkte*.] Termen care regrupează ansamblul leziunilor cutanate infiltrate, frecvent maligne, caracterizate histologic prin proliferare intracutanată de celule provenind din liniile hematopoietice. Sub această denumire sunt reunite localizările cutanate din hemopatii limfoide de tip T (*micosis fungoid, *sindrom Sezary), de tip B (*leucemie limfatică cronică), *leucemii acute hemoblastice, *histiocitoza X și, frecvent, *boala Kaposi.

HEMATOFAG, adj., s. m. sau f. / hematophage, adj., s. m. ou f. / h(a)ematophage. {Cjr. **haima, -atos** = *sdnge*; **phagein** = *a mdnca*.] (Parazit) care se hrănește cu sange și poate deveni astfel vector al unei boli infecțioase. Cazul eel mai frecvent: insecte h.

HEMATOFOBIE, s. f. / hematofobie, s. f. / h(a)ematofobia. [QT. **haima, -atos** = *sdnge*; **phobos** = *frica*.] Teamă patologică de sange.

HEMATOGEN, adj. / hematogene, adj. / h(a)ematogenous. [CfT. **haima, -atos** = *sange*; **gennan** = *a produce*.] 1) Care depinde de sange. 2) Care este datorat circulației sanguine. Ex.: diseminarea h. a microbilor.

HEMATOIDINA, s. f. / hematoidine, s. f. / h(a)ematoidin. [E,r. **haima, -atos** = *sdnge*; **oidos** = *forma*; -*ina*.] Substanță derivată din "hemoglobina, care se formează în focarele hemoragice vechi, sub formă de cristale romboidale, microscopice, de culoare roșie.

HEMATOLOGIE, s. f. / hematologie, s. f. / h(a)ematology. [Cfr. **haima, -atos** = *sdnge*; **logos** = *ftinf:a*.] Ramură a medicinei având ca obiect studiul sangelui, al organelor hematopoietice și al patologiei acestora. În prezent s-au conturat o serie de subdomenii ale h., ca imunohematologia, fiziopatologia hemostazei și h. oncologică. *H. geografică* permite studiul diferitelor parametri sanguini în funcție de țară și de populațiile din diferite zone geografice.

HEMATOM, s. n. / hematome, s. m. / h(a)ematoma. [Cjr. **haima, -atos** = *sdnge*; -*oma*.] Colectie de sange, mai mult sau mai puțin închistată, acumulată în țesuturi sau într-o cavitate naturală. H. rezultă din cauza ruperii unor vase, ca urmare a unui traumatism, sau spontan, în anumite boli.

HEMATOM EXTRADURAL / h6matome extradural / epidural h(a)ematoma. *Epanșament sanguin posttraumatic colectat între *dura mater și oasele craniului. Este situat eel mai frecvent în regiunea sfenotemporoparietală (zona decolabilă a lui Gerard-Marchant) și reprezintă consecința rupturii unei ramuri a *arterei meningiene mijocii, ca urmare a unei fracturi.

HEMATOM RETROPLACENTAR / hematome retroplacentaire / abruptio placentae. Sin.: apoplexie uteroplacentară (v.).

HEMATOM SUBDURAL / hematome sousdural / subdural h(a)ematoma. *Epanșament sanguin intracranian acut, subcut sau cronic, eel mai frecvent de origine traumatică, uneori bilateral, dezvoltat între dura mater și foia externă a arahnoidii și extins, de obicei, pe totalitatea convexității unei emis-fere.

HEMATOMETRIE, s. f. / hematometre, s. m., hematometrie, s. f. / h(a)ematometra, h(a)ematometry. {Cjr. **haima, -atos** = *sange* 1) **metra** = *uter*; 2) **metron** = *masura*.] 1) Retenția de sange menstrual în uter. 2) Examinare a sangelui pentru determinarea numărului, tipurilor și proporției diferitelor elemente figurate și a cantității de hemoglobină.

HEMATOMIE, s. f. / hematomyelie, s. f. / h(a)emato-myelia. [Cjr. **haima, -atos** = *sdnge*; **myelos** = *maduva*.] Hemoragie intramedulară cu caracter masiv sau sub formă de microhemoragii punctiforme, produsă în urma unui traumatism

HEMATOPOIETIC

medular sau a unei decompresiuni bruste. *H. centrala*, v. boala Minor.

HEMATOPOIETIC, adj. / **hematopo'ietique**, adj. / **h(a)emato-poietic**. [Cfr. *haima*, -atos = sange.; *poietikos* = care face., can creeaz.d, de [a *poiein* = a face.] Care priveste *hemato-poieza. Ex.: organe h.

HEMATOPOIETINA, s. f. / **hematopo'ietine**, s. T. / **h(a)emato-poietin**. [Cfr. *haima*, -atos = sange; *poietikos* = care face, de la *poiein* = a face; -inn.] Sin.: eritropoietina (v.).

HEMATOPOIEZA, s. f. / **h6matopoiese**, s. f. / **h(a)emato-poiesis**. [Cfr. *haimu*, -atos = sange; *poiesis* = creare, formare, de. la *poiein* = a face.] Substanta de culoare rosu-închis, produs de formeaza si se dezvolta celulele sanguine. H. continua tot tim-pul vietii, asigurand înlocuirea celulelor Tmbatranite, care sunt îndepartate din circulatie. La adultul sanatos, h. se produce în madaura osoasa, dar în unele boli poate aparea o h. extra-medulara.

HEMATOPORFIRINA, s. f. / **hematoporphyrine**, s. f. / **h(a)ematoporphyrin**. {Cjr. *haima*, -atos = sange.; *porphyra* = *pwpuurd*; -ina.} Substanta de culoare rosu-închis, produs de descompunerea hemului, rezultat al degradarii hemoglobinei.

HEMATOSALPINX, s. n. / **hematosalpinx**, s. m. / **h(a)emato-salpinx**. [Cfr. *haima*, -alos = sange; [at. *salpinx*, -ingis, gr. *salp'mx*, -ingos = trompetd, *trompd*] Colectie sanguina la nivelul "trompei Fallopio, determinand frecvent aparitia unei formatiuni cu aspect chistic. H. poate aparea în unele *sardni extrauterine (tubare).

HEMATOSCOPIE, s. n. / **hematoscope**, s. m. / **h(a)ematoscope**. [Cjr. *haima*, -atos = sange; *skopos* == oBservator, de la *skopein* = a vedea, a e^amina.] Fotometru electronic, util în determi-narea numarului de elemente figurate din sange.

HEMATOSPECTROSCOPIE, s. f. / **h6rnatospectroscopie**, s. f. / **h(a)ernatospectroscopy**. [Cjr. *haima*, -atos = sange; [at. *spectrum* = aparitie., ardtare; gr. *skopia* = e^aminare, de la *skopein* = a vedea, a e^amina.] Aplicarea *spectroscopiei la studiul sangelui.

HEMATOSPERMIE, s. f. / **hematospermie**, s. f. / **h(a)emato-spermia**. [Cjr. *haimu*, -atos = sange.; *sperma*, -atos = *sd-mdntd*.] Emisie de sperma amestecata cu sange. Sin.: hemo-spermie.

HEMATOXILINA, s. f. / **hematoxyline**, s. f. / **h(a)ematoxylin**. Colorant bazofil utilizat în microscopia optica pentru evidentie-rea selectiva a *cromatinei.

HEMATOZA, s. f. / **hematoze**, s. f. / **h(a)ematozis**. [Cjr. *haimu*, -atos = sange.; -oza.] Ansamblul schimburilor gazoase alveolocapilare, de la nivelul plamanilor, în urma carora san-gele venos se încarca cu oxigen, devenind sange arterial. H. permite aportul de oxigen la nivelul celulelor ?i eliminarea bioxidului de carbon produs de acestea.

HEMATOZOAR, s. n. / **hematozoaire**, s. m. / **h(a)ematozoon**. [Cfr. *haima* = sange; *zoon* = animal.] Protozoar parazit care traieste în stadiul adult în sangele vertebratelor.

HEMATURIE, s. f. / **hematurie**, s. f. / **h(a)ematuria**. [Cjr. *haima*, -atos = sange.; *ouron* = *urina*.] Prezenta sangelui sau a hematiilor în urina. Poate fi de origine: renala, ureterala, vezicala sau uretrala. Este denumita *macroscopica*, în cazul cand urina are culoarea rosie sau bruna, si *microscopica*, daca prezenta hematiilor nu poate fi confirmata decat la microscop (peste 5000 hematii/ml).

HEMERALOPIE, s. f. / **h6meralopie**, s. f. / **hemeralopia**. [Cfr. *hemera* = zi; *alaos* = orb; *ops*, *opos* = *rede-re.*, *vaz.*] Termen care, prin etimologia sa, poate produce confuzie. Etimologic, h. semnifica incapacitatea de a vedea în plina zi, la lumina. termenul este utilizat, Insa, gresit, pentru denumirea reducerii considerabile a acuitatii vizuale cand lumina diminueaza. În

HEMIATROFIE

realitate, pentru aceasta semnificatie termenul corect este 'hesperanopie.

HEMIAGENEZIE, s. f. / **hemiagenesie**, s. f. / **hemiagenesia**. [Cyr. *hemi* = pe jumdtate; a - priv.; *genesis* = *producere*, de la *geanan* = a produce.] Lipsa dezvoltarii unei jumatati din-tr-un organ.

HEMIAGEUZIE, s. f. / **hemiagueusie**, s. f. / **hemiagcusia**. [Cyr. *hemi* = pe jumdtate; a - priv.; *geiisis* = *gw>t.*] Ageuzie limi-tata la jumatarea dreapta sau la jumatarea stanga a limbii.

HEMIAGNOZIE, s. f. / **hemiagnosie**, s. f. / **hemiagnosia**. \Cfr. *hemi* = pe, jumdtate; a - priv.; *gnosis* = *cunoastere*, de la *gnoai* = a cunoafte.] 'Agnozie limitata la o jumatare de corp. /-l. *duroeroasa* consta în imposibilitatea precizarii si localizarii durerii, observata la bolnavii cu *hemiplegie aflati în precoma.

HEMIANESTEZIE, s. f. / **hemianesthesie**, s. f. / **hemian(a)es-thesia**. [Cfr. *hemi* = pe jumdtate; a - priv.; *aisthesis* = *semafie*, *sensibilitate*.] Tulburare a sensibilitatii tactile, cu localizare hemicorporeala, care consta în cresterea pragului de perceptie a stimulilor tactili, pana la lipsa totala de perceptie a acestora. Apare în unele afectiuni neurologice, nivelul lezi-unii nevraxiale fiind în relatie cu topografia h. Ex.: *h. încruci-sata* reprezinta abolirea sensibilitatii hemifaciale asociata cu lipsa de perceptie a stimulilor durero?i sau termici hemicorpo-reali de partea opusa, determinata de o leziune laterala pon-tina sau medulara, care implica atat radacinile senzoriale ale nervului trigemen, cat si tractul spinotalamic.

HEMIANOPSIE, s. f. / **hemianopsie**, s. f. / **hemianopia**, **hemi-anopsia**. [Cfr. *hemi* = pe jumdtate; *an* - priv.; *opsis* = *vedere*, *aspect*.] Simptom determinat de o leziune a analizatorului vizual, de obicei la nivelul nervului optic, si care consta în îngustarea, la jumatare, a campului vizual, unilateral sau bilateral. H. este numita *altitudinala* cand pacientul nu vede în jumatarea inferioara a campului vizual, limita dintre cele doua zone fiind orizontala, dar eel mai frecvent aceasta limita este verticala, pacientul pierzandu-si vederea în jumatarea externa sau interna a campului vizual, h. numindu-se *laterala*. În cazul unei leziuni retrochiasmatiche, h. laterala este *omonima* (cu pierderea vederii de partea nazala pentru un ochi si de partea temporală pentru celalalt ochi). Dacă leziunea este chiasmatică, h. laterala este *heteronima binazala* (pierderea vederii de partea nazala pentru ambii ochi) sau bitemporală (pierderea vederii bilateral în jumatarea externa).

HEMIANOSMIE, s. f. / **h6mianosmie**, s. f. / **hemianosmia**. [Ofr. *hemi* = pe jumdtate; *an* - priv.; *osme* = *miros*.] Pierdere unilaterală a simtului mirosului (odoratului).

HEMIASINERGIE, s. f. / **h6miasynergie**, s. f. / **hemiasyner-gia**. [Cfr. *hemi* = pe jumdtate; a - priv.; *syn* = *împreund*; *ergon* = *luc.ru*, *ac-pinne*, de. la *ergein* = a lucra.] *Asinergie de o singura parte a corpului, observata în leziunile cerebelului sau ale fasciculelor cerebeloase.

HEMIASOMATOAGNOZIE, s. f. / **hemiasomatognosie**, s. f. / **hemisomatoagnosia**. \Cjr. *hemi* = pe jumdtate; a - priv.; *so/no*, -otos = *corp*; *gnosis* = *cunoastere*, de [a *gnonai* = a cunoafte.] Pierdere constientei, ignorarea unei jumatati a corpului, în general a partii stangi.

HEMIATAXIE, s. f. / **hemiataxie**, s. f. / **hemiataxia**. [Cjr. *hemi* = pe jumatare; a - priv.; *taxis* = *ordonare*, *aranjare*, de [a *tatlein* = a ordona, a aranja.] Tulburare a coordonarii mis-carilor voluntare care se observa uneori de partea paralizata în *hemiplegiile incomplete.

HEMIATETOZA, s. f. / **hemiath6tose**, s. f. / **hemiathetosis**. [Cfr. *hemi* = pe jumatare; *athetos* = *itefi^at*; -o'/a] *Atetoză care afecteaza o jumatare a corpului.

HEMIATROFIE, s. f. / **hemiatroffie**, s. f. / **hemiatrophy**. [Cyr. *hemi* = pe jumatare., a • *priy*, *trophe* = *hrana*, *nutritie*.]

HEMIATROFIE FACIALA

*Atrofie limitata la o jumătate a corpului, a unei regiuni sau a unui organ. Ex.: *h. faciala.

HEMIATROFIE FACIALA / hemiatrophie faciale progressive de Romberg / facial hemiatrophy. Sin.: sindrom Parry-Romberg (v.).

HEMIBALISM, s. n. / hemiballisme, s. m. / hemiballism. [Cjr. *hemi* = pi jumătate; *ballismos* = salt, sariturd] Sindrom caracterizat prin miscari involuntare de amplitudine mare, dezordonate, bruste ale membrilor, limitate la o jumătate de corp. Cauze: leziuni subtalamice.

HEMIBLOC, s. n. / hemibloc, s. m. / hemiblock. [Cjr. *hemi* = pe jumătate; fr. *bloc*, din olandeza *bloc* = trundii ie copac taiat.] Tip de *bloc de ramura determinat de tulburarea conducerii impulsului electric Intr-una din cele doua diviziuni ale ramurii stangi a fasciculului His.

HEMICOLECTOMIE, s. f. / hemicolectomie, s. f. / hemicolectomy. [Cjr. *hemi* = pe jumătate.; *kolon* = intestin gros, *ektonie* = enisle.] Resectia chirurgicala a colonului drept sau a colonului stang. Mai precis: 1) *H. dreapta*, extirparea cecului, colonului ascendent si a jumatatii drepte a colonului trans-vers. 2) *H. stanga*, extirparea jumatatii stangi a colonului trans-vers, a colonului descendent si a sigmoidului.

HEMICRANIE, s. f. / hemicranie, s. f. / hemicrania. {Cjr. *hemi* = pe jumătate.; gr. *kranion*, tat. *cranium* = craniu.] 1) Durere craniana lateralizata. 2) *In sens restrictiv, sin. cu "migrena.

HEMIDISESTEZIE, s. f. / hemidysesthesie, s. f. / hemidys(a)esthesia. [Cjr. *hemi* = pe jumătate.; *dys* = greu, dificil; *aisthesis* = senzafie, se.nsiġitita.te.] Diminuarea sau exagerarea *sensibilitatii, limitata la o jumătate a corpului.

HEMIDISTROFIE, s. f. / hemidystrophie, s. f. / hemidystro-phy. [Cjr. *hemi* = pe jumătate; *dys* = gnu, dificil; *trophe* = hrană, nutritie.] Dezvoltare inegala a celor doua jumatatii ale corpului.

HEMIHIDROZA, s. f. / hemihidrose, s. f. / hemihidrosis. [gr. *hemi* = pe jumătate.; *hidros* = transpira-tie, sudoare.; -ozd.] Hipersecretie sudorala limitata la o jumătate de corp.

HEMIHIPERTROFIE, s. f. / hemihypertrophie, s. f. / hemihypertrophy. [Cjr. *hemi* = pe jumătate.; *hyper* = mai mult; *trophe* = hrana, nutritie.] Cresterea de volum, de obicei a masei musculare, a unei jumatatii a corpului sau doar a unei jumatatii a fetei.

HEMIMELIE, s. f. / hemimelie, s. f. / hemimelia. [Cjr. *hemi* = pe jumătate; *melos* = membru, extremitate.] Malformatie caracterizata prin absenta extremitatii unui membru.

HEMIMIMIE, s. f. / hemi-mimie, s. f. / asymmetry of facial expression. [Cjr. *hemi* = pe jumătate; *mimia* = imitare., de [a *mimeis*hai = a imita.] Asimetrie a expresiei mimice a fetei.

HEMINA, s. f. / hemine, s. f. / h(a)emin. [Cjr. *hiiima*, -atos = sange; -ind.] Clorhidrat de *hematina, compus clorhidric al *hemului, rezultat prin incalzirea *oxihemoglobinei cu acid acetic glacial si o cantitate minima de clorura de sodiu. Cristalele de h., sau cristalele Teichmann, reprezinta In medicina legala un test de decelare a sangelui In petele suspecte.

HEMIOPSIE, s. f. / hemiopsie, s. f. / hemiopsia. [Cjr. *hemi* = pe jumătate; *opsis* = vedere, aspect.] Inversul *hemianopsiei, chiar daca, uneori, cele doua cuvinte sunt considerate sino-nime. Ambii termeni denumesc conservarea vederii normale Intr-o singura jumătate a campului vizual. Dar, In timp ce hemianopsia se refera la jumătatea de camp vizual afectata, h. o desemneaza pe cea neafectata, functionala. De altfel, aceasta rezulta si din compararea etimologiilor celor doi termeni.

HEMIPAREUNIE, s. f. / hemipareunie, s. f. / hemipareunia. [Cfr. *hemi* = pe jumătate; *pareuae* = unpe.recti.ere.] Imposibi-

HEMOCROMATOZA

litatea copulatiei complete din cauza malformatiilor organelor genitale feminine.

HEMIPAREZA, s. f. / hemiparesie, s. f. / hemiparesis. [Cjr. *hemi* = pe jumătate; *paresis* = sidbire, re[alare.] Pareza loca-lizata la o jumătate de corp.

HEMIPLEGIC, adj., s. m. si f. / hemiplegique, adj., s. m. et f. / hemiplegic. {Qr. *hemi* = pe jumătate; *plege* = Covitura.] (Persoana) afectata de "hemiplegie. Utilizarea ca substantiv a termenului trebuie evitata.

HEMIPLEGIE, s. f. / hemipl6gie, s. f. / hemiplegia. [C.r. *hemi* = pe jumătate; *plege* = hviturd.] Pierderea mobilitatii voluntare a unei jumatatii a corpului, determinata de leziuni centrale ale *fasciculului piramidal. Semnele clinice se afla In relatie cu nivelul leziunii. Cauzele, In ordinea frecventei, sunt: vasculare, tumorale, encefalitice sau traumatice.

HEMIPTERA / hemiptera / hemiptera. [Cfr. *hemi* = pe jumătate; *pteroa* = aripd.] Ordin de insecte, incluzand plosnita si paduchele, prevazute cu o gura adaptata pentru Intepat si supt.

HEMISPASM, s. n. / hemispasine, s. m. / hemispasm. [Cjr. *hemi* = pe jumătate; *spasmos* = contractie..] Spasm unilateral:

1) *H. facial*, contractura spastica a unei jumatatii a fetei. 2) *H. glosolabial*, deviatie spastica a limbii si a buzelor.

HEMIZIGOT, adj., s. m. / hemizygot, adj., s. m. / hemizy-gous, adj., hemizygot, n. [Qr. *hemi* = pe jumătate; *zygo-tos* = iegat impreund, de la *zygor* = eu unesc.] Starea unui subiect masculin cand se considera doar genele purtate de cro-mozomul X. Deoarece cromozomul este unic, subiectul masculin nu poate fi denumit nici homozigot, nici heterozigot, fiind-ca aceste denumiri implica existenta unei perechi de cromozomi. Caracterele genetice continute In cromozomul unic se vor exprima Intotdeauna, chiar daca ele sunt recesive.

HEMOBILIE, s. f. / hemobilie, s. f. / h(a)emobilia, h(a)ema-tobilia. [Qr. *haima*, -atos = sange; [at. *bills* = fiere.] Emisie de sange In *caile biliare. Cauze: traumatism, tumora hepatica sau de cai biliare, colecistita acuta, infarct vezicular, ulceratie a mucoasei veziculei prin migratia unui calcul.

HEMOCITOMETRU, s. n. / hematimetre, hemo-cytometre, s. m. / h(a)emocytometer. [Cjr. *haima*, -atos = sange; *kytos* = ceiu[d; *metron* = masurd.] Instrument utilizat pentru determi-narea numarului de elemente figurate din sange pe unitatea de volum. *H. clasic* este o lama de sticla care prezinta o ce-lula cu o grila de numarare, la nivelul careia se introduce san-gele cu o dilutie data. *H. automate* permit evaluarea numarului de hematii pe mm³, masurarea *hematocritului si a concen-tratiei de hemoglobina.

HEMOCITOPENIE, s. n. / hemocytopenie, s. f. / blood cyto-penia. {Qr. *haima*, -atos = sdnge; *kytos* = cduCd; *penia* = sdrdcie.] Diminuarea partiala sau globala a numarului de celule (hematii, leucocite, plachete) circulante din sange.

HEMOCONCENTRATIE, s. f. / hemoconcentration, s. f. / h(a)emoconcentration. \Gjr. *haima*, -atos = sange; iat. cum = cu; *centrum* = centm, din gr. *kentron* = vdrf ascufit.] Cresterea volumului eritrocitar pe unitatea de volum de sange, precum si a celui raportat la volumul sanguin total. Volumul sanguin total poate fi normal sau scazut, cu reducerea volumului plasmatic. Ant.: hemodilutie.

HEMOCONII, s. f. pi. / hemoconies, s. f. pi. / h(a)emoco-nia. [Cfr. *haima*, -atos = sange.; *konis* = praf.] Corpusculi mid, rotunzi sau ovali, animati de o miscare browniana si ; observati In plachetele sanguine, la *ultramicroscop.

HEMOCRINIE, s. f. / hemocrinie, s. f. / h(a)emocrinia. [Cjr. *haima*, -atos = sange; *krinein* = a separa de.] Trecerea in sange a produsilor de secretie elaborati de glandele endocrine.

HEMOCROMATOZA, s. f. / hemochromatose, s. f. / h(a)emo-chromatosis. \Cjr. *haima*, -atos « sange; *khroma*, -atos =

HEMOCROMOGEN

cuioare., **-ozo.**] Boala metabolica rezultata In urma supramcarii tesuturilor (Indeosebi a viscerelor) cu fier. Se disting: 1) *H. primitiva* ereditara, cu transmitere autozomal recesiva, consecinta a perturbarii metabolismului fierului, manifestata prin *ciroza hepatica, *diabet bronzat, *melanodermie si alterari poliviscerale, Indeosebi endocrine si cardiace. H. are prognostic rezervat, din cauza modificarilor osteoarticulare, a tulburarilor cardiace si a posibilei transformari maligne a cirozei. Sin.: dia-bet bronzat, boala Recklinghausen-Appelbaum. 2) *H. secundara* poate fi legata de o supralncarcare cu fier de origine endogena (alcoolism, ciroza hepatica, unele hemopatii) sau, indeosebi, exogena (transfuzii repetate).

HEMOCROMOGEN, s. m. / hemochromogene, s. m. / h(a)emochromogen. [Cjr. *haima, -atos = sange.*; *khroma, -atos = culoare.* 1 *gennan = a produce.*] Termen general pentru denumirea compusilor care rezulta din combinarea *hemului cu diverse substante ce contin azot (ca albuminele, amoniacul, piridina etc.).

HEMOCULTURA, s. f. / hemoculture, s. f. / h(a)emoculture. [Cjr. *haima, -atos = sdnge*; [at. *cultura = cuhware.*] Tehnica de Insamantare Intr-un mediu de cultura a unei cantitati mici de sange venos, recoltat de la pacient in conditii sterile. H. se practica In scopul detectarii prezentei unor **microorganisme** patogene In sange.

HEMOCUPREINA, s. f. / hemocupreine, s. f. / h(a)emocuprein. [Cjr. *haima, -atos = stage.*, [at. *cuprum = arama rosie.*, de [a numete insulei *Cyprus*; *-iaa.*] Compusi ai cupru-lui, In sangele normal. Se disting: unul labil, In care cuprul este legat de albumina; altui stabil, In care legarea se face cu "ceruloplasmina, o fractiune globulinica de tip a;

HEMODIALIZA, s. f. / hemodialyse, s. f. / h(a)emodialysis. [Qr. *haima, -atos = sange*; *dialysis = separare, de. ia dia = prin, lysis = distruge.re fi lyein = a distruge.*] Tehnica de extractie a unor produse din sange (uree sau electroliti In exces, hemoglobina libera etc.) prin difuziune la nivelul unei membrane artificiale ("dializa). *Epurarea extrarenala se efectueaza cu apa-rate de dializa functionand prin *circulatie extracorporeala si denumite "hemodializoare. V. si dializa peritoneala, rinichi artificial, hemofiltrare.

HEMODIALIZOR, s. n. / hemodialyseur, s. m. / h(a)emodialyzer. [Gfr. *haima, -atos = sdnge*; *dia = prin*; *lysis = dis-tmge.re, de. [a lyein = a distruge.*] Sin.: rinichi artificial (v.).

HEMODILUTIE, s. f. / hemodilution, s. f. / increased plasma volume, h(a)emodilution. [Cjr. *haima, -atos = sdnge*; [at. *dilutio, -onis, de. la diluere = a ditua.*] 1) Dilutia sangelui circulant, caracterizata prin diminuarea densitatii, viscozitatii, a concentratiei proteinelor si a hematiilor. H. se produce, In general, prin aflus de lichid interstitial catre sange, Intr-o serie de stari patologice sau, uneori, normale. Ex.: In cadrul fenomenelelor de compensare a diminuarii volumului sanguin In hemo-ragiile imFortante, In unele forme de edem, In cursul sarcinii. Ant.: hemoconcentratie. 2) Tehnica utilizata Inaintea interven-tiilor chirurgicale cu rise mare de hemoragie. Consta In re-coltarea a 800-1 200 ml sange de la pacientul care va fi su-pus interventiei si Inlocuirea acestei cantitati de sange cu un lichid izoton mai putin dens. La sfarsitul interventiei, sau dupa aceasta, bolnavului i se va reinjecta sangele propriu. Ant.: hemoconcentratie.

HEMODINAMICA, adj., s. f. / hemodynamique, adj., s. f. / h(a)emodynamic, adj., h(a)emodynamics, n. [Cjr. *haima, -atos = stage.*, *dynamis = forfo.*] 1) Care se raporteaza la mecanismele circulatiei sanguine (presiune, debit, viteza, vasomotricitate etc.). 2) Studiul mecanismelor si legilor care re-gleaza curgerea si debitul sangelui la nivelul vaselor.

HEMODINAMOMETRU, s. n. / hemodynamometre, s. m. / h(a)emodynamometer. [Ar. *haima, -atos = sdnge*; *dynamis*

HEMOGLOBINA

≡ *fortd*; **metron** = *mOsurd.*] *Manometru adaptat masurarii presiunii sanguine intravasculare.

HEMODROMOMETRU, s. n. / hemodromometre, s. m. / h(a)emodromoineter. [Cjr. *haima, -atos = stage.*, *dramas = cursd, drum*; *melron = masura.*] *Debitmetru bazat pe deplasarea variabila, de catre curentul sanguin, a unei supape ale carei miscari sunt Inregistrate pneumatic. In prezent se utilizeaza traductori inductivi sau capacitivi.

HEMOFILIE, s. f. / hemophilie, s. f. / h(a)emophilia. [Cjr. *haima, -atos = stage.*, *philia = atractie, de [a phileia = a iubi.*] Afectiune caracterizata prin disfunctii ale hemostazei, avand drept consecinta tendinta permanenta la hemoragii (spontane sau traumatice). Exista mai multe forme de h., a caror clasificare este relativa, deoarece deficitul In factor anti-hemofilic A sau B, considerat drept criteriu, se pare ca nu este real, datele imunologice dovedind ca acesta este prezent, dar inactivat. Actualmente se definesc separat: 1) *H. A*, care este o boala ereditara heterocromozomala determinata de o alela deficitara recesiva a genei factorului VIII al coagularii, localizata pe cromozomul sexual X. Femeile heterozigote pur-tatoare ale alelei sunt transmitoare sanatoase ale bolii, iar bolnavii sunt descendenti de sex masculin carora li s-a trans-mis aceasta alela. H. se caracterizeaza prin tulburari mai mult sau mai putin grave ale coagularii, manifeste clinic Indeosebi prin sangerare Indelungata la nivelul plagilor, tendinta la hemoragii, iar In cazurile grave prin formarea de hematoame sub-cutanate, musculare si intraarticulare. 2) *H. B*, sin.: boala Christmas (v.). 3) *H. C*, sin.: boala Rosenthal (v.). 4) *H. vas-culara*, sin.: boala von Willebrand (v.).

HEMOFILTRARE, s. f. / hemofiltration, s. f. / h(a)emofiltration. [Cjr. *haima, -atos = sdnge.*; *int. mediwaia a aic fi.im.if tilor fUtrum, cu origine. in luafia. jrancior stabill'i in Cfaia filtir = fetru, pds[d.*] Procedeu de epurare extrarenala care permite extragerea din sange a deseurilor toxice prin ultrafiltrare, sub presiune hidrostatica crescuta. Filtrarea se efectueaza printr-o membrana cu permeabilitate hidraulica ridicata, Intr-un rinichi artificial de un tip particular. Deosebirea fata de *hemodializa (In care se utilizeaza rinichiul artificial clasic) consta In faptul ca prin h. se elimina si substante toxice cu masa moleculara mare. Metoda poate fi aplicata si In unele forme rebele de insuficienta cardiaca congestiva, ca si In coma hepatica. Este necesara reintroducerea, In paralel cu h., a unor cantitati man de apa si electroliti care au fost sustrate.

HEMOGLOBINA, s. f. / hemoglobine, s. f. / h(a)emoglobin. [Cjr. *haima, -atos = sdnge.*; [at. *globus = giofii -mo.*] Proteina cu masa moleculara 64 450, este pigmentul rosu care trans-porta oxigenul In eritrocite. Abrev.: Hb. H. este o molecula globulara, constituita din patru subunitati. Fiecare subunitate contine o molecula de *hem legata la un polipeptid. Hemul este un derivat al porfirinei care contine fier. Partea de glo-bina a h. este constituita din ansambluri de polipeptide. Exista doua perechi de polipeptide In fiecare molecula de h., doua subunitati continand un tip de polipeptid, iar celelalte doua un alt tip. In cazul *h. umane normale* de la adult (*h. A*), cele doua tipuri de oolipeptide sunt denumite lanturi a, fiecare din-tre ele continand 141 resturi de acizi aminati, si, respectiv, lanturi p, fiecare dintre ele continand 146 resturi de acizi aminati. Tipuri de h.: 1) *H. A* este Hb Acipz;. In sangele normal, 2,5% din h. este h. de tip A; In care lanturile P, sunt Inlocuite cu lanturi 6. Acestea contin tot 146 resturi de acizi aminati, dar 10 sunt diferiti de cei ai lantului p. Formula h. A; este Hb A; aA. 2) *H. A, c.* hemoglobina glicozilata (v.). 3) *H. Bart*, h. anormala alcatuila din patru lanturi y (yJ, cu afinitate crescuta pentru oxigen. 4) *H. C*, h. anormala, relativ comuna, In care lizina Inlocuieste acidul glutamic In pozitia a

HEMOGLOBINA ANORMALA

sasea a lanturilor p. In forma homozigota, produce splenomegalie, anemie hemolitica moderata, creste numarul "celulelor-tinta In sangele circulant si In special numarul *reticulocitelor. In forma heterozigota, anemia lipseste, singura manifestare fund cresterea numarului celulelor-tinta In sangele periferic. 5) *H. Chesapeake*, h. anormala In care substitutia argininei cu leuci-na In lanturile Ti confers o afinitate crescuta pentru oxigen. 6) *H. D.*, h. anormala cu diferite forme moleculare. Migrarea electroforetica pe acetat-celuloza este identica cu cea a *h. S, dar este diferita de migrarea electroforetica pe agar-gel. 7) *H. E.*, h. anormala, aparuta In urma mutatiilor In lanturile p, frec-venta In Asia de Sud-Est, In special In Thailanda. Forma homozigota include: anemie moderata, de obicei fara spleno-megalie, numar crescut de "celule-tinta In sangele periferic, In timp ce forma heterozigota nu este asociata cu modificari cli-nice sau hematologice. 8) *H. F.*, h. fetala (v.). 9) Sangele fetusului uman contine *h. fetala (h. F)*, formula s (84), fie din doua lanturi p si doua s (pzS;). 12) *H. Gun Hill*, h. instabila ce rezulta prin deletia unui segment din lanturile p, cu incapacitatea de a lega "hemul si care determina anemie hemolitica medie. 13) *H. H.*, homotetramer al h. cu formula ?4, ce apare numai atunci cand sinteza lanturilor a este inactivata si ineficienta pentru transportul oxigenului; se manifesta printr-un sindrom asemanator "talasemiei, cu anemie hemolitica cronica, *hipocromie, "anizocitoza, "poikilocitoza si splenomegalie. 14) *H. I.*, h. anormala aparuta prin substitutia unui amino-acid In lanturile a, ce determina sclizarea hematiilor printr-un mecanism necunoscut. 15) *H. Lepore*, h. anormala ce contine doua lanturi a si doua lanturi rezultate din fuzionarea lanturilor p cu segmente de tip 8. Determina anemie, dar nu determina probleme clinice deosebite. 16) *H. M.*, *once* h. avand substitutii de aminoacizi In lanturile a sau p, asociata Intotdeauna cu "methemoglobinemie. 17) *H. musculara*: mioglobina (v.). 18) *H. oxigenata*: oxihemoglobina (v.). 19) *H. Rainier*, h. In care histidina Inlocuieste tirozina In pozitia 145 a lanturilor p; are afinitate crescuta pentru oxigen si se asociaza cu *eritrocitoza. 20) *H. S.*, cea mai frecventa h. anormala, In care valina substituie acidul glutamic In pozitia a sasea a lanturilor p. Forma heterozigota determina un aspect "In secera" al hematiilor, iar cea homozigota, anemie cu celule In secera. 21) *H. Seattle*, h. anormala In care acidul glutamic substituie alanina in pozitia 76 a lanturilor p, cu afinitate scazuta pentru oxigen. 22) *H. Yakima*, h. anormala In care histidina substituie acidul aspartic In pozitia 99 a lanturilor p; are afinitate scazuta pentru oxigen si se asociaza cu eritrocitoza. V. si tab. const. hematol.

HEMOGLOBINA ANORMALA / hemoglobine anormale / abnormal h(a)emoglobin. Denumire generica pentru orice tip de h. diferit de h. A, A₂ sau F prin substituirea unui aminoacid cu un altul. Au fost descrise numeroase h. a., a caror reprezentare se efectueaza conform unei nomenclaturi Internationale.

HEMOGLOBINA GLICOZILATA / hemoglobine glycosylate / glycosylated h(a)emoglobin. Modificare a *h. A caracterizata prin aditia unui radical glicozil (hexoza atasata la atomul de azot terminal al lanturilor p), survenind progresiv si ireversibil pe masura Tmbatranirii eritrocitului. In *diabet, acest proces bio-chimic este accelerat. Ca urmare, masurarea concentratiei h. g. este utilizata uneori pentru evaluarea echilibrarii diabetului pe termen lung. Sin.: Hb Aic.

HEMOGLOBINA INSTABILA / hemoglobine instabile / instabile h(a)emoglobin. Denumire pentru h. denaturata prematur *in vivo* sau *in vitro*. Se manifesta la homozigoti printr-o tulbu-

HEMOLIZA

rare hemolitica cu incluziuni eritrocitare ?i, uneori, prin hemoglobinurie.

HEMOGLOBINEMIE, s. f. / hemoglobinemie, s. f. / h(a)emoglobin(a)emia. [Qr. *haima*, -atos = *sdnge*; [at. *globus* = *glofs*; -*inn*; gr. *haima*, -atos = *sd-nge*.] Concentratia plasmatica a hemoglobinei libere, normala sub 5 mg%, crescuta In caz de "hemoliza intravasculara.

HEMOGLOBINOPATIE, s. f. / hemoglobinopathie, s. f. / h(a)emoglobinopathy. [Qr. *haima*, -atos = *sdnge*; [at. *globus* = *glo6*; -*ina*; gr. *pathos* = *cloata*.] Termen generic, ce desemneaza afectiuni ereditare, determinate de prezenta unor hemoglobine anormale la subiectii homo-, hetero- sau dublu heterozigoti. Uneori se constata persistenta hemoglobinei fetale (*talasemie), alteori prezenta unor hemoglobine patologice (*drepano-citoza s. a.). Sin.: hemoglobinoza.

HEMOGLOBINOZA, s. f. / hemoglobinose, s. f. / h(a)emoglobin disease. [Gjr. *haima*, -atos = *sange*; Cat. *globus* = *glob*] -*ina* / -*ozn*.j Sin.: hemoglobinopatie (v.).

HEMOGLOBINURIE, s. f. / hemoglobinurie, s. f. / h(a)emoglobinuria. [Cft. *haima*, -atos = *sdnge*; [at. *globus* = *glofi*]

-*ina*; gr. *ouron* = *urind*.] Prezenta de hemoglobina libera In urina.

HEMOGLOBINURIE PAROXISTICA LA FRIG / hemoglobinurie paroxystique a frigore / paroxysmal cold h(a)emoglobinuria. Sin.: boala Harley (v.).

HEMOGLOBINURIE PAROXISTICA NOCTURNA / hemoglobinurie paroxystique nocturne / paroxysmal nocturnal h(a)emoglobinuria. Sin.: boala Marchiafava-Micheli (v.).

HEMOGRAMA, s. f. / hemogramme, s. m. / blood cells count, h(a)emogram. [Cjr. *haima*, -atos = *sange*; *gramma* ° *msc.m-n*.] Examen citologic al sangelui circulant. V. si tab. const. hematol.

HEMOLITIC, adj. / hemolytique, adj. / h(a)emolytic. [Qr. *haima*,

-atos = *sange*; *lytikos* = *care distruge*, de. (a *lyein* = a *distmge*.] Care se refera la "hemoliza sau provoaca hemoliza.

HEMOLIZA, s. f. / hemolyse, s. f. / h(a)emolysis. [Qr. *haima*, -atos = *sange*; *lysis* = *distrugere*, de. la *lyein* = a *distruge*.]

Ansamblul modificarilor structurale si functionale In urma carora membrana hematiei Tsi pierde integritatea, hemoglobina fiind eliberata In mediul de suspensie In care se gasesc celulele hemolizate. Se disting: 1) *H. fiziologica* reprezentand distrugerea si Inlaturarea din circulatie a eritrocitelor Tmbatranite, perioada de viata intravasculara a eritrocitelor fiind, In mod normal de circa 120 zile. Aceasta Inseamna ca zilnic se distruge a 1/120 parte din eritrocite sau 200 miliarde/zi, adica 148 milioane/minut. H. fiziologica este In echilibru dinamic permanent cu eritropoieza (numarul eritrocitelor circulante fiind, astfel, mentinut constant) Mecanismul h. nu este complet eludat. Eritrocitele Tmbatranite prezinta modificari morfofunctionale complexe privind forma (tendinta la sfericitate, prin scaderea ATP), scaderea rezistentei osmotice si mecanice, modificari biochimice (dintre care foarte importante sunt scaderea activitatii methemoglobinreductazelor), modificarea permeabilitatii membranare etc., toate aceste modificari permitand recunoasterea lor de catre fagocite printr-un mecanism de chimiotactism. De asemenea, diminuarea *deformabilitatii eritrocitare, prin consedntele sale, favorizeaza fagocitarea. 2) *H. patologica* se poate produce fie In vasele sanguine (h. intravasculara), fie in splina sau/si ficat (h. extravasculara). Pe baza datelor radioizotopice se deosebesc: a) *h. corpusculare* determinate de o anomalie intrinseca a hematiei (anomalie a membranei, a hemoglobinei sau a unei enzime eritrocitare) In cazul carora durata de viata a eritrocitelor, cal-culata dupa alotransfuzie (*transfuzie) este normala; b) *h. extra-corporulare*, determinate de un factor exterior hematiilor (me-canic, imunologic, toxic), In acest caz durata de viata, calcu-

HEMOLIZINA

lata după auto- sau alotransfuzie fiind scurtată. Distrucția anormal de rapidă a globulelor roșii poate antrena o anemie dacă regenerarea medulară este insuficientă, de unde distrucția în tre h. compenată (fără anemie) și h. necompensată (cu anemie).

HEMOLIZINA, s. f. / **hemolysine**, s. f. / **h(a)emolysin**. {Gjr. *hairnet*, **-alos** = sange; *lysis* = distrugere, de la *lyein* = a distruge; **-ina**.} 1) Substanță toxică, de origine bacteriană (free-vent) sau animală, care provoacă *hemoliza. Ex.: h. streptococică. 2) Anticorp fixator al complementului care permite acțiunea hemolitică a acestuia.

HEMOMEDIASTIN, s. n. / **hemomediastin**, s. m. / **h(a)emomediastinum**. [Gfr. *haima*, **-atos** = sange.; Cat. *medievally mediastinum*, dm [at. *mediastinus* = care se fine [a nu]Coc, dt la *medius* = situat (a mijloc, stare = a sta, a se fine.) *Epanșament sanguin cu sediul în țesutul celular al *mediastinului.

HEMOMELANINA, s. f. / **hemomelanine**, s. f. / **h(a)emomelanin**. {Cjr. *haima*, **-atos** = sange.; *meltis*, *melanos* = negru; **-ina**.} Denumită și pigment malaric, se formează din hemoglobina eritrocitelor sub acțiunea parazitului malariei.

HEMONECTIN, s. f. / **hemonectine**, s. f. / **h(a)emonectin**. [Qr. *haima*, **-atos** = sange; Cat. *nectere* = a uni; **-ina**.] Glico-proteina cu structură apropiată de cea a *fibronectinelor și a *vitronectinei, care reprezintă un promotor al aderenței diverselor celule.

HEMOPATIE, s. f. / **hemopathie**, s. f. / **h(a)emopathy**. [Qr. *haima*, **-atos** = sange; *pathos* = suferință.] Afecțiune a elementelor figurate ale sângelui și/sau a organelor hematopoietice (maduva osoasă, ganglionii, splina). H. pot fi distructive (unele forme de *anemii) sau hiperplazice (*leucemii).

HEMOPERICARD, s. n. / **hemopericarde**, s. m. / **h(a)emopericardium**. [C/r. *haima*, **-atos** = sange; *peri* = în jurul; *kardia* = inimă.] Prezența sângelui în cavitatea pericardică, fără să se asocieze cu inflamația seroasei (spre deosebire de cazul *pericarditei hemoragice).

HEMOPERITONEU, s. n. / **hemoperitone**, s. m. / **h(a)emoperitoneum**. {Cjr. *haima*, **-atos** = sange.; [at. *medic-ata peritoneum*, din gr. *peritoneion* = care se întinde în jurul de ia *peri* = în jurul, *teinein* = a se întinde.} Prezența sângelui intraperitoneal, de ex. prin ruperea unei *sarcini extrauterine. Este o cauză de abdomen acut.

HEMOPEXINA, s. f. / **hemopexine**, s. f. / **h(a)emopexin**. [Qr. *haima*, **-atos** = sange; *pexis* = figure; **-iaa**.] Glicoproteina serică aparținând pi-globulinelor, capabilă să fixeze "hemul.

HEMOPNEUMOPERICARD, s. n. / **hemopneumo-pericarde**, s. m. / **h(a)emopneumopericardium**. [Qr. *haima*, **-atos** = sange; *pneuma*, **-atos** = aer; *peri* = în jurul; *kardia* = inimă.] Prezența concomitentă de aer și sange la nivelul cavității pericardice.

HEMOPNEUMOTORAX, s. n. / **hemopneumothorax**, s. m. / **h(a)emopneumothorax**. [Cyr. *haima*, **-atos** = sange.; *pneuma*, **-atos** = aer; [at. *thorax*, **-ads**, gr. *thorax*, **-okon** = torace.]

*Epanșament format simultan din aer și sange în cavitatea pleurală. Sângele se colectează în zonele declive.

HEMOPROFILAXIE, s. f. / **h6moprophylaxie**, s. f. / **h(a)emoprophylaxis**. [Qr. *haima*, **-atos** = sange.; *pro* = înainte, *phylaxis* = vrotectie, de la *phylattein* = a ve-ghea, a supraveghea. e.a.] Metoda de prevenire a unor boli infecțioase și transmisibile, prin injectarea de sange care confine anticorpi. În prezent, h. este abandonată, deoarece din cauza riscului transmiterii hepatitei serice.

HEMOPROTEINA, s. f. / **h6moprot6ine**, s. f. / **h(a)emoprotein**. [Cjr. *haima*, **-atos** = sange.; *protos* = primul; **-ina**.] Orice proteină care conține în structură sa gruparea prostetică *hem.

HEMOPTIZIE, s. f. / **hemoptysie**, s. f. / **h(a)emoptysis**. [Ar. *haima*, **-atos** = sange; *ptysis* = acțiunea dt. a scuipa, dt. la

HEMOREOLOGE

ptyein = a scuipa.] Eliminare pe gura de sange oxigenat, rosu, cu mucozitati, provenind din caile aeriene subglotice, insotita intotdeauna de efort de tuse. Poate fi: 1) *Fractionata*, repetata, ore, zile. 2) *Fulgeratoare*, prin anevrism al arterelor bronșice. 3) *Masiva*, abundenta ca volum.

HEMOPTOIC, adj. / **hemoptoique**, adj. / **h(a)emoptysic**. [Qr. *haima*, **-atos** = sange; *ptyein* = a scuipa.] Despre o sputa care contine urme vizibile (dare) de sange.

HEMORAGIC, adj. / **h6morragique**, adj. / **h(a)emorrhagic**. [Cjr. *haima*, **-atos** = sange; *rhegnynai* = a f6dsni, a iz6ucni.] Care se afla în relatie cu o *hemoragie.

HEMORAGIE, s. f. / **h6morragie**, s. f. / **h(a)emorrhage**, **bleeding**. [Xflit. *haemorrhagia*, gr. *haimorrhagia*, de la gr. *haima*, **-atos** = sange, *rhegnynai* = a f6dsni, a iz6ucni.] Scurgerea de sange în afara unui vas sanguin, la suprafața corpului (*h. externa*) sau în interiorul unui organ sau țesut (*h. interna*). Acest fenomen este întotdeauna patologic, cu excepția *menstruației. Tipuri: 1) *H. capilară*, difuză, de cauze variate. 2) *H. cerebrală* sau *"apoplectica*. 3) *H. diapedetică*, prin dilatare excesivă a peretilor vasculari, fără soluții de continuitate. 4) *H. meningiană*, în spațiul subarahnoidian meningian. 5) *H. parenchimatosa*, în interiorul unui organ. 6) *H. petesială*, prin diapede-deza. 7) *H. post-partum*, în urma dezlipirii placentei. 8) *H. ven-triculară*, inundatie ventriculară s.a.

HEMORAGIE CEREBRALĂ / hemoragie cerebrală / cerebral h(a)emorrhage. H. în parenchimul cerebral, prin accident vascular. Cauze: leziuni parietale vasculare, ateroscleroza, arterite, anevrisme sau angioame, septicemii, traumatisme craniene, in-toxicatii sau hemoragii intramurale în tumorile cerebrale. Extra-vazarea sângelui este consecutivă unei efracției peretilor vasculare (malformații vasculare), dar eel mai des este rezultatul

-diapedezei favorizate de leziuni ischemice perivasculare. V. și accident vascular cerebral.

HEMORAGIE DIGESTIVĂ SUPERIOARĂ / hemoragie digestive superieure / upper gastrointestinal bleeding. Sangerare cu punct de plecare proximal față de *ligamentul Treitz. Se manifestă în ordinea severității hemoragiei, prin: sange proaspăt în scaun, *hematemeza, *melena și *hemoragie ocultă. Free-vent, h. d. s. se opresc spontan. Principalele cauze sunt: leziuni ale mucoasei digestive (esofagita, gastrita, ulcer gastro-duodenal, prin corpi straini), leziuni vasculare (varice esofagiene) și tulburări de coagulare. Abrev.: HDS.

HEMORAGIE MENINGIANĂ / hemoragie meningee / sub-arahnoid h(a)emorrhage. Sangerare consecutivă unei rupturi vasculare în *spațiul subarahnoidian.

HEMORAGIE OCULTĂ / hemoragie occulte / occult h(a)emorrhage, occult bleeding. H. puțin abundentă a mucoasei gastrice sau a celei intestinale, care nu modifică aspectul materiilor fecale și nu poate fi decelată decât prin analiză chimică sau radioizotopică.

HEMORAGINA, s. f. / **hemorrhagine**, s. f. / **h(a)emorrhagin**. [CJT. *haima*, **-atos** = sange; *rhegnynai* = a 1:dsni, a iz6ucni; **-ina**.] Substanță conținută în veninul *Vipendae-lor*, care provoacă la locul de inoculare hemoragii și liza tisulară, urmaia de gangrenă locală.

HEMORAGIPAR, adj. / **hemorrhagipare**, adj. / **h(a)emorrhagiparous**. [Lot. *haemorrhagia*, gr. *haimorrhagia*, dt la gr. *haima*, **-atos** = sange, *rhegnynai* = a t&snii a iz6ucni; int. *parere* = a naste.] Care determină *hemoragie.

HEMOREOLOGIE, s. f. / **hemorheologie**, s. f. / **h(a)emorrheology**. [Cjr. *haima*, **-atos** = sange; *rheos* = curent, de ia *rhein* = a curge; *logos* = știință.] Studiul științific al deformării și proprietăților de curgere ale componentelor celulare și plasmatică ale sângelui la nivel macroscopic, microscopic și submicroscopic (molecular), ca și al proprietăților reologice ale structurilor vasculare cu care sângele vine în contact.

HEMOROID

HEMOROID, s. m. / **h6morroide**, s. f. / **h(a)emorroid**, piles (pi.). [Lat. *haemorrhols*, -idis, gr. *haimorrhois*, -idos, din gr.

haima, -atos = sange, *rhoia* = cuyere, de. [a *rhein* = a cwge.] Dilatație varicoasă a venelor mucoasei anusului și rectului. H. se împarte, după amplasarea lor, în *h. externi*, situați în spațiul subcutanat al canalului anal, și *h. interni*, situați în spațiul submucos al canalului anal. Apariția h. este favorizată de ereditate, de constipație, iar sarcina, prin hipertensiunea venoasă locală, este, de asemenea, un factor predispozant.

HEMOROIDECTOMIE, s. f. / **h6morroidectomie**, s. f. / **h(a)emorroidectomy**. [Lat. *haemorrhols*, -idis, gr. *haimorrhois*, -idos, din gr. *haima*, -aios = sange, *rhoia* = cwgere, de. [a *rhein* = a cwge; *ektome* = efy.u.ie.] Ablatia chirurgicală a *hemoroizilor.

HEMOSIALEMEZA, s. f. / **hemosial6m6se**, s. f. / **h(a)emosialesmesis**. [Cfr. *haima*, -atos = sange.; *sialon* = saliva; *eme-sis* = varsatura., de [a *emein* = a vomita.] Vomisment san-guin puțin abundent, în general de origine esofagiană, format dintr-o anumită cantitate de salivă colorată, cu aspect de „sirop de coacăze”.

HEMOSIDERINA, s. f. / **hemosiderine**, s. f. / **h(a)emosiderin**. [Cfr. *haima*, -atos = sange; *sideros* = fier; -ind.] Pigment pro-teic care conține hidroxid feric și reprezintă o formă de sto-care a fierului în organism. H. conține 25-30% din fierul total și se găsește în mod normal în celulele *sistemului reticulo-endotelial. H. participă, împreună cu *feritina, la fixarea țesutului non-heminic. În patologie, h. este detectată în focarele hemoragice vechi și în unele boli: cardiopatii cronice, infecții cronice și indeosebi în *hemocromatoză.

HEMOSIDERINURIE, s. f. / **hemosid6rinurie**, s. f. / **h(a)emosiderinuria**. [Cfr. *haima*, -atos = sange; *sideros* = fier; -ina; *oiuroii* = urina.] Prezența de "hemosiderina în urina.

HEMOSIDOZA, s. f. / **hemosiderose**, s. f. / **h(a)emosiderosis**. [Cfr. *haima*, -atos = sange; *sideros* = fier; -oza.] Infiltrație tisulară cu *hemosiderina, localizată (hemoragie intratisulară, plaman cardiac) sau generalizată (idiopatică sau după *transfuzie). V. și hemosideroză pulmonară, hemocromatoză.

HEMOSIDOZA PULMONARĂ / hiSmosiderose pulmonaire / pulmonary h(a)emosiderosis. Boala caracterizată prin existența unor infiltrate de hemosiderina la nivelul pneumocitelor sau septurilor pulmonare și hemoragii intraalveolare, asociate sau nu cu fibroscleroza cu extensie variabilă. Se disting: 1) *h. p. primitivă idiopatică*, v. boala Ceelen. 2) *h. p. secundară*, de origine transfuzională sau în relație cu stenoza mitrală. V. și sindrom Goodpasture.

HEMOSPERMIE, s. f. / **hemospermie**, s. f. / **h(a)emospermia**. [C]T. *haima*, -atos = sdtige; *sperma*, -atos == sSm&ntii. Sin.: hematospemie (v.).

HEMOSTAT, s. n. / **hemostate**, s. m. / **h(a)emostat**. {Cjr. *haima*, -atos = s&nge.; *statikos* = care oprește, de la *istanaai* = o plasa, a face fa. tina.} 1) Pensă chirurgicală mică pentru constricția vaselor de sange. 2) Agent antihemoragic.

HEMOSTATIC, adj., s. n. / **hemostatique**, adj., s. m. / **h(a)emostatic**. [Gfr. *haima*, -atos = sa-nge.; *statikos* = care. oprește, de [a *istanai* = a plasa, a. face. so. find.]} 1) (Substantă) care favorizează *hemostaza și coagularea sangelui. Sunt recunoscute și folosite ca h. eficiente doar produsele care intervin în h. fiziologică, atunci când există un deficit de unul sau mai mulți factori, h. normală. 2) Care este în relație cu hemostaza.

HEMOSTAZA, s. f. / **h<5mostase**, s. f. / **h(a)emostasis**. [Cjr. *haima*, -atos = sange; *stasis* = oprire, de. la *istanai* = a pCasa, a face so. tina.] Procesul de oprire a unei *hemoragii, în mod spontan (*h. fiziologică*) sau prin intermediul unor factori de obicei exogeni, terapeutici (*h. provocată*). H. fiziologică este rezultatul unui proces local complex, care implică factori mecanici,

HEPATECTOMIE

biochimici și fizicochimici, fie locali (vasculari) și sanguini (plasmatici, trombocitari), fie tisulari, care determină de regulă formarea unui cheag, proces urmat ulterior de refacerea peretelui vascular și, în final, de reoperabilizarea acestuia. h. cadrul h. fiziologice se distinge *h. primară*: aderarea, agregarea (reversibilă și ireversibilă) a trombocitelor, ce determină formarea trombusului alb, plachetar, care asigură pentru moment oprirea hemoragiei.

HEMOTERAPIE, s. f. / **hemoterapie**, s. f. / **h(a)emotherapy**. [Cfr. *haima*, -atos == sAnge; *therapeia* = tra.ta.ment, de [a *therapeuticin* = a. Ingriji.]} Utilizarea sangelui și a derivatelor din sange în tratamentul bolilor.

HEMOTIP, s. n. / **hemotype**, s. m. / **h(a)emotype**. [Cjr. *haimv*, -atos = sa-nge.; *typos* = tip, model, marca.] Ansamblul caracterelor genetice ale sangelui unui individ, îndeosebi antigenii eritrocitari specifici.

HEMOTIPOLOGIE, s. f. / **hemotipologie**, s. f. / **h(a)emotipology**. [Cyr. *haima*, -alos = sd-nge; *typos* = tip, model, ffiarcd; *logos* = ftiinta.]} 1) Definierea unui individ prin caracterele ereditare ale sangelui sau. 2) Prin extensie, domeniul care are ca obiect studiul acestor caractere.

HEMOTORAX, s. n. / **hemothorax**, s. m. / **h(a)emothorax**. [Cfr. *haima*, -atos = sangf, [at. *thorax*, -acis, gr. *thorax*, -akos = torace.]} Colectie sanguină intrapulmonară (între cele două foite ale *pleurei), frecvent de cauză traumatică. Clinic se manifestă prin semne locale (zonă de matitate la percuție, absența murmurului vezicular la auscultatia pulmonară) și semne generate (de hipotensiune) în funcție de importanța hemoragiei (h. masiv, peste 1 500 ml).

HEPAR / hepar / hepar. NA: hepar. [Cfr. *hepar*, -atos = ficat.]} Sin.: ficat (v.).

HEPARAN SULFAT / heparane sulfat / heparan sulfat.

-Glicozaminoglican component al *matricei extracelulare.

HEPARINA, s. f. / **h6parine**, s. f. / **heparin**. [Cfr. *hepar*, -atos = ficat; -ind.]} (DCI) Substanță anticoagulantă naturală cu acțiune rapidă, care se găsește în toate țesuturile organismului, îndeosebi în ficat (de unde denumirea sa), în plămâni și în mușchi. H. încetinește formarea și împiedică acțiunea tromboplastinei și a trombinei, se opune apariției fibrinei, inhibă factorul XIII și factorul X activat, ca și adeziunea și agregarea plachetelor. De asemenea, ea neutralizează inhibitorii fibrinolizei. Această acțiune de inhibiție a factorilor de coagulare este exercitată în mod indirect, îndeosebi prin intermediul "antitrombinei III. H. posedă, de asemenea, și alte proprietăți: acțiune dărfiantă asupra serului bogat în lipide, acțiune antiinflamatorie și antiexsudativă. Din punct de vedere chimic, h. este un *mucopolizaharid sulfat, fiind extrasă industrial din plamanul de bou și mucoasa intestinelor de porc. H. standard sunt heterogene, cu M, variind între 5000 și 30000 Da. H. de masă moleculară mică sunt antagoniste ale factorului X și au afinitate pentru antitrombina III. Ele mai exercită o acțiune antitrombinică putemică și o acțiune anticoagulantă slabă.

HEPARNAVIRUS / Heparnavirus / Heparnavirus. [N]6rev. *Hepatite!*, din gr. *hepar*, -atos = ficat; e.ngf. *UNA* = riBonu-cleic acid. (acid riBonucleic); [at. *virus* = infecție, ota-va.]} Gen nou de "virus ARN în care este clasificat, de data recentă, virusul *hepatitei A.

HEPATALGIE, s. f. / **hepatalgie**, s. f. / **hepatalgia**. [C]r. *hepar*, -atos = ficat; *algos* = durere.]} Durere la nivelul ficatului. H. de efort reprezintă o durere în regiunea hepatică survenind în timpul efortului la bolnavii cardiaci mitrali sau pulmonari.

HEPATECTOMIE, s. f. / **hepatectomie**, s. f. / **hepatectomy**. [Cfr. *hepar*, -atos = ficat; *ektome* = e-^cizw.]} Ablatia parțială sau totală a parenchimului hepatic. H. parțială poate fi atipică (dacă nu se face după un plan anatomic de divizare hepatică)

sau *tipica* (daca planul de sectiune urmareste o scizura anatomica), In acest caz fiind, de ex., vorba de h. dreapta sau h. stanga (fata de scizura principals) sau lobectomie dreapta sau stanga (fata de planul care trece prin ligamentul rotund).

HEPATIC, adj. / hepaticque, adj. / hepatic. [Qr. *hepar, -ntos* = *ficat*.] Referitor la ficat sau avand legatura cu ficatul. Ex.: artera h., abces h.

HEPATICOTOMIE, s. f. / hepaticotomie, s. f. / hepaticotomy. [CJT. *hepar, -atos* = *ficat*; *tome* == *tdiere, sectiune, de, la lem-nein* = o *taia*.] Deschiderea chirurgicala a *canalului hepatic. V. si hepatotomie.

HEPATITA, s. f. / hepatite, s. f. / hepatitis. [Cjr. *hepar, -atos* = *ficat*; *-ita*.] Orice afectiune inflamatorie a ficatului, frecvent virala, evoluand spre vindecare, cronicizare sau ciroza.

HEPATITA A / hepatite A / virus A hepatitis, hepatitis A. Boala provocata de virusul hepatitic A, virus ARN din genul *Heparnavirus*, care patrunde In organism pe cale digestive. Dupa o perioada de incubatie de 18-40 de zile, h. A se mani-festa prin icter cu febra moderata, care se vindeca In circa 15 zile. Boala apare sub forma de cazuri sporadice, dar se pot produce si epidemii, cand sunt posibile forme maligne (cu icter grav primar sau secundar unei forme usoare si atrofie gal-bena a ficatului). Formele inaparente sunt frecvente si atesta-rea lor se efectueaza prin dozarea anticorpilor anti-h. A de tip IgG. Prevenirea bolii se efectueaza prin administrare de gama-globuline si, de data recenta, prin vaccinare. Sin.: hepatita epidemica.

HEPATITA ALCOOLICA / h6patite alcoolique / alcoholic hepatitis. Leziuni hepatice consecutive intoxicatiei alcoolice cronice, a caror extensie conduce la "ciroza. V. ficat alcoolic.

HEPATITA AUTOIMUNA / hepatite auto-immune / autoimmune hepatitis. Termen utilizat In cazul unor h. cu etiologie necu-noscute, asodate cu manifestari considerate de origine auto-imuna (articulare, cutanate, ganglionare, renale, endocrine, sanguine) si cu reactii serice care genereaza aceasta origine (hipergamaglobulinemie, Indeosebi cresterea IgG, *anticorpi anti-nucleari etc.). Uneori, termenul de h. a. este considerat sin. cu eel de *h. cronica activa.

HEPATITA B / hepatite B / virus B hepatitis, hepatitis B. Boala provocata de virusul hepatitic B, virus ADN din familia *Hepadnavirides*. Virusul prezinta doi antigeni profunzi (HBc Ag si HBe Ag) si un antigen de suprafata (HBs Ag). Se trans-mite la om accidental prin injectie de ser sau sange uman infectate, ori prin utilizarea seringilor si acelor infectate si steri-lizate incorect. Virusul este transportat Indeosebi prin secretiile salivare sau genitale. Boala apare uneori sub forma unor mid epidemii In "colectivitatile cu rise Inalt": toxicomani, homosexual!, dar si la personalul de laborator sau din serviciile de dializa. Foarte raspandita In Africa tropicala si In unele regiuni asiatice, h. B se traduce prin aceleasi simptome ca si h. A, avand Insa o incubatie mai lunga (60-150 de zile) si o frec-venta mai mare a formelor anicterice sau inaparente. Diagnos-ticul de laborator at h. B se bazeaza pe detectia antigenului HBs asodat cu anticorpii anti-HBc de tip IgM, acesta din urma atestand o infectie recenta. In 90% din cazuri, h. B se vindeca In 6-8 saptamani, iar virusul dispare din organism. Dimpotriva, In 10% din cazuri virusul persista In organism, cu urmatoarele consecinte: 30% din purtatorii de virus raman sa-natosi (hepatite prelungite), la 40% din purtatori se constata persistenta In ser a antigenilor Hbs si a anticorpilor anti-h. B de tip IgG, dupa 6-8 luni. Acestea reprezinta manifestari de *h. cronica persistenta*, mai frecvente In formele insidioase si anicterice si la subiectii imunodeprimati. Aproape Intotdeauna, aceasta stare ramane stabila si nu evolueaza. In fine, 30% din purtatorii de virus sufera de *h. cronica activa*, care poate sa

evolueze foarte lent (In circa 30 de ani) spre ciroza sau **se** poate transforma, In 10% din cazuri (In circa 10 ani), In-tr-un hepatocarcinom. Vaccinarea preventiva) este necesara, Indeosebi la subiectii cei mai expusi. Sin.: hepatita serica.

HEPATITA C / hepatite C / virus C hepatitis, hepatitis C. Boala provocata de virusul hepatitic C, virus ARN Inrudit cu familia *Flay/virus*, descoperit In 1989. Marea majoritate a ca-zurilor de h. C constituie ceea ce se numea, anterior desco-peririi virusului C, hepatite non A sau non B. In cazul h. C, 90% din cazuri sunt anicterice, iar 50% se cronicizeaza, 20% dintre acestea evoluand spre ciroza. Diagnosticul se bazeaza pe aparitia, tardiva, a anticorpilor anti-virus h. C, depistati prin metoda *ELISA.

HEPATITA CIROGENA / hepatite cirrhogene / cirrhenous hepatitis. H. In care zonele de atrofie hepatica sunt Inlocuite progresiv prin tesut scleros cicatriceal.

HEPATITA COLESTATICA / hepatite cholestatique / cholestatic hepatitis. H. de origine, probabil, virala (virus A), cu debut adesea febril, cu dureri In hipocondrul drept si vomisme, urmate de prurit intens, icter si scadere importanta In greutate. In sange, cresc concentratiile bilirubinei, lipidelor, fosfata-zeior alcaline, transaminazei glutamic-piruvice, iar concentratia protrombinei scade. In formele cronice, distructia canalelor biliare intrahepatice poate fi urmata de o fibroza periportal sau, uneori, de ciroza. Sin.: h. colostatica.

HEPATITA COLOSTATICA / hepatite cholostatique / cholestatic hepatitis. Sin.: hepatita colestatica (v.). **HEPATITA CRONICA / hepatite chronique / chronic hepatitis.** H. care evolueaza de eel putin 6 luni. Desi criteriul crono-logic este considerat esential la adult (la copil este mai greu de apreciat), h. c. este un veritabil sindrom, reprezentand un stadiu (sau stadii) de evolutie spre *ciroza hepatica. In defini-tia generala trebuie cuprinse si urmatoarele criterii: 1) etiologie (h. c. postviral, toxica, metabolica, imuna, dar cauza ramane necunoscuta In multe cazuri); 2) morfologic (leziuni de tip persistent, agresiv, reziduale, evolutie cirogena, aspecte particu-lare metabolice); 3) clinico-functional (h. colestatica, cu hiper-splenism, cu disproteinemie sau forma colangitica); 4) evolu-tiv (stadiu stabilizat, inactiv sau activ, cu evolutie spre ciroza si fenomene de insuficienta hepatica). Punctia-biopsie hepatica ramane criteriul obligatoriu atat pentru diagnostic, cat si pen-tru evaluarea severitatii leziunilor, datele fiind necesare si In stabilirea terapiei sau aprecierea eficientei acesteia. Cu men-tiunea ca pentru fiecare caz de h. c. se impune o definying multi-dimensional, personalizata, conform clasificarii internationale se recunosc: 1) **H. c. penstenta*. 2) *H. c. activa* (evolutiva, agresiva), cu doua forme: a) forma *moderata* (tip A); b) forma severa (tip B). Intensitatea proceselor de inflamatie-necroza ramane reperul principal pentru evaluarea potentialului de progresie spre ciroza, prin intermediul unui indice de activitate histologica. O serie de clasificari foarte recente ate h. c. aprofundeaza criteriul imunologic sau evalueaza mai exact seve-ritatea si stadiul evolutiv. V. In continuare.

HEPATITA CRONICA ACTIVA / hepatite chronique active / chronic active hepatitis. Se caracterizeaza printr-un infiltrat inflamator limfoplasmocitar portal si intralobular, agresiv, cu potential distructiv, cu semne majore de suferinta hepatocelu-lara si cu tendinta evident progresiva. Pentru ambele forme de h. c. a. este caracteristica leziunea denumita In engl. *piece meal necrosis*, ale carei elemente definitorii sunt: distructia celulelor hepatice la interfata dintre parenchim si tesutii con-junctiv, asociata cu un infiltrat limfocitar si plasmocitar predominant; de asemenea, este tipica existenta unui contact strans Intre limfocite si hepatocite, ca urmare a unui proces imuni-tar (antigenul viral de pe suprafata hepatocitului. Tmpreuna cu

HEPATITA CRONICA AGRESIVA

glicoproteine ale *complexului major de histocompatibilitate transforma celula hepatica In tinta pentru *limfodetele T, ceea ce conduce 'in final la liza celulara); In *h. c. a- moderata (de tip A)*, activitatea inflamatorie este moderata, iar procesul de *piece meal necrosis* nu se Insoteste de formarea de septuri conjunctive. *H. c. a. severe (de tip B)* se caracterizeaza prin:

prezenta *piece meal necrosis*, infiltrat inflamator abundent si formarea de septuri conjunctive. Evolutia *h. c. a.* este varia-bila: perioade lungi asimptomatice sunt Intrerupte de episoade de *h. c.* cu icter, anorexic si febra, asodate cu manifestari extra-hepatice (amenoree, ras cutanat, vasculite, tiroidita, glomerulo-nefrita, colita ulcerativa si 'sindrom Sjogren). Boala poate evo-lua spre ciroza si insufidenta hepatica. Sin.: hepatita cronica agresiva, hepatita autoimuna.

HEPATITA CRONICA AGRESIVA / hepatite chronique agressive / chronic aggressive hepatitis. Sin.: hepatita cronica activa (v.).

HEPATITA CRONICA NEAGRESIVA / hepatite chronique non-agressive / chronic non-aggressive hepatitis. Sin.: hepatita cronica persistenta (y.).

HEPATITA CRONICA PERSISTENTA / hepatite chronique persistente / chronic persistant hepatitis. Se caracterizeaza prin infiltratie limfoplasmocitara In spatiile porte, moderata si ne-agresiva, cu participare parenchimoatoasa sporadica, de intensitate minora si cu un tablou clinic frust, moderat In unele ca-zuri sau fara semne de suferinta hepatica In altele. De regula nu exista o tendinta evolutiva spre droza sau insufidenta hepatica, dar boala persista ani de zile. Respectarea membranei limitante a lobulului hepatic, absenta microfocarelor de ne-croza, a *pironinofiliei, a neoformarii de colagen, ca si carac-terul limitat al focarelor inflamatorii sunt caracteristici esentiale ale *h. c. p.* Sin.: hepatita cronica neagresiva. V. si hepatita cronica activa.

HEPATITA D / hepatite D / delta agent hepatitis, hepatitis D. H. rezultata prin infectia simultana (coinfecție sau suprain-fecție) cu virusul B si agentul delta sau virusul *h. D.* In plasma poate fi pus In evidenta antigenul *h. D.*

HEPATITA E / hepatite E / hepatitis E. H. provocata de un *Caticivirus*, virus ARN lipsit de anvelopa, cu transmitere fecal-orală. *H. E* nu se cronicizeaza si poate fi mortala la gravida.

HEPATITA EPIDEMICA / hepatite epidemique / infectious hepatitis. Sin.: hepatita A (v.).

HEPATITA F / hepatite F / hepatitis F. H. determinate de virusul hepatitic F, a carui existenta este discutata.

HEPATITA FULMINANTA / hepatite fulminante / fulminant hepatitis. H. cu debut brutal, In care prabusirea functiilor hepatice si afectarea encefalului conduc la coma. *H. f.* este o forma rara de *h. virala* (Indeosebi *h. B*), care poate aparea la tineri si corespunde atrofiei galbene acute a ficatului, de-scrisa In secolul trecut.

HEPATITA G / hepatite G / hepatitis G. Boala determinata de virusul hepatitic G, virus ARN din familia *Flaviviridae*, trans-mis prin sange si uneori pe cale veneriana. Formele acute sunt rare, iar virusul este aproape totdeauna asociat virusului B sau C, In *h. cronice*. Se disting trei variante ale virusului: HGV A, HGV B si HGV C.

HEPATITA LUPOIDA / hepatite lupoid / lupoid hepatitis. Sin.: sindrom Kunkel (v.).

HEPATITA MEDICAMENTOASA / hepatite medicamenteuse / drug-induced hepatitis. Denumire aplicabila tuturor leziunilor hepatice *dtolitice, *colestactice sau citocolestactice secundare utilizarii unor medicamente.

HEPATITA NON A - NON B / hepatite non A - non B / non A - non B hepatitis. Termen desuet desemnand, pana In 1989, *h. virale* cu agenti patogeni neidentificati si corespun-zand actualmente **h. C* (Indeosebi) si **h. E*.

HEPATOMEGAUE

HEPATITA SERICA / hepatite serique / serum hepatitis. Sin.: hepatita B (v.).

HEPATITA VIRALA / hepatite virale / viral hepatitis. Infla-matie a ficatului provocata de un virus, ce se traduce clasic prin icter infectios. Primele doua tipuri de *h.* individualizate au fost **h. A* (*h. epidemica*), de departe cea mai frecventa (80% din cazuri), si **h. B* (*h. de inoculare*). Celelalte *h. v.*, In care erau detectate doua virusuri, au fost denumite provizoriu "*h. non A - non B*". Aceasta clasificare a fost modificata dupa descoperirea **h. C* si **h. E*. In ceea ce priveste *h. D*, ea este consecinta coinfectiei sau suprainfectiei cu virus B si agent delta (sau virus D). *H.* pot fi provocate si de alte virusuri: 'virus Epstein-Barr, 'virus herpes simplex s.a.

HEPATIZARE, s. f. / hepatisation, s. f. / hepatisation. [*fr. hepatisation, di la gr. hepar, -atos = ficat.*] Transformare a unui organ Intr-o masa de consistenta si culoarea ficatului; este cazul Indeosebi al plamanului, In pneumonia lobara. In prima etapa, urmare a exsudatului pulmonar sanguin, *h.* este rosie, apoi, prin distrugerea globulelor rosii si persistenta exsudatului fibrinosupurativ, devine cenusie.

HEPATOBLASTOM, s. n. / hepatoblastome, s. m. / hepatoblastoma. [*fr. hepar, -atos = f-icat; blastos = gtrmen; -oma*] Tumora maligna intrahepatica alcatuita predominant din tesut embrionar; apare In copilarie.

HEPATOCAARC1NOM, s. n. / hepatocarcinome, s. m. / hepatocarcinoma. [*Cjr. hepar, -atos = ficat, karkinama, di in karkinos = roc, cancer.*] Forma maligna de *hepatom, uneori secundara unei ciroze hepatice consecutive unei 'hepatite B.

HEPATOCEL, s. n. / hepatocelle, s. f. / hepatocelle. [*gr. hepar, -atos = ficat; kele = lze-mie, tumord.*] Hernia ficatului.

HEPATO CIT, s. n. / hepatocyte, s. m. / hepatocyte. [*Cjr. hepar, -atos = ficat; kytos = cduicL*] Celula parenchimului hepatic. Este voluminoasa, de forma poliedrica (25-30 um) si asigura functiile exocrina si endocrina ale ficatului. *H.* prezinta doua fete opuse In raport cu capilarele sinusoide, iar fetele acolate Intre ele delimiteaza canaliculele biliare, conducte fine fara perete propriu. Sin.: celula hepatica.

HEPATOCUPREINA, s. f. / hepatocuprine, s. f. / hepatocuprein. [*Qr. hepar, -atos = ficat; [at. cuprum = aroma rofU, de. [a numele inside.] Cyprus; -ina.*] Proteina de origine hepatica cu rol In fixarea *cuprului la nivelul tesuturilor si cu acti-vitate superoxid dismutazica. V. si superoxid dismutaza.

HEPATOGRAFIE, s. f. / hepatographie, s. f. / hepatography. [*Cfr. hepur, -atos = ficat; graphein = a scrie.*] 1) Efectuarea unei radiografii, dupa producerea unui contrast In jurul ficatului (*pneumoperitoneu). 2) Inregistrarea traseelor pulsului hepatic.

HEPATOGRAMA, s. f. / hepatogramme, s. m. / hepatogram. [*fr. hepar, -atos = ficat; gramma = Inscmre.*] 1) Trasarea pulsului hepatic pe 'sfigmograma. 2) Roentgenograma ficatului.

HEPATOLOGIE, s. f. / hepatologie, s. f. / hepatology. [*fr. hepar, -atos = fic.at; logos = ftiinta.*] Ramura a medicinei consacrata studiului ficatului si al bolilor acestuia.

HEPATOM, s. n. / hepatome, s. m. / hepatoma. [*Cjr. hepar, -atos = ficat; -omo.*] 1) Orice tumora a ficatului. 2) In sensul eel mai frecvent, tumora maligna primitiva hepatica, ale carei celule sunt asemanatoare cu celulele parenchimului hepatic, pentru care denumirea corecta este *h. malign*, deoarece exista si termenul *h. benign*, pentru tumorile necanceroase.

HEPATOMEGALIE, s. f. / hepatomegalie, s. f. / hepatomegaly. [*Cjr. hepar, -atos = fic.at; megas, megalos = mare.*] Semn clinic obiectiv care poate fi pus In evidenta la palparea si percutia abdominala si care consta In marirea de volum a ficatului. Etiologia este complexa, caracteristicile *h.* fiind In re-¹

HEPATONECROZA

latie cu entitatile no.sologice. Astfel, h. poate fi globala sau mai evidenta la nivelul unui lob hepatic, poate fi dureroasa sau nedureroasa, cu un aspect nodular sau regulat (suprafata hepatica neteda), de consistenta mai mult sau mai putin dura, fica-tut deplasandu-se sau nu cu miscarile respiratorii. Cauzele cele mai frecvente sunt: leziuni difuze hepatice (hepatita, ciroza, sareidoza etc.), procese hepatice circumscrise (tumori maligne sau benigne, chist hidatic, abces hepatic), afectiuni cardiovasculara, prin staza venoasa (insuficienta cardiaca, pericardita constrictiva, sindrom Budd-Chiari), afectiuni de supralncarcare (steatoza hepatica, amiloidoza, boala Gaucher, hemocromatoza, boala Wilson), afectiuni care determina staza biliara intra- sau extrahepatica (calcul coledodan, tumori benigne sau maligne ale cailor biliare) etc.

HEPATONECROZA, s. f. / hepatonecrose, s. f. / hepatonecrosis. [Cfr. *hepar, -atos = float; nekrosis = mortificare, de la nekros = moarte.*] Distugerea hepatodelor In cursul unor procese infectioase sau toxice hepatice.

HEPATOPATIE, s. f. / hepatopathie, s. f. / hepatopathy. [QT. *hp.par, -atos = ficat; pathos = lioaia.*] Nume generic pentru toate afectiunile ficatului.

HEPATOPTOZA, s. f. / hepatoptose, s. f. / hepatoptosis, hepatoptosis. [Qr. *hepar, -atos = ficat; ptosis = cddere.*] Situatie anatomica In care ficatului nu se mai afla situat Intre re-pererele anatomice obisnuite ale peretelui toracic (al cincilea spatiu intercostal drept - rebord costal), ci este deplasat 'in jos si devine astfel palpabil. Consecinta: h. poate fi confundata la palpare cu o *hepatomegalie.

HEPATORAFIE, s. f. / hepatorrhaphie, s. f. / hepatorrhaphy. [Cjr. *bcpar, -atos = ficat; rhaphe = suturd.*] Sutura celor doua buze ale unei plagi hepatice.

HEPATOSPLENOMEGALIE, s. f. / hepatosplenomegalie, s. f. / hepatosplenomegaly. [QT. *hepar, -atos = ficat; spten, -os = sp(ind; megas, megalos = mare.*] *Hepatomegalie asociata cu *splenomegalie. In cadrul simptomatologiei sindromului spleno-hepatic determinat de o serie de maladii generale sau ale parenchimului hepatic (*tuberculoza, *amiloidoza, 'malaria, *sifilis, 'boala Banti, 'ciroza hipertrofica).

HEPATOTOMIE, s. f. / hepatotomie, s. f. / hepatotomy. [C.r. *hepar, -atos = ficat; tome = taiere, sectiune, de la temnein = a tola.*] Incizie chirurgicala a ficatului, **de obicei**, pentru dre-najul unui abces. V. hepaticotomie.

HEPATOTOXICITATE, s. f. / hepatotoxicitate, s. f. / hepatotoxicity. [QT. *hepar, -atos = ficat; toxikon = otmva pentru v&rfui sdgepilor, de la toxon = sdgeata.*] Actiunea distructiva a unor substante la nivelul hepatocitelor.

HEREDOFAMILIAL. Var. pentru hermafroditism (v.).

HERMAFRODISM. Var. pentru hermafroditism (v.).

HERMAFRODIT, adj., s. m. / hermaphrodite, adj., s. m. / hermaphrodite, [Cfr. *Hermaphrodites = fiui iui Hermes, z.e.u[comertuiv, fi al Afroditei, zeita iuBirii.*] 1) Care este afec-tat de "hermafroditism. 2) Subject care prezinta aceasta ano-malie.

HERMAFRODITISM, s. n. / hermaphroditisme, s. m. / hermaphroditism. [CfT. *Hermaphrodites = fiui iui Hermes, zeu[comertuicui, fi al Afroditei, zdf.a iuBirii; -ism.*] Stare interse-xuala rara, definita prin prezenta la un acelasi subject a tesu-turilor testicular si ovarian. Gonadele pot fi differentiate Intr-un testicul si Intr-un ovar sau pot coexista sub forma unuia sau a doua "ovotestis. Normal si frecvent la unele nevertebrate, h. este anormal si foarte rar la om. In cazul speciei umane, exista indeosebi o forma mai mult sau mai putin incompleta denumita *pseudohermaphroditism. Var.: hermafroditism.

HERNIAR, adj. / herniaire, adj. / hernial. [Lat. *hernia* " vdtamare, surpare, fiemie.] Care este In legatura cu o hernie. Ex.: sac h., orificiu h.

HERNIE SCROTALA

HERNIE, s. f. / hernie, s. f. / hernia. [Lat. *hernia = vdtmare, surpare., fiemie.*] Proeminenta sau iesirea spontana, temporara sau pmanenta, a unui viscer sau a unei parti dintr-un viscer In afara limitelor nonnale, prin peretii slabiti ca rezistenta ai cavitatii care TI contin sau printr-un orificiu natural, accidental sau patologic. H. se produce In general In zone anatomice pre-vizibile si uneori este favorizata de o predispozitie congenitala sau dobandita. Exista foarte multe tipuri de h. V. In conti-nuare unele h., mai reprezentative.

HERNIE CRURALA / hernie crurale / crural hernia. Tip de h. dobandita, care apare secundar slabirii tonusului muscular la nivelul orificiului crural intern sau anterior vaselor femurale (*h. c. prevasculara*) la nivelul ligamentului Gimbernat (*h. Laugier*) sau sub aponevroza muschiului pectinat (*h. Cloquet*) fie avand prelungiri multiple la nivelul fasciei cribriforme (*h. diverticulara Hesselbach*), fie incluzand un diverticul sub fascia cribriforma si un altui sub fascia superficiala (*h. Cooper*). Asocierea unei h. crurale cu o h. inghinala determina distensia inelului Berger.

HERNIE DIAFRAGMATICA / hernie diaphragmatique / diaphragmatic hernia. Tip de h. care poate aparea (dobandita), sau exista de la nastere (congenitala) la nivelul unui orificiu diafragmatic (de obicei existent fiziologic, dar largit). Prin acest orificiu herniaza un organ sau o portiune de organ abdominal (ex.: stomacul, In cazul h. hiatale, care este o forma de h. diafragmatica). Mai este numita si diafragmatocel.

HERNIE DE DISC / hernie discale / herniation of intervertebral disk. Protruzia nucleului pulpos sau a inelului fibros al *discului intervertebral In canalul rahidian. Aceasta hernie este localizata eel mai des pe discul Li-L., mai rar pe discul Ls-Si si poate provoca o compresiune a radacinilor sciaticului cu nevralgie forte, curabila prin ablatia nucleului herniat. V. nucleoliza.

HERNIE EPIGASTRICA / hernie epigastrique / epigastric hernia. V. hernie a liniei albe.

HERNIE HIATALA / hernie hiatale / hiatal hernia, hiatus hernia. Tip de *h. diafragmatica care apare la nivelul orificiului esofagian al diafragmului si care consta In hernierea unei portiuni a stomacului intratoracic, fie prin alunecare, fie prin derulare.

HERNIE INGHINALA / hernie inguinale / inguinal hernia. Varietate de h. al carei traiect Tmprumuta *canalul inghinal, fie traversand peretele abdominal oblic din afara Inauntru (*h. oblica externa, congenitala*), fie dinauntru In afara (*h. oblica in-terna*), fie direct (*h. directa, aproape Intotdeauna dobandita*).

HERNIE INGHINOPUBIANA / hernie inguino-pubienne / bubonocel. Sin.: bubonocel (v.).

HERNIE JEAN LOUIS PETIT / hernie de Jean Louis Petit / Petit's hernia, [Jean Louis Petit, *clizimg franc ez, Paris, 1674-1750.*] Sin.: boala Petit (v.).

HERNIE A LINIEI ALBE / hernie de la ligne blanche / hernia through the linea alba. Tip de h. al carei traiect traver-seaza Incrucisarea de fibre ale *liniei albe abdominale. In tune-tie de localizare, h. 1. a. pot fi epigastrice (cele mai frecvente), ombilicale si subombilicale.

HERNIE A NUCLEULUI PULPOS / hernie du nucleus pulposus / herniation of nucleus pulposus. Ruptura sau prolaps ale *nucleului pulpos.

HERNIE MUSCULARA / hernie musculaire / muscular hernia. H. unei portiuni de muschi la nivelul unei rupturi accidentale sau al aponevrozei sale.

HERNIE OMBILICALA / hernie ombilicale / umbilical hernia. Varietate de *h. a liniei albe cu fraiectul la nivelul ombilicului. La nou-nascut se numeste *omfalocel.

HERNIE SCROTALA / hernie scrotale / scrotal hernia. H. inghinala oblica externa, al carei sac ooboara In scrot.

HERNIE STRANGULATA

HERNIE STRANGULATA / hernie 6triangle / strangulated hernia. H. complicata printr-o constricție stransă și permanentă a continutului său. Rezultă o obstrucție în circulație sanguină a viscerelor herniate, care poate conduce rapid la necroză, de unde gravitatea și necesitatea intervenției chirurgicale de urgență. V. kelotomie.

HERNIOTOMIE, s. f. / hemiotomie, s. f. / hemiotomy. [Lot. *hernia* = *vatamwē*, *surpare*, *He-rnie*; gr. *tomē* = *îctiere*, *secțiune*, de. [a *temnein* = a *tdia*.] Intervenția chirurgicală reparatorie a unei hernii. V. kelotomie.

HEROINA, s. f. / heroine, s. f. / heroin. [Lot., gr. *heroine* = *se.mize.ita*, *eroind*, din (at., gr. *heros*, *herois* = *erou* (*aiusie*, a efectie. *stimulatoare alt drogocui*.)] Diamorfina, sau diacetilmorfina, alcaloid cu formula C¹⁷H¹⁹OsN. Este o pulbere albă cristalină, solubilă în alcool și benzen, mai puțin în apă, preparată prin acetilarea *morfinei. H. este mai activă farmacologic decât morfina (efecte analgezice și hipnotice), mai euforizantă, dar și mai toxică, generând rapid și starea de 'acutomanie. De aceea, nu este utilizată în terapeutică. H. provoacă la toxico-mani 'dependența fizică, psihică și socială. Supradoza accidentală (overdose) provoacă insuficiență respiratorie mortală dacă nu este tratată cu un antidot specific, naloxon.

HEROINOMANIE, s. f. / hero'jnomanie, s. f. / heroinomania. V. etimologia te. Tine.nuiv *heroina*; gr. *mania* = *nehungie*.} Drogarea cu 'heroina.

HERPANGINA, s. f. / herpangine, s. f. / herpangina. [Lot. *herpes*, -*etis*, gr. *herpes*, -*etos* = *pecingine*, *ulcer malign*, de (a gr. *herpein* = a se tan; int. *angina* = *sufocare*, de. ia gr. *angere* = a strange., a sufoca, sau gr. *ankein* = a sugruma.) Boala infecțioasă febrilă determinată de *virusurile *Coxsackie*, marcată prin leziuni veziculare și ulcerate la nivelul faringelui și palatului moale.

HERPES, s. n. / herpes, s. m. / herpes. [Lot. *herpes*, -*etis*, gr. *herpes*, -*etos* = *pecingine*, *nicher moign*, de. ia gr. *herpein* = a se. tari.} Boala cutanată acută caracterizată printr-o erupție de vezicule mid, transparente, adesea grupate pe un fond roșiatic și înconjurate de o areolă roșie. H. este produs de un virus, 'Herpes simplex virus (HSV) sau *Herpesvirus hominis* (HVH), din familia *Herpesviridae*. H. are sediul în deosebi pe față, în jurul gurii și nasului (buton de febră), uneori la nivelul genital. Poate recidiva în aceeași regiune. Tipuri: 1) *h. gesta-tionis*, la femeia gravida. 2) *h. simplex*, vezicule grupate pe piele sau la nivelul organelor genitale (*h. progentalis*), uneori însoțite de febră. 3) *h. zoster*, sin.: zona (v.). 4) *h. zoster oftalmic*, cu afectarea nervului oftalmic, iridociclită, keratită, anestezie corneană.

HERPES SIMPLEX VIRUS / herpes simplex virus / herpes simplex virus, virus din familia *Herpesviridae*. Provoacă primoinfecții acute diseminate, urmate de infecții latente cu prezența constantă a virusului, reactivat mai mult sau mai puțin periodic (keratită herpetică, herpes labial recidivant). Se disting două tipuri de H. s. v.: 1) *Tipul 1*, care se transmite prin salivă infectată, este responsabil de gingivostomatite, keratocon-junctivite, eczema herpetiformă, meningoencefalite. 2) *Tipul 2*, care se transmite în principal pe cale genitală, este virusul herpesului genital. V. herpes, *Herpesviridae*.

HERPES ZOSTER / zona zoster / herpes zoster. Sin.: zona (v.).

HERPESVIRIDAE / Herpesviridae / Herpesviridae. [Lo.t. *herpes*, -*etis*; gr. *herpes*, -*etos* = *pecingine*, *nicher noiign*, tie. ia. gr. *herpein* = fl se. t&n; [at. *virus* = *violin*, *otrava*.] Familie de virusuri ADN de talie mare (80-100 nm), a caror capsidă are o simetrie cubică. Cuprinde: virusurile "Herpes simplex de tip 1 (HSV1) și de tip 2 (HSV2), virusul varicela-zona (VZV), clasificate toate trei în subfamilia *Alphaherpesvirinae*, *cito-

HETEROCROMATINA

megalovirusul uman (CMV), clasificat printre *Betaherpesvirinae*, împreună cu recent descoperitul herpesvirusul uman 6 (HHV-6) și 7 (HHV-7). La acestea se adaugă 'virusul Epstein Barr (EBV), clasificat în subfamilia *Gammaherpesvirinae*. H. pot persista în stare latentă, în ganglionii nervosi senzitivii în cazul HSV, VZV și HVH-6 responsabil de exantemul subit, în glandele salivare - CMV, în limfocitele B - CMV și EBV. Toate aceste tipuri de virusuri pot fi reactivate sub influența unei emoții, infecții, a unei expuneri la scare, menstruației etc. Bolile pe care le provoacă sunt mai grave la nou-născuți, imuno-deprimati, bolnavi cu transplant, leucemici, cancerosi și, oarecum paradoxal, în țările cu un nivel de trai ridicat. S-a constatat asoderea unor H. cu anumite tumori maligne: EBS - 'limfom Burkitt și cancer nazofaringian; HSV - cancer de col uterin; CMV - 'sarcom kaposi. Rolul H. în dezvoltarea acestor tumori nu a fost însă demonstrat.

HERPETIC, adj. / herpetic, adj. / herpetic. [Lot. *herpes*, -*etis*, gr. *herpes*, -*etos* = *pecingine*, *ulcer malign*, de. ia gr. *herpein* = a se. tdn.} De natură 'herpesului. Care este în relate cu un herpes.

HERPETIFORM, adj. / herpetic, adj. / herpetic. [Lot. *herpes*, -*etis*, gr. *herpes*, -*etos* = *pe-cingine*, *nicher ma[ign.i lit ia gr. herpein* = a se. tari, [at. *forma* = *forma*.] Despre aspectul microscopic al unor leziuni dermatologice care prezintă vezicule grupate, asemănătoare cu leziunile herpetice. V. și herpes.

HERTZ, s. m. / hertz, s. m. / hertz. [Heinrich Rudolf Hertz, fizician german, 'Bonn, 1857-1894.] Unitate de măsură în SI pentru frecvența unui fenomen cu perioadă de o secundă, adică de un ciclu pe secundă.

HESPERANOPIE, s. f. / hesperanopie, s. f. / hesperanopia. [(gr. *hespera* = se-ara; an - priv.; ops, opos = vedere, vaz.) Căderea nocturnă. V. hemeralopie.

HETEROAGLUTINARE, s. f. / heteroagglutination, s. f. / heteroagglutination. [Qr. *heteros* = altui; [at. *agglutinare* = a tipii, a uni,] 'Aglutinarea particulelor antigenice prin *aglutinina derivate de la alte specii.

HETEROANTICORP, s. m. / heteroanticorps, s. m. / hetero-antibody. [Qr. *heteros* = altui; anti = contra, [at. *corpus*, -oris = corp.] Anticorp combinat cu antigeni originari de la specii străine de cea care a produs anticorpii.

HETEROANTIGEN, s. m. / heteroantigene, s. m. / hetero-antigen. [Cfr. *heteros* = altui; anti = contra, *gennan* = a produce.] Antigen care provine de la specii străine producătorului de anticorpi.

HETEROCARION, s. m. / heterocaryon, s. m. / heterokaryon. [Cfr. *heteros* = altui; *karyon* = *sdmtjure*, *nucleu*.] Nucleu dife-rit din punct de vedere genetic, introdus în celulă prin procedee experimentale *in vitro*, de *fuziune sau de 'hibridare celulară. V. heterocarioză.

HETEROCARIOZA, s. f. / heterocaryose, s. f. / hetero-karyosis. [Cfr. *heteros* = altui; *karyon* = *samfiure*, *nucleu*.; -ozd.] Prezența în aceeași celulă a două sau mai multe nuclee difente din punct de vedere genetic. H. poate fi obținută experimental, *in vitro*, iar la o serie de specii de duperici se întâlnește în mod natural, ca rezultat al fuziunii citoplasmice unor celule provenite din linii diferite, fără ca să nădească acelor celule să fuzioneze. V. heterocarioză.

HETEROCROMATINA, s. f. / heterochromatine, s. f. / heterochromatin. [Cfr. *heteros* = altui; *khroma*, -atos = *culo-i-i* • ina.} Denumire pentru regiunile genomului care rămân înalt condensate pe întregul parcurs al ciclului celular. H. este lip-sită de expresie genetică și se replică în partea finală a fazei S. Denumirea de h. provine de la colorarea mai intensă a : acesteia față de restul 'cromatinei din nucleu.

HETEROCROMIE

HETEROCROMIE, s. f. / heterochromie, s. f. / heterochrimia. [Qr. *heteros* = *aitui*; *khroma*, *-atos* = *culoare*.] 1) Culoare diferita a unor parti care, in mod normal, trebuiau sa aiba aceeasi culoare. 2) Diferenta de culoare a celor doua "irisuri. Poate fi congenitala sau dobandita.

HETEROCROMOSOM, s. m. / heterochromosom (v.).

HETEROCROMOZOM, s. m. / heterochromosome, s. m. / heterochromosom. [Qr. *heteros* = *aitui*; *khroma*, *-atos* = *culoare*; *soma*, *-atos* = *corp*.] 1) Cromozom care ramane picnotic in interfaza, sub forma unui corpuscul cromatinian, si care, ca urmare, se comporta diferit in comparatie cu ceilalti cromozomi. 2) Cromozom apartinand unei perechi responsabile de determinarea sexului, XX pentru femeie si XY pentru barbat. H. nu sunt decat partial *cromozomi omologi. Ac-tualmente, sunt cunoscute 13 gene apartinand cromozomului Y, printre care: TDF = *Testis Determining Factor*, SRY = *Sex Determining Region Y* (prezent in bratul scurt al cromozomului Y), gena hipertricozei auriculare. Partea specifica a cromozomului X poarta numeroase gene ale caror *alele modificate sunt responsabile de bolile ereditare legate de sex. Sin.: he-terozom.

HETEROCRONIE, s. f. / heterochronie, s. f. / heterochronia. [CJT. *heteros* = *aitui*; *khronos* = *timp*.] Dezvoltarea unui tesut intr-o perioada cand acesta nu exista in mod normal in organism.

HETERODIMER, s. m. / h6terodimere, s. in. / heterodimer. [Qr. *heteros* = *aitui*; *As* = *lie*. *doua ori*; *meros* = *parte*.]

*Dimer constituit din doua subunitati diferite ca structure.

HETERODONT, adj. / het6rodonte, adj. / heterodont. [C/r. *heteros* = *attuli odous*, *odontos* = *dinte*.] Despre animalele care au mai multe tipuri de dinti. Majoritatea mamiferelor si omul sunt h.

HETERODROM, adj. / heterodrome, adj. / heterodrome. [Cjr. *heteros* = *aitui*; *dramas* = *cursa*, *drum*.] Care se propaga anormal. Termenul se utilizeaza, de regula, cu referire la exci-tatia cardiaca.

HETERODUPLEX, s. n. / heteroduplex, s. m. / heteroduplex. [CfT. *heteros* = *aitui*; [at. *duplex*, *-ici's* = *du6[u]*.] ADN dublu catenar format prin "hibridarea a doua secvente de origine diferita care nu sunt perfect complementare, din cauza unei •mutatii sau a unei "recombinari genetice inexacte. V. hibridare moleculara, homoduplex.

HETEROFIL, adj. / heterophile, adj. / heterophilic (1), (2), heterophil (3). [CfT. *heteros* = *aitui*; *philos* = *prieten*, de. *id philein* = a iu6i] 1) Care prezinta afinitate si pentru aiti anti-geni sau anticorpi, in afara celor pentru care este specific. 2) Colorat cu alt tip de culoare decat de obicei. 3) Leucocite granulocite diferite ca marime si culoare in raport cu normalul.

HETEROFORIE, s. f. / heterophorie, s. f. / heterophoria. [Cjr. *heteros* = *aitui*; *pherein* = a purta, a transporta.] Deviere latentă a axelor vizuale (acestea nu se mai mentin paralele), care nu apare decat cand se suprima fuziunea oculara (v fuziune, 7). Ant.: ortoforie. V. si esoforie, exoforie, heteroforie.

HETEROGAMET, s. m. / heterogamete, s. m. / heteroga-mete. [Qr. *heteros* = *aitui*; *gamete* = so fie, *gametes* = sof.] Celula sexuala care se va uni in timpul fecundarii cu o alta celula, morfologic diferita. Sin.: anizogamet.

HETEROGREFA, s. f. / het6rogreffe, s. f. / heterograft. [^r. *heteros* = *aitui*; [at. *graphium*, din gr. *graphein* = penifci de sens, 6riceag de aCtoit, de la *graphein* = a scrie.] *Grefa efectuata la un organism care apartine unei specii animate diferite de cea de la care provine "grefonul. Sin.: grefa hetero-loga, heterotransplantare, xenogrefa.

HETEROGREFA VALVULARA / h6t6rogreffe valvulaire / valvular heterograft. V. bioproteza.

HETEROTOPIE

HETEROHEMAGLUTINARE, s. f. / het6rohemagglutination, s. f. / heteroh(a)emagglutination. [CJT. *heteros* = *aitui*, *haima*, *-atos* = *sange*; [at. *agglutinare* = a [ipi, a uni.] *Aglutinarea eritrocitelor de om prin *aglutinine provenite de la alte specii.

HETEROIMUNIZARE, s. f. / hetero-immunisation, s. f. / hetero-immunization. [Cfr. *heteros* = *aitui*; [at. *immuais* = *scutit*, aparat, de la *in* = *Upsit de*, *munus* = o6[igafie.] Imunizare provocata prin injectarea la un animal a unui antigen pro-venind de la alta specie. Sin.: xenoimunizare. **HETEROLATERAL, adj. / heterolat6ral, adj. / heterolateral.** [Sr. *heteros* = *aitui*; [at. *lateralis* = *lateral*, dt la *lattis*, *-ens* = *atuTO*.] Care este situat de partea opusa, controlatera-la, in comparatie cu termenul de referinta. Ant.: homolateral. **HETEROLOG, adj. / het6rologue, adj. / heterologous.** [Cjr. *heteros* = *aitui*; *logos* = raport, relate..] 1) A carui structura difera de cea a ansamblului caruia ti apartine. Ex.: tesut h. 2) Care provine de la o specie diferita. Ex.: grefa h. 3) Care prezinta forme foarte diferite la aceeasi specie. Ex.: susa h. a unui microorganism.

HETEROPICNNOZA, s. f. / heteropycnose, s. f. / heteropyknosis. [QT. *heteros* = *aitui*; *pyknosis* = comprimare, condensare, de la *pyknos* = gros, inaesat.] 1) Variatii in densitatea unei structuri. 2) Condensare diferentiata observata la cromozomi sau in diverse regiuni ale aceluasi cromozom. **HETEROPLASMIE, s. f. / heteroplasmie, s. f. / heteroplasma.** [Qr. *heteros* = *aitui*; *plasma* = obiect modelat.] Coexistenta mitocondriilor normale si cu mutatii, in interiorul aceleiasi celule sau la nivelul aceluiasi tesut.

HETEROPLAZIE, s. f. / heteroplasie, s. f. / heteroplasia. [C,r. *heteros* = *aitui*; *plasis* = nodelare, de [a *plasseia* = a forma, a modela.] Distrofie disontogenetica manifestata prin prezenta unui tesut perfect diferentiat in alta zona (organ, regiune topo-grafica) decat cea normala. Ex.: mucoasa gastrica in intesti-nul subtire.

HETEROPROTEINA, s. f. / het6roprot6ine, s. f. / conjugated protein. [Qr. *heteros* = *aitui*; *protos* = primul; *-ina*.] Nume de ansamblu pentru compusii organici formati din proteine aso-ciate cu grupari neprotidice. Acestea din urma pot fi individu-alizate (grupari prostetice) sau pot fi formate din constituenti heterogeni repartizati in molecula de proteina. Ex.: *fosfopro-teina, glicoproteina, *cromoproteina, nucleoproteina. **HETEROSEXUAL, adj. / h6terosexuel, -elle, adj. / heterosexual.** [CfT. *heteros* = *aitui*; lot. *sexualis* = referitor [a su^ de la *sexus* = se.?] Cu tendinte sexuale normale, care este atras de sexul opus.

HETEROSMIE, s. f. / heterosmie, s. f. / heterosmia. [Qr. *heteros* = *aitui*; *osme* = miros.] Tulburare a perceptiei mirosurilor in care mirosul perceput nu este eel asteptat, dar nici nu este obligatoriu dezagreabil, spre deosebire de *cacosmie. V. si disosmie.

HETEROSPECIFIC, adj. / h6terospecificque, adj. / heterospecific. [Qr. *heteros* = *aitui*; [at. *specif icus* = specific; de [a *species* = aspect, aparenfd.] Care prezinta trasaturi sau caracteristici proprii unei alte specii.

HETEROTIPIIC, adj. / heterotypique, adj. / heterotypic. [Qr. *heteros* = *aitui*; *typikos* = tipic, simBoUc, de la *typos* = tip, nwdei, marca.] Despre o contractie cardiaca anormala din punct de vedere calitativ.

HETEROTOP, adj. / heterotope, adj. / heterotopic. [C,r. *heteros* = *aitui*; *topos* = [oc.] 1) Care Tsi are originea intr-un loc anormal. 2) In electrocardiografie, o excitatie cu punct de por-nire in afara nodului sinusal sau un ritm a carui comanda nu mai este sinusal. Implicat, o contractie cardiaca a carei origine este ectopica.

HETEROTOPIE, s. f. / h6terotopie, s. f. / heterotopia. [C,r. *heteros* = *aitui*; *topos* = Coc.] Prezenta unor celule sau tesu-

HETEROTRANSPLANTARE

turi In alte zone anatomice decat cele In care se afia *in* mod normal.

HETEROTRANSPLANTARE, s. f. / heterotransplantation, s. f. / heterotransplantation. [Gjr. *heteros* = *altui*; [at. *trails* = *peste*, *dincoCo*; *plantare* = a *pCantd.*] Sin.: heterogrefa (v.).

HETEROTROF, adj. / heterotrophe, adj. / heterotrophic. [Qr. *heteros* = *attui*; *trophe* = *brand*, *nutrifie.*] Organism incapabil sa-si sintetizeze componentele celulare proprii pornind de la substanta minerale, fiindu-i necesari compusi organici ca sursa de carbon sau azot.

HETEROTROPIE, s. f. / heterotropie, s. f. / heterotropy. [£,r. *heteros* = *altui*; *i trope* = *intoarcere*, *lie. la trepeia* = *fi wtoarce.*] Sin.: strabism (v.).

HETEROXEN, adj. / h6teroxene, adj. / heteroxenous. [Qr. *heteros* - *aitui*; *xenos* = *strain.*] Caracteristica unui parazit care poseda eel putin o gazda intermediara.

HETEROZIDE, s. n. pi. / heterosides, s. m. pi. / heterosides. [CJT. *heteros* = *altui*, *ozid* - *indicd un g[uc.id.*] Una din cele doua grupe de *ozide. Prin hidroliza h. rezulta unul sau mai multe tipuri de *oze si o substanta glucidica (sterol, fenol etc.). H. sunt indeosebi de origine vegetala, unele prezentand proprietati farmacologice. Ex.: digitalina. V. glicozid.

"ETEROZIGOT, adj., s. m. / heterozygote, adj., s. m. / heterozygote. [Qr. *heteros* = *aftu*; *zygotos* = *iegat impreund*, *de. [a zygor* = *eu unesc.*] (0 celula diploida sau un individ) care poseda dcua gene *alele diferite pe un *locus determinat de la nivelul a doi cromozomi omologi (ex.: o gena normala si o gena patologica). In fenotip se manifesta caracterul codificat de alela dominanta. Descendentia organismelor h. este neuni-forma. Ant.: homozigot.

HETEROZOM, s. m. / heterosome, s. m. / heterosome. [Cfr. *heteros* = *altuC*; *soma*, *-atos* = *Corp.*] Sin.: heterocromozom (v.).

HEXACLORCICLOHEXAN, s. m. / hexachlorcyclohexane, s. m. / hexachlorcyclohexane. Insecticid de contact organoclorurat (C₆H₆Cl₆), care se prezinta sub forma de pulbere cristalina solubila In solventi organici. H. exercita o actiune convulsivanta. A brev.: HCH.

HEXACLOROFEN, s. m. / hexachlorophene, s. m. / hexachlorophene. (DCI) Antiseptic local si detergent, aplicabil pe piele, Ci,H,CIA.

HEXADACTILIE, s. f. / hexadactylie, s. f. / hexa-dactyly. [CFT. *hex* = *fast*; *daktylos* = *deget.*] Malformatie congenitala cu transmitere autozomal dominanta, caracterizata prin prezenta unui al saselea deget, mai mult sau mai putin bine format la nivelul mainilor sau/si picioarelor.

HEXAGON ARTERIAL WILLIS / hexagone arteriel de Willis / Willis' circle or artery. NA: circulus arteriosus cerebri. [Thomas Willis, anatomist si medic mgUz, Londra, 1621-1675.] Sistem rezultat prin anastomoza marilor axe arteriale de la baza creierului (carotide interne anterior, trunchi bazilar posterior) constituit din cele doua artere cerebrale anterioare reunite prin comunicanta anterioara si de cele doua artere cerebrale posterioare, reunite cu arterele carotide interne prin cele doua artere comunicante posterioare. V. ?i tab. anat. -artere.

HEXOKINAZA, s. f. / hexokinase, s. f. / hexokinase. [Cjr. *hex* = *sase*; *kineia* = a *mifca*; *-aza.*] Enzima care catalizeaza conversia glucozei In glucoza-6-fosfat. Aceasta este prima etapa a glicolizei.

HEXOZAMINA, s. f. / hexosamine, s. f. / hexosamine. [Cfr. *hex* = *sase*; *oza* - *indicd un glucid*; or. *ammoniakon* = *sore. de amoniu*, *gasitd m apropierea temptutui lid Jupiter Amman din Lidia*; *-ina.*] Oza azotata la care o grupare amino Inlo-cuieste o grupare hidroxil.

HIATUS

HEXOZA, s. f. / hexose, s. m. / hexose. [QT. *hex* = *sase*, *oza* - *indicd un glw.id.*] Glucid simplu, monozaharid cu formula C₆H₁₂O₆, nehidrotizabil, posedand sase atomi de carbon. Ex.: fructoza, galactoza, glucoza.

HALADERINA, s. f. / hyaladherine, s. f. / hyaladherin. [Lat. *hyalus*, gr. *hyalos* = *sticCd*; Cat. *adhaerere* = a *fi atdfat* (*ad* = *spre*; *haerere* = a *fi prins*); *-ina.*] Proteina care prezinta domenii specifice de legare pentru *acidul hialuronic, ce includ un grup caracteristic, Incarcat pozitiv, de reziduuri amino-acidice.

HALIN, adj. / hyalin, -e, adj. / hyaline. [Lat. *hyalinus*, gr. *hycilinos* = *fdcut din sticCd*, din [at. *hyalus*, gr. *hyalos* = *stidd.*] Care are aspect omogen, vitros. Este caracteristic unei substante care rezulta prin degenerescenta fibrelor de colagen si se intalneste mdeosebi la nivelul unor cicatrice sau In unele boli (*hialinoze).

HALINIZARE, s. f. / hyalinisation, s. f. / hyalinization. [Lat. *hyalinus*, gr. *hyalinus* = *fac.ut din sticid*, din [at. *hyalus*, gr. *hyalos* = *sticid.*] 'Distrofie proteica ireversibila a fibrelor conjunctive si uneori a celulelor, caracterizata prin omogenizare. Ex.: h. oaselor.

HALINOZA, s. f. / hyalinose, s. f. / hyalinosis. [Lat. *hyalinus*, gr. *hyalinus* = *facut din sticid*, din [at. *hyalus*, gr. *hyalos* = *stidd*; *-oza.*] *Degenerescenta hialina a oaselor sau a sinusurilor limfoganglionare. ConsecintS: *scaderea* rezistentei vaselor.

HALINOZA CUTANATA SI MUCOASA / lipoido-proteinoase de la peau et des muqueuses / cutis et mucosae hyalinosis. Sin.: boala Urbach-Wiethe (v.).

HALOID, adj., s. f. / hyaloide, adj., s. f. / hyaloid. [Lat. *hyalus*, gr. *hyalos* = *stida*; gr. *eidōs* = *forma.*] 1) Despre aspectul unor structuri anatomice care au transparenta sticlei. Ex.: membrana h. 2) Denumirea unei membrane care limiteaza 'corpul vitros si a carei inflamatie este numita hialita. H. pos-terioara este *m* contact cu limitanta intema, iar *h.* anterioara cu fata posterioara a cristalinului.

HALOPLASMA, s. f. / hyaloplasme, s. m. / hyaloplasm. [Lot. *hyalus*, gr. *hyalos* = *stidd!* *plasma* = *obiect moddat.*] Portiunea amorfă si omogena a *dtoplasmei In care se afla organitele si incluziunile celulare.

HALURONIDAZA, s. f. / hyaluronidase, s. f. / hyaluronidase. Enzima care catalizeaza depolimerizarea si hidroliza 'acidului hialuronic, polizaharid abundent In tesuturi conjunctiv si In lichidele biologice. Prin actiunea sa, de scadere a viscozitatii mediilor bogate In acid hialuronic, h. intervine In numeroase procese fiziologice din organism, fiind prezenta In anumite organe, indeosebi In testicul, splina, corp ciliar si iris. H. faciliteaza migrarea celulara, iar eliberata de 'spermatozoid este un factor esential In *fertilitate. De asemenea, reprezinta unul din fac-torii activi din *venin, iar secretata de unele bacterii favorizeaza propagarea In organism a unor germeni patogeni. H. este utilizata In terapeutica pentru facilitarea difuziunii medicamentelor la nivelul pielii si al tesutului conjunctiv si pentru cresterea puterii fecundante a spermei.

HIATAL, adj. / hiatal, -ale, -aux, adj. / hiatal. [Lat. *hiatus* = *desch.ide.re.*, *de. id hiare* = a *se cased*, a *se crdpd.*] Care este In relatie cu un 'hiatus. Ex.: hernie h.

HIATUS, s. n. / hiatus, s. m. / hiatus. NA: hiatus. [Lat. *hiatus* = *dtsdu.de.rt*, *de. la hiare* = a *se cdsca*, a *se. crdpa.*] Deschidere sau fanta Ingusta. 1) Denumire pentru o serie de orificii anatomice, Inguste si alungite. Ex.: a) *h. esofagian*, ori-ficiu al diafragmului prin care esofagul trece din cavitatea toracica In abdomen; b) *h. maxilar*, orificiu care permite comu-nicarea Intra cavitatea nazala si sinusul maxilar. 2) Uneori, termenul este folosit si cu alte sensuri. Ex.: *h. leucemic*, as-

HIBERNARE

pect particular al formulei leucocitare, In 'leucemia acuta, caracterizat prin absenta formelor intermediare Intre mieloblaste si granulocite neutrofile mature.

HIBERNARE, s. f. / hibernation, s. f. / hibernation. [Lot. *hibernare* = a iema, a. *hibernal* Perioada din viata unor mamifere (Iiliac, arid, popandau, marmota, urs) In care, prin mecanisme interne de inhibitie, declansate de obicei de frigul din mediu, scade intensitatea proceselor metabolice din organismul hibernant; temperatura corpului poate cobori la +5°C. V. si tesut adipos brun.

HIBERNARE ARTIFICIALA / hibernation artificielle / artificial hibernation. Stare asemanatoare *hibernarii, provocata artificial la om, de obicei prin substante *ganglioplegice si, eventual, refrigerare totala obtinuta prin aplicarea de pungi cu gheata pe trunchi si membre. Se poate ajunge la temperaturi de +28°C, puls 1-2 batai/minut, o respiratie pe minut. Scop: efectuarea unor interventii chirurgicale pe inima sau pe creier, In care va fi tolerata mai bine lipsa de oxigen, sau tratamentului arsurilor grave si al unor intoxicatii.

HIBERNOM, s. n. / hibernome, s. m. / hibernoma. [Lat. *hibernare* = a iema, a *Hiberna*; -omn.] Tumora subcutanata benigna, localizata Indeosebi In axila si In regiunea scapulara, formata din tesut adipos brun, diferit de tesutul adipos normal si analog celui din mediastinul superior al unor animale hibernante. *H. malign* reprezinta o varietate de *sarcom ale carui celule contin grasime asemanatoare celei a animalelor hibernante.

HIBERNOTERAPIE, s. f. / hibernotherapie, s. f. / artificial hibernation. [Lot. *hibernare* = a iema, a. *hifierna*, gr. *therapeia* = tratament, de [a *therapeuein* = a ingrijii.] Utilizarea terapeutica a *hibernarii artificiale.

HIBRID, adj., s. m. / hybride, adj., s. m. / hybrid. [Lat. *hybrida* = metis, cu sange amestecat, din gr. *hybris* = vviafa, viol, de la *hyper* = mai mult, peste.] Individ care provine din reproducerea sexuata a doi indivizi apartinand la doua specii diferite. H. sunt In prindpiu sterili. In genetica, termenul se utilizeaza pentru denumirea indivizilor *heterozigoti rezultati din Incrucisarea a doi parinti de rasa pura. In general, h. este un descendent provenit din Tmperecherea unor indivizi ce se deosebesc Intre ei prin eel putin o pereche de caractere.

HIBRID ADN-ARN / hybride ADN-ARN / DNA-RNA hybrid. Molecula dublu catenara formata prin asocierea unui lant de ADN si a unui lant de ARN complementare.

HIBRIDARE, s. f. / hybridation, s. f. / hybridization. [Lat. *hybrida* = metis, cu sange amestecat, din gr. *hybris* = vviafa, viol, de la *hyper* = mai mult, peste.] Producerea de hibridi. Un organism *hibrid rezulta din combinarea a doua organisme genetic diferite. Experienta de Incrucisare In care se ia In considerare doar o pereche de caractere aleomorfe se numeste *monohibridare*. In *dihibridare* se considera doua perechi de caractere. Var.: hibridizare.

HIBRIDARE CELULARA / hybridation cellulaire / cell hybridization. Fuziune experimentală a doua celule provenind de la doua specii animale diferite. H. c. conduce la formarea unei celule cu un nucleu (*heterocarion) ce confine materialul genetic al fiecarei specii de origine.

HIBRIDARE IN SITU / hybridation in situ / in situ hybridization. H. unei sonde de ADN sau ARN, marcata specific, cu ADN sau ARN celular, la nivelul unei sectiuni histologice sau al unor celule fixate. In acest mod pot fi detectate secvente specifice de ADN sau de ARN pe preparatele histologice sau citogenetice. In-tr-un tesut heterogen se poate pune In evidenta o anumita acumulare de ARN sau unele secvente virale, iar in investigatiile citogenetice sunt localizate gene date la nivelul unei benzi sau subbenzi cromozomiale.

HIDRADENOM

HIBRIDARE MOLECULARA / hybridation moleculaire / molecular hybridization. Procedeu de obtinere a unei molecule hibride. Acest termen se aplica de obicei moleculelor de adzi nucleici (ADN sau ARN) care deriva din asoderea a doua lanturi monocatenare, provenind de la aceeasi specie sau de la specii diferite. H. m. are loc numai cand lanturile de ADN, sau fragmentele de ADN si ARN, contin baze complementare. H. m. reprezinta o tehnica de baza In ingineria genetica, permi-tand utilizarea de *sonde genetice pentru recunoasterea sec-ventelor specifice de ADN sau ARN.

HIBRIDIZARE. Var. pentru hibridare (v.).

HIBRIDOM, s. n. / hybridome, s. m. / hybridoma. [Lat. *hybrida* = metis, cu sange amestecat, din gr. *hybris* = vviafa, vvi, de [a *hyper* = mai mult, peste; -omo.] Ansamblu viu;

creat In laborator prin fuziunea unor celule genetic diferite, ale caror cromozomi se amesteca. Nucleele hibride formate po-seda caracterele genetice ale celor doua specii de celule. Ex.: fuziunea limfocitelor de soarece producatoare de anticorpi (dar In cantitate redusa) cu celule canceroase (cu dezvoltare nelimi-tata) ale mielomului de soarece a pennis obtinerea secretiei masive ?i durabile de catre acest h. (sau imunom) a unor anticorpi limfoplasmotari. Acesti anticorpi sunt *monoclonali.

HIDANTOINE, s. f. pi. / hydantoines, s. f. pi. / hydantoins. Grup de medicamente, ureide dulce ale acidului glicolic, cu proprietati anticonvulsivante si efecte antiepileptice. Ex.: fenitoina. H. sunt administrate In special In crizele de grand mai epileptic. V. si anticonvulsivant.

HIDATIC, adj. / hydatique, adj. / hydatie. [C.r. *hydatie*, -idos = puna. umpiuta. cu apa. in apropierea ficatului, de [a *hydor*, *hydatis* = apa.] Care este In relatie cu *hidatidele. Ex.: *chist h.

HIDATIDA, s. f. / hydatide, 8. f. / hydatid. [Gjr. *hydatie*, -idos = puna. umpiuta cu apa. m apropierea ficatului, de to. *hydor*, *hydatis* = apa.] 1) In parazitologie, forma larvara par-ticulara a unor tenii (*Taenia echinococcus*) care se aseamana cu un chist sau o vezicula. H. este formata, din exterior spre interior, dintr-o membrana cuticulara foarte groasa, o mem-brana proligeră (germinativa) subtire care este invaginata In lumenul sau si formeaza vezicule mai mid, numite vezicule proligeră, generatoare de *scolex. 2) Termen anatomic care defineste un vestigiu embrionar anexat testiculului, epididimului sau trompei Fallopio. La sexul masculin se disting: *h. sesila* (relicvat mullerian) si *h. pedunculata* (relicvat wolfian), doar ultimul existand si la sexul feminin. Aceste h. pot fi sediul unor torsioni, necesitand interventii chirurgicale de urgenta. 3) Uneori termenul este folosit si pentru a denumi o formatiune asemanatoare cu un *chist hidatic.

HIDATIDOZA, s. f. / hydatidose, s. f. / hydatidosis. [^r. *hydatie*, -idos = puna umpiuta cu apa in apropierea ficatu-ului, de ia *hydor*, *hydatis* = apa; -oza.] Sin.: echinococoză

HIDATIFORM, adj. / hydatiforme, adj. / hydatidiform. [C.r. *hydatie*, -idos = puna umpiuta. cu apa in apropierea ficatului, de ia *hydor*, *hydatis* = apa.; lat. *forma* = forma.] Care se aseamana cu hidatidele. Ex.: *mola h.

HIDRADENOM, s. n. / hydradenome, hidradenome, idradenome s. m. / hydradenoma, hidradenoma. [^r. *hydor*, *hydatis* = apa, *aden*, -os = gianda; -omo.] Formatiune tu-morala care se dezvolta din celulele secretorii ale unei glande sudoripare. H. prezinta, histologic, o arhitectura tubulara, une-ori papilara. Exista mai multe forme; *h. nodular* (proliferare a partii profunde a glandei sudoripare), *h. papilifer vulvar* (proliferare a partii profunde a unei glande apocrine vulvare), *h. verucos fistulovegetant* (tumora sudorala apocrina disembrion-plazica localizata axilar, inghinal sau la nivelul pielii capului).

HIDRALAZINA, s. f. / hydralazine, s. f. / hydralazine. (DCI)

Antihipertensiv, CgH⁶, utilizat sub forma de sare hidroclorica. **HIDRAMNIOȘ, s. n. / hydramnios, s. m. / hydramnios. [Ejr. hydor, hydatos = apa; amnion = me.m6ra.na. afatului.]** *Lichid amniotic în cantitate excesivă (considerate peste 2 litri). Pentru valorile dintre limitele superioară a normalului, de 1-1,2 litri și 2 litri, se folosește termenul de exces de lichid amniotic. **HIDRARGIRISM, s. n. / hydrargyrisme, s. m. / mercurialism. [Ar. hydrargyros = mercur, wyint viu, lie. la hydor, hydatos = apa., argyros = ayint; -ism.]** Intoxicatie cronică determinată de tratamentul îndelungat cu saruri de mercur sau prin expunerea profesională la mercur sau derivați ai acestuia. V. și hidrargiroza.

HIDRARGIROZA, s. f. / hydrargyrie, s. f. / hydrargyria. [Qr. hydrargyros = mercur, argint viu, de. la hydor, hydatos = apa., argyros = ayint; -oza.] Eruptie cutanată sau colorație anormală a tegumentelor, care pot apărea după administrarea *per os* sau prin aplicarea externă a mercurului sau a compusilor mercuriali.

HIDRARTROZA, s. f. / hydrarthrose, s. f. / hydrarthrosis. [Cjr. hydor, hydatos = apa.; arthron = articulație; -ozd.] Acu-mularea de lichid în *sinovie și tumefacția articulară consecutivă unei inflamații, fără dureri mari. Apare în: entorse, alte traumatisme locale, reumatism, sifilis etc. Genunchiul reprezintă singura articulație la nivelul căreia h. este abundentă și perceptibilă la examenul clinic.

HIDRATARE, s. f. / hydratation, s. f. / hydration. [Gjr. hydor, hydatos = apd.] 1) Continutul în apă al organismului. 2) Introducerea de apă în organism. 3) Combinarea unei molecule de apă cu o altă substanță. 4) Fixarea unui radical hidroxil la o substanță chimică.

HIDREMIE, s. f. / hydrémie, s. f. / hydr(a)emia. [G,r. hydor, hydatos = apa; haima, -atos = sange.] Volumul total de apă conținut în sângele circulant din organism. Uneori termenul este utilizat cu sensul de *hiperhidremie. H. globulară reprezintă volumul de apă conținut în hematii. H. plasmatică constă în volumul de apă conținut în plasma. **HIDROAERIC, adj. / hydro-aérique, adj. / hydro-aerial. [Cjr. hydor, hydatos = apa, [at. aer, -is, gr. aer, -os = aer.]** Care conține un gaz și un lichid. Ex.: *epansament h. **HIDROCALICE, s. n. / hydrocalice, s. m. / hydrocalycosis. [Qr. hydor, hydatos = apa.; iat. calyx, -yds, gr. kalyx, -ykos = cupa-i învârfului florii.]** Sin.: chist pielogen (v.). **HIDROCARBONAT, s. m. / hydrocarbon^A, s. m. / hydrocarbonate. [Qr. hydor, hydatos = apa, [at. carbo, -onis = carbon.]** Sin.: jllucid (v.).

HIDROCARBURA, s. f. / hydrocarbure, s. m. / hydrocarbon. [Cir. hydor, hydatos = apa; [at. carbo, -onis = carbon.] Compus organic care conține doar carbon și hidrogen. H. sunt de numeroase tipuri și se obțin îndeosebi din petrol și carbune. Metanul, benzenul și acetilena sunt h. Motorina reprezintă un amestec de h.

HIDROCEFALIE, s. f. / hydrocephalie, s. f. / hydrocephalus. [Gr. hydor, hydatos = apa; kephale = cap.] Creșterea anormală a cantității de *lichid cefalorahidian la nivelul ventriculelor cerebrale (h. interne) sau/si în spațiile subarahnoidiene pericerebrale (h. externe), congenitală sau dobândită, care provoacă uneori (la copil) creșterea de volum a craniului. De fapt, termenul desemnează actualmente h. interne, adică dilatațiile ventriculare cu exces de lichid, care sunt fie primitive, fie secundare unor obstacole care se opun circulației libere și re-sorbției lichidului cefalorahidian. Dacă obstacolul are sediul în sistemul ventricular (malformații, stenoze congenitale sau dobandite ale apeductului, tumori, sechele după hemoragii sau meningite), h. este denumită *ocluzivă*, iar dacă el se află și-

tuat în spațiile subarahnoidiene pericerebrale (îndeosebi simfiză acestora după meningită sau hemoragie meningiană), h. este comunicantă. H. se manifestă prin semne de *hipertensiune intracraniană și de compresiune ale structurilor cerebrale, leziuni (variabile) ale nervilor cranieni și alterări mentale. În h. cu presiune normală, secundară unei meningite sau unei hemoragii meningiene, simptomele regresează prin crearea unei deviații prin valva a lichidului cefalorahidian.

HIDROCEL, s. n. / hydrocele, s. f. / hydrocele. {Qr. hydor, hydatos = apa; kele = twnora., hemio.} Epansament de serozitate circumscris într-o cavitate saculară în tunica vaginală testiculară (h. vaginal simplă) sau cu o prelungire în canalul peritoneo-vaginal permeabil parțial sau în totalitate (h. congenital). Termenul este folosit și în cazul infiltratelor seroase a testicului celular scrotal. H. bilocular este o formă de h. congenitală care prezintă două cavități separate (abdominală și scrotală). Dacă h. congenitală formează două cavități comunicante (vaginală și funiculară) este numit h. în bisac.

HIDROCLOROTIAZIDA, s. f. / hydrochlorothiazide, s. m. / hydrochlorothiazide. (DCI) Diuretic din grupa sulfamidelor, C₇H₈N₄O₄S₂, cu acțiune intensă și prelungită; favorizează eliminarea clorului și sodiului, mai puțin a potasiului. Hipotensiv moderat.

HIDROCOLECIST, s. n. / hydrochocyste, s. m. / hydrochoclecystis. [Qr. hydor, hydatos = apa.; khole = 6iia.; kystis = sac, vezicd.] Distensia veziculei biliare prin acumulare de lichid apos.

HIDROCOLOID, s. m. / hydrocollo'ide, s. m. / hydrocolloid. [Gjr. hydor, hydatos = apa.; kolla = eld; eidos = forma.] Sistem coloidal având ca mediu de dispersie apă.

HIDROCORTIZON, s. m. / hydrocortisone, s. m. / hydrocortisone. [Cft. hydor, hydatos = apa.; iat. cortex, -ids = scoartd.] (DCI) Sin.: cortizol (v.).

HIDROCUTIE, s. f. / hydrocution, s. f. / immersion syncope. [y(u)(ogism cre-at dupd. dectrocucie. (electrocutare) din gr. hydor, hydatos = apd; eng]. to execute = a e.^wuta.] Sincopa care survine brutal în decursul imersiei în apă rece și care poate determina înecul.

HIDROELECTROLITIC, adj. / hydro-61ectrolytique, adj. / hydro-electrolytic. [Qr. hydor, hydatos = apa.; elektron = chihim-dar, corp care. se. etectriz.iaza. pnn fre-care; lytikos = can dis. truge, de ia iyein = a distruge.] Care se referă la apă și electroliti, la echilibrul lor în organism.

HIDROFIL, adj. / hydrophile, adj. / hydrophilic. [Cfr. hydor, hydatos = apa.; philos = prieten, de. la philein = a w6i.] 1) Care are afinitate pentru apă, absoarbe sau reține apă.

2) Despre particulele coloidale în soluție, când acestea rețin puternic un număr mare de molecule de apă, formând un strat de *solvatare. Ant.: hidrofob.

HIDROFILIE, s. f. / hydrophilie, s. f. / hydrophilia. [C,r. hydor, hydatos = apa.; philia = atracție., de. [a phuein = a iu6i.] Stare de afinitate pentru apă a anumitor substanțe. V. hidofil, lipofil, amfipatic, amfifil.

HIDROFOB, adj. / hydrophobe, adj. / hydrophobic. [Cjr. hydor, hydatos = apa; phobos = fric.a.] Despre particulele coloidale în soluție apoasă care nu au nici o capacitate de reținere a moleculelor de apă. Ant.: hidofil.

HIDROFOBIE, s. f. / hydrophobie, s. f. / hydrophobia. [Cjr. hydor, hydatos = apa.; phobos = fric.O.] Teama morbidă de apă. Semn tipic în "rabie, mai rar în debutul tetanosului sau în nevroză obsesivă-fobică.

HIDROFTALMIE, s. f. / hydrophthalmie, s. f. / hydrophthalmia. [Cyr. hydor, hydatos = apa.; ophthalmos = ochi.] Distensia învelisurilor *globului ocular din cauza creșterii în volum a diferitelor medii ale ochiului. H. este proprie copilului și, uneori, congenitală. V. glaucom și buftalmie.

HIDROGEN

HIDROGEN, s. n. / **hydrogene**, s. m. / **hydrogen**, [r. *hydor*, *hydatos* = apa; *gennan* = a produce.] Elementul chimic nr. 1, cu simbolul H. Exista sub forma a trei izotopi, h. simplu sau protium (masa 1), *deuteriu (masa 2) si *tritiu (masa 3). H. este un gaz, are mare putere reductoare si reprezinta un element constitutiv important al fiintelor vii, sub forma de apa si substante organice.

HIDROLAZA, s. f. / **hydrolase**, s. f. / **hydrolase**. [gr. *hydor*, *hydatos* - apd; *lyein* = a distruge.; -*aza*.] Una din cele sase grupe de enzime care activeaza reactiile de clivaj hidrolitic al diversilor oimpusi. V. si hidroliza.

HIDROLIZAT, s. n. / **hydrolysate**, s. m. / **hydrolysate**. [Qr. *hydor*, *hydatos* = apa; *iysis* = divtrugere, de [a *lyein* = a distruge.] Orice compus sau amestec de substante obtinute 'in urma "hidrolizei.

HIDROLIZA, s. f. / **hydrolyse**, s. f. / **hydrolysis**, [gr. *hydor*, *hydatos* = apd; *lysis* = distru.ge.re., de [a *lyein* = a distruge.] 1) Reactie chimica intre ionii unei sari si ionii apei, cu formarea unui acid sau a unei baze slabe. 2) Proces chimic care are loc intre un compus organic si apa, m prezenta unei enzime catalizatoare, cu descompunerea compusului organic, frecvent o macromolecula, ex.: h. polipeptidelor cu formare de amino-acizi.

HIDROLOGIE MEDICALA / hidrologie medicate / medical hydrology. [Qr. *hydor*, *hydatos* = apa; *logos* = stiinf.; [at. *medicis* = medic.] Studiul diferitelor tipuri de ape naturale sau artificiale si al proprietatilor lor terapeutice.

HIDROMASAJ, s. n. / **hydromassage**, s. m. / **hydromassage**. [Cfr. *hydor*, *hydatos* = apd; gr. *massem* = a frdmnta si w. *massa* = a atinge, a palpa.] Masaj cu ajutorul unor jeturi de apa, subiectui aflandu-se intr-o cada de baie sau intr-o piscina.

HIDROMEIOZA, s. f. / **hidromeiose (1)**, **hidromeiose (2)**, s. f. / **hidromeiosis (1)**, **hidromeiosis (2)**. [Cfr. 1) *hidros* = sudoare; 2) *hydor*, *hydatos* = apa! 1), 2) *meiosis* = micorare, de la *melon* = mm mic.] 1) Diminuarea secretiei de sudoare in climat umed, dupa o perioada de sudatie intensa. Mecanismul procesului este necunoscut. 2) Umflarea discreta a epi-dermului dupa expunerea la apa, avand drept consecinta blo-carea canalelor sudoripare. Acest fenomen diminueaza pier-derea de fluide cand corpul este imersat in apa calda.

HIDROMENINGOCEL, s. n. / **hydromeningocele**, s. f. / **hydromeningocele**. [Qr. *hydor*, *hydatos* = apd; *meninx*, -*ingos* = membrand foarte find; *kele* = Hernie, *tunwrd*.] Sin.: meningo-cel (v.).

HIDROMORFON, s. n. / **hydromorphone**, s. f. / **hydromorphone**. [Cfr. *hydor*, *hydatos* = apd; *Morpheos* = zeii som-rwlui (datoritd actiunii soporifice a nwrfinei).] (DCI) Derivat semisintetic de *opiu administrat pe cale bucala, rectala sau subcutanata. H. prezinta proprietati similare cu ale *morfinei, dar este mai activ.

HIDRONEPROZA, s. f. / **hydron6phrose**, s. f. / **hydronephrosis**. [Cjr. *hydor*, *hydatos* = apd; *nephros* = rinicHi; -*oza*.] Acumulare de urina aseptica la nivelul bazinetului si al cali-celor renale, ca urmare a unui obstacol permanent sau pa-sager (cudura a ureterului, calcul ureteral, compresiuni tumo-rale s. a.) sau din cauza scaderii tonicitatii si motricitatii bazinetului. Acumularea este urmata de dilatarea bazinetului, calicelor si, in caz de h. masiva ?i prelungita, de atrofia parenchimu-lui renal. Sin.: uronefroza.

HIDRONEFROZA CONGENITALA INTERMITENTA / hydron6phrose congenitale intermittente / Bazy's disease. Sin : boala Bazy (v.).

HIDROPERICARD, s. n. / **hydrop6ricarde**, s. m. / **hydropericardium**. [Qr. *hydor*, *hydatos* ^ apd; *peri* = in. juruE; *kar-dia* = inimd.] *Epansamnt de *serozitate in interiorul cavitatii pericardice, fara reactie inflamatorie.

H IDROXICORTICOSTEROID

HIDROPEXIE, s. f. / **hydropexie**, s. f. / **hydropexis** f^r. *hydor*, *hydatos* = apd; *pexis* = fi^are.] Fixarea apei in diferite tesuturi din organism.

HIDROPIZIE, s. f. / **hydropisie**, s. f. / **hydrops**. [CJT. *hydor*, *hydatos* = apd; *opsis* = aspect.] Sin.: hidrops (v.).

HIDROPNEUMOTORAX, s. n. / **hydropneumothorax**, s. m. / **hydropneumothorax**. [Qr. *hydor*, *hydatos* = apd; *pneuma*, -*atos* = aer; [at. *thorax*, -*acis*, gr. *thorax*, -*akos* = torace.] Acumulare de lichid si de gaz in cavitatea pleurala.

HIDROPS, s. n. / **hydrops**, s. m. / **hydrops**. [Cfr. *hydrops* = *hidropizie*, de [a *hydor*, *hydatos* = apd, *opsis* = aspect.] Termen utilizat pentru denumirea acumularii de lichid, prin diverse mecanisme, la nivelul unor cavitati, al unor compartimente din organism sau in tesutii conjunctiv. In functie de caracterul si localizarea h., termenul poate fi sin. cu *ascita,

*anasarca, *edem etc. Ex.: 1) *H. articular*, sin. hidrartroza (v.). 2) *H. fetal*, sin.: anasarca fetoplacentara (v.). 3) *H. labirintic*, sin.: hidropizie labirintica; transsudat seros care invadeaza labirintului anterior sau posterior, in urma unei tulburari circu-latorii la nivelul arterei auditive interne. 4) *H. vezicular*. dilatarea "veziculei biliare, ce contine bila alba, de regula conse-cutiv obturarii *canalului cistic cu un calcul unic.

HIDROPS FETAL / hydrops congenital / fetal hydrops, hydrops fetalis. Sin.: anasarca fetoplacentara (v.).

HIDROREE, s. f. / **hydrorrhoe**, s. f. / **hydrorrh(o)ea**. [Cjr. *hydor*, *hydatos* = apd; *rhoia* = curgere., di la *rhein* = a curge.] Eliminare seroasa abundenta la nivelul unor organe care comu-nica cu exteriorul. Termenul este frecvent folosit pentru *h. naza/a* (v. rinoree) si *h. amniotica* sau *gravidica* (eliminare pe-riodica intermitenta de lichid din uterul gravid, fie de cauza inflamatorie (metrita deciduala), fie secundar deschiderii cavitatii ovulare.

HIDROSADENITA, s. f. / **hidrosadenite**, s. f. / **hidradenitis, hidrosadenitis**. [CfT. *hidros* = sudoare, *orlen*, -*os* = glandd, -2(0.) Infectie stafilococica, adesea purulenta, a glandelor sudo-ripare, localizata eel mai frecvent in axila. V. si boala Verneuil.

HIDROSALPINX, s. n. / **hydrosalpinx**, s. m. / **hydrosalpinx**. [CfT. *hydor*, *hydatos* = apd; [at. *salpinx*, -*ingis*, gr. *salpinx*, -*ingos* = trompetd, *tmmpd*] Colectie seroasa Inchistata la nivelul "trompei lui Fallopio, localizata indeosebi in portiunea infundibulara a acesteia. Poate fi o cauza de *sterilitate tubara.

HIDROSODAT, adj. / **hydro-sod6**, -e, adj. / **hydro-sodic**. [Qr. *hydor*, *hydatos* - apd; engi. *soda*, din [at. medievaca *soda* = soda, de [a ar. *suwwad* = planta a caret centifd served la. fa-*liricarea sodei*.] In relatie cu apa si sodiul. Ex.: regim h.

HIDROTHERAPIE, s. f. / **hydrotherapie**, s. f. / **hydrotherapy**. [r. *by dor*, *hydatos* = apa; *therapeia* = tratament, de (a *therapeuein* = a mgriji.) Utilizarea apei in scopuri terapeutice, sub diverse forme: dusuri, bai, vapori.

HIDROTORAX, s. n. / **hydrothorax**, s. m. / **hydrothorax**. [Sr. *hydor*, *hydatos* -³ apd; [at. *thorax*, -*acts*, gr. *thorax*, -*akos* = torac-e.] Acumularea de lichid seros (transsudat) in cavitatea pleurala.

HIDROXIAPATITA, s. f. / **hydroxyapatite**, s. f. / **hydroxyapa-tite**. [Qr. *hydor*, *hydatos* = apd, *fiid.rogm*, *oxys* = acru, o^i-ge.n, *apatao* = eu insd.] Fosfat de calciu cu formula Ca5(P04)3(OH) apartinand familiei *apatitelor. H. este un component al oaselor si al dintilor. V. si umar Milwaukee.

HIDROXICORTICOID, s. m. / **hydroxycorticoide**, s. m. / **hydroxycorticosteroid**. [Gjr. *hydor*, *hydatos* = apd, *h.idroge.n*; *oxys* = acru, 0)(igen; lot. *cortex*, -*ids* = scoarid; gr. (*stereos* = solid, m Tliif^ *eidosis* = forma.) Sin.: hidroxicorticosteroid (v.).

HIDROXICORTICOSTEROID, s. m. / **hydroxycorticosterolde**, s. m. / **hydroxycorticosteroid**. [Qr. *hydor*, *hydatos* ^ apd, *hidrogen*.; *oxys* = acru., oxygen; [at. *cortex*, -*ids* = scoarid; gr. *stereos* = solid, in relitf; *eidosis* = forma.] *Corticosteroid pur-

17-HIDROXICORTICOSTEROIZI

tator al unui grup hidroxil la nivelul unui atom de carbon, care este mentionat in denumirea c. respectiv. Ex.: *17-hidroxicorticosteroidi. Sin.: hidroxicorticoid.

17-HIDROXICORTICOSTEROIZI, s. m. pi. / 17-hydroxycorticosteroides, s. m. pi. / 17-hydroxycorticosteroids. Denumire pentru ansamblul catabolitelor steroidi hormonal cu 21 de atomi de carbon, purtatori ai unei functii hidroxil la nivelul carbonului 17. Acesti cataboliti provin din *cortizol, *cortizon si din derivatii lor hidrogenati. Ei sunt izolati din urina prin diferite metode, mai ales prin reactia Porter-Silber.

HIDROXID, s. m. / hydroxyde, s. m. / hydroxide. [Qr. *hydor, hydatos = apd; oxys = acru, o'ge.n*] Compus chimic format dintr-un element sau radical chimic si din una sau mai multe grupari oxidrilice. Rezulta din combinarea unui oxid metallic cu Spa si are proprietati bazice. Mai importanti: *h. de aluminiu*, compus antiacid; *h. de calciu*, neutralizant sau astringent.

HIDROXILAZA, s. f. / hydroxylase, s. f. / hydroxylase. [C.T. *hydor, hydatos = apa, hidrogen; oxys = acru, oxygen, hyle = ma.te.ne.; -nzo.*] Enzima care catalizeaza fixarea unei grupari hidroxil pe un substrat. Sunt posibile doua cai: 1) Directa, pe compusii aromatici, cand enzima activeaza oxigenul molecular si catalizeaza oxidarea dclului. 2) Indirecta, cu formarea unei grupari hidroxil prin aditia de apa la o dubla legatura (catabolismul *acizilor grasi). Denumirile diferitelor h. cuprind numai atomul de carbon la nivelul caruia se produce hidroxilarea. Ex.: *17a-hidroxilaza, *19-hidroxilaza, *21-hidroxilaza.

17<x-HIDROXILAZA, s. f. / 17a-hydroxylase, s. f. / 17a-hydroxylase. Enzima identificata in toate glandele endocrine care secreta steroidi si asigura 17a-hidroxilarea *progesteronului sau *pregnenolonului. V. si hidroxilaza.

19-HIDROXILAZA, s. f. / 19-hydroxylase, s. f. / 19-hydroxylase. Enzima localizata in glandele endocrine care sintetizeaza estrogeni. Asigura prima etapa de conversie androgeni-estrogeni.

21-HIDROXILAZA, s. f. / 21-hydroxylase, s. f. / 21-hydroxylase. Enzima localizata in cortexul suprarenalei, catalizand 21-hidroxilarea progesteronului si 17a-hidroxiprogesteronului. Daca deficitul de enzima afecteaza ambii compusi, va rezulta diminuarea productiei de *aldosteron si *cortizol, cu hiperplazie suprarenaliana, *insuficienta suprarenaliana si pierdere de sare. Cand deficitul enzimatic afecteaza doar 17a-hidroxiprogesteronul, rezulta doar scaderea producerii de cortizol, cu hiperplazie si insuficienta suprarenaliana, dar fara pierdere de sare (*boala Wilkins).

HIDROXI-3-METIL-GLUTARIL-COENZIMA A REDUCTAZA / hydroxy-3-methyl-glutaryl-coenzyme A reductase / hydroxy-3-methyl-glutaryl-coenzyme A reductase. Enzima care participa in stadiul precoce al sintezei colesterolului, transformand HMG-CoA (sau p-hidroxi-p-metilglutaril co-enzima A) in acid mevalonic. Inhibitorii sai, denumiti *statine, sunt utilizati in terapie datorita efectului *hipocolesterolemiant. Abrev.: HMG-CoA reductaza.

HIDROXIPROLINA, s. f. / hydroxyproline, s. f. / hydroxyproline. *Prolina care a suferit o reactie de hidroxilare la nivelul atomilor de carbon 2 sau 3. H. se gaseste in diferitele tipuri de *colagen si in proteina majora din peretii celulelor vegetale.

HIDROXIPROLINURIE, s. f. / hydroxyprolinuria, s. f. / hydroxyprolinuria. Prezenta in urina a hidroxiprolinei, eel mai abundent aminoacid al *colagenului.

HIDROXISTEROID, s. m. / hydroxysteroides, s. m. / hydroxysteroid. [Cfr. *hydor, hydatos = apil, oxys = acm, OJff.ge.n., stereos = solid, w rdwfi eidos = fonrut*] Steroid care contine in molecula o grupare hidroxil, a carei pozitie este specificata in denumirea compusului. Ex.: 17-h., hidroxilat la nivelul carbonului 17, denumit frecvent si 17-hidroxicorticosteroid.

HIPERAFECTIVITATE

17P-HIDROXISTEROID DEHIDROGENAZA / 17p-hydroxysteroid deshydrogenase / 17p-hydroxysteroid dehydrogenase.

Enzima prezenta in toate glandele endocrine care secreta *steroidi si care catalizeaza conversiile in cursul biosintezei acestora. Deficitul enzimei poate bloca diferitele cai de sinteza.

5-HIDROXITRIPTAMINA, s. f. / 5-hydroxytryptamine, s. f. / 5-hydroxytryptamine. Sin.: serotonină (v.).

HIEROLISTEZIS, s. n. / hieroisthesis, s. m. / hierolisthesis. [Qr. *hios = sacm; olisthanein = a aCuneca.*] Sin.: sacrolistezis (v.).

HIGROMA, s. f. / hygroma, s. m. / hygroma. [Qr. *hygros = umui; -omo.*] Sin.: bursita (v.).

HIGROSCOPIC, adj. / hygroscopic, adj. / hygroscopic. [Qr. *hygros = urned; skopeia = a vedea.*] Despre o substanta cu calitatea de a absorbi umiditatea din aer.

HIL, s. n. / hile, s. m. / hilus, hilum. NA: hilus. [Lot. *hilum = fuli me pwc-t negru. la capatii unui 606.*] Termen anatomic general folosit pentru a defini regiunea de trecere (intrare si/sau iesire) a diferitelor elemente vasculonervoase, limfatice si/sau functionale prindpale ale unor organe parenchimatose. Macroscopic, h. este o zona discret excavata la suprafata organului respectiv. Ex.: *h. pulmonar* (NA: *hilus pulmonis*), *h. ovarian* (NA: *hilus ovarii*), *h. hepatic* (NA: *porta hepatis*) etc.

HIMEN, s. n. / hymen, s. m. / hymen. NA: hymen. [Qr. *hymen, -oios = me.mfiTa.na.*] Repliu membranar perforat care obstrueaza incomplet orificiul vaginal la femeia virgina, separand vestibulul de cavitatea vaginala. In functie de aspectul h., aceasta poate fi: *h. bifenestrat* (cu doua orificii de deschidere separate median de un sept), *h. circular* (cu o deschidere circulara), *h. cribriform* (prezentand mai multe perforatii mid), *h. falciform* (cu aspect semilunar). H. poate fi patologic, fara orificiu de deschidere {*h. imperforat*}. In timpul contactului sexual h. se rupe, cicatrizandu-se ulterior. In timp, sub forma de lobuli himenali care, dupa prima nastere naturala, formeaza *carunculele mirtiforme.

HIMERA, s. f. / chimere, s. f. / chimera. [Lat. *Chimaera, din gr. Khimaira = monstru mitologic.*] 1) Individ care poseda, in mozaic, caracteristici proprii pentru doua genotipuri diferite. H. rezulta, eel mai des, consecutiv mutatiilor somatice si sunt mai frecvente la plante. Se obtin si experimental prin insertia de gene straine. 2) Individ care poseda celule cu caractere genetice diferite de ale sale, pe care le tolereaza deoarece au patruns in organism inainte ca limfocitele sa dobandeasca proprietati de tolerare a 'sefului, adica inainte de producerea anticorpilor. V. 91 toleranta imunologica.

HIOID, adj., s. n. / hioide, adj., s. m. / hyoid. [u = a 21-a litera a *affagetui gru; eidos = forma.*] 1) Care are forma literei grecesti u (hi); 2) Os h.: v. tab. anat. - oase.

HIOSCIAMINA, s. f. / hyoscyamine, s. f. / hyo-scyamine. [Lat. *hyoscyamus = mase.[arif:a, din gr. Ays = pore, kyamos = 606; -ina.*] Alcaloid anticolinergic, C¹-laNt¹, obtinut de obicei din planta *Hyoscyamus* si din alte plante solanacee.

HIPERACANTOZA, s. f. / hyperacanthose, s. f. / acanthosis. [Qr. *hyper = mai mult; akantha = spilt; -ozo.*] Sin.: acantoza (v.).

HIPERACIDITATE, s. f. / hyperacidity s. f. / hyperacidity. [v. *hyper = mai mult; lot. aciditas, -atis = acreaia, lit [a acidus = acru.]* Cresterea aciditatii unui lichid biologic din organism. De obicei, termenul se refera la cresterea concentratiei de acid clorhidric in sucul gastric. V. hiperclorhidrie.

HIPERAFECTIVITATE, s. f. / hyperaffectivite, s. f. / hyperaffectivity. [Qr. *hyper = mai mult; [at. affectus = stare dl spirit, affectiune, 600(0, de ia afficere = a afecta, a slain]* Accentuarea uneia dintre stările afective ce caracterizeaza

HIPERALDOSTERONISM

*afectivitatea sau ansamblul acestora. H. poate avea uneori o semnificatie patologica, de ex. In *nevroze.

HIPERALDOSTERONISM, s. n. / hyperaldosteronisme, s. m. / hyperaldosteronism. Cresterea secretiei de *aldosteron produs de cortexul suprarenal, care antreneaza eliminarea excesiva a potasiului, retentie de sodiu, alcaloza metabolica si ansamblul de tulburari care rezulta din acestea. H. poate fi *pri-mar* (sau *primitiv*) si *secundar*. In *h. primar*, aldosteronul este secretat In exces de un adenom corticosuprarenal. Se traduce clinic prin *sindromul Conn. *H. secundar*, de diferite grade, este foarte frecvent. In acest caz, hipersecretia de aldosteron este provocata de cresterea concentratiei de *renina si *angiotensina. H. secundar se observa In anumite hipertensiuni arteriale (HTA): *HTA maligna cu leziuni arteriolare renale difuze si HTA prin ischemie renala, In acest caz h. fiind foarte pronuntat. H. secundar complice, de asemenea, sindroamele edematoase de origine cardiaca, nefrotice si din cadrul cirozei. O alta cauza a h. secundar poate fi si depletia hidrosodata excesiva din abuzul de diuretice. *H. primar sensibil la dexametazona*, sin. sindrom Sutherland (v.).

HIPERALGEZIE, s. f. / hyperalgesie, s. f. / hyperalgesia. [Cjr. *hyper* = *moi* *Trail'ti algos* == *durer&i sou algosis* = *simfu/ cfurmi.*] Sensibilitate excesiva la durere.

HIPERAMONIE, s. f. / hyperammonemie, s. f. / hyperammon(a)emia. [Cjr. *hyper* = *mai mult*; *ammoniakon* = *sore de amoniu, gasitd m apropierea tempului iui Jupiter Amman dm Lillii;* *haima, -atos* = *sdnge.*] Cresterea concentratiei *amoniului din sangele arterial (peste 20 g/100 ml sau 10 mol/l), observata frecvent In caz de insuficienta hepatocelulara (*coma hepatica), anastomoza portocava sau In anumite boli metabolice congenitale. H. **provoaca tulburari nervoase grave.** V. **amoniac** si **amoniemie.**

HIPERAZOTEMIE, s. f. / hyperazotemie, s. f. / hyperazot(a)emia. [Qr. *hyper* = *mai mult*; *a - priv.*; *zoe* = *viafa.*; *haima, -atos* = *sdnge.*] Cresterea azotului neproteic din sange, In-deosebi a *ureei sanguine. V. si **uremie.**

HIPERAZOTURIE, s. f. / hyperazoturie, s. f. / hyperazoturia. [Cjr. *hyper* = *mai mult*; *a - priv.*; *zoe* = *via^a*, *ouron* = *ti.ri.na.*] Cresterea cantitatii de *uree eliminate prin urina.

HIPERBARIC, adj. / hyperbare, adj. / hyperbaric. [Cjr. *hyper* = *mai mult*; *baros* = *greutate.*] Care este caracterizat printr-o presiune crescuta. Pentru gaze, o presiune mai mare decat cea atmosferica.

HIPERBARISM, s. n. / hyperbarisme, s. m. / hyperbarism. [Cjr. *hyper* = *mai mult*; *baros* = *greutate.*; *-ism.*] Expunere la presiuni mai man decat cea atmosferica, superioare presiuni-lor de la nivelul tesuturilor, fluidelor si cavitatilor din organism.

HIPERBILIRUBINEMIE, s. f. / hyperbilirubinemie, s. f. / hyperbilirubin(a)emia. [gr. *hyper* = *mai mult*; *tat. bills* = *fieri;* *ruber, -bra, -forum* = *rofu;* *-ina;* gr. *haima, -atos* = *sdnge.*] Concentratie sanguina patologic crescuta, peste limita superioara a normalului, a "bilirubinei. H. poate determina, clinic, o coloratie icterica. H. se poate clasifica In *h. conjugate* si *h. neconjugate*, In functie de tipul principal de bilirubina sanguina in exces. Exista *forme congenitale* (In *sindromul Crigler-Najjar) si *forme dobandite* de h.: *h. conjugate* (In sindromul Dubin-Johnson si In *sindromul Rotor), *h. neconjugate* (In *sindromul Gilbert). *H. neonatala* este o forma de h. neconjugata, tranzitorie, care apare In primele zile dupa nastere. V. si **bilirubinemie.**

HIPERCALCEMIE, s. f. / hypercalcemie, s. f. / hypercalc(a)emia. [Qr. *hyper* = *mai mult*; (*at. calx, ca*) *cis* = *var, cai-ciu;* gr. *haima, -atos* = *sdnge.*] Cresterea concentratiei de calciu din sange peste 5,2 mEq/l sau 2,6 mmol/l. H. se constata in bolile ce provoaca *osteoliza (In afara *bolii Paget) si In

HIPERCORTICISM

absorbtiia crescuta de calciu, In-deosebi In hipervitaminoza D. H. se manifesta printr-un sindrom clinic: anorexie, paloare, slabire, astenie, vomismente si, uneori, *diabet insipid. *H. idio-patica* este asociata cu Intarziere In dezvoltarea mentala si anomalii cardiace.

HIPERCALCEMIE FAMILIALA HIPOCALCIURICA / hypercalcemie hypocalciurique familiale, hypercalcemie familiale benigne / familial benign hypercalc(a)emia. Maladie congenitala rara, cu transmitere autozomal dominanta, care simuleaza clinic si histologic o *hiperparatiroidie, dar In care nivelul de parathormon este normal. Afectiunea ar putea fi explicata printr-o hipersensibilitate periferica la parathormon, cauzata de un defect de receptor. Sin.: sindrom Marx.

HIPERCALCIURIE, s. f. / hypercalciurie, s. f. / hypercalciuria. [Gjr. *hyper* = *mai mult*; *fat. calx, calcis* = *var, calciu.*; gr. *ouron* = *urina.*] Eliminarea excesiva de calciu prin urina.

HIPERCALCIURIE IDIOPATICA / hypercalciurie idiopathique / essential hypercalciuria, idiopathic hypercalciuria. Sindrom atribuit unei perturbari enzimatice care afecteaza reabsorbtiia calciului la nivelul tubilor renali. Caracteristici: hipercalciurie masiva, cu hiperfosfaturie si hipofosfatemie. Calcemia este normala. Manifestarile clinice cele mai frecvente: decalcifiere osoasa, litiaza renala (adesea releva sindromul), nefrocarioza, spasmofilie, cataracta. Sin.: diabet calcic.

HIPERCAPNIE, s. f. / hypercapnie, s. f. / hypercapnia. [Gjr. *hyper* = *mai mult*; *kapnos* = *fum, vapor.*] Exces de bioxid de carbon In sange.

HIPERCETONEMIE, s. f. / hyperketonemie, s. f. / hyperketon(a)emia. [G.J.T. *hyper* = *mai mult*; *fat. need*™ = *ofe-fi -ona*; gr. *haima, -atos* = *sange.*] Crestere anormala a concentratiei de *corpi cetonid In sange.

HIPERCHILOMICRONEMIE, s. f. / hyperchylomicronemie, s. f. / hyperchylomicron(a)emia. [Cjr. *hyper* = *mai mult*; *khy-los* = *sue;* *mikros* = *flic;* *haima, -atos* = *sdnge.*] Prezenta in sange a unei cantitati crescute de *chilomicroni. V. si **hiperlipidemie.**

HIPERCLORHIDRIE, s. f. / hyperchlorhidrie, s. f. / hyperchlorhidria. [Cjr. *hyper* = *mai mult*; *khioros* = *verde, dor;* *hydor, hydatos* = *apa.*] Cresterea aciditatii totale a sucului gastric, cu o mare proportie de acid clorhidric liber. Se asoada, de obicei, ulcerului duodenal. Valori deosebit de crescute ale secretiei acide se constata In *sindromul Zollinger-Ellison.

HIPERCOAGULABILITATE, s. f. / hypercoagulabilitate, s. f. / hypercoagulability. [Cjr. *hyper* = *mai mult*; *fat. coaguSare* = *a mciiega, a coaguia.*] Cresterea proprietatii sangelui de a se coagula. Se deosebesc: *h. cronometrica* (cresterea vitezei de coagulare) si *h. structurala* (cresterea rezistentei cheagului).

HIPERCOLESTEROLEMIE, s. f. / hypercholesterol(a)emia. [t^r. *hyper* = *mai mult*; *khole* = *delta;* *stereos* = *solid, in relief;* *-ol;* *haima, -atos* = *sdnge.*] Alterare metabolica primitiva sau secundara, caracterizata prin cresterea cantitatii de colesterol din sange (peste 2,5 g/l de plasma sau 7,7 mmol/l). Se constata frecvent In *hiperlipidemii. H. este constant prezenta In: *mixedem, Icter obstructiv, *nefroza lipidica. Cresterea cantitatii de colesterol este primitiva si masiva In *h. esentiala sau familiala*, maladie genetica a carei gravitate este determinata de frecventa complicatiilor cardiovasculare. V. receptor pentru LDL.

HIPERCORTICISM, s. n. / hypercorticisme, s. m. / hypercorticism. [Qr. *hyper* = *mai mult*; *fat. cortex, -ids* = *soarta.*; *-ism.*] Termen folosit pentru a regrupa manifestarile clinice si de laborator determinate de prezenta, In organism, a unei cantitati excesive de hormoni corticoizi (unul sau mai multi) fie endogeni (prin sinteza si secretie crescuta corticosuprarenala), fie exogeni, medicamentosi. H. poate fi denumit In functie de

HIPERCRINIE

tipul de hormon aflat în exces: 1) *h. glucocorticosteroid* (v. boala și sindrom Gushing); 2) *h. mineralocorticoid* (v. sindrom Conn, sindrom Sutherland, hiperaldosteronism); 3) *h. andro-genic* (v. sindrom adrenogenital).

HIPERCRINIE, s. f. / **hypercrinie**, s. f. / **hypercrinia**. [C.r. *hyper* = mai mult; *krinein* = a separa de.] Creșterea unei secreții endocrine, cu sau fără modificări calitative ale acestei secreții.

HIPERCROM, adj. / **hyperchrome**, adj. / **hyper-chromatic**, **hyperchromic**. [Gfr. *hyper* = mai mult; *khroma*, *-atos* = culoare.] 1) Care este intens colorat. 2) Care se caracterizează prin hiperchromie.

HIPERCROMIE, s. f. / **hyperchromie**, s. f. / **hyperchromia**. [Cjr. *hyper* = mai mult; *haima*, *-atos* = culoare.] 1) *Pig-mentatie accentuată, excesivă. 2) Creștere anormală a conținutului de hemoglobină din eritrocite.

HIPEREMIE, s. f. / **hyper6mie**, s. f. / **hyper(a)emia**. [Qr. *hyper* = mai mult; *em* = sânge.] Congestie locală obținută prin mijloace fizice (aplicații calde, aer cald, 'sinapism etc.) sau chimice (aplicare de 'histamină). *H. pasivă* reprezintă congestia locală după legarea cu un *garou a unui membru. Se apreciază ca termenul *h.* ar trebui evitat. O formă mai corectă ar putea fi hiperemie.

HIPEREMOTIVITATE, s. f. / **hyperemotivitate**, s. f. / **hyperemotivity**. [Qr. *hyper* = mai mult; [at. *emotus*, de [a *emovere* = a scoate, a rasturna.] Stare a anumitor subiecți de a reacționa în mod exagerat și inadecvat la diferite evenimente. *H.* pre-dispune la *obsesii, *anxietate și *hipocondrie.

HIPERERGIE, s. f. / **hyperergie**, s. f. / **hyperergy**. [Cjr. *hyper* = mai mult; *ergon* = iucru, acțiune, de. le. *ergein* = a [ucra.] Formă de *alergie caracterizată prin reacția exagerată a organismului la contactul cu o anumită substanță.

HIPERESTEZIE, s. f. / **hyperesthesie**, s. f. / **hyper(a)esthe-sia**. [Cfr. *hyper* = mai mult; *aisthesis* = se.ma.tie., sensibilitate.] Sensibilitate exagerată a pielii sau a organelor de simț. Ex.: *h. tactilă*, *h. acustică* etc.

HIPERESTROGENISM, s. n. / **hyperoestrogenie**, s. f. / **hyper(o)estrogenism**. [Qr. *hyper* = mai mult; [at. *oestrus*, gr. *oistros* = dorință. gr. *geruian* = a produce., -ism.] Excesul de estrogeni în organismul feminin, de natură endogenă (secreție crescută, degradare insuficientă, sensibilizare crescută a receptorilor) sau exogenă și tulburările determinate de acest exces. Clinic, la subiectul imber se dezvoltă o 'pubertate precoce, iar la subiectul puber apar tulburări menstruale (accentuarea menstruației sau, rar, suprimarea acesteia), accentuarea manifestărilor premenstruale. După menopauză, *h.* este la originea unor metroragii. Sin.: hiperfolliculinism.

HIPEREXTENSIE, s. f. / **hyperextension**, s. f. / **hyperexten-sion**. [Qr. *hyper* = mai mult; [at. *extensio*, *-onis* = întindere, de (a *extendere* = a întinde (ex = în afara; *tendere* = a întinde).] *Extensie forțată voluntară, uneori patologică.

HIPERFAGIE, s. f. / **hyperphagic**, s. f. / **hyperfagia**. [C.r. *hyper* = mai mult; *phagein* = a mânca.] Sin.: bulimie (v.).

HIPERFIBRINEMIE, s. f. / **hyperfibrinemie**, s. f. / **hyperfibrinogen(a)emia**. [Qr. *hyper* = mai mult; [at. *fibra* = fibră; *-ina*; (gr. *gemian* = ffl produce); gr. *haima*, *-atos* = sânge.] Creșterea concentrației de *fibrinogen din sânge peste 14,7 mol/l, de obicei în cursul sindroamelor inflamatorii.

HIPERFOLLICULINISM, s. n. / **hyperfolliculinism**, s. m. / **hyperfolliculinism**. [Qr. *hyper* = mai mult; lot. *folliculus* = sacuțel, dim. de [a *follis* = furdul, mingo; *-ina*; *-ism*.] Sin.: hiperestrogenism (v.).

HIPERFOSFATEMIE, s. f. / **hyperphosphatemie**, s. f. / **hyperphosphat(a)emia**. [Cjr. *hyper* = mai mult; *phos*, *photos* = iu.nu.na, fosfor; *haima*, *-atos* = sânge.] Creșterea concentrației

HIPERGLOBULIE

fosfatilor din sânge peste 0,04 g/l (sau peste 1,3 mmol/l). Cauze: fiziologice (ingestie, efort) sau patologice (nefrită, te-tanie, rahitism).

HIPERFOSFATURIE, s. f. / **hyperphosphaturie**, s. f. / **hyperphosphaturia**. [Qr. *hyper* = mai mult, *phos*, *photos* = iumina, fosfor; *ouron* = urină.] Creșterea eliminării urinare a fosfatilor, ca urmare a reducerii reabsorbției lor tubulare (prin incapacitate a sistemului de transport sau blocare a mecanismului tubular de transport al fosfatilor).

HIPERFUNCȚIE, s. f. / **hyperfonction**, s. f. / **hyperfunction**. [Qr. *hyper* = mai mult; [at. *fimctio*, *-onis* = mdepiitire, e,J(t-cutare., de ia fungi = a. se. achita, a uidepiini)] Manifestarea în exces a funcției unui organ, termen folosit deosebi pentru glandele endocrine (ex.: *h. tiroidiană*), când *h.* se manifestă prin hiperemie.

HIPERGAMAGLOBULINEMIE, s. f. / **hypergammaglobulin6mie**, s. f. / **hypergammaglobulin(a)emia**. [Qr. *hyper* = mai mult; *y* = a. treia [itera a alfabetului grec; [at. *globulus*, dim. de ia *globus* = aloft; *-ina*; gr. *haima*, *-atos* = sânge.] Creșterea concentrației de *gamaglobuline plasmatiche peste 21 g/l. Prin electroforeză se disting două tipuri de *h.*: 1) *H. cu bande omogene*, monoclonală, în *macroglobulinemie sau gamamielom. 2) *H. cu banda difuză*, policlonală, de ex. în inflamații și în boli ale țesutului conjunctiv. În funcție de tipul (tipurile) globulinelor implicate, se disting: *h. monoclonală* sau *disglobulinemia monoclonală, *h. biclonală* sau *disglobulinemia biclonală, *h. policlonală* sau *disglobulinemia policlonală.

HIPERGENEZA, s. f. / **hypergenese**, s. f. / **hypergenesis**. [Cjr. *hyper* = mai mult; *genesis* = producere, de ia gennan = a produce.] Multiplicarea exagerată a elementelor celulare ale unui organ, țesut sau neoplasm. V. și hiperplazie.

HIPERGENITALISM, s. n. / **hypergenitalism**, s. m. / **hypergenitalism**. [Cjr. *hyper* = mai mult; lat. *genitalia* = organele genitale., de ia *gignere* = a naște., a crea; *-ism*.] Sin.: hipergonadism (v.).

HIPERGLICEMIANȚ, adj. / **hyperglyc6miant**, -e, adj. / **hyperglyc(a)emic**. [Cfr. *hyper* = mai mult; *glykys* = dulce; *haima*, *-atos* = sânge.] (Substanță sau factor) care crește concentrația sanguină de glucoză. V., de ex., glucagon.

HIPERGLICEMIE, s. f. / **hyperglyc6mie**, s. f. / **hyperglyc(a)emia**. [Qr. *hyper* = mai mult; *glykys* = dulce; *haima*, *-atos* = sânge.] Creșterea cantității de glucoză din sânge. Este considerată patologică peste 1,2 g/l (dar depinde și de metoda de dozare a glucozei). Se disting: 1) *H. fiziologică*, tranzitorie și proporțională cu cantitatea de glucide ingerate (*h. ali-mentară*). 2) *H. patologică*, patognomonică în *diabetul zaharat. Se mai observă și într-o serie de boli hepatice glicogenopexice, în unele afecțiuni tiroidiene, hipofizare și ale suprarenalelor.

HIPERGLICINEMIE, s. f. / **hyperglycin6mie**, s. f. / **hyperglycin(a)emia**. [Cfr. *hyper* = mai mult; *glykys* = dulce; *-ina*; *haima*, *-atos* = sânge.] Perturbare metabolică ereditară exprimată prin acumularea excesivă de *glidnă în sânge și eliminarea acesteia în urină. Clinic, apar tulburări digestive și ner-voase. Sin.: acidemie metilmalonica.

HIPERGLICINURIE, s. f. / **hyperglycinurie**, s. f. / **hyperglycinuria**. [Cjr. *hyper* = mai mult; *glykys* = dulce; *-ina*; *ouron* = urină.] Eliminarea crescută de *glidnă în urină care survine în situații de *hiperglicinemie.

HIPERGLOBULIE, s. f. / **hyperglobulie**, s. f. / **hyperglobulia**. [Cfr. *hyper* = mai mult; lot. *globulus* = glob mic, dim. de la *globus* = glob Sin.: poliglobulie (v.).

HIPERGLOBULINEMIE, s. f. / **hyperglobulin6mie**, s. f. / **hyperglobulin(a)emia**. [Qr. *hyper* = mai mult; lat. *globulus* = glob mic, dim. de [a *globus* = giod; *-ina*; gr. *haima*, *-atos* = sânge]

HIPERGLOBULINEMIE

Cresterea cantitatii de *globuline continute in serul sanguin. H. poate interesa toate tipurile de globuline serice (h. polidonala sau 'disglobulinemie polidonala) sau doar unele tipuri de globuline (ex.: h. monodonala sau *disglobulinemie monodonala, h. bidonala sau *disglobulinemie bidonala).

HIPERGONADISM, s. n. / hypergonadisme, s. m. / hypergonadism. [Cjr. *hyper* = *mm mult*; *gone, gonos* = *urmaf, sa-manta, genitata; -ism.*] Starea unui subiect determinata de hiperfunctia endocrina a gonadelor. Se traduce dinic prin *hiper-ovarie sau *hiperorhidie. Sin.: hipergenitalism.

HIPERHIDRATARE, s. f. / hyperhydratation, s. f. / hyperhydration. [Cjr. *hyper* = *mai mult*; *hydor, hydatos* = *apa.*] Stare de supralncarcare hidrica. H. se poate produce in ansamblul sectoarelor hidrice din organism (*sindrom de h. globala) sau numai intr-unul din aceste sectoare: celular ('sindrom de h. celulara) sau extracelular (*sindrom de h. extracelulara).

HIPERHIDROZA, s. f. / hyperhidrose, s. f. / hyperhidrosis. [Qr. *hyper* = *mai mult*; *hidros* = *sudfiare; -oza.*] Transpiratie excesiva cu caracter intermitent (de obicei in relatie cu stimuli endogeni, de ex. emotiile) si localizat (paima, plante, axile), mai rar generalizat. H. *emotionala* este o afectiune cu caracter autozomal dominant a glandelor sudoripare, in care stimuli determinanti sunt anxietatea sau stimuli senzoriali.

HIPERIMUNIZARE, s. f. / hyperimmunisation, s. f. / hyperimmunization. [Qr. *hyper* = *mai mult*, [at. *immunis* = *scu-tit, apdrat, de [a in* = [ipsit de, *munus* = *o6K.ga.tie.*] Cresterea progresiva a concentratiei anticorpilor din organism, ca urmare a introducerii repetate a aceluasi antigen. Ex.: daca la un subiect care a primit un grefon incompatibil se implanteaza un al doilea grefon, acesta va fi respins mai rapid, din cauza raspunsului secundar.

HIPERINSULINEMIE, s. f. / hyperinsulinemie, s. f. / hyperinsulin(a)emia. [Qr. *hyper* = *mai mult*; *Cat. insula* = *insula;* -Aid; gr. *haima, -atos* = *sa-nge.*] Exces de *insulina in sange, care se poate traduce clinic, la concentratii foarte mari ale insulinei, prin *sindrom hipoglicemic.

HIPERINSULINISM, s. n. / hypeninsulinisme, s. m. / hyperinsulinism. [Qr. *hyper* = *mai mult*; [at. *insula* = *insula, -ina;* -ism.] 1) Secretie excesiva de insulina la nivelul celulelor beta din *insulele Langerhans ale pancreasului. 2) Ansamblul de simptome (sindrom hipoglicemic) general de concentratia crescuta de insulina in sange (*hiperinsulinemie). h. *organic* este denumit *sindrom Harris.

HIPERKALIEMIE, s. f. / hyperkaliemie, s. f. / hyperkali(a)emia. [GfT. *hyper* = *mai mult*; or. *kali* = *potasa*; gr. *haima, -atos* = *sange.*] Cresterea potasiului plasmatic peste 5,5 mmol/l, care poate genera tulburari de ritm cardiac. Origini diverse:

-insuficienta renala, "insuficienta suprarenala acuta, stari de 'deshidratare grave, *anoxemie accentuata.

HIPERKALIURIE, s. f. / hyperkaliurie, s. f. / hyperkaliuria. [Cjr. *hyper* = *mai mult*; ar. *kali* = *potasa.; gr. *ouron* = *urina.*] Cresterea eliminarii urinare de potasiu.

HIPERKERATOZA, s. f. / hyperkeratose, s. f. / hyperkeratosis. [(yr. *hyper* = *mai mult*, *keras, keratos* = *corn; -oza.*] 1) *Keratinizare excesiva, patologica, a epitelului malpighian sau nemalpighian in metaplazii epidermoide. H. *osteokerato-zica* se caracterizeaza prin disparitia nucleelor stratului cornean, iar h. *parakeratozica*, prin celule corneene nucleate. V. kera-toza, boala Kyrle, boala Flegel. 2) Boala a vitelor caracterizata prin inflamatie si ingrosarea stratului cornos, secundar ingestiei de alimente cu hidrocarburi darinate in cantitate mare. Fiind initial considerata de etiologie virala (cu un virus necunoscut) a fost numita si boala X.

HIPERKINEZIE, s. f. / hyperkinesie, hypercinisie, s. f. / hyperkinesia. [Cjr. *hyper* = *nwi mult*; *kinesis* = *mifcore., de*

HIPERUZINEMIE

[a *kiaem* = a *mifca.*] 1) Miscare involuntara de natura non-epileptica. In prezent, terifenul se utilizeaza pentru miscarile involuntare de origine incerta sau atipice. 2) Cresterea patologica a frecventei sau/si a intensitatii contractiilor uterine in timpul *travaliului.

HIPERLACTATIE, s. f. / hyperlactation, s. f. / hyperlactation. [GfT. *hyper* = *mai mult*; [at. *lactatio, -onis* = *aiaptari, d.e, la. lac, lactis* = [apte.] *Lactatie in cantitate mai mare sau pe o perioada mai indelungata.

HIPERLIPEMIE, s. f. / hyperlipemie, s. f. / hyperlip(a)emia, [Qr. *hyper* = *mai mult*; *lipos* = *grasime;* *haima, -atos* = *sange.*] Varietate de 'hiperlipemie in care lipidele sanguine sunt foarte crescute (60 pana la 100 g/l de plasma), Indeosa-bi pe seama *trigliceridelor (20-40 g/l), cu cresterea masiva a *cnilomicronilor (forma de transport a trigliceridelor si colestero-lului exogen din intestin in sange). Din cauza concentratiei lipidice, serul este lactescent. Colesterolul sanguin este moderat crescut. Aceste tulburari constituite hiperlipidemia de tip I, conform clasificarii lui Frederickson (v. hiperlipemie), si se observe in: diabet, pancreatite, glicogenoze si alcoolism. V. si hiperlipemie (tipurile I si IV), hipertrigliceridemie. O forma particulara este h. *esentiala* sau *idiopatica* (v).

HIPERLIPEMIE ESENTIALA / hyperlipemie essentielle / essential hyperlip(a)emia. Afectiune ereditara rara, cu transmitere recesiv autozomala, caracterizata prin hepatosplenome-galie moderata, *xantoame eruptive, crize dureroase abdominale si retinita lipemica. Sin.: boala BCirger-Grutz.

HIPERLIPIDEMIE, s. f. / hyperlipidemie, s. f. / hyperlipid(a)emia. [Qr. *hyper* = *mai mult*; *lipos* = *grasime;* *haima, -atos* = *sange.*] Cresterea cantitatii de colesterol si/sau trigliceride peste valoarea normala de 2 g/l. In functie de tipul de "lipo-proteine care domina, se deosebesc cinci categorii (dupa Fiederickson): 1) *tip I* - cresterea considerabila a chilomicronilor si trigliceridelor (v. hiperlipemie). 2) *tip II* - predomina p-lipo-proteinele si colesterolul; se disting doua variante: *tipul IIa*, cu hipercolesterolemie pura (cresc doar LDL), si *tipul IIB*, cu hipercolesterolemie mixta (cresc LDL si VLDL). 3) *tip III* - mixt, cu cresterea concomitenta a p-lipoproteinelor (ded hipercolesterolemie) si a pre-p-lipoproteinelor (deci trigliceridele endo-gene); clinic, apar xantoame tendinoase si eruptive si exista tendinta la aterosderoza. 4) *tip IV*, cu ser lactescent si bogat in pre-p-lipoproteine si trigliceride endogene; clinic, se aseamana cu "hiperlipemia esentiala, dar apare in mixedem, ne-froza, diabet zaharat, alcoolism (cresc VLDL). sin.: hiperlipo-micronemie. 5) *tip V* - rar, prin asociere la subiectii tanari a tipurilor I si IV (cresc VLDL si chilomicronii). Sin.: hiperlipo-proteinemie. In practica, cea mai utila este clasificarea propusa de *Asociatia Europeana de Ateroscleroza care* Tmparte h. In:

1) *Hipercolestememii*: a) de granita (TG sub 2 g/l, iar colesterolul 2-2,5 g/l); b) moderate (colesterol 2,5-3 g/l); c) severe (colesterol peste 3 g/l). 2) *Hipertrigliceridemii*: a) moderate (colesterol sub 2 g/l, iar TG 2-4 g/l); b) severe (TG peste 4 g/l). 3) *Hiperlipidemii mixte*: a) moderate (colesterol 2-3 g/l, TG 2-4 g/l); b) severe (colesterol peste 3 g/l si TG peste 4 g/l).

HIPERLIPOPROTEINEMIE, s. f. / hyperlipoproteinemie, s. f. / hyperlipoprotein(a)emia. [Cfr. *hyper* = *mai mult*; *lipos* = *gra.-sime;* *protos* = *primul*; -ina; *haima, -atos* = *sange.*] Existenta in sange a unor concentratii anormal crescute de "lipopro-teine. Datorita faptului ca lipoproteinele sunt forma de transport a lipidelor plasmatic, termenii h. ?i hiperlipemie sunt considerati sinonimi.

HIPERLIZINEMIE, s. f. / hyperlizinemie, s. f. / hyperlysin(a)emia. 1) Cresterea concentratiei sanguine de lizina. 2) Boala metabolica ereditara cu transmitere autozomal rece-

HIPERLIZINEMIE PERIODICA

siva, determinata de un deficit de lizin-cetoglutarat reductaza si caracterizata printr-un exces de lizina in sange ?i urina. Se poate asocia cu Intarziere in dezvoltarea psihomotorio si sta-turo-ponderala.

HIPERLIZINEMIE PERIODICA / hyperlysin6mie periodique / Columbo's syndrome. Sin.: sindrom Columbo (v.).

H1PERLORDOZA, s. f. / hyperlordose, s. f. / hyperlordosis. [Cfr. *hyper* = mai mult; *lorclos* = apiecat, cwbat inainte; -ozo.] Accentuarea *lordozei fiziologice, cy localizare m re-giunea lombara si uneori cervicala.

HIPERLUTEINISM, s. n. / hyperluteinisme, s. m. / hyperluteinism. [Qr. *hyper* = mai mult; *luteus* = galbe-n, lie. ia *lutum* = [ut, argilid; -ina; -ism.] Secretia excesiva de *progesteron. Denumirea provine de la luteina, termen desuet pentru progesteron.

HIPERMAGNEZIEMIE, s. f. / hypermagnesemie, s. f. / hypermagnes(a)emia. [Qr. *hyper* = mai mult; *Cat. we.iiie.valn magnesia*, din [at; gr. *magnes* = piatra magmtica, adusa din re.giu.nta *Magnezia* din fisia 'Mica, gr. *haima*, -otos - s&nge.] Cresterea concentratiei *magneziului in sange. Se observa in deosebi in "insuficienta suprarenala.

HIPERMASTIE, s. f. / hypermastie, s. f. / hyper-mastia. [Sr. *hyper* = mai mult; *mastos* = sdn, momdo.] 1) Prezenta unei ,sau mai multor mamele supranumerare. 2) Hipertrofia glandei mamare.

HIPERMENOREE, s. f. / hypei-menorrhoe, s. f. / hypermenorrh(o)ea. [Er. *hyper* = mai mult; *men*, *menos* = [unit; *rhoia* = curgcre, dc [a *rhein* = a curge..] *Menstruatie de o abundenta anormala.

HIPERMETRIE, s. f. / hypermetrie, s. f. / hyper-metria. {Cjr. *hyper* = mai mult; *metron* = masura.} Tulburare de coordo-nare a miscarilor, care au o dimensionare exagerata. Se deo-sebeste de *ataxie prin faptul ca directia generala a miscarii este pastrata. Este un semn de leziune cerebeloasa.

HIPERMETROPIE, s. f. / hypermetropie, s. f. / hyperme-tropia. {Cjr. *hyper* = mai mult, *metron* = masura; *ops*, *opos* = vedere, iiaz.} Perturbare a vederii de aproape, oonsecutiva anomaliei de refractie a ochiului, in care punctul de convergen-t9 a razelor luminoase se afla Indaratul retinei. Se corecteaza cu lentile convexe, convergente. V. si presbiopie, anopie.

HIPERMNEZIE, s. f. / hypermnesia, s. f. / hypermnesia. [QT. *hyper* = mai mult, *mneme* = memorie, de la *mnasthai* = a-fi aminti.] Perturbare a memoriei, caracterizata prin redarea cu precizie excesiva a evenimentelor trecute.

HIPERNATRIEMIE, s. f. / hypernatremie, s. f. / hypernatr(a)emia. [Qr. *hyper* = mai mult; *spanwia natron*, or. *natroun* = carbonatului de sodiu natural; gr. *haimii*, -otos = s&nge.] Cresterea sodiului sanguin peste valorile normale (peste 145 mEq/l sau 145 mmol/l). Cauze: hipercorticism, deshidrata-re, insuficienta renala acuta sau cronica, insuficienta cardiaca.

HIPERNATRIURIE, s. f. / hypematriurese, hyper-natr(i)urie, s. f. / hypernatruria. [Qr. *hyper* = mm. mult; *spanioU natron*, or. *natroun* = c.arbonatu[de sodiu natural; gr. *ouron* = urind.] Cresterea continutului de sodiu din urina.

HIPERNEFROM, s. n. / hypernephrome, s. m. / hyper-nephroma. [Cjr. *hyper* = mai mult, *nephros* = rinichi; -oma.] Sin.: nefrocarcinom (v.).

HIPEROREXIE, s. f. / hyperorexie, s. f. / bulimia. {Cjr. *hyper* = mai mult, *orexis* = apetit.} Sin.: bulimie (v.).

HIPERORCHIDIE, s. f. / hyperorchidie, s. f. / hyper-orchidism. {Cfr. *hyper* = mai mult; *orkhis*, -idos = tes-ticul} Hiperfunctie endocrina a testiculelor. La adult, h. genereaza o exagerare a comportamentului sexual (tip hiperdiastenic), iar la copil determina *macrogenitosomie precoce (adenom al glandei interstiiale a testiculului).

HIPEROXEMIE

HIPEROSMOLALITATE, s. f. / hyperosmolalite, s. f. / hyper-osmolality. [Gfr. *hyper* = mai mult; *osmos* = wvpuis, tmpin-wre.] Cresterea *osmolalitatii. V. si hipertonie.

HIPEROSMOLARITATE, s. f. / hyperosmolarit6, s. f. / hyper-osmolarity. {Cjr. *hyper* = mai mult; *osmos* = impuls, unpin-gm.} Cresterea *osmolaritatii. V. si hipertonie.

HIPEROSTOZA, s. f. / hyperostose, s. f. / hyperostosis. [Ar. *hyper* = fitflii mult; *osteon* = os; -oza.] Ingrosare anormala, circumscrisa sau difuza, a unui sau a mai multor oase, antrenand deformari osoase. H. constituie procesul patologic dominant Intr-o serie de boli sau sindroame: 1) *H. corticaS generalizata* sau *endostala*, sin.: boala Van Buchem (v.). 2) *H. corticala infantila*, sin.: boala Caffey (v.). 3) *H. diafizara*, sin.: boala Engelmann (v.). 4) *H. frontala interna*, sin.: boala Morgagnistewart-Morel (v.). 5) *H. generalizata cu pahidermie*, sin.: sindrom Uehlinger (v.). 6) *H. vertebrala anchilozanta* (v.).

HIPEROSTOZA VERTEBRALA ANCHILOZANTA / hyperostose ankylosante vertebrale / Forestier-Rotfes-Querol syndrome. Afectiune ce se caracterizeaza prin osificari intervertebrale dorsale inferioare si osteofitoza lombara exuberanta, denumita "In flacara de lumanare". Se asociaza relativ frecvent cu un diabet. Apare mai frecvent la barbati, dupa decada a sasea de viata. Sin.: spondiloreostoza, sindrom Forestier-Rotes-Querol.

HIPEROVARIE, s. f. / hyperovarie, s. f. / hyper-ovaria. [Cjr. *hyper* = mai mult; [at. *medlcaCct ovarium* = war, de ia ovum = ou.] Hiperfunctie endocrina a ovarului, exprimata adesea prin sindrom de *hiperestrogenism sau "hiperluteinism.

HIPEROXALURIE, s. f. / hyperoxalurie, s. f. / hyperoxaluria. [Ar. *hyper* = mai mult; *oxajis* = macrif, *ouron* = urind.] Excretie a unor cantitati man de *oxalat in urina, care poate conduce la formarea de calculi urinari. Se deosebesc: 1) *H. enterica* survine dupa rezectia extinsa a *ileonului, care are drept consecinta o absorbtie excesiva de oxalat la nivelul *co-lonului, cu formare de calculi in tractul urinar. 2) *H. primara* este o boala genetica ce se caracterizeaza prin excretia de cantitati mari de oxalat, nefrolitiază, nefrocalcinosa, tendinta la insuficienta renala si, frecvent, depozite generalizate de oxalat de calciu (*oxaloza), ca urmare a unui defect de metabolizare a *glixilatului. Se disting doua tipuri de h. p.: a) *H. de tip I*, denumita si oxaloza, reprezinta prima boala grava in care s-a demonstrat rolul patogenetic al unui defect de adresare a unei proteine. In aceasta boala se constata un deficit la nivelul hepatocitelor al enzimei alanin glixilat aminotransferaza (AGT). Aceasta enzima este eficienta numai daca se afla in 'peroxizomi. In cazul cand *secventa semnal a enzimei este alterata (din cauza unor mutatii genetice precise), aceasta rateaza tinta sa naturala (peroxizomii) si se fixeaza la nivelul 'mitocondri-ilor. Aceasta modificare de „adresa" a AGT face ca aceasta sa nu Tsi mai exercite rolul fiziologic: metabolizarea glixilatilor. Ca urmare, acestia se depun in hepatocite unde sunt oxidati in oxalati. Cantitatile de oxalati acumulate in organism pot fi extrem de mari, chiar de ordinul kilogramelor, acestia invadand, pe cale sanguina, organismul, iar prin depunere provocand leziuni multiorganice, in deosebi renale, osoase, articulare, vasculare si oculare. Primul organ afectat este rinichiul, prin aparitia litiazei renale si a nefrocalcinozei, iar ulterior majoritatea celorlalte viscere. B) *H. de tip 11*: este caracterizata prin excretia de acid oxalic si acid L-glicerat din cauza alterarii metabolizarii hidroxipiruvatului in D-glicerat, ca urmare, probabil, a unui defect autozomal recesiv al glicerat dehidrogenazei.

HIPEROXEMIE, s. f. / hyperoxemie, s. f. / hyperox(a)emia. [CfT. *hyper* = mai mult; *oxys* = acn, o^gen; *haima*, -otos = sdnge.] Cresterea continutului de oxigen din sangele arterial, accidentala sau terapeutica.

HIPERPARATIROIDISM, s. n. / hyperparathyroidisme, s. m. / hyperparathyroidism. [Cjr. *hyper* = mai mult; *parn* = idnga; *thyreos* = pavdzd, scut; *eidos* = forma, -ism.] Stare patologică determinată de secreția excesivă de *parathormon, trăsătură clinică prin tulburări ale metabolismului caldului și fosforului (*osteoză paratiroidiană sau "nefrocalcinoză"). Se distinge:

1) *H. primar*, determinat de un adenom, mai rar de un carcinom sau de o hiperplazie hipertrofică a glandelor paratiroidice. Aspectul său tipic este de "osteită fibrochistică sau osteoză paratiroidiană, dar poate provoca și *osteoporoză difuză sau *litiază renală izolată. 2) *H. secundar* poate să apară în *rahitism, *osteomalacie, *m* carente minerale, în unele leziuni renale sau în unele cancere (*mielom multiplu).

HIPERPATIE, s. f. / hyperpathie, s. f. / hyper-pathia. [Cjr. *hyper* = mai mult; *pathos* = afecțiune., *fiola*.] Recepție exagerată a durerii în sindromul talamic (*sindrom Dejerine-Roussy). Poate fi declanșată chiar de excitanți *subliminali sau de stimuli afectivi.

HIPERPIGMENTATIE, s. f. / hyperpigmentation, s. f. / hyperpigmentation. [Cjr. *hyper* = mai mult; (at. *pigmentum* = vopsea.) Acumularea în exces a unui pigment în anumite tesuturi. *H. cutanată* - v. melanodermie.

HIPERPIREXIE, s. f. / hyperpyrexie, s. f. / hyperpyrexia. [Cjr. *hyper* = mai mult; *pyrexia* = acces de febră, de. [a *pyressein* = a. a. febră.] *Febra extrem de crescută.

HIPERPITUITARISM, s. n. / hyperpituitarisme, s. m. / hyperpituitarism. [Cjr. *hyper* = mai mult; (at. *pituita* = secreție cu mucozități (deoarece. anticii creșterea ca. sec. re. tute. nazale prin din. actastH glandă, prin lama ciuruită a etmoiaului); -ism.] Stare patologică indusă de hiperfuncția hipofizei (sau glandă pituitară). Cauze: adenomul bazofil, care determină compresiuni ale glandei, sau adenomul eozinofil (denumit și adenom somatotrop), care provoacă *acromegalie.

HIPERPLACHETOZA, s. f. / hyperplaquetose, s. f. / thrombocytosis. [Cjr. *hyper* = mai mult; fr. *plaquette*, din oCandea. *pliiicn* = a carpi, a petici; -oza.] Sin.: trombocitoză (v.).

HIPERPLAZIE, s. f. / hiperplazie, s. f. / hiperplazia. [Cjr. *hyper* = mai mult; *plasis* = modelare, de. [a *plassein* = a forma, a modela.] Dezvoltare exagerată a unui țesut sau organ datorită înmulțirii elementelor celulare normale. partea afectată devine mai mare, dar țesutul sau organul își păstrează forma normală. *H.* poate fi fiziologică sau compensatorie (ex.: refacerea unui țesut după îndepărtarea unui fragment) sau patologică, de obicei de natură hormonală, de suprastimulare (ex.:

prin creșterea estrogenilor rezultă h. endometrului, cu sângereare menstruală anormală). V. și hipertrofie.

HIPERPNEE, s. f. / hyperpnee, s. f. / hyperpn(o)ea. [Cjr. *hyper* = mai mult; *pn(o)ea* = respirație, de. la *pn(ein)* = a respira] Respirație care se caracterizează prin frecvență și amplitudine anormal crescute ale actului respirator și se asociază cu *hiperventilație.

HIPERPOLARIZARE, s. f. / hyperpolarisation, s. f. / hyperpolarization. [Cjr. *hyper* = mai mult; (at. *polus* = pol.) Creșterea sarcinii electrice la nivelul membranei celulare, cu mărirea *potentialului de repaus.

HIPERPROLACTINEMIE, s. f. / hyperprolactinemie, s. f. / hyperprolactin(a)emia. [Cjr. *hyper* = mai mult; (at. gr. *pro* = înainte, m față; lot. *lac, lactis* = [apte; -ind; gr. *haima, -atos* = sânge.) Creșterea concentrației *prolactinei în sânge, fiziologică în cursul sarcinii și al alăptării. În patologie se distinge: 1) *H. primară*, datorată unei tumori (*adenom) sau hiperfuncției antehipofizei. 2) *H. secundară* poate apărea în: hipertensiune arterială, insuficiență renală, anorexie mentală, hipertensiune arterială și după administrarea unor medicamente (neuroleptice, alfametildopa, cimetidina).

HIPERPROLINEMIE, s. f. / hyperproliferemie, s. f. / hyperprolin(a)emia. Prezintă excesivă în sânge a aminoacidului *prolina. Boala ereditară, provocată de absența unor enzime ce degradează prolină. Clinic, apar întârzierea dezvoltării mentale și tulburări neurologice.

HIPERPROTEINEMIE, s. f. / hyperproteinemie, s. f. / hyperprotein(a)emia. [Cjr. *hyper* = mai mult; *protos* = vrimul; -ind; *haima, -atos* = sânge.] Creșterea nivelului proteinelor din serul sanguin peste 78 g/l. Apare prin creșterea masei de proteine (indeosebi *globuline) sau datorită *hemoconcentrației. Poate avea cauze diverse: deshidratare, boli infecțioase, mielom etc.

HIPERSECRETIE, s. f. / hypersecretion, s. f. / hypersecretion. [Cjr. *hyper* = mai mult; (at. *secretio, -onis* = separare, de. la *secernere* = a maeprta, a separa.) Creșterea anormală a secreției unei *glande.

HIPERSENSIBILITATE, s. f. / hypersensibilitate, s. f. / hypersensitivity. [Cjr. *hyper* = mai mult; lot. *sensibilitas, -atis* = sensibilitate, de. la *sentire* = a simți] 1) Stare de reactivitate crescută a organismului, în general indusă specific de difenți agenți. 2) În sens restrâns, termenul este utilizat cu referire la manifestările patologice consecutive reacției antigen-anticorp, de tip alergic sau anafilactic. *H.* reprezintă un răspuns imun anormal de intens față de un stimul antigenic normal, în cursul căruia pot apărea leziuni tisulare. Inițial, clasificarea stărilor de *h.* a fost stabilită pe baza timpului scurs de la contactul cu anti-genul la apariția reacțiilor organismului, distingându-se: a) *H. imediată*, fenomen de alergie umorală, care apare rapid (secunde până la ore) și se manifestă prin fenomene generate (accidente anafilactice) sau locale (crize de astm, urticarie etc.).

*Boala serului și *fenomenul Arthus sunt cazuri particulare ale alergiei umorale. b) *H. întârziată* sau *cu mediere celulară*, care survine la 24-36 de ore după contactul cu antigenul și nu este legată de prezenta unor anticorpi serici, ci de acțiunea limfocitelor T și a macrofagelor, dotate cu dtotoxicitate și secretoare de "limfokine. Acest tip de *h.* survine la subiecți nesensibilizați, fără anticorpi preexistenți. Ex.: reacțiile la tuberculina și la întepaturile de insecte, sensibilizarea la contactul cu unele substanțe chimice etc. 0 clasificare mai apropiată de complexitatea fenomenelor de *h.* a fost elaborată de Gell și Coombs, care au distins patru tipuri de *h.*, adesea asociate: a) *tip I, h. anafilactică (immediată)*, cu anticorpi circulanți (IgE, reagine), care cuprinde anafilaxia cu manifestări generale (*soc anafilactic) și localizate (astm, coriza spasmodică, urticarie, edem Quincke etc.), ca și *atopia. b) *tip II, h. citotoxică (dependenți de anticorpi)*, cu distrucție prin anticorp și complement a celulelor ce contin antigen; ex.: anemia hemolitică autoimună. c) *tip III, h. semitardivă (dependentă de complexe imune)*, unde intervine, de asemenea, complementul și care cuprinde bolile complexelor imune (fenomenul Arthus, boala serului, pneumopatiile imunologice). d) *tip IV, h. cu mediere celulară (întârziată)*, consecutivă atacului direct al antigenului de către limfocitele T sensibilizate, acționând prin dtotoxicitate sau elibe-rare de limfokine (alergia tuberculoasă, rețetui greței). După cum se poate observa, primele trei tipuri de *h.* sunt mediate de anticorpi, iar tipul IV este mediat celular (de către limfocitele T și macrofage). Reacțiile de *h.* sunt declanșate de anti-geni variați, care diferă de la un individ la altul. De obicei, *h.* nu se manifestă la primul contact cu antigenul (deoarece este necesar un interval de timp pentru inducerea anticorpiilor sau a celulelor T specifice), d apare la contactele ulterioare cu același antigen.

HIPERSEXUALITATE, s. f. / hipersexualitate, s. f. / hipersexuality. [Cjr. *hyper* = mai mult; (at. *sexualis* = referitor la sex, de. la *sexus* = se^)] Exagerarea dorinței sexuale.

HIPERSIAUE

HIPERSIALIE, s. f. / hypersialie, s. f. / hypersialidosis. [Cjr. *hyper* = mat mult; *sialoa* = saliva,} Sin.: ptialism (v.).

HIPERSIDEREMIE, s. f. / hypersideremie, s. f. / hypersider(a)emia. {Qr. *hyper* = mai mult; *sideros* = fier; *haima*, -atos = sa.nge.} Cresterea concentratiei fierului In serul sanguin.

HIPERSOMNIE, s. f. / hypersomnie, s. f. / hyper-somnia. [Gr. *hyper* = mai mult; [at. *somnus* = somn.] Tendinta la somn excesiv, patologic.

HIPERSPASTIC, adj. / hyperspastique, hyper-spasmodique, adj. / hyperspastic. [Cjr. *hyper* = mm mult; int. *spusticus*, gr. *spastikos* = care. trage w-auntru, de. la gr. *span* - a trage.] Care se Insoteste de contracturi intense.

HIPERSPLENISM, s. n. / hypersplenisme, s. m. / hypersplenism. [Gr. *hyper* = mai mult; *splen*, -os = spiind; -ism.] Sindrom caracterizat prin: 1) Diminuare puternica, disociata sau globala, a numarului hematiilor, leucocitelor si plachetelor din sangele circulant. 2) Activitate normala sau crescuta a maduvei osoase hematogene. 3) Ameliorarea sau vindecarea sa prin splenectomie. H. este consednta activitatii excesive a splinei, adesea hipertrofiata, care distruge globulele rosii pe care le contine, formeaza anticorpi nocivi pentru elementele figurate din sangele circulant sau perturba maturatia si eliberarea celulelor sanguine de la nivelul maduvei. H. poate fi *secundar* ("tuberculoza, *malariae, "ciroza hepatica, leucemie, *boala Besnier-Boeckschaumann, *boala Hodgkin, *boala Bryll-Symmers, tulburari ale circulatiei portale) sau *primitiv-primar* ("icter hemolitic congenital, *purpura trombocitopenica idiopatica, *neutropenie splenica, *pancitopenie).

HIPERSTENIE, s. f. / hypersthenie, s. f. / hyper-sthenia. [Gr. *hyper* = mai mult, m e^ces; *sthenos* = forta.] Existenta unor forte sau tensiuni anormale Intr-o anumita zona sau In intreg organismul. Ex.: h. gastrica, exagerarea motilitatii stomacului.

HIPERSTENURIE, s. f. / hypersthenurie, s. f. / hypersthe-nuria. [Gr. *hyper* = mat mult; *sthenos* = forta, concentra.p.e.; *ouron* = urina.] Emisie de urina anormal concentrate), de re-gula ca o consednta a *deshidratarii sau a scSderii excesive a volumului transpiratiei.

HIPERTELORISM, s. n. / hypertelorisme, s. m. / hypertelorism. [Gr. *hyper* = mai mult; *telouros* = indepartat; -ism.] Termen care semnifica, 'in general, cresterea distantei dintre doua structuri anatomice de acelasi tip (pereche), dar care este folosit mdeosebi pentru a desemna h. *ocular*, semn Intr-o serie de sindroame plurimalformative (congenitale sau doban-dite).

HIPERTENSIUNE, s. f. / hipertension, s. f. / hypertension. [Gr. *hyper* = mai mult; [at. *tensio*, -onis = intmdcre., de. [a *tendere* = a mtinde..} Cresterea tensiunii, cu sensul de h. *vas-culara* sau h. *arteriala*, adica cresterea presiunii la nivelul re-telei arteriale. Termenul h. a. desemneaza 'in practica cresterea tensiunii In arterele marii circulatii (h. *sistemica*), presiunea maxima depasind 170 mmHg si putand atinge 250-300 mmHg, iar presiunea minima depasind 100 mmHg. De fapt, presiunea arteriala normala variaza In functie de varsta si, uneori, In functie de originea elnica. De aid, unele variatii In stabilirea va-lorilor tensionale care atesta h. a. Clasificarea h. a. conform „1999 World Health Organisation - International Society of Hypertension Guidelines for the Management of Hypertension" (J. Hypertens. 1999, 17:151-183) este urmatoarea: 1) *Ten-siune arteriala optima*: TAS (tensiunea arteriala sistolica) < 120, TAD (t. a. diastolica) < 80. 2) *T. a normala*: TAS < 130, TAD < 85. 3) *T. a la limita supenoara a normalului*: TAS 130-139, TAD 85-89. 4) *HA gradul 1 (usoara)*: TAS 140-159, TAD 90-99. 5) *Subgrup borderline*: TAS 140-149, TAD 90-94. 6) *HA gradul 2 (moderata)*: TAS 160-179, TAD 100-109. 7) *HA gradul 3 (severa)*: TAS 2: 180, TAD > 110. 8) *HA sistolica izo-*

HIPERTENSIUNE ARTERIALA PULMONARA

lata: TAS S 140, TAD < 90. 9) *Subgrup borderline*: TAS 140-149, TAD < 90. Cand valorile tensiunii sistolice si distolice se Incadreaza In doua categorii diferite, pentru clasificarea hipertensiunii se ia In considerare valoarea cea mai mare. H. a. provoaca frecvent cefalee, tulburari senzoriale usoare, crampe ale extremitatilor si poate fi la originea unor complicatii grave, fndeosebi accidente neurovase de origine vasculara, insufidenta ventriculara stanga, insufidenta renala. Cauzele h. a. raman, In majoritatea cazurilor, obscure, desi, ca urmare a numeroase cercetari, se contureaza o serie de teorii patogenice. In oonsecinta, ramane operanta clasificarea sindroamelor hipertensive 'in: 1) *H. a. esentiala*. 2) *H. a. secundara (simptomatica)*. 1) *H. a. esentiala*, de cauze incomplet elucidate, reprezinta peste 80% din cazuri si cuprinde: a) *h. a. benigna* (circa 70% din cazuri), diagnosticul fiind stabilit dupa eliminarea unor cauze renale, suprarenale, cardiovasculare etc.; b) *h. a. maligna* (8-10% din cazuri), cu tensiune mult ridicata si leziuni de fund de ochi accentuate In raport cu h. a. benigna. Evolutia si prognosti-cul h. a. esentiale se urmaresc Indeosebi pe baza examenului fundului de ochi. 2) *H. a. secundara* are o cauza cunos-cuta, bine definita si reprezinta o mica parte a cazurilor de h. a. Cauze: a) de origine renala: afectiuni renale medicate si chirurgicale; b) de origine endocrina: feocromodtom, cortico-suprarenalom, boala Gushing, hipertireoze, menopauza; c) de origine cardiovasculara: ateroscleroza, coarctatia aortei, peri-arterita nodoasa, trombangeita obliteranta, insufidenta cardiaca dreapta primitiva, aortite, anevrisme aortice; d) de origine ner-voasa: leziuni neurovase centrale diverse, tabes, leziuni ale zonei reflexogene sinocarotidiene; e) de origine variata: dia-bet, guta, obezitate.

HIPERTENSIUNE ARTERIALA ESENTIALA / hypertension arterielle essentielle / essential hypertension. V. hipertensiune.

HIPERTENSIUNE ARTERIALA DE GRANITA / hypertension limite / borderline hypertension. H. a. In care valorile cres-cute alterneaza cu cele normale. Nosologic reprezinta un sub-grup al hipertensiunii arteriale usoare cu tensiune arteriala (TA) sistolica 140-160 mmHg si/sau TA diastolica 90-95 mmHg. Subiectii cu h. a. g. prezinta un rise mai mare de Tmbolnavire prin maladii cardiovasculare.

HIPERTENSIUNE ARTERIALA MALIGNA / hypertension arterielle maligne / malignant arterial hypertension. Forma de h. a. a adultului tanar, de obicei fatala. Apare eel mai frecvent In cursul unei insufidente renale (60% din cazuri), al unei h. banale sau, mai rsr, In h. renovasculara. Sunt caracteristice leziunile de arteriolita fibrinoida, necrozanta si stenoza, Indeosebi la nivel renal, fapt ce conduce la hipersecretie de *renina, 'angiotensina si *aldosteron. Presiunea arteriala este foarte crescuta (250/150 mmHg) si manifestarile encefalice domina tabloul clinic, cefaiee, retinopatie hipertensiva cu edem papilar si hemoragii. Decesul se produce prin accidente cere- , brale, cardiace si, mdeosebi, prin insufidenta renala.

HIPERTENSIUNE ARTERIALA PULMONARA / hypertension arterielle pulmonaire / pulmonary hypertension. Crestere a j presiunii In retea arteriala pulmonara peste 35 mmHg (normal, 25 mmHg, minimum 15 mmHg, In medie 20 mmHg). Cauze: 1) Cardiopatii congenitale cu *sunt stanga-dreapta cu debit mare. 2) rezistenta excesiva la curgerea sangelui, In doua alternative: a) *h. a. p. precapilara*, cu presiune capilara normala, dar cu cresterea presiunii la nivelul arteriolelor pulmo-nare (In bronhopneumatii cronice, embolii pulmonare masive sau repetate, unele stenoze mitrale, unele cardiopatii congenitale cu sunt stanga-dreapta, h. a. p. primitiva); b) *h. a. p. postcapilara*, cu cresterea presiunii In aval fata de arteriole pulmonare, la nivelul inimii stangi (leziuni mitrale, insuficie

HIPERTENSIUNE ARTERIALA SECUNDARA

ventriculara stanga). 3) *H. a. p. primitiva*, afectiune rara, de cauza necunoscuta, caracterizata prin Ingrosare considerabila a peretilor arterelor pulmonare si prin evolutie fatala. *H. a. p.*, indiferent de cauza, provoaca dilatata trunchiului si ramurilor mari ale arterei pulmonare si hipertrofie ventriculara dreapta, manifestata prin dispnee de efort crescanda si evolutie catre insuficienta ventriculara dreapta.

HIPERTENSIUNE ARTERIALA SECUNDARA / hypertension arterielle secondaire / secondary hypertension. V. hipertensiune.

HIPERTENSIUNE INTRACRANIANA / hypertension intracranienne / intracranial hypertension. Sindrom caracterizat prin *cefalee frontala sau occipitala, vomismente, tulburari oculare (*diplopie prin paralizia perechii a VI-a de "nervi cranieni, edem papilar prin staza, care uneori poate conduce la *cecitate prin atrofie optica). *H. i.* este provocata de hipertensiunea In va-sele cerebrale, edemul cerebral sau acumularea de lichid cefalorahidian, care pot aparea In urmatoarele circumstante patologice: leziuni expansive intracraniene (tumora, hematom, abces), accidents vasculare (edem cerebral paroxistic In-tr-un puseu de hipertensiune arteriala, hemoragie cerebrala sau mening-giana, ramolismnt cerebral), infectii (meningite, encefalite) sau hidrocefalie.

HIPERTENSIUNE GRAVIDICA / hypertension gravidique / gestational hypertension. Sin.: toxemie gravidica (v.).

HIPERTENSIUNE PORTALA / hypertension portale / portal hypertension. Sindrom manifestat prin ascita, circulate colaterale, splenomegalie, hemoragii digestive, tulburari digestive si nervoase (*encefalopatie portocava). Cauze: 1) *Dinamice*, h. p. prin aflux portal crescut, consecinta a unor modificari locale si a relatiilor anatomofunctionale arteriolocapilare de la nivelul splinei. 2) *Mecanice*, mult mai importante decat primele, provoaca blocajul circulatiei portale prin obstacol de origine hepatica (ciroza) sau extrahepatica (stenoza congenitala a venei porte la copil, tromboza venei porte). Sin.: sindrom de hipertensiune portala.

HIPERTENSIV, adj., s. m. sau f. / hypertensif, -ive, adj., s. m. ou f. / hypertensive. [Qr. *hyper* = mai mult; Cat. *ten-sus*, de *la tendere* = a intinde., a incorda.] (Bolnav) care sufera de hipertensiune sau factor care provoaca hipertensiunea arteriala.

HIPERTERMIE, s. f. / hyperthermie, s. f. / hyper-thermia. [Qr. *hyper* = mai mult; *therme* = caCaura.] Sin.: febra (v.).

HIPERTERMIE MALIGNA DE EFORT / hyperthermie maligne d'effort / exertion malignant hyperthermia. Sindrom care apare brutal, dupa un efort intens si prelungit In climat cald si umed. Pe langa cresterea temperaturii centrale la 40°C, se produc tulburari neuropsihice severe, tahicardie cu sincopa cardiovasculara, uneori sudatie abundenta, semne biochimice de liza musculara, tulburari de coagulare, afectare hepatica si renala.

HIPERTERMIE MALIGNA PERANESTEZICA / hyperthermie maligne peranesthetique / malignant hyperthermia of anesthesia. Sindrom rar, ce apare In cursul anesteziilor generale, Indeosebi cand se asociaza tiopental-sucdnilcolina si halotan. Se manifesta cu febra intensa, 42°C si peste, Insoita tot-deauna de hiperpnee, cianoza, hipertensiune arteriala, tahicardie si adesea de rigiditate musculara.

HIPERTIMIE, s. f. / hyperthymie, s. f. / hyperthymia. [Cfr. *hyper* = mai mult; *thymos* = minte, spirit.] Exaltare a vietii afective, Insoita de obicei de o anumita euforie. Uneori, prin h. se Ințelege accentuarea vietii afective In ambele directii: euforie (*manie) sau tristete (*melancolie).

HIPERTIROIDIE, s. f. / hyperthyroidie, s. f. / hyperthyroidism. [Ar. *hyper* = mai mult; *thyreos* = pavdzd, scut; *eidōs* = forms.] Sin.: hipertiroidism (v.).

HIPERTROFE

HIPERTIROIDISM, s. n. / hyperthyroidism, s. m. / hyperthyroidism, hyperthyreosis. [Cjr. *hyper* = mai mult; *thyreos* = pavdzd, scut; *eidōs* = formd; -ism] Ansamblu de mani-festari plurisistemice determinat de hipersecretia prelungita de hormoni tiroidieni, ceea ce implica o hiperfunctie a parenchi-mului tiroidian si o serie de manifestari tie *tireotoxicoza. *H.* este constanta In "boala Basedow-Graves. Alte forme de h.:

*adenomul tiroidian hiperfunctional (adenomul toxic sau boala Plummer); *tireotoxicoza factitia* (prin administrare exogena de hormoni tiroidieni In exces); secundar unui adenom hipofizar secretant de TSH (*h. hipofizara*); prin secretie extratirodiana de hormoni tiroidieni (*struma ovarii*, *mola hidatiforma); In ca-zul unui careinom tiroidian asociat cu hipersecretie hormonală; pasager, In relatie cu unele forme de tiroidita (*tiroidita suba-cuta De Quervain, *tiroidita Hashimoto). Tulburarile din h. se constituie In-tr-un sindrom caracterizat prin simptome metabo-lice ("catabolism accentuat, cresterea metabolismului bazal, In-suficienta energetica tisulara), simptome cardiovasculare, neuro-vegetative si psihice. *H.* cu exoftalmie este *boala Basedow-Graves. Termenii hipertiroidie si h. nu sunt total sinonimi. In engleza se utilizeaza indeosebi termenul h., iar aiti autori, In-deosebi francofoni, prefera termenul de hipertiroidie. Uneori, h. este Ințrebuintat cu sensul "*thyroid-like*". Sin.: hipertiroidie, *tireotoxicoza (sin. partial, deoarece exista tireotoxicoze fara h.).

HIPERTIROXINEMIE, s. f. / hyperthyroxinemia / hyperthyroxin(a)emia. Exces de "tiroxina In sange.

HIPERTON, adj. / hypertonique, adj. / hypertonic. [Cjr. *hyper* = mai mult; *tonos* = tensiune.] 1) Care se raporteaza la hiper-tonie (v.). 2) 0 solutie a carei presiune osmotica este supe-rioara celei a plasmei. 3) Caracteristica unei solutii cu o con-centratie suficient de crescuta In solviti pentru a provoca ie-sirea apei din celule, prin *osmoza. Var.: hipertonic.

HIPERTONIC. Var. pentru hipertonic (v.).

HIPERTONICITATE, s. f. / hypertonie, s. f. / hypertonicity. [CfT. *hyper* = mai mult; *tonikos* = intantOT, de ia *tonos* = tensiune.] Sin.: hipertonie, 1 (v.).

HIPERTONIE, s. f. / hypertonie, s. f. / hypertonicity (1), hypertonia (2, 3). [Gjr. *hyper* = mai mult; *tonos* = tensiune.] 1) Starea unui lichid sau a unei solutii avand o *presiune osmotica mai mare decat cea a unui alt lichid cu care este pus In contact. *H. plasmatica* reprezinta cresterea presiunii osmo-tice a plasmei, ca urmare a cresterii concentratiei In electroliti sau a deshidratarii. V. sindrom de hipertonie osmotica a plasmei. Sin.: hipertonicitate. 2) Spasm permanent arteriocapilar, care poate provoca hipertensiunea arteriala. 3) Cresterea *to-nusului muscular sau a *tonicitatii unui organ. Sin.: hipertonicitate.

HIPERTRICOZA, s. f. / hypertrichose, s. f. / hypertrichosis. [Qr. *hyper* = mai mult; *thrix, trikhos* = par; -ozd.] Dezvoltare anormala a parului, a sistemului pilos. Poate fi congenitala sau dobandita, localizata sau generalizata.

HIPERTRIGLICERIDEMIE, s. f. / hypertriglyceridemie, s. f. / hypertriglycerid(a)emia. [Qr. *hyper* = mai mult; *fat. tres, tria, gr. tres* = trei; *gr. glykeros* = ind'ulciti de. la *glykys* = duft; *haima, -atos* = sange.] Cresterea concentratiei "trigliceridelor din sange. Pentru *h. familiala*, v. hiperlipoproteinemie.

HIPERTROFIE, s. f. / hypertrophie, s. f. / hypertrophy. {Cjr. *hyper* = mai mult; *trophe* = h-ranO., nutritie..} Cresterea dimensiunilor, a volumului unui tesut sau a unui organ prin marirea celulelor si doar secundar prin multiplicare celulara. Se datoreaza cresterii rezistentei In fata unei cavitati (suprasolicitare de rezistenta) sau cresterii volumului de umplere prin re-fluare sau sunt (suprasolicitare de volum). Ex.: h. musculara consecutiva efortului fizic. A se compara cu *hiperplazia. V. si atrofie.

HIPERTROFIEATRIALA

HIPERTROFIE ATRIALA / hypertrophie atriale / atrial hypertrophy. Cresterea masei musculare atriale prin suprasolicitare de volum sau de rezistentă a atrilor. Este obiectivată electrocardiografic prin modificări ale undei P. În *h. a. stanga*, unda P are aspect bifid, cu baza ușor largită, denumită și „P mitral”, înalțită în *stenoza mitrală*. În *h. a. dreapta*, unda P are amplitudine crescută (peste 2,5 mV), este ascuțită, dar cu baza normală; mai este numită „P pulmonar”, datorită incidentei sale crescute în **cordul pulmonar cronic*.

HIPERTROFIE VENTRICULARA / hypertrophie ventriculaire / ventricular hypertrophy. Cresterea masei ventriculare consecutiv h. muschiului cardiac, manifestată electrocardiografic prin deplasarea axului electric de partea hipertrofiată, largire ușoară a complexului QRS și modificări ale undei T. Tipuri:

1) *H. de adaptare* apare când ventriculul drept este obligat să se adapteze la regimul de presiune din marea circulație (ex.: în *tetradă Fallot*). 2) *H. de baraj*, când crește rezistența la evacuarea ventriculilor (în **hipertensiunea arterială sau pulmonară*, în *stenoza aortică sau pulmonară*). 3) *H. de suprasarcină* sau de *reflux*, când un ventricul preia un aport de sânge suplimentar (insuficiența valvulară, **sunt stanga-dreapta*).

HIPERTROMBOCITEMIE, s. f. / hyperthrombocytémie, s. f. / thrombocytosis. [Cjr. *hyper* = mai mult; *thrombus* = cheag; *kytos* = celulă.; *haima*, *-atos* = sânge.] Cresterea excesivă a numărului de trombocite în circulație periferică, uneori peste un milion pe mm³. Se constată în stări infecțioase, stări posthemoragice, leucoza mieloidă cronică, boala Vaquez, h. esențială etc. Cresterea numărului de trombocite duce nu la tromboză, ci la hemoragii.

HIPERTROPIE, s. f. / hypertropie, s. f. / hypertropia. [Cjr. *hyper* = mai mult; *trope* = în *tov-cere*, de la *trepein* = a mțoarce.; *ops*, *opos* = raz, vedere.] Deviație permanentă a *axei vizuale a unui ochi în sus, denumită și **strabism vertical sau divergentă verticală*. Sin. (rar): *anopie*.

HIPERURICEMIE, s. f. / hyperuricémie, s. f. / hyperuric(a)emia. [Cjr. *hyper* = mai mult, *ouron* = urind, acid uric.; *haima*, *-atos* = sânge.] Cresterea cantității de **urat de sodiu*, sare a acidului uric, în circulația sanguină. Se admite existența unei h. la concentrații de peste 416 mol/l. Uneori sunt denumite ca h. și fenomenele patologice rezultate în urma acestei creșteri (**gota*, **litiază*). În cazul *h. congenitale* s-a descris **sindromul Lesch-Nyhan*.

HIPERVENTILATIE, s. f. / hyperventilation, s. f. / hyperventilation. [Cjr. *hyper* = mot mult; *lot. ventilatio*, *-onis* = CjCpunere ia. vant, de [a *ventilare* = a agita în ae-r.] Cresterea debitului ventilator alveolar, care se traduce prin *hipercapnie*. H. alveolara poate fi reflexă, emoțională, terapeutică sau neurologică. În marea majoritate a cazurilor este în relație cu o afecțiune respiratorie care determină hipoxie, și h. apare ca mecanism compensator. V. și *ventilație pulmonară*.

HIPERVITAMINOZA, s. f. / hypervitaminose, s. f. / hypervitaminosis. [Cfr. *hyper* = mai mult; [at. *vita* = viață., gr. *ammoniakon* = sare de amoniu, găsită în apropierea tempului [ui Jupiter Amman din Lifiia.; -ina; -oza.] Dismetabolism cronic determinat de aportul exogen excesiv al unor vitamine, în special vitaminele A și D. Ex.: În cazul h. D apare un dismetabolism fosfocalcic.

HIPERVOLEMIE, s. f. / hypeivol(h)emie, s. f. / hypervol(a)emia. [^r. *hyper* = mai mult; [at. *volumen*, *-mis* = sul lit h&rtii de la *volvere* = a rasuci, a inva-rti; gr. *haima*, *-atos* = sânge.] Cresterea volumului sanguin total circulant. V. *vo-lemie*.

HIPNAGOG, adj. / hypnagogique, adj. / hypnagogic. [Cfr. *hypnos* = somn; *agogos* = care conduce spre.] Care se produce în momentul adormirii, în faza inițială a somnului. Ex.: halucinații h., anxietate h.

HIPOCALCIURIE

HIPNOLOGIE, s. f. / hypnologie, s. f. / hypnology. [Cfr. *hypnos* = somn; *logos* = știință.] Studiul somnului și al perturbărilor acestuia.

HIPNOPOMPIC, adj. / hypnopompique, adj. / hypnopompic. [Qr. *hypnos* = somn; *pompe* = procesiune.] Care se produce în momentul trezirii din somn.

HIPNOTERAPIE, s. f. / hypnotherapie, s. f. / hypnotherapy. [Qr- *hypnos* = somn; *therapeia* = trata.me.nt, de. ia *therapeuein* = a îngrijii] Terapie prin **hipnoza*.

HIPNOTIC, adj., s. n. / hypnotique, adj., s. m. / hypnotic. [Cjr. *hypnotikos* = care. produce, sonn, de. Ca *hypnos* = somn.] Sin.: *somnifer* (v.).

HIPNOTISM, s. n. / hypnotisme, s. m. / hypnotism. [Cjr. *hypnos* = somn; -ism.] Ansamblu de tehnici care permit provocarea, prin mecanisme de **sugestie*, a unei stări apropiate de somn, în cursul căreia subiectul percepe și execută ordinele care îi sunt date. Se pot conserva timp îndelungat, datorită rigidității musculare particulare, poziții care sunt imposibile în starea de veghe.

HIPNOTOXINA, s. f. / hypnotoxine, s. f. / hypnotoxin. [Cjr. *hypnos* = somn; *toxikon* = otrava. pentru v&rful sagetiilor, di la *toxon* = săgeată; -ina.] 1) Toxina ipotetică ce se acumulează în orele de mers, de efort și care inhibă activitatea corticală provocând somn. 2) Substanța toxică extrasă din tenta-culele unor animale marine: afectează SNC.

HIPNOZA, s. f. / hypnose, s. f. / hypnosis. yCjr. *hypnos* = somn; *-oza*.] Stare de somn incomplet provocată artificial prin procedee de inducție (**hipnotism*). În timpul căreia diverse fenomene (psihice sau fizice) pot apărea spontan sau ca ras-puns la stimuli verbali sau la aii stimuli.

HIPOACIDITATE, s. f. / hypoacidite, s. f. / hypoacidity. [Cjr. *hypo* = mai puțin; [at. *acidilos*, *-atis* = acreadi, de la *acidus* = acru.] Diminuare anormală a acidității sucului gastric. V. tab. const. biochim.

HIPOACUZIE, s. f. / hypoacusie, s. f. / hypoacusia, hypoacusis. [Cjr. *hypo* - mai puțin; *akousis* = auz, de. [a *akouein* = a auzi.] Tulburare de auz caracterizată prin diminuarea mai mult sau mai puțin accentuată a acuității auditive. V. și *cofoză*, *surditate*.

HIPOALGEZIE, s. f. / hypoalgesie, s. f. / hypoalgesia. [Cjr. *hypo* = mai puțin; *algos* = durere, sou *algosis* = simțul durerii] Deficit incomplet al sensibilității dureroase. V. și *anal-gezie*.

HIPOANDROGENIE, s. f. / hypoandrogenie, s. f. / hypoandrogenism. [Cjr. *hypo* = mai puțin; *oner*, *andros* = fiarfiat; *gennan* = a produce.] Diminuarea secreției hormonilor androgeni, în următoarele alternative: 1) *H. primar*, în relație directă cu un deficit suprarenalian sau testicular. 2) *H. secundar*, prin deficit de stimulare hipofizară.

HIPOBARISM, s. n. / hypobarisme, s. m. / hypobarism. [Cjr. *hypo* = mai puțin; *baros* = greutate; -ism.] Condiție rezultată atunci când presiunea atmosferică a gazului este mai mică decât presiunea din țesuturi a acestuia.

H1POBAROPATIE, s. f. / hypobaropathie, s. f. / hypobaropathy. [Cfr. *hypo* = mai puțin; *baros* = greutate; *pathos* = 600(0.) Tulburări produse în expedițiile desfășurate la altitudine mare. Reprezintă consecința reducerii presiunii aerului atmosferic și, în deosebi, a reducerii presiunii oxigenului.

HIPOCALCEMIE, s. f. / hypocalcémie, s. f. / hypocalc(a)emia. [Gjr. *hypo* = mai puțin; [at. *calx*, *calcis* = var, cd-ciu; *haima*, *-atos* = sd-nge.] Diminuarea concentrației caldului din sânge (sub 0,105 g/t sau sub 2,6 mmol/l). Se observă în **hipoparatiroidie*, **tetanie*, în unele forme de **rahitism*, **nefrite*, **scorbu*t.

HIPOCALCIURIE, s. f. / hypocalciurie, s. f. / hypocalciuria. [Cfr. *hypo* = mai puțin; [at. *calx*, *calcis* = vv, calciu; p.

HIPOCAMP

ouron = urind.] Reducerea eliminării calciului prin urina (sub 0,150 g/24 h sau sub 3,75 mmol/24 h).

HIPOCAMP, s. n. / **hippocampe**, s. f. / **hippocampus**. NA:

hippocampus. [Lat. *hippocampus*, de la gr. *hippokampos = cat de mare*.] Excrescența curba de substanță cenușie, situată în planșei ventriculului cerebral lateral. Corespunde celei de-a V-a circumvoluții temporale și se află în relație strânsă cu ariile olfactive ale creierului. Sin.: cornul lui Ammon.

HIPOCAPNIE, s. f. / **hypocapnie**, s. f. / **hypocapnia**. [£]T. *hypo = mai puțin*; *kapnos = fum, vapor*.] Diminuarea nivelului CO₂ din sângele arterial, consecutivă *hiperventilației.

HIPOCLOREMIE, s. f. / **hypochloremie**, s. f. / **hypochlor(a)emia**. [CfT. *hypo = mai puțin*; *khioros = verde, dor*; *haima, -alos = sînge*.] Diminuarea nivelului clorurilor în sânge (sub 3,50 g/l sau sub 99 mmol/l), observată deosebi în vomis-mente abundente și diaree, precum și în *coma diabetice.

HIPOCLORHIDRIE, s. f. / **hypochlorhydrie**, s. f. / **hypochlorhydria**. [Cjr. *hypo = mai puțin*; *khioros = nerds., dor*; *hydros, hydros = apă*.] Deficiența de acid clorhidric în stomac, uneori în relație cu *gastrita sau *cancerul gastric, alteleori fără o cauză aparentă. V. și anaclohidrie, achilie.

HIPOCOLESTEROLEMIANT, adj., s. n. / **hypocholesterolemi-ant**, -e, adj., s. m. / **hypocholester(a)emic**, **hypocholesterol(a)emic**. [Qr. *hypo = mai puțin*; *khole = 6/d*; *stereos = solid, m rdief*; *-ol*; *haima, -atos = sd.nge.*] 1) Care scade concentrația *colesterolului sanguin (sau se află în relație cu aceasta diminuare). 2) Denumire generică pentru medicamentele care au această proprietate, deosebi *fibratii, *colesteril-amina (*rezina *chelatoare de *acizi biliari) și *statinele, inhibitoare de *tiidroxil-3-metil-glutaril-coenzima A reductază. Sin. parțial: hipolipemiant.

HIPOCOLESTEROLEMIE, s. f. / **hypocholesterolemie**, s. f. / **hypocholesterol(a)emia**. [Qr. *hypo = mm. puțin*; *khole = lilit, stereos = solid, in rdief*; *-ol*; *haima, -atos = sange.*] Diminuare anormală a concentrației de *colesterol din sânge, în general, în relație cu o afecțiune hepatică.

HIPOCOLIE, s. f. / **hypocholie**, s. f. / **hypocholia**. [Cjr. *hypo = mai puțin*; *khole = bila.*] Diminuarea secreției biliare.

HIPOCONDRIE. Var. pentru ipohondrie (v.).

HIPOCONDRIU, s. n. / **hypocondre**, s. m. / **hypocondrium**. NA: **hypocondrium**. [Qr. *hypo = sub*, *khondros = cartiCaj*.] Regiune abdominală anterolaterală, simetrică, situată lateral față de epigastru, sub cartilajele costale. H. drept corespunde lobului drept al ficatului și veziculei biliare. H. stâng corespunde splinei, lobului stâng hepatic, corpului stomacului și unghiului colic stâng. V. și abdomen.

HIPOCORTICISM, s. n. / **hypocorticisme**, s. m. / **hypocorticism**. [Cjr. *hypo = mai puțin*; [at. *cortex, -ids = scoarfa*; *-ism*.] Sin.: insuficiența suprarenală (v.).

HIPOCRATISM, s. n. / **hippocratisme**, s. m. / **hippocratism**. *Hipocrate din Cos, pitrind de medicinii, student și profesor (nil fondator) al scolei din Cos, 460-375 î. H.* [-ism.] Concepția lui Hipocrate din Cos, parintele medicinei, a cărei doctrină a însemnat începutul medicinei științifice, deoarece el a încercat explicarea bolilor (nu exista "boli sacre") pornind de la observația rațională, constituție-temperament și de la influențele mediului ambiant. Elementele esențiale ale h. au valoare perenă.

HIPOCRATISM DIGITAL / **hippocratisme digital** / **digital hippocratism, clubbing**. Sin.: degete hipocratice (v.).

HIPOCROMIE, s. f. / **hypochromie**, s. f. / **hypo-chromia**. [Qr. *hypo = mai puțin*; *khroma, -atos = culoare.*] 1) Scăderea anormală a *hemoglobinei continute în eritrocite. 2) Pigmen-tație cutanată diminuată. 3) Diminuarea colorației unor celule sau tesuturi prin scăderea afinității pentru coloranți pe care aceștia în mod normal îi fixează.

HIPOFIZIOLIZA

HIPODERM, s. n. / **hypoderme**, s. m. / **hypodermis**. NA: **tela subcutanea**. [Qr. *hypo = sub*; *derma, -atos = pide*.] Zona tegumentului situată sub *dermul profund, caracterizată prin travee conjunctivo-elastice laxe, care delimitează lobuli adipoși ce conțin celule grasoase sau adipoase. Var.: hipoderma. Sin.: tesut subcutanat.

HIPODERMA. Var. pentru hipoderm (v.).

HIPODERMIC, adj. / **hypodermique**, adj. / **hypodermic**. [Qr. *hypo = su6*; *derma, -atos = pide*.] Care se referă la tesutul celular subcutanat. Ex.: injecție h. Sin.: subcutanat.

HIPODERMITA, s. f. / **hypodermite**, s. f. / **panniculitis**. [Cfr. *hypo = sufi*; *derma, -atos = pide*; *-1(0)*.] Termen generic pentru leziunile inflamatorii subcutanate, localizate la nivelul *hipodermului, acute sau cronice, indiferent de cauză.

HIPOESTEZIE, s. f. / **hypoesthesia**, s. f. / **hypo-(a)esthesia**. [Cfr. *hypo = mai puțin*; *aisthesis = senzație, sensibilitate*.] Diminuare a sensibilității, globală sau disociată. Ex.: 'disociație siringomielică.

HIPOESTROGENIE, s. f. / **hypo-oestrogenie**, s. f. / **hypoestrogen(a)emia**, **hypoestrogenism**. [Cfr. *hypo = mai puțin*;

[at. *oestrus*, gr. *oistros = dorinta*; gr. *gennan = a produce*.] Diminuarea concentrației plasmatică a estrogenilor și/sau a efectelor trofice și metabolice ale acestora asupra tesuturilor țintă.

HIPOFIBRINOGENEMIE, s. f. / **hypofibrinogenemie**, s. f. / **hypofibrinogen(a)emia**. [Cjr. *hypo = mai puțin*; int. *fibra = fibril*; *-ma*; gr. *gennan = a produce*; *haima, -atos = sange*.] Diminuarea concentrației *fibrinogenului din sânge, care, dacă este accentuată, provoacă întârzierea coagulării și hemoragii. Se deosebesc: 1) H. congenitală, foarte rară, cu transmitere autozomal dominantă sau recesivă. 2) H. dobândită, care poate surveni în insuficiența hepatică, în 'sindromul de coagulare intravasculară diseminată, în 'fibrinoliza primitivă sau în pierderile de proteine.

HIPOFIZAR, adj. / **hypophysaire**, adj. / **hypophysial**. [Cfr. *hypo = sufi*; *physis = creștere, de, ia phyein = a crește*.] Sin.: pituitar (v.).

HIPOFIZA, s. f. / **hypophyse**, s. f. / **hypophysis**. NA: **hypophysis, glandula pituitară**. [Qr. *hypo = sub*; *physis = creștere, de ia phyein = a crește*.] Organ neuroglandular (etimo-logic cu semnificația de „excrescență inferioară” a bazei craniului), cu funcție endocrină, subdivizat în două părți diferite din punct de vedere embriologic, morfologic și funcțional: 1) *neuro-hipofiza* formată din eminenta mediană, tija infundibulară și post-hipofiza; 2) *adenohipofiza* formată din antehipofiza, lobul cis-tiform și lobul infundibulotuberal. H. are greutate de 0,5-0,8 g (care se dublează la gravida), dimensiuni de 0,6/0,8/1,5 cm și este situată median, în *săua turcească. La nivelul neuro-hipofizei sunt stocați și, ulterior, eliberați hormonii hipotalamici neurohipofizari sintetizați în nucleii supraoptic și paraventricular și care ajung în neurohipofiza prin tractul hipotalamo-hipo-fizar ("vasopresina și *oxitocina). Adenohipofiza este locul de sinteză și secreție a unor hormoni tropici polipeptidici (*soma-totropină, prolactină și *corticotropină) și glicoproteici (tiro-tropină, gonadotropine). Sin.: glanda pituitară. V. și hormon ante-hipofizar.

HIPOFIZECTOMIE, s. f. / **hypophysectomie**, s. f. / **hypophysectomy**. [Cjr. *hypo = su6*; *physis = creștere, de ia phyein = a crește, ektome = e^cw.e*.] Exereza totală sau parțială a *hipofizei, fie pe cale chirurgicală (abordare subfrontală sau trans-rinoseptală), fie prin implantarea, prin *stereotaxie, a unei surse radioactive.

HIPOFIZIOLIZA, s. f. / **hypophysiolyse**, s. f. / **functional hypophysiolysis**. [Qr. *hypo = sub*; *physis = creștere, de ia phyein = a crește*; *lysis = liistru.gere*, de. *ia lyeia = a dis-*

truge.) Distrucție chirurgicală sau radioizotopică a lobului anterior al hipofizei, practică în unele cazuri de neoplasme endocrine cu metastaze și 'în unele retinite diabetice.

HIPOFOSFATEMIE, s. f. / hypophosphatemie, s. f. / hypophosphat(a)emia. [Qr. *hypo* = mai puțin; *phos, photos* = [umind, fosfor; *haima, -atos* = sange.] Scăderea cantității de fosfați din plasma sanguină, adică a fosfatemiei. Se manifestă prin hemoliză, astenie fizică și convulsii. Poate apărea în *hiperparatiroidism, *rahitism, *osteomalacie, afecțiuni tubulare renale, *sindrom Fanconi. Sunt cunoscute: 1) *l-l. familiala*: rahitism hipofosfatic familial. 2) *H. legată de cromozomul X*:

forma de rahitism familial cu transmitere gonozomal dominantă.

HIPOFOSFATURIE, s. f. / hypophosphaturie, s. f. / hypophosphaturia. [Qr. *hypo* = mai puțin; *phos, photos* = [umind, fosfor; *ouron* = urină.] Reducerea eliminării urinare a fosfaților, prin creșterea reabsorbției lor tubulare sau prin reducerea cantității de fosfați anorganici filtrați.

HIPOGAMAGLOBULINEMIE, s. f. / hypogamma-globulinemie, s. f. / hypogammaglobulin(a)emia. [Cfr. *hypo* = mai puțin;

y = a treia [iterd a aifadetu Cui grec; iat. *giobulus*, dim. de (*a globus* = glob' *i* -*ma*' gr. *haima, -atos* = sange.) Deficiența imunologică marcată, prin nivel scăzut al *gamaglobulinelor din ser, cu susceptibilitate la boli infecțioase. Poate fi congenitală sau secundară.

HIPOGASTRU, s. n. / hypogastre, s. m. / hypogastrium. NA: regio pubica. [Cfr. *hypo* = sub; *gaster, gastros* = stomac.] Regiune a abdomenului. V. abdomen.

HIPOGENITALISM, s. n. / hypogenitalisme, s. m. / hypogenitalism. [Qr. *hypo* = mai puțin; [at. *geitalia* = organele geni-tale, de. [a *gignere* = a naște, a crea; -ism.] Sin.: hipogonadism (v.).

HIPOGEUZIE, s. f. / hypogeusia, s. f. / hypogeusia. [Cfr. *hypo* = mai puțin; *geusis* = gust, de la *geuein* = a gusta.] Diminuarea senzațiilor gustative.

HIPOGLICEMIE, s. f. / hypoglycemie, s. f. / hypoglyc(a)emia. [Cfr. *hypo* = mai puțin; *glykys* = dulce; *haima, -atos* = sange.] Scăderea cantității de glucoză din sange sub limita normală de 0,80 g/l. Se poate produce prin supradozaj de insulină sau de sulfamidă hipoglicemiantă (în tratamentul diabetului), prin hipersecretie de insulină (Indeosebi *insulinom), ca și în insuficiența suprarenală, antehipofizara sau hepatică. Se manifestă prin anxietate, dezorientare, tahicardie, transpirații profuze, senzație de foame imperioasă, tremurături (tulburări denumite și sindrom hipoglicemic). Uneori, Indeosebi în *insuli-noame, sindromul hipoglicemic evoluează către *coma hipoglicemică.

HIPOGONADISM, s. n. / hypogonadisme, s. m. / hypogonadism. [Qr. *hypo* = mai puțin; *gone, gonos* = urmas, sa.ma.ntd genitaia.; -ism.] Deficit gonadic care se manifestă prin gametogeneza diminuată și/sau insuficiența secretorie a hormonilor gonadici, determinând lipsa apariției sau atrofierea caracterelor sexuale secundare și un fenotip particular, în relație cu etiologia. H. poate apărea prepubertar sau postpubertar, la ambele sexe. H. *feminine* se pot clasifica în *h. hipogonadotropă* (de etiologie hipotalamică sau hipofizară), în care concentrația sanguină de FSH și LH este scăzută și *h. hipergonadotropă*, în care valorile sanguine ale FSH și LH sunt crescute. Între etiologiile cele mai frecvente ale h. hipogonadotrop hipotalamic sunt incluse: *sindromul Kallman, *sindromul Prader-Willi, *sindromul Lawrence-Moon-Bardet-Biedel, tumori ale sistemului nervos, tumori hipotalamice etc. Hipogonadismul hipogonadotrop de cauză hipofizară poate fi determinat de insensibilitatea la GnRH, de unele forme de nanism hipofizar, tumori hipofizare, sindromul adrenogenital netratat, maladii inflamatorii infiltrative sau de traumatisme ale hipofizei. Afecțiunile care se pot asocia cu hipogonadismul hipergonadotrop pot fi: agenezii

sau disgenezii gonadice, *sindrom Turner, mutație inactivantă a receptorului pentru FSH sau a receptorului pentru LH, sindroame de insensibilitate completă la androgeni etc. Sin.:

hipogonitalism.

HIPOHIDROZA, s. f. / hypohidrose, s. f. / hypohidrosis, hypoidrosis. [Qr. *hypo* = mai puțin; *hidros* = sudoare.; -ozd.] Diminuare anormală a transpirației.

HIPOINSULINISM, s. n. / hypoinsulinisme, s. m. / hypoinsulinism, hypoinsulin(a)emia. [Cyr. *hypo* = mai puțin; *ta. insufa* = itisua.; -ina; -ism.] 1) Diminuarea concentrației plasmatice a insulinei, constatată prin dozare radioimunologică și comparată cu măsuri normale. 2) Prin extensie, termenul desemnează stările de carență în insulină, fie absolută, ca în diabetul insulinodependent, fie relativă, ca în diabetul non-insulinodependent.

HIPOKALIEMIE, s. f. / hypokaliemie, s. f. / hypokali(a)emia. [CIT. *hypo* = mai puțin; or. *kali* = potasiu.; gr. *haima, -atos* = sange.] Diminuare a nivelului potasiului din sange sub limite normale (sub 3,5 mEq/l sau 3,5 mmol/l). Cauze: insuficiența de aport alimentar sau pierdere de potasiu prin vomis-mente și diaree. V. și sindrom Conn.

HIPOKALIEMIE CRONICĂ FAMILIALĂ CU HIPERKALIURIE / hypokaliemie chronique familiale avec hyperkaliurie / Bartter's syndrome. Sin.: sindrom Bartter (v.). **HIPOKINEZIE, s. f. / hypokinésie, s. f. / hypokinesia.** [CJT. *hypo* = mai puțin; *kinesis* = mișcare, de la *kinein* = fi mișca.] Diminuare a capacității de mișcare. H. *uterină* se caracterizează prin contractii uterine ale căror ritm, intensitate sau durată sunt mai scăzute decât normal, fata de stadiul "travaliu-lui.

HIPOLIPEMIANT, adj., s. n. / hypolipidmiant, -e, adj., s. m. / hypolipid(a)emic. [*r. *hypo* = mai puțin; *lipos* = grasime; *haima, -atos* = sa.nge.] 1) Despre o substanță (medicament) capabilă să micșoreze o *hiperlipidemie. 2) Denumire generică pentru medicamentele care exercită aceste acțiuni. Sin.: hipocolesterolemiant, hipolipidmiant, normolipemiant. **HIPOLIPEMIE, s. f. / hypolipemie, s. f. / hypo-lip(a)emia.** [Qr. *hypo* = mai puțin; *lipos* = grasime; *haima, -atos* = sa-nga.] Scăderea *lipemiei.

HIPOLIPEMIANT, adj., s. n. / hypolipidmiant, -e, adj., s. m. / hypolipid(a)emic. [Qr. *hypo* = mai puțin; *lipos* = grasime; *haima, -atos* = sange.] Sin.: hipolipemiant (v.). **HIPOMAGNEZIE, s. f. / hypomagnesemie, s. f. / hypomagnes(a)emia.** [Cjr. *hypo* = mai puțin; [at. *me.die.vala magnesia*, din [at., gr. *magnes* = piatră magnetică., adusa dill regiunea *Magnezia* din Asfl. Mica.; gr. *haima, -atos* = sangi.] Scăderea concentrației magneziului din sange (sub 1,5 mEq/l sau 0,75 mmol/l), manifestată prin hiperirritabilitate neuromusculară. Cauze: malabsorbție, deshidratare, alcoolism sau afecțiuni renale.

HIPOMANIE, s. f. / hypomanie, s. f. / hypomania. [Gjr. *hypo* = mai puțin; *mania* = ne.6unie.] Tulburare afectivă manifestată printr-o stare tranzitorie sau constantă de excitație eufoică, ce incită la acțiuni multiple și dezordonate, evocând accesele de "manie sub o formă atenuată.

HIPOMENOREE, s. f. / hypomenorrhoe, s. f. / hypomenorrh(o)ea. [Cfr. *hypo* = mai puțin; *men, menos* = lun.a.i rhoia = cuyen., de [a *rhein* = a curge.] *Menstruație mult redusă ca abundență.

HIPOMIMIE, s. f. / hypomimie, s. f. / hypomimia. [Qr. *hypo* = mai puțin; *mimia* = imitare, de la *mimethai* = a imita.] Tulburarea mimicii emotive prin diminuarea și încetinirea mișcărilor care determină expresia feței.

HIPOMNEZIE, s. f. / hypomnesia. [Cfr. *hypo* = mai puțin; *mneme* = memorie., de la *mnasthai* = a-si aminti] Diminuarea, sBbirea *memoriei.

HIPONATREMIE

HIPONATREMIE, s. f. / hyponatremie, s. f. / hyponatr(a)e-itiia. [Cfr. *hyponatremie* = mai puțin; *spanwid natron, w. natroun* = carbonatul de sodiu natural; gr. *haima, -atos* = sange.] Diminuarea nivelului de sodiu din sange sub limitele normale (sub 135 mEq/l sau 135 mmol/l). Se msoatestea totdeauna de pierdere de apa.

HIPONATRIURIE, s. f. / hyponatr(i)urie, hyponatriurese, s. f. / hiponatriuria. [Cfr. *hyponatremie* = mai puțin; *spanioCa natron, or. natroun* = carbonatul de sodiu natural; gr. *ouron* = urina.] Diminuarea concentrației de sodiu din urina.

HIPOSMOLARITATE, s. f. / hypo-osmolarite, s. f. / hiposmolarity. [Cfr. *hyponatremie* = mai puțin; *osmos* = impuis, impingere.] Diminuarea presiunii osmotice, cu referire de regulă la plasma. V. hipotonie.

HIPOPARATIROIDIE, s. f. / hypoparathyroidie, s. f. / hypoparathyroidism. [Gjr. *hyponatremie* = mai puțin; *para* = iangd; *thyre-os* = pavaz.d, scut; *eidos* = forma.] Insuficienta secreției paratiroidelor, de origine iatrogena (indeosebi chirurgicală și uneori consecutivă iradierii terapeutice) sau idiopatică. Pe langa tulburările specifice diminuării concentrației de parathormon, uneori h. este asociată cu anomalii ale imunității celulare. Sin. desuet: tetanie paratiroidopriivă. Var.: hipoparatiroidism.

HIPOPARATIROIDISM. Var. pentru hipoparatiroidie (v.).

HIPOPION, s. n. / hypopyon, s. m. / hypopyon. [Gfr. *hyponatremie* = su6; *pyon* = puroi] Colectie purulentă localizată în camera anterioară a ochiului.

HIPOPITUITARISM, s. n. / hypopituitarism, s. m. / hypopituitarism. [Gjr. *hyponatremie* = mai puțin; [at. *pituita* = set.re.tu. cu mucozități (deoarece anticii credeau ca secrețiile nazale proveneau din această glandă, prin lama ciuruită a etmoidului); -ism.] Insuficienta funcționării hipofizei. Reprezintă ansamblul de tulburări determinate de funcționarea deficitară a lobului anterior al hipofizei. Consta m tulburări genitale (impotență și, respectiv, amenoree cu atrofie genitală și mamară), atrofie cutanată și caderea părului, scăderea metabolismului bazal cu anorexie, hipotensiune, hipoglicemie, astenie cu apatie și, uneori, tulburări psihice. Toate aceste manifestări pot fi considerate ca o expresie a deficienței întregului sistem endocrin, privat de stimulii antehipofizari. În prezent, se considera că h. pur se manifestă în sindromul Sheehan.

HIPOPLAZIE, s. f. / hypoplasie, s. f. / hypoplasia. [Gjr. *hyponatremie* = mai puțin; *plasis* = modetare, de la *plassein* = a forma, a modda.] 1) Diminuarea procesului de formare a țesuturilor. 2) Dezvoltare insuficientă a unui țesut sau a unui organ.

HIPOPLAZIE MAXILARĂ / hypoplasie maxillaire / maxillary hypoplasia. Dismorfie congenitală determinată de dezvoltarea defectuoasă a mugurilor maxilari, antrenând atrofie malară și a ramurilor ascendente ale mandibulei, malformații ale orbitelor, pleoapelor și urechii externe. Manifestările h. m. sunt foarte diverse, determinând un mare număr de boli individualizate sau sindroame. V., de ex., sindrom Franceschetti și sindrom Treacher Collins.

HIPOPLAZIE RENALĂ / hypoplasie renale / renal hypoplasia. Reducere congenitală a greutății, dimensiunii și volumului unuia sau a ambilor rinichi. H. r. este consecutivă unei embriopatii, fără alterări genetice, și trebuie deosebită de aplazia și agenizia renală. Se disting mai multe tipuri de h. r.: 1) *H. r. bilaterala*, cu diminuarea numărului de nefroni. 2) *H. r. cu displazie*. 3) *H. r. multichistică*, asociată cu rinichi polichistic. 4) *H. r. segmentară*, m care zone de parenchim renal normal alternează cu zone hipoplazice; reprezintă frecvent o cauză de hipertensiune arterială la copil. 5) *H. r. simplă*, m care volumul celor doi rinichi este redus, dar fără alterări structurale.

HIPOPLAZIE VENTRICULARĂ STANGĂ / hypoplasie ventriculaire gauche / left ventricular hypoplasia. Cardiopatie

HIPOTALAMUS

congenitală cianogenă complexă. Consta, m majoritatea cazurilor, în hipoplazia extremă a ventriculului stâng, redus la o fantă, atrezia orificiului aortic cu hipoplazia aortei ascendente și atrezia mitralei.

HIPOPROSEXIE, s. f. / hypoprosexie, s. f. / hypoprosexia. [Cfr. *hyponatremie* = mai puțin; *prosexis* = atenție, de III *prosekheia* = a fi atenț. Diminuarea atenției, care se poate observa în anumite afecțiuni neurologice și psihiatrice.

HIPOPROTEINEMIE, s. f. / hypoproteinemie, s. f. / hypoprotein(a)emia. [Gjr. *hyponatremie* = mai puțin; *protos* = primui; -ina; *haima, -atos* = sange.] Diminuarea concentrației proteinelor din sange. Cauze principale: aport insuficient, malabsorbție digestivă, alterarea producției hepatice, pierdere pe cale digestivă sau renală. 0 h. aparentă se poate observa în caz de hemo-dilutie. Sin.: hipoprotidemie. V. și disglobulinemie.

HIPOPROTIDEMIE, s. f. / hypoprotidemie, s. f. / hypoprotein(a)emia. [Cfr. *hyponatremie* = mai puțin; *protos* = primui; *haima, -atos* = sange.] Sin.: hipoproteinemie (v.).

HIPOREFLEXIE, s. f. / hyporeflexie, s. f. / hyporeflexia. [sr. *hyponatremie* = mai puțin; [at. *reflexus* / de ta *reflectere* = a ras-frange, a intoarce, mapoi (*retro* = înapoi; *flectere* = a îndoi)] Slăbirea, diminuarea reflexelor. Termenul subreflexie ar fi mai adecvat, dar nu se utilizează.

HIPOSENSIBILITATE, s. f. / hypoergie, s. f. / hiposensitivitate, s. f. / hypoergie. [Cfr. *hyponatremie* = mai puțin; [at. *sensibilitas, -atis* = sensibilitate, de la *sentire* = a simp.] Sensibilitate mai scăzută decât cea normală, în care răspunsul la un stimul poate fi întârziat sau diminuat ca intensitate.

HIPOSIALIE, s. f. / hypo-sialie, s. f. / hypoptyalism. [C/r. *hyponatremie* = mai puțin; *sialon* = salivă.] Insuficienta secreției salivare.

HIPOSIDEREMIE, s. f. / hypo-sideremie, s. f. / sideropenia. [C/r. *hyponatremie* = mai puțin; *sideros* = fier; *haima, -atos* = s&ngt] Sin.: sideropenie (v.).

HIPOSMIE, s. f. / hypo-osmie, hyposmie, s. f. / hyposmia. [Cjr. *hyponatremie* = mai puțin; *osme* = miroși.] Diminuarea olfactivei.

HIPOSPADIAS, s. n. / hypospadias, s. m. / hypospadias. [Cjr. *hyponatremie* = su6; *spadon* = ruptură, sau *hypospaein* = a frage; *terme-n creat de Qa[ie.n.]* Malformație congenitală: deschiderea uretrei, a meatusului urinar pe fața ventrală a penisului. V. epispadias.

HIPOSTATIC, adj. / hypostatique, adj. / hypostatic. [Cjr. *hyponatremie* = mai puțin; *statikos* = care oprește, de la *istanai* = a opri, a face să find.] Care se caracterizează prin hipostaza, care aparține acesteia.

HIPOSTAZA, s. f. / hypostase, s. f. / hypostasis. [Cjr. *hyponatremie* = mai puțin; *stasis* = oprire, de la *istanai* = a opri, a face să find.] 1) Acumulare pasivă de sange, după moarte, m porțiunile cele mai declive ale viscerelor. 2) Diminuarea fluxului sanguin sau a circulației, având drept consecință o congestie locală.

HIPOSTENURIE, s. f. / hypostenurie, s. f. / hypostenuria. [Cjr. *hyponatremie* = mai puțin; *sthenos* = forță, conc.e.ntratie; *ouron* = urină.] Secreția de urină cu densitate mică, indeosebi m nefrită cronică. Termenul este considerat desuet.

HIPOSULFIT, s. m. / hyposulfite, s. m. / hyposulfite. [Gjr. *hyponatremie* = mai puțin; *su6*; [at. *sulfur, -uris* = sulf, *puccioasd.*] Sare a acidului tiiosulfuric, 1-1*O3, acid care nu există în stare liberă. H. de sodiu, sau tiiosulfatul de sodiu, Na2S2O3*5H2O, este utilizat ca antiseptic pulmonar, intestinal, agent desensibilizant, antiseptic extern, purgativ.

HIPOTALAMUS, s. n. / hypothalamus, s. m. / hypothalamus. **NA: hypothalamus.** [C/r. *hyponatremie* = su6; *thalamos* = camera interword] Regiune a diencefalului care formează planșea ventriculului al treilea cerebral. Reprezintă centrul principal al

HIPOTENAR

vietii vegetative si este legat de hipofiza prin tija vegetativa. Este format din trei parti: 1) *Anterioara*, situata superior chi-asmei optice; include nucleii supraoptic, paraventricular, hipota-lamic anterior. 2) *Medians*, cu nucleii hipotalamic lateral, tube-ral, dorsomedial, ventromedial si hipotalamic posterior. 3) *Cau-dala*, cu nucleii medial, lateral, mamilari intercalati, premami-lari si supramamilar. Sin.: creier vegetativ.

HIPOTENAR, adj. / hypothernar, -aire, adj. / hypothernar. [Qr. *hypo* = sub; *thenar* = *palmd, scobttwa*, ~\ Care se refera la eminenta hipotenara (v. eminenta, 1).

HIPOTENSIUNE, s. f. / hypotension, s. f. / hypotension. {Cjr. *hypo* = mai pufin; *Cat. tensio, -onis* = *mtindere*, de [a *ten-dere* = a *intinde*.] Termen uzual pentru h. arteriala, care consta in diminuarea paroxistica sau durabila a *presiunii arte-riale sistolice sub 100 mmHg. Acest prag este pur conventional si este considerat la nivelul presiunii arteriale maxime, presiunea minima variind proportional In mai mica masura. Ca-racterul arbitrar al acestui prag decurge si din faptul ca presiunea arteriala normala creste cu varsta, ca si pentru ca el nu poate cuprinde chiar scaderi masive ale presiunii din cadrul *hipertensiunii arteriale.

HIPOTENSIUNE INTRACRANIANA / hypotension intracranienne / intracranial hypotension. Diminuarea anormala a presiunii intracraniene, consecutiva unei deshidratari severe sau unei pierderi de lichid cefalorahidian.

HIPOTENSIUNE ORTOSTATICA / hypotension orthostatique / postural hypotension. Diminuare importanta a presiunii arteriale In pozitia verticala a corpului. Se poate asocia cu *ver-tij si *lipotimie. V. si sindrom Shy-Drager.

HIPOTERMIE, s. f. / hypothermie, s. f. / hypothermia. [Cjr. *hypo* = mai pufin; *therme* = *caCtura*.] Scadere a tempera-turii generale a corpului, m urmatoarele cazuri: 1) *H. endo-gena*, din cauza hipofunctiei sistemului nervos central (**dience-fal*) sau a glandei endocrine, indeosebi In *hipotiroidism; 2) *H. prin expunere prelungita la frig*; 3) *H. provocata*, In vederea reducerii metabolismului tisular si implicit a nevoilor In oxigen; procedeu este utilizat indeosebi In chirurgia cardiaca si In recoltarea unor organe pentru prezervarea acestora Inainte de transplant. V. si criochirurgie.

HIPOTIMIE, s. f. / hypothyrmie, s. f. / hypothyrmia. [Qr. *hypo* = mai pufin; *thymos* = *minte, spirit*.] Diminuare anormala a tonusului afectiv si emotional, tradusa prin apatie si indiferenta.

HIPOTIROIDIE, s. f. / hypothyroidie, s. f. / hypothyroidism. [Cfr. *hypo* = mai puf.in; *thyreos* = *pavazd, scut; eidos* = *forma*.] Sin.: hipotiroidism (v.).

HIPOTIROIDISM, s. n. / hypothyroidisme, s. m. / hypothyroidism. [Cjr. *hypo* = mai puf.in; *thyreos* = *pavaza, scut; eidos* = *forma; -ism*.] Sindrom complex, secundar insuficientei hormonilor tiroidieni la nivel de receptor. Poate fi: 1) *H. tiro-priv* (*h. primar*), care poate aparea posttiroidectomie, dupa te-rapie cu iod radioactiv sau idiopatic. 2) *H. secundar* unui ade-nom hipofizar, unei afectiuni infiltrative hipotalamohipofizare, unui 'sindrom Sheehan sau posthipofizectomie. 3) *H. cu gusa*, asociat unei "tiroidite Hashimoto, unei carente de iod sau secundar tratamentului cu antitirodine de sinteza sau cu alte medicamente. Simptomele si semnele depind de gradul de h. In *h. cronic benign*, denumit si sindromul Hertoghe, se con-stata adipozita, dezvoltare insuficienta a sistemului pilos, extremi-tati red si astenie. Unele dintre aceste tulburari se Intalnesc si In alte insuficiente glandulare, indeosebi In *hipopituitarism. Forma cea mai accentuata de h. este *mixedemul. Sin.: hipo-tiroidie.

HIPOTON, adj. / hypotonique, adj. / hypotonic. [Efr. *hypo* = mai pufin; *tonos* = *tensiune*.] 1) Care se raporteaza la *hypo-tonie. 2) 0 solutie a carei presiune osmotica este mai mica

HIPOXIE

decat a plasmei. 3) Caracteristica unei solutii cu o concen-tratie suficient de scazuta In solviti pentru a provoca intrarea apei In celula, prin *osmoza. Var.: hipotonic.

HIPOTONIC. Var. pentru hipoton (v.).

HIPOTONICITATE, s. f. / hypotonie, s. f. / hypo-tonicity. [Cjr. *hypo* = mai pufin; *tonikos* = *intaritor, de la tonos* = *tensi-une*.] Sin.: hipotonie, 1 (v.).

HIPOTONIE, s. f. / hypotonie, s. f. / hypotonia. [Qr. *hypo* = mai pufin, *tonos* = *tensiune*.] 1) Stare a unei solutii care are *presiunea osmotica mai mica decat cea a mediului de refe-rinta. *H. plasmatica* reprezinta diminuarea presiunii osmotice a plasmei sanguine, din cauza scaderii concentratiei electrolitilor din sange. 2) *Hipotensiune. 3) Scaderea excitabilitatii ner-voase sau a *tonicitatii musculare. *H. musculara* este con-stanta In *tabes si In 'hemiplegia organica.

HIPOTRICOZA, s. f. / hypotrichose, s. f. / hypotrichosis. [Qr. *hypo* = mai pufin; *thrix, trikhos* = *par; -oza*.] Deficit sau oprire localizata ori generalizata a dezvoltarii sistemului pilos.

HIPOTROFIE, s. f. / hypotrophie, s. f. / hypotrophy. [Cjr. *hypo* = mai pufin; *trophe* = *tirana, nutritie*.] Dezvoltare sub-normala a unui tesut, a unui organ sau a organismului, conse-cinta a unui metabolism scazut local sau In ansamblul sau, In general de cauza nutritionala, circulatorie sau neurohormo-nala. Tipuri importante: 1) *H. sugarului*, caracterizata prin Intar-ziere In dezvoltarea ponderala si a taliei (care este mai putin accentuata decat deficitul In greutate). V. dismatur. 2) *H. osoasa* consta In scaderea volumului (si numai secundar a nu-marului) elementelor componente ale osului-organ si micso-rarea In dimensiuni a osului.

HIPOVENTILATIE, s. f. / hypoventilation, s. f. / hypoventilation. [Cfr. *hypo* = mai puf.in; (at. *ventilatio, -onis* = *e^pune-re* [a v^rit, de la *ventilare* = a *agita in aw*] Diminuarea cantitatii de aer inspirat care patrunde In alveolele pulmo-nare Intr-un minut, adica a 'ventilatiei alveolare, care nu mai asigura o cantitate de oxigen suficienta consumului fiziologic. H. poate fi determinata de o afectare a centrilor, a cailor ner-voase sau a muschilor respiratori, sau de leziuni ale custii to-racice, pleurei sau plamanilor. Ea provoaca o *hipoxemie cu retentie de CO; si *addoza respiratorie. V. si insuficienta res-piratorie.

HIPOVENTILATIE ALVEOLARA PRIMITIVA DE ORIGINE CENTRALA / hypoventilation alveolaire primitive d'origine centrale / Ondine's curse. Sin.: sindrom Ondine (v.).

HIPOVITAMINOZA, s. f. / hypovitaminose, s. f. / hypovitaminosis. [Cfr. *hypo* = mai puf.in; [at. *vita* = *t'iatd*; gr. *ommo-aiakon* = *sore de amoniu, gasita in apropierea tem-puiw iui Jupiter Ammon din Lidia; -ma; -ozii*] *Carenta de aport vitaminic, care poate fi asociata cu alte carente, In lipide, proteine, glucide, elemente minerale etc. V. si avitaminosa.

HIPOVOLEMIE, s. f. / hypovol(h)emie, s. f. / hypovol(a)emia. [Gr. *hypo* = mai pufin; lot. *volimen* = *sul de lidrtic, eft ia volvere* = a *rasuci, a invarti*; gr. *halma, -atos* = *sangt*.] Diminuarea 'volumului sanguin total circulant.

HIPOXANTINA, s. f. / hypoxanthine, s. f. / hypoxanthine.

[Qr. *hypo* = mai pufin; *xcinthos* = *gaffien; -ind*.] 'Baza purinica a carei formula corespunde cu cea a *adeninei, grupa-rea NH; fiind Inlocuita cu o grupare OH.

HIPOXEMIE, s. f. / hypoxemie, s. f. / hypox(a)emia. [Cjr. *hypo* = mai putin; *oxys* = *ac.ru, Ofggen; haimo, -atos* = *sdn^e*.] 1) Scaderea presiunii partiale si a saturatiei In oxigen a sangelui arterial. 2) Oxigenare insuficienta a unui organ. V. hipoxie. i **HIPOXIE, s. f. / hypoxie, s. f. / hypoxia.** [^r. *hypo* = *ma^ putin; oxys* = *acm, o^gw*.] *Stricto sensu*: diminuarea apor-]

HIPPUS PUPILAR

tului de oxigen la nivelul tesuturilor, ca o consecinta a hipoxemiei. In practica, termenul h. este utilizat frecvent cu sensul de *hipoxemie. In functie de mecanism se disting mai multe forme: 1) *H. hipoxica*, alterarea *hematozei din diverse cauze, pulmonare sau extrapulmonare (hipoventilatie, alterarea raportului ventilatie/perfuzie, sunt intracardiac dreapta-stanga etc.); 2) *H. circulatorie* care poate fi determinata de o insuficienta cardiaca, de o insuficienta a mecanismelor vasomotorii (soc anafilactic) sau de hipovolemie; 3) *H. ischemica*, determinata de obstructie sau vasoconstrictie arteriala sau arteriolar; 4) *H. anemica* prin alterarea cantitativa (anemie) sau calitativa (metemoglobinemii) a transportului sanguin de oxigen; 5) *H. histotoxică*, prin blocarea sistemului enzimatic celular, In special a lantului respirator (ex.: intoxicatia cu danuri).

HIPPUS PUPILAR / hippus pupillaire / springing pupil. [Gr. *hippos* = boala a ochi[or] Succesiune de miscari nelncetate de Includere si de deschidere a *pupilei.

HIPSARITMIE, s. f. / hypsarythmie, s. f. / hypsarrhythmia. [Gr. *hypso* = inafime., varf; a - prit'.; [at. *rhythmus*, gr. *rhythmos* = ritfft.] Anomalie electroencefalografica, asociata de obicei la copil cu spasme, caracterizata prin descarcari de unde rapide si ample. Uneori este considerate o forma de *epilepsie infantila.

HIPURIE, s. f. / hippurie, s. f. / hippuria. [Gr. *hippos* = cat, *ouron* = urinci.] Excretia urinara a *addului uric. Eliminarea sub 0,2 g/24 ore semnifica alterari ale parenchimului hepatic. Se poate efectua proba cu benzoat de sodiu: dupa administrarea intravenoasa a benzoatului se urmareste eliminarea de *acid hipuric.

HIRSUTISM, s. n. / hireutisme, s. m. / hirsutism. [Lot. *hir-sutus* = pdros; -ism.] Termen care defineste cresterea accentuata a pilozitatii sexual-dependente feminine, care se extinde pe anile de distribuite caracteristice sexului masculin: facial (barba, mustata, laterofadal preauricular), pe toracele anterior (periareolar), pe abdomenul inferior si fata interna a coapselor. H. se asodaza frecvent cu alte semne ale excesului de hormoni androgeni (acnee, seboree). Ca urmare termenul de h. este folosit, frecvent, nu doar pentru a desemna un simptom, d o boala endocrina de etiologie diferita: 1) *Hipersecretia de honnoni androgeni* de origine suprarenala (sindromul adreno-genital, *sindrom Gushing, tumori suprarenale secretante de androgeni) sau de origine ovariana ("boala polichistica ovari-riana, tumori ovariene secretante de androgeni); 2) *H. idiopa-tic*, prin receptivitate crescuta la androgeni; 3) *H. iatrogen*, prin aport exogen de androgeni (ex.: steroizi anabolizanti). Exista si *h. constitutional*, neasociat unor disfunctii endocrine, prezen-tand caracter familial si ereditar. V. si virilism.

HIRUDINAZA, s. f. / hirudinase, s. f. / hirudinasia. [Lot. *hirudo*, -inis = [ipitoare.; -ina; -azd.] Boala parazitara determinata de lipitori. Patrunderea masiva a acestora In organism prin orificiile naturale, observata In zonele tropicale, poate fi de o gravitate extrema.

HIRUDINA, s. f. / hirudine, s. f. / hirudin. [Lot. *hirudo*, -inis = [ipitoare; -ina.] *Polipeptid prezent in glandele salivare ale lipitorii, dotat cu o actiune antitrombotica specifica. H. este un inhibitor puternic si selectiv al factorului II de coagulare (*protrombina). Deoarece h. a fost obtinuta prin inginerie genetica, se mcearca utilizarea sa ca antitrombotic.

HIRUDINIZATIE, s. f. / hirudinisation, s. f. / hirudinization. [Lat. *hirudo*, *inis = [ipitoare.] Aplicarea In scop terapeutic de lipitori In vednatarea unei vene afectate de flebita. Proce-deui este relativ perimat.

HIRUDO / hirudo / hirudo. [Lat. *hirudo*, -inis = dpitoare.] Gen de lipitori din clasa *Hirudinea*. Specii mai importante: *H. medicinalis* si *H. troctina* sunt folosite In medicina pentru extra-

HISTEROPTOZA

gerea de sange. Pot determina accidente prin actiunea *hirudinei, anticoagulant secretat In timpul suptului.

HISIAN, adj. / hissien, -enne, adj. / hisian. [Wilhelm His Jr., anatomist ge.rm.an, pTofesor [a. Leipzig, 'Basil, Q6ttiniJen si 'Biriin, 1S63-1934.] Care este In relatie cu fasciculul His.

HISTAMINA, s. f. / histamine, s. f. / histamine. [Qr. *histos* = t&saturd, tesut; *ammoniakon* = sare de amoniu, gasita tit apropierea tempiuui (ui Jupiter *Amman* din Libia; -ina.) Mediator chimic al unor fenomene de raspuns celular, mdeosebi al hipersensibilitatii imediate, secretat de polinuclearele bazo-file si de mastodte, stocat In granulatiile acestora si eliberat In reactiile anafilactice. H. este un derivat de imidazol (IH-imi-dazol-4 etanamina) cu formula chimica C₈H₉N₃, produs de de-carboxilare al *histidinei (reactie catalizata de aromatic-amino-acid decarboxilaza). H. exista, In forma inactiva, In diferite te-suturi vii. Are efect constrictor la nivelul musculaturii netede bronsice, vasodilatator (capilare si arteriole), scazand tensiunea arteriala, stimuleaza secretia gastrica, este mediator pentru reac-tii alergice si inflamatorii, cu posibila actiune neurotransmi-tatoare cerebrala. H. nu are aplicatii clinice, dar substante ce interfera actiunea h. au diverse aplicatii terapeutice. V. ?i receptori histaminici, proba la histamina.

HISTERECTOMIE, s. f. / hyst6rectomie, s. f. / hysterectomy. [Cfr. *hystera* = ute.r.; *ektome* = e?yizie..] Ablatia uterului pe cale abdominala sau vaginala prin multiple variante si tehnici. Poate fi: 1) *Subtotals* - extirparea corpului uterin cu conser-varea colului si, eventual, a anexelor. 2) *Totala* - extirparea In totalitate a uterului si a anexelor, fara ganglionii limfatid si tesutui parauterin.

HISTEREZIS, s. n. / hysteresis, s. f. / hysteresis. [Cfr. *hysteresis* = decotaf, wtarzire, de. [a *hysterein* = a intrdzia,] Fenomen fizic de observatie curenta, Intalnit mdeosebi In comportamentul elastic si magnetic al corpurilor, constand In-tr-o Intarziere a efectului dupa Inctetarea actiunii cauzei care l-a general Ex.: magnetizarea remanenta, persistenta unei deformari sau alungiri chiar cand tensiunea care le-a provocat Inctetaza. Var.: isterezis.

HISTEROCEL, s. n. / hyst6rocele, s. f. / hysterocele. [Cjr. *hystera* = tter; *kele* = himie., tumora.] Sin.: histeroptoza (v.).

HISTEROCISTOPEXIE, s. f. / hystercystopexie, s. f. / hystercystopexy. {CJT. *hystera* = uter; *kystis* = sac, Vizica; *pexis* = -fvfare..} Fixarea chirurgicala a uterului si a vezidi la peretele abdominal, In unele cazuri de 'prolaps.

HISTEROCOLPECTOMIE, s. f. / hystercolpectomie, s. f. / colpohysterectomy. [QT. *hystera* = uttT; *kolpos* = adand-turd, vagin; *ektome* = e^cizie.] Sin.: colpohisterectomie (v.).

HISTEROGRAFIE, s. f. / hysterographie, s. f. / hystero-gra-phy. [GiT. *hystera* = ute.r.; *griiphein* = a scrie.] Radiografie a uterului injectat In prealabil, prin canalul cervical, cu o sub-stanta opaca la radiatiile X. V. si histerosalpingografie.

HISTEROMETRIE, s. f. / hystermetrie, s. f. / hystermetry. [CJT. *hvstera* = liter; *metron* = masurd.] Cateterismul uterului cu ajutorul unei tije gradate (histerometru) care permite apre-derea formei, dimensiunilor si sensibilitatii cavitatii uterine.

HISTEROPEXIE, s. f. / hysteropexie, s. f. / hysteropexy. [Cjr. *hystera* = uter; *pexis* = fiJfWi.] 1) *H. abdominala*: fixarea uterului la peretele abdominal pentru prevenirea *retroflexiei sau a *prolapsului. Sin.: ventrofixatie. 2) *H. vaginala*: fixarea la colul uterin a peretelui posterior al vaginului, pentru remedie-rea *retroversiunilor si a 'retroflexiunilor.

HISTEROPLASTIE, s. f. / hysteroplastie, s. f. / uteroplasty. [Gr. *hystera* = uter; *plastos* = modelat, de. ia *plassein* = a forma, a modela.] Chirurgia plastica a uterului.

HISTEROPTOZA, s. f. / hysteroptose, s. f. / hysteroptosis. [Gr. *hystera* = uter; *ptosis* = cadere.] *Hernie uterina, ele-

ment inconstant al *prolapsului genital. Se asoada frecvent cu un 'cistocel, 'colpocel sau "rectocel. Sin. (putin utilizat): histerocel.

HISTEROSALPINGOGRAFIE, S. f. / hysterosalpingographie, s. f. / hysterosalpingography. [Cjr. *by stem = uter, [at. salpinx, -ingisi gr. salpiax, -ingos == trompetd, trompd; gr. graphein = a serie.]* Examen radiologic al uterului si al trom-pelor uterine dupa injectarea unei substante opace la razele X. Sin.: histerotubografie.

HISTEROSCOPIE, s. f. / hysteroscopie, s. f. / hysteroscopy. [Cjr. *hystera = uter; skopia = e.^aminwe., de. [a skopein = a veded, a e^amina.]* *Endoscopie aplicata la examenul *cavitatii uterine.

HISTEROTOMIE, s. f. / hysterotomie, s. f. / hysterotomy. [Cjr. *hystera = uter; tome = tdiere, secfiune, de [a temnein = a tidid]* Incizie a uterului. *H. abdominala* se numeste *ceza-riana.

HISTEROTUBOGRAFIE, s. f. / hysterotubographie, s. f. / hysterotubography. [Cjr. *hystera = uter; [at. tuba = trompetd; gr. graphein = a scrie.]* Sin.: histerosalpingografie (v.).

HISTIDINA, s. f. / histidine, s. f. / histidine. Aminoacid precursor In sinteza nucleelor purinice, CIIHgO^Δ. Sub actiunea histidazei, rezulta *amoniac si acid urocanic, care la om este transformat In acid formic si *acid glutamic. Decarboxilarea h. are ca rezultat formarea "histaminei. V. si tab. const. biochim. **HISTIDINURIE, s. f. / histidinurie, s. f. / histidinuria.** Excretia unor mari cantitati de histidina In urina. Poate fi: 1) ereditara, cu deficienta genetica a histidazei. 2) de sarcina, cand create dupa saptamana a 5-a pana In luna a V-a, se mentine cres-cuta pana la nastere, apoi dispare.

HISTIOCIT, s. n. / histiocyte, s. m. / histiocyte. [Cjr. *histion = f-esdturd, t&sdut; kytos = celuid.*] Celula componenta a tesu-tului conjunctiv lax, cu functii macrofagocitare. Actualmente ter-menul de h. se refera la *macrofagele care provin din *mo-nocitele ce au trecut din sange In tesuturi. **HISTIOCITOM, s. n. / histiocytome, s. m. / histiocytoma.** [Cjr. *histion = fesdturd, f-esut; kytos = cdu[d; -oma.]* Tumora be-nigna a tesutului conjunctiv fibros, alcatuita din *fibroblaste si *histiocyte, de unde denumirea frecventa de histiocitofibrom. Uneori se produce o diferentiere xantomatoasa (xanthohistiocit-om) sau vasculara (angiohistiocitom). *H. fibros, v. dermatofi-brom.*

HISTIOCITOXANTOM, s. n. / histiocytoxanthome, s. m. / histiocytoxanthoma. [Cjr. *histion = fesdturd, pesut; kytos = ceuid, xanlhos = gaCtim; -oma.]* Tumora Inezodermica reprezentand o forma de tranzitie Intre *histiocitom si "xantom. Este alcatuita din *histiocyte spumoase, cu tendinta la colorare bazofila.

HISTIOCITOZA, s. f. / histiocytose, s. f. / histiocytosis. [Cjr. *histion == fesaturd, tesut; kytos = ceuilil' / -ozo.]* Proliferare histiocitara cu infiltrat eozinofil In diverse tesuturi. Se observa In numeroase boli, Indeosebi In afectiuni maligne ale sistemului reticuloendotelial, hiperplazii inflamatorii, boli prin supralncar-care lipidica.

HISTIOCITOZA LIPIDICA ESENTIALA / histiocytose lipoidi-que essentielle / sphingomyelin lipidosis. Sin.: boala Niemann-Pick (v.). **HISTIOCITOZA DIFUZA ACUTA / histiocytose diffuse aigue**

/ nonlipid histiocytosis. Sin.: boala Letterer-Siwe (v.).

HISTIOCITOZA MALIGNA / histiocytose maligne / malignant histiocytosis. Tip de *limfom malign individualizat recent, caracterizat prin adenopatii inflamatorii dureroase, hepatosplenomegalie si localizari cutanate. Este caracteristica proliferarea *histioidtelor anormale, cu intensa activitate macrofagica, localizate In sinusurile si In spatiile medulare ale ganglionilor.

HISTIOCITOZA X / histiocytose X / histiocytosis X. Denumire generica pentru un grup de "Teticoze caracterizat prin proliferarea, localizata sau diseminata, a *histiocitelor care nu prezinta caracteristid de malignitate. Sunt afectate Indeosebi organele bogate In tesut reticuloendotelial. Sub aceasta denumire, In care simbolul X semnifica necunoasterea cauzelor, sunt re-grupate In practica diverse tablouri clinice: *granulomul eozinofilic al osului, *boala Hand-Schuller-Christian si *boala Letterer-Siwe. Date de microscopic electronica (prezenta corpusculilor x) par sa confirme unicitatea acestor boli.

HISTOCIMIE, s. f. / histochimie, s. f. / histochemistry. [C,r. *histos = tesdturd, tcsuti khemeia = aicfiimie.*] Ansamblu de tehnici prin care sunt puse In evidenta, identificate, localizate si uneori evaluate cantitativ o serie de molecule (substante chimice) de la nivelul celulelor a tesuturilor, pe sectiuni histologice.

HISTOCOMPATIBILITATE, s. f. / histocompatibilitate, s. f. / histocompatibility. [Qr. *histos = fesdturd, fesut; fr. compatibilite, din lot. compati = a suferi impreund cu.]* Ansamblu de conditii care asigura succesul unei *grefe, dependent de patrimoniile genetice ale donorului si ale primitorului. Grefa reuseste daca genele de h. sunt identice sau putin diferite. Daca diferentele sunt importante, grefonul va suferi fenomenul de *rejet. O serie de antigeni de h., produsii ai genelor de h., conditioneaza o incompatibilitate majora: antigenii sistemului eritrocitar ABO si anumiti antigeni leucoplachetari (sistemul HLA), Grupajul hematiilor si leucodtelor permite selectiunea donoriilor. Alti antigeni de h., responsabili de o incompatibilitate minoră, pot fi neutralizati prin metode *imuno-supresive. In afara grefei, h. ar putea juca un rol In apararea organismului Tmpotriva unor celule ce prezinta mutatii, inclusiv cancerogenetice, care poseda antigeni diferiti de cei ai organismului. Sin.: compatibilitate tisulara. V. complex major de histocompatibilitate, sistem HLA.

HISTOGENEZA, s. f. / histogenese, s. f. / histogenesis. [Cjr. *histos = tesdturd, tesut; genesis = produsert, de ia gennan = a produce.]* Dezvoltarea si formarea diferitelor *tesuturi.

HISTOGRAMA, s. f. / histogramme, s. m. / histogram. [Cjr. *histos = catdrg, stdip; gramma = inscriere.]* Reprezentarea grafica, In coloane, a structurii unei populatii statistice.

HISTOINCOMPATIBILITATE, s. f. / histoincompatibilitate, s. f. / histoincompatibility. [Cjr. *histos = tisdtura, f-esuti iat. in = Rpsit de; fr. compatibilite, din (at. compati = a suferi in-preund cu.)* Relatia Intre genotipul donorului si eel al primitorului In cazul respingerii grefei.

HISTOLIZA, s. f. / histolyse, s. f. / histolysis. [Cjr. *histos - tesdturd, f-esut; lysis = distmgere, de ia lyein = a distruge.]* Procesul de distructie a unor tesuturi, observat In unele stari patologice.

HISTOLOGIE, s. f. / histologie, s. f. / histology. [Cjr. *histos = fesut, logos = ftiintd]* Stiinta biologica avand drept obiect studiul microscopic si submicroscopic al morfologiei celulelor, tesuturilor si organelor, precum si al compozitiei chimice si al proprietatilor functionate ale acestor structuri.

HISTOMONAS / histomonas / histomonas. [Cjr. *histos = t&sdut; ddi tesut; monas = unitdte]* Gen de protozoare parazite la nivelul cecului, ficatului si In alte tesuturi.

HISTONA, s. f. / histone, s. f. / histone. [Cjr. *histos = tesdturd, t&sdut]* Termen generic care desemneaza o proteina dintr-un grup de proteine mid, Incarcate pozitiv la pH fiziologic ca urmare a prezentei aminoacidilor lizina si arginina (in-tr-un procent ridicat). Exista cind clase de h., denumite H1, H2A, H2B, H3 si H4. Ca urmare a sarcinii lor pozitive, h. for-neaza legaturi ionice cu regiuni Incarcate negativ, la nivelul ADN. H. participa la formarea *nucleozomilor (cate doua mo-

lecele de tip H2A, H2B, H3 si H4) asociate cu un segment al dublei elice ADN. H. de tip H1 nu fac parte din structura centrala a nucleozomilor, ele fiind proteine de legatura. Intre acestea si ADN, contribuind la aranjarea nucleozomilor in structuri mai compacte. H. sunt proteine solubile in apa si solutii diluate de acizi sau baze (ceea ce permite si solubilizarea cromatinei dupa tratarea cu astfel de solutii). **Se gasesc** in cantitati mari in timus.

HISTOPLASMOZA, s. f. / histoplasmoze, s. f. / histoplasmosis. [OT. *histos* = pesdurd, fesut; *plasma* = obiect mo-datat, -ozd.] Boala provocata de ciuperci microscopice levuri-forme (*Histoplasma capsulatum*), paraziti intracelulari, care in-vadeaza mai ales celulele sistemului reticuloendotelial. Sin.: boala Darling.

HISTRIONISM, s. n. / histrionisme, s. m. / histrionism. [Lot. *histrion*, *-onis* = actor, comediant, *-ism*.] Comportament teatral si excesiv, observat indeosebi in "isterie.

HIV / VIH / HIV. [Acronim engC. pentru *Human Immunodeficiency Virus* = vimsul iunode.ficimtd umane.] Abreviere propusa de Comitetul International pentru Nomenclature, in 1986, pentru denumirea virusului SIDA. HIV este un *Lentivirus* apartinand familiei retrovirusurilor ("*Retroviridae*"), cu diametrul de 110-120 nm, a carui nucleocapsida confine doua molecule de ARN si o *transcriptaza inversa. Poseda trei gene de structura: gag (din engl. *group antigen*), codanta a proteinei p24 sau p25; pol (*polymerase*), codanta a enzimelor de "replicare, inclusiv transcriptaza inversa; env (*envelope*), codand protei-nele si glicoproteinele anvelopei virale (sau peplos). HIV po-seda, de asemenea, doua gene suplimentare. Ansamblul acestor gene este incadrat la cele doua extremitati ale sale de o secventa lunga, denumita LTR (din engl. *long terminal repeat*). HIV infecteaza limfocitele CD4 si, de asemenea, macrofagele. Dupa descrierea primului tip de virus SIDA, denumit HIV-1, a fost descris HIV-2, observat in Africa occidentala, mai rar si antigenic diferit. Izolarea si descrierea tipurilor de HIV nu s-a incheiat, acestea prezentand cea mai complexa si dinamica structura genetica dintre toate retrovirusurile umane. V. si sindrom de imunodeficienta dobandita.

HMG-CoA REDUCTAZA / HMG-CoA reductase / HMG-CoA reductase. Abrev. utilizata in mod curent pentru hidroxi-3-metilglutaril-coenzima A reductaza (v.).

HOLANDRIC, adj. / holandrique, adj. / holandric. [Gjr. *holos* = mtreg; *aner*, *andros* = 6dr6at.] Referitor la un caracter ereditar care afecteaza toti baietii dintr-o familie (de la tata la fiu) si cruta toate fetele. Transmiterea h. a unui caracter este legata de prezenta unei gene pe cromozomul Y. Ant.: *hologinic.

HOLERA, s. f. / cholera, s. m. / cholera. [Eti.mologie. *discu-tata*: 1) gr. *khole* = 6ita; *rhein* = a curge.; 2) gr. *kholera* = jgfitai, font, aCuzie. (a scurgerea ndncetatd a wacuanior - dupa Littr.; 3) edraica *cholira* = fioala gre.a - dupd 'Desnos.] Toxi-infectie strict umana care se transmite prin contact direct sau indirect (ingestie de apa sau alimente contaminate) si prezinta o contagiozitate foarte mare. Agentul etiologic este vibriionul ho-leric (*Vibrio cholerae*), care determina, dupa o perioada de incubatie de circa 5 zile, o enterita endemica in India si unele regiuni din Asia si epidemica sau pandemica, periodica, in alte regiuni ale globului. Toxina produsa de *Vibrio cholerae* are tro-pism intestinal si produce disolutia mucusului, precum si crestereterea secretiei de dor, bicarbonat si apa in intestinul subtire. Clinic, apar diaree severa, varsaturi, crampe musculare. Ne-trata-ta, se complica cu colaps. H. este prima boala identificata ca o consecinta a afectarii *proteinelor G. Toxina holerica inhiba (blocheaza) proteina G, in starea activa, ceea ce determina stimularea permanenta a 'adenilat ciclazei, cu formare de cantitati mari de *AMP ciclic. Aceasta concentratie crescuta de AMPc stimuleaza, la randul sau, in mod particular, efluxul de Na* din

celule, care este insotit de un eflux de apa. in cateva ore se pot pierde cativa litri de apa, rezultand astfel o deshidratare masiva, caracteristica h.

HOLERA ENDOCRINA / cholera endocrine / pancreatic cholera. Sin.: sindrom Verner (v.).

HOLERIFORM, adj. / cholericforme, adj. / cholericform. [V. *eti-mologie. de. la te.rme.nul hoiera*; [at. *forma* = forma] Despre o diaree asemanatoare cu cea din "holera. **HOLOCRIN, adj. / holocrine, adj. / holocrine.** [Cjr. *holos* = intreg; *krinein* = a separa de.] Despre modul de secretie glandulara in care celula secretoare este eliminata Tmpreuna cu produsul sau de secretie. V. si apocrin, merocrin. **HOLOENZIMA, s. f. / holoenzyme, s. f. / holoenzyme.** [Efr. *holos* == intreg; *en* = in; *zyme* = ferment, drojdie.] Complex molecular care este alcatuit dintr-o molecula enzimatica (*apoen-zima) si *cofactorul sau *coenzima acesteia. **HOLOGINIC, adj. / hologynique, adj. / hologynic.** [Gjr. *holos* = mtreg; *gyne, gynaios* = femeie.] Mostenit exclusiv prin descendentul femela, transmis, ded, prin gene localizate pe *cromozomii X.

HOLOGRAFIE, s. f. / holography, [^r. Aolos = wtreg; *graphein* = a scrie.] Procedeu de obtinere a imaginilor in relief (holograme) cu ajutorul unor fascicule de lumina monocromatica si coerenta (ex.: laser). Pentru reprezentarea unui obiect in relief, trebuie cunoscute intensitatea si faza undei provenind din fiecare dintre punctele obiectului. **HOLOGRAMA, s. f. / hologramme, s. m. / hologram.** [Cjr. *holos* = mtreg; *gramma* = inscriere.] Imagine tridimensionala obtinuta prin 'holografie.

HOLOPROTEINA, s. f. / holoprot6ine, s. f. / simple protein. [C/r. *holos* = mtreg; *protos* = primu; -ina.] Proteina. Denumirea globala a proteinelor din care, prin hidroliza, se obtin exclusiv aminoacizi. Clase de h.: protamine, histone, albumine, globuline, scleroproteine.

HOLOSISTOLIC, adj. / holosystolique, adj. / holosystolic. [Cfr. *holos* = mtreg; *systole* = contractie.] Termen folosit pentru a desemna caracteristica unui fenomen auscultatoriu cardiac (de obicei suflu) care este perceput pe tot intervalul dintre primul si al doilea zgomot cardiac, corespunzand intregii sistole cardiace.

HOLozIDE, s. n. pi. / holosides, s. m. pi. / holosides. [Cfr. *holos* = intreg; *ozid* = indica. un glicid] Una din cele doua grupe de *ozide. Prin hidroliza h. rezulta unui sau mai multe tipuri de *oze. In functie de numarul de tipuri de oze continut, se disting di-, tri-, poliozide. **HOLTER / Holter / Hotter.** [Norman fefferis Halter, Biofizician

american, 1914-19S.f.] V. sistem Holter.

HOMATROPINA, s. t. / homatropine, s. f. / homatropin. [^r. *homoios* = asemnator; [at. *atropa* = 6dadond, din gr. *Atropos* = una dintre. cele. trei 'Parce (zeite ale destinului: Clotho, Lachesis ft Ttroyos) -ina.] Anticolinergic, derivat sintetic al *atropinei, midriatic si cidoplegic de scurta durata (DCI: metil-bromura de h.). Instilatia cu solutie de h. 1 % induce paralizia acomodatiei si dilatarea pupilei (in scop diagnostic).

HOMEObOX / homeobox, homeo-box / homeo-box. [Cyr. *homoios* = ase.miw.dtor; engl. *box* = cutie.] Secventa inalt conservata de 180 de nucleotide care codifica un *homeodomeniu proteic de 61 de aminoacizi ce se leaga la o secventa-tinta de ADN din alte gene, reglandu-le astfel expresia. Descoperita initial la genele *homeotice, de unde denumirea de h., secventa de acest tip a fost ulterior identificata in numeroase gene ale dezvoltarii si in anumiți factori de *transcriptie.

HOMEODOMENIU, s. n. / homeo-domaine, s. m. / homeo-domain. [S^r. *homoios* = ase.miidtor, [at. *dominium* = proprietate, de. [a *dominus* = stdpdn.] Domeniu de 61 de aminoacizi codificat de un 'homeobox. H. confera anumitor proteine

ale dezvoltării capacitatea de a se lega specific de anumite secvențe ale ADN. V. și homeobox, homeotic. **HOMEODOT**, s. n. / **homeodote**, s. m. / **hom(o)edote**. [Cfr. *homoios* = *asemdnator*; (*pathos* = *boala*); *dotos* = *dot*.] V. antidot, 2.

HOMEOGREFA, s. T. / **homeogrefe**, s. f. / **homeograf**. [Qr. *homoios* = *ase-mdnator*; (at. *graphium*, din gr. *grapheion* = *peniță de scris*, (nv.e.ag de. *aitoit*, de. la *graphein* = *a scrie*.) Sin.: *homogrefa* (v.).

HOMEOPATIE, s. f. / **homeopathic**, s. f. / **homeopathy**. [Cjr. *homoios* = *ie.manatw*; *pathos* = *fioald*] Direcție terapeutică bazată pe principiul *similia similibus curantur*, inițiată de Samuel Hahnemann (medic german, format în deosebi la Viena, 1755-1843). În h. bolile sunt tratate prin administrarea unor doze foarte mici de substanțe capabile să provoace, la omul sănătos, unele manifestări asemănătoare simptomelor prezentate de bolnav. Aplicarea corectă a metodei implică o comparație a ansamblului simptomelor afecțiunii și a reacțiilor individuale ale bolnavului cu *patogeneza medicamentului utilizat. Medica-mentele homeopatice sunt fabricate prin diluții succesive exprimate în DH (dedmala sau zecimala hahnemiana, adică 1:10) și în CH (centezimala hahnemiana sau 1:100). Se utilizează o gamă largă de diluții, cele de 30 CH fiind practicate în mod curent. Or, la diluții de 23 DH sau 12 CH este puțin probabil ca un medicament homeopat să conțină chiar o singură moleculă de medicament. În aceste condiții, adeptii h. susțin în deosebi ipoteza medicamentului "informațional", conform căreia "în anumite circumstanțe, apa și anumiți solvenți pot înregistra informația substanțelor cu care au venit în contact și pot, în continuare, să transmită această informație la sisteme biologice presensibilizate". Desi h. este controversată în plan științific, utilizarea medicamentelor h. crește constant.

HOMEOPLASTIE, s. f. / **homoplastie**, s. f. / **homeoplasia**. [Gjr. *homoios* = *osemandtor*; *plastos* = *moddt*, de ia *pfas-sein* = *a forma*, a. *modda*] Formarea unui țesut nou asemănător celui existent în mod normal într-o zonă determinată,

HOMEOSTAZIE, s. f. / **homeostasie**, s. f. / **homeostasis**. [Cjr. *homoios* = *ase.mAna.tor*; *stasis* = *oprire*, de. [a. *istaai* = *a piasa*, a *face*. so. *find*.] Capacitatea organismelor vii de a-și menține prin autoreglare o serie de caracteristici fiziologice stabile, în deosebi la nivelul *mediului intern. Prin această autoreglare, organismul își pastrează constant nivelul unor parametri chimici, fizici și morfologici și poate să restabilească un echilibru perturbat, fie prin revenirea la starea inițială, fie prin re-venire la o stare echivalentă (W. Cannon). La organisme superioare, ansamblul funcțiilor homeostatice este sub control encefalic. Prin h. *imunologica* se înțelege echilibrul între funcțiile imunologice, în deosebi între factorii îndreptați împotriva a ceea ce este strain, non-propriu (non-self) și a ceea ce este propriu (self). Ex.: în bolile prin *autoanticorpi se perturba acest echilibru.

HOMEOTERM, adj. / **homeotherme**, adj. / **hom(e)othennal**. [QT. *homoios* = *ase-manatw*; *thermos* = *coCd*, di ia *therme* = *catdura*.] Despre un organism a cărui temperatură centrală normală rămâne constantă, independent de temperatura mediului înconjurător. Organismele h. (omul, mamiferele, pasarile) sunt numite și organisme cu sange cald (pentru animale, "în deosebi"). V. și poikiloterm.

HOMEOTIC, adj / **homeotique**, adj. / **homeotic**. [Cjr. *homoios* = *asemandtw*.] Despre o mutație care determină transformarea unei părți din corp în alta și, prin extensie, genele în care sunt localizate mutațiile de acest tip. Mutațiile h. au fost puse în evidență pentru prima oară la drosofila. Ex.: mutația h. la *Antennapedia* transformă o pereche de antene ale insectei într-o pereche de picioare. Această descoperire a condus ulterior la identificarea secvențelor de tip "homeobox" la numeroase specii de animale, inclusiv la om, și de plante.

HOMING / homing / homing. [Engl. *homing* = *Inloorm* *acasa*.] Anglicism, sin. cu *nostocitoza* (v.). **HOMOCISTEINA**, s. f. / **homocysteine**, s. f. / **homocysteine**.

Acid aminat provenit din demetilarea *metioninei. H. este în mod normal reutilizată în metionina de metionin sintetază (co-enzimă vitamina 6,2) sau de moleculele donoare de grupări tiol. Hiperhomocisteinemia reprezintă un factor important de risc vascular. V. și metionina.

HOMOCISTINA, s. f. / **homocystine**, s. f. / **homocystine**.

*Dimer format prin unirea a două molecule de *homodisteina printr-o punte disulfurică. H. este o sursă de sulf în organism. V. și homocistinurie.

HOMOCISTINURIE, s. f. / **homocystinurie**, s. f. / **homocystinuria**. Boala ereditară cu transmitere autozomal recesivă, care se manifestă la nou-născut, determinată de deficitul în cistationin-p-sintetază, enzima ce catalizează sinteza *cistationinei, pornind de la *serina și *homodisteina. H. se caracterizează prin asocierea întârzierii mentale cu alterări ale țesutului conjunctiv și osos, similare cu cele din *sindromul Marfan, luxația cristalinului și tromboze vasculare frecvente. În plasma și în urina sunt crescute concentrațiile *metioninei și *homocistinei. Se disting două forme ale bolii: 1) Una piridoxin-dependență, în care tulburările pot fi corectate prin administrarea de

*vitamina B₆ în doze mari. 2) Alta piridoxin-rezistentă, al cărei tratament necesită un regim lipsit de metionină și bogat în cistină.

HOMODUPLEX, s. n. / **homoduplex**, s. m. / **homoduplex**. [Qr. *homos* = *acdaf*; iat. *duplex*, -*ids* = *dufflu*] ADN dublu catenar în care toate bazele azotate sunt perfect complementare. V. heteroduplex.

HOMOGREFA, s. f. / **homogrefe**, s. f. / **homograf**. [gr. *homos* = *aceiași*; lat. *graphium*, din gr. *grapheion* = *plăcuță de scris*, *firiceag de ațoait*, de. [a gr. *grapheiti* = *a scrie*.] Grefă practică cu un grefon prelevat de la un subiect de aceeași specie, dar cu formula genetică diferită. Sin.: *alogrefă*, *homeo-grefă*. V. *izogrefă* și *bioproteza*.

HOMOLATERAL, adj. / **homolateral**, -ale, -aux, adj. / **homolateral**. [CfT. *homos* = *acelaf*; iat. *lateralis* = *iaterai*, dt ia *latus*, -*eris* = *aturCL*] Care este situat de aceeași parte. Sin.: *ipsilateral*.

HOMOMORF, adj. / **homomorphe**, adj. / **homomorphic**. [Cjr. *homos* = *ac-daf*; *morphe* = *forma*.] Despre două sau mai multe structuri cu aceleași dimensiuni și forme.

HOMOPLASTIE, s. f. / **homoplastie**, s. f. / **homoplasty**. [Qr. *homos* = *acdaf*, *plastos* = *modetat*, de. ia *plassein* = *a forma*, a *mode[a]*.] Sin.: *homogrefă* (v.).

HOMOSEXUAL, adj., s. m. sau f. / **homosexual**, -elle, adj., s. m. ou f. / **homosexual**. [Qr. *homos* = *acelaf*; iat. *sexu-alis* = *re.fe.ctor ia se^ de*. [a *sexus* = *se^*] 1) Care se referă la același sex. 2) Persoana care practică *homosexualitatea, Desi organele sale sexuale au conformație normală, h. prezintă inversiunea instinctului sexual, care îl determină să caute satisfacția cu un subiect de același sex. H. masculini pot fi *p9-j derasta, *sodomiti și *invertiti.

HOMOSEXUALITATE, s. f. / **homosexualitate**, s. f. / **homosexuality**. [Qr. *homos* = *acdaf*; lat. *sexuafis* = *refmtr* [a. *se^ de*. (a *sexus* = *se^*)] Deviere a instinctului sexual caracterizată prin afinitate sexuală pentru persoanele de același sex. Sin.: *inversiune sexuală*. V. și *uranism*, *lesbianism*.

HOMOZIGOT, adj., s. m. / **homozygote**, adj., s. m. / **homozygous**, **homozygote**. [Gjr. *homos* = *acdaf*, *zygotos* = [(flat *wipeuna*, de la *zygor* = *eu unefc*.] Referitor la un subiect care posedă pentru aceeași genă *alele identice pe un locus determinat al celor doi cromozomi omologi ai unei perechi. Ant.: *heterozigot*.

HORDEOLUM

HORDEOLUM, s. n. / hordeolum, s. m. / hordeolum. [Lat. *hordeolus* = bob tie. OTZ; urci^{or} (a oc/M'.J Inflatie localizata, purulenta, 'in "bob de orz", de etiologie stafilococica a glande-lor sebacee palpebrale (Meibomius sau Zeiss). Se disting:

1) *H. extern*: inflamatie a *glandelor Zeiss. 2) *H. intern*: inflamatie acuta purulenta a *glandelor Meibomius. Sin.: orgele, urci^{or}.

HORMON, s. m. / hormone, s. f. / hormone. {Qr. *hormon* = e?ccitat, (it ia *hormaein* = a indemna, a e.^cita} Substanta (molecula) secretata de o glanda endocrina sau de celule din alte organe sau tesuturi (sistem nervos, tract digestiv, rinichi, inima etc.) si transportata la distanta, prin circulatia sanguina, la un alt organ sau tesut (organ sau tesut tinta), unde acesta excita sau inhiba o serie de functii sau procese de dezvoltare. H. este un purtator chimic de informatie, care moduleaza o serie de procese celulare preexistente prin intermediul *recep-torilor specifici, care sunt situati fie la nivelul suprafetei celulare, *receptori membranari (in majoritatea cazurilor), fie la nivelul nucleului, *receptori nucleari Cindeosebi pentru h. steroizi si tiroidieni). In afara de actiunea la distanta (alternativa cea mai frecventa), o serie de h. pot acti^ona local: 1) Actiune autocrina, la nivelul tesutului (celulelor) In care h. a fost sinte-tizat. 2) Actiune paracrina, la nivelul unui tesut vecin. 3) Actiune juxtacrina, prin care un h. fixat pe membrana unei celule actioneaza prin receptorul specific al unei celule juxtapuse.

*Sinteza si *secretia h. pot fi reglate de stimuli diferiti. In unele cazuri, celulele endocrine sunt ele Insele celule tinta pentru aiti h. Ex.: celulele tiroidei sunt tinte pentru TSH. Exista ten-dinta de extindere a notiunii de h., justificata In cazul h. locali, tisulari sau factori autacoizi proprii (cum sunt *histamina, *sero-tonina, *kininele plasmatiche, *prostaglandinele, *sistemul renina-angiotensina). Dimpotriva, In cazul 'neuromediatorilor, denumi-rea de neurohormoni devine improprie. Limitand continutii no-tiunii de h. la cele opt glande endocrine (hipofiza, tiroida, para-tiroide, pancreas endocrin, corticosuprarenale, medulosuprarenale, gonade, epifiza), ca si la o serie de celule din alte organe sau tesuturi. In functie de natura moleculara, h. se cla-sifica In: 1) *H. polipeptidici*. 2) *-l. aminoacizi si derivati*. 3) *steroizi*. Principalii h., In functie de tipurile mentionate si de organul sau tesutului care reprezinta sursa principala, sunt urmatarii: 1) *H. polipeptidici*: a) hipotalamus - tiroliberina (TRH), gonadolibarina (GnRH), corticoliberina (CRH), somatoliberina (GH-RH), somatostatina, ocitocina, vasopresina (ADH). b) Hipofiza - h. somatotrop (GH, STH), h. tireotrop (TSH), prolactina (PRL), h. corticotrop (ACTH), h. foliculostimulant (FSH), h. lu-teinizant (LH), p-endorfina. c) Pancreas, ficat, tub digestiv -somatomedine (IGF-I), insulina, glucagon, gastrina, secretina, coledstokinina (CCK), peptid vasointestinal (VIP), angiotensina.

d) Gonade - inhibina, relaxina, factor antimullerian (MIF). e) Paratiroide - parathormon (PTH). f) Tiroida (celule parafoliculare) - calcitonina. g) Inima - factor natriuretice (ANF). h) Rinichi - eritropoietina. i) Plasma, ficat, rinichi - angiotensina. j) Placenta - gonadotropina corionica (HCG). 2) *H. aminoacizi si de-rivali*: a) Medulosuprarenala - adrenalina. b) Epifiza - mela-tonina. c) Tiroida (celule foliculare) - triiodotironina (T3), tetra-iodotironina (T4). 3) *H. steroizi*: a) Rinichi (piele, ficat) - 1,25-hidroxicolecalciferol [1,25(OH)D3]. b) Corticosuprarenala - aldosteron, cortizol. c) Ovar - estradiol, progesteron. d) Testicul - testosteron. V. si tab. const. endocrinol.

HORMON ADRENOCORTICOTROP / hormone adreno-cortico-trope / adrenocorticotropic hormone. Sin.: corticotrofina

HORMON ANTEHIPOFIZAR / hormone antehypophysaire / antehypophysaeal hormone. Fiecare dintre h. secretati la nivelul adenohipofizei (numit ?i h. adenohipofizar) care con-

HORMON MELANOTROP

troleaza functia glandelor endocrine periferice (h. glandulotrop) sau actioneaza la nivelul unor aparate, sisteme, metabolisme. Din punct de vedere structural h. a. pot fi: *h. polipeptidici* (ex.: *somatotropina, *prolactina, *corticotrofina) sau *h. glicoproteici* (ex.: *tirotropina, *gonadotrofina). In relatie cu mecanismul de sinteza si tipul de receptori implicati se deosebesc trei grupe de hormoni: 1) Grupul hormonilor somatotropina (GH), prolactina (PRL), somatomamotropina corionica (CS). Sunt o fami-lie de hormoni proteici care prezinta omologie secventiala considerabila, incluzand Intre 190-199 aminoacizi. Fiecare are un singur aminoacid triptofan si doua puncti disulfidice. La om, omologia dintre GH si CS este de 85%, iar dintre GH si PRL de 35%. Ca urmare, acesti trei h. prezinta determinanti anti-genici comuni si au toti efect de stimulare a cresterii statur^o-ponderale si a activitatii lactogenice. 2) Grupul h. glicoproteici include tirotropina (TSH), h. luteinizant (LH), h. foliculostimulant (FSH) si gonadotropina corionica (CG). Fiecare dintre acesti h. este format din doua subunitati, a si b (3, unite prin legaturi necovalente). Subunitatile a sunt identice pentru toti acesti h. (la om) si prezinta omologie considerabila Intre specii. Activi-tatea biologica specifica este determinata de subunitatea p activa si recunoscuta de receptori doar In prezenta subunitatii a. 3) Familia peptidelor pro-opiomelanocortina (POMC) include peptide cu actiune hormonal^a (ACTH, LPH, MSH) si alte pep-tide care au rol de neurotransmitatori sau neuromodulatori (en-dorfine). Aceste peptide sunt sintetizate sub forma unei molecule precursor de 285 de aminoacizi si transformate diferit, ulterior, In diferite regiuni ale hipofizei.

HORMON ANTIDIURETIC / hormone antidiuretique / anti-diu-retic hormone. Sin.: vasopresina (v.).

HORMON ANTIMIJLLERIAN / hormone antimullerienne / antimullerian hormone. [*Johannes Peter Mulier, fiziolog fi anatomist german, profesor [a 'Sonn, avoi la 'SerCin, 1801-185S.*] H. secretat de celulele Sertoli ale testiculului fetal, avand rolul de a produce regresia canalului Mulier.

HORMON CORTICOSUPRARENAL / hormone cortico-surr-t. nale / adrenocortical, cortical hormone. V. corticosteroizi

HORMON CORTICOTROP / hormone corticotrope / cortico-tropic hormone. Sin.: corticotrofina (v.).

HORMON DE CRESTERE / hormone de croissance / growth hormone. Sin.: somatotropina (v.).

HORMON FOLICULAR / hormone folliculaire / follicular hor-mone. Sin.: foliculina (v.).

HORMON FOLICULOSTIMULANT / hormone folliculostimu-lante / folliculostimulating hormone. Sin.: gonadotrofina A (v.).

HORMON GALACTOGEN / hormone galactogene / luteotro-pic hormone. Sin.: prolactina (v.).

HORMON GASTRIC / hormone gastrique / gastric hormone. Sin.: gastrina (v.).

HORMON GONADOTROP / hormone gonadotrope / gonado-tropic hormone. Sin.: gonadotrofina (v.).

HORMON HIPOFIZAR / hormone hypophysaire / hypophy-seal hormone. Fiecare dintre h. secretati de hipofiza: 1) *H. antehipofizari* (v.). 2) *H. posthipofizari*. V. hipofiza.

HORMON LUTEAL / hormone luteale / progesterone. Sin.: progesteron (v.).

HORMON LUTEINIZANT / hormone luteinisante / luteinizing hormone. Sin.: gonadotrofina B (v.).

HORMON LUTEOTROP / hormone luteotrope / luteotropic hormone. Abrev.: LTH (din engl. *luteotropic hormone*). Sin.: prolactina (v.).

HORMON MELANOSTIMULANT / hormone melanostimulante / melanocyte stimulating hormone. Abrev.: MSH. Sin.: me-lanostimulina (v.).

HORMON MELANOTROP / hormone melanotrope / melano-cyte stimulating hormone. Sin.: melanostimulina (v.).

MORMON PARATIROIDIAN

HORMON PARATIROIDIAN / hormone parathyroïdienne / parathyroid hormone. Sin.: parathormon (v.).

HORMON SOMATOTROP / hormone somatotrope / somatotropic hormone. Sin.: somatotropina (v.).

HORMON TIREOTROP / hormone thyreotrope / thyreotropic hormone. Sin.: tirotofina (v.). V. si tab. const. endocrinol..

HORMONAL, adj. / hormonal, -ale, -aux, adj. / hormonal. [Cjr. *hormon = e[^]citat, d.e la hormaein = a. indemna, a e[^]cita.*] Care se refera la hormoni.

HORMONI ANDROGENI / hormones androgenes / androgenic hormones. H. steroizi masculini, care favorizeaza dezvoltarea organelor genitale externe, formarea spermei si aparitia caracterelor sexuale la barbat. Se disting: 1) *H. a. testiculari*, Indeosebi testosteronul. 2) *H. a. de origine suprarenala* (produsi la ambele sexe; la femeie sunt precursorii h. estrogeni).

HORMONI PANCREATICI / hormones pancreatiques / pancreatic hormones. H. produsi de celulele insulelor Langerhans. V. glucagon si insulina.

HORMONI PLACENTARI / hormones placentaires / placental hormone. H. secretati de placenta (progesteron si estrogeni), a caror concentratie creste progresiv Incepand cu luna a treia de sarcina, si o gonadotrofina (corionica sau placentara), care apare 'in urina din primele zile ale sarcinii si permite diagnosticul precoce (are proprietati asemanatoare gonadotrofinei B hipofizare).

HORMONI TIMICI / hormones thymiques / thymic hormones. Sin.: timozine (v.).

HORMONI TIROIDIENI / hormones thyroïdiennes / thyroid hormones. Denumire generica pentru h. elaborati la nivelul *tiroidei, a caror eliberare In sangele circulant se efectueaza prin proteoliza unei molecule iodate, *tiroglobulina, sub controlul *tirotofinei (TSH). Principalii h. t. sunt: "tiroxina (T4) si "triiodotironina (T3). Actiunile principale ale h. t., exercitate prin intermediul *receptorilor nucleari, sunt sporirea 'metabolismului bazal si accelerarea procesului de crestere.

HORMONOID, adj. / hormonoïde, adj. / hormone-like. [Cyr. *hormon = eJ(citat, de la hormaein = a indemna, a e.?(cita; eidos = forma.*] Despre o substanta ne hormonala care actioneaza ase-manator cu un hormon.

HORMONOTERAPIE, s. f. / hormonotherapie, s. f. / hormone-therapy. [Qr. *hormon = eyitat, de ia hormaein = a indemna, a e-ttta; therapeia = tratament, de la therapeuein = a ingrijii*] Terapia medicamentelor de substitutie, folosita m cazul insuficientelor glandulare (uni- sau pluritrope) si care consta m admi-

HYPERKERATOSIS PENETRANS

nistrarea de hormoni natural! sau, mai frecvent, de analogi sintetici ai acestora. Ex.: h. tiroidiana In hipotiroidie, h. cu somatotropina (GH) In unele forme de nanism hipofizare etc.

HOSPITALISM, s. n. / hospitalisme, s. m. / hospitalism. [Lat. *hospitalis dumus = (.asa pentru primma musafmlor, de. iahospes, -itis = oaspete, -ism.)*] 1) Regresie mentala constatata la unii bolnavi spitalizati perioade mdelungate. 2) Ansamblul tulburarilor de comportament si fizice determinate de carenta afectiva prin absenta mamei, survenite la copii spitalizati timp 'indelungat in primele 18 luni de viata.

HRANA, s. T. / nourriture, s. f. / food. [Sl- *hrana = /irand*] Denumire generica pentru substantele care contin factori nutritivi (proteine, glucide sau/si lipide), necesari organismului viu pentru nevoile energetice si In procesele de crestere. Organismele *hete-rotrofe trebuie sa ingere hrana, pe cand cele *autotrofe Tsi sinte-tizeaza factorii nutritivi necesari. V. si aliment, alimentatie, dieta, dietetica, nutriment, nutritie.

HTLV / HTLV / HTLV. [AcTonim eng]. pentru *Human T-Leulymia Virus = vimsui [eucemiei umane cu cduie 'T.]* Acronim utilizat m mod curent pentru virusuri limfotrope pentru celulele T umane (v.).

HUMERUS, s. n. / humerus, s. m. / humerus. [Lat. *humerus = umar.*] V. tab. anat. - oase.

HUNTINGTINA, s. f. / huntingtine, s. f. / huntingtin. [George *Summer Huntington, medic american, 'J^{w yor^ 1S50-1916.*] Proteina a carei anomalie este implicata In determinismul bolii Huntington. H. este codificata de gena IT15, a carei 'mutatie dinamica determina boala Huntington. Alcatuita din 3144 de aminoacizi si avand Mr 348 kDa, h. prezinta o secventa repetitiva de *glutamina alungita anormal. V. si boala Huntington.

HURLERIAN, adj. / hurlerien, -enne, adj. / hurloid. [Gi-rtrud *Hurler, vediatru german, 'M.unc.h.e.n, sec. XX*] Care se refera la *boala Hurler.

HYMENOLEPIS / hymenolepis / hymenolepis. {^{tr}. *hymen = membrana; lepis = coajd, so(z.)* Gen de viermi cestozii, din familia *Hymenolepidae* cu 'scolex nearmat sau armat cu o serie de carlige, cu segmente; totdeauna mai mult late decat lungi; infesteaza numeroase spedi de mamiere si pasari.

HYPERKERATOSIS LENTICULARIS PERSTANS / hyperkeratosis lenticularis perstans / hyperkeratosis lenticularis perstans. Sin.: boala Flecel (v.).

HYPERKERATOSIS PENETRANS / hyperkeratosis penetrans / hyperkeratosis penetrans. Sin.: boala Kyrle (v.).

IATROCHIMIE, s. f. / iatrochimie, s. f. / iatrochemistry. [Qr. *iatros* = medic.; *khemeia* = atctiimie.] Scoala de medicina (secolul al XVII-lea) care a incercat explicarea fenomenelor de viata si a bolilor prin diverse procese chimice denumite fermentatii, alcalinitate, distilari, efervescente, volatilizari.

IATROFIZICA, s. f. / iatrophysique, s. f. / iatrophysics. [Qr. *iatros* = medic, *physikos* = natural, de [a *physis* = natura.] 1) Doctrina medicala, cu apogeul in secolul al XVIII-lea, care explica procesele vitale prin intermediul unor fenomene fizice, uneori organismul uman fiind comparat cu o masina. 2) Aplicatiile fizicii in diagnosticul si tratamentul bolilor (rar).

IATROGEN, adj. / iatrogene, iatrogenique adj. / iatrogenic. [Qr. *iatros* = medic; *gennan* = a produce.] Rezultat din activitatea medicului. Se numesc astfel tulburarile aparute la un bolnav ca urmare a tratamentului medical sau chirurgical: iatro-penii sau iatrogenii. Var.: iatrogenic.

ICD-10 / ICD-10 / ICD-10. Abreviere pentru lucrarea publicata de OMS in 1992, cu titlul *The ICD-10 Classification of Mental and Behavioural Disorders. Clinical descriptions and diagnostic guidelines.*

IATROGENIC. Var. mai adecvata pentru iatrogen (v.).

ICOSANOIDE. Var. pentru eicosanoide (v.).

ICRON, s. m. / icron, s. m. / icron. [Engl.] Termen propus de Blumberg, de la intialele *Institute for Cancer Research*, pentru denumirea ansamblului format dintr-un virus si consti-tuentii Tmprumutati de la subiectul care TI gazduieste. Lucrarile lui Blumberg se refera la virusul hepatitei B, a carui anvelo-pa, considerata ca 'antigen Australia, confine anumiti antigeni de la subiectul la care acesta s-a dezvoltat. Blumberg a de-scris trei situatii: 1) Cand un virus-i. patrunde la un alt subject care nu are antigeni asemanatori celor pe care virusul i-a cap-tat, rezulta o hepatita acuta grava. 2) Daca subiectul are aceiasi antigeni, nu se produce o reactie imunologica, infectia fiind inaparenta. 3) In fine, daca exista o Inrudire antigenica partiala Intre i. si gazda, celulele imunocompetente invadeaza ficatului si se dezvoltă o hepatita cronica activa.

ICTER, s. n. / ictere, s. m. / icterus, jaundice. [Qr. *ikteros* = goSienare, *icier*.] Coloratie galbena a pielii, a mucoaselor sau a sclerelor, determinata de impregnarea acestora cu *bili-rubina. I. apare cand concentratia bilirubinei in sange de-paseste 30 mg (51 (.imol) la litru. La concentratii de 15-30 mg (25-51 nmol) la litru se produce, de obicei, subicter. Mecanis-mele de producere pot implica, in functie de etiologie, o cauza mecanica (obstacol in calea drenarii bilei, in caile biliare), o afec-

THOMAS SYDENHAM (1624-1689) medic englez. format la **Oxford** si **MontpeUier**. A fost un adept declarat al doctmei hip Jcratice 51 din acest motiv este supranumit **Hipocrate al Anglei**. Sus(inea, mdeosebi, doctrina umoraB si practica terapia hipocratica. A publicat in 1676 *Observationes medicae* in care a dezvoltat conceptia sa, conform careia, in practica medicala, observafia atenta a bolnavilor este mai importanta decat experimenrul. Este primul care a deserts o serie de boh ca: scarlatina, guta, rujeola, dizenteria, isteria, coreea ('coreea **Sydenham** sau coreea minor, descrisa magistral in 1686). De numele sau se leaga prima utilizare a chininei pentru tratamentul malariei, diagnosticul diferential dintre diabetu] zaharat ("wine duta") si eel insipid, tot el deosebind artrira reumatoida de artrita gutoasa. A scris, asemenea lui **Hipocrate**, o serie de aforisme. Avea o puternica aversiune pentru preocuparile extramedicale, considerand ca locul medicului este numai la patul bolnavului: "Medical nu trebuie so. iși ascundd igncranfa prin recwsul la teorii și la pedanterie"

tiune inflamatorie sau distructiva a celulelor hepatice, hemo-liza etc. Prin extensie, termenul este utilizat si pentru a de-semna coloratia galbena a tegumentelor legata de acumularea altor substante decat pigmentii biliari.

ICTER FAMILIAL CONGENITAL CRIGLER-NAJJAR / ict6re familial congenital de Crigler-Najjar / Crigler-Najjar syndrome. [John Fielding Crigler, *pediatm american*, n. 1919;

Victor A. Najjar, pediatru american, n. 1914.]

Sin.: sindrom Crigler-Najjar (v.).

ICTER FIZIOLOGIC AL NOU-NASCUTULUI / ictere physiologique du nouveaune / jaundice of the newborn, icterus neonatorum. 1. tranzitoriu observat la nastere la toti *pre-maturii si la circa jumatate dintre nou-nascutii la termen. Se produce din cauza absentei temporare a unei enzime indispensabile In transformarea bilirubinei indirecte In bilirubina directa, hepatocitele neavand, Inca, la nastere, capadtatile functionate normale. Sin.: icter neonatal, icter simplu al nou-nascutului,.

ICTER HEMOLITIC / ictere hemolytique / h(a)emolytic jaundice, h(a)emolytic disease. Termen generic pentru i. congenitale (v. boala Minkowski-Chauffard) sau dobandite (v. sindromul Hayem-Widal), aflate In relatie cu distrugerea crescuta de globule rosii. Se caracterizeaza prin teste de hemoliza pozitive (inclusiv cresterea numarului de reticulocite), urina colorata In castaniu-acaju (urobilinogen crescut) si scaune intens colorate (cresterea stercobilinogenului).

ICTER INFECTIOS AL NOU-NASCUTULUI / ictere infectieux du nouveaune / jaundice of the newborn. I. epidemic grav al nou-nascutului, provocat de streptococ sau colibacil. Se manifesta prin coloratie bruna a tegumentelor, cianoza cu tendinta la colaps, diarei bilioase, hemoglobinurie si splenomegalie, free-vent febra. Sin.: boala Cnarrin-von Winckel, boala von Winckel.

ICTER NUCLEAR / ictere nucl6aire / kernicterus. Denumire utilizata In mod curent cu referire la leziunile SNC din formele grave de *eritroblastoză fetala, din cauza colorarii In galben a *nucleilor cenusii centrali si a unor zone din cortex. Prin extensie, termenul de i. n. cuprinde si semnele clinice asociate, In-deosebi hipertonie musculara sau, In caz de supravietuire, *arieratie mentala, 'coreoatetoza si surditate.

ICTER OBSTRUCTIV / ictere par obstruction, ictere r6tentio-nnel / obstructive jaundice. I determinat de *colestaza secundara unui obstacol localizat la nivelul cailor biliare extra-sau intrahepatice. Natura obstacolului este extrem de diversa:

1) Obstacole extrahepatice - biliare (litiiza coledociana, atrezie a coledocului, neoplasm coledocian), duodenoampulare (ampu-

ICTERIC

lori valerian), pancreatice (cancer de cap de pancreas, pancreatita cronică), subhepatice (adenopatie la nivelul hilului hepatic). 2) Obstacole intrahepatice - ciroza biliară primitivă sau secundară, carcinom biliar intrahepatic, colestază idiopatică recurentă. O serie de rezultate de laborator sunt caracteristice, Îndeosebi; 'stercobilinogen absent sau diminuat în scaun, "bilirubina și saruri biliare prezente în urină, bilirubina directă crescută în sânge, absența bilei la tubajul duodenal. Diagnosticul etiologic este mai elaborat și depinde de datele clinice, de laborator, imagistice.

ICTERIC, adj., s. m. sau f. / ictérique, adj., s. m. ou f. / ictéric. [Qr. *ikteros = gaffienare, ictér.*] 1) Care se află în relație cu un *icter, care depinde de icter. 2) Bolnav afectat de icter.

ICTERUS INDEX / icterus index / icterus index. Cifra care indică proporția de pigmenti biliari în serul sanguin. Se obține comparând tenta serului cu cea a unei soluții etalon de bicromat de potasiu. Normal este între 4-6, icterul aparând de-a-supra cifrei 15. Sin.: indice icteric.

ICTUS, s. n. / ictus, s. m. / ictus, stroke. [Lat. *ictus = lcnii-tura., ,m.*] Termen utilizat îndeosebi în neuropatologie pentru denumirea stărilor morbide care apar brusc, subit. Ex.: 1) / *apoplectic*, debut brusc al accidentelor vasculare cerebrale, cu pierderea conștiinței și coma. 2) / *laringian*, denumit și tuse sincopală sau *vertij laringian.

IDEE, s. f. / idee, s. f. / idea. [6r. *idea = aparența, forma., idie, lit la idein = a video.*] Reprezentare abstractă elaborată prin gândire. În medicină: 1) / *dominantă* sau *obsesivă*, cu un rol preponderent în orientarea activității subiectului care a adoptat-o; 2) / *prevalentă*, judecată eronată; 3) / *f-ixa*, per-sistentă; d) / *de grandoare*, v. megalomanie.

IDENTIFICARE, s. f. / identification. [Lot. *idem = wdafii ficare, de rivat de ia facere = a face.*]

1) Proces psihologic inconștient prin care un subiect își modelează conduita spre a semăna altei persoane, luată ca model.

2) Proces de recunoaștere a unui fenomen, a unui individ pe baza unor caracteristici cunoscute ca fiind proprii acestuia. Ex.: recunoașterea unui anumit tip de germeni (în microbiologie).

IDENTITATE, s. f. / identite, s. f. / identity. [Lat. *identitas, -utis = identitate.*] Caracteristicile unei persoane prin care ea este recunoscută de alții și de sine însăși în raport cu alții.

IDIOCROMOSOM. Var. pentru idiocromozom (v.).

IDIOCROMOZOM, s. m. / idiochromosome, s. m. / idiochromosome. [Qr. *idios = propriu; khroma, -atos = culoare, soma, -atos = corp.*] Var. idiocromosom. Sin.: gonozom (v.).

IDIOFAGEDENISM, s. n. / idiophagedenisme, s. m. / pyoderma gangrenosum. [Qr. *idios = propriu; [at. medica]Ca phagcdaena = ulcer, dm gr. phagcdaina = foame devorantă, utter (fig.), de. la plwgein = a manca; -ism.*] Dermatoză cronică primitivă exprimată prin pustule care se ulcerează și se extind în cercuri concentrice, rebeli și recidivante. Se asociază cu focare infecțioase profunde (ex.: colită ulceroasă cronică) și este aproape constantă o hipogamaglobulinemie. Sin.: fagedenism geometric, *pyoderma gangrenosum*.

IDIOGLOSIE, s. f. / idioglossie, s. f. / idioglossia. [Gjr. *idios = propriu; glossa = [im]6a.*] Alterare a limbajului caracterizată prin substituirea cu sunete fără sens a termenilor din vocabularul uzual.

IDIOGRAMA, s. f. / idiogramme, s. m. / idiogram. [Qr. *idios = propriu; gramma = wcriere.*] Diagramă prin care se reprezintă *ADN component al unui singur cromozom sau al "cario-tipului.

IDIOPATIC, adj. / idiopathique, adj. / idiopathic. [Şr. *idios = propriu; pathos - fiota.*] O boală sau un fenomen normal ale căror cauze nu sunt cunoscute. Uneori termenul se referă

IDIOZOM

la o boală care apare spontan sau este independentă de orice altă stare morbidă. V. esențial și primitiv.

IDIOSINCRAZIE, s. f. / idiosyncrasie, s. f. / idiosyncrasy. [(yr. *idios = propriu; syn = împre.und; krasis = amestec, constituită a unui corp, temperament.*] Termen medical vechi care, ca și *discrazie, a fost inspirat de teoria umorilor fundamentale pentru a desemna constituția particulară a unui subiect. În prezent, desi este considerat desuet, termenul se mai utilizează cu referire la susceptibilitatea anormală, particulară a unui subiect la anumite proteine, alimente, medicamente, sub-stanțe diverse care la majoritatea indivizilor nu provoacă nici o reacție nocivă. I. reprezintă doar o intoleranță și nu trebuie confundată cu *alergie. Prin ;. *psihica se* înțelege o repulsie nemotivată față de obiecte sau persoane din mediul ambiant.

IDIOT, s. m. / idiot, s. m. / idiot. [Lot. *idiota, -tos, din gr. idiotes = particular; folosit apoi cu sensul de persoană comună, ignoranta.*] Individ atins de idiotie (v.).

IDIOTIP, s. n. / idiootype, s. m. / idiootype. [Qr. *idios = propriu; typos = tip, model, marcă.*] Suma *idiotipilor unei molecule de anticorp, deci ai unei "imunoglobuline.

IDIOTIPIE, s. f. / idiotypie, s. f. / idiotypy. [Nr. *idios = propriu; typos = tip, model, marca.*] Variabilitatea în specificitatea și în structura unei "imunoglobuline ca urmare a contactului acesteia cu un antigen. I. conduce la diferența dintre imunoglobulinele aparținând aceleiași clase la subiecți din aceeași specie.

IDIOTOP, s. m. / idiotope, s. m. / idiotope. [Cjr. *idios = propriu; topos = loc.*] Determinant antigenic situat în regiunea variabilă a moleculei de *anticorp. Unii i. sunt localizați în inter-oriul *paratopului, iar alții în afara *sitului de legare cu anti-genul. V. și idiotip.

IDIOTIE, s. f. / idiotie, s. f. / idiocy. [Lat. *idiola, -tes, din gr. idiotes = particular, folosit apoi cu sensul de persoană comună, ignoranta.*] Starea cea mai gravă de *arierare mentală, caracterizată prin diminuarea considerabilă sau absența completă a inteligenței, diminuarea afectivității, alterarea funcțiilor senzoriale și motorii. Dezvoltarea mentală a idiotului nu depășește pe cea a unui copil de 3-4 ani, acesta fiind incapabil să acesădă la vorbire. Se disting două forme de i.: 1) m-tăziera mentală profundă, cu QI sub 20, în care comportamentul este un pur reflex impulsiv, iar bolnavul poate învăța doar mersul, masticatia și unele gesturi simple; 2) întâziera mentală severă, cu QI 20-34, în care handicapul este capabil de autoalimentare și control sfincterian. În i. este necesară o supraveghere și o asistență permanentă. I. este, de regulă, consecința unei opriri în dezvoltarea encefalului, fie în perioada vietii intrauterine, fie după naștere, din cauze ereditare, accidente perinatale sau encefalite postnatale.

IDIOTIE AMAUROTICĂ FAMILIALĂ / idiotie amaurotique familiale / amaurotic familial idiocy. Termen generic pentru un grup de afecțiuni neurologice în care se asociază o patologie retiniană cu deficit mental de diferite grade. V. boala Kufs, ; boala Spielmeier-Vogt, boala Tay-Sachs.

IDIOTIE XERODERMICĂ / idiotie xerodermique / xerodermic idiocy. Sin.: sindrom De Sanctis-Cacchione (v.).

IDIOVENTRICULAR, adj. / idioventriculaire, adj. / idioventricular. [Gr. *idios = propriu; [at. ventriculus = stomac mK, ventricul, dim. de la venter, -tris = pdntec.*] Care este parțial ventriculului. Ex.: ritm i. (v.).

IDIOZOM, s. m. / idiosome, s. m. / idiosome. [Cjr. *idios = ; propriu; soma, -atos = corp.*] În *spermatida, complexul alcătuit din *centrioli și *aparatur Golgi, care se separă pentru a se localiza de o parte și de alta a nucleului, stabilind astfel polaritatea viitorului spermatozoid.

IGIENA

IGIENA, s. f. / hygiefe, s. f. / hygiene. [Cfr. *hygieinon* = *sanatate, de la hygies = sandtos.*] Stiinta conservarii, respectarii si ameliorarii regulilor ?i metodelor de prezervare a sanatatii. Domenii: i. comunala, i. industriala, i. mentala, i. orala, i. sco-lara etc.

IGNIPUNCTURA, s. f. / ignipuncture, s. f. / ignipuncture. [Lot. *ignis* = *foe*; *puncture* = *mtepatura.*] Cauterizarea unor puncte prin aplicarea termo- sau electrocauterului, In vederea distrugerii unui tesut.

IHTIISM, s. n. / ichtyosisme, s. m. / ichthyotoxism. [Cjr. *ikhthys, -yos* = *pefte*; *-ism.*] Intoxicatie prin consumul pestelui alterat sau al unor specii de pesti care sunt toxici.

IHTIOL, s. m. / ichthyol, s. m. / ichthamol, ichthyol. {Cfr. *ichtys, -yos* = *pefte*; *-ol, j* Ihtiosulfat de amoniu, lichid vascos, brun Inchis, cu miros patrunzator, obtinut prin distilarea gudroa-nelor din unele sisturi bituminoase. l. este miscibil cu apa si glicerina, fiind utilizat ca antiseptic si keratoplastic In nume-roase afectiuni cutanate.

IHTIOZA, s. f. / ichtyose, s. f. / ichthyosis. [Gjr. *ikhthys, -yos* = *pefte*; *-ozo.*] Distrofie cutanata care consta In prezenta la nivelul pielii a unor scuame fine cu marginile libere, asema-natoare solzilor de peste. 1. poate fi generalizata, dar nu apare 'a nivelul fetei, palmelor si zonelor plantare ale pidoarelor. Majoritatea tipurilor de i. sunt ereditare. Se disting: 1) *l. con-genitala* sau *fete/a*, forma grava, incompatibila cu viata, In care tegumentele fatului au aspectul unei armuri cornoase. 2) *l. lamelaia a nou-nascutului*, cu descuamare liniara. 3) *l. wl-garis*, care include doua tipuri distincte genetic: In primul, cu . transmitere autozomal dominanta, i. este absenta la nastere si apare Intre varstele de 1 si 4 ani; al doilea tip este transmis de mama printr-o gena recesiva si se manifesta In prima copilarie. 4) *Xerodennia* (v.).

ILEITA, s. f. / ileite, s. f. / ileitis. [Lot. *mdicota ileiim* = *ilwn, din gr. eilein* = *a mruia, a rasuci*; *-ita.*] Inflamatie a *ileonului, localizata sau multiloculara, izolata sau asociata. V. si boala Crohn.

ILEITA REGIONALA / ileite regionale / regional ileitis. Sin.: boala Crohn (v.).

ILEITA TERMINALA / ileite terminale / terminal ileitis. Sin : boala Crohn (v.).

ILEOCISTOSTOMIE, s. f. / il6ocystostomie, s. f. / ileocystostomy. [Lot. *me.dic.aia Heum* = *ileon, din gr. eilein* = *a mruia, a. rQsucv gr. kystis* = *sac., ve-zica*; *stoma, -atos* = *jJurd.*] Utilizarea unui segment din ileon pentru realizarea unei comunicari a vezicii urinare cu peretele abdominal.

ILEOCOLIC, adj. / ileocolique, adj. / ileocolic. [Lot. *medicoid ileum* = *awn, din gr. eilein* = *a mruia, a rasuci*; *gr. kolon* = *mtestin gros.*] Care se refera sau care apartine ileonului si colonului. Ex.: unghi i.

ILEOCOLITA, s. f. / ileocolite, s. f. / ileocolitis. [Lot. *m^h-caici ileum* = *ileon, din gr. eilein* = *fl mruta, a r&suci. gr. kolon* = *intestin yos*; *-itd.*] Inflamatie asociata a ileonului si colonului.

ILEON, s. n. / ileon, s. m. / ileum. NA: ileum. [Lot. *medicals ifeum* = *ileon, din gr. eilein* = *a wuia, a. rasud.*] Portiunea terminala inferioara a intestinului subtire, care con-tinua fara demarcatie *jejunul ?i se Tmbina cu *cecul la nivelul *valvulei ileocecale.

ILEOPATIE, s. f. / ileopathie, s. f. / ileopathy. [Lat. *medit.dii ileum* = *ileon, din gr. eilein* = *a mruia, a rasuci*; *gr. pathos* = *fioaia.*] Termen general pentru bolile ileonului.

ILEORECTOSTOMIE, s. f. / ileorectostomie, s. f. / ileorectostomy, ileoproctostomy. [Lat. *me-dicata ileum* = *iUon, din fir. eilem* = *a InruCa, a rOsuci*; *rectum, de. la rectus* = *recti-llw.v.i drept*; *gr. stoma, -atos* = *gwil.*] Anastomoza chirurgicala

IMAGISTICA MENTALA

a intestinului subtire cu rectui, In scopul restabilirii continuitatii tubului digestiv dupa o "colectomie totala.

ILEOSTOMIE, s. f. / il6ostomie, s. f. / ileostomy. [Lat. *medicoid ileum* = *iiion, din gr. eilein* = *a innda, a. rOsuci*; *ar. stoma, -atos* = *giira.*] Crearea, prin interventie chirurgicala, a unui *anus artificial la nivelul ultimei parti a intestinului subtire. **ILEUS, s. n. / ileus, s. m. / ileus, intestinal obstruction.** [Qr. *eileos, de. ia eilein* = *a mm[a, a rdsuci.*] Sin.: ocluzie intesti-nala (v.).

ILIAC, adj. / iliaque, adj. / iliac. [Lat. *iliacus* = *iliac, de ia ilia, ilium* = *flanc, foia.*] Care se afla situat In apropierea partii superioare a oaselor bazinului (de ex.: artera i.) sau care priveste aceasta parte (ex.: os i.).

(LION, s. n. / ilion, s. m. / ilium. [Lat. *ilia, ilium* = *flanc, fo[d.*] V. tab. anat. - oase.

ILIOPSOITA, s. f. / iliopsoite, s. f. / iliopsoitis. [Lat. *ilia, ilium* = *flanc, fo[d*; *gr. psoa, psoas* = *mufchwl spatetvi*; *-ita.*] Inflamatie a muschiului psoas iliac.

ILIUM, s. n. / ilium, s. m. / ilium. [Lat. *ilia, ilium* = *flanc, foiaid.*] Par-tea superioara a osului coxal, constituind un os se-parat la fat.

ILLUMINARE, s. f. / illumination, s. f. / illumination. [Lat. *illuminare* = *a iiumina, de. ia lumen, -inis* = *iuminCt.*] Densitatea fluxului luminos care cade pe o anumita suprafata. Unitate de masura: lux (lx).

ILLUZIE, s. f. / illusion, s. f. / ilusion, delusion. [Lat. *Illu-sio, -onis* = *ironic, nOiuire, de. [a illudere* = *a-fi 6ate joc fi ludere* = *a se juc.a.*] Perceptie falsa cu obiect real. Mai ras-pandite: 1) *l. de afect*, prin tensiune afectiva puternica. 2) *l. optica*, prin interpretare incorecta a unui stimul luminos. :

IMAGINATIE, s. f. / imagination, s. f. / imagination. [Lot. *imaginatio, -onis* = *mchipwre, de (a imaginari* = *a-fi mchipui fi imago, -inis* = *chip, reprezentare, imagine.*] Facultatea de reprezentare a imaginilor sau de evocare a imaginilor unor obiecte deja percepute. Proces psihic caracteristic omului: 1) *l. reproductive!*, cu rol In Intelegerea si recunoasterea unor mecanisme complexe de functionare. 2) *l. creatoare, care* permite realizarea unor opere originale, proiecte, inventii, compozitii.

IMAGINE, s. f. / image, s. f. / image. [Lot. *imago, -inis* = *chip, reprezentare, imagine.*] 1) Reflectare de tip senzorial, In-deosebi vizuala sau auditiva, a unui obiect In mintea omeneas-ca sub forma unor *senzatii, *perceptii sau 'reprezentari. 2) Re-producerea vizuala a unui obiect printr-o oglinda sau printr-un instrument optic. 3) Aspect din organism obtinut prin interme-diul unei tehnici de "imagistica medicala.

IMAGINE MENTALA / image mentale / mental image. Re-prezentare a unui obiect In absenta acestuia, pe baza *memoriei si a 'imaginatiei.

IMAGISTICA MEDICALA / imagerie medicale / medical imaging. [Lat. *imago, -inis* = *chip, reprezentare, imagine; medicus* = *medic.*] Ansamblu de metode si tehnici fizice, In continua dezvoltare, de obtinere a unor imagini din organism utilizabile In diagnosticul medical. Domenii principale: roentgenodiagnos-tic, *ecografie, "rezonanta magnetica nucleara, *medicina nucleara. De asemenea, imaginile obtinute prin numeroasele tehnici de microscopie optica si electronica sunt utile m diagnosticul la nivel tisular, celular sau subcelular.

IMAGISTICA MENTALA / imagerie mentale / mental imaging. [Lat. *imago, -inis* = *chip, reprezentare, imagine; mens, -ntis* = *minte, indigenta.*] Imagine functionala a diferitelor arii cerebrale obtinuta prin *tomografie cu emisie de pozitroni sau prin *rezonanta magnetica nucleara. Deocamdata metodele folosite pozitiveaza arile cerebrale activate In-deosebi In cazul perceptiei vizuale. S-a demonstrat ca, In afara arilor vizuale asociative, i.m. vizuala se afla In relatie cu alte activitati cognitive, cu limbajul sau memoria.

IMATUR

IMATUR, adj., s. m. / **immature**, adj., s. m. / **immature**. [Lot. *immatwus* = *necopt*, de la *in* = [ipsit lit, *maturus* = *copt*, *mature* Termen Inlocuit, conform recomandarilor OMS, cu acela de prematur (v.).

IMATURITATE, s. f. / **immaturite**, s. f. / **immaturity**. [Lot. *immatwitas*, -*atis* = *imaturitate*, de. [a *in* = [ipsit de, *maturi-tas*, -*atis* = *coacere*, *maturitate* si *matuivs* = *copt*, *matur*.] Faptul de a fi Imatur.

IMATURITATE AFECTIVA / immaturite affective / emotional immaturity. Intarziere In dezvoltarea afectiva care, fara sa perturbe capacitatea intelectuala, se traduce printr-o fixare exagerata a imaginii parintilor sau a altor persoane apropiate din copilarie, fapt care genereaza o nevoie de protectie si o autonomie individuals redusa.

IMBECILITATE, s. f. / **imbecilite**, s. f. / **imbecility**. [Lot. *imbecillitas*, -*atis* = *siObiciune*, de la *imbecillus* = *slab*, *fara pute-re*.] Termen care defineste, In psihiatrie, o categorie de In-tarziere mintala In care Q. 1. este cuprins Intre 25 si 49. Se pastreaza doar instinctul de aparare. I. se poate asocia, In functie de etiologie, cu un sindrom malformativ si tulburari neuro-logice. / *morals*, afectare psihica In care este alterat simtului moral; a mai fost numita si amoralie. V. si retardare mintala.

IMBIBITIE, s. f. / **imbibition**, s. f. / **imbibition**. [Lot. *imbibere* = a. *ofisorfii*.] 1) Patrunderea unui lichid In tesuturi, In spatiile intercelulare. 2) *Absorbtia unui lichid de catre un corp solid, fara modificari chimice.

IMERSIUNE, s. f. / **immersion**, s. f. / **immersion**. [Lot. *immersio*, -*onis* = *scufundore*., de [a *immerffere* = a *scu.fwn.da* (*in* = *m*; *mergere* = a *afunda*, a *scufunda*.)] Introducere, par-tiala sau totala, a unui corp Intr-un lichid. V. si microscop (2).

IMIDAZOL, s. n. / **imidazole**, s. m. / **imidazole**. Substanta cu nucleu heterociclic diazotat, 031-14[^]; reprezinta structura de baza a numerosi metaboliti intermediari, denumiti imidazoli.

IMINENTA, s. f. / **imminence**, s. f. / **imminence**. [Lot. *imminentia* = *venire apropiatd*, de. [a *imminere* = a *ameninfa*.] Stare In care un proces, un fenomen este gata sa se produ-ca. Ex.: i. de avort, i. de infarct, i. de nastere, i. de ruptura a unei sarcini extrauterine etc.

IMOBILIZARE, s. f. / **immobilisation**, s. f. / **immobilization**. [Lat. *immobilis* = *nemiscat*, *imodii*, de la *in* = [ipsit de, *mobi-lis* = *can se misca* si *movere* = a. *se misca*.] Procedeu prin care o parte a corpului, In mod normal mobila, este mentinuta fixa, imobila In scopul favorizarii vindecarii. I. se practica In infectii, unele boli, traumatisme (osoase, articulare si muscula-re) si poate fi temporara sau permanenta. V. artrodeza.

IMOBILIZINA, s. f. / **immobilisine**, s. f. / **immobilizin**. [Lat. *immobilis* = *nemiifcat*, *imobtl*, *tit* [a *in* = [ipsit de, *mobilis* = *care se misca* si *movers* = a *se misca*, -inn.] Anticorp specific ce imobilizeaza *Treponema pallidum*, agentul etiologie al sifi-lisului. Prezenta sa In sangele bolnavilor de sifilis permite diagnosticul serologic al bolii prin "testul de imobilizare a tre-ponemelor sau testul Nelson.

IMORTALIZARE, s. f. / **immortalisation**, s. f. / **immortalization**. [Lat. *immortalis* = *nemuritor*, lit la *in* = [ipsit de, *mors*, -*rtis* = *moarte*.] Achizitia de catre celulele eucariote a capaci-tatii de a se multiplica la nesfarsit *in vitro*. Caracteristica funda-mentala a celulelor canceroase.

IMPALUDAT, adj. / **impalude**, -e, adj. / **malarious**. [Lat. *in* = *in*; *palus*, -*udis* = *miastind*.] Care este afectat de *mala-rie. V. si malarioterapie.

IMPAS PARAZITAR / impasse parasitaire / abnormal host. Locutiune prin care se desemneaza faptul ca un parazit se afla Intr-un organism care nu Ti ofera un mediu favorabil pen-tru evolutie si maturatie. Organismul parazitat nu face parte din ciclul normal al parazitului, care, din cauza ca nu se poate

IHPOTENTA

dezvolta, nu ajunge la starea adulta. Ex. tipic la om: *larva migrans cutanata, *larva migrans visceralata.

IMPEDANTA, s. f. / **impedance**, s. f. / **impedance**. [Vngl. *impedance* = *Tezistenfa*, din [at. *impedire* = a *impiedica*.] Marime caracteristica unui circuit electric dipolar de curent alternativ, egala cu raportul dintre tensiunea aplicata la borne si intensitatea efectiva a curentului care trece prin circuit, cand In acesta nu se indue tensiuni electromotoare. Se masoara In ohmi. La tesuturile vii nu apare reactanta inductiva, i. fiind alcatuita numai din suma rezistentei ohmice si a capacitantei (reactanta sau rezistenta capacitiva). Impedantmetria constituie o metoda de explorare cu perspective, aflata Inca la Inceputuri.

IMPERFORATIE, s. f. / **imperforation**, s. f. / **imperforation**. [Lat. *in* = [ipsit de; *perforare* = a *strapunge*, a *gauri*.] Ano-malie congenitala caracterizata prin absenta deschiderii unui canal sau a unui orificiu natural. Ex.: i. anala.

IMPETIGO, s. n. / **impetigo**, s. m. / **impetigo**. [Lat. *impetigo*, -*inis* = *eczema*, de la *impetere* = a *atac-a*.] Infectie cutanata foarte frecventa la copii, caracterizata prin formarea de *pustule prin ruperea carora se elibereaza un lichid generator de cruste galbui, care acopera ulceratii de culoare rosie. I. se localizeaza Indeosebi la nivelul fetei si a mainilor. Boala este contagioasa, fiind determinata de *streptococi sau *stafilococi.

IMPETIGO HERPETIFORM / impetigo herp6tiforme / impetigo herpetiformis. Afectiune cutanata rara, In care se asocia-za o eruptie eritematopustuloasa circulara si hipocalcemie. Evo-lutia este fatala In cateva zile. Sin.: boala Hebra-Kaposi, pitiria-zis rubra pilare.

IMPLANT, s. n. / **implant**, s. m. / **implant**. [Lat. *in* = *in*; *plan-tare* = a *msamanfa*] Denumire generica pentru o serie de substante, materiale sau obiecte care sunt introduse In organis-me In diferite scopuri: protezare, terapeutic, diagnostic si experimental. I. sunt foarte variate ca natura si structura: 1) Fragment de tesut destinat 'implantarii. 2) Comprimate sau capsule medicamentoase introduse Intr-o regiune optima pentru actiunea medicamentului si pentru mentinerea unei concentratii tera-peutice o perioada de timp prestabilita. Primele / *inedicamen-toase* consacrate In practica medicala au fost cele hormonale. In prezent, gama i. m. s-a extins. 3) 0 serie de surse radioactive, Indeosebi ace continand radiu, sunt utilizate In "radio-terapia locala a unor cancere. 4) *Stimulatoare cardiace (pace-maker) si electrozi stimulatori.

IMPLANTARE, s. f. / **implantation**, s. f. / **implantation**. [Lat. *in* = *In*, *plantare* = a *insamanfa*.] 1) Introducerea In organism a unui Implant. 1. se realizeaza, de regula, prin pro-cedee chirurgicale simple sau complexe, In functie de tipul de implant. 2) Procedeu chirurgical prin care se restabileste con-tinuitatea unui canal sau conduct obturate din cauze patologi-ce. Ex.: i. trompei la nivelul cornului uterin, dupa Indepartarea chirurgicala a zonei obstruate. 3) Uneori, termenul **este** utilizat ca sin. cu *ovoimplantatie.

IMPLANTOLOGIE, s. f. / **implantologie**, s. f. / **implantology**. [Lat. *in* = *in*, *plantare* = a *insamanta*; gr. *logos* = *ftiintlt*.] Stiinta studiului si practicii *implantelor.

IMPONDERABILITATE, s. f. / **imponderabilitate**, s. f. / **imponderability**. [Lat. *in* = [ipsit de; *ponderare* = a *cdntari*, de la *pan-dus*, *ponderis* = *gre-utate*.] Stare a organismului provocata de absenta fortei gravitatiei.

IMPOTENTA, s. f. / **impotence**, s. f. / **impotence**. [Lat. *impo-tentia* = *neputinfa*, *slaoiciwit*, d-c. la *in* = [ipsit de, *potentia* = *pute-re*, }or[^].a si *posse* = a *putea*.] Lipsa de vigoare; ne-putinta. Tipuri: 1) / *functional*. imposibilitatea mobilizarii unui membru sau a unor grupuri musculare. 2) / *sexuala*, imposibilitatea realizarii actului sexual de catre barbat.

IMPREGNARE

IMPREGNARE, s. f. / impregnation, s. f. / impregnation. [Lot. *impregnare* = a fecunda, lit la *in* = *in*, *praegnans*,

-ntis = graoida. *fprae* = inainte; *nasci* = a se. naste). \ Patrundera unor particule mici ale unui corp solid In masa altui corp compact. Ex.: i. metalicS a unor componente celulare si tisulare.

IMPRESIUNE, s. f. / impression, s. f. / impression. [Lot. *impressio, -onis* = intiparire., *imprimare, dt. ia imprimere* = a apasa pe.] Zona de pe suprafata unui organ pe care este imprimata forma unui alt organ, cu care primul se afla In contact. Cele mai evidente: / *dig/tale* de pe tabia interna a cutiei craniene, In raport cu circumvolutiunile cerebrale.

IMPRESIUNE BAZILARA / impression basilaire / basilar impression. Anomalie osoasa constand In invaginarea rahisului cervical superior In baza craniului, la nivelul fosei cerebrale posterioare. 1. b. reprezentata de obicei o malformatie, rareori fiind dobandita (ex.: In *boala Paget).

IMPRESIUNI DIGITALE / impressions digitales / impression for (cerebral) gyri. V. impresiune.

IMPRINTING / imprinting / imprinting. [Engf. *imprinting, de. la to imprint* = a intipdri.] Termen stiintific utilizat Indeosebi In etologie (v.) pentru a denumi fenomenul prin care unele comportamente sunt extrem de usor de Invatat Intr-o anumita perioada a copilariei sau a vietii.

IMPUBER, adj. / impubere, adj. / impuberal. [Lat. *in* = *tip-sit* de; *pubes, -eris* = *adducent.*] Care nu a atins **varsta** *pubertatii.

IMPULS, s. n. / impulsion, s. f. / impulse. [Lot. *impulsus* = *punere in miscare, impingere, de. ia impellere fi pellere* = a impinge.] 1) Marime fizica vectoriala egala cu produsul dintre masa *m* si viteza *v* a unui corp. 2) Forta care are tendinta de a deplasa brusc o anumita structura. 3) Variatie brusca, intensa si de durata scurta a unei marimi variabile. Ex.: i. electric. 4) Modificarile bioelectrice de la nivelul biomembranelor care se transmit la nivelul anumitor tesuturi, Indeosebi In fibre nervoase si musculare. 5) Termen utilizat uneori, gresit, ca sin. cu *impulsie.

IMPULSIE, s. f. / impulsion, s. f. / impulsion. [Lot. *impul-sio, -onis* = *pomire natwala., imBoid firesc, de. la impellere fi pellere* = a impinge.] In psihologie, tendinta de a actiona (rational, greu de controlat de catre vointa. I. corespunde In general unei necesitati imperioase (foame, dorinta sexuala, agresivitate) si se traduce prin acte necontrolate, periculoase. Prin educatie, un subiect normal Tsi stapaneste i. In unele boli psihice, bolnavii, cu toate ca sunt constienti de actele lor, sunt antrenati Intr-un mod irezistibil sa savarseasca unele actiuni Tmpotriva vointei lor. I. este Insoita de o senzatie de 'angoasa particulara, care dispare dupa ce bolnavul s-a descarcat, prin actiune.

IMPULSIV, adj. / impulsif, -ive, adj. / impulsive. V. *impulsus, de [a impellere fi pellere* = a. impinge.] Care este inclinat sa actioneze sub influenta primului impute.

IMPULSIVITATE, s. f. / impulsivitate, s. f. / impulsiveness. [Lat. *impulsus* = *punere in miscare, wipin.ge.re, de [a impellere fi pellere* = a impinge.] Inusirea de a fi *impulsiv.

IMPURITATE, s. f. / impurete, s. f. / impurity. [Lat. *in* = *dp-sit* de; *piiritas, -atis* = *curd'enie, puritate, de ia purus* = 'wat, neamestecat.] Substanta straina care, adaugata aerului sau apei, produce alterarea compozitiei normale, adica impurificarea acestora.

IMUN, adj. / imun, -e, adj. / immune. [Lat. *immunis* - *scu-tit, aparat, de [a in* = *iipsit* de, *munus* = *o6[igaf.ie.*] Care prezinta *imunitate, adica este protejat sau rezistent la o boala sau la o infectie cu microorganisme patogene datorita prezen-tei *anticorpilor sau a imunitatii mediate celular. V. imunitate.

IMUNITATE fNNASCUTA

IMUNITAR, adj. / immunitaire, adj. / pertaining to immunity. [Lat. *immunis* = *scutit, aparat, de [a in* = *iipsit* de., *munus* = *o6[igafie.*] Care se refera la 'imunitate. Ex.: sistem i.

IMUNITATE, s. f. / immunitate. s. f. / immunity. [Lat. *immu-nitas, -atis* = *scutire de sarcini pu[iCice, de. ia in* = *iipsit* de, *munus* = *o6[igafie.U.*] 1) Termen care initial a desemnat dobandirea de catre organism a unor proprietati de aparare noi si spedfice ca urmare a unei infectii. 2) Prin extensie, In prezent este cuprins sub aceasta denumire ansamblul factorilor umorali si celulari care protejeaza organismul Tmpotriva unei agresiuni infectioase sau toxice (cu exceptia fenomenelor de *toleranta). Se disting doua mari tipuri de i.: a) / *nespecifica* (v.); b) / *dobandita* (v.). 3) Prin extensie, unii autori grupeaza In acest termen orice modificare, benefica sau negativa (accident ca-uzat de conflictul antigen-anticorp, de ex.: reactia de *rejet de grefa), a organismului determinata de prezenta anticorpilor. V. In continuare alte tipuri de imunitati.

IMUNITATE ACTIVA / immunitate active / active immunity. -I. dobandita datorata formarii anticorpilor la nivelul celulelor limfoide, rezultata consecutiv raspunsului la stimularea antigenica. I. a. poate fi indusa de contactul natural cu un antigen sau poate fi produsa de introducerea deliberata a antigenului In organism ("vaccinare).

IMUNITATE ANTIBACTERIANA / immunitate antibacterienne / antibacterial immunity. I. Tmpotriva actiunii bacteriilor, care determina capacitatea de a rezista infectiilor bacteriene.

IMUNITATE ANTIVIRALA / immunitate antivirale / antiviral immunity. I. Tmpotriva virusurilor, In general mai difidi de dobandit decat *i. antibacteriana.

IMUNITATE ARTIFICIALA / immunitate artificielle / artificial immunity. *I. dobandita, activa sau pasiva, produsa prin expunerea deliberata la un antigen, ca In "vaccinare.

IMUNITATE DOBANDITA / immunitate acquise / acquired immunity. Tip de i. In care antigenii straini! sunt recunoscuti specific sj sunt eliminati selectiv. Caracteristicile principale ale i. d. sunt: 1) *specificitatea*, recunoasterea antigenului de catre anticorp fiind Inalt specifica, desi uneori exista si reactivitate Incrucisata, datorita asemanarilor fizice dintre unii antigeni; 2) *diversitatea*, sistemul imun fiind capabil sa recunoasca si sa initieze reactii unice fata de un numar foarte mare de antigeni, circa 10^9 ; aceasta diversitate este rezultatul existentei unui numar identic de receptori diferiti pentru antigeni; 3) *memona imunologica* reprezinta capacitatea sistemului imun de a „Inregistra" antigenii cu care a venit In contact, astfel Incat la contactele ulterioare cu acelasi antigen raspunsul imun este mai rapid si mai eficient; 4) discriminarea "*self-ului de non-self*: desi este capabil sa recunoasca circa 10^9 structuri straine, sistemul imun nu reactioneaza (este tolerant) fata de antigenii proprii (self); ruperea tolerantei la self poate determina *boli auto-imune. Exista douş tipuri de i. d.: 1) / *umorală*, mediata de anticorpi, care protejeaza fata de antigenii extracelulari circu-lanti (bacterii, toxine microbiene); anticorpii sunt produsi de *plasmocitele derivate din *limfocitele B; 2) / *mediata celular*, realizata de celulele antigen-specifice denumite "limfocite T. Termenul de i. d. este sin. partial cu jmunitate specifica (v.).

IMUNITATE INTRAUTERINA / immunitate intrauterinne / intra-uterine immunity. I. pasiva dobandita de fetus ca urmare a trecerii anticorpilor materni (IgG) de la mama imuna, prin placenta, In drculatia fetala.

IMUNITATE INCRUCISATA / immunitate croisee / cross immunity. I. produsa prin inocularea unui agent (ex.: bacterie sau virus) diferit ca forma, dar In relatie stransa cu agentul cauzal al unei boli.

IMUNITATE fNNASCUTA / immunitate innee / innate immunity. I. bazata pe constitutia genetica a individului.

IMUNITATE MEDIATA CELULAR

IMUNITATE MEDIATA CELULAR / immunite cellulaire / cell-mediated immunity, cellular immunity. V. imunitate dobandita.

IMUNITATE NESPECIFICA / immunite non-specificque / non-specific immunity. Tip de i. care constituie prima linie de aparare si include mecanisme de protectie externe si interne, care nu implic recunoasterea antigenilor de catre limfocite. Mecanismele de protectie externa sunt barierele naturate (piele, mucoase, fluide din organism), care Tmpiedica patrunde-rea agentilor patogeni In tesuturi. Daca patogenii depasesc barierele externe si invadeaza tesuturile, intervin mecanismele interne de protectie ale i. n., cele mai importante fiind: 1) fac-torii fiziologici, Indeosebi temperatura corpului si presiunea oxigenului; 2) fagocitoza (v.); 3) inflamatie (v.). Microorganismele pot activa, ele Insele, mecanisme ale i. n. precum sistemul complement, care mediază liza celulara. Celulele infectate viral eliberează *interferoni, care protejează celulele Invecinate de infectarea cu virus.

IMUNITATE PASIVA / immunite passive / passive immunity. *I. dobandita prin administrarea unui *ser imunizant (care confine anticorpi) sau a limfocitelor unui donor imunizat fata de antigenul respectiv.

IMUNITATE SPECIFICA / immunite specifique / specific immunity. *I. dobandita contra unei anumite boli (ex.: pentru scarlatina) sau Tmpotriva unui anumit antigen.

IMUNITATE UMORALA / immunite humorale / humoral immunity. V. imunitate dobandita.

IMUNIZARE, s. f. / immunisation, s. f. / immunization. [Lot. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = [ipsit de, *munus* = oScigafie.] 1) Procedeu prin care se asigura imunitatea organismului, fie prin vaccinare (*i. activa), fie prin injectare de ser specific (*i. pasiva). 2) In sens mai general, producerea de anticorpi In organism consecutiv aparitiei unui antigen. Anti-corpul produs asigura protectia impotriva unei boli sau, dimpo-triva, pot interactiunea cu antigenii provocand o stare patologi-ca. Se disting: *heteroimunizare, *izoimunizare si *autoimuni-zare. V. si alergie.

IMUNIZARE INTRACELULARA / immunisation intracellulaire / intracellular immunization. Concept terapeutic (Baltimore, 1988) conform caruia ar fi utila introducerea In celule a unor gene care codifica proteine capabile sa interfereze cu reprodu-cerea unui virus infectant al celulei. Virusul eel mai tintit este *HIV. In principiu, prin acest tip de "terapie genica se urma-reste integrarea In genomul celulei tinta a unei gene virale-mutante, denumita negativa.

IMUNIZAT, adj. / immunise, -e, adj. / immunized, rendered immune. [Lot. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = [ipsit de., *munus* = ofiiigatie.] Care a devenit *imun.

IMUNIZANT, adj. / immunisant, -e, adj. / immunifiant, immunizing. [La.t. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = [ipsit de, *munus* = o6[igafie.] Care imunizeaza, care confera *imunitate.

IMUNOADERENTA, s. f. / immuno-adherence, s. f. / immune adherence. [Lot. *immunis* = scutit, aparat, de ta in = iip-sil de, *munus* = o6[igafie.; *adhaerere* = a fi atasat (*ad* = spre; *haerere* = a fi prins).] Fenomen de cuplare *ligand-

*receptor care se produce la suprafata leucocitelor (limfocite B, polinucleare, monodte, macrofage), a hematiilor si a plachete-lor. Ligandul, reprezentat de complexele antigen-anticorp-complement, se cupleaza prin intermediul receptorilor pentru fractiunile C3 si C4 ale complementului. I. favorizeaza fagocitoza, prin punerea In contact a complexelor imune cu membrana celulara. Sin.: aderenta imuna.

IMUNOADSORBTIE, s. f. / immunoadsorption, s. f. / immuno-adsorption. [Lot. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = [ipsit de, *munus* = oBCyafie; *ad* = spre; *sorbere* = a Bea, a

IMUNOCOMPETENTA

aspira.] Adsorbția anumitor anticorpi morali la suprafata antigenilor corespondenti continuti In-tr-un ser marmor. Daca anti-corpul sunt solubili, ei se pot fixa si la suprafata unui suport pe care antigenii au fost deja fixati. Aceasta metoda este utili-zata pentru obtinerea de seruri strict spedfice, deoarece per-mite eliminarea anticorpilor cu structura asemanatoare.

IMUNOAUTORADIOGRAFIE, s. f. / immuno-autoradiographie, s. f. / radioimmunotabelling. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de la in = [ipsit de, *munus* = o6[igafie; gr. *autos* = sine wsusi; [at. *radius* = razd; gr. *graphem* = a scrie.] Metoda analoga ca principiu *imunofluorescentei, cu deosebirea ca se utilizeaza un izotop radioactiv care marcheaza un anticorp specific. Anticorpul radiomarcant, fixandu-se pe antigenul corespondent, va permite reperarea acestuia cu ajutorul unei emulsii fotografice (*autohistoradiografie).

IMUNOBLAST, s. n. / iimmunoblaste, s. m. / immunoblast. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de [a in = [ipsit de, *munus* = obligate., gr. *blastos* = germen.] Termen utilizat uneori pentru aspectul pe care TI iau imfocitele In anumite conditii de stimulare, de ex. prin celule alogene, *in vitro*, In cultura mixta de limfocite, sau *in vivo*, In-tr-o *alogrefa.

IMUNOBLASTOSARCOM, s. n. / immunoblastosarcome, s. m. / immunoblastic lymphoma. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de [a in = [ipsit de, *munus* = o6[igafie; gr. *blastos* = ge.rme.ni sarx, *sarkos* = carne; -oma.] Varietate de *limfo-sarcom constituit din "imunoblaste. Are o evolutie rapid morta-la si este adesea precedat de o alta afectiune sanguina sau imunitara, In particular de o "leucemie limfoida. Sin.: limfom imunoblastic.

IMUNOBLOTTING / immunoblotting / immunoblotting. [EngC. *immunoblotting*, din [at. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = [ipsit de, *munus* = ofiiigafie fi eng]. *blot* = pata.] V. Northern blot, Southern blot si Western blot.

IMUNOCHIMIE, s. f. / immunochimie, s. f. / immunochemis-try. [Lat. *immunis* = scutit, apdrat, de [a in = [ipsit di, *munus* = o6[igafie; *gr. *khemeia* = alcfwnu.] 1) Studiul com-pozitiei chimice a antigenilor si anticorpilor. 2) Studiul reactiilor imunitare, al reactiilor antigen-anticorp.

IMUNOCHIMIOTERAPIE, s. f. / immunochemiotherapie, s. f. / immunochemotherapy. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = [ipsit de, *munus* = o6lyatie; gr. *khemeia* = alc-fiimu.;

therapeia = tratament, de [a *therapeuein* = a wgnji.] Tra-tament In care se utilizeaza anticorpi asodati cu medicamente chimice.

IMUNOCIT, s. n. / immunocyte, s. m. / immunocyte. [[at. *immunis* = scutit, aparat, de [a in = [ipsit de, *munus* = oBdgafie; gr. *kytos* = ceiuia.] *Limfocit. Unii autori rezerva aceasta denumire exclusiv *limfocitelor T. Sin.: celula imuno-competenta.

IMUNOCITOADERENTA, s. f. / immunocytoadherence, s. f. / immunocytoadherence. [tat. *immunis* = scutit, apdrat, dt [a in = [ipsit de, *munus* = o6[igafie; gr. *kytos* = ceiuia; [at. *adhaerere* = a fi atasat (*ad* = spre, *haerere* = a fi prins)] Aderenta unui anumit antigen la suprafata unui imunodt, pentru care acesta este specific sensibil. *Testul rozetelor se 1 bazeaza pe i.

IMUNOCITOCHIMIE, s. f. / immunocytochimie, s. f. / immuno-cytochemistry. [[at. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = [ip. sit de, *munus* = o6[igafie; gr. *kytos* = cduia; *khemeia* = alcnimie.] Denumirea generala a procedeele de detectie a ele-mentelor unui "complex imun (imunoglobulina, complement, antigen) la nivelul celulelor sau al tesuturilor, prin metode de imunofluorescenta sau imunoenzimatic 'EI-ISA,

IMUNOCOMPETENTA, s. f. / immunocompetence, s. f. ;] immunocompetence. [[at. *immunis* = scutit, apitrat, dt [ana

IMUNOCONGLUTININA

= [ipsit de, *miiniis* = obligatie, *competentia* = potrivire, de (a *competere* = a se mtdini in ac-eiasi punct, a coincide, a se potrive (*cum* = cu; *petere* = a se mdrepta spre).] Capadta-tea de a dezvolta un *raspuns imun la aparitia unui antigen.

IMUNOCONGLUTININA, s. f. / **immunoglobulină**, s. f. / **immunoglobulină**. [Lat. *immunis* = scutit, apdrat, de ia in = [ipsit de, *munus* = ofiiigafit; *conglutinare* = fl dpi la un toe (*cum* = cu; *agglutinare* = a iipi), -ina.] Anticorp care apare in unele stari patologice sau dupa o stimulare antigenica si este specific pentru o anumita fractiune activata a complementului, dar nu si pentru aceeasi fractiune nativa, neactivata. Ca urmare, i. se produce numai cand o fractiune a complementului a general complexe imune sau a interactional cu anti-geii bacterieni. V. si complement.

IMUNODEFICIENTA, s. f. / **immunodeficienta**, s. f. / **immunodeficienta**. [Lat. *immunis* = scutit, apdrat, de ia in = iipsit de, *munus* = obiigafie; *deficientia* = slabin, sieire, de la *deficere* = a [ipsi, a sldbi.] Deficienta In raspunsul imun, determi-nata de hiporeactivitatea sau de scaderea numarului de celule limfoide.

IMUNODEPRESIE, s. f. / **immunodepression**, s. f. / **immunodepression**. [Lot. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = [tp-sit de, *munus* = obligate., *dopressio*, -onis = [dsare in jos, cofiordre, de ia *dcpimere* = a idsa in jos, a afunda.] Sin.: imunosupresie (v.).

IMUNODEPRESOR, adj. s. n. / **immunodepresseur**, adj. s. m. / **immunodepressor**. [Cat. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = lipsit de, *munus* = obligate; *depressus* = addncit, de ia *deprimere* = a Citsa til jos, a afunda.] Sin.: imunosupresor

IMUNODIFUZIE, s. f. / **immunodiffusion**, s. f. / **immunodiffusion**. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de Ca in = [ipsit de, *miiniis* = ofiiigafie diffusio, -onis = revdrsare, de la *diffundere* = a raspndi, a reiiarsa.] Metoda de punere In evidenta si de dozare a antigenilor In serul sanguin. Serul sanguin este pus In contact cu un mediu solid (geloza) impregnat cu un anticorp specific. Daca serul confine antigenul corespondent anticorpului, se formeaza un precipitat care difuzeaza In geloza. Cea mai utilizata este tehnica de ; *radiala Mancini*: pe o placa de geloza impregnata cu ser imun specific se decu-peaza o serie de mici godeuri In care se depun, pe de o parte, serurile de studiat si, pe de alta parte, dilutiile serurilor standardizate continand concentratii cunoscute de proteine. Dupa un timp, se formeaza cate un inel de precipitare In jurul fiecarui godeu, a carui suprafata este poportionala cu cantita-tea de antigen studiat. Var.: imunodifuziune.

IMUNODIFUZIE RADIALA / **immunodiffusion radiale** / **radial immunodiffusion**. V. **imunodifuzie**.

IMUNODIFUZIU. Var. pentru imunodifuzie (v.).

IMUNOELECTRODIFUZIE, s. f. / **immunoelectrodifusion**, s. f. / **immunoelectrodifusion**. [Lot. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = iipsit de, *munus* = ofiligafie., gr. *elektron* = cfuhlmfiar, corp care se e]ectrizeaz6 prin frecare; iat. *diffusio*, -onis = re. varsare.1 de (a *diffundere* = a raspndi, a revarsa.) Sin: electrosinereza (v.).

IMUNOELECTROFOREZA, s. f. / **immunoelectrophoresis**, s. f. / **immunoelectrophoresis**. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = Gpsit de, *munus* = ofvGgafie, gr. *elektron* = cfuhSim-fsar, corp care se e]ectrizeaz-d prin frec. are; *phoresis* = transpor-tare, de ia *pherein* = a purta, a transporta.] Metoda de analiza a componentilor antigenici (proteine) din lichidele biologice (mdeosebi plasma sau ser sanguin) prin combinarea separarii consecutiv *electroforezei cu cea obtinuta prin Immunodifuzie. Proteinele sunt separate mai Intai prin electroforeza In gel de agaroză, apoi se depune, paralel cu sensul de migrare a pro-

IMUNOGLOBULINA

teinelor, un *imunoser (antiser). Proteinele si anticorpii corespondenti vor difuza fiecare In gel, iar daca o anumita proteina (antigen) va Intaini anticorpii specifici va rezulta un arc elip-tic de precipitare, ca urmare a reactiei antigen-anticorp. In acest mod pot fi separate diferite proteine distincte antigenic. Exista' o serie de variante tehnice ale i. V. de ex. electrosinereza.

IMUNOENZIMOLOGIE, s. f. / **immuno-enzymologie**, s. T. / **immunoenzymology**. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = [ipsit de, *munus* = ofldgafie'i gr. *en* = in; *zyme* = ferment, drcydie; *logos* = stunfo.] Ramura a enzimologiei In care cercetarea sau dozarea antigenilor si anticorpilor sunt efectuate cu ajutorul enzimelor. V. si ELISA.

IMUNOFAGOCITOZA, s. f. / **immunophagocytose**, s. f. / **immunophagocytosis**. [Lat. *immunis* = scutit; aparat, de ia in = iipsit de, *munus* = oliiigatw gr. *phagein* = o manca'i *kytos* - ceCula, -ozu.] *Fagocitoza rapida a antigenilor sensibili-zati prin anticorpi specifici, In prezenta primelor patru fractiuni ale *complementului, Indeosebi C3.

IMUNOFARMACOLOGIE, s. f. / **immunopharmacologie**, s. f. / **immunopharmacology**. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = [ipsit de, *mimus* = obligatie; gr. *pharmakon* = re-medi; *logos* = stiinta.] Studiul substantelor capabile sa influen-teze mijloacele de aparare ale organismului Tmpotriva agresi-unilor exterioare.

IMUNOFLUORESCENTA, s. f. / **immunofluorescence**, s. f. / **immunofluorescence**. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = [ipsit de, *munus* = obliatw *spat fluor*, pe care s-a obsewat prima data fenomenul de /luorescentd, din [at. *fluor*, -oris = curgere, fCuor.] Tehnica de vizualizare prin microscopie In ultraviolet a antigenilor sau anticorpilor localizati in celule sau tesuturi cu ajutorul anticorpilor fluorescenti. Sin.: metoda anticorpilor fluorescenti.

IMUNOFLUORIMETRIE, s. f. / **immunofluorimetrica**, s. f. / **immunofluorimetry**. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = [ipsit de, *munus* = odhgafie; *spat fluor*, pe care s-a ofisemat prima data fr. mome.nuC de. fluorescenta, din [at. *fluor*, -oris = curgere, fuor, gr. *matron* = masura.] Tehnica de *fluorimetrie prin care se determina concentratia unor substante pe baza principiului *radioimunodozarii, utilizand Insa 'anticorpi cu 'markeri fluorescenti.

IMUNOGEN, adj. / **immunogen**, adj. / **immunogenic**. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = [ipsit de, *munus* = obligate.; gr. *gcmnin* = a produce.] Care este apt sa determine un *raspuns imunitar.

IMUNOGENETICA, s. f. / **immunogenetică**, s. f. / **immunogenetics**. [Lat. *immunis* = scutit, apdrat, de ia in = iipsit de, *munus* = obligate; gr. *gsnetikos* = propriu unei generatii, de (a *genos* = neam, urmas, generatie.) Studiul factorilor genetici care controleaza *raspunsul imun individual si al transmi-terii acestor factori din generatie In generatie.

Imunogenicitate, s. f. / **immunogenicitate**, s. f. / **immunogenicity**. [Lat. *immunis* = scutit, apdrat, de ia in = iipsit de, *munus* = obligatit.; gr. *gfnncin* = a produce.] Capacitatea unui *antigen sau a unei fractiuni a acestuia de a provoca o reactie imunitara.

IMUNOGLOBULINA, s. f. / **immunoglobulină**, s. f. / **immunoglobulină**. [Lat. *immunis* = scutit, apdrat, de ia in = iipsit de, *munus* = obligatie; *globulus*, dim. de ia *globus* = g(ob, -i)Tio.] Termen generic ce desemneaza o serie de globuline care apartin practic, toate, grupului gamaglobulinelor. I. (Ig) sunt anticorpi cu structura biochimica analoga. Se gasesc In serul sanguin si In alte lichide biologice. Molecula de Ig are doua functii distincte: *recunoasterea specifica* a agentului pato-gen care a declansat *raspunsul imunitar si *functia biologice*,

IMUNOGLOBULINA MONOCLONALA

adica recrutarea altor celule si molecule pentru distrugerea patogenului dupa legarea anticorpului de acesta. Cele doua functii sunt separate structural m cadrul moleculei de Ig. Relatia dintre structura si functia Ig este rezultatul evolutiei moleculare, prin duplicarea si diversificarea unui domeniu din structura moleculei. Au fost identificate cinci clase de Ig: IgG, IgA, IgM, IgD si IgE. Fiecare molecula de Ig este alcătuita din patru lanturi polipeptidice: o pereche de *lanturi usoare L* (din engl.: *light* usor) si o pereche de *lanturi grele H* (din engl.: *heavy* greu) unite prin puncti disulfidice (cele doua lanturi grele sunt legate intre ele si fiecare lant greu este legat de cate un lant usor). Lanturile usoare, independent de clasa de Ig, au o greutate moleculara de circa 25000 Da. Se disting, in functie de structura, doua tipuri fundamentale de lanturi usoare, kappa (k) si lambda (?), care nu coexistă niciodata in aceeași molecula de Ig. Lanturile grele, cu greutatea moleculara de circa 60000 Da, sunt diferite in functie de tipul de Ig: lani y P@"" tru IgG, a pentru IgA, p pentru Ig M, 5 pentru IgD, s pentru IgE. Lanturile grele sunt purtatoarele

*detenninantilor antigenici, fiecare continand un fragment Fc pe care se leaga "comple-mentui si un fragment Fd. Aceste lanturi au o parte variabila (N-terminala), care este asodata situsului anticorpului, si o parte constanta (C-terminala), independent^ de situsul anticorpului- IgG, cele mai abundente, prezinta patru subclase la om:

IgG,, IgG,, IgG, si IgG4. Clasele de Ig difera intre ele prin durata de viata, distributia in organism, capadtatea de a fixa complementul, capadtatea de a interactiona cu *receptorii Fc, abilitatea de a traversa placenta. In contact cu diferiti anti-geni, in organism se poate produce o cvasi-infinitate de Ig (anticorpi). Pentru mecanism, v. gene ale imunoglobulinelor. I. sunt sintetizate de limfocitele B si indeosebi de plasmocite. */ *monoclonale* (denumite in trecut paraproteine) sunt secreta-te de o singura clasa de *plasmocite, ceea ce explica si perfecta omogenitate moleculara care le caracterizeaza. IgG au o constanta de sedimentare de 6,5 s, iar IgM o constanta cuprinsa intre 14 si 20 s. Abrev.: Ig.

IMUNOGLOBULINA MONOCLONALA / immunoglobuline monoclonale / monoclonal immunoglobulin. I. secretata de un singur *clon de *plasmocite. Ca unare, i. m. prezinta o omogenitate moleculara perfecta. Ele pot apartine tuturor claselor de i., dar indeosebi IgM si IgG. Se intalnesc mai ales in afectiunile maligne. V. disglobulinemie monoclonala.

IMUNOGLOBULINOPATIE, s. f. / immunoglobulinopathie, s. f. / immunoglobulinopathy. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de [a m = Rpsit de, *munus* = obifgafie; *globulus*, dim. de. (a *globus* = glob; -*iaa*, gr. *pathos* = boala.) Boala consecutiva, de obicei, carentei de imunoglobuline. V. disgamaglobulinemie, disglobulinemie.

IMUNOHEMATOLOGIE, s. f. / immunohematologie, s. f. / immunoh(a)ematology. [Lot. *immuais* = scutit, apclrat, de. ia in => [ipsit de., *munus* = obiigafie; ffr. *haima*, -*atos* = sdnge; *logos* = ftiinfid.] Studiul reactiilor antigen-anticorp In raport cu bolile de sange.

IMUNOHEMOLIZA, s. f. / immunohemolyse, s. f. / immunoh(a)emolysis. [Lat. *immunis* = scutit, apdrat, de. ia in = lip-sit de, *mimus* = obttgatie; gr. *haima*, -*atos* = sange, *lysis* = distrugere, de. (a *lyein* = a distmge.) Liza hematiilor sub actiunea anticorpilor antieritroditari corespunzatori si a *comple-mentului.

IMUNOLOGIE, s. f. / immunologie, s. f. / immunology. [Lat. *immunis* = scutit/ apHrat, de. [a in = [ipsit de, *munus* = o6Kgatie; gr. *logos* = stanf.a.] Stiinta care are ca obiect studiul mecanis-melor celulare ?i moleculare prin care se realizeaza recundas-terea diferitelor structuri (molecule, celule), cu acceptarea celor proprii organismului si eliminarea celor straine acestuia.

IMUNOSER

IMUNOM, s. n. / immunome, s. m. / hybridoma. [Lat. *immunis* = scutit, aparati de. [a in = [ipsit de., *mimus* = ofiigatu.; -*oma*.] Sin.: hibridom (v.).

IMUNOMODULATOR, adj., s. n. / immunomodulateur, -trice, adj., s. m. / immune response modulator. [Lat. *immunis* = scutit, apSrat, de. la in = [ipsit de, *munus* = obligate., *modulator*, -*oris* = cd care nodutea&a, de ia *modular!* = a ritma, a nwduia si *modulus*, dim. de la. *modus* = mOsurdi cadenza.] Care regleaza reactiile imunitare, prin inhibarea sau stimularea acestora: *interferon, *interleukine. Gama i. este in crestere. De ex., sunt studiate substante i. de origine vegetala.

IMUNOPARAZITLOGIE, s. f. / immunoparasitologie, s. f. / immunoparasitology. [Lot. *immunis* = scutit, aporat, de. [a in = [ipsit de, *munus* = o6lyJafie; [at. *parasitus*, gr. *parasites* = musafir necfermat ia masd, de la gr. *para* = l&ngti, *situs* = mndicare., *logos* = ftiinta.] Studiul proprietatilor antigenice ale diferitelor paraziti si al anticorpilor care apar in organisme-le infestate de acestia.

IMUNOPATOLOGIE, s. f. / immunopathologie, s. f. / immunopathology. [Lat. *immunis* = scutit, aparati de la in = [ipsit de., *munus* = obliga^e.1 gr. *pathos* = boala; *logos* = ftiint6.[Studiul reactiilor imune asodate cu diverse boli, fie ca aceste reactii sunt benefice, fara efecte, sau sunt nocive.

IMUNOPRECIPITARE, s. f. / immunoprecipitation, s. f. / immunoprecipitation. [Lat. *immunis* = scutit, aparati de. ia in = [ipsit de, *munus* = oBiigafie; *praecipitatio*, -*onis* = cadere, *prabusire*, de [a *praecipitare* = a arunca jos.] Predpita-rea antigenelor solubile prin legare Incrucisata cu anticorpi spedfid, rezultand complexe insolubile.

IMUNOPROFILAXIE, s. f. / immune-prevention, s. f. / immunoprophylaxis. [Lat. *immunis* = scutit, avtirat, de. la in = [ipsit de, *munus* = obiigatie; gr. *prophylassein* = a garanta, de [a *pro* = mainte, in fata, *phylaxis* = protectie.]

*Imunoterapie aplicata preventiv, Inaintea agresarii organismului de catre antigen. Se realizeaza prin: "vaccinare, *seroterapie preventiva si stimularea imuna generala.

IMUNOPROLIFERATIV, adj. / immunoproliferativ, -ive, adj. / immunoproliferative. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de. la in = [ipsit de, *munus* = obligate', *proles* = descendenfi, umw-si; *ferre* = a duce, a purta] Caracterizat prin proliferarea celulelor limfoide, producatoare de imunoglobuline.

IMUNOSCINTIGRAFIE, s. f. / immunoscintigraphie, s. f. ; immunoscintigraphy. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de. ia in = [ipsit de, *munus* = o6ligapie; *scintilla* = scdnteie., gr. *graphein* = a scrie.] Alternativ! a scintigrafiei (v.) In care imagi-nea se obtine cu ajutorul *anticorpilor monoclonali radiomarca-ti, capabili sa se lege In mod specific pe anumite situsuri ale celulelor neoplazice. Se poate obtine o imagine, denumita imunosdntigrama, utila in diagnosticul cancerului sau in de-ctectia precoce a recidivelor. Anticorpii monoclonali radiomarca-ti pot fi utilizati si in terapie.

IMUNOSCINTIGRAMA, s. f. / immunoscintigramme, s. m. ; immunoscintigram. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de. [a in = limit de, *muau* = obligate., *scintilla* = scdnteie/ gr. *gramma* = inscriere.] *Scintigrama obtinuta prin *imunoscintigrafie.

IMUNOSELECTIE, s. f. / immunoselection, s. f. / immunoselection. [Lat. *immunis* = scutit, apSrat, de ia in = [ipsit de, *munus* = o6ligafie; *selectio*, -*onis* = ategere, de la *seligere* = a aiege.] Supravietuire (naturala sau artificiala) a anumitor tipuri celulare datorita rezistentei lor antigenice.

IMUNOSER, s. n. / immunoserum, s. m. / immune serum, antiserum. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de ia in = [ipsit de, *munus* = obligatw serum = zer.] Ser sanguin de origine umana sau animala care contine un anticorp spedfic pentru un anumit antigen.

IMUNOSTIMULANT

IMUNOSTIMULANT, adj., s. n. / immunostimulant, -e, adj., s. m. / immunostimulant. [Lot. *immunis* = scutit, aparat, de la *in* = [ipsit de, *munus* = • ob[ia]tie; *stimware* = a tm6o[di, a. stimuia, de la *stimulus* = (lilt ascutit cu care se im6o[desc. vite]e.] (Substanta) care stimuleaza Taspunsul imunitar chiar daca este administrate! la mai mult timp dupa contactul cu antigenul.

IMUNOSTIMULARE, s. f. / immunostimulation, s. f. / immunostimulation. {1^ etirnoi. termenu[ui *immunostimulant*.] Declansa-rea sau accentuarea reactiilor organismului fata de diferite anti-gene. 1. este utilizata In terapeutica pentru Intarirea apararii organismului. Poate fi *specificis*, Tmpotriva unui antigen determi-nat (prin utilizarea unui vaccin sau a unui ser imun), sau *ne-spedfica* (utilizarea BCG m diferite forme de cancer).

IMUNOSUPRESIE, s. f. / immunosuppression, s. f. / immunosuppression. [Lot. *immunis* = scutit, aparat, de. [a *in* = tip-sit de., *munus* = ofiligafie.; *suppressus*, de la *supprimere* = a afunda (sub = sub; *premere* = a apasa).] Prevenirea sau diminuarea raspunsului imun prin procedee precum iradiere, administrare de antimetaboliti, ser antilimfocitar sau anticorpi specifici. Sin.: imunodepresie.

IMUNOSUPRESOR, adj., s. n. / immunosuppresor, adj., s. m. / immunosuppresant. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, lit [a *in* = [ipsit da, *munus* = ob[ia]tie; *suppressus*, de. [a *supprimere* = a afunda (sub = sup; *premere* = a apasa).] 1) Substanta care scade sau suprima raspunsul imunitar. Produsele din aceasta grupa sunt utilizate In tratamentul unor boli In care activitatea imunitara se presupune a fi In exces sau inadecvata (ex.: *conectivitele), sau In prevenirea reactiei de *rejet de grefa. Sin.: imunodepresor. 2) Efectul unei sub-stante i.

IMUNOTERAPIE, s. f. / immunotherapie, s. f. / immunotherapie. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de. (a *in* = [ipsit da, *munus* = obligate; gr. *therapeia* = tratament, de. [a *thera-peuein* = a mgriji.] Metoda de tratament In vederea modifi-carii mijloacelor de aparare naturale ale organismului. Se dis-ting doua tipuri de i.: 1) *l. pasiva*, prin injectare de ser sau imunoglobuline care ofera anticorpi specifici. 2) *l. activa*, prin vaccinoterapie ce declanseaza productia de anticorpi.

IMUNOTOXINA, s. f. / immunotoxine, s. f. / immunotoxin. [Lot. *immunis* = scutit, aparat, de ia *in* = [ipsit de, *munis* = ofitigatie; gr. *toxikon* = otravd pentru varful sagefihr, de ia *toxon* = sageatd; -*ind*.] Combinatie alcatuita dintr-un anti-corp si un fragment activ al unei toxine polipeptidice. Aceasta din urma va distruge numai celulele purtatoare de antigen corespondent anticorpului atasat. Se Incearca utilizarea i. In tratamentul unor afectiuni maligne (leucemii, cancere) sau In scop de imunoselectie, Indeosebi a limfocitelor T, In cursul grefei de organe.

IMUNOTRANSFUZIE, s. f. / immunotransfusion, s. f. / immunotransfusion. [Lat. *immunis* = scutit, aparat, de [a *in* = [ipsit de, *munus* = obligate.; *trans* = peste, dincolo, *fusio*, -*onis* = topire, im-prastiere., de [a *fundere* = a varsa.] Transfuzie de ser sanguin ce provine de la un donator imun la boala de care sufera bolnavul caruia i se efectueaza transfuzia.

IN LOCO / in loco / in loco. [Lat. *in* = in, *lor.us* => foe.] Locutiune latina care semnifica local.

IN LOCO DOLENTI / in loco dolenti / in loco dolenti. [Lat. *in* = in; *locus* = [oc; *dolens*, -*ntis* = dureros.] Locutiune latina utilizata In cazul unei injectii medicamentoase practicate Intra-zona dureroasa.

IN SITU / in situ / in situ. [Lot. *in* = m; *situs* = ofezare, vozifie.] Referitor la un fenomen observat acolo unde se produce. Ex.: cancer *in situ*, In care transformariile maligne sunt localizate strict la nivelul tesuturilor care reprezinta si sediul

INCIDENTALOM

tumorii primare. In acest stadiu, nu exista nici o extensie sau o diseminare, locala sau la distanta.

IN TOTO / in toto / in toto. [Lat. *in* = w; *totus* = tot, in mtregime.] Locutiune latina utilizata In medicina cu semnificatia de: In totalitate, complet.

IN UTERO / in utero / in utero. [Lat. *in* = m; *uterus* = uter] Locutiune lat. prin care sunt desemnate fenomenele ce sun/in In uterul gravid.

IN VITRO / in vitro / in vitro. [Lat. *in* = in; *vitrum* = sticla.] Referitor la unele fenomene observate In laborator, de obicei In eprubeta, pornind de la prelevarea umorale din organismul viu. Fenomenul observat reproduce un fenomen care poate avea loc In organism. Ant.: *in vim*.

IN VIVO / in vivo / in vivo. [Lat. *in* = In; *vivas* = viu, [it viata.] Termen latin utilizat cu referire la fenomene observate In organismul viu, In intregime. Ex.: explorari de *medicina nucleara *in vivo*.

INACTIVARE, s. f. / inactivation, s. f. / inactivation. [Lot. *in* = [ipsit de.; *activus*, de. (a <*igere* = a acticna.) Supresia artifi-ciala a activitatii patogene a unei substante organice sau a unui microorganism.

INADAPTARE, s. f. / maladaptation, s. f. / maladjustment. [Lat. *in* = [ipsit de; *adaptare* = ff potriv.] Starea unui subject *inadaptat.

INADAPTAT, adj., s. m. / maladaptate, -e, adj., s. m. / maladapted. [Lat. *in* = [ipsit de; *iadaptare* = a potriv.] Subject (sau caracteristica unui subject) care nu gaseste in mediul ambiant conditiile necesare integrarii sale, fie ca urmare a unui deficit propriu (somatic, senzorial, mental, afectiv), fie ca urmare a unei deficiente a mediului, fie In cazul in care atat su-biectul, cat si mediul prezinta deficiente.

INANITIE, s. f. / inanition, s. f. / inanition. [Lat. *inanitas*, -*atis* = spatii got, de (a *inaniare* - a gofi.) Stare In care se afla organismul privat de hrana o perioada indelungata.

INAPETENTA, s. f. / inappetence, s. f. / inappetence. [Lot. *in* = [ipsit de, *appetitio*, -*onis* = dorintdi de [a *appetere* = a dori, a plac-ea.] Diminuarea apetitului. V. anorexie.

INBRED, adj. / inbred, adj. / inbred. [Engl. *inbred* = innascut, rezultat din wcrucifdri selec.tive.] Anglicism care desemneaza populatii (grupuri, linii genetice) descendente dupa mai multe generatii dintr-un grup extrem de redus de genitori si avand, ca urmare, o rata mare de *consangvinitate. V. si antigeni sin-gen id.

INCAPACITATE, s. f. / incapacitate, s. f. / disability. [Lat. *in* = [ipsit de; *capacitas*, -*atis* = putere de cuprindere, de [a *capax*, -*acis* = care. poate confine si *capere* = a tine, a confine.] Alterarea capacitatii de a sustine activitatile vietii cotidie-ne. I. este consecinta unei deficiente. V. si handicap.

INCAPACITATE DE MUNCA / incapacitate de travail / work disability. Incapacitatea exercitarii unei activitati profesionale ca urmare a unei boli sau a unui accident. Ea poate fi: *tempo-rara* - partiala sau totala, ori *permanenta*, adica *definitiva* -partiala sau totala. In cadrul expertizei medicale se estimeaza, de obicei In procente, gradul de i. de m., dupa care se pot stabili gradul de invaliditate, grupa de pensionare si cuantumul pensiei pentru i. de m. V. si invaliditate.

INCEST, s. n. / incest, s. m. / incest. [Lot. *incestum* = pdngarire, incest, de la *in* = (ipsit de, *castus* = cast.] Legatura sexuala cu rude foarte apropiate (parinti, frati); reprezinta o perturbare a instinctului sexual si este sanctionata de lege.

INCIDENTALOM, s. n. / incidentalome, s. m. / incidentaloma. [Lngl. *incidentaloma*, din [at. *incidere* = a se mtHmpia, a sun/eni, a mtaini, -*oma*] Neologism preluat din engl. care denumeste depistarea neasteptata a unei anomalii la nivelul unui viscer, In cazul unui examen radiologic recomandat pentru explorarea altui viscer.

INCIDENTA

INCIDENTA, s. f. / incidence, s. f. / incidence. [Lot. *incidere* = a se *intdmpCa*, a *sun'eni*, a *intSlni*] 1) In optica, unghiul sub care o raza de lumina intalneste o suprafata. 2) Numarul de cazuri noi de boala intr-o perioada de timp determinata, in cadrul unei anumite populatii. V. prevalenta. 2) In 'imagistica, unghiul sau planul 'in care se obtine o anumita imagine.

INCINERARE, s. f. / incineration, s. f. / incineration. [Lat. *incinerare* = a *wdt pdnd* [a *cenusd*, de [a *cinis*, *cineris* = *cenusd*,] Distrugerea cadavrelor prin combustie si reducerea lor la cenusa.

INCIPIENT, adj. / incipient, -e, adj. / incipient. [Lat. *incipi-ere* = a *imepe*.] Care debuteaza, care se afia la inceput.

INCISIV, s. m. / incisive, s. f. / incisor tooth. NA: dens incisivus. [Lot. *incisus*, de. la *incidere* = a *tdia*] Fiecare dintre dintii (patru inferiori si patru superiori) care ocupa partea ante-rioara si mediana a arcadei dentare.

INCIZIE, s. f. / incision, s. f. / incision. [Lat. *incisio*, -onis = *taietura*, de, Ca *incidere* = a *tola*.) 1) Sectionarea chirurgicala metodica a tesuturilor moi, indeosebi piele sau muschi, efec-tuata de obicei cu *bisturiul. 2) Rezultatul acestei sectionari.

INCIZURA, s. f. / incisura, s. f. / incisura. NA: incisura, pi. incisurae. [Lat. *incisiira* = *tdieturd*, *crdpdurd*, de. (a *incidere* = a *tdia*.] Termen anatomic cu semnificatia de crestatura, crapatura, depresiune. Ex.: i. cardirotuberozitara, i. ischiopubiana.

INCLINATIO PELVIS / inclinatio pelvis / inclinatio pelvis. [Lat. *inclinatio*, -onis = *apCecare*, *incdnare*., *lie*. la *mclinre* = a *wciina*; *pelvis* = *6az.in*.] Pozitia incinata ventral a 'pelvisu-lui fata de scheletul axial.

INCLUZIUNE, s. f. / inclusion, s. f. / inclusion. [Lat. *inclu-sio*, -onis = *mtemnitate*, de. [a *includere* = a *mchide*, a *vart in wchisoare*. (*in* = *w*; *cliudere* = a *mcliide*.)] In general, prezenta uneia sau mai multor particule in interiorul unei struc-turi anatomice, de obicei la nivel microscopic. V. In continu-are.

INCLUZIUNEA MOLARULUI DE MINTE / inclusion de la dente de sagesse / impaction of the wisdom tooth. Imposibilitatea eruptiei molarului de minte din cauza ca acesta este inconjurat de tesut osos maxilar.

INCLUZIUNI CITOPLASMATICE / inclusions cytoplasmiques / deutoplasm. Ansamblu de formatiuni tranzitorii intracitoplasmatiche elaborate de celula care nu apartin materiei vii, spre deosebire de organele celulare. Se disting trei categorii: pig-menti, produsi de rezerva si granule de secretie.

INCLUZIUNI INTRAERITROCITARE / inclusions intraerythrocytaires / intracorpouscular structure. Denumire pentru diverse particule care pot fi observate in hematii prin microscopic optica sau electronica. Este cazul unor fragmente nucleare (inele Cabbot, *corpusculi Howell-Jolly), ribozomi predpitati, granule feruginoase (siderozomi, *corpusculi Pappenheimer) sau hemoglobina denaturata (*corpusculi Heinz). Se poate obser-va ca o serie de particule Tsi au originea in celulele premerga-toare eritrocitului matur.

INCOAGULABILITATE, s. f. / incoagulabilitate, s. f. / incoagu-lability. [Lat. *in* = [ipsit de.; *coagilatio*, -onis, de [a *coagulu-re* = a *wchiga*, a *coaguta*.] Absenta coagularii sangelui, care se obtine *in vitro* prin adaugare de substante anticoagulante, iar *in vivo* prin administrare de medicamente de tipul 'hepa-rinei.

INCOERENTA, s. f. / incoherence, s. f. / incoherence. [Lat. *in* = [ipsit de., *cohaercntia* = *c-oeziwe*., *ie.gdturd strdnrd*, de [a *cohaerere* = a *fi strans ie-gat* (*cum* = *cu*; *haerere* = a *fi pnns*.)] Lipsa de continuitate in idei, in limbaj sau in actiuni.

INCOMPATIBILITATE, s. f. / incompatibilitate, s. f. / incompat-ibility. [Lat. *in* = [ipsit de; *compati* = a *uferi impreuna cu* (*cum* = *cu*; *pali* = a *uferi*.)] Intoleranta organismului fata de

INCONSTIENTA

un material strain. Termenul se refera de obicei la ('. *sanguina* (v.) sau la i. fata de un 'transplant. 1. se manifesta intre doi subiecti daca unul este purtator al unui antigen, iar celalalt -al anticorpului corespondent.

INCOMPATIBILITATE FETOMATERNA / incompatibilitate foeto-maternelle / f(o)etomaternal blood group incompatibility.

Stare patologica rezultata din prezenta la nivelul hematiilor fatului a unor antigeni inexistenti la mama. Unele dintre aceste globule rosii tree in sangele mamei, unde se vor produce anticorpi circulanti, capabili apoi sa traverseze placenta si sa distruga hematiile fatului care contin antigenii respectivi. Acesti antigeni apartin aproape totdeauna sistemul Rhesus ('factor Rhesus). Din conflictul dintre hematiile purtatoare de factor Rh (Rh+) si anticorpii serici anti-Rh materni rezulta 'boala hemolitica a nou-nascutului si, uneori, moartea fatului *in utero* (izo-imunizare). Prevenirea i. f. este posibila prin injectarea la mama de gamaglobuline anti-Rh, care vor distruge hematiile fetale ajunse in sangele matern. Pentru evaluarea riscului de i. fm. se dozeaza anticorpii anti-Rh materni. I. f. datorate anti-genilor eritrocitari din sistemul ABO (grupe sanguine) sunt destui de frecvente, dar incomparabil mai putin grave. Ele pot antrena, totusi, un icter neonatal. 1. f. care privesc antigenii leucocitari sunt rare si pot provoca o neutropenie usoara sau moderata a nou-nascutului.

INCOMPATIBILITATE SANGUINA / incompatibilitate sanguine / blood incompatibility.

Stare in care transfuzia de sange de la un subiect la un alt subiect este imposibila din cauza riscului unor accidente. De ex., un subiect apartinand grupei sanguine A nu poate primi sange de la donatori din grupele B sau AB, care contin globule rosii purtatoare de aglutinogen B, deoarece aceste globule rosii vor fi aglutinate si apoi hemo-lizate de aglutininele anti-B ale primitorului. V. grupe sanguine.

INCOMPETENT, adj., s. m. sau f. / incompetent, -e, adj., s. m. ou f. / incompetent. [Lat. *in* = [ipsit de; *competere* = a se. *intdini w acdafi punct*, a *coinfide* (*cum* = *cu*; *petcre* = a se *wdrepta spre*.)] 1) Care este incapabil in plan functional. 2) Persoana incapabila sa indeplineasca anumite obligatii.

INCOMPETENTA CERVICALA / incompetence du col uterin / cervical incompetence.

[Lat. *in* = [ipsit de; *competentia* = *potrivire*, de ia *coinpeterere* = a se *intSfni in acefafi punct*, a *coincide*, a se *potrivi* (*cum* = *cu*; *peters* = a se *wdrepta spre*); *cervix*, -ids = *gat*.] Starea de insufidenta a colului uterin, care poate determina avortul spontan. Sin.: incontinenta de col uterin.

INCONSTIENT, adj., s. n. / inconscient, -e, adj., s. m. / unconscious.

[Lat. *in* = [ipsit de.; *conscious*, de [a *conscire* = a *sti bine*. *si scire* = a *sti*.] I) (adj.) 1) Despre o persoana care si-a pierdut constienta ca urmare a unei stari patologice, 2) Care se produce independent de constiinta. Ex.: miscare i. B) (s. n.) 1) Ansamblu de procese psihice care actioneaza asupra conduitei umane, dar care scapa constiintei. II) Notiunea de i. se afia in centrul teoriei psihanalitice elaborate de Freud. I. este partea psihismului latent in care intra dorintele si procesele psihologice dinamice care, refulate in afara cam-pului constiintei, nu au acces la instanta constient-preconstient. Desi refulate, forte inconstiente se manifesta totusi in unele acte ale vietii cotidiene (lapsusuri, uitare), in vise si in simpto-mele nevrotice. Cunoasterea fenomenelor inconstiente este ne-cesara pentru intelegerea si tratamentul nevrozelor. C. G. Jung a elaborat conceptul de *l. colectiv*: i. identic la toti indivizii si rezultat din stratificarea experientelor milenare ale umanitatii.

INCONSTIENTA, s. f. / inconscience, s. f. / unconsciousness.

[Lat. *in* = [ipsit de; *conscientia* = *cunoaste.re*, *lit la conscire* = a *sti bine*. *si scire* = a *sti*.] 1) Stare de privare a constientei, din diferite cauze patologice. 2) Stare a unei persoane fara discernamant, lipsita de judecata sau ignoranta.

INCONTINENTIA PIGMENTI!**INDICE CARDIAC**

INCONTINENTIA PIGMENTI / incontinentia pigmenti / incontinentia pigmenti. Sin.: dermatita exsudativa discoida si licnenoida cronica (v.).

INCONTINENTIA, s. f. / incontinence, s. f. / incontinence. [Lot. *incontinentia* = *incontinenta, de, [a in = limit de., con-tinere = a fine. [aoCaCtd, a me.nf.ine.]* Incapacitatea de a controla voluntar emisiunile de urina sau/si de materii fecale.

INCONTINENTIA DE COL UTERIN / incontinence du col uterin / cervical incompetence. Sin.: incompetenta cervicala (v.).

INCOORDONARE, s. f. / incoordination, s. f. / incoordination. [Lot. *in* = *G-psit de.; cum = cu; ordinare = a pune in ordine, de la ordo, -inis = fir, rand.]* Dificultatea sau imposibilitatea coordonarii miscarilor diferitelor grupe musculare. Ex.: *dismetrie, *hipermetrie.

INCREMENT, s. n. / increment, s. m. / increment. [Lat. *incrementum* = *creștere., marire.,]* Creștere, sporire, alungire. Ant.: decrement.

INCRUSTARE. Var. pentru Incrustare (v.).

INCRUSTATIE, s. f. / incrustation, s. f., entartrage, s. m. / Incrustation. [Lat. *incrustatio, -onis* = *imbrilcare a ve.re.tHor cu lenn sou marmura, de. la incrustare = a acoperi cu un strut (in = in; crusta = crusta, coaja)]* 1) Formarea de cruste. 2) Depozitare de saruri (de calciu) In tesuturi. 3) Element pro-Letic inserat Intra o cavitate preparata In tesuturi dur al dintelui.

INCUBARE, s. f. / incubation, s. f. / incubation. [Lat. *in-cubare* = *a sta cutcat pe., a docii.]* Mentinerea, un anumit timp, a unei culturi bacteriene, a unui amestec de produse la o temperatura adecvata si constants. Intra-un 'autoclav sau *ter-mostat. A nu se confunda cu incubatie (v.).

INCUBATOR, s. n. / incubateur, s. m. / incubator. [Lat. *incubator, -oris* = *c-d. care. se. cuica, de. la incubare = a sta cui-cat pe., a cCoci.]* Aparat pentru mentinerea optima a conditiilor (de temperatura, umiditate etc.) necesare cresterii si dezvoltarii, utilizat fie pentru copiii prematuri, fie pentru culturi.

INCUBATIE, s. f. / incubation, s. f. / incubation. [Lat. *incubatio, -onis* = *cloctiui ouator, de [a incubare = a sta cui-cat pe, a cioci]* Termen utilizat In patologia infectioasa pentru desemnarea perioadei de latentia cuprinsa Intra momentul infectarii unei persoane cu un microorganism patogen si aparitia primelor semne de boala. In timpul i., concomitent cu multiplicarea si raspandirea agentului patogen, se produc o serie de modificari In organism, iar subiectului afectat poate fi ade-sea contagios. In general, diferiteile boli infectioase prezinta anumite perioade, caracteristice, de i. Durata medie de i. a unei boli se numeste ;'. *medie* perioada de timp maxima pana la care se poate manifesta boala reprezinta *i. maxima* iar intervalul de timp eel mai scurt ;'. *minima*. Daca i. depaseste intervalul de timp obisnuit se numeste *i. prelungita* iar In cazul cand durata instalarii bolii variaza, ('. *variabila*. V. si incubare.

INCURABIL, adj., s. m. / incurable, adj., s. m. / incurable. [Lot. *in* = [*ipsit de; curabilis = care se. poate. vindeca, de. ia curare = a se. fngrijii*] 1) Despre o boala care nu poate fi vindecata. 2) Un bolnav care nu poate fi vindecat (termen nerecomandat).

INCURBARE, s. f. / incurvation, s. f. / incurvation. [Lat. *in* = *in; curvare = a mdoi, de. la curvus = mdoit.]* Indoire a unui os lung, de obicei al membrului inferior, peste limitele fiziologice, ca urmare a unui proces patologic care Ti diminueaza rezistenta.

INDEMN, adj. / indemne, adj. / undamaged. [Lat. *indemnus* = *teafitr, neatins, de [a in = [ipsit de, damnum = donna., pie.rdere.]* 1) Care nu prezinta nici un proces patologic, care nu este infectat sau bolnav. 2) Care se afla In perfects stare.

INDEX, (1) s. m., pi. indecsi, (2) s. n., pi. indexuri / index, s. m. / index finger, indicator (1), index (2). [Lat. *index,*

-icis = indicii, sewn.] 1) Al doilea deget al mainii (NA: *digi-tus secundus manus*), denumit astfel pentru ca este utilizat si pentru a arata, a indica. Alcatuit din trei falange, i. prezinta un grad de independenta functionala, cu rot important In pre-hensie, deoarece se opune eficient *policelui, cu care reali-zeaza o pensa. 2) Lista, de obicei alfabetica, pusa la Inceputul sau (mai frecvent) la sfarsitul unei carti, cuprinzand termenii de referinta continuti In carte sau autorii citati, cu indicarea paginilor unde se gasesc. Sin.: indice.

INDEX MEDICUS / index medicus / index medicus. Publicatie editata de *National Library of Medicine* - S.U.A., In care sunt indexate peste 6000 de reviste medicate, In I. M. sunt publicate titlurile articolelor si rezumatele acestora, In functie de subiecte si autori, ca si adresele autorilor. V. si MEDLINE. **INDICAN, s. m. / indican, s. m. / indican.** [Lot. *indicum* = *indigo*] 'Glicozid extras din frunzele arbustului de indigo. Prin oxidarea sa rezulta un colorant albastru. I. este produs si In organismul uman. V. indicanurie.

INDICANURIE, s. f. / indicanurie, s. f. / indicanuria. [Lot. *indicum* = *indigo; gr. ouron = urina.]* Prezenta indicanelui In urina. Indicanul urinar, sau indoxilsulfatului de potasiu, provine din indol (format In intestin din albuminoide) si nu apare In urina decat In caz de insuficienta hepatica sau de fermentatii intestinale intense. I. poate fi un semn de obstructie intesti-nala.

INDICATOR, s. m. / indicateur, s. m. / indicator. [Lat. *indi-care* = *a arata.]* 1) Valoare numerica obtinuta prin calcul sau utilizata ca atare, sau orice alta data care ofera informatii can-titative sau calitative asupra compozitiei, structurii, schimbarii In timp a unui fenomen, ca si asupra relatiei acestuia cu alte fenomene. 2) Substanta chimica care Tsi poate varia o pro-prietate macroscopica, frecvent culoarea (i. *de culoare*), In relatie cu starea fizica a unui sistem care o contine (. de pH) sau de constitutia sa chimica (': de *reactie*). **INDICATOR NUTRITIONAL / indicateur nutritionnel / nutrition indicator.** Denumire pentru orice data care, exprimata can-titativ, poate oferi informatii asupra modificarilor conditiilor de nutritie ale unei populatii umane. I. n. utilizati In mod curent sunt: talia, greutatea, pliul cutanat si nivelul consumului alimen-tar pentru o serie de alimente de baza. **INDICATORI DE CALCIU / indicateurs du calcium / calcium indicators.** Substante fluorescente care fixeaza calciul. Dupa fixarea cationului, lungimea de unda a radiatiei emise prin *fluorescenta i. de c. se modifica, din analiza acesteia fiind obti-nute date calitative si cantitative asupra calciului celular. Cei mai cunoscuti i. de c. sunt fura-2 si quin-2, utilizati pentru masurarea calciului ionizat intracelular. **INDICATIE, s. f. / indication, s. f. / indication.** [Lot. *indica-tio, -onis* = *indicare. (a pre-lului), de [a indicare = a. arata]* 1) Semn sau circumstanta care pot fi utile In precizarea ca-uzei sau tratamentului unei boli. 2) Oportunitatea unei inter-ventii chirurgicale.

INDICE, (1, 2) s. m., pi. indici, (3) s. n., pi. indice / indice, s. m. / index. [Lat. *index, -ids* = *indiciu, semn.]* 1) Cifra, litera sau simbol literal asezate la dreapta (mai frecvent) sau la stanga (mai sus sau, frecvent, mai jos) unui simbol, unei litere sau unui numar, carora le precizeaza Intelesul sau valoarea. 2) Sin. cu indicator (1). 3) Sin. cu index (2). **INDICE APGAR / indice d'Appar / Apgar score.** [Virginia

Apgar, aneste.z.ist american, 1909-1974.] Sin.: scor Apgar (v.). **INDICE CARDIAC / index cardiaque / cardiac index.** "Debit cardiac (In 1/min) raportat la metru patrat de suprafata corpo-rala. In mod normal, i.e. este cuprins, In medie, Intra 3,1 si 3,8 l/min/W.

INDICE CARDIOTORACIC

INDICE CARDIOTORACIC / index cardiothoracique / cardio-thoracic ratio. Raportul diametrelor transversale maxime ale umbrei cardiace si ale peretelui toracic masurate pe un cliseu radiografic de fata (In plan frontal). Normal, i. c. nu depaseste 1/2. Sin.: raport cardiotoracic.

INDICE DE COAGULABILITATE / indice de coagulabilite / coagulability index. Cifra care exprima rezultatul testului de toleranta la heparina *in vitro* (coagulabilitate sanguina). Este obtinut Tmpartind timpul de coagulare al matorului prin eel al padentului. Cand cei doi timpi sunt egali, i. de c. este 1 (normal). I. de c. este supraunitar in hipercoagulabilitate si sub-unitar In hipocoagulabilitate.

INDICE COLORIMETRIC / index colorimetrique / color index. Se exprima prin concentratia de hemoglobina (procente fata de normal) raportata la numarul de eritrocite (procente fata de normal). Reprezinta, ded, cantitatea de hemoglobina pe eritro-cit. Valoare normala: 0,9-1,0.

INDICE DE CONCENTRATIE / index de concentration / concentration ratio, Raportul dintre concentratia urinara si cea plasmatice a unei substante.

INDICE DE GRAVITATE / indice de gravite / severity index. Cifra care permite estimarea severitatii starii unui bolnav spitalizat Intr-un serviciu de reanimare, oricare ar fi cauza internarii. Pentru calcularea i. de g. se iau In considerare 34 de para-metri dinici si de laborator, repartizati In opt sectoare: neurologic, cardiovascular, respirator, gastrointestinal, renal, metabolic, hematologic si infectios. Fiecare rezultat este notdt de la 0 la 4, In functie de anvergura abaterii de la normal. Acest i. permite evaluarea riscului de mortalitate In functie de tulbu-rarile acute observate la bolnav. Sin.: indice Knaus.

INDICE ICTERIC / icterus index / icterus index. Sin.: icterus index (v.).

INDICE KNAUS / indice de Knaus / Knaus' index. Sin.: indice de gravitate (v.).

INDICE LEWIS / indice de Lewis / Lewis' index. [Sir Thomas Lewis, *cardwip e.ng[e.z, 1SS1-1945.]* In electrocardiografie, i. obtinut conform relatiei: (R,S3)-(R,S), In care amplitudinea undelor R si S este data In milimetri. 0 valoare mai mare de 18 mm indica o hipertrofie ventriculara stanga, In timp ce o valoare mai mica de -15 sugereaza o hipertrofie ventriculara dreapta.

INDICE DE MASA CORPORALA / index de masse corporeale / body mass index. Sin.: indice Quetelet (v.).

INDICE MITOTIC / index mitotique / mitotic index. Numarul de celule In *mitoza Intr-un tesut, la o mie de celule observate.

INDICE DE MORBIDITATE / index de morbidite / morbidity ratio. Procentajul de bolnavi, pentru o anumita boala, In raport cu populatia totala a unei regiuni sau'a unui grup particular: copii, adu'ti, bolnavi spitalizati.

INDICE DE MORTALITATE / index de mortalite / death rate. Procentajul de decese In cazul unei anumite boli, raportat la numarul total de decese sau la populata unei regiuni.

INDICE PARODONTAL / indice parodontal / periodontal index. Coefident cu valori de la 0 la 8, care traduce starea *parodontiului fiecarui dinte. Se calculeaza o medie, care rezulta din divizarea sumei obtinute prin notarea fiecarui dinte la numarul de dinti examinati.

INDICE PICNOTIC / index pycnotique / pyknotic index. Se utilizeaza Indeosebi In citologia vaginala exfoliativa si reprezinta procentajul de celule cu nucleu picnotic (*picnoza). I. p. permite, cu aproximatie, aprecierea functiei estrogenice ovariene.

INDICE PIGNET / index de Pignet / Pignet's formula. [Maurice Charles Joseph l'ignet, *medic militar francez, n. 1871.*] Greutatea (In kg) plus perimetrul toracic (In cm) ma

INDOLOR

surate In cursul expirului, suma care se scade din valoarea Inaltimii (In cm). Valoarea optima este 10 si atesta robustete. Sin.: indice de robustete.

INDICE QUETELET / index de Quetelet / Quetelet's index. [Lambert Adolphe Jacques Quelolet, *naturalist si matenatidan Belgian, Cjand, profwor [a 'Brunettes, 1796-1S74.]* I. obtinut prin raportul dintre masa corporala (M), exprimata m kilograme, si patratiu taliei (T), exprimat In metri: M/T2. I. Q. ar reflecta fidel compozitia corporala a unui subiect. Valoarea sa normala este cuprinsa Intre 20 si 25 la femeie si 20-24 la barbat. Sin.: indice de masa corporala.

INDICE DE ROBUSTETE / indice de robusticite / Pignet's formula. Sin.: indice Pignet (v.).

INDICE SISTOLIC / index systolique / stroke index. Volumul de sange expulzat de fiecare ventricul cardiac, la fiecare contractie, pe metru patrat de suprafata corporala. I. s. are valoarea medie normala de 30 pana la 50 ml.

INDICE SOKOLOW-LYON / indice de Sokolow-Lyon / Sokolow-Lyon index. [Sokolow; James Alexander Lyon, *medie amencan, 'Washington, 1SS2-1955.*] In electrocardiografie, i. obtinut conform relatiei: RVg+SV,. Se calculeaza In milimetri, pe derivatiile precordiale. 0 valoare mai mare de 35 mm indica o hipertrofie ventriculara stanga.

INDICE TERAPEUTIC / index therapeutique / therapy index. Sin.: coefident terapeutic (v.).

INDICE TUBERCULINIC / index tuberculinique / tuberculin index, tb index. Procentul de subiecti cu reactii pozitive la tuberculina, In cadrul unei varste date.

INDIGESTIE, s. f. / dyspepsie, s. f., mauvais digestion / indigestion. [Lot. *indigestio, -onis = indigestie., de. la in = [ip-sit de., digestio, -iinis = descrie.re., diviziune a und ideii pc puncte., de, la digerere = a duce. in parti dife.ri.te, a descompu-M (dis = se-pamt de.; gerere = a duce, a purta).]* Digestie incompleta sau imperfecta, Insoita de obicei de unui sau mai multe din urmatoarele simptome: greata, voma, senzatie de Jena sau presiune In epigastru, regurgitatie acida, acumulare de gaze In tubul digestiv,

INDIGO, s. n. / indigo, s. m. / indigo. [PoTughe.za *indico, din (at. indicum = indigo.)* Substanta albastra din diferite leguminoase sau din alte plante; se obtine si sintetic. Uneori se elimina prin transpiratie si urina.

INDIVIDUALITATE, s. f. / individualite, s. f. / individuality. [Lot. *individujtas, -atis = indwiz,ibi[itate, de. la individuus = mdwiz.iM (in = Cipsit de.; dividers' = a imparti).]* 1) Caracteristica esentiala a vietii, care este reprezentata prin indivizi biologici. 2) Originalitate si particularitati proprii unei persoane, indusiv In plan morfofiziologic. 3) Subiect care se distinge de ceilalti prin personalitatea sa.

INDIVIDUALIZARE, s. f. / individualisation, s. f. / individualization. [Lat. *indJvidiuis = indiwiifili de. la in = iipsit (it, dividere = a imparti.)* Principiu exprimat In medidna prin aforismul „nu exista boli, ci bolnavi”, care pune In evidenta di-ferentele individuale. Tendintele de tehndizare a medicinei si depersonalizare a relatiei medic-padent contribuie la neglijarea individualize) ri.

INDOL, s. m. / indole, s. m. / indole. Produs rezultat din putrefactia *triptofanului (realizata de catre enzimele bacteriene). 0 parte din aceasta substanta chimica este reabsorbita la nivelul mucoasei intestinale, urmand un ciclu enterohepatic si transformandu-se In indoxil.

INDOLENT, adj. / indolent, -e, adj. / indolent, [[at. indolens, -en (is = inse.nsfiiil (a du.re.re., de. la in = lipsit dt, dolens, -end's = dureros.) Sin.: indolor (v.).

INDOLOR, adj. / indolore, adj. / indolent, [[at. indolorius = nedweros, de. la in = lipsit ds, dolor, -oris = dwrere.] Care

INDOMETACINA

este nedureros. Uneori se utilizeaza si termenul indolent (nerecomandat). **INDOMETACINA**, s. f. / **indometacine**, s. f. / **indomethacin**.

(DCI) Medicament antiinflamator, antipiretic si analgezic.

INDUCTOR, s. m. / **inducteur**, s. m. / **inductor**, [fat. **inductor**, -**oris** = csl can introduce., de la **inducere** = a duct in, a introduce, (in = in; **ducere** = a duce).] 1) Substanta care are proprietatea de a declansa sau/si fadlita un proces biologic, o reactie chimica. Ex.: unii produsi chimici care dedan-seaza anestezia generala. Proprietatea unei astfel de sub-stante. 2) In embriologie: zona a embrionului ale carei celule vor comanda dezvoltarea si diferentierea diferitelor tesuturi si organe. 3) 7n genetica: substanta elaborete de genele reglatoa-re, capabila sa inhibe actiunea represorilor, permitand astfel sinteza ARN mesager si a proteinelor.

INDUCTIE, s. f. / **induction**, s. f. / **induction**. [Lat. **inductio**, -**onis** = introduce., de la **mducere** = a duce. in, a introduce. (in = in; **ducere** = a duce).] 1) Stadiu al anesteziei generale In timpul caruia Incepe adormirea: se obtine prin diverse mijloace (barbiturice, eter etc.). 2) Fenomen ontogenetic con-stand in diferentierea tisulara provocata sub influenta unei zone vecine din embrion, cu Insusiri de „organizator”. 3) Adminis-trarea chimioterapie de atac In cancer In scopul inducerii unei -remisiuni.

INDUCTIE ENZIMATICA / induction enzymatique / enzyme induction. Accelerarea activitatii anumitor enzime tisulare, In-deosebi hepatice, consecutiva administrarii unor substante in-ductoare, de natura medicamentoasa.

INDURATIE, s. f. / **induration**, s. f. / **induration**. [Lat. **indura-tio**, -**onis** = intarire, de. (a **indurare** = a mtan (in = in; **durus** = tare., dur).] Intarirea unui tesut sau organ In urma unei infla-matii, prin formarea de tesut conjunctiv fibros.

INEL KAYSER-FLEISCHER / anneau de Kayser-Fleischer / Kayser-Fleischer ring. [Lat. {**inellas** = ineiuf; **Bernhard Kayser**, oftalmolog gennan, Stuttgart, 1S69-19S4; **Bruno fleischer**, oftalmolog german, profesor (a 'Eria.nge.n, 1874-1965.) Cere de culoare alb-galben-verzuie la limita limbului sclerocor-nean, mai evident la examinarea cu lampa cu fanta, format prin depunerea unor mari cantitati de cupru In membrana bazala posterioara Descemet a corneei, caracteristic In *dege-nerescenta hepatolenticulara.

INEL SCHATZKI / anneau de Schatzki / Schatzki's ring. [Lat. **aaellus** = indus; **Richard Schatzki**, radiolog ame.ric.an, n. 1901.] Stenoza circulara regulata a esofagului inferior deasupra unei *hemii hiatale. I. corespunde unui diafragm acoperit de mucoasa esofagiana pe fata sa superioara si de mucoasa gas-trica pe cea inferioara. Cu etiopatogenie necunoscuta, I. S. poate determina disfagie.

INEL SCHWALBE / anneau de Schwalbe / Schwalbe's ring. [Lat. **cinelliis** = ineius; **Gustuv Albert Schwalbe**, anatomist si fiziolog german, profesor de. histologie. ia Leipzig, apoi profesor de anatomic (succ&shiv) ia Jena, 'Konigsbe rg si Strasbourg, 1844-1916.] Formatiune inelara la periferia *corneei, care marcheaza terminarea membranei Descemet. Reper important in 'gonioscopie.

INELE CABOT / anneaux de Cabot / Cabot's ring bodies. [Lat. **anellus** = inefuf; **Richard Clurke Cabot**, medic ame.ri-can, 'Boston, 1S6S-1939.] Se observa In *diseritropoieze si In unele anemii hemolitice. V. incluziuni intraeritrocitare.

INERTANTA, s. f. / **inertance**, s. f. / **inertance**. [Lat. **iners**, -**ertis** = incapa6u, lines, inactiv, de. [a **in** = iipsit de., **ars**, **artis** = pricepere.] Marime analoga *impedantei de autoinductie, intrand In expresia impedantei pe care un sistem vascular o prezinta la trecerea sangelui.

INFARCT MIOCARDIC

INERTIE, s. f. / **inertie**, s. f. / **inertia**. [Lat. **inertia** = [ance-zeaia, tranddvie, inertie., de ia **iners**, -**ertis** = incapa6il, [enes, inactiv (in = [ipsit de; **ars**, **artis** = pricepe.re.)] 1) Rezistenta fata de o forta care tinde sa imprime o miscare. 2) /. **men-tala**: bradipsihie (v.). 3) /. **utenna**: atonie uterina, absenta con-tractiilor fibrelor musculare uterine. 4) Moliciune, torpoare, incapacitate de actiune.

INERVATIE, s. f. / **innervation**, s. f. / **innervation**. [Lot. **in** = in; **nerviv**, = ligament, tendon, neni.] Distributia nervilor In-tr-un organ sau In-tr-o regiune din organism.

INFANTICID, s. n. / **infanticide**, s. m. / **infanticide**. [Lat. **inffins**, -**ntis** = copit; **caedere** = a omort] Udderea unui fat nascut la termen sau aproape de termen, care s-a nascut viu si a respirat (*dodmazie), indiferent daca a fost sau nu via-bil.

INFANTIL, adj. / **infantile**, adj. / **infantile**. [Lat. **infantilis**, de [a **infans**, -**ntis** = copii.] Care se refera sau care corespunde perioadei copilariei, ori prezinta asemanari cu aceasta. Ex.: comportament i., stomatologie i.

INFANTILISM, s. n. / **infantilisme**, s. m. / **infantilism**. [Lat. **infantilis**, de [a **infans**, -**ntis** = copii; -ism.] Stare a unui adult care prezinta o serie de caracteristici fizice si psihologice pro-priu copilariei: talie mica ("nanism), dezvoltare insufidenta a organelor sexuale, absenta caracterelor sexuale secundare si, frecvent, arieratie mentala. I. este asociat adesea unor boli sau sindroame endocrine. In functie de etiopatogenie, se des-criu o serie de tipuri de i.: i. distiroidian, i. genital, i. hipofizar, *i. intestinal, i. mixedematos, i. renal, *i. tardiv de tip Gandy, i. tiroidian.

INFANTILISM CELIAC / infantilisme coeliaque / c(o)eliac infantilism. Sin.: boala celiaca (v.).

INFANTILISM INTESTINAL / infantilisme intestinal / intestinal infantilism. Sin.: boala celiaca (v.).

INFANTILISM TARDIV DE TIP GANDY / infantilisme tardif type Gandy / Candy's disease. [Charles Gandy, chirurg francez, 1S72-1943.] Sin.: boala Gandy (v.).

INFANTILONANISM, s. n. / **infantilonanisme**, s. m. / **infantile dwarfism**. [Lat. **infantilis**, de. ia **infans**, -**ntis** = copii; gr. **imnos**, Cat. **nanus** = pitic; -ism.] Termen propus pentru aso-derea *nanismului, In general armonios, cu *infantilismul genital.

INFARCT, s. n. / **infarctus**, s. m. / **infarct**. [Lat. **infartus**, de ia **infarcire** = a umple, a Indesa (pe-ntru ca, [a nivelui infarc-tuiui, fesuturile, par infiltrate si umftate).] Focar circumscris de necroza ischemica, cu sau fara infiltratie sanguina, deter-minat de obliterarea unei artere la nivelui unui viscer. Procesul de formare a unui i. se numeste 'infarctizare. V. In continu-are infarct intestinal, infarct miocardic, infarct pulmonar.

INFARCT INTESTINAL / infarctus de l'intestin / intestinal infarction. Hemoragie produsa In grosimea tunicilor intestinale din cauza obliterarii unei artere sau a unei vene mezenterice. Rezulta un i. hemoragic Insotit de un sindrom de "ocluzie in-testinala si de iritatie peritoneala cu prognostic grav.

INFARCT MIOCARDIC / infarctus du myocarde / myocardial infarction. Alterar macroscopica a unui perete cardiac, de origine ischemica (indiferent de mecanism), constand din necroza miocardica si, ulterior, din scleroza si afectand o suprafata parietala egala cu eel putin 2 cm². Leziunea anatomopatologica reprezinta, In marea majoritate a cazurilor, un accident major al aterosclerozei coronariene. Se manifesta, de obicei, clinic printr-o criza de 'angina pectorala extrem de intensa si rebela la tratament, uneori poate aparea fara nici o simptomatologie anterioara, sau cu semne dinice discrete.

INFARCT PLACENTAR

INFARCT PLACENTAR /,infarctus placentaire / placentar **infarction**. Leziune degenerativa a *placentei, consecutiva unor alterari vasculare. Se prezinta sub forma unor leziuni multiple rotunjite, initial de culoare rosie, iar ulterior albe, prin invazia *fibrinei.

INFARCT PULMONAR / infarctus pulmonaire / pulmonary **infarction**. *1. rezultat prin obliterarea unei ramuri a arterei pulmonare cu un cheag sanguin. Se produce o leziune parenchimatoasa cu infiltratie si cu *transsudat, fara fenomene septicice.

INFARCTECTOMIE, s. f. / infarctectomie, s. f. / infarctectomy. [1[^]. etimo[ogia termenului *infarct*; gr. *ektome* = e?(cizie).] Resectia unui *infarct.

INFARCTIZARE, s. f. / infarcissement, s. m. / infarction. [1[^]. *itmologici tt.rmwuiw infarct.*] Formarea si extensia unui

*infarct la nivelul unui organ, ca urmare a unei obstructii arte-riale, de regula printr-un *trombus sau *embolus.

INFECTIE, s. f. / infection, s. f. / infection. [Lat. *iafectus*, de la *inficere* - a strica, a otrdvi.] Patrunderea m organism a unui agent patogen (virus, bacterie, duperca, parazit) capa-bil sa se multiplice si sa induca leziuni anatomopatologice. In caz contrar, organismul este doar *purtaor de germeni. I. se poate Insooti de manifestari dinice variabile, 'in functie de ger-men si de forma de boala ('. *patent*S). Alteori lipseste orice manifestare, i. fiind denumita, 'in aceasta alternativa, *oculta* sau *inaparenta*. V. si infectie latentă, infestare.

INFECTIE FOCALA / infection focale / focal infection. Focar circumscrie de i. microbiana, de la nivelul caruia germenii tree periodic In circulate, determinand diverse manifestari la dis-tanta. Localizarile cele mai frecvente ale i. f. sunt: amigdalele, sinusurile nazale, tesutul periodontoidian, prostata etc. Prin teoria i. de focar s-a Incercat explicarea unor procese patologi-ce. Sin.: infectie de focar.

INPECTIE DE POCAR / infection focale / focal infection. Sin : infectie focala (v.).

INFECTIE LATENTA / infection latente / latent infection. 1) Stare patologica care regroupeaza semnele si simptomele cauzate de invadarea unui organism de catre un agent microbial (bacterie, virus, ciuperca, parazit). De obicei, termenul este folosit In cazul In care agentul microbial este patogen, iar i. determina o boala infectioasa. 2) Invadarea (propriu-zisa) a organismului de catre un agent microbial, patogen sau nu.

INFECTIE NOSOCOMIALA / infection nosocomiale / nosocomial infection. I. care apare dupa 72 de ore de la internarea unui pacient m spital (absenta 'in momentul intemarii). Personalul spitalicesc poate fi, de asemenea, afectat de i. n.

INFECTIE OPORTUNISTA / infection oportuniste / opportunistic infection. I. determinata de un germen care de obicei este putin agresiv, dar care devine virulent si capabil sa produca grave complicatii cand se dezvoltă la un bolnav In stare de deficienta imunitara. Ex. relevant: infectiile oportuniste din cadrul SIDA.

INFECTIE POST-PARTUM / infection postpartum / postpartum infection. Cauza frecventa de mortalitate materna, In special prin endometrite complicate de abcese pelviene, peritonite sau tromboflebite pelviene. Agentii etiologici eel mai des Intal-niti sunt streptococii de grup B si asocierile aero-anaerobe, *E. coli* si *Staphylococcus aureus*.

INFECTIE PUERPERALA / infection puerperale / puerperal infection. I. invaziva In organismul matern aflat In perioada de 'lenuzie, determinata de un germen patogen si avand ca punct de plecare zona placentara. I. p. se manifestă sub forme locale, regionale sau generale.

INFECTIE RECURENTE HIPERIMUNOGLOBULINICA E / infection recurrenre hyperimmunoglobulinique E / hyper-

INFILTRAT ASSMANN

immunoglobulin E-recurrent infection. Sin.: sindrom Job-Buckley (v.).

INFECTIE VINCENT / infection de Vincent / Vincent's infection, acute necrotizing ulcerative gingivitis, [can *Hyacinthe Vincent*, *bacteri.oiog fi epufemw[og francez, profesor to. 'Paris, 1862-19SO.*] Gingivita necrozanta ulcerativa acuta de etiologie fuzospirilara, asociata cu ulceratia papilelor si marginilor, alaturi de adenopatie si *halitoza. Sin.: angina Vincent.

INFECTII ALE PROTEZELOR ARTICULARE / infections des protheses articulaires / infections of articular prostheses. I. p. a. este dobandita eel mai adesea intraoperator sau ime-diat postoperator, iar debutul clinic poate fi acut (In infectiile cu *Staphylococcus aureus*, streptocod piogeni, bacilii enterici) sau insidios (stafilococi coagulazo-negativi, difteroizi). In lichidul sinovial se observa *pleiocitoza cu predominanta polimorfonuclearelor neutrofile.

INFECTII VULVOVAGINALE / infections vulvovaginales / vulvo-vaginal infections. I. de natura diversa ale vulvei si vaginu-lui. Cele mai frecvente trei i. v. sunt vaginita bacteriana, *can-didoza si *tricomoniata. I. v. constituie factori de rise pentru transmiterea, sexuala a HIV, nasterea prematura si infectia cu anaerobi a tractului genital superior.

INFECTIOS, adj. / infectieux, -euse, adj. / infectious, infective. [Lot. *infectiifi*, de. la *inficere* = a. strv.a, a otrdvi.]

1) Care produce o infectie sau o poate transmite. Ex.: agent i.

2) Care este consecinta unei infectii. Ex.: boala i.

INFECTIOZITATE, s. f. / infectiosite, s. f. / infectiosity. [Lat. *infectus*, de (a *inficere* = a strita, a otrdvi)] Capacitatea unui germen de a patrunde Intr-un organism, de a se mentine si de a se transmite la un alt organism.

INFERTILITATE, s. f. / infertilitate, s. f. / infertility. [Lat. *m* = *jipsit de.*; *fertilitas*, -atis = rocnicie, *feritiUta.te*, de la *fertilis* = *Toditor.*] Imposibilitatea femeii de a concepe un fat viabil. Nu este sin. cu sterilitate (v.).

INFESTARE, s. f. / infestation, s. f. / infestation. [Lat. *infestare* = a strica, a dwastai de la *infestus* === *dufmanos*] Termen care, pana recent, desemna patrunderea unui parazit In organismul gazdei, prin analogie cu termenul de Infectie, care se referea la virusuri si bacterii. In prezent, termenul i. este folosit numai pentru artropodele ectoparazite, eel de infectie fiind utilizat atat pentru virusuri si bacterii, cat si pentru paraziti. Var: infestatie.

INFESTATIE. Var. pentru infestare (v.).

INFIBULATIE, s. f. / infibulation, s. f. / infibulation. [Lat. *infibulnre* = a prinde cu o agrafa, de la *in* = *in*, *fibula* = *cingatoare*, *Centura.*] Operatie practicata In unele tari, de unele elnii, cu scopul de a suprima coitul. Vizeaza In primul rand femeia, i. constand In acest caz In aplicarea unui inel meta-lic ce traverseaza labiile mari si mid. La barbat inelul se aplica la nivelul preputului.

INFILTRAT, s. n. / infiltrat, s. m. / infiltrate. [J-r. *infiltrat*, din [at. *medievala fillnim*, cu engine in (*imija franciior sta.. Ijliti in Cjailia futir* = *fetru*, *posCa.*] 1) Termen utilizat In radio-logie pentru desemnarea unei opacitati pulmonare al carei diametru nu depaseste cativa centimetri. I. poate fi neomo-gen, fara o delimitare neta, sau dens, omogen si bine delimi-tat. 2) In anatomia patologica, termenul desemneaza invadarea unui tesut sau a unui organ de catre celule de tipuri diverse, Indeosebi de natura inflamatorie sau tumorala, ca si de catre lichide organice.

INFILTRAT ASSMANN / infiltrat rond d'Assmann / Assmann's infiltrate. [Herbert Assmann, medic german, profesor de policlinics, medicala. la Leipzig, apoi la l'Onigsberg, 18S2-19SO.] Opacitate pulmonara rotunda, vizibila radiologic, de dimensiuni variate, localizata frecvent la nivelul lobilor pul-

INFILTRATIE

monari superiori. Corespunde unei alveolite exsudative tuberculoase, cu tendinta la cazeificare si delimitare.

INFILTRATIE, s. f. / infiltration, s. f. / infiltration. [J-r. *infiltration*, dm [at. *medievalia filtrum*, cu origine in limbo fran-cior *stabiliti.f.i* in *Qalia fildir = fetru, pdsld.*] 1) Introducerea prin punctie, la nivelul unui tesut, a unui medicament in cantitate mai mare, In vederea unei resorbti indelungate. 2) Di-fuziunea uau acumularea In tesuturi sau celule a unor sub-stante care In mod normal nu sunt constiente In acestea, sau acumularea In exces a unor substante sau chiar celule care reprezinta componente normale. In functie de natura substantei difuzante sau acumulate se disting i. adipoasa, i. calcaroasa, i. cu glicogen, i. cu limfodte, i. sanguinolenta, i. seroasa etc.

INFIRM, s. m. / infirme, s. m. / invalid. [Lot. *infirmus = slab, /dnf forf.a.*] Persoana afectata de o infirmitate.

INFIRMIER, s. m. sau f. / infirmier, s. m., infirmiere, s. f. / nurse, [fr. *infirmier*, din [at. *infirmus - slab, ford forfa*] Termen cu semnificatie diferita, In functie de sistemul sanitar. In tara noastra, i. reprezinta persoana care acorda Ingrrijiri ele-mentare la patul bolnavului (ex.: igiena, hranirea si Insoțirea bolnavului). In Franta, termenul este echivalentul asistentului medical (din sistemul nostru sanitar), iar In Anglia se foloseste termenul *nurse*. V. si *nursa, nursing*.

INFIRMERIE, s. f. / infirmerie, s. f. / infirmary. [Tr. *in-firmisrif-*, din [at. *infirmus = slab, fdra forfa.*] Incapere dotata cu paturi, in care sunt retinuti bolnavii cu afectiuni usoare.

INFIRMITATE, s. f. / infirmite, s. f. / physical dysability, infirmity. [Lot. *infirmitas, -alis = slaficiune., de [a infirmus = slab, fora forfa.*] Alterare permanenta si grava a unei functii din organism, de origine congenitala sau dobandita (consecu-tiv unei boli sau unui traumatism). / *multiple* reprezinta altera-rea mai multor functii consecutiv aceleiasi boli sau aceluasi accident. / succes/ve reprezinta i. care pot aparea dupa boli sau accidente diferite. V. si invaliditate, handicap.

INFLAMATOR, adj. / inflammatoire, adj. / inflammatory. [Lot. *inflammare = c da foe, de. la in = in, flamma = flacOrt*] Care determina "inflatia sau este asociat cu aceasta.

INFLAMATIE, s. f. / inflammation, s. f. / inflammation. [Lot. *inflammatio, -onis = aprindere, wflania^it, de. la inflammare = a da foe (in = in; flamma = fiacara).*] Ansamblul reactiilor locale ale organismului ca urmare a unei agresiuni de origine diversa: bacteriana, virala, antigenica, chimica, fizica. I. este insoțita adesea de manifestari generale si poate fi acuta, sub-acuta si cronica. I. constituie un complex de simptome, si nu o boala. Se traduce, de regula, prin patru simptome, descrise de Celsus: *rubor, tumor, calor* si *dolor*. Aceste simptome sunt acompaniate de durere si alterarea functiilor regiunii afectate. 1. se manifesta initial prin fenomene vasomotorii (hiperemie locala, edem), apoi celulare (diapedeza leucodtara, mobilizarea celulelor locale si metamorfoza lor) si tisulare (proliferarea fibroblastelor, cicatrizare - In cazul inflamatiei proliferative sau productive). Reactia inflamatorie implica fenomene imunologi-ce, mediatori chimici (*histamina, *kinine, *prostaglandine, *leu-cotriene). In i. creste VSH-ul, concentratia fibrinogenului, pro-teina C reactiva si diverse glicoproteine. Proces de aparare a organismului, i. poate evolua astfel meat sa necesite adminis-trarea de medicamente antiinflamatorii steroidiene sau non-steroidiene. Au fost descrise, clasic, multiple tipuri de i., In care se regasesc In proportii variabile caracteristicile generale, cu o serie de particularitati. Indeosebi In privinta fenomenelor tisulare. Pentru denumirea i. se utilizeaza sufixul *-ita*: apendicita, flebita sau denumiri specifice (pneumonie).

INFLEXIUNE, s. f. / inflexion, s. f. / inflection, inflexion. [Lat. *inflexio, -onis - indom, aptecare, de [a inflectarc = a indoi inilunlni (in = in; flectere = a tldfi).*] 1) Schimbare brusca

INFUNDIBULECTOMIE

a accentului In vorbire sau a tonului vocii. 2) Indoire, curbare a unui organ. Ex.: / osoasa, fractura incompleta, cu Indoirea osului.

INFLUENZA, s. f. / influenza, s. f. / influenza, {ltd. *influenza*, cu origine wcertd: [at. *infliere = a curge, sau "influenf.a" nefastd a aftrilor, care erau wwiderati m "Evut 9(ediu drept cauzd a 6o/ii.* Sin.: gripa (v.).

INFLUX NERVOS / influx nerveux / nervous influx. [Lat. *influxus, de la influcre = a curge in, a se varsa in (in = in; fluere = a curge); nervus = nerv.*] Propagarea excitatiei la nivelul fibrei nervoase, constand dintr-o unda de 'depolarizare care se transmite de-a lungul membranei axonale. Energia necesara depasarii acestei unde nu se datoreaza stimulului, ci este furnizata pe masura ce mesajul avanseaza. In con-secinta, natura mesajului nervos nu este afectata de intensi-tatea stimulului, dar aceasta din urma codifica frecventa exci-tatiilor In fibra nervoasa. 1. n. se manifesta prin succesiunea *potentialelor de actiune, care constituie suportul sau fizic. V. si conductie saltatorie.

INFORMATIE, s. f. / information, s. f. / information. [Lat. *informatio, -onis = plan, reprezen tare, instruire, de. la informare = a da o forma, a reprezenta si forma -> forma.*] 1) Termen de larga circulatie dupa aparitia ciberneticii ca forma particu-lara si specifica de legatura Intra sisteme si procese materiale. 2) In informatica, i. reprezinta un element de cunoastere care poate fi codificat pentru a fi conservat (pastrat, stocat), tratat (prelucrat, procesat) sau comunicat. Cantitatea de i. reprezinta masurarea cantitativa a incertitudinii unui mesaj In functie de gradul de probabilitate al fiecarui semnal component al mesajului respectiv. 3) in sensul eel mai specific al teoriei comu-nicatiei (C. Shannon): marime care masoara incertitudinea de-terminata prin emisia unui mesaj si calculabila conform ecua-tiei lui Shannon. Obs.: I. nu este nici materie (dar este sto-cata pe un sistem material) si nici energie (dar este necesara energie pentru conservarea, prelucrarea sau transmiterea sa). Ea masoara gradul de determinare a unui sistem V. si redun-danta.

INFORMATIE GENETICA / information genetique / genetic information. Cantitatea de determinare pe care o poarta un mesaj genetic.

INFRACLINIC, adj. / infraclinique, adj. / subclinical. {Lat. *infra = sub, gr. klinikos = referitor [a pat, de [a kline = pat.*] Care nu provoaca o manifestare clinica si nu poate fi relevat prin examene de laborator.

INFRALIMINAL, adj. / infraliminaire, adj. / subliminal. [Lat. *infra = sub, limmarisi de la limen, -minis = prog.*] Inferior pragului de perceptie sau de reactie (Indeosebi cu referire la un stimul).

INFRALIMINAR. Var. pentru infraliminal (v.).

INFRAROSU, adj. / infrarouge, adj. / infrared. [Lat. *infra = su6; roseiis = rosu, trandafiriu.*] Radiatii electromagnetice cu lungimea de unda imediat superioara rosului. Determina efect caloric, aplicabil In medicina.

INFRASUNET, s. n. / infrason, s. m. / infrasound. [Lat. *infra = su6; sonitiis = sunet.*] Vibratie acustica cu frecventa mai mica de 16 Hz, inaudibila de catre urechea umana. V. si ultra-sunet.

INFUNDIBUL, s. n. / infundibulum, s. m. / infundibulum. NA: infundibulum, pi. infundibula. [Lat. *infundibulum = pSirM.*] Once parte a unui organ In forma de palnie.

INFUNDIBULECTOMIE, s. f. / infundibulectomie, s. f. / infundibulectomy. [Lat. *infundibulum = pd[nie; gr. ekstome = e.vi.zie.*] Excizie, sub circulatie extracorporeala, a hipertrofiei musculare a infundibulului din ventriculul drept, In cursul curei chirurgicale a cardiopatiilor congenitale cu obstacol subvalvu-lar al caii pulmonare (ex.: In "tetralogia Fallot).

INFUNDIBULOTOMIE

INFUNDIBULOTOMIE, s. f. / infundibulotomie, s. f. / infundibulotomy. [Lot. *mfundibulum* = p&Inie, gr. *tome* = taiere, secțiune, de la *temnein* = a tăia.] Sectionarea infundibulului arterei pulmonare sau a valvulelor pulmonare, executată izolat sau combinat. Permite accesul în ventriculul drept. Este utilizată în special pentru realizarea *infundibulectomiilor și pentru realizarea comunicărilor interventriculare.

INFUZIE, s. f. / infusion, s. f. / infusion. [Lot. *infusio, -onis*, de (a *infundere* = a varsa în (in = in; *fundere* = a vrsa).] Soluție apoasă obținută din produse vegetale menținute un timp în contact în apă fierbinte, aproape de fierbere.

INFUZORI, s. m. pi. / infusorios, s. m. pi. / infusoria. [Deoarece apar în *infuzii* (iat. *infusio, -onis*), după. e]punerea la aer] Protozoare care au corpul acoperit de cili vibrațil, cu ajutorul cărora se deplasează. I. prezintă două nuclee: un macronucleu vegetativ și un micronucleu reproductiv. Cea mai mare parte a i. trăiesc în aer liber, unii, însa, sunt paraziți ai mamiferelor și omului. Ex.: *Balantidium coli*.

INGESTA, s. f. pi. / ingesta, s. m. pi. / ingesta. [Lot. *inges-tium*, de id *ingerere* = a duce în (in = in; *gerere* = a purta).] Denumire generală, în lat., a tuturor alimentelor solide sau lichide ingerate.

INGESTIE, s. f. / ingestion, s. f. / ingestion. [Lot. *ingestio, -onis* = *ingerere*, de [a *ingerere* = a duc-e în (in = m; *gerere* = a purta).] Actul de introducere pe cale bucală și înghițire, după mestecare, a hranei, a băuturilor, a unor medicamente sau uneori (de regula accidental) a unor substanțe necomestibile toxice.

INGHINAL, adj. / inguinal, -ale, -aux, adj. / inguinal. \Lat. *inguien, -inis* = *stinghia pitwruui*.] Care aparține regiunii inghinale (stinghie), care este localizat în această regiune. Ex.: nerie i., ganglionii.

INGINERIE GENETICĂ / inginerie genetica, genie gene-tique / genetic engineering. \Lat. *ingenium* = spirit, inteli-ginta; gr. *genetikos* = propriu unei generații, de [a *genos* = neam, urmaf, generație]. Domeniu al geneticii, dedicat efectuării unor experiențe de introducere (transfer) de gene de la o specie dată într-un organism aparținând aceleiași specii sau altei specii, de regula foarte îndepărtată filogenetic. Prin această se reorganizează materialul genetic al unui organism dat. Izo-larea sau sinteza genelor a dus la obținerea artificială a unor substanțe naturale importante: *insulina, *somatostatina, Inter-feron etc. Perspectivele i, g. sunt extrem de largi, îndeosebi în vederea corectării sau înlocuirii genelor mutante. V. și bio-tehnologie.

INGINERIE MEDICALĂ / inginerie medicată / medical engineering. [Lot. *ingenium* = spirit, în *tdigenf.d*; *medicus* = medic.] Știința care are ca scop realizarea de aparate com-plexe utilizate în medicina în scopuri diagnostice sau tera-peutice.

INHALANT, s. n. / inhalant, s. m. / inhalant. [Lat. *inhalare* = a sufla asupra, de. la in = in, *halare* = a sufla.] Substanța (soluție) utilizată în inhalatie (v.).

INHALATIE, s. f. / inhalation, s. f. / inhalation. [Cat. *inhala-tus* = suflare., de la *inhalare* = a sufla asupra (in = in, *halare* = a sufla).] 1) Act terapeutic care constă în absorbția prin căile respiratorii, în timpul inspirului, a unui fluid aflat în stare gazoasă sau după transformarea în stare de vapori. 2) Patrunderea (accidentală) a unei substanțe solide sau lichide în căile respiratorii superioare.

INHIBINE, s. f. pi. / inhibines, s. f. pi; / inhibins. [Lat. *inhihcf* = a împie.dka; -ina.] Substanțe (hormoni, factori) asemănătoare *liberinelor, exercitând, însa, un efect inhibitor asupra unor secreții hormonale. Ex.: *somatostatina, factorul de inhibare a prolactinei. V. și inhibiting hormone.

INHIBITOR AL POMPEI GASTRICE DE PROTONI

INHIBINE GONADICE / inhibines gonadiques / gonadic

inhibins. Hormoni polipeptidici heterodimeri, constituiți prin combinarea a două lanțuri, pornind de la trei subunități (a, p[^] și pe). Se disting două forme majore: /. A (un lanț a de 18 kDa, un lanț p[^] de 14 kDa, cu genele pe cromozomul 2) ai /. B (un lanț a, un lanț pg, fiecare de 14 kDa, cu gene pe cromozomul 2). La ambele i., lanțurile sunt legate prin două punți disulfidice. La femeie, i. sunt elaborate la nivelul foliculilor cavi-tari tineri și exercită o acțiune de franare a sintezei de *go-nadolibere și, prin aceasta, asupra hormonilor gonadotropi antehipofizari. Când granuloasă ovariană produce progesteron, sinteza de i. se reduce. La barbat, i. sunt produse de celulele Sertoli, sinteza lor fiind activată de testosteron și inhibată de progesteron. I. testiculare exercită, de asemenea, o acțiune de franare a axului gonadotrop hipotalamohipofizar, având și un rol local, de diminuare a activității mitotice a spermatogoniilor.

INHIBITING HORMONE / inhibiting hormone / inhibiting hormone. Anglicism care definește un hormon (secretat de o struc-tură anatomică) care inhibă eliberarea unor hormoni dintr-o altă structură. Ant.; 'releasing hormone. V. și inhibine.

INHIBITOR, adj., s. m. / inhibiteur, -trice, adj., s. m. / inhibitor. [Lot. *inhibere* = a împiedic a.\ (Element fizic sau chimic) care are capacitatea de a produce "inhibiție.

INHIBITOR AL ANHIDRAZEI CARBONICE / inhibiteur de l'an-hydrase carbonique / carbonic anhydrase inhibitor. Diuretic derivat din sulfamide. Acționează prin inhibarea reabsorb-tiei de sodiu și dor la nivelul ramurii ascendente a ansei lui Henle.

INHIBITOR AL ENZIMEI DE CONVERSIE A ANGIOTENSINEI / inhibiteur de l'enzyme de conversion de l'angiotensine

/ angiotensin converting enzyme inhibitor. Denumire pentru un grup de substanțe care inhibă *enzima de conversie a angiotensinei I în angiotensina II. Aceste molecule exercită un puternic efect antihipertensiv, reprezentant tipic fiind *captoprilul, iar mai recent enalaprilul.

INHIBITOR AL ENZIMEI DE CONVERSIE A ENDOTELINEI / inhibiteur de l'enzyme de conversion de endothelinei / endothelin converting enzyme inhibitor. Denumire pentru un grup de substanțe vasodilatatoare care inhibă enzima de conversie a b/g-endothelinei 1 în endothelina-1 (ET-1), utilizate în tratamentul hipertensiunii arteriale, vasospasmului coronarian și cerebral. Se apreciază că acestea ar putea deveni medicamente la fel de utile în tratamentul afecțiunilor aparatului cardiovascular ca și *i. e. de c. a angiotensinei. V. și endote-line.

INHIBITOR DE METALOPROTEAZE / inhibiteur des metalloproteases / metalloproteases inhibitor. Proteina implicată în menținerea structurii *matricei extracelulare, a cărei genă se află pe cromozomul 22. O anomalie a genei i. de m. este la originea distrofiei Sorsby, boala cu transmitere autozomal dominantă, afectând subiecți de 30-40 de ani.

INHIBITOR AL MONOAMINOXIDAZEI / inhibiteur de la mono-amine oxydase / monoamine oxidase inhibitor. Denumire generală pentru un grup de medicamente antidepressiv care cresc concentrația de catecolamine encefalice (noradrenalina, 5-hidroxitriptamina) prin inhibarea dezaminării oxidative a acestora.

INHIBITOR AL POMPEI GASTRICE DE PROTONI / inhibiteur de la pompe a protons / enzyme inhibitor of H⁺-K⁺-ATPase.

Antiulceros major ce acționează prin blocarea *pompei de protoni (H⁺-K⁺-ATPaza) de la nivelul celulelor parietale gastrice. Această pompă extrage protoni (H⁺) din celula parietală în scopul menținerii acidității gastrice, introducând în schimb în celula ionii de K⁺, pentru menținerea pH-ului fiziologic al acesteia. Reprezentant tipic: omeprazolul.

INHIBITORI DE CALCIU

INHIBITORI DE CALCIU / inhibiteurs calciques / calcium antagonists. Sin.: blocante de canale calcice (v.).

INHIBITIE, s. f. / inhibition, s. f. / inhibition. [Lat. *inhibitio*, -onis, de [a *inhihere* = a împiedica,] 1) Fenomen care consta în încetinirea sau oprirea unei reacții chimice sub efectul unei substanțe numite inhibitor. 2) Diminuarea sau suspendarea funcției unui organ ca urmare a unor impulsuri transmise pe cale nervoasă vegetativă. I. poate interveni ca mecanism de autoreglare, în mod normal, caz în care impulsurile provin din organism, sau poate fi determinată de administrarea unor substanțe care mimează efectul inhibitor fiziologic. 3) Diminuarea ratei de creștere sau de multiplicare în cazul unui microorganism.

INHIBITIE ALOGENA / inhibition allogenic / allogenic inhibition. Fenomen prin care contactul dintre limfocite și tesuturi provenind de la indivizi diferiți ar declanșa leziuni citotoxice, chiar dacă limfocitele nu au fost sensibilizate în prealabil. Rea-litatea i. a. ramane discutabilă, deoarece unele substanțe pot determina o *citotoxicitate nespecifică a limfocitelor.

INHIBITIE DE CONTACT / inhibition de contact / contact inhibition. 1) Inhibiția proliferării celulare după formarea unui monostrat, în cazul celulelor în cultură. I. de c. se explică prin faptul că, în cazul unei densități mari a populației celulare, concentrația factorilor de creștere devine prea mică pentru a induce diviziunea celulară. 2) Fenomen de oprire a oricărei miscări celulare atuncicând o celulă cu deplasare liberă întâlnește o altă celulă. Frecvent, după contactul membranelor, celula aflată în deplasare se retrage rapid.

INIENCEFALIE, s. f. / iniencephalie, s. f. / iniencephaly. [Qr. *lawn* = spatele capului, *occiput*; *enkephalos* = creier, de [a *en* = în, *kephale* = cap.] Formă majoră a *notocordodisrafiei cu localizare occipitocervicală, constând în asocierea: "rahis-chizis, *encefalomielodisrafie și malfuncții ale esofagului sau ale stomacului.

INIMA, s. T. / coeur, s. m. / heart. NA: cor. [Lat. *anima* = Tiafd, *sujTet.*] Organ muscular cavitătar situat în "mediastinul anterior, care asigură prin contractiile sale ritmice *circulația sanguină. Muschiul cardiac, *miocardul, este tapetat în interior de endocard, iar la exterior de pericardul seros. I. prezintă patru cavități: două atrii și două ventricule. Atriu și ventriculul drept formează / dreapta, iar atriu și ventriculul stâng, / stanga, acestea sunt separate prin *septum cordis*. Atriu și ventriculul stâng comunică prin orificiul atrioventricular stâng, prevăzut cu valvula mitrală; atriu și ventriculul drept comunică prin orificiul atrioventricular drept, prevăzut cu valvula tricupsidă. În afara miocardului contractil, cordul conține un țesut specializat în generarea și transmiterea impulsurilor contractile, denumit țesut nodal sau sistem cardionector. Celulele care alcătuiesc acest țesut muscular tanar, denumit de unii autori și țesut embrionar, sunt grupate în mai multe formațiuni și anume: 1) nodul Keith și Flack, situat în atriu și care declanșează contractiile; 2) nodul Aschoff-Tawara, situat la partea superioară a septului interventricular, care comandă transmiterea excitației spre ventriculi; 3) fasciculul Hiss, divizat în două ramuri în părțile ventriculare, care se distribuie mai departe în miocard (rețeaua Purkinje). Dubla structură morfologică a miocardului corespunde unei duble activități funcționale. I. poate fi considerată ca fiind constituită dintr-un sistem electric, care generează ritmic impulsuri contractile și dintr-un sistem mecanic, care reacționează la aceste impulsuri prin contractii ritmice. Pentru ca inima să își poată efectua funcția de pompă, este necesar să existe o corelație perfectă între activitatea electrică și cea mecanică. Sin.: cord.

INION, s. n. / inion, s. m. / inion. NA: inion. [Qr. *inion* = svatdt *cavuiw.1 occiput.*] Protuberanță occipitală externă.

INOZITOL TRIFOSFAT

INIECTIE, s. f. / piqure, s. f. / injection. [Lat. *iniectio*, -onis = introduce, injectare, di la *iniectare* = a arunca m (în = în; *iar.tare* = a arunca).] 1) Introducerea unui ac ce prezintă un canal într-o zonă a organismului (intramuscular, subcutanat, intravenos, intradermic, mai rar arterial) pentru a extrage un lichid normal sau patologic (puncție, priză de sânge) sau (mai frecvent) pentru a injecta un medicament aflat dizolvat sau în suspensie într-un lichid steril. 2) Substanță injectată sub formă de soluție sau de suspensie medicamentoasă.

INLAY / inlay / inlay. [Yngl. *inlay* = *incrastafie.*] Obturație dentară pregătită în laborator după amprenta cavității. Se poate confecționa din metal, portelan sau acrilat.

INOCLUZIE, s. f. / innoclusion, s. f. / innoclusion. [Lat. *in* = [ipsit de.; Cat. *me.die.vaia* *occJusio*, -onis, de. [a *occludere* = a mchide. fi *r.lauifere* = a închide.] Lipsa de contact ocular al arcadei dentare.

INOCLUZIE STATICA / innoclusion statique / rest position. Poziția mandibulei când mușchii masticatori sunt în repaus, iar subiectului îi menține capul drept. S-a constatat că această poziție este constantă pentru același subiect în tot timpul vieții și că, în repaus, există un spațiu liber între arcadele dentare.

INOCUITATE, s. f. / innocuite, s. f. / innocuity, harmless-ness. [Lat. *innocius* = care nu este dăunător, *wofmsiv*, de. (a în = [ipsit de, *nocere* = a face rău.) Proprietatea de a nu fi dăunător, cu referire în special la medicamente.

INOCULABIL, adj. / inoculable, adj. / inoculable. [Lat. *inoculare* = a aita, a implanta (în = în; *eculus* = ochi); *sinul actual* este. preluat din eng. *to inoculate.*] Care poate fi introdus sau transmis prin inoculare.

INOCULARE, s. f. / inoculation, s. f. / inoculation. [Lat. *inoculatio*, -onis = a ține. în ochi, de. [a *inoculare* = a aita, a implanta (în = în; *oculus* = ochi); *se-nul actual* este. prdu-al din eng. *to inoculate.*] Introducerea unui agent infectant într-un mediu viu (organism, embrion, cultură celulară) sau într-un mediu inert, aceluș (caz în care se folosește mai frecvent termenul de însămânțare).

INOCULUM, s. m. / inoculum, s. m. / inoculum. [Lat. *inoculare* = a aita, a implanta (în = în; *oculus* = ochi); *sensul actual* este. preluat din eng. *to inoculate.*] Termen utilizat în microbiologie pentru desemnarea cantității de germeni introduse într-un mediu de cultură sau inoculată la un animal de laborator.

INOTROP, adj. / inotrope, adj. / inotropic. [Fr. is, *mos* = fibra, *trope* = întoarcere, de. [a *trepan* = a întoarce.] Despre tot ceea ce se referă la *contractilitatea musculară. Ex.: efectul i. pozitiv sau negativ reprezintă creșterea, respectiv scăderea contractilității musculare.

INOTROPE CARDIACE / inotropes cardiaques / cardiac inotropic drugs. Medicamente cu acțiune "inotropă pozitivă, utilizate în tratamentul insuficienței cardiace și al unor tulburări de ritm. I. c. principale sunt: digitalicele, agonistii beta-adrenergici, dopaminergici și anumiți inhibitori ai fosfodiesterazelor.

INOTROPISM, s. n. / inotropisme, s. m. / inotropism. [Cfr. is, *inos* = f-16ra; *trope* = întoarcere, de [a *trepein* = a întoarce; -ism.] Proprietatea miocardului de a se contracta, consecutiv unui stimul și pe baza eliberării energiei biochimice din complexe macroergice de tip fosfat, prin glicoliză anaerobă.

INOZINA, s. f. / inosine, s. f. / inosine. Nucleotid format prin dezaminarea adenozei.

INOZITOL, s. m. / inositol, s. m. / inositol. Polialcool, (CHOH)₆, derivat al ciclohexanului, care participă la sinteza lipidelor și în special a fosfogliceridelor.

INOZITOL TRIFOSFAT, s. m. / inositol triphosphate / inositol triphosphate. Mesager secund deosebit de important rezultă după activarea *fosfolipazei C membranare de către com-

INSALIVATIE

plexul hormon-receptor. Actionand asupra *fosfatidilinozitol-4,5-difosfatului (PIPs), fosfolipaza C determina formarea a doi mesageri secunzi: inozitol-1,4,5-trifosfat (IP3) si *diadlglicerol (DAG), i.t. determina mobilizarea *calciului din depozite, fixan-du-se pe receptorii specifici din structura canalelor de calciu ale membranelor "reticulului endoplasmatic si sarcoplasmatic, pe care le deschide. La aceasta crestere a concentratiei de calciu contribuie si actiunea activatoare a i.t. asupra influxului cationului la nivelul canalelor calcice ale *plasmalemei. Aceasta ultima actiune se produce si prin intermediul unui metabolit fosforilat al i.t., inozitol tetrafosfatului (IP4). Abrev.: IP3.

INSALIVATIE, s. f. / insalivation, s. f. / insalivation. [Lot. *in* = *in*; *salivare*, de. [a *saliva* = *saliva*.] Parte a retetii care cuprinde denu-mirea constand In impregnarea alimentelor cu saliva.

INSCRIPTIE, s. f. / inscription, s. f. / inscription. [Lot. *in-scriptio*, -onis = *wcriere*, lie. la *inscribere* = a *scrw. pe* (*in* = *in*; *scribere* = a *taia*).] Parte a retetii care cuprinde denu-mirea medicamentelor recomandate si cantitatile necesare.

INSECTA, s. f. / insecte, s. m. / insect. [Lot. *insecta*, -orum = *insecte*, de. (a *insecure* = a *face*. o *ta.ie.tura in* (*in* = *in*; *secure* = a *taia*); datoritd *stranguCafiilor de. pe. corpul* [or.] Artropod din clasa *Insecta*; *i. vectoare* transmit o boala contagioasa de la un bolnav sau purtator la omul sanatos.

INSECTICID, adj., s. n. / insecticide, adj., s. m. / insecticide. [Lot. *insecta*, -orum = *insecte*, de. la *insecure* = a *face*. o *taietura in* (*in* = *in*; *secure* = a *taia*); *caedere* = a *omen*.] (Substanta chimica toxica) care este folosita pentru distrugerea insectelor. Tipuri de i.: de contact, de ingestie, remanent, de respiratie, de soc.

INSECTIFUG, adj., s. n. / insectifuge, adj., s. m. / insecti-fuge. [Lot. *insecta*, -orum = *insecte*, de. la *insecure* = a *fact* o *taietura. in* (*in* = *in*; *secure* = a *taia*); *fugere* = a *atirga*, a *fugi*.] (Substanta) care, aplicata pe piele sau pe Tmbraca-minte, Indeparteaza temporar insectele, fara sa le distruga.

INSEMINARE, s. f. / insemination, s. f. / insemination. [Lot. *inseminare* = a *lnsa.md.nf.a*, a *fecunda*, de (a *in* = *in*, *semi-nare* = a *insamanf.a* si *semen*, -inis = *sain6.nt.ti*.) Introducerea de sperma m interiorul vaginului. V. inseminare artificiala si inseminare intrauterina. Var.: inseminatie. Sin.: Insamantare.

INSEMINARE ARTIFICIALA / insemination artificielle / artificial insemination. Metoda de tratament al infertilitatii masculine constand In introducerea instrumentala a spermei In vaginul unei femei apte pentru conceptie. Sperma (proaspata sau con-servata prin congelare In azot lichid) este depusa In ziua proba-bila a ovulatiei si poate proveni de la sot (In caz de impotentia a acestuia) sau de la un donator anonim (In caz de sterilitate a sotului).

INSEMINARE INTRAUTERINA / insemination intrauterine / intrauterine insemination. Procedeu de *conceptie asistata In cazurile de infertilitate masculina cauzata de incapacitatea spermatozoizilor de a penetra prin mucusul cervical sau prin bariera ce Inconjoara ovulul. Spermatozoizii pot fi tratati chimic *in vitro* pentru ameliorarea motilitatii acestora, fiind apoi injec-tati direct In uter pe cale vaginala.

INSEMINATIE. Var. pentru inseminare (v.).

INSENSIBILIZARE, s. f. / insensibilisation, s. f. / temporary desensitization. [Lot. *in* = *lwsit* de.; *sensibilis* = *care se mate. percepe cu simfurite*, de la *sentire* = a *simfi*.] Abolirea sensibilitatii locale sau generate.

INSERT / insert / insert. {*Engl.* *insert* = *insertie*.] Termen englezesc consacrat, desemnand fragmentul de ADN exogen cuprins Intr-un vector recombinat.

INSERTIE, s. f. / insertion, s. f. / insertion. [Lot. *insertio*, -onis = *insertie*, altoire., de. la *inserere* = a *baga*, a *introduce*. (*m* = *in*; *serere* = a *semUna*, a *sddt*).] 1) Termen utilizat In,

INSPIRATIE

tehnica de *recombinare ADN, cu sensul de introducere de ADN exogen Intr-un vector de clonare. 2) Zona de atasare a unei structuri anatomice pe o alta structura anatomica (ex.: ligament pe os).

INSIPID, adj. / insipide, adj. / insipid. [Lot. *insipidas* = *fad*, *fdrd* *savoare*, de. la *in* = *iipsit* de, *sapidus* = *gustus*.] Fara gust.

INSOLATIE, s. f. / Insolation, s. f., coup de chaleur / insolation. [Lot. *insolatio*, -onis = e.J(*punere. la scare*, de la *in* = *in*, *sol*, *soJis* = *soare*.)] Stare patologica rezultata In urma expunerii de lunga durata la actiunea razelor solare sau In pe-rioadae In care intensitatea acesteia este foarte mare. Se poate manifesta prin hiperpirexie si leziuni cutanate de arsura, iritatie meningiana, uneori coma. Forma de / . numita cu *asfixie* se manifesta prin scaderea temperaturii organismului si puls fili-form.

INSOMNIE, s. f. / insomnie, s. f. / insomnia. [Lot. *insomnia* - [i]psd de *somn*, de. la *in* = *ipsit* de, *somnus* = *somn*.] Absenta *somnului In perioadele normale de somn. I. poate avea cauze multiple si este foarte rar totala, de obicei afectand un subiect pe o anumita perioada determinata a noptii;

1) / . *nit/a/a*, *predormitionala* sau de *inductie*, cand subiectul nu poate adormi decat dupa o perioada lunga de timp. 2) / . de *mentinere* sau *dormitionala*, cu trezirea subiectului In plina noapte si revenirea dificila la starea de somn sau cu treziri repetate. 3) / . *terminala* sau post *dormitionala*, manifestata prin trezire precece cu imposibilitatea adormirii. In multe cazuri, i. poate disimula elementele unei *depresii sau este consecinta nerespectarii unor re^uli simple de igiena a somnului.

INSOMNIE FAMILIALA FATALA / insomnie familiale fatale / fatal familial insomnia. Boala familiala descrisa recent, care ar fi determinata de un *pion si se caracterizeaza prin *insom-nie rebela la orice tratament, *disautonomie si tulburari motorii. Anatomopatologic s-au constatat leziuni localizate In nucleii talamici anteroventral si mediodorsal. V. si encefalopatii spongiforme subacute transmisibile.

INSORBTIE, s. f. / insorption, s. f. / insorption. [Lot. *m* = *in*; *sorbatio*, -onis = *sorfiirt*, de. la *sorbere* = a *suge*, a *bta*.] Ansamblul schimburilor care se produc Intre lumenul intestinal si enterocit. In sensul lumen enterocit. I. poate fi *activa* (im-potriva unui gradient si cu consum de energie) sau pasiv (pe baza unor gradienti de concentratie existenti Intre mediul endoluminal si In eel celular).

INSPECTIE, s. f. / inspection, s. f. / inspection. [Lot. *inspec-tio*, -onis == *yrwire.1 e.lamware.i* de (a *inspectare* = a *se mta la*, a *ayunina* (*in* = *in*; *spectare* = a *privi*).] Prima etapa a examenului fizic. Consta In observarea pacientului si cautarea eventualelor anomalii ale aspectului corpului sau (culoare, forma) sau ale comportamentului sau. 1. reprezinta, Tmpreuna cu "pal-para, *pereutia si *auscultatia, una din cele patru etape ale examinarii clinice a pacientului.

INSPIR, s. n. / inspiration, s. f. / breath, inspiration. [Lat. *inspirare* = a *inspira*, de. la *in* = *in*, *spirare* = a *suffa*.] Timp al respiratiei In care aerul patrunde In plamani prin dilatarea, marirea de volum a custii toradce. Sin.: inspiratie. Ant.: expir, expiratie.

INSPIRATOR, adj., s. n. / inspireur, -trice, adj., s. m. ; inspiratory. [Lat. *inspirare* = a *inspira*, de. la *in* = *in*, *spirare* = a *suffa*.] 1) Care participa la inspiratie. Ex.: muschi i., care favorizeaza expansiunea custii toradce si patrunderea aerului In plamani. 2) Aparat pentru efectuarea respiratiei artifi-ciale sau a respiratiei Intr-un spatiu redus (cheson cu aer comprimat).

INSPIRATIE, s. f. / inspiration, s. f. / inspiration. [Lat. *inspi-ratio*, -onis = *sufiu*, *respiratie*, de la *inspirare* = a *inspira* (*m* = *in*; *spirare* = a *sufCa*).] Sin.: inspir (v.).

INSTABILITATE

INSTABILITATE, s. f. / **instability**, s. f. / **instability**. [Lot. *instabilitas*, -*alis* = nestatornicie, de. la *in* = [ipsit de, *stabi-litas*, -*atis* = *stabil-ita.te*, *statornicie* si *stare* = a sta in picioare..} 1) In psihiatrie, incapacitatea unui subject de a se concentra asupra aceleiasi actiuni o perioada mai lunga de timp. 2) Imposibilitatea unui *biosistem de a se mentine In *stare stationary (echilibru dinamic).

INSTABILITATE PSIHOMOTORIE / **instability psychomotrice** / **restlessness**. *I. asociata cu o stare de agitatie psihomotorie.

INSTALATIE, s. f. / **installation**, s. f. / **equipment**. [Lat. *me.die.vaia installare* = a asezci un demnitar m strand unei *6isem.i*, tit la *in* = *in*, *staUm* = *stai*, *strand*] Ansamblu de dispozitive, obiecte care formeaza un tot, utilizat pentru efectuarea unei operatiuni. Ex.: i. de aprovizionare cu apa, i. tehnico-sanitare.

INSTILATIE, 8. f. / **instillation**, s. f. / **instillation**. [Lat. *instillatio*, -(*mu's* = *picurare*, de. [a *instUlare* = a pleura fi *stilla* = *picdturd*.] Termen care desemneaza, In general, actiunea de a introduce un lichid sub forma de picaturi, Intr-o cavitate. Ex.: i. nazala.

INSTINCT, s. n. / **instinct**, s. m. / **instinct**. [Lat. *instinctus* = *inputs*, *imoid*, de. la *instiguere* = a impinge..} Com-portament spontan, Innascut si variabil, comun tuturor indivizilor dintr-o specie si care pare adaptat unui scop de care subiectului nu este constient. La om, comportamentele preforma-te sunt exceptionale (ex.: suptui), aproape toate conduitele umane fiind Invatate. / de *conservare* reprezinta un ansam-blu de mobiluri care TI Tmping pe un individ sa-si conserve viata. La om, acest i. ramane dependent de conditiile sociale. V. si etologie, etologie umana.

INSTRUCTIE, s. f. / **instruction**, s. f. / **instruction**. [Lat. *iastructio*, -*oais* = *construire.*, *ordonare*, de la *instmere* = a construi, a aranja (*in* = *m*; *struere* = a construi, a ridica).} Ultima parte a retetei, care cuprinde recomandari cu privire la administrarea medicamentelor prescrise. Incepe cu prescurtarea DS (lat.: *detur et signetur*).

INSTRUMENT, s. n. / **instrument**, s. m. / **instrument**. [Lat. *instrumentum* = *uneaitd*, *instrument*, de [a *instruere* = a construi, a ectiipa (*in* = *in*; *struere* = a construi, a ridica-a).} Dispozitiv, instalatie sau aparat care serveste la efectuarea unei anumite operatiuni. Ex.: i. de masurS.

INSUFICIENTA, s. f. / **insuffisance**, s. f. / **insufficiency**, **incompetence** (exclusiv cu referire la valvule), **failure** (cu referire la deficienfele organice grave). [Lat. *insufficiencia*, lit, la *in* = [ipsit de., *sufficiens*, -*ntis* = de, *ajuns* si *sufficere* = a fi de, *ajuns*.] Stare patologica a unei structuri anatomice (organ, glanda etc.), de natura functionala sau organica, care se caracterizeaza prin imposibilitatea (partiala sau totala, acuta sau cronica) efectuarii functiilor sale fiziologice. Ex.: *i. ventriculara dreapta (IVD), *i. ventriculara stanga (IVS), *i. cardiaca, *i. hepatica, *i. respiratorie, *i. renala etc.

INSUFICIENTA AORTICA / **insuffisance aortique** / **aortic incompetence**. Cardiopatie valvulara caracterizata prin refluxul (patologic) al sangelui din aorta In ventriculul stang In timpul diastolei. Este determinata de un deficit de etanseitate a aparatului valvular sigmoid, de etiologie foarte variata. In evolutia de lunga durata se poate complica cu hipertrofie, apoi cu dilata-tie si *insuficienta ventriculara stanga.

INSUFICIENTA CARDIACA CONGESTIVA / **insuffisance cardiaque congestive** / **congestive heart failure**. Incapacitatea inimii de a raspunde la necesitatile hemodinamice ale organismului. 1. c. c. afecteaza cordul stang, cordul drept sau ambele (i. c. stanga, dreapta, globala). Inainte de a deveni permanen-ta, ea nu se manifesta de obicei decat atunci cand nevoile organismului cresc (ex.: In eforturi fizic). Poate fi *compensata*,

INSUFICIENTA RENALA ACUTA

daca debitul cardiac este mentinut prin mecanisme naturale de adaptare si prin mijloace terapeutice, sau *decompensata*, cand, prin evolutie, aceste mecanisme si mijloace nu mai sunt eficiente. Cauzele si mecanismele i. c. c. sunt multiple si complexe: 1) / . c. c. *stanga* este o complicatie a stenozei mitrale si a bolilor care ahtreneaaza insuficienta ventriculara stanga (hipertensiune arteriala, boli coronariene si ale orificiului aortic, insuficienta mitrala, cardiomiopatii). 2) / . c. c. *dreapta* poate fi determinata de: bronhopneumopatii, embolii pulmonare, unele cardiopatii congenitale si cardiopatii stangi decompensate, In acest caz rezultand / . c. c. *globala* sau *totala*. Expresia clini-ca se afla In relatie cu cresterea presiunii In amonte fata de cavitatile cordului afectate, determinand semne de i. c. c.: In amonte de inima stanga (*edem pulmonar), In amonte de inima dreapta (hepatomegalie, *edem al membrelor inferioare), ca si i. de debit In aval.

INSUFICIENTA CARDIACA HIPODIASTOLICA / **insuffisance cardiaque diastolique** / **diastolic ventricular failure**. Forma de i. c. datorata umplerii diastolice insuficiente a cordului In conditiile unui retur venos normal sau crescut. Poate fi consecinta scurtarii diastolei, ca In cazul tulburarilor paroxistice de ritm, a scaderii capacitatii de umplere ventriculara de cauza miocardica (hipertrofie, fibroza), pericardica (pericardita strictiva, tamponada pericardica) sau extracardiaca (pneumotorax cu supapa). V. si insuficienta cardiaca congestiva.

INSUFICIENTA CORONARIANA / **insuffisance coronarienne** / **coronary insufficiency**. Diminuare efectiva, localizata sau .generalizata, a debitului sanguin de la nivelul circulatiei *coronariene. Acest termen este utilizat Indeosebj In sens fiziopatologic, In toate cazurile cand circulate coronariana nu asi-gura nevoile metabolice ale miocardului, Indeosebi In oxigen.

INSUFICIENTA CORTICOSUPRARENALA / **insuffisance corticosurrenale** / **adrenocortical insufficiency**. V. **insuficienta suprarenala**.

INSUFICIENTA HEPATICA / **insuffisance hepatique** / **hepatic failure**. Deficienta functionala, de diferite grade, a hepatocitelor, tradusa prin semne clinice si de laborator.

INSUFICIENTA MEDULARA / **insuffisance medullaire** / **medullary insufficiency**. Termen prin care sunt regrupate bolile determinate de incapacitatea tesutului hematopoietic de a produce celule functionate sanguine functionale In cantitate suficienta. In esenta, se deosebesc: 1) / . m. *cantitativa*, constitutionala sau dobandita, denumita si "*aplazie medulara*", 2) / . m. *secundara* Inlocuirii (reprimarii) medulare prin tumori, granulome sau fibroza.

INSUFICIENTA MITRALA / **insuffisance mitrale** / **mitral incompetence**. Cardiopatie valvulara de etiologie variata, freevent secundara unei 'endocardite bacteriene. Se caracterizeaza prin reflux sanguin din ventriculul stang In atrial stang, In perioada sistolei ventriculare, ca urmare a unui defect de etanseitate a valvei mitrale. I. m. determina hiperpresiune atriala stanga si hipertrofie ventriculara stanga.

INSUFICIENTA PULMONARA / **insuffisance pulmonaire** / **pulmonary regurgitation (1)**, **respiratory failure (2)**. 1) Incontinenta sistemului valvular pulmonar, care antreneaaza refluxul diastolic al sangelui din artera pulmonara In ventriculul drept. I. p. este, de regula, congenitala sau consecinta unei *valvulotomii pulmonare. 2) Insuficienta respiratorie (v.).

INSUFICIENTA RENALA ACUTA / **insuffisance renale aigue** / **acute renal failure**. Sindrom definit prin scaderea debitului de *filtrare glomerulara, la care se adauga tulburari hidro-electrolitice grave si tulburari endocrine. Cauze: 1) Obstacol la nivelul cailor excretorii (/ . r. a. *postrenal*). 2) Alterare hemodinamica ce provoaca ischemie renala (/ . r. a. *prerenala* prin colaps cardiovascular). 3) Afectare organica a parenchimului renal (anurie toxica sau succesiva unei glomerulonefrite acute). Metodele de epurare extrarenala (rinichi artificial) au ameliorat prognosticul i. r. a.

INSUFICIENTA RENALA CRONICA

INSUFICIENTA RENALA CRONICA / insuffisance renale chronique / chronic renal failure. Faza finala de evolutie a majoritatii nefropatiilor, caracterizata prin scaderea progresiva, avansata si ireversibila a filtrarii glomerulare si/sau a functiei tubulare, cu diminuarea sau pierderea functiilor excretorie, homeostatica si endocrina ale rinichilor. Cauza principala a i. r. c. este reprezentata de nefropatiile glomerulare cronice (peste 50%), urmata de nefropatiile interstițiale (circa 20%), nefroangioscleroza din hipertensiunea arteriala, nefropatia diabetica si boala polichistica renala. I. r. c. se numeste termina-la cand supravietuirea nu mai este posibila decat prin recursul la *dializa periodica sau la transplant renal.

INSUFICIENTA RESPIRATORIE / insuffisance respiratoire / respiratory failure. Imposibilitatea aparatului respirator de a mentine presiunile parțiale ale O₂ si CO₂; si saturate In oxigen din sangele arterial la valori normale. Cauze: 1) Ventilatie pulmonara insuficienta, in i. r. ventilatorie, care poate fi restrictiva (prin diminuarea volumului pulmonar dupa ablatia unui plaman sau din cauza unei *simfize pleurale) sau obstructiva (obstructio-narea fluxului gazos In inspir si Indeosebi In expir, In bonsita cronica obstructiva, astm, emfizem). In i. r. mixta coexista cele doua mecanisme. 2) I. r. poate rezulta, de ase-menea, prin alterarea membranei alveolare sau a peretelui ca-pilar, care afecteaza schimburile gazoase Intre aerul alveolar si sangele din capilare.

INSUFICIENTA SUPRARENALA / insuffisance surrenale / hypoadrenalism, adrenal insufficiency. Diminuarea sau opri-rea secretiei hormonilor corticosuprarenali si sirnptomatologia secundara acesteia. Este aproape totdeauna consecinta unei leziuni primitive a cortexului suprarenal (i. corticosuprarenala). I. s. poate provoca accidente acute (v. sindrom Waterhouse-Friderichsen) sau, mai frecvent, cronice (ex. tipic este boala Addison, v.). Sin.: hipocorticism.

INSUFICIENTA TRICUSPIDIANA / insuffisance tricuspidiene / tricuspid regurgitation. Incontinenta aparatului valvular tricuspidian, care determina regurgitarea sangelui, In timpul sistolei, din ventriculul drept In atriu drept. Poate fi congenitala sau dobandita, secundara, de ex., unei endocardite bacteriene. Evolueaza cu insuficienta ventriculara dreapta.

INSUFICIENTA VALVULARA / insuffisance valvulaire / valvular regurgitation. Includere defectuoasa a valvulelor unui ori-ficiu cardiac, avand drept consecinta refluxul unei parti din sange In cavitatea de undo acesta este expulzat. V. i. aorti-ca, i. mitrala, i. pulmonara si i. tricuspidian. 2) Defect de aco-lare a valvulelor venoase.

INSUFICIENTA VELOPALATINA / insuffisance velopalatine / velopharyngeal insufficiency. Scurtare anormala a "valului palatin, frecvent consecutiva unei *stafilorafii, care antreneaza *rinolalie.

INSUFICIENTA VENTILATORIE / insuffisance ventilatoire / ventilatory failure, ventilatory insufficiency. Anomalie a ventilatiei pulmonare care determina modificari ale volumelor utilizabile, fara sa influenteze compozitia In gaze a sangelui. V. si insuficienta respiratorie.

INSUFICIENTA VENTRICULARA DREAPTA / insuffisance cardiaque droite / right ventricular failure. Poate reprezenta repercusiunea la nivelul ventriculului drept a unei i. v. stangi sau a stenozei mitrale. Decompensarea cordului drept ca urmare a unei afectiuni pulmonare care evolueaza cu hipertensiune arteriala pulmonara se numeste "cord pulmonar. In am-bele situatii se produce hipertensiune venoasa sistematica si hipervolemie atat prin policitemie, cat si prin cresterea volumului plasmatic. Din punct de vedere clinic se observa prezenta edemelor la nivelul membrilor inferioare, hepatomegalie de staza, turgescenta jugularelor. Abrev.: IVD.

INSULINA

INSUFICIENTA VENTRICULARA STANGA / insuffisance cardiaque gauche / left ventricular failure. I. cardiaca caracterizata prin scaderea debitului cardiac si cresterea presiunii capilare pulmonare. Se manifesta clinic prin astenie si dispnee de efort. Atunci cand presiunea In capilarele pulmonare depaseste presiunea oncotică a plasmii, se produce un grad de edem interstitial care are drept consecinta scaderea compliantei pulmonare si cresterea cantitatii de O₂; consumate In cursul travaliului respirator. I. v. s. este o consecinta a valvulopatiilor aortice, cardiopatiei ischemice si defectului septal ventricular. Abrev.: IVS.

INSUFICIENTA VERTEBROBAZILARA / insuffisance vertebro-basilaire / vertebrobasilar insufficiency. Deficit circulator In teritoriul arterelor vertebrale ale trunchiului bazilar. Reprezinta aproape Intotdeauna consecinta unor leziuni aterosclerotice steno-zante si trombozante.

INSUFLETIE, s. f. / insufflation, s. f. / insufflation. [Lot. *iasufflure = a suffia in, de [a in = in; sufflare = a suffla.]* Procedeu explorator sau terapeutic care consta In introducerea Intr-o cavitate naturala fie a unei substantei lichide sau solide pulverizate, fie a unui gaz.

INSULA, s. f. / insula, s. f. / insula. NA: insula. [Lot. *insula = insula.*] Portiune a creierului care acopera *corpul striat, la creierul adult fiind situata In partea profunda a *sdzurii late-rate. Sin.: insula lui Reil.

INSULA LUI REIL / insula de Reil / island of Reil. [Johaim *Christian Reil, anatomist fi medic german, profesor de me-lincind la ^atU, apoi ia. 'BerCi.n, 17S9-1S13.]* Sin.: insula (v.).

INSULAR, adj. / insulaire, adj. / insular. [Lat. *iasularis = al insutu, de ia insula = insuta.]* Care se refera la "insula (ex.: epilepsie i.) sau la "insulele Langerhans (ex.: adenom i. al pancreasului).

INSULA, s. f. / Iot, s. f. / island. [Lat. *insula = insulu]* Aglomerare de celule sau parte izolata dintr-un tesut: 1) *insule Langerhans* (v.). 2) *insula lui Reil*, sin.: insula (v.).

INSULE LANGERHANS / Hots de Langerhans / islands of Langerhans, islets of pancreas. [Paul *Langerhaas, anatomist fi anatomopatohg gennan, prcfesor ia frdberg, 1S47-1SSS]* Structuri multicelulare nelncapsulate, cu diametrul de 0,1-0,5 mm, bogat vascularizate si inervate, cu secretie endocrina, diseminate In nodulii pancreatici. Celulele componente ale i. L. au fost desemnate cu litere grecesti: a (secretoare de *glucagon), P (*insulina). Prin metode imunocitochimice, In prezent se disting 4 tipuri de celule: secretoare de insulina, de glucagon, de polipeptid pancreatic si de *somatostatina, Realitatea existentei celor 4 tipuri de celulare este confirmata de patologie, deoarece au fost descrise tumori dezvoltate din fiecare din tipurile mentionate: insulinom, glucagonom, polipeptidinom, somatostatinom.

INSULINA, s. f. / insuline, s. f. / insulin. [Lat. *insula = insufa; -HIO.]* Hormon polipeptidic secretat de pancreasul endo-crin (*insule Langerhans) sub forma de pre-proinsulina. I. este alcatuita din 51 de aminoacizi (AA) dispusi In doua lanturi (A, cu 21 de resturi de AA, si B, cu 30) reunite prin doua punti disulfurice. Precursorul i., pre-proinsulina, este o molecula mono-catenara cuprinzand 98 AA. Prin eliminarea *peptidului sem-nal (16 AA), precursorul se transforma In proinsulina, alcatuita la randul sau din trei parti (Incepand cu extremitatea N-termi-nala): un lant de 30 de AA denumit B, un peptid de 31 de AA denumit peptid de conexiune (sau 'peptid C) si un lant de 21 de AA denumit A. Prin clivaj enzimatic, peptidul C este detasat din molecula de proinsulina, iar lanturile A si B legate prin doua punti disulfurice formeaza molecula de i. De mentionat ca lantui A al i. contine o punte disulfurica proprie, ce delimiteaza 3 de AA a caror natura variaza In functie de

INSULINA LENTA

specia animala de la care provine hormonul. *Secventa functionala a i. este reprezentata de ultimii 7 AA din lantui B. Gena care codifica pre-proinsulina se afla pe cromozomul 11 (11p15.1-p15.5), continand trei exoni si doi introni. Exonul 2 codifica peptidul semnal, lantui B si o parte din peptidul C, iar exonul 3 codifica restul peptidului C si lantui A. Principala actiune a i. este hipoglicemianta, determinata prin cresterea utilizarii tisulare a glucozei. Alte actiuni: antilipolitica si de favorizare a sintezei acizilor grasi. I. este utilizata in tratamentul *diabetului insulinodependent, fie sub forma de i. malt purificata de origine animala, fie obtinuta prin procedee biotehnologice (ex.: pe culturi de **Saccharomyces cerevisiae* transformate prin insertia unui plasmid care codifica i. umana). De-numiri comerciale: Actrapid®, Mixtard®. Antagonistul i. este *glucagonul. I. se administreaza fie ca atare, subcutanat (actiunea se exprima dupa o ora, este maxima la 3 ore si dureaza 6 ore), fie intravenos, in "coma diabetica. Sub denumirea de i. retard sau i. lenta este denumita i. la care s-au adaugat diverse substante, pentru prelungirea actiunii sale. Desi i. a fost descoperita de Paulescu, el nu a devenit laureat Nobel, Banting si Best primind aceasta consacrare.

INSULINA LENTA / insuline retard / lente insulin. V. insulina, insulin-zinc-protamina.

INSULINO-DEPENDENTA, s. f. / insulinodependance, s. f. / insulin-dependence. V. *insula* = *wsula*; -inn; *dependere* = a sta atdmat, de [a *de* = separat de, *pendere* = a atdmat.] Stare in care se afla un bolnav de *diabet insulinodependent, a carui echilibrare glucidica nu se poate asigura decat prin injectarea de *insulina.

INSULINOID, adj. / insulinoide, adj. / insulinlike. [Lot. *insula* = *insuCa*, gr. *eidos* = forma.] Despre o substanta cu actiune asemanatoare celei a *insulinei sau cu o structura chimica apropiata de cea a insulinei.

INSULINOM, s. n. / insulinome, s. m. / insulinoma. [Lot. *insula* = *insuJa*; -ind; -oma.] Tumora a celulelor beta din "insulele Langerhans; de obicei benigna, este una din cauzele majore ale hipoglicemiei.

INSULINOPRIV, adj. / insulinoprive, adj. / insulinopenic. [Lat. *insula* = *msvlti*'i -ind, *privus* = [ipsit de., de ia *priverc* = fl [ipsi (pe cineva) de ceva.] Care este determinat de lipsa insulinei.

INSULINO-REZISTENTA, s. f. / insulinoresistance, s. f. / insulin resistance. [Lat. *insula* = *insutd*; -ind; *rcsistentia* = *wipotrivm*, de ia *resistere* = fl rezista, a se impotrivi fi sis-tere = a se opri.] Cresterea necesarului de insulina in diabet prin aparitia anticorpilor antiinsulina, care blocheaza o parte din insulina utila, ca si o scadere a afinitatii *receptorilor pentru insulina. Alta cauza: hiperfunctia glandelor hiperglicemianta. I. adevarata trebuie deosebita de cea din numeroase stari patologice in care se observa o rezistenta la insulina endo-gena: obezitate, 'sindrom Cushing, 'acromegalie, insuficienta renala, sardna, aport de estrogeni etc.

INSULINOTERAPIE, s. f. / insulinotherapie, s. f. / insulin therapy. [Lat. *insula* = *insuia*; -ina; gr. *therapeia* = trata-mint, lie la *therapeuein* = a Ingrijii.] Tratament cu insulina.

INSULIN-ZINC-PROTAMINA / insuline-zinc-protamine / protamine zinc insulin. Suspensie tamponata sterila de insulina, clorura de zinc si protamina. I.-z.-p. este o insulina lenta, a carei actiune incepe la a saptea ora de la administrare, este maxima intre 12 si 18 ore si dureaza 30 de ore.

INTEGRARE, s. f. / integration, s. f. / integration. V. *integrare* = a intregi, a completa.} Unificarea functionala sau morfo-functional a unor componente intr-un sistem. Organismul reprezinta un sistem complex integrat.

INTENSITATE

INTEGRINE, s. f. pi. / integrines, s. f. pi. / integrins. [Lat. *integrare* = a intregi, a compkta, -ind.] Glicoproteine transmembranare de adeziune, in numar de circa 20, alcatuite din subunitati a de 120-180 kDa asociate non-covalent cu sub-unitati p de 90-110 kDa. Subunitatea p este conservata la toata familia i., in timp ce subunitatea a are structura varia-bila. Toate i. sunt receptori, prezentand situsuri de legare la nivelul suprafetei celulare. Indeosebi pentru moleculele *matri-cei extracelulare. Uneori se leaga si cu proteinele *citoscheletului. Ambele subunitati traverseaza membrana plasmatica si par-ticipa la legare. La nivelul majoritatii celulelor se exprima mai multe tipuri de i., unele fiind situate in citoplasma, de unde sunt translocate in membrana ca raspuns la actiunea unor activatori. O serie de i. sunt prezente numai in unul sau cate-va tipuri celulare, in timp ce altele sunt universale. Principali liganzi ai i. sunt: *fibronectina (exista eel putin opt tipuri de i. care se pot cupla cu fibronectina), hemonectina, colagenul de tip I, elastina, proteoglicanii, acidul hialuronic, fibrinogenul, fibrina, trombospondina, osteopontina, factorul von Willebrand, fragmentul de complement C3b, lamininele, o serie de antigeni, componentii ai bacteriilor si fagilor. Liganzii de la nivelul citoscheletului includ: actina, talina, vinculina, tensina si tropomiozina. Cea mai mare parte a liganzilor contin secventa de aminoacizi Arg-Gly-Asp (RGD), recunoscuta de i. Prin medierea interactiunilor celula-celula, celula-matrice, suprafata celulara-interiorul celulei, i. mentin coeziunea tisulara, forma celulara, intervin in diferentierea celulara, migrarea, activarea unor celule si transductia semnalelor. O serie de efecte se afla in relatie cu activarea "proteinkinazei C si activarea canalelor ionice. Rolurile i. se extind in morfogeneza, hemostaza, agregare pla-chetara, cicatrizarea plagilor, interactiuni gazda-parazit, fagocitoza microorganismelor si a debrisurilor, inflamatie, functiile sistemului imunitar, metastazare.

INTEGRON, s. m. / integron, s. m. / integron. [Lot. *integrare* = a wtregi, a compieta.] Concept propus de Fr. Jacob pentru a exprima "logica organizarii" in lumea vie. Arhitectura in etaje a organismului se bazeaza pe structuri intermediare termodinamic stabile. I. este un sistem de sisteme. Organismul reprezinta un i. de ordin superior.

INTELECT DE LIMITA / nivelu limite / subaverage intelligence. [Lat. *intellectm*, = cunoastere, intdegere, de (a *intel-legere* = a mteiege (inter = wtregi' legere = a a[ege, a aduna);

limes, -id's = iime de lwtar.} Zona incerta dintre 'debilitatea mentala usoara si normalitatea psihica. V. si arieratie mentala.

INTELIGENTA, s. f. / intelligence, s. f. / intelligence. [Lat. *mtellegentia* = cunoastere, wte[igentd, de ia *intellegere* = fl mtelege (inter = intre; legere = a a[ege, a aduna).] Insusire informationala a sistemelor vii si evaluate, depinzand de mecanisme nervoase ample si complexe. I. serveste adaptarii comportamentale, supla si originala, in situatii inedite, bazandu-se pe memorie, pe capadtatea de anticipare, pe elaborarea unor modele interioare. Este sustinuta prin Invatare, dar se exprima prin anumite scheme operatorii mintale care apar succesiv, intr-o ordine determinata (J. Piaget). I. este determinata ereditar, dar depinde (in mare masura) si de mediul familial si social.

INTENSITATE, s. f. / intensite, s. f. / intensity. [Lat. *intensus* = interis, de (a *intendere* = a intinde, a wwrda.) Termen general care caracterizeaza amplitudinea unui fenomen. I. cu-*rentului electric* - marime fizica numeric egala cu acea cantitate de electricitate ce traverseaza o suprafata in unitatea de timp. Unitatea sa de masura in sistemul international este amperul (A).

INTENTIE

INTENTIE, s. f. / intention, s. f. / intention. [Lat. *intentio, -onis = intentie, de la intendere = a pinti.*] 1) Un anumit obiectiv. 2) Actiunea de a intinde buzele unei plagi pentru a le apropia (de obicei) in vederea suturii acesteia.

INTERACTIUNI MEDICAMENTOASE / interactions medicamenteuses / drug interactions. [Lat. *inter = mire.; actio, -onis = actiune, de la agcre = a. actiona; medicamentum = [eac, medicament.]*] Rezultate farmacologice, dezirabile sau indezirabile, ale interactiunii dintre medicamente, dintre acestea si diferite molecule endogene, cu diferite componente ale dietei sau cu o serie de substante utilizate in scop diagnostic. I. m. pot aparea in cazul administrarii simultane sau consecutive (la interval de timp foarte scurt) a medicamentelor. In scopul depistarii rezultatelor indezirabile, in diferite tari au fost puse la punct sisteme de informare reciproca (*farmacovigilenta) a medicilor si producatorilor de medicamente. I. m. se pot manifesta prin *sinergie, *potentate sau *antagonism.

INTERACTIUNI MOLECULARE / interactions moleculaires / molecular interactions. [Lat. *inter = Mitre; actio, -onis = actiune, de la agere = a. actiona; dim. [at. moles = masd informd.]*] Actiunile redproce dintre molecule, sau dintre molecule si ioni, datorate unor legaturi ionice, dipol-dipol sau Van der Waals etc.

INTERARTICULAR, adj. / interarticulaire, adj. / interarticular. [Lat. *inter = intre; articularius = al articulafiuor.*] Care este situat intre doua sau mai multe parti osoase care se articuleaza. Ex.: fibrocartilaj i.

INTERCOSTAL, adj. / intercostal, -ale, -aux, adj. / intercostal. [Lat. *inter = intre; costa = wasttl.*] Care este situat intre coaste.

INTERCRICOTIROTOMIE, s. f. / intercricothyrotomie, s. f. / intercricothyrotomy. [Lat. *inter = intre; gr. krikos = ind; thyreos = pat'azo, scut, tiroidd; tome = taiere, sectiune, de la temnein = a two.*] Laringotomie inferioara: incizia laringelui prin membrana cricotirodiana.

INTERCURRENT, adj. / intercurrent, *e, adj. / intercurrent. [Lat. *intercurrere = a ft la. mijloc, a se afla Ultra., de la inter = intre, currere = a atarga.*] Depre o complicatie sau o boala care survin ca fenomene supraadaugate in cursul unei boli, modificand evolutia acesteia. Ex.: infectie i.

INTERDIGITATIE, s. f. / interdigitation, s. f. / interdigitation. [Lat. *inter = intre; digitus = deget.*] Disponerea in contururi sinuoase a membranelor plasmactice ale unor celule invecinate. 1. asigura un grad de coeziune celulara.

INTERDISCIPLINARITATE, s. f. / interdisciplinarite, s. f. / interdisciplinarity. [Lat. *inter = intre; disciplina = mvaatd-turd, edwafie, de la discipulus = dev, discipot.*] Transferul metodelor dintr-o disciplina intr-alta. Se pot distinge trei grade de i.: 1) *un grad aplicativ*, de ex. metode ale fizicii nucleare aplicate in medicina stau la baza 'medicinei nucleare si a *radioterapiei; 2) *un grad epistemicologic*, de ex. transferul metodelor logicii formale in teoria *diagnosticului clinic; 3) *un grad generator de noi discipline*, de ex. transferul metodelor matematicii sau informatiei in diverse discipline.

INTERFAZA, s. f. / interphase, s. f. / interphase. [Lat. *infer = intre; gr. phasis = aparentd, rasatitui unei stele, de la phainein = a aparee.*] Interval de timp care separa doua diviziuni celulare, in cursul caruia cromozomii nu sunt distincti, cu toate ca informatia genetica continua sa conditioneze functiile celulare. Astfel, i. reprezinta o perioada a *ciclului celular marcata prin *replicarea ADN, o puternica activitate metabolica si crestere celulara. I. separa doua *mitoze sau precede *meioza. Ea se divide in trei faze: G1, S si G2. V. si ciclu celular.

INTERFERENTA, s. f. / interference, s. f. / interference. [Engl. *to interfere - a se mte.rpu.ne., dm Cat. inter = titre,*

INTERLEUKINE

ferre = a duce.] 1) In electrocardiografie, influenta unei excitatii asupra alteia, in cazul a doua excitatii care apar la nivelul inimii in focare foarte apropiate si intr-un interval de timp foarte scurt. Cea de-a doua excitatie ramane fara efect deoarece caile de conducere se afla, inca, in perioada refractara absoluta, ca urmare a primei excitatii. 2) Inhibarea multiplicarii unui virus, in organism sau in cultura, din cauza existentei unei infectii prealabile, cu un alt virus. 3) In fizica, fenomenul de suprapunere in acelasi punct din spatiu a doua sau mai multe unde luminoase, sonore etc.

INTERFERON, s. m. / interferon, s. m. / interferon. [Lat. *inter = intre; ferre = a dw.e.*] Glicoproteina de masa moleculara mica produsa de celule infectate de virus intr-o perioada de timp foarte scurta. I. inhiba multiplicarea virala prin blocarea sintezei acidului nucleic viral, fiind caracteristic speciei anemale infectate, dar nu si virusului infectant. Producerea i. poate fi declansata, in afara de virusuri, si de diferite microorganisme sau endotoxine microbiene. Au fost identificate mai multe tipuri de i.: 1) *I. a (IFN a)*, produs de leucocite (pe limfocite in cultura au fost identificate 12 specii); 2) *I. fi (IFN fi)*, produs de fibroblaste (si probabil de toate tipurile de celule) cu doua specii, notate cu 1 si 2, produse pe fibroblastele in cultura; 3) *I. / (IFN y)*, a carui sinteza nu este indusa direct de virusuri, ci prin stimularea limfocitelor de un antigen sau mitogen. Pe langa actiunea antivirala, i. modifica reactiile imunologice ale organismului si impiedica dezvoltarea unor celule normale sau tumorale, in special in cazul IFN 7. Activitatea i. s-ar produce prin intermediul unui sistem complex de enzime care inhiba in special sinteza anumitor elemente constitutive ale virusurilor si ale diverselor proteine celulare. Nomenclatura in acest domeniu nu este inca fixata. IFN a obtinut prin inginerie genetica este utilizat in tratamentul hepatitelor cronice virale B si C, in unele forme de cancer si in scleroza multipla. Abrev.: IFN.

INTERFERON ALFA RECOMBINANT / interferon alpha recombinant / recombinant interferon alpha. *Citokina obtinuta prin inginerie genetica, avand tripla actiune: antivirala, antiproliferativa si imunomodulatoare. Este introdusa in terapia hepatitelor cronice active B si C, ca si a unor *leucemii. Abrev.: IFNa.

INTERFERON BETA-1 b / interferon beta-1b / interferon beta-1b. Analog de *i. beta uman, cu proprietati antivirale si imunoreglatoare. Abrev.: IFNp-1b.

INTERFERON GAMA-1b RECOMBINANT / interferon gamma-1b recombinant / recombinant interferon gamma-1b. Tip de *i. care creste *toxicitatea macrofagelor, de unde propunerea de utilizare terapeutica in unele infectii grave. Abrev.: IFNy-1b.

INTERLEUKINE, s. f. pi. / interleukines, s. f. pi. / interleukins. [Lat. *inter = mtre.; gr. leukos = alb (kutos = ctiula);*

**ina.*] Denumire pentru un grup multifunctional de *citokine care sunt produse de diferite celule fagocitare (in special macrofage) si de limfocite. Actiunea IL se exercita in cadrul sistemului limfopoietic. Initial s-a presupus ca IL actioneaza asupra

*leucocitelor, de unde denumirea. Termenul de IL, care indica o actiune intre doua leucocite, a persistat in denumirea abreviata, de IL-1 la IL-11. In prezent se apreciaza ca termenul de citokine, mai global, este mai adecvat, cu atat mai mult cu cat unele IL au purtat anterior alte denumiri, provenind de la activitatile care au permis descoperirea lor. Foarte probabil, in viitor vor surveni restructurari in aceasta nomenclatura ramificata. Tipuri de i.: • *IL-1*, denumita initial factor de activare a limfocitelor (LAP, de la *lymphocyte activating factor*), este produsa de macrofage si actioneaza asupra limfocitelor T. • *IL-2* este elaborata de limfocitele T auxiliare si stimuleaza

INTERLINIE ARTICULARA

proliferarea limfocitelor T doliitice, a caror multiplicare va amplifica raspunsul imunitar al organismului. 1. 2 a fost denumita initial factor de crestere a limfocitelor T sau TCGF (de la *T-cell growth factor*). • *IL-3*, produsa de limfocitele T activate de un antigen sau un mitogen, stimuleaza cresterea si diferentierea celulelor stem hematopoietice, ca si a celulelor hemato-poietice mature (granulocite, macrofage, mastocite). • *IL-4*, produsa tot de limfocitele T activate, dezvolta abilitatea limfocitelor B de prezentare a antigenilor, regleaza producerea de IgG si IgE de catre celulele B, actioneaza ca factor de crestere pen-fru celulele T ai de maturare pentru mastocite. • *IL-5*, produsa In aceleasi conditii ca si *IL-3*, actioneaza ca factor de diferent-tiere a celulelor B si macofage, actioneaza asupra unor populatii de celule T, *in vitro*. • *IL-6*, produsa prin activarea celulelor T, fibro-blastelor si macrofagelor de catre antigeni sau mitogeni, ser-veste ca factor de diferent.iere pentru celulele B si timocite; stimuleaza productia de Ig a celulelor B si initiaza ciclul celu-lar la celulele hematopoietice primare, *in vitro*. • *IL-7*, produsa de celulele stromei epiteliale si mezangiale, serveste ca factor de diferentiere a celulelor B In stadiile initiale de dez-voltare si sustine cresterea timocitelor si limfocitelor T. • *IL-8*, produsa de monocite si de celulele endoteliale, actioneaza ca factor chemotactic si activator al neutrofilelor, avand, probabil, un rol In extravazarea neutrofilelor In inflamatie. • *IL-9*, produsa de celulele T si macrofage, actioneaza asupra unor populatii de celule T, *in vitro*. • *IL-10*, inhiba producerea de citokine de catre celulele T activate, creste viabilitatea celulelor B si induce expresia genelor *complexului major de histocom-patibilitate clasa II. • *IL-11*, dtokina clonata dintr-o linie celu-lara stromala de la primate, care ar putea avea rol In proliferarea megacariocitelor si In diferentierea celulelor B. Abrev.: IL.

INTERLINIE ARTICULARA / interligne articulaire / joint space.

Imagine clara, liniara sau usor curba, observata pe o radiografie, care separa suprafetele articulare si corespunde cartilajelor articulare si meniscurilor.

INTERMEDIAR, adj. / intermediaire, adj. / intermediate. [Lot. *intermedius* = *interpus, intercolat, de ia inter = nitre., medius* = *situat ia mijCoc.*] 1) Substanta formata In diferite etape ale unui ciclu metabolic. 2) Factor, substanta de legatura Intra doua extreme.

INTERMEDINA, s. f. / intermedine, s. f. / intermedin. [Lat. *intermedius* = *interpus, intercalat, de ia inter = nitre., medius* = *situat ia myCoc; -ina.*] Hormon secretat de lobul interme-diar al hipofizei, cu actiune stimulatorie asupra melanoforelor si xantoforelor.

INTERMENSTRUAL, adj. / intermenstruel, -elle, adj. / intermenstrual. [Lat. *inter* = *nitre.; menstruais* = *re.feri.tor ia menstruafie, de ia mensruus = in fiecare Cund si mensis = luna*] Care este situat In intervalul de timp dintre menstuatii, indeosebi la mijlocul ciclului menstrual, adica Intra zilele a 10-a si a 16-a pentru un ciclu de 28 de zile. Tulburarile functionate din aceasta perioada (dureri, hemoragii) constituie *s/n-dromul i*.

INTERMITENTA, s. f. / intermittence, s. f. / intermission. [Lat. *intermittere* = *fl pune ia myloc, a intrerupe, de. ia inter = mtre, mittere* = *a trimite.*] Neregularitate a unui fenomen care In mod normal este ritmic. Termenul este utilizat Indeosebi cu referire la neregularitatea ritmului cardiac determinata de absenta, uneori periodica, a contractiei ventriculare perceputa la auscultatie sau/si la palparea pulsului periferic. *I. adevarata* corespunde unei pauze ventriculare determinate de un "bloc atrioventricular sau, mai rar, de un bloc sinoatrial. *I. fatea* corespunde unei contractii ventriculare care este prea slaba pentru a fi perceptibila prin puls arterial periferic (ex.: In caz de *extrasistole).

INTERSTITIAL

INTERN, adj., s. m. / interne, adj., s. m. / intern. [Lot. *interims* = *interior, (duntric.)*] 1) Care se afla In interiorul organismului. 2) Dintre doua structuri anatomice, cea mai apropiata de planul sagital median al corpului. Sin.: medial. Ant.: extern. 3) *I. de spital*: functie spitaliceasca In sistemul medical francez.

INTERNALIZARE, s. f. / internalisation, s. f. / internalization. [fr. *internalisation, din [at. interims = interior, [auntrit.]*] Denumire utilizata frecvent cu referire la procesul de patrunde-re In celula, prin *endocitoza, a unor complexe *ligand-*recep-tor sau a unor 'antigeni. Ex.: i. insulinei. V. si *capping*.

INTERNARE, s. f. / hospitalisation, s. f. / hospitalization. [J-r. *interner, din [at. interims = interior, [auntrit.]*] Plasarea si ramanerea unui bolnav In spital. V. *spitalizare*.

INTEROCEPTIV, adj. / interoceptif, -ive, adj. / interoceptive. [Lat. *interior* = *care este induntru, receptus, de ia recipere = a primi.*] Referitor la receptorii si caile corespunzatoare care asigura sensibilitatea la variatiile produse In interiorul corpului (sensibilitate profunda).

INTEROCEPTOR, s. m. / interocepteur, s. m. / interoceptor. [Lat. *interior* = *care este induntru; receptus, de ia recipere = a primi.*] Tip de structura receptoare localizata la nivelul muschilor, oaselor, articulatiilor (proprioceptor) si la nivelul vis-cerelor (visceroceptor). I. sunt reprezentati de terminatii nervoa-se senzitive care primesc excitatii provenite din interiorul orga-nismului, cum ar fi presiunea sanguina (baroreceptor), senzatii dureroase, concentratia unor gaze din sange etc.

INTEROSOS, adj. / interosseux, -euse, adj. / in-terosseous. [Lat. *inter* = *mtre; os, ossis* = *os.*] Care se refera la spatiul sau elementele de legatura (ligamente) dintre doua oase.

INTERPOLARE, s. f. / interpolation, s. f. / inter-polation. [Lat. *interpolare* = *a refac.e, a insera, de ia inter = intro, polare* = *fl skfui, a netezi*] 1) Implantare chirurgicala Intra-un tesut. 2) Determinarea valorilor intermediare dintr-o serie, pornind de la valorile observate. 3) Determinarea, prin meto-da grafica, a unei valori Y,, corespunzatoare unei abscise intermediare Xj si situata Intra valorile Y,-Y2, corespunzatoare unor abscise date X, si X.

INTERPRETARE, s. f. / interpretation, s. f. / interpretation. [Lat. *interpretatio, -onis* = *interpretare, de. ta interpretari* = *a emptied, d traduce, si interpres, -etis* = *cei care emptied un tef(t, trdducdor)*] 1) Exprimare In termeni clari a unui fenomen greu comprehensibil sau obscur. In acest caz, i., desi corecta, poate reprezenta doar o *ipoteza. 2) Actiunea de a aprecia, de a evalua o serie de date clinice sau/si de laborator, rezultate-le unor investigatii. 1. eronata poate fi In relatie cu un delir. V. *delir de interpretare.*

INTERSECTIE, s. f. / intersection, s. f. / intersection. [Lat. *intersectio, -onis* = *metopd (m orlit tec turd), de la intersecare* = *a tdia (a mijloc (inter = intre; secure = a taw).*] Structura formata la nivelul Incrucisarii a doua formatiuni anatomice.

INTERSEXUALITATE, s. f. / intersexualite, s. f. / intersexuality. [Lat. *inter* = *intre; sexualis* = *referitor la. se^ de ta sexus* = *se^*] Termen prin care se desemneaza o serie de modificari extrem de variate, de la malformatiile sexuale la modificari ale caracterelor secundare sau ale comportamentu-lui sexual. Se apredaza ca i. este consednta unor defecte In dezvoltarea embrionara: initial, individul apartine unui sex genetic, dar pe parcursul dezvoltarii 'sexualizarea vireaza spre sexul opus. V. *hermafroditism* si *pseudohermafroditism*.

INTERSECUAT, adj. / intersexue, -e, adj. / intersexual. [Lat. *inter* = *intre; sexus* = *se^*] Despre un subject care prezinta caracteristid apartinand ambelor sexe, adica o stare de *inter-sexualitate.

INTERSTITIAL, adj. / interstitiel, -elle, adj. / interstitial. [Lat. *interstitium* = *interval, ae. ia interstare* = *a sta ia myCoc*

INTERSTITIU

(*inter* = intre.; *stare* = a sta m picioare.)} Care se refera la tesutul de sustinere (tesut conjunctiv si vase sanguine) ce In-conjoara structurile anatomice din organism. Ex.: nefrita i.

INTERSTITIU, s. n. / interstice, s. m. / interstice, intersti-tium. [Lot. *interstitium* = interval, de. (a *interstare* = a sta [a mij]Coc (*inter* = Intre; *stare* = a sta m picioare.))] Tesutului conjunctive muscular de sustinere a unui organ parenchimos.

INTERTRIGO, s. n. / intertrigo, s. m. / intertrigo. [Lot. *intertrigo, -inis* = *jupuitura, rosatura, de ia inter* = mtre, *terere* = a made,} Afectiune dermica localizata Indeosebi la nivelul pliurilor (a zonelor predispuse la frecare mecanica), care poate aparea la obezi si la sugari. Este favorizata de transpiratie, In contextul careia leziunea dermica se suprainfecteaza micro-bian.

INTERVAL, s. n. / intervale, delai, s. m. / interval, time interval. [Lat. *intervallum* = *interval, de. la inter* = intre, *vallus* = par, fanif.} 1) Durata de timp Intre momentii In care se produce un fenomen si momentii In care acesta se mani-festa clinic. Ex.: i. liber In sangerarile intracraniene. 2) Durata de timp Intre doua fenomene biologice distincte sau Intre doua fenomene de acelasi tip dintr-o succesiune de evenimente. Ex.: *i. Q-T. 3) /. de *Incredere* din statistica matematica aco-pera, cu o probabilitate data, valoarea unui parametru statistic.

INTERVAL P-Q / intervale P-Q / P-Q interval. Pe 'electrocardiograms, i. P-Q se masca de la Inceputul undei P pana la Inceputul complexului QRS. Reprezinta timpul necesar conducerii impulsului electric de la "nodul sinoatrial la "nodul atrio-ventricular plus timpul atrioventricular plus timpul de conducere In nodul atrioventricular, fasciculul His si ramurile acestuia.

INTERVAL Q-T / intervale Q-T / Q-T interval. Pe electrocardiograms, i. care include undele Q, R, S, T si segmentul ST. Corespunde activitatii bioelectrice ventriculare.

INTERVAL TERAPEUTIC / intervale therapeutique / therapeutic interval. I. de timp care separa doua administrari consecutive ale aceluasi medicament. Se calculeaza dupa criterii farmaco-cinetice.

INTESTIN, s. n. / intestin, s. m. / intestine, gut, bowel. NA:

intestinum. [Lat. *intestinum* = *intestin, de. Ca intestinus* = *interim*.] Portiune a tubului digestiv cuprinsa mtre *pilor si

*anus, alcatuita din doua mari parti: i. subtire si i. gros. /. suib-tire cuprinde *duodenul si i. subtire mezenteric, alcatuit din

*jejun si ileon. Reprezinta partea cea mai lunga a tubului digestiv (7,5 m), la nivelul careia se produce *digestia alimen-telor, datorita transformarilor biochimice determinate de sub-stante elaborate de glandele anexe (ficat, pancreas) si locale. Substantele fundamentale rezultate sunt absorbite la nivelul

*vilozitatilor intestinale. Peretele i. subtire este alcatuit din patru straturi succesive concentrice: un strat mucoas (mucoasa) cu

*valvule conivente si vilozitati intestinale, glande intestinale (Lieberkuhn), noduli limfatici si placi Peyer; un strat submu-cos; un strat muscular si un strat seros care formeaza *mezen-terul. /. pros care continua i. subtire, cuprinde *cecul cu

*apendicele vermicular, *colonul, "rectul si *anusul. El repre-zinta un conduct cu o lungime de 1,5-2 m, cu diametrul mai mare decat eel al i. subtire si este lipsit de vilozitati. La nivelul i. gros se absoarbe apa, fiind concentrate astfel *materile fecale. Suprafata sa externa este caracterizata prin succesi-unea de 'haustratii. Cecul (6-12 cm), portiunea initiala a i. gros, se continua cu colonul, alcatuit din patru parti: colon ascendent, transvers, descendant si sigmoid. Rectul (lung de 12-14 cm) este portiunea terminala a tubului digestiv si rezerva pentru materiile fecale, eliminate prin orificiul anal.

INTIMA, s. f. / intima, s. f. / intima. NA: tunica intima. [Lat. *intima, -orum* = cea mai dinduntm, superCatit'ut ae la *interior* = care este {nauitru.}] Tunica interna a peretelui arterial

INTRADERMIC

si venos, formata din endoteliu si tesut conjunctiv mai mult sau mai putin abundent (endartera, endovena). I. este separata de tunica medie prin limitanta elastica intema.

INTOLERANTA, s. f. / intolerance, s. f. / intolerance. [Lat. *intolerantia* = *neputinf.a. de a suporta, de [a in* = [ipsit de., *tolerantia* = suportare, *indurare fi tolerare* = a suporta.} Termen care desemneaza, In biologie, orice reactie adversa la actiunea a unui agent exterior, In general, tolerat de organismul uman (de majoritatea indivizilor unei populatii). Reactiile dedansate pot fi generalizate sau localizate la nivelul unui anu-mit tesut sau organ. I. poate fi mo?tenita (*idiosincrazie) sau dobandita (*sensibilizare). Ant.: toleranta.

INTOLERANTA EREDITARA LA FRUCTOZA / intolerance hereditaire au fructose / hereditary fructose intolerance. Enzimopatie cauzata de deficitului fructozo-1-fosfataldolazei hepatice, a doua enzima a caii de metabolizare a glucozei. Se manifesta la sugar si copilului mic prin varsaturi si crize hipoglicemice, iar pe termen lung prin retard staturponderal, hepatomegalie, proteinurie si fructozurie, iar uneori casexie ?i moarte. Toata aceasta simptomatologie dispare odata cu suprimarea din alimentatie a fructozei. Transmiterea este eel mai frecvent autozomal recesiva. V. si fructoza.

INTOLERANTA EREDITARA LA GALACTOZA / intolerance hereditaire au galactose / galactose(a)emia. Sin.: galactozemie (v.).

INTOLERANTA LA GLUCOZA / intolerance au glucose / impaired glucose tolerance. Hiperglicemie moderata sub 1,40 g/l a jeun si sub 2 g/l In perioada postprandiala (denu-mita In trecut stare paradiabetica sau prediabetica) care evolueaza frecvent spre *diabet noninsulino-dependent.

INTOLERANTA LA GLUTEN / intolerance au gluten / gluten intolerance, c(o)eliac disease. Sin.: boala celiaca (v.).

INTOLERANTA LA LACTOZA / intolerance au lactose / lactose intolerance. V. lactoza.

INTOXICATIE, s. f. / intoxication, s. f. / intoxication. [Lat. *in* = in; gr. *toxikon* = otravd pentru varful sagt'lor, lie. la. *loxon* = sidgeata.] Ansamblul unor stari patologice accidentale cauzate de expunerea organismului, acuta sau cronica, la sub-stante toxice provenite din exterior (: *exogena*; ex.: *i. digita-lica, i. nicotinic, v. tabagism; i. cu plumb, v. saturnism; i. cu alcool, v. alcoolism) sau din interior (/. *endogena* - termen putin utilizat In prezent).

INTOXICATIE DIGITALICA / intoxication digitalique / digitalis poisoning. I. care poate aparea, acut sau cronic, dupa administrarea de compu?i digitalici, Indeosebi la pacientii cu o patologie cardiaca. I. d. se caracterizeaza prin manifestari cardiace (tulburari de ritm, tulburari de conducere, alte anomalii ale electrocardiograamei etc.) ?i manifestari generale: digestive (anorexie, eructatii, epigastralгии, greturi, varsaturi), vezicale (tulburari de mictiune), uterine (contractii uterine), nervoase (cefalee, vertij, delir, tulburari vizuale). Sin.: digitalism.

INTRA-PARTUM / intra partum / intra partum. [Lot. *intra* = *wthlntru, partas* = nastere, de [a *parere* = a naste.} Locutiune latina care semnifica: In timpul na?terii.

INTRA-VITAM / intra vitam / intra vitam. [Lot. *mtra* = *ina-untru.*; *vita* = *viafo.*] Locutiune latina care semnifici: In timpul vietii.

INTRAARTICULAR, adj. / intraarticulaire, adj. / intraarticular. [Lat. *intra* = *induntm; articularius* = *at articulatiilor.*] Care se afla sau se produce In interiorul unei articulatii. Ex.: re-varsat i.

INTRADERMIC, adj. / intradennique, adj. / intradermal. [Lat. *intra* = *mduntru, gr. derma, -atos* = *pick.*] Care se afla, se produce m grosimea *dermului. Ex.: injectie i.

INTRADERMOREACTIE

INTRADERMOREACTIE, s. f. / **intradermoreaction**, s. f. / **intradermoreaction**. [Lat. *infra* = induntru; gr. *derma*, -atos = piele, fr. *reaction*, din [at. *actio*, -onis = aciune-, de la *agere* = a actiona.] Sin.: cutireactie (v.).

INTRAMEDULAR, adj. / **intramedullaire**, adj. / **intramedullary**. [Lat. *intra* = induntru; *medulla* = mdduvd.] Care se afla in *maduva spinarii.

INTRAMURAL, adj. / **intramural**, -ale, -aux, adj. / **intramural**. [Lat. *intra* = induntru; *muralis* = de ziduri, de la *murus* = zid.] Care este situat in grosimea unui perete (arterial, bron-sic, cardiac etc.), fiind separat de suprafata printr-un strat de tesut sanatos.

INTRAMUSCULAR, adj. / **intramusculaire**, adj. / **intramuscular**. [Lat. *intra* = mauntru; *miusculus* = muscfii.] Care se afla sau se efectueaza in muschi.

INTRARAHIDIAN, adj. / **intrarachidien**, -enne, adj. / **intrar(rh)achidian**. [Lat. *intra* = mauntru; gr. *rakhis* = coCoand vertebral.] Care se afla sau se produce in interiorul "canalului rahidian.

INTRATECAL, adj. / **intrathecal**, -ale, -aux, adj. / **intrathecal**. [Lat. *intra* = induntru; [at. *theca*, gr. *theke* = cutie, teaca.] Care se afla, care este introdus in interiorul unui Invelis. Termenul se utilizeaza Indeosebi cu referire la injectarea unei substante 7n spatiul *subdural: injectie i.

INTRAVASCULAR, adj. / **intravasculaire**, adj. / **intravascular**. [Lat. *intra* = induntru; *vasculum* = vas mic, dim. de (a *vas*, *vasis* = vas.) Care este in interiorul unui vas sanguin.

INTRAVENOS, adj. / **intraveineux**, -euse, adj. / **intravenous**. [Lat. *intra* = induntru; *vena* = vend] Care se afla sau se efectueaza in interiorul unei vene.

INTRAVENTRICULAR, adj. / **intraventriculaire**, adj. / **intraventricular**. [Lat. *intra* = waunlni; *veatriculus* = stomac mic, vt.ntric.ul, dim. de. ia *venter*, -Iris = pdntece.] Care se afla sau se produce in interiorul unui ventricul cardiac sau cerebral.

INTRON, s. m. / **intron**, s. m. / **intron**. V. exon.

INTROSPECTIE, s. f. / **introspection**, s. f. / **introspection**. [Lat. *introspectiim*, de [a *introspicere* = a privi induntru (*intra* = Inauntru; *spicere* = a privi).] Metoda de observatie a starilor de constiinta ale unui subiect practicata de el Insusii. Informatiile aduse de i., sub forma chestionarelor de auto-evaluare, sunt de nelnlocuit In psihologia clinica.

INTROVERSIUNE, s. f. / **introversion**, s. f. / **introversion**. [Lat. *introversus* = wduntru, de [a *intra* = induntru, *versus*, lit la vertere = a wtoarce.] Tendinta de izolare, de repliere in sine Insusii, cu interes exdusiv asupra propriei vietii interi-oare.

INTROVERTIT, adj. / **introverti**, -e, adj. / **introvert**. [Lat. *introvertus* = induntru, de [a *intra* = induntru, *versus*, de [a vertere = a intoarce.] Subiect care are tendinta la "introversi-une. Ant.: extrovertit.

INTRUZIE, s. f. / **intrusion**, s. f. / **intrusion**. [Lat. *edeziasticd inlrusus*, *participiui incut ai verbului inlrudere* = a introduce cu fortd.] Patrunderea unei formatiuni anatomice Intr-o alta formatiune adiacenta, fie lent si progresiv, fie rapid, sub actiunea unei forte traumatice. Ex.: i. dentara - Tmpingerea unui dinte In grosimea osului maxilar.

INTUBATIE, s. f. / **intubation**, s. f. / **intubation**. [Lat. *in* = in, *tabus* = tub sou *tuba* = trompetd] 1) Procedeu de introdu-cere intratraheala, pe cale orala, a unei sonde care are rolul de a asigura permeabilitatea cailor respiratorii superioare, de obicei pentru respiratia artificiala. I. este primul timp al *anes-teziei generale. 2) In general, introducerea unui tub Intr-un conduct natural.

INVALIDITATE

INTUITIE DELIRANTA / **intuition delirante** / **delusional intuition**. [Lat. *intuitio*, -onis = privire, de [a *intueri* = a privi; *delirare* = a iesi din Brazda, a iesi din lima dreaptd (de « separat de; *lira* = 6razdd).] Tulburare frecventa 'in psihozele delirante acute, constand In sustinerea, fara elaborare rationa-la, a unei idei sau a unui fapt In contradictie evidenta cu realita-tea.

INTUMESCENTA, s. f. / **intumescence**, s. f. / **intumescence**.

[Lat. *intiimescens*, de la *intumesr.ere* = a se umfla (*in* = m; *tumescere* = a se umfla).] Marire de volum (umflare, tume-fiere) a unei formatiuni anatomice, a unui organ sau a unei portiuni de organ, ori a Intregului corp, de obicei consecinta a unei distrofii hidroprotidice. / c/ara este o distrofie hidroprotidica cu hidratare In exces a citoplasmei, celula avand aspect clar, pe cand in / *tulbure*, In urma unui proces asemanator, celula contine granule mid.

INULINA, s. f. / **inuline**, s. f. / **inulin**. Polimer al D-fructozei, cu formula (CgH,305)4 si o structura similara celei a *amido-nului. Se gaseste In rizomii unor plante (*Compositae*) Indeosebi de cicoare si dalie. Desi are o greutate moleculara rela-tiv mica, este greu solubila In apa si nedigerabila. Deoarece In organism este excretata de rinichi prin simpla *filtrare glo-merulara, fara interventia *tubulilor renali, i. este utilizata pentru masurarea filtrarii glomerulare. V. clearance.

INUNDATIE, s. f. / **inondation**, s. f. / **inundation**. [Lot. *inundatio*, -onis = inundatie, de ta *iniindare* = a inunda si *tinda* = undo.] In sens medical, patmdere a unui lichid Intr-un tub sau organ. Importante; 1) / *pehtoneala*, denumire data revar-satelor sanguine intraperitoneale. 2) / *ventriculara*, (v.).

INUNDATIE VENTRICULARA / **inondation ventriculaire** / **Broadbent's apoplexy**. Hemoragie localizata In cavitatile ventriculare cerebrale, Indeosebi din cauza unui hematom intracerebral sau a rupturii unui vas juxtaventricular malformat sau alterat de un proces patologic.

INVAGINATIE, s. f. / **invagination**, s. f. / **intussusception**, **invagination**. [Lot. *in* = in, *vagina* = teaca.] Patrunderea unei portiuni dintr-un tub flexibil In tubul Insusii. I. se produce la nivelul tubului digestiv: 1) / *apendiculara*, patrunderea In forma de deget de manusa Intoarsa pe dos a apendicelui In cavitatea cecala. 2) / *cecocolica*, patrunderea fundului cecului si apendicelui mai Intai In cavitatea cecului si apoi In colon. 3) / *colocolica*, patrunderea prin telescopare a unui segment de colon In segmentul subjacent. 4) / *ileocolica*, patrunderea ileonului terminal In cavitatea cecului. 5) / *intestinala* sau hernia intestinului In intestin, patrunderea unui segment de intestin In segmentul subiacent.

INVALID, adj., s. m. sau f. / **invalide**, adj., s. m. ou f. / **invalid**. [Lot. *ivalidus* = fara putere, slafi, f)olnav, de. la *in* = Cipsit de, *validus* = tare, *viguros* fi *valere* = a avea fortd, a fi tare.] Persoana care prezinta un grad de *invaliditate si, deci, o incapacitate de munca, temporara sau definitiva. V. si invaliditate.

INVALIDITATE, s. f. / **invalidity**, s. f. / **disability**. [Lat. *in-validus* = ford putere, slab, bolnav, de ia *in* = [ipsit de, *validus* = tare, *viguros* si *valere* = a avea fortd, a fi tare.] Pierderea partiala sau totala a capacitatii de munca in urma unei boli sau a unui accident. Gradul de i. se stabileste dupa o expertiza efectuata de specialisti. La noi In tara sunt stabi-lite trei grade de i.: I - *pierderea totala a capacitatii de munca*, persoana invalida necesitand si o Ingrijire de catre o alta per-soana (Inso-titoare); II - *pierderea capacitatii de munca*, cu mentinerea posibilitatii de Ingrijire a propriei persoane; III - *pierderea partiala a capacitatii de munca*, persoana invalids mentinandu-si capacitatea exercitarii profesiei cu un program redus de lucru sau, eventual, a unei alte profesii, cu solicita-

INVAZIE

re mai mica si cu un program normal. Clasificarea i. In trei grade se regasese In multe tari, dar difera frecvent definirea acestor grade. De ex., In Franta gradul I reprezinta gradul III de la noi din tara. In fine, o serie de precizari si delimitari ale i. sunt In relatie cu sistemele de asigurari sociale si de sanatate. V. si handicap, incapacitate de munca, infirmitate.

INVAZIE, s. f. / invasjon, s. f. / invasion. [Lot. *invasio, -onis = atac, de [a invadere = a se. re.pe.zi (a, a se. napusti.)* 1) Perioada care urmeaza fazei de "incubatie a unei boli infectioase si corespunde primelor manifestari clinice. Este urmata de perioada de stare si constituie faza de contagiozitate maxima a bolii. 2) Extinderea cancerului (Intr-un prim timp prin traversarea membranelor bazale de catre celulele maligne) la nivelul structurilor Invecinate normale. Este una din caracterele *malignitatii. V. si metastazare, metastaza.

INVAZINA, s. f. / invasine, s. f. / invasin. [Lat. *invasio, -onis = atac, de. la invadere = a se. repezi [a, a se. ndpusti; -ind.]* Denumire generica pentru proteinele care faciliteaza patrunderea bacteriilor In celulele mamiferelor.

INVAZIV, adj. / invasif, -ive, adj. / invasive. [Lat. *invasus, de. [a invadere = a invalid.]* Despre un proces care se extinde rapid In organism, Indeosebi In cazul unei boli infectioase sau canceroase. In cancer se descrie si un stadiu preinvaziv. V. si invazie.

INVERSIUNE, s. f. / inversion, s. f. / inversion. [Lot. *inver-sio, -onis = inversiune, dt [a invertere = a rdsuci, a rdstur-na (in = in; vertere = a intoarce.)* 1) Pozitia unui organ inversat In raport cu pozitia normala. Ex.: un organ aflat de obicei la stanga este In dreapta si invers. 2) Mai rar, Indoirea unui organ cavitat pe el Insusi (ex.: i. uterina).

INVERSIUNE SEXUALA / inversion du sens genital / sexual inversion. Sin.: homosexualitate (v.).

INVERSIUNEA AORTEI / inversion de l'aorte / aortic inversion. Sin.: dextropozitie a aortei (v.).

INVERTAZA, s. f. / invertase, s. f. / invertase. [Lat. *invertere = a rasuci, a rastuma (in = in; vertere = a intoarce); -nzd.]* Enzima ce catalizeaza hidroliza *zaharozei si transferul concomitent al gruparii fructozice pe un anumit 'acceptor. Sin.: zaharaza.

INVERTIT, s. m. / invert!, s. m. / invert. [Lat. *invertere = a rasuci, a rafturna, de. la in = in, vertere = a intoarce..]* Sin.: homosexual (v.).

INVESTIGATE, s. f. / investigation, s. f. / investigation. [Lat. *investigatio, -onis = cercetare, de [a investigare = a cauta unnett. (in = in; vestigium = unna.)* Cercetare sistematica In vederea descoperirii cauzei unei boli sau a determinantilor epidemiologici ai acesteia. I. pot fi, In esenta, clinice si para-clinice.

INVOLUTE, s. f. / involution, s. f. / involution. [Lat. *invo-lutio, -onis = infasurare, rasucire, de. la involutare = a in-fasura (in = in; vultare = a rostogoli, a rasuci.)* Termen prin care se desemneaza, In fiziologie sau In patologie, orice regresie a unui organ, a unei functii, a unei boli, a unui ansamblu de organe sau a organismului In Intregime. Tipuri particulare de i.: 1) *senila* - regresie generala a organismului In cadrul procesului de Tmbatranire. 2) *tumoral*, regresie a unei tumori dupa chimioterapie sau/si radioterapie. 3) *uterina* - revenirea progresiva a uterului, dupa nastere, la dimensiunile normale.

IOD, s. n. / iode, s. m. / iodine. [Qr. *ioeides = rio[e.t.]* Elementul nr. 53, cu masa atomica 126, 904, halogen foarte raspandit, abundent In apa de mare, unde se concentreaza In alge. Este indispensabil organismului In sinteza hormonilor tiroidieni. Organismul uman adult confine circa 30 mg i., con-centrat In cea mai mare parte In tiroida. Carenta In i. alimen-

IODOTIROZINA

tar reprezinta cauza *gusei endemice si a *mixedemului. Utili-zarea i. si derivatilor In terapeutica este foarte variata. Sub forma de *inctura de ;',* este un puternic antiseptic. *l. radioac-tiv* este utilizat In medicina nucleara. V. si iod 123, iod 125, | iod 131.

1 IOD 123 / iode 123 / 123 radioiodine. Radioizotop (¹²³I) cu timpul fizic de Injumatare de 13,3 ore, emitor de radiatii y de 159 keV. Este izotopul radioactiv ideal pentru efectuarea *scintigrafiei tiroidiene.

IOD 125 / iode 125 / 125 radioiodine. Radioizotop (¹²⁵I) cu timpul fizic de Injumatare de 60 de zile, emitor de radiatii Y de 35 keV. Este folosit exclusiv pentru marcarea unor molecule foarte diverse utile In practica (ex.: In 'radioimu-nodozare) sau In cercetare.

IOD 131 / iode 131 / 131 radioiodine. Radioizotop (¹³¹I) cu timpul fizic de Injumatare de 8,07 zile, emitor de radiatii p-si y (cu energia de 365 keV). Este izotopul radioactiv ideal In 'radioizotopoterapia unor boli tiroidiene (unele forme de cancer, boala Basedow, hipertiroidism), fiind utilizat si In *scinti-grafia tiroidiana In lipsa *i. 123.

IODEMIE, s. f. / iodemie, s. f. / iod(a)emia. [Gfr. *ioeides = viote.t, iod; baima, -atos = sange.]* Concentratia plasmatica a *iodului. I. totala normala este de 50-90 ng/l plasma, Iodul se afla In plasma sub doua forme: mineral sau anorganic (10 mg/l) si organic, legal de anumite proteine serice (iod proteic, PBI * *protein bound iodine*; 40-80 ug/l). Acesta din urma este format dintr-o fractiune non-hormonal (iodotirozine, iod medica-mentos, proteine iodate anormale) si o fractiune hormonal (care poate fi extrasa cu butanol, numita si BEI, de la *butanol extractible iodine*), Iodul hormonal este cuprins aproape exclusiv In "tiroxina (*T⁴* legata de proteine. Concentratiile iodului proteic si hormonal sunt scazute In hipotiroidie si crescute in hipertiroidie.

IODIDA, s. f. / iodide, s. f. / iododerma. [Cjr. *ioeides = violet, iod; -J'AI.]* Formatiune buloasa sau vegetanta localizata la nivelul mucoasei bucale sau al pluriilor, determinata de absorbtia masiva si prelungita de iod sau de ioduri.

IODISM, s. n. / iodisme, s. m. / iodism. \Gfr. *ioeilles = motet, iod; -ism.]* Intoxicatie cu iod sau ioduri, cu simptomatologie clinica diversa: coriza, ptialism, cefalee frontala, emaciare, slabire, eruptii cutanate.

IODOCAPTARE, s. f. / iodocaptation, s. f. / iodocaptation. [Cjr. *ioeides = violet, iod; [at. capture = a prinde..]* Captarea iodului de catre *tiroida. V. si radioiodocaptare.

IODOFILIE, s. f. / iodophilie, s. f. / iodophilia. [Qr. *ioeides = violet, iod; philici = atrac-tie., de [a philein = a iu6i] Reac- | tie observata In leucocite In unele stari patologice (toxemii si anemii severe), concretizata prin coloratia bruna a acestora, ca urmare a fixarii iodului sau iodurilor.*

IODIFORM, s. n. / iodoforme, s. m. / iodoform. [Qr. *ioei- 1 des = vio[e.t, iod; [at. formica = fumid (gr. hyle = mate.rit.)* • CHI3, antiseptic local tot mai putin utilizat,

IODOPSINA, s. f. / iodopsine, s. f. / iodopsin. [Cft. *ioeides ^ = violet, iod; opsis = ve.de.re., aspect; -ind.]* Pigment al *conuri- | lor retiniene format din asocierea retinului (*rodopsina) si o proteina diferita de *opsinele din *purpura retiniana.

IODOTERAPIE, s. f. / iodotherapie, s. f. / iodotherapy. [Cjr. *ioeides = violet, wd; iherapeia = tratament, de. la therape-iioin = a mgriji.]* Tratament cu iod sau ioduri. V. si iod.

IODOTIRONINA, s. f. / iodothyronine, s. f. / iodothyronine. Derivat iodat din tiroxina. V. hormoni tiroidieni.

IODOTIROZINA, s. f. / iodotyrosine, s. f. / iodotyrosine. [Qr. *ioeides = vio[e.t, iod; tyros = oranza; -ind]* Nume sub care sunt cuprinsi derivatii iodati ai tirozinei: 3-iodotirozina sau niono-iodotirozina (MIT) si 3,5-diiiodotirozina (DIT). Condensarea

IODURA

acestor compusi da nastere celor doi hormoni tiroidieni: *triiodotirpina (T^A) si tetraiodotirpina sau *tiroxina (T^A).

IODURA, s. f. / iodure, s. m. / iodide, [Qr. *ioeides* = violet, wet] Saruri ale acidului iohidric, eel mai frecvent folosite fiind i. de potasiu sau i. de sodiu.

IODURIE, s. f. / iodurie, s. m. / ioduria. [Qr. *ioeides* = violet, iod; *ouron* = urind.] Cantitatea de iod eliminata In urina, aproape exclusiv sub forma de ioduri. I. variaza In functie de aportul alimentar si de regiunea geografica considerata. Creste-rea sa semnifica o supraincarcare cu iod, frecvent de origine iatrogena. V. de ex. lipiodol.

IOHIMBINA. Var. pentru yohimbina (v.).

ION, s. m. / ion, s. m. / ion. [Qr. *ion* = migrator, caCator, dt la *ienai* = a merge.] Atom, radical sau molecula care prezinta o sarcina pozitiva ('cation) sau negativa (*anion) prin pierderea sau, respectiv, fixarea unuia sau mai multor electroni. Substantele care formeaza i. se numesc 'electroliti.

ION-GRAM, s. m. / ion-gramme, s. m. / gram-ion. [Qr. *ion* = migrator, caidtor, de. Ca *ienai* = a merge; [at. *gramma* = greutate mica, din gr. *gramma* = literd, caracter.] Masa unui numar de ioni egal cu "numarul lui Avogadro, de asemenea egala numeric cu suma maselor atomice ale atomilor care compun ionii respectivi.

IONIZANT, adj. / ionisant, -e, adj. / ionizing. [Cjr. *ion* = migrator, colator, de. [a *ienai* = a merge.] Care produce ioni. Ex.: radiatii i.

IONIZARE, s. f. / ionisation, s. f. / ionization. [Cjr. *ion* = migrator, dilator, lit la *ienai* = a merge.] 1) Proces prin intermediul caruia un atom neutru castiga sau pierde electroni, dobandind astfel o sarcina electica neta si devenind *ion. I. poate fi spontana (ex.: *disociatie electrolitica a unor substante In solutie) sau indusa (ex.: prin actiunea "radiatiilor ionizante asupra materiei). 2) Sin. cu ionoforeza (v.).

IONOFOREZA, s. f. / ionophorese, s. f. / iontophoresis. [Qr. *ion* = migrator, caiator, de [a *ienai* = a merge; *phoresis* = transportare, de la *pherein* = a pwta, a transporta.] Metoda de introducere in organism, prin piele, a unor medicamente ionizate sau a altor substante prin utilizarea curentului con-tinuu, care provine de la doi electrozi aplicati pe tegumente. Particulele pot migra In camp electric, In functie de sarcina, fie catre anod (daca sunt Incarcate negativ), fie m directia ca-todului. Sin.: iontoforeza, ionizare.

IONOFORI, s. m. pi. / ionophores, s. m. pi. / ionophores. [Qr. *ion* = migrator, calator, de la *ienai* = a merge; *pharos* = care poarta, de (a *pherein* = a pwta, a transporta.) 1) Poli-peptide sintetizate de unele microorganisme (obtinute si prin sinteza chimica), care cresc considerabil permeabilitatea mem-branei celulare pentru ioni. Cresterea permeabilitatii este selec-tiva, specifica pentru un anumit tip de ion. Reprezinta eel mai convingator argument al existentei difuziunii simple mediate de peptide, adica a *canalelor ionice. Structural, i. sunt peptide ciclice (ex.: valinomidna) sau liniare (ex.: gramicidina). Se disting doua tipuri de i.: transportori ionici mobili (carausi) si i. care formeaza canale. Ambele tipuri actioneaza prin protejarea ionului transportat, astfel meat acesta sa poata penetra in mediul intern hidrofob al dublului strat lipidic. I., nefiind cuplati la o sursa de energie, favorizeaza fluxuri nete de ioni doar in sensul gradientului electrochimic. O serie de i. sunt utilizati ca antibiotice. Ex.: nistatina si amfotericina B au actiune anti-fungica, ca urmare a fixarii in peretii fungilor care contin steroli. Alti i. sunt utili in cercetare. Ex.: i. A23187 provoaca incarcarea celulelor cu cationi bivalenti (Ca^{2+} , Mg^{2+}), cu mentine-rea potentialului de membrana (prin trecerea $2H^+$ extracelular). 2) Materiale chimice care au afinitate mare pentru ioni. I. sunt utilizati in electrozii selectivi de ioni (ISE), care pot fi inclusi in membrane artificiale.

IRESPONSABILITATE

IONOGRAMA, s. f. / ionogramme, s. m. / electrolytogram.

[Cfr. *ion* = migrator, calator, de (a *ienai* = a merge; *gramma* == *ftscriere*.] Reprezentarea, de obicei sub forma a doua coloane verticale, a concentratiilor diversilor 'cationi si *anioni dintr-un lichid biologic (frecvent din plasma, ;'. *sanguina* sau *plasmatica*). Concentratiile sunt exprimate in miliechivalenti (mEq/l) sau in milimoli (mmol/l).

IONOTERAPIE, s. f. / ionotherapie, s. f. / ionotherapy. [Qr. \ *ion* = migrator, caidtor, de la *ienai* = a merge; *therapeia* = tratament, de la *therapeuein* = a mgriji.] Metoda de *electro-terapie bazata pe fenomenul de iontoforeza. Tratamentul cu radiatii ultraviolete.

IONTOFOREZA, s. f. / iontophorese, s. f. / iontophoresis. [Cfr. *ion* = migrator, calator, de la *ienai* = a merge; *phoresis* = transportare, de la *pherein* = fl purta, a transporta.] Sin.: ionoforeza (v.).

IOTACISM, s. n. / iotacism, s. m. / iotacism. [Qr. *iota* = Utera i; -ism.] Dificultatea de a pronunta literale g si j, care sunt inlocuite cu ('.

IPECA, s. f. / ipeca, s. m. / ipecac. [Cuvdnt de origine portuglieza, din 'Brazilia.] Extrasul liofilizat din rizom si radacini de *Cephaelis ipecacuanha*, utilizat ca emetic si expectorant.

IPOHONDRIE, s. f. / hypocondrie, s. f. / hypochondria. [Qr. *hypokhondria*, deoarece anticii credeau ca aceasta stare mentala se datora unei perturbdri in regiunea Hipocondrului; de [a *hypo* = sufi, *khondros* = cartilaj.] Preocupare obsedanta a unui individ pentru sanatatea sa (attadata legata de tulburari ale organelor continute in abdomen, in 'hipocondrul drept sau stang, de unde etimotogia). Var.: hipocondrie.

IPOTEZA, s. f. / hypothese, s. f. / hypothesis. [Cfr. *hypothesis* = care este pus dedesugt, de la *hypo* = sub, *thesis* = vunere si *tithenai* = a p[asa, a pune.] O presupunere, o teza provizorie formulata pe baza datelor experimentale existente la un moment dat sau pe baza intuitiei si care urmeaza sa fie verificata.

IPSILATERAL, adj. / ipsilateral, -ale, -aux, adj. / homolateral. [Lat. *ipse, ipsa, ipsum* = (eu, tu, d..) {nsumi, insdti, insusi—; *Sateralis*, de. [a *latus, -eris* = [aturd.] Sin.: homolateral (v.).

IPSOS, s. n. / platre, s. m. / plaster. [Lat. *gypsum, gr. gyp-sos* = gips, ipsos.] lilateral preparat din gips, prin arderea acestuia in cuptoare speciale pentru a i se extrage o molecula si jumătate de apa. Are numeroase aplicatii in stomatologie.

IRADIERE, s. f. / irradiation, s. f. / irradiation. [Lot. *irradi-are* = a iumina cu razele, a iradia, de (a *radius* = raza.] 1) Expunerea unui organism sau a unui material la radiatii. La om, poate fi profesionala (lucru in mediu cu radiatii), tera-peutica (indeosebi in cazul radioterapiei oncologice) si acciden-tala. In toate aceste cazuri se disting: i. *externa* (prin radiatii care provin de la o sursa situata in exteriorul organismului) si / . *interna* (cand sursa de radiatii se afla in organism). Unitatile de masura pentru i. sunt: 'Gray si *Sievert. 2) Propagarea unei senzatii dureroase de la nivelul unui punct fix - sediul durerii - in regiuni din organism mai. mult sau mai putin in-departate. Ex.: i. durerii cardiace la nivelul bratului stang In *angina pectorala.

IRREDUCTIBIL, adj. / irreductible, adj. / irreducible. [Lot. *irre-dux, -ids* = fdra intoarcere, de (a *in* = Cipsit de, *reductus*, de la *redticere* = a aduce wapo (retro = mapoi; *ducere* = a duce).] 1) Care nu poate fi redus, adica nu poate fi readus in pozitia initiala. Ex.: *fractura i., *dislocare i. 2) Despre o substanta care nu sufera o *reducere.

IRESPONSABILITATE, s. f. / irresponsabilitate, s. f. / irresponsibility. [Lot. *in* = [ipsit de; *responsus*, de la *respondere* = a rdspunde.] Lipsa de raspundere asupra actelor savarsite, prin absenta discernamantului si controlului la bolnavii psihici. I. se stabileste numai prin expertiza medico-legala.

IREVERSIBILITATE

IREVERSIBILITATE, s. f. / irreversibilit6, s. f. / irreversibilitate. [Lat. *in* = (ipsit (*it*, *reversus*, *iti la revertere* = a intoarce mapoi, a reveni (*retro* = mapoi; *vet-tare* = a intoarce).} 1) Proprietatea unui fenomen natural de a se produce Intr-un singur sens. Ex.: procesele de Tmbatranire. 2) Caracteristica unei reactii chimice de a nu se putea efectua In sens invers. 3) Caracteristica unor procese termodinamice.

IRIDECTOMIE, s. f. / iridectomie, s. f. / iridectomy. [Qr. *iris*, -*idos* = *curcu6eu*; *ektome* = *e-vizie*.] Rezectia chirurgicala a unui fragment din *iris. Se disting: 1) / *optica*, practicata Intr-un sector variabil al irisului pentru deschiderea unei cai de trece-re a razelor luminoase, cand un obstacol central determina o 'ambliopie. 2) / *periferica*, care permite comunicarea camereilor anterioara si posterioara ale ochiului. 3) / *sectoriala* sail *segmentara*, cand se efectueaza rezectia unui sector mai mult sau mai putin extins din iris. 4) / *sfincteriana*, cand fragmentul din iris este rezecat din zona sfincteriana.

IRIDENCELEZIS, s. n. / iridencleisis, s. m. / iridencleisis. \Gjr. *iris*, -*idos* = *curcu6eu*; *enklein* = fl *incliide*, a *confine*.] Operatie antiglaucomatoasa prin care se creeaza o fistula care permite drenarea *umorii apoase din camera anterioara in spatiul episcleral. I. reprezinta o sclerotomie limbica liniara. Sin.: operatic Holth.

IRIDIU 192 / indium 192 / radioiridium. [*yr. iris*, -*idos* = *curcu6eu*.] Radioizotop (¹⁹²Ir) cu timpul fizic de Injumatare de 74,02 zile, emitor de radiatii p- si 7 (cu energie medie de 0,3 MeV). Este foarte utilizat In "curieterapie sub forma de aliaj cu platina (platina iridata) si conditonal In fire acoperite de platina pura.

IRIDOCICLITA, s. f. / iridocyclite, s. f. / iridocyclitis. [Cfr. *iris*, -*idos* = *curcu6eu*; *kyklos* = *cere*; -*ita*.] Inflamatie *irisului si a "corpului ciliar.

IRIDOCICLITA RECIDIVANTA / uveite recidivante a hypopi-on / iridocyclitis septica. Sin.: boala Behcet (v.).

IRIDOCONSTRICTOR, adj. / iridoconstricteur, adj. / iridoconstrictor. [Ofr. *iris*, -*idos* = *curcu6eu*; [at. *constrictor*, de la *constringere* = a. *strAnge*.] Element muscular sau agent chimic care produce constrictia pupilei.

IRIDOCOROIDITA, s. f. / irido-choroidite, s. f. / iridochoroiditis. [Cjr. *iris*, -*idos* = *curcu6eu*; *khorion* = *me.mfiTa.na.*, *invdf al fatului*, *eidosis* = *forma*; -*ita*.] Inflamatie 'irisului si a "coroidei.

IRIDODIALIZA, s. f. / iridodialyse, s. f. / Iridodialysis. \G,r. *iris*, -*idos* = *curcu6eu*; *dialysis* = *separare*, de la *dm* = *prin*, *lysis* = *distrugere*. si *tyein* = a *distruge*.} Separarea sau ruperea traumatica on chirurgicala a 'irisului de insertia sa.

IRIDOKERATITA, s. f. / irido-keratite, s. f. / irido-keratitis. \Qr. *iris*, -*idos* = *curcu6eu*, *keras*, -*utos* = *corn*, *cvmee*; -*itu*.] Inflamatie 'irisului si a *corneei.

IRIDOLOGIE, s. f. / iridologie, s. f. / iridology. [Cjr. *iris*, -*idos* = *curcu6eu*; *logos* = *stiinfa*.] Tehnica de diagnostic si profilaxie bazata pe examinarea minutoasa al irisului m vede-rea determinarii constitutiei individuale si a predispozitiilor mor-bide. Cunoscuta de caldeeni, dar sistematizata de abia 'in sec. al XIX-lea de homeopatul maghiar Ignatz von Peczely, i. este fundamentata de corespondenta observata Intre diferite organe sau functii si anumite arii iriene. Sunt interpretate culoarea, textura si relieful irian, morfologii distincte putand sugera o predispozitie sau o maladie. Ex.: semnele 'in relief corespund tendintelor inflamatorii, crevasele denota insuficiente sau carente, iar depigmentariile locale sugereaza o functionalitate mai putin performanta. V. si medicina alternativa.

IRIDODONESIS, s. n. / iridodonese, s. f. / iridodonesis. [Qr. *iris*, -*idos* = *curcu6eu*; *donesis* = *vibratie*., *tremurdurd*, de (a. *donem* = a *tremwa*, a *vi6ra*.] Tremuratura a *irisului vizibila

ISCHIALGIE

In timpul miscarilor mid ale globului ocular. 1. este consecinta lipsei de suport a "cristalinului. Se observa In subluxatia s luxatia cristalinului, ca si In *afakie.

IRIDOPLEGIE, s. f. / iridoplegie, s. f. / iridoplegia. [Cfr. *iris*. -*idos* = *curcu6eu*; *pies'* = *lovitura*.] Paralizie a sfincterului pupilar, de natura traumatica, medicamentoasa sau patologica (In diverse boli neurologice). Se caracterizeaza prin *midriaza, uneori pasagera, si imobilitatea pupilei la lumina. Sin.: pupila fixa.

IRIDOSCHIZIS, s. n. / iridoschisis, s. m. / iridoschisis. [Qr. *iris*, -*idos* = *curcu6eu*; *skhis* = *despicdurtit*, de la *skhizein* = a *despdrti*] Atrfia stromei irisului.

IRIDOSCLERECTOMIE, s. f. / iridosclerectomy, s. f. / iridosclerectomy. [Qr. *iris*, -*idos* = *curcu6eu*; *skleros* = *dlii*, *tare*; *ektome* = *e^cizie*.] Interventie hipotonizanta antiglaucomatoasa, consecutiv careia umoarea apoasa dreneaza din camera anterioara In spatiul episcleral.

IRIDOTOMIE, s. f. / iridotomie, s. f. / iridotomy. [\r. *iris*, -*idos* = *curcu6eu*; *tome* = *tatere*, *sectiune*, de la *temnein* = a *taia*.] Sectionarea irisului: fie pentru largirea orificiului pupilar, fie pentru favorizarea drenajului *umorii apoase din 'camera posterioara In 'camera anterioara.

IRIGATOR, s. n. / irrigateur, s. m. / irrigator. [Lat. *irrigare* = a *inga*, de la *rigiire* = a *uda*.] Dispozitiv (aparut) folosit pentru spalatura vaginala sau rectala.

IRIS, s. n. / iris, s. m. / iris. NA: iris. [Qr. *iris*, -*idos* = *curcu6eu*.] Portiunea cea mai anterioara si vizibila a tunicii medii vasculare a ochiului. 1. este o membrana circulara, cu o grosime de circa 0,3 mm si un diametru de 12 mm. Periferia sa se continua cu *corpul ciliar, iar centrul sau reprezinta fanta de patrundere a luminii, 'pupila. I. confine muschii sfincter si dilatator al pupilei, ceea ce Ti confera calitatea de diafragm mobil care dozeaza patrunderea luminii la nivelul ochiului. El este alcatuit din doua straturi cu origine embrionara diferita: stroma sau / *mezodermic* (care prezinta o pigmentatie neomogena si determina culoarea ochilor) si epiteliul posterior sau / *ectodermic* ce reprezinta partea cea mai anterioara a retinei embrionare.

IRITABILITATE, s. f. / imabilit6, s. f. / irritability. \Lat. *irritabilitas*, -*atis* = *irita6i[itate*, de la *irriture* = a *prn'oca*, a *irita*.} 1) Concept utilizat pentru caracterizarea reactivitatii specifice a elementelor anatomice differentiate, asa-numita energie specifica a simturilor. 2) Tulburare psihica exprimata prin imposibilitatea mentinerii calmului si a unui comportament adecvat.

IRITATIE, s. f. / irritation, s. f. / irritation. [Lat. *irritare* = a *provoca*, a *into*.] Proces tisular distrofic, ireversibil, de origine neurovegetativa si vasculara.

IRITA, s. f. / iritis, s. f. / iritis. [Cjr. *iris*, -*idos* = *curcu6eu*; -*ita*.] Inflamatie irisului, asociata de obicei cu *iridociclita si, m consecinta, cuprinsa In cadrul acesteia.

ISCHEMIE, s. f. / ischemie, s. f. / isch(a)emia. [Qr. *iskhaimos* = *care oprete sdngce*, de la *iskfiein* = a *suprima*, a *retine*, *halma*, -*atos* = *sangc*.] Diminuarea sau oprirea circulatiei arteriale Intr-un teritoriu localizat. Consecintele depind de gradul i. si de teritoriul afectat. / *periferica acuta*, prin Intreruperea brutala a fluxului arterial In axul vascular principal al unui membru, este o urgenta grava cu rise vital si functional. Cauze: embolii arteriale (80 %), **tromboza** arteriala, disectie parietala, traumatisme.

ISCHEMIE M10CARDICA SILENTIOASA / ischemie myocardique silencieuse / silent myocardial isch(a)cmia. Negativare tranzitorie a undeii T a electrocardiograamei, survenind In absenta oricarei crize de *angor pectoris. Se observa In *insuficienta coronariana.

ISCHIALGIE, s. f. / ischialgie, S. f. / ischialgia. \Cjr. *iskhia* = *fold.i a[gos* = *durere*.] Durere la nivelul ischionului.

ISCHIATIC, adj. / **ischiatique**, adj. / **ischiatric**. [Cjr. *iskhion* = *fold*.] Care se refera la ischion.

ISCHION, s. n. / **ischion**, s. m. / **ischium**. [(gr. *iskhion* = *soid*) V. tab. anat. - oase.

ISCHIO PUB10TOMIE, s. f. / **ischiopubiotomie**, s. f. / **ischio-pubiotomy**. [Cjr. *iskhion* = *fo[d]*; [at. *pubes*, -is = *peri in bwbd*, *osui puBis*; gr. *tome* = *taiere*, *secfJUM*, de ia *temneia* = a *tdia*.] Sectionarea ramurii ascendente a ischionului si a celei orizontale a pubisului, precum si a arcadei crurale si a membranei obturatorii, daca acestea se opun indepartarii oaselor.

ISOCROMOSOM. Var. pentru **izocromozom** (v.).

ISTERIE, s. f. / **hysterie**, s. f. / **hysteria**. [Qr. *hystera* = *uter*] Nevroza considerata "in trecut de origine sexuala, de unde si etimologia. Se caracterizeaza prin existenta a doua categorii de semne: unele permanente (paralizii, tulburari senzitive si senzoriale, unele constituind dasicele semne ale i. - anestezie, ingustarea campului vizual), altele tranzitorii (crize epileptiforme, accidente tetaniforme). Fenomenele isterice pot fi reprodu-se prin sugestie sau autosugestie si nu prezinta nici un fel de sistematizare. Abrev.: Hy.

ISTM, s. n. / **isthme**, s. m. / **isthmus**. NA: **isthmus**. [Lot. *isthmus*, gr. *isthmos* = *pasaj mgust*, *istm*.] Segment ingustat al unui organ (i. uterin, i. al corpului tiroid).

ISTORIE NATURALA / histoire naturelle / natural history. Evolutie spontana. In medicina termenul se utilizeaza cu privire la evolutia unei boli.

ITERATIV, adj. / **iteratif**, -ive, adj. / **iterative**. [Lot. *iterativus*, dt ia *iterare* = a *repeta*, a *rdua*, a *re.inc.epe*.] Care exprima o actiune repetata. Ex.: stimulare i., reflex i. Sin.: repetitiv.

IVORIU, s. n. / **ivoire**, s. m. / **ivory**, {fr. *ivoire*, din (at. *eboreus* = de. *fildef*, de ia *ebur*, -*oris* = *fiid*.) Sin.: dentina

IVS / IVS / IVS. [E.ngC.] Abreviere de la *Intervening Sequence*, termen sin. cu "intron.

IXODIDAE / Ixodidae / Ixodidae. [Qr. *ixodes* = *iipicios*.]

*Acarieni (capuse) cu picioarele articulate pe tegumente, cu pseudopensa bucala, vectori, prin intepaturi la om, ai unor boli infectioase ("rickettsioze, *arboviroze si *febre recurente regionale).

IZEICONIE, s. f. / **iseiconie**, s. f. / **iseikonion**. [Qr. *isos* = *egai*; , .koi., -*onos* = *imagine*.] Dimensiuni egale ale imaginilor percepute de cei doi ochi. I. este o conditie fiziologica pentru vederea binoculara. Sin.: izeiconie. Ant.: *anizeiconie.

IZOAGLUTINARE, s. f. / **isoagglutination**, s. f. / **isoagglutination**. [GjT. *isos* = *egai*; [at. *agglutinare* = a *iipi*, a *uni*.] Sin.: izohemaglutinare (v.).

IZOAGLUTININA, s. f. / **isoagglutinine**, s. f. / **isoagglutinin**. [Gr. *isos* = *egai*; iat. *agghitinare* = a [*iipi*, a *uni*; -*ind*.] Anti-corp seric responsabil de 'izoaglutinarea eritrocitelor. Se dis-ting: /'. *naturale* sau *regulate* (anti-A sau anti-B) si /'. *imune* sau *neregulate*, secundare transfuziilor sau sarcinilor (ex.: anti-Rh).

IZOAGLUTINOGEN, s. m. / **isoagglutinogene**, s. m. / **isoagglutinogen**. [Cjr. *isos* = *egoi*; [at. *agglutinare* = a [*iipi*, a *uni*; ar. *geinim* = a *produce*.] Antigen de grup sanguin implicat in "izoaglutinarea hematiilor. Sin.: aloantigen eritrocitar.

IZOALERGIE, s. f. / **isoallergie**, s. f. / **isoallergy**. [Cjr. *isos* = *tgai*; *olios* = *ait*; *ergon* = *iucni*, *actiune*, de ia *ergein* = a (*ucra*.] Stare de *alergie provocata la nivelul unui organism prin introducerea unui antigen provenit de la un subiect din aceeași specie.

IZOANTICORP, s. m. / **isoanticorps**, s. m. / **isoantibody**. [Cjr. *isos* = *egal*; *anti* = *contra*; [at. *corpus*, -*oris* = *Corp*.] Anticorp care reactioneaza specifc cu un antigen dintr-un organism de aceeași specie cu eel care 1-a produs. Sin.: aloanticorp.

IZOANTIGEN, s. m. / **isoantigene**, s. m. / **isoantigen**. [Cfr. *isos* = *egal*; *anti* = *contra*; *gennan* = a *produce*.] Antigen prezent numai la anumiti indivizi ai unei specii si, deci, capa-bil sa determine formarea de izoanticorpi la indivizii aceleiasi specii care nu poseda antigenul respectiv,

IZOBARE, adj., s. f. pi. / **isobares**, adj., s. f. pi. / **isobars**. [Qr. *isos* = *egal*; *bai-os* = *greutate*.] 1) Linii care unesc puncte-le de presiune egala Intr-o diagrama. 2) Elemente cu aceeași masa atomica [A], dar cu numere atomice (Z) diferite.

IZOBLOGRAMA, s. f. / **isobologramm**, s. m. / **isobolo-gram**. [Qr. *isos* = *egai*; *bole* = *acf.iunea de a arunca*, *raza lit soare*, de la *ballein* = a *arunca*.] Reprezentare grafica a inter-actiunii dintre doua antibiotice in functie de concentratul mini-me inhibitoare sau bactericide ale acestora. Exista trei cazuri: sinergie, antagonism sau absenta interactiunii.

IZOCITOZA, s. f. / **isocytose**, s. f. / **isocytosis**. [Qr. *isos* = *egai*; *kytos* = *ceiua*; -*oza*.] Egalitatea dimensiunilor globulelor rosii, aproape totdeauna normala (normodoza). In unele ane-mii, dimensiunile pot fi usor diminuate.

IZOCORIE, s. f. / **isocorie**, s. f. / **isocoria**. [Qr. *isos* = *egat*; *korc* = *pupila*.] Egalitatea diametrelor celor doua pupile. Ant.: *anizocorie.

IZOCORTEX, s. n. / **isocortex**, s. m. / **isocortex**. [r. *isos* = *egai*; (at. *cortex*, -*ids* = *scoarta*.] Zona cortexului cerebral cea mai recenta filogenetic; cuprinde tot cortexul, cu exceptia porti-unilor olfactive, hipocampice si a ariilor piriforme.

IZOCROM, adj. / **isochrome**, adj. / **isochrome**. [Cfr. *isos* = *egai*; *khroma*, -*atos* = *cu(oarc..)* Care prezinta aceeași culoare, care este uniform colorat. Sin.: ortocrom.

IZOCROMOZOM, s. m. / **isochromosome**, s. m. / **isochromosome**. [Qr. *isos* = *egai*; *khroma*, -*atos* = *culoare*; *so/no*, -*n(os)* = *c.orp*.] Cromozom anormal format prin fracturarea transvera a centro-merului, urmata de duplicarea bratelor lungi sau a celor scurte. Var.: isocromozom.

IZOCRON, adj. / **isochrone**, adj. / **isochronous**. [Cjr. *isos* = *egai*; *khronos* = *timp*.] 1) Care se produce exact in perioade de timp egale. Ex.: batai sau contractii i. 2) Calificativ pentru struc-turile excitabile ale caror *cronaxii sunt egale.

IZODACTILISM, s. n. / **isodactylie**, s. f. / **isodactylism**. [Cfr. *isos* = *egat*; *daktylos* = *deget*; -*ism*.] Existenta unor degete cu aceeași lungime la maini sau la picioare,

IZODIASTOLIC, adj. / **isodiastolique**, adj. / **protodiastolic**. [Cjr. *isos* = *egai*; *diastole* = *cfifatare*., de ia *diastoHein* = a [*drgi*.] Un fenomen care se produce exact la inceputul dias-tolei ventriculare, inainte de deschiderea valvulelor atrioventriculare. V. protodiastolic.

IZODINAMIA ALIMENTELOR / isodynamie des aliments / food isodynamics. [(r. *isos* = *egai*; *dynamis* = *forf.d*; [at. *alimentum* = *aliment*, de ia *alere* = a *firani*) Egalitatea va-lorii energetice a diverselor categorii de alimente (protide, lipi-de, glucide) in organism, care, In consecinta, ar putea fi inter' schimbabile in ratia alimentara, fara consednte negative. I. a. trebuie in-sa corectata prin notiunea de *actiune dinamica sped-fica a alimentelor. In plus, nu se ia in considerare decat valoarea calorica a alimentelor si se ignora valoarea acestora ca sursa de materiale necesare in edificarea si intretinerea tesu-turilor. Din acest punct de vedere, protidele, lipidele si glud-dele nu pot fi inlocuite unele prin altele fara afectarea, uneori grava, a echilibrului nutritiv indeosebi in perioada de crestere a organismului.

IZODONT, adj. / **isodonte**, adj. / **isodontic**. [Ofr. *isos* = *egai*; *odous*, *odontos* = *dinte*.] Care are toti dintii de acelasi tip. Stare normala la reptile, i, reprezinta o malformatie la om.

IZODOZA, s. f. / **isodose**, s. f. / **isodose**. [Cjr. *isos* = *egai*, *dosis* = *actwMM* de. a *da*.] Suprafetele care rezulta din unirea

IZOELECTRIC

tuturor punctelor la nivelul **carora are loc absorbtia unor doze** egale de energie radianta.

IZOELECTRIC, adj. / isoelectrique, adj. / isoelectric. [Gjr. *isos* = *egai*; *elektron* = *cfithiimbar*, corp care se electriceaza prin frecare.] Care este identic In ceea ce priveste potentialul electric. Care se mentine la acelasi potential electric.
IZOELECTROFOCALIZARE, s. f. / iso61ectrofocalisation, s. f. / isoelectric focusing. [Cjr. *isos* = *egai*; *elektron* = *chihiuin-6ar*, corp care se electriceaza prin frecare; [at. *focus* = *cumin*, *utiliz.at* cu *sensu*] de *foc.a.r* *weep and din sec. XIX.*] Sin.: electrofocalizare (v.).

IZOENZIMA, s. f. / isoenzyme, s. f. / isoenzyme. [*<^r. isos* = *egal*; *en* = *in*; *zyme* = *ferment*, *drojdie.*.] Denumire generi-ca pentru varietatile moleculare ale unui sistem enzimatic, care au aproape aceeasi activitate asupra unui substrat, dar care se disting Intre ele prin proprietatile fizicochimice, tinand une-ori de diferețe minime In structura si aranjamentului polipepti-dic si localizarea lor tisulara. Ex.: creatin kinaza poseda i. cu localizare musculara, cardiaca si cerebrala. Sin.: izozima.

IZOGENIC, adj. / isogenique, adj. / isogeneic, isogenic. {Cjr. *isos* = *egal*; *gemia* = *a produce.*} Caracteristica unor indivizi (homo- sau heterozigoti) care au acelasi patrimoniu genetic. Ex.: gemenii monozigoti. Sin.: izolog, singenic.

IZOGNAT, adj. / isognate, adj. / isognate. [Cfr. *isos* = *egai*; *gnathos* = *fa[cd, maffiar.*] Care are creste alveolare superi-oare si inferioare egale, cu aceeasi deschidere de arc. In ocluzie, dintii care vin cap la cap.

IZOGREFA, s. f. / isogrefe, s. f. / isograft. [*<yT. isoo-ia* *egaC*; *int. gruphiim*, *din gr. grapheion* = *pe.ni-f.ii de scris, 6riceag de attoit, de la graphein* = *a scrie.*] *Grefa care se realizeaza cu un grefon prelevat de la un individ *izogenic cu pritorul (de la gemeni monozigoti sau, in experientele de laborator, de la un animal de rasa pura). Sin.: grefa izogenica, izologa sau singenica. V. si homogrefa.

IZOGRUP, adj. / isogroupe, adj. / isogroup. [Qr. *isos* = *egal*, *fr. groups*, *din itai. gruppo* = *nod, asamKiare*; *germ. krup-pa.*] Termen utilizat cu referire la doi sau mai multi indivizi care au acelasi grup sanguin. Ex.: transfuzie i.

IZOHEMAGLUTINARE, s. f. / isoh6magglutination, s. f. / isoh(a)emagglutination. {Qr. *isos* = *egai*; *hciima*, *-atos* = *sange*; [at. *agglutinare* = *a dpi, a uni.*] Aglutinarea eritrocitelor care apare atunci cand sangele a doi indivizi din aceeasi specie (dar cu grup sanguin diferit) este pus In contact, cauzata de izohemaglutinine (izoantigeni care aglutineaza hematiile). Sin.: izoaglutinare.

IZHEMOLIZA, s. f. / isoh6molyse, s. f. / isoh(a)emolysis. [Qr. *isos* = *egai*; *bairna*, *-atos* = *sange*; *lysis* = *distrugere*, de [a *lveia* = *a distruge.*] Hemoliza produsa prin *izohemolizine.

IZHEMOLIZINA, s. f. / isohemolysin, s. f. / isoh(a)emo-lysin. [Qr. *isos* = *egal*; *haima*, *-atos* = *sange*; *lysis* = *dis-trugere*, de [a *lyein* = *a distruge*; *-ina.*] *Izoaglutinina care provoaca 'hemoliza. Ex.: i. anti-A continuta In sangele unor subiecti cu *grupa sanguina 0, denumiti "donatori universali periculosi".

IZOICONIE, s. f. / isoiconie, s. f. / isoiconia. [Qr. *isos* = *ega*; *eikon*, *-orios* = *imagine.*] Sin.: izeiconie (v.).

IZOIMUNIZARE, s. f. / iso-immunisation, s. f. / isoimmunization. [Cjr. *isos* = *ega*; [at. *immunis* = *scutit, apdrat, de la. in* = [ipsit di, *munus* = *o6[igatie.*] Fenomenul de aparitie a anticorpilor (*izoanticorpi) Intr-un organism ca urmare a con-tactului cu un antigen provenit dintr-un alt organism din aceeasi specie (*izoantigen). Ex.: In accidente In cazul *transfuziei sanguine.

IZOLARE, s. f. / isolement, s. m. / isolation. [Ital. *isolate* = *separat ca. o insula (isota)*, *din [at. insula* = *insula.*] 1) Acti-

IZOPATIE

nea de a desparti, de a separa. 2) Actiune epidemiologica prin care omul bolnav sau purtatorul de germeni este sepa-rat de alte persoane In perioada cat este contagios.

IZOLEUCINA, s. f. / isoleucine, s. f. / isoleucine. Aminoacid rezultat din hidroliza *fibrinei si a altor proteine. Este esential pentru cresterea optima a copilului si In echilibrul azotului la adult. Concentratia sa (ca si a *izomerului sau optic: alo-izo-leucina) creste considerabil In *boala urinei cu miros de sirop de artar.

IZOLOG, adj. / isologue, adj. / isologous. [Cfr. *isos* = *egai*; *logos* = *raport, rdatie.*] Sin.: izogenic (v.).

IZOMERAZA, s. f. / isomerase, s. f. / isomerase. [Qr. *isos* = *egai*; *meros* = *parte*; *-ozd.*] Clasa majora de enzime care catalizeaza procesele de izomerizare.

IZOMERI, s. m. pi. / isomeres, s. m. pi. / isomers. [Cjr. *isos* = *egai*; *meros* = *parte.*] Substante cu aceeasi compozitie chimica (formula bruta), dar cu aranjarea atomilor diferita si, deci, cu In-susiri fizico-chimice deosebite.

IZOMERIE, s. f. / isomerie, s. f. / isomerism. [Gjr. *isos* = *egai*; *meros* = *parte.*] Stare ce caracterizeaza doi sau mai multi compusi chimici care, posedand aceeasi formula molecu-lara (deci identici din punct de vedere al compozitiei cantitati-ve si al masei moleculare), se disting prin anumite proprietati fizice sau chimice datorita variatiilor In dispunerea atomilor in interiorul moleculei. Tipuri: 1) /. *cis-trans*, In care izomerii difera prin dispozitia spatiala a doua legaturi duble fata de una sim-pla (configuratie moleculara). 2) /. *de compensatie*, cand o molecula cu mai multi atomi asimetrici poseda un plan de sime-trie. 3) /. *dinamica* sau desmotropie, echilibrul Intre doua forme ale aceleiasi molecule organice. 4) /. *de functie*, cand izomerii au functii diferite. 5) /. *geometrica*, In raport cu o dubia lega-tura sau un ciclu. 6) /. *de nucleu*, prin substituenti plasati in locuri diferite pe un nucleu al unui compus ciclic. 7) /. *nu-cleara*, data de nuclee atomice diferite cu acelasi numar de masa. 8) /. *optica*, data de pozitia radicalilor pe un atom asi-metric. 9) /. *de pozitie*, data de doi compusi ce contin aceeasi grupare functionala, dar plasata In pozitii diferite. 10) /. *spate/a sau stereoizomerie*, cand exista doi izomeri, dintre care unul este imaginea In oglinda a celuilalt.

IZOMERIZARE, s. f. / isomerisation, s. f. / isomerism. [Qr. *isos* = *egai*; *meros* = *parte.*] Formarea de *izomeri.

IZOMETRIC, adj. / isometrique, adj. / isometric. [Cjr. *isos* = *egal*; *metron* = *masura.*] Care ramane de dimensiuni egale, care nu antreneaza modificari ale dimensiunilor. Ex.: contractie musculara i.

IZOMETROPIE, s. f. / isotropie, s. f. / isometropla. [Cjr. *isos* = *egai*; *metron* = *masurd*; *ops, opos* = *vedere, v&z.*] Egalitate In refractie la ambii ochi.

IZOMORFISM, s. n. / isomorphisme, s. m. / isomorphism. [Gjr. *isos* = *egai*; *morphe* - *forma*; *-ism.*] 1) Identitate de forma. 2) Proprietatea unor substante cu compozitie chimica diferita, dar cu structura Inrudita, de a cristaliza In aceleasi forme structurale.

IZONIAZIDA, s. f. / isoniazide, s. f. / isoniazid. CsH[^]O *Antituberculos major obtinut prin sinteza (sub forma de cris-tale albe sau transparente). Se administreaza *per os*, parente-ral sau local si are actiune bactericida cu spectru limitat doar la specia *Mycobacterium tuberculosis*. Antidotul pentru intoxica-tia cu i. este piridoxina (*vitamina Bg). Sin.: izonicotinilhidrazina. Abrev.: HIN, INH.

IZONICOTINILHIDRAZINA / isonicotinyhydrazine / isonicotino-ylhydrazine. Sin.: izoniazida (v.).

IZOPATIE, s. f. / isopathie, s. f. / isopathy. [Qr. *isos* = *egai*; *pathos* = *Boaio.*] Tratamentul bolilor cu ajutorul produsilor re-zultati din boala sau cu material provenit din organul afectat.

IZOPREN

IZOPREN, s. m. / **isoprene**, s. m. / **isopren**. Hidrocarbura nesaturata (CsHg), volatilă, lichidă, monomer de bază în producerea cauducului sintetic. I. reprezintă, de asemenea, un corp ancestral al izoprenoizilor. Într-o compoziție terpenică și a carotenoizilor.

IZOPRENOID, adj. / **isoprenoide**, adj. / **isoprenoid**. Care are o structură asemănătoare cu a izoprenului. Este cazul unei familii de molecule lipidice având un schelet carbonat bazat pe unități multiple de izopren cu cind atomi de carbon. Ex.: acidul retinoic și colesterolul.

IZOPTER, s. n. / **isoptere**, s. m. / **isopter**. [Cfr. **isos** = **egai**; **opios** = **viziđi**, de la **optesthai** = a vedea.] Termen utilizat în perimetrii pentru a desemna linia ce reunește punctele ale "câmpului vizual corespunzătoare aceleiași sensibilități retiniene. 1. normal are o formă aproape drculară.

IZOSEXUAL, adj. / **isosexuel**, -elle, adj. / **isosexual**. [C, T. **isos** = **egai**; tat. **sexualis** = referitor [a se[^] de [a **sexus** = se[^]] Cu evoluție sexuală normală, conforma *sexului genetic și gonadic al subiectului.

IZOSPORIDIOZA, s. f. / **isosporidioză**, s. f. / **isosporiasis**. [(J. T. **isos** = **egai**; [at. **spora** - sa. ina. nta., de. ia **sperein** = a. insamdnă; -ozd.] Boala determinată de infecția cu sporozoa din genul *Isospora* (*I. belli* - la om), manifestată prin diaree severă la persoanele cu imunopresie (*SIDA).

IZOSTENURIE, s. f. / **isostenurie**, s. f. / **isostenuria**. [(Yr. **isos** = **egai**; **stheos** = forfo, wncentrăție; **ouron** = urina.] Eliminarea unei urine finale cu o presiune osmotică constantă, aproximativ egală cu a plasmii dealbuminate (aprox. 330 mOsm/l).

IZOSTERIE, s. f. / **isosterie**, s. f. / **isosteria**. {Cjr. **isos** = **egai**; **stereos** = solid, m relief.] Proprietatea unor substanțe de a avea aceleiași structuri spațiale, fără să aibă compoziții chimice identice. Așa se explică în terapeutică antagonismul de tip competitiv.

IZOTERM, adj. / **isotherme**, adj. / **isothermal**. [Cfr. **isos** = **egai**; **thermos** = cold, de. Ca **therme** = căldură.] 1) Caracteristică unui fenomen termodinamic care se petrece fără modificarea temperaturii. 2) În general, care prezintă aceeași temperatură. Sin.: izotermic.

IZOTERMIC, adj. / **isothermique**, adj. / **isothermic**. [Qr. **isos** = **egai**; **thermos** = căld, de. la **therme** = căldură.] Sin.: izotermic

IZOTERMOGNOZIE, s. f. / **isothermognozie**, s. f. / **isothermognozis**. [Cjr. **isos** = **egai**; **thermos** = căld, de. ia **therme** = căldură; **gnosis** = cunoaștere, de [a **gnonai** = a cunoaște.] Sensibilitate patologică în care durerea și frigul sunt percepute ca senzație de căldură.

IZOTIP, s. n. / **isotype**, s. m. / **isotype**. [Cf. T. **isos** = **egai**; **typos** = tip, modd, marcCL] Imunoglobuline care prezintă aceleiași caractere specifice la toți indivizii unei specii. V. și izotipie, alotip, idiotip.

IZOTIPIE, s. f. / **isotypie**, s. f. / **isotypia**. [Cjr. **isos** = **egai**; **typos** = tip, modd, marcCL] Identitatea caracteristicilor specifi-

IZOZIMA

ce ale imunoglobulinelor la toți indivizii unei aceleiași specii. V. și alotip, idiotip izotip.

IZOTON, adj. / **isotone**, adj. / **isotone**. [Qr. **isos** = **egai**; **toaos** = **tensiune**.] 1) Termen utilizat cu referire la *presiunea osmotică a două fluide, dintre care unul este, de obicei, plasma sanguină; care are aceeași presiune osmotică cu a plasmii. Sin.: izoosmotic. 2) Denumirea unui fenomen (contractie musculară) în timpul căreia tensiunea rămâne constantă. Ex.: contractie ventriculară.

IZOTONIE, s. f. / **isotonie**, s. f. / **isotonia**. [Qr. **isos** = **egai**; **toaos** = **tensiune**.] Proprietatea unui lichid sau a unei soluții de a avea o presiune osmotică egală cu cea a unei alte soluții, luată ca referință (în medicina, presiunea osmotică a plasmii).

IZOTOP. V. izotopi.

IZOTOP RADIOACTIV / **isotope radioactive** / **radioactive isotopes**, labeled isotopes. Denumire generică pentru diverși atomi cu nuclee instabile care, prin dezintegrare, emit radiații ionizante de tip α , β și γ . După modul de obținere, i. r. pot fi naturali și artificiali. Datorită emisie de radiații, ei pot fi detectați și de aceea sunt utilizați ca trăsori în cercetarea aproape a tuturor proceselor fundamentale din medicina. Multe dintre desoperirile contemporane sunt legate de metodele cu trăsori. În practica medicală, radioizotopii sunt utilizați în cadrul *medicinii nucleare, atât în scop diagnostic, cât și în scop terapeutic. Sin.: radioizotop. V. și radioactivitate, radiofarmaceutic.

IZOTOPI, s. m. pi. / **isotopes**, s. m. pi. / **isotopes**, [^r. **isos** = **egai**; **topos** = loc.] Atomi ai aceleiași element, deci cu același număr atomic (Z) și proprietăți chimice identice, dar cu numere de masă (A) diferite și, în consecință, cu proprietăți fizice unele foarte diferite. Variația numărului de masă se obține prin variația numărului de neutroni. Unii izotopi sunt stabili, alții radioactivi. V. izotop radioactiv.

IZOTOPIC, adj. / **isotopique**, adj. / **isotopic**. [Qr. **isos** = **egai**; **topikos** = de [oc, de ia **topos** = loc.] Referitor la *izotopi radioactivi sau stabili. Ex.: compoziție /., procentajul diversilor izotopi dintr-un amestec: *concentrație i.*, concentrația unui anumit izotop într-un amestec dat.

IZOTROP, adj. / **isotrope**, adj. / **isotropic**. [^r. **isos** = **egai**; **trope** = întoarcere, de la **trepein** = a întoarce.] Proprietate a unui corp de a se comporta identic, din punct de vedere optic, în toate direcțiile. Fenomenul se explică prin lipsa organizării sistematice a traiectoriei electronului de legătură. Este cazul gazelor, lichidelor și al corpurilor amorphe. V. și anizotrop.

IZOVOLUMETRIC, adj. / **isovolumetrique**, adj. / **isovolumetric**. [Cf. T. **isos** = **egai**; lot. **votumen**, -inis = sui de fdrtie, de. ia **volvere** = ff rasuci, a lnoa.rti; gr. **metron** = măsură.] Caracteristică a intervalului care separă închiderea valvulelor sigmoide de deschiderea valvelor atrioventriculare.

IZOZIMA, s. f. / **isozyme**, s. f. / **isozyme**. [Qr. **isos** = **egai**; (**en** = m); **zyme** = ferment, drojdie.] Sin.: izoenzima (v.).

IMBALSAMARE, s. f. / embaumement, s. m. / embalming. [[at. *in* = *in*; *balsamum* = *fiakam*.] Tratament aplicat cadavrelor in scopul conservarii. Consta in injectarea, dupa drenaj, in vase si in viscere, a unor solutii chimice si conservante. Sin.: tanato-praxie.

IMBATRANIRE, s. f. / vieillissement, s. m. / ageing. [Lot. *in* = *in*; *betramis* = *veteranus* = *vecki in serviciu, Bdtran*.] Sin.: senescenta (v.).

IMPACHETARE, s. f. / empaquetage, s. m. / packing up. [Lot. *m* = *in*; fr. *paquet*, din oiandeză *pak*.] Procedure utila in tratamentul adjuvant al unor boli acute sau cronice, indeosebi in reumatism. t. se poate face cu apa sau namol te-rapeutic etc.

INCAPSIDARE, s. f. / encapsidation, s. f. / packing. [Lot. *in* = *in*; *capsa* = *culie*.] Impachetarea materialului genetic in interiorul unei capside virale.

INCARCERARE, s. f. / incarceration, s. f. / incarceration. [Lat. mediev. *incarcerure*, de. (*a m* = *in*, *career*, *-ris* = &i-cHisoare..] Termen pulin utilizat, sin. cu *strangulare.

INCALTAMINTE ORTOPEDICA / chaussure orthopedique / orthop(a)edic shoe. 1. fabricata dupa masurari prealabile, conform unui model adecvat, in vederea atenuarii dificultatilor la mers determinate de diferite anomalii ale piciorului.

INCARCARE VIRALA PLASMAICA / charge virale plasmalique / viral load. Cantitatea de ARN al HIV-1 masurata prin diferite tehnici de amplificare. Reprezinta eel mai bun criteriu actual pentru evaluarea replicarii virusului in organism si, in consecinta, are valoare predictiva in evaluarea evolutiei bolii. Rezultatul se exprima in numar de copii sau echivalent de copii virale pe ml de plasma. Este considerata crescuta o i. v. de peste 30000 copii/ml plasma si joasa (slaba) daca are valoarea sub 5000 copii/ml. V. SIDA si HIV.

INCARUNIIRE, s. T. / canilie, s. f. / canilies. [Lat. *in* = *in*; *canus* = *sur*, *carunt*.] Sin.: canilie (v.).

INCHISTARE, s. f. / enkystement, s. m. / encystment. [Lat. *in* = *in*; gr. *kyslis* = *sac*, *vezica*.] Proces de formare a unui strat de tesut conjunctiv in jurul unei leziuni, al unui proces patologic sau corp strain, care sunt astfel izolate de tesuturile invecinate.

INCHISTAT, adj. / enkyste, -e, adj. / encysted. [Lat. *in* -*m*; ar. *kyslis* = *sac*, *vezici*.] Despre o formaliune patologica care a fost izolata de tesuturile invecinate printr-o membrana sau capsula conjunctiva. Ex.: abces i.

INCRUSTARE, s. f. / incrustation, s. f., entartrage, s. m. / incrustation. [Lat. *incrustatio*, *-onis* = *twbr&c-Wt a. perelilor*

GIOVANNI BAPIISTA MORGAGNI (1682-1771), anatomist Italian. Numele sau a ramas asociat denu-mirii unor formajuni anatomice, dar **Morgagni** s-a dis-lins indeosebi prin concepjia anatomica a bolilor, care a revolutionat gandirea medicala. La 23 de ani, ca asis-lent al ilustrului **Antonio Valsalva**, ia **Bologna**, **Morgagni**, impotliva ideii dominante din acea vreme conform careia bolile nu aveau caracteristici speci-fice, a afirmat ca fiecarei boli ii corespind alterari anatomice dislincte, proprii. Simptomele bolilor, afirma **Morgagni**, „*sunt striga-tul organelor suferinde*”. Lucrand cu melicolozitate si rabdare, el a publicat cartea in care a prezentat concepte sa abia la varsta de 79 de ani, cand pro-bele acumulate erau inatacabile. Titlul car-tii rezuma aceasta concepjie: *De sedibus et causis morborum per anatomen indagafis*. Aceasta opera capitala a insemnat intemeierea anatomiei patologice si, rotodata, preludivul nasterii, in **Frania**, a clinicii medicale. O alta carte scrisa de **Morgagni**, mlitulata *Adversaria anatomia prima*, a insemnat eliberarea de cultul pentru **Galen** si **Celsus**.

cu *Imm* sau *marmurul*, de [a **incrustare** = a *acopm* cu un *strat*.] Depunere de precipitate ale diferitelor saruri, care se gasesc in organism in stare de solutie, pe anumite mucoase, pe diferite elemente celulare, ori in jurul unor paraziti in faza de Inchistare (*Trichinella*). Var.: **incrustare**.

INEC, s. n. / noyade, s. f. / drowning. [Lat. *in* « *in*; *necare* = a *ucide*.] Asfixie mecanica provocata fie prin invadarea cailor respiratorii de catre un lichid, fie prin stop cardiorespirator reflex in contact cu apa, fenomen denumit "hidroculie".

INFUNDARE, s. f. / enfoncement, s. m. / hollowing. [Lat. *in* = *in*; *fundus* = *fund*.] Proces caracteristic unor fracturi osoase incomplete, observat la nivelul craniului (indeosebi), bazinului si coastelor.

INGHETARE, s. f. / congelation, s. f. / freezing. [Lat. *in* = *in*; *glaciare* = a *mghef:a*.] Sin.: congelare (v.).

INGRIJIRI INTENSIVE / soins intensifs / intensive care. Sin.: terapie intensiva (v.).

INHUMARE, s. f. / inhumation / burial. Depunerea in pamant a corpului uman lipsit de viata, cu ceremonia conforma obiceiurilor.

INLANTUIRE GENICA / liaison genelique, enchainement genelique / linkage. Sin.: linkage (v.).

INNASCUT, adj. / inne, -e, adj. / congenital. [Lat. *in* = *in*; *nasci* = a se *naste*] Sin.: congenital (v.).

INREGISTRARE, s. f. / enregistrement, s. m. / record. [Lat. *in* = *in*; *regesta*, *-orum* = *registru*, *iiste*.] 1) Consemnarea unui act medical intr-un document. 2) Reproducerea pe hartie a unui fenomen periodic. Ex.: 'electrocardiograma, 'sfigmo-grama etc. 3) Inregistrarea raporturilor pozitionale dintre dinlii antagonisli printr-o amprenta din material plastic.

INSAMANTARE, s. f. / ensemencement, s. m. / seeding. {Lat. *in* = *in*; *semen*, *-inis* = *samantd*.} Introducerea unui microorganism intr-un *mediu de cultura. Sin. utilizat uneori pentru inseminare (v.). V. si coprocultura, hemocultura.

INSAMANTARE ARIIFICIALA / ensemencement arlificiel / artificial seeding. V. fecundare *in vitro*, fecundare *in vivo* si transfer de embrion.

INSURUBARE, s. f. / vissage, s. m. / screwing. [Lat. *in* ° *In*; *gem. dial. Schrube* = *suru6*.] Imobilizarea fragmentelor unui os fracturat, menlinute in contact prin unui sau mai multe suruburi.

INLINDERE, s. f. / extension, s. f. / extension. [Lat. *iatea-dere* = a *inlinda spre*.] Accident traumatic prin suprasolicitarea fibrelor unui muschi peste posibilitatile lor de inlindere, pana la ruptura musculara.

INTARCARE

INTARCARE, s. f. / sevrage, s. m. / ablactation, weaning.

[Lat. *in* - *in*; gr. *tsarkos* = ^wc.\ 1) Trecerea de la alaptarea la san a sugarului la alimentatia artificiala. 2) Trecerea de la o alimentatie exclusiv cu lapte (alaptare materna sau artificiala) la o alimentatie diversificata. Aceasta a doua T. se produce, in general, intre varsta de 3 luni si cea de 6 luni. 3) Pri-varea unui toxicoman de drogul sau obisnuit. Se efectueaza in cadrul curei de dezintoxicare. Obs.: in engl. exista termeni diferiti pentru semnificatiile 1 (*ablactation*) si 2 (*weaning*), iar *m* romana, pentru semnificatia 2 se utilizeaza termenul de *sevrage.

INTARZIERE MENTALA / retardement mental / mental retardation. V. debilitate mentala si oligofrenie.

INTEPATURA, s. f. / piqre, s. f. / prick, bite (of insect). [Lot. *in* = *in*; sl. *cepali* = l.e.a.pQ.] 1) Perforare a pielii cu un ac sau la iteta pentru obtinerea unei probe de sange. 2) Perforarea pielii si leziunea consecutiva acesteia, provocate de

INVATARE

catre un obiect ascultit, un animal sau o planta. 1. de origine animala sunt provocate de diferitele lipuri de aparate de Intepare ate acestora (tepi, ace, carlige sau celule vezicante) si provoaca reactii locale sau generale foarte variate, evidente si uneori grave, in cazul cand prin 'i. au patruns 'in organism toxine sau veninuri. T. de plante sunt provocate de catre spini sau perii urticantii (urzica). Obs.: In franceza *piqure* 'inseamna si injectie.

INVATARE, s. f. / apprentissage, s. m. / learning. [Lat. *in* = *in*; *viliare* = *a strica.*, *a attera.*] Proces psihomotor datorita caruia un subject dobandeste cunostinte si modalitati de ac-liune care li favorizeaza adaptarea si reactii mai flexibile la conditiile de existenta. 1. conslituie o schimbare adaptativa observata in comportamentului organismului si care rezulta din interactiunea acestuia cu mediul. Ea nu conditiioneaza doar achizitiile individuale (cunostinte, deprinderi etc.), ci participa la conturarea 'ntregii personalitati.

RENE THEOPHILE HYACINTHE LAENNEC (1784-1826), eel mat mare clinician de la inceputul secolului al XIX-lea, perioada in care, in Franta, se naste medi-cina moderns. Revoluja franceza si apoi cea industrials au generat o modificare profiinda a inva)amantului medical, caruia statui i-a acordat un statut moral si material. S-a renun^at la vechile carp medicale dogmatice §1 s-a stimulat competita reala, prin introducerea concursu-rilor. Ca urmare, la Paris apare a pleiada de clinicieni

aprecia^i drept „cet mai straiucifi profesori de medicina pe care i-a vazut vreodata omenirea” (Lang). **Laennec**, prin geniul sail si capacitatea de munci (desi a fost, el insusi, bolnav), a dezvoltat metoda observable! obiective, sis-tematice: „Jara diagnostic nit exista tratament rafiona”. In 1816 a inventat stetoscopul, iar in 1819 a publicat *Traits de l'auscultation mediate*, editia definitiva aparand in 1823. Promoter al observatiei sistematice a bolnavului, formulata cu precizie si confruntata cu datele de anatomic patologica, Laennec a contribuit la crearea bazeilor semeiologiei ciinice moderne.

JACKSONIAN, adj. / **jacksonien**, -enne, adj. / **jacksonian**. [fohn *Hughlings Jackson*, *neuroCog engCez*, *Lon-dra*, 1835-1911.] Care se refera la manifestarile epileptice descrise de Jackson. Ex.: convulsii j., *epilepsie j.

JAMAIS VU / jamais vu / jamais vu. [J~r. *jamais* = *nicio-tiata*; *vu* = *vazut*, de [a *voir* = a *Video*.] Tulburare a per-ceptiei, constand in nerecunoasterea unor oameni si locuri familiars. Poate aparea in accesul epileptic.

JAMBIERA, s. f. / **jambiere**, s. f. / **elastic stocking**. [Lot. *gamba* = *partea din spate a genunfiiuii*, din gr. *kampe* = *curfiurd*, *articutafie*.] Piesa din material textil sau plastic care inconjoara gamba pentru a o acoperi si a o proteja.

JARGONAFAZIE, s. f. / **jargonaphasie**, s. f. / **jargonaphasia**. [fr. *jargon*, *origins*. OMmatope.it.]; gr. a - *priv.j phasis* = *vor-fiwe*.] Alterare a limbajului, care devine incomprehensibil din cauza utilizarii unor foneme sau cuvinte emise unele dupa altele, fara nici o semnificatie. Se observa frecvent in *afazia Wernicke si, mai rar, m *schizofrenie.

JAVELIZARE, s. f. / **javellisation**, s. f. / **javellization**. **Javel**, [ocalitate francezd, de.venitd cartw ai 'Eansuiui, undo se fa-fiva. aciastH apa.] Utilizarea apei de Javel (solutie 5-10% de hipoclorit de potasiu) pentru dezinfectie. V. si clorinare.

JEJUN, s. n. / **jejunum**, s. m. / **jejunum**. NA: **jejunum**. [Lat. mtdic-aiia *jejunum intestinum*, din [at. *ieiunus* = *filtm&ndi nemdncat*.] A doua parte a intestinului subtire. Incepe la nivelul unghiului duodenojejunal si se continuS, fara demarcatie neta, cu *ileonul.

JEJUNITA, s. f. / **jejunite**, s. f. / **jejunitis**. [Lat. me.iiu.alti *jejunum mtestinum*, din [at. *ieiunus* = *flitm-and*, *nemdncat*; -ita.] Inflamatie a jejunului.

JEJUNOPLASTIE, s. f. / **jejunoplastie**, s. f. / **jejunoplasty**. [Lat. medicala *jejunum intestinum*, din [at. *ieiunus* = *fCdm&nd*, *nemdncat*; gr. *plastos* = *modelat*, de la *plassein* = a *forma*, a *modela*.] Operatie destinata modificarii formei si functionarii jejunului.

JEJUNOSTOMIE, s. f. / **jejunostomie**, s. f. / **jejunostomy**. [Lat. medicals *jejunum intestinum*, din [at. *ieiunus* = *fid-inandi nemdncat*; gr. *stoma*, -atos = *JJura*.] Deschiderea ope-ratorie a unei anse jejunale la peretele abdominal. Devine ast-fel posibila insertia unui cateter in jejun, in scopul introducerii unor lichide cu nutrimente sau cu alte substante. J. **se prgc-tica** indeosebi cand 'gastrostomia este imposibila.

JET LAG / jet lag / jet lag. Sin.: decalaj orar (v.).

JUNCTIONAL, adj. / **jonctionel**, -elle, adj. /

junctional. [Lat.

iunctus, de [a *iungere* = a [ega, a uni] Care se refera la

zona *jonctiunii atrioventriculare. **JONCTIUNE**, s. f. / **jonction**, s. f. / **junction**. [Lat. *iunctio*,

*oais = *ieगतUta*, de. [a *iungere* = a *iega*, a *uni*] Legatura Intre doua structuri identice sau diferite. Ex.: j. *dermoepider-mica*, prin fibre de colagen si ciment intercelular amorf, *I. *intercelulare*, *I. *neuromusculara*. V. in continuare.

JONCTIUNE ADERENTA / Jonction adherente / adh(a)erens junction. V. desmozom, hemidesmozom si jonctiuni celulare.

JONCTIUNE ATRIOVENTRICULARA / jonction atrio-ventriculaire / atrioventricular junction. Ansamblul nodului atrioventricular Aschoff-Tawara si al trunchiului fasciculului His.

JONCTIUNI CELULARE / jonctions cellulaires / cellular junctions. Structuri spedralizate si stabile care permit sau Tmpie-dica schimburile intercelulare si mediaza contactele celula-celula si celula-matrice extracelulara. Ele pot fi clasificate in trei categorii: 1) *J. aderente*, care mentin mecanic celulele unele langa altele (v. desmozomi si hemidesmozomi). 2) **J. impermeabile* sau *stranse*, care leaga celulele Intre ele si nu permit trecerea moleculelor de la o celula la alta. 3) **J. co-municante*, care permit trecerea moleculelor (cu M, pana la circa 900 Da) de la o celula la alta.

JONCTIUNE CELULA-MATRICE / jonction cellule-matrice / cell-matrix junction. J. care asigura contactul dintre celule ?i

*matricea extracelulara prin conectarea *actinei de la nivelul cito-scheletului cu 'fibronectina. Legarea actinei se efectueaza prin intermediul receptorului pentru fibronectina si este mediata de o serie de proteine de atasare, ca a-actinina, *vinculina si *talina.

JONCTIUNE COMUNICANTA / jonction communicante / gap junction. J. Intre doua celule formata din mai multe canale care permit trecerea moleculelor cu M, de pana la 900 Da. Fiecare canal (cu diametrul de circa 7 nm) este delimitat de sase structuri hexagonale denumite conexoni. Un conaxon este alcatuit dintr-un singur tip de proteina transmembranara, denu-mita conexina (M, 280-320 kDa), al carei lant polipeptidic (280 de aminoacizi) strabate de patru ori plasmalema. Cele patru domenii prezinta o structura secundara de tip a-helix, al treilea domeniu fiind *amfipatic. Conexonii din membranele celulelor Invecinate sunt de ordinul sutelor In j. c. si se afla dispusi cap la cap, formand un canal de comunicare continuu Intre dto-plasmele celor doua celule. J. c. prezinta doua conformatii

JONCTIUNE ETANSA

distincte: inchisa și deschisa. Permeabilitatea j. c. este dependentă de pH, Ca²⁺ liber din citosol, valoarea potențialului de membrană și de o serie de semnale chimice extracelulare. Ele au un rol determinant în funcționarea normală a celulelor asociate în țesuturi. *Sinapsele chimice sunt, de asemenea, j. c. Sin.: jonctiune de tip gap.

JONCTIUNE ETANSA / jonction etanche / tight junction. Sin.: jonctiune impermeabilă (v.).

JONCTIUNE IMPERMEABILĂ / jonction impermeable / tight junction. J. intercelulară specializată prin care două membrane plasmactice sunt situate doar la 1-2 nm. Acest tip de j. este prezent în deosebi la nivelul suprafeței apicale a celulelor din epitelii simple, împiedicând trecerea moleculelor între aceste celule, ca și difuziunea laterală a proteinelor membranare între domeniile apical și bazolateral ale membranei plasmactice. Sin.: jonctiune etansă, jonctiune stransă, *zonula occludens*.

JONCTIUNE NEUROMUSCULARĂ / jonction neuromusculaire / neuromuscular junction. J. realizată prin contactul a trei tipuri de celule: celule nervoase, celule Schwann și fibre musculare. Fibra musculară este în contact cu un neuron motor care transmite impulsurile nervoase de la sistemul nervos central, prin intermediul unui neuromediator, asemănător modului în care sunt transmise impulsurile între neuroni la nivelul sinapselor. Neuromediatorul este eliberat din vezicule la extremitatea motoneuronului într-o fanta, de unde difuzează în placa motorie a fibrei musculare, provocând depolarizarea membranei. Când valoarea depolarizării atinge un nivel critic, în fibra musculară se generează un potențial de acțiune.

JONCTIUNE STRANSĂ / jonction seree / tight junction. Sin.: jonctiune impermeabilă (v.).

JONCTIUNE DE TIP GAP / jonction de type gap / gap junction. Sin.: jonctiune comunicantă (v.).

JOULE, s. m. / Joule, s. m. / Joule. [James Prescott Joule, fizician englez, 1818-1889.] Unitate de măsură a energiei și a lucrului mecanic (înlocuind ergul) sau a cantității de căldură (înlocuind caloria) în SI. Un j. este egal cu lucrul mecanic efectuat de forța de un newton când punctului ei de aplicare se deplasează cu un metru în direcția și sensul forței. 1 joule = 10⁷ ergi - 0,239 calorii.

JUGAL, adj. / jugal, -ale, -aux, adj. / jugal. [Lot. *iugalis* = re. fe. ntor [a jug, de. [a *iigum* = jug.] 1) Care uneste, care efectuează o conexiune (anatomică). 2) Care se referă la obraz.

JUGULĂ, vb. / juguler, vb. / jugulate. [Lat. *iugulare* = a înjungkia, de. [a *iugulum* = gat.] 1) A opri o infecție la începuturile sale. 2) A opri extinderea unei epidemii.

JUGULAR, adj. / jugulaire, adj. / jugular. [Lat. *iugulum* = gat.] 1) Care se referă la gat. 2) *Venele j.*, internă și externă. V. tab. anat. - vene.

JUXTAPILORIC

JUGULOGRAMĂ, s. f. / jugulogramme, s. m. / jugular vein tracing. [Lat. *iugulum* = gat; gr. *gramma* = inscriere.] Curba obținută prin înregistrarea pulsului jugular.

JUGUM / jugum / jugum. NA: juga. [Lat. *iugum* = jug.] Formațiune de aspectul unei creste sau al unei depresiuni care uneste două structuri vecine. Tipuri: 1) *Juga alveolară mandibulară*, reliefurile alveolelor dentare pe fața anterioară a mandibulei. 2) *Juga alveolară maxilară*, aceleași structuri la nivelul maxilarului superior. 3) *Juga sphenoidate*, porțiune a osului sfenoid care uneste cele două aripi mid.

JULEP, s. n. / julep, s. m. / julep. [-%r. *djulnb*, din *persona gul-ab* = apd de. *trandafin*.] Soluție oficială de 20% guma arabică în apă aromatizată. Se utilizează în calitate de corectiv al *potiunilor și protector al mucoaselor.

JUNGHİ, s. n. / elancement, s. m., lancingation, s. f. / shooting pain, twinge. [Lat. *iugulare* = a înjungkia.] Durere intensă cu caracter intermitent și cu localizare în deosebi to-racă. Apare în afecțiunile pleuropulmonare și cardiace,

JUNGHİ VAQUEZ / elancement de Vaquez / Vaquez's twinge. [Louj's *Henri Vaquez*, medic francez, profesor dt *cii-nicd te.rape.ti tied la Tans*, 1860-1936.] Durere interscapulovertebraală stângă la pacientii cu stenoza mitrală, prin compresiunea dată de atriu stâng mult mărit și destins.

JURAMANTUL LUI HIPOCRATE / le serment d'Hippocrate / Hippocratic Oath. [Lat. *iuramentum* = juramnt, *Hipmrate din Cos*, *pdrinde medicind*, student fi profesor (nu fondator) ai *fcolu din Cos*, 460-375 i.J-f.] J. conceput de Hipocrate, pe care medicii din majoritatea țărilor lumii TI depun la absolvirea facultății, **angajându-se astfel** să respecte regulile eticii profesionale.

JUVENIL, adj. / juvenile, adj. / juvenile. [Ldt. *iuvenilis* = tineresc, de [a *iiivfnis* = *tdndr*.] Care aparține tinereții și copilăriei, care se află în relație cu aceste perioade ale vieții.

JUXTAARTICULAR, adj. / juxta-articulaire, adj. / juxta-articular. [Lat. *juxta* = lângă; *articulării* = referitor la arti-cu-(a)tie.]

Care este situat lângă sau în regiunea unei articulații.

JUXTAGLOMERULAR, adj. / juxtaglomerulaire, adj. / juxtaglomerular. [Lat. *juxta* = lângă; *glomerulus*, dim. de. [a *glomus* = *ghem*.] Care se află în vecinătatea glomerulului renal. V. aparat juxtaglomerular.

JUXTALIMINAR, adj. / juxtaliminaire, adj. / juxtaliminar. [Lat. *juxta* = lângă; *limen*, -m's = *pdfg*, *Rmidt*.] Despre un excitant care este foarte aproape de pragul de percepție sau de reacție. V. infraliminar, supraliminar.

JUXTAPILORIC, adj. / juxtapylorique, adj. / juxtapyloric. [Lat. *juxta* = lângă; [at. *pylorus*, gr. *pyloros* = *portar*, din gr. *pylp*. = *poartă*, *ouros* = *paznit*.] Care este situat în imediata apropiere a pilorului sau a regiunii pilorice a stomacului.

FRANCOIS MAGENDIE (1783-1855), medic si fiziolog

francez. In pna perioada de consacrare a medicinei anatomo-clinice, Magendie a suspnut ca progresul m medicina nu poate veni decat din domeniul fiziologiei experimen-tale. Medic la spitalul l'Hotel Dieu din Paris, a starnit prin ideile sale revolutionare opozitia unor personalitati. Ca urmare, nu a fost acceptat ca profesor la Facultatea de Medicina, dar nedreptatea a fost mult atenuata, prin numirea sa ca profesor la prestigiosul College de France. Magendie s-a interesat de formarea imaginii retiniene, peristaltismul esofa-gului, consecințele absentei anumitor substance din alimenta-tie, intuind astfel no-tiunea de carenia, Cercetarile sale asupra sistemului nervos sunt foarte cunoscute.

Contestand exagerarile adeptilor empirismului, Magendie a deter-minat 0 evouipe decisiva a metodelor experimentale in fiziologie si medicina, punand la baza acestora fizica si chimia. Intre 1821 si 1831 a editat *Journal de physiologie experimentale*, primul dedicat exclusiv fiziologiei. Elevul sau, 'Claude Bernard, va consacra definitiv medicina experimentală.

KAIROMON, s. m. / kairomone, s. f. / kairomone. Substanta chimica sintetizata si eliberata de organisme apartinand unei anumite specii, ce actioneaza ca semnal olfactiv pentru organisme care apartin unei alte specii.

KALA AZAR / kala azar / kala azar. [J-Kndiisa *kala azar* = febră neagra.] Sin.: boala kala azar (v.).

KALICREINA, s. f. / kallistreine, s. f. / kallistrein. [C;r. *kallikreas* = pancreas; -ina.] Enzima proteolitica (serinpro-teaza) care scindeaza "kininogenul (cu formarea *kininelor) si activeaza *plasminogenul. A fost identificata Tn plasma, limfa, urina, saliva si alte secretii exocrine (ex.: pancreatica). Exista doua tipuri de k.: 1) *K. plasmatica* (formata din *prekalicreina) hidrolizeaza *kininogenul cu greutate moleculara mare, pro-ducand *bradikina. De asemenea, activeaza factorii coagulant XII si VII si plasminogenul. Se gaseste Tn plasma sanguina. 2) *K. tisulara* cili/eaaza kininogenul cu masa moleculara mica, generand *kalidina. Se gaseste Tn limfa, urina, saliva, secretie pancreatica. V. si kinine.

KALIDINA, s. f. / kallidine, s. f. / kallidin. Deca-peptid din grupul *kininelor, produs prin actiunea *kalicreinelor tisulare asupra *kininogenului cu greutate moleculara mica. Are pro-prietati vasodilatatoare, creste permeabilitatea capilara si secre-tia unor glande (glandele salivare). Sin.: lizil-bradikina.

KALIEMIE, s. f. / kaliemie, s. f. / kali(a)emia. [fir. *kali* = potasa; gr. *haima*, -atos = sdrye.] Prezenta sau concentratia potasiului Tn sange, de fapt Tn plasma; V. **tabele constante** biochim.

KALIUM, s. n. / kalium, s. m. / kalium. [Ar. *kali* = *pcitasit*] Sin. desuet pentru potasiu (v.).

KALIURETIC, adj. / kaliuretique, adj. / kaliuretic. Vlr. *kali* = potasa; gT. *ouretikos* = refe-ritor [a urina, de [a *ourea* = ff urina.] Care provoaca eliminarea potasiului Tn urina.

KALIUREZA, s. f. / kaliurie, s. f. / kaliuria. [J?r. *kali* = potasa; gr. *ouresis* = urinare, de [a *ourein* = a wma.] Eliminarea crescuta a potasiului prin urina, Tndeosebi Tn hiperse-cretia glandelor corticosuprarenale.

KALIURIE, s. f. / kaliurie, s. f. / kaliuresis. [Ar. *kali* -potasa; gr. *ouron* = urind.] Prezenta de potasiu Tn urina: normal 1,2-3,5 sau 30-90 mEq/24 ore. Raportul zi/noapte este de 0,25-0,50.

KANAMICINA, s. f. / kanamycine, s. f. / kanamycin. (DCI) Antibiotic izolat din culturile de *Streptomyces kanamyceticus*. Actiune asemanatoare cu a *streptomidnei. Are efect toxic renal si asupra nervului acustic, iar Tn prezent este Tnlocuita frecvent cu 'gentamicina.

KAOLIN, s. n. / kaolin, s. m. / kaolin. [Chineza *kao-liang* = colma, lie. ia. [ocui de undo se e?(tr6gea kaolinui.) Silicat de aluminiu nativ hidratat, utilizat ca absorbant al secretiilor, pan-sament gastric sau substanta auxiliara Tn unele preparate medicamentoase.

KAONI, s. m. pi. / kaoni, s. m. pi. / kaoni. Sin.: mezon K (v. mezon).

KATAL, s. m. / katal, 8. m. / Ratal, [^r. *katalyeia* - a dis-truge., a dizohia, de [a *kata* = in jos, *lyein* = a distruff, a dizohia,] Activitatea catalitica a unei enzime se exprima Tn k. (Kat) sau, de preferinta, Tn submultiplii sai. K. reprezinta can-titatea de enzima care catalizeaza transformarea unui mol de substrat pe secunda. Se Tnlocuieste astfel vechea Unitate In-ternationala.

KEFIR, s. n. / k6fir, s. m. / kefir, kefir. [Cuvant Caucasian,] Bautura lactata acidulata, produsa prin fermentarea laptelui consecutiva adaugarii unei levuri continute Tn "grauntele de kefir". Aliment, k. i se atribuie uneori virtuti terapeutice nu Tntru totii probate experimental. Se sustine, de asemenea, rolul acestui aliment Tn longevitatea locuitorilor din unele zone montane. Var.: chefir.

KELOID, s. n. / ch6loide, s. f. / keloid. [<yr. *kelis* = patO, defect, sau *khele* = cifttle. rac-utui; *eidosis* = forms.] Sin.: che-loid (v.).

KELOIDOZA, s. f. / cheloidoze, s. f. / keloidosis. [C;r. *kelis* = pata, defect, sau *khele* = cCeftde racuCui; *eidosis* = forma; -oza.] Dispozitie Tnnascuta a tesutului conjunctiv subcutanat si a altor organe de a reactiona printr-o proliferare exuberanta.

KELOTOMIE, s. f. / k6lotomie, s. f. / kelotomy, herniotomy. [Gyr. *kele* = Itemio, tlinwra; *tome* = talere, se-ctiune, de [a *tem-nein* = a tdia] Sectionare chirurgicala a agentului de stran-gulare (de regula *bride) Tntr-o *hernie strangulata. V. si hernio-tomie.

KELVIN, s. m. / Kelvin, s. m. / Kelvin. [Sir *William Thomson*, fizician e.ngle.z; 1824-1907, dwenit *Lord Kelvin* in 1892] Unitate fundamentala Tn Sistemul International pentru tempe-ratura termodinamica. Kelvinul, cu simbolul K, este definit ca 1/273,16 din temperatura termodinamica a punctului triplu al apei. Intervalul de un kelvin este egal cu un grad Celsius, dar punctul de pornire al scarii Kelvin este zero absolut: 0 K. Punctul de fuziune a apei pure (de topire a ghetii) la pre-siune atmosferica normala este de 273,16 K (corespunzand la 0°C) si punctul de ebulitie (fierbere) a apei pure la pre-siune atmosferica normala este de 373,16 K (100°C).

KENOFOBIE, s. f. / **kenophobia**, s. f. / **kenophobia**. [Gr. *kenos* = got, vid; *phobos* = frv.d.] Frica exagerata de spatii goaie, libere.

KERATALGIE, s. f. / **keratalgie**, s. f. / **keratalgia**. [Gr. *keras*, *keratos* = corn, cornee; *algos* = durere.] Durere corneana de natura traumatica sau infectioasa.

KERATECTAZIE, s. f. / **keratectasie**, s. f. / **keratectasia**. [Gr. *keras*, *keratos* = cam, comeei *ektasis* = cîfatafie.] *Stafilom cornean cu proeminenta tesutului comeei din cauza unei sub-tieri patologice a acestuia, de natura distrofica sau cicatriceala. K. localizata (centrala sau marginala) sau extinsa la intreaga cornee, survine frecvent Tn urma unei 'keratite inflamatorii grave, Tndeosebi daca aceasta se complice cu hipertonie oculara.

KERATECTOMIE, s. f. / **keratectomie**, s. f. / **keratectomy**. [Gr. *keras*, *keratos* = corn, cornet; *ektome* = e?(cwe.) Excizia chirurgicala a unei portiuni din cornee.

KERATINA, s. f. / **keratine**, s. f. / **keratin**. [Gr. *keras*, *keratos* = corn; -*md.i* Proteina fibroasa, alcatuita din 18 aminoacizi; este bogata Tn sulf, se formeaza Tn stratul cornos al pielii, Tn par si unghii.

KERATINIZARE, s. f. / **keratinisation**, s. f. / **keratinization**. [Gr. *keras*, *keratos* = corn; -*mo.j* 1) Proces prin care celulele stratului bazale ale epidermei (keratinocite) se transforma Tn celule corneene superfidale anucleate si foarte bogate Tn keratina. 2) Modificare patologica a unei mucoase care se infiltreaza cu keratina. V. leucoplazie.

KERATINOCIT, s. n. / **keratinocyte**, s. m. / **keratinocyte**. [Gr. *keras*, *keralos* = corn; -*ina*; *kytos* = ce.tu.i0.] Celula epidermica; sintetizeaza keratina, urmand mai multe stadii Tn diferitele straturi ale pielii.

KERATITA, s. f. / **keratite**, s. f. / **keratitis**. {Gr. *keras*, *keratos* = corn, comee; -*ita*.} Denumire generica a tuturor inflamatiilor *corneei. K. se manifesta prin roseata conjunctivei, durere vie, lacrimare, clipit, fotofobie. Instilatia de colir cu fluoresceina arata o alterare a epiteliului cornean. K. poate fi de origine microbiana, virala, micotica, medicamentoasa sau alergica, de unde existenta a numeroase tipuri de k. V. si test cu fkiore-ceina.

KERATOACANTOM, s. n. / **keratoacanthoma**, s. m. / **keratoacanthoma**. [Gr. *keras*, *keralos* = corn; *akanfjici* = spin; -*oma*.] Tumora cutanata benigna, sub forma unui mic nodul ..rominent care se ulceraza, se turteste si dispare spontan. ^oate fi confundat cu epiteliomul spinocelular.

KERATOCEL, s. n. / **keratocele**, s. f. / **keratocele**. [G- *keras*, *keratos* = corn, comee; *kele* = fiernie, tumor.] Hernia *membranei Descemet printr-o ulceratie corneana invadanta Tn profunzime.

KERATOCON, s. n. / **keratocone**, s. m. / **keratoconus**. [Qr. *keras*, *keratos* = corn, cornee; Cat. *conns*, gr. *konos* = con.] Deformatie conica a polului anterior al ochiului, deci a comeei.

KERATOCONJUNCTIVITA, s. f. / **keratoconjunctivite**, s. f. / **keratoconjunctivitis**. [Cjr. *keras*, *keratos* = corn, comee; lot. *coniunctivus* = care [eagd; -*ita*.] Inflamatie asociata a *corneei si a *conjunctivei.

KERATOCONJUNCTIVITA EPIDEMICA / **kerato-conjunctivite epidemique** / 'epidemic kerato-conjunctivitis. Sin : boala Sanders (v.). **KERATODERMA** / **keratoderma** / **keratoderma**. {GJT. *keras*, -

atos = corn; *derma*, -*uios* = pie[e.] Sin.: keratodermie (v.).

KERATODERMIE, s. f. / **keratodermie**, s. f. / **keratodermia**. [Qr. *keras*, -*atos* = corn; *derma*, -*atos* = pie[e.] Denumire generica pentru hiperplazii ale stratului cornos, cuprinzand anu-mite teritorii. Cele mai frecvente k. sunt palmara si plantara. K. pot fi congenitale si familiale (ex.: 'boala Meleda, boala Thost-Unna) sau pot fi dobandite, Tn cadrul simptomatologiei unor afectiuni diverse (*sifilis, *psoriasis, *eczeme, *lichen etc.)

sau idiopatice (*porokeratoza palmoplantara Mantoux). Sin.: keratoderma, keratodermite.

KERATODERMIE SIMETRICA A EXTREMITATILOR / **k6rato. dermie symetrique des extremities** / **keratosis palmaris et plantaris**. Sin.: boala Thost-Unna (v.).

KERATODERMITA, s. f. / **keratodermite**, s. f. / **keratodermatitis**. [Qr. *keras*, *keratos* = corn; *derma*, -*atos* = mlti -*ita*.] Sin.: keratodermie (v.).

KERATOFACOPROTEZA, s. f. / **keratophacoprothese**, s. f. / **keratophacoprosthesis**. [Qr. *keras*, *keratos* = corn, cornet; *phakos* = [inte, [entild, *prosthesis* = wtdugare, de [a pro = wainte, *thesis* = punere fi *tithenai* = a. pCasa, a pune (confundat cu *prosthesis* = propozitie).] Dispozitiv optic ce este implantat Tn caz de cornee complet opaca, Tn care keratoplastia perforanta nu este posibila. K. este compus dintr-un suport si un dispozitiv optic prin care patrunde lumina.

KERATOGEN, adj. / **keratogene**, adj. / **keratogenous**. [Gjr. *keras*, *keratos* = corn; *gennan* = a produce.] Producator de *keratina.

KERATOglob, s. n. / **keratoglob**, s. m. / **keratoglobus**. [CJT. *keras*, *keralos* = corn, comee; [at. *globus* = glob] Dezvoltare anormala si excesiva a segmentului anterior al ochiului, Tndeosebi a comeei ("megalocornee), Tn absenta oricarei cresteri a presiunii intraoculare. K. este Tntotdeauna bilateral, adesea familial, non-evolutiv, afectand aproape exclusiv barbati si compatibil cu o functie vizuala normala.

KERATOLEUCOM, s. n. / **k6ratoleucome**, s. m. / **keratoleukoma**. YQr. *keras*, *keratos* = corn, comee; *leukos* = alfi, -*oma*.] Leucom cornean.

KERATOLITIC, adj. / **keratolytique**, adj. / **keratolytic**. [Cjr. *keras*, *keratos* = corn; *lytikos* = care distruge, de. la *lvnn* = a distruge..] Agent terapeutic ce exfoliaza stratul cornos al epidermei.

KERATOLIZA, s. f. / **keratolyse**, s. f. / **keratolysis**. [CJT. *keras*, *keratos* = corn; *lysis* = distruge, de. in *lyein* = a distruge..] Separarea si Tndepartarea normala sau patologica a stratului cornos epidermic.

KERATOM, s. n. / **keratome**, s. m. / **keratoma**. [Cjr. *keras*, *keratos* = corn; -*oma*.] Denumire generica pentru leziuni keratinizante, frecvent circumscrise, localizate pe piele. K. difuz *neviform palmar* si *plantar* ar reprezenta localizarea palmoplantara a unui *nev keratozic papulos generalizat.

KERATOM MALIGN DIFUZ CONGENITAL / **keratome malin diffus congenital** / **ichthyosis f(0)etalis**. Apare de la nastere si se caracterizeaza prin hiperkeraloza generalizata, care formeaza o carapace completa; Tmpiedicarea miscarilor antreneaza rapid moartea prin inanitie, asfixie sau infectii. Sin.: ihtioza fetala.

KERATOM SENIL / **keratome senile** / **keratoma senilis**. Sin.: keratoza senila (v.).

KERATOMALACIE, s. f. / **keratomalacie**, s. f. / **keratomalacia**. [Gr. *keras*, *keratos* = corn, comee; *mafakia* = inmui, de [a *malakus* = moaie.] *Keratita profunda, mergand pana la ulcerare si perforare, ce apare la nou-nascutui atreptic, datorita avitaminozei A.

KERATOMEGALIE, s. f. / **k6ratomegalie**, s. f. / **megalocornea**. [Gr. *keras*, *keratos* = corn, comee, *mezas*, *megalos* = mare.] Sin.: megalocornee (v.).

KERATOMETRIE, s. f. / **keratometrie**, s. m. / **keratometry**. [Gr. *keras*, *keratos* = corn, comee, *metron* = miSsurO.] Siri.al oftalmometrie (v.).

KERATOMETRU, s. n. / **keratometre**, s. m. / **keratometer**. [Gr. *keras*, *keratos* = corn, comee; *metron* = masura.] Instrument pentru masurarea curburii comeei.

KERATOMICOZA, s. f. / **keratomycose**, s. f. / **keratomyco. sis**. [Gr. *keras*, *keratos* = corn; *mykes*, *myketos* = ciuperca; i

KERATOPATIE

-ozd.] *Dermatomoicoza limitata la straturile superfidale ale epidermului cornos sau cuticula parului.

KERATOPATIE, s. f. / keratopathie, s. f. / keratopathy. {Cjr. *keras, keratos = corn, comee; pathos = Boala.*} 1) Denumire generica pentru orice boala a *corneei. 2) Afec(iune neinflamatorie a corneei.

KERATOPLASTIE, s. f. / keratoplastie, s. f. / keratoplasty. {J.T. *keras, keratos = corn, comee., plastos = moddat, lie. la. plassem = a forma, a modda.*} Chirurgia plastica a corneei, indeosebi *grefa de cornee, care poate fi: 1) *autogena*, prin grefare de tesut cornean de la celalalt ochi; 2) *lamelara*, transplant al jumatatii anterioare a corneei, 'camera anterioara ramand intacta; 3) *optr'ca*, cu transplant de material cornean pentru Tnlocuirea unei cicatrind, care Tmpiedica vederea; 4) *penetra-tor*, transplant cu sectionare Tn toata grosimea corneei; 5) *re-fractiva*, Tn care corneei transplantate i se corecteaza curbura In prealabil, iar prin tehnica utilizata i se asigura la nivelul ochiului pacientului o curbura corecta.

KERATOPROTEZA, s. f. / keratoprothese, s. f. / keratoprosthesis. {Gjr. *keras, keratos = corn, cornee; prosthesis = cuftugare, de la pro = wainte, thesis = punere fi tithenai = a pLasa, a pune (confundat cu prosthesis = propozitie).*} Grefa unui implant inert transparent la nivelul corneei, practicata Tn caz de leucom cornean extins, Tn cazul cand grefa de cornee nu are sanse de reusita.

KERATOSCOPIE, s. n. / disque k6ratoscopique / keratoscope. {Gjr. *keras, keratos = corn, cornee.; skopos = o6sen'ator, de la skopein = a ve.de.a, a e^andna.*} Instrument marcat cu linii si careuri care permite observarea luminii reflectate pe supra-fata anterioara a corneei si a eventualelor neregularitati Tn caz de *astigmatism. Sin.: disc Placido.

KERATOSCOPIE, s. f. / keratoscopie, s. f. / keratotomy. {J.T. *keras, keratos = corn, comee; skopia = e^aminare, de la skopeia = a vedea, a e?(amina.*} Examinarea corneei cu *keratoscopul, Tn primul rand pentru aprecierea curburii regulate.

KERATOTOMIE, s.f. / keratotomie, s. f. / keratotomy. {Gjr. *keras, keratos = corn, comee; tome = taiere, sectiune, de la temnein = a tctifl.*} Procedeu chirurgical care consta Tn incizia corneei.

KERATOZA, s. f. / keratose, s. f. / keratosis. {Qr. *keras, keratos = corn; -ozo.*} Termen care desemneaza hiperplazia stratului cornos al epidermei, corespunzand histopatologic unei hiperkeratoze ortokeratozice (cand nucleeele celulelor stratului comos au disparut Tn mod normal), sau unei hiperkeratoze para-keratozice (cand celulele stratului cornos Tsi conserva nucleeele). V. Tn continuare.

KERATOZA ACTINICA / keratose actinique / actinic keratosis. Sin.: keratoza senila (v.).

KERATOZA DISEMINATA CIRCUMSCRISA / k6ratose disseminee circonscrite / dyskeratosis congenita. Distrofie congenitala si familiala (cu transmitere dominants) caracterizata prin papule omoase foliculare confluyente, asodate cu keratoder-mie palmoplantara, pahionichie, leucokeratoza bucala, kerati-nizari corneene si tulburari psihice. Sin.: boala Jadassohn-Lewandowsky, pahionichie congenitala.

KERATOZA FOLICULARA INVERSATA / keratose folliculaire inversee / inverted follicular keratosis. Sin.: boala Helwig

KERATOZA SEBOREICA / keratose seborrheique / seborrh(o)ic keratosis. Sin.: veruca seboreica (v.). **KERATOZA SENILA / keratose senile / keratosis senilis.** Leziune cutanata a zonelor descoperite la varstnici, complicand atrofia senila a pielii. Consta Tn pete uscate de culoars bruna, uneori rugoase, care se acopera treptat cu formatiuni cornoase mai mult sau mai putin reliefate, denumite *keratoame senile*.

KINETOTERAPIE

Sub acestea, pielea este neregulata si sangeranda, iar leziuni-le pot degenera Tn epitelium cutanat. Sin.: keratom senil, keratoza actinica.

KERION, s. n. / k6rion, s. m. / kerion. {Cjr. *kerion = fogure.*} Forma de dermatomoicoza inflamatorie provocata de tricoftioni. Are aspect de placa rotunda sau ovalara, proeminenta, rosie, zemuinda.

KEROZA, s. f. / keros, s. f. / keros. {Cjr. *keros = ceant;* -ozo.] Dilatare a porilor pilosebacei, foarte frecventa Tn startle seboreice.

KETAMINA, s. f. / ketamine, s. f. / ketamine. (DCI) Anestezic general cu actiune rapida.

KILOBAZA, s. f. / kilobase, s. m. / kilobase. {Qr. *khilioi = o mie; basis = dazO.*} Unitate de masura pentru marimea aci-zilor nucleid, genelor sau cromozomilor. 0 k. reprezinta 1 000 de perechi de baze pentru ADN si 1 000 de baze pentru ARN. K. este echivalenta cu 330 kilodaltoni (kDa). Simbol: kb.

KILOELECTRONVOLT, s. m. / kiloelectronvolt, s. m. / kiloelectronvolt. {Qr. *khilioi = o mie; elektron = chifilimfiar, corp care -e dectriseazii prin frecare; Afessanaro Vojta, conte, fizician Italian, profesor la 'Pavia, 1745-1827.*} Unitate de ener-gie egala cu o mie electronvoiti (10^3 eV). Se utilizeaza Tndeo-sebi pentru caracterizarea energiei radiatiilor emise de rad-io-izotopi. Simbol: keV. V. si electronvolt.

KILOPERECHE DE BAZE / kilo-paire de bases / kilobase pair. Unitate de masura a dimensiunii acizilor nucleid dublu-catenari: 1 000 de perechi de baze reprezinta 1 kbp, care este echivalenta cu 660 kilodaltoni (kDa). Simbol: kbp.

KILOVOLT, s. m. / kilovolt, s. m. / kilovolt. {Gjr. *khilioi = o mie; Alessandro Volta, conte, fizician Italian, profesor la 'Pavia, 1745-1827.*} Unitate pentru diferenta de potential, egal^, cu 1 000 Volti. Simbol: kV.

KIMOGRAM, s. n. / kymographe, s. m. / kymograph. {Qr. *kyma, -atos = vol, undo., graphein ^ a scrie.*} 1) Aparat pentru Tnregistrarea variatiilor unor parametri fiziologici (ex.: pre-siune sanguina, respiratie etc.). 2) Dispozitiv pentru eviden-tierea miscarii unui organ, atasat la un aparat de diagnostic cu raze X.

KIMOGRAFIE, s. f. / kymographie, s. f. / kymography. {^r. *kyma, -atos = val, undo; graphein = a scrie.*} 1) Inregistrarea grafica a variatiilor unor parametri biologici. 2) Metoda de examen radiologic care pune Tn evidenta, cu o grila spedala, caracterele mJScarii unui organ.

KIMOGRAMA, s. f. / kymogramme, s. m. / kymogram. {Qr. *kyma, -atos = vat, undo; gramma = inscriere.*} Reprezentarea grafica a miscarilor unui organ, dar si a organismului Tntreg, utilizand kimografal.

KINAZA, s. f. / kinase, s. f. / kinase. {Qr. *kinein = a mifca;* -ozo.] 1) Enzima catalizatoare a formarii unei alte enzime, pornind de la precursorul sau. Ex.: enterokinaza permite trans-formarea tripsinogenului Tn tripsina. 2) Enzima transportoare a radicalului fosfat de la nivelul nucleozid trifosfatilor, eel mai des pornind de la acidul adenozin trifosforic.

KINEPLASTIE, s. f. / cin6plastic, s. f. / kineplasty. {Cfr. *kinein = a mifca; plastos = mod.ela.ti d.e la plassem = a forma, a modda.*} Utilizarea bontului de amputatie pentru mobi-lizarea protezel.

KINESTEZIE, s. f. / kinesthesie, s. f. / kin(a)esthesia. {G.T. *kinein == a mifca; aisthesis = sem-a^ie, sensibilitate.*} Posibilitatea de a simti, fara a vedea, miscarile imprimate pasiv diferitelor parti ale corpului. Se produce prin intermediul sensibi-litati profunde.

KINETOTERAPIE, s. f. / kinotherapie, s. f. / kinotherapy. {Gjr. *kinetos = mobil, de la kinein = a mifca; therapeia = tratament, de (a therapeuein = o wgriji.*} Sin.: kineziterapie (v.).

KINEZIE

KINEZIE, s. f. / kinesie, s. f. / kinesia. [Cfr. *kinesis* = *miscare.*, de. la *kinein* = a *mifca.*] Termen general pentru miscare. In *k. paradoxala*, bolnavii imobilizati pot efectua 'in Tmprejurari paradoxale (emotionale) unele actiuni (fuga, dans, vorbire).

KINEZIMETRU, s. n. / kinesiometre, s. m. / kinesiometer. [Gr. *kinesis* = *miscare, lie. la kinein* = a *mifca*; *metron* = *masurd.*] Instrument pentru masurarea unei miscari.

KINEZINA, s. f. / kinesine, s. f. / kinesin. [Gr. *kinesis* = *miscare, de. (a kinein* = a *mifca, -ina.*] Proteina citoplasmatica responsabila de miscarea veziculelor si particulelor catre "microtubuli. Abundenta Tn neuroni, k. promoveaza transportul rapid al 'veziculelor sinaptice catre terminatia axonilor. Are rol, de asemenea, Tn medierea elongatiei cromozomilor Tn mitoza ca si a elongatiei lizozomilor Tn macrofage si Tn alte tipuri celulare.

KINEZIOLOGIE, s. f. / kinesiologie, s. f. / kinesiology. [Gr. *kinesis* = *miscare.*, de [a *kinein* = a *mifca*; *logos* = *faiinf.d.*] Studii bazelor structurale si fiziologice ale miscarilor corpului uman. Sin.: cineziologie.

KINEZITERAPIE, s. f. / kinesiterapie, s. f. / kinesitherapy. [Gr. *kinesis* = *mifcare, de [a kinein* = a *mifca*; *therapeia* = *tratamnti de. (a therapeuein* = a *ingrijii.*] Metoda de trata-ment bazata pe mobilizarea activa sau pasiva a unor parti ale corpului. Prin extensie termenul defineste o Tntreaga disciplina, practicata de kineziterapeuti, incluzand gimnastica medicala, masajele, mobilizarea pasiva. Sin.: kinetoterapie.

KINGELLA / Kingella / Kingella. {*Elizabeth O. King, fiac.tenolog american conte-mporan.*} Gen de bacili gramnegativi potential patogeni din familia "Neisseriaceae care populeaza Tn mod obisnuit nazofaringele uman. Speda *K. kingae* poate cauza endocardita, artrita sau osteomieliata, iar *K. indologenes* -infectii oculare.

KININE, s. f. pi. / kinines, s. f. pi. / kinins. [Gr. *kinein* = a *misca*; -*ina.*] Polipeptide formate din precursori inactivi; exista Tn plasma si Tn diverse tesuturi, dar numai Tn anumite conditii: leziuni tisulare, modificari de pH si temperatura ale sangelui.

. Au efecte hemodinamice, modifica permeabilitatea capilara si stimuleaza musculatura neteda. In organism exista trei tipuri de k. Doua dintre ele se formeaza Tn plasma: "*bradikininina* (nonapeptid) si *lizil-bradikininina* sau *kaldina* (decapeptid). A treia, *metionil-lizil-bradikininina*, a fost pusa Tn evidenta Tn urina umana. K. se formeaza pornind de la o serie de globuline circulante, denumite *kininogene, prin actiunea enzimelor pro-teolitice denumite 'kalicreine.

KININOGEN, s. n. / kininogene, s. m. / kininogen. [Gr. *kinein* = o *mifcw -ina*; gr. *gennan* = a *produce.*] Una din cele doua 0,-globuline plasmatiche care reprezinta precursori ai *kininelor. K cu greutate moleculara mare (100000-250000) este scindat de *kalicreina plasmatica, producand *bradikininina. K. cu greutate moleculara mica (50000-75000) este scindat de kalicreina tisulara, formand lizil-bradikininina sau 'kaldina.

KINOCIL, s. m. / kinocil, s. m. / kinocillium. [Gr. *kinein* = a *mifca*; [at. *cilium* = *cii, guinil*] Cil mobil, cu ultrastructura denumita 9+2 (9 dublete tubulare periferice cu doi tubuli centrali) 'tn raport cu un *corpuscul bazal. K se deosebeste de *stere-ocil, care este imobil, reprezentand o *microvilozitate lunga.

KINOSCOPI, s. n. / kinoscope, s. m. / kinoscope. [Cfr. *kinein* = a *mifca, skopos* = o*6se.rva.tor, de la skopeia* = a *vedea, a ucamina.*] Dispozitiv care reproduce mecanic miscarile mandibulei, pe baza Tnregistrarilor interocluzale.

KINURENINAZA, s. f. / kinureninase, s. f. / kyniureninase. {*V. erimoi. te.rme.nu.Cui kinure.ninSl.*} Enzima din clasa hidrola-zeilor care catalizeaza dozajul hidrokinureninei (*kinurenina) Tn acid hidroxiantranilic si *alanina ca etapa Tn metabolismul triptofanului.

KINURENINA, s. f. / kinurenine, s. f. / kinurenin. [Qt. *kyon* - cdiree; [at. *ren, rein's* = *rinichil.* CmH^oOaN, metabolit inter-

KWASHIORKOR

mediar Tn sinteza inelului hicotinic si a triptofanului. Aminoaci; aromatic, denumit k. deoarece a fost izolat pentru prima oar& la caine. K. se elimina Tn urina Tn cantitate de 9-17 pmoli ir 24 de ore. Cantitatea eliminata creste cu varsta, Tn gravid' tate, unele stari febrile, neoplazii, hemoblastoze, tubercuioz?, endocrinopatii, boli renale si hepatice. V. si kinureninaza.

KIT, s. n. / kit, s. m. / kit. [Engl. *kit* = *ecfi.ipa.nu.nt.*] Anglicism adoptat pentru denumirea unui ansamblu de materiale si fic produse necesare efectuarii unei determinari, investigatii sau ma nevre terapeutice. K. este continut Tntr-un recipient adecvat na turii materialelor care TI compun. Ex.: k. pentru efectuarea unp anumite determinari biochimice, k. pentru "radioimunodozare

KLEBSIELLA / Klebsiella / Klebsiella. [Edwin T. A. Klebs, a.na.tomopa.totog ft bacterioCog go-man, profesor dt anatomic. patologica la 'Se.rna, apoi (succesiv) la Wurtzfiurg, 'Praga, Zurich fi Chicago, 1S34-1913.] Gen de bacterii gramnegative, imobile, apartinand familiei 'Enterobacteriaceae. Sunt localizate la nivelul tractusurilor respirator, intestinal si urogenital, la animale si la om. Reprezinta o cauza frecventa a infectiilor nosoco-miale pulmonare, biliare si urinare, precum si a infectiilor plagi-lor. Specii patogene: 1) *K. oxytoca*, asodata cu infectiile urinare umane. 2) *K. pneumoniae* (bacilul Friedlander), asodata cu pneu-monie (pneumonie lobara cu tendinta spre abces pulmonar \$i empiem) si alte infectii respiratorii. 3) *K. rhinoscleromatis* cau-zeaza *rinoscleromul. 4) *K. ozenag*, asodata cu *ozena.

KNOCK-OUT / knock-out / knock-out. [Engl. *knock-out* = scoo.te.Te. din [upta.] 1) Procedeu Tn biologia moleculara, practicat de regula la soarece, care consta Tn Tnlocuirea unei gene studiate cu o gena alterata sau inactiva. Se obtine astfel, de ex., un soarece k. care este utilizat ca model animal Tn studii bolilor cu transmitere autozomal recesiva. 2) Lovitura decisiva Tn box, aplicata cu forta asupra barbiei sau a regiunilor bogat inervate simpatic. Scoaterea din lupla se produce prin comotie cerebrala sau lipotimie.

KOILONICHIE, s. f. / koilonychie, s. f. / koilonychia. [(fr. *koilos* = sc.obitwa.1 *depresiune.*; *onyx, onyxhos* = *ungfiw*] De-formatie a unghiilor Tn boli de sange, endocrine si nervoase; consta Tn inversarea curburilor unghiilor, care au aspect de lopata,

KRAUROSIS PENIS / kraurosis penis / kraurosis penis. [Cjr. *krauros* = *uscat, -osis*; [at. *penis* = *penis.*] Leziune de invo-lutie senila constand Tn scleroza progresiva a inelului preputial, asodata cu atrofie a mucoasei glandului, retractie a meatului urinar, telangiectazii si prurit local. Aceste procese determina o *fimo2a progresiva, pennanenta si ireductibila. Sin.: boala Stuhmer,

KRAUROSIS VULVAE / kraurosis vulvae / kraurosis vulvae. [Qr. *krauros* = *uscat; -osis*; [at. *vulva* = *vuiva.*] Scleroatrofie vulvara primitiva, atrezica si stenozanta, produsa eel mai freevent Tn postmenopauza. Uneori poate suferi o degenerescenta maligna secundara.

KUPFFEROM, s. n. / kupff6rome, s. m. / Kupffer's cell sarcoma. [Karl Wilhelm von Kupffer, anatomist ge-rman, profit-sOT (succesiv) la 'JQ.eC, 'Konigsberg si 'Munchm, 1829-1902; . *oma.*] Tumora maligna primitiva, reticuloangiosarcom al ficatului, care se dezvoltla la nivelul celulelor Kupffer.

KURU, s. n. / kuru, s. m. / kuru. [tn [infia fore. dm 9{oM Quinee: a tremura de. frig sou de te-ama,] Boala virala (Noua Guinee) cu semne asemanatoare 'parkinsonismului postencefalitic.

KWASHIORKOR, s. n. / kwashiorkor, s. m. / kwashiorkor. [In dialettui african ashanti, din Ghana: *kwashi* = *6aiat; orka* = *rosu; sou.* "IJoaca cowlului (mtarcat) ca.ndfna.ttit sau mai mic treluie. so. se. nosed.] Sindrom de defidenta proteica: Tntarziere Tn crestere, depigmentarea pielii, caderea parului sau modificarea culorii acestuia Tn rosu, hipalbuminemie, edeme, modificari hepatice. *K. marasmic spare* cand alimentatia este foarte deficitara Tn calorii si proteine. Sin.: boala copiilor rosii, pelagra infantila.

CLAUDE BERNARD (1813-1878), fiziolog, intemeietorul medicinei experimentale.

Dupa o studen^{te} mediocra in medicina, isi descopera, in laboratorul celebrului **Franyols Magendie**, vocajia: experimentului fiziologic. Depa-sind empirismul maestrului sau, **Claude Bernard** se va dovedi un cercetator genial, punand bazele fiziologiei si medicinei experimentale. Descoperirile sale cuprind aproape toate domeniile fundamentale ale fiziologiei. A formulat conceptul de „*secrefie interna*”. Dupa 1858, **Claude Bernard** lucreaza la o carte care sa cuprinda principiile medicinei experimentale, Bolnav, reuseste sa incheie doar *Introduction a l'etude de la medecine experimentale* (1865), care cuprinde metodologia experimentarii si regulile experimentului stiintific, o capodopera neafectata de trecerea timpului. Alte carji; *Lemons*, in 17 volume, *Physiologic generate* (1872), *Principes de medecine experimentale* (publicata postum, in 1947). Conceptia lui **Claude Bernard** a exercitat o influenta determinanta, care a departat cadrul fiziologiei si chiar al medicinei.

LABFERMENT, s. m. / labferment, s. m. / labferment. [Cfenn. *Lab = cheag; [at. fermentum = dospire., fe-nne-ntare., de. [a fer-vere = a fierbe.]*] Enzima secretata de mucoasa gastrica a mamiferelor tinere, care activeaza coagularea laptelui. Actiunea l. se produce asupra unei proteine solubile din lapte (cazeinogen) pe care o converteste aproape instantaneu in cazeina.

LABIAL, adj. / labial, -ale, -aux, adj. / labial. [Lot. *labium, -ii = buza.*] 1) Despre o structura anatomica care apartine buzelor; care se refera la buze. Ex.: muschi l. 2) Despre sunete care se articuleaza cu participarea buzelor. Ex.: vocalele o si u.

LABIALISM, s. n. / labialisme, s. m. / labialism. *Lat. Inhiim, -ii = buza; -ism.*] Defect de vorbire exprimat prin pronuntarea defectuoasa a sunetelor *labiale.

LABII, s. f. pi. / levres, s. f. pi. / labia, pi. of labium. NA: labium. [Lat. *labium, -ii = buza.*] Fiecare din cele doua pe-rechi de repliuri cutaneomucoase de la nivelul *vulvei. V. labii man si labii mid.

LABII MAPI / grandes levres / labia majora. NA: labia majora. Repliuri cutanate pare, care delimiteaza lateral vestibulul vulvei, formeaza anterior "muntele lui Venus si sunt reunite posterior in comisura posteroara. La femeile tinere suprafetele mediale ale l. m. se afla in contact, iar la femeile varsnice se poate produce o *protruzie a labiilor mici intre l. m.

LABII MICI / petites levres / labia minora. NA: labia minora. Repliuri mucoase pare, situate de o parte ?i de alta a "vestibulului vulvei, Inauntrul *labiilor mari. L. m. se unesc anterior, formand preputul *clitorisului, iar posterior de acesta un repliu transversal, fraul clitorisului.

LABIL, adj. / labile, adj. / labile. [Lot. *labilis = care. alumco, lit [a labi = a aiuneca, a ciUiea.]*] Instabil, care se modifica sau se elimina usor.

LABILITATE, s. f. / labilite, s. f. / lability. [Lat. *labilis = care. aimeco, dt [a labi = a aCuneca, a cadea.]*] 1) Insusirea de a fi *labil. 2) Mobilitate functionala excesiva. 3) *L. emotionala*, trecerea rapida de la o stare emotionala la alta, uneori opusa ca sens. Se observa in stari nevrotice, psihopatii, arterioscleroza cerebrala, dar poate fi si o caracteristica temperamentală.

LABIODENTAR, adj. / labiodental, -ale, -aux, adj. / labiodental. [Lot. *labium, -ii = buza, dens, -ntis = dinte.*] Apartinand buzelor si dintilor.

LABIOLECTURA, s. f. / labiolecture, s. f. / lipreading. [Lat. *labium, -ii = buza; lectio, -onis = [ectura, dtire., de la le-gere = a dti.]*] Proces de desdfrare a limbajului vorbit, utili-

zat de subiectii surzi si indeosebi surdomuti, bazat pe analiza miscarii buzelor interlocutorului.

LABIONAZAL, adj. / labionasal, -ale, -aux, adj. / labionasal. [Lat. *labium, -ii = buza, nosus = nas.*] Apartinand buzelor si nasului.

LABIRINT, s. n. / labyrinth, s. m. / labyrinth. [Lat. *labyrinthus, gr. labyrinthos = [a6irint.]*] Ansamblu complex de cavitati si conducte care comunica intre ele. *L. urechii interne* cuprinde l. osos (NA: *labyrinthus osseus*) si l. *membranes* (NA: *labyrinthus membranaceus*). L. osos este situat in stanga osului temporal si este alcatuit din trei parti: vestibulul, *ca-nalele semicirculare si melcul (sau *cohleea). In l. osos este situat l. *membranes*, sistem de cavitati umplute cu endolimfa, alcatuit din: conductele semicirculare (organ al echilibrului), vestibulul (cuprinzand utricula si sacula) si conductul cohlear (organ al auditiiei).

LABIRINTECTOMIE, s. f. / labyrinthectomie, s. f. / labyrinthectomy. [Lot. *labyrinthus, gr. labyrinthos = labm.nt; y. ektome = e^cizie.*] *Evidare chirurgicala totala sau partiala a labirintului, urmata de abolirea definitiva a functiilor labirintice.

LABIRINTIC, adj. / labyrinthique, adj. / labyrinthal. [Lat. *labyrinthicus = mtortocfi.eat, de [a [at. labyrinthus, gr. labyrinthos = iafiiirint.]*] Termen utilizat indeosebi pentru a desemna o afectiune care este localizata la nivelul *labirintului urechii interne (ex.: *otita l.) sau al carei mecanism fiziopatologic este in relatie cu acesta (ex.: *nistagmus l., *vertij l.).

LABIRINTITA, s. f. / labyrinthite, s. f. / labyrinthitis. [Lat. *labyrinthus, gr. labyrinthos = [a6irint; -ita.]*] Inflatia *labirintului urechii. Este insotita de vertij, voma ?i surditate. **Sin.:** otita interna.

LABIRINTOTOMIE, s. f. / labyrinthotomie, s. f. / labyrinthotomy. [Lat. *labyrinthus, y. labyrinthos = [a6irint; gr. tome = tOiere, sectiun, de. la temneia = a tSw.]*] Indzia *labirintului.

LABIRINTOZA, s. f. / labyrinthose, s. f. / labyrinthose. [Lat. *labyrinthus, gr. labyrinthos = [a6irint; -oza.]*] Degenerescen-ta elementelor neurosenzoriale vestibulare sau cohleare consecutiv actiunii toxice a unor medicamente (indeosebi antibiotice).

LABORATOR, s. n. / laboratoire, s. m. / laboratory. [Lat. *laborare = a munci.]* Local sau Incapere prevazute cu dispozitive, aparatura si materiale pentru efectuarea unor analize sau pentru cercetare stiintifica.

LABORATOR CALD / laboratoire chaud / hot laboratory. V. cald.

LABRUM

LABRUM / labrum / labrum. NA: labrum, pi. labra. [Lot. *labrum* = *6uzd.*] Structure anatomica In forma de buza. Ex.:

/ *acetabulare*, inel fibro-cartilagos de la periferia fosei acetabulare a *coxalului, care-i accentueaza astfel profunzimea.

LAC, s. n. / lac, s. m. / lake. NA: lacus (1). [Lot. *Incus* = *[oc.]* 1) Colectie circumscrisa de lichid Intr-o depresiune sail cavitate Inchisa. Ex.: a) / *cerebelos inferior* (NA: *cistema cerebellomedularis*), sin.: cistema cerebelomedulara (v.); b) / *lacrinial* (NA: *lacus lacrimalis*), spatiu triunghiular la nivelul unghiului medial al ochiului. 2) Produs industrial volatil utilizat pentru izolare: / *dentar*, util in izolarea obturatilor dentare pana la priza definitive.

LACERATIE, s. f. / laceration, s. f. / laceration. [Lot. *lace-ratio, -onis* = *sfartecare, de. la lacerare = a sfdpia, a rupe in 6ucdti*] 1) Plaga cu marginile anfractuozase, rezultata prin lezarea violenta a tegumentelor si a tesutului celular subcu-tanat subiacent. 2) Interventie chirurgicala prin care se Inde-parteaza tesuturile afectate In procesul de *dilacerare.

LACODACRIOCISTOSTOMIE, s. f. / lacodacryocystostomie, s. f. / dacryocystostomy. [Qr. *lakkos* = *rezervor; dakryon* = *lacriwa*] *kystis* = *sac, vezica; stoma, -atos* = *guru.* Interventie chirurgicala destinata remedierii obstructiei *canaliculelor lacrimale prin imbinarea fundului de sac conjunctival infero-intern cu *sacul lacrimal.

LACORINOSTOMIE, s. f. / lacorhinostomie, s. T. / lacorhinostomy. [Qr. *lakkos* = *rezervor; rhis, -iitos* = *nas; stoma, -atos* = *guru.*] Interventie chirurgicala prin care se creeaza un canal anastomozis Intre fundul de sac conjunctival inferonazal si mucoasa nazala.

LACRIMAL, adj. / lacrymal, -ale, -aux, adj. / lacrimal, lachrymal. [Lot. *lacrima* = *[lacrima]*] Care se refera la lacrimi, la secretia acestora, la glandele secretorii si la caile de drenaj al lacrimilor. Ex.: os l. (v. tab. anat. - oase), sac l.

LACRIMA, s. f. / larme, s. f. / tear. [Lot. *lacrima* = *[lacrima]*] Secretia glandei lacrimale, cu rol In mentinerea umiditatii corneei. V. glanda lacrimala.

LACRIMOGEN, adj. / lacrymogene, adj. / lacrimatory. [Lat. *lacrima* = *[a.c.ri.mii, gr. geniian = a produce.]* Sin. recomandabil: dacriogen (v.).

LACTACIDEMIE, s. f. / lactacidemie, s. f. / lactacid(a)emia. [Lat. *lac, lactis* = *[apte; acidus = acru; gr. haima, -atos* = *sange.]* Prezenta Si concentratia *acidului lactic In sange. Concentratia sa normala este de 0,6-1,8 mmol/l si creste In efortul muscular intens, In cursul *addozelor lactice, In coma dia-betica sau hepatica.

LACTALBUMINA, s. f. / lactalbumine, s. f. / lactalbumin. [Lat. *lac, lactis* = *iapte; albumen, -mis* = *aiduf lit oil, lie. (a albus = aid; -ina.]* Albumina din lapte.

p-LACTAM. Var. pentru betalactam (v.).

P-LACTAMAZA. Var. pentru betalactamaza (v.).

P-LACTAMINE. Var. pentru betalactamine (v.).

LACTAT, adj., s. m. / lacte, -e, adj. (1), lactate, s. m. (2) / lacteal (1), lactate (2). [Lat. *lac, lactis* = *[apte.]* 1) Care confine lapte, se bazeaza pe lapte. Ex.: regim l. 2) Sare a *acidului lactic.

LACTAT DEHIDROGENAZA, s. f. / lactatedeshydrogenase, s. f. / lactate dehydrogenase. [Lot. *lac, lactis* = *[apte; de = separat de.; gr. hydor, hydatos = apd; geiuian = a produce.; -aza.]* Enzima care transforma acidul lactic In acid piru-vic In prezenta *NADH. A permis descoperirea 'izoenzimelor. Abrev.: LDH. '

LACTATIE, s. f. / lactation, s. f. / lactation. [Lat. *lactatio, -onis* = *aidptare, de. [a lac, lactis = [apte..]* 1) Proces de for-mare si de secretie a laptelui din celulele glandei mamare si de excretie a acestuia prin canalele galactofore. 2) Termen utilizat pentru denumirea perioadei In care o femeie alaptea.

LACUNA

LACTAZA, s. f. / lactase, s. f. / lactase. [Lat. *lac, lactis* = *Capte; -aza.]* Sin.: p-D galactozidaza (v. galactozidaza).

LACTESCENT, adj. / lactescent, -e, adj. / lactescent. [Lat. *lactescens, lie. la lactescere = a peface in [apte fi lac, lactis = [apte.]* Despre un fluid al carui aspect macroscopic este asemanator cu laptele. Pop.: laptos.

LACTOBACILLUS / Lactobacillus / Lactobacillus. [Lat. *lac, lactis* = *[apte; bacillus = bastonaf.]* Gen de *Lactobadllaceae*, considerat uneori In relatie cu etiologia *cariei dentare, dar care, de obicei, nu este patogen. Produce prin fermentatie *acid lactic.

LACTODENSIMETRU, s. n. / lactodensimetre, s. m. / lactodensimeter, lactometer. [Lot. *lac, lactis* = *[apte.; densitas, -atis* = *consistentd, densitate, de la densus = dens, compact]* V. densimetru.

LACTOFLAVINA, s. f. / lactoflavine, s. f. / lactoflavin. [Lat. *lac, lactis* = *[apte; flaws = gailJen; -ina.]* Sin.: vitamina B; (v.).

LACTOGEN, adj. / lactogene, adj. / lactogen. [Lat. *lac, lactis* = *[apte; gr. gennan = a produce.]* Orice factor, substanta care stimuleaza lactatia. Placenta secreta un hormon l.

LACTOGENEZA, s. f. / lactogenese, s. f. / lactogenesis. [Lat. *lac, lactis* = *[apte; gr. gennesis = prod.uce.re., de. la gennan = a produce.]* Sin.: galactogeneza (v.).

LACTOGLOBULINA, s. f. / lactoglobuline, s. f. / lactoglobulin. [Lat. *lac, lactis* = *[apte; gr. globalus = g[od mic, dim. de [a globus = glob, -ina.]* *Globulina existenta In lapte. Laptele uman contine aproximativ 5,3 g globuline/litru.

LACTOSER, s. n. / lactos6rum, s. m. / lactoserum. [Lat. *lac, lactis* = *[apte-i serum = zer.]* Partea lichida care ramane din lapte dupa Inde-partarea cheagului rezultat din actiunea fermentilor (este lipsit de cazeina). L. contine 'lactalbumine si 'lactoglobuline, *lactoza si saruri minerale.

LACTOPROTEINA, s. f. / lactoprot6ine, s. f. / lactoprotein. [Lat. *lac, lactis* = *[apte; gr. protos = primul; -ina.]* Termen care cuprinde ansamblul proteinelor din lapte: imunoglobuline, lactoglobuline, lactalbumina si lactosiderofilina. in laptele de femeie, l. are concentratie mai mare decat cea a *cazeinei.

LACTOVEGETARIAN, adj., s. m. sau s. f. / lactovegetarian, -enne, adj., s. m. ou s. f. / lactovegetarian. [Lat. *lac, lactis* = *[apte; vegetare = a mviora, a insuflefi, de [a vegetus = viguros.]* 1) Se refera de obicei la caracterul unei alimen-tatii bazate pe lapte, derivata din lapte si legume. 2) Persoana care respecta un regim l.

LACTOZA, s. f. / lactose, s. m. / lactose. [Lat. *lac, lactis* = *iapte; ozn - indica un glucid.]* C^HH¹⁰O⁵-I¹⁰O, Dizaharid care se gaseste In lapte si este format dintr-o molecula de *glu-coza si una de *galactoza. Este o substanta organica inco-lora, cu gust dulce. Se utilizeaza ca excipient pentru medica-mente. Imposibilitatea organismului de a degrada l. determina *intoleranta la /*, care apare In cazul absentei sau a insufiden-tei de secretie a 'lactazei si poate fi congenitala sau dobandi-ta (afectiuni intestinale, parazitoze, resectie chirurgicala a unui segment de intestin). Se manifesta mai frecvent la nou-nascut, prin diaree acide, lactozurie si deficit ponderal.

LACTOZURIE, s. f. / lactosurie, s. f. / lactosuria. [Lat. *lac, lactis* = *[apte; aza - indicd un glucid; gr. ouroa = urine.]* Eliminarea de *lactoza In urina. Creste la femeia gravida aproape de termen; la sugar, Intre 0-6 luni, este In medie de 370 mg/l urina, scade Intre 6 luni si 12 ani la 90 mg/l, iar la adult la 70 mg/l. Creste In intoleranta la lactoza.

LACUNA, s. f. / lacune, s. f. / lacuna. [Lat. *lacuna* = *groaptt, gof.]* Zona bine circumscrisa, de dimensiuni mid, normala (anatomica) sau patologica. Termenul este utilizat Indeosebi In imagistica: 1) Pe 'radiografie, diminuarea densitatii imaginii,,

LACUNA CORTICALA METAFIZARA

care prezinta o zona clara, mai mult sau mai putin bine delimitata; l. poate aparea pe un cliseu radiografic simplu sub forma unei amputatii a conturului unui conduct opacifiat (calcul, tumora a tubului digestiv) sau pe o angiografie (cheag sau placa de aterom). 2) Pe **scintigrama*, l. reprezinta o zona de fixare redusa a compusului radioactiv, la nivelul unui organ sau tesut care in mod normal fixeaza *radiofarmaceuticul res-pectiv. 3) In neuropatologie, l. *cerebrals* reprezinta un focar de distructie a parenchimului cerebral, care determina o le-ziune cavitara limitata, cu diametrul sub 0,5 cm. L. c. sunt, de regula, complicatii ale hipertensiunii arteriale, uneori fara manifestari clinice vizibile, sau, frecvent, manifestate printr-un 'sindrom pseudobulbar. 4) In biofizica, l. se refera la absenta unui atom sau a unui ion din structura reticulara a unui cristal.

LACUNA CORTICALA METAFIZARA / lacune corticale metaphysaire / fibrous cortical defect. L. osoasa observata radiologic la periferia metafizei unui os lung al membrului, la adolescent.

LACUNA CUNEIFORMA / lacune cun6iforme / wedge areas in erosion. Forma tipica de *miloliza, localizata eel mai frecvent la nivelul coetului vestibular al caninului superior.

LACUNA OSTEOCITARA / lacune osteocytaire / bone lacune, osseus lacune. Cavitate de mici dimensiuni sapata in tesutul osos, in care se afla un *osteocit. Sin.: osteoplast.

LAGOFTALMIE, s. f. / lagophthalmie, s. f. / lagophthalmos. [Gjr. *logos* = iepure.; *ophthalmos* = cicfti.] Scurtare anormala a pleoapelor - Indeosebi a celei superioare - care Tmpiedica acoperirea completa a globului ocular.

LALOPATIE, s. f. / lalopathie, s. f. / lalopathy. [Qr. *lalein* = a vor6i; *pathos* = fioaid.] Denumire generala a tuturor tul-burariiilor de utilizare a cuvintelor vorbite sau sense, constand fie in alterarea pronuntiei cuvintelor, fie in tulburarea utilizarilor acestora ca simbol.

LAMARCKISM, s. n. / lamarckisme, s. m. / lainarckism, [feaa-Buptiste de. Lamarck, cavaie.r, naturalist franc&z, 1744-1S29.] Teorie elaborata de Lamarck (si publicata in *Ph;iosophie zoologique*, 1809) care a explicat *evolutia fiintelor vii prin influenta variatiilor de mediu asupra comportamentului, apoi asupra morfologiei organismelor. Desi asa-zisa mostenire a caracte-relor dobandite nu a fost demonstrata categoric, l. ramane un moment in istoria evolutionismului. V. evolutie, darwinism, neo-darwinism.

LAMA, s. f. / lame, s. f. / lamina (anat.), slide (micr.). NA: lamina, pi. laminae (2). [Lot. *lamina* = [ama, foaie siilstire.] 1) Fragment din stida subtire pe care se aplica preparatului microscopic. 2) Formatiune anatomica sau embrionara din care se vor dezvolta elemente comune.

LAMA BAZALA / lame basale / basement lamina. NA: lamina basalis. Structura glicoprotidica microfibrilara situata la baza epiteliilor si a numeroase tipuri de celule, cum sunt celulele musculare sau adipocitele. L. b. este alcatuita din glicoproteine (Indeosebi *laminina), mucopolizaharide si collagen. Distributia l. b. reflecta functii multiple de sustinere si schimb, iar aso-cierea cu *plasmalema se exprima in patologie. Sin.: membrana bazala.

LAMA VERTEBRALA / lame vertebrale / vertebral lamina. NA: lamina arcus vertebrae. Termen anatomic care defineste fiecare dintre cele doua segmente laterale posterioare ale arcului vertebral, care se Intind de la pediculii la apofiza spinoasa si delimiteaza posterior orificiul vertebral.

LAMBDA s. m. / lambda s. m. / lambda. [?- = a 12,-a [itera a aifalitiului gru.] 1) Denumire utilizata in anatomia topogra-fica pentru desemnarea punctului de intersectie a suturii sagi-tale cu sutura lambdoida, corespunzand, la nou-nascut, *fonta-nelei posterioare. 2) Litera din alfabetul grec utilizata drept

LAMINE

simbol al unor marimi fizice, Indeosebi pentru lungimea de unda si pentru constanta de dezintegrare radioactiva.

LAMBLIA / lamblia / lamblia. [Vi7em *Dusan Larnbl, medic c.th., 1824-1895.*] Gen de protozoar flagelat, parazit In tractul intestinal al omului si al animalelor; provoaca diarei intermitente si *malabsorbtie, iar uneori colecistita. Specia parazitata la om: *Giardia lamblia* (G. *intestinalis*). Sin.: *Giardia*.

LAMBLIAZA, s. f. / lambliaze, s. f. / lambliazis. [Vilem *Dusan Lambi, medic ceft, 1S24-1895; -ozn.*] Infectie cu proto-zoare din genul '*Lamblia*. Sin.: giardiaza.

LAMBOU, s. n. / lambeau, s. m. / flap (chir.). [fr. *lambeau, din limba. franciior sta6i[iti in Qaia labba = bucata. de stofa.]* Fragment de piele, muschi si uneori de epiploon, de forma variabila, care nu este legal de tesutii de origine decat printr-un pedicul nutritiv. Este utilizat in chirurgia plastica pentru a acoperi anumite pierderi de substanta, cand o plaga nu se cicatrizeaza spontan. Se descriu numeroase tipuri de l.

LAMBOU DE ALUNECARE / lambeau de glissement / advancement flap. Varietate de l. de forma dreptunghiulara care, dupa o disectie subcutanata intinsa, este adus in zona pierderii de substanta folosindu-se elasticitatea Intregii struc-turi, de la pedicul pana la marginea libera.

LAMBOU BIOLOGIC / lambeau biologique / biological flap. Varietate de l. cutaneoadipos caracterizat prin sectionarea In-tregii suprafete cutanate, cu pastrarea in profunzime a pedicu-lui vascular.

LAMBOU LA DISTANTA / lambeau a distance / distant flap, jump flap. L. amplasat la distanta de locul de prelevare, a carui vitalitate este mentinuta prin pastrarea pediculului vascu-:

lar propriu, care este sectional doar atunci cand, dupa aproxi-mativ trei saptamani, legaturile formate cu suprafata receptoa-re sunt suficiente pentru a-i permite o existenta autonoma.

LAMBOU LOCAL / lambeau local / local flap, blood carrying flap. Varietate de l. prelevat din imediata vecinatate a pierderii de substanta ce trebuie acoperita si care Tsi pastreaza definitiv pediculul nutritiv.

LAMBOU IN Z / lambeau en Z / Z flap. Varietate de l. utilizata frecvent pentru corectarea unei cicatrice retractile. Incizia se practica in Z, rezultand doua l. In forma de triunghi echila-teral care se pot decola si permuta.

LAMELA, s. f. / lamelle, s. f. / lamella. [Lot. *lamella* = [ama. mica, dim. de. [a *lamina* = [ama, foait sulJtire.] Lama mica:

1) Placa de stida foarte subtire utilizata pentru mentinerea pre-paratului microscopic pe "lama. 2) Formatiune anatomica:

a) l. *concentrica* alcatuieste sistemul haversian in osul compact; b) l. *circumferentiala*, patura subtire osoasa situata sub periost etc.

LAMINA, s. f. / lamina, s. f. / lamina. NA: lamina, pi. laminae. [Lot. *lamina* = [ama, foait sub^ire..] Strat subtire care face parte din structura unei formatiuni anatomice complexe:

1) L. a/ara, peretele lateral al tubului neural. 2) L. *cartilajelor tiroidiene*, cele doua lame din care este format cartilajul tiroid. 3) L. *cribroasa*: platoul cribriform al osului etmoid. 4) L. *densa*: membrana bazala glomemlara. In general, este sin. cu: lama, patura.

LAMINE, s. f. pi. / (amines, s. f. pi. / lamins. [Lot. *lamina* = iamd, foaie suspire.] *Filamente intermediare de tip IV, con-stituind o retea cu o grosime de 10-20 nm, denumita lamina nucleara si situata Intre cromatina si membrana nucleara in-terna. Se disting l. A, B si C, alcatuite fiecare din sute de aminoacizi, L. A si C (cu Mr 70 si respectiv 60 kDa) prezinta secvente C-terminalne omologe cu cele ale *keratinelor. In tim-pul perioadei G2 a "ciclului celular, l. se modifica profund, iar l. B, cu Mr 67 kDa, joaca rol de „centru organizator" al l. A si C care, dupa defosforilare, formeaza lamina nucleara.

LAMINECTOMIE

LAMINECTOMIE, s. f. / laminectomie, s. f. / laminectomy. [Lot. *lamina* = [amd, foaie. suborn; gr. *ektome* = C/Jfcizie.] Excizia arcului posterior al unei vertebre, deci a procesului spinos si a celor doua lame adiacente. Este un timp operator In interventia pe maduva spinarii.

LAMININA, s. f. / laminine, s. f. / laminin. [Lat. *lamina* = iamd. 1 foaie. suborn, -ina.] Termen generic pentru un complex glicoproteic constituit al "lamei bazale, cu Mr 850 kDa, aica-tuit din trei lanturi polipeptidice denumite laminina A (400 kDa si peste 3 000 de aminoacizi), laminina B, (230 kDa) si laminina B; (200 kDa), fiecare dintre aceste doua lanturi avand circa 1 500 de aminoacizi. Cele trei lanturi formeaza un trimer In forma de cruce, la nivelul caruia fiecare lant prezinta do-menii globulare functionale. Prin domeniile functionate, l. se leaga de receptorii specifici de pe suprafata celulelor, dar si de componente ale "matricei extracelulare ca *heparan sulfa-tul si *colagenul tip IV. Receptorul pentru l., cu M., 67 kDa, apartine familiei *integrinelor. Genele codante pentru l. se afla pe cromozomul 18 pentru lanturi A, iar pentru lanturile B, si B;

pe cromozomul 1. L. au ca proprietate majora legarea componentelor matricei extracelulare Intre ele, dar si cu membrana celulara (Tmpreuna cu alte glicoproteine ca *fibronectina, *trombospondina, "tenascina etc.). De asemenea, l. ar fi implicata si In procesele de *angiogeneza, producand alinierea celulelor endoteliale in tuburi capilare, precum si In producerea "metastazelor.

LAMINOTOMIE, s. f. / laminotomie, s. f. / laminotomy. [Lat. *lamina* - lama, foaie. subtire; gr. *tome* = taiere, su-fitine, lit la *temnein*. = a tOia.] Resectia uneia sau mai multor *lame vertebrale.

LAMPA, s. f. / lampe, s. f. / lamp. [Lat. *tampas*, -adis = torfd, candelabm.] Aparat, dispozitiv care furnizeaza lumina si caldura. Ex.: 1) :- cu a/cool, pentru Incalzirea unor materiale. 2) L cu arc, formata din doi electrozi supusi unei diferente de potential, Intre care se produce un „arc" electric, generator de lumina intensa. 3) L. de cuarf, cu vapori de mercur. 4) L. cu fanta, asodata la biomicroscop. 5) L. scialitica, pentru salile de operatic, care, prin asezarea oglinzilor si datorita proiectiei luminii, nu lasa umbre la nivelul campului operator.

LANCINATIE, s. f. / lincination, s. f. / shooting (of pain). [Lot. *lancinare* = a sstarteca, a. sfdia.] Durere rapida, ase-manatoare Intepaturii unei lance.

LANOLINA, s. f. / lanoline, s. f. / lanolin. [Lat. *lana* = Canii; *oleum* = u(ei; -ina.) Produs obtinut prin purificarea grasimilor din seui de oaie: amestec pe jumatate cu apa si adaugare de substante parfumate. Unguent ideal al pielii; In l. se pot adauga si unele medicamente cu actiune locala. **LANTANIDE, s. n. pi. / lanthanides, s. m. / lanthanides.** {Gjr. *lanthanein* = a fi ascuns.} Elementele chimice cu Z Intre 58 si 71 (pamanturi rare), urmand dupa lantan.

LANT, s. n. / chalne, s. f. / chain. [Sulgaru *lanec* = tanf..] 1) Termen general care desemneaza o succesiune de ele-mente, macroscopice sau microscopice, constituind Tmpreuna o entitate anatomica si/sau functionala, ca parte a unei alte structuri. Ex.: l. ganglionar limfatic, *l. simpatic, *l. usor sau greu (In structura *imunoglobulinelor). 2) Succesiune de feno-mene sau procese In relatie unele cu altele, care constituie Tmpreuna un ansamblu functional. Ex.: *l. respirator. 3) Serie de atomi de carbon din unele molecule organice. 4) Ansamblu de aminoacizi legati unul de celalalt prin *legaturi peptidice, denumit / . peptidic sau polipeptidic.

LANT GREU / chaine lourde / heavy chain, H chain. Sin.:

lant H. V. imunoglobulina.

LANT H / chaine H / H chain. [^6rw. e.ng]. de. la *Heavy* = yen.] Sin.: lant greu. V. imunoglobulina.

LAPSUS

LANT L / chalne L / L chain. [^6rw. ingl. lit la *Light* = ufcir.i Sin.: lant usor. V. imunoglobulina.

LANT RESPIRATOR / chalne respiratoire / respiratory chain.

Ansamblu de proteine si de transporton de electroni alcatuit din cinci complexe, care asigura respiratia mitocondriilor si producerea de energie. Cele cinci complexe sunt urmatoarele: I: NADH - ubichinona reductaza; II: succinat - ubichinona reductaza; III: ubichinona - citocrom c reductaza; IV: citocrom oxi-daza; V: ATP sintetaza. Patologia mitocondriala (*mitocondro-patiile) reprezinta consecinta perturbarii unuia sau mai multora dintre aceste complexe.

LANT SIMPATIC / chaine sympathique / sympathetic trunk. NA; truncus sympathicus. Ansamblu de *ganglioni nervosi, situati la dreapta si la stanga fetei anterioare a corpilor verte-brali si legati unii cu altii printr-un cordon nervos intermediar. L. s. reprezina portiunea periferica a *sistemului nervos simpatic.

LANT TROFIC / chalne trophique / trophic chain. Unitate functionala de transformare a substantei si de transfer de energie, alcatuita dintr-un sir de specii, pornind de la o baza trofica si sfarsind cu un rapitor de varf sau un ultrahiperparazit. L. t. de predator/ este alcatuit dintr-un sir de animale care prada specia precedenta. L. t. de paraziti consta Intr-un sir de organisme care paraziteaza organismul precedent.

LANT USOR / chalne legere / light chain, L chaine; Sin:

lant L. V. imunoglobulina.

LANTETA, s. f. / lancette, s. f. / lancet. [Lat. *lancea* = [ance.] Bisturiu cu lama fina, triunghiulara, cu doua taisuri; serveste la scarificarea tegumentelor.

LANUGO, s. m. / lanugo, s. m. / lanugo. [Lat. *lanugo*, -inis = puf.] Parul fin care acopera corpul fetusului, cu exceptia palmelor si plantelor.

LAPAROSCOPIE, s. n. / laparoscope, s. m. / laparoscope. [QT. *lapara* = flanc, abdomen; *skopos* = observator, de la *skopein* = a vede.0, a e^amina.] *Endoscop adaptat pentru a permite examinarea cavitatii abdominale.

LAPAROSCOPIE, s. f. / laparoscopie, coelioscopie s. f. / laparoscopia. \CJT. *lapara* = flanc, abdomen; *skopia* = e?(amina-re, de. [a *skopein* = a vedea, a e?(amina.\Sin.; celioscopie (v.).

LAPAROSCHIZIS, s. n. / laparoschisis, s. n. / laparoschisis. [ET. *lapara* = fianc, abdomen; *skhisis* " d&spicdturd, da [a *skhizein* = a despdrti.] *Agenezie a peretelui abdominal localizata lateroombilical, care creeaza un orificiu la nivelul caruia se produce o eventratie fetala de viscere. Localizarea distincta fata de orificiul ombilical si absenta Invelisului amniotic permit distingerea acestei malformatii de *omfalocel.

LAPAROTOMIE, s. f. / laparotomie, coeliotomie s. f. / laparotomy. \Qr. *lapara* = flanc, abdomen; *tome* = tdiw, secfvine, de la *temnein* = a taia.] Termen care desemneaza indziile abdominale efectuate In scopul abordului chirurgical al organelor intraabdominale. Etimologic, acest termen ar trebui sa desemneze numai indziile de la nivelul flancurilor, deci la-terale, ale abdomenului. Pentru toate indziile abdominale, in-diferent de localizare, termenul corect etimologic este *celio-tomie. In practica sunt utilizati ambii termeni. L. (ca prim timp In numeroase interventii chirurgicale abdominale) pot fi clasi-ficate In: verticale, oblice si transversale, fiecare de diferite tipuri, In functie de localizare.

LAPSUS, s. n. / lapsus, s. m. / lapse of the tongue, lapse of the pen. [Lat. *lapsus* = aiunecare, problem, de la *labi* = a alunu.a, a cadea.] Eroare comisa In vorbire (/ . linguae) sau In scris (/ . cabemi) care consta In Inlocuirea cuvintului astept-tat cu altul. Cauze: oboseala, excitatie sau tulburare a atentiei. Conform psihanalizei, starea fiziologica poate favoriza lapsu-surile prin diminuarea controlului de sine, dar nu le creeaza.)

LAPTE

De aceea, Tri psihanaliza se considera ca l. sunt consecinta opozitiei a doua intentii diferite, dintre care una este preconstienta sau inconstienta. L. poate fi un *act ratat, care sa dezvaluie o dorinta inconstienta refulata.

LAPTE, s. m. sing. / lait, s. m. sing. / milk. [Lot. *lac, lac-tis* = *Capte.*] Produs de secretie a glandelor mamare. Contine principiile nutritive m conditii optime de sterilitate si digestibilitate: proteine, glucide, lipide, saruri minerale, anticorpi. Secretia de l. imediat dupa nastere se numeste *colostru. Dupa 3-4 zile apare secretia propriu-zisa.

LARGACTIL, s. m. / largactyle, s. m. / largactyl. Sin.: clorpromazina (v.).

LARINGE, s. n. / larynx, s. m. / larynx. NA: larynx, pi. larynges. [Gr. *larynx, -yngos* = *laringe.*] Formatiune anatomica tubulara situata in regiunea cervicala, antero-mediana. Este interpus intre traheea si faringe, cu care se continua. Cuprinde *corzile vocale, o musculatura proprie si un schelet alcatuit din patru perechi de cartilaje laterale si trei cartilaje mediane impare (epiglotic, tiroid si cricoid). Este organul central al fonatiei, asigurata de corzile vocale. V. si ventricul Morgagni.

LARINGECTOMIE, s. f. / laryngectomy, s. f. / laryngectomy. [OT. *larynx, -yngos* = *laringe; ekiome* = e'cizi'c.) Operatie constand din extirparea totala sau partiala a laringelui.

LARINGISM, s. n. / laryngisme, s. m. / laryngismus. [Cjr. *larynx, -yngos* = *laringe; -ism.*] Ingustare spasmodica sau inchiderea orificiului *glotei.

LARINGITA, s. f. / laryngite, s. f. / laryngitis, croup. [Qr. *larynx, -yngos* = *laringe; -ita.*] Informatie acuta sau cronica a laringelui. Forme: 1) *L. atrofica*, forma a l. catarale cronice. 2) *L. catarala cronica*, marcata prin atrofia glandelor si membranelor mucoasei. 3) *L. subglotica*, acuta sau striduloasa, apare la copii si se caracterizeaza prin accese de sufocare, chinte de tuse.

LARINGOCEL, s. n. / laryngocele, s. f. / laryngocele. [Qr. *larynx, -yngos* = *laringe; kele* = *tumora, Hemie.*] Tumora chistica aeriana care se dezvolta la nivelul *ventriculului Morgagni, pe baza unei predispozitii congenitale. Se poate extinde in vestibulul laringelui sau in exterior, in regiunea antero-laterala a gatului.

LARINGOFISURA, s. f. / laryngofissure, s. f. / laryngofis-sure. [JT. *larynx, -yngos* = *laringe; [at. fissura* = *fantd, crapaturd, de la fissus* = *despicat fi findere* = *a despica.*] Tehnica chirurgicala care consta in practicarea unei incizii verticale a laringelui, situata median si anterior, la nivelul *cartila-jului tiroid. L. permite exereza unor leziuni limitate ale *corzilor vocale. V. si tirotomie.

LARINGOMALACIE, s. f. / laryngomalacie, s. f. / laryngomalacia. [Cjr. *larynx, -yngos* = *laringe; malakia* = *mm.uie.re., lit [a malakos* = *mood.*] Flaciditate a partii superioare a laringelui, care provoaca *stridorul nou-nascutilor.

LARINGOPLEGIE, s. f. / laryngoplegie, s. f. / laryngoplegia. [JT. *larynx, -yngos* = *laringe; plege* = *Coviturd.*] Paralizia muschilor laringelui.

LARINGOSCOP, s. n. / laryngoscope, s. in. / laryngoscope. [Cyr. *larynx, -yngos* = *laringe; skopos* = *observa-toT, de, la skopein* = *a redea, a e.?(a.mina.*] Instrument optic pentru examinare laringelui. In principiu, este alcatuit dintr-o mica oglinda prevazuta cu un sistem de iluminare. Transmisia luminii la ochiul observatorului se face prin fibre de sticla.

LARINGOSCOPIE, s. f. / laryngoscopia, s. f. / laryngoscopy. [Cft. *larynx, -yngos* = *laringe; skopia* = *e)(aminwe., de la skopein* = *a videa, a e.?(amina.*] Examen vizual al laringelui cu ajutorul *laringoscopului.

LARINGOSPASM, s. n. / laryngospasme, s. m. / laryngospasm. [Cft. *larynx, -yngos* = *laringe; spasmus* = *contractie.*]

LASER

1) Contractie brusca a muschilor laringieni, care antreneaza un blocaj al caili glotice prin acolarea 'corzilor vocale. L. poate surveni uneori la debutul unei anestezii generale. 2) Acces de sufocare debutand cu o inspiratie zgomotoasa, urmata de miscari inspiratorii tot mai scurte si o faza de apnee cu cianoza. Survine la sugar, in unele boli acute. Sin.: spasm glotic esential al sugarilor.

LARINGOSTROBOSCOPIE, s. n. / laryngostroboscope, s. m. / laryngostroboscope. [Qr. *larynx, -yngos* = *laringe; strobos* = *mvartire., retire; skopos* = *ofise.niatoT, di la skopein* = *a vedea, a e.?(amma,*] Aparat utilizat pentru studiul mobilitatii *corzilor vocale.

LARINGOTOMIE, s. f. / laryngotomie, s. f. / laryngotomy. [Cft. *larynx, -yngos* = *laringe; tome* = *talefe, sectium, de la temnein* = *a taia.*] Deschiderea chirurgicala a laringelui, limbitata la un segment sau pe toata inaltimea acestuia.

LARINGOTRACHEOBRONSITA, s. f. / laryngotracheobronchite, s. f. / laryngotracheobronchitis. [Ar. *larynx, -yngos* = *la-lingo; arteria trakheia* = *arte-rd rugoasa, trake.e.i de la trakhys* = *rugos; [at. me.die.vala bronchia, din gr. bronkhos, pi. bronkhia* = *bronzfuti -ita*] Informatie concomitenta a laringelui, traheei si bronhiilor. Forma acuta, frecventa la copii, are evolutie grava.

LARVA MIGRANS CUTANATA / larva migrans cutanee / cutaneous larva migrans. Leziuni cutanate *serpiginose, mobile si pruriginoase, avand aspectul unei dare rosiiatice, cu localizare pe tegumente infiltrate si eritematoase. Reprezinta consecinta deplasarii sub piele a unei larve de insecta (*miza adevarata) sau a unei larve de *nematod (pseudomiaza) a caror gazda specifica este un animal si care se afla in impas la om.

LARVA MIGRANS VISCERALA / larva migrans visceral / visceral larva migrans. Sindrom determinat de diferite larve de paraziti ai animalelor, care nu au conditii optime de viata la om. Semnul eel mai constant este o *eozinofilia sanguina de lunga durata si adesea foarte crescuta.

LARVAT, adj. / larve, -e, adj. / larvate. [Lot. *larva* = *masca, aratare.*] Cu referire la o boala cu tablou clinic si/sau para-clinic atipic, cu modificari patologice discrete. Exista tendinta (uneori nefondata) ca o boala l. sa fie asimilata formei benigne si atenuate a acesteia.

LARVA, s. f. / larve, s. T. / larva. [Lot. *larva* = *masca, ardatare.*] Stadiu de dezvoltare a unei insecte. In medicina pre-zinta interes 1. care induce un tablou patogen in organismul uman. Ex.: l. de filaria, ale teniilor etc.

LASER, s. n. / laser, s. m. / laser. [Acronim engl. *pe-ntru Light AmpGjvativ by Stimulated Emission of Radiation* = *ampGficarea (uminii prin emisie stimulata a radiatiei).*] Instalatie pentru generarea si amplificarea radiatiilor electromagnetice din domeniul vizibil, bazata pe fenomenul de emisie stimulata a radiatiei. Rezulta un fascicul luminos monocromatic paralel, coerent si foarte intens, cu lungime de unda situata in regiunile ultraviolet, vizibil sau infrarosu ale spectrului. Ex.: l. cu rubin emite in infrarosu (lungime de unda circa 1 000 nm), l. cu argon in albastru-verde (500 nm), l. cu CO, in infrarosu (10600 nm), iar l. cu heliu-neon in rosu (circa 690 nm). L. exercita asupra tesuturilor vii efecte termice, fotochimice si mecanice. Aplicatiile medicale principale ale l. sunt: 1) In oftalmologie, indeosebi in tratamentul *decolarii de retina si al altor leziuni retiniene. 2) In chirurgie, datorita posibilitatii efectuarii unor incizii precise si localizate, o hemostaza perfecta la nivelul vaselor mici, o cicatrizare buna si o aseptie perfecta. Utilizarea l. in medicina este in continua extensie. Un dome-niu de mare interes, indeosebi in cercetare, este microscopia optica de baleiaj folosind l.

LATENT

LATENT, adj. / latent, -e, adj. / latent. [Lot. *latens*, -ntis = *ascuns, de la *latere* - a se ascunde.] 1) Despre o boala ale carei simptome nu sunt aparente sau se manifesta imprecis. 2) Despre un germeni patogen a carui prezenta in organism nu se manifesta.

LATENTA, s. f. / latence, s. f. / delay. [Lot. *latens*, -ntis = *ascutis*, de la *latere* = a se ascunde.] 1) Stare de inactivitate aparenta. 2) Interval de timp Intre aplicarea unui stimul si prima manifestare de raspuns a organului excitabil.

LATERAL, adj. / lateral, -ale, -aux, adj. / lateral. [Lot. *lateralis* = *la.te.ra.i*, de la *latus*, -eris = [aturH.] Departat de axul de simetrie al corpului. Sin.: extern. V. si medial.

LATERODUCTIE, s. f. / lateroduction, s. f. / lateroduction. [Lat. *latus*, -eris = *la.tu.ra*; *ductio*, -onis = *dv.ce.re*, de to. *ducere* = a ducti a. purta.] Miscare de la *medial spre lateral. Ex.: deplasarea laterala a globilor oculari.

LATEROFLEXIE, s. f. / lateroflexion, s. f. / lateroflexion. [Lat. *latus*, -eris = (*atwa*; *flexio*, -onis = *indoi*, de la *flec-tere* = a. *indoi*.) Arcuirea sau curbarea laterala a unui organ. L. *uterului* este devierea In care corpul acestui organ bascu-leaza spre una din parti, In timp ce colul uterin conserva po-zitia sa normala.

LATEROGNATIE, s. f. / laterognathie, s. f. / laterognathia. [Lat. *latus*, -eris = *latwa*; gr. *gnathos* = *fai*cd, *mwylar*.) Deformare a maxilarului observata atund cand mijlocul unei arcade dentare nu coincide cu planul de simetrie al fetei.

LATEROPOZITIE, s. f. / lateroposition, s. f. / lateroposition. [Lat. *tutus*, -eris = *latwa*; *positio*, -onis = *punere*, *poz.itie*, de la *ponere* = a pune.] In general, pozitia laterala (fata de planul median al organismului) a unei structuri anatomice:

1) Termenul este utilizat Indeosebi cu referire la o pozitie anormala, rezultata prin deplasare laterala. Ex.: l. uterului (deplasarea In totalitate a uterului la dreapta sau la stanga, spre deosebire de *lateroversia uterina). 2) In stomatologie, deviatie a unui sau a mai multor dinti spre dreapta sau spre stanga.

LATEROPULSIE, s. f. / lateropulsion, s. f. / lateropulsion. [Lat. *latus*, -eris = (*atwa*; *piijsio*, -onis = *impingere*, *respinge-rt*, de la *policre* = a impinge.) Termen care defineste manifes-tarea clinica a unor boli ce implica tulburari de echilibru si care consta In tendinta de deplasare laterala lenta, involun-tara a organismului pacientului aflat In ortostatism. L. se observa atat In repaus, cat si la mers si este determinata de afectarea cailor vestibulare. V. ?i *antepulsie*, *retropulsie*, *semn Romberg*.

LATEROVERSIE, s. f. / lateroversion, s. f. / lateroversion. [Lat. *latus*, -eris = *iatwa*; *versus*, de la *vertere* = a mtoar-cel 1) Inclinare laterala partiala a unui organ. Ex.: l. uterului, In care fundul organului este Inclinat la dreapta sau la stanga, In timp ce colul, prin basculare, este Inclinat latero-superior de partea opusa. 2) In stomatologie, sin.: lateropozitie, 2 (v.).

LATEX, s. n. / latex, s. m. / latex. [Lat. *latex*, -ids = [*icfud*.] Sue dens si vascos, de culoare albicioasa, produs de nume-roase plante si continut In vasele lactifere, de unde este obtinut prin incizie la nivelul tijei sau a trunchiului plantei. L. reprezinta pentru planta un mijloc de protectie contra leziuni-lor. Numeroase tipuri de l., Indeosebi cauciucul si *gutaperca, reprezinta obiectii unor aplicatii industriale, inclusiv In medici-na. V. si test de aglutinare cu latex.

LATHIRISM, s. n. / lathyrisme, s. m. / lathyrisme. \Qr. *lathy -ros* = *bod-de-tanna*., *planta. [eguminoasa. a. caret *varietate mirositoare este mazarea furajerd*; -ism.] Boala provocata de consumul Indelungat al unei specii de mazare furajera, *Lathyrus sativus*. Simptomatologie: *paraplegie spasmodica foarte accentuata. L. experimental la sobolan serveste pentru studiul Tm-batranirii collagenului, Indeosebi la nivel arterial.

LEGATURA CHIMICA

LATRINA, s. f. / latrines, s. f. pi. / latrine. [Lot. *latrinci* = [*atrina*, de la *lavatrina* = camera, de baie ft *lavare* = a spa]a.] Sistem de Indepartare a dejectiilor umane In localitatile lipsite de canalizare.

LAUDANUM SYDENHAM / laudanum de Sydenham / laudanum. Tinctura de *opiu utilizata pe cale externa sau interna ca analgezic si antispasmodic.

LAVAJ, s. n. / lavement, s. m. / enema, lavement. [Lat. *lavare* = a spata] Sin.: spalatura (v.).

LAVAJ BARITAT / lavement baryte / barium lavage. In-troducerea de bariu In colon, In scopul opacifierii radiologice.

LAVAJ BRONHOALVEOLAR / lavage broncho-alveolaire / broncho-alveolar lavage. Introducerea In bronhii si In alveolele pulmonare, sub control fibroscopic, a unei solutii de clo-rura de sodiu, urmata de aspiratia lichidului, care" este colec-tat pentru examen citobacteriologic si biochimic.

LAXATIV, adj., s. n. / laxatif, -ive, adj., s. m. / laxative. [Lat. *laxare* = a re[w(a, a [argi, de la *laxus* = *destins*, [ay.] 1) Care produce purgatie. 2) Preparatul care are aceasta actiune.

LAXITATE, s. f. / laxite, s. f. / laxity. [Lat. *laxitas*, -alis = *destindere*, *reiaJ*(are, de la *laxus* = *destins*, *larg*.) Defect de tensiune sau de rezistenta al fibrelor musculare, conjunctive sau elastice. L. *articulara* reprezinta o mobilitate articulara anormala ca amplitudine sau sens din cauza unor leziuni ligamen-tare, a unei paralizii sau din cauze congenitale.

LACRIMARE, s. f. / larmoieiment, s. m. / lacrimation. [Lot. *lacrima* = *lacrima*.) Aflux crescut de lacrimi la nivelul conjunctivei. L. se poate produce prin hipersecretie, cand se inso-teste de *rinoree, sau prin stagnare ori eliminare redusa, din cauza unei obstructii a cailor lacrimale, cand lacrimile de-bordeaza din *lacul lacrimal ?i ciirg pe obraji, rezultand *epi-fora.

LAUZA. Var. pentru lehuza (v.).

LAUZIE. Var. pentru lehuzie (v.).

LECTINAZA, s. f. / lecitinase, s. f. / lecitinase. [Cjr. *lekilhos* = *gaibwus dt ou*; -ina; -aza.] Sin.: fosfolipaza (v.).

LECTINA, s. f. / lecitine, s. f. / lecitine. [Cfr. *lekithos* = *ffalbenus de oil*, -ma.\Sin.: fosfatidilcolina (v.).

LECTINE, s. f. / lectines, s. f. / lectins. [Lat. /egere = a cuCege; -ina.] Proteine de origine vegetala, extrase In principal din leguminoase. Ele au *situri stereospecifice care permit sa se lege specific la unele zaharuri. Cea mai mare parte dintre lectine au mai multe situri de fixare. Fuse In prezenta unei suspensii celulare, ele formeaza puncti Intre celulele ve-cine si provoaca aglutinarea lor. Aceasta proprietate a fost demon-strata mai Intai cu globulele rosii, de aceea lectinele se mai numesc fitohemaglutinine.

LEGATURA, s. f. / liaison, s. f. / bond. [Lat. *ligatura* = (*ega-tura*.) Termen utilizat cu sensul de "legatura chimica. V. In continuare.

LEGATURA CHIMICA / liaison chimique / chemical bond. Termen pentru desemnarea globala a interactiunilor dintre atomi care conduc la formarea de agregate stabile, cu dimensiuni finite si structura definita ('molecule) sau la formarea de crista-le ionice metalice. Termenul se extinde si la interactiunile dintre molecule, mai putin stabile decat cele atomice, dar sufi-ciente pentru a forma asocieri cu structura definita. Aceste in-teractiuni, care privesc In principal electronii Invelisului exterior al atomilor, produc modificari sensibile In distributia electro-nilor proprii atomilor izolati. Bazele teoriei electronice a l. c. au fost formulate initial prin modelul lui G. N. Lewis: 1. c. nu intereseaza decat electronii periferici ai atomilor, orice atom avand tendinta sa formeze In jurul lui un strat complet de etectroni, rezultat din punerea In comun a electronilor din stra-tul propriu extern cu cei din straturile externe ale unuia sau

LEGATURA COMPETITIVA

ale mai multor atomi. Deoarece natura l. c. nu poate fi explicata fara sa se tina cont de mecanica cuantica, L. C. Pauling a elaborat metoda de aproximatie a legaturii de valenta, iar R. S. Millikan - metoda de aproximatie a orbitalilor moleculari. Prin aceasta din urma se descrie distributie electronilor moleculei aplicand tehnici elaborate pentru distribuite electronilor in atomi izolati.

LEGATURA COMPETITIVA / liaison competitive / competitive binding. Se vorbeste de l. c. cand doua (sau mai multe) molecule au acelasi *situs de fixare. In acest caz, legarea se produce in functie de *afinitate, molecula cu afinitatea cea mai mare ocupand situsurile.

LEGATURA FOSFODIESTER / liaison phosphodiester / phosphodiester bond. L. care uneste doua *nucleotide succesive in adzii nucleici. Rezulta din eliminarea unei molecule de apa intre o functie acida a unei grupari fosfat din primul nucleotid si o functie alcool a pentozei din eel de al doilea nucleotid, invecinat.

LEGATURA DE HIDROGEN / liaison hydrogene / hydrogen bond. L. intre un atom foarte electronegativ (O, S, F, N) al unei molecule si un atom de hidrogen electropozitiv apartinand unei alte molecule (/ de h. *intermoleculara*) sau unei alte grupari chimice ale aceleiasi molecule (/ de h. *intramoleculara*). Aceasta legatura posedea o energie maxima cand atomii componentii sunt liniari. L. de h. sunt de slaba energie (In medie 6 kJ/mol). Rolul biologic al l. de h. este capital, de-oarece acestea mentin structura spatiala a celor mai importante biomolecule: *acizi nucleici (cele doua lanturi ale dublei elice de ADN sunt mentinute impreuna prin l. de h.), *pro-teine (mentinerea structurilor secundare de tip a-helix si de tip P-pleiat), *poliozide. De asemenea, in lichidele in care se manifesta acest tip de legatura apar fenomene de asociere moleculara. Este indeosebi cazul moleculelor de apa, care se pot asocia intre ele sau cu alte molecule. Aceasta asociere se reflecta in rolurile biologice ale apei.

LEGATURA INVERSA / feed-back / feedback. Sin.: **conexiune inversa** (v.).

LEGATURA PEPTIDICA / liaison peptidique / peptidic bond. L. amidica (CO-NH) rezultata din eliminarea unei molecule de apa intre functia acid a unui acid a-aminat si functia amina a altui acid aminat. L. p. leaga adzii a-aminati in proteine in cadrul *structurii primare.

LEGATURI INCRUCISATE / liaisons croisees / cross-linking. *L. covalente sintetice sau naturale intre lanturile laterale de aminoacizi ale lanturilor proteice, direct sau prin intermediul unei substante.

LEGE, s. f. / loi, s. f. / law. [Lot. *lex, legis* = [ege.] Expresia raporturilor constante intre fenomenele lumii fizice, care permit a prevedea ca, in anumite circumstante date, un anumit fenomen se va produce in mod necesar. Ex.: 1) *L. balansarii*, sin.: legea lucrului constant (v.). 2) *L. combinatiilor chimice*: v. legile combinatiilor chimice. 3) *L. conservarii energiei*: principiul I al termodinamicii, conform caruia la trecerea unui sistem termodinamic dintr-o stare in alta, variatia energiei interne este egala cu suma dintre lucurile mecanice echivalente tuturor actiunilor externe (mecanice, termice, electrice, magnetice etc.) care au concurat la schimbarea starii. 4) *L. dezintegrarii radioactive*: l. statistica ce permite calculul numarului N de nuclee radioactive ramase nedezintegrate la momentul t: $N(t) = N_0 e^{-\lambda t}$, in care λ este constanta radioactiva (sau de dezintegrare), care depinde de natura radioizotopului implicat in procesul de dezintegrare. 5) *L. lucrului constant*: cand o supraapasare se efectueaza constant asupra unui cartilaj in crestere, acesta da nastere unui os consistent si de volum micororat, iar in partea cu presiune normala, unui os spongios

LEGEA HELLIN

marit de volum. Sin.: legea balansarii. 6) *L. patratului distantei*: in radiobiologie, intensitatea fasciculului iradiant scade cu patratul distantei. 7) *Legile combinatiilor chimice*, l. de baza ale chimiei: a) *L. conservarii masei*, conform careia suma maselor corpurilor intrate in reactie este egala cu suma maselor corpurilor rezultate din reactie; b) *L. proportiilor multiple*, dupa care elementele chimice se combina totdeauna in anumite proportii constante de masa; c) *L. proportiilor definite*, conform careia diferitele cantitati dintr-un element, ce formeaza mai multe combinatii chimice cu o cantitate mereu aceeași din alt element, se afla intre ele intr-un raport de numere intregi si mid. 8) *L. segregari* sunt in numar de trei: uniformitatea hibridilor in prima generatie, segregarea caracterelor in generatia a doua, l. independentei caracterelor. Sin.: legile Mendel. V. in continuare legi mai importante cu aplicatii in medicina.

LEGEA AVOGADRO / loi d'Avogadro / Avogadro's law. [*Amf'deo Avogadro, fizician italian, Torino, 1776-1856*] Volume egale de gaze, in aceleasi conditii fizice, contin acelasi numar de molecule.

LEGEA BEHRING / loi de Behring / Behring's law. [*Emil Adolph van Behring, bacteriolog german, Marbourg, 1854-1917*.] Serul imun de la o persoana imunizata transferat la o persoana neimunizata determina o imunizare temporara a acesteia din urma.

LEGEA BELL / loi de Bell / Bell's law. [*Sir Charles Bell, chirurg fi fiziolog scoțian, Landro., 1774-1842*.] Sin.: legea Bell-Magendie (v.).

LEGEA BELL-MAGENDIE / loi de Bell-Magendie / Bell-Magendie law. [*Sir Charles Bell, chirurg fi fiziolog scoțian, Londra, 1774-1842; Francois Magendie, fiz. iolog franc. iz., 1753-1855*.] Radacinile anterioare ale **nervilor spinali sunt mo-torii**, iar cele posterioare senzitive.

LEGEA BERGONIE-TRIBONDEAU / loi de Bergonie-Tribondeau / Bergonie-Tribondeau law. [*Jean Alban Bergonie, medic francez, 1857-1925; L. Tribondeau, radiolog fi fizician francez, 1872-1918*.] Radiosensibilitatea celulara este cu atat mai crescuta cu cat potentialul de multiplicare al acestora este mai mare si cu cat diferentierea celulara este mai mica.

LEGEA BIOT / loi de Biot / Biot law. [*Leon Baptists Biot, matematician fi fizician francez, Paris, 1774-1862*.] Masurarea unghiului de rotatie al planului luminii liniar polarizate permite determinarea concentratiei unei substante optic active. Unghiul de rotatie este direct proportional cu puterea rotatorie specifi-ca [aj]D la o temperatura data pentru lungimea de unda galbe-na a sodiului, cu lungimea stratului de solutie (l) si cu concentratia acesteia (c). Aplicatie: determinarea concentratiei glucozei din urina.

LEGEA COURVOISIER / loi de Courvoisier / Courvoisier's law. [*Ludwig Georg Courvoisier, chirurg eCvetian, profesor de cfururgie. la Basel, 1843-1918*.] Sin.: semn Courvoisier (v.).

LEGEA EINTHOVEN / loi d'Einthoven / Einthoven's law. [*Willem Einthoven, fiziolog olandez, profesor [a Lydyt, 1860-1927, *prtmiul 9[p6e] pentru medicina/fiziologie m 1924*.] Pe electrocardiograma normala, potentialul electric in derivatia D|| este egal cu suma algebrica a potentialelor electrice in derivatiile D| si D|||.

LEGEA GRAHAM / loi de Graham / Graham's law. [*Raomas Graham, chimist mgUz, 1805-1969*.] Rata difuziunii gazului prin membranele poroase variaza invers proportional cu radacina patrata a densitatii sale.

LEGEA HELLIN / loi de Hellin / Hellin's law. [*Dyonizy HeHlin, patoiog poinez, 1867-1935*.] Din circa 89 de nasteri una este cu gemeni, din 89 x 89 (7921) una cu trei nou-nascuti, iar din 89 x 89 x 89 (704 969) nasteri, una este cu quadrupli.

LEGEA LAMBERT

LEGEA LAMBERT / loi de Lambert / Lambert's cosine law. [*Johann Henrich Lambert*, fizician și matematician n. to. 'Mucfiouse, profesor la Augsburg și 'Berlin, 1725-1777] L. ce permite determinarea cantității de radiații utilizate în "radioterapie: doza superficială primită de o suprafață determinată este direct proporțională cu intensitatea curentului care trece în tubul radiogen și durata aplicării și invers proporțională cu pătratul distanței focale a tubului la această suprafață.

LEGEA LAMBERT-BEER / loi de Lambert-Beer / Lambert-Beer law. [*Johann Henrich Lambert*, fizician și matematician n. [a 'Muhlhausen, profesor [a Augsburg și 'Berlin, 1725-1777; August Beer, fizician german, 'Bonn, 1825-1863.] L. fundamentală a colorimetriei. Se referă la absorbția luminii de către o substanță colorată traversată de un fascicul luminos. Se traduce prin formula: $I = I_0 e^{-Kc}$, unde I și I₀ reprezintă intensitatea luminii înainte și, respectiv, după trecerea prin mediul absorbant, K este coeficientul de absorbție moleculară, c - concentrația substanței în molecule gram pe litru, l - grosimea traversată în centimetri. Raportul I/I₀ se numește transmisie optică; produsul kc, desemnat de obicei prin (1, se numește coeficient de absorbție; produsul kl poartă numele de pseudocoeficient de extincție.

LEGEA LAPLACE / loi de Laplace / Laplace's law. [*Pierre Simon Laplace*, con. le, apoi marșal, fizician și matematician francez, 'Paris, 1749-1827.] Presiunea produsă de ventriculul depinde numai de tensiunea determinată de contractia mușchilor ventriculari, dar și de mărimea și forma inimii.

LEGEA LOUIS / loi de Louis / Louis's law. [*Pierre Charles Alexamire Louis*, medic francez, 'Paris, 1757-1827.] Tuberculoza pulmonară debutează în general la nivelul plămânului stâng.

LEGEA OGINO-KNAUS / loi de Ogino-Knaus / Ogino's theory, Ogino-Knaus law. [*Kinsaku Ogino*, ginecolog japonez, 1882-1975; *Hermann Knaus*, obstetrician austriac, profesor la. Graz, 1892-1970.] Lege fiziologică cu referire la momentul ovulației în cursul ciclului ovulator. Conform I. O.-K., la femeile cu ciclu menstrual foarte bine reglat, fecundatia nu este posibilă decât între zilele a 12-a și a 19-a ale acestui ciclu. L. poate servi la determinarea datei ovulației, dar este utilizată mult mai frecvent în scop contraceptiv. În realitate, I. O.-K. confine suficientă incertitudine și determină esecuri, din cauza variabilității condițiilor de ovulație și de fecundatie. V. crioscopie.

LEGEA RAOULT / loi de Raoult / Raoult's law. [*François Marie Raoult*, chimist și fizician francez, profesor la. Cjre. no6ie, 1830-1899.] Scăderea punctului de congelare al unei soluții cu același tip de electrolit este proporțională cu concentrația moleculară a soluției.

LEGEA STARLING / loi de Starling / Starling's law. [*Ernest Henry Starling*, fiziolog englez, n. la 'Bombay, profesor la Londra, 1866-1927.] Lucrul miocardic se adaptează necesităților unui moment printr-un ansamblu de fenomene legate unele cu altele - creșterea rezidului postsistolic, dilatația ventriculului, alungirea fibrelor.

LEGEA TOT SAU NIMIC / loi tout ou rien / all-or-none law. Exprima modul de reacție al materiei vii: odată ce pragul de excitație este atins, fie dintr-o dată, fie prin sumatie, răspunsul celular este imediat maximal.

LEGEA VIRCHOW / loi de Virchow / Virchow's law. [*Rudolph Ludwig Karl Virchow*, anatomopatolog german, profesor la 'Wurtzburg, apoi la 'Berlin, 1821-1902.] Elementele celulare ale unei tumori deriva din celulele normale, preexistente în țesut.

LEGEA WEBER-FECHNER / loi de Weber-Fechner / Weber-Fechner law. [*Ernst Heinrich Weber*, anatomist și fiziolog german, profesor la. Leipzig, 1795-1878; *Gustav Theodor*

LEISHMANIOZA

Fechner, medic și fizician german, Leipzig, 1801-1857.] Senzația crește proporțional cu logaritmul excitației; o altă formulă: când excitația crește în progresie geometrică, senzația crește în progresie aritmetică. Este prima l. psihofizică și constituie un model matematic pentru relațiile logaritmice dintre intrare și ieșire, dintre doză și efect, în fiziologie, farmacologie etc.

LEGILE DEPLASĂRII FAJANS-SODY / loi Fajans-Sody / Fajans-Sody law. Un element radio-activ se deplasează în sistemul periodic două cazuri la stanga și două la dreapta și cu o casută la dreapta când emite o particulă p-

LEGILE MENDEL / loi de Mendel / Mendel's law. [*Gregor Johann Mendel*, calugar și botanist austriac, 'Brno, 1822-1884.] Sin.: legile segregării (v. lege-8).

LEGIONELLA / Legionella / Legionella. [*Demetrio Primm* tit la descrierea primei oare, m 1976, a "bodi legionari-ilor, la un congres organizat (a 'Philadelphia de American Legion) Gen de bacili mobili pleiomorfi gramnegativi, din familia Legionellaceae, care necesită cisteină și fier pentru creștere și provoacă la om boli asemănătoare pneumoniei. Infecția se produce după inhalarea unui aerosolizat din mediu (apa din rezervoare metalice și schimbătoare de caldura). Specia *L. pneumophila* produce "boala legionarilor (o pneumonie fulminantă) și "febra de Pontiac.

LEGUMA, s. f. / legume, s. m. / legume. [Lot. *legumen*, • *minis* = [egumii, de la *legere* = a culege.] Vegetală comestibilă, de obicei cultivată de om. L. reprezintă principala sursă de vitamine și, într-o anumită măsură, de minerale.

LEHUZA, s. f. / accouchee, s. f. / woman in childbed, [fr. *eogr. lehusa* = *lauza*.] Femeia timp de 6 săptămâni după naștere. Var.: *lauza*.

LEHUZIE, s. f. / puerperalite, s. f., etat puerperal / puerperium, childbed. [gr. *lehusa* = *lauza*.] Starea femeii timp de 6 săptămâni după naștere. Se disting: 1) L. fiziologică: normală. 2) L. imediată: 24 de ore după naștere. 3) L. patologică: apariția unor procese patologice și deosebi infecția puerperală. 4) L. secundară: primele 12 zile după naștere. 5) L. tardivă: săptămânile 3-6 după naștere. Var.: *lauzie*.

LEIOMIOBLASTOM, s. n. / leiomyoblastome / leiomyoblastoma. [Gjr. *leios* = neted; *mys*, *myos* = mușchi, *blastos* = germen; -oma.] Varietate de leiomiom formată din celule cu caracter embrionar și, în consecință, cu un prognostic rezervat.

LEIOMIOM, s. n. / leiomyome, s. m. / leiomyoma. [Cjr. *trios* = neted; *mys*, *myos* = mușchi; -oma.] Formațiune tumorală benignă constituită din celule musculare netede mature. Sin.: dermatomiom. V. și leiomioblastom.

LEIOMIOSARCOM, s. n. / leiomyosarcome, s. m. / leiomyosarcoma. [Gjr. *leios* = neted; *mys*, *myos* = mușchi, *sarkos* = carne, -oma] Tumoră malignă care se dezvoltă la nivelul mușchilor netezi. Este o formă de "miosarcom.

LEISHMANIA / Leishmania / Leishmania. [Sir *William Boog Leishman*, chirurg al armatei engleze și bacteriolog, 1865-1926, care a descoperit, în 1903, parazitul *bolu kaia-azar*] Agentul etiologic al leishmaniozelor. Reprezintă un gen de protozoare din familia *Trypanosomidae*, clasa *Flagellata*. L. poate fi parazit al celulelor endoteliale sau al leucocitelor.

LEISHMANIOZA, s. f. / leishmanioze, s. f. / leishmaniasis. i [Sir *William Boog Leishman*, chirurg al armatei engleze și bacteriolog, 1865-1926; -oza.] Boala provocată de protozoarul *Leishmania*, caracterizată prin inflamații și infecții tegumentare, hepatice, splenice, intestinale și o anemie foarte gravă. Forme:

1) L. cutaneo-mucoasă, caracterizată printr-o ulceratie extensivă, profundă și evoluție torpidă, propagare la distanță și afectarea mucoaselor fetei, uneori extrem de mutilante; 2) L. tegumentară difuză, manifestată printr-o papulă pruriginosă roșie,

LEMNISCUS

localizata in zonele descoperite ale corpului (Indeosebi la nivelul fetei), care veziculeaza, ulcereaza si se infiltreaza in profunzime; evolueaza lent („buton de un an”), acoperita de scuame uscate sau umede, iar dupa vindecare ramane o cicatrice definitiva; 3) *L. visceralis*, v. boala kala-azar.

LEMNISCUS, s. n. / lemnisque, s. m. / lemniscus. NA: lemniscus, pi. lemnisci. [Lat. *lemniscus*, gr. *lemniskos* = panglica, Sandektd] Fascicul nervos senzorial secundar al SNC, care incepe m maduva sau trunchiul cerebral si se termina in talamus. L. principale: / *medialis* sau panglica medialis a lui Reil si / *lateralis*, panglica laterala Reil.

LENTICULAR, adj. / lenticulaire, adj. / lenticular. [Lat. *Jentirula*, dim. de la *lens*, -ntis = finte, Untila.} 1) In forma de lentila. Ex.: nucleu l, 2) Referitor la "cristalin.

LENTINOZO, s. f. / lentiginose, s. f. / lentiginosis. [Lat. *lentigo*, -inis = pistrui; -ozd.] Denumire generala pentru aparitia pe tegumente si, uneori, pe mucoase a unui numar de leziuni de *lentigo. Forme: 1) *L. comuna profuza*, pe Intreg corpul, dar Indeosebi pe fata si membre. 2) *L. centrofaciala*, de obicei ereditara, cu caracter autozomal dominant, manifes-tata prin leziuni de tip lentigo localizate in zona medie a fetei, cu debut in copilarie, tulburari neuropsihice si anomafii de tip 'disrafie situate la nivelul capului, toracelui, regiunii lombo-sacrate sau al sanilor. 3) *L. periorificiala cu polipoza visceralis* (v.). 4) *L. profuza sau generalizata*, manifesta atat la copil cat si la adult, cu topografie regionala difuza; prezinta si o forma keratozica. V. si sindrom Leopard, sindrom Moynahan.

LENTINOZO PERIORIFICIALA CU POLIPOZA VISCERALA / lentiginose periorificielle avec polypose viscerale / periorificial lentiginosis. Sin.: sindrom Peutz-Jeghers (v.).

LENTIGO, s. n. / lentigo, s. m. / lentigo. [Lot. *lentigo*, -inis = pistrui.] Leziune tegumentara benigna, de dimensiuni mici, eel mai frecvent maculara, rar maculopapulara. Elementele de l., care reprezinta mid *nevi pigmentari, sunt mai mult sau mai putin numeroase, cu localizare de predilectie in regiunea faciala, cervicala si la nivelul membrelor superioare. Apar mai frecvent vara decat iarna, debutand in a doua copilarie. Sin. pop.: pistrui.

LENTIGO SENIL / lentigo senile / senile lentigo. Pete pigmentate variabil, in general de culoare cafenie, care apar la varstnici la nivelul fetei posterioare a mainilor (indeosebi) si al fetei. Structura petelor este identica cu *lentigo.

LENTIGO MALIGN / lentigo malin / lentigo maligna. Leziuni asemanatoare celor din lentigo, cu tendinta la extindere, cu-prinzand si *melanocite atipice. L. m. poate aparea la nivelul fetei, la varstnici, evolueaza lent, cu transformare maligna frec-venta, dar extrem de rar metastazanta.

LENTILA, s. f. / lentille, s. f. / lens. [Lat. *lens*, -ntis = [inte.] 1) Mediu transparent care refracta lumina. In limbajul fizicii:

sistem optic central, format din doi dioptri sferici sau cilindrici, care delimiteaza un mediu transparent, refringent. Dupa modul de comportare fata de un fascicul paralel, exista / *convergente* (cu marginea mai subtire decat partea centrala) si *divergente* (invers). Convergenta unei l. se masoara in *dioptrii. 2) *L. electronica* este un dispozitiv care creeaza un camp magnetic (/ *magnetica*), prin intermediul caruia actioneaza asupra unui fascicul de electroni, modificandu-i traiectoria in scopul focalizarii sale. In vederea formarii de imagini. V. si **microscop** electronic.

LENTILA CILINDRICA / verre cylindrique / astigmat lens. Sistem optic format din doi dioptrii (unui plan si altui cilindric) utilizat in corectarea *astigmatismului.

LENTILA DE CONTACT / verre de contact / contact lens. Proteza optica aplicata la suprafata corneei. L. de c. sunt fabricate din materiale plastice rigide sau suple. Pot fi: 1) *Sclerale*,

LEPTINA

cu o zona corneana centrala, cu rol optic. 2) *Corneene*, de forma unui menisc mic cu diametrul de 7-10 mm, a carui fala posterioara se aplica pe corneea. Indicatiile l. de c. sunt *ametropiile, 'afakia (Indeosebi unilateral) si 'keratoconul. S-a des-cris riscul crescut de infectii locale (*keratite) la purtatorii de l. de c.

LENTILA CORECTOARE / verre correcteur / glasses, optical lens. L. optica, de obicei din stida, de diferite tipuri, utili-zata pentru corectarea unor defecte de vedere.

LENTILA CU FOCAR PROGRESIV / verre a foyer progres-sif / multifocal lens. L. cu variatie progresiva a distantei focale, de sus in jos, cu distorsiuni laterale ale imaginilor care, datorita perfec-tionarilor recente, au fost atenuate.

LEONTIAZIS, s. n. / leontiasis, s. m. / leontiasis. [Qr. / *leon*, -ontos = [itu.] Denumire generica a unor leziuni faciale hiper-trofiante, Indeosebi tegumentare, determinand un aspect leo-nin. Este determinat de lepra sau de sifilis.

LEPRA, s. f. / lepre, s. f. / leprosy. [Lot. gr. *lepra*, de la gr. *lepros* = care. se. descuameaza, soizos, rdios.] Boala infec-tioasa determinata de bacilul Hansen [*Mycobacterium leprae*], care patrunde in organism pe cale tegumentara, propagandu-se apoi prin intermediul nervilor periferici. L. este mai frecventa in tarile tropicale. Are caracter familial si incubatie lunga (in medie 3-5 ani). Debuta prin leziuni ale pielii (macule si papule depigmentate sau hiperpigmentate). Se disting doua forme: 1) *L. lepromatoasa*, in care leziunile tegumentare sunt cele mai importante, difuze, simetrice, extensive, avand ca substrat anatomopatologic o reactie granulomatoasa difuza cu celule gigante si numerosi bacili intracelulari; evolutia este severa si contagiozitatea foarte mare. 2) *L. tuberculoida*, in care atingerea nervoasa este mai importanta decat leziunile tegumentare, cauzand atrofii musculare, tulburari de sensibili-tate cu anestezie sau hiperestezie, uneori ulceratii la nivelul degetelor cu pierderea falangelor (/ *mutilanta*); este o forma putin contagioasa, cu evolutie in general benigna. Boala este curabila prin chimioterapie cu sulfone (si, de asemenea, sulfa-mide si rifampicina) de lunga durata (ani). Sin.: boala Hansen. V. si **borderline** (2).

LEPRESAUNISM, s. n. / leprechaunisme, s. f. / leprechaunism. [De la *leprechaier*, numeU unui *gnom* (mic geniu diform., spirit care trOiefta M interwut pdmantuiui, pilzind fiogd-fille [ui ascunse., in traditia ka6aiv;tica] din foicCorui irCandtS.) Tip de *nanism esential in care se asociaza un dismorfism caracteristic ("fades de gnom" cu aspect de batran, nas latit si narine anteversate, hipertelorism, proeminenta a arcadelor orbitare, implantare joasa a urechilor, macroglosie), casexie extrema, intarziere in dezvoltarea psihomotorie, hirsutism, uneori ginecomastie si hipertrofie a organelor genitale externe, hipoglicemie si caldificari viscerale. Bolnavii sunt susceptibili la infectii. Natura genetica a bolii este probabila dar neelucidata. Sin.: sindrom Donohue.

LEPRIDA, s. f. / lepride, s. f. / leprid. [Lat., gr. *lepra*, d<. la *lepros* = care se descuameaza, soizos, r&ws, -ida.] Manifestare cutanata a *leprei.

LEPROM, s. n. / 16prome, s. m. / leproma. [Lat., gr. *lepra*, de la *lepros* = care se descuameazd, soizos, rdios; -oma.] Leziunea elementara tipica din lepra: tubercul infiltrat, de con- . sistenta dura, rosu-brun-cenusiu, ce evolueaza spre ramolire si ulceratie.

LEPTINA, s. f. / leptine, s. f. / leptine. Hormon responsabil de senzatia de satietate, cu rol si in reglarea functiei gonadice. Sinteza l. este comandata de o gena a carei expresie este inhibata de un factor de transcriptie PPAR gamma (*peroxy-some proliferative activated receptor gamma*).

LEPTODACTIL

LEPTODACTIL, adj. / leptodactyle, adj. / leptodactylous. [Cjr. *leptos* = *sub^m, fin, daktylos* == *deget.*] Cu degete subțiri la mâini sau/si la picioare.

LEPTODONT, adj. / leptodonte, adj. / leptodontous. [Qr. *leptos* = *sub^tîre, fin; odous, odontos* = *dinte.*] Despre un subiect cu dinți anormal de subțiri.

LEPTOMENINGE, s. n. / leptomeninge, s. f. / leptomeninx, pi. leptomeninges. {Qr. *leptos* = *su^fîre, fin; meninx, -ingos* = *memBrand foarte fina.*} Termen anatomic care definește *pia mater și *arahnoida, considerate împreună ca o singură unitate funcțională (fiind derivate din *creasta neurală).

LEPTOSPIRA / Leptospira / Leptospira. [Qr. *leptos* = *su^fîre., fin; speira* = *spiraia..*] Gen de bacterii din familia *Spirachaeaceae*, de formă elicoidală cu spire foarte strânse. Printre cele mai importante L. patogene pentru om (producând *leptospirozele) se numără *L. icterohemorrhagiae*, *L. grippityphosa*, al cărui rezervor este soarecele de câmp; *L. canicola*, transmisă de câine; *L. pomona*, agentul pseudotifomeningitei, *L. bata-viae*, *hebdomadis* și *autumnalis*, agenți etiologici ai febrei de șapte zile (boala Intalnita în Malaezia și Japonia); *L. australis*, responsabilă de o leptospiroză caracterizată printr-un sindrom infecțios și meningian cu evoluție benignă.

LEPTOSPIROZA CRESCATORILOR DE PORCI / pseudotyphomeningite des porchers / leptospiral meningitis. Sin.: boala Bouchet; Gsell (v.).

LEPTOSPIROZA, s. f. / leptospirose, s. f. / leptospirosis. [CJT. *leptos* = *su^fîre, fin; speira* = *spiraia.; -ozo.*] Boala infecțioasă provocată de bacteriile din genul *Leptospira*. Între principalele l. umane se numără *. *icterohemoragica* și *febra de șapte zile*.

LEPTOSPIROZA ICTEROHEMORAGICĂ / leptospirose icterohemoragique / leptospirosis icterohemoragica. *L. determinată de specia *Leptospira icterohaemorrhagiae* transmisă de sobolan, caracterizată printr-o primă fază febrilă, cu hemo-culturi pozitive, la sfârșitul căreia apare icterul, apoi, după o perioadă de apirexie, un al doilea episod febril, cu sau fără fenomene hepatice. Forma completă a l. i. cuprinde și serne meningiene, renale și hemoragice (ultimele fiind frecvente în tarile calde). Sin.: boala Fiedler, boala Larrey-Weil, boala Lancereaux-Mathieu, boala Well.

LEPTOSOM, adj. / leptosome, adj. / leptosome. [Cjr. *leptos* = *su^fîre, fin; soma, -atos* = *Corp.*] Sin.: longilin (v.).

LESBIANISM, s. n. / lesbianisme, s. in. / lesbianism. [Ljr. *iesbios* = *din Lesbos, insula yeceased, in care. poeta Sap fid a infiintat o comunitate de femei care practicaui fiomose>(yatitate; -ism.)* Inversiunea instinctului sexual la femeie, care se traduce prin satisfacerea acestuia cu o persoană de același sex; *homosexualitate feminină. Sin.: safism, tribadism.

LETAL, adj. / letal, lethal, -ale, -aux, adj. / lethal. [Lot. *tetum* = *moarte.*] 1) Care determină moartea. Ex.: boala l. Sin.: mortal, fatal. 2) Despre o boală, o tulburare genetică incompatibilă cu dezvoltarea embrionară normală și care antrenează moartea embrionului sau a fatului.

LETALITATE, s. f. / letalite, s. f. / lethality. [Lat. *letum* = *moarte.*] 1) Raportul mortalitate/morbiditate în cazul unei boli, al unei epidemii. 2) Caracter al unei gene sau al unui ansamblu de gene continuate în mesajul ereditar care determină moartea embrionului, fatului sau a nou-născutului la naștere.

LETARGIE, s. f. / lethargic, s. f. / lethargy. [Lat., gr. *lethar-gia* = *somwknfil, de ia gr. lethe* = *uitare, argia* = *[ene.~\ Somn profund s; continuu, de lungă durată (ore, zile, luni). Pacientul este inconștient, imobil și poate răspunde la stimuli exteriori puternici, dar fără întreruperea somnului. L. poate apărea în leziuni ale centrilor nervosi superiori, de etiologie diversă, frecvent infecțioasă. L. se deosebește de *coma prin*

LEUCEMIE ACUTA

absența tulburărilor neurovegetative grave și prin posibilitatea ca subiectului să fie trezit, pentru perioade de timp scurte. El poate vorbi uneori, dar nu înțelege sensul cuvintelor, le uita și adoarme imediat. La unii subiecți, l. poate fi provocată prin "hipnoza sau prin administrarea de hipnotice și anestezice. Alteori, l. este asociată *isteriei. Sin.: moarte aparentă.

LEUCAFEREZA, s. f. / leucapherese, s. f. / leukapheresis. [tr. *leukos* = *aid; aphairesis* = *pCecare, indepilrtare.*] Recolta-reă leucocitelor de la un donator prin trecerea unei cantități de sânge de la acesta la nivelul unui aparat special. Utilitate: măsurarea duratei de viață a leucocitelor și obținerea de leucocite izolate pentru scopuri de cercetare sau terapeutice. Sin. incorect: leucofereza.

LEUCEMIC, adj., s. m. sau f. / leucémique, adj., s. m. ou f. / leuk(a)emic. [Qr. *leukos* = *at6; haima, -atos* = *sa.ngi.*] 1) Care se caracterizează prin creșterea numărului de globule albe. 2) Bolnav de *leucemie.

LEUCEMIE, s. f. / leucemie, s. f. / leuk(a)emia. [Cjr. *leukos* = *aif; haima, -atos* = *sd.nge.*] Termen generic pentru un grup de boli caracterizate prin prezența în exces în măduva osoasă și, uneori, în sânge a leucocitelor sau a precursorilor acestora. L. sunt neoplasme derivate din celulele hematopoietice, care proliferăază inițial în măduva osoasă înainte de a disemina în sângele periferic, splină, ganglioni limfatici și, în final, în alte țesuturi. Prin aceasta se deosebesc de "limfoame, care apar inițial la nivelul ganglionilor limfatici, dar pot de asemenea să disemineze (în faza Jeucemică) în sânge și în măduva. Clasificarea l. a fost concepută după două criterii: celula de origine (limfoidă sau mieloidă) și rapiditatea evoluției clinice (acută sau cronică). De data recentă s-au conturat premisele identificării l. pe baza caracteristicilor biologice, moleculare și antigenice ale celulelor. Cauzele l. nu sunt cunoscute în majoritatea cazurilor, cu toate că atât factorii genetici, cât și cei de mediu (expunere profesională, terapeutică sau accidentală la radiații, expunere la unele substanțe chimice ca benzenul și alte hidrocarburi aromatice) au importanță și se află în relație cu incidența crescută a bolii la unele grupe de populație. Deși *retrovirusurile ARN produc un număr de leucemii la ani-male, la om etiologia virală este certă doar pentru leucemia acută limfoblastică cu celule T a adultului, care este produsă de virusul uman al leucemiei cu celule T tipul I (HTLV-1).

LEUCEMIE ACUTA / leucemie aigue / acute leuk(a)emia. L. a. se caracterizează prin proliferarea clonală a celulelor hematopoietice imature (sau blaste), proliferare care determină o insuficiență medulară profundă. L. apare în urma transformării maligne a unui singur precursor hematopoietic, urmată de replicare celulară și expansiunea *clonului transformat. Cea mai importantă caracteristică a celulelor neoplazice din l. a. este un deficit al maturității. În funcție de acest deficit se disting:

1) *L. mieloblastică acută*, când deficitul maturității se produce înainte de stadiul de mieloblast sau promielocit. 2) *L. limfoblastică acută*, în care deficitul se produce înainte de stadiul de limfoblast. Celulele leucemice proliferante se acumulează în măduva osoasă, inhibând hematopoieza normală și, în final, înlocuind elementele normale. Scăderea consecutivă a precursorilor normali duce la anemie, infecții și complicații hemoragice caracteristice l. a. Diagnosticul l. a. necesită demonstrarea prezenței celulelor leucemice în măduva osoasă, sângele periferic sau țesuturile extramedulare. Diagnosticul tipului de l. este bazat în prezent pe combinarea unor criterii morfo-logice, imunologice și citochimice, ca și pe identificarea anormalităților cromozomiale asociate, când acestea sunt prezente. Este deosebit de importantă diferențierea l. m. a. de l. l. a., deoarece aceste două tipuri de l. au un prognostic diferit și răspund diferit la diverși agenți terapeutici.

LEUCEMIE ALEUCEMICA

LEUCEMIE ALEUCEMICA / leucemie aleucemique / aleukemic leuk(a)emia. *L. In care leucocitele tumorale lipsesc din sangele periferic.

LEUCEMIE CU CELULE PAROASE / leucemie a tricholeucocytes / hairy cell leuk(a)emia. Forma rara de l. cronica caracterizata prin *pancitopenie in sangele periferic, splenomegalie voluminoasa si infiltrare medulara, splenica si sanguina cu celule paroase. Celulele paroase (denumite si tricoloreuco-cite) au un diametru de 15-20 urn, cu nucleu rotunjit si excen-tric si citoplasma spumoasa. La nivelul citoplasmei se observa o serie de proiectii, vizibile pe frotiu, dar mai bine apreciate la microscopul cu contrast de faza. Natura acestor celule nu este clara, ele avand unele caracteristici de tip limfocitar, altele de tip monocitar. Celulele paroase reactioneaza cu anticorpi anticelulele B si deseori cu CD25, receptorul pentru interieuki-na-2.

LEUCEMIE LIMFOIDA CRONICA / leucemie limphoide chronique / chronic lymphocytic leuk(a)emia. Sindrom limfoproliferativ cronic, afectand subiecti In varsta de peste 50 de ani (mai frecvent barbati). Se caracterizeaza prin proliferarea limfocitelor mici cu aspect matur, In marea lor majoritate asemanatoare cu limfocitele B. Acestea se acumuleaza In numar mare In maduva osoasa, In ganglionii limfatici, In sange si In splina. Celulele din l. l. c. prezinta frecvent *trisomie 12, sin-gura sau combinata cu alte anomalii cromozomiale. Diagnosticul bolii este de obicei stabilit cand exista minimum 5×10^9 limfocite aparent mature la litru de sange si o infiltratie a ma-duvei de 30% cu fenotipul de celule B purtatoare de antigen CDS. In peste 25% din cazuri (Harrison) boala este descoperita Intamplator. Pacientii pot prezenta anemie, marirea gangli-onilor limfatici sau infectii intercurrente. Splenomegalia este rareori simptomatice, iar hepatomegalia - moderata, prezenta doar la circa 50% din pacienti. Evolutia clinica este variabila, iar prognosticul se afla In directa relatie cu stadiul bolii. In clasificarea internationala actuala se disting trei stadii (A, B, C), In functie de tabloul hematologic si afectarea diferitelor grupe ganglionare.

LEUCEMIE MEGACARIOCITARA / leucemie megacaryocytare / megakaryocytic leuk(a)emia. Forma rara de boala "mieloproliferativa caracterizata prin multiplicare anormala a "megacariocitelor si uneori prin prezenta unui numar mare de astfel de celule In sangele periferic (5-6% din numar total al leucocitelor).

LEUCEMIE MIELOCITARA CRONICA / leucemie myeloide chronique / chronic myeloid leuk(a)emia. Afectiune *clonala a *celulelor stem caracterizata prin cresterea marcata a mielopoiezei si prezenta "cromozomului Philadelphia. L. m. c. este o afectiune dobandita, care prezinta o faza cronica de durata variabila, uneori si o faza intermediara, de accelerare, urmate de o transformare blastica. Majoritatea pacientilor sunt diagnosticati In faza cronica, cand sunt caracteristice hiperleucocitoza (uneori peste 200000 leucocite/mm³) si splenomegalia (prezenta la peste 90% dintre pacienti). Faza intermediara se caracterizeaza prin organomegalie progresiva, anemie, trombocitoza sau trombocitopenie, mielofibroza si febra. Criza blastica se asociaza cu semne si simptome de leucemie acuta, deseori cu afectare extramedulara.

LEUCINA, s. f. / leucine, s. f. / leucine. [CfT. *leukos = aif*], *inn.] Acid alfa-aminoizocaproic; intra In compozitia unui mare numar de protide din organism. Transformat In acid mevalonic, ia parte la sinteza "carotenoizilor. V. si tab. const. bio-chim.

LEUCINOZA, s. f. / leucinoze, s. f. / leucinosi. {Gfr. *leukos = fiffi; -ma; -ozd.j* Sin.: boala urinei cu miros de sirop de artar (v.).

LEUCODERMIE

LEUCOARAOZA, s. f. / leucoaraoze, s. f. / leukoaraisi. [CfT. *leukos = alb; aralos = putin dens, rarefiat; -oza.*] Rarefactie a substantei albe cerebrale pusa In evidenta pe imagini prin *tomografie computerizata cu raze X sau RMN. L. este prezenta In *sindromul Binswanger, uneori In "boala Alzheimer, In boli cerebrovasculare, dar si la subiecti aparent sanatosi, asimptomatici.

LEUCOBLAST, s. n. / leucoblaste, s. m. / leukoblast. [Qr. *leukos = alb, Wastes = geriMTi.*] Termen desuet, utilizat impropriu ca sin. pentru *promielocit,

LEUCOBLASTEMIE, s. f. / leucoblastemie, s. f. / leukoblast(a)emia. [t^r. *leukos = alb, hiastos = germen, haima, -fitos = sdnge.*] Denumire desueta pentru prezenta patologica a promielocitelor ('leucoblaste) In sangele circulant (indicand existenta unei leucemii), In afara cazului exceptional al noul-nascutului.

LEUCOBLASTOZA, s. f. / leucoblastose, s. f. / leukoblasto-sis. [Qr. *leukos = aid; blastos = germen; -oza.*] Denumire desueta pentru bolile caracterizate prin cresterea numarului de -promielocite ('leucoblaste) In organele hematopoietice si In sangele circulant.

LEUCOCIT, s. n. / leucocyte, s. m. / leukocyte. [Cyr. *leukos = aib, kytos = cdnla.*] Element figurat al sangelui circulant, celula nucleata, de dimensiuni variabile dupa tip si de forma In general rotunjita. Se disting trei categorii de l.: 1) Polinucleare sau *granulocite (neutrofile, bazofile si eozinofile). 2) *Limfocite. 3) *Monocite. Tmpreuna cu eritrocitele si trombocitele, l. constituie ansamblul elementelor figurate din sangele circulant. Concentratia normala a l. din sange este de 5 000-10 000/mm³. Cresterea numarului de l. (*leucocitoza) indica o infectie acuta sau un alt proces patologic (ex.: unele *leucemii), iar scaderea - o imunodeficienta sau o infectie care a general o depletie de l. V. si tab. const. hematol.

LEUCOCIT PAROS / tricholeucocyte, s. m. / hairy cell. Sin.: tricoloreucocit (v.).

LEUCOCITOLIZA, s. f. / leucocytolyse, s. f. / leukocytoly-sis. [Qr. *leukos = aid, kytos = cdultii lysis = distruge.re., dt (a lyein = a distruge.)*] Disparitia sau distrugerea *leucocitelor din sange, fie fiziologica, fie patologica.

LEUCOCITOPOIEZA, s. f. / leucocytopoiese, s. f. / leukocytopoiesis. {Gjr. *leukos = alfi; kytos = cdlltd; poiesis = crewe., formare, de ia poiem = a fate..*} Sin.: leucopoieza (v.).

LEUCOCITOTAXIE, s. f. / leucotaxie, s. f. / leukotaxis. [Cjr. *leukos = aidf kytos = cduidi taxis = aranjare, ordonare., de. la tattein = a ordona/ a araiyo.*] Deplasarea *leucocitelor, Indeosebi a granulocitelor neutrofile, In zonele cu procese inflamatorii din organism.

LEUCOCITOZA, s. f. / leucocytose, s. f. / leukocytosis. [CJT. *leukos = alb, kytos = cdula., -oza.*] 1) Cresterea temporara a numarului de leucocite, peste limita de 10000/mm³, In sange sau Intr-o serozitate. Poate fi fiziologica (dupa pranz, In sar-dna etc.) sau patologica (Indeosebi In infectii). 2) In sens general, numarul de leucocite din sange. Se vorbeste, In acest caz, de l. normala, desi termenul de leucocitemie ar fi mai corect. V. si tab. const. hematol.

LEUCOCITURIE, s. f. / leucocyturie, s. f. / leukocyturia. {Cjr. *leukos = alb; kytos = cdula, ouron = iiritiil*} Prezenta de leucocite In urina. Daca este abundenta, caracterizeaza *piuria. Prezenta, la examenul sedimentului urinar, a maximum 1-2 leucocite pe campul microscopic este considerata normala.

LEUCODERMIE, s. f. / leucodermie, s. f. / leukoderma. [Qr. *leukos = aid; derma, -atos = pide..*] Varietate de 'acromie caracterizata exclusiv prin decolorarea pielii. Se observa In afectiuni diverse: sclerodermie, lepra, sifilis, vitiligo, albinism etc.

LEUCODISTROFIE

LEUCODISTROFIE, s. f. / leucodystrophie, s. f. / leukodystrophy. [Cf. *leukos* = alb; *dys* = greu, dificii; *trophe* = hrana, nutritie.] Denumire generica pentru afectiunile caracterizate printr-un proces de demielinizare a sistemului nervos central si periferic, in aparenta primitive si neinflamatorii. Deoarece lipidele de degradare mielina sunt diferite de cele detectate in cazul distrugerii mielinei normale, in 1. se produce, probabil, o demielinizare si nu o demielinizare. Toate 1. sunt *neuro-lipidoze. In clasificarea conventionala a l. se iau in considerare varsta si rapiditatea evolutiei. In prezent se contureaza o clasificare biochimica. In cazul *l. infantile*, evolutia este progresiva, cu demielinizari si scleroze. Alte tipuri: 1) *L. metacromatica* (v.); 2) *L. cu celule globoide* (v.); 3) *L. sudanofila* (v.).

LEUCODISTROFIE CU CELULE GLOBOIDE / leucodystrophie a cellules globoides / globoid cell leukodystrophy. Sin.: boala Krabbe (v.).

LEUCODISTROFIE METACROMATICA / leucodystrophie metachromatique / metachromatic leukodystrophy. Sin.: boala Scholtz-Greenfield (v.).

LEUCODISTROFIE SUDANOFILA / leucodystrophie sudanophile / sudanophilic leukodystrophy. Tip de * l., caracterizata prin prezenta, in zonele demielinizate, de lipide care devin evidente prin coloratie Sudan. V. ?i boala Pelizaeus-Merzbacher.

LEUCOENCEFALITA, s. f. / leuco-encephalite, s. f. / leuko-encephalitis. [Cjr. *leukos* = aid; *enkephalos* = order, tit la *en* = in, *kephale* = cap, -itd.] Informatie a substantei albe a emisferelor cerebrale. Au fost descrise: 1) *L. demielinizanta concentrica* (sau encefalita concentrica Baló, v. encefalita), alternanta de zone circulare de demielinizare cu zone integre. 2) *L. hemoragica acuta primara* (boala Hurst), cu leziuni necrotice ale vaselor mici, hemoragii si demielinizari perivasculare. 3) *L. sclerozanta subacuta* (Van Bogaert), de origine nedeterminata, cu evolutie subacuta.

LEUENKEFALINA, s. f. / leu-enkephaline, s. f. / leu-enkephalin. [Qr. *leukos* = alb (-ina); *enkephalos* = order, de la *en* = in, *kephale* = cap; -ina.] Sin.: enkefalina (v.).

LEUCOFEREZA, s. f. / leucopherese, s. f. / leukopheresis. [Cf. *leukos* - alb; *phoresis* = transportare, de la *pherein* = a purta, a transporta.] Sin. incorect pentru leucaferaza (v.).

LEUCOGRAMA, s. f. / leucogramme, s. m. / leukogram. [Cjr. *leukos* = alb; *gramma* = inscriere..] Sin.: formula leucotara (v.).

LEUCOLIZINA, s. f. / leucolysine, s. f. / leukolysin. [Cf. *leukos* = aid; *lysis* = distrugere., de la *lyein* = a distruge; -ina.] *Aglutina normala in serul sanguin, capabila sa distruga globulele albe in prezenta "complementului.

LEUCOM, s. n. / leucome, s. m. / leukoma. [Cjr. *leukos* -alb; -oma.] Leziune corneana care rezulta prin cicatrizarea unei plagi sau arsuri. Este alba, opaca si afecteaza toata grosimea corneei. *L. aderent* este asociat cu o *sinechie si survine de obicei dupa o plaga penetranta. V. albugo si nefelon.

LEUCOMELANODERMIE, s. f. / leucomelanodermie, s. f. / melanoleukoderma. [Cjr. *leukos* = alb; *melas, melanos* = negru; *derma, -atos* = piele.] Termen pentru afectiunile cutanate in care zonele hiperpigmentate alterneaza cu cele hipopigmentate. In faza secundara inaintata a *sifilisului apar sifilide pigmentare leucomelanodermeice.

LEUCOMELANODERMIE SIFILITICA / leucomelanodermie syphilitique / syphilitic melanoleukoderma. Sin.: colierul lui Venus (v.).

LEUCOMIELITA, s. f. / leucomyelite, s. f. / leukomyelitis. [Cf. *leukos* = at6; *myelos* = mduva; -ita.] Informatie a substantei albe a maduvei spinarii.

LEUCONEVRAXITA, s. f. / leuconevraxite, s. f. / leukomyelopathy. [(yr. *leukos* = aff; *neuron* = nerv; [at. *axis, gr.*

LEUCOSTAZA

axon = cuca; -ita.] Denumire generica pentru boli ale SNC cu leziuni localizate in substanta alba a *nevrxului. Obs.: termenul in engl. se refera doar la maduva spinarii.

LEUCONICHIE, s. f. / leuconychie, s. f. / leukonychia. [Ejr. *leukos* = ai6, *onyx, onykhos* = unghie.] Pete albe pe unghii. Pop.: noite.

LEUCONOSTOC / Leuconostoc / Leuconostoc. [Cjr. *leukos* = alb, *nostoc* = varietate de. *aigd ai6astra.*] Gen de bacterii nepatogene din familia *Streptococcacees*. Acestea au proprietatea de a polimeriza 'zaharoza, generand polimeri de masa moleculara mare, ca *dextranul.

LEUCOPENIE, s. f. / leucopenie, s. f. / leukopenia. [Cf. *leukos* = aid, *penia* = saracie..] Diminuarea numarului de leucocite circulante sub 4 000/mm³, de obicei insotita de "neutropenie.

LEUCOPLACHIE. Var. pentru leucoplakie (v.).

LEUCOPLAKIE, s. f. / leucoplasie, s. f. / leukoplakia. [Cjr. *leukos* = alf; *plax* = piac-a.] Var.: leucoplachie. Sin.: leucoplazie (v.).

LEUCOPLAST, s. n. / leucoplaste, s. m. / leukoplast. Banda de panza cauciucata, acoperita cu un adeziv neiritant pentru tegumente, care serveste pentru fixarea unui pansament sau acoperirea unei plagi.

LEUCOPLAZIE, s. f. / leucoplasie, s. f. / leukoplakia. [Qr. *leukos* = aid, *plasis* = modelare, de la *plassein* = a forma, a modela.] Keratinizare anormala ortoplazica sau parakeratozica a unei mucoase malpighiene (bucala, linguala, genitala, vezicala). L. se prezinta sub forma unei placi albicioase pergamentoase de consistenta dura. In evolutie, l. prezinta rise de transformare maligna. Sin.: leucoplakie.

LEUCOPOIEZA, s. f. / leucopoiese, s. f. / leukopoesis. [Qr. *leukos* = alb', *poitisis* = cre-are, formare., de la *poiein* = a face.] Fonnarea diferitelor tipuri de globule albe. Sin.: leucodtopoieza.

LEUCORAGIE, s. f. / leucorhagie, s. f. / leucorrhagia. [Cjr. *leukos* = aid; *rhegnynai* = a f:6fni, a izJUcni] *Leucoree abundenta.

LEUCOREE, s. f. / leucorrhoe, s. f. / leukorrh(o)ea. [Cjr. *leukos* = alb; *rhoia* = cierge-re, ae [a *rhein* = a cuye.] Prezenta unei serozitati lichide sau semilichide, de culoare albi-cioasa sau galben-verzuie, uneori sanguinolenta care se exteriorizeaza din vagin la nivel vulvar. Poate fi determinata de o hipersecretie a glandelor vulvovaginale, dar eel mai frecvent este patologica, aparand in infectii microbiene, parazitare sau micotice (coloratia si aspectul variind in functie de agentii etiologici al infectiei) sau dupa iritatii vaginale localizate.

LEUCOSARCOM, s. n. / leucosarcome, s. m. / leukosarcoma. [Cf. *leukos* = at6; *sarx, sarkos* = carne; -oma.] 1) Tumor circumscrisa dezvoltata intr-un tesut leucopoietic. 2) Denumire pentru un tablou sanguin de tip leucemic aparut la un bolnav care prezinta initial un limfom malign de tip limfodtar. Celulele circulante contin nucleu ovoidale si nucleoli, fiind diferite morfologic de limfocitele mature observate in "leucemia limfoida cronica. 3) Neoplasm al *irisului, cu evolutie benigna, considerat in trecut *melanom acromic, iar in prezent *leiomiom.

LEUCOSARCOMATOZA, s. f. / leucosareomatose, s. f. / leukosarcomatosis. [Qr. *leukos* = at6; *sarx, sarkos* = carne; -oma, -oza.] Afectiune maligna caracterizata prin tumori ganglionare (Indeosebi mediastinale), cu invazie medulara, urmate de semne sanguine de *leucemie acuta cu limfoblaste si de *metastaze multiple.

LEUCOSTAZA, s. f. / leucostase, s. f. / leukostasis. [Cf. *leukos* = aid; *stasis* = oprire, de la *istanai* = a p/asa, a /ace sd find.] Aglomerarea de globule albe in capilare, unde se

LEUCOTAXIC

pot forma trombusuri albe care opresc circulatia locala. Cauze: hiperleucocitoza generalizata (ex.: In *leucemii acute mieloblastice) sau localizata (In cazul sechestrarii unei parti a **ssingelui** Intr-un teritoriu vascular particular).

LEUCOTAXIC, adj. / leucotaxique, adj. / leukotactic. [Cjr. *leukos = ai6, taxis = aranjare, ordonare, de [a tatteia = a ordona, a aranja.]* Referitor la migrarea globulelor albe. Ex. factor I.

LEUCOTAXINA, s. f. / leukotaxine, s. f. / leukotaxin. [Qr. *leukos = ail], taxis = wanjare, ordonare, de la tatem = a ordona, a aranja; -inc.]* Substanta chimica prezenta 7n exsudatele inflamatorii, care atrage leucocitele si creste permeabilitatea capilara.

LEUCOTOMIE, s. f. / leucotomie, s. f. / leukotomy. [Qr. *leukos = alb; tome = tiiere., sectiwiie, lie. (a temneia = a taia.)* V. lobotomie.

LEUCOTRIENA, s. f. / leucotriene, s. f. / leukotriene. [Qr. *leukos = ai6 (kytos = ce(ula); -triena = suffl. utilizat m ctiimie pentru a indica trei duble [egdturi.]* Molecula eliberata din macrofage si polinucleare neutrofile sub influenta unei enzi-me, lipoxigenaza. L. au rol important 7n 'hipersensibilitatea imediata. Sunt bronhoconstrictoare si cresc permeabilitatea vasculara.

LEUCOZA, s. f. / leucose, s. f. / leukosis. [C,r. *leukos = ai6, •oxii.]* Denumire care a fost propusa, dar care nu mai este utilizata 7n prezent, ca sin. pentru "leucemie.

LEVARTERENOL, s. m. / levarterenol, s. m. / levarterenol. (DCI) Izomer levogir al *noradrenalinei.

LEVOCARDIE, s. f. / levocardie, s. f. / levocardia. [Lat. {*dews = slang; gr. kardia = inima.*} Deplasare anormala a cor-dului 7n interiorul hemitoracelui stang. Exista: 1) *L. dobandite* (sau sinistroversiuni), 7n care cordul este 7mpins lateral de o tumora localizata 7n dreapta, de un epansament pleural important sau ca urmare a unei retractii prin aderente pleurale, scleroza sau atelectazie pulmonara stanga. 2) *L. congenitale*, anomalii 7n care inima este situata 7n hemitoracele stang, normal, la un subject care prezinta *situs inversus* pentru toate celelalte organe. Aceasta situatie este omologa *dextrocardiei la un subiect normal. Exista forme cu inversarea cavitatilor cardiace sau fara (levorotatie). L. este 7ntotdeauna 7nsotita de malformatii cardiace care determina clinic un aspect de "boala albastra".

LEVODOPA / levodopa / levodopa. (DCI) Medicamentul care constituie baza terapiei *bolii Parkinson. L. este precursorul •dopaminei si are ca efect ridicarea nivelului dopaminei 7n •corpul striat, readucand astfel echilibrul neurotransmitatorilor dopamina si acetilcolina. Ca urmare, diminueaza akinezia si rigiditatea caracteristice bolii Parkinson. Instabilitatea posturala nu este, insa, influentata de I. Absents raspunsului la I. 7n doze mai man de 1 000 mg/zi poate semnifica existenta unei alte maladii decat cea a bolii Parkinson.

LEVOGIR, adj. / levogyre, adj. / levogyric. [Lot. *laevus = siting i gyrare = a internee, in cere, de [a gr. gyros, [at. gyms = cere.]* Care determina o retire spre stanga. Ex.: 1) Care deviaza spre stanga planul de polarizare al luminii polarizate rectiliniu. V. polarizare (4). 0 serie de molecule asimetrice (le-vuloza) sunt I. Ant.: dextrogir. 2) Fibrele oculomotorului comun, care determina rotatia ochilor la stanga.

LEVULOZA, s. f. / levulose, s. f. / levulose. [Lat. *hews = stdng; oza - indica un gfulid.*] Sin.: fructoza (v.).

LEVURA, s. f. / levure, s. f. / yeast. [Lat. *levcure = a ridica,*] Ciuperca monocelulara din familia *Blastomycetes* cu aspect rotmjit sau ovalar, care se reproduce prin 7nmugurire. L. pot fi patogene pentru organismul uman (ex.: "*Candida albicans* *Criptococcus neoformans*). 0 serie de I. sunt utilizate 7n "bio-tehnologia aplicata 7n industria alimentara.

LICHEN

LEZIONAL, adj. / lesionnel, -elle, adj. / lesional. [Lot. *lae-sio, -onis = ranire., vtdmare., de. la laedere = a rani.]* Care se refera la o leziune sau se afla 7n relatie cu o leziune.

LEZIUNE, s. f. / lesion, s. f. / injury, lesion. [Lat. *larsio, -onis = rdnire, vctdmare., de. [a laedere = a rani.]* Termen prin care este denumita orice alterare morfologica, patologica sau traumatica, produsa la nivel tisular sau celular. L. determina o discontinuitate structurala sau o diminuare a functiei tesuturilor sau celulelor afectate. Se utilizeaza si termenul de *l. biochimi-ca, enzimatica, "vizualizata"* prin tehnici histochimice. Actual-mente, prin descrierea *l. celulare*, se contureaza o "patologie celulara. Tipuri de I.: 1) *L. degenerativa*, alterare distrofica ire-versibila. 2) *L. elementara cutanata* poate fi primitiva (pata, papula, pustula, vezicula, bula si tuberculul) sau secundara (scuama, crusta, ulceratia, ragada, atrofia, cicatricea). 3) *L. functionala*, fara substrat patologic, relevata histochimic, histo-enzimologic. 4) *L. trofica*, consecutiva modificarilor metabolice. 5) *Leziuni tuberculoase minime*, I. t. cu evolutie abortiva, sub 1 cm² pe radiografia standard. V. si sindrom de ischemie-le-ziune.

LEZIUNE DE FRONTIERA / lesion frontiere / borderline lesion. 1) Termen utilizat 7n cazul unui aspect histologic ale carui caracteristici citologice si arhitecturale nu sunt suficiente pentru stabilirea malignitatii, dar obliga la sustinerea unui prognostic rezervat. 2) Termenul este utilizat uneori si pentru o serie de entitati anatomoclinice cu progresie dificil de formu-lat. Ex.: tumora vilioasa a rectului. V. si borderline.

LEZIUNI JANEWAY / taches de Janeway / Janeway's spots. [Edward Gamaliel Janewuy, medic american, y(ew y'crrf[^] 1S41-1911.] Petesii de 1-4 mm, nedureroase, consecutive *emboliilor septice, cu localizare la nivelul fetei, palmelor si plantelor, mai frecvente 7n endocardita bacteriana subacuB. Sin.: semn Janeway.

LIAZA, s. f. / lyase, s. f. / lyase. Denumire generica pentru enzimele care adauga (sau elibereaza) un substrat, printr-o dubia legatura, la un alt substrat. V. si enolaza.

LIBERINE, s. f. pi. / liberines, s. f. pi. / liberines, releasing hormones, releasig factors. [Lat. *liberare = a. e]i(gera, de ta liber = Ufar, -ina.]* Substanta (produsa 7ndeosebi In *hipotalamus) care stimuleaza sinteza si/sau eliberarea unor hormoni (de obicei hipofizari). Termenul se poate referi atat la unii hormoni, cat si la unii factori. V. releasing factor si releasing hormone. V. de asemenea si corticoliberina, gonado-liberina, somatotricrina, tirooliberina.

LIBIDO, s. n. / libido, s. f. / libido. [Lat. *libido, -inis = dorinta iiiiUnta, pasiune.*] Dupa Freud, 1. desemneaza ener-gia care stimuleaza impulsul sexual (instinctul de a cauta placerea), aspectul psihic al acestui impuls. Incepend cu Jung, sensul termenului devine mai larg: energie vehiculatoare a instinctelor vietii. Nefiind atasata exclusiv sexualitatii, aceasta energie se poate concentra spre obiecte sau persoane (*l. obiectual*), spre propriul corp (*l. narcisic*) sau poate stimula activitati intelectuale (*l. sublimat*).

LIBRIUM, s. n. / librium, s. n. / librium. Denumirea comer-ciala pentru preparatele de clordiazepoxid, 'tranchilizant minor.

LICANTROPIE, s. f. / lycanthropie, s. f. / lycanthropy. [C,r. *lykos = Cup; anthropos = om.]* Monomanie 7n care bolnavul se crede schimbat 7n lup. V. zooantropie.

LICHEN, s. m. / lichen, s. m. / lichen. [Lat. *lichen, -enis = Kcfien, 6oala a pidii, din gr. leikhen = a linge. (pentru ch atdt pl-anta, cat fi ieziunite. din boala par sa „iinga" suprafe.tde pe. care se formuizd.)*] 1) Nume generic utilizat pentru un grup de dermatoze a caror caracteristica comuna este o eruptie papuloasa, cu elemente mai mult sau mai putin numeroase, pruriginoase si cu tendinta la confluenta. In prezent, denumirea

LICHEN ATROFIC SI SCLEROS

tinde sa fie rezervata / *plan* si diferitelor tipuri ale acestuia. Elementul eruptiv tipic are forma poligonala, dimensiuni mid, culoare roz-galbuie sau violacee, suprafata neteda, straluci-toare, ferma. Localizarile de predilectie includ: fata anterioara a articulatiei pumnului, antebrațele, gambele. In evolutie, tegumentele se Ingroasa si capata un aspect striat, prin accentu-aria pliurilor cutanate naturale. Exista mai multe forme, In functie de etiologie, evolutie, localizare: / *atrofic si scleros* (v.);

/ *ruber moniliformis* (*eritematos moniliform*, denumirea veche a lichenului plan) sau *perfigus* (*perfigoid*); / *simplex chronicus* (v.). 2) Planta compusa din doua organisme: o ciuperca (asigura apa si saruri minerale) si o alga (furnizeaza hidrati de carbon). Rezulta astfel o planta autotrofa, adaptata la conditii extreme de viata, pe tot globul.

LICHEN ATROFIC SI SCLEROS / lichen atrophique et sclereux / lichen atrophicus et sclerosus. Sin.: boala Hallopeau (v.),

LICHEN PLAN / lichen plan / lichen planus. V. lichen.

LICHEN SIMPLEX CHRONICUS / lichen simplex chronique / lichen simplex. Sin.: boala Vidal (v.).

LICHENIFICARE, s. f. / lichenification, s. f. / lichenification. [Lot. *lichsn*, -enis = *licfte.n*, 6oa[n a pu.]ii, din gr. *leikhea* = ff [inge]; [at. *ficare*, de.nvat de. [a *facere* = ff *face*.] Leziune cutanata, primitiva sau secundara, pruriginoasa, caracterizata prin Ingrosarea unui teritoriu, a carui suprafata capatai cute adanci.

LICHID, adj., s. n. / liquide, adj., s. m. / liquid. [Lot. *liqui-dus* = (*ichut*, *cwgdor*.) Corp aflat Intr-o stare de agregare intermediara Intre starea solida si cea gazoasa. Daca este in-compresibil si are viscozitate nula, se numeste *perfect* (sau *ideal*). *L. reale* sunt vascoase si compresibile. Tipuri de l. importante In biologie: 1) *L. amniotic* (v.). 2) *L. cefalorahidian* (v.). 3) *L. hidatic*, incolor si limpede, comparat cu "apa de stanca". 4) *L. pleural*, transsudat sau exsudat produs prin tul-burari circulatorii, inflamatorii sau neoplazice, acumulat 'in cavi-tatea pleurala. Poate fi chiliform, chilos, hemoragic, purulent, serofibrinos. 5) *L. sinovial*: l. articular, galben, vascos, transparent, cu pH - 7,4 si densitate relativa 1,008-1,010.

LICHID AMNIOTIC / liquide amniotique / amniotic liquor. L In care se afla fetusul In cursul sarcinii. Este clar, transparent, albicios spre sfarsitui sarcinii, cu miros fad, iar volumul sau m sarcina la termen variaza Intre 500 si 1 200 ml. Prin recoltarea l. a. (v. amniocenteza), Indeosebi dupa luna a doua de sarcina, studiiu caracteristidlor fizico-chimice, spectrofotome-trice si citogenetice ale acestuia permite determinarea maturi-tatii fetale, a gradului de suferinta fetala In caz de imunizare fetomaterna si diagnosticarea unei eventuale *aberatii cromozo-miale.

LICHID CEFALORAHIDIAN / liquide cephalorrhachiden / cerebrospinal fluid. NA: *liquor cerebrospinalis*. L. clar si transparent care umple sistemul ventricular cerebral, canalul ependimar, spatiile subarahnoidiene cerebrale si medulare. In esenta, l. c. are rol de protectie Tmpotriva socurilor mecanice si de mijlocire a schimburilor metabolice la nivelul tesutului nervos central. Cantitatea sa variaza Intre 100 si 150 ml, presiunea normala este de 70-200 cm coloana apa. Secretat de 'plexuri-le coroidale, el se remnoieste continuu, fiind resorbit de vase-le meningiene si de *granulatiile Pacchioni. Are *punct crio-scopic identic cu al plasmei, A = -0,56°C, Insa difera prin compozitia chimica globala: glicorahia = 0,6 g/l. Abrev.: LCR.

LICHID SINOVIAL / liquide synovial / synovial fluid. Sin : sinovie (v.).

LIDOCAINA, s. f. / lidocaine, s. f. / lidocaine. (DCI) Anestezic local, C^H^N^O, utilizat ca sare hidroclorica. Este folosita si ca antiaritmie ventricular. Sin.: xilina.

LIGAMENT INTERINELAR AL TRAHEEI

LIEN, s. m. / lien, s. m. / lien. NA: *lien*. [Lat. *lien*, -enis = *spUnd*.] Sin.: splina (v.).

LIENAL, adj. / lienal, -ale, -aux, adj. / lienal. [Lot. *Hen*, -enis = *spGnd*.] Sin.: splenic (v.).

LIENOCEL, s. m. / lienocel, s. m. / lienocel. [Lat. *lien*, -enis ^ *spiina*.; gr. *kele* = *ttemie*., *tumora*.] Hernia splinei.

LIFTING FACIAL / lifting facial / face lifting, [ingi. *lifting* = *riditare*; Cat. *fades* = *fa^d*.] Interventie de chirurgie estetica c^rvicofaciala, destinata suprimarii ridurilor si laxitatii pielii de la nivelul fetei si a gatului.

LIGAMENT, s. n. / ligament, s. m. / ligament. NA: *ligamentum*. {Lat. *Jig(imenliim* = *iegiitura*., de ia *ligiire* = a *ie-go*.} Bandedeta fibroasa sau fibroconjunctiva cu rol de fixare a componentelor unei articulatii sau de sustinere si mentinere a unuia sau a mai multor organe. In consecinta, se disting */. *articulare* si */. *suspensoare*.

LIGAMENT ALVEOLODENTAR / ligament alveolo-dentaire / periodontium. NA: *periodontium*. Sin.: *periodont* (v.).

LIGAMENT ARTERIAL / ligament arteriel / ligamentum arteriosum. NA: *ligamentum arteriosum*. L. fibros rezultat din obliterarea la nastere a 'canalului arterial, care se Intinde de ta bifurcarea *arterei pulmonare la fata inferioara a *crosei aor-tice.

LIGAMENT ARTICULAR / ligament articulaire / articular ligament. NA: *ligamentum articulariorum*. L. care mentine In contact doua suprafete articulare, fie In interiorul unei articulatii (/ *interosos*), fie In exteriorul acesteia. In al doilea caz, 1. poate fi o simpla Ingrosare a capsulei articulare sau un ves-tigiu fibros al unui muschi disparut ori atrofiat.

LIGAMENT CONOID / ligament cono'ide / conoid part of coracoclavicular ligament. V. tab. anat. - articulatii.

LIGAMENT CRUCIFORM / ligament cruciforme / cruciate ligament of atlas. NA: *ligamentum cruciformis atlantis*. L. In forma de cruce constituit din 1. transvers al atlasului si doua prelungiri verticale - bureletele longitudinale superioara si inferioara V. si tab. anat. - articulatii.

LIGAMENT DANTELAT / ligament dantele / denticulate ligament. NA: *ligamentum denticulatum*. Lama fibroasa orientata vertical si transversal, fixata pe toata lungimea *maduvei osoase (Intre fata sa laterala si suprafata interna a durei mater).

LIGAMENT FALCIFORM HEPATIC / ligament falciforme du foie / falciform ligament. NA: *ligamentum falciforme hepatis*. Repliu peritoneal care leaga fata superioara a fica-tului la diafragma si la peretele abdominal anterior.

LIGAMENT FRENICOCOLIC / ligament phrenicocolique / phrenicocolic ligament. NA: *ligamentum phrenicocolicum*. Repliu peritoneal ce fixeaza fiecare din unghiurile colonului la peretele abdominal.

LIGAMENT FRENICOGASTRIC / ligament phrenicogastrique / gastrophrenic ligament. NA: *ligamentum gastrophrenic-nicum*. Numit si l. suspensor al stomacului, acest repliu peritoneal uneste fata posterioara a marii tuberozitati cu diafragma.

LIGAMENT FRENICOSPLENIC / ligament phrenicosplenique / lienorenal ligament. NA: *ligamentum phrenicolenale*. Repliu peritoneal ce uneste polul superior al hilului splinei de diafragma.

LIGAMENT INELAR ANTERIOR AL CARPULUI / ligament annulaire anterieur du carpe / extensor retinaculum of hand. NA: *retinaculum extensorum*. Bandedeta fibroasa de la scafoid si trapez, pana la osul pisiform sj osul cu carlig. Tmpreuna cu gutiera carpiana formeaza *canalul carpian.

LIGAMENT INTERINELAR AL TRAHEEI / ligament interannulaire / annular ligament of trachea. NA: *ligamentum*

LIGAMENT LARG UTERIN

anularia, trachealia. Lama fibroelastica ce uneste Intre ele doua inele cartilajinoase ale traheei.

LIGAMENT LARG UTERIN / ligament large de l'uterus / ligamentum latum uteri. NA: **ligamentum latum uteri.** Repliu peritoneal transversal unind uterul, de fiecare parte, la peretii laterali ai excavatiei pelvine.

LIGAMENT PALPEBRAL / ligament palpebral / palpebral ligament. NA: **ligamentum palpebrale.** L. ce reunește și prelungeste cele două tarse palpebrale fixându-le la scheletul osos.

LIGAMENT ROTULIAN / ligament rotulien / patellar tendon. NA: **ligamentum patellae.** Sin.: **tendon rotulian (v.).**

LIGAMENT ROTUND UTERIN / ligament rond de l'uterus / rotund ligament of uterus, ligamentum tores uteri. NA: **ligamentum teres uteri.** L. fibroelastic pereche care se insera la nivelul fiecarui corn uterin, dupa care se continua catre ori-ficiul profund al "canalului inghinal, traverseaza canalul inghinal si se extinde pana in tesutul celular al *labiilor mari.

LIGAMENT SUSPENSOR / ligament suspenseur / suspensory ligament. NA: **ligamentum suspensorium.** Bandedeta fibroasa care leaga fata superioara a unui organ la peretele cavitatii care TI Inconjoara sau la un os. Ex.: l. s. ale ficatului, stomacului, ovarului, cristalinelui etc.

LIGAMENT SUSPENSOR AL AMNIOULUI / ligament suspenseur de l'amnios / connecting stalk. *Pedicul de fixatie care la mamifere face legatura Intre *embrion si "trofoblast.

LIGAMENT TRAPEZOID / ligament trapezoide / trapezoid part of coracoclavicular ligament. NA: **ligamentum trapezoideum.** V. tab. anat. - articulatii.

LIGAMENT TREITZ / ligament de Treitz / Treitz' ligament. [Wenzel Treitz, anatomopatolog originar din Boemia, V. Tofesor In *fraga fi Cracm'ia, 1819-1872.*] Sin.: muschi suspensor. V. tab. anat. - muschi.

LIGAMENT UTEROOVARIAN / ligament utero-ovarien / ligament of ovary. NA: **ligamentum ovarii proprium.** L. care se intinde de la cornul uterin la polul inferior al ovarului, fiind strabatut de ramura ovariana a arterei uterine.

LIGAMENTOPEXIE, s. f. / ligamentopexie, s. f. / ligamentopexis. [Lat. **ligamentum** = *iegdurd, de (a ligare = a Cega; gr. pexis = fvyire.)* 1) Refacerea aparatului ligamentar al unei articulatii. 2) Scurtarea si fixarea *ligamentelor rotunde ale uterului pentru a corecta *retroflexia sau *retroversia.

LIGAMENTOPLASTIE, s. f. / ligamentoplastie, s. f. / ligamentoplastia. [Lat. **ligamentum** = *Ugatwa, de. la ligare = a iega; gr. plastos = modetat, de [a plasseia = a forma, a modulo.]* Refacerea ligamentelor rupte sau Intinse ireversibil ale unei articulatii, Indeosebi la nivelul articulatiei genunchiu-lui.

LIGAND, s. m. / ligand, s. m. / ligand. [Lat. **ligare** = *a lego,*] 1) Molecula organica, radical sau ion ce poseda electronii necesari pentru formarea unei legaturi coordinative cu ionii metalici sau cu alte molecule. Astfel, ionii, radicalul sau molecula pot reactiona sub forma de complex cu o alta molecula. Ex.: fixarea O; la hemoglobina. 2) In contextul membranei celulare sau al altor structuri ce poseda *receptori, molecula sau particula (are se leaga cu o mare specificitate la un receptor. L. includ hormoni, neurotransmitatori, medicamente, metaboliți etc., care, dupa legare, conduc la un raspuns biologic sau la alte efecte (ex.: adeziune).

LIGATURA, s. f. / ligature, s. f. / ligature. [Lat. **ligatura** = *Ugduro, de. [a ligare = a tega.]* 1) Act chirurgical prin care, cu un fir (de catgut, matase, nailon, in etc.), se face *hemo-staza definitiva la nivelul unui vas sanguin, al unui conduct, cordon sau *pedicul. 2) Procedeu de oprire a tranzitului ptin-tr-un organ tubular.

LIMBA SCROTALA

LIGAZA, s. f. / ligase, s. f. / ligase. [Lat. **ligare** = *a lego; -azd.]* Sin.: sintetaza (v.).

LIGNIFICARE, s. f. / lignification, s. f. / lignification. [Lat. **lignum** = *[enn; ficare, dtrivat de [a facere = a face.]* Transformare cadaverica In mediu acid; prin dizolvarea proteinelor se produce o conservare.

LIGNINA, s. f. / lignine, s. f. / lignin. [Lat. **lignum** = *[emit; •ina.]* *Polizaharid care, Tmpreuna cu *celuloza, formeaza peretele celular al plantelor si lemnul. L. are o rezistenta mecanica mare.

LIGNOS, adj. / ligneux, -euse, adj. / wooden. [Lat. **lignosus** = *Cemnos, de Ca lignum = (emn.)* Care prezinta duritatea lemnului.

LIMB, s. n. / limbe, s. m. / limb. NA: **limbus. pi. limbi.** [Lat. **limbus** = *tiv, Bandd cusuta. pe marginea vestmintdor.]* Structura anatomica limitand un organ, cu o forma In general rotunjita, In inel. Ex.: *l. sclerocornean.

LIMB SCLEROCORNEAN / limbe sclerocorneen / limbus sclerocorneae. NA: **limbus corneae.** Circumferinta corneei la jonctiunea sa cu sclerotica.

LIMBAJ, s. n. / langage, s. m. / language. [Lat. **lingua** = *(im6a]* Facultate umana de a comunica, cu ajutorul semnelor vocale (cuvant), eventual susceptibile sa fie transcrise grafic (scriere). L. este multiform si heteroclit; deopotrivă fizic, fizio-logic si psihic, el apartine domeniului social. Cifra medie utila a vocabularului circulant al unei limbi este de circa 25000 de cuvinte. L. este interior si exterior si poate fi perturbat Indeosebi In bolile psihice si neurologice (v. afazie, mutism, logoree etc.).

LIMBA, s. f. / langue, s. f. / tongue. NA: **lingua.** [Lat. **lingua** = *limbo.]* Formatiune anatomica musculara de forma ova-lara, situata In cavitatea bucala, acoperita pe fata superioara de o mucoasa groasa care contine *papilele gustative, iar pe fata inferioara de o mucoasa subtire care prezinta un repliu median, fraul 1. L. reprezinta segmentul periferic al analiza-torului gustativ (este organul gustului). De asemenea, are rol In masticatie, deglutitie si fonatie. Mobilitatea 1. este rezultatul actiunii celor 17 muschi care intra In structura sa, inervati de perechile de nervi cranieni IX, X ?i XII. L. poate prezenta modificari semnificative In unele boli. V. In continuare.

LIMBA CEREBRIFORMA / langue cerebriforme / fissured tongue. Sin.: limba plicaturata (v.).

LIMBA GEOGRAFICA / langue géographique / geographic tongue. Alterare genotipica, asociata frecvent cu *limba plicaturata si caracterizata prin existenta de arii depapilate la nivelul fetei dorsale a limbii. Ariile afectate sunt *circinate, netede, cu tenta roză, delimitate de un lizereu albicios usor prominent si In evolutie continua, cu un aspect general comparabil cu eel al unei hartii geografice.

LIMBA NEAGRA / langue noire / black tongue. *Keratoza a limbii, de coloratie neagra, determinata de o hipertrofie a tecii cornoase a *papilelor linguale.

LIMBA PLICATURATA / langue plicaturee / fissured tongue. Alterare de obicei genotipica, asociata frecvent cu *limba geografica si caracterizata printr-o Ingrosare a limbii, care este moale, etalata, cu fata dorsala parcursa de numeroase pliuri transversale neregulate si a carei mucoasa prezinta o hipertrofie papilara. V. sj sindrom Melkersson-Rosenthal, Sin.: limba scrotala, limba cerebriforma.

LIMBA SABURALA / langue saburrale / saburral tongue. Aspect al suprafetei limbii caracterizat prin prezenta de depozite alb-galbui la nivelul mucoasei ce acopera fata sa superioara. Poate fi In relatie cu unele tulburari digestive sau cu o afectiune generala. Pop.: limba Incarcata.

LIMBA SCROTALA / langue scrotale / scrota! tongue. Sin.: limba plicaturata (v.).

LIMBIC

LIMBIC, adj. / **limbique**, adj. / **limbic**. [Lat. *limbus* = tiv, *fianda. cusutd pe mwginia. vestmintelor.*] Care apartine sau se afla in relatie cu *sistemul limbic.

LIMBRIC, s. m. / **lombric**, s. m. / **lumbhicus**. [Lat. *lumbri-cus* = vierme, [im6ric.] Sin.: ascarid (v.).

LIMFADENECTOMIE, s. f. / **lymphadenectomie**, s. f. / **lymphadenectomy**. [Lot. *lympa* = apd [impede]; gr. *aden*, -os = glanda; *ektome* = ef(ciz,ie.) Excizie chirurgicala a unui ganglion limfatic sau a unui grup de ganglioni.

LIMFADENIE, s. f. / **lymphadenie**, s. f. / **lymphadenia**. [Lat. *lympa* = apd [impede, gr. *aden*, -os = gCanda.] Hiperplazie care afecteaza *ganglionii limfatici.

LIMFADENITA, s. f. / **lymphad6nite**, s. f. / **lymphadenitis**. [Lat. *lympa* = apd [impede; gr. *aden*, -os = g[andd; -ita.] Inflamatie ganglionara: 1) *acuta*, cu formele catarala, necrotica sau supurativa: 2) *cronica*, cu aspect hiperplazic sau scleros.

LIMFADENOPATIE, s. f. / **lymphadenopathie**, s. f. / **lymphadenopathy**. [Lat. *lympa* = apa [impede; gr. *aden*, -os = glanda; *pathos* = fioata.] Proces patologic care afecteaza *ganglionii limfatici.

LIMFADENOPATIE ANGIOIMUNOBLASTICA / lymphadenopathie angio-immunoblastique / angio-immunoblastic lymphadenopathy. Boala grava, afectand Indeosebi adultii varstnici, caracterizata clinic prin alterarea starii generale, scadere ponderala, febra, adenopatii multiple si hepatomegalie. Se asociaza frecvent anomalii imune: anemie hemolitica, *gamopatie monoclonala, proliferare a *limfocitelor B si deficienta a *limfocitelor T. Boala este definita prin triada modificarilor anatomopatologice de la nivelul ganglionilor (proliferarea "imunoblastelor, plasmocite si capilare Inconjurate de un material acido-fil, *coloratie PAS pozitiva). Evolutia este acuta sau subacuta. Decesul survine fie consecutiv infectiilor, fie prin dezvoltarea ulterioara a unui "limfom.

LIMFADENOZA, s. f. / **lymphadenose**, s. f. / **lymphadeno-sis**. [Lat. *lympa* = apd [impede; gr. *aden*, -os = g[anda; -oza.] Termen imprecis si desuet pentru desemnarea proliferarii excesive a tesutului hematopoietic, In particular la nivelul ganglionilor limfatici, care se maresc m volum.

LIMFAGOG, adj. s. n. / **lymphagogue**, adj., s. m. / **lymphagogue**. [Lat. *lympa* = apd [impede; gr. *agogos* = care. conduce. spre eUminare.] (Substanta, factor) care stimuleaza producerea *limfei.

LIMFANGIECTAZIE, s. f. / **lymphangiectasie**, s. f. / **lymphangiectasis**. [Lat. *lympa* = apd [impede; gr. *angeion* = vas; *ektosis* = difatare.] Dilataia vaselor limfatice.

LIMFANGIECTAZIE INTESTINALA PRIMITIVA / lymphangiectasie intestinale / intestinal lymphangiectasis. Sin.: enteropatie exsudativa (v.).

LIMFANGIOENDOTELIOM, s. n. / **lymphangio-endotheliome**, s. m. / **lymphangioendothelioma**. [Lat. *lympa* = apd [impede; gr. *angeion* = vas; *endon* = itdunlni; *thole* = ridica-turd, mamdon; -omo.] Proliferare tumorală a endoteliilor vaselor limfatice, uneori cu atipii celulare si evolutie maligna.

LIMFANGIOM, s. n. / **lymphangiome**, s. m. / **lymphangioma**. [Lat. *lympa* = apa [impede; gr. *angeion* = vas; -omo.] *Displazie congenitala caracterizata printr-o proliferare a vaselor limfatice, care este asodata frecvent cu o proliferare a vaselor sanguine (hemolymphangiom). Cu localizari diverse, l. afecteaza Indeosebi limba. L. pot fj *superficiale* sau *profunde*.

LIMFANGIOPLASTIE, s. f. / **lymphangioplastie**, s. f. / **lymphangioplasty**. [Lot. *lympa* = apa [impede; gr. *angeion* = vas; *plastos* = mod.ela.ti de la *plassein* = a forma, a modda.] Chirurgia restauratorie a cailor limfatice.

LIMFANGIOSARCOM, s. n. / **lymphangiosarcome**, s. m. / **lymphangiosarcoma**. [Lat. *lympa* = apa [impede; gr.

LIMFOCEL

angeion = vas; *sarx, sarkos* = came; -oma.] Neoplasm malign dezvoltat din endoteliul vaselor limfatice.

LIMFANGITA, s. f. / **lymphangite**, s. f. / **lymphangitis**. [Lat. *lympa* = apd [impede; gr. *angeion* = vas; -itd.] Once inflamatie a vaselor limfatice. L. *acute* sunt de regula complicatii ale plagilor infectate, furunculozelor, excoriatilor sau bursitelor. Etiologia 1. este microbiana: streptococ, stafilococ, pneumococ. Cel mai adesea sunt cuprinsi si ganglionii tributari regiunii afectate.

LIMFATIC, adj. / **lymphatique**, adj. / **lymphatic**. [Lot. *lymphaticus*, de la *lympa* = apd [impede.] 1) Care se refera la limfa sau la secretia sa. Ex.: 'ganglion l., vas l. Vasele l. pro-vin dintr-o retea de capilare l. dispuse In toate zonele organismului, care conflueaza pentru a forma trunchiuri, uneori Intrerupte prin ganglioni. Trunchiul colector eel mai voluminos este *canalul toracic care dreneaza aproape toate l. subdia-fragmatice. 2) *Temperament* /., v. limfatism.

LIMFATISM, s. n. / **lymphatisme**, s. m. / **lymphatism**. [Lot. *lymphaticus*, de la *lympa* = apd [impede; -ism.] Conditie morbida determinata de producerea si cre?terea excesiva a tesuturilor limfoide. Se caracterizeaza prin cresterea de volum a organelor limfoide, prin paliditatea tegumentelor care par infiltrate de limfa si o moleseala generala. Uneori termenul este considerat sin. cu temperament limfatic.

LIMFA, s. f. / **lymphe**, s. f. / **lymph**. NA: *lympa*. [Lat. *lympa* = apd [impede.] Lichid clar, transparent, galben pal, alcalin, care circula In vasele limfatice sau care ocupa spatiile intercelulare. L. contine In mod normal limfocite si cuprinde aceleasi substante ca si serul sanguin, dar In cantitate mai mica.

LIMFEDEM, s. n. / **lymphoedeme**, s. m. / **lymph(o)edema**. [Lat. *lympa* = apd [impede; gr. *oidema*, -atos = umfidurd, de [a *oidem* = a crefte in votum.] Perturbare cronica data de acumularea de lichid interstitial (*edem), secundara obstructiei vaselor limfatice sau ganglionilor.

LIMFOBLAST, s. n. / **lymphoblaste**, s. m. / **lymphoblast**. [Lat. *lympa* = apd [impede; gr. *blastos* = germe.n.] 1) Celula normala cu aspect imatur, mult timp considerata ca precursor al "limfocitului. In realitate, celulele cu aspect limfoblastic sunt limfocite activate. V. imunoblast. 2) In patologie, celula din *leucemia acuta limfoblastica si *limfoblastosarcom.

LIMFOBLASTOM, s. n. / **lymphoblastome**, s. m. / **lymphoblastoma**. [Lat. *lympa* = apd [impede; gr. *blastos* = ger-men; -oma.] Forma de *limfom malign caracterizat prin proliferarea *limfoblastelor In ganglionii limfatici sau In splina. V. si limfoblastosarcom, boala Brill-Symmers.

LIMFOBLASTOMATOZA, s. f. / **lymphoblastomatose**, s. f. / **lymphoblastosis**. [Lat. *lympa* = apd [impede; gr. *blastos* = germen; -oma, -oza.] Sin.: limfoblastoza (v.).

LIMFOBLASTOSARCOM, s. n. / **lymphoblastosarcome**, s. m. / **lymphoblastosarcoma**. [Lat. *lympa* = apd [impede; ffr. *blastos* = germen; *sarx, sarkos* = came; -oma.] Forma de limfom malign care se manifesta prin hipertrofia organelor limfoide, asodata cu prezenta de tumori cu localizare gastrica, intestinala, testiculara etc. Elementul celular care prolifereaza este limfoblastul transformat malign. Afectiunea evolueaza In perioade alternante de acutizare si remisiune si este apropiata de unele forme de *leucemie acuta.

LIMFOBLASTOZA, s. f. / **lymphoblastose**, s. f. / **lymphoblastosis**. [Lat. *lympa* = apd [impede; gr. *blastos* = gemiln; *oma; -oza.] Prezenta 'limfoblastelor In sangele periferic. Sin.: limfoblastomatoza. Uneori termenul este utilizat ca sin. cu *leucemia acuta limfodtara.

LIMFOCEL, s. n. / **lymphoccele**, s. f. / **lymphoccele**. [Lat. *lympa* = apd [impede; gr. *kele* = tumord, tiemie.] *Chist care

LIMFOCIT

confine *limfa, eel mai frecvent tip de l. fiind •limfangiomul chistic.

LIMFOCIT, s. n. / lymphocyte, s. m. / lymphocyte. [Lat. *lymph* = apa [impede]; gr. *kytos* = celuid.] Categorie de "leuco-cite cu nucleu mare si citoplasma foarte redusa, prezente in sange, in maduva si in tesuturile limfoide. La adult, limitele fiziologice ale numarului de l. sanguine variaza intre 1 000 si 4000/mm³. L. reprezinta elementele centrale ale raspunsului imun specific. Se disting doua mari tipuri: 1) *L. B, cu durata de viata in general scurta (4-5 zile), care, in prezenta antigenelor ce le stimuleaza, produc anticorpi circulanti, fiind agentii

*imunitatii umorale specifice. L. B reprezinta 5-15 % din l. din sange (300-600/mm³) si constituie majoritatea celulelor din foliculii limfatici, ganglionii si splina, zona B. 2) */. T, majoritare, cu durata de viata mai lunga (5-6 luni), care sunt responsabile de *imunitatea mediata celular, 2/3 fiind T4 (CD4+) si 1/3 fiind T8 (CD8+). Sunt localizate la nivelul organelor limfoide secundare in zone speciale: zona paracorticala a ganglionilor, mansonul limfoid din jurul arterelor centrale splenice. Termenul generic de l. drcumsche de fapt o multitudine de ce-lule distincte, imposibil de diferentiat morfologic in microscopia electronica cu baleiaj sau prin transmisie. Pe baza caracteristicilor morfologice este posibila identificarea a doua tipuri de l. normale: 1) L. mid, cu diametrul de 7-9 pm, cu un nucleu care ocupa toata celula si o citoplasma putin abundenta, fara granulatii. Aceasta grupa neomogena, care reprezinta peste 85% din numarul total de l., cuprinde cea mai mare parte din

*l. T, *l. B, *celulele dendritice si rarele *celule stem hematopoietice. 2) L man, cu un diametru mai mare, de la 9 la 12 pm, au o citoplasma mai abundenta, continand cateva granule azuro-file. Ele reprezinta 5-15% din totalul de l. Sub aceasta morfologie se regasesc eel putin doua tipuri de celule: *celulele NK si *l. T citotoxice. O clasificare analitica, aprofundata a l. s-a realizat pe baza studiului functiilor acestora si pe baza identificarii *markerilor celulari. V. tab. const. hematol. V. si in continuare.

LIMFOCIT ACTIVAT / lymphocyte active / activated lymphocyte. L. care a avut contact cu un antigen solubil sau un 'self modificat prezentat de o *celula prezentatoare de antigen si care se multiplica si se diferentiaza ca urmare a acestui contact. V. limfocit B activat si limfocit T activat.

LIMFOCIT AUTOREACTIV / lymphocyte autoreactiv / autoreactive lymphocyte. L. capabil sa se lege cu un antigen *self (l. B) sau cu un antigen din *complexul major de histocompatibilitate asociat cu peptidele self. V. si boala autoimuna.

LIMFOCIT B / lymphocyte B / B lymphocyte. [B de. la *fwswa ini fab-new, unde west* [limfocit se. diferentiazil la pas&ri.] L. mic, specializat in producerea de *imunoglobuline care se diferentiaza initial in ficatul fetal, apoi in maduva osoasa. L. B trece prin mai multe stadii de diferentiere (*l. pro-B, *l. pre-B, *l. B imatur, *l. B matur) in cursul carora se produce rearanjarea *genelor pentru imunoglobuline. L. B reprezinta 5-15% din l. din sange (300-600/mm³) si constituie majoritatea celulelor din foliculii limfatici, ganglionii si splina (pulpa alba). Sin.: celula bursodependenta.

LIMFOCIT B ACTIVAT / lymphocyte B active / activated B cell. L. B matur care a fixat un antigen pe imunoglobulinele membranare (receptori B). Ca urmare a acestui contact, l. B se multiplica si da nastere unui *clon. Acesta produce din ce m ce mai mult IgG (anticorpi solubili) si mai putin IgD si IgM (anticorpi membranari). Ca urmare, se produce o *comutare de clase, l. B devenind un *plasmocit secretor de IgG, avand acelasi situs de fixare al determinantului antigenic ca si l. B din care a rezultat. Anumite l. B mature devin *l. cu memorie, care supravietuiesc mai multe luni, sau chiar mai multi ani, dupa contactul cu antigenul. V. si limfocit cu memorie.

LIMFOCIT PRO-B

LIMFOCIT B IMATUR / lymphocyte B immature / immature B cell. A treia etapa de maturare a unui *l. B, care se caracterizeaza prin rearanjarea genelor lanturilor usoare ale imunoglobulinelor. Aceste gene sunt, dupa rearanjare, transcrise si lanturile usoare se asociaza cu lanturile grele. Ansamblul, constituind *receptorul B, este apoi inclus in membrana plasmatica. Totusi, aceste l. inca nu prolifereaza ca raspuns la fixarea de antigen complementar receptorilor antigenici ai imunoglobulinelor membranare. Ele sunt imature si se afla, inca, in maduva osoasa. V. gene ale imunoglobulinelor, limfocit B matur, limfocit pre-B, limfocit pro-B, maturarea limfocitelor.

LIMFOCIT B MATUR / lymphocyte B mature / mature B cell. A patra etapa de maturare a l. B. L. B elaborata in maduva ajung in tesuturile limfoide periferice si in sange. L. B mature produc doua tipuri de imunoglobuline membranare: IgD si IgM, care nu difera decat prin regiunea constants) a lanturilor grele, aceste imunoglobuline constituind "receptorii B. Un l. B dat nu exprima decat un singur tip de anticorpi membranari. L. B, dupa ce au fost activate ca raspuns la limfocina eliberata de *l. T ajutator, se multiplica si se diferentiaza in *plasmocite (sau *l. B memorie), secretand un tip de anticorpi ale caror situsuri de fixare a *determinantilor antigenici sunt identici cu ale receptorilor membranari ai l. B selectionat. L. B se comporta astfel ca 'celule prezentatoare de antigeni. Ele capteaza antigenii care s-au fixat pe anticorpii lor membranari, Ti inter-nalizeaza, Ti transforma si Ti asociaza antigenilor "complexului major de histocompatibilitate de clasa II. L. B prezinta direct acest ansamblu *l. T4, care sunt astfel activate, secreta inter-leukine si se transforma in *l. T ajutatoare. V. limfocit B, limfocit B imatur, limfocit pre-B, limfocit pro-B, maturarea limfocitelor.

LIMFOCIT K / lymphocyte K / K cell. [Engl. k = ^tfler.] L. mic, fara markeri de suprafata pentru *l. B sau *l. T, care asigura *citotoxicitatea mediata celular. L. K recunosc anticorpii Ig G care acopera antigenul prin intermediul receptorilor Fc, determinand liza celulei straine fara implicarea sistemului complement. Sin.: celula K.

LIMFOCIT CU MEMORIE / lymphocyte memoire / memory cell. *L. B sau *l. T4 cu durata lunga de viata care se multiplica putin dupa ce au fost activate si care nu au Incheiat diferentierea. L. m. se aseamana cu l. B care nu au Incheiat niciodata antigenul lor. Chiar daca ele conserva aceiasi receptori, l. B m. amelioreaza eficacitatea anticorpilor pe care Ti secreta. In plus, l. B m. reactivitate produc anticorpi in 7 zile, in (imp ce *l. B activate le sunt necesare 12 zile. L. m. se afla la baza "raspunsului imunitar secundar. V. si memorie imunologica.

LIMFOCIT NK / lymphocyte NK / NK cell. [NK din engl. natural killer.] Sin.: celula NK (v.).

LIMFOCIT PRE-B / lymphocyte pr6-B / pre-B lymphocyte. A doua etapa de diferentiere a *l. B. L. pre-B se caracterizeaza prin aparitia in citoplasma a lanturilor grele de imunoglobuline, ca urmare a recombinarii genelor pentru lanturile grele. El nu prezinta inca imunoglobuline membranare, deoarece ge-nele pentru lanturile usoare nu sunt rearanjate. Din aceasta cauza, l. pre-B nu sunt capabile sa recunoasca un antigen. Ele nu se afla decat in ficatul fetal si in maduva osoasa. Etapa urmatoare de diferentiere conduce la *l. B imatur. V. gene ale imunoglobulinelor, limfocit B, maturarea limfocitelor.

LIMFOCIT PRO-B / lymphocyte pro-B / pro-B lymphocyte. Prima etapa de diferentiere a *l. B, pomind de la celulele suse limfoide. Formarea l. pro-B se deruleaza in splina si in ficat la fetus si in maduva osoasa la adult. L. pro-B se divizeaza ca raspuns la fixarea de *interleukina-7 eliberata de celulele stromale. Genele imunoglobulinelor nu sunt inca rearanjate.

LIMFOCIT T

Etapa urmatoare de diferentiere conduce la *1. pre-B, V. si maturarea limfocitelor. **LIMFOCIT T / lymphocyte T / T cell, T lymphocyte.** [T,

deoarec-e aceste [limfocite se diferentiaz-a in timus.] Categoria principala de 1. (70% din numarul total de I.), care provin din maduva osoasa si se diferentiaz-a 'in "timus (de unde denumirea de celule T), iar dupa maturare se afla in *organele limfoide secundare si in sange. Ele actioneaza ca agenti ai 'imunitatii mediate celular si ajuta *1. B In producerea de anti-corpi. L. T se divide in doua categorii: *1. T4, care se transforma in 'I. T ajutatoare dupa activare, si *1. T8, care devin

*1. citotoxice. L. T trece prin stadii de diferentiere care sunt mai putin cunoscute decat cele ale I. B. Exista, de asemenea L. T denumite K (*Killer*) si NK (*Natural Killer*) care au o activitate citotoxica, dar modalitatile de actiune difera de cele ale 1. T citotoxice. Sin.: celula T. V. si limfocit T imatur, limfocit T matur, timocit.

LIMFOCIT T4 / lymphocyte T4 / T4 lymphocyte. L. T prezent in organele limfoide periferice. L. T4 sunt caracterizate prin faptul ca poseda markerul membranar *CD4, denumit si T4. Ele posedea pe suprafata receptori specifici (*receptori T) unici pentru un 1. T4 dat, cu selful modificat prezentat de 'celulele prezentatoare de antigeni (CPA). Contactul cu CPA prezentand un peptid antigenic asodat cu antigeni ai CMH de clasa II produce activarea sa. L. T4 se multiplieaza si da nastere unui clone de 1. T exprimand la suprafata lor acelasi receptor T. L. T4 devin *1. T ajutatoare care interactioneaza prin contact direct si prin producere de interleukine (IL-2, IL-4) cu alte celule ale sistemului imun sau devin "1. T4 cu memorie.

LIMFOCIT T8 / lymphocyte T8 / T8 lymphocyte. •Limfocit T matur caracterizat prin markerul membranar *CD8. Activarea lor conduce la multiplicare (sub efectul interleukinei-2 secrete de I. T ajutatoare) si la diferentierea lor in *1. T citotoxice.

LIMFOCIT T ACTIVAT / lymphocyte T active / activated T lymphocyte. L. T matur care a stabilit un contact celula-celula cu o 'celula prezentatoare de antigen. In functie de 'markerul de diferentiere CD4 sau CDS pe care TI va prezenta I., el se multiplica si se diferentiaz-a in *1. T ajutor sau in *1. T citotoxic. Activarea 1. se poate produce si prin stimularea cu *ci-tokine, iar datorita faptului ca I. Insus produce 'interleukina-2 este posibila 91 o autoactivare. V. activare a limfocitelor B ?i T.

LIMFOCIT T AJUTATOR / lymphocyte T auxiliare / T helper lymphocyte. L. T ajutor (Th) reprezinta cheia raspunsului imun, deoarece actioneaza ca un adevarat "manager", orientand imunitatea catre raspunsul celular sau catre raspunsul umoral. L. Th provine din *1. T4 activate de 'celule prezentatoare de antigeni si formeaza un clone ale carui celule prezinta la suprafata acelasi "receptor T membranar cu *self modificat. Aceste I. reprezinta tinte preferate ale HIV, deoarece receptorul CD4 posedea o forma complementara a unei proteine de suprafata a virusului. Sin.: limfocit T helper.

LIMFOCIT T CITOLITIC / lymphocyte T cytolytique / T cytolytic lymphocyte. Sin.: limfocit T citotoxic (v.).

LIMFOCIT T CITOTOXIC / lymphocyte T cytotoxique / T cytotoxic lymphocyte. L. efector al raspunsului imunitar cu mediere celulara. L. T c. provin din diferentierea *1. T8 care au fost activate prin contact cu 'celulele prezentatoare de antigeni (self modificat), dar si prin 'interleukina-1 secretata de *macrofage infectate si *interleukina-2 secretata de I. T auxiliare. L. T c. se fixeaza pe receptori membranari specifici ('receptori T) la celulele cu *self modificat (*celule infectate, canceroase sau mutante). Acest contact provoaca la nivelul I. T c. excitatoza de granule de citoliza continand *perforine. Unele

LIMFOCITOPOIEZA

I. T c. elibereaza molecule ce dedanseaza *apoptoza celulei care urmeaza sa fie distrusa. Sin.: limfocit T citotoxic. V. citotoxicitate, limfocitotoxicitate, granzima.

LIMFOCIT T HELPER / lymphocyte T helper / T helper lymphocyte. Sin.: limfocit T ajutor (v.).

LIMFOCIT T IMATUR / lymphocyte T immature / immature T cell. Populatie de 1. T cu o mare diversitate de *receptori T. Sunt localizate in cortexul *timusului, de unde denumirea de "timocite. Receptorii T ai I. T imature sunt formati din doua

• lanturi a si p care prezinta numeroase omologii cu lanturile de imunoglobuline. In plus, fata de receptorii T, 1. T i. posedea coreceptorii CD4 si CDS, pe masura diferentierii neexprimand decat unul dintre acestia, ceea ce conduce la doua sub-populatii: *1. T4 si *1. TS. De la acest stadiu de diferentiere, I. T i. Inceteaza sa se multiplieze. Daca I. T i. nu recunosc nici un antigen al *complexului major de histocompatibilitate, I. T i. sunt selectate (conservate) si se pot diferentia, in cazul exprimarii cb4 la nivelul membranei, se leaga cu antigeni ai complexului major de histocompatibilitate clasa II si devin *1. T ajutatoare, iar daca exprima CDS, devin "1. T citotoxice. V. limfocit T matur, maturarea limfocitelor.

LIMFOCIT T MATUR / lymphocyte T mature / mature T lymphocyte. L. T a carui diferentiere la nivelul 'timusului s-a incheiat. L. T m. posedea receptori specifici ('receptori T) pentru un tip de *self modificat. Diferentele modalitati de actiune si markerii membranari specifici permit definirea a doua grupe principale de I. T m.: "I. T4 si *1. T8. V. maturarea limfocitelor si timocit matur.

LIMFOCIT T SUPRESOR / lymphocyte T suppresor / T suppressor lymphocyte. L. T care moduleaza raspunsul imunitar, fiind o celula CD8+ ca si "1. T citotoxic. In absenta unor caracteristici membranare bine stabilite, unii autori pun la indoiala existenta sa. Totusi, se pare ca diferitele categorii de limfocite ar putea avea, la un moment dat, functii inhibitorii asupra altor celule din sistemul imun.

LIMFOCIT VIRGIN / lymphocyte vierge / virgin lymphocyte. *L. B sau *1. T care nu au intalnit *determinantul antigenic (I. B) sau *selful modificat specific *receptorului B sau, respectiv, "receptorului T.

LIMFOCITEMIE, s. f. / lymphocytemie, s. f. / lymphocyt(a)emia. [Lot. *lymph* = apd [impede]; gr. *kytos* = c.dula, *haima*, -atos = sdnge.] Cresterea masiva a numarului de *limfocite din sange.

LIMFOCITOM, s. n. / lymphocytome, s. m. / lymphocytoma. [Lot. *lymph* = apd [impede]; gr. *kytos* = cduid; -oma.] Proliferare limfocitara benigna localizata la nivelul dermului. Se disting forme circumscrie, unice, si forme diseminate (reticulotoza limfocitara benigna Degos).

LIMFOCITOPENIE, s. f. / lymphocytopenie, s. f. / lymphocytopenia. [Lat. *lymph* = apd [impede]; gr. *kytos* = ceiu(S) *penia* = strOcic.] Scaderea procentului de limfocite in formula leucodtara. Poate fi de etiologie; endocrina (boala Gushing, mixedem), toxica (uremie, boala de iradiere, dtostatice), prin hipoplazia tesutului limfatic (reticulosarcom, boala Hodgkin, metastaze), infectioasa (tuberculoza miliara), imunologica (lupus eritematos acut, autoanticorpi limfocitari, leucemie limfatica cronica etc.). Sin.: limfopenie.

LIMFOCITOPOIEZA, s. f. / lymphocytopoiese, s. f. / lymphocytopoiesis. [Lat. *lymph* - apd [impede]; gr. *kytos* = cdiilo, *poiesis* = creare., formare, dl [a poieia = a face.] Ansamblul proceselor fiziologice care determina formarea limfocitelor la nivelul maduvei si tesuturilor limfoide.

LIMFOCITOSARCOM

LIMFOCITOSARCOM, s. n. / **lymphosarcome**, s. m. / **lymphosarcoma**. [Lat. *lymph* = apa [impede]; gr. *kytos* = c.e[u]a; *sarx*, *sarkos* = carne; *-oma*.] Tip de "limfosarcom In care toate celulele tumorale au aspectul de limfocit mic (v. limfo-cit).

LIMFOCITOTOXIC, adj. / **lymphocytotoxique**, adj. / **lymphocytotoxic**. [Lat. *lymph* = and [impede]; gr. *kytos* = celuia; *toxikon* = otravd penlni varfui sagetiior, de [a *toxon* = sd-geatd.]. Care distruge *limfocitele.

LIMFOCITOTOXICITATE, s. f. / **lymphocytotoxicitate**, s. f. / **lymphocytotoxicity**. [Lat. *lymph* = apa. [impede]; gr. *kytos* - ceiuatd; *toxikon* = otravd pentru vdrlul sagetSor, de. la *toxon* = sageata.} Efect de *citotoxicitate exercitat direct de *limfocite asupra unei celule tinta, independent de *complement. 0 reac-tie de l. poate fi obtinuta cu limfocite sensibilizate specific in prezenta unor celule tinta corespondente specific. De ex.: In imunitatea de grefa sau In imunitatea antitumorală. Mai rar, l. se obtine prin punerea In contact a limfocitelor normale si a celulelor acoperite de anticorpi.

LIMFOCITOZA, s. f. / **lymphocytose**, s. f. / **lymphocytosis**. [Lat. *tympba* = apa [impede]; gr. *kytos* = cduia; *-ozd*.] Cresterea numarului de *limfocite din sange.

LIMFOGRAFIE, s. f. / **lymphographie**, s. f. / **lymphography**. [Lat. *lymph* = apa [impede]; gr. *graphein* = a scrie.} Metoda radiocnirurgicala prin care se obtine opacifierea sistemului limfoganglionar *in vivo*, dupa injectarea unui produs de contrast, de regula *lipiodol, direct In vasele limfatice. In acest scop se repereaza un colector limfatic periferic, de obicei pedios (cu ajutorul unui colorant limfotrop), dupa care vasul limfatic este denudat si cateterizat, iar apoi se injecteaza substanta de contrast. Pot fi observate, dupa opacifiere, vasele limfatice ale gambei, coapsei, limfaticele si ganglionii retroperitoneali (*nodulii aortici, *nodulii iliaci si *nodulii lombari), ca si *canalul toracic.

LIMFOGRANULOM, s. n. / **lymphogranulome**, s. m. / **lymphogranuloma**. [Lat. *lymphci* = apa [impede]; *granulum*, dim. de. [a *granum* = graunte; *-oma*.] Denumire data leziunilor histologice din *boala Hodgkin, pentru sublinierea caracterului mixt, inflamator si tumoral.

LIMFOGRANULOMATOZA, s. f. / **lymphogranulomatoze**, s. f. / **lymphogranulomatosis**. [Lat. *lymph* = apa [impede]; *granulum*, dim. de [a *graaum* = graunte; *-oma*; *-om*.] Proliferare tumorală a tesuturilor limfoide, Indeosebi a ganglionilor limfatici. Tipuri: 1) *L. benigna* este denumita *boala Besnier-Boeck-Schaumann. 2) *L. maligna* este denumita *boala Hodgkin. 3) *L. venariana* (v.).

LIMFOGRANULOMATOZA INGHINALA SUBACUTA / **lymphogranulomatoze inguinale sub-aigue** / **lymphogranulomatosis inguinalis**. Sin.: boala Nicolas-Favre (v.).

LIMFOGRANULOMATOZA VENERIANA / **lymphogranulomatoze venerienne** / **venereal lymphogranulomatosis**. Sin.: boala Nicolas-Favre (v.).

LIMFOID, adj. / **lymphoide**, adj. / **lymphoid**. [Lot. *lymph* = arid impede; gr. *eidos* = forma.} Care este asemanator sau apartine limfei ori tesutului sistemului limfatic.

LIMFOKINA, s. f. / **lymphokine**, s. f. / **lymphokine**. [Lat. *lymph* = apa [impede]; gr. *kinein* = a miica.} Factor solubil eli-berat de *limfocite In timpul unui nou contact cu antigenul la care au fost sensibilizate si care declanseaza reactia de *imu-nitate mediata celular. Exista doua categorii de l.: 1) *L. ne-specifice* unui antigen (factor de permeabilitate, factor inhibitor al migrării leucodtelor, factor mitogen, limfotoxina, factor de transformare limfocitara, factor inhibitor al sintezei de ADN etc.). 2) *L. specifice* unui singur antigen (factor secretat de celule T auxiliare, factor secretat de celulele supresoare, factor de transfer). *Interleukinele 2 si 3, "interferonul sunt l. V. si citokine.

LIMFORETICULOZA BENIGNA DE INOCULARE

LIMFOM, s. n. / **lymphome**, s. m. / **lymphoma**. [Lat. *lymph* = apa [impede]; *-oma*.] Termen generic pentru modificarile maligne care, spre deosebire de "leucemii, sunt situate predominant In tesuturile limfoide. Cele doua variante majore de l. sunt *boala Hodgkin si *l. non-hodgkinian (cuprinzand vechile denumiri de limfosarcom si reticulosarcom). Desi ambele tu-mori infiltreaza organele reticuloendoteliale, ele sunt distincte biologic si clinic, In ceea ce priveste tipul celular, sediul bolii, prezenta simptomelor sistemice, translatiile cromozomiale si curabilitatea. Spre deosebire de leucemii, l. apar initial la ni-velul ganglionilor limfatici, dar pot de asemenea sa disemineze (In faza "leucemica") In sange si In maduva hematogena.

LIMFOM BURKITT / **lymphome de Burkitt** / **Burkitt's lymphoma**. [Dennis Burkitt, medic scotian contemporan, specializat M boli tropicale.] Sin.: tumora Burkitt (v.).

LIMFOM GIGANTOFOLICULAR / **lymphome gigantofolliculaire** / **Brill-Symmers disease**. Sin.: boala Brill-Symmers (v.).

LIMFOM HODGKIN / **lymphome de Hodgkin** / **Hodgkin's lymphoma**. [Thomas Hodgkin, medic englez, Londra, 1798-1866.] Sin.: boala Hodgkin (v.).

LIMFOM IMUNOBLASTIC / **lymphome immuno-blastique** / **immunoblastic lymphoma**. Sin.: imunoblastosarcom (v.).

LIMFOM MALIGN NON-HODGKINIAN / **lymphome malin non-hodgkinien** / **non-Hodgkin malignant lymphoma**. Denumire generica pentru termenii utilizati, pana recent, de *limfosarcom si *reticulosarcom. Noua denumire pune accent pe unicitatea histogenezei celor doua tipuri de tumori. Arhitectura acestor tumori, observata pe o biopsie ganglionara, poate fi nodulara sau difuza. Histopatologic, se disting forme nediferentiate, pu-tin diferite si diferite, ca si l. histiocitare si l. imunoblastice. Imunologic, se disting 1. cu celule T si cu celule B, avand diferite grade de diferentiere. Clasificarile l. se afla In remaniera constanta.

LIMFOM MEDITERANEAN / **lymphome mediterranean** / **Mediterranean abdominal lymphoma**. Tip de l. caracterizat prin anomalii ale imunoglobulinelor (*boala lanturilor grele). L. m. consta dintr-o tumora cu localizare abdominala, precedata de o faza Indelungata de tulburari digestive, cu diaree si- mal-nutritie.

LIMFOMATOZA, s. f. / **lymphomatose**, s. f. / **lymphomato-sis**. [Lat. *lymph* = apa [impede]; *-oma*; *-ozn*.] Nume generic, imprecis si desuet, pentru toate afectiunile caracterizate prin hiperplazia sistemului limfatic.

LIMFOPATIE, s. f. / **lymphopathie**, s. f. / **lymphopathy**. [Lot. *lymph* = apa iivpe.de; gr. *pathos* = 6oai.} Termen vag, inutil, desemnand orice afectiune a sistemului limfatic.

LIMFOPENIE, s. f. / **lymphopenie**, s. f. / **lymphopenia**. [Lat. *lymph* = apa [impede]; gr. *penia* = saracie.] Sin.: limfocitopenie (v.).

LIMFOPOIEZA, s. f. / **lymphopoiese**, s. f. / **lymphopoiesis**. [Lat. *lymph* = apa [impede]; {fr. *poiesis* = creare, formare, dt [a *poiein* = a face.]} Sin.: limfocitopoieza (v.).

LIMFOPROLIFERATIV, adj. / **lymphoproliferatif**, -ive, adj. / **lymphoproliferative**. [Lat. *lymph* = apa [impede]; *proles* = descendent, lirmasi; *ferre* = a duce.] Despre un proces patologic care se insoteste cu multiplicarea anormala, In organele limfoide, a *limfocitelor, *plasmocitelor si limfoblastelor.

LIMFORAGIE, s. f. / **lymphorragie**, s. f. / **lymphorrhagia**. [Lat. *lymph* = apa [impede]; gr. *rhagnynai* = a tdfni, a izfiuc.ni.] Scurgere persistenta a *limfei la exterior, prin pier-derea continuitatii unui vas limfatic sau a unui ganglion limfatic, de regula posttraumatica. Sin.: limforee.

LIMFORETICULOZA BENIGNA DE INOCULARE / **lymphoreticulose benigne d'inoculation** / **cat scratch disease**. [Lat. *lymph* = apa [impede]; *reticulum*, dim. de [a *rete*, -is

LIMFOREE

= .refo; **-oza, benignims** = *Clinevoitor*; **inoculare** = a *aitoi, a impianta.* } *Limfadenita infectioasa acuta benigna, provocata de un virus si transmisa prin zgarieturi de pisica. Clinic: sanctu de inoculare, adenopatie regionala cu tendinta la supuratie, febra, semne generale, eruptii cutanate. Sin.: boala ghearelor de pisica, boala Debre-Mollaret, boala Petzetakis.

LIMFOREE, s. f. / lymphorrhoe, s. f. / lymphorrh(o)ea. [Lot. *lympa* = *apd* [impede, gr. *rhoia* = c-wgm, di la *rhein* = a curge.] Sin.: limforagie (v.).

LIMFOSARCOM, s. n. / lymphosarcome, s. m. / lymphosarcoma. [Lot. *tympa* = *apd* [impede; gr. *sarx, sarkos* = came; **-omo.**] Denumire veche, 'in prezent depasita, pentru "limfoamele non-hodgkiniene. V. pentru terminologia actuala:

*limfom si 'lirnom malign non-hodgkinian. **LIMFOTOXINA, s. f. / lymphotoxine, s. f. / lymphotoxin.** [Lot. *lympa* = *apd* [impede; gr. *toxikon* = otravd pentru varfui sd-gef-itor, de ia *toxon* = sdgeatd; -ina.] Glicoproteina de 24 kDa, omologa 7n proportie de 30% cu *factorul de necroza tumoral, cu care intra in competitie pe aceiasi receptori membranari. L.:este o *citokina sintetizata exclusiv de celulele T. Nu este circulanta si exercita o actiune locala. Activeaza neutrofilele si intervine in inflamatie acuta. De asemenea, activeaza celulele endoteliale, crescand adeziunea leucocitelor, productia lor de citokine si facilitand extravazarea acestora.

LIMINAL. Var. pentru liminar (v.).

LIMINAR, adj. / liminaire, adj. / liminal. [Lot. *limen, -minis* = prog, [imita.] Care este la limita pragului de perceptie (ex.: stimul l.) sau de eficacitate (ex.: doza l.). Var.: liminal.

LIMINOMETRU, s. n. / liminometre, s. m. / liminometer. [Lot. *limen, -minis* = prog, timitd; gr. *metron* = masura.] Instrument, care masura intensitatea limita a unui stimul care, aplicat pe un tendon, poate provoca un reflex.

LIMITA, s. f. / limite, s. f. / limit. [Lat. *limes, -id's* = [inie de hotar.] Sin.: prag (v.).

LINEA FUSCA / linea fusca / linea fusca. [Lat. *linea* = [inie; *fuscus* = *negru, brvn.*] Linie bruna arciforma, Intinsa de la o tampla la alta, situata la limita frontala a parului capului si descrisa 'in leziunile inflamatorii sau neoplazice ale encefalu-lui.

LINGOARE, s. f. / fievre typhoide / typhoid fever. [Lot. *linguor, -oris* = siafficiune, fioala.] Var. pop.: lungoare. Sin. pop. pentru: febra tifoida (v.).

LINGUAL, adj. / lingual, -ale, -aux, adj. / lingual. [Lat. *lingua* = Cim6d.] Cu referire la *limba.

LINGULA, s. f. / lingula, s. f. / lingula. NA: *lingula.* [Lat. *lingula, dim. de ia lingua* = [imfio.] Denumire pentru o formatiune anatomica a carei forma este asemanatoare cu cea a limbii. Se denumesc astfel Indeosebi: 1) Extremitatea antero-rioara a vermisului median al "cerebelului. 2) Partea inferioara si anteroara a lobului pulmonar superior stang, alcatuita din doua segmente, cranial si caudal. NA: *lingula pulmonis sinistri.*

LINGULECTOMIE, s. f. / lingulectomie, s. f. / lingulectomy. \Lat. *lingula, dim. de ia lingua* = [imfid; gr. *ektome* = e?(cizie.) Ablatie chirurgicala a 'lingulei, portiunea lobului superior al plamanului stang.

LINIA NENUMITA / ligne innominee / linea innominata. NA: **linea terminalis pelvis.** L. terminala a pelvisului, situata la marginea inferioara a oaselor pelvine. Se Intinde de la articulatia sacroiliaca la spina iliaca antero-superioara, marcand pla-nul ce separa pelvisul fals de pelvisul adevarat.

LINIE, s. f. / ligne, s. f. / line. \Lat. *linea* = [inie.] 1) *Linii de acetiune* sau de crestere osoasa. 2) *L. alba,* rafeu de In-crucisare a fibrelor tendinoase compunand tecile celor doi muschi mari drepti; se Intinde pe linia mediana a abdomenului, de la apendicele xifoid la simfiza pubiana. 3) *L. de ani-*

LIOFILIE

male cu anumite calitati, utilizata in cercetare, Indeosebi in imunologie. 4) *L. celulara:* populatie celulara cultivata *in vitro.* 5) *L. de orientare ocluzala* une?te doua puncte extreme de pe o hemiacada dentara.

LINIE ALBA / ligne blanche / linea alba. NA: **linea alba. V. linie.**

LINIE CELULARA / ligne cellulaire / cell line. Celule derivate dintr-o prima cultura, In momentul primului "repicaj. Daca celu-la initiala care a fost selectionata si clonata este tumoral, l. c. va fi nemuritoare si va putea fi cultivata un timp nelimitat. In cazul celulelor netumorale, l. c. va putea fi conservata un anumit numar de generatii, In functie de varsta organismului din care provine. L. c. cu mutatii specifice sunt utilizate pentru investigarea functiilor genelor.

LINIE LIMFOCITARA / serie lymphocytaire / lymphocytic series. Sin.: serie limfocitara (v.).

LINIE MIELOCITARA / serie granulocytaire / myeloid series. Sin.: serie mielocitara (v.).

LINII KERLEY / lignes de Kerley / Kerley's lines. [Pe(er *James Kerley, radioUig engkz, n. 1900.* | Opacitati pulmonare liniare observate radiologic la nivelul lobilor pulmonari inferori in cadrul unui proces patologic interstitial. Sunt determinate de dilatata vaselor limfatice interlobulare.

LINII REIL-BEAU / lignes de Reil-Beau / Reil-Beau lines. [*Johann Christian Reil, anatomist fi medic german, profesor de medicina. la 3-(alfe, 'Berlin, 1759-1 R 13; Joseph Honore Simon Beau, medic francez, 1S06-1S6S.*] Depresiuni transversale care apar ca urmare a unor perturbari functionale ale matricei unghiale. Pe masura ce se produce alunecarea dinapoi- Inainte a limbului unghial, respectiv cresterea unghiei, sanurile Inainteaza progresiv pana la marginea libera a unghiei si dispar. Se Intalnesc concomitent la mai multe unghii, la bolnavi cu boli infectioase (febre eruptive, tifos exantematic, lues, febra tifoida, piodermite), In intoxicatii profesionale (plumb, arseniu, aur), In eczeme, radiodermite, degeraturi, hipercalcemie. Uneori, fisurile transversale pot interesa toata grosimea unghiei (*oni-coschizie).

LINIMENT, s. n. / liniment, s. m. / liniment. [Lat. *linimen-tum* = unsoare, de *Ca linire* = a vnge.] Denumire generala pentru o serie de preparate farmaceutice destinate aplicarii cutanate, sub forma de solutii, emulsii, suspensii sau geluri. in functie de compozitie, l. pot avea o actiune emolienta, anal-gezica, revulsiva sau stimulanta.

LINITA, s. f. / linite, s. f. / linitis. [Qr. *linon* = afo, tesut sou coardii de in (aluzie ia *cuharea afficioasd fi ia consisten^a durd a leziuni*); -ita.] Inflamatie tesutului celular al stomacului. L. *plastica* sub forma *benigna* ia aspectul de gastrita in-duranta, iar In forma *maligna*, de 'cancer schiros, care infil-treaza si sclerozeaza o parte din peretele stomacal.

LINITA PLASTICA / linite plastique / linitis plastica. Sin: epitelium schiros al stomacului. V. *linita.*

LINKAGE / linkage / linkage. [EngL *linkage, de [a to link* = a [ega, a uni] Anglicism care desemneaza o asodere de gene ce manifesta tendinta sa ramana reunite In descendenta in loc sa prezinte o segregare independenta conform legii a treia a lui Mendel. Datorita fenomenului de l. unele gene sau sec-vente de ADN situate In loci specifici sunt transmise Tmpreuna In succesiunea generatiilor, ca o consecinta a proximitatilor fi-zice pe cromozomul purtator. in romana, termenul poate fi tra-dus prin *miantuirea genelor.* Uneori, Indeosebi In vorbire, se utilizeaza: *lincaj,* sau, referitor la gene, *lincate (linkate),* Aceste "solutii" sunt discutabile.

LIOFILIE, s. f. / lyophilie, s. f. / lyophil. [Qr. *lyein* = a &s-tmge. 1 *philia* = atractie, de [a *philcm* = a iu6i.] Proprietatea particulelor coloidale ale unui solvit de a tinde sa fixeze puter-

LIOFILIZARE

nic și în cantitate mare moleculele mediului de dispersie, adică ale solventului. În jurul particulelor se formează un înveliș de solvatare. Dacă solventul este apă, se utilizează termenii *hi-drofil și *hidrofilie.

LIOFILIZARE, s. f. / lyophilisation, s. f. / lyophilization, freeze drying. [Cfr. *lyein* = a distruge; *philein* = a iu.6i.] Procedeu de conservare a produselor biologice fragile (fragmente de țesuturi sau organe, hormoni, vaccinuri, enzime, plasma, ser, gamaglobuline, antibiotice, alte medicamente etc.). În vederea l., produsul biologic este mai întâi congelat (de obicei în azot lichid, la -194,5°C), apoi este introdus într-o încălțată la nivelul careia, prin scăderea presiunii, se produce deshidratarea probei. Produsul liofilizat nu suferă nici o alterare și poate fi menținut ca atare timp îndelungat. Utilizarea sa este posibilă după reconstituire prin adăugare de apă distilată sau a unei soluții fiziologice. Sin. criodesicare și criodeshidratare trebuie evitate.

LIOTIRONINA, s. f. / liothyronine, s. f. / liothyronine. (DC) Izomerul levorotator al *triiodotironinei; este utilizat ca sare de sodiu în tratamentul *hipotirozismului.

LIPAZA, s. f. / lipase, s. f. / lipase. [Qr. *lipos* = grasime; -ia] Enzimă care activează hidroliza unui lipid. L. pancreatică este conținută în suc pancreatic și activează degradarea *gliceridelor în *acizi grași și glicerol. V. și tab. const. biochim.

LIPAZEMIE, s. f. / lipasemie, s. f. / lipas(a)emia. [Gjr. *lipos* = grasime; *ektome* = enyisie.] Concentrație *lipazică din serul sanguin. Valoarea normală 227 UI/l; crește în afecțiunile pancreasului. Îndeosebi în *pancreatită acută.

LIPECTOMIE, s. f. / lipectomie, s. f. / lipectomy. [Qr. *lipos* = grasime; *ektome* = enyisie.] Ablatia, îndepărtarea țesutului grasos (adipos) din zonele în care acesta s-a depus excesiv (ex.: de la nivelul peretelui abdominal).

LIPEDEM, s. n. / lipodeme, s. m. / lip(o)edema. [Cjr. *lipos* = grasime; *oidema*, *-atos* = umflatură, de [a *oidein* = a crește în voium.] Denumire utilizată uneori pentru o tulburare ereditară manifestă printr-o tumefiere simetrică a membrilor inferioare consecutivă depozitării de grăsimi. Afectează îndeosebi sexul feminin. Termenul este incorect, deoarece edemul rezultă din acumularea de lichide și nu din cauza unui depozit lipidic.

LIPEMIE, s. f. / lipemie, s. f. / lip(a)emia. [Cfr. *lipos* = yH-sime; *haima*, *-atos* = sange.] Prezența și concentrația *trigliceridelor în sânge. L. normală este sub 1,50 g/l. Sunt necesare două observații: 1) Uneori, termenul l. este considerat sin. cu *lipidemie. 2) Alteori, ambii termeni sunt utilizați pentru a desemna o concentrație crescută de lipide în sânge.

LIPIDE, s. n. / lipides, s. m. / lipids. [Qr. *lipos* = grasime.] Denumire generică a esterilor de acizi grași de masă moleculară mare, constituenți ai țesuturilor vii. L. sunt insolubile în apă și solubile în solvenți ca alcoolul și cloroformul. Reprezintă un component important al dietei, atât datorită valorii energetice mari, cât și prin asocierea cu *vitaminele liposolubile și cu

*acizii grași esențiali. Se disting următoarele tipuri principale de l.; *grăsimi (l. simple), *steroizi, *fosfolipide și *glicolipide. V. și lipidemie.

LIPIDEMIE, s. f. / lipidemie, s. f. / lipid(a)emia. [Cjr. *lipos* = grasime; *haima*, *-atos* = sdnge.] Conținutul sangelui în *lipide totale. Normal: 5-8 g/l. Lipidele totale cuprind colesterolul și esterii săi, trigliceridele, fosfolipidele și acizii grași liberi. Lipidele din sânge (cu excepția acizilor grași) sunt asociate cu proteinele sub formă de *lipoproteine. L. crește în timpul di-gestiei și în unele boli (diabet, mixedem) și scade în unele afecțiuni hepatice, îndeosebi în ciroze.

LIPIDOZA, s. f. / lipidoză, s. f. / lipoidosis. [Qr. *lipos* -grasimț, -ozo.] Sin.: lipidoză (v.).

LIOFIL

LIPIDURIE, s. f. / lipidurie, s. f. / lipiduria. [GJT. *lipos* = grasime; *ouron* = urittă.] Eliminarea urinară de lipide, exprimată prin aspectul opalescent al urinei sau prin observarea de picături de grăsimi la microscop. Sin.: lipurie.

LIPIODOL, s. m. / lipiodol, s. m. / lipiodol. [Cfr. *lipos* = grasime; *ioeides* = vwlē-t, -ol.] Denumire comercială (firma Guebert - Franta) pentru o substanță de contrast, opacă la radiațiile X, reprezentând un preparat uleios iodat ce are la bază derivați de acizi grași extrasi din uleiuri naturale (flori de mac de gradina). L. are o vâscozitate mare, determinată de compoziția uleioasă și de concentrația foarte mare de iod (480 mg/ml). În prezent, aplicațiile l. s-au restrâns doar la *limfografie. O utilizare recentă: chemoembolizarea tumorilor hepatice maligne, în emulsie cu citostatice. Un preparat similar este ethiodolul (firma Winthrop - S.U.A.).

LIPOARTRITA, s. f. / lipoarthritis, s. f. / lipoarthritis. [Șr. *lipos* = grasime; *arthron* = articu[ap.e; -ita.] Tulburare a metabolismului lipidic din perioada menopauzei: dureri ale articulațiilor genunchilor, cu depunere de grăsimi.

LIPOASPIRAȚIE, s. f. / lipo-aspiration, s. f. / liposuccion. [Qr. *lipos* = grasime; *at*. *aspiratio*, *-onis* = aspirație a aeni-ii, de la *aspirare* = a. *inspira*, a *sufia* (ad = cdtre., &MO, aproape; *spirare* = a rasu[fw.] Sin.: liposucțiune (v.).

LIPOATROFIC, adj. / lipoatrophique, adj. / lipoatrophic. [Qr. *lipos* = grasime; <i -priv.; *trophikos* = care firdheste, de la *trephein* = a Urani.] Care se însoteste de atrofia țesutului adipos.

LIPOATROFIE, s. f. / lipoatrophie, s. f. / lipoatrophy. [Gjr. *lipos* = grasime; a -priv.; *tropfie* = firana, nutritie.] Regresie localizată sau generalizată a (esutului adipos din organism, V. și diabet lipoatrophic.

LIPOBLAST, s. n. / lipoblaste, s. n. / lipoblast. [Cjr. *lipos* = grasime; *blastos* = genne.n.] Celula formativă, cu citoplasmă plină de micropicături de grăsimi, care vor conflua. Se produce fie din celule grase, fie din celule ale țesutului conjunctiv.

LIPOCROM, s. m. / lipochrome, s. m. / lipochrome. [Cfr. *lipos* = grasime; *khroma*, *-atos* = culoare.] Grup de pigmenti hidrocarbonați solubili în grăsimi: caroten, xantofil, luteina, cromofor, care colorează natural untul, galbenusul de ou etc.

LIPODISTROFIE, s. f. / lipodystrophie, s. f. / lipodystrophy. [(r. *lypos* = grasime; *dys* = greu, dificil; *trophe* = fl-rand, nutritie.e.) 1) Perturbare a metabolismului grăsimilor. 2) L. intestinală, (v.). 3) L. progresivă (v.).

LIPODISTROFIE INTESTINALĂ / lipodystrophie intestinale / intestinal lipodystrophy. Sin.: boala Whipple (v.).

LIPODISTROFIE PROGRESIVĂ / lipodystrophie progressive / progressive lipodystrophy. Afecțiune rară, care apare îndeosebi la sexul feminin înainte de pubertate și în perioada adolescenței, caracterizată prin atrofie progresivă și sistematizată a țesutului adipos subcutanat din jumătatea superioară a organismului, în timp ce țesutul din jumătatea subombilicală nu este redus și poate chiar să fie hipertrofiat. Biologic există hipertriglicerideniile. Această boală se poate asocia cu alte manifestări patologice: diabet, distirozii, afecțiuni dermatologice, miopatii, boli renale (frecvente și pot fi în relație cu un prognostic letal prematur). Etiologia, discutată, implică afecțiuni neuroendocrine sau displazie mezodermică. Sin.: boala Barraquer-Simons, boala Hollander-Simons.

LIOFIBROM, s. n. / lipofibrome, s. m. / lipofibroma. {QT. *lipos* = grasime; [at. *fibra* = fird; -oma.] Tumoră mixtă benignă compusă din țesut adipos și din țesut fibros.

LIOFIL, adj. / liphophile, adj. / liphophilic. [Cjr. *lipos* = grasime; *philos* = prieten, de la *philein* = a iu.6i.] Despre o substanță care prezintă afinitate pentru grăsimi.

LIPOFILIE

LIPOFILIE, s. f. ; **lipophilie**, s. f. 7 **lipophilia** [Cjr. *Jipos* = *grasime*; *philia* = *atractie*, de [a *philein* = a iuki; -**omo.**] Afinitate pentru grasimi.

LIPOFUSCINA, s. f. / **lipofuscine**, s. f. / **lipofuscin**. [Gfr. *lipos* = *grasime*; (at. *fvsc.iis* = *negru*, *6run*, -*inc.*] Pigment denumit si de uzura, de culoare neagra. Se acumuleaza 'in ficat dupa necroza hepatocitelor sau 'in cursul *sindromului Dubin-Johnson. V. si cromolipoide.

LIPOFUSCINOZA, s. f. / **lipofuscinoze**, s. f. / **lipo-fuscinosis**. - [Cfr. *lipos* = *grasime*; [at. *fuscus* = *negru*, *Bruit*; -*ina*; -*ozd.*] Termen generic care desemneaza acumularea in diferite celule sau tesuturi a *cromolipoidelor. Ex.: acumularea 'in ficat, consecutiv necrozei hepatocitelor, sau in neuroni, in cursul bolii *Spielmeyer-Vogt.

LIPOFUSCINOZA NEURONALA JUVENILA / **maladie de Batten** / **neuronal ceroid lipofuscinosis**. Sin.: **boala Batten** (v.).

LIPOGENEZA, s. f. / **lipogenese**, s. f. / **lipogenesis**. [Cfr. *lipos* = *grasimi*; *genesis* = *producere*., de la *gennan* = a produce.] Formarea de lipide prin conversia me.tabol.lica a glucidelor si lipidelor. Sin.: adipogeneza.

LIPOGRANULOM, s. n. / **lipogranulome**, s. m. / **lipogranuloma**. [Cfr. *lipos* = *grasime*; int. *granulum*, dim. de (a *granum* = *grannie*; -*omu.*] Nodul de material lipid asociat cu inflamatia granulomatoasa aseptica.

LIPOGRANULOMATOZA, s. f. / **lipogranulomatoze**, s. T. / **lipogranulomatos**. [Cjr. *lipos* = *grasime*; (at. *granulum*, dim. de [a *granum* = *grannie*; -*oma*; -*ozd.*] Perturbare a metabolismului lipidic caracterizata anatomopatologic prin proliferarea, necroza si transformarea fibroasa a celulelor adipoase, insotite de reactii inflamatorii ale tesutului conjunctiv Invecinat • si de formarea unor *lipogranuloame.

LIPOGRANULOMATOZA DISEMINATA / **lipogranulomatoze diseminate** / **disseminated lipogranulomatos**. Sin.: **sindrom Farber-Uzman** (v.).

LIPOID, adj., s. n. / **lipoide**, adj., s. m. / **lipoid**. [Ofr. *lipos* = *grasime*; *eidos* = *forma*.] 1) Termen folosit pentru a sugera aspectul asemanator cu tesutul adipos al unor formatiuni tumorale. 2) (Substanta) care prezinta o structura chimica Inrudita cu a *lipidelor.

LIPOIDOZA, s. f. / **lipo'idose**, s. f. / **lipoidosis**. [Cfr. *lipos* = *grasime*; *eidos* == *forma*; -*ozd.*] Denumire generica a unui grup de afectiuni determinate de tulburari enzimatice congenitale ale metabolismului lipidic care conduc la o acumulare anormala (*teaurismoza) de lipide sau de substante Inrudite (lipoide), localizata eel mai frecvent in *sistemul reticuloendotelial. Exista mai multe boli, cu tablou clinic variat, care pot fi cuprinse in grupul 1. Majoritatea sunt denumite cu nume proprii: *boala Tay-Sachs, *b. Gaucher, *b. Fabry, *b. Krabbe, *b. Niemann-Pick, *b. Refsum, *b. Wolman, *b. Hand-Schuller-Christian, *b. Letterer-Siwe, *b. Farber. Sin.: dislipidoza, dislipidoza, lipidoza.

LIPOLIZA, s. f. / **lipolyse**, s. f. / **lipolysis**. [Cfr. *lipos* = *grasime*; *lysis* = *distrugere*, de la *lyein* = a distruge.] 1) Hidroliza lipidelor in *acizi grasi liberi si alcool (*glicerol in cazul *triglicidelor). Se produce in cursul digestiei intestinale, sub influenta bilei si a sucului pancreatic. 2) Sin.: adipoliza (v.).

LIPOM, s. n. / **lipome**, s. m. / **lipoma**. [CJT. *lipos* = *grasime*; •**omo.**] Formatiune tumorala benigna, bine delimitata si de consistenta moale, cu localizare frecvent subcutanata. Rezulta din proliferarea tesutului adipos normal. L. *arborescent al sinovialei genunchiului*, v. boala Hoffa-Kasterot. **LIPOMATOS**, adj. / **lipomateux**, adj. / **lipomatous**. [Qr. *lipos* = *grasime*; -**omo.**] Care prezinta caracteristicile unui *lipom sau se aseamana cu un lipom. **LIPOMATOZA**, s. f. / **lipomatoze**, s. f. / **lipomatosis**. [Cjr.

lipos = *grasime*; -**oma**; -**ozd.**] Stare patologica in care este

LIPOTIMIE

caracteristica prezenta de lipoame multiple, mai mult sau mai putin numeroase. Termenul este utilizat uneori si pentru prezenta de tesut adipos localizat regional (pentru care este Insa mai corect termenul de *adipoza). Se disting diverse forme;

1) L. *cardiaca* (cu localizare subepicardica). 2) L. *dureoasa*, v. boala Dercum. 3) L. *dureoasa pararotuliana*, v. boala Hoffa.

4) L. *nodulara multipla a centurii si a membrelor* (Roch), afectiune ereditara si familiala caracterizata prin prezenta de noduli grasosi de marimea unei nuci, localizati pe membre si trunchi.

5) L. *segmentara a trunchiului*. 6) L. *simetrica drcumscria*. 7) L. *simetrica cu predominanta cervicala*.

LIPOMIXOSARCOM, s. n. / **lipomyxosarcome**, s. m. / **lipomyxosarcoma**. [Cfr. *lipos* = *grasime*; *myxa* = *mw.us*; *sarx*, *sarkos* = *came*; -*oma*] Tumora maligna rezultata din asocierea *liposarcom-*mixosarcom.

LIPOPOLIZAHARID, s. n. / **lipopolysaccharide**, s. m. / **lipopolysaccharid**. [Qr. *lipos* = *grasime*; *polys* = *miditi*; *tat. saccharum*, gr. *sakkharon* = *za/tar.*] Compus natural rezultat din unirea unui polizaharid cu un lipid. Component al membranei externe a bacteriilor gramnegative, l. este un antigen puter-nic, reprezentand *endotoxina familiei *Enterobacteriaceae.

LIPOPROTEINA, s. f. / **lipoproteine**, s. f. / **lipo-protein**. [Ar. *lipos* = *grasime*., *protos* = *primul*; -*md.*] Denumire generica pentru proteine ale caror molecule sunt asociate prin legaturi fizice sau chimice cu lipidele. Reprezinta forma normala de transport a lipidelor in circulate sanguina. Plasma sanguina contine mai multe forme de l., caracterizate prin calitatea proteinei si compozitia lor. In functie de mobilitatea electroforetica, se disting: 1) *LDL* (*low density lipoproteins*) sau *beta-lipoproteinele* reprezinta forma majora de transport a esterilor de co-olesterol (migrare electroforetica p). 2) *VLDL* (*very low density lipoproteins*) sau *alfa^-lipoproteinele* transporta lipide endogene, in special trigliceride, spre tesuturi (banda pre-p). 3) *IDL* (*intermediate density lipoproteins*), care transporta atat trigliceride, cat si esterii de colesterol (banda p larga). 4) *Chilomicronii* sunt forma majora de transport a trigliceridelor si colesterolului exo-gen din intestin in sange (originea la migrarea electroforetica). 5) *HDL* [*high density lipoproteins*] sau *alfa^-lipoproteinele* transporta colesterolul de la tesuturi (inclusiv artere) spre ficat (banda a). V. si tab. const. biochim.

a-LIPOPROTEINA. Var. pentru alfalipoproteina (v. lipoproteina).

P-LIPOPROTEINA. Var. pentru betalipoproteina (v. lipoproteina).

LIPOPROTEINOZA, s. f. / **lipoproteinoze**, s. f. / **lipoproteinozis**. [Cfr. *lipos* == *grasime*; *protos* = *primul*; -*ina*; -*oza*] Sin.: boala Urbach-Wiethe (v.).

LIPOSARCOM, s. n. / **liposarcome**, s. m. / **lipo-sarcoma**. [Ejr. *lipos* = *grasime*; *sarx*, *sarkos* = *came*; -*omo.*] *Sarcom al tesutului adipos, dezvoltat rareori la nivelul unui *lipom si situat de regula in profunzime. Extrem de invazive, l. sunt asociate frecvent cu alte proliferari mezenchimotoase. Ex.: *lipomixosarcom.

LIPOSUCCIUNE, s. f. / **liposuccion**, s. f. / **lipo-succion**. [Cjr. *lipos* = *grasime*; Cat. *siictiis*, de la *sugere* = a suge.] Aspiratia grasimii subcutanate cu ajutorul unor canule, realizata in cursul unei interventii chirurgicale in scop plastic sau elastic. Sin.: lipoaspiratie.

LIPOTIMIE, s. f. / **lipothymie**, s. f. / **lipothymia**. [Ar. /eipem, = a Casa, a *Eanaona*; *thymos* = *spirit*, *minte*.] Termen discutabil (rareori utilizat in engl.) prin care este denumita o stare, caracterizata prin impresia angosanta de pierdere iminenta a l constientei, cu paloare, transpiratii, respiratie superficiala, tulburari vizuale. L. este consecinta unor tulburari vasomotorii, declansate de stimularea nervului vag. In cazul unui stres, al unei stari de oboseala accentuata, a ridicarii bruste dupa un decubitus dorsal prelungit etc. V. si sincopa.

LIPOTROP

LIPOTROP, adj. / **lipotrope**, adj. / **lipotropic**. [Cfr. *lipos* = *grasime*; *trope* = *intoarcere*, de la *trepein* = a *intoarce*.] 1) Despre o substanta chimica ce fixeaza selectiv pe tesutul adipos. 2) Care favorizeaza mobilizarea si degradarea grasimilor din ficat (*C-factor I.*), avand efect protector hepatic. **B-LIPOTROPINA**. Var. pentru betalipotropina (v.). **LIPOXIGENAZA**, s. f. / **lipooxygenase**, s. f. / **lipooxygenase**. [Cjr. *lipos* = *grasime*; *oxys* = *ocru*; *gentian* = a *produce*; *-aza*.] V. leucotriena.

LIPOXINE, s. f. pi. / **lipoxines**, s. f. pi. / **lipoxins**. [Gjr. *lipos* = *grasime*; *oxys* = *acru*, *o^igen*, *-ina*.] Derivati ai *leucotrie-nelor. Poseda o legatura dubla in plus fata de acestea si trei grupari hidroxil. L. A si B stimuleaza contractia muschilor bron-sici.

LIPOZOM, s. m. / **liposome**, s. m. / **liposoma**. [Gfr. *lipos* = *grasime*; *soma*, *-utos* = *carp*.] Microsfera (cu diametrul de 20-30 nm) alcătuită dintr-un strat dublu concentric de fosfolipide si obtinuta prin dispersia fosfolipidelor in apa. Membrana lipozomala este asemanatoare cu *dublul strat fosfo-lipidic al membranei celulare. Exista l. monolamelari si multilamelari, iar dimensiunile acestora difera in functie de tehnicile de preparare si natura moleculara a l. Studii numeroase au drept scop utilizarea l. ca transportori (vectori) de oxigen, enzime, medicamente sau de gene in terapia genetica. Ex.: l. continand metotrexat pot fi injectati in sangele pacientului in vederea incorporarii in celule tumorale maligne.

LIPURIE, s. f. / **lipurie**, s. f. / **lipuria**. [Qr. *lipos* = *grasime*; *ouros* = *urina*.] Sin.: lipidurie (v.).

LISENCEFAL, s. n. / **lissencephale**, s. m. / **lissencephalon**. [Cft. *lissos* = *neted*; *enkephalos* = *order*, de la *en* = in, *kephale* = *cap*.] *Encefal cu scoarta cerebrala neteda, fara santuri si circumvolutii.

LISERGID, s. n. / **lysergide**, s. m. / **lysergide**. *Psihodeliptic haludnogen de sinteza a carui utilizare terapeutica a fost abandonata. Este consumat de unii toxicomani. Denumit de regula prin abbrev. LSD.

LISTERIA / **Listeria** / **Listeria**. [Sir *Joseph Lister*, baron, cHi-mg swfian, Cjiasgow, 'Edinburgh., Londm, 1827-1912.] Bacili grampozitivi din familia *Corynebacteriaceae*, larg raspanditi in natura. Transmisa prin hrana, specia *L. monocytogenes* determina *listerioza umana, iar uneori meningita, septicemie sau, la gravide, moartea fetusului.

LISTERIOZA, s. f. / **listerioze**, s. f. / **listeriosis**. [Sir *Joseph A Lister*, baron, chirurg section, Cjiasgow, 'Edinburgh, Londra, 1827-1912; -oza.] Boala produsa de "*Listena monocytogenes*. Se exprima prin noduli miliari la nivelul viscerelor, cu simpto-me in functie de organul afectat.

LITECTOMIE, s. f. / **lithectomie**, s. f. / **lithectomy**. [Gjr. *lithos* = *piatra*; *ectome* = *evizie*.] Ablatia unui *calcul.

LITEMIE, s. f. / **lithemie**, s. f. / **lithemia**. [Cjr. *lithos* = *piatra*; *haima*, *-atos* = *sdnge*.] 1) Concentratia litiului in plasma sanguina. 2) In engl., **exces** de acid uric (denumit si *lithic acid*) in sange.

LITIAZA, s. f. / **lithiase**, s. f. / **lithiasis**. [Qr. *lithos* = *piatra*; *-aza*.] Nume generic pentru afectiunile ce implica formarea de concretiuni solide (calculi) prin aglomerarea de substante organice sau minerale in interiorul canalelor glandulare, conductelor naturale sau cavitatilor organice. In functie de localizarea calculilor se descriu: *colecistitiaza, *l. renala, *l. vezicala, *l. veziculara. Sin.: calculoza.

LITIAZA BILIARA / **lithiase biliare** / **biliary lithiasis**. Sin.: colecistitiaza (v.).

LITIAZA BRONSICA / **lithiase bronchique** / **bronchial lithiasis**. Sin.: bronholitiata (v.).

LITOTRIPSIE

LITIAZA RENALA / **lithiase renale** / **kidney stones**, **urolithiasis**. Boala cu etiopatogenie complexa, plurifactoriala (factori genetici, fizici, alimentari, biochimid-metabolid, infectiosi) care consta in formarea de calculi in bazine, calice sau bazine si calice (calculi coraliformi). Calculii pot fi formati din oxalati, fosfati, acid uric, urati sau secundari unor erori metabolice. In marea lor majoritate, calculii sunt radioopad sau daca sunt radiotransparenti apar ca imagini lacunare la "urografie. Simptomul clinic caracteristic pentru l. r. este colica nefretica la care se adauga *hematurie (dupa colica), manifestari digestive si cardiovasculare variabile, *polakiurie, iar in obstructiile ureterale febra si anurie. Complicatiile l. r. pot fi obstructive (hidronefroza, anurie obstructive!), infectioase (pielonefrita acuta, pielonefroza, si, in discutie, degenerative. Sin.: nefrolitiata.

LITIAZA VEZICALA / **lithiase vesicale** / **bladder stones**. *Litiatiaza cu localizare in vezica urinara, de obicei in relatie cu staza urinara si infectiile urinare repetitive. Compozitia calculilor poate fi similara cu cea a calculilor renali. Simptomatologia clinica include: *polakiurie cu mictiuni dureroase si hematurie.

LITIAZA VEZICULARA / **lithiase v6siculaire** / **vesicular lithiasis**. Sin.: colecistolitiata (v.).

LITIC, adj. / **lytique**, adj. / **lytic**. [Gjr. *lytikos* = *care distruge*, de la *lyein* = a *distruge*.] 1) Despre o substanta sau un microorganism care produce "liza unor structuri. 2) Care se refera la liza.

LITIU, s. n. / **lithium**, s. m. / **lithium**. [Cjr. *lithos* = *piatrCL*] Elementul nr. 3 cu greutate atomica 6,939 si densitate 0,53 g/cm³. Apartine metalelor alcaline si este cel mai usor element solid la temperatura obisnuita. Este raspandit in natura, dar in cantitati mici, iar asociat cu sodiul si potasiul este prezent in numeroase silicati si fosfati. Ionii de Li confera proprietati diuretice apelor minerale. Cel mai mare interes in medicina TI reprezinta utilizarea Li (sub forma de carbonat, citrat sau gluconat de li-tiu) in tratamentul tulburarilor bipolare maniaco-depresive. Mai rar, cationul poate fi utilizat in hematologie, pentru cresterea numarului leucocitelor. Efectele sunt uneori exceptionale, indeo-sebi in perioadele depresive. Mecanismul de actiune nu este cunoscut, fiind sustinuta ipoteza interferarii unor sisteme de *mesageri secunzi. Bateriile cu l. alimenteaza *stimulatoarele cardiace.

LITOLITIC, adj., s. n. / **litholytique**, **litotriptique**, adj., s. m. / **lithotriptic**. [Cfr. *lithos* = *piatr*; *lytikos* = *care distruge*, de la *lyein* = a *distruge*.] (Substanta) care prezinta proprietatea de dizolvare a calculilor.

LITOTRIPSIE, s. f. / **lithotripsie**, **litotriptie**, s. f. / **lithotrip-sy**. [Cfr. *lithos* = *piatra*; *tripsis* = *sfOr&mare*.] Denumire generica pentru procedeele de distructie a calculilor renoueterali sau vezicali, care dupa deintegrare in particule, mai mult sau mai putin fine, sunt eliminati odata cu urina, pe cale naturala. Se disting: 1) L. *extracorporeala* utilizand aparate care genereaza unde de soc, fie emitatoare supersonice (care elibereaza energia intr-un spatiu limitat producand unde de soc acustice si plasma, v. plasma (2), fie emitatoare cu amplitudine finita (care produc unde acustice pulsatile prin deplasarea unei suprafe-te activate cu descarcari electrice). Unda de soc sau de presiune este focalizata pe calcul. Propagarea undelor de soc intre generator si calcul se efectueaza la nivelul unui sector anatomic denumit zona de tir (localizat la suprafata organismului). Denumirea metodei in engleza: *Extracorporeal Shock Wave Lithotripsy - ESWL*. 2) L. *intracorporeala*: prin unde de soc generate electrohidraulic, l. ultrasonica, l. laser (indeosebi cu laser pulsati; metoda ideala, dar extrem de costisitoare), l. balistica (prin socuri pneumatice transmise direct in calcul). Var.: litotriptie. Sin.: litotritie.

LITOTRIPTIE

LITOTRIPTIE. Var. pentru litotripsie (v.). **LITOTRITOR, s. n. / lithotriteur, s. m. / lithotrite.** [Gjr. *lithos* = *piatra*, *tritor* = *concasor*.] Instrument destinat zdrobirii calculilor vezicali pe cale endo-ureterala, fie mecanic, fie printr-un procedeu ultrasonic. **LITOTRITIE, s. f. / lithotritie, s. f. / lithotrity.** [Qr. *lithos* = *piatra*; [at. *tritus*, lit la *terere* = a sfardma.] Sin.: litotripsie

LIVEDO, s. n. / livedo, s. m. / livedo. [Lot. *livedo* = *pata marmorata*.1 de la *vidas* = *vinefiu, patid*.] Stare a pielii caracterizata prin cianoza cu dispunere reticulara, predominanta de regula la nivelul membrului inferioare. L. poate fi consecinta unei tulburari constitutionale a circulatiei capilare (*l. pasiv*) sau a unei boli inflamatorii vasculare, Indeosebi *periarterita nodoasa (*l. activ*). L. pasiv se terge la ridicarea membrului inferior, spre deosebire de *l. activ*.

LIVEDOID, adj. / livedoide, adj. / livedoid. [Lot. *livedo* = *patid marmorata*, de la *lividiis* = *vinetiu, palid*; gr. *eidos* = *forma*.] Care se aseamana cu *livedo-ul.

LIVID, adj. / livide, adj. / livid. [Lot. *lividus* = *vinetiu, palid*.] Care este palid sau usor gri-albastrui, ca tenta de culoare.

LIVIDITATE, s. f. / lividite, s. f. / lividity. [Lot. *lividus* = *vinetiu, palid*.] 1) Caracterul unei suprafete cutanate mai palide decat normal. 2) *L. cadaverica*, pete cadaverice formate la 3-6 ore dupa moarte, In partile declive ale cadavrului, prin hipostaza.

LIZAT, s. n. / lizat, s. m. / lysate. [Gjr. *lysis* = *distrugere*, de la *lycin* = fl *distruge*.] Produs al disolutiei celulelor tisulare sau a microorganismelor.

LIZA, s. f. / lyse, s. f. / lysis. [Qr. *lysis* = *distrugere*, de la *lyein* = a *distruge*.] 1) Disolutia celulelor sau a microorganismelor prin actiunea unor agenti chimici, fizici sau biologici. 2) Sufix utilizat In compunerea termenilor ce desemneaza de-gradarea substantelor organice. Ex.: glicoliza.

LIZEREU BURTON (GINGIVAL) / lisere de Burton / Burton's halo. [fr. *vec.tie Us, forma la. genui nascutin (ram) de la lice* = fir de. *wztaia, Henry Burton, medic englez Londra, 1799-1849; (iat. gingiva* = *gingie*).] Dunga gri-albastruie la nivelul marginii libere a gingiilor, Intalnita 'in intoxicatii profesionale cronice cu plumb ('saturnism) - gingivita saturnina.

LIZEREU GINGIVAL / lisere gingival / gingival line. Pigmentarea marginii festonului gingival, aparand de obicei m intoxicatiile cronice ca o dunga de 1-2 mm care coloreaza coletul dintilor. Culoarea difera In functie de metalul care a produs intoxicatia: cenusie-albastra = plumb, albastra-neagra - mercur, albastra ^ bismut, verde = cupru etc.

LIZIL-BRADIKININA, s. f. / lysyl-bradikinine, s. f. / lysyl-bradikinin. Sin.: kalidina (v.).

LIZINA, s. f. / lysine, s. f. / lysine (1), lysin (2). [2] Gjr. *lysis* = *distrugere*, de la *lyein* = a *distruge*; -ind.] 1) Amino-acid esential, constituent, sub forma levogira, al proteinelor. L. are proprietati bazice, este glicogenica si cetogena. Simbol Lys sau K. 2) Nume generic pentru o serie de substante (anti-corpi) care au proprietatea de *liza celulara specifica, prin inter-mediul 'complementului. Se deosebesc: bacteriolizine, hemo-lizine, citolizine etc. V. si tab. const. biochim.

LIZOGEN, adj. / lysogene, adj. / lysogenic. [Cjr. *lysis* = *distrugere*, de la *lyein* = a *distruge*; *gennan* = a *produce*.] 1) Producator de lizina sau cauzator de liza. 2) Care tine de 'lizogenicitate.

LIZOGENICITATE, s. f. / lysogenicitate, s. f. / lyso-genicity. [Cfr. *lysis* = *distrugere*, de la *lyein* = a *distruge*; *gennan* = a *produce*.] 1) Proprietatea de a produce *lizine, ori de a pro-voca *liza. 2) Potentialul unei bacterii de a produce bacterio-fagi, 3) Asocierea specifica mtre genomul bacteriofagului si genomul bacterian.

LOB FRONTAL

LIZOGENIE, s. f. / lysog6nie, s. f. / lysogenicity. [Qr. *lysis* = *distrugere*, de la *lyein* = a *distruge*; *gennan* = a *produce*.] Posibilitatea unui fag (*bacteriofag) de a se mentine sub o forma integrata (profag) m cromozomul bacterian fara sa an-treneze fenomen litic. O eventuala activare a profagului se traduce prin liza bacteriei gazda.

LIZOTIPIE, s. f. / lysotypie, s. f. / phage typing. [Qr. *lysis* = *distrugere*, de la *lyein* = a *distruge*; *typos* = *tip, modet, marcd*.] Procedeu de identificare a bacteriilor In functie de sensibilitatea lor la diferiti *bacteriofagi. L. este foarte utilizata In studiile epidemiologice, Indeosebi pentru salmonele, colibacili, stafilococi si bacili piocianici.

LIZOZIM, s. m. / lysozyme, s. f. / lysozyme. [Qr. *lysis* = *distrugere*, de la *lyein* = a *distruge*; *xymc* = *ferment, drojdie*.] Enzima cristalina prezenta In saliva, lacrimi, albus de ou si in alte cateva fluide animate; este agent antibacterian.

LIZOZOMI, s. m. pi. / lysosomes, s. m. pi. / lyso-somes. [Cfr. *lysis* = *distrugere*, de la *lyein* = a *distruge*; *soma*, -atos = *Corp*.] Organite celulare cu morfologie si dimensiuni variabile (0,05-0,5 ^m), delimitate de o membrana lipoproteica, care con-tin circa 40 de enzime hidrolitice (hidrolaze acide: fosfataze, nucleaze, proteaze, polizaharidaze, lipaze). L. reprezinta orga-nitul celular de digestie a unor macromolecule, a unor parti din celula, precum si a unor microorganisme fagocitate. Enzimele lizozomale actioneaza la un pH optim acid (circa 5), care este mentinut de o pompa membranara de protoni (H⁺) ce foloseste energia rezultata din hidroliza ATP. Dependenta actiunii enzimelor de un pH add protejeaza componentele citosolului, deoarece In cazul lezarii membranei lizozomale enzimele eliberate sunt In mare parte inactivate de pH-ul citosolic, care este 7,2. Sinteza hidrolazelor acide lizozomale are loc In 'reticulul endoplasmatic, toate proteinele destinate l. continand ca marker manozo-6-fosfatul (M6P). Aceasta grupare prezinta la nivelul *reticulului Golgi trans un receptor specific, pe baza caruia hidrolazele sunt sortate si directionate spre l. Traficul diferitelor materiale ce urmeaza sa fie digerate In l. se produce prin eel putin trei cai: 1) *Endocitoza*, prin transfer de la endozomi la lizozomi. 2) *Autofagocitoza*, prin care sunt transportate In l. debrisuri celulare; In acest proces se formeaza autofagozomii. 3) *Fagocitoza*, proces ce are loc numai In celule specializate (ex.: macrofage, neutrofile), unde se formeaza fagozomii care se transforma In fagolizozomi. Pe langa functiile specifice, l. au probabil rol In mitoza si In fecundatie, ca si implicatii multiple In patologii (patologie lizozomala, patologii articulare si musculara, afectiuni imunologice, cancerogeneza etc.).

LOB, s. m. / lobe, s. m. / lobe. NA: lobus, pi. lobi. [Cjr. *lobos* = *h6*.] Portiune dintr-un viscer, net individualizata fie prin 'scizuri mai mult sau mai putin profunde, fie printr-o vascu-larizatie si fiziologie proprii. Ex.: l. pulmonar, l. hepatic.

LOB CEREBELOS / lobe cer6belleux / cerebellar lobe. NA: lobus cerebellei. Denumire data diferitelor parti ale cerebelului delimitate prin santuri transversale V. cerebel.

LOB FRONTAL / lobe frontal / frontal lobe. NA: lobus frontal. Cel mai voluminos l. al creierului uman, Intinzandu-se pe toate cele trei fete ale emisferului cerebral. Fata externa (laterala) este separata de *l. parietal prin *scizura lui Rolando, Intre cele doua santuri delimitandu-se girusul precentral, al carui cortex, Tmpreuna cu eel de pe versantii anterior al *scizurii centrale, constituie aria motorie centrala (aria 4). Inaintea acestui girus se gasesc doua santuri orizontale care delimiteaza trei girusuri frontale (superior, mijociu si inferior). Girusul frontal inferior este Tmpartit In pars *orbitalis*, pars *triangularis* si pars *opercularis* ultimele doua corespunzand centrului efortor al limbajului descris de Broca. Portiunea vecina cu polul frontal constituie l. prefrontal, cu importante functii asociative comportamentale si psihice.

LOB OCCIPITAL

LOB OCCIPITAL / lobe occipital / occipital lobe. NA: lobus occipitalis. Polul posterior al emisferului cerebral, separat de lobul parietal si temporal prin scizura perpendiculara externa (scizura parietooccipitala laterala). Prezinta sase circumvolutiuni (numerotate de la 1 la 6), din care ultimele doua, separate prin scizura calcarina, sunt situate pe fata interna a emisferului cerebral. Intre scizura calcarina si scizura parietooccipitala mediana (perpendiculara interna) se afla lobul cuneus.

LOB OLFACTIV / lobe olfactif / olfactory lobe. Parte a rinencefalului formata din bulbul olfactiv, tractul olfactiv si trigonul olfactiv (mic relief la bifurcarea tractului olfactiv, Intre stria olfactiva laterala si cea mediana), implicat In olfactie.

LOB ORBITAR / lobe orbitaire / orbital lobe. NA: gyri orbitalis. Fata inferioara a l. frontal, situata deasupra pla-fonului orbitei. Prezinta un numar variabil de scizuri superficiale, dintre care scizura orbitara interna este constanta, ea continand bulbul si tractul olfactiv.

LOB PARIETAL / lobe parietal / parietal lobe. NA: lobus parietalis. Regiune a emisferului cerebral situata Inapoi a l. frontal si deasupra l. temporal, Intre scizurile lui Rolando si Sylvius. Pe fata externa se delimiteaza girusul postcentral (unde se proiecteaza aria somestezica l), Tmpreuna cu doua girusuri parietale (superior si inferior). Ambele girusuri au un cortex extrem de diferentiat, cu mare capacitate asociativa si integratoare. Pe emisferul dominant, ele fac parte din aria receptoare a limbajului, In timp ce pe emisferul nedominant intervin In perceptia spatiala, In recunoasterea vizuala si a unor elemente muzicale.

LOB TEMPORAL / lobe temporal / temporal lobe. NA: lobus temporalis. Parte a emisferului cerebral situata dedesubtul l. frontal si parietal. Pe fata externa se delimiteaza trei circumvolutiuni horizontale (T., T., T.), iar pe fata inferioara alte doua (T4, Tg). Pe fata interna se gaseste a cincea circumvolutiune, ce corespunde hipocampului care face parte din rinencefal. L. t. corespunde ariei gustative, ariei auditive si vestibulare.

LOBECTOMIE, s. f. / lobectomie, s. f. / lobectomy. [Qr. *lobos* = lob*i* *ektome* = W(cizie.) Procedeu chirurgical care consta In extirparea unui lob de la nivelul unei formatiuni ana-tomice. Ex.: l. cerebrala, l. hepatica, l. pulmonara, l. tiroidiana. V. si lobotomie.

LOBELINA, s. f. / lobeline, s. f. / lobeline. [Lobe], *Botanist flmncmd, 153S-1616, -ina.* Principalul alcaloid din *Lobelia inflata*, C¹⁴H¹⁴NO₂, utilizat In preparatele antifumat; are actiune stimulanta asupra centrului respirator bulbar.

LOBOTOMIE, s. f. / lobotomie, s. f. / lobotomy. [Gjr. *lobos* = (06; *tome* = t*ch*e-re, sectiune., de. [a *temneia* = a t*ch*a.] Interventie psihochirurgicala destinata distrugerii fasciculelor de substanta alba aferente la lobul frontal, Inceosebi fasciculul talamofrontal. L. este eficienta In suprimarea durerilor rebele la fratment medicamentos, ca si In unele tulburari grave de comportament. Distructia poate fi chirurgicala, chimica, termica sau radioizotopica. Practica l. pune serioase probleme de bioetica. Termenul de leucotomie este mai adecvat, deoarece prin l. nu se sectioneaza si *nid* nu se extirpa un Intreg lob cerebral.

LOBUL, s. m. / lobule, s. m. / lobule. NA: lobulus. [Lot. *medicinala lobulus* = lob mic., de la gr. *lobos* = (06.) Lob mic. In general: subdiviziune mica, macroscopica sau microscopica, a unui organ parenchimos. L. *glomerular* este alcatuit din cateva anse capilare, iar un glomerul confine 3-4 lobuli. Un (renal este alcatuit dintr-o piramida Ferrein si corticala Incon-juratoare,

LOBUL CENTRAL / lobule central / lobulus centralis cerebellis. NA: lobulus centralis. Sin.: vermis (v.). **LOBUL PARACENTRAL / lobule paracentral / paracentral lobe.** Circumvolutiune situata pe fata interna a emisferului ce

LOHII

rebral, de o parte si de alta a portiunii terminate a *sdzurii lui Rolando.

LOCALICISM, s. n. / localicisme, s. n. / localicism. [Lat. *loculis* = local, de (a *locus* = loc*i* -ism.) Conceptie conform careia un proces local este studiat fara observarea repercutiunilor asupra organismului.

LOCALIZARE, s. f. / localisation, s. f. / localization. [Lat. *localis* = local, de. la *locus* = toe.] 1) Determinarea sediului unui proces morbid sau al unei leziuni. 2) Limitarea unui proces patologic la o zona restransa.

LOCOMOTOR, adj. / locomoteur, -trice, adj. / locomotor. [Lat. *locus* = loc; *motor, -oris* = eel care. pune m *mifcare.*, de. (a *movers* = a *mifca.*) Care tine de locomotie; care apartine aparatului locomotor sau TI afecteaza.

LOCOMOTIE, s. f. / locomotion, s. f. / locomotion. [Lat. *locus* = foe; *motio, -onis* = *mifcare*, de. la *movers* = a *misca.*] Miscarea sau capacitatile de deplasare ale unei persoane dintr-un loc Intr-altul.

LOCUS, s. n., pi. loci / locus, s. m. / locus. [Lat. *locus* = (oc.i 1) Termen care desemneaza locul de situare a unei gene pe un cromozom, corespunzand unui punct bine definit. 2) Denumire utilizata pentru unele structuri ale sistemului ner-vos central, bine individualizate (Inceosebi functional). Ex.: **. niger.*

LOCUS NIGER / locus niger / substantia nigra. NA: substantia nigra. Lame de substanta cenusie pare si simetrice situate In pedunculii cerebrali Intre baza acestora si calota. Intervin In reglarea miscarilor automate.

LOGAGNOZIE, s. f. / logagnosie, s. f. / logagnosia. [Cjr. *logos* = cuvanti a *priv.*; *gnosis* = cunoasterit, de la *gnonai* = a cunoaste.] Tip de afazie In care nu este recunoscut sensul unui cuvant rostit sau scris.

LOGARITM, s. m. / logarithme, s. m. / logarithm. [Laf. *ftiintifica logarithmus*, cuv&nt creat de scotianul 9(eper, m. 1614, din gr. *logos* = raport, rdatie; *arithmos* = numW.) L. unui numar reprezinta exponentul necesar pentru a obtine acest numar, denumit baza. Ex.: 2 este logaritmul lui 100, In sistemul cu baza 10 (deoarece 10² = 100).

LOGOCLONIE, s. f. / logoclonie, s. f. / logoclonia. {GJT. *logos* = ciivant, *kionos* = tumult, dezordine.) Repetarea spasmodica a silabelor finale ale cuvintelor.

LOGOFOBIE, s. f. / logophobia, s. f. / logophobia. [Cjr. *logos* = cuvant, *phobos* = frica.] Teama exagerata de a pronunta cuvinte dificil de articulat.

LOGOMANIE, s. f. / logomanie, s. f. / logomania. [Qr. *logos* = cuv&nt; *mania* = ne.6unie..] Sin.: logoree (v.).

LOGONEVROZA, s. f. / logonevroze, s. f. / logoneurosis. [Cfr. *logos* = cuv&nt; *neuron* = nen-; -oza.] Perturbare complexa a exprimarii articulate a cuvintelor, manifestata Inceosebi prin modificari de tonus ale musculaturii locomotorii, fonatiei si respiratiei. Sin. pop.: balbaiala, gangaveala.

LOGOPEDIE, s. f. / logopedie, s. f. / logop(a)edia, logope-dics. [Cjr. *logos* = discurs, cuv&nt; *paideia* = educarea copi-ilor, *instmire.*] Stiinta studiului si tratamentului defectelor vor-birii.

LOGOREE, s. f. / logorrhoe, s. f. / logorrh(o)ea. {Gjr. *logos* = discurs, cuv&nt; *rhoa* = curgere., de Ca *rhf-m* = a curge.) Vorbire rapida si incoerenta, Intalnita In episoadele maniacale ale tulburarilor bipolare si in unele forme de schizofrenie. Sin.: logomanie, verbomanie.

LOHII, s. f. pi. / lochies, s. f. pi. / lochia. [Qr. *lokheia sou lokhos* = naftere..] Termen folosit pentru a denumi secretia de origine uterina care apare post-partum si este exteriorizata vul-var timp de circa 2 saptamani). Macroscopic, aspectul l. este initial sanguinolent, ulterior serosanguinolent si In final seros.

LOJA

LOJA, s. f. / **loge**, s. f. / **lodge**. [*J-r. loge, din Gm6a franci-ior stafiliifi in Gfalia laubja, germ. Lnube = bolta. de ve.rtda.ta.*] Compartiment doazonat care contine unul sau mai multe organe sau formatiuni anatomice. Ex.: 1. lombara, l. tibiala anterioara.

LOMBAL, adj. / **lombal**, -ire, adj. / **lumbal**. [*Lot. lumbus = safe..*] Care este situat, localizat in zona *lombelor.

LOMBALGIE, s. f. / **lombalgie**, s. f. / **lumbago**. [*Lot. /urn-bus = fait; gr. algos = durere.*] Durere care apare spontan sau la palparea regiunii lombare. Etiologia este in relatie cu organele situate in proximitatea regiunii anatomice mentionate, indeosebi cu afectiunile renale sau ale coloanei vertebrale. V. si lumbago.

LOMBALIZARE. Var. pentm lombarizare (v.).

LOMBAR, adj. / **lomba**, adj. / **lombare**. [*Lot. lumbus = fait.*] Care se refera la regiunea lombara a *coloanei vertebrale, sau apartine *lombelor.

LOMBARIZARE, s. f. / **lombarisatie**, s. f. / **lombarisatie**. [*Lot. lumbus = fale.*] Anomalie a primei vertebre sacrate care este individualizata, devenind mai mult sau mai putin asemanatoare cu a V-a vertebra lombara. Var.: lombalizare.

LOMBARTRIE, s. f. / **lombarthrie**, s. f. / **lombard spondylo-sis**. [*Lot. lumbus = fate; gr. arthron = articuCapie.*] Forma de reumatism cronic degenerativ localizat la coloana lombara.

LOMBARTROZA, s. f. / **lombarthrose**, s. f. / **lombard osteoarthritis**. [*Lat. lumbus = safe; gr. arthron == articuafie.; -ozo.*] Reumatism cronic degenerativ localizat la nivelul coloanei lombare. Determina o curbare a trunchiului si dureri mai mult sau mai putin vii, lombare si sciatic.

LOMBE, s. f. pi. / **lombes**, s. f. pi. / **loin**. **NA: lumbus**. [*Lot. lumbus = fate.*] Regiune posterioara a trunchiului, corespunzand vertebrelor lombare, intre ultimele coaste si crestele iliac.

LOMBODISCARTROZA, s. f. / **lombodiscarthrose**, s. f. / **lombard disk lesions**. [*Lot. lumbus = fait; [at. discus, gr. diskos = disc; gr. arthron = articuafie; -ozd.]*] Discartroza a rahisu-lui lombar.

LOMBOSACRAT, adj. / **lombosacre**, -e, s. f. / **sacrolombar**. [*Lot. lumbus = faCe, sacrum = osui sacm.*] Sin.: sacrolombar (v.).

LOMBOSCIATICA, s. f. / **lombosciatique**, s. f. / **lumbago-sciatica**. [*Lat. lumbus = fale; sciaticus, din gr. iskhidikos = care suferd de sciatica, de la. gr. iskhias, -ados = afect-iune a soidutui.*] Asociere a *lumbago-ului cu *sciatica.

LOMBOSTAT, s. n. / **lombostat**, s. m. / **lombostat**. [*Lat. lumbus = sale; gr. slatikos = care oprefte, de. [a istanai = a piasa, a face set tina.]*] Corset ortopedic pentru imobilizarea coloanei lombare.

LOMBOTOMIE, s. f. / **lombotomie**, s. f. / **lombard laminectomy**, **lombotomy**. [*Lat. lumbus = fait; gr. tome = tdiere, sectiune, de ia temnein = a taia.*] Procedeu chirurgical care consta in incizia lombara, in scopul abordului organelor situate in loja lombara (rinichi, suprarenale).

LONGEVITATE, s. f. / **longevitate**, s. f. / **longevity**. [*Lat. longaevitatis, -atis = viatd iunga, de ta longus = lung, aevum = varsta.*] Durata mare a vietii. Conventional, l. este marcata la om de implinirea varstei de 80 de ani. L. maxima la om ar fi de circa 150 de ani.

LONGILIN, adj. / **longiligne**, adj. / **longilineal**. [*Lat. longus = lung; linea = iinie.*] Despre un subiect care este caracterizat prin predominarea dimensiunilor verticale ale corpului, avand corpul alungit si subtire si cu membrele lungi, de asemenea subtiri, iar toracele ingust. Sin.: leptozom. V. si picnic.

LORDOZA, s. f. / **lordose**, s. f. / **lordosis**. [*Gr. lordos = apCecat, cwbat inainte; -oza.*] Aspect fiziologic al coloanei vertebrale, care consta in prezenta unei convexitati anterioare in regiunile cervicala si lombara. "Hiperlordoza" reprezinta deforma-rea fiziologica sau patologica a rahisului prin accentuarea as-

LUMINESCENTA

pectului fiziologic, cei doi termeni fiind gresit utilizati ca sino-nimi.

LOTIUNE, s. f. / **lotion**, s. f. / **lotion**. [*Lot. lotio, -onis = spa-atura, de ia lautus (lotus), partkipiul trecut ai verfiului la-vere = a spaia..*] Solutie apoasa, care contine substante aro-mate si o cantitate mica de alcool, destinata pentru ingrijirea pielii sau a parului.

LSD / LSD / LSD. [*Afirev. mgi. LySergic acid DiethHyCamidt = dietiarnida acidului lisergic.*] V. liserigid.

LUBRIFICARE, s. f. / **lubrification**, s. f. / **lubrification**. [*Lat. lubricus - care aiunecd Ufor; ficare, derivat de ia facers = a face..*] Ungerea pielii cu grasimi, vaselina, pentru favorizarea masajului sau a patrunderii unor medicamente.

LUCIFERAZA, s. f. / **luciferase**, s. f. / **luciferase**. [*Lat. lux, lucis = [umina.; ferre = a conduce, a transporta; -axa]*] En-zima catalizatoare a reactiei *luciferinei la animalele capabile de "bioluminescenta.

LUCIFERINA, s. f. / **luciferine**, s. f. / **luciferin**. [*Lat. lux, lucis = [umma; ferre = a conduce, a transporta; -ina.*] Substanta organica producatoare a *bioluminescentei sub actiunea luciferazei si in prezenta ATP-ului si a oxigenului molecular.

LUCITA, s. f. / **lucite**, s. f. / **lucite**. [*Lat. lux, lucis = [umind; -ita.*] Termen propus pentru afectiunile cutanate date de lumi-nasolar prin mecanism fototraumatic, fotodinamic sau foto-anafic lact.

LUCRU, s. n. / **travail**, s. m. / **work**. [*Lat. lucubrare = fl [u-cra noapte.*] 1) Obiect material. 2) L. mecanic: produsul din-tre forta care actioneaza si marimea deplasarii, 3) L. mecanic ventilator, produsul dintre variatia de presiune si volum in cursul unui ciclu ventilator. Obs.; in fr. travail inseamna si "tra-valuu.

LUES, s. n. / **syphilis**, s. f. / **syphilis**. [*Lot. lues, luis = 6ooji moiipsitoare, fiageL.*] Sin.: sifilis (v.).

LUETA, s. f. / **luette**, s. f. / **uvula**, pi. **uvulae**. **NA: uvula**. [*fr. luette, din [at. pop. uvilta, dim. de [a uva = ciocrfiint de strugvre.*] Formatiune anatomica, expansiune a *valului pa-latin, situata antero-median, pe peretele superior al orofa-ringelui. L. este mobila si delimitata lateral de pilierii anteriori si posteriori palatini. Sin.: omusor (pop.), uvula.

LUMBAGO, s. n. / **lumbago**, s. m. / **lumbago**. [*Lat. lumbago = sia.6iciune a saltier, de. la lumbus = sate.*] 1) Termen utili-zat uneori cu sensul de dureri lombare. 2) Accident dureros paroxistic cu debut brusc, caracterizat print-o durere lombara foarte vie si o senzatie de blocaj al rahisului lombar aparute dupa efort. L. nu este o boala, dar reprezinta manifestarea cea mai frecventa a unei *discopatii lombosacrate. Unii autori considera l. ca o *entorsa a articulatiilor intervertebrale avand drept consecinta deplasarea 'nucleului pulpos al discului vertebral.

LUMEN, s. n. / **lumiere**, s. f. / **lumen**. [*Lat. lumen, -inis = [umina; dtshiz.a.twa. prin care trece [umina.*] 1) Spatiul liber central al unui canal anatomic sau al unui organ tubular. 2) Unitate de masura a fluxului luminos egala cu fluxul emis intr-un unghi solid de 1 steradian de o sursa luminosa a carei intensitate este egala cu 1 candela. Simbol; lm.

LUMINA, s. f. / **lumiere**, s. f. / **light**. [*Lat. lumen, -inis = iuminil.*] Unda electromagnetica in domeniul vizibil, care poate fi perceputa de ochiul uman. Limitele spectrului vizibil nu sunt bine definite, fiind in relatie cu sensibilitatea ochiului. Centrul spectrului vizibil (sensibilitate maxima) se afla la lungimea de unda de 550 nm, limitele fiind considerate 390 si 790 nm. Lumina este emisa de corpuri incandescente (cu sau fara flacara) sau prin *luminescenta. Se propaga cu viteza (c) de 3x10⁸ m/s.

LUMINESCENTA, s. f. / **luminescence**, s. f. / **luminescence**. [*Lat. lumen, -inis = [umina.*] Emisie de lumina la tempera-tura joasa, fara incandescenta, Termenul generic de l. cuprinde

LUMINOFOR

mai multe fenomene: 1) *Electroluminescenta*, emisie de lumina în tuburi cu gaze rarefiate. 2) "*Fluorescenta* și "*fosforescenta*. 3) "*Bioluminescenta*. 4) "*Chimioluminescenta*, emisie de lumina în cursul unei reacții chimice. 5) "*Triboluminescenta*, emisie consecutive) unei acțiuni mecanice.

LUMINOFOR, s. m. / luminophore, s. m. / luminophore. [Lot. *lumen*, -inis = lumino.; gr. *phoros* = care. duce., de ia *pherein* = a duce, a transporta.] Grupare chimică ce conferă proprietatea de "luminescentă substanțelor organice.

LUNATISM, s. n. / lunatisme, s. m. / lunatism. [Lot. *lunaticus* = supus influenței Lunii, de, (a *luna* = iuna.; -ism.) Sin.: somnambulism (v.).

LUNGOARE. Var. pop. pentru lingoare (v.).

LUNULA, s. f. / lunule, s. f. / lunula. NA: lunula, pi. lunulae. [Lot. *lunula* = mica semiluna] Suprafață de formă semilunară. Termenul se utilizează cu referințe la unghie: l. unghiei reprezintă aria semilunară, de culoare albă, situată lângă rădăcina ei.

LUPA, s. f. / loupe, s. f. / loupe. [7r. *loupe*, din [im6a fran-c.ior sta6]iti în *Qaia luppa* = masă în formă de. iichid coagu-[at.] Lentila convergentă maritoare. L. *binocularis* permite observarea obiectelor cu ambii ochi.

LUPIC, adj. / lupique, adj. / lupous. [Lot. *lupus* = [up, nicer.] Care se aseamăna cu lupul sau aparține lupului.

LUPOID, adj. / lupoid, adj. / lupoid. [Lot. *lupus* = [up, ulcer; oluzie. ia aciuflea de. a roadt, de. a distruge a acestei Bod; gr. *rillos* = jorma.] Care se aseamăna cu lupul.

LUPOM, s. n. / lupome, s. m. / lupoma. [Lat. *lupus* = Cup, nicer; -oma.] Leziune tegumentară elementară caracteristică *lupusului tuberculos. Macroscopic se prezintă sub forma unui tubercol de dimensiuni mici (pană la mărimea unui bob de mazăre), de formă rotunjită, cu continut translucid de aspect galben-gelatinos. V. și lupus.

LUPUS, s. n. / lupus, s. m. / lupus. [Lat. *lupus* = [up, ulcer; aiuzie. ia aciunea de a roade., de. a distruge. a acestei 6o[i.] Vechi termen medical, acordat până în secolul trecut tuturor ulceratiilor cu evoluție lentă, progresivă. Actualmente, utilizarea termenului fără un adjectiv înseamnă l. *tuberculos* (denumit și l. *vulgar* sau boala Mortimer). Este o tuberculoză cutanată având ca leziune tipică *lupomul, care confluează în placarde și se poate ulceră, dând cicatrice atrofice. Cel mai des, sediul este la față, îndeosebi la nas, și uneori pe mucoasele nazală, bucală, faringiană. Termenul derivă din cuvântul lup, sugerând o evoluție erozivă a bolii. Sin.: lupus tuberculos. V. și în continuare.

LUPUS ERITEMATOS / lupus erythemateux discoide / discoid lupus erythematosus. Sin.: boala Bielt. V. și lupus eritematos diseminat.

LUPUS ERITEMATOS CRONIC / lupus erythemateux chronique / lupus erythematosus. Dermatoză caracterizată printr-un placard eritematos, cu margini nete, infiltrație discretă, suprafață acoperită cu scuame și atrofiere centrală. Localizările de etecție sunt: nas, obraji, urechi, ceafa, mâini, mucoasa bucală. Sin.: boala Cazenave (2).

LUPUS ERITEMATOS DISEMINAT / lupus erythemateux dissemine / systemic lupus erythematosus. *Boala autoimună cu evoluție cronică și episoade acute sau subacute, consecință a inflamației țesutului conjunctiv. Afecțiunea se caracterizează printr-o erupție alcatuită din placarde eritematoase violacee, cu scuame fine, localizate la nivelul feței și mâinilor, artralgie, febră, astenie, scădere în greutate. Localizări viscerale multiple, îndeosebi renale, cardiace, nervoase, pleuropulmonare. În forma medie a bolii, cunoscută ca l. e. *discoid* (boala Bielt), este afectată numai pielea. Boala poate fi diagnosticată prin prezența în serul sanguin a unor anticorpi anormali: antinucleari, anti-ADN, antileucocitari, antiplachetari și antitulari (autoanticorpi). Prognosticul bolii, fatal în câțiva ani, a fost ameliorat de corticoizi

LYSIS

și imunosupresoare. În unele cazuri, l. e. d. este provocat de medicamente (hidralazina, izoniazidă, procainamidă) și dispare după întreruperea administrării acestora. Sin.: boala Besnier-Kaposi-Libman-Sachs sau boala Kaposi (4), boala lupică, lupus eritematos sistemic.

LUPUS ERITEMATOS SIMETRIC / lupus erythemateux symetrique / vespertilio. Sin.: vespertilio (v.).

LUPUS ERITEMATOS SISTEMIC / lupus erythemateux systemique / systemic lupus erythematosus. Sin.: lupus eritematos diseminat (v.).

LUPUS ERITEMATOS SUBACUT / lupus erythemateux subaigu / discoid lupus erythematosus. Sin.: boala Bielt (v.).

LUPUS TUBERCULOS / lupus tuberculeux / lupus vulgaris. V. lupus.

LUSITROP, adj. / lusitrope, adj. / lusitropic. Lat. *lusus* = rda^are, de. [a *hidp.rp*, = a se juca.; gr. *trope* = întoarcere, dt la *trepein* = a se. mtoarce.] Cafe ameliorează relaxarea și "compliance miocardului.

LUTEINA, s. f. / luteine, s. f. / lutein. [Lot. *luteus* = go(6e.n, de la *lutum* = lut, argilă; -inii] Sin. desuet pentru progesteron (v.).

LUTEINIZARE, s. f. / luteinisation, s. f. / luteinization. [Lat. *luteus* = ga[6e.n, de la *lutum* = lut, gâiici; -ina.] Transformarea foliculului ovarian, rupt după ovulație, în *corp galben:

La anumite specii 1. se poate produce chiar în absența rupturii foliculare și a ovulației. Aceasta 1., denumită spontană, poate apărea uneori și la femeie, în cadrul *sindromului Jewelewicz.

LUTEINOM, s. n. / luteinome, s. m. / luteoma. [Lat. *luteus* = ga[6e.n, de la *lutum* = [lit, argilă, -ina; -omu.] Varietate de.

*tecom care prezintă o activitate funcționată progesteronică. •

LUTEOLIZA, s. f. / luteolyse, s. f. / luteolysis. [Lat. *luteus* = galben, de. la *lutum* = [lit, argilă, gr. *lysis* = distrugere., de. ia *tyein* = a distruge.] Degenerarea *corpului galben. V. luteolizina.

LUTEOLIZINA, s. f. / luteolysine, s. f. / luteolysin. [Lat. *luteus* = ga[6e.n, de. la *lutum* = lut, argilă.; gr. *lysis* = distrugere; de ia *lyein* = a distruge.; -ina.] Substanță care provoacă degenerarea *corpului galben.

LUTEOM, s. n. / luteome, s. m. / luteoma. [Lat. *luteus* = ga[6e.n, de. la *lutum* = lut, argilă -oma.] 1) Tumoră benignă a *corpului galben al ovarului. 2) Hiperplazie nodulară a celulelor luteice ovariene în ultimul trimestru al sarcinii.

LUTEOSTIMULINA, s. f. / luteostimuline, s. f. / luteostimulin. [Lat. *luteus* = ga[6e.n, de la *lutum* = lut, argilă; sti-mulare = a imfioidi, a stimula, de. (a *stimulus* = fiat ascuțit cu care se imboldesc vitele; -ina.) Termen desuet pentru

*gonadotrofina.

LUX, s. m. / lux, s. m. / lux. [Lat. *lux* = [umina.] Unitate de măsură pentru iluminare, 1 l. reprezintă iluminarea unei suprafețe de 1 m², care primește un flux de 1 lumen (v.) repartizat uniform.

LUXATIE, s. f. / luxation, s. f. / dislocation, luxation. [Lat. *liixare* = a scrdnti, a [u^a.] 1) Deplasare permanentă, anormală a două suprafețe articulare, care își pierd astfel raporturile anatomice normale una față de cealaltă. Se disting: a) l. *com-pleta*, când suprafețele articulare au pierdut orice contact între ele; b) l. *incomplete* sau *subluxatie*, dacă acestea rămân în contact cu o parte din suprafața lor. Sin.: dislocatie, pop; scranditură. 2) Prin extensie, termenul poate fi utilizat pentru a defini deplasarea unor organe. Ex.: l. cristalinului.

LUXMETRU, s. n. / luxmetre, s. m. / luxmeter. [Lot. *lux*, *lucis* = [umina; gr. *metron* = măsură.] Aparat pentru măsurarea iluminării. V. lux.

LYSIS / lysis / lysis. [Gj. *lysis* = distrugere, diz-olvare de. la *lyein* = a distruge., a dizoiva.] Denumire pentru "defervescentele lente și progresive, produse în câteva zile.

RUDOLF LUDWIG KARL VIRCHOW (1821-1902), medic german, fondator genial al patologiei celulare. La numai 24 de ani publica lucrarea *Weisses Blut*, descriind pentru prima data leucemia. Concepțiile sale, potrivit cărora boala este urmarea unor modificări lente, implicând un dezechilibru al structurii și activității normale ale celulelor, se regăsesc în cartea sa *Die Cellulare Pathologie*, publicată în 1858. A descris procesul de creștere celulară și unele procese degenerative (adipoasă, amiloidă). A introdus un concept nou privind trom-

boembolismul. Spaliul perivascular de la nivelul vaselor cerebrale, inițial semnalat de Virchow (1851), descris mai complet de Robin, îi păstrează numele (spatiul **Virchow-Robin**). Este fondatorul revistei *Archiv für Pathologische Anatomie und Physiologie*, în 1847. Virchow rămâne un cercetător a cărui opera nu s-a perimat cu trecerea timpului, în prezent conceptul de patologie celulară reprezentând cea mai puternică direcție de evoluție a medicinei. Se dovedește că, denumindu-l **Papa Virchow**, colaboratorii săi așteptau intuitiv.

MACERARE, s. f. / maceration, s. f. / maceration. [Lat. *mac-eratio, -onis* = *topire, macerare, de. [a macerare = a înmuia.]* 1) Piocel aseptice de necroză cu lichiefiere a unei plăgi cu pansament prea ermetic sau neschimbat la timp. 2) În anatomie, păstrarea unui fragment de țesut într-un lichid adecvat, pentru a face elementele mai dissociabile. 3) În farmacie, lăsarea unui corp solid într-un lichid, la frig, pentru separarea elementelor solubile. 4) Descompunerea țesuturilor fătului mort în uter. Var.: macerație.

MACERAT, adj., s. n. / macere, -e, adj., s. m. / product of maceration. [Lat. *macerare = a înmuia.*] 1) Care a fost supus macerării. 2) Rezultatul macerării, cu referire la produse farmaceutice.

MACERATIE. Var. pentru macerare (v.).

MACHETA, s. f. / maquette, s. f. / model. [Ital. *macchietta* = *patil mică, dim. de la macchia = pată, din Cat. macula = pată.*] Forma de ceară cu dimensiunile și conturul unei piese protetice, utilă pentru realizarea tiparului acestei piese.

MACROAMILAZA, s. f. / macro-amylase, s. f. / macroamylase. [Gr. *makros = mare; [at. amyllum, gr. amyloa = făină, amidon; -ozo.]* Tip de amilază plasmatică cu Mr de 200 kDa care circula legată de molecule de masă moleculară mare (ex.: IgG, IgA, polizaharide, glicoproteine). Concentrația plasmatică a m. crește de 6-8 ori la subiecții varșnici, creștere asociată frecvent cu dureri abdominale. Aceeași modificare a concentrației m. se constată în alcoolism, pancreatită, cancer, diabet zaharat, colelitiază, boli autoimune.

MACROBIE, s. f. / macrobie, s. f. / macrobiosis. [Gr. *makros = mare; bios = viață.*] Sin.: longevitate (v.).

MACROBIOTICA, s. f. / macrobiotique, s. f. / macrobiotics. [Fr. *makros = mare; bios = viață.*] Artă prelungirii vieții și a preîntâmpinării bătrâneții.

MACROBLAST, s. n. / macroblaste, s. m. / macroblast. [Gr. *inakros = mare; blastos = germ.*] Element medular intermediar al seriei eritrocitare, situat între celula cap de serie (*eritroblast) și *normoblastul de talie mică.

MACROBRACHIE, s. f. / macrobrachie, s. f. / macrobrachia. [Cfr. *makros = mare; [at. brachium, gr. brakhion, -onos = braț.]* Dimensiuni excesive ale membrilor superioare.

MACROCEFALIE, s. f. / macrocephalie, s. f. / macrocephalia. [Cfr. *makros = mare, kephale = cap.*] Anomalie congenitală caracterizată prin alungirea craniului și dezvoltarea exagerată a capului în raport cu restul corpului. M. nu are întotdeauna o semnificație patologică; poate fi observată, de

ex., în *acromegalie, *hidrocefalie, *osteita deformantă, *mixe-dem, *lepra.

MACROCHEILIE, s. f. / macrocheilie, s. f. / macrocheilia. [Gr. *makros = mare; kheilos = buza.*] Dimensiuni anormale de mări ale buzelor, de origine congenitală.

MACROCHEILITA, s. f. / macrocheilita, s. f. / macrocheilitis. [Gr. *makros = mare; kheilos = buza; -it.*] Ingrosare patologică a uneia sau a ambelor buze, de natură inflamatorie (dermită streptococică) sau prin proliferare granulomatoasă.

MACROCHEIRIE, s. f. / macrocheiria, s. f. / macrocheiria. [Cfr. *makros = mare; kheir, -tros = mână.*] Dimensiuni anormale de mări ale mâinilor.

MACROCIT, s. n. / macrocyte, s. m. / macrocyte. [Gr. *makros = mare; kytos = celulă.*] Sin.: megalocit (v.).

MACROCITOZA, s. f. / macrocytose, s. f. / macrocytosis. [Gr. *makros = mare; kytos = celulă; -oza.*] Prezența de macrocitate în sânge. Antrenează o deviere la dreapta a *curbei Price-Jones. Apare în mod normal la nou-născut.

MACROCORTINA, s. f. / macrocortine, s. f. / macrocortin. [Gr. *makros = mare; [at. cortex, -ids = scoartă; -ina.]* Substanță naturală care ar interveni în controlul reacțiilor inflamatorii, ca inhibitor al fosfolipazei A₂. M. ar fi agentul natural antiinflamator, iar sinteza sa pare supusă controlului genetic. O perturbare a sintezei ar declanșa reacția inflamatorie.

MACRODACTILIE, s. f. / macrodactylie, s. f. / macrodactyly. [Gr. *makros = mare; daktylos = deget.*] Dezvoltarea excesivă a unuia sau a mai multor degete de la mâini sau de la picioare.

MACRODONTIE, s. f. / macrodontie, s. f. / macrodontia. [Gr. *makros = mare; odous, odontos = dinte.*] Dezvoltarea excesivă a dinților. M. relativă: dinți prea voluminoși în raport cu dezvoltarea facială a subiectului.

MACROESTEZIE, s. f. / macroesthésie / macro(a)esthésia. [Gr. *makros = mare; aisthrsis = senzație, sensibilitate.*] Alterare patologică a reprezentării psihice a simțului tactil, din cauza căreia obiectele sunt percepute mai mari decât sunt în realitate.

MACROEVOLUTIE, s. f. / macroevolution, s. f. / macroevolution. [Gr. *makros = mare; [at. evolutio, -onis = derivă]* Geneza marilor structuri morfologice, a tipurilor de organizare a plantelor și animalelor.

MACROFAG, s. n. / macrophage, s. m. / macrophage, macrophagus. [Gr. *makros = mare; phageia = a mânca.*] Celula

MACROGENITOSOMIA PRECOX

. care provine din transformarea unui monocit la nivelul tesu-
turilor. M. intervin Îndeosebi 'in calitate de celule fagocitare .
'nespecifice (*fagocitoza). Ele au o durata de viata relativ lunga,
-de cateva luni. O serie de m. raman In permanenta In tesu-turile
conjunctive (din plamani, ficat), dar ele sunt numeroase In
*ganglionii limfatici si In *splina, adica, unde Intalnesc agenti
patogeni. M. exprima la suprafata ambele clase de antigeni,
.:] si II ale *complexului major de histocompatibilitate (CMH). Ele
fagociteaza antigenii si TI prezinta, dupa decuparea In pep-tide
mid (*determinanti antigenici), asociati cu antigenii CMH clasa II,
"limfocitelor T4 si, asociati cu antigenii CMH clasa I, "limfocitelor
T8. In acest caz m. sunt *celule prezentatoare de antigeni. M.
interven ca efectoare In raspunsul imunitar prin fagocitarea
*complexelor imune si a resturilor celulare pro-venind de la un
raspuns imunitar specific sau nespecific. V. si activare a
macrofagelor.

**MACROGENITOSOMIA PRECOX / macrogenitosomie pre-
coce / macrogenitosomia precox.** Sin.: sindrom de hipertrofie
epifizara (v.).

**MACROGENITOSOMIE, s. f. / macrogenitosomie, s. f. / ma-
crogenitosomia.** [Qr. *makros* = mare.; *Cat. genitus, partic-i-*
; *piui trecut de. [a gignere = a nafte, a crea, gr. soma, -atos =*
corp.] Dezvoltarea exagerata a corpului si In special a .organelor
genitale.

MACROGIRIE, s. f. / macrogyrie, s. f. / macrogyria. [Qr.
makros = mare; [at. *gyms, gr. gyros = inef, cere.]* Marire
importanta a drcumvolutilor cerebrale.

MACROGLIE, s. f. / macroglie, s. f. / macroglia. [Qr. *makros*
• = mare.; *glia = del]* Parte a "nevrogliei de origine ectoder-mica.
Cuprinde *astrocitele si oligodendrocitele (v. si oligo-dendroglie).

**MACROGLOBULINA, s. f. / macroglobuline, s. f. / macro-
globulin.** [Qr. *makros* = mare.; [at. *globulus, dim. de. (a globus*
glob; -ina.] Denumire generica pentru globulinele serice de
masa moleculara mare, de peste 400 kDa si o con-
stanta de sedimentare de 19 s la ultracentrifugare. M., a ca-ror
concentratie este de 2,4 g/l la adult si 4,7 g/l la nou-nascut sunt
alcatuite In mod normal din doua fractiuni: a;-macroglobulina
(a;M), *antiproteaza, si p^macroglobulina (imunoglobulina M sau
yM). In timp ce o^M este foarte cres-cuta In sindromul nefrotic
pur at copilului, cresterea IgM este carac-teristica
'macroglobulinemiei.

MACROGLOBULINEMIE, s. f. / macroglobulinemie, s. f. /
macroglobulin(a)emia. [Cfr. *makros* = mare.; [at. *globulus,*
dim. de. la globus = glo6; -ina; gr. haima, -atos = sange..]
Prezenta macroglobulinelor In sange. Exista doua tipuri prin-
cipale: (Xa-macroglobulinele a p;-macroglobulinele sau imuno-
globulinele M. M., ca boala, poate fi: *primara, v. macroglobulinemie*
Waldenstrom, si *secundara* unor boli generale.

MACROGLOBULINEMIE WALDENSTROM / macroglobulinemie
de Waldenstrom / Waldenstrom's macroglobu-lin(a)emia.
[*on Gostu Waldenstrom, med'w suedei, n. 1906.]* Prezenta c^
macroglobulinelor In plasma, Inso-tita de proliferarea tesuturilor
limfoide, tradusa prin hepatosplenomegalie, adenopatii multiple si
hemoragii. Sin.: boala Waldenstrom. Simptomele neurologice ale
bolii sunt grupate In cadrul sin-dromului Bing-Neel (v.)

MACROGLOSIE, s. f. / macroglossie, s. f. / macroglossia. [Cjr.
makros = mare.; *glossa = [im6a.]* Marirea de volum a limbii prin
hipertrofie musculara, tulburari metabolice sau formatiuni
tumorale.

MACROGNATIE, s. f. / macrognathie, s. f. / macrognathia. [Efr.
makros = mare; *gnathos = faCcoct, mw(i[ar.]* Crestere exagerata
a maxilarelor, Îndeosebi a mandibulei, eel mai frecvent de cauza
endocrina (ex.: "acromegalie).

MACULA ADHERENS

MACROLIDE, s. n. pi. / macrolides, s. m. pi. / macrolides.

Grup de 'antibiotice constituite dintr-un ciclu lactonic (macro-lid)
unit prin tegaturi glucozidice cu glucide dietilaminate. Din grupul
m. fac parte: amfotericina B, eritromicina, nistatina, ole-
andomidna, rifampicina, spiramicina etc.

MACROMASTIE, s. f. / macromastie, s. f. / macromastia. [Cjr.
makros = mare; *mastos = san, maimio.]* Dezvoltare exce-siva
a mamelelor, a sanilor.

MACROMELIE, s. f. / macromelie, S. f. / macromelia. [Qr.
makros = mare., *melos = e.Jftre.mita.te., mem6ru.]* Dezvoltare
excesiva a uneia sau a mai multor extremitati.

MACROMOLECULE, s. f. pi. / macromolecules, s. f. pi. /
macromolecules. [Qr. *makros* = mare.; *dim. [at. moles = masa*
infonna.] Molecule cu masa moleculara foarte mare, care contin
de la mii de atomi pana la sute de mii de atomi asociati prin
legaturi covalente. Dimensiunile mari ale m. favo-rizeaza
interactiunile inter- si intramoleculare si le confera ac-es-tora
proprietati fizice particulare: ele sunt relativ insolubile, difi-cil de
purificat si de studiat. Exista doua mari clase de m.:

m. de origine biologica sau *biopolimeri si *polimeri de sin-teza.
Domeniul nu este delimitat precis: masa minima a unei m. poate
fi de cateva mii de *daltoni, iar limita superioara de peste un
milion de daltoni, unele proteine virale avand zea de milioane de
daltoni.

**MACROMUTATIE, s. f. / macromutation, s. f. / macromuta-
tion.** [Qr. *mukros - marc; [at. mutatio, -onis = schimbwi, de. [a*
mutare = a scltimha.] Mutatie de amploare care influ-enteaza
Intreg cromozomul si nu numai un "locus.

**MACROORHIDIE, s. f. / macroorchidie, s. f. / macro-
orchidism.** [f^r. *makros* = mare; *orkhss, -idos = testicul.]*
Aspect anormal de voluminos al unuia sau al ambelor tes-ticule.

MACROPODIE, s. f. / macropodie, s. f. / macropodia. [Cfr.
makros = mare.; *pous, podos = picior.]* Hipertrofie congenitala
a piciorului.

**MACROPROSOPIE, s. f. / macroprosopie, s. f. / macro-
prosopia.** [Qr. *makros* = mare; *prosopon = fata.]* Malformatie
caracterizata prin dezvoltarea exagerata a fetei.

MACROPSIE, s. f. / macropsie, s. f. / macropsia. [Cjr. *makros*
= mare; *opsis = ve.de.re., aspet.t.]* Anomalie a perceptiei vizuale
constand In impresia de marire a obiectelor. Sin.:
megalopsie.

MACROSCOPIC, adj. / macroscopique, adj. / macroscopic.
[Cjr. *makros* = mare.; *skopein = a iie.de.0, a e^amina.]* Care
este vizibil cu ochiul liber.

**MACROSPHYGMIE, s. f. / macrosphygmie, s. f. / macros-
phygmia.** [Gir. *makros* " mare.; *sphygmos = puts.]* Puls cu
amplitudine exagerata.

MACROSOMIE, s. f. / macrosomie, s. f. / macrosomia. [{}T.
makros = mare.; *soma, -atos = corp.]* Dimensiuni excesive ale
Intregului organism.

MACROSTOMIE, s. f. / macrostomie, s. f. / macrosomia. [^r.
makros = mare.; *stoma, -atos = gura.]* Marire exagerata a ori-
fidului bucal printr-o *dehiscenta a comisurilor bucale.

MACROTIE, s. f. / macrotie, s. f. / macrotja. {Cjr. *makros* =
mare; *ous, otos = urecfie..]* Hipertrofie a pavilionului urechii sau
a uneia din partile acestuia, cu sau fara anomalii ale diferitelor
reliefuri locale.

MACROTROMBOCIT, s. n, / macrothrombocyte, s. m. / giant
platelet. [Gfr. *makros* = mare.; *thrombos = ch-tag, kytos =*
cdufa.] Placheta de dimensiuni mari.

MACULA, s. f. / macula, s. f. / macula. NA: macula lutea. [Lot.
macula = pata] Sin.: macula lutea (v.).

MACULA ADHERENS / macula adherens / macula adherens.
Sin.: desmozom (v.).

MACULA DENSA

MACULA DENSA / macula densa / macula densa. NA: macula densa. V. aparat juxtaglomerular.

MACULA LUTEA / macula lutea / macula retinae. NA: macula retinae. Suprafata a retinei, In forma de elipsa cu axul mare orizontal, avand 2 mm/1,5 mm. Centrul m. l. sau *fovea centralis* nu contine vase si este constituit doar din conuri retiniene; la acest nivel, impresiile vizuale au maximum de precizie si de claritate. Numele de m. l. sau pata galbena vine de la coloratia galbena, data de prezenta unui pigment.

MACULAR, adj. / maculaire, adj. / macular. [Lot. *macula* = patd.] Care apartine 'maculei lutea, care este In forma de "macula.

MACULA, s. f. / macule, s. f. / macula. NA: macula, pi. maculae. [Lot. *macula* = pata.] 1) In anatomie, pata, arie deosebita structural de restul suprafetei din care face parte. 2) In dermatologie, leziune elementara caracterizata printr-o modificare de culoare a pielii, bine delimitata, care poate fi consecinta unui eritem sau a unei anomalii de pigmentatie a pielii.

MACULOPAPULOS, adj. / maculo-papuleux, -euse, adj. / maculopapular. [Lot. *macula* = pata; *papula* = bu6d.] Care se caracterizeaza prin prezenta de 'macule si 'papule. Ex.: eruptie m.

MADUROMICOZA, s. f. / maduromycoze, s. f. / maduromycosis. [Madur = district in India, undo a fost descrisa prima data fsoaia in 1842; gr. *mykcs, myketos* = ciuperca; -ozo.] Varietate de 'micetom cu localizare tipica la nivelul piciorului (picior de Madura), mai rar In regiunea cefei. Se caracterizeaza prin hipertrofia considerabila a piciorului, care este infiltrat cu filamente miceliene voluminoase, prezinta ulceratii cu *fungozitati si traiecte fistuloase cu secretie purulenta. Puroiul contine granule (rosii, negre sau galbene) alcatuite din filamente miceliene. Agentii etiologici sunt ciuperci microscopice din specia *Madurella mycetomi* sau actinomycete. Sin. istoric: boala Ballingall. V. si micetom.

MAGISTRAL, adj. / magistral, -ale, -aux, adj. / magistral. [Lot. *magistralis* = lit maestru, de la *magister* = ma&stru.] Medicament preparat In farmacie, conform prescriptiei unui medic, spre deosebire de un medicament "oficinal. Ant: ofi-cinal.

MAGMA, s. f. / magma, s. m. / magma. [Lot., gr. *magma* == drojdie, reziduu sau gr. *mattein* = a frdmnta.] Substanta primordiala gelatinoasa a mezodermului extraembrionar.

MAGNETISM, s. n. / magnetisme, s. m. / magnetism. [Lat; gr. *magnes* = piatra magnetica, -ism.] 1) In fizica, proprietate a corpurilor de a interactiona la scara macroscopica prin intermediul campului magnetic creat de un magnet sau de curenti electrici. Purtatorii elementari ai magnetismului sunt o serie de "particule elementare. M. macroscopic se prezinta sub mai multe forme, paramagnetismul ('paramagnetic) prezentand un interes particular pentru aplicatiile In biomedicina. V. si para-magnetism, rezonanta paramagnetica electronica, rezonanta magnetica nucleara. 2) In secolul al XVIII-lea, termenul a fost utilizat pentru starile de sugestie, autosugestie, somnambulism, hipnoza. V. si mesmerism.

MAGNETOCARDIOGRAFIE, s. f. / magnetocardiographie, s. f. / magnetocardiography. [Lot., gr. *magnes* = piatra mag-Miittf gr. *kardia* = inimii; *graphein* = a scrie.] Studiul si Inregistrarea variatiilor de camp magnetic de la nivelul inimii, care sunt consecinta activitatii bioelectrice.

MAGNEZIEMIE, s. f. / magnesemie. magnesiemie, s. f. / magnes(a)emia. [Lat. *me.die.vaia magnesia, dm [at; gr. magnes* = piatra magnetica, adusd din regiunea 'Magnesia din Aria 'Mica, gr. *haima*, -atos = sange.) Prezenta si concentrate 'magneziului In sange. V. tab. const. biochim.

MALACOPLAKIE VEZICALA

MAGNEZIU, s. n. / magnesium, s. m. / magnesium. [Lat. *medievaia magnesia, din lot., gr. magnes* = piatra. *magneticd, adusa din regiunea 'Magnesia din Sisia 'Mica.*] Elementul chimic nr. 12, simbol Mg, masa atomica 24,312, greutate specifica 1,738. M. este un metal foarte raspandit in natura, iar organismul uman contine circa 25 g. Indeosebi In tesutii osos, dar si In alte tesuturi, In plasma si In lichidul extracelular. Concentratia m. In serul sanguin este de 1,5-2,5 mEq/l. Deficienta In m. este rara, deoarece metalul se afla In cantitate suficienta In alimente. M. infra In compozitia enzimelor necesare pentru sinteza ATP si pentru eliberarea energiei din ATP. Este, de asemenea, component al enzimelor implicate In contractia musculara si In sinteza proteinelor. Deficienta de m. se traduce prin 'tetanie similara celei generate de *hipocal-cemie. Excesul, general de administrarea intravenoasa sau de diminuarea excreției renale, se manifesta prin bradicardie, hipotensiune, perturbare a transmisiei nervoase periferice si tulburari ale constientei prin deprimarea sistemului nervos central. Numerosi compusi de m. sunt utilizati In terapeutica: car-bonatul de m. (IvlgCO[^] 3H;0) ca neutralizant al aciditatii gas-trice, clorura de m. (MgCl; W[^]O) In perturbările electrolitice si In solutiile pentru dializa, gluconatul de m. se administreaza intravenos In caz de deficit al cationului, hidroxidul de m. (Mg(OH)2) ca laxativ si antiacid, sulfatul de m. (MgSO47H;0) ca anticonvulsivant si In hipertensiunea arteriala de sarcina etc.

MAGNEZURIE, s. f. / magnesurie, s. f. / urine magnesium. [Lat. *mediwala magnesia, din [at., gr. magnes* = piatra magnetica., adusa din regiunea Magnesia din Asia y^ica; gr. *ouron* = urina.] Excretia urinara a *magneziului.

MAIDISM, s. n. / pellagre, s. f. / pellagra. [Zeo moys = porum6; -ism.] Sin.: pelagra (v.).

MAL, s. n. / mai, s. m. / mai. [Lat. *malum* = rasi, fioaia.] Stare de boala: 1) *M. comital*, epilepsie (v.). 2) *M. perforant*, ulceratie cronica, nedureroasa, progresiva, aparand ca o tul-burare trofica dupa o leziune nervoasa. 3) *M. perforant bucal*, tulburari trofice In cursul "tabesului, caracterizate prin caderea spontana a dintilor, resorbtia rebordului alveolar, perforarea boltei palatine. 4) *M. perforant plantar*, ulceratie trofica localizata de regula la nivelul unei zone plantare de sprijin (Indeosebi la nivelul articulatiei metatarsofalangiene a haluce-lui), care poate aparea In diabet, tabes, lepra. Sin.: ulcer plantar.

MAL PERFORANT / mai perforant / mai perforant. V. mai.

MAL PERFORANT PLANTAR / mai perforant du pied, mai perforant plantaire / malum perforans pedis, perforating ulcer of the foot. Sin.: ulcer plantar. V. mai.

MALABSORBTIE, s. f. / malabsorption, s. f. / malabsorption. [Lot. *mains* = rau; *absorhitio, -onis, dt la absorbere* = a ingfliti (ab = de la; *sorbere* = a suge, a 6ea.)] Alterarea resorbtiei sau absorbtiei intestinale a grasimilor, proteinelor, glucidelor, vitaminelor (Indeosebi a vitaminei 8,2). V. si sin-drom de malabsorbtie.

MALACIE, s. f. / malacie, s. f. / malacia. [^r. *malakia* = inmuiere, de [a *malakas* = moa[e.] Diminuarea patologica a consistentei unui tesut sau a unui organ, care devine moale, pastes. Cauzele cele mai frecvente ale m. sunt 'ischemia, In cazul tesuturilor moi (v. ramolismen), 'demineralizarea si *decalcificarea, In cazul oaselor (v. osteomalacie).

MALACOPLAKIE, s. f. / malacoplakie, s. f. / malacoplakia. [Ofr. *malakos* = moaie; *plax* = p[acd.] Existenta de placi moi de culoare galben-bruna, usor reliefate, incluse In membranele mucoase ale organelor cavitate. Var.: malakoplakie.

MALACOPLAKIE VEZICALA / malacoplakie vesicate / malacoplakia vesicae. Boala rara, de natura necunoscuta, analoga

MALADIE

leucoplaziei, observata la nivelul mucoasei vezicale, care prezinta placi galben-brune, moi, reliefate, rotunjite sau ovale, uneori ulcerate. Placi asemanatoare pot fi localizate, foarte rar, in tubul digestiv, plamani, rinichi si la nivelul organelor geni-tale.

MALADIE, s. f. / maladie, s. f. / illness, sickness, disease. [fr. *maladie*, din [at. *male habitus* = *care se afia Intra stare. rea.*] Afectiune (v.), boala (v.).

MALADIV, adj. / maladif, -ive, adj. / sickly, [fr. *maladif, -ive*, din [at. *male habitus* = *care se. afia intr-o stare rea.*] 1) Despre un subiect cu un aspect bolnavicios sau cu o con-stitutie fragila ce TI expune la boala. 2) Despre o stare care poate fi expresia, semnul unei boli. Ex.: *paloare m. 3) Despre o manifestare exagerata, nestapanita, anormala. Ex.: frica m., sensibilitate m. V. si morbid.

MALAKOPLAKIE. Var. pentru malacoplakie (v.).

MALAR, adj. / malaire, adj. / malar. [Lot. *mala* = *mwylar superior.*] Care apartine obrazului sau osului zigomatic. V. si jugal.

MALARIC, adj. / malaric, -enne, adj. / malarial. [It. *malci aria* = *aer rdu.*] Care are legatura cu 'malaria. Sin.: paludic.

MALARIE, s. f. / malaria, s. f. / malaria. [It. *mala aria* = *aer rdu.*] Cea mai raspandita boala infectioasa transmisibila si una dintre cele mai grave, m. este endemica in regiunile calde intertropicale, Indeosebi 'in Asia si Africa, reprezentand una din primele cauze de mortalitate. Boala este provocata de paraziti din genul "*Plasmodium*", avand ca rezervor de infectie omul infestat, de la care agentii infectanti sunt transmisi la omul sanatos prin Intepatura femelei tantarului anofel. In perioada acuta, boala se manifesta prin accese tipice, caracte-rizate prin frisoane violente, febra intensa, peste 40°C si transpiratii profuze. Accesesele se produc la intervale regulate de timp, In functie de specia de *Plasmodium*. Bolnavii prezinta anemie datorita dezvoltarii parazitului 'in eritrocite si hemolizei consecutive, splenomegalie, uneori hepatomegalie cu icter si leziuni renale. In absenta tratamentului sau la subiectii rein-festati apare paludismul visceral, caracterizat prin anemie severa, splenomegalie pronuntata (cu rise de rupere a splinei), alterarea starii generale, cu febra neregulata si "casexie. In prezent au aparut forme de *Plasmodium* rezistente la trata-mentul cu chinina, medicament utilizat si In profilaxie. De asemenea, agentul vector (tantarul anofel) a devenit uneori rezistent la insecticidele clasice. In consecrta, se Incearca sin-teza unor noi medicamente antipaludice si realizarea unui vac-cin, testat de data recenta. *Chimioprofilaxia, bine controlata, poate fi eficienta. Sin.: paludism.

MALARIE HEMOLITICA, ' malaria hemolytique / h(a)emolytic malaria. Sin.: febra hemoglobinurica (v.).

MALARIOTERAPIE, s. f. / malaritherapie, s. f. / therapeutic malaria, [it. *mala aria* = *aer rdu*; gr. *therapeia* -- *trata-ment, de la therapeuein* = *a ingrijii.*] Inocularea agentului patogen al malariei In scopul tratarii sifilisului sistemului ner-vos central ('paraliziei generale progresive). Febra care se produce In malarie distruge agentul patogen al sifilisului (*Treponema pallidum*). In continuare, pacientul este tratat cu medicamente antimalarice. M. este o metoda de 'piretoterapie la care s-a renuntat In prezent. Sin.: paludoterapie.

MALEOLA, s. f. / malleole, s. f. / malleolus. NA: malleolus, pi. malleoli. [Lot. *malleolus*, dim. de. (a *malleus* = *ciocan.*) Termen anatomic utilizat pentru a denumi o apofiza sau o tuberozitate externa sau interna a unui os (de obicei os lung), care are o forma caracteristica, asemanatoare unui cap de ciocan. Termenul este utilizat Indeosebi pentru: 1) *M. externa* (*peroniera*), situata la extremitatea inferioara a peroneului. 2) *M. interna* (*tibiala*), la extremitatea inferioara a tibiei. Ambele m. se articuleaza cu astragalul.

MALPIGHIAN

MALEINA, s. f. / malleine, s. f. / mallein. [Cjr. *malis*, [at. *malleus* = *mon'd; -ina.*] Substanta extrasa din cultura badlu-lui *Malleomyces mallei*, agentul etiologic al *morvei. M. este utilizata pentru efectuarea unei reactii de sensibilizare speci-fica, permitand astfel diagnosticul morvei si pentru detectarea infectiilor oculte.

MALFORMATIE, s. f. / malformation, s. f. / malformation. [Lot. *malus* = *rdu*; *formatio, -onis* = *formare, de [a formare = a da o forma si forma = forma.*] Anomalie morfologica a unui organ, a unei parti a corpului sau a ansamblului corpu-lui uman care rezulta dintr-o tulburare a dezvoltarii embrionare. O m. este deci Intotdeauna congenitala, iar expresia „m. con-genitala", desi utilizata frecvent, este un pleonasm. Gravitatea m. este extrem de variabila, iar cauzele care le provoaca (cunoscute doar In 50-70% din cazuri; anomalii cromozomi-ale, ereditare sau legate de sarcina) actioneaza Indeosebi Intre fceundatie si a 40-a zi de sarcina, adica In perioada formarii majoritatii organelor. Spre deosebire de m., 'deformatiile sunt dobandite.

MALIGN, adj. / malin, -igne, adj. / malign. [Lot. *malignus* = *rdu, primejdios, periculos.*] 1) Caracteristica a unei boli deter-minata de un proces de cancerogeneza, cu formarea unei tumori primare ce metastazeaza ulterior. 2) Termen folosit impropriu pentru bolile cu evolutie cronica deosebit de grava si cu prognostic foarte rezervat.

MALIGNITATE, s. f. / malignite, s. f. / malignancy. [Lat. *malignus* = *rdu, primejdios, periculos.*] 1) Termen utilizat pentru desemnarea evolutiei deosebit de grave a unei boli, In care apar simptome neobisnute (anormale) pentru boala respectiva, care se accentueaza rapid si determina moartea. Termenii m. si gravitate nu sunt sinonimi, primul fiind utilizat ;

In cazul aparitiei unor simptome neobisnute sau cu forma anormala, iar al doilea In cazul unor simptome caracteristice bolii, dar de intensitate mare. 2) Ansamblu de criterii pentru caracterizarea anatomopatologica a cancerului. Se disting trei ordine de criterii: a) macroscopic, cancerule sunt, de regula, rau delimitate, nelncapsulate, infiltrante si invadante In tesu-turile Invecinate; b) histologic, celulele tumorale se aseamana doar partial cu celulele normale omologe, fiind "nediferentiate, adica In regresione fata de acestea, atat In plan structural (*atipice) cat si functional, existand, de asemenea, modificari arhitecturale (*anaplazie); c) evolutiv, cancerule invadand spon-tan tesuturile Invecinate, recidivand frecvent dupa 'ablatie, pro-ducand *metastaze (uneori foarte tardive) si avand un prognostic adesea letal. Aceste criterii prezinta si exceptii. In prezent se contureaza o serie de criterii de m. la nivel mo-1 lecular. V. si benignitate.

MALNUTRITIE, s. f. / malnutrition, s. f. / malnutrition. [La *mains* = *T&u'i* [at. *medieratif nutritio, -onis* = *firana, de l nutrire* = *a. lirani.*] Termen general care desemneaza orice] anomalie de nutritie, prin exces, deficit sau dezechilibru *d>* aport sau de asimilare (*malabsorbtie). 9

MALOCCLUZIE, s. f. / malocclusion, s. f. / malocclusion. [Lat. *malus* = *rdu*; [at. *medieTaia occlusio, -onis, dt occludere* = *a inctiide fi claudere* = *a mcttide.*] Modificare raporturilor normale dintre dintii maxilari si mandibulari, avail drept consecinta scaderea eficientei *masticatiei.

MALONILUREE, s. f. / malonyluree, s., f. /barbituric ach Sin.: acid barbituric (v.).

MALPIGHIAN, adj. / malpighien, -enne, adj. / malpighiar [Marcello Malpighi, medic si anatomist italian, profesor / 'Sologna fi 'Messina, 1628-1694.] Cu referire la o structur anatomica descoperita sau descrisa de Malpighi. Ex.: strat ni al pielii, epitelium m. (al stratului m. al pielii), glomerul m] piramide m. (sau piramide Malpighi).

MALPOZITIE

MALPOZITIE, s. f. / malposition, s. f. / malposition. [Lat. *mains* = rctii; *positio, -onis* = punere, de la *ponere* = a pune.] Anomalie de situare a unei structuri anatomice. Ex.: m. den-tara.

MALPRAXIS, s. n. / malpraxis, s. m. / malpractice. [Lat. *mafus* = ran; gr. *praxis* = acfiune, practica, de la *prattem* = a. acfwna.] Tratament incorect sau neglijent al iinui padent, care Ti cauzeaza acestuia prejudicii de orice fel, In relatie cu gradul de afectare a capacitatii fizice ?i psihice. M. poate fi consecinta unor lacune 'in pregatirea profesionala, a lipsei de experienta practica sau a abilitatii efectuarii unor procedee diagnostice si indeosebi terapeutice. In majoritatea tarilor medidi sunt asigu-rati pentru cazurile de m., dar asigurarea se refera doar la acoperirea materials! a eventualelor daune cauzate padentului si nu la responsabilitatea profesionala.

MALSEGREGARE, s. f. / mals6gr6gation, s. f. / malsegregation. [Lat. *malas* = rdu; *segregatio, -oais* = separare, de la. *segregare* = a separa.] Anomalie a separarii *cromatidelor fiice in cursul *anafazei, care conduce la o repartitie inegala a cro-mozomilor In celulele fiice.

MALTAZA, s. f. / maltase, s. f. / maltase. [EngC. *malt*, din germ. *Malz* = molf; -*aza*.] Enzima din saliva, sue pancreatic sau intestinal, care catalizeaza transformarea "maltozei In *glu-coza In cursul digestiei. Sin.: a-glucozidaza.

MALTOBIOZA, s. f. / maltobiose, s. f. / maltobiose. [EngC. *malt*, din gem. *Malz* = matt.; [at. *bis* = de dmiS. on; *oza* -indica un glwid.} Sin.: maltoza (v.).

MALTOZA, s. f. / maltose, s. m. / maltose. [EngC. *malt*, din gmn. *Malz* = molf, *oza* - indica un glucid.} Dizaharid alb-cristalin alcatuit din doua molecule de glucoza, denumit si zahar de malt. M. reprezinta unitatea fundamentala (*monomer) a *gluco-genului si a *amidonului. Este utilizat In dietetica si ca Inlocuitor al zaharului. Sin.: maltobioza.

MALTUSIANISM, s. n. / malthusianisme, s. m. / malthusianism. [Thomas Robert Malthas, economist Britanic, 1766-1S34; *ism.] Teorie conform careia populatia creste In progresie geo-metrica, In timp ce mijloacele de subzistenta cresc In progresie aritmetica. In consecinta, In zonele cu "natalitate mare se recomanda restrictia voluntara a nasterilor. V. si planificare famil-iala.

MAMAR, adj. / mammaire, adj. / mammary. [Lot. *mamma*, y. *mamme* = sanul mamei, mamela.} Referitor la san, In relatie cu sanul. Ex.: glanda m., cancer m.

MAMECTOMIE, s. f. / mamectomie, s. f. / mamectomy. [Lit. *mamma*, gr. *mamme* = sanul mamei, mameld; gr. *ektome* = {J(MU..} Sin. incorect etimologic pentru mastectomie (v.).

MAMELA, s. f. / mamelle, s. f. / breast. NA: glandula mam-maria. [Lat. *mamilla*, de la gr. *mamme* = sanul mamei, mwmla.} Organ pereche, globulos, situat In regiunea toradca antero-superioara, exterior cutiei toradce. Include glanda mamara si tesut adipos. In mod normal se dezvolta la sexul feminin la *pubertate, In relatie cu stadiile pubertare (P,-P^). Dezvoltarea este stimulata de estrogenii ciclurilor sexuale lunare, care induc atat cresterea stromei si a sistemului de ducte, cat si depunerea de grasime. Tesutul glandular devine Insa com-plet dezvoltat numai In timpul sarcinii (ca urmare a secretiei foarte man de estrogeni de la nivelul placentei). Sin.: san (doar la specia umana).

MAMELON, s. n. / mamelon, s. m. / nipple. NA: papilla mammae, [fr. *mameloa*, din (at. *mamilla*, de la. gr. *mamme* = sdnuC mamei, mameta.} 1) Formatiune anatomica situata anterocentral la nivelul 'glandei mamare, cu forma cilindro-conica, proeminand anterior, Inconjurata de o zona pigmentata circulara (areola). La nivelul m. se deschid *canalele galactof-ore. 2) Orice formatiune care se aseamana cu aspectui macroscopic descris mai sus.

MANEVRA

MAMILAR, adj. / mamillaire, adj. / mammillary. [Lat. *mamilla*, de la gr. *mamme* = sanul mamei, mamela.} 1) Care are forma cilindro-conica asemanatoare *mamelonului. Ex.: tuber-culi m. 2) Care se refera, care este In relatie sau se defineste fata de mamelon. Ex.: linie m. (sau medioclaviculara).

MAMILOPLASTIE, s. f. / mamilloplastie, s. f. / mamilloplas-ty. [Lat. *mamilla*, de la. gr. *mamme* = sanul mamei, mamela; gr. *plastos* = modelat, de. la *plassein* = a forma, a modela.} Interventie chirurgicala constand In Indepartarea unuia sau a doua *lambouri de piele pentru remedierea mamelonului ombi-licat sau invaginat.

MAMOGRAFIE, s. f. / mammographie, s. f. / mammography. [Lat. *mamma*, gr. *mamme* = sanul mamei, mameld; gr. *graphein* = a scrie.} Radiografia glandei mamare, fara nici o preparatie prealabila, fara opadfiere cu un produs de contrast. Reprezinta eel mai bun procedeu de 'screening non-invaziv al cancerului mamar (6% fals pozitive si 11% fals negative). In tarile occidentale, la femeile de peste 45-50 de ani se recomanda efectuarea a eel putin unei mamografii anual, tinand seama de riscul ridicat de cancer mamar dupa aceste varste. V. si mastografie.

MAMOPLASTIE, s. f. / mamoplastie, s. f. / mamoplasty. [Lat. *mamma*, gr. *mamme* = sanul mamei, mamela; gr. *plastos* = modelat, de la *plassein* = a forma, a modela.} Denumire pentru toate tipurile de interventii chirurgicale corectoare sau reparatorii ale sanului.

MANDIBULAR, adj. / mandibulaire, adj. / mandibular. [Lat. *mandibula* = ma.ytar inferior, de la *mandere* = a mesteca.} Referitor la 'mandibula, care se afla In relatie cu mandibula. Ex.: nerv m.

MANDIBULA, s. f. / mandibule, s. f. / mandible. [Lat. *mandibula* = nafiyar inferior, de la *mandere* = a mesteca.} V. tab. anat. -oase.

MANDIBULOMETRU, s. n. / mandibulometre, s. m. / mandibulometer. [Lat. *mandibula* = ma^lar inferior, de la *mandere* = a mestecal gr. *metron* = masura.} Instrument util In antropologie si stomatologie pentru determinarea dimensiuni-lor si unghiurilor mandibulei.

MANDRIN, s. n. / mandrin, s. m. / mandrin. [J-r. *mandria*, din provensala *mandrin* = dalta. mica. pentru gravat.} Tija me-talica movibila introdusa m lumenul unui ac pentru a-i mentine permeabilitatea, sau In-tr-o sonda pentru a-i asigura o anumita rigiditate si, implicit, posibilitatea de manevrare cu pre-dzie mai mare. M. se scoate, de obicei, In momentul punctiei.

MANDUCATIE, s. f. / manducation, s. f. / manducation. [Lat. *manducatio, -oais* = acfiunea de a nanca, de [a *maaducare* = a mdnca.} Ansamblul functiilor orale care preceda digestia: prehensia alimentelor, masticatia, gustarea, salivatia si deglu-titia.

MANECHIN, s. n. / mannequin, s. m. / manikin. [Olandeza. 'E.vului yvfediu *mannekifn*, dim. de la *man* = om.} Model al corpului uman (alcatuit de obicei din componente detasabile), utilizat pentru ilustrarea anatomiei, pentru exersarea de pro-cedee chirurgicale, obstetricale, de reanimare etc.

MANEVRA, s. f. / manoeuvre, s. f. / maneuver, [fr. *manoeuvre*, din [at. *manus* = mdnd, *opera* = lucm.} 1) Metoda sau etapa a carei efectuate presupune un grad de Indemnare, In unele interventii chirurgicale sau obstetricale. Ex.: manevrele de modificare a pozitiei fatului In *prezentatiile pelvine. 2) Procedeu constand In obligarea bolnavului sa ia o atitudine par-ticulara sau sa efectueze anumite miscari, fie pentru punerea In evidenta a unui semn clinic, fie In scopuri terapeutice. Ex.: m. vagale (prin compresiunea sinusului carotidian sau a glo-bilor oculari) sunt exerddate In scop diagnostic si terapeutic.

MANEVRA ADSON

MANEVRA ADSON / manoeuvre d'Adson / Adson's test. [Alfred Washington Adson, neumcliirurg american, 'Rochester' / 'Minnesota, 1887-1951.] Sin.: test Adson (v.).

MANEVRA GUYON / manoeuvre de Guyon / Guyon's sign. [Jean Casimir Felix Guyon, cfwrwg si urolog franca, profe-sor de. patotogie chirurgicaia la 'Paris, 1831-1920} Manevra de palpare renala bimanuala, prin balotare In inspir, o mana fiind asezata la nivelul lojei renale (posterior) si cealalta la nivelul hipocondrului corespondent (anterior). M. G. permite punerea In evidenta a prezentei unei formatiuni renale patologice sau ptoza renala. Sin.: semn Guyon.

MANEVRA HEIMLICH / manoeuvre de Heimlich / Heimlich maneuver. [Harry J. Heimlich, medic american specializat in chirurgie toracica, n. 1920.] Metoda de eliminare a corpilor strain! sufocanti din caile aeriene superioare. Pacientul are bratele plasate pe linia centurii si torsul aplecat In fata, iar operatorul, plasat In spatele sau, aplica cu ambele maini (una stransa pumn) un impuls brusc si puternic Indreptat In sus, Intr-un punct situat Intre ombilic si cusca toracica.

MANEVRA MAURICEAU-SMELLIE / manoeuvre de Mauriceau-Smellie / Mauriceau-Smellie maneuver. [Francois Mauriceau, oBstetrician francez, 'Paris, 1637-1709; William Smellie, obstetrician engCez, Londra, 1697-1763.] Procedeu de degajare a corpului fatului In 'nasterea cu *prezentatie pelvina, dupa ce membrele inferioare, abdomenul, trunchiul si membrele superioare s-au exteriorizat. Consta In plasarea fatului pe ante-bratui operatorului si flexia puternica a capului fatului prin intro-ducerea a doua degete In gura acestuia.

MANEVRA McMURRAY / manoeuvre de McMurray / McMurray test. [Thomas Porter McMurray, cSwwg engiez, Liverpool, n. 1889.] Bolnavul fiind In decubit dorsal, se imprima miscari de rotatie axiala combinate cu miscari de la-teralitate asupra gambei flectate pe coapsa, In timp ce gamba este Intinsa progresiv. In cazul rupturii de menisc se percepe un declic. Sin.: semn McMurray, semnul declicului. V. semnul Appley si semnul sarterului.

MANEVRA MULLER / manoeuvre de Miiller / Miiller's maneuver. [Johannes Peter Miiller, fizioCog fi anatomist german, profesor (a 'Bonn, apoi la 'Berlin, 1801-1858.) Sin.: proba Buerger-Muller (v.).

MANEVRA MURPHY / manoeuvre de Murphy / Murphy's maneuver. [John Benjamin Murphy, citiruy american, Chicago, 1857-1916.] Bolnavul asezat In decubit dorsal. Examinatorul plaseaza mana dreapta cu extremitatea degetelor In regiunea subhepatica, la nivelul cartilajului coastei a IX-a. Pacientul este solidat sa inspire profund. Daca vezicula biliara este In su-

- ferinta, durerea creste deoarece colecistui este prins Intre degetele care palpeaza si presiunea diafragmului transmisia ficatului. Totodata, inspirul este blocat. Prin m. M. se poate distinge durerea veziculara de durerea duodenala. In inspir, durerea duodenala nu creste In intensitate, putand chiar diminua. Sin.: procedeu Murphy, semn Murphy.

MANEVRA TILLAUX / manoeuvre de Tillaux / Tillaux maneuver. [Paul Jules Tillaux, anatomist fi cflirwg francos, profesor [a 'Paris, 1834-1904.] M. utilizata pentru depistarea ade-rentei tumorilor de san la muschiul mare pectoral. Mobilitatea tumorii pe planurile profunde diminueaza la contractia marelui pectoral, cand se exercita o opozitie la miscarea de adductie a bratului pacientei.

MANEVRA TRENDELENBURG / manoeuvre de Trendelenburg / Trendelenburg's maneuver. [Friedrich Trendelenburg, ckiirurg aercmc., 1844-1924.] Sin.: proba Trendelenburg (v.).

MANEVRA VALSALVA / manoeuvre de Valsalva / Valsalva's maneuver. [Antonio Maria Valsalva, anatomist Italian, profesor (a 'noCn, 1666-1723.) Expiratie fortata cu nasul si gura

MANIPULARE

Inchisa, In scopul insuflarii aerului In trompele lui Eustachio si In urechea medie. Poate fi aplicata de persoanele care coboara de la altitudini mari. V. si proba Valsalva, test Valsalva.

MANGAN, s. n. / manganese, s. m. / manganese. [Origine. obscura; posibil aCterare de [a magneziu (gr. *magnes* = piatra magnetica, wtusa din regiunea yvagnezia din Asia '(icd.) Elementul chimic nr. 25, simbol Mn, masa atomica 54,938, greutate specifica 7,21. Metal prezent In unele plante si In tesuturile organismelor superioare, Mn este un oligoelement esential, necesar In metabolismul osos normal si In unele reactii enzimatice. Corpul uman confine circa 30 mg, iar deficiencia In Mn nu a fost demonstrata. Excesul cronic determina "manganismul. O serie de saruri ale metalului sunt utilizate ca medicamente.

MANGANISM, s. n. / manganisme, s. m. / manganism. [Origine oBscurd; posibili aiterare de la magneziu (gr. *magnes* = piatra magnetica, aausa din regiunea 'Magnezia din 'Asia Mica); -ism.] Denumire care reuneste simptomele determinate de intoxicatia cronica cu mangan, produsa de obicei prin inhalarea pulberii metalului: agresivitate urmata de astenie si apatie, tremor, hipertonie musculara cu tulburari de echilibru, de mers si de vorbire. Aceasta simptomatologie se poate asocia cu pneumopatii acute severe. M. este o boala profesio-nala care poate aparea la lucratorii din industria sticlei, industria chimica (fabricarea manganatilor si a permanganatilor, a colorantilor), industria metalurgica.

MANIAC, adj., s. m. si f. / maniaque, adj., s. m. / maniac. }Qr. mania = nedunie, furie.} (Persoana) care sufera de *manie. Prin extensie, (om) care este obsedat de o idee fixa sau care manifesta o idee exagerata despre ceva, avand ade-• sea deprinderi ciudate.

MANIACAL, adj. / maniaque, adj. / maniacal. }Qr. mania = nefiunie, furie.} Care se refera la manie; care este propriu pentru *manie si pentru *maniaci. Ex.: criza m., comportament m.

MANIE, s. f. / manie, s. f. / mania. [Qr. mania = ntburit, furie.] Psihoza acuta caracterizata prin accese de agitatie psihomotorie. Conform ICD-10, se deosebesc: 1) *M. faia simptome psihotice* se caracterizeaza prin cresterea dispozitiei, de la jovialitate nepasatoare la o stare de excitatie aproape necontrolabila, hiperactivitate, logoree, nevoie scazuta de somn, absenta inhibitiilor sociale normale, grandomanie si optimism excesiv. Primul atac apare de obicei Intre 15-30 de ani, dar poate aparea la orice varsta. Diagnosticul pozitiv se stabileste daca episodul dureaza eel putin o saptamana si afecteaza munca si activitatile sociale. 2) *M. cu simptome psihotice* prezinta un tablou clinic mai accentual decat m. fara simptome psihotice. Ideile de autoapreciere excesiva si grandoare se pot dezvolta In deliruri, iar iritabilitatea si suspidunea pot genera deliruri de persecutie. In cazurile severe se dezvolta deliruri multiple, pot aparea halucinatii, vorbirea devine incomprehensibila si este necesara diferentierea de *schizofrenie sau stabilirea diagnosticului de psihoza schizoafectiva.

MANIERISM, s. n. / manierisme, s. m. / mannerism. Vfr. mamerisme, de la main = mana, din iat. menus = m&nil] Aspect artificial, fals si excesiv dat de un subject mijioacelor sale de expresie: mimica, gesturi, atitudini, notiuni, vorbire. M. reprezinta un simptom al *schizofreniei, dar poate aparea, de asemenea, In *inversuniile sexuale si, uneori, In *debilitatea mintala.

MANIPULARE, s. f. / manipulation, s. f. / manipulation. [Lat. manipulus = pumn, de la manus = mana.] Actiunea de a efectua anumite manevre manuale: 1) Pentru remedierea unor deplasari osoase, de ex. vertebrale. 2) Pentru realizarea unor preparate chimice sau a unor experimente de fizica.

MANIPULARE ARTICULARA

MANIPULARE ARTICULARA / manipulation articulaire / articular manipulation. Miscare forzata aplicata direct sau indirect unei articulatii sau unui ansamblu de articulatii, care deplaseaza brusc componentele articulare, dincolo de limitele fiziologice obisnuite, dar fara depasirea limitei impuse de miscarile anatomice.

MANIPULARE GENETICA / manipulation g6netique / gene manipulation. Transferul unui segment de cromozom (ADN), cu genele sale, din nucleul unei celule apartinand unui organism in nucleul unei celule din alt organism. M. g. permite transferul la organismul primitiv a unor caractere noi.

MANITOL, s. m. / mannitol, s. m. / mannitol. [J-r. *maime* = *rosina de frasin* — e.^u*du'afie dulce a frasinului*; -o/.] Alcool derivat din "manoza, folosit 'in masurarea filtrarii glomerulare, deoarece este practic neresorbit de tubulii renali. M. este utilizat si in terapeutica: pentru declansarea diurezei osmotice, pentru prevenirea edemului cerebral si pentru scaderea presiunii oculare.

MANOMETRIE, s. f. / manometrie, s. f. / manometry. [Cjr. *manos* = *pufin dens*, *metroa* = *masura*.] Masurarea presiunii din interiorul unui vas sanguin sau al unei cavitati. Ex.: masurarea presiunii arteriale, a presiunii intracardiace, a presiunii LCR, a presiunii intravezicale etc.

MANOMETRU, s. n. / manometre, s. m. / manometer. [QT. *manos* = *pufin dens*; *metron* = *masura*.] Instrument pentru masurarea presiunii unui lichid sau a unui gaz. Frecvent, m. consta dintr-un tub m forma de U, continand mercur, apa sau un alt lichid. Tubul este deschis la un capat si expus presiunii fluidului la celalalt capat. Presiunea poate fi citita direct pe o scala gradata.

MANOZA, s. f. / mannose, s. m. / mannose. [J-r. *maaae* = *rasina de frasin* - e?*(sudafie duke a frasinului; oza* - indica un *giucid*.] Glucid cu formula Cgl-f^uOg, prezent in stare libera indeosebi in coaja de portocale. In organism face parte din structura oligozaharidica a mai multor glicoproteine si glicolipide. V. manozidoza.

MANOZA-6-FOSFAT, s. f. / mannose 6-phosphate, s. f. / mannose 6-phosphate. V. lizozomi.

a-MANOZIDAZA, s. f. / a-mannosidase, s. f. / a-mannosidase. Vr. *manne* = *rafina de /rosin* - e^s*sudafie dulce a frasinului; ozid* - indica un *giucid*; *-aza*.] Enzima (*hidrolaza) care catalizeaza hidroliza reziduurilor de 'manoza de la nivelul oligozaharidelor N-legate de glicoproteine. Deficienta formei lizo-zomale a enzimei, autozomal recesiva, determina 'manozidoza.

MANOZIDOZA, s. f. / mannosidose, s. f. / mannosidosis. [fr. *manne* = *rasina de frasin* - e?*(sudafie dulce a frasinului; ozid* - indica un *giucid*; *-oza*.] Boala din grupul 'mucolipi-dozele care este consecinta reducerii considerabile a activitatii *a-manozidazei. Se manifesta prin retardare psihomotorie cu hepatosplenomegalie si un sindrom dismorfic foarte asemanator cu eel din *boala Hurler.

MANSONIA / Mansonia / Mansonia. [Sir *Patrick Manson*, medic englez, profesor de medicina tropicala la Londra, 1844-1922.] Gen de tantari care transmit anumite tipuri de *filarii-oza, ca si unele viroze.

MANUBRIUM STERNAL / manubrium sternal / manubrium of sternum. NA: manubrium sterni. [Lat. *manubrium* = *man-tr*, toartd; gr. *sternon* = *stern*.] Partea superioara, craniala, a sternului, care se articuleaza cu cele doua clavicule si cu primele doua cartilaje costale. V, si tab. anat. - oase.

MAP / MAP / MAP. [ficonim engi. pentru *Microtu6u*] [e-*Associa.te.il Proteins* = *prote-ine. asoc.la.te. mwotubuuuio*.] Abrevierea a denumirii familiei de proteine care promoveaza asamblarea si polimerizarea *tubulinelor ce alcatuiesc *microtubulii de la nivelul *citoscheletului. MAP contine mai multe tipuri de

MARIJUANA

proteine, clasificate in functie de masa moleculara si de distributia celulara. O serie de MAP ar putea fi modificate in diferite boli ale SNC, indeosebi in 'boala Alzheimer.

MAPPING / mapping / mapping. [E,ngi. *mapping* = *cartografiere, de (a map* = Aartd.] Anglism utilizat ca sin. cu carto-grafie (v.).

MARASM, s. n. / marasme, s. m. / marasmus. [Cfr. *maras-mos* = *consumptie, de la maramein* = a. se vesteji.] Scadere ponderala accentuata a Intregului organism, consecutiva unei boli indelungate sau a unei denutritii. La copil, m. poate aparea in *malabsorbtie, alimentatie defidrata, tulburari metabolice, diaree cronica, boli grave cardiace, pulmonare, renale, boli parazitare (indeosebi in climatul tropical). M. *senil* este un proces de atrofie care afecteaza majoritatea tesuturilor in Tmbatranire.

MARCAJ, s. n. / marquage, s. m. / labelling. Vr. *marquage, din scand. merki* = *marcel*.] Procedeu prin intermediul caruia o substanta (molecula, particula) sau o celula sunt *marcate. Primul tip de m. a fost eel cu radioizotopi, ulterior posibilitatile sau diversificat indeosebi prin aparitia marcajului fluorescent. V. si marcat, marker.

MARCAJ GENETIC / etiquetage genetique / gene tagging. Insertia unui 'marker genetic in interiorul sau in apropierea unei gene.

MARCAT, adj. / marque, -e, adj. / labeled, [fr. *marque, din scand. merki* = *marca*.] Despre o molecula, o particula sau o celula care au devenit identificabile prin legarea unui radioizotop, a unei substante fluorescente, enzime, a unui anticorp, radical liber etc. Compusul m. poate fi identificat sau dozat in vivo sau in vitro. Ex.: hormon m., eritrocite m.

MARCA, s. f. / marque, s. f. / mark. [fr. *marque, din scand. merki* = *ma.rcd.*] 1) Semn distinctiv. 2) M. *electrica*: *electrodermita. 3) M. *depusa*: produs cu un mod de preparare si continut proprii.

MARCHER. Var pentru marker (v.).

MAREA CIRCULATIE / grande circulation, circulation systemique / systemic circulation, general circulation. Sin.: circulatie sistemica. V. circulate sanguina.

MAREA TUBEROZITATE A HUMERUSULUI / grosse tuberosite de l'humerus / greater tuberosity of humerus. NA: tuberculum majus humeri. Sin.: trohiter (v.).

MAREA UNDA MONOFAZICA / onde de Pardee / Pardee's wave. Sin.: unda Pardee (v.).

MARELE EPIPLOON / grande 6piploon / greater omentum. NA: omentum majus. V. epiploon (3).

MARGINAL, adj. / marginal, -ale, -aux, adj. / marginal. [Lot. *murgo, -inis* = *mayine*.] Cu referire la periferia unei formatiuni anatomice sau a unei regiuni topografice. In particular, in psihopatologie, care prezinta manifestari la limita starii de constienta sau la limita comportamentului normal. V. si borderline.

MARGINATIE, s. f. / margination, s. f. / margination. [Lat. *marginare* = a *margini, a tivi, de la margo, -inis* = *marginine*.] Acolarea leucocitelor pe fata interna a peretilor vasculari, in cazul unei incetiniri a circulatiei sanguine. M. preceda si favorizeaza *diapedeza leucocitelor.

MARGINE, s. f. / marge, s. f. / margin, border. NA: margo, pi. margines. [Lat. *margo, -inis* = *marginine*.] Limita a unei zone anatomice. Ex.: 1) M. *ciliar* a pleoapelor (NA: *margo palpebrae*), prevazuta cu cili. 2) M. *incizala libera* (NA: *margo incisalis*), taioasa a unui dinte frontal. 3) M. *tibiala (interna)* a piciorului (NA: *margo medialis pedis*), m. piciorului de la degetul mare pana la calcai.

MARIJUANA, s. f. / marijuana, s. f. / marijuana. [Cuvdnt (us-pono-a.me.ri.can de origine incerta: 1) [imSa indieniilor me'ic.ani *maraguango* = su.6sta.nicl tOJfca., 2) [im6a me?ffcand voputara. *maria-juana*, aiuzie. la, proprietafile afrodisiace aLe. *arogului*]

MARISCA

Denumirea mexicana a drogului preparat din frunze și flori

• uscate de *Cannabis indica* (canepa Indiană) utilizat sub forma de țigărețe. Extractul al-coolic purificat este denumit *hăsis. M. produce un efect halucinogen prin interacțiunea substanței 8-9-tetrahidrocannabinol (THC) cu receptorii specifici din creier. Receptorii THC sunt mai abundenti în *hipocamp, unde este consolidată memoria, ceea ce explică afectarea memoriei după consumul drogului. Deși are efect *analgezic, acesta nu poate fi util deoarece este inseparabil de efectul halucinogen. Derivați sintetici de m. sunt utilizați ca *antivomitivi în faza terminală a cancerului. THC și metaboliții acestuia sunt detectabili în urină la o ora după consumul m. (fumat), prin dozare *radioimunologică sau *spectrometrie de masă.

MARISCA, s. f. / marisque, s. f. / marisca. [Lot. *mcirisca* = smocfiind mică fi, prin analogie., tumora. mică la nivelul anusului, având un învelis cutanat. M. provine dintr-un *hemoroid trombotic resorbit, care a suferit o transforare fibroasă.

MARKER, s. m. / marqueur, s. m. / marker, tracer. [*ElyC. marker, fr. marqieur, din scand. merki = marc.a.*] Termen al cărui sens s-a extins considerabil în ultimul timp. Primul sens consacrat al cuvântului m. a fost cel de indicator care permite depistarea unei substanțe pe care este fixat. În ultimii ani s-au consacrat m. *biologici*, substanțe a căror dozare permite investigarea unor procese patologice. Numărul de m. propusi în prezent este extrem de mare, dar unii dintre acestea, îndeosebi *m. tumorali, nu au o specificitate suficientă și, în consecință, utilitatea lor în practica medicală este limitată. Tipuri de m.: 1) *M. radioizotopici* sau radiotrasori, care pot fi utilizați ca atare sau pentru marcarea unor molecule. Sin.: trasor. 2) *M. fluorescenti*, molecule sau radicali cu care pot fi marcate o serie de biomolecule (ex.: anticorpi) sau care se fixează specific la nivel celular. 3) *M. de spin* (v.). 4) *M. genetici*, trăsături genotipice sau fenotipice (ex.: o variantă enzimatică) care permit reperarea unui cromozom sau a unei celule. O serie de m. g. permit selecționarea unor clonuri celulare. 5) *M. de membrană* sau de *suprafață* (v.). 6) *M. ai metabolismului osos*, reprezentati, în esență, de fosfatazele alcaline serice, osteocalcina serică și hidroxiprolina urinară. În principiu, pentru fiecare secvență metabolică principală se pot identifica m. specifici. 7) *M. ai hepatitei* (v.). 8) *M. tumorali* (v.). Var.: *marker*.

MARKER CELULAR CD / marquer cellulaire CD / CD cellular marker. V. CD4 și CDS.

MARKER LIMFOCITAR / marquer lymphocytaire / lymphocyte marker. Caracteristică a unei subpopulații limfocitare, de regulă un marker de membrană, care permite determinarea apartenenței unui limfocit la subpopulația respectivă.

MARKER DE RISC / marquer de risque / risk-marker. Caracteristică a unui subiect, frecvent ereditară, uneori dobândită, care indică o probabilitate mare de a fi afectat de o anumită boală.

MARKERI AI HEPATITEI VIRALE / marqueurs de l'hepatite virale / infectious hepatitis markers. Antigeni și anticorpi a căror prezență în semi-sanguin probează existența, în prezent sau în trecut, a unei hepatite virale. În cazul hepatitei A sunt detectați anticorpii anti-HA. Pentru hepatita B, identificarea anticorpilor sau antigenilor a devenit obligatorie în centrele de recoltare a sângelui. În cazul hepatitei B prezintă interes: antigenul HBs (AgHBs), prezent înainte sau în cursul fazei clinice a hepatitei acute; anticorpii anti-HBc, care apar concomitent, dar persistă mai mult timp decât AgHBs; anticorpii anti-HBs, care persistă mult timp. Pentru hepatita C sunt detectați anticorpii anti-HC.

MARKERI DE MEMBRANĂ / marqueurs de membrane / membrane markers. Molecule situate la suprafața unor celule

MASAJ

diverse (în particular elemente figurate din sânge) prin a căror identificare, cu ajutorul *anticorpilor monoclonali, este posibilă o analiză detaliată a stadiului de diferențiere celulară. Ex.:

"tipajul leucocitelor normale sau patologice și evaluarea unor subpopulații limfocitare.

MARKERI DE SPIN / marqueurs de spin / spin labels.

Molecule care conțin grupări *paramagnetice, de cele mai multe ori un radical liber stabil ce poate fi încorporat în anumite regiuni specifice ale macromoleculor sau ale sistemelor macromoleculare (ex.: "membrana plasmatică") studiate. Prin încorporarea m. de s. devine posibil studiul prin spectroscopie de rezonanță paramagnetică electronică, fiind obținute date asupra dinamicii moleculelor din structurile biologice. Ex.: precizarea structurii și localizarea centrilor activi ai enzimelor, dinamica moleculelor lipidice de la nivelul biomembranelor.

MARKERI TUMORALI / marqueurs tumoraux / tumour markers.

Molecule anormale sau molecule normale aflate într-o concentrație anormal crescută în serul sanguin, a căror prezență poate reprezenta o probă asupra existenței și evoluției unor tumori maligne. Gradul de specificitate a diversilor m. t. este variabil. De aceea, eel puțin până în prezent, utilitatea lor a fost probată îndeosebi în urmărirea evoluției și mai puțin în depistarea unor tumori maligne. Tipuri de m. mai utilizați:

1) Proteine embrionare: *antigenul carcinoembrionar (ACE sau CEA) în cancerele de colon și rect; *alfafetoproteina (AFP) în cancerele hepatice și testiculare. 2) Proteine placentare: *gonadotropina corionică umană (HCG) în cancerele de placenta și testiculare. 3) Antigeni extrem de diversi: *antigenul specific prostatic (PSA) în cancerul de prostată; antigenul polipeptidic tisular (TPA); *antigenul CA. 4) Enzime: *fosfataza acidă prostatică (PAP) în cancerul de prostată; *enolaza neurospecifică (NSE) în neuroblastom și în cancerul pulmonar cu celule mici. 5) Hormoni: *caldtonina și *tiroglobulina în cancerul tiroidian diferențiat. *Nota:* pentru abrevieri au fost utilizate **siglele** denumirilor moleculelor în limba engleză.

MARMORIZARE, s. f. / marmorisation, s. f. / marmoration.

[Lot. *marmor, -onis* = *marmura*.] Creșterea considerabilă a densității unui os, o parte mai mult sau mai puțin întinsă a acestuia devenind compactă ca marmura.

MARSUPIALIZARE, s. f. / marsupialisation, s. f. / marsupialization. [Lat. *marsupium, gr. marsipjon* = *punga, bursa*.]

Deschiderea la piele, printr-un orificiu creat operator, a unei colecții purulente sau a unui chist hidatic (îndeosebi hepatic).

MARTOR, s. m. / témoin, s. m. / control. [Lat. *martyr* = *martir*.]

Orice element (semn clinic, fenomen, proces) care poate constitui un termen de comparație pentru relevarea caracterelor altui element. În raport cu domeniile de aplicare: m. biologic, epidemiologic, serologic, chimic.

MARTIAL, adj. / martial, -ale, -aux, adj. / martial. [Lat. *Martialis, de [a Mars, Mortis* = *ziliu rcsioiului*.] Care confine fier sau care este obținut pe baza de fier sau de derivați ai metalului. Ex.: terapie m.

MASA COMUNA SACROLOMBARA / masse commune sacro-lombaire / erector muscle of spine. Sin.: mușchi erector spinal (v. tab. anat. - mușchi).

MASAJ, s. n. / massage, s. m. / massage. [Cf. *massein* = a frământa fi ar. *mussa* = a atinge, a palpa.] Procedeu de stimulare și destindere a mușchilor, de activare a circulației sângelui sau a viscerelor, în scop terapeutic sau profilactic. Au fost descrise diferite tipuri de m., de la procedee empirice la manevre elaborate în funcție de manevrele efectuate (efleu-raj, fricțiune, frământare, bătăre sau tapotaj, vibrație), de structurile abordate (m. circulator, muscular, al țesutului conjunctiv, m. trofic) sau în funcție de scop (combaterea durerilor sau spasmelor, a celulei, obținerea unei relaxări, favorizarea resorbției revarsatelor, menținerea formei fizice etc.).

MASAJ CARDIAC

MASAJ CARDIAC / massage cardiaque / cardiac massage.

Metoda de resuscitare cardiaca utilizata in *stopul cardiorespirator. Poate fi; *m. c. extern* (sau *m. indirect*), prin peretele toracic, si *m. c. intern* (*m. direct*). *M. c. extern* se efectueaza dupa asezarea pacientului in pozitie orizontala, pe un suport dur, prin compresiune ritmica in 1/3 inferioara a sternului, la copii la mijlocul sternului. Frecventa *m. c.* este de 80/min la adulti, 90/min la copii, 120/min la sugari. *M. c.* este una din etapele regulii ABC (de la Airways - eliberarea cailor aeriene, Breath - respiratie artificiala, Circulation - masaj cardiac), la care se adauga DEFG (Drugs - terapie medicamentoasa, ECG, Fluids - lichide, Gaging - evaluare globala a metodei terapeutice).

MASA, s. f. / masse, s. f. / mass (1), table (2). [Lot. *massa* = *masa*,] 1) Marime fizica fundamentala ce caracterizeaza cantitatea de materie continuta de un corp, independent de presiune, temperatura si de starea fizica a corpului respectiv. In fizica clasica, *m.*, ca marime scalara, este aditiva, adica *m.* unui ansamblu de corpuri este egala cu suma maselor corpurilor componente. *M.* se masoara in SI in kilograme (kg). *V.* si greutate. 2) Platforma pe care se aseaza obiecte, se lucreaza: a) *m. de instrumente*; b) *m. de operatie chirurgicala*, cu posibilitati de ridicare si coborare in diferite planuri; c) *m. ginecologica* pentru examenul ginecologic; d) *m. ortopedica* asigura fixarea pacientului intr-o anumita pozitie.

MASA ATOMICA / masse atomique / atomic mass. Masa unui atom masurata in unitati de masa atomica (*u*). Actualmente, masurarea se efectueaza in scala unificata, in care 1 *u* reprezinta 1/12 din masa izotopului carbon 12 (¹²C),

MASA MOLECULARA / masse moleculaire / molecular mass. Suma maselor atomice relative ale tuturor atomilor care intra in compozitia moleculei unui corp compus. Se determina prin metode ciroscopice, pentru lichide sau solide, ori din legea lui Avogadro pentru gaze.

MASA SANGUINA / masse sanguine / blood volume. Expresie incorecta, dar utilizata frecvent in romana si in franceza ca sin. pentru "volum sanguin.

MASCA, s. f. / masque, s. m. / mask. [Ital. *maschera*, de. (a radacina *mask-* = *negru*, *engine obscura*,] 1) Dispozitiv care se poate adapta etans pe figura pentru administrarea sub-stantelor gazoase (oxigen, medicamente). 2) Aspect al fetei:

a) *m. echimotica*, pete rosii punctiforme pe fata, in traumatismele cu compresiune toracoabdominala; b) *m. oboseli* dupa efort intens; c) *m. de graviditate* (*v.*); d) *m. tetanica*, ras sardonice.

MASCA DE GRAVIDITATE / masque de grossesse / mask of pregnancy. Pete pigmentare cu contur neregulat care apar in timpul sarcinii la nivelul fetei. Sin.: cloasma, masca de sarcina.

MASCA DE SARCINA / masque de grossesse / mask of pregnancy. Sin.: masca de graviditate (*v.*).

MASCUL, s. m. / male, s. m. / male. [Lot. *masculus* = *ljdriat*.] In biologie, care apartine sexului fecundant, purtator de celule reproducatoare mai numeroase, mai mid si mai mobile decat ale femeiei. 2) Care este de sex masculin. Obs.: utilizarea termenului cu referire la un barbat are o nuanta peiorativa.

MASCULIN, adj. / masculin, -e, adj. / masculine. [Lot. *masculus* = *masculin*, de. ia *masculus* = *barbat*.] Care apartine sexului masculin, sau poseda caracteristice normale ale unui *mascul.

MASCULINIZARE, s. f. / masculinisation, s. f. / masculinization. [Lat. *masculinus* = *masculin*, de- [a *masculus* = *barbat*.] Aparitia caracterelor sexuale secundare masculine, care este normala la sexul masculin si patologica la sexul feminin. Sin.: virilizare. *V.* si virilism.

MASTOCITOPEXIE

MASCULINOVBLOASTOM, s. n. / masculinovoblastome, s. m. / masculinovoblastoma. [Lat. *masculus* = *masculin*, de. ia *masculus* = *barbat*; *ovum* = *oii* gr. *blastos* = *germe*; -*oma*.] Neoplasm ovarian care simuleaza o structura supra-renală si a carui histogeneza este discutata. Se presupune ca *m.* se dezvolta din fragmente ectopice de suprarenala sau este o varietate de *luteom.

MASETER, s. m. / masseter, s. m. / masseter. [Fr. *mas-seter*, -*eros* = *mupchi masticator*, dt. ia *mastazein* = a ffdncf] *V.* tab. anat. - muschi.

MASIV, adj., s. n. / massif, -ive, adj., s. m. / massive, adj., massif, n. [Lat. *massa* = *masa*.] Denumire comuna pentru:

1) *M. carp/an* (NA: *carpus*): *carp*. 2) *M. facial osos*: craniul facial. 3) *M. tarsian* (NA: *tarsus*): *tars*.

MASOCHISM, s. n. / masochisme, s. m. / masochism. [Leopold van Sacher-Masoch, scriitor austriac, 1836-1895; • *ism*.] Parafilie in cazul careia subiectul nu acceda la satisfactie decat sub efectul unei suferinte proprii de ordin fizic (lovire, ranire, flagelare) sau moral (insulta, umilire). *Flagelarea este procedeuul eel mai frecvent. Prin extensie, *m.* califica toate conduitele in care suferinta este mai mult sau mai putin cautata. Sin.: algolagnie pasiva.

MASTECTOMIE, s. f. / mastectomie, s. f. / mastectomy. [Qr. *mastos* = *sdn*, *mameii*; *ektome* = e^{ctzfe}.] Ablatie chirurgicala a sanului, care poate fi simpla, segmentara, partiala sau radi-cala. Termenul *mamectomie, desi utilizat uneori, nu este corect etimologic. *V.* si operatie Halsted.

MASTICATIE, s. f. / mastication, s. f. / mastication. [Lat. *masticare* = a *mesteca*.] Proces fiziologic mecanic si fizico-chimic de sfaramare a alimentelor solide in cavitatea bucala, amestecarea acestora si formarea bolului alimentar. *M.* se efectueaza cu ajutorul dintilor, incisivii si caninii actionand prin taiere si dilacerare, iar molarii prin zdrobire si macinare. Centrul de control al *m.* se afla in trunchiul cerebral, dar procesul are la baza reflexul masticator. *M.* este primul timp al digestiei, pe care o favorizeaza indeosebi prin cresterea su-prafetei de contact cu enzimele digestive. Pierderea partiala a functiei masticatorii se apredaza prin calculul *coeficientului masticatoriu.

MASTITA, s. f. / mastite, s. f. / mastitis. [Qr. *mastos* = *son*, *mameCa*; -1(0).] Denumire generica care grupeaza toate afectiunile inflamatorii ale *mamelei. *M. carcinomatoasa* este o forma pseudoinflamatorie a cancerului mamar, observata la femeia tanara in timpul sarcinii sau al perioadei de alaptare. Se manifesta prin inflamatie acuta a glandei mamare in in-tregime, cu evolutie spontana spre exitus in cateva saptamani sau luni. *M. totals*, flegmon difuz care invadeaza mamela in totalitate. Sin.: panmastita.

MASTOCIT, s. n. / mastocyte, s. m. / mast cell. {Cjerm. *Mast* = *aliment*; gr. *kytos* = *ceiua*.] Tip de 'histicoc care exista in mod normal in tesutul conjunctiv din ganglionii limfatici, splina si maduva osoasa. *M.* are forma rotunjita sau poligonala, cu diametrul de circa 25-30 urn, nucleu mare si neregulat si granulatii metacromatice cu dimensiuni variabile. Granulatii au rol de sinteza a unor mediatori chimici (ex.: histamina, he-parina, acid hialuronic). *M.* deriva din celule nediferentiate ale tesutului reticuloendotelial. Unii autori considera celulele des-crise anterior *m. feu/are* si denumesc *m. sanguine* polinu-clearle bazofile.

MASTOCITOM, s. n. / mastocytome, s. m. / mastocytoma. [Cjerm. *Mast* = *aliment*; gr. *kytos* = *cdittd*; -*oma*.] Aglomerare de *mastocite sub forma unui infiltrat celular cutanat, comuna la caine si rara la om. *M.* este o leziune tipica in 'urticaria pigmentara.

MASTOCITOPEXIE, s. f. / mastocytopenie, s. f. / mastocytopenia. [Cjerm. *Mast* = *aliment*, gr. *kytos* - *celuias* *pexis*

MASTOCITOZA

= *ju(are.)* Proprietatea *mastocitelor de a fixa calciul, ca ^i alte substante (plumb, fier etc.).

MASTOCITOZA, s. f. / mastocytose, s. f. / mastocytosis. [*<^erm. Mast = aliment; gr. kytos = celulo, -oza.*] Termen generic pentru grupul de boli caracterizate prin infiltrarea *mastocitelor m tesuturi sau, uneori, la nivelul unor organe. M. cuprind: *m. difuza si sistemica, *mastocitomul, "urticaria pig-mentara si unele "telangiectazii.

MASTOCITOZA DIFUZA / mastocytose diffuse / diffuse mastocytosis. Afectiune caracterizata prin Ingrosarea pielii, lichenificarea, *eritrodermie generalizata si prurit intens, urmare a infiltrarii tegumentelor cu *mastocite. In copilarie m. d. este asociata frecvent cu *m. sistemica.

MASTOCITOZA SISTEMICA / mastocytose systemique / systemic mastocytosis. Boala caracterizata prin existenta de infiltrate alcatuite din *mastocite, situate In tesuturile non-cutanate, uneori asociate cu leziuni cutanate. Infiltratele afecteaza de obicei ficatului, splina, oasele, ganglionii limfatici si tractusul gastro-intestinal. V. si mastocitoza difuza.

MASTODINIE, s. f. / mastodynie, s. f. / mastodynia. \Cjr. **mastos = son, mamda; odyne = durere.** Sensatie de tensi-une dureroasa la nivelul glandelor mamare, spontan si la pal-pare. M. este un simptom In multe afectiuni: dezechilibru hormonal estrogeni-progesteron, afectiune locala a glandei mamare, dar poate aparea si In relatie cu menstrele.

MASTOGRAFIE, s. f. / mastographie, s. f. / mastography. \Cjr. **mastos = sdn, momelil; graphein = a scrie.** Termen con-siderat uneori, In mod gresit, sin. cu *mamografie. In reali-tate, m. cuprinde, pe langa mamografia propriu-zisa, *pneu-momastografia si *galactografia.

MASTOIDA, s. f. / masto'ide, s. f. / mastoid. NA: processus mastoideus. [Qr. **mastos = sdn, mamda; eidos = forma.**] Partea postero-inferioara a osului temporal, situata posterior conductului auditiv extern. Are forma de piramida, cu baza situata cranial si varful caudal. Partea sa inferioara se pre-lungeste cu apofiza mastoidea, la nivelul careia se afla celulele mastoideene umplute cu aer. Un conduct osos, *aditus ad antrum*, face sa comunice Intre ele celulele mastoideene cu casa timpanului, favorizand patrunderea In mastoidea a unei infectii otice. V. si mastoidita. V. si tab. anat. -oase.

MASTOIDECTOMIE, s. f. / mastoidectomie, s. f. / mastoidectomy. [Qr. **mastos = son, mamda; eidos = forma., ektome = e'cizie.**] Interventie chirurgicala care consta In trepanatia si *evidarea *mastoidei prin exereza sau deschi-derea grupelor de celule mastoideene.

MASTOIDITA, s. f. / mastoidite, s. f. / mastoiditis. [C.r. **mastos = sdn, mamda, eidos = forma; -ita.**] Inflamatie mucoasei apofizei mastoide, In general complicatie a otitei medii supu-rate acute sau cronice. Trebuie considerata un abces si, deci, trebuie deschisa si drenata prin trepanatie.

MASTOLOGIE, s. f. / mastologie, s. f. / mastology. [Cfr. **mastos = sdn, mameia; logos = ftiinta.**] Studiul sanului normal si patologic. Sin. (incorect): senologie.

MASTOPATIE, s. f. / mastopathie, s. f. / mastopathy. [Qr. **mastos = sdn, marndCi; pathos = 6oailL**] Once afectiune a glandei mamare.

MASTOPEXIE, s. f. / mastopexie, s. f. / mastopexy. \Cjr. **mastos = sdn, mametd; pexis = frlare.** Procedeu de fixare chirurgicala a sanilor ptozati, utilizand ca mijloc de suport aponevroza muschilor mari pectorali.

MASTOPLASTIE, s. f. / mastoplastie, s. f. / mammoplasty. [Eft. **mastos = sdn, mamefa; plastos = moddat, de- (a plas-sein = a forma, a moitda.)**] Sin.: mamoplastie (v.).

MASTOPTOZA, s. f. / mastoptose, s. f. / mastoptosis. [Sfr. **mastos = sdn, maindil; ptosis = cadere.**] *Ptoza a glandelor

MATRICE EXTRACELULARA

mamare care apare fie In relatie cu o scadere ponderala accentuata, fie In cazul sanilor cu volum foarte mare, cand se poate asocia cu o eczema de tip "intertrigo. **MASTOZA, s. f. / mastose, s. f. / mastosis.** [Gfr. **mastos = sdn, ma-melo; oza.**] Denumire generica pentru diverse afeduni benigne neinflamatorii ale sanului care sunt "chisturile sanului, *boala chistica a mamelei. **MASTURBARE.** Var. pentru masturbatie (v.). **MASTURBATIE, s. f. / masturbation, s. f. / masturbation.** [Lat. **masturbari = a practica masturbatul, de. ia menus = mdnd, stuprare = a viola., a. ya.ngan**] Provocarea orgasmului prin autoexcitarea, de obicei manuala, a organelor genitale externe. Var.: masturbare. V. si onanie.

MATERIAL, adj., s. n. / materiel, -elle, adj., s. m. / material. [Lat. **materialis = material, de ia materia = materie.**] 1) Care se refera la materie, la substanta; obiectiv. 2) Materii prime sau semifabricate din care se realizeaza: amprente dentare, proteze (In ortopedie, chirurgie, stomatologie etc.). V. si bio-material.

MATERIAL IMUNOREACTIV / materiel immunoreactiv / cross-reacting material. O enzima non-funcionala care poate reactiona cu un anticorp dirijat tnpotriva unei enzime normale.

MATERII FECAL / feces, s. f. pi. / f(a)eces, excrement. [Lat. **materia = mate-rie.; faex, faecis = reziuuuri, restliri.**] Deseuri rezultate In urma digestiei. M. f. tranziteaza intestinul gros si se acumuleaza In rect, pentru a fi eliminate periodic, prin *defecatie (normal 80-200 g/24 ore). Includ bacterii, celule intestinale exfoliate, secretii si reziduuri alimentare. Sin.: excre-mente.

MATERN, adj. / maternal, -elle, adj. / maternal. [Lat. **mater-aus = mater, de. ia mater, -tris = mama.**] Propriu mamei, care evoca mama.

MATERNITATE, s. f. / maternit6, s. f. / motherhood (1), maternity (2). [Lat. **materniis = mater, de. ia mater, -tris = mama.**] 1) Starea, calitatea de a fi mama. 2) Spitalul, clinica In care nasc femeile.

MATISARE, s. f. / epissage, s. m. / splicing. Proces prin care *intronii transcrisi In moleculele de ARN eterogen sunt excizati si eliminati, In timp ce *exonii sunt reuniti, rezultand moleculele de ARN matur. Sin.: episaj.

MATITATE, s. f. / matite, s. f. / dullness. Vr. **matite, &tI Cat. matius, de ia maditus, partici-piui trecut al Vtrbulw madere = a fi umed.**] Rezultat al examenului clinic obiectiv si anume al *percutiei, care consta Intr-un sunet caracteristic (tonalitate crescuta, intensitate mare, lipsit de rezonanta). M. se obtine, In mod fiziologic, la nivelul organelor pline (m. car-diac, m. hepatica, m. splenica), iar In patologie, la nivelul unor organe care In mod normal sunt sonore (ex.: m. in pneumonii, m. In pleurezii).

MATRICE, s. f. / matrice, s. f. / template (1), matrix (2-5). [Lat. **matrix, -ids = animal de reproducie, uter**] 1) Lant pre-existent de ADN pe tiparul caruia se va sintetiza, printr-un proces enzimatic complex, ADN sau ARN. 2) In matematica, dispunerea unor numere In coloane si linii. 3) Tesut embrio-nar care schiteaza modelul viitorului tesut matur. 4) Substanta intercelulara a unui tesut (tesut cartilagos). 5) *M. citoplas-matica fundamentala*, partea nediferentiata a mitocondriei etc.

MATRICE EXTRACELULARA / matrice extracellulaire / extracellular matrix. Retea complexa de macromolecule extracelulare, prin intermediul careia majoritatea celulelor din organism sunt dispuse In tesuturi. M. e. consta, In esenta, dintr-o retea de proteine fibroase dispuse Intr-un gel hidratat de polizaha-ride. Componentele majore ale m. sunt: *fibronectina, *vitro-nectina, *colagenul, *proteoglicanii, *laminina si "trombospon-dina. Roluri ale m. e.: stabilizator al structurii fizice tisulare

MATRICE UNGVEALA

(„dei” biologic universal), reglare a comportamentului celulelor cu care se afla în contact, prin influențarea dezvoltării, migrării și proliferării celulare.

MATRICE UNGVEALA / matrice unguale / matrix of nail. NA: *matrix unguis*. Tesutul constituit din derm, care susține structural unghia, denumit și patul ungueal. Termenul este utilizat și pentru porțiunea care asigură creșterea unghiei.

MATURARE. Var. pentru maturatie (v.).

MATURAREA LIMFOCITELOR / maturation des lymphocytes / lymphocyte maturation. Transformarea progresivă a limfocitelor care nu posedă încă receptori specifici, în celule imuno-competente, având la origine un *clon. Astfel, pornind de la celulele susă ale maduvei osoase, *limfocitele pro-B se transformă în *limfocite pre-B, *limfocite B imature, *limfocite B mature și, în final, în *plasmocite. Pornind de la celulele susă din maduva osoasă care au migrat în *timus, se diferențiază *timocitele folosind în limbajul curent ca sinonim pentru vârsta adultă (cu referire, deopotrivă, la vârsta fizică și la cea psihologică).

MATURATIE, s. f. / maturation, s. f. / maturation. [Lat. *maturare* = a coace, de la *maturus* = coapt, matur.] Procesul atingerii unei dezvoltări depline. Termenul se utilizează deosebi cu referire la dezvoltarea *ovulului, care ajunge apt pentru fecundatie. Var.: maturare.

MATURITATE, s. f. / maturité, s. f. / maturity. [Lat. *matu-ritas, -atis* = coacere, maturate., de la *maturare* - o coace. fi *maturus* = coapt, matur.] 1) Stare care corespunde apogeei evolutive al unei structuri. Ex.: eritrocit matur, ajuns la m. 2) Termenul este folosit în limbajul curent ca sinonim pentru vârsta adultă (cu referire, deopotrivă, la vârsta fizică și la cea psihologică).

MAXILA, s. f. / maxillaire supérieure / maxilla. [Lat. *maxilla* = *maxCar.*] V. tab. anat. - oase.

MAXILAR, adj., s. n. / maxillaire, adj., s. m., machoire, s. f. / maxillary, adj., jaw, n. NA: *maxilla, pi. maxillae.* [Lat. *maxillaris, de (a maxilla = mca(i)(ar. \ 1)*] Referitor la maxilare. 2) Fiecare din cele două oase m.: m. *inferior* (denumit și mandibula) și m. *superior*. V. tab. anat. - oase.

MAXILAR INFERIOR / maxillaire inférieur / mandible. Sin.: mandibula. V. tab. anat. - oase.

MAXILAR SUPERIOR / maxillaire supérieur / maxilla, upper jaw. V. tab. anat. - oase și sinusurile fetei.

MAXILITA, s. f. / maxillite, s. f. / maxillitis. [Lat. *maxilla* = *mwyiar*; -ltd.] Osteita a maxilarelor.

MAXILOFACIAL, adj. / maxillo-facial, -ale, -aux, adj. / maxillo-facial, [Lat. *maxilla* = *mwyilw*, *facies* = *fat-a.*] Care aparține maxilarelor și fetei.

MAXILOMANDIBULAR, adj. / maxillo-mandibular, adj. / maxillomandibular. [Lat. *maxilla* = *maJfiar*; *mandibula* = *mwyiar inferior, de (a mandere = a mesteca.*] Care aparține maxilarelor inferioare (mandibula) și superioare.

MAXILOTOMIE, s. f. / maxillotomie, s. f. / maxillotomy. [Lat. *maxilla* = *ma^llar*; *gr. tome = taiere., sectiune, de (a temnein = a tdia.*] Sectiune chirurgicală a maxilarului superior, pentru aducerea în poziția intenționată de operator.

MAXIMUM, s. n. / maximum, s. m. / maximum. [Lat. *maximus, superlativ de la magnus = mare.*] 1) Cel mai mare efect posibil; cea mai mare cantitate. 2) Valoarea cea mai mare pe care o ia o funcție. V. și minimum.

MADUVA OSOASA / moelle osseuse / bone marrow. NA: *medulla ossium*. Tesut *hematopoietic (m. ros:e) sau bogat în celule adipoase (m. *galbena*) prezent în oasele lungi (median) și în oasele late. Aspectul microscopic (culoare) și com-poziția variază cu vârsta: m. *rosie* este bogată în celule conjunctive tinere și este prezentă la fetus 91 la copil, la adult

MANA

persistând doar în corpul vertebrelor, stern, coaste, ilion, oasele bazei craniului; m. *galbena* este prezentă în oasele lungi, la vârsta adultă.

MADUVA SPINARII / moelle epiniere / spinal cord. NA:

medulla spinalis. Parte a sistemului nervos central, situată în canalul rahidian care la adult măsoară 42-45 centimetri. Se întinde de la nivelul bulbului rahidian (marginea superioară a atlasului), până la nivelul celei de-a doua vertebre lombare, unde se termină prin *filum terminale*. De o parte și de a alta am. s. se găsesc radacinile anterioare motorii și cele poste-rioare senzitive ale nervilor rahidieni. Structura internă este formată din substanța cenușie și substanța albă. Substanța cenușie este dispusă central, în jurul canalului endimar, având forma literei H. Substanța albă este dispusă sub forma de cordoane. Fata anterioară prezintă pe linia mediană *santui median anterior* care separă cele două *cordoane medulare antero-laterale*. Fata posterioară prezintă *santui simetric median posterior* separând cele două *cordoane posterioare*. Cordoanele antero-laterale sunt constituite din fascicule de substanță albă situată între *santui median anterior* și *cornul posterior* corespunzător. Cordoanele posterioare cuprind fascicule de substanță albă situată între *santui median posterior* și *cornul posterior* corespunzător. *Substanța cenușie* prezintă: un *corn anterior* (dreptunghiular, pereche și simetric, înconjurat de cordonul antero-lateral), care este sediul unor centri somato-motori, și un *corn posterior*, care separă cordoanele posterioare de cele antero-laterale, fiind sediul unor centri visceromotori.

MADUVA, s. f. / moelle, s. f. / marrow. NA: *medulla, pi. medullae.* [Lot. *medulla* = *maduva.*] Tesut care reprezintă partea centrală a unui organ. Termenul se referă deosebi la: *m. spinării, *m. osoasă.

MANUSA, s. f. / gant, s. m. / glove. [Lat. *menus* = *mand*;

-usa.] Obiect din bumbac, latex sau cauciuc utilizat pentru protecția mâinilor persoanei care execută anumite operații sau examene pe un bolnav, ca și împotriva contaminării microbiene sau radioactive. În acest ultim caz m. au o compoziție particulară, de ex., contin plumb dacă sunt utilizate în lucrul cu substanțe radioactive.

MARGARITAREL, s. n. / muguet, s. m. / thrush. [T^wy., *margaritari* = *per[d, mdyaritar; -el.*] Sin.: muguet (v.).

MARIME, s. f. / grandeur, s. f. / size. [Lat. *mas, mars* = *bitriattsc, curajos; -ime.*] Orice proprietate măsurabilă a unui obiect, material, organ, organism. M. se evaluează prin "masurare.

MASEA, s. f. / molaire, s. T. / molar. NA: *dens molaris.* [Lat. *maxilla* = *ma^var*] Sin.: molar (v.).

MASURARE, s. f. / mesurage, s. m. / measurement. [Lat. *mensura* = *masura, de. ia mensurare = a masura.*] Acțiunea de a masura. M. se efectuează comparând mărimea de măsurat cu o mărime de referință, numită unitate de măsură. Rezultatul m. este un număr care exprimă de câte ori este cuprinsă unitatea de măsură în mărimea dată. În medicina se măsoară diferitele regiuni și zone ale organismului și, în mod deosebit, cu ajutorul unui compas, toracele (toracometrie) și pelvisul (pelvimetrie).

MATANII COSTALE / chupelet costal / rachitic rosary. [S. *metanija* = *m&tanie., (at. costa = coasta.*] Serie de nodozități proeminente observate la unirea coastelor cu cartilajele costale, la copiii bolnavi de *rahitism. M. c. se dispun în două siruri moniliforme, în afara sternului, simetrice.

MANA, s. f. / main, s. m. / hand. NA: *manus.* [Lat. *manus* = *mdna.*] Partea distală a membrului superior, organ prehen-sil și al simțului tactil. Cuprinde o fată anterioară, palma, la nivelul careia se află *eminentele tenară și hipotenară, și o

MANA CUBITALA

fata posterioara, dosul mainii. Scheletul sau este alcătuit din case carpiene (8), metacarpiene (5) si falange (14). Aspectul m. are valoare semiologica Intr-o serie de stari patologice:

1) *M. acromegalica*, groasa, larga, „In lopatica”, cu degete groase si boante. 2) *M. balanfa*, ale carei miscari active sunt imposibile din cauza laxitatii ligamentare, lipsei carpului, paraliziei totale a muschilor sau sectiunii tuturor tendoanelor. 3) *M. cubitala*, devierea Inauntru a axului m., m paraliza de nerv cubital. 4) *M. „m gheara”*, v. mana „In grifa”. 5) *M. „m gat de lebada”*: la ridicarea antebratului, m. cade In jos, reali-zand un aspect de „gat de lebada”, In leziunile nervului radial. 6) *M. „in grifa”*, „In gheara”, In paralizile muschilor interososi si lombricali; ca urmare, se produce hiperextensia primelor falange, cu flexiunea ultimelor doua. 7) *M. hipota-lamica*, cu flexiunea tuturor degetelor, exceptand unul singur - index sau medius, In leziuni ale carefurului hipotalamic. 8) *M. indicatoare*, In paraliza nervului median, cand primile falange ale policelui si indexului nu se pot flexa; ramanand Intinse, dau aspectui indicarii unei directii. 9) *M. Jnghetata*, fixa, atribuita initial isteriei, consta In contractura degetelor, stranse In extensie unele contra altora, cu anchiloză, atrofie musculara si tulburari vasomotorii si trofice; poate fi observata dupa traumatisme minime ate m. sau ale articulatiei pumnului, urmate de reflexe simpatice. 10) *M. „In lomietă”*: In unele forme de reumatism cu osteoliza, degetele sunt foarte mobile si pot fi alungite sau scurtate pasiv, falangele par a intra unele In altele ca elementele unei lorniete (binoclu de teatru). 11) *M. „de maimuta”, simiana*, diformitate din cauza paraliziei tuturor nervilor; m. este In flexie, cu degetele usor Indoite, policele pierzand abductia si opozitia, cu eminentele tenara si hipotenara sterse. 12) *M. de mamos* sau *m. lui Trousseau*, sin. semn Trousseau (v.). 13) *M. plata*, total atrofiata si inerta, observata In paralizile asociate de nerv median si radial.

14) *M. „de predicator”*, in atrofia muschilor flexori ai degetelor si ai mainii, ceea ce duce la dominarea actiunii tonice a muschilor extensori si ded la hiperextensia m.: apare In paralizile nervilor median si cubital, cu integritatea nervului radial.

15) *M. radiala*, devierea axului m. In afara. 16) *M. „de schelet*, aspect emaciat al m. In paraliza nervului cubital, cu atrofii ale adductorului policelui si muschilor interososi. 17) *M. scobita* apare cand se cere bolnavului sa departeze degetele, In coree sau atetoza (*m. scobita tonica*) sau In leziuni piramido-dale (*m. scobita paretica*). 18) *M. simiana*, v. mana „de maimuta”. 19) *M. stramba congenitala*, diformitate congenitala a m. 20) *M. stramba radiala*, devierea m. In afara, din cauza unor diformitati ale radiusului sau In absenta acestuia. 21) *M. succulenta Marinescu*, In siringomielle, In unele cazuri de *miopatie si In *hemiplegiile cronice, Indeosebi la nivelul fetei dorsale a m. si la nivelul primelor falange, coexistand adesea cu atrofia muschilor din cauza unor tulburari trofice; apar un edem dur al tesutului subcutanat si piele lucioasa. 22) *M. talamica*, cu flexia usoara a primelor falange si hiperextensia ultimelor doua, si rasfirarea degetelor Intr-o pozitie de denive-lare unele fata de celelalte, In sindromul talamic. 23) *M. in trident*, In acondroplaa, cand degetele sunt scurte si umflate la baza lor, ceea ce provoaca departarea extremitatilor unele In raport cu altele.

MANA CUBITALA / main cubitale / benediction hand, ulnar hand. V. mana (3)

MANA In LORNIETA / main en lorgnette / opera-glass hand. V. mana (10).

MANA DE MAIMUTA / main de singe / monkey hand. V. mana (11).

MANA DE PREDICATOR / main de predicateur / preacher's hand. V. mana (14).

MECONIU

MANA SUCULENTA MARINESCU / main succulente de Marinesco / Marinesco's succulent hand. [Cheorghc *Marinescu*, nwtotog wmdn, profesor Ca 'Bucurefti, 1863-193S.] V. mana (21).

MEAT IN TRIDENT / main en trident / trident hand. V. mana (23).

MDR / MDR / MDR. [Acronim engl. pentru *Multi-Dnig Resistance*. = rezistenfd mu[tip]d la. medica.me.nte.] Gena care codifica o glicoproteina membranara ce joaca un rol de pompa refulanta fata de substantele straine (medicamente). Ampli-ficarea acestei gene In cursul chimioterapiei anticanceroase determina rezistenta celulelor la medicamentele utilizate.

MEAT, s. n. / meat, s. m. / meatus. NA: meatus. [Lot. *meu-tus* = *trecere, cote.*] 1) In sens general, orificiul unui conduct. Este utilizat Indeosebi cu referire la orificiul intravezical al ure-trei [m. *uretral*]. 2) Cu sensul de deschidere, zona de trecere, denumeste, la nivelul foselor nazale, spatiul cuprins 'intre cornet si peretele extern al acestuia.

MEATOSCOPIE, s. f. / m6atoscopie, s. f. / meatoscopy. [Lat. *meatus* = *trecere, cole*; gr. *skopia* = i.^ammare., it la *skopem* = a ve.de.a, a u(amina.) Examinarea instrumentala a unui "meat. Ex.: m. ureterala, m. uretrala.

MEATOSOMIE, s. f. / meatosomie, s. f. / meatosomy. [Lat. *meatus* = *trecere, cafe*; gr. *soma, -atos* = Corp.] Cura operatorie a stenoziei de "meat uretral.

MEATOTOMIE, s. f. / meatotomie, s. f. / meatotomy. [Lat. *meatus* = *trecere., cale*, gr. *tome* = *tdie-re., sectiune., de la tem-nein* = a taia..] Interventie chirurgicala care consta In incizia peretelui unui *meat, In scopul largirii sale (In cazul obstructarii sau al retractiei acestuia). Ex.: m. uretrala.

MECANICA, s. f. / mecanique, s. f. / mechanics. [Lat. *mechanicus* = *mecanic, din gr. mekhanikos, mekhamke, lit la mekhtine* = *mafina,*] Stiinta miscarii corpurilor materiale. *M. corpului uman* are aplicatii In prevenirea si corectarea deficiencelor legate de postura. V. si biomecanica.

MECANISM, s. n. / mecanisme, s. m. / mechanism. [Gjr. *mekhane* = *mafina; -ism.*] 1) Structura unei masini, a unui aparat. 2) Elementele oomponente ale unui sistem functional, ale unui proces si modul lor de actiune. Tipuri: a) *m. autoimun*, formarea de autoanticorpi pentru antigeni proprii; b) *m. nasterii*, ansamblul miscarilor imprimate fatului In cursul trecerii prin regiunea pelvigenitala; c) *m. mentale*, de organi-zare a operatiilor mentale, de franare a dorintelor; d) *m. de reglare sistemica* regleaza circulatia sanguina locala.

MECANOGRAMA, s. f. / m6canogramme, s. m. / mechanogram. [Gfr. *mekhane* = *mapina!* *gramma* = *inscriere.*] Denumire generica pentru Inregistrarea miscarilor sau a fenomenelor vibratorii de la nivelul unui organ sau al unei regiuni din organism. Ex.: *apexocardiograma, *flebograma, *fonocardiograma, *sigmograma.

MECANORECEPTOR, s. m. / mecanorecepteur, s. m. / mechanoreceptor. [C^r. *mekhane* = *mafina.*; Cat. *receptus, it la recipere* = a primi^ Grup de celule care raspunde la stimuli mecanici, ca presiunea si deformarea tesutului, prin generarea unui impuls Intr-un nerv senzorial. Receptorii tac-tili, proprioceptorii si receptorii auditivi si ai echilibrului fac parte din aceasta clasa.

MECANOTERAPIE, s. f. / mecanotherapie, s. f. / mechano-therapy. [Qr. *mekhane* = *mafina; therapeia* = *tra.tamen.t, lie la therapeuein* = a ingrijii.] Ansamblu de metode de recu-perare a motilitatii articulare si de tonifiere musculara, In cadrul carora se utilizeaza o aparatura adecvata fiecarui segment sau chiar miscari.

MECONIU, s. n. / meconium, s. m. / meconium. [Lat. *meconium, gr. mekonion* = *sue (Ce. mac; esfcree.mf.nteie nou-ntts-*

MEDIA

cuffioT.} Denumirea primelor materii intestinale pe care nou-nascutul le expulzeaza In primele zile dupa nastere si care au un aspect caracteristic: culoare brun-verzui, consistenta moale-pastoasa (macroscopic sunt asemanatoare sucului de mac). Sunt alcatuite din grasimi, mucus si bila.

MEDIA, s. f. / media, s. f. / tunica media. NA: tunica media. [Lot. *medius* = situat la mijloc.] *Tunica medie a peretelui arterelor sau venelor, situata Intre intima si tunica externa. Este alcatuita din straturi de tesut elastic si muscular In pro-portii variabile.

MEDIACALCINOZA, s. f. / mediocalcinoze, s. f. / mediocalcinosos. [Lat. *medius* = situat la mijloc; *calx, calcis* = var, caiciu; *-oza*.] Sin.: mediocalcoza (v.).

MEDIACALCOZA, s. f. / mediocalcoze, s. f. / Monckerberg's arteriosclerosis. [Lat. *medius* = situat Ca mijloc; *calx, cal-cis* = var, colon, *-ozd*.] Forma de scleroza arteriala caracte-rizata prin degenerescenta si calcificarea fibrelor musculare ale tunicii medii arteriale. Este frecvent asociata cu un *aterom si poate aparea Indeosebi la diabetici. Sin.: mediocalcinoza.

MEDIAL, adj. / medial, -ale, -aux, adj. / medial. NA: medi-alis. [Lat. *medius* = situat la mijloc.] Mai aproape de axul de simetrie al corpului uman . Ex.: menisc m. sau menisc intern. V. intern.

MEDIAN, adj. / median, -e, adj. / median. [Lat. *medianus* = de la mijloc, de la *medius* = la mijloc.] Care este situat la mijloc. Ex.: "nerv m., lob m. tiroidian.

MEDIANECROZA, s. f. / m6dianecrose, s. f. / medial necrosis. [Lat. *medius* = situat la mijloc; gr. *nekrosis* = mortifi-care, de (a nekros = moarte.) Necroza "mediei arterelor elas-tice. Necroza mediei aortei determina *disectia aortica. Var.: medionecroza.

MEDIANECROZA CHISTICA IDIOPATICA / medianecrose kystique idiopathique / cystic medial necrosis, medio-necrosis aortae idiopathica cystica. Proces patologic de acumulare In treimea externa a 'mediei arterelor elastice, cu deosebire In aorta, a unei substante cromatofile, acelu-lara, In focare minuscule. Rezulta o dislocare a structurilor elastice si musculare, care determina constituirea de pseudochisturi lacunare diseminate, ce pot fi la originea unei *disectii arteriale sau a unui 'anevrism disecant.

MEDIASTIN, s. n. / mediastin, s. m. / mediastinum. NA: mediastinum. [Lat. *medievaiQ mediastinum, din [at. medi-astmus* = care. se tine la mijloc, de. la *medius* = situat la mijloc, *stare* = a sta, a se fine..] Regiune mediana a toracelui, situata Intre regiunile pleuropulmonare, plastronul sternal si coloana vertebrala dorsala. La nivelul m. se afla: inima, vase-le man, traheea si bronhiile extrapulmonare, esofagul, canalul toracic, numeroase vase limfatice, timusul sau relicvele sale, ganglioni simpatici si nervi. Se disting: 1) *M. anterior* (NA: *cavum mediastinale anterius et medius*), portiunea m. situata anterior unui plan frontal care trece prin bifurcatia traheei. M. a. contine cordul, croza aortica, cele doua vene cave, ves-tigiile timusului si pediculii pulmonari. 2) *M. posterior* (NA: *cavum mediastinale poster/us*), portiunea m. situata posterior fata de un plan frontal care trece prin bifurcatia traheei. M. p. contine traheea, esofagul, portiunea descendenta a aortei toracice, venele azigos si canalul toracic.

MEDIASTINITA, s. f. / mediastinite, s. f. / mediastinitis. W. *ttiwoiogia temenuiui mediastin; -itd.*] Inflatie a diferitelor tesuturi ale "mediastinului, eel mai frecvent de natura infectioasa.

MEDIASTINOGRAFIE, s. f. / mediastinographie, s. f. / medi-astinography. [1[^]. *etinoiogia termenului mediastin; gr. eraphein* = a scrie.] Explorare radiologica a mediastinului In scopul vizualizarii organelor infra mediastinale. Se poate efec-

MEDICINA BREVETELOR

tua radiografic, radioscopic sau tomografic, dupa insuflarea cu aer a spatiului mediastinal, de obicei transtraheal.

MEDIASTINOPERICARDITA, s. f. / m6diastinop6ricardite, s. f. / mediastinopericarditis. [1[^]. *etimo[ogia te.rmi.miui mediastin; gr. peri* = in jurui; *kardia* = inimd; *-ita*.] Pericardita cu adeziuni extinse de la pericard la mediastin.

MEDIASTINOSCOPIE, s. f. / m6diastinoscopie, s. f. / medi-astinoscopy. [V. *e-timoCogia termenuCui mediastm; gr. skopia* = e.laminare., de la *skopein* = a vedea, a uyimina.] Examinare endoscopica a mediastinului.

MEDIASTINOTOMIE, s. f. / m6diastinotomie, s. f. / medi-astinotomy. [1[^]. *etimoCogia te.rme.nutui mediastin; gr. tome* = taiere., *sectiune, de la lemnein* = a taia] Nume generic pen-tru interventiile chirurgicale care au drept scop abordul organelor intramediastinale prin deschiderea *mediastinului. *M. anterioara* se realizeaza prin resectia mai mult sau mai putin Intinsa a sternului si a cartilagiilor costale. *M. posterioara* se realizeaza prin resectie costala.

MEDIAT, adj. / mediat, -e, adj. / mediate. [Lot. *mediare* = a fi la mijloc, de. la *medius* = la mijloc.] Fenomen, proces, metoda care se produce indirect, printr-un intermediar. Ex.: auscultatia m. cu stetoscopul.

MEDIATOR, s. m. / mediateur, s. m. / mediator. [Lat. *mediator, -oris* = mediator, intermediar, de la *mediare* = a fi la mijloc si *medius* = [a mijCoc.] Denumire generica pentru o substanta (sau o molecula) care intervine, direct sau indirect, In desfasurarea unui proces fiziologic sau (mai rar) patologic. Cele mai cunoscute molecule de acest tip sunt "neuromedia-torii. Ex. de m. ce intervin In procese patologice: *histamina si *eicosanoidele In *inflamatie.

MEDIC, s. m. / medecin, s. m. / physician. [Lat. *medicus* = medic.] Persoana care, pe baza studiilor medicate atestate de o diploma, practica *medicina. Diploma de m. trebuie sa fie recunoscuta In tara unde m. exercita dreptul de libera practica. Practica In diferite domenii specializate ale medicinei este posibila dupa ce m. sustine concursuri si efectueaza stagii, Incheiate cu examene. Practica medicinei Intr-o alta tara decat aceea In care medicul a efectuat studiile impune, de regula, recunoasterea diplomei de m.

MEDICAMENT, s. n. / medicament, s. m. / drug, medicament. [Lat. *medicamentum* = Ceac, medicament.] Substanta sau amestec de substante care prezinta proprietati curative sau preventive In cazul unor boli umane sau animate, ca si orice produs care poate fi administrat la om sau la animal In vederea stabilirii unui diagnostic medical sau a restaurarii, corectarii si modificarii functiilor organice ale acestora. Intro-ducerea pe piata a m. se supune unor directive complexe, variabile de la tara la tara. V. si drog.

MEDICAMENT SUB FORMA LIBERA / medicament sous forme libre / unbound drug. Se numeste forma libera fractiunea de m. nelegata de proteinele serice. In primul rand (si uneori exclusiv) doar forma libera trece In tesuturi prin difuziune si este eliminata.

MEDICAMENTE GENERICE / medicaments generiques / generic drugs. Specialitati farmaceutice similare si recunos-cute ca echivalente ale m. princeps, de baza, care nu mai sunt protejate printr-un brevet.

MEDICATIE, s. f. / medication, s. f. / medication. [Lat. *medi-catio, -onis* = medicare.] Utilizarea sistematica a unui sau a mai multor agenti terapeutici cu indicatie bine determinata, In scopul ameliorarii sau disparitiei unui simptom, unei dis-functii, unei anomalii organice sau biologice, sau al vindecarii unei boli.

MEDICINA BREVETELOR / medecine des brevets / patent medicine. Domeniu al m. care cuprinde legi si reguli de pro-

MEDICINA CATASTROFELOR

tectie a brevetelor medicale (medicamente, tehnici) ca si metodele aplicatiilor acestora 'in m.

MEDICINA CATASTROFELOR / medecine des catastrophes / disaster medicine. Aplicatie a *m. de urgenta, pusa In serviciul comunitatii In cazul unor catastrofe naturale sau provo-cate de actiuni ate oamenilor. Primul obiectiv al m. c. este salvarea vietii persoanelor expuse si acordarea de asistenta medicala calificata si prompta subiectilor afectati. Eficienta m. c. depinde de mijloacele existente si de organizarea perfecta a actiunilor m caz de catastrofe.

MEDICINA MEDIULUI / medecine d'environnement / environmental medicine. Ramura a m. care are ca obiect studiul efectelor factorilor de mediu (Indeosebi factorii poluanti, temperatura, radiatiile, precipitatiile, gradul de aglomerare umana) asupra sanatatii umane. Frecvent, sunt inclusi. si factorii din mediul profesional.

MEDICINA MUNCH / medecine du travail / occupational medicine. Studiul bolilor m relatie cu exercitiul profesional (*boli profesionale) si al metodelor de prevenire a acestor boli. Sin.: medicina ocupationala.

MEDICINAL, adj. / medicinal, -ale, -aux, adj. / medicinal. [Lat. medicinci = me-dicmd] Care are proprietati curative, Intrebuinat ca medicament. Din care se prepara medicamente. Ex.: planta m., ceai m., alcool m.

MEDICINA, s. f. / medecine, -ale, -aux, s. f. / medicine. [Lat. medicina = medicine.] Stiinta si arta *diagnosticului si "tratamentului *bolilor. M. formeaza un ansamblu foarte complex, In interiorul caruia putem distinge: stiintele fundamentale (anatomie, fiziologie, genetica, histologie, imunologie, microbiologie etc.) si stiintele aplicate (patologie, cu numeroase domenii, terapeutica etc.). Cunoasterea medicala beneficiaza de aportul unor discipline stiintifice variate: matematica, fizica, chimie, biologie moleculara, genetica, imunologie, biochimie, biofizica, electronica, informatica, psihologie etc.

MEDICINA AEROSPATIALA / medecine aerospatiale / aerospace medicine. Ramura a m. care are ca obiectiv selectia pilotilor si a personalului ajutorator cu aptitudini pentru zbor si misiuni spatiale. Include studiul patologiei si fiziologiei umane In conditii de zbor In atmosfera terestra si In spatiul cosmic. De asemenea, cuprinde studiile pe animaie efectuate In ace-leasi conditii.

MEDICINA ALTERNATIVE / medecine alternative / alternative medicine. Termen general care include sistemele sau metodele de diagnostic si tratament empirice, care nu fac parte din m. „ortodoxa", oficiala. Relativ populara, m. a. cuprinde practici de origin; extrem de diverse, de la doctrine elaborate, la ocultism, superstitie sau empirism In stare pura. Principalele componente ale m. a. sunt: "acupunctura, *chiropraxia, even-tualele aplicatii ale 'efectului Kirlian (*fotografie Kirlian), *fitote-rapia, *homeopatia, *iridologia, 'medicina ayur-vedica, *naturo-patia, "nutriterapia, 'posturologia, "radionica, *reflexologia, *ten-nica metamorfica, *vertebroterapia s. a. M. a. ofera un teren larg de dispute si nu trebuie confundata simplist cu sarlatania medicala, decat daca este sustinuta de ignoranti condusi doar de arghirofilie.

MEDICINA ANTROPOLOGICA / m6decine anthropologique / anthropologic medicine. M. a. considera m. umana nu ca pe o ramura aplicativa a biologiei, ci ca pe o *antropologie aplicata. Multe din marile probleme ale ocrotirii sanatatii sunt de fapt aspecte de m. a.: igiena muncii si ergonomia, urba-nizarea, industrializarea si poluarea, explozia informational, comportamentului demografic.

MEDICINA AYURVEDICA / medecine ayurvedique / ayurvedic medicine. Sistem medical coerent bazat pe filozofia vedica In care terapia se adreseaza tuturor nivelelor fiintei (fizic, men-

MEDICINA FIZICA

tal, emotional si spiritual) si vizeaza integrarea omului In armonia cosmica. Principiul fundamental al manifestarii este, In concepie ayurvedica, *prana*, identificabila cu „sufflul vital" sau cu energia universala, orice maladie fiind consecinta unei tutburari In circuitul *pranei*. M. A. a fost formalizata In *Charaka Samhita*, text vedic conceput ca tratat de medicina interna, In care se afirma cu 2000 de ani Inainte de descoperirea microscopului faptul ca organismul este compus din celule si sunt dtate aproximativ 20 de organisme patogene. Tmpreuna cu diferite descrieri ale proceselor patogenice. La fel ca si medicina traditionala chineza si alte sisteme terapeutice holistice, m. A. Tsi centreaza diagnosticul pe bolnav si nu pe maladie, prin determinarea cu acuratete a tipului constitutional. Acesta rezulta din interactiunea In proportii variate a trei umori fundamentale (*vata*, *pitta* si *kapha*), reflectate In plan structural, fiziologie si psihocomportamental. Tratamentul ayurvedic este constituit din doua etape: *Shodana*, care include tehnicile de purificare, si *Samana* - administrarea de plante medicinale si/sau oligoelemente In vederea ameliorarii acelei *dosha* al carui dezechili-bru a general manifestarea morbida. V. si medicina alterna-tiva.

MEDICINA BAZATA PE DOVEZI / medecine fondee sur des fails / evidence-based medicine. Tendinta recenta In m., initiata In SUA, In scopul sustinerii bazelor obiective ale deciziei medicale prin dezvoltarea cercetarii clinice si integrarea rezultatelor acestei cercetari In practica cotidiana a medicului, generalist sau specialist. V. si epidemiologie clinica.

MEDICINA CIBERNETICA / m6decine cybernetique / cybernetic medicine. Ramura a m. care cuprinde atat aplicatiile medicale ale 'ciberneticii, cat si folosirea modelelor cibem-tice teoretice In interpretarile de fiziologie, fiziopatologie, terapeutica etc. V. si medicina informational.

MEDICINA CLINICA / medecine clinique / clinical medicine. Artă si stiinta medicala Inusite si practicate la patul bolnavului. Cunostintele medicale dobandite pe aceasta cale. M. c. reprezinta totodata calea principala prin care se atesta si se pun In practica aplicatiile rezultatelor obtinute In cercetarea biomedicala.

MEDICINA COMUNITARA / medecine communautaire / community medicine. Serviciile medicale asigurate Intregii populatii a unei comunitati, cu accentuarea aspectelor de *medicina preventiva!.

MEDICINA CORTICOVISCERALA / medecine cortico-viscerale / cortico-visceral medicine. Curent sustinut in mod exagerat In trecut, ca o expresie a influentei sovietice, care In esenta sa poate fi considerat sin. cu *medicina psihoso-matica.

MEDICINA DENTARA / medecine dentaire / dental medicine. Ramura a m. care are ca obiective profilaxia si tratamentul bolilor dentare, ca si ale altor tesuturi oromaxilofaciale. Sin.: medicina stomatologica.

MEDICINA EXOTICA / medecine exotique / tropical medicine. Sin.: medicina tropicala (v.).

MEDICINA EXPERIMENTALA / medecine experimentale / experimental medicine. Parte a m. consacra largirii campului cunostintelor prin experiente pe animaie de laborator.

MEDICINA DE FAMILIE / medecine de famille / family medicine. Arie a m. avand ca obiectiv asigurarea asistentei medicale a Intregii familii de catre acelasi medic. Medicul de familie, In conditiile multiplelor specializari medicale, este singurul care are o imagine de ansamblu, necesara si coerenta, asupra starii de sanatate a populatiei asistate.

MEDICINA FIZICA / medecine physique / physical medicine. Tratamentul bolilor cu agenti fizici sau cu aparatura ce produce agenti fizici cu proprietati terapeutice.

MEDICINA DE GRUP

MEDICINA DE GRUP / medecine de groupe / group medicine. M. exercitata de un anumit numar de practideni, In general specialist! In domeniul diferite, asociati Intre ei.

MEDICINA HOLISTICA / medecine holistique / holistic medicine. Conceptie In m. care are la baza holismul, adica teza ireductibilitatii Intregului la suma partilor sale. Conform m. h., padentii trebuie Inteles ?i tratat considerand ansamblul factorilor fizici (suferinta proprie), emotionali, sodali, spirituali si economid.

MEDICINA INFORMATIONALA / medecine informationale / informational medicine. Progresele si dezvoltarile m. rezul-tate din teoria informatiei si informatica. Cuprinde: 1) Teoria si practica matematica a diagnosticului medical. 2) Diagnosticul dbernetic (cu ordinatorul). 3) Dosarul medical si, In general, evidenta medico-sanitara. 4) Documentarea conform prindpiilor informatiij. 5) Reconsiderarea unor capitole de patologice din punct de vedere informational. Ex.: sindromul de agresiune informational (A. Restian). 6) Teoria si practica medicala In relatie cu bazele moleculare ale comunicarii intercelulare.

MEDICINA INTERNA / medecine interne / internal medicine. M. organelor interne, din care s-au diferentiat spedalitati bine conturate: gastroenterologia, cardiologia, nefrologia, hematologia etc. M. i. este nu numai matricea m. moderne, d o scoala de cultura generala medicala pentru fiecare specialist (I. Hatieganu).

MEDICINA LEGALA / medecine legale / forensic medicine. Studiul relatiilor m. cu dreptul, ca si rezolvarea unor probleme medicale aflate sub incidenta acestei relatii.

MEDICINA MOLECULARA / medecine moleculaire / molecular medicine. Cea mai importanta si productiva directie de evolutie a medicinii contemporane, constand In cunoasterea cauzelor moleculare ale bolilor si conturarii tot mai clara a unor metode de diagnostic, terapie si profilaxie la nivel molecular.

MEDICINA NUCLEARA / medecine nucleaire / nuclear medicine. Ansamblul tehnicilor bazate pe fizica nucleului atomic, utilizate In m. In scop de explorare diagnostic! si tratament. Cuprinde: 1) Explorariile cu radioizotopi *in vivo*: scintigrafia, radiodrculografia, radioiodocaptarea. 2) Explorariile cu radioizotopi *in vitro*: metodele radioimunologice. 3) Metodele de dilutie. 4) Terapia cu radioizotopi. 5) Metodele de spectrometrie de rezonanta, de masa, de absorbtie atomica.

MEDICINA OCUPATIONALA / medecine occupationelle / occupational medicine. Denumire sin. pentru *m. munda, preferata in terminologia engleza. Se afla In stransa relatie cu *m, mediului.

MEDICINA OPERATORIE / medecine operatoire / operative surgery. Studiul experimental al tehnicilor chirurgicale pe cadavru si pe animate.

MEDICINA PERINATALA / medecine perinatale / perinatal medicine. Sin.: perinatologie (v.).

MEDICINA POPULARA / medecine populaire / folk medicine. Totalitatea remediilor populare empirice utilizate In tratamentul bolilor. S-a dovedit ca o serie de remedii au fost generate de observatii care au o valoare stiintifica.

MEDICINA PRECLINICA / medecine preclinique / preclinical medicine. Tel-men utilizat pentru desemnarea primului dclu de studii medicale care cuprinde disciplinele fundamentale. Uneori, denumirea este utilizata si pentru desemnarea *m. preventive.

MEDICINA PREDICTIVA / medecine predictive / predictive medicine. Predictia riscurilor de Tmbolnavire prin studiul caracteristicilor genetice.

MEDICINA PREVENTIVA / medecine preventive / preventive medicine. Studiul mijloacelor care se opun aparitiei bolilor, Indeosebi prin intermediul igienei si profilaxiei.

MEDIU DE CONTRAST

MEDICINA PSIHOSOMATICA / medecine psychosomatique / psychosomatic medicine. Studiul tulburarilor organice sau functionale determinate, In totalitate sau In parte, de factorii psihici de ordin emotivo-afectiv. Ea obliga la o perspectiva! deopotrii reflexologica, biofilosofica si de psihologie dinamica.

MEDICINA SOCIALA / medecine sociale / social medicine. Aplicarea cunostintelor medicale In analiza unor probleme sociale, ca si In practica legilor sociale. V. si sodogeneza, sodologie medicala.

MEDICINA SOCIALIZATA / medecine socialisante / socialized medicine. M. aflata In totalitate sub controlul si directia guvernului unei tari. Costurile impuse de asistenta medicala sunt acoperite de alocatii de la buget, de obicei pe baza unui program national de asigurari.

MEDICINA SPORTIVA / medecine du sport / sports medi. cine. Domeniu al m. cuprinzand toate aspectele de fiziologie, patologice si psihologie ale sporturilor recreative sau de performanta (amatorism sau profesionism). Un obiectiv important consta *m* prevenirea traumatismelor sau a uzurii fizice si psi-hice din sporturile de performanta.

MEDICINA TROPICALA / medecine tropicale / tropical medicine. M. aplicata la bolile caracteristice zonelor tropicale si subtropicale. Sin.: medicina exotica.

MEDICINA UMANITARA / medecine humanitaire / humanitarian medicine. Componenta medicala a ajutorului umanitar destinat salvarii victimelor de razboi sau ale altor flagele, independent de tutela politica, sau de frontierele geografice si culturale, benevol si voluntar.

MEDICINA DE URGENTA / medecine d'urgence / emergency medicine. Ramura a m. specializata In diagnosticul si tratamentul urgentelor medicale si chirurgicale, prin interventia personalului medical calificat si cu ajutorul unor mijloace tehnice si de dotare specifice.

MEDICINA VETERINARA / medecine vet6rinaire / veterinary medicine. Studiul bolilor animalelor, diagnosticul si tratamentul acestora.

MEDIE, s. f. / moyenne, s. f. / mean. [Lat. *mediare* = a. fi la mijCoc, de la *medius* = situat [a mijCoc.] In statistica matematica, valoarea tipica centrala a unei repartitii: 1) *M. ahtmetica simpla*, utila cand variantele caracteristidi studiate se Intalnesc o singura data. 2) *M. ahtmetica ponderata* se utilizeaza cand valorile au ponderi diferite. 3) Celelalte m. sunt tot simple sau ponderate: *m. patraticea, m. cubica, m. de ordin superior*.

MEDIOCARPIAN, adj. / mediocarpian, -ienne, adj. / medio-carpal, midcarpal. \Lat. *medius* = situat (a mijloc; gr. *kar-pos* = vum.) Situat median la nivelul *carpului, Intre cele doua randuri ale oaselor carpului. Ex.: articulatia m.

MEDIODORSAL, adj. / mediodorsal, -ale, -aux, adj. / mediodorsal. [Lat. *medius* = situat Ca mijtoc; *dorsualis* = dt (pe.) spate., de [a *dorsum* = spate.] Despre o structura anatomica situata median la nivelul regiunii dorsale (spatelui) sau la mijlocul partii dorsale a unui organ.

MEDIONECROZA. Var. pentru medianecroza (v.).

MEDIOTARSIAN, adj. / mediotarsien, -ienne, adj. / mediotarsian. [Lat. *medius* = situat [a mijloc; gr. *tarsos* = taipa.] Situat median la nivelul 'tarsului. Ex.: articulatia m.

MEDIU BUCAL / milieu bucal / oral environment. [Lat. *medius* = situat la mijCoc, *bucca* = gwO.] Denumire de an-samblu pentru saliva, produsii de descumare ai mucoasei bucale, flora microbiana saprofit si enzimele din cavitatea bucala.

MEDIU DE CONTRAST / milieu de contraste / contrast medium. [Lat. *medius* = situat la mijloc, *contra* = iwpotriva! *stare* = a sta, a se tine..} Orice substanta capabila sa faca vizibile, In radiologie, diverse structuri ale corpului, producand

un contrast artificial. Acest contrast poate fi: 1) *Opacifiant, radioopac* (ex.: solutie de sulfat de bariu). 2) *Clarifiant, transparent* (gaz). 3) *Mixt* (dublu contrast). M. de c. specifice sunt utilizate în "imaqistica orin RMN si ecocardiografie. Sin.: opacifiant, orodus de contrast.

MEDIU DE CULTURA / milieu de culture / culture medium. [Lat. *medius* = situot la mijCoc; *cultwa* = cuitivare.] Complex de substante nutritive, artificial sau natural (ex.: sange), solid sau lichid, sterilizat, dispus în tuburi din sticia, flacoane sau cutii si servind la Insamantarea microorganismelor, în scopul multiplicarii acestora.

MEDIU INTERN / milieu interieur / internal environment. [Lat. *medius* = situat [a mijloc; *interims* = interior, [duntric.] Concept introdus de Claude Bernard pentru caracterizarea ansamblului de lichide fiziologice din organism (sange, limfa, lichid interstitial). Principalele caracteristici fizice si chimice ale m. i. sunt reglate, variind doar în limite stranse. Aceasta con-stanta a m. i. ("homeostazie) este asigurata Indeosebi de hormoni si sistemul nervos si se opune variabilitatii caracteristi-cilor mediului extern.

MEDIUS, s. n. / medius, s. m. / medius. NA: digitus medius. [Lat. *medius*, de la *medius digitus* = degetui din mijloc.] Al treilea deget al mainii.

MEDLARS / MEDLARS / MEDLARS. Baza de date computerizata realizata de *National Library of Medicine - S.U.A. MEDLARS (Medical Literature Analysis and Retrieval System)* include doua subsisteme, ELHILL si TOXNET, cuprinzand peste 40 de baze de date *online* cu area 14 milioane de re-ferinte bibliografice. Bazele de date contin titluri de articole si rezumate din reviste ce apartin urmatoarelor domenii: medicina clinics, stiinte pre-clinice, stomatologie, 'nursing, medicina veterinara. V. MEDLINE.

MEDLINE / MEDLINE / MEDLINE. Reprezinta sistemul 'MEDLARS *online* si asigura accesul la baza de date realizata Incepand din 1966 de Biblioteca Nationals de Medicina din Statele Unite, care cuprinde referintele publicate în: *Index Medicus. Index to Dental Literature* si *International Nursing Index* (aproximativ 3 700 de periodice). Abonatii la sistemul MEDLINE pot accesa datele dorite *online* (pe Internet) sau le pot primi periodic, stocate pe un CD-ROM.

MEDULAR, adj. / medullaire, adj. / medullar. [Lat. *medulla-ris* = care. *pdtrunde pdnd in maduva oaseior, de. (a medulla *s maduvO.)* Care apartine maduvei spinarii sau maduvei osoase; care se refera la 'maduva spinarii sau la *maduva osoasa ori are caracteristicile acestora; care alcatuieste maduva. Ex.: canal m., centru motor m., sindrom de com-presiune m.

MEDULITA, s. f. / medullite, s. f. / medullitis. [Lat. *medulla* = maduva; *-ita.*] Termen vag, deoarece poate desemna deopotriiva inflamatia maduvei spinarii, a medulosuprarenalei si chiar a maduvei osoase. V. mielita si osteomieliita.

MEDULIZARE, s. f. / medullisation, s. f. / medullization. [Lat. *medulla* = maduvd.] Inundarea tesutului compact al osu-lui de catre maduva osoasa, în cursul *osteoporozei sau al *osteitelor. M. reprezinta consecinta rarefierii tesutului osos.

MEDULLA, s. f. / medulla, s. f. / medulla. NA: medulla, pi. medullae. [Lat. *medulla* = maduva.] V. maduva, maduva osoasa, maduva spinarii si medulosuprarenala.

MEDULLA OBLONGATA / medulla oblongata / medulla oblongata. NA: medulla oblongata. Sin.: bulb rahidian (v.).

MEDULOBLAST, s. n. / medulloblast, s. m. / medulloblast. [Lat. *medulla* = maduva; *gr. blastos* = germen.] Celula primitiva a tubului neural. Este nediferentiata si se poate dezvolta spre "neuroblast si *spongioblast.

MEDULOBLASTOM, s. n. / medulloblastome, s. m. / medulloblastoma. [Lat. *medulla* = maduva; *gr. blastos* = gennen; *-oma.*] Tumora a cerebelului compusa din "meduloblaste. Afec-teaza Indeosebi adolescentii.

MEDULOCULTURA, s. f. / medulloculture, s. f. / medullocultura. [Lat. *medulla* = maduva; *culture* = cuhivart.] Insamantarea unui mediu de cultura cu *maduva osoasa obtinuta prin punctie sternala. M. se practica în scopul cautarii unor germeni microbieni.

MEDULOEPITELIOM, s. n. / medullo-epitheliome, s. m. / medulloepithelioma. [Lat. *medulla* = maduva; *gr. epi* = pe; *thele* = mamelon, *ridicatura*; *-oma.*] Sin.: neuroepiteliom (v.).

MEDULOGRAMA, s. f. / medullogramme, s. m. / medullogram. [Lat. *medulla* = maduvd; *gr. gramma* = inscnere.] Sin.: mielograma (y.).

MEDULOSCLEROZA, s. f. / medullosclerose, s. f. / myelo. sclerosis. [Lat. *medulla* = maduvd; *gr. sklerosis* = indurate, *indrire., di (a skleros* = tare, *dur.*] Termen nerecomandat, sin. cu mieloscleroza (v.).

MEDULOSUPRARENALA, s. f. / medulosurrenale, s. f. / adrenal medulla. NA: medulla glandulae suprarenalis. [Lat. *medulla* = mdduvd; *supra* = deasupra; *ron, -is* = rinichi.] Parte a glandei *suprarenale situata în mijlocul "corticosupra-renalei, de care se deosebeste atat embriologic, cat si histo-logic si secretor. Are o greutate de circa 1 g (10% din totalul suprarenalelor). M. este formata din celule (feocromocite) care contin granule cromafine, cu rol în secretia si stocarea *catecolaminelor si a altor mediatori non-catecolaminici. Sinteza hormonilor medulosuprarenalieni porneste de la *tirozina si ajunge la *noradrenalina si *adrenalina, prin intermediul dihidroxifenilalaninei (*DOPA) si a 'dopaminei. M. secreta hormoni catecolaminici (epinefrina, norepinefrina, dopamina) si hormoni peptidici opioizi (enkefaline si adrenorfine) cu rol neuromediator local prin efect autocrin.

MEDULOSUPRARENALOM, s. n. / medulosurrenalome, s. m. / pheochromocytoma. [Lat. *medulla* = maduva; *supra* = deasupra; *ren, -is* = raffle/ff; *-omo.*] Sin.: feocromocitom (v.).

MEGABAZA, s. f. / megabase, s. f. / megabase. [Cfr. *megas, megalos* = mare; [at., *gr. basis* = Sosd.] Secventa de ADN constituita dintr-un milion de baze azotate.

MEGACALICE, s. n. / megacalice, s. f. / hydrocalycosis. [CJT. *megas, megalos* = mare; [at. *calyx, -yds, gr. kalyx, -ykos* = cupd, imdiful floru..] Malformatie unilaterală caracterizata prin cresterea numarului si a volumului "calicelor, hipoplazia medularei renale, fara modificarea corticalei si în afara oricarui factor obstructiv. Sin.: megacalicoza.

MEGACARIOBLAST, s. n. / megacaryoblaste, s. m. / megakaryoblast. {Qr. *megas, megalos* = mare; *karyon* = sdmim. re, *nucfeu; blastos* = germen.) Prima celula-precursor identificabila a seriei trombocitare existenta în maduva rosie si care prin maturare da nastere promegacariodtului.

MEGACARIOCIT, s. n. / megacaryocyte, s. m. / megakaryocyte. [Cjr. *megas, megalos* = mare; *karyon* = samCim, *nudeu; kytos* = ceiuia] Ultima celula medulara din *seria trombocitara. De dimensiuni mari, m. se distinge, în functie de gradul de maturatie, în m. *bazofil granules* si *trombocitogen*.

MEGACARIOCITOZA, s. f. / megacaryocytose, s. f. / megakaryocytosis. \Cjr. *megas, megalos* = mare; *karyon* = sam-bure, *nudeu; kytos* = ceiuid; *-oza.*] Prezenta în exces a 'megacariocitelor în maduva osoasa, în sangele drculant si la nivel tisular (mieloza megacariocitara). Proliferarea medulara a megacariocitelor poate avea un caracter atipic, constituind m. *maligna*, cu evolutie mai mult sau mai putin rapid letala (leucemie megacariocitara sau trombocitemie esentiala).

MEGACEFAL

MEGACEFAL, adj. / **megac6phale**, adj. / **megacephalic**. [Cjr. *megas*, *megalos* = mare.; *kephale* = cap.] Individ cu o cutie craniana ce depaseste capacitatea de 1 450 ml.

MEGACOLON, s. n. / megacolon, s. m. / megacolon. [Cjr. *megas*, *megalos* = mare; *kolon* = intestin gros.] Anomalie a intestinului gros care consta in dilatarea segmentara a acestuia, cu subtierea peretelui si hipertrofierea musculaturei, determinand constipatie, distensie abdominala si staza a materiilor fecale in intestin. M. congenital se observa din prima copilarie si este cauzat de absenta celulelor nervoase in ganglionii Meissner si Auerbach, din regiunea rectosigmoidiana. M. dobandit apare in perioada adulta si poate fi secundar unei stenoze, unei afectiuni nervoase sau unei intoxicatii. V. si boala Hirschsprung.

MEGADOLICOCOLON, s. n. / **megadolichocolon**, s. m. / **megadolichocolon**. [Qr. *megas*, *megalos* = mare; *dolikhos* = lung; *kolon* = intestin gros.] Anomalie de dimensiuni a intestinului gros, de obicei congenitala. Se asociaza modificarile specifice megacolonului cu o lungime excesiva a intestinului.

MEGADOZA, s. f. / **megadose**, s. f. / **megadose**. [Qr. *megas*, *megalos* = mare; *dosis* = actiunea de a da.] Doza neobisnuit de mare a unui medicament, administrata la recomandarea si sub supravegherea unui medic. M. este relativ frecventa in cazul vitaminoterapiei.

MEGAEOSOFAG, s. n. / **mega(oes)ophage**, s. m. / **megaloesophagus**. [Cjr. *megas*, *megalos* = mare.; [lit. *oesophagus*, gr. *oisophagos* = gdt/Cej, de [a *oisen* = a cara, *phagema* = mancare.] Dilatare enorma a esofagului, fie congenitala, fie secundara unui spasm prelungit al cardiei.

MEGALERITEM EPIDEMIC / **megalerytheme epidemique** / **erythema infectiosum, fifth disease**. [Cjr. *megas*, *megalos* = mare.; *erythema*, -atos = roscat; *epidemos* = care circula in toata fora, de. la *epi* = pe, *demos* = popor.] Sin.: boala a cincea (v.).

MEGALOBlast, s. it. 7 **megaloblaste**, s. m. / **megaloblast**. [Cjr. *megas*, *megalos* = mare; *blastos* = ge.nne.n.] Celula de dimensiuni mari, nucleata, existenta patologic in maduva rosie. M. este precursor al unei serii eritrocitare anormale in anemiile, denumite, din acest motiv, anemii megaloblastice. M. reprezinta un eritroblast patologic prin dimensiunile sale si prin asincronismul de maturatie observat in anemiile prin carenta de vitamina B¹² sau folati, ca si in anumite anemii refractare. In toate cazurile, prezenta m. este o traducere morfologica a starii de diserieitropoieza.

MEGALOCIT, s. n. / **megalocyte**, s. m. / **megalocyte**. [Cjr. *megas*, *megalos* = mare; *kytos* = cetuia.] Eritrocit cu dimensiuni anormal de mari (12-25 m diametru, volum globular peste 110 um³), care provine din megaloblast. M. exista in sangele periferic in mod patologic in anemiile megaloblastice. Sin.: gigantocit, macrocit.

MEGALOCORNEE, s. f. / **megalocornee**, s. f. / **megalo-cornea**, **macrocornea**. [Cjr. *megas*, *megalos* = mare; [at. *medievata tunica cornea*, din [at. *corneas* = de corn fi *corn*, -us = corn.] Afectiune ereditara caracterizata prin cresterea dimensiunilor corneene bilaterale, fara modificari ale transparenței si cu pastrarea integritatii functiei vizuale. Sin.: kerato-megalie.

MEGALOPTALMIE, s. f. / **m6galophtalmie**, s. f. / **megalophtalmus**, **megalophtalmos**. }Cjr. *megas*, *megalos* = mare; *ophthalmos* = ochi.) Anomalie congenitala a ochiului constand intr-o marire a diametrelor acestuia, indeosebi la nivelul corneei.

MEGALOMANIE, s. f. / **megalomanie**, s. f. / **megalomania**. [Gr. *megas*, *megalos* = mare; *mania* = nebunie.] Supra-

MELANHIDROZA

estimarea excesiva, pana la delir, a capacitatii mentale si/sau fizice proprii. Sin.: grandomanie.

MEGALOMELIE, s. f. / **megalomelie**, s. f. / **megalomelia**. [Cfr. *megas*, *megalos* = mare; *melos* = iJftremitate, membru.] Marime, dimensiuni anormal de mari ale membrului.

MEGALOPSIE, s. f. / **megalopsie**, s. f. / **megalopsia**. [Qr. *megas*, *megalos* = mare; *opsis* = veaere, aspect.] Sin.: macropsie (v.).

MEGAMITOCONDRIE, s. f. / **m6gamitochondrie**, s. f. / **megamitochondria**. [Ar. *megas*, *megalos* = mart; *mitos* = afa, fir; *khondnon* = grannfa.] Mitocondrie de dimensiuni foarte mari, observata la nivelul ficatului indeosebi in alcoolism (ciroza alcoolica), mai rar in malnutritie. M. poate fi prezenta si in muschii scheletici in unele miopatii, ca si in celulele tumorale.

MEGASPLANCHNIE, s. f. / **megasplanchnie**, s. f. / **megalosplanchny**. [Qr. *megas*, *megalos* = mare; *splanchnon* = vis-cer] Cresterea in volum a tuturor viscerelor sau a unui grup de viscere.

MEGATRAHEE, s. f. / **megatrachee**, s. f. / **megatrachea**. [Ar. *megas*, *megalos* = mare; *arteria trakheia* = artera rugoasa, de. la *trakhys* = rugos.] Malformatie congenitala foarte rara, caracterizata printr-un diametru mare a traheei (pana la de trei ori mai mare), bronhiile avand, de asemenea, frecvent, un diametru anormal. M. se manifesta la adultul tanar prin bronhoree si este pusa in evidenta radiologic.

MEGAURETER, s. n. / **mega-uretere**, s. m. / **megaloureter**. [Gyr. *megas*, *megalos* = mare; *oureter* = ureter] Dilatare congenitala a ureterului, in general asociata cu cea a bazinei-tului.

MEGAVEZICA, s. f. / **megavessie**, S. f. / **megacystis**, **megabladder**. [Qr. *megas*, *megalos* = mare; [at. *vesica* = vezica.] Cresterea capacitatii vezicii, idiopatica, de origine congenitala sau consecutiva unui obstacol cervicouretral. Uneori se asociaza cu reflux vezicoureteral.

MEIOZA, s. f. / **meiose**, s. f. / **meiosis**. [Qr. *meiosis* = wicsorare, de (a *meion* = mai OTIC.) Totalitatea fenomenelor complexe ale procesului prin care celulele sexuale ale organismelor superioare Tsi reduc la jumătate numărul de cromozomi (din diploide ele devin haploide) si care conduc la formarea gametilor. M. consta din doua diviziuni succesive:

prima se numeste reducionala sau heterotipica, deoarece se deosebeste de mitoză obișnuită. In aceasta diviziune, din celule diploide, care au doua garnituri de cromozomi (2n), una de provenienta materna, cealalta paterna, iau nastere doua nuclee haploide (n). A doua diviziune, de maturatie se numeste homotipica sau ecuationala si este asemanatoare mitozei obișnuite. In aceasta diviziune are loc separarea cromatidelor in fiecare din cele doua nuclee haploide care dau nastere gametilor. Concomitent, au loc procese importante din punct de vedere genetic, indeosebi schimbul de gene intre cromozomi omologi (crossing-over).

MELALGIE, s. f. / **melalgie**, s. f. / **melalgia**. [Cjr. *melos* = eJftremitate, membru; *algos* = durere.] Dureri ale membrului, indeosebi inferioare. Se denumesc astfel indeosebi nevralgiile de la acest nivel.

MELANCOLIE, s. f. / **m6lancolie**, s. f. / **melancholia**, [Ar. *melankholia* = umoare neagra, de [a *melas*, *melanos* = negru, *khole* = si/a.] Termen foarte vechi care in prezent este inlocuit cu eel de depresie majora.

MELANHIDROZA, s. f. / **m6lan(h)idrose**, s. f. / **melanhidro-sis**. [Cjr. *melas*, *melanos* = negru; *hidros* = transpiratie, sudoare; -ozd.] Varietate de cromhidroza caracterizata prin culoarea neagra a sudorii.

MELANIC

MELANIC, adj. / melanique, adj. / melanotic. [Gjr. *melas, melanos = negru.*] Despre tesuturile infiltrate cu *melanina sau pigmenti negri.

MELANINA, s. f. / melanine, s. f. / melanin. [Qr. *melas, melanos = negru; -ina.*] Substanta rezultata din metabolismul *tirozinei, m. este un pigment fiziologic (variind de la negru la brun roscat) al unor structuri anatomice din organism (coroia, piele, par etc.). Patologic, se produce in exces in unele tumori, denumite melanice (*nevi, "melanoame) sau se elimina in urina. Sinteza m. in *melanocitele din epiderm este influentata de cantitatea de *radiatii ultraviolete primite la nivelul tegumentelor. V. si dopa-reactie.

MELANISM, s. n. / melanisme, s. m. / melanism. {Qr. *melas, melanos = negru; -ism.*} Pigmentatie bruna accentuata a unor tesuturi din organism determinata de pductia excesiva de 'melanina. M. poate afecta pielea (Indeosebi dupa expunerea la radiatiile solare, in sarcina si in *boala Addison), parul, ochiul, unele mucoase. V. si dopa-reactie.

MELANOBLAST, s. n. / melanoblaste, s. m. / melanoblast. [CfT. *melas, melanos = negru; blastos = gennen.*] Celula clara a stratului bazal epidermic, precursora a *melanocitului.

MELANOBLASTOM, s. n. / melanoblastome, s. m. / melanoblastoma. [Cjr. *melas, melanos = negru; blastos = germen; -oma.*] Desi exista si tendinta de a rezerva termenul tumorilor maligne care se formeaza prin proliferarea *melanoblastelor, m. este considerat actualmente ca sin. cu melanom malign

MELANOBLASTOZA NEURO CUTANATA / melanoblastose neuro-cutanee / neurocutaneous melanosis. [(:/r. *melas, melanos = negru; blastos = germen; -oza; neuron = nerv; [at. *cutis = pide.*] Afectiune caracterizata prin prezenta de *nevi pigmentari multipli ?i cu suprafata mare. Poate fi insotita de o infiltrare a unor centri nervosi si a meningelor cu *melanocite. M. n. este adesea latentă clinic.*

MELANOCIT, s. n. / melanocyte, s. m. / melanocyte. [Qr. *melas, melanos = negru; kytos = ce[ua].*] Celula stelata, cu origine in creasta neurala, producatoare de "melanina. m. se afla situate in epiderm, dermul regiunii sacrate, retina, coroia si meninge.

MELANODERMIE, s. f. / melanodermie, s. f. / melanoderma. [CfT. *melas, melanos = negru; derma, -atos = pide.*] Coloratie Inchisa a pielii determinata de o infiltratie cu pigment a stratului profund al epidermului. eel mai frecvent este consecinta unei abundente patologice a pigmentului cutanat normal, *melanina. Poate aparea, de asemenea, in tuberculoza sau in intoxicatiile cu saruri de aur si argint. V. melanism.

MELANODONTIE, s. f. / melanodontie, s. f. / melanodontia. [CfT. *melas, melanos = negru, odous, odontos = dinte.*] Distrofie a dentitiei temporare la incisivii superiori pe fata lor vestibulara: pete murdare pe smalt; dentina apare bruna in locurile cu smaltul distrus.

MELANOEPITELIOM, s. n. / melano-6pitheliome, s. m. / melano-epithelioma. [Gjr. *melas, melanos = negru; epi = pe; thele = manuiw, ru&cdtiird; -oma.*] Epiteliom bazocelular cu celule bogate in 'melanina.

MELANOFAG, s. n. / melanophage, s. m. / melanophage. [Qr. *melas, melanos = negru; phagein = a mdnca.*] *Macrofag care a fagocitat si a incorporat in citoplasma sa granule de *melanina.

MELANOFIBROM, s. n. / melanofibrome, s. m. / blue n(a)evus. [CfT. *melas, melanos = negru; [at. *fibra = fifir&i -oma.*] Sin.: nev albastru celular (v. nev albastru al lui Max Tieche).*

MELANOFOR, adj., s. n. / melanophore, adj., s. m. / melanophore. [r. *melas, melanos = neffru; phoros = we poartO,*

MELANOSTIMULINA

lie, [a *pherein = a purta, a transporta.*] Celula conjunctiva care transporta pigmentului melanic; nu produce 'melanina, 'dopa-reactia fiind negativa.

MELANOGEN, s. m. / melanogene, s. m. / melanogen. [r. *melas, melanos = negru; geanan = a produce.*] Denumire generica a unui grup de derivati ai *melaninei excretati prin urina in cazul bolnavilor de *melanom malign avansat.

MELANOGENEZA, s. f. / melanogenese, s. f. / melanogenesis. [Cfr. *melas, melanos = negru; genesis = producere, de. la gennaa = a produce.*] Formarea de "melanina in tesuturi pornind de la *tirozina. M. creste sub actiunea 'melanostimulinei, *adrenalinei si, local, a *radiatiilor ultraviolete. Producerea de pigment melanic este absenta in "albinism si crescuta in *boala Addison si in tumorile melanice.

MELANOGLOSIE, s. f. / melanoglossie, s. f. / melanoglossia. [Qr. *melas, melanos = negru; glossa = [im6cS.]*] Coloratie neagra a partii dorsale a limbii in unele "micoze.

MELANOM, s. n. / melanome, s. m. / melanoma. [Cyr. *melas, melanos = negru; -oma.*] Denumire generica pentru tumorile dezvoltate din "melanocite, de regula cu diferite grade de malignitate. M. survine la nivelul pielii (expunerea excesiva la radiatiile solare fiind un factor determinant), dar si la nivelul ochiului si membranelor mucoase. Frecvent, m. se extinde si in alte regiuni din organism, indeosebi la nivelul ficatului si nodulilor limfatici. In aceste cazuri, melanina sau precursorii sai pot fi excretati in urina (v. melanurie, melanogen). Pro-gnosticul se afla in relatie inversa cu grosimea tumorii. Se apreciaza ca la o grosime sub 0,75 mm se asigura supra-vietuirea dupa excizia chirurgicala.

MELANOM ACROMIC / melanome achromique / amelanotic melanoma. M. nepigmentat. V. si melanom.

MELANOM MALIGN / melanome maljn / malignant melanoma, n(a)evocarcinoma. Tumora maligna a sistemului pigmentar, care se dezvolta fie primitiv, pe pielea normala, fie prin degenerescenta unui nev preexistent, de regula jonctional. Actualmente se disting doua tipuri de m. m. : 1) *M. superficial extensiv*, cu aspect de pata policroma, cu contur si suprafata neregulate, corespunzand fazei de dezvoltare ori-zontala a m. m. 2) *M. nodular*, cu prognostic grav, constand dint-o tumora melanica in relief, cu o proliferare histologica bine circumscria, care invadeaza mai intai dermul. Sin.: melanoblastom, nevocarcinom, nevocancer.

MELANOONICHIE, s. f. / melanonychie, s. f. / melanonychia. [Cjr. *melas, melanos = negru; onyx, -ykhos = ungfilit*] Pigmentatie in negru a unghiilor, rareori totala, adesea partiala.

MELANOSARCOM, s. n. / melanosarcome, s. m. / melanosarcoma, [r. *melas, melanos = negru; sarx, sarkos = came;*

**omo.*] Tumora cu 'malignitate mare, cu punct de plecare la nivelul pielii sau a globului ocular (coroia sau retina). Prezinta toate caracteristicile *sarcomului, de care se deosebeste prin prezenta abundenta a *melaninei, repartizata unifonn sau neregulat. Sin.: sarcom melanic.

MELANOSIS, s. n. / melanosis, s. m. / melanosis. [Cjr. *melas, melanos = negru; -osis.*] Sindrom in care mucoasa colonului prezinta o coloratie spre negru, prin depunerea ma-siva de *melanina in stroma.

MELANOSTIMULINA, s. f. / melanostimuline, s. f. / melanocyte stimulating hormone. [Cjr. *melas, melanos = negru; [at. *stimulare = a im6o[di, a stimu[fa, lie (a stimulus = 6tif ascufit cu care se miCioidesc vitele; -ina.*] Hormon format din 22 de aminoacizi, secretat de celulele melanocorticotrope ale *antehipofizei. M. exercita o actiune de stimulare a *melanogenezei si o slaba actiune lipolitica. Abrev.: MSH. Sin.: hor-mon melanostimulant sau melanotrop, melanotropina.*

MELANOTROPINA

MELANOTROPINA, s. f. / melanotropine, s. f. / melanocyte stimulating hormone. [Qr. *melas, melanos* = *negru*; *trope* = *mtoarce*, de [a *trepein* -•= a *Intomv-e*; -*ina*.] Sin.: melano-stimulina ^v).

MELANOZA, s. f. / melanose, s. f. / melanosis. [Qr. *melas, melanos* = *negru*; -*oza*.] Acumularea anormala in derm a *melaninei sau a oricarui alt pigment de culoare neagra, endogen sau exogen.

MELANOZA CIRCUMSCRISA PRECANCEROASA DUBREUIHL / melanose circonscrite pr6cancerose de Dubreuihl / circumscribed precancerous melanosis of Dubreuihl, melanosis circumscripta precancerosa. [William Auguste Dubreuihl, dermatocog francsz, 'Bordeaux 1857-1935.] Sin.:

boala Dubreuihl (v.).

MELANOZOM, s. m. / m61anosome, s. m. / melanosome. [CfT. *melas, melanos* = *negru*; *soma, -atos* = *Corp*.] Granulatie ovoidea de 0,7 urn lungime si 0,3 um latime, continand *melanina. Este sintetizat de *melanocit si reprezinta o materializare a diferitelor etape ale *melanogenezei.

MELANURIE, s. f. / melanurie, s. f. / melanuria. [Cjr. *melas, melanos* = *negru*; *ouron* = *urina*.] Prezenta *melaninei sau a precursorilor sai 'in urina, Indeosebi in caz de *melanom. Uneori, m. este consednta unor boli metabolice ca *porfiria. V. si melanozom.

MELASMA, s. f. / melasme, s. m. / melasma. [QT. *melas, melanos* = *negru*; *elasma* = *ptaca*.] Pete negre observate la varslnici, Indeosebi la nivelul gambelor, date de o coloratie anormala a epidermului si urmate de o descuamare furfuracee.

MELATONINA, s. f. / melatonine, s. f. / melatonin. [Cjr. *melas, melanos* = *negru*; *tonos* = *tensiune*; -*ina*.] Hormon secretat de glanda pineala (*epifiza-2) la Intuneric (noaptea) si m cantitate extrem de redusa la lumina (ziua). Receptorii pentru m. se afla situati in nucleui de deasupra chiasmei optice si transmit creierului, consecutiv interactiei cu ligandul specific, informatia asupra ritmului de alternanta zi/noapte. M. este un derivat al *serotoninei, Tmpreuna cu care are rol in reglarea ciclului de somn. Ca urmare, m. este utila in terapia perturbarii somnului si a insomniei, Indeosebi la varslnici si lucratorii din ture de noapte. Se presupune ca m. exercita o actiune inhibitoare asupra diversilor factori ce declanseaza secretia de hormoni hipofizari.

MELC, s. m. / limacon osseux / cohlea. NA: cochlea. Sin.: cohlee (v.).

MELENA, s. f. / melaena, s. m. / melena. [Qr. *me/nine, fern. tie la melas, melanos* = *negru*.] Simptom care consta in evacuarea pe cale anala de sange digerat, provenit din hemo-ragii de la nivelul tubului digestiv, in segmentele superioare colonului. Acesta se elimina amestecat sau nu cu materii fecale si capata un aspect caracteristic, negru, asemanator gudronului.

MELIOIDOZA, s. f. / melioidose, s. f. / melioidosis. [Cjr. *malls sau metis* = *morva*; *eidosis* = *forma*; -*ozo*] Boala cu prognostic sever, asemanatoare *morvei, provocata de *Malleo-mycetes pseudomallei*, avand ca izvor de infectie rozatoarele si ovinele. Sin.: boala Stanton, boala Whitmore.

MELITINA, s. f. / melitin, s. f. / melitin. [Lot. *mel, mellis, m. meli, melitos* = *miere*; -*ina*.] 1) Polipeptid alcatuit din 26 de reziduuri de aminoacizi, component al veninului de albina. Are efecte toxice si hemolitice. 2) Filtrat al unei culturi micro-biene de *Brucella* sau *Micrococcus melitensis* utilizat in injectii pentru diagnosticul "melitocociei.

MELITOCOCIE, s. f. / melitococcie, s. f. / melitococcosis. [Lat. *mel, mellis, gr. meli, melitos* = *miere*.; *kokkos* = 6oa6(l).] Sin.: bruceloza (v.).

MEMBRANA CELULARA

MELITURIE, s. f. / meliturie, s. f. / melituria. [Lat. *mel, mellis, gr. meli, melitos* = *miere*; *gr. ouron* = *urind*.] Prezenta de glucide, de regula *oze, in urina. Ex.: glicozurie, galac-tozurie, fructozurie.

MELOMEL, s. m. / melomele, s. m. / melomelus. [C^r. *melos* = *effremitate*., *memBm*; *melos* = *e?(tremitate*., *me.m6ru*.] Monstru caracterizat prin prezenta unuia sau mai multor membre acce-sorii, uneori normale anatomic.

MELONOPLASTIE, s. f. / melonoplastie, s. f. / melonoplas-ty. [Qr. *melon* = *oBraz*; *plastos* = *modelat, de. ia plassein* = *a forma, a modela*.] Chirurgia plastica a obrailor. Sin. partial: *meloplastie.

MELOPLASTIE, s. f. / meloplastie, s. f. / meloplasty. [sr. 1) *melon* = *odraz*, 2) *melos* = *e?(tremitate, memfiru*; 1), 2) *plastos* = *modetat, de ia plassein* = *a forma*., *a modda*.]

1) Chirurgia plastica a fetei. 2) Chirurgia reparatorie a extremitatilor, a membrelor.

MELOREOSTOZA, s. f. / melorheostose, s. f. / melorheostosis. [Gjr. *melos* = *e?(tremitate, mem6ru*; *rhoia* = *cuyere, de. la rhein* = *a curge*; *osteon* = *os*; -*ozd*.] Maladie osoasa caracterizata prin condensarea puternica si neregulata a unei parti din corticala, cu aspectul de ceara topita ce curge de-a lungul unei lumanari aprinse.

MELOTERAPIE, s. f. / melotherapie, s. f. / melotherapy. [gr. *melos* = *cantec*; *therapeia* = *trataiMlt, de la therapeuein* = *a mgrijii*] Terapie cu muzica.

MEMBRANA DECIDUA / caduque, s. f. / decidua, deciduous membrane. NA: membrana decidua. Sin.: caduca (v).

MEMBRANA, s. f. / membrane, s. f. / membrane. NA: membrana (2). [Lat. *membrana* = *membrana*.] 1) *M. celulara, v.*

2) 0 serie de alte structuri sunt denumite m.: *m. seroasa, v. seroasa*; *m. sinoviala*., *v. sinoviala*; *m. timpanica, v. timpan etc.*

MEMBRANA BAZALA / membrane basale / basement membrane. Sin.: lama bazala (v).

MEMBRANA BAZILARA / membrane basilaire / basilar membrane. NA: lamina basilaris cochleae. Lama conjunctiva in forma de "meic", dispusa intre lama spirala si ligamentul spiral. Reprezinta suportul 'organului Corti. V. si ureche internă.

MEMBRANA BOWMANN / membrane de Bowmann / Bowmann's membrane. NA: lamina limitans anterior corneae. [Sir William Bowmann, anatomist, fizwiog ft oftac-molfig mgiez, profesor Ca Londra, 1816-1892.] M. uniformă, de 7-12 pm grosime, situata sub epitelul anterior al *corneei, care adera puternic la stroma corneana.

MEMBRANA CELULARA / membrane cellulaire / plasma membrane. Complex molecular de natura lipidoprotidica, delimitand "frontierele" teritoriilor celulare. De o grosime medie de circa 7,5 nm, m. c. este alcatuita dintr-un "bistrat fosfolipidic la nivelul caruia se afla *proteinele membranare. In primele imagini obtinute prin *microscopie electronica prin transmisie, m. c. apare ca o structura tristratificata (trilaminara). Ulterior s-a demonstrat ca aceasta imagine nu corespunde realitatii moleculare, m. c. avand in realitate o structura in *mozaic fluid. Aceasta „bariera vie" functioneaza atat in plan structural, delimitand celula de mediul inconjurator si separand o serie de compartimente in interiorul celulei, cat si in plan metabolic. Sistemul membranelor intracelulare delimiteaza in spatiu diferitele activitati ale celulei, atat fata de mediul exterior, cat si in interiorul celulei. Frontierele delimitate de bio-membrane sunt variabile, suplă si se modifica in timp. M. c. se afla in contact (de regula) la nivelul suprafetei sale externe cu *glicolema, iar pe fata internă cu diferite proteine, apar-tinand Indeosebi *citoscheletului. Impreuna cu cele doua structuri, m. c. ale tuturor celulelor se aseamana structural (orga-nizare moleculara in 'mozaic fluid) sj functional, cu o serie de

MEMBRANA DESCOMET

diferente specifice diferitelor tipuri celulare. Cele mai importante functii membranare sunt reprezentate de procesele de transport si de transmitere a informatiei In cadrul comunicarii celulare (*receptori de membrana, *receptori nudeari). Cunoasterea structurii moleculare si a functiilor m. c. a generat o imagine noua asupra proceselor de fiziologie celulara, cu rasfrangeri certe si In patologie, deoarece nu exista boala fara implicarea indirecta sau directa a biomembranelor. Sin.: membrana plasmatica, plasmalema.

MEMBRANA DESCOMET / membrane de Descemet / Descemet's membrane. NA: lamina limitans posterior comeae. [Jeon Descemet, medic, pi anatomist francez, 'Paris, 1732-1810.] Strat transparent omogen, acular, plasat la nivelul fetei profunde a *corneei. Este considerate o lama bazala Inalt diferentiata.

MEMBRANA DIALIZANTA / membrane dialysante / dialysis membrane. M. permeabila pentru ioni si pentru moleculele mid, cristaloides. M. d. sunt utilizate In sistemele de *dializa (*rinichi artificial), ca si In process tehnologice diverse.

MEMBRANA ONDULANTA / membrane ondulate / undulating membrane. Expansiune citoplasmatica subtire si transparenta, foarte mobila, caracteristica *macrofagelor.

MEMBRANA OTOLITICA / membrane otolithique / otolithic membrane. NA: membrana statoconiorum. Strat gelatinos, de drca 20 nm, care confine *otoliti. Sin.: membrana stato-coniala.

MEMBRANA PLASMATICA / membrane plasmatique / plasma membrane. Sin.: membrana celulara (v.).

MEMBRANA SEMIPERMEABILA / membrane semipermeable / semipermeable membrane. M. care permite numai trecerea solventului sau numai a unor particule foarte mid, de dirnen-siuni comparabile cu porii membranari.

MEMBRANA SEROASA / membrane serouse / membrana serosa, serous membrane. NA: tunica serosa. Sin.: seroasa (v-)

MEMBRANA SINOVIALA / synoviale, s. f. / synovial membrane. NA: membrana synovialis. Sin.: sinoviala (v.).

MEMBRU, s. n. / membre, s. m. / limb. NA: membrum, pi. membra. [Lat. *membrum* = *membru*.] 1) In anatomie, pre-lungire articulata si pereche a corpului: *in. inferioare (NA: *membrum inferius*) si *m. superioare (NA: *membrum superius*). 2) *M. viril*, sin. penis (v.).

MEMBRU INFERIOR / membre inferieur / lower limb. NA: *membrum inferius*. Structura anatomica aflata In partea inferioara a trunchiului uman, servind pentru locomotie si alcatuita din patru segmente: sold, coapsa, gamba si picior.

MEMBRU FANTOMA / membre fant6me / phantom limb. Denumire pentru senzatia neobisnuita de prezenta a segmentului absent, pe care o au bolnavii ce au suferit amputatii la nivelul membrelor. Aceasta senzatie se constata In mod constant dupa amputatie si se poate Insoti de senzatii parestetice si dureri intense. Fenomenul este strict psihic si ampla-rea sa nu depinde de starea anatomica a extremitatii periferice sau de nervii sectionati.

MEMBRU SUPERIOR / membre superieur / upper limb. NA: *membrum superius*. Structura anatomica aflata In partea superioara a trunchiului si alcatuita din patru segmente: umar, brat, antebrat si mana.

MEMORIE, s. f. / memoire, a. f. / memory. [Lot. *memoria* = *memorie*.] Facultatea mentala prin care senzatiile, impresiile si ideile sunt stocate si reutilizate. In sens strict, termenul se aplica sistemului nervos, In primul rand psihicului (In tiparirea, pastarea, recunoasterea si reproducerea experientei din tre-cut). M. este un fenomen care rezulta din modificari biologice cerebrale, al caror sediu pare a fi situat la nivelul cortexului

MENINGITA

cerebral (circumvolutiunea limbica). Exista o m. pe termen scurt (minute) si pe termen lung (ani). Bazele neurofiziologice si moleculare ale memoriei sunt In curs de darificare. V. si amnezie, engrama.

MEMORIE IMUNOLOGICA / memoire immunologique / immunological memory. Capadtatea limfocitelor B si T de a pastra informatia despre un anumit antigen dupa primul contact cu acesta. La un contact ulterior cu acelaasi antigen, limfodtele In recunosc, se multiplie rapid si dedanseaza reactii imunitare specifice. Termenul este utilizat In deosebi pentru desemnarea capadtatii sistemului imun de a raspunde mai rapid si mai eficient fata de agenti patogeni cu care a mai venit In contact si reflecta preexistenta unei populatii de limfocite antigen-specifice multipliate clonal. Persistenta m. i. timp In delungat dupa o infectie nu poate fi cauzata In tot-deauna de expunerea repetata la agentul patogen. Exista doua explicatii alternative pentru persistenta m. i.: 1) limfodtele induse de expunerea initiala la un agent patogen au o viata In delungata si ar persista Intr-o stare de repaus pana la urmatorul contact cu antigenul; 2) aceleasi limfocite ar fi res-timulate repetitiv, chiar In absentia noilor In talniri cu agentul infectios, ca urmare a persistentei In fiecare individ a unei mid cantitati de agent patogen, suficienta pentru restimularea celulelor activate, dar insuficienta pentru a determina raspandi-rea infectiei la alti indivizi din populatie.

MENADIONA, s. f. / menadione, s. f. / menadione. Compus sintetic din grupa vitaminelor K. Sin.: vitamina K3 (v. vitamina

MENARHA, s. f. / menarche, s. f. / menarche. [QT. *men, menus* = [*unei, arkhe* = *wee-put*.] Prima *menstruatie (deci stabilirea In ceputului functiei menstruale).

MENHIDROZA, s. f. / menhidrose, s. f. / menhidrosis. [Qr. *men, menos* = [*und; hidros* = *sudoare*.; -ozd.] Exces de secretie sudorala In timpul menstruatiei. Var.: menidroza.

MENIDROZA. Var. pentru menhidroza (v.).

MENINGE, s. n. / m6ninge, s. f. / meninx, pi. meninges. NA: meninges. [Cjr. *meninx, -ingos* = *me.mbra.nd foarte. fins*.] Ansamblul celor trei formatiuni membranoase care In conjoarfi nevraxul (encefalul si maduva spinarii), care sunt, de la exterior spre interior: *dura mater si *leptomeningele (alcatuit din *arahnoida si *pia mater).

MENINGIOM, s. n. / meningiome, s. m. / meningioma. [Gr. *meninx, -ingos* = *membrana foarte. find; -oma*.] Denumire generala a tumorilor cerebrale sau medulare care deriva din elementele histologice ate "meningelor.

MENINGISM, s. n. / meningisme, s. m. / meningism. [sr. *meninx, -ingos* = *membrana foarte. find; -ism*.] Ansamblu de simptome asemanatoare cu cele ale meningitei acute, fara sa existe Insa o inflamatie a meningelor. Este atribuit actiunii toxinelor sau reactiilor de tip alergic. Ex.: m. provocat la copil de o infestare masiva cu viermi intestinali. Sin.: boala sau *sin-drom Dupre, pseudomeningita*.

MENINGITA, s. f. / meningite, s. f. / meningitis. [C/r. *memnx, -ingos* = *memfirand foarte. find; -ild*.] Denumire generica pentru inflamatiile, acute sau cronice, ale meningelor cerebrale sau medulare. Etiologia poate fi diferita (infectie virala, micro-biana, parazitara, toxica etc.), dar simptomatologia este asemanatoare (traducand iritatie meningiana), caracterizata prin febra, cefalee, redoare a cefei (*semnul Kernig), uneori vomismente (In jet, fara efort), contractura muschilor paravertebrali, fotofo-bie, hiperestezie cutanata, atitudine In „cocos de pusca”, fe-nomene psihice. LCR prezinta modificari de celularitate si mor-fologice caracteristice, adesea In functie de agentul etiologic. Dupa localizare, m. poate fi cerebrala, spinala sau cerebro-spinala.

MENINGITA CEREBROSPINALA EPIDEMICA

MENINGITA CEREBROSPINALA EPIDEMICA / meningite cerebrospinale epidemique / epidemic cerebrospinal meningitis. Boala infectioasa epidemica determinata de "meningococ, care invadeaza *meningele cerebrale si medulare. Se caracterizeaza clinic indeosebi prin debutul brusc, intensitatea febrei si a fenomenelor de iritatie meningiana. Evolutia rapida si fatala, manifestata uneori prin *sindrom Waterhouse-Friderichsen, poate fi oprita de un tratament adecvat cu antibiotice. Sin.: meningita meningococica.

MENINGITA LIMFOCITARA BENIGNA / meningite lymphocytaires benigne, m6ningite lymphocytaires aigues curables / aseptique lymphocytic meningitis. Grup de afectiuni de origine diferita, avand in comun semne de iritatie meningiana, cu evolutie febrila benigna, adesea cu resute si modificari ale LCR (limfodtoza accentuata, albuminorahie usoara si absenta germenilor la examenul direct). Cuprinde: formele meningiene din leptospiroze, meningitele virale (boala Armstrong, meningitele uriiene, zosteriana, herpetica), neurobrucelozele (*bruceloză) cu forma meningiana, o serie de meningite de cauza necunoscuta.

MENINGITA MENINGOCOCICA / meningite meningococcique / meningococcal meningitis. Sin.: meningita cerebrospinala epidemica (v.).

MENINGITA PURULENTA / meningite purulente / bacterial meningitis. Supuratie difuza cu piogeni a meningelor (*arahnoidita difuza) cu LCR tulbure, continand un mare numar de polinucleare alterate si germeni microbieni.

MENINGITA SEROASA / meningite sereuse / serous meningitis. Inflamatie subacuta sau cronica a meningelor moi si a spatiilor subarahnoidiene, cu cresterea cantitatii de LCR. Poate fi: a) difuza (m. s. interna, ventriculara, generalizata sau hidrocefalica), manifesta printr-un sindrom de hipertensiune intracraniana; b) localizata (m. s. externa circumscrisa, m. chistica, arahnoidita seroasa, chistica sau adeziva), consecinta a cloazonarii. In diferite regiuni, cu simptomatologie in functie de localizare, asemanatoare cu cea dezvoltata de tumori situate in aceleasi regiuni.

MENINGITA SEROASA EPIDEMICA / choriomeningite lymphocytaires / lymphocytic choriomeningitis. Sin.: boala Armstrong (v.).

MENINGITA VIRALA / meningite virale / viral meningitis. M. determinata de diferite virusuri ("Coxsackie, virusul *coriomeningitei limfocitare, virusul *parotiditei epidemice etc.) caracterizata prin cefalee, febra, greturi, *pleiocitoza in LCR (indeosebi limfocite), dureri abdominale, durata scurta si absenta complicatiilor. V. si meningita limfocitara benigna.

MENINGOANGIOMATOZA, s. f. / meningo-angiomasose, s. f. / meningiomatosis. [CJT. n-ieninx, -ingos = membrana foarte.

. find, angeion = vas, -oma; -oma; -oma.] Leziune asemanatoare unui hamartom observata in formele centrale ale "bolii Recklinghausen. Se prezinta sub forma unei ingrosari a meningelor si uneori este asociata cu "meningoame multiple.

MENINGOBLAST, s. n. / m6ningoblaste, s. m. / meningo-blast. [Cfr. meninx, -ingos = membrana foarte find; blastos = germIn.] Denumire a celulelor nevroglice transformate care constituie anumite tumori meningiene.

MENINGOCEL, s. n. / meningocele, s. f. / meningocele. [Qr. memax, -ingos = membrana foarte find; kele = h-eme., tumorO.] Ectopie (hernie) a meningelui sub forma unei formatiuni sacciforme, care contine LCR. Poseda un pedicul, de obicei impermeabil, care herniaza printr-o fisura congenitala. M. este localizat frecvent pe fata externa a cutiei craniene (fiind o forma de *encefalocel) sau intr-un segment al canalului rahidian (in care caz constituie o varietate de "spina bifida). Sin.: hidromeningocel.

MENINGOTIFUS

MENINGOCOC, s. m. / meningococque, s. m. / meningococcus. [C/r. meninx, -ingos = membrane,, foarte find; kokkos = 60060.] Specie de coci (unici sau diplococi) din genul *Neisseria, agent al *meningitei cerebrospinale epidemice. In cazul meningitei se gasesc in LCR, purulenti, in stare libera sau fagocitati de granulocite. Poate persista la purtatorii de germeni (in particular in faringe) fara sa provoace boala. Sin.: *Neisseria meningitidis*.

MENINGOCOCCEMIE, s. f. / meningococcemie, s. f. ; meningococ(a)emia. [Cfr. meninx, -ingos = nu.m6ra.no foarte find; kokkos = 60060; baima, -atos = stinge.] Infectie generalizata de etiologie meningococica, caracterizata prin *septicemie cu meningococ, asociata sau nu cu "meningita cerebrospinala. Tabloul clinic include febra, semne tegumentare (eruptie purpurica) si articulare (artralgi). Sin. partial: meningococcie.

MENINGOCOCCIE, s. f. / meningococcie, s. f. / meningococcosis. [Cfr. meninx, -ingos = me.m6ra.nd foarte find; kokkos = 60060.] Infectie determinata de *meningococ, eel mai frecvent sub forma "meningitei cerebrospinale, uneori asociata cu "meningococcemie.

MENINGOENCEFALITA, s. f. / m6ningo.encephalite, s. f. / meningoencephalitis. [(^r. meninx, -ingos = me.m6ra.nd foarte find; enkephalos = order, de [a en = m, kephale = cap; -itd.] Boala acuta cu etiologie frecvent virala, dar determinata si de alte microorganisme (rickettsii, bacterii, fungi, protozoare, metazoare), in care procesul infectios este localizat concomitent atat la nivelul encefalului, cat si al meningelor.

MENINGOENCEFALOCEL, s. n. / meningo-enc6phalocel, s. f. / meningoencephalocel. [Qr. meninx, -ingos = membrana foarte find; enkephalos == creier, de la en = in, kephale = cap; kele = h.eme.i tumora,] *Protruzie herniala a creierului si a meningelor printr-o bresa a cutiei craniene.

MENINGOEPENDIMITA, s. f. / meningo-ependymite, s.f. / meningitis with ependymitis. [Cfr. meninx, -ingos = membrand foarte find; ependyma, -alas = mi6rdcaminte de deasupra, de [a epi = pe, endyma, -atos = im6rdcaminte; -itd.] Inflamatie concomitentă a meningelor si a *ependimului.

MENINGOMIELITA, s. f. / meningomyelitis, s. f. / meningomyelitis. [Cfr. meninx, -ingos = membrand foarte find; myelos = mdduvd; *itd.] Inflamatie asociata a meningelor si a radacinilor nervilor spinali, care prezinta o *radiculita limitata sau extensiva, de tip *poliradiculonevrita.

MENINGORADICULITA, s. f. / m6ningo-radiculite, s. f. / meningoradiculitis. [Gr. meninx, -ingos = membrand foarte find; lat. radicola, dfm. lie. la radix, -ids = rdd.dcind; -itd.] Inflamatie asociata a meningelor si a radacinilor nervilor spinali, care prezinta o *radiculita limitata sau extensiva, de tip *poliradiculonevrita.

MENINGORADICULOMIELITA, s. f. / m6ningo-radiculomyelitis, s. f. / meningomyeloradiculitis. [Qr. meninx, -ingos = membrand foarte find; lat. radicvia, dim. de la radix, -ids = rdd/acind; gr. myelos = mdduvd; -ita] Inflamatie simultana a maduvei spinarii, radacinilor nervilor rahidieni si meningelor. M. survine uneori in cursul "brucelozel sau ca o complicatie tardiva in "meningita cerebrospinala epidemica.

MENINGORAGIE, s. f. / meningorrhagie, s. f. / meningorrhagia. [Sr. meninx, -ingos = membrand foarte find; rhegnynai = a faini, a iz6ucni.] Hemoragie meningiana.

MENINGOTELIOM, s. n. / meningotheliome, s. m. / meningothelioma. [Qr. meninx, -ingos = membrand foarte find, (epi = pe) thele = mameion, ridicturd; -oma.] Meningiom alcatuit din celule meningoteliale.

MENINGOTIFUS, s. n. / meningotyphus, s. m. / meningotyphoid. [Qr. meninx, -ingos = membrand foarte find; typhos

MENINGOTROPISM

= torpoare., stupoare, de la *typhēn* = a incendia, a afuma.] 1) Forma rara de debut în *febra tifoidă. 2) Complicație a febrei tifoide, sub forma unei *meningite (purulente, seroase sau, mai rar, hemoragice).

MENINGOTROPISM, s. n. / meningotropisme, s. m. / meningotropism. [Qr. *meninx*, *-ingos* = mem. *bra.nci* foarte fnd; *trope* = mtoarcere, de la *trepein* = a intoam; -ism.] Afinitatea pentru "meninge pe care o prezintă o serie de substanțe chimice și anumite specii microbiene. Patrundera acestora în creier, de regulă, nu este posibilă, datorită "barierei hematoencefalice.

MENISC, s. n. / menisque, s. m. / meniscus, interarticular fibrocartilaj. NA; meniscus articularis. [Cjr. *meniskos* = se. *imlu.nd*, *crai-nou*.] Formație anatomică fibrocartilajinoasă intraarticulară. Prezintă o formă de semilună, triunghiulară în secțiune. Prin fața externă adera la capsula articulară. Rolul său este de a fiadlita alunecarea suprafețelor articulare, una față de cealaltă, în timpul mobilizării articulației. Ex.: m. intern și extern al genunchiului.

MENISCECTOMIE, s. f. / meniscectomie, s. f. / meniscectomy. [Qr. *meniskos* = se. *miiun.il*, *crai-nou*; *ektome* = e[^]cizie.] Extirparea chirurgicală, parțială sau totală, a unui "menisc articular.

MENISCOGRAFIE, s. f. / meniscographie, s. f. / meniscography. [Qr. *meniskos* = se. *miiun.n0*, *crai-nou*; *grapheia* = a. *scrie*.] Radiografie a *meniscurilor genunchiului după injectarea, intraarticulară, a unei substanțe de contrast, opacă la raze X.

MENISCOPATIE, s. f. / meniscopathie, s. f. / meniscopathy. [Cjr. *meniskos* = semitund, *crai-nou*; *pathos* = 6oaid.] Termen general, utilizat îndeosebi pentru bolile *meniscurilor laterale semilunare ale articulației *genunchiului.

MENISCOPEXIE, s. f. / meniscopexie, s. f. / meniscopexy. [Qr. *meniskos* = semiCund, *crai-nou*; *pexis* = fi?(are.) Sutura fragmentelor unui "menisc articular după un traumatism.

MENOCIT, s. n. / menocyte, s. m. / menocyte. [Cjr. *men*, *menos* = [una; *kytos* = ceiuud.} Celula de tip histiocitar obser-vată m mucoasa uterină și în sângele menstrual. M. conține granulații metacromatice în interiorul cărora se află *heparina sau un precursor al acesteia.

MENOMETRORAGIE, s. f. / menometrorragie, 8. f. / menometrorragia. [Qr. *men*, *menos* = [und; *metra* = uter; *rhegnynui* = a *f.dsn*, a *iz6ucni*.] Flux menstrual prelungit, depășind ca durată 7 zile.

MENOPATIE, s. f. / menopatie, s. f. / menopathy. [Qr. *men*, *menos* = [una; *pathos* = koala.} Orice afecțiune legată de tulburările menstruale.

MENOPAUZA, s. f. / menopause, s. f. / menopause. [Cfr. *men*, *menos* = [una; [at. *pausa*, gr. *pausis* = mcelare., *oprire*.] Sin.: climacteriu (v.).

MENORAGIE, s. f. / menorragie, s. f. / menorragia. [^r. *men*, *menos* = [una; *rhegnynai* = a *tdfni*, a *izHucni*.] Hemoragie în continuarea menstruației. V. și metroragie.

MENOREE, s. f. / m6norrhee, s. f. / menorrh(o)ea. [^r. *men*, *menos* = [und; *rhoia* = *cuyere*., *tie*, la *rhein* = a *curge*.] Flux sanguin menstrual. V. și hiper-, hipomenoree.

MENOTOXINA, s. f. / menotoxine, s. f. / menotoxin. [Cjr. *men*, *menos* = [und; *toxikon* = otrai'a. pentru l'drfut. *sage.tu.or*, de. la *toxon* = *sagealo*.; *-ina*.] Toxina de natură incertă, care a fost observată în sânge în cursul perioadei menstruale.

MENOTROPINA, s. f. / menotropine, s. f. / menotropin. [Cjr. *men*, *menos* = [und; *trope* = mtoarcere, de. la *trepein* = a *intoarce*.; *-ino*.] *Gonadotropina cu activitate dominantă foliculo-stimulantă.

MERCAPTANI

MENSTRE, s. f. pi. / menstrues, s. f. pi. / menses. [Lat. *menstrua*, *-orum* = menstruate, de. [a *mensis* = [und.] Sin.: menstruație (v.).

MENSTRUAL, adj. / menstruel, -elle, adj. / menstrual. [Lot. *mestrualis* = re.feri.tor la. *menstrudie*, de id *menstruus* = m *fiectre* [und fi *mensis* = [una.) Care se află în relație cu "menstruația.

MENSTRUATIE, s. f. / menstruation, s. f., regles, s. f. pi. / menses, menstruation. [Lat. *menstruus* = în *fiectre lun&i menstrua*, *-orum* = menstruație, de ia *mensis* = [und.] Etapa fiziologică a ciclului endometrial (ciclului sexual feminin lunar), care urmează fazelor proliferativă și secretorie endometrială și corespunde descuamării acestuia. M. este determinată de scăderea bruscă a "progesteronului și *estrogenilor la sfârșitul ciclului ovarian lunar. Stimularea scăzută a celulelor endometriale este urmată rapid de involuția endometrului. Înșiși până la circa 65% din grosimea sa anterioară ?i vasospasm regional cu necrozarea straturilor superficiale endometriale. Descuamarea straturilor necrozate și acumularea de sânge în cavitatea uterină inițiază contractii uterine care permit evacuarea conținutului uterin. În timpul menstruației normale se pierd circa 40 ml de sânge și încă 35 ml de lichid seros, tot lichidul menstrual fiind incoagulabil datorită eliminării concomitente de *fibrinolizina. Endometrul se reepitelizează în 4-7 zile de la debutul menstruației (când eliminarea de sânge începe-teaza). Absența patologică a m. se numește "amenoree. Sin.: menstrue, reguli.

MENTA, s. f. / menthe, s. f. / mint. [Lat. *ment(h)a*, gr. *minthe* = *mentd*.] Sin.: *Mentha piperita* (v.).

MENTAL, adj. / mental, -ale, -aux, adj. / mental. [Lot. *mens*, *-ntis* = *minte*, *intelig.nfd*. \ 1) Care aparține minții, rațiunii, intelectului, inteligenței. Care se află în relație cu facultățile psihice. Ex.: vârsta m., debilitate m. 2) Care se face, se rea-lizează în minte. Ex.: calcul m, Var.: mental.

MENTHA PIPERITA / mentha piperita / mentha piperita.

Planta medicinală din familia *Labiatae*, ale cărei frunze conțin un ulei esențial bogat în mentol, mentona, acizi alifatici etc. Are acțiune racoritoare, antiseptică, spasmolitică, colagogă, antiemetică, anti-diareică. Sin.: izma (pop.), menta.

MENTHOL, s. m. / menthol, s. m. / menthol. [Lot. *ment(h)a*, y. *minthe* = *mentd*; *-ol*.] Component al uleiului de menta; se obține și sintetic. Util ca antiseptic și antipruriginos.

MENTON, s. n. / menton, s. m. / chin. NA: mentum. [Lat. *mentum* = *6dr6ie*, *menton*.] 1) Barbie, parte a feței al carei relief este determinat de proeminența anterioară, mediană, rotunjită a mandibulei. Sin.: genion. 2) Reper craniometric, reprezentând punctul inferior al simfizei mandibulare pe radio-grafia laterale.

MENTONIER, adj. / mentonnier, -iere, adj. / mental. [Lat. *mentum* = *barbie*., *menton*.] Care aparține *mentonului, care se află în relație cu mentonul. Ex.: unghi m., artera m.

MERBAMAT, s. n. / merbamate, s. m. / merbamate. (DCI) Tranchilizant minor utilizat pentru diminuarea anxietății 9 a tensiunii nervoase.

MERALGIE, s. f. / meralgie, s. f. / meralgia. [Cjr. *meros* = *wcpsd*; *algos* = *durere*.] Durere la nivelul coapsei. V. și meralgie parestezică.

MERALGIE PARESTEZICĂ / meralgie paresthesique / meralgia paraesthetica. Boala caracterizată prin dureri și tulburări diverse ale sensibilității subiective și obiective, în zona înervată de nervul femurocutanat, la nivelul feței externe a coapsei. Sin.: boala Bernhard.

MERCAPTANI, s. m. pi. / mercaptans, s. m. pi. / mercaptans. Denumire generică pentru derivații sulfurati formați prin putrefacție bacteriană la nivelul colonului. M. determină mirosul specific al materiilor fecale.

MERCAPTOPURINA

MERCAPTOPURINA, s. f. / m6rcaptopurine, s. f. / mercap-topurine. (DCI) Agent terapeutic inhibitor al sintezei de 'purina, ca analog structural al hipoxantinei, actionand rapid asupra celulelor In diviziune. Abrev.: 6-MP.

MERCUR, s. n. / mercure, s. m. / mercury. [Lot. *Mercuriis* = *nuneit mesagerului iiii Jupiter, m acdafi timp zeu[co-mertiului (aCuzie [a mofiiiitatea metaCuiii).]* Elementul 80, Hg, cu greutatea atomica 200,59 si densitatea 13,6 g/cm³. Este singurul metal lichid la temperatura obisnuita. Poate determi-na intoxicatii acute si cronice (adesea profesionale). Sarurile anorganice si o serie de compusi organomercuriali au propri-etati dezinfectante, fungicide si antiparazitare. M. este un com-ponent al diferitelor tipuri de 'amalgam de uz stomatologic. Alti compusi au actiune diuretica. V. si hidrargirism, hidrar-giroza. V. si tab. const. biochim.

MERCUROCROM, s. n. / mercurochrome, s. m. / mercuro-chrome. [Lat. *Mercurius* = *numete mesagerului (ui Jupiter, in Ot-dafi timp zeuf comerfuiii (aCuzie [a modiCitata metalului); gr. khroma, -atos* = *cutoare.*] C^oHgBr[^]HgNa[^]Og, sare disodica a dibromo-2,7-hidroxiomercuri-9-fluoresceinei, M, de 750,67. De culoare verde Inchis, solubil m apa (culoare rosie) si in alcool. Antiseptic local netoxic, neiritant; utiizat pentru dezinfectia pielii (solutie), uretrei si vezicii urinare (instilatii).

MERICISM, s. n. / merycisme, s. m. / merycism. [^r. *mery-kismos* = *rumegare.*] Revenirea In gura a unor fragmente de alimente deja Inghitite In stomac si remestecarea lor (ca la rumegatoare). Sin.: ruminatie.

MERIDIAN, adj., s. n. / meridian, -enne, adj., s. m. / meridian. [Lat. *meridianus* = *lie (a amiaz'tl, de la medius* = *la mijloc, dies* = *zi.*] 1) Linie trasata conventional pe un corp sferic sau sferoid, marcand intersectia unui plan care trece prin axul acestuia. 2) *Meridianele bulbului ocular*, linii con-ventionale trasate prin sectionarea imaginara a globului ocular de catre planurile perpendiculare pe ecuatorul bulbului.

MEROCEL, s. n. / merocele, s. f. / merocele. [Qr. *meros* = *coapsd, kele* = *fiernie, tumoro.*] Hemie crurala.

MEROCRIN, adj. / merocrine, adj. / merocrine. [Cfr. *meros* = *varte; krinein* = *a separa de.*] Referitor la celule secretoare care descarca doar produsul secretat, ele mentinandu-si integritatea. Ex.: celulele glandelor salivare sau ale pancrea-sului.

MERODIASTOLIC, adj. / merodistolic, adj. / merodias-tolic. [Qr. *meros* = *parte; diastole* = *ditatare, de ia diastellein* = *a tiirgi.*] Despre un fenomen (zgomot, **suflu etc.**) care nu ocupa, In timp, decat o parte a *diastolei.

MEROGONIE, s. f. / merogonie, s. f. / merogony. [Qr. *meros* = *varte; gone, gonos* = *urmaf, sdma.nf.cl genitaia.*] Dezvoltarea doar a unei portiuni din *ou.

MEROSISTOLIC, adj. / merosystolic, adj. / merosystolic. [Gr. *meros* = *parte; systole* = *contractie.*] Se spune despre un fenomen (zgomot, suflu etc.) care ocupa doar o parte a sistolei.

MEROSMIE, s. f. / merosmie, s. f. / merosmia. [Qr. *meros* = *parte; osme* = *miros.*] Pierderea simtului olfactiv **pentru anu-mite mirosuri.**

MEROTOMIE, s. f. / merotomie, s. m. / merotomy. [Qr. *meros* = *parts; tome* = *tdwre, sectiune, de ia temnein* = *a. tdto.*] Operatic constand In detasarea unui fragment de ma-rime variabila dintr-un organism viu, In scopul urmaririi feno-menelor de supravietuire pe care fragmentul respectiv le poate prezenta.

MEROZOIT, s. m. / merozo'ite, s. m. / merozoite. [Cjr. *meros* = *parte; zoon* = *animal.*] 1) Fragment separat dintr-un organism prin *merotomie. 2) Forma pre- si extraeritocitara din

MESAGER SECOND

ciclul evolutiv al sporozoarelor (*P/asmod;um), care rezulta prin diviziune asexuata.

MERS, s. n. / marche, demarche, s. f. / gait. [Lat. *mersum, de la mergere* = *a afunda.*] Deprindere motorie prin care se realizeaza locomotia cu ajutorul membrilor inferioare. In unele boli ale sistemului nervos sau ale aparatului locomotor, m. poate prezenta o serie de caracteristici particulare, In general ca o consecinta a compensarii functiei organelor afectate. I) *M. cu caracteristici particulare in boli ale sistemului nervos:*

1) *M. ataxic* sau *m. tabetic*, m. nesigur din cauza absentei coordonarii voluntare; necoordonarea se accentueaza dupa Inchiderea ochilor. 2) *M. cerebelos* sau *emebrios*, asemanator omului beat, In leziunile cerebeloase. 3) *M. cosit* sau „*In foar-feca*”, In paralizia spastica, cand sunt afectate bilateral trac-tusurile corticospinale. 4) *M. galinaceu, leganat*, tot In paraplegia spastica. 5) *M. de „paiata*”, In coree, din cauza miscarilor involuntare. 6) *M. cu pasi mid*, caracteristic para-liziei pseudobulbare. 7) *M. pendular*, In paraplegia cu con-tractura, cand corpul oscileaza Inapoi-Inainte. 8) *M. spasmodic* sau *spastic*, In paraplegia spasmodica: coapsele si genunchii se apropie, iar picioarele, in echinism, aluneca pe sol. 9) *M. „in stea*”, descris In sindroamele vestibulare, cu deviatie spre labirintul lezat, Indeosebi la m. cu spatela. 10) *M. stepat*, v. stepaj. 11) *M. tabetic*, v. m. ataxic. 12) *M. talonat*, cu contact mai Intai cu calcaul, In ataxia senzoriala. II) *M. cu caracteristici particulare in boli ale aparatului locomotor.* 1) *M. alternant*, In cursul caruia subiectul avanseaza cu un picior In acelasi timp cu miscarca bratului de partea opusa. 2) *M. antatgic*, In afectiuni dureroase ale oaselor, articulatiilor, mus-chilor, tegumentelor sau unghiilor. 3) *M. „cu buiestru*”, In care membrele superior si inferior de aceeaasi parte avanseaza simultan. Acest tip de m. se poate efectua si cu toate cele 4 membre simultan. 4) *M. digitigrad*, pe degete, In inegali-tatea membrilor inferioare. 5) *M. in doi timpi*, In cazul m. cu carje: fie alternativ, cand membrul superior si piciorul opus avanseaza, fie simultan, cu avansarea mainii si membrului inferior afectate, apoi a membrului inferior sanatos. 6) *M. echin*, descris In piciorul *varus equin*, cu sprjin pe degete si cu flexia genunchiului. 7) *M. gluteal*, In distrofia musculara progresiva, din cauza atrofiei muschilor fesieri. 8) *M. isteric*, cu simlarea mono-, hemi- sau paraplegiei. 9) *M. palmiped*, „*de rata*”, In distrofiile musculare si In luxatia congenitala de sold unilateral. 10) *M- fn patru timpi*, cu ajutorul carjelor, In cursul caruia subiectul avanseaza succesiv mana dreapta, piciorul stang, mana stanga si piciorul drept. 11) *M. plan-tograd*, pe toata planta. 12) *M. soldului dureros*, leganat, cu lordoza marcata si cu baza de sustinere largita. Obs.:

Clasificarea In cele doua grupe de tipuri de m. este con-ventionala, un acelasi tip de m. poate apartine uneori ambe-lor grupe.

MESAGER, s. m. / messenger, s. m. / messenger, [fr. mes-sager, din [at. missus, participiul tree-tit ai verfiutui mittere = *a trimite.*] 0 molecula sau un ansamblu de molecule care transmit un *mesaj.

MESAGER SECUND / messenger second / second messenger.

Molecula intracelulara eliberata ca urmare a legarii unui hormon peptidic (mesager prim) sau a unui anumit ligand pe *receptorul sau specific situat la nivelul 'membranei celulare. M. s. mediaza actiunea primului mesager, activand sau in-hiband diverse sisteme enzimactice intracelulare. Lantul molecular al generarii m. s. este, de regula, urmatorul: complex ligand-receptor, *proteine G, 'adenilat ciclaza sau *fosfolipaza C, m. s. Exemple de m. s.: *inozitol trifosfat (IPs), *AMP ciclic, *GMP ciclic, *diacilglicerol (DAG), -calciu.

MESAJ, s. n. / message, s. m. / message. [J-r. *message*, din lat. *missus*, participiul trecut ai verbului *mittere* = a trimite.] Ansamblu de semnale organizate dupa un cod si pe care un emitor TI transmite la un receptor. Ex.: m. genetic (v. cod genetic, ADN, ARN), m. hormonale (v. mesager, hormon, receptor).

MESANGIAL, s. n. / mesangial, s. m. / mesangial. Var. pentru mezangial (v.).

MESANGIU^, s. n. / mesangiu, s. m. / mesangiu. Var. pentru mezangiu (v.).

MESCALINA, s. f. / mescaline, s. f. / mescaline. Alcaloid cu proprietati haludnogene extras din cactusul mexican *Lophophora williamsii*.

MESMERISM, s. n. / mesmerism, s. m. / mesmerism. [Fraiiz Friedrich Anton Mesmer, medic de origine germana, care. a. practica in franca si 'Eiveta, 1734-1815; -ism.] Doctrina si practica medicala la moda In secolele al XVIII-lea - al XIX-lea, elaborata de Fr. Mesmer pornind de la ipoteza existentei unei influentari Intre organismele umane, reciproce printr-un fluid magnetic. M. poate fi considerat ca un precursor al psihoterapiei moderne, al nervismului si al *medicinii psihosomatice.

MESAJ, s. n. / mechage, s. m. / packing. [J-r. *mechage*, lie, la meche, dm [at. myTM, de Ca myxus = cwc. ia o iampa. cu festua.] Umplerea unei cavitati din organism cu *me^{te}. Cavitatea poate fi normals sau patologica.

MESA, s. f. / meche, s. f. / wick, pack. [Tr. *meche*, din [at. myxa, de [a myxus = cioc id o [ampd cu fertila.] Banda ste-rila de tifon (uneori din material resorbabil) utilizata eel mai frecvent In scop hemostatic, dar si pentru a permite eliminarea secretiilor dintr-o plaga sau dintr-o cavitate In care m. este introdusa.

METAANALIZA, s. f. / meta-analyse, s. f. / metaanalysis. [QT. *meta* = dupa; *analysis* = rezoivare, de ia *anulyein* = a rezoiva (ana = din nou, iarasi; *lyein* = a distruge).] Regru-para diferitelor studii statistice efectuate pe loturi mai mid In scopul cresterii numarului de cazuri (bolnavi), devenind astfel posibila formularea unor concluzii mai generale.

METABIOZA, s. f. / metabiose, s. f. / metabiosis. [Cjr. *meta* = dupa.; *bias* = wata; -ozd.] Dependenta unui organism de existenta altui organism: comensualism.

METABOLIC, adj. / metabolique, adj. / metabolic. [Cjr. *metaballein* = a se scni-nba.] Care implica, presupune o transformare In relatie cu un proces metabolic. Ex.: boala m., produs m.

METABOLISM, s. n. / metabolisme, s. m. / metabolism. [C.T. *metabole* = schimbare, de ia *metaballein* = a se schimbfaf

ism.] Ansamblul de transformari biochimice si energetice care au loc In organismele vii. Indiferent de nivelul considerat, ce-lular, tisular sau organism Intreg, m. cuprinde transformarile survenite In diferitele faze ale ciclului vital (crestere, echilibru si involutie). In m. se disting doua faze fundamentale opuse, care se succeda sau se suprapun continuu: o faza de sinteza, "anabolism, si o alta de degradare, "catabolism.

METABOLISM BAZAL / metabolisme basal / basal metabolism. M. b. permite aprederea consumului de oxigen In uni-tatea de timp si raportat la suprafata cutanata. 1) M. redus la minimum, pentru asigurarea functiilor vitale. Variaza In relatie cu numerosi factori fiziologici (sex, sarcina, menstruatie, alimentatie etc.), cu climatul si altitudinea, cu o serie de cauze patologice (tulburari endocrine, boli de sange etc.) sau ca urmare a administrarii unor medicamente. 2) "Investigatie pentru evaluarea consumului energetic al unui subject In conditii bazale. Deoarece masurarea directa a consumului real nu este posibila, acest examen este In prezent mai rar utilizat, avand o valoare diagnostica redusa (In trecut, era folosit indeosebi In diagnosticul distiroidilor). M. b. se masoara prin

"calorimetrie, impune 14-18 ore de repaus fizic dupa masa si se exprima In calorii pe ora si pe metru patrat de suprafata corporala.

METABOLISM INTEREDIAR / metabolisme intermediaire / intermediary metabolism. Denumire pentru ansamblul reactiilor enzimactice celulare care transforma moleculele provenite din alimente In molecule utilizabile la nivel celular.

METABOLIT, s. m. / metabolite, s. m. / metabolite. [Gr. *metabole* = schimbare, de ia *metaballein* = a se sc.fi.imba.] Compus rezultat Intr-o etapa intermediara sau finala a unui proces metabolic. In functie de fazele metabolismului, m. pot fi anaboliti sau cataboliti. V. anabolism si catabolism.

METACARP, s. n. / metacarpe, s. m. / metacarpus. NA: metacarpus. [Cfr. *meta* = dupa; *karpos* = pumn.] Ansamblul celor cinci "metacarpene care constituie scheletul mainii (fara degete). V. metacarpene In tab. anat. - oase.

METACARPIAN, adj. / metacarpian, -ienne, adj. / metacarpal. [Fr. *meta* = du-pd; *karpos* = pumn.] Care se refera la *metacarp.

METACARPIENE, s. n. pi. / os du metacarp, metacarpens, s. m. pi. / metacarpal bones. [CIT. *meta* = dupa; *karpos* = pumn.] V. tab. anat. - oase.

METACERCAR, s. m. / metacercarie, s. f. / metacercaria. [Cjr. *meta* - indica transformarea; *kerkos* = cood-a.] Forma Inchistata a *Trematodelor* aflata In (esuturile gazdei intermediiare.

METACRILAT, s. m. / methacrylate, s. m. / methacrylate. [(JT. *methy* = fiautwa. fermentata. (hySe = materie); (at. acer = acru; gr. hyte = materie.) Ester sau sare a acidului metacrilic. M. sunt lichide inflamabile si se polimerizeaza usor. Se utilizeaza la obtinerea plexiglasului, iar m. de metil este o rasina sintetica folosita In stomatologie si In ortopedie la confectionarea protezelor.

METACROMATIC, adj. / metachromatique, adj. / metachromatic. [CIT. *meta* = indica transformarea; *khroma*, -atos = culoare.] Despre un colorant definit chimic care, dupa ce reactioneaza cu o structura histologica, dobandeste o tinta de culoare diferita de culoarea sa proprie. Ex.: albastrul de toluidina coloreaza In ro?u granulatiele *mastodtelor. Ant.: ortocromatic.

METACROMATISM, s. n. / metachromatisme, s. m. / metachromatism. {Cjr. *meta* - indica transformarea; *khroma*, -atos = outdare.; -ism.) 1) Modificarea culorii pielii si a parului In unele boli sau la varstnici. 2) Sin.: metacromazie (v.).

METACROMAZIE, s. f. / metachromasie, s. f. / metachromasia. [Qr. *meta* - ind-ic.o. transformarea; *khroma*, -atos = culoare..] Colorarea unui tesut In mod diferit fata de solutia coloranta, probabil prin eliberarea unei baze colorante.

METADONA, s. f. / methadone, s. f. / methadone. (DCI) Analgezic morfinomimetic, cu actiune Indelungata, sintetizat In scopul detoxificarii organismului In perioada 'sevrului la toxicomanii dependenti de 'heroina. Rezultatele nu sunt certe, ci relativ mediocre. Genereaza toleranta, care se instaleaza lent, dar sindromul de abstinenta este mai putin grav decSt la heroina. M. este utilizata ca analgezic In durerile severe ?i pentru calmarea tusei cronice. Sin.: Sinalgon®.

METAFAZA, s. f. / metaphase, s. f. / metaphase. {Cjr. *meta* - indica transformarea; *phasis* = aparenta., rasaritii unei steUi de ia *phainein* = a aparea.) A doua faza a *mitozei, In cursul careia cromozomii se depun In coroana la eculatorul celulei pentru a forma "placa ecuatoriala.

METAFAZA, s. f. / metaphyse, s. f. / metaphysis. NA: metaphysis, pi. metaphyses. {Qr. *meta* - indica transformwulf physis = creftere, de la *phyein* = a crefte.) Portiunea unui os lung care face legatura Intre epifiza si diafiza. La copil, m are la mijlocul sau, transversal, cartilajul de crestere.

METAL

METAL, s. n. / m6tal, s. m. / metal. [Lot. *metallum* = metal.] Element caracterizat prin duritate, maleabilitate, ductilitate si conductibilitate electrica si termica, ionizat pozitiv In solutie. *M. alcaline* monovalente (litium, sodiu, potasiu, rubidiu si cesiu) au un rol deosebit In organism.

METALOENZIMA, s. f. / metallo-enzyme, s. f. / metalloenzyme. [Lot. *metallum* = metal; gr. *en* = m; *zyme* = ferment, *drojdie*.] Enzima care contine un ion metalic, legat de obicei covalent In lantui de aminoacizi sau la o grupare prostetica (ex.: hem), Ionii metalici au o functie similara 'coenzimelor. M. cuprind: dehidrogenaza (zinc), acid ascorbicoxidaza (cupru), citocromoxidaza (tier), glutamatmutaza (cobalt), glutationperoxidaza (seleniu), ureaza (nichel), xantinoxidaza (molibden) s. a.

METALOID, s. n. / metalloide, s. m. / metalloid. [Lat. *metallum* = metal; gr. *eidōs* = forma.] 1) Orice element avand proprietati metalice si nemetalice. 2) Orice element cu proprietati diferite de un metal tipic.

METALOPROTEINAZA, s. f. / metalloproteinase, s. f. / metalloproteinase. [Lot. *metallum* = metal; gr. *protos* = vrîmîi; *-ina, -aza*.] 'Proteinaza al carei 'situs activ contine un metal, de ex. zinc. V. si metaloenzima.

METALOTERAPIE, s. f. / metalotherapie, s. f. / metalotherapy. [Lat. *metallum* = metal; gr. *therapeia* = tra.tame.nți tit ia *therapeuein* = a îngriji.] 1) Utilizarea terapeutica a metalelor si a sarurilor acestora. 2) Tratarea bolilor prin aplicarea de metale la nivelul pielii, sub forma de placi, bratari, inele etc. In aceasta alternativa, m. ramane o practica empirica, ale carei rezultate sunt greu de evaluat.

METALOTIONEINA, s. f. / m6tallothion6ine, s. f. / metallothionein. [Lat. *metallum* = metal; gr. *theion* = sulf; (*protos* = primuOl *-ina*.] Proteina citoplasmatica foarte bogata In 'cisteina, existenta In numeroase celule. M. este capabila sa fixeze majoritatea ionilor metalici, asigurand stocarea acestora.

METAMER, s. n. / metamere, s. m. / metamere. [Qr. *meta* = dtipdj *meros* = parte.] 1) Segment rezultat din diviziunea primitiva a embrionului, denumita 'metamerie. 2) Fiecare din-tre elementele constitutive ale corpului viermilor anelizi si artropodelor, asemanatoare ca structure si asezate succesiv.

METAMERIE, s. f. / m6tamerie, s. f. / metamerism. [Gjr. *meta* = dupa; *meros* = parte.] Diviziunea primitiva a "corzii dorsale a embrionului si a tesuturilor Inconjuratoare In segmente sau 'metamere. Fiecare segment prezinta un ansamblu de proprietati proprii, exprimate, de ex., In *m. cutanata. La vertebrate se produce o noua fragmentare a corzii dorsale, consecutiv careia rezulta *vertebrele.

METAMERIE CUTANATA / metamerie cutanee / skin metamere. Diviziune a suprafetei cutanate In teritorii care corespund, fiecare, unui segment modular primitiv sau neurotom. Aceasta diviziune poate explica repartitia unor tulburari cutanate: anesteziile, eruptiile (din zona zoster) care se afla In relatie cu o leziune nervoasa, dar nu corespund distributiei unui anu-mit nerv periferic.

METAMFETAMINA, s. f. / methamphetamine, s. f. / methamphetamine. [Qr. *methy* = bau.tu.ra, fermentata. (*hyle* = matirie); *umph!* = ae. amfiële parti; [at. *aether*, gr. *aither* = aer curat, *6oha. ce.re.asca.*; gr. *ammoniakon* = safe de amoniu, a&sit& lit apropierea. te.mpCu.iui lui Jupiter *Amman* din Libia., *ina.] Derivat metilat al *amfetaminei care exercita un efect mai puternic decat aceasta In stimularea sistemului nervos, de unde tendinta de utilizare exagerata. Abuzul de m. a luat o extensie epidemica. Pe langa dependenta pe care o induce, abuzul determina efecte fetale: prematuritate si scaderea greutatei nou-nascutilor.

METAMIELOCIT, s. n. / metamyelocyte, s. m. / metamyelocyte. [Cfr. *meta* = dupa; *myelos* = maauva, *kytos* = ceCula.]

METASTATIC

Celula a maduvei osoase, intermediara Intre *mielocit ?i *granulocit.

METAMORFISM, s. n. / metamorphisme, s. m. / metamorphism. [Qr. *meta* - indic.a. transformarea, *morphe* = forma-i -ism.] Transformarea substantei fundamentale a unui tesut mezenchimatos Intr-o alta substanta, de regula anormala.

METAMORFOPSIE, s. f. / metamorphopsie, s. f. / metamorphopsia. [^r. *meta* - indica. transformarea; *morphe* = forma; *apsis* = vedere, aspect.] Vedere deformata a obiectelor. Cauze: boli ale retinei, imperfectiunea mediilor optice, leziuni temporoparietooccipitale ale creierului. Sin.: sindromul "Alice in Tara Minunilor".

METAMORFOZA, s. f. / metamorphose, s. f. / metamorphosis. {Cjr. *meta* - indica. transformarea; *morphosis* = for— mare.} Ansamblu de transformari pe care le sufera o serie de animale, ca amfibienii si numeroase nevertebrate, In cursul dezvoltarii lor de la iesirea din ou pana la stadiul de adult. Ex.: m. broastei.

METANEFRINA, s. f. / metanephrine, s. f. / metanephrine. [Cfr. *methy* = 6dv turd fermentata. (*hyle* = materie); (*epi* = pe) *nephros* = rinicni; *-ina*.] Produs de degradare a 'adrenalinei care este excretat In urina, In mod normal, la adult, In con-centratie de 0,03-0,69 mmol/mol creatinina. Secretia m. creste In *feocromocitom si *neuroblastom, ca si In stres, sepsis, soc, cancer metastazat.

METANEFROS, s. n. / metanephros, s. m. / metanephros. [Or. *meta* = dupa.; *nephros* = rinic.hi.] Partea cea mai cau-dala a rinichiului embrionar la amniote. Persista la adult, con-stituind rinichiul definitiv.

METANOL, s. m. / methanol, s. m. / methanol. [Qr. *methy* = 6a.utu.rd fermentatd; -ol.] Sin.: alcool metilic (v.).

METAPLAZIE, s. f. / metaplasie, s. f. / metaplasia. [Cjr. *meta* • indica tTransformarea; *plasis* = modeiare, de [a *plassein* = a. forma, a modeia] Transformarea unui tesut diferentiat In alt tesut diferentiat normal calitativ, dar anormal prin localizarea sa. M. se observa Indeosebi la nivelul tesuturilor epiteliale si conjunctive. Ex.: m. osoasa a unui cartilaj, m. epidermoida a unei mucoase glandulare. Cauze ale m.: factori microbieni, dezechilibre hormonale, avitaminoze etc.

METAPSIHOLOGIE, s. f. / m6ta psychologic, s. f. / metapsychology. [Gfr. *meta* = dupa; *psykhe* = suflet; *logos* = stUnfo.] Tecmen propus pentru psihologia teoretica a inconscientului, pornind de la *psihanaliza lui Freud.

METARTERIOLA, s. f. / metarteriole, s. f. / metarteriole. [C.r. *meta* = dupa; [at. *arteriola* = arterd micd, dim. de [a *arte-ria* = arterd] Vas de sange intermediar, ca pozitie si structura, Intre o *arteriola si un *capilar. Uneori, m. comunica direct cu o venula printr-un canal preferential.

METARUBRICIT, s. n. / metarubricyte, s. m. / metarubricyte. [Qr. *meta* = dupa; [at. *ruber, -hra, -brum* = rosu; gr. *kytos* = celutd] 'Normoblast *ortocromatic. Reprezinta ultimul stadiu de dezvoltare a eritrocitului, Inainte de eliminarea nucleului. 7n mod normal se gaseste In maduva osoasa, dar poate aparea In sangele periferic In urmatoarele cazuri: "metastaze la nivelul maduvei, *mielofibroza, anemii din boli cronice, anemii hemolitice.

METASTABIL, adj. / metastable, adj. / metastable. [Gjr. *meta* = dupa, indica o pozitie tranzitorie; [at. *stabilis* = inobvt, de la *stare* = a sta in picioare.] Care prezinta o stabilitate provi-zorie, temporara. Ex.: store m. a unui nucleu atomic, stare m. a unui atom, a carui stare de excitatie persista In absenta unui aport exterior de energie; nivel m., nivel de energie cores-punzand unei stari m.

METASTATIC, adj. / metastatique, adj. / metastatic. [Cjr. *meta* = dupa, indica o posi-fie tranzitone; *statikos* = we

opraste, de. la *istanai* = a piasa, a face. sa fina.} Care apartine *metastazelor sau provine din metastaze. Ex.: focar m., proces m

METASTAZANT, adj. / metastasant, -e, adj. / metastasizing. [Gr. *meta* = dupa, indica o pozitie tranzitorie.; *stasis* = op-lire., de. la *istanai* = a piasa, a fact sa find.} Care determina, genereaza *metastaze. Ex.: tumora maligna m.

METASTAZARE, s. f. / metastatisation, s. f. / metastasization. [Gr. *meta* = dupa, indica o pozitie tranzitorie.; *stasis* = sprite, de [a *istanai* = a piasa, a face sa fina.} Procesul de dezvoltare a *metastazelor. In cazul diseminarii metastatice a celulelor maligne, se definesc sapte etape ale procesului: *eli-berarea* celulelor neoplazice din tumora primara, *invazia* aces-tora m stroma interstitiala, *traversarea* *membranei bazale si a *endoteliului vascular (cu patrunderea In vasul sanguin), *transportul* celulelor neoplazice (sanguin sau limfatic), *oprirea* celulelor m retea microvasculara a organului tinta (mediata de "captarea" mecanica - fenomen de *trapping* - si/sau ade-rarea la peretele vascular) si *extravazarea*, cu traversarea endoteliului vascular, invazia membranei bazale subiacente, urmata de *proliferarea* celulara locala.

METASTAZA, s. f. / metastase, s. f. / metastasis. [Gr. *metastasis* = de-piasare., de. la *meta* = dupa, indica o pozitie tranzitorie., *stasis* = oprire. si *istanai* = a piasa, a face sd find.] 1) In general, termen care denumeste procesul de schimbare de sediu al unei boli, folosit pentru orice localizare secundara a unei boli benigne sau maligne, aparuta ca urmare a deplasarii unui produs patologic rezultat din leziunea primara. Localizarea la distanta reproduce de obicei, analog, leziunea primara. Se pot, deci, observa m. de natura microbiana, para-zitara, tumorala. 2) In limbaj curent, termenul desemneaza localizarea la distanta a unei tumori maligne primitive, disemi-narea celulara fiind pe cale vasculara, sanguina, limfatica sau prin contiguitate. M. rezultate pot fi *locoregionale* (ganglionare, primul ganglion invadat fiind numit *ganglion santinela) sau la distanta (*m. viscerale*). M. au, m functie de tipul de neoplasm primar, un sediu preferential, datorita eliberarii unor factori locali la acest nivel, care pot „ghida” deplasarea celulara tumorala (factori de crestere: PDGF, FGF, INF, CSF-1; inter-leukine: IL-2, IL-3 etc.). Structura lor histologica este fie simi-lara cu tumora primara, fie mai mult sau mai putin diferentiata (celule cu malignitate diferita). Sin.: cancer (tumora maligna) secundar(a).

METATARS, s. n. / metatarse, s. m. / metatarsus. NA: metatarsus. [Gr. *meta* = dupa, *torsos* = talpa.} Scheletul anterior al *boltei plantare format din cele cinci *metatarsiene, care se articuleaza posterior cu oasele *tarsului anterior si anterior cu primele falange ale degetelor piciorului. V. metatar-siene, In tab. anat. - oase.

METATARSALGIE, s. f. / metatarsalgie, s. f. / metatarsalgia. [Gr. *meta* = dupa; *torsos* = taCpa; *algos* = durere.] Durere la nivelul *metatarsului In relatie cu diverse cauze: malformatii ale *boltei plantare, *fibromatoza locala cu Inglobarea nervu-lui intermetatarsian, artropatie metatarsofalangiana etc. M. Morton, sin. boala Mortem (v.).

METATARSIAN, adj. / metatarsien, -ienne, adj. / metatarsal. [Gr. *meta* = dupa; *tarsus* = talpa.} Care se refera la metatars.

METATARSIENE, s. n. pi. / os du metatars, metatarsiens, s. m. pi. / metatarsal bones. [Gr. *meta* = dupa; *torsos* = talpa.] V. tab. anat. - oase.

METATARSOFALANGIAN, adj. / metatarsophalangien, -ienne, adj. / metatarsophalangeal. [Gr. *meta* = dupa; *tarsus* = taCpa; (at. *phalanx*, -angis, gr. *phalax*, -aagos = Infimire. de. soldati.) Care apartine *metatarsului si falangelor degetelor de la picioare.

METATIPIIC, adj. / metaty pique, adj. / metatypical. [Gr. *meta* - indica transformarea; *tytikos* = tipic, simBodc, de. la *types* = tip, model, marca.] Despre un neoplasm care reprezinta o *metaplasie a tesutului din care s-a dezvoltat.

METENCEFAL, s. n. / metencephale, s. m. / metencephalon. NA: metencephalon. [Gr. *meta* = dupa; *enkephaJos* = creier, de la *en* = in, *kephale* = cap.] Partea anterioara a *romb-encefalului, cuprinzand *cerebelul si *puntea.

METENKEFALINA, s. f. / metenk6phaline, s. f. / met-enkephalin. Peptid alcatuit din 5 aminoacizi, rezuttat din cli-vajul *proenkefalinei A, cu activitate de neurotransmitator ai neuromodulator care afecteaza comportamentului, fiind implicat, de asemenea, ca mediator al olfactiei si al altor forme de perceptie senzoriala. M. este colocaiizata cu catecolaminele In sistemul simpatic si In medulosuprarenala si prezinta multiple actiuni la nivel digestiv. De asemenea, este mediatoare a motilitatii spermatozozilor. Additional, partidpa la stimularea proliferarii limfocitare. V. si enkefaline.

METEORISM, s. n. / meteorisme, s. m. / meteorism. [Gr. *meteorismos* = umfiare., de. la *meteorizein* = a ridica m Mr si *meteoros* = ridicat in aer] Distensie abdominala prin acu-mulare de aer In stomac sau In intestin, care determina o senzatie de tensiune abdominala, denumita "balonare.

METEOROLABIL, adj. / meteorolabile, adj. / meteorolabile. [Gr. *meteoros* = ridicat in aer, [at. *labilis* = care. aluneca, it la *labi* = a alu.ne.ca, a. cadea.} Despre un subiect sensibil la variatiile meteorologice.

METEOROPATOLOGIE, s. f. / meteoropathologie, s. f. / meteoropathology. [Gr. *meteoros* = ridicat in aer, *pathos* = fioala, *logos* = stUnfo.} Studiul raporturilor dintre meteorologie si patologie, al starilor morbide declansate de factorii climatici naturali.

METEOROTROPISM, s. n. / met6orotropisme, s. m. / mete-orotropism. [Gr. *meteoros* = ridicat in aer; *trope* = m-toarcere., de. la *trepein* = a witoarce; -ism.} Modificari favora-bile sau nefavorabile provocate de actiunea conditiilor atmos-ferice asupra organismelor.

METHEMALBUMINA, s. f. / m6themalbumine, s. f. / meth(a)-emalbumin. [Gr. *meta* = dupa, *haima*, -atos = sange.; [at. *albumen*, -inis = albuf de. ou, lie, la *albus* = alb, -mo.] Combinarea gruparii *hem cu albumina In loc de *globina.

METHEMOGLOBINA, s. f. / m6themoglobine, s. f. / meth(a). emoglobin. [Gr. *meta* = dupa; *haima*, -atos = sange; [at. *globus* = gloiJi -ina.} Produs de oxidare a hemoglobinei in care fierul, care a trecut din starea feroasa (Fe²⁺) In stare ferica (Fe³⁺), a pierdut capacitatea de fixare a oxigenului. In mod normal, sub 1% din hemoglobina se afia In aceasta forma, m fiind transformata In hemoglobina normala de catre methemoglobin-reductaza. V. si methemoglobinemie.

METHEMOGLOBINEMIE, s. f. / methemoglobinemie, s. f. ; meth(a)emoglobin(a)emia. [Gr. *meta* = dupd, *haima*, -atos = sange.; [at. *globus* = glob'i -ina; gr. *haima*, -atos = sAngi.} Stare patologica determinata de prezenta In hematii a unei cantitati crescute de *methemoglobina. Semnul clinic principal este cianoza intensa a pielii si a mucoaselor, produsa din cauza incapacitatii methemoglobinei de a transporta oxigenul. Cianoza poate fi Insozita de anxietate si de dispnee mode-rata. Se disting: 1) *M. dobandita* prin intoxicatii, frecvent pro-fesionale: coloranti derivati ai anilinei (*anilism), clorat de pota-siu, derivati nitrati sau cloronitrati, apa contaminata cu *nitriti. 2) *M. congenitala ereditara*, sin.: boala Codounis (v.). V. ?i tab. const. hematol.

METICILINA, s. f. / meticilline, s. f. / meticillin. (DCI) *Peni-cilina semisintetica (dimetoxifenilpenicilina) rezistenta la peni-cilinaza secretata de stafilococii insensibili la benzilpenicilina.

METILARE

M. este distrusa de acidul clorhidric gastric, de aceea calea de administrare uzuala este cea intramusculara.

METILARE, s. f. / methylation, s. f. / methylation. {Cjr. *methy* = *fiduturd fermentata*; *hyle* = *materie*.] Proces chimic de fixare a unei grupari metil pe o molecula. In organism, m. are rol m detoxifierea unor produsi si se produce prin intermediul *nucleotidului *metioninei (S-adenozilmetionina).

METILCELULOZA, s. f. / methyl-cellulose, s. f. / methyl-cellulose. {Cjr. *methy* = *Bauturil fermentata*; *hyle* = *ma.te.ne.*, [at. *cellula* = *camaruta, dim. de. la cella* = *canara*; *oza* — *indica un glucid*.] (DCI) Eter metilic al *celulozei utilizat pentru prepararea unor forme farmaceutice si ca laxativ.

METILCOBALAMINA, s. f. / methylcobalamine, s. f. / methylcobalamin. {Cjr. *methv* = *fiatura fermentata*; *hyle* = *materie*; germ. *Kohcijt*, var. (ie. la *Kobolt* = *spiriduf al mimlor*; gr. *ammomakon* = *sore lie. amoniu, gasitd in. apropiarea te-mpCu-illi lui lupiler Ammon din Libia, -ina.*] Sin.: vitamina B); (v.).

HETILINDOL, s. m. / p-methylindole, s. m. / methylindol. Sin.: scatol (v.).

METILMORFINA, s. f. / methylmorphine, s. f. / methylmorphine. {Cjr. *methy* = *6attitud fermentata*; *hyle* = *mate-m.*; *Morpheus* = *zeii sonnuii (aatoritO. acfiunii soporifics, a drogului; -iaa.*] Sin.: codeina (v.).

METILPREDNISOLON, s. m. / methylprednisolone, s. f. / methylprednisolone. (DCI) *Glucocorticoid de sinteza de circa sase ori mai puternic decat *cortizonul, a carui actiune "mineralocorticoida este foarte slaba.

METILTIOURACIL, s. m. / methyl-thiouracil, s. m. / methyl-thiouracil. (DCI) *Antitirodian de sinteza care inhiba sinteza si secretia hormonilor tirodieni, administrat per os.

METILTRANSFERAZA, s. f. / methyltransferase, s. f. / methyltransferase. {Cjr. *methy* = *6/luturd fermentata*; *hyle* = *materie*; [at. *transferre* = *a duce dintr-o parte m aita, de (a trails* = *peste, dincolo, ferre* = *a duce; -aza.*] Enzima care asigura transferul unei grupari metil pe un *substrat, pornind de la un donoz de radical metil (S-adenozil-metionina).

METIONINA, s. f. / methionine, s. f. / methionine. CH₃.S.(CH₂).CH.(NH₂).COOH, tioaminoacid esential monoamino-carboxilic, cu rol in metabolismul intermediar; are efect

*lipotrop, iar sub forma activate participa la procesele de *metilare. V. si tab. const. biochim.

METIS, adj., s. m sau f. / metis, -isse, adj., s. m. ou s. f. / metis, half-breed, [fr. *metis*, din [at. *mixticius* = *aneste-cat co rasd, <ie. la mixtus* = *amestecat.*] (Organism) care a rezultat din Incrucisarea a doi indivizi de rase sau varietati diferite, dar apartinand aceleiasi specii.

METODA ANTICORPILOR FLUORESCENTI / methode des anticorps fluorescents / immuno-fluorescence. Sin.: imuno-fluorescenta (v.).

METODA, s. f. / methode, s. f. / method. [Qr. *methodos*, de. [a *meta* = *dupd, hodos* = *cafe., drum.*] 1) In general, cale rationala urmata In cunoasterea sau In demonstrarea unui adevar. *M. experimental* consta In observarea fenomenelor, elaborarea unor *ipoteze si verificarea consecintelor acestor ipoteze prin 'experiment stiintific. 2) Ansamblu de reguli care permit Insusirea unei stiinte sau a unor tehnici. 3) In medicina, ansamblu de reguli si date necesare pentru efectuarea unui act medical cu un scop bine determinat: operatie, diagnostic, tratament, determinari ale unor parametri fiziologici sau biochimici. De obicei, In limbajul medical curent, cuvintele metoda, proba, procedeu, tehnica sunt utilizate ca sinonime.

METODOLOGIE, s. f. / methodologie, s. f. / methodology. [(JT. *methodos*, de [a *meta* = *dupa, hodos* = *cafe.; logos* = *ftinfa.*] 1) Ansamblul metodelor si tehnicilor dintr-un anumit domeniu. 2) Studiu sistematic, prin observatie, al practicii stiintifice si al metodelor de cercetare utilizate.

MEZENCHIM

METOPIC, adj. ' m6topique, adj. / metopic. \Cjr. *metopon* = *frunte.*} Care apartine partii anterioare, frontale a craniului sau desemneaza un craniu cu o sutura mediofrontala.

METOTREXAT, s. m. / methotrexate, s. m. / methotrexate. (DCI) *Antifolic utilizat In leucemia limfoblastica la copil, In corioepiteliom, ca si In polichimioterapie diferitelor cancere. Are si o actiune *imunodepresoare.

METOXI-IZOBUTIL-IZONITRIL, s. m. / methoxy-isobutyl-isonitrile, s. m. / methoxy-isobutyl-isonitrile. Molecula vectoare care, dupa marcarea cu izotopul radioactiv ""Technetiu (ssmTc-Sestamibi), se fixeaza stabil la nivelul celulelor miocardice (In functie de potentialul de repaus de la nivelul mitocondriilor), ceea ce permite studiul scintigrafic al perfuziei miocardice. Spre deosebire, Insa, de ^Taliu, se fixeaza stabil si, de aceea, studiul redistributiei este limitat. In ultima perioada, uti-lizarile MIBI ca 'molecula vectoare In scintigrafie s-au extins. Abrev.: MIBI.

METRALGIE, s. f. / metralgie, s. f. / metralgia. [Sr. *metra* = *uter*; *algos* = *durere.*] Durere uterina.

METRITA, s. f. / metrite, s. f. / metritis. {Cjr. *metra* = *uter*; *-ita.*] Inflamatie a peretelui uterin, eel mai frecvent consecutiv unor leziuni endometriale.

METROPATIE, s. f. / metropathie, s. f. / metropathy. {Qr. *metra* = *uter*; *pathos* = *6oala.*} 1) Dupa Aschoff, leziunile neinflamatorii cronice ale uterului. 2) Termen generic pentru orice afectiune uterina.

METROPERITONITA, s. f. / metroperitonite, s. f. / metroperitonitis. {Cjr. *metra* = *ute.r.*, [at. *medicaia peritonaeum*, din gr. *peritonaion* = *care. se intinde. m juru*], de [a *peri* = *m jurat, temeiri* = *a se mtinde; -ita.*] Inflamatie uterina cu extindere peritoneala.

METRORAGIE, s. f. / metrorragie, s. f. / metrorrhagia. {Cjr. *metra* = *uter*; *rhagnynai* = *a t&fni, a izbucni.*} Hemoragie uterina produsa In perioada dintre *menstruatii, fara nici o relatie cu acestea, sau dupa "menopauza.

METROREE, s. f. / metrorrhee, s. f. / metrorrh(o)ea. {Cjr. *metra* = *uter*; *rhoia* = *curgere, de [a rhein* = *a curge.*} Scurgere apoasa, mucoasa sau purulenta, provenind din uter.

MEZANGIAL, adj. / mesangial, -ale, -aux, adj. / mesangial. {Cjr. *mesos* = *la mijloc*; *angeioa* = *vas.*} Referitor la *mezangiu. Var.: mesangial.

MEZANGIU, s. n. / mesangium, s. m. / mesangium. [Cjr. *mesos* = [a *mijloc*; *angeion* = *vas.*] Tesut dispus sub forma unei membrane subtiri care serveste ca suport capilarelor de la nivelul *glomerulului renal. Var.: mesangiu.

MEZAORTITA, s. f. / mesaortite, s. f. / mesaortitis. [Gr. *mesos* = [a *mijloc*; *aorte* = *aorta, de [a aeirein* = *a ria.ic.a in ae.r fi aer, -os* = *aer; -ita.*] Inflamatie a tunicii medii aortice, cu punct de plecare In *>asa vasorum.

MEZARTERITA, s. f. / mesarterite, s. f. / mesarteritis. {Cjr. *mesos* = [a *mijloc*; [at; gr. *arteria* = *arterd, -ita.*] Inflamatie tunicii medii a arterelor.

MEZAXON, s. m. / mesaxone, s. m. / mesaxon. [Qr. *mesos* = *la mijloc*; *axon* = *offl.*] Lamela subtire constituita prin invaginarea membranei plasmatice a *celulei Schwann In jurul unui axon mielnic sau amielinic. V. si mielina.

MEZENCEFAL, s. n. / mesencephale, s. m. / mesencephalon. **NA: mesencephalon.** [Cjr. *mesos* = *la mijloc*; *enkephalos* = *creier, de la en* = *in, kephale* = *cap.*] Portiune a *encefalului care include pedunculii cerebrali, pedunculii cerebelosi superiori si tuberculii cvadrigemeni si este traversata de ape-ductui cerebral (Sylvius). M. este situat deasupra puntii. Sin. (vechi, desuet): creier mijlociu.

MEZENCHIM, s. n. / mesenchyme, s. m. / mesenchyma. \Cjr. *mesos* = *la mijloc*; *enkhyrna*, *-atos* = *infuzu., de. ia enkhein*

MEZENCHIMAL

= a vSrsa, a rasp&naL] Tesut conjunctiv embrionar nedife-rentiat, format din *mezoderm, alcatuit din celule stelate care migreaza in diferite parti ale organismului unde formeaza cea mai mare parte a scheletului si a tesutului conjunctiv, ele-mentele sangelui, vasele sanguine si limfatice, ca si mu^chii viscerali (netezi).

MEZENCHIMAL, adj. / **mesenchymale**, adj. / **mesenchymal**. [Cjr. *mesos* = ia mijloc; *enkhyrna*, -atos = injuzie, de. [a *enkhein* = a varsa, a raspandi.] Care apartine mezenchimu-lui.

MEZENCHIMOM s. n. / **mesenchymome**, s. m. / **mesenchymoma**. [Cjr. *mesos* = la mijloc; *enkhyrna*, -atos = infuzie, de. ia *enkhein* = a varsa, a raspandi; -oma] Tumora mezenchi-mala compusa din doua sau mai multe tipuri de elemente celulare neasodate, excluzand tesutii fibros. Poate fi malign sau benign.

MEZENTERIUM, s. n. / **mesentere**, s. m. / **mesentery**. NA: **mesenterium**. [Cjr. *mesos* = ia. mijloc; *enteron* = intestin.] De-

numire generica pentru repliurile membranoase care leaga diferite organe la peretele abdominal sau la alte organe. De obicei, termenul se foloseste cu referire la repliul peritoneal care leaga intestinul subtire. Indeosebi jejunul si ileonul, la peretele abdominal posterior si care contine In grosimea sa vasele mezenterice superioare, ca si principalele ramuri ale acestora, canalele si ganglionii limfatici care dreneaza chilife-rele si plexul nervos mezenteric. Alte ex. de m.: m. colonului (*mezocolon), m. trompei uterine (*mezosalpinx). Sin.: mezou.

MEZENTERITA, s. f. / **m6senterite**, s. f. / **mesenteritis**. [Cjr. *mesos* ^ ia mijloc; *enteron* = intestin; -ita.] Inflamatiia mezen-terului. Poate provoca In grosirea, scleroza si retractia mezen-terului, care determina uneori distorsiunea anselor intestinale.

MEZIAL, adj. / **mesial**, -ale, -aux, adj. / **mesial**. [Cjr. *mesos* = ia mijloc.] Termen opus celui de 'distal, utilizat In stoma-tologie pentru acea parte a arcadei dentare sau a unui dinte situata spre planul mediosagital al fetei.

MEZIOVESTIBULOOCUZAL, adj. / **mesio-vestibulo-occlusal**, *ale, -aux, adj. / **mesio-vestibulo-occlusive**. [Cjr. *mesos* = la mijloc; [at. *vestibulum* = intrare; *occludere* = a Inhide., a-t. *la claudere* = a Inhide..] Raportat la fetele 'meziala, vestibula-ara (bucala) si ocluzala ale unui molar sau premolar.

MEZOBILIFUSCINA, s. f. / **mesobilifuscine**, s. f. / **mesobilifuscina**. [Cjr. *mesos* = ia mijloc; [at. *bilis* = lfiCa; *fuscus* = negm, brun; -ina.] Compus dipirolic format 'in cursul degradarii *pigmentilor biliari si excretat In urina ?i materiile fecale In unele cazuri de *icter.

MEZOBILIRUBINOGEN, s. m. / **mesobilirubinogene**, s. m. / **mesobilirubinogen**. [Qr. *mesos* = (a mijloc; [at. *bilis* = 6]af *ruber*, -bra, -brum = rofu; -ina, gr. *gennan* = a produce..] Produs de hidrogenare a *pigmentilor biliari (*bilin-ibina) format In 'ileonul terminal sub actiunea florei bacteriene.

MEZOBLAST, s. n. / **mesoblaste**, s. m. / **mesoblast**. [Cjr. *mesos* = ia mijloc; *blastos* = germe.n.] Sin.: mezoderm (v.).

MEZOCARDIE, s. f. / **mesocardie**, s. f. / **mesocardia**. [Ofr. *mesos* = la *mijloc; *kardia* = inimo.] Malpozitie cardiaca pe linia mediana.

MEZOCEFAL, adj. / **mesocephale**, adj. / **mesocephalon**. [Qr. *mesos* = [a mijloc; *kephale* = cap.] Despre craniul care are o forma intermediara Intra *brahicefal si *dolicocefal. Var.: mezocefalic.

MEZOCEFALIC. Var. pentru mezocefal (v.).

MEZOCOLON, s. n. / **mesoc61on**, s. m. / **mesocolon**. NA: **mesocolon**. [Cfr. *mesos* = [a mijCoc; *kolon* = intestin gros.]

*Mezou care conecteaza colonul cu peretele abdominal posterior. Contine vase sanguine, filete nervoase, vase limfatice si ganglioni limfatici si se Tmparte In; m. ascendent, m.

MEZOSALPINX

descendent, m. transvers, m. sigmoid, In functie de regiun colonului.

MEZOCOLOPEXIE, s. f. / **m6socolopexie**, s. f. / **mesocolopexy**. [C/r. *mesos* = [a mijloc; *kolon* = intestin gros; *pe*: = *ju(are..)*] Fixarea mezocolonului la peretele abdominal.

MEZODERM, s. n. / **mesoderme**, s. m. / **mesoderm**. [(*mesos* = ia mijloc; *derma*, -atos = piele.) Foita embnons situata Intra ectoderm si endoderm. Din m. deriva; tesutur de sustinere, muschii, organele genitourinare, sistemul cardi vascular, sangele si epiteliiul cavitatii pleuropitoneale. Sil mezoblast.

MEZODERMOZA, s. f. / **mesodermose**, s. f. / **mesodermopathy**. [Cjr. *mesos* = ia mijloc; *derma*, -atos = pite.; -oz] Boala In care sunt afectate electiv tesuturile ce provin c *mezoderm. Frecvent, m. sunt de natura viraB. Ex.: *boc Nicolas-Favre.

MEZODIASTOLIC, adj. / **mesodiastolique**, adj. / **mesodiatolic**. [Cft. *mesos* = ia mijloc; *diastole* = dilatare., (it *diastellein* = a targi.) Care se produce sau se refera mijlocul *diastolei. Ex.: suflu m.

MEZOGASTRU, s. n. / **mesogastre**, s. m. / **mesogasts mesogastrium**. NA: **mesogastrium**. [Cfr. *mesos* = la mijl. *gaster*, *gastros* = stomac.] Regiune a abdomenului. V. abdomen.

MEZOGNATIE, s. f. / **mesognathie**, s. f. / **mesognathy**. [C *mesos* = ia mijloc; *gnathos* = faica, mwyiar.] Dezvoltare 'mandibulei In armonie cu dimensiunile fetei si ale craniulu

MEZOMELIC, adj. / **mesomelique**, adj. / **mesomelic**. [t, *mesos* = ia mijloc; *melos* = e. Ntre.mitatt, mem6ni.] Referitor segmentui mediu (mijociu) al unui membru.

MEZOMER, s. n. / **mesomere**, s. m. / **mesomere**. [Cjr. *mesi* = [a mijloc; *meros* = parte.] Zona mijlocie a *mezodermull

MEZOMERIE, s. f. / **m6somerie**, s. f. / **mesomery**. [^r. *mesi* = ia mijloc; *meros* = parte.] Proprietate a moleculelor ce p' prezenta simultan mai multe tipuri de legaturi chimice cai corespund la aceeasi formula chimica. Ex.: 'benzenul poate reprezentat prin 14 configuratii diferite, care corespund aa leiisi fonnule.

MEZOMORF, adj. / **mesomorphe**, adj. / **mesomorphic**. [C/ *mesos* = ia mijloc; *morphe* = forma.] 1) Cu corpul alcatu predominant din tesuturi care provin din 'mezoderm. 2) Pr(portionare individuala morfologica echilibrata.

MEZON, s. m. / **meson**, s. m. / **meson**. [Cjr. *mesos* = i mijloc.] Particula elementara instabila, cu masa cuprinsa Intra cea a electronului si cea a protonului. Poate avea sarcin electrica (egala In valoare absoluta cu a electronului) pozitivi negativa sau poate fi neutru. Exists m. p. (miuoni), m. *K. (pion si m. k (kaoni), care pot fi identificati In reactiile nucleare declansate de particule de mare energie sau In razele cos mice.

MEZONEFROM, s. n. / **mesonephrome**, s. m. / **mesonephnma**. [Cfr. *mesos* = ia mijCoc; *nephros* = rnicfii; -oma.] Tumori maligna a tractului genital feminin formata din resturile "mezo nefrosului.

MEZONEFROS, s. n. / **mesonephros**, s. m. / **mesonephroi** [Cft. *mesos* = ia mijloc; *nephros* = rinicfii.] Organul excreta al embrionului. Reprezinta stadiul secund al dezvoltari rinichilor, la adult persistand doar tesut rezidual din m.

MEZOPIC, adj. / **mesopique**, adj. / **mesopic**. [Qr. *mesos* ' [a mijloc; *ops*, *opos* = vedere., vaz.] Termen care calific domeniul sensibilitatii retiniene ce corespunde vederii crepm culare. V. si fopic, scotopic.

MEZOSALPINX, s. n. / **mesosalpinx**, s. m. / **mesosalpim** NA: **mesosalpinx**. [Qr. *mesos* = ia mijloc; [at. *salpinx*, -iligh gr. *salpinx*, -ingos = trompeta, trompd.] *Mezoul trompei ute rine; se insera la partea superioara a *ligamentului larg

MEZOSIGMOID, s. n. / m6sosigmo'ide, s. m. / mesosigmoid.

[Qr. *mesas* = ia. *mijCoc*; = a 19-a [item a aifa6etu]ui grec; *eidos* = forma.] Pliu peritoneal care leaga curbura sigmoidala la peretele abdominal posterior.

MEZOSIGMOIDOPEXIE, s. f. / mesosigmoTdopexie, s. f. / mesosigmoidopexy. [Cjr. *mesos* = Co. *mijtoc*; = a 19-a (itera. a affa6etu]ui grec; *eidos* = forma; *pexis* = *fvycr.*.] Fixarea *mezosigmoidului In cazul *prolapsului rectal.

MEZOSISTOLIC, adj. / mesosystolique, adj. / mesosystolic. {Qr. *mesos* = la *mijCoc*; *systole* = con. *tracfie.*} Care se produce sau are legatura cu mijlocul *sistolei. Ex.: suflu m.

MEZOTELIOM, s. n. / mesotheliome, s. m. / mesothelioma. [CfT. *mesos* = la. *mijioc*; (*epi* == *pe*) *theje* = *rn.am.don, ridica-turd!* -*omo.*] Tumora localizata sau difuza, benigna sau maligna, dezvoltata din "mezoteliul membranelor seroase (pleura, pericard, peritoneu). Se insoteste frecvent de un *epansament. In cazul dezvoltarii la nivelul seroaselor articulare se numeste 'sinovialom.

MEZOTELIU, s. n. / mesoth61ium, s. m. / mesothelium. [Qr. *mesos* = la. *mijioc*; (*epi* = *pe*) *thele* = *mamelon, ria.ica.twa.*] 'Endoteliul tunicilor seroase, situat pe fata interna a acestora, in monostrat.

MEZOTERAPIE, s. f. / mesotherapie, s. f. / mesotherapy [(JT. *mesas* = la. *mijioc*; *thrrapeia* = *tratament, de la thera-peuein* = a *ingrijii.*] Procedeu terapeutic constand dintr-o serie de microinjectari simultane, In derm si hipoderm, a unor cantitati mici de medicamente ca: procaina, antibiotice, vasodi-latatoare, vitamine, vaccinuri etc. Injectiile se efectueaza de obicei cu ajutorul unui instrument prevazut cu un anumit numar de ace fine si scurte. Situata, ca principiu, intre *home-opatie si *alopatie, metoda este recomandata 'in tratamentul local al *celulitei, al unor forme de *reumatism, boli infectioase sau alergice ale cailor respiratorii, *migrene, unele tulburari cardiovasculare etc.

MEZOU, s. n. / meso, s. m. / mesentery. NA: mesentery. [Cfr. *mesos* = la. *mijhc.*] Sin.: mezenter (v.).

MIALGIE, s. f. / myalgie, s. f. / myalgia. [Qr. *mys, myos* » *mufcfii; algos* = *durere.*] Durere musculara spontana sau provocata prin palpate. Sin.: miodinie.

MIALGIE EPIDEMICA / myalgie epid6mique / epidemic pleurodynia. Sin.: boala din Bornholm (v.).

MIASTENIE, s. f. / myasthenie, s. f. / myasthenia. [Qr. *mys, mvos* = *mufchi; astheneia* = *sla&w.uM, de [a a •priv., sthenos* = *forf.Q.*] 1) Oboseala musculara. Sin.: astenie musculara. 2) *M. grava*, sin.: *myasthenia gravis* (v.).

MIATONIE, s. f. / myatonie, s. f. / myatonia. [Cjr. *mys, myos* = *mufciti; a - •priv.; tones* = *tensitine.*] Sin.: amiotonie (v.).

MIATROFIE, s. l. / myatrophie, s. f. / myatrophie. [Cjr. *mys, mvos* = *mufcfd; a •priv.; trophe* = *hrana., nutritie.*] Sin.: amiotrofie (v.).

MIAZA, s. f. / myiase, s. f. / myiasis. [Cjr. *myio* = *mused; -azo.*] 1) Boala parazitara provocata de infectarea organismu-lui cu larve de insecte, indeosebi ale diferitelor specii de muste (*diptere) si, in general, insecte care nu inteapa. Larvele patrund indeosebi in piele (furuncula) sau la nivelul unor cavitati naturale (urechi - *otomiaza*, nas - *nazomiaza*), unde pot provoca leziuni grave msotite de dureri intense. Frecvent, leziunile provocate de larve se infecteaza cu bacterii. 2) Pa-razitism obligatoriu sau facultativ, specific sau accidental, animal sau uman prin larve de insecte diptere.

MIAZA CUTANATA / myiase cutanee / myiasis dermatosa.

"Miaza cu localizare subcutanata a larvelor unor *diptere diverse.

MIBI / MIBI / MIBI. Abrev. utilizata In mod curent pentru metoizobutil-izonitril (v.).

MICA CIRCULATIE / petite circulation, circulation pulmo-naire / pulmonary circulation, lesser circulation. V. circu-latie sanguina.

MICA TUBEROZITATE A HUMERUSULUI / petit tuberosite de l'humerus / lesser tuberosity of the humerus. NA: tuberculum minus humeri. Sin.: trohin (v.).

MICELA, s. f. / micelle, s. f. / micelle, pi. micellae. [Lot. *mica* = *flucdtica., partu.nia.*] Agregat molecular cu dimensiuni mici, format din molecule identice care prezinta o regiune polara (hidrofila) si una cu radical alchil (hidrofoba). Plasate intr-un mediu lichid polar (apa) sau apolar (benzen), aceste molecule au tendinta de asociere si ordonare, orientandu-se cu partea hidrofila sau hidrofoba spre exterior. O m. poate fi sferica, cilindrica sau planara. Prezenta unor m. in solutie este caracteristica *solutiilor coloidale. Ionii adsorbiti, stratul de molecule de apa de hidratare si continutul sau ionic fac parte din m. si se deplaseaza cu acestea.

MICELIU, s. n. / mycelium, s. m. / mycelium. [Cjr. *mykes, myketos* = *ciuperca; helos* = *ungfiie.*] Sistem de filamente subtiri, mai mult sau mai putin ramificate, provenind din spori si constituind aparatul vegetativ al majoritatii ciupercilor.

MICETISM, s. n. / mycetisme, s. m. / mycetismus. [(jr. *mykes, myketos* = *dupercd; -ism.*] Intoxicatie cu ciuperci.

MICETOM, s. n. / mycetome, s. m. / mycetoma. [QT. *mykes, myketos* = *ciuperca.; -omo.*] Pseudotumora inflamatorie cu evolutie cronica, localizata subcutanat, In profunzime, indeosebi la nivelul labei piciorului sau al membrului inferioare. La nivelul m. se formeaza fistule in care este localizat agentul patogen sub forma de filamente aglomerate in granule a caror culoare, dimensiuni si consistenta variază in functie de specie. M. sunt determinate de doua categorii de agenti patogeni: 1) *M. actinomycotic*, cauzat de o bacterie filamentoasa din clasa 'Actinomycetes, ca si de microorganismele din genurile **No-cardia* si **Sfremptomyces*. 2) *M. fungic*, al carui agent patogen este o ciuperca microscopica veritabila. V. si maduromicoza.

MICOBACTERIE, s. f. / mycobacterie, s. f. / mycobacterium. [Qr. *mykes, myketos* = *ciuperca.; bakterion, dim. dt ia bak-teria* = *doston.*] Bacterie ce apartine genului **Mycobacterium*.

MICOBACTERIOZA, s. f. / mycobact6riose, s. f. / mycobac-teriosis. [Cjr. *mykes, myketos* = *ciupmo.; bakterion, dim. di ia bakteria* = *fiaston; -ozo.*] Termen generic pentru toate tipurile de infectii provocate la om de genul bacterian **Mycobacterium*, apartinand familiei "Mycobacteriaceae. V. lepra si tuberculoza.

MICOLOGIE, s. f. / mycologie, s. f. / mycology, [r. *mykes, myketos* = *ciupercil; logos* = *ftiml.O.*] Stiinta ce are ca obiect studiul ciupercilor microscopice (fungi): clasificare, cultivare, biologie.

MICOLOGIE MEDICALA / mycologie m6dicale / medical mycology. Stiinta care se ocupa atat cu studiul fungilor patogeni (care produc boli), cat si cu al bolilor produse de acestia.

M1COSTATIC, adj., s. n. / mycostatic, adj., s. m. / myco-static. [6r. *mykes, myketos* = *ciuperca; statikos* = *care oprefte, de Ca istanai* = *a piasa., a face sit tina.*] Sin.: fungista-tic (v.).

MICOTIC, adj. / mycotique, adj. / mycotic. [QT. *mykes, myketos* = *ciuperca.*] Care este cauzat sau afectat de duperei microscopice, care se refera la "micoza.

MICOTOXICOZA, s. f. / mycotoxicose, s. f. / mycotoxicosis. [Cjr. *mykes, mykelos* = *ciuperca.; toxikon* = *otrava. pentru varful 'sagetiiior, de ia toxon* = *sageata.; -020.*] Intoxicatie determinata de ciuperci microscopice care se dezvoltă pe ali-mente.

MICOTOXINA, s. f. / mycotoxine, s. f. / mycotoxin. [Qr. *mykes, myketos* = *auperca, toxikon* = *otrava. penlni varful*

MICOZA

sagefiior, de. la *toxos* = sOgeata, -ina.) ToxinS elaborata de unele duperici microscopice.

MICOZA, s. f. / mycose, s. f. / mycosis. [^r. *mykes, myke-tos* = *ciuperca*; -ozd.] Denumire pentru ansamblul manifestarilor provocate de prezenta dupericilor microscopice In organism.

MICOZIS FUNGOID / mycosis fungoid / mycosis fungoides. Granulomatoza din grupul hematodermiilor, cu tumori cutanate de marimi diferite, de consistenta moale, rosii-Inchise, brune; evolutia continua cu stadiul casectic, final. Sin.: granulom fungoid.

MICROABCES, s. n. / microabces, s. m. / micro-abscess. [GJT. *mikros* = *mic*; [at. *abscensus*, de. [a (*ib* = *mde.pwtat de, cedere* = a true, a se duce.) Termen nespecific pentru agregarea In focare mid a neutrofilelor, care poate aparea m diferite stari patologice, Indeosebi la nivelul pielii (ex.: "mico-zis fungoid, *psoriazis, 'pemfigus bulos) sau, mai rar, In tesu-turile perivascularare din plamani (ex.: *boala Wegener).

MICROABCES MUNRO / microabces de Munro / Munro's microabcess. [William]. *Munro, dermatocog austradan, sec. XIX.*] Colectie microscopica formata din polimorfonucleare, situata la nivelul stratului cornos al pielii In *psoriazis.

MICROAEROFIL, adj. / microaerophile, adj. / microaerophilic. [QT. *mikros* = *mic*; [at. *aer, -eris, gr. aer, -os* = *aer*; gr. *phi-los* = *prie.ten*, de. la *phifein* = a iubi.] Despre bacteriile capa-bile sa se multiplice doar In prezenta oxigenului la o presiune mica, inferioara presiunii atmosferice.

MICROALBUMINURIE, s. f. / microalbuminurie, s. f. / micro-albuminuria. {Qr. *mikros* = *mic*; iat. *albumen, -inis* = *albuf de. on, lie. la albus* = *ai6*; -ina; gr. *ouron* = *wind*.) Crestere discreta dar patologica a eliminarii urinare de atbumina. Poate fi detectata numai prin metode ultrasensibile imuno-chimice si exprima debutul unei nefropatii. Concentrate albuminei In m. este de 30-300 mg/24 h.

MICROANALIZA, s. f. / microanalyse, s. f. / microanalysis. [CJT. *mikros* = *mic*; *analysis* = *Te.zohia.re., de, ia analyein* =; a rezolva (*ana* = *din nou, iarafi*; *lyein* = a distruge).] 1) Analiza unor cantitati infime de materie. 2) Utilizarea optidi electronice si analizei spectrale a radiatiilor X In studiul distributiei unor elemente chimice la nivelul structurilor biologice. V. si micro-sonda.

MICROANEVRISM, s. n. / microanevrisme, s. m. / microa-neurysm. [Cjr. *mikros* = *mic*; *aneirysma* = [aym, diatatie, de la *aneuryein* = a dilata.] *Aneurism de dimensiuni mid, microscopic.

MICROANGIOGRAFIE, s. f. / microangiographie, s. f. / microangiography. [Cjr. *mikros* = *mic*; *angeion* = *vas*; *graphein* = a scrie.] Punerea In evidenta, *in vivo* si pe piese-le anatomopatologice, a vaselor mid, dupa marirea de cate-va sute de ori a filmelor radiografice sau prin observarea la microscop a preparatelor.

MICROANGIOPATIE, s. f. / microangiopathie, s. f. / microan-giopathy. [Cjr. *mikros* = *mic*; *angeion* = *vas*; *pathos* = 600(0,)] Orice proces patologic de la nivelul vaselor capilare.

MICROANGIOPATIE TROMBOTICA / microangiopathie thrombotique / thrombotic thrombocytopenic purpura, Moschowitz' disease. Termen ce desemneaza leziunea caractéristica din *purpura trombdtopenica trombotica. V. si boala Baehr-Schiffirin.

MICROANGIOPATIE TROMBOTICA RENALA / microangio-pathie thrombotique r6nale / h(a)emolytic-uremic syndrome. Ansamblu de leziuni renale analoge celor din *pur-pura trombdtopenica trombotica (tromboze fibrinoide arterio-lare si glomerulare, aparitia de spatii dare intermembrano-endoteliale la nivelul glomerulilor) predominant la nivel renal si determinand, ca expresie clinica, un sindrom hemolitic ?i uremic. V. si sindrom hemolitic-uremic.

MICROCINEMATOGRAFIE

MICROANGIOSCOPIE, s. f. / microangioscopie, s. f. / microangioscopy. [Qr. *mikros* = *mic*; *angeion* = *vas*; *skopia* = *esyilMWiwe., de. (a skopein* = a. *uyunina*.) Sin.: capilaroscopie (v.).

MICROB, s. m. / microbe, s. m. / microbe. [QT. *mikros* = *mic*; *bios* = *viafo*.] Sin.: microorganism (v.).

MICROBIAN, adj. / microbien, -enne, adj. / microbial. [^r. *mikros* = *mic*; *bias* = *via^a*.] Care este In relatie cu micro-bii; care este cauzat de microbi.

MICROBIOLOGIE, s. f. / microbiologie, s. f. / microbiology. [Cft. *mikros* = *mic*; *bios* = *viafo*; *logos* = *lUmf.d*.] Stiinta destinata studiului organismelor microscopice (virusuri, bacterii, alge, levuri si protozoare) care traiesc ca saprofite sau pa-razite la nivelul altor organisme, animate sau vegetale. Prima directie conturata dar din m. a fost *m. medicala*, ramura a medidnei consacrata identificarii si studiului microorganismelor patogene, ca si al mijloacelor de combatere a acestora. M. se afla In stransa relatie cu biochimia, genetica, imunologia, biologia moleculara si epidemiologia.

MICROBLAST, s. n. / microblaste, s. m. / microblast. [Qr. *mikros* = *mic*; *blastos* = *ge.nnen*.\ 1) Celula sanguina imatura. 2) Globul rosu anucleat, mic.

MICROBLEFARIE, s. f. / microblepharon, s. m. / microble-pharia. [Qr. *mikros* = *mic*; *blepharon* = *pkoapa*.] Pleoape foarte mid.

MICROCAPSULA, s. f. / microcapsule, s. f. / microcapsule. [QT. *mikros* = *mic*; [at. *capsula* = *cutie mica, dim. de. la capsa* = *cutie*.] Forma farmaceutica solida, din clasa vectorilor de medicamente din prima generatie, obtinuta prin microfn-capsulare, adica prin acoperirea unor particule minuscule, solide sau lichide, cu un strat subtire de gelatina sau cu un polimer. M. au diametre variate (1-100 pm) si o grosime a peretelui de 1-50 urn, continutului medicamentos reprezentand circa 60% din greutatea totala. Sunt utilizate ca atare sau pentru fabricarea altor forme farmaceutice (ex.: comprimate).

MICROCARCINOM, s. n. / microcarcinome, s. m. / micro carcinoma. [Cfr. *mikros* = *mic*; *karkinoma*, de. [a *karkiaa* = *roc, cancer*.] *Epiteliom de dimensiuni mid (cu diametrul di cativa milimetri) care prezinta toate caracteristicile epitelio-mi lui obisnuit, dar, deoarece are un caracter microinvazi (*microinvazie), impune indicatii terapeutice diferite de cele ut lizate In cazul unui epitelio-m franc. V. si microinvazie.

MICROCARDIE, s. f. / microcardie, s. f. / microcardia. [(y) *mikros* = *mic*; *kardia* = *inima*.] Dimensiuni mid ale inimii raport cu talia si greutatea subiectului considerat.

MICROCEFALIE, s. f. / microcephalie, s. f. / microcephal; [CJT. *mikros* = *mic*; *kephole* = *cap*.] Craniu cu dimensiuni inferioare datelor antropometrice corespunzatoare varstei, |" *sinostoza premati a a suturilor craniene.

MICROCHIRURGIE, s. f. / microchirurgie, s. f. / microsurg [Cjr. *mikros* = *mic*; *kheirurgia* = *iucru efectuat manual, [a kheir, -iros* = *mdna, ergon* = *tucru fi ergein* = a (acm) Chirurgie practicata utilizand microscopul operator, In interval tiile asupra unor structuri sau detalii ale unor organe a observatie directa este imposibila. Ex.: o serie de inte. din neurochirurgie si oftalmologie, chirurgia urechii i microanastomoze vasculare, reimplantari ale degetelor etc.

MICROCINEMATOGRAFIE, s. f. / microcinematographie, s. f. / microcinematography, cinematomicrography. [Qr. *mil* = *wic*; *kiaema, -atos* = *mifcare, d.t ia kinein* = a *n graphein* = a scrie.] Aplicarea metodelor cinematografice tru studiul microscopic al celulelor, permitand, prin succesul de imagini accelerate sau Incetinite, analiza a nurnei fenomene care altfel ar trece neobservate

MICROCIRCULATIE

MICROCIRCULATIE, s. f. / microcirculation, s. f. / microcirculation. [Cfr. *mikros* = mic; *circulatio*, -oais = orBita, de la *circular!* = a forma un cere in juru] sau fi *circulus* = cere.] Fluxul sanguin in vasele de calibru foarte mic: *arteriole, *capilare si *venule. Capilarele reprezinta teritoriul eel mai vast al m., iar *endotelul capilar are rol important datorita permeabilitatii selective pentru apa si pentru o serie de molecule lipofile, ca si prin producerea locala a unor mediatori chimici vasoactivi.

MICROCIT, s. n. / microcyte, s. m. / microcyte. {Cjr. *mikros* = me; *kytos* = *cdu*[a.]} Globul rosu cu diametrul sub 5 (im).

MICROCITAR, adj. / microcytaire, microcytique, adj. / microcytic. [Cjr. *mikros* = mic; *kytos* = *setu*Ca.] Care se refera la *microdte. Var.: microdtic.

MICROCITEMIE, s. f. / microcyt6mie, s. f. / microcyth(a)emia. [CfT. *mikros* = mic; *kytos* = *setu*Cd; *haima*, -atos = sange.] Prezentata de 'microcite 'in sange, care se constata in unele anemii, Indeosebi in *anemia microcitar.

MICROCITIC. _Var. pentru microcitar (v.).

MICROCITOZA, s. f. / microcytose, s. f. / microcytosis. [Qr. *mikros* = mic; *kytos* = *cdu*[a; -ozd.] Diminuarea 'volumului globular mediu sub 80 μm^3 .

MICROCLIMAT, s. n. / microclimat, s. m. / microclimate. [Qr. *niikros* = mic; [at. *clima*, -(is, din gr. *klima*, -atos = *wcii-natia* soardui, de undo [atitudine, ctimat.] Totalitatea conditiilor de clima (temperatura, umiditate, curenti de aer) particulare unui spatiu mic (locuinta, loc de munca).

MICROCOC, s. m. / microcoque, s. m. / micrococcus. [Cyr. *mikros* = mic; *kokkos* = 60060.] Microorganism grampozitiv din genul bacterian *Micrococcus*, familia *Micrococcaceae*, de obicei nepatogen, saprofit al tubului digestiv, al tegumentelor sau al mucoaselor.

MICROCOCACEAE / Micrococcaceae / Micrococcaceae. [CfT. *mikros* = mic; *kokkos* = 600.60.] Bacterii din ordinul *Eubacteriales*, de forma sferoidala, aerobe sau anaerobe. Sunt saprofite sau parazite, uneori patogene.

MICROCORIE, s. f. / microcorie, s. f. / microcoria. {Qr. *mikros* = mic; *kore* = *pupilo*.] Anomalie congenitala: pupile foarte mid, sub 2 mm diametru. M. se observa Indeosebi in "sindromul Marfan.

MICROGORNEE, s. f. / microcornee, s. f. / microcornea, anterior microphthalmus. [Cjr. *mikros* = mic; Cat. *medievald tunica cornea*, din int. *corneus* = de. *corn* fi *cornu*, -us = *corn*.] Dimensiuni mid ale corneei (sub 10 mm), fara alterarea transparentei. M. se asociază frecvent cu "microftalmia, cu anomalii ale unghiului iridocorneean, 'colobom uveai sau •cataracta congenitala.

MICROCOSMOS, s. n. / microcosme, s. m. / microcosm. [Gr. *mikros* = mic; *kosmos* = *ordinea universniui, univers*.] Reprezentare redusa a Universului. Alte semnificatii: 1) *M. uman*: omul, considerat ca o reprezentare redusa a Universului; lumea interioara a omului. 2) *M. celular*. ansamblul struc-turilor si functiilor celulare, ca fundament al vietii.

MICRODACTILIE, s. f. / microdactylie, s. f. / microdactylia, microdactyly. [Cjr. *mikros* = mic.; *daktylos* = *digit*.] Prezenta unor degete anormal de mid la nivelul mainilor sau picioarelor, ca urmare a opriirii dezvoltarii sau prin absenta congenitala a unei falange.

MICRODREPANOCITOZA, s. f. / microdr6panocytose, s. f. / microdrepanocytic an(a)emia. [Qr. *mikros* = mic; *drepanon* = *sect*Td; *kytos* = *celula*, -ozn.] Sin.: boala Silvestroni-Bianco (v.).

MICRODONTIE, s. f. / microdontie, s. f. / microdontia, microdontism. [Cff. *mikros* = mic; *odous, odontos* = *dints-*.] Oprirea dezvoltarii unuia sau mai multor *din(i, care prezinta la adult dimensiunile din perioada copilariei.*

MICROGIRIE

MICROELECTROD, s. m. / micro61ectrode, s. f. / microelectrode. {Cjr. *mikros* = mic; *elektron* = *cfiihiwibw, corp care. se dwtri.zeazti prin fre-care; hodos* = caU, drum.] Electrode foarte fin, metalic sau din sticia, util in electrofizologie, m masurarea biopotentialelor celulare.

MICROELEMENT, s. n. / micro-616ment, s. m. / microelement. }Qr. *mikros* = mic.; Cat. *elementum* = *dement*.] Sin.: oligoelement (v.).

MICROESTEZIE, s. f. / micro-esthesie, s. f. / micro(a)esthesia. }Cjr. *mikros* = mic; *aisthesis* = *semafie.*, *sensii6[itate*.] Tulburare de sensibilitate care consta in receptia diminuata a volumului si masei obiectelor.

MICROEVOLUTIE, s. f. / micro-evolution, s. f. / microevolution. [CfT. *mikros* = mic; lot. *evolutio*, -onis = de.nt[area sulului unui vo]um, de la *evolvere* = a rostogoli fi *volvere* = a ru]a.] Component al procesului evolutiv ce se desfasoara in cadrul structurilor infraspecifice, la nivelul populatiilor unei specii. Consta in procese evolutive elementare, cu schimbarea concentratiei genelor in populatiile speciei respective.

MICROFAG, s. n. / microphage, s. m. / microphage. }Qr. *mikros* = mic; *phagein* = a *mdnca*.] Termen vechi, introdus de Mecnikov, care mai poate fi utilizat cu doua semnificatii:

1) Granulocitul neutrofil migra in tesuturi, 2) Fagocit mic. **MICROFAKIE, s. f. / microphakie, s. f. / microphakia.** [Qr. *mikros* = mic; *phakos* = *iintii* [entild] "Cristalin de dimensiuni mai mid decat cele normale.

MICROFILAMENTE, s. n. pi. / microfilaments, s. m. pi. / microfilaments. [Cjr. *mikros* = mic; [at. *filamentum* = *fe-stitwti in fir*.] Retea fibrilara a *citoscheletului alcatuita prin asamblarea moleculelor de *actina, care formeaza filamente de 6 nm in medie, vizibile in microscopic electronica. In multe celule, m. sunt grupate sub plasmalema, formand o retea tridi-mensionala (denumita si cortex) cu caracteristicile unui gel, cu rol in deformarea celulei. Proteina componenta a m., actina, este formata din subunitati globulare a cate 375 de amino-acizi, fiecare lant legand covalent o molecula de ATP. Gena codificatoare pentru aceasta forma a actinei este pe cromozomul 7. Subunitatile globulare izolate constituie actina G, iar regruparea lor reprezinta actina F. M. sunt legate in dtoplas-ma prin proteine de reticulare, Indeosebi prin filamina si prin proteina de legare a actinei (ABP - *actin binding protein*). Aceasta organizare poate fi disociata prin actiunea proteinelor de fragmentare, ca *gelsolina. Procesul mentionat are rol functional. De ex., cand o celula primeste un semnal extracelular, gelsolina modifica retea de m. din cortex, ceea ce faciliteaza deformarea celulei, utila Indeosebi in *fagodoza.

MICROFILARIE, s. f. / microfilarie, s. f. / microfilaria. [Ar. *mikros* = mic; Cat. *filum* = *fir*.] Forma embrionara a *filariei. **MICROFTALMIE, s. f. / microphthalmie, s. f. / microphthalmia, microphthalmus.** [Cyr. *mikros* = mic; *ophthalmos* = *octii*] Anomalie congenitala constand in diminuarea moderata sau severa a dimensiunii *globului ocular. Poate afecta unui sau ambii ochi. M. poate fi asodata cu opadfierea corneei si a cristalinelui, ca si cu alte malformatii oculare.

MICROGASTRIE, s. f. / microgastrie, s. f. / microgastria. }Qr. *mikros* = mic; *raster, gastros* = *stomac*.] Dezvoltare insu-fidenta a stomacului.

MICROGENIE, s. f. / microgenie, s. f. / microgenia. [Ar. *mikros* = mic; *genys* = *obraz*.] Hipoplazie mandibulara, congenitala sau castigata: conduce la opistogenie (stergerea *re-liefului mentonier*). Sin.: fata "de pasare".

MICROGIRIE, s. f. / microgyrie, s. f. / microgyria. [C,r. *mikros* = mic; [at. *gyrus, gr. gyros* = cere.] "Circun-ivolutii oerebrale foarte mid.

MICROGLIE

MICROGLIE, s. f. / microglie, s. f. / microglia. [^r. *mikros* = *mic*; *glia* = *clei*.] Componenti a *nevrogliei, de origine mezodermica, alcătuita din celule de origine conjunctivă și non-gliala.

fc-MICROGLOBULINA, s. f. / fti-microglobuline, s. f. / pzmicroglobulin. [ft = a doua [item a aifa6etuiui gru, gr. *mikros* = *mic*; [at. *globulus*, dim. de la *globus* = (fiof>, -ina.)] Lant a cu Mr de 12 kDa al antigenilor de clasa I din *sistemul HLA. Eliminarea sa este crescută în unele leziuni renale.

MICROGNATIE, s. f. / micrognathie, s. f. / micrognathia. {Cjr. *mikros* = *mic*; *gnathos* = faCca, maylar.] Dezvoltarea incompletă a *mandibulei, congenitală sau dobândită.

MICROGRAF, s. n. / micrographe, s. m. / micrograph. [Efr. *mikros* = *mic*; *grapheia* = a scrie.] 1) Instrument pentru înregistrarea și fotografierea mișcărilor diafragmului. 2) Dispozitiv de fotografiere la microscop.

MICROGRAFIE, s. f. / micrographie, s. f. / micrography (1), micrographia (2). [Cjr. *mikros* = *mic*; *graphein* = a scrie.] 1) Descrierea structurilor observate la microscop. Imaginea obținută pe hartie fotografică prin microscopie. Ex.: m. electronică. 2) Scrisul cu caractere mici, descrescătoare, observat îndeosebi în *boala Parkinson.

MICROINVAZIE, s. f. / micro-invasion, s. f. / micro-invasion. [QT. *mikros* = *mic*; [at. *invasio*, -onis = atac, de [a *invadere* = a se repezi [a, a se napusti] Aspect histologic care pro-bează, în cazul unui carcinom dezvoltat "in situ" la nivelul unei mvelis epitelial sau al unei glande, existentă unei rupturi a *membranei bazale de către celulele carcinomatoase care, în zone extrem de limitate, patrund în *corionul subjacent sau adiacent. M. se produce fie prin aglomerări de celule lipsite de membrana bazală, dar care raman aparent legate cu le-ziunea primară, fie sub formă de celule izolate în corionul superficial. Semnificatia m. ramane în discuție: uneori este considerată expresia unui carcinom invaziv care impune un tratament radical, alteleori tratamentul este nuanțat în funcție de extensia m. V. și microcarcinom.

MICROLITIAZA, s. f. / microlithiase, s. f. / microlithiasis. {[jr. *mikros* = *mic*; *lithos* = piatrd; -ozd.] Formarea de concrețiuni calcare minusculare într-un organ.

MICROLITIAZA ALVEOLARA PULMONARA / microlithiase alveolaire pulmonaire / pulmonary alveolar microlithiasis. Boala rară, cu patogenie necunoscută, frecvent familială, caracterizată prin prezența în alveolele ambilor plămâni a unor calculi mici (de 100-200 μm) alcătuiți dintr-o mucoproteina supra-încărcată cu calciu (calcosferita).

MICROMANIPULATOR, s. n. / micromanipulateur, s. m. / micromanipulator. {Qr. *mikros* = *mic*; [at. *manipulus* = pumn, de la *maims* = nvSna.] Instrument pentru manevrarea și disecția probelor de dimensiuni foarte mici, inclusiv a celulelor izolate, la microscop.

MICROMANOMETRU, s. n. / micromanometre, s. m. / micromanometer, phonocatheter. [Gfr. *mikros* = *mic*, *manos* = pufin dew, *metron* = masura.] Instrument de dimensiuni mici (lungime circa 10 mm, diametru circa 2,5 mm) plasat la capătul unui *cateter utilizat pentru explorarea cavităților cardiace și vasculare. M. permite măsurarea foarte precisă a pre-siunilor din zonele investigate, ca și înregistrarea vibrațiilor produse de *zgometele și *sufurile de la nivelul inimii și vaselor.

MICROMASTIE, s. f. / micromastie, s. f. / micromastia. [Cjr. *mikros* = *mic*; *mastos* = san, mamda.] Dezvoltarea insuficientă a glandelor mamare.

MICROMELIE, s. f. / micromelie, s. f. / micromelia. [Gjr. *mikros* = *mic*; *melos* = e.^tremitate., me.m6ru.] Membră anormal de mică. Sin.: brahimelie. V. și nanism brahimelic.

MICRORADIOGRAFIE

MICROMETODA, s. f. / micromethode, s. f. / micromethod. [Cjr. *mikros* = *mic*; *methodosi* de la *meta* = dupd/ *hodos* = cole., dm.m.] Metodă de determinare în care se utilizează cantități foarte mici dintr-o substanță.

MICROMETRIE, s. f. / microm6trie, s. f. / micrometry. [Gr. *mikros* = *mic*; *metron* = masura.] Măsurarea dimensiunilor obiectelor microscopice. M. se realizează frecvent prin metoda celor două micrometre (*micrometru-3).

MICROMETRU, s. n. / micrometre, s. m. / micrometer. [Qr. *mikros* = *mic*; *metron* = masura.] 1) Submultiplu al "metru-lui, reprezentând o milionime din acesta (10⁶ m). Simbol: pm. Frecvent este utilizată ca sin. denumirea micron, nerecomandată în SI. 2) Instrument pentru măsurarea grosimilor sau diametrelor unor corpuri solide. Scala sa de măsură este construită pe baza principiului *vernierului. Sin.: palmer. 3) Rondela din sticlă denumită *m. ocular* (deoarece se atasează la ocularul microscopului) sau lama din sticlă denumită *m. obiectiv* (deoarece se așează pe platina microscopului, în apropierea obiectivului). Atât rondela cât și lama conțin diviziuni ehidistante care servesc la efectuarea *micrometriei.

MICROMIELOBLAST, s. n. / micromyeloblaste, s. m. / micromyeloblast. [Cjr. *mikros* = *mic*; *myelos* = mddwa; *blastos* = ge.rm&n.] *Mieloblast atipic ce poate fi confundat cu "limfocitului normal. Are însă o structură nucleară mai fină și un nucleol.

MICRONODULAR, adj. / micronodulaire, adj. / micronodular. [CFT, *mikros* = *mic*; [at. *nodulitis* = nod mic, dim. de la *nodus* = nod.] Caracterizat prin prezența de noduli mici. Ex.: tuberculoză m., gusa m.

MICROORGANISM, s. n. / micro-organisme, s. m. / microorganism. [Qr. *mikros* = *mic*; [at. *organum*, gr. *organon* = instrument, mafind, parte a corpului mde.plinind o funcU precisa.] Denumire generică pentru organismele unicelulare cu dimensiuni microscopice sau inframicroscopice. Acest termen include, de regulă, următoarele grupe de organisme: protiste procariote (bacterii, alge albastre), protiste eucariote (ciuperci unicelulare, alge unicelulare, licheni, protozoare), virusuri. Sin.: microb, germen.

MICROPINOCITOZA, s. f. / micropinocytose, s. f. / micropinocytosis. [jr. *mikros* = *mic*; *pieia* = a 6w *kytos* = u-iuia; -ozd.] *Pinocitoză vizibilă doar la microscopul electronic.

MICROPOLIADENITA, s. f. / micropolyadenite, s. f. / micropolyadenitis. [Gjr. *mikros* = *mic*; *polys* = nul^i; *aden*, -os ^ [fla-nda, -i^d.] Sin.: micropoliadenopatie (v.).

MICROPOLIADENOPATIE, s. f. / micropolyadenopathie, s. f. / micropolyadenitis. [Cfr. *mikros* = *mic*; *polys* = mul^i; *adren* = gCanda; *pathos* = fioata.] Simptom care constă în hipertrofiere discretă (sub 1 cm), dar difuză a ganglionilor limfatici periferici (laterocervicali, axilari, inghinali, occipitali etc.). Apare în unele afecțiuni inflamatorii cronice. Adenopatia este indolentă, de consistentă fermă, cu mobilitate față de planurile subiacente.

MICROPSIE, s. f. / micropsie, s. f. / micropsia. [Cjr. *mikros* = *mic*; *opsis* = vedere, aspect.] Perceperea vizuală a obiectelor mai mici decât în realitate. Ant.: *macropsie.

MICRORADIOFOTOGRAFIE, s. f. / microradiographie, s. f. / microradiography. [Gfr. *mikros* = *mic*; int. *radius* = razd; gr. *phos*, *photos* = lwrnna; *graphein* = a scrie.] Sin.: radiofotografie (v.).

MICRORADIOGRAFIE, s. f. / microradiographie, s. f. / microradiography. [Cfr. *mikros* = *mic*; [at. *radius* = razd; ff. *graphein* = a scrie.] Metodă de examinare radiografică a unor fragmente tisulare subțiri, recoltate de obicei prin *biopsie. Se utilizează o emulsie fotografică extrem de fină (cu o rezolu

MICRORAGIE

de circa 100 de linii pe mm). Radiografia obtinuta poate fi examinata la microscop si permite indeosebi decelarea tumorilor osoase intr-un stadiu incipient. V. si autohistoriografie, autoradiografie.

MICRORAGIE, s. f. / microrragie, s. f. / microrrhagia. [Gr. *in&ros* = mic; *rhagnynai* = a tafni, a izbucni.] Hemoragie minima, foarte redusa.

MICRORHIDIE, s. f. / microrhidie, s. f. / microrchidia. [Gr. *mikros* = mic; *orkhis, -idos* = testicul.] Testicule de dimensiuni mid. M. determina frecvent sterilitate.

MICRORINIE, s. f. / microrhinie, s. f. / microrhinia. [Gr. *inikros* = mic; *rhis, -inos* = nas.] Nas anormal de subtire, in relatie cu o operie in dezvoltarea maxilarului superior.

MICROSCOP, s. n. / microscope, s. m. / microscope. [Gr. *mifa-os* = mic; *skopos* = ofiservator, lie, la *skopein* = a vedea, a e^amina.] Instrument optic sau electronic utilizat pentru observarea obiectelor invizibile sau a unor detalii ale obiectelor vizibile. Calitatea cea mai importanta a unui m. este *puterea de rezolutie. Un m. optic este alcatuit, in esenta, dintr-o parte optica (sistem de marire ocular-obiectiv si sistem de iluminare) si o parte mecanica (de sustinere si manevrare a elementelor optice si a lamei ce contine preparatul microscopic). Tipuri de m. optice: 1) *M. optic obisnuit*, mareste pana la 2 000 de on. 2) *M. cu imersie*, un m. optic obisnuit la care, intre obiectiv si lama cu preparatul de examinat, se adauga un mediu cu acelasi indice de refractie cu al sticlei (ulei de cedru). 3) *M. centrifugal*, pentru determinarea viscozitatii protoplasmiei celulare. 4) *M. cu contrast de faza* este prevazut cu o lama sfert de unda (situata intre sistemele ocular si obiectiv) care corectea defazajul luminii produs prin neomogenitatea optica a preparatului. 5) *M. cornean*, pentru operatii in oftalmologie. 6) *M. cu fluorescenta*, cand iluminarea se face cu ultraviolete, care provoaca fenomenul de fluorescenta. 7) *M. polarizant*, examinarea se face in lumina polarizanta, observandu-se fenomenul de birefringenta al unor structuri anizotrope. 8) *ultra-microscopul*, in care iluminarea se produce lateral, perpendicular pe axa optica a m. (se utilizeaza condensoare de tip cardioid sau paraboloid). Are toe fenomenul Tyndall, prin care o serie de particule devin vizibile ca urmare a difuziei luminii.

MICROSCOP ELECTRONIC / microscope 61electronice / electron microscope. Intre m. e. si eel optic exista numai o analogie aparenta. In cazul m. e. se utilizeaza lentile electronice sau magnetice (deosebite esential de cele optice), reprezentand de fapt campuri electrice sau magnetice m care se focalizeaza electroni. Fasciculul de electroni produs de un tun electronic este omogenizat de o astfel de lentila si apoi, in vid, trimis la un preparat microscopic aplicat pe o grila electrostatica. In functie de caracterile de densitate ale preparatului, se vor produce variatii ale repartitiei electronilor din fascicul. Apoi, fasciculul trece din nou la nivelul a doua lentile electronice, una cu rol de omogenizare si alta denumita proiector, dupa care ajunge la un ecran fluorescent. Fluorescenta diferitelor zone ale ecranului va depinde de repartitia electronilor, ori aceasta a fost influentata de electronodensitatea variabila a diferitelor zone ale preparatului de examinat. Imaginea poate fi preluata pe o placa fotografica. La m. e. conventional examinarea se efectueaza prin trecerea electronilor prin preparat (transmisie). In cazul m. e. cu baleiaj (sau scanning), electronii „matura” suprafata preparatului; electronii secundari provenind din atomii preparatului de examinat permit obtinerea de imagini ale suprafetei preparatului, care dau senzatia de relief. Prin asocierea m. e. cu o *microsonda s-au obtinut rezultate deosebite in studiul structurilor vii.

MICROSPORIE

MICROSCOPIC, adj. / microscopique, adj. / microscopie. [Gr. *mikros* = mic; *skopein* = a vedea, a e?(amina.) 1) Cu dimensiuni de ordinul micrometrelor, vizibil numai la microscopul optic. 2) Care se refera la un tip de microscop.

MICROSCOPIE, s. f. / microscopie, s. f. / microscopy. [Gr. *mikros* = mic; *skopiu* = eJ(aminare, dt (a *skopein* = a vimo, a e.lamina.) Examinarea unei structuri cu microscopul de regula dupa o preparare prealabila, variabila in functie de tipul de microscop utilizat.

MICROSFERA, s. f. / microsphere, s. f. / microsphere. [Gr. *mikros* = mic; [at. *sphaera*, gr. *sphaira* = sferci.] Particula microscopica, cu diametrul cuprins intre 0,1 si 200 pm, alcatuita de obicei din *polimeri si servind ca vector (vehicul) de medicamente. Spre deosebire de o *microcapsula, in interiorul unei m. nu exista o cavitata mica, ci o retea microporoasa in care se afla substanta medicamentoasa dispersata sau/si dizolvata. Continutul de substanta scade in timp. M. sunt utilizate atat in scop diagnostic (ex.: *sdntigrafia pulmonara de per-fuzie cu m. radiomarcate), cat si terapeutic, indeosebi in oncologie. V. si lipozom.

MICROSFEROCITOZA, s. f. / microspherocytose, s. f. / microspherocytosis. [Gr. *mikros* = mic; [at. *sphaera*, gr. *sphaira* = sferd; *kytos* = celula.; -ozd.] Prezenta in sangele drculant a eritrocitelor sferice (*sferocit) de dimensiuni mid. Se observa in arsuri, in unele *hemoglobinopatii, *mielofibroza si *anemie pemicioasa.

MICROSFEROFAKIE, s. f. / microspherophakie, s. f. / microspherophakia. [Gr. *mikros* = mic; [at. *sphaera*, gr. *sphaira* = sfera; gr. *phakos* = Knte, [entiCa.] Anomalie a *cristalinului, care are forma sferica si este mic.

MICROSFIGMIE, s. f. / microsphygmie, s. f. / microsphygmia. [Gr. *mikros* = mic; *sphygmos* = puis.] Amplitudine redusa a *pulsului.

MICROSOM. Var. (etimologic mai corecta, dar nu ?i fonette) pentru microzom (v.).

MICROSOMIE, s. f. / microsomie, s. f. / microsomia, microsomy. [Gr. *mikros* = mic; *soma, -atos* = Corp.] Stare caracterizata printr-o statura corporala de dimensiuni reduse in mod global, pastrandu-se proportionalitatea dteritelor segmente. V. si micromelie, nanism.

MICROSONDA, s. f. / microsonde, s. f. / microprobe. [Gr. *mikros* = mic; fr. *sonde*, de [a cuvntui angh-sa^on suad = mare.] M. Castaing consta in focalizarea unui fascicul foarte fin de electroni (cu diametrul sub 1 am) pe o zona foarte limitata a unui esaiition. Se analizeaza apoi radiatiile X caracteristice emise de constituintii esantionului. Consecutiv analizei spectrelor radifitiilor se pot identifica diferite elemente si se poate observa distributia exacta a acestora in celula, pe imaginea obtinuta cu ajutorul unui microscop electronic la care m. este asodata.

MICROSPECTROFOTOMETRIE, s. f. / micro-spectrophotometrie, s. f. / microspectrophotometry. [Gr. *mikros* = mic; [at. *spectrum* = aparifie., aratare.; gr. *phos, photos* = lumina.; *metra* = masura.] Studiul cantitativ al elementelor chimice din tesuturi prin analiza *spectrelor de emisie si de absorbtie.

MICROSPECTROSCOP, s. n. / microspectroscope, s. m. / microspectroscope. [Gr. *mikros* = mic; Cat. *spectrum* = avarice, aratare; gr. *skopos* = odsewator, de la *skopein* = a Vt.de.di a e?(amitia.) Spectroscop combinat cu microscop.

MICROSPORIE, s. f. / microsporie, s. f. / microsporia. [Gr. *mikros* = mic; *spora* = samant.d, de [a sport-in = a nvidmdnt.a.] Dermatomicoza rara la adult, dar relativ frecventa si foarte contagioasa la copil, interesand indeosebi pielea paroasa a capului. La acest nivel apar una sau cateva plad

MICROSPORUM

rotunde, cu perii rupte la cativa milimetri de radadna s1 Inconjurati de o teaca cretoasa formata din spori.

MICROSPORUM / Microsporium / Microsporium. [Cjr. *mikros* - = OTIC; *sporo* = *sdmdnfd*, de. la *sperein* = a *msdmanta*] Gen de fungi care provoaca boli variate ale pielii si parului. Include *M. andonini*, *M. canis*, *M. fulwm* si *M. gupseum*.

MICROSTEZIE, s. f. / microsthesie, s. f. / defective sense of touch. [Cjr. *mikros* = *mic*; *aisthesis* = *senzafie*, *sensilJilitate*.] Tulburare a simtului tactil manifestata prin alterarea senzatiilor de greutate si volum. Obiectele tinute In mana par mai usoare ?i mai putin voluminoase decat sunt 1n realitate.

MICROSTOMIE, s. f. / microstomie, s. f. / microstomia. [Cjr. *mikros* = *mic*; *stoma*, *-atos* = *gura*.] Deschidere bucala foarte mica: poate fi congenitala sau sechela a unor procese patologice ori traumatice (arsuri).

MICROTOM, s. n. / microtome, s. m. / microtome. [Cjr. *mikros* = *mic*; *tomos* = *tdidt*, *secciondt*, (in la *temnein* = a *tiicL*)] Instrument destinat obtinerii unor sectiuni fine ale prepa-ratelor histologice care urmeaza sa fie examinate la micro-scop. *Ultramicrotomul* permite obtinerea unor sectiuni extrem de fine (sub 10 nm), necesare m cazul examinarii probelor la *microscopul electronic prin transmisie.

MICROTRAUMATISM, s. n. / microtraumatisme, s. m. / microtrauma. [Cjr. *mikros* = *mic*; *trauma*, *-atos* = *rand*; *-ism*.] 1) Leziune microscopica. 2) Traumatism de intensitate mica; repetat, devine cauza unei boli.

MICROTUBUL, s. m. / microtubule, s. m. / microtubule. [Cjr. *mikros* = *mic*; *tubulus*, *dim. de* [a *tuhus* = *tub*.] Structura cilindrica (cu diametrul de 20-30 nm) si lunga (de la cateva zecimi de u.m pana la cativa p.m), alcatuita din tubulina. Reprezinta una din cele trei clase principale de filamente ale *citoscheletului.

MICROUNDA, s. f. / micro-onde, s. f. / microwave. [Cjr. *mikros* = *mic*; *at. undo* = *vai*, *undo*.] Unda electromagne-tica de Inalta frecventa (30 MHz-300 GHz), cu lungime de unda situata Inre 1 mm si 1 m. Efectele biologice ale m. constau In modificari structurale sau functionale la nivelul ochilor, testiculelor, maduvei osoase, sistemului cardiovascular si SNC. Toate modificarile sunt consecinta Inalzirii generate de absorbtia microundelor.

MICROVASCULARIZATIE, s. f. / microvascularisation, s. f. / microvasculature. [Cjr. *mikros* = *mic*; *at. vasculum* = *vas mic*, *dim. de* [a *vas*, *vasis* = *vas*] Cu referire la vasele fine din organism: arteriole, *capilare, *venule.

MICROVILOZITATE, s. f. / microvillosite, s. f. / microvilli. [Cjr. *mikros* = *mic*; *at. villosus* = *ac.oye.nt de par*, *pdros*, de. la *viffus* = *par*, {*liana*.}] Expansiune citoplasmatica acoperita de *membrana plasmatica. M., In numar si de dimensiuni diferite, acopera diferite celule, marind astfel suprafata de schimb a acestora. V. si bordura 'in perie, platou striat.

MICROVISCOZITATE, s. f. / microviscosit6, s. f. / microviscosity. [Cjr. *mikros* = *mic*; *at. viscosus* = {*lipicios*, de. la *viscum* = *vdsc*, *cid* (preparat din *vasc*).] Caracteristica a *mozaicului fluid membranar, reprezentand inversul fluiditatii membranei. V. ?i fluiditate membranara.

MICROZOM, s. m. / microsoma, s. m. / microsoma. [Cjr. *mikros* = *mic*; *soma*, *-atos* = *corp*.] *Once* fragment vezicular al reticulului endoplasmatic produs m timpul omogenizarii celulelor. Forma mai corecta este de *microsom*, fiind mai fidela etimologiei. Prima forma este Insa mai utilizata, din motive de fonetica.

MICTIONAL, adj. / mictionnel, -elle, adj. / micturate. [Lot. *mictum*, de. [a *mingere* = a *trina*.] Care se refera la emisia urinei.

MIELOCITEMIE

MICTIUNE, s. f. / miction, s. t. / micturition. [Lot. *minctio*, *-onis* = *winare*, di la *mingere* = a *unna*] Actiunea de a urina. *M. imperioasa* este imposibilitatea de a retine urina din momentul aparitiei nevoii de a urina.

MICUL EPIPLOON / petit epiploon / lesser omentum. NA: omentum minus. V. epiploon (4).

MIDRIATIC, adj., s. n. / mydriatique, adj., s. m. / mydriatic. [Cjr. *mydriasis*, de. la *amydros* = *obscw*] 1) Care se raporteaza la *midriaza. 2) (Medicament) care dilata pupila. Este cazul medicamentelor utilizate In instilatii oculare In caz de irita si ulcer al corneei sau, In prealabil, la examenul fun-dului de ochi (ex.: atropina).

MIDRIAZA, s. l. / mydriase, s. f. / mydriasis, dilated pupil. [Cjr. *mydriasis*, de. la *amydros* = *ofiscw*] Dilatatia *pupilei. Poate fi fiziologica si tranzitorie (acomodare la Intuneric sau la distanta), patologica si fixa (eel mai des o paralizie a mus-culaturii irisului) sau medicamentoasa (atropina, *cocaina etc.). Ant.: mioza.

MIELENCEFAL, s. n. / myelencephale, s. m. / myelencephalon. NA: myelencephalon. [Cjr. *myelos* = *mdduva*; *enkephalos* = *crde.r*, de la *en* = *in*, *kephale* = *cap*] Sin.: bulb rahidian (v.).

MIELINA, s. f. / myeline, s. f. / myelin. [Cjr. *myelos* = *ma-duvd*; *-ind*] Structura lamelara rezultata din acolarea de membrane lipidoprotidice In jurul axonilor mielinizati din sistemul nervos central si periferic. In sistemul nervos central, m. rezulta prin Infasurarea si acolarea In jurul axonului a *meza-xonului unui "oligodendrocit. In sistemul nervos periferic, m este produsa de "celulele Schwann. M. formeaza o teaca Intrerupta cu regularitate la nivelul *nodurilor Ranvier, care sunt situate Inre doua celule Schwann vecine. Teaca de m. prezinta si incizurile Schmidt-Lantermann, de forma oblica, determinate de absenta fiziologica a acolarii diferitelor foite (membrane) constitutive ale tecii In aceste zone.

MIELINIZARE, s. f. / myelination, s. f. / myelination. [^r *myelos* = *maduvd*; *-ind*.] Proces prin care fibrele nervoase se Invelesc cu *mielina In timpul dezvoltarii nervilor.

MIELITA, s. f. / myelite, s. f. / myelitis. [Cjr. *myelos* = *mddutd*; *-ita*.] *Once* inflamatie a maduvei spinarii sau a maduvei osoase. In primii caz, o forma este *m. apoplecti-fonna*, v. boala Hayem.

MIELOBLAST, s. n. / myeloblaste, s. m. / myeloblast. [(^r. *myelos* = *mdduva*.; *blastos* = *germin*] Celula imatura, mtal-nita In mod obisnuit In maduva osoasa ?i anormal In sangele periferic. Este precursorul liniei granulocitare. Maturarea sa include stadiul de *promielocit pana la eel de *granulodt adult Are diametrul de circa 25 um, citoplasma bazofila, iar nucleui prezinta cromatina fin divizata, usor condensata la periferie si cativa nucleoli. Prezenta sa In sangele circulant este patologica, de ex. In unele forme de "leucemii.

MIELOCEL, s. n. / myelocela, s. f. / myelocela. [Cjr. *myelos* = *mddMd*; *kele* = *hernie*, *tumord*] **Spina bifida* chistica; prin : lipsa de sudura a canalului rahidian pe linia mediana, Inreng continutui canalului vertebral, inclusiv meningele, herniaza sub forma unei tumorete. Se Insoteste de tulburari nervoase i diverse si este rar compatibil cu viata.

MIELOCIT, s. n. / myelocyte, s. f. / myelocyte. [Cjr. *myelos* = *mdduvd*; *kytos* = *cduiu*.] Celula din seria leucocitelor granulose, intermediara Inre •promielocit ?i *granulocit adult, t Are diametrul de circa 15 um, include deja granulatii neutro-, 'eozino- sau bazofile, dar prezinta un nucleu rotund, cu con-tur regulat. M. exista In mod normal doar In maduva osoa ' si ajung In sangele periferic In unele forme de 'leucemii.

MIELOCITEMIE, s. f. / my61ocytemie, s. f. / myelocyth(a) mia. [Gr. *myelos* = *mdduvd*; *kytos* = *cduiu*.; *haima*, -ofos sange.] Prezenta *mielocitelor In sange.

MIELOCITOZA

MIELOCITOZA, s. f. / myelocytose, s. f. / myelocytosis. [Qr. *myelos* = *mddvd*; *kytos* = *ce[u]a; -ozd.*] Prezenta "mielocitelor intr-un lichid biologic din organism sau intr-un tesut. V. si mielocitemie.

MIELODISPLAZIE, s. f. / myelodysplasia, s. f. / myelodysplasia. [Qr. *myelos* = *maduva*; *dys* = *gnu, dificil*; *plasis* = *moddare, de la plassein = a forma, a modeta.*] 1) Anomalie a *tubului neural care determina alterari ale dezvoltarii maduvei spinarii, indeosebi la nivelul segmentelor inferioare ale acesteia. 2) Displazia *mielocitelor si a altor elemente din maduva osoasa. Poate lua forma de *mielosupresie sau de proliferare anormala. Uneori poate precede o *leucemie mielogena.

MIELOFIBROZA, s. f. / myelofibroze, s. f. / myelofibrosis. [Qr. *myelos* = *mddvd*; [at. *fibra* = *filird, -ozd.*] Ingrosare a tramei de reticulina si de colagen a maduvei hematogene, observata in cursul a numeroase afectiuni hematologice mielo-proliferative sau limfoproliferative, ca si in caz de metastaze medulare. Ca urmare, activitatea hematopoietica se reduce si pot aparea focare extramedulare de hematopoieza, indeosebi in splina. V. si mieloscleroza.

MIELOGEN, adj. / myelogene, adj. / myelogenic. [Cjr. *myelos* = *maduvd*; *gennan* = *a produce.*] Care este de origine medulara.

MIELOGRAFIE, s. f. / myelographie, s. f. / myelography. [Qr. *myelos* = *mddvd*; *graphie* = *a scrie.*] Metoda de investigatie radiologica a canalului rahidian si a continutului acestuia dupa injectarea, prin punctie lombara sau suboccipitala, a unui produs de contrast in spatiile subarahnoidiene. Se distinge: 1) *M. gazoasa*, dupa injectarea de aer steril, care permite studiul spatiilor subarahnoidiene si al maduvei, dar nu pot fi observate radacinile nervilor rahidieni. 2) *M. opaca*, prin utilizarea unui produs de contrast iodat liposolubil, permite in plus studiul jadacinilor; se asociaza frecvent cu *scanografia.

MIELOGRAMA, s. f. / myelogramme, s. m. / myelogram. [Qr. *myelos* = *mddvd*; *gramma* = *scriere.*] 1) Reprezentare grafica sau procentuala a fiecarei dintre celulele "maduvei osoase, recoltata prin punctie, etalata pe o lama de sticla si colorata conform tehnicii May-Grunwald-Giemsma. *M. normala* contine circa 60% celule din *seria granulocitara si circa 20% din "seria eritroblastica. Sin.: medulograma. 2) Radiografie a maduvei spinarii.

MIELOLIPOM, s. n. / myelolipome, s. m. / myelolipoma. [Cfr. *myelos* = *madwd*; *lipos* = *grdsine*; *-oma.*] Tumora supra-renală cu un aspect histologic asemanator maduvei osoase bogate in celule grasoase si hematopoietice.

MIELOM, s. n. / myelome, s. m. / myeloma. [Gfr. *myelos* = *maduva*; *-oma.*] Termen generic pentru neofomatii, frecvent cu caracter malign, care se dezvoltă prin proliferarea diferitelor tipuri celulare componente ale *maduvei osoase. Neofomatii sunt, de obicei, multiple, iar prin crestere pot provoca distructie osoasa si fracturi patologice. Concomitent cu anemie, in sange apar *gamaglobuline anormale (paraproteine mono-clonale), de obicei IgG si proteine Bence-Jones, ultimele fiind prezente si in urina. Tipuri de m.: 1) *M. Bence-Jones*, v. boala lanturilor usoare. 2) *M. multiplu* (v.). 3) *M. pulmonar*, meta-plazie plasmocitara in parenchimul pulmonar in cursul *bolii Kahler. 4) *M. osos*, tumora osoasa care se dezvoltă din tesutul maduvei osoase. 5) *M. solitar*, v. plasmocitom. 6) *M. solitar cu eozinofile*, *granulom eozinofilic, infiltrat cutanat bogat in eozinofile.

MIELOM MULTIPLU / myelome multiple / multiple myeloma, myelomatosis, Kahler's disease. Boala caracterizata prin dezvoltarea simultana, in maduva osoasa, a numeroase tumori maligne prin transformarea tesutului hematopoietic. In general acestea sunt *mielome plasmocitare sau *plasmocitoame.

MIELORADICULITA

Tumorile se localizeaza indeosebi la nivelul rahisului si oaselor plate, provocand dureri osoase si fracturi spontane. Radiologic se constata procese de osteoliza, cu formarea de *geode, si osteoporoza, iar hematologic - anemie, cresterea VSH-ului si prezenta masiva a plasmocitelor maligne in maduva osoasa (element de importanta majora in diagnostic). Este frecventa insuficienta renala, iar semnele de afectare neurologica si pulmonara sunt variabile. Sangele contine o *imunoglobulina mono-clonala apartinand claselor IgG, IgA sau, mai rar, IgD, IgE. In sange si urina poate fi detectata *proteina Bence-Jones. Boala este mai frecventa la barbati, dupa varsta de 50 de ani, si evolueaza in cativa ani spre exitus. Sin.: boala Bozzolo, boala Huppert, boala Kahler, boala Mac-Intyre, boala Rustitzky.

MIELOMALACIE, s. f. / myelomalacie, s. f. / myelomalacia. [Cjr. *myelos* = *mddvd*; *malakia* = *inmuim, de (a malakus = moate.)*] Ramolisment al maduvei spinarii, in general din cauza unei obliterari vasculare.

MIELOMATOZA, s. f. / myelomatose, s. f. / myelomatosis. [Cjr. *myelos* = *mad'uvd*; *oma*; *-ozn.*] Termen generic si totodata imprecis pentru afectiunile caracterizate printr-o hiperplazie a tesutului hematopoietic de la nivelul maduvei osoase.

MIELOMENINGOCEL, s. n. / myelomeningocele, s. f. / myelomeningocele. [Cfr. *myelos* = *mddvd*; *meninx*, *-iagos* = *membrand foarte fina*; *kele* = *tiemie, tumora.*] Sin.: mielo-cel (v.).

MIELOMER, s. n. / myelomere, s. m. / myelomere. [Qr. *myelos* = *maduva*; *meros* = *parte.*] 1) Segment din maduva spinarii. 2) Teritoriu cutanat in forma de banda delimitata net, ai carui nervi sunt in relatie cu un "neurotom. V. si metamerie cutanata.

MIELOPATIE, s. f. / myelopathie, s. f. / myelopathy. [C, T. *myelos* = *madwd*; *pathos* = *boala.*] O afectiune a maduvei spinarii.

MIELOPEROXIDAZA, s. f. / myeloperoxidase, s. f. / myeloperoxidase. [Cfr. *myelos* = *madwd*; [at. *per* = prefix, inte.n-siff (utilizat in chimie pentru a desemna un compus in care un element are cea mai mare valoare a valenței sale.); *gr. oxys* = *acru, OJygen*; *-ozd.*] Enzima prezenta in granulatiile celulelor liniilor granulocitare si monodtara. Absentă m. din celulele limfoide a condus la utilizarea sa pentru diferentierea leucemiiilor acute mieloblastice de "leucemiile acute limfoblastice. M. este, de asemenea, utilizata in detectarea leucodturiei si in numararea automata (la *autoanalizor) a leucocitelor sanguine. Sin.: peroxidaza leucocitara.

MIELOPLAX, s. n. / myeloplax, s. m. / myeloplax. [Cfr. *myelos* = *maduva*; *plax* = *piacd.*] Sin.: osteoclast (v.).

MIELOPLAXOM, s. n. / myeloplaxome, s. m. / myeloplaxoma. [Cfr. *myelos* = *maduva*; *plax* = *pCacaf -oma.*] Sin.: tumora cu mieloplax (v.).

MIELOPOIEZA, s. f. / myelopoiesis, s. T. / myelopoiesis. [Qr. *myelos* = *mad'uvd*; *poiesis* = *creare, formare, de la poiein = a face.*] Formarea maduvei osoase sau producerea celulelor sanguine din liniile *mieloide. *M. ectopica* sau *m. extramedulara* reprezinta formarea de tesut mieloid in afara maduvei osoase.

MIELOPROLIFERATIV, adj. / myeloproliferatif, -ive, adj. / myeloproliferative. [Cjr. *myelos* = *mddvd*; [at. *proles* = *descendanti, urmasi*; *ferre* = *a purta.*] Care se caracterizeaza prin multiplicarea anormala, in maduva osoasa, a elementelor celulare din care se dezvoltă eritrocitele, granulocitele, trombocitele si celulele reticuloendoteliale.

MIELORADICULITA, s. f. / myeloradiculite, s. f. / myeloradiculitis. [Qr. *myelos* = *maduva*; [at. *radicula*, dim. de *ill radix*, *-ids* = *radacina*; *-ita.*] Inflamatie a maduvei spinarii si a radacinii nervilor rahidieni.

MIELOSARCOM

MIELOSARCOM, s. n. / **myelosarcome**, s. m. / **myelosarco-ma**. [Éft. *myeJos* = *mdduva*; *sarx*, *sarkos* = *came*.; -OJCO.] Dezvoltare sarcomatoasa a tesutului mieloid sau a celulelor maduvei osoase.

MIELOSCHIZIS, s. n. / **myeloschisis**, s. m. / **myeloschisis**. [Sr. *myelos* = *maduvd*; *skhisis* = *des-picatwa*, de. ia *skhizein* = a desparfi.] Denumire generica pentru defectele de inchidere a tubului neural primitiv. V. si rahischizis, spina bifida.

MIELOSCLEROZA, s. f. / **myelosclerose**, s. f. / **myelosclerosis**. [Cft. *myelos* = *minima*; *sklerosis* = *mtarire*, de. ia *skleros* = *tare*, d.w.] 1) Scleroza a maduvei spinarii sau *scleroza In placi localizata la acest nivel. 2) Stadiu evolutiv al

*mielofibrozei, constand In scleroza maduvei osoase, invadata de tesut fibros si privata de celule hematopoitice. M. se asociază uneori cu o condensare osoasa anormala, rezultand

*boala Albers-Schonberg. M. *acuta* este o boala analoga leucemiei acute mieloblastice asociata cu *mielofibroza.

MIELOSUPRESIE, s. f. / **myelossuppression**, s. f. / **myelossuppression**. [Cfr. *myelos* = *maduvd*; Cat. *suppressio*, -*oitis* = *swtrage.rt*, de, ia *supprimere* = a afunda (sub = *sub*; *pre-mere* = a apasa).] Suprimarea activitatii maduvei osoase, avand drept consecinta reducerea numarului de trombocite, eritrocite si leucocite.

MIELOTOMIE, s. f. / **myelotomie**, s. f. / **myelotomy**. [Cfr. *myelos* = *maduvd*; *tome* = *taie.re*, *sectiune*, de ia *temnein* = a taia] Sectionarea anumitor cordoane sau fascicule din maduva spinarii, In diferite scopuri terapeutice.

MIELOTOMIE COMISURALA / **my61otomie commissurale** / **commissural myelotomy**. Metoda de sectionare a maduvei spinarii, prin care se intrerup filetele sensibilitatii termice sau dureroase, ca tratament al durerilor insuportabile din unele neoplasme localizate In pelvis. Sin.: comisurotomie.

MIELOZA, s. f. / **my61ose**, s. f. / **myelosis**. [Gjr. *myelos* = *maduvd*; -*oza*.] 1) Afectiune degenerativa a maduvei spinarii. 2) Afectare a maduvei osoase, primara sau secundara unei infectii, intoxicatii (benzol, saruri de aur, arsenic) sau actiunii radiatiilor ionizante.

MIELOZA APLASTICA / **my61ose aplastique** / **myelophthisis**. M. In care sunt afectate functiile hematopoitice ale maduvei. Poate fi totala, cu afectarea formarii hematiilor, plachetelor si granulocitelor (*panmieloftizie), sau partiala (*anemie, *purpurS, *agranulocitoza).

MIELOZA ERITREMICA / **myelose erythrmique** / **acute erythraemia**, Di Guglielmo syndrome. Forma rara de *leucemie acuta caracterizata prin proliferarea precursorilor eritroblastid si mieloblastici medulari. V. si eritroleucemie.

MIELOZA FUNICULARA / **myelose funiculaire** / **funicular myelosis**. Sin.: sindromul fibrelor lungi (v.).

MIERE (DE ALBINE), s. f. / **miel**, s. m. / **honey**. [Lot. *mel*, *mellis*, gr. *meli*, *melitos* = *miere*.] Produs zaharat (70 % le-vuloza si 25 % glucoza) cu arome provenind din nectarul flo-rilor, cules si prelucrat de albine. M. are valoare nutritiva si reale efecte terapeutice.

MIFEPRISTONA, s. f. / **mifepristone**, s. f. / **mifepristone**. (DCI) Sin.: RU 486 (v.).

MIGRENA, s. f. / **migraine**, s. f. / **migraine**, [fr. *vu.ht*, *migraigne*, din gr. *hemisus* = *jundtate*, *kranion* = *craniu*.] Sindrom particular caracterizat prin crize de cefalee pulsatile de origine vasomotorie, episodice si localizate unilateral, cu remitere spontana, asociate cu iritabilitate, greata, vomismente, constipatie sau diaree si, frecvent, fotofobie. Crizele sunt precedate de constriction arterelor craniene, responsabila de simptome prodromale (Indeosebi oculare) si de o senzatie de depresie; criza de m. Incepe dupa aparitia vasodilatatiei. Se disting doua tipuri primare de m., cu *aura si fara aura. Etiologia

MILIOSMOL

m. nu este cunoscuta, fiind totusi evident ca ea survine ade-sea pe un teren particular (dispeptic, anxios, obsesional) si poate avea caracter familial.

MIGRENA OFTALMICA / **migraine ophtalmique** / **ophthalmic migraine**. M. caracterizata prin semne vizuale premonitorii, Indeosebi *scotom scintilant, si cefalee.

MIGRENA OFTALMOPLEGICA / **migraine ophtalmoplegique** / **Moebius' disease**, **ophthalmoplegic migraine**. Crize migrenoase frontoorbitare intense si prelungite, urmate de aparitia unei paralizii oculomotorii homolaterale, prin afectarea, de regula, a nervului oculomotor comun. Sin.: boala Moebius, sindrom Charcot, sindrom Charcot-Moebius.

MILIAR, adj. / **miliaire**, adj. / **miliary**. [Lat. *miliarius* = *rift-ritor la met*, rfe *la miliim* = *bob di me-i*.] Care are dimensiunile unui graunte de mei si care este caracterizat prin le-ziuni de aceasta dimensiune. Ex.: 1) *Aneurism m.*, al carui diametru variaza de la 0,2 la 1 mm, localizat pe arteriolele cerebrale si a carui ruptura provoaca hemoragie cerebrala. 2) *linaginea m.* reprezinta un aspect radiografic al plamanu-lui, la nivelul caruia se observa nenumarate opacitati mid, de marimea unui bob de mei. Imaginea este caracteristica pentru *tuberculoza m.* (sau *granulie) si se maj poate observa in: unele infectii pulmonare virale sau microbiene, cancer, *pneumoconioze, *boala Besnier-Boeck-Schaumann, mai rar In stenoza mitrala.

MILIARIE, s. f. / **miliaire**, s. f. / **miliaria**. [Lat. *miliarius* = *refe-ritar* [a md, de. ia *miliim* = *bob de met*.] 1) *Vezicule sau

*papule de dimensiuni mid care apar In numar mare pe tegumentele nou-nascutului, din cauza retentiei secretiei sudorale In stratul epidermic sau dermic al pielii. 2) Eruptie care survine dupa transpiratii abundente si constituie, Tmpreuna cu

*sudamina, grupul eruptiilor sudorale. Este formata din vezicule foarte fine, de volumul unui bob de mei, Inconjurate de o areola roză, subtire. La debut, continutii veziculei este limpede, apoi poate deveni tulbure (*m. alba*) sau purulent (*m. gal-bena*). Consecutiv pruritului, pot aparea veziculo-papule. Veziculele reprezinta chisturi sudoripare rezultate prin retentia sudorii.

MILICURIE, s. m. / **millicurie**, s. m. / **millicurie**. [Lat. *mille* = o mte; *Marie Sklodowska Curie*, *chwiist fi fizician franca*, n. m 'Solonia, 1867-1934; *Pierre Curie*, *cfiimist fi fiwian frances*, 1859-1906.] A mia parte dintr-un *curie. Simbol: mCi

MILIECHIVALENT, s. m. / **milliequivalent**, s. m. / **milliequivalent**. [Lat. *mille* = o mie.; *aequus* = *egai*; *valens*, -*ntis* = *tare*., *mgwos*, lie. ia *valere* = a ave.a ford, a fi tare..] A mia parte dintr-un *echivalent, simbol mEq. Unitate utilizata In biologie pentru reprezentarea concentratiei ionice a unei so- l utii. Pentru exprimarea In m. a concentratiei ionice, se Tmparte y concentratia In miligrame la litru la masa atomica a ionului, iar rezultatul se multiplica cu valenta ionului respectiv. Exprimarea In m. permite studiul echilibrului Intre ionii acizi si bazici din lichidele organismului.

MILIMOL, s. m. / **millimole**, s. f. / **millimole**. [Lat. *mille* = , o mie; *mol* = *pr&scurtarea de* [a *molecula-gram*, din (at, *moles* = masa informa.) Unitate chimica de masa moleculari utilizata si In biologie. A mia parte dintr-un *mol. Simbol:

mmol. Pentru a exprima In m. o concentratie a unei substante data In miligrame, se Trpparte concentratia la masa molecula-ara a substantei.

MILIOSMOL, s. m. / **milliosmole**, s. m. / **milliosmole**. [Lat. *mille* = o mie; gr. *osmos* = *impuls*, *impingere*.] A mia parte dintr-un 'osmol, simbol mOsrn. Unitate utilizata In biologie pentru exprimarea 'presiunii osmotice a diferitelor substante dizolvate In lichidele organismului, In functie de concentratia lor moleculara sau ionica. Pentru a calcula presiunea unei solu*

MILIUM

In m., cand se cunoaste concentratia acesteia In miligrame, se Tmparte numarul de miligrame pe litru la masa moleculiara a substantei (in cazul moleculelor neionizabile) sau la masa atomica a ionului (In cazul substantelor ionizate complet).

MILIUM, s. n. / milium, s. m. / milium. [Lot. *miUum* = *bob de mei*.] Prezenta de papule mid multiple, netede, globulare, de culoare alba sau galbena, localizate superficial si proemi-nand la nivelul suprafetei cutanate. Indeosebi pe pleoape, obraji si ceafa. Papulele sunt localizate la nivelul foliculilor pilosi si pot aparea la toate varstele, inclusiv In perioada neo-natala. M. poate aparea de novo sau se poate asocia cu der-matoze variate sau cu traumatisme ale pielii. Au fost descrise o serie de tipuri. Indeosebi: 1) *m. coloid* cu papule care con-tin material coloid amorf, aparand prin eruptii profuze, localizate la fata si pe partea dorsala a mainilor, la subiecti de varsta medie; s-a descris si o forma la copil, transmisa auto-zomal dominant; 2) *m. nou-nascutului* provocat de o secretie sebacee crescuta, cu disparitie spontana la cateva zile de la nastere. ^

MILOLIZA, s. f. / mylolyse, s. f. / tooth erosion. [Gr. *myle* = *piatrO. de ward*; *lysis* = *distru.ge.re, de ia Jyein* = *a. dis-tmgt.*] Distructie lenta si progresiva a coletului vestibular al dintilor, a marginii libere a incisivilor si a fetelor ocluzale ale molarilor. Cu patogenie necunoscuta, m. se deosebeste de "carie prin forma (fiind tipica lacuna cuneiforma), ca si prin fundul neted si dur al cavitatii.

MIM / MIM / MIM. [Eng.] Abreviere a titlului lucrarii *Mendelian Inheritance of Man (Ereditatea mendeliana la om)*, catalog al bolilor genetice monofactoriale repertoriata si numerotate de V. A. McKusick. Catalogul este adus la zi periodic de *The Johns Hopkins University Press*, Baltimore, Londra.

a-MIMETIC. Var. pentru alfamimetic (v.).

P-MIMETIC. Var. pentru betamimetic (v.).

MIMETISM, s. n. / mimetisme, s. m. / mimesis. [Cfr. *mime-tikos* = *core imitd, de. ia mimeisthai* = *a imita/ -ism.*] 1) Adap-tarea unor animale la mediu, permanenta sau temporara, prin In-susiri de culoare sau de forma. 2) In psihologie, stadiul pri-mitiv al imitatiei. 3) In psihopatologie, imitarea unei boli.

MIMICA, s. f. / mimique, s. f. / mimicry. [Lot. *mimicus, gr. mimikos* = *de. comediant, teatral, de ia gr. mimeisthai* = *a imita.*] Expresia Intregului sistem muscular al fetei. Oglindeste trairea afectiva a subiectului.

MINERALOCORTICOIZI, s. m. pi. / mineralocorticoides, s. m. pi. / mineralocorticoids. [Lot. *me.die.vala minerals, de ia minera* = *mind*; *cortex, -icis* = *scoarfd*; *gr. (stereos* = *solid, in rdiif; eidos* = *forruS.*] Grup de hormoni *corticoizi secre-tati de zona glomerulara a *corticosuprarenalei. Actioneaza asupra metabolismului electrolitilor si apei. Singurul hormon cunoscut din acest grup este *aldosteronul. Deoxicorticoste-ronul, produs sintetic, are o actiune analoga, dar foarte slaba.

MINERVA, s. f. / minerve, s. f. / minerva, plaster Jacket. [Lot. *Minerva* = *zeifa wfdepciunii; da.tori.ta. ase.Indn6.rii apa-ratuiv. cu armura zeifei*] Denumire folosita In ortopedie pentru aparatele destinate mentinerii capului In pozitie fiziologica (prin imobilizarea coloanei cervicale). In caz de "torticolis muscular permanent sau, Indeosebi, In leziunile de la nivelul coloanei cervicale. Poate fi confectionata din gips sau din material plastic.

MINIMUM, s. n. / minimum, s. m. / minimum. [Lot. *minimus* = *cet mai mic, superlativ de la parvus* = *mic.*] Limita infe-riora In ceea ce priveste o anumita proprietate. *M. efficace*:

cea mai mica doza la care actiunea unei substante devine manifesta; *m. perceptibil*, intensitatea minima de perceptie a unui excitant; *m. separabil*, distanta minima necesara Intre doua puncte pentru a fi vazute separat, la microscop. V. si maximum.

MINTAL. Var. pentru mental (v.).

MIOARHITECTONICA, s. f. / myoarchitectonique, s. f. / myoarchitectonic. [Fr. *mys, myos* = *m-iifciii*; *lat. architectonicus, dm gr. arkhitekton fi tekton* = *muncitor care (licreaza [e.mnu] (tampiar).)* Structura si dispunerea *fibrelor musculare.

MIOATROFIE, s. f. / myoatrophie, s. f. / myoatrophie. [Fr. *mys, myos* = *nufc.hii a - priv.i trophe* = *h-rana, nutri^ie.*] Scaderea volumului unui rnu?chi. Gauze: metabolice locale, procese distrofice, inflamatii, procese neurotrofice.

MIOBLAST, s. n. / myoblaste, s. m. / myoblast. [Qr. *mys, myos* = *mufclu; blastos* = *germen.*] Celula embrionara de origine "mezencriimala care da nastere unei 'fibre musculare.

MIOBLASTOM, s. n. / myoblastome, s. m. / myoblastoma. [Qr. *mys, myos* = *mufcHi; blastos* = *germeri*; -omo.] Tumoare benigna a partilor rnoi care poate fi constituita din "mioblaste. V. si rabdorriom.

MIOCARD, s. n. / myocarde, s. m. / myocardium. NA: myocardium. [Qr. *mys, myos* = *mufchi, kcirdia* = *inima.*] Stratul mijlociu al inimii, cuprins Intre endocard, la interior si epicard si pericard, la exterior. Este alcatuit din *muschiul cardiac si constituie cea mai mare parte a peretelui inimii. O parte din m. este diferentiata In vederea generarii si trans-misiei influxului nervos: tesutului nodal sau cardionector.

MIOCARDIE, s. f. / myocardie, s. f. / myocardia. [Cjr. *mys, myos* = *mufchi, kardia* = *inimct.*] Sindrom de "insuficienta cardiaca de cauza nedeterminata, care survine In absenta oricarui substrat morfopatologic decelabil. Cadrul nosologic al m. este imprecis si provizoriu.

MIOCARDIOPATIE. Var. pentru miocardopatie (v.).

MIOCARDITA, s. f. / myocardite, s. f. / myocarditis. [Qr. *mys, myos* = *mufciii; kardia* = *inima; -ita.*] Termen generic sub care sunt regrupate 'cardiopatii, In general acute, carac-terizate prin formarea unui infiltrat inflamator, localizat sau difuz, la nivelul fibrelor musculare, interstitiului si a] elementelor vasculare intramurale (afectand variabil si pericardul). Manifes-tarile clinice sunt nesistemazate si inconstante, iar diagnos-ticul de certitudine este dificil, deoarece 1-ar putea oferi doar biopsia miocardica. Etiologia este diversa: primeaza cea infec-tioasa, un alt grup fiind reprezentat de m. neinfec-tioase inflama-torii (*boli autoimune, toxice, alergii medicamentoase etc.).

MIOCARDIOPATIE, s. f. / myocardiopathie, s. f. / myocardiopathy. [Gfr. *mys, myos* = *mufciii, kardia* = *inima; pathos* = *boda*] Var.: miocardopatie. Sin.: cardiomiopatie (v.).

MIOCARDIOPNEUMOPEXIE, s. f. / myocardiopneumopexie, s. f. / myocardiopneumopexia. [Cfr. *mys, myos* = *mufciii; kardia* = *inimai pneumon, -onos* = *piaman; pexis* = *fi?(are.)*] Operatie de revascularizare a inimii, In *insuficienta coronari-ana cronica, prin crearea unor aderente cu plamanul stang. Se vor forma astfel neovase.

MIOCARDOSCLEROZA, s. f. / myocardosclerose, s. f. / myocardosclerosis. [Cfr. *mys, myos* = *mufciii; kardia* = *inima; sklerosis* = *mtarire, de la skleros* = *tare, dur.*] Leziuni cardiace sclerodegenerative provocate de diferite forme de Insuficienta coronariana cronica ?i de sechele de "infarct. Uneori sunt cuprinse si fibroza din *miocardite, ca si unele dintre *miocardopatii.

MIOCARDOZA, s. f. / myocardose, s. f. / myocardosis. [Qr. *mys, myos* = *mufchi, kardia* = *ittima; -oza.*] Miocardopatie produsa In afectiunile cu *disproteinemie intensa: ciroze, sindroame nefrotice, stari carentiale.

MIOCELULITA, s. f. / myocelulite, s. f. / myocellulitis. [Qr. *mys, myos* = *nufch-i; [at. ceHula* = *cainarut.d, dim. de la cella* = *cdmard; -ita.*] Miozita Insozita de inflamatia tesutului con-junctiv Inconjurator.

MIOCIT

MIOCIT, s. n. / **myocyte**, s. m. / **myocyte**. [Qr. *mys*, *myos* = *mufcHi*; *kytos* = *cdu[a]*] Celula sau *fibra musculara.

MIOCLONIE, s. f. / **myoclonie**, s. f. / **myoclonia**. [Qr. *mys*, *myos* = *mufcM*; *klonos* = *tumuh*, *agitafie*.] Contractie musculara clonica, brusca, asemanatoare secuselor provocate de socul electric, involuntara, nesistemata, care se repeta la intervale variabile. M. intereseaza partial sau total un muschi sau un grup muscular. Este un simptom principal al unor afectiuni neuroase ('encefalopatii', 'sindrom Lance-Adams etc.). M. traduc o descarcare sincrona a *motoneuronilor, consecinta a dereglarii sistemelor suprasedgmentare ale controlului motricitatii.

MIODESOPSIE, s. f. / **myodesopsie**, s. f. / **my(i)odesopsia**. [Gjr. *myiodes* = *asemSniltor unor mufta (de [a myio = mused, eidos = forma]; opsis = vedere, aspect.)* Perceptia unor puncte negre sau stralucitoare (*fosfene), fixe sau mobile, frecventa la bolnavii cu spasme vasculare In cadrul *hipertensiunii arteriale, ca s. In cazul prezentei de corpi flotanti la nivelul *umorii vitroase. Aparitia recenta si unilateral^ a m. poate fi consecinta

• unei *dezlipiri de retina. Sin.: "muste zburatoare".

MIODINIE, s. f. / **myodynine**, s. f. / **myodynia**. [Gfr. *mys*, *myos* = *mufcfii*; *odyne* = *durere*.] Sin.: mialgie (v.).

MIOFIBRILA, s. f. / **myofibrille**, s. f. / **myofibril**. [Cjr. *mys*, *myos* = *mufc-fii*; [at. *stiintificd fibrilla*, *dim. de fibra = fifira*.] Elementul contractil al fibrei musculare, alcatuit din "miofilamente. In celula musculara se gasesc cateva mii de m., ase-zate In fascicule dispuse paralel cu lungimea fibrei. In muschi striati, m. sunt formate din unitati contractile sau *sarcomere. Un sarcomer are o lungime de 2-3 |nm si prezinta la periferie cate o jumata de disc clar (banda I sau izotrop), iar la mijloc un disc Intunecat (banda A sau anizotrop), care, la randul sau, are In portiunea mediana o zona mai putin densa (zona H), strabatuta la mijloc de banda Intunecata M, de care se prind filamentele de miozina. Limitele unui sarcomer sunt reprezentate de linia Z, care separa cele doua jumatai ale discului clar. Benzile I sunt mai putin dense deoarece contin numai filamente subtiri de actina, in timp ce benzile A sunt mai Intunecate pentru ca la nivelul lor se suprapun partial filamentele groase de miozina cu cele de actina. Structurile cuprinse Intre doua membrane Z constituie sarcomerul, unitatea morfofunctionala a m. fiind alcatuita dintr-o ;' succesiune de sarcomere puse cap la cap. Lungimea sarcomerului variaza In functie de Intinderea sau scurtarea fibrei.

MIOFIBROM, s. n. / **myofibrome**, s. m. / **myofibroma**. [Qr. *mys*, *myos* = *muscflii*; *Cat. fibra* = *flbra*; *-oma*.] Sin.: fibro-miom (v.).

MIOFILAMENT, s. n. / **myofilament**, s. m. / **myofilament**. [QT. *mys*, *myos* = *muschv lot. filamentum = fesatura In fir*.] Element constituent al *miofibrilelor, format din *actina si "miozina, a caror glisare produce contractia celulei musculare. M. (sau protofibrilele) contractile sunt In numar de 10-20 milioane In-tr-o singura fibra (celula) musculara. V. si miofibrila.

MIOGEN, adj. / **myogene**, **myogenique**, adj. / **myogenous**, **myogenetic**, **myogenic**. [Qr. *mys*, *myos* = *nufcfii*; *gennan* = *a produce*.] In fiziologie, despre tot ce este de origine musculara. Ex.: teoria m. a *automatismului cardiac.

MIOGLOBINA, s. f. / **myoglobine**, s. f. / **myoglobin**. [QT. *mys*, *myos* = *mufcfii*; [at. *globus* = *glob*; *-ina*.] *Cromoproteina musculara care contine fier, comparabila ca structura cu una din cele patru unitati de tip tertiar ale 'hemoglobinei. M. este formata dintr-o molecula de "hem legata la un polipeptid ce contine 153 de aminoacizi. M. stocheaza In mod reversibil oxigenul, fata de care are o afinitate mai mare decat hemoglobina.

MIOMETRECTOMIE

MIOGLOBINURIE, s. f. / **myoglobinurie**, s. f. / **myoglobinuria**. [Qr. *mys*, *myos* = *muscflii*, [at. *globus* = *glob*, *-ind*; *gr. ouron* = *urina*.] Prezinta "mioglobinei in urina. Se produce: 1) Consecutiv eliberarii masive de mioglobina In sange, In trauma-tismele musculare prin zdrobire, cand poate antrena complicatii renale (v. sindrom de strivire). 2) *M. epidemics*, sin.: boala Haff (v.). 3) *M. paroxistica idiopatica*, denumita si boala Meyer-Betz sau miopatie hemoglobinurica Gunther, In care se asociaza accese de mialgie intensa cu paralizii multiple, hemoglobinurie, proteinurie, cilindurie si uneori oligoanurie.

MIOGRAF, s. n. / **myographe**, s. m. / **myograph**. [Gfr. *mys*, *myos* = *muscflij graphein* = *a scrie*.] Aparat pentru Inregistrarea grafica a contractiei musculare.

MIOGRAFIE, s. f. / **myographie**, s. f. / **myography**. [Qr. *mys*, *myos* = *mufcfii*; *grciphain* = *a scrie*.] 1) Inregistrarea miogramelor. 2) Descrierea muschilor. 3) Radiografia tesutului muscular dupa injectia unei substante radioopace.

MIOID, adj. / **myoide**, adj. / **myoid**. [Gfr. *mys*, *myos* = *mufcdi*; *eidos* = *forma*.] Care prezinta un aspect microscopic asemanator muschiului.

MIOINOZITOL, s. m. / **myoinositol**, s. m. / **myoinositol**. V. inozitol.

MIOKIMIE, s. f. / **myokymie**, s. f. / **myokymia**. [Qr. *mys*, *myos* = *mufchi*; *kyma* = *undo*.] Miscare ondulatorie lenta, de suprafata, similara 'miocloniei, Insa localizata doar la un grup muscular, un muschi sau un segment muscular.

MIOKINAZA, s. f. / **myokinase**, s. f. / **myokinase**. [Qr. *mys*, *myos* = *musc-fii*; *kyaem* = *a misca*; *-aza*.] Enzima musculara care catalizeaza reactia ATP + AMP o 2ADP ?i permite astfel punerea In rezerva de energie.

MIOLIZA, s. f. / **myolyse**, s. f. / **myolysis**. [Qr. *mys*, *myos* = *mufcfii*; *lysis* = *distrugere*, de [a *lyein* = *a distruge*.] Topirea sau degenerarea tesutului muscular. V. si rbdomioliza.

MIOLOGIE, s. f. / **myologie**, s. f. / **myology**. [Cfr. *mys*, *myos* = *mufcfii*; *logos* = *stimfd*.] Parte a anatomiei care este dedicata studiului muschilor.

MIOM, s. n. / **myome**, s. m. / **myoma**. [Gjr. *mys*, *myos* = *mufchi*; *-omo*.] Termen generic pentru tumorile benigne dezvoltate din tesutul muscular neted ("leiomiom) sau din tesutul muscular striat ('rbdomiom).

MIOMALACIE, s. f. / **myomalacie**, s. f. / **myomalacia**. [Cjr. *mys*, *myos* = *mufcfii*; *malnka* = *wnuiere*, de [a *malakus* = *nwale*.] *Necroza secundara a musculaturii. M. cordului re-prezinta topirea tesutului necrotic din zona infarctului miocardic.

MIOMATOZA, s. f. / **myomatose**, s. f. / **myomatosis**. [Gfr. *mys*, *myos* = *mu.sch.fi* *-oma*; *-ozd*.] Boala caracterizata prin formarea de *mioame multiple.

MIOECTOMIE, s. f. / **myomectomie**, s. f. / **myomectomy**. [Qr. *mys*, *myos* = *mufcfii*; *-oma*; *ektome* = *e^cizie*.] Ablatia chirurgicala a unui miom, In mod particular a unui *miom uterin, fara 'histerectomie. Mioamele fiind, de regula, multiple, se efectueaza mai multe m. In cadrul aceleiasi interventii chirurgicale.

MIOMER, s. n. / **myomere**, s. m. / **myomere**. [Cjr. *mys*, *myos* = *mufch-i*; *meros* = *parte*.] Serie de segmente de origine mezodermica care se dispun la embrion In lungul tubului medular si de fiecare parte a acestuia. Fiecare segment corespunde unui "metamer si se afla la originea unui ansamblu de muschi striati care se vor forma Intre doua vertebre definitive, Sin.: segment muscular si, partial, miotom.

MIOMETRECTOMIE, s. f. / **myometrectomie**, s. f. / **myometrectomy**. [CJT. *mys*, *myos* = *mufchi*, *metra* = *uteri* *ektome* = *e^cizie*.] Extirparea unui miom uterin si a unei parti din peretele uterin,

MIOMETRIAL

MIOMETRIAL, adj. / **myometrial**, -ale, -aux, adj. / **myometrial**. [Qr. *mys*, *myos* = *mufclu*; *metre* = *liter*.] Care este în relație cu "miometrul.

MIOMETRU, s. n. / **myometre**, s. m. / **myometrium**. NA: **tunica muscularis uteri, myometrium**. [Cfr. *mys*, *myos* = *miifchi*; *metre* = *uter*.] Tunica musculară a *uterului.

MIONECROZA, s. f. / **myonecrose**, s. f. / **myonecrosis**. [Qr. *mys*, *myos* = *mufchii nekrosis* = *mortificare*, de. [a *nekros* = *nwarte*] *Necroza musculară.

MIOPATIE, s. f. / **myopathie**, s. f. / **myopathy**. [Qr. *mys*, *myos* = *mufchi*, *pathos* = *Soaia*..] Afecțiune a sistemului muscular, care poate fi primară (idiopatică) sau secundară (neu-ropatică). În particular, termenul se referă la afectarea degenerativă a mușchilor, cu localizări diverse, în general familială și ereditară; unele forme sunt grave. Forme mai importante:

1) *M. primitiva progresiva* sau distrofia musculară progresivă, cu atrofii musculare simetrice, începe la musculatură proximală a membrilor. 2) *M. tardiva progresiva* (Nevin) are tablou miopatic, dar se produce tardiv (la adulți sau vârstnici), cu un aspect histologic care pune în discuție apartenența sa la *m.* sau la miozita. Obs.: recent, semnificația termenului a fost extinsă de la cea clasică, sin. cu *distrofie musculară, la toate afecțiunile musculare, indiferent de natură, începe în terminologia engl. în consecință, sub denumirea de *m.* sunt re-grupate în prezent: *distrofiile musculare, alterările musculare secundare de natură endocrină (*hipercorticism, *hipertiroidie), iatrogene sau toxice (începe în alcoolism), metabolice (transmise genetic, cu anomalii biochimice care se opun de-rularii normale a contractiei musculare, fără ca natura erorii metabolice să fie cunoscută exact).

MIOPATIE ALCOOLICĂ / **myopathie alcoolique** / **alcoholic myopathy**. *M. toxică prin consum cronic de alcool.

MIOPATIE ATROFICĂ / **myopathie atrophique avec myotonie** / **myotonia atrophyca**, **Steinert's disease**. Sin.: boala Steinert (v.).

MIOPATIE CARCINOMATOASĂ / **myopathie carcinomateuse** / **carcinomatous myopathy**. Sin.: sindrom Eaton-Lambert (v.).

MIOPATIE CENTRONUCLEARĂ / **myopathie centronucleaire** / **centronuclear myopathy**, **myotubular myopathy**. Sin.:

miopatie congenitală centronucleară (v. miopatie congenitală).

MIOPATIE A CENTURILOR / **myopathie des ceintures** / **limb girdle dystrophy**. Termen care regroupează formele juvenile de miopatie și formele cu debut pelvifemural, ale caror cri-terii comune sunt transmiterea autozomal recesivă, debutul în a doua - a treia decada de viață și absența pseudohipertrofiei musculare.

MIOPATIE CONGENITALĂ / **myopathie congenitale** / **congenital myopathy**. Termen care regroupează afecțiuni musculare neonatale și ale primei copilării, cu tablou clinic diferit: *m. c. centroaxială*, caracterizată prin maturare anormală a miofibrilelor (sin.: sindrom Shy-Magee); *m. c. centronucleară*, caracterizată prin aspectul embrionar al fibrelor musculare; *m. c. mitocondrială*, caracterizată prin anomalii ale mitocondriilor din fibrele musculare (creșterea numărului sau a dimensiunilor acestora, v. și patologii mitocondriale); *m. c. nemalină*, caracterizată prin prezența anormală de filamente în fibrele musculare striate și, clinic, diminuarea forței musculare.

MIOPATIE DISTALĂ / **myopathie distale** / **distal type of muscular dystrophy**. Tip rar de *distrofie musculară cu transmitere autozomal dominantă, caracterizată prin debut tardiv la nivelul mușchilor mici distali ai membrilor.

MIOPATIE FACIOSCAPULOHUMERALĂ LANDOUZY-DEJERINE / **myopathie facio-scapulo-hum6rale de Landouzy-Dejerine** / **facioscapulohumeral muscular dystrophy** (Landouzy-Dejerine). [Louis Theophtle Joseph Landouzy,

MIOPATIE VISCERALĂ FAMILIALĂ

meiEt. francez, prof& sor de dinu.-d me.dk.aid la Sans, 1845-1917; fules Joseph Dejerine, niwoiog frances, profesor (a Sans, 1849-1917.) Tip de *distrofie musculară fără *miotonie, cu transmitere autozomal dominantă, cu debut la nivelul musculaturii faciale, ulterior afectând mușchii centurii scapulare și asociind, uneori, o cardiopatie. Evoluția este lentă și benignă. Sin.: boala Landouzy-Dejerine.

MIOPATIE MAGHREBINĂ / **myopathie maghrebine** / **maghreb-ban muscular dystrophy**, **SCARMD (severe childhood autosomal recessive muscular dystrophy)**. Forma severă de distrofie musculară ereditară, cu transmitere autozomal recesivă, ce afectează în mod egal ambele sexe. Asemănătoare din punct de vedere clinic cu *m. pseudohipertrofica Duchenne, are o altă etiologie: absența adhalinei ((5-sarcoglican), proteina transmembranară ce face parte, împreună cu *distrofina, dintr-un vast complex molecular implicat în funcționarea normală a celulelor musculare striate. V. și distrofina. Absența adhalinei este consecința unei anomalii a genelor ce-i codifică sinteza, gene situate pe cromozomul 17 (17q12). În ultimii ani au mai fost individualizate și alte forme de *m.*, determinate, de ex., de absența girdhalinei (p-sarcoglican) sau de absența Y-sarcoglicanului.

MIOPATIE METABOLICĂ / **myopathie metabolique** / **metabolic myopathy**. Termenul grupează *m.* datorate unor tulburări de metabolism prin defecte genetice sau disfuncții hormonale. V. și miopatie.

MIOPATIE MIOTUBULARĂ / **myopathie centronucleaire** / **myotubular myopathy**. Sin.: miopatie congenitală centronucleară (v. miopatie congenitală).

MIOPATIE MITOCONDRIALĂ / **myopathie mitochondriale** / **mitochondrial myopathy**. Sin.: miopatie congenitală mitocondrială (v. miopatie congenitală).

MIOPATIE NEMALINĂ / **myopathie nemaline** / **nemaline myopathy**. Sin.: miopatie congenitală nemalină (v. miopatie congenitală).

MIOPATIE OCULARĂ / **myopathie oculaire** / **progressive ophthalmoplegia**. Tip de distrofie musculară caracterizată printr-un deficit motor progresiv al mușchilor ridicatori ai pleoapei superioare, ulterior și al altor mușchi oculomotori, cu excepția celor intrinseci. V. și boala Graefe.

MIOPATIE PSEUDOHIPERTROFICĂ DUCHENNE / **myopathie pseudohypertrophique de Duchenne** / **pseudohypertrophic muscular dystrophy** (Duchenne). [Guillaume Benjamin Armand Duchenne, ne.uroCogfra.ncez, Paris, 1806-1875.] Tip de distrofie musculară progresivă generalizată ereditară, cu transmitere gonozomal recesivă, cu debut în copilărie la sexul masculin, prin atrofia musculaturii membrilor inferioare, marcată, de obicei, prin dezvoltarea exagerată a țesutului adipos și fi-bros. Evoluția este gravă, cu retracții tendinoase, afectare miocardică, vasculară și osteoporoză, cu deces înainte de 15 ani. Sin.: boala Duchenne, distrofie musculară pseudohipertrofica. V. și distrofina.

MIOPATIE TIREOTOXICĂ / **myopathie thyreotoxique** / **thyrototoxic myopathy**. Diminuare accentuată a fibrelor musculare la radacinile membrilor, survenind uneori în *boala Basedow-Graves.

MIOPATIE VISCERALĂ FAMILIALĂ / **myopathie viscerale familiale** / **familial visceral myopathy**. Boala rară, a cărei patogenie implică degenerescență și fibroză musculaturii netede a țesutului digestiv, determinând apariția de *diverticuli și pseudoobstrucție. După modul de transmitere, extensia leziunilor și manifestările asociate, se disting: 1) *tipul I*, cu transmitere autozomal dominantă, cu localizare esofagiană și intestinală; 1) *tipul II*, cu transmitere autozomal recesivă, cu localizare la nivelul stomacului și intestinului subțire; 3) *tipul III*, cu

transmitere autozomal recesivă, care afectează Intreg intesti-nul. Se mai pot asocia: nevi pigmentari, epiteliom bazocelu-lar, neuropatii periferice și oculomotorii.

MIOPIE, s. f. / myopie, s. f. / myopia, short sight. [Șr. *myein* = a înclîide,, a clipi; *ops, opus* = vede-re., *vdz.*]

*Ametropie În care imaginea unui obiect departat se formează înaintea retinei. Miopul nu vede clar decât obiectele apropi-ate. Forme: 1) *M. de acomodare*, din cauza unui spasm al mușchiului ciliar. 2) *M. ax/a/a*, în care axul anteroposterior al ochiului este prea lung și nu mai corespunde cu focarul posterior al aparatului dioptric. 3) *M. cristaliniana*, sau de *indice*, datorită afectării indicelui de refracție al *cristalinului. 4) *M. de curbura*, consecința a curburii exagerate a *corneei. 5) *M. profesională*, constituțională, agravată prin practicarea unei profe-sii care solicită efort de acomodare. 6) *M. de refracție*, prin creșterea refringentei umorilor oculare. *M.* este în majoritatea cazurilor ereditară, dar poate fi și dobândită. Se descriu *M. evolutive* și *stafionare*, care pot fi: *mid*, cu valori de 1-3 *diop-trii (D), *mijocii*, 3-6 D, *man*, peste 6D și **m. maligne*.

MIOPIE FORTE / myopie forte / malignant myopia. Sin.: miopie maligna (v.).

MIOPIE MALIGNA / myopie maligne / malignant myopia. Varietate de **m. axială*, cu valori de peste 10 dioptrii, considerată o adevărată boală a ochiului, evolutivă prin alungirea diametrului antero-posterior al ochiului tot timpul vieții, cu leziuni degenerative corioretiniene și cu **stafilm* posterior. Sin.: miopie forte.

MIOPIE SPATIALĂ / myopie spatiale / space myopia. Tulburare de **acomodare* în cazul zborului la altitudine mare, când câmpul vizual este lipsit de orice reper.

MIOPLASTIE, s. f. / myoplastie, s. f. / myoplasty. [Gjr. *mys, myos* = *mufctii*; *plastos* = *wod-elat, lie. la plassem* = a forma, a modela.] 1) Procedeu operator utilizat în cura radicală a **hemiei crurale*, care constă în utilizarea unui lambou muscular din mușchii vedni unui orificiu care trebuie refăcut. 2) Ter-men utilizat și cu sensul de *plastie*, refacere chirurgicală a unui mușchi.

MIOPLEGIE FAMILIALĂ / myoplegie familiale / Westphal's disease. [Cjr. *mys, myos* = *mufctii*; *plege* ^ *lovitwa.*, *iat. familiaris* = *al casei, de familia, de. la familia* = *familio., casa.*] Sin.: boala Westphal (v.).

MIORAFIE, s. f. / myorrhaphie, s. f. / myorrhaphy. [Gr. *mys, myos* = *mufctii*; *rhaphē* = *sutura.*] **Sutura* musculară.

MIORELAXANT, adj., s. n. / myorelaxant, -e, adj., s. m. / muscle relaxant, neu-muscular blocking agent. [Gjr. *mys, myos* = *mufctii*; (*at. relaxare* = a *s[a]gi.*) (Medicament) care provoacă relaxarea mușchilor scheletici și diminuează **tonusul* muscular inhibând contractura. În funcție de locul de acțiune există *m. centrale* care acționează la nivelul SNC și *m. periferice* numite și *curarizante* sau *blocante neuromusculare*. În a doua categorie se disting trei grupe în funcție de meca-nismul de acțiune: *m. nedepolarizante* sau *antidepolarizante*, *m. depolarizante* acetilcolinomimetice și *m. cu mecanism de acțiune mixt depolarizant/depolarizant*.

MIOREZOLUTIV, adj., s. n. / myoresolutif, -ive, adj., s. m. / muscle relaxant. [Gr. *mys, myos* = *muschi*, (*at. resolutus, de la resolve* = a *de.de.ga, a e-tyfica.*)] Sin.: miorelaxant (v.).

MIOSARCOM, s. n. / myosarcome, s. m. / myosarcoma. [Gr. *mvs, myos* = *m.ufc.hi, sarx, sarkos* = *carne*; -*omo.*] Termen generic pentru neoplasmul dezvoltat din țesutul muscular neted ("te/om/osarcom) sau striat ("rabdomyosarcom).

MIOSCLEROZA, s. f. / myosclerose, s. f. / myosclerosis. [Gr. *mys, myos* = *mufctii*; *sklerosis* = *intdrirti de. la skleros* = *tare., dw.*] **Scleroza* țesutului muscular, de obicei consecutivă unui proces inflamator cronic.

MIOSPASM, s. n. / myospasme, s. m. / myospasm. [Qr. *my, myos* = *mufctii*, *spasmos* = *contractie.*] **Spasm* muscular.

MIOSTENOMETRU, s. n. / myosthenometre, s. m. / myosthenometer. [C^T. *mys, myos* = *m.Ufc.hr, sthenos* = *forță, pu. tere, mc-tron* = *masurd.*] Instrument pentru măsurarea puterii de contractie a diferitelor grupe musculare.

MIOTIC, adj., s. n. / myotique, miotique, adj., s. m. / miotic drug. [Cfr. *meion* = *mai mic, sau myein* = a. *mchide., a divi*] Despre medicamentele care, pe cale locală sau generală, determină contractia pupilei (**mioza*). Termenul desemnează în-deosebi soluțiile utilizate în instilații la nivelul ochiului, adică **colirurile* *m.*

MIOTOM, s. n. / myotome, s. m. / myotome. [Gfr. *mys, myos* = *miifctii*; *tomos* = *tdiat, secționat, de. la temnein* = a *taia.*] 1) Instrument pentru sectionare și disecție musculară. 2) Parte a unei somite care se diferențiază de mușchii scheletici. 3) Grup muscular înervat de un singur nerv spinal.

MIOTOMIE, s. f. / myotomie, s. f. / myotomy. [Cfr. *mys, mvos* = *miifctii*; *tomē* = *taiere., secționare., de la temnein* = a *taia.*]

Secțiune sau disecție a unui mușchi sau a țesutului muscular.

MIOTONIE, s. f. / myotonie, s. f. / myotonia. [Qr. *mys, myos* = *nwfctii*; *tonos* = *tensiune.*] Anomalie a contractiei musculare voluntare caracterizată printr-o decontractie anormal de lentă. *M.* este consecința unor contractii musculare involuntare, indolore și lent regresive care urmează unor contractii voluntare normale (*m. spontana*) sau unor contractii idiomusculare (*m. provocata*). *M.* reprezintă un semn clinic în unele **distrofii* musculare, în-deosebi în **boala Steinert*, denumită și *m. atrofica* sau *miopatie atrofica* cu *miotonie*, și în **boala Thomsen*. Clinic, prezintă *m.* poate fi pusă în evidență dacă i se cere pacientului să efectueze o mișcare voluntară, de ex. strângerea pumnului. Se va constata că pacientului nu poate executa o relaxare bruscă a pumnului.

MIOTONIE ATROFICĂ / myotonie atrophique / atrofie myotonia. Sin.: boala Steinert (v.).

MIOTONIE CONGENITALĂ / myotonie congenitale / myotonia congenita. Sin.: boala Thomsen (v.).

MIOTUBUL, s. m. / myotubule, s. m. / myotubule. [Gr. *mys, myos* = *miifctii*; (*at. tubvlus, dim. de la lubus* = *tub.*)] **Fibra* musculară dezvoltată, cu nucleu localizat mai frecvent central, decât periferic.

MIOZA, s. f. / myosis, s. m. / miosis. [Cjr. *meiosis* = *micșorare, de (a meion* = *nai mic, sau myein* = a *înclîide., a. dipi.*)]

Contractie a **pupilei*, fiziologică și tranzitorie (reacție la lumină) sau patologică și fixă (paralizie simpatică a mușchilor dilatori al **irisului* sau contractie a sfincterului irisului prin iritație parasimpatică). Ant.: *midriază*.

MIOZINA, s. f. / myosine, s. f. / myosin. [Cfr. *mys, myos* = *mufctii -ina.*] **Globulină* (cu greutate moleculară 450 kDa) care este unul din constituenții prinși ai **miofibrilelor*, for-mand discurile A.

MIOZITA, s. f. / myosite, s. f. / myositis. [Cfr. *mys, myos* = % *mufctii*; -*ita.*] Inflamație a țesutului muscular striat, relativ rară, eel puțin în formele cu expresie majoră. Cauze: infecțioase, cele mai frecvente (stafilococi, streptococi, gonococi, germeni anaerobi), **boli autoimune*, **colagenoze*, secundară unor cancer (bronșic, mamar). Varietăți principale: 1) *Dennatomiosta* (v.). 2) *M. osifiantă*, remanieră a țesutului muscular striat aso-| data cu proliferare fibroblastică și **metaplazii* osoase, care pot j Simula un proces neoplazic. 3) *M. proliferantă*, hiperplazie j pseudoneoplazică a Invelisului conjunctiv al mușchiului striat. j 4) *M. recidivantă*, v. boala Mac Letchie-Aikens. 5) *Polimiozita* (v.). "

MIRINGITA

MIRINGITA, s. f. / **myringite**, s. f. / **myringitis**. [Lot. *myringa* = membrana, timpan, din gr. *meninx*, -ingos == memfirand foarte fina; -ita.] Inflamatie a *timpanului.

MIRINGOPLASTIE, s. f. / **myringoplastie**, s. f. / **myringoplasty**. [Lot. *myringa* = membrana, timpan, din gr. *meninx*, -mgos = memfirana foarte. find; gr. *plastos* ^ modeiat, de la, *plassein* = a forma, a modeCa.] Refacerea chirurgicala a membranei timpanului, In cazul perforatiei acesteia. V. si timpanoplastie.

MIRINGOTOMIE, s. f. / **myringotomie**, s. f. / **myringotomy**. [Lat. *myringa* = memfirana., timpan, din gr. *meninx*, -ingos = membrana foarte finil; gr. *tome* = taiere, sectiune, de. la. *temnein* = a taia.] Procedu chirurgical care consta In incizia timpanului.

MIROS, s. n. / **odorat**, s. m. / **sense of smell**, **osphresis**. [St. *mirosati* = a iardrosi.] Sin.: odorat (v.).

MISCIBIL, adj. / **miscible**, adj. / **miscible**. [Lat. *miscere* = a amesteca.] Despre o substanta care se amesteca usor cu alte substante.

MISOFOBIE, s. f. / **misophobie**, s. f. / **misophobia**. {Cjr. *misein* = a uri; *phobos* = frica.} Fobia de murdarie, de a se murdari prin atingerea obiectelor.

MISOGINIE, s. f. / **misogynie**, s. f. / **misogyny**. [Cjr. *misein* = a wi'i syne, *gynaikos* = femeie.] Repulsie morbida fata de sexul feminin si de tot ce se refera la acesta.

MISONEISM, s. n. / **misoneisme**, s. m. / **misoneism**. [Cjr. *misein* = a uri; *neos* = nou; -ism.] Opozitie si aversiune fata de ideile noi, de nouitate In general. Conservatorism.

MISCARE, s. f. / **mouvement**, s. m. / **movement**. Schimbarea pozitiei unui corp, In raport cu un alt corp sau cu un sistem de referinta. Tipuri de m. normale cu referire la organism:

1) *M. activa*, efectuata voluntar de catre un subiect. 2) *M. pa-siva*, imprimata de o forta exterioara organismului.

MISCARI COREOATETOZICE / mouvements choreoathetotiques / choreoathetoid movements. Miscari involuntare In care se asociaza caracteristicile miscarilor din *coree cu cele din 'atetozia. M. c. apar Indeosebi In cursul unor leziuni ale 'talamusului.

MITACISM, s. n. / **mytacisme**, s. m. / **mytacism**. {Cjr. *mytakisimos* = *mitacism*.] Defect de pronuntie constand In substituirea sunetelor m, b, p cu alte sunete.

MITHRIDATISM, s. n. / **mithridatisme**, s. m. / **mithridatism**. [Mithridates, regde 'Butus-utui, 132-63 i3-b., care. or fi dobandit rezistenfa in acest mod; -ism.] Obisnuinta, imunitate la unele substante toxice dobandita prin ingestia de doze pro-gresiv crescande ale substantei respective.

MITIGARE, s. f. / **mitigation**, s. f. / **mitigation**. [Lat. *miti-gare* = a calma, a potoCi] Atenuarea semnelor unei boli infectioase In primele zile prin administrare de gamaglobuline, ser de convalescent sau antibiotice.

MITILISM, s. n. / **mytilisme**, s. m. / **mytilotoxism**. [Cjr. *mytilos* = scoica; -ism.] Intoxicatie cu scoici care contin 'mitilotoxina.

MITILITOXINA, s. f. / **mytilitoxine**, s. f. / **mytilotoxin**. [Cjr. *mytilos* = scoica; *toxikon* = otravd pentru varfut sclgefiCor, de (a *toxon* = sageata; -inc.] Var.: mitilotoxina. Sin.: saxitoxina (v.).

MITILOTOXINA. Var. pentru mitilotoxina (v.).

MITOCONDRIE, s. f. / **mitochondrie**, s. f. / **mitochondrion**, pi. **mitochondria**. [Qr. *mitos* = ata., fir; *khondrion* = grawu.-[tt.] Organit citoplasmatic In forma de bastonas, cu o lungime ce variaza de la 1 la 4 um, prezent In dtoplasma tuturor celulelor cu exceptia bacteriilor, algelor albastre si a unor celule Inalt pedalizate (ex.: hematitele mamiferelor). M. sunt compuse dintr-un dublu sistem membranar. Membrana internS

MIXEDEM

prezinta o serie de creste care delimiteaza un spatiu (camera interna) unde se afla, Intr-o matrice semifluida, proteine (enzime), lipide si acizi nucleici. M. joaca rolul de centrala energetica a celulei, Indeosebi datorita faptului ca la acest nivel se desfasoara procesele de fosforilare oxidativa. M. sunt orga-nite cu *genom propriu, In mare masura diferit de genomul celular. Fiecare din cele cateva sute de mitocondrii prezente In dtoplasma celulelor somatice confine 2-10 molecule circu-lare de ADN dublu catenae, alcatuite din cate 16569 perechi de nucleotide. Deoarece *mutatiile ADN mitocondrial conduc, invariabil, la scaderea productiei de energie, In ultimii ani s-a conturat vertiginos capitolul *patologiei mitocondriale.

MITOCONDRIAL, adj. / **mitochondrial**, adj. / **mitochondrial**. [Cjr. *mitos* = af.o, fir; *khondrion* = yanuid.] Apartinand de, sau In legatura cu "mitochondria.

MITOCONDROPATII, s. f. pi. / **mitochondropathies**, **pathologic mitochondriale / mitochondrial pathology**. [Lr. *mitos* = afo, fir; *khondrion* = granula; *pathos* = fioaia.] Sin.: patologie mitochondriala (v.).

MITOGEN, adj. / **mitogene**, adj. / **mitogen**. [Gjr. *mitos* = afo, fir, *mitoza*, *gennan* = a produce.] Despre o substanta, un agent care promoveaza proliferarea anumitor celule si induce "mitoza. Ex.: anumite teethe sunt m., *concanalina A provocand proliferarea *limfodelor.

MITOGENIC, adj. / **mitog6nique**, adj. / **mitogenic**. [Cjr. *mitos* = atd, fir, *mitozd*; *gennan* = a produce.] Sin.: mitogen (v.).

MITOMANIE, s. f. / **mythomanie**, s. f. / **mythomania**. {Cjr. *mythos* = mit, (egenda; *mania* = nebunie.) Tendinta morbida spre minduna si fabulatie.

MITOTIC, adj. / **mitotique**, adj. / **mitotic**. {Cjr. *mitos* = ata, fir, *mitoza*.] Care se refera la *mitoza. Ex.: indice m. V. ?i mitogen.

MITOZA, s. f. / **mitose**, s. f. / **mitosis**. [Cfr. *mitos* = afO'i fir;

-ozd.] Diviziune celulara non-reductionista In urma careia ce-lula mama diploida se duplica, rezultand doua celule fiice iden-tice In continut cu aceasta, deci tot diploide (cu 2n cromozomi). M. asigura Inmultirea celulelor, cresterea si diferentierea individuala, precum si continuitatea genotipului. Termenul de m. desemneaza modul de diviziune a celulelor somatice, In timp ce *meioza reprezinta diviziunea celulelor reproducatoa-re (*gameti). Procesele diviziunii mitotice pot fi grupate In cind faze: "interfaza, *profaza, 'metafaza, *anafaza si "telofaza.

MITOZOM, s. m. / **mitosome**, s. m. / **mitosome**. [Cjr. *mitos* = ata, fir, *mitozd*; *soma*, -atos = corp.] Corp citoplasmatic rezultat din resturile 'fusului mitozelor precedente.

MITRAL, adj., s. m. / **mitral**, -ale, -aux, adj., s. m. / **mitral**. [Lat. *mitra* = mitra.] 1) Care se aseamana ca forma cu o mitra. 2) Care apartine "valvulei mitrale sau bicuspide sau se refera la o alterare functionala ori structuralS a acestei valvule. Ex.: stenoza m., suflu m. 3) Un subject care sufera de o afectiune cu originea la nivelul valvulei mitrale.

MITRALITA, s. f. / **mitralite**, s. f. / **mitralitis**. [Lat. *mitra* = mitra; -iln.] Inflamatie a orificiului mitral al inimii si a apara-tului sau valvular, In general de origine reumatismala.

MITRALIZARE, s. f. / **mitralisation**, s. f. / **mitralization**. [Lat. *mitra* = mitra.] Modificarea configuratiei radiologice a inimii In 'insuficienta aortica, In momentui adaugarii unei *insuficiente mitrale functionate, cu dilatare consecutiva a atrului drept si a vaselor pulmonare.

MIXEDEM, s. n. / **myxoedeme**, s. m. / **myx(o)edema**. [Cfr. *myxa* = mucus; *oidema*, -atos = umfidurul, de [a *oidein* = a crefte m voCum.] Insuficienta tiroidiana severa prin: 1) Deficit de producere a hormonilor tiroidieni. 2) Rezistenta tisulara (a receptorilor) la actiunea acestor hormoni. 3) Perturbarea con-versiei T⁴ In T³. In primul caz poate fi vorba de: disgenezia

sau agenezia tiroidiana (*m. tireopriv congenital*); *m. tireopriv*; *dobandit* (prin tiroidectomie, tratament cu radioiod sau idiopatic); *m. central* (de cauza hipofizara, prin absenta sau scaderea secretiei de TSH); *m. congenital* cu gusa prin defect enzimatic (defect de transport al iodului, defect de organificare, defect de cuplare a iodotiroxinelor sau defect al dehalogenarii iodotiroxinelor). Tabloul clinic al *m.* este dependent de momentul aparitiei bolii. Astfel, *m. congenital* se manifesta prin nanism dizarmonic, cu fadese caracteristice (nas trilobat, anomalii dentare, tegumente palid-cianotice, infiltrate) si cretinism. *M. juve-nil* este tot dizarmonic, dar moderat, asociat cu deficit intelectual, Insa fara cretinism. In *m. adultului* simptomatologia include: cordul mixedematos (cardiomegalie, scaderea efectelor inotrope si cronotrope, uneori angina pectorala si modificari electrocardiografice); tegumente infiltrate (prin acumularea de mucopolizaharide, de acid hialuronic si de condroitin sulfat B In derm), hiperkeratoza; constipatie prin hipomotilitate intestinala; bradipsihie, bradilalie, somnolenta etc.

MIXEDEM CIRCUMSCRIS / myxoedeme circumscribit / pretibial myx(o)edema. *Mucinoza cutanata descrisa care apare Indeosebi In cursul unui tratament antitiroidian In *boala Basedow si este localizata de obicei In treimea inferioara a gambelor, de unde si denumirea de *m. pretibial*. La acest nivel, mudoza are forma unei placi infiltrate circumscrise, uneori cu zone nodulare sau cu aspect de *elefantiazis.

MIXEDEM LOCALIZAT / myxoedeme localise / Milroy's myx(o)edema. Sin.: boala Milroy (v.).

MIXEDEM PRETIBIAL / myxoedeme pretibial / pretibial myx(o)edema. Sin.: mixedem descris (v.).

MIXOCONDROM, s. n. / myxochondron, -drome, s. m. / myxochondroma. [Cjr. *myxa* = mucus; *khondros* = cartilag; *oma.] "Condrom cu stroma asemanatoare tesutului "mezenchimal primitiv.

MIXOM, s. n. / myxome, s. m. / myxoma. [Cjr. *myxa* = mucus; -oma.] Denumire generica pentru formatiunile tumorale formate din tesut mucos, initial denumite tumori coloide sau gelatiniforme datorita aspectului lor (aspect microscopic si consistenta gelatinoasa, prin proliferarea celulelor conjunctive nediferentiate, de tip embrionar, incluse In substanta fundamentala bogata In mucus). *M.* sunt de regula recidivante.

MIXOMATOZA, s. f. / myxomatose, s. f. / myxomatosis. [Cjr. *myxa* = mucus; -oma; -ozo.] 1) Dezvoltarea de mixoame multiple. 2) Degenerare mixomatoasa.

MIXOREE, s. f. / myxorhee, s. f. / myxorh(o)ea. [Cjr. *myxa* = mucus; *rhoia* = curgere, dt la *rhein* = a curge.] Scurgere abundenta de mucus.

MIXOSARCOM, s. n. / myxosarcome, s. m. / myxosarcoma. [Cjr. *myxa* = mucus, *sarx*, *sarkos* = carne; -oma.] *Sarcom care contine si tesut caracteristic mixomului.

MIXOVIROZE, s. f. pi. / myxovirozes, s. f. pi. / myxovirus diseases. [Cjr. *myxa* = mucus; (at. *virus* = venin, otrava, -ozo.) Tmbolnaviri provocate la om de grupul de virusuri **Mixovirus*: *gripa, *parainfluenza, *parotidita epidemica, *ruje-ola, alte boli respiratorii.

MIXTURA, s. f. / mixture, s. f. / mixture. [Lat. *mixture* = amestec, de la *miscere* = a amesteca.] *Potiune cu compozitie complexa, rezultata din combinarea de medicamente diferite si ingrediente (edulcorante si aromatizante). *M.* rezulta prin amestecarea unor fluide cu alte fluide, sau cu solide, ori prin suspensia unui solid In lichid si este destinata administrarii per os.

MIYAGAWANELLA / Miyagawanella / Miyagawanella. [Yonefi *Miyagawa*, fiacterwtog japonez, 1885-1959.] Sin. - *Chlamydia* (v.).

MIZANTROPIE, s. f. / misanthropic, s. f. / misanthropia, misanthropy. [Cjr. *misein* = fl urf, *onthropos* = om.] Repulsie morbida fata de oameni.

MMS / MMS / MMS. [Afirw. engL: *Mini Mental State*.] Scara standardizata, utilizata frecvent pentru evaluarea defidelor cognitive Indeosebi In *dementia si In *confuzia mentala. *MMS* permite evaluarea In 10-15 minute a memoriei, atentiei, limbajului, capacitatii de calcul si a praxiilor constructive ale unui pacient.

MNEMASTENIE, s. f. / mnemasthenie, s. f. / mnemasthenia. [Cjr. *mneme* = memorie., de la *mnasthai* = a-fi aminti; *astheneia* = stajiciune, de la *a - priv.*, *stheos* = for^AH, m-ten.] Scaderea capacitatii de memorizare. **MNEMA, s. f. / mneme, s. f. / mnema.** [Cjr. *mneme* = nu.-

morie, de la *mnasthai* = a-fi aminti] Sin.: engrama (v.). **MNEMONICA, s. f. / mnemonique, s. f. / mnemonics.** [Cjr. *mnemonikos* = referitor la memorie/ de la *mnasthai* = a-fi aminti.] Ameliorarea *memoriei prin metode sau tehnici speciale.

MNEZIC, adj. / mnesique, adj. / mnemic. [Cjr. *mnasthai* = a-fi aminti.] Relativ la 'memorie. **MOARTE, s. f. / mort, s. f. / death.** [Lat. *mors*, -rtis = mow-te.] Incetarea permanenta a functiilor vitale ale unui organism, urmata de modificari cadaverice ale tesuturilor si ale organelor. Din punct de vedere medicolegal au fost propuse drept criterii Incetarea ireversibila: 1) a functiei cerebrale; 2) a functiunii spontane a sistemului respirator; 3) a functiei spontane a sistemului circulator. In prezent, prelevarea de organe de la cadavre In vederea *transplantarii a impus instituirea unor criterii riguroase de stabilire a *mortii cerebrale. V. In continuare. V. si eutanasi.

MOARTE APARENTE / mort aparente / apparent death.

Sin.: letargie (v.).

MOARTE CEREBRALA / mort cerebrale / brain death. Stare de inconstienta totala caracterizata prin: 1) absenta respiratiei spontane care nu poate fi mentinuta decat artificial, cu aparatura adecvata; 2) abolirea tuturor *reflexelor, cu absenta oricarei reactii la stimuli; 3) hipotonie musculara cu absenta oricarei activitati spontane; 4) *midriaza fixa; 5) *electroencefalograma cu traseu plat (izoelectrica) timp de 30 de minute. Daca aceste tulburari apar In absenta hipotermiei sau a unor intoxicatii cu substante ce deprima activitatea SNC se poate constata *m. c.* In prezent se recomanda Inlocuirea termenului de "coma depasita cu *m. c.*, In conditiile mentionate mai sus, impune medico-legal si In cazul cand o serie de organe recoltate de la cadavru sunt utilizate pentru *transplantare.

MOARTE NATURALA ' mort naturelle / natural death. Deces consecutiv evolutiei p evizibile a unei boli.

MOARTE SUBITA / mort subite / sudden death. Deces neasteptat, survenit a un subject care aparent se afla Intr-o stare buna de sanatate. In majoritatea cazurilor, *m. s.* are o cauza cardiaca: cardiopatie ischemica acuta, tulburari de ritm (Indeosebi fibrilatie ventriculara), valvulopatii aortice etc. Alte cauze: hemoragie cerebromeningiana, embolie pulmonara, ruptura de anevrism, disectie aortica, hemoragie digestiva, soc anafilactic etc.

MOARTE SUBITA A SUGARULUI / mort subite du nouns-son / sudden infant death. Deces brutal al unui sugar, in plina sanatate. Survine In timpul somnului si este o cauza importanta de mortalitate neonatala. Autopsia este negativa, iar cauzele *m. s.* nu sunt cunoscute.

MOASA, s. f. / sage-femme, s. f. / midwife, pi. midwives. [Aifianeza *moshe* = varsta.] Profesie cu traditie In medicina, cu statut clar In unele tari (la noi In tara, In trecut). *M.* este calificata pentru Ingrrijirea femeilor In timpul sardnii, nasterii (travaliului) si dupa nastere.

MOBILITATE, s. f. / mobilite, s. f. / mobility. [Lat. *mobilis*, -atis = mobilitate., de Ca *mobilis* = mobil fi movere = a]

MOBILIZARE

mifca,} 1) Proprietatea de a se misca. 2) Marime care caracterizeaza miscarea unei particule si este egala cu viteza acelei particule sub actiunea unei forte egale cu unitatea. Tipuri de m. cu semnificatie medicala: a) *m. articulara anor-mala* depaseste amplitudinea normala sau permite miscari pe care articulatia respectiva nu le are; apare in luxatii, diformitati congenitale sau leziuni ale ligamentelor si muschilor; b) *m. osoasa anonnala*, semn obiectiv de certitudine in fracturile complete, in care fragmentele sunt mobile unul pe altui; c) *m. simfizelor*, in sarcina, m. crescuta a oaselor bazinului unite prin simfize.

MOBILIZARE, s. f. / mobilisation, s. f. / mobilization. [Lat. *mohUis* = mobil, de [a *movere* = a *mifca*,} 1) Cu referire la articulatii: miscare pasiva, in general repetata, a unei articulatii sau a unui ansamblu de articulatii, cu prevenirea oricarei miscari brusce sau fortate. M. este efectuata, de obicei, de kineziterapeut. 2) Procesul prin care se realizeaza mobilitatea unor structuri fixe mobile unul pe altui; c) *m. simfizelor*, in sarcina, m. crescuta a oaselor bazinului unite prin simfize.

MODEL, s. n. / module, s. m. / model, [fr. modele, de. Ca itai. modello, din [at. modulus = masura.] Sistem teoretic sau material cu ajutorul caruia pot fi studiate indirect propri-etatile si transformarile altui sistem, mai complex, cu care primul sistem (sistemul model) prezinta analogii. In functie de scop, m. pot fi: *euhtice* (de cercetare, de ex. un m. experimental), *practice* (ex.: *rinichiul artificial) si *didactice*. In raport cu procedeele de elaborare se disting *m. analoge structurale* (in care exista o analogie de structura a m. cu sistemul modelat, ca in cazul *bionicii) si *m. analoge functionate* (in care m. reproduce doar caracteristici functionate ale sistemului modelat, frecvent, in medicina, un mecanism de tip ciberne-tic - "feed-back, ca in cazul dispozitivelor 'pace-maker). In medicina si biologie sunt deosebit de utile m. biologice: ani-male de laborator (m. biologice naturale - animale care repro-duc boli ale omului si m. biologice artificiale - animale supuse unor experimente), culturi de celule sau de tesuturi. Alte m. sunt reprezentari ale unor structuri moleculare. Ex.: m. *moza-icului fluid, dubia elice ADN.

MODELARE, s. f. / modelage, s. m. / modelling. [Tr. *modeler* = a *modda*, de. la itai. *modello*, din [at. *modulus* = masura.] Operatiunea de realizare a unui model. Conventional cuprinde trei etape: 1) Simplificarea si esentializarea structurii sau fenomenului modelat. 2) Realizarea modelului prin aceeasi forma de miscare a materiei sau printr-o forma diferita de original. 3) Utilizarea modelului in cercetare sau in practica.

MODUL, s. m. / module, s. m. / modulus. [Lot. *modulus*.. dim. de. [a *modus* = masura, *cadentia*.} 1) Marime caracterizata statistic printr-o frecventa mai mare intr-o suita de valori inregistrate. 2) V. vector (2).

MODULATOR, adj. / modulateur, -trice, adj. / modulator. [Lat. *modulator, -oris* = ce[care. *moduUaza*, de [a *modular!* = a *ritma*, a *modulo*, fi *modulus*, dim. de. (a *modus* = masura, *cadinta*.} Care determina variatia unui proces, a unui *efect*, care produce o *modulatie.

MODULATORI AI CANALELOR DE POTASIU / modulateurs des canaux potassique / potassium channel modulators. V. canal de potasiu.

MODULATIE, s. f. / modulation, s. f. / modulation. [Lat. *modulatio, -onis* = *cadentia*, *moduizare*, de la *modular!* = a *ritma*, a *modulo* fi *modulus*, dim. de la *modus* = masura, *cadentia*.] Modificarea sau alterarea functiei sau a caracteristicilor unui raspuns determinata de stimuli sau de modificari chimice si fizice ale mediului.

MOLAR

MODULATIE DE AMPLITUDINE / modulation d'amplitude / amplitude modulation. Codajul unui stimul de catre un receptor senzorial, efectuat prin variatia de amplitudine a raspunsului in functie de intensitatea stimulării. Intr-o celula receptoare, la nivelul 'situsului de transductie, stimulul este codificat prin variatia frecventei de generare a potentialelor de membrana, care se modifica proportional cu intensitatea stimulului. V. si modulatie de frecventa.

MODULATIE DE FRECVENTA / modulation de frequence / frequency modulation. Codajul unui stimul sau mesaj ner-voș prin frecventa potentialului de actiune si nu prin variatia amplitudinii acestuia. V. si modulatie de amplitudine.

MOFETA, s. f. / mofette, s. f. / mofette. [Itai. *moffetta* = *i'Haiaffe*. *fetidd*, de. la *muffa* = *mucegai*.] Sursa de gaze ivita la suprafata solului sub forma unei emanatii uscate, in special de bioxid de carbon. M. sunt utilizate in tratamentul bol-navilor prin cura externa carbogazoasa, dar care nu pot fi expusi la bai (in ulceratii, gangrene) sau nu suporta presiunea mecanica a apei din baie (insuficienta respiratorie sau car-diacă).

MOGIFONIE, s. f. / mogiphonie, s. f. / mogiphonia. [C.r. *mogis* = cu *difficu*Ctate; *phone* = voce.] Tulburare a fonatiei la care sunt expuse persoanele cu profesii care impun efort vocal. M. consta in impotenta vocala crescanda, insotita de o senzatie de constricție la nivelul gatului, care apare in cursul vorbirii. M. coincide cu relaxarea "corzilor vocale.

MOGIGRAFIE, s. f. / mogigraphie, s. f. / mogigraphia. [Qr. *mogis* = cu *difficuhate*, *graphem* = a *scrio*.} Sin.: crampa scriitorului (v.).

MOGILALIE, s. f. / mogilalie, s. f. / mogilalia. [Cfr. *mogis* = cu *difficultate*.; *lalia* = vorbă, de la *laleia* = a vorbi.] Imposibilitatea de a articula unele silabe.

MOJAR, s. n. / mortier, s. m. / mortar. [Magli. *mozsar* = *piuitta*. pentru *pisat*.] Vas de sticla, portelan sau metal, cu fundul emisferic, in care se amesteca, prin frecare, sau se zdrobesc diferite substante.

MOL, s. m. / mole, s. f. / mol. [Mo] = vrescwtarea de [a *moleculS-gram*, din [at. *moles* = masa *informa*.] Unitate de masura in SI a cantitatii de substanta. M., cu simbolul mol, reprezinta cantitatea de substanta, exprimata in grame, numeric egala cu masa moleculara relativa a substantei date. Ex.:

un m. de apa are 18 g, deoarece masa moleculara relativa a apei este 18 u. Cea mai importanta caracteristica a m. este ca el confine, indiferent de natura substantei, acelasi numar de molecule, denumit numarul lui Avogadro. Ca urmare, expri-mand concentratiile diferitelor molecule din organism in m. (sau fractiuni de m.) se cunoaste exact numarul de particule (molecule). Aceasta exprimare, recomandata in SI, este avan-tajoasa deoarece permite o apreciere cantitativa a reactiilor biochimice din organism. Sin. desuet: molecula-gram.

MOLAL, s. m. / molal, s. m. / molal. [Mo] = prescurtarea de la *molecula-gram*, din [at. *moles* = masa *informa*.] Unitate de *molaritate, reprezentand un *mol de substanta in 1 000 g de solvent.

MOLALITATE, s. f. / molalite, s. f. / molality. [Mo] = prescurtarea de. la *molecula-gram*, din [at. *moles* = masa *informa*.] Numarul de *moli de solvit pe kilogram de solvent. Obs.: m. se refera la masa solventului, iar *molaritatea la volumul so-lutiei.

MOLAR, adj., s. m. / molaire, adj., s. m. / molar. NA: dens molaris (1). [1] Lat. *molaris* = masea; 2) Mol = prescurtarea de (a *molecula-gram*, din [at. *moles* = masa *informa* 3) Lat. *moles* = masa *informa*, sau [at. *mola* = piatra di moara, *avor-ton*.\ 1) Masea. V. dinte, formula dentara. 2) Care se raporteaza la un *mol. Ex.: solu(ie m., concentrate m. 3) Cu referire la *mola hidatiforma.

MOLARITATE

MOLARITATE, s. f. / **molarit6**, s. f. / **molarity**. [*Mol* = *pr&sc*urtarea de [*a molecula-gram*, din *Int. mojes* = *masti informal* Concentratia unei solutii exprimata In *moli pe litru de solutie. In solutiile foarte diluate, m. si "molalitatea sunt echiva-lente. Sin.: concentratie molara.

MOLA, s. f. / **m61e**, s. f. / **mole**. [*Lat. moles* = *masii informs, sail*. [*at. mola* = *viatra de moara, avorton.*] Termen generic prin care este denumita o masa carnoasa sau tumorala for-mata In uter din cauza degenerescentei sau dezvoltarii anor-male a *oului uman fertilizat. M. se caracterizeaza macroscopic prin transformarea veziculara a "vilozitatilor coriale, iar microscopic prin hiperplazia si distrofia *trofoblastului, ca si prin disparitia vascularizatiei vilozitatilor. Aceste procese antreneaza moartea precoce a embrionului. Desi, In general, m. este benigna, uneori are o evolutie maligna, catre *corioepiteliom, tumora maligna cu tendinta mare la *metastazare. Clasic se disting doua tipuri prindpale de m.: 1) *M. hidatiforma* sau *veziculara* caracterizata prin degenerescenta chistica a vilozitatilor coriale, cu aspect macroscopic de ciorchine de strugure. Sin.:

coriom benign. 2) *M. hidatiforma disecanta* In care compo-nentele m. patrund In peretele uterin, determinand hemoragie, care impune histerectomia.

MOLA HIDATIFORMA / m61e hydatiforme / hydatidiform mole. V. mole.

MOLECULA, s. f. / **molecule**, s. f. / **molecule**. [*Dim. Cat. moles* = *masa informal* Cea mai mica parte dintr-o substanta chimica ce pastreaza, izolata fiind, proprietatile substantei respective. M. este alcatuita din una, doua sau mai multe specii de atomi reuniti prin legaturi chimice, al caror numar este constant pentru o anumita substanta. Dezagregarea m. In atomii componenti determina pierderea proprietatilor acesteia.

MOLECULA ANTISENS / molecule antisens / antisense molecule. Sin.: oligonucleotid antisens (v.).

MOLECULA-GRAM, s. f. / **molecule-gramme**, s. f. / **gram-molecule**. [*Dim. (at. moles* = *masa informd; gramma* = *greu-tate mica, din gr. gramma* = *Cite-To, caracter.*] Sin. desuet pentru mol (v.).

MOLECULA VECTOARE / molecule vectrice / carrier molecule, carriere substance. Denumire generica pentru mole-culele care sunt utilizate pentru transportul si concentrarea unui izotop radioactiv la nivelul structurilor (organelor, tesu-turilor) investigate prin *scintigrafie. In prealabil, m. v. este radiomarcata. Ex.: pentru efectuarea unei *scintigrame osoase se utilizeaza *difosfonati marcati cu "Tehnetiu care se fi-xeaza specific la nivelul tesutului osos. Prin urmare, m. v. pentru a fi utila trebuie sa se fixeze specific la nivelul struc-turii investigate.

MOLECULE DE ADEZIUNE CELULARA / molecules d'adh6-sion cellulaire / cell adhesion molecules. Denumire gene-rala pentru un grup extrem de numeros de molecule (facand parte din cinci *superfamilii) si Tmpartite In doua clase dis-tincte: 1) *Ca⁺-dependente*, din care fac parte *caderinele, *integrinele si *selectinele. 2) *Ca⁺-independente*, desemnate frecvent prin acronimul CAM (din engl.: Cell Adhesion Molecules). V. CAM.

MOLECULE DE ADEZIUNE CELULARA VASCULARA 1 / mo-lecules d'adhesion cellulaire vasculaire 1 / vascular cell adhesion molecules 1, VCAM-1. *M. de a. c. esentiale pentru procesele care implic azeziunea leucocitelor la endoteliul vascular: migrarea leucocitelor In placile Peyer, mediata de aderarea integrinei 4 la m. de a. c. v. 1; azeziunea leucocitelor la peretele vascular In procesul de aterogeneza; procese vasculitice; interactiunea celulelor T cu endoteliul In procesul de fibroza din sclerodermie (proces medial de IL-D ?i

MONITORIZARE

INFa, care induce exprimarea m. de a. c. v. 1 pe suprafata celulelor endoteliale). Celulele infectate cu HIV sj macrofagele activate induce exprimarea m. de a. c. v. 1 pe endoteliul vascular cerebral. Abrev.: VCAM-1.

MOLECULE DE ADEZIUNE ENDOTELIU-LEUCOCIT 1 / molecules d'adhesion endothelium-leucocyte 1 / endothe-lium-leukocyte adhesion molecules 1, ELAM-1. Grup de molecule constituit din patru familii: selectine, integrine, super-familia imunoglobuline si familia de proteine legate de cartilaj. M. de a. e.-l. 1 sunt implicate In procesele patologice din meningita bacteriana, azeziunea polimorfonuclearelor neutrofile la endoteliu In bolile infectioase si In sindroamele vasculitice. Abrev.: ELAM-1.

MOLET, s. n. / **mollet**, s. m. / **calf**. NA: sura. [*fr. molfet*, din [*at. mollis* = *moaie.*]] Partea carnoasa si proeminenta a gambei, formata din muschiul triceps sural.

MOLGRAMOSTIMA, s. f. / **molgramostime**, s. f. / **mol. gramostim**. "Factor de cre?tere uman *recombinant care sti-muleaza proliferarea ?i diferentierea precursorilor granulocitelor, monocitelor ?i limfocitelor T.

MOLLUSCUM / molluscum / molluscum. [*Lat. molluscus* = *nwlcel, dim. de. [a mollis* = *moaie.*]] Termen general pentru o serie de tumori benigne, unele semanand cu o molusca (ca forma ?i consistenta). *M. contagiosum*, v.

MOLLUSCUM CONTAGIOSUM / molluscum contagiosum / molluscum contagiosum. Afectiune cutanata contagioasa si inoculabila, de etiologie virala (un virus apartinand familiei "Poxvirus). Se caracterizeaza prin prezenta unor papule alb-rozate, ombilicate central, cu localizare faciala (la nivelul pleoapelor), pe torace ?i In regiunea anogenitala. Sin.: boala Bateman.

MONGOLISM, s. n. / **mongolisme**, s. m. / **mongolism**. [*Mongol* = *memlni at grupuii elnic nativ din Asia (datoritS aspectului fef:ei); -ism.*] Sin. (nerecomandat) pentru sindrom Down (v.).

MONGOLOID, s. m. / **mongolo'fde**, s. m. / **mongoloid**. [*Mongol* = *me.m6m. ai grupuii elnic nativ din Asia (daUnti aspectului fetei); gr. eidos* = *forma.*] Subject afectat de *mon-golism.

MONILIAZA, s. f. / **moniliase**, s. f. / **moniliasis**. [*Lat. momie*, *-is* = *coder; -aza.*] Var.: monilioza. Sin.: candidoza (v.).

MONILIOZA. Var. pentru moniliaza (v.).

MONILIFORM, adj. / **moniliforme**, adj. / **moniliform**. [*Lat. monile*, *-is* = *coKer; forma* = *forma.*] Despre un canal, un cordon sau o alta formatiune anatomica care seamana cu un sirag de matanii sau cu un colier, prin Ingustariile repetate pe care le prezinta.

MONITOR, s. n. / **moniteur**, s. m. / **monitor**. [*Lat. monitor*, *-oris* = *eel care. amintefte., mentor, de ia monere* = *a awri-za.*] Dispozitiv electronic destinat supravegherii automatizate a pacientilor In unitatile de terapie intensiva sau de reanimare cardiaca. M. Inregistreaza (vizualizeaza) electrocardiograma, presiunile vasculare, ritmul respirator etc., declansand totodata o alarma luminoasa si sonora cand valorile parametrilor urmariti se situeaza In afara intervalelor de variatie fixate de medic. V. si monitorizare.

MONITORIZARE, s. f. / **monitorage**, s. m., **telesurveillance**, s. f. / **monitoring**. [*Lat. monitor*, *-oris* = *eel care. amintftt, mentor, de ia monere* = *a averta.*] Ansamblu de tehnici utilizate In reanimare, terapie intensiva si In obstetrica (precum si, In general, In cazul pacientilor cu probleme cardiorespira-torii) constand In supravegherea, In mod continuu, a unor parametri fiziologici ?i, uneori, biochimici cu ajutorul dispozi-tivelor denumite *monitoare. M. In obstetrica are ca scop

MONOAMINA

supravegherea ritmului cardiac al fatului, ca ?i a intensitatii si frecventei contractiilor uterine ale mamei. M. cea mai com-plexa se efectueaza In reanimare, cand este posibila, si ade-sea necesara, supravegherea a numerosi parametri, pentru majoritatea functiilor organismului: frecventa si regularitatea batailor cardiace, presiunea arteriala si venoasa, debitul cardiac, frecventa respiratorie, oxigenarea, cantitatea de bioxid de carbon expirata, electroencefalograma, presiunea intracraniana, temperatura corporala, ca si concentratia In sange a unor substance, Indeosebi glucoza. In sistemele de m. complexe, o serie de parametri sunt vizualizati m timp real pe un ecran sau sunt Inregistrati. In unele sisteme de m. se adapteaza automat si Jerapia necesara corectarii parametrilor alterati.

MONOAMINA, s. f. / monoamine, s. f. / monoamine. {Gjr. *monos* = *singur*; *ammoniakon* = *sore de amoniu, gdsita m apropiere.a templului lui Jupiter Amman din Libia, -ind.*} Denumire generica pentru grupul de amine cuprinzand *serotonina si *catecolaminele ("dopamina, *adrenalina, *noradrenalina). In ansamblu, m. exercita la nivelul sistemului nervos central un rol fiziologic de reglare a tonusului emotional si inte-grare a fenomenelor vietii vegetative si ale vietii de relatie.

MONOAMINOXIDAZA, s. f. / monoamine oxydase / monoamine oxidase. {Qr. *monos* = *singur*; *ammoniakon* = *sore de amoniu., gasita in apropierea tempuiiui lui Jupite.1 Amman din Libia; -ina; oxys* = *acm, o.ygen; -ozo.*} Termen generic ce desemneaza grupul de enzime care catalizeaza 'dezarni-narea oxidativa a *monoaminelor si, ca urmare, te inactiveaza. M.-o. sunt prezente In cea mai mare parte a tesuturilor ani-male (Indeosebi In ficat si rinichi). Exista doua tipuri majore: m.-o. A (MAO A), care catalizeaza selectiv *noradrenalina si *serotonina, si m.-o. B (MAO B), care catalizeaza selectiv feniletilamina si *triptamina. Ambele tipuri catalizeaza *dopaminele. Abrev.: MAO.

MONOARTRITA, s. f. / monoarthritis, s. f. / monoarthritis. {Cjr. *monos* = *singur*; *arthron* = *articuCaie, -itd.*} Artropatie care afecteaza Indeosebi cotul sau genunchiul la mai multi ani dupa o fractura.

MONOBLAST, s. n. / monoblaste, s. m. / monoblast. {[yr. *monos* = *singur*; *blastos* = *germen.*} Prima celula precursora a *seriei monocitare, din care la maturatie rezulta promono-citul. M. prezinta o *cromatina cu structura fina, iar *nucleolii sunt, de regula, vizibili. In mod normal nu este observat In maduva sau In sangele periferic, dar poate aparea In leucemia monocitara. V. si monocit.

MONOBLEPSIE, s. f. / monoblepsie, s. f. / monoblepsia. {QT. *monos* = *singur*; *blepsis* = *ve.de.ri, vas.*} 1) Tulburare a ve-derii In care capacitatea de perceptie vizuala a unui ochi este net superioara fata de cea a celuilalt ochi. 2) Forma de *dal-tonism In care subiectul percepe doar o singura culoare.

MONOCATENAR, adj. / monocataire, adj. / single stranded. {GT. *monos* = *singur*; *int. catenarius* = *le-gat m iani.; de la cutenare* = *a widntui si catena* = [anf.:] Despre o *macro-molecula care poseda un singur lant. Ex.: ADN m.

MONOCIT, s. n. / monocyte, s. m. / monocyte. {QT. *monos* = *singur*; *kytos* = *celuhl*} Cel mai mare tip de "leucocit, cu diametrul de 20-25 pm, cu citoplasma usor bazofila, continand granulatii fine azurofile si un nucleu reniform voluminos. M. reprezinta pana la maximum 8% din numarul leucocitelor. Precursor imediat al numeroaselor tipuri de *macrofage, m. poseda, ca si acestea, o capacitate fagocitara si proprietatea de aderenS la suprafete umede. M. secreta *citokine. V. si tab. const. hematol. **MONOCITAR, adj. / monocytaire, adj. / monocytic.** {Qr.

monos = *singur*; *kytos* = *cdulcl.*} Care se Inoteste de *mono-citoza. Ex.: angina m.

MONOGAMIE

MONOCITOID, adj. / monocytoTde, adj. / monocytoid. {Cfr. *monos* = *singur*; *kytos* = *cduld*; *eidos* = *forma.*} Care este asemanator *monodtului.

MONOCITOZA, s. f. / monocytose, s. f. / monocytosis. {Qr. *monos* = *singur*; *kytos* = *cefuCd; -ozo.*} 1) Numarul de *mono-cite circulante, normal circa 500/mm³. 2) Prin extensie, cres-terea numarului de monocite peste 12% din leucocite (peste 1 500/mm³). Se observa, tranzitoriu, In bolile acute, Indeosebi In febra tifoida, endocarditele infectioase, febrele eruptive, In unele afectiuni cronice (paludism, febra recurenta etc.) si In unele forme de leucemii. V. si mononucleoza infectioasa.

MONOCITOZA ACUTA / monocytose aigue / infectious mononucleosis. Sin.: mononucleoza infectioasa (v.).

MONOCLONAL, adj. / monoclonal, -ale, -aux, adj. / monoclonal. {^{Ar.} *monos* = *singur*; *klon* = *middies, iastar.*} Care provine dintr-un singur *clon celular. Ex.: 'anticorp m., *imuno-globulina m., *gamapatie m.

MONOCROMATIC, adj. / monochromatique, adj. / monochromatic. {Cfr. *monos* = *singur*; *khroma, -atos* = *cuhare.*} Care este de o singura culoare. Ex.: radiatie m., lumina m.

MONOCULAR, adj. / monoculaire, adj. / monocular, unio-cular. {Qr. *monos* = *singur*; *int. ocularis* = *de. ochi, lie. la. oculus* = *ochi.*} 1) Care rezulta din utilizarea unui singur ochi. Ex.: vedere m. 2) Despre un sistem optic prevazut cu un singur ocular. Ex.: microscop m.

MONODACTIL, adj., s. n. / monodactyle, adj., s. m. / monodactylous. {[^{Ar.} *monos* = *singur*; *daktylos* = *de.get.*} 1) Care prezinta un singur deget la nivelul piciorului. 2) Picior cu un singur deget, stare normala la unele animale. V. si mono-dactilie.

MONODACTILIE, s. f. / monodactylisme, s. m. / mono-dactylia. {Cjr. *monos* = *singur*; *daktylos* = *de.ge.t*} Anomalie caracterizata prin prezenta unui singur deget la mana sau la picior. Sin.: monodactil.

MONODACTILISM, s. n. / monodactylisme, •• m. / monodactylism. {Qr. *monos* = *singur*; *daktylos* = *deget, -ism.*} Sin.: monodactilie (v.).

MONOFAGIE, s. f. / monophagie, s. f. / monophagia. {^{Ar.} *monos* = *singur*; *phagein* = *a m&nca.*} Mod de nutritie bazat pe un singur fel de hrana

MONOFAZIC, adj. / monophasique, adj. / monophasic. {[yr. *monos* = *singur*; *phasis* = *apare.nfa, rctstlri.tui unei stele, de. to. phainein* = *a aparea.*} Aspect al unei Inregistrari grafice caracterizat prin prezenta unei singure faze (pozitiva sau negati-va).

MONOFAZIE, s. f. / morophasie, s. T. / monophasia. {Qr. *monos* = *singur*; *phasis* = *vorfim.*} Tulburare a vorbirii In care bolnavul repeta mereu un singur sunet, un cuvnt sau o propozitie.

MONOFTALM, adj., s. m. / monophtaime, adj., s. m. / monophthalmus. {Qr. *monos* = *singur*; *ophthalmos* = *ocni*} (Persoana) care nu poseda decat un singur ochi, sau la care doar un ochi este functional.

MONOFTALMIE, s. f. / monophtalmie, s. f. / monophthalmia. {Cfr. *monos* = *singur*; *ophthalmos* = *oclu.*} Absenta congeni-tala a unui ochi, spre deosebire de *anoftalmie, care Inseamna absenta congenitala a ambilor ochi.

MONOGAMIE, s. f. / monogamie, s. f. / monogamy. {Qr. *monos* = *singur*; *gamos* = *casatorie.*} 1) Forma de casatorie cea mai raspandita: barbatul are o singura sotie, femeia are un singur sot. In majoritatea tarilor lumii, m. este stipulata prin lege, bigamia (contractarea a doua casatorii paralele) fiind sanctionata prin lege. V. si poligamie. 2) Stare a unei plante unisexuate.

MONOGEN

MONOGEN, adj. / monogene, adj. / monogen. [Gr. *monos* = *singur*; *gennan* = a produce.] 1) Element chimic monovalent care se combina într-o singură proporție. 2) *Antiser produs prin utilizarea unui singur antigen.

MONOGENEZA, s. f. / monogenese, s. f. / monogenesis. [Gr. *monos* = *singur*; *genesis* = *producere, de la gennan* = a produce.] 1) Producerea unui singur descendent, de sex feminin sau masculin. 2) Denumire data generației directe în care indivizii se reproduc în același mod, sexuat sau asexuat, spre deosebire de *digeneza. 3) Teorie conform căreia toate organismele vii se dezvoltă dintr-o singură celulă. 4) Uneori termenul este utilizat ca sin. pentru reproducere asexuată.

MONOGENIC, adj. / monogenique, adj. / monogenic. [Gr. *monos* = *singur*; *genos* = *mom, unna, generație, sau gennan* = a produce.] Care se referă la o singură *genă; care depinde sau este influențat de o singură genă.

MONOKINA, s. f. / monokine, s. f. / monokine. [Gr. *monos* = *singur*; (*kytos* = *celulă*); *kinein* = a mișca; *-inn*.] Substanțial asemănătoare limfocinei, secretată de monodonte și de macrofage.

MONOMANIE, s. f. / monomanie, s. f. / monomania. [Gr. *monos* = *singur*; *mania* = *neînțelegere*.] Afectare mentală caracterizată prin distorsiunea proceselor de gândire cu referire la un singur subiect sau la o singură idee. Se manifestă, în general, sub forma unui delir parțial exprimat printr-o pasiune exaltată și expansivă (*erotomanie, *piromanie) sau *fobii variate, *obsesii diferite, de fiecare dată unice. Sin.: delir parțial.

MONOMELIC, adj. / monomelique, adj. / monomelic. [Gr. *monos* = *singur*; *melos* = *e. Jtre. imitate., nu. m6ru.*] Care se referă la un singur membru.

MONOMELIE, s. f. / monomelie, s. f. / monomelia. [Gr. *monos* = *singur*; *melos* = *e. Jtre. mita. te., me- mfiru.*] *Ectromelie totală a unui singur membru inferior.

MONOMER, adj., s. m. / monomero, adj., s. m. / monomer. [Gr. *monos* = *singur*; *meros* = *parte*.] Veriga de bază a unui polimer. Ex.: În cazul macromoleculilor proteice, m. sunt aminoacizii, iar în cazul acizilor nucleici, nucleotizii.

MONOMIOZITA, s. f. / monomyosite, s. f. / monomyositis. [Gr. *monos* = *singur*; *mys, myos* = *muscliv, -ita*.] Inflamația unui mușchi izolat. Termenul este utilizat în deosebi pentru miozita cu caracter recidivant a mușchilor biceps brahial.

MONONEVRITA, s. f. / mononevrite, s. f. / mononeuritis. [Gr. *monos* = *singur*; *neuron* = *nerv*; *-ita*.] Afectarea izolată a unui nerv periferic, în deosebi în caz de paralizie tronculară a unui membru.

MONONUCLEAR, adj., s. n. / mononucleaire, adj., s. m. / mononuclear. [Gr. *monos* = *singur*; [at. *nucleus* = *sdm6ure, nucleu*.] 1) Care nu are decât un singur nucleu. 2) Celula sanguină care nu posedă decât un singur nucleu nesegmentat (în opoziție cu granulocitele denumite polinucleare, care, de fapt, au tot un singur nucleu, care este polilobular, v. poli-nuclear). "Monocitele și limfocitele sunt m.

MONONUCLEOTID, s. n. / mononucleotide, s. m. / mononucleotide. [Gr. *monos* = *singur*; [at. *nucleus* = *sdm6ure., nucleu*.] V. nucleotid.

MONONUCLEOZA, s. f. / mononucleose, s. f. / mononucleosis. [Gr. *monos* = *singur*; [at. *nucleus* = *samfiure, nuc[e.u; -ozd*.] Creșterea numărului de leucocite "mononucleare în sânge.

MONONUCLEOZA INFECTIOASĂ / mononucleose infective / infectious mononucleosis, glandular fever. Boala infectioasă acută, relativ puțin contagioasă, determinată de virusul Epstein-Barr, a cărui poartă de intrare este orofaringiana sau

MONOZAHARIDE

sanguină. Celulele tinta sunt limfocitele B cu receptori de membrană pentru acest virus. Boala infectează în deosebi adulții tineri și este definită prin criterii clinice (febra, angina, adenopatii, splenomegalie), hematologice (leucodostoza cu mono-nucleoza intensă și limfocite atipice) și serologice (anticorpi heterofili și/sau anticorpi specifici față de virusul Epstein-Barr, care pot fi evidențiați prin *reactia Paul-Bunnell-Hanganutiu). Sin.: angina monocitară, boala logodnicilor, boala sarutului pre-lungit, boala Pfeiffer, febra ganglionară, monocitoză acută.

MONOPLEGIE, s. f. / monoplegie, s. f. / monoplegia. [Gr. *monos* = *singur*; *plege* = *toritura*.] Paralizie limitată la un singur membru.

MONOPODIE, s. f. / monopodie, s. f. / monopodia. [Gr. *monos* = *singur*; *pous, podos* = *picior*.] Tip de simetrie caracterizat prin existența unui singur picior median.

MONORCHIDIE, s. f. / monorchidie, s. f. / monorchidism. [Gr. *monos* = *singur*; *orkhis, -idos* = *testicul*.] Absența congenitală a unui testicul. V. și anorchidie.

MONOSIMPTOMATIC, adj. / monosymptomatique, adj. / monosymptomatic. [Gr. *monos* = *singur*; *symptoma, -atos* = *ceea ce survine împreună, de la syn* = *unpre-una, pitein* = *a veni*.] Care se manifestă printr-un singur simptom.

MONOSINAPTIC, adj. / monosynaptique, adj. / monosynaptic. [Gr. *monos* = *singur*; *synopsis* = *punct de egaturil, lit la syn* = *împreună, hapsis* = *unire. și haptein* = *a prinde, a atasa*.] Care se referă la o singură sinapsă. Ex.: reflex m.

MONOSOMIE, s. f. / monosomie, s. f. / monosomy. [Gr. *monos* = *singur*; *soma, -atos* = *Corp*.] Boala determinată de absența unui cromozom dintr-o pereche, toți ceilalți cromozomi fiind normali, dispusi în perechi. Anomalia poate afecta perechea de cromozomi sexuali sau gonozomi. Acesta este cazul sindromului Turner. Alteori, este alterată o pereche de cromozomi somatid sau autozomi.

MONOSOMIE PARTIALĂ / monosomie partielle / partial monosomy. Stare rezultată în urma pierderii unui fragment de cromozom. Ex.: În sindromul Lele-Penrose se produce delectia bratului lung al cromozomului 13.

MONOSPORIOZĂ, s. f. / monosporioze, s. f. / monosporio-sis. [Gr. *monos* = *singur*; *spora* = *samdnf.a, de la sperein* = *a înșmanta*; *-ozd*.] Boala în general cutaneo-mucoasă, determinată de duperi din genul *Monosporium*.

MONOTERAPIE, s. f. / monotherapie, s. f. / monotherapy. [Gr. *monos* = *singur*; *therapeia* = *tratament, de la them-peuein* = *a îngriji*.] Tratament bazat pe un singur medicament sau pe o singură tehnică.

MONOTERMIE, s. f. / monothermie, s. f. / monothermia. [Gr. *monos* = *singur*; *therme* = *caldură*.] Anomalie de termoreglare constând în menținerea neschimbată a temperaturii în tot cursul zilei.

MONOVALENT, adj. / monovalent, -e, adj. / monovalent. [Gr. *monos* = *singur*; [at. *valens, -ntis* = *tare, viguros, de la voters* = *a vălora*.] 1) Care posedă o singură valență. 2) Despre un ser terapeutic sau vaccin cu specificitate pentru un singur antigen sau care acționează specific asupra unei singure suabe microbiene.

MONOXID DE AZOT / monoxyde d'azot / nitric oxide. [Gr. *monos* = *singur*; *oxys* = *acm, oxygen*; *a - priv.*; *zoe* = *vias*.] Sin.: oxid nitric (v.).

MONOXID DE CARBON / oxyde de charbon / carbon monoxide. [Gr. *monos* = *singur*; *oxys* = *acru, oăgin*; *Int. carbo, -onis* = *carbune*.] Sin.: oxid de carbon (v.).

MONOZAHARIDE, s. n. pi. / monosaccharides, s. m. pi. / monosaccharides. [Gr. *monos* = *singur*; *lot. saccharum, gr. sakkharon* = *zand*.] Sin.: oze (v.).

MONOZIGOT, adj. / monozygote, adj. / monozygotic. [Qr. *monos* = singur; *zygotos* = (egat impreuna, die. la *zygor* = eu *mtsc.*) Despre gemenii identici care provin din acelasi ovul fecundat, dintr-un *ou unic, avand 'placenta comuna. Se disting: 1) *M. dicorionic* sau *diamniotic*, care caracterizeaza gemenii adevarati, cand oul initial s-a divizat foarte precoce, In prima zi a *fecundatiei, si, ca urmare, cele doua oua rezultate din scindarea oului initial se planteaza ca la *dizigoti, rezultand doua placentate distincte, fiecare avand un *corion si un *amniot propriu. 2) *M. heteroalelic*, caracteristica a gemenilor adevarati care prezinta anomalii ale genelor din cromozomii proprii, fiind deosebiti prin *alele diferite. 3) *M. hetero-cahot*, caracteristica a gemenilor adevarati care, desi proveniti dintr-un singur ou, nu au cromozomii identici. 4) *M. monoco-ronic* si *diamniotic* se refers la gemenii adevarati care au In comun o placenta si un corion, dar fiecare are amniot propriu, cei doi sad amniotici fiind separati printr-un *cloazon. 5) *M. monocorionic* si *monoamniotic*, atunci cand gemenii adevarati care au In comun o singura placenta, un singur corion si un singur amniot; In consecinta, gemenii sunt situati In acelasi sac amniotic. V. si geaman. Sin.: univitelin.

MONSTRAL, s. m. / monstre, s. m. / monster. [Lot. *men-strum* = *welfare.*] Fat cu o forma aberanta fata de normal, cu malformatii congenitale multiple, de regula incapabil sa-si reali-zeze funcpe vitale. *M. dubli* se numesc siamezi; uneori acestia supravietuiesc.

MONSTRUOZITATE, s. f. / monstrositate, s. f. / monstrosity. [Lit. *monstrositas, -atis* = monstruozitate, de [a *monstrum* = *ardtare.*] Diformitate congenitala majora.

MONTURA, s. f. / montage, s. m. / mounting, [fr. *moatwe* = *monturd*, din [at. pop. *montare* = a urea, de la *moas*, -ntis = munte.] Parte dintr-un sistem In care se fixeaza o piesa. *M. de proba* este rama de ochelari pentru lentilele corectoare.

MORAXELLA CATARRHALIS / Moraxella catarrhalis / Moraxella catarrhalis. (Victor *Morax*, oftalmotog francez, medic [a]{6pitauJ(_ de Paris, 1866-1935; Cat. *catarrhus* = *gutura*, de la gr. *kata* = m jos, *rheia* = a. curge.) Specie de coci aer-obi Gram-negativi si oxidazo-pozitivi din genul *Moraxella* (*Branhamella*), genul *Neisseriaceae*, componenta a florei banale a nazofaringelui uman. Este cauza ocazionala de otita medie, sinuzita si infectie bronhopulmonara. Sin. vechi, In ordine cronologica: *Micrococcus catarrhalis*, *Neisseria catarrhalis*, *Branhamella catarrhalis*.

MORBID, adj. / morbide, adj. / morbid. [Lot. *morbidus* = *fiobilvicws*, de (a *morbiis* = boala.) Care indica o stare bolnavidoasa, care tine de o boala; nesanasat din punct de vedere fizic, psihic sau moral. Ex.: proces m., teama m.

MORBIDITATE, s. f. / morbidity, s. f. / morbidity. [Lat. *morbillus* = *boindvicios*, de [a *morbis* = boala,} 1) Caracterul a ceea ce este *morbid; *predispozitie la Tmbolnavire. 2) Indicator al starii de sanatate, rezultat din raportul dintre numarul bolnavilor si Intreaga populatie dintr-un anumit teritoriu, Intr-o anumita perioada de timp. De obicei, numarul de cazuri de boala se raporteaza la 100000 de locuitori. *M. genera/a* cu-prinde toate cazurile noi de Tmbolnavire aparute Intr-o populatie. *M. specific* se calculeaza dupa anumite criterii, eel mai adesea pentru o anumita boala sau un grup de boli si pe grupe de varsta. V. incidenti si prevalenta.

MORBILIFORM, adj. / morbilliforme, adj. / morbilliform. [Lat. *m&waia morbilli* = *rujeoca*, de la *morbis* = *SJoaCa*, *forma* = *forma.*] Element tegumentar care seamana cu eel specific eruptiei cutanate din 'rujeola. Ex.: eritem (rush) m.

MORBILLIVIRUS / Morbillivirus / Morbillivirus. [Lot. *medieval-d morbilli* = *nyw[d*, de [a *morbis* = fioaia, *virus* = *ve-nin*,

otrava.] Gen de virusuri ARN care apartine familiei *Paramyxoviridae*.

MORB POTT / mal de Pott / Pott's disease. [Lot. *morbis* = *fiolo*, *Sir Percival Pott*, *cfwwg mgtez.*, 1714-1788.] Tuberculoza vertebrala, *spondilodiscita tuberculoasa cu afectarea corpilor vertebrali, care determina 'gibozitate (prin tasarea distructiva a vertebrelor afectate). In cazurile grave se poate complica cu "paraplegic.

MORBUS, s. n. / morbus, s. m. / morbus. [Lot. *morbis* = *boala.*] Boala; In genera] se asodaza cu un nume propriu sau cu un caracter esential al afectiunii. Ex.: *m. nauticus* - 1-811 de mare; *m. coxae senilis* - coxartroza.

MORDEX, s. n. / mordex, s. m. / mordex. [Lot. *mordax*, -*acis* = care miifca, de la *mordere* = a muica,} Raporturi de ocluzie interdentara Intre arcada superioara si cea inferioara atunci cand gura este Inchisa. *M. apertus*: ocluzie deschisa interincisivi.

MORFEA, s. f. / morphee, s. f. / morphea. [^r. *morphe* = « forma.] Leziune din *sclerodermia In plad, unica sau multipla, caracterizata printr-o pata eritematoasa a carei extensie este marcata de o zona periferica violacee, pe cand centrul sau este alb sidefiu, scleros si atrofie.

MORFEIC, adj. / morpheique, adj. / morpheic. [CfT. *Morpheos* = *ze, ul soinnuiw-.*] Care are loc In timpul somnului.

MORFINA, s. f. / morphine, s. f. / morphine. [Gr. *Morpheos* = *zenC somnului* (datorita actiunii soporifice a drogului); -*ind.*] Principalul si eel mai activ alcaloid al opiului, 6,71-).gNOa. Se prezinta ca o pulbere alba, solubila In solutii acide si bazine, fiind utilizata sub forma de saruri: clorhidrat sau sulfat. Actiunea farmacologica a m., complexa, se exprima In esenta la nivelul SNC. Chiar In doze foarte mid (5-10 mg), m. exercita o usoara actiune analgezica, Insoita de euforie prin depri-marea cortexului cerebral si favorizeaza somnul. La doze mari, provoaca un somn comatos si, frecvent, o depresie a centrilor respiratori bulbari. De aceea, utilizarea terapeutica a m. este . limitata la cazurile grave, Indeosebi In sindroamele dureroase care nu raspund la alte analgezice. S-a demonstrat existenta m. endogene, denumite *endorfine. V. si morfism, morfino-manie.

MORFINISM, s. n. / morphinisme, s. m. / morphinism. [Qr. *Morpheos* = *z, wI somnului* (datorita actiunii soporifice a drogului); -*ina*; -*ism.*] Stare patologica determinata de consumul cronic sau excesiv de *morfina. M. apare si In sewa-jul la morfina. V. si morfomanie.

MORFINOMANIE, s. f. / morphinomanie, s. f. / morphinomania. [Cjr. *Morpheos* = *zeu somnului* (datoritd actiunii soporifice- a drogului); -*ina*; *mania* = *ne6uTiie.*] *Toxicomanie la *morfina.

MORFINOMIMETIC, adj. / morphinomimetique, adj. / morphinlike. [^r. *Morpheos* = *zeu somnului* (datoritd actiunii soporifice a drogului); -*ina*; *mimetikos* = care imitd, de Ca *mimeisthai* = a imita.] Care exercita o actiune asemanatoare cu cea a *morfinei. Ex.: medicament m.

MORFOGEN, adj. / morphogene, adj. / morphogenic. [Qr. *morphe* = *forma*; *gennaa* = a *product.*] Factor difuzibil, prezent, probabil, Indeosebi In 'embriogeneza, capabil sa sus-cite raspunsuri celulare diferite In functie de un gradient de concentratie. Singura substanta de acest tip identificata pana In prezent la vertebrate este *acidul retinoic, care se fixeaza pe receptorii nucleari legati la ADN. Unul din ei, codificat prin gena nap, este implicat In hepatocardnomul indus prin virusul *hepatitei virale B (HBV).

MORFOGENEZA, s. f. / morphogenesis, s. f. / morphogenesis. [^r. *morphe* = *forma*; *genesis* = *producere*, de la *gen-nan* = a produce.] Proces care survine In dezvoltarea orga-

MORFOGNOZIE

nismelor pluricelulare, în cursul caruia celulele *diferentiate se organizează în structuri multicelulare complexe și dobândesc o formă specifică (tesuturi și organe) adaptată diferitelor funcții. Derularea m., care se efectuează în paralel și independent de -diferențierea celulară, se află sub control genetic.

MORFOGNOZIE, s. f. / **morphognosie**, s. f. / **morphognosia**.

[Cfr. *morphe* = formă; *gnosis* = percepere, cunoaștere, de [a *gnonai* = a cunoaște.] Capacitatea unui subiect de a re-cunoaște, prin intermediul simțului tactil, forma obiectelor.

MORFOGRAFIE, s. f. / **morphographie**, s. f. / **morphogra-phy**.

[Qr. *morphe* = formă; *graphein* = fl. scrie.] Clasificarea organismelor în funcție de formă și de structură.

MORFOLOGIE, s. f. / **morphologic**, s. f. / **morphology**. [Cjr.

morphe = formă; *logos* = știință.] 1) Studiul și descrierea formei exterioare a organismelor vii (animale sau vegetale) și a organelor acestora. Include anatomia, histologia, embriologia comparată. 2) Prin extensie, aspectul microscopic al organismelor sau al diferitelor organe.

MORFOMETRIE, s. f. / **morphometrie**, s. f. / **morphometry**. [Cfr.

morphe = formă; *metron* = măsură.] Măsurarea formelor organismelor.

MORFOTIP, s. n. / **morphotype**, s. m. / **morphotype**. [Qr.

morphe = formă, *typos* = tip.] Categorie în care este clasificat un individ în funcție de caracteristicile sale morfologice macroscopice.

MORGAN, s. m. / **Morgan**, s. m. / **Morgan**. [TAomos H. Morgan, genetician american, 1866-1945.] Unitate de măsură a distanței dintre genele aceluiași cromozom, exprimând procentajul de "crossing-over pentru fiecare meioză. M. este o unitate foarte mare, lungimea totală a întregului genom uman fiind de 30 M, de aceea se utilizează în mod curent sub-multiplul centimorgan. Un M. corespunde, în prima aproximație, la 10° perechi de baze ADN.

MORGANELLA / **Morganella** / **Morganella**. [Harry de Riemer Morgan, bacteriolog englez, Londra, 1863-1931.] Gen de bacili mobili din familia *Proteaceae*, întâlnit în fecalele umane și ale altor mamifere. *M. morgani*, singura specie a genului, este un microb patogen oportunist care poate produce infecții de tract urinar și, secundar, infecții ale tractului respirator, sân-gelului și plagilor.

MORGA, s. f. / **morgue**, s. f. / **morgue**, [fr. *morgue*.] 1) Clădire destinată păstrării cadavrelor. 2) Incapere în care se fac autopsiile.

MORTAL, adj. / **mortel**, -elle, adj. / **mortal**. [Lot. *mortalis* = muritor, de. la *mors*, -rtis = moarte.] Sin.: letal (v.).

MORTALITATE, s. f. / **mortality** s. f. / **mortality**. [Lot. *mortalitas*, -atis = pieire, de [a *mors*, -rtis = moarte.]

În dice rezultat din raportarea numărului de decese dintr-o populație la totalul populației respective, pentru o anumită perioadă de timp, de obicei un an. Se disting: 1) *M. generală* se exprimă prin numărul de decese la 1 000 de locuitori, m. prin anumite boli, prin raportarea la 100 000 de locuitori. 2) *M. maternă*, „decesul unei femei survenit în cursul sarcinii sau într-un interval de 42 de zile de la sfârșitul sarcinii" (QMS). 3) *M. infan-tilă*, numărul de copii decedați în cursul primului an de viață raportat la numărul total de copii născuți vii. 4) *M. natală* sau *mortalitatea* este numărul de copii născuți morți raportat la totalitatea născuților. 5) *M. neonatală*, numărul de copii decedați în prima lună de la naștere raportat la numărul de copii născuți vii. 6) *M. perinatală*, numărul de copii născuți morți sau decedați în primele șase zile de viață raportat la totalitatea născuților.

MORTIFICARE, s. f. / **mortification**, s. f. / **mortification**. [Lat. *mortificare* = a face să moară ceva, de [a *mors*, -rtis = moarte; *ficare*, derivat de la *facere* = fl. face.] Pierderea

MOYAMOYA

funcțiilor unui țesut sau organ (*necroza) din cauza unui proces septic sau ca urmare a întreruperii irigației sanguine și teritoriul respectiv. *M. pulpara*, necroza pulpei dentare.

MORTINATALITATE, s. f. / **mortinatalite**, s. f. / **mortinatali ty**.

[Lat. *mors*, -rtis = moarte; *natalis* = referitor [a *nafteri* de. Ca *aatus* = ndscut.] 1) Proportia născuților de copii morți V. și mortalitate. 2) Mortalitate în uter într-o gestație cu durată peste 6 luni (în unele țări).

MORULA, s. f. / **morula**, s. f. / **morula**. [Lat. *morum* = dudă

-u/d.j Denumire a *oului pe cale de a se segmenta, care cavitățile de segmentare nu este sau este puțin formată. Este primul stadiu de segmentare a oului fecundat (aspectul unei mure) înainte de a trece în stadiul de "blastulă.

MORVA, s. f. / **morve**, s. f. / **glanders**, [fr. *morve*, din [at *morbus* = Boală; *morva* era prin elceientă o boală. a căiuu

-după Littré.] Boala infecțioasă extrem de contagioasă și ade-sea mortală, cauzată de bacilul *Malleomyces mallei*. Apare îndeosebi la animale (cai, câțari), dar poate fi transmisă și lcom. Se manifestă prin afectarea căilor respiratorii sau nodozitate și abcese cutanate. Pop.: rapciuga.

MOSTRA, s. f. / **echantillon**, s. m. / **sample**. [[eogr. *mostiv* = mostro.] Sin.: esanțion (v.).

MOTILINA, s. f. / **motiline**, s. f. / **motilin**. [Lot. *motus* =

mișcare, de [a *movere* = fl. mișca, sou *motitare* = a se agita, -1210.] Polipeptid alcătuit din 22 de aminoacizi, secretat la om doar de celulele EC, ale mucoasei duodenale. Gena oodantă a precursorului, alcătuit din 115 aminoacizi, se află pe cromozomul 6. M. acționează asupra motrității esofagului inferior și, mai slab, asupra celei intestinale.

MOTILITATE, s. f. / **motilite**, s. f. / **motility**. [Lat. *motus* =

mișcare, de [a *movere* = fl. mișca, sou *motitare* = a se agita.] 1) Capacitate de mișcare. 2) Ansamblu de mișcări proprii unui sistem (ex.: 777. *viscerala*) sau unui organ (ex.: *m. gafirica*, *m. oculara*). 3) *M. suplăată*, mișcări produse de grupele musculare vecine mușchilor paralizați și destinată să remedieze în parte inactivitatea acestora.

MOTIVATIE, s. f. / **motivation**, s. f. / **motivation**. [Lot. *motivus* = motiiv, de [a *movere* = fl. mișca,] Ansamblul factorilor

constienții sau/si inconștienții care determină un act, o conduită.

MOTONEURON, s. m. / **motoneurone**, s. m. / **motoneuron**.

[Lat. *motor*, -oris = cel care pune în mișcare, de [a *movers* = fl. mișca; gr. *neuron* = new.] Celula nervoasă cu funcție motorie. Sin.: neuron motor.

MOTOR, adj., s. n. / **moteur**, -trice, adj., s. m. / **motor**. [Lat.

motor, -oris = cel care pune în mișcare, de [a *movere* = a mișca,] 1) Care determină mișcarea, care contribuie la efectuarea sa sau se referă la mișcare: nerv m., tulburare m., fibre m. 2) Aparat care produce o energie mecanică.

MOTRICITATE, s. f. / **motricit6**, s. f. / **motricity**. [Lat. *motor*, |

-oris = cei care pune în mișcare, de la *movere* = a mișca] Proprietate pe care o posedă **centrii nervosi de a declanși contractia musculară**.

MOXA, s. f. / **moxa**, s. m. / **moxa**. [Jap. *moe kusa* = win care arde.] Bastonă sau sferă mică dintr-o substanță corn bustibilă care se depune în anumite puncte ale corpului pentru producerea unei cauterizări. V. și moxibustie.

MOXIBUSTIE, s. f. / **moxibustion**, s. f. / **moxibustion**. yq *moe*

kusa = iarbd care arde.; [at. *bustum* = rug, sou *corn hustus*, de la *comburare* = fl. arde.] Procedeu terapeutic prao ticit înca din Antichitate în Extremul Orient, constând în apt carea în anumite puncte ale corpului a unei substanțe (*moxa) care după aprindere arde lent.

MOYAMOYA, s. f. / **moyamoya**, s. m. / **moyamoya**. [fat *moyamoya* = cefos, vag; denumirea vine de la aspectul hu mat, aUi fum de fyara' fi se referă. ia imaginue fn wnA

MOZAIC

observate. la uyiminare.a jundutui de. odti} Sin.: boaia moyamoya (v.).

MOZAIC, s. n. / mosa'ique, s. m. / mosaic, [lt. mosaico, dm [at. musivum = Cucrare. in mosaic, lie. la gr. mouseios = rfteritor la M'uze.] 1) Anomalie a repartitiei cromozomilor survenita In anumite celule, dupa fecundatie. Ca urmare, organismul contine celule al caror *cariotip este diferit de eel al ansamblului celulelor. In m. pot exista una sau mai multe subpopulatii celulare diferite genetic. Frecvent, o populatie celu-lara este normala si alta contine un cromozom defect. Ex.: 'sindroamele Down si Turner. 2) Aspect al mucoasei colului uterin observat colposcopic: suprafete poligonale sau ovale, albgalbene, sunt separate de dungi rosietice. 3) Denumire generica data unor viroze vegetale: m. tutunului, m. tomatelor.

MOZAIC FLUID / mosaique fluid / fluid mosaic. Denumirea modelului molecular prin care sunt reprezentate actualmente biomembranele: *dublul strat lipidic In care se afla incluse integral, sau la suprafata acestuia, proteinele care, datorita *fluiditatii membranei, prezinta un grad de mobilitate.

MUCILAGIU, s. n. / mucilage, s. m. / mucilage. [Lot. mucilago, -ginis, de. la mucus = mucus.] 1) Solutie coloidala apoasa vascoasa de macromolecule naturale sau de sinteza, obtinuta prin Tmbibarea cu apa sau prin extractie directa dintr-un produs vegetal. 2) Policeramid care are In compozitie heteropoliholoziide, la care se adauga sau nu acizi uronici. Policeramidele au masa moleculara de $5 \cdot 10^4 - 10^6$ Da si caracter acid (cand contin acizi ceronici) sau bazic. Prin absorbtie de apa Tsi maresc considerabil volumul, de unde utilizarea lor ca substante farmaceutice auxiliare. Exerdta un efect de stimulare a peristaltismului intestinal si laxativ usor.

MUCINA, s. f. / mucine, s. f. / mucin. [Lat. mucus = mucus;

*inc.] *Glicoproteina azotata prezenta In secretiilor glandelor mucoase, bogata In fucoza (fucomudna) sau In acid sialic (sialomucina). M. nu sunt hidrolizabile prin enzime proteolitice si, de aceea, asigura o protectie eficienta a mucoaselor, Indeo-sebi a color digestive.

MUCINOZA, s. f. / mucinose, s. f. / mucinosis. [Lat. mucus = mucus; -iaa; -oza.] Infiltratie cutanata determinate! de acumularea de "mucina compusa Indeo-sebi din *mucopolizaharide acide, care pot fi identificate cu ajutorul unor coloranti speciali (albastru de toluidina, mucicarmine). Se disting: 1) M. fo-cală, nodul cu m. dermica. 2) M. foliculară. 3) M. papuloasa se caracterizeaza printr-o infiltratie mucinoasa a dermului care conduce la formarea de papule diseminate si printr-un aspect scleros al pielii; In sange este detectata, de regula, o *imunoglobulina monoclonala.

MUCINOZA FOLICULARA / mucinose folliculaire / follicular mucinosis. Boala a *foliculului pilos In care se produce o inflamatie cu infiltratie electiva de *mucina. Se observa Indeo-sebi la adultul tanar, generand arii de *alopede, iar la nivelul fetei si gatului placi rosietice sau papule foliculare.

MUCOASA, s. f. / muqueuse, s. f. / mucous membrane. NA: tunica mucosa. [fr. muqueuse, din [at. mucosus = mucos, it la mucus = mucus.] Membrana formata din epiteliu cilin-dric sau pavimentos care captureste peretele intern al cavita-tilor naturale si al organelor cavitate.

MUCOASA PITUITARA / muqueuse pituitaire / mucous membrane of nose, schneiderian membrane. NA: membrana mucosi nasi (regio olfactoria). V. pituitar.

MUCOCEL, s. n. / mucocèle, s. f. / mucocèle. [Lat. mucus = mucus; gr. kele = tumora, fiemie.] Formatiune chistica al carei continut este alcatuit din mucus. V. mucocel apendicu-lar si mucocel lacrimal.

MUCOCEL APENDICULAR / mucocèle appendiculaire / mucocèle of the appendix. Pseudotumora a apendicelui ca-

MUCORMICOZA

racterizata prin acumularea de mucus In lumenul apendicelui. Se deosebesc doua tipuri de m. a.: prin hiperplazia epiteliului glandular si prin obstructia lumenului apendicular.

MUCOCEL LACRIMAL / mucocèle lacrymale / lacrimal mucocèle. Dilatare a sacului lacrimal prin acumularea de sub-stanta galbuie vascoasa, ca urmare a obstructiei canalului lacrimonazal. Local se observa o tumefactie rece (neinflamatorie) circumscrisa, de forma ovaloala.

MUCOID, adj. / mucoide, adj. / mucoid, mucinoid. [Lat. mucus = mucus; gr. eidos = forma.] Care se aseamana cu *mucina sau a carui structura aminteste pe cea a unei mucoase.

MUCOLIPIDOZA, s. f. / mucopolipidose, s. f. / mucopolipidosis. [Lat. mucus = mucus; gr. Hpos = grOsime.; -oza.] Boala metabo-lica ereditara caracterizata prin acumularea, In viscere si In celulele mezenchimoatoase, de mucopolizaharide acide si de glicolipide. Au fost descrise mai multe m., toate fiind asemanatoare prin semnele clinice cu *boala Hurler, de care se deosebesc prin absenta secretiei urinare de mucopolizaharide. M. apartine bolilor lizo-zomale. In categoria m. sunt incluse: m. tip I sau sialidoza tip I (v.); m. tip II (prin deficit al unei hidrolaze acide, prin lipsa unui reziduu fosfomanozil); m. tip H / sau polidistrofia pseudo-Hurler (acelasi defect ca si In cazul m. tip II, dar incomplet manifestat); *manozidoza; *fucidoza.

MUCOLITIC, adj., s. n. / mucolytique, adj., s. m. / mucolytic. [Lot. mucus = mucus; gr. lytikos = core distruge., de. la lyein = a distruge.] Substanta cu actiune litica asupra mucusului bronsic (*tripsina, *alfachimotripsina).

MUCOPOLIZAHARIDE, s. n., pi. / mucopolysaccharides, s. m., pi. / mucopolysaccharides. [Lat. mucus = mucus; gr. polys = mult'i [at. saccharum, gr. sakkharon = zafiar.] Sin.: glicozaminoglicani (v.).

MUCOPOLIZAHARIDOZA, s. f. / mucopolysaccharidose, s. f. / mucopolysaccharidosis. [Lat. mucus = mucus; gr. polys = multi; [at. saccharum, gr. sakkharon = zafillr; -oza.] Grup de boli genetice secundare unor defecte ale metabolismului mucopolizaharidelor. Se produc: modificari scheletice, Intarziere mintala, tulburari viscerale s. a. Exista mai multe tipuri: tipul I, prin deficit de a-L-iduronidaza, cu variante, 1-H (*boala Hurler), 1-S (*sindrom Scheie), 1-H/S (forma intermediara Intre 1-H si 1-S); tipul II (*sindrom Hunter); tipul III (*boala Sanfilippo); tipul IV (*boala Morquio); tipul V (sindrom Scheie, devenita, In prezent, dupa o nomenclatura noua, 1-S); tipul VI (*sindrom Maroteaux-Lamy); tipul VII (sindrom Dyggve-Melchior-Clausen).

MUCOPOLIZAHARIDURIE, s. f. / mucopolysaccharidurie, s. f. / mucopolysacchariduria. [Lat. mucus = mucus; gr. polys = miiCti; [at. saccharum, gr. sakkharon = zaiiar; gr. ouron = urind.] Prezenta mucopolizaharidelor (*proteoglicani) In urina. In mod normal, se elimina mucopolizaharide acide, a caror cantitate nu trebuie sa depaseasca 10 mg/l la copil si 5 mg/l la adult. V. si mucopolizaharidoza.

MUCOPROTEINA, s. f. / mucoprotéine, s. f. / mucoprotein. [Lat. mucus = mucus; gr. protos = primul; -ina] Compus prezent In tesuturile de conexiune si suport, alcatuit din mucopolizaharide reunite cu grupari prostetice. Este relativ rezis-tenta la denaturare.

MUCORMICOZA, s. f. / mucormycose, s. f. / mucormycosis. [Lat. mucor, -oris = mucezea[d, mazgd; gr. mykes, myke-tos = ciuperca; -oza.] Infestarea organismului cu o ciuperca din familia Phycomycetes: Mucor, Absidia, Rhizopus. Survine, In general, la un diabetic In addocetoza. M. poate provoca tromboze vasculare extensive, cu deces In cateva zile, une-ori coma hemiplegica.

MUCOVISC1DOZA

MUCOVISC1DOZA, s. f. / mucoviscidose, s. f. / mucoviscidosis. [Lat. *mucus* = *mucus*; *viscum* = c[e.i.; -oza.] Afecțiune familială (frecvență, circa 1 caz la 2 000 de năstări) cu transmitere autozomal recesivă, caracterizată printr-o disfuncție genetică, realizată a glandelor exocrine și, secundar, prin creșterea viscozității secrețiilor mucoase (bronșice și digestive) și de o concentrație crescută de sodiu și dor în sudoare. Evoluția cu fibroza chistică a pancreasului și plămânilor. Se traduce, de la naștere, prin scaune abundente, grasoase (prin insuficiența de enzime pancreatice), uneori ocluzie intestinală brutală la nou-născut (prin ileus meconial), infecții respiratorii (favorizate de bronșiectazii). Diagnosticul este facilitat de dozarea sodiului și clorului în transpirație, a căror concentrație este foarte crescută în această boală (sodiu peste 80 mEq/l, iar clorul peste 60 mEq/l). M. se află în relație cu mutațiile genei CFTR [*cystic fibrosis transmembrane regulator*], la nivelul căreia au fost identificate peste 500 de mutații. Această genă, conținând 24 de exoni, este situată pe cromozomul 7 și codifică o proteină de 168 kDa, alcătuită din 1 480 de aminoacizi și denumită *cystic fibrose transmembrane conductance regulator*. Proteina este localizată în principal în plasmalema polului apical al celulelor epiteliale glandulare, îndeosebi a celulelor seroase traheobronșice. Această moleculă formează un canal ionic permeabil pentru Cr și ATP, iar anumite mutații ale genei determină alterarea sa și, implicit, afectarea funcțiilor sale. Cea mai frecventă mutație (60% din cazuri) constă în deleția unui triplet de baze în exonul 10 al genei, ceea ce conduce la pierderea fenilalaninei din poziția 508 a lanțului polipeptidic al proteinei. Este posibilă detectarea directă pre-natală, iar terapia genetică a m. este avansată. Sin.: boala fibrochistică a pancreasului, fibroza chistică.

MUCOZITATE, s. f. / mucosite, s. f. / mucosity. [Lot. *muco-sus* = *mucus*, de la *mucus* = *mucus*.] Aglomerare de substanță vascoasă și filantă care acoperă unele mucoase. M. sunt formate îndeosebi din "mucus, la care se adaugă celule descuamate, microbi și pulberi.

MUCUS, s. n. / mucus, s. m. / mucus. [Lot. *mucus* = *mucus*] Substanță secretată de celulele calciforme sau celulele glandulare ale glandelor mucoase. Este constituit în principal din "mucina, care îi dă aspectul filant, și conține apă, săruri, celule descuamate și leucocite. M. este insolubil în alcool și eter, solubil în apă și fără reacție de culoare. Are rol protector al mucoaselor.

MUGUET, s. n. / muguet, s. m. / thrush, white mouth, moniliasis. [fr. *muguet* = *acramioara*; ite.num.it *astfel datorită aspectului său alb ca al florilor de [acramioara]*] Varietate de *candidoză bucală localizată la nivelul limbii, fetei interne a obrajilor, palatului moale și buzelor. Se traduce prin formarea de mid conglomerate albe, cremoase, care uneori se reunesc în plăci, devenind galbui. Aceste conglomerate rezultă prin dezvoltarea ciupercii "*Candida albicans* îndeosebi la sugari, după tratament cu antibiotice și la bolnavi casectid. Sin. pop.: margaritare.

MUGUR, s. m. / bourgeon, s. m. / bud. [fr. *6anezil mugu!* = *mugur*.] 1) Excrescență tisulară, formată în special din țesut conjunctiv. V. și mugur carnos. 2) Termen generic pentru formațiuni embrionare primitive din care se vor diferenția formațiuni mai evoluate. Ex.: *m. facial.

MUGUR CARNOS / bourgeon charnu / granulation tissue. Formațiune exuberantă, granuloasă, rosie, moale, uneori sangerandă, alcătuită din țesut conjunctiv și caracteristică cicatrizărilor "per secundam. Mas.; burjeon (frantuzism nerecomandat).

MUGUR FACIAL / bourgeon facial / facial bud. Formațiune embrionară care va determina modelarea fetei embrionului.

MUNCA

MUGURI GUSTATIVI / bourgeons du gout / taste buds, gustatory buds. NA: *caliculi gustatorius*. Formațiuni aparținând organului gustativ. Sunt prezente la nivelul papilelor calciforme linguale, versantului intern al valului palatin, epiglotei și peretelui posterior al faringelui. M. g. sunt situați intraepitelial și prezintă superior orificiu de deschidere al canalului gustativ.

MULAJ, s. n. / moulage, s. m. / casting, molding, [fr. *moulage*, dm. [at. *modulus*, dim. de. [a *modus* = *masura*.] Reproducerea formei unei regiuni anatomiche prin aplicarea unei paste sau a unor fese gipsate.

MULTIFACTORIAL, adj. / multifactoriel, -elle, adj. / multifactorial. V. *multus* = *mult*; *factor, -oris* = *autor, creator, eel ce face, de, la facere* = *a face*.] Care se află în relație cu mai multe elemente constitutive, cu mai multe cauze, depinzând de acestea.

MULTIGESTA, adj., s. f. / multigeste, adj., s. f. / multi-gravida. [Lot. *multus* = *mult*, *gesture* = *a purta o sarcină*.] (Femeie) a cărei *sarcină a fost precedată de una sau mai multe sârni. V. și multipara.

MULTILOCLAR, adj. / multiloculaire, adj. / multilocular. [Lat. *multus* = *mult*, *loculus*, dim. de la *locus* = *toe*.] Care este alcătuit din mai multe compartimente. Ex.: chist m. Sin: plurilocular. Ant.: unilocular.

MULTIMEDIA / multimedia / multimedia. [Lat. *multus* = *mult*, *medius* = *situat la mijloc*.] Folosirea computerului pentru prezentarea de text, grafică, videomateriale, animație și sunet într-o formă integrată. Adeseori prezentarea este interactivă, utilizatorul având posibilitatea să obțină anumite informații suplimentare în legătură cu oricare dintre subiectele marcate corespunzător. În prezent, mediul de stocare cel mai folosit pentru aplicatiile multimedia este CD-ROM-ul.

MULTINEVRITA, s. f. / multinevrite, s. f. / disseminated neuritis. [Lat. *multus* = *mult*; gr. *neuron* = *nerv*; -ita.] Sindrom clinic care constă în afectarea mai multor nervi periferici dis-tinși situați adesea în regiuni departate unele de altele. M. este, ded, suma mai multor *mononevrite și, ca urmare, chiar când sunt extensive m. raman asimetrice. Se manifestă prin dureri, paralizii și atrofii ale mușchilor corespondenți. V. și polinevrita.

MULTIPARA, adj., s. f. / multipare, adj., s. f. / multipara. [Lat. *multus* = *mult*; *parere* = *a naște*.] (Femeie) care a avut două sau mai multe sârni din care au rezultat feteți viabili.

MULTIPLIET, s. m. / multiplet, s. m. / multiplet. [Lat. *multus* = *nuk*; gr. *ploos* = *indoire*, pCiere.; *eidōs* = *forma*.] 1) Succesiune de potențiale de acțiune grupate la intervale mid de (imp. 2) Termen din *spectrometrie desemnând o linie spectrală care la o rezoluție mai mare formează mai multe linii spectrale fine.

MULTIVALENT, adj. / multivalent, -e, adj. / multivalent. [Lat. *multus* = *mult*; *valens, -ntis* = *tare, viguros, de. la valere* = *a avea forță, a fi tare*.] 1) Care se combină cu trei sau mai mulți atomi monovalenți. 2) Care are mai multe funcții active în organism.

MUMIFICARE, s. f. / momification, s. f. / mummification. [J?r.' *moumiya* = *mumie*, de [a *mourn* = *ce-ara*; [at. *ficare*, dtrivat de [a *facere* = *a face*.] 1) Gangrena uscată. 2) Transformare conservatoare a cadavrului în regiuni cu climat cald și uscat. 3) M. fatului, transformarea survenită la un fat mort în lunile a III-a - a IV-a de viață intrauterină, dacă oul nu s-a infec-tat. Var.: mumifiere.

MUMIPJERE. Var. pentru mumificare (v.).

MUNCA, s. f. / travail, s. m. / work. [S. *monka* = *muMiS*, " de. (a *monciti* = *a munci*.] 1) Activitate constientă, intelectuală

MUNTELE LUI VENUS

ala sau fizica, a omului concentrata asupra unui anumit scop, in esenta, producere sau creare de valori. 2) Activitate profesionala, efectuata cu regularitate si remunerata.

MUNTELE LUI VENUS / mont de Venus / mons veneris. NA: mons pubis. [Lat. *mons*, *-ntis* = *munte*/ *Venus*, *-eris* = *zeifa* *fm.muse.fii* [a romani.] Proeminenta mediana larga, acoperita cu par, situata inaintea *vulvei. Se continua infero-posterior cu *labiile mari. Uneori, se utilizeaza aceeasi denu-mire pentru *eminenta tenara a palmei. Sin.: penil.

MUPIROCINA, s. f. / mupirocine, s. f. / mupirocin. (DCI) Sin.: acid pseudomonic (v.).

MURIN, adj. / murin, -e, adj. / murine. [Lat. *mm*, *muris* = *foarece*.] Care provine de la sobolan sau de la soarece; re-lativ la aceste animate. Ex.: antigen m., tifos m.

MURMUR, s. n. / murmure, s. m. / murmur. [Lat. *murmur*, **tins* = *murmur*] Zgomot usor, continuu, asemanator celui produs de un expir cu gura deschisa, ascultat la nivelul inimii, plamanilor sau vaselor sanguine.

MURMUR VEZICULAR / murmure vesiculaire / vesicular breathing. Zgomot duice, aspirativ, percept normal la auscultatia pulmonara; corespunde vibratiilor alveolelor pulmonare destinate de aer in timpul inspirului.

MUSCA / Musca / Musca. [Lat. *musca* = *musca*.] Gen de insecte, cuprinzand *M. domestica*, vector mecanic al unor germeni patogeni variati. Larvele dezvoltate in tesuturi sau cavitati determina miaze.

MUSCA TE-TE / mouche tse-tse / tse-tse fly. Specie din genul *Glossina* care transmite *tripanosomiazele.

MUSCARINA, s. f. / muscarine, s. f. / muscarine. [Lat. *muscarinus* = *re.fm.tOT la. muste, de* [a *musca* = *mused*; *-ina*.] Alcaloid toxic din *Amanita muscaria*. Are actiune *parasimpatomimetica, interceptand specific unul din tipurile de receptori colinergici de pe membrana structurilor vegetative efectorii (muschi netezi, miocard, glande). V. receptor colinergic si muscarinic.

MUSCARINIC, adj. / muscarinique, adj. / muscarinic action. [Lat. *muscaius* = referitor la. mufta., de la *musca* = *musca*.] Care exercita o actiune farmacologica analoga *muscarinei: diminuarea frecventei cardiace, dilatarea arteriolelor, scaderea presiunii arteriale, contractia muschilor netezi intestinali si bronchici, cresterea secretiilor. Efectul este rezultatul interactiunii cu *receptorii muscarinici si este asemanator celui obtinut in urma stimulării postganglionare a *parasimpativului.

MUSCULARIS MUCOSAE / muscularis mucosae / muscularis mucosae. NA: lamina muscularis mucosae. [Lat. *musculus* = *muschi*; *mucosus* = *mucos*, de. la *mucus* = *mucus*.] Lama subtire de celule musculare netede care delimiteaza in profunzime mucoasa tubului digestiv. M. m. este frecvent dispusa in doua straturi, unul circular si altul longitudinal.

MUSCULOASA, s. f. / musculouse, s. f. / muscularis. NA: tunica muscularis. [Lat. *musculosus* = *musculo-ulos*, dt la *musculus* = *muschi*.] Strat de fibre musculare care asigura mobilitatea sau motilitatea unui organ.

MUSCULOCUTANAT, adj. / musculo-cutane, -e, adj. / musculo-cutaneous. [Lat. *musculus* = *muschi*; *cutis* = *pide*.] Care se distribuie, se ramifica la nivelul muschilor si al pielii. Ex.: nervii m. din plexul brahial.

MUSCULOTROP, adj. / musculotrope, adj. / musculotropie. [Lat. *musculus* = *mufchi*; *gr. trope* = *mtoarce.re.*, de la *trepein* = a intoarce.] Despre o substanta care modifica *tonusul si *contractilitatea musculara sau se fixeaza in tesutul muscular.

MUSCATURA, s. f. / morsure, s. f. / bite. Plaga contuza produsa cu dintii, cu strivire, smulgere tisulara si urma dintilor.

M. ARTICULAR AL GENUCHIULUI

MUSCHI, s. m. / muscles, s. m. / muscle. NA: musculus, pi. musculi. [Lat. *musculus* = *mufefii*.] Organ format din tesut conjunctiv contractil. Se disting: 1) *M. netezi*, aibi, involuntari sau m. ai vietii vegetative, situati la nivelul viscerelor sau in peretii diferitelor conducte. 2) *M. striati*, rosii, voluntari sau m. ai vietii de relatie. 1) *M. netezi* pot fi: a) m. *multiu-nitan*, in care fiecare fibra actioneaza complet independent fata de celelalte, fiind adesea inervati de o singura terminatie ner-voasa (ca in cazul m. striati). Ex.: m. circulari ai ochiului, ai irisului, m. piloerector (care provoaca erectia parului); b) m:

netezi monounitari sau m. *netezi viscerali*, in care fibrele musculare se contracta Tmpreuna, ca si cum ar fi o singura unitate; acesti m. se gasesc in peretii viscerelor (intestin, cai bili-are, uretere, uter, vase sanguine). 2) *M. striati* induc m. *scheletic* si *miocardul*. M. scheletici sunt formati din fibre musculare (alcatuite din *miofibrile), invelite la exterior de o *sar-colema. Ei reprezinta circa 40% din masa organismului (iar m. netezi si miocardul reprezinta 10%). Miocardul sau *m. cardiac este un m. de tip particular, cu miofibrile tipice.. V. si actina, contractie musculara, miofibrila, miozina.

M. ABDUCTOR AL DEGETULUI MIC AL MAINII / muscle abducteur du petit doigt / abductor muscle of little finger. V. tab. anat. - muschi.

M. ABDUCTOR AL DEGETULUI MIC AL PICIORULUI / muscle abducteur du petit orteil / abductor muscle of little toe. V. tab. anat. - muschi.

M. ABDUCTOR AL HALUCELUI / muscle abducteur du gros orteil / abductor muscle of great toe. V. tab. anat. - muschi.

M. ABDUCTOR LUNG AL POLICELUI / muscle long abducteur du pouce / long abductor muscle of thumb. V. tab. anat. - muschi.

M. ABDUCTOR SCURT AL POLICELUI / muscle court abducteur du pouce / short abductor muscle of thumb. V. tab. anat. - muschi.

M. ADDUCTOR AL HALUCELUI / muscle adducteur du gros orteil / adductor muscle of great toe. V. tab. anat. - muschi.

M. ADDUCTOR AL POLICELUI / muscle adducteur du pouce / adductor muscle of thumb. V. tab. anat. - muschi.

M. ADDUCTOR LUNG / muscle moyen adducteur / long adductor muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. ADDUCTOR MARE / muscle grand adducteur / great adductor muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. ADDUCTOR MIC (v. m. adductor lung). V. tab. anat. - muschi.

M. ADDUCTOR MIJLOCIU (v. m. adductor lung). V. tab. anat. - muschi.

M. ADDUCTOR SCURT / muscle petit adducteur / short adductor muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. ANCONEU / muscle ancon6 / anconeus muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. ANGULAR (v. m. ridicador al scapulei). V. tab. anat. - muschi.

M. ANTITRAGUS / muscle de l'antitragus / muscle of antitragus. V. tab. anat. - muschi.

M. ARIPIGLOTIC / muscle aryteno-epiglottique / aryepiglot-tic muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. ARITENOID OBLIC / muscle interarytenoidien oblique / oblique aritenoid muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. ARITENOID TRANSVERS / muscle interarytenoidien transverse / transverse aritenoid muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. ARTICULAR AL COTULUI / muscle articulaire du coude / articular muscle of elbow. V. tab. anat. - muschi.

M. ARTICULAR AL GENUCHIULUI / muscle sous-crural / articular muscle of knee. V. tab. anat. - muschi.

M. AURICULAR ANTERIOR

M. AURICULAR ANTERIOR / muscle auriculaire anterieur / anterior auricular muscle. V. tab. anat. - muschi. **M.**

AURICULAR POSTERIOR / muscle auriculaire pcsterieur / posterior auricular muscle. V. tab. anat. - muschi. **M.**

AURICULAR SUPERIOR / muscle auriculaire superieur / superior auricular muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. BARBIEI / muscle de la houppes du menton / chin muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. BICEPS BRAHIAL / muscle biceps brachial / biceps muscle of arm. V. tab. anat. - muschi.

M. BICEPS FEMURAL / muscle biceps crural / biceps muscle of thigh. V. tab. anat. - muschi.

M. BRAHIAL / muscle brachial ant6rieur / brachial muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. BRAHIORADIAL / muscle humero-stylo-radial / brachio-radial muscle. V. tab. anat. - muschi. **M.**

BRONHOESOFAGIAN / muscle broncho-oesophagieri / bronchoesophageal muscle. V. tab. anat. - muschi. **M.**

BUCCINATOR / muscle buccinateur / buccinator muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. BULBOCAVERNOS / muscle bulbo-caverneux / bulbo-cavernous muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. BULBOSPONGIOS / muscle bulbo-cavemeux / bulbocavernous muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. CANIN (v. m. ridicator al unghiului gurii). V. tab. anat. - muschi.

M. CERATOCRICOID / muscle cerato-pharyngien / ceratocricoid muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. CILIAR / muscle ciliaire / ciliary muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. CIOCANULUI (v. m. tensor al timpanului). V. tab. anat. - muschi.

M. COCCIGIAN / muscle ischio-coccygien / coccygeal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. COMPLEX (v. m. semispinal al capului). V. tab. anat. - muschi.

M. COMPLEX MIC (v. m. dorsal lung al capului). V. tab. anat. - muschi.

M. CONDRGLOS / muscle chondro-glosse / chondroglossus muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. CONSTRICTOR INFERIOR AL FARINGELUI / muscle constricteur inferieur du pharynx / inferior constrictor muscle of pharynx. V. tab. anat. - muschi.

M. CONSTRICTOR MIJLOCIU AL FARINGELUI / muscle constricteur moyen du pharynx / middle constrictor muscle of pharynx. V. tab. anat. - muschi.

M. CONSTRICTOR SUPERIOR AL FARINGELUI / muscle constricteur superieur du pharynx / superior constrictor muscle of pharynx. V. tab. anat. - muschi.

M. CORACOBRAHIAL / muscle coraco-brachial / coraco-brachial muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. CREMASTER / muscle cremaster / cremaster muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. CRICOARITENOIDIAN LATERAL / muscle cricoarytenoidien lateral / lateral cricoarytenoid muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. CRICOARITENOIDIAN POSTERIOR / muscle cricoaryteno'ldien posterieur / posterior cricoarytenoid muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. CRICOTIROIDIAN / muscle cricothyroidien / cricothyroid muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. CROITOR / muscle couturier / sartorius muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. CVADRICEPS AL COAPSEI / muscle quadriceps crural / quadriceps muscle of thigh. V. tab. anat. - muschi.

M.DREPT POSTERIOR MARE AL CAPULUI

M. DELTOID / muscle deltoide / deltoid muscle. V. tab anat - muschi. **M. DEPRESOR AL BUZEI INFERIOARE** / muscle can-6 du

menton / depressor muscle of lower lip. V. tab. anat. - muschi.

M. DEPRESOR AL SEPTULUI NAZAL / muscle myrtiforme / depressor muscle of septum. V. tab. anat. - muschi.

M. DEPRESOR AL SPRANCENEI / muscle abaisseur du sour-

cil / superciliary depressor muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. DEPRESOR AL UNGHIULUI GURU / muscle triangulaire des levres / depressor muscle of angle of mouth. V. tab. anat. - muschi.

M. DETRUSOR AL VEZICII / muscle vesical / bladder wall muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. DIAFRAGM / diaphragme / diaphragm. V. tab. anat. - muschi. **M. DIGASTRIC** / muscle digastrique / digastric

muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. DILATATOR PUPILAR / muscle dilatateur de la pupille / dilator muscle of pupil. V. tab. anat. - muschi.

M. DINTAT ANTERIOR / muscle grand dentele / lacunar ligament. V. tab. anat. - muschi.

M. DINTAT POSTERIOR INFERIOR / muscle petit dentele posterieur et inferieur / inferior posterior serratus muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. DINTAT POSTERIOR SUPERIOR / muscle petit dentele posterieur et sup6rieur / superior posterior serratus muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. DORSAL LUNG / muscle sacro-spinal de He.ile / longissimus muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. DORSAL LUNG AL CAPULUI / muscle petit complexus / longissimus muscle of head. V. tab. anat. - muschi.

M. DORSAL LUNG AL GATULUI / muscle transversaire du cou / longissimus muscle of neck. V. tab. anat. - muschi.

M. DORSAL LUNG AL TORACELUI / muscle long dorsal / longissimus muscle of back. V. tab. anat. - muschi.

M. DORSAL MARE / muscle grand dorsal / latissimus dors muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. DREPT AL ABDOMENULUI / muscle grand droit de l'abdomen / rectus muscle of abdomen. V. tab. anat. - muschi.

M. DREPT AL COAPSEI / muscle droit anterieur de la cuisse / rectus muscle of thigh. V. tab. anat. - muschi.

M. DREPT ANTERIOR AL CAPULUI / muscle petit droit anterieur de la tete / anterior rectus muscle of head. V. tab. anat. - muschi.

M. DREPT INFERIOR AL GLOBULUI OCULAR / muscle droit inferieur de l'oeil / inferior rectus muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. DREPT INTERN (v. m. gracilis). V. tab. anat. - muschi

M. DREPT LATERAL AL CAPULUI / muscle droit lateral de la tete / lateral rectus muscle of head. V. tab. anat. - muschi.

M. DREPT LATERAL AL GLOBULUI OCULAR / muscle droit¹

externe de l'oeil / lateral rectus muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. DREPT MEDIAL AL GLOBULUI OCULAR / muscle droit interne de l'oeil / medial rectus muscle. V. tab. anat. - j

muschi.

M. DREPT POSTERIOR MARE AL CAPULUI / muscle grand droit posterieur de la tete / greater posterior rectus mus-

cle of head. V. tab. anat. - muschi.

M. DREPT POSTERIOR MIC AL CAPULUI

M. DREPT POSTERIOR MIC AL CAPULUI / muscle petit droit posterieur de la tete / smaller posterior rectus muscle of head. V. tab. anat. - muschi.

M. DREPT SUPERIOR AL GLOBULUI OCULAR / muscle droit superieur de l'oeil / superior rectus muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. EPICRANIAL / muscle epicranien d'Albinus / epicranial muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. ERECTOR SPINAL / masse commune sacro-lombaire / erector muscle of spine. Sin.: masa comuna sacrolombara. V. tab. anat. - muschi.

M. EXTENSOR AL DEGETELOR / muscle extenseur commun des doigts / extensor muscle of fingers. V. tab. anat. - muschi. **M. EXTENSOR AL DEGETULUI MIC** / muscle extenseur

propre du petit doigt / extensor muscle of little finger. V. tab. anat. - muschi. **M. EXTENSOR AL INDEXULUI** / muscle extenseur propre de l'index / extensor muscle of little finger. V. tab. anat. - muschi.

M. EXTENSOR LUNG AL DEGETELOR / muscle extenseur commun des orteils / long extensor muscle of toes. V. tab. anat. - muschi.

M. EXTENSOR LUNG AL HALUCELUI / muscle extenseur propre du gros orteil / long extensor muscle of great toe. V. tab. anat. - muschi.

M. EXTENSOR LUNG AL POLICELUI / muscle long extenseur du pouce / long extensor muscle of thumb. V. tab. anat. - muschi.

M. EXTENSOR RADIAL LUNG AL CARPULUI / muscle premier radial externe / long radial extensor muscle of wrist. V. tab. anat. - muschi.

M. EXTENSOR RADIAL SCURT AL CARPULUI / muscle deuxieme radial externe / short radial extensor muscle of wrist. V. tab. anat. - muschi.

M. EXTENSOR SCURT AL DEGETELOR / muscle pedieux / short extensor muscle of toes. V. tab. anat. - muschi.

M. EXTENSOR SCURT AL HALUCELUI / muscle court extenseur du gros orteil / short extensor muscle of great toe. V. tab. anat. - muschi.

M. EXTENSOR SCURT AL POLICELUI / muscle court extenseur du pouce / short extensor muscle of thumb. V. tab. anat. - muschi.

M. EXTENSOR ULNAR AL CARPULUI / muscle cubital posterieur / ulnar extensor muscle of wrist. V. tab. anat. - muschi. **M. FARINGOSTAFILIN** (v. m. palatofaringian). V. tab. anat. - muschi.

M. FESIER MARE (v. m. gluteu mare). V. tab. anat. - muschi.

M. FESIER MIC (v. m. gluteu mic). V. tab. anat. - muschi.

M. FESIER MIJLOCIU (v. m. gluteu mijlociu). V. tab. anat. - muschi.

M. FLEXORILOR AL DEGETELOR / muscle flechisseur commun des orteils / long flexor muscle of toes. V. tab. anat. - muschi.

M. FLEXOR LUNG AL HALUCELUI / muscle long flechisseur propre du gros orteil / long flexor muscle of thumb. V. tab. anat. - muschi.

M. FLEXOR LUNG AL POLICELUI / muscle long flechisseur propre du pouce / long flexor muscle of thumb. V. tab. anat. - muschi.

M. ILIOPSOAS

M. FLEXOR PROFUND AL DEGETELOR / muscle flechisseur commun profond des doigts / deep flexor muscle of finger. V. tab. anat. - muschi.

M. FLEXOR RADIAL AL CARPULUI / muscle grand palmaire / radial flexor muscle wrist. V. tab. anat. - muschi.

M. FLEXOR SCURT AL DEGETELOR / muscle court flechisseur plantaire / short flexor muscle of toes. V. tab. anat. - muschi.

M. FLEXOR SCURT AL DEGETULUI MIC AL MAINII / muscle court flechisseur du petit doigt / short flexor muscle of little finger. V. tab. anat. - muschi.

M. FLEXOR SCURT AL HALUCELUI / muscle court flechisseur du gros orteil / short flexor muscle of great toe. V. tab. anat. - muschi.

M. FLEXOR SCURT AL POLICELUI / muscle court flechisseur du pouce / short flexor muscle of thumb. V. tab. anat. - muschi.

M. FLEXOR SUPERFICIAL AL DEGETELOR / muscle flechisseur commun superficiel des doigts / superficial flexor muscle of fingers. V. tab. anat. - muschi.

M. FLEXOR ULNAR AL CARPULUI / muscle cubital anterieur / ulnar flexor muscle of wrist. V. tab. anat. - muschi.

M. FRONTAL (v. m. occipitofrontal). V. tab. anat. - muschi.

M. GAMBIER ANTERIOR (v. m. tibial anterior). V. tab. anat. - muschi.

M. GAMBIER POSTERIOR (v. m. tibial posterior). V. tab. anat. - muschi.

M. GASTROCNEMIAN / muscles jumeaux de la Jambe, muscles gastrocnemiens / gastrocnemius muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. GEMEN INFERIOR / muscle jumeau inferieur / inferior gemellus muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. GEMEN SUPERIOR / muscle jumeau superieur / superior gemellus muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. GENIOGLOS / muscle genio-glosse / genioglossus muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. GENIOHIOIDIAN / muscle geniohyo'idien / geniohyoid muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. GLUTEU MARE / muscle grand fessier / greater gluteal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. GLUTEU MIC / muscle petit fessier / lesser gluteal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. GLUTEU MIJLOCIU / muscle moyen fessier / middle gluteal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. GRACILIS / muscle droit interne de la cuisse / gracilis muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. HIYGLOS / muscle hyoglosse / hyoglossus muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. ILIAC / muscle iliaque / iliac muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. ILIOCOCCIGIAN / muscle ilio-coccygien / iliococcygeal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. ILIOCOSTAL / muscle ilio-costal / iliocostal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. ILIOCOSTAL CERVICAL / muscle iliocostal cervical / iliocostal muscle of neck. V. tab. anat. - muschi.

M. ILIOCOSTAL LOMBAR / muscle ilio-costal lombaire / sacrolumbalis muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. ILIOCOSTAL TORACIC / muscle ilio-costal dorsal / iliocostal muscle of back. V. tab. anat. - muschi.

M. ILIOPSOAS / muscle psoas-iliaque / iliopsoas muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. INCIZURII HELIXULUI

M. INCIZURII HELIXULUI / muscle de la grandc incisurc de Santorini / muscle of incisure of helix. V. tab. anat. - muschi.

M. INFRASPINOS / muscle sous-epineux / infra-spinous muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. ISCHIOCAVERNOS / muscle ischio-cavemeux / ischio-cavernous muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. LONGITUDINAL INFERIOR AL LIMBII / muscle lingual inferior / inferior lingual muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. LONGITUDINAL SUPERIOR AL LIMBII / muscle lingual superior / superficial lingual muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. LUNG AL CAPULUI / muscle grand droit anterieur de la tete / long muscle of head. V. tab. anat. - muschi. **M. LUNG AL GATULUI** / muscle long du cou / long muscle of neck. V. tab. anat. - muschi.

M. MARE AL HELIXULUI / grand muscle de l'helix / longer muscle of helix. V. tab. anat. - muschi

M. MASETER / muscle masseter / masseter muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. MIC AL HELIXULUI / petit muscle de l'helix / smaller muscle of helix. V. tab. anat. - muschi.

M. MILOHIOIDIAN / muscle mylo-hyoïdien / mylo-hyoid muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. MIRTIFORM (v. m. depresor al septului nazal). V. tab. anat. - muschi.

M. NAZAL / muscle transverse du nez / nazal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. OBLIC AL PAVILIONULUI URECHII / muscle oblique du pavilion / oblique muscle of auricle. V. tab. anat. - muschi.

M. OBLIC EXTERN AL ABDOMENULUI / muscle grand oblique de l'abdomen / external oblique muscle of abdomen. V. tab. anat. - muschi.

M. OBLIC INFERIOR AL CAPULUI / muscle grand oblique de la tete / inferior oblique muscle of head. V. tab. anat. - muschi.

M. OBLIC INFERIOR AL GLOBULUI OCULAR / muscle petit oblique de l'ceil / inferior oblique muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. OBLIC INTERN AL ABDOMENULUI / muscle petit oblique de l'abdomen / internal oblique muscle of abdomen. V. tab. anat. - muschi.

M. OBLIC SUPERIOR AL CAPULUI / muscle petit oblique de la tete / superior oblique muscle of head. V. tab. anat. - muschi.

M. OBLIC SUPERIOR AL GLOBULUI OCULAR / muscle grand oblique de l'oeil / superior oblique muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. OBTURATOR EXTERN / muscle obturateur externe / external obturator muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. OBTURATOR INTERN / muscle obturateur interne / internal obturator muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. OCCIPITAL (v. m. occipitofrontal). V. tab. anat. - muschi.

M. OCCIPITOFONTAL / muscle occipito-frontal / occipitofrontal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. OMOHIOIDIAN / muscle omo-hyoïdien / omo-hyoid muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. OPOZANT AL DEGETULUI MIC AL MAINII / muscle opposant du petit doigt / opposing muscle of little finger. V. tab. anat. - muschi.

M. OPOZANT AL POLICELUI / muscle opposant du pouce / opposer muscle of the thumb. V. tab. anat. - muschi.

M. ORBICULAR AL GURU / muscle orbiculaire des levres / orbicular muscle of mouth. V. tab. anat. - muschi.

M. PSOAS MIC

M. ORBICULAR AL OCHIULU1 / muscle orbiculaire des paupieres / orbicular muscle of eye. V. tab. anat. - muschi.

M. ORBICULAR AL PLEOAPELOR (v. m. orbicular al ochiului). V. tab. anat. - muschi.

M. PALATOFARINGIAN / muscle pharyngo-staphylin / palatopharyngeal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PALATOGLOS / muscle palato-glosse / palatoglossus muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PALMAR LUNG / muscle petit palmaire / long palmar muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PALMAR SCURT / muscle palmaire cutane / short palmar muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PATRAT AL COAPSEI / muscle carr6 crural / quadrate muscle of thigh. V. tab. anat. - muschi.

M. PATRAT AL LOMBELOR / muscle carr6 des lombes / quadrate lumbar muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PATRAT AL PLANTEI / muscle accessoire du long flechisseur commun des orteils / quadrate muscle of sole. V. tab. anat. - muschi.

M. PECTINEU / muscle pectine / pectineal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PECTORAL MARE / muscle grand pectoral / greater pectoral muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PECTORAL MIC / muscle petit pectoral / smaller pectoral muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PERISTAFILIN EXTERN (v. m. tensor al valului palatin). V. tab. anat. - muschi.

M. PERISTAFILIN INTERN (v. m. ridicator al valului palatin). V. tab. anat. - muschi.

M. PERONIER ANTERIOR / muscle p6rdnier ant6rieur / third peroneal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PERONIER LUNG / muscle long peronier lateral / long peroneal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PERONIER SCURT / muscle court peronier lateral / short peroneal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PIELOS AL GATULUI / muscle peaucier du cou / platysma. V. tab. anat. - muschi.

M. PIRAMIDAL (AL ABDOMENULUI) / muscle pyramidal de l'abdomen / pyramidal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PIRAMIDAL AL NASULU1 / muscle pyramidal du nez (procerus muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PIRAMIDAL AL PAVILIONULUI URECHII / muscle pyramidal du pavilion / pyramidal muscle of auricle. V. tab. anat. - muschi.

M. PIRIFORM / muscle pyramidal du bassin / piriform muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PLANTAR (SUBTIRE) / muscle plantaire grele / plantar muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PLEUROESOFAGIAN / muscle pleuro-cesophagien / pleuroesophageal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. POPLITEU / muscle poplite / popliteal muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PRONATOR PATRAT / muscle carr6 pronateur / quadrate pronator muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PRONATOR ROTUND / muscle rond pronateur / round pronator muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PSOAS ILIAC (v. m. iliopsoas). V. tab. anat. - muschi

M. PSOAS MARE / muscle psoas / greater psoas muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PSOAS MIC / muscle petit psoas / smaller psoas muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. PRONATOR PATRAT

- M. PTERIGOIDIAN LATERAL** / muscle pterygoidien externe / lateral pterygoid muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. PTERIGOIDIAN MEDIAL** / muscle pterygoidien interne / medial pterygoid muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. PUBOCOCCIGIAN** / muscle pubococcygien / pubococ-cygeal muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. PUBOPROSTATIC** / muscle puboprostatic / pubopro-static muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. PUBORECTAL** / muscle puborectal / puborectal muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. PUBOVAGINAL** / muscle pubovaginal / pubovaginal muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. PUBOVEZICAL** / muscle pubovesical / pubovesical muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. RECTOCOCIGIAN** / muscle rectococcygien / rectococ-cygeus muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. RECTOURETRAL** / muscle rectouretral / rectouretral muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. RECTOUTERIN** / muscle rectouterin / rectouterine muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. RECTOVEZICAL** / muscle rectovesical / rectovesical muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. RIDICATOR AL BUZEI SUPERIOARE** / muscle 61evateur propre de la levre superieure / levator muscle of upper lip. V. tab. anat. - muschi.
- M. RIDICATOR AL BUZEI SUPERIOARE SI AL ARIPII NASULUI** / muscle elevateur commun de la levre superieure et de l'aile du nez / levator muscle of upper lip and nasal wing. V. tab. anat. - muschi.
- M. RIDICATOR AL GLANDEI TIROIDE** / muscle elevateur du corps thyroide / levator muscle of thyroid gland. V. tab. anat. - muschi.
- M. RIDICATOR AL PLEOAPEI SUPERIOARE** / muscle releveur de la paupiere superieure / levator muscle of upper eyelid. V. tab. anat. - muschi.
- M. RIDICATOR AL PROSTATEI** / muscle releveur de la prostate / levator muscle of prostate. V. tab. anat. - muschi.
- M. RIDICATOR AL SCAPULEI** / muscle angulaire de l'omoplate / levator muscle of scapula. V. tab. anat. - muschi.
- M. RIDICATOR AL UNGHIULUI GURII** / muscle canin / levator muscle of angle of mouth. V. tab. anat. - muschi.
- M. RIDICATOR AL VALULUI PALATIN** / muscle peristaphylin interne / levator muscle of palatine velum. V. tab. anat. - muschi.
- M. RIDICATOR ANAL** / muscle releveur de l'anus / levator muscle of anus. V. tab. anat. - muschi.
- M. RIZORIUS** / muscle risorius de Santorini / risorius muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. ROMBOID MARE** / muscle grand rhomboide / greater rhomboid muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. ROMBOID MIC** / muscle petit rhomboide / lesser rhomboid muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. ROTUND MARE** / muscle grand rond / teres major muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. ROTUND MIC** / muscle petit rond / teres minor muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. SACROCOCCIGIAN DORSAL** / muscle sacrococcygien posterieur / posterior sacrococcygeal muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. SACROCOCCIGIAN VENTRAL** / muscle sacrococcygien anterieur / anterior sacrococcygeal muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. SACROSPINAL** / muscles spinaux / erector muscle of spine. V. tab. anat. - muschi.

M. STERNOCLEIDOMASTOIDIAN

- M. SALPINGOFARINGIAN** / muscle salpingopharyngien / salpingopharyngeal muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. SCALEN ANTERIOR** / muscle scalene ant6rier / anterior scalene muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. SCALEN MIC** / muscle petit scalene d'Albinus et Winslow / smallest scalene muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. SCALEN MIJLOCIU** / muscle scalene moyen / middle scalene muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. SCALEN POSTERIOR** / muscle scalene posterieur / posterior scalene muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. SCARITEI** / muscle de l'6trier / stapedius muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. SEMIMEMBRANOS** / muscle demi-membraneux / semi-membranous muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. SEMISPINAL AL CAPULUI** / muscle grand complexus 1 semispinal muscle of head. V. tab. anat. - muschi.
- M. SEMISPINAL AL GATULUI** / muscle demi-epineux de la nuque / semispinal muscle of neck. V. tab. anat. - muschi.
- M. SEMISPINAL AL TORACELUI** / muscle demi-epineux du dos / semispinal muscle of thorax. V. tab. anat. - muschi.
- M. SEMITENDINOS** / muscle demi-tendineux / semitendinous muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. SFINCTER AL AMPULEI HEPATOPANCREATICE** / sphincter d'Oddi / sphincter muscle of ampula. V. tab. anat. - muschi.
- M. SFINCTER AL CANALULUI COLEDOC** / sphincter du choledoque / sphincter muscle of bile duct. V. tab. anat. - muschi.
- M. SFINCTER EXTERN AL ANUSULUI** / sphincter externe de l'anus / external sphincter muscle of anus. V. tab. anat. - muschi.
- M. SFINCTER INTERN AL ANUSLUI** / sphincter interne du canal anal / internal sphincter muscle of anus. V. tab. anat. - muschi.
- M. SFINCTER AL PUPILEI** / sphincter irien / sphincter muscle of pupil. V. tab. anat. - muschi.
- M. SFINCTER AL URETREI** / sphincter externe de l-uretre / sphincter muscle of urethra. V. tab. anat. - muschi.
- M. SFINCTER AL VEZICII URINARE** / sphincter vesical / sphincter muscle of urinary bladder. V. tab. anat. - muschi.
- M. SFINCTER PILORIC** / sphincter pylorique / sphincter muscle of pylorus. V. tab. anat. - muschi.
- M. SOLEAR** / muscle soleaire / soleus muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. SPINAL** / muscle epineux / spinal muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. SPINAL AL CAPULUI** / muscle 6pineux du cou / spinal muscle of head. V. tab. anat. - muschi.
- M. SPINAL AL GATULUI** / muscle epineux de la nuque / spinal muscle of neck. V. tab. anat. - muschi.
- M. SPINAL AL TORACELUI** / muscle epineux du dos / spinal muscle of back. V. tab. anat. - muschi.
- M. SPLENIUS AL CAPULUI** / muscle splenius de la tete / splenius muscle of back. V. tab. anat. - muschi.
- M. SPLENIUS AL GATULUI** / muscle splenius du cou / splenius muscle of neck. V. tab. anat. - muschi.
- M. SPRANCENOS** / muscle sourcilier / superciliary corrugator muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. STERNAL** / muscle presternal / sternal muscle. V. tab. anat. - muschi.
- M. STERNOCLEIDOMASTOIDIAN** / muscle sterno-cleido-mastoidien / sternocleidomastoid muscle. V. tab. anat. - muschi.

M. STERNOHIOIDIAN

- M. STERNOHIOIDIAN** / muscle sterno-cleido-hyo-dien / **sternohyoid muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. STERNOTIROIDIAN** / muscle **sterno-thyroidien** / **sternothyroid muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. STILOFARINGIAN** / muscle stylo-pharyngien / **stylopharyngeus muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. STILOGLOS** / muscle stylo-glosse / **stylo-glossus muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. STILOHIOIDIAN** / muscle stylo-hyoidien / **stylohyoid muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. SUBCLAVICULAR** / muscle sous-clavier / **subclavius muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. SUBSCAPULAR** / muscle sous-scapulaire / **subscapular muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. SUPINATOR** / muscle court supinateur / **supinator muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. SUPINATOR LUNG (v. m. brahioradial)**. V. tab. anat. - muschi.
- M. SUPINATOR SCURT (v. m. supinator)**. V. tab. anat. - muschi.
- M. SUPRASPINOS** / muscle sus-epineux / **supra-spinous muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. SUSPENSOR** / ligament suspenseur de l'angle duodeno-jejunal / **suspensor muscle of duodenum**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TARSAL INFERIOR** / muscle palpebral inferieur / **inferior tarsal muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TARSAL SUPERIOR** / muscle palpebral superior / **superior tarsal muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TEMPORAL** / muscle **temporal** / **temporal muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TEMPOROPARIETAL** / muscle temporo-parietal / **temporoparietal muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TENSOR AL FASCIEI LATA** / muscle tenseur du fascia lata / **tensor muscle of fascia lata**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TENSOR AL TIMPANULUI** / muscle du marteau / **tensor muscle of tympanum**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TENSOR AL VALULUI PALATIN** / muscle peristaphylin externe / **tensor muscle of palatine velum**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TIBIAL ANTERIOR** / muscle jambier anterior / **anterior tibial muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TIBIAL POSTERIOR** / muscle jambier posterior / **posterior tibial muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TIROARITENOIDIAN** / muscle thyro-arytenoidien proprement dit / **thyroarytenoid muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TIROEPIGLOTIC** / muscle thyro-epiglottique / **thyroepiglottic muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TIROHIOIDIAN** / muscle thyro-hyoidien / **thyrohyoid muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TRAGUSULUI** / muscle du tragus / **muscle of tragus**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TRAHEAL** / muscle **trachea** / **tracheal muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TRANSVERS** / muscle transverse de l'abdomen / **transvers muscle of abdomen**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TRANSVERS AL BARBIEI** / muscle de la houppe du menton / **transverse muscle of chin**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TRANSVERS AL LIMBII** / muscle transverse de la langue / **transverse muscle of tongue**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TRANSVERS AL PAVILIONULUI URECHII** / muscle transverse du pavilion / **transverse muscle of auricle**. V. tab. anat. - muschi.

MM. INTEROSOSI DORSALI AI PICIORULUI

- M. TRANSVERS AL TORACELUI** / muscle triangulaire du sternum / **transverse muscle of thorax**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TRANSVERS PROFUND AL PERINEULUI** / muscle transverse profond du périnée / **deep transverse muscle of perineum**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TRANSVERS SUPERFICIAL AL PERINEULUI** / muscle transverse superficiel du périnée / **superficial transverse muscle of perineum**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TRANSVERSOSPINOS** / muscle transversaire epineux / **transversospinal muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TRAPEZ** / muscle **trapeze** / **trapezium muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TRICEPS AL BRATULUI** / muscle triceps brachial / **triceps muscle of arm**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TRICEPS SURAL** / muscle triceps sural / **triceps muscle of calf**. V. tab. anat. - muschi.
- M. TRIUNGHULAR AL GURII (v. m. depressor al unghiului gurii)**. V. tab. anat. - muschi.
- M. UVULEI** / muscle palato-staphylin / **muscle of uvula**. V. tab. anat. - muschi.
- M. VAST INTERMEDIAR** / muscle crural / **intermediate great muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. VAST LATERAL** / muscle vaste externe du membre inferieur / **lateral great muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. VAST MEDIAL** / muscle vaste interne du membre inferieur / **medial great muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. VERTICAL AL LIMBII** / muscle vertical de la langue / **vertical muscle of tongue**. V. tab. anat. - muschi.
- M. VOCAL** / muscle **thyro-arytenoidien inferieur** / **vocal muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. ZIGOMATIC MARE** / muscle grand zygomatique / **greater zygomatic muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- M. ZIGOMATIC MIC** / muscle **petit zygomatique** / **lesser zygomatic muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- MM. ERECTORI AI FIRULUI DE PAR** / muscles érecteurs des poils / **erector muscles of hair**. V. tab. anat. - muschi.
- MM. GATULUI** / muscles du cou / **cervical muscles**. V. tab. anat. - muschi.
- MM. GEMENI (MEDIAL SI LATERAL)** / muscles jumeaux externe et interne / **gastrocnemius medial and lateral muscles**. V. tab. anat. - muschi.
- MM. GLOBULUI OCULAR** / muscles de l'orbite / **ocular muscles**. V. tab. anat. - muschi.
- MM. INCISIVI AI BUZEI INFERIOARE** / muscle incisif inferieur / **inferior incisive bundle of origin of orbicular muscle of mouth**. V. tab. anat. - muschi.
- MM. INCISIVI AI BUZEI SUPERIOARE** / muscle incisif superior / **superior incisive bundle of origin of orbicular muscle of mouth**. V. tab. anat. - muschi.
- MM. INTERCOSTALI EXTERNI** / muscles inter-costaux externes / **external intercostal muscles**. V. tab. anat. - muschi.
- MM. INTERCOSTALI INTERNI** / muscles inter-costaux moyennement / **internal intercostal muscles**. V. tab. anat. - muschi.
- MM. INTERCOSTALI INTIMI** / muscles inter-costaux internes / **innermost intercostal muscle**. V. tab. anat. - muschi.
- MM. INTEROSOSI DORSALI AI MAINII** / muscles interos dorsaux de la main / **dorsal interosseous muscle**. V. anat. - muschi.
- MM. INTEROSOSI DORSALI AI PICIORULUI** / muscles interos dorsaux du pied / **dorsal interosseous muscle**. V. tab. anat. - muschi.

MM. INTEROSOSI PALMARI

MM. INTEROSOSI PALMARI / muscles interosseux palmaires / palmar interosseous muscles. V. tab. anat. - muschi.

MM. INTEROSOSI PLANTARI / muscles interosseux plantaires / plantar interosseous muscle. V. tab. anat. - muschi.

MM. INTERSPINOSI / muscles interepineux / interspinal muscles. V. tab. anat. - muschi.

MM. INTERTRANSVERSARI / muscles intertransversaires / intertransverse muscles. V. tab. anat. - muschi.

MM. LOMBRICALI AI MAINII / muscles lombricaux de la main / lumbrical muscles of hand. V. tab. anat. - muschi.

MM. LOMBRICALI AI PICIORULUI / muscles lombricaux du pied / lumbrical muscles of foot. V. tab. anat. - muschi.

MM. MULTIFIZI / muscles multifides / multifidus muscle. V. tab. anat. - muschi.

MM. OSCIOARELOR AUDITIVE / muscles moteurs des osselets / muscles of tympanic cavity. V. tab. anat. - muschi.

MM. PAPILARI / muscles papillaires / papillary muscles. V. tab. anat. - muschi.

MM. PECTINATI / muscles pectines / pectinate muscles. V. tab. anat. - muschi.

MM. RIDICATORI AI COASTELOR / muscles surcostaux / levator muscles of ribs. V. tab. anat. - muschi.

MM. ROTATORI / muscles rotateurs du dos / rotator muscles. V. tab. anat. - muschi.

MM. SUBCOSTALI / muscles souscostaux / subcostal muscles. V. tab. anat. - muschi.

MUSETEL, s. m. / camomile, s. f. / horse gowan. Planta din specia *Maln'caria chamomilla* sau *Anthemis nobilis* (m. roman), ale carei flori uscate sunt utilizate In infuzie ca antialgic, contra colicilor, iar local pentru efectui usor antiseptic.

MUSTE ZBURATOARE / mouches volantes / muscae volitantes. Sin.: miodesopsie (v.).

MUTAGEN, adj. / mutagene, adj. / mutagen. [Lot. *mutare* = a scfiimBa; gr. *gennan* = a produce..] Referitor la orice agent sau factor capabil sa provoace o *mutatie genica 'in cadrul unei specii. Principalii agenti m. sunt unele substante chimice si o serie de factori fizici, Indeosebi radiatiile ionizante.

MUTAGENEZA, s. f. / mutagenese, s. f. / mutagenesis. [Lat. *mutare* = a scfiimfiat gr. *genesis* = producere, de. la *gennan* = a produce..] Procesul de producere a unei *mutatii genetice sau genice.

MUTAGENEZA DIRIJATA / mutagenese dirigee / site specific mutagenesis. Introducerea unei mutatii precise Intr-un fragment de ADN clonat, urmata de reinsertia secventei mu-tante In celula originala In locul ADN-ului original.

MUTAGENEZA INSERTIONALA / mutagenese par insertion / insertion mutagenesis. Introducerea de mutatii Intr-o secventa de ADN, clonata sau nu, prin insertia unui fragment de ADN strain. Aceasta operatie este eel mai frecvent efectuata *in vim* prin insertia unui element transpozabil (v. transpozon) care permite reperarea genei mutante.

MUTAGENICITATE, s. f. / mutagenicit6, s. f. / mutagenicity. [Lat. *mutare* = a scHimSa, gr. *gennan* = a produce.] Puterea de a dedansa o 'mutatie.

MUTANT, adj. / mutant, -e, adj. / mutant. [Lat. *mutare* = a scfiimfia.] Gena, caracter, individ sau populatie care au suferit o 'mutatie.

MUTATIE, s. f. / mutation, s. f. / mutation. [Lat. *mutatio, -onis* = schimb, lit la *mutare* = a scfiimJa.] Modificare a mate-rialului genetic (ADN) al celulei (sau consecintele acestei modificari la nivelul unui organism), care este produsa printr-un proces genetic normal, survenind spontan, sau este provocata de diversi agenti *mutageni. M. poate afecta o fractiune de

MUTILARE

gena [m. *punctuala*), una sau mai multe gene (m. *genetica*) sau chiar un segment voluminos al unui cromozom (m. *seg-mentara* sau *cromozomica*). Daca m. survine 'in timpul *meio-zei (al dezvoltarii *gametilor) si nu este letala sau nu afecteaza reproducerea, ea se transmite generatiilor urmatoare. M. tutu-ror celorlalte celule (m. *somatice*) nu se transmit ereditar.

MUTATIE CONDITIONALA / mutation conditionelle / conditional mutation. M. care nu se exprima decat In anumite conditii. In anumite conditii de mediu (permissive) nu are nici o consecinta evidenta, iar In alte conditii de mediu (restrictive) antreneaza aparitia unui fenotip anormal. In acest grup intra mutatiile sensibile la temperatura. La microorganisme, sensibilitatea la temperatura este determinata de o "mutatie cu sens gresit. Substituirea unui singur aminoacid modifica termostabilitatea structurii terriere si cuaternare a proteinei si, implicit, la temperaturi restrictive, duce la pierderea activitatii biologice a acesteia.

MUTATIE CONSTITUTIVE / mutation constitutive / constitutive mutation. M. care aboleste reglarea normala a unei gene, facand ca exprimarea **acesteia sa** devina independenta de conditiile de mediu.

MUTATIE DINAMICA / mutation dynamique / dynamic mutation. Denumire pentru o clasa noua (1991) de alterari ale ADN, care, spre deosebire de m. „clasice" permanente, pre-zinta o instabilitate. M. d. sunt reprezentate de crestere ale numarului de repetari trinucleotidice (*codon) situate 7n proxi-mitatea sau chiar 7n interiorul *genelor de structura. Ca urmare a diviziunilor succesive ale celulelor purtatoare, numarul de copii ale unitatilor trinucleotidice creste, iar instabilitatea m. d. creste. Daca s-a depasit un anumit numar critic de repetari, instabilitatea devine manifesta si se accentueaza pe masura extinderii acestora. Sub pragul critic, variatiile numarului de repetari trinucleotidice genereaza *polimorfisme ADN benigne, pana la abolirea acestora, cu instalarea unor fenomene pato-logice. Pana la dobandirea patogenicitatii, alterarile a caror ca-racteristica este doar instabilitatea sunt denumite premutatii. Au fost identificate mai multe boli induse de m. d., printre care:

*ataxia Friedreich, *boala Huntington, *amiotrofia bulbospinaia progresiva (*amiotrofie), 'sindromul X fragil, *boala Steinert.

MUTATIE NON-SENS / mutation non-sense / nonsense mutation. M. care Inlocuieste un *codon specific unui aminoacid cu un *codon nonsens.

MUTATIE POLARA / mutation polaire / polar mutation. *M. non-sens localizata Intr-unul dintre primii cistroni ai unui ope-ron, care provoaca oprirea transcripției.

MUTATIE PUNCTIFORMA / mutation ponctuelle / point mutation. M. care afecteaza o singura baza azotata (substitutie, aditie sau deletie). Se disting doua clase de mutatii puncti-forme: unele modifica un singur codon, altele decaleaza *cadrul de lectura. Acest tip de mutatie este reversibil.

MUTATIE CU SENS GRESIT / mutation faux-sense / mis-sense mutation. M. care Inlocuieste un 'codon specific unui aminoacid, cu un codon specific altui aminoacid.

MUTATIE SILENTIOASA / mutation silencieuse / silent mutation. M. care nu determina nici o modificare aparenta a produsului genei mutante.

MUTATIE SOMATICA / mutation somatique / somatic mutation. M. care afecteaza doar celulele negerminale.

MUTATIE SUPRESIVA / mutation suppressive / suppresor mutation. M. care, asociata altei m., anuleaza efectele fenotipice ale acesteia din urma.

MUTILARE, s. f. / mutilation, s. f. / mutilation. [Lat. *muti-laiio, -onis* = mutilare, de. [a *mutilare* = fl scfiitodi.} Pierdere partiala sau completa a unui membru, a unui segment de

MUTISM

membre, a unui organ extern (ex.: nas, urecne, testicul) si, in general, a unei parti anatomice.

MUTISM, s. n. / mutisme, s. m. / mutism. [Lat. *mutus* = *tdcut, mut; -ism.*] Tulburare psihica manifestata prin tacere In cazul unor subiecti care nu prezinta leziuni organice plauzibile sa afecteze *fonatia. M. poate aparea In starile delirante (Indeosebi In *delirul de persecute), In accesele melancolice, In 'schizofrenie sau In crizele isterice. Uneori m. este simu-lat. In unele cazuri se impune diferentierea sa de *afazia Broca.

MUTISM AKINETIC / mutisme akinetique / akinetic mutism. Sindrom caracterizat prin m., inertie completa, absenta miscarilor voluntare si sugerate (cu exceptia celor ale ochilor) si disparitia aparenta a sentimentelor. Se Intalneste In cazul leziunilor lobilor frontali sau al hidrocefaliei acute produsa prin-tr-o tumora localizata la nivelul ventriculului al treilea.

MUTITATE, s. f. / mutit, s. f. / dumbness. [Lot. *mutus* = *tacut, mat.*] Absenta limbajului prin leziuni ale centrilor vor-birii sau ale organelor fonatiei si receptiei semnalelor sonore. V. surdomutitate si audimutitate.

MUTON, s. m. / muton, s. m. / muton. [Lat. *mutare* = fl *scfiimba.*] Cea mai mica unitate a unui cromozom a carei alterare poate duce la aparitia unei "mutatii.

MUZICOTERAPIE, s. f. / musicotherapie, s. f. / musicotherapy. [Lat. *musica, gr. mousike* = muzicd; gr. *therapeia* = tra.tame.nt, lie. la *therapeuein* == a ingriji.] Termen nerecomandat sin. cu meloterapie (v.).

MYASTHENIA GRAVIS / myasthenia gravis / myasthenia gravis. Tip de "n-iiastenie caracterizata prin astenie musculara marcata, accentuata la efort fizic, evoluand In pusee. Afec-teaza Indeosebi musculatura motrice a ochiului, muschii mas-ticatori, muschii faringelui si laringelui si ulterior musculatura

MYXOVIRUS

spinala. Evolutia este letala prin afectare bulbara. Etiopatogenia implica blocarea jonctiunilor neuromusculare prin mecanism autoimun (autoanticorpi antireceptori colinergici) si, posibil, anomalii morfologice ale membranei post-sinaptice. Sin.: boala Erb-Goldflam, sindrom Erb.

MYCOBACTERIACEAE / Mycobacteriaceae / Mycobacteriaceae. [Cfr. *mykes, myketos* = *duperco-ii; bakterion, dim. de. la bacteria* = *doston.*] Familie bacteriana ce apartine ordinu-lui *Actinomycetales* si cuprinde genul **Mycobacterium*.

MYCOBACTERIUM / Mycobacterium / Mycobacterium. {Cfr. *mykes, myketos* = *duperco.*; *bakterion, dim. de. la bacteria* = *boston.*} Gen bacterian din familia **Mycobacteriaceae*, alca-tuit din bacili Gram-pozitivi, aerobi, imobili, care uneori formeaza structuri filamentoase. Unele specii ale acestui gen sunt patogene pentru om si animale: *M. leprae* (bacilul Hansen) determina *lepra, *M. tuberculosis* (bacilul Koch) provoaca tuberculoza la om. *M. bovis* genereaza tuberculoza la bovine si, de asemenea, poate infecta plamanii, articulatiile si intes-tinele la om, iar *M. avium* - tuberculoza aviana (a pasarilor). O serie de bacterii din genul M. sunt saprofite.

MYCOPLASMA / Mycoplasma / Mycoplasma. {Cfr. *mykes, myketos* = *duperco.*, *plasma* = *obiect moddai.*} Gen de micro-organisme din familia *Mycoplasmataceae*, incluzand 15 specii cu tropism pleuropneumonic. *M. pneumoniae* este cauza pneumoniei atipice primare.

MYXOVIRUS / myxovirus / myxovirus. [^r. *myxa* = *mucus; [at. virus* = *venin, otrava.*] Grup de virusuri ARN, avand simetrie elicoidala si Inconjurate de o capsula. Sunt divizate In doua subgrupe: subgrupa I, care cuprinde trei virusuri gri-pale (*M. influenzae* A, B si C), si subgrupa II, care cuprinde virusul *parotiditei epidemice, al "rujeolei si un virus respon-sabil de infec(ii respiratorii.

NAFTALEN, s. n. / naphthalene, s. m. / naphthalene. [Lat. *naphtha*, gr. *naphtha* = flutim; c.uvant lit origine orientals.] Hidrocarbura ciclica nesaturata, CmHg (naftalina), al carei nucleu aromatic este prezent in multe combinatii organice, sintetizate mai ales de mucegaiuri.

Na /K^ATPaza / Na /K -ATPase / Na^/K -ATPase. Sin.: pompa de sodiu (v.).

NALORFINA, s. f. / nalorphine, s. f. / nalorphine. (DCI) Antagonist puternic al receptorilor opioizi de tip u. utilizat in tratamentul intoxicatiei cu narcotice si in atenuarea simptomelor din sevrul la "morfină si "heroină.

NANISM, s. n. / nanisme, s. m. / dwarfism. {Cfr. *nanos*, Cat. *nanus* = pitie; -ism.} Insuficienta staturala a unui subject, cand inaltimea acestuia este inferioara cu eel putin doua "deviatii standard fata de talia medie a subiectilor de aceeași varsta si de același sex, fara insuficienta intelectuala sau sexuala, ceea ce deosebeste n. de "infantilism. Daca proportiile cor-pului sunt respectate, n. se numeste *armonios*, iar in caz con-trar, *n. dismorfic* sau *dizarmonios*, care este insotit de diverse malformatii. Se disting: *n. esential si n. cu cauza decelabila, endocrina sau metabolica. V. si in continuare.

NANISM CU CAP DE PASARE / nanisme a tete d'oiseau / Seckel's dwarfism. Sin.: sindrom Seckel (v.).

NANISM DIASTROFIC / nanisme diastrophique / diastrophic dwarfism. Forma de *osteocondro-displazie cu transmitere autozomal recesiva, manifestata prin **nanism micromelic sever**, cifoscolioza si retard mental.

NANISM ESENTIAL / nanisme essentiel / primordial dwarfism, physiologic dwarfism. 1) In sens general, insuficienta staturala, armonioasa, fara malformatii sau anomalii mentale aso-ciate si fara etiologie endocrina sau metabolica decelabila. 2) In prezent, termenul de n. e. este rezervat indeosebi pentru o categorie de tulburari ale cresterii, cu debut intrauterin, fara un substrat hormonal sau metabolic cunoscut, care sunt aso-ciate cu alte malformatii: "sindrom Seckel, "sindrom Russell-Silver, "sindrom Bloom, "progerie, "sindrom Donohue etc,

NANISM HIPOFIZAR / nanisme hypophysaire / hypophyseal dwarfism. N. determinat de insuficienta secretiei de *somatotrop, asociata cu o insuficienta de *gonadostimuline. Poate fi consecinta unei tumori hipotalamo-hipofizare. Este un n. armonios, V. si sindrom Debre-Marie.

NANISM MEZOMELIC / nanisme mesomelique / mesomelic dwarfism. Forma de *condrodizplazie cu *micromelie extrem de marcata a oaselor antebratului si gambei, care sunt

JOHANN (GREGOR) MENDEL (18:2-1884), fonda-torul genetiicii. La varsta de 21 de ani intra in urdunul augustinilor din **Brno**, dobandind ntimele religioas **Gregor**. In connuare, studiaza stiintele naturii la *L'niversita'tea* din **V'lena** Din 1854 incepe experientele si observatiile care au constituit ulterior bazele genetiicii. Neacceptand modiul in care se explica pe atunci vanahilitatea plantelor cultivate - indeosebi cea a hibndarii - **Mendel** urmareste modul in care se transmit insuln distincte in hibndarile la diferite soiuri de mazare (*Pisum sativum*, 2n = 14 cro-mozomi). Dupa studii extrem de laborioase, **Mendel** comunica mai intai rezultatele la nou-infiinata **Socletate de Naturalist!** din **Brno**, al caret membru fondator era, dupfl care, in 1866, enun'a cele trei principii clasice ale genetiicii mendeliene. Deoarece ecoul in lumea stiin'ifica a fost nul, se adreseaza lui **Nageli**, care insa il ignora. In 1868, **Mendel** este numit abate al manastirii, iar in anul urmatore se imbolnaveste, evenimente care il determina sa renun'e la cercetarile sale. Valoarea rezultatelor lui **Mendel** a fost demonstrata de **T. H. Morgan** (laureat **Nobel** in 1933).

curtate. Uneori apare si hipoplazie mandibulara, iar trahsmi* terea este autozomal recesiva.

NANISM MICROMELIC / nanisme micromelique / micromelic dwarfism. N. cu membre anormal de scurte (*micromelie).

NANISM MIXEDEMATOS / nanisme myxoedemateux / hypothyroid dwarfism. N. observat in cursul unui 'mixedem la copilul mic. N. m. este dizarmonios, se insoteste de infiltratie neta a tegumentelor si tulburari intelectuale grave (idiotie mixedematoasa).

NANISM POLIDISTROFIC / nanisme polydystrophique / polydystrophic dwarfism. Sin.: sindrom Maroteaux-Lamy (v.).

NANISM RENAL / nanisme renal / renal dwarfism. N. in relatie cu o nefrita cronica la copil, asocial frecvent cu semne de infantilism.

NANISM PROGEROID / nanisme progero'ide / Cockayne's syndrome. Sin.: sindrom Cockayne (v.).

NANISM DE TIP LARON / nanisme type Laron / Laron type dwarfism. Sin.: sindrom Laron (v.).

NANOMELIE, s. f. / nanom61ie, s. f. / nanomelia. [QT. *nanos*, [at. *naniis* = ptic; *melos* = e^tre-mitate, *mem6m*.] Individ cu membrele scurte, mid. *Nanismul cu extremitati mid este hipofizar.

NANOPARTICULE, s. f. pi. / nanoparticules, s. f. pi. / nanoparticles. [Lfr. *nanof*, [at. *nanus* = pitw; {at. *particulu* = particid, diw. de [a *pars*, -rtis = parti.}] In sens general, particule cu diametrul de ordinal nanometrului, indeosebi particulele cu diametrul intre 10 si 1 000 nm, care pot fi utilizate ca vectori de medicamente. Substantele medicamentoase se afla dizolvate, incluse si incapsulate in interiorul n., sau adsorbite la nivelul acestora. N, pot fi de tip particular (**nanosfere**) sau vezicular (*lipozomi, *niozomi, nanocapsule).

NARCISISM, s. n. / narcissisme, s. m. / narcissism. [*Narcissus* = persona] din mitologia greaca care s-a wdrgostit de propria. imagine reflectatd in apa; -ism.] Admiratie, iubire fata de sine Insusi, autosatisfactie insotita de absenta bunului simt si a evaluarii autocritice. Freud a descris doua tipuri de n.:

1) *N. primar*, care corespunde acelei stari anterioare oricarei alegeri de obiect exterior, in care copilul este, el Insusi, pro-priul sau obiect erotic. 2) *N. secundar*, in care n. este "com-plementul libidinal" al egocentrismului uman.

NARCOANALIZA, s. i. / narco-analyse, s. f. / narcoanalysis. [Cfr. *narke* = ainorfeaid, toropea[d; *analysis* = Tezohiare, de [a *analyein* = a Tezo[va (*ana* = din nou, iarCifi; *lyem* = a distmge).] V. subnarcoza.

NARCOBIOZA

NARCOBIOZA, s. f. / **narcobiose**, s. f. / **narcobiosis**. [QT. *narke* = *amorfeala, toropeald*; *bins* = *viald*; -*ozd*.] Desfasurarea proceselor vitale la limita capacitatilor biologice, sub influenta unor factori ca narcoticile.

NARCOLEPSIE, s. f. / **narcolepsie**, s. f. / **narcolepsy**. [Sr. *narke* = *anwrte-aia, toro-pe-ala*; *lepis* = *figure*.] Criza exprimata prin nevoia imperioasa si irezistibila de somn. Poate fi simptomatice (tumori encefalice, traumatisme craniene, obezitate, diabet, epilepsie) sau idiopatica (*sindromul Gelineau). V. hipersomnie si sindrom Pickwick.

NARCOMANIE, s. f. / **narcomanie**, s. f. / **drug mania**. [Qr. *narke* = *amorfeala, toropeala*; *mania* = *ne.fiun.ie*.] Dorinta nestapanita de a utiliza substante cu efect narcotic.

NARCOTERAPIE, s. f. / **narcoterapie**, s. f. / **nareotherapy**. [Jr. *narke* = *amorfeala, toropeala*; *therapeia* = *tratament, de la therapeuin* = *a ingrijii*.] Terapie prin somn, provocat de obicei cu ajutorul medicamentelor.

NARCOTIC, adj., s. n. / **narcotique**, adj., s. m. / **narcotic**. [Cyr. *narkotikos* = *care a-nwrfepte, care. toropefte*.] 1) Despre substantele care produc somnolenta, relaxare musculara si atenuarea sensibilitatii mergand pana la anestezie si disparitia majoritatii reflexelor. 2) Medicamente care au aceste efecte,

NARCOZA, s. f. / **narcese**, s. f. / **narcosis**. [Jr. *narke* = *anorteala, toropeala*; -*oza*.] Stare de somn provocata, de obicei, cu ajutorul medicamentelor. In anestezia generala se asociaza n. anesteziei propriu-zise.

NARINA, s. f. / **narine**, s. f. / **nostril**. **NA**: **naris**, pi. **nares**. [Lot. *naris* = *nora*.] Orificiu prin care fiecare fosa nazala comunica cu exteriorul.

NAS, s. n. / **nez**, s. m. / **nose**. **NA**: **nasus**. [Lot. *nasus* = *nas*.] Relief in forma de piramida, situat deasupra gurii, care inchide partea anterioara a foselor nazale, comunicand la exterior prin narine. N. reprezinta organul olfactiei si o parte a sistemului respirator. Termenul cuprinde atat nasul extern (**NA**: *nasus externus*) cat si cavitata nazala (**NA**: *cavitas nasi*).

NASION / **nasion** / **nasion**. **NA**: **nasion**. [Lot. *nasus* = *lias*.] Punct craniometric in care planul sagital intersecteaza sutura frontonazala.

NASTERE, s. f. / **accouchement**, s. m. / **delivery**. [Lot. *nascentia* = *naftere*, de. [a *nasci* = a se naste.] Ansamblu de fenomene mecanice si fiziologice care au drept consecinta expulzarea sau extragerea pe cai naturale a fatului viabil si a anexelor sale. Forme de n.: 1) *N. artificiale*, in care se intervine prin metode obstetricale pentru a extrage fatul. 2) *N. dirijata*, dedansata spontan, dar se intervine prin medicamente. 3) *N. distocica*, m. caz de vicii de prezentatie, *distocia mecanice sau de dinamica; necesita interventii farmacologice, obstetricale (v. manevra Mauriceau-Smellie), chirurgicale. 4) *N. intarziata*, dupa a 300-a zi de sarcina. 5) *N. normala* sau *euto-cica*, fara complicatii materno-fetale. 6) *N. prin operatie ceza-riana*, fatul este extras pe cale operatorie. 7) *N. precipitata*, dureaza putin. 8) *N. prelungita*, peste 12-15 ore la primipare si 8-10 ore la multipare. 9) *N. prematur*, la 28-37 saptamani de sarcina. 10) *N. provocata*, dedansata artificial. 11) *N. spontanana*, n. fara nici o asistenta mecanica, farmacologica sau medicala. 12) *N. la termen* reprezinta expulzarea pe cai naturale a unui fat la termen (38-42 saptamani de sarcina). Sin.: parturitie.

NATAL, adj. / **natal**, -ale, -als, adj. / **natal**. [Lot. *natalis* = referitor la *naftere*, de la *natus* = *nascut fi nasci* = a se nafta.] Care se refera la nastere. V. si "neonatal, *perinatal, *poslnatal.

NATALITATE, s. f. / **natalite**, s. f. / **natality**, **birthrate**. [Lat. *natalis* = referitor la *naftere*, de la *natus* = *nascut fi nasci*

NAZAL

= o se naste.] Frecventa nasterilor intr-o populatie, exprimata, de regula, prin raportul intre numarul de nasteri survenite intr-un an si un efectiv de 10 000 de locuitori ai populatiei respective.

NATREMIE, s. f. / **natremie**, s. f. / **natr(a)emia**. [Spcmiota *natron*, or. *natroun* = *carbonatul de sodiu natural*; gr. *haima*, -*atos* = *sange*.] Prezenta sau concentratia sodiului (Na⁺) in sange: normal 3,15-3,47 g/l sau 137-151 mmol/l.

NATRIURETIC, adj. / **natriuretique**, adj. / **natriuretic**. [Spaniolat *natron*, or. *natroun* = *carbonatul de sodiu natural*; gr. *ouretikos* = referitor la *urina*.] Care creste natriuria.

NATRIUREZA, s. f. / **natriurese**, s. f. / **natriuresis**. [Sponiolat *natron*, or. *natroua* = *Carbonatul de sodiu natural*; gr. *ourc-sis* = *urinare*.] Sin.: natriurie (v.).

NATRIURIE, s. f. / **natriurie**, s. f. / **natriuresis**. [Spaniolat *natron*, ar. *natroun* = *carbonatul de sodiu natural*, gr. *ouoa* = *urina*.] Eliminarea si valoarea eliminarii sodiului in urina. Normal 1-5 g / 24 h sau 43-217 mmol / 24 h. Sin.: natri-ureza.

NATUROPATIE, s. f. / **naturopathie**, s. f. / **naturopathy**, **naturopathic medicine**. [Lot. *natura* = *naturd*, gr. *pathos* = *fioaia*.] Sistem terapeutic care se bazeaza doar pe remedii naturale, ca aerul, apa, soarele si, eventual, unele metode kinetoterapice, fiind exclusa utilizarea medicamentelor. Adeptii considera ca organismul poate lupta impotriva maladiilor prin propriile mijloace, deoarece posedea o capacitate de vindecare naturala, aflata in stransa relatie cu forta sa vitala. In acest sens, bolile nu reprezinta nimic altceva decat efortul de vindecare exercitat de forta vitala si exprimat prin semne si simptome care sunt barometrul acestei forte. Din punctul de vedere al n., suprimarea manifestarilor unei afectiuni acute precum gripa inseamna eradicarea capacitatilor defensive proprii organismului si, in consecinta, inducerea unei vulnerabilitati. Gripa sau bolile infectioase infantile sunt privity ca fenomene normale, prin care forta vitala restabileste echilibrul organismului si amorseaza capacitatea sa de aparare. Dimpotriva, se considera ca vaccinoterapia interfera procesele sus-mentionate, slabind apararea si internalizand dezechilibrele, fapt argumentat de cresterea incidentei bolilor autoimune si neurodegenerative in zonele in care a fost introdusa vaccinarea. Naturopatii¹ Tsi bazeaza practica pe "legea vindecarii", potrivit careia procesul de vindecare, expresie a actiunii fortei vitale, evacueaza maladia de la interior catre exterior si de sus in jos, simptomele disparand in ordinea inversa a aparitiei lor. Terapie nu urmareste eradicarea simptomelor, ci amplificarea fortei vitale in sensul dictat de aceste simptome prin alegerea remediilor specifice. In cursul tratamentului exista posibilitatea aparitiei unor simptome noi sau revenirii altora mai vechi. De ex., terapia unei afectiuni respiratorii implica posibilitatea aparitiei unei eczeme, fenomen care semnaleaza eficienta demersului datorita superficializarii manifestarilor morbide, tratamentul nefiind, incheiat decat atunci cand afectiunea cutanata dispare. V. si medicina alternativa.

NAUPATIE, s. f. / **naupathie**, s. f. / **naupathia**. [Cjr. *naus* = *nava, vapor*; *pathos* = *boala*.] Rau de mare.

NAVETA, s. f. / **navette**, s. f. / **shuttle**, [fr. *navette*, dm (at. *napus* = *nap*.] Termen generic pentru sistemele moleculare care permit transferul unor molecule in diferite compartimente din interiorul celulei, intra- sau extracelular. Ex.: *ionofor de tip n.

NAVICULAR, s. n. / **os naviculaire** / **navicular bone**. [La *navicularis*, de la *navicula* = *cmawwa*, dim. lie. la *nans nava*.] V. tab. anat. - oase.

NAZAL, adj., s. n. / **nasal**, adj., s; m. / **nasal bone**. [La *nasus* = *nas*.] 1) Care se refera la nas. Ex.: fosa n. 2) n., v. tab. anat. - oase.

NAZOFARINGE

NAZOFARINGE, s. n. / **nasopharynx**, s. m. / **nasopharynx**.

NA: *pars nasalis pharyngis*. [Lat. *nasus* = nas; gr. *pharynx*, -*yingos* = faringe.] Sin.: rinofaringe (v.).

NAZOSPINAL, adj. / **nasospinal**, adj. / **nasospinal**. [Lat. *nasim* = nas; *spinalis* = ai firei spinarii, de [a *spina* = fira spinarii.] Punct craniometric localizat la intersectia planului medio-sagital cu o linie care uneste punctele cele mai caudate ale marginilor nazale.

NAMOL, s. n. / **boue**, s. f. / **mud**. [ucr. *namil* = ndmo.] Amestec natural de particule fine, insolubile in apa, in care raman in suspensie. Forme: 1) *N. activ* este utilizat pentru epurarea apelor reziduale. 2) *N. mineral*, peloid, fara materii organice. 3) *N. sapropelic*, de origine vegetalo-animala. 4) *N. de turba*, de origine vegetala.

NAMOL TERMAL / boue thermale / fango. Materie maloasa de origine vegetala sau minerala utilizata calda pentru baie, impachetari sau cataplasme. V. si fangoterapie.

NASCUT-MORT, adj., s. m. sau f. / **mort-ne**, -**nee**, adj., s. m. ou f. / **still-born**. [Lot. *nasci* = a se naste; *mortuus*, de la *manor* = a nun.] Copil mort inainte de a respira.

NEBULINA, s. f. / **nebuline**, s. f. / **nebulin**. [Lat. *nebula* = ceatcl, *negmrd*; -*inn*.] Proteina cu *M*, de 550 kDa localizata in banda A si linia Z (v. miofibrila). Rolul n. consta in reglarea numarului de monomeri de *actina, facilitand organizarea acestora in structuri geometrice hexagonale. N. este prezenta la fatui ?i copilul afectat de *miopatie primitive! progresiva, dar dispare pe masura evolutiei bolii.

NEBUNIE, s. f. / **folie**, s. f. / **folly**. [S. *ne* = prefix cart *indicA* o *nyatie*; *iat. bonus* = bun.\V. alienare mentala.

NECATOR / Necator / Necator. [Lot. *necator*, -*oris* = udgof.] Gen de viermi intestinali din familia *Ancylostomidae*, clasa *Nematoda*. Specia tip *N. americanus* este agentul patogen al "anchilostomiaziei.

NECATORIOZA, s. f. / **necatoriose**, s. f. / **necatoriosis**. [Lot. *necator*, -*oris* = ucigos, -*oxa*.] Anchilostomiaza determinata de '*Necator americanus*.

NECONDITIONAT, adj. / **inconditionnel**, -**elle**, adj. / **inborn**, **innate**, **unconditioned**. [SL *ne* = prefix core *indicd*. o *negate*; (at. *condicionalis* = *supus anumitor conditii*, de la *condicere* = a conveni, a sta6i(i).] V. reflex neconditionat.

NECROBIOZA, s. f. / **necrobiose**, s. f. / **necrobiosis**. [Cjr. *nekros* = moarte; *bins* = viatd; -*ozfi*.] Modificare structurala a unui organ sau a unei parti dintr-un organ consecutiva abo-lirii circulatiei sanguine, dar in absenta infectiei. Tesutul, desi a suferit o transformare regresiva, este tolerat de structurile normale Invecinate. Ex.: n. creierului, rinichiului, splinei ca urmare a unui infarct.

NECROBIOZA LIPOIDICA / necrobiose lipo'idique / necrobiosis lipidica diabetorum. Dermita atrofianta a diabeticiiilor, manifestata prin placarde ovalare galbui strabatute de telangiectazii, Inconjurate de un lizereu violaceu si cu tendinta de ulcerare sau de necrozare. V. si granulom inelar.

NECROFILIE, s. f. / **necrophilie**, s. f. / **necrophilia**. [Qr. *nekros* = moarte; *philia* = atrartie, de [a *philein* = a iu6i,} Perversiune sexuala in care satisfactia sexuala se obtine pe un cadavru sau, mai frecvent, este stimulata prin rituri fune-rare. V. parafilie.

NECROFOBIE, s. f. / **necrophobie**, s. f. / **necrophobia**. f^r. *nekros* = moarte; *phobos* = fried.} Fobia de cadavre si de tot ce este in relatie cu moartea.

NECROLIZA, s. f. / **necrolyse**, s. f. / **necrolysis**. [Qr. *nekros* = moarte; *lysis* = distrugere., de la *lyein* = a distruge.} Lichefierea unui tesut care a suferit un proces de *necroza. Este consecinta modificarilor fizicochimice si a actiunii enzi-,melor si reprezinta *necroza de lichefiere.

NEFELION

NECROMANIE, s. f. / **necromanie**, s. f. / **necromania**. [Qr. *nekros* = moarte.; *mania* = neBunie.} Preocupare morbida privind moartea in general sau moartea unor persoane apropiate.

NECROPSIE, s. f. / **necropsie**, **necropsie**, s. f. / **necrop' sy**, **necropsy**. [Gfr. *nekros* = moarte; *opsis* = wdeTe., aspect.] Sin.: autopsie (v.).

NECROSPERMIE, s. f. / **necrospermie**, s. f. / **necrospermia**. }Gfr. *nekros* = mnarte.; *sperma*, -*illos* == *samclntd*) Prezenta in *sperma a *spermatozoizilor morti. Reprezinta una din cauzele *sterilitatii masculine.

NECROTAXIE, s. f. / **necrotactisme**, s. m. / **necrotactism**. [Qr. *nekros* = moarte; *taxis* = aranjare, orifonare, de [a *tat-tcin* = a ordona., a arama.] Migrarea chemotactica a celulelor fagocitare in directia unui focar tisular necrotic.

NECROTOMIE, s. f. / **necrotomie**, s. f. / **necrotomy**. {Qr. *nekros* = moarte; *tome* = tSiere, sectiune, de la *tonmein* = a toi.o.} Indepartare chirurgicala a tesutului osos necrozat.

NECROZA, s. f. / **necrose**, s. f. / **necrosis**. [Cfr. *nekrosis* = *nwrificare*, de la *nekros* = *nwarte*.] 1) Moarte celulara patologica, spre deosebire de *apoptoza, care reprezinta moarte celulara programata genetic. N. reprezinta oprirea patologica si definitiva a proceselor vitale la nivelul unei celule, al unui grup de celule sau al unui tesut si transformarile anatomopatolo-gice rezultate. Modificarile morfologice din n. sunt determinate de doua procese: a) *digestia enzimatica* a celulei, de catre enzimele proprii celulei (autoliza) sau provenind din lizozomii leucocitelor migrate (heteroliza); daca digestia enzimatica pre-domina, procesul se numeste *n. de lichefiere*, b) *denaturarea proteinelor*, atat a celor structurale, cat si a enzimelor, expri-mata prin alterarea structurii tridimensionale, care explica tendinta de calcificare a tesuturilor moarte, prin disponibilizarea unor legaturi normal saturate ale lanturilor proteice de aminoa-dzi; daca denaturarea proteica domina, procesul se numeste *n. de coagulare*. In n. se produc alterari care due la dis-trugerea nucleelor: *picoza, *cariorexis si *carioliza. N. se produce in cadrul unor boli sau prin actiunea unor agenti chi-mici si fizid. V. apoptoza, gangrena, sfacel. Localizata la nivel osos (capul femurului), n. constitute substratului unor boli (*boala Calve-Legg-Perthes, *boala Chandler). 2) Notiune electrocar-diografica referitoare la prezenta unui infarct recent sau cica-trizat, caruia Ti corespunde o zona inerta bioelectric. Deficitului de masa miocardica Ti corespunde pe electrocardiograma aparitia unei unde Q patologice, larga (peste 0,04 s), ampla cat eel putin 25 % din valoarea unde R, sau chiar disparitia unde R, Inlocuita printr-o unda Q transformata in unda QS. V. si sindrom de iscriemie-leziune.

NECROZA ASEPTICA / necrose aseptique / aseptic necrosis. Moarte sau putrefactie a unui tesut, a unei zone tisulare., determinata de o ischemie locala, in absenta infectiei. Sin.: necroza avasculara.

NECROZA AVASCULARA / necrose avasculaire / avascular necrosis. Sin.: necroza aseptica (v.).

NECROZA CENTRALA A CORPULUI CALOS / necrose centrale du corps calleux / Marchiafava-Bignami disease. Sin.: boala Marchiafava-Bignami (v.).

NEDIFERENTIAT, adj. / **indiferencie**, -**e**, adj. / **undifferentiated**. [Si. *ne* = *prefi.*^ *ewe indicd* o *negatie*; [at. *differens*, -*ntis*, dt [a *differe* = a se de.ose.6i.} 1) Despre un neoplasm ale carui caracteristici citologice si tisulare marcheaza o regre-siune in raport cu tesutul de origine. 2) Referitor la o celula sau un tesut care conserva caracteristidile embrionare, fara nici o tendinta la diferentiere.

NEFELION, s. n. / **nephelion**, s. m. / **nebula**. [Gjr. *nephelion* = *nor mic*, *dim*. de [a *nephel* = *nor*.] Leziune cicatriceala

corneeană de dimensiuni mici și de densitate slabă, fiind localizată în straturile anterioare ale corneei. N. este intermediară ••• între 'albugo și leucom.

NEFELOMETRIE, s. f. / nephelemetrie, s. f. / nephelometry. [Cfr. *nephele* = nor, *metron* = masură.] Metodă de măsurare a concentrației unor particule în suspensie: microbiene sau prbteice. Se măsoară lumina difuzată prin fenomenul Tyndall. Măsurarea se efectuează cu un *nefelometru, prin comparația fotometrică cu o soluție etalon.

NEFELOMETRU, s. n. / nephelemetre, s. m. / nephelometer, [Cfr. *nephele* = nor; *metron* = masură.] Instrument utilizat în *nefelometrie pentru măsurarea concentrației sau a numărului de particule. Ex.: cu n. se măsoară concentratele particulelor proteice din serul sanguin.

NEFRECTOMIE, s. f. / nephrectomie, s. f. / nephrectomy.

[Cfr. *aephros* = rinichii; *ektome* = tăiere.] Ablata chirurgicală a unei părți sau a totalității unui rinichi. Termenul de n. implică exereza simultană a parenchimului și a cailor excretorii. Rezecția izolată a unui fragment de parenchim renal nu este n.

NEFRETIC, adj. / nephretique, adj. / nephric. [Cfr. *nephros* = rinichi.] Care are relație cu rinichiul. Ex.: "colică n.

NEFRITA, s. f. / nephrite, s. f. / nephritis, pi. nephritides. [Cfr. *nephros* = rinichii; *-ita*.] În trecutului apropiat, acest termen era relativ cuprinzător. Actualmente, termenul se utilizează numai referitor la nefropatiile interstițiale, la modelele experimentale ale nefropatiilor sau pentru nefropatiile de cauză necunoscute. Tipuri: 1) *N. epidemics*, *pausăsimptomatică, cu evoluție benignă, produsă de un virus cu tropism exclusiv renal.

2) *N. experimentală*, prin injectarea de ser nefrotic (n. *Masugi*), de albumine, de streptococi hemolitici sau alte bacterii, sau prin provocarea apariției de autoanticorpi antirinichi (n. *Caveiti*).

3) *N. interstițială acută nesupurată* apare în cursul infecțiilor virale și, frecvent, ca o complicație în pneumoniile interstițiale la copii. 4) *N. interstițială supurată* se exprimă prin abcese multiple, localizate în corticala rinichiului; apare ca o complicație în septicemii. 5) *N. interstițială endemică din Balcani*. v. nefropatie endemică balcanică. 6) *N. interstițială primară cronică*, prin intoxicații, infecții de focar, boli metabolice, ira-diere, caracterizată printr-un proces inflamator interstițial cronic.

NEFROANGIOSCLEROZA, s. f. / nephro-angio-sclerose, s. f. / nephroangiosclerosis, arterial nephrosclerosis. [Cfr. *nephros* = rinichii; *ange-ion* = vas; *sclerosis* = indurație, întărire, de. [a *skleros* = tare, dur.] Nefropatie prin mecanism vascular, asociată de cele mai multe ori cu hipertensiunea arterială și fiind expresia visceralizării acesteia. N. poate evolua lent (n. *benignă*) sau rapid progresiv (n. *malignă*), prin hialinizarea și atrofia unui mare număr de glomeruli, consecutiv trombozării arteriolelor aferente.

NEFROBLASTOM, s. n. / nephroblastome, s. m. / nephroblastoma. [Cfr. *nephros* = rinichii; *hlustos* = germen; -oma.] Cancer renal de tip embrionar, în care plajele celulare nediferențiate se asoziază cu formațiuni tubulare, glomerulare și cu prolifezare mezenchimatoasă. Se dezvoltă indeosebi în prima copilărie și se traduce printr-o tumoră foarte voluminoasă, cu dureri abdominale și, frecvent, cu hipertensiune arterială. N. prezintă malignitate crescută, manifestată printr-un potențial metastazant considerabil, atât limfogen, cât și hematogen. Sin.: tumoră Wilms."

NEFROBLASTOMATOZA, s. f. / nephroblastomatoză, s. f. / nephroblastomatosis. [Cfr. *nephros* = rinichi; *blastos* = germen; -oma; -07.6] Formațiuni tumorale multiple situate în corticala rinichiului și constituite din celule renale embrionare, uneori asociate cu un *nefroblastom. N. poate evolua către regresie spontană sau către nefroblastom.

NEFROCALCINOZA, s. f. / nephrocalcinose, s. f. / nephrocalcinosis. [Cfr. *nephros* = rinichi; [at. *calx*, *rinicis* = *Vi catciu*; -oza.] Ansamblu de depozite calcaroase difuze localizate în parenchimul renal. N. nu reprezintă o boală, dar o lăzune comună unor boli diferite, fiind asociată indeosebi i *litiază renală. Termenul este în discuție, unii autori considerând drept n. orice infiltrație difuză renală cu saruri de a ciu, chiar dacă aceasta este vizibilă doar la microscop. Altele termenul este utilizat doar pentru depozitele importante, dec labile radiologic.

NEFROCARCINOM, s. n. / nephrocarcinome, s. m. / renal adenocarcinoma. [Cfr. *nephros* = rinichii; *kdrkiroma*, de. *karkinos* = rac, cancer.] Tumoră malignă care se dezvoltă din celulele tubulilor renali. Sin.: carcinom renal, tumoră Grawil epiteliom renal cu celule dare, hipernefroză (deoarece inițial fost considerată de origine suprarenală).

NEFROCEL, s. n. / nephrocele, s. f. / nephrocele. [(*nephros* = rinichii; *kele* = hernie, tumoră.)] Hernia rinichiului
NEFROGENIC, adj. / nephrogenique, adj. / nephrogenetic nephrogenic (1), nephrogenous (2). [Cfr. *nephros* = rinichi; *gennan* = a produce.] 1) Care are potențial de producere tesutului renal. 2) De origine renală.

NEFROGRAFIE, s. f. / nephrographie, S. f. / nephrograph [Cfr. *nephros* = rinichi; *graphein* = a scrie.] Examen radiologic prin care se obține o opacifiere radiografică a părții chimului renal după injectarea unui produs de contrast iod; ca prim timp în *urografia intravenoasă sau după timpul arterial al unei *arteriografii renale.

NEFROGRAMA, s. f. / nephrogramme, s. m. / nephrogram [Cfr. *nephros* = rinichi; *gramma* = inscriere.] Imagine radiologică a parenchimului renal, obținută în cursul unei *urografii sau în cursul *angiografiei renale, când substanța opacă radiată X impregnează primele cailor excretorii intrarenale. Nu se confundă cu *nefrogramele izotopice.

NEFROGRAMA IZOTOPICĂ / nephrogramme isotopique isotopic nephrogram. Curba care traduce, în funcție de timp eliminarea renală a unei substanțe radiomarcate (ex.: hipuric marcat cu ¹³¹I) injectate pe cale intravenoasă. Se obțin două curbe simultane, corespunzătoare celor doi rinichi. O n. i. r. poate fi interpretată decât prin comparație cu cea a rinichilor lui opus. Un traseu normal al n. se caracterizează prin trei faze: a) un segment ascendent, denumit fază vasculară; b) două faze denumite *secretorie* sau de concentrare, reprezentând funcția tubulară; c) a treia fază denumită *excretorie*, tr;

ducând la evacuarea renală a substanței radioactive. Criteriile de interpretare ale celor două curbe sunt numeroase. Ele se referă indeosebi la aprecierea morfologiei generale a celor două trasee, la studiul timpului secretor și la calculul timpului de semieliminare (T_{1/2} normal mediu 7,3 min, cu valori extreme între 3 și 12 min). De obicei, curba n. i. este aplatizată în insuficiența renală și modificată (mai mult sau mai puțin caracteristic) în stenoza unei artere renale sau consecutiv unei obstrucții ureterale parțiale. Sin.: nefrogramă izotopică, radionefrogramă

NEFROLITIAZA, s. f. / nephrolithiasis, s. f. / nephrolithiasis [Cfr. *nephros* = rinichi; *lithos* = piatră; *-uza*.] Sin.: litiază renală (v.).

NEFROLITOTOMIE, s. f. / nephrolithotomy, s. f. / nephrolithotomy. [Cfr. *nephros* = rinichi; *lithos* = piatră; *tome* = tăiere, secțiune, de la *temnein* = a tăia.] Intervenție chirurgicală care constă în îndepărtarea unui calcul renal (situat în *bazinet sau în *calice) după incizia rinichiului,

NEFROLIZĂ, s. f. / nephrolyse, s. f. / nephrolysis. [Cfr. *nephros* = rinichi; *lysis* = distrugere, de la *lyein* = a tăia.] Intervenție chirurgicală constând în disecarea și el

NEFROLOGIE

rarea completa a rinichiului, bazinețului, ureterului subpielic și pediculului renal. În scopul prelevării organului în vederea transplantării sau pentru întreruperea unei comunicări patologică între limfatice și caile excretorii.

NEFROLOGIE, s. f. / **nephrologie**, s. f. / **nephrology**. [Cfr. *nephros* = rinichi; *logos* = știință.] Studiul fiziologiei și al patologiei renale. **NEFROM**, s. n. / **nephrome**, s. m. / **nephroma**. [Qr. *nephros*

= riniclii; -oma.] Denumire generică pentru tumorile renale. **NEFROM MEZOBLASTIC** / **nephrome mesoblastique** / **mesoblastic nephroma**. Tumora renală care se dezvoltă la nou-născut sau sugar, formată din celule mezenchimatoase, benignă, spre deosebire de "nefroblastom".

NEFRON, s. m. / **nephron**, s. m. / **nephron**. [Cfr. *nephros* = riniclii.] Unitatea morfologică și funcțională a rinichiului. Prin asamblarea a circa un milion de n. rezultă partea esențială a rinichiului. Pentru descrierea n., v. rinichi. În funcție de localizare se disting: 1) n. *juxtamedular* cu glomerulul situat în regiunea profundă a corticalei renale și cu ansa Henle lungă; 2) n. *subcortical* cu glomerulul în regiunea superficială, subcapsulară a corticalei și cu ansa Henle scurtă. V. aparat juxtamedular, glomerul renal, rinichi, tubul renal.

NEFRONOPTIZIE, s. f. / **nephronophthisis**, s. f. / **nephronophthisis**. [Qr. *nephros* = rinichi; *int.*, gr. *phthisis* = distingere, consumpție, de la y. *phthinein* = a se deteriora.] Denumind o leziune extinsă a țesutului renal, termenul se referă la n. *juvenila familială* boala ereditară progresivă a rinichilor. Aceasta se caracterizează clinic prin anemie, poliurie, diminuarea sodiului urinar și evoluție progresivă către insuficiența renală cronică. Morfopatologic se constată atrofie tubulară, fibroză interstitală, scleroză glomerulară și chisturi medulare. **NEFROMENTOPEXIE**, s. f. / **nephro-omentopexie**, s. f. / **nephroomentopexy**. [Gr. *nephros* = riniclii; [at. *amentum* = me.mbrană care înfățișează intestine; gr. *pexis* = furor.] Fixarea unui lambou epiploic la rinichi în vederea ameliorării vascularizației acestuia.

NEFROPATIE, s. f. / **nephropathie**, s. f. / **nephropathy**. [Cfr. *nephros* = riniclii; *pathos* = boală.] Denumire generală pentru bolile rinichiului de natură inflamatorie (nefrite), degenerativă (nefroze) și sclerozantă (arterioscleroză).

NEFROPATIE ANALGEZICĂ / **nephropathie des analgésiques** / **analgesic nephropathy**. N. interstitală cronică determinată de abuzul de analgezice. Îndeosebi de fenacetină sau combinații de fenacetină și aspirină. Se apreciază că n. a. poate apărea la o doză cumulată totală de 3 kg fenacetină sau 1 kg din fiecare dintre analgezicele combinate (*fenacetină și "aspirină").

NEFROPATIE DIABETICĂ / **nephropathie diabétique** / **diabetic nephropathy**. Tip de n. ce apare ca o complicație tardivă în evoluția *diabetului zaharat. Debutează prin creșterea filtrării glomerulare, microalbuminurie, hipertensiune arterială și hipertrofie renală. În timp, proteinuria se accentuează, asociindu-se cu alte semne de scădere a funcțiilor renale în stadiul final al bolii de bază. V. și glomeruloscleroză.

NEFROPATIE ENDEMICĂ BALCANICĂ / **nephropathie endémique balkanique** / **Balkan nephropathy**. Boala endemică observată după anul 1956 într-o zonă situată de-a lungul Dunării, între Carpați și Balcani (Serbia, Bulgaria, România). Caracteristici: afectare severă a glomerulilor, scleroză interstitală difuză și leziuni tubulare, mai puțin importante. Boala evoluează către insuficiență renală letală prin coma azotemică, fără edeme sau hipertensiune arterială. Cauze posibile: intoxicație cu o aratoxină A produsă de mușcăiuri dezvoltate pe cerealele stocate; după alți autori, cauza ar fi poluarea cu sili-cati a apei de baut.

NEFROSIALIDOZA

NEFFSOPATIE GLOMERULARĂ SECUNDARĂ / **nephropathie glomérulaire secondaire** / **secondary glomerulopathy**.

Denumire generică a afectării glomerulare care apare ca o manifestare renală în diverse boli generale dobândite sau ereditare. Leziunile renale pot fi specifice (ex.: în unele boli degenerative) sau nespecifice, comune cu leziunile din glomerulonefritele primare. Uneori, manifestarea renală este predominantă în raport cu boala de bază, de aceea, înainte de a considera o n. ca primară, trebuie exclusă o n. g. s. datorită diversității, clasificările n. g. s. sunt provizorii sau incomplete. Fiziopatologic se disting trei mari grupe de n. g. s.: n. mediate imunologic, n. prin leziuni renale în *diabetul zaharat, *amiloidoză și în alte *disproteinemii, n. ereditare.

NEFROPATIE GRAVIDICĂ / **nephropathie gravidique** / **tox(a)emia of pregnancy**. V. **toxemie gravidică**.

NEFROPATIE INTERSTITIALĂ / **néphropathie interstitielle** / **interstitial nephritis**. Denumire generică pentru n. în care leziunea inițială, primară, se află în interstițiu, structura care separă tubii între ei și tubii de glomeruli. Întrucât cauzele n. i. nu sunt numai infecțioase (bacteriene), d. și toxice, meta-bolice, imunologice etc., termenul corect este de n. i., eel de nefrită interstitală (v. nefrită) fiind rezervat numai etiologiei infecțioase. Dintre entitățile nosologice care fac parte din grupa n. i., mai importante sunt: pielonefrită acută și *nefropatia endemică balcanică.

NEFROPATIE OBSTRUCTIVĂ / **nephropathie obstructive** / **obstructive nephropathy**. Termenul de n. o. desemnează modificările renale, anatomice și funcționale, secundare unui obstacol pe calea urinare. Obstrucția urinară - care poate fi acută sau cronică - nemlaturată la timp poate duce la dis-trucție renală completă. După șase săptămâni de obstrucție renală completă, afectarea rinichiului este ireversibilă. Severitatea unei n. o. depinde de sediul, cauzele obstrucției, gradul obstrucției, durata, ca și infecția asociată.

NEFROPATIE POSTTRANSFUZIONALĂ / **néphropathie post-transfusionnelle** / **transfusion nephritis**. Insuficiență renală gravă, însoțită de *anurie și *azoturie, care succede *socului brutal cu hemoliză provocat de o transfuzie de sânge incompatibil (v. incompatibilitate).

NEFROPATII VASCULARE / **nephropathies vasculaires** / **renal vascular disease**. Denumire generică pentru bolile, diverse ca etiologie și patogenie, în care sunt afectate vasele renale: embolia și tromboza arterei renale (infarctul renal), boala ateroembolică a arterelor renale, nefroscleroza, tromboza venei renale, nefropatia gravidică etc.

NEFROPEXIE, s. f. / **nephropexie**, s. f. / **nephropexy**. [Gr. *nephros* = riniclii; *pexis* = fixare] Intervenție chirurgicală constând în repunerea unui rinichi ptozat în poziția normală, în fosa lombară, și fixarea acestuia.

NEFROPATOZA, s. f. / **nephroptose**, s. f. / **nephro-ptosis**. [Gr. *nephros* = riniclii; *ptosis* = cadere.] Deplasarea în jos și mobilitatea anormală a rinichiului ca urmare a relaxării structurilor care îl asigură o poziție fixă. N. se asociază frecvent cu alte ptoze viscerale și cuprinde două grade: 1) *rinichi mobil* în care deplasarea organului este limitată; 2) *rinichi flotant* în care organul este complet deplasat într-o zonă a cavității abdominale.

NEFROSCLEROZĂ, s. f. / **nephrosclerose**, s. f. / **nephrosclerosis**. [Cfr. *nephros* = rinichi; *sklerosis* = indurație, mîțîrire, de la *skleros* = tare., dur.] Indurarea rinichiului consecutivă proliferării și ulterior retractiei țesutului conjunctiv interstital. Sin.: scleroză renală.

NEFROSIALIDOZĂ, s. f. / **nephrosialidose**, s. f. / **nephrosialidosis**. Tip de *sialidoză care determină o nefropatie precoce la copil, cu deces înainte de vârsta de cinci ani.

NEFROSTOMIE

NEFROSTOMIE, s. f. / nephrostomie, s. f. / nephrostomy. [Qr. *nephros* = rinichi; *stoma, -atos* = gura.] Operatie de creare a unei fistule renale, prin care este posibil drenajul la exterior al urinei direct din cavitatile pielocaliceale.

NEFROTOMIE, s. f. / nephrotomie, s. f. / nephrotomy. [Gfr. *aephros* = nnicki, *tome* = taiere, se.cfiu.ne, de. la *temnein* = a. tdttt] Indzia rinichiului; deschiderea chirurgicala a cavitatilor pielice.

NEFROTOMOGRAFIE, s. f. / nephrotomographie, s. f. / nephrotomography. \Gjr. *nephros* = rinichi; *tome* = sectiune, de id *temnein* = a ttiia; *graphein* = a serif.} Tomografie a rinichilor, dupa realizarea unui contrast cu o substanta iodata sau dupa crearea unui *pneumoren.

NEFROTOXICITATE, s. f. / nephrotoxicitate, s. f. / nephrotoxicity. \Qr. *aephros* = rinichi; *toxikon* = otrava pentru vdrfu/sagefuor, de la *toxon* = sclgeata.} Actiunea toxica a unor substante sau factori asupra tesuturilor renale.

NEFROTOXINA, s. f. / nephrotoxine, s. f. / nephrotoxin. [Gr. *nephros* = rinichi; *toxikon* = otraza pmtru varfui sagefil-or, de la *toxon* = sdgeata; -ina.} Substanta toxica al carei efect se exercita indeosebi la nivelul tesutului renal. Cele mai cunoscute n. sunt sarurile de mercur si o serie de erbidde.

NEFROZA, s. f. / nephrose, s. f. / nephrosis. [Qr. *nephros* = rinicfii; -ozn.] Termen care a devenit desuet, dupa ce In trecut a fost larg utilizat, cu sensuri multiple. Sensul initial, de afectiune degenerativa a rinichiului, In opozitie cu bolile infla-matorii, denumite nefrite, este In prezent complet abandonat. Actualmente, termenul este considerat, In general, sin. cu *sindrom nefrotic. In sens mai restrictiv: 1) *N. lipoidica*, sin.: boala Epstein (v.). 2) *A/, osmotica*, vacuolizare hidropica difuza a tubilor proximali renali, leziune provocata dupa administrarea intravenoasa de zaharoză, glucoza, manitol, sorbitol, dextran, a anamitor chelatori sau a compusilor iodati de contrast. 3) Sufix utilizat In compunerea unor termeni ca, de ex., *hidro-nefroza.

NEG, s. m. / ven-ue, s. f. / verruca, wart. [Lat, *naevus* = neg.] Termen pop. sin. cu veruca (v.).

NEGATIV, adj., s. n. / negativ, -ive, adj., s. m. / negative. [Lat. *negativus* = negativ.] 1) Despre orice particula, ion, ori grupare chimica cu un exces de electroni. 2) Despre orice numar real mai mic decat zero. 3) Proba fotografica In care obiectele negre apar albe si invers. 4) *N. adevarat*: despre un pacient la care boala este absenta si testui de depistare n. 5) *N. fals*: despre un pacient la care boala este prezenta, cu toate ca testui de depistare este n. V. si pozitiv.

NEGATIVISM, s. n. / negativisme, s. m. / negativism. [Lat. *negativus* = negativ; -ism.} Tulburare de comportament caracterizata prin rezistenta, activa sau pasiva, la orice solicitare, pacientui refuzand uneori chiar satisfacerea unor nevoi fiziologice proprii. In cazul *n. activ*, opozitia se manifesta prin refuzul de a raspunde unei soliditari sau prin executarea unor actiuni contrare. In *n. pasiv*, pacientui nu reuseste sa coo-pereze, ca urma a unei inerti complete si a unei rezistente pasive la miscarile imprimate. N, se observa In *schizofrenie. V. si catatonie.

NEGATOSCOPIE, s. n. / negatoscope, s. m. / viewing box, negatoscope. [Lot. *negativus* = negativ; gr. *skopos* = observator, de [a *skopein* = a vedea, a e?(amina.} Ecran translucid prevazut cu un dispozitiv de iluminare utilizat pentru exa-minarea prin transparenta a cliseelor radiografice.

NEGENTROPIE, s. f. / negentropie, s. f. / negentropy. [Lat. *negativus* = negativ; gr. *entropie* = acllune.a de a intoarce, de [a *entrepem* = tt intoarce spre. interior (en = in; *trepein* = a intoarce).] *Entropie termodinamica luata cu semn alge-bric schimbat. Informatia care duce la scaderea entropiei infor-mationale. V. entropie.

NEOFREUDISM

NEISSERIA / Ncisseria / Neisseria. [Albert Ludwig Siegmuid Neisser, derlniitotog german, 'Breslau. [m. present 'Wroclaw, 'Eolonw), 1855-1916.] Gen bacterian apartinand familiei Ne/sse-riaceae, constituit din cod gram-negativi dispusi In perechi. Unele specii suni patogene pentru om: *N. gonorrhoeae* (*go-nococ), *N. meningitidis* (*meningococ). V. si gonococ, meningococ.

NELINISTE, s. f. / angoisse, s. f. / anxiety. [SC- *ne* == pt.ftl care indicd o negatie; [at. *fenis* = [in, incet.} Stare de rau general, fizic si psihic, manifestata prin tulburari neurovegetative: roseata sau paloare, transpiratii sau uscadune a mucoaselor, tahicardie sau bradicardie, palpitatii si, In cazuri extreme, angor, spasme digestive, tremuraturi etc. V. si anxietate.

NEMALIN, adj. / nemalin, -e, adj. / nemaline. \Gjr. *aema, -atos* = fir.} Filiform sau sub forma de bagheta.

NEMATHELMINTHES / Nematelminthes / Nematelminthes. [Cfr. *nema, -atos* = fir; *helmins, -inthos* = vie-rme.} Subin crengatura din Increngatura *Helminthes*, care cuprinde viermi paraziti cilindrici. Se Tmparte In trei clase: *Acanthocephala*, viermi fara tub digestiv, *Gordiaceae*, cu tub digestiv atrofiat, *Nematoda*, cu tub digestiv complet.

NEMATODES / Nematodes / Nematodes. [Qr. *nema, -atos* = fir; *eidos* = forma.] Ordin de viermi care apartine clasei "Nematelminthes. N. au corp filiform, cilindric, prevazut cu tub digestiv. Din acest ordin fac parte genurile *Ascarides*, *Strongyloides*, *Filaroides*, *Trichinelloides*, care pot fi paraziti ai organismului uman.

NEOANTIGEN, s. m. / neo-antigene, s. m. / neoantigen. [C,r. *neos* = nou; *anti* = contra; *gennun* = a produce.] Termen general, nespecific pentru diferitii *antigeni tumoral.

NEOARTROZA, s. f. / neo-artroze, s. f. / nearthrosis, neoarthrosis. [Cfr. *neos* = nou; *arthron* = articuCatie; -ozo.]

1) Articulatie artificiala creata chirurgical, sau confectionata in scopul Inlocuirii unei articulatii. 2) Articulatie falsa, *pseudo-artroza.

NEOCEREBEL, s. n. / neocerebellum, s. m. / neocerebel-lum. NA: neocerebellum. [-cyr. *neos* = nou; [at. *cerebellum* = creier mic.] Partea cea mai recenta filogenetic a "cerebelu-lui, alcatuita din lobii laterali si "nucleii dentati. N. intervine in controlul motritatii voluntare (In special In reglarea gesticu-latiei) si al miscarilor automate.

NEOCORTEX, s. n. / neocortex, s. m. / neocortex. [Qr. *neos* = nou; lot. *cortex, -ids* = sc-oarfo.} Sin.: izocortex (v.).

NEODARWINISM, s. n. / neodarwinisme, s. m. / neodarwinism. [Cfr. *neos* = nou; Charles Robert Darwin, natura-list engiez, 1809-1882.; -ism.} Teorie biologica a evolutiilor speciilor animate si vegetale, prin care *darwinismul este pus In acord cu datele recente de genetica asupra transmisiei ca-racterelor ereditare si a mutatiilor. N. are multi adepti.

NEOENDORFINE, s. f. pi. / neo-endorphines, s. f. pi. / neo-endorphins. [Qr. *neos* = nou; eng. prescurtarea de. la *endogenous morphin*, din gr. *endon* = induntru, *Morpheos* = zeu/somnului.} Peptide opioide mici rezultate din clivarea *proenke-falinei B (*prodinorfina) In creier si In medulosuprarenala.

NEOFOBIE, s. f. / neophobia, s. f. / neophobia. [C,r. *neos* = nou; *phobos* = fried.] 1) Teama de nou. V. si mizoneism.

2) Frica de Tmbolnavire prin cancer. Sin.: cancerofobie (v.).

NEOFORMATIUNE, s. f. / n6oformation, s. f. / neoformation, neoplasm (3). [Qr. *neos* = nou; [at. *formatio, -onis* = for. mare, de. la *formare* = a da o forma fi *forma* = formil

1) Tesut nou format la nivelul unui tesut deja diferentiat.
2) In limbaj clinic, *tumora. V. si neoplasm.

NEOFREUDISM, s. n. / n6ofreudisme, s. m. / neofreudism.

[Qr. *neos* = nou; Sigmund Freud, psihiatru austriac n. f) Qrmania, fondatorui psilianaiizei, 1856-1939; -ism.} Totali-

NEOGENEZA

tatea curentelor psihanaliste dezvoltate după anii 1930: se revine la unele teze pansexualiste și biologizante, ca și la conceperea rigidă a stadiului de dezvoltare a psihicului infantil. Concomitent, se accepta însemnătatea factorilor sociali în edificarea personalității. Sin.: neopsihanaliza.

NEOGENEZA, s. f. / neogenese, s. f. / neogenesis. [Qr. *aeos* = MU'i *genesis* = *producere, de. [a gennan = a produce-]*] Formarea unui organ nou, a unei structuri noi. Ex.: n. vaselor sanguine.

NEOGLUCOGENEZA, s. f. / neoglycogenese, neogluco-genese, s. f. / glyconeogenesis. [Gjr. *neos* = nou; *glykys* = iulct'i *genesis* = *produrere, de. la gennan = a produce* Var.: neoglucozeneza. Sin.: gluconeogeneza (v.).

NEOGLUCOGENEZA. Var. pentru neoglucozeneza (v.).

NEOHIPOCRATISM, s. n. / neohippocratisme, s. m. / neo-hippocratism. [Cfr. *neos* = nou; *Hippocrate* din Cos, *parintele medicinei, student și profesor (nu fondator) al școlii din Cos, 460-375 î.y(-); -ism.*] Reactualizarea hipocratismului, în sensul validității umoralismului, a orientării umaniste și a eticii, poate și ca o reacție în fața limitelor medicinei contemporane. I. Hatieganu scria: "Nu înțepoi la Hipocrate, ci măntie cu Hipocrate!"

NEOLAMARCKISM, s. n. / neolamarckisme, s. m. / neolamarckism. [Gjr. *neos* = nou; *fean-Baptiste de Monet l.umurck, cavaie-T, naturalist fTancez, 1741-1829; -ism.*] Variantele *lamarckismului contemporan, după care, chiar dacă factorii darwinisti ai evoluției sunt acceptați, sunt priviți ca *lac-ton* secundari, adjuvanți.

NEOLOGISM, s. n. / neologisme, s. m. / neologism. [Cjr. *neos* = nou; *logos* = *cuvant; -ism.*] 1) Cuvant nou, tmpru-mutat dintr-o limbă străină sau creat prin mijloace proprii în limbă respectivă; tmprumut lexical recent. 2) În psihiatrie, cuvânt inventat, inexistent în vocabular.

NEOMICINA, s. f. / neomycine, s. f. / neomycin. [Cfr. *neos* = nou; *mykes, myketos* = *ciuperca; -ind.*] (DCI) Antibiotic cu acțiune puternică împotriva a numeroși germeni gram-pozitivi și gram-negativi, asemănătoare cu cea a streptomicinei; uti-lizat *per os*, mai frecvent împotriva germenilor din gastroen-terite, și local (pomade, soluții), în tratamentul plagilor. N. este extrasă din *Streptomyces fradiae*; se cunosc trei tipuri de n.: A, B și C.

NEON, s. n. / neon, s. m. / neon. [Qr. *neon, gmu(neutru lit la neos = nou.)*] Elementul chimic nr. 10, simbol Ne. Este un gaz nobil, practic inert chimic. Se utilizează, printre altele, ca gaz de transport în cromatografia în fază gazoasă.

NEONATAL, adj. / neonatal, -ale, -als, adj. / neonatal. [Qr. *aeos* = nou; [at. *natalis* = *de. nastere, de la natus = nascut și nasci = a. se. naste.*] Care se referă la *nou-născut sau la perioada ce cuprinde prima lună de viață după naștere.

NEONATOLOGIE, s. f. / neonatologie, s. f. / neonatology. [Qr. *neos* = nou; [at. *natus* = *născut, de ta nnschi = a se. naste; gr. logos = știință.*] Studii caracteristicilor fiziologice proprii nou-născutului, al metodelor de îngrijire și patologiei specifice perioadei neonatale.

NEOPALLIUM, s. n. / neopallium, s. m. / neopallium. [Qr. *mws* = nou; [at. *pallium* = *manta, CMertwCL*] Sin.: izocortex fv.).

NEOPLASM, s. n. / neoplasme, s. m. / neoplasm. [Cjr. *neos* = *mv/ plasma = obiut mode[at.*] Sin.: tumoră (eel mai frecvent, cu sensul de tumoră canceroasă).

NEOPLASTIE, s. f. / neoplastie, s. f. / neoplasty. [Qr. *aeos* = MU; *plastos* = *moddat, de [a plasseia = a forma, a mo-dda.]*] Restaurare prin *autoplastie.

NEOPLAZIE, s. f. / neoplazie, s. f. / neoplazia. [Cft. *neos* = nou; *plasis* = *moddare., de [a plasseia = a forma, a modela.]*

NERV

Proces de multiplicare anormală a celulelor, care duce la apariția unei tumori ce poate fi benignă sau malignă ('cancer).

NEOPLAZIE ENDOCRINIANA MULTIPLĂ / neoplazie endocrinienne multiple / multiple endocrine neoplasia (MEN). Denumire generică pentru o serie de sindroame în cadrul cărora coexistă tumori multiple maligne sau/si benigne, cu localizare la nivelul glandelor endocrine (de regulă, hiperplazie paratiroidiană, tumori endocrine pancreatice și adenome hipo-fizare). Frecvent, sindroamele de acest tip sunt denumite cu abrevierea MEN. Se disting mai multe tipuri: MEN tip I, sindrom Wermer (v.); MEN tip 11-a, sindrom Sipple (v.); MEN tip 11-b, sindrom Goriin (v.). Recent, a fost identificat defectul genetic în cazul MEN I în regiunea 11q13 a bratului lung al cromozomului 11, iar în MEN II, pe bratul lung al cromozomului 10 (10q11.2). Uneori, celulele secretante pot aparține unor apudoame. Sin.: adenomatoză multiendocriniană, apudomatoză, poliadenomatoză endocriniană.

NEOPSIHANALIZA, s. f. / neopsychoanalyse, 8. f. / neopsychoanalysis. [Cfr. *neos* = nou; *psiykhe* = *suflet; analysis* = *m.olvare.1 de, la anulyein = a raz-oli'o (ana = din nou, iarjifi; lyein = a distruge,.)*] Sin.: neofreudism (v.).

NEOPTERINA, s. f. / neopterine, s. f. / neopterin. Moleculă sintetizată de macrofage când acestea sunt stimulate de *interferon. Concentrate n. crește în sânge sau în urină în diferite boli virale (inclusiv în *SIDA), în paludism, în diverse cancere (ovarian, leucemii și limfoame) și în rețetii grefei.

NEORICKETTSIA / Neorickettsia / Neorickettsia. [Cjr. *neos* = nou; *Howard Taylor Rir.ketts, patolog amewan, 1871-1910, care. a descoperit rickettsiue m 1910, împreună cu 'HWer]* Gen de rickettsii incluzând o singură specie, *N. helminthoeca*. Parazităază pestii, *Indeosebi somonul și pastravul*. Determină la om entente hemoragice, prin ingestia pestilor infectați.

NEOSTIGMINA, s. f. / neostigmine, s. f. / neostigmine. (DCI) Colinergic utilizat oral sub formă de sare de brom (C⁴H⁹BrN⁺O⁻) și parenteral ca sare de metilsulfat (C¹⁰H¹⁵N⁺O⁻S) în prevenirea și tratamentul distensiei abdominale și retenției urinare postoperatorii, în tratamentul miastiei, glaucomului etc.

NEOSTOMIE, s. f. / neostomie, s. f. / neostomy. [(yr. *neos* = nou; *stoma, -cilos* = *gura.*] Intervenție chirurgicală constând în crearea unui orificiu artificial la nivelul unui organ cavităar sau al unui canal excretor, în scopul stabilirii unei comunicări cu un alt organ sau cu exteriorul (la nivelul pielii).

NEOSTRIATUM, s. n. / neostriatum, s. m. / neostriatum. NA: neostriatum. [Cfr. *neos* = nou [at. *striatus* = *dungat, de (a stria = sanf mic, dunga.)*] Grupul nucleilor cenușii din *corpul striat cu origine filogenetică mai nouă: *nucleul caudal și *puta-men.

NEOTHALAMUS, s. n. / neothalamus, s. m. / neothalamus. [Cjr. *neos* = nou; [at. *thalamus, gr. ihahimos* = *camera interword,*] Partea cea mai nouă filogenetic a talamusului: nucleii care au conexiuni corticale.

NEOVEZICĂ, s. f. / neovesică, s. f. / neovesica. [Qr. *neos* = nou; (at. *vesica* = *vez.ic.0.*] Rezervor realizat dintr-un segment distal al tubului digestiv, care colectează urina, după implantarea *ureterelor.

NERV, s. m. / nerf, s. m. / nerve. NA: nervus, pi. nervi. [Lot. *aervus* = new.) Structura anatomică alcătuită din *axoni ai celulelor nervoase dispuse în fibre nervoase, la care se adaugă țesut de susținere (*nevroglie) și vase sanguine. N., care leagă centrii nervosi cu diferite organe și țesuturi din organism, au aspectul unor cordoane albeicioase sau gri (în funcție de cantitatea de *mielina pe care o contin) și sunt

N.ABDOMINOGENITAL MARE

Inconjurati de tesut conjunctiv. Calibrul n. diminueaza de la centrul nervosi catre structurile inervate datorita diviziunii In ramuri nervoase. La periferie, n. prezinta formatiuni nervoase terminale (corpusele Pacini, Golgi, Meissner, placii motorii etc.) sau infra In contact direct cu alte organe. Uneori, se anastomozau Intre ei si formeaza *plexuri nervoase. Se disting:

1) *N. cranieni*, perechi simetrice cu originea In encefal, v. tab. anat. - nervi. 2) *N. spinali*, cu originea m maduva spinarii, v. tab. anat. - nervi. Dupa actiunea fiziologica, n. sunt *senzitivi* sau *senzoriali*, *motori* sau *secretomotori*. *N. periferici* sunt eel mai adesea *micsti*: senzitivi si motori.

N. ABDOMINOGENITAL MARE (v. n. iliohipogastric). V. tab. anat. - nervi.

N. ABDOMINOGENITAL MIC (v. n. ilioinghinal). V. tab. anat. - nervi.

N. ABDUCENS / nerf moteur oculaire externe / abducent nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. ACCESOR / **nerf spinal / accesory nerve**. V. tab. anat. - nervi.

N. ACUSTIC (v. n. vestibulocohlear). V. tab. anat. - nervi.

N. AL TREILEA OCCIPITAL / branche posterieure du troisieme nerf rachidien / third occipital nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. ALVEOLAR INFERIOR / nerf dentaire inferieur / inferior alveolar nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. AMPULAR ANTERIOR / nerf ampullaire superieur / anterior ampullary nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. AMPULAR LATERAL / nerf ampullaire externe / lateral ampullary nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. AMPULAR POSTERIOR / nerf ampullaire posterieur / posterior ampullary nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. AMPULAR SUPERIOR (v. n. **ampular anterior**). V. tab. anat. - nervi.

N. ANOCOCCIOIAN / nerf anococcygien / anococcygeal nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. AUDITIV (v. n. **vestibulocohlear**). V. tab. anat. - nervi.

N. AURICULAR MARE / branche auriculaire du plexus cervical superficial / great auricular nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. AURICULAR POSTERIOR / nerf auriculaire posterieur / posterior auricular nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. AURICULOTEMPORAL / nerf auriculo-temporal / auriculotemporal nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. AXILAR / nerf circonflexe / axillary nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. BUCAL / nerf bucal / buccal nerve. V. tab. anat. - nervi

N. CANALULUI PTERIGOIDIAN / nerf vidien / nerve of pterygoid canal. V. tab. anat. - nervi.

N. CARDIAC CERVICAL INFERIOR / nerf cardiaque inferieur du sympathique / inferior cervical cardiac nerve. V. tab. anat. - nervi

N. CARDIAC CERVICAL MIJLOCIU / nerf cardiaque moyen du sympathique / middle cervical cardiac nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. CARDIAC CERVICAL SUPERIOR / nerf cardiaque superieur du sympathique / superior cervical cardiac nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. CAROTIDIAN INTERN / nerf carotidian / internal carotid nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. CERVICAL TRANSVERS / branche transverse du plexus cervical superficial / transverse cervical nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. CIRCUMFLEX (v. n. **axilar**). V. tab. anat. - nervi.

N.FEMURAL

N. COARDA TIMPANULUI / corde du tympan / chorda tympani. V. tab. anat. - nervi.

N. COCCIGIAN / nerf coccygien / coccygeal nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. COHLEAR (v. n. vestibulocohlear). V. tab. anat. - nervi.

N. CUBITAL (v. n. **ulnar**). V. tab. anat. - nervi.

N. CUTANAT DORSAL INTERMEDIAR / nerf cutane dorsal moyen du pied / intermediate dorsal cutaneous nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. CUTANAT DORSAL LATERAL / nerf cutane dorsal lateral du pied / lateral dorsal cutaneous nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. CUTANAT DORSAL MEDIAL / nerf cutane dorsal medial du pied / medial dorsal cutaneous nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. CUTANAT LATERAL AL ANTEBRATULUI / nerf musculocutane du bras / lateral antebrachial cutaneous nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. CUTANAT LATERAL AL COAPSEI / nerf femoro-cutane / lateral femoral cutaneous nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. CUTANAT LATERAL AL GAMBEI / nerf saphene peronier / lateral sural cutaneous nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. CUTANAT LATERAL INFERIOR AL BRATULUI / nerf cutane externe / inferior lateral brachial cutaneous nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. CUTANAT LATERAL SUPERIOR AL BRATULUI / nerf cutane de l'epaule / superior lateral brachial cutaneous nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. CUTANAT MEDIAL AL ANTEBRATULUI / nerf brachial cutane interne / medial antebrachial cutaneous nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. CUTANAT MEDIAL AL BRATULUI / nerf accessoire du brachial cutane interne / medial brachial cutaneous nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. CUTANAT MEDIAL AL GAMBEI / nerf cutane peronier (medial sural cutaneous nerve. V. tab. anat. - nervi

N. CUTANAT POSTERIOR AL ANTEBRATULUI / rameau cutane externe du nerf radial / posterior cutaneous nerve of forearm. V. tab. anat. - nervi.

N. CUTANAT POSTERIOR AL BRATULUI / rameau cutane interne du nerf radial / posterior cutaneous nerve of the arm. V. tab. anat. - nervi.

N. CUTANAT POSTERIOR AL COAPSEI / nerf cutaneJ posterieur de la cuisse / posterior cutaneous nerve of the thigh. V. tab. anat. - nervi.

N. DENTAR ANTERIOR (v. n. **alveolar! superior**). V. tab. anat. - nervi,

N. DENTAR INFERIOR (v. n. **alveolar inferior**). V. tab. anat. - nervi.

N. DORSAL AL CLITORISULUI / nerf dorsal du clitoris dorsal nerve of clitoris. V. tab. anat. - nervi.

N. DORSAL AL PENISULUI / nerf dorsal de la verge / (sacral nerve of penis. V. tab. anat. - nervi.

N. DORSAL SCAPULAR / nerf dorsal de l'omoplate / (sacral scapular nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. ETMOIDAL ANTERIOR / nerf nasal interne / anterior ethmoidal nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. ETMOIDAL POSTERIOR / nerf spheno-ethmoidal / posterior ethmoidal nerve. V. tab. anat. - nervi

N. FACIAL / nerf facial / facial nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. FEMURAL / nerf crural / femoral nerve. V. tab. anat. - nervi.

N.FRENIC

MARE

N. FRENIC / **nerf phrenique / phrenic nerve**. V. tab. anat., - nervi.

N. FRONTAL / nerf frontal / frontal nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. GENITOFEMURAL / nerf genitocrural / genitofemoral nerve. V. tab. anat. - nervi

N. GLOSOFARINGIAN / nerf glossopharyngien / glossopharyngeal nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. GLUTEAL INFERIOR / nerf fessier inferieur / inferior gluteal nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. GLUTEAL SUPERIOR / nerf fessier superieur / superior gluteal nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. HIPOGASTRIC / nerf hypogastrique / right and left hypogastric nerves. V. tab. anat. - nervi.

N. HIPOGLOS / nerf hypoglosse / hypoglossal nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. ILIOHIPOGASTRIC / nerf grand abdomino-genital / iliohypogastric nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. ILIOINGHINAL / nerf petit abdomino-genital / ilioinguinal nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. INFRAORBITAL / nerf sous-orbitaire / infraorbital nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. INFRATROHLEAR / nerf nasal externe / infratrochlear nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. INTERMEDIAR (WRISBERG) / nerf intermediare de Wrisberg / intermediate nerve, Wrisberg nerve. [*Heinrich August Wrisberg, anatomist fi. ginu-olog german, profesor to. CjSttingen, 1739-180S.*] V. tab. anat. - nervi.

N. INTEROSOS AL GAMBEI / nerf du ligament interosseux de la jambe / interosseous nerve of leg. V. tab. anat. - nervi.

N. INTEROSOS ANTERIOR AL ANTEBRATULUI / nerf interosseux anterior de l'avant-bras / anterior interosseous nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. INTEROSOS POSTERIOR AL ANTEBRATULUI / nerf interosseux posterior de l'avant-bras / posterior interosseous nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. ISCHIATIC (v. n. **sciatic**). V. tab. anat. - nervi.

N. JUGULAR / **nerf jugulaire / jugular nerve**. V. tab. anat. - nervi. . N. LACRIMAL / **nerf lacrymal / lacrimal nerve**. V. tab. anat.

- nervi.

N. LARINGEU INFERIOR / **nerf larynge inferieur / inferior laryngeal nerve**. V. tab. anat. - nervi.

N. LARINGEU RECURENT / nerf recurrent / recurrent laryngeal nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. LARINGEU SUPERIOR / nerf larynge superieur / superior laryngeal nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. LINGUAL / **nerf lingual / lingual nerve**. V. tab. anat. - nervi.

N. MANDIBULAR / **nerf mandibulaire / mandibular nerve**. V. tab. anat. - nervi.

N. MASETERIC / nerf masseterin / masseteric nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. MAXILAR / **nerf maxillaire / maxillary nerve**. V. tab. anat. - nervi.

N. MEATULUI ACUSTIC EXTERN / **filets auriculairs inferieures / nerve to external acoustic meatus**. V. tab. anat. - nervi.

N. MEDIAN / **nerf median / median nerve**. V. tab. anat. -nervi.

N. SCIATIC

N. MENTONIER / nerf mentonnier / mental nerve. V. 'tab. anat. - nervi.

N. M1LOHIOIDIAN / nerf mylo-hyo'idien / mylohyoid nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. MUSCHIULUI SCARITEI / nerf du muscle de l'etrier / nerve to stapedius muscle. V. tab. anat. - nervi

N. MUSCULOCUTANAT / nerf musculo-cutane du bras / musculocutaneous nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. NAZAL (v. n. nazociliar). V. tab. anat. - nervi.

N. NAZOCILIAR / nerf nasociliaire / nasociliary nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. NAZOPALATIN / nerf nasopalatin / nasopalatine nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. OBTURATOR / nerf obturateur / obturator nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. OCCIPITAL MARE / grand nerf occipital / greater occipital nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. OCCIPITAL MIC / branche auriculaire du plexus cervical superficial / lesser occipital nerve. V. tab. anat. - nervi. N.

OCULOMOTOR / nerf moteur oculaire commun / oculomotor nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. OFTALMIC / nerf ophtalmique / ophthalmic nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. OPTIC / nerf optique / optic nerve. V. tab. anat. -nervi. **N. PALATIN ANTERIOR (v. n. palatin mare)**. V. tab. anat. -nervi.

N. PALATIN MARE / nerf palatin anterior / greater palatine nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. PERONIER COMUN / nerf sciatique poplite externe / common peroneal nerve. V. tab. anat. - nervi

N. PERONIER PROFUND / nerf tibial anterior / deep, pe. roneal nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. PERONIER SUPERFICIAL / nerf musculo-cutane de la jambe / superficial peroneal nerve. V. tab. anat. - nervi

N. PIETROS MARE / grand nerf petreux superficial / greater petrosal nerve. V. tab. anat. - nervi. ..a

N. PIETROS MIC / petit nerf p6treux profond / lesser petrosal nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. PIETROS PROFUND / grand nerf petreux profond / deep petrosal nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. PLANTAR LATERAL / nerf plantaire externe / lateral **plantar nerve**. V. tab. anat. - nervi.

N. PLANTAR MEDIAL / nerf plantaire interne / medial plantar nerve. V. tab. anat. - nervi. •' " / . ;

N. PNEUMOGASTRIC (v. n. vag). V. tab. anat. - nervi. ;

N. PTERIGOIAN LATERAL / nerf pterygoldien externe / **lateral pterygoid nerve**. V. tab. anat. - nervi. :

N. PTERIGOIAN MEDIAL / nerf pterygoidien interne / medial pterygoid nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. PUDENDAL / nerf honteux interne / pudendal nerve. V. tab. anat. - nervi. . •' .

N. RADIAL / nerf radial / radial nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. RECURENT (v. n. laringeu recurent). V. tab. anat. - nervi.

N. RUSINOS INTERN (v. n. pudendal). V. tab. anat. - nervi

N. SACULAR / nerf sacculaire / saccular nerve. V. tab. anat. - nervi.

N. SAFEN / nerf saphene interne / saphenous nerve. V: tab. anat. - nervi. •<

N. SCIATIC / nerf grand sciatique / sciatic nerve. V; tab. anat. - nervi

N. SCIATIC MARE (v. n. sciatic). V. tab. anat. - nervr.

N. SCIATIC POPLITEU EXTERN
 N. SCIATIC POPLITEU EXTERN (v. n. peronier comun). V. tab. anat. - nervi.
 N. SPLANHNIC IMUS / nerf splanchnique inferieur / lowest splanchnic nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. SPLANHNIC MARE / nerf grand splanchnique / greater splanchnic nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. SPLANHNIC MIC / nerf petit splanchnique / lesser splanchnic nerve. V. tab. anat. - nervi.
N. SPLANHNIC RENAL (v. n. splanhnic imus). V. tab. anat. - nervi.
 N. SUBCLAVICULAR / nerf sous-clavier / sub-clavian nerve. V. tab. anat. - nervi.
N. SUBCOSTAL / nerf sous-costal / subcostal nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. SUBLINGUAL / filets linguaux du nerf lingual / sublingual nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. SUBOCCIPITAL / nerf sous-occipital / suboccipital nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. SUBSCAPULAR / nerf sous-scapulaire / **subscapular** nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. SUPRAORBITAL / nerf sus-orbitaire (frontal **externe**) / supraorbital nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. SUPRASCAPULAR / nerf sus-scapulaire / suprascapular nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. SUPRATROHLEAR / nerf sus-trochleaire (frontal interne) / **supratrochlear nerve.** V. tab. anat. - nervi.
N. SURAL / nerf saphene externe / sural nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. TENSOR AL TIMPANULU1 / nerf du muscle du marteau / nerve of tensor tympani muscle. V. tab. anat. - nervi.
 N. TENSOR AL VALULU1 PALATIN / nerf du peristaphylin externe / nerve of veli palatini muscle. V. tab. anat. - nervi.
 N. TIBIAL / nerf sciatique poplite interne / tibial nerve. V. tab. anat. - nervi.
N. TIMPANIC / nerf tympanique / tympanic nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. TORACIC LUNG / nerf du muscle grand dentele / long thoracic nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. TORACODORSAL / nerf du grand dorsal / thoracodorsal nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. TRIGEMEN / nerf trijumeau / trigeminal nerve. V. tab. anat. - nervi.
N. TROHLEAR / nerf pathetique / trochlear nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. ULNAR / nerf cubital / ulnar nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. UTRICULAR / nerf utriculaire / utricular nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. UTRICULOAMPULAR / nerf vestibulaire / utriculoampullary nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. VAG / nerf pneumogastrique / vagus nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. VERTEBRAL / nerf vertebraire / vertebral nerve. V. tab. anat. - nervi.
 N. VESTIBULOCOCHLEAR / nerf auditif / vestibulocochlear **nerve.** V. tab. anat. - nervi.
 N. VIDIAN (v. n. canalului pterigoidian). V. tab. anat. - nervi.
 N. ZIGOMATIC / nerf temporo-malaire / zygomatic nerve. V. tab. anat. - nervi.
 NERVI ALVEOLARI SUPERIORI / nerfs dentaires anterieurs, moyens et posterieurs / superior alveolar nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. DORSALIIGITALI AI NERVULUI RADIAL

NN. AURICULARI ANTERIORI / nerfs auriculaires anterieurs / **anterior auricular nerves.** V. tab. anat. - nervi
 NN. **CARDIACI TORACICI / nerfs cardiaques** accessoires ; thoracic cardiac nerves. V. tab. anat. - nervi.
 NN. CAROTICOTIMPANICI / nerfs carotico-tympaniques / caroticotympanic nerves. V. tab. anat. - nervi.
 NN. CAROTIDIENI EXTERNI / nerfs de la carotide externe / external carotid nerves. V. tab. anat. - nervi,
 NN. CAVERNOSI AI CLITORISULUI / nerfs cavernoux chez la femme / cavernous nerves of clitoris. V. tab. anat. - nervi,
 NN. CAVERNOSI AI PENISULUI / nerfs cavernoux chez l'homme / cavernous nerves of penis. V. tab. anat. - nervi.
 NN. CERVICALI / nerfs cervicaux / cervical nerves. V. tab. anat. - nervi.
 NN. CILIARI LUNGI / nerfs ciliaires longs / long ciliary nerves. V. tab. anat. - nervi.
 NN. CILIARI SCURTI / nerfs ciliaires courts / short ciliary **nerves.** V. tab. anat. - nervi.
NN. CRANIENI / nerfs craniens / cranial nerves. V. tab. anat. - nervi.
 NN. DENTARI POSTERIORI (v. nn. alveolari superiori). V. tab. anat. - nervi.
 NN. DIGITALI DORSALI AI FETEI LATERALE A HALUCELUI SI FETEI MEDIALE A DEGETULU1 2 / le 2-e et 3-e col. lateraux dorsaux des doigts du pied / dorsal digital nerves. V. tab. anat. - nervi.
 NN. DIGITALI DORSALI AI PIC10RULUI / nerfs collateraux dorsaux du pied / dorsal digital nerves. V. tab. anat. -nervi.
 NN. DIGITALI PALMARI COMUNI AI NERVULUI MEDIAN ; troncs communs des collateraux palmaires du nerf median / common palmar digital nerves. V. tab. anat. - nervi.
 NN. DIGITALI PALMARI COMUNI AI NERVULUI ULNAR / troncs communs des collateraux palmaires du nerf cubital / common palmar digital nerves. V. tab. anat. - nervi.
 NN. DIGITALI PALMARI PROPRII AI NERVULUI MEDIAN / nerfs collateraux digitaux palmaires du nerf median / proper palmar digital nerves. V. tab. anat. - nervi.
 NN. DIGITALI PALMARI PROPRII AI NERVULUI ULNAR / collateraux digitaux palmaires du nerf cubital / proper palmar digital nerves. V. tab. anat. - nervi.
 NN. DIGITALI PLANTARI COMUNI AI NERVULUI PLANTAR LATERAL / collateraux digitaux communs du nerf plantaire externe / common plantar digital nerves. V. tab. anat. - nervi.
 NN. DIGITALI PLANTARI COMUNI AI NERVULUI PLANTAR MEDIAL / collateraux plantar digitaux communs du nerf plantaire interne / common plantar digital nerves. V. tab. anat. - nervi.
 NN. DIGITALI PLANTARI PROPRII AI NERVULUI PLANTAR LATERAL / collateraux plantaires des orteils du nerf plantaire externe / proper plantar digital nerves. V. tab. anat. - nervi.
 NN. DIGITALI PLANTARI PROPRII AI NERVULUI PLANTAR MEDIAL / collateraux plantaires des orteils du nerf plantaire interne / proper plantar digital nerves. V. tab. anat. - nervi.
 NN. DORSALI DIGITALI AI NERVULUI RADIAL / collateraux dorsaux des doigts du nerf radial / dorsal digital nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. DORSALI DIGITALI AI NERVULUI ULNAR
NN. DORSALI DIGITALI) AI NERVULUI ULNAR / collateraux dorsaux des doigts du nerf cubital / dorsal digital nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. FESIERI INFERIORI / neris inferieurs de la fesse / inferior cluneal nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. FESIERI MIJLOCII / nerfs moyens de la fesse / middle cluneal nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. FESIERI SUPERIORI / nerfs superieurs de la fesse / superior cluneal nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. FRENICI ACCESORI / nerfs phreniques accessoires / accessory phrenic nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. HEMOROIDALI INFERIORI (v. nn. rectali inferiori). V. tab. anat. - nervi.

NN. INTERCOSTOBRAHIALI / nerfs intercosto-brachiaux / intercostobrachial nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. LABIALI ANTERIORI / branche genitale du nerf petit abdomino-genital, chez la femme / anterior labial nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. LABIALI POSTERIORI / branche perineale du nerf honteux interne / posterior labial nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. LOMBARI / nerfs lombaires / lumbar nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. OLFACTIVI / nerfs olfactifs / olfactory nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. PALATINI MICI / nerfs palatin moyen et palatin postérieur / lesser palatine nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. PERINEALI / branches perineales du nerf honteux interne / perineal nerves. V. tab. anat. - nervi;

NN. PTERIGOPALATINI / nerfs spheno-palatins / pterygopalatine nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. RECTALI INFERIORI / nerfs hemorrhoidaux / inferior rectal nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. SACRATI / nerfs sacres / sacral nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. SCROTALI ANTERIORI / branche genitale du nerf petit abdomino-genital, chez l'homme / anterior scrotal nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. SCROTALI POSTERIORI / branche perineale du nerf honteux interne / posterior scrotal nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. SPINALI / nerfs rachidiens / spinal nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. SPLANHNICI LOMBARI / nerf splanchnique pelvien / lumbar splanchnic nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. SPLANHNICI PELVINI / nerfs erecteurs / pelvic splanchnic nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. SPLANHNICI SACRATI / nerfs splanchniques pelvi-perineali / sacral splanchnic nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. SUPRACLAVICULARI ANTERIORI (v. n. supraclaviculari mediali). V. tab. anat. - nervi.

NN. SUPRACLAVICULARI INTERMEDIARI / branche sus-claviculaire du plexus cervical superficial / intermediate supraclavicular nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. SUPRACLAVICULARI LATERALI / branche sus-acromiale du plexus cervical superficial / lateral supraclavicular nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. SUPRACLAVICULARI MEDIALI / branche sus-sternale du plexus cervical superficial / medial supraclavicular nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. SUPRACLAVICULARI MIJLOCII (v. nn. supraclaviculari intermediari). V. tab. anat. - nervi.

NEURECTOMIE

NN. SUPRACLAVICULARI POSTERIORI (v. nn. supraclaviculari laterali). V. tab. anat. - nervi.

NN. TEMPORALI PROFUNZI / ensemble de trois nerfs temporaux profonds antérieur, moyen et postérieur / deep temporal nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. TORACICI / nerfs dorsaux / thoracic nerves. V. tab. anat. - nervi.

NN. VAGINALI / nerfs du vagin / vaginal nerves. V. tab. anat. - nervi.

NERVOS, adj., / nerveux, -euse, adj., / nervous. [Lot. *ner-vosus* = ci(*nerv, energetic, de. (a nervus = new.)* 1) Care apartine nervilor, care se refera la nervi, care este provocat de nervi. 2) Caracterizat prin excitabilitate. 3) Despre o persoana care manifesta o anumita stare de agitatie psihomotorie sau, dimpotriva, o stare de vivaditate, vigoare.

NERVOZITATE, s. f. / nervosite, s. f. / nervousness. [Lot. *nervositas, -atis* = *tarie (a unui ftr), de la nervus = nerv.]* Termen vag, desemnand o stare de excitabilitate si iritabilitate excesive, pe fondul unor tulburari mentale si fizice variabile.

NESATURAT, adj. / non-sature, -e, adj. / unsaturated. [SC. *ne* = prefix care indica o negafu.; [at. *satwatus* = saturat, de. *ia satur = satui.*] Despre un compus care prezinta legaturi duble sau triple In molecula. Ex.: acizi grasi n.

NESECRETOR, s. m. / nonsecreteur, s. m. / nonsecretor. [Si-*ne* = prefix care. *indic-a o negatie.*; [at. *secretus, de. ia secernere = a separa.*] Individu uman In ale carui secretii (saliva, sue gastric, lichid de chist ovarian, sperma) nu se gasesc substantele solubile de tip *ABO.

NESIDIOBLASTOM, s. n. / nesidioblastome, s. m. / nesidioblastoma. [Qr. *nesidion = insuia, ostrov; blastos = ger-fwn.*; -omo.] Termen desuet, utilizat pentru desemnarea tumorilor (secretante sau non-secretante) ale "insulelor Langerhans.

NESTINA, s. f. / nestine, s. f. / nestin. [fi6rev. *e-ngi. pentru neural stem ceii protein = proteins a cdulelor stem neurale.*] Proteina cu Mr de 200 kDa componenta a filamentelor intermediare, implicata In dezvoltarea creierului. Formeaza clasa VI de filamente intermediare.

NEURAL, adj. / neural, -ale, -aux, adj. / neural. [Cjr. *neuron = nerv.*] Referitor la sistemul nervos, utilizat Indeosebi cu referire la unele structuri nervoase din perioada embrionara. Ex.: tub n., are n.

NEURAMINIDAZA, s. f. / neuraminidase, s. f. / neuraminidase. Enzima care desface legatura dintre *acidul neuraminic si zaharuri din moleculele de glicoproteide existente la suprafata celulelor. Acidul neuraminic concura la inaglutinabilitatea celulelor. Dupa tratarea cu n., se observa o tendinta mai mare la aglutinarea celulara. "Inhibitia de contact s-ar explica prin modificarea continutului in acest acid al membranelor celulare. Sin.: sialidaza.

NEURAPRAXIE, s. f. / neurapraxie, s. f. / neurapraxia. {Qr. *neuron = nerv; a - priv.; praxis = aciune, de ia prattein = a actwna.*} Suprimarea temporara a conducerii Intr-un nerv periferic.

NEURASTENIE, s. f. / neurasthenic, s. f. / neurasthenia. [Qr. *neuron = nerv; astheaeia = s[abiciune, de ia a - priv., sthenos = forta, putere.*] Termen desuet, perimat, care In tre-cut regrupa, In general, simptomatologia din 'angoasa, *ipo-hondrie si *cenestopatii. In prezent, termenul este mai utilizat In limbajul comun cu referire la o stare de astenie pe un fond de surmenaj, insomnie, apatie, dificultate In concentrare, asociate cu tristete si pesimism.

NEURECTOMIE, s. f. / neurectomie, s. f. / neurectomy. [r. *neuron = nerv; ektome = e,yizie.*] Resectia totala sau partiala, mai mult sau mai putin Intinsa a unui nerv. Sin.: nevrectomie.

NEURILEMA

NEURILEMA. Var. pentru nevrilema (v.). . . .

NEURINOM, s. n. / neurinome, s. m. / neurinoma. [*cgT. neuron = neni; -oma.*] Neoplasm nervos dezvoltat din celulele *tecii Schwann. Se descriu doua tipuri morfologice de n.: *tipul A* fasciculat, cu tesut dens; *tipul B*, reticulat, cu amietectura laxa. N. este localizat indeosebi pe marile trunciuri nervoase. In cazul localizarii pe nervii cranieni sau pe radacinile medulare poate antrena compresiuni cu simptomatologia In raport cu sediul. Desi este o tumora benigna, este In discutie si exis-tenta n. malign, considerat de unii autori ca un sarcom fibro-blastic dezvoltat pe seama elementelor mezenchimotoase ale tecii nervoase. Sin.: gliom periferic, schwannogliom, schwan-nom.

NEUROANGIOMATOZA, s. f. / neuro-angiomatoze, s. f. / neuroangiomatozis. [*Qr. neuron = neni; angeion = vas; *oma; -oza.*] Proces tumoral cu punct de plecare la nivelul *glomusului carotidian, histologic fiind un *angiomoneurinom.

NEUROARTRITISM, s. n. / neuro-artritisme, s. m. / neuroarthritis. [*Cfr. neuron = nen;*; [*at. (ir)thriticis = care are aut, de la gr. arthron = articulate; -ism.*] Predispozitie constitutionala la stari patologice articulare, de natura nervoasa sau prin tulburari de nutritie.

NEUROASTROCITOM, s. n. / neuro-astrocytome, s. m. / neuroastrocytoma. [*Cjr. neuron = nerv; nstron = stea; kytos = cduid; -oma.*] *Gliom compus din *astrocite, situat mai frecvent In planseui *ventriculului al treilea si In lobii tempo-rali.

NEUROBIOLOGIE, s. f. / neurobiologie, s. f. / neurobiologi-gy. [*Qr. neuron = nerv; bias = viafa; logos = stiinta.*] Studiul fenomenelor vitale de la nivelul sistemului nervos. N. moleculara reprezinta tendinta actuala de cercetare a bazelor moleculare care sunt suportul proceselor neuronale.

NEUROBIOTAXIE, s. f. / neurobiotaxie, s. f. / neurobiotaxis. [*Qr. neuron = new; bios = viafa; laxis = s aranjare, ordonare, de la tattein = a ordona, a aranja*] 1) Acumulare treptata, filogenetica, de neuroni cu aceeasi functie, In acelasi loc In SNC. 2) Model de constituire a centrilor nervosi.

NEUROBLAST, s. n. / neuroblaste, s. m. / neuroblast. [*Qr. neuron = new, blastos = germon.*] Fiecare din celulele nervoase embrionare rezultate din diferentierea anumitor celule matriciale ale *tubulului neural. N. se diferentiaza, ele Insele, In neuroni.

NEUROBLASTOM, s. n. / neuroblastome, s. m. / neuroblastoma. [*Cjr. neuron = nerv; blastos = germen; -oma.*] Tumora alcatuita din celule asemanatoare cu celulele embrionare nervoase ("neuroblaste). Sedii: sistemul nervos vegetativ si substanta medulara a suprarenalelor.

NEUROCALCINA, s. f. / neurocalcine, s. f. / neurocalcin. [*Qr. neuron = nen;*; [*at. calx, calcis = var, caiciu; -ina.*] Proteina de legare a calciului (23 kDa), In relatie cu *reco-verina. Este abundenta In SNC.

NEUROCHIRURGIE, s. f. / neurochirurgie, s. f. / neurosurgery. [*Cjr. neuron = nerv; kheirourgia = lucru efectuat manual, de la kheir, -iros = mdna., ergon = iucru, aciune ft ergein = a fucra.*] Chirurgia sistemului nervos central si periferic.

NEUROCID, s. n. / neurocyte, s. m. / neurocyte. [*Qr. neuron = neni; kylos = ceiuja*] Celula neuronală.

NEUROCIDITOM, s. n. / neurocytome, s. m. / neurocytoma. [*Qr. neuron = new; kytos = ceiliid; -omo.*] Tumora a creierului constituita din celule nervoase nediferentiate sau de origine nervoasa. Celulele sunt asemanatoare cu epiteliul medular neural.

NEUROCRANIU, s. n. / neurocranc, s. m. / neurocranium. [*^r. neuron = nerv; (at. meaeivat)S cranium, din gr. krnion*

NEUROFIBROMATOZA

= *craniti.*] Partea craniului care Inconjoara creierul si organele de simt, In opozitie cu *splanhnocranium sau viscerocranium.

NEUROCRINIE, s. f. / neurocrinie, s. f. / neurosecretion, neurocrinia. [*Cfr. neuron = nerv; krincin = a separa de.*] Proprietate a unor neuroni de a elabora un produs de secretie care, dupa trecerea In sange si actiunea sa asupra unui organ tinta, prezinta toate caracteristicile unui hormon. Ex.: secretia neurocrina a *hipotalamusului. Sin.: neurosecretie.

NEUROCRISTOPATIE, s. f. / neurocristopathie, s. f. / neurocristopathia. [*^r. neuron = nerv; [at. crista = creasta; gr. pathos = fioa[a]*] Denumire generica a bolilor determinate de o evolutie anormala a *crestei neurale. V. neurolofom.

NEURODEPRESOR, adj., s. n. / neurodepresseur, adj., s. m. / neurodepressant. [*CJT. neuron = neni; (at. depressus = addncit, de. [a deprimere = a idsa in jos, a afunda.*] (Orice medicament) care Incetinesc sau inhiba unele functii ale SNC. Se disting: *sedative, *spasmolitice, *hipnotice, *neuroleptice, *tranchilizante etc.

NEURODERMATITA, s. f. / neurodermite, s. f. / neurodermatitis. [*CJT. neuron = new; derma, -atos = pie[e; -Ud.*] Sin.: neurodermita (v.).

NEURODERMATOZA, s. f. / neurodermatose, s. f. / neurodermatosis. [*Cjr. neuron = neni; derma, -cilos = pie[e; -ozu*] Afectiune de origine In primul rand nervoasa, avand ca simptom fundamental pruritul. Cuprinde: *nevrodermitite, diferitele tipuri de 'prurigo (Hebra, Besnier, autotoxice).

NEURODERMITA CIRCUMSCRISA / neurodermite circonscrite / Vidal's disease. Sin.: boala Vidal (v.).

NEUROENDOCRIN, adj. / neuroendocrinien, -enne, adj. (neuroendocrine. [*Qr. neuron = nerv; endon = waunlni; krinein = a separa de.*] Care apartine interactiunii dintre sistemul nervos si eel endocrin, sau se refera la o serie de hormoni ca 'vasopresina si *gastrina care sunt elaborati m celule neuronale sau asemanatoare neuronilor.

NEUROENDOCRINOLOGIE, s. f. / neuroendocrinologie, s. f. / neuroendocrinology. [*Qr. neuron = nerv; endon = inaintur; krinein = a separa de; logos = stiinta.*] Disciplina fiziologica si clinica dedicata studiului relatiilor, extrem de com-plexe, dintre sistemul nervos central si glandele endocrine.

NEUROEPITELIOM, s. n. / neuroepitheliome, s. m. / neuroepithelioma. [*Qr. neuron = nen; epi - pe; thele = ridicatura, maineion; -oma*] Varietate rara de *gliom cu aspect epitelial si cu *malignitate mare. Este localizat la nivelul *reti-nei, mai rar In creier. Se dezvolta uneori din vestigiile medulare ale regiunii sacrococcigiene. Sin.: medulo-epiteliom.

NEUROEPITELIU, s. n. / neuroepithelium, s. m. / neuroepi. (helium. [*Qr. neuron = nen;*; *epi = pe; thele = riduatura, mameion.*] Structura epiteliala specializata, constituind terminatiile nervilor cu diferite tipuri de sensibilitate. Ex.: celulele cu conuri si bastonase din retina, celulele olfactive din mu-coasa nazala, celulele gustative din corpusculii gustativi.

NEUROFIBRILE, s. f. pi. / neurofibrilles, s. f. pi. / neurofibrils. [*Qr. neuron = neni; lat. stiintifica fibrilla, dim. c[lt la fibra = fibra*] Structuri fibrilare fine, hialine, observate in microscopia optica dupa impregnatie argentică sub forma unei retele dense In jurul nucleului neuronal si extinse In dendrite si axon. Prin metode si tehnici recente s-a dovedit ca n. reprezinta agregate de *neurofilamente si "neurotubuli.

NEUROFIBROM, s. n. / neurofibrôme, s. m. / neurofibroma. [*Cjr. neuron == nerv; [at. fibra = fi6rd; -oma.*] Tumora a nervilor periferici determinata de proliferarea celulelor conjunctive ale "perinervului.

NEUROFIBROMATOZA, s. f. / neurofibromatoze, s. f. / neurofibromatosi. [*Qr. neuron = neni; [at. fihrii = f-iBra.; -oma; -oza.*] Boala ereditara transmisa autozomal dominant. Are

NEUROFIBROSARCOMATOZA

evolutive lentă și se caracterizează prin prezența de tumori cutanate, uneori pediculate, de tumori ale nervilor (*glioame) sau ale sistemului nervos central și de pete pigmentare ale pielii (cu aspect de "cafea cu lapte"). Frecvent, coexistă tumori viscerale, adenoame endocrine, *displazii diverse, alterări ale scheletului (*cifoscolioza), iar uneori pot apărea tulburări men-tale. N. face parte din grupul de boli denumite *facomatoze. Sin.: boala von Recklinghausen.

NEUROFIBROSARCOMATOZA, s. f. / neurofibrosarcomatoză, s. f. / neurofibrosarcomatozis. [(gr. *neuron* = new; [at. *fibra* = fibră; gr. *sarx, sarkos* = carne; -oma; -ozd.] Varietate de sarcomatoză primitivă a sistemului nervos. Se caracterizează prin dezvoltarea de numeroase *sarcoame la nivelul bazei creierului și de-a lungul maduvei spinării. Tumorile invadente și de-a lungul nervii periferici.

NEUROFILAMENTE, s. n. pi. / neurofilamente, s. m. pi. / neurofilamente. [Cjr. *neuron* = nerv; [at. *filamentum* = t&saturn în fir.] Filamente caracteristice citoscheletului neuronilor. Fac parte din filamente intermediare și sunt dispuse în fascicule paralele. Fiecare n. rezultă din combinarea a două lanțuri a câte 310 aminoacizi dispusi în structura secundară de tip α -helix. În compoziția fiecărui lanț sunt cuprinse trei proteine denumite neuron-specifice și caracterizate prin M., după cum urmează: NF-L (L de la *light* - ușor) de 68 kDa; NF-M (M de la *medium* - mediu) de 125 kDa și NF-H (H de la *heavy* - greu) de 200 kDa. Gena codantă pentru NF-L este localizată pe cromozomul 8, iar cea pentru NF-H pe cromozomul 22. V. și citoschelet.

NEUROFILAXIE, s. f. / neurofilaxie, s. f. / neurofilaxie. [(T. *neuron* = new; *phylaxis* = protecție, de la *phylax* = a apăra] Protecția sistemului nervos împotriva infecțiilor.

NEUROFIZINE, s. f. pi. / neurofizine, s. f. pi. / neurofizine. Grup de molecule peptidice cu Mr de circa 10 kDa, rezultate din clivarea precursorilor *ocitocinei și *vasopresinei. Rolul n., încă neclar, ar consta în stocarea și transportul hormonilor din ai căror precursori au rezultat. V. ocitocina și vasopresina.

NEUROGEN, adj. / neurogene, adj. / neurogenic. [Cfr. *neuron* = new; *gennan* = a produce.] Care este de origine ner-voasă.

NEUROGLIOBLASTOM, s. n. / neuroglioblastom, s. m. / glioblastom. [Gjr. *neuron* = nerv; *glia* = clei; *blastos* = gvr-mw; -oma] Sin.: neurospongion (v.).

NEUROGLIOM, s. n. / neurogliom, s. m. / neurogliom. {Qr. *neuron* = new; *glia* = clei; -oma} V. ganglioneurom.

NEUROGLIOMATOZA, s. f. / neurogliomatoză, s. f. / neurogliomatozis. [Cfr. *neuron* = nerv; *glia* = clei; -oma; -ozd.] Boala caracterizată prin coexistența unei *neurofibromatoze cu *glioame ale nervilor periferici și cu *meningoame. N. reprezintă o neoplazie extinsă în întreaga nevroglie.

NEUROHIPOFIZA, s. f. / neurohipofiză, s. f. / neurohipofiză. NA: neurohypophysis. [Qr. *neuron* = nerv; *hypo* = sufi; *physis* = creștere, de la *phyein* = a crește.] Sin.: hipofiza posterioară (v. hipofiza).

NEUROHORMON, s. m. / neuro-hormon, s. 1. / neurohormon. [Qr. *neuron* = nerv; *hormon* = e^citat, de la *hor-maem* = a îndemna, a e-cita] Substanță proteică (peptid) produsă în celulele nervoase specializate și eliberată în circulație. N. acționează local sau la distanță. Ex.: "oxitocina și vasopresina, hormoni produși în hipotalamus și eliberați în circulație la nivelul *hipofizei posterioare.

NEUROINFECTIE, s. f. / neuro-infecție, s. f. / neuroinfecție. [Qr. *neuron* = tîni; [at. *infectus*, de la *infectere* = a strica, a otrăvi.] Boala infecțioasă a sistemului nervos.

NEUROLEMA. Var. pentru neurilema (v.).

NEUROMEDIATOR

NEUROLEPTANALGEZIE, s. f. / neuroleptanalgezie, s. f. / neuroleptanalgezie. [P'r. *neuron* = new; *leptikos* = care se fu(e)ază pe., *an* - priv.; *algos* = durere, sau *algosis* = simțirea durerii.] Diminuarea sau abolirea sensibilității la durere obținută prin utilizarea de *neuroleptice.

NEUROLEPTIC, adj., s. n. / neuroleptique, adj., s. m. / neuroleptic. [Cjr. *neuron* = nerv; *leptikos* = care se fu(e)ază pe.] 1) Care se referă la efectul medicației *antipsihotice asupra funcțiilor cognitive și a comportamentului. La subiecții normali, acest efect constă într-o stare de apatie, lipsa de inițiativă și limitarea capacității emoționale, iar la pacienții psihotici - reducerea confuziei și agitației și normalizarea activității psihomotorii. 2) Medicament care determină efectele menționate. Din categoria n. fac parte fenotiazinele, butirofenonele și tioxantinele, precum și clasele de medicamente descrise mai recent ca inhibitori ai receptorilor pentru coledostokinina și modulatorii ai acțiunii acidului glutamic și glicinei la nivelul SNC.

NEUROLIPODOZA, s. f. / neurolipidoză, s. f. / lipodosis of the nervous system. [Qr. *neuron* = nerv; *lipos* = grăsimi, -oza.] Termen generic prin intermediul căruia sunt regrupate un număr mare de enzime congenitale și ereditare care afectează metabolismul lipidic și determină acumularea anormală de lipide în neuronii sistemului nervos central și în unele organe. Se disting patru grupe de n.: 1) N. care afectează metabolismul *sfinolipidelor (*sfinolipidoză). 2) N. care afectează metabolismul colesterolului (ex.: xantomatoză cerebro-tendinoasă, *boala Wolman). 3) N. prin dismetabolism în relație cu un aport exogen (ex.: *boala Refsum). 4) N. prin lipsa unor tipuri de lipide (ex.: prin depozit de lipoproteine - *boala Tangier).

NEUROLIPOMATOZA, s. f. / neurolipomatoză, s. f. / neurolipomatozis. [Gjr. *neuron* = nerv; *lipos* = grăsimi; -oma; -ozd.] Sin.: adiposă dură (v.).

NEUROLITIC, adj. / neurolytic. [Qr. *neuron* = nerv; *lytikos* = care distruge, de la *lyein* = a distruge.] Care produce *neuroliză, sau se află în relație cu aceasta.

NEUROLIZA, s. f. / neurolyse, s. f. / neurolysis. [Cjr. *neuron* = nerv; *lysis* = distruge, de la *lyein* = a distruge.] 1) Act operator chirurgical de eliberare a unui nerv de țesutul scleros care îl poate îngloba sau comprima. 2) Distrugerea sau disoluția unui țesut nervos când acesta este la originea unei dureri cronice sau a unei stări de spasticitate. Frecvent, n. se poate obține prin injectarea intratecală a unor substanțe ca alcoolul, fenolul sau glicerolul. 3) Eliberarea tecii nervoase prin secțiune longitudinală.

NEUROLOFOM, s. n. / neurolofom, s. f. / neurolofom. [Qr. *neuron* = nerv; *lophos* = coală, creastă; -oma.] Denumire generală a tumorilor sistemului nervos dezvoltate pornind de la *creasta neurală: ganglioneurinoame, neuro-blastoame, melanoame, neurinoame, apudoame. V. neuro-cristopatie.

NEUROLOGIE, s. f. / neurologic, s. f. / neurology. [Cfr. *neuron* = nerv; *logos* = știință.] Studiul bolilor sistemului nervos. Uneori termenul este extins și la studiul anatomiei și fiziologiei sistemului nervos.

NEUROM, s. n. / neurome, s. m. / neuroma. {Cjr. *neuron* = nerv; -oma} Termen general pentru orice tip de neoplasm derivat din celulele sistemului nervos. Ex.: ganglioneurom, -neurinom.

NEUROMATOZA, s. f. / neuromatoză, s. f. / neuromatozis. [Cjr. *neuron* = nerv; -oma; -ozd.] Prezența de "neuroame multiple, de ex. în *neurofibromatoză.

NEUROMEDIATOR, s. m. / neuromediateur, s. m. / neurotransmitter. [Gr. *neuron* = new; [at. *mediator*, -oris = mediator, intermediar, de la *mediare* = a fi ca mijloc fi mediu]

NEUROMER

= [a mijloc.] Molecula eliberata de o terminatie nervoasa presinaptica si care, dupa interactiunea cu o molecula receptoare a membranei postsinaptice, declanseaza influxul nervos in neuronul postsinaptic. Intr-un sens mai general, orice sub-stanta implicata direct in actiunea unui neuron asupra celulelor tinta. In functie de neuron, n. pot fi de natura diferita, iar o serie de neuroni pot actiona prin mai multi n. diferiti. Principali n. sunt fie peptide ("neurotensina, *substanta P, *endorfine, *enkefaline, *VIP, *colecistokinina, *bradikina, *somatostatina, *liberine), fie derivati de aminoacizi (*serotonina, *dopamina, *noradrenalina, *adrenalina, *acetilcolina, *GABA, *glicina, *glutamata etc.). Unii n. actioneaza ca excitatori (*catecolamine, *liberine etc.), iar altii ca inhibitori (*GABA, *enkefaline, *somatostatina etc.). O serie de n. sunt transportati de-a lungul fibrelor nervoase, altii fiind formati si distrusi la nivelul sinapsei. N. se afla la nivelul terminatiilor nervoase in cantitati relativ crescute si sunt eliberati consecutiv depolarizarii neuronului. Ei sunt in general degradati curand dupa actiunea lor. Sin.: neurotransmitator.

NEUROMER, s. m. / neuromere, s. m. / neuromere. [Qr. *neuron* = new; *meros* = parts.] Segment embrionar al creierului sau al maduvei spinarii.

NEUROMIELITA OPTICA ACUTA / neuromyelite optique aigue / neuromyelitis optica. [Qr. *neuron* = new, *myelos* = mdduva., -itd, *optikos* = care se refers [a vt.de.Te, de la. *optesthai* = o vedea; iat. *acutus* = ascuit.] Sin.: boala Devic (v.).

NEUROMIOTONIE, s. f. / neuromyotonie, s. f. / Isaacs-Mertens syndrome. [Qr. *neuron* = nerv; *mys, myos* = musclii; *tonos* = tensiune.] Sindrom descris recent, caracterizat prin persistenta unei contractii musculare in repaus, lentoare si dificultate a contractiei voluntare, *miokimii abundente. La electromiografie se constata o activitate in pusee Deregulate, persistenta in repaus si in timpul somnului. Simptomele se amelioreaza prin tratament cu fenilhidantoina. Sin.: sindrom Isaacs-Mertens, sindrom Isaacs. V. si miotonie.

NEUROMIOZITA, s. f. / neuromyosite, s. f. / neuromyositis. [Qr. *neuron* = new, *mys, myos* = mufchi; -itd.] Inflamatie concomitenta a unui nerv si a muschiului pe care acesta 71 inerveaza.

NEUROMODULATOR, s. m. / neuromodulateur, s. m. / neuromodulator. [Cfr. *neuron* = neni; Cat. *modular!* = a masura, a ritina, a modulo., de la *modulus* = cadenza fi *modus* = masura.] *Neuropeptid eliberat in acelasi timp, in acelasi loc si de acelasi neuron care elibereaza un *neurotransmitator clasic si care actioneaza asupra acelorasi situsuri pre- si postsinaptice ca si neurotransmitatorul. Prezenta n. atenuaza sau creea efectele neurotransmitatorului si, in consecinta, determina modificari ale *transmisiei sinaptice. V. si sinapsa.

NEUROMODULARE. Var. pentru neuromodulatie (v.).

NEUROMODULATIE, s. f. / neuromodulation, s. f. / neuromodulation [Efr. *neuron* = nerv; [at. *modulatio, -onis* = modulare., de la *modular*] = a masura, a ritma, a modula fi *modulus* = cadenza.] Modalitate de actiune a anumitor neuropeptide ale creierului, denumite *neuromodulatori, prin care sunt modificate caracteristicile *transmisiei sinaptice. Var.: neuromodulare. V. sinapsa.

NEURON, s. m. / neurone, s. m. / neuron. [Qr. *neuron* = neni.] Celula inalt diferentiata pentru generarea, conducerea si transmiterea influxului nervos. N. reprezinta unitatea fundamentala a sistemului nervos si este alcătuit dintr-un *corp celular (care contine nucleul, corpusculii Nissl si alte organite), din una sau mai multe *dendrite (care receptioneaza impulsuri aferente si le transmit corpului celular) si un *axon (care conduce impulsurile eferente, uneori pe distante mari). Impulsu-

NEUROPATIE

rile se transmit de la un neuron la altul prin *sinapse. S-a considerat ca toti neuronii componentii ai creierului uman (si de mamifere) sunt prezenti de la nastere. Recent, Insa, au fost descoperite celule susa in creierul adult, mai intai la mamifere, ulterior si la om, capabile de neurogeneza. V. in continuare diferite tipuri de neuroni.

NEURON DE ASOCIATIE / neurone d'association / associative neuron. N. relativ scurt care leaga un n. senzitiv cu un n. motor in cadrul unui reflex polisaptic. N. a. sunt situati in substanta cenușie a sistemului nervos central. Sin.: neuron intercalar.

NEURON BIPOLAR / neuron bipolaire / bipolar neuron. N. care prezinta doua prelungiri, un axon si o dendrita, orientate in directii diferite, deoarece corpul celular este situat excentric fata de acestea. Majoritatea *n. senzitivi sunt bipolari.

NEURON CORTICAL / neurone cortical / cortical neuron. N. al carui corp celular se afla in cortexul cerebral.

NEURON EFECTOR / neurone effecteur / effector neuron. N. care transmite impulsuri de la sistemul nervos central catre un *efector pentru a provoca un raspuns fiziologic.

NEURON INTERCALAR / neurone d'association, zygoneures / intercalary neuron, internuncial neuron. Sin.: neuron de asociatie (v.).

NEURON INHIBITOR / neurone inhibiteur / inhibitory neuron. N. mic, a carui stimulare antreneaza eliberarea unui neurotransmitator (ex.: GABA, glicina) care provoaca *hiperpolarizarea membranelor postsinaptice si, deci, se opune transmisiei unui mesaj nervos. N. i. se intanesc in inervatia muschilor antagonisti, prevenind contractia simultana a celor doi muschi, care, daca s-ar produce, ar bloca miscarea. *N. de asociatie sunt n. i.

NEURON MOTOR / neurone moteur / motor neuron. Sin: motoneuron (v.).

NEURON MULTIPOLAR / neurone multipolaire / multipolar neuron. N. care prezinta un axon si mai multe dendrite de dimensiuni mari, care pornesc din corpul celular in mai multe directii. Majoritatea *motoneuronilor si *n. de asociatie sunt n. m.

NEURON PIRAMIDAL / neurone pyramidal / pyramidal neuron. N. al carui corp celular are forma asemanatoare unei piramide. N. p. sunt situati in ariile motorii ale cortexului cerebral.

NEURON SENZITIV / neurone sensitif / sensory neuron. Celula nervoasa care conduce mesajele de la un organ de simt sau de la un receptor senzorial spre sistemul nervos central. Se disting: n. s. *somatici* sau *somatosenzitivi* (in sistemul nervos periferic din piele, musculatura scheletica, articulatii si oase) si n. s. *vegetativi* sau *viscerosenzitivi* (localizati in nervii simpatici si parasimpatici din inima si alte organe).

NEURON UNIPOLAR / neurone unipolaire / unipolar neuron. N. al carui corp celular prezinta o singura prelungire, axonul. Numerosi n. senzitivi, n. motori si de asociatie sunt unipolari.

NEURONOFAGIE, s. f. / neuronophagie, s. f. / neuronophagia. [Qr. *neuron* = neni; *phagein* = a m6.nca, l 1) Distrugerea celulelor nervoase prin mecanisme fagocitare. 2) Patrun-derea in interiorul celulelor nervoase lezate a unor celule nevroglice tinere. Are semnificatia unei fagocitoze, ce apare in leziunile nervoase acute.

NEUROPAPILITA, s. f. / neuropapillite, s. f. / neuropapilli. tis. [Qr. *neuron* = nerv; lat. *papilla* = mameton, fidsu.uta'i • itd] Inflamatie localizata a *papilei optice, care, observata cu *oftalmoscopul, apare edematoasa, cu venele destinse. N. evalueaza de obicei spre atrofia papilei.

NEUROPATIE, s. f. / neuropathie, s. f. / neuropathy. [Qr. *neuron* = nerv; *pathos* = boala.] Orice afectiune a sistemului

NEUROPATIE AMILOIDA

lui nervos central sau periferic. Termenul este utilizat indeosebi cu referire la bolile sistemului nervos periferic. V. neuropatie periferica.

NEUROPATIE AMILOIDA / neuropathic amyloid / amyloid neuropathy. Afectare a nervilor periferici In *amiloidoza sistematizata primitiva. Se traduce prin *polinevrita a membrilor inferioare si uneori a membrilor superioare, cu afectarea sensibilitatii profunde. Se asociaza cu manifestari digestive si genitourinare.

NEUROPATIE DIABETICA / neuropathie diabetique / diabetic neuropathy. N. periferica metabolica ce apare la diabeticii cu hiperglicemie accentuata si rau controlata. Forma cea mai frecventa se manifesta prin *polinevrita a membrilor inferioare senzitivo-motorie, discreta. Afectarea sistemului vegetativ semnifica un prognostic mai sever.

NEUROPATIE METABOLICA / neuropathie metabolique / metabolic neuropathy. Denumire generica pentru *n. periferice care au drept cauza dezechilibre metabolice. Cele mai frecvente n. m. sunt *n. diabetica si n. din insuficienta renala cronica.

NEUROPATIE OPTICA / neuropathic optique / optic neuropathy. Desi, teoretic, termenul se refera la orice afectiune a nervului optic, el este utilizat indeosebi pentru desemnarea tulburarilor vasculare ale acestuia, indeosebi ale *papilei optice. Pentru celelalte boli ale nervului optic, chiar neinflatatorii, se utilizeaza termenul de *nevrita optica.

NEUROPATIE PARANEOPLAZICA / neuropathie paraneoplasique / paraneoplastic neuropathy. Sindrom neurologic survenind la bolnavii de cancer, indeosebi In cancerul bronhic cu celule mid si boala Hodgkin (n. parahodgkiniana). Se prezinta sub forme clinice variabile: motorie, senzitiva, senzitivo-motorie, fie de origine centrala, fie de origine periferica. Evolutie frecvent imprezibila, independents de cea a tumorii. Patogenie insuficient cunoscuta. Afectarea neurologica nu este determinate! de compresiune, invazie tumorală sau necroza de origine vasculara si nu se afla In relatie cu terapia antineoplazica.

NEUROPATIE PERIFERICA / neuropathic peripherique / peripheral neuropathy. Denumire generica pentru orice afectiune a sistemului nervos periferic, indiferent de sediul si intinderea leziunilor, simptomatologie (senzitiva, motorie, senzitivo-motorie sau vegetativa), evolutie (acuta, subacuta sau cronica) si cauza (metabolica, nutritionala, toxica, infectioasa, vasculara, imunologica, paraneoplazica, boala ereditara). Topografia n. poate fi asimetrica sau simetrica. N. *asimetrice* sau *mononeuropatiile* pot fi unice sau multiple (multinevrite) si adesea de origine vasculara (angeite). N. *simetrice* sunt *polineuropatii*, fie prin demielinizarea tecii lui Schwann, poliradiculonevrite, fie de origine axonala, polinevrite sau *polineuropatii simetrice distale*.

NEUROPATHOLOGIE, s. f. / neuropathologie, s. f. / neuropathology. [Qr. *neuron* = new; *pathos* = boala; *logos* = stiinta.] Studiul bolilor sistemului nervos si al alterarilor structurale si functionale pe care le genereaza acestea. In general, aceste boli sunt divizate In doua mari categorii: 1) Defecte congenitale, In care procesele patologice se dezvoltă dupa o perioada de timp. 2) Boli dobandite ca urmare a actiunii unor factori patogenici inflamatori (infectiosi, toxici, traumatici, mecanici sau neoplazici), la care se adauga aproape sistematic tulburari ale circulatiei cerebrale.

NEUROPEPTID, s. n. / neuropcptide, s. m. / neuropeptide. [(jr. *neuron* = new; *peptos* = (iige.Ta.ti copt, de. ia *pepsem* = a gdti, a digero.) Denumire generica a mediatorilor chimici de natura peptidica secretati la nivelul SNC. Ex.: morfina endogene ('endorfine).

NEUROSPONGIOM

NEUROPIL, s. n. / neuropile, s. m. / neuropil. [Cjr. *neuron* = nw, *pi/os* = pasta.] Retea de fibre subtiri amielinice care strabate Intregul SNC. Se pare ca difuzeaza si iradiază impulsurile nervoase.

NEUROPLASMA, s. f. / neuroplasmă, s. m. / neuroplasm. [CJT. *neuron* = s new; *plasma* = obiect mode.(at.\ Sin.: axo-plasma (v.).

NEUROPLASTIE, s. f. / neuroplastie, s. f. / neuroplasty. [Qr. *neuron* = neni; *pJasios* = • modtlat, de. ia *plossei'n* = a forma, a modela.] Microchirurgie reparatorie a nervilor, In general In scopul restabilirii continuitatii acestora.

NEUROPLEGIC, adj., s. n. / neuroplegique, adj., s. m. / neuroplegic. [Qr. *neuron* = nerv; *plege* = iovitwa.] Sin.; neu-rolaptic (v.).

NEUROPOR, s. m. / neuropore, s. m. / neuropore. [Cyr. *neuron* = nerv; [at. *porus*, gr. *paras* = par, conduct, pafcy.] Deschiderea terminala, anterioara si posterioara, a tubului neural embrionar.

NEUROPROTECTIE, s. f. / neuroprotection, s. f. / neuroprotection. [Qr. *neuron* = neni; [at. *protectio*, -onis = aprdare, de ia *protegere* = a woperi, a apwa.] Totalitatea mijloacelor de diminuare a alterarilor neurologice In caz de atac cerebral (*ictus apoplectic) sau traumatisme cerebrale. O serie de medicamente, enzime, hormoni si agenti fizici, indeosebi hipotermia actioneaza ca neuroprotectori.

NEURORADIOLOGIE, s. f. / neuroradiologie, s. f. / neuroradiology. [Cjr. *neuron* - nmi; [at. *radius* = raza; gr. *logos* = ftiinta.] Radiologia aplicata la neurologie. N. *intetventionala* reprezinta *radiologia interventionala aplicata la sistemul nervos.

NEURORAFIE, s. f. / neurorrhaphie, s. f. / neurorrhaphy. [Qr. *neuron* = nerv; *rhaphe* = suturd.] Suturarea capetelor unui nerv sectional.

NEURORETINITA, s. f. / neuroretinite, s. f. / neuroretinitis. [Qr. *neuron* = nerv; iat. *rete*, -is = re.fea; -ind; -ita.] Inflamatie concomitenta a nervului optic si a retinei. Cand leziunile afecteaza *papila si retina peripapilara se utilizeaza termenul 'papilita. Aceasta boala nu este Intotdeauna de natura inflamatorie, ca, de ex., In cazul n. din hipertensiunea arteriala.

NEURORETINOPATIE, s. f. / neuroretinopathie, s. f. / neuroretinopathy. [Qr. *neuron* = new; [at. *rete*, -is = retea; -ind;

gr. *pathos* - 6oa[a.] Afectiune retiniana pe baza nervoasa. Cea mai reprezentativa: n. *hipertensiva*, un complex de leziuni neuroretiniene neinflatatorii care apar In cursul afectiunilor de origine renala sau hipertonica.

NEUROSECRETIE, s. f. / neurosecretion, s. f. / neurosecretion. [Cjr. *neuron* = new; [at. *ser.retio*, -onis = se.pa.rare, de. la *secernere* = a separa.] Sin.: neurocrinie (v.).

NEUROSIFILIS, s. n. / neurosyphilis, s. f. / neurosyphilis. YQr. *neuron* = new; *Syphilis* (alterare. a numdui Sipytyus, pastor le.ge.ndw din „Me.tamorfoze.ie." [ui Oridiu], pe care poe-tul Tracastor din Verona (in anu[1530) i-a preluat intr-un poem, imaginandu-si ca acesta a fost im60[ndvit de *potion, ca pedeapsa pentru filtste.m.e.le. sale., sau de la gr. *syn* = impreuna.; *philcin* = a iu6i.) Afectare a sistemului nervos determinata de *sifilis. Se disting: 1) N. *simptomatic*, cu modificari ale lichidului cefalorahidian, In absenta simptomatologiei clinice. 2) N. *meningovascular*, cu afectarea meningelor si a structurilor vasculare la nivelul creierului sau/si maduvei spinarii. 3) N. *paretic*, v. paralizie generala. 4) N. *tabetic*, v. tabes.

NEUROSPONGIOM, s. n. / neurospongione, s. m. / neurospongion, glioma. [Qr. *neuron* = new; iat. *spongia*, gr. *spongion* = bure.te.-i -omo.] Varietate de tumora cerebrala (*glioblastom) cu tendinta de extindere rapida. Afecteaza 'in-

NEUROSTIMULANTE

deosebi copilul si este localizata la nivelul cerebelului si ventriculului IV cerebral. Poate invade emisferile cerebeloase si maduva spinarii, iar dupa ablatie recidiveaza rapid. **Sin.:** glioblastom izomorf, granuloblastom, neuroglioblastom.

NEUROSTIMULANTE, s. n. pi / neurostimulants, s. m. pi. / central nervous system stimulants. [Qr. *neuron* = *nerv*; [at. *stimulare* = a miboldi, a stimula, de [a *stimulus* = hat ascufit cu care. se im6o(desc viteie.) Grup de medicamente non-amfetaminice (*amfetamina) care stimuleaza sistemul nervos central la diferite niveluri si, ca urmare, antreneaza actiuni cardiovasculara si respiratorii. Unele n. sunt si convulsivante. V. si cafeina, teofilina.

NEUROSTIINTE, s. f. pi. / neurosciences, s. f. pi. / neurosciences. [Cjr. *neuron* - *nerv*; [at. *scientia*, de. la *sciens*, -*entis*, participiu(present ai verfiulw *scire* = a fti.) Ansamblul stiintelor fundamentale si clinice referitoare la fiziologia si patologia sistemului nervos.

NEUROTACTINA, s. f. / neurotactine, s. f. / neurotactin. [Qr. *neuron* = *nsrv*; [at. *tactiis* = atingere, de (a *langere* = a atinge; -*ina*.) Glicoproteina integrala membranara prezenta la '*Drosophila melanogaster*, cu rol in adeziunea intercelulara. N. este prezenta tranzitoriu 'in timpul proliferarii si al fecundarii celulare. ;

NEUROTENSINA, s. f. / neurotensine, s. f. / neurotensin. [Qr. *neuron* = *new*; [at. *tensus*, lit la *tendere* = a intinde, a. *inwrd*; -*ina*.] Peptid alcatuit din 13 reziduuri de aminoacizi prezent in hipotalamus si la nivelul tractului gastrointestinal. N. poseda proprietati hiperglicemice si stimuleaza secretia de *hormoni hipofizari. De asemenea, provoaca contractia mus-chilor netezi ai intestinului, diminueaza secretia acida a sto-macului si dilata vasele mid.

NEUROTIZARE, s. f. / neurotisation, s. f. / neurotization. [Qr. *neuron* = *new*.] Transplantarea nervului motor al unui muschi sanatos, cu sau fara placa sa motorie, intr-un muschi paralizat (ex.: in poliomielita).

NEUROTMEISIS, s. n. / neurotmesis, s. m. / neurotmesis. [Gfr. *neuron* = *new*; *tmesis* = *tdietura*, *seccionare*.] Intreru-perea continuitatii anatomice a unui nerv periferic.

NEUROTOM, s. n. / neurotome, s. m. / neurotome. [Cft. *neuron* = *new*, *tomos* = *taint*, *secfwnat*, de. la *temnein* = a. *tOio*.] Segment din sistemul nervos central al embrionului, corespunzand unui "metamer.

NEUROTOMIE, s. f. / neurotomie, s. f. / neurotomy. [Cjr. *neuron* = *nerv*; *tome* = *taiere*, *secfiune*, de la *temnein* = a. *taia*.] Sectiunea chirurgicala a unui nerv, practicata in unele nevralgii rsbele. Este cazul, indeosebi, al n. radacinilor nervului trigemen in nevralgia faciala esentiala. Sin. partial: dener-vare (v.).

NEUROTONIE, s. f. / neurotonie, s. f. / neurotonia. [Qr. *neuron* = *new*; *tonos* = *tensiune*.] Emotivitate exagerata tradusa indeosebi prin vivacitatea reflexelor. V. distonie.

NEUROTOXIC, adj., s. n. / neurotoxique, adj., s. m. / neurotoxic. [Cfr. *neuron* = *new*; *toxikon* = *otrava*. pentru varful *sagefilor*, de la *toxon* = *sag&ata*.] (Agent) care exercita o actiune toxica asupra sistemului nervos. V. si neurotoxina.

NEUROTOXINA, s. f. / neurotoxine, s. f. / neurotoxin. [Qr. *neuron* = *new*; *toxikon* = *otrava* pentru varful *sO.ge.tiltir*, de [a *toxon* = *sageata*; -*Hid*.] Exotoxina de origine vegetala sau animala, care blocheaza conducerea impulsului nervos sau transmisia sinaptica prin legarea la nivelul 'canalelor ionice de Na⁺ voltaj-dependente. Cele mai puternice n. bacteriene sunt toxinele: botulinica (v. botulism), tetanica (v. tetanos) si dif-terica (v. difterie). Alte n., ca *tetrodotoxina, *conotoxinele, *sa-xitoxina, sunt utilizate in studiul canalelor ionice.

NEUTROFIL

NEUROTRANSMISIE, s. f. / neurotransmission, s. f. / neuro retransmission, [(^r- *neuron* = *neni*; [at. *transmissjii*, -*oni*- = *tre.ce.re*, *trimitere*, de la *transmittere* = a trimite dincol-(*trans* = *peste*, *dincolo*, *mittere* = a trimite).] Trecerea *inflj xului nervos de la un neuron la altul.

NEUROTRANSMITATOR, s. m. / neurotranSmetteur, s. m. / neurotransmitter. [Qr. *neuron* = *new*; [at. *transmittere* = a trimite dincolo (*trans* = *peste*, *dincolo*, *mittere* = a *Inmtt*).] Sin.: neuromediator (v.)

NEUROTROFIC, adj. / neurotrophique, adj. / neurotrophic. [Cfr. *neuron* = *nerv*; *trophikos* = *care. firdneste*, de la *trephein* = a *fvram*.] Care se refera la tulburarile trofice de origine ner-voasa.

NEUROTROFINA, s. f. / neurotrophine, s. f. / neurotrophin. [Cft. *neuron* = *new*; *trophis* = *h-rana*, *nutritie*; -*ina*.] Termen generic care cuprinde o serie de proteine care asigura, la o concentratie foarte mica, diferentierea si supravietuirea neu-ronilor simpatici sau senzoriali. Prototipul de n. este 'factorul de crestere a celulelor nervoase (NGF). Au fost descrise sau sunt in curs de caracterizare si alte n., ca: factorul neutrafic derivat din creier (BDNF ^ *brain-derived neurotrophic factor*), cu o structura asemanatoare cu a NGF, si neutrofinele 3, 4, 5 si 6.

NEUROTROP, adj. / neurotrophe, adj. / neurotropic. [Cjr. *neuron* = *new*; *trope* = *intoarcere*, de [a *frpein* = a intoarct.] Despre substantele (toxice sau medicamente) sau microor-ganisme care prezinta o afinitate particulara pentru sistemul nervos.

NEUROTROPISM, s. n. / neurotropisme, s. m. / neurotropy, neurotropism-[(yr. *neuron* = *new*; *trope* = *intoarcere*, *tie* la *trepein* = a intoarce; -*ism*.] Cu afinitate deosebita pentru sistemul nervos; ex.: unele virusuri prezinta n.

NEUROTUBUL, s. m. / neurotubule, s. m. / neurotubule. [Qr. *neuron* = *new*; [at. *tubiliis*, *dim. de la tiibus* = *tub*] Organit de forma alungita, cu diametrul de 20-30 nm, prezent in *peri-carion, dendrite si axon, a carui structura elementara este asemanatoare cu cea a "microtubulilor din numeroase tipuri celulare. V. si neurofibrile.

NEUROVEGETATIV, adj. / neurovegetatif, -ive, adj. / neuro. vegetative. [Gr. *neuron* = *nerv*; [at. *vegetare* = a *wpiora*, a *insufflesi*, de la *vegetus* = *viguros*.] Care se refera la 'sistemul nervos autonom sau vegetativ.

NEUROVIROZA, s. f. / neurovirose, s. f. / neurovirus disease. [Cfr. *neuron* = *nerv*; [at. *virus* = *venin*, *otrava*.; -*ozd*.] Infectie virala cu localizare si simptomatologie predominant nervoase.

NEUTRALIZARE, s. f. / neutralisation, s. f. / neutralization. [Lat. *neutralis* = *neutru*, de la *neuter*, -*tra*, -*trum* = *nici unui*, *nici attuL*.] 1) Capacitate a anumitor anticorpi de a bloca activitatea biologica a antigenilor corespondenti. 2) Procedu prin care se trateaza solutia unui acid cu o baza sau invers. 3) Reducerea aciditatii sau a alcalinitatii apelor reziduale.

NEUTRALIZARE OCULARA / neutralisation oculaire / unio. cular suppression. Suprimarea uneia din imaginile retiniene ¹ sau a unei parti a acesteia. Se disting: 1) *N. o. fiziologica*, daca in creier nu sunt integrate toate senzatiile fiecarui ochi, selectandu-se numai ceea ce prezinta interes. 2) *N. o. pato-logica* se observa aproape exclusiv in *strabism, evitandu-se astfel 'diplopia.

NEUTRINO, s. m. / neutrino, s. m. / neutrino. [Lot. *neutro* = *catre nici una din ce[e doud parti*, de (a *neuter*, -*tra*, -*trum* = *nici unui*, *nici aitui*.] Particula elementara cu masa mai mica decat a electronului. Nu are sarcina electrica.

NEUTROFIL, adj., s. n. / neutrophile, adj., s. m. / neutrophil. [Lat. *neutro* = *catre nici una din celt doud parti*, de la

NEUTROFILIE

neuter, -tra, -trum = *nici wiui, nid altulj gr. phuos = pri-etm, de. (a philein = a iv6i.)* 1) Care prezinta afinitate pen-tru colorantii neutri, de ex. In cazul coloratiei May-Grunwald-Giemsa. 2) Sin. cu polinuclear neutrofil. V. granulocit.

NEUTROFILIE, s. f. / neutrophilie, s. f. / neutrophilia. [Lat. **neutro** = *cdtre nici una din ceie doud parti, di la neuter, -tra, -trum = nici unui, nici altui; gr. philia = atratie, de ia. philein = a iubi.*] 1) Cresterea numarului de *neutrofile In sange. Este cea mai comuna forma de leucocitoza si poate fi determinata de cauze diverse, Indeosebi de numeroase infectii acute microbiene, dar si de intoxicatii, hemoragii, neo-plasme maligne cu crestere rapida. N. poate aparea si 'in unele stari fiziologice, de ex. consecutiv unui efort muscular intens sau In perioada sarcinii. Sin.: granulocitoza neutrofila. V. si leucocitoza. 2) Proprietatea unor celule sau tesuturi de a prezenta afinitate pentru coloranti neutri.

NEUTRON, s. m. / neutron, s. m. / neutron. [Lat. **neutro** = *cdtre nici una din cde, doud parti, de. la neuter, -tra, -trim = nici unui, nici altui*] Particula elementara (n), neutra electric, cu masa de 1,00898 unitati atomice, Impreuna cu *pro-tonul, n. fcte un constituent fundamental al nucleelor atomice. N. liber (In afara nucleului) este instabil si se dezintegreaza (cu o durata de viata de 15,3 minute) Intr-un proton, un electron si un antineutrino. In interiorul unui nucleu stabil, n. este stabil, iar In interiorul unui nucleu instabil el se dezintegreaza Intr-un timp care depinde de nucleui considerat. In prezent se considera ca n. prezinta o structura interna alcatuita din trei "quarks (doi quarks d si un quark u, deci udd), astfel meat sarcina sa electrica globala se mentine nula.

NEUTRONOGRAFIE, s. f. / neutronographie, s. f. / neutronography. [Lat. **neutro** = *cdtre. nici una din celt. doud parti, de. ia neuter, -tra, -trum = nici unu[, nici altui; gr. yaphcin = a scrie.*] Tehnica aflata In etapa experimentală, analoga *radiografiei, dar obtinuta prin utilizarea unui fascicul de neutroni In locul unui fascicul de radiatii X. Daca radio-grafia permite observarea elementelor minerale, prin n. se obtine o imagine complementara a distributiei elementelor organice.

NEUTROPENIE, s. f. / neutropenie, s. f. / neutropenia. [Lat. **neutro** = *cdtre nici una din cote. doud parti, de ia neuter, -tra, -trum = nici unui, nici altui; gr. penici = sdracie.*] Diminuarea procentului de granulocite neutrofile segmentate sau/si nesegmentate din formula leucodtara sub 1 500 / mm³. Apare fiziologic secundar inanitiei, iar patologic In: afectiuni hematopoietice cu hipoplazie medulara, agranulocitoza, infectii bacteriene (febra tifoida, paratifoida), infectii virale, unele parazitoze (malaria, febra recurenta), unele colagenoze (lupus eritematos), iradiere, intoxicatii cu benzol, amidopirina etc. V. leucopenie.

NEUTROPENIE SPLENICA PRIMITIVA / neutropenie splenique primitive / essential splenic neutropenia. Sin.: boala Wiseman-Doan (v.).

NEUTRU, adj. / neutre, adj. / neutral. [Lat. **neuter, tra, -trum** = *nici unui, nici altui.*] 1) Despre o substanta chimica sau o solutie cu pH-ul 7, deci nici acida, nici bazica. 2) Despre o substanta care nu este Incarcata electric, nici pozitiv, nici negativ.

NEV, s. m. / naevus, pi. naevi, s. m. / n(a)evus, pi. n(a)evi. [Lat. **naevus** = *neg, patd, marcd.*] Malformatie a pielii, congenitala sau evolutiva, consecinta unei perturbari In dezvoltarea unuia sau mai multor elemente celulare ale pielii (displazie). Are forma unei pete sau de tumora. Exista doua tipuri principale: 1) *N. pigmentar* (sau *melanic*), care se prezinta sub forma unei pete brune mai mult sau mai putin Inchisa la culoare, cu suprafata neteda sau proeminenta (*lentigo). 2) *N.*

NEVOCARCINOM

vascular, constituit prin proliferarea vaselor sanguine (denumit adesea angiom). Exista numeroase forme, o clasificare globala delimitand: a) *n. plani* (pigmentari, albastri, aplazici); b) *n. hipeirrofici* (verucosi moi, verucosi duri, *molluscum*, pilosi); c) *n. vascular!* (angioame).

NEV ALBASTRU AL LUI MAX TIECHE / naevus bleu de Max Tieche / blue n(a)evus. [Max Tieche, dermatolog elve.tian conte.mporan.] N. care apare de obicei la adultii Intre 20 si 40 de ani si care se prezinta macroscopic ca o forma-tiune albastruie, maculara sau papuloasa, cu diametrul de 3-4 cm, de consistenta renitenta. Localizarea de electie este pe fata posterioara a mainilor si picioarelor, evolutia fiind Intot-deauna benigna. *N. albastru celular.* varietate rara a n. albas-tru, care poate evolua spre malignitate si care se caracteri-zeaza prin prezenta de celule sincitiale cu aspect clar, *m* mijlocul unui grup de celule pigmentate. Sin.: cromatoforom, melanofibrom.

NEV COMEDONIAN / naevus comedonien / comedo n(a)evus. N. care se prezinta sub forma unor grupari de elemente cu aspect de *comedoane dispuse In banda, cu diametrul de cativa milimetri. N. c. se constituie In cavitati epidermice, in-tre ele pielea fiind normala, pigmentata sau In grosata.

NEV ELASTIC / naevus elasticus / n(a)evus elasticus. Tip de n. simplu care exista de la nastere si care este constituit din fibre conjunctive elastice. Se descriu doua forme: 1) *N. e. premamar*, care se prezinta sub forma de papule alb-galbui cu diametrul de 2-3 mm, de consistenta ferma, centrate de un folicul pilos si regrupate In placarde. 2) *N. e. in tumori diseminate*, ce prezinta elemente de același tip ca si n. e. premamar, dar cu diametrul de 10-15 mm ?i cu localizare pe coapse, In regiunea hipogastrica si cea lombara. Sin.: elas-tom juvenil.

NEV ITO / naevus de Ito / Ito n(a)evus. [Minor Ito, dwma-toiog japonez contemporan.] N. care prezinta caracteristici asemanatoare *n. Ota, dar care este localizat la nivelul regiu-nii acromioclaviculare si al regiunii antero-superioare toracale.

NEV OTA / naevus de Ota / Ota's n(a)evus. [MHSOO Ota, dermatolog Japan tz; profesor [a Mukjim {m 'Manciuria de Sud}, apoi ia 'J'agoia fi Se-ndai, 1S85-1945.] N. cutanat localizat paraorbital, uneori cu extensie conjunctivala, care apare la femeile asiatice. N. O. este considerat a fi o malformatie legata de proliferarea melanocitelor dermice si nu a celulelor constituate ale n.

NEV SEBACEU AL LUI JADASSOHN / naevus sebace de Jadassohn / sebaceous n(a)evus. [Josef fadassohn, dermatofog german, profesor (a 'Ema, apoi (a 'Sreslau {m present Wroclaw, 'Polonia), 1S63-1936.] Leziune disembrioplazica, adesea congenitala, localizata pe pielea lipsita de par, frecvent la nivelul fetei, constituita din numeroase glande sebacee sub care, adesea, se pot gasi cateva glande apocrine heterotopice. *N. sebaceu senil:* nodul de talie mica, banal dupa varsta de 40 de ani, localizat la nivelul fetei. Corespunde eel mai bine definitiei, fiind format exclusiv prin hiperplazia glandelor sebacee.

NEV SUTTON / naevus de Sutton / hallo n(a)evus, Sutton's n(a)evus. [Richard Lightbura Sutton, dermatotog american, ffa.nsas City, 1S7S-1952.] N. Inconjurat de o zona depigmentata bine delimitate!, considerata un *vitiligo perinevic, care dispare spontan.

NEVOCANCER, s. n. / naevocancer, s. m. / n(a)e-vocancer. [Lat. **naevus** = *neg, patd, marcd, cancer, -cri* = *rac, cancer.*] Sin.: nevocarcinom (v.).

NEVOCARCINOM, s. n. / naevocarcinome, s. m. / n(a)evocarcinoma. [Lat. **naevus** = *neg, patd, marcd; gr. karkinoma, de ia karkinos* = *rac, cancer.*] Termen uzual In terminologia

NEVOMATOZA BAZOCELULARA

franceza pentru desemnarea *melanomului malign. Se apreciaza ca el poate fi acceptat daca se rezerva denumirea de *carcinom tumorilor epiteliale maligne. Sin.: nevocancer.

NEVOMATOZA BAZOCELULARA / naevomatoze basocellulaire / Gorlin's syndrome. [Lot. *naevus* = neg, *pata*, *marca*;

**oiiia*; -*ozd*; [at., gr. *basis* = basil', [at. *cellule* = *camamf.a*, *dim. iii* Ca *cella* = *camara*.] Sin.: sindrom Goriin-Goltz (v.).

NEURALGIA GANGLIONULUI GENICULAT / nevralgie du ganglion g6nicul / geniculate neuralgia. Sin.: nevralgie Ramsay Hunt (v.).

NEURALGIA NERVILOR PIETROSI / nevralgie petreuse / petrosal neuralgia. V. algie vasculara a fetei (v.).

NEURALGIA NERVULUI VIDIAN / nevralgie du nerf vidien / vidian neuralgia. V. algie vasculara a fetei (v.).

NEURALGIE, s. f. / nevralgie, s. f. / neuralgia. [Qr. *neuron* = *mr̄v*; *afgos* = *tiwm*.] Durere frecvent paroxistica, localizata pe traiectul unui nerv senzitiv sau In teritoriul de inervatie al acestuia. N. se poate extinde la unul sau la mai multi nervi. Diferitele tipuri de n. se disting, In general, In functie de doua criterii: 1) *zona afectata*: n. brahiala, *n. crurala, *n. faciala, *n. intercostala, n. occipitala, *n. sciatica, *n. de trigemen etc.; 2) *cauza*: n. anemica, n. diabetica, n. gutoasa, n. sifilitica etc.

NEURALGIE AMIOTROFICA / nevralgie amyotrophique / neuralgic amyotrophy. Sin.: sindrom Parsonage-Turner (v.).

NEURALGIE FACIALA / nevralgie faciale / facial neuralgia. Sin.: nevralgie de trigemen (v.).

NEURALGIE CRURALA / nevralgie crurale / crural neuralgia. Sindrom dureros localizat pe fata anterioara a coapsei, Insozit frecvent de atrofia muschiului cvadriceps si de abolirea "reflexului rotulian. Are la baza o 'radiculita primitiva sau secundara a radacinilor senzitive trei si patru lombare.

NEURALGIE DE GANGLION SFENOPALATIN / syndrome du ganglion sphenopalatin / sphenopalatine neuralgia. Sin.: sindrom Sluder (v.).

NEURALGIE DE TRIGEMEN / nevralgie de trijumeau / trigeminal neuralgia. N. care implica *ganglionul Gasser sau una ori mai multe ramuri ale 'nervului trigemen. Se manifesta prin dureri extrem de intense, fulgurante si unilaterale, localizate In regiunile orbitara si mentoniera (barbiei), Insozite de spasme musculare. De cauza necunoscuta (n. t. esentiala), n. de t. apare sub forma de crize, adesea de du-rata scurta (secunde) si este provocata frecvent de stimularea unor arii hipersenzitive de la nivelul fetei, buzelor sau limbii (zone "trigger). Sin.: n. faciala, n. sau boala Fothergill, tic dureros (termen desuet), boala/sindrom Trousseau.

NEURALGIE GENICULATA / nevralgie geniculee / geniculate neuralgia. Sin.: nevralgie Ramsay Hunt (v.).

NEURALGIE INTERCOSTALA / nevralgie intercostale / intercostal neuralgia. N. ce intereseaza nervii interoostali, asociata frecvent cu o eruptie In cadrul unui *herpes zoster.

NEURALGIE RAMSAY HUNT / nevralgie de Ramsay Hunt / Ramsay Hunt neuralgia. [James Hamsay Hunt, *wurotog american*, 9{<-u> 'Jor^h 1874-1937.}. N. caracterizata prin otalgie continua, cu hipoestezie a conductului auditiv extern si a pavilionului urechii. In general, este determinata de o infectie virala cu *Herpes Zoster Oficus* a ganglionului geniculat, Insozita de eruptie veziculara la nivelul cornetului (*concha) urechii externe si de paralizie faciala. Sin.: nevralgia ganglionului geniculat, nevralgie geniculata.

NEURALGIE SCIATICA / nevralgie sciatique, sclatalgie / sciatic neuralgia. Durere cauzata de o suferinta a nervului sciatic si mai ales a radacinilor sale. Poate fi provocata de un conflict discoradicular (cea mai frecventa cauza) sau de o compresiune determinata de o tumora, de *mocbul Pott ori de o inflamatie In cadrul *spondilitei anchilozante. Sin.: sciatica.

NEVRODERMITA

NEURALGIE SLUDER / nevralgie de Sluder / Sluder's neuralgia. [Greenfield Sluder, *otorirwiiingolog american, prof-t-sor la St. Louis, 1865-1928.*] Sin.: sindrom Sluder (v.).

NEURALGISM FACIAL / nevralgisme facial / idiopathic neuralgia, symptomatic neuralgia of the face. Durere la nivelul fetei survenind Indeosebi la *psiastenici. Se deosebeste de 'nevralgia de trigemen (sau faciala) prin localizarea difuza, cu senzatie de arsura si tulburari vasomotorii. Este adesea bilaterala si nu se Insozeste de spasme musculare ale muschilor fetei. O forma a n. f. este cunoscuta sub numele de cefalee vasculara Horton sau sindrom Hoi-ton (v.). V. si sindrom Sluder.

NEVRAX, s. n. / nevraxe, s. m. / neuraxis. [QT. *neuron* = *nerv*; gr. *axoa*. [at. *axis* = a^A] Sin.: sistem nervos central (v.).

NEVRAXITA, s. f. / nevraxite, s. f. / neuraxitis. [^r. *neuron* = *Wtv*; gr. *axoa*, Cat. *axis* = *Wffh* -i'(n.) Inflamatie *nevraxu-lui.

NEVRECTOMIE, s. f. / n6vrectomie, s. f. / neurectomy. [^r. *neuron* = *nerv*; *ektome* = i^*cisie*.] Sin.: neurectomie (v.).

NEVRILEMA, s. f. / nevrilemma, neurilleme, s. m. / neurilemma. [Qr. *neuron* = *nerv*; *lemma* = *invdfi*.] Var.: neurilema, neurilema. Sin.: teaca Schwann (v.).

NEVRITA, s. f. / nevrите, s. f. / neuritis, pi. neuritides. [Cjr. *neuron* = *nerv*; -*ita*.] Alterare patologica de tip inflamatoriu sau degenerativ a unui sau mai multor trunchiuri nervoase, cu diminuarea sau pierderea conductiei nervoase. N. poate fi de origine infectioasa, toxica, traumatica, metabolica sau carentiala. Simptomatologia depinde de nervii afectati si consta in dureri, alterare a sensibilitatii, tulburari motorii. Forme: 1) *N. alergica experimentală* se produce prin administrarea de 'adjuvant Freund, care determina demielinizarea nervilor. 2) *N. chirurgicala*, consecutiva unui traumatism sau unei supuratii prelungite. 3) *N. interstitiala hipertrofica progresiva*: reactie conjunctiva cu infiltratie limfoplasmotara si fibroblastica in perinerv si In endonerv. Prin hiperplazie conjunctiva, nervii se Ingroasa. Sin.: boala/sindrom Dejerine-Sottas. 4) *N. optica* (v.). 5) *N. parenchimafoasa*, cu alterarea tedi de mielina si apoi a nevraxului. 5) *N. radiculara* (v.).

NEVRITA OPTICA / nevrите optique / optic neuritis. Inflamatie a nervului optic de origine infectioasa, toxica sau alergica. O clasificare etiologica a n. o. este dificila, afectiunea fiind frecvent secundara sau succesiva unei infectii a meningelor sau a cavitatilor vecine, unei intoxicatii (cu etanol, metanol, nicotina), unei degenerescente a fibrelor nervoase. In aceste conditii, In functie de localizarea si extensia leziunilor, se disting: 1) *N. o. ax/a/a*, In care leziunea este limitata la fasciculul axial de origine maculara si, In consecinta, boala se traduce prin deficit exclusiv al vederii centrale (*scotom central). 2) *N. o. juxtabulbara*, v. papilita. 3) *N. o. retrobulbara*, inflamatie a nervului optic In portiunea intrasclerala, posterioara punctului de patrundere a vaselor retiniene In nerv. Pentru n. o. r. *ereditara*, v. boala Alstrom-Leber. 4) *N. o. transversa*, care afecteaza global nervul optic (atat fasciculul central macular, cat si fibrele periferice), determinand In consecinta ce-dtate.

NEVRITA RADICULARA / nevrите radicaire , radiculitis. Sin.: radiculita (v.).

NEVRODERMIE, s. f. / nevrodermie, s. f. / essential pruritus. [CIT. *neuron* = *nerv*; *derma*, -*atos* = *piefe*.] Prurit intens In care reactia cutanata este nula sau nesemnificativa. Ex.: n. din pruritul senil.

NEVRODERMITA, s. f. / nevrodermite, s. f. / neurodermatitis. [Cjr. *neuron* = *nerv*; *derma*, -*atos* = *pieCe*, -*ita*.] Leziune cutanata eczematoasa, pruriginoasa, cu tendinta la "lichenifi-

care, care apare în anumite regiuni constante la subiecți care prezintă o predispoziție individuală. Cele mai comune localizări sunt gâtul (Îndeosebi ceața) la femeie și membrele inferioare la bărbat. Stresul, emoțiile și terenul alergic (prin asociere cu astmul) sunt factori determinanți. În *n. diseminată* leziunile sunt polimorfe (*lichenificare, *urticarie, excoriații, leziuni eczematoforme) și datează din copilărie, cu o incidență familială semnificativă. În categoria *n.* sunt incluse în prezent *eczema atopică și *boala Vidal.

NEUROGLIE, s. f. / nevroglie, s. f. / neuroglia. [Qr. *neuron* = nm'i *glia* = dd. \ Tesut interstitial al sistemului nervos central cu rol cert în diferențierea și în funcția *barierei hema-toencefalice, ca și m producția de mielină. N. este alcătuită din: *macroglie, *microglie și celule ependimare. Sin.: glie, tesut glial.

NEUROM, s. n. / nevrome, s. m. / neuroma, [Fr. *neuron* = new; -omo.] Tumoră constituită dintr-o masă de fibre nervoase axonale. N. este frecvent congenital. Se poate dezvolta, de asemenea, la extremitatea distală a unei fibre nervoase după secțiunea acesteia [*n. de amputație*] sau sub formă unor tumori moniliforme (*n. plexiform*) m cadrul "bolii von Reckling-hausen.

NEUROMATOZA, s. f. / neuromatoză, s. f. / neuromatosis. [Fr. *neuron* = new; -oma; -ozd.j' Nevroame multiple.

NEUROPAT, adj., s. m. / neuropathe, adj., s. m. / neuropath. [Cjr. *neuron* = new; *pathos* = boaid.] Care suferă de "nevropatie. Persoana dezechilibrată psihic, exaltată. Termenul este utilizat mai frecvent în limbajul comun.

NEUROPATIE, s. f. / neuropathie, s. f. / neurasthenia. [Qr. *neuron* = nerv; *pathos* = boaid. \ Termen care, prin similitudinea cu alte cuvinte precum *cardiopatie, *pneumopatie și prin etimologie, pare să însemne boala a sistemului nervos. În realitate, prin *n.* se desemnează o stare de diminuare a funcțiilor sistemului nervos central în plan psihic. *Neurastenia reprezintă o n.

NEUROTOMIE, s. f. / nevrotomie, s. f. / neurotomy. [Cjr. *neuron* = new; *lome* = tawe,, *secțiune, dt. ta temmein* = a tQia,] Sin.: nevrotomie (v.).

NEUROZAT, adj., s. m. / nevrose, -e, adj., s. m. / neurotic. [Cjr. *neuron* = neni.] 1) Care este afectat de "nevroză. 2) Persoană nervoasă la care emoțiile predomină față de rațiune.

NEUROZA, s. f. / nevrose, s. f. / neurosis, pi. neuroses. | *Efr. neuron* = neni; -ozo.) Denumire generică a unui grup de tulburări mentale foarte răspândite, cu următoarele caracteristici: existența unor tulburări psihice, somatice sau comportamentale în absența unor alterări anatomice și fiziologice deosebite; inexistența unei alterări a personalității (spre deosebire de *psihoză); bolnavul este conștient de caracterul patologic al simptomelor sale, dar nu le poate domina; adaptare socială satisfăcătoare în afara de formele grave și invalidante; sensibilitate evidentă, dar variabilă, la o serie de mijloace terapeutice (medicamente, psihoterapie, tehnici de relaxare, hipnoză). Definiția și clasificarea *n.* au fost supuse frecvent unor restructurări, în relație cu diferențele teoriei explicative ale *n.* Ca urmare, terminologia referitoare la *n.* prezintă o variabilitate considerabilă. În esență, simptomele nevrotice sunt considerate drept expresia simbolică a unei drame interioare pe care subiectul afectat este incapabil să o domine, elementele ei esențiale scăpând conștiinței sale. Notiunea de "conflict se regăsește în majoritatea teoriilor explicative ale *n.*, dar este susținută îndeosebi de psihanalisti, care consideră *n.* afectiuni psihogene în care simptomele sunt expresia simbolică a unui conflict psihic cu originea în copilărie și conduc la un compromis între dorința și interdicție. Teoriile culturaliste completează ideile lui Freud, prin relevarea rolului declansator al

presiunilor sociale (familiale, conjugale, economice). Abordarea psihanalitică a *n.* are, totuși, o arie de acceptare limitată. În prezent, majoritatea autorilor consideră ca *anxietatea și tulburările de comportament (pentru evitarea acesteia) reprezintă trăsăturile esențiale ale *n.* Mecanismele de apărare împotriva anxietății îmbracă forme variate și se pot exprima sub forma de: fobii, obsesii, acte impulsive sau disfuncții sexuale. Termenii generali utilizați în desemnarea stărilor nevrotice nu sunt încă stabiliți.

NICHEL, s. n. / nickel, s. m. / nickel, [Fr. *ume dot de suedezu* Cronste.dt me.tatu.Cui pi care. I-a. izoCat in 1751, dm germ. *Kuffernickel, di ia Kupfer* = cupru fi germ. diaiect. *Nickel* = mfc dull care 6dntuie prin mine. \ Elementul nr. 28, simbol Ni, întră în compoziția tesuturilor oculare. Este toxic neurotrop și, probabil, cancerigen.

NICOL, s. m. / nicol, s. m. / Nicol prism. [William Mcol, fizician scotian, 'Edinburgh., 176S-1851.] Cristal din spat de Islanda care polarizează lumina; este tăiat și slefuit pentru eliminarea razei ordinare, raza extraordinară, de lumina polarizată, trecând prin prisma *n.*

NICOTIANA TABACUM / Nicotiana tabacum / Nicotiana tabacum. *Jean Nicot de Villemain, 1530-1600, ambasador ia Lisabon, care. a trimis aceasta plantă de Cate-rind de. 'Medici m 1560; svanwa tabaco, din limbo, wdigemlor din Tahiti tzi-hat] = tub foCosit pentm inhairta fwnultii de. tutun, tigariS.] Sin.: tutun (v.).*

NICOTINAMID ADENIN DINUCLEOTID / nico-tinamide adenine dinucleotide / nicotinamide adenine dinucleotide. Abrev.: NAD⁺ Dinucleotid format din asocierea a două nucleotide, *nicotinamidă și *adenină, două grupări fosfat și două molecule de D-riboză. Coenzima foarte importantă, n.a.d. există în toate celulele vii și funcționează ca un acceptor (transporter) universal de hidrogen. Astfel, NADP⁻, prezentând o sarcină electrică pozitivă, poate accepta un atom de hidrogen și doi electroni, trecând în forma redusă, NADH. Aceasta este reoxidată în cursul *fosforilării oxidative în mitocondriile celulelor care funcționează în aerobioză. O moleculă de NADH conduce la formarea a trei molecule de ATP. V. și ciclul Krebs, transporter de hidrogen.

NICOTINAMID ADENIN DINUCLEOTID FOSFAT / nicotinamide adenine dinucleotide phosphate / nicotinamide adenine dinucleotide phosphate. Abrev.: NADP⁺. Coenzima cu aceeași structură cu "nicotinamid adenin dinucleotid (NAD⁺, prezentând o singură grupare fosfat în plus. Acționează la fel cu NAD⁺, ca acceptor (transporter) de hidrogen, dar în reacțiile anabolizante.

NICOTINAMIDA, s. f. / nicotinamide, s. f. / nicotinamide. [F'. etimologia terme.nulw *nicolina*; gr. *ammoniukon* = sore. de. amoniu, gasitd m apropierea tempiuCui tui Jupiter Amman dm Libia; -ida.] Sin.: vitamina PP (v.). V. și nicotinamid adenin dinucleotid, nicotinamid adenin dinucleotid fosfat.

NICOTINA, s. f. / nicotine, s. f. / nicotine. [Jean Nicot de Villemain, 1530-1600, ambasador ia Lisabona, care. a trimis tutunul Caterine.i de. 9v(edici in. 1560; -ina.) Alcaloid foarte toxic, C⁺HuM; se obține din tutun sau sintetic. Este utilizată în agricultură ca insecticid. Stimulează, apoi paralizează ganglionii vegetativi, acționează asupra receptorilor colinergici nico-tinici. De aid utilizarea sa în medicina experimentală. Guma de mestecat sau "timbrele" (*patch) impregnate cu *n.* sunt utilizate în sevrăjul fumătorilor.

NICOTINISM, s. n. / nicotinisme, s. m. / nicotinism. [1[^] etimologia te.rmen.viiv *nicotini*; -ism.] Sin.: tabagism (v.).

NICOTINOLITIC, adj. / nicotinolytique, adj. / nicotinolytic. W. etimofqgia terme-nului *nicotinci*; gr. *lylikos* = r. are distruge, de. ia *lyein* = a distruge..) Substanța care împiedică unele efecte

NICOVALA**CHEYNE**

ale nicotinei, prin blocarea receptorilor colinergici. Exista doua grupe: 1) *N. periferice* produc blocarea la nivelul ganglionilor vegetativi si al placii terminale motorii. 2) *N. centrale* blocheaza receptorii colinergici din SNC.

NICOVALA, s. f. / **enclume**, s. f. / **anvil**, **incus**, **pi. incudes**. [*St-nakovolo = nicovaia.*] V. tab. anat. - oase.

NICTALGIE, s. f. / **nyctalgie**, s. f. / **nyctalgia**. [*Cfr. nyx, nyk-tos = noapte; algos = durere.*] Durere care apare In timpul somnului.

NICTALOPIE, s. f. / **nyctalopie**, s. f. / **nyctalopia**. [*QT. nyx, nyktos = noapte; alais = obscw, orb, ops, opos = vedere, vas.*] Termen cu sensul mca disputat. In romana si engleza:

orbire sau cecitate nocturna. In franceza: facultatea de a vedea noaptea, de a distinge obiectele la o intensitate lumi-noasa mica.

NICTEMER, s. n. / **nycthemere**, s. m. / **nycthemeral period**. [*Qr. nyx, nyktos = noapte; hemera = zi.*] Perioada de timp care cuprinde o zi si o noapte si care corespunde unui ddu biologic. V. bioritm, bioritmologie.

NICTEMERAL, adj. / **nycthemeral**, **-ale**, **-aux**, adj. / **nycto-hemeral**. [*Qr. nyx, nyktos = noapte; hemera = zi*] Care se asociaza alternantei zi-noapte.

NICTOFILIE, s. f. / **nyctophilie**, s. f. / **nyctophilia**. [*Gjr. nyx, nyktos = noapte; philia = atractie, de. la philein = • a ill-Si*] Sin.: scotofilie (v.).

NICTOFOBIE, s. f. / **nyctophobia**, s. f. / **nyctophobia**. [*Cfr. nyx, nyktos = noapte; phobos = frica.*] Teama morbida de noapte sau de Intunerice.

NICTURIE, s. f. / **nycturie**, s. f. / **nycturia**. [*Qr. nyx, nyktos = noapte; owon = urina.*] Emisie de urina mai abundenta noaptea decat ziua, adica invers fata de ritmul normal al de-bitului urinar. Este un semn obsnuit m *insuficienta renala cronica, dar poate apare si In alte boli, cand creste volumul sau frecventa mictiunilor (ex.: diabet insipid, diabet zaharat dezechilibrat, infectii urinare etc.).

NIDATIE, s. f. / **nidation**, s. f. / **nidation**. [*Lot. nidus = cui6.*] Etapa a *ovoimplantatiei In care oul fecundat penetreaza in endometru. Uneori este confundata, sau considerate similara, cu ovoimplantatia.

NIGRITA, s. f. / **nigrite**, s. f. / **nigrities**. [*Lat. aiger, -gra, -grum = negm; -ita.*] Pigmentatie neagra.

NIGROZA RECTALA / **nigrose rectale** / **melanosis coli**. [*Lot. aiger, -gra, -grum = ne-gru; -oza; Cat. medicaoia rectum, de la rectus = rectiliniu, drept.*] Modificare pigmentara a mucoasei rectocolice, care poate apare la bolnavii utilizatori de laxative antrachinonice. Este consecinta prezentei In corionul mucoasei a unor celule pigmentare ce contin *lipofuscina.

NIHILISM, s. n. / **nihilisme**, s. m. / **nihilism**. [*Lat. nihil = nilnic; -ism.*] 1) Atitudine de scepticism In ceea ce priveste valorile traditionale recunoscute si acceptate. 2) Tendinta de negare a sensului propriei existente sau a sensului vietii In general.

NIMFOMANIE, s. f. / **nymphomanie**, s. f. / **nymphomania**. [*Lat. nympa, gr. nymphe = „cea care este acoperita cu un vol”, tdnard mireasa; [a6w mica vvvara; gr. mania = ne.6u-nie.*] Exagerare patologica a dorintei sexuale la femeie, cu tendinta mai mult sau mai putin obsedanta de cautare de raporturi sexuale cu diferiti parteneri. V. satiriazis.

NIMFOTOMIE, s. f. / **nymphotomie**, s. f. / **nymphotomy**. [*Lat. aympha, gr. nymphe = „ce.a care. este. ac.ope.rita cu un val”, tdnara mireasa; labie. mica vulvara; gr. tome = taiere, sectiune, de. [a temnein = a taia.]*] 1) Incizia labiilor mici sau a cli-torisului. 2) Excizia partiala sau totala (nimfectomie) a labiilor mid.

NISTAGMUS

NINHIDRINA, s. f. / **ninhydrine**, s. f. / **ninhydrin**. Revelator In analiza cromatografica a aminoacizilor. N. este utilizata, de asemenea, In descompunerea unei proteine In aminoazii component!

NIOZOM, s. m. / **niosome**, s. m. / **niosoma**. [*Engl. non-ionic = newnic; gr. soma, -atos = Corp.*] Vezicula multilamelara formata cu detergenti non-ionici.

NISIP, s. n. / **sable**, s. m. / **gravel**. [*Buig. nasip = nisip.*] 1) Roca sedimentara, rezultata prin sedimentarea cuarului, feldspatilor, micelor. 2) *N. auditiv*, *n. cerebral*, particule cu saruri calcare din unele formatiuni anatomice. 3) *N. hidatic*, *m* lichidul hidatic, format din vezicule prolifere si scolecși liberi. 4) *N. urinar*, calculii sub forma unor particule mici, eliminati m urina.

NISTAGMOGRAFIE, s. f. / **nystagmographie**, s. f. / **nystagmography**. [*Cfr. nystagmos = ddtinare., de. la nystazein = a da din cap; graphein = a scrie.*] Inregistrarea "nistagmusului ocular, spontan sau provocat. Se bazeaza, de regula, pe traducerea electronica a variatiilor de potential corneoretinian care apar In timpul miscarilor globilor oculari.

NISTAGMUS, s. n. / **nystagmus**, s. m. / **nystagmus**. [*Cfr. nystagmos = ciatinare, de la nystazein = a da din cap.*] Suita de miscari oscilatorii ritmice, rapide si sacadate ale globilor oculari. Aceste miscari pot fi orizontale, verticale sau, mai rar, de circumductie si comporta o alternanta de secuse lente si secuse rapide. N. este independent de vointa. Conventional, n. este definit prin sensul secusei rapide si prin directia sa:

n. *ohzontal*, *vertical*, *rotatoriu*, *multidirectional*. El poate fi *congenital* sau *simptomatic*. In cadrul unei maladii nervoase de origine traumatica sau toxica. N. se poate produce *spontan* (semn de leziuni ale aparatului vestibular sau ale cailor nervoase centrale si periferice) sau poate fi *provocat* (prin unele pozitii ale capului, prin probe care exploreaza functia vestibulara). Au fost descrise numeroase tipuri de n., printre care:

1) *N. caloric*, *n. vestibular caloric* sau *n. provocat al lui Barany*, dupa injectarea de apa rece (12°C) sau calda (45°C) In conductii auditiv extern. La normali, n. este dirijat spre urechea neirigata In primul caz si de par-tea irigata In al doilea caz. Acest reflex este defectuos cand labirintii static este dis-trus si lipseste In 'colesteatom, polip, congestie a mucoasei urechii medii si otita supurata acuta. Sin.: semn Barany. 2) *N. disociat*, manifestat predominant sau exclusiv la un singur ochi. Cauze: leziune izolata a unui nerv oculomotor sau le-ziune a cailor vestibulare centrale. 3) *N. de fixare*, n. epui-zabil, consta 7n cateva secuse la privirea extern-laterala si nu are semnificatie patologica. 4) *N. laringovelopalatin*, denumire improprie data *miocloniilor laringovelopalatine. 5) *N. minerilor apare* din cauza iluminatului insuficient si a eforturilor de aco-modatie, fiind considerat boala profesionala. 6) *N. optodnetic*, n. fiziologic, apare la un subiect care priveste un obiect ce trece rapid In fata ochilor. El cuprinde o secusa laterala a ochiului care urmareste obiectul mobil si o secusa rapida de revenire. 7) *N. paralytic*, 7n cazul paraliziiilor muschilor oculo-motori, cand bolnavul Incearca sa miste ochii In directia muschiului paralytic. 8) *N. de pozitie* sau *n. lui Nylen*, apare numai In anumite pozitii ale capului sau ale corpului si se Insoteste de vertij. 9) *N. retractor*, congenital sau castigat, ca-racterizat prin secuse succesive care retracta globul ocular si Ingestarea fantei palpebrale prin retractia pleoapei superioare. Este consecinta unei leziuni Inalte a calotei pedunculare *m* jurul apeductului Sylvius si se asociaza adesea cu 'sindromul Parinaud. 10) *N. vestibular*, din cauza unei leziuni vestibulare.

NISTAGMUS CHEYNE / **nystagmus de Cheyne** / **Cheyne's nystagmus**. [*John Cheyne, medic section, 1777-1863.*] Tip de *n. care are un ritm similar cu eel al 'respiratiei Cheyne-Stokes.

NISTATIN

NISTATIN, s. n. / nystatine, s. f. / nystatin. (DCI) Agent antifungic, C₄H₇NO₉, produs de *Streptomyces noursei*; utilizat în tratamentul infecțiilor cu *Candida albicans*.

NISA, s. f. / niche, s. f. / niche, [fr. niche, din [at. nidus = will.]

1) Imagine radiologică a unui "ulcer duodenal sau gastric, prezenta și în unele forme de *cancer gastric. N. rezultă prin umplerea cu substanța opacă (baritată) a unei cavități patologice. N. se pune în evidență fie ca o proeminență depășind conturul organului (n. de profil), fie ca o pată persistentă după evacuare, rotundă (n. de fată). N. poate fi de dimensiune și de formă variabile, dar ea este întotdeauna constantă și fixă ca localizare. Au fost descrise o serie de caracteristici ale n. în cancerul gastric. 2) *N. de protecție* sau de aspritate este o construcție specială în forma de dulap (de obicei) sau camera, cu pereții din sticlă ori alte materiale transparente. Este destinată lucrului cu substanțe care degaja, la temperatura mediului sau prin încălzire, vapori sau gaze toxice, precum și lucrului cu substanțe radioactive (când sunt necesare o serie de condiții particulare, specifice). În scopul evacuării substanțelor toxice, este prevăzută cu un sistem de aspirare și ventilație. 3) *N. ecologică*, locul unui organism în comunitate sau în ecosistem.

NISA HAUDEK / niche de Haudek / Haudek's niche. [Martin Havdek, radiolog austriac, Viena, 1880-1967.] Sin.: semn Haudek (v.).

NITRAT, s. m. / nitrate, s. m. / nitrate. [Lat. *nitrum*, gr. *nitron* = nitrat de potasiu, soda.] Sare sau ester ai acidului azotic cu metale sau radicali organici. Sin.: azotat.

NITRITI, s. m. pi. / nitrites, s. m. pi. / nitrites. [Lat. *nitrum*, gr. *nitron* = nitrat de potasiu, soda.] Saruri și esteri ai acizilor nitric și nitros, cu acțiune vasodilatatoare. Îndeosebi la nivelul coronarelor, cu efecte antianginoase. În doze mari, n. au acțiune toxică asupra SNC și determină formarea *methemoglobinei. *N. de am.* are efect vasodilatator coronarian scurt, de asemenea relaxează musculatura netedă.

NITROBENZEN, s. m. / nitrobenzene, s. m. / nitrobenzene. [Lat. *nitrum*, gr. *nitron* = nitrat de potasiu, soda; iat. dot. *benzoe*.] Derivat toxic al benzenului, C₆H₅NO₂. Este utilizat în sinteza unor coloranți și ca dizolvant.

NITROCELULOZA, s. f. / nitrocellulose, s. f. / nitrocellulose. [Lat. *nitrum*, gr. *nitron* = nitrat de potasiu, soda; *cellula* = nimdrutd, dim. de. (a *cella* = ca.ma.ra, *ozd* - indica un giucid.) "Celuloză modificată prin nitrare. N. este utilizată în filtrele folosite îndeosebi în transferul acizilor nucleici sau al proteinelor separate prin electroforeză. După transfer, moleculele separate pot fi puse în evidență cu usurinta. V. de ex.: Southern blot, Northern blot.

NITROFENOLI, s. m. pi. / nitrophenoles, s. m. pi. / nitrophenols. [Lat. *nitrum*, gr. *nitron* = nitrat de potasiu, soda; gr. *phainein* = a straiuci, a apărea; -o.] Compusi azotați rezultă din nitrarea directă a fenolilor. Sunt utili în indicarea gradului de aciditate a mediilor biologice.

NITROFURAN, s. m. / nitrofurane, s. m. / nitrofuran. Nucleu organic cuprinzând heterociclul furan (patru atomi de C și unii de O) și gruparea nitro (-NO₂). Întra în compoziția unor anti-septice locale, urinare sau digestive.

NITROGLICERINA, s. f. / nitroglycerine, s. f. / nitroglycerin. [Lit. *nitrum*, din gr. *nitron*; gr. *glykeros* = induicit, de. ia *glykys* = dulce; -ina.] Derivat al glicerolului: trinitrat de gliceril, C₃H₅(NO₂)₃. Lichid uleios, exploziv violent, constituent al dinamitei. N. este utilizată în medicina pentru proprietățile sale vasodilatatoare, în tratamentul imediat al anginei pectorale. În doze mari (peste 1 g), n. este un toxic neurotrop și generează *methemoglobinemia. O serie de derivați ai n. sunt larg utilizați în tratamentul insuficienței coronariene și, mai recent, în

NOCMTATE

tratamentului insuficienței cardiace. Acțiunea lor antispasmodică (relaxantă) la nivelul fibrelor musculare netede, îndeosebi venoase și arteriale, antrenează diminuarea *preîncărcării și *postîncărcării ventriculare. La nivelul coronarelor, acțiunea derivatilor de n. se exprimă prin suprimarea spasmului și vasodilatației. În prezent, derivații de n. sunt preferați în locul nitritului de amil.

NITROZAMINE, s. f. pi. / nitrosamines, s. f. pi. / N-nitrosamins. [Lat. *nitrosus*, din (at. *nitron* și gr. *nitron* = nitrat de potasiu, soda; gr. *ammoniakon* = sari lit. amoniu, gasita în apropierea templului lui Jupiter Ammon din Libia, -1110.) Compusi organici, caracterizați prin legătura N-nitrozo- (N-N^o), obținuți prin reacția *nitritului asupra unei *amine secundare sau terțiare. Circa 80 % din cei 120 de compusi conținând legătura menționată au acțiune cancerigenă demonstrată la animale și potențială la om. Săritu! de acțiune depinde de gruparea amină. N. au fost identificate în aerul și apa din zonele cu poluare industrială, în fumul de țigară, în anumite preparate cosmetice, în unele soluții de pesticide sau erbicide. Alimentația este, de asemenea, poluată cu acești compusi, îndeosebi carnea conservată și produsele prajite, berea și unele tipuri de brânză. Totodată, n. se pot forma *in vivo*, în tractusul digestiv în cursul digestiei, pornind de la precursorii de tip nitrat, nitrit și amină. Riscul cancerigen la om rămâne să fie demonstrat.

NIVEL, s. n. / niveau, s. m. / level, [fr. niveau, din Cat. *libella* = cumpand cu fir de -plumb, de. [a *libra* = șatanta.] 1) Valoarea atinsă de o anumită mărime fizică sau constantă biochimică. Ex.: n. *glicemiei. 2) *N. de energie*: fiecare dintre valorile posibile ale energiei unei particule, ale unui nucleu atomic, ale unei molecule etc. 3) *N. de viață*: condițiile reale de existență ale unui subiect, ale unei familii sau ale unei populații considerate în ansamblu.

NOCARDIA / Nocardia / Nocardia. [Edmond Isidore Etienne Nocard, medic, veterinar francez, 1850-1903.] Gen de bacterie filamentoasă din dasa *Actinomycetaceae*. Unele specii sunt patogene și determină *actinomicoză, *micetoame sau micoză cutanată (*nocardioză).

NOCARDIOZA, s. f. / nocardiose, s. f. / nocardiosis. [Edmond Isidore Etienne Nocard, medic veterinar francez, 1850-1903; -ozd.] Boală determinată de bacteriile din genul "*Nocardia*, cu localizări îndeosebi subcutanate, pulmonare sau cerebrale. V. actinomicoză.

NOCEBO / nocebo / nocebo. [Lat. *stintijv.a nocebo* = w voi face rdu, e.u voi vdtama; prin analogie cu *placebo*.] Substanța lipsită de activitate farmacologică previzibilă, care antrenează după ingestie efecte indesezirabile, atribuite factorilor de ordin psihologic.

NOCICEPTIV, adj. / nociceptif, -ive, adj. / nociceptive. [Lat. *nocivus* = daundtor, de. ia *nocere* = a face rau, a vdtama; *receptus*, de. ia *recipere* = a primi.] Care captează excitații dureroase. Ex.: *excitație nervoasă n.*, cu punct de plecare într-un focar traumatic, care, transmisă pe cale nervoasă la creier, determină hiperemie și edem. E. n. n. ar fi cauza suferințelor traumatiche și postoperator.

NOCICEPTOR, s. m. / nocicepteur, s. m. / nociceptor. [Lot. *nocivus* = daundtor, de. ia *nocere* = a face rau, a vdtama; *receptus*, de. ia *recipere* = a primi.] Receptor a cărui excitație este responsabilă de producerea unei senzații dureroase.

NOCIV, adj. / nocif, -ive, adj. / noxious. [Lat. *nocivus* = daundtor, de. ia *nocere* = a face rau, a vdtama.] Care este periculos pentru sănătatea, viața, dezvoltarea cuiva. Ex.: agent n.

NOCIVITATE, s. f. / nocuite, nocivite, s. f. / noxiousness. [Lat. *nocivus* = daundtor, de. ia *nocere* = a face rau, a vdtama.] Proprietatea de a fi *nociv.

NOCTAMBUUSM

NOCTAMBULISM, s. n. / noctambulisme, s. m. / noctambulism. [Lot. *nox, noctis* = noapte; *am-bulare* == a merge; • *ism.*] Sin.: somnambulism (v.).

NOD, s. n. / noeud, s. m. / node, knot. NA: nodus, pi. nodi (1). [Lot. *nodus* - *nod.*] 1) Structura anatomica alcatuita dintr-o aglomerare de celule ce exercita o functie proprie par-ticulara. Aceasta semnificatie se foloseste cu precadere ca sin. pentru nodul cardiac. 2) *N. adevarate ale cordonului ombili-cal*, favorizate de lungimea exagerata a cordonului sau de un *hidramnios. 3) *N. chirurgical*, n. In care unul din capetele fi-rului este trecut de doua ori In jurul celuiilalt capat.

NOD ASCHOFF-TAWARA / noeud Aschoff-Tawara / node of Aschoff-Tawara. NA: nodus atrioventricularis. [Kiir! *Albert Ludwig Aschoff*, anatomopatolog german, prof& sor Ca yvlwbwa, apoi Ca fre.i6u.rg, 1866-1942; *Sunao Tawara*, anatomopatolog japonez, 1873-1952.] Sin.: nod atrioventricular (v. inima).

NOD ATRIOVENTRICULAR / noeud atrio-ventriculaire / atrioventricular node. NA: nodus atrioventricularis. V. inima. V. si pacemaker.

NOD KEITH-FLACK / noeud de Keith et Flack / Keith and Flack node. NA: nodus sinuatrialis. [Sir *Arthur Keith*, *anatomist englez, Londra, 1866-1955; *Martin William Flack*, fiz. iolog englez, Londra, 1882-1931.] Sin.: nod sinoatrial (v. inima). V. si pacemaker.

NOD RANVIER / node de Ranvier / Ranvier's node. Louis A. Ranvier, patolog francez, 1835-1922.] V. celula Schwann.

NOD SINOATRIAL / noeud sino-atrial / sinoatrial node. NA: nodus sinuatrialis. Sin.: nod sinoatrial. V. inima. V. si pacemaker.

NODAL, adj. / nodal, -ale, -aux, adj. / nodal. [Lot. *nodus* = *nod.*] Care se refera la nodul atrioventricular Aschoff-Tawara, la tesutii din care acesta este constituit sau la procese fiziologice sau patologice In relatie cu *nodul Aschoff-Tawara. Ex.: tesut n., ritm n., tahicardie n.

NODOSITATE, s. f. / nodosite, s. f. / nodosity. [Lot. *nodosi-tas*, -*atis* = *inc.6lc.tala*, de la *nodus* = *nod.*] Orice productie patologica drumscrisa, rotunjita si dura. Ex.: n. juxtaarticulare, leproase, reumatismale.

NODUL, s. m. / nodule, s. m. / nodule. NA: nodulus, pi. noduli. [Lot. *nodulus* = *nod me, dim. de la nodus* = *nod.*] 1) Structura componenta a tesutului nodal sau a sistemului cardionector al "inimii. V. si nod. 2) Leziune granulomatoasa, adesea rotunda, de obicei dura a unui viscer (plamani Indeo-sebi, inima), a pielii, a tesuturilor subcutanate sau osteoarticulare. 3) Termen descriptiv pentru opadlatile pulmonare radio-logice. 4) O formatiune anatomica cu forma sferica sau ovoidala.

NODUL BUCCINATOR / ganglion buccinateur / buccinator lymph node. V. tab. anat. - limfatice.

NODUL CALD / nodule chaud / hot node. V. cald.

NODUL FIBULAR / ganglion fibulaire / peroneal lymph node. V. tab. anat. - limfatice.

NODUL JUGULODIGASTRIC / ganglion principal de Kiitlner / jugulodigastric node. V. tab. anat. - limfatice.

NODUL JUGULOMOHIOIDIAN / ganglion sus-omo-hyoidien / jugulomohyoid node. V. tab. anat. - limfatice.

NODUL LIMFATIC / nodule lymphatique / lymph node. NA: lymphonodus, pi. lymphonodi. Denumire generica pentru agregatele mid, nodulare de tesut limfatic, amplasate pe traseul vaselor limfatice din tot corpul. Fiecare n. l. consta dintr-un cortex si o medulara. Cortexul prezinta doua regiuni, una superficiala, care contine *limfocite B organizate In foli-culi limfatici, si una profunda. Unii foliculi prezinta o regiune centrala (centru germinal) unde are loc o intensa proliferare a limfocitelor B. Cortexul profund este alcatuit mai ales din

NODUL AXILARI PROFUNZI

*limfocite T si *celule dendritice. Medulara n. l. consta din *macrofage si *plasmote producatoare de anticorpi, dispuse sub forma de cordoane printre sinusoidale limfatice si vasculare. N. l. reprezinta sediul declansarii raspunsurilor imune fata de antigenii proteici transportati pe cale limfatica. Antigenii care patrund la nivelul pielii sau mucoaselor (tractusurilor gastrointestinal si respirator) ajung In vasele limfatice si apoi In n. l. regionali, unde limfa este "purificata" de materialul antigenic strain. Distribute diferitelor populatii celulare In n. l. faciliteaza raspunsul imun, iar Structura n. l. nu este fixa, ci se modifica pe parcursul expunerii la diferiti antigeni. Sin.: ganglion limfatic.

NODUL MALAR / ganglion malar / malar lymph node. V. tab. anat. - limfatice.

NODUL MANDIBULAR / ganglion maxillaire inferieur / mandibular lymph node. V. tab. anat. - limfatice.

NODUL NAZOLABIAL / ganglion nasogenien / nasolabial lymph node. V. tab. anat. - limfatice.

NODUL REUMATOID / noeud rheumatoide / rheumatoid nodule. Element constitutiv al 'nodozitatilor subcutanate din "poli-artrita reumatoida, localizat Indeosebi pe fata posterioara a antebraului, la cativa centimetri deasupra cotului si considerate ca un indice de gravitate. N. r. este compus dintr-o zona centrala alcatuita din material fibrinoid, Inconjurata de celule his-tiocitare care, la randul lor, sunt acoperite de tesut conjunctiv infiltrat de limfocite si de plasmocite. Sin.: granulom reumatoid.

NODUL SISTER MARY JOSEPH / nodule de Sister Mary Joseph / Sister Mary Joseph nodule. [Sister *Mary Joseph Dempsey*, superinte.nde.nta [a spitatuC *Saint Mary, Wayo Clinic*, fi asistenta chirurgicala *William M.cnjo*, 1856-1929.] Semn avansat al unui cancer intraabdominal (de regula gastric). N. apare ia nivelul ombilicului si este palpabil. Mai poate aparea si In neoplasme de colon, ovar, san.

NODUL TIBIAL ANTERIOR / ganglion tibial anterieur / anterior tibial node. V. tab. anat. - limfatice.

NODUL TIBIAL POSTERIOR / ganglion tibial posterior / posterior tibial node. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI ANORECTALI / ganglions anorectaux / anorectal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI AORTICI LATERALI / ganglions aortiques / lateral aortic lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI APENDICULARI / ganglion appendiculaire / appendicular lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI AXILARI (v. si grupele individuale: cubital!, superficiali, profunzi) / ganglions axillaires / axillary lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI AXILARI APICALI / ganglions sous-claviculaires / apical group of axillary lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI AXILARI BRAHIALI / ganglions du bras / brachial axillary lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI AXILARI CENTRALI / ganglions axillaires centraux / central group of axillary lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI AXILARI CUBITALI / ganglions cubitaux / cubital axillary lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI AXILARI INTERPECTORALI / ganglions interpectoraux / interpectoral axillary lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI AXILARI LATERALI / ganglions axillaires lateraux / lateral group of axillary lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI AXILARI PROFUNZI (v. si grupele individuale: central! si apical!) / ganglions axillaires profonds / deep axillary lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

MODULI AXILARI SUBSCAPULARI

MODULI AXILARI SUBSCAPULARI / ganglions axillaires sous-scapulaires / subscapular axillary lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI AXILARI SUPERFICIALI (v. si grupele individuale: laterali, pectorali, subscapulari, interpectorali si brahiali) / ganglions axillaires superficiels / surface axillary lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI BOUCHARD / nodules de Bouchard / Bouchard's nodes. [Charles Jacques Boneford, medic francez, profesor lit patologic generat. la Sans, 1837-1915.] Reprezinta expresia clinica a artrozelor interfalangiene proximale. In general sunt asociati cu *n. Heberden, rareori existand solitari. Localizarea de electie a n. B. este pe fata dorsala a articulatiilor interfalangiene proximale. Valoarea semiologica a n. B. este mai importanta decat a n. Heberden, deoarece articulatiile interfalangiene distale reprezinta sediul exclusiv al manifestarilor degenerative reumatismale (exceptie: artrita psoriazica), in timp ce la nivelul articulatiilor proximale interfalangiene se localizeaza si alte forme de reumatism, de ex. inflamator (poliartrita reumatoida). Eventuale asociere a n. B. cu n. Heberden sugereaza existenta unei forme degenerative de reumatism, inddenta reumatismului inflamator (poliartrita reumatoida) sau a "lupusului eritematos diseminat fiind foarte redusa.

NODULI BRONHOPULMONARI / ganglions des pedicules pulmonaires / bronchopulmonary lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

MODULI BUSACCA / nodules de Busacca / Bu-sacca's nodes. [Archimede Busacca, oftalmolog italian, sec. XX.] Situati la nivelul suprafetei iriene, n. B. reprezinta acumularea de celule inflamatorii in *uveita granulomatoasa, disparand in urma tratamentului antiinflamator.

NODULI CAVI LATERALI / ganglions latero-caves / lateral caval lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI CELIACI / ganglions du tronc coeliaque / c(o)eliac lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI CERVICALI ANTERIORI (v. si grupele individuale: superficiale si profunzi) / ganglions cervicaux anterieurs / anterior cervical lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI CERVICALI ANTERIORI PROFUNZI (v. si grupele individuale: infrahioidieni, prelararingieni, tiroidieni, pretraheali si paratraheali) / ganglions cervicaux anterieurs profonds / anterior cervical deep lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI CERVICALI ANTERIORI SUPERFICIALI / ganglions cervicaux anterieurs superficiels / anterior cervical superficial lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI CERVICALI LATERALI (v. si grupele individuale: superficiale si profunzi) / ganglions cervicaux lateraux / lateral cervical lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI CERVICALI LATERALI PROFUNZI (v. si grupele individuale: jugulari anteriori, jugulari laterali, jugulodigastric, jugulohioidian si supraclaviculari) / ganglions lat6raux profonds du cou / deep cervical lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI CERVICALI LATERALI SUPERFICIALI / ganglions lateraux superficiels du cou / superficial cervical lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI COLICI DREPTI / groupe ganglionnaire principal de l'artere colique droite superieure / right colic lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI COLICI MIJLOCII / groupe ganglionnaire principal de l'artere colique moyenne / middle colic lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULIHEBERDEN

NODULI COLICI STANGI / groupe ganglionnaire principal de l'artere colique gauche superieure / left colic lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI CUBITALI (epitrohleeni) / ganglions cubitaux / cubital lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI DIAFRAGMATICI (v. noduli frenici superiori). V. tab. anat. - limfatice.

NODULI EPIGASTRICI INFERIORI / ganglions epigastriques / inferior epigastric lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI FACIALI (v. si grupele individuale: buccinator, nazolabial, malar, mandibular, submental) / ganglions faciaux / facial lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI FRENICI INFERIORI / ganglions diaphragmatiques inferieurs / inferior phrenic lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI FRENICI SUPERIORI / groupe anterieur des ganglions diaphragmatiques / superior phrenic lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI GAMNA-GANDY / nodules de Gamna-Gandy / Gamna-Gandy nodes. [Corlo Gamna, medic italian, 1866-1906; Charles Gandy, chirurg francez, 1872-1943] Formatiuni nodulare mid, de culoare galben-bruna sau bruna. Apar in splina in conditiile unei splenomegalii congestive, in *dre-panocitoza si in *boala Banti. Sunt alcătuite din tesut fibre sau din fibre de collagen impregnate cu pigmenti ferici ori saruri de caldu si inconjurati la periferie de o zona hemo-ragica. Se formeaza in jurul hemoragiilor perivas-culare. Sin.: noduli siderotid.

NODULI GASTRICI DREPTI / ganglions de l'artere pylorique / right gastric lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI GASTRICI INFERIORI (v. noduli gastromentali drepti). V. tab. anat. - limfatice.

NODULI GASTRICI STANGI (superiori) / ganglions de la chaine coronaire stomacique / left gastric lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI GASTRODUODENALI (v. noduli pilorici). V. tab. anat. - limfatice.

NODULI GASTROEPIPLOICI (v. noduli gastromentali drepti si stangi). V. tab. anat. - limfatice.

NODULI GASTROMENTALI DREPTI / ganglions gastro-epiploiques droits / right gastroomental lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI GASTROMENTALI STANGI / ganglions gastro-epiploiques gauches / left gastroomental lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI GLUTEALI (v. si grupele individuale: gluteali superiori si inferiori) / ganglions fessiers / gluteal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI GLUTEALI INFERIORI / ganglions fessiers inf6rieurs / inferior gluteal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI GLUTEALI SUPERIORI / ganglions fessiers superieurs / superior gluteal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI HEBERDEN / nodules de Heberden / Heberden's nodes. [William Heberden, medic englez, Londm, 1710-1801] Expresia clinica a artrozelor interfalangiene distale. Apar sub forma de nodozitati de dimensiuni variabile, de la 0,5-1 cm, au consistenta dura, osoasa si sunt situati pe fata dorsala si cubitala a articulatiei interfalangiene distale (n. unici) sau de ambele parti ale articulatiei (n. multipli). Tegumentele supraiacente au aspect normal sau usor eritematos. Initial sunt situati pe index si medius, ulterior, pe masura evolutiei pro-cesului degenerativ articular, nodozitatile intereseaza inelarul si foarte rar auricularul ?i policele. N. au tendinta de a deforma articulatiile si de a modifica axul falangei distale, deviindu-l

MODULI HEPATICI

spre marginea cubitala a mainii si anterior. Sunt m general nedurerosi la debut. Devin durerosi la efort, ca si, uneori, la femei In perioada climacteriului. Incidenta este mai mare la . femei (10/1). N. H. sunt mai frecvent Intalniti dupa 75 de ani, cand o treime din persoane prezinta astfel de formatiuni. Sin.: boala Heberden.

NODULI HEPATICI / ganglions de la chalne hepaticque / hepatic lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI ILEOCOLICI (v. si grupele individuale: prececali, retrocecali si apncdicular) / chaine ganglionnaire ileocol-ique / ileocolic lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice

NODULI ILIAC) COMUNI (v. si grupele individuale: mediali, intermediari, laterali, subaortici, promontorien) / ganglions iliaques primitifs / common iliac lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI ILIACI COMUNI INTERMEDIARI / groupe moyen des ganglions iliaques primitifs / intermedieate common iliac lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI ILIACI COMUNI LATERALI / groupe exteme des ganglions iliaques primitifs / lateral common iliac lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI ILIACI COMUNI MEDIALI / groupe interne des ganglions iliaques primitifs / medial common iliac lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI ILIACI COMUNI PROMONTORIENI / groupe du prornontoire des ganglions iliaques primitifs / common iliac lymph nodes of promontory. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI ILIACI COMUNI SUBAORTICI / groupe moyen des ganglions iliaques primitifs / subaortic iliac common lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI ILIACI EXTERNI (v. si grupele individuale: mediali, intermediari, laterali, interiliaci) / ganglions iliaques **externes** / external iliac lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI ILIACI EXTERNI INTERMEDIARI / ganglions iliaques externes, les chaines moyennes / intermedieate external iliac lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI ILIACI EXTERNI LATERALI / ganglions iliaques externes, les chafnes externes / lateral external iliac lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI ILIACI EXTERNI MEDIALI / ganglions iliaques externes, les chaines internes / medial external iliac lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI ILIACI INTERNI (v. si grupele individuale: gluteali Superiori, gluteali inferiori, sacrali, obturatorii) / ganglions iliaques internes / internal iliac lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

MODULI INFRAHIOIDIENI / ganglions thyro-hyo'idiens / infrahyoid lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI INGHINALI PROFUNZI / ganglions inguinaux pro-fonds / deep inguinal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI INGHINALI SUPERFICIALI (v. si grupele individuale: superomediali, superolaterali, inferiori) / ganglions inguinaux superficiels / superficial inguinal lymph nodes- V. tab. anat. - limfatice.

NODULI INGHINALI SUPERFICIALI INFERIORI / ganglions inguinaux superficiels inferieurs / inferior superficial inguinal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI INGHINALI SUPERFICIALI SUPERO-LATERALI / ganglions inguinaux superficiels supero-extemes / supero-lateral superficial inguinal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI INGHINALI SUPERFICIALI SUPERO-MEDIALI / ganglions inguinaux superficiels superointernes / supramedi-

NODULI MEZENTERICI INFERIORI

al superficial inguinal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.
NODULI INTERCOSTALI / ganglions intercostaux / intercostal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI INTERILIACI / ganglions iliaques externes, les chafnes moyennes / interiliac external iliac lymph nodes, V. tab. anat. - limfatice.

NODULI JUGULARI ANTERIORI (v. si noduli individuali: jugulodigastric, juguloomohioidian) / ganglions anterieurs de la chalne jugulaire interne / anterior jugular lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI JUGULARI LATERALI / chaine jugulaire interne des ganglions lateraux profonds du cou / lateral jugular lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI JUXTAESOFAGIENI / ganglions juxta-ceso-phagiens / pulmonary juxta(o)esophageal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI KEPPE / nodules de Koppe / Koppe's nodes. [*Leonhard Koppe, oftdnwiog gennan, f{a(1e, 1884-1969}*] Acumulare de celule inflamatorii la nivelul marginii pupilare, in •uveite complicate cu *sinechii posterioare.

NODULI LISCH / nodules de Lisch / Lisch's nodes. [*Karl Lisch, oftalmolog austriac, n. 1907.*] Leziuni pigmentare de 1 mm, maronii, irizate, observate 'in 'neurofibromatoza, alaturi de alte manifestari.

NODULI LOMBARI (v. si grupele individuale: drepti, intermediari, stangi) / ganglions abdomino-aortiqucs / lumbar lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI LOMBARI DREPTI (v. si grupele individuale: cavi laterali, precavi, postcavi) / ganglions latero-aortiques droits / right lumbar lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI LOMBARI INTERMEDIARI / ganglions retro-aor. tiques / intermedieate lumbar lymph nodes. V. tab. anat. -limfatice.

NODULI LOMBARI STANGI (v. si grupele individuale: aorti-ci, laterali, preaortici, postaortici) / ganglions latero-aortiques gauches / left lumbar lymph nodes. V. tab. anat. -limfatice.

NOOULI MASTOIDIENI / ganglions mastofdiens / mastoid lymph node. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI MEDIASTINALI ANTERIORI / ganglions mediastin-aux anterieurs / anterior mediastinal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI MEDIASTINALI POSTERIORI (v. si grupele individuale: pulmonari, bronhopulmonari, traheobronhici inferiori, traheobronhici superiori, juxtaesofagiieni, paratraheali si ai arcului venei azigos) / ganglions mediastinaux posterieurs / posterior mediastinal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

NODULI MEYNET / nodules de Meynet / Meynet's nodes. [*Pnu/ Claude Hyacinthe Meynet, medit jrancez, few, 1S31-1892.*] Apar In 2-10 % din cazurile de *reumatism articular acut, au o marime de 0,5-1 cm, dispar m zile sau luni si se asociaza frecvent cu leziuni ale cordului. In *poliartrita reuma-toida se Intalnesc in 10-20 % din cazuri, au dispozitie sime-trica, consistenta variabila, marime de 3-5 cm, sunt mobili pe planurile profunde sau pot adera la periost.

NODULI MEZENTERICI (v. si grupele individuale: juxtaintestinali, mijlocii, superior!) / ganglions mesenteriques / mesenteric lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice

NODULI MEZENTERICI INFERIORI (v. si grupele individuale: sigmoidieni, rectali superiori si pararectali) / ganglions mesenteriques inferieurs / inferior mesenteric lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.

**NODULI MEZENTERICI MIJLOCII
SUBMENTALI**

NODULI MEZENTERICI MIJLOCII / groups moyen des ganglions mesenteriques superieurs / central mesenteric lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI MEZENTERICI SUPERIORI / ganglions mesenteriques superieurs / superior mesenteric lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI MEZOCOLICI (v. si grupele individuale: paracolici, colici drepti, mijlocii, stangi) / ganglions mesocoliques / mesocolic lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI OBTURATORII / ganglions du trou obturateur / obturator lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI OCCIPITALI / ganglions occipitaux / occipital lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI OSLER / nodules d'Osier / Osier's nodes. [Sir William Osier, *medic Canadian care. a practical in Sim si ^riffita, profesor de, m&dic. in ia Oxford, 1S49-1919.*] N. mid, durerosi, care apar de obicei la nivelul degetelor palmelor, picioarelor, la nivelul plantelor, persistand ore pana la zile. Sunt prezenti la aproximativ 10-25 % dintre bolnavii cu endo-cardita bacteriana subacuta, dar pot fi prezenti si in alte boli. Alte localizari: antebrate, gambe, pavilionul urechii. Se pot necroza si au la origine emboli septici sau *complexe imune capilare. Sin.: semn Osier.

NODULI PANCREATICI INFERIORI / ganglions pancreatiques inferieurs / inferior pancreatic lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PANCREATICI SUPERIORI / ganglions de la chalne splenique / superior pancreatic lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PANCREATICODUODENALI / ganglions de l'artere pancreatico-duodenale / pancreatic-duodenal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PANCREATOSPLENICI (v. noduli pancreatici superiori). V. tab. anat. - limfatic

NODULI PARACOLICI / ganglions paracoliques / paracolic lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PARAMAMARI / ganglions paramammaires de Gerota / **paramammary lymph nodes.** V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PARARECTALI / ganglions pararectaux / pararectal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PARASTERNALI / ganglions mammaires internes / parasternal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PARATRAHEALI / ganglions paratracheals / paratracheal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PARAUTERINI / ganglions parauterins / parauterine lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic

NODULI PARAVAGINALI / ganglions paravaginaux / paravaginal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PARAVEZICALI (v. si grupele individuale: prevezicali, vezicali, laterali, postvezicali) / ganglions paravesicaux / **paravesicular lymph nodes.** V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PAROTIDIENI INTRAGLANDULARI / ganglions parotidiens p.-ofonds intraglandulaires / intraglandular parotid lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PAROTIDIENI PROFUNZI (v. si grupele individuale: preauriculari, infraauriculari, intraglandulari) / ganglions parotidiens profonds / deep parotid lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PAROTIDIENI SUBFASCIALI INFRAAURICULARI / ganglions parotidiens inferieurs sous-auriculaires / infraauricular lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PAROTIDIENI SUBFASCIALI PREAURICULARI / ganglions parotidiens sous-aponevrotiques preauriculaires ; **preauricular lymph nodes.** V. tab. anat. - limfatic.

NODULI

NODULI PAROTIDIENI SUPERFICIALI / ganglions parotidiens superficicis sus-aponevrotiques / superficial parotid lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PERICARDICI LATERALI / ganglions pericardiques lateraux / lateral pericardial lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI DE PERMEATIE / nodules de permeation / permeation nodules. N. cu localizare cutanata sau mucoasa, situati 'in apropierea unei tumori maligne sau a cicatricei sale de exereza, care reprezinta mici focare metastatice diseminate pe cale vasculara locala.

NODULI PILORICI / ganglions sous-duodeno-pyloriques / pyloric lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic. **NODULI POPLITEI**

(v. si grupele individuale: superficiali si profunzi) / ganglions poplites / popliteal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI POPLITEI PROFUNZI / ganglions poplites profonds / deep popliteal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI POPLITEI SUPERFICIALI / ganglions poplites superficicis / superficial popliteal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI POSTAORTICI / ganglions retro-aortiques / post-aortic lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI POSTCAVI / ganglions retrocaves / postcaval lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI POSTVEZICALI / groupe posterieur des ganglions paravesicaux / postvesicular lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PREAORTICI / ganglions preaortiques / pre-aortic lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PRECAVI / ganglions precaves / precaval lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PRECECALI / ganglions caecaux anterieurs / prec(a)ecal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PRELARINGIENI / ganglions prelaringes / pre-laryngeal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PREPERICARDICI / ganglions prepericardiques / prepericardial lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PRETRAHEALI / ganglions pretracheaux / pretracheal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PREVERTEBRALI / ganglions prevertebraux / pre-vertebral lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PREVEZICALI / ganglions prevesicaux / prevesicular lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI PULMONARI / ganglions intrapulmonaires / pulmonary lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI RECTALI SUPERIORI / ganglion principal du rectum / superior rectal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI RETROAURICULARI (v. noduli mastoidieni). V. tab. anat. - limfatic.

NODULI RETROCECALI / ganglions caecaux posterieurs / left lumbar lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic

NODULI RETROFARINGIENI / ganglions retropharyngiens / retropharyngeal lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI SACRALI / ganglions sacres lateraux / sacral lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI SIDEROTICI / nodules siderotiques / siderotic nodules. Sin.: noduli Gamna-Gandy (v.).

NODULI SIGMOIDIENI / ganglions sigmoïdes / sigmoid lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI SPLENICI / ganglions spleniques / splenic lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI SUBMANDIBULARI / ganglions sous-maxillaires / submandibular lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI SUBMENTALI / ganglions sous-mentaux / sub-mental lymph nodes. V. tab. anat. - limfatic.

NODULI SUPRACLAVICULARI**NODULI SUPRACLAVICULARI / ganglions sus-claviculaires / supraclavicular lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.****NODULI TIROIDIENI / ganglions thyroïdiens / thyroid lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.****MODULI TRAHEOBRONHICI INFERIORI / ganglions intertracheo-bronchiques / inferior tracheobronchial lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.****NODULI TRAHEOBRONHICI SUPERIORI / ganglions pretracheaux / superior tracheobronchial lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.****NODULI VEZICALI LATERALI / ganglions vésicaux latéraux / lateral vesicular lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.****NODULI VISCERALI ABDOMINALI / ganglions abdominaux / visceral lymph nodes. V. tab. anat. - limfatice.****NODULII ARCULUI VENEI AZIGOS / ganglions de la crosse d'azygos / nodes of arch of azygos vein. V. tab. anat. - limfatice.****NODULII NERVULUI ACCESOR / ganglions du nerf spinal / accessory nerve lymph node. V. tab. anat. - limfatice.****NODULITA, s. f. / nodulite, s. f. / nodulitis. [Lot. *nodulus* = *noit mic, tie.* (a *nodus* = *nod*; -*ito*.) Inflamatie a unui "nodul. N. reumatoida reprezinta asocierea a numeroase "nodozitati reumatismale, artrite reumatoida discrete si *geode osoase epifizare. Evolutia n. este favorabila si regresiva.****NOGUCHIA / Noguchia / Noguchia. [Hideyo Noguchi, fiacte-riotog si -palolog javonez stabidt m SWi [a 'J{e.u> york^ {Rf{cke.fcler Institute), 1S76-1928. Gen de bacterii din familia Bruceflaceae, clasa Schizomycetes, de forma bacilara, Incapsulate, gram-negative. Se gasesc pe conjunctiva, unde determina leziuni foliculare.****NOITA, s. f. / lunule, s. f. / lunula. [Lot. *novus* = *new*; -*US*.] Sin. pop. pentru leuconichie (v.).****NOMA, s. f. / noma, s. m. / noma. [Cfr. *nome* = *ocluinea lie. a roade., dt ia nemein* = *a made.*] Ulceratie a peretelui obrazului, pe care TI perfora uneori, facand sa comunice cavitatea bucala cu exteriorul, din cauza unor tulburari trofice de etiologie infectioasa. Poate complica o stomatita ulceroasa necrotica sau o boala generala epuizanta. Sin.: stomatita gan-grenoasa.****NOMINA ANATOMICA / Nomina Anatomica / Nomina Anatomica. [Lat. *nominare* = *a denumi*; *anatomica* = *anatomica, din gr. ana* = *in jurul*, *tome* = *tale-re., sectiune., de ia tem-nein* = *fi tcSia.*] Terminologia anatomica a fost denumita "matematica terminologiei medicale" deoarece marea majoritate a termenilor sunt derivati din afixele (radacini, sufixe si prefixe) greco-latine. De aceea, In 1895, din initiativa Societatii Germane de Anatomie a fost stabilita Base/ N. A. (BNA). Prima tara In. care s-a adoptat nomenclatura internationala BNA a fost Franta. A urmat revizuirea de la Birmingham, iar in 1955, la al V-lea Congres International al Anatomistilor, s-a adoptat Paris N. A. (PNA). Au urmat alte revizuirii la con-gresele al VII-lea (New York, 1960), al VIII-lea (Wiesbaden, 1965), al X-lea (Tokyo, 1975), al XI-lea (Mexico City, 1980) si al XII-lea (Londra, 1985). Cu toate ca terminologia anatomica internationala reprezinta modelul catre care ar trebui sa aspire toate domeniile medicinei, si In cazul N. A. sunt uti-lizati, 'in paralel, termeni care nu apartin sistemului unitar si a caror forma variaza de la tara la tara. Pentru exemple, v. *Tabele de date anatomice*. Abrev.: NA.****NOMOGRAMA, s. f. / nomogramme, s. m. / nomogram. [Qr. *aomos* = *o6ic.ei avand forta de. Uge.*; *gramma* = *inscriere.*] Reprezentare grafica Intr-un plan, formata dintr-un sistem de puncte si linii indicand o relatie Intre doua sau mai multe marimi variabile. Cu ajutorul n. se pot determina valorile uneia sau unora dintre marimi, In functie de valorile date ale celor-****NORMAL**

lalte marimi care infra 'in relatia considerata. Ex.: suprafata corpului poate fi citita direct pe n. cunoscand Inaltimea si greutatea unui subiect.

NON-INVAZIV, adj. / non-invasive, non-effractiv, -ive, adj. / non-invasive. [Engl. *non* - *negate*; [at. *invasus*, lie. la *invadere* = *a invada.*] Despre un act (procedeu) medical realizat fara traversarea pielii sau a unei mucoase. In sens mai larg, despre orice procedeu care nu afecteaza organismul. Ex.: investigatie n.-i.**NON-PROPRIU, adj. / non-soi, adj. / non-self. [Engl. *non* - *ntga^ii*, [at. *proprius* = *ceea ce ne apartine.*] Material (macio-molecula, celula, tesut) strain In raport cu sistemul imunologic al organismului considerat. Este prima conditie a unui antigen. Ant.: self.****NON-SELF, adj. / non-soi, adj. / non-self. [E,ng(. *aoa* • *negate*; *self* = *de. sine.*] Sin.: non-propriu (v.).****NOOLEPTIC, adj., s. n. / nooleptique, adj., s. m. / nooleptic. [Cjr. *noos*, *nous* = *intdigentli, leptikof.* = *care. St. jv(wil pe.)*] (Medicament) psihotrop care diminueaza vigi-lenta, ce regleaza ciclul veghe-somn. "Hipnoticele sunt prindpalele n,****NOOSFERA, s. f. / noosphere, s. f. / noosphere. [CJT. *noos*, *nous* = *inteRge-nfd*; [at. *sphaera*, gr. *sphaira* = *sftTil*] *Geosfera produsa si dominata de mintea omeneasca. Cuprinde sistemele de idei prin care omul transforma natura, sistemele tehnologice si spatiile patr-unse de ratiunea omului.****NOOTROP, adj., s. n. / nootrope, adj., s. m. / nootropic. [QT. *noos*, *nous* = *intdige-nta*; *trope* = *mtoarce.re., de [a trepein* = *a wtoarce.*] 1) Care actioneaza asupra functiilor in-telectuale. 2) Medicament care amelioreaza procesele meta-bolice neuronale In leziunile cerebrale hipoxice, toxice, trau-matice sau involutive si care actioneaza pozitiv asupra pro-ceselor cognitive.****NORADRENALINA, s. f. / noradrenaline, s. f. / noradrenaline. [Nor - *a6re.tiie.re. de [a cuvintele germane Nitrogen ofiw Hadikai* = *atom de az.ot fard radical*; *Cat. ad* = *aproape di, Congo*; ren, -is = *rinictti*; -*inu.*] (DCI) *Catecolamina secretata Indeosebi de celulele simplice ale ganglionilor pararahidieni, pornind de la *dopamina. N. difera de *adrenalina prin absentia unei grupari metil la nivelul atomului de azot. Actiunea sa vasoconstrictoare si hipertensiva este superioara celei a adrena-linei si se produce prin stimularea *receptorilor alfa-adrenergici. Concentrate normala a n. In sange este de 4-5 mg la litru, iar eliminarea urinara sub 100 pg pe 24 de ore (sub 590 nmol). N. *levogira* se utilizeaza In starile de *colaps, injectata intra-venos sau intracardiac. Sin.: norepinefrina, levarterenol (DCI). V. receptori adrenergici si receptori alfa-adrenergici.****NOREPINEFRINA, s. f. / norepinephrine, s. f. / norepinephrine. [Nor - *a6re.tiie.re. de ia cuvintele germane Nitrogen oHm Radikai* = *atom de azot ford radical*; gr. *epi* = *pe*; *nephros* = *rinictti*; -*iiio.*] Sin.: noradrenalina (v.).****NORMAL, adj. / normal, -ale, -aux, adj. / normal. [Lot. *norma* = *mrm, ri.gu.lidi ie.ge, modei.*] 1) Semnificatie genera-la: care este sau care se produce, se Intampla In mod obisnuit, potrivit cu natura lucrurilor, firesc, natural. 2) In medi-cina: care este sanatos din punct de vedere fizic si psihic. In realitate, n., termen fundamental pentru medic (deoarece bolile reprezinta, In general, consecinta unor abateri de la n.), este dificil de definit. Se pot observa trei tendinte: a) N. este *recunoscut prin opozitie cu anormalul* dupa cum sanatatea este definita In raport cu boala. Este n. sau sanatos un organ, in functie de prezenta sau absentia unui proces patologic. Rezulta ca anormal ar trebui asimilat cu patologic si, deci, cu boala. In realitate, un purtator al unei anomalii fizice nu este obligatoriu un bolnav. Ex.: dar nu este n., dar nu este un bolnav, un varslnic prezinta deficiente senzoriale Inscrise**

NORMALITATE

in evolutia normala a vietii, dar poate fi sanatos. b) Un om n., definit in raport cu un prototip ideal, care sa nu prezinte nici o abateri de la normele structurale, functionale si psiho-logice nu a fost identificat. In cazul starii psihice, frontierele absolute intre mental n. si anormal sunt imposibil de delimitate. c) O alta conceptie: pragul care separa n. de anormal ar putea fi definit prin rationament statistic. Subiectul n. este eel situat aproape de media aritmetica a unui lot de subiecti la nivelul caruia s-a studiat, respectand rigorile statisticii, o caracteristica fizica, fiziologica sau patologica. Anormal este subiectul la care o caracteristica proprie se abate de la medie. De regula, aprecierea n. se efectueaza pe baza abaterii standard (v. anomalie), Totodata, exista variatii ale normelor conform carora se stabileste n., In functie de epoca, tara, varsta si chiar in raport cu fiecare individ.

NORMALITATE, s. f. / normalitate, s. f. / normality. [Lot. *aorma* = *normd, reguid, ie.ge., model.*] 1) Starea de a fi *normal sau „starea obisnuita a unui fenomen” (V. Sahleanu). *N. statistics* se exprima prin valoarea cea mai frecventa la o anumita grupa de populatie, in functie de varsta si sex. 2) Nu-marul de *echivalenti-gram de solvit pe litru de solutie.

NORMA, s. f. / norme, s. f. / norm. [Lot. *norma* = *norma, rtgula, [ege, modd.]* Stare obisnuita, conforma unei reguli stabilite.

NORMOBAR, adj. / normobare, adj. / normobaric. [Lot. *norma* = *normd, reguid, ie.ge, modd, gr. biiros = greutate.*] Care se afla, se desfasoara la presiune atmosferica normala.

NORMOBLAST, s. n. / normoblaste, s. m. / normoblast. [Lot. *norma* = *normd, reguid, iege, modd; gr. Uastos = ger-me.n.*] Sin.: *eritroblast, mai precis, eritroblast normal.

NORMOBLASTOZA, s. f. / normoblastose, s. f. / normoblastosis. [Lot. *norma* = *normd, reguid, iege, modd; gr. Uastos = ge.rme.VL; -ozci.*] Prezenta de *normoblaste in sange sau in maduva osoasa.

NORMOCAPNIE, s. f. / normocapnie, s. f. / normocapnia. [Lat. *norma* = *normd, reguid, Uge, modd; gr. kapnos = fum, vapor.*] Concentratie normala a CO₂; dizolvat in plasma san-guina, adica valoare normala a presiunii partiale a bioxidului de carbon (pCO₂) in sange.

NORMOCIT, s. n. / normocyte, s. m. / normocyte. [Lat. *aorma* = *normd, reguid, iege, modd; gr. ky-tos = c.eiuid*] Sin.: eritrocit (v.).

NORMOCITOZA, s. f. / normocytose, s. f. / normocytosis. [Lat. *norma* = *normd, reguid, iege, model, gr. kytos = cduld; -am.*] Existenta in sange a globulelor rosii de dimensiuni normale (izocitoza). Uneori se intelege prin n. si un numar normal de eritrocite.

NORMOCROM, adj. / normochrome, adj. / normochromic. [Lat. *norma* = *normd, reguCd, (ege., modd; gr. khroma, -atos = culoare..)* A carui culoare este normala sau care se coloreaza normal. Frecvent, termenul se refera la eritrocitele care au o culoare normala ?i, ded, un continut normal de hemoglobina. V. si anemie.

NORMODROM, adj. / nonnodrome, adj. / orthodromic. [Lat. *norma* = *normd, regula, ie.ge., modd; gr. dramas = cursd, drum.*] Despre o contractie cardiac[^] propagat^S in sens normal.

NORMOGENEZA, s. f. / normogenese, s. f. / normogenesis. [Lat. *norma* = *normd, re.gu[d, [ege, modd; gr. genesis = produce-re, de. ia gennan = a. produce..]* Evolutie normala a Intregului organism sau a unei parti din organism in cursul dezvoltarii.

NORMOLIPEMIAN, adj., s. n. / normolipemiant, adj., s. m. / lipid lowering drug. [Lot. *norma* = *normd, regu[d, [ege, modd; gr. lipos = grasime; haimu, -atos = sdnge..]* Sin.: hpolipemiant (v.).

NOSTOCITOZA

NORMOTENSIV, adj. / normotendu, *e, adj. / normotensive. [Ldt. *norma* = *normd, re.gu.la., legi, modd; tensus, de. la tenders = a wtinde.*] Persoana a carei tensiune arteriala este normala.

NORMOTIP, adj., s. n. / normotype, adj., s. m. / normotype. [Lat. *norma* = *norma, reguid, [ege., modd; gr. typos = tip, modd, marcd.]* Tipul normal, sanatos, echilibrat structural si functional.

NORMOTOP, adj. / normotope, adj. / normotopic. [Lat. *norma* = *normd, regula., ie.ge, modd; gr. topos = (sc.)* 1) A carui localizare este normala. 2) In electrocardiografie, o excitatiie generata in *nodul sinusal sau un ritm cardiac normal, cu comanda sinusala.

NORMOVOLEMIE, s. f. / normovolemie, s. f. / normovol(a)emia. [Lat. *norma* = *norma, re-gula, ie.ge., modd; volmen, -inis = sui de. lidrtie, de. ia volvere = a rasuci, a invarti; gr. haima, -atos = sange..]* Volum sanguin total (*volemie) normal.

NORMOXEMIE, s. f. / normoxemie, s. f. / normox(a)emia. [Lat. *norma* = *normd, reguid, tege, modd; gr. o.vys = acm, o?(ige.n; haima, -atos = sange..]* Continutul normal in oxigen al sangelui. Starea sangelui cu un continut normal in oxigen.

NORMOXIE, s. f. / normoxie, s. f. / normoxia. [Lat. *norma* = *normd, reguid, kge-i modd; gr. oxyx = acru, oxygen.]* Ansamblul conditiilor fiziologice in cadrul carora este prezenta in sange cantitatea de oxigen necesara proceselor metabolice.

NORTHERN BLOT / Northern blot / Northern blot. Expresie engleza desemnand, printr-un joc de cuvinte (v. Southern blot), tehnica de separare a ARN in functie de masa prin electroforeza (de obicei in gel de agaroz), dupa care fragmentele izolate sunt transferate pe un filtru de nitroceluloza, unde sunt imobilizate in pozitiile lor relative (consecutive electroforezei). In continuare, la nivelul filtrului are loc hibridarea cu o sond^S marcata (frecvent radioactiva) specifica secventei de ARN studiate. V. Western blot, Southern blot.

NOSENCEFAL, s. m. / nosencephale, s. m. / nosencephalus. [Qr. *nosos* = *6oaid; enkephulos = creier, de. la en = m, kephale = cap.]* Fat cu "aplazie a lobilor frontali si temporal^l cerebrall.

NOSOCOMIAL. Var. pentru nozocomial (v.).

NOSOFOBIE, s. f. / nosophobia. [Qr. *nosos* = *6oata; phobos = fric.a.*] Teama de imbolnavire si de boli, eel mai adesea grave: cancer, SIDA. Var.: nozofobie.

NOSOGRAFIE, s. f. / nosographie, s. f. / nosography. [Cfr. *nosos* = *6oa[d; graphein = a scrie.]* Clasificarea metodica a bolilor. Var.: nozografie.

NOSOLOGIC, adj. / nosologique, adj. / nosologic. [Cjr. *nosos* = *Boald; logos = ftiinf.a.]* Privitor la "nosologie. Un grup n. reprezinta un ansamblu de boli care au aceeasi cauza sau cauze foarte apropiate unele de altele (agenti infectiosi sau parazitari, tulburari de metabolism, carente, indeosebi vitaminice, boli ereditare). Ex.: *rickettsioze, *lipoidoze, *avitaminoze etc. Var.: nozologic.

NOSOLOGIE, s. f. / nosologie, s. f. / nosology. [Cfr. *nosos* = *Boaid; logos = stiinf.d.]* Studiul caracterelor distinctive ale bolilor, care permite definirea si dasificarea lor. Var.: nozologie.

NOSOMANIE, s. f. / nosomanie, s. f. / nosomania. [Cfr. *nosos* = *boold; mania = ne6unie..]* Preocupare excesiva a unei persoane de starea sanatatii sale, care se alarmeaza la cele mai mid semne. Var.: nozomanie.

NOSTOCITOZA, s. f. / nostocytose, s. f. / homing. [Cfr. *nos-tos* = *Intoarce.re. acasd, de ia nostein = a se. mtoarce ac.asd; kytos = cduld; -oza.]* Proprietatile celulelor embrionare pro-

NOTALGIE

venind din acelasi organ de a se recunoaste, dupa ce, prin tripsinizare controlata, au fost separate populatii celulare din diverse organe. Fuse Tmpreuna, celulele provenind din acelasi organ se reagra. Sin.: homing.

NOTALGIE, s. f. / notalgie, s. f. / notalgia. [Qr. *noton* = *spinare, spate; algos* = *durere.*] Durere dorsolombara. N. paresrez/ca este o *nevrita limitata la ramurile posterioare ale nervilor spinali.

NOTENCEFAL, s. m. / notencephale, s. m. / notencephalus. [Cjr. *noton* = *spinare, spate, en-kephatos* = *creier, de.* (a *en* = *in, kephale* = *cap.*] Fat al carui craniu prezinta o deschidere In zona occipitala, prin care se produce o 'hernie a encefalului. Hernia se constituie sub forma unei tumori

• *pediculate denumite n.

NOTOCORD, s. n. / notochorde, notocorde, s. f. / note-chord. [Cjr. *nolon* - *spinare., spate; khorde* = *coarda.*] Scheletul axial primitiv al embrionului, servind ca ax focal, In jurul caruia se dezvoltă corpurile vertebrale. Sin.: coarda dor-sala.

NOTOCORDODISRAFIE, s. f. / notochordodys-n-aphie, s. f. / split notochord syndrome. [Qr. *noian* = *spinare., spate; khornc* = *coarda.; <|ys* = *greu, dificii; rhapbe* = *sutura.*] Termen care cuprinde malformatiile rezultate dintr-o diviziune localizata a *notocordului, consednta a unei aderente anor-male Intre endoderm si ectoderm. Aceasta aderenta se alungeste In timpul dezvoltarii, determinand constituirea unei fistule enterice dorsale, care uneste tubul digestiv cu pielea spatelui, traversand rahisul si nevaxul. Fistula se poate frag-menta In diverticule, chisturi sau tumori, alteori disparand, dar lasand ca urme doar o malformatie a corpurilor vertebrale sau o diviziune a maduvei spinarii (*diastematomielle). In localiza-rea sa occipitocervicala, n. se manifesta foarte rar sub o forma majora, *iniencefalie si sub o forma degradata, mai frecventa, denumita 'sindrom Klippel-Feil.

NOU-NASCUT, s. m. / nouveau-ne, s. m. / new-born. [Lot. *noviis* = *nou; nasci* = a .<e naste.] 1) Nascut recent. 2) Copil in primele zile dupa nastere, pana la caderea cordonului ombi-lical (catre ziua a zecea). Conventional si medicolegal se con-sidera primele 30 de zile de la nastere. V. neonatal.

NOU-NASCUT HIPOTROFIC / nouveau-ne hypo-trophique / hypotrophic newborn. Sin.: *dismatur (v.)*.

NOVOCAINA, s. f. / novocaine, s. f. / novocain. Sin.: pro-caina (v.).

NOXA, s. f. / principe nuisible, noxa, s. f. / noxa. [Lat. *nox* = *prejudiciu, vtdtmare, de ia nocere* = a. *face rail, a. vatdma.*] Once agent patogen, factor sau Tmprejurare cu actiune daunatoare asupra organismului. Prin n. *profesionale* se Intelege un factor nociv determinat de un proces tehnologic sau prezent In mediul de lucru.

NOZOCOMIAL, adj. / nosocomial, -ale, -aux, adj. / nosocomial. [Qr. *nosos* = *doaid; komeion* = a *avea grijd.*] Referitor la spitale. Ex.: infectia n. semnifica o infectie de origine spitaliceasca. Var.: nosocomial.

NOZOFOBIE. Var. pentru nosofobie (v.).

NOZOGRAFIE. Var. pentru nosografie (v.).

NOZOLOGIC. Var. pentru nosologic (v.).

NOZOLOGIE. Var. pentru nosologie (v.).

NOZOMANIE. Var. pentru nosomanie (v.).

NUBIL, adj. / nubile, adj. / nubile. [Lat. *nubilis* = *in varstii de marital, de ia nubere* = a se *casdtori.*] Despre o persoanS tanara care a devenit apta pentru mariaj si, implicit, apta de procreare. Termenul este utitizat Indeosebi cu referire la sexul feminin.

NUBILITATE, s. f. / nubilate, s. f. / nubility. [Lat. *nubilis* = *in t'drsta de mdritat, de. ia niihere* = a se *ctSsatori.*] Stare a unui subject apt pentru casatorie.

NUCLEOPROTEINA

NUCA VOMICA / nuca vomica / nuca vomica. Semintele de *Strychnos nux-vomica*, din familia *Loganiaceae*: contin stricnina, brucina (alcaloizi) si loganina (glicozid). Tinctura este utilizata ca aperitiv amar, excitant al secretiilor digestive.

NUCAL, adj. / de la nuque / nuchal. [Ar. *nukha* = *ceafii.*] Care apartine regiunii cefei, este situat In aceasta zona.

NUCLEAR, adj. / nucleaire, adj. / nuclear. [Lat. *nucleus* = *samfiure, nucieu.*] 1) Care se refera la nucleul celulei ori atomului, sau la un nucleu anatomic, indeosebi la *nudeii cenusii centrali. 2) In fizica nucleara, care provine din nucleul atomic (ex.: radiatie n.).

NUCLEAZA, s. f. / nucleaze, s. f. / nuclease. [Lot. *nucleus* = *sdm6ure, nucieu'i* -nzd.j Enzima care catalizeaza hidroliza acizilor nucleici In 'nucleotide sau *polinucleotide. Exista doua tipuri de n.: **ribonucleaze*, active pe ARN, si **deoxinbonucleaze*, active pe ADN. N. se Intalnesc In intestinul subtire.

NUCLEI BAZALI / noyaux basaux / basal ganglia. NA: nuclei basales. Sin.: nuclei cenusii centrali (v.).

NUCLEI CENUSII CENTRALI / noyaux gris centraux / basal ganglia. Mase de substanta cenusie situate In profunzimea emisferelor cerebrale, de o parte si de alta a capsulei interne, din care fac parte *n. caudat si *n. lenticular, carora li se adauga din punct de vedere functional n. subthalmic si substanta neagra (locus niger). Au rol important In coordonarea motorie. Sin. nerecomandat: ganglioni bazali, nuclei bazali.

NUCLEOCAPSIDA, s. f. / nucleocapside, s. f. / nucleocap-sid. [Lat. *nucleus* = *sambure., nudeu; capsula* = *cutie.*] Structura constituita prin asocierea acidului nucleic viral (ADN sau ARN) si a proteinelor (*capsomere) care formeaza *cap-sida, avand o simetrie elicoidala sau icosaedrica, In functie de virus. Uneori, n. este Inconjurata de o anvelopa.

NUCLEOHISTONA, s. f. / nucleohistone, s. f. / nucleohis-tone. [Lat. *nucleus* = *sdm6ure, nucieu; gr. histos* = *tesaturd, tesut.*] V. histona.

NUCLEOL, s. m. / nucleole, s. m. / nucleolus, pi. nucleoli. [Lat. *nucleolus* = *nucleu mic, dim. dt ta nucleus* = *sdmfiu-re, nuc(eu).*] Corpuscul mic, dens, sferic, omogen, prezent m numar variabil In nucleul interfazic al celulei vii si care joaca un rol esential In sinteza ARN-ribozomal, a ribozomilor si deci In sinteza proteinelor. Este alcatuit din structuri fibrilare si granulare de natura ribonucleoproteica si din structuri deoxiribonucleoproteice.

NUCLEOLIZA, s. f. / nucleolyse, s. f. / chemo-nucleolysis. [Lat. *nucleus* = *sdm6ure., nucieu; gr. lysis* == *distrugere., lit III lyein* = a *distruge.*] Distructie enzimatica a *nucleului pulpos de la nivelul *discului intervertebral de catre o enzima proteolitica, chimopapaina, injectata local. Aceasta metoda a fost propusa In unele cazuri de sciatica prin *hernie discala, in locul tratamentului chirurgical. Sin.: chimionucleoliza.

NUCLEON, s. m. / nucleon, s. m. / nucleon. [Lat. *nucleus* = *sdm6ure, nudeu.*] Particula componenta a nucleului atomic: *proton sau 'neutron.

NUCLEOPATIE, s f / nucleopathie, s. f. [Lat. *nucleus* = *sdm6ure, nudeu; gr. pathos* = *fioaia.*] Denumire nerecomandata, deoarece etimologic inseamna boala a nucleului, desi se refera la *nucleul pulpos. V. si discopatie.

NUCLEOPLASMA, s. f. / nucleoplasme, s. m. / nucleoplasm. [Lat. *nucleus* = *sdm6ure., nudeu; gr. plasma* = *ofiiect Inodt-lat.*] Materie omogena care ocupa totalitatea spatiilor ce Incon-joara diversi constituenți ai *nucleului celular. N. este delimitata de un Invelis nuclear, care o separa de citoplasma. Sin.: sue nuclear, cariolimfa.

NUCLEOPROTEINA, s. f. / nucleoproteine, s. f. / nucleo-protein. [Lat. *nucleus* = *sdm6ure, nudeu; gr. prolos* = *prinu;* •ino.] "Heteroproteina bazica celulara alcatuita dintr-un add nucleic (ADN sau ARN) combinat cu o proteina. Cromozomii

NUCLEOTID

sunt alcătuiti din n. (ADN și proteine, în deosebi *histone), ca și ribozomii (ARN și proteine).

NUCLEOTID, s. n. / nucleotide, s. m. / nucleotide. [Lat. *nucleus = s&mfiiure., nucleu.*] Grupare moleculară derivată din *nucleozide (prin fosforilarea unui grup hidroxil al pentozelor) care constituie arhitectura de bază a anumitor molecule. Astfel, *acizii nucleici rezultă din înlăturirea n. Un n. este compus dintr-o pentoza (riboza sau dezoxiriboza), o bază azotată și un acid fosforic. Există cinci tipuri principale de n., care se deosebesc prin baza azotată pe care o conțin (*adenina, *timina, *citozina, *guanina, *uracil). În cazul n. ciclice, grupul fosfat formează un inel ca în cazul AMPddic și *GMPddic, *mesageri secundari de importanță capitală în transmiterea informației la nivel celular în cazul a numeroși *receptori de membrană.

NUCLEOTIDAZA, s. f. / nucleotidase, s. f. / nucleotidase. [Lat. *nucleus = s&mfiv.re., nucleu; -aza.*] Enzima care hidrolizează un *nucleotid în fosfat și în "nucleozidul core-spunzător. Este prezentă în celulele epiteliale ale intestinului subțire și joacă un rol important în digestia proteinelor.

NUCLEOZID, s. n. / nucleoside, s. m. / nucleoside. [Lat. *nucleus = s&mfiiUTt, nuclw, ozid - indica un g[ucid.]*] Moleculă formată prin unirea unei baze pirimidinice sau purinice cu o pentoza (riboza sau dezoxiriboza) prin intermediul unei legături ozidice. În funcție de pentoza, se disting ribonucleozide și dezoxiribonucleozide. N. sunt hidrolizate în componentii lor de către *nucleozidaze. V. și nucleotid.

NUCLEOZIDAZA, s. f. / nucleosidase, s. f. / nucleosidase. [Lat. *nucleus = samBure., nucleu; ozid - indica un g[ucid; *aza.*] Enzima care catalizează hidroliza "nucleozidelor, eliberând baza azotată și pentoza respectivă (riboza sau dezoxiriboza).

NUCLEOZOM, s. m. / nucleosome, s. m. / nucleosome. [Lat. *nucleus = samSure, nucleu; gr. soma, -atos = corp.*] Unitate fundamentală a *cromatinei, constituită dintr-un fragment de ADN cuprinzând circa 200 de perechi de baze și 8 molecule de "histona.

NUCLEU, s. n. / noyau, s. m. / nucleus. NA: nucleus, pi. nuclei (3). [Lat. *nucleus = sambure., nucleu.*] 1) Component indispensabil și constant al celulei (doar hematitele de mami-feră și trombocitele sunt lipsite de n.), eel mai adesea de formă sferică, de dimensiuni proporționale cu citoplasma ("raport nucleoplasmatic), în general unic. N. asigură trans-miterea caracterelor ereditare și joacă un rol important în metabolismul celular, în deosebi în reglarea sintezei proteinelor. Între două mitoze [n. *interfazic*], n. apare delimitat de o membrană nudeară și constituit din *nucleoplasma în care se individualizează "cromatina, bogată în ADN, și unul sau mai mulți "nucleoli, bogati în ARN. 2) Parte fundamentală a atomului, în care se află concentrată toată masa, alcătuită din nucleoni (protoni și *neutroni). Este încărcat pozitiv și sarcina sa este echilibrată, în stare normală, de electronii care se află situați în norul electronic, în jurul nucleului. 3) Parte centrală, bine individualizată, a unei structuri atomice. În cazul unor formațiuni anatomice, termenul este utilizat la plural și sub forma *nuclei*, conform NA. Ex.: n. cenusii.

NUCLEU AMBIGUU / noyau ambigu / nucleus ambiguus. NA: nucleus ambiguus. Masa de substanță cenusie situată la nivelul bulbului rahidian. Reprezintă originea reală a fibrelor motorii ale perechilor IX, X și XI de nervi cranieni.

NUCLEU AMIGDALIAN / noyau amygdalien / amygdaloid nucleus. NA: corpus amygdaloideum. N. cenusiu situat în lobul temporal. Primește aferente de la bandele olfactive externe și emite fibre spre hipotalamus, nucleii mediodorsali al talamusului și hipocamp. Prezintă conexiuni reciproce cu cortexul cerebral al lobului temporal. Face parte din *sistemul limbic. Sin.: amigdala. V. și sistem limbic.

NUCLEU ROSU

NUCLEU BECHTEREW / noyau de Bechterew / Bechterew's nucleus. NA: nucleus superior vestibularis. [Vladimir Michailovitch van Bechterew, Murolog rus, profesor la Pa-zan, apoi [a St. 'Ste.rskurg, 1857-1927.] Sin.: nucleu vestibular superior (v.).

NUCLEU CAUDAT / noyau caude / caudate nucleus. NA: nucleus caudatus. Masa de substanță cenusie care face parte din *n. cenusii centrali. N. c. este dispus în jurul *tala-musului, sub forma de potcoavă și cuprinde trei părți: un cap, un corp și o coadă, situate în concavitatea ventriculului lateral. Conexiunile sale principale sunt cu cortexul și cu *n. lenticular.

NUCLEU CLARKE / noyau de Clarke / dorsal nucleus of Clarke. NA: nucleus thoracicus. [Jacob Augustus Lockhart Clarke, neuro[og e.ng[e.z, Landro., 1817-1880.] Sin.: nucleu toracic (v.).

NUCLEU COMISURAL / noyau commissural / commissural nucleus. NA: nuclei commissuralis. N. situat în calota pedunculilor cerebrali, între n. perechii a treia de nervi cranieni și comisura posterioară, constituind originea bandelei longitudinale posterioare. Sin.: nucleu Darkschewitsch.

NUCLEU DARKSCHEWITSCH / noyau de Darkschewitsch / Darkschewitsch's nucleus. NA: nuclei commissuralis. [Liverij Osirovici Darkschewitsch, nurolog rus, 1855-1925.] Sin.: nucleu comisural (v.).

NUCLEU DEITERS / noyau de Deiters / nucleus vestibularis lateralis. NA: nucleus vestibularis lateralis. [Otto Friedrich Karl Deiters, anatomist german, 'Bonn, 1834-1863.] N. al nervului vestibular situat sub planșei ventriculului al IV-lea, înăuntrul pedunculului cerebelos inferior. Din n. D. pornesc cea mai mare parte a fibrelor fasciculului vestibulospinal.

NUCLEU DINTAT / noyau dentele / dentate nucleus of cerebellum. NA: nucleus dentatus. N. cenusiu central al cerebelului, anexat formațiunilor și cailor neocerebelului. Sin.: olivă cerebeloasă.

NUCLEU DORSAL / noyau dorsal / nucleus dorsalis. NA: nucleus thoracicus. Sin.: nucleu toracic (v.).

NUCLEU EDINGER-WESTPHAL / noyau d'Edinger-Westphal / Edinger-Westphal nucleus. NA: nucleus accessorius. [Ludwig Edinger, anatomopatolog și ne.uroiog go-man, profesor la frankfurt pe Main, 1855-1918; Karl Friedrich Otto Westphal, niurolog german, 1833-1890.] Sin.: nucleu oculomotor accesoriu (v.).

NUCLEU GELATINOS / nucleus pulposus / nucleus pulposus. NA: nucleus pulposus. Masa semifluidă rotunjită, de consistență gelatinoasă, alcătuită din fibre elastice fine, situată în centrul *discului intervertebral. Joacă rol de amortizor hidrolic al presiunilor și de rotula, asigurând mișcările plă-tourilor vertebrale în toate sensurile. Sin.: n. pulpos sau *nucleus pulposus*.

NUCLEU LENTICULAR / noyau lenticulaire / lenticular nucleus. NA: nucleus lentiformis. Masa de substanță cenusie care intră în structura *n. cenusii centrali, situată în afara "capsulei interne, alcătuită din două părți de origine embrionară diferită și separate prin lama medulară externă. Într-o parte internă denumită *pallidum* și o parte externă, *putamen*.

NUCLEU OCULOMOTOR ACCESOR / noyau pupillaire / accessory nucleus. NA: nucleus accessorius. N. vegetativ peduncular anexat n. motor al celei de-a treia perechi de nervi cranieni care comandă musculatură intrinsecă a ochiului. Sin.: nucleu Edinger-Westphal.

NUCLEU PULPOS / nucleus pulposus / nucleus pulposus. NA: nucleus pulposus. Sin.: nucleu gelatinos (v.).

NUCLEU ROSU / noyau rouge / red nucleus. NA: nucleus ruber. N. cenusiu central situat la nivelul părții superioare a *pedunculului cerebral homolateral, făcând parte din n. cenusii subtalami.

NUCLEOTORACIC

NUCLEI) TORACIC / noyau dorsal / nucleus thoracicus. NA: nucleus thoracicus. Bandedeta de substanta cenusie situata In cornul posterior al maduvei spinarii, Intinzandu-se de la segmentul T, pana la Lz-L.. Celulele de la acest nivel dau nastere tractului spinocerebelos posterior. Sin.: nudeu dorsal, nucleu Clarke.

NUCLEU VESTIBULAR INFERIOR / noyau inferieur du nerf vestibulaire / inferior vestibular nucleus. NA: nucleus inferior vestibularis. N. al nervului vestibular care prelungeste spre bulb *n. vestibular superior, fiind situat Intre corpul res-tiform si ramura descendenta a nervului vestibular.

NUCLEU VESTIBULAR SUPERIOR / noyau superieur du nerf vestibulaire / superior vestibular nucleus. NA: nucleus superior vestibularis. N. al nervului vestibular situat sub planseii ventriculului IV, Intre *pedunculul cerebral inferior si *n. Deiters. Trimite fibre spre lobul flocculonodular al cere-belului si spre n. oculomotori, prin intermediul fasciculului longitudinal posterior.

NUCLID, s. m. / nuclide, s. m. / nuclide. [Lat. *nucleus* = sambun, *nudeu*.] Denumire generica pentru nucleeele atomice, caracterizate prin numarul de protoni, Z, si numarul de neu-troni. Suma acestor doua numere este A, adica numarul de masa. Se cunosc circa 1 200 de specii de n., dintre care peste 900 sunt radioactivi [*radionuclizi*]. Utilizarea termenului ca sin. pentru atom nu este recomandata. Se utilizeaza termenul de *n. radioactiv* pentru a atrage atentia asupra faptului ca "radioactivitatea este o proprietate a nucleului atomic.

NULIGESTA, adj., s. f. / nulligeste, adj., s. f. / nulligravida. [Lat. *nullus* = nici unul; *gestare* = a purta.] Femeie care nu a fost niciodata gravida. Sin.: nuligravida.

NULIGRAVIDA, adj., s. f. / nulligeste, adj., s. f. / nulligravida. [Lat. *nullus* = nici unul, *gravidus* = gravida, lie. [a *gravis* = greu.] Sin.: nuligesta (v.).

NULIPARA, adj., s. f. / nullipare, adj., s. f. / nulli-para. [Lat. *nullus* = nici unul, *purere* = a nafta.] O femeie care nu a dus nici o sarcina la termen sau eel putin 180 de zile.

NUMAR, s. n. / nombre, s. m. / number. [Lat. *numerus* = numdr.] Simbol care exprima o valoare sau o cantitate spe-Cifica determinata prin numarare: 1) *N. atomic*, Z, reprezinta n. de protoni din nucleu, care la atomul neutru este egal cu n. de electroni. 2) *N. lui Avogadro* reprezinta n. de molecule dintr-un kilomol de substanta: 6,023.1026 molecule/kmol. 3) *N. de masa*. A, reprezinta suma protonilor si a neutronilor din nucleu.

NUMAR DIPLOID / nombre diploide / diploid number. N. de cromozomi proveniti din doi genomi, normal prezenti In celulele somatice si aparand m mitoza. Este dublul n. haploid si este reprezentat prin 2n (la om este de 46). V. si diploid.

NUMAR HAPLOID / nombre haploide / haploid number. N de cromozomi din genomul unei specii, normal prezent In celulele sexuale, aparand In cursul meiozei. Este notat prin n (la om este de 23). V. si haploid.

NUMAR HOUNSFIELD / nombre de Hounsfeld / HOURS-field's number. [Godfrey N. Hounsfeld, inginer e-ngiez, in-vmtatorul computer- tomografului, iaureat at premiului 9p6eC pentru. meduina/ftziologie m 1979.] Sin.: unitate Hounsfeld (v.).

NUMERO / numero / numero. [Lat. *nimerus* = numdr.] Termen utilizat In prescriptiile medicale. Indica obligativitatea 'divizarii medicamentului Intr-un anumit numar de doze unitare. Abrev.: No.

NUMERUS CLAUSUS / numerus clausus / numerus clausus. [Lat. *numerus* = numdr; *clausis* = incSw., tit la *claidere* = a include.] Expresie latina cu sensul de numar limitat. Ex.: n. c. pentru studentii Inscrisi la facultatile de medicina, stabilit In raport cu necesitatile reale de medici.

NUTRITIONIST

NUMULAR, adj. / numulaire, adj. / numular. [Lat. *num-mulus*, dim. de la *nummus* = moneda.] De forma unei monede. Ex.: sputa n., eczema n.

NURSA, s. f. / nurse, s. f. / nurse. [EngC. *nurse*, de *Ca to nurse* = a avea in grija sa, a ingrijii] V. nursing.

NURSING / nursing / nursing. [E.ng(. *nursing*, de la *to nurse* = a avea in grija sa, a ing-nii] Anglicism cu circulate internationala, recomandat si de OMS pentru desemnarea ansamblului atributiilor profesionale ale asistentei medicale. N. cuprinde toate activitatile care implica responsabilitatea nursei: In-grijirea metodică a pacientului conform unor procedee tehnice adecvate, care au drept scop recuperarea sanatatii, prevenirea complicatiilor, ca si rezolvarea problemelor particulare fiecarui pacient, de ordin psihologic sau social. Nursa Tsi asuma In echipa medicala responsabilitati proprii, esentiale pentru reusita tratamentului specific al bolii, initial de medic.

NUTATIE, s. f. / nutation, s. f. / nutation. [Lat. *nutatio*, -onis = fialansare, de. (a *nutare* = a se, *clatmo*.) Basculare Inainte a bazei sacrului si Inapoi a coccisului, produsa spon-tan la nastere; mareste diametrul antero-posterior al stramtorii inferioare.

NUTRIMENT, s. n. / nutriment, s. m. / nutrient. [Lat. *nutri-mentum* = firana, aliment, de la *nutrire* = a firdni.] Substanta care nu are nevoie sa sufer transformari pentru a fi asimilata. Ca urmare, n. poate fi injectat intravenos. Ex.: glucoza, aminoacizii. Alimentele nu se prezinta sub forma de n. decat dupa ce au suferit actiunea sucurilor digestive. Transformarile dupa asimilarea n. dau *metaboliti.

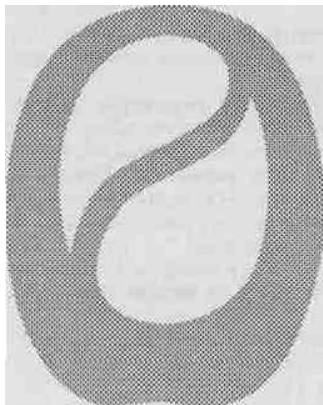
NUTRITERAPIE, s. f. / nutriterapie, s. f. / nutritional therapy. [Lat. *me.die.vaia nutrire* = a firani; *gr. therapcia* = trala-ment, de [a *therupeuem* = a infriji.] Conceptie terapeutica in care prevenirea si tratarea maladiilor se realizeaza prin ali-mentatie. N. porneste de la principiul conform caruia carentele vitaminice si minerale, rareori decelabile la examenul clinic, se afla la originea majoritatii tulburarilor organice. In dieta, In afara echilibrului dintre principiile alimentare de baza, se pune accentul pe consumarea alimentelor proaspete, neprelucrate termic si pe aportul de fibre vegetale. V. si medicina alterna-tiva.

NUTRITIV, adj. / nutritif, -ive, adj. / nutritive. [Lat. *mediwala nutritivus* = hranitor, de. la *nutrire* = a h-rani.] Despre un factor sau aliment care este utilizat direct In procesele de *nutritie. V. nutritional, nutriment.

NUTRITIE, s. f. / nutrition, s. f. / nutrition. [Lat. *medieval nutritio*, -onis = hrana, de la *nutrire* = a firdni] 1) Ansamblul proceselor prin care organismele vii utilizeaza alimentele pentru asigurarea vietii lor, a cresterii, a functionarii normale a tesuturilor si organelor, ca si pentru producerea de energie. Notiunea de n. cuprinde *alimentatia, dar cei doi ter-meni nu sunt sinonimi. 2) Stiinta consacrata studiului alimentelor si a valorii nutritionale a acestora, a reactiilor orga-nismului la ingestia hranei, ca si a variatiilor alimentatiei la omul bolnav si sanatos. N. este o stiinta pluridisciplinara m cadrul careia la aspectele de fiziologie si fiziopatologie se adauga cele de tehnologie si de economic a produselor alimentare, de psihologie si psihosociologie, sociologie, istorie ?i geografie referitoare la comportamentul alimentar.

NUTRITIONAL, adj. / nutritionnel, -elle, adj. / nutritional. [Lat. *me-dievaia nutritio*, -onis = firana, de la *nutrire* = a Hrdni] Care se raporteaza la "nutritie, este capabil sS actioneze asupra nutritiei. V. nutritiv.

NUTRITIONIST, s. m. / nutritioniste, s. m. / nutritionist. [Lat. *mediwata nutritio*, -onis = lirana, de. [a *nutrire* = i ltrani.] Medic specialist In stiinta "nutritiei

OASE WORMIENE / os wormienes / sutural bones. NA: ossa suturarum. [Ole Worm, anatomist damz, 1588-1654] Oase mid suplimentare, dezvoltate Tntre oasele boltii craniene, Tn doua cazuri: 1) din puncte de osificare anormale, o. w. *adevarate*; 2) prin defect de sutura a punctelor de osificare normale, o. w. *false*.

OBEZITATE, s. f. / obeseite, s. f. / obesity. [Lot. *obesitas, -atis*, de (a *obesus* = gras)] Anomalie metabolica manifestata prin cresterea masei tesutului adipos consecutiva unui bilant energetic pozitiv (dezechilibrul Tntre aportul nutritiv carbonic si cheltuielile energetice), cu predominanta consecutiva a lipogenezei fata de lipoliza, si un exces ponderal de peste 20% In raport cu standardele recomandate. O, este mai curand un simptom decat o entitate patologica, avTnd cauze si mecanisme pato-genice greu identificabile si, Tn consecinta, dificil de prevenit si greu de tratat. Definitii ale obezitatii: 1) *Definitia fiziologica*: Un subiect obez este acela la care tesutul adipos este hipertrofiat. Pentru definirea o., este uti] indicele de masa corporala (IMC), care reprezinta raportul dintre greutate (Tn kg) si patratul inaltimei (exprimala Tn metri patrati). IMC ideal se situeaza intre 10 si 25kg/m² (Tntre 20 si 27 kg/mz dupa 50 de ani). Se vorbeste de o. cand acest indice este mai mare de 30. 2) *Definitie medicala*: Este obez orice subiect la care o pierdere ponderala este susceptibila sa provoace o ameliorare a starii gen-erale, a unei functii vitale sau chiar a prognosticului vital, 3) *Definitia statistica*: Un subiect este obez cand el cantareste mai mult decat o greutate socotita ideala sau recomandabila pentru talia, sexul si varsta sa. 4) *Definitia psihosociala sau estetica*: Este obeza orice persoana care crede ca, prin slabire, Tsi poate modifica Tntr-un mod avantajos forma sa fizica, fizionomia, sanse-le in viafa, comportamentul afectiv, viata sa intima etc. O. poate fi *exogena*, prin supraalimentatie, sau *endogena*, prin tulburari metabolice sau endocrine. Tn o. *androgena* sau *abdominala*, tipica pentru o. masculina, grasimea se acumuleaza la nivelul abdomenului si toracelui, iar Tn o. *ginoida* sau *femurala*, tipica pentru o. feminina, grasimea predomina la nivelul feselor si coapselor. Se mai disting: o. *hiperinsulinica*, cu -hipoglicemie si, consecutiv, cresterea apetitului; o. *hiperplasmica*, Tn care cresterea se produce la nivelul protoplasmiei; o. *hipogonadala*, asodata cu hipofunctia gonadelor; o. *hipoplasmica*, determinata de cresterea continutului Tn grasimi si apa, fiind marcata prin scaderea protoplasmiei celulelor; o. *hipotiroidiana*, asodata cu *hipotiroidism; o. *mofbida*, cu masa corporala mai mare de peste trei on fata de greutatea ideala, asociata adesea cu boli grave (*diabet zaharat, *ateroscleroza, *hipertensiune arteriala, 'sindrom Pickwick etc.).

LOUIS PASTEUR (1822-1895), chimist de geniu, care In tinere(e a pus bazele stereochemiei, iar ulterior a uite-meiat microbiologia. El nu a identificat primul microbii, dar a demonstrat universalitatea vietii microbiene. Prin acuitatea observatiilor sale si rigoarea experimentelor pe care le-a initiat, el a dezvaluit un imens teritoriu al naturii, p&na atunci ignorat, eel al microorganismelor. Primele studii au fost cele asupra fermentatiei, curand "O **Pastenr** ajungand la concluzia ca o serie de reactii chi-

mice vitale se datoreaza microbilor. In continuare, trep-tat si numai pe baza unor probe extrem de dare, **Pasteur** a stabilit relafia dintre o serie de germeni microbieni si uncle boli. La uideemui imperativ al maestrului sau, **Dnmas**, el a mceput mai mtai cercetarile asupra unei boli ce afecta viermele de matase, descoperind m scurt timp "*corpusculir* generatori ai bolii. In continuare, **Pasteur** studiaza antraxul si rabia, iar in 1888, dupa realizarea vaccinului impotriva turbarii, la **Paris**, este fondatorul

Institutultti ce li poarta numele. Se deschidea o noua era in medicina.

OBIECTIV, adj., S. n. / obiectif, -ive, adj., s. m. / objective. [Lot. *obiectum*, de. la. *obicere* = a arunca m fata, a pune. tnainte., a e.?(pune.) 1) Care are raport cu lumea exterioara si poate fi revelat prin simturi. *Simptomele* o. sunt observate de medic, iar cele subjective sunt percepute doar de pacient. V. semn si simptom. 2) Lentila sau sistem de lentile care, la o luneta sau la un microscop, sunt situate de partea obiectului de examinat. O. *microscopului* este constituit dintr-un sistem de lentile, alcatuit din lentila o. si o serie de lentile corectoare de *aberatii. Exista mai multe tipuri de o. si, Tn primul rand, o. *uscate* si o. *umecle* (cu *imersie*). V. si microscop.

OBIISNUINTA, s. f. / accoutumance, s. f. / acquired tolerance. [Bulg. *obicaf* = oBiceij Sin.: toleranta (v.).

OBLITERARE, s. f. / obliteration, s. f. / obliteration. [Lot. *oblitteratio, -onis* = fte.rge.re. din. nwnwrw., idtare, de. (a *oblitterare* = a fterge. [ite.re.te. (*oh* = in fata; *littera* = [Herd].)] Diminuarea sau suprimarea unei cavitati sau a unui conduct, prin astuparea cu o materie solida (obturatie) sau prin apro-pierea si fuziunea peretilor sai (ocluzie).

OBNUBILARE, s. f. / obnubilation, s. f. / obnubilation. [Lot. *obnubilatio, -onis* = innowwe., de. [a *ohnubilare* = a acoperi cu un nor (*ob* = in fata; *nubila, -orum* = nori).] Stare de apatie, de torpoare, cu tulburarea starii de constienta, Tn care functiile psihice sunt Tncetinite, iar pragul perceptiei este cres-cut. Ca urmare, contactul si orientarea Tn mediul ambiant sunt diminuate. Se observa indeosebi Tn epilepsie si in sindroamele postcomotjonale.

OBOSEALA, s. f. / fatigue, s. f. / fatigue. [Bulg. *obosefa* = *ohose-ala*.] Stare tranzitorie, consecinta unui efort fizic sau intelectual, caracterizata prin scaderea potentialului functional al organismului si printr-o senzatie subiectiva caracteristica de indiferentia si incapacitate de actiune. Exista si fenomene de o. *localizata*. Ex.: 1) O. de *acomodatie*, o. muschiului ciliar. 2) O. *oculara*, surmenaj ocular, dupa eforturi vizuale etc.

OBRAZ, s. m. / joue, s. f. / cheek. NA: bucca, mala, gena. [S(. *ol'razu* = obraz.) Portiunea anterioara a fetei, simetrica, formand peretele lateral al cavitatii bucale. Cuprinde in grosh mea sa numerosi muschi pielosi cu rol in diferitele expresii ale fetei, Tn *fizionomie.

OBSEDANT, adj. / obs6dant, -e, adj. / obsessive. [Lat. *obsidere* = a ocupa un [oc, a asedia, de. (a *ob* = in fafS, *sedere* = a face. sa se. aseze. (a la:.) Care revine Tn memorie si se impune irezistibil atentiei subiectului, care constituie cauza unei *obsesii. Ex.: idee o., zgomot o.

OBSESIE

OBSESIE, s. f. / obsession, s. f. / obsession. [Lot. *obses-sio, -onis* = ase-dwe, de (a. *obsidere* = a ocupa un ioc, a. ase-dia (ob = in fata; *sedere* = a face sa se afnax (a Coc).] Prezenta unor idei, amintiri sau actiuni care se impun Tmpotri-va vointei subiectului pe primul plan al gandirii, Tn orice moment, Tn ciuda caracterului absurd, recunoscut de subject. Se disting trei man tipuri de o.: 1) 0. *ideative*: idei culpabilizante sau neplacute care au ca subject greseli anterioare, fraze obscene, calcule mentale interminabile (*aritmomanie), Tndoiala permanenta etc. 2) 0. *fobice*: teama specifica de obiect sau de situatie, existand Tn absenta acestora, spre deosebire de *fobie. 3) 0. *impulsive*: teama de a face un act reprobabil, mai mult sau mai putin grav.

OBSTETRICAL, adj. / obstetrical, adj. / obstetrical. [Lot. *obstetricius, de. Co. obstetrix, -icis* = moofd (ob = in fata, stare = a sta).] Care se afla Tn relatie cu sarcina si nasterea.

OBSTETRICA, s. f. / obstetrique, s. f. / obstetrics. [Lot. *obstetrix, -icis* = moafa, de [a ob = in fata, stare = a sta.] Ramura a medicinei care are ca domenii de studiu si de activitate medicala spitalizata sarcina, nasterea si perioada care urmeaza nasterii.

OBSTRUCȚIE, s. f. / obstruction, s. f. / obstruction. [Lat. *obstructio, -onis* = obw-t care. mpedua wde.re.0, de. (a *obstruere* = a Clara, a construi in fata.) Obstacol functional (spasm) sau organic (intrinsec sau extrinsec) care Tmpiedica circulatia materiilor solide sau lichide la nivelul unui conduct din organism.

OBTURATOR, adj., s. n. / obturateur, -trice, adj., s. m. / obturator. [Lat. *obturare* = a astupa.] 1) Despre o structura naturala (anatomica) sau artificiala care Tnchide temporar sau definitiv o fanta, o deschidere. Ex.: membrana o., muschi o., diafragm o. 2) Aparat, dispozitiv, placa etc. cu care pot fi realizate *obturatii.

OBTURATIE, s. f. / obturation, s. f. / obturation. [Lat. *obtu-ratio, -onis* = astupare, de. (a *obturare* = a astupa.) 1) Inchiderea cu ajutorul unui aparat sau dispozitiv (obturator) a unei deschideri congenitale sau accidentale, indeosebi la nivelul "boltii palatine. 2) Ocluzia intestinului printr-un corp strain inghitit sau introdus prin rect.

OBTURATIE DENTARA / obturation dentaire / filling. Rezultatul actiunii de Tnchidere ermetica a unei cavitati dentare, pregatita In prealabil cu un material solid, care substituie datorita duritatii sale portiunea absenta din dinte.

OCCIPITAL, adj., s. n. / occipital, -ale, -aux, adj., s. m. / occipital. [Lat. *occiput, -itis* = ceafa,} 1) Care se refera sau apartine *occiputului. Ex.: regiune o., protuberanta o. 2) *Lobul o.*: (v.). 3) Osu/o.: v. tab. anat. - oase.

OCCIPUT, s. n. / occiput, s. m. / occiput. NA: occiput. [Lat. *occiput, -itis* = c-eafa,} Regiunea posterioara a capului.

OCHELARI, s. m. pi. / verres correcteurs / eye-glasses, spectacles. [Lot. *ocularis* = referitor (a ochi, de la. *oculus* = ochi.) Dispozitiv optic format dintr-o pereche de lentile fixate intr-o rama, care se pune la ochi cu scopul de a corecta un defect de vedere, de a apara ochii de praf sau de lumina prea puternica.

OCHI, s. m. / oeil, pi. yeux, s. m. / eye. NA: oculus, pi. oculi. [Lat. *oculus* = ochi.] Organul vederii, formatiune anatomica pereche, alcatuita din 'globul ocular si anexe sale. V. glob ocular, corneea, sclerotica, cristalin, retina, nerv oculo-motor, nerv optic, vedere.

OCHI DIRECTOR / oeil directeur / master eye. In vederea binoculara normala, o. dominant, care exercita o predominanta fiziologica. Ex.: o. utilizat pentru a fixa mira (linia de ochire).

OCHI DE PISICA AMAUROTIC / oeil de chat amaurotique / cat's eye, amaurosis. "Cecitate unilaterala care se Tnsoteste

OCTREOTID

de un aspect stralucitor al pupilei. Se observa indeosebi in *retinoblastom.

OCHI SIMPATIZANT / oeil sympathisant / sympathizing eye.

0. nelezat, care va suferi alterari secundare in cursul *oftalmiei simpatice.

OCITOCIC, adj., s. n. / ocytocique, adj., s. m. / oxytocic. [Cjr. *okys* sau *oxys* = re.pe.de.; *tokos* = nafte.re,} (Substanta) care stimuleaza contractiile muschiului neted uterin, deter-minand fie contractii fazice, fie contractura uterina si acce-lerand astfel travaliul, Contractia miometrului comprimata sinu-surile venoase locale, de unde utilizarea o. pentru oprirea unei "menoragii sau *metroragii.

OCITOCINA, s. f. / ocytocine, s. f. / oxytocin. [Cjr. *okys* sau. *oxys* = repede.; *tokos* = nafte.re., -ina,} (DCI) Sin.: oxitodna (v.).

OCLUZAL, adj. / occlusal, adj. / morsal, occlusal. [Lat. *occlusus* = inchis, de [a *occludere* = a mcfwie fi cfcludere = a include.} Despre suprafata dintelui la nivelul careia se realizeaza ocluzia (v. ocluzie, 3). Fata o. a unui dinte se numeste si fata trituranta.

OCLUZIE, s. f. / occlusion, s. f. / occlusion. [Lot. *medieval occlusio, -onis*, de (a *occludere* = a include fi *claudere* = a include.) 1) *Obliterarea unui conduct sau a unui orificiu (ex.:

o. colului uterin). 2) Reducerea dimensiunilor unei deschideri prin apropierea rebordurilor acesteia (ex.: o. fantei palpebrale, o. buzelor). 3) In stomatologie, o. se numeste raportul static sau dinamic Tntre arcadele dentare, indiferent de rapoartele mandibulotemporale. 0. *dentara* reprezinta raportul stabilit prin contactul fetelor ocluzale a doi dinti sau a doua grupe de dinti ai maxilarului superior si, respectiv, ai mandibulei. 0. *dentara* normala se numeste si eugnatie. V. si maloduzie.

OCLUZIE INTESTINALA / occlusion intestinale / ileus, intestinal occlusion. Oprirea tranzitului intestinal pentru materii fecale si gaze. 0. i. poate fi acuta (eel mai frecvent) sau cronica, dinamica (prin spasm intestinal) sau mecanica, prin compresiune din exteriorul intestinului (strangulare prin bride, aderente, tumori de vecinatate) sau prin obliterarea lumenului intestinal. 0. i. prin oprirea peristaltismului intestinal se numeste *ileus paralic. Sin.: ileus.

OCLUZIE OCULARA / occlusion oculaire / blinded eye. Acoperirea unui ochi pentru a solicita celalalt ochi (Tn *ambliopie) sau pentru a elimina una din imagini (in *diplopie).

OCLUZIV, adj. / occlusif, -ive, adj. / occlusive, occluding. [Lat. *occlusus*, de. [a *occludere* = a Include, fi *claudere* = a include.} Care se refera la *ocluzie, care o produce.

OCRONOZA, s. f. / ochronose, s. f. / ochronosis. [Gr. *okhros* = galben pai; *nosos* = hoota.} Stare patologica in care cartilajele, tesutul conjunctiv si uneori pielea au culoare bruna, Cauze: excesul de fenoli Tn organism (in acest caz urina devine neagra in contact cu aerul) sau incapacitatea de metabolizare a acidului homogentizinic (*alcaptonurie).

OCTOPAMINA, s. f. / octopamine, s. f. / octopamine. Analog structural al "noradrenalinei, care se acumuleaza Tn organism Tn cursul tratamentelor cu inhibitori ai *monoaminoxidazei Si actioneaza ca un fals 'neurotransmitator la nivel sinaptic.

OCTREOTID, s. n. / octreotide, s. m. / octreotide. (OCI) Analog al "somatostatinei, octapeptid de sinteza cu o punte disulfurica localizata intre aminoacizii 2 Si 7 ai lantului pep-tidic. 0. prezinta afinitate mare pentru receptorii somatostatinei, tndeosebi pentru receptorul de tip 2. El poseda aceleasi proprietati inhibitoare ca si somatostatina asupra secretiei de TSH si GH, fiind, de aceea, util In tratamentul adenoamelor hipofizare somatotrope si tireotrope, ca si in tratamentul tumorilor endocrine digestive. Durata lunga de viata (120 de minute) si rezistenta o. la enzimele de degradare permit administrarea

OCULAR

sa subcutanata. 0. radiomarcant este utilizat in "scintigrafia unor tumori neuroendocrine.

OCULAR, adj., s. n. / oculaire, adj., s. m. / ocular (1), eyepiece (2). [Lat. *ocularius* = referitor [a oclm, de. [a *oculus* = oculii] 1) Care se refera la ochi, indeosebi din punct de vedere anatomic. Sin.: oftalmic. 2) Parte a sistemului optic al unui microscop prin care observatorul priveste pentru exa-minarea preparatului. V. si microscop.

OCULOGIR, adj. / oculogyre, adj. / oculogyric. [Lat. *oculus* = ochi; *gyrare* = a intoarce in cere, de. [a. gr. *gyros*, [at. *gyms* = cere.] 1) Despre centrii nervosi si muschii care au rol de rotatie a globilor oculari. Sin.: oftalmogir. 2) Referitor la miscarea rotatorie a globilor oculari.

OCULOMOTOR, adj. / oculomoteur, -trice, adj. / oculomoto- [Lat. *oculus* = ochi; *motor, -oris* = eel can pune in miscare, de. la. *movere* = a mica.] Cu referire la structurile anatomice cu rol Tn mobilitatea globului ocular (nerv, muschi). V. tab. anat. - nervi si tab. anat. - muschi.

OCULOPALPEBRAL, adj. / oculo-palpebral, -ale, -aux, adj. / oculopalpebral. [Lot. *oculus* = ochi; *palpebralis* = referitor la pleoapa, de. ta *paJpebra* = pkoapa.] Care implica ochiul si pleoapa.

ODDITA, s. f. / oddite, s. f. / odditis. [Ruggero Oddi, medic Italian, 'SoCogna, 1864-1913; -ita.] Leziune inflamatorie a *sfincterului Oddi cu o simptomatologie asemanatoare celei a "litiazii coledociene. Uneori se Tnsoteste cu o insuficienta pancreatica.

ODIHNA, s. f. / repos, s. m. / pause, rest. [Sutg. *otdihaa* = odHlna.] Repaus psihofizic. 0. activa Tnseamna ceea ce spunea candva George Enescu: "Odihneste-te de o munca prin alta munca".

ODINOFAGIE, s. f. / odynophagie, s. f. / odynophagia. [Qr. *odyne* = dwvre; *phugein* = a manca.] Dificultate Tn deglutitie, insotita de durere. Sin. partial: disfagie (v.).

ODONTALGIE, s. f. / odontalgie, s. f. / odontalgia, toothache, odontia. [Qr. *odous, odontos* = dinte; *atgos* = du.re.re.]

Once senzatie algica care se proiecteaza si este resimita la nivelul unuia sau mai multor dinti.

ODONTOBLAST, s. n. / odontoblaste, s. m. / odontoblast. [Gr. *odous, odontos* = dinte; *blastos* = germen] Element celular al *pulpei dentare, rezultat prin diferentierea celulelor mezenchimale din papila germenului dentar, avand rol tn formarea *dentinei.

ODONTOCIE, s. f. / odontocie, s. f. / odontocia. [Qr. *odous, odontos* = dinte.; *okys* = re.pede.] Diminuarea consistentei dintilor, care favorizeaza dezvoltarea cariilor. Este determinata de decaldfierea dintilor.

ODONTOGENIE, s. f. / odontogenie, s. f. / odontogeny. [Qr. *odous, odontos* = dinte.; *gennan* = a produce.] Formarea foli-

culilor dentari si a dintilor.

ODONTOID, adj. / ontoide, adj. / odontoid. [Qr. *odous, odontos* = dinte; *eidos* = forma.] Care prezinta forma unui dinte. Ex.: apofiza o. a axisului.

ODONTOLIT, s. m. / odontolithe, s. m. / odontolith. {Cjr. *odous, odontos* = dinte; *lithos* = piatra.] Concretiune calcarioasa pe un dinte.

ODONTOLOGIE, s. f. / odontologie, s. f. / odontology. [Sr. *odous, odontos* = dinte; *logos* = fittnta.] Studiul dintilor normali si patologici.

ODONTOM, s. n. / odontome, s. m. / odontoma, odontome. [Gr. *odous, odontos* = dinte.; *-oma*.] Sin.: dentom (v.).

ODONTOPOROZA, s. f. / odontoporoze, s. f. / odontoporo- sis. [Gr. *odous, odontos* = dinte.; *poros* = piatra poroasa; -ozo.] *Distrofie dentara secundara (nervoasa sau neuroendocrina), caracterizata prin dezlipirea neregulata a smaltului coronar decalcifiat.

OFTALMIE SIMPATICA

ODONTORADIONECROZA, s. f. / odontoradio-necrose, s. f. / odontoradionecrosis. [gr. *odous, odontos* = dinte.; (at. *radius* = razd; gr. *nekrosis* = nwrificttre, de. [a *nekros* = mort.] Forma particulara de carie dentara survenita dupa iradie-rea maxilarelor Tn cursul *radioterapiei.

ODONTORAGIE, s. f. / odontorragie, s. f. / odontorrhagia. [Cjr. *odous, odontos* = dinte; *rhegnynai* = a fdm, a izfiw.-ni] Hemoragie cu originea la nivelul alveolelor dentare, dupa o extractie dentara.

ODONTOSCLEROZA, s. f. / odontoscleroze, s. f. / odontosclerosis. [Cjr. *odous, odontos* = dinte; *sklerosis* = inform, de (a *skleros* = tare; dur.] Proce degenerativ sclerogen localizat la nivelul pulpei dentare.

ODORAT, s. n. / odorat, s. m. / smell. [Lot. *odoratus* = simfui mirosului de. la *odor, -oris* = miros.] Simtul prin care se percep mirosurile. Receptorii olfactiei sunt localizati mtr-o regiune particulara a mucoasei nazale, membrana mucoasei olfactive, cu pigmentatie galbena. La caini si la alte animale cu olfactia foarte dezvoltata, regiunea acoperita prin aceasta membrana este foarte Tntinsa. La om ea se rezuma doar la o arie de 5 cm², pe peretele cavitatii nazale, aproape de septum. Exista 10-20 milioane de celule receptoare, fiecare receptor olfactiv fiind un neuron. Axonii neuronilor receptorii ajung la lama ciuruita a etmoidului si penetreaza Tn bulbii olfactivi. Se afirma ca nu exista zona de proiectie neocorticala pentru olfactie, dar numeroase studii probeaza ca semnificatia simtului o. la om este mult mai extinsa decat s-ar presupune obser-vand slaba reprezentare a receptorilor olfactivi. Sin.: miros.

ODORIMETRIE, s. f. / odorimetrie, s. f. / odorimetry. [Lat. *odor, -oris* = miros; gr. *metron* = maswa.] Determinarea gradului de percepere a senzatiilor olfactive.

OENOLISM, s. n. / oenilisme, s. m. / (o)enilism. [Cjr. *oinos* = vin; -ism.] Forma de alcoolism cronic prin abuz exclusiv de vin.

OENOMANIE, s. f. / oenomanie, s. f. / (o)enomania. [Yr. *oinos* = vin; *mania* = ne.Gu.nie.] Impulsul morbid, tentatia nestapanita de a bea vin.

OFICIAL, adj. / officinal, -ale, -aux, adj. / officinal. [Lat. *officina* = *pra.vaiu, spafiu, loc unde se pre-pard un produs.] Despre medicamentele ale caror compozitie si mod de preparare sunt Tnscrise Tntr-o farmacopee ofidala, spre deosebire de preparatele *magistrale. Medicamentele o. se prepara in farmade si se pot elibera bolnavului imediat. Ant.: magistral.

OFIDISM, s. n. / ophidisme, s. m. / ophidism. [Qr. *ophidian* = sarpe mic, dim. de. la *ophis, -eos* = sarpe; -ism.] Otravirea prin *venin de sarpe.

OFTALMIC, adj. / ophtalmique, adj. / ophthalmic. [Qr. *ophthalmikos* = referitor (a ochi, de. la. *ophthalmos* = oculii] Cu referire la ochi, Tn relatie cu ochiul. Ex.: nerv o.

OFTALMIA ZAPEZILOR / ophtalmie des nelges / snow blindness. *Keratoconjunctivita acuta bilaterala determinata de actiunea 'radiatiilor ultraviolete, prin expunerea la lumina cu ochii neprotejati Tn regiunile muntoase Tnalte. 0. z. se mani-festa prin 'fotofobie, *blefarospasm si lacrimare, debuteaza Tn cateva ore de la expunere si se vindeca Tn cateva zile.

OFTALMIE, s. f. / ophtalmie, s. f. / ophthalmia. [Cjr. *ophthalmos* = oculii] Once afectiune inflamatorie a ochiului. Termenul este utilizat indeosebi pentru unele inflamatii oculare severe, care intereseaza mai multe membrane ale ochiului sau globul ocular Tn totalitate.

OFTALMIE SIMPATICA / ophtalmie sympathique / sympathetic ophthalmia. *Uveita grava a ochiului sanatos dupa o plaga penetranta (chiar minima, afectand doar *uveea) a celuiilalt ochi. Nervul simpatic nu are nici un rol Tn o. s., iar termenul "simpatica" evoca doar suferinta simultana a celor

OFTALMODINAMOMETRIE

doua organe simetrice. S-a demonstrat caracterul autoimun al acestei leziuni. Inflamatiile oculului sanatos reprezinta o reactie imuna mediata celular, declansata de antigeni normal sechestrati, care sunt eliberati in urma leziunii traumatice a ochiului. S-a sustinut si un mecanism de autoimunizare fata de pigmentii uveali. V. si sindrom Harada.

OFTALMODINAMOMETRIE, s. f. / ophthalmodynamometrie, s. f. / ophthalmodynamometry. [Qr. *ophthalmos* = ochi;

dynamis = forta; *metron* = masura.] Determinarea presiunii sanguine in artera centrala a retinei, utilizand un *oftalmodinamometru (normal, 30-40 mmHg).

OFTALMODINAMOMETRU, s. n. / ophthalmodynamometre, s. m. / ophthalmodynamometer. [Qr. *ophthalmos* = ochi;

dynamis = forta; *metron* = masura.] Aparat utilizat in *oftalmodinamometrie, permitand exercitarea unei presiuni progresive si constant masurabile asupra globului ocular.

OFTALMODINIE, s. f. / ophthalmodynie, s. f. / ophthalmodynia. [Qr. *ophthalmos* = ochi; *odyne* = durere.] Durere la nivelul globilor oculari.

OFTALMOGIR, adj. / ophthalmogyre, adj. / ophthalmogyric. [Gr. *ophthalmos* = ochi; [at. *gyrare* = a mtoarce in arc., de us. [at. *gyms*, gr. *gyros* = cot.]] Sin.: oculogir (v.).

OFTALMOLOGIE, s. f. / ophthalmologie, s. f. / ophthalmology. [Cjr. *ophthalmos* = ocii; *logos* = ftlinfa.] Spedialitate medicala avand ca scop studiul, diagnosticul si tratamentul afectiunilor ochiului si anexelor acestuia.

OFTALMOMALACIE, s. T. / ophthalmomalacie, s. f. / ophthalmomdiacia. [Gr. *ophthalmos* = ochi; *malakia* = mmuie.re, de. ta *malakus* = moale.] Atrofie a ochiului caracterizata prin hipotonie accentuata, cu diminuarea globului ocular. 0. este Tntotdeauna consecutiva unei alte boli, de regula de natura inflamatorie.

OFTALMOMETRIE, s. f. / ophthalmometrie, S. f. / ophthalmometry. [Gr. *ophthalmos* = ocfu.; *metron* = masura.] Determinarea instrumentala a indicilor de refractie de la nivelul diverselor medii ale ochilor si, in special, a 'astigmatismului cornean. Sin.: keratometrie.

OFTALMOMIAZA, s. f. / ophthalmomyase, s. f. / ophthalmomyiasis. [Gr. *ophthalmos* = ocfu.; *myio* = musc-a.; -aza.] Infestare a ochiului sau a anexelor sale cu larve ale unor insecte *diptere (muste).

OFTALMOMICHOZA, s. f. / ophthalmomycose, s. f. / ophthalmomycosis, oculomycosis. [Gr. *ophthalmos* = ochi; *mykes*, *myketos* = ciupeiva; -aza.] *Micoza a ochiului si a anexelor sale.

OFTALMOPLASTIE, s. f. / ophthalmoplastie, s. f. / ophthalmoplasty. [Gr. *ophthalmos* = ochi; *plastos* = modelat, de. [a *pJassein* = a. forma, a modela] Interventie de chirurgie plastica asupra globului ocular sau/si a anexelor acestuia.

OFTALMOPLIEGIE, s. f. / ophthalmoplegie, s. f. / ophthalmoplegia. [Gr. *ophthalmos* = ochi; *plege* = [ovitwa] Paralizia unuia sau mai multor muschi motori ai globului ocular. Forme:

- 1) 0. *exoftalmica* apare m cursul exoftalmiei basedowiene.
- 2) 0. *externa*, paralizia muschilor motori extraoculari.
- 3) 0. *interna*, prin leziuni m nucleii de origine ai nervilor oculomotori.
- 4) 0. *progresiva*, v. boala Graefe. V. si Tn continuare.

OFTALMOPLIEGIE EXTERNA NUCLEARA PROGRESIVA / ophthalmoplegie externe nucleare progressive / nuclear progressive ophthalmoplegia. Sin.: boala Graefe (v.).

OFTALMOPLIEGIE PSEUDONUCLEARA / ophthalmoplegie pseudonucleare / pseudonuclear ophthalmoplegia. Sin.: sindrom Tilling-Wernicke (v.).

OFTALMOPLIEGIE SUPRANUCLEARA PROGRESIVA / ophthalmoplegie supranucleare progressive / progressive supranuclear palsy. Sin.: sindrom Steele-Richardson-Olzewski (v.).

OLFACTIE

OFTALMORAGIE, s. f. / ophthalmorrhagie, s. f. / ophthalmorrhagia. [Qr. *ophthalmos* = ochi; *rhegnynai* = a fcljni, a izfJucni] Hemoragie oculara.

OPTALMOSCOPE, s. n. / ophthalmoscope, s. m. / ophthalmoscope. [tAr. *ophthalmos* = ochi; *skopos* = obsen'ator, dt (a *skopein* = a ve.de.ci, a e.^a-mina.) Instrument pentru examinarea interiorului ochiului, indeosebi a *fundului de ochi. Consta dintr-o oglinda cu un orificiu central, prin care examinatorul priveste in interiorul ochiului. Ochiul este iluminat prin lumina reflectata de oglinda, care revine spre ochiul examinatorului prin orificiul oglinzii. V. si oftalmoscoapie.

OFTALMOSCOPIE, s. f. / ophthalmoscopie, s. f. / ophthalmoscopy. [Qr. *ophthalmos* = orhi; *skopia* = e.lymwwrt, dt (a *skopein* = a vedea, a e.^amina.) Metoda care permite, datorita transparentei mediilor oculare, observarea directa a retinei, a papilei nervului optic si partial a coroidii, fiind posi-bila, de asemenea, aprecierea transparentei mediilor. 0. permite aprecierea sistemului vascular retinian si, prin comparatie, a celui cerebral, examenul *fundului de ochi furnizand infor-matii utile, in afara oftalmologiei, in neurologie, ca si m cazul unor boli cu rasunet local, cum este hipertensiunea arteriala. Examenul oftalmoscopic poate fi direct, indirect sau stereoscopic, cand se obtine o imagine tridimensionala. V. si oftal-moscop.

OFTALMOTOMIE, s. f. / ophthalmotomie, s. f. / ophthalmotomy. [Qr. *ophthalmos* = ochi; *tome* = tCMre., sectum, de. ia *temaiea* = a taia.] Incizie chirurgicala la nivelul globului ocular.

OFTAT, s. n. / soupir, s. m. / sigh. [^eoffr. *ahiti* = dorinta arzdoare.] Inspiratie brusca si profunda, care Tnterupe ritmul normal respirator; se Tnsoteste de neliniste, uneori de senzatie de lipsa de aer. Exprima dereglarea nervoasa a respiratiei, "sindromul suspinului" fiind o forma a nevrozei respiratorii.

OGLINDA, s. f. / miroir, s. m. / mirror. [Si. *oglendati* = a se. ogndi] Suprafata lucioasa, plana sau sferica, cu propri-eteata de a reflecta lumina: 1) 0. *dentara* are un maner me-talic si o oglinda rotunda de 1,5-3 cm diametru. 2) 0. *frontala*, Tn otorinolaringologie, plana, cu un orificiu central si o sursa de lumina reflectata in cavitatile organelor studiate. 3) 0. *laringiana*, cu care se face examinarea indirecta a laringelui. 4) 0. de *schiascopie*, plana sau concava, pentru examinarea refractiei.

OIDIOMICHOZA, s. f. / oidiomycose, s. f. / oidiomycosis. [Lot. *oidium*, dm gr. *oon* = ow gr. *mykes*, *myketos* = dupe-rcu.] Sin.: candidoza (v.).

OLECRAN, s. n. / olecrane, s. m. / olecranon. NA: olecra-non. [Cjr. *olekranon* = cot, de. la *ole* = cot, *krania* = cram.u.1 cap.] V. cubitus, tab. anat. - oase.

OLEOM, s. n. / oleome, s. m. / oleoma, oil granuloma. [Lot. *oleum* = ulei; -oma.] Nodul sau placard intradermic si hipodermic rezultat consecutiv introducerii in piele a unui corp gras care nu se resoarbe si care induce o reactie de corp strain. Tesutul de reactie se poate extinde de-a lungul anilor si poate eventual sa ulcereze. 0 reactie asemanatoare poate fi determinata de substante macromoleculare si siliconi.

OLEOTORAX, s. n. / oleothorax, s. m. / oleothorax. [Lot. *oleum* = ulei; (at. *thorax*, -icis, gr. *thorax*, -akos = toraa) Injectarea unei substante uleioase intrapleural, in cursul *pneumotoraxului terapeutic. Scop: reducerea revarsatului si impiedicarea simfizei.

OLFACTOMETRIE, s. f. / olfactometrie, s. f. / olfactometry. [Lot. *olfactus* = mims; gr. *metron* = nwsurS.] Determinarea gradului de sensibilitate a simtului mirosului.

OLFACTIE, s. f. / olfaction, s. f. / olfaction. [Lot. *olfactus* = miros.] 1) Functionarea aparatului olfactiv. V. odorat. 2) De-

OLIGOAMNIOS

numire generica pentru procesele neurochimice care stau la baza simtului mirosului. 3) 0. *hematogena*, perceperea mirosurilor unor substante introduse Tn circulatia sanguina. 4) 0. *retrograda*, perceperea mirosurilor de origine endogena.

OLIGOAMNIOS, s. n. / **oligoamnios**, s. m. / **oligohydram-nios**. [Qr. *oligos* = *pufin*; *amnion* = *ttie.mfira.nd a fatului*.] Existenta unei cantitati de lichid amniotic sub 200 ml. Adesea coexist^ cu malformatii fetale, na?terea fiind prelungita. Sin.: oligohidramnios.

OLIGOANURIE, s. f. / **oligo-anurie**, s. f. / **oligo.anuria**. [C,r. *oligos* = *pufin*; *an* - *priv.*; *ouron* = *urina*.] Diminuarea extrema a *diurezei, la limita suprimarii totale a acesteia.

OLIGOASTENOSPERMIE, s. f. / **oligoastheno-spermie**, s. f. / **oligoasthenospermia**. [Cjr. *oligos* = *pufin*; *asthenos* = *fara putere*, de [a a - *priv.*, *sthenos* = *forfa*, *pu.te.re*; *sperma*, **bitos* = *sdmdn-fa*.] *Oligospermie asociata cu diminuarea mo-bilitatii *spermatozoizilor si a duratei de viata a acestora.

OLIGOCITEMIE, s. f. / **oligocytemie**, s. f. / **cytopenia**. [Cfr. *oligos* = *pufin*; *kytos* = *ce[uta*; *haima*, -*bitos* = *sd-nge*.] Diminuarea numarului de eritrocite si de leucocite din sange. Uneori, termenul este utilizat (incorect) cu sensul de scadere a volumului eritocitar total.

OLIGODENDROCIT, s. n. / **oligodendrocyte**, s. m. / **oligodendrocyte**. [Qr. *oligos* = *pufin*; *dendron* = *arbors.*, *kytos* = *c.du[d*.] Sin.: oligodendroglie (v.).

OLIGODENDROGLIE, s. f. / **oligodendroglie**, s. f. / **oligodendroglia**. {jr. *oligos* = *pufin*; *dcndron* = *arbore*; *glia* = *del*} Celula de suport, mica, situata Tn jurul neuronilor, intre fibrele nervoase (sateliti perineurali) si Tn lungul vaselor de sange (sateliti perivasculari). Sin.: oligodendrocit.

OLIGODENDROGLIOM, s. n. / **oligodendroglione**, s. m. / **oligodendrogliona**. [Cjr. *oligos* = *pufin*; (*lendon* = *ardore*; *glia* = *cte*; -*oma*.] Forma de *gliom cu evolutie frecvent maligna. Anatomopatologic, este format din celule mici, cu nucleu rotund (asemanoatare *oligodendroglilor). Localizarea de predilectie este reprezentata de *lobul parietal.

OLIGODINAMIC, adj. / **oligodynamique**, adj. / **oligodynamic**. {Cjr. *oligos* = *pufin*; *dynamis* = *forfa*.] Care este activ in cantitati foarte mici. Termenul este folosit ?ndeosebi cu referire la ionii metalelor grele (Hg²⁴, Ag⁺), pentru a descrie efectui toxic al acestora asupra celulelor organismului.

OLIGODIPSIE, s. f. / **oligodipsie**, s. f. / **oligodipsia**. [gr. *aligns* = *pui-fin*; *dipsa* = *sets*.] Scadere normals a senzatiei de sete.

OLIGODONTIE, s. f. / **oligodontie**, s. f. / **oligodontia**. [Qr. *oligos* = *pufin*; *odous*, *odontos* = *dinte*.] Absenta mai multor dinti, asociata sau nu cu *displazie ectodermica ereditara, manifestata indeosebi prin *hipotricozza si *hipohidroza.

OLIGOELEMENT, s. n. / **oligo-element**, s. m. / **tracce element**. [Cfr. *oligos* = *pufin*; [at. *elementum* = *eCe.me.nt*.] Denu-mire data anumitor metale si metaloide a caror prezenta, in cantitati extrem de mici, este indispensabila Tn ratia alimen-tara. Enumerarea o.: fier, zinc, cupru, cobalt, crom, staniu, mangan, molibden, nichel, vanadiu, siliciu, fluor, iod, seleniu.

OLIGOFAGIE, s. f. / **oligofagie**, s. f. / **oligofagia**. {Cjr. *alig-nys* = *pu-tin*; *fthiigein* = *a mdw.a*.] Diminuare anormala a *alim-entatiei.

OLIGOFRENIE, s. f. / **oligophrenie**, s. f. / **oligophrenia**, [^r. *oligos* = *pufin*; *phren*, *phrenos* = *spirit*, *minte*.] Oprea sau insuficienta dezvoltare a facultatilor mentale. Are trei stadii: 'debilitate mentala, *imbecilitate si *'idiotie. Tipuri de o.: *o. *fenilpiruvica*; *o. *polidistrofica*.

OLIGOFRENIE FENILPIRUVICA / **oligophrenie phenylpyru-vique** / **phony lketonuria**. Sin.: fenilcetonurie (v.).

OLIVAR

OLIGOFRENIE POLIDISTROFICA / **oligophrenie polydystro-phique** / **polydystrophic oligophrenia**. Sin.: boala Sanfilippo (v.).

OLIGOHDDRAMNION, s. n. / **oligohydramnion**, s. m. / **oligo-hydramnion**. [^r. *oligos* = *pufin*; *hydor*, *hydatos* = *apd*; *omnfon* = *tmm.bra.na a. fa.tufu*] Sin.: oligoamnios (v.).

OLIGOMENOREE, s. f. / **oligomenorrhoe**, s. f. / **oligome-norrh(o)ea**. {fr. *oligos* = *putin*; *men*, *menos* = [*una*; *rhoia* = *curgere*, de la *rhein* * = *a curge*.]} Diminuarea frecventei si/sau a volumului menstruelor.

OLIGOMER, s. m. / **oligomere**, s. m. / **oligomer**. [Qr. *oligos* = *putin*; *meros* = *parte*.] Molecula proteica alcatuita din mai multe subunitati, reprezentate de lanturi polipeptidice legate Tntre ele prin legaturi non-covalente sau covalente. 0. sunt denumiti Tn functie de numarul subunitatilor: dimeri, trimeri, tetrameri, pentameri etc.

OLIGONUCLEOTID, s. n. / **oligonucleotide**, «. m. / **oligonu-cleotide**. [Qr. *oligos* = *putin*; *tat. nucleus* = *sdmfuire*, *nw-Ceu*.] Secventa scurta sintetica de ADN utilizata ca *sonda sau *amorsa Tn cursul reactiilor de *hibridare moleculara. V. si amorsa.

OLIGONUCLEOTID ANTISENS / **oligonucleotide antisens** / **antisense oligonucleotide**. *Oligonucleotid care blocheazfi sinteza proteinelor oprind traducerea ARN messenger in pro-teine. Acest termen provine din denumirea sens a ARN messenger normal. 0. a. se gasesc la *procariote sau sunt sinte-tizate Tn scop terapeutic.

OLIGOPEPTID, s. n. / **oligopeptide**, s. m. / **oligopeptid**. [Qr. *oligos* = *pufin*; *prptos* = *copt*, *dige-rat*, de (a *pepsein* = *a gati*) *Peptid care include un num5r mic de aminoacizi (sub 10).

OLIGOPNEE, s. f. / **oligopnee**, s. f. / **oligopn(o)ea**. [Cfr. *oligos* = *pufin*; *pnoia* = *respimfw*, de [a *pnein* = *a respim*.] Diminuare globala a 'ventilatiei pulmonare. Poate fi consecinta unei afectiuni a centrilor nervosi respiratori, a muschilor sau a scheletului toracic, a unui epansament pleural masiv sau a unei obezitati marcate. 0. provoaca *hipercapnie.

OLIGOSPERMIE, s. f. / **oligospermie**, s. f. / **oligospermia**. [(^r. *oligos* == *putin*; *sperma*, -*atos* = *saindnta*.] 1) Scaderea numarului spermatozoizilor Tn ejaculat. 2) Cantitate mica de ejaculat, prin scaderea secretiei prostate. V. si prostata.

OLIGOTROFIE, s. f. / **oligotrophie**, s. f. / **oligotrophy**. (^r. *oligos* = *pupin*; *trophe* = *fira-nd*, *nutritie*.] Nutritie deficientea.

OLIGOZAHARIDE, s. n. pi. / **oligosaccharides**, s. m. pi. / **oligosaccharides**. {jr. *oligos* = *pufin*; [at. *saccharum*, gr. *sakkharon* = *zafw*.] Compus glucidic alcatuit dintr-un numar mic de unitati monozaharidice.

OLIGOZAHARIDOZA, s. f. / **oligosaccharidose**, s. f. / **oligosaccharidosis**. [Qr. *oligos* = *pupin*; [at. *saccharum*, gr. *sakkharon* = *sonar*; -*ozo*] Denumire generica pentru un grup de boli ereditare cauzate de un deficit enzimatic si caracte-rizate prin eliminare urinara permanenta de *oligozaharide. Sunt cuprinse o serie de boli ca *manozidoza, *fucozidoza,

*sialidozele, alte afectiuni din acest grup fiind Tn curs de descriere. Simptomele clinice sunt analoge celor din *mucopolizaharidoze, dar mai discrete.

OLIGURIE, s. f. / **oligurie**, s. f. / **oliguria**. f^T". *oligos* = *pn-fin*; *ouron* = *urina*.] Diminuarea cantitatii de urina emisa ?n 24 de ore (sub 800 ml). Mecanisme: 1) scaderea filtratului glomerular; 2) cresterea reabsorbției tubulare; 3) blocarea partiala a scurgerii urinei spre vezica.

OLIVAR, adj. / **olivaire**, adj. / **olivary**. [Lot. *olivarius* = *dt rndslim*, de la *oliva* = *nuisCina*.] 1) Care are forma unei olive, a unei masline. 2) Care se refera la *oliva bulbarS. Ex.: fas-cicul o.

OLIVA

OLIVA, s. f. / olive, s. f. / olive. NA; oliva. [Lot. *oliva* = *masCina*.] Formatiune anatomica proeminenta si rotunjita. O. *bulbara*: fiecare din cei doi nuclei census ai bulbului, In cone-xiune cu caile vestibulare si cerebeloase. O. *cerebeloasa*, sin.: nucleu dentat (v.).

OMARTRITA, s. f. / omarthrite, s. f. / omarthritis. [Qr. *omos* = *umdr*; *arthron* = *articutafie*; *-ita*] Inflamatie a articulatiei scapulohumerale, adica a umarului.

OMARTROZA, s. f. / omarthrose, s. f. / omarthritis. [Qr. *omos* = *wnar*; *arthron* = *articiiCttfM.*; *-ozo*] Artroza a articulatiei umarului.

OMBILIC, s. n. / ombilic, s. m. / umbilicus, navel. NA: umbilicus. [Lot. *umbilicus* = *bwic*,\ Cicatrice consecutiva caderii "cordonului ombilical, situata pe linia mediana a peretelui abdominal. O. marcheaza locul unde se afla orificiul prin care treceau Tnainte de nastere organele care legau fatui la *placenta. Pop.: buric.

OMBILICARE, s. f. / ombilication, s. f. / umbilication. [Lot. *umbilicus* = *fluric*.] 1) Adandtura Tn forma de *ombilic. 2) Procesul de formare a unei depresiuni, de forma asemanatoare ombilicului, In varful unei papule, vezicule sau pustule. O. *mamelonului* reprezinta infundarea mamelonului Tn are-ola sanului.

OMBILICOPORTOGRAFIE, s. f. / ombilicoporthographie, s. f. / umbilicoporthography. [Lot. *umbilicus* = *buric*; *porta* = *poarta*; gr. *graphein* = *a scrie*.] Examen radiografic al sis-temului port dupa injectarea unui produs de contrast iodat hidrosolubil cu ajutorul unei sonde introduse la nivelul venei ombilicale, dupa denudarea si recanalizarea acesteia.

OMENTAL, adj. / omental, -ale, -aux, adj. / omental. [Lot. *amentum* = *membrana care mfafoara intestinele*.] Care are relatie cu *epiploonul.

OMENTITA, s. f. / omentite, s. f. / omentitis. [Lot. *omen-tum* = *me.m6ra.na care mfafoara intestine[e; -ita]*] Inflamatie a *epiploonului.

OMENTECTOMIE, s. f. / omentectomie, s. f. / omentectomy. [Lat. *amentum* = *membrana care mfafoara intestinele*; gr. *ektome* --= *crisis*.] Rezectia chirurgicala a *marelui epiploon, partiala sau totala.

OMENTOPEXIE, s. f. / omentopexie, s. f. / omentopexy. [Lat. *omeatum* = *membrana care mfafoara intestinele*; gr. *pexis* = *fixare*.] Fixarea chirurgicala a *marelui epiploon la peretele abdominal, Tn scopul crearii unei anastomoze venoase portocave.

OMENTOPLASTIE, s. f. / omentoplastie, s. f. / omentoplasty. [Lat. *amentum* = *membrana care mfafoara intestinele*; gr. *plastos* = *moddat, de [a plassein = a forma, a modafa]*.] Denumire generica a procedeelor prin care *marele epiploon este utilizat ca material Tn chirurgia abdominala sau Tn chirurgia plastica. Sin.: epiploplastie.

OMENTOTOMIE, s. f. / omentotomie, s. f. / omentotomy. [Lat. *amentum* = *membrana care mfafoara intestinele*; gr. *tome* = *tdiere, sectium, de [a. temeîn = a taia]*.] Incizie a *marelui epiploon, pentru a crea o cale de acces spre cavi-tatea situata posterior epiploanelor.

OMENTUM, s. n. / omentum, s. m. / omentum. NA: omen-turn. [Lat. *amentum* = *membrana can mfafoara intestinele*.] Sin.: epiploon (v.).

OMEPRAZOL, s. n. / omeprazole, s. m. / omeprazole. (DC!) Substanta care actioneaza ca inhibitor specific al pompei de protoni (HVK'-ATP-aza) de la nivelul celulelor parietale gas-trice. O. provoaca astfel o puternica suprimare a secretiei acide, motiv pentru care este utilizat Tn tratamentul ulcerelor gastroduodenale evolutive.

OMOPLAT

OMFALECTOMIE, s. f. / omphalectomie, s. f. / omphalectomy. [CJT. *omphalos* = *ombiCu'*; *ektome* = *eyizie*.] Tn cura herniei ombilicale, operatie prin care se extirpa sacul herniar si involisurile sale dupa reducerea continutului in cavitatea abdominala.

OMFALITA, s. f. / omphalite, s. f. / omphalitis. fAr. ompAa. *los* = *ombiik*; *-ita*] Infectie a 'ombilicului produsa Tn perioa-da de cicatrizare a acestuia, deci Tn perioada neonatala. Este aproape Tntotdeauna consecinta absentei aseptiei in momentul ligaturii cordonului la nastere sau in cazul pansamentelor ulterioare.

OMFALOCEL, s. n. / omphalocel, s. f. / omphalocel, [Ar. *omphalos* = *ombitic*, *kele* = *herme*, *tumora*.] V. hernie ombilicala.

OMFALOMEZENTERIC, adj. / omphalo-mesenterique, adj. / omphalomesenteric, omphalomesaric. [Qr. *omphalos* = *practiic*, *mesas* = *(a. mjioc*., *enteron* = *intestin*.] Care apartine atat ombilicului, cat si mezenterului.

OMNIPRACTICIAN, s. m. / omnipraticien, s. m. / general practitioner. \Lat. *omnis* = *oric.e*, *in totaG.tate*; gr. *praktike* = *practiic*, *de (a prattein = a actvtui]*.] Medic practician, denumit mai frecvent medic de medidna generala, generalist sau medic de familie. Reprezinta pilonul asistentei medicale primare. Sin.: generalist.

OMODINIE, s. f. / douleur scapulaire / omodynia. \Vjr. *omos* = *wnar*; *odyne* = *durere*.] Sin.: scapulodinie (v.).

OMOGENAT, s. n. / homogenate, s. m. / homogenate. [ST. *homos* = *ace-tafi*; *genos* = *origine*.] Preparat tisular format din fragmente celulare rezultate in urma distrugerii membranelor citoplasmice si ale organitelor intracelulare prin intermediul unei lame metalice ascutite care se roteste cu frecventa mare (dispozitivul utilizat fiind numit 'omogenizator Potter).

OMOGENIZATOR POTTER / apareil de Potter / Potter's homogenizer. Aparat folosit pentru distrugerea netraumatizanta a tesuturilor, Tn vederea separarii componentelor lor celulare. Este alcatuit dintr-un tub Tngust de stida si un piston actionat de un motor cu turatie mare. Pistonul se afunda progresiv in interiorul tubului, determinand distrugerea celulelor, dar nu si a componentelor intracelulare (nuclee, mitocondrii).Organitele vor putea fi ulterior separate prin *ultracentrifugare.

OMOLOG, adj. / homologue, adj. / homologous. [Ljr. *homologos* = *in armonu, de la homos = acelafi, logos = mpct, reCafie*.] 1) In anatomia comparata, despre partile corpului care corespund la diferite specii. Ex.; membrele anterioare ale mamiferelor sunt o. Sin.; homeomorf. 2) Tn imunologie, despre tesuturile, celulele, serul sanguin etc. apartinand unui individ de aceeaasi specie, dar dintr-o linie diferita (deci, cu un pa-trimoniu genetic diferit) celei a subiectului considerat. Sin.: alo-genic.

OMOLOGIE, s. f. / homologie, s. f. / homology. [Ar. *homologos* = *in annonie, de [a homos = aixiafi, logos = raport, reCafie*.] Similitudine a secventelor primare de aminoacizi ale unor proteine sau a secventelor de baze ale unor gene. O. pot semnifica o origine comuna Tn cursul evolutiei. In cazul proteinelor, aceleasi o. pot sugera o origine genetica comuna sau, eventual, functii similare.

OMONIM, adj. / homonyme, adj. / homonymous. [Lat. *homonymus* = *omonwn, din gr. homos = acelafi, onyma = nume*.] In afara de semnificatia din limbajul comun: despre o leziune sau o tulburare care afecteaza doua organe situate de aceeaasi parte, adica, ambele la dreapta sau la stanga fatS de planul median.

OMOPLAT, s. n. / omoplate, s. f. / scapula. [Qr. *omoolate* = *omopfat*.] Sin.: scapula (v.).

OMUSOR, s. n. / *luette du voile du palais / pendulous palate.*

NA: uvula palatina. [Cat. homo, -inis = om; -user.]

Sin. pop pentru lueta (v.).

ONANIE, s. f. / *onanisme, s. m. / onanism, coitus interruptus.* [Onon = persona] *6i6[ic, ftui iv. luda, caruia i se atribuie aceastd p[ai:ere. se-yyaia. sodtara ('SitGa; Gemza, XXXVIII, 9).]* Var.: onanism. Sin.: masturbatie (v.). **O. conjugala:** coitus incomplet.

ONANISM. Var. pentru onanie (v.).

ONCOCERCOM, s. n. / *onchocercome, s. m. / onchocercoma.* [Gr. *onkos* = curfiuro, croset; *kerkos* = coada; -oma.] Nodul indolor, neaderent la pielea, dur, de consistenta fibroasa si lipsit de reactie inflamatorie. De obicei multiplu, contine eel putin un mascul si o femela de *Onchocerca volvulus*. V. oncocercoza.

ONCOCERCOZA, s. f. / *onchocercose, s. f. / onchocercia-sis, onchocercosis.* [Gr. *onkos* = cwifwva, croset; *kerkos* = c.owta.1 -oza.] *Filarioza provocata de *Onchocerca volvulus* raspandita in unele zone subtropicale. Se caracterizeaza prin trei tipuri de leziuni: noduli sau 'oncocercoame, leziuni cuta-nate pruriginose acute sau cronice ('erizipel, *lichenificare, *pahidermie, *xerodermie, *acromie parazitara) sau/si leziuni oculare, uneori cu evolutie spre *cecitate. Acestea din urma determina gravitatea bolii. Sin.: boala Robles.

ONCOCIT, s. n. / *oncocyte, s. m. / oncocyte.* [Gr. *onkos* = masa, tumora; *kytos* = celula.] Celula epiteliala glandulara caracterizata printr-un nucleu mic, dens si o citoplasma acidofila, foarte bogata in *mitocondrii, observabile Tn microscopic electronica prin transmisie.

ONCOCITOM, s. n. / *oncocytoame, s. m. / oncocytoama.* [Gr. *oakos* = masa, tumora; *kytos* = celula; -oma.] Neoplasm benign format electiv din oncocite. O. se poate localiza indeosebi la nivelul tiroidei, glandelor salivare, bronhiilor si rinichilor.

ONCOGEN, adj. / *oncogene, adj. / oncogenic.* [Gr. *onkos* = masa, tumora; *gennan* = a produce..] Sin.: cancerigen (v.). Ex.: virus o.

ONCOGENA, s. f. / *oncogene, s. m. / oncogene.* [Gr. *oakos* = masa, tumora; *genos* = mom, urmas, gemratie. sau *gennan* = a produce..] An din numeroasele gene care, Tn anumite circumstante, mai ales consecutiv unor modificari calitative (*mutatie) sau cantitative (dereglare, hiperexpresie) participa la una dintre etapele transformarii celulare maligne. Se deosebesc: o. virale si o. celulare. O. virale (v-*onc*) sunt prezente in *retrovirusuri. O. celulare (c-*onc*) reprezinta forme mutante ale unei gene normale (*protooncogene) implicate Tn controlul cresterii sau al diviziunii celulare. Au fost descrise numeroase o., stabilindu-se mijloacele de identificare ale acestora, ca si o serie de cancere asociate (sau posibil asociate) cu o anu-mita o. V. si antioncogena.

ONCOGENEZA, s. f. / *oncogenese, s. f. / oncogenesis.* [Gr. *onkos* = masa, tumora; *genesis* = prafucere, de. la *gennan* = a produce.] V. cancerogeneza.

ONCOGRAF, s. n. / *oncographe, s. m. / oncograph.* [Gr. *onkos* = masa, tumora; *graphein* = a .eerie.] Aparat pentru inasurarea variatiilor de volum ale unui organ oarecare, ca unmare a modificarilor sale vasculare.

ONCOLIPID, s. n. / *oncolipide, s. m. / oncolipid.* [Gr. *onkos* = masa, tumora; *Hpos* = ffrasime.] Denumire generica pentru lipoproteinele, cu structura variata, neindividualizata, decelate in serul sanguin provenind de la unii pacienti afectati de un cancer.

ONCOLOGIE, s. f. / *oncologie, s. f. / oncology.* [Cjr. *onkos* = masa, tumora; *logos* = stHnfo.] Domeniu al medicinei care se ocupa cu studiul tumorilor maligne. Se disting: o. gene

ra/a, care cuprinde descrierea biologiei moleculare a can-cerului, ca si principiile de diagnostic si tratament, si o. *cli-nica*, adica aplicatiile o. generale Tn diferite specializari medicate si chirurgicale.

ONCOSTATIC, adj. / *oncostatique, adj. / oncostatic.* [CfT. *onkos* = masa, tumora; *statikos* = can. opr&ste, de. ia *istanoi* = a pCasa, a face so. pina.] Despre un agent fizic sau chimic (medicament) care opreste evolutia unei tumori.

ONCOTIC, adj. / *oncotique, adj. / oncotic.* {Gr. *onkos* = masa, tumora.] V. presiune oncotic.

ONCOVIRUS, s. n. / *oncovirus, s. m. / oncovirus.* [Gr. *onkos* = masa, tumora; [at. *virus* = venin, otrava.] Virus din fami-lia 'Retroviridae, alcatuind o subfamilie care include virusurile tumorii mamare la soarece (virusul Bitner), ale leucemiilor si sarcoamelor aviare (sarcomul Rous), ale leucemiilor si sar-coamelor de la soarece, pisica, babuin, gibbon (virusul Raucher, virusul Moloney). O. exista sub doua stari: 1) *Virus* cu genom ARN, cu anvelopa si infectios. 2) *Provirus* integrat Tn ADN-ul cromozomial al celulei infectate si transmis asemenea unei gene celulare.

ONCTIUNE, s. f. / *onction, s. f. / unction, inunction.* [Lot. *unctio, -onis* = wige-rv, de. ia *ungere* = a unffe.] Actiune de ungere cu un ulei, o pomada, o alifie.

ONICATROFIE, s. f. / *onycatrophie, s. f. / onycatrophia.* [Ar. *onyx, onykhos* = ungfue.; a - prw.; *trophe* = firana, nutritiv.] Subtierea unghiei, care ia un aspect papiraceu, cu suprafata ondulata.

ONICODISPLAZIE, s. f. / *onychodysplasie, s. f. / onychodysplasia.* [Gr. *onyx, onykhos* = ungfie.; *dys* = greu, difi-cil; *pisis* = modafare, de [a *plassein* = a forma, a modera.] Hipoplazie sau absentia a unghiilor mainilor si picioarelor, Tn cadrul 'sindromului unghii-rotule.

ONICODISTROFIE, s. f. / *onychodystrophie, s. f. / onychodystrophy.* [Cjr. *onyx, onykhos* = urufliie; *dys* = grvu, difi-cu.; *irophe* = firana, nutritie.] *Distrofie a unghiilor care poate aparea fie ca un defect congenital, fie ca urmare a altor boli dobandite. '

ONICOFAGIE, s. f. / *onychophagie, s. f. / onychophagy.* [<Ar. *onyx, onykhos* = unghie; *phagein* = a manca.] Tic nervos, mai fercent la copiii, de roadere continua a unghiilor.

ONICOGRIFOZA, s. f. / *onychogryphose, s. f. / onychogryposis.* [Gr. *onyx, onykhos* = ungfie; fr. *griffe*, din fr. *Veche. gnf* = laba; -oza.] Crestere anormala a unghiilor, care se curbeaza usor posterior sau anterior. Se observa la degetele picioarelor, Tndeosebi la varstnici, dar si in *nevrite sau Tn cazul prezentei *varicelor. Sin.: onicogripoza.

ONICOGRIPOZA, s. f. / *onychogrypose, s. f. / onychogryposis.* fAr. *onyx, onykhof*, = ungrfn; gr. *gryposis* = indoire, iih-ov. wrt^ -oza.] Sin.: onicogripoza (v.).

ONICOLIZA, s. f. / *onycholyse, s. f. / onycholysis.* [C.r. *onyx, onykhos* = ur^fftie.; *lysis* = distrugere., de Ca *lyein* = a distnufe..] Dezlipire spontana a unghiei din patui sau. Forma profesionala: o. semilunara a spalatoreselor.

ONICOMSCOZA, s. f. / *onychomycose, s. f. / onychomyco-sis.* [Ar. *onyx, onykhos* = ungfie.; *mykes, myketos* = ciu-perca; •o7.d.] Leziune produsa la nivelul unghiilor de o ciu-perca parazita, fie *Acharion schoenleinii*, fie un *Trichophyton*.

ONICOPATSE, s. f. / *onychopathie, s. f. / onychopathy.* [Sr. *onyx, c.'nvkhos* = unskie.; *pathos* = boata] Termen generic pentru orice boala a unghiilor. V. si onicoza.

ONICOREXIS, s. n. / *onychorrhaxis, s. f. / onychorrhaxis.* [Gr. *on'Tc, onykhos* = wif/hie; *rhaxis* = mptura, destramare.] Fragilitatea si' subtierea unghiilor, consecinta a unor fisuri longitudinale prin: traumatisme, Tmbolnaviri profesionale, eczema, peiada.

ONICOSCHIZIE, s. f. / **onycoschizie**, s. f. / **onyco-schizia**. [Gr. *onyx*, *onykhos* = ungtw; *skhis* = despicatora, de. la. *skhizein* = a despica] Decolare sau fisurare a unghiilor.

ONICOZA, s. f. / **onychose**, s. f. / **onychosis**. [Gr. *onyx*, *onykhos* = ungtw; -ozo.] Orice tulburare distrofica a unghiilor.

ONIRIC, adj. / **onirique**, adj. / **oniric**. [Qr. *onelros* = vis.] Care se afla in relatie cu visele.

ONIRISM, s. n. / **onirisme**, s. m. / **oneirism**. [Gr. *oaeiros* = vis; -ism.] Complex de simptome psihice, subacute sau acute, care apar Tntr-un context de *confuzie mentala. Se caractereaza prin "haludnatii: vizuale, ale sensibilitatii generate sau la nivel muscular (senzatie de cadere, de deplasare rapida), cenestezice, uneori auditive. O. poate fi provocat de intoxicatia alcoolica. Sin.: delir oniric.

ONIROID, adj. / **oniro'ide**, adj. / **oneiroid**, **oniroid**. [Gr. *oneiros* = vis; *eid* = forma.] Despre o stare psihica, acuta sau sub-acuta, apropiata de vis, msotita de scaderea vigilenței, Tn cadrul careia apar iluzii, haludnatii pe care subiectul le con-?tientizeaza, Tntr-o atmosfera de angoasa si depersonalizare.

ONIXIS, s. n. / **onyxis**, s. m. / **onyxis**. [Gr. *onyx*, *onykhos* = ungtw.] Afectare a unghiilor determinata de inflamatia der-mului subunghieal, eel mai frecvent din cauza *dermatofitelor,

ONOMATOMANIE, s. f. / **onomatomanie**, s. f. / **onomato-mania**. [Gr. *onoma*, -atos = denumire; *mania* = nefiunie.] Tendinta obsesiva a unui subiect de a-si aminti numele tutu-ror persoanelor pe care acesta le-a vazut 91 le-a cunoscut candva.

ONTOGENETIC, adj. / **ontogenetic**, adj. / **ontogenetic**. [Gr. *on*, *ontos* = fiinta; *gennon* = a produce.] Referitor la "ontogeneza.

ONTOGENEZA, s. f. / **ontogenese**, s. f. / **ontogeny**, [Gr. *on*, *ontos* = fiinta; *genesis* = prod.uc.ere, de [a *gennon* = a produce.] Dezvoltarea individuala de la conceptie pana la maturitate. Etapele o. reproduc 'v' esenta pe cele ale filogeniei. "Ontogenia repeta filogenia" (Haeckel). Sin.: ontogenie.

ONTOGENIE, s. f. / **ontogenie**, s. f. / **ontogeny**. [Gr. *on*, *ontos* = fiinta; *gennon* = a produce.] Sin.: ontogeneza (v.)

OOCINET, s. n. / **oocinete**, s. m. / **ookinete**. [Grl. *oon* = ou; *kinetos* = mofliC, de la. *kinein* = a miica.] Stadiu in dezvoltarea parazitului *malariai, dupa fecundarea macrogametului femel de unul din microgameti. Se petrece in stomacul insectei vectoare (tantar).

OOCIST, s. n. / **oocyste**, s. m. / **oocyst**. [Gr. *oon* = ou; *kystis* = sac, vezica.] Stadiu evolutiv din ciclul sporogonic al parazitilor din genul *Plasmodium*, caracterizat printr-o forma-tiune chistica, sferica, refringenta, derivata din zigot si gazduita in stomacul tantarului anofel. Tn urma fazei trofice de dezin-tegrare a o. (cu durata de 12-16 zile), se formeaza *sporo-zoiti.

OOCIT, s. n. / **oocyte**, s. m. / **ovocyte**. [Qr. *oon* = ou.; *kytos* = celido.] Sin.: ovocit (v.).

OOFORRECTOMIE, s. f. / **oophorectomie**, s. f. / **oophorecto-my**. [Gr. *oophoros* = war, de, (a *oon* = ou, *pherein* = a purta; *ektome* = e^cizie.) Sin.: ovariectomie (v.).

OOFORITA, s. f. / **oophorite**, s. f. / **oophoritis**. [Sr. *oophoros* = war, de (a *oon* = ou, *pherein* = a purta, -ita.) Sin.: ova-rita (v.).

OOFOROPEXIE, s. f. / **oophoropexie**, s. f. / **oophoropexy**. [Jr. *oophoros* = cWar, de [a. *oon* = ou., *pherein* = a purta; *pexis* = fuyire.] Sin.: ovariopexie (v.).

OOFORORAFIE, s. f. / **oophororrhaphie**, s. f. / **oophororrha-phy**. [Gr. *oophoros* = ovar, de [a *oon* = ou, *pherein* = a purta; *rhaphe* = sutura] Sutura chirurgicala a ovarului.

OOGENEZA, s. f. / **oogenese**, s. f. / **oogenesis**. [Gr. *oon* = ou; *genesis* = producere, de la *gennon* = a produce.] Procesul

originii, dezvoltarii si formarii ovulului si prepararea sa pentru fecundare.

OPACIFIANT, adj., s. m. / **opacificant**, -e, adj., s. m. / **contrast medium**. [J^flt. *opocus* = umfirit, *mtunecos*; *facere* = a face.] 1) Care produce "opacificare. 2) Sin.: mediu de contrast (v.).

OPACIFIERE, s. f. / **opacification**, s. f. / **opacification**. [Lot. *opacus* = wnfmti mtumMS; *facere* = a face.] 1) Actiunea de introducere a unei substante de contrast, opaca la raze X, Tntr-un organ cavitat sau Tntr-un conduct, cu scopul de a le face vizibile in cursul examenului radiologic. 2) Procesul de modificare a transparentei normale a *corneei sau a *cristalinului, ca urmare a unei leziuni cicatriceale. In cazul corneei, m functie de extensia si grosimea o. se disting mai multe tipuri de leziuni: *albugo, *leucom, *nefelion.

OPACITATE, s. f. / **opacitate**, s. f. / **opacity**. [Lot. *opacitas*, * *atis* = umbra, *ntu.mc.itM*, de (a *opacus* = umBrit, *intunecos*.) 1)

Proprietatea unui corp de a nu putea fi strabatut de anu-mite radiatii. 2) Zona densa, clara-transparenta pe radiografie si gri-intunecata la radioscopie care traduce la nivelul imaginii radiologice o regiune Tn care radiatiile X sunt absorbite mai puternic decat tn regiunile Tnvecinate. De obicei, o. se refera la o zona Tn care transparenta pulmonara este diminuată, de regula din csuza unui exsudat alveolar sau a dezvoltarii unei mase celulare interstițiale. in functie de dimensiuni se deosebesc: o. micronodulare, o. macronodulare si o. 'intinse. 3) Zona opaca sau lipsita de transparenta situata la nivelul *oorneei sau *cristalinului. V. si opacificare-2.

OPAESCENT, adj. / **opalescent**, -e, adj. / **opalescent**. [Lat. *opalus* = opal, *piatra semipre-fwasa*. cu *lvcm stidos*, *inwtorii* sau *iariat cobrata*.] Despre un mediu, de obicei lichid, care are un aspect lptos sau roscat cand este privit prin transparenta si aibastrui cand este observat lateral. Ex.: ser o.

OPARIRE, s. f. / **echauffure**, s. f. / **diaper rush**. [Sulg. *opar-ja*, sa.rba.i croatd *opariti* = a opari.] Arsură provocata de lichide fierbinti sau de vapori supralncalzitii.

OPERATOR, s. in. / **opérateur**, s. m. / **operator**. [Lot. *operator*, -oris = lucrator, de ia *operari* = a lucra. fi *opus*, *opens* = murk'o., (*ncraro.) Gena coordonatoare care, asociata cu genele de structura, constituie *operonul.

OPERATIE, s. f. / **operation**, s. f. / **operation**. [Lot. *opera-do*, -onis = Cuc.ra.re., *operatic*, de (a *operari* = a lucra fi *opus*, *opris* = mtim'a, [ucrw.e..] Act medical efectuat de chirurg cu mainile sale si cu ajutorul unor instrumente adecvate, tn vederea tratamentului chirurgical al unor afectiuni diverse, pentru care acesta sste indicat. V. si procedeu-1. V. in continuare.

OPERATIE ALBEE. [Fred *Houdlett Albee*, *clwvur mwnc.an*, 'J^ew yorki 1876-1945.] O. practicata pentru anchiloza soldu-lui.

OPERATIE BABCOCK. [William Wayne *Babcock*, *cfivu.ry anwrican*, 1>ri[ade]phia, 1R72-1963.] Tehnica de eradicare a venelor varicoase prin extirparea venei safene.

OPERATIE BASSINI. [Eduardo *Bassini*, *chirurg Italian*, *prof-tor (Siicces-iv) ia faina*, *Geruwa*. fi 'Saciwa. 1884-1924.] Reparatie plastica a *herniei inghinale.

OPERATIE BILLROTH. [C/iri'stion *Albert Theodor Billroth*, *chirurg (J.'-m.n. yrofe.sor ia Zurich.*, 1na, 1829-1894.) Rezec-tia partiala a stomacului, cu anastomoza la duoden (*Billroth 1*) sau la :ejun (*BiUroth II*).

OPERATIE BIRBER-JIANU. [Birber; *Amza Jianu*, *chvuiif ronidn*, 'H.iici.-'fti, 1881-1959.] Procedeu de esofagoplastie cu material cut? ^at.

OPERATIE BRUNSCHWIG. [Alexander *Brunschwig*, *MVWSJ arwru-an*, *Chicago*, 1901-1969.] Pancreatoduodenectomie efi tuata Tn doi timpi.

OPERATE CALDWELL-LUC

OPERATIE CALDWELL-LUC. [George Wofter Caldwell, otoCog wneriean, 1834-1918; Henry Luc, otorinofaringoCog franc-ez, 'Paris, 1855-192S.} O. de deschidere a sinusului maxilar prin intermediul unei incizii la nivelul fosei supradentare de la nivelul premolarilor. Se practica Tn scopul Tndepartarii radadnilor dentare sau a tesutului anormal de la nivelul sinusului.

OPERATIE DANIELOPOLU. [Daniel Danielopolu, fizioCog, farmacoCog fi clinician romdn, profesor de me-dicind interna (a 'Sw.uresti, 1884-1955.} Interventie chirurgicala efectuata ?n scopul suprimarii durerilor din "angina pectorala. Consta Tn sectionarea simpaticului cervical deasupra ganglionului stelat unilateral (stanga) sau bilateral, ca si a ramurilor destinate inimii ale simpaticului si ale pneumogastricului.

OPERATIE DAVIEL. [Jagues Daviel, oftalmiog francos, 'Paris, 1696-1762.] Extractie a *cataractei prin incizia corneei, Bra sectionarea irisului.

OPERATIE DRAGSTEDT. [Lester Reynold Dragstedt, ctwurg ami.nc.cin, n. 1893.] Vagotomie bilaterala Tn scopul suprimarii secretiei gastrice.

OPERATIE DUHRSEN. Jacobus Alfred Duhrsen, ffimcoCog ger-man, profesor la 'Berlin, 1S62-1933.] Fixarea vaginala a uteru-lui.

OPERATIE DUPLAY. [Simon Emmanuel Display, chirurg francez, 'Paris, 1836-1924.] Metoda de chirurgie plastica des-tinata corectarii malformatiilor congenitale ale penisului (*epi-spadias sau *hipospadias).

OPERATIE ECK / operation de von Eck / Eck's fistula. [Nikolai von Eck, medic rus, 1849-1917.] Tehnica operatorie utilizata pentru reducerea hipertensiunii portale. Consta Tn anastomoza termino-laterala sau latero-laterala Tntre vena porta \$i vena cava inferioara. In clinica se folose\$te termenul de anastomoza portocava.

OPERATIE FOTHERGILL. [William Eduard Fothergill, gim-cohg engkz, Manctiester, 1865-1926.] O. pentru corectarea prolapsului uterin prin fixarea la ligamentele cardinale. Sin.: o. Manchester.

OPERATIE FREDET-RAMSTEDT. [Pi'erre Augus/e Fredet, cflimrg franc-ez, 1870-1946; William Conrad Hamstedt, cfwwg german, profesor la. 'Jvfunst.e.r, 1867-1963.] Incizia chirur-gicala a sfincterului piloric, efectuata Tn scopul corectarii ste-nozei congenitale a acestuia. Sin.: o. Ramstedt.

OPERATIE FREYER. [Sir Peter fohnston Freyer, ctiiru-rg mi-litar mglt.z., 1851-1921.] Metoda chirurgicala care consta in enuclearea suprapubiana a prostatei hipertrofiata.

OPERATIE GONIN. [u/es Goni'n, oftabnofog eive-fian, profesor [a Laitsanw, 1870-1935.] Termocauterizarea fisurilor retiniene practicata Tn cazul *dezlipirii de retina, prin incizia *sclerei.

OPERATIE GRIGORIU. 'Histeropexie prin includerea corpului uterin Tn teaca muschilor drepti abdominali.

OPERATIE GROSS. [Robert Edward Gross, cHimr/cf american, 'Boston, n. 1905.] Tehnica chirurgicala folosita pentru corectarea "omfalocelului.

OPERATIE HALSTED. [William Steward Hoisted, cfivw-g lowrkan, 'Baltimore, 1852-1922.] 1) Amputatie larga a sanu-lui, cu ablatia muschilor pectorali si Tndepartarea ganglionilor axilari, in cancerul mamar. 2) Cura radicala a *herniei inghi-nale.

OPERATIE HOLTH. [Soren Holth, ofta[mo]og wnwgian, Oslo, 1S63-1937.] Sin.: iridenclezis (v.).

OPERATIE IONESCU. [Thoma Ionescii, cflimrg romdn, profesor [a 'Sucurefti, 1860-1926.] Histerectomie totala largita, cu evidare iliolombopelviana, cu extirparea tuturor grupelor gan-glionare si a tesutului conjunctiv din pelvis de la aorta in jos, in cancerul de col uterin.

OPERATIE JUVARA. [Ernest Juvara, cfwwg romdt, 'Bucurvt, 1870-1933.] 1) In subluxatia coxofemurala. 2) Rezectia osteo-

OPIOMANIE

plastica a genunchiului in tumorile extremitatii inferioare a femurului. 3) Osteosinteza cu fixator extern Juvara.

OPERATIE KELLY-KING. [JosepA Dominic Kelty, otorimlog ame.ric.a.n, 'J^ew york, n. 1888, King.] Fixarea chirurgicala a cartilajului sau a muschiului aritenoid. Sin.: aritenoidopexie.

OPERATIE KRASKE. [Poul Kraske, c.hirwfj germMi, yniliwg, 1851-1930.] Indepartarea coccisului si a unei parti din sacrum, pentru a permite abordarea tumorii in caz de carcinom rectal.

OPERATIE LAGRANGE. [Pi'erre Felix Lagrange, oftaimoCog fra.M-ez; profesor (a 'Bordeaw^ 1857-1928.) Sin.: sclerectoiridectomie (v.).

OPERATIE LE FORT. [Lean Clement Le Fort, cflimrg si anatomist fraruxz, 1829-1893.] Tehnica operatorie efectuata •pentru corectarea prolapsului uterin. Consta in suturarea peretilor anterior si posterior de-a lungul liniei mediane.

OPERATIE LORENZ. [Adolf Lorenz, cHirurg ortope.d austriac, 'Vie-na, 1854-1946.] O. pentru *luxatia congenitala a soldului.

OPERATIE MACEWEN. [Sir William Macewen, cfwwg engtez, (JCasgow, 1848-1924.) Sectionarea supracondiliana a femurului in genu valgum.

OPERATIE MANCHESTER. [MoncAester, oraf in i^flna 'Sritmw.] Sin.: operatie Fothergill (v.).

OPERATIE McBURNEY. [Charles Mr.Burney, chirwg american, 'J^ew yorl^ 1845-1914.] Tehnica operatorie radicals pentru cura 'herniei inghinale.

OPERATIE MCGILL. [Arthur Fergusson McGill, cfwwg englez, 1846-1890.] Prostatactomie suprapubiana transvezicala.

OPERATIE RAMSTEDT. [William Conrad Ramstedt, cfwwg ge.rman, profesor la yvtunster, 1867-1963.] Sin.: operatie Fredet-Ramstedt (v.).

OPERATIE TORKILDSEN. [Arne Torkildsen, mwocfmwg wrvegian contemporan.] Sin.: ventriculo-cisternostomie (v.).

OPERATIE TRENDELENBURG. [Friedrich Treadelenburg, ckirwg german, profesor [a lie/stocky 'Bonn si Leipzig, 1844-1924.] 1) Interventie chirurgicala efectuata in caz de 'embolie pulmonara. 2) Excizie a venelor varicoase.

OPERATIE WERTHEIM. [E"rns< Wertheim, gmewlog austriac, profesor ta 'Ve.na, 1864-1920.] 'Histerectomie radicala practicata in cura chirurgicala a carcinomului uterin.

OPERATIE ZIEGLER. [Samuel Lewis Ziegler, oftatmotog, yfuaiaid-pfwi, 1861-1925.] Iridectomie in forma de "V" pentru formarea unei pupile artificiale.

OPERCUL, s. n. / opercule, s. m. / operculum. NA: operculum, pi. opercula (2). [Lat. operculum = capac.] 1) Structura care acopera o deschidere sau, uneori, o formatiune anatomica. 2) Complex de *circumvolutii cerebrale care Tncon-joara si acopera lobul insulei (Insula).

OPERON, s. m. / op6ron, s. m. / operon. [Lat. operari = a [uc.m, de [a opus, opens = munc-a, [ncrare; -on.] Totalitatea genelor structurale a caror expresie fenotipica este controlata de un operator; unitate genetica a carei expresie fenotipica este reglata de un represor. O. poate contine una sau mai multe gene structurale.

OPIACEU, adj. s. n. / opiace, -e, adj. s. m. / con-taining opium, opiate, n. [Lat. opium, gr. opion = sue de mac, din. gr. opos = sue.] (Substan(a) care contine *opiu. O. pot fi uti-lizate in terapie.

OPIOID, adj. / opioide, adj. / opioid. [Lat. opium, gr. opion = sue de mac, dm gr. opos = sue; gr. eidos = forma.] Care se aseamana cu *opiul, care prezinta efecte analoge cu ale opiului. Ex.: substanta o., receptor o.

OPIOMANIE, s. f. / opiomanie, s. f. / opiomania. [Lot. opium, gr. opion = sue de mae, din gr. opos = sue; gr. mania = ne.hu.nie.] Intoxicatie cronica provocata prin consumul repetat de opiu. V. si toxicomanie.

OPISTOGNATISM

OPISTOGNATISM, s. n. / **opisthognathisme**, s. m. / **opisthognathism**. [Qr. *opisthen* = inapoi, in spate; *gnathos* = fated, manyiar; -ism.] Distalizarea maxilarului superior, ca urmare a dezvoltării insuficiente.

OPISTOTONUS, s. n. / **opisthotonos**, s. m. / **opisthotonos**, **opisthotonus**. [S^r. *opisthen* = inapoi, in. spate; *lonos* = te.n-sium.] Contractura a muschilor extensori ai trunchiului, consecutiv careia corpul descrie un arc de cerc cu concavitatea - posterioara. Bolnavul se sprijina pe cap si calcaie. Aceasta atitudine se observa ?n *tetanos.

OPIU, s. n. / **opium**, s. m. / **opium**. [Lot. *opium*, gr. *opion* = sue de. mac, din gr. *opos* = sue.] Latex obtinut prin incizia capsulelor inca verzi de *Papaver somniferum*, o specie de mac. Este constituit in proportie de 25% din alcaloizi, din care doua grupe sunt farmacologic activi, incluzand morfina (10%), codeina (0,5%), tebaina (0,22%), Tn primul grup, si papaveri-na (10%), noscapina (6%), narceina (0,2%), in al doilea grup, al benzilzochinoleinelor. Poate fi utilizat in forma traditionala

•(pudra, extract, tinctura, laudanum) ca antiidiareic, antispastic, antitusiv, dar Tn prezent este inlocuit deoarece este un stupe-fiant care poate induce toxicomania. Var.: opium.

OPIUM. Var. pentru opiu (v.).

OPOTERAPIE, s. f. / **opotherapie**, s. f. / **opotherapy**. [Qr. *opos* = sue; *therapeia* = tratament, de. (a *therapeiiein* = a wgriji.) Modalitate terapeutica care consta Tn utilizarea unor tesuturi, organe sau structuri glandulare Tn stare naturala sau sub forma de extracte. Termenul este utilizat Tndeosebi cu referire la hormonoterapia constitutiva m cazul insuficientei tiroidiene.

OPSINE, s. f. pi. / **opsines**, s. f. pi. / **opsins**. [Cjr. *opsis* = vedere, aspect; -ind.] Grup de proteine transmembranare cu Mr de 20-40 kDa care, prin combinarea cu *vitamina A, formeaza molecule sensibile la lumina. V. rodopsina.

OPSIURIE, s. f. / **opsiurie**, s. f. / **opsiuria**. [Qr. *opse* = tdr-ziu; *ouron* = urina.] Termen desuet, semnificand Tntarzierea *diurezei provocata prin ingestia de apa.

OPSONINA, s. f. / **opsonine**, s. f. / **opsonin**. [Qr. *opson* = condiment, ewe. face. mdm'area mai apetisanta, termen creat de Wrigfit (1903) pentru. a desemna suostanfa care face. mic.roorganismCe apte pentru fagocitoza.; -ind.] 1) Anticorp specific, termostabil, care face bacteriile susceptibile la fagocitoza. 2) Component seric capabil sa se lege specific de suprafata moleculelor sau celulelor care urmeaza a fi captate prin *endocitoza.

OPSONIZARE, s. f. / **opsonisation**, s. f. / **opsonization**. [Qr. *opson* = condiment, care. face mdncarea mai apetisanta.] Proces prin care bacteriile sau alte celule devin apte de *fago-citoza. Consta Tn legarea "opsoninei de antigeni solubili sau particulari.

OPTIC, adj. / **optique**, adj. / **optic (1)**, **optical (2)**. [Gr. *optikos* = Tefe.ri.tor la vede-re, de (a *optesihai* = a vedeal 1) Care apartine ochiului sau simtului vazului, vederii. 2) Referitor la *optica, la fenomenele sau instrumentele care se bazeaza pe legile opticii.

OPTICA, s. f. / **optique**, s. f. / **optics**. [Lat. *optice*, gr. *optike* = stiinta ve.de.rii, din gr. *optikofi* = re.feri.tor (a vedere, de. [a *optesthai* = a vedeal 1) Domeniu al fizicii care are ca obiect studiul "luminii si al fenomenelor luminoase, precum si al radiatiilor electromagnetice apartinand domeniilor infrarosu si ultraviolet, al radiatiilor X etc. 0. fiziologica studiaza ochiul ca sistem optic, iar o. medicals se refera la modificarile patolo-gice ale fenomenelor de refractie oculara. 2) Denumire pentru partea componenta a unui aparat alcatuita din lentile, oglinzi sau combinatii ale acestora.

OREION

OPTOMETRIE, s. f. / **optométrie**, s. f. / **optometry**. [Cfr. *optos* = viziflii, de (a *optesthai* = a vedeal; *metron* = masura.) Metoda de evaluare a ametropiilor oculare ("miopie, *hiper-metropie, *astigmatism), Tn scopul corectiei prin lentile optice.

OPTOMETRU, s. n. / **optometre**, s. m. / **optometer**. [S^r. *optos* = vu,iS)ii, de (a *optesihai* = a vedeal; *metron* = masura.) Aparat pentru testarea acuitatii vizuale si alegerea lentilelor adecvate pentru corectie prin ochelari.

OPTOTIP, s. n. / **optotype**, s. m. / **optotype**, **test type**. [Cjr. *optos* = viziflu, de [a *optesthai* = a Vedeal; *typos* = tip, model, marcd.] Denumirea tabloului tip care confine litere sau figuri si este utilizat pentru determinarea 'acuitatii vizuale.

ORA / ora / ora. [Lat. *ora* = margine, e^trvmitate.] Termen generic pentru o formatiune cu aspect de creasta sau margine. Ex.: o. serrate - marginea anterioara a retinei senzori-ale, situata tnpoaia corpului ciliar.

ORAL, adj. / **oral**, -ale, -aux, adj. / **oral**. [Lat. os, oris = gurd.] 1) Care apartine *gurii. 2) Care se aplica la nivelul gurii, care se administreaza pe gura (*per os), cu referire Tndeosebi la un medicament.

ORBICULAR, adj. / **orbiculaire**, adj. / **orbicular**. [Lot. *orbicularis* = circular, de & *orbis* = cere.] Care prezinta o forma circulara sau rotunda. Termenul este utilizat Tndeosebi cu referire la muschii, o. ai buzelor si pleoapelor. V. tab. anat. -muschi.

ORBIRE, s. f. / **cecitate**, s. f. / **blindness**, **cecidity**, **typhlosis**. [Lat. *orbis* = orb.] Sin.: cecitate (v.).

ORBITAL, adj. / **orbitaire**, adj. / **orbital**. [Lat. *orbita* = orbita, de [a *orbis* = cere.] Care tine de orbita; punctul eel mai jos situat al marginii inferioara a orbitei.

ORBITA, s. f. / **orbite**, s. f. / **orbit**. NA: **orbita**, pi. **orbitae**. [Lat. *orbita* = orbita, sit [a *orbis* = cere.] Cavitate osoasa profunda, pereche, situata de o parte si de alta a foselor nazale, intre etajul anterior al *craniului si masivul osos facial. 0. contine *globul ocular, anexele acestuia (muschi, nervi, vase, aparat lacrimal) si grasimea orbitala. Sin.: cavitate orbitara.

ORBITOMETRIE, s. f. / **orbitometrie**, s. f. / **orbitometry**. [Lat. *orbita* = orbitd, de [a *orbis* = cere, gr. *metron* = maswd.] Masurarea capacitatii orbitei, care este In medie de 25-30 cm³.

ORBITOTOMIE, s. f. / **orbitotomie**, s. f. / **orbitotomy**. [Lat. *orbita* = orbita, de (a *orbis* = cere; gr. *toime* = tawre, seefium, de (a *temnein* = a taw.) Deschidere chirurgicala a *orbitei.

ORBITOTONOMETRIE, s. f. / **orbitotonometrie**, s. f. / **orbitotonometry**. [Lat. *orbita* = orbita, de. (a *orbis* = cere; gr. *tonos* = te.nsiu.ne.; *metron* = masura.) Masurarea presiunii intraoculare. V. si orbitometrie.

ORDONANTA MEDICALA / ordonnance medicale / prescrip-tion. [Lat. *ordinare* = a pune. in ordine, de. Sa *ordo*, -ims = sir, rand; *mediciis* = doctor] Sin.: reteta (v.).

OREION, s. n. / **oreillons**, s. m. pi. / **mumps**. [J-r. *oreillons*, din [at. *auricula*, dim. de la. *auris* = urecfie.] Boala infectioasa, contagioasa si imunizanta care afecteaza Tndeosebi copiii pana la varsta de 15 ani, dar poate aparea si la adulti. 0. este determinat de virusul urian CParmyxovirus) care se transmite prin contact direct, prin contaminare cu secretii nazo-faringiene dispersate Tn aer, prin saliva si, probabil, prin inter-mediul urinei. Tn unele cazuri boala ramane la stadiul sub-clinic, iar cand se manifesta este tipica tumefactia Tnsotita de durere, uni- sau bilaterala, a glandelor parotide (*parotida), uneori si a altor glande salivare. Infectia poate afecta si alte organe pentru care virusul prezinta tropism, de unde o serie de complicatii ale o., cea mai importanta fiind *orhi-*epididimita uriana, care Tn cazurile grave evolueaza catre atrofie testicu-lara. Alte complicatii posibile, mai rare: "ovarita, *meningo-encefalita si *pancreatita. Sin.: parotidita epidemica.

OREXIGEN

OREXIGEN, adj. / orexigene, adj. / orexigenic. [Qr. *orexis* = apetit; *geanan* = a produce.] Care creste sau stimuleaza apetitul.

ORGAN, s. n. / organe, s. m. / organ. NA: *organum*. [Lat. *organum*, gr. *organon* = instrument de muz'ca, unealta, w m acceptiunea anatomica, element ai corputui sau parte a cor-pului indeptinind o fu.nc.tie precisa.] Structure delimitata, localizata in una sau mai multe regiuni ale organismului, permitand indeplinirea unor functii definite. O., sunt complexe de tesu-turi, dar un tesut este Tntotdeauna predominant si determine) functia specifica a o. O. prezinta Tn general inervatie si irigatie vasculara propriei. Pentru realizarea unei functii, o. se dispun in sisteme de o. Organismele animale complexe contin **zece** sisteme de o.: tegumentar, muscular, scheletic, nervos, endo-crin, digestiv, respirator, excretor, circulator, reproducator.

ORGAN CORTI / organe de Corti / organ of Corti. NA: *organum spirale*. [Alfonso Corti, marciiz, anatomist si flistofog itaian care a Cuc-rat la 'Vie.na, 'BerCin, lltrec.h.t fi 'Torim, 182,2-1888.] O. auditiv, situat Tn canalul cohlear al melcului mem-branos. O. C. este alcatuit dintr-un strat de celule cu cili, avand 4 (.im lungime si 0,1 (im diametru, care sunt asezate pe *membrana bazilara. Aceste celule senzitive (mecanore-ceptori), Tn numar de 23500 la om (3500 interne, asezate pe un singur rand, si 20 000 externe, dispuse pe trei randuri, asemanator literei W), toate prevazute cu cili, seafia Tn contact direct cu terminatiile nervului auditiv. Deasupra celulelor ciliate se afla o membrana reticulata si o alta rigida, *mem-brana tectoria*. Baza celulelor senzoriale prezinta toate ele-mentele unei sinapse chimice, Tn care elementul postsinaptic este reprezentat de neuronii nervului cohlear.

ORGAN LIMFOID CENTRAL / organe limfoide central / central lymphoid organ. Organ la nivelul caruia limfocitele sunt produse si se diferentiaza. Maduva osoasa este locul de producere a limfocitelor B si T. Limfocitele B se diferentiaza in maduva, in (imp ce limfocitele T se diferentiaza in *timus. In continuare, aceste limfocite incheie maturarea in organele limfoide periferice.

ORGAN LIMFOID PERIFERIC / organe limfoide periphe-rique / peripheral lymphoid organ. Sin.: organ limfoid secundar (v.).

ORGAN LIMFOID SECUNDAR / organe limfoide secon-daire / secondary lymphoid organ. Organ in care *limfocitele intra in contact cu antigenii sau selful modificat, ceea ce dedanseaza proliferarea si diferentierea lor. O. l. p. sau secundare sunt ganglionii limfatici, splina si amigdalele. Sin.: organ limfoid periferic.

ORGANE CIRCUMVENTRICULARE / organes circumventriculaires / circumventricular organs. Diferentieri ale *ependimu-lui situate indeosebi in teritoriul veziculei diencefalice primitive. O. c. prezinta o bogata vascularizatie sanguina, au activitate neurosecretorie si intervin in fenomenele de transport, de re-absorbtiie sau de eliberare a neurohormonilor. Aceasta, deoa-rece la nivelul o. c. exista o discontinuitate a *barierei hemato-encefalice. O. c. sunt: o. subcomisural, o. subfornical si o. para-ventricular (la care se adauga *area postrema* si creasta supra-optica).

ORGANE GENITALE / organes g6nitaux / genital organs. NA: organe *genitalia*. Se impart in: a) o. *externe* sau *ale copulatiei*, feminine (vulva, vagin) si masculine (penis); b) o. *interne* sau *de reproducere*, feminine (ovare, trompe, uter) si masculine (testicule, epididim, vezicule seminale, cordon spermatic, prostata).

ORGANE DE SIMT / organes sensoriels, organes des sens f special senses organs. NA: *organa sensorum*. Receptori

ORGANIZATIA MONDIALA A SANATATII

senzoriali specializati in perceptia unor exdtatii cu caracter informational din mediul exterior. O. de s. sunt in numar de cinci: ochiul pentru vaz, urechea pentru auz, mucoasa pitu-**itara** nazala pentru olfactie, limba pentru gust si pielea pentru simturi tactile. La nivelul fiecarui o. de s. exista un epiteliu sen-zonal unde se transforma excitatiile receptionate (intre anu-**mite** limite, de ex. pentru auz 16-20000 Hz) in influxuri proprii, transmise prin nervii senzitivi spre centrul nervos.

ORGANIC, adj. / *organique*, adj. / *organic*. [Lat. *organicus*, ffr. *organikos* = re/enter ta un instrument, de. la (at. *organum*, or. *organon* = instrument de muz. va, uwalci, parte a corpuCui indeptinind o func-tie precisa..)] 1) Care apartine unui organ, sau se dezvoltă, este produs de un organism viu. 2) Despre o modificare patologica determinata de alterari struc-turale certe, la nivelul unui tesut sau organ. De ex., un suflu cardiac o., in opozitie cu unui functional. 3) Despre o sub-stanta care provine dintr-un organism viu. 4) Cu referire la substantele chimice care contin atomi de carbon. 5) Referitor la un element chimic cuprins intr-o molecula care contine carbon. Ex.: fosfor o. ..'

ORGANISM, s. n. / organisme, s. m. / organism. [Lot. *organum*, ffr. *organon* = instrument de mwkd, umalta, parte. a corpuui mdepiinind o functie precisa, sufuyf -ism da ideea, unui ansamblu[u campus din e]eme.nte structural.] Termen general desemnand orice fiinta vie pluricelulara, animala sau vege-tala. Alcatuit din 'tesuturi mai mult sau mai putin diferentiate, care pot fi regrupate in "organe, o. constituite o unitate de organizare morfologica si fiziologica de ordin superior, capa-bila sa indeplineasca numeroase functii distincte, apartinand diverselor tesuturi si organe: respiratie, reproducere, digestie, excretie etc. Diversele functii ale o. sunt controlate de o serie de mediatori si influentate de factorii de mediu. O. adult, adica apt pentru a se reproduce, poate atinge si conserva o talie maxima definitiva) (mamifere) sau poate sa continue cresterea. (plante, indeosebi arbori). In toate cazurile, celulele mor si pot fi inlocuite. Prin extensie, bacteriile si protozoarele sunt considerate ca o. unicelulare, pe cand virusurile nu au aceasta calitate.

ORGANISM GENETIC MODIFICAT / organisme genetique-ment modifie / genetically modified organism. Denumire utilizata cu referire, indeosebi, la o serie de specii de plante de interes in agricultura, care au fost supuse "manipularii genetice in scopul obtinerii unor caracteristid favorabile pro-ductiei agricole.

ORGANIT, s. n. / organite, S. m. / organelle. Vlat. *orsaaaim*, ffr. *organon* = instrument, umafta, parte a Mrpului indepKnina o funcfw precisa; sufvQii -it da. ideea ca fiecare eiement constituite un tot.] Formatiune celulara diferentiata prezenta in *citosol si responsabila de o functie bine determinata. Princi-palele o. ale celulelor eucariote animale sunt: nucleu, mito-condrii, aparat Golgi, retea transgolgiiana, lizozomi, endozomi primari si secundari, peroxizomi, reticulum endoplasmic neted, reticulum endoplasmic rugos (acoperit de ribozomi), ribozomi, vezicule.

ORGANIZARE, s. f. / *organisation*, s. f. / *organization*, [fr. *organiser* = a orfaniza, din (at. *organum*, gr. *organon* = instrument, uneaita.) Pregatire, oranduire in vederea unei activitati conforme unui plan corespunzator. O. *sanitara* defineste relatiile dintre sanatate si conditiile sociale, studiaza principiile de ocrotire a sanatatii, elaboreaza formele sj masurile practice de asigurare a asistentei medicale.

ORGANIZATIA MONDIALA A SANATATII / Organisation Mon-diale de la Sante / World Health Organization. O. intergu-vernamentala, facand parte din ONU, creata in 1946 (suc-cedand Biroului de Igiiena al Societatii Natiunilor), cu sediul la

ORGANOGENEZA

Geneva si spzializata Tn problemele de sanatate publice: lupta impotriva bolilor susceptibile sa afecteze un mare numar de oameni, punand probleme de ordin social (boli transmisibile, cardiovasculare, cancer), ameliorarea conditiilor sanitare si de igiena si ajutor pentru formarea personalului de ingrijire Tn regiunile Tl curs de dezvoltare, program international de cerce-tari medicale, de coordonare si difuziune a informatiilor bio-medicale prin publicatii specializate aparand tn mai multe limbi, normalizarea terminologiei medicale (Tn particular a numelor de substante farmaceutice). Abrev.: OMS, WHO (engl.).

ORGANOGENEZA, s. f. / organogenese, organogenesie, organogenie, s. f. / organogenesis, organogeny. [Lat. *organum*, gr. *organon* = instrument, nwsitid, parte. a corpu-ului inde-piinand o firncfie. precisa; gr. *genesis* = produc-ere., de. (a *gennan* = a produce.) Ansamblul transformarilor tisulare care conduc la formarea si dezvoltarea *organelor din 'organism. V. si embriogeneza, morfogeneza,

ORGANOLEPTIC, adj. / organoleptique, adj. / organoleptic. [Lat. *organum*, gr. *organon* = instrument, masind, parte. a corpului inde-pCw.ind o fu.tic.fie. precisa; gr. *leptikos* = care fi-?(e.aza.) Care este capabil sa determine senzatii la nivelul receptorilor senzoriali. Ex.: proprietatile o. ale unui aliment.

ORGANOTROPIC, adj. / organotrope, adj. / organotropie. [Lat. *organum*, gr. *organon* = instrument, masina, parte. a corpului inde-pGidnd o fu.nc.fte. precisa; gr. *tropikos* = inters, de. la *trepein* = a intoarce,] Care are afinitate pentru tesu-turile unui organ; ceea ce explica unele localizari ale unor microbi, virusuri, metastaze etc.

ORGASM, s. n. / orgasme, s. m. / orgasm. [Qr. *orgasmos*, de. (a *organ* = a awa sangeCe in miscare.) Punct culminant al excitatiei sexuale. La barbat coincide cu ejacularea.

ORGELET, s. n. / orgelet, s. m. / sty, hordeolum. [fr. *orgelet*, din [at. *hordeolus* = bob de. orz, urciur [a ocifii] Var.: orjelet. Sin.: hordeolum (v.).

ORHIALGIE, s. f. / orchialgie, s. f. / orchialgia. [gr. *orkhis, -idos* = testicul; *algos* = dwen..] Durere testiculara. Sin.: orhio-dinie.

ORHIDECTOMIE, s. f. / orchidectomie, s. f. / orchiectomy, orchidectomy. [Cfr. *orkhis, -idos* = testicul; *ektome* = e.^cizie.] Ablatia chirurgicala a unuia (o. *simples*) sau a ambe-lor testicule (o. *dubia*).

ORHIDOMETRIE, s. f. / orchidometrie, s. f. / orchidometria. [Qr. *orkhis, -idos* = testicul; *metron* = mosuro.] Masurarea volumului testicular; se practica de regula cu orhidometrul Prader. Volumul testicular raportat la varsta permite aprecie-rea gradului de dezvoltare a testiculului.

ORHIDOPEXIE, s. f. / orchidopexie, s. f. / orchidopexy. [Qr. *orkhis, -idos* = testicul; *pexis* = fv(are.) Interventie chirurgicala care are drept scop restabilirea pozitiei anatomice nor-male m cazul unui testicul criptornidric. O. consta in coborarea testiculului situat anormal si fixarea sa la nivelul burselor (fie homolateral, fie heterotateral).

ORHIDOTOMIE, s. f. / orchidotomie, s. f. / orchidotomy. [<^r. *orkhis, -idos* = testicul; *tome* = tame., se-cfiune, de ta *tem-nein* = a tola} Incizia testiculului pentru explorarea unei le-ziuni intratesticulare sau In vederea evacuarii unui abces. Sin.: orhiotomie.

ORHIDOVAGINOPEXIE, s. f. / orchidovaginopexie, s. f. / orchidovaginopexy. [Qr. *orkhis, -idos* = testicul; *vagina* = teaca; *pexis* = fuyire..] Interventie chirurgicala practicata in caz de *varicocele. Consta in fixarea testiculului la inelul inghinal extern cu ajutorul "vaginalei.

ORHIODINIE, s. f. / douleur testiculaire / orchiodynia. [Qr. *orkhis, -idos* ^ testicul, *odyne* = dlirere..] Sin.: orchialgie (v.).

ORNITINA

ORHIOTOMIE, s. f. / orchiotomie, s. f. / orchiotomy. [CJT. *orkhis, -idos* = testicul; *tome* = taiere, sectiune., de (a *tem-nein* = a tola.] Sin.: orhidotomie (v.).

ORHIEPIDIDIMITA, s. f. / orchiepididymite, s. f. / orchiepi-didymitis. [(jr. *orkhis, -idos* = testicul; *epi* = deasupra, pe.; *didymos* = testicul, yeoman, -ita.] Asodere a "orhitei cu *epi-didimita.

ORHITA, s. f. / orchite, s. f. / orchitis, orchiditis, testitis. [Qr. *orkhis, -idos* = testicul; -ita.] Inflamatie testiculului. For-me: 1) 0. *bruceloasa*, complicatie a brucelozei. 2) 0. *gonoco-cica*, consecutiv unei epididimite gonococice. 3) 0. *sifilitica*, difuza, cu infiltrat limfoplasmocitar, apoi proliferare conjunctiva cu atrofie sau formare de gome. 4) 0. *tuberculoasa*, secun-dara unei epididimite sau primara, in tuberculoza miliarS. 5) 0. *uriana*, complicatie a parotiditei epidemice.

ORIENTARE, s. f. / orientation, s. f. / orientation. Vr. *ori-enter* = a oriento, din [at. *oriens, -ends* = rasdritui soaretw, participiul *pre.ze.nt ai ve-rbului oriri* = a se. scuta.] 1) Ca-pacitatea unui subiect de a constientiza mediul in care se afla, in spatiu, Tn timp si in relatie cu celelalte persoane din jur. Se disting: a) o. *alopsihicsi* asupra mediului si a per-soanelor din jur; b) o. *autopsihica* asupra propriei persoane. 2) Proces care permite anumitor specii animale deplasarea la o destinatie precisa, uneori situata la mare distanta. In cazul speciilor migratoare, o. reprezinta un comportament complex, realizat prin perceptia campului magnetic terestru, a luminii polarizate, a mirosurilor, a formelor de relief etc. 3) Pozitia relativa a atomilor sau a unor grupari atomice in diferiti compusi chimici.

ORIFICIU, s. n. / orifice, s. m. / orifice. [Lot. *orificium* = desc.tiizatu.ra, de [a os, oris = gum, facere = a face.] Deschidere a unei cavitati la suprafata sau intr-o alta cavitate. Ex.: o. cardia si pilor ale stomacului, o. intern si extern ale uretrei, o. extern al colului uterin, o. dentar apical etc. V. \$i *ostium*.

ORIFICIU BOTALLO / trou de Botallo / Botallo's foramen. NA: foramen ovale. [Leonardo Botal (Botallo, Boialli sou Botallus), anatomist si medic, de. origine italiana. (n. (a ^sti), stahlit [a 'Paris, 1530-1600.] Orificiu situat la partea postero-superioara a septului interauricular, prin care cele doua au-ricule ale fatului comunica, circulatia sanguina evitand plamanii care nu functioneaza inca. 0. B. se oblitereaza, in mod normal, dupa nastere. Persistenta sa anormala (comunicarea inter-auriculara) are drept consecinta amestecul sangelui arterial (din auriculul stang) cu sangele venos din auriculul drept: sunt arteriovenos. Sin.: ostium secundar. V. si sunt. ^

ORIFICIU LUSCHKA / trou de Luschka / foramen of" Luschka. NA: apertura laterali ventriculi quarti. [Hubert | van Luschku, anatomist (firman, Tubbinge-H, 1820-1875.) Una din cele doua deschideri laterale ale ventriculului IV spre spatiul *subarahnoidian.

ORIFICIU MAGENDIE / trou de Magendie / Magendie's foramen. NA: apertura mediana ventriculi quarti. [Francois Magendie, fiiioloff francez, 1783-1855] Deschiderea medians larga, situata in portiunea postero-inferioara a plafonului ventriculului IV, care leaga ventriculul cu *cisterna bazala.

ORIPILATIE, s. f. / horripilation, s. f. / horripilation. [Lat. *horripilare*, de ta *horere* = a se. shard, *pius* = fir de. par.] 1) Reactie nervoasa cauzata de frica, de repulsie. 2) Denumire pentru erectia parului („piele de gaina"), observata in caz di *frison.

ORJELET. Var. pentru orgelet (v.).

ORNITINA, s. f. / ornithine, s. f. / ornithine. V. poliamine

ORNITOZA

ORNITOZA, s. f. / **ornithose**, s. f. / **ornithosis**. [gr. *orni's*, -*fflios* = *pasare*.; -*ozd.*] Boala infectioasa benigna, evoluand ca o pneumonie atipica, transmisa la om de numeroase pasari (indeosebi porumbei) si determinate! de *Chlamydia ps/ttaci*, asemenea psitacozei.

OROFARINGE, s. n. / **oropharynx**, s. m. / **oro-pharynx**. **NA:** **pars oralis pharyngis**. [Lot. *os*, *oris* = *gum*; gr. *pharynx*, -*ynghos* = *faringe*.] Portiunea mijocie bucala a *faringelui, situ-ata intre "nazofaringe si hipofaringe. O. este delimitat superior de *valul palatin, iar inferior de un plan horizontal care trece prin *osul hioid. El comunica prin istmul gatului cu cavi-tatea bucala, iar pe peretii laterali contine amigdalele palatine si pilierii valului palatin. Sin.: faringe bucal.

OROSOMUCOID, s. n. / **orosomucoide**, s. m. / **orosomucoid**. [Gr. *orros* sau *oros* = *parted seroasa*. a *sdngeCui*, *once*. *serozitate*; [at. *mucus* = *mucus*; gr. *eidosis* = *forma*.] Denumire a uneiia din a,-globulinele plasmei sanguine. V. glucidograma.

ORTEZA, s. f. / **orthese**, s. f. / **orthesis**, **orthosis**. [gr. *ortho-sis* = *ceea ce indreapta*.] Denumire pentru orice aparat orto-pedic destinat protejarii, imobilizarii sau sustinerii corpului sau a unei parti a acestuia, la nivelul caruia este fixat direct. Ex.: *atele, *gutiere, "corsete, ghete ortopedice etc. O. se deose-besc astfel de "proteze, care completeaza sau Tnlocuiesc un organ sau un membru.

ORTOCROM, adj. / **orthochrome**, adj. / **orthochromatic**. [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*; *khroma*, -*atos* = *culoare*.] Sin.: izocrom

ORTOCROMATIC, adj. / **orthochromatique**, adj. / **orthochromatic**. [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*, *khroma*, -*atos* = *culoare*.] Referitor la tenta unui element figurat cand aceasta este analoga celei a colorantului utilizat. Ant.: metacromatic.

ORTODIAGRAMA, s. f. / **orthodiagramme**, s. m. / **orthodiagram**. [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*.; *diagramma* = *mcmre*, *dtsen*.] Determinarea conturului si dimensiunilor unui organ cu ajutorul razelor Rontgen paralele.

ORTODONTIE, s. f. / **orthodontic**, s. f. / **orthodontia**. [gr. *orlhos* = *drept*, *comet*; *odontos*, *odontos* = *dinte*.] Parte a stomatologiei consacrata prevenirii si tratamentului malpozitiilor dentare.

ORTOFONIE, s. f. / **orthophonie**, s. f. / **orthophonie**. [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*; *phone* = *voce*.] Termen utilizat pentru a de-numi metodele terapeutice utilizate in scopul corectarii unor tulburari ale vorbirii.

ORTOFONIST, s. m. / **orthophoniste**, s. m. / **speech therapist**. [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*; *phone* = *voce*.] Persoana calificata in domeniul procedeeleor de reeducare a vocii si a limbajului oral sau scris.

ORTOFORIE, s. f. / **orthophorie**, s. f. / **orthophoria**. [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*; *pherein* = *a purta*.] Echilibru oculo-motor perfect, manifestat prin capacitatea de a dirija cei doi ochi catre un punct determinat fara nici un efort, indiferent de directia privirii sau de distanta fata de obiectul fixat. Ant.: he-teroforie.

ORTOGENIE, s. f. / **orthogenie**, **orthogenese**, s. f. / **orthogenics**. [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*, *gentian* = *a produce*.] 1) Ansamblu de preocupari multidisciplinare vizand dezvoltarea normala a omului. Implica: consultatii genetice, probleme de teratologie, auxologie, puericultura si patologie, igiena scolara. Uneori termenul este considerat sin. cu eugenie (v.). 2) Dezvoltare simetrica a arcadelor dentare superioare si inferioare. In acest caz, dintii se Tntalnesc ocluziv, cap la cap.

ORTOGNATISM, s. n. / **orthognathisme**, s. m. / **orthognathism**. [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*! *gnathos* = *faica*, *mwylar*; -*ism*.] Conformatie a fetei, Tn care linia profilului, pornind de la frunte la menton, este verticala. Tn realitate, o. nu este perfect la nici o rasa umana. V. si prognatism, opistognatism.

OS ILIAC

ORTOPED, s. m. / **orthopediste**, s. m. / **orthopedist**, [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*, *pais*, -*idos* = *wpit* (a *fast ulterior inte.[es cu semui Cat. pes, pedis = picwr*.) 1) Medic practician Tn domeniul "ortopediei. 2) Tehnician care confecioneaza aparate sau dispozitive utile pentru remediarea deformatiilor osoase.

ORTOPEDIE, s. f. / **oi-thopedie**, s. f. / **orthopedia**, **orthop(a)edics**. [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*; *paideia* = *educarea copiior*, *ittstrwe* (a *fast uite-rwr infs-fes cu sensiiif Cat. pes, pectif's = view*.) Ramura chirurgicala care are ca obiect studiul si tratamentul bolilor congenitale sau dobandite ale oaselor, tendoanelor, muschilor si articulatiilor. Etimologia termenului se explica prin faptul ca initial o. era considerata „arta prevenirii si corectarii la copii a diformitatilor corpului".

ORTOPNEE, s. f. / **orthopn6e**, s. f. / **orthopn(o)ea**. [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*.; *pnoia* = *respuvfie*, *de*. [a *pnein* = *a respira*.] Dificultate de a respira m decubit dorsal, care obliga bolnavul sa ramana Tn ortostatism sau clinostatism. Sin.: dis-pnee de decubit.

ORTOPTIC, adj. / **orthoptique**, adj. / **orthoptic**, [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*; *optikos* = *referitor* [a *ve.de.re*, *de to. optesthai = a vedea*.] Care se refera la vederea binoculara normala.

ORTOPTICA, s. f. / **orthoptique**, s. f. / **orthoptics**. [Gr. *orlhos* = *drept*, *corect*! *at. optice*, gr. *optike* = *ftlmta vederu*, *de* [a gr. *optikos* = *referitor* [a *Vedere fi optesthai = a. Video*.] Ramura a oftalmologiei care cuprinde studiul, diagnosticul si tratamentul dezechilibrelor oculomotorii si al tulburarii vederii binoculare.

ORTOPTOSCOPI, s. n. / **orthoptoscope**, **orthoscope**, s. m. / **orthoscope**. [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*; *optos* = *vizifni*, *de*. [a *optesthai = a Vedea*; *skopos* = *observator*, *de*. [a. *skopein* = *a nede*, *a e?*(*amina*..) Instrument destinat tratamentului prin exercitii *ortoptice Tn anomalile muschilor oculari, 'strabism sau *ambliopie.

ORTOSTATIC, adj. / **orthostatique**, adj. / **orthostatic**. [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*; *statikos* = *care sta. in picioare*, *de* (a *istanai = a pCasa*, *a face so. tina*.) Care apartine sau este determinat de 'ortostatism. Ex.: *albuminurie o., *hipotensiune o.

ORTOSTATISM, s. n. / **orthostatisme**, s. m. / **orthostatism**. [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*; *statikos* = *care sta. in picioare*, *de* (a *istanai = a pCasa*, *a face sa find*; -*ism*.] Statiune bipeda verticala, Tn picioare, si fenomenele care rezulta din aceasta.

ORTOTONUS, s. n. / **orthotonos**, s. m. / **orthotonos**. [gr. *orlhos* = *drept*, *corect*.; *tonos* = *tensiune*.] Atitudine particulara din tetanos, care apare ca urnnare a contracturii musculaturii somatice si care imprima corpului o pozitie rigida, astfel Tncat corpul ridicat se mentine drept ca o scandura.

OS, s. n. / **os**, s. m. / **bone**. **NA:** **os**. [Lat. *os*, *ossis* = *os*.] Organ component al scheletului, provenit din tesut conjunctiv metaplaziat, impregnat cu saruri de calciu; este alcatuit din tesut osos compact si spongios In proportii variabile si poate contine, Tn centrul sau, tesut medular hematopoietic. Deshi-dratate si degenerate, o. contin 32 % substanta organica (Tndeosebi oeseina sj osteomucoid) si 68 % saruri minerale. Tn primul rand fosfati si carbonati de calciu, raportul fosfati/car-bonati fiind 9/1. Tn cantitati mai reduse exists: dor, fluor, sodiu, potasiu, fier, aluminiu. O. pot fi plate, scurte sau lungi. O. la nivelul carora se insera mu\$chi sunt legate prin articulatii. V. si tab. anat. - oase,

OS CAPITAT / grand os / capitate bone. V. tab. anat. - oase.
OS CD CARLIG / os crochu / unciform bone, hamate **bone**. V. tab. anat. - oase.

OS ILIAC / os iliaque / hip bone, os ilium. V. tab. anat. -oase.

OS MARE / grand os / capitata bone (v. os capital). V. tab. anat. - case.

OS NAVICULAR / os naviculaire / navicular bone of foot.

Sin.: scafoid. V. tab. anat. - oase.

OS VESALIAN / os vesalien / os vesaleanum, vesalian bone.

[AnA-eos *VesaJius*, anatomist si medic betgian n. [a 'Srwydes, cu stwiii [a 'Montpelie.r si Sans, me-dic a] curfu [a yvtadnd, apoi profesw [a 'Sadova, 'SoCogna si 'Pisa, 1514-1564.] Os mic supranumerar al tarsului, corespunzand unui tubercul izolat al celui de al V-lea metatarsian.

OSCHEOTOMIE, s. f. / oscheotomie, s. f. / oscheotomy. [Qt. *oskheos* = bwsa t&sticufelor, *scrot*, *tome* = tawe., *secfiune*, de ia. *temnein* = a two.} Incizia unui testicul In scopul obser-vatiei directe a unei leziuni testiculare sau pentru evacuarea unui abces.

OSCILATOR, s. n. / oscilateur, s. m. / oscillator. [Lat. *oscil-lari* = a oscila, fie. (a *oscillatio*, -onis = baiansoar^ Sistem sau dispozitiv capabil sa provoace sau sa Tntretina "oscilatii electrice sau mecanice. Ex.: un circuit electric care genereaza un curent alternativ de o anumita frecventa.

OSCILATIE, s. f. / oscillation, s. f. / oscillation. [Lat. *oscil-latio*, -onis = baiansoar.} 1) Variatie Tn timp a marimilor ca-racteristice unui sistem fizic sau biofizic, Tnsotita de o trans-formare a energiei dintr-o forma Tn alta, Tn mod periodic sau aproape periodic, reversion sau partial reversibil. 2) Termenul este utilizat frecvent cu referire la o. mecanice, precum si cu sensul de vibratie, fluctuatie, variatie.

OSCILOGRAF CATODIC / oscillographe cathodique / cathode-ray oscillograph. [Lat. *oscillari* = a osata, de [a *oscil-latio*, -onis = baiansoar, gr. *graphein* = a scrie, *kathodes* = drum in jos, de. (a *kata* = m jos, *hodos* = caie, drum.) V. osciloscop.

OSCILOMETRIE, s. f. / oscilometrie, s. f. / oscillometry. [Lat. *oscilari* = fl oscita, de ia *oscillatio*, -onis = baiansoar; gr. *metron* = maswa.} Masurarea, cu ajutorul *oscilometrului, a amplitudinii oscilatiilor presiunii arteriale medii, exprimata m unitati conventionale.

OSCII-OMETRU, s. n. / oscilometre, s. m. / oscilometer. [Lot. *oscillari* = a oscita, de. la *oscillatio*, -oais = batansoar; gr. *metron* = maswa.} Aparat pentru masurarea presiunii arteriale Tn functie de amplitudinea oscilatiilor peretelui arterial sub efectui unei presiuni date; oscilatiile sunt citite pe cadranul unui manometru adecvat.

OSCILOSCOP, s. n. / oscilloscope, s. m. / oscilloscope. [Lat. *oscillari* = a osala, lie, ia *oscillatio*, -onis = baiansoar; gr. *skopos* = observator, de. [a *skopein* = a *vedea, a e.yimi-na,} Aparat care transforma semnalele electrice Tn semnale optice vizualizate pe ecranul fluorescent al unui tub catodic. Se bazeaza pe proprietatile razelor catodice de a fi deviate de un camp magnetic sau electric. Tntrucat fasciculul catodic este lipsit de inertie, o. nu deformeaza aspectele fenomenelor vizualizatB. Imaginea de pe ecran poate fi preluata prin fotografiere. O. este utilizat Tn primul rand Tn cercetarile elec-trofiziologice, dar si Tn practica, Tn conditiile necesitatii unor Tnregistrari de calitate.

OSEINA, s. f. / osseine, s. f. / ossein, ostein. [Lat. *os*, *ossis* = os; -inn.] Sin.: osteonectina (v.).

OSFIALGIE, s. f. / osphyalgie, s. f. / osphyalgia. [Qr. *osphys* = safe.; *algos* = dun-re.} Durere Tn regiunea lombara si Tn articularia soldului.

OSFREZIOLAGNIE, s. f. / osphresiolagnie, s. f. / osphresiolagnia. [Qr. *osphresis* = miros; *lagneia* = aorinfa seJfuaCa, voCuptate.} Excitatie de natuca erotica produsa de mirosuri. Sin.: osmolagnie.

OSFREZIOLOGIE, s. f. / osphresiology, s. f. / osphresiology. [Cft. *osphresis* = *nwos; *logos* = stundt.] Stiinta mirosurilor si a simtului odoratului.

OSFREZIOMETRU, s. n. / osphresiometre, s. m. / osphresiometer. [^r. *osphresis* = mi-ros; *metron* = maswa.} Aparat pentru masurarea acuitatii simtului mirosului.

OSIFICARE, s. f. / ossification, s. f. / ossification. [Lat. *os*, *ossis* = os; *ficare*, derivat de la *facere* = a face.] Formarea si dezvoltarea tesutului osos, pornind de la tesutul conjunctiv. O. poate fi normala sau patologica. Tipuri de o. *normals*:

1) O. *encondrala* sau *cartilaginoasa*, formarea osului din tesut cartilagos, Tncepe dupa prima luna de viata embrionara. 2) O. *periostala* sau *fibroasa*, formarea osului prin metaplazia stratu-lui profund al *periostului care Tnconjoara *diafiza. 3) O. *intra-membranoasa*, osteogeneza periostala a oaselor late ale craniului. Tipuri de o. *patologica*: 1) O. *heterotipica*, producere de tesut osos c;colo unde Tn mod normal nu exista. 2) O. *heterotipica*, p'oducere de os In afara scheletului. *Calusul se formeaza prin o. periostala.

OSIFLUENT, adj. / ossifluent, -e, adj. / ossifluent. [Lat. *os*, *ossis* = os; *fluens*, -ntis = fora consistenfa, cwgator, lit ia. *fluere* = a cwge.] Caracteristica unui proces patologic care distruge osul. local sau regional. Ex.: abces o.

OSMHIDROZA, s. f. / osmhidroze, s. f. / osmidrosis. [Efr. *osmo* = miros; *hidros* = siidoare; -ozo.] Var.: osmidroza. Sin.: bromhidroza (v.).

OSMHIDROZA. Var. pentru osmhidroza (v.).

OSMOFOR, s. in. / osmophor, s. m. / osmophore. [i^r. *osmos* = impels, mimpge.re; *pharos* = care. poarta, de la *phere-in* = a purta, a traiuporta,] Radical chimic care, legat la o molecula, Ti confera acesteia proprietatea de a stimula apara-tul olfactiv s.; deci, de a fi odoranta.

OSMOL, s. rr.. / osmole, s. m. / osmole. [Cyr. *osmos* = imputs, impingere.] Unitate de masura a numarului de particule active osmotice pe litru de solutie apoasa si la presiune de o atmosfera. Un o corespunde unui numar de particule egal cu *numarul lui Avogadro. Masa o. a unui neelectrolit dintr-o solutie diluata este egala cu masa lui moleculara Tn grame. Un miliosmo' (mOsm) este masa exprimata Tn miligrame. Pentru un electrolit tipic, care disociaza, deoarece numarul de particule nu mai este ega! cu numarul de molecule, definitiile de mai sus nu mai sunt valabile. Ex.: pentru o solutie de clorura de sodiu, care este un electrolit, o molecula de clorura de sodiu este reprezentata de un ion de sodiu si unui de c'or; ca urmare, un o. reprezinta 0,5 mol de clorura de sodiu. Abrev.: Osm. V. si osmolalitate, osmolaritate.

OSMOLAGNIE, s. f. / osmolagnie, s. f. / osmolagnia. [Gr. *osmos* = imyuls, impi-ngen; *lagneia* = dormfa seJfuaCa, vodp-ta.te.} Sin.: csfreziolagnie (v.).

OSMOLALITATE, s. f. ' osmolalite, s. f. / osmolality. [Gr. *osmos* = impuls, mpinfiere.} *Presiunea osmotica exprimata in *osmoli (Osm) sau in miliosmoli (mOsm) pe kilogram de solvent (apa, in cazul organismului).

OSMOLARITATE, s. f. / osrnolarite, s. f. / osmolarity. {(jr. *osmos* = impuis, mpinffe.re.} Termen in relatie cu *presiunea osmotica, reprezentand concentratia moleculara a particulelor osTioTice ntr-o solutie. exprimata Tn osmoli (sau miliosmoli) la litru de solu*ie, spre deosebire de osmolalitate, Tn care caz eKD'imarec: este Tn osmoli (sau miliosmoli) pe kilogram solvent. O solutie are o concentratie osmolara (o.) de 1 cand contine 1 osmo! de solvit pentru un litru de solutie. O solutie are o concentratie osmolala (osmolalitate) de 1 cand contine 1 o?mol de solvit la l 000 g apa. O solutie 1 molară ?i 1 osmolara este aceeași pentru un neelectolit tipic (ex.: glu-coza) dupa cum o solutie 1 osmolala este aceeași ca si o

OSMOMETRU

solutie 1 molala dintr-un neelectrolit. Cu un electrolit tip, cum este clorura de sodiu, 1 osmol reprezinta 0,5 mol de clorura de sodiu. V. osmol, punct crioscopic si tab. **const.** fizico-cni-mice ale unor fluide din organism.

OSMOMETRU, s. n. / **osmometre**, s. m. / **osmometer**. [Qr. *osmoi*, = *unpuls*, vn. *pinge.rii*; *melroa* = *fiwsurd.*] Aparat desti-nat masurarii 'presiunii osmotice.

OSMORECEPTOR, s. m. / **osmorecepteur**, s. m. / **osmoreceptor**. [ijr. 1) *osme* = *miros*; 2) *osmos* = *impids*, *impuigere*; 1), 2) [at. *receptus*, de. la. *recipere* = a. *primi*] 1) Receptor senzorial pentru miros. 2) Receptor al variatiilor de presiune osmotica.

OSMOTIC, adj. / **osmotique**, adj. / **osmotic**. [Qr. *osmos* = *impiifs*, *impinge re.*] Care se afla In relatie cu fenomenul de *osmoza, depinde de acesta. Ex.: *presiune o.

OSMOZA, s. f. / **osmose**, s. f. / **osmosis**. [Cyr. *osmos* = *iwpuL*.; *impingem*; -*oza* J Un caz particular al difuziunii: miscarea moleculelor de solvent la nivelul unei membrane, din compartimentul unde exista o concentratie mai scazuta de solvit, pentru care membrana este impermeabila, Tn alt com-partiment, in care concentratia de solvit este mai mare. O. este un factor de importanta capitala in fiziologia celulara.

OSOS, adj. / **osseux**, -euse, adj. / **bony**, **osseous**. [Lot. *ossuia* = de. *os*, de [a *us*, *ossis* = os. 1) Care se refera la os. Ex.: abces o. 2) Care este alcatuit din oase. Ex.: schelet o. 3) Cu oase proeminente.

OSTEALGIE. Var. pentru osteoalgie (v.).

OSTEITA, s. f. / **osteite**, s. f. / **osteitis**, [i^r. *osteoa* = os; -itd.] Informatie a osului afectand 'canalele Havers, ramurile acestora si, Tn general, cavitatea medulara. O. se caracte-rizeaza prin hipertrofie osoasa, sensibilitate locala si durere, de obicei difuza. Termenul a fost utilizat, prin extensie abuziva, pentru o serie de osteopatii ca *boala von Recklinghausen (sau o. *fibrochistica*) sau *boala Perthes-Jungling (o. *cistoida*). Totodata, o serie de afectiuni osoase se aseamana morfopa-tologic, Tndeosebi 'displazia fibroasa si unele 'osteoze. Au fost descrise numeroase tipuri de o., printre care: 1) o. *acuta*, *osteomielite de origine septica; 2) o. *albuminoasa*, cu acumulare de lichid bogat tn albumina; 3) o. *cazeoasa*, cu eroziune osoasa, de natura tuberculoasa; 4) o. *corticala*, v. *penostita*; 5) o. *deformanta*, *hipertrofica* v.; 6) o. *fungoida*, in care cana-lele Havers contin tesut granulos; 7) o. *productiva*, v.; 8) o. *rarcifanta*, cu diminuarea componentei osoase minerale, anor-ganice; 9) o. *sclerozanta*, cu condensare si scleroza locala; 10) o. *vascu/a/a*, *o. *rarefianta* in care spatiile formate sunt ocupate de vase sanguine.

OSTEITA APOFIZARA DE CRESTERE / **osteite apophysaire de croissance** / **apophysitis tibialis adolescentinum**. Sin.: apofizita tibiala anterioara (v.).

OSTEITA DEFORMANTA HIPERTROFICA / **osteite deformante hypertrophique** / **osteitis deformans**. Sin.: boala Paget ^v.).

OSTEITA FIBROCHISTICA / **osteite fibrokystique** / **fibrocystique disease**. Sin.: boala von Recklinghausen (v.).

OSTEITA PRODUCTIVA / **osteite productive** / **productive osteitis**. O. care determina neofomatie de tesut osos. In cazul in care este reconstituata doar pierderea de substanta, o. este numita *restitutiva*. Daca procesul de neofomatie osoasa reduce calibrul *canalelor Havers si creste densitatea osoasa, este o o. *condensanta*.

OSTEOALGIE, s. f. / **osteoalgie**, s. f. / **ostealgia**. [Cfr. *osteon* = os; ul^{os} = *diire.re.*] Var.: osteoalgie. Sin.; osteodinie (v.).

OSTEOARTRITA, s. f. / **osteoarthritis**, s. f. / **infectious osteoarthritis**. [i^r. *ostcoii* = os; (*irhfoa* = *articilal-ie*; -US.) Termen utilizat indeosebi pentru desemnarea unei *artrite infec(i-

OSTEOCLAZIE

oase ale carei leziuni s-au extins la nivelul zonelor osoase adiacente. Sin.: boala degenerativa a articulatiilor. Obs.: in engl. termenul *osteoarthritis* semnifica *artroza.

OSTEOARTRITA DEFORMANTA ENDEMICA / **osteoarthritis deformante endemique** / **endemic osteoarthritis**. Sin.: boala Kashin-Bek (v.J).

OSTEOARTRITA DEGENERATIVA / **ost6oarthritis degenerativa** / **degenerative joint disease**. Sin.; artroza (v.).

OSTEOARTROPATIE, s. f. / **osteoarthropathie**, s. f. / **osteoarthropathy**. [tjr. *oslcon* = os; *urihron* = *articidafie*; *puihos* = *boaf.*] Termen generic pentru orice afectiune caracterizata prin asoderea de leziuni osoase si articulare.

OSTEOARTROPATIE HIPERTROFIANTA PNEUMICA / **osteoarthropathie hypertrophiante pneumique** / **hypertrophic pulmonary osteoarthropathy**. *Sindrom paraneoplazic caracterizat prin asoderea "hipocratismului digital, hipertrofiei mainilor si picioarelor cu *osteofitoza subperiostica, dureri articulare si tulburari vasomotorii. De regula, acest sindrom apare in relatie cu o tumora pulmonara sau mediastinala, dar poate fi secun-dar si unei afectiuni extratoracice. In acest ultim caz, denu-mirea de o. h. Marie-Bamberger este mai adecvata. Sin.:

boala Marie-Bamberger, boala Hagner, osteopatie hipertrofianta. **OSTEOARTROZA INTERSPINOASA** / **osteoarthrose interepineuse** / **Baastrup's disease**. [Qr. *ostifoi* = os; *urthron* = *articulatie*; (at. *inter* = *mtre.*; *spina* = *fep*, *spin.*] Sin.: boala Baastrup (v.).

OSTEOBLAST, s. n. / **osteoblaste**, s. m. / **osteoblast**. [j^r. *oslron* = os; *hiastos* = *ffennri.*] Celula mezenchimatoasa for-matoare de os, precursora a *osteodului. Prezent in tesu-tul conjunctiv si cartilaginos, o. produce *osteonectina. O. inter-vine atat in procese fiziologice (ex.: cresterea osoasa), cat si in procese patologice (reosificare).

OSTEOBLASTOM, s. n. / **ost6oblastome**, s. m. / **osteoblastoma**. [j^r. *oslcon* = os; *blastos* = *ge-rmen*; -*omo.*] Tumora osoasa benigna cu localizare la nivelul rahisului, scheletului mainilor sau picioarelor. Apare la varsta tanara si este constituita prin proliferarea osteoblastelor care formeaza lamele de tesut osteoid, la nivelul unei strome din tesut conjunctiv foarte vascularizat.

OSTEOCALCINA, s. f. / **osteocalcine**, s. f. / **osteocalcin**, **bone Gla protein**. [Cfr. *oslcon* = os; [at. *calx*, *cufcis* = *var*; -*iim.*] Proteina mica, cu Mr 6 kDa, sintetizata de 'osteoblaste sub controlul vitaminelor D, K si C. O. prezinta o mare afini-tate pentru *hidroxiapatita. Gena codanta a o. se afla pe cro-mozomul 1, concentratia plasmatica este de 5 pg/l, iar semi-viata plasmatica de 5 minute. O. este un marker al activitatii osteoblastice si al remodelarii osoase.

OSTEOCIT, s. n. / **osteocyte**, s. m. / **osteocyte**. [Qr. *osteon* = os; *kytos* = *celida.*] Celula osoasa derivata din "osteoblast. Situata intr-o lacuna osoasa din interiorul matricei osoase, o. trimite, prin canalicule, prelungiri citoplasmice prin care realizeaza contacte cu o. invecinate.

OSTEOCLAST, s. n. / **osteoclaste**, **ostoclaste**, s. m. / **osteoclast**. YCjr. *oslcon* = os; *klustos* = *nipt.*] 1) Celula giganta multinucleata cu citoplasma spumoasa, situata tn lungul traveelor osoase. O. joaca un rol fundamental in resorbtia osoasa fiziologica sau patologica, probabil sub influenta pa-rathormonului. Sin.: mieloplax. 2) Denumire a unui dispozitiv care, in chirurgia osoasa, permite fracturarea osului intr-o zona determinanta. Sin.; mieloplax.

OSTEOCLASTOM, s. n. / **osteoclastome**, s. m. / **myeloplaxom**. [i^r. *osloon* = os; *klusioa* = *nipt*; -o;no.] Sin.: tumora cu mieloplaxe (v.).

OSTEOCLAZIE, s. f. / **osteoclasie**, s. f. / **osteoclasia** (1), **osteoclasia** (2). [i^r. *osteon* = os; *klasis* = *ruptura.*]

OSTEOCLAZIE FAMILIALA

1) Absorbție și distrucție a țesutului osos. 2) Procedeu terapeutic util în corecția unor deformități osoase, prin fracturarea voluntară, manuală sau cu ajutorul osteoclastului, a unor fragmente osoase.

OSTEOCLAZIE FAMILIALA / osteoclasie familială avec macrocrane / Bakwin-Eiger syndrome. Sin.: sindrom Bakwin-Eiger (v.).

OSTEOCONDENSARE, s. f. / osteocondensation, s. f. / osteosclerosis, osseous eburation. [Qr. *osteon* = os; [at. *condensare* = a îngrăvni, de [a *densus* = dens, compact.] Sin.: osteoscleroză (v.).

OSTEOCONDRIȚĂ, s. f. / osteochondrite, s. f. / osteochondritis. [Cft. *osteon* = os; *khondros* = cartilaj; -ita.] Inflamație a osului și a cartilajului său. Termenul este utilizat, în special, și alternativ cu cel de osteocondroză.

OSTEOCONDRIȚĂ DISECANTĂ / osteochondrite disecante / osteochondritis dissecans. Boala localizată electiv la nivelul genunchiului și caracterizată prin disecția unui fragment osos epifizar subcondral, ca urmare a unei necroze osoase aseptice, probabil de origine ischemică, frecvent posttraumatică. O. d. afectează în deosebi adolescenții de sex masculin. Sin.: boala König.

OSTEOCONDRIȚĂ ISCHIOPIUBIANĂ / osteochondrite ischiopubienne / osteochondritis ischiopubic. Sin.: boala Van Neck-Odelberg (y.).

OSTEOCONDRIȚĂ A SOLDULUI / osteochondrite de la hanche / osteochondritis deformans juvenilis, Legg-Perthes-Calve disease. Sin.: boala Calve-Legg-Perthes (v.).

OSTEOCONDRIȚĂ VERTEBRALĂ INFANTILĂ / osteochondrite vertebrale infantile / Calve's disease. Sin.: boala Calve (v.).

OSTEOCONDRODISPLAZIE, s. f. / osteochondrodysplasie, s. f. / osteochondrodysplasia. [jr. *osteon* = os; *khondros* = cartilaj; *dys* = gre.u., *dificil*; *plasis* = woddwe, de [a *plassein* = a forma, a modela.] Denumire de ansamblu a bolilor determinate de o anomalie de creștere sau de dezvoltare a oaselor și cartilajelor.

OSTEOCONDRODISTROFIE, s. f. / osteochondrodystrophie, s. f. / osteochondrodystrophy. [tr. *osteon* = os; *khondros* = cartilaj; *dys* = gre.u., *dificil*; *trophe* = hrana, nutriție.] Tulburare de nutriție la nivelul cartilajelor și al vaselor. V. condrodistrofie și osteodistrofie.

OSTEOCONDROM, s. n. / osteochondrome, s. m. / osteochondroma. [jr. *osteon* = os; *khondros* = cartilaj; -oma.] Tumora benignă dezvoltată în vecinătatea unui cartilaj de conjungare și alcătuită din țesut cartilajinos rezultat prin osificare endocondrală secundară. O. se prezintă sub forma unei creștente osoase (sau *exostoza) identificabilă radiologic.

OSTEOCONDROMATOZA ARTICULARĂ / osteochondromatose articulaire / synovial osteochondromatosis. [jr. *osteon* = os, *khondros* = cartilaj; -oma; -oza; [at. *arlicu-larius* = at articiifailor.] Sin.: boala Henderson-Jones (v.).

OSTEOCONDROSARCOM, s. n. / ost6ochondrosarcome, s. m. / osteochondrosarcoma. [Cjr. *osteon* = os; *khoadros* = cartilaj; *sarx*, *sarkos* = carne; -omo.] Sarcom scheletogen rezultat prin proliferare dublă osoasă și cartilajinoasă, care nosologic este inclus în cadrul *osteosarcomului sau al *sarcomului osteogen.

OSTEOCONDROZĂ, s. f. / osteochodrose, s. f. / osteochondritis. [Cjr. *osteon* = os; *khondros* = cartilaj; -oza.] Denumire generică pentru distrofiile de creștere la copil consecutive perturbărilor osificării unuia sau mai multor centri de osificare, caracterizate prin degenerescență sau necroză aseptică, urmată de reosificare. Formele de o. sunt variate, fiind afectate electiv anumite regiuni osteocartilajinoase: epifize, apofize, oase

OSTEOFITOZA

scurte, corpuri vertebrale, ca și unele 'sincondroze. În funcție de localizări și de aspectele clinice, au fost descrise nume-roase boli, denumite de regulă cu patronime. V. boala Freiberg, boala Calve-Legg-Perthes, boala Osgood-Schlatter, boala Scheuermann, boala Sever, boala Sinding Larsen-Johansson, boala Van Neck-Odelberg.

OSTEODENSITOMETRIE, s. f. / osteodensimetrie, s. f. / osteodensimetry. [tr. *osteon* = os; Cat. *densitas*, -atis = consistentă, de-nsitare, de. [a *densus* = dens, compact; gr. *metron* = masură.] Metoda de evaluare a densității minerale osoase prin intermediul măsurării absorbției radițiilor X sau gamma. Sin.: absorptiometrie osoasă.

OSTEODINIE, s. f. / osteodynîe, s. f. / osteodynia. [Cjr. *osteon* = os; *odyne* = du.re.TV..] Durere osoasă profundă, acută, care nu se asociază cu nici un semn exterior. Sin.: osteoalgie.

OSTEODISPLAZIE, s. f. / osteodysplasie, s. f. / osteodistrophy. [Cft. *osteon* = os; *dys* = gre.u., *dificil*; *plasis* = modelare, de. [a *plassein* = a forma, a modela.] Sin.: osteodistrofie (v.).

OSTEODISPLAZIE METAFIZARĂ / osteodysplasie metaphysaire / metaphyseal dysplasia. Sin.: boala Pyle (v.).

OSTEODISTROFIE, s. f. / osteodystrophie, s. f. / osteodystrophia. [tr. *osteon* = os; *dys* = gre.u., *dificil*; *trophe* = hrana, nutriție.] Orice tulburare trofică a scheletului, exprimată prin modificarea formei, mărimea, consistenței sau creșterii osului. Sin.: distrofie osoasă, displazie osoasă, osteodisplazie. Tipuri:

1) O. *chistica juvenilei*, v. boala Mikulicz. 2) O. *deformantă progresivă*, v. boala Paget. 3) O. *ereditară Albright* (v.). 4) O. *familiară neuroendocrină*, v. boala Saizmann. 5) O. *fibroasă generalizată*, v. boala von Recklinghausen. 6) O. *fibroasă localizată*, v. boala Paget.

OSTEODISTROFIE EREDITARĂ ALBRIGHT / osteodystrophie hereditaire d'Albright / Albright's hereditary osteodystrophy. [Fuller Albright, medic oimican, Boston, 1900-1969.] Termen în care sunt regrupate două afecțiuni descrise de Albright sub numele de pseudohipoparatiroidie (o. e. de tip I) și pseudo-pseudohipoparatiroidie (o. e. de tip II). Cele două boli au în comun un sindrom dismorfic (talie mică, facies rotunjit, brahیدactilie, distrofie unghială și dentară, obezitate), dar numai în o. e. de tip I este prezent un sindrom metabolic care este considerat o consecință a absenței răspunsului receptorilor la hormonul paratiroidian, manifestat prin hipocalcemie, hiperfosforemie, hipocalciurie și hipofosfaturie. În ambele tipuri ale bolii se constată frecvent întârzierea dezvoltării mentale, calcificări la nivelul țesuturilor moi și diverse tulburări endocrine. O. e. A. este o boală genotipică cu transmitere autozomal dominantă, iar cele două tipuri sunt forme genetice de expresie diferită ale aceleiași țare. Sin.: boala Albright, sindrom Albright.

OSTEOFIBROMATOZA CHISTICĂ / osteofibromatose kystique / Jaffe-Lichtenstein disease, [tr. *osteon* = os; (at. *fibra* = fibră; -oma; -oza; gr. *kystis* = sac, vezică.) Sin.: boala Jaffe-Lichtenstein (v.).

OSTEOFIT, s. n. / ost6ophyte, s. m. / osteophyte. [tr. *osteon* = os; *phyton* = pCantd.] Excrescență osoasă anormală situată la marginea unei suprafețe articulare. Alcatuit de regulă din țesut spongios, o. rezultă fie prin reluarea osificării sub-periostale, fie consecutiv osificării encondrale, sau prin combinarea acestor două procese. O. se dezvoltă în cadrul unor procese degenerative sau inflamatorii cronice. V. și „cioc de papagal”.

OSTEOFITOZA, s. f. / osteophytose, s. f. / osteophytosis. [Cjr. *osteon* = os; *phyton* = plantă; -oza.] Producerea de osteofite.

OSTEOFLEGMON

OSTEOFLEGMON, s. n. / osteophlegmon, s. m. / bone phlegmon, [r. *osteon* = os; *phlegmone* = fte-ffmon, de [a *phlegma*, -atos = infCamatw si *phlegein* = a arde.] Osteita infectioasa cu invadarea partilor moi adiacente. Se poate observa indeosebi la nivelul *mandibulei.

OSTEOGENEZA, s. f. / osteogenese, osteogenie, s. f. / osteogenesis, osteogeny. [Gr. *osteon* = os; *genesis* = producere, de [a *gennan* = a produce.] Sin.: osificare (v.).

OSTEOGENEZA IMPERFECTA / osteogenese imparfaite / osteogenesis imperfecta. Tip de "osteodisplazie structurala ereditara care antreneaza osteoporoza generalizata grava, tradusa prin fracturi spontane multiple si deformari osoase multiple. Se asociaza aproape Tntotdeauna coloratia albastra a sclerelor si uneori surditate. Asocierea fracturi multiple ale oaselor lungi, sclere albastre si otoscleroza cu surditate se numeste sindromul sau triada Van der Hoeve, sau sindrom Alain Dighton. Terminologia s-a complicat, deoarece Tn functie de gravitate au fost descrise (artificial) doua forme: 1) O. (. *congenitala*, sin.: boala Durante (v.). 2) O. *i. tardiva*, cu prognostic mai putin grav, sin.: boala Lobstein (v.).

OSTEOGENINA, s. f. / osteogenine, s. f. / osteogenine. [Gr. *osteon* = os; *gennan* = a produce; -*ind*.] Glicoproteina cu Mr de 32^0 kDa, capabila sa induca transformarea tesuturilor moi de origine mezenchimatoasa Tn tesut osos.

OSTEOID, adj. / osteoide, adj. / osteoid. [Gr. *osteon* = os; *eidos* = forma.] 1) Care se aseamana structural cu osul. 2) Despre tesutul osos tanar, alcatuit numai din matricea organica hialina, la nivelul careia se vor adauga ulterior sarurile de calciu.

OSTEOLIZA, s. f. / osteolyse, s. f. / osteolysis, ossifluence. [Cjr. *osteon* = os; *lysis* = distrugere, de la *fyein* = a distruge.] 1) Distructie si disolutie osoasa, Tndeosebi cu referire la pierderea sau diminuarea calciului osos. 2) Termenul este utilizat frecvent pentru desemnarea distructiei osoase vizibila radio-logic prin zone de transparenta osoasa extinse sau localizate.

OSTEOLIZA MASIVA IDIOPATICA / osteolyse massive idiopathique / massiv idiopathic osteolysis. Sin.: boala Gorham (v.).

OSTEOLOGIE, s. f. / osteologie, s. f. / osteology. [Gr. *osteon* = os; *logos* = stiinta.] Parte a anatomiei care se ocupa cu studiul oaselor din organism.

OSTEOM, s. n. / osteome, s. m. / osteoma. [Gr. *osteon* = os; -*omo*.] 1) Tumora benigna cu ritm de crestere lent, alca-tuita din tesut osos compact foarte dur si dens. O. se dez-volta indeosebi la nivelul oaselor plate ale craniului si ale feței, producand Tngrosarea acestora. Mai rar, o. se pot localiza la suprafata oaselor lungi (exostoza sau o. periostal) sau Tn canalul medular al acestora (enostoza). 2) Nodul de osificare care poate aparea Tntr-un tesut moale (ex.: parenchim pulmo-nar sau glandular) ca o consecinta a "metaplaziei osoase a unei fibroze cicatriceale.

OSTEOMALACIE, s. f. / osteomalacie, s. f. / osteomalacia. [ftr. *osteon* = os; *malakia* = mmimre., de la *malakus* = moak.] Osteopatie demineralizanta a adultului localizata Tn cor-ticala osoasa matura sau/si Tn tesutul osos spongios. Tn o. sunt respectate grosimea si numarul de travee osoase, spre deosebire de *osteoporoza. Termenul de o. reprezinta la adult echivalentul "rahitismului copilului si adolescentului. Cadrul o., vast in trecut, este limitat Tn prezent la o serie de circum-stante patogenice Tn care este alterat metabolismul fosfo-cal-cic: 1) o. *din *hipofosfatemia familiala*; 2) o. *hepatica*, com-plicatie a bolilor hepatice colestatice; 3) o. *oncogena*, din neo-plasmele benigne mezenchimale, care ar putea produce o substanta care afecteaza functiile tubulare renale de transport al fosfatului si de hidroxilare a 25-hidroxivitaminei D; 4) o.

OSTEOONICODISOSTOZA

puerperala prin epuizarea stocurilor de calciu si fosfor in cursul sarcinilor repetate si al lactatiei; 5) o. *renala tubulara* sau "osteopatia renala, consecutiva acidozei si hiper calciuriei din cauza alterarii functiei tubulilor renali (absenta acidifierii urinei si a producerii de amoniac); 6) o. *senila* prin deficit de vita-mina D. Majoritatea o. sunt curabile prin doze fiziologice de vitamina D. Sin.: ramolismnt osos.

OSTEOMETRIE, s. f. / osteometrie, s. f. / osteometry. [Efr. *osteon* = os; *metron* = masura.] Denumire generica pentru procedeele de masurare efectuate la nivelul unui os sau al mai multor case. Ex.: o. osului iliac serveste Tn medicina legala la determinarea sexului.

OSTEOMIELITA, s. f. / osteomyelite, s. f. / osteomyelitis. [Gr. *osteon* = os; *myelos* = madwa, -*ita*.] Inflatie con-comitenta a osului si a maduvei osoase, determinata de o infectie. Cauze: fracturi deschise cu expunerea maduvei osoase, posibila si in unele interventii chirurgicale; mai rar, ca urmare a unor microorganisme patogene din circulatie. Forme:

o. *acuta* si o. *cronica*. O. *acuta* este mai frecventa la copii, la nivelul oaselor lungi, acompaniata de dureri intense, febra, existenta altor boli. O. *cronica* poate urma formei acute si se dezvolta insidios; uneori are drept cauza sifilisul sau tuberculoza. Tn ambele forme se impune tratamentul cu doze man de antibiotice si, uneori, drenaj chirurgical. Timpul necesar eradicarii infectiei este lung; uneori se produc scurtari sau deformari osoase. Termenul de o. este uneori in discutie, din cauza afectarii variabile a maduvei osoase, Tn unele forme foarte discreta sau chiar absenta. V. si osteomieliata infectioasa acuta.

OSTEOMIELITA INFECTIOASA ACUTA / osteomyelite infectieuse aigue / acute osteitis. Boala a copilariei si adoles-centei care, anatomopatologic, consta Tn inflamatia elementelor celulare ale osului, periostului si ale cavitatii medulare, cu localizare in regiunea juxtaepifizara. Agentul etiologic este stafilococul piogen. Evolueaza spontan spre supuratie (flegmon osos) si formarea de sechele. Simptomatologia locala este insotita de un sindrom general infectios grav.

OSTEON, s. n. / osteon, s. m. / osteon. [Gr. *osteon* = os.] Unitatea structurala de baza a osului compact, formata din lamele osoase concentrice, in centrul carora se afla 'canalul Havers care confine capilare sanguine si tesut conjunctiv. Un o. cuprinde 4-20 lamele, fiecare avand o grosime de 3-7 u.m. Unitatile sunt directionate indeosebi Tn axul lung al osului.

OSTEONECROZA, s. f. / ost6onecrose, s. f. / osteonecrosis. [Cjr. *osteon* = os; *nekrosis* = mortificare, de la *nekros* = nwrt.] Necroza osoasa. O. *idiopatica* a tuberculului tibial, v. apofizita tibiala anterioara.

OSTEONECROZA ASEPTICA / osteonecrose aseptique / aseptic osteonecrosis. Necroza osoasa secundara afectarii vascularizatiei osoase Tntr-un anumit segment, de cauza cunoscuta (traumatism, radioterapie) sau neelucidata, Tn particular la tineri (o. *idiopatica*). Stadiul de necroza este urmat de un stadiu de regenerare, ajungand la vindecare cu remo-delare osoasa, de regula.

OSTEONECTINA, s. f. / osteonectine, s. f. / osteonectin. [Gr. *osteon* = os; *nectere* = a uni, -*ind*.] Fosfoglicoproteina acida, cu Mr 32 kDa, prezenta in os Tn cantitate de 2,3 ng/10 ug proteine ale traveelor osoase, sintetizata de *osteoblaste. Gena codanta a o. se afla pe cromozomul 5. O. are mare afinitate pentru *hidroxiaipatita si este un marker perfect al *osteogenezei. Sin.: oseina.

OSTEOONICODISOSTOZA, s. f. / osteo-onychodysostose, s. f. / nail-patella syndrome. [Gr. *osteon* = os; *onyx*, *onychosis* == ungiw; *dys* = greu, *dificil*; *osteon* = os; -*ova*.] Sin.: sindrom unghii-rotule (v.).

OSTEONICODISPLAZIE EREDITARA

OSTEONICODISPLAZIE EREDITARA / osteo-onychodysplasia hereditaire / Little's syndrome. {*Qr. osteon = os;*

onyx, oavchos = unghie; *dys = gnu, difid[;* *plasis = mode-fare,* de (a *plassein = a forma, a mode[a;* [at. *hereditarius = referitor [a rrwstenire, de (a. hereditas, -atis = moftenw.) Sin.:* sindrom unghii-rotule (v.).

OSTEOPAT, adj., s. m. / osteopathe, adj., s. m. / osteopath. \{*JT. osteon = os; pathos = fioa[fa.]* 1) (Pacient) care prezinta o afectiune osoasa. 2) Denumire utilizata Tndeosebi Tn engleza pentru o persoana care se ocupa cu tratamentul afectiunilor sistemului locomotor prin utilizarea unor tehnici de manipulare externa. V. si medidna alternativa.

OSTEOPATIE, s. f. / osteopathie, s. f. / osteopathy. [*Qr. osteon = os, pathos = 6oata.*] Termen general utilizat pentru a grupa toate afectiunile osoase. Tn functie de etiologie, se disting mai multe forme: 1) 0. *calcipriva*, prin resorbtie. 2) 0. de *arenta*, prin lipsa aportului de substante nutritive. 3) 0. *condensata generalizata*, v. osteopoiikilie. 4) 0. *hemoragica infan-tila*, sin. boala Barlow (v.). 5) 0. *hipertrofianta* (boala Marie-Bamberger). 6) 0. *juvenila a rotulei*, v. boala Gruber. 7) 0. *renal*, 'in nefropatii.

OSTEOPATIE HEMORAGICA PRIMITIVA / maladie de Barlow / Barlow's disease. Sin.: boala Barlow (v.).

OSTEOPERIOSTITA, s. f. / osteoperiostite, s. f. / osteoperiostitis. [*Qr. osteon = os; peri = in jurul; osteon = os; -ltd.*] Inflamatie a periostului urmata de invadarea tesutului osos de catre procesul inflamator. Punctul de plecare se afla Tn partile moi vecine sau este consecinta metaslazelor pio-gene. Tipuri: 1) 0. *sifilitica*, osteita si periostita condensata osi-ficanta. 2) 0. *tuberculoasa*, cu tesut de granulat tuberculos. 3) 0. *alveolodentara*, v. boala Magitot.

OSTEOPETROZA, s. f. / osteopetrose, s. f. / osteopetrosis. [*Qr. osteon = os; [at. petra = piatra; -oza.]* Sin.: boala Albers-Schonberg (v.).

OSTEOPLAST, s. n. / osteoplaste, s. m. / osteoplast. . \{*Nr. osteon = os; plastos = nwdeiat, de [a plassein = a fonna, a modela, \Sin.: lacuna osteocitara (v.).*

OSTEOPLASTIE, s. f. / osteoplastie, s. f. / osteoplasty. \{*Cjr. osteon = os; plastos = maillot, de. la. pliissein = a forma, a modeta.*} Interventie chirurgicala reparatorie a unui os. Pentru efectuarea o. se utilizeaza un grefon osos sau un material protetic.

OSTEPOIKILIE, s. f. / osteopoeilie, s. f. / osteop(o)ecilia, osteopoiikilosis. [*Nr. osteon = os; poikilos = pestrif; variat.*] Boala cu caracter familial, apartinand *osteochondrodizplaziilor; radiologic se observa Tn spongioasa epifizelor si metafizelor oaselor lungi, omoplati si bazin, numeroase zone rotunjite de *osteoscleroza, bine delimitate, care sugereaza un aspect "patat". Poate asocia uneori leziuni cutanate de fibroza si ke-ratoza. Sin.: osteopatie condensata generalizata, enostoza multipla. 0 forma de o. mult mai rara, numita o. *striata*, este reprezentata de boala Voorhoeve (v.).

OSTEOPONTINA, s. f. / osteopontine, s. f. / osteopontin. [*Qr. osteon = os; [at. pons, -ntis = punte; -ina.]* Glicoproteina care contine motivul (secventa) RGD (arginina-glicina-aspartat). A fost izolata din os, rinichi, creier si celule epiteliale. 0. inter-vine Tn procesele de adeziune si de migrare celulara, ca si Tn mineralizarea osoasa.

OSTEOPOROMALACIE, s. f. / osteoporomalacie, s. f. / porotic osteomalacia. \{*Qr. osteon = os; poros = piatra. poToasa; malakia = umuiera., dc (a malakiis = rrwak.)* Coexistenta *osteoporozei si a *osteomalaciei.

OSTEOPOROZA, s. f. / osteoporose, s. f. / osteoporosis. [*Cjr. osteon = os; poros = piatra. poroasa; -oza.]* Stare pato-logica caracterizata prin scaderea densitatii osoase, determi-

OSTEOZA

nata de un proces de demineralizare (absorbta calciului si fosforului din os). Demineralizarea se produce din cauza rafierii progresive a matricei proteice osoase. Se disting: o. *localizata* si o. *generalizata*. 0. *localizata* poate aparea dupa o infectie, un traumatism sau o sinovita si se manifesta la nivelul oaselor adiacente. 0. *generalizata* se traduce radiologic prin transparenta osoasa la nivelul Tntregului schelet, cu travee desenate mai net, iar histologic prin marirea spatiilor medulare osoase si atrofie trabeculara. Tn prezent, procesul de o. poate fi detectat exact prin *osteodensitometrie. Exista numeroase tipuri de o. generalizata, de cauze necunoscute (idiopatic) sau secundare unor boli. In toate cazurile de o. generalizata exista, mai mult sau mai putin pronuntate, tulburari ale metabolismului protidic. Ex. de o. generalizata: 1) 0. *adipoasa*, Tn care spatii largi din structura osoasa sunt invadate de grasime. 2) 0. *din afectiuni digestive*: gastrectomie, ciroza, steatoze idiopatic. 3) 0. *alg/ca posttraumatica*, sin.: boala Sudeck (v.). 4) 0. *rarefianta postmenopauza*, prin perturbari endocrine. 5) 0. *senila*, consecinta a unor disfunctii metabo-lice si endocrine. 6) 0. *din tratamentele prelungite cu corti-coizi* etc. 0. generalizata este acompaniata frecvent de *osteomalacie, de unde riscul unor complicatii: deformari osoase, scadere a taliei, fracturi patologice.

OSTEOPOROZA ALGICA POSTTRAUMATICA / osteoporose algique posttraumatique / Sudeck's disease. Sin.: boala Sudeck (v.).

OSTEOPOROZA CIRCUMSCRISA A CRANIULUI / osteoporose circonscrite du crane / Schuller's disease. Sin.: boala Schuller (vj).

OSTEOPSATIROZA, s. f. / osteopsathyrose, s. f. / osteopsathyrosis. [(77". *osteon = os; psathyros = fragil, friafni; -oza.]* Sin.: boala Lobstein (v.). V. si osteogeneza imperfecta.

OSTEORADIONECROZA, s. f. / ost6oradionecrose, s. f. / osteoradionecrosis. [*Qr. osteon = os; [at. radius = raw, ffr. nekrosis = itwrificare., de (a nekros = mart.]* Necroza osoasa determinata de radiatiile ionizante, de regula dupa *radioterapie.

OSTEOSARCOM, s. n. / osteosarcome, s. m. / osteosarcoma. [*Cjr. osteon = os; sarx, sarkos = came., -omo.]* Tumora maligna primitiva a osului, cu punct de plecare periostal sau central, eel mai des se dezvolta la nivelul oaselor spongioase. Proliferarea distruge osul si conduce la metastaze pe cale dr-culatorie. Sin.: sarcom osteogen. V. si sarcom Ewing.

OSTEOSCLEROZA, s. f. / osteosclerose, s. f. / osteosclerosis, osseous eburnation. \{*Qr. osteon = os; sklerosis = ind'urafie, intarire, de la skleros = tare, dw.*} Afectiune osoasa care consta Tn Tngrosarea osului spongios, care devine compact, cu Tngustarea cavitatilor medulare, radiologic constatandu-se accentuarea opacitatii osoase. Sin.: osteocondensare.

OSTEOSCLEROZA GENERALIZATA / osteosclerose genera. lisee / osteopetrosis. Sin.: boala Albers-Schonberg (v.).

OSTEOSINTEZA, s. f. / osteosynthese, s. f. / osteosynthesi-s. [*(-jr. osteon = os; synthesisis = wmpumm, de [a syn = impre.u.na, tithenai = a pune..]* 1) Reunirea chirurgicala a fragmentelor unui os fracturat cu ajutorul unor suruburi, butoane, sarne sau placi metalice. Aceste materiale sunt indepartate dupa producerea consolidarii osoase (o. *temporara*). 2) Ope-ratie practicata cu scopul producerii anchilozei unei articulatii, de ex. Tn *morbul lui Pott si Tn *spondilolistezis.

OSTEOTOMIE, s. f. / osteotomie, s. f. / osteotomy. [*Qr. osteon = os; tome = toie-re, sectiune, de (a temnein = a two.)* Sectionarea operatorie a unui os, Tn scopul obtinerii axarii, derotarii, alungirii, scurtarii sau sprinului acestuia.

OSTEOZA, s. f. / osteose, s. f. / osteosis. \{*Qr. osteon = os; -oza.]* 1) Termen cu sensul de osteopatie non-inflamatorie.

OSTEOZA PARATIROIDIANA

2) Uneori, prezenta la nivelul pielii de noduli care contin tesut osos.

OSTEOZA PARATIROIDIANA / osteose parathyroïdienne / parathyroid osteosis. Sin.: boala von Recklinghausen (v.).

OSTIAL, adj. / ostiale, adj. / ostial. [Lat. *ostiim* = *intrare.*, *Ufa*, *orificiu.*] Referitor la un orificiu.

OSTIOFOLICULITA, s. f. / ostiofolliculite, s. f. / ostiofolliculitis. Lat. *ostium* = *intrare*, *Ufa*, *orificiu*; *folliculus* = *sacuta*. *t. dim. de.* (a *follis* = *hurduf*, *mifige*; *-ita*.) Foliculita superficiala, care nu afecteaza decat ostiumul (orificiul) "foliculului pilos.

OSTIUVI, s. n. / ostium, s. m. / ostium. NA: **ostium, pi. ostia.** [Lat. *ostium* = *intrare*, *Ufa*, *orificiu.*] Orificiu sau canal foarte scurt care asigura accesul intr-o cavitate sau asigura comunicarea a doua cavitati.

OSTIUM AORTIC / ostium aortae / ostium aortae. NA:

ostium aortae. Orificiu prin care aorta ascendenta comunica cu ventriculul stang, fiind strajut de valvula aortica.

OSTIUM COMUN / ostium commune / ostium commune.

Orificiu care, la embrion, permite comunicarea atriiilor si ventriculelor inimii. Persistenta sa dupa nastere constituie o cardiopatie congenitala cu sunt arteriovenos.

OSTIUM PRIMITIV / ostium primum / ostium primum. Orificiu care, Tnt-un stadiu precoce al dezvoltarii embrionare a inimii, permite comunicarea celor doua atrii. Persistenta sa dupa nastere determina comunicarea interauriculara patologica.

OSTIUM SECUNDAR / ostium secundum / ostium secundum. NA: **foramen ovale.** Sin.: orificiu Botallo (v.).

OSTIUMUL SINUSULUI CORONAR / ostium sinus coronarii

/ ostium sinus coronarii. NA: **ostium sinus coronarii.** Orificiu de deschidere al *sinusului coronar, situat la nivelul atrului drept, intre deschiderea venei cave inferioare si orificiul atrioventricular.

OTALGIE, s. f. / otalgie, s. f. / otalgia. [t^r. *oils*, *otos* = *ure-c.he.i* o/yos = *durere.*] Durere la nivelul urechii, de origine auriculara sau din vecinatate. Poate fi surda sau violenta, localizata sau iradiata, continua ori cu remisiuni. Sin.: otodinie.

OTHEMATOM, s. n. / othematome, s. m. / oth(a)ematoma. [ijr. *ous*, *olos* = *urectie*, *huimn*, *-atos* = *sange.*, *-omu*.] Colectie sanguinolenta a pavilionului urechii, situata intre cartilajul helixului si pericondru. Cauzele cele mai frecvente sunt traumatice, la care se adauga tulburarile trofice.

OTICODINIE, s. f. / oticodinie, s. f. / oticodinia. [C^r. *oils*, *olos* = *iirectie*; *ilinos* = *awefeolo*.] Sin.: sindrom Meniere (v.).

OTITA, s. f. / otite, s. f. / otitis. [Qr. *oils*, *olos* = *urectie*; *-itu*.] Orice inflamatie a urechii. Se disting, in functie de localizare: 1) 0. *externa*, inflamatiei conductului auditiv extern. 2) 0. *medie*, inflamatiei "urechii medii. Forme: a) 0. *m. acuta*, de regula de origine virala sau bacteriana, este insotita de durere si febra; b) 0. *m. secretorie*, acumulare cronica de lichid in urechea medie, cu diminuarea auzului; c) 0. *cronica supurativa*, asociata cu perforatia timpanului si, uneori, cu colesteatom. 3) 0. *interna* este denumita "labirintita. 0. *creselelor*, v. otoantrita.

OTOANTRITA, s. f. / otoantrite, s. f. / otoantritis. [Cfr. *oils*, *otos* = *urectie*; (nitron = *peftero*, *cavitate*; *-ita*.) Otita puru-lenta complicata cu infectia antrului mastoidian. Sin.: otomas-toidita, otita cre?elor.

OTODINIE, s. f. / otodynne, s. f. / otodynna. [Qr. *ous*, *otos* = *m.i.tie*; *oilync* = *diire.re*.] Sin.: otalgie (v.).

OTOGEN, adj. / otogene, adj. / otogenic, otogenous. [Cjr. *uils*, *olos* = *umctie*; *gciiun* = *a produce*.] Care are originea la nivelul urechii. Ex.: meningita o.

OTOLICVOREE, s. f. / otoliquorrhoe, s. f. / otoliquorrh(o)ea. [Gt. *ous*, *otos* = *urectie*; *tat. liquor*, *-oris* = *Cu-hid*; *gr. rhoia*

OTOSPONGIOZA

= *curgere*, *de* (a. *rhein* = *a cwge*.) Scurgere de lichid cefalorahidian prin conductul auditiv extern prin-o ruptura a timpanului, in conditiile existentei unei solutii de continuitate intre spatiul subdural si urechea medie. 0. apare ca o complicatie in unele fracturi ale *stancii temporalului si in anumite inter-ventii neurochirurgicale. V. si otoree.

OTOLITI, s. m. pi. / otolithes, s. m. pi. / otoliths. NA: **statoconium, pi. statoconia.** [Cfr. *ous*, *otos* = *urectie*; *lithos* = *piatra*.] Granule mid de carbonat de calciu, situate impreuna cu cilii in membrana gelatinoasa de la nivelul organului otolitic. Organul otolitic sau macula se afla pe planseii *utriculei si al *saculei din urechea interna. Sin.: statoconia.

OTOLOGIE, s. f. / otologie, s. f. / otology, [t^r. *ous*, *otos* = *urectie*; *logos* = *ftiinf-d*.] Ramura a medicinei destinata studiului anatomiei, fiziologiei, investigatiilor functionale si patologiei urechii.

OTOMASTOIDITA, s. f. / otomastoidite, s. f. / otomastoiditis. [Qr. *oils*, *otos* = *iirecfw*; *mastos* = *mamela*; *cidis* = *forma*, **ita*.] Sin.: otoantrita (v.).

OTOMICOZA, s. f. / otomycose, s. f. / otomycosis. [t^r. *ous*, *otos* = *weche*; *mykes*, *mykotos* = *ciuperca*; *-oza*.] Micoza a conductului auditiv extern.

OTOPLASTIE, s. f. / otoplastie, s. f. / otoplasty. [Qr. *ous*, *otos* = *invctie*; *plastos* = *modeiat*, *de*. [a *plassein* = *a forma*, *a modda*.] Procedu terapeutice chirurgicale de reconstructie a pavilionului urechii externe, in caz de deformatii sau distrugerii traumatice.

OTORAGIE, s. f. / otorragie, s. f. / otorrhagia. [Qr. *ous*, *otos* = *urectie*; *rhagnynui* = *a tafni*, *a iz/Jucni*] Hemoragie exteri-ORIZATA la nivelul conductului auditiv extern.

OTOREE, s. f. / otorree, s. f. / otorrh(o)ea. [t^r. *ous*, *otos* = *u.recfw.i rhmu* = *cu.rge.re.*, *de*. (a *rhein* = *a curge*.) Scurgere mucoasa, seroasa sau (indeosebi) purulenta la nivelul conductului auditiv extern. 0. cu lichid cefalorahidian poate apare consecutiv unei fracturi sau a altor **procese patologice care afecteaza osul temporal.**

OTORHINOLARINGOLOGIE, s. f. / oto-rhino-laryngologie, s. f. / otorhinolaryngology, ear-nose-throat. [Qr. *ous*, *otos* = *we.cfie*; *rhis*, *-inos* = *rios*; *larynx*, *-yngos* = [aringe., *logos* = *ftiinta*.] Domeniu spedralizat al medicinei avand ca scop studiul anatomiei, fiziologiei si patologiei urechii, foselor nazale, faringelui si laringelui.

OTOSCLEROZA, s. f. / otoscleroze, s. f. / otosclerosis. [Cyr. *ous*, *otos* = *urectie*; *fiklcrosis* = *ittd'urafie*, *mtarire*, *tie*. (a *sklvros* = *tare*, *dur*.] Acoperirea timpanului cu tesut cicatriceal, fenomen care produce o surditate progresiva.

OTOSCOP, s. n. / otoscope, s. m. / otoscope, [t^r. *ous*, *otos* = *urectie*; *skopos* = *obse-rvator*, *de* [a. *skopcin* = *a vedea*, *a e?*(ainina), Instrument care permite inspectia conductului auditiv extern si a timpanului. Este alcatuit dintr-un *specul si o sursa luminoasa, a carei lumina este preluata de o oglinda purtata pe frunte de medic. 0. *lui Toynbee* este destinat *aus-cultatiei la nivelul urechii, fiind alcatuit dintr-un tub de caud-uc adaptat la capete pentru a face legatura dintre urechea pacientului si cea a medicului.

OTOSCOPIE, s. f. / otoscopie, s. f. / otoscopy. [Qr. *ous*, *otos* = *urectie*; *skopia* = *e^amiruv.*, *de*. (a *skopein* = *a tie^ea*, *a e^amina*.) Examinarea conductului auditiv extern si a timpanului cu ajutorul *otoscopului sau a unui *speculum auricular si a unei *oglinzi frontale.

OTOSPONGIOZA, s. f. / otospongioze, s. f. / otospongio-sis. [Cjr. *ous*, *otos* = *urectie*; [at. *spongiii*, *gr. spongion* = *bure-te*; *-oxa*.] Afectiune congenitala care se caracterizeaza clinic prin hipoacuzie progresiva bilaterala, iar anatomic, prin hiperosificarea promontoriului, determinand secundar disfunctia *organului Corti.

OTOTOXICITATE

OTOTOXICITATE, 8. f. / ototoxicitate, s. f. / ototoxicity. [Gr. *ous, otos* = *wec-he*; *toxikon* = otrăciua. pentru vdrful sagefiwr, de (a *toxon* = *sageata*) Toxicitate a unor medicamente (ca streptomcina si alte medicamente din familia aminozidelor sau chinina) pentru urechea interna și perechea a VIII-a de nervi cranieni. Fenomenul este, de obicei, ireversibil.

OTRAVA, s. f. / poison, s. m. / poison. [SL *otrava* = *otrwa*] Orice substanta care este susceptibila, dupa introducerea Tn organism (pe diverse cai), sa perturbe unele functii vitale sau sa lezeze grav structuri organice. Tipul si intensitatea unei o. nu depind numai de natura sa, ci si de doza, de modul de patrundere, starea subiectului s. a.

OU FECUNDAT / ouef fecunde / fertilized egg, sperma-tovum, oosperm. [Lot. *ovum* = *ou*; *fecundare* = a face sa rodeascd, de. [a *fecundus* = fertil, roditor.] Sin.: zigot (v.).

OUABAINA, s. f. / ouaba'ine, s. f. / ouabain. [Somaleza *ouabaio* = pCanta cunoscuta fi sub numele de *acokanthera* fi e^{tractui} *acesteia*] Glucozid cardiotonic major, cu actiune rapida si scurta, administrat Tndeosebi pe cale intravenoasa Tn tratamentul de urgenta al insuficientei cardiace acute. O. este si un blocant specific al *pompei de sodiu. Sin.: strofantozid-g, strofantina.

OVALBUMINA, s. f. / ovalbumine, s. f. / ovalbumin. [Lot. *ovum* = *ou*; *albumen, -mis* = *albuf de ou, de (a albus* = *aib; -ina*.] Proteina extrasa din albusul de ou si Tnrudita cu albumina din serul de pasare. Masa moleculara este 44 kDa, iar pH-ul izoelectric de 4,6. Este utila ca antigen.

OVALOCIT, s. n. / ovalocyte, s. m. / ovalocyte. [Lot. *ovum* = *ou*; gr. *kytos* = *cduCd*] Eritrocit de forma elipsoidala, prezent Tn proportie de sub 1 % Tn sangele normal, pana la 10 % Tn majoritatea anemiilor si 90 % in * eliptocitoza ereditara.

OVALOCITOZA, s. f. / ovalocytose, s. f. / ovalocytosis. [Lat. *ovum* = *ou*; gr. *kytos* = *cewia; -oza*.] Sin.: eliptocitoza (v.).

OVAR, s. n. / ovaire, s. m. / ovary. NA: ovarium, pi. ovaria. [Lat. *medic.ata ovarium* = *war, de (a ovum* = *ou*.] Glanda genitala feminina, para si simetrica, situata Tn cavitatea peri-toneala, posterior fata de ligamentele largi, Tn raport anatomic cu pavilioanele "trompelor Fallopio. O. au dubia functie: exocrina, de maturatie ("ovogeneza) si de expulzie a *ovulelor, si endocrina (secretie de *estrogeni, *progesteron si, Tn can-titati mid, *androgeni). O., Tmpreuna cu trompele si cu uterul, constituie organele genitale interne ale femeii.

OVARIAN, adj. / ovarien, -ienne, adj. / ovarian. [Lot. *me-dicala ovarium* = *ovar, de [a ovum* = *ou*.] Care se refera [a ovar, anatomic sau functional. Ex.: ciclu o., tumora o.

OVARIECTOMIE, s. f. / ovariectomie, s. f. / ovariectomy. [Lot. *me.du.afa ovariam* = *ovar, de (a ovum* = *ou*; gr. *ektome* = *e.yiz.ie*.] Ablatia unuia sau a ambelor ovare. Sin.: ooforec-tomie, *ovahotomie (impropriu, dar utilizat frecvent).

OVARIOPEXIE, s. f. / ovariopexie, s. f. / ovariopexy. [Lot. *miiicatd ovarium* = *ovar, de [a ovum* = *ou*; gr. *pexis* = *fuyve*.] Fixarea chirurgicala a ovarului, Tn general la peritoneu parietal al pelvisului. Sin.: ooforopexie.

OVARIOTOMIE, s. f. / ovariotomie, s. f. / ovariotomy. [Lat. *medic.ata ovarium* = *ovar, de la ovum* = *ou*; gr. *tome* = *tavire, secfiune, de [a temaein* = a *taw*.] Procedeu chirurgical care consta in rezectia partiala a ovarului (frecvent Tn caz de chist ovarian). Termenul este frecvent, dar impropriu, utilizat ca sin. cu *ovariectomie.

OVARITA, s. f. / ovarite, s. f. / ovaritis, oophoritis. [Lat. *medic.ata ovarium* = *ovar, de [a ovum* = *ou*; *-ita*.] Orice inflam-tatie acuta sau cronica a ovarului.

OVERDOSE, s. f. / overdose, surdose, s. f. / overdose. [Ent/L *over* = *peste, deasupra*; *dose* = *doza*.] Intoxicatie acuta (uneori mortala), ca urmare a unei cantitati excesive dintr-un drog utilizat de obicei de un toxicoman.

OXALOZA

OVIDUCT, s. n. / oviducte, s. m. / oviduct. NA: tuba uteri-na.

[Lot. *ovum* = *ou*; *ductus* = *canal, de [a ducere* = a un-duce.] Sin.: trompa uterina (v.).

OVOCIT, s. n. / ovocyte, s. m. / ovocyte. [Lot. *ovum* = *w*; gr. *kytos* = *ceiilla*.] Celula germinativa feminina, care reprezinta o etapa Tn *ovogeneza, rezultand din transformarea unei ovogonii si din care deriva ovulul. Sin.: oocit.

OVOCULTURA, s. f. / ovoculture, s. f. / embryonate egg culture. [Lat. *ovum* = *ou*; *culture* = *cuCtivare*.] Metoda de cultura a unor virusuri sau bacterii Tn oul de gaina embrionar, dupa inocularea acestora Tn sacul vitelin, Tn cavitatea alantoidiei sau pe membrana corioalantoidiana.

OVOGENEZA, s. f. / ovogenese, s. f. / ovogenesis. [Lot. *ovum* = *ou*; gr. *genesis* = *producere, de [a gennan* = a produce.] Ciclu lunar de producere a celulelor sexuale feminine (*ovule). O. are mai multe etape: celula germinativa feminina (ovogonia) se multiplie! ?i formeaza "ovocitele de ordinul I (diploide) care, dupa mitoza, vor da nastere unui mic globul polar (care va degenera) si unui ovocit de ordinul II (haploid), care, la randul s8u, se va diviza Tntr-un al doilea globul polar si Tntr-un *ovul.

OVOIMPLANTATIE, s. f. / ovo-implantation, s. f. / ovoimplantation. [Lat. *ovum* = *ou*; *in* = *in*; *plantatio, -onis, lit [a plantare* = a pCanta..] Fixarea ovulului fecundat in endometrul uterin. Se produce la 5-15 zile dupa fecundatie și reprezinta debutul sarcinii. Exceptional, o. se poate produce Tn afara cavitatii uterine, Tndeosebi la nivelul trompelor, ano-malie care poate conduce la *sarcina extrauterina.

OVOTESTIS, s. n. / ovotestis, s. m. / ovotestis. [Lot. *ovum* = *ou*; *testis* = *testkui*.] Gonada care confine atat tesut tes-ticular, cat si ovarian. O. caracterizeaza "hermafroditismul mor-fofunctional sau adevarat.

OVUL, s. n. / ovule, s. m. / ovule, ovulum, pi. ovula (lat). [Lat. *stwiific.a ovulum* = *ou mic, de [a ovum* = *ou*] 1) Celula sexuala feminina ('garnet ferninin natur). Reprezinta sta-diul final al "ovogenezei si este capabila de a fi fecundata de catre spermatozoid. 2) Forma de prezentare a unor preparate farmaceutice pentru administrarea intravaginala.

OVULATIE, s. f. / ovulation, s. f. / ovulation. [Lat. *ftuntifica ovulum* = *ou mic, de la ovum* = *ou*.] Fenomen complex neuroendocrin prin care ovulul este eliberat din *foliculul de Graaf, fiind, Tn mod normal, captat apoi de catre pavilionul trompei uterine, dupa care trece Tn uter. La celelalte mamifere, in afara de om, o. coincide cu 'perioada de rut. La femeie, o. se produce Tn mod normal la mijlocul ciclului menstrual, de obicei in ziua a 14-a sau a 15-a. O. este stimulata de hor-monul luteinizant, secretat de hipofiza anterioara.

OXACILINA, s. f. / oxacilline, s. f. / oxacillin. (DCI) Penicilina semisintetica cu catena laterala izoxazolica. Este eficienta Tmpotriva stafilococilor penicilinazosecretori si se poate admi-nistra *per os*.

OXALAT, s. m. / oxalate, s. m. / oxalate. [Cfr. *oxalis* = *wawf (Bogat m o?(a[ati)*.] Sare a acidului oxalic; urina contine 20-40 mg / 24 de ore. O. de *calciu* poate forma calculi, o. de *sodiu* este utilizat ca anticoagulant *in vitro* {*in vivo* este toxMJ prin fixarea calciului ionic).

OXALEMIE, s. f. / oxalemie, s. f. / oxal(a)emia. [Qr. *oxalis* = *maclis; haima, -atos* = *sdnge*.] Termen utilizat pentru a de-numi prezenta si concentratia acidului oxalic Tn sange. O. este crescuta patologic Tn guta, diabet zaharat, litiaza renala si in unele forme de reumatism. Valoarea normals a o. este 1,8-2,8 mg/l plasma.

OXALOZA, s. f. / oxalose, s. f. / oxalosis. [Qr. *oxalis macrif; -oza*.] V. hiperoxalurie primara de tip I.

.*

OXALURIE

OXALURIE, s. f. / oxalurie, s. f. / oxaluria. [gr. *oxalis* = macriși ouoron = urind.] Concentrate de acid oxalic în urina, îndeosebi sub forma de saruri de calciu. Valoarea normală pe 24 de ore este de la 0,010 la 0,025 g sau de la 110 la 440 (imol). Este crescută în tulburări metabolice genetice caracterizate prin formare excesivă de acid oxalic: hiperoxalurie primară de tip I.

OXICARBONEMIE, s. f. / oxycarbonemie, s. f. / carbon monoxide blood concentration. [C/r. *oxys* = acru, *oxygen*; lat. *carbo*, *-onis* = carbwie.; gr. *haima*, *-atos* = sa-nge.] Prezența de monoxid de carbon în sânge, care în mod normal variază între 0,13 și 1,3 %.

OXICARBONISM, s. n. / oxycarbonisme, s. m. / carbon monoxide poisoning. [C/r. *oxys* = acru, *o-ygen*; Cat. *carbo*, *-onis* = carbum; *-ism*] Intoxicatie cu oxid de carbon. O. poate fi acut sau cronic.

OXICEFALIE, s. f. / oxycephalie, s. f. / oxycephalia. [sr. *oxys* = ascufit; *kephale* = cap.] Tip de acrocefalie.

OXICORTICOSTEROIZI, s. m. pi. / oxycorticosteroides, s. m. pi. / glucocorticoids. [C/r. *oxys* = acru., *oxygen*; Cat. *cortex*, *-ids* = scourfo, gr. *stereos* = sofid, în relief; *eidōs* = forma.] Grup de steroizi secretați de zona fasciculată a suprarenalei, caracterizați prin prezența unui radical cetonice sau alcoolice. Incluz: corticosteronul, 11-dehidrocorticosteronul, 17-OH-corticosteronul (sau cortizonul), 17-OH-11-dehidrocorticosteronul (sau cortizonul).

OXID DE CARBON / oxyde de carbon / carbon monoxide. [C/r. *oxys* = acru; *oxygen*; Cat. *carbo*, *-onis* = carbune.] Gaz incolor și inodor, CO, unul din componentii principali ai gazului de iluminat. Este toxic, din cauza afinității sale pentru hemoglobina mult mai mare decât a oxigenului, ceea ce duce la formarea carboxihemoglobinei, compus mai stabil decât oxihemoglobina. Prin blocarea de către O. de C. a hemoglobinei utile, se diminuează transportul de oxigen în sânge, ceea ce duce la intoxicație, denumită oxycarbonism. Recent, s-a demonstrat utilizarea O. de C. ca semnal intercelular, acționând în același mod cu O. nitric, prin stimularea guanilat ciclazei. Sin.: monoxid de carbon.

OXID NITRIC / oxyde nitrique / nitric oxide. [C/r. *oxys* = acm, *oyge.n*; lat. *nitrum*, fr. *nitron* = nitrat de potasiu, soda.] Monoxid de azot (NO), gaz produs normal în organismul uman și prezent în aerul expirat în concentrație de circa 10 parti pe bilion. S-a demonstrat că O. n. este un mediator chimic de tip autacoid, format prin intervenția nitric-oxid sintetazei, enzima calciu-dependență, pornind de la gruparea guanidină a L-argininei, care este convertită în citrulină și O. n., în prezența oxigenului și NADPH. Există trei izoforme de nitric-oxid sintetază (NOS), al căror ADN codant a fost secvențat: 1) NOS constitutivă, NOS1 (neuronala și musculară) și NOS3 (endoteliale și în unele regiuni din SNC - îndeosebi cerebel și bulb olfactiv). 2) NOS inductibilă, NOS2 sau NOSi, enzime ale celulelor sistemului imunitar, ca și ale altor celule (ex.: hepatocite, fibroblaste), a căror sinteză ar putea fi indusă de citokine. O. n. difuzează ușor prin membrana celulară la exteriorul celulei, trecând direct de la celula producătoare la celulele vecine. Cu o semivie de 5-10 s, nu poate acționa decât local, înainte de a fi convertit în nitrați și nitriți de oxigen și apă. În cea mai mare parte dintre celulele țintă endoteliale, O. n. reacționează cu atomul de fier din situsul activ al guanilat ciclazei, stimulând astfel producția mediatorului intracelular GMPciclic. Prin descoperirea rolului de semnal intracelular al O. n. se clarifică o serie de acțiuni la nivel celular. Ex.: acțiunea acetilcolinei de relaxare a celulelor musculare netede vasculare se explică prin faptul că aceasta provoacă formarea și eliberarea de O. n. în celulele endoteliale,

OXIGENOTERAPIE

care în continuare induce relaxarea fibrelor musculare netede; de asemenea, efectul nitroglicerinei este dat de transformarea acesteia în O. n., care provoacă dilatația vaselor sanguine, reducând travaliul cardiac și, implicit, nevoia de oxigen a miocardului. Totodată, O. n. are rol imunitar, în apărarea organismului contra agenților infecțioși și, probabil, rol în transformarea canceroasă a celulelor. Se pare că o supraproducție de O. n. are efecte nocive: inducerea unei stări de șoc, distrucția țesuturilor. Sin.: monoxid de azot.

OXIDARE, s. f. / oxydation, s. f. / oxidation. [C/r. *oxys* = acru, *oxygen*.] 1) Combinarea unei substanțe chimice cu oxigenul. 2) Creșterea valenței unui cation (ion pozitiv) sau diminuarea valenței unui anion (ion negativ). Ex.: fierul feros bivalent (++) se transformă în fier feric trivalent (+++) prin O. 3) Într-un sens mai larg, pierderea de hidrogen de către o substanță sau de electroni, de către un atom. O. nu este, deci, în mod necesar determinată de oxigen.

OXIDAZA, s. f. / oxydase, s. f. / oxidase. [C/r. *oxys* = acru, *oxygen*.] 1) Enzima care activează oxigenul. Ex.: citocrom oxidaza, care activează O; oferindu-i electroni. 2) Enzima care transformă, prin fixare de oxigen, o substanță în altă. Ex.: aminoxidaza, care transformă aminele în aldehide.

OXIDOREDUCERE, s. f. / oxydoreduction, s. f. / oxidation-reduction. [C/r. *oxys* = acru., *oxygen*, lat. *reductio*, *-onis* = aduMn înapoi, de Ca *reducere* = a adu mapol (re = înapoi; *ducere* = a duce.)] Reacție chimică care are la bază un transfer de electroni între reactanți, producându-se simultan o oxidare și o reducere. Un sistem de O. sau redox este constituit dintr-un cuplu de doi compuși care se disting prin numărul de electroni. Compusul cel mai bogat în electroni este forma redusă, în timp ce compusul cel mai sărac în electroni este forma oxidată. Forma redusă (reductor) transferă electronii la forma oxidată (oxidant). Sin.: redox. V. potențial de oxidoreducere.

OXIDOREDUCTAZA, s. f. / oxydoreductase, s. f. / oxidoreductase. [C/r. *oxys* = acm, *oxygen*; Cat. *redwtus*, de la *reducere* = a adu înapoi (re = înapoi; *ducere* = a duce.); *-ozd*.] Enzima care oxidează un substrat. Ex.: dehidrogenaza.

OXIFIL, adj. / oxyphile, adj. / oxyphil. [C/r. *oxys* = acru, *oxygen*; *philos* = prieten, de to. *philein* = a iubi.] Care prezintă afinitate pentru oxigen.

OXIGEN, s. n. / oxygene, s. m. / oxygen, [C/r. *oxys* = acid, *genna* = a produce.] Element chimic cu număr atomic 8. Simbol O. O. este unul dintre elementele cele mai abundente în natură. Este foarte reactiv, putându-se combina cu aproape toate elementele chimice. Se poate găsi sub formă de O₂ sau O₃ (*ozon). O. este, în condiții normale, un gaz incolor, inodor și insipid, solubil în apă, cu rol esențial în respirație și în procesele metabolice din organisme. O. este administrat frecvent în terapia intensivă. V. și tab. const. hematol.

OXIGENARE, s. f. / oxygénation, s. f. / oxygenation. [C/r. *oxys* = acid; *genna* = a produce.] 1) Procesul de fixare reversibilă a unei molecule de oxigen pe o moleculă de substrat. 2) O. sângelui, combinarea oxigenului cu hemoglobina sau cu un alt pigment respirator, printr-o legătură labilă.

OXIGENAZA, s. f. / oxygenase, s. f. / oxygenase. [C/r. *oxys* = acm; *genna* = a produce; *-am*.] Enzima capabilă să fixeze oxigenul pe o moleculă de apă cu formare de apă oxigenată.

OXIGENOTERAPIE, s. f. / oxygenotherapie, s. f. / oxygenotherapy. [Cyr. *oxys* = acru; *genna* = a produce; *therapeia* = tratament, de la *therapeuein* = a îngriji.] Utilizarea terapeutică a oxigenului. O. hiperbară se realizează prin inhalarea oxigenului pur sau a unui amestec gazos bogat în oxigen într-o încălțată cu presiune crescută (2-3 atm). Prin acest

OXIHEMOGLOBINA

procedeu create considerabil cantitatea de oxigen dizolvata Tn plasma. Indicatiile principale ale o. sunt: accidentele de decompresie (la scafandri), emboliile gazoase, intoxicatia cu oxid de carbon.

OXIHEMOGLOBINA, s. f. / oxyhemoglobine, s. f. / oxyh(a)emoglobin. [Qr. *oxys* = *acm, oxygen*; *haima, -atos* = *sange*;; [at. *globus* = (*jlof*), *-J'no*.] Forma oxidata a "hemoglobinei, avand fixate patru molecule de oxigen, cate una pentru fiecare *hem. O. reprezinta forma de transport a oxigenului Tn sange, de la plamani (unde se formeaza) la nivelul tesuturilor. Oxige-nul eliberat este utilizat in diverse procese metabolice. Prin tehnici de biofizica moleculara, s-a demonstrat comportarea moleculei de hemoglobina ca un autentic "plaman molecular", Tn momentii fixarii oxigenului producandu-se o modificare a distantei dintre unitatile teriare beta-hemoglobinice.

OXIMETRIE, s. f. / oxymetrie, s. f. / oxymetry. {[jr. *oxys* = *acru, ovgen*; *metron* = *masura*} Metoda de dozare a oxigenului prezent Tntr-un amestec de gaze sau intr-o solutie (ex.: In sange). In esenta, este vorba de o metoda clinica (dozare volumetrica) sau fizica (spectrofotometrie) care poate fi utilizata *in viva* fara prelevarea unui esantion sanguin, pentru aprecierea volumului de oxigen din sange: se apreciaza diferenta dintre spectrele de absorbtie a oxihemoglobinei si a hemoglobinei reduse, utilizand un oximetru cu celula foto-electrica.

OXINTOMODULINA, s. f. / oxyntomoduline, 8. f. / oxyntomodulin. [Qr. *oxynein* = *a face acru, de [a oxys = acru; [at. modular! = a ritma, a modulo., de [a modulus, dim. de Co. modus = maswa, cadenza; -ina*.] Peptid derivat din proglucagon cu rol Tn inhibarea fenomenelor secretorii gastrice. Tinta sa primara este reprezentata de *celulele oxintice ale stomacului, la nivelul carora stimuleaza productia de AMP ciclic si inhiba secretia stimulata de *pentagastrina. Totodata, o. este agonist slab pentru mai multi receptori.

OXITETRACICLINA, s. f. / oxytetracycline, s. f. / oxytetracycline. (DCI) Antibiotic cu spectru larg (cu formula chimica C¹⁴H₁₈N₂O₆), din familia tetracidelor, extras din *Streptomyces rimosus*.

OXITOCINA, s. f. / oxytocine, s. f. / oxytocin. [jr. *oxys sou. okys* = *rapid, tokos* = *naftere, -iaa*.} 1) Nonapeptid ciclic, similar structural cu *vasopresina, cu masa moleculara de circa 1 kDa, o. este un hormon stocat Tn lobul posterior al hipofizei, sintetizat de anumiti neuroni ai nucleilor magnocelulari din hipotalamus (nucleii supraoptici ?i paraventriculari). Sinteza o. se produce sub forma unui prepro-hormon, cu Mr 23 kDa, denumit prooxifizina, dupa care la nivelul neuronilor precursorul este transformat Tntr-un prohormon glicozilat de 20 kDa, care este scindat in o. si "neurofizina I (cu Mr de circa 10 kDa). Aceste doua tipuri de molecule se afla incluse Tn acelea?i granule neurosecretorii si sunt transportate Tmpreuna pana la nivelul terminatiilor axonale aflate Tn contact cu lobul posterior al hipofizei. Prin exocitoza caldudependenta, o. este excretata Tn capilare, ajungand astfel Tn circulatia sistemica. Gena codificanta a prooxifizinei se afla pe cromozomul 20 (20p13). O. stimuleaza contractiile musculaturii uterine, acce-lerand travaliu si previne hemoragiile post-partum. Administrate! nazal favorizeaza *lactatia. Sin.: oitocina. V. ?i tab. const.

OZON

endocrinol. 2) Denumire pentru o. obtinuta sintetic sau prin extractie din hipofiza posterioara provenind de la animale domestice (discutabila dupa controversele declan\$ate de studiul *bolii vacilor neburne). Administrata intramuscular sau prin perfuzie intravenoasa, o. sintetica activeaza travaliul prin cresterea fortei de contractie uterine, produce contractia musculaturii uterine dupa delivrenta placentei, permite controlul hemoragiilor post-partum si stimuleaza expulzia laptelui matern.

OXIPRESINA, s. f. / ocyressine, s. f. / oxyressin. [De [a *oxitocina* fi *vasopresina, din gr. oxys sau okys* = *rapid*; [at. *pressus* = *apdsat, de (a pressure = a presa*.] Analog structural al hormonilor posthipofizari a carui structura este analoga partial cu cea a *vasopresinei ?i partial cu cea a *oxitocinei.

OXIUR, s. m. / oxyure, s. m. / pinworm, seatworm. [Cjr. *oxys* = *ascutit*; *aura* = *coada*.] Parazit intestinal, care apartine ordinului Nematodelor (genul *Ascaris). Sin.: *Enterobius ver-micularis*. V. oxiuraza.

OXIURAZA, s. f. / oxyurase, s. f. / enterobiasis, oxyuriasis. [^r. *oxys* = *ascutit*; *oura* = *wada; -aza*.] Maladie determi-nata de prezenta *oxiurilor Tn intestin. Pe langa simptomele digestive (greata, vomismente, diaree, dureri abdominale) pot aparea si manifestari cutanate (o. *cutanata*), prin migrarea o. Tn zonele de vecinatate ale anusului. Sin.: oxiuroza.

OXIUROZA, s. f. / oxyurose, s. f. / oxyuriasis, threadworms. [^T. *oxys* = *ascutit*; *oura* = *coada; -ozo*.j Sin.: oxiuraza (v.).

OZE, s. f. pi. / oses, s. m. pi. / monosaccharides. Una din cele doua man clase de glucide. O. sunt zaharuri simple, care nu se descompun prin hidroliza, al caror reprezentant tipic este *glucoza. O. sunt desemnate dupa numarul lor de atomi de carbon: tetroze, pentoze, hexoze (glucoza), heptoze etc. Sin.: monozaharide (desuet).

OZENA, s. f. / ozene, s. m. / oz(a)ena. [Qr. *ozaiia* = *dulioare, de [a ozein = a ef(fu)la un miros ne.plwut*.] Atrofie a mucoasei nazale cu scaderea sensibilitatii olfactive prin infla-matia cronica, Tn pusee repetitive ale acesteia (frecvent cu *Klebsiella ozenae*). La examenul obiectiv se constata prezenta unor cruste brune ce tapeteaza peretii foselor nazale \$i care determina o exhalatie fetida.

OZIDE, s. f. pi. / osides, s. m. pi. / osides. Una din cele doua mari clase de glucide. O. dau prin hidroliza unui sau mai multe tipuri de *oze. Se clasifica m doua man grupe: "holozide si "heterozide.

OZON, s. n. / ozone, s. m. / ozone. [Qr. *ozei'n* = *a uyja un miros nepCacut*.} Forma alotropica a oxigenului, cu mole-cula triatomica (O₃). Este un gaz de culoare albastruie, cu miros u?or Tntepator, foarte oxidant, instabil chiar la temperatura normala, tinzand sa se transforme lent in oxigen. Prezent in cantitati mid in atmosfera, se formeaza din oxigen sub ac-tiunea descarcarilor electrice sau (prin reactii fotocnimice) din oxizi de azot si hidrocarburi, provenind in aer din gazele de esapament \$i din gazele emanate de centralele termice. In ultimele trei decenii, in Europa, cantitatea de o. la nivelul solu-lui s-a dublat. Daca in stratosfera (cultura de o.) acesta are rol in atenuarea radiatiilor ultraviolete, in atmosfera concen-tratia sa crescuta este nociva, contribuind la ploile acide si la fenomenul de inversiune termica. Este utilizat ca agent purifi-cator (sterilizare) al aerului ?i al apei. V. ^i efect de sera.

JEAN MARTIN CHARCOT (1825-1893), neurolog p

psihiatru francez, fondator al celebrei scoli de la Spitalul Salpatriere, care, cu cele 4 000 de ptiiri, reprezenta cea mai importanta baza de material clinic din Franca, Clinician de talent, adept al metodei anatomoclinice, Charcot a deserts mai multe boli si semne clinice, numele sau fiind printre cele mai frecvente in terminologia medicala. Dar el a devenit celebru indeosebi datorita studiului isteriei, pe care anticii o considerau proprie exclusiv femeii si o atribuiau miscarilor uterului. In cursul unor demonstratii clinice la care asistau studenti si medici din toata Europa, Charcot a sperat initial sa studieze isteria prin acelasi demers anatomoclinic care ii asigurase anterior suc-cesul ca neurolog.

Nereusind, admite absent leziunilor cerebrale in isterie, considerand-o "cea mai psihica dintre nevroze" si suslinand efectul sugestiei exercitate de medic. De crilicile aduse lui Charcot va profita curand un tanSr medic vienez, care asista captivat la lectiile de la Spitalul Salpatriere. Acesta era Sigmund Freud.

PAGEMAKER / pacemaker / pacemaker. [EngC. *pace* = *litm*, *maker* = *cei care. face., de. [a to make = a face..]*] 1) Stimulator cardiac (v.). 2) Celula sau regiune bine definite dintr-un organ care determina ritmul activitatii In alte celule sau organe. In organism, p. eel mai important este sistemul excito-conductor al inimii. Nodul sinusal Keith-Flack, situat In atriu drept la nivelul intrarii venei cave superioare, reprezinta p. *normal permanent*. La adult, In repaus, frecventa sa este de circa 70 impulsuri/min. Nodul atrio-ventricular este un p. *secundar*, cu o frecventa proprie de 40-60 impulsuri/min. Fasculul His, cu ramurile sale ventriculare si reseaua Purkinje reprezinta un p. *tertiar*, cu o frecventa proprie de 30-40 impulsuri/min (ritm idioventricular). V. si inima.

PACHET-AN, s. n. / paquet-annee, s. m. / package-year. Unitate de cuantificare a tutunului fumat de un subject timp de un an: un p.-a. corespunde la 20 g de tutun pe zi, timp de un an. Aceasia unitate introduce notiunea de efect cumu-laiv, de mare importanta In cancerologie.

PACIENT, s. m. sau f., adj. / patient, -iente, s. m. ou f., adj. / patient. [Lot. *patiens, -ntis* = *care. suporta, de. [a pati = a suferi, a suporta.]*] 1) Persoana care consults un medic. 2) Persoana bolnava care se gaseste In tratamentul unui medic, considerata In raport cu acesta. 3) Care are sau manifesta rabadare.

PAGETOID, adj. / pagetoid, adj. / pagetoid. [Sir James Paget, *cfwrrurg engUz., Londra, 1814-1899; gT. eidos = forma.*] 1) Despre o boala cu morfopatologie asemanatoare *bolii Paget mamara sau extramamara. 2) Care este caracteristic bolii Paget.

PAHIDACTILIE, s. f. / pachydactylie, s. f. / pachyacria. [Cjr. *pakhys* = *gros; daktylos* = *digit*] Ingrosare anormala a degetelor, frecvent congenitala, uneori dobandita.

PAHIDERMIE, s. f. / pachydennie, s. f. / pachydermia. [Cjr. *pakhys* = *gros, derma, -atos* = *pie.[e.]*] Ingrosare anormala a pielii, cu exagerarea pliurilor sale, eel mai adesea regionala, data de o malformatie (hiperplazie nevica) sau de staza limfatica locala (manifestare tipica a unui *elefantiazis).

PAHIDERMOPERIOSTOZA, s. f. / pachydermo-periostose, s. f. / pachydermoperiostosis plicata. [Cyr. *pakhys* = *gros; derma, -atos* = *piele.; peri* = *m jurui; osteon* = *os; -ozo.*] Tip de *osteo-displazie, cu transmitere autozomal recesiva, caracterizata prin asoderea unei *hiperostoze care fonnaeaza o teaca la nivelul oaselor lungi si o Ingrosare a pielii care determina plicaturi In regiunea fetei si a capului. Sin.: boala Uehlinger, sindrom Touraine-Solente-Gole, sindrom Uehlinger.

PAHIGLOSIE, s. f. / pachyglossie, s. f. / pachyglossia. [Qr. *pakhys* = *gros; glosa* = *limbo.*] Ingrosare anormala a limbii.

PAHIMENINGE, s. n. / pachymeninge, s. f. / pachymeninx. [Qr. *pakhys* = *gros; menmx, -ingos* = *me.mbrana.foarte.fi.na.*] Sin.: dura mater (v.).

PAHIMENINGITA, s. f. / pachymeningite, s. f. / pachymeningitis. [Qr. *pakhys* = *gros; menmx, -mgos* = *membranii foarte. find; -ita.*] Inflamatie cu Ingrosare a *durei mater, care formeaza uneori o "teaca" perimedulara si Insoteste frecvent o *epidurita sau un abces medular.

PAHIONICHIE, s. f. / pachyonychie, s. f. / pachyonychia. [Qr. *pakhys* = *gros; onyx, onykhos* = *unghie.*] Ingrosarea unghiilor mainilor si picioarelor. V. si pahionichie congenitala.

PAHIONICHIE CONGENITALA / pachyonychie congenitale / pachyonychia congenita. Sin.: boala Jadassohn-Lewandowski (v.).

PAHIOSTOZA, s. f. / pachyostose, s. f. / pachyostosis. [Qr. *pakhys* = *gros; osteon* = *os; -ozo.*] Ingrosare cu caracter benign a oaselor.

PAHIPERIOSTITA, s. f. / pachyperiostite, s. f. / pachyperiostitis. [Cfr. *pakhys* = *gros; peri* = *w jurui; osteon* = *os; -ita.*] Ingrosare excesiva, de naturS inflamatorie, a *periostului oaselor lungi.

PAHIPLEURITA, s. f. / pachypleurite, s. f. / pachypleuritis. [Cjr. *pakhys* = *gros; pleura* = *Catura, wasta; -ita.*] Ingrosare fibroasa a celor doua foite pleurale, de origine inflamatorie vari-ata. Este frecvent cauza unei "insuficiente respiratorii ventilatorice de tip restrictiv.

PALAT, s. n. / palais, s. m. / palate. NA: palatum, pi. palati. [Lot. *palatum* = *ce.m[gurii]*] Perete despartitor Intra cavitatea bucala si cavitatea nazala. Include: *p. dur (sau p. osos) anterior si *p. moate posterior.

PALAT DUR / palais osseux / hard palate. NA: palatum dumm. Sin.: bolta palatina (v.).

PALAT MOALE / palais mou / soft palate. NA: palatum molle. Sin.: val palatin (v.).

PALATIN, adj., s. n. / palatin, -ine, adj., os palatin / palatine, adj., palatine bone. [Lot. *palatum* = *cirui gurii.*] 1) Care apartine *palatului, care se refera la partile compo-nente ale acestuia. 2) P. sau *osul p.*: v. tab. anat. - oase.

PALATITA, s. f. / palatite, s. f. / palatititis. [Lot. *palatum* = *ce.m[gurii; -ita.*] Stomatita localizata la nivelul *palatului.

PALATOPLASTIE, s. f. / palatoplastie, s. f. / palatoplasty. [Lot. *palatum* = *cend gurii; gr. plastos* = *modeiat, de. Ca plas-*

PALATORAFIE

sein = a forma, a modda.] Reconstructie chirurgicala a *pala-tului la nivelul caruia exista un defect (fanta, fisura, perforatie) congenital sau dobandit. Sin.: uranoplastie. V. si stafiloclastie.

PALATORAFIE, s. f. / palatorraphie, s. f. / palatorrhaphy. [Lat. *palatum* = cerui gum; *rhaphe* = suturd.] Procedeu chirurgical de corectie pentru *palatoschizis.

PALATOSCHIZIS, s. n. / palatoschizis, s. m. / palatoschisis. [Lat. *palatum* = wruC gurii; *gr. skhisis* = despicatora, de. (a skhizein = a desparti.) Anomalie congenitala care consta m prezenta unei fisuri care poate interesa *palatul moale sau/?i palatului dur. Poate fi asociata cu *buza de iepure. "Sin.: "gura de lup", uranoschizis.

PALEOCEREBEL, s. n. / pal6ocerebellum, s. m. / pal(a)eoce-rebellum. NA: pal(a)eoerebellum. [Qr. *palaios* = vechi, Bdtrdn; *Cat. cerebellum* = creier mic.] Termen utilizat pentru desemnarea celei mai vechi parti a "cerebelului filogenetic. In prezent denumirea se refera la acele parti ale cerebelului la nivelul carora influxurile aferente sunt fumizate predominant de fibrele *spinocerebeloase. La om, aceste parti sunt: lobul anterior (fara *Ungula*) si lobul posterior (*pyramis* si *uvula*). Uneori este numit si spinocerebel datorita functiei sale de a primi afe-rencele spinocerebeloase. V. si cerebel.

PALEOCORTEX, s. n. / paleocortex, s. m. / paleocortex. NA: paleopallium. [Qr. *palaios* = vechii, *fiatran*; (at. *cortex*, *-icis* = scoarta.) Partea scoartei cerebrale cea mai veche filogenetic, corespunzand zonelor olfactive (*rinencefal). P. prezinta o structure particulara, caracterizata prin fuziunea straturilor granulare ?i piramidale. Sin.: paleopallium.

PALEOPALLIUM, s. n. / paleopallium, s. m. / paleopallium. NA: paleopallium. [Qr. *palaios* = vechi, *6dtrdn*; (at. *pallium* = manta, *cuve-rtura*.) Sin.: paleocortex (v.).

PALESTEZIE, s. f. / pallesth6sie, s. f. / pall(a)esthesia. Vcjr. pattern = a vibra, a oscila; *aisthesis* = se-wafie., se.nsi6iG.tate..} Sensibilitate la vibratiile mecanice din organism sau din apro-pierea acestuia. Poate fi investigate! cu *diapazonul, la nivelul proeminentelor osoase.

PALIATIV, adj., s. n. / paliatif, -ive, adj., s. m. / palliative. [Lat. *me.die.vaia pallialivus*, de [a *palliare* = a ascunde., a di-simula] 1) (Medicament) care usureaza starea de boala, tara a o vindeca. 2) *Medidna* p.: mijloacele terapeutice In cazurile incurabile, tenninale.

PALICINEZIE. Var. pentru palikinezie (v.).

PALIKINEZIE, s. f. / palicin6sie, s. f. / palikinesia. [Gjr. *palin* = iarOfi, din. now *kinesis* = mifcare, de. la *kinein* = a mifca.] Miscari repetitive involuntare. Var.: palicinezie.

PALILALIE, s. f. / palilalie, s. f. / palilalia. [Cjr. *palm* = iaritsi, din noui *lalia* = vor6ire, de. la *lalein* = a vor6i.] Repetarea de mai multe ori a unor propozitii sau cuvinte, deseori Intr-un ritm din ce In ce mai rapid.

PALIOLOGIE, s. f. / palilogie, s. f. / palilogia. [Cfr. *palm* = iarafii din nov., *logos* = cuvint.] Varietate de palilalie In care o fraza corecta se intercaleaza Intre cuvinte de neInteles si rostite incoerent.

PALINDROM, s. n. / sequence palindromique / palindrome. [*gr. palin* = iar0s i, din nous *dromos* = cursa, drum.] Secventa de ADN care se poate citi identic In ambele sensuri pornind de la un punct central fie pe aceea?i catena de ADN (ex.: ATGC.CGTTA), fie pe ambele catene (AACGTT si TTGCAA).

PALINDROMIC, adj. / palindromique, adj. / palindromic. [C.r. *palin* = iardsi, din nou; *dramas* = cursa, drum.] Care se repela, care se manifesta prin *re?ute. Ex.: reumatism p.

PALINGRAFIE, s. f. / palingraphie, s. f. / palingraphia. [C.r. *palm* = iarafi, din nou; *grapheia* = a scrie.] Tendinta patologi-ca de repetare In scris a cuvintelor, a propozitiilor sau a frazelor.

PALINOPIE. Var. pentru palinopsie (v.). •

PALUDISM

PALINOPSIE, s. f. / palinopsie, paliopsie, s. f. / palinopsia, paliopsy. [Cjr. *palin* = iarOfi, din nou; *apsis* = vedere., aspect.] Persistenta imaginii vizuale dupa ce obiectul a fost Indepartat. P. se Inoteste foarte frecvent cu *hemianopsie laterala si uneori cu *haludnatii vizuale elementare. Traduce Intotdeauna o leziune localizata In lobul occipital. Var.: palinopie, paliopsie.

PALIOPSIE. Var. pentru palinopsie (v.).

PALISILABIE, s. f. / palisyllabie, s. f. / palsyllable. {Cjr. *palin* = iardfi, din nou; *Cat. syttaba*, din gr. *syllabe* = asamfiirc., de. la *syllambanein* = a reuni, a pune. *laolaita*} Simptom esential In "balbaiala, constand In repetarea involuntara, exploziva si sacadata a unei silabe, In general prima dintr-un cuvint.

PALLIUM, s. n. / pallium, s. m. / pallium. [Lat. *pallium* = manta, *cuvertura*] Sin.: cortex cerebral (v.).

PALMAR, adj. / palmaire, adj. / palmar. [Lat. *palmaris* = dt o *palma*, de. la *palma* = palma.] Care apartine *palmei. Ex.: aponevroza p.

PALMA, s. f. / paume, s. f. / palm. NA: palma, pi. palmae. [Lat. *palma* = *paimo*.] Regiune anterioara sau palmara a mainii, foarte mobila, acoperita cu o piele relativ groasa, strabatuta de o serie de Indoituri (linii) si de dermatoglife. Sub pielea palmei se afla aponevroza palmara, de forma triunghiu-lara, care acopera tendoanele muschilor flexori ai degetelor, vasele de sange si nervii. V. si eminenta tenara ?i hipotenara, mana.

PALMER, s. n. / palmer / palmer, [fean Louis Palmer.] Sin.: micrometru (v.).

PALOARE, s. f. / paleur, s. f. / pallor. [Lat. *pallor*, *-oris* = paCoare.1 de. (a *pallere* = a pitH.) 1) Diminuarea sau absenta coloratiei normale a pielii. 2) Semn clinic orientativ In anemie: modificarea coloratiei normale a tegumentelor (obrajii, palrne) si mucoaselor (limba, valul palatului, conjunctivele). In anemiile acute culoarea tegumentelor este ceroasa, In anemiile cronice palid-galbuie, In anemia Biermer, galben-pai, In leucemii u?or cenusie, In cancer galbuie sau pamantie.

PALPABIL, adj. / palpable, adj. / palpable. [Lat. *palpabilis* = palpa6iC, de. (a *palpare* = a mangoi-a.) Despre un organ anatomic sau o formatiune care poate fi apredata ca formS, pozitie, dimensiuni prin *palpare.

PALPARE, s. f. / palpation, s. f. / palpation. [Lat. *palpatio*, *-onis* = mangaiere, de. la *palpare* = a mdngdia.] Unul din cei patru timpi traditionali ai examenului clinic obiectiv. Se efectueaza cu pulpa degetelor sau cu fata palmara a mainii si permite obtinerea de informatii asupra volumului, suprafetei, sensibilitatii, consistente si mobilitatii organelor. Se disting doua metode de p.: 1) *P. superficiala*, cu pulpa degetelor sau cu fata palmara a mainii, usor, fara apasare. 2) *P. profunda*, prin apasare, cu mai multe variante: monomanuala, bimanuala, prin balotare (lovire). V. si auscultatie, inspectie, percutie.

PALPEBRAL, adj. / palpebral, -ale, -aux, adj. / palpebral. [Lot. *palpebralis* = referitor la pCeoapa, de. la *palpebra* = pteoapa.] Care apartine pleoapelor sau se produce In relatie cu pleoapele. Ex.: muschi p., reflex p.

PALPITATIE, s. f. / palpitation, s. f. / palpitation. [Lat. *palpitatio*, *-onis* = palpatafie, de. la *palpitare* = a se. z6att.] Perceperea suparatoare a batailor inimii de catre un subject, fie printr-o intensitate neobisnuita, fie Intr-un ritm neregulat Cauzele sunt mai ales extracardiace (nevroze, hipertiroidism, unele afectiuni digestive etc.).

PALUDIC, adj. / paludique, paludeen, -enne, adj. / malarial, [Lat. *palus*, *-udis* = miastina.] Sin.: malaric (v.).

PALUDISM, s. n. / paludisme, s. m. / malaria, paludism. [Lat. *palus*, *-udis* = miastina; *-ism*.] Sin.: malarie (v.).

PALUDOTERAPIE

PALUDOTERAPIE, s. f. / paludotherapie, s. f. / malariotherapie. [Lat. *palus, -udis = miazina, gr. therapeia = trala-ment, (it Ca therapeuin = a Ingriji.)* Sin.: malarioterapie (v.).

PANACEU, s. f. / panacee, s. f. / panacea. [Lat. *panacea, gr. panakeia = re.me.liw. contra, tuturor boluor, lit la. gr. pan = tot, akos = remedi.*] Nume dat altadata unor remedii care treceau ca eficiente in orice boala. P. universal: remediu universal, calitate atribuita si in prezent unor plante. V. de ex. ginseng.

PANALGIE, s. f. / panalgie, s. f. / panalgia. [Qr. *pan = tot; algos = du.re.re.*] Durere difuza a Intregului corp.

PANANGEITA, s. f. / panangeite, s. f. / panangeitis. [Cjr. 111111 = tot; *angeion = vas; -ita.*] 1) Inflamatie a tuturor tunurilor unui vas. 2) Inflamatie a totalitatii vaselor (artere, vene, lim-fatice) de la nivelul unui organ sau al unei regiuni anatomice. P. difuza se poate Insoti de 'necroza.

PANARITIU, s. n. / panaris, s. m. / felon, whitlow. [Lat. *panaricium, alitrare, dt. [a paronychia, din gr. paronychia = panarifiu (para = [dnga; onyx, onykhos = ungiite).]* Denumire generica pentru infectiile microbiene sau micotice care se produce la nivelul degetelor de la mana sau de la pidor, situate superficial, profund sau cu localizare periungveala. Forme: 1) P. analgezic, sin.: boala Morvan (v.). 2) P. anilinic, necroza chimica prin patrunderea "anilinei. 3) P. antracoid, pe fata dor-sala, adesea pe prima falanga. 4) P. eritematos, superficial, caracterizat prin durere spontana si provocata, eritem, tumefactie si semne generale de infectie. 5) P. flictenoid, superficial, colectia decoleaza epidermul de derm. 6) P. gangrenos, prin "tromboza arteriala. 7) P. melanic, sin.: boala Hutchinson, 3 (v.). 8) P. periungveal, superficial. 9) P. subungveal, dez-voltat Intre unghie s.i patui acesteia.

PANARTERITA, s. f. / panarterite, s. f. / panarteritis. [Qr. *pan = tot; [at; gr. arteria = artera; -ita.*] Afectiune inflamatorie la nivelul Intregului Derete arterial. V. si In continuare.

PANARTERITA NODOASA / panarterite noueuse / panarteritis nodosa. Sin.: periarterita nodoasa (v.).

PANARTERITA SUBACUTA A VARSINICILOR / panarterite subaigue des vieillards / elderly subacute panarteritis, Horton's disease. Sin.: arterita gigantocelulara (v.).

PANARTRITA, s. f. / panarthrite, s. f. / panarthritis. [Qr. *pan = tot; arthra = articuafie; -ita.*] Inflamatie a tuturor articulatiilor si a tesuturilor periarticulare.

PANCARDITA, s. f. / pancardite, s. f. / pancarditis. [Cjr. *pan = tot; kardia = inimind; -ita.*] Inflamatie difuza a inimii, care afecteaza deopotriva pericardul, miocardul si endocardul. P. reumatismala prezinta elemente specifice In special la nivelul miocardului: nodulii Aschoff (degenerescenta fibrinoida, infiltrat limfopoliblastic si celule gigante de tip Aschoff).

PANCITOPENIE, s. f. / pancytopenie, s. f. / pancytopenia. [Qr. *pan = tot; kytos = cellia; penia = sarOcie.*] Scaderea numarului hematiloilor, leucocitelor si trombocitelor sanguine mult sub valorile fiziologice, prin diminuarea formarii la nivelul madu-vei hematogene (aplazie medulara) sau prin distrugere peri-ferica excesiva. V. s.i sindrom Fanconi (1).

PANCREAS, s. n. / pancreas, s. m. / pancreas. NA: pancreas, pi. pancreata. [Qr. *paakreas, -atos, de ia pan = tot, kreas, -atos = came.*] Glanda impara si mediana, de forma alungita, situata transversal In partea posterioarS a cavitatii abdominale, Intre splina si duoden, la nivelul primelor doua verte-bre lombare. Avand la adultul normal o greutate de 80-100 g, p. este alcatuit din cap, corp s.i coada. Capul, partea cea mai voluminoasa, reprezinta extremitatea dreapta a organului si este inserat In concavitatea ansei duodenale, fiind In raport cu vasele pancreatice s.i canalele excretoare; corpul este situat oblic, de jos In sus, In fata aortei si a venei cave inferioare;

PANCREATITA

coada, de forma alungita, este transversala si se afla In contact cu splina. P. este o glanda mixta exocrina si endocrina, divizata In lobuli prin septuri care se extind In interior, la care se adauga un tesut areolar care formeaza o capsula definita vag. Partea endocrina (pars endocrina) este constituita din

-insulele Langerhans, care produc si secreta direct In sange "insulina (celulele p), *glucagonul (celulele a) si *somatostati-na (celulele 8); unele insule contin celule PP (sau F) care secreta *polipeptidul pancreatic uman. Partea exocrina (pars exocrina) cuprinde portiunea secretorie, adnii pancreatice care secreta suc pancreatic ce confine mai multe enzime esentiale In digestie (*amilaza, *chimotripsina, *tripsina, *lipaza) si portiunea excretorie, reprezentata de canalul pancreatic principal (canalul Wirsung) si de canalul accesoriu (canalul Santorini). Prin aceste canale suc pancreatic ajunge In duoden.

PANCREAS ABERANT / pancreas aberrant / pancreas accessorium. NA: pancreas accessorium. Anomalie congenitala caracterizata prin prezenta unei mid zone de tesut pancreatic (p. accesoriu) situat eel mai frecvent sub mucoasa duodenala, antrala sau jejunal, avand un aspect de tumora benigna non-evolutiva.

PANCREAS ARTIFICIAL / pancreas artificial / artificial pancreas. Sistem biologic sau electronic care, prin administrarea controlata de *insulina, Inlocuieste functia hipoglicemianta a p. In variantele mai vechi, p. a. consta dintr-o pompa mecanica pentru administrarea insulinei In functie de valoarea glicemiei. P. a. recente au evoluat considerabil si constau, In esenta, dintr-un "biosenzor care permite masurarea automata transcu-tanata a insulinemiei si a glicemiei si un sistem automatic de administrare transcutanata a insulinei. Ambele sisteme sunt comandate de un microprocesor.

PANCREATALGIE, s. f. / pancreatalgie, s. f. / pancreatalgia. [Qr. *pankreas, -atos, de ia pan = tot, kreas, -atos = came; algos = durere.*] Durere localizata la nivelul pancreasului. durerile abdominale In bara din 'pancreatita acuta sunt tipice acestei boli.

PANCREATECTOMIE, s. f. / pancreatectomie, s. f. / pancreatectomy. [Qr. *pankreas, -atos, de. [a pan = tot, kreas, -atos = came; ektome = e'cizie.*] Ablatia chirurgicala totala (se practica exceptional) sau partiala (practicata mai frecvent, deoarece nu genereaza inconveniente) a *pancreasului.

PANCREATICODUODENAL, adj. / pancreaticoduodenal, -ale, -aux, adj. / pancreaticoduodenal. [Qr. *pankreas, -atos, de la pan = tot, kreas, -atos = came; [at. duodeni = m. tumdr de 12, a-breviere de ia duodeni digitorum = de 12 degete [Iwigyme.a. acestui segment intestinal.]* Care apartine pancreasului si duodenului.

PANCREATINA, s. f. / pancreatine, s. f. / pancreatin. [^{<r.} *pankreas, -atos, de la, dt la pan = tot, kreas, -atos = came;*

-1110.] Produs de secretie obtinut din pancreasul de pore sau de vita, care este folosit ca adjuvant In unele preparate pentru a fadlita digestia In caz de insuficienta pancreatica. Contine Indeosebi amilaza, lipaza sj tripsina.

PANCREATITA, s. f. / pancreatite, s. f. / pancreatitis. [Qr. *pankreas, -atos, de la pan = tot, kreas, -atos = came; -ita.*] Termen generic pentru inflamatiile acute sau cronice ale *pancreasului, care pot fi asimptomatice sau simptomatice si care sunt determinate de autodigestia tesutului pancreatic prin en-zimele proprii. P. este determinata frecvent de alcoolism sau de afectiunile cailor biliare si poate aparea asodata cu *hiperlipemia, "hiperparatiroidismul, traumatismele abdominale (accidentale sau chirurgicale), *vasculitele sau *uremia. 1) P. acuta; manifestata prin durere abdominala intensa (In bara), greata, varsaturi. Se caracterizeaza prin edem, necroza grasoasa pancreatica si Indeosebi peripancreatica, necroza hemoragica cu

PANCREATOGRAFIE

evolutive catre vindecare daca este Inlaturata cauza (ex.: litiaza biliara). In cazul persistentei cauzei (Indeosebi litiaza coledociana) p. a. poate recidiva. 2) *P. cronica*: se caracterizeaza prin persistenta si evolutia progresiva a leziunilor pancreatice, chiar In cazul eliminarii cauzei. Forma individualizata dar este p. calcifianta (calcaroasa) care conduce la litiaza pancreatica. 3) *P. hemoragica*, forma grava a p. acute cu autodigestia peretilor vasculari. 4) *P. purulenta*, inflamatie flegmonoasa de origine eterogena. 5) *P. sifilitica*, infiltratie interstitiala specifica. 6) *P. subacuta*, care poate debuta dramatic, dar prezinta remisiuni cu rezultate.

PANCREATOGRAFIE, s. f. / **pancreatographie**, s. f. / **pancreatography**. [Cjr. *pankreas*, -atos, de. (a *pan* = tot, *kreas*, -atos = came; *graphein* = a scrie.) Explorare radiologica a pancreasului si a cailor excretorii ale acestuia, practicata uneori In timpul unei interventii chirurgicale pe abdomen, prin opacifierea sistemului excretor pancreatic cu un "mediu de contrast opac la raze X.

PANCREATOLIT, s. m. / **pancreatolith**, s. m. / **pancreatolith**. [Cjr. *pankreas*, -atos, de la *pan* = tot, *kreas*, -atos = came; *lithos* = piatra.] "Calcul la nivelul pancreasului.

PANCREATOLIZA, s. f. / **pancreatolyse**, s. f. / **pancreatoly-sis**. [Cjr. *pankreas*, -atos, lit la *pan* = tot, *kreas*, -atos = came; *lysis* = distrucție, lie. la *lyein* = a cGslnige.] 1) Distrucție a structurilor pancreatice de catre enzimele pancreasului. V. pancreatita. 2) Indzie a capsulei pancreasului prin care se obtine decomprimarea organului In caz de edem acut.

PANCREATOPRIV, adj. / **pancreatoprive**, adj. / **pancreatoprivic**. [Cjr. *pankreas*, -atos, de la *pan* = tot, *kreas*, -atos = came; [at. *privus* = lipsit de, de la *privere* = a [ipsi (pe cine-va) de ceva.] Care se afla In relatie cu suprimarea functionala sau cu extirparea pancreasului.

PANCREATOSTOMIE, s. f. / **pancreatostomie**, s. f. / **pancreatostomy**. [Cjr. *pankreas*, -atos, de [a *pan* = tot, *kreas*, -atos = came; *stoma*, -atos = gura.] Realizarea unei fistule chirurgicale prin care se face legatura canalului pancreatic cu exteriorul.

PANCREATOTOMIE, s. f. / **pancreatotomie**, s. f. / **pancreatotomy**. [Cjr. *pankreas*, -atos, de la *pan* = tot, *kreas*, -atos = came; *tome* = taiera, *sectiuw*, de la *temnein* = a taia.] Indzie chirurgicala a pancreasului.

PANCREOZIMINA, s. f. / **pancreozymine**, s. f. / **pancre-ozymin**. [Cjr. *pankreas*, -atos, de la *pan* = tot, *kreas*, -atos = came; *zyme* = ferment, *drojdiei-inc.*] V. coledstokinin-pan-creozimina.

PANDEMIE, s. f. / **pandemic**, s. f. / **pandemia**. [Cjr. *pan* = tot; *demos* = popor.] Forma de *epidemie propagata pe o zona geografica Intinsa, pe un continent sau chiar pe Intreaga suprafata a globului. Ex.: "gripa spaniola" din 1918-1919.

PANENCEFALITA, s. f. / **panencephalite**, s. f. / **panencephalitis**. [Cjr. *pan* = tot; *enkephalos* = creier, de la *en* = in, *kephaJe* = cap; -ita.] Termen pentru 'encefalitele In care procesul inflamator afecteaza atat substanta alba, cat si pe cea census ale encefalului.

PANFOBIE, s. f. / **panphobie**, s. f. / **panphobia**. [Cjr. *pan* = tot; *phobos* = frica.] Sin.: pantofobie (v.).

PANHIPOPITUITARISM, s. n. / **panhypopituitarisme**, s. m. / **panhypopituitarism**. [Cjr. *pan* = tot; *hypo* = mai putin; (at *pituita* = secretie cu nucozitari (deoarece anticu credeau ca secretiile nazaie proveneau. din gianda fiipoju,il, prin lama ciurtiita a e.tmoidului); -ism.) Insuficienta globala a secretiei *ante-hipofizei, de origine congenitala sau dobandita (necroza hipofizara, procese tumorale, ablatie chirurgicala sau radioterapie locala).

PANSAMENT

PANICA, s. f. / **panique**, s. f. / **panic**, [Cjr. *panikos*, de in numele zeu Cui *Pan*, care trecea pentru a tulnura vwient spiritele.] V. atac de panica.

PANICUL, s. n. / **panicule**, s. m. / **panniculus**. NA: **panniculus**, pi. **panniculi**. [Lot. *panniculiis*, dim. de la *panaus* = fQfie, banda.] Termen generic defmind o patura de tesut alcatuita predominant dintr-un singur tip tisulac. Ex.: p. adipos, patura de grasime subcutanata; p. *muscular*, patura de muschi continuta In fascia superficiala. P. muscular este reprezentat la om Indeosebi prin *pla-tysma*.

PANICUL ADIPOS / **panicule adipeux** / **panniculus adiposus**. V. **panicul**.

PANICULITA, s. f. / **panniculite**, s. f. / **panniculitis**. [Lot. *panniculiiis*, dim. de la *pannus* = fdfie, liandd; -ita.] Afectiune inflamatorie difuza sau localizata (nodulara) la nivelul tesutului adipos subcutanat. V. si Jianiculita nodulara nesupurativa.

PANICULITA NODULARA NESUPURATIVA / **panniculite nodulaire non-suppuree** / **Weber-Christian disease**. Sin.: boala Weber-Christian (v.).

PANMASTITA, s. f. / **panmastite**, s. f. / **panmastitis**. [Cjr. *pan* = tot; *mastos* = son, mamela, -J'to.] 'Flegmon difuz, care invadeaza Intreaga gianda mamara.

PANMIELOFTIZIE, s. f. / **panmyelophthisie**, s. f. / **panmyelophthisis**. [Cjr. *pan* = tot; *myelos* = maduva; [at., gr. *phthisis* = distrugere, cotisumpfie, de la. gr. *phthinein* = a se. de.te.rwa.] *Aplazie a maduvei osoase care determina diminuarea sau oprirea formarii elementelor figurate ale sangelui, manifestata prin asocierea anemie, agranulocitoza si hemoragii. Rapid sau dupa o evolutie cronica survine decesul, prin septicemie sau hemoragie viscerala. Uneori, termenul este considerat sin. cu 'anemie aplastica. Sin.: panmielopenie.

PANMIELOPENIE, s. f. / **panmyelopenie**, s. f. / **panmyelophthisis**. [Cjr. *pan* = tot; *myelos* = maduva.; *peaia* = saracie.] Sin.: panmieloftizie (v.).

PANMIELOZA, s. f. / **panmyelose**, s. f. / **panmyelosis**. [Cjr. *pan* = tot; *myelos* = maduva; -ozo.] *Metaplasie mieloida care afecteaza toate elementele maduvei osoase formatoare de eritrocite, granulodte, plachete si monocite. P. poate fi apla-zica (*panmieloftizie) sau hipoplazica.

PANMIXIE, s. f. / **panmixie**, s. f. / **panmixis**. [Cjr. *pan* = tot; *mixis* = [ego-two, relatie.] Starea unui grup mare de populatie umana In cadrul caruia legaturile dintre indivizi sunt supuse doar hazardului. Intr-o astfel de populatie, repartitia genotipurilor depinde de legi statistice bazate pe frecventa genelor alele.

PANOFTALMIE, s. f. / **panophthalmie**, s. f. / **panophthalmitis**. [Cjr. *pan* = tot; *ophthalmos* = ochii] Infectie difuza a *tractu-lui uveal, eel mai frecvent de origine microbiana. Sin.: coroi-dila difuza acuta supurata. V. si coroidita, uveita.

PANOPTIC, adj. / **panoptique**, adj. / **panoptique**. [Cjr. *pan* = tot; *optikos* = referitor Ca vedere, de [a *optesthai* = a vedui.] Despre un colorant sau un procedeu de colorare care pun in evidenta toate structurile microscopice ale unui preparat, In esenta ale unui preparat histologic. Ex. de coloratie p.: coloratia May-Grunwald-Giemsa sau Pappenheim, procedeu de colorare a celulelor sanguine cu ajutorul a doi coloranti, continuand eozina si derivati de albastru de metilen, aplicati succesiv. Nucleele leucodtelor apar In bleu pal, iar dtoplasma In bleu foarte dar, sau chiar incolora, granulatiele neutrofile In rosu dar, bazofilele In bleu Inchis si eozinofilele In rosu-oranj.

PANOSTEITA, s. f. / **panosteite**, s. f. / **panostei-tis**. [Cjr. *pan* = tot; *osteon* = os; -ita.] Inflamatie totalitatiei osului: periost, corticala si medulara.

PANSAMENT, s. n. / **pansement**, s. m. / **dressing**, {fr. *vecfie panser*, varianta. de la *penser* = a se gandii la, a se ocupa dt, a se ingrijii de, din [at. *pensare* = a canton, a jiiideca.]

PANSEXUALISM

Denumire pentru diferitele materiale, Îndeosebi comprese sterile uscate sau impregnate cu medicamente, care sunt aplicate la nivelul unei plăgi (leziuni) în scopul izolării de agenți infecțioși, protecției împotriva soeurilor și favorizării cicatrizării. În funcție de scopul urmărit, se disting mai multe tipuri de p. Ex.:

p. *antiseptic*, impregnat cu substanțe antiseptice; p. *compresiv*, pentru prevenirea prin presiune a colectării locale de fluide, îndeosebi după greșeli de piele și în tratamentul arsurilor; p. *protector*, împotriva infecției sau a unor leziuni; p. *uscat*, cu bumbac absorbant etc.

PANSEXUALISM, s. n. / pansexualisme, s. m. / pansexualism. [Cfr. *pan* = tot; [at. *sexualis* = ref. enter la. se[^] de la. *sexus* = sev -ism.] Doctrina extremistă conform căreia orice act se explică printr-o motivare sexuală subconstientă. Respins de Insuși Freud, p. nu are adepți convingători.

PANSINUZITA, s. f. / pansinusite, s. f. / pansinusitis. [Cfr. *pan* = tot; [at. *sinus* c. *cotitura, addncitura; -ita.*] Afecțiune inflamatorie a mucoasei tuturor sinusurilor paranazale, unilateral sau bilateral.

PANTOFOBIE, s. f. / pantofobie, s. f. / panphobia. [Qr. *pan* = tot; *phobos* = *fried.*] Stare de *angoasă intensă* în care întregul mediu de viață este perceput ca fiind amenințator. Se observă în *"delirium tremens"* sau în tulburările psihice delirante acute. Sin.: *panfobie*.

PANTOMOGRAF, s. n. / pantomographe, s. m. / pantomograph. [^r. *pan* = tot; *tome* = *talere, secțiune, de. [a tem-nem = a taia; grapheia = a scrie.*] Dispozitiv pentru *pantomografie* care permite vizualizarea ansamblului arcadei dentare, dinților și structurilor învecinate. În acest scop se utilizează un singur film extra-oral.

PANTOMOGRAFIE, s. f. / pantomographie, s. f. / pantomography. [//. etimoCogia. te.rme.nulw *pantomograf.*] Metoda de *tomografie* pentru vizualizarea suprafețelor curbe din organism. P. se utilizează în stomatologie pentru radiografia arcadei dentare maxilare și mandibulare, ca și a structurilor asociate. Toate structurile menționate se vizualizează pe același film. Sin.: *pantoradiografie, radiografie panoramică*.

PANTOMORFIE, s. f. / pantomorphie, s. f. / pantomorphia. [Qr. *pan* = tot; *morphe* = *forma.*] 1) Simetrie generală sau perfectă. 2) Proprietatea unei celule, a unui organism de a avea diferite forme. Ex.: **amiba*.

PANTORADIOGRAFIE, s. f. / pantoradiographie, s. f. / pantoradiography. [^r. *pan* = tot; tat. *radius = rază; graphein = a scrie.*] Sin.: *pantomografie (v.)*.

PANTOTENAT, s. m. / pantothenate, s. m. / pantothenate. Sare sau ester al addului pantotenic, cu activitate vitaminică, aparținând grupului *"vitaminelor B"*.

PANTROP, adj. / pantrope, adj. / pantropic. [Cfr. *pan* = tot; *trope* = *mtoarce.re, de. la trepein = a mtoarce.*] Despre un vîmș care are afinitate pentru toate tesuturile.

PANUS, s. n. / pannus, s. m. / pannus. [Lot. *pannus* = *fație, banda.*] 1) Afecțiune corneeană determinată, de obicei, de o iritație corneeană prelungită și caracterizată prin dezvoltarea unei rețele vasculare la suprafață, cu sau fără alterarea transparenței corneene. Ex.: p. din **trahom*, sau p. *trahomatos*. 2) Tesut inflamator granular, de origine sinovială, care acoperă cartilajul articular în evoluția unor artrite.

PANVASCULARITA, s. f. / panvascularite, s. f. / panangiitis. [Qr. *pan* = tot; [at. *vasculum* = *vas mic, dim. dt, la vas, vasis = vas; -itd.*] Sin.: *panangeita (v.)*.

PAPAINA, s. f. / papaine, s. f. / papain. [SpanioCa *papaya; • ina.*] Enzima proteolitică de origine vegetală. Hidrolizează proteine, peptide, amide și esteri ai aminoacizilor. De aceea este utilă în hidroliza imunoglobulinelor și tratarea eritrodelor, urmata de aglutinarea acestora cu **anticorpi incompleți*.

PAPILOM

PAPAVER SOMNIFERUM / Papaver somniferum / Papaver somniferum. [Lot. *papaver, -eris = mac; somnus = somn; ferre = a duce., a purta.*] Mac. Planta provenită din Orient, cu varietăți cultivate în Europa ca plante oficinale. Latexul obținut prin incizia capsulelor înca verzi constituie **opiul brut*, din care se prepară, ulterior, *opiul medicinal*. Acesta conține numeroși alcaloizi precum **morfină* și **codeină* și este utilizat ca analgezic, narcotic, antispasmodic și anti-diaric.

PAPAVERINA, s. f. / papavérine, s. f. / papaverine. [Lat. *papaver, -eris = mac; -ina.*] Alcaloid, C₂₀H₁₇N₀₄, obținut din **opiul* sau preparat sintetic. Sarea sa hidroclorică este utilizată ca relaxant al mușchilor netezi.

PAPILAR, adj. / papillaire, adj. / papillary. [Lat. *papilla = mamelon, 60ficuta.*] 1) Care se referă la **papile* (dermice, gustative, renale etc.) sau la **papila optică*. Ex.: crește p., edem p. 2) Care aparține papilelor sau se aseamăna cu acestea. 3) Despre *"neoplazmele epiteliale"* care prezintă o arhitectură arborescentă, amintind de cea a **papiloamelor*.

PAPILA, s. f. / papille, s. f. / papilla. NA: *papilla, pi. papillae.* [Lat. *papilla = mamelon, 6aficuf.a.*] Formațiune anatomică de dimensiuni mici și aspect *"mamelonar"*, care se dezvoltă la nivelul unui țesut sau organ. V. în continuare.

PAPILA INTERDENTARĂ / papille interdentaire / interdental papilla. Parte a **gingiei* care ocupă spațiile interdentare. Dispare după **extractia dentară*.

PAPILA OPTICĂ / papille optique / blind spot. NA: *discus nervi optici.* Disc rotund, albicios, cu un diametru de 1,5 mm, ușor excavat, vizibil la examenul **fundului de ochi*. Corespunde punctului de penetrație a nervului optic și a vaselor centrale (artere și vene) prin *Învelisurile globului ocular*. Sin.: *disc optic*.

PAPILE DUODENALE / papilles duodenales / duodenal papillas. NA: *papilla duodeni major, papilla duodeni minor.* Sin.: *caruncule duodenale (v.)*.

PAPILE GUSTATIVE / papilles gustatives / taste buds, lingual papillae. Sin.: *papile linguale (v.)*.

PAPILE LINGUALE / papilles linguales / lingual papillae. NA: *papillae linguales.* Mici reliefuri de forme diverse, care acoperă mucoasa feței superioare a limbii. După formă sunt: *fili-forme, fungiforme, caliciforme* sau *circumvalate și foliate*, ultimele incluzând și *mugurii gustativi*. P. caliciforme sunt dispuse sub formă *"V"* ului lingual. Sin.: *papile gustative*.

PAPILE RENALE / papilles renales / renal papillae. NA: *papillae renales.* Vârful piramidelor renale, la nivelul calicelor mici. V. și *rinichi*.

PAPILECTOMIE, s. f. / papillectomie, s. f. / papillectomy. [Lat. *papilla = mamelon, 6aficuf.a; gr. ekstome = e^ctzte.*] Excizia chirurgicală a unei **papile*.

PAPILIFER, adj. / papillifere, adj. / papilliferous. [Lat. *papilla = mamelon, 6fiific.uf.a; ferre = a duce.*] Care prezintă structuri asemănătoare unor **papile*. Ex.: *cancer p.*

PAPILITA, s. f. / papillite, s. f. / papillitis. [Lat. *papilla = mamelon, 6aficu^a; -ita.*] 1) În general, *inflamația oricărei papile*. 2) Termenul este folosit îndeosebi cu referire la *inflamația papilelor renale* sau a *papilei nervului optic*.

PAPILLOMAVIRUS / Papillomavirus / Papillomavirus. [Lot. *papilla = mamelon, 6aficu^a, -ama^i virus = vmin, otrava.*] Gen de virusuri care determină formarea **papiloamelor* la om și la numeroase specii de animale. P. sunt strict specifice pentru o anumită specie și au tropism pentru epitelii scuamose. Unele dintre ele pot induce transformarea malignă a celulelor infectate. Există cel puțin 58 P. umane (HPV-1-HPV-58).

PAPILOM, s. n. / papillome, s. m. / papilloma. [Lat. *papilla = mamelon, 6itificufa; -oma.*] *Hiperplazie epitelială benignă*, cu aspect macroscopic **sesil* sau **pediculat*, cu localizare tegu-

PAPILOM COROIDIAN

mentara sau mucoasa. Ex.: p. acuminat (sin.: condilom acuminat, v. condilom).

PAPILOM COROIDIAN / papillome choroidien / papilloma of the choroid plexus. Tumora care poate aparea in copilarie, avand drept cauza proliferarea neoplazica a plexurilor coroidale. Rezulta o hipersecretie de lichid cefalorahidian, care, deoarece caile de scurgere sunt blocate, determina hidrocefalie. Prognosticul, de obicei bun, depinde de extensia tumorii si gradul de hidrocefalie.

PAPILOMATOZA, s. f. / papillomatose, s. f. / papillomatosis. [Lat. *papilla* = mamelon, *6aficuta*; *-oma*; *-oza*.] Afectiune contagioasa si inoculabila, caracterizata prin formarea de veruci sau papiloame multiple. Proces pseudotumoral, p. este de origine inflamatorie virala. Forme: p. cutanata, p. laringiana. P. este frecventa la caine, cal si bou. Este transmisibila la oin sub forma de veruci ale mainilor.

PAPILORETINITA, s. f. / papillor6tinite, s. f. / papiloretinitis. [Lat. *papilla* = namdon, *Galucufa*; *rete*, *-is* = refea; *-mil*; *-ita*.] Sin.: neuroretinita (v.).

PAPIRACEU, adj. / papyrace, -e, adj. / papyraceous. [Lat. *papyraceus* = lie papims, dt la *papyrus* = papirus.] Care seamana cu hartia, indeosebi ca grosime si consistenta. Ex.: lama p. (lama osoasa a peretelui intern al orbitei).

PAPOVAVIRIDAE / Papovaviridae / Papovaviridae. [Engl. *papilloma polyoma vacuoiating agent (S1^40)*; *tat. virus = tienin, otraf'a*.] Familie de virusuri mid, diferite din punct de vedere antigenic. Majoritatea P. au proprietati oncogenice. Virionii au un diametru de 45-55 nm si sunt Incapsulati; cap-sidele sunt icosaedrice si contin ADN dublu-catenar. Familia P. cuprinde genurile *Papillomavirus* si *Polyomavirus*.

PAPULA GOLFULUI / ulcere Chiclero / Chiclero ulcer. Sin.: ulcer Chiclero (v.).

PAPULA, s. f. / papule, s. f. / papule, papula, pi. papulae (lat.). [Lat. *papula* = 6u6a.] Leziune cutanata elementara proeminenta, bine circumscrisa, rezistenta si solida, deoarece nu contine lichid. Dispare spontan si fara sa lase cicatrice. P. reprezinta leziunile elementare in numeroase afectiuni cutanate: urticarie, febre eruptive, lichen etc.

PAPULOERITEMATOS, adj. / papulo-erythemateux, -euse, adj. / papuloerythematous. [Lat. *papula* = bubo, *gr. erythema*, *-atos* = rcf6-afo.] Despre leziunile tegumentare caracterizate prin eruptie papuloasa pe o suprafata eritematoasa.

PAPULOPUSTULAR, adj. / papulo-pustuleux, -euse, adj. / papulopustular. [Lat. *papula* = (11160); *pustula* = 6afica.] *Papula avand deasupra o pustula.

PAPULOSQUAMOS, adj. / papulo-squameux, -euse, adj. / papulosquamous. [Lat. *papula* = 611.60, *squama* = soiz.] Caracterizat prin prezenta concomitenta a papulelor si scuamelor. Ex.: dermatita p.-s.

PAPULOZA, s. f. / papulose, s. f. / papulosis. [Lat. *papula* = /ju6a; *-ozo*.] Afectiune caracterizata printr-o eruptie papuloasa, frecvent polimorfa.

PAPULOZA LIMFOMATOIDA / papulose lymphomatoide / lymphomatoid papulosis. Eruptie de papule hemoragice benigne, care se vindeca spontan, dar recidiveaza. Ar putea fi o forma a bolii Mucha-Habermann. Leziunile apar la nivelul trunchiului si membrelor, lasand dupa involutie o cicatrice macililara, cruste sau o masa necrotica centrala. Histologic se constata o serie de caracteristici care ar putea sugera malignitatea leziunilor: aglomerari mari de celule mononucleare atipice, cu nuclee intens colorate, bilobate si celule histioide mari, cu nuclee ovoidale putin colorate.

PAPULOZA ATROFIANTA MALIGNA / papulose atrophiant maligne / malignant atrophic papulosis. Sin.: sindrom Degos (v.).

PARADOXAL

PAPULO-VEZICULOS, adj. / papulo-vesiculeux, -euse, adj. papulovesicular. [Lat. *papula* = /jit6a; *vesicula* = umflaturi. mica, *6aficuta*, *dim*, *de*. Ca *vesica* = *vezica*.] Caracterizat prin prezenta papulelor asodate cu vezicule sau avand deasupra vezicule. Ex.: eczema p.-v.

PARABIOZA, s. f. / parabiose, s. f. / parabiosis. {Qr. *para* = ianga, *bias* = tiifa; *-oza*.] 1) Asociere a doua sau mai multe organisme care se dezvoltă simultan, dar numai unul dintre ele are o viață proprie, celalalt (sau celelalte) depinzând de acesta. 2) Modificare determinată la nivelul unui nerv de o excitație intensă, continuă și prelungită. P. precede abolirea funcției nervului.

PARABULIE, s. f. / paraboulie, s. f. / parabulia. {Ar. *para* = ianga; *boule* = vointa.} Perversiune sau anomalie a capacității de a lua o hotărâre, de a formula o decizie. Uneori o anumită acțiune poate fi substituită cu o alta, opusă intențiilor. V. si abulie.

PARACARDIAC, adj. / paracardique, adj. / paracardiac. [ifr. *para* = ianga; *kardia* = inima.] Care se afla situat in vednatatea inimii.

PARACENTEZA, s. f. / paracentese, s. f. / paracentesis. [Cjr. *para* = ditto de; *icentesis* = mte.patura.] Interventie chirurgicala care consta in evacuarea, prin punctie sau prin indzie punctiforma, a unei colectii lichidiene subiacente. Termenul ca atare are o semnificatie generala si de aceea se asociaza cu denumirea zonei anatomice la nivelul careia se efectueaza punctia sau incizia: p. abdominala (peritoneala), denumita si *abdominocenteza, p. camerei oculare anterioare, p. membranei timpanului, denumita si *miringotomie.

PARACETAMOL, s. m. / paracetamol, s. m. / acetaminophen, paracetamol. (DCI) Metabolit activ al *fenacetinei, avand actiune analgezica si antipiretica asemanatoare cu cele ale aspirinei, Insa fara efect antiinflamator si cu toleranta digestiva buna.

PARACLINIC, adj. / paraclinique, adj. / paraclinical. [yr. *pari* = dincolo de.; *linikos* = referitor la pat; [at. *clinicus* = medic care viziteaza 6o(navii [a pat, din gr. *kline* = pat.] Care completeaza datele clinice. Ex.: examen p.

PARACOCCIDIOIDOZA, s. f. / paracoccidioidose, s. f. / paracoccidioidosis. [Cft. *para* = dinwio de, ianga; *kokkos* = 6oa6a; *eidosis* = forma; *-ozo*.] Sin.: blastomicoza sud-americana (v. blastomicoza).

PARACRINIE, s. f. / paracrinie, s. f. / paracrine. [Qr. *para* = ianga; *krineia* = a separa de.] Tip de secretie intema locala in care celula secretoare actioneaza asupra tesuturilor vecine, ea ramanand insensibila la secretia proprie.

PARACUZIE, s. f. / paracousie, s. f. / paracusia, paracusis. [Qr. *para* = dmcofo de., ianga; *akousis* = auz, de. (a *akouein* = a auzi.) Tulburare functionala a auzului caracterizata prin perceptia inexacta a Inaltimii, intensitatii si localizarii sunetelor. Se Insoteste aproape Intotdeauna de perturbarea selectivitatii mesajului vorbit. P. *dubia*, v. diplacuzie.

PARACUZIE WILLIS / paracousie de Willis / Willis' paracusis. [Thomas Willis, anatomist fi medic englez Landro, 1621-1675.] Ameliorarea aparenta a auditiiei Intr-un mediu zgomotos. Poate aparea in otospongioza.

PARADENTAR, adj. / paradentaire, adj. / paradental. [Qr. *para* = ianga; [at. *dens*, *-ntis* = dinte.] Care este situat langa un dinte. Sin. partial cu periodontal (1). Ex.: chist p.

PARADENTOM, s. n. / paradentome, s. m. / paradentoma. [Cft. *para* = Conga; [at. *dens*, *-ntis* = dinte; *-onio*.] Sin.: dentom (v.).

PARADOXAL, adj. / paradoxal, -ale, -aux, adj. / paradoxical. [QT. *paradoxes*, de. la *para* = dincolo de, ianga, *doxos* = opinie.] In contradictie cu logica, cu obiceiurile sau cu ceea se numeste normal, regula normala. Somn p.: v. somn.

PARAFAZIE

PARAFAZIE, s. f. / **paraphasie**, s. f. / **paraphasia**. [Qr. *para* = *dincoCo lit, Cdnga, phasis = vorl}m.*] Deformarea cuvintelor sau Inlocuirea unui cuvânt cu altui, apropiat ca pronunție, dar cu sens diferit.

PARAFILIC, adj., s. m. sau f. / **paraphilique**, adj., s. m. ou f. / **paraphiliac**. [Cjr. *para* = *dincoCo de., [dnga; philem = a iu6i]* 1) Care este caracteristic ^parafiliei. 2) Individ care prezintă *parafilie, adică deviant sexual.

PARAFILIE, s. f. / **paraphilie**, s. f. / **paraphilia**. [Gjr. *para* = *i&wob de., [dnga; philia = atracție., de. [a philein = a. iu6i]* Termen general din *DSM care desemnează devierile comportamentului sexual sau perversiunile caracterizate prin cauzarea constantă a plăcerii cu un partener sau cu un obiect inadecvat, sau în circumstanțe anormale. Termenul cuprinde înțelegerea diversitate a perversiunilor sexuale: *pedofilie, *zoofilie, *sadism, *masochism, *fetisism, *exhibitionism, *necrofilie s. a. V. și perversiune.

PARAFIMOZA, s. f. / **paraphimosis**, s. m. / **paraphimosis**. [Gr. *para* = *dincoio de., [dnga; phimosis = strdmittre, îngustare., at la phimoun = a strange cu pv.te.re.]* Complicație a unor procese patologice din zona *penisului (*balanita, *sancru, *blenoragie) constând în imposibilitatea de revenire a *preputului în poziția de acoperire a glandului după decalotare. Inelul preputial, inflammat, infiltrat și rigid, se fixează în santul balanopreputial, strangulând, mai mult sau mai puțin, glandul.

PARAFINA, s. f. / **paraffine**, s. f. / **paraffin**. [Lot. *panmi affinis = care. are. afinitate. redusă.*] Substanță solidă, incoloră sau albă, inodoră, insipidă, obținută din petrol, denumită astfel ca urmare a reactivității chimice reduse (afinitate redusă la reacții). Este utilizată în deosebi în farmacie și stomatologie. *Uleiul de p. are efect laxativ.*

PARAFLEBITA, s. f. / **paraphlebite**, s. f. / **paraphlebitis**. [Șr. *pwa = [dnga; phleps, phlebos = vena; -ita.]* Sin.: periflebită (v.).

PARAFONIE, s. f. / **paraphonie**, s. f. / **paraphonia**. [Qr. *para* = *diM.oto de., [dnga; phone = voce.]* Tulburare a vocii caracterizată printr-un *timbru nazal.

PARAFRENIE, s. f. / **paraphrenie**, s. f. / **paraphrenia**. [Cjr. *para* = *dincolo de, idnga; pbren, phrenos = spirit, minte.]* "Psihoza delirantă cronică, relativ sistematizată, cu conservarea lucidității și adaptării la realitate, în contrast cu elaborările delirante extravagante, cu teme fantastice, cosmice sau feerice. Mecanismul delirant prevalent este imaginația. În ciuda caracterului sau adesea extravagant, p. rămâne compatibilă cu o adaptare socială și profesională apreciabilă. Forme: afectivă, confabulatorie, expansivă, fantastică, sistematică.

PARAGANGLIOM, s. n. / **paragangliome**, s. m. / **paraganglioma**. [Gr. *para* = *dincoCo de., [angOi (at., gr. ganglion = mica. tumefacție; -oma.]* Tumoră derivată din: 1) Celule simplice, ganglionare sau ale medulosuprarenalei, rezultând p. *cromafini* (*feocromocitom). 2) "Chemoreceptori, rezultând p. *non-cromafine* sau *chemodectome.

PARAGANGLION, s. m. / **paraganglion**, s. m. / **paraganglion**. [Gr. *para* = *dincolo de., [dnga; [at., gr. ganglion = mica tuimfactu.]* Aglomerare de *celule cromafine analoge cu cele ale medulosuprarenalei, situate în vednateea ganglionilor și plezurilor simplice periaortice. Ex.: *glomusul carotidian; p. *aortic*, denumit și organul sau corpul Zuckerkandl, este situat în apropierea originii arterei mezenterice inferioare.

PARAGENEZA, s. f. / **paragenese**, s. f. / **paragenesis**. [CJT. *para* = *dincoio de., [dnga; genesis = producere., de, la gennan = a [ipi, a uni.]* Evoluția oricărei părți a corpului în cursul dezvoltării într-un mod non-conform cu normalul.

PARAGEUZIE, s. f. / **parageusie**, s. f. / **parageusia**. [CJT. *para* = *dintoio de., Congo; gausis = jWt.]* Senzație gustativă falsă

PARALIZIE

sau alterată, cauzată de o tulburare a sensibilității mucoasei bucofaringiene.

PARAGLUTINARE, s. f. / **paragglutination**, s. f. / **paragglutination**. [Cyr. *para* = *dincolo de., iangd, [at. agglutinare = a [ipi, a uni]* Aglutinare nespecifică, determinată de infectarea sângelui. Uneori eritrocitele sunt aglutinate de propria plasmă. Reprezintă un inconvenient major în determinarea grupelor sanguine.

PARAGNOZIE, s. f. / **paragnosie**, s. f. / **paragnosis**. [CJT. *para* = *dincoio de., (anga; gnosis = cunoaște-re., de. ia gnonai = a cunoaște.)* 1) Eroare de percepție a unor stimuli survenind, de ex., în timpul somnului. 2) În engl., diagnostic post mortem.

PARAGRAFIE, s. f. / **paragraphic**, s. f. / **paragraphia**. [CJT. *para* = *dincoio dt-i [angd; graphein = a scrie.]* Deformarea cuvintelor scrise sau înlocuirea prin altele cu sens diferit.

PARAHEMOFILIE, s. f. / **parahemophilie**, s. f. / **parah(a)emophilie A**. [Ar. *para* = *dinwto de, iangai haima, -atos = sange-i phUja = atracție, de. [a philem = a iu6i]* Sin.: boala Owren (v.).

PARAINFLUENZA / **para-influenza** / **parainfluenza**. [Cjr. *para* = *dincolo de, longa, itai. influenza, cu origine, imerta: [at. mfluere = a curge., sau "influenta" nefasta. a aslnoT, care. ermi. considerafi m 'Evvui 'Mediu ca fiind cauza 6o/IL* Denumire a unui grup de infecții ale căilor respiratorii determinate de virusul parainfluenza din grupul *Paramyxovirus.

PARAKERATOZA, s. f. / **parakiSratose**, s. f. / **parakeratosis**. [JT. *para* = *dmcoio de., [angd; keras, keratos = corn; -ozo.]* 1) Proces de "keratinizare imperfectă a celulei epiteliale, caracterizat prin dispariția stratului granulos și persistența celulelor cu nucleu în stratul cornos. Fenomenul se întâlnește în *psoriazis și în alte dermatoze descuamative, ca o consecință a creșterii vitezei de reproducere a celulelor bazale. P. este un proces normal la nivelul epitelului unor membrane mucoase din cavitatea bucală și vagin. 2) Termen clinic care desemnează un grup de afecțiuni a caror clasificare este difidă, atât în plan morfologic, cât și etiologic. Uneori termenul este considerat sin. cu eczemă. V. și eczemă, eczema, para-psoriazis.

PARAKINEZIE, s. f. / **parakin6sie**, s. f. / **parakinesia**. [Qr. *para* = *dincoio de, [dnga; kinesis = miicare., de. [a kinein = a miica.]* 1) Alterare a coordonării funcției motorii voluntare, cu distorsiunea mișcărilor. 2) Neregularitate în acțiunea individuală a mușchilor oculari.

PARALEXIE, s. f. / **paralexie**, s. f. / **paralexia**. [Cjr. *para* = *dincolo de., [dnga; lexis = cuvânt.]* Tulburare a lecturii în care pădntul deformează cuvintele citite sau introduce alte cuvinte lipsite de sens. V. afazie.

PARALITIC, adj., s. m. sau f. / **paralytique**, adj., s. m. ou f. / **paralytic**. [Qr. *para* = *dincolo de., [dngd; tytikos = care. distruge., de. Ca lyein = a distruge.]* 1) Care se referă la *paralizie sau se produce din cauza unei paralizii. 2) Persoană afectată de paralizie (termen nerecomandat).

PARALIZIE, s. f. / **paralysis**, s. f. / **palsy**, **paralysis**, **pi. paralysis**. [QT. *para* = *dincoio de, (dnga; lysis = distrugere., de. [a lyein = a distruge.]* Diminuarea sau abolirea *motricității unui mușchi, a unui grup muscular sau a unei părți din corp. Prin analogie, pentru abolirea funcției senzoriale se utilizează termenul de p. senzorială. P. este de numeroase tipuri, în funcție de: intensitate (p. completă, *plegie, sau incompletă, *pareza), topografie (*monoplegie, *hemiplegie, *paraplegie), evoluție sau cauze (în general, o leziune nervoasă centrală sau periferică). Tipuri: 1) P. *acomodatiei*, a mușchilor ciliar. 2) P. *agitanta*, v. boala Parkinson. 3) P. *ascendentă acufa*, v. boala Landry. 4) P. *botulinică* exprimă lezarea unor centri nervoși prin toxina botulinică. V. botulism. 5) P. *bulbară atrofică progresivă*,

PARALIZIE BELL

boala Duchenne, de origine nedefinită, apropiată de *sderoza laterala amiotrofica. 6) P. *diafragmului*, semn clinic în diferite boli toxice, infectioase. 7) P. *epidemică infantilă*, v. poliomielita.

8) P. *facials*, leziune a perechii a VII-a de nervi cranieni.

9) P. *facials a nou-născutului*, accident obstetrical prin aplicarea forțelor. 10) P. *facials, de tip central* sau *de tip periferic* (sau p. Millard-Gubler, v. sindrom Millard-Gubler). 11) P. *postdifterică*, complicație precoce sau tardivă a *difteriei. 12) P. *recurentială*, a nenului recurent. V. și în continuare.

PARALIZIE BELL / paralysie de Bell / Bell's palsy. [Sir Charles Bell, cfwwg fi fizwCog scof-ion, Londra, 1774-1842.] Sin.: semn Bell (v.).

PARALIZIE BROWN-SEQUARD / paralysie de Brown-Sequard / Brown-Sequard paralysis. [Charles Edouard Brown-Sequard, nwrwCog fi fizwCog francez, 1818-1894.] 1) Sin.: sindrom Brown-Sequard (v.). 2) P. flasca observată în boli ale tractusului urinar.

PARALIZIE BULBARA PROGRESIVA / paralysie bulbaire progressive / progressive bulbar paralysis. P. progresivă și atrofiă a mușchilor buzelor, limbii, gurii, faringelui și laringelui, cauzată de leziuni (degenerare atrofică) ale nucleilor motori din partea inferioară a trunchiului cerebral. Este o boală cronică, în general fatală. Sin.: boală/sindrom Duchenne.

PARALIZIE CENTRALĂ / paralysie centrale / central paralysis.

*P. determinată de leziuni ale creierului sau ale maduvei spinării.

PARALIZIE CEREBRALĂ INFANTILĂ / paralysie cerebrale infantile / infantile cerebral palsy. Grup de tulburări motorii neevolutive sun/enite în prima copilărie ca urmare a unor leziuni cerebrale cauzate de un traumatism la naștere sau de o patologie intrauterină. Se caracterizează prin dezvoltare motorie întârziată sau anormală, cu tulburări manifestate prin *paraplegie spastică, *hemiplegie sau *tetraplegie, adeseori asociate cu *retard mental, *convulsii sau *ataxie. V. și boala Little.

PARALIZIE CEREBROSPINALĂ EREDITARĂ / paralysie cerebrospinale hereditaire / hereditary cerebrospinal paralysis. Sin.: paraplegic spastică ereditară (v.).

PARALIZIE PRIN COMPRESIUNE / paralysie par compression / compression paralysis. P. determinată de compresiunea prelungită a unor nervi, de ex., prin apăsarea exercitată de carie sau consecutiv unui decubitus dorsal prelungit.

PARALIZIE FALSĂ / pseudoparalysie, s. f. / false paralysis. Sin.: pseudoparalizie (v.).

PARALIZIE FLASCĂ / paralysie flasque / flaccid paralysis. P. cu hipotonie musculară și areflexie tendinoasă, determinată de afectarea *neuronului motor periferic sau de o leziune masivă și recentă a *fasciculului piramidal. În cel de-al doilea caz, reflexele tendinoase pot reapărea, dar hipotonia durează, rezultând o p. flascospastică. V. și paralizii spastice.

PARALIZIE FUNCționalĂ / paralysie fonctionnelle / functional paralysis. P. temporară care aparent nu este determinată de o leziune nervoasă. Uneori poate fi de natură psi-hogenă.

PARALIZIE GENERALĂ PROGRESIVĂ / paralysie generale progressive / general paresis, paralytic dementia. Afecțiune neurologică de etiologie sifilitică, care se manifestă prin demență progresivă, tremor, disartrie, miastenie, euforie cu delir de grandăoară și tulburări de comportament sau, dimpotrivă, depresie. Boala a devenit rară datorită tratamentului precoce al sifilisului cu penicilină și este curabilă (antibiotice, cortizon). Netratată, POP evoluează spontan spre demență și *gatism, exitus în 2-5 ani. Sin.: boala Bayle, demență paralytică.

PARALIZIE INFANTILĂ / paralysie infantile / infantile paralysis. Sin.: poliomielita anterioară acută (v.).

PARAMAGNETIC

PARALIZIE ISTERICĂ / paralysie hysterique / hysterical paralysis. Diminuare aparentă a forței mișcărilor într-o anumită regiune a organismului, în absența oricărei cauze neurologice organice.

PARALIZIE KLUMPKE / paralysie de Klumpke / Klumpke's paralysis. *Augusta Dejerme-Klumpke, neurody din Paris, n. ia San fra.nc.isco, 1859-1927.* Sin.: sindrom Dejerme-Klumpke

PARALIZIE MILLARD-GUBLER / syndrome de Millard-Gubler / alternate inferior paralysis, Millard-Gubler syndrome.

Auguste Louis Jules Millard, mea-ic franc-ez ia. f{6mtaw^ it 'Eons, 1830-1915; Adolphe Gubler, medic fi faTmacolog fra.nce.z., 1821-1879. Sin.: sindrom Millard-Gubler (v.).

PARALIZIE MIOPATICĂ / paralysie myopathique / myopath. ic paralysis. P. determinată de o afecțiune exclusiv musculară.

PARALIZIE MIXTĂ / paralysie mixte / mixed paralysis. P. combinată, motorie și senzorială.

PARALIZIE PERIFERICĂ / paralysie peripherique / peripheral paralysis. P. determinată de leziuni ale nervilor periferici.

PARALIZIE PERIODICĂ FAMILIALĂ / paralysie periodique familiale / familial periodic paralysis. Sin.: boala Westphal (v.).

PARALIZIE POSTEPILEPTICĂ / paralysie de Todd / Todd's postepileptic paralysis. Sin.: paralizii Todd (v.).

PARALIZIE PROGRESIVĂ SUPRANUCLEARĂ / paralysie progressive supranucleaire / progressive supranuclear palsy. Sin.: sindrom Steele-Richardson-Olszewski (v.).

PARALIZIE PSEUDOBULBARĂ / paralysie pseudo-bulbaire / pseudobulbar palsy, pseudobulbar paralysis. Sindrom determinat de afectarea bilaterală, diseminată (corticală și/sau subcorticală) a fasciculelor geniculate, observat în cursul afecțiunilor vasculare cerebrale (cu leziuni lacunare), al sclerozei în plăci sau al sclerozei laterale amiotrofice. În cadrul sindromului se asociază dizartrie paralytică, tulburări de deglutiție, spasme fa-ciale însoțite de ras și plans spasmodice, de tulburări ale mi-micii (facies fix), tulburări ale mersului (în pași mici) și ale sta-ticiei (astazie-abazie), tulburări de tip extrapiramidal ale tonusului muscular. Frecvent, se constată diminuarea funcțiilor intelectuale și tulburări sfincteriene (Îndeosebi mictiune imperioasă).

PARALIZIE SENZORIALĂ / paralysie sensorielle / sensory paralysis. V. paralizii.

PARALIZIE DE SOMN / paralysie du sommeil / sleep paralysis. P. care survine la trezirea din somn, frecvent în relație cu narcolepsia sau în cadrul sindromului apneei de somn. j

PARALIZIE SPASTICĂ / paralysie spasmodique / spastic paralysis. P. cu hipertonie musculară a părții paralizate și accentuarea reflexelor tendinoase. P. s. este determinată de leziuni piramidale centrale. V. și paralizii flasce.

PARALIZIE SPINALĂ INTERMITENTĂ / paralysie spinale intermittente / Westphal's disease. Sin.: boala Westphal (v.).

PARALIZIE TODD / paralysie Todd / Todd's postepileptic paralysis. [Robert Bentley Todd, anatomist fi meaic uimuit, 'Du.fs&n, profesor [a Londra, 1809-1860.] Hemi- sau monoplegie cu durată de la câteva minute la câteva zile, aparută după un atac epileptic. Sin.: paralizii postepileptice.

PARALYSIS AGITANS / paralysis agitans / paralysis agitans. Sin.: boala Parkinson (v.).

PARAMAGNETIC, adj. / paramagnétique, adj. / paramagnetic. [QT. para = dincolo de., lanffOf magnes = piatră. miMM-tica, din regiunea Magnesia a. fisiei Mtci.] Despre o substanță ai carei atomi sau ale carei molecule posedă un moment magnetic permanent. Moleculele, atomii și ionii care au unul sau mai mulți electroni necuplați sunt p. V. și rezonanța electronică de spin.

PARAMAGNETISM

PARAMAGNETISM, s. n. / paramagnétisme, s. m. / paramagnetism. {Cjr. *para* = *dincoio de, langa, magnes* = *piatră miignetica din regiunea Magnesia a ^Nsiei iWicf; -ism.*} Proprietate caracteristică substanțelor ale căror atomi sau molecule posedă un moment magnetic permanent. Substanțele p. sunt atrase ușor de magnet datorită interacțiunii dintre momentele magnetice ale substanței și câmpul magnetic al magnetului. Ex. de substanțe cu această proprietate: aluminiu, platină, mangan, crom, paladiu și anumite gaze (oxigen, aer etc.).

PARAMEDIAN, adj. / paramedian, *e, adj. / paramedian. [Cjr. *para* = *langa; lot. medianus* = *tie la mijloc, de. (a medias* = [*a mijloc.*]} Care este situat langă linia mediană sau langă planul median.

PARAMEDICAL, adj. / paramedical, -ale, -aux, adj. / paramedical. [Cjr. *para* = [*inco(o de., langa, (at. medicus* = *medic.*]} Care are unele raporturi cu medicina. ex.: profesiunile auxiliare din domeniul asistenței medicale.

PARAMETRITĂ, s. f. / parametrite, s. f. / parametritis. [Cjr. *para* = (*anglilf metra* = *liter; -ita.*]} Inflamație acută sau cronică a *parametrului.

PARAMETRU, s. n. / parametre, s. m. / parametrium. NA:

parametrium, pi. parametria (1). [Cjr. *para* = *dinco(o de., l&ngti; 1) metra* = *ute.r; 2) metron* = *masurit.*] 1) Partea superioară a bazei ligamentului larg al uterului, care leagă marginea uterină de peretele pelvin lateral. Constituit din țesut celular subcutanat, el conține pediculii vasculonervosi uterini. 2) Marime care poate lua diferite valori, dar care este considerată constantă în timpul unei observații și care caracterizează starea unui anumit sistem.

PARAMIMIE, s. f. / paramimie, s. f. / paramimia. [Cjr. *para* = *dincoCo de., langa] mimesis* = *imitafM, de. [a mimeisthai* = *a imita.*]} Expresie paradoxală a feței, care exprimă o discordanță între *mimica și sentimentul care o provoacă. Se observă indeosebi în disociația mentală *schizofrenică.

PARAMIOTONIE CONGENITALĂ / paramyotonie congenitală / paramyotonia congenita. [GfT. para = *dincoio de., l&nga; mys, myos* = *mufctii; tonos* = *te.nsiu.ne., [at. congenitus* = *nScut odath cu, de la cum* = *cu, genitus* = *nQscut fi gignere* = *a nafte, a crea.*]} Afecțiune foarte rară, ereditară, cu transmitere autozomal dominantă și debut imediat după naștere. Se caracterizează prin accese (regresive spontane) de contractură musculară și paralizii flasce la nivelul mâinilor și membrelor inferioare, dedansate și agravate de contractia musculară, repetate, favorizate și accelerate la frig. Prognosticul bolii este benign, iar încadrarea nosologică neclarificată, probabil în relația cu mio-tonia congenitală (*boala Thomsen) și cu *adinamia episodică ereditară. Sin.: boala von Eulenburg.

PARAMNEZIE, s. f. / paramnesia, s. f. / paramnesia. [Cjr. *para* = *dincoio de., tango, a - priv.; mneme* = *me-fiwrie, de la maasthai* = *a-fi aminti*]} Pierdere a memoriei cuvintelor și a semnelor acestora, cu utilizarea unor cuvinte sau sunete fără nici o relație cu ceea ce intenționează să exprime pacientul. Se deosebesc: 1) *P. de certitudine*, cu amintiri inexacte. 2) *P. de localizare*, cu amintiri exacte, dar localizate greșit în timp sau în spațiu.

PARAMYXOVIRIDAE / Paramyxoviridae / Paramyxoviridae. [Cjr. *para* = *dincoCo de., [anga; myxa* = *mucus; (at. virus* = *venw, otrava.*]} Familie de virusuri ARN, cu simetrie elicoidală, cu diametrul de 200 nm, cu enveloapă, cuprinzând trei genuri:

'Paramyxovirus, "morbillivirus și *"Pneumovirus.*

PARAMYXOVIRUS / Paramyxovirus / Paramyxovirus. [QT. *para* = *dincolb de, [Anga; myxa* = *mucus; [at. virus* = *ve-nin, citrwii*]} Gen de virusuri ARN ce aparține familiei *Pa/a-

PARAPLEGIE CEREBRALĂ

myxoviridae și care cuprinde virusurile *parainfluenzei, *parotiditei epidemice (virusul urii) și al *bolii Newcastle.

PARANALGEZIE, s. f. / paraanalgezie, s. f. / paranalgesia, para-analgesia. [Cjr. *para* = *dincoio de., Conga, an - priv.;*

algos = *durere, sou algosis* = *simfvl durerii*]} Analgezie a părții inferioare a corpului, incluzând și membrele inferioare.

PARANESTEZIE, s. f. / paraanesthesie, s. f. / paran(a)esthesia, paraan(a)esthesia. [Cjr. *para* = *dincoio de., ianga; an - priv.; aisthesis* = *senzaftt, se.nsi6iKta.te.*]} Anestezie a părții inferioare a corpului și a membrelor inferioare.

PARANEURON, s. m. / paraneurone, s. m. / paraneuron. [Cjr. *para* = *dincoio de., langa; neuron* = *nerv.*]} Celula prezintă în numeroase organe de origine neuroectodermică. P. sintetizează și eliberează amine biogene și/sau peptide. Fiind considerați drept o extensie a cadrului celulelor APUD, p. sunt reprezentate de celulele endocrine ale tubului digestiv, celulele medulosuprarenale și celulele epifizare.

PARANOIA, s. f. / paranoia, s. f. / paranoia. [Cjr. *paranoia, de la para* = *dincoio d(., langa, noos, nous* = *intdige.nfa.*]} Termen care inițial a desemnat *delirul sistematizat și *delirul de interpretare. Sensul actual: psihoză caracterizată prin evoluția progresivă și ireductibilă a unui delir coerent, sistematizat (delir de persecuție, de grandoire, mistic), organizat pornind de la anumite episoade reale din viața afectivă sau emoțională. Se conservă perfect claritatea în gândire, voința și acțiunile. Orgoliul exacerbat, neîncrederea, susceptibilitatea, judecata falsă și tendința la interpretare favorizează delirul. Această psihoză conduce frecvent la reacții agresive și antisociale, inclusiv delictive sau, uneori, crime. În p. lipsesc *halucinațiile și alte simptome majore din bolile psihice. Sin.: psihoză paranoică.

PARANOIC, adj., s. m. sau f. / paranoiaque, adj., s. m. ou f. / paranoic, adj., paranoiac, n. [Gjr. para = *dincoio de., (dnga, noos, nous* = *inteiigenta.*]} 1) Care aparține *paranoiei sau o caracterizează. Ex.: delir p. 2) Persoana afectată de paranoia. 3) *Structura p.*, caracteristică unui delir care este coerent, sistematizat și fără afectare psihică vizibilă a persoanei delirante.

PARANOID, adj. / paranoide, adj. / paranoide. [Cjr. *para* = *dincoio de., langa; noos, nous* = *inteGge.nfa.; eidos* = *forma.*]} Caracteristică unui *delir coerent, polimorf, care traduce o tulburare profundă a personalității.

PARAOMBILICAL, adj. / paraombilical, -ale, -aux, adj. / paraomphalic, paraumbilical. [Cjr. *para* = *langa; [at. umbilicaris* = *ombiilicai, de. [a umbilicus* = *hunc.*]} Care se află situat în vecinătatea ombilicului. Ex.: hernie p.

PARAOXON, s. m. / paraoxone, s. m. / paraoxone. C₈H₁₀O₆NP. Lichid uleios cu acțiune anticolinesterazică și parasimpatomimetice, utilizat în oftalmologie pentru efectul său miotic și în tratamentul glaucomului (în administrare locală).

PARAPAREZA, s. f. / paraparesie, s. f. / paraparesis. [Cjr. *para* = *diwolo dt, langa; paresis* = *slabm, rda^are.*]} Deficit motor al ambelor membre inferioare, mai redus decât în *paraplegie, dar având aceleași cauze.

PARAPLEGIC, adj., s. m. sau f. / paraplegique, adj., s. m. ou f. / paraplegic. [Gjr. *para* = *dincoio de, Conga; plege* = [*ovitura.*]} 1) Care se referă, care s-a produs în relație cu o *paraplegie. 2) Subiect afectat de paraplegic (sens nerecomandat).

PARAPLEGIE, s. f. / paraplegie, s. f. / paraplegia. [CfT. *para* = *dincoio de, Conga; plege* = [*omturO.*]} *Paralizie motorie și, frecvent, senzorială, în jumătatea inferioară a organismului (membre inferioare, abdomen).

PARAPLEGIE CEREBRALĂ / paraplegie cerebrale / cerebral paraplegia. P. cauzată de leziuni cerebrale bilaterale.

PARAPLEGIE SENILA

PARAPLEGIE SENILA / paraplegie senile / senile paraplegia.

P. care poate aparea la varstnici, fiind cauzata de leziuni transversale ale maduvei spinarii sau de sderoza medulara anterolaterală. Sin.: paraplegie tetanoidă.

PARAPLEGIE SPASMODICA FAMILIALA STRUMPELL-LORRAIN / paraplegie spasmo-dique familiale de Strumpell-Lorain / Striimpell's disease. [Ernst Adolf Gustav Gottfried voa Striimpell, medic. german, profesor de. me.dtc.inii intemd ia Leipzig, 1853-1925, M. Lorrain, newoiog francos, sec. XIX-XX.]

Boala rara a SNC, caracterizata prin paralizie cu con-tractura si extensie a membrului inferior, exagerarea reflexelor osteotendinoase si semn Babinski. Debuteaza in jurul varstei de 20 de ani si se agraveaza progresiv, foarte lent. P. este asodata cu tulburari cerebeloase si ale sensibilitatii profunde. Leziunea primdala consta in demielinizarea fascicului piramidal, ca si a fasciculelor spinocerebeloase si a cordoanelor posterioare. Transmiterea este autozomal dominanta. Boala face parte din sindroamele de erododegenerescenta spinocerebeloasa.

PARAPLEGIE SPASTICA EREDITARA / paraplegie spastique hereditaire / hereditary spastic paraplegia.

Denumire generica pentru un grup de boli ereditare constand in paralizia treptata a unui membru, a doua sau a tuturor membrului. P. este spastica si reprezinta consecinta unei degenerescente a tracturilor corticospinale, in sa fara anomalii senzoriale. Sin.: paralizie cerebrosinala ereditara.

PARAPLEGIE TETANOIDA / paraplegie tetanoide / tetanoid paraplegia. Sin.: paraplegie senila (v.).

PARAPROTEINA, s. f. / paraproteine, s. f. / paraprotein. [Qr. para = dincoto de, langa-j protos = primul; -ina.]

Termen discutabil ce desemneaza o proteina (*imunoglobulina) secretata de un don de plasmote aflate in curs de proliferare patologica. P. apar in bolile maligne ale splinei, maduvei osoase, ficatului etc. Ex. de p.: globuline din mielom, proteina Bence-Jones si "macroglobulina. Pentru unii autori, termenul p. este desuet, deoarece imunoglobulinele desemnate initial (Aptiz, 1940) ca proteine anormale nu prezinta anomalii structurale, iar caracteristicile lor particulare tin de origine.

PARAPROTEINEMIE, s. f. / paraproteinemie, s. f. / paraprotein(a)emia. [Qr. para = dincoto de, langa., protos = primul; -ina; haima, -atos = sange.]

Prezenta in ser a paraproteinelor, care sunt imunoglobuline monoclonale. La om au fost sem-nalate p. implicand toate clasele de imunoglobuline.

PARAPSIHOLOGIE, s. f. / parapsychologie, s. f. / parapsychology. [Cft. para = dincoto de, Cdngil; psykhe = sufkti logos = ftiin:ct]

Domeniu care are ca obiect studiul fenomenelor denumite paranormale, indeosebi darviziune, premonitie, telepatie, telekinezie si chiar "hipnoza. In verificarea realitatii si explicarea acestor fenomene sunt implicati cercetatori de cele mai diverse formatii, care incearca sa introduca ratiunea intr-un domeniu unori irational.

PARAPSORIAZIS, s. n. / parapsoriasis, s. m. / parapsoria-sis.

[Qr. para = dincoto de, [d-ngii, psoriasis = m&nc&rime., eruptie datoratit rSiei, de. [a psora = rdie..] Termen care desemneaza un grup de dermatoze cronice eritemato- si papulo-scuamoase, care se aseamana doar prin manifestarile clinice cu psoriazisul. In relatie cu aspectul leziunilor cutanate, se deosebesc: p. In picatura, p. lichenoid, p. In placi, p. vario-liform (v. boala Mucha-Habermann).

PARARITMIE, s. f. / pararythmie, s. f. / pararrhythmia. [Cfr. para = dincoto de, [dryO, tat. rhythmus, gr. rhythmos = ritm.]

Sin.: parasistolie (v.).

PARAROTACISM, s. n. / pararhotacisme, s. m. / pararhotacism. [Qr. para = dincoto de, [AngH; rhotakismos.]

Pronuntie imperfecta a sunetului literei "r". V. si rotacism.

PARATHORMON

PARA-SIDA, s. f. / para-SIDA, s. m. / AIDS-related complex.

[Qr. para = Conga; abrev. fr. pentru Syndrome de. l'Immuno-Deficience Acquise = sindrom de. imunodeficientia. dofiAnditfl.] Termen nerecomandat, desemnand un complex de semne si simptome asociat unui stadiu avansat al infectiei HIV. P. este caracterizata prin limfadenopatie generalizata, febra, scadere in greutate, diaree prelungita, infectii minore cu germeni oportunisti, prezenta anticorpilor anti-HIV si scaderea numarului de limfote T CD4+.

PARASIMPATIC, adj. / parasymphique, adj. / parasymphathetic. [Gr. para = dincoto de., l&nga.; symphthem = a fi alUuri de. cineva, de, la syn = impreunO, pathos = afectiune, sentiment.]

Sin.: sistem nervos parasimpatic (v.).

PARASIMPATICOTONIE, s. f. / parasymphaticotonie, s. f. / vagotonia. [Cjr. para = dincoio de., l&ngiii symphthein = a fi atdturi de, cineva, d<, la syn = impre.v.na, pathos = afrctiune, sentiment.]

Var.: parasimpatotonie. Sin.: vagotonie (v.).

PARASIMPATOLITIC, adj., s. n. / parasymphatholytique, adj., s. m. / parasymphatholytic. [Ar. porn = dincoio de., l&ng&i symphthein = a fi aldturi de cineia, de. la syn = imprewS, pathos = afectiune, sentiment; lytikos = care. distruge, dt [a jyein = a distruge.]

Sin.: anticolinergic (v.).

PARASIMPATOMIMETIC, adj., s. n. / parasymphathomim6-tique, adj., s. m. / parasymphathomimetic. [Cyr. para = din-colo de., [dnga.; symphthein = a fi aiatiw de. cineva, de ia syn = mireuna, pathos - ofec-filine, sentiment, mimetikos = we imita, de. ia mimeisthai = a i-nita.]

(Substanta) care mimeaza actiunea unor mediatorii ai sistemului nervos parasimpatic. In functie de mecanismul de actiune, p. se pot clasifica in p. cu actiune directa (acetilcolinomimetice, agonisti ai receptorilor mecanici) si p. cu actiune indirecta (anticolinesterazice). Sin.: vagomimetic.

PARASIMPATOTONIE. Var. pentru parasimpatotonie (v.).

PARASISTOLIE, s. f. / parasystolie, s. f. / parasystole. [Cjr. para = dincoio de, la-ngil; systole = contracfw.]

Tip de aritmie caracterizata prin existenta a doi centri de automatism cu activitate independents: centrul de automatism sinusal normal si un alt centru de automatism heterotop, cu frecventa mica, vedn celui precedent. Ritmul cardiac este comandat alternativ de cate unul din cei doi centri. Sin.: pararitmie.

PARASOMNIE, s. f. / parasomnie, s. f. / parasomnia. [Qr. para = langa., lot. somnus = somn.]

Ansamblu de tulburari survenind in timpul somnului, indeosebi la copil. Pot aparea: somnambulism, somnilocvie, bruxism, vise de angoasa sau cosmar (in timpul somnului paradoxal) si enurezis.

PARASTERAL, adj. / parasternal, -ale, -aux, adj. / paraster-nal. [Cft. para = langa., sternon = stem.]

Care este situat in vednatatea sternului.

PARATHORMON, s. m. / parathormone, s. m. / parathormone. [Cyr. para = Congo; (thyreos = pavaza, scut, tiroiditi);

hormon polipeptidic sintetizat si eliberat de glandele parati-roide. Este sintetizat sub forma unui preproparathormon alcuit din 141 aminoacizi, scindat in continuare in pro-parathormon cu 110 aminoacizi, rezultand in final hormonul alcuit din 84 aminoacizi, cu M., 9 500 Da, iar gena de sinteza a precursorului se afla pe bratul scurt al cromozomului 11 (11p15.4). P. controleaza, prin actiunile sale, distributia caldului si fosforului in organism: la nivel osos, provoaca resorbtiie osoasa prin cresterea activitatii osteoclastelor, eliberand calciul si fosfatii; la nivel renal, creste fosfaturia si diminueaza calciuria;

In intestin, creste absorbtia de calciu si, probabil, cea de fosfati. P. intervine, de asemenea, in echilibrul addobazic prin cresterea excretiei urinare de protoni (H+) si in activarea sintezei

PARATIFOIDA

vitaminei D. Este antagonist al "calcitoninei. Concentrațiile crescute de p. provoacă transferul calciului din oase în sânge, iar deficitul său conduce la scăderea concentrației calciului sânge (*tetanie). Este utilizat în terapia unor hipocalcemii și în *proba la parathormon. Abrev.: PTH. Sin.: hormon paratiroidian-an. V. și calcitonina, calcitriol, tab. const. endocrinol.

PARATIFOIDA, s. f. / paratyphoid, s. f. / paratyphoid. [Cfr. *para* = dincoCo de., iangH; *typhus* = torpoare, stupoare, de (a *typhain* = a incendia, a afwna; *eidosis* = forma.) Sin.: febra paratifoidea (v.).

PARATION, s. m. / parathion, s. m. / parathion. Compus organofosforat utilizat ca insecticid în agricultură. P. este extrem de toxic pentru om și animale, ca urmare a blocării acetilcolinesterazei. Intoxicatia cu p. se produce prin inhalare, ingestie accidentală în timpul lucrului sau prin alimente contaminate. Tulburările apar la scurt timp după expunerea la toxic și sunt dominate de semnele digestive, convulsii, dispnee, tulburări de vedere.

PARATIREOPRIV, adj. / parathyroprive, adj. / parathyroprivic. [Cfr. *para* = (dnjil; *thyreos* = paviza, scut, tiroidă; *Cat. prims* == (ipsit de, de La *privere* = a [ipsi (pe cineva) de ceva]) Care este determinat de lipsa (congenitală sau postresectie chirurgicală) a glandelor *paratiroide.

PARATIREOZA, s. f. / parathyroidosis, s. f. / parathyroidia. [Cfr. *para* = Conga; *thyreos* = -pavaza, scut, tiroidă; -ozd.] Tip de paratireopatie (patologie a glandelor *paratiroide) de etiologie neinflamatorie, care poate surveni și izolat, fără afectarea glandei tiroide, spre deosebire de paratiroidita (de etiologie inflamatorie).

PARATIROIDE, s. f. pi. / parathyroides, s. f. pi. / parathyroids. **NA; glandulae parathyroideae.** [Cfr. *para* = (anga; *thyreos* = pavaza, scut; *eidosis* = forma.) Glande endocrine mici, în număr de patru (două superioare și două inferioare), situate pe fața posterioară a lobilor laterali ai glandei tiroide. Au formă eliptică, iar greutatea fiecărei glande este de 30-50 mg, în total 130-140 mg. Participă la metabolismul *fosforului și *calciului prin hormonul paratiroidian (parathormon) pe care TI secreta. Sin.: glande paratiroide.

PARATIROIDECTOMIE, s. f. / parathyroidectomy, s. f. / parathyroidectomy. [Cfr. *para* = ianga; *thyreos* = paoazd, sent; *eidosis* = forma; *ektome* = e^cizie.] Ablatie chirurgicală a unei sau ambelor perechi de *paratiroide. Uneori p. poate fi accidentală (în intervențiile pe tiroidă).

PARATIROIDIAN, adj. / parathyroidien, -enne, adj. / parathyroidal. [Cfr. *para* = langaj *thyreos* = pavaza, scut; *eidosis* = forma] Care se referă la glandele paratiroide. Ex.: hormon p. (*parathormon), insuficiența p.

PARATIROIDITA, s. f. / parathyroidite, s. f. / parathyroiditis. [Cfr. *para* = longa, *thyreos* = pavazil, scut; *eidosis* = forma; -ita] Inflamația glandelor *paratiroide. V. paratireoza.

PARATOP, s. m. / paratope, s. m. / paratope. [G.r. *para* = [ingd; *topos* = (oc.) Regiune din molecula de anticorp care interacționează cu *epitopul. P. reprezintă situsul de fixare a •determinantului antigenic pe imunoglobulină. Structura p. este complementară spațial celei a epitopului. P. se formează prin replierea în spațiul "regiunilor variabile a unui "lant greu și a unui "lant ușor al anticorpului. V. și imunoglobulină.

PARAVACCINA, s. f. / paravaccine, s. f. / paravaccinia. [Cfr. *para* = dincoCo de, langa; [at. *vaccinus* = referitor [a vacd, de la *vacca* = vacd] Infecție cutanată determinată de un virus din familia "Poxviriidae. Consta în apariția unor noduli indoluri, u^or pruriginosi, la varful cărora se dezvoltă vezicule. Boala afectează mainly mulgătorilor de vaci, în relație cu ocupațiile profesionale și se vindecă în circa 15 zile. Sin.: tuberculii mulgătorilor.

PARA

PARAVENOS, adj. / paraveineux, -euse, adj. / paravenous. [Cfr. *para* = [nga; [at. *venosas*, de [a *vena* = venH]] Care este situat lângă o venă sau care se produce lângă o venă.

PARAVERTEBRAL, adj. / paravertebral, -ale, -aux, adj. / paravertebral. [Cfr. *para* = [dngO, [at. *vertebra* = vertedra, de [a *vertere* = a intoarce.] Care este situat în apropierea unei vertebre sau a coloanei vertebrale.

PARAVEZICAL, adj. / paravesical, -ale, -aux, adj. / paravesical. [Cfr. *para* = [anga; (at. *vesica* = vezicd.) Care este situat în vecinătatea *vezicii urinare.

PARAZIT, s. m. / parasite, s. m. / parasite. [Lat. *parasitus*, gr. *parasites* = musafir necfi.ew.at la masa, de la gr. *para* = [anga, *sitos* = mancare.] Animal, plants sau microorganism care, într-o perioadă a existenței sau pe toată durata acesteia, înaltesc pe seama altei ființe. Organismul gazdă nu este afectat decât dacă parazitii sunt excesiv de numeroși. Se deosebesc: 1) *P. heferoxen*, când dezvoltarea p. nu este posibilă decât pe cheltuielă mai multor gazde succesive. 2) *P. monoxen*, dacă întreaga evoluție a p. se produce la nivelul unei singure gazde. 3) *P. provizoriu*, când p. trăiește pe seama unei gazde doar în stadiul tânăr. V. și parazită, parazitism.

PARAZITAR, adj. / parasitaire, adj. / parasitic. [Lot. *parasitus*, gr. *parasites* = musafir nic.hem.at la masa, de la gr. *para* = langa, *sitos* = mancare.] 1) Care este cauzat de paraziti sau se referă la acestia. 2) fn psihic, despre fenomene (imagini, cuvinte, idei) care se impun în conștiința bolnavului, chiar dacă acesta, prin simțul său critic, recunoaște absurditatea lor.

PARAZITICID, adj., s. n. / parasiticide, adj., s. m. / parasitocidal. [Lat. *parasitus*, gr. *parasites* = musafir Mchenat la masa, de la gr. *para* = ianga, *sitos* = mancare; *Cat. caedere* = a omon.] (Substantă) care servește la distrugerea parazitilor.

PARAZITEMIE, s. f. / parasitemie, s. f. / parasit(a)emia. [Lat. *parasitus*, gr. *parasites* = musafir nechemat la masa, de la gr. *para* = [angd, *sitos* = mancare; gr. *haima*, -atos = sange] Prezența unui anumit parazit în sânge.

PARAZITISM, s. n. / parasitisme, s. m. / parasitism. [Lat. *parasitus*, gr. *parasites* = musafir nechemat la masa, de la gr. *para* = langa, *sitos* = mncare, -ism.] Condiția unui organism care trăiește ca parazit la nivelul unui alt organism. În p. adevărat, organismul parazit preia de la gazda substanțele care îi sunt necesare vieții. Ex.: viermii intestinali, parazitii *scabiei, care sunt paraziti propriu-zisi; microorganismele patogene, care sunt paraziti simbiotici (v. simbioza). În cazul *p. fals* sau *pseudoparazitismului*, parazitul nu trăiește decât accidental la nivelul unei gazde. V. și parazit, parazită.

PARAZITOFOBIE, s. f. / parasitophobia, s. f. / parasitophobia. [Lot. *parasitus*, gr. *parasites* = musafir necfiemat la masti, de la gr. *para* = langa, *sitos* = firono; *phobos* = fried] Teama excesivă pe care o manifestă anumite persoane de a contracta boli cutanate parazitare. Îndeosebi *scabie. P. este contagioasă, spre deosebire de alte fobii.

PARAZITOLOGIE, s. f. / parasitologie, s. f. / parasitology. [Lat. *parasitus*, gr. *parasites* = musafir nechemat la masa, de la gr. *para* = langa, *sitos* = hrana, *logos* = stiinta.] Parte a științelor naturale consacrată studiului parazitilor animali și vegetali. *P. medicala* reprezintă o ramură a medicinei care are ca obiect studii bolilor parazitare.

PARAZITOZA, s. f. / parasitose, s. f. / parasitosis. [Lot. *parasitus*, gr. *parasites* = musafir nechemat la masa, de la gr. *para* = (anga, *sitos* = mancare.; -ozd.) Termen generic utilizat pentru ansamblul bolilor de etiologie parazită.

PARA, s. f. / poire, s. f. / rubber bulb. [Lat. *pirum* = para.] Instrument de cauduc în formă de para, cu care se pot aspira și expulza aer sau lichide, în scop explorator sau terapeutic.

PARENCHIM**PAROXISM**

PARENCHIM, s. n. / **parenchyme**, s. m. / **parenchyma**. **NA:** **parenchyma**. [Cfr. **parenkhyma** = v-mpiuwO, de (a **para** = C&nga, **enkhyrna**, -atos = infu.z.ie ft **enkhein** = a vdrsa, a r&spdndij) Celulele spedfice ale unei structuri anatomice (organ, glanda), sustinute de *stroma.

PARENCHIMATOS, adj. / **parenchymateux**, -euse, adj. / **parenchymatous**. [Qr. **parenkhyma** = wnpCuturil, de. [a **para** = idngO, **enkhyrna**, -atos = infuzie fi **enkhein** = a vitrsa, a rOsv&ndi.} Care se refera la 'parenchim, elementul celular nobil, functional, In opozitie cu tesutul conjunctiv de sustinere al organului.

PARENTAL, adj. / **parental**, -ale, -aux, adj. / **parental**. [Lot. **parentalis** = al pitripilor, de la **parens**, -ntis = pdrinte.] Care se refera la parinti. Ex.: autoritate p.

PARENTERAL, adj. / **parenteral**, -ale, -aux, adj. / **parenteral**. [Cjr. **para** = dincolo de, C&ngil; **enteron** = intestin.] Care se afla in afara cailor digestive. Termenul se refera Indeosebi la un tratament administrat pe alta cale decat cea digestiva. Ex.: administrarea p. a unui medicament (injectie subcutanata, intramusculara, intravenoasa).

PARESTEZIE, s. f. / **paresthesie**, s. f. / **par(a)esthesia**. [Cjr. **para** = dincoio de, i&nga, **aisthesis** = ^enzafie, sensiBilitate.} 1) Anomalie a perceptiei senzatiilor (diferita de "hipoestezie si "hiperestezie) constand In Intarzierea, persistenta sau eroarea de localizare a exdatiilor tactile, dureroase, termice sau vibratorii. 2) Senzatie anormala care survine fara o cauza aparenta, avand manifestari variate: furnicaturi, amorteli, senzatii de frig sau de cald, constrictii localizate etc. P. pot fi uneori con-secinta lezarii nervilor periferid sau a maduvei spinarii. V. si hiperestezie, hipoeestezie.

PAREZA, s. f. / **paresie**, s. f. / **paresis**. [Cfr. **paresis** = slabm, re[cv[are.] Termen folosit pentru a defini abolirea partiala a sensibilitatii si motilitatii unor grupe musculare. V. si paralizie.

PARIETAL, adj., s. n. / **parietal**, -ale, -aux, adj., s. m. / **parietal**, **parietal bone**. [Lat. **parietalis** = de. pe.re.te, de la **paries**, -etis = perete.} 1) Care se refera la un perete al unui organ anatomic. Ex.: foita p. a pleurei. 2) Os p.: v. tab. anat. - oase.

PARIETECTOMIE, s. f. / **parietectomie**, s. f. / **parietal excision**. [Lat. **paries**, -etis = perete.; gr. **ektome** = e^ri-afe.} 1) Exereza chirurgicala a unui fragment de perete de la nivelul unui organ. 2) Interventie exceptionala utilizata In caz de reddiva locala a cancerului de san dupa mastectomie.

PARIETOGRAFIE, s. f. / **parietographie**, s. f. / **parietography**. [Lat. **paries**, -etis = pmte; gr. **graphein** = a scrie.] Punerea In evidenta radiografica a peretelui unui organ cavitat.

PARISENSIA NOMINA ANATOMICA / **Parisiensia Nomina Anatomica** / **Parisiensia Nomina Anatomica**. Abrev.: PNA. V. **Nomina Anatomica**.

PARKINSONIAN, adj., s. m. / **parkinsonien**, -ienne, adj., s. m. / **parkinsonian**. [fames Parkinson, medic engiez, 1755-1824.] 1) Care se refera la *boala Parkinson, care se mani-festa din cauza acestei boli. 2) Padent afectat de boala Parkinson.

PARKINSONISM, s. n. / **parkinsonisme**, s. n. / **parkinsonism**. [fames Parkinson, medic e-ngkz, 1755-1824, -ism.] Grup de tulburari neurologice caracterizate prin hipokinezie, tremor si rigiditate musculara, adica prin simptome similare celor din *boala Parkinson, secundare unor cauze variate: encefalita epidemica, ateroscleroza cerebrala, unele intoxicatii, traumatisme craniene. Sin.: sindrom Parkinson.

PARODONTITA, s. f. / **parodontite**, s. f. / **periodontitis**. [^r. **para** = [dngii; **odous**, **odontos** = dinte; -ita.] Inflamatie sau distrofie a parodontiului, debutand prin dureri gingivale. 1) P. ap/ca/a; inflamatie a parodontiului apical. 2) P. *marginala*, sin.: boala Fauchard-Bourdet (v.).

PARODONTOLIZA, s. f. / **parodontolyse**, s. f. / **periodonto-lysis**, **periodontoclasia**. [CJT. **para** = la-nga'i **odous**, **odoatos** = dinte., **lysis** = distrugere, de [a **lyein** = a. distruge.} Forma de *parodontita distructiva, numita si parodontita marginala.

PARODONTOZA, s. f. / **parodontose**, s. f. / **pehodontosis**. [CJT. **para** = i&ngiii **odous**, **odontos** = dinte, -oza.] Afectiune degenerativa generalizata a parodontiului.

PARODONTIU, s. n. / **parodonte**, **parodontium**, s. m. / **periodontium**. **NA:** **periodontium**, pi. **periodontia**. [Cjr. **para** = [dnga; **odous**, **odontos** = dinte.] Complex morfologic si functional care asigura fixarea dintilor In osul alveolar. P. cuprin-de: *cementul, ligamentul alveolodentar, osul alveolar si mucoasa gingivala.

PARONICHIE, s. f. / **paronychie**, s. f. / **paronychia**. [Cjr. **pom** = l&ngO:i **onyx**, **onykhos** = unghie.] Tumefactie inflamatorie peri-ungveala, fara tendinta la supuratie. Apare uneori in furunculoza, scabie sau pemfigus.

PAROREXIE, s. f. / **parorexie**, s. f. / **parorexia**. [Gjr. **para** » **dincob** de, tAngil; **orexis** = **apetit**.] Alterare a *apetitului, manifestata prin dorinta de a ingera substance necomestibile. V. pica.

PAROSMIE, s. f. / **parosmie**, s. f. / **parosmia**. [Cfr. **para** = dincoCo de, llinga., **osme** = mims.] Afectarea functiei de discriminare Intre diferite mirozuri, cu pastrarea pragului de perceptie.

PAROSTOZA, s. f. / **parostose**, s. f. / **parosteosis**, **parosto. sis**. [Qr. **para** = dincoio de, [dng/1; **osteon** = os; •oza.] Osificare a tesuturilor moi, aflate la exterior fata de 'periost.

PAROTIDA, s. f. / **parotide**, s. f. / **parotid**. **NA:** **glandula parotide**. [Cft. **para** = iAnga, **ous**, **otos** = ureclie.] Cea mai voluminoasa dintre glandele salivare (greutate medie 25 g), situa-fa in partea superioara a gatului, posterior ramurii ascendente si maxilarului inferior, deasupra conductului auditiv extern si anterior apofizei mastoide a osului temporal. Canalul sau excretor (*canalul Stenon) se deschide la nivelul coletului primului sau al celui de-al doilea molar superior. P. este traversata de artera carotida externa, vena jugulara externa, nervul fadal si nervul auriculotemporal. Are inervatie dubia, simpatica, din gan-glionul cervical superior, si parasimpatica, din fibre care Tsi au originea In centrul salivar al bulbului.

PAROTIDECTOMIE, s. f. / **parotidectomie**, s. f. / **parotidec-tomy**. [QT. **para** = [Gngti; **ous**, **otos** = ureclie; **ektome** = e?[cizie.} Ablatia chirurgicala totala sau partiala a glandei *parotide, cu sau fara conservarea nervului facial.

PAROTIDITA, s. f. / **parotidite**, s. f. / **parotiditis**. [QT. **para** = [dngcl; **ous**, **otos** = ureclie; •ita.] Inflamatie a glandei parotide care Insoteste cateodata unele boli infectioase. Ex.: p. este 'manifestarea caracteristica a *oreionului. Forme: 1) P. *cronies*) *recidivanta* se repeta periodic, uneori se mentine o tumefactie | de fond. 2) P. *epidemica*: sin.: oreion (v.). 3) P. *septica*, de etiologie bacteriana, apare adesea In cadrul unor boli septicemice. 4) P. *supurata*, prin patrunderea microbilor In canalul ; glandei sau pe cale hematogena. 5) P. *toxica*, prin actiunea ' directa a unor substante toxice (plumb, iod, mercur, tiouracetil).

PAROTIDITA EPIDEMICA / **parotidite epidemique** / mumps. Sin.: oreion (v.).

PAROTINA, s. f. / **parotine**, s. f. / **parotin**. [Cyr. **para** = (ingS, **ous**, **otos** = ureclie; -ina.] Proteina extrasa initial din parofda de bou, careia i-a fost atribuita o actiune endocrina (scaderea calcemiei, caldficarea dintilor si a oaselor), ca si o actiune de tip 'factor de crestere, Indeosebi asupra celulelor endoteliale din diferite organe. Pornind de la p., au fost izolati doi factori cu M^ de 86 kDa si, respectiv, 80 kDa

PAROXISM, s. n. / **paroxysme**, s. m. / **paroxysm**. [Cjr. **paroxysmos**, de Ca **para** = dincoio de, m creftere, **oxynein** = a

PAROXISTIC

ascuti) 1) Perioada a unei boli în care simptomele se accentuează brusc. 2) Gradul cel mai înalt al unei senzații sau al unui simptom.

PAROXISTIC, adj. / paroxystique, adj. / paroxysmal. [E?r. *para* = *dinc-olo de., in creftere; oxyaen* = *a ascufi.*] Care prezintă 'paroxisme, care se manifestă prin paroxisme. Ex.: tahicardie p.

PARS PLANA / pars plana / pars plana. Parte plană situată pe fața profundă a corneii ciliare, între *ora serrate* (v. *ora*) și procesele ciliare. V. și corp ciliar.

PARTENOFOBIE, s. f. / parthénophobie, s. f. / parthenophobia. [CIT. *parthenos* = *virgina, fecioara, phobos* = *fried.*] Teamă irracională de fete sau femei tinere.

PARTENOGENEZA, s. f. / parthenogenese, s. f. / parthenogenesis. [Qr. *parthenos* = *virgina, fecioarit; genesis* = *-produce.*, de. [a *gennan* = *a produce.*] Mod de reproducere asemănător cu cel al ovulei (natural sau sub efectul stimulărilor experimentale) fără să fi fost fecundat de un spermatozoid. Se disting: p. accidentală, facultativă și obligatorie. P. este relativ frecventă, atât în regnul vegetal, cât și în regnul animal.

PARTICULA, s. f. / particule, s. f. / particle. [Lot. *particula* = *pitridca, dim. de. (a pars, -rtis* = *parte.*] Porțiune foarte mică de substanță, de dimensiuni atomice sau subatomice, care interacționează cu o entitate cu alte sisteme fizice. Ex.: p. *beta*, electron sau pozitron emis de nucleul unui element radioactiv în procesul dezintegrării beta.

PARTICULA DANE / particule de Dane / Dane's particle. [David M. S. *Dane, virolog englez contemporan.*] P. sferică, vizibilă în microscopie electronică, reprezentând virionul hepatitei B. Conține un "nucleu" (engl. - core) de 27 nm, în care a fost identificat ADN-ul viral circular, dublu catenar, precum și o ADN-polimerază ADN-dependență.

PARTICULA VIRALA / particule virale / viral particle. Sin.: virion (v.).

PARTOGRAMA, s. f. / partogramme, s. m. / diagram of delivery, labor curve. [Lat. *partus* = *naștere, di la parere* = *a n.affi.i gr. gramma* = *mscriere.*] Diagrama nașterii.

PARTURIENTA, s. f. / parturiente, s. f. / parturient woman, woman in labor. [Lat. *parturiens, de. la parturire* = *a fi gata sa nasca.*] Femeie care naște, care se află în "travaliu".

PARTURITIE, s. f. / parturition, s. f. / parturition. [Lat. *parturitio, -anis* = *naștere, de. la parturire* = *a fi gata so. nasca.*] Sin.: naștere (v.).

PARVOVIRUS, s. n. / Parvovirus, s. m. / Parvovirus. [Lot. *parvus* = *vac, redus; virus* = *otrava.*] Virus din familia *Parvoviridae*. Prezintă dimensiuni mici (cele mai mici virusuri), simetrie icosaedrică și 12 capsomere. În această familie sunt incluse unele virusuri cu tropism digestiv și, probabil, virusul hepatitei A. P. B-19 este agentul etiologic pentru "eritemul infecțios epidemic" ("boala a cincea").

PASCAL, s. m. / pascal, s. m. / pascal. [Blaise Pascal, matematician, fizician, filosof și scriitor francez, 1623-1662.] V., sistem internațional de unități în medicină.

PASIUNE, s. f. / passion, s. f. / passion. [Lat. *passio, -onis* = *suferinfa, de. (a pati* = *a suferi.*] Formă particulară a unei stări afective, caracterizată printr-o trăire intensă și de durată. Influențează puternic gândirea și determină în mare măsură comportamentul.

PASIV, adj. / passif, -ive, adj. / passive. [Lat. *passivus* = *susc. tptt6il de. simfire, de la pati* = *a suferi.*] 1) Orice act care nu este consecutiv intervenției voinei. Ex.: miscare p. 2) Un fenomen sau un proces care sunt rezultatul indirect, secundar al unei cauze. Ex.: congestie p.

PATA HEPATICA

PASIVITATE, s. f. / passivitate, s. f. / passivity. [Lat. *passivus* = *susce.pt6il de simfire., d.e. la pati* = *a suferi.*] 1) Atitudine a unei persoane care suportă o acțiune fără a reacționa, ca și lipsa inițiativei. P. poate fi asociată unei constitutii astenice sau poate apărea în unele afecțiuni psihice. 2) Astenie musculară, involuntară, pentru mișcările pasive.

PASTA, s. f. / pate, s. f. / paste, pasta pi. pastae (lat.). [iVeoyr. *pastā* = *pastā.*] Preparat semisolid, de obicei topic extern, conținând prindpii active adaugate unei baze vascoase, mucilaginoase, sau care include uleiuri, oxid de zinc, talc. Ex.: p. *dextrinata*, care include dextrina, glicerol și apă distilată, folosită ca bază pentru unele medicamente.

PASTEURELLA / Pasteurella / Pasteurella. [Louis Pasteur, chimist franc.e.z, fondator al microbiologiei, vimsologw. și imunologw; 1822-1895.] Gen de bacterii gramnegative aeroanaerobe (microaerofili), patogeni pentru animale (indeosebi pentru pasări) și în mod excepțional pentru om. Include P. *multocida* (v. *pasteureloza*), iar altădată îngloba bacilul "pestei" (*Yersinia pestis*) și al "tularemiei" (*Francisella tularensis*).

PASTURELOZA, s. f. / pasteurellose, s. f. / pasteurellosis. [Louis Pasteur, chimist francez, fondator al microbiologiei, iiru-soiologiei și fiziologiei, 1822-1895; -oza.] Infecție determinată de "Pasteurella multocida", transmisă la om de animale infectate și caracterizată prin formarea de focare purulente localizate, septicemii și indeosebi prin forma de inoculare: după mușcături sau zgărieturi provocate de carnivore infectate. Această formă este foarte dureroasă, dar sensibilă la tetraciline.

PASTEURIZARE, s. f. / pasteurisation, s. f. / pasteurization. [Louis Pasteur, chimist francez, fondator al microbiologiei, vimsologiei și imunologiei, 1822-1895.] Procedeu de conservare temporară a anumitor alimente, prin încălzire rapidă, fără să se ajungă la fierbere, urmata de răcire bruscă. P. permite distrugerea majorității bacteriilor, dar nu și a sporilor de mușcăi. Chiar unele bacterii mai rezistente pot rămâne vii. În general, proteinele nu sunt denaturate. V. și sterilizare, tindalizare, uperizare.

PASTILA, s. f. / pastille, s. f. / lozenge. [Lat. *pastillus* = *pastita, dim. de [a panis* = *paine (din cauza asemanarii de forma).*] Sin.: tableta (v.).

PAT, s. n. / lit, s. m. / bed. [g^wgr. *patos* = *drum Batut.*] 1) Baza sau structura care susține o altă formațiune anatomică. 2) P. *vascular*, denumire pentru întreaga rețea sanguină a unui organism.

PAT FRENOCINETIC / lit phrenocinetique / rocking bed, oscillating bed. P. cu basculă utilizat în reeducarea respiratorie, permitând practicarea simultană a unei mobilizări diafragmatice și un drenaj postural.

PAT STRYCKER / cadre de Strycker / Strycker's frame. [Homer H. Strycker, chirurg ortoped american contemporan.] P. ce permite, datorită unui sistem pivotant, întoarcerea bolnavului de către o singură persoană.

PATA, s. f. / tache, s. f. / spot, macula, pi. maculae (lat.). 1) Semn sau urma lăsată pe un obiect de un alt corp. 2) Porțiune diferită colorată pe un fond omogen. Ex.: a) p. *galbena* (v. *macula lutea*); b) p. *lenticulare*, macule ușor reliefate, cât un bob de linte, de culoare roz, care dispar la presiune; c) p. *pulmonare*, opacități pulmonare.

PATA GALBENA / tache jaune / yellow spot. NA: maculla retinae. Sin.: *macula lutea* (v.).

PATA HEPATICA / tache hepatique / liver spot. P. de dimensiunea medie a unei mâini, de culoare maro deschis, a cărei culoare aminteste pe cea a ficatului, plană, netedă, glabră și supla. P. h. nu se extinde odată cu creșterea subiectului, năd nu se transformă în nevocardnom, dar constituite un element al "bolii Recklinghausen", fiind observată și în alte "facomatoze".

PATA MONGOLOIDA**PATA MONGOLOIDA / tache mongolico / Mongolian spot.**

Aspect tegumentar considerat ca o varianta de *nev, care se prezinta sub forma unei pete albastrii cu diametrul de cativa centimetri, localizata electiv in regiunea sacrata sau sacrococcigiana. P. m. poate fi observata la nastere, de obicei la asiatici, si dispare in decursul primilor ani de viata. Aceasta leziune, intotdeauna benigna, a carei structure histologica este asemnatoarea celei a *nevului Ota, este rara la europeni.

PATA OARBA / tache aveugle / blind spot. NA: discus nervi optici. Arie marcat locului intrarii nervului optic la nivelul retinei. P. o. nu este sensibil la lumina. Sin.: scotom fiziologic.

PATA VASCULARA KIESSELBACH / tache vasculaire de Kiesselbach / Kiesselbach's area. [Wilhelm Kiesselbach, otorinolaringolog german, profesor id 'Eriangen, 1839-1902.] Zona a cloazonului nazal situata deasupra osului intermaxilar, cu o vascularizatie foarte bogata deoarece cuprinde ramificatiile ramurii interne ale arterei sfenopalatine si ale arterei palatine superioare. P. V. K. reprezinta punctul de declansare in majoritatea cazurilor de *epistaxis. Sin.: zona Kiesselbach.

PATCH / patch / patch. [Engl. patch = petic.] Anglicism care circula cu diferite sensuri: 1) Procedeu de inchidere a unei incizii chirurgicale sau a unei pierderi de substanta la nivelul unui organ cavitat, prin sutura la marginile acesteia a unui fragment (patch) de tesut sau de organ prelevat de la pacient. Uneori se utilizeaza p. sintetic. Ex.: utilizarea unui p. pentru inchiderea unei comunicari anormale intracardiace, p. pentru acoperirea pierderilor de substanta la nivelul tubului digestiv. 2) Mica placa adeziva (timbru) impregnata cu un medicament, care se aplica pe piele, permitand absorbtia lenta a medicamentului. P. se poate impregna si cu alte substante (tuber-culina pentru testare, nicotina m sevrului tabagic).

PATCH-CLAMP / patch clamp / patch clamp. [Engl. patch = petic; to clamp = a prinde, a fv(a).] Tehnica biofizica prin care se izoleaza la nivelul membranei celulare, cu o micropipeta, un singur canal ionic. La nivelul acestuia se masca intensitatea curentului general prin trecerea ionilor, ceea ce permite calculul conductantei canalului si, in final, cunoasterea numarului de ioni care trece prin canal in unitatea de timp. P.-c. este o tehnica de importanta capitala in studiul functionarii canalelor ionice.

PATELAR, adj. / patellaire, adj. / patelar. [Lot. patella = rotulid.] Sin.: rotulian (v.).

PATELECTOMIE, s. f. / patellectomie, s. f. / patellectomy. [Lat. patella = rotula, gr. ektome = e^cwie.] Ablatia totala sau partiala a *rotulei.

PATELITA ADOLESCENTILOR / patellite des adolescents / Larsen-Johansson disease. Sin.: boala Gruber, 1 (v.).

PATELITA, s. f. / patellite, s. f. / osteitis of the patella. [Lat. patella = rotula; -ita.] Inflatia (osteita) "rotulei.

PATELLA / patella / knee cap, patella. [Lat. patella = rotula] Nume latin si conform NA al rotulei. V. tab. anat. - oase.

PATELLA BIPARTITA / patella bipartita / patella bipartita. Anomalie congenitala a rotulei, caracterizata prin prezenta unui fragment osos format dintr-un punct de osificare suplimentar, care ramane izolat de restul osului chiar la varsta adulta.

PATELOPLASTIE, s. f. / patelloplastie, s. f. / patelloplasty. [Lat. patella = rotula; gr. plastos = nwif.da.t, lie Ca plassein = a forma, a modela.] Plastie de *rotula, de obicei din materiale sintetice.

PATERGIE, s. f. / patergie, s. f. / patergy. [Gr. pathos = Soalc; ergon = [ucni, actiune, tit [a ergem = a iucra.] Alergie la mai multi antigeni, adica alergii polivalenta.

PATERNITATE, s. f. / paternitate, s. f. / paternity. [Lat. pater-nitas, -atis = pate.mitate, de la pater, -tris = tatiL] Starea, calitatea de tata. V. test de paternitate.

PATOLOGIE CORTICOVISCERALA

PATOCENOZA, s. f. / pathocenose, s. f. / pathocenosis. [QT. pathos = boaid; koinosis = asocwe., reunire.] Ansamblul bolilor care afecteaza anumite organisme, intr-o anumita perioada ^i intr-un mediu dat. Obs.: termen elaborat pornind de la *bio-cenoza.

PATOCHIMIE, s. f. / pathochimie, s. f. / pathochemistry. [^r. pathos = 6oa[0, khemeia = alch.wtt.i.] Studiul bolilor prin metode chimice, in primul rand biocimice. Leziunile sunt puse in evidenta mai ales prin tehnici histochemice.

PATOCLIZA, s. f. / pathoclise, s. f. / pathoclistis. [Cjr. pathos = floata; ktisis = mdmare., apCecare.] 1) Capacitate a unei portiuni din sistemul nervos central de a ramane neafectata in mijlocul unei zone inconjuratoare patologice. 2) Sensibilitate specifica pentru anumite toxine, sau afinitate specifica a unor toxine pentru anumite sisteme sau organe.

PATOGEN, adj. / pathogene, adj. / pathogenic, [^r. pathos = Boalu; gennan = a. product.] Care genereaza o boala, o Tmbolnavire. Ex.: agent p., virus p.

PATOGENEZA, s. f. / pathogenese, s. f. / pathogenesis. [^r. pathos = Cloaia, genesis = prodncere, de [a gennan = a produce.] Ansamblul proceselor biofizice, biochimice si fiziologice care explica aparitia unei boli. Intelegerea p. bolilor include mecanismele fiziologice, supracelulare dar, in deosebi m prezent, evenimentele si reactiile celulare aflate la originea procesului morbid. Sin.: patogenie.

PATOGENICITATE, s. f. / pathogenicitate, s. f. / pathogenicity. [Cfr. pathos = boala; gennan = a produce.] Capacitatea unui microorganism patogen de a provoca o boala. P. depinde de virulenta si "toxinogeneza agentului patogen. Sin.: putere patogena.

PATOGENIE, s. f. / pathogenic, s. f. / pathogeny. [Qr. pathos = boala, gennan = a produce.] Sin.: patogenie (v.).

PATOGNOMONIC, adj. / pathognomonique, adj. / pathognomonic, pathognostic. [Gr. pathos = boala; gnomonikos - potrivit sa indice, so. induca o judecata.] Un simptom sau un semn care caracterizeaza specific o boala, a carui singura prezenta este suficienta pentru stabilirea diagnosticului.

PATOGNOMONIE, s. f. / pathognomonie, s. f. / pathognomy. [Gr. pathos = Boala, gnomonikos = potrivit sd indite, st induca o judecata.] Studiul simptomelor si semnelor *patogno-monice.

PATOLOGIC, adj. / pathologique, adj. / pathological, pathological. [Gr. pathos = 600(0, logos = ftinfa.) 1) Elocvent pentru o anumita boala sau cauzat de aceasta. 2) Care apartine *patologiei.

PATOLOGIE, s. f. / pathologie, s. f. / pathology. [Gr. pathos = boala, su'erinta; logos = ftinf.a.] 1) Stiinta despre procesele morbide, care utilizeaza mijloacele clinice, fiziopatologice si morfopatologice. P. genera/a are ca obiective stabilirea de legi, reguli, fiind mai aproape de metodologia fiziologiei. 2) Totalitatea bolilor. V. nosologie. Obs.: in engl. termenul desemneaza in deosebi anatomia patologica (v. anatomie, 5).

PATOLOGIE CELULARA / pathologie cellulaire / cellular pathology. Doctrina medicala intemeiata de R. Virchow, care situa la baza bolii leziunea celulara, organismul fiind un "stat de celule". actualmente, biologia si medicina moleculara sustin definirea si conturarea tot mai clara a p. c. Sin.: citopatologie.

PATOLOGIE COMPARATA / pathologie comparee / comparative pathology. Studiul comparativ al fenomenelor patologice la diferite specii de animale. In p. c. este cuprins si studiul bolilor transmisibile de la animale la om si de la om la animale.

PATOLOGIE CORTICOVISCERALA / pathologie cortico-vis-1 c6rale / cortico-visceral pathology. Nume dat de K. M. Bacov si T. Kurtin tulburarilor functionale si leziunilor produse

PATOLOGIE GEOGRAFICA

drept consednta a unui dezechilibru de activitate nervoasa superioara. Exagerata la un moment dat ?i asociata cu ele-mente de ideologie straina medicinei, p. c. se suprapune, In mare masura, cu 'medidna psihosomatica. Este In relatie si cu "patologia de adaptare" a lui H. Selye.

PATOLOGIE GEOGRAFICA / pathologie géographique / geographical pathology. Studiul distributiei geografice a bolilor epidemice si endemice. Nu este o ramura a geografiei, dar are relatii cu antropogeografia, cautand sa explice frecventa inegala a bolilor, pe diferite arii geografice, prin modul particular, local, de interactiune a omului cu natura.

PATOLOGIE INFORMATIONALA / pathologie informationnelle / informational pathology. Model explicativ al patogeniei bolilor care Tsi plaseaza centrul de greutate al realitatii la nivel informational si priveste functionarea organismelor din per-spectiva relatiei triadice materie-energie-informatie. Sunt remarcabile, In acest sens, lucrarile lui A. Restian. De?i promitatoare, abordarea informationala a fenomenelor vietii, inclusiv a patolo-giei, este subminata de caracteristicile extrem de complexe ale conceptului de *informatie. Desi actualmente se refera Indeo-sebi la p. de stres ?i la cea psihosomatica, abordarea informationala a conceptului de boala ar putea fi productiva, cu conditia extinderii teoriei informatiei catre o teorie semiotica a interpretarii si semnificatiei.

PATOLOGIE MITOCONDRIALA / pathologie mitochondriale / mitochondrial pathology. Grup de afectiuni In curs de descriere sistematica, cuprinzand peste 120 de fenotipuri patologice atribuite alterarii de cauza genetica a functiilor mitocondriilor. Consednta majora a acestei alterari este diminuarea productiei de energie la nivel mitochondrial care, In functie de anvergura sa, determina perturbari ale activitatilor celulare. Aceste perturbari se traduc prin declinul capadtatii unor tesu-turi si organe de a-si Indeplini functiile specifice. Manifestabile clinice din cadrul p. m. sunt proteiforme, de unde dificultatile de ordin nosografic. Ex.: *sindrom Keams-Sayre, *sindrom MELAS, *sindrom MERRF, "boala Leigh, "boala Leber (nevrita optica retrobulbura familiala), "boala Luft etc. Sin.: mitocon-dropatii.

PATOLOGIE MOLECULARA / pathologie moleculaire / molecular pathology. Definirea conditiilor, cauzelor si manifestarilor fizicochimice din starile de boala (H. Schade). Conceptul de p. m. a primit un continut precis si restrictiv o data cu progre-sele biologiei moleculare, Indeo-sebi prin studiul proteinelor si acizilor nucleici. In prezent, obiectul p. m. TI reprezinta bolile ce rezulta din defecte, modificari ale structurii proteinelor (en-zime, hemoglobina - v. drepanocitoza). Moleculele nu sunt "bol- nave", dar determina stari morbide In organism (Zuckerandl, Pauling).

PATOLOGIE UMORALA / pathologie humorale / humoral pathology. Conceptie medicala, cu radadni In antichitate, In care se atribuie lichidelor din organisme (*umori) rolul principal In aparitia si dezvoltarea bolilor. Sin.: umoralism.

PATOMIMIE, s. f. / pathomimie, s. f. / pathomimia, pathomimesis. [Cjr. *pathos* = *Boatd*; *mimia* = *imitatie.*, rfe la *mimicisthai* = a imita.] Imitarea (constienta si voluntara, mai rar involuntara) sau exagerarea simptomatologiei unui proces patologic. V. si sindrom Munchausen.

PATOPLASTIE, s. f. / pathoplastie, s. f. / pathoplastia. [QT. *pathos* = boala; *plastos* = *moddat*, de la *plassein* = a forma, a modeio.] Aspectul special, particular al unei anumite boli, In functie de particularitati ale patogeniei sau ale terenului individual.

PATROCLIN, adj. / patrocine, adj. / patrocineous. [Gjr. *pater* = *tatd*; *klinein* = a mdoi, a mcovoia, a inciina} 1) Despre un subiect care prezinta caractere mostenite de la tala, adica,

PACAT ORIGINAR ANTIGENIC

o ereditate paterna. 2) Despre un caracter ereditar provenit de la tata.

PATTERN, s. n. / pattern, s. m. / pattern. [Engi. *pattern* = *model, fab*{on, \ Anglicism utilizat frecvent cu sensuri multiple:

model, tipar, sablon, schema de baza, forma a unei structuri vii sau nevii. Ex. In medicina: 1) p. a/ unei actiuni, cu referire la faptul ca anumiti stimuli produc sistematic anumite actiuni individuate, prin 'instinct; 2) p. c//n;c, tabloul clinic caracteristic unei boli; 3) p. *electrocardiografic*, aspect tipic In *electrocardiografie; 4) p. *imunofluorescent*, o anumita structura antigenica detectata prin Imunofluorescenta; 5) p. *radiologic*, profil radiologic etc. V. ?i Gestalt.

PAUCISIMPTOMATIC, adj. / paucisymptomatique, adj. / paucisymptomatic. [Lot. *paucus* = m numar mic; gr. *symptoma*, -atos = ceea ce sun'ine. unpTeuna, de. la *syn* = wipreuna, *piptein* = a veni,} Sarac In simptome.

PAUZA, s. f. / pause, s. f. / pause. [Lot. *pausa*, gr. *pausis* = mctetare., *oprire.*] Intrerupere a unei actiuni sau activitati, repaus temporar.

PAUZA COMPENSATORIE / pause compensatrice / compensatory pause. P. In generarea impulsului In nodul sinoatrial consecutiva unei *extrasistole. Poate fi completa, daca durata este dubia fata de cea a unei *diastole normale, sau incompleta. Sin.: repaus compensator.

PAVILION, s. n. / pavilion, s. m. / pavilion, [fr. *pavilion*, din [at. *papilio*, -onis = *pavilion*.] Portiune dilatata situata la extremitatea unei formatiuni tubulare. Ex.: 1) P. *auricular* - sin.: pavilionul urechii (v.). 2) P. *trompei uterine* - capatul extern, fimbriat, al trompei uterine.

PAVILIONUL URECHII / pavilion de l'oreille / auricle. NA: auricula, pi. auriculae. Lama fibrocartilaginosa plisata, acoperita cu o piele fina, situata pe partile laterale ale capului si destinata, prin forma sa, conducerii sunetelor catre conductul auditiv extern. Sin.: pavilion auricular.

PAVIMENTOS, adj. / pavimenteux, -euse, adj. / pavement epithelium. [Lot. *pavimentum* = pdlnant fidtatorit, *pavaj* cu *iespe-zi*, de la *paviare* = a fxitaton pamdnuf, a pardosi} Un epiteliu constituit din celule aplatizate, asemanator cu un pavaj.

PAVLOVISM, s. n. / pavlovisme, s. m. / pavlovism. [Ivan Petrovici Pavlov, fiziolog ms, director ai Institutului de fiziologie. din Leningrad, 1849-1936; vremiul 9{gbel pentru me.-dicind/fiziologie. in 1904 penlni tucredri asupra fizwCoglei digestie-i; -ism.} Curent In fiziologia si fiziopatologia moderna. Se postuleaza rolul reglator suprem al scoartei cerebrale, importanta decisiva a verigilor nervoase In etiopatogenie si Insemnatatea efectului neurotrop si reflex conditional al medicamentelor. Patologia ar fi consecinta depasirii capacitatilor de aparare si compensare ale sistemului nervos In urma dereglarii scoartei (*patologie corticoviscerala) prin reflexe pornite de la organele lezate. Dupa o perioada de exagerare, In prezent p. nu trebuie respins, ci reconsiderat.

PAVOR, s. n. / pavor, s. m. / pavor. [Lat. *pavor*, -oris = *spaimd*, *groaz*, a. \ Forma de nevroza a copiilor presoolari sau a scolarii mid, constand In trezirea brusca din somn (p. *noc-turn*), neliniste, tipete, planset. In mare parte aceasta tulburare este consednta traumatismelor psihice de peste zi. Unii con-sidera p. expresia *epilepsiei temporale.

PACAT ORIGINAR ANTIGENIC / pech6 originaire antig6nique / original antigenic sin. [Lat. *peccatum* = *pac.at*; *origiaarius* = *originar*, de. la *origo*, -inis = *origine*; gr. *anti* = *contra*; *gen-nan* = a produce.} Fenomen In care, dupa o vaccinare sau primoinfectie cu un virus, urmata de o a doua vaccinare sau reinfectie prin alt virus (Inrudit cu cel initial), se constata o productie masiva de anticorpi impotriva primului virus.

PADUCHE

PADUCHE, s. m. / pou, s. m. / louse, pi. lice. [Lot. *pedica-lus* = *picioruf, paduche.*] Sin.: *Pediculus* (v.).

PAR, pi. peri, s. m. / cheveu, pi. cheveux, poil, s. m. / hair. NA: **capilli** (pi.). [Lat. *pilas* = *par.*] Produs cornos al pielii, filiform si flexibil, format din: tij'a (portiunea libera) si radacina, cupnnsa Intr-un sac epitelial, denumit folicul pilos. Culoarea p. este datorata 'melaninei depozitate In celulele filamentului pilos. In fr. *poll* denumeste p. de pe corp.

PCR / PCR / PCR. [Cronim engi. pentru *Polymerase Chain Reaction* = *reactia w [anf a pohmerazei]*] Metoda de amplifi-care electiva *in vitro* a secventelor de acizi nucleici. Procedeu este revolucionar, deoarece permneste obtinerea, fara *clonare, a unei amplificari considerabile a unei tinte date de ADN, ded un castig enorm In sensibilitate. Astfel, daca metoda clasica (*Southern blot) reclama cel putin 1 mg de ADN genomic, adica echivalentul a 150 000 celule (admitand un randament de extractie maxim de 100%), se pare ca limita inferioara de sensibilitate a metodei PCR poate cobori la o singura celula. Ca urmare, metoda este utila In mod particular pentru detectia secventelor foarte putin reprezentate Intr-un esantion biologic (ex.: don celular leucemic rezidual, particula virala). Sin.: ampli-ficare prin reactie In lant a polimerazei, reactie In lant a polimerazei.

PECTINA, s. f. / pectine, s. f. / pectin. [Cfr. *pektos* = *compact*, format din *particule unite pu.te.mic; -ina.*] Substanta na-turala (hidrocoloid) care produce In apa *geluri stabile. P. sunt prezente In vegetalele superioare si sunt utilizate pentru obtinerea *coloidelor protectoare, ca si In industria alimentara.

PECTORILOCVIE, s. f. / pectoriloquie, s. f. / pectoriloquy. [Lat. *pectus, -oris* = *pie-pt; loquj* = *a vorBi*] Modificare a vocii perceputa la *auscultatie. P. *afona* se constata In *epansamentele pleurale serofibrinoase, cand se percepe net, cu stetoscopul, vocea sopnita a pacientului.

PECTUS CARINATUM / pectus carinatum / pectus carina-tum. [Lot. *pectus, -oris* = *piept; carinatum* = *in carena. (de nova), de [a carina* = *carencL*] Sin.: torace In carena (v.).

PECTUS EXCAVATUM / pectus excavatum / pectus excava-tum. [Lat. *pectus, -oris* = *piept; excavatum* = *scofit, de. la excavare* = *a scofii, a sapa.*] Sin.: torace In palnie (v.).

PEDAL, adj. / pedal, -ale, -aux, adj. / pedal. [Lat. *pedalis, de. la pes, pedis* = *picior.*] Referitor la picior. Ex.: spasm p.

PEDERAST, s. m. / pederaste, s. m. / pederast. [Qr. *pais, paidos* = *Baiat; erastes* = *mdragostit, de. ia eraein* = fl *iubi.*] Indivd care practica *pederastia. V. si homosexual.

PEDERASTIE, s. f. / p6derastie, s. f. / pederasty. [Cjr. *puiderasiia, de. ia pais, paidos* = *fiaiat, erastes* = *mdragos-tit fi eraein* = *a iut>i.*] Act homosexual Intre un barbat si un baiat, ultimul ca participant pasiv.

PEDIATRIE, s. f. / pediatrie, s. f. / pediatrics. [Gjr. *pais, paidos* = *copii; iatreia* = *vindecare.*] Ramura a medicinei care are ca domeniu de studiu copilul si dezvoltarea sa, diagnos-ticul si tratamentul bolilor copilului, ca si profilaxia acestora.

PEDICUL, s. m. / pedicule, s. m. / pedicle. NA: **pediculus**, pi. **pediculi**. [Lat. *pediculus* = *picioruf, dim. de [a pes, pedis* = *picior.*] Grup de elemente vasculare, nervoase sau functionate apartinand unui organ sau unei regiuni din organism. P. leaga un organ de restul organismului, asigurand astfel relatii functionale importante. Ex.: p. pulmonar, p. hepatic. Termenul are aceeasi etimologie si chiar sens general, anatomic si botanic cu *peduncul, cei doi termeni fiind adesea utilizati unul In locul celuilalt.

PEDICULAR, adj. / pediculaire, adj. / pedicular (1), **pedicu-late** (2). [Lat. *pedicularis* = referitor ia *paduchi, de. ia pediculus* = *picionif, paduche, dun. ae ia pes, pedis* = *picwr.*] 1) Cu referire la *paduchi*. V. si *firiaza*. 2) Care se refera la un *pedicul.

PEDUNCULAT

PEDICULAT, adj. / pedicule, -e, adj. / pediculate. [Lat. *pediculus* = *pkwnif, dim. de [a pes, pedis* = *picwr.*] Care este prevazut cu un *pedicul sau este sustinut de un pedicul. Ex.: chist p., grefa p.

PEDICULOZA, s. f. / pediculose, s. f. / pediculosis. [Lat. *pediculus* = *pidoruf, paducke., dim. de. (a pes, pedis* = *picwr; -oza.*] Termen generic pentru afectiunile determinate prin infestare cu *paduchi din genul "*Pediculus* si "*Phthirus*.

PEDICULUS / Pediculus / Pediculus. [Lat. *pediculus* = *picwrvf, paducfie, dim. de. la pes, pedis* = *picior.*] Parazit al capului (P. *capitis*) si corpului (P. *corpis*). Insecta Inteapa pielea acestor regiuni pentru a suge sange, ceea ce provoaca prurit si obliga la grataj. P. este agent vector al "tifosului exante-matic, *febreei tifoide si *febrei recurente. Sin.: paduche. V. *ni Phfhnihus*.

PEDIOMETRU, s. n. / pedometre, s. m. / pedometer. [Ar. *pais, paidos* = *copti; metron* = *masura.*] Planseta gradata In unitati de lungime (centimetri) cu care se masoara talia nou-nascutilor si a copiilor pana la varsta de un an.

PEDODONTIE, s. f. / pedodontie, s. f. / pedodontics. [Qr. *pais, paidos* = *copiC; odous, odontos* = *dinte.*] Stomatologie infantila. In primul rand asistenta medicala dentara (diagnostic, terapie, profilaxie) asigurata copiilor.

PEDOFILIE, s. f. / pedophilie, s. f. / pedophilia, [Ar. *pais, paidos* = *copii; philia* = *atractie, de ia philein* = *a ivfii*]

*Perversiune sexuala caracterizata printr-o atractie sexuala a adultului pentru copii sau adolescenti. Aceasta atractie se poate manifesta prin fantezii imaginative excitante sexual, *impulsii sexuale sau prin activitate sexuala cu un copil. V. si parafilie. **PEDOLOGIE**, s. f. / pedologie, s. f. / pedology, paidology. [Ar. 1) *pais, paidos* == *copii; 2i pedon* = *sol; logos* = *ftimfii*]

1) Ramura a sociologiei si biologiei care se ocupa cu studiul copilului In dezvoltarea sa fizica, psihica si sociala. 2) Studiul solurilor.

PEDOPSIHIATR1E, s. f. / p6dopsihiatrie, s. f. / child psy-chiatry. [Qr. *pais, paidos* = *copii; psykhe* = *suflet, mntt; iatreia* = *vindecare.*] Psihiatrie infantila.

PEDOSPASM, s. n. / pedospasme, s. m. / pedal spasm. [Lat. *pedalis, de. la pes, pedis* = *picior; [at. spasmus, gr. spasmos* = *contractie., de la. gr. span* = *a trage.*] Contractura piciorului In extensie si In *varus In timpul crizei de *tetanie

PEDUNCUL, s. m. / pedoncule, s. m. / peduncle. NA: **pedunculus**, pi. **pedunculi**. [Lat. *pedunculus* = *picioruf, dim. lit ia. pes, pedis* = *picior.*] 1) In sens general, sin. cu *pedicul.

2) Fascicul de substanta alba care leaga doua structuri sau regiuni ale encefalului. V. peduncul cerebral.

PEDUNCUL ANTERIOR AL EPIFIZEI / pedoncule anterior de la glande pineale / anterior peduncle of pineal body. Sin.: *habenula* (v.).

PEDUNCUL CEREBRAL / pedoncule cerebral / cerebral peduncle. NA: **pedunculus cerebri**. Fiecare din cele doua cordoane albe voluminoase care ocupa fata anterioara a mencefalului si se Intind Intre protuberanta, inferior, si regiunea subtalamica, superior.

PEDUNCULAR, adj. / pedonculaire, adj. / peduncular. [Lat. *pedunculus* = *picionif, dim. de. la pes, pedis* = *picior*] In relatie cu un *peduncul sau care se refera la peduncul. Ex.: sindrom p., rezultat prin lezarea pedunculilor cerebrali.

PEDUNCULAT, adj. / pedoncul6, -e, adj. / pedunculate, **pedunculated**. [Lat. *pedunculus* = *picioruf, dim. de. la pes, pedis* = *picior.*] Termen folosit cu referire la unele formatiuni anatomice pentru a sugera aspectui asemanator cu un *peduncul sau faptul ca includ un peduncul.

PEDUNCULI CEREBELOSI

PEDUNCULI CEREBELOSI / peduncules cerebelleux / pedunculii cerebelli. NA: pedunculus cerebellaris inferior, medius, superior. Cele trei perechi de cordoane de substanta alba care leaga *cerebelul de fiecare din cele trei portiuni ale "trunchiului cerebral: 1) *P. c. superior!*, ascendenti, sunt destinati *p. cerebrali. 2) *P. c. mijiodi* merg la punte. 3) *P. c. inferiori* sunt descendenti spre bulb.

PEDUNCULOTOMIE, s. f. / pedunculotomie, s. f. / pedunculotomy. [Lat. *pedunculus* = picionif, dim. de. [a *pes*, *pedis* = maw", gr. *tome* = tQiere, sectiune., de la *temneia* = a taia.] Sectionarea chirurgicala a pedunculului cerebral, in scopul intreruperii fasciculului piramidal (piramidotomie) sau a fasciculului spinotalamic (tractotomie).

PELADA, s. f. / pelade, s. f. / pelada, alopecia areata (lat.). [fr. *pelade*, din (at. *pilare* = a depila, a smuige, parul.) *Alo-pecie circumscrisa la nivelul pielii capului, cu suprafata curata, neteda, alba, total depilata. Poate afecta toate regiunile acoperite cu par, inclusiv sprancenele, si se poate generaliza pana la alopecie totala. Se constata atrofia foliculilor pilosi, fara inflamatie a pielii. Forme: 1) *P. ofiazica*, cu placi indeosebi in regiunea occipitala. 2) *P. tote/a* afecteaza Intregul sistem pilar, inclusiv genele si sprancenele. 3) *P. vulgara*, cu placi alopecice rotunde, lucioase, atroifice. Sin.: alopecie areata.

PELLAGRA, s. f. / pellagre, s. f. / pellagra. [Lat. *pellis*, gr. *pella*, it. *pelle* = piele; gr. *agreia* = gros, aspru. sau *agra* = atac, apucare., de. la *agrein* = a pune. mdna pe..] Maladie determinata de carenta in "vitamina PP sau in *triptofan, afectand indeosebi femeile. Boala este endemica la nivelul populatiilor care se hranesc predominant cu derivate din porumb sau din alte cereale sarace in vitamina PP. Semnele clinice constau in leziuni mucoase (glosita, stomatita uscata cu ulceratii aftoide), eritem al partilor descoperite ale pielii (fata, gat, maini, brate), accentual prin expunerea la lumina solara, prurit intens, urmat de aparitia unor placi rosii *eczematiforme ale pielii. Apar frecvent tulburari digestive (gastrita, enterocolita sanguinolenta), tulburari neurologice (astenie, cefalee, tulburari senzoriale, parestezii) si psihiatrice (instabilitate emotionala, sindroame depresive). Formele clinice sunt extrem de diverse, de la cele monosimptomatice pana la formele acute febrile, in p. infantila denumita si *kwashiorkor.

PELLAGRA INFANTILA / pellagre infantile / Infantile pellagra. Sin.: kwashiorkor (v.).

PELLAGROID, adj. / pellagroide, adj. / pellagroid. [Lat. *pellis*, fjt. *pella*, it. *pelle* = vide; gr. *agreia* = gros, aspru sau *agra* = atac, apucare., de. la *agrein* = a pune mdna pe.; *eidosis* = forma.] 1) Despre leziuni cutanate care se aseamana cu cele din "pellagra. 2) Cu privire la o boala asemanatoare pelagrei.

PELLICULA, s. f. / pellicule, s. f. / pellicle. [Lat. *pellicula*, dim. de. ia *pellis* = piele..] 1) Strat subtire dintr-un anumit material, depe pe suprafata unui corp sau aflat la suprafata unui lichid. 2) Crusta formata la suprafata unei solutii saturate. 3) Banda subtire de celuloid. 4) Membrana foarte subtire.

PELVECTOMIE, s. f. / pelvectomie, s. f. / pelvic exenteration. [Lat. *pelvis* = Basin; gr. *ektome* = efyizie.] Extirparea chirurgicala extinsa a organelor din micul bazin, urmata de derivatii definitive pentru evacuarea urinii sau/si a materiilor fecale. Se practica in cazul tumorilor care invadeaza organele respective, dar care nu au metastazat la distanta.

PELVIGRAFIE, s. f. / pelvigraphie, s. f. / X ray pelvimetry. [Lat. *pelvis* = Basin; gr. *graphein* = a scrie.] Studiu radiografic al morfologiei bazinului si al partilor sale componente.

PELVIGRAFIE GAZOASA / pelvigraphie gazeuse / pelvic pneumography. Examen radiografic care permite studiul conturului extern al organelor pelvine. P. este practicata indeosebi la femeie, contrastul fiind obtinut prin injectie de aer in peritoneu, cu bolnava in *pozitie Trendelenburg.

PEMFIGUS ACUT FEBRIL GRAV NODET

PELVIMETRIE, s. f. / pelvimetrie, s. f. / pelvimetry. [Lat. *pelvis* = basin, gr. *metron* = masura.] Masurarea diametrelor bazinului obstetrical cu *pelvimetrul. In prezent, p. se realizeaza prin mijloace radiologice si ecografice.

PELVIMETRU, s. n. / pelvimetre, s. m. / pelvimeter. [Lat. *pelvis* = Basin; gr. *metron* = masura.] Instrument de forma unui compas, utilizat pentru *pelvimetrie.

PELVIPERITONITA, s. f. / pelviperitonite, s. f. / pelviperitonitis. [Lat. *pelvis* = Basin; lot. me.dic.aIA *peritoneum*, din gr. *peritonaion* = care. se. intinde. in jurul, de. la *peri* = in jurul, *teinein* = a se. intinde.; -ita.] Inflamatie a peritoneului cavitatii pelvine, eel mai adesea secundara, la femeie, unei infectii a organelor genitale interne.

PELVIS, s. n. / pelvis, s. m. / pelvis. NA: pelvis, pi. pelves. [Lat. *pelvis* = Basin. Sin.: bazin (y.).

PELVISPONDILITA REUMATISMALA / pelvispondylite rheumatismale / rheumatoid spondylitis. [Lot. *pelvis* = Basin; Cat. *spondylus*, gr. *spondylos* = iertifira; -ita; [at. *rheumatismus*, gr. *rheimatismos* = curgereea secretiilor, de. ia gr. *rheuma*, -atos = cwgere., curent si *rhein* = a curge..] Sin.: spondilartrita anchilozanta (v.).

PELVITOMIE, s. f. / pelvitomie, s. f. / pelviotomy. [Lat. *pelvis* = Basin; gr. *tome* = taiere., sectiune., de la *temnein* = a tQia.} 1) Sectiunea oaselor pelvisului. In trecut, termenul desemna ansamblul interventiilor chirurgicale destinate maririi bazinului in caz de disproportie fetopelvina. 2) In engl., sin. cu *pietotomie.

PEMFIGOID, adj. / pemfigoide, adj. / pemfigoid. [Cjr. *pemphix*, -igos = BOficufd; *eidosis* = forma.] Care seamana cu *pemfigusul.

PEMFIGOIDE, s. f. pi. / pemfigoide, s. f. pi. / pemfigoid. [Cjr. *pemphix*, -igos = baficuf.d; *eidosis* = forma.] Termen generic pentru dermatozele buloase diferite de *pemfigusul adevarat: flictene de origine fizicochimica, eruptii buloase medicamen-toase, *eritem polimorf bulos, bulele piococice din *pemfigusul acut al nou-nascutilor, *epidermoliza buloasa, *porfirie cutanata. De asemenea, pentru trei boli a caror relatie cu pemfigusul adevarat este inca neclara: pemfigusul acut febril grav Nodet, pemfigusul cronic benign familial si *boala Duhring-Brocq. Anumite p. sunt de natura imunitara: pemfigusul bulos, ca si o serie de p. caracterizate prin depozite de IgA in membrana baza la epidermica.

PEMFIGUS, s. n. / pemphigus, s. m. / pemphigus. [r. *pemphix*, -igos = basicuta.} Termen utilizat initial pentru desemnarea unei leziuni cutanate, 'bula, iar ulterior pentru toate dermatozele in care bula constituie modificarea patologica de baza. Aceasta se formeaza prin actiunea unor 'autoanticorpi fata de o proteina din 'desmozomii care realizeaza jonctiunea celulelor din epiderm. Aceste dermatoze sunt clasificate in prezent in doua mari grupe: 'p. adevarat si 'pemfigoide.

PEMFIGUS ADEVARAT / pemphigus vrai / pemphigus. Denumire generica pentru grupul de dermatoze in care elementul clinic esential consta in prezenta 'bulelor, cu sediu epidermic al leziunilor cutanate majore: 'degenerescenta celulara si *acantoliza. Evolutia spontana este de regula fatala. P. a. cuprinde: *p. vulgar, *p. subacut malign cu bule extensive, *p. vegetant, *p. foliaceu si *p. eritematos sau seboreic. Originea *autoimuna a p. ramane in discutie.

PEMFIGUS ACUT FEBRIL GRAV NODET / pemphigus aigu febrile grave de Nodet / butchers' febrile pemphigus. Boala care succede unei raniri la subiectii care, datorita profesiei, seafia in contact cu cadavre de animate. Debuteaza printr-un *impetigo banal in punctul de inoculare si aparitia brutala, in continuare, a unei eruptii de bule dispuse pe un fond eritematos. Starea generala se altereaza rapid si evolutia se produce, de obicei, caire moarte. Sin.: pemfigus al macelarilor.

PEMFIGUS ACUT AL NOU-NASCUTILOR

PEMFIGUS ACUT AL NOU-NASCUTILOR / pemphigus aigu des nouveau-nes / pemphigus neonatorum. Boala epidermica si contagioasa, caracterizata prin aparitia de bule, cu sau fara febra, la nou-nascuti vigurosi, cu stare generala buna. Evolueaza in pusee si, de obicei, spre vindecare.

PEMFIGUS BULOS / pemphigoide bulleuse / bullous pemphigoid. Dermatoza rara, care apare dupa varsta de 60 de ani si se caracterizeaza prin prezenta de bule subepidermice voluminoase, cu lichid clar. Eruptia, pruriginoasa, dispare in cativa ani. P. b. se individualizeaza prin criterii imunologice: prezenta anticorpilor circulanti (IgG Indeosebi) dirijati Tmpotriva membranei bazale epidermice, la nivelul careia acestia formeaza, cu *complementul, *complexe imune. Uneori complexe imune sunt detectate in lichidul din bule si alteori in serul sanguin.

PEMFIGUS CRONIC BENIGN FAMILIAL / pemphigus chronique benign familial / benign chronic familial pemphigus. Dermatoza rara, familiala, cu mod de transmitere dominant. Se caracterizeaza prin aparitia de placarde eritematoase acoperite de bule, dispuse la nivelul regiunii gatului, axilelor, regiunilor anogenitale. Stare generala buna, in ciuda recidivelor, deoarece leziunile de *acantoliza nu afecteaza vitalitatea celulelor. P. c. b. f. apartine grupului "pemfigoidelor. Sin.: boala Hailey-Hailey.

PEMFIGUS ERITEMATOS / pemphigus erythemateux / pemphigus erythematous. Varietate de *p. adevarat, caracterizat prin aparitia la nivelul fetei a unui eritem asemanator "lupusului eritematos si a unor placarde asemanatoare celor din *dermatita seboreica. La nivelul genunchiului apare o eruptie de bule care se rup rapid, dupa care se formeaza cruste groase. Evolutie lenta si, frecvent, mortala. Sin.: pemfigus seboreic, boala / sindrom Senear-Usher.

PEMFIGUS FOLIACEU / pemphigus foliaceus / pemphigus foliaceus. Tip de *p. adevarat in care bulele lasa loc, uneori foarte rapid, unor placarde Deregulate de culoare rosie-inchisa, acoperite de cruste lamelare, cu sedii Indeosebi la nivelul toracelui. Boala, desi prezinta *remisiuni Indelungate, evolueaza spre "casexie si moarte in cativa ani. Sin.: boala Cazenave.

PEMFIGUS AL MACELARILOR / maladie des bouchers / butcher's febrile pemphigus. Sin.: pemfigus acut febril grav Nodet (v.).

PEMFIGUS SEBOREIC / pemphigus seborrheique / pemphigus erythematous. Sin.: pemfigus eritematos (v.).

PEMFIGUS SUBACUT MALIGN CU BULE EXTENSIVE / pemphigus subaigu malin a bulles extensives / malignant pemphigus with confluent bullae. Varietate de *p. vulgar caracterizata prin extensia si confluenta bulelor. Ruptura bulelor duce la aparitia unor suprafete mari ale corpului lipsite de piele, foarte dureroase. Starea generala este afectata grav, iar evolutia mortala in cateva saptamani.

PEMFIGUS VEGETANT / pemphigus vegetant / pemphigus vegetans. Tip de *p. vulgar in care bulele, Indeosebi de la nivelul gurii si pliurilor cutanate, se rup rapid. 7n zonele create prin ruperea bulelor prolifereaza vegetatii mamelonate, de consistenta moale si cu suprafata acoperita de serozitati. Sin.: boala Neumann.

PEMFIGUS VULGAR / pemphigus vulgaire / pemphigus vulgaris, malignant pemphigus. Varietate de *p. adevarat care survine la adult, caracterizata printr-o eruptie de bule cu dimensiuni variabile, pline cu lichid galbui, dispuse pe tot corpul si Indeosebi la nivelul pliurilor cutanate, afectand si mucoasele (Indeosebi mucoasa bucala). Bulele devin uscate sau se rup. Eruptia se Insoteste de afectarea precoce si grava a starii generale: febra mare, tulburari digestive, scadere in greutate. Prognosticul bolii este foarte grav: de obicei, deces in 6-12 luni.

PENTADA DENZELOT

PENDULAR, adj. / pendulaire, adj. / pendular. [Lot. *pendulus* = *swpendat, atamat, de [a pendere = a fi suspendat] a atdrna..*] Care prezinta un ritm monoton si egal, asemenea unui pendul.

PENETRANTA, s. f. / penetrance, s. f. / penetrance. [Lot. *penetmtio, -onis = patrwide.re, de. la penetrare = a fi suspendat, a atama.*] Frecventa cu care o gena sau o familie de gene se exprima in fenotipul purtatorilor.

PENICILAMINA, s. f. / penicillamine, s. f. / penicillamine. [Lot. *penicillum = pensulii; gr. ammomakon = sore de amo-niu.1 gasita. m apropierea tempiului iui Jupiter Amman din LiJjia; -ina.*] Produs de degradare a penicilinei, care este "chelator de metale grele si in special de cupru. De aceea, este utila in administrare per os in tratamentul *bolii Wilson, in sa poate determina *lupus eritematos diseminat.

PENICILINAZA, s. f. / p6nicillinase, s. f. / penicillinase. [Lit. *penicillum = pensula, -ina; -aza.*] Enzima cu proprietatea de catalizator al *hidrolizei *penicilinei in acid peniciloic inactiv si non-antigenic. P. este obtinuta prin fermentatia bacteriei *Bacillus cereus* si a tost utilizata pentru tratarea accidentelor alergice la penicilina. Ea este elaborata de numeroasi germeni patogeni, Indeosebi de stafilococ. Rezistenta unor stafilococi la penidlina este atribuita unei productii mari de p. a acestora. De aid ideea modificarii structurii penicilinei pentru a o face rezistenta la actiunea p.

PENICILINA, s. f. / penicilline, s. f. / penicillin. [Lot. *penicillum = pensudi; -inn.*] Antibiotic extras din culturile genurilor *Penicillium* si *Aspergillus*; a fost si sintetizata. Face parte din grupa *betalactaminelor, fiind activa Tmpotriva unui mare numar de bacterii grampozitive (stafilococ, pneumococ, streptococ) sau gramnegative (gonococ, meningococ), a treponemelor si a unor leptospire. Se utilizeaza per os, parenteral sau local. In general este bine tolerata, totusi uneori provoaca sensibilizari, cateodata foarte grave. Numeroase microorganisme, initial sen-sibile la p., pot dezvolta rezistenta fata de aceasta prin sin-teza unei "betalactamaze, devenind penicilino rezistente.

PENICILINOTERAPIE, s. f. / penicillinotherapie, s. f. / penicilinotherapy. [Lat. *penicillum = pensuia, -ina; gr. therapeia = tra.tatw.nt, de (a therapeuein = a ingrijii.)*] *Antibio-terapie cu administrare de *penicilina.

PENIL, adj., s. m. / penien, -ienne, adj., penil, s. m. / penile. 1)

Care se refera la penis. 2) Sin.: muntele lui Venus (v.).

PENIS, s. n. / penis, s. m. / penis. NA: penis. [Lat. *perns = penis.*] Organ al copulatiei si de excretie urinara la barbat, p. este alcatuit din radacina, corp si *gland (extremitate). Rada-cina este atasata solid la portiunea descendenta a pubisului. Corpul este alcatuit din trei formatiuni erectile: *corpi cavernozi (*corpora cavernosa*) la nivelul fetei dorsale, Intre care se afla, la nivelul fetei ventrale, corpul spongios (*corpus spongiosum*) traversal de "uretra. Glandul, de forma conoida, este acoperit de o membrana mucoasa si prezinta la extremitatea sa mea-, tul urinar. Baza in relief a glandului este delimitata de corpul ;

p. prin santul balanopreputal, la nivelul caruia tegumentele formeaza *preputul. Corpul p. este Inconjurat de un Invelis fibro-elastic, de *dartos si de tegumente foarte fine. V. falus.

PENITIS, s. m. / penitis, s. f. / penitis. [Lot. *penis = penis; -ids.*] Inflamatie a penisului, cu invazia tesuturilor erectile.

PENSA, s. f. / pince, s. f. / forceps, tongs, pliers, [fr. pince.] Instrument alcatuit din doua ramuri articulate, care se apropie una de alta, permitand prinderea, mentinerea sau manevrarea unui tesut sau a unui organ, precum si a unor materiale de pansat. P. sunt de o mare diversitate, in functie de utilizare. Se disting doua tipuri de p.: p. cu resort si p. articulate.

PENTADA DENZELOT / pentade de Denzelot / Denzelot's pentade. Splenomegalie, sufluri cardiace, febra, fades *cafe-au-*

PENTAGASTRINA

lait, nefrita In focar caracteristice *endocarditei bacteriene subacute.

PENTAGASTRINA, s. f. / pentagastrine, s. f. / pentagastrin.

Pentapeptid de sinteza format din p-alanina si tetrapeptidul C-terminal al gastrinei. Administrate! parenteral, p. stimuleaza direct celulele parietale ale regiunii stomacale fundice. P. este folosita pentru explorarea secretiei gastrice: dupa administrarea unei doze de 6 ug/kg intramuscular sau In perfuzie intravenoasa, se urmareste prin tubaj gastric varful de secretie gastrica acida, care este direct corelat cu masa celulara parietala.

PENTALOGIE FALLOT / pentalogie de Fallot / Fallot's pentalogy. [Etienne Louis Arthur Fallot, medic francez, 1850-1911.] Malformatie cardiaca congenitala In care se asodaza comunicarea interauriculara cu anomaliiile *tetraedei Fallot.

PENTOZA, s. f. / pentose, s. m. / pentose. [Gfr. *penite* = *cinci*; *am* • *indica un gCucid.*] Orice oza (zahar simplu) cu cinci atomi de carbon. Cele mai importante: p. continute de acizii nucleici, riboza In ARN si dezoxiriboza In ADN.

PEOTILOMANIE, s. f. / peotillomanie, s. f. / peotillomania. [Cjr. *peos* = *penis*; *tiUein* = *a trage*; *mania* = *ne.6u.nU.*] Tic care consta In manipularea repetata a penisului, fara masturbatie.

PEOTOMIE, s. f. / peotomie, s. f. / peotomy. [Cjr. *peos* = *penis*; *tome* = *taiere, sectium, de, la temnein* = *a tola.*] Indzie chirurgicala a penisului.

PEPSIC, adj. / pepsique, adj. / pepsic, peptic. [Qr. *pepsein* = *a gtitl, a digera.*] Sin.: peptic, 2 (v.).

PEPSINA, s. f. / pepsine, s. f. / pepsin. [Qr. *pepsein* = fl *gati, a digera; -ina.*] Enzima proteolitica a sucului gastric cu M, 35 kDa si activitate maximala la pH 2. Provine din acti-varea *pepsinogenului secretat de celulele principale ale mucoasei gastrice. P. este activa In special la nivelul gruparilor aminice ale aminoacizilor aromatid, descompuand proteinele in peptide.

PEPSINOGEN, s. m. / pepsinogene, s. m. / pepsinogen. [Cjr. *pepsein* = *a gati, a digera; ina; gr. gennan* = *a produce.*] Proenzima 'pepsinei. Se disting: p. /, secretat de glandele fundice ale stomacului, ?i p. //, secretat la nivelul *antrului piloric.

PEPTIC, adj. / peptique, adj. / peptic, pepsic. {Cjr. *peptos* = *digerat, copt, de la pepsein* = *a gati, a digera.*} 1) In relatie cu stomacul sau/?i cu digestia, cu actiunea sucurilor gastrice. Ex.: ulcer p. 2) In relatie cu pepsina. Sin.: pepsic.

PEPTID, s. n. / peptide, s. m. / peptide. [C/r. *peptos* = *<&gwati copt, de la pepsein* = *a gati, a digera.*] Molecula for-mata din mai multi aminoacizi reuniti prin "legaturi peptidice, tri-, tetra-, penta-, hexa-, hepta-, octa-, nona-, decapeptide etc. *Oligopeptidele* contin pana la 10 acizi a-aminati, iar *polipeptidele* sunt alcatuite din 10 pana la 100 de aminoacizi. V. peptid-semnal si diferite peptide biologic-active, In continuare.

PEPTID A / peptide A / A peptide. P. sintetic alcatuit din 21 aminoacizi si utilizat pentru inhibarea *tirozinkinazelor.

PEPTID B / peptide B / B peptide. P. "opioid clivat din *proenkefalina A la nivelul *suprarenalei.

PEPTID C / peptide C / C peptide. P. cuprins In pro-insulina, aceasta continand Intreaga molecula de insulina plus un segment, p. de *conexiune* sau p. C, care leaga sfar?itul lantului A de Inceputul lantului B. Dupa clivajul proteolitic, p. C ramane In granulele de secretie Tmpreuna cu insulina, fiind secretat In sange concomitent cu aceasta si la stricta paritate. Nu se cunoa?te daca el exercita o functie biologica. Aplicatie: dozarea p, C reflecta mai fidel secretia reala de insulina (aceasta avand o semivie de 3-5 min). V. insulina si tab. const. endocrinol.

PEPTID E / peptide E / E peptide. P. "opioid rezultat din 'proenkefalina A In *suprarenala. Exercita un efect asemanator •metenkefalinei, dar mai puternic decat aceasta.

PER PRIMAM INTENTIONEM

PEPTID NATRIURETIC ATRIAL / peptide natriuretique atrial / atrial natriuretic peptide. P. n. a. (ANP, abrev. din engl.) la om (alfa-h ANP) contine 28 aminoacizi. Se formeaza dintr-un precursor cu 151 aminoacizi, continand un p. semnal cu 24 aminoacizi. Actiuni: natriureza, prin cresterea ratei filtrarii glomerulare; actiune asupra tubilor, diminuand reabsorbtiia de Na⁺; scaderea presiunii arteriale; scaderea raspunsului muschiului neted vascular la o serie de substante vasoconstrictoare;

reducerea actiunii stimulilor ce cresc productia de aldosteron; inhibarea secretiei de vasopresina; inhibarea secretia de renina. Sin.: factor natriuretic atrial.

PEPTID SEMNAL / peptide signal / signal peptide. Secventa hidrofoba alcatuita din 20-30 de aminoacizi care ajuta la inser-tia In membrana a proteinelor nou-sintetizate. Este localizat, de obicei, la nivelul NH;-terminal al proteinei si este clivat de o *peptidaza dupa inser-tia proteinei In membrana. P.-s. per-mite, de asemenea, recunoasterea proteinelor care trebuie se-crete sau exportate In mediul extracelular sau dirijate la nivelul unui anumit organit celular. Sin.: peptid de semnalizare. V. si secventa semnal.

PEPTID DE SEMNALIZARE / peptide de signalisation / signal peptide. Sin.: peptid-semnal (v.).

PEPTID T / peptide T / T peptide. Secventa alcatuita din 8 aminoacizi ai glicoproteinei gp120 de la nivelul anvelopei *mv. Are rol important In fixarea HIV la nivelul tinteii acestuia, antigenul *CD4 al *limfodotului T.

PEPTIDAZE, s. f. pi. / peptidases, s. f. pi. / peptidases. {Gjr. *peptos* = *digerat, copt, de la pepseia* = *a gati, a digera; -aza.*} Clasa de enzime care catalizeaza hidroliza 'legaturilor peptidice de la nivelul peptidelor. V. proteinaze.

PEPTIDE CEREBRALE / peptides cerebraux / cerebral peptides. P. secretate de celulele cerebrale, Indeosebi de hipotalamus. Ex.: p. c. natriuretic, somatostatina etc.

PEPTIDE OPIOIDE / peptides opioides / opioid peptides. Denumire de ansamblu pentru 'endorfine, *diorfine, *enkefalineline ?i p. In relatie cu acestea, a caror actiune este mediata de "receptorii pentru opioide. In organism sunt sintetizate p. o. endogene de tipuri variate, care exercita efecte asupra perceptiei, afectivitatii si functiilor mentale, secretiei hormonilor hipo-talamici, hipofizari, gona-dali si ai altor glande endocrine, pre-cum si asupra contractiei muschilor netezi. O serie de raspun-suri centrale implica interactiunea p. o. cu *dopamina si aiti 'neurotransmitatori.

PEPTIDOGLICAN, s. m. / peptidoglycane, s. m. / peptidoglycan. {Cjr. *peptos* = *digerat, copt, de la pepsein* = *a gati, a digera; glykys* = *duict.*} Polimer polizaharid-poli-peptid, de marime indefinita, constituint al peretelui bacterian, format dintr-un schelet de add N-acetilglucozaminic (NAGA) si acid N-acetil-muramic (NAMA), pe care sunt grefate catene laterale de tetrapeptide.

PEPTONA, s. f. / peptone, s. f. / peptone. [Cjr. *peptos* = *&gerat, copt, de la pepsein* = *a gati, a digera.*] Polipeptid cu greutate moleculara mare rezultat din hidroliza enzimatica sau acida a proteinelor, sub actiunea pepsinei si a pancreatinei. P. sunt folosite ca desensibilizante si au actiune colagoga.

PER ANUM / per anum / per anum. [Lat. *per* = *prin, anas* = *fezut.*] Locutiune latina semnificand "pe cale anala".

PER OS / per os / per os. [Lat. *per* = *prin; os, oris* = *gura.*] Locutiune latina semnificand pe *gura*, referitor la administrarea unui medicament. Varianta *per oral* nu este corecta.

PER PRIMAM INTENTIONEM / per primam intentionem / per primam intentionem. [Lat. *per* = *prin; primus* = *primuC; intentio, -onis* = *inUntie, de la intendere* = *a tinti.*] Sutura unei plagi imediat dupa producere, urmata de vindecarea plagii fara reactie inflamatorie sau alte reactii care sa complice pro-cesul de vindecare.

PER SECUNDAM INTENTIONEM

PER SECUNDAM INTENTIONEM / per secundam intentionem / per secundam intentionem. [Lot. *per* = prin; *secundus* = at *dcnLtO.*, *intentio*, *-onis* = intense., de [a *intendere* = a finti.] Sutura unei plagi dupa regresia unor fenomene septice si vindecarea lenta dupa aparitia unui tesut de granulatie ?i Indepartarea acestuia.

PERACEFAL, s. m. / peracephale, s. m. / peracephalus. [Qr. *pernis* = *mu.tila.ti scfiioidit*; a - *priv.*; *kephale* = *cap.*] Fetus acefal sau cu extremitate cefalica rudimentara ori diforma, care prezinta, de asemenea, anomalii de dezvoltare a trunchiului si membrilor.

PERCEPTIBIL, adj. / perceptible, adj. / perceptible, discernibile. [Lat. *perceptibilis*, de. la *percipere* = a cuprinde cu simfurile, a percepe..] Care poate fi perceput prin simturi.

PERCEPTIE, s. f. / perception, s. f. / perception. [Lot. *perceptio*, *-onis*, de la *percipere* = a cuprinde cu simfurile, a percept.] Proces psihic de reprezentare a unui fenomen sau a unui obiect pe baza senzatiilor de la nivelul organelor de simt. Rezulta ca prin p. se efectueaza reflectarea personala a unui obiect sau fenomen.

PERCEPTIE EXTRASENZORIALA / perception extrasensorielle / extrasensory perception. Nume impropriu pentru capadateea de a recepti bioinformatii fara folosirea organelor de simt obisnuite. P. e. ar explica *telepatia.

PERCUTANAT, adj. / percutane, -e, adj. / percutaneous. [Lat. *per* = prin; *cudis* = *pi.de.*] Care se produce prin traversarea pielii, referitor la absorbtia unei substante prin pielea intacta.

PERCUTIE, s. f. / percussio, s. f. / percussio. [Lat. *percussio*, *-onis* = *fia.taie*, [wire, de la *percutere* = a iwi, a bate.] Unui din cei patru timpi ai examenului clinic obiectiv, constand in ascultarea transmiterii (normale sau patologice) prin corp sau prin anumite regiuni ale corpului uman a unui sunet pro-vocat prin socul unui deget percutor la nivelul pielii padentu-lui P. se efectueaza prin mid loviturii repetate ale tegumentelor regiunii subiacente: fie direct, cu ajutorul unui deget (p. <*me-diata*), fie prin intermediul unui deget al celeilalte maini aplicat pe piele (p. *mediata* sau *digito-digitala*, cea mai curenta). Clasificarea sunetelor de percutie se face in raport cu inten-sitatea, tonalitatea si timbrul lor. Distingerea acestor caracte-ristici si a semnificatiei lor se deprime prin experienta dinica. In esenta, rezonanta perceptuta poate fi: 1) Slaba (matitatea normala a unui organ plin, ca ficatului sau inima, permitand pre-cizarea limitelor, sau matitatea patologica a unui reversat pul-monar). 2) Sonora (sonoritatea normala, la percutia plamanu-lui, sau anormala, determinata de prezenta unui gaz Intr-un organ cavitara). V. si auscultatie, inspectie, palpate.

PERETE BACTERIAN / paroi bacterienne / cell wall. Invelis rigid alcatuit indeosebi din *peptidoglican, situat extern fata de membrana dtoplasmatica a unei bacterii, careia Ti determina forma si Ti asigura rezistenta mecanica. V. si bacterie.

PERFORATIE, s. f. / perforation, s. f. / perforation. [Lot. *perforare* = a *strapunge*, a *gauri*.] Orifidu care rezulta ca urmare a unui proces patologic (ex.: ulcer gastric perforat) sau a unei actiuni accidentals (traumatism) sau chirurgicale.

PERFORINE, s. f. pi. / perforines, s. f. pi. / performs. [Lat. *perforare* = a *strapunge*, a *gau.ri*; -*inn.*] Proteine formatoare de pori, a caror expresie este reglata prin cresterea Ca²⁺ intracelular si de *interleukina-2. Tipul uman de p. este alcatuit din 534 reziduuri de aminoacizi si are M., de circa 75 kDa, prezentand omologii de structura cu fractiunea C9 a *complementului. P. sunt stocate in veziculele de secretie ale limfocitelor T dtotoxice si sunt eliberate dupa contactul acestora cu *celulele tinta. Eliberate prin *exodtoza locala, p. produc, prin polimerizarea in celulele tinta, canale cu diametrul de circa 10 nm, ceea ce conduce la liza celulara. Nu au fost identifi-cati inhibitori fiziologici ai efectului citolitic.

PERFUZIE, s. f. / pel-fusion, s. f. / perfusion. [Lat. *perfusio*, **onis* = *stropire.*, *iidoro*, de. (a *perfundere* = a stropi, a uiiiin-da (per = prin; *fundere* = a varsa).] Injectare intravenoasa lenta, continua si prelungita (ore, zile) a unei cantitati mari de solutie sterila continand in general clorura de sodiu si glucoza, cu sau fara medicamente ori nutrimente (hidrolizate de pro-teine, adzi aminati, lipide). P. poate fi practicata, uneori, si pe cale subcutanata, cu solutii *izotone sau in prezenta *hialuro-nidazei care favorizeaza resorbtia.

PERIADENITA, s. f. / periadenite, s. f. / periadenitis. [Cjr. *peri* = in jurul; *aden*, *-os* = *gianda*; -*ltd.*] Propagarea unui proces-inflamator de la nivelul unui ganglion in tesutului con-junctiv periganglionar.

PERIANAL, adj. / p6rianal, -ale, -aux, adj. / perianal. [C.r. *peri* = in jurul [at. *anas* = *fiezut.*] Care se afla in apropierea anusului, la nivelul circumferintei anale.

PERIAPENDICITA, s. f. / periappendicite, s. f. / periappen-dicitis. [Qr. *peri* = in jurul; [at. *appendix*, *-ids* = *aciaos*, *supiiment*; -*ita.*] Proces inflamator sau/si infectios localizat in jurul 'apendicelui vermicular.

PERIAPEXIAN, adj. / periapexien, -ienne, adj. / periapical. [Cjr. *peri* = m jurul; [at. *apex*, *-ids* = *varf*, *culme.*] Sin.: peri-apical (v.).

PERIAPICAL, adj. / periapical, -ale, -aux, adj. / periapical. [Qr. *peri* = w jurul; [at. *apex*, *-ids* = *varf*, *culme.*] Care este situat in vednatatea sau deasupra varfului unui organ, al unei formatiuni. Sin.: periapexian.

PERIARTERIAL, adj. / periarteriel, -elle, adl. / periarterial. [Cjr. *peri* = in jurul [at., gr. *arteria* = artera.] In jurul unei artere.

PERIARTERITA, s. f. / periarterite, s. f. / periarteritis. [Cjr. *peri* = in jurul; [iat. gr. *arteria* = artera; -*ita.*] Proces inflamator localizat in peretele extern arterial si periarterial. V. in continuare.

PERIARTERITA NODOASA / p6riarterite noueuse / periar-teritis nodosa, polyarteritis nodosa. 1) "Colagenoza avand ca substrat anatomopatologic o angeita necrozanta difuza ce atinge diverse organe (rinichi, muschi, creier). In formele caracteristice se asodaza un infiltrat inflamator al peretelui vascular cu noduli inflamatori periarteriali. S-a observat aparitia bolii dupa administrarea unor medicamente care au rol de *haptene. Alterarea starii generale este grava, boala evoluand de obicei spre deces. Sin.: boala Kussmaul, panarterita nodoasa, poliarterita nodoasa. 2) Grup de boli care cuprinde, pe langa p. a., *angeitele granulomatoase alergice si o serie de *vascularite necrozante sistemice.

PERIARTERITA SEGMENTARA SUPERFICIALA / periarterite segmentaire superficielle / Horton's disease. Sin.: arterita gigantocelulara (v.).

PERIARTICULAR, adj. / periarticulaire, adj. / periarticular. [Cjr. *peri* = in jurul; [at. *articidaris* = al articuCafiuor.] Care este situat in jurul unei articulatii sau Inconjoara o articulatie.

PERIARTRITA, s. f. / periarthrite, s. f. / periarthritis. [C.r. *peri* = in jurul; *arthron* = articu[atie, -ila.] Termen care desem-neaza o afectiune caracterizata prin dureri periarticulare, cu sau fara limitarea miscarilor. P. rezulta din alterarea ansamblului de tesuturi fibrotendinoase care Inconjoara articulatia, si nu de la nivelul articulatiei. Formele cele mai frecvente sunt doua: *p. scapulohumerala si *p. soldului. P. au drept cauza reumatismul extraarticular, asociat uneori cu tulburari neurotrofice.

PERIARTRITA SCAPULO-HUMERALA / periarthrite scapulo-humerala / painful shoulder. Sin.: umar dureros simplu (v.).

PERIARTRITA A SOLDULUI / periarthrite de la hanche / hip periarthritis. Durere subtrohanteriana cu iradiere crurala externa, determinata de o *tendinita sau o tendinobursita trohanteriana, cu sau fara calcificari detectabile radiologic.

PERIBRONSIC

PERIBRONSIC, adj. / p6ribronchique, adj. / peribronchial. [Qr. *peri* = in jurul; [at. *medievatd bronchia, din gr. bronkhos, pi. bronkhia* = lironfm.] Care este situat In jurul unei "bronhii sau al unor bronhii.

PERICARD, s. n. / pericarde, s. m. / pericardium. NA: pericardium. [Cfr. *peri* = {n jurui; *kardia* = inima.} Sac serofi-bros care Inveleste inima. Se compune din doua foite: p. seros si p. fibres. Seroasa pericardica este alcatuita dintr-o foita vis-cerala si una parietala, care delimiteaza *cavitatea pericardica.

PERICARDECTOMIE, s. f. / pericardectomie, s. f. / pericardectomy, pencardiectomy. [Qr. *peri* = w jurul; *kardia* = inima; *ektome* = uyisie.] Excizia chirurgicala partiala sau totala a fetelor anterioara, laterala si inferioara ale sacului pericardic in caz de Ingrosare, retractie sau calcificare a acestuia. P. se practica Indeosebi In *pericardita constrictiva.

PERICARDIC, adj. / pericardique, adj. / pericardial. [C.r. *peri* = m juruii *kardia* = inima.] Care apartine *pericardului sau se afla In raport cu Jiericardul.

PERICARDIOCENTEZA, s. f. / pericardiocentese, s. f. / pericardiocentesis. [Qr. *peri* = m jwul; *kardia* = inima; *keate-sis* = mfeptatura.] Punctie a *pericardului.

PERICARDITA, s. f. / pericardite, s. f. / pericarditis. [Qr. *peri* = m jurui; *kardia* = inima; -ita.] Afectiune inflamatorie, acuta sau cronica, a *pericardului, uscata sau cu *epansament (seros, purulent sau hemoragic). Forme: 1) *P. acuta benigna* (v.). 2) *P. adeziva*, cand se produce simfiza celor doua foite se-roase prin organizarea exsudatului fibros. 3) *P. chiloasa*, cu lichid bogat In lipide. 4) *P. colesterolica*, asociata cu "mixe-dem, 5) *P. constrictiva* (v.). 6) *P. hemoragica*, cu lichid hemoragic. 7) *P. purulenta* sau empiemul pericardic (v.). 8) *P. seroasa*, cu lichid clar, galbui-deschis, cu densitate peste 1,015 si *reactie Rivalta pozitiva. 9) *P. serofibrinoasa*, cea mai frecventa, cu lichid galbui, cu filamente cu fibrina.

PERICARDITA ACUTA BENIGNA / pericardite aigue benigne ; acute idiopathic pericarditis. P. a. primitiva si izolata. Apare la tineri, este de cauza necunoscuta, uneori recidivanta, dar totdeauna cu evolutie spre vindecare. Sin.: pericardita acuta criptogenetica, pericardita epidemica.

PERICARDITA ACUTA CRIPTOGENETICA / pericardite aigue cryptogenetique / acute idiopathic pericarditis. Sin.: pericardita acuta benigna (v.).

PERICARDITA CALOASA / pericardite calleuse / constrictive pericarditis. Sin. (desuet) pentru pericardita constrictiva (v.).

PERICARDITA CONSTRICTIVA / pericardite constrictive / constrictive pericarditis. Forma de p. cronica ce se caracterizeaza prin Ingrosarea sacului pericardic (pahipericardita), care se constituie ca o carapace fibroasa, uneori calcificata, progresiv retractila si jenand astfel miscarile inimii (*adiastolie). P. c. antreneaza prin evolutie o *insuficienta cardiaca In care predomina hipertensiunea venoasa (Indeosebi In zona venei cave inferioare), cu *ascita masiva, hepatomegalie (cu pseudo-ciroza pericardica), cianoza, distensia jugularelor si, tardiv, edem al gambelor. Tulburarile nu cedeaza decat prin *pericardectomie. In trecut, tuberculoza era cauza principala a p. c., iar m prezent, neoplasmale. Sin. desuet: pericardita caloasa.

PERICARDITA EPIDEMICA / p6ricardite epidemique / acute idiopathic pericarditis. Sin.: pericardita acuta benigna (v.).

PERICARDOPLASTIE, s. f. / pericardoplastie, s. f. / pericardoplasty. [r. *peri* = m jurui; *kardia* = inima, *plastos* = tiwdetat, de ia *plassein* = a forma, a modela.] Interventie chirurgicala constand In modelajul *pericardului obtinut, de regula, printr-o rezectie partiala a acestuia.

PERICARDOTOMIE, s. f. / pericardotomie, s. f. / pericard(i)otomy. [Q.T. *peri* = in jurul; *kardia* = inima; *tome* = tOwi, s.u.^wn.t, sie, la *temnein* = a taia.] Tehnica chirurgicala care consta In "incizia pericardului. V. si pericardectomie.

PERIFERINA

PERICARION, s. m. / p6ricaryon, s. m. / pericaryon. [Cyr. *peri* = m jurut; *karyon* = samciwe, nucleu.] Parte a celulei ner-voase alcatuita din nucleu, citoplasma si men-ibrana plasmatica. Sin.: corp celular.

PERICISTICITA, s. f. / pericysticite, s. f. / pericysticitis. [Qr. *peri* = in jurul; *kystis* = sac, ve.zu.0; -ita.] Informatie a tesu-turilor situate In jurul "canalului cistic.

PERICIT, s. n. / pericyte, s. m. / pericyte. [Cjr. *peri* = m jurul; *kytos* = ceiuia.] Celula de natura histiodtara situata In dedublarea *membranei bazale de la nivelul peretelui anumi-tor capilare sanguine si mulata strans pe *endoteliul vascular.

PERICISTITA, s. f. / pericystite, s. f. / pericystitis. [Cjr. *peri* = in jwvi, *kystis* = sac, vezica; -ita.] Informatie acuta sau cronica a tesuturilor perivezicale. sin.: celullta perivezicala.

PERICOLECISTITA, s. f. / pericholecystite, s. f. / pericholecystitis. [CjT. *peri* = m jum; *khole* = flita; *kystis* = sac, vezicd; -ita.] Informatie localizata In jurul *coledstului, care poate fi uneori emfizematoasa (p. gazoasa).

PERICOLIC, adj. / pericolique, adj. / pericolic. [Qr. *peri* = {n jwul; *kolon* = intestin gros.] Care se afla In jurul colonului.

PERICOLITA, s. f. / pericolite, s. f. / pericolitis. [Cjr. *peri* = m jurui; *koloa* = intestin gros; -ito.] Informatie a 'peritoneului si a tesutului celular care Inconjoara colonul, In general circumscrisa, plastica sau supurata si propagata de la o colila segmentara.

PERICONDRITA, s. f. / perichondrite, s. f. / perichondritis. [Cyr. *peri* = in jurul; *khondros* = cartu.aj; -ita.] Proces infla-mator localizat la nivelul unor cartilaje, In tesutui conjunctiv Inconjurator. Ex.: p. peristemala.

PERICONDRUM. Var. pentru pericondru (v.).

PERICONDRU, s. n. / perichondre, perichondrium, s. m. / perichondrium. NA: perichondrium. [Gfr. *peri* = m jurul; *khondros* = cartiCaj.] Membrana conjunctiva care constituie un

Invelis pentru unele cartilaje denumite pencondrale, carora le asigura nutritia si cresterea prin apozitie (crestere pericondrala). Celulele conjunctive ale p. se transforma In celule cartilagi-noase atata vreme cat se continua cresterea periferica a car-tilajului. Var.: pericondrium.

PERICORONARITA, s. f. / pericoronarite, s. f. / pericoroni-tis. [Qr. *peri* = in jurul; *coronarius* = de facut wroane., de ia *corona* = coroana; -ita.] Infectie a tesuturilor care Inconjoara coroana unui dinte inclus In maxilar, In sacul pericoro-nar.

PERIDUODENITA, s. f. / periduodenite, s. f. / periduodeni-tis. [Qr. *peri* = m jurul; *lot. duodeni* = in numar de 12, a6re-viere de ia *duodeni digitorum* = de 12 degete (iungime.a aces-tui segment intestinal); -ita.] *Peritonita cronica localizata In jurul duodenului. Determina *bride si aderente la organele vecine.

PERIDURAL, adj. / peridural, -e, adj. / peridural. [Qr. *peri* = in jwvi; [at. *dwus* = tare.] Care este situat In jurul *durei mater, extern fata de creier.

PERIFERIC, adj. / peripherique, adj. / peripheral. [Lat; gr. *periphēria* = circumferinta, de ia gr. *peri* = in jurui, *phere-in* = a purta, a transporta.] Care se afla, se produce sau se efectueaza la periferie, adica In regiuni ale corpului situate departe de centru. Care apartine periferiei. Ant.: central. V. ?i sindrom periferie.

PERIFERINA, s. f. / peripherine, s. f. / peripherin. [Lat., gr. *periphēria* = drcumferinta, de ia gr. *peri* = in jurui, *phere-in* = a purta, a transporta; -ina.] 1) Proteina din *filamentele intermediare de tip III, exprimata Tmpreuna cu *neurofilamentele. 2) Glicoproteina fotoreceptoare specifica *retinei. Mutatia genei p. poate cauza *retinita pigmentara sau distrofia *maculei lutea.

PERIFLEBITA

PERIFLEBITA, «. f. / p6riph6bite, 8. f. / periphlebitis. [Cjr. *peri* = *w jurul*; *phleps*, *phlebos* = *vena*; *-ita*.] Inflamație a tesutului conjunctiv din jurul unei vene, care este asociată frecvent cu inflamația tunicii externe a venei. P. este de cele mai multe ori secundară unei *flebite, iar termenul este utilizat deseori în mod impropriu, pentru desemnarea *trombozelor venelor superficiale, îndeosebi ale safenelor sau ale cola-teralelor acestora.

PERIFLEBITA RETINIANA / periph6bite retiniene / retinal periphlebitis. Entitate mai mult clinică decât anatomică, ce se caracterizează prin prezența unui tesut alb-sădău care învaluie unele vene retiniene sau porțiuni ale acestora. Această modificare se observă îndeosebi în *boala Eales, în unele boli vasculare și infecțioase. În leucemie și în scleroză în plăci.

PERIFOCAL, adj. / perifocal, -ale, -aux, adj. / perifocal. [Cjr. *peri* = în jurul; *Cat. focus* = *vatra*, *camin*.] Care se situează în jurul unui focar, de regulă infecțios. Ex.: infecție p.

PERIFOLICULITA, s. f. / p6rifolliculite, s. f. / perifolliculitis. [Cjr. *peri* = în jurul; [at. *folliculus* = *sOcuł*, *dim. de. [a fol-lis* = *bwduł*, *minge*, *-ita*.] Reacție inflamatorie în jurul unui folicul pilos.

PERIFRENITA, s. f. / p6riphrenite, s. f. / periphrenitis. [Cjr. *peri* - *w jurul*; *pbrea*, *phrenos* = *diafragm*; *-ita*.] Termen care reunește afecțiunile inflamatorii ale diafragmului și ale structurilor învecinate; poate produce aderente. P. *tuberculoasa*, afectarea frenicului, primitivă sau secundară tuberculozei pulmonare.

PERIHEPATITA, s. f. / p6rihepatite, 8. f. / perihepatitis. [Cjr. *peri* = în jurul; *hepar*, *-atos* = *ficat*; *-ita*.] Inflamație a învelisului fibros al ficatului, în general cu inflamația peritoneului care înconjoară organul.

PERIHILAR, adj. / perihilaire, adj. / perihilar. [Cjr. *peri* = în jurul; *int. hilum* = *flu*, *mic punct negru la. capatui unui 606*.] Care se află în jurul unui *hil.

PERILIMFANGITA, s. f. / perilymphangite, s. f. / perilymphangitis. [Cjr. *peri* = în jurul; [at. *lymph* = *apa [impede*.; *gr. angeion* = *vas*; *-ita*.] Inflamație a tesuturilor situate în jurul vaselor limfatice.

PERILIMFATIC, adj. / p6rilymphatique, adj. / perilymphatic. [Cjr. *peri* = în jurul; [at. *lymph* = *apa [impede*.] 1) Care aparține *perilimfei. 2) Care se află în jurul unui vas limfatic.

PERILIMFA, s. f. / perilymphe, s. f. / perilymph. NA: *perilymph*. [Cjr. *peri* = în jurul; [at. *lymph* = *apa [impede*.] Fluid care se găsește în spațiul dintre labirintului osos și eel membranos din urechea internă (spațiul perilymfatic). P. nu comunică cu endolimfa (situată în labirintul membranos), dar comunică cu spațiile subarahnoidiene (prin apeductele vestibulo-lului și melcului), compoziția sa fiind identică cu a *lichidului cefalorahidian.

PERIMASTITA, s. f. / perimastite, s. f. / perimastitis. [*yr. peri* = *m JUTU*; *mastos* = *son*, *mamela*; *-ita*.] Inflamație a tesutului conjunctiv care înconjoară glanda mamară.

PERIMETRIE, s. f. / perimetrie, s. f. / perimetry. [Cjr. *peri* = în jurul; *metron* = *masura*.] Procedeu de studiu și de reprezentare grafică a *campului vizual, utilizând *perimetrul. Se disting: 1) P. *cinetică* sau *dinamică* (în care testul luminos sau colorat se deplasează). 2) P. *statică* (în care testul imobil crește în intensitate până când este perceput, apoi este deplasat). Punctele retiniene cu sensibilitate egală la teste luminoase sau colorate diferite se înscriu în curbe circulare con-centrice, numite izoptere. Recent, s-a introdus și p. *automată*, prin asoderea unui microprocesor la perimetrul clasic, examinarea fiind efectuată cu ajutorul unor programe.

PERIMETRITA, s. f. / p6rim6trite, s. f. / perimetritis. [Qr. *peri* = în jurul; *metra* = *liter*; *-ita*.] Inflamația tesutului conjunctiv din jurul uterului, denumit și *perimetrium*.

PERIOADA

PERIMETRU, s. n. / p6rim6fetre, s. m. / perimetre. [Cjr. *peri* = în jurul; *metron* = *masura*.] 1) Contur care delimitează o figură plană. 2) Instrument pentru investigarea extensiei *cam-pului vizual.

PERINATAL, adj. / perinatal, -ale, -als, adj. / perinatal. [Cjr. *peri* = în jurul; [at. *untołis* = *referitor la naftere*, *de [a natus* = *nascut fi nasci* = *a se naft*.] Termen folosit cu referire la un interval de timp limitat înainte și după naștere: din ziua 154 a gestației până în ziua a 7-a după naștere (OMS). V. și neonatal.

PERINATOLOGIE, s. f. / perinatologie, s. f. / perinatology. [r. *peri* = în jurul; [at. *natus* = *nascut*, *de [a nasci* = *a ft naft*; *gr. logos* = *ftiinta*.] Studiul maladiilor care pot afecta *fătul în perioada prenatală sau *nou-născutul. Sin.: *medicină perinatală*.

PERINEFRETIC, adj. / p6rinephretique, adj. / perinephric. [Cjr. *peri* = în jurul; *nephros* = *riniciti*.] Care este localizat sau produs în jurul rinichiului. Ex.: abces p.

PERINEFRITA, s. f. / perinephrite, s. f. / perinephritis. [Cjr. *peri* = în jurul; *nephros* = *riniciti*; *-ita*.] Inflamație a tesuturilor peritoneale care înconjoară rinichiul. Se manifestă prin febră, durere locală și sensibilitate dureroasă la presiune.

PERINEOPLASTIE, s. f. / perineoplastie, s. f. / perineoplasty. [Qr. *perineos* = *perineu*; *plastos* = *modelat*, *de [a plassem* = *a forma*, *a modem*.] Chirurgia plastică a *perineului.

PERINEORAFIE, s. f. / perineorrhaphie, s. f. / perineorrhaphy. [Cjr. *perineos* = *perineu*; *rhaphe* = *sutura*.] Sutura chirurgicală a unei rupturi de perineu; eel mai frecvent, ruptura se produce în timpul nasterii.

PERINEOTOMIE, s. f. / perineotomie, s. f. / perineotomy. [Qr. *perineos* = *perineu*; *tome* = *taiere*, *secțiune*, *de [a temnem* = *a taia*.] Metodă chirurgicală care constă în îndzina perineului. V. și epiziotomie.

PERINEOVAGINAL, adj. / perine6o-vaginal, -ale, -aux, adj. / perineovaginal. [Cjr. *perineos* = *perineu*; [at. *vagina* = *tm&*.] Care aparține sau comunică cu *perineul și *vaginul. Ex.: fistulă p.

PERINERV, s. m. / perinevre, s. m. / perineurium. [Cjr. *peri* = în jurul; *iat. nervus* = *neni*.] Ansamblu alcătuit din mai multe straturi de celule aplatizate (foarte asemănătoare cu celulele Schwann), înconjurând mai mulți axoni (un fascicul) la nivelul unui nerv periferic. Sin.: *perineurium*. V. și teacă Schwann.

PERINEU, s. n. / perinee, s. m. / perineum. NA: *perineum*. [Qr. *perineos* = *perineu*.] Regiune situată între organele genitale și anus, alcătuită din parti moi (piele, mușchi, aponevroze) localizate deasupra diafragmului pelvin și dispuse în trei pla-nuri musculoaponevrotice. P. este delimitat anterior de *simfiza pubiană, posterior de *coccis și lateral de ramurile ischiopubi-ene ale *coxalului. Se deosebesc p. *anterior* sau *urogenital* și p. *posterior* sau *anal*. P. urogenital este traversat de *uretra și *vagin la femeie și de uretra la barbat. Sin.: *planșeu pelvin*.

PERINEURAL, adj. / perineural, -ale, -aux, adj. / perineurial. [yr. *peri* = în jurul; *neuron* = *nerv*.] Care este situat în jurul unui nerv. Ex.: fibrom p.

PERINEURIUM, s. n. / perinevre, s. m. / perineurium. [r. *peri* = în jurul; *neuron* = *nerv*.] Sin.: *perinerv* (v.).

PERINEVRITA, s. f. / perinevrite, s. f. / perineuritis. [Cjr. *peri* = în jurul; *neuron* = *nerv*; *-ita*.] Inflamația *perinervului.

PERINUCLEAR, adj. / perinucleaire, adj. / perinuclear. [fr. *peri* = în jurul; *lat. nucleus* = *sambure*, *nucleu*.] Care este situat sau produs în jurul unui nucleu.

PERIOADA, s. f. / periode, s. f. / period. [Lot. *periodus*, y. *periodos* = *circuit*, *de. la gr. peri* = în jurul, *hodos* = *cafe*, *! drum*.] 1) Fiecare sir al elementelor din sistemul periodic al luij

PERIOADA REFRACTARA

Mendeleev. 2) Timpul sews Intre doua repetari ale aceluasi fenomen. Tipuri de p.: a) p. de dilatație, p. Intaia a nasterii; b) p. de expulzie, p. a doua a nasterii; c) p. de incubatie, intre momentul infectant si primele semne de boala; d) p. izo-electrica, In care nu apare nici un fel de deflexiune pe traseul electrocardiografic; e) p. de Injumatare, sin.: timp de Injumatare (v.); f) p. de refacere, de revenire la normal a unui organism dupa un efort.

PERIOADA REFRACTARA / p6riode refractaire / refractory phase. V. refractar.

PERIOADA DE RUT / p6riode de rut / rutting season, mating season. Sin.: *estru, la femelele de mamifere.

PERIOADE LUCIANI-WENCKEBACH / p6riodes de Luciani-Wenckebach / Wenckebach's phenomenon. [Luigi Luciani, fizwiog si patolog itaUan, profesor (succesiv) [a Parma, Sienna, florenta si I'pmo, 1842-1919; Karel Frederik Wenckebach, medic olandez, profesor de. medicina intertill [a Qroningen, Strasbourg fi I'iena, 1864-1940.} Varietate de bloc atrioventricular de gradul II, caracterizata prin alungirea progresiva a intervalului PR pana In momentul In care unda P nu mai este urmata de complexul ventricular. Traduce o prelungire treptata a perioadei refractare a fasciculului Hiss. V. si bloc atrioventricular.

PERIODIC, adj. / periodique, adj. / periodic. [Lot. *periodus*, gr. *periodos* = circuit, lit. la gr. *peri* = fn jurul, *hodos* = cak, dmm.] Care se produce la intervale regulate de timp. Ex.: boala p.

PERIODONT, s. n. / periodonte, s. m. / periodontium. [Cfr. *peri* = in jurul; *odontus*, *odontos* = dinte.} Ansamblul liga-mentelor si a tesutului conjunctiv care mentine dintele In alve-ola sa osoasa. Sin.: desmodont, ligament alveolodentar. V. 91 parodontiu.

PERIODONTAL, adj. / p6riodontal, -ale, -aux, adj. / peri-odontal. [Cfr. *peri* = in jurul; *odontus*, *odontos* = dinti.}

1) Care se produce m jurul dintelui sau apartine acestei zone.

2) Care apartine *periodontului.

PERIONIXIS, s. n. / perionyxis, s. m. / perionychia, paronychchia. [Cfr. *peri* = in jurat; *onyx*, *onykhos* = unghie.} Inflamatie tesuturilor care Inconjoara unghia, eel mai frecvent de natura bacteriana sau micotica.

PERIORIFICIAL, adj. / periorificiel, -elle, adj. / periorificial. [Cfr. *peri* = in jurat; [at. *orificiim*, de [a *as*, *oris* = gurd, *facere* = a face.} Care este situat m jurul unui orificiu.

PERIOST, s. n. / perioste, s. m. / periosteum. NA: perios-teum. {Cfr. *peri* = in jurat; *osteon* = os.} Membrana fibroasa albidoasa sau alb-sidefie ce Inconjoara osul In regiunea diafizo-epifizara (exceptand suprafetele articulare). P. are rol In nutritia, cresterea si eventual separarea osoasa.

PERIOSTITA, s. f. / periostite, s. f. / periosteitis. [Cfr. *peri* = in jurul; *osteon* = os; -ita.} Denumire generica pentru infla-matiile acute sau cronice ale periostului. P. evolueaza frecvent cu osteita, etiologia sa implicand fie un traumatism, fie o infectie de vecinatate sau generala. In functie de localizare si de elementele caracteristice se deosebesc: p. alveolodentara, p. albuminoasa, p. exantematica a maxilarului, p. externa reu-matismala, p. flegmonoasa, p. necrozanta. V. ?i osteoperiostita.

PERIOSTOZA, s. f. / periostose, s. f. / periostosis. [gr. *peri* = m jurul; *osteon* = os; -ozo.} Ingrosare difuza a periostului; este, de fapt, o periostita aseptica osifianta, prin transformarea osoasa a tesutului conjunctiv subperiostal.

PERIPANCREATITA, s. f. / peripancreatite, s. f. / peripan-creatitit. [^r. *peri* = in jurul; *pankreas*, -atos = pancreas, de la *pan* = tot, *kreas*, -atos = carne; -itd.} Inflamatie a tesuturilor, inclusiv a peritoneului, care Inconjoara pancreasul.

PERITENDINITA

PERIPARTUM, adj. / peripartum, adj. / peripartum. [Cjr. *peri* = in jurul; lat. *partus* = nastere, de (a *parere* = a naste.]} Referitor la perioada care cuprinde ultima luna de sardna si primele luni ce urmeaza nasterii.

PERIPOLEZA, s. f. / p6ripolese, s. f. / peripolexis. [Cyr. *peri* = m jurul; *poleomaiein* = fl *um6la*.} Fenomen de contact celu-lar interesand In mod particular *limfocitele, atunci cand se cupleaza cu *macrofagele sau cu *celulele tinta. Se presupune ca p. permite transmiterea informatiei de la o celula la alta. V. si emperipoleza.

PERIPROCTITA SEPTICA DIFUZA / periproctite septique dif-fuse / gangrenous periproctitis. Inflamatie difuza perirectala, de regula secundara unei plagi anale sau rectale. Afecteaza Indeosebi diabetidi sj alcoolicii cronici. Sin.: flegmon difuz peri-anorectal (v.).

PERISCIZURITA, s. f. / periscissurite, s. f. / periscissurite. [Qr. *peri* = in jurul; lat. *scissura* = crdpatura, *jisura*, de la *scindere* = a scinda, a impart, in doua; -ita.} Inflamatie a parenchimului pulmonar la nivelul unei scizuri.

PERISIGMOIDITA, s. f. / perisigmoidite, s. f. / perisigmoiditis. [Cfr. *peri* = in jurat; *sigma*, = a 19-a Utera a aifa6etu-lui gru. *i eidos* = forma; -ita.} Ansamblu al manifestarilor infla-matorii locoregionale difuze provocate de *ansa sigmoidica infec-tata sau perforata.

PERISINOVITA, s. f. / perisynovite, s. f. / perisynovitis. [Cfr. *peri* = in jurat; lat. *mediwala synovia*, proBabil de la gr. *syn* = impreuna, lat. *ovum* = ou; -ita.} Inflamatie tesutului conjunctiv care Inconjoara o sinoviala.

PERISISTOLA, s. f. / perisystole, s. f. / perisystole. [Qr. *peri* = in jurul; *systole* = contractie.} Interval de timp Intre sfarsitul diastolei si Inceputul sistolei.

PERISTALTIC, adj. / peristaltique, adj. / peristaltic. [Qr. *peri-staltikos* = care are proprietatea de. a se contracta, de. la *peri-stellem* = a comprima (*peri* = in jurul; *stalsis* = comprimare., *contractie*).} Despre contractiile din cadrul *peristaltismului.

PERISTALTISM, s. n. / p6ristaltisme, s. m. / peristalsis. [Cjr. *peristaltikos* = care are provrie.tatea de. a se contracta, de la *peristellein* = a comprima (*peri* = in jurul; *stalsis* = comprimare, *wtractie*); -ism.} Termen folosit pentru a denumi rezul-tatii activitatii contractile a fibrelor musculare din peretele tubu-lui digestiv, Indeosebi al intestinului subtire. P. consta In con-tractii inelare, sub forma unor unde succesive din partea supe-rioara spre cea inferioara a stomacului sau a intestinului. Prin p. se asigura propulsia continutului tubului digestiv.

PERISTAZA, s. f. / peristase, s. f. / peristasis. [Cfr. *peri* = in jurul; *stasis* = oprire, de la *isthanai* = a plasa, a face sd fina} Ansamblul factorilor exteriori (non-genetici) susceptibili sa modifice aspectul unui individ. V. si fenotipie.

PERITELIOM, s. n. / peritheliome, s. m. / perithelioma, he-mangiopericytoma. [^r. *peri* = in jurul; (*epi* = pe.) *tbele* = mamelon, *ridu-dtura*; -oma.} In acceptiune stricta, neoplasm general de *pericitele vasculare. In sens larg, termenul desem-neaza deseori neoplasme remaniata prin necroza, care persista sub forma de mansoane celulare In jurul axelor vasculare.

PERITELIU, s. n. / perith61ium, s. m. / perithelium. [Cjr. *peri* = in jurul; (*epi* = pe/ *thele* = mamelon, *ridicatura*.\ Strat celu-lar discontinuu alcatuit din *pericite, Inconjurand anumite capi-lare sanguine.

PERITENDINITA, s. f. / p6ritendinite, s. f. / peritendinitis. [Cjr. *peri* = in jurul; [at. *medieval*]S *teado*, -inis, *pro6a6i*] dm gr. *tenon*, -ontos = tendon; -ita.} Denumire generala pentru orice afectiune inflamatorie localizata la nivelul tecii conjunctive a unui tendon. Uneori termenul este considerat sin. cu *tenosi-novita, deoarece procesul inflamator se poate extinde la tendon.

PERITOMIE

PERITOMIE, s. f. / peritomie, s. f. / peritomy. [Cyr. *peri* = in jurul; *tome* = tOiere, secțiune, de [a *temnein* = a tOia.]

1) Incizie chirurgicală a conjunctivei și a țesutului subconjunctival în jurul întregii circumferințe a comeei, executată de obi-cei în vederea enudeării și procedurii de detasare a retinei.

2) Circumcizie (v.).

PERITONEOGRAFIE, s. f. / peritoneographie, s. f. / peritoneography. [Lot. *medicate*] *peritoneaeum*, din gr. *peritonaion* = care se mînde în jurul, de. [a *peri* = în jurul, *teinein* = a se mînde.; gr. *graphein* = a. *scne.*] Tehnica radiografică ce constă în vizualizarea indirectă, radiologică, a structurilor anatomice intraabdominale după injectarea unei substanțe de contrast direct în cavitatea peritoneală.

PERITONEOPLASTIE, s. f. / përitoneoplastie, s. f. / peritoneoplasty. [Lot. *medicinal*] *peritoneaeum*, din gr. *peritonaion* = care se mînde în jurul, de. [a *peri* = în jurul, *teinein* = a se mînde./ gr. *plastos* = wodelat, de. [a *plassein* = fi forma, a modeta.] Sin.: peritonizare (v.).

PERITONEOSCOPIE, s. f. / peritoneoscopie, s. f. / peritoneoscopy. [Lot. *medicinal*] *peritoneaeum*, din gr. *peritonaion* = care se mînde în jurul, de. [a *peri* = în jurul, *teinein* = a se mînde; gr. *skopia* = ayiminare., de. [a *skopein* = a video, a e^amina.] Sin.: laparoscopie (v.).

PERITONEU, s. n. / peritoine, s. m. / peritoneum. NA: peritoneum. [Lat. *medicinal*] *peritoneaeum*, din gr. *peritonaion* = care se mînde, în jurul, de la *peri* = în jurul, *teinein* = a se mînde..} Membrana seroasă anexată organelor abdominale și pelvine, constituită dintr-o foită parietală (p. *parietal*), care tapisează peretii interni ai abdomenului, și o foită viscerală (p. *visceral*), care acoperă în totalitate sau parțial cea mai mare parte din organele cavităților abdominopelvine. Aceste organe sunt legate la perete și între ele prin repliuri peritoneale, care formează țea pentru *pediculi lor vasculonervosi și care, după caz, poartă numele de *mezou, *epiploon sau *ligament. Cele două foite ale p. delimitează 'cavitatea peritoneală virtuală, divizată în două etaje, supra- și submezocolic de *mezocolonul transvers și prelungită posterior stomacului de un *diverticul.

PERITONEU PARIETAL / peritoine parietal / parietal peritoneum. NA: peritoneum parietale. V. peritoneu.

PERITONEU VISCERAL / peritoine visceral / visceral peritoneum. NA: peritoneum visceral. V. peritoneu.

PERITONISM, s. n. / peritonisme, s. m. / peritonism. [Lot. *medicinal*] *peritoneaeum*, din gr. *peritonaion* = care se mînde în jurul, de. [a *peri* = în jurul, *teinein* = a se mînde; -ism.] Termen folosit pentru a reuini un complex simptomatic (dureri, meteorism, contractura abdominală) care imită manifestările unei *peritonite acute, dar fără să existe substratul anatomopatologic al acesteia.

PERITONITA, s. f. / peritonite, s. f. / peritonitis. [Lat. *medicinal*] *peritoneaeum*, din gr. *peritonaion* = care se mînde în jurul, de. [a *peri* = în jurul, *teinein* = a se mînde.; -1(0.)] Inflamație a *peritoneului. Poate fi acută sau cronică, localizată (în jurul unui viscer) sau generalizată. Se descriu: p. aparent primitivă, p. prin perforație, p. tributare colecțiilor purulente, p. prin ocluzie și infarct mezenteric, p. traumatică, p. canceroasă, p. tuberculoasă. Forme clasice: 1) *P. adezivă*, p. plastică în care se formează aderente între suprafețele seroase. 2) *P. astenică*, după perforația intestinală din febra tifoidă. 3) *P. badlăra*, de natură tuberculoasă, localizată sau generalizată.

4) *P. biliară*, prin perforarea veziculei biliare, este acută toxică.

5) *P. chimică*, din cauza unei iritații de origine chimică. 6) *P. circumscrisă*, limitată la o porțiune a peritoneului. 7) *P. deformans*, cronică, cu producerea unei scurtări a mezenterului și afectarea dispoziției anșelor intestinale. 8) *P. diafragmatică* afectează suprafața peritoneală a diafragmului. 9) *P. difuză*,

PERLES

generalizată, cu proces diseminat în întreaga cavitate peritoneală. 10) *P. fecaloïdă*, consecutiv unei perforații a intestinului. 11) *P. fibrocazeoasă*, formă de *p. badlăra cu degenerare fibroasă și cazeoasă. 12) *P. fistulizată*, în care puroiul din cavitatea abdominală se scurge la exterior printr-o fistulă creată sau ramasă după un act operator. 13) *P. hemoragică*, cu efuziune hemoragică. 14) *P. inhistată*, proces septic limitat. 15) *P. limfogena*, prin propagarea pe cale limfatică a microbilor, în caz de *pleurită, *pericardită sau *mediastinită. 16) *P. prin perforație*, prin plaga perforată sau consedntă perforării patologice a unui organ cavitat. 17) *P. postoperatorie*, după laparotomie. 18) *P. primitivă*, termen impropriu pentru p. fără o cauză aparentă. 19) *P. puerperală*, complicație rară a unei infecții *puerperale, localizate eel mai frecvent la uter. 20) *P. purulentă*, cu formare de puroi. 21) *P. seroasă*, cu exsudat seros abundent. 22) *P. silențioasă*, asimptomatică. 23) *P. traumatică*, acută simplă, determinată de un traumatism. 24) *P. tuberculoasă*, sin.: peritonită badlăra (v.). 25) *P. uremică*, toxică, aseptică, în insuficiența renală, urmare a factorilor toxici din sânge.

PERITONIZARE, s. f. / peritonisation, s. f. / peritonization.

[Lot. *medicinal*] *peritoneaeum*, din gr. *peritonaion* = care se mînde în jurul, de la *peri* = în jurul, *teinein* = a se mînde.]

Procedeu de restabilire, la sfârșitul unei intervenții chirurgicale abdominale sau pelvine, a continuității seroasei peritoneale prin sutura foitei viscerale sau parietale. Prin p. sunt acoperite zonele din organe în care s-a intervenit operator, prevenindu-se astfel formarea unor aderente sau bride, cu risca de ocluzie intestinală. Sin.: peritoneoplastie.

PERIUNGHIAL, Var. pentru periungveal (v.).

PERIUNGVEAL, adj. / periungueal, -ale, -aux, adj. / periungal. {Qr. *peri* = m jurul; [at. *unguis* = mghu..} În jurul unghiei. Var.: periunghial.

PERIURETERITA, s. f. / periureterite, s. f. / periureteritis. [Cjr. *peri* = în jurul; *oureter* = ureter; -1(0.)] Inflamație a țesutului celular periureteral, eel mai frecvent consecutiv unei leziuni de la nivelul canalului ureteral.

PERIURETRITA, s. f. / periuretrite, s. f. / periurethritis. [Cjr. *peri* = în jurul; *ourethra* = uretra; -Ha.] Leziuni inflamatorii periuretrale în relație cu retractoria acesteia și o infecție a canalului uretral. P. pot fi difuze și gangrenoase sau drumscrise.

PERIVASCULAR, adj. / perivasculaire, adj. / perivascular. [Cjr. *peri* = w jurul; [at. *vascufum* = vas mic, dim. de ia vas, vas-si's = vas.] Care înconjoară un vas sau mai multe vase, sau este situat în jurul acestora.

PERIVISCERITA, s. f. / periviscerite, s. f. / perivisceritis. [Cjr. *peri* = în jurul; lot. *viscus*, pi. *viscera* = mdruntaie, organi interne; -i(o.)] Inflamație cronică a seroaselor, cu tendința fibroadezivă, înconjurând unui sau mai multe organe ori segmente ale unui organ.

PERLE ELSCHNIG / penes d'Elschnig / Elschnig's pearls. [Ital. *perla*, din iat. *perna* = pulpa, specie de *nolusca*; Anton *Elschnig*, oftalmolog german, 1863-1939] Mase mici chistice exuberante care ocupă aria pupilară după extracția incompletă a cristalinului. P. E. reprezintă o proliferare a epitelului cristalinian. V. și pete. Elschnig.

PERLECAN, s. m. / perlecan, s. m. / periecan. Proteoglican preponderent în membrana bazală, care are în structură două lanțuri terminale heparan sulfat, atasate terminal, și o M, de peste 600 kDa. P. are rol în asamblarea membranei bazale și modulează, de asemenea, activitatea unor proteaze.

PERLES, s. n. / perleche, s. f. / perleche. {fr. *perlecher*, varianta dialectică de. la *pourlecher* = a linge. totui în juni.] 1) Clasic, infecție streptococică a comisurilor buzelor, carac-

PERLINGUAL

terizata prin mid fisuri, In general umede, pline de serozitate. 2) Prin extensie, orice afectare de nature inflamatorie a co-misurilor labiale de origine mecanica (anomalie a *danturii), micozica (*Candida albicans*), alergica sau nutritionala.

PERLINGUAL, adj. / perlingual, -ale, -aux, adj. / perlingual. [Lot. *per* = *priti*; *lingua* = [im6a.] Care traverseaza limba. Cu referire, Indeosebi, la modul de administrare a unor medicamente care patrund In organism datorita permeabilitatii mucoasei sublinguale.

PERMANGANAT DE POTASIU / permanganate de potassium / potassium permanganate. KMnO₄, antiseptic oxidant de uz extern, utilizat sub forma de solutie diluata, Indeosebi In tratamentul *eczemelor si al micozelor cutanate. Diluat insuficient este caustic.

PERMEABIL, adj. / permeable, adj. / permeable. [Lot. *permeabilis* = *prin care se poate trece, de la permeare = a p.druna'e prin.*] Despre o structura de tip membranar sau despre peretii vasculari care prezinta o *permeabilitate selectiva pentru diferite substante (particule, molecule).

PERMEABILITATE, s. f. / permeabilitate, s. f. / permeability. [Lot. *permeabilis* = *prin care se poate trece, de la permeare = a pa.truna'e prin.*] Insiuire fundamentala a membranelor vii si nevii. 1) O membrana artificiala poate fi: a) permeabila, la-sand sa treaca atat solventul, cat si moleculele dizolvate, In functie de talia lor; b) semipermeabila, In acest caz macro-moleculele sunt retinute, dar si ionii, trecand numai moleculele de solvent. Membranele semipermeabile genereaza astfel un proces de *osmoza. 2) Membranele vii, adica biomembranele, prezinta o p. *selectiva* datorita proceselor (variate si complexe) care asigura transportul de substanta: a) transport molecular sau microtransport, care poate fi pasiv sau activ; b) macro-transport (v. transport, pinodtoza, fagocitoza, transcitoza). Este important de observat ca, de fapt, ceea ce se denumeste p. reprezinta o suma de procese mai mult sau mai putin sin-crone, esentiale pentru organism, cuprinse In Insiuire definitia vietii. De aceea, s-a conturat clar o fiziopatologie a p., con-secinta a modificarilor p. selective membranare.

PERMEABILIZARE, s. f. / permeabilisation, s. f. / permeabilisation. [Lot. *permeabilis* = *prin care se poate trece, de, [a permeare = a pa.truna'e prin.]* 1) Cresterea artificiala a permeabilitatii membranei plasmatic. Se obtine prin utilizarea unor compusi chimici analogi structurali ai *fosfolipidelor membranare, a unor enzime, a unor solventi ca etanolul sau prin metode mecanice ?i electrice (*electroporatie). Membranele plasmatic sunt permeabilizate In scopul fadlitarii patrunderii In celule a unor compusi care In mod normal nu traverseaza bari-era membranara, Indeosebi o serie de *anticorpi si 'gene. 2) Redarea permeabilitatii unui vas sau a unui conduct.

PERMEATIE, s. f. / permeation, s. f. / permeation. [Lot. *permeatus*, participiului *tree-lit al verbului permeare = a trece prin, a strabate.*] Proces prin care un fenomen se propaga printr-un mediu, care poate fi o substanta, un tesut sau un organ, asa cum se Intampla In cazul extinderii proceselor morbide. V. si noduli de permeatie.

PERMEAZA, s. f. / permease, s. f. / permease. [Lot. *permeare = a pa.tru.nde prin; -oza.*] Termen general care desemneaza orice *proteina membranara implicata Intr-un proces de transport activ.

PERMICTIONAL, adj. / permictionel, -elle, adj. / during micturition. [Lot. *per* = *prin, minr.tiim, de la mingere = a. urina.*] Care se produce In timpul emisiei de urina.

PERNICIOS, adj. / pernicious, -euse, adj. / pernicious. [Lot. *perniciosus = primejdios, va.tama.tor, de la pernicios = primej-&ii distrugere.*] Cf. etimologiei, despre o boala cu evolutie fatala, despre un proces inevitabil distructiv. Termenul a fost

PERSONALITATE

adoptat In medidna Indeosebi cu referire la *boala Biermer sau *anemia p.* El nu este sin. cu "malign.

PEROCEFAL, s. m. / peroc6phale, s. m. / perocephalus. [Qr. *peros = mutilat, scfulodit, kephale = cap.*] Fetus care prezinta malformatii ale extremitatii cefalice.

PEROMELIE, s. m. / p6romelie, s. f. / peromelia, peromely. [Qr. *peros = mutilat, scfuiodit; melos = e^tremitate, memfiru.*] Malformatie congenitala severa care poate determina absenta completa a mainii sau a piciorului. Apare secundar unui defect de vascularizatie, eel mai frecvent la nivelul degetelor (perodactilii), sau se poate asoda unei sindactilii distale (perosindactilii).

PERONEU, s. n. / peron6, s. m. / fibula. [C,r. *perone = cui foCosit pentm frfare..*] Sin.: fibula (v. tab. anat. - oase).

PERONIER, adj. / peronier, -iere, adj. / peroneal. [Qr. *perone = cui folosit pentm fh(are).*] Care vine In raport cu pe-roneul.

PEROPERATOR, adj. / perop6ratoare, adj. / peroperative. [Lot. *per = prin; operatorius = care opereazd, de la operari = a opera, si opus, operis = munca, iwrare.*] Care se produce In timpul unei interventii chirurgicale.

PEROXID, s. m. / peroxyde, s. m. / peroxide. [Lat. *per = prefbc mtensiv (care desemneaza. combinatia m care un dement are cea mai mare. vatoare a valentei sale); or. oxy = acru, o?(i-gen.)*] Compus chimic care se afla Intr-o stare de oxidare mai crescuta decat oxidul corespondent. Ex.: p. de hidrogen este apa oxigenata, H²O₂, care este mai oxidata decat apa obisnuita, H₂O.

PEROXID DE HIDROGEN / peroxyde d'hydrogene / hydro. gen peroxide. Sin.: apa oxigenata (v.). V. si radical liber.

PEROXIDARE LIPIDICA / peroxydation lipidique / lipid peroxidation. Oxidare non-enzimatica a *adtilor grasi nesaturati In hidroperoxizi (R-O-O-H). Aceste oxidari se produc cu oxidanti puternici ca *apa oxigenata (peroxid de hidrogen), anionii superoxid sau radicalii hidroxil HO[•].

PEROXIDAZA, s. f. / peroxydase, s. f. / peroxidase. [Lat. *per = prefix intensiv (care desemneaza. combinatia m care un element are cea mai mare naloare. a valentei sale); gr. oxy = acru, oxygen; -ozo.*] Enzima care catalizeaza oxidarea unui sub-strat utilizand peroxizii (Indeosebi apa oxigenata, care este un peroxid de hidrogen) ca acceptori de electroni. V. si mieloperoxidaza.

PEROXIDAZA LEUCOCITARA / peroxydase leucocytare / leukocyte peroxidase. Sin.: mieloperoxidaza (v.).

PEROXIZOM, s. m. / peroxyosome, s. m. / peroxyosome, microbody. [Lat. *per = prefic intensiv (care desemneaza. combinatia m care un element are cea mai mare vaioare a valentei sale); gr. oxy = acru, oxygen; soma, -atos = Corp.*] Organit celular similar morfologic cu *lizoziomii (Inconjurat de o membrana unica), prezent In majoritatea celulelor eucariote, dar abundent la nivelul ficatului si rinichiului la animalele superioare.

PERSEVERATIE, s. f. / perseveration, s. f. / perseveration. [Lat. *perseveratio, -onis = perseverare, de la perseverare = a starui, a persevera (per = prin; severus = series, grav, sobrv.)*] Repetitia persistenta a aceluiaasi raspuns verbal sau motor la diferiti stimuli. P. *clonica*, situatie In care o miscare este repetata. P. *tonica*, o conditie caracterizata prin mentinerea unei anumite pozitii. V. si catalepsie.

PERSONALITATE, s. f. / personnalite, s. f. / personality. [Lot. *personalis = personal, de la persona = persoana,*] Ansamblul dinamic, functional, unitar, sintetic si individual al tuturor proceselor psihice care, prin sinteza lor, reunesc trasaturile particulare ale fiecarui individ. Ceea ce caracterizeaza o persoana In unitatea sa si Ti confera calitatea de a fi unica. P. este rezultanta dinamica a Insiuirilor psihice ale individului

PERSONALITATE ANANCASTICA SCHIZOTIPALA

si integreaza celelalte functii psihice de sinteza: *constiinta, *temperamentul, *caracterul si "intelectul. Astfel, fundamentele p. se definesc prin unitate si identitate, vitalitate, priza de constiinta cu reprezentarea mentala a activitatilor fiziologice si psihice, ca si prin raporturile cu mediul ambiant si reglarea comportamentului.

PERSONALITATE ANANCASTICA / personnalite anancastique / anankastic personality disorder. Sin.: personalitate obsesiv-compulsiva (v.).

PERSONALITATE ANTISOCIALA / personnalite antisociale / antisocial personality disorder. P. caracterizata printr-un comportament antisocial, adeseori criminal, dispret total fata de normele sodale si fata de ceilalti, care se manifesta din copilărie sau din adolescenta si continua la varsta adulta. Actele antisociale hetero- si autoagresivitatea, ca si comportamentele periculoase apar ca o consecinta a impulsivitatii si a unor reactii colerice de moment, precum si din cauza scaderii in-stinctului de conservare, fara elaborare mentala si prevederea consecintelor. Instabilitatea comportamentala se poate manifesta prin abandonarea familiei si a locului de munca, parasirea domiciliului si schimbarea frecventa a rezidentei, razeala afectiva, imaturitate si reactii disforice. Evolutia existentiala a p. a. este marea de acte de delincventa sanctionate prin lege, stari depresive majore cu tentative sau echivalente suidare, supra-dozari de droguri, accidente, comportament sexual riscant, infectii cu HIV, conjugopatii ce duc la destramarea familiei, vagabondaj si cersetorie. Sin.: personalitate disociala.

PERSONALITATE BORDERLINE / personnalite limite / borderline personality disorder. P. caracterizata prin instabilitatea relatiilor interpersonale, a propriei imagini despre sine, a afectelor, prin impulsivitate crescuta si sensibilitate fata de circumstantele exterioare. Teama intensa de abandon, de rejectie si nelcrederea in sine determina reactii de furie, chiar si a-tunci cand persoana se afla in situatii justificate de separare limitate in timp sau in situatia unor schimbari motivate clar. Aceste reactii sunt impulsive si extreme, disproportionat, ajungand pana la automutilari si tentative sau echivalente suidare. Inconsistenta atitudinala apare atat in relatiile interpersonale, cat si fata de propria persoana, care se plaseaza alter-nativ pe o pozitie mai slaba sau mai puternica fata de ceilalti. Viata afectiva este marea de sentimente de vid interior, dar si de o reactivitate crescuta a dispozitiei, care poate deveni disforica si necontrolata. P. b. este observata frecvent in alte "tulburari de personalitate, ca: *p. antisodala, *p. histrionica, *p. narcisista sau *p. schizotipala.

PERSONALITATE DEPENDENTA / personnalite dependante / dependent personality disorder. Tip de p. manifestata prin tendinta sistematica de pasivitate in luarea deciziilor, soliditate excesiva de asigurari si avizari, teama de a nu fi abandonat, atitudine de supunere pasiva si dificultati in depasirea exigentelor cotidiene. Dependenta se manifesta fata de o persoana mai in varsta, fata de parinti sau fata de partener si este consecinta lipsei de Incredere in sine, in propria jude-cata, chiar daca aparent ar putea fi interpretata ca o lipsa de motivatie si ca o scadere a energiei si vointei.

PERSONALITATE DISSOCIALA / personnalite antisociale / dyssocial personality disorder. Sin.: personalitate antisodala

PERSONALITATE EVITANTA / personnalite evitante / avoidant personality disorder. P. caracterizata prin sentimente de inferioritate, tensiune si teama, insecuritate, inhibitie sociala si hipersensibilitate la evaluari negative din partea celorlalti. Exagerarea unor pericole sau riscuri determina o reticenta in relatiile umane si tendinta de evitare a unor activitati. Conduita de evitare, care decurge din nevoia de siguranta, poate ge

PERSONALITATE

nera anumite comportamente compensatorii, ca sfidarea unor situatii riscante si Infruntarea unor situatii redutabile sau, mai ales, o minima asigurare de scadere a *angoasei.

PERSONALITATE HISTRIONICA / personnalite histronique / histrionic personality disorder. Structura acestei p. este dom-inata de o labilitate emotionala excesiva si un comportament directional spre a atrage atentia prin atitudini dramatice si teatralism. Expresia emotionala este rapid schimbatoare, pana la dependenta si aviditate afectiva, sugestibilitate, intoleranta la frustratii, dar cu un substrat afectiv sarac, egocentrism, lipsa de considerate pentru altii, evidenta nevoie de excitatie si dorinta permanenta de a fi in centrul atentiei. Uneori sunt evi-dente tendintele de supralidtare a atractiei fizice si de seductie sexuala. Sin.: personalitate isterica.

PERSONALITATE ISTERICA / personnalite hysterique / hysterical personality disorder. Sin.: personalitate histrionica (v.).

PERSONALITATE MULTIPLA / personnalite multiple / multiple personality disorder. *Tulburare disodativa caracterizata prin existenta la acelasi individ a doua sau a mai multor personalitati diferite, fiecare dominand la un moment dat comportamentul subiectului. Dupa unii autori, p. m. ar putea fi cuprinsa in cadrul *nevrozei isterice.

PERSONALITATE NARCISISTA / personnalite narcissique / narcissistic personality disorder. Comportamentul acestui tip de p. este marcat de aroganta, superioritate, snobism, grandoare, nevoie excesiva de admiratie, supraestimarea calitatilor, si a realizarilor, lipsa empatiei fata de problemele sau sentimentele celorlalti. Se constata preocupari fanteziste referitoare la mari succese, putere, stralucire in sodetate, frumuseti admirata de toata lumea si iubiri ideale. Supraestimarea propriei persoane este Insa foarte fragila, astfel Incat subiectul acorda mult timp analizei modului in care a actionat sau va actiona, iar nevoia de atentie si admiratie devine aproape continua.

PERSONALITATE OBSESIV-COMPULSIVA / personnalite obsessionnelle-compulsive / obsessive-compulsive personality disorder. Acest tip de p. se caracterizeaza printr-un sentiment de Indoiala, preocupare fata de ordine si detalii, perfectionism, verificari, scrupulozitate, prudenta, Incapatanare si rigiditate excesiva. Constiindoizitatea, scrupulozitatea si inflexibilitatea se extind de la activitatile cotidiene pana la valorile etico-morale. Aceasta tulburare de p. poate fi Insoțita de ganduri sau impulsii repetitive, fara a atinge Insa severitatea unei "tulburari obsesivo-compulsive.

PERSONALITATE PARANOIDA / personnalite paranoiaque / paranoid personality disorder. P. caracterizata prin suspiciune, sensibilitate excesiva la insulte, pe care refuza sa le ierte, ostilitate si tendinta la conflictualitate datorita interpretarilor eronate. Atitudinea banuitoare si lipsa de Incredere coexists cu tendinta de supraevaluare si cu referiri exagerate la propria persoana.

PERSONALITATE PSIHOPATICA / personality psychopathique / psychopathic personality. Sin.: dezechilibru psihopatc (v.).

PERSONALITATE SCHIZOIDA / personnalite schizo'ide / schizoid personality disorder. P. manifestata prin tendinta la izolare si dezinteres relativ fata de lumea exterioara. Contactele sociale si afective sunt restranse in favoarea unor activitati solitare, determinate de o viata imaginara destui de intensa, dar bizara, cu Inclinatii spre ezoterism, idealism doctrinar si preocupari filosofice, stiintifice si teologice, intricate cu un anumit grad de pierdere a contactului cu realitatea. In spatele unei timiditati red si indifferente se afla o hipersensibilitate marea de *ambivalenta. Sin.: schizoidie, schizotimie.

PERSONALITATE SCHIZOTIPALA / personnalite schizotypique / schizotypal personality disorder. Tip de p. In care

PERSONALITATI PATOLOGICE

exista un deficit al paffern-ului social si interpersonal marcat de scaderea capacitatii relationale, distorsiuni perceptiv si cognitive, bizarerii si excentricitati comportamentale. La acestea se adauga idei de referinta, convingeri ciudate cu influente ma-gice sau paranormale, frazari neobisnuite idiosincrice, vagi, digresive, fara a se ajunge totusi la incoerenta, anxietate sociala.

PERSONALITATI PATOLOGICE / personnalites pathologiques / personality disorders. Sin.: tulburari de personalitate (v.).

PERSPIRATIE, s. i. / perspiration, s. f. / perspiration. [Lot. *perspirare* = a *sufia contifiuu* (*per* = *prill*; *spirare* = a *sufia*).] Exhalarea unor vapori de apa sau a unor gaze printr-o membrana. Termenul este utilizat in medicina cu sensul de p. *cutanata*, desemnand atat schimburile gazoase care au loc prin piele (eliminarea de vapori de apa, de acid carbonic, absorbtie de oxigen) continuu, imperceptibil (p. *insensibila*), cat si transpiratia (p. *sensibila*). P. este importanta indeosebi la unele animale (ex.: broaste). V. sudatie, transpiratie.

PERVERS, adj., s. m. sau f. / pervers, adj., s. m. ou f. / perverse. [Lat. *perversus*, de. [a *pervertere* = a *rastuma fi vertere* = a *mtoarce*.] V. perversitate.

PERVERSITATE, s. f. / perversity, s. f. / perversity. [Lat. *perversitas*, -atis = e?(*travagan*1;a, lit *la pervertere* = a *rasturna fi vertere* = a *mtoarce*.)] Trasatura psihica a unui individ manifestata prin placerea de a face rau in mod intentional.

PERVERSIUNE, s. f. / perversion, s. f. / perversion. [Lat. *perversia*, -onis = *foisificare, raturare, de. la pervertere* = a *rastuma fi vertere* = a *mtoarce*] 1) In general, alterare mor-bida constitutional a personalitatii in plan emotional, intelectual sau volitional. V. si perversitate, perversit. 2) Termenul se utilizeaza frecvent pentru devierile comportamentului sexual. V. parafilie.

PERVERTIT, adj., s. m. sau f. / perverti, -e, adj., s. m. ou f. / pervert. [Lat. *perversus*, de [a *pervertere* = a *rastuma fi vertere* = a *mtoarce*.] (Un individ) care devine amoral si asocial sub influenta nefasta a mediului Inconjurator, in timp ce *perversus* este constitutional anormal (dar, in general, responsabil de faptele sale), fara interventia cauzelor exterioare.

PESAR, s. n. / pessaire, s. m. / pessary. [Lat. *pessarium*, din tat. *possum*, gr. *pessos* = *jeton w forma de gland*.] Dispozitiv cu forme si din materiale diferite care se introduce in vagin in scop contraceptiv (prin obstructie) sau de sustinere a uterului, atunci cand mijloacele sale de sustinere fiziologice devin ineficiente. V. si diafragm (4).

PESTA, s. f. / peste, s. f. / plague, pest. [Lat. *pestis* = *nwCima, epidemic*.] Infectie bacteriana severa, acuta sau cron-ica, al carei agent etiologic este *Yersinia pestis*. P. este initial o afectiune infectioasa a rozatoarelor, transmitandu-se la om fie prin Intepatura parazitilor animalelor infectate (prin pureci), prin contact direct sau ingestie de organisms animale infectate. Este o boala foarte contagioasa, cu caracter fie endemic, fie epidemic (In unele regiuni din Africa si Asia). Clinic se ma-nifesta prin febra inalta, toxemie, prostratie, eruptie petesiala, limfadenopatie, hemoragii la nivelul mucoaselor, uneori pneumonie. La om se descriu patru forme: p. *bubonica*, manifestata prin tumefactii ganglionare dureroase, supurative (buboni pestosi), complicate in stadiul terminal cu septicemie; p. *septicemica* sau *neagra* (cu evolutie foarte grava si prognostic letal); p. *pneumonica* sau *pulmonara* (prin inhalare de germeni, de ex. in contagiunea interumana); p. *ambulanta* (forma minora a p., cu manifestari discrete, doar cu febra si limfadenopatie si evolutie favorabila). Sin.: ciurma.

PESTICID, s. n. / pesticide, s. m. / pesticide. [Lot. *pestis* = *flogd, epidemic*; *caedere* = a *amort*] 1) Termen generic folosit pentru compusii chimici cu actiune toxica, de distrugere a

PETROMASTOIDIAN

insectelor, fungilor, rozatoarelor (considerate daunatori). Sunt incluse in aceasta categorie *fungicidele, *insecticidele, rodenticidele etc. 2) Substanta chimica toxica Intrebuintata in agricultura in lupta Tmpotriva daunatorilor.

PESTILENTIAL, adj. / pestilential, -elle, adj. / pestilential. [Lat. *pestilentia* = *epidemic, insaiudritate. a aeruCui, de. [a pestis = modma, epidemic*.] 1) Care se refera la *pesla si, prin extensie, care are caracter de gravitate in relatie cu o boala foarte grava (ex.: holera, variola, febra galbena, tifos exante-matic). 2) Termen folosit uneori cu referire la o substanta cu un caracter odorizant intens si neplacut.

PETE BITOT / taches de Bitot / Bitot's spots or patches. [Pierre A *Bitot*, medic france-s, 'Sordeau' 1822-1888] P. de forma triunghiulara, cu latura de 4-5 mm, produse la nivelul conjunctivei prin keratinizare; apar precoce in *xerofthalmie, traducand o carenta de "vitamina A.

PETE BRUSHFIELD / taches de Brushfield / speckled irides. [Thomas *Brushfield*, medic engiez, Londro, 1858-1937.] Zone circulare depigmentate la nivelul circumferintei externe a irisului, in *sindromul Down (trisomia 21). Sin.: semn Brushfield.

PETE ELSCHNIG / taches d'Elschnig / Elschnig's spots. [Anton *Elschnig*, oftalmotog german, 1863-1939.] P. mid, rotunde, de 3-4 ori mai mari in diametru decat artera centrala a retinei. Reprezinta infarctele coroidiene, rare in prezent, Intal-nite in *retinopatia din preeclampsie, cand tensiunea arteriala creste brusc, acut. De asemenea, p. E. se observa in *hiper-tensiunea arteriala maligna la examenul fundului de ochi. Sunt mai bine vizualizate la angiografia cu fluoresceina. V. si perle Elschnig.

PETE FORDYCE / grains de Fordyce / Fordyce spots, Fordyce disease. Vohn A. *Fordyce*, *dennatohg american, profesor [a 9(e'u) york 1858-1925*.] Papule galbui, de dimensiuni mid, izolate sau grupate la nivelul buzelor sau al mucoasei jugate de la nivelul vestibulului, la adult, ca urmare a existentei non-patologice a unor glande seroase heterotopice. Sin.: boala Fordyce.

PETE HORDER / taches de Horder / Horder's spots. Eruptie maculoasa asemanatoare celei din *febra tifoida, la nivelul abdomenului, in *psitacoza.

PETE ROTH / taches de Roth / Roth's spots. [Moritz *Roth*, anatomiopatohg eivefian, profesor [a 'Sasel, 1839-1914.] P. rotunde, albe, afluate spre centrul unei hemoragii situata la periferia *papilei optice. P. R. Insotesc boli infectioase severe determinate de stafilococ, streptococ sau meningococ (endocardite, pielonefrite, coledstite infectioase).

PETESIAL, adj. / petechial, -ale, -aux, adj. / petechial. l'v. e, timo(ogia *termenuCui petefie*.) Care se Insoteste de *petesii.

PETESIE, s. f. / petechie, s. f. / petechia. [It. *petecchia* = *petefie, din tat. sec. XV: pestichiae, de. la pestis = modmo, ciurma, fiindcd aceasta se. msotea frecient de petefii - dupa Litre*.] Elemente cutanate reprezentate de macule rosii-vio-lacee, cu dimensiuni variabile, care apar ca urmare a unor hemoragii cutanate prin fragilitate capilara crescuta. P. apar in special in *purpura.

PETIT MAL / petit mai / petit mai, minor epilepsy, [fr. petit = mic, mai = rau, 6oa[a.] Termen vechi, francez, care se mentine inclusiv in engl. Prin p. m. sunt denumite formele mi-nore de 'epilepsie generalizata, care electroencefalografic se caracterizeaza prin varfuri de unde bilaterale, sincrone si simetrice. Se disting trei forme de p. m.: 1) *absenta* (v.); 2) p. m. *akinetic*, v. epilepsie akinetica; 3) p. m. *mioclonic*, in care criza se manifesta indeosebi la trezirea din somn, cu salve de secuse musculare bilaterale la nivelul gatului si membrelor, urmate de pierderea tonusului.

PETROMASTOIDIAN, adj. / petro-mastoidien, adj. / petromastoid. [Lot. *petra* = *piatra, gr. mastos* = *san, mainela*;

PETROZITA

idos = forma.) Care apartine *standi ?i *mastoidei sau **se** afIS In raportul anatomice cu acestea.

PETROZITA, s. f. / p6trosite, s. f. / petrositis. [Lat. **petrosus** = pw-tros, de. [a **petra** = piatra; -ita.] Osteita profunda, de obi-cei supurativa, a grupului de celule osoase situate la varful "stancii temporaleului, aproape Intotdeauna consecutiva unei *otite medii. Clinic se manifeste prin 'sindromul Gradenigo-Launois.

PEYOTL / peyoti / peyotl. [Lun6a nafiwti din 'JA.eiyc- - **pey-o**(7.) Cactus mexican din care se extrage *mescalina, halu-dnogen din familia fenilcolaminelor.

pH / ph / pH. [Acronim pentru **potential de hidrogen.**] Parametru fizicochimic care exprima aciditatea unei solutii In functie de concentratia sa In ioni de hidrogen (H¹⁻). Reprazinta abrevierea cuvintelor potential (In ioni) de hidrogen si este lo-garitul cu semn schimbat al concentratiei In ioni de H⁺: pH = -log [H⁺]. O solutie neutra are pH = 7, una acida un pH inferior acestei cifre, iar una bazica un pH mai mare decat 7. In mod normal, pH-ul sangelui arterial este 7,4 si a celui venos 7,34. V. si tab. const.: proprietati fizico-chimice ale unor fluide din organism.

PH, / pH, / pH., \pH = prescurtare de Ca potential de hidrogen; i = izoelectric.] pH-ul izoelectric, la care o substanta cu caracter amfoter prezinta un echilibru de disociere acid-baza. La pH, Inceteaza orice miscare a particulelor Incarcate electric, aflate In camp electric. Sin.: punct izoelectric.

PHLEBOTOMUS / Phlebotomus / Phlebotomus. [QT. **phleps, phlebos** = vena; **tomos** = tQiatl secfwnat, de. Ca **temaein** = a. taia.] Sin.: flebotom (v.).

PTHIRIUS / Phthirus / Phthirus. [Qr. **phfheir** = paduche.] Gen de paduchi paraziti care se hranesc cu sange uman. P. **pubis** se localizeaza la nivelul parului pubian, dar uneori si In alte regiuni acoperite cu par (sprancene, axile). V. si **Pediculus**.

PIA MATER / pie-mere / pia, pia-mater. [Lat. muG-wala **pia mater** = mama w6itoare.] Membrana intens vascularizata, constituita din fibre reticulare, elastice si colagene, foarte aderenta de capsula gliala a creierului (p. **m. craniana**, NA: **pia mater ancephali**) si a maduvei spinarii (p. **m. rahidiana**, NA: **pia mater spinalis**). tmpreuna cu *arahnoida formeaza leptomeningele.

PIAN, s. n. / plan, s. m. / yaws, pian. [Cwont din iimBa tupi-guwani tiln 'Brazilw.] Boala contagioasa, epidemica, al carei agent etiologic este un parazit, **Treponema pertenue**, foarte asemanatoare agentului etiologic al sifilisului, transmis prin contact interuman. P. se caracterizeaza prin leziuni tegumentare cu aspect de tumora cu suprafata granuloasa, care se ulce-reaza In evolutie (leziunea elementara se numeste tot **pian**). Aceasta prima faza este urmata de o perioada secundara, caracterizata prin eruptie de **piavide** (leziuni maculo-papuloase) si de **pianoame** (leziuni vegetante cu solutie de continuitate) si, la distanta de cativa ani, de o perioada tertiara, caracterizata prin leziuni tegumentare (keratodermie palmo-plantara), articulare sau osoase. Leziunile mentionate pot provoca mutilari la nivelul pielii, vaselor sau/si articulatiilor. P. apare In regiunile tropicale si nu este o boala venetica.

PIC, s. n. / pic, s. m. / peak, spike. [Srove-nsoia **pic** = v&rf.] Denivelare la nivelul unei curbe, mai mult sau mai putin ampla, dar totdeauna brusca, rapida, de durata foarte scurta. P. sunt observate la nivelul tuturor tipurilor de curbe: trasee bioelec-trice, electroforeza, ecograme, diverse diagrame.

PICA / pica / pica. [Lot. **pica** = co'ofanil (aCwie la voracitatea piisQni).} Pervertire a apetitului constand In ingestia fara discernamant de substante nenutritive sau nocive, ca iarba, pietre, materiale plastice, obiecte de Tmbracaminte. P. se manifesta, de obicei, In prima copilarie, dar poate aparea si la handica-patii mental sau la pacientii psihotici. In unele cazuri poate fi

PICNOZA

consecinta unor deficiente minerale, Indeosebi a unei carente de fier. Var.: picadsm. Sin.: alotriofagie.

PICACISM. Var. pentru pica (v.).

PICIOR, s. n. / pied, s. m. / foot. NA: **pes, pedis.** [Lot. **peti-olus** = picwrufl.] Portiunea distala a membrului inferior la primare; serveste la statiunea bipeda si la mers.

PICIOR DE ATLET / pied d'athlete / athletic foot. •Dermatofife interdigitoplantara foarte frecventa, care intereseaza mai ales ultimele doua spatii interdigitale, acestea prezentand un aspect alb-sidefiiu si, uneori, fisuri la nivelul pliului interdigital.

PICIOR ECHIN / pied bot equin / talipes equinus. Pozitie vidoasa permanenta a p., In extensie fortata si cu sprijin pe extremitatea sa anterioara, rezultand o conformatare asemanatoare geometric cu copita de cal. V. si picior stramb.

PICIOR GREC / pied grec / Greek foot. P. caracterizat prin faptul ca al doilea doilea deget este mai lung decat primul.

PICIOR MORTON / metatarsalgie de Morton / Morion's foot. [Dudley J. Morton, mdic a.mav.an, 1884-1960.] Sin.: boala Morton (v.).

PICIOR PLAT / pied plat / plat foot. Deformare osoasa care consta In disparitia concavitatii plantare fiziologice, cu devierea calcailui In valgus, hipotonia plantei, care se sprijina pe sol cu aproape toata suprafata sa. Poate fi dobandit, dar frecvent este congenital (p. p. valgus static). Sin.: platipodie.

PICIOR SCOBIT / pied creux / pes cavus. Accentuarea concavitatii plantare, cu bolta dorsala.

PICIOR STRAMB / pied bot / clubfoot. Pozitie vidoasa congenitala, permanenta, a p. In raport cu gamba, care Tmpiedica sprijinul normal al acestuia pe sol. Exista mai multe varietati. V. In continuare.

PICIOR TALUS / pied bot talus / talipes calcaneus. Varietate de *p. stramb caracterizata prin flexia dorsala a piciorului, acesta fiind plasat pe fata anterioara (p. **t. direct**) sau pe cea antero-externa a tibiei (p. **t. valgus**), sprijinul realizandu-se pe calcaneu.

PICIOR VALGUS / pied bot valgus / talipes valgus. Varietate de *p. stramb In care planta este orientata catre exterior, sprijinul realizandu-se pe marginea intema a piciorului.

PICIOR VARUS / pied bot vams / talipes varus. Varietate de *p. stramb In care planta este orientata spre interior, piciorul sprijinindu-se pe marginea sa externa.

PICNIC, adj. / pycnique, adj. / pycnic. [Iyr. **pyknos** = gros, mdesat.] Despre un subject care este caracterizat morfologic prin predominarea dimensiunilor horizontale ale corpului: talie mica-mijioade (corp „Indesat"), torace larg, globular, membre scurte si groase. V. si longilin.

PICNODISOSTOZA, s. f. / pycnodysostose, s. f. / pycnodysostosis. {Gjr. **pyknos** = gros, **indesati dys** = grai, **difi-dl; osteon** = os; -ozo.] Forma rara de *osteochondrodizplazie cu transmitere autozomal recesiva. Se caracterizeaza prin insuficienta staturala micromelica (v. micromelie), cu persistenta fontanelii mari pana la varsta adulta, hipoplazia maxilarului inferior, iar radiologic se constata *osteoscleroza difuza a scheletului.

PICNOID, adj. / pycnoide, adj. / pycnoid. [Ar. **pyknos** = gros, **md.esa.ti idos** = forma.] Sin.: picnic (v.).

PICNOMETRU, s. n. / pycnometre, s. m. / pycnometer. [Cfr. **pyknos** = gros, **md&sa.t; metron** = masura.] Dispozitiv (vas, fla-con din stida) utilizat pentru determinarea densitatii corpurilor lichide si solide. Se face raportul maselor a doua volume egale (de cercetat si apa distilata) si se obtine astfel *densitatea re-lativa.

PICNOZA, s. f. / pycnose, s. f. / pycnosis. \Qr. **pyknosis** = cond'ensare., **comprifnare.**] Unul dintre cele trei moduri de alterare a nucleului, In care acesta devine omogen, bazofil, uni-

PICORNAVIRIDAE

form colorat ca urmare a condensarii *cromatinei, prin dege-nerescenta celulara. V. si carioliza, cariorexis.

PICORNAVIRIDAE / Picornaviridae / Picornaviridae. [Itd. **piccolo** = foarte mu-i & ngl. **RNA** = ribonucleic acid {add ribonucleic}; **tat. virus** = oenin, otrcwa.] Familie de virusuri ARN, cu talie mica (18-30 nm) si o capsida cu simetrie cubica, cu 32 capsomere. Cuprinde genurile: *Enterovirus*, *Rhinovirus*, *Aph-tovirus*, *Carciiovirus*.

PIELE, s. f. / peau, s. f. / skin. NA: cutis. [Lat. **pellis** = fide.] Structura anatomica membranoasa si elastica care acop-era suprafata corpului. Prezinta doua straturi superfidale (*epi-derm si derm) si un strat profund (*hipoderm). La nivelul p. se gasesc fanere, glande sebacee si sudoripare, ca si cor-pusculi tactilii. Sin.: tegument.

PIELECTAZIE, s. f. / py61ectasie, s. f. / pyelectasis, pyelec-tasia. [CIT. **pyelos** = 6azin, **ektasis** = cliCa.ta.fie.] Dilatata "bazinetului renal

PIELECTOMIE, s. f. / pyelectomie, s. f. / pyelectomy. {Cjr. **pyelos** = Sazin; **ektome** = e^cizie.} Resectia chirurgicala a unei portiuni din *bazinetul renal.

PIELIC, adj. / pyelique, adj. / pyelic. [Gfr. **pyelos** = Basin.] Care se refera la *bazinetul renal.

PIELITA, s. f. / pyelite, s. f. / pyelitis. [Qr. **pyelos** = fiazin, -i(d.) Termen folosit pentru a defini inflamatiile si/sau infectiile localizate la un segment al aparatului renal (bazinet a calice). Infectia se propaga de obicei ascendent, astfel meat p. se aso-ciaza frecvent fie cu cistita (*pielodstia*), fie cu nefrita (*pielone-frita*).

PIELOGRAFIE, s. f. / pyelographie, s. f. / pyelo-graphy. {Cjr. **pyelos** = 6osin; **graphein** = a scrie.} Metoda radiografica care consta in vizualizarea bazinetului si a cavitatilor renale cu aju-torul unei substante de contrast opaca la raze X. Aceasta sub-stanta ajunge la nivelul segmentelor de vizualizat fie prin sis-temul circulator (prin injectarea intravenoasa - p. *intravenoasa*), fie direct, prin caile urinare (p. *retrograda*). V. si ureteropielo-grafie, urografie.

PIELOLITOTOMIE, s. f. / pyelolithotomie, s. f. / pyelolitho-tomy. [Cjr. **pyelos** = 6azin; **lithos** = piatra; **tome** = taure, secfiune, de Ca **temnein** = a. taia.] Incizia bazinetului pentru extragerea unuia sau mai multor "calculi.

PIELONEFRITA, s. f. / py61onephrite, s. f. / pyelonephritis. [Qr. **pyelos** = fiazin; **nephros** = rinichi; -7(0.) Nefropatie inter-stitiala supurata, de etiologie bacteriana, acuta sau cronica, uni-sau bilaterala, interesand bazinetul si parenchimul renal, mai frecventa la femei, copii si batrani si asociata de obicei cu le-ziuni bazinetale. Clinic: proces polimorf, alcatuit din asocierea inegala a unui sindrom urinar, hipertensiv, de insuficienta re-nala, mai rar edeme si tulburari generate variate.

PIELONEFROZA, s. f. / pyelon6phrose, s. f. / pyelonephro-sis. [I/r. **pyelos** = fiazin; **nephros** = rinichi; -ozo.] Termen general pentru orice afectiune a bazinetului si rinichiului, m-deosebi de natura neinflamatorie.

PIELOSTOMIE, s. f. / pyelostomie, s. f. / pyelostomy. [Qr. **pyelos** = dazm; **stoma**, **-atos** = gw&. Stabilirea unei fistule chirurgicale la nivelul *bazinetului renal, In soopul drenarii catre exterior, prin intermediul unei sonde, a urinii din bazinet.

PIELOTOMIE, s. f. / pyelotomie, s. f. / pyelotomy. [CIT. **pyelos** = 6az,in; **tome** = taiere, secfiune, de [a **temnein** = a taia.] Incizia bazinetului renal.

PIELOURETERAL, adj. / pyelo-ur6teral, -ale, -aux, adj. / pyelo-ureteral. [<gr. **pyefos** = 6azin.; **oureter** = ureter.] Care se refera la bazinet si ureter, care apartine acestora.

PIEZESTEZIE, s. f. / piezesthesia, s. f. / piez(a)esthesia. [Cfr. **piezein** = a presa, a comprima; **aisthesis** = se.ma.fie, se.nsi6i-fitate.] Sensibilitate la presiune.

PILI TORTI

PIEZOELECTRICITATE, s. f. / piezoelectricitate, s. f. / piezo-electricity. [Cfr. **piezein** = a. presa, a comprima; **elektron** = chihUmliar, corp care se eCetrizeaza prin frecare.] Denumire pentru proprietatile electrice ale unor corpuri In relatie cu defor-marile mecanice, fie prin efect direct (polarizarea electrica a masei unui corp sau crearea de sarcini electrice la suprafata corpului cand acesta este supus unor forte mecanice), fie prin efect invers (deformarea corpului cand acesta este supus unui camp electric). V. si anizotrop, captor piezoelectric.

PIEZOGRAF, s. m. / piezographie, s. m. / piezograph. [Ar. **piezein** = a presa, a comprima; **graphein** = a scrie.] Captor de presiune care include un cristal piezoelectric si a carui functionare este bazata pe efectul piezoelectric (*piezoelectri-citate). V. si piezografie.

PIEZOGRAFIE, s. f. / piezographie, s. f. / piezography. [Ar. **piezein** = a presa, a comprima; **graphein** = a sent.] Metoda de inregistrare a variatiei presiunilor intraarteriale In functie de timp (*piezograma), prin intermediul *piezografului, cu un detector aplicat pe piele la nivelul arterei de studiat. In practica curenta se Inregistreaza traseul radial si traseul carotidian. Traseele piezografice permit un diagnostic precoce al alterarilor vasculare.

PIEZOGRAMA, s. f. / piezogramme, s. m. / piezogram. [Qr. **piezein** = a presa, a comprima; **gramma** = inscriere.] Curba obtinuta prin "piezografie.

PIGMENT, s. m. / pigment, s. m. / pigment. [Lat. **pigmen-tum** = iwpsa] Substanta colorata, prezenta In unele tesuturi animale sau vegetale. Culoarea, ca si structura p. pot fi diferite. Ex. de p. organici: *p. biliari, *hemoglobina, *hemosiderina, *melanina, 'piocianina, 'siderofilina.

PIGMENTARE, s. f. / pigmentation, s. f. / pigmentation. [Lat. **pigmentum** = twpsea.] 1) Procesul de formare, depunere si acumulare de *pigmenti In unui sau mai multe straturi ale pielii. Pigmentul cutanat natural este "melanina. 2) Uneori termenul se foloseste cu sensul de *hiperpigmentatie. Var.: pigmentatie.

PIGMENTATIE. Var. pentru pigmentare (v.).
PIGMENTATIE MELANICA ESENTIALA LABIO-JUGALA / pig-mentation melanique essentielle labio-jugale / Laugier-Hunziker syndrome. Sin.: sindrom Laugier-Hunziker (v.).

PIGMENTI BILIARI / pigments biliaries / bile pigments. Orice p. care face parte din elementele constitutive ale bilei. P. principal este bilirubina (v.). P. b. sunt, de asemenea, prezenti normal In plasma (bilirubinemie), In urina si In materii fecale.

PILEFLEBITA, s. f. / pylephlebite, s. f. / pylephlebitis. [Sr. **pyle** = powta, intrare; **phteps**, **phlebos** = vënd; -ita.] Flebita venei porte, consecinta, de obicei, a unei infectii intestinale. P. *supurata*, sau pioemia portala, este marcata prin simptome de *pioemie, iar p. *adeziva* este o *tromboflebita a venei porte generatoare de 'tromboza.

PILETROMBOZA, s. f. / pylethrombose, s. f. / pylethrombo-sis. [CIT. **pyle** = poortd, intrare; **thrombos** = cheagi -ozn.] Tromboza a venei porte In *pileflebita adeziva.

PILI, s. m. pi. / pili, s. m. pi. / pili, fimbriae. [Lat. **pilus**, **pili** = par.] Formatuni filamentoase specifice pentru anumiti ger-meni gramnegativi (colibacili, gonococi). P. nu sunt nici cili, nid flageli, d factori de aderenta. Structura lor antigenica permite fabricarea unor vacdnuri numite pilivaccinuri.

PILI TORTI / pili torti / pili torti. [Lat. **pilus**, **pili** = par; **tor-tus** = rasucit, de [a **torqaere** = a rasua.]] Modificare a firului de par, care apare rasucit dupa axa lunga, datorata distorsiu-nii foliculilor pilosi prin procese inflamatorii, tractiuni mecanice sau cicatriceale. Parul devine friabil si cade usor. Poate fi o manifestare In boh sau sindroame congenitale. Sin.: tricokinezis. V. si boala Menkus, sindrom Bjornsted.

PILIER

PILIER, s. m. / **pilier**, s. m. / **pillar**, **column**. [Lot. *pila* = stalp de susfinere.] Denimire data anumitor structuri datorita formei, dispunerii si functiei lor de sustinere. De obicei p. sunt pereche.

PILOCARPINA, s. f. / **pilocarpine**, s. f. / **pilocarpin**. [Lot. *pi/us*, *pili* = par; gr. *kcirpos* = fruct; -ina.] Alcaloid parasimpaticomimetic cu actiune nicotinică, extras din *Pilocarpus jaborondi* Hoimes. Este administrat sub forma de *colir, atat pentru a produce mioza, cat si in glaucom, pentru scaderea presiunii intraoculare. Actioneaza ca antagonist al *atropinei.

PILOMOTOR, adj. / **pilomotor**, -trice, adj. / **pilomotor**. [Lot. *pi/us*, *pili* = par; *motor*, -oris = eel core, pune in wife-art, {it. la *movere* = a mifca.}] Aflat in relatie cu muschii erectori ai firului de par, a caror contractie reflexa produce aspectul de "piele de gaina" (cirf/s anserina).

PILOR, s. n. / **pylore**, s. m. / **pylorus**. NA: **pylorus**. [Lot. *pylorus*, gr. *pyloros* = portar, din gr. *pyle* = poartd, *ouros* = paznic.] Canal distal al 'stomacului, Inceruit de o banda musculara puternica (*muschi sfincter al pilorului) prin care continutul stomacului este evacuat in duoden. Mai rar este denu-mit antrm piloric, canal piloric, deschidere pilorica etc.

PILORECTOMIE, s. f. / **pylorectomie**, s. f. / **pylorectomy**. [Lat. *pylorus*, gr. *pyloros* = portar, din gr. *pyle* = poarta, *ouros* = paznic; gr. *ektome* = eJyizie..] Excizia pilorului.

PILORITA, s. f. / **pylorite**, s. f. / **pyloritis**. [Lat. *pylorus*, gr. • *pyloros* = portar, din gr. *pyle* = poartd, *ouros* = paznic; -itd.] Inflamatie mucoasei pilorului.

PILORODUODENITA, s. f. / **pyloro-duodenite**, s. f. / **pyloro-duodenitis**. [Lat. *pylorus*, gr. *pyloros* = portar, din gr. *pyle* = poartd, *ouros* = paznic; [at. *duodeai* = in numar de, 12, oBrwiere. de la *duodeni digitorum* = d& 12 degete {lungimea acestui segment intestinal}; -ita.] Inflamatie concomitenta a mucoaselor pilorului si duodenului.

PILOROJEJUNOSTOMIE, s. f. / **pyloro-jejunostomie**, s. f. / **pyloro-jejunostomy**. [Lat. *pylorus*, gr. *pyloros* = portar, din gr. *pyle* = poartd, *ouros* = paznic; [at. me.dk.ala *jejunum intestinum*, din [at. *ieiunus* = fldmand, nemancat; gr. *stoma*, -atos = desclidere.] Crearea chirurgicala a unei anastomoze Intre *pilor si *jejun.

PILOROPLASTIE, s. f. / **pyloroplastie**, s. f. / **pyloroplasty**. [Lat. *pylorus*, gr. *pyloros* = portar, din gr. *pyle* = poartd, *ouros* = paznic; gr. *plastos* = *mod.da.l, de. (a *plassein* = a forma, a modela.) Incizia pilorului si refacerea chirurgicala a canalului piloric in cazul unei stenoze pilorice. Uneori p. se practica pentru accelerarea golirii stomacului dupa "vagotomia selectiva din tratamentul ulcerului duodenal.

PILOROSPASM, s. n. / **pylorospasme**, s. m. / **pylorospasm**. [Lit. *pylorus*, gr. *pyloros* = portar, din gr. *pyle* = poartd, *ouros* = paznic; [at. *spasmus*, gr. *spasmos* = contracpie, de [a gr. *span* = atrage.] Spasm al sfincterului piloric sau a portiunii pilorice a "stomacului.

PILOROTOMIE, s. f. / **pylorotomie**, s. f. / **pylorotomy**. [Lot. *pylorus*, gr. *pyloros* = portar, din gr. *pyle* = poarta, *ouros* = paznic; gr. *tome* = tawe, secfiune, de [a *temnein* = a tdia.] Metoda chirurgicala care consta in incizia chirurgicala a pilorului. P. este uneori folosita in terapia ulcerului gastric asociat cu *pilorospasm.

PILOS, adj. / **pileux**, -euse, adj. / **pilose**, hairy. [Lat. *pilosus* = paros, de. la *pi/us* = par.] Despre o structUfS care este acoperita cu par sau contine par.

PILOSEBACEU, adj. / **pilo-sebace**, -e, adj. / **pilosebaceous**. [Lat. *pilus* = par; *sebaceus* = de. seu, de. la *sebum* = seu.] Care apartine foliculilor pilosi si glandelor sebacee. V. folicul pilos.

PIOEMIE

PILOZITATE, s. f. / **pilositate**, s. f. / **pilosity**. [Lat. *pi/us* = pOr] Ansamblul parului si dispozitia sa in diferite regiuni ale tegumentelor, care, deoarece reprezinta un caracter sexual secundar, este specific pentru sexul feminin (p. de tip feminin) si sexul masculin (p. de tip masculin).

PILULA, s. f. / **pilule**, s. f. / **pill**, **pilula**, **pi. pilulae** (lat). [Lat. *pilula*, dim. de. la *pila* = minge.] Preparat farmaceutic cu forma in general sferica, de consistenta dura, care poate fi Inghitit Intreg. V. si comprimat, capsula, drajeu.

PINEAL, adj. / **pin6al**, -ale, -aux, adj. / **pineal**. [Lat. *pineae* = con de pin (datorita asemndrii cu forma gCandei).] 1) Care apartine *epifizei cerebrale, denumita si glanda pineala. 2) Care se aseamana cu un con.

PINEALOM, s. n. / **pinealome**, s. m. / **pinealoma**. [Lat. *pineae* = con de pin (datorita asemndrii cu forma giande-i); -oma.] Termen general pentru tumorile dezvoltate din celulele parenchimului *glandei pineale. In principiu se disting trei tipuri de p.: 1) *pinealoblastom*, tumora bogata in celule hiperchromatice, grupate in lobuli separati printr-o trama conjunctiva fina; 2) *pinealocitom*, alcatuit din celule voluminoase dispuse sub forma unor coroane perivasculare; 3) p. *anizomorf*, compus din doua tipuri de celule, unele mid si rotunde, asemanatoare limfocitelor, si altele mari, rotunjite sau poligonale, determinand un aspect in mozaic. P. sunt tumori rare, care pot disemina in sistemul nervos prin LCR.

PINOCITOZA, s. f. / **pinocytose**, s. f. / **pinocytosis**. [Cjr. *pinem* = a 6ea; *kytos* = civlo, -oza.] Forma de endocitoza prin care particulele solide si lichide penetreaza in citoplasma. In cazul *macropinocitozei*, fenomen vizibil in microscopia optica, celula capteaza mici picaturi, prin emiterea unei lame ecto-plasmatice. *Micropinodtoza* consta in invaginarea membranei Intr-un tub de circa 10 nm, cu diametrul de 30-50 nm, care, prin strangulare, formeaza microvacuole citoplasmatiche. Mem-brana celulara participa la procese de acest tip: particulele in-troduse in celula pot fi Inconjurate de un fragment membra-nar, care ulterior este reciclat, reintegrat la nivelul biomem-branei.

PIOCIANINA, s. f. / **pyocyanine**, s. f. / **pyocyanin**. [Qr. *pyon* = puroi; *kyanos* = alfastru; -ina.] Pigment albastru produs, alaturi de pioverdina, de bacilul piodanic ("Pseudomonas aeruginosa). P. determina culoarea albastruie a puroiului de la nivelul plagilor infectate cu piocianic. V. si Pseudomonas.

PIOCOC, s. m. / **pyococque**, s. m. / **pyococcus**. [Qr. *pyon* = puroi, *kokkos* = 60060.] Denumire pentru *cocci care determina infectii purulente. Este cazul Indeosebi al *stafilococului.

PIOCOLECISTITA, s. f. / **pyocholecystite**, s. f. / **pyochole. cystitis**. [Cfr. *pyon* = puroi; *khole* = bila., *kystis* = sac, mz-iciei; -itd.] Coledstita purulenta.

PIOCOLPOCEL, s. n. / **pyocolpoccele**, s. f. / **pyocolpoccele**. [Gr. *pyon* = puroi; *kolpos* = addnciturd, vagin; *kele* - tumorii, hemie.] Formatiune tumorală intravaginala care confine puroi.

PIODERMITA, s. f. / **pyodermie**, **pyodermite**, s. f. / **pyoderma**. [Fr. *pyon* = puroi; *derma*, -atos = piele.; -ita.] Infectie cutanata determinata de germeni piogeni, Indeosebi streptoco-ci si stafilocod. Se disting: 1) P. *streptococ/ce*, *streptodermii eritematoase, veziculobuloase, erozive si ulceroase, eritematoscuamoase, papuloase. 2) P. *stafilococice*, stafilodermii cu forme de *foliculita, *abcese, *furunculoza, *hidrosadenita, *botri-omicom.

PIODERMITA VEGETANTA GENERALIZATA / **pyodermite v6getante generalisee** / **dermatitis vegetans**. Sin.: boala Hallopeau (v.).

PIOEMIE, s. f. / **pyoemie**, s. f. / **pyo(a)emia**. [Fr. *pyon* = puroi; *haima*, -atos = sdnge.] Infectie *piogena generalizata, cu formare consecutiva de microabcese *metastatice.

PIOFAGIE

PIOFAGIE, s. f. / **pyophagie**, s. f. / **pyophagia**. [Cfr. *pyon* = *puroi*; *phagein* = a mânca.] Deglutiția, voluntară sau involuntară, de puroi cu origine bucală, nazală sau bronhopulmonară.

PIOGEN, adj. / **pyogene**, adj. / **pyogenic**. [Cjr. *pyon* = *puroi*; *geiman* = a produce..] Termen care se referă la proprietatea unor microorganisme de a se multiplica și de a produce supurație. Ex.: stafilococ, streptococ p.

PIOLABIRINTITA, s. f. / **pyolabyrinthite**, s. f. / **pyolabyrinthitis**. [Cft. *pyon* = *puroi*; Cat. *labyrinthus*, gr. *labyrinthos* = [a6irint; -ita.] Inflamație cu supurație a *labirintului urechii.

PIOMETRIE, s. f. / **pyometrie**, s. f. / **pyometra**. [Qr. *pyon* = *puroi*; *metra* = liter.] 1) Acumulare de puroi în uter. 2) Scurgere de puroi provenind din uter.

PIOMETRITA, s. f. / **pyometrite**, s. f. / **pyometritis**. [Qr. *pyon* = *puroi*; *metra* = uter; -ita.] Inflamație purulentă a uterului.

PIOMIOZITA, s. f. / **pyomyosite**, s. f. / **pyomyositis**. [Qr. *pyon* = *puroi*; *mys*, *mysos* = mușchi; -1(0).] Infecție bacteriană acută a mușchilor scheletici, caracterizată prin formarea de focare purulente în masele musculare. Apare spontan, în afara oricărui focar aparent de infecție, se întâlnește deosebit în țările tropicale, iar agentul cauzal comun este "*Staphylococcus aureus*.

PIONEFROZA, s. f. / **pyonephrose**, s. f. / **pyonephrosis**. [Cft. *pyon* = *puroi*; *nephros* = rinichi; -ozo.] Infecție renală gravă care afectează rinichiul în întregime. P. se caracterizează prin formarea și retenția de puroi în bazinetul dilatat, distrucția și inflamația pioniemului și reacția inflamatorie a țesutului de vecinătate (perinefrită). Poate să apară în evoluția *pielonefritei și se manifestă prin febră, tumefiere renală și *piurie intermitentă.

PIOPERITONEU, s. n. / **pyoperitone**, s. m. / **pyoperitoneum**. [Qr. *pyon* = *puroi*; [at. *nw.iu.aln peritoneum*, dm gr. *peritoneion* = care se. in. iu. de. in jurul, de. ta *peri* = în jurul, *teinein* = a se. itind.] Acumulare de puroi în cavitatea peritoneală.

PIOPNEUMOPERITONEU, s. n. / **pyo-pneumoperitone**, s. m. / **pyo-pneumoperitoneum**. [Qr. *pyon* = *puroi*; *pneuma*, -atos = aer; Int. medicaia *peritoneum*, din gr. *peritoneion* = care se întinde m jurul, de. [a *peri* = în jurul, *teinein* = a se mtinde.] Acumulare simultană de aer și puroi în cavitatea peritoneală.

PIOPNEUMOTORAX, s. n. / **pyo-pneumothorax**, s. m. / **pyo-pneumothorax**. [Qr. *pyon* = *puroi*; *pneuma*, -atos = aer; [at. *thorax*, -acis, gr. *thorax*, -akos = torace.] Epansament alcatuit din aer și puroi în marea cavitate pleurală, frecvent de natură tuberculoasă sau stafilococică.

PIOREE, s. f. / **pyorrhoe**, s. f. / **pyorrh(o)ea**. yCjr. *pyon* = *puroi*; *rhoia* = curgere, de. la *rhein* = a curge.} În general, scurgere de puroi. Termenul se utilizează frecvent cu referire la o inflamație purulentă a *periodontului.

PIOREE ALVEOLO-DENTARĂ / **pyorrh(o)ea alveolaris**. Sin.: boala Fauchard-Bourdet (v.). V. și parodontoză.

PIOSALPINX, s. n. / **pyosalpinx**, s. m. / **pyosalpinx**. [Cjr. *pyon* = *puroi*; [at. *salpinx*, -ingis, gr. *salpinx*, -ingos - trompetă, trompa.] Colectie de puroi în *trompa Fallopio, de obicei consecutivă unei infecții uterine.

PIOTORAX, s. n. / **pyothorax**, s. m. / **pyothorax**. [^r. *pyon* = *puroi*; [at. *thorax*, -acis, gr. *thorax*, -akos = torace..]

*Empiem toracic, frecvent consecutiv unui proces infecțios supurativ pulmonar. Sin.: pleurezie purulentă. V. empiem.

PIPERAZINA, s. f. / **piprazine**, s. f. / **piperazine**. (DCI) Compusul C₄H₁₀N₂, utilizat, sub formă unor saruri variate, ca antihelmintic.

PIPETA, s. f. / **pipette**, s. f. / **pipette**, [fr. *pipette*] Tub transparent din sticlă sau din plastic, utilizat pentru măsurarea sau transferarea unor cantități mici de lichid sau gaz.

PIRONINOFILIE

PIRAMIDAL, adj., s. n. / **pyramidal**, -ale, -aux, adj., s. m. / **pyramidal**, **triangular bone**. [Lot. *pyramis*, -idis, gr. *pyramis*, -idos = monument egiptean.] A cărui formă aminteste pe cea a unei piramide: 1) Fascicul p. (v). 2) Os p.: v. tab. anat. -oase. 3) _*Sindrom p.* (v).

PIRAMIDA, s. f. / **pyramide**, s. f. / **pyramid**. [Lot. *pyramis*, -idis, gr. *pyramis*, -idos = monument egiptean.] 1) Termen generic folosit pentru unele formațiuni anatomice care au o formă piramidală. Tipuri: a) p. *Ferrein*, p. situate în conșcență renală, prelungire conică a p. Malpighi, care împreună cu subștanța corticală înconjuroare formează un lobul; b) p. *Lalouette*, v. tiroidă; c) p. *Malpighi*, formațiuni triunghiulare care constituie medula renală, al cărui varf sau papilă se deschide într-un mic calice. Sin.: piramide renale; d) p. *nazală*, v. nas; e) p. *renale* (NA: *pyramides renales*), sin.: piramide Malpighi (v.). 2) Termen anatomic care desemnează porțiunea pietroasă a osului temporal (sudată la osul timpanal).

PIRETOGEN, adj., s. m. / **pyretogene**, adj., s. m. / **pyretogenous**. [Cfr. *pyretos* = febră, de ia *pyressein* = a avea febră; *gennan* = a produce.] 1) Care provoacă febră. 2) Substanța conținută uneori în soluțiile injectabile, capabilă să provoace o reacție febrilă când volumul injectat intravenos este mare. P. pot fi produși de dezintegrare bacteriană. Uneori termenul p. este utilizat greșit ca sin. cu pirogen (v.).

PIRETOTERAPIE, s. f. / **pyretotherapie**, s. f. / **pyretotherapy**. [Qr. *pyretos* = fibril, de. la *pyressein* = a avea febră; *therapeia* = tratament, de ia *therapeuein* = a îngrijii.] 1) Tratament efectuat prin creșterea artificială a temperaturii pacientului. Ex.: -malarioterapie. 2) Uneori termenul este utilizat pentru denumirea tratamentului antifebril.

PIREXIE, s. f. / **pyrexie**, s. f. / **pyrexia**. yCjr. *pyrexia* = acces de febră, de. ta *pyressein* = a avea febră.} Orice stare febrilă sau creșterea anormală a temperaturii organismului.

PIRIDOXINA, s. f. / **pyridoxine**, s. f. / **pyridoxine**. Sin.: vitamina B₆ (v.).

PIRIFORM, adj. / **piriforme**, adj. / **piriform**. [Lot. *piram* = para; *forma* = formă.] Care prezintă o formă de para.

PIRIMIDINA, s. f. / **pyrimidine**, s. f. / **pyrimidine**. Baza azotată ai cărei derivați, denumiți *baze pirimidinice, fac parte din compoziția acizilor nucleici și a vitaminelor B, și B₆. V. baze pirimidinice.

PIROFOBIE, s. f. / **pyrophobie**, s. f. / **pyrophobia**. [Efr. *pyr*, *pyros* = foc; *phobos* = frică.] Teama anormală de foc sau de incendii.

PIROGEN, adj. / **pyrogene**, adj. / **pyrogenic**. [Qr. *pyr*, *pyros* = foc; *gennan* = fl produce.} Care provoacă febră. Desi etimologic mai puțin exact decât *piretogen, acest termen este consacrat prin întrebuințare.

PIROGLOBULINA, s. f. / **pyroglobuline**, s. f. / **pyroglobulin**. [Qr. *pyr*, *pyros* = foc; [at. *globtilus*, dim. de [a *globus* = glob, -1110.] Immunoglobulina monoclonală care precipită după

încalzire la 56°C.

PIROMANIE, s. f. / **pyromanie**, s. f. / **pyromania**. [Cfr. *pyr*, *pyros* = foc; *mania* = nebunie.] Tendință irepresibilă, imposibil de dominat, de a provoca incendii.

PIRONINA, s. f. / **pyronine**, s. f. / **pyronin**. Denumire generică pentru o serie de compuși pe baza de xanteni, utilizați în histochimie în calitate de coloranți specifici ai ARN. V. și pironinofil, pironinofilie.

PIRONINOFIL, adj. / **pyroninophile**, adj. / **pyroninophilic**. Despre orice celulă care prezintă *pironinofilie.

PIRONINOFILIE, s. f. / **pyroninophilie**, s. f. / **pyroninophilia**. Creșterea afinității unei celule pentru coloranți de tipul *pironinei. Ex.: prin colorația Unna-Pappenheim, cu metil-pironina de culoare verde, citoplasma se colorează în roșu în cazul pre-

PIROPLASMOZA**PRAEVIA**

zentei unor man cantitati de ARN, **ceea ce** probeazfl o sin-teza activa de proteine.

PIROPLASMOZA, s. f. / piroplasmose, s. f. / piroplasmosis.

[Lot. *piram* = para.; gr. *plasma* = o-bwct modelat, -ozd.] Sin.: babesioza (v.).

PIROZIS, s. n. / pyrosis, s. m. / pyrosis, heartburn. [-cyr.

pyrosis = arswa., de. Ca *pyr*, *pyros* = foe.] Senzatie de arsura epigastrica transmisa de-a lungul esofagului si urmata de "regurgitatii acide, caracteristice refluxului gastroesofagian.

PIRUVAT KINAZA / pyruvate kinase / pyruvate kinase. Enzima (fosfoenolpiruvat kinaza) care catalizeaza transferul unor grupari fosfat de la fosfoenolpiruvat la ADP (adenozindifosfat), cu formarea consecutiva de ATP (adenozintrifosfat).

PIRUVICEMIE, s. f. / pyruvicemie, s. f. / pyruv(a)emia. Prezenta si concentratia *addului piruvic (produs de degradare In metabolismul glucidic) In sange. Concentratia normala variaza intre 1 ?i 10 mg/l. P. creste patologic In avitaminoza B₁.

PISIFORM, adj., s. n. / pisiforme, adj., s. m. / pisiform (bone), lentifonn bone. [Lot. *pisum* = mazare, *forma* = forma.] 1) In forma de bob de mazare. 2) Os p.: v. tab. anat. - oase. Var.: piziform.

PISTRUI, s. m. / tache de rousseur / freckle, sun spot. [sl. *pistru* = pdtat.] Sin. pop. pentru lentigo (v.).

PITIATIC, adj., s. m. sau f. / pithiatique, adj., s. m. ou f. / pithiatic. [Cfr. *peitheia* = a. convinge; *iatos* = care poate ft vinde-cat.] 1) Despre tulburarile vindecabile prin persuasiune. 2) Subiect afectat de 'pitiatism.

PITIATISM, s. n. / pithiatisme, s. m. / pithiatism. [Qr. *peitheia* = a convinge.; *iatos* = care poate. fi vindecat; -ism.] Termen propus de Babinski pentru desemnarea tulburarilor care pot fi reproduse prin sugestie si care dispar prin influenta exclusiva a persuasiunii.

PITIC, s. m. / nain, s. m. / dwarf, nanus, pi. nani (lat). [SC. *pitiku* = pitic.] Persoana de talie mica In raport cu normalul. V. nanism.

PITIRIAZIS, s. n. / pityriasis, s. m. / pityriasis. [Qr. *pityroa* = ta.rd.fe.] Denumire generica pentm un grup de dermatoze, cu etiologii diferite, a caror caracteristica esentiala este o descuamare epidermica discreta, furfuracee. V. In continuare.

PITIRIAZIS CIRCINAT SI MARGINAL VIDAL / pityriasis circine et margin6 de Vidal / lichen simplex chronicus. [Emile Jean-Baptiste Vidal, dermatobg francez, medic la. f{6pitaw(_ de 'Paris, 1825-1893.) Sin.: boala Vidal (v.).

PITIRIAZIS ROZAT / pityriasis rose de Gibert / pityriasis rosea. Sin.: boala Gibert (v.).

PITYRIASIS RUBRA / pityriasis rubra / pityriasis rubra. Sin.: eritrodermie (v.).

PITYRIASIS RUBRA PILARE / pityriasis rubra pilare / pityriasis rubra pilare. Sin.: impetigo herpetiform (v.).

PITYRIASIS VERSICOLOR / pityriasis versicolor / pityriasis versicolor. Sin.: boala Eichstedt (v.).

PITRESINA, s. f. / pitressine, s. f. / pitressin. Sin.: vasopresina (v.).

PITUITAR, adj. / pituitaire, adj. / pituitary. [Lat. *pituita* = secretie. cu mucozitati (de-oarece. anticii credeau ca. secretiile na-zaie prove.ne.au. din aceasta. gtwuta, prin [ama ciuruitii a etmoi-dului).] Care apartine glandei pituitare (*hipofizei). Care se refera la_glanda respectiva. Sin.: hipofizar.

PITUITARA, s. f. / pituitaire, s. f. / pituitary, {V. *etinwhgia termenului pituitar.*] 1) Sin. cu "hipofiza, Indeosebi In engl. 2) Mucoasa de Invelis a cavitatilor nazale, alcatuita dintr-un epiteliu cilindric cu cili vibratili si un *corion subiacent, care cuprinde o zona olfactiva, cu receptori senzoriali pentru miros.

PITUITARISM, s. n. / pituitarisme, s. m. / pituitarism. [V. *etimologia. temenuiui pituitar;* -ism.] Disfunctie a glandei

PLACENTA

*hipofize manifestafi sub forma de *hipopituitarism sau *hiper-pituitarism.

PITUITA, s. f. / pituite, s. f. / pituita, gastric catarrh. [Lat. *pititita* = secretie cu mucozitati.] Denumire pentru substantele lichide, filante, apoase, patologice pe care pacientii cu gastrita le elimina fie prin expectoratie, fie prin regurgitare, de obicei dimineata a *jeun*. P. rezulta din hipersecretia salivara si gastrica.

PIURIE, s. f. / pyurie, s. f. / pyuria. [S'r. *pyon* = puroi; *ouron* = urina.] Prezenta de puroi In urina, proband o infectie a cailor urinare si genitourinare.

PIZIFORM. Var. pentru pisiform (v.).

pK / pK / pK. Parametru analog *pH-ului pentru caracterizarea unui echilibru chimic. Este definit ca fiind logaritmul cu semn schimbat al constantei de echilibru. Cu cat valoarea pK-ului este mai apropiata de cea a pH-ului, cu atat solutia are o capacitate mai mare de tamponare.

PLACA, s. f. / plaque, s. f. / patch, plaque, plate, [fr. *plaque*, din oland.e.z.a *plaken* = fl carpi, a peticii] 1) Cutie plata din stida pentru cultura microbilor. 2) Zona de tesut, piele sau mucoasa cu aspect anormal. 3) P. de baza, In stomatologie, material prefabricat, sub forma de placi care reproduc forma arcadelor dentare. 4) P. de ceara, foi de ceara utilizate In manoperele intermediare de confectionare a protezelor dentare. 5) P. mucoase, leziuni sifilitice secundare. 6) P. de osteosinteza (v.). 7) P. protetica, baza protezelor dentare.

PLACA DENTARA / plaque dentaire / dental plaque. Depozit aderent la suprafata smaltului dentar care stagneaza In zonele de retentie si este compus din anumiți constituenți ai salivei, elemente microbiene ale florei saprofite si resturi alimentare, In special hidrocarbonate. Eliminarea sa prin periaj contribuie la evitarea infectiilor dentare ?i a cariilor.

PLACA ECUATORIALA / plaque equatoriale / equatorial plate. Agregarea *cromozomilor In forma "de placa" la ecuatorul nucleului In timpul "cariokinezei (In metafaza). Sin.: coroaana ecuatoriala.

PLACA MOTORIE / plaque moti-ice / motor end plate, myoneural junction. Arie a *sarcolemei situata dedesubtui regiunii sinaptice a neuronului motor, Intr-o *jonctiune neuromusculara.

PLACA DE OSTEOSINTEZA / plaque viss6ee / screwed plate. Dispozitiv pentru *osteosinteza constand dintr-o placa metalica de forma vanabila, strabatuta de orificii si care, aplicata In focarul de fractura, permite solidarizarea fragmentelor osoase. P. de o. realizeaza astfel contentia fragmentelor respective si reducerea fracturii.

PLACEBO / placebo / placebo. [Lot. *placere* = a piacta, *placebo* = voi placea.] Masura terapeutica de eficienta nula sau slaba si fara un raport logic cu boala, care actioneaza, insa, printr-un mecanism psihologic sau psihofiziologic, cu conditia ca pacientului sa creada ca primeste un tratament activ. Se recurge la p. In scop psihoterapeutic sau pentru evaluarea actiunii reale a unui medicament, prin eliminarea factorului psihic. V. nocebo si proba dublu orb.

PLACENTA ACCRETA / placenta accreta / placenta accreta. [Lat. *placenta* = piacinta, *accretus*, de la *accrescere* = a crefte, a se man.] Aderenta patologica a *p. la uter. In perioada sarcinii poate fi o cauza de avort, iar dupa nastere, a unor hemoragii sau complicatii infectioase prin retentie placentara. De aceea, p. a. impune uneori efectuarea 'histerectomiei.

PLACENTA PRAEVIA / placenta praevia / placenta praevia. [Lat. *placenta* = piacinta.; *praevius* = care. merge Inainte, de la *prae* = inainte, *via* = drum, cole.] Denumire data In mod curent insertiei vicioase a p. pe o suprafata mai mult sau mai putin Intinsa a segmentului inferior al uterului. Poate determi-

PLACENTA

na accidente hemoragice grave In ultimul trimestru de sarcina si In special In timpul travaliului. Variante: 1) P. p. *anatomica* (lipsita de manifestari dinice In timpul sarcinii si al travaliului). 2) P. p. *centrala* (acopera colul uterin). 3) P. p. *laterala* (pana la orificiul intern al colului). 4) P. p. *marginala* (a carei mar-gine inferioara se afla chiar la limita orificiului intern al colului uterin). 5) P. p. *partial centrala* (care acopera incomplet orificiul intern al colului uterin).

PLACENTA, s. f. / placenta, s. m. / placenta. [Lot. *placenta* = *ptacinta*.] Formatiune anatomica care se dezvolta In cur-sul sarcinii si are rolul de a permite schimburi nutritive Intre organismul fetal si eel al mamei si rol endocrin. P. se dezvolta din membrana externa a oului (corion) si este formata din doua parti: una materna (cadeuce bazala) si una fetala (corionul), pe care se insera *cordonul ombilical. P. secreta hormoni *steroizi (estrone, progesteron) si gonadotrofine corionice sau coriale. La termen (9 luni), p. cantareste aproximativ 600 g, este formata din "cotiledoane si are aspectul unei mase carnoase.

PLACENTA INCARCERATA / placenta incarcere / incarcera-tio placenta. *P. retinuta In uter (la nivelul unui corn sau la fundul uterului), partial dezlipita sau nedezlipita. Retinerea p. este consednta unei retractii puternice, prin contractie, a cor-pului uterin.

PLACENTOTERAPIE, s. f. / placentotherapie, s. f. / placen-totherapy. [Lot. *placenta* = *ptacinta*; gr. *therapeia* = *trata-mnt*, *de la therapeuein* = a mgrii.] Utilizarea terapeutica a unor extracte provenind din placenta.

PLACHETA, s. f. / plaquette, s. f. / platelet, [fr. *plaquette*, din oiandezd *plakea* == a carpi, a petici.] Sin.: trombocit (v.).

PLAGA, s. f. / plale, s. f. / wound, sore, hurt. [Lot. *plaga* = *iovitwd*, rand.] *Solutie de continuitate tegumentara, sub-tegumentara, mucoasa sau la nivelul unui organ, cauzata de actiunea unui factor mecanic extern (traumatic sau chirurgical). Sunt descrise numeroase tipuri de p.: 1) P. *aseptics*, neinfec-tata cu germeni patogeni. 2) P. *atona*: fara tendinta la cicatrizare. 3) P. *contuza* (v.). 4) P. *deschisa*, care comunica direct cu atmosfera. 5) P. *clilacerata*, v. dilacerare. 6) P. *nepene-tranta*, fara traversarea pielii, dar cu leziuni mai profunde. 7) P. *penetranta* (v). 8) P. *septica*, infectata cu germeni patogeni. 9) P. *subcutanata*, cu afectarea pielii si a tesutului celu-lar subcutanat. 10) P. *tajata*, produsa cu un instrument ascutit. 11) P. *transfixianta*, care traverseaza dintr-o parte In alta o regiune a corpului. *Cicatrizarea unei p. se produce In doua moduri: *per primam* sau *per secundam*.

PLAGA CONTUZA / plaie contuse / bmsed wound. P. cu margini neregulate si cu zdrobirea tesuturilor moi, produsa prin lovire cu sau de un corp contondent.

PLAGA PENETRANTA / plaie penetrante / perforating wound. P. produsa de un agent vulnerant care a patruns Intr-o cavi-tate seroasa.

PLAGIOCEFALIE, s. f. / plagiocephalie, s. f. / plagiocephaly. [QT. *plngios* = *oδfic*; *kephale* = *cap*.] Forma unilaterala sau asimetrica de *craniostenoză coronala.

PLAJA DE LIZA / plage de lyse / lysis plaque. Lacuna formata Intr-o cultura de bacterii In urma unei infectii litice provo-cate de un bacteriofag.

PLANCTON, s. n. / plancton, s. m. / plancton. [Cjr. *plankton*, *de la planktos* = *ratactor*] Totalitatea plantelor si ani-malelor mici si microscopice care plutesc sau Inoata la suprafata apelor marine sau lacustre si au un grad redus de mobilitate.

PLANIFICARE FAMILIALA / planification familiale / family planning. Ansamblul mijloacelor si metodelor care permit ca numarul si spatierea nasterilor Intr-o familie sa corespunda cu vointa rationala si constienta a parintilor.

PLASMA

PLANSEU, s. n. / plancher, s. m. / floor, pavimentum (lat). [Lot. *placa* = *sc&nd.wCL*] Termen anatomic pentru unii pereti musculocon-jinctivi care delimiteaza inferior o cavitate. Ex.: p. bucal, p. pelvin sau pelvipertoneal.

PLANSEU PELVIN / plancher pelvien / diaphragma pelvis. NA: diaphragma pelvis. Sin.: perineu (v.).

PLANTALGIE, s. f. / douleur de la plante / plantalgia. [Lat. *planta* = *taipct*; gr. *algos* = *dwere*.] Durere la nivelul regiunii plantare.

PLANTAR, adj. / plantaire, adj. / plantar. [Lot. *plantaris* = *de pie-ware*, *de la planta* = *taipa*.] Care apartine plantei piciorului sau se refera la aceasta regiune anatomica. V. si planta.

PLANTAR, s. f. / plante (du pied) s. f. / planta pedis (1), plant (2). NA: planta, planta pedis, regio plantaris pedis (1). [Lat. *planta* = *tal-pa*.] 1) Denumire pentru fata plantara a piciorului, adica pentru ansamblul de parti moi situate dedesubtui schele-tului si articulatiilor piciorului. P. prezinta o concavitate fiziolo-gica. V. si picior plat. 2) Organism vegetal pluricelular viu, fixat cu radacina In pamant si cu celelalte componente In aer sau apa.

PLANTOGRAMA, s. f. / plantogramme, s. m. / plantar print. [Lot. *planta* = *taipd*; gr. *gramma* = *mscriere*.] Amprenta plantei In pozitie ortostatica. Prin analiza p. se apreciaza, pe langa suprafata regiunii plantare, si distribuirea presiunilor de sprijin.

PLASMAFEREZA, s. f. / plasmapherese, s. f. / plasma-pheresis. [Qr. *plasma* = *ofiiect moddat*; *aphairesis* = *pCecare*, *mde-pcirtare*.] Tehnica de recoltare a unor volume mari de sange, cu reintroducerea In organism a celulelor sanguine si retinerea plasmei. De obicei, din plasma se izoleaza imunoglo-buline.

PLASMALEMA, s. f. / plasmalemme, s. m. / plasmalemma. [Ar. *plasma* = *oBiee.t modeCat*; *lemma* = *wvetif*.] Sin.: membrana celulara (v.).

PLASMA, s. f. / plasma, s. m. / plasma. [QT. *plasma* = *ofiiect modelat* (terme.n creat de me.iiu.ul german Schwitz, m 1836).]

1) Mediu lichid In care se gasesc, In suspensie, elementele figurate ale sangelui. P. include si fibrinogen, spre deosebire de *serul sanguin si se obtine ca supernatant, prin centrifugarea sangelui recoltat pe anticoagulant. P. este un lichid gal-bui (densitate 1,012-1,016, pH 7,4) cu o compozitie extrem de complexa, continand un mare numar de specii de ioni, sub-stante organice si anorganice, In tranzit de la sau spre tesu-turi. Volumul p. reprezinta circa 4-5% din greutatea corporala sau 41 ml/kg corp, un adult de 70 kg avand o cantitate de plasma de aproximativ 3 500 ml. P. confine 90% apa si 10% reziduu uscat, alcatuit din: a) *Substante organice* (9%) cuprin-zand In cea mai mare parte proteine (8%) (*proteine plasma-tice), restui reprezentand substante organice azotate neprote-ice (*uree, *add uric, *creatina, *creatinina, *amoniac, substante de metabolism intermediar, In tranzit, adica *aminoacizi si *poli-peptide) si substante organice neazotate (produsi metabolici ca: *lipide, *colesterol, *glucoza, *acid lactic, *acid piruvic, *add oxalic, *corpi cetonici, *pigmenti biliari, *urobilinogen etc.). b) *Substante anorganice* (1%) reprezentate de doruri, sulfati, fosfati de Na, K, Ca, Mg, Fe, Cu etc., unele In concentratii mari (Na), altele ca *oligoelemente, cele mai multe fiind disodate In particule Incarcate electric (*cationi si *anioni), concentratia plasmatica a electrolitilor fiind de 310 mEq/l (suma anionilor fiind egala cu cea a cationilor). V. si tab. const. biologice.

2) In fizica, a patra stare a materiei, constituita din particule libere Incarcate electric (ioni pozitivi si electroni smuisi din atomi) fiind, Insa, In ansamblu neutra electric. Se apreciaza ca peste 95% din materia Universului se afla sub forma de p.

PLASMIDA

PLASMIDA, s. f. / plasmide, s. m. / plasmid. {Cjr. *plasma* = *obiect modeiat.*} Fragment de ADN extracromozomial (episomal) circular, prezent în bacterii, susceptibil de replicare autonomă. P. pot să poarte genele de rezistență la antibiotice, transferabile prin conjugare. Experimental, p. sunt utilizate ca vectori nucleotidici.

PLASMIDA CONJUGATIVA / plasmide conjugatif / auto-transferable plasmid. *P. care codează toate funcțiile necesare transferului său de la o celulă bacteriană la alta.

PLASMINA, s. f. / plasmine, s. f. / plasm in. [Cjr. *plasma* = *ofiiu. t. modelat; -ma.*] Sin.: fibrinolizina (v.).

PLASMINOGEN, s. m. / plasminogene, s. m. / plasminogen. [Cfr. *plasma* = *obiect modeiat; -ina, genaa* = a produce..] Sin.: profibrinolizina (v.).

PLASMOCIT, s. n. / plasmocyte, s. m. / plasma cell, plasmacyte. [Cjr. *plasma* = *obiect modeiat; kytos* = *celuCa.*] *Celula B care a ajuns în stadiul terminal de diferențiere. P. prezintă o citoplasmă mai voluminoasă, cu un reticul endoplasmic rugos foarte caracteristic, și este în întregime consacrată producerii și secreției de anticorpi. Coloniile de p. se găsesc în pulpa roșie a splinei, în zona nodulară a ganglionilor și în număr mic la nivelul proceselor inflamatorii.

PLASMOCITOM, s. n. / plasmocytome, s. m. / plasmacytoma. [Cfr. *plasma* = *obiect modeiat; kytos* = *celula, -oma.*] Tumoră benignă sau malignă rezultată din proliferarea *plasmocitelor și caracterizată prin prezența de paraproteine monoclonale în ser. P. multiplu se numește *mielom multiplu. P. *benign unic* este de obicei localizat la nivelul cavităților nazale, faringale sau traheale.

PLASMOCITOZA, s. f. / plasmocytose, s. f. / plasmocytosis. [Cjr. *plasma* = *obiect msdelat; kytos* = *celula; -ozo.*] 1) Prezența plasmocitelor într-un țesut sau în sânge. 2) Prin extensie, creșterea numărului de plasmocite într-un țesut.

PLASMODIUM / plasmodium / plasmodium. [Cjr. *plasma* = *obiect modelat; eidos* = *forma.*] Agentul etiologic al malariei, *hematozoar din clasa Sporozoa, subordinea Haemosporina, ordinul Eucoccidiiida, familia Plasmodiidae. La om sunt specifice patru specii: P. *falciparum* (determină febră tertă malignă), P. *malariae* (febră quartă), P. *ovale* și P. *vivax* (febră tertă benignă).

PLASMOLIZA, s. f. / plasmolyse, s. f. / plasmolysis. [Cjr. *plasma* = *obiect modelat; lysis* = *distrugere, de la lyeia* = a distruge.] Fenomenul de retracție a citoplasmei la celulele vegetale, când acestea se află într-un mediu *hiperton, apă ieșind din celulă datorită *osmozei.

PLASMORAGIE, s. f. / plasmorrhagie, s. f. / plasmorrhagia. [Cjr. *plasma* = *obiect modeiat; rhagnynai* = a fidsni, a iz6uc-ni] Trecerea plasmelor din sânge în țesuturi, din cauza creșterii patologice a permeabilității vasculare, uneori consecutiv *anoxiei.

PLASTIC, adj. / plastique, adj. / plastic. [Lot. *plasticus, gr. plastikos* = care se poate modela, de la *plastike* = arta de a modela fi *plasseia* = a forma, a modela.] 1) Care servește pentru a forma, a repara o structură. Ex.: operativ p. 2) Care se deformează fără să revină la forma anterioară de deformare mecanică. 3) Despre o serie de materiale produse prin polimerizare sau condensare chimică, denumite mase p. Uneori termenul este utilizat substantivat. 4) Care poate fi modelat ușor.

PLASTICITATE, s. f. / plasticitate, s. f. / plasticity. [Cjr. *plastike* = arta de a modela, de la *plasseia* = a forma, a modela.] 1) Deformare remanentă a unui corp după încetarea acțiunii unei forțe exterioare. 2) Capacitatea unui sistem de a rămâne modificat după influențe exterioare. ex.: p. sistemului nervos, care se bazează pe existența circuitelor reglatoare, a

PLAMAN

conexiunilor inverse; instinctele sunt mai rigide decât comportamentul inteligent. 3) Proprietatea țesuturilor de a se forma sau reforma după distrugere.

PLASTIDA, s. f. / plaste, s. m. / plastid. Organit celular caracteristic celulei vegetale. P. asigură diferite funcții, numărul lor fiind variabil la diverse specii. Asemenea *mitocondriilor, p. conțin ADN circular propriu care codifică o serie de molecule particulare ale organelor. Cele mai cunoscute sunt doroplastele (care conțin clorofilă și sunt implicate în *fotosinteză) și cromoplastele (care conțin carotină, xantofila și se găsesc în flori și fructe).

PLASTIE, s. f. / plastie, s. f. / plastic operation. [Cfr. *plastike* = arta de a modela, de la *plasseia* = a forma, a modela.] Inițial simplu sufix (fără să-și fi pierdut această funcție), termenul desemnează orice intervenție chirurgicală al cărei scop constă în restabilirea morfologiei sau/si a funcției unui organ cu minimum de sechele. V. și chirurgie - 4.

PLASTRON, s. n. / plastron, s. m. / hard region on palpation. [Ital. *piastrone* = camăfa de zole lungă, de la *piastro* = armă pentru paraziți, utilizat în cazul p. *apendicular*, masa dură, de întindere variabilă, perceptibilă prin palparea fosei iliace drepte.

PLATHELMINTHES / plathelminthes / plathelminthes. [Cjr. *platys* = turtit, *helmiathos* = vierme.] Clasa de viermi plati, cu simetrie bilaterală, cu corpul aplatizat și alunecător (de la cativa milimetri la cativa metri), acoperit de un epiteliu ciliat. Epiteliul este prevăzut frecvent cu organe adezive (ventuze, crosete etc.) care, împreună cu mușchii netezi, asigură fixarea și locomotia. Corpul p. nu are cavități, prezentând, totuși, unele, mici lacune. P. sunt în majoritate hermafrodite și trăiesc libere în apele marine sau în apele dulci, iar o parte sunt parazite, dintre care unele la om. Ele se împart în șase ordine, dintre care două cuprind speciile parazite pentru om:

*Trematoctele (cu corpul plat nesegmentat) și *Cestodele (cu corpul plat segmentat).

PLATIBAZIE, s. f. / platybasie, s. f. / platybasia. [Cjr. *platys* = turtit; *basis* = baza.] Anomalie frecvent congenitală, rar dobândită, care constă în prezența unei baze craniene plate și largite, unghiul de deschidere format de lama bazilară occipitală și planul etajului anterior al bazei craniului fiind mai mare de 130°.

PLATIPODIE, s. f. / platypodie, s. f. / platypodja. [Cfr. *platys* = turtit, *pans, podos* = picior.] Sin.: picior plat (v.).

PLATISPONDILIE, s. f. / platyspondylie, s. f. / platyspondylia, platyspondylisis. [Cjr. *platys* = turtit; [at. *spondyivis, gr. spondylos* = ve.rtebra.] Malformație congenitală caracterizată prin aplatizarea uneia sau a mai multor vertebre, la nivelul *corpului vertebral. P. se observă în unele *condrodisplazii și uneori în *boala Morquio. Termenul nu se utilizează în cazul p. dobândite, când de obicei se întrebuintează expresia de tasare a corpilor vertebrali.

PLATOU STRIAT / plateau strie / striated border. Diferențiere celulară a polului apical al *enterocitelor, alcătuită din foarte numeroase *microvilozități (2 000-3 000 per celulă), de aceleași dimensiuni și paralele între ele, crescând suprafața de schimb a celulelor. V. și bordura în perie.

PLATYSMA, s. f. / platysma, s. f. / platysma. [Cfr. *platysma* = farfurie, pCata, mtinsa.] Denumire cf. NA a mușchiului *pie-loș al gâtului. V. tab. anat. - mușchi.

PLAMAN, s. m. / poumon, s. m. / lung. NA: puimo, pi. pulmones. [neogr. *plemoni* = piaman.] Fiecare din cele două organe ale aparatului respirator care asigură schimbarea de oxigen cu aerul atmosferic, la nivelul p. sangele venos transformându-se în sânge arterial. P. au o formă semi-

PLAMAN CARDIAC

conica si un ax vertical: fata interna, relativ plata se afla catre organele mediastinale, cea externa, convexa, fiind situata la suprafata interna a toracelui, iar fata inferioara acopera convexitatea diafragmului. P. pot fi comparati cu un arbore, al caror trunchi (*traheea) se divideaza In doua ramuri prindpale (*bronhiile), care la randul lor se divid prin dicotomii succesive, cu diminuarea progresiva a calibrului, pana la bronhiiolele ter-minale care ajung la *alveolele pulmonare, unde se efectueaza schimburile respiratorii. P. drept este divizat In trei lobi prin marea si mica scizura interlobara. Lobul superior contine trei segmente: apical, apicodorsal si apicoventral. Lobul median cuprinde un segment medial si un segment lateral. Lobul inferior contine cinci segmente: superior sau Fowler, paracardiac, ventrobazal, laterobazal si terminobazal. P. *stang* nu contine decat doi lobi: lobul superior, cu cinci segmente (apical, dorsal, ventral si doua segmente ale lingulei - cranial si caudal);

lobul inferior este identic cu eel drept. Fiecare p. este Incon-jurat de o seroasa, "pleura, ventilat de bronhii si irigat printr-un dublu flux sanguin: vasele bronsice, din marea circulatie, si vasele pulmonare. Ansamblul vaselor, limfaticelor si nervilor, ca si bronhia susa a fiecarui p. se grupeaza Intr-un pedicul pul-monar care patrunde In p. prin hilul pulmonar, situat la nivelul fetei interne a fiecarui p. Sin.: pulmon.

PLAMAN CARDIAC / poumon cardiaque / cardiac lung.

Denumire data complicatiilor pleuropulmonare ale bolilor cardiace, Indeosebi In cazul afectarii inimii stangi, care antreneaza staza circulatorie la nivelul plamanilor. P. c. este un pulmon de staza. V. edem pulmonar.

PLAMAN EVANESCENT / poumon evanescent / vanishing lung. Sin.: distrofie pulmonara progresiva (v.).

PLAMAN DE OTEL / poumon d'acier / iron lung. Denumire populara pentru un sistem electromecanic clasic In care se plaseaza corpul bolnavului pentru Intretinerea artificiala a respiratiei sale. In interior se produce un vid relativ, urmat de revenirea la presiunea normala, dupa un ritm apropiat celui respirator, fapt care produce o expansiune apoi o compresiune a cu?tii toracice. Sin.: respirator Drinker.

PLAMAN DE SOC / poumon de choc / shock lung. Insuficienta respiratorie acuta care survine In evolutia *socului hipovolemic, In general de natura infectioasa. Se caracterizeaza prin polipnee, *anxietate, agitatie si danoza care nu se amelioreaza decat prin oxigenoterapie. Evolutia depinde de starea de soc si este frecvent letala, mai rar se produce o insufi-cienta respiratorie progresiva generala de dezvoltarea rapida a unei fibroze interstiiale ?i alveolare, cu tromboze capilare si aparitia de membrane hialine la nivelul alveolelor.

PLEGIE, s. f. / plegie, s. f. / paralysis, [Qr. plege = [ovituro.] Sin. nerecomandat pentru paralizie completa (v. paralizie).

PLEIOCITOZA, s. f. / pleiocytose, s. f. / pleiocytosis. {Cjr. pleion = mai numeros; kytos = celuCa; -oza.} Prezenta unui numar mai mare de celule decat In mod normal, cu referire mai ales la prezenta leucocitelor sau limfocitelor. Inicial, ter-menul a fost aplicat pentru limfocitoza observata In LCR In cursul sifilisului sistemului nervos central.

PLEIOTROPIE, s. f. / pleiotropie, s. f. / pleiotropy. [Cjr. pleion = mai nume-ros; trope = m.towce.re.i lie, la trepein = a mtoarce.] Fenomen genetic prin care o singura gena controleaza reali-zarea mai multor caractere ereditare.

PLEOAPA, s. f. / paupiere, s. f. / eyelid, lid. NA: palpebra. [Sulg. pohlupka = pCwa-pa.] Fiecare din cele doua structuri cutaneo-musculo-membranare care acopera si protejeaza partea anterioara a globilor oculari. Pentru fiecare ochi exista o p. superioara si o p. inferioara, unite printr-o comisura laterala si una mediala. Fiecare p. este alcatuita dintr-un tars, acoperit de "conjunctiva la nivelul partii sale profunde, In contact cu glo-bul ocular. Pe marginea libera a p. sunt implantate genele.

PLEUREZIE

PLEOMORFISM, s. m. / pl6omorphisme, s. m. / pleomor-phism. [CfT. pleion = mai nume-ros, morphe = formd; -ism.] Sin.: polimorfism (v.).

PLEONOSTEOZA, s. f. / pl6onost6ose, s. f. / pleonosteosis. [Cfr. pleion = mai nu.me.ros, osteon = os; -oza.] Formare abundenta si prematura a tesutului osos. Ex.: p. familiala Leri, sin.: boala Fairbank (v.).

PLEOPTICA, s. f. / pleoptique, s. f. / pleoptics. {Gjr. pleion = mai numeros; [at. optica, gr. optike = ftiinta Vtderii, din gr. optikos = refe.ri.toT [a. vedere., lie, ia optesthai = a vedea.] Ansamblu de exercitii vizuale destinate corectarii *ambliopiei functionale.

PLETISMOGRAFIE, s. f. / plethysmographie, s. f. / plethys-mography. {Gjr. plethysmos = crefte-re.; graphein = a scrie.} Inregistrarea variatiei volumului unui organ si Inregistrarea modificarilor ce se produc In timp din cauza variatiei circulatiei sangelui. Se efectueaza eel mai frecvent la nivelul mainii In-tregi sau al unui deget.

PLETORA, s. f. / plethore, s. f. / plethora. \Qr. plethore = saturare, pienitud'ine., de [a plethein = afi p[in.] Termen care tinde sa devina desuet, semnificand supralncarcarea cu sange sau cu alte lichide biologice a organismului Intreg sau a unei parti a acestuia. Actualmente, acest termen este utilizat In-deosebi cu sensul de "obezitate.

PLETORIC, adj. / pl6thorique, adj. / plethoric, [^r. plethein = a fi p[in.] Care se refera la pletora, care are caracterele sale. Despre o persoana care prezinta *pletora, In general la nivelul fetei.

PLEURAL, adj. / pleural, -ale, -aux, adj. / pleura. \Qr. pleura = wasta, [atura.] Referitor la pleura, apartinand pleurei.

PLEURALGIE, s. f. / pleuralgie, s. f. / pleuralgia. \Qr. pleura = coasta, [atura.; algos = durere.] Durere toracica de ori-gine pleurala.

PLEURA, s. f. / plevre, s. f. / pleura. NA: pleura. [QT. pleura = wasta, [atura.] Membrana seroasa care Inconjoara plamanul. Este alcatuita dintr-o foita viscerală - p. pulmonaia, situata la suprafata plamanului - si o foita parietala - p. pari-etala, care se rasfrange la nivelul "hilului pulmonar si delimi-teaza o cavitate virtuala, denumita cavitatea pleurala. Cavitatea pleurala dreapta este separata de cea stanga prin mediastin. La nivelul p. parietale se delimiteaza mai multe portiuni: p. costala, care captureste peretele osos al cavitatii toracice; p. diafragmatica, situata la nivelul suprafetei superioare a diafragmului; p. mediastinala, care acopera laturile mediastinului.

PLEURECTOMIE, s. f. / pleurectomie, s. f. / pleurectomy. [Ofr. pleura = coasta., [atura, ektome = e?(cizie..] Exdzia unei parti a *pleurei.

PLEUREZIE, s. f. / pleuresie, s. f. / pleurisy. [Lot. pleurisy, gr. pleuritis, de. ia gr. pleura = coasta., [atura.] Inflatatie acuta sau cronica a *pleurei, determinata eel mai adesea de o infectie, provenind de la plaman sau din cusca toracica, si In-sotita de un lichid (de regula *exsudat) localizat In spatiul, de obicei virtual, situat Intre pleura viscerală si pleura parietala. In general, boala evolueaza In doua stadii, initial uscat, urmat de stadiul In care apare un exsudat abundent. Revarsatul poate fi serofibrinos, purulent, hemoragic. Exista multiple dasificari ale p. Forme mai importante (In functie de localizare, etiologie si de caracteristicile epansamentului): 1) P. apicala, localizata la nivelul lobilor superiori pulmonari. 2) P. chilifonna, cu lichid continand sub 3 g/l lipide, trigliceridele fiind absente. 3) P. chiloasa, cu epansament pleural continand peste 5 g/l lipide. 4) P. cu colesterol, revarsat galbui, cremos, bogat In coles-terol. 5) P. diafragmatica, situata la nivelul pleurei diafragma-tice. 6) P. dubia, In ambele hemitorace. 7) P. cu eozinofile, In care lichidul contine peste 10% eozinofile. 8) P. gan-

PLEUREZIE INTERLOBARA

grenoasa, In care predomina fenomenele de supuratie putrida si necrozanta. 9) *P. hemoragica*, cu lichid hemoragic. 10) *P. fnchisfata*, cu exsudat separat prin aderente pleurale. 11) *P. mediastinala*, de origine tuberculoasa, frecventa la copii. 12) *P. neoplazica*, adesea hemoragica, Insoteste un cancer pulmonar. 13) *P. parapneumonica*, secundara unei pneumopatii. 14) *P. reumatica*, cu revarsat redus. 15) *P. serofibrinoasa*, In special In infectia cu bacil Koch, desemneaza In practica p. cu lichid clar de tip exsudat. V. si oleurita.

PLEUREZIE INTERLOBARA / pleuresie interlobaire / interlobular pleurisy. Sin.: scizurita (v.).

PLEUREZIE PURULENTA / pleuresie purulente / purulent pleurisy. Sin.: piotorax (v.).

PLEURITA, s. f. / pleurite, s. f. / pleuritis. {G.T. *pleura* = *coastd, iatwa; -itd.*} *Pleurezie. Uneori termenul este utilizat pentru denumirea unei pleurezii uscate, adica fara exsudat. V. si pleurezie.

PLEUROCENTEZA, s. f. / pleurocentese, s. f. / pleurocentesis. [Qr. *pleura* = *coasta.*, [atura, *kentesis* = *infe.pa.tura.*] Punctia transtoracica a pleurei practicata In general pentru explorarea sau evacuarea unui revarsat, de obicei la nivelul liniei axilare posterioare, In spatiile intercostale VII-VIII.

PLEURODEZA, s. f. / pleurodese, s. f. / pleurodesis. [Cjr. *pleura* = *coasta, la.tu.ra.*; *desis* = [egccre.] Producerea de adeziuni Intre pleura parietala si pleura viscerală.

PLEURODINIE, s. f. / pleurodynie, s. f. / pleurodynia. [Qr. *pleura* = *coasta, [atura; odyae* = *durere.*] Durere intorcostala In legatura cu un proces inflamator reumatismal.

PLEURODINIE EPIDEMICA / pleurodynie contagieuse / epidemic pleurodynia. Sin.: boala din Bornholm (v.).

PLEUROLIZA, s. f. / pleurolyse, s. f. / pleurolysis. [Qr. *pleura* = *coasta, iatwa; lysis* = *distmgere, lie. la lyein* = *a dis-truge.*] Eliberarea si sectiunea bridelor sau aderentelor formate Intre cele doua foite (parietala si pulmonara) a pleurei. P. se poate efectua prin toracotomie sau pe cale pleuroscopica.

PLEUROPERICARDIC, adj. / pleuropericardique, adj. / pleuropericardial. [Gfr. *pleura* = *coasta, [atura; peri* = *m jurui, kardia* = *inimd.*] Care apartine atat pleurei, cat si pericardului.

PLEUROPERITONEAL, adj. / pleuroperitoneal, -ale, -aux, adj. / pleuroperitoneal. [Cjr. *pleura* = *coastd, [atura; [at. medicaia peritoneaum,* {in gr. *peritonaion* = *care se mtinde m jurul, de la peri* = *in jumi, teiaein* = *a se mtinde.*} Care apartine pleurei si peritoneului, sau comunica cu cele doua cavitati, pleurala si peritoneala, ca In cazul fistulei p.

PLEUROPNEMONIE, s. f. / pleuropneumonie, s. f. / pleuropneumonia. [Qr. *pleura* = *coasta, [aturd; pneumonia,* cCe [a *pneumon, -onos* = *pCamdn.*] Pneumonie asociata cu inflamatia pleurei, cu revarsat pleural.

PLEUROSCOPIE, s. f. / pleuroscopie, s. f. / pleuroscopy. [Cyr. *pleura* = *coasta, [atura; skopia* = *e^aminare, dt. (a sko-pein* = *a vedea., a e.J(amina.)*] Tehnica endoscopica de examinare pe cale transtoracica a marij cavitati pleurale, care este In prealabil destinata printr-un *pneumotorax artificial. Sin.: tora-coscopie.

PLEUROSTOTONUS, s. n. / pleurosthotonos, pleurothotonos, s. m. / pleurothotonos. {C.T. *pleurothen* = *din iateraCi tonos* = *tensiune.*} *Atitudine de Incovoiere a corpului lateral, In arc de cere, determinata de contractura muschilor unei jumatați a corpului. P. se poate observa la bolnavii de tetanos. V. si emprcstotonus, opistotonus.

PLEUROTOMIE, s. f. / pleurotomie, s. f. / pleurotomy. [*r. *pleura* = *coasta, [atura; tome* = *taiere, sectiwie, de (a tem-nein* = *a toio.*] Deschiderea chirurg^cala a pleurei parietale In urmatoarele scopuri: drenajul unui epansament existent In ca-

PLEX HIPOGASTRIC

vitatea pleurala, curatarea unei cavitati sau punji pleurale patologice, biopsia unui fragment de pleura sau investigarea plamanului subjacent, inclusiv prin punctie biopsica.

PLEX, s. n. / plexus, s. m. / plexus. NA: plexus, pi. plexus sau plexuses. [Lot. *plexus* = *mipkitt, de la plectere* = *a tmptetL*]

Termen anatomic care defineste o retea de nervi sau de vase, constituita prin numeroase anastomoze. Ex. de p. mai importante: 1) *P. renoase intracraniene.* 2) *P. limfatice:* aor-tice, axilare, mamare. 3) *P. neivoase:* brahial, cardiac (reteza de nervi de la baza inimii), carotidian, coccigian, coronarian, dentare, faringiene, gastrice, hipogastrice, mezenterice, pan-creatice, rectale, renale, vaginal, vertebral etc.

PLEX BRAHIAL / plexus brachial / brachial plexus. NA:

plexus brachialis. P. nervos format prin anastomoza ramurilor anterioare ale ultimilor patru nervi cervicali si a primului nerv dorsal, asigurand totalitatea inervatiei membrului superior.

PLEX CARDIAC / plexus cardiaque / cardiac plexus. NA:

plexus cardiacus. P. nervos vegetativ format prin anastomoza nervilor cardiaci ai simpaticului si pneumogastricului, structural In doua portiuni, anterioara sau arteriala si posterioara sau venoasa, In jurul marilor trunchiuri vasculare de la baza inimii.

PLEX CAROTIDIAN / plexus carotidien / emissary veins of foramen ovale. NA: plexus venosus caroticus internus. P.

venos care Inconjoara portiunea intrapetroasa a arterei carotide interne, facand sa comunice sinusul cavernos si vena jugu-lara interna.

PLEX CELIAC / plexus coeliaque / c(o)eliac plexus. NA:

plexus celiacus. Denumirea celui mai important *plex nervos abdominal, neurovegetativ. Este format din ganglionii celiaci, aortico-renali si mezenterici superficiali, la care ajung nervii pneumogastrici, inervatia viscerelor abdominale, nervul mic si mare splanhnic. Sin.: plex solar.

PLEX COROID / plexus choro'ide / choroid plexus. NA:

plexus choroideus. Formatiune alcatuita din numeroase vilozitati centrate pe o ansa capilara situata In tesutui conjunctiv si acoperite de epiteliul ependimar. Se disting: 1) P. c. *infe-rioare*, situate pe fata dorsala a membranei tectoria a *ven-triculului cerebral IV. 2) P. c. *superioare*, situate la nivelul planseului ventriculului III si care se continua prin orificiile Monro cu p. c. din ventriculii laterali. P. c. li se atribuie for-marea LCR.

PLEX CORONAR STOMAHIC / plexus coronaire stomachique / gastric plexus. NA: plexus gasthci. Sin.: plex gastric (v.).

PLEX ENTERIC / plexus enterique / enteric plexus. NA:

plexus entericus. P. format din fibre nervoase vegetative, prezent In peretii tubului digestiv, format din *p. submucos, *p. mienteric si *p. subseros. Contine fibre viscerale aferente, fibre simpactice postganglionare, fibre parasimpactice pre- si postganglionare, precum si corpul celular al neuronilor parasimpatici postganglionari.

PLEX GASTRIC / plexus coronaire stomachique / gastric plexus. NA: plexus gastrici. P. nervos vegetativ format din ramurile eferente ale *p. celiac, dispus In jurul arterei coronare

stomahice si anastomozat cu cei doi nervi pneumogastrici.

PLEX HEPATIC / plexus hepatique / hepatic plexus. P nervos

vegetativ format din ramuri eferente ale *p. solar, dispuse In jurul arterei hepatice ?i anastomozate cu rarnura hepatica a nervului pneumogastric stang.

PLEX HIPOGASTRIC / plexus hypogastrique / hypogastric plexus. NA: plexus hypogastricus. P. nervos vegetativ care

realizeaza inervatia vezicii urinare, a rectului si a organelor genitale. Ramurile aferente din care este constituit provin din splanhnicul pelvin, din cei de-al doilea si al treilea ganglioni simpatici sacrati, din fibre nervoase ale *p. rusinos, din nervii erectori. P. h: da numeroase ramuri eferente pentru p. secund-

PLEX HIPOGASTRIC INFERIOR

dare: hemoroidal mediu sau rectal, ureteral, vezical, veziculodeferential (sau uterin), prostatic (sau vaginal) si cavernos

PLEX HIPOGASTRIC INFERIOR / plexus hypogastrique inferior / pelvic plexus. NA: plexus hypogastricus inferior, plexus pelvinus. Partea perineopelvina a *p. hipogastric, care primeste nervii erectori si determina inervatia regiunii inferioare a vezidi urinare, a rectului, a organelor erectile.

PLEX HIPOGASTRIC SUPERIOR / plexus hypogastrique superior / superior hypogastric plexus. NA: plexus hypogastricus superior. Portiunea interna, pelvina, a *p. hipogastric, care are drept aferente splanhnicul pelvin si se distribuie organelor genitale interne si vezidi urinare.

PLEX INTERMEZENTERIC / plexus intermesenterique / intermesenteric plexus. NA: plexus intermesentericus. P. nervos vegetativ format din ramurile eferente ale *p. solar, dispus anterior aortei, Intre originea arterelor mezenterice superioara si inferioara.

PLEX LATERO-UTERIN / plexus latero-uterin / uterovaginal plexus. NA: plexus uterovaginalis. P. nervos vegetativ m relatie cu *p. hipogastric si dispus In jurul arterei uterine.

PLEX LOMBAR / plexus lombaire / lumbar plexus. NA: plexus lumbalis. P. nervos format din anastomoza ramurilor anterioare ale primilor patru nervi lombari. P. 1. are sase ramuri eferente: nervii mare si mic abdominogenital, femurocutanat, genitocrural, crural si obturator.

PLEX MEISSNER / plexus de Meissner / Meissner's plexus. [Georg Meissner, anatomist fi fiziolog german, profesor la 'Basel, apoi la Jrdbwg fi. Qottingen, 1S29-1905.] Sin.: plex submucos (v.).

PLEX MIENTERIC AUERBACH / plexus d'Auerbach, plexus myenterique / plexus myentericus. NA: plexus myentericiis. [Leopold Auerbach, fiswiog german, profesor id 'STeslau (m wezent 'rodaiii, 'SoConia), 1S28-1897.] Retea formata din fibre nervoase amielinice si din neuroni postganglionari, situata Intre straturile tunicii musculare a esofagului, colonului si intestinului. Este conectat cu p. subseros si submucos, diviziuni ale *p. enteric.

PLEX NERVOS / plexus nerveux / nerve plexus. NA: plexus nervosus. P. format din Incrudsarea mai multor fibre nervoase.

PLEX PAMPINIFORM / plexus pampinifonne / pampiniform plexus. NA: plexus pampiniformis. P. venos format prin anastomoza ramurilor de origine ale venelor ovariene sau spermatiche.

PLEX RUSINOS / plexus honteux) pudendal plexus. NA: plexus pudendus. P. nervos format din ramura anterioara a celui de-al IV-lea nerv sacrat si din doua ramuri ale nervilor sgrati II ?i 111. Din acest p. rezulta ramuri viscerale colaterale, nervul ridicador al anusului, nervul anal, un ram al nervului per-forant cutanat ?i, In final, nervul rusinos intern.

PLEX SACRAT / plexus sacre / sacral plexus. NA: plexus sacralla. P. format prin anastomozarea ramurilor anterioare ale primilor trei nervi sacrati si a trunchiului nervos lombosacrat, din care rezulta numeroase ramuri motorii ale muschilor fesien si care se termina cu nervul mare sciatic. P. s. se anastomozeaza cu *p. lombar si cu *p. rusinos,

PLEX SOLAR / plexus solaire / solar plexus. NA: plexus celiacus. Sin.: plex celiac (v.).

PLEX SUBMUCOS / plexus sous-muqueux / submucosal plexus. NA: plexus submucosus. Portiunea *p. entenc situata in *submucoasa. Sin.: plex Meissner.

PLEX SUBSEROS / plexus sous-sereux / subserosal plexus. NA: plexus subserosus. Parte a *p. enteric situate pe fafa profunda a 'seroasei.

PLEXURI EXTRARAHIDIENE / plexus extrarachidiens / vertebral plexus (anterior and posterior). NA: plexus venosi

PLURIGLANDULAR

vertebrales. P. venoase dispuse pe fetele laterale ale vertebrelor (p. anterioare) sau In santurile vertebrale (p. posterioare)

PLEXALGIE, s. f. / plexalgie, s. f. / plexalgia. [Lat. *plexus* = unpletit, de [a *plectere* = a unpktii gr. *algos* = durere.] *Nevrataie determinata de afectarea unui *plex nervos.

PLEXITA, s. f. / plexite, s. f. / plexitis. [Lat. *plexus* = impCetit, de [a *plectere* = a tmpktii -ita.] Leziune de natura inflamatorie a unui *plex nervos.

PLEZIHORMON, s. m. / plesihormone, s. T. / plesihormone. [Qr. *plesios* = vecin; *hormon* = ticitat, lie. la *hormaem* = a *md.e.mna*, a *uyita*.] Termen desuet care desemneaza un hormon a carui actiune se manifesta *in vecinatatea organului care 1-a secretat.

PLEZIOMORFISM, s. n. / plesiomorphisme, s. m. / pleiomorphism. [Cfr. *plesios* = vu.m, *morphe* = forms, -ism.] Similaritate In ceea ce priveste forma.

PLICATURA, s. f. / plicature, s. f. / plication. [Lat. *plicatu-ra* = impdturare, de [a *plica* = cutd, *mdoitura*.] Crearea pe cale chirurgicala a unui pli la nivelul unui organ, de obicei cavitat, Indeosebi pentru reducerea dimensiunii acestuia, dar si pentru modificarea pozitiei si a formei. V. si gastroplicaturare.

PLICA, s. f. / pli, s. m. / fold. NA: plica, pi. plicae. [Lat. *plica* = cutd, *indoiturd*.] Plicaturare sau dublare a unei formatiuni anatomice. Ex.: p. duodeno-jejunala, plicele mucoa-sei gastrice, p. ileo-cecala, dar si p. cotului.

PLOMBAJ, s. n. / plombage, s. m. / plumbage. [Jr. p;om-boge, dm [at. *plumbum* = pCunfi.] Umplerea unei cavitati patologice care nu se poate astupa spontan (mdeosebi la nivelul unui dinte sau al unui os) sau a unei cavitati artificiale ai carei pereti trebuie mentinuti departati (*apicoliza) cu materiale solide, nealterabile, Se prefera materiale care exerdt si o actiune de refacere a tesuturilor absente.

PLOMBAJ, s. f. / obturation d'un dent / fill. [fr. *plomber* = a v[om6a, din [at. *plumbum* = pium6.] Sin. pop. pentru obturatie dentara (v.).

PLUMB, s. n. / plomb, s. m. / lead, plumbum (lat). [Lat. *plumbum* = vdimfi.] Metal de culoare bleu-gri, de consistenta moale, care se gaseste m natura sub forma de oxid, sare, sulfid. Este elementul cu numarul atomic 82, masa atomica 207,21, simbol Pb. Prezinta toxicitate pentru organismul uman (prin ingestia sau inhalarea vaporilor), determinand intoxicatii acute sau cronice, frecvent cu caracter profesional (v. saturnism). Mecanismul patogenic implica efecte multiple la nivel enzimatic. Poate fi utilizat 'in unele preparate farmaceutice to-pice externe cu actiune revulsiva. P. exista In cantitati mid In mod fiziologic In organism. V. si tab. const. biochim.

PLURICELULAR, adj. / pluricellulaire, adj. / multicellular. [Lat. *plus, plwis* = mai muh; *cellula* = cdmdruta, dim. de. la *cella* = cdmwa.] 1) Care este alcatuit din mai multe celule. 2) Care contine mai multe cavitati mid.

PLURIDISCIPLINARITATE, s. f. / pluridisciplinarite, s. f. / pluridisciplinarity, multidisciplinary. [Lat. *plus, plwis* = mai mult, *discipline* = invdtdvra., educate, de la *discipulus* = dw, *ducivo*.] Studiarea unui obiect dintr-una si aceeasi disa-plina prin intermediul mai rnultor discipline deodata. V. si interdisciplinaritate.

PLURIGANGLIONAR, adj. ; pluriganglionnaire, adj. / pluriganglionic. {Lat. *plus, plwis* = mai mult; *lot., gr. ganglion - mica tumefactie.*} Sin.: poliganglionar (v.).

PLURIGLANDULAR, adj. / pluriglandulaire, adj. / plun glandular [Lat. *plus, plwis* = mat mult; *glandula* = gl-andd, dim. de. la *glans, -ndis* = ghinda.] 1) Care apartine sau este denvat din mai multe glande. 2) Care afecteaza mai multe glande. Sin.: poliglandular.

PLURILOCLULAR

PLURILOCLULAR, adj. / pluriloculaire, adj. / plurilocular. [Lot. *plus, pluris* = mat mult, *loculus*, dim. de la *locus* = /be.] Sin.: multilocular (v.).

PNEUMALERGEN, s. m. / pneumallergene, s. m. / inhalant allergen, [Cfr. *pneuma*, -0(05 = aer, respirafie; *alias* = aitut; *ergon* = lucm, acfium, de la *ergein* = a [ucra, *gennan* = a produce..] *Alergen care patrunde m organism prin inhalatie, declansand manifestari Indeosebi la nivelul aparatului respirator. Cel mai comun p. este 'polenul, la care se adauga fungi, particule de fum, aerosoli ai diferitelor dezodorizante, parfumuri etc.

PNEUMARTROGRAFIE, s. f. / pneumarthrographie, s. f. / pneumarthrography. [Cfr. *pneuma*, -atos = aer, respirafie; *arthron* = articu[afie; *graphein* = a. scrie.] Artrografie gazoasa (v. artrografie).

PNEUMARTROZA, s. f. / pneumarthrose, s. f. / pneumarthrosis. [Cfr. *pneuma*, -atos = aer, respirafie; *arthron* = articu[afie; -ozd.] Prezentă unui gaz Intr-o cavitate articulară.

PNEUMATIC, adj. / pneumatique, adj. / pneumatic. [Cfr. *pneuma*, -atos = aer, respirafie.] 1) Care se refera la un gaz, Indeosebi la aer. 2) Despre o cavitate care contine aer sau alt gaz. 3) Care functioneaza cu aer comprimat. Care com-prima aerul sau TI evacueaza dupa comprimare.

PNEUMATIZARE, s. f. / pneumatisation, s. f. / pneumatization. [Cfr. *pneuma*, -atos = aer, respirafie.] Formarea unei cavitati aeriene Intr-un tesut sau organ. P. poate fi normala (ex.: la nivelul oaselor craniului si ale fetei) sau patologica (ex.: pseudotumori chistice).

PNEUMATOCEL, s. n. / pneumatocèle, s. f. / pneimatocele.

[Cfr. *pneuma*, -atos = aer, respirafie; *kele* = Hemie, tumora.] 1) Protruzie a tesutului pulmonar sub forma unei hernii, din cauza unei fisuri congenitale a toracelui. 2) Tumora sau formatiune saculara cu continut gazos. 3) Formatieune cavitară aerica pulmonara secundara unei pneumonii (de regula stafilo-cocica) cu o mare variabilitate, de la o zi la alta, la examenul radiologic.

PNEUMATOCEL INTRACRANIAN / **pneumatocèle intracranien** / **intracranial pneumatocèle**. Sin.: pneumoencefalocel (v.).

PNEUMATOZA, s. f. / pneumatose, s. f. / pneumatosi. [Cfr. *pneuma*, -atos = aer, respirafie; -ozd.] 1) Termen vechi, desemnand prezenta aerului sau a altor gaze In tesuturi sau organe, care m mod normal nu le contin. 2) Pseudotumori chistice pline cu gaze. Ex.: p. intestinala.

PNEUMATURIE, s. f. / pneumaturie, s. f. / pneumaturia. [Cfr. *pneuma*, -atos = aer, respirafie; *ouron* = urina.] Emisie de gaze prin urina.

PNEUMECTOMIE, s. f. / pneumectomie, s. f. / pneumectomy. [Cfr. *pneuma*, -oas = pCamdn; *ektome* = afcwe..] Sin.: pneumonectomie (v.).

PNEUMOCENTEZA, s. f. / pneumocentese, s. f. / pneumocentesis, pneumocentesis. [Cfr. *pneumon*, -onos = piaman; *kentesis* = wfepdura.] Punctia chirurgicala a plamanului, de obicei pentru evacuarea continutului unei cavitati pulmonare.

PNEUMOCISTOZA, s. f. / pneumocystose, s. f. / pneumocystosis. [Cfr. *pneumon*, -onos = pCilm&n; *kystis* = sac, vezica, -ozd.] Infectie pulmonara interstitiala oportunistă determinată de "Pneumocystis carinii.

PNEUMOCIT, s. n. / pneumocyte, s. m. / pneumocyte. [Cfr. *pneumon*, -onos = pl.am.an; *kytos* = ceiuia.] Celula care alcatuieste epitelul de Invelis al alveolelor pulmonare. Se disting: 1) P. de tipul I, sau membranoase, care formeaza cea mai mare parte a mvelisului alveolar. 2) P. de tipul II sau gra-nuloase, grupate cate 6-7 In unghiurile alveolare, sunt bogate In organite si In fibre mielice si secreta 'surfactantul.

PNEUMOGRAFIE

PNEUMOCOC, s. m. / pneumocoque, s. m. / pneumococcus.

[Cfr. *pneumon*, -onos = piaman; *kokkos* = 6oa6d.] Sin.; *Streptococcus pneumoniae* (v.). V. si *Diplococcus*.

PNEUMOCOCCEMIE, s. f. / pneumococcemie, s. f. / pneumococc(a)emia. [Cfr. *pneumon*, -onos = piam&n; *kokkos* = 60060.; *haima*, -atos = sdnge..] *Septicemie provocata de *pneu-mococ sau doar prezenta pneumococilor In sange.

PNEUMOCOCIE, s. f. / pneumococcie, s. f. / pneumococcosis. [Cfr. *pneumon*, -onos = p[dmnd; *kokkos* = 60060.] Infectie provocata de *pneumococi.

PNEUMOCONIOZA, s. f. / pneumoconiose, s. f. / pneumoconiosis. [Cfr. *pneumon*, -onos = p[amdn, *konis* = praf; -oza.] Ansamblul alferarilor bronhopulmonare determinate de inhalarea masiva si repetata a pulberilor minerale sau organice, ca o consecinta a toxicitatii acestor particule si/sau a unei insuficiente a proceselor de epuratie pulmonara. Se disting, In mod obisnuit: 1) P. de supramcarcare, relativ benigna, prin acumu-lare de particule inerte. 2) P. fibrogene, mult mai severe ca evolutie si prognostic, prin actiunea fibrozanta extensiva a pulberilor de siliciu si de silicati (v. silicoza). 3) P. m/xte, in care cele doua procese se suprapun. In practica, denumirea de p. este rezervata pentru cazul inhalarii de pulberi minerale, pentru inhalarea de pulberi organice fiind utilizata denumirea de *pneumopatie cu precipitine sau alergica interstitiala. V. si antra-coza, silicoza, sindrom Caplan.

PNEUMOCONIOZA REUMATOIDA / **pneumoconiose rhu-matho'ide** / **Caplan's syndrome**. Sin.: sindrom Caplan (v.).

PNEUMOCYSTIS CARINII / **Pneumocystis carinii** / **Pneumocystis carinii**. [Cfr. *pneumon*, -onos = pdlmdn; *kystis* = sac, vezica; [at. *carina* = una din cde. dona juma.ta.ti ale cojii lit nuca.] 'Protozoar de dimensiuni foarte mici care poate produce infectii pulmonare. Apare un chist In interiorul caruia se dezvoltă opt organisme. Proliferarea se produce In interiorul chistului si In stadiul de trofozoit liber. Boala produsa de P. c. la om se nume'te *pneumocistoza si apare la bolnavii cu "imunopresie.

PNEUMOENCEFALOCEL, s. n. / pneumo-enc6phalocèle, s. f. / pneumoencephalos, pneumoencephalus, pneumoencephalocèle. [Gr. *pneuma*, -atos = aer, respirafie; *enkephalos* = creier, de Ca en = m, *kephale* = cap; *kele* = fiemie, tumoraS.] Prezentă de aer In cavitatea craniana. Sin.: pneumatocel intracranian.

PNEUMOENCEFALOCEL TRAUMATIC / **pneumoencephalocèle traumatique** / **traumatic pneumoencephalus**. Complicatie rara a traumatismelor craniene, constand In prezenta de aer In spatiile subarahnoidiene cerebrale si frecvent In ven-triculele cerebrale. Aerul patrunde, In functie de traiectui lezi-unilor, din cavitatile nazale sau din cavitatile pneumatice de la baza craniului.

PNEUMOENCEFALOGRAFIE, s. f. / pneumoencephalographie, s. f. / pneumoencephalography. [Cfr. *pneuma*, -atos = aer, respirafie; *enkepha[os* = creier, de [a en = m, *kephale* = cap; *graphein* = a scrie..] V. encefalografie gazoasa.

PNEUMOGASTRIC, adj. / pneumogastrique, adj. / pneumogastric. [Cfr. *pneuma*, -atos = aer, respirafie; *gaster*, *gastros* = stomac.] Perechea a X-a de nervi cranieni. Sin.: vag (v.) sau nerv vag.

PNEUMOGRAF, s. n. / pneumographe, s. m. / pneumograph. [Cfr. *pneuma*, -atos = aer, respirafie; *graphein* = a sent] Instrument pentru Inregistrarea miscarilor respiratorii.

PNEUMOGRAFIE, s. f. / pneumographie, s. f. / pneumography. [Cfr. *pneuma*, -atos = aer, respirafie; *graphein* = a scrie.] 1) Radiografie efectuata dupa utilizarea unui gaz ca mediu de contrast. Sin.: pneumoradiografie. 2) Inregistrarea grafica a miscarilor respiratorii. 3) Uneori, anatomia descriptiva a plamanilor.

PNEUMOGRAMA

PNEUMOGRAMA, s. f. / pneumogramme, s. m. / pneumogram. [Qr. *pneuma*, -atos = aer, respirație; *gramma* = inscriere.] Traseu grafic obținut cu ajutorul pneumografului.

PNEUMOLIZA, s. f. / pneumolyse, s. f. / pneumolysis, pneumolysis. [Cjr. *pneumon*, -onos = *pitman*; *lysis* = distrugere, de. [a *lyein* = a distruge.] Sectionarea chirurgicală a tesuturilor care atasează plamanul la cavitatea toracică, pentru a permite colapsul pulmonar, în tratamentul tuberculozei. P. se practica îndeosebi în caz de e?ec al *pneumotoraxului intrapleural.

PNEUMOLOGIE, s. f. / pneumologie, s. f. / pneumology. [Qr. *pneumon*, -onos = *plaman*; *logos* = *fiit*.] Rarnura a medicinii care studiază aparatul respirator în condiții normale și patologice.

PNEUMOMASTOGRAFIE, s. f. / pneumomastographie, s. f. / pneumomastography. [Qr. *pneuma*, -atos = aer, respirație; *mastos* = *s6n*, *mamela*; *graphem* = a. *scrie*.] Radiografie a glandei mamare efectuată după insuflarea de gaz în tesutul perisau retromamar.

PNEUMONECTOMIE, s. f. / pneumonectomie, s. f. / pneumonectomy. [Cjr. *pneumon*, -onos = *plaman*; *ektome* = *eyizte*.] Ablatia unui plaman. Sin.: pneumectomie.

PNEUMONIE, s. f. / pneumonie, s. f. / pneumonia. [Gfr. *pneumonia*, de. la *pneumon*, -onos = *ptdrndn*.] Inflamație a alveolelor, tesutului interstitial și bronsiolilor de la nivelul plamanilor, determinată de infecția cu bacterii, virusuri sau alte microorganisme patogene, ori acțiunii nocive a unor substanțe chimice sau a alterațiilor (ex.: ulei, radiații, medicamente). Utilizat izolat, termenul desemnează aproape întotdeauna, pentru autorii francezi, *p. *lobara acuta cu pneumococi*. Pentru autorii anglosaxoni, termenul nu mai are același caracter restrictiv, fiind echivalent cu termenul 'pneumopatie'. Se disting forme multiple de p., descrise, neunitar, după criterii dinice, etiologice, patogenice: 1) *P. actinica*, reacție pseudopneumonică după iradiere. 2) *P. prin aspirație* se manifestă mai ales prin bronhopneumonie. 3) *P. atipice* foarte variate ca aspect clinic, substrat anatomic și mod de producere. 4) *P. cazeoasă*, forma acută a tuberculozei. 5) *P. cronica* apare după organizarea exsudatului unei p. fibrinoase. 6) *P. de deglutiție*, prin aspirația de particule alimentare. 7) *P. embolica*, inflamație circumscrișă, generată de embolii septice la nivelul arterelor pulmonare. 8) *P. fibrinoasă*, pneumococică. 9) *P. gripală*, care apare în cursul gripei. 10) *P. hipostatică*, urmare a stazei prin decubit dorsal. 11) *P. interstitială*, virală, a septurilor interalveolare și peribronșice. 12) *P. lobara* (v.). 13) *P. mixta*, prin asodarea a diverse virusuri cu bacterii variate. 14) *P. pneumococică*, v. p. lobara. 15) *P. postoperatorie*, după operațiile efectuate sub narcotiză cu eter. 16) *P. secundară* unor tulburări circulatorii (*edem pulmonar, *hipostatic) sau alterări bronșice (corpuri străine, cancer, bronșiectazie, stenoza bronșică) etc.

PNEUMONIE ATIPICĂ PRIMARĂ / pneumonie primitive atypique / primary atypical pneumonia. Pneumopatie acută infecțioasă cauzată de *Mycoplasma pneumoniae*, specii de *Rickettsia*? *Chlamidia*, diverse virusuri printre care adenovirusuri și virusul paragripal. Se caracterizează printr-o simptomatologie clinică zgomotoasă: febră, curbură, stare generală alterată, angină, tuse la început seacă și apoi productivă, asodată cu semne obiective neconcludente și modificări radiologice discrete. Caracteristic îndeosebi infecției cu *Mycoplasma pneumoniae* la copiii peste 5 ani și adolescenții, este faptul că reinfectiile antrenează reacții imunologice sistemice din ce în ce mai violente, traducând o autoimunizare. Examenul imunoserologic evidențiază aglutinine la rece antieritrocitare, complexe imune circulante, anticorpi antisulari. Din punct de vedere clinic se pot semnala manifestări hematologice (anemie hemolitică, trom-

PNEUMOTORAX

bodtopenie, splenomegalie), dermatologice (diverse erupții), cardiovasculare (pericardită, miocardită), musculo-articulare, digestive, pancreatice, renale (glomerulonefrită).

PNEUMONIE FIBRINOASĂ / pneumonie fibrinoasă / fibrinous pneumonia. Sin.: pneumonie lobară (v.).

PNEUMONIE FRANCA / pneumonie Franca / lobar pneumonia. Sin.: pneumonie lobară (v.).

PNEUMONIE LOBARĂ / pneumonie lobaire / lobar pneumonia. Boala infecțioasă determinată de pneumococ (*Streptococcus pneumoniae*). Se caracterizează, anatomopatologic, prin inflamația acută a unui plaman, cu afectarea unui lob în totalitate sau (hepatizare omogenă) și printr-un exsudat fibrinos care umple alveolele pulmonare din zona afectată. Clinic, boala are o evoluție ciclică, de la debutul brusc până la defervescența rapidă. Într-o singură criză, ce apare după 5-9 zile. Sin.: pneumonie fibrinoasă, pneumonie franca.

PNEUMOPATIE, s. f. / pneumopathie, s. f. / pneumopathy. {Qr. *pneumon*, -onos = *pidmdn*; *pathos* = *Goaf*.} Denumire generică pentru orice boală pulmonară.

PNEUMOPATIE CU PRECIPITINE / pneumopathie a precipitines / allergic interstitial pneumonitis. Termen generic ce desemnează ansamblul afecțiunilor respiratorii legate de o alergie a aparatului în urma unei reacții de hipersensibilitate semi-întârziate, dedansată de inhalarea diverselor particule organice antigenice. Ex.: *boala plamanilor de fermier.

PNEUMOPERICARD, s. n. / pneumopericarde, s. m. / pneumopericardium. [Qr. *pneuma*, -atos = aer, respirație; *peri* = *m jwui*; *kardia* = *inima*.] Prezența de aer sau gaz ?n 'peri-card, în general asodată cu un epansament lichidian simultan sau consecutiv (pio-, hidro- sau hemopneumopericard).

PNEUMOPERITONEU, s. n. / pneumoperitone, s. m. / pneumoperitoneum. [Cjr. *pneuma*, -atos = aer, respirație; [at. *mu&caia peritoneum*, din *fr. peritoneion* = care se întinde în jurul, de. la *peri* = în jur, *teinein* = a se întinde.] Prezența și, prin extensie, introducerea de aer în cavitatea peritoneală. P. poate fi spontan, idiopatic, sau secundar fie introducerii vo-luntare de aer în cavitatea abdominală (v. coelioscopie), fie perforației unui organ cavitat (complicație în ulcer gastroduodenal, *apendicită etc.).

PNEUMORADIOGRAFIE, s. f. / pneumoradiographie, s. f. / pneumoradiography. [Cjr. *pneuma*, -atos = aer, respirație; [at. *radius* = *razd*; *gr. graphem* = a. *scrie*.] Sin.: pneumografie -1 (v.).

PNEUMOREN, s. m. / pneumorein, s. m. / renal pneumography. [Cjr. *pneuma*, -atos = aer, respirație; [at. *ran*, *renis* = *rinicfu*.] Introducere de aer în tesutul perirenal, ca mediu de contrast, în scopul vizualizării la examenul radiologic a conturului rinichilor și al suprarenalelor.

PNEUMOSEROASĂ, s. f. / pneumosereuse, B. f. / pneumoserosa. {Cjr. *pneuma*, -atos = aer, respirație; [at. *serosa*, de la *serum* = zer.} Prezența într-o seroasă articulară sau viscerală de aer sau de gaz. P. poate fi spontană sau provocată în vederea unui examen radiologic.

PNEUMOTOMIE, s. f. / pneumotomie, s. f. / pneumotomy, pneumotomy. [Cjr. *pneumon*, -onos = *pillman*; *tome* == *taiere*, *secfiune*, de. la *temaein* = a *tOio*.] Incizia chirurgicală a plamanului.

PNEUMOTORACE. Var. pentru pneumotorax (v.).

PNEUMOTORAX, s. n. / pneumothorax, s. m. / pneumothorax. [Qr. *pneuma*, -atos = aer, respirație; [at. *thorax*, -ads, *gr. thorax*, -akos = *torac*.e] Proces patologic care constă în acumularea unui gaz, de obicei aer, în cavitatea pleurală. După modul de apariție, p. se pot clasifica în: *p. artificial* (sau *terapeutic*) prin introducerea voluntară de aer, eventual cu un continut crescut de azot, pentru a produce colapsul parenchi-

PNEUMOVIRUS

mului pulmonar, utilizat uneori în tratamentul tuberculozei, sau pentru imobilizarea hemidiafragmului corespondent; p. *spontan*, care apare secundar unei pneumopatii, de ex. abces pulmonar sau prin ruperea unei bule de emfizem. În funcție de localizare sau de unele caracteristici ale p., se deosebesc: p. *intrapleural* (aerul este prezent între foitele pleurale); p. *extrapleural* (aer prezent între pleura parietală și fascia endotoracică); p. *deschis* (care comunică cu exteriorul, de obicei la nivelul peretelui toracic, de ex. ca urmare a unui traumatism); p. *cu supapa* (în care orificiul de patrundere a aerului acționează ca o valvă, aerul patrunde în inspir, dar nu poate fi evacuat în expir, determinând creșterea rapidă a presiunii intrapleurale, care depășește presiunea atmosferică, evoluând spre p. *sufocant*).

PNEUMOVIRUS / pneumovirus / pneumovirus. [Cjr. *pneuma*, -atos = aer, respirație.; [at. *virus* = venin, otrava.] Gen de virus ARN aparținând familiei *Paramyxoviridae* și cuprinzând virusul respiratoriu sincitial.

PODAGRA, s. f. / podagre, s. f. / podagra. [Lot; gr. *podagra* = gută la picioare, de la gr. *pois*, *podos* = picior, *agra* = atac. *i* spue-are fi *agrein* = o punte mono. pe.] Termenul se utilizează deosebi pentru gută localizată la membrele inferioare, afectând în special halucele (degetul mare al piciorului). Sin.: gută (v.).

PODOBROMHIDROZA, s. f. / podobromhidrose, s. f. / podobromhidrosis. [Cjr. *pous*, *podos* = picior; *bromos* = miros fetid; *hidros* = tra.nspirație.; -ozd.] *Bromhidroză localizată la nivelul picioarelor.

PODOCIT, s. n. / podocyte, s. m. / podocyte. [Cjr. *pous*, *podos* = picior; *kytos* = cduia.] Celula epitelială a capilarelor glomerulare care prezintă un mic pericarion și numeroase prelungiri primare sau secundare, denumite pedicele, prin intermediul cărora p. se întrepatrund și capturează lama bazală a capilarelor glomerulului renal.

PODOLOGIE, s. f. / podologie, s. f. / podiatry, pedology. [Cjr. *pous*, *podos* = picior; *logos* = știință.] Domeniu dedicat studiului anatomiei, fiziologiei și patologiei piciorului, ca și al remediilor medicale sau chirurgicale.

POIKILOCIT, s. n. / poikilocyte, s. m. / poikilocyte. [Cjr. *poikilos* = fdurit, variat; *kytos* = cduia.] Anomalie eritocitară în care hematia poate avea forme variate: de "para", de virgula, deformare în "racheta (de tenis)", forma dantelată etc.

POIKILOCITOZA, s. f. / poikilocytose, s. f. / poikilocitosis. [Cjr. *poikilos* = fdurit, variat; *kytos* = cduia.; -ozd.] Prezența *poikilocitelor în sânge.

POIKILODERMIE, s. f. / poikilodermie, s. f. / poikiloderma. [Cjr. *poikilos* = fdurit, variat; *derma*, -atos = piele.] Asoderea unor semne: eritem telangiectazic, pigmentație și atrofiie tegumentară; se poate observa în diverse afecțiuni. Poate fi congenitală sau dobândită. V. în continuare.

POIKILODERMIE ATROFICĂ VASCULARĂ / poikilodermie atrophique vasculaire / poikiloderma vasculare atrophicans. Sin.: boala Petges-Jacobi (v.).

POIKILODERMIE CONGENITALĂ / poikilodermie congenitale / poikiloderma congenitale. Sin.: sindrom Rothmund-Thomson

POIKILOTERM, adj., s. n. / poikilotherme, adj., s. m. / poikilotherm. [Cjr. *poikilos* = fdurit, variat; *thermos* = cald, de la *therme* = căldură.] 1) Termen care definește caracteristica unor animale (pești, batracieni, reptile, nevertebrate - impropriu denumite și "animale cu sânge rece") de a-și varia temperatura organismului în funcție de temperatura mediului ambiant. 2) Animal cu temperatura organismului variabilă. Ant.: *homeotenn.

POJAR, s. n. / rougeole, s; f. / measles. sl. *pozaru* = pcytrr.] Sin.: rujeolă (v.).

POLIADENOPATIE

POL, s. m. / p6le, s. m. / pole, polus, poli (lat.). Vlat. *polus* = po[.] 1) Termen anatomic care definește fiecare din extremitățile opuse ale unei formațiuni anatomice. Ex.: p. anterior și posterior ale globului ocular, p. superior și inferior ai lobulilor tiroidieni. 2) Una dintre cele două regiuni ale unui magnet, ale unui corp electricizat sau ale unui circuit electric. În cazul unui magnet, se disting: p. *nord*, de la care diverg liniile de câmp magnetic, și p. *sud*, către care acestea converg. În cazul unui corp electricizat sau al unui circuit electric, liniile de câmp electric principal diverg de la p. *pozitiv* și converg la p. *negativ*.

POLAKIURIE, s. f. / pollakiurie, s. f. / pollakiuria. [Cjr. *pollakis* = deseori, frecvent; *ouros* = urină.] Nevoia frecventă de a urina, în cantități mici.

POLAR, adj. / polaire, adj. / polar. [Lat. *polus* = po[.]] Care se referă la un *pol sau se află în relație cu un pol (electric, magnetic, anatomic).

POLARIMETRU, s. n. / polarimetre, s. m. / polarimeter. [Cjr. *polein* = a învârti, a roti; *metron* = înasura.] Instrument util în determinarea concentrației unei substanțe optice active într-o soluție, pornind de la faptul că în treptă gradul de deviere a planului luminii polarizate și concentrație există o relație de proporționalitate, conform legii Biot.

POLARIZARE, s. f. / polarisation, s. f. / polarization. [1]-5) Lat. *polus* = pot; 6) Cjr. *pojem* = a mări, a roti. 1) Orice proces, acțiune care tinde la crearea a doi *poli diferiți într-un obiect, într-o structură organică sau în cursul unui fenomen. 2) P. *unui dielectric*: crearea și orientarea de *dipoli într-un dielectric supus unui câmp electric. 3) P. *electrozilor*: modificarea de natură chimică produsă la suprafața anizotropilor, la trecerea curentului electric. Electrozii se numesc în acest caz polarizabili; după cum, electrozii la care fenomenul de p. este prevenit se numesc impolarizabili. 4) P. *luminii*:

modificarea direcției de propagare a razelor luminoase care, în loc să se propage difuz, ca în lumina naturală, se propagă într-un singur plan. De obicei, p. se obține cu un *nicol. 5) P. de repays a *membranei celulare*: existența unei diferențe de potențial între fața internă și externă a unei biomembrane, prin repartiția inegală a ionilor, deosebi Na* și K». 6) P. *rotatorie*: rotația planului de *p. a luminii, în cazul transmisiei luminii p. rectiliniu prin corpuri dotate cu putere rotatorie.

POLEN, s. n. / pollen, s. m. / pollen. [Lot. *pollen*, -mis = făină. *find, puKe-re.*] Produsul de fecundare masculină al mai multor plante. Unele persoane sunt alergice la p. unor plante (deosebi sub formă de fan), fenomen manifestat frecvent prin conjunctivită și tulburări respiratorii.

POLIADENITA, s. f. / polyadenite, s. f. / polyadenitis. [sr. *polys* = multi; *aden*, -os = glandă.; -ito.] Inflamație simultană a mai multor ganglioni limfatici, deosebi cervicali.

POLIADENOM, s. n. / polyadenome, s. m. / polyadenoma. [^r. *polys* = multi, *aden*, -os = glandă., -onio.] Hipertrofie simultană a unui număr mare de glande de aceeași natură.

POLIADENOMATOZA, s. f. / polyadenomatose, s. f. / polyadenomatosis. [Cjr. *polys* = multi, *aden*, -os = glandă., -oma; -ozd.] Stare caracterizată prin prezența de *adenome multiple dezvoltate în diferite glande.

POLIADENOMATOZA ENDOCRINIANĂ / polyadenomatose endocrinienne / multiple endocrine neoplasia. Sin.: neoplazie endocriniană multiplă (v.).

POLIADENOMATOZA FAMILIALĂ ESENTIALĂ / polyadenomatose familiale essentielles / familial intestinal polyposis. Sin.: polipoză intestinală (v.).

POLIADENOPATIE, s. f. / polyadenopathie, s. f. / polyadenopathy. [Cjr. *polys* = multi; *aden*, -os = glandă., *pathos* = boală.] 1) Hipertrofie a mai multor ganglioni limfatici. 2) În engl., deosebi boala care afectează concomitent mai multe glande.

POLIAGLUTINARE

POLIAGLUTINARE, s. f. / polyagglutination, s. f. / polyagglutination. [Cjr. *polys* = *multi*; *lot. agglutinare* = a [ipi, a uni.] Aglutinarea eritrocitelor umane normale de catre un ser animal sau uman oarecare. Apare in urma demascarii receptorilor latenti T eritrocitari de catre unii germeni ce elaboreaza neuroaminidaza.

POLIALELISM, s. n. / polyallelisme, s. m. / polyallelism. [Cjr. *polys* = *Inutfi*; *allelon* = *de. la. unu[la. altuli -ism.]* Mutatii diferite care afecteaza o aceeași gena - deci alelice - si care detenna o boala cu expresie clinica variabila in functie de tipul de leziune. Ex.: p-talasemiile, miopatiile Duchenne si Becker.

POLIALGII, s. f. pi. / polyalgies, s. f. pi. / polyalgia. [Qr. *polys* = *muCfi*; *algos* = *durere..*] Dureri cu localizari multiple.

POLIAMINE, s. f. pi. / polyamines, s. f. pi. / polyamines. [Cjr. *polys* = *muCfi*; *ammoniakon* = *fare. (it amoniu, gasita in apropierea templului [ui Jupiter Amman din Liffia; -ina.]* Molecule mid liniare cu doua sau mai multe grupari -NH₂; P. cu importanta fiziologica sunt *ornitina, *putresceina, 'spermina si 'spermidina. Prin derivatii lor N-acetilati, p. joaca un rol important in reglarea ADN si in regenerarea celulara.

POLIANGEITA, s. f. / polyangefte, s. f. / polyangiitis. [Qr. *polys* = *muCfi*; *angeion* = *lias; -ita.]* Afectiune caracterizata prin leziuni vasculare difuze.

POLIARTERITA, s. f. / polyarterite, s. f. / polyarteritis. [Qr. *polys* = *muCfi*; *at., gr. arteria* = *artera; -ita.]* Arterita care afecteaza mai multe segmente ale sistemului arterial.

POLIARTERITA NODOASA / polyarterite noueuse / polyarteritis nodosa. Sin.: periarterita nodoasa (v.).

POLIARTICULAR, adj. / polyarticulaire, adj. / polyarticular. [*Jf. polys* = *muCfi*; *at. articularis* = *ai articulafiiCor.]* Despre o boala care afecteaza mai multe articulatii.

POLIARTRALGII, s. f. pi. / polyarthralgies, s. f. pi. / multiple arthralgias. [Qr. *polys* = *muCfi*; *arthron* = *articuCatw; algos* = *durere..*] Dureri articulare multiple.

POLIARTRITA, s. f. / polyarthrite, s. f. / polyarthrititis. [Qr. *polys* = *muffi*; *arthron* = *articulafie; -ita.]* Inflamatie acuta sau cronica ce afecteaza simultan mai multe articulatii. V. si in continuare.

POLIARTRITA CRONICA EVOLUTIVA / polyarthrite chronique evolutive / rheumatoid arthritis. Sin.: poliartrita reumatoida (v.).

POLIARTRITA CRONICA JUVENILA / polyarthrite chronique juvenile / Still's disease. Poliartrita cronica ce apare la copil (indeosebi la sexul feminin) inainte de 16 ani. Se manifesta sub forme diferite, cea denumita boala Still fiind caracterizata prin poliartrita, *ras tranzitoriu, febra. Uneori maladia afecteaza Intreg organismul prin atingeri pericardice, pleurale, peritoneale, crestere de volum a splinei si a ganglionilor. P. c. j. evolueaza in pusee, cu accentuarea leziunilor articulare si infirmitati secundare: anchiloze, tulburari de crestere. Etiologia ramane obscura, infectiile si indeosebi rolul antigenilor HLA-B reprezentand cauze posibile. Sin.: boala Still-Chauffard.

POLIARTRITA REUMATOIDA / polyarthrite rhumatoide / rheumatoid arthritis, polyarthrititis rheumatica. Boala cu debut insidios si progresiv, afectand indeosebi femeile, cu evolutie in pusee si constand din poliartrita, frecvent cu afectarea simetrica a articulatiilor, nodozitati subcutanate. (*nodul reumatoid), anemie moderata si, uneori, adenopatie periferica. Alterarile articulatiilor sunt caracteristice: sinovita cronica cu proliferare limfoplasmocitara si formarea de muguri (burjeoni) sinoviali, initial izolati, apoi implicati in distructii cartilajinoase si osoase, ca si in afectarea ligamentelor, iar consecutiv, anchiloze si deformari cu impotenta functionala mai mult sau mai putin severa. Serul bolnavilor contine 'factor reumatoid si, uneori, *anticorpi anti-

POLICROMATOFILIE

nucleari. Concentratia *complementului este normala in sange, dar diminuata in lichidul articular, care contine numeroase "ragocite. Sin.: poliartrita cronica evolutiva (PCE).

POLICE, s. n. / pouce, s. m. / thumb. NA: digitus primus manus, pollex, pi. pollices. [Lat. *pollex, -ids* = *potice.]* Degetul mare, primul, al mainii. Prin opozitie fata de celelalte degete face posibila functia de prindere, apucare, de unde importanta reabilitarii p. cand acesta este afectat (indeosebi prin traumatisme). V. semnul policelui.

POLICISTINA, s. f. / polycystine, s. f. / polycystin. [Cjr. *polys* = *muCfi*; *kystis* = *sac, vezicid; -ind.]* Proteina de 460 kDa, al carei deficit functional este la originea *bolii polichistice renale. P. sunt proteine membranare localizate in epiteliul tubular, ductele biliare hepatice si pancreatice, toate aceste structuri reprezentand situsuri de formare a chisturilor. Ele ar actiona in diferite puncte ale unei cai de semnalizare, esentiala pentru tubulogeneza. Mutatiile genelor PKD, care codifica p., perturba sinteza si implicit structura acestora, ceea ce conduce la diferentiere anormala a celulelor epiteliale si la perturbarea tubulogenezei. V. si mutatie dinamica.

POLICITEMIE, s. f. / polycythemie, s. f. / polycyth(a)emia. [Qr. *polys* = *muffi*; *kytos* = *ceCiita; haima, -atos* = *sange..*] In terminologia franceza p. semnifica o crestere a numarului de globule rosii fara cresterea masei totale a acestora, care este caracteristica *poliglobuliei. Pe de alia parte, in engl. termenul de poliglobulie nu exista. V. si *polycythemia rubra re/a.*

POLICIZARE, s. f. / pollicisation, s. f. / pollicization. [Lot. *pollex, -ids* = *poCice..*] Inlocuirea prin chirurgie plastica sau refacerea policelui. De obicei policela este inlocuit cu *indexul sau cu "halucele.

POLICLINICA, s. f. / policlinique, s. f. / policlinic, [r. *polis* = *orof; klinikos* => *re.fe.ntor la pat, de (a klinie = pat.)* Institutie medicala cu servicii de specialitate pentru diagnostic si tratament ambulator. In franceza, termenul *policlinique* are aceasta semnificatie, pe cand *polyclinique* inseamna un spital cu servicii, pentru diagnostic si tratament, de diverse specialitati (evident, datorita prefixului *polys* = *multi*).

POLICLONAL, adj. / polyclonal, -e, adj. / polyclonal. [Qr. *polys* = *muCfi*; *klon* = *mCadita, [astar.]* Care provine din mai multe *clonuri celulare. Ex.: anticorp p., hipergamaglobulinemie p.

POLICONDRIATA, s. f. / polychondrite, s. f. / polychondritis. [*r. polys* = *multi*; *khondros* = *cartilaj; -Ha.]* Afectare inflamatorie a mai multor cartilajii.

POLICONDRIATA ATROFIANTA CRONICA / polychondrite atrophiant chronique / chronic atrophic polychondritis. Sin.: boala Meyenburg (v.).

POLICORIE, s. f. / polycorie, s. f. / polycoria. [Cfr. *polys* = *muffi*; 1) *kore* = *pupita., 2) koros* = *sapu-tate, imδuiδare.]* 1) Boala congenitala cu transmitere autozomal recesiva, in care diafragma *irisului este perforata de orificii numeroase, cu aparenta de pupile multiple. Se disting: a) p. *adeveratS*, in care fiecare orificiu prezinta o pupila cu sfincter si motilitate reflexa; b) p. *fe/sa*, sub forma unor perforari ale irisului. 2) Hipertrofie a unui organ, prin acumulare patologica, la nivelul celulelor epiteliale ate parenchimului, a unor substante de rezerva, adica a unor metaboliți nonnali (ex.: glicogen sau grasimi). P. este cuprinsa in cadn-il larg al *tezurismozelor, dar se deosebeste de *lipoidoza.

POLICROMATOFIL, adj. / polychromatophile, adj. / polychromatophil. [Cjr. *polys* = *multi*; *khroma, -atos* = *cvlowti philos* = *pmten, de, la phileia* = *a iufii.]* Cafe poate fi co-lorat cu mai multe tipuri de coloranti, cu referire indeosebi la eritrocite.

POLICROMATOFILIE, s. f. / polychromatophilie, s. f. / polychromatophilia. [Qr. *polys* = *nwlfi*; *khroma, -atos* = *culoare;*

POLIDACTILIE

philia = *atractie, de.* (a **philein** = a iubi.) 1) Proprietatea unei celule sau a unei structuri de a se colora cu mai multe tipuri de coloranti. 2) Prezenta in sange a eritrocitelor *policromatofile.

POLIDACTILIE, s. f. / **polydactylie**, s. f. / **polydactylia**, **polydactyly**. [Cyr. **polys** = *muffi*; **daktylos** = *deget.*] Malformatie a degetelor de la maini sau/si de la picioare care apare congenital si se caracterizeaza prin existenta unuia sau mai multor degete supranumerare sau prin dedublarea unui deget.

POLIDIPSIE, s. f. / **polydipsie**, s. f. / **polydipsia**. [Cjr. **polys** = *multi*; **dipsa** = *sete.*] Sete excesiva, cu ingestie consecutiva de cantitati mari de apa. Este caracteristica in *diabet. Trebuie deosebita de *potomanie si *dipsomanie, in care setea nu constituie elementul determinant.

POLIDISPLAZIE, s. f. / **polydysplasia**, s. f. / **polydysplasia**. [Cjr. **polys** = *muffi*; **dys** = *greu, iS.fu.ii*; **plasis** = *moddare., de la plassem = a forma, a modela.*] Anomalie de dezvoltare a structurilor mezodermice si ectodermice la care se asociaza, in grade diferite, fragilitatea anonnala a pielii degetelor si gambelor, hipotricoză difuza, anodontie sau oligodontie, aplazia glandelor salivare, anomalii faciale, uneori tulburari de termoreglare. Forma ereditara a p., p. *ectodeimica ereditara*, este cunoscuta sub numele de sindrom Christ-Siemens-Touraine.

POLIDISTROFIE, s. f. / **polydystrophie**, s. f. / **multiple dystrophia**. [Qr. **polys** = *muCfi*; **dys** = *gre-u, dificii*; **trophe** = *fi-rand, ttutrif.u.*] *Distrofie concomitenta a mai multor tesuturi sau structuri, care survine indeosebi in anomalii congenitale.

POLIDISTROFIE CEREBRALA PROGRESIVA INFANTILA CHRISTENSEN-KRABBE / **polydystrophie cerebrale progressive infantile de Christensen-Krabbe** / **progressive cerebral poliodystrophia**, **polyodystrophia cerebri progressiva infantilis**, **Christensen-Krabbe disease**. Sin.: *boala Alpers (v.)*.

POLIEMBRIONIE, s. f. / **polyembryonie**, s. f. / **polyembryony**. [Cfr. **polys** = *muffi*; **embryon** = *mibnon, lit la en = in, bryein = a crefte.*] 1) Producerea normala a mai multor organisme normale si complete pornind de la acelasi ou fecundat. Diviziunea unui embrion uman in doua parti (gemeni monozigoti) este o forma de p. 2) In botanica, formarea a mai mult decat un embrion dintr-o samanta.

POLIENDOCRINOPATIE AUTOIMUNA / **polyendocrinopathie auto-immune** / **polyendocrine autoimmune disease**. [Cfr. **polys** = *muCfi*; **endon** = *itiauntru*; **klinein** = *ff separa de., pathos = fioaia*; iat. **immunis** = *scutit, apdrat, de. la in = [ip-sit de, mumis = oCiiigatie.]*] Asocierea mai multor disfuncții endocrine, la care se adauga manifestari autoimune non-endocrine. *Tipul I* se manifesta la copii si include: insuficienta supra-renală (100%), hipoparatiroidie (89%), candidoza mucoasa si cutanata (75%), insuficienta gonadica (45%), hipotiroidie (12%), diabet zaharat insulinodependent (1%) si, inconstant, sindrom de malabsorbție, anemie pernidoasa, vitiligo. *Tipul II* asociaza: insuficienta suprarenala (100%), boala tiroidiană autoimuna (70%), diabet zaharat insulinodependent (50%), insuficienta gonadica autoimuna (5-50%), uneori diabet insipid, ca si vitiligo, alopecie si anemie pernidoasa. Este Intalniti indeosebi la femei adulte. P. a tip II este cunoscuta si sub denumirea mai veche de sindrom Schmidt. Sin.: sindrom de deficiente endocrine multiple.

POLIETILEN GLICOL / **polyethylene glycol** / **polyethylene glycol**. Polimer cu utilizari multiple: solutie de lavaj pentru prepararea intestinului in vederea unei endoscopii, agent precipitant al complexelor antigen-anticorp, antigen etc. Abrev.: PEG.

POLIFAGIE, s. f. / **polyphagie**, s. f. / **polyphagia**. [Qr. **polys** = *mut'ni*; **phagein** = *a mdnca.*] 1) *Consum exagerat de ali-mente, consecutiv unui apetit exagerat. Ex.: In diabet zaharat, in boli ale SNC.* 2) Hranirea cu alimente foarte diferite.

POLIMENOREE

POLIGALACTIE, s. f. / **polygalactie**, s. f. / **polygalactia**. [Cjr. **polys** = *muCfi*; **gala, -aktos** = *[apte.]*] Secretie excesiva de lapte matern. V. lactatie.

POLIGANGLIONAR, adj. / **polyganglionnaire**, adj. / **polyganglionic**. [I'r. **polys** = *miiC-ii*; iat., gr. **ganglion** = *mica tumefactie.*] 1) Care contine mai multi ganglioni limfatici. 2) Care apartine sau se refera la mai multi ganglioni limfatici sau nervosi. 3) Despre o boala care afecteaza diferiti ganglioni limfatici. Sin.: pluriganglionar.

POLIGEN, adj. / **polygene**, adj. / **polygene**. [Sr. **polys** = *multi*, **genos** = *neam, urmaf, generapie, sou. gennan = a produce.*] Despre un caracter conditionat de mai multe gene. Var.: poligenic.

POLIGENIC. Var. pentru poligen (v.).

POLIGENIE, s. f. / **multigenie**, s. f. / **multigeny**. [Cjr. **polys** = *muCfi*; **genos** = *neon, unnafi ge-ne-rafie, de. Ca genos = a produce.*] Proprietatea unui caracter fenotipic de a fi sub influenta mai multor gene.

POLIGLANDULAR, adj. / **polyglandulaire**, adj. / **polyglandular**. [Qr. **polys** = *mutti*; [at. **glandula** = *g[anda, dim. de [a glans, -ndis = ghmda.]* Sin.: pluriglandular (v.).

POLIGLOBULIE, s. f. / **polyglobulie**, s. f. / **polycyth(a)emia**. [Gfr. **polys** = *ffia'i*; [at. **glohus** = *gio6.*] Crestere a numarului total de hematii in sangele circulant peste 6 milioane/mm³, care determina o crestere proportionala a hematocritului (ceea ce permite diagnosticul diferential cu falsele p. prin microdoza, de ex. in talasemiile heterozigote. P. determina, de asemenea, cresterea volumului globular (diagnostic diferential cu falsele p. prin hemoconcentratie), cresterea concentratiei de hemoglobina si a viscozitatii sanguine. In functie de etiologie, p. pot fi: 1) P. *primitiva apare* in *boala Vaquez, *eritro-leucemii, splenomegalie mieloida, eritremie. 2) P. *secundara, p. reactionala* de anoxie in insuficientele respiratorii din cardiopatiile congenitale cu sunt veno-arterial, p. de *altitudine* (*boala Monge), p. din unele hemoglobinoze, p. *tumorale*, in cancerul renal cu celule dare, in hemangioblastomul cerebelos, in unele tumori maligne hepatice, fibrom uterin, tumori suprarenale. P. *relative* sunt p. prin scaderea volumului sanguin circulant prin pierdere de plasma (soc, arsuri). Sin.: hiperglobulie. V. si policitemie.

POLIGON ARTERIAL WILLIS / **hexagone arteriel de Willis** / **Willis' circle or artery**. [Cjr. **polys** = *mutti*, **gonia** = *ungfii*; Cat. or. **arterio** = *arterd*; **Thomas Willis**, *anatomist fi medic e.ngles, Londra, 1621-1675.*] Sin.: hexagon arterial Willis (v.).

POLIGONIZOMIE, s. f. / **polygonosomie**, s. f. / **polygonosomy**. [Cfr. **polys** = *muC'ni*; **gone, gonos** = *urmaf, sdmdif.a. geni-tola; soma, -atos = Corp.*] Maladie cauzata de o aberatie cromozomiala, caracterizata prin prezenta a mai mult de doi cromozomi sexuali in celulele somatice.

POLIGRAFIE, s. f. / **polygraphie**, s. f. / **polygraphy**. [I'r. **polys** = *multi*, **graphein** = *a scrie.*] Inregistrare simultana a mai multor fenomene fiziologice.

POLIHDRAMNIOS, s. n. / **polyhydramnios**, s. m. / **polyhydramnios**. [Gfr. **polys** = *nuiti*, **hydor, hydatos** = *apa; amnion = me.mfirafia a fatului*] Stare patologica in care cantitatea de lichid amniotic depaseste 2 l. Se disting doua forme: 1) P. *chronic*, care apare tardiv si evolueaza lent. 2) P. *aorf*, cu debut precoce, simptome marcate si frecventa mult mai redusa (5% din cazurile de p.).

POLIMENOREE, s. f. / **polymenorrhoe**, s. f. / **polymenorm(o)ea**. [I'r. **polys** = *mutti*; **men, menos** = *[und, rhoia = curgere, lit la rhein = a curge.]*] *Menstruatii frecvente, in cazul unor cicluri menstruale a caror durata este sub 24 de zile, insotite de pierderi de sange menstrual in cantitate mai mare sau normals.

POLIMERI, s. m. pi. / polymères, s. m. pi. / polymers. [Cjr. *polys* = *muitii meros* = *partc.*] Compusi organici formați prin unirea a doua sau mai multe molecule simple, denumite *monomeri, prin reacții de poliadiție sau policondensare. Se disting compusi dimeri, trimeri, tetrameri etc., după cum p. sunt constituiți din 2, 3, 4 sau mai multe molecule, și polimeri formați din zeci, sute sau chiar mii de monomeri. Acești p. de masă moleculară foarte mare, denumiți și macromolecule, sunt reprezentați de anumiți constituenți fundamentali ai organismelor animale și vegetale (indeosebi acizi nucleici, proteine, polizaharide și celuloză) și de o serie de compusi de sinteză de mare interes industrial (mase plastice, cauciuc sintetic, rezine și fibre textile). Proprietățile fizice și chimice ale p. depind de natura monomerilor, masa moleculei și structura spațială a acestora. În evoluția microelectronicii prezintă interes îndeosebi p. conductori și p. fotosensibili. V. și biopolimeri.

POLIMERAZA, s. f. / polymerase, s. f. / polymerase. [Cjr. *polys* = *mu/jk*; *meros* = *parte*; -*ozo.*] Enzima care catalizează polimerizarea. V. ADN-polimeraza și ARN-polimeraza.

POLIMERIZARE, s. f. / polymerisation, s. f. / polymerization. [Gjr. *polys* = *mul*; *meros* = -*parti.*] Procedeu de preparare a *polimerilor pornind de la *monomeri. În funcție de natura monomerilor și de tipul de reacție, se disting: p. prin aditie (poliadiție) și p. prin condensare (policondensare). **POLIMIOZITA, s. f. / polymyositis, s. f. / polymyositis.** [Cjr. *polys* = *mulfii mys*, *mysos* = *miifciii -ita.*] Boala inflamatorie cronică progresivă a mușchilor scheletici, care afectează copiii și adulții, caracterizată prin slabidune musculară la nivelul centurilor membrelor, gâtului, laringelui, asociată cu durere sau sensibilitate dureroasă la presiune. Uneori p. este precedată sau urmată de manifestări tipice de *sclerodermie, *artrita,

*lupus eritematos sistemic sau *sindrom Sjogren. Uneori se poate asocia cu procese maligne. V. dermatomiozita și miozita.

POLIMIXINE, s. f. pi. / polymyxines, s. f. pi. / polymyxins. Grup de antibiotice polipeptidice derivate din tulpini de *Bacillus polymyxa*. Sunt active asupra bacteriilor gramnegative precum *Pseudomonas aeruginosa*, *Proteus vulgaris*, *Escherichia coli*, *Haemophilus influenzae* și *Klebsiella pneumoniae*. Dintre p., p. B și p. E (colimidna) sunt utilizate în terapie.

POLIMORF, adj. / polymorphe, adj. / polymorphic. {Qr. *polys* = *mult*; *morphe* = *forma.*} Despre un fenomen cu manifestări diferite.

POLIMORFISM, s. n. / polymorphisme, s. m. / polymorphism. [Cjr. *polys* = *muCfi*; *morphe* = *forma*; -*ism.*] 1) Prezintă într-o populație a mai multor forme diferite ale aceleiași specii. Caracteristicile care fac să difere între ele diversele forme ale unei anumite specii pot fi de ordin morfologic, fiziologic sau biochimic. În funcție de mecanism se disting: *p. genetic și *p. non-genetic sau fenotipic, determinat de factori de mediu. 2) Proprietate datorită careia anumite elemente sau compusi chimici pot să existe sub mai multe modificări cristaline (forme) prin ordonarea în mai multe moduri a particulelor în rețele cristaline. Sin.: pleomorfism. V. și dimorfism, enantiomorf.

POLIMORFISM FENOTIPIC / polymorphisme phenotypique / phenotypic polymorphism. Sin.: polimorfism non-genetic (v.).

POLIMORFISM GENETIC / polymorphisme genetique / genetic polymorphism. Prezintă într-o populație a eel puțin două variante alelice (gena) ale unui locus genetic, explorabile prin analiza ADN (p. *genotipic*) sau prin analiza produsului proteic corespunzător. P. g. poate fi subdivizat în: 1) p. g. *tranzitoriu*, în care una din forme este sistematic avantajată în planul selecției față de altele; 2) p. g. *echilibrat*, caracterizat printr-un echilibru mai mult sau mai puțin stabil între diverse forme, menținut prin mecanisme genetice. V. și polimorfism.

POLIMORFISM NON-GENETIC / polymorphisme non-genetique / non genetic polymorphism. P. determinat de o serie de factori ai mediului, foarte evident, de ex., În cazul unor microorganisme, care, dezvoltate în medii diverse, prezintă aceeași aspecte morfologice foarte diferite. P. n.-g. poate fi: 1) *sezonier*, când caracteristicile diferă în diversele perioade ale anului; 2) *soc/al.*, propriu insectelor sociale (albine, furnici, termite etc.), când o serie de caractere depind de regimul alimentar administrat larvelor la începutul dezvoltării acestora; 3) *colonial*, când indivizi proveniți din același genitor prezintă deosebiri morfologice mari și îndeplinesc funcții diferite (este îndeosebi cazul unor colonii de celenterate). Sin.: polimorfism fenotipic.

POLIMORFISM DE RESTRICTIE / polymorphisme de restriction / restriction polymorphism. Variație individuală a secvenței de bază a genotipului eucariotelor, ce modifică unul sau mai multe situsuri de restricție. Acesta conduce la versiuni alternative ale taliei fragmentelor de ADN obținute cu o enzimă de restricție dată.

POLIMORFISM DE SECVENȚĂ / polymorphisme de sequence / sequence polymorphism. Orice variație individuală a secvenței de bază a genomului, fie că interesează sau nu un situs de restricție.

POLIMORFONUCLEAR, adj., s. n. / polymorphonucleaire, adj., s. m. / polymorphonuclear. [£?r. *polys* = *mufti*; *morphe* => *forma*; [at. *nucleus* = *sam&we.*, *nucteu.*] Sin.: granulocit (v.).

POLINEUROPATIE, s. f. / polyneuropathie, s. f. / polineuropathy, peripheral neuropathy. [Cjr. *polys* = *mult*; *neuron* = *na-v*; *pathos* = *Boata.*] Termen recomandat în locul celui de *polinevrita.

POLINEVRITA, s. f. / polynevrite, s. f. / peripheral neuropathy, poly neuropathy. [Cjr. *polys* = *muffi*; *neuron* = *new*; -*ita.*] Neuropatie cu afectarea simultană a mai multor nervi periferici. Poate avea cauze foarte diverse: intoxicații, alcoolism cronic, diabet, boli toxice, congenitale sau necunoscute. Simptomatologia include deficit senzitiv și motor, bilateral și simetric. Deoarece procesele patologice din cadrul p. sunt rareori de origine inflamatorie pură, este de preferat (ca în engl.) termenul de polineuropatie. V. și neuropatie, nevrita.

POLINOZA, s. f. / pollinose, s. f. / pollinosis. [Lot. *pollen*, **inis* = *faină fină*, **pulw*, -*ozd.*] Ansamblu de manifestări patologice care survin la contactul unei mucoase sensibilizate specific cu granulele de polen.

POLINUCLEAR, adj., s. n. / polynucleaire, adj., s. m. / polynuclear. [Gjr. *polys* = *mult*; [at. *nucleus* = *sainburi*, *midiiu.*] 1) Sin. incorect pentru granulocit (v.). 2) Despre o celulă cu mai multe nucleee, termenul *polinucleat* fiind în acest caz mai corect.

POLINUCLEOTID, s. n. / polynucleotide, s. m. / polynucleotide. {Qr. *polys* = *mult*; [at. *nucleus* = *sainfiwi*, *nw.-ku.*] }

*Polimer rezultat din reunirea unui mare număr de *monomeri, denumiți "nucleotide". *Addul dezoxiribonucleic și *acidul ribonucleic sunt p.

POLINUCLEOZA, s. f. / polynucleose, s. f. / polynucleosis. [Cjr. *polys* = *miiCfi*; [Cat. *nucleus* = *samdure.*, *nucie.u.*, -*ozn.*]] Varietate de *leucitoză în care creșterea numărului leucocitelor se realizează aproape exclusiv prin mărirea numărului de polinucleare în sângele circulant sau, prin extensie, într-un țesut.

POLIOENCEFALITA, s. f. / polioencephalite, s. f. / polioencephalitis. [Cjr. *polios* = *a.niifiu.i enkephalos* = *creier*, de. *la en* = *în*, *kephale* = *cap*; -*ita.*] 1) Inflamație subștantei cenușii a encefalului: cortex, nucleii cenușii ai creierului, nucleii cenușii ai trunchiului cerebral. V. și leucoencefalită. 2) Encefalită poliomielitica. V. encefalomielitica.

POLIOMIELITA

POLIOMIELITA, s. f. / poliomyelite, s. f. / poliomyelitis. [Cjr. *polios* = *cenufiu*; *myelos* = *mdwa.*; -i(d.) 1) Termen general pentru afectiunile inflamatorii ale substantei cenușii din maduva spinarii. Termenul este utilizat Îndeosebi cu referire la *poliomielite anterioara acuta, desi afectarea coarnelor anterioare nu este produsa numai de **Poliovirus*. 2) Impropiu, termenul este utilizat uneori si pentru afectiuni neinflamatorii, ca *poliomielite anterioara cronica.

POLIOMIELITA ANTERIOARA ACUTA / poliomyelite anterieure aigue / acute anterior poliomyelitis. Boala infectioasa acuta, care apare sporadic sau sub forma unor epidemii, de cauza virala, de obicei determinata de *Poliovirus*, dar ocazional poate fi provocata si de **Echovirus* sau de *virusul *Coxsackie* toate aceste virusuri facand parte din genul **Enterovirus*. P. a. a. prezinta consecinta leziunilor generate de virusuri la nivelul coarnelor anterioare ale maduvei spinale si se caracterizeaza clinic prin febra, inflamatie faringiana, cefalee si, frecvent, rigiditate a cefei si a musculaturii dorsale. In *forma minora (p. *abortiva*) acestea pot fi singurele simptome. Forma majora a bolii, care poate fi precedata de cea minora, este caracterizata prin implicarea SNC, redoare a cefei, *pleiocitoza In LCR. Se descriu doua forme ale bolii majore, neparalitica Si paralitica, In care apar paralizii flasce, asimetrice si cu ten-dinta progresiva. In continuare, relativ rapid se produce atrofie musculara, cu contracturi si deformari locale. Forma majora se numeste si paralizie infantila sau boala Heine-Medin. Exista si o forma bulbara a bolii, care necesita respiratie artificiala cu *respiratoare automate si o forma encefalitica. Sin.: boala Heine-Medin, paralizie infantila. V. si sindrom postpoliomielite.

POLIOMIELITA ANTERIOARA CRONICA FAMILIALA A COPILULUI / poliomyelite anterieure chronique familiale de l'enfance / Werdnig-Hoffmann spinal muscular atrophy. Sin.: **amiotrofie spinata infantila (v. amiotrofie).**

POLIOPIE, s. f. / polyopie, s. f. / polyopia. [Cjr. *polys* = *multi*; *ops*, *opos* = *vedere*, *vdz.*] Perceptia unor imagini multiple ale aceluiasi obiect. Sin.: poliopsie. V. diplopie, triplopie.

POLIOPSIE, s. f. / polyopsie, s. f. / polyopia. [Cjr. *polys* = *multi*; *opsis* = *vodere*, *aspect.*] Sin.: poliopie (v.).

POLIOREXIE, s. f. / polyorexie, s. f. / polyorexia. [Cfr. *polys* = *multi*; *orexis* = *apetit.*] Sin.: bulimie (v.).

POLIOSTEOCONDRIITA TURPIN-COSTE / polyosteocondrite Turpin-Coste / Turpin-Coste polyosteocondritis. [Cjr. *polys* = *multi*; *osteon* = *os*; *khondros* = *cartuaj*; *-Ha*; **Raymond Alexandra Turpin**, *pediatru fi gene.tit.ian francz., Saris, n. 1895; Florent Francois Fernand Caste, *medic francez., n. 1896.*] Sin.: boala Fairbank (v.).*

POLIOVIRUS / Poliovirus / Poliovirus. [Qr. *polios* = *cenufiu*; (at. *virus* = *vmm*, *otrcwa*.] Virusul *poliomielitei anterioare acute. Specia P. apartine genului **enterovirus*, familia *Picornaviridae*. Au fost identificate trei tipuri de P: tipul I (Brunehilde), tipul II (Lansing) si tipul III (Leon). Omul reprezinta prindpalul rezervor de P., virusul patrundand prin calele digestive si afectand

*nevraxul pe cale sanguina sau urmand traiectui fibrelor ner-voase. Unele P. provoaca afectiuni banale (ex.: rinofaringite) cateodata inaparente. V. vaccin anti poliomieltic.

POLIOVIRUS MURIN / poliovirus murine / murine poliovirus. Sin.: virus Theiler (v.).

POLIOZID, s. m. / polyoside, s. m. / polyoside. [Cjr. *polys* = *multi*; *ozid* - *irutka un gincid*] Sin.: polizaharid (v.).

POLIP, s. m. / polype, s. m. / polyp. [Lot. *polypus*, gr. *polypous* = *cu mai multe picioare*, de la gr. *polys* = *multi*, *pous*, *podos* = *view.*] Denumire generica a tumorilor, In general benigne, fibroase sau mucoase, care se afla implantate pnn intermediul unui *pedicul Intr-o cavitate naturala a organismu-lui. Pediculul poate fi larg si scurf (p. *sesit*) sau subtire si lung

POLIRADICULONEVRITA

(p. *pediculat*). P. se pot dezvolta pe majoritatea mucoaselor, ca si la nivelul conductului auditiv extern. Ex.: p. al colonului, p. uterin, p. vaginal etc.

POLIPLECTOMIE, s. f. / polypectomie, s. f. / polypectomia. [Lot. *polypus*, gr. *polypous* = *cu mai multe. pieman, de. ia gr. polys* = *multi*, *pous*, *podos* = *picwr*; gr. *ektome* = *eyizie.*] Ablatia unui *polip.

POLIPETID, s. n. / polypeptide, s. m. / polypeptide. [(?r. *polys* = *multi*; *peptos* = *digerat*, *wpt*, de ia *pepsem* = a *gilti*, a *digera*] V. peptid.

POLIPETID PANCREATIC UMAN / polypeptide pancreatique humain / human pancreatic polypeptid. P. alcatuit din 36 aminoacizi, sintetizat Îndeosebi (93%) de celulele PP (sau F) din pancreasul endocrin si secundar de celulele mucoasei gastroduodenale. P. p. u. se formeaza prin scindare enzimatica a unui precursor (a carui sinteza este codata de o gena situata pe cromozomul 17). Cantitatea de p. p. u. creste cu varsta. Patologic, cresterea secretiei de p. p. u. se observa In caz de neoplazii endocrine multiple (ex.: *sindrom Werner). Rolul fiziologic al p. p. u. nu este mca elucidat. Abrev. engl.: hPPP.

POLIPLOID, adj. / polyplo'ide, adj. / polyploid. [Cjr. *poivs* = *muffi*; *ploos* = *indoire, piiero*; *eidos* = *forma.*] Despre consti-tutia anormala a unor celule somatice care contin un numar de cromozomi mai mare decat 2n. V. si diploid.

POLIPLOIDIE, s. t / polyploidie, s. f. / polyploidia. [Ejr. *polys* = *multi*; *ploos* = *indoire, piere*; *eidos* = *forma.*] Nucleu, celula sau organism care confine mai mult de doua seturi *haploide de cromozomi. Celula cu trei seturi haploide (3n) prezinta triploidie, cu patru seturi (4n) tetraploidie s. a. m. d. V. si euploid, euploidie.

POLIPNEE, s. f. / polypnee, s. f. / polypn(o)ea. [Cjr. *polys* = *multi*; *pnoia* = *respiratie, de ia pnein* = a. *respira.*] Termen care defineste o modificare patologica a frecventei respiratorii (respiratie rapida si superficiala), uneori 'insotita de batai ale arilor nazale. P. determina reducerea duratei ciclului ventilator.

POLIPOZA, s. f. / polypose, s. f. / polyposis. [Lat. *polypus*, gr. *polypous* = *cu mai muhe. picioare.*, de. ia gr. *polys* = *mu[ti]*, *pous*, *podos* = *picioar*, *-oza.*] Afectiune caracterizata prin coexistenta de *polipi multipli la nivelul unei mucoase.

POLIPOZA INTESTINALA / polypose intestinale / familial intestinal polyposis. Boala ereditara rara, cu transmitere autozomal dominanta, caracterizata prin dezvoltarea de polipi multipli la nivelul glandelor mucoase intestinale, mai frecvent ale colonului. Apare la pubertate si In evolutie poate degenera malign. Polipoza intestinului gros se manifesta clinic Îndeosebi prin dureri abdominale difuze, modificarea tranzitului intestinal, hemoragii. P. i, se poate asocia cu alte anomalii ectodermice, rezultand o serie de sindroame. Sin.: poliadenomatoza fami-liala esentiala, polipoza rectocolica dn.:i'.a, *polyposis coli*. V. boala Oldfield, sindrom Canada-Cronkhite, sindrom Gardner, sindrom Turcot.

POLIPOZA RECTOCOLICA DIFUZA / polypose rectocolique diffuse / intestinal polyposis. Sin.: polipoza intestinala (v.).

POLIRADICULITA, s. f. / polyradiculite, s. f. / polyradiculitis. [Cjr. *polys* = *multi*; (at. *riidicula*, dim. de ia *radix*, *-ids* = *radacma!* -ita.) Infiamatia mai multor radacini nervoase rahidiene.

POLIRADICULONEVRITA, s. f. / polyradiculonevrite, s. f. / polyradiculoneuritis. [Qr. *polys* = *multi*; Cat. *radicufa*, din. de la *radix*, *-icis* = *radacindi* gr. *neuron* = *neni*, *-ita.*] Neuropatie periferica caracterizata clinic prin afectarea bilate-rala si simetrica a unui numar de radacini nervoase rahidiene si a nervilor periferic corespondenti, si histologic printr-un pro-ces de demielinizare. In functie de evolutie se disting forme acute (*sindrom Guillain-Barre), subacute si cronice.

POLIRIBOZOM

POLIRIBOZOM, s. m. / polyribosome, s. m. / polyribosome.

[Cjr. *polys* = muCfi; germ. *Biboasaure* = acid. nfionic (aiterare. de (a arafinozd) i gr. *soma, -atos* = Corp.] Complex constituit dintr-o molecula de ARNm si mai multi /ribozomi.

POLISERITA, s. f. / polyserite, s. f. / polyserositis. [Cjr. *polys* = muC-fi; [at. *serosa, de la serum* = zer, -ltd.] Inflamatie mai multor seroase.

POLISINUZITA, s. f. / polysinusite, s. f. / polysinusitis. [C.r. *polys* = multi; Cat. *sinus* = cotiturd, adancitura; -ito.] Inflamatie concomitenta a mai multor sinusuri paranazale.

POLISPLENIE, s. f. / polyspl6nie, s. f. / polysplenita. {Qr. *polys* = multi; *splen, -enos* = spU-no.} Prezenta In abdomen a mai multor mase de tesut splenic care Inlocuiesc splina nor-mala.

POLITRAUMATISM, s. n. / polytraumatisme, s. m. / polytraumatism. [Gjr. *polys* = multi; *trauma, -atos* = rana; -ism.] Leziuni traumatice multiple si diverse, caracteristice Indeosebi accidentelor (de circulatie m primul rSnd). P. majore sunt Insoitite de *soc.

POLIURIE, s. f. / polyurie, s. f. / polyuria. [Qr. *polys* = multi; *ouron* = urina.] Cresterea volumului de urina, masurat de regula In 24 de ore, caracteristica In *diabet.

POLIVACCIN, s. n. / polyvaccin, s. m. / polyvaccine. [Qr. *polys* = multi, Int. *vaccinus* = referitor la vaca (*vacca* = vaca), de [a *vaccind* = variola *vacilor*.] Un vaccin care confine anti-gene provenind de la mai multe specii microbiene, oferind In consecinta imunitate. ex.: vaccinul diftero-tetano-pertussis. Sin.: vaccin polivalent.

POLIVALENT, adj. / polyvalent, -e, adj. / polyvalent. [C/r. *polys* = muCfi; [at. *valens, -ntis* = tare, *viguros, de la valere* = a avea fortd, a. fi tare.] 1) Despre un element chimic care poseda mai mult decat o valenta. 2) V. vaccin polivalent.

POLIZAHARID, s. n. / polysaccharide, s. m. / polysaccharide. [QT. *polys* = multi; [at. *saccharum, gr. sakkharoa* = zaftdr.] Polimer de glucide. Functie de compozitie se deose-besc: a) p. omogene, *holozidice, care* elibereaza prin hidroliza un singur tip de glucide; b) p. heterozidice, care prin hidroliza elibereaza mai multe tipuri de glucide sau chiar alte tipuri de compusi (zaharuri aminate, aminoacizi). Sin.: poliozid.

POLIZOM, s. m. / polysome, s. m. / polysome. [Cjr. *polys* = multi; *somo, -otos* = corp.] Sin.: poliribozom (v.).

POLLEX / pollex / pollex. [Lot. *pollex, -ids* = police.] Denumirea cf. NA a policelui (v.).

POLUTIE, s. f. / pollution, s. f. / pollution. [Lot. *polotio, -onis* = murddrire, de la *polluere* = a wurdari.] Emisie spon-tana de sperma In absenta *coitului.

POLYCYTHEMIA RUBRA VERA / polycythemia rubra vera / polycyth(a)emia rubra vera. Sin.: boala Vaquez (v.).

POLYOMAVIRUS / Polyomavirus / Polyomavirus. [sr. *po7ys* = multi; -oma; lot. *virus* = venin, otravd] Gen de virusuri capabile sa induca tumori la animalele de experienta. Doua P. (*virusul BK si "virusul JC) pot infecta omul. Altele, inclusiv virusul simian (SV40), infecteaza celelalte mamifere.

POLYPOSIS COLI / polyposis coli / polyposis coli. Sin.: polipoza intestinala (v.).

POMADA, s. f. / pommade, s. f. / ointment. [It. *pomata* = preparat cosmetic pe Baza de mar, de la *porro* = fruct.] Preparat farmaceutic de consistenta semisolida, topic extern, care cuprinde principii medicate active incluse Intr-o baza hidro-carbonata oleaginoasa (care permite mentinerea medicamentului mai mult timp In contact cu pielea, cu efect ocluziv) sau care permite formarea unei emulsii la adaugarea altor solutii medicamentoase apoase (folosite ca emoliente), ori care poate fi indepartat prin spalare (ex.: baza de lanolina anhidra). V. si crema, unguent.

POMPA DE SODIU

POMPA DE CALCIU / pompe a calcium / calcium pump.

Sistem de ATPaze de Ca²⁺ distribuite In toate celulele, Indeosebi In membrana plasmatica si a reticulului endoplasmic. In cazul membranei plasmatic, p. de c. asigura, Tmpreuna cu sistemul de schimb Na⁺Ca²⁺, expulzia catre mediul extracelu-lar a calciului citosolic, a carui concentratie In celula este foarte redusa (0,1 pmol/l).. P. de c. este deosebit de abundenta la nivelul reticulului endoplasmic din celulele musculare, In acest caz fiind pompat Ca²⁺ citoplasmatic si stocat In lumenul reticulului. O deosebire esentiala Intre cele doua tipuri de p. este urmatoarea: pompa localizata la nivelul plasmalemei prezinta un situs de legare pentru calmodulina, pe cand In cazul muschilor striati, proteina de reglare este diferita, fiind denu-mita fosfolamban.

POMPA DE H⁺/IC / pompe a H⁺/K⁺ / hF/IC pump. P. de pro-toni localizata selectiv In mucoasa gastrica, fiind la originea acidifierii gastrice. Ea permite mentinerea unui gradient de H⁺ de ordinul 10⁶ Intre interiorul (pH 7) si exteriorul (pH 1) celelei parietale, care corespunde cavitatii stomacale. P. de l-h/K⁺, spre deosebire de *p. de sodiu, este neutra electric, deoarece doi protoni (2 H⁺) din citosolul celelei parietale sunt schimbati cu 2 K⁺ care patrund In celula. Ca urmare, pH-ul intracelular este mentinut constant. P. de r-r/K⁺ face parte din grupul *p. de protoni. V. si omeprazol.

POMPA DE INSULINA / pompe a insuline / insulin pump. Aparat implantabil care distribuie cu regularitate cantitati de insulina adaptate nevoilor organismului unui bolnav cu *diabet insulino-dependent.

POMPA IONICA / pompe ionique / ionic pump. Denumire generica pentru sistemele de transport activ de la nivelul membranelor celulare. Ex.: *pompa de protoni, *pompa de sodiu.

POMPA PERISTALTICA / pompe p6ristaltique / peristaltic pump. Dispozitiv care permite pomparea unui lichid printr-un sistem de tuburi prin contractarea si relaxarea alternativa a acestora, debitul de lichid pompat fiind reglabil.

POMPA DE PROTONI / pompe a protons / proton pump. Denumire generica pentru sistemele de transport de protoni la nivelul membranelor celulare. De obicei, transportul de protoni este un *cotransport de tip antiport, care asigura un schimb de sarcini pozitive, mentinand astfel echilibrul ionic. Energia necesara p. de p. provine din metabolismul ATP (de ex. *pompa de H⁺/K⁺), radiatiile luminoase (de ex. bacteri-otrodopsina) sau din fluxuri de electroni (de ex. In membrana mitocondriala interna).

POMPA DE SANGE / pompe a sang / blood pump. Aparat electromecanic destinat pomparii sangelui In dispozitivele de *circulatie extracorporeala. Pe langa conditia de debit si temperatura, la nivelul p. de s. este prevenita alterarea elementelor figurate, Indeosebi a eritrocitelor.

POMPA DE SODIU / pompe a sodium / sodium pump. Sistem proteic de transport activ primar existent In membrana plasmatica a majoritatii celulelor animate, pentru functionarea caruia se utilizeaza direct ATP. De aceea, p. de s. se nu-meste ATP-aza Na⁺, K⁺. Pompa permite eliminarea activa a Na⁺ In afara celelei si captarea de K⁺. Transportul este asi-metric, de 3/2 In favoarea Na⁺, ceea ce creaza o diferenta de potential utilizabila In procesete de transport activ secundar. Prin studii laborioase s-a stabilit structura primara si confor-mationala a p. de s., care este alcatuita din doua tipuri de subunitati, a si p. Fosforilarea necesara activitatii p. de s. se produce intracelular, la nivelul subunitatii a. *Ouabaina blocheaza p. de s. fiind, de aceea, utila In studiul acesteia. O serie de rezultate probeaza rolul p. de s. In unele procese patologice. Sin.: adenozintrifosfataza Na⁺-K⁺, Na⁺-K⁺-ATPaza, pompa de sodiu-potasiu.

POMPA DE SODIU-POTASIU

POMPA DE SODIU-POTASIU / pompe & sodium-potassium / sodium-potassium pump. Sin.: pompa de sodiu (v.).

PONDERAL, adj. / ponderal, -ale, -aux, adj. / ponderal. [Lat. *ponderare* = a cantari, de [a *pondus, ponderis* = gre.utatt.] Care se refera la greutate, la masa unui corp, atat la masa organismului (*staturponderal), cat si la masa unei substante organice sau anorganice.

PONTAJ, s. n. / pontage, s. m. / by-pass, bypass. [Lat. *pans, -ntis* = punte.] Termen folosit pentru denumirea unui procedeu chirurgical care are drept scop restabilirea circulatiei in aval de o obliterare arteriala limitata, utilizand un *grefon plasat intre segmentul supra- si eel subiacent fata de obliterare. P. poate fi temporar sau definitiv. Materialul Intrebuinat poate fi un gre-fon autogen, in general venos, in mod exceptional arterial, sau exogen din tesuturi sintetice speciale (tub protetic). Frecvent este utilizat sin. din engi: bypass.

PONTAJ CORONARIAN / pontage coronaire / coronary artery bypass. Tehnica de revascularizare a miocardului utilizand de obicei un grefon venos interpus intre aorta ascendenta si o artera coronara in aval de obstructia acesteia. P. c. este recomandat in angina stabila cronica rezistenta la tratament, angina cu test de efort pozitiv, leziuni triconariene, leziuni severe ale trunchiului coronarian stang si stenoza proximala a arterei descendente anterioare. Contraindicatiile cuprind: existenta de miocard cicatricial Intins in zona vasului afectat, obstructii severe pe segmentele distale ale arterei afectate, leziuni organice miocardice ce determina o functie de ejectie sub 30%, obstructie de vas mic perfuzat prin colaterale, artere stenozate cu lumenul sub 1 mm, obezitate extrema etc.

PONTIN, adj. / pontin, -e, adj. / pontile, pontine. [Lat. *poas, -ntis* = punte.] In general, cu referire la puntea Varolio (*protuberanta inelara). Ex.: nucleu p., *sindrom p.

PONTO-CEREBELOUS, adj. / ponto-cerebelleux, -euse, adj. / pontocerebellar [Lat. *poos, -ntis* = punte.; *cerebellum* = crmrmic.] Care se refera la *protuberanta inelara si la *cere-bel, care apartine acestora.

POOL, s. n. / pool, s. m. / pool. [Engi. *pool* = fond comun.] Anglicism prin care se denumeste un ansamblu format din componente de aceeaasi natura. Ex.: p. de aminoacizi, p. de sodiu. Notiunea de p. este calitativa, spre deosebire de cea de compartiment, care este cantitativa. Totusi, cei doi termeni sunt utilizati frecvent ca sin. V. si pool metabolic.

POOL METABOLIC / pool metabolique / metabolic pool. 1) Depozit comun de substante intermediare rezultate din metabolism. 2) Cantitatea totala disponibila a substantelor de un anumit fel, de obicei la nivelul unui anumit compartiment.

POPLITEU, adj., s. m. / poplite, -e, adj., s. m. / popliteal. [Lat. *poples, poplitis* = tendon dinapoia ge.mincfu.ulw.] 1) Cu referire la fata posterioara a genunchiului. Ex.: spatiu p., *artera p. 2) *Muschiul p:* v. tab. anat. - muschi.

POR, s. m. / pore, s. m. / pore. [Lat. *porus, gr. poros* = por, conduct, pasaj.] 1) Fiecare din multiplele orificii ale suprafetei unei membrane dintr-un tesut animal sau vegetal. Obs.: denumirea de p. este depasita. Corect: canal (v.). 2) P. *cutanati* (sau *sudoripari*) sunt orificiile externe ale canalelor excretorie ale glandelor sudoripare.

POR NUCLEAR / pore nucleaire / nuclear pore. Punct de trecere a proteinelor si acizilor nucleici la nivelul membranei nucleului celular. Fiecare p. nuclear este Inconjurat de o structura m forma de disc, denumita complex de pori.

PORENCEFALIE, s. f. / porencephalie, s. f. / porencephalia, porencephaly. [Cfr. *poros* = por, conduct, pasaj; *enkephalos* = order, de. [a *en* = in, *kephale* = cap.] Cavitate intracere-brala anormala care comunica cu ventriculele cerebrale, de obicei cu cele laterale sau cu spatiile pericerebrale. Ca urmare,

POROKERATOZA

cavitatea contine LCR. P. este de origine malformativa, traumatica sau ischemica.

PORFIRIE, s. f. / porphyrie, s. f. / porphyria. [Qr. *porphyra* = purpura.] Denumire generala pentru fiecare boala din grupul de afectiuni determinate de perturbarea metabolismului *por-firinei. P. se caracterizeaza biochimic prin cresterea marcaB si excretia portirinei sau a precursorilor acesteia, iar clinic prin manifestari variate neurologice si cutanate. Tulburarile sunt in general clasificate, in functie de expresia defectului biochimic, in: hepatice, eritropoietice si uneori eritrohepatice. Se disting o serie de forme de p. (fiecareia corespunzandu-i un deficit enzimatic precis), printre care: 1) p. *acuta intermitenta* (v.); 2) p. *cutanata tardiva* (v.); 3) p. *eritropoietica* (v.); 4) p. *elitropoietica congenitala* sau boala Gunther (v.); 5) p. *hepatica* (v.); 6) p. *variegata* (y.).

PORFIRIE ACUTA INTERMITENTA / porphyrie aigue intermitente / intermittente acute porphyria. Cea mai frecventa forma de *p. hepatica, caracterizata prin sindrom de 'abdomen acut, tulburari neurologice si indeosebi psihiatrice. Boala este cauzata de un deficit de "uroporfirinogen sintetaza, dozabila in eritrode.

PORFIRIE CUTANATA TARDIVA / porphyrie cutanee tardive / porphyria cutanea tarda. P. cu fotosensibilitate (*fotosensibilizare) si leziuni dermatologice (eritem, bule), in relatie cu un deficit in protoporfirinogen oxidaza.

PORFIRIE ERITROPOIETICA / porphyrie erythro-poietique / erythropoietic porphyria. P. transmisa autozomal dominant, in care formarea in exces a 'porfirinei si a precursorilor sai se produce in "normoblastele maduvei osoase. Consednta este reprezentata indeosebi de *p. eritropoietica congenitala.

PORFIRIE ERITROPOIETICA CONGENITALA / porphyrie erythro-poietique congenitale / congenital erythropoietic porphyria. Sin.: boala Gunther (v.).

PORFIRIE HEPATICA / porphyrie hepaticque / hepatic porphyria. P. in care excesul de *porfirina sau de precursori ai acesteia se produce in ficat, determinand *p. acuta intermitenta, *p. variegata sau coproporfirie ereditara.

PORFIRIE VARIEGATA / porphyrie variegata / porphyria variegata, variegated porphyria. *P. hepatica autozomal dominant, caracterizata prin combinarea unei fotosensibilitati cutanate cronice cu leziuni si fragilitate extrema a pielii, crize dureroase abdominale acute cu disfunctii gastrointestinale si neuropatie. Boala este determinata de un deficit partial de protoporfirinogen oxidaza.

PORFIRINA, s. f. / porphyrine, s. f. / porphyrin, [Qr. *porphyra* = purpura; -ina.] Compus heterociclic format din patru nucleu pirolice unite prin puncti carbonatate si purtator de diferite grupari chimice. P. este sintetizata in toate tesuturile, dar in-deosebi in ficat si in tesuturile eritropoietice. Sinteza se reali-zeaza pornind de la *glicocol si acid succinic datorita unei serii de enzime, in mai multe etape: acid 5-aminolevulinic, porfobilinogen, uroporfirinogen, coproporfirinogen si protoporfirinogen, din care rezulta protoporfirina. Aceasta se combina cu fierul bivalent, formand *hemul. Aproape toata p. se afla in hem, care reprezinta gruparea prostetica a *hemoglobinei, *mioglobinei, 'citocromilor si a unor enzime. Circa 1 mg de p. ramane libera, sub forma de uroporfirina, coproporfirina si protoporfirina.

PORFIRINURIE, s. f. / porphyrinurie, s. f. / porphyrinuria. [Cft. *porphyra* = pUTpura; -ina; *ouron* = urind.] Eliminarea *porfirinelor si a precursorilor acestora in urina. Prezenta porfirinei in urina determina o culoare rosie-purpurie a acesteia, care devine bruna in contact cu aerul. Pentru valori normale, v. tab. const. biochim.

POROKERATOZA, s. f. / porokeratose, s. f. / porokeratosis. [Cyr. *poros* = por, conduct, pasaj; *keras, -atos* = corn; -oza]

POROKERATOZA MIBELLI

Dermatoza cronica rara caracterizata prin Ingrosarea stratului cornos sub forma unor placi de forma neregulata si de dimensiuni variate, asodate sau urmate de procese de atrofie. Au fost descrise doua tipuri: *p. Mibelli si *p. palmoplantara Mantoux.

POROKERATOZA MIBELLI / porokeratose de Mibelli / Mibelli's porokeratosis. [Vittorio Mibelli, dermatolog italian, profesor (a Cagliari, apoi la Parma, 1860-1910.) Dermatoza cronica rara, familiala, aparand Incepebi la pubertate si afectand predominant sexul masculin. Se caracterizeaza prin leziuni keratozice sub forma de placi ovalare sau rotunde, cu centrul deprimat si cu un burelet periferic (cu aspect de "zid de incinta"). Leziunile sunt putin numeroase, localizate Incepebi pe extremitatile membrelor, de unde si alte denumiri ale bolii: hiperkeratoza centrifuga atrofianta, hiperkeratoza excentrica, keratodermie excentrica.

POROKERATOZA PALMOPLANTARA MANTOUX / porokeratose palmoplantare de Mantoux / Mantoux's porokeratosis. [Charles Mantoux, medic francez, Paris, Le. Gamut, 1877-1947.] Forma de porokeratoza punctata, uneori asociata cu hiperkeratoza bazocelulara (*sindrom Gorlin-Goltz). Se caracterizeaza prin prezenta la nivelul palmelor si plantelor a unor cornificari mid, punctiforme, dure, translucide. Elementele de cornificare sunt situate In epiderm si prezinta adesea mid cavitati.

POROM, s. n. / porome, s. f. / poroma. [Qr. *poroma* = coins.]

- 1) Ingrosare, "induratie a pielii, consecutiva unui flegmon.
- 2) Formatiune tumorala dezvoltata din porii excretori sau foliculari. V. porom eccrin, porom folicular.

POROM ECRIN / porome eccrine / eccrine poroma. Tumora benigna dezvoltata din portiunea intraepidermica a porilor excretori ai glandelor sudoripare eccrine. Se manifesta clinic printr-o tumefactie de culoare roaie, localizata eel mai frecvent la nivelul plantei sau al palmei.

POROM FOLICULAR / porome folliculaire / follicular poroma. Tumora benigna derivata din canalul pilar, al foliculului pilos.

POROS, adj. / poreux, -euse, adj. / porous, [Fr. *poros* = por, conduct, pasaj.] Care este strabatut de pori sau poseda o multitudine de mid orificii.

PORTAL, adj. / portal, -ale, aux, adj. / portal. [Lot. *porta* = poarta, intrare.] Care se refera la vena porta sau la sistemul venos portal.

PORTOCAV, adj. / porto-cav, -e, adj. / porta-caval. [Lat. *porta* = poarta, intrare; *cavum* = gaura.] Apartinand venei porte si venei cave inferioare. Ex.: anastomoza p.

PORTOGRAFIE, s. f. / portographie, s. f. / portography. [Lat. *porta* = poarta.; gr. *graphein* = a scrie.] Procedeu radiografic care consta In vizualizarea traseului venei porte dupa injectarea unui produs de cercetat opac la raze X, frecvent intraoperator prin vena ileala (ileoportografie), direct prin punctie transplenică ("splenoportografie franshepatica) sau prin vena ombilicala (*ombilicoportografie).

POSLOGIE, s. f. / posologie, s. f. / posology. [Qr. *poson* = cdl de milk, ce ca.nitita.te.; logos = fiUnfo.] 1) Studiul dozelor terapeutice ale diverselor medicamente In functie de varsta, sex, starea bolnavului, ca ?i de alti factori. V. de ex. cronofarmacologie. 2) Cantitatea totala dintr-un medicament, estimata in functie de varsta si greutatea bolnavului, administrate o data sau, de obicei, de mai multe ori In timpul tratamentului unei boli.

POST ABORTUM / post abortum / post abortum. [Lot. *post* = dupa; *ab* = Incepe-partat de.; *ortus* = nafte-re.] Perioada consecutiva unui *avort.

POST-PARTUM

POST CIBUM / post cibum / post cibum. [Lot. *post* = dupa, *cibus* = h-ranii, mdncare.] Locutiune latina semnificand dupa masa, dupa pranz.

POSTCRITIC, adj. / postcritique, adj. / post-ictal. [Lat. *pwit* = dupa, *criticus*, de [a *crisis* = crizd.] Care survine dupa 6 criza. Sin.: post-ictal, angl. nerecomandat.

POST-CURA, s. f. / post-cure, s. f. / post-cure. [Lat. *post* = dupa; *curare* = a wgriji, a trata.] 1) Asistenta medicala dupa un tratament intens medicamentos sau chirurgical. 2) Termenul este utilizat frecvent cu referire la perioada care urmeaza tratamentului de dezintoxicare a unui alcoolic sau toxicoman. Pe langa asistenta medicala se asodaza si un program de reintertie sociala sau socioprofesionala pe termen mediu si lung.

POSTECTOMIE, s. f. / posthectomy, s. f. / posthectomy. [Fr. *posthe* = preput; *ektome* = e^cizie.] Sin.: circumcizie (v.).

POSTEOTOMIE, s. f. / postheotomy, s. f. / postheotomy. [Qr. *posthe* = prepu-f., *tome* = taiere, secfiwe, de. (a *temaein* = a taia.) Sin.: circumcizie (v.).

POSTERIOR, adj. / posterieur, -e, adj. / posterior. [Lot. *posterior* = care sta. in urma, comparativ de la *posterns* = care vine dupa., de la *post* = dupa.) Termen care se refera la pozitia fata de o anumita structura anatomica, cu situare In spatele acesteia. Ant: anterior. Sin.: dorsal. Ex.: cordon p. al maduvei.

POSTHIPOFIZAR, adj. / post.hypophysaire, adj. / post-hypophyseal. [Lat. *post* = dupa, gr. *hypo* = su.6, *physis* = creftere, de la *phyein* = a crefte.] Care se afla In relatie cu lobul posterior al hipofizei. V. hormon posthipofizar.

POSTHIPOFIZA, s. f. / post-hypophyse, s. f. / post-hypophysis. [Lat. *post* = dupa, gr. *hypo* = sufi; *physis* = creftere, de la *phyein* = fi crefte.] Lobul posterior al hipofizei. Sin.: neurohipofiza.

POSTICTAL, adj. / postcritique, adj. / postictal. [Lat. *post* = dupa., *ictus* = [ovitura., foe.] Angl. nerecomandat, sin. cu post-critic (v.).

POSTITA, s. f. / posthite, s. f. / posthitis. [Qt. *posthe* = preput; -ltd.] Inflamatie a *preputului.

POSTINCARCARE VENTRICULARA / post-charge ventriculaire / ventricular afterload. Presiune suplimentara care ar tre-¹ bui dezvoltata de ventricul In timpul contractiei pentru a eva-cua complet volumul sanguin continut. Corespunde factorilor care se opun expulziei sanguine: rezistenta arteriala ?i arteri-olara, grosimea si rezistenta peretilor, geometria ventriculara.

POSTMENSTRUAL, adj. / post-menstruel, -elle, adj. / post-menstrua. [Lat. *post* = dupa., *menstruus* = in fiecare lvia, de la *mensis* = Cund.] Despre perioada imediat urmatoare *menstruatiei.

POST MORTEM / post mortem / post-mortem. [Lat. *post* = dupa; *mors*, *mortis* = moarte.] Expresie latina semnificand dupa moarte.

POSINATAL, adj. / post-natal, -ale, -als, adj. / poslnatal. [Lat. *post* = dupa; *natalis* = referitor la. naften, d.t ia *natus* = nascut fi nasci = a se nafte.] Care are legatura cu perioada imediat urmatoare nasterii sau se produce In aceasta perioada.

POSTOPERATOR, adj. / post-operaire, adj. / post-operative. [Lat. *post* = dupa; *operari* = a [ucra, de la *opus*, *operis* = munca, [ucrare.] Care se efectueaza sau are loc dupa o operatie ?i este, In general, In legatura cu aceasta.

POST-PARTUM, adj., s. n. / post-partum, adj., s. m. / post-partum. [Lat. *post* = dupa; *partus* = naftere., de la *parere* = a nafte.] 1) Perioada de timp care urmeaza imediat dupa nastere, considerata frecvent 6-8 saptamani. Sin.: lehuzie. 2) Despre fenomenele normale sau patologice care se produc In aceasia perioada.

POSTPRANDIAL

POSTPRANDIAL, adj. / **post-prandial**, -ale, -aux, adj. / **post-prandial**. [Lat. *post* = dupa.; *praadium* = *prdm.*,.] Care survine dupa pranz, "*post cibum* si, In general, dupa orice ingestie semnificativa de alimente.

POSTTRAUMATIC, adj. / **post-traumatique**, adj. / **posttraumatic**. [Lat. *post* = dupa; gr. *trauma*, -atos = rand] Care se produce dupa un traumatism, sau este consecinta acestuia.

POSTURAL, adj. / **postural**, -ale, -aux, adj. / **postural**, [fr. *posture*, din it. *postura* = *postura*, *atitudine*.] Care este In relatie cu pozitia corpului sau depinde de aceasta pozitie.

POSTURA, s. f. / **posture**, s. f. / **posture**. [J-r. *posture*, (tin it. *postura* = *postura*, *atitudine*.)] Sin.: *atitudine* (v.).

POSTUROLOGIE, s. f. / **posturologie**, s. f. / **Alexander's technique**. [fr. *posture*, din it. *postura* = *postura*, *atitudine*.; gr. *logos* = *stunfa*.] Tehnica conceputa In secolul trecut de actorul australian Frederick Mathias Alexander si dezvoltata de discipolii sai, care urmareste corectarea pozitiiilor si atitudinilor corp-orale gresite, pornind de la premiza ca o postura incorecta se reflecta negativ asupra functiilor somatice si psihice. V. si medicina alternativa.

POTABIL, adj. / **potable**, adj. / **potable**. [Lot. *potabilis* - care se poate. 6ea, de. la *potare* = a 6ea, din gr. *potos* = *Bautura*.] Care poate fi baut fara nici un rise.

POTASIU, s. n. / **potassium**, s. m. / **potassium**. [Oia.nde.za. *potasch*, germ. *Potasche*, de. ia *Pot* = vas, 00(0, *Asche* = *cenufd*.] Elementul chimic (simbol K, de la denumirea In germana, *Kallium*) nr. 19, cu greutatea atomica 39,102 si densitatea 0,86 g/cm³. Metal alcalin, de culoare argintie, foarte raspandit In natura In combinatii organice sau anorganice. Plantele sunt bogate In p., care reprezinta unul din principalii agenti fertilizanti. Astfel, cenusa de lemn contine circa 20% p. (sub forma de K⁺). In organismete animate, desi p. este prezent In cantitate mica (circa 0,35% In corpul uman), este eel mai important cation intracelular. Tmpreuna cu sodiul, sub forma ionica, p. joaca un rol capital In transmiterea "impulsu-lui nervos, determinand modificari ale potentialului electric mem-branar, prin trecerea la nivelul "canalelor ionice spedfice. Neuronii centrali sunt extrem de sensibili la variatiile concen-tratiei de p., In exces acesta determinand deprimarea functiilor neuronale. De aceea, blocarea canalelor ionice este incom-patibila cu viata. De asemenea, p. partidpa la echilibru hidro-electrolitic din organism. Nevoile unui adult In p. sunt de circa 3 g pe zi. Concentratia sa In sange reprezinta *kaliemia, iar In urina, 'kaliuria. Concentratii normale: In sange, 3,5-5,3 mEq/l (3,5-5,3 mmol/l), In urina, 1-5 g/24h (36-128 mEq/l sau mmol/24n). Lipsa p. antreneaza *hipokaliemia. Sin.: *kaliu* (desuet).

POTENTARE, s. f. / **potentialisation**, s. f. / **potiation**, **potentialization**. [Lat. *medlevata potentialis*, de. la *patens*, • *ntis* = *pute-mic* si *posse* = fl *pute-a*.] Actiune sinergica a doua medicamente, care este mai mare decat suma efectelor fiecaruia dintre cele doua medicamente administrate separat.

POTENTA, s. f. / **puissance**, s. f. / **potency**. [Lot. *potentia* = *pute-re*, de. [a *posse* = a *putea*.] 1) Capacitatea masculului de a desfasura actui sexual. 2) Rezultatul operatiilor de trans-formare a unui remediu ponderabil Intr-o dilutie infinitezimala. Reprezinta forma de administrare a remediilor In "homeopatie.

POTENTIAL, adj., s. n. / **potentiel**, adj., s. m. / **potential**. [Lat. •*me.die.void potentialis*, de. [a *potens*, -*ntis* = *putemic* si *posse* = a. *putea*.] 1) Care exista si este capabil de actiune, dar ramane inactiv. 2) Capacitatea unui sistem de a degaja, In anumite conditii, o energie definita. 3) In fizica, p. este marimea scalara sau vectoriala prin care sunt caracterizate diferite corpuri fizice, electrice, magnetice, de gravitatie, ionice sau fenomenele termodinamice. 4) In fiziologie, termenul este

POTENTIAL REDOX

utilizat Indeosebi cu referire la fenomenele bioelectrice. V. potential de actiune, potential de repaus.

POTENTIAL DE ACTIUNE / potentiel d'action / action potential. Secventa scurta si stereotipa de modificari (de tip "tot sau nimic") ale 'potentialului de repaus al unei celule excitabile, In caz de activare celulara, adica sub influenta unei excitatii suficiente, supralinimare. Aceasta secventa este constituita de o *depolarizare urmata de o "repolarizare. In cursul p. de a. potentialul de membrana tinde catre valori pozitive, trecand de la circa -70 mV la +30 mV (p. de a. avand, ded, o amplitudine de circa 100 mV). In cazul celulelor nervoase si ale muschiului scheletic p. de a. dureaza circa 2 ms, iar In cazul muschiului cardiac circa 350 ms. In esenta, p. de a. este consecinta deschiderii, dupa repolarizarea de circa 20 mV declan-sata de stimul, a *canalelor de sodiu, care dureaza circa 1 ms, urmata de deschiderea *canalelor de potasiu (repolarizare).

POTENTIAL CHIMIC / potentiel chimique / chemical power.

*Entalpia libera a unui *mol de substanta In cadrul unui sistem cu compozitie chimica cunoscuta, conditiile exterioare fiind determinate. Entalpia libera totala a sistemului reprezinta suma p. c. ale tuturor constituentilor.

POTENTIAL DE DEMARCATIE / potentiel de demarcation / demarcation potential. Diferenta de potential dintre suprafata intacta a unui muschi sau a unui nerv si zona lezata a aces-tora. Sin.: potential de leziune.

POTENTIAL ELECTRIC / potentiel électrique / electric potential. Marime fizica ce poate fi definita In orice punct al unui conductor sau dielectric aflat In camp electric. P. e. este o marime scalara, numeric egala cu lucrul mecanic executat de fortele electrice care deplaseaza o sarcina electrica egala cu o unitate, dintr-un punct al campului electric creat de o alta sarcina electrica la infinit. In Sistemul International, p. e. se masoara In voiti (V).

POTENTIAL ELECTROKINETIC / potentiel electrocinétique / electrokinetic potential. Sin.: potential zeta (v.).

POTENTIAL DE LEZIUNE / potentiel de lesion / injury potential. Sin.: potential de demarcatie (v.).

POTENTIAL DE MEMBRANA / potentiel de membrane / membrane potential. Sin.: potential de repaus (v.).

POTENTIAL NERNST / potentiel de Nernst / Nernst's potential. [Walter Hermann Nernst, cliimist fi fizician german, CfOttinge.n, 'Be.rCin, pre-mmi 9(p6el pe-ntru chimie in 1920, 1864-1941.] Diferenta de potential (voltaj) produsa la nivelul fetelor unei membrane prin gradientul de concentratie si de potential al ionilor care pot difuza prin porii membranei, In timp ce ionii cu sarcina opusa nu pot traversa membrana.

POTENTIAL DE OXIDOREDUCERE / potentiel d'oxydoreduction / oxidation-reduction potential. Sin.: potential redox (v)

POTENTIAL POST-SINAPTIC / potentiel post-synaptique post-synaptic potential. Diferenta de p. care apare la nivel membranei plasmatic a elementului postsinaptic (nerv, muschi In cazul propagarii excitatiei. Se deosebesc doua tipuri de | p.-s.! In cazul unei depolarizari, p. p.-s. este numit *excitato* iar In cazul unei hiperpolarizari, este vorba despre un p. p.-:

inhibitor.

POTENTIAL REDOX / potentiel r6dox / redox potential. Marime care masoara afinitatea unui transporter pentru electroni Trecerea electronilor de la orbitalul unui atom la orbitalul alti atom nu se poate produce decat daca energia electronului ii primul orbital este superioara celei a electronului din orbitali acceptor. Formula Nernst permite corelarea acestor energii a p. r. (notat cu simbolul rH), care poate fi calculat, permitant cunoasterea orientarii reactiilor fie catre oxidare, fie catre reduj cere. Sin.: potential de oxidoreducere.

POTENTIAL DE REPAUS

POTENTIAL DE REPAUS / potentiel de repos / resting potential. *Potentialul de membrana al unei celule vii în absența stimulării. Pentru celulele excitabile (celule nervoase și musculare) valoarea sa este de la -55 mV până la -100 mV, interiorul celulei fiind întotdeauna încărcat electric negativ. Celulele non-excitabile (ex.: celule gliale) pot prezenta, de asemenea, un p. de r. Cauzele p. de r. sunt repartiția inegală a ionilor prin membrana celulară și o permeabilitate crescută a membranei pentru K*, deoarece în repaus canalele specifice acestui cation sunt deschise. De aceea, p. de r. este în esență un potențial de K*. *Pompa de sodiu, care antrenează o deplasare de sarcini pozitive în afara celulei nu contribuie decât cu -10 mV până la -20 mV la producerea p. de r. Sin.: potențial de membrana.

POTENTIAL ZETA / potentiel dzeta / electrokinetic potential. Diferența de potențial existentă între o particulă în mișcare și lichidul care o confină. Sin.: potențial electrocinetic.

POTENTIALE EVOCATE / potentiels évoqués / evoked potentials, brainstem evoked responses. Raspunsuri electrice ale sistemului nervos consecutive stimulării senzoriale provocate (vizuale, auditive sau senzitive). Se înregistrează după câteva milisecunde, sub forma de unde al căror aspect și moment de apariție se modifică în caz de anomalii ale traiectelor periferice sau centrale vizuale, auditive și somestezice. Abrev. engl.: BER.

POTENTIALE VENTRICULARE TARDIVE / potentiels ventriculaires tardifs / late ventricular potentials. P. înregistrate pe cale epicardică sau prin electrocardiografie cu înaltă amplificare, care se proiectează în porțiunea inițială a segmentului ST, de mică amplitudine, culese eel mai frecvent la marginea zonei ischemice la coronarieni cu antecedente de aritmie ventriculară gravă.

POTOCITOZA, s. f. / potocytose, s. f. / potocytosis. [Qr. *polos* = *bautwit*, *kytos* = *celida*; -*oza*.] Proces de degenerescență și de moarte celulară, caracterizat prin apariția de *va-cuole membranare. Se observă la celulele libere ale maduvei și sangelui. V. și *zeioza*.

POTOMANIE, s. f. / potomanie, s. f. / potomania. [Cfr. *potos* = *brnttUto*, *mania* = *neBunie*.] Tulburare a conduitei alimentare caracterizată prin nevoia incoercibilă de a bea constant. P. poate induce un *diabet insipid adevărat și trebuie distins de *dipsomanie, care semnifică un consum excesiv de bauturi alcoolice.

POTIUNE, s. f. / potion, s. f. / potion, polio, potiones (lat.). [Lot. *polio*, -*onis* = *liauturS ne-dicinaUL*] Preparat medicamentos magistral, lichid, destinat administrării orale. Este compus din: medicament activ, adjuvant, excipient și corectiv.

POUPINEL, s. n. / poupinel, s. m. / dry heat sterilizer. [Poupmel, medic franwz, Paris, sec. XIX.] Aparat pentru sterilizarea prin căldură uscată (încalzire electrică).

POXVIRIDAE / Poxviridae / Poxviridae. [T-*ngL* *pox* = *erupfie pustu*[oasti ofiservata. in cursu] *variola*, lat. *virus* = *venin*, *ftravd*.] Familie de virusuri ADN, cu simetrie elicoidală, cu înveliș și structură complexă, de dimensiuni mari (0,2-0,3 μm), cu multiplicare intracelulară. P. infectează omul, animalele, pasările și insectele. La om P. cuprind: virusul variolei, virusul vacciniei, virusul ce determină "*molluscum contagiosum* și al *paravacciniei.

POXVIRUS, s. n. / poxvirus, s. m. / poxvirus. [Engl. *pox* = *truppe pustu-loosQ*, oBservatd in. *cwsvl vanolei*; lat. *vims* = *mnin.1 otravii*] Sin.: *Poxviridae* (v.).

POZITIV, adj., s. n. / pozitiv, -ive, adj., s. m. / positive. [Lot. *positivus* = *care se găzează pe ceva*, de. [a *ponere* = a pune.] 1) Care relevă o realitate concretă, care atestă prezența unui element, a unui efect cautat. Ex.: test p., diagnostic p.

PRAG

2) Despre o particulă, un ion sau o grupare chimică din care lipsesc electronii. 3) Referitor la unul din polii unei surse de curent continuu. 4) Proba fotografică pe sticlă sau pe hârtie, reproducând în negru zonele întunecate și în alb zonele cu tentă deschisă. V. negativ.

POZITON. Var. pentru pozitron (v.).

POZITRON, s. m. / pozitron, positon, s. m. / positron. [Lat. *positivus* = *care se clazează pe ceva*, de [a *ponere* = a pune; gr. *elektron* = *chiffimbar*, corp care se electrizează prin frecare.] Particula de aceeași masă cu *electronul și de sarcină electrică egală dar pozitivă. Var.: pozitron. V. și tomografie prin emisie de pozitroni.

POZITIE, s. f. / position, s. f. / position. [Lat. *positio*, -*onis* = *punere*, de [a *ponere* = a pune.] 1) Atitudine spontană luată sub influența tulburărilor într-o anumită boală sau recomandată de medic, pentru un examen sau o operație. 2) În timpul *nasterii, orientarea celui mai mare diametru al *prezentatiei în raport cu diametrul de *angajare al bazinului matern.

POZITIE ANATOMICA / position anatomique / anatomical position. Atitudine de referință a corpului uman în anatomie, în ortostatism, cu palmele înainte.

POZITIE DORSOSACRATA / position gynecologique / dorso-sacral position, lithotomy position. Sin.: poziție ginecologică (v.).

POZITIE DORSOSACRATA DECLIVA / position dorso-sacree declive / Trendelenburg's position. Sin.: poziție Trendelenburg (v.).

POZITIE DE FUNCTIE / position de fonction / functional position. P. a unei articulații care, în caz de blocaj al acesteia, antrenează impotență funcțională cea mai puțin jenantă pentru pacient.

POZITIE GENUCUBITALA / position genu-cubitale / genucubital position, knee-elbow position. Poziție adoptată de pacient la solicitare, în cadrul examenului clinic. Bolnavul este așezat cu fața în jos, cu coapsele ușor flectate pe bazin, sprijinindu-se pe coate și genunchi, care se află în același plan orizontal.

POZITIE GENUPECTORALA / position genupectorale / genupectoral position, knee-chest position. P. în genunchi, cu corpul flectat spre coapse și pieptului apropiat de genunchi. Este o poziție pentru examen ginecologic sau rectal.

POZITIE GINECOLOGICA / position gynécologique / dorso-sacral position, lithotomy position. P. de decubitus dorsal, cu flectarea coapselor pe bazin și a gambelor pe coapse (care sunt în abducție), calcăiele sau gambetele sprijinindu-se pe etriere. P. g. este utilizată la persoanele de sex feminin pentru examenul ginecologic sau pentru intervenție chirurgicală pe cale vaginală. La pacienții de sex masculin este utilizată pentru intervențiile chirurgicale perineorectale. Sin.: poziție dorsosacrata.

POZITIE TRENDELENBURG / position de Trendelenburg / Trendelenburg's position. [Friedrich Trendelenburg, chirwy german, profesot (succesiv) la 3(pstocl' *Bonn și Leipzig*, 1844-1924.) P. în decubitus dorsal a pacientului, cu capul mai jos decât pelvisul, obținută prin înclinarea mesei de operație în diferite unghiuri. Se utilizează în cursul operațiilor ginecologice pe cale abdominală și în cazul reanimării nou-născuților. Sin.: poziție dorsosacrata declivă.

PRAG, s. n. / seuil, s. m. / threshold. [SC. *pragu* - *prog*] 1) Valoare minimală (p. inferior) sau maximală (p. superior) pe care o poate avea o mărime în vederea producerii unui efect sau a detecției acestuia. Fără prădare, termenul este utilizat cu referire la p. inferior. V. p. *renal*, p. de *audibilitate*. 2) Nivel de intensitate minimală sub care nu mai este percepută nici o excitație sau excitația rămâne fără răspuns. Sin.: limită.

PRAG DE AUDIBILITATE

PRAG DE AUDIBILITATE / seuil d'audibilité / auditory threshold. Cea mai mica putere acustica susceptibila sa produca o senzatie sonora. Se exprima in 'decibeli si variaza in functie de frecventa sunetului, atingand o valoare minima nitre 1 000 si 5 000 Hz. Pentru o ureche normala, pragul de 1 000 Hz este considerat ca nivel zero ($W = 12^{-12}$ watt/m²)

PRAG LUMINOS BRUT / seuil lumineux brut / light threshold. Intensitatea luminoasa minima care produce o senzatie vizuala.

PRAG LUMINOS DIFERENTIAL / seuil lumineux différentiel / light differential threshold. Cea mai mica diferenta de intensitate luminoasa care poate fi discriminata de analizatorul vizual.

PRAG RENAL / seuil renal / renal threshold. Concentratia minima a unei substante din plasma sanguina de la care substanta respective! apare in urina. Substantele fara prag nu sunt niciodata reabsorbite complet de tubulii renali. Substantele cu prag, asemenea glucozei, sunt reabsorbite pana la concentratia maxima de reabsorbție tubulara pe minut.

PRAG STAPEDIAN / seuil stapédien / stapedius reflex threshold. Intensitate minima pe care trebuie sa o atinga o excitatie sonora pentru a dedansa *reflexul stapedian.

PRAGMATAGNOZIE, s. f. / pragmatagnosie, s. f. / pragmatagnosia. [Gfr. *pragma, -atos* == *fapt*; *a* — *priv.*; *gnosis* = *percepere, cunoastere, de (a gnonai = a cunoaste.)* Incapaditatea de a recunoaste obiecte cunoscute.

PRAGMATAMNEZIE, s. f. / pragmatamnesia, s. f. / pragmatamnesia. [Qr. *pragma, -atos* = *fapt*; *amnesia* = *uitwe, de (a a — priv., mneme = memo-lie fi mnasthai = a-fi aminti.)* Incapaditatea unui subiect de a-si aminti aspectul obiectelor.

PRANDIAL, adj. / prandial, -ale, -aux, adj. / prandial. [Lat. *prandium* = *pr&nz.*] Care are legatura cu mesele, cu pranzul, care survine in timpul meselor, in legatura cu alimentatia.

PRAVASTATINA, s. f. / pravastatine, s. f. / pravastatine. V. statine.

PRAXIE, s. f. / praxie, s. f. / praxis. [Qr. *praxis* = *actiune, practica, de. la pratein = a acfwna.*] Termen care defineste capacitatea fiziologica de coordonare a actelor motorii pentru realizarea unui scop sau a unei intentii date. P. se afla in relatie cu procesele de invatare. Ant.: apraxie (patologica).

PRANZ BOYDEN / repas de Boyden / Boyden's meal. [Edward Alien Boyden, anatomist american, 1886-1977.] Sin.: proba Boyden (v.).

PREADAPTARE, s. f. / preadaptation, s. f. / preadaptation. [Lat. *prae* = *mainte.*; *adaptare* = *a potriv.*] Antidpare a nevoilor ce vor surveni ulterior (L. Cuenot).

PREANESTEZIC, adj., s. n. / preanesthésique, adj., s. m. / prean(a)esthetic. [Lat. *prae* = *mainte.*; gr. *an - priv.*; *ais-thesis* = *senzafie, sensifiitate.*] Termen utilizat pentru a de-numi medicamentele utilizate ca *premedicatie in cazul unor anestezii potentate, de obicei cu efecte miorelaxante si sedative.

PRECANCER, s. n. / precancere, s. m. / precancer. [Lat. *prae* = *inainte*; *cancer, cancri* = *roc, crab.*] Once leziune care poate suferi o transformare maligna, orice boala care poate evolua catre un cancer. Sin.: precanceroza.

PRECANCEROZA, s. f. / precancerose, s. f. / precarcinoma. [Lat. *prop* = *mainte*; *cancer, cancri* = *roc, crab*; -*ozo.*] Sin.: precancer (v.).

PRECIPITARE, s. f. / precipitation, s. f. / precipitation. [Lat. *praecipitatio, -oni's* = *cddere, pra6usire, de. la praecipitare = a arunca jos.*] Formarea unui *predpitat. V. si imunopredpitare.

PRECIPITAT, s. n. / precipit6, s. m. / precipitate. [Lat. *praecipitatus, de. (a praecipitare = a arunca jos.)*] Rezultatul unei reactii chimice, in care din doi reactanti cu diferite stari de agregare rezulta un corp insolubil in mediul de reactie.

PREDISPOZITIE

PRECIPITINA, s. f. / precipitine, s. f. / precipitin. [Lat. *praecipitare = a arunca jos; -ind.*] Anticorp capabil sa determine un precipitat vizibil cu antigenul sau specific, din cauza insolubilitatii complexului antigen-anticorp format.

PRECLINIC, adj. / preclinique, adj. / preclinical. [Lat. *prae* = *mainte.*; gr. *klinikos* = *refe.ri.tor [a pat, de (a kline = pat.)*] Stadiul unei boli in care nu este inca decelabila nici o manifestare clinica.

PRECOCE, adj. / precoce, adj. / precocious. [Lat. *praecox, -ocis* = *care. se. coace mainte. de. vreme, de la praecoquere = a se coac-e. mai devreme (prae = mainte; coqaere = a ccac.t)* 1) Care se dezvoltă fizic sau psihic înainte de varsta normals, care este mai matur in comparatie cu cei de aceeași varsta. 2) Despre manifestari care apar in perioada de debut a unei boli sau chiar inainte de aceasta.

PRECOMA, s. f. / precoma, s. f. / precoma. [Lat. *prae* = *mainte*; gr. *koma* = *somn addnc.*] Stare neuropsihica pre-mergatoare *comei, in deosebi in encefalopatia hepatica. Se ca-racterizeaza prin *obnubilare mentala variabila, ca si prin alte simptome care depind de etiologia starii comatoase.

PRECOMA DIABETICA / pr6coma diabétique / diabetic precoma. Perioada premergatoare *comei diabetice, cu durata variabila, caracterizata prin somnolenta, cefalee, vomisme, dureri abdominale, miros de acetona al halenei.

PRECONDILIAN, adj. / precondylien, -enne, adj. / precondylar. [Lat. *prae* = *inainte*; gr. *kondylos* = *varf, umftaturt.*] Situat inaintea, in fata unui oondil. Ex.: foseta p.

PRECONSTIENT, s. n. / preconscient, s. m. / preconscious. [Lat. *prae* = *mainte*; *conscious*, de [a *conscire* = *a fti bvnt si scire = a sti*] Termen care grupeaza toate 'reprezentariile mentale care nu sunt prezente in campul *constiintei, dar care pot accede fara dificultate si temporar in acest camp. Trecerea in nivelul constient se poate face, de ex., prin evocarea unei aminti ri.

PRECORDIAL, adj. / precordial, -ale, •aux, adj. / precordial. [Lat. *prae* = *mainte*; *cor, cordis* = *inima.*] Cu referire la regiunea situata anterior cordului (frecvent este vorba de zona de proiectie a cordului pe peretele anterior toracic). Ex.: durere p., regiune p.

PRECORDIALGIE, s. f. / precordialgie, s. f. / precordialgia. [Lat. *prae* = *mainte*; *cor, cordis* = *inimd*; gr. *algos* = *durm.*] Denumire pentru durerile de la nivelul ariei precordiale.

PRECRITIC, adj. / precritique, adj. / preictal. [Lat. *prae* = *mainte*; *criticus*, de la *crisis* = *criza.*] Care precede o criza, un acces. Sin.: preictal, (angl. nerecomandat).

PRECURSOR, s. m. / précurseur, s. m. / precursor. [Lat. *praecursor, -oris* = *ul care deschide dnimui, de la praecw-rere = a aierga mainte.*] 1) Denumire generica data in deosebi unor substante stabile, dar inactive fiziologic, care pot fi con-vertite in substante active: enzime, hormoni, vitamine. 2) Stu-diu, etapa in sinteza unei substante sau in dezvoltarea unei celule. 3) In medicina, un semn sau un simptom care sem-naleaza ocurenta ulterioara a altor semne sau simptome.

PREDIASTOLIC, adj. / prediastolique, adj. / prediastolic. [Lat. *prae* = *inainte*, gr. *diastole* = *dilatate, de. la diastellem = a [argi.]* 1) Care apartine inceputului diastolei. 2) Care apare exact inaintea diastolei.

PREDISPOZITIE, s. f. / predisposition, s. f. / predisposition. [Lat. *prae* = *mainte*; *dispositio, -onis* = *dispunere, aranjament, de la disponere = a aranja, a dispune*] Susceptibilitate latentă pentru o boala, care poate fi activata in anumite conditii. P. reprezinta o forma particulara de *teren aparent normal si este rezultatul actiunii cumulative a 'factorilor de rise care induc modificari continue ale caracterelor sau capadatiilor functionate ale terenului. Ex.: anumite *alotipuri ale *complexului major de

PREDISPOZITIE GENETICA

histocompatibilitate determina p. pentru o serie de boli. V. si diateza, predispozitie genetica, susceptibilitate, teren.

PREDISPOZITIE GENETICA / predisposition genetique / genetic predisposition. Susceptibilitate genetica pentru o boala, daca aceasta nu este ereditara sau familiala. De ex. In cancer: 2-5% din cazuri sunt ereditare, 15-20% familiale, iar 15-20% din cancere sunt fara agregare familiala, dar cu p. g. evidenta.

PREDNISOLON, s. m. / prednisolone, s. f. / prednisolone. (DCI) C¹⁷H²⁷O₅. Glucocorticoid sintetic, derivat de hidrocortizon (delta-hidrocortizon), de cinci ori mai activ decat cortizonul. Se poate administra *per os*, local sau parenteral (sub forma de saruri solubile).

PREDNISON, s. m. / prednisone, s. f. / prednisone. (DCI) Glucocorticoid sintetic, derivat de cortizon, care se administreaza *per os* ca antiinflamator (activitate de cinci ori mai mare fata de cortizon) si imunosupresiv In numeroase afectiuni (inflamatorii, reumatismale, degenerative etc.). Sin.: daltacortizon.

PRECLAMPSIE, s. f. / preeclampsie, s. f. / preeclampsia. [Lot. *prae* = *mainte*; gr. *eklampsis* = *lu.mi.wl stratucitoare, i'ptozie, de la ekimpein* = *a straiwi cu putere, a eJfioda.*] V. eclampsie si toxemie gravidica.

PREEXCITATIE, s. f. / preexcitation, s. f. / preexcitation. [Lot. *prae* = *inainte*; *excitatio, -onis* = *trezire, stimulare, lie la. excitare* = *a stdmi, a provoca.*] Activare prematura a unei portiuni a ventriculelor, determinata de transmiterea impulsurilor cardiace pe o cale accesorie celei normale. P. se poate produce si In cazul unei excitatii artificiale (mecanica sau electrica) survenita Inainte sau concomitent cu impulsul normal fiziologic. Uneori termenul este utilizat ca sin. cu sindromul Wolff-Parkinson-White (v.).

PREFORMISM, s. n. / preformation, s. f. / preformation. [Lot. *prae* = *inainte*; *formare* = *a da o forma., tie. la forma* = *forma; -ism.*] Teorie a dezvoltarii conform careia sistemele organice sunt deja constituite si localizate In ou In stadiile cele mai precoce. P. se opune *epigenezei.

PREFRONTAL, adj. / prefrontal, -ale, -aux, adj. / prcfntal, [Lot. *prae* = *mainte*; *frons, -ntis* = *frunte*] Care este situat in partea anterioara a lobului frontal sau a regiunii frontale.

PREGANGLIONAR, adj. / preganglionaire, adj. / preganglionar. [Lot. *prae* = *mainte*; [at., gr. *ganglion* = *mica tumefactie.*] Despre o fibra nervoasa vegetativa provenita dintr-un centru nervos si ajungand la un ganglion.

PREGNANDIOL, s. m. / pregnandiol, s. m. / pregnandiol. [Lot. *praegnans, -ntis* = *gravidita, de [a prae* = *mainte, aasci* = *a se nafte; gr. dis* = *de doua ori; -ol.*] Catabolit al pro-gesteronului, prezent din abundenta In urina femeii Inscarcinate. V. si tab. const. endocrinol.

PREGNENOLOL, s. m. / pregnenolone, s. f. / pregnenolone. Compus intermediar In sinteza hormonilor steroizi, format prin scindarea lantului lateral al colesterolului Intre C-20 si C-22. Are actiune analoga *foliculinei, *progesteronului, *hormonilor corticosuprarenali, *testosteronului, avand chiar un efect spermatogenetic. Preparatele sintetice (p. *succinat*) sunt utilizate In tratamentul *poliartritei reumatice.

PREHENSIUNE, s. f. / prehension, s. f. / prehension. [Lot. *prehensio, -onis* = *prindere, de la prehendere* = *a apuca, a prinde.*] Actiunea de a prinde, Indeosebi cu ajutorul degetelor mainii. Opozitia policlei este esentiala.

PREICTAL, adj. / pr6critique, adj. / preictal. [Lot. *prae* = *inainte*; *ictus* = *[ovitura, soc.]* Sin.: precritic (v.).

PREINCARCARE VENTRICULARA / precharge ventriculaire / ventricular preload. Tensiune pasiva dezvoltata In peretii ventriculului In momentul elongatiei maxime, la sfarsitul diastolei.

PREMONITORIU

Conditioneaza volumul telediastolic si performanta sistolica. P. v. depinde de mai multi factori, In principal de complianta ventriculara si intoarcerea venoasa.

PREJUDICIU, s. n. / prejudice, s. m. / prejudice. [Lot. *praeiudiciu* = *prejudiciu, de ia prae* = *mainte, indicium* = *judecata.*] Ansamblul consecintelor unei afectari corporale asupra situatiei economice, profesionale si personale a unui subiect.

PREKALICREINA, s. f. / pr6kalicreine, s. f. / prekallikrein. [Lot. *prae* = *mainte*; gr. *kaHikreas* = *pancreas; -md.*] Proteina plasmatica ce reprezinta proenzima *kalicreinei plasmatic.

PRELEUCEMIE, s. f. / preleucemie, s. f. / preleuk(a)emia. [Lot. *prae* = *mainte*; gr. *leukos* = *ai6; haima, -atos* = *sange.*] Sindrom caracterizat de obicei printr-un tablou de hematopoeza ineficienta, cu anemie, trombocitopenie si uneori granulocitopenie asociate cu o maduva osoasa hiperplazica displazica. Se mai pot adauga susceptibilitatea crescuta la infectii, ca si vindecarea lenta a leziunilor aparute accidentala la nivelul pielii si mucoaselor. Diagnosticul de p. este adesea retrospectiv, deoarece semnele mentionate pot fi reversibile sau pot aparea si In alte boli. In prezent, se apreciaza ca termenul de p. ar trebui rezervat pentru un sindrom de disfunctie a hematopoezei care In mod tipic precede modificarile clasice de leucemie mieloblastica acuta si In care *clonul leucemiei este deja aparut, existand o afectare progresiva a hematopoezei.

PRELEVARE, s. f. / prelevement, s. f. / sampling. [Lot. *praelevare* = *a ridica mai mainte, de ia prae* = *inainte, levare* = *a ndica.*] Termen care defineste actiunea de a extrage, In scop explorator, diagnostic, fie un fragment de tesut (*biopsie), fie o cantitate dintr-un produs de secretie sau excretie (pentru un examen, de obicei bacteriologic sau cito-logic).

PREMATUR, adj. s. m. / premature, -e, adj., s. m. / premature. [Lot. *praematurus* = *inainte de vreme, de ia prae* = *mainte, maturus* = *copt, matur*] Care se Intampla sau apare Inainte de vreme ori prea devreme, pretimpuriu. P. este: 1) Un copil nascut viu, cu greutatea la nastere sub 2 200 g, indiferent de durata sarcinii. 2) Un copil nascut viu, dupa o perioada de gestatie sub 36 de saptamani.

PREMATURITATE, s. f. / pr6maturite, s. f. / prematurity. [Lot. *praematurus* = *mainte de vreme, de ia prae* = *mainte, mifurus* = *copt, matur*] Starea unui copil *premat.

PREMAXILAR, adj. / premaxillaire, adj. / premaxillary. [Lot. *prae* = *mainte*; *maxilla* = *nwyfar.*] Care este situat Inaintea maxilarului superior.

PREMEDICATIE, s. f. / premedication, s. f. / premedication. [Lot. *praemedicatus* = *care a luat mainte un antiot, de Ca prae* = *mainte, medicatio, -onis* = *remediu, medicalie.*] Metoda de potentare a unui anestesiei care consta In administrarea unor medicamente anterior actului chirurgical sau a unor investigatii invazive (cateterism, chiuretaj uterin etc.). Medicamentele utilizate (antalgice, anxiolitice, sedative, vagolitice, miorelaxante etc.) mai sunt numite si *preanestezice. Sin.: prenarcoza.

PREMENSTRUAL, adj. / premenstruel, -elle, adj. / premenstrual. [Lot. *prae* = *mainte*; *menstruus* = *in fiecare (una, de Ca mensis* = *[una.]*] Care survine Inaintea menstruatiei. V. sindrom premenstrual.

PREMOLAR, s. m. / premoilaire, s. f. / premolar. NA: denies premolares (pi.). [Lot. *prae* = *mainte*; *molaris* = *masea.*] Fiecare dintre cei 8 dinti (4 superiori si 4 inferiori) situati, cate doi de fiecare jumata de maxilarelor, Intre canini si molari. P. prezinta o coroana bicuspidata si au de regula o singura radacina.

PREMONITORIU, adj. / premonitoire, adj. / premonitory. [Lot. *praemonitorius* = *care avertizeazd, de ia praemonere* = *a atrage dinainte atentie (prae* = *mainte; monere* = *a aveTi-za.)*] Despre un semn sau un simptom care, aparand Inaintea

PREMUNITIE

declansarii unei boli acute, pot constitui un avertisment sau chiar un element de diagnostic.

PREMUNITIE, s. f. / premunitie, s. f. / premunitie. [Lot. *pruemimilio, -onis* = *protctie., aparare., da la praemuniire = a. fortifica, a apdra* (proe = *inainte.*; *immiro = a intari, a. fortifica.*)]
1) Stare de rezistenta la suprainfectie a unui organism deja infectat. 2) Act, procedeu prin care se procura starea de rezistenta definita la punctul 1. 3) Un tip special de imunitate de protectie, in care rezistenta la boala este conferita de prezenta in organism a unui numar mic de microorganisme patogene. Cum se observa, termenul ramane in discutie.

PRENARCOZA, s. f. / prenarcose, s. f. / prenarcosis. [Lat. *prae = inainte.*; gr. *narke = amorfteatit, toropeafa; -ozo.*] Sin.: premedicatie (v.).

PRENATAL, adj. / prenatal, -ale, -als, adj. / prenatal. [Lat. *prae = inainte.*; *nutullis = re.fe. ritor [a nafte-re., de. la natus = nascut fi ncisci = a se. naste..]* Care exista sau survine main-tea nasterii, lndeosebi cu referire la fetus.

PREOPERATOR, adj. / preopatoire, adj. / preoperative. [Lot. *firue = inainte.*; *operuri = a [ucra, de. la opus, operis = munca, [ucrare..]* Care precede o operatic, care este efectuat inaintea unei operatii. Ex.: analizele de laborator p.

PREPILORIC, adj. / prepilorique, adj. / prepiloric. [Lat. *prae = wainte.*] [at. *pyloros, gr. pyloros = portar, din gr. pyle = poarta, oiii-os = paznic.*] Care se afla in partea proximala a *pilorului sau a zonei pilorice a stomacului.

PREPRANDIAL, adj. / preprandial, -ale, -aux, adj. / preprandial. [Lat. *prae = inainte.*; *pranclium = prdnz.*] Care survine inainte de masa, de pranzuri. Ex.: durere p.

PREPRO-HORMON, s. m. / prepro-hormone, s. f. / prepro-hormone. [Lat. *prae = inainte.*; [at., gr. *pro = waintta, in fa'a;* gr. *honrion = a[cltat, de [a hormacin - a indtmna, a uyita.*] Molecula precursora unui hormon, care contine *secventa semnal, dupa clivajul acesteia devenind *pro-hor-mon. Cele mai multe peptide sau proteine hormonale sunt sintetizate ca precursori cu pro-secvente.

PREPRO-INSULINA, s. f. / prepro-insuline, s. f. / prepro-insulin. [Lat. *prao = mainte;* [at., gr. *pro = waintta, m fata;* [at. *inacula = insu[d; -ind.*] V. insulina.

PRE-PROTEINA, s. f. / pre-proteine, s. f. / pre-protein. [Lat. *prae = inainte.*; [at., gr. *pro = inaintea, in fa'a, gr. protos = prilnuC; -ina.*] Lant polipeptidic nativ care nu a suferit inca sectionarea proteolitica ip *peptid semnal si proteina. Uneori, proteina este expusa ulterior la o noua sectionare.

PREPUT, s. n. / prepuce, s. m. / prepuce. NA: preputium penis. [Lat. *prtiopiitium = pre.puf.*] Repliu cutaneomucos care inconjora *glandul *penisului. P. este atasat la fata inferioara a glandului prin fraul preputului. Se descrie si un p. al *cli-torisului (NA: *preputium clitohdis*). V. ?i circumcizie, fimoză, parafimoză.

PRESBIACUZIE. Var. pentru prezbiacuzie (v.).

PRESBIOFRENIE. Var. pentru prezbiofrenie (v.).

PRESBIOPIE. Var. pentru prezbiopie (v.).

PRESBIT. Var. pentru prezbit (v.).

PRESBITIE. Var. pentru prezbitie (v.).

PRESCRIPTIE, s. f. / prescription, s. f. / prescription. [Lat. *pracscripio, -onis = ce este. scris inainte., yreanfiul, introduce, de. [a praescribere = a scrie. inainte. (prao = inaintti scribere = a scrie.)*] Recomandari, in scris, pe care medicul le face pacientului privind tratamentul medicamentos (reteta) si igienodietetic al bolii.

PRESELAR, adj. / presellaire, adj. / presellar. [Lot. *prae = inainte.*; *sclla = ,(a.)* Situat inaintea *seii turcesti.

PRESENIL, adj. / presenile, adj. / presenile. [Lat. *prae = vtmntc.1 senilis = 6a.trdmisc, de. ia senex, senis = 6atrdn.*] Care

PRESIUNE ARTERIALA MAXIMA

se refera la o stare sau la diverse tulburari care preced lmbatranirea.

PRESENILINA, s. f. / preseniline, s. f. / presenilin. [Lot. *prae = inainte.*; *scmis = 6atrdn&sc, de ia sonox, sonis = 6atran; -inn.*] Proteina membranara ale carei mutatii au fost observate la subiecti afectati de forme familiale ale *bolii Alzheimer. Au fost descrise doua p., I si II, cu omologie mare si gene pe cromozomii 1 si 14.

PRESISTOLIC, adj. / prcsystolique, adj. / presystolic. [Lat. *prae = waint&i *gr. systole = wntractie.*] Care precede sistola. Ex.: suflu p.

PRESIUNE, s. f. / pression, s. f. / pressure. [Lat. *prcssio, -onis = presiune., de. ia pressure = a presa.]* 1) Forta exercitata la nivelul unei suprafete, care se exprima sub forma unui coeficient: presiunea p == F/S, forta (F) fiind aplicata normal la suprafata (S). Presiunea se masoara in SI in *pascali (Pa), newton/m² (SI) si in numeroase unitati tolerate, utilizate deoarece sunt foarte practice: atmosfera, bar, milibar, mm coloana mercur si cm coloana apa. 2) Forta exercitata de un lichid asupra peretilor recipientului, conductului care TI contine, sau a unui gaz asupra peretilor incintei.

PRESIUNE ARTERIALA / pression arterielle / arterial pressure.

P. sangelui in artere. Variaza invers proportional cu distanta la care se afla vasul arterial fata de inima. P. a. create in timpul sistolei, trecand printr-un maximum (p. sistolica sau maxima/a, Mx) si diminueaza in diastola, trecand printr-un minimum (p. diastolica sau minimala, Mn). Diferenta dintre p. sistolica si cea diastolica se numeste p. *diferentiala*. P. *medie* (importanta pentru hemodinamica deoarece asigura curgerea sangelui) care exista in artere in cursul intregului ciclu cardiac nu exprima media aritmetica a valorilor p. sistolice si p. diastolice, ci este mai scazuta decat aceasta, deoarece, asa cum se observa pe curba pulsului, presiunea se mentine mai mult la nivelul minim, comparativ cu eel maxim. Valoarea p. a. este conditionata de o serie de factori, dintre care cei mai importanti sunt: debitul cardiac (dependent de forta de contractie ventriculara), rezistenta vasculara periferica, caracteristicile reologice ale sangelui, volumul sanguin, elasticitatea peretilor vasculari. In general, cresterea debitului cardiac influenteaza in diastola, spre deosebire de cresterea rezistentei periferice, care influenteaza in diastola p. diastolica. P. a. se masoara cu *sfigmomanometru (tensiometru) si variaza in functie de varsta, origine etnica, ca si, episodice, in raport cu efortul si emotiile. La un adult normal tanar, p. sistolica are

valori de aproximativ 130 mmHg, iar cea diastolica de 70 mmHg. Pentru variatiile p. a. in patologie, v. hipertensiune arteriala. In SI, p. a. se masoara in Pascal (Pa). 1 kPa = 7,50062 mmHg. Din cauza valorilor cu totul deosebite fata de unitatea de masura clasica (mmHg), introducerea unitatii din SI a fost temporizata. Ca sin. pentru p. a. se utilizeaza termenul de tensiune arteriala, desi acesta din urma denumeste forta opusa de peretii arterelor asupra sangelui. V. si presiune arteriala diferentiala, presiune arteriala maxima, presiune arteriala medie, presiune arteriala minima.

PRESIUNE ARTERIALA DIFERENTIALA / pression arterielle differentielle / pulse pressure. Diferenta dintre p. a. maxima, si minima. La normali este cuprinsa intre 40-65 mmHg. Se mai j numeste si p. pulsului. P. a. d. poate creste (formula sfigmomanometrica divergenta) in insuficienta aortica, hipertiroidism, fistule arteriovenoase, sau poate scadea (formula convergenta) in nefrite, insuficiente cardiace etc. Sin.: tensiune arteriala diferentiala.

PRESIUNE ARTERIALA MAXIMA / pression arterielle maxima / systolic pressure. Valoarea p. existente in sistemul arterial in momentul *sistolei cardiace (p. sistolica). La normali este

PRESIUNE ARTERIALA MEDIE

cuprinsa intre 125 si 140 mmHg. Sin.: tensiune arteriala sistolica, tensiune arteriala maxima. V. hipertensiune arteriala.

PRESIUNE ARTERIALA MEDIE / pression arterielle moyenne / mean pressure. P. arteriala mijlocie dintr-un ddu cardiac, exprimata in mod curent prin media aritmetica a valorilor extreme ale p. a. (p. a. maxima si p. a. minima). In dinica, p. a. m. corespunde celei mai mari oscilatii observate pe ca-dranul osdiometric al sfigmomanometrului. La normali este cuprinsa ?ntre 110 si 90 mmHg. Sin.: tensiune arteriala medie.

PRESIUNE ARTERIALA MINIMA / pression artenelle minima / diastolic pressure. Valoarea p. care exista in artere in momentul *diastolei, adica in tre doua contractii cardiace (p. diastolica). La normali este cuprinsa intre 80 si 90 mmHg. Sin.: tensiune arteriala diastolica, tensiune arteriala minima.

PRESIUNE ARTERIALA OFTALMICA / pression arterielle ophtalmique / ophthalmic artery pressure. Presiunea arteriala din artera oftalmica determinata la nivelul retinei prin "oftalmodinamometrie. Masurarea sa este utila, deoarece ofera informatii asupra presiunii arteriale din sistemul vascular encefalic: 1) 0 p. a. o. scazuta in raport cu presiunea arteriala generala (normal, p. a. o. reprezinta 87% din presiunea diastolica si 91% din cea sistolica) indica o cadere de presiune in sistemul carotidian. 2) 0 p. a. o. crescuta indica o rezistenta crescuta in sistemul encefalic, de obicei in arterioscleroza.

PRESIUNE ATMOSFERICA / pression atmosferique / atmospheric pressure. P. a. este egala cu greutatea tuturor moleculelor de aer din atmosfera situate deasupra punctului unde este efectuata masurarea. Relatia matematica dintre p. a. si altitudine este aproximativ logaritmica (p. a. se reduce la jumate la 5 500 m, la o treime la 8 400 m si la un sfert la 10 200 m). P. a. normala este egala cu o atmosfera fizica ("atmosfera) si se masoara cu barometrul.

PRESIUNE CAPILARA PULMONARA / pression capillaire pulmonaire / pulmonary artery wedge pressure. P. masurata in cursul cateterismului cardiac la extremitatea unei sonde blo-cate intr-o arteriola pulmonara, care intrerupe complet curentul sanguin. Este practic egala cu p. din atriu stang daca venele pulmonare sunt permeabile. P. c. p. medie este de 5 mmHg si creste in cardiopatiile stangi (stenoza mitrala, insuficienta ventriculara stanga) si in cardiopatiile congenitale cu stanga-dreapta important si rezistenta pulmonara normala.

PRESIUNE CEREBROSPINALA / pression cerebrospinale / cerebrospinal pressure. V. presiune intrarahidiana.

PRESIUNE COLOIDSMOTICA / pression oncotique / oncotic pressure. Sin.: presiune oncotica (v.).

PRESIUNE INTRACRANIANA / pression intracranienne / intracranial pressure. P. dintre craniu si creier, adica de la nivelul fluidului subarahnoidian.

PRESIUNE INTRAOCULARA / pression intraoculaire / intraocular pressure. P. din interiorul globului ocular, care mentine intinsi peretii acestuia. In mod normal, p. i. (P_i,,) variaza intre 10 si 22 mmHg (15 mmHg) in medie, este produsa si reglata de 'umoarea apoasa. Poc depinde de trei factori, cuprinsi in ecuatiea lui H. Goldmann: P_{ge} = RF + P_y; cei trei termeni au urmatoarele semnificatii: F = debitul de secretie a umorii apoase (secretata de capilarele *corpului ciliar), P_y = p. venoasa episclerala, adica p. din sistemul vascular in care este drenata umoarea apoasa, iar R = rezistenta opusa curgerii intre punctul in care fluidul intra si punctul in care acesta iese din ochi. P_i,,; se masoara cu *tonometrul si poate creste daca eel putin unul dintre factorii mentionati depaseste valoarea normala. Sin.: tensiune intraoculara. V. si glaucom.

PRESIUNE INTRARAHIDIANA / pression intrarachidienne / cerebrospinal pressure. P. exercitata de LCR in canalul rahidian.

PREVALENTA

PRESIUNE NEGATIVA / pression negative / negative pressure. Orice p. mai mica decat *p. atmosferica.

PRESIUNE ONCOTICA / pression oncotique / oncotic pressure. *P. osmotica determinata de prezenta coloizilor in solutie. In cazul interactiunii plasma sanguina - lichid interstitial, ea reprezinta forta care tinde sa contrabalanseze p. din capilarele sanguine. Sin.: presiune coloidosmotica.

PRESIUNE OSMOTICA / pression osmotique / osmotic pressure. P. necesara pentru a opri *osmoza (adica trecerea solventului) printr-o membrana semipermeabila intre o solutie ?i solventul pur al acesteia. P. o. este proportionala cu *osmolalitatea solutiei respective. P. o. se exprima in *osmoli sau in mmHg, conform ecuatiei: nV = nRT (relatia Van't Hoff), in care v. = presiunea osmotica a solutiei, V = volumul solutiei, n = numarul de *moli din solutie, R = constanta gazelor perfecte, T = temperatura absoluta a solutiei. Ea mai poate fi calculata, de asemenea, prin relatia lui Pfeffer: n = RTC/M sau C, unde C = concentrate solvului si M = masa unui mot de solvit. Din aceasta ecuatie rezulta ca p. o. este proportionala cu concentratia ponderala a solventului, invers proportionala cu masa sa moleculara si proportionala cu temperatura. In cazul solutiilor electrolitice, se scrie: nV = inRT, unde i = gradul de ionizare, tinand seama de faptul ca p. o. depinde de numarul de particule si nu de numarul de molecule.

PRESIUNE OSMOTICA EFICACE / pression osmotique efficace / effective osmotic pressure. Fractiunea din *p. o. totala determinata exclusiv de substantele dizolvate pentru care membranele sunt impermeabile.

PRESIUNE PARTIALA / pression partielle / partial pressure. P. exercitata de fiecare component al unui amestec de gaze. Conform legii lui Dalton, p. p. a unui gaz aflat intr-un amestec gazos ocupand volumul V reprezinta p. pe care ar exercita-o gazul daca ar ocupa singur volumul V.

PRESIUNE POZITIVA / pression positive / positive pressure. Orice p. mai mare decat *p. atmosferica.

PRESIUNE VENOASA / pression veineuse / venous pressure. P. exercitata de sange asupra peretilor venelor intr-un punct definit al sistemului venos. Ea variaza in mod normal in diferite regiuni si in functie de pozitia corpului. Se disting:

1) p. v. *superficiala* sau *periferica* (PVP), masurata prin punctie venoasa la plica cotului (in decubitus dorsal); are valoarea de 3-12 cmH₂O si depinde de presiunea aortica medie; 2) p. v. *centrala* (PVC) de la nivelul auriculului drept sau din portiunile adiacente ale venelor cave, masurata prin cateterism venos.

PRESORECEPTOR, s. m. / pressorecepteur, s. m. / pressoreceptor. [Lot. *pressus* = ap^osat, de. la *pressure* = a presa; *receptus*, de Ca *recipere* = a primi] Sin.: baroreceptor (v.).

PRESOTERAPIE, s. f. / pressothérapie, s. f. / pressure therapy. [Lot. *pressus* = av^osat, cte [a *pressure* = a presa; *gr. therapeia* = tratament, tie. la *therapeuein* = a mgriji.] Tehnica de tratament mecanic al tulburarilor circulatorii de la nivelul membrelor prin utilizarea unui aparat compus dintr-un manson gonflabil, care se dispune la nivelul membrului tratat, legat la un compresor alternativ.

PRESURIZARE, s. f. / pressurisation, s. f. / pressurization. [Lat. *pressus* = apasat, de. la *pressure* = a presa.] Mentinerea unei presiuni ambiante suficiente intr-o cabina (avion, nava cosmica) sau a unui echipament de scafandru, pentru a preveni aparitia tulburarilor determinate de modificarile presiunii din mediu.

PREVALENTA, s. f. / prevalence, s. f. / prevalence. [Lat. *praevalentia* = superioritate, de la *praevalere* = a avea mai multa putere fi *valere* = a avea for^a, a. fi tare.] Termen care desemneaza, conform definitiei OMS, numarul de cazuri de boala sau de de bolnavi, sau de orice alte evenimente (ex.:

PREVENTIV

accidents) Intr-o anumita populatie, 'fara distinc(ie) Intre cazurile noi si cele vechi. P. poate fi exprimata In cifre absolute sau (de obicei) In proportie fata de lotul de subiecti din populatie.V. si inddenta. .

PREVENTIV, adj. / preventif, -ive, adj. / preventive. [Lat. praeventus, de, la praevenire = a o lua mainte, a preveni iprae = mainte.; venire = a veni]. Care se refera la o metoda si, prin extensie, la o substanta utilizate pentru *preventie. Ex.:

vacdnare p. Pentru substante este preferabil termenul *profi-lactic (utilizat uneori, discutabil, ca sin. pentru p.).

PREVENTORIU, s. n. / preventorium, s. m. / preventorium.

[Lat. praevator, -oris = cei care precede, de ia praevenire => a o lua mainte, a prevent (prae = mainte; venire = a veni).} Care se refera la o metoda si, prin extensie, la o substanta utilizate pentru *preventie. Ex.: vacdnare p. Pentru substante este preferabil termenul *profi-lactic (utilizat uneori, discutabil, ca sin. pentru p.).

PREVENTIV, s. f. / prevention, s. f. / prevention. [Lot. praeventus, de ia praevenire = a o lua mainte, a prevent (prae = mainte; venire = a veni)] Ansamblul masurilor care permit impiedicarea aparitiei, agravarii sau a extensiei anumi-tor boli. Se disting: p. primara, care consta In evitarea bolii, p. secundara, In diminuarea efectelor, iar p. tertiaia are drept scop reintegrarea unui subiect In conditii de viata compatibile cu noua sa stare.

PREVERTEBRAL, adj. / prevertebral, -ale, -aux, adj. / prevertebral. [Lot. praev, care consta In evitarea bolii, p. secundara, de [a. vertere = a mtoarce.} Situat anterior vertebrelor si/sau coloanei vertebrale.

PREVEZICAL, adj. / prevesical, -ale, -aux, adj. / prevesical. [Lat. praev = mainte; vesica = vezica.} Situat anterior, In fa(a) vezicii urinare.

PREZBIACUZIE, s. f. / presbycusis, s. f. / presbycusia. {Qr. presbys = bdtran; akousis = auz, de ia akouein = a auzi,} Scadere a auzului, care survine Indeosebi dupa varsta de 60 de ani. P. este o surditate de tip neurosenzorial afec-tand Indeosebi perceptia sunetelor acute. Ea este consecinta Tmbatranirii fiziologice a urechii interne, ca si a centrilor de inte-grare auditiva. Var.: presbiacuzie.

PREZBIOFRENIE, s. f. / presbyophrenia, s. f. / presbyophrenia. [Qr. presbys = Batran; phren, phrenos = spirit, minte.] Forma particularis de psihoza presenila, cu amnezie grava de fixare (pierderea totala a memoriei faptelor recente), pe fondul unei dezorientari temporospatiale, asodata cu con-fabulatii, neliniste. Afecteaza aproape exclusiv femeile. Sin.: sin-drom Wernicke. Var.: presbiofrenie.

PREZBIOPIE, s. f. / presbyopia, s. f. / presbyopia. {Cjr. presbys = 6a.trd.n, ops, opos = vedere, vaz.} Hipermetropie fizio-logica: dificultatea distingerii nete a obiectelor apropiate, cauzata de diminuarea puterii de acomodare a ochiului (In particular prin diminuarea elasticitatii cristalinelui), legata de Tmbatranire. Var.: presbiopie. Sin.: prezbifie.

PREZBIT, adj., s. m. sau f. / presbyte, adj., s. m. ou f. / presbyope. [Qr. presbytes = hiitran.} (Persoana) care este afectata de *prezbipie. Var.: presbit.

PREZBITIE, s. f. / presbytie, s. f. / presbytia. [Cjr. presbytes = fia-tron.} Var.: presbitie. Sin.: presbiopie (v.).

PREZENTATIE, s. f. / presentation, s. f. / presentation, position (obst.). [Lot. praesentare = a prezenta, a arata, de ia praesens, -ntis = care. este de fata.} Parte a fatului care ia prima contact cu stramtoarea superioara a bazinului osos matern pentru a se angaja si a se degaja prima la vulva, dupa un mecanism propriu In timpul nasterii. Tipurile mai frecvente de p. sunt: *p. cefalica, *p. craniana, *p. faciala, *p. frontala, *p. pelvina, *p. transversa. V. angajare, pozitie. V. si In con-tinuare.

PRIAPISM

PREZENTATIE CEFALICA / pr6sentation cephalique / cephalic presentation. Tip de p. cu frecventa mare (96%), In care fetusul se angajeaza cu extremitatea cefalica spre stramtoarea superioara a bazinului mamei. Capul poate fi In flexie (flectat,

*p. craniana), In extensie (deflectat, *p. faciala) sau In pozitie intermediara (*p. frontala).

PREZENTATIE CRANIANA / pr6sentation du sommet / vertex presentation. Cea mai frecventa *p. cefalica (peste 95%),

*eutocica, In care fetusul se angajeaza cu ocdputul spre stramtoarea superioara a bazinului. Axul vertical al extremitatii cefalice se orienteaza fie spre diametrul oblic stang, mai frecvent, fie, mai rar, spre eel drept sau, In caz de bazin plat, spre diametrul transversal, ceea ce permits definirea unor pozitii corespondente.

PREZENTATIE FACIALA / presentation de la face / face presentation. *P. cefalica rara (0,15%), In care capul este In pozitie deflectata fetusul angajandu-se In travaliu cu masivul facial. Mentonul este considerat punct de reper fata de stramtoarea superioara a bazinului, permitand definirea mai multor pozitii; mai frecvent Insa axul vertical al extremitatii cefalice este situat pe diametrul oblic drept al stramtorii.

PREZENTATIE FRONTALA / presentation du front / brow presentation. *P. cefalica rara, In care capul se gaseste In pozitie intermediara Intre flexie (flectat) si extensie (deflectat). In raport cu pozitia piramidei nazale fata de stramtoarea superioara a bazinului, se definesc mai multe pozitii (iliaca dreapta sau stanga anterioara si posterioara, iliaca transversa). Aceasta p. poate surveni In cursul travaliului, complicatie care poate fi, uneori, imposibil de solutionat fara operatie cezariana. O alta p., p. bregmatica este asemanatoare p. f., fontanela bregmatica fiind luata ca reper.

PREZENTATIE OBLICA / presentation oblique / oblique presentation. Sin.: prezentatie transversa (v.).

PREZENTATIE PELVINA / presentation du siege / pelvic presentation. Tip de p. cu o frecventa sub 4%, In care fetusul tinde sa se angajeze cu pelvisul la nivelul *stramtorii supe-rioara a bazinului matern. P. p. este numita completa cand gambele sunt flectate pe coapse si coapsele pe abdomen si incompleta, varianta cea mai frecventa, cand gambele sunt m extensie totala pe coapse si coapsele sunt flectate pe abdomen, membrele inferioare fiind de-a lungul trunchiului cu plantele la nivelul capului fetal. P. p. este la limita dintre *euto-cie si *distocie. V. si manevra Mauriceau-Smellie.

PREZENTATIE TRANSVERSA / presentation transverse / transverse presentation. P. care se caracterizeaza prin pozitia transversala sau oblica a fetusului In raport cu stramtoarea superioara a bazinului mamei. Se descriu mai multe pozitii, In functie de umarul care se angajeaza In stramtoare si dupa cum spatelul este situat anterior sau posterior. Aceasta p. (cu frecventa sub 1%) este *distocica si, uneori, poate fi transformata prin *versiune. Sin.: prezentatie oblica.

PREZERVATIV, s. n. / condom, s. m., preservatif, s. m. / condom. [Lo.t. praeservare, de ia praev = mainte, servare = a pastra, a menfim.] Manson din cauciuc suplu si extensibil, Inchis la un capat, care se aplica pe penis Inaintea unui raport sexual, In scop contraceptiv (Tmpiedicarea migrarii spermatozoizilor) sau pentru prevenirea contaminarii veneriene si cu HIV. Sin.: condom. V. si diafragm, pesar.

PRIAPISM, s. n. / priapisme, s. m. / priapism. [Lat. priapismus, gr. priapismos, de ia gr. Priapos = zeii dragostd fizice.} Sindrom caracterizat prin erectie permanenta, dureroasa, independenta de *libido (si fara relatie cu excitatia sexuala), cu ejaculare imposibila sau foarte difidla. Se poate observa w\ unele uretrite sau cistite acute, ca si In unele leziuni ale ma-duvei spinarii.

PRIM AJUTOR

PRIM AJUTOR / premier aide / first aid. [Lot. *primus* == *primill*; *adiutor*, -oris = cd care. *ajutd*, de. [a *adiutari* = fl *ajuta*.] Ajutor medical acordat de o persoana care nu are o functie medicala, dar care a fost instruita, de obicei, in cadrul grupelor sanitare de Cruce Rosie.

PRIMAR, adj. / primaire, adj. / primary. [Lot. *primivius*, de. la *primus* = *primiil*.] 1) Care apare primul intr-o succesiune in timp a unor fenomene sau intr-un proces de dezvoltare. 2) In patologii termenul se utilizeaza fie cu referire la boala:

boala p. (sau *primitiva), fie cu privire la semne, simptome, leziuni sau chiar etape ale bolilor care apar primele.

PRIMER, s. m. / amorse, s. f. / primer. [Lot. *primus* = *primui*.] Sin.: amorsa (v.).

PRIMIGESTA, adj., s. f. / primigeste, adj., s. f. / primigravida. [Lot. *primus* = *primui*; *gesture* = a purta o sarcina.] (Femeie) care este insardnata pentru prima oara.

PRIMIPARA, adj., s. f. / primipare, adj., s. f. / primipara, n., primiparous, adj. [Lat. *primus* = *primul*; *parere* = a nafta.] (Femeie) care a avut o sardna in urma careia a rezultat un fat de eel putin 500 g sau cu o varsa gestationala de minimum 20 de saptamani, fara a tine seama daca tatui a fost viabil, ori unic sau multiplu.

PRIMITIV, adj. / primitif, -ive, adj. / primitive. [Lot. *primi-tivus*, de. la *primus* = *primul*.] 1) Idiopatic sau esential (v.). 2) 0 leziune, un fenomen clinic care apar primele, fiind la originea altora, care le succed.

PRIMITOR, s. m. sau f. / receveur, -euse, s. m. ou f. / recipient. [Si- *primati* = fl *primi*.] Bolnav care primeste sange sau derivate de sange, tesuturi (*grefa) sau un organ (*transplant) de la un *donator (donor).

PRIMITOR UNIVERSAL / receveur universe! / universal recipient. Subiect apartinand *grupeii sanguine AB, lipsit de izoaglutininele naturale anti-A si anti-B, teoretic susceptibil s6 primessa sange din toate grupele. V. si donator universal.

PRIMOINFECTIE, s. f. / primo-infection, s. f. / primary phase. [Lat. *primus* = *primul*; *infectus*, de. la *inficere* = a strica, a otravi.] Invadarea organismului de catre un microorganism patogen pentru prima oara. Termenul este consacrat prin utilizare indeosebi pentru p. *tuberculoasa*.

PRINCIPII NUTRITIVE / principes nutritifs / nourishing substances. Partile componente fundamentale ale alimentelor, care prin digestie se absorb in sange si limfa: 1) pentru proteine, aminoacizii; 2) pentru grasimi, acizii grasi si glicerina; 3) pentru glucide, glucoza, fructoza etc.

PRINCIPIU, s. n. / principe, s. m. / principle. [Lat. *principium* = *map-lit*.] 1) Lege de baza a unei stiinte. 2) Totalitatea legilor si notiunilor de baza ale unei discipline. 3) Punct de plecare intr-o demonstratie, in cercetare. Ex.: *prindpiile ter-modinamicii*: I - legea conservarii energiei; II - al *entropiei (Clausius); III - al lui Nernst, entropia tinde spre o valoare finita cand temperatura tinde spre zero absolut.

PRINCIPIU ACTIV / principe actif / active principle. Component al unui medicament care Ti confera acestuia calitatile terapeuice specifice.

PRINCIPIU BORNSTEIN / principe de Bornstein / Bornstein's principle. Cunoscand coeficientul de solubilitate a unui gaz in sange si volumul din gazul respectiv care se elimina prin plamani pe minut, se poate calcula cantitatea de sange care traverseaza plamanul intr-un minut. P. B. a fost utilizat pentru calcularea *debitului cardiac.

PRINCIPIU DOPPLER / principe de Doppler / Doppler principle. [Christian Johann Doppler, fizicwn fi matematician austriac, 1803-1853.] V. efect Doppler-Fizeau.

PRINCIPIU PICK / principe de Pick / Pick's principle. [Adolf Pick, fizwCog ge.rm.an, profesor la. Zurich., apoi la. 'Wwtibwg,

P. LA ACETAZOLAMIDA

1829-1901.) Aplicatie a legii conservarii masei pentru efectu-aria unor masurari indirecte: cantitatea de substanta captata sau eliberata de un organ reprezinta produsul intre fluxul san-guin al organului respectiv si diferenta dintre concentratiile sub-stantei in sistemele arteriale si venos.

PRION, s. m. / prion, s. m. / priori. [EngC. *proteiaaceous infectious particle* = *particuCa infectioasa de. natura protacd*.] Proteina celulara normala, care, in anumite conditii, poate deveni agent patogen. La subiectului sanatos, p. se aflS fixati la nivelul membranei plasmactice a diferitelor celule, indeosebi neuronale. P. este de fapt o sialoglicoproteina alcatuila din 253 aminoacizi, legati la membrana celulara printr-o grupare de tip *fosfatidil-inozitol sensibil la *fosfolipaza C. Gena codanta pentru sinteza p. este localizata pe cromozomul 20. P. proteina este desemnat cu sigia PrPc (c de la celula), iar rolul sau fiziologic nu este cunoscut. 0 proteina izoforma anormala a PrPc constituie o particula infectanta responsabil de *encefalopatiile spongiforme subacute transmisibile prezente atat la om, cat si la bovine, de boala Creutzfeldt-Jacob la om, ca si de scrapia oilor. Modul de transmitere nu este dar, probabil prin ingestie de tesut infectat, dar numai la sped; Inrudite indeaproape. In principiu, proteina Pr patogena se deosebeste de cea normala prin faptul ca are o structura secundara de tip p-pliat, proteina normala avand o structura a-helix. In encefalopatii se formeaza agregate de bastonase cu aspect de amiloza, iar la nivelul placilor amiloide este pozitiva o reactie imunodotchimica anti-p. In aparitia p. patogeni ar avea un rol mutatia genei p.

PROACCELERINA, s. f. / proaccelerine, s. f. / proaccelerin. [Lat., gr. *pro* = inaintea, in fata; lot. *accelerare* = fl *grain*, de la *celer* = rapid; -iaa.] Unui din factorii coagulării, factorul V, este o globulina plasmatica labila, cu rol accelerator, inter-venind in transformarea protrombinei (factorul II) in trombinS (factorul IIa). P. mai este numita si trombogen, cofactor al trom-boplastinei, factor accelerator. Defidtul de p. conduce la o afectiune rara, parahemofilia sau *boala Owren. Sin.: protrom-bokinaza.

PROBABILITATE, s. f. / probability s. f. / probability. Notiune de baza in studiul fenomenelor aleatorii, p. producerii unui eveniment este un numar cuprins intre 0 (imposibilitatea producerii evenimentului) si 1 (certitudinea evenimentului considerat). P. indica frecventa aparitiei evenimentului respectiv intr-o serie de testari independente des^surate in conditii identice®. Ea este estimata ca un raport, p/(p+q), unde p este numarul probabil de aparitii ale evenimentului, iar q numarul probabil de non-aparitii.

PROBA, s. f. / epreuve, s. f. / test. [Lat. *proba* = *proba*, *incercare*.] Orice mijloc (investigate, manevra, reactie, analiza de laborator) destinat cautarii, punerii in evidenta sau evaluarii unei proprietati, unui caracter, unei functii normale sau anor-male a unui organism ori a uneia din partile sale. Numeroase p. sunt adesea desemnate sub termenii: metoda, procedeu, reactie, test, la care se pot adauga termenii semn si efect (fara ca intre toti acesti termeni sa existe sinonimie in sens strict). Se poate afirma ca datorita influentei tenninologiei engl. termenul *test* este utilizat tot mai frecvent. P. enumerate in con-tinuare sunt doar definite selectiv, prezentarea in amanunt a acestora constituind obiectivul manualelor si tratatelor.

Probe cu denumiri commie

•**P. LA ACETAZOLAMIDA / epreuve a l'acetazolamide / acetazolamide test.** P. ce exploreaza reglarea echilibrului ad-dobazic renal. *Acetazolamida antreneaza la subiectului normal,

P. LA ACTH

la 30 de minute dupa injectarea intravenoasa a 250 mg, cresterea pH-lui urinar, dublarea eliminarii de apa, sodiu, potasiu si bicarbonati, alaturi de diminuarea eliminarii de amoniac. Aceasta p. necesita mentinerea *clearance-lui glomerular la va-ori sub 60 ml/min, ceea ce Ti strange utilizarea,

• **P. LA ACTH / 6preuve a l'ACTH / ACTH test.** Sin.: proba Thorn (v.).

• **P. DE ADEZIVITATE PLACHETARA / 6preuve d'adhesivite plaquettaire / platelet adhesivity test.** Termen impropriu, desemnand o p. prin care se determina nu numai adezivitatea trombocitelor, dar si agregarea lor, farS ca aceste doua fenomene sa poata fi dissociate.

• **P. LA ALDACTONA / 6preuve a l'aldactone / aldactone test.** Proba utilizata In diagnosticul 'sindromului Conn. Adminis-trarea a 200 mg aldactona la fiecare 6 ore timp de 4 zile blo-cheaza actiunea aldosteronului la nivelul tubului distal si corecteaza hipertensiunea arteriala a pacientilor cu hiperaldo-steronism primar. In cazul hiperaldosteronismului secundar, acest efect nu apare. Sin.: proba la spironolactona.

• **P. DE ANOXIE MIOCARDICA PROVOCATA / 6preuve d'anoxie myocardique provoquee / myocardial anoxia test.** P. utilizaB pentru diagnosticul *anginei pectorale. Padentul respira timp de 20 min un amestec gazos alcatuit din 10% o-xigen si 90% azot. In tot acest timp fiind Inregistrat traseului electrocardiografic. Anoxia miocardica astfel provocata determina aparitia semnelor electrice de insuficienta coronariana, inexistente In conditii normale. Sin.: electrocardiograma de efort.

• **P. DE APTITUDINE / epreuve d'aptitude / aptitude test.** P. complexa, dificil de elaborat si de interpretat, prin care se evaluateaza aptitudinile unui subject.

• **P. BIOLOGICA / epreuve biologique / biologic test.** Experienta de laborator destinata masurarii actiunii unui anumit stimul (fizic, chimic, biologic etc.) pornind de la reactiile provocate asupra materiei vii. P. b. pot fi cantitative sau calitative.

• **P. CU BROMSULFONFTALEINA / epreuve de la bromesulfonephthaleine / sulfobromo-phthalein test.** P. de evaluare a functiei cromagoge a ficatului (excretia biliara de coloranti chimici). Se injecteaza i. v. o cantitate de colorant, iar prin dozari seriate ale concentratiei bromsulfonftaleinei In plasma se poate stabili viteza de eliminare si valoarea *clearance-ului. Valorile de clearance-ului vor depinde de capacitatea de captare si metabolizare de catre hepatocite, dar si de debitului sanguin hepatic. Ca urmare, In caz de insuficienta cardiaca cu ficat de staza, valorile de clearance-ului vor fi mult mai scazute decat s-ar putea datora suferintei hepatice. Din cauza unor efecte secundare (periflebita, reactii anafilactice), ca si a costului ridicat, p. este utilizata rar. Sin.: proba Rosenthal-White.

• **P. CALORICA / 6preuve calorique / caloric test.** Sin.: proba Barany (v.).

• **P. CELOR TREI GAROURI / epreuve des trois garrets / three garrot test.** P. utila In cazul insuficientei venoase cronice a membrului inferioare, pentru determinarea nivelului la care valvele venoase sunt insuficiente. Consta In aplicarea garourilor In treimea superioara a coapsei, deasupra genunchiului si la mijlocul gambei, dupa care se observa gradul de umplere venoasa In segmentele dintre cele trei garouri dupa scoaterea lor succesiva de jos In sus.

• **P. CELOR TREI PAHARE GUYON / 6preuve des trois verres / three glass test.** [*Jean Ccisimir Felix Guyon, cfwwg fi wolog francez, profesor de pa-tologie cHirurgJicaCil la 'Paris, 1S31-1920.*] P. ce prezice originea unei *hematurii si consta In prelevarea a trei probe de urina din jetul initial, mijlocu si terminal. Hematuria este initiala daca numai urina din primul pahar contine hematii, terminala daca numai urina din ultimul pahar este rosie si totala daca toate probele sunt hematurice.

P. CU FIER RADIOACTIV

Hematuria initiala este de origine uretro-cervico-prostatica, cea terminala de origine vezicala, iar cea totala de origine renala (toate hematurile masive pot fi totale). Sin.: proba Guyon.

• **P. DE CONCENTRATIE VOLHARD / 6preuve de la concentration de Volhard / Vblhard's test.** [*Franz Volhard, medic german, profesor de. medicinO. internil (a 'Haiie, apoi la J-ranyurt pe Main, 1872-1950.)*] V. proba Volhard.

• **P. CU CORTIZON-GLUCOZA / 6preuve a la cortisone-glucose / cortisone-glucose tolerance test.** Tehnica ce sensibilizeaza *p. de hiperglicemie provocata cu glucoza pe cale orala, prin inducerea unei *gluconeogeneze hepatice la admistrarea cortizonului cu cateva ore Inainte de hiperglicemia provocata.

• **P. CU CROM 51 / 6preuve au chrome 51 / radiochromium tagging of red cells.** Determinarea duratei de viata a globulelor rosii marcate cu siCr. Hematiile pot proveni fie de la acelasi subiect (p. prin autotransfuzie), fie de la un donator izogrup (p. prin izo- sau alotransfuzie). Unitatea masurata este timpul de semivita (timpul necesar diminuarii la jumătate a radioactivitatii initiale). Normal, valorile sunt de 284 zile. Timpul de semivita este scazut In anemia hemolitica. Aceasta p. poate fi asociata cu studiul izotopic al eritropoezei cu fier radioactiv. Marcajul hematiilor cu s'Cr permite si masurarea volumului globular total (prin calculul dilutiei izotopice). Acest izotop este util si In studiul duratei de viata a plachetelor.

• **P. DEGET-NAS / epreuve doigt-nez / finger-nose test.** P. neurologica destinata precizarii starii de coordonare a miscarilor voluntare ale membrului superior. Bolnavul, avand ochii Inchisi, trebuie sa atinga rapid varful nasului sau cu indexul, bratului efectuand o miscare de adductie din pozitie laterala.

• **P. CU DIODOTIROZINA RADIOACTIVA / 6preuve a la diiodotyrosine radioactive / radio-iodinated diiodotyrosine test.** P. ce urmareste evidentierea tulburarilor de sinteza a hormonilor tiroidieni prin deficit de deiodaza (tipul IV dupa clasificarea Stanburg), bazata pe analiza urinei dupa administrarea orala sau i. v. de diiodotirozina (DIT) marcata. La subiectul normal, DIT este aproape In totalitate deiodata. Defectul de dehalogenare este relevat prin eliminarea urinara a unei mase parti din DIT marcala.

• **P. DE DILUTIE VOLHARD / epreuve de la dilution de Volhard / Volhard's test.** [*Franz Volhard, medic german, profesor de medicinit internil [a 'aSil, apoi la frankfurt pe 'Main, 1872-1950.]*] V. proba Volhard.

• **P. DUBLU ORB / epreuve double aveugle / double-blind test.** Sin.: dublu orb (v.).

• **P. DURERII PROVOCATE / 6preuve de Caroli / Caroli's test.** Sin.: proba Caroli (v).

• **P. CU EDTA SODIC / epreuve a l'EDTA sodique / EDTA test.** P. functionala ce exploreaza secretia de parathormon (PTH). Dupa injectarea i. v. lenta de EDTA sodic (agent chela-tor de caldu) se observa o *hipercalcemie tranzitorie si cresterea valorilor de PTH. In *hipoparatiroidie, hipocalcemia este brusca si se corecteaza tardiv, iar valorile de PTH seric nu se modifica. P. se practica In cadrul spitalicesc si nu este indicata In hipocalcemiile fruste.

• **P. DE EFORT / 6preuve d'effort / strain test.** Orice p. care consta In executarea unui efort standard si care este destinata evaluarii capacitatii functionale cardiovasculare la omul normal sau bolnav, In scop diagnostic, prognostic, sau de cercetare experimental.

• **P. CU FIER RADIOACTIV / 6preuve au fer radioactif / radioactive iron clearance.** Metoda de studiu a *eritropoezei. Dupa injectarea unui izotop al fierului (sspe sau mai frecvent sspe) se calculeaza viteza de disparitie plasmatica (care reflecta aviditatea maduvei osoase pentru fier si ded bogatia In *erifro-

P. DE FRANARE

blaste), viteza de Incorporare In hematii (ce reflecta direct eficacitatea eritropoiezei), ca si capacitatea de eliberare din maduva osoasa. Se poate preciza existenta unei eritropoieze ectopice (splenica). P. permite calcularea duratei de viata a globulelor rosii formate si a rezervelor tisulare de fier si poate fi cuplata cu studiul duratei de viata a hematiilor marcate cu s'Cr administrate prin alotransfuzie. V. si proba cu crom-51.

• **P. DE FRANARE / test de freinage / suppression test.** Sin. desuet pentru test de frenaj (v.).

• **P. LA FRIG / 6preuve au froid / Hines-Brown test, cold pressure test.** P. permite evidentierea hipertensiunii arteriale latente. Se masoara TA Inaintea, In timpul si dupa imersia bratului In apa la 4°C timp de un minut. Variatia semnificativa a celor trei valori ale TA demonstreaza o hiperexcitabilitate simpatica. Sin.: proba Hines-Brown, test Hines-Brown, test pre-sor la rece.

• **P. DE GALACTOZURIE PROVOCATA / 6preuve de galactosurie provoquee / Bauer's test, galactose tolerance test.** Sin.: test Bauer (v.).

• **P. LA GONADOTROFINA CORIONICA / epreuve a la gonadotrophine chorionique / chorionic gonadotrophin test.** P. de stimulare ovariana In faza luteala prin administrare de *gonadotrofina corionica. Masurarea urinara a produsilor de catabolism ai hormonilor progestativi si estrogeni permite orientarea diagnosticului de hipo- sau hiperfolliculinemie si luteinemie.

• **P. LA HCG ASOCIATA CU P. LA DEXAME-TAZONA / 6preuve a la HCG associee a l'epreuve a la dexametha-zone / HCG test with dexamethasone suppression test.** *P. la gonadotrofina corionica este asociata cu administrarea de dexametazona pentru franarea secretiei hormonilor steroidieni corticosuprarenalieni.

• **P. HEPATICE / epreuves hepaticques / hepatic tests.** Ansamblu de dozari biologice destinate explorarii starii functionate hepatice. Aceste dozari sunt: bilirubinemia, fosfatazele alcaline, amino-transferazele (ALAT si ASAT), gama-glutamyl-transterferaza, electroforeza proteinelor serice, nivelul de protrombina. V. si tab. const. biochim.

• **P. DE HIPERGLICEMIE PROVOCATA / epreuve d'hyperglycemie provoquee / glucose tolerance test.** P. care consta in supralncarcarea organismului cu glucoza, cu urmarirea consecutiva a variatiilor glicemiei. In varianta standard a probei, dupa 2-3 zile de regim normal In glucide, subiectul primeste pe nemancate 75 g de glucoza. Se masoara glicemia pe nemancate si In primele 3 ore de la debutul probei, In general la fiecare jumatate de ora. Este preferata prelevarea san-gelui capilar. Normal, glicemia creste dupa 30-45 minute si revine spre valorile normale la 1-2 ore dupa ingestie. In cea mai mare parte din cazurile de diabet zaharat si In unele afectiuni hepatice, glicemia depaseste 1,80 g/l In prima ora si nu revine la normal dupa 2 ore. *Hipoglicemiile prezinta curbe variabile In functie de tip. Se recomanda ca In paralel cu glicemia sa fie determinata si insulinemia. In acest caz se con-stata ca picul (concentratia maxima) glicemiei este invers proportional cu picul precoce al secretiei de insulina. Portiunea descendenta a curbei glicemiei se afla In relatie cu rapiditatea patrunderii intracelulare a glucozei. In unnatoarele cazuri, p. de h. p. nu poate fi efectuata decat prin injectare intravenoasa a glucozei: intoleranta la glucoza, absorbtie prea rapida ("dumping syndrome, "hipertiroidism) sau prea lenta ("hipotiroidism, "malabsorbtie). Proba este, In aceasta alternativa, mai putin sensibila deoarece difuziunea glucozei este quasiinstantanee. In aceste conditii se poate studia curba descresterii glicemiei sub influenta secretiei de insulina, pe un grafic In coordonate semilogaritmice (pe abscisa se reprezinta timpul, iar pe ordo-

P. DE POST

nata glicemia), fiind posibil calculul unei constante K, care depinde de panta curbei. Sin.: proba de toleranta la glucoza, test de toleranta la glucoza. V. si insulina, peptid C.

• **P. DE HIPERSIDEREMIE PROVOCATA / epreuve de hyper-sideremie provoquee / iron loading test.** P. ce exploreaza rezervele de fier ale organismului. Dupa ingestia a 3 mg/kg corp de fier feric se observa, In mod normal, la trei ore un varf de crestere a *sideremiei (hipersideremie). Aceasta crestere nu este observata la bolnavii afectati de *hemocromatoza, *transferina fiind deja total saturata.

• **P. LA HISTAMINA / 6preuve d'histamine / histamine test 1)** P. de evaluare a circulatiei arteriale a unui membru. 2) P. pentru studiul capacitatii secretorii a stomacului. 3) P. pentru diagnosticul feocromocitomului.

• **P. DE INHIBARE A MIGRARIII LEUCOCITELOR / epreuve d'inhibition de la migration leucocytaire / leukocyte migration intubation test.** P. bazata pe proprietatea leucocitelor de a migra, inhibata de prezenta unui antigen sensibilizant, prin secretia de catre limfocitele sensibilizate a unui factor solubil (factor de inhibare a migrarii, *migration inhibiting factor* - MIF) ce regleaza reactiile celulare de hipersensibilitate Intarziata. Aceasta p. exploreaza imunitatea mediata celulara de tip IV.

• **P. LA INSULINA / 6preuve a l'insuline / insulin test.** Procedeu destinat stimularii secretiei de sue gastric sau de hormon de crestere prin administrarea i. v. a insulinei (care determina hipoglicemie cu excitare vagala, si, secundar secretie de sue gastric).

• **P. DE LIMFOCITOTOXICITATE MEDIATA CELULAR / 6preuve de lymphocytotoxicite6 a mediation cellulaire / cell-mediated lymphocy-totoxicity test.** P. pentru demonstrarea *in vitro* a rolului distructiv al limfocitelor fata de celulele tinta.

• **P. LA LIZIN-VASOPRESINA / epreuve a la lysine-vasopressine / lysine-vasopressin test.** P. pentru verificarea integritatii axului hipotalamo-hipofizar; consta In injectarea i. m. a 10 U.I. de lizin-vasopresina (sau perfuzie i. v. In interval de 1 ora) si dozarea ACTH-ului (crestere normala: cu 100-150% fata de nivelul plasmatic bazal) si a cortizolului plasmatic (crestere normala cu minimum 10 mg/100 ml fata de nivelul bazal).

• **P. LA NICOTINA / 6preuve a la nicotine / nicotine test.** P. ce permite aprecierea secretiei posthipofizare de *vasopresina dupa stimularea directa cu nicotina baza injectata intravenos. Raspunsul la test este apreciat In functie de scaderea diurezei si cresterea osmolaritatii urinare. In general, testul nu mai este utilizat decat In experiment pe animale. Sin.: test Cates-Garrod.

• **P. LA PARATHORMON / 6preuve a la parathormone / parathormone test.** Proba bazata pe actiunea fosfaturica rapida a *parathormonului. Se administreaza intravenos 200 UI de parathormon si In functie de raspuns se poate distinge *hipoparatiroidismul (idiopatic sau chirurgical) de *pseudohipoparatiroidism. In hipoparatiroidism raspunsul fosfaturic este consecvent, pe cand In pseudo-hipoparatiroidism acesta este abolit. Sin.: proba Ellsworth-Howard.

• **P. DE PERFUZIE CU ANGIOTENSINA / 6preuve de perfusion a l'angiotensine / angiotensin pel-fusion test.** P. destinata determinarii dozei de *angiotensina II (administrata In perfuzie i. v.) care provoaca o crestere de 20 mmHg a presiunii diastolice de baza, la un subiect cu regim normal sodat. Aceasta p., care poate fi periculoasa, este utilizata In diagnosticul hipertensiunii prin ischemie renala. Sin.: proba Kaplan-Silah.

• **P. DE POST / 6preuve de jeOne / prolonged fasting.** P. de eliminare a *insulinorezistentei, realizata printr-un post complet cu aport hidric normal. Permite punerea In evidenta a unei hipoglicemii organice. P. se efectueaza In spital, glicemia si

P. LA PROGESTERON

insulinemia fiind determinate la fiecare 6 ore, timp de 72 de ore. In continuare, pacientului efectueaza un efort moderat, urmat de noi doze. Proba se intrerupe daca glicemia scade sub 0,3 g/l (1,7 mmol/l) sau in caz de manifestari hipoglicemice intense.

- **P. LA PROGESTERON / 6preuve a la progest6rone / progesterone test.** Injectarea de 1 mg de progesteron timp de 3 zile consecutiv determina aparitia menstruatiei In primele 5 zile dupa ultima injectie. Absenta menstruatiei semnifica fie absenta receptorilor uterini (sau o malformatie uterovaginala), fie o impregnata scazuta cu estrogeni, fie o sarcina In evolutie.
- **P. DE PROVOCARE BRONSICA SI RESPIRATORIE / 6preuve de provocation bronchique / bronchic stimulation test.** P. alergologica pentru evaluarea modificarilor de ventilatie pulmonara dupa inhalarea unei cantitati determinate din alergenul incriminat.
- **P. DE PROVOCARE CONJUNCTIVALA SI NAZALA / 6preuve de provocation conjonctivale et nasale / nasal and conjunctival stimulation test.** P. alergologica pozitiva In cazul de-dansarii unei hipersecretii lacrimale si a unui catar nazal dupa instilarea In sacul conjunctival a unui volum minim cunoscut dintr-o solutie care contine alergenul incriminat.
- **P. DE PROVOCARE DIGESTIVA / 6preuve de provocation digestive / digestive stimulation test.** P. alergologica utila In determinarea rolului alergenice al unui aliment considerat, dupa anamneza, ca posibil alergen. Se descriu doua variante: 1) P. de *ingestie Rinkel*: alimentului presupus alergen trebuie consumat regulat eel putin 4 zile, apoi eliminat din alimentatie eel putin 4 zile, ulterior reintrodus; se urmaresc simptomele produse In cele 24-48 de ore, dupa reintroducere. 2) P. de *provocare sublinguala*: se bazeaza pe proprietatea de absorbtie locala a trofoalergenilor la nivelul mucoasei bucale intens vascularizate si consta In aplicarea, sublingual, a unei picaturi dintr-o solutie diluata de alergen, indicand pacientului sa nu Inghita timp de 10 min; simptomele alergice apar dupa 20-50 min de la aplicare.
- **P. LA REGITINA / epreuve a la regitine / regitin test** P. farmacodinamica bazata pe capacitatea simpaticolitica a regitinei, cu blocarea actiunii vasoconstrictoare Indeosebi a norepinefrinei: subiectul fiind In repaus de eel putin 1 ora, se injecteaza pe cale i. v. 5 mg de regitina; raspunsul pozitiv consta In scaderea imediata si importanta a presiunii sistolice (cu peste 35 mmHg) si diastolice (cu peste 25 mmHg), In mai putin de 2 min dupa injectie si pentru un interval de timp de circa 15 min. Este utila pentru diagnosticul feocromocitomului.
- **P. DE RESTRICTIE HIDRICA / epreuve de restriction hydrique / water intake restriction test.** P. prin care se investigheaza raspunsul posthipofizar la cresterea osmolaritatii, obtinuta prin dieta hidrica completa de 12-16 ore. Normal, se observa scaderea diurezei (sub 0,5 ml/min) si hiperosmolari-tate urinara (peste 800 mOsm/kg), In caz de diabet insipid adevarat, concentratia urinara ramane scazuta (22 mOsm/kg). Testul nu este specific pentru insuficienta secretiei de ADH. Absenta adaptarii la hiperosmolaritate traduce fie un diabet insipid adevarat, fie un diabet insipid nefrogen prin rezistenta renala la ADH.
- **P. DE REZISTENTA GLOBULARA / epreuve de resistance globulaire / osmotic fragility test.** P. care consta In studiul rezistentei hematiilor la hemoliza provocata prin introducerea acestora Intr-o serie de eprubete care contin solutii de clorura de sodiu (NaCl) In concentratii descrescande fata de concentratia fiziologica "izotona (care este de 8,7 g NaCl/l, v. ser fiziologic), adica In solutii cu hipotonie crescanda. In mod normal, hemoliza debuteaza In solutia cu concentratia de 4,4 g NaCl/l si este completa In eprubeta care contine o concen-

P. DE STIMULARE CU p.BLOCANTE

tratie de 3,4 g/l. Rezistenta globulara este scazuta Indeosebi In unele tipuri de anemie si In icterul hemolitic. In anemia hemolitica Minkowski-Chauffard, de ex., hemoliza poate debutata la o concentratie de 6 g NaCl/l.

- **P. CU ROSU DE CONGO / epreuve au rouge de Congo / Congo red test.** P. utilizata pentru diagnosticul amiloidozei; consta In injectarea i. v. a rosului de Congo (50 mg/kg corp). In mod normal, dupa 90 minute, 80% din colorantii injectati se regasesc In sange. In caz de amiloidoza, colorantii este rapid fixat de catre substanta amiloida, iar dupa 90 minute nu mai exista In sange decat In proportie de 20%. Sin.: proba Bannhold, test Adler-Reimann.
- **P. CU ROZ BENGAL / epreuve au rose Bengal / rose Bengal test.** 1) In gastroenterologie, p. prin care se explo-reaza functia de epurare plasmatica a ficatului: la 45 de min. dupa injectarea i. v. a 1,5 mg/kg corp de roz Bengal, valorile sangerii sunt normal sub 3 mg/l (rezultatele sunt asemanatoare *p. cu bromsulfontaleina). Roz Bengal marcat cu iod 131 este utilizat In scintigrafia hepatica si In scintigrafia cailor biliare. 2) In bacteriologie, p. utilizata In depistarea si urmarirea brucelozelor.
- **P. DE SATURARE CU ACID ASCORBIC / epreuve de saturation par l'acid ascorbic / ascorbic acid saturation test.** P. pentru explorarea carentei de acid ascorbic (vitamina C). Consta In administrarea unei doze zilnice de 300 mg de vitamina C, pana la cresterea neta si brutala (cu peste 0,100 g/l) a ascorburiei, determinata In fiecare dimineata; cu cat carenta este mai importanta, cu atat cresterea ascorburiei apare mai tardiv. Sin.: proba Harris-Ray.
- **P. LA SECRETINA / epreuve a la secretine / secretin test.** P. de explorare functionala a pancreasului exocrin. Se injecteaza secretina (asociata sau nu cu pancreozimina) si se analizeaza sucul pancreatic, recoltat prin tubaj, inainte si dupa injectare. Debitul sucului pancreatic, bicarbonatii si enzimele nu se modifica In insuficienta pancreatica exocrina. 2) P. de explorare a hipergastrinemiei (*gastrina) asociata cu hipersecretie gastrica acida. Debitul gastric acid si valorile serice ale gastrinei diminua sub perfuzie cu secretina (0,3 U/kg/h). Dimpo-triva, In sindromul Zollinger-Ellison valorile serice ale gastrinei cresc, cu usoara diminuare sau cu valori normale ale secretiei acide.
- **P. DE SICLIZARE / 6preuve de falciformation / sickling test.** P. prin care se pune In evidenta transformarea hematiilor bolnavilor de drepanocitoza In hematii In forma de seceri (*drepanocite), sub influenta hipoxiei provocate *in vitro*, prin adaugarea unui reductor de tip metabisulfid.
- **P. LA SINACTEN / epreuve au synacthene / corticotrophic hormone test.** P. prin care se apredaza, din punct de vedere cantitativ, sinteza hormonilor corticosuprarenalieni dupa stimulare directa cu sinacten (p 1,24-corticotrofina), analog de sinteza al ACTH. Se injecteaza i. m. 250 g de sinacten, care de obicei determina dublarea cortizolemiei de baza, sau 500 g de sinacten retard. V. si testul la metopirona.
- **P. DE SINCERITATE / epreuve de sincerite / Lombard voice reflex test.** P. destinata confirmarii simularii unei hipo-acuzii sau unei surditati. V. proba Lombard.
- **P. LA SPIRONOLACTONA / epreuve a la spironolactone / spironolactone test.** Sin.: proba la aldactona (v.).
- **P. DE STIMULARE CU (3-BLOCANTE / 6preuve de stimulation par les p-bloquantes / beta-blocker stimulation test.** P. utila In diagnosticul feocromocitomului, constand In administrarea a 10 mg propranolol si masurarea tensiunii arteriale si a frecventei cardiace dupa 30 min; p. este considerata pozitiva daca valorile tensionale cresc, iar frecventa cardiaca scade.

P. CU TIMIDINA TRITIATA

• **P. CU TIMIDINA TRITIATA / epreuve a la thymidine tritiee / 'H-thymidine incorporation test.** P. prin care se masoara capacitatea de Incorporare a timidinei ?n acidul dezoxiribonu-cleic al nucleului celular, pentru aprecierea rapiditatii de *repli-care a acestuia. P. este utilizata pentru studiul celulelor madu-vei osoase si pentru studiul transformarii limfoblastice.

• **P. TIMOL / epreuve a thymol / thymol test.** P. care consta In flocularea serului sanguin In prezenta solutiei timol. Inten-sitatea sa este net crescuta In icterele prin hepatite, spre deosebire de icterele prin retentie. Este In relatie cu nivelul de P-lipoproteine si de imunoglobuline M In ser. Sin.: reactie MacLagan, reactie timol, test timol. V. si test de floculare.

• **P. LA TIRAMINA / epreuve a la tyramine / tyramine test.** P. de stimulare a secretiei catecolaminelor, utila In diagnostic-ul feocromocitomului, In care caz administrarea i. v. a unor doze crescande de tiramina determina cresterea valorilor ten-siunii arteriale cu peste 40 mm Hg (tensiunea sistolica), In mai putin de un minut, pentru circa 5-10 min.

• **P. LA TOLBUTAMIDA / epreuve a tolbutamide / tolbutamide test.** Studiul hipoglicemiei provocate prin injectarea intravenoasa a unei doze de 1 g de tolbutamida; la subiectul normal, glicemia scade dupa 30 min la 0,5 g/l (2,8 mmol/l). Sin.: test de toleranta la tolbutamida.

• **P. LA TOLBUTAMIDA-GLUCOZA / epreuve tolbutamide-glu-cose / tolbutamide-glucose test.** Comparatie Intre p. de hiper-glicemie provocata clasica si o alia p. de hiper-glicemie efec-tuata dupa injectarea intravenoasa a unei sulfamide hipoglicemi-ante (tolbutamida) In doza de 10 mg/kg corp, pentru explo-rarea capacitatii functionale a pancreasului.

• **P. DE TOLERANTA LA GLUCOZA / epreuve de tolerance A la glucose / glucose tolerance test.** Sin.: proba de hiper-glicemie provocata Jv.).

• **P. DE TOLERANTA LA HEPARINA IN VITRO / epreuve de tolerance a l'heparine in vitro / in vitro heparin tolerance test.** P. pentru evaluarea *in vitro* a coagulabilitatii globale a sangelui. Consta In masurarea timpului de coagulare a patru esantioane de plasma oxalatata In prezenta a 0; 0,3; 0,7 si 1 unitate de heparina diluata In 0,1 ml ser fiziologic; acest timp, comparat cu timpul pentru plasma martor, este scurtat In caz de tromboza, dar se prelungeste In caz de trombopenie si hemofilie. Aceasta p. permite urmarirea rezultatelor tratamen-tului anticoagulant. Sin.: proba Waugh-Rudich.

• **P. DE TOLERANTA LA LACTOZA / epreuve de tolerance i la lactose / lactose tolerance test.** P. de evaluare a defici-tului specific de lactoza: o doza de 50 g lactoza este admi-nistrata oral, a jeun, si se urmareste glicemia la 30, 60, 90, 120 min. In mod normal, apare o crestere cu peste 1 mmol/l (20 mg/dl); In caz de raspuns negativ, p. poate fi completata cu administrarea orala a 25 g glucoza si 25 g galactoză si cu masurarea glicemiei la aceleasi intervale de timp; defidtui specific de lactaza nu are efect asupra absorbtiei glucozei sau galactozei, spre deosebire de un deficit de absorbtie intesti-nala de alta etiologie.

• **P. LA TRIIODOTIRONINA / epreuve a la triiodothyronine / thyroid suppression test.** Sin.: test de frenaj la T, (v. test de frenaj).

• **P. LA TRIOLEINA / epreuve a la trioleine / trioleine test.** P. utilizata la adult pentru explorarea pancreasului exocrin. Se administreaza trioleina marcata cu iod-131 si se masoara radio-activitatea sanguina, urinara si fecala. Normal, radioactivitatea sanguina este maxima la 5 ore dupa ingestie, iar cea urinara la 3 zile, cand atinge 90% din radioactivitatea ingerata, In timp ce mai putin de 5% se regasesc In materiile fecale. In insu-ficienta pancreatica, defidtui de *lipaza antreneaza absenta hidrolizei trioleinei., explicandu-se astfel cresterea radioactivitatii

P. BARANY

fecale si scaderea celei urinare. O p. asemanatoare se poate realiza cu *l-oleina. P. este normala In insuficienta pancreatica, si permite eliminarea diagnosticului de *malabsorbție intestinala.

• **P. LA TSH / epreuve a la TSH / TSH stimulation test.** P. prin care se apreciaza reactivitatea tiroidei la *tiroestimulina exogena (TSH bovina, 100 u i. m., 3 zile consecutive). Inter-pretarea raspunsului se face prin compararea *sntigramelor tiroidiene (si a fixarii cervicale) Inainte si dupa stimulare. P. nu este utilizata pentru diagnosticul insuficientei tiroidiene, dozajul hormonal fiind, In acest caz, mult mai sensibil. P. este utila pentru obiectivarea zonelor hipersecretante (*adenom tiroidian toxic, *gusa multinodulara toxica) sau pentru diagnosticul unei hipertiroidii induse de iod.

• **P. LA VASOPRESINA / epreuve a la vasopressine / vaso-pressine test.** Sin.: test la vasopresina (v.).

• **P. VESTIBULARA / epreuve vestibulaire / vestibular test** Orice p. destinata punerii In evidenta a afectiunilor cailor vestibulare periferice sau centrale (indeosebi *nistagmus si tulburari de echilibru). V. reactie vestibular-pupilara si vertij de pozitie.

Probe cu nume proprii

• **P. ADDIS / epreuve ou compte d'Addis / Addis' count.** [Thomas Addis, medic, lie origine. scofiana, profesor [a San francisa], 1881-1949.] P. care consta In evaluarea cantitativa (numararea) elementelor celulare (hematii, dlindri, leucocite etc.) continute In sedimentul urinar din urina colectata timp de 12 ore, la un subiect cu regim hidric restrictiv. Metoda permite aprecierea functiei renale In unele afectiuni. Sin.: test Addis.

• **P. ADDIS-HAMBURGER.** [Thomas Addis, medsc de. oryrim scotiana, profesor (a San frcmwco, 1881-1949; Hartog fakob Hamburger, fu.ioCog germmi, QrQninge.n, 1859-1924.) P. care consta In numararea elementelor celulare continute In sedi-mentul rezultat dupa centrifugarea unui esantion de urina. Din calculul concentratiei acestor elemente pe mililitru din urina emisa In interval de 3 ore (anterior esantionului colectat) se obtine debitul urinar pe minut (debit-minut). Normal, debit-mi-nutului este de 100 - 1 000 leucocite, hematii si celule epiteliale si de 1-3 dlindri.

• **P. ANDRE THOMAS.** [Andre Antoine Henri Thomas, MU-roCog francez, 'Paris, 1867-1963.] Pune In evidenta hipotonia musculara prin exagerarea amplitudinii miscarilor de partea cerebeloasa, la scuturarea antebrațului.

• **P. BABINSKI.** [Josef Francois Felix Babinski, newobg fra.nc.ez, 'Paris, 1857-1932.] Pune In evidenta lipsa de coordo-nare a miscarilor simultane care partidpa la executarea unei miscari mai mari In cazul unui *sindrom cerebelos: 1) In mers, partea superioara a corpului ramane In urma si nu urmeaza pasii; 2) la aplecarea pe spate, padentui nu Indoaie genuchii, cazand ca un butuc; 3) la ridicarea din decubit dorsal In pozitie sezanda, bolnavul cu sindrom cerebelos ridica membrele infe-rioare, In loc sa se ajute cu ele sprijinindu-se de planul pa-tului.

• **P. BABINSKI-WEIL.** fosef Francois Felix Babinski, newotog france.z., •Pans, 1857-1932; Maihieu Pierre Weil], medic reuMd-to[og francez, 'Paris, 1884-1956. Sin.: test Babinski-Weil (v.).

• **P. BARANY / epreuve de Barany / Barany's caloric test.** [Robert Barony, otolog austriac, T^ena, profesor [a Uppsala, 1876-1936; pre-miui 9^o6ef pentru fizioCogw/medicin in 1914] Tehnica de apreciere a unui defidtui labirintic, consland In studiul *nistagmusului provocat prin irigatie cu apa rece sau calda In conductui auditiv extern. Gradientul de temperatura provoaca

P. BARRE

circulatia *endolimfei In *canalele semicirculare. Nistagmusul provocat este proportional cu gradul de stimulare si cu sta-tusul functional al labirintului. Sin.: nistagmus caloric, proba calorica, reactie vestibulara calorica.

- **P. BARRE / epreuves d'écrites de Barre / Barry's pyramidal signs, [Leon Alexandre Barre, neurolog francez, Strasbourg, 1880-1967.]** 1) Manevra destinata evidentierii unui deficit motor discret al membrilor superioare (brate întinse, palmele se privesc, degetul mare orientat în sus) sau inferioare (subiectul este în decubit ventral, cu gambele flectate în unghi drept). În caz de deficit motor, membrele atinse nu se mențin în această poziție (cazând). 2) P. folosită în cercetarea unor deficiențe piramidale usoare la membrele inferioare, cu bolnavul așezat în decubit ventral, cu gambele flectate în unghi drept pe coapse. O leziune piramidala usoara unilaterală face ca gamba respectiva sa oscileze, apoi sa cada încetul cu încetul dupa un timp oarecare, în raport cu intensitatea leziunii. În mod normal, menținerea gambelor este posibilă aproximativ 10 minute.
- **P. BAUER.** Sin.: proba de galactozurie provocată (v.).
- **P. BENNHOLD. [Hails Hermann Bennhold, medic german, în Sibwgl, 9{am6wg, n. 1893.]** Sin.: proba cu rosu de Congo (v.).
- **P. BETH VINCENT / epreuve de Beth Vincent / ABO blood typing (with typing sera). [Beth Vincent, chirurgical american, Boston, n. 1876.]** Metoda de determinare a grupei de sange ABO, constând în aglutinarea hematiilor de către un ser de grup cunoscut (anti-A sau anti-B). Acest test trebuie întotdeauna încrucișat cu o *p. Simonin.
- **P. BINET-SIMON. [Alfred Binet, neurolog și psiholog francez, Saris, 1857-1911; Theodore Simon, psiholog francez, 1873-1961.]** P. de determinare a vârstei mentale utilizând întrebări adaptate și standardizate cu grade de dificultate diferite. Rezultatul se poate exprima printr-un coeficient intelectual (raportul vârsta mentală/vârsta reală). Sin.: test Binet.
- **P. BLANQUET-MEYNIEL / epreuve de Blanquet-Meyniel / chromatography of iodinated products of serum.** *Cromatografie pentru separarea diferitelor fracții iodate ale serului, efectuată după administrarea de iod-131 *in vivo*. Se disting: fracția I (iodura), fracția II (iod organic ne hormonal, în cantitate redusă) și fracția III (iod hormonal reprezentând mai puțin de 30% din radioactivitatea plasmatică după 24 de ore). Această p., destinată aprecierii cineticii secretorii tiroidiene, este înlocuită în prezent prin dozaje radioimunologice.
- **P. BOYDEN / epreuve ou repas de Boyden / Boyden's meal. [Edward Alien Boyden, anatomist american, 1886-1977.]** P. care constă în provocarea contractiei colecistului prin administrarea unui prânz adecvat, în cursul colecistografiei. Prânzul constă în ingestia a trei galbenuri de ouă și a trei linguri de smântână. În mod normal, oolecistul își evacuează conținutul în 75 minute. Se urmărește, prin radiografii seriata, evacuarea veziculei biliare în prealabil opadfiat cu o substanță de contrast. Sin.: prânz Boyden.
- **P. BRODIE-TRENDELENBURG. [Sir Benjamin Coffins Brodie, chirurg englez, Londra, 1783-1862, Friedrich Trendelenburg, chirurg german, profesor (succesiv) la Rgstock și Bonn în Leipzig, 1844-1924.]** Folosită în explorarea clinică a varicelor membrilor inferioare, cu bolnavul în decubit dorsal, invitat să-și ridice membrul inferior afectat, întins, la peste 45°. Se aplică un garou la rădăcina coapsei, care comprimă vena safenă internă sub crosă. Se va cere bolnavului să se ridice în orto-statism. La subiectul normal nu se va vedea nici o tumefacție venoasă. La bolnavul cu varice și cu insuficiența valvulară ostială, p. devine pozitivă (în departând garoul, venele dilatate se umplu de sus în jos).

P. HAMOLSKY

- **P. BUERGER-MOLLER. [Max Theodor Ferdinand Bverger, medic german, Leipzig, 1885-1966, Johannes Peter Muller, fiziolog și anatomist german, profesor la Bonn, apoi la Serin, 1801-1858.]** Efort de inspirație forțat cu gura închisă, ce urmează unui expir profund care provoacă o creștere a returului sanguin spre inimă. Metoda este puțin utilizată. Sin.: manevra Muller (inversul manevrei Valsalva).
- **P. BURNSTEIN.** Metoda de dozare a proteinelor serice utilizând o reacție de floculare nespecifică cu dextran sulfat (heparinoid de sinteză) și care predispune la *betalipoproteinele.
- **P. CAROLI. [Ideques Caroli, gastroenterolog francez, n. 1908.]** Exercițiu prin palpare o presiune accentuată asupra veziculei biliare, bolnavul cu coledostopie va sesiza o durere locală de intensitate variabilă, cu sau fără iradiere în epigastriu sau posterior. Pragul durerii provocate este în raport cu distensibilitatea arborelui biliar și cu sensibilitatea individuală: uneori durerea apare la presiuni mici, alteori ea nu este declanșată decât la o presiune mai accentuată. A se diferenția de durerea provocată de o celulită sau paniculită, de durerea cu punct de plecare la nivelul plastronului sternocostal sau vertebrelor dorsale. Sin.: proba durerii provocate.
- **P. CARTER-ROBBINS / epreuve de Carter-Robbins / infusion of hypertonic saline solution. [Anne Carter, medic american contemporan, în New York și Frederick C. Robbins, medic american, n. 1916, președintele pentru fiziologie și medicină în 1954.]** P. pentru explorarea secreției posthipofizare de *vasopresină ca răspuns la un stimul osmotic (perfuzie de soluție hipertona de clorură de sodiu). Normal, se observă o reducere de 60-80% a diurezei și creșterea *osmolarității urinare. În caz de *diabet insipid adevărat sau nefrogen, acest răspuns normal dispăre.
- **P. CONN. [Jerome W. Conn, endocrinolog american, în Michigan, n. 1907.]** P. de frânare a secreției de *insulină printr-un regim hipocaloric (1 200 calorii) timp de 3 zile consecutive. P. este utilizată pentru investigarea unei hipoglicemii organice și tinde să fie înlocuită de *p. de post.
- **P. DRAGANESCU-VOICULESCU.** Cerând bolnavului să ridice ambele brațe și să le oprească brusc de îndată ce acestea au ajuns la poziție orizontală, bolnavul cu hemisindrom cerebelos ridică bratul de partea leziunii mai sus decât eel contralateral. P. asimetriei tonice dinamice.
- **P. ELLSWORTH-HOWARD / epreuve d'Ells-worth-Howard / parathyroid hormone infusion test. [Read McLane Ells-worth, medic american, n. 1899, John Eager Howard, internist și endocrinolog american, n. 1902.]** Sin.: proba la parathormon (v.).
- **P. FISCHER. Miller Fischer, neurolog american, Michigan, n. 1910.** În cazul menținerii membrilor superioare în poziție orizontală, cu brațele în supinație, în partea deficitului piramidal membrul superior începe să cadă, iar antebrațului ia atitudinea de pronatie.
- **P. GALLI MAININI. [Carlos Galli Miami, medic argentinian contemporan, Buenos Aires.]** V. reacție de sarcină.
- **P. GRATER.** Inoculare la nivelul comeei de iepure (prin scarificare superficială) a produsului de grataj al unei leziuni de *keratita umană de natură presupusă herpetică. În cazul p. pozitive, iepurele prezintă o keratită asemănătoare, complicată frecvent cu o encefalită herpetică mortală.
- **P. GUYON. Jean Casimir Felix Guyon, chirurg francez, profesor de patologie clinică la Paris, 1831-1920]** Sin.: proba celor trei pahare Guyon (v.).
- **P. HAMOLSKY.** P. de evaluare a funcției tiroidiene bazată pe studii de fixare a *triiodotironinei marcate cu iod radioactiv de către proteinele transportoare plasmatică (TBG), valoarea fixării fiind în funcție de gradul de saturare *in vitro* al acestor proteine în hormoni tiroidieni. Sin.: test Hamolsky, test ~fy. ;

P. HARRIS-RAY

- **P. HARRIS-RAY.** [*Leslie John Harris, fliocfiumst american., n. 189S; Ray.*] Sin.: proba de saturare cu acid ascorbic (v.).
- **P. HINES-BROWN.** [*Edgar Alphonso Hines, medic american, l'pocfiester, n. 1906; George Elgie Brown, medic american, KocHester, 1885-1935.*] Sin.: proba la frig (v.).
- **P. HOLMES-STEWART.** [*Sir Gordon Morgan Holmes, neuroiolog engiez, Londra, 1876-1965; Sir James Purves Stewart, nturolog engiez, Londra, originar din 'E.dindwgh, 1S69-1949.*] Examinatorul se opune miscarii de flexie a antebratului pe brat pe care o face bolnavul, dand drumul brusc antebratului. In acest moment, de partea unei posibile leziuni cerebeloase, pumnul antrenat de miscarile de flexie ale antebratului atinge umarul. In mod normal, interventia tricepsului apare la timp si bolnavul reuseste sa franeze miscarea de flexie.
- **P. KAPLAN-SILAH.** Sin.: proba de perfuzie cu angiotensinS

- **P. KOLLER.** [*Fntz Roller, hemato[og ebietian, 'Basd, n. 1906.*] P. functionala ce permite diferentierea intre carenta de aport sau absorbtie si carenta de utilizare a "vitaminei K. Ea consta in masurarea *timpului Quick (de protrombina) Inainte si dupa administrarea parenterala de vitamina K. In carentele de aport sau de absorbtie, timpul de protrombina revine la normal. In carentele de utilizare hepatica a vitaminei K, timpul de protrombina ramane scazut.
- **P. LOMBARD.** [*F.tiemie Lombard, otorinolaringolog francos, 'Paris, 1869-1920.*] *P. de sinceritate utilizata In audiometrie (pentru depistarea simulantilor). Subiectul este pus sa citeasca cu voce tare, (imp In care se emite la nivelul urechii investigate un sunet de intensitate crescuta. Subiectul care aude, ridica instinctiv vocea.
- **P. MELTZER-LYON.** [*Samuel fames Meltzer, fiziolog si farmacoCog lie. origine gennana, staBilit la fifew yorki 1851-1920; Bet/mel/ Boyd Vincent Lyon, medic american, l'liiCadelpnia, 1880-1953.*] P. utila In diagnosticul afectiunilor cailor biliare. Consta In introducerea, prin tubaj duodenal, a unei solutii concentrate de sulfat de magneziu m duoden, care determina relaxarea sfincterului Oddi si contractia colecistului. Astfel, prin sonda Einhorn se elimina initial bila A, coledociana, apoi, la 10-30 minute, bila B, veziculara, si ulterior bila C, hepatica. In prezent p. este putin utilizata.
- **P. MINGAZZINI.** [*Giovamii Mingazzini, neuropato[og fi psifiti-atm ita[ian, profesor [a lfoma, 1859-1929.*] Sin.: semn Mingazzini (v.).
- **P. OPPENHEIMER-MASTER.** [*E. T. Oppenheimer, medic american, sec. XX; Arthur Morris Master, cardiolog american, 1S9S-1973*] *P. de efort pentru depistarea *anginei pectorale. Oupa efort (prin urcarea si coborarea repetata a doua trepte) apar: durere si/sau modificari electrocardiografice particulare. Sin.: test Master, testui scaritei.
- **P. PERTHES.** [*Georf; Clcmens Perthes, chirurg german, profesor la Leipzig, apoi [a 'Tubfiwgen, 1869-1927.*] P. utilizata In examenul clinic al varicelor mernbrelor inferioare. Se aplica bolnavului 7n ortostatism un garou la coapsa (strans moderat, pentru a nu impiedica circulatia profunda); se cere bolnavului sa mearga si se constata ca varicele se golesc datorita contractiilor musculare, fapt ce denota suficienta comunicantelor si permeabilitatea sistemului venos profund. Sin.: test Perthes.
- **P. PRAUSNITZ-KUSINER.** [*Otto Carl Willy PrausnUz, bacterioCog si igienist german, profesor (a 'Breslmi (w. present 'Wroclaw, 'Ecitonia)i 1876-1963; Heinz Kiislnr, ginecoCog german, profesor ia Leipzig, n. 1897*] P. destinata sa puna In evidenta prezenta *reagineilor alergice dupa injectarea intradermica la un subiect neimunizat specific a 0,1 ml de ser provenit de la un subiect alergic. Injectarea In acelasi punct, 24 de ore mai tar-ziu, a 0,1 ml de solutie de alergen specific determina o reactie

P. SCHWARTZ.

- locala identica celei pe care acesta o provoaca subiectului alergic. V. si anafilaxie.
- **P. QUECKENSTEDT-STOOKEY.** [*Hans Heinrich Gears Qyeckenstedt, nwrolog german, 'Hgstocki 1876-1918; Byron Polk Stookey, newocmrwg american, 9(ew ^ori^ 1887-1966*] P. destinata studiului modificarilor de presiune ale lichidului cefalorahidian (LCR) dupa compresiunea venelor jugulare. In mod normal, presiunea creste si coboara rapid dupa deoompresiunea jugularelor. Absenta sau incetinirea descresterii presiunii la deoompresiune evidentiaza prezenta unui obstacol Intra compartimentului cefalic al LCR sj nivelul la care s-a practical punctia. Sin.: semn jugular, semn Queckenstedt.
- **P. RINNE.** [*Heinrich Ado/ Rinne, otolog german, Gottingen, 1819-1868.*] P. utila In diagnosticul hipo- sau al anacuziilor de transmisie. Se apreciaza perceptia aeriana si perceptia craniana (osoasa) pentru aceeasi ureche, cu ajutorul unui diapazon plasat initial In fata urechii, ulterior la nivelul apofizei mastoide. In mod normal, perceptia aeriana a sunetului este mai buna si dureaza mai mult. Sin.: test Rinne al diapazonului.
- **P. ROMBERG.** [*Merits Hemrich Romberg, nturoiolog fi internist german, profesor [a 'Scrim, 1795-1873.*] Sin.: semn Romberg (v.).
- **P. RORSCHACH.** [*Hermann Rorschach, psHiatru eCvefian originar din Zurich., 1884-1922.*] P. complexa de analiza a personalitatii, prin utilizarea unor seturi de desene - pete colorate divers. Sin.: test Rorschach.
- **P. ROSENTHAL-WHITE.** Sin.: proba cu brom-sulfonftaleina (v.).
- **P. RUMPEL-LEEDE.** [*Theodor Rumpel, medic gewan, ')(amtiwg, 1862-1923; Carl Stockbridge Leede, medic amenc-an, Seattle, n. 1882.*] P. de investigare a fragilitatii capilare. Este pozitiva daca dupa o compresiune cu manseta tensiometrului, la o tensiune arteriala medie, timp de 10 minute, apare un numar de peste 5 petesii punctiforme la nivelul antebratului, pe o supra-fata cu diametrul de 2,5 cm. P. poate fi pozitiva Indeosebi In diferite boli In care este crescuta fragilitatea vasculara (*pur-pura trombocitopenica, *scorbut, *septicemie, *uremie, *trombodontopenie, 'hemofilie, *parahemofilie). Sin.: fenomen Rumpel-Leede, proba/testui garoului.
- **P. SCHELLONG.** [*Fritz Schellong, medic german, ?(eidetberg, Vragii, 'Munster, 1891-1959.*] P. de ortostatism pentru studiul capacitatii de reglare functionala a circulatiei periferice. Consta In urmarirea, In dinamica, a modificarilor de puls si tensiune arteriala (sistolica si diastolica), In decubit si ortostatism repetat pentru o perioada de cateva minute. Limitele fiziologice admise sunt: 1) pentru puls, cresteri cu 10-40 batai/min; 2) pentru tensiune arteriala, lipsa de modificare sau scadere initials cu maximum 15 mmHg pentru cea sistolica si urcare cu 5-10 mmHg pentru cea diastolica.
- **P. SCHILLING.** [*Victor Schilling, fi-ematoCog german, profesor de medic.ina intema [a 'Be.rCin, 1883-1960.*] Sin.: test Schilling (v.).
- **P. SCHNEIDER.** [*Edward Christian Schneider, fiziolog american, n. 1874*] P. de efort utila pentru studiul capacitatii de adaptare a inimii la pozitia ortostatica, combinata cu un efort fizic (urcarea de 5 ori In 15 sec a unei scarite cu Inaltimea de 45 cm). Se noteaza urmatorii parametri: A = pulsul (P) In clinostatism; B = diferenta (PorosMism - Pciinosiaism); C = Portostatism; D = diferenta (P,^n - Portosatism); E = timpul de revenire (Ppostefon - PonosiafcJ; F = diferenta (tensiune arteriala maxima In ortostatism - tensiune arteriala maxima In clinostatism). Punctajul se apreciaza dupa formula X=A+B+C+D+ E + F. Un punctaj mai mic decat 7-9 semnifica un deficit de functionare a aparatului cardiovascular.
- **P. SCHWARTZ.** [*Charles Edouard Schwartz, cfdrung francez, 1852-1925.*] P. utilizata pentru diagnosticul *bolii von Gierke,

P. SEIDEL

bazat <S pe absenta hiperglicemiei dupa injectarea intravenoasa de galactoză (1 g/kg corp).

- **P. SEIDEL / epreuve de Seidel / Seidel's phenomenon.** [*Erich Seidel, oftalmolog german, profesor la Jfeideiferg, apoi [a Jena, 1882-1946.]*] P. utilizata pentru obiectivarea unei fis-tule externe a conjunctivei sau a corneei, postchirurgicala sau traumatica. Dupa instilarea unui colir cu fluoresceina, examenul in lumina ultravioleta permite evidentierea scurgerii umorii apoase sub forma unei linii deregulate cu margini fluorescente, centrata la nivelul fistulei externe. Sin.: fenomen Seidel.
- **P. SICARD.** [*Jean Athfinase Sicard, newoiog francez, profesor de patologie internat la Paris, 1872-1929.*] P. pentru radiodiagnosticul afectiunilor intrarahidiene, constand in injectarea subarahnoidiana de lipiodol; substanta, opaca la raze X, se opreste la limita obstacolului, in caz de compresiune medulara.
- **P. SIMONIN.** Metoda de determinare a grupului sanguin ABO, constand in provocarea aglutinarii hematiilor de grup cunoscut, prin ser de grup necunoscut. Ea trebuie sa fie inccucisata inainte de orice transfuzie cu o *p. Beth Vincent.
- **P. STAUB-TRAUGOTT.** [*Hans Staub, farmacotog fi medic internist ek'efian, Saset, 1890-1967; Carl Traugott, medic internist german, AmbuTg, n. 1S85.*] Varianta a *p. de hiperglicemie provocata pe cale orala, alcatuita din doua ingestii succesive de glucoza. Secrete de insulina indusa de prima cres-tere a glicemiei se opune hiperglicemiei provocate de a doua ingestie (efect Staub). Acest efect nu exista la pacientul diabetic.
- **P. TESLENKO.** P. de ortostatism pentru investigarea capacitatii de adaptare a cordului la modificarile pozitiei organismului. Consta in masurarea diferentei de puls care apare la trecerea organismului din clinostatism in ortostatism; rezultatele sunt interpretate cu ajutorul unor tabele ce stabilesc valorile normale in functie de varsta (tabele Teslenko).
- **P. THORN.** [*George Widmer Thorn, medic, american, Boston, n. 1906*] P. destinata explorarii functionale a glandei corticosuprarenale, constand in injectarea intramusculara a 25 mg de ACTH, la subiectul normal, numarul eozinofililor sanguine scade la jumătate, creste nivelul acidului uric si a 17-ceto-steroidilor urinari, cat si cortizoemia. Aceste modificari nu apar in caz de insuficienta corticosuprarenala. In prezent, se utilizeaza in loc de ACTH o corticostimulina sintetica, Synacten. Sin.: proba la ACTH, test Thorn.
- **P. TIFFENEAU.** [*ftobert Tiffeneau, medic contemporan francis, Paris.*] Masurarea volumului gazelor eliminate in prima secunda a unui expir forat ce urmeaza dupa un inspir maximal. Sin.: volum expirator maxim pe secunda.
- **P. TOYNBEE / epreuve de Toynbee / Toynbee's sign.** [*Joseph ToynbKe, anatomist fi otoiog engiea, Londra, 1815-1866.*] Manevra de deglutitie cu orificiile bucal si nazale Inchise care determina scaderea presiunii in faringe si, ca urmare (daca *trompele Eustachio sunt permeabile), se produce o de-presiune centrala temporara a membranei timpanice, obser-vabila.
- **P. TRENDELENBURG.** [*Friedrich Trende-leaburg, cflirur german, profesor [succesw] ia. Rgstocki Sonn fi Leipzig, 1844-1924.*] 1) Sin.: proba Brodie-Trendelenburg (v.). 2) P. utila pentru stabilirea gradului de functionare al sistemului venos safen si precizarea caracterului intern, extern sau mixt al insuficientei venoase. Se procedeaza dupa cum urmeaza: se aplica un garou la nivelul coapsei pentru a comprima vena safena interna; policele examinatorului comprima in spatiul popliteu vena safena externa timp de 15 secunde. Se observa umplerea venoasa in ortostatism, cu mentinerea compresiiei (garou ?i police, 15 sec) si dupa suprimarea acesteia. Umplerea venelor safene sub compresiune denota o insuficienta a venelor per-

PROCEDEU GLENARD (AL POLICELUI)

forante sau profunde. Dupa suprimarea compresiunii, umplerea rapida indica insuficienta venei safene interne. Sin.: manevra Trendelenburg.

- **P. VALSALVA.** [*Antonio Maria Valsalva, anatomist itaCwii, profesor ia Koln, 1666-1723.*] P. pentru explorarea tramei pulmonare, consecutiv unui efort expirator cu gura ^ nasul obstru-ate, sub control radiosopic. V. si manevra Valsalva, test Valsalva.
- **P. VOLHARD.** [*Franz Volhard, medic german, profesor lie medicina interna & J{a}le, apoi [a frankfurt pe Main, 1872-1950.]*] Denumirea a doua probe desuete: 1) P. de concen-tratie Volhard, prin care se investiga odinioara functia tubulara renala. 2) P. de dilutie Volhard, prin care se studia in trecut capacitatea tubilor uriniferi de a dilua urina atunci cand exista un exces de apa in organism.
- **P. WARTER-METAIS.** Studiu al tranzitului lipidic cu ajutorul unei amestec de bariu-ulei de masline, utilizat pentru explorarea functionala a pancreasului exocrin.
- **P. WAUGH-RUDDICK.** Sin.: proba de toleranta la heparina in vitro (v.).
- **P. WEBER.** [*Friedrich Eugen Weber, otoiog german, 1832-1891.*] Sin.: test Weber (1) (v.).

PROCAINAMIDA, s. f. / proca'inamide, s. f. / procainamide.

(DCI) €,^,N30, depresiv cardiac, utilizat ca sare hidroderica in tratamentul aritmiilor, administrata oral, intramuscular sau in perfuzie. **PROCAINA, s. f. / procame, s. f. / procaine.** (DCI) C^H^O,.

*Anestezic local, *ganglioplegic, *anticolinergic utilizat in anestezia locala prin *infiltratie, in anestezia regionala, epidu-rala ?i rahidiana. P. se administreaza prin injectii, fie singura, fie combinata cu *adrenalina. Uneori este utilizat ca sin. termenul novocaina.

PROCARIOT, s. n. / procaryote, s. m. / procaryote. [*Lot., gr. pro = maintea, in fata, gr. karyon = sam6we, nuc[eu.]*] Organism unicelular care prezinta un nucleu lipsit de membrana si redus, de regula, la un singur cromozom. P. se mul-tiplica prin diviziune celulara directa (amitotica), de obicei prin fisiune binara. Bacteriile sunt principalele p., care repreanS | formele ancestrale ale eucariotelor.

PROCEDEU, s. n. / precede, s. m. / procedure. [*Lat. pro-cedere = a mainta, de la. pro = inainua, in jafa, cedere = a merge*] 1) Serie de etape prin care se urmareste obtinerea ', unui anumit rezultat. Termenul este utilizat indeosebi in chirur- ' gie, pentru desemnarea unor metode care constau din mai multi timpi operatori si mai ales cu referire la faptul ca o anu-mita operatie poate fi realizata prin mai multe p. diferite. I 2) Sin.: *metoda, prolia, tehnica.

PROCEDEU CHAUFFARD (PRIN BALOTARE) / procede de Chauffard / Chauffard's procedure. [*Anatole Mane EmUe Chauffard, medic francez, profesor de medicina interna la Paris, 1855-1932.*] Mana stanga este aplicata in regiunea lombara si imprima ficatului mid lovituri, in timp ce mana dreapta, aplicata pe hipocondrul drept, percepe impulsurile transmise de ficat.

PROCEDEU GILBERT / precede de Gilbert / Gilbert's procedure. [*Augiistm Nicholas Gilbert, medic francez, Paris, 1S5S-1927.*] Ambele maini sunt aplicate pe fata anterioara a abdomenului: mana stanga in regiunea hipocondrului drept, cu degetele Indreptate in jos, iar mana dreapta cu degetele Indreptate in sus. In timpul inspiratiilor profunde, mana stanga pal-peaza ficatului, iar mana dreapta Indeparteaza prin comprimare celelalte viscere abdominale.

PROCEDEU GLENARD (AL POLICELUI) / procede de G16nard (du pouce) / Glenard's procedure (of thumb).

PROCEDEU ISRAEL

[**Claude Mane Fraatz Glenard**, medic, francos [a f{6}pitawc de Lyon, aprm la 'Miy, 1848-1920.] P. de palpate a ficatului. Se aplica cele patru degete ale mainii stangi In regiunea lombara, in timp ce policele ramas liber exploreaza partea anterioara a peretelui abdominal. Mana stanga exercita o apasare In regiunea lombara In spre peretele abdominal, iar cu policele se palpeaza ficatului In cursul unor ample miscari respiratorii. In acest timp, mana dreapta comprima peretele abdominal din apropierea policelui mainii stangi pentru a Indeaparta de ficat celelalte viscere.

PROCEDEU ISRAEL / precede d-Israel / Israel's procedure.

[**fames Adolf Israel**, cflirurg german, 'Satin, 1848-1926} Se aseaza bolnavul In decubit lateral opus rinichiului care trebuie examinat. Examinatorul aplica o mana la nivelul regiunii lombare, iar cealalta anterior, la nivelul hipocondrului si flancului respectiv, In asa fel meat extremitatea degetelor sa atinga rebordul costal. Solicitand bolnavului sa inspire adinc, se Incearca prinderea rinichiului Intre cele doua maini.

PROCEDEU MURPHY / precede de Murphy / Murphy's procedure. [**fohn Benjamin Murphy**, chirurg american din Chicago, 1857-1916] Sin.: manevra Murphy (v.).

PROCEDEU PAVEL-CHIRAY / proced6 de Pavel-Chiray / Pavel-Chiray procedure.

[**Pavel; Maurice Marie Louis Chiray**, medic internist francez ia JiSpitau,^ de 'Paris, 1877-1954} Palparea In decubit lateral stang si apoi palparea In pozitie sezanda, cu corpul flectat pasiv Inainte. Corifrontarea relatiilor obtinute prin metoda palparii In decubit dorsal, lateral stang si In pozitie sezanda confera rezultate valoroase In dia-gnostical clinic.

PROCEDEU RASHKIND / precede de Rashkind / Rashkind's procedure. Ruperea valvulei ce acopera "foramen ovale cu o sonda cu balon, In timpul "cateterismului cardiac. P. folosit pentru stabilirea unei comunicari interatriale In tratamentul "trans-pozitiei complete a marilor artere.

PROCEDEU RASTELLI / proced6 de Rastelli / Rastelli's procedure. [**Gi'nn C. RasteUi**, chirurg cardiovascular[itadan, 1933-1970} Refacerea septului interventricular si inserarea unui tub protetic extracardiac pentru Inlocuirea arterei pulmonare, la padentii cu "transpozitie completa a marilor artere si defect septal ventricular cu cale de ejectie ventriculara obstructionata.

PROCEDEU SCHAFER / metode de Schafer / Schafer method. [**Sir Edward Albert Sharpey Schafer**, fizioCotf e.nglez.i profesor ia Londra, apoi [a 'Edinburgh, 1850-1935.] Tehnica de respiratie artificiala: pacientului este asezat cu fata in jos cu capul pe un brat. Persoana care realizeaza resuscitarea are genunchii plasati de o parte si de alta a regiunii coxale a pacientului, exercitand o presiune, cu ambele maini, In regiunea posterioara a ultimelor coaste, dupa care se ridica incet si micsoreaza presiunea. Miscarile se repeta la fiecare 5 secunde. Tehnica tinde sa fie abandonata In prezent. V. si respiratie artificiala.

PROCEDEU SILVESTER / metode de Silvester / Silvester method. [**Henry Robert Silvester**, medic englez, 1829-1908.] Tehnica de respiratie artificiala. Pacientului este asezat cu fata in sus. Persoana care realizeaza resuscitarea Tmpinge cu pu-tere bratele pacientului deasupra capului, pentru a ridica coastele si a stimula respiratia, apoi aduce bratele In jos, exercitand o presiune asupra toracelui pentru a realiza expiratia. P. se repeta de 16 ori pe minut. Tehnica este mai putin utilizata In prezent. V. si respiratie artificiala.

PROCES, s. n. / proces, s. m. / process. NA: processus. [Lot. *processus* = Inaintare, de la *procedere* = a Inainta (*pro* = maintea, in fata, *cedere* = a merge.)} 1) Succesiune de le-ziuni, de simptome sau de alte fenomene legate de o boala. 2) Insași starea patologica ce evolueaza. 3) In anatomie, nume

PROCTOCEL

dat anumitof formatiuni care constituie prelungirea unei struc-turi sau a unui organ. In unele cazuri se utilizeaza termenul de *processus*. Processusurile osoase sunt denumite adesea apofize.

PROCESE CILIARE / proces ciliares ; ciliary processes. NA: processus ciliares. Formatiuni proeminente, In numar de circa 80, de constitutie glandulara, situate pe fata interna a "corpu-lui dliar. P. c. secreta 'umoarea apoasa.

PROCESSUS / processus / processus. [Lot. *processus* = fnaintare, de la *procedere* = a inainta (*pro* = maintea, m fa^a, *cedere* = a merge.)] Denumirea conform NA pentru proces (v.).

PROCIDENTA, s. f. / procidence, s. f. / procidentia. [Lot. *procidentia* = itisare m jos, de [a *procidere* = a cddea inainte} Stare de "prolaps, Indeosebi In cazul uterului.

PROCOLAGEN, s. m. / procollagene, s. m. / procollagen. [Lot., gr. *pro* = maintea, m fa^a; gr. *kolla* = dei/ *gennan* = a produce.] Denumire pentru moleculele precursoare ale "cola-genului, produse si secretate de osteoblaste, condroblaste, fibroblaste, dar si alte tipuri celulare. In raport cu colagenul, p. contine peptide suplimentare care, pentru a fi convertite In collagen, vor suferi un clivaj proteolitic selectiv, cand vor fi Indeapartate si o serie de legaturi covalente pentru prevenirea polimerizarii intracelulare.

PROCONVERTINA, s. f. / proconvertine, s. f. / proconvertin. [Lot., gr. *pro* = maintea, m fata; [at. *convertere* = a se mtoarce s-pre (cum = cu; *vertere* = a mtoarce.)] Unui din fac-torii coagularii, factorul VII, este un "zimogen activat de trom-bina (factorul I la) In prezenta ionilor de calciu, care ulterior catalizeaza activarea factorului X al coagularii, In prezenta unor factori tisulari (In coagularea extrinseca sau extravasculara), clivand legatura dintre arginina si izoleucina. P. este o glico-proteina cu Mr 53 000, sintetizata In ficat, al carei deficit intervine In patogenia mai multor afectiuni: 1) deficitul congenital de p., cu transmitere autozomal recesiva, care se manifesta cu purpura si hemoragii multiple; 2) deficitul dobandit de p., In asociere cu deficitul de "vitamina K (necesara In sinteza p.), care se manifesta din perioada neonatala In cazul administrarii unor medicamente care au ca efect secundar scaderea con-centratiei de protrombina (factor II); 3) excesul dobandit de p., la unii pacienti cu tromboembolism, In relatie cu accelerarea conversiei de protrombina In trombina In prezenta tromboplastinei, caldului si factorului V. Abrev.: SPCA (de la engl.: *serum prothrombin conversion accelerator*).

PROCRASTINATIE, s. f. / procrastination, s. f. / procrastination. \Lat. *procrastinatio, -onis* = asnanare ye a doua zi, de Ca *procrastinare* = a omana pe a doua zi (tat; gr. *pro* = fnainte; gr. *krasinos* = m6ine.)] Forma de "abulie caracteri-zata prin tendinta de a amana actiunea pentru mai tarziu, de a o temporiza. Este frecventa In "psihastenie.

PROCREATIE, s. f. / procreation, s. f. / procreation. [Lat. *procreatio, -onis* = pmreafe, de la *procreare* = a da naftere} 1) Ansamblul actelor care due la fecundarea ovulului cu spermatozoizi, In care sunt implicate ambele sexe. 2) In sens mai larg, actiunea de a procrea, de a da viata, cu referire la femeie si barbat.

PROCTALGIE, s. f. / proctalgie, s. f. / proctalgia. [Cjr. *prok-tos* = anus; *algos* = durere.] Durere intrarectala scurta si subita, cu localizare supraanala si Insoita de senzatie falsa de "defe-catie. Sin.: proctodinie, rectalgie.

PROCTITA, s. f. / proctite, s. f. / proctitis. [Cjr. *proktos* -anus; -ita.] Sin.: rectita (v.).

PROCTOCEL, s. n. / proctocel, s. f. / proctocel. \Cjr. *proktos* = anus; *kele* = hernie, twnora.) Sin.: rectocel (v.).

PROCTOCISTOPLASTIE

PROCTOCISTOPLASTIE, s. f. / **proctocystoplastie**, s. f. / **proctocystoplasty**. [Qr. *proktos* = anu[^]; *kystis* = 5ac, *rezica*; *plastos* = mod.da.ti de la *plassein* = a forma, a modda.] Tip de interventie chirurgicala care consta in efectuarea de suturi la nivelul rectului si al vezicii urinare atunci cand exista o fistula rectovaginala (care va fi astfel inclusa prin p.).

PROCTOCOLPOPLASTIE, s. f. / **procto-colpoplastie**, s. f. / **procto-colpoplasty**. [C/r. *proktos* = anus; *kolpos* = adand-tura, *vagin*; *plastos* = nuntdat, de la *plassein* = a forma, a modda.] Interventie de chirurgie reparatorie destinata sa Inchida o fistula rectovaginala.

PROCTODINIE, s. f. / **proctodynne**, s. f. / **proctodynia**. [^r. *proktos* = anus; *odyne* = du.re.re.] Sin.: proctalgie (v.).

PROCTOLOGIE, s. f. / **proctologie**, s. f. / **proctology**. [Cfr. *proktos* = anus; *logos* = ftiinta.] Ramura a medicinei consacrata studiului anatomiei, fiziologiei si patologiei anusului si rectului.

PROCTOPERINEOPLASTIE, s. f. / **procto-perineoplastie**, s. f. / **procto-perineoplasty**. [Cyr. *proktos* = anus; *perineos* = verineu; *plastos* = moddat, de la *plassein* = a forma, a modda.] Reparatia chirurgicala plastica a anusului si a perineului.

PROCTOPEXIE, s. f. / **proctopexie**, s. f. / **proctopexy**. [Qr. *proktos* = anus; *pexis* = fi^are.] Procedeu chirurgical care consta in fixarea rectului la peretele posterior pelvin, pentru corectarea unei mobilitati anormale a acestuia, In caz de prolaps rectal. Sin.: rectopexie.

PROCTOPLASTIE, s. f. / **proctoplastie**, s. f. / **proctoplasty**. [Gr. *proktos* = anus; *plastos* = moddat, de la *plassein* = a forma, a modda.] Operatic In chirurgia pediatrica avand ca scop fixarea In pozitie normals a unui anus ectopic sau refa-cerea acestuia In caz de imperforatie anala. Sin.: rectoplastie.

PROCTOPTOZA, s. f. / **proctoptose**, s. f. / **proctoptosis**. [Qr. *proktos* = anus; *ptosis* = codere.] Sin.: rectocel (v.).

PROCTORAGIE, s. f. / **proctorrhagie**, s. f. / **proctorrhage**. [Qr. *proktos* = anus; *rhegnynai* = a fafni, a iztJucni.] Sin.: rec-toragie (v.).

PROCTOREE, s. f. / **proctorrhoe**, s. f. / **proctorrh(o)ea**. [Gr. *proktos* = anus; *rhoia* = cwgere, de [a *rhein* = a curge.] Scurgere mucoasa prin anus.

PROCTOSCOPIE, s. n. / **proctoscope**, s. m. / **proctoscope**. [Gr. *proktos* = anus; *skopos* = oBservator, de (a *skopein* = a vedea, a e^amina.) Sin.: anuscop (v.).

PROCTOSCOPIE, s. f. / **proctoscopie**, s. f. / **proctoscopy**. [Gr. *proktos* = anus; *skopia* = e?(aminare, de la *skopein* = a vedea, a e^amina.) Sin.: rectoscopie (v.).

PROCUBITUS, s. n. / **procubitus**, s. m. / **ventral decubitus**. [Lot; gr. *pro* = inainte; *Cat. cubitus* = cot.] Sin.: decubit ventral (v. decubit).

PRO DIE / pro die / pro die. [Lat., gr. *pro* = Inainte, m fata; *dies* = zi.] Locutiune latina semnificand pe zi. Utilizata In retete.

PRODINORFINA, s. f. / **prodynorphine**, s. f. / **prodynorphin**. [Lot; gr. *pro* = inainte.; gr. *odyne* = durere; *Morpheos* = zeul somnutui; *-ina*.] *Proenkefalina B sintetizata direct de o sin-gura gena. Este un precursor al leukenkefalinei, *dinorfinel A, B si 1-8, *peptidului E, *neoendorfinel si al altor *peptide opi-oida cu importanta mai redusa In procesele celulare specifice. V. si dinorfinina.

PRODRUM, s. n. / **prodrome**, s. m. / **prodrome**. [Lot., gr. *pro* = wainte; gr. *dramas* = wrso., *drum*.] Manifestare clinica sau semn clinic care marcheaza Inceputul unei boli.

PRODUS DE CONTRAST / produit de contraste / product of contraste. [Lat. *producere* = a dut-t wainte, de la *pro* = ttiaintea, m fata, *ducere* = a trage; *contra* = impotriva; *stare* = a se fine drept.] Sin.: mediu de contrast (v.).

PROGENITOR

PROEMINENTA, s. f. / **preeminence**, s. f. / **prominence**. [Lat. *proeminens*, *-ntis* = *preeminent*.] 'Protruzie sau proiectie spre exterior (de mid dimensiuni) In topologia unei structuri anatomice.

PROENKEFALINA, s. f. / **proenkephaline**, s. f. / **proenkephalin**. [Lat; gr. *pro* = wainte; gr. *enkephalos* = order, da la *en* = m, *kephale* = cap; *-ina*.] Tel-men utilizat pentru p. A si B, precursori ai *enkefalinelor. P. A este codificata de o gena diferita de cea a P. B (v. *prodinorfinina*) si reprezinta eel mai imatur recunoscut dtologic In cadrul liniei eritroblastice. Este notat cu E, si deriva dintr-o celula numita ERC (din engl. *erythropoietin responsive cell*).

PROENZIMA, s. f. / **proenzyme**, s. f. / **proenzyme**. [Lat; gr. *pro* = wainte, in fata; gr. *en* = in; *zyme* = ferment.] Sin.: zimogen (v.).

PROERITROBLAST, s. n. / **proerythroblaste**, s. m. / **pronormoblast**, **proerythroblast**. [Lat., gr. *pro* = Inainte., in fata; gr. *erythros* = rofu; *blastos* = germen.] Stadiul eel mai imatur recunoscut dtologic In cadrul liniei eritroblastice. Este notat cu E, si deriva dintr-o celula numita ERC (din engl. *erythropoietin responsive cell*).

PROFAZA, s. f. / **prophase**, s. f. / **prophase**. [Lat; gr. *pro* = wainte, m fata; gr. *phasis* = aparenta, *rasaritui unei stok*, de (a *phainein* = a apareea.) Primul stadiu al diviziunii celulare (*mitoza sau *meioza), In cursul caruia *cromatina seamana cu un cordon care se fragmenteaza, In continuare, Intr-o serie de cromozomi.

PROFIBRINOLIZINA, s. f. / **profibrinolysine**, s. f. / **proflbrinolytin**. [Lat; gr. *pro* = inainte., in fata; lot. *fibra* = fifirit; *-ina*; gr. *lysis* = distrugere, de la *lyein* = a distruge.; *-ina*.] Enzima existenta In plasma In mod normal In stare inactiva. Poate fi transformata In *fibrinolizina activa sub influenta unei kinaze de origine tisulara (care este secretata de peretii vas-culari dupa depunerea *fibrinei) sau bacteriana (streptokinaza). Unirea p. cu o kinaza este denumita complex plasminogen-kinaza. Sin.: plasminogen.

PROFIL ANTIGENIC / profil antigenique / antigenic profile. Totalitatea *determinantilor antigenid localizati la suprafata unei celule. Acest p. sufera o transformare antigenica In cursul malignizarii celulei.

PROFILACTIC, adj. / **prophylactique**, adj. / **prophylactic**. [Qr. *prophylaktikos* = care, pazeste, care garanteaza, de la *praphylasseia* = a garanta, (*pro* = inainte, ui fata; *phylaxis* = protectie.) Se spune despre actiunea unor substante sau a unor metode de a preveni anumite boli. Ex.: chimioterapie p. Sin. utilizat uneori: preventiv.

PROFILAXIE, s. f. / **prophylaxie**, s. f. / **prophylaxis**. [Qr. *praphylassein* ss a garanta, de [a *pro* = inainte, in fata, *ph laxis* = protectie.] Ansamblu de mijloace destinate preveni aparitiei, propagarii sau agravarii bolilor. P. poate fi: 1) *Direc* sau *imediate* (antisepsie, chimioterapie, vacdnoterapie, serot rapie). 2) *Indirecta*, cand se urmareste cresterea rezistentei inc viduale. V. si chimiopreventie, preventie.

PROFUZ, adj. / **profus**, -e, adj. / **profuse**. [Lat. *profiisus fard masura*, e^acesw, di la *profimdere* = a varsa, a da afari Care este abundent, cu referire la secretii sau excretii, Indeose-bi la secretia sudorala: transpiratie p.

PROGENIE, s. f. / **progenie**, s. f. / **progenia**. [Lat; gr. *pn* = inainte; gr. *geneion* = me-nton.] Anomalie dentomaxilara con stand In pozitia avansata a "mentonului, datorita dezvoltarii exagerate a "mandibulei, care devine mai proeminenta decsi maxilarul superior. Drept consecinta se realizeaza o *oduzi(dentara inversa frontal, dintii inferiori calcand Inaintea celor superiori. Sin.: prognatism.

PROGENITOR, s. m. / **progeniteur**, s. m. / **progenitor**. [Lot. *progenitor*, *-oris* = stramos, de la *progenere* = a procrui.] Parinte, mama sau tata, dar si stramosi.

PROGERIA

PROGERIA. Var. pentru progerie (v.).

PROGERIE, s. f. / progeria, progerie, s. f. / progeria. [Lot; gr. *pro* = *mainte, m fata*; gr. *geras* = *fiatranefe*.] Var.: progeria. Sin.: sindrom Hutchinson-Gilford (v.).

PROGESTATIV, adj., s. n. / progestatif, -ive, adj., s. m. / progestin. Substanta sintetica sau naturala cu actiune similara *progesteronului asupra mucoasei uterine. In prezent, termenul desemneaza cu precadere acele substante care, desi au activitate apropiata de cea a *corpului galben, sunt incapabile sa mentina sarcina. Substantele apte sa mentina sarcina li se rezerva denumirea de 'gestagene. P. sunt utilizate In metro-ragii functionale, iminenta de avort, endometrioze si In dia-gnosticul functional al amenoreei. In asociere cu estrogenii, p. inhiba *ovulatia si pot fi folosite ca anticonceptionale.

PROGESTERON, s. m. / progesterone, s. f. / progesterone. [Lot. *progestare* = a purta *mainte*, de. la *pro* = {*nainte, w fata, gesture* = a purta o sarcina.} (DCI) Hormon steroid a carui sinteza are loc In toate organele producatoare de hor-moni sterolici deoarece el reprezinta o etapa obligatorie In sinteza acestora, dar cantitati semnificative sunt secretate In circ-ulatie doar de *corpul galben si de 'placenta, concentratiile fiind variabile In functie de fazele ciclului ovulator si In sarcina (v. tab. const. endocrinol.). Circula legat de "transcortina (18%), albumine (80%) si doar 2% liber. Mecanismul de actiune al p. este mediat de cuplarea cu receptorul intracelular specific. Efectele pe organele tinta indud stimularea diferentierii celu-lare, Indeosebi la nivelul mucoasei uterine (eel mai important organ tinta al p.) si efecte metabolice sistemice. Sin.: hormon luteal.

PROGLOT. Var. pentru proglota (v.).

PROGLOTA, s. f. / proglottis, s. m. / proglottid. [Lot; gr. *pro* = *mainte, m fata*, gr. *glottis* = *giotd, limba (datoritd fpnnei)*.] Fiecare din segmentele unui vierme inelat, *cestod. La "*Taenia solium*, numarul p. poate ajunge pana la 900, iar la "*Taenia sag/hate* poate depasi 1 200. Dimpotriva, la **Tae-nia echinococcus*, corpul este format din 3-4 p. Var.: proglot.

PROGNATISM, s. n. / prognathisme, s. m. / prognathism. [Lot., gr. *pro* = {*nainte., in fata*; gr. *gnathos* = *faica, mcl(I-Iwi -ism)*.] Sin.: progenie (v.).

PROGNOSTIC, s. n. / prognostic, s. m. / prognostic. [Lot; gr. *pro* = {*nainte, m fata*; gr. *gnostikos* = *care cunoaste, de. la gnonai* = a cunoaste.} Prevederea evolutiei imediate si tar-dive, ca si a complicatiilor unei boli.

PROGNOZA, s. f. / prognose, s. f. / prognosis. [Lot; gr. *pro* = *mainte., m fata*; gr. *gnosis* = *cunoastere, de. la gnonai* = a cunoaste.]. Stabilirea *prognosticului unei boli.

PROGRAM, s. n. / programme, s. m. / program, programme. [Ejr. *programma* = *afif, de. (a pro* = {*nainte., gramm* = {*nsciere, de. la grapheia* = a scrie.} 1) In general, plan de rezolvare a unei probleme. 2) In informatica, o multime ordo-nata de instructiuni corespunzatoare descrierii unui algoritm, precizate Intr-un limbaj specific (de programare), care permite calculatorului sa prelucereze datele de intrare In vederea obtinerii rezultatelor (date de iesire). 3) Evolutia previzibila a unui biosistem, adesea determinata genetic.

PRO-HORMON, s. m. / pro-hormone, s. f. / pro-hormone. [Lot., gr. *pro* = *inainte*; *hormon* = e^*cit*, de. la *hormaein* = a. *mdemna, a e?(cita*.] Compus proteic din care dupa prelu-crare metabolica, pot rezulta unui sau mai multi hormoni. P. poate avea o activitate biologica moderata. Termenul este uti-lizat frecvent cu referire la proinsulina (v. insulina) si pro-paratriomon (v. parathormon). V. si prepro-homion.

PROIECTIE, s. f. / projection, s. f. / projection. [Lot. *proiec-tio, -onis* = *mtindere mainte. a brafului, de. la proicere* = a *aninca. mainte (pro* = *mainte., iactare* = a *arunca*.)] 1) In sens

PROLAPS VAGINAL

general, operatic prin care un subiect situeaza In lumea exte-rioara, fara a le identifica Insa ca atare, idei, afecte, conceptii, dorinte, crez.'ind In existenta lor obiectiva, ca Intr-un aspect al lumii. 2) In sens mai restrans, simptom din unele boli psihice care consta In separarea unui individ de unele idei sau sen-timente (de obicei, care Ti sunt neplacute), considerandu-le exterioare propriei persoane sau/si atribuindu-le unei alte per-soane. 3) Imaginea Intr-un plan a unei figuri geometrice. 4) P. fe/sa: imaginea unui obiect In *diplopie.

PRO-INSULINA, s. f. / pro-insuline, s. f. / pro-insulin. [Lot., gr. *pro* = *maintea, m fata*; [at. *insii/o* = *insula*; -*iaa*.] V. insulina.

PROLABAT, adj. / prolabe, -e, adj. / prolapsed. [Lat. *prolabi* = a *afuneca {nainte (pro* = *mainte; labl* = a *aiuneca, a cade.a*.)] Despre un organ care a suferit un "prolaps si, In consecinta, s-a deplasat de sus In jos.

PROLACTINA, s. f. / prolactine, s. f. / prolactin. [Lot., gr. *pro* = *mainte, m fata*; [at. *lac, lactis* = [apte; -*ina*.] Hormon polipeptidic monocatenar secretat de hipofiza anterioara. Are ca actiune principala declansarea si mentinerea secretiei lac-tate, dar influenteaza si reproducerea, cresterea, echilibrul hidro-electrolitic. In unele dintre aceste efecte se asociaza sinergic cu steroizii sexuali la nivelul organelor tinta. Reglarea secretiei p. se face de catre un factor stimulator principal, TRH, si de catre numeroase amine cerebrale, dintre care dopamina exer-cita un efect frenator asupra secretiei. Sin.: hormon luteotrop. V. si tab. const. endocrinol.

PROLACTINOM, s. n. / prolactinome, s. m. / prolactinoma. [Lot., gr. *pro* = *mainte., m fata*; [at. *lac, Jactis* = (apte.; -*ina*; -*oma*.] Tumora hipofizara (In general, adenom cromofob) secre-toare de *prolactina. Reprezinta aproximativ 50-60% din ade-noamele hipofizare. Simptomatologia implica, la femeie, asocie-rea amenoree-galactoree, iar la barbat - disfunctii gonadale (determinand scaderea libidoului, impotenta) care se asociaza, In faza de macroadenom, cu un sindrom tumoral cranian (prin compresiunea formatiunilor anatomice de vecinatate).

PROLAMINE, s. f. / prolamines, s. f. / prolamines. [Lat. *proles* = (fescend'eni, *urmasi*; gr. *ammoniakon* = *sore de. amomi, gasita, m apropiere-rea tempuiCui lw. Jupiter Amman din Li6ia; -ina*.] Termen generic pentru un grup de proteine insolubile In apa sau solutii saline neutre, solubile In acizi diluati, solutii alcaline, alcool 70-90%. P. sunt proteine prezente Intr-o serie de cereale (grau, orz, porumb) si sunt bogate In acid glutamic.

PROLAN, s. m. / prolan, s. m. / prolan. [Lat. *proles* = *aesun-denti, urmasi*.] Denumire generica desueta, cu valoare istorica, atribuita initial hormonilor izolati din urina femeii gravide, fiind astfel posibil un diagnostic biologic de sarcina. Initial au fost descrisi p. A, foliculostimulant, si p. B luteinizant. In prezent se stie ca principiul gonadotrop In sarcina este unic (v. gonadotropina corionica) si difera de substanta gonadotropica din hipofiza anterioara (v. gonadotropina A si B).

PROLANURIE, s. f. / prolanurie, s. f. / prolanuria. [Lat. *proles* = *desce.nde.nfi, urmasi*; gr. *ouroa* = *urina*.] Prezenta 'prolanilor In urina.

PROLAPS, s. n. / prolapsus, s. m. / prolapse, prolapsus (lat.). [Lat. *prolapsus, de. la prolabi* = a *afuneca mainte (pro* = *mainte; labl* = a *aluneca, a c.adea*.] Coborarea unui organ sau a unei parti dintr-un organ. Ex.: p. uterin, p. anorectal. Denumirea unui organ afectat de p. este relativ complicata: se utilizeaza sufixul -eel sau -ptoza. Ex.: 'colpocel anterior si/sau posterior (perete vaginal anterior sau posterior), "histerocel sau ptoza (uter In Intregime), 'trahelocel sau ptoza (col uterin sin-gur); *rectocel sau ptoza (rect) etc.

PROLAPS VAGINAL / prolapsus vaginal / prolapse of vagina. Sin.: colpocel (v.).

PROLAPS DE VALVA MITRALA

PROLAPS DE VALVA MITRALA / ballonement de la valve mitrale / floppy valve syndrome. Sin.: sindrom Barlow (v.).

PROLIFERARE, s. f. / proliferation, s. f. / proliferation. [Lot. *proles* = <{*esce.nde.nfi, urmafi; fcrre* = a *dw.e.*} Reproducers sail multiplicare in tcme simiial 3, i'i"- ;;eosebi a celuleior si a chisturilor patologice. De asemenea, se descrie p. *fibroplastica* In cazul tesutului conjunctiv colagenic, care afecteaza mai multe organe din organism, In *tupusul eritematos disseminat (sistemic), *sclerodermie si In alte *colagenoze.

PROLIMFOCIT, s. n. / prolymphocyte, s. m. / prolymphocyte. [Lot., *gr. pro* = *inainte*; [at. *lympa* = *apa* (*impede.*; *gr. kytos* = *ceiuita.*) Celula din *seria limfocitara intermediar S Intre *lim-foblast si "limfot.

PROLINA, s. f. / proline, s. f. / proline. Aminoadd glucofor-mator neesential, cu simbol Pro sau P si posedand o functie amino secundara. Proteinele care contin In lantui primar o can-titate mare de p. sunt fibrilare (ex.: colagenul), deoarece acest aminoacid se opune formarii *structurii secundare, dar faciliteaza Indoirea lanturilor polipeptidice, favorizand astfel *structura terciara. In anurnite proteine (colagen) p. se trans-forma In *hidroxiprolina. P. se poate gasi In concentratii mari intracelular, Indeosebi In celulele vegetate, In acest caz (Tmpre-una cu *manitolul si glicerolul) regland *turgescența, o serie de biosinteze organice si transportul de ioni la nivelul 'membranei plasmatic.

PROMETAFAZA, s. f. / prometaphase, s. f. / prometaphase. [Lot., *gr. pro* = *wainte*; *gr. mcta* = *indica. transformarea*;

***phasis* = *apare.nt.a, rdsantuCund stele, de. (a phamein = a apdrea.*] Termen utilizat rar pentru etapa *mitozei care de-buteaza cu ruperea membranei nucleare, de obicei cuprinsa In "metafaza.**

PROMIELOCIT, s. n. / promyelocyte, s. m. / promyelocyte. [Lat., *gr. pro* = *inainte*! *gr. myelos* = *maduva, kytos* = *ceiuita.*] Celula tanara a seriei granulocitare (numita stadiul M₁), cu diametrul de 15-20 um, prezentand numeroase granulatii, Indeosebi azurofile, amestecate cu primele granulatii de dife-rentiere. Cu o durata de viata de doua zile, p. se divide In doua *mielocite.

PROMONTORIU, s. n. / promontoire, s. m. / promontory. NA: promontorium. [Lot. *promontorium* = *v&rf de. munte.*] Marginea anterioara a corpului primei vertebre sacrate, situata la varful unghiului sacrovertebral anterior.

PROMOTOR, s. m. / promoteur, s. m. / promoter. [Lot. *promotus, de. la promovere* = a *mifca wainte* (*pro* = *inainte.*;

***move* = a *misca*.) Denumire generica pentru un factor care declanseaza un proces. Ex.: 1) P. sau promovatorii din etapa secunda a *cancerogenezei. 2) Regiune a ADN In amonte de genele oomportand situsul de fixare al 'ARN-polimerazei, ca si situsurile de fixare a proteinelor rsglatoare ale "transcriptiei. 3) P. *alternativi* reprezinta situsuri optionale de fixare a ARN-polimerazei la nivelul unei aceleiasi gene.**

PRONATOR, adj., s. m. , pronateur, adj., s. m. / pronator. [Lot. *pronatus, de. Ca pronure* = a *apleca inainte.*] (Muschi) care produce *pronatia.

PRONATIE, s. f. / pronation, s. f. / pronation. [Lot. *pronatus, de. [a proafire* = a *aplica wainte.*] 1) Miscare a mainii cand palma, care priveste In sus, efectueaza o rotatie interna de 180 pentru a privi In jos. 2) Actul rezultat din aceasta miscare. Ant.: supinatie.

PRONUCLEU, s. n. / pronucleus, s. m. / pronucleus. [Lot., *gr. pro* = *wainte.*; [at. *nucleus* = *fam&ure, nuciai.*] Fiecare din-tre cele doua nuclee *haploide, masculin si feminin, prezente In *oul fecundat, Inainte de fuziunea lor.

PRO-OPIOMELANOCORTINA, s. f. / pro-opiomelanocortine, s. f. / pro-opiomelanocortin. [Lot., *gr. pro* = *inainte.*; [at. *opium,*

PROSTAGLANDINE

***gr. opion* = *sw de. mac*; *gr. melas, melanos* = *negru*; [at. *cortex, -ids* = *swarfd; -inn.*] *Pro-hormonul eel mai abundent din 'adenonipofiza, sintetizat, de asemenea In hipotalamus, placenta si gonade Din p. rezulta prin clivaj hormonii corticol-ipotropi si adrenocorticotrop (ACTH), p-lipotropina si p-endorfi-na, ca si o_ serie de alte molecule.**

PROPERDINA, s. f. / properdine, s. T. / properdin. [Lot., *gr. pro* = *wainte*! [at. *perdere* = a *distruge.*; *-ina.*] Globulina bazica, M., 184 000, alcatuita din patru subunitati identice. Participa la calea alternativa de activare a complementului.

PROPRIOCEPTIV, adj. / proprioceptif, -ive, adj. / proprioceptiv. [Lat. *proprius* = *ceea ce. ne. apartine.*; *receptus, de. ia recipre* = a *primi*] Care primește stimuli de la tesuturile din organism, Indeosebi muschi si tendoane.

PROPKIOCEPTOR, s. m. / propriocepteur, s. m. / proprioceptir. [Lat. *propriis* = *ceea ce. ne. apartine.*; *receptus, de. ia recipre* = a *primi*] Orice receptor adaptat la sensibilitatea propnoceptiva, adica la stimulările produse de miscarile corpului. Acesti receptori sunt situati In vecinatatea oaselor, articulatiilor si muschilor. Uneori receptorii de la nivelul "labirintului sunt considerati, de asemenea, p. V. si interoceptor.

PROPRIU, adj. / soi, adj. / self. [Lat. *proprius* = *ceea ce. ne apartine.*] Sin.: self (v.).

PROPTOZIS, s. n. / proptose, s. f. / proptosis. [Lat., *gr. pro* = *wainte.* 1) *gr. optos* = *vizifili de. la optesthai* = a *vedea*; *-oza*; 2) *gr.ptosis* = *cadere.*] 1) Termen care denumeste Tmpingere globului ocular din orbita In gusa *exoftalmica sau In inflarnatia orbitei. 2) Deplasarea In jos a uterului.

PROSOPAGNOZIE, s. f. / prosopagnosie, s. f. / prosopagnosia. [CfT. *prosopon* = *fata; a -priv.*; *gnosis* = *cunoafere.*, *de. la gnotlai* = a *cunoafte.*] *Agnozie particulara care consta In pierderea capadtatii de recunoastere a *fizionomiilor, chiar familiare, inclusiv a fotografiilor unor persoane foarte cunos-cute. Uneori, bolnavul nu Tsi recunoaste imaginea proprie. P. apare In leziunile bilaterale., de origine vasculara, cu sediul In teritoriul arterei cerebrale posterioare.

PROSOPALGIE, s. f. / prosopalgie, s. f. / prosopalgia. [Ar. *prosopon* = *fata; algos* = *durere.*] Termen vag, desemnand o durere la nivelul fetei, o nevralgie (fadala sau de trigemen).

PROSOPLEGIE, s. f. / prosoplegie, s. f. / prosoplegia. [Qr. *prosopon* = *faf:a*; *plege* = *iovitura.*] Paralizie faciala. V. paralizie.

PROSOPOMETRU, s. n. / prosopometre, s. m. / prosopometer. [Qr. *prosopon* = *fat-a*; *metron* = *mdsura.*] Instrument pentru masurarea diferitelor diametre ale fetei si ale craniului.

PROSTACICLINA, s. f. / prostacycline, s. f. / prostacyclin. \Qr. *prostates* = *care sta wainte.*, *prostata* (*de. la pro* = *wainte, istanai* = a *vlasa*), *kyklos* = *cere*; *-inn.*] Intermediar al *acidu-lui arahidonic, format odata cu endoperoxizii prostaglandinici. Sintetizata In endotelii vascular si la nivelul celulelor endoteliale din plamani, p. are potential vasodilatator si de inhibare a agregarii plachetare. Este foarte instabila, durata de viata ne-depasind 3 minute,

PROSTAGLANDINE, s. f. pi. / prostaglandines, s. f. pi. / prostaglandins. {E.ngL *prostate gland, dsoarece. mi fast descove.rite. prima data* (a *nivelul prostatei.*) Denumire generica pentru un grup de molecule care au fost initial" izolate din lichidul seminal si prostata, ulterior dovedindu-se ca sunt sin-tetizate In majoritatea tesuturilor si organelor. Toate p. sunt derivate din acidul prostanolic (acid gras nesaturat cu 20 atomi de carbon, cuprinzand un nucleu ciclopentanic de la C8 la C12). Modul de sinteza al p. este cunoscut: pomind de la *acidul arahidonic, sub actiunea ciclooxigenazei care produce un endoperoxid, rezulta p. sau "tromboxanii, In functie de tipul de dzizare. De notat ca acelasi acid gras este precursorul

PROSTATA

•leucotrienelor si *ipoxinelor, In acest caz ciclooxigenaza fiind Inlocuita de lipooxigenaza. Se cunosc peste 20 p. naturale, cu o nomenclatura In care se utilizeaza simbolurile urmatoare: PG = prostaglandina, la care se adauga una din literele de la A la I, In functie de structura nucleului ciclopentanic (A = dubia legatura intre atomii de carbon 10-11; B = dubia legatura Intre 8-12; E = o functie alcool si una cetona; F = doua functii alcool etc.); se mai adauga, de asemenea, una din cifrele 1, 2 sau 3, m functie de numarul de duble legaturi (1 = dubia legatura la carbonii 13-14; 2 = doua duble legaturi Intre 13-14 si 5-6; 3 = trei duble legaturi Intre 13-14, 5-6 si 17-18); In fine, literele a si p se adauga In functie de "izomerie. P. exercita o activitate fiziologica accentuata, ale carei efecte metabolice sunt extrem de diverse si variabile si, In consecinta, dificil de sistematizat. In plus, actiunea si efectele p. variaza In functie de concentratie, tipul celular si contextul hormonal. Mai relevanta este mentionarea actiunii unor tipuri de p.: PGD;, tip major produs de "mastocite, cu actiune In "hipersensibilitatea imediata, vasodilatatie si contractie a muschilor netezi nevasculari; PGE(, analog al PGE;, care produce vasodilatatie, dar, spre deosebire de PGE;, inhiba agregarea plachetara;

PGE;, importanta, produsa In medulara renala, mucoasa intestinala si alte tesuturi, are numeroase efecte (vasodilatatie renala ?i inhibarea reabsorbției tubulare de sodiu, inhibarea secretiei gastrice, contractie sau relaxare a muschilor netezi In functie de tesut, modularea *inflmatiei, cresterea permeabilitatii vasculare, cresterea sensibilitatii la durere, este pirogena, suprima transformarea limfocitelor, eliberarea mediatorilor de catre mastocite si citotoxicitatea mediata celular); PGF^a, p. stabila formata din *PGH; sau 'PGE;, stimuleaza contractia uterina si a muschilor netezi bronșici, provoaca vasoconstrictie In unele teritorii vasculare; PG-/;, intermediar instabil care poate fi convertit In unele p. sau tromboxani.

PROSTATA, s. f. / prostate, s. f. / prostate. NA: prostata. [QT. *prostates = care sta mainte, de la pro = mainte, istanai = a piascL*] Gianda voluminoasa, de circa 20 g, cu secretie externa si interna, anexa a aparatului genital masculin, situata In jurul portiunii initiale a uretrei, Inaintea ampulei rectale si sub vezica urinara. P. este alcatuita din doi lobi laterali, drept si stang, si un lob mediu. Este traversata de uretra, de canalele ejaculatoare iesite din veziculele seminale si de canalele deferente si Inconjurate incomplet de sfincterele striate. Sub actiunea androgenilor, p. secreta substante necesare spermatogenezei. Poate fi sediul unor procese patologice cu prevalenta mare: prostatita, adenom, cancer.

PROSTATECTOMIE, s. f. / prostatectomie, s. f. / prostatectomy. [Qr. *prostates = rare fitil Inainte, de la pro = mainte, istanai = a piafa, ektomc = t'yizic..*] Ablatie partiala sau totala a *prostatei. In p. *radicala*, In afara de prostata si de capsula acesteia se extirpa veziculele seminale, canalele deferente, o serie de fasii pelvine si uneori anumiti noduli limfatici pelvini.

PROSTATISM, s. n. / prostatism, s. m. / prostatism. [Cyr. *prostates = care sta inawte, de (a pro = mainte, istanai = a pCasa, -ism.)* Ansamblul semnelor clinice relevante pentru un *adenom de prostata: *disurie si *polakiurie In a doua jumătate a noptii.

PROSTATITA, s. f. / prostatite, s. f. / prostatitis. [Ar. *prostates = ewe. sta wa; te, de fc pro = wainte, istanai = a viasa; -ita.*] Inflamatie a prostatei, de natura infectioasa si uneori alergica (eozinofilia) pe un fond de *alergie, sau p. granulatoasa nespecifica, cu infiltratie locala de *macrofage.

PROSTATOMEGALIE, s. f. / prostatomegalie, s. f. / prostatomegaly. [tyr. *prostates = care. sta mainte., de la pro = mauita., istaiwi = a plasw megas, megalos = wan.*] Hipertrofie a *prostatei.

PROTECTIE

PROSTATOTOMIE, s. f. / prostatotomie, s. f. / prostatotomy, prostatomy. [tr. *prostates = care. sta mainte., de la pro = mainte, istanai = a pCasa; tome = taiere, sectiune, de la temnein = a taia.*] Incizie chirurgicala a "prostatei.

PROSTETIC, adj. / prosthetic, adj. / prosthetic. [Qr. *proshetes = cet care adauga, de la pro = mainte, tithenai = a piasa, a pune.*] V. grupare protetica.

PROSTITUTIE, s. f. / prostitution, s. f. / prostitution. [Lal. *prostitutio, -oais = prostitutie, de (a prostituere = a pune Inainte, a prostitua (pro = mainte; statuere = a face so, stea, a pune).*] Obținerea de foloase materiale prin raporturi sexuale.

PROSTRATIE, s. f. / prostration, s. f. / prostration. [Lot. *prostratio, -onis = rastumare, de la prosternere = a cu[ca la pamant (din cauza pozitiei de decubit dorsal m care rdmane dolnavul).*] Stare de apatie extrema, fizica si psihica, tradusa prin imobilitate totala si absenta reactiilor la solicitarile exterioare. Se observa In formele acute sau In faza terminala a unor boli, ca si In cursul unor afectiuni psihiatrice diverse.

PROTAMINA, s. f. / protamine, s. f. / protamine. [Cfr. *protos = primul; ammoniakon = sore de aioniu, gasita. M apropierea templuluw [ui Jupiter Amman din Libia, -ind.]* *Polipeptid cu caracter bazic extras din laptele anumitor pesti. Intra In compozitia unui tip de *insulina retard denumit insulin-zinc-protamina. Sulfatul de p. poate neutraliza heparina si de aceea este utilizat In injectii intravenoase In caz de hemoragie printr-un supradozaj al heparinei. V. si test cu sulfat de protamina.

PROTANOMALIE, s. f. / protanomalie, s. f. / protanomaly. [Qr. *protos = primul, cu referire [a rosu, care. este prima cuCoare din spec.tru] vizibila; anomalía = nereguCaritate.*] Anomalie congenitala a simtului cromatic, manifestata prin cecitate partiala pentru culoarea rosie. Un subiect afectat de p. nu percepe rosul decat la o anumita saturatie a culorii. Anomalia este ereditara. Sin.: anomalie cromatica tip Hart. V. si discromatopsie.

PROTANOPIE, s. f. / protanopie, s. f. / protanopia. [Ar. *protos = pnw.vl, cu referire [a rosu, care este. prima culoare din spectru vizibil; an - priv., ops, opos = vedere, vaz.]* Anomalie congenitala a simtului cromatic corespunzand unei *dicromazii cu absenta perceptiei culorii rosii. Sin.: anomalie tip Dalton. Var.: protanopsie. V. si daltonism, discromatopsie, protanomalie.

PROTANOPSIE. Var. pentru protanopie (v.).

PROTEAZE, s. f. pi. / proteases, s. f. pi. / proteases. [Qr. *protos = primul; -aza.*] Sin.: proteinaze (v.).

PROTEAZOM, s. m. / proteasome, s. m. / proteasome. [Cfr. *protos = primul; -aza i soma, -atos = Corp.*] Complex molecular proteolitic intracelular, ATP-dependent, la care se leaga *ubiquitina, iar pe acestea se fixeaza diverse proteine. P. reprezinta situsul principal de degradare a proteinelor intracelulare si se afla la originea majoritatii peptidelor prezentate moleculelor *complexului major Je histocompatibilitate clasa I. Este alcatuit din 28 de subunitati, fiecare cu Mr cuprinsa Intre 28 si 30 kDa, care formeaza o structura cilindrica (vizibila In microscopia electronica), compusa din 4 inele, fiecare inel continand cate 7 subunitati. Nu se cunoaste modul In care p. degradeaza proteinele citoplasmice.

PROTECTIE, s. f. / protection, s. f. / protection. [Lot. *pro-tectio, -onis = apdrare, de la protegere = a acoperi, a apara.*] Actiunea de a proteja, de a preveni un risc, un pericol. De mentionat: 1) P. *materna si infantila*, medicala si sociala a femeilor gravide si a copiilor, de la nastere pana la varsta de 6 ani (In functie de tara si prin intermediul unor structuri specifice). 2) P. *mediului*, asigurarea unui mediu vital favorabil sanatatii omului si utilizarea rationala a resurselor naturale. 3) P. *sociala*, ansamblul masurilor si mijloacelor destinate

PROTEIDA

Indeosebi grupurilor sociale sarace sau defavorizate, fie ca acestea cuprind pensionari sau persoane active.

PROTEIDA, s. f. / proteide, s. m. / proteid. {*Qr. protos = primui; eidos = formă.*} Denumire desueta pentru *proteina. S-a propus ca termenul sa se refere doar la "heteroproteina.

PROTEINAZE, s. f. pi. / proteinases, s. f. pi. / proteinases.

[*Cf. protos = pri-muti -ina; -ozd.*] Clasa de enzime care catalizeaza "hidroliza *legaturilor peptidice. Daca aceste legaturi apartin unui peptid, p. se numesc *peptidaze. In organism p. Stint utilizate pentru 'proteoliza, dar si pentru reglarea activitatii anumitor enzime. O serie de p. exista sub forma de *ectoen-zime. P. prezinta spedfidtati foarte variate si pot fi dasificate In functie de aminoacizii care actioneaza In *situsul activ pentru catalizarea hidrolizei. Se cunosc, astfel, p. cu serina, cis-teina, aspartat si metale (m general ioni de Zn²⁺). *In vitro* ele servesc la determinarea structurii proteinelor si/sau peptidelor. Cele mai cunoscute p. sunt 'pepsina si "tripsina. Sin.: pro-teaze.

PROTEINA. V. proteine.

PROTEINA A / proteine A / A protein. P. prezenta In peretele bacterian al majoritatii tulpinilor de stafilococ auriu (*Staphylococcus aureus*). Mr 43 000; este cunoscuta secventa amino-acizilor.

PROTEINA DE ANCORARE / proteine d'ancrage / docking protein. P. care permite patrunderea In *reticulul endoplasmic a unei alte proteine In curs de sinteza.

PROTEINA BAZICA A MIELINEI / proteine basique de la myéline / myelin basic protein. P. b. cu M, de 18 kDa, ce constituie aproximativ 30% din proteinele mielice. Niveluri crescute ale p. b. a m. apar In sderoza multipla exacerbata si In infarctul cerebral acut. Imunizarea experimentală cu p. b. a m. produce encefalomieliita (demielinizare si infiltrare limfoida prin activarea limfocitelor T). Abrev.: MBP.

PROTEINA BENCE-JONES / proteine Bence-Jones / Bence-Jones protein. [*Henry Bence-Jones, medic e.ngie.z, 1813-1873.*] Denumita initial si albumoza, p. B.-J. reprezinta o proteina anor-mala prezenta In plasma sau In urina, constand din lanturi usoare de imunoglobulina monoclonala excretate de *plasmocite In *mielomul multiplu, *macroglubulinemia Waldenstrom, 'boala lanturilor grele si Intr-o serie de alte "imunoglobulinopatii. P. B.-J. se caracterizeaza prin solubilitate foarte mare, precipitare la 50-60 °C si redizolvare la 90-100 °C. De asemenea, prin racire predpita si apoi se redizolva. V. si component M.

PROTEINA C / proteine C / C protein. Inhibitor fiziologic al coagulării, p. C. este dependents de "vitamina K si prin acti-vare blocheaza cascada coagulării la nivelul factorilor V si VIII. Defidtdul de p. C, care se Intalneste foarte rar, poate fi cauza unor tromboze venoase profunde.

PROTEINA C-REACTIVA / proteine C-reactive / C-reactive protein. Globulina care formeaza precipitate cu C-polizaharidul 'pneumococului. Prezenta sa In ser este un indicator de inflamatie de origine infectioasa sau neinfectioasa.

PROTEINA COMPLETA / proteine complete / complete protein. P. alcatuita din aminoacizi In proportie foarte apropiata de cea continuta In proteinele din organism, posedand astfel o valoare nutritiva mai mare decat o *p. partiala.

PROTEINA DENATURATA / proteine denaturee / denaturated protein. P. a carei structura terciara (configuratie) a fast alte-rata prin Incalzire, modificarea pH-ului, sau prin aiti agenti chimici sau fizici. Consecintele denaturării constau In alterarea propdetatjor fizice ale p. si diminuarea activitatii sale biologice.

PROTEINA DERIVATA / proteine d6rivatee / derivated protein. P. derivata dintr-o alta molecula proteica, formata prin modi-ficari hidrolitice. Este cazul p. coagulate, peptonelor si peptidelor.

PROTEINA PI 90

PROTEINA DISULFID-IZOMERAZA / proteine disulfure isomerase / disulfide isomerase protein. Enzima care permite formarea de punti disulfidice la nivelul proteinelor, de regula, atunci cand acestea sunt alcatuite din doua sau mai multe subunitati. Formarea puntilor se produce, de obicei, la nivelul 'reticulului endoplasmic.

PROTEINA FIBRILARA GL1ALA ACIDA / proteine fibrillaire acide gliale / glial fibrillary acidic protein. P. cu Mr de circa 45-50 kDa, apartinand tipului II de *filamente intermediare si prezenta aproape exclusiv In *astrocite. Asemenea tuturor p. din filamentele intermediare, p. f. g. a. este alcatuita dintr-o regiune centrala (310 aminoacizi), cu *structura secundara de tip a-helix, dispusa In trei domenii, cu scurte Intreruperi. Aceasta regiune asigura asamblarea proteinelor In filamente, care pot fi puse In evidenta cu anticorpi specifici si sunt descrise In microscopie fotonica sub numele de gliofibrile. Gena codanta a p. f. g. a. se afla pe cromozomul 17.

PROTEINA FLOTANTA / proteine flottante / floating protein. P. care nu este parte constitutiva a unui (esut, circuland m organism si fiind apoi excretata.

PROTEINA DE LEGARE / proteine de liaison / binding protein. Oricare dintre p. plasmatică care leaga, In mod specific sau nespedfic, hormoni cu solubilitate scazuta (In principal h. tiroidieni ?i steroizi), constituind astfel un sistem de transport pentru acestia. Sin.: proteina de transport.

PROTEINA DE LEGARE A HORMONULUI SEXUAL / protéine de liaison de la hormone sexuelle / sex hormone binding globulin. *P. de l. spedfica pentru "testosteron. Sin.: globulina de legare a hormonului sexual, globulina de legare a testos- ;j teronului. Abrev.: SHBG, TeBG. m

PROTEINA DE LEGARE A RETINOLULUI / proteine de liaison du retinol / retinol binding protein. *P. de l. (a-globu-lina) specifică pentru retinol (*vitamina A), care se acumuleaza | la nivel hepatic In carenta de vitamina A. |

PROTEINA M / proteine M / M protein. 1) P. specifică de tip, ' alcatuita din doua lanturi peptidice, localizata pe peretele celu-lar al *streptococilor de grup A. Este implicata In adeziunea la celula (epiteliala) gazda si In inhibarea 'fagocitozei prin reducerea activării căii alternative a 'complementului. 2) Per-meaza implicata In transportul p-galactozidelor prin membrana celulara la "*Escherichia coli*.

PROTEINA M VIRALA / proteine M virale / M viral protein. Matrice proteica din componenta anvelopei virale, care captureste interiorul anvelopei si este In contact cu nucleo-capsida.

PROTEINA MDR / proteine MDR / MDR protein. Sin.: glico-proteina P (v.).

PROTEINA NECUPLATA / proteine non-coupl6e / uncoupling protein. Sin.: termogenina (v.).

PROTEINA p53 / proteine p53 / p53 protein. P. alcatuita din 393 aminoacizi, codificata de o gena situata pe cromozomul 17. P. p53 franeaza proliferarea celulara si favorizeaza proce-sul de *apoptoza. O serie de mutatii ale genei determinS al-terari ale p., puse In evidenta In numeroase tipuri de cancer, Indeosebi In 90% din cancerele pulmonare si In 40% din can-cerele de san. Au fost identificate mutatii ale genei transmi-sibile familial, care detennina un rise potential semnificativ de dezvoltare a unei tumori dupa varsta de 30 de ani. Organismul poate reactiona, producand anticorpi Tmpotriva p. p53 alterate,

PROTEINA p190 / proteine p190 / p190 protein. Alaturi de p. p210 (M, de 210 kDa), una din p. (Mr de 190 kDa) codificate de gena de fuziune *bcr-abi* rezultata din translocatia (9,22) (q34;q11) ce da nastere 'cromozomului Philadelphia din leucemia mielocitara cronica. P. p190 este asodata mai frecvent cu *leucemia limfoblastica acuta, In timp ce p. p210 apare m ambele forme de leucemie.

PROTEINA P210

PROTEINA p210 / proteine p210 / p210 protein. V. proteina p190. PROTEINA PARTIALA / proteine partielles / partial protein. P.

alcatuita In mare parte din aminoacizi difeiti de cei ai pro-teinelor din organism, prezentand astfel o valoare nutritiva mai mica decat o *p. completa.

PROTEINA PROTEOLIPIDICA A MIELINEI / proteine protolipidique de la myeline / myelin proteolipidic protein. Una din p. mielinice (alaturi de *p. bazica a mielinei) Tmpotri-va carora actioneaza limfocitele T 'in *sderoza multipla.

PROTEINA RACEMIZATA / proteine racemisee / racemized protein. P. modificata prin actiunea unor substante chimice sau a altor agenti, a carei activitate optica diminueaza, devenind mai rezistenta la hidroliza enzimatica.

PROTEINA S-100 / proteine S-100 / S-100 protein. P. dime-rica din grupul proteinelor care se leaga cu calciul, izolata initial in sistemul nervos central, iar ulterior In numeroase organe si celule, In conditii fiziologice si patologice. Cu Mr de 21 kDa, alcatuita din doua lanturi polipeptidice (a din 93 si, respectiv, P din 91 aminoacizi), p. S-100 este codificata de o gena sit-uata pe cromozomul 1. Proteina exista sub trei forme, prin combinarea diferita a lanturilor a si p. Totodata, au fost iden-tificate dnci alte gene, codificand p. S-100 diferite, exprimate Indeosebi In celulele si tesuturile patologice. O astfel de gena, situata pe cromozomul 21, s-ar afla In relatie cu unele tul-burari neurologice din *sindromul Down.

PROTEINA TAMM-HORSFALL / proteine Tamm-Horsfall / Tamm-Horsfall protein, [Jgor Tamm, viroCog ame.nc.an, n. 1922; Frank L. Horsfall, Jr., medic american, 1906-1971.] •Mucoproteina produsa de celulele ramurii ascendente a ansei Henie, la o rata de 50-75 mg/zi, constituind principaiul component proteic al sedimentului urinar normal.

PROTEINA DE TRANSPORT / proteine de transport / carrier protein. Sin.: proteina de legare (v.).

PROTEINE, s. f. pi. / proteines, s. f. pi. / proteins. [CJT. pro-tos = primul; -iaa.] Substante azotate cu masa moleculara mare si structura complexa, p. sunt prezente In toate struc-turile vie (animale, vegetate, microorganisme). Ele sunt In mod particular abundente In organismele animale, unde Indeplinesc, In esenta, functii de cataliza chimica (*enzime), de aparare (*anticorpi) sau de reglare (*hormoni), asigurand, de aseme-nea, functii plastice si de sustinere. La om, p. reprezinta circa 15% din masa corporala. P. naturale sunt extrem de variate dar, indiferent de provenienta, aproape toate au aceeaasi com-pozitie elementara (50-55% carbon, 6-7% hidrogen, 20-23% oxigen, 12-19% azot, 0-3% sulf) si sunt alcatuite din aceleasi subunitati elementare, 20 de aminoacizi diferiti (p. sunt *polimeri in care *monomerii sunt reprezentati de aminoacizi). Se dis-ting doua grupe mari de p.: "holoproteine sau p. simple si 'heteroproteine sau p. conjugate. Aceste doua grupe contin, la randul lor, mai multe dase de p. (v. termenii respectivi). O clasificare satisfacatoare a p. In functie de diferentele si analogiile de structura este imposibila din cauza diversitatii extreme s acestor molecule. Mai rationale pare clasificarea p. in raport cu functiile lor biologice: p. cu functii catalitice (en-zime, care la randul lor sunt subiectul unor clasificari com-plexe, convenite pe plan international), p. cu functii hormonale, p. de transport, p. contractile, p. de stocare, p. de protectie si p. structurale. V. structura primara, structura secundara, structura terciara, structura cuaternara.

PROTEINE DE ADEZIUNE / proteines d'adhesion / adhesion proteins. Grup de p. din care fac parte *fibronectina, *cola-genul, *fibrinogenul s. a. P. de a. au rol In *adeziunea celu-lelor, fie pe un suport, fie Intre ele, In migrarea celulelor si in diferentierea celulara.

PROTEINE G

PROTEINE ANGIOGENICE / proteines angiogeniques / angiogenie pofypeptides. Proteine variate, avand Mr cuprinsa Intre 5,5 si 45 kDa, cu rol In 'angiogeneza. Din grupul p. a. fac parte: 1) 'Factorul de crestere endoteliala derivat din plachete, cu actiune mitogena si chimiotactica; 2) 'Factorii de crestere ai fibroblastelor; 3) Angiogenina, care induce crestere capilara fara actiune mitogena sau chimiotactica; 4) Factorul de crestere transformant beta, a carui actiune este apropiata de cea a angiogeninei.

PROTEINE DE ATASARE VIRALE / prot6ines d'attachement virales / viral attachment proteins. Structuri virale spedfice, necesare interactiunii virus-receptor viral celular In cadrul procesului de infectie a populatiei celulare susceptibile.

PROTEINE CHAPERONE / proteines chaperones / chaperones, molecular chaperones. [LngC. chaperon, insotitor, sensut inia[al cuvantuui fund: doamnil de companie pentru o tdndrd pe. care o invafii duneCe manure.] Grup eterogen, alcatuit din circa 200 molecule proteice, cele mai multe facand parte din superfamilia denumita *proteine de soc termic. P. c. repre-zinta In mod normal 1-2% din continutul total al celulelor, In anumite conditii de stres sinteza acestora fiind amplificata. Ele sunt distribuite In toate compartimentele celulei, inclusiv In dto-plasma, pentru p. c. mitochondriale existand tendinta sa se adopte denumirea de *chaperonine*. Desi o clasificare este difi-cila, sunt recunoscute trei familii de baza: chaperonine (Indeosebi *proteinele de soc termic cu M_r de 60 kDa, notate HSP60), familia HSP70 si HSP90. Se mai adauga enzime ale stresului oxidativ si o serie de alte molecule. Cea mai studi-ata si evidenta functie a p. c. este urmatoarea: sinteza unei proteine se efectueaza sub forma unui lant de aminoacizi, or, pentru ca proteina sa devina functionala trebuie sa doban-deasca o structura tridimensionala compacta, proces In care p. c. au un rol determinant, de unde si denumirea lor. Alte roluri ale p. c.: In sinteza si traficul proteinelor, intra- si extracelular, In translocarea si asamblarea *factorilor de transcriptie si de activare a *kinazelor proteice.

PROTEINE DE FAZA ACUTA / proteines de la phase aigue / acute phase proteins. Grup de p. plasmatic care nu sunt anticorpi, dar a caror concentratie creste considerabil In cursul reactiei inflamatorii acute. Ele sunt reprezentate de: proteina C reactiva, proteina ce leaga *manoză, cti-antitripsina, a;-*macroglobulina, 'fibrinogenul, *ceruloplasmina si factorii C9 si B ai *complementului.

PROTEINE G / G proteins. Familie de p. care se constituie ca un sistem universal de *transductie a sem-nalelor In comunicarea celulara. Ciclul de actiune al p. G se materializeaza In lantui molecular ligand-receptor-p. G-efector (mesager secund-proteinkinaza). P. G sunt heterotrimeri, fiind alcatuite, deci, din trei subunitati diferite, a, p si J. Subunitatile confera spedficitate diferitelor p. G, jucand un rol determinant In cuplajul receptor-efector. Transferul de informatie de la receptorul activat de ligand depinde de cidurile de activare/inactivare ale p. G, de legarea alternativa la subunitatea a a GDP (guanozin-difosfat) si GTP (guanozin-trifosfat). Cand situsul de legare este ocupat de GDP, subunitatile a, p, y taman asociate, iar p. G este inactiva. Legarea GTP activeaza p. G, care interactioneaza cu un efector generator de mesager secund (Indeosebi adenilat ciclaza, AC, sau fosfolipaza C), iar acesta, la randul sau, va activa o 'protein kinaza. Receptorii cuplati cu p. G pot fi activati de agonisti foarte diversi: neu-romediatori, nudeotide purinice, neuropeptide, diversi hormoni peptidici, factori de reglare si semnale senzoriale spedfice. Clasificarea p. G se complica pe masura evolutiei disectiei mo-leculare. Astfel, se disting 5 clase de p. G: p. Gs (s de la stimulative, deoarece activeaza AC), p. Gi (inhiba AC), p. Gq,

PROTEINE GLUT

p. Gt sau transducina, p. Go. La acestea se adauga p. G mid, nontrimerice.

PROTEINE GLUT / proteines GLUT / GLUT proteins. P. de

transport al glucozei exprimate în diverse tesuturi sub forma a and tipuri diferite. P. GLUT2 si GLUTS (care formeaza, prin cele 12 domenii transmembranare, un canal pentru hexoze) faciliteaza transportul eficient al glucozei din enterocit prin membrana sa bazolaterală (transport fara consum de energie).

PROTEINE DE LUX / proteines de luxe / luxury proteins.

Termen utilizat uneori pentru desemnarea p. care sunt implicate în functiile specifice ale celulelor diferite si nu sunt absolut necesare functiilor de baza ale celulelor, acest rol revenind *proteinelor menajere.

PROTEINE MEMBRANARE / proteines membranaires / membrane proteins. P. de la nivelul membranelor biologice. Conform

modelului actual al biomembranelor (structura în mozaic fluid), se disting doua mari clase de p. m.: 1) P. *intrinseci* sau *integrale*, care sunt incluse complet în dublul strat fosfolipidic al biomembranei si sunt mentinute datorita unor interactiuni hidrofobe. 2) P. *extrinseci*, care se afla la suprafetele externe (Indeosebi) si interna ale biomembranei, unde sunt legate prin forte de tip electrostatic, ceea ce le asigura o mobilitate considerabila. În principiu, p. intrinseci sunt implicate în procese de transport membranar si de receptie (v. receptori) a informatiei specifice diferitelor molecule semnal.

PROTEINE MENAJERE / proteines menageres / housekeeping proteins. Denumire generica pentru o serie extrem de diversa de grupe de proteine implicate în functiile de baza ale celulelor. Ex.: proteinele din cadrul sintezei ADN si ARN, proteinele cailor metabolice de baza, *proteinele chaperone. V. si proteine de lux.

PROTEINE MUSCULARE / proteines musculaires / muscular proteins. Denumire pentru numeroasele p. de la nivelul

*fibrele musculare, care pot fi clasificate în trei grupe: 1) P. *majors*, reprezentate de *miozina si *actina. 2) P. *m. minore*, din care fac parte a, p si γ -actininele, filamina, nebula, sinemina, paranemina si titina. 3) P. *sistemului de inductie a contractiei*, Indeosebi tropomiozina, troponinele C, T si I, ca si proteina C. La acestea se adauga p. *droscheletului: tubulina, proteina M, proteina Z, desmina (sau skeletina), conectina si vimentina. Au fost izolate numeroase alte p., care reprezinta combinatii cu substante variate ale p. mentionate anterior sau produse de degradare ai acestora.

PROTEINE PLASMATICE / proteines plasmatiques / plasma

proteins. Ansamblul p. continute în plasma sanguina, cuprinzand: *albumine, γ -globuline (y-globuline - *imunoglobuline), *glicoproteine, *lipoproteine, *metaloglobuline, *factori de coagulare,

*enzime s. a. Cele mai multe p. p. sunt sintetizate în ficat. Grupele de p. mentionate îndeplinesc diverse functii în organism, unele capitale. De aceea, determinarea variatiilor cantitative si calitative ale p. p. este extrem de utila în patologie. Gama metodelor de identificare, izolare si dozare a p. p. disponibile în laboratorul clinic s-a extins atât prin cresterea sensibilitatii, cât si prin determinarea si prelucrarea automata a datelor. V. electroforeza, imunoelectroforeza.

PROTEINE DE SOC TERMIC / proteines du choc thermique /

heat-shock proteins, HSP. Superfamilie de p. sintetizate în majoritatea celulelor când acestea sunt expuse la temperatura crescuta. O mare parte dintre ele au fost denumite si proteine de stres, deoarece sinteza lor este stimulata, de asemenea, de privatiunea de glucoza sau oxigen, infectii virale sau alte conditii adverse. Clasificarea p. de s. t. se face în functie de greutatea lor moleculara, una din familiile cele mai importante fiind HSP70 (cu Mr 70 kDa). S-a demonstrat ca aceste proteine au rol în supravietuirea celulei la stres, prin protectia

PROTEIN KINAZE

Împotriva alterarii *cromatinei, activeaza genele specifice care codifica factori vitali (v., de ex., receptori nucleari), au rol în legarea proteinelor anormale denaturate în vederea degradarii acestora. P. s. t. reprezinta cea mai mare parte din *proteinele chaperone.

PROTEINE DE TRANSPORT / proteines de transport / transport

proteins. Denumire generica pentru o serie de p. care asigura transportul de ioni sau al altor particule la nivelul membranei plasmactice (canale ionice, transportori de difuziune facilitata, pompe ionice) sau în diferite compartimente din organism, Indeosebi în sange (ex.: "hemoglobina este un transportor de oxigen).

PROTEINEMIE, s. f. / proteinemie, s. f. / protein(a)emia. [Cfr.

protos = pTimvi; -ina; haima, -atos = s&nge.} 1) Concentratia proteinelor din plasma sanguina, în mod normal 63-78 g/l. 2) Indeosebi în engl., cresterea cantitatii de proteine din sange. Sin.: protidemie. V. si tab. const. biochim.

PROTEIN FOSFATAZE / proteine phosphatases / protein

phosphatases. [Cf. *protos = primui; -ina; phos, photos =*

luminil; -aza.] Enzime sintetizate în toate celulele nucleate, care catalizeaza defosforilarea prin divizaj hidrolitic al legaturilor covalente dintre reziduurile de aminoacizi ale proteinelor si grupurile fosfat. Substraturile cuprind alte enzime (inclusiv unele *protein kinaze), inhibitori enzimatici, proteine ribozomale, factori de transcripție, receptori hormonal, canale ionice si alte molecule regulatoare. Defosforilarea afecteaza încarcarea de suprafata si configuratia moleculelor tinta. Consecintele defosforilarii constau în activarea unor enzime ale metabolismului intermediar si în inhibarea altora, influentarea transductiei semnalelor, eliberarea de neurotransmitatori, contractia muschilor scheletici, netezi si cardiac, motilitatea spermatozoidelor, functiile mitocondriale, replicarea ADN, evolutia ciclului celular, sinteza ARN si a proteinelor, fertilizarea, maturarea ovocitului, dez-voltarea embrionara, transportul de apa si ioni la nivelul tubulilor renali, inflamatie, morfologia celulara, adeziunea matricei extracelulare, raspunsurile sistemului imun. Împreuna cu protein kinazele, p. reprezinta moleculele cheie ale unui mecanism general de reglare metabolica. V. si protein kinaze.

PROTEIN KINAZA. V. protein kinaze.

PROTEIN KINAZA C / proteine kinase C / protein kinase C.

*P. activata de *diadglicerol, *mesager secund produs prin actiunea *fosfolipazei C. Este notata cu C pentru a fi distinsa de alte p., legate de ionii de calciu sau dependente de *AMP ciclic. P. C permite transformarea IP, în IP₃; (IP = inozitol fosfat) prin activarea IPa-azei. Prezenta în numeroase tesuturi si organe, **ea este** legata slab pe fata internă a membranei plasmatice.

PROTEIN KINAZE / proteine kinases / protein kinases. [Cfr.

protos = primul; -ina; kinem = a mifca, -aza.] Denumire comuna pentru numeroase enzime care catalizeaza transferul grupului fosfat terminal al ATP la nivelul altei molecule, frecvent de natura proteica. P. k. fosforileaza resturi de aminoacizi specifice din proteinele tinta, reprezentate de regula de serina, treonina sau tirozina. Fixarea grupului fosfat este reversibila si de aceea reprezinta un mecanism general de reglare metabolica. Activarea p. k. se produce frecvent sub actiunea "mesagerilor secundari. Natura substraturilor fosforilate este extrem de diversa: canale ionice, enzime, factori de transcripție, oomponente ale citoscheletului, proteine ale membranei plasmatice, inhibitori enzimatici si alte molecule cu rol în reglarea unor procese biochimice. Fenomenele de fosforilare-defosforilare declanșate de p. k. se produc în cea mai mare parte a proceselor fiziologice, perturbarea acestora fiind pusa în evidenta în numeroase stari patologice. V. si protein fosfataze.

PROTEINOGRAMA

PROTEINOGRAMA, s. f. / **proteinogramme**, s. m. / **protein blood count**. [Cjr. *protos* = *primul*; *-ina*; *gramma* = *inscriere*.] Grafic sau formula reprezentand concentratia diferitelor tipuri de proteine continute Intr-un lichid biologic (plasma, ser sanguin, lichid cefalorahidian etc.). V. si electroforeza.

PROTEINORAHIE, s. f. / **proteinorrhachie**, s. f. / **cerebrospinal fluid proteins**, [Cjr. *protos* = *primul*; *-ina*; *rhakhis* = *coCoana vt.rte.brda*.] Prezentata proteinelor In LCR, normal 0,15-0,45 g/l. Sin.: albuminorahie.

PROTEINOZA, s. f. / **proteinose**, s. f. / **proteinosis**. [Qr. *protos* = *primul*; *-ina*; *-ozo*.] Acumulare In **exces** a proteinelor In tesuturi.

PROTEINOZA LIPIDICA / **proteinose lipidique** / **lipid proteinosis**. Boala autozomal recesiva a metabolismului lipidic, caracterizata prin depunerea de material hialin la nivelul pielii si mucoaselor bucala, faringiana si laringiana, ca si printr-o infiltratie a corzilor vocale. Leziunile cutanate apar primele si se manifesta ca pustule recurente sau bule, la nivelul fetei si suprafetelor distale expuse ale bratelor si picioarelor. Ulterior, aceste leziuni pot evolua catre un aspect varioliform, papule, noduli sau placi verucoase localizate la nivelul fetei, pleoapelor, cefei, mainilor, degetelor, coatelor si genunchilor. Sin.: boala Urbach-Wiethe, hialinoza cutanata si mucoasa, lipoproteinoza.

PROTEINURIE, s. f. / **protinurie**, s. f. / **protein-uria**. [Cjr. *protos* = *primul*; *-ina*; *ouron* = *urina*.] Prezenta In exces, permanenta sau intermitenta, In urina a proteinelor provenind de regula din serul sanguin. Exista o p. *fiziologica*, de maximum 0,03 g/minut sau 0,05 g/24 ore. P. *patologica* poate fi slaba (0,1-1 mg/minut), moderata (1-3 mg/minut) si forte (10-20 mg/minut). Desi reprezinta aproape Intotdeauna o pierdere renala de proteine plasmatiche, acestea tree inegal In urina, albumina fiind de regula mai abundenta decat globulinele. De aceea se disting: 1) p. *selectiva*, cand macroglobulinele plasmatiche nu tree In urina; 2) p. *non-selectiva*, cand cvasitotalitatea proteinelor plasmatiche tree In urina; 3) *globulinuria* (v.). V. In continuare.

PROTEINURIE DE EFORT / **protinurie d'effort** / **effort proteinuria**. P. functionala care se produce dupa eforturi fizice intense si prelungite efectuate cu membrele inferioare.

PROTEINURIE ESENTIALA / **proteinurie essentielle** / **essential proteinuria**. Forma de p. care nu este asociata sau urmata de o boala renala. Este cazul *p. de efort si al *p. ortostatica.

PROTEINURIE ORTOSTATICA / **proteinurie orthostatique** / **orthostatic proteinuria**. P. benigna care apare In ortostatism prelungit, Indeosebi la adolescentii, si dispare total In pozitia culcat.

PROTEINURIE PRERENALA / **proteinurie prerenale** / **prerenal proteinuria**. P. determinata de alte boli decat cele renale, Indeosebi de boli cardiace, hepatice, hipertiroidism si febra.

PROTEINURIE POSTRENALA / **proteinurie postrenale** / **postrenal proteinuria**. P. cu cauze situate dincolo de tubii uriniferi: pelvis renal, ureter, vezica, prostata sau uretra.

PROTEOGLICAN, s. m. / **proteoglycane**, s. m. / **proteoglycan**. [Qr. *protos* = *primul*; *glykys* = *duice*.] *Glican sau *glicozaminoglican legal la o proteina. Legarea se face Intre extremitatea reductoare a glicanului si radicalul hidroxil al unui reziduu de serina al proteinei. P. au rol structural In tesuturile conjunctive, fiind prezenti, de asemenea, In mucus, lichidul sinovial si In umoarea vitreasa. P. sunt, totodata, componente majore ale *matricei extracelulare. Prezenta gruparilor acide determina caracterul hidrofil al acestor molecule.

PROTEOLIZA, s. f. / **proteolyse**, s. f. / **proteolysis**. [Ofr. *protos* = *primul*; *lysis* = *distrugere*, de ia *lyein* = a *dutruge*.] Disolutia si digestia proteinelor prin enzime proteolitice, denu-mite *proteinaze sau proteaze.

PROTOPLASMA

PROTEOLIZAT, s. n. / **proteolysat**, s. m. / **proteolysate**. [r. *protos* = *primul*; *lysis* = (*tistrugere*., de la *lyein* = a *distrug*.) Produs rezultat din *proteoliza enzimatica, utilizat In dietetica terapeutica.

PROTEUS / **proteus** / **proteus**. [CJT. *Proteus* = *ze.u marin*, *fiu*] *bd 1'ose.idon*, *care. avea dwvl profetid*, *dar nu fac.ui accosta. declit siiit*, *dupd ce.* [ua *diferite mfcifari*, *ca sd scape de. urmaritori.*] Gen bacterian care apartine familiei *Enterobacteriaceae*, saprofit obisnuit al pielii si mucoaselor. Cuprinde bacili gramnegativi cu mobilitate mare datorita prezentei unor cili vibratii. Au fost identificate mai multe specii: *P. mirabilis* si *P. vulgaris* (reunite sub denumirea *P. hauseri*), *P. morgani*, *P. rettgeri* si *P. inconstans*. Acestea, Indeosebi specia *P. vulgaris*, determina infectii, Indeosebi urinare, mai rar digestive si pot fi la originea supuratiilor unor plagi.

PROTEZA, s. f. / **prothese**, s. f. / **prosthesis**. [GJT. *prosthesis* = *adciugare*, de ia *pro* = *inainte*, *thesis* = *punere*. fi *tithenai* = a *ptasa*, a. *pune*; *confundat cu prosthesis* = *propozit-u.*] Structura artificiala, dispozitiv sau aparat, care reconstituie o parte a corpului uman (organ, membru sau o parte dintr-un membru) absenta, afectata sau distrusa. P. poate avea rol functional sau estetic. Se disting p. *exteme* si p. *interne*. Ex.: p. articulara, p. dentara, p. oculara etc.

PROTEZA VALVULARA CARDIACA / **prothese valvulaire cardiaque** / **valvular cardiac prosthesis**. Dispozitiv artificial sau natural adaptat la nivelul unui orificiu cardiac prin interventie chirurgicala si destinat sa Indeplineasca functiile sistemului valvular natural, care a fost alterat si rezecat. Sunt disponibile trei categorii de valvule: 1) mecanice, cu numeroase tipuri; 2) *bioproteze, de obicei valve aortice de pore; 3) *homogrefe, p. de origine umana.

PROTID, s. n. / **protide**, s. m. / **protide**. [Qr. *protos* = *primul*; *eid* = *forma*.] Sin. desuet pentru proteina (v.).

PROTIDEMIE, s. f. / **proteinemie**, s. f. / **protein(a)emia**. [C,r. *protos* = *primul*; *haima*, *-atos* = *sange*.] Sin.: proteinemie (v.).

PROTOCOL OPERATOR / **protocole operatoire** / **operative protocol**. [Lat. *juridica protocollum* = foaie [ipita pe docu-tiente, din gr. *protokollon* = care este [ipit mai intdi, de ia *protos* = *primu*C, *kalla* = *dei*; [at. *operari* = a *iucra*, de. ia *opus*, *open's* = *munca*, [ucrare.] Consemnare scrisa, In condi-tia de operatii, a tuturor etapelor unei operatii.

PROTODIASISTOLIC, adj. / **protodiasistolique**, adj. / **protodiasistolic**. [Cfr. *protos* = *primu*C; *diastole* = *dilatare*., de ia *diastellein* = a [ayi] Care se situeaza la debutul *diastolei. Ex.: suflu p. V. si izodiastolic.

PROTON, s. m. / **proton**, s. m. / **proton**. [Qr. *protos* = *primul*.] Parcula elementara cu masa de 1.6725.10⁻²⁷ kg, de 1836,12 ori mai mare decat masa *electronului, sarcina elec-trica egala In valoare absoluta cu a acestuia, dar de semn opus. P. este nucleu celui mai simplu atom - de hidrogen -si intra In compozitia tuturor nucleelor atomice. *Numarul atomic Z este egal cu numarul de p. pe care TI contine nucleu atomic.

PROTONEURON, s. m. / **protoneurone**, s. m. / **protoneuron**. [Gfr. *protos* = *s primul*; *neuron* = *new*.] Primul neuron al unei cai motorii sau senzitive.

PROTOONCOGENE, s. f. pi. / **protooncogenes**, s. f. pi. / **protooncogens**. [r. *protos* = *primul*; *onkos* = *masa*, *tumora*, *genos* = *neam*, *urmasi generatio*, sail *gennan* = a *produce*.] Gene celulare normale din care deriva *oncogenele virale, In urma unei alterari calitative sau cantitative a acestora (mutatii punctiforme In secventa ADN, dereglari In expresia genelor, translocari cromozomiale).

PROTOPLASMA, s. f. / **protoplasme**, s. m. / **protoplasm**. [Qr. *protos* = *primul*; *plasma* = *obiect modelat*.] Sistem coloidal .

PROTOSISTOLIC

vascos, translucid, alcatuit din apa si o faza continua care contine componentele esentiale ale tuturor celulelor animale si vegetale. Aceste componente sunt reprezentate deosebi de: acizi nucleici, proteine, lipide, hidrocarbonate si saruri anorganice. V. si dtoplasma, citosol, nucleoplasma.

PROTOSISTOLIC, adj. / protosystolique, adj. / protosystolic. [*JT. protos = primui; systole = contractie.*] Care este situat In timp In prima parte a *sistolei ventriculare.

PROTOZOAR, s. n. / protozoaire, s. m. / protozoan, pi. protozoa. [*CFT. protos = primiii; zoom = otimiat.*] Fiinta microscopica, apartinand regnului animal, formata dintr-o singura celula si dotata cu posibilitatea de miscare si deplasare. Se deplaseaza cu ajutorul pseudopodelor, flagelilor sau al dililor vibratili. Flagelatele, infuzorii, rizopodele si sporozoarele sunt p.

PROTOZOOZA, s. f. / protosoose, s. f. / protozoosis. [*Qr. protos = primuC; zoon = animal, -oza.*] Termen generic desemnand once afectiune parazitara determinata de protozoare.

PROTROMBINAZE, s. f. pi. / prothrombinases, s. f. pi. / prothrombinases. [*Lat., gr. pro = mainte; gr. thrombos = cheag; -ina, -ozo.*] Sin.: tromboplastine (v.).

PROTROMBINA, s. f. / prothrombine, s. f. / prothrombin. [*Lat. gr. pro = mainte; gr. thrombos = cheag; -ina.*] Factorul II al coagulării, p. este o glicoproteina cu un singur lant de aminoacizi, cu Mr 69 000, sintetizata si stocata In celulele parenchimului hepatic si prezenta In sangele circulant In concentrate de aproximativ 20 mg%. Intervine In calea finala comuna a coagulării, fiind convertita In trombina In prezenta

*tromboplastinei, a factorului V activat si a calciului, dupa cum urmeaza: dupa legarea la factorii V si X activati In membrana trombotara, p. este clivata de factorul X activat, generand o molecula de trombina activa, care va fi eliberata de pe suprafata trombotului. P. poate fi activata si de stafilococu-laza, secundar unei modificari conformationale patologice. Sin.:

factor II al coagulării. V. si factori de coagulare, test Quick.

PROTROMBOKINAZA, s. f. / prothrombokinase, s. f. / prothrombokinase. [*Lot., gr. pro = inainte; gr. thrombos = chtag, kinein = a mifca; -ozo.*] Sin.: proaccelerina (v.).

PROTROMBOKININA, s. f. / prothrombokinine, s. f. / prothrombokinase. [*Lat; gr. pro = mainte.; gr. thrombos == ctieag; kineia = a mifca; -ina.*] Sin.: tromboplastinogen (v.).

PROTROMBOPLASTINA, s. f. / prothrombokinine, s. f. / prothrombokinase. [*Lat; gr. pro = inainte; gr. thrombos = che.ag; plastos = moddat, de la plassein = a forma, a mod-do; -ina.*] Sin.: tromboplastinogen (v.).

PROTRUZIE, s. f. / protrusion, s. f. / protrusion. [*Lat. protrusum, de [a protrudere = fl impinge, mainte. (pro = inainte; trudere = a impinge.)*] Starea unei formatiuni anatomice sau a unei parti dintr-un organ care proemina, care este Tmpinsa Inainte din cauze patologice sau constitutionale.

PROTRUZIE ACETABULARA / protrusion acetabulaire / acetabular protrusion. Anomalie, uni- sau bilaterala, ereditara sau dobandita, observata aproape exclusiv la femeie, cand poate reprezenta o cauza de *distocie. Se caracterizeaza prin deformarea *cavitatii cotiloide, care este mai scobita decat In mod normal si, In consecinta, fundul acesteia proemina In bazin cu mai mult de 5 mm Inauntrul liniei ilioischiatice. Sin.: boala Otto.

PROTUBERANT, adj. / protuberant, -e, adj. / protuberant. [*Lat. protuberans, de [a protuberare = a iefi in afara (pro = mainte; tuber, -ens = umftaturd, eJ(c.rescenta).*] Care proemina, care prezinta o *protuberanta.

PROTUBERANTA, s. f. / protuberance, s. f. / protuberance. [*Lat. protuberans, tfe [a protuberare = a iefi in afara (pro = inainte) tuber = e.*resce.nta).*] Structura anatomica proemi-
• nenB: 1) P. *occipitala externa*, proeminenta triunghiulara situ-

PRURIT

afa In mijlocul suprafetei externe a osului occipital. 2) P. *occipitala interna*, In forma de cruce, situata pe fata endocrarianS a solzului osului occipital.

PROTUBERANTA INELARA / protuberance annulaire / annular protuberance. NA: pons. Segmentul intermediar al *trunchiului cerebral, situat transversal deasupra "bulbului rahi-dian, sub *pedunculii cerebrali si anterior fata de "cerebel. Fata sa anterioara prezinta un sant la nivelul caruia trece trunchiul bazilar, iar din fetele sale laterale emerg radacinile senzitive si motorii ale celor doi nervi trigemeni. Sin.: puntea Varolio.

PROVIDENCIA / Providencia / Providencia. Gen de bacili mobili, gramnegativi, din familia *Proteeae*, prezenti In urina sj fecalele normale, potential patogeni, asociati cu diaree, infectii nosocomiale, ale tractului urinar si ale plagilor. Genul era anterior clasificat ca specie a genului "*Proteus (P. inconstans)*.

PROVIRUS, s. n. / provirus, s. m. / provirus. [*Lot., gr. pro = inainte.a, in fata; virus = venin, otrava.*] Secventa de ADN dublu catenar situat In-tr-un cromozom eucariot si corespunzator genomului unui 'retrovirus.

PROVITAMINA, s. f. / provitamine, s. f. / provitamin. [*Lat., gr. pro = mainte.; tat. vita = viatii; gr. ammoniakon = sort de amoniu, gasitii in apropierea te,mpiu[ui iui Jupiter Amman din Li6ia; -ina]* Precursor al unei vitamine. Ex.: p. D, este *ergosterolul, iar p. Da este 7-dehidrocolesterolul.

PROXIMAL, adj. / proximal, -ale, -aux, adj. / proximal. [*Lat. proximus = eel mai apropiat, super[ativu(de (a props = apropiat.)* Care este mai aproape de centru sau de origine. Ex.: In cazul membrelor, mai aproape de *articulatia scapulo-humerala si, respectiv, 'articulatia coxofemurala. Ant.: distal.

PROZENEFAL, s. n. / prosencephale, s. m. / prosen. cephalon. NA: prosencephalon. [*r. proso = din /fl% dinainte; enkephalos = creie-r, de [a en = in, kephale = cap.*] Sin.: creier anterior (v.).

PRURIGEN, adj. / prurigene, adj. / pruritogenic. [*Lat. prurire = a area mancarimi; gr. geinan = a produce.*] Care cauzeaza prurit, genereaza senzatii de mancarime. Sin.: pruriginos.

PRURIGINOS, adj. / prurigneux, -euse, adj. / pruriginous. [*Lat. pruriginosus = care are mancarimi, de la prurire = a area mancarimL]* Sin.: prurigen (v.).

PRURIGO, s. n. / prurigo, s. m. / prurigo. [*Lat. prungo, • inis = mancarime, de la prurire = a avea mdncOrim.*] Dermatoza constituita din papule cu diametrul de 2-5 mm, de ; culoare rozsa sau rosie, ferme, rotunjite, Inconjurate de o arie i eritematoasa fugace, cu o mica vezicula In centru, care dupa uscare se transforma In-tr-o crusta galbuie. Leziunile cutanate declanseaza prurit, uneori de o intensitate deosebita si rezis-tent la orice tentativa terapeutica. Printre diferitele tipuri de p, se disting: 1) P. *acut* (p. infantil, p. acut al adultului, *p. esti-val, p. gravidic). 2) P. *cronic* (p. cronic al adultului, *p. Besnier, *p. Hebra).

PRURIGO BESNIER / prurigo diathesique de Besnier / Besnier's prurigo. [*Ernest Henri Besnier, dermatolog francs; 'Paris, 1831-1909.*] Sin.: eczema atopica (v. eczema, 2).

PRURIGO ESTIVAL / prurigo d'ete / prurigo estivalis. Sin boala Hutchinson, 2 (v.).

PRURIGO HEBRA / prurigo de Hebra / Hebra's prurigo. [*Ferdinand voa Hebra, dermatohg austriac, 'vu.n.a, 1S16-1880.*] Tip de *p. care debuteaza la varsta tanara si este rezis-tent la tratament. Se descrie o forma usoara, numita p. millis (lichen polimorf cronic), si o forma grava, p. *ferox*.

PRURIT, s. n. / prurit, s. m. / pruritus. [*Lat. pruritus = mancarime, de [a prurire = a avea mancarimi.*] Senzatie spon-tana de mancarime la nivelul pielii sau mucoaselor, care se , traduce prin nevoia imperioasa de scarpinare. Se disting: 1) P. | *fiziologic*, de durata scurta, intensitate mica si cu disparitie|

PSAMOFIL

spontana. 2) *P. patologic*, localizat sau generalizat, cu intensitate mare, ce apare de obicei în crize de 10-30 minute, cu exacerbare nocturnă, cu nevoie de scarpinare, uneori până la producerea unor leziuni de grată care se pot infecta. *P. patologic* poate apărea în numeroase boli, dar cu precădere în boli alergice, parazitare, dermatologice și în unele nevroze. **PSAMOFIL, adj. / psammophilic, adj. / psammophilic.** [Gr. *psammos* = nisip; *philos* = prieten, tit la *philein* = a iubi] Despre un organism care trăiește în nisip sau în soluri nisipoase.

PSEUDARTROZA. Var pentru pseudoartroză (v.). **PSEUDOALLELE, s. f. pi. / pseudoalleles, s. m. pi. / pseudoalleles.** [Qr. *pseudes* = fals; *allelon* = de (a unui [a altu]C.)

1) Gene aparente alele, despre care se poate demonstra că ocupă loci distincti, dar foarte apropiați pe același cromozom, astfel încât nu pot fi separate prin recombinații meiotice.

2) Gene alele care formează heterozigoti mai apropiați de tipul salbatic decât de tipul mutanți corespunzător.

PSEUDOANEMIE, s. f. / pseudo-anemie, s. f. / pseudo-an(a)emia. [Qr. *pseudes* = fals; *an* - priv.; *haima, -atos* = sânge.] Stare de paloare marcată a tegumentelor în absența oricărei modificări hematologice caracteristice anemiei.

PSEUDOANGIOM, s. n. / pseudo-angiome, s. m. / pseudoangioma. [Cfr. *pseudes* = fals; *angeioa* = vas; -omo.] Anomalie vasculară temporară care poate apărea la nivelul bontului de amputație al unor pacienți, în cursul vindecării.

PSEUDOAPENDICITĂ, s. f. / pseudo-appendicite, s. f. / pseudoappendicitis. [Cyr. *pseudes* = fals; [at. *appendix, -ids* = adaps, supliment; -ita.] Situație în care simptomele simulează apendicita în absența infecției apendiculare; se întâlnește frecvent în stări isterice și în sifilis.

PSEUDOAPOPLEXIE, s. f. / pseudo-apoplexie, s. f. / pseudo-apoplexy. [Cfr. *pseudes* = fals; *apoplexia* = lonitură.] Pierderea bruscă a stării de conștiință urmată de paralizii, cu menținerea funcțiilor fiziologice ale aparatului circulator și respirator, în absența hemoragiei cerebrale. V. și apoplexie.

PSEUDOARTROZA, s. f. / pseudarthrose, s. f. / pseud(o)arthrosis. [Qr. *pseudes* = fals; *arthron* = articulare., -oza.] 1) Articulație falsă sau accidentală determinată de absența completă și definitivă a consolidării unui os după o fractură. La nivelul p. se produc mișcări de amplitudine variată. 2) Entitate patologică cu debut prin deosificarea oaselor lungi, urmată de îndoirea acestora sau de fracturi la nivelul cărora se formează articulații false din cauza incapacității formării unui calus normal. Var: pseudoartroză.

PSEUDOATAXIE, s. f. / pseudotabes, s. m. / pseudotabes. [Cfr. *pseudes* = fals; a • priv.; *taxis* = ordonare, aranjare, (ft la *tatein* = a ordona, a aranja.) Sin.: pseudotabes (v.).

PSEUDOBRONHIECTAZIE, s. f. / pseudo-bronchiectasie, s. f. ; pseudobronchiectasis. [Cyr. *pseudes* = fals, [at. *mediastina, bronchia, din gr. bronchos, pl. bronchia* = bronhie., gr. *ekta-sis* = dilatație.] Dilatații ale calibrului bronhiilor observate în segmentele pulmonare cu atelectazie parțială; aceste modificări, în absența unor distrucții la nivelul peretelui bronhial, sunt reversibile. V. și bronhiectazie.

PSEUDOCHIST, s. n. / pseudo-kyste, s. m. / pseudocyst. [Cjr. *pseudes* = fals; *kystis* = sac, ve-zica.] 1) Formație anormală, m forma de sac sau cavitate dilatată, asemănătoare unui chist, dar al cărui perete nu este captusit de epiteliu. 2) Forma chistică (masă mică ovalară ce conține paraziți numeroși, acolati unui de altii) a parazitului *Toxoplasma hominis* sau *gondii*; corespunzând unei infecții latente, p. se găsește în special în mușchi și creier. 3) Colectie chistică formală din sue pancreatic pur sau asociat cu detritusuri celulare rezultate din digestie sau necroză, ai cărei pereti sunt formați din pancreas și

PSEUDHEMOTILIE

organele din jur. Apare ca o complicație a pancreatitei acute, spontan sau secundar unui abces pancreatic. Sin.: pseudochist pancreatic.

PSEUDOCHIST PANCREATIC / pseudo-kyste du pancreas / pancreatic pseudocyst. Sin.: pseudochist, 3 (v.).

PSEUDOCLAUDICATIE, s. f. / pseudo-claudication, s. f. / pseudo-claudication. [Gr. *pseudes* = fals; [at. *claudicatio, -onis* = scliopdtare, de [a *claudus* = schiop.} Crampa dureroasă asemănătoare claudicației intermitente, ce apare în sindroamele compresive ale cozii de cal.

PSEUDOCOLECISTITA, s. f. / pseudo-cholecystite, s. f. / pseudocholecystitis. [Gyr. *pseudes* = fals; *khole* = bila; *kystis* = sac, Vtzița; -ita.] Sindrom asemănător colecistitei, care apare în absența inflamației acute sau cronice și a litiazei, eel mai frecvent în cazul unor alergii alimentare.

PSEUDOCOMITAL, adj. / pseudo-comital, -ale, -aux, adj. / pseudoepileptic. [Gjr. *pseudes* = fals; [at. *comitalis* = referitor [a comifii (dwarece dacd cinwa aii.e.a. un acces de. epiUp-sw, semn rau prevestitor, atege.rile din acea zi se amanau), de. [a *comitia* = comif.ii, adunari ale poporuCui pentru degerea magistratilor] 1) Despre o criza care se aseamăna cu cea din epilepsie dar are o cauză cu totul diferită. 2) Despre un subiect care prezintă o astfel de criza.

PSEUDODEMENTA, s. f. / pseudo-dementia, s. f. / pseudo-dementia. [Qr. *pseudes* = fals; [at. *dementia* = demența, de [a *de* = si-pwat de, *mens, -ntis* = spirit, minte.] 1) Alienare mentală similară dementiei, fără a avea la bază o afectare organică și care este reversibilă sub tratament. 2) Stare de apatie și indiferență maximă față de lumea înconjurătoare în absența unor tulburări mentale.

PSEUDODIFTERIE, s. f. / pseudo-difterie, s. T. / pseudodiphtheria. [Cif. *pseudes* = fals; *diphthera* = me.mbrana.] Prezența unor false membrane la nivelul laringelui, cu simptome asemănătoare crupului, în absența agentului etiologic *Corynebacterium diphtheriae*.

PSEUDOEREDITATE, s. f. / pseudoheredite, s. f. / pseudoheredity. [Cfr. *pseudes* = fals; [at. *hereditas, -atis* = moștenire.] Aspect care mimează ereditatea sau care este greșit atribuit factorilor genetici propriu-zisi.

PSEUDOFRACTURA, s. f. / pseudo-fracture, s. f. / pseudo-fracture. [Qr. *pseudes* = fals; [at. *fractura* = sparge-re, fractură, de [a *frangere* = a frânge, a rupe.] Modificare radiologică la nivelul periostului, cu elemente de neformare osoasă care simulează o fractură incompletă.

PSEUDOGENA, s. f. / pseudogene, s. m. / pseudogene. [Qr. *pseudes* = fals; *genos* = neam, unnaș, generate, sau *gennan* = a produce.] Secvență neexprimată de ADN prezentând o mare omologie cu o genă activă, din care ea derivă prin duplicație/mutație sau retrotranscripție. Non-expresia sa rezultă din modificări structurale.

PSEUDOGINECOMASTIE, s. f. / pseudo-gynecomastie, s. f. / pseudogyn(a)ecomastia. [CJT. *pseudes* = fals; *gyne, gynaios* = femeie; *mastos* = san, mamelă.] Termen folosit, uneori, în cazul adipomastiei ca urmare a aspectului macroscopic asemănător cu ginecomastia.

PSEUDOGRAVIDITATE, s. f. / pseudo-grossesse, s. f. / pseudogestation. [Qr. *pseudes* = fals; [at. *graviditas, -atis* = graviditate, de la *gravis* = greu.] Absența menstruației și prezența unor din semnele de sarcină, fără existența și dezvoltarea embrionului. Poate fi cauzată de o serie de factori psihogeni, tumori, mola hidatiformă sau de un dezechilibru endocrin.

PSEUDHEMOTILIE, s. f. / pseudo-hemophilie A / von Willebrand's disease. [Cjr. *pseudes* = fals; *haima, -atos* = sange; *philia* = atracție, de la *philem* = a iubi] Sin.: boala von Willebrand (v.).

PSEUDOHERMAFRODITISM

PSEUDOHERMAFRODITISM, s. n. / pseudohermafrodisme, s. m. / pseudohermafroditism. [Qr. *pseudes* = *fats*; *Herma-phroditēs* = fiul lui *Hermes*, zeul comerului, și al *Afroditei*, zeifa iubiții; -ism.] Stare în care un individ posedă glandele sexuale ale unui sex și organele genitale externe, caracterele sexuale ale celuilalt sex. Funcție de sexul aparent se deosebește: 1) P. masculin, v. sindromul testiculului feminizant, sindromul Royer, sindromul Reifenstein. 2) P. feminin, v. ginandrie.

PSEUDOHIPERKALIEMIE, s. f. / pseudo-hyperkaliemie, s. f. / pseudokal(a)emia. [Qr. *pseudes* = *fais* / *hyper* = *mai mult*, dr. *kali* = *potasa*; gr. *haima*, -atos = *sdnge.*] Artefact de laborator în care concentratele serice de potasiu apar crescute când potasemia plasmatică este normală. Se întâlnește în trombocitoze sau leucocitoze, mai frecvent în sindroamele mielo-proliferative prin efluxul potasiului trombocitar sau leucocitar.

PSEUDOHIPERTENSIUNE, s. f. / pseudo-hypertension, s. f. / pseudohypertension. [Qr. *pseudes* = *fais*; *hyper* = *mai mult*; [at. *tensio*, -onus = *intindere*, de. [a *tendere* = *a întinde*.] Falsă creștere a presiunii arteriale (indicată sfigmomanometric), prin pierderea elasticității peretilor vasculari, în deosebi la persoane în vârstă.

PSEUDOHIPERTRICOZA, s. f. / pseudo-hypertrichose, s. f. / pseudohypertrichosis. [Cfr. *pseudes* = *fais*; *hyper* = *mai mult*; *thrix*, *trichos* = *par*; -ozo.] Persistența după naștere a lanugului fetal, fără să dispară, așa cum se întâmplă în mod fiziologic.

PSEUDOHIPERTROFIE, s. f. / pseudo-hypertrophie, s. f. / pseudohypertrophy. [Qr. *pseudes* = *fais*; *hyper* = *mai mult*; *trophe* = *fiTono.*, *nutriție*.] Creștere în volum a unei formațiuni anatomice, fără hipertrofie tisulară propriu-zisă, de ex. în cazul mușchilor (*p. musculara*), prin infiltrarea adiposă a acestora.

PSEUDOHIPONATREMIE, s. f. / pseudo-hyponatremie, s. f. / pseudohyponatr(a)emia. [Qr. *pseudes* = *fais*; *hypo* = *mai puțin*; *s-panwia natron*, ar. *natron* = *carbonatul de sodiu natural*; gr. *haima*, -atos = *sdnge.*] Scăderea concentrației serice a sodiului cu menținerea unei osmolarități normale, în caz de hiperlipidemie sau hiperproteinemie.

PSEUDOHIPOPARATIROIDIE, s. f. / pseudohypoparathyroidie, s. f. / pseudohypoparathyroidism. [Cfr. *pscudes* = *fais*; *hypo* = *mai puțin*; *para* = *Ca.nga*; *thyreos* = *pavazd*, *scut*; *eidōs* = *forma*.] Sin.: osteodistrofie ereditară Albright tip I (v.).

PSEUDOHIPOTIROIDIE, s. f. / pseudo-hypothyroidie, s. f. / pseudohypothyroidism. [Qr. *pseudes* = *fais*; *hypo* = *mai puțin*; *thyreos* = *pavaza*, *scut*; *eidōs* = *forma*.] Incapacitate de utilizare a hormonilor tiroidieni la nivelul tesuturilor țintă, deși funcția tiroidiană (sinteza și secreția hormonală) sunt normale. V. și rezistența hormonală.

PSEUDOHOLERA INFANTILA / pseudocholera infantile / **Salvioli's disease**. Sin.: boala Sakamoto (v.).

PSEUDOLIMFOM, s. n. / pseudo-lymphome, s. m. / pseudolymphoma. [Qr. *pseudes* = *fais*; [at. *lymphā* = *apa*. [impede.]; -oma.] Denumire pentru un grup de boli care prezintă caracteristici clinice și histologice de limfom malign, dar care au evoluție benignă.

PSEUDOMELANOM, s. n. / pseudo-melanome, s. m. / pseudomelanoma. [Cfr. *pseudes* = *fab*; *melas*, *melanos* = *negru*; -oma.] Leziune benignă care seamănă cu un melanom superficial, dar în care punctul de plecare este un nev melanocitic netransformat malign.

PSEUDOMEMBRANA, s. f. / pseudomembrane, s. f. / pseudomembrane. [Cfr. *pseudes* = *fais*; [at. *membrana* = *me.mbrana*.] Prezența patologică a unui exsudat la suprafața unei mucoase, mai rar la nivelul unei seroase, în cadrul inflamației. Exsudatul este fibrinos și se detasează sub forma de lamouri care nu se dizolvă în apă.

PSEUDOPUBERTATE PRECOCE

PSEUDOMENINGITA, s. f. / pseudomeningite, s. f. / pseudomeningitis. [Cfr. *pseudes* = *fais*; *meninx*, -ingos = *me.mbrana* foarte *fină*; -ita.] Sin.: meningiom (v.).

PSEUDOMIOPIE, s. f. / pseudo-myopie, s. f. / pseudomyopia. [Cfr. *pseudes* = *fais*; *myein* = *a închiide*, a. dipt; *ops*, *opos* = *ve.de.re*, *vaz*.] Afecțiunea procesului de acomodare oculară prin spasm al mușchilor ciliari, manifestându-se asemănător miopiei.

PSEUDOMONAS / *pseudomonas* / *pseudomonas*. [Cfr. *pseudes* = *fais*; *monas* = *unitate*.] Gen bacterian din familia *Pseudomonadaceae*, care cuprinde bacili mobili, gramnegativi, strict aerobi. Există trei specii patogene la om sau animal: *P. aeruginosa*, *P. mallei* și *P. pseudomallei* (sau bacilul Whitmore). Au mai fost izolate, inclusiv în mediul spitalicesc, și alte specii cu patogenicitate incertă. V. *Pseudomonas aeruginosa*.

PSEUDOMONAS AERUGINOSA / *Pseudomonas aeruginosa* / *Pseudomonas aeruginosa*. Principala specie patogenă aparținând genului *P.*, ale cărei culturi prezintă o pigmentație albastruie-verzuie și cu un miros aromatic particular, caracteristici care se recunosc și în cazul supurațiilor provocate de *P. a.* Recunoscut în trecut ca un simplu germene de suprainfecție, poate fi cauza unor manifestări patologice variate, datorită rezistenței sale la antibiotice. Sin.: bacil Bordet-Gengou, bacil piocianic.

PSEUDOPARALIZIE, s. f. / pseudoparalysie, s. f. / pseudo-paralysis. [Qr. *pseudes* = *fais*; *para* = *dinwio de*, [Anga, *lysis* = *distrugere*, de. [a *lyein* = *a aistruge*.] Paralizie falsă, constând în diminuarea aparentă a forței musculare, în absența unei paralizii reale, dar marcată printr-o coordonare defectuoasă a mișcărilor, sau prin reprimarea mișcărilor la durerea provocată. Nu sunt evidente, la examenul clinic și paradinic, leziuni ale centrilor nervoși sau ale celor motorii.

PSEUDOPARALIZIE PARROT / pseudo-paralysie de Parrot / **Parrot's pseudoparalysis**. [Joseph Marie Jules Parrot, *nulv. frames, prof& sor de. pe.dia.tru. ia. Saris, 1829-1883*.] V. boala Parrot (1).

PSEUDOPOD, s. n. / pseudopode, s. m. / pseudopodium. [Qr. *pseudes* = *fais*; *pous*, *podōs* = *picwr*.] Extruzie citoplasmatică temporară prin intermediul careia unele protozoare, în deosebi amibe, ingeră particule nutritive sau se deplasează. P. pot apărea și în cazul unor celule din organism, ca leucocitele.

PSEUDOPOLIP, s. m. / pseudo-polype, s. m. / pseudopolyp. [Cfr. *pseudes* = *fais*; [at. *polypus*, gr. *polypous* = *cu mai mult picwr*, de. [a gr. *polys* = *mult*, *pous*, *podōs* = *picwr*.] Formațiune care poate apărea la nivelul unor mucoase, sediul unor procese inflamatorii cronice, și care sugerează o hipertrofie localizată a mucoasei, dar care reprezintă, de fapt, o zonă normală de mucoasă descrisă printr-o zonă de ulceratie. Mai este numit și polip hiperplastic sau regenerativ.

PSEUDOPOLIPOZA, s. f. / pseudo-polyposis, s. f. / pseudopolyposis. [Cfr. *pseudes* = *fais*; [at. *polypus*, gr. *polypous* = *cu mai multe picioare*, de la gr. *polys* = *multi*, *pous*, *podōs* = *picwr*; -ozo.] Afecțiune caracterizată prin prezența a numeroși pseudopolipi localizați la nivelul colonului sau al rectului, secundar unor procese inflamatorii cronice.

PSEUDO-PSEUDOHIPOPARATIROIDIE, s. f. / pseudo-pseudohypoparathyroidie, s. f. / pseudo-pseudohypoparathyroidism. [Cfr. *pseudes* = *fais*; *hypo* = *mai puțin*; *para* = [Sngl *thyreos* = *pavtiza*, *scut*; *eidōs* = *forma*.] Sin.: osteodistrofie ereditară Albright tip II (v.).

PSEUDOPSIHOZA, s. f. / pseudo-psychose, s. f. / pseudopsychosis. [Cfr. *pseudes* = *fais*; *psyche* = *siifltt*; -ozo.] Sin.: sindrom Ganser (v.).

PSEUDOPUBERTATE PRECOCE / pseudopuberte precoce / pseudo-precocious puberty, incomplete isosexual precoci-

PSEUDORABIE

ty. [Qr. *pseudes* = *fats*; Cat. *pubertas*, *-atis* = *puificrtate.*, de. [a *pubes*, *-ens* = *adoiesce-nt!* *praecox*, *-ocis* = *cart se. coace. wainte de vreme (prae = mainte; coquere = a woce.)*] Aparitia precoce a primelor semne de *pubertate (cu mai mult de 2 deviatii standard In raport cu varsta medie), printr-un proces care nu implica axul hipotalamo-hipofizar (secretie ectopica de gonadotrofine, secretie de androgeni sau estrogeni In suprarenala, testicul sau ovar). Diagnosticul p. p. se bazeaza pe asocierea unei pubertati precoce cu un raspuns non-pubertar al goriadotrofinelor (FSH si LH) la stimularea prin *testul de stimulare cu gonadoliberine. P. p. poate fi *izosexuala* (In sen-sul sexului genetic si gonadic al subiectului) sau *heterosexuals* (p. produce sexualizarea subiectului In sens opus sexului sau genetic - feminizare la baieti, masculinizare la fete). V. si pubertate precoce.

PSEUDORABIE, s. f. / **pseudo-rage**, s. f. / **pseudorabies**. [Cfr. *pseudes* - *fats*; [at. *rabies* = *turbare.*] Boala foarte contagioasa, care afecteaza sistemul nervos central la unele specii animate (caini, pisici, sobolani etc.), cauzata de un herpesvirus si caracterizata prin: debut brusc, evolutie rapida cu prurit, paralizii, convulsii si prognostic letal In cateva zile. Sin.: boala Aujeszky.

PSEUDOSMIE, s. f. / **pseudosmie**, s. f. / **pseudosmia**. [Cjr. *pseudes* = *faisi osme* = *miros.*] "Halucinatia olfactiva.

PSEUDOTABES, s. n. / **ps6udotabes**, s. m. / **pseudotabes**. [Cjr. *pseudes* = *fats*; Cat. *tabes* = *descompunere, putre-zire.*] Sindrom cu caracteristicile *tabesului, dar fara etiologie sifilitica. Sin.: ataxie Leyden, pseudoataxie, tabes periferic.

PSEUDOTUBERCULOZA, s. f. / **pseudo-tuberculose**, s. f. / **pseudotuberculosis**. [Cjr. *pseudes* = *fats*; [at. *tuberculvm*, rim. dt [a *tuber*, *-eris* = *umfCaturd, e^cresc.e.nta.*; -ozd.] Termen care este utilizat pentru afectiuni animale a caror leziuni anatomo-patologice caracteristice sunt reprezentate de noduli asemanatori nodulilor tuberculosi (pseudotuberculi), dar a caror etiologie este total diferita (ex.: *Yersinia pseudotuberculosis*, la rozatoare).

PSEUDOTUMORA, s. f. / **pseudo-tumeur**, s. f. / **pseudotumour**. [QT. *pseudes* = *fats*; [at. *tumor*, *-oris* = *ultrfiatura.*] Formatiune patologica, de obicei rezultatul unui proces inflamator sau al acumularii de lichid la nivelul unui tesut, sugerand aspectul microscopic al unei tumori, motiv pentru care mai este denumita si falsa tumora. P. *orbitala*: proces inflamator cronic intraorbital, de etiologie incerta, frecvent bilateral si care poate sugera o tumora neoplazica, determinand exoftalmie, edem, congestie locala.

PSEUDOVIRUS, s. n. / **Pseudovirus**, s. m. / **Pseudovirus**. [Gr. *pseudes* = *fois*; [at. *virus* = *venw, otrava.*] Termen propus pentru a desemna doua tipuri de agenti infectiosi, deosebite de virusuri: *viroidele si *prionii.

PSIHANALIZA, s. f. / **psychanalyse**, s. f. / **psychoanalysis**. [Gr. *psykhe* = *suflet*; *analysis* = *rezoivare.*, ie. la *anutyein* = *a molva. (ana = din nou, iardsi; lyein = a distruge.)*] Curent de preocupari si interpretari teoretice asupra omului, initial de neurologul vienez S. Freud, care a acordat o deosebita importanta inconstientului, prin p. reprezentand "stiinta a inconstientului". P. consta, In esenta, In decelarea, prin procedee diverse (bazate In esenta pe jocul liber de asociatii de idei), a semnificatiei ascunse, inconstiente a unor fenomene psihice responsabile de tulburari nevrotice, care Inceteaza sa produca aceste efecte odata aduse In plina constiinta. Principalele tehnici de investigatie sunt: interpretarea ideilor spontane ale subiectului si a viselor acestuia. Exista o Intreaga terminologie specfica p. Prindpala descoperire a lui Freud este considerata sexualitatea infantila, care se naste odata cu viata si parcurge diferite stadii (oral, primul an de viata, *sadic-anal*, anii 2-3, *falic*,

PSIHOCHIRURGIE

4-5 ani, *perioada de latentă*, de la 6 ani la pubertate; v. si complex Oedip) Inainte de a ajunge la perioada genitila pro-priu-zisa. Pornind de la o serie de fapte psihice, Freud a elahorat o teorie coerenta, sustinuta de prindpii si legi. Desi gan-dita initial ca o metoda de tratament a tulburarilor mentale, p. a devenit (si datorita dezvoltarilor ulterioare, apartinand unor adepti si adversari ai lui Freud) o stiinta explicativa a com-portamentului uman, cu rasfrangeri In antropologie, pedagogie, sociologie, ca si In literatura si arta.

PSIHASTENIC, adj., s. m. sau f. / **psychasth6nique**, adj., s. m. ou f. / **psychastenic**. [Qr. *psykhe* = *su.fie.ti* *astheneia* = *slabic.wne.*, de. [a a - *priv.*, *sthenos* = *forta.*, *putm.*] (Persoana) care este afectata de *psihastenie.

PSIHASTENIE, s. f. / **psychasth6nie**, s. f. / **psychasthenia**. [Gr. *psykhe* » *sv.fie.fi* *astheneia* = *sla&icuilM*, de. [a a - *priv.*, *sthenos* = *ford*, *putere.*] Tennen generic, introdus de P. Janet In 1903, pentru a regrupa *psihonevrozele cu exceptia isteriei. In prezent este folosit pentru a defini un tip de *nevroza care apare In relatie cu tipul de *personalitate si care se manifesta prin *abulie, fobii, Indoieli, timiditate, *anxietate, *ruminatie men-tala. Sin. (clasic): boala Janet.

PSIHEDELIC, adj., s. n. / **psych6delique**, adj., s. m. / **psychedelic**. [Cfr. *psykhe* = *sufie.t*; *delos* = *wide.nt, manifest.*] 1) Referitor la 'psihedelism. 2) Caracterizat prin halucinatii si exacerbarea senzatiilor. Prin extensie, medicament provocand o astfel de stare. Ex.: LSD, dietilamida acidului lisergic, sinte-tizata dintr-un alcaloid extras din 'secara cornuta.

PSIHEDELISM, s. n. / **psych6delisme**, s. m. / **psychedelism**. [*Jr. psykhe* = *sufiet*; *delos* = *evident, manifest*; *-ism.*] Stare de visare treaza, spedfica, data de unele halucinogene. V. psihedelic.

PSIHIATRIE, s. f. / **psychiatric**, s. f. / **psychiatry**. [Qr. *psykhe* = *sufie.t*; *iatreia* = *vindecare.*] Domeniu al medicinei care- are ca obiect cercetarea, descrierea, diagnosticul si tratamentul maladiilor mentale. P. este dominata In prezent de patru man modele prin care se Incearca explicarea bolilor mentale:

1) Modelul psihanalitic, coerent teoretic, dar inoperant In prac-tica, decat eel mult In psihoterapie. 2) Modelul neurochimic, dominant si bazat pe datele de biologie moleculara, nu explica decat partial etiopatogenia bolilor mentale, dar are un viitor cert si a general psihofarmacologia. 3) Modelul psihosociologic care, printre altele, a general asocierea tratamentelor individuale cu o actiune terapeutica familiala sau institutionala. 4) Modelul biopsihosocial este global si integreaza cele trei modele anterioare.

PSIHIATRIE COMPARATA / **psychiatric comparee** / **compared psychiatry**. Sin.: elnopsihiatrie (v.).

PSIHIATRIE TRANSCULTURALA / **psychiatric transculturelle** / **cultural psychiatry**. Sin.: elno-psihiatrie (v.).

PSIHIC, adj. / **psychique**, adj. / **psychic**. [Qr. *psykhe* = *suflet.*] Care se refera la viata mentala, la gandire, la *psihism sub toate aspectele.

PSIHISM, s. n. / **psychisme**, s. m. / **psyche**. [Cjr. *psykhe* = *sufft*; *-ism.*] Ansamblul functiilor psihice ale unui individ, struc-tura mentala, incluzand atat procesele constiente, cat si cele inconstiente.

PSIHOANALEPTIC, adj., s. n. / **psychoanaleptique**, adj., 8. m. / **psychoanaleptic**. [Cjr. *psykhe* = *sufiet*; *analeptikos* = *care. reslaureazd.*] Sin.: psihostimulant (v.).

PSIHOANALGEZIE, s. f. / **psychoanalgesie**, s. f. / **psychoanalgesia**. [Gjr. *psykhe* = *sufie.t*; *an* • *priv.*; *algos* = *dwere, sou algosis* = *simf-nl dwefii.*] Atenuarea durerii prin metode psihoterapeutice.

PSIHOCHIRURGIE, s. f. / **psychochirurgie**, 8. f. / **psycho-surgery**. {Gjr. *psykhe* = *swfleti* *kheirurgia* = *iucru. efectuat*

PSIHODEPENDENTA

manuat, de [a kheir, -iros = mono, ergon = Cucru fit ergein = o C-ucra.] Interventie chirurgicala pe creier In scopul ameliorarii unei boli mentale. Cea mai cunoscuta este *lobotomia. Indicatiile p. sunt exceptionale: bolnavi incurabili, fara nici o ameliorate dupa administrarea tratamentelor obisnuite, care prezinta rise mare de suicid sau un Inalt grad de periculozitate sociala.

PSIHODEPENDENTA, s. f. / psychodependance, s. f. / psychological dependance. [Cfr. *psykhe* s- *suflet*; [at. *dependere* = a sta atamat, de. (a *de* = separat de, *pendere* = a atar-na.)] Conditionarea comportamentului unui subiect de utilizarea unui anumit drog. P. pare independents de *fizicodependenta. V. si farmacodependenta.

PSIHODEPRESOR, adj., s. n. / psychodresseur, adj., s. m. / psychodpressant, psycholeptic. [Cfr. *psykhe* = *suflet*; [at. *depressus* = *adancit*, de [a *deprimere* = a lasa in jos, a a/undo,] Sin.: psiholeptic (v).

PSIHODIAGNOSTIC, s. n. / psychodiagnostique, s. m. / psychodiagnosis. [Qr. *psykhe* = *suflet*; *dia* = *prini gnosis* = *c.unoastere*. 1 de [a *gaonai* = a cunoaste.] Utilizarea testelor psihologice in ajutorul diagnosticului bolilor mentale.

PSIHODINAMICA, adj., s. f. / psychodynamique, adj., s. f. / psychodynamic, adj., psychodynamics, n. [Cfr. *psykhe* = *su.flt.ti dynamikos* = *putemic*, de. [a *dynamis* = *forfa*.] 1) Care se refera la dinamica proceselor mentale. 2) Studiul desfasurarii proceselor mentale.

PSIHODISLEPTIC, adj., s. n. / psychodysleptique, adj., s. m. / psychodysleptic. [Qr. *psykhe* = *suflet*; *dys* = *grill*, *deficit*;

leptikos = *care fir^ea-za*, 1) Despre o substanta care provoaca la omul sanatos, In functie de doza, modificari ale starii de spirit, ale activitatii intelectuale, ale contactului cu lumea exte-rioara si uneori halucinatii psihosenzoriale. Toate aceste tulburari se aseamana cu cele observate In unele psihoze, de unde interesul studiului p. In psihiatrie. 2) Medicament care exercita aceste actiuni. P. sunt uneori utilizate In psihiatrie, temporar, ca "revelatoare" ale anumitor tulburari mentale. P. fac parte din grupul *psihotropelor.

PSIHODRAMA, s. f. / psychodrame, s. m. / psychodrama. [Cfr. *psykhe* = *suflet*; iat. *drama*, -*atis* = *acpiune teatraia, din gr. drama, de. la draa* = a *actiona*.] Tehnica de *psihoterapie creata de Moreno (1921) care utilizeaza jocul dramatic liber si urmareste dezvoltarea activa a spontaneitatii pacientilor. Subiectele abordate se afla In relatie cu problemele personate ale pacientilor. V. si sociodrama.

PSIHOFARMACOLOGIE, s. f. / psychopharmacologie, s. f. / psychopharmacology. [Qr. *psykhe* = *suflet*; *pharmakon* = *remediu*; *logos* = *stiinta*.] Studiul experimental si dinic al actiunii medicamentelor (drogurilor) asupra starilor psihice si functiilor mentale.

PSIHOFIZICA, s. f. / psychophysique, s. f. / psychophysics. [Ar. *psykhe* = *suflet*; *physikos* = *natwai*, de la *physis* = *natural* Stiinta care studiaza raportul dintre caracteristicile fizice ale stimulilor si caracteristicile lor senzoriale. V. si legea Weber-Fechner.

PSIHOFIZIOLOGIE, s. f. / psychophysiologie, s. f. / psychophysiology. [Cfr. *psykhe* = *suflet*; *physis* = *natura*; *logos* = *stUnfo*.] Studiul raporturilor existente Intra procesele mentale si activitatile fiziologice. Aceasta disciplina face apel concomitent la tehnicile psihologiei si fiziologiei.

PSIHOGEN, adj. / psychogene, adj. / psychogenetic. [Qr. *psykhe* = *suflet*; *gennaa* = a *produce*.] Caracteristica a fenomenelor, simptomelor, bolilor pur psihice, adica fara nid o leziune perceptibila cu mijloacele actuale. Termeni cu semnificatii opuse: fiziogen, somatogen.

PSIHOSOMATIC

PSIHOIZOLEPTIC, adj., s. n. / thymo-isoleptique, adj., s. m. / psychoisoleptic. [Qr. *psykhe* = *suflet*; *isos* = *egai*; *leptikos* = *care fu(easa)*, (Medicament sau substanta) care actioneaza ca stabilizator al *timiei. Aceste substante apartin grupului timoreglator, Intrucat previn oscilatiile timiei spre manie sau depresie, avand o actiune sedativa asupra starilor de excitatie. Din acest grup fac parte sarurile de *litiu, carbamazepina si valproatul de sodiu. Sin.: timoreglator, timostabilizator.

PSIHOLEPTIC, adj., s. n. / psycholeptique, adj., s. m. / -. VQr. *psykhe* = *suflet*; *leptikos* = *care fir^eazd*.] 1) Care diminueaza activitatea mentala (reduce vigiinta si activitatea intelectuala, atenuaza tensiunea emotionala). 2) Medicament cu aceste proprietati. P. fac parte din clasa medicamentelor *psi-hotrope. Se divizeaza In: hipnotice, *neuroleptice si tranchilizante. Sin.: psihodresor, psihoplegic.

PSIHOLOGIE, s. f. / psychologie, s. f. / psychology. [Qr. *psykhe* = *suflet*; *logos* = *stinf*.0.] Stiinta a faptelor psihice. Studiul stiintific al proceselor psihice si mentale, Indeosebi In relatie cu *comportamentul uman si animal.

PSIHOMETRIE, s. f. / psychometric, s. f. / psychometry. [Ar. *psykhe* = *suflet*; *metra* = *msur*.0.] Ansamblul operatiunilor care, prin teste si tehnici stiintifice, servesc la determinarea capadlatilor psihice ale unui subiect. In practica se Incearca evaluarea cat mai exacta, uneori exprimata numeric, a functiilor intelectuale si psihomotorii: nivel mental, tendinte caracteriale, aptitudini profesionale. Utilizate de specialisti, metodele si tehnicile p. sunt necesare si productive, dupa o interpretare In functie de observatiile calitative, nemasurabile.

PSIHOMOTOR, adj. / psychomoteur, -trice, adj. / psychomotor. [Qr. *psykhe* = *suflet*; [at. *motor*, -*oris* = *c.d cm pune in miicare, de la movere* = a *misca*.] Care se refera la" efectele asupra functiilor motorii ale activitatii cerebrale sau psihice.

PSIHONEVROZA, s. f. / psychonevrose, s. f. / psychoneurosis. [Cfr. *psykhe* = *suflet*; *neuron* = *new*; -*oza*.] 1) Tulburare mentala ale carei caracteristici o situeaza Intra un cadru nosografic intermediar Intra *nevroze si *psihoze. 2) Termen utilizat de Freud pentru nevroze ca isteria, obsesiile si fobiile cu origine In experientele din perioada copilariei.

PSIHOPAT, adj., s. m. sau f. / psychopat, -e, adj., s. m. ou f. / psychopat. [Cfr. *psykhe* = *suflet*; *pathos* = *boala*, 1) Care este afectat de o boala mentala. 2) Individ cu comportament impulsiv si dezechilibrat.

PSIHOPATIE, s. f. / psychopathic, s. f. / psychopathy. [Ar. *psykhe* = *suflet*; *pathos* = *boala*.] Boala mentala, boala consecutiva perturbarii sau alterarii *psihismului uman, cu defecte evidente caracteriale sau de *personalitate. In planul nosografiei, psihiatria este actualmente domeniul cu cele mai numeroase restructurari si controverse. Pentru terminologia actuala, v. tulburari de personalitate.

PSIHOPLEGIC, adj., s. n. / psychoplogique, adj., s. m. / psychoplegic. [Qr. *psykhe* = *suflet*; *plege* = [ovitura.] Sin.: psiholeptic (v).

PSIHOPLEGIE, s. f. / psychoptegie, s. f. / psychoplegia. [Ar. *psykhe* = *suflet*; *plege* = [ovitura.] Atac brusc de "dementa.

PSIHORIGIDITATE, s. f. / psychorigidite, s. f. / psychorigidity. [Cfr. *psykhe* = *suflet*; [at. *rigiditas*, -*atis* = *ngiditate*, lit la *rigere* = a *mtepeni*] Atitudine mentala caracterizata prin intransigenta anormala si incapacitate de a judeca obiectiv.

PSIHOSENZORIAL, adj. / psycho-sensoriel, -elle, adj. / psychosensory, psychosensorial. [Qr. *psykhe* = *suflet*; iat. sen. *sorium* = *organ de simf*, de la *sentire* = a *simf*.] Care apartine perceptiei constiente a impulsurilor senzoriale.

PSIHOSOMATIC, adj. / psychosomatique, adj. / psychosomatic. [Qr. *psykhe* = *suflet*; *soma*, -*atos* = *corp*.] 1) Care se

PSIHOSTIMULANT

refers la influenta psihicului asupra organismului. 2) Care prezinta simptome fizice, corporale de origine psihica, emotionala, mentala. V. si medidna psihosomatica.

PSIHOSTIMULANT, adj., s. n. / psychostimulant, -e, adj., s. m. / psychotonic. [Qr. *psykhe* = suflet; [at. *stimulare* = a imbola.i, a stimula, de la *stimulus* = 6af ascufit cu care se milioitdesc viteie.] (Substanta psihotropă) care stimulează activitatea SNC, acționând ca stimulant al timiei (dispozitei), al vigilitatii și activitatii. Se împart în antidepresive și noanaleptice (psihotonice). Sin.: psihoanaleptic.

PSIHOTERAPIE, s. f. / psychotherapie, s. f. / psychotherapy. [Cjr. *psykhe* = suflet; *therapeia* = tra.tame.nt, de. (a *therapeuein* = a îngriji.) Ansamblul tehnicilor și metodelor care utilizează acțiunea directă sau indirectă a terapeutului asupra pacientului: p. individuals, sugestia, psihanaliza, narcoanaliza, meloterapia, metodele pedagogice etc.

PSIHOTIC, adj., s. (n. sau f. / psychotique, adj., s. m. ou f. / psychotic. [Qr. *psykhe* = suflet.] 1) Care se caracterizează printr-o *psihoza, care este în relație sau cauzat de o psihoza. 2) Persoana care prezintă manifestările unei psihoze.

PSIHOTONIC, adj., s. n. / psychotonique, adj., s. m. / psychotonic. [Qr. *psykhe* = suflet; *tonikos* = care. intarefte.] (Substanta) care crește activitatea cerebrală. V. și psihostimulant.

PSIHOTROP, adj., s. n. / psychotrope, adj., s. m. / psychotropic. [Qr. *psykhe* = suflet, *trope* = întoarcere, de la *trepein* = a întoarce..] 1) Care acționează asupra funcțiilor și comportamentului psihic, indiferent de tipul de efect exercitat: depresor sau stimulant. 2) *Medicamentele p.* Înglobează agenți foarte diversi, inclusiv pe cei care modifică comportamentul prin acțiune directă sau indirectă asupra SNC. Se clasifică în patru grupe: a) psiholeptice (hipnotice, neuroleptice, *tranchilizante sau anxiolitice); b) *psihoanaleptice (antidepresive, psihostimulante sau psihotonice); c) *psihozeleptice; d) *psihodisleptice (halucinogene). V. și tranchilizant.

PSIHOZA, s. f. / psychose, s. f. / psychosis. [Qr. *psykhe* = suflet; *-ozd.*] Boala mentală care subminează radical adaptarea persoanei umane la mediul social, spre deosebire de psihonevroza (nevroza), unde adaptarea se face cu prețuri unei suferințe a bolnavului, și de psihopatie, varianta caracteristică, penibilă mai ales pentru cei din anturajul subiectului. Teoreticienii și dinicienii au mai deosebit: 1) P. *reactiva* (la un stres, la o alta boală). 2) P. *endogenă* (schizofrenia, psihoza mania-co-depresivă). Endogen poate semnifica: ereditar, constituțional, prin autointoxicație, prin cauze endocrine, cauze biologice. 3) P. *paranoică*, sin.: *paranoia* (v.).

PSIHOZA BIPOLARA / psychose bipolaire / bipolar disorder. Sin.: tulburare afectivă bipolară (v.).

PSIHOZA KORSAKOFF / psychose de Korsakoff / Korsakoffs psychosis. [Serghei Sergeevici Korsakoff, neu-mCog rus, 1854-1900.] Sin.: sindrom Korsakoff (v.).

PSIHOZA MANIACO-DEPRESIVA / psychose maniaco-d6pres-sive / manic-depressive psychosis. Sin.: tulburare afectivă bipolară (v.).

PSIHOZA PARANOICA / psychose paranoiaque / paranoic psychosis. Sin.: *paranoia* (v.).

PSIHROESTEZIE, s. f. / psychro-esthesie, s. f. / psychro(a)-esthesia. [Qr. *psykhros* = frig, *aisthesis* = semafie, sensiffi-[itate.]] Stare în care o parte a corpului, deși caldă, este percepută ca fiind rece.

PSIHROFIL, adj. / psychrophile, adj. / psychrophilic. [Cjr. *psykhros* = frig; *philos* = prieten, de la *philein* = a iubi.] Referitor la organisme care cresc și dezvoltă optimă la temperaturi mai mici de 20 °C.

PTIALINA

PSITACISM, s. n. / psittacisme, s. m. / psittacism. [Qr. *psittakos* = papagai; *-ism.*] Utilizarea unor cuvinte modificate și fraze nemteșe atât de bolnav, cât și de cei din jur (Îndeosebi în schizofrenie).

PSITACOZA, s. f. / psittacose, s. f. / psittacosis. [Qr. *psittakos* = papagai; *-ozn.*] *Pneumopatie acută, manifestată prin infiltrate pulmonare determinate de un microorganism din specia "*Chlamydia psittacii*" și transmisă la om deosebi de papagali și porumbei. P. se însotete de un sindrom toxiinfecțios cu evoluție severă, sensibil la tetracicline. V. și ornitoza.

PSOITA, s. f. / psioitis, s. f. / psioitis. [Qr. *psoa*, *psaos* = mufchwii spatelui; *-ita.*] Inflamația mușchului psos sau a țesutului acestuia.

PSORIAZIFORM, adj. / psoriasiforme, adj. / psoriasiform. [Qr. *psoriasis* = md.ncan.me., *eruptie datorată raiei*, de [a *psora* = raie; [at. *forma* = forma.]] Asemănător *psoriazisului. Ex.: dermatoză p.

PSORIAZIS, s. n. / psoriasis, s. m. / psoriasis. [Cjr. *psoriasis* = mdncarime, *eruptie datorată rawi*, de la *psora* = raie.] Dermatoză benignă, frecventă, adesea familială, poligenică, cu evoluție cronică. Se caracterizează prin leziuni eritemato-scuamoase constituite din plăci bine delimitate, acoperite de scuame groase, albe și sifideii, care se elimină prin grata (semnul "petei de lumanare"), lăsând să apară o suprafață cutanată ludoasă și sangerandă (*semnul Auspitz) Leziunile Tsi au sediul îndeosebi la coate, genunchi, pielea capului, dar pot, de asemenea, invadea tot corpul. Rebel la tratament, p. se poate complica cu *artropatii (reumatism psoriazic), se poate generaliza (*eritrodermie) sau poate lua aspectul particular de p. pustulos (p. *pustules generalizat*, sin.: boala Zumbusch, v.). Evoluția se produce prin pusee, care se dedănesc adesea în tot cursul vieții.

PTERIDINA, s. f. / pteridine, s. f. / pteridine. [Qr. *pteryx*, *-ygos* = aripă, *dwarece* este un pigment izocat din aripie flutu.-ruor, *-ina.*] Derivat al pterinei care se găsește în *adzii folii.

PTERIGION, s. n. / pterygion, s. m. / pterygium. [Cjr. *pterygion* = aripwara., *dim. de [a pteryx, -ygos = aripă.]* Proces degenerativ constând în îngrosarea membranoasă a conjunctivei, de formă triunghiulară, care se extinde din unghiul intern al ochiului pe fața anterioară a *corneei, cu tendința de extensie către centrul acesteia.

PTERIGOID, adj. / pterygoide, adj. / pterygoid. [Qr. *pteryx*, *-ygos* = aripă.; *eidōs* = forma.] Despre o formațiune care se aseamănă cu o aripă. Ex.: apofiza p.

PTERINA, s. f. / pterine, s. f. / pterine. [Cjr. *pteryx*, *-ygos* = arpa-i *dwarece* este un pigment izoiat din aripie fluturuor; *-inn.*] Nucleu biciclic conținând 4 atomi de azot care reprezintă baza structurii unor molecule biologice cu *riboflavină sau *acizii folici, ca și a bipterinelor, care sunt cofactori de hidroxilare ai *triptofanului, *tiroxinei și *fenilalaninei.

PTERYGIUM COLLI / pterygium colli / pterygium colli. [Ar. *pterygion* = aripioara., *dim. de (a pteryx, -ygos = aripă.; (at collum = gAt)* Malformație congenitală caracterizată prin existența unei bride cutanate uni- sau bilaterale care uneste regiunea mastoidiană cu regiunea acromială. Este caracteristică sindromului Turner.

PTIALAGOG, adj. / ptyalagogue, adj. / sialagogue. [Qr. *ptyalon* = saCwii; *agogos* = care conduce spre eCiminare.] Sin. desuet pentru sialagog (v.).

PTIALINA, s. f. / ptyaline, s. f. / ptyalin. [Cjr. *ptyalon* = saliva.; *-ina.*] Enzima secretată de glandele salivare, îndeosebi de parotidă, cu rol în transformarea *amidonului și *glico-genului în *dextrină și maltoză. P. face parte din grupul *ami-lazelor.

PTIALISM

PTIALISM, s. n. / ptyalism, s. m. / ptyalism. [OT. *ptyalon* = *saliva*; -ism.] Hipersecretie salivara, In cantitate foarte mare, uneori pana la 4-5 litri pe zi. P. poate aparea In unele nevroze, In sarcina, In cadrul unor leziuni nervoase (paralizie labio-glosolaringee, paralizie faciala etc.), In stomatite (Indeosebi In stomatita mercurica). Sin.: sialoree, hipersialie. V. si salivate.

PTILOZA, s. f. / ptilose, s. f. / ptilosis. [Cjr. *ptilosis* = *mfiimarea marginii pteoapdor cu caderea ge-nelor.*] 1) Caderea cililor palpebrali. 2) *Pneumoconioza prin inhalare de pulbere, de puf sau de pene.

PTOMAINE, s. f. pi. / ptomaines, s. f. pi. / ptomaines. [Gjr. *ptoma*, -atos = *cadavm*, -iaa.] Substante toxice de natura Inca neclara, ce apar prin decarboxilarea aminoacizilor proteinelor din carne sub actiunea unor bacterii de fermentatie (ex.:

*putresceina). Sunt cauza intoxicatiilor cu carne alterata.

PTOZA, s. f. / ptose, s. f. / ptosis. [OT. *ptosis* = *cadere.*]

Deplasarea definitiva! In jos a unui organ, ca urmare a relaxarii mijloacelor sale de sustinere.

PTOZA ATONICA LIPOMATOASA / ptosis atonica lipomatosa

/ *ptosis lipomatosis.* Sin.: boala Sichel (v.).

PTOZA PALPEBRALA / blepharoptose, s. f., ptosis, s. m. /

blepharoptosis, ptosis. Sin.: blefaroptoza (v.), cu mentiunea

ca In fr. si In engl. In cazul leziunilor nervoase ale perechii II

craniene sau ale centrilor nervosi se utilizeaza termenul *ptosis/s.*

PUBERTATE, s. f. / puberte, s. f. / puberty. [Lot.

pubertas,

-atis = *pubertate*, de [a *pubes*, -erf's = *adolescent.*] Perioada a vietii care marcheaza debutul *adolescentei si Inceputul maturizarii sexuale prin trecerea de la copilaria biologica la maturitatea somatica si sexuala. P. survine In mod normal Intre 8 si 18 ani la fete si Intre 10 si 18 ani la baieti (aceste limite de varsta sunt mult mai apropiate pentru o anumita populatie) si se traduce prin dezvoltarea organelor genitale (cu aparitia menstruatiei la fete si producerea de spermatozoizi la baieti), ca si prin aparitia caracterelor sexuale secundare specifice fiecarui sex. Hormonal, este determinanta cresterea *gona-dotrofinelor hipofizare FSH si LH, adica activarea axului hipota-lamohipofizar, declansatoare a secretiei de estrogeni si de androgeni.

PUBERTATE PRECOCE / puberte precoce / sexual precocity.

Aparitia primelor semne de *pubertate la o varsta mai mica cu peste 2 deviatii standard fata de media considerata normala In cadrul populatiei din care face parte subiectul In cauza (de obicei sub 8 ani la fete si sub 9 ani la baieti). Se disting: 1) P. p. *adevarata*, gonadotropin-dependenta; maturate sexuala rezulta din activarea prematura a secretiei hipotalam-ice de gonadotrofine. P. p. *adevarata* este Intotdeauna izo-sexuala (programul de sexualizare se deruleaza In sensul sex-ului genetic si gonadic al subiectului). Este confirmata de un raspuns pozitiv de tip pubertar, adica secrete de FSH si LH prin administrare de LH-RH. 2) *Falsa p. p.*, numita si *pseudopubertate precoce* (v.), gonadotropin-independenta. 3) P. p. *iatrogena*, prin administrare de substante cu actiune androgenica sau estrogenica, sau stimulante ale declansarii secretiei hormonilor sexuali.

PUBESCENT, adj. / pubescent, -e, adj. / pubescent. [Lot.

pubescens, de la *pubescere* = a se acoperi de puf.] 1) Care este acoperit cu peri fini sau cu puf. Termenul este folosit Indeosebi In botanica. 2) Care este In curs de maturate sexuala.

PUBIS, s. n. / pubis, s. m. / pubis. NA: os pubis. [Lat. *pubes*, -is

= *peri in 6ar6d; osul pubis.*] Os pereche care formeaza partea anterioara a *centurii pelvine. V. coxal - tab. anal oase.

PULPA

PUERICULTURA, s. f. / puericulture, s. T. / puericulture. [Lat.

puer, -en = *copil*; *cvltvra* = *cultivare, creftere.*] Ramura a medicinei dedicata aspectelor specifice nou-nascutilor normali (prematuri sau la termen) si sugarilor, Indeosebi In griji si alimentatiei caracteristice acestei perioade.

PUERIL, adj. / pueril, -e, adj. / puerile. [Lat. *puerilis* = *lit copil, dt*

la puer, -eri = *copil.*] Care este caracteristic copilului sau copilariei. Prin extensie, termenul se utilizeaza Indeosebi pentru calificarea unui comportament al adultului asemanator celui al copilului. V. si infantil, puerilism.

PUERILISM, s. n. / puerilism, s. m. / puerilism. [Lat. *puerilis* =

de wpit, de [a puer, -eri = *copil*; -ism.] Tulburare a personalitatii

care consta Intr-o regresiune a vietii psihice afective,

intelectuale si comportamentale de la caracteristicile adultului la

cele ale copilariei. P. se observa In unele boli organice

(*dementa, *senilitate avansata, tumori cerebrale), In isterie sau

In unele stari existentiale critice, In acest ultim caz reprezentand

un mecanism de aparare nevrotic.

PUERPERAL, adj. / puerperal, -ale, -aux, adj. / puerperal. [Lat.

puerpera = *lauza, de la puer*, -eri = *copil, parere* = a *nafte.*]

Care se refera la un proces patologic ce se produce In perioada

urmatoare nasterii adica, la *puerperalitate. Ex.:

infectie p. V. si post-partum.

PUERPERALITATE, s. f. / puerperalite, s. f. / puerperium. [Lot.

puerpera = *lauzd, de la puer*, -eri = *copil, parere* = a *nafte.*]

Perioada care urmeaza nasterii si se Incheie In momentul

reaparitiei menstruatiei. Uneori termenul desemneaza starea

femeii de la fecundatie pana la sfaryitii "lehziei.

PULBERE, s. f. / poudre, s. f. / powder, pulvis (lat). [Lat. *pulvis*,

-eris = *prof, pulGere.*] Preparat farmaceutic solid, fin divizat, cu

aspect omogen, constituit din particule uniforme ale unei singure

substante sau ale mai multor substante, In ames-tec. Se

foloseste ca atare sau Tmpartita In doze, prin admi-;

nistrare interna sau externa.

PULEX / pulex / pulex. [Lat. *pulex*, -ids = *purice.*]

Gen de paraziti din familia *Pulididae*, clasa *Insecta*. Specie mai impor-

tanta: P. *irritans* (pop. purice), care paraziteaza omul si anima-

lele domestice. Provoaca dermatite pruriginoase. Este vector

pentru pesta, tifos murin, tularemie si gazda intermediara pen-

tru unele cestode. Sin.: purice.

PULICIDAE / Pulicidae / Pulicidae. [Lot. *pulex*, -ids = *pwm*]

Familie apartinand ordinului *Siphonaptera*, care include majori-

tatea speciilor de purici. Importante pentru om sunt patru genuri:

Ctenocephalides (care paraziteaza cainii si pisicile ?i, pot

transmite *teniile de la caine la om), *Hoplopsyllus* (care poate

transmite *pesta), *Pulex* si *Xenopsylla* (paraziti ai sobolanilor,

care pot transmite pesta si "tifosul murin).

PULMON, s. m. / poumon, s. m. / lung. NA: puimo, pi, pul- j

mones. [Lat. *puimo*, -oms = *plaman.*] Sin.: plaman (v.).

PULMON TROPICAL EOZINOFIL / poumon tropical eosino.

philique / tropical eosinophilic lung. Sin.: sindrom Frimodt-J

Moller (v.).

PULMONAR, adj. / pulmonaire, adj. / pulmonary. [Lat. *pal-*

monarius, de la *puimo*, -onis = *plaman.*] Care apartine

plamanilor, care se afla In relate sau afecteaza plamanii. V.

artera p., vene p.

PULPA, s. f. / puipe, s. f. / pulp, pulpa, pi. pulpa (lat). [Lot.

pulpa = *came, pulpa.*] 7n anatomie, In sens general, structura

organica densa, camoasa, moale: 1) P. degete/oreste situata pe

fata palmara a extremitatilor distale ale degetelor. 2) P. *dentara*,

situata In partea centrala a dintilor (In camera pulpara a

coroanei dentare si In canalele radiculare), este un tesut

conjunctiv moale, rosietic, bogat vascularizat, continand filete

nervoase. Ea asigura sensibilitatea dintelui si schimburile

nutritive. 3) P. *splinei*, substanta proprie splinei formata din p. .

alba si p. rosie. V. splina.

PULPA DENTARA

PULPA DENTARA / puipе dentaire / dental pulp. NA: pulpa dentis. V. pulpa (2).

PULPECTOMIE, s. f. / pulpectomie, s. f. / pulpectomy. [Lot. *pulpa* = *came, pulpa*; *gr. ektome* = *enisle.*] 1) Extirparea totala a *pulpei dentare, fie sub anestezie (biopulpectomie), fie prin actiunea necrozanta a anhidridei arsenioase (necropulpectomie). V. si pulpotomie. 2) Interventie chirurgicala constand In excizia partii pulpoase a unui organ. Ex.: p. unui testicul, p. unui deget.

PULPITA, s. f. / pulpite, s. f. / pulpitis. [Lot. *pulpa* = *came, pulpa*; -1(0.) 1) Inflamatiа *pulpei dentare, ca o complicatiе a cariei dentare, a parodontopatiilor marginale avansate sau a traumatismelor. 2) Inflamatiе frecventa a *pulpei degetului, care poate fi fisurata sau scuamoasa, ori neteda si dura la palpare.

PULPOS, adj. / pulpeux, -euse, adj. / pulpal. [Lot. *pulposus* = *caruos, de la pulpa* = *came., pulpa.*] Care are aspect de pulpa, care apartine unei astfel de structuri. Ex.: "nudeu p.

PULPOTOMIE, s. f. / pulpotomie, s. f. / pulpotomy. [Lot. *pulpa* = *came, pulpa, gr. tome* = *tctiere, sectiune., de la tem-nein* = *a taia.*] Ablatiа partiala a *pulpei dentare: extirparea pulpei camerei dentare, cu coafajul pulpei radicular.

PULS,, s. n. / pouls, s. m. / pulse. [Lot. *pulsus* = *izbire, [ovire, de la pulsare* = *a Bate, a izbii.*] Dilatare, expansiune ritmica perceputa la palparea unei artere superficiale, care traduce cresterea presiunii sangelui In interiorul arterelor la fiecare contractie cardiaca, adica la fiecare sistola ventriculara. Prin extensie, termenul cuprinde diferite fenomene, de obicei vasculare, sincrone cu sistola ventriculara: p. capilar, hepatic, lingual, venos etc. Medicina veche chineza atribuie p. un rol esential m diagnostic. In semeiologia medicala se descriu mai multe tipuri de p., uneori caracteristice anumitor afectiuni. V. si In continuare.

PULS ALTERNANT / pouls alternant / alternating pulse. P. cu amplitudine variabila si ritm regulat, cauzat de disfunctia contractilia severa a ventriculului stang si asociat frecvent cu un al treilea zgomot cardiac audibil. P. a. mai apare m sau dupa o tahicardie paroxistica, ori dupa o extrasistola.

PULS BIGEMINAT / pouls bigemine / bigeminal pulse. P. caracterizat prin succesiunea rapida a doua pulsatii, separate periodic de o pauza cu durata variabila. Se observa In cazul intoxicatiei digitale.

PULS CAPILAR QUINCKE / pouls capilaire de Quincke / Quincke's (capillary) pulse. [Heinrich Irenaeus Quincke, medic german, profesor de me.did.nd internd (succesiv) la Sema, 'Kul fi frankfurt pe Oder, 1842-1922.] P. pus In evidenta prin compresiunea patului ungueal cu o lamela de sticia, observat prin alternanta rosetii si palorii (corespunzatoare volumului ejec-tat si fractiei regurgitate), In cazul insuficientei aortice.

PULS CORRIGAN / pouls de Comgan / Corrigan's pulse. [Sir Dominic John Corrigan, medic irlandez, 'Du6iw, 1802-1880.] P. mai mult sau mai putin caracteristic insuficientei aortice: celeritate Inalta, urmata de o diminuare rapida In sistola (p. "saltaret si depresibil"). Reflecta rezistenta scazuta a rezervorului In care ventriculul stang ejecteaza rapid o fractie mult crescuta. P. poate fi mai bine pus In evidenta atunci cand pacientul ridica bratele.

PULS CVADRIGEMINAT / pouls quadrigemine / quadrigeminal pulse. P. a carui caracteristica consta In separarea unor grupuri de patru pulsatii prin intervale de timp cu lungime variabila, de obicei prin aparitia unei extrasistole, periodic, dupa trei pulsatii normale sau, mai rar, a unei contractii normale dupa un grup de trei extrasistole.

PULS DICROT / pouls dicrote / dicrotic pulse. P. cu douS unde palpabile, una sistolica si una diastolica (prin exagerarea unei dicrote), Intalnit mai frecvent In 'cardiomiopatia dilatativa si In "insuficienta aortica.

PULSIUNE

PULS FILIFORM / pouls filiforme / thready pulse. P. cu amplitudine foarte mica, greu perceptibil, care da senzatia unui fir cu discrete ondulatii la palpare.

PULS HEPATIC / pouls hepatic / hepatic pulse. Expan-siunea sistolica a ficatului In cursul *insuficientei tricuspidiene.

PULS INSTABIL / pouls instable / labile pulse. Tip de p. ca-racterizat prin variatia importanta a frecventei (cu 10-20 pulsatii/min) Intre pozitia de decubit si ortostatism a persoanei. P. i. este frecvent asociat cu hipotensiunea arteriala.

PULS KUSSMAUL / pouls de Kussmaul / Kuss-maul's pulse. [Adolf Kussmaul, medic germwn, fidiid.be.gr, 1822-1902.] Sin.: puls paradoxal (v.).

PULS LENT PERMANENT / pouls lent permanent / permanently slow pulse. Bradicardie permanenta determinata de un bloc atrioventricular complet, prin Intreruperea fasciculului His; ritmul ventricular este autonom, foarte lent, independent de ritmul auricular, care este normal. Se poate complica cu paro-xisme bradicardice si 'sindrom Adams-Stokes.

PULS PARADOXAL / pouls paradoxal / paradoxical pulse. P. cu amplitudine scazuta semnificativ In inspir, care apare la pacientii cu tamponada pericardica, pericardita constrictiva, obstructia venei cave superioare sau obstructia cailor respira-torii. Sin.: puls Kussmaul.

PULS PARVUS / pulsus parvus / pulsus pan/us. P. mic si slab, cauzat de un volum-bataie redus, o presiune mica a pul-sului sau o rezistenta vasculara periferica crescuta.

PULS TARDUS / pulsus tardus / pulsus tardus. Intarziere a varfului sistolic prin obstructia ejectiei ventriculare stangi, cauzata de stenoza aortica valvulara.

PULS TRIGEMINAT / pouls trigemin6 / trigeminal pulse. P. la care un grup de trei pulsatii este separat de un grup asemanator printr-un interval de timp anormal, prin aparitia, repetata, a unei extrasistole dupa doua contractii cardiace normale.

PULS VENOS AURICULAR / pouls veineux auriculaire / auricular venous pulse. V. puls venos jugular.

PULS VENOS JUGULAR / pouls veineux jugulaire / venous jugular pulse. P. observat optim la vena jugulara interna In lumina tangentiala, cu pacientul Inclinat la aproximativ 30' de orizontala si cu muschii gatului relaxati. P. v. j. normal reflects modificarile presiunii din atriu drept si are o forma caracteristica pe *jugulograma. Se disting: p. v. j. auricular, constand In expansiunea presistolica a jugularei, si p. v. j. ventricular, ca-racterizat prin expansiunea sistolica a jugularei. P. v. j. este accentual In *insuficienta tricuspidiانا.

PULS VENOS VENTRICULAR / pouls veineux ventriculaire / ventricular venous pulse. V. puls venos jugular.

PULSATIL, adj. / pulsatile, adj. / pulsatile. [Lot. *pulsare* = *a bate, a izbii.*] Caracterizat prin *pulsatii ritmice.

PULSATIE, s. f. / pulsation, s. f. / pulsation. [Lat. *pulsatio*, -onis = [ovire, ciocnire, de la pulsare = a bate, a izbii.] Bataie ritmica a inimii, a unei artere, ori a unei suprafete care aco-pera o artera. Sin.: bataie (v.).

PULSIUNE, s. f. / pulsion, s. f. / pulsion. [Lat. *pulsio*, -oms = *res'pingere.i, f.e la pellere* = *a impinge.*] 1) Tendinta de deviere involuntara a corpului In ortostatism (aflat In echilibru sau In mers) anterior (*antepulsiune*), lateral (*lateropulsiune* sau *lateropulsie) sau posterior (retropulsiune sau *retropulsie). Apare In unele maladii cu afectare a echilibrului (*sindroame cerebeloase) sau In *boala Parkinson. 2) In psihanaliza, mis-care care vizeaza satisfacerea unei nevoi fizice, adica redu-cerea unei tensiuni generate de o excitatie corporala. Se disting p. vietii (sexuale, de autoconservare) si p. mortii, care tind sa aduca viul la anorganic, prin suprimarea totala a ten-siunilor.

PULTACEU

PULTACEU, adj. / **pultace**, -e, adj. / **pultaceous**. [Lat. *puls*, *pultis* = terci] Care are consistenta si aspectul unui terci. Ex.: angina p.

PULVERIZARE, s. f. / pulverisation, s. T. / nebulization. [Lat. *pulverare* = a acoperi cu praf, de [a *pulvis*, -eris = prof, pu[-Bere.] 1) Transformarea unei substante solide in pulbere, de regula prin procedee mecanice. 2) Prin extensie: proiectarea in atmosfera unei camere, sau pe suprafata cutanata ori a unei mucoase, a unei substante solide (sub forma de pulbere sau pudra) sau lichide (solutie medicamentoasa). P. se efectueaza cu diferite tipuri de atomizoare, pulverizoare sau vaporizoare.

PULVINAR, s. m. / **pulvinar**, s. m. / **pulvinar**. [Lat. *pulvinar*, -aris = *culcuf*, *perna*] Masa proeminenta de nuclei care formeaza portiunea mediala a extremitatii posterioare a "tala-musului. P. primeste fibre de la aiti nuclei talamici cu o larga proiectie corticala. P. ar putea fi in relatie cu functiile limbajului. Este un centru de integrare a *schemei corporale.

PUMN, s. m. / **poignet**, s. m. / **wrist**. NA: **carpus**, pi. **carpi**. [Lat. *pugnus* = *pumi*.] Parte a membrului superior situata intre antebraț si mana. Corespunde oaselor carpului si articulatiei radiocarpene.

PUNCT, s. n. / **point**, s. m. / **point**. [Lot. *pimctum* = *punct*, *mf.epaturd*, de la *pungere* = a mfepa, a impunge] 1) Zona de dimensiuni foarte mid, delimitata pe suprafata corpului, a carei palpare poate determina aparitia unui semn obiectiv, util in evidentierea unei afectiuni. 2) *P. craniomethc*, mica zona delimitata la nivelul oaselor craniului, folosita in masuratorile antropometrice. Ex.: *mentonul, *glabella etc. V. si In continuare.

PUNCT APENDICULAR / **point appendiculaire** / **appendicular point**. P. sensibil la palpare In caz de apendicita, situat la 2/3 fata de ombilic, pe o linie imaginara care uneste ombilicul cu spina iliaca anterosuperioara dreapta. Sin.: p. McBurney.

PUNCT CLADO / **point de Clado** / **dado's point**, [Spiro Clado, ginecolog franca, 1856-1905.] P. situat la intersectia dintre linia interspinoasa (care uneste spinele iliace antero-superioare) si marginea dreapta a muschilor drepti abdominali. Este sensibil la palpare In apendicita acuta.

PUNCT CRIOSCOPIC / **point de congelation** / **freezing point**. P. de inghetare al unui lichid, fizic sau biologic. Masurarea sa, prin "crioscopie, prezinta interes datorita corelatiei dintre p. c. si concentratia de substante solvite, osmotic active. Ca urmare, de ex., p. c. al urinii poate servi la calcularea *osmolaritatii acesteia, dupa formula: $Osm/1 = /1,86$, In care = valoarea absoluta, In "C, a p. c.

PUNCT GUENEAU DE MUSSY / **point de Gueneau de Mussy** / **Gueneau de Mussy point**. [Noel Francois Odon Gueneau de Mussy, medic francos [a J{6pitaup^ de 'Paris, 1813-1885.} Extremitatea anterioara, dureroasa la palpare a coastei a X-a indica o afectiune a diafragmului Insoțita sau nu de **nevralgie** frenica. Sin.: buton diafragmatic.

PUNCT GUYON / **point de Guyon** / **Guyon's point**, [Jeon Casimir Felix Guyon, cfirurg fi urolog francos, profesor de patoCogie. cfmwgicaid [a 'Paris, 1831-1920.] Unghiul format de coasta a XII-a cu coloana vertebrala, dureros In litiata renala si pielonefrita.

PUNCT IZOELECTRIC / **point isoelectrique** / **isoelectric point**. Sin.: **pHi** (v.).

PUNCT MCBURNEY / **point de McBurney** / **McBurney's point**. [Charles McBurney, chmrg amerwui, f^W yort^ 1845-1914.] Sin.: punct apendicular (").

PUNCT MERKELEN / **point de Merklen** / **Merkelen's point**. [Pt^erre Merklen, dinician francez, 'Paris, n. 'Mnihouse, 1852-1906.] P. sacroiliac, dureros In coxartroza.

PUNCTIE CAMERULARA

PUNCT MEYER / **point de Meyer** / **Meyer's point**. Situat pe fata interna In treimea mijocie a tibiei, pe traseul safenei interne, este sensibil la presiune In flebita latentă sau In faza de debut a unei tromboze acute.

PUNCT MORRIS / **point de Morris** / **Morris's point**. [Robert Tuttle Morris, cHirurg american, 9{e.w yor^ 1857-1945] P. situat la unirea treimii interne cu doua treimi externe ale dis-tantei ombilic - spina iliaca antero-superioara.

PUNCT MUNRO / **point de Munro** / **Munro's point**, [fohn C. Munro, cfwurg american, 9{eui yor^ 1858-1910] P. situat la intersectia liniei ce uneste spina iliaca antero-superioara cu ombilicul si marginea dreapta a muschilor drepti abdominali. Palparea profundă a acestui p. este durerosă In apendicita acuta.

PUNCT SONNENBURG / **point de Sonnenburg** / **Sonnenburg's point**. [Eduard Sonnenburg, cfwurg german, SenSn, 1848-1915.] P. situat la nivelul marginii externe a muschiului drept abdominal, pe linia bispinoasa.

PUNCT TOURNEAUX / **point de Tourneaux** / **Tourneaux point**. [Edme Joseph Frederic Towneux, flistolog francez, profesor la Litle, apoi [a 'Toulouse, 1852-1922] P. situat la unirea treimii mijociei cu o treime externa a liniei bispinale. Corespunde ureterului sacrat (jonctiunea Intra portiunea lombara si cea pelvina).

PUNCTE BAZY / **points de Bazy** / **Bazy's points**. [Pierre Jean Baptiste Bazy, ctiifurg francez la ffSpitau^ de 'Paris, 1853-1934] 1) P. *ureteral inferior*, p. dureros la tuseul vaginal la femeie sau la tuseul rectal la ambele sexe, corespunzator deschiderii ureterului In vezica urinara. Este sensibil In afectiunile pielo-renale. 2) P. *ureteral superior*, p. dureros la palpare in caz de pielita, pielonefrita sau litiata renala. Este situat la intersectia unei linii verticale care trece prin *p. McBurney si o linie orizontala care trece prin ombilic.

PUNCTE FORGES / **points de Porges** / **Porges points**. [Otto Forges, medic originar din 'Soemia, profesor de medicimi interni [a 'Viena, stabtLit apoi la Chicago, 1879-1967] Situate paraombilical, sunt sensibile In enteropatii acute sau cronice.

PUNCTIFORM, adj. / **punctiforme**, adj. / **punctiform**. [Lat. *punctum* = *punct*, {nf-epdtura, de [a *pungere* = a mf.epa, a trnpunge, forma = forma.] Care se aseamana cu un punct sau este localizat Intra-un punct. Ex.: keratita p., purpura p.

PUNCTIE, s. f. / **ponction**, s. f. / **puncture**. [Lat. *punctio*, • *oais* = *intepaturd*, de la *pungere* = a mf.epa, a impungti.] Introducerea unui ac, a unui trocar sau a varfului unui bisturiu Intra-un organ sau Intra-o cavitate naturala ori patologica. Scopul p. consta, In prima etapa, In verificarea existentei si naturii cavitatii. In continuare, se poate prelua o parte din continutul sau, In scop diagnostic (p. *exploratoare*) sau al evacuării continutului (p. *evacuatoare*). Uneori se introduc prin p. substante medicamentoase sau medii de contrast In vederea unor investigatii imagistice.

PUNCTIE ABDOMINALA / **ponction abdominale** / **abdominal puncture**. Sin.: **abdominocenteza** (v.).

PUNCTIE ALBA / **ponction blanche** / **white puncture**, 0 p. In urma careia nu apare nimic In seringă.

PUNCTIE AMNIOTICA / **ponction amniotique** / **amniotic puncture**. Sin.: **amniocenteza** (v.).

PUNCTIE-BIOPSIE, s. f. / **ponction-biopsie**, s. f. / **biopsy puncture**. P. efectuata cu ajutorul unor ace speciale (In functie de scop) In vederea prelevării unui fragment unic de organ pentru studiul histopatologic. Printre p.-b. cele mai frecvente se afla p. hepatica si p. tirodiana (cu ac subtire, denumita cu abrev. engl. ABC - *aspiration biopsy cytology*). Abrev.: PB.

PUNCTIE CAMERULARA / **ponction camerulaire** / **camerular puncture**. P. a *camerei anterioare a ochiului, practicata in

PUNCTIE LOMBARA

scop terapeutic sau diagnostic, In vederea analizei diferitelor elemente ale umorii apoase. Abrev.: PCA.

PUNCTIE LOMBARA / ponction lombaire / lumbar puncture.

P. practicata prin introducerea unui ac In spatiul subarahnoidian, Intre doua apofize spinose ale regiunii lombare (In general Intre vertebrele lombare a 4-a si a 5-a), pentru prelevarea de LCR sau a injectarii unui produs. P. I. se poate efectua si In spatiul atlo-occipital, In acest caz fiind denumita *p. suboccipitala. Scopuri: 1) Analiza compozitiei LCR. 2) Mijloc de decomprimare In hipertensiunea intrarahidiana. 3) Introducerea unui produs de contrast In vederea efectuarii unei investigatii radiologice.

PUNCTIE PLEURALA / ponction pleurale / pleural puncture.

Sin.: pleurocenteza (v.).

PUNCTIE SPINALA / ponction spinale / spinal puncture. V.

punctie lombara si punctie suboccipitala. Sin.: rahicenteza.

PUNCTIE STERNALA / ponction sternale / sternal puncture.

P. a sternului, practicata cu un trocar, In scopul prelevarii unui esantion de maduva osoasa pentru efectuarea examenului citologic.

PUNCTIE SUBOCCIPITALA / ponction sous-occipitale / cisternal puncture.

P. cu un ac, la nivelul spatiului subarahnoidian occipital, Intre craniu (osul occipital) si atlas, adica, In spatiul atlo-occipital. P. s. se efectueaza In aceleasi scopuri ca si *p. lombara.

PUNGA APELOR / poche des eaux / bag of waters. Portiunea inferioara a membranei amniotice (*amnios), care ocupa aria de dilatare a colului uterin, la Inceputul nasterii. Sub presiunea lichidului amniotic, care creste In timpul contractiei uterine, ea sfarseste prin a se rupe.

PUNTE DENTARA / pont dentaire / dental bridge. [Lot. *pons*, -ntis = pod, punte; *dens*, -ntis = dinte.] Aparat protetic dentar, fix sau amovibil, destinat sa Inlocuiasca unui sau mai multi dinti, sprijinindu-se pe dintii care Incadreaza sectorul edentat.

PUNTE MIOCARDICA / pont myocardique / myocardial bridging.

[Lot. *pans*, -ntis = pod, punte.; gr. *mys*, *myos* = mușchi; *kardia* = inimă.] Fascicul muscular care formeaza o brida la nivelul unei artere coronare si antreneaza o compresie sistolica a acesteia. Aceasta malformatie, care se evidentiaza prin "coronarografie, nu este operata decat In mod exceptional.

PUNTEA VAROLIO / pont de Varole / pons varolii. [Lot. *pons*, -ntis = pod, punte; *Constanzo Varolio*, *cfiiirwg italian*, 1543-1575.] Sin.: protuberanta inelara (v.).

PUPILA, s. f. / pupille, s. f. / pupil. NA: pupilla, pi. pupillae.

[Lot. *pupilla* = pupila.] Orificiul central al irisului, In mod normal rotund, prin care razele luminoase sunt dirijate spre retina. Diametrul p., In mod normal de 3-4 mm, variaza fiziologic datorita muschilor dilatatori s: constrictor (sfincter) ai irisului, care se contracta la variatiile de intensitate luminoasa si In *aco-modarea pentru perceptii la diferite distante.

PUPILA HORNER / pupille de Horner / Homer's pupil.

[*Johann Friedrich Horner*, *oftalmolog elvețian*, Zurich, 1831-1886.] *Mioza care se accentueaza la Intineric si dupa sti-mulare psihosenzoriala, asociata cu ptiza ipsilaterală, enoftalmie, prin lezarea ganglionului simpatic cervical superior In disectia de carotida, tromboza, traumatisme, anevrism, leziuni de sinus cavernos, mase tumorale mediastinale si pulmonare (sau anevrisme).

PUPILA MARCUS GUNN / pupille de Marcus Gunn / Marcus Gunn pupil.

[*Robert Marcus Gunn*, *oftalmolog englez*, ^oorfulds, 1850-1909.] Caracterizata de prezenta unui reflex pupilar fotomotor diminuat, cu dilatare paradoxala In cursul iluminarii alternative, cand lumina este mutata de la ochiul sanatos, p. sunt Intotdeauna egale. Leziunea este la nivelul nervului optic ipsilateral si a tractului optic controlateral. Etio-

PURPURA RETINIANA

logie: demielinizare, compresiune sau infiltrare (prin formatiuni neoplazice de vecinatate), traumatism.

PUPILOMETRIE, s. f. / pupillometrie, s. f. / pupillometry.

[Lot. *pupillo* = pupitai gr. *metron* = masura.] Masurarea cu ajutorul pupilometrului a diametrului pupilei si a variatiilor de motilitate ale acesteia.

PURECE. Var. pentru purice (v.).

PURGATIV, adj., s. n. / purgatif, -ive, adj., s. m. / cathare-tic purgative.

[Lot. *purgativus*, de (a *purgare* = fl *cwata*.] (*Laxativ) care exercita o actiune brutala de evacuare a tubului digestiv. Utilizarea p. este limitata, deoarece folosirea prelungita expune la *toleranta si la tulburari hidroelectrolitice unorii severe. Se descriu mai multe grupe de p., In functie de natura chimica, substantele de origine fiind frecvent antrachinona, difenilmetanul si unele rasini (acestea din urma reprezinta adesea p. drastice, deosebit de periculoase, unele scoase din uz). P. *saline*, asemenea sulfatului de magneziu, administrate pe cale bucala nu sunt reabsorbite In tubul digestiv si actiunea prin efect osmotic.

PURICE, s. m. / puce, s. f. / flea, pulex, pi. pulices (lat.). [Lot. *nulex*, -ids = *purice*.] Var.: purece. Sin.: pulex (v.).

PURINA, s. f. / purine, s. f. / purine. [Lot. *purus* = pur, curat; gr. *ouron* = urina.] Baza azotata care intra In constitutie acizilor nucleici ai nucleului celular, sub forma de derivati de-numiti *baze purinice.

PUROI, s. n. / pus, s. m. / pus.

[Lot. *pus*, *puris* = *puroi*.] Fluid rezultat ca urmare a unei inflamatii localizate, al carui aspect macroscopic depinde de agentii etiologici. Include leucocite, fragmente de tesut lichefiat prin actiunea enzimelor proteolitice si histolitice secretate de polimorfonudeare, cu sau fara prezenta germenului cauzator.

PURPURA FULMINANS / purpura fulminans / purpura ftjimi-nans.

Forma foarte grava de *meningococemie la copil, In care se asociaza o *purpura echimotica legata de o "coagulare intravasculara diseminata si un *sindrom septic sever cu colaps. V. si sindrom Waterhouse-Friederichsen.

PURPURA, s. f. / purpura, s. m. / purpura.

[Lot. *purpura* = culoare purpura.] Extravazare a sangelui In afara capilarelor pielii sau ale mucoaselor, care poate sa se manifeste prin *petesii sau *echimoze. De culoare rosie intensa sau violacee, petele nu dispar la presiune. Prezenta p. traduce: o tulburare a hemostazei primare, o angiopatie, o trombopenie sau o trombopatie. V. In continuare.

PURPURA HENOCH-SCHONLEIN / purpura rhumatoide / Henoch-Schonlein purpura.

[*Eduard Hemrich Henoch*, *pediatru german*, 'SerCin, 1820-1910; *Johann Lukas Schonleiii*, *medic german*, 'Sam.6e.rcii 1793-1864.] Boala care afecteaza In-deosebi copiii Intre 2 si 8 ani (mai frecvent baietii), tabloul sau clinic complet fiind cuprins In doua sindroame: 1) *Sindromul Schonlein*, constand In purpura a membrelor inferioare si manifestari articulare (artralgii). 2) *Sindromul Henoch*, constand din manifestari digestive si renale (glomerulopatie). Ansamblul acestor manifestari este, probabil, In relatie cu o angeita difuza de origine imunologica (*complexe imune). Sin.: boala Henoch-Schonlein, purpura reumatoida, purpura vasculara alergica, sindrom Schonlein-Henoch.

PURPURA HIPERGLOBULINEMICA / purpura hyperglobulinemique / hyperglobulinic purpura. Sin.: boala Waldenstrom

PURPURA INELARA TELANGIECTAZICA / purpura annularis telangiectodes / purpura annularis telangiectodes.

Sin.: boala Majocchi (v.). **PURPURA RETINIANA / purpura retinien / retinal purpura.**

Sin.: rodopsina (v.).

PURPURA REUMATOIDA**PURPURA REUMATOIDA / purpura rhumatoide / rheumatic purpura.** Sin.: purpura Henoch-Schonlein (v.).**PURPURA SENILA BATEMAN / purpura senile de Bateman / purpura senilis.** [Thomas Bateman, medic enffez, Londra, 1778-1821.] Sin.: boala Bateman (v.).**PURPURA TROMBOCITOPENICA IDIOPATICA / purpura thrombopenique idiopathique / idiopathic thrombopenic purpura, primary thrombocytopenic purpura.** Sin.: boala Werlhof (v.).**PURPURA TROMBOCITOPENICA TROMBOTICA / purpura thrombocytopenique thrombotique / thrombotic thrombocytopenic purpura.** Sin.: boala Baehr-Schiffirin (v.).**PURPURA VASCULARA ALERGICA / purpura vasculaire allergique / Henoch-Schonlein purpura.** Sin.: purpura Henoch-Schonlein (v.).**PURTATOR, s. m. / porteur de germes / germ carrier.** Subiect aparent sanatos al carui organism gazduieste agenti patogeni ce se elimina prin secretii si excretii, functionand in acest mod ca distribuitor al maladiei infectioase. Conditia in care se gaseste un asemenea individ se numeste status purtator.**PURULENT, adj. / purulent, -e, adj. / purulent.** [Lot. *purulentus*, de [a *pus*, *puris* = *pumi*] Care contine puroi.**PUSTULA, s. f. / pustule, s. f. / pustule, bleb, wheal.** [Lot. *piistula* = *fidfica*.] Leziune cutanata elementara, caracterizata printr-o proeminenta epidermica circumscrisa, care contine puroi.**PUSTULIFORM, adj. / pustuliforme, adj. / pustuliform.** [Lat. *pustula* = *60ficd*; *forma* = *forma*] Despre o leziune cutanata care se aseamana cu o pustula.**PUSTULOS, adj. / pustuleux, -euse, adj. / pustular.** [Lat. *pustulosus* = *pfin de pustuk*, de (a *pustula* = *SOfica*.] Care se refera la pustule, care este caracterizat prin prezenta de pustule.**PUSTULOZA, s. f. / pustulose, s. f. / pustulosis.** [Lat. *pus-tula* = *fiOficoi* -oza.] Eruptie alcatuita din pustule multiple, grupate sau diseminate pe tegumente. Se disting p. *microbiene* si p. *amicrobiene*.**PUSTULOZA VARIOLIFORMA ACUTA / pustulose varioliforme aigue / pustulosis varioliformis acuta.** Sin.: boala Kaposi-Juliusberg (v.).**PUTAMEN, s. m. / putamen, s. m. / putamen. NA: putamen.** [Lot. *putamen*, -*minis* = *c-oajti*, *cocfiillie*.] Nucleu lateral al**PYODERMA GANGRENOSUM**

nucleului lenticular. Formeaza Tmpreuna cu nudeui caudal un ansamblu functional apartinand sistemului extrapiramidal.

PUTERE, s. f. / pouvoir, s. m. / power. [Lat. *pop. potere*, din (at. *dastie.a posse* = *a putea*.) 1) In fizica, termen general desemnand proprietatile intrinseci ale diverselor corpuri materiale plasate in conditii diferite. Ex.: p. calorica. 2) Potenta, litate de a efectua un act,**PUTERE PATOGENA / pouvoir pathogene / pathogenic** Sin.: patogenicitate (v.).**PUTERE DE REZOLUTIE / pouvoir de resolution / resolving power.** 1) Capadtatea ochiului de a vedea doua obiecte foarte apropiate ca doua obiecte distincte. 2) Inversul celei mai mid distante dintre doua puncte care sunt vizibile distinct la microscop. A nu se confunda cu minimum rezolutiv sau distanta minima rezolutiva, care reprezinta distanta cea mai mica dintre doua puncte observate clar.**PUTREFACTIE, s. f. / putrefaction, s. f. / decay, putrefaction.** [Lat. *putrefactio*, -*onis* = *putrezire*, ae. la *putrefacere* = *a face sa putrezeasca* (*puter*, -*tris*, -*tre* = *putrid*, *facers* » *a face*).] Proces de disolutie, liza, indeosebi a proteinelor din orice material organic, de obicei in prezenta unor microorganisme (bacterii, duperici), cu formarea unor compusi mai putin complecsi (fata de cei initial!) si a unor substante cu miros fetid (mercaptani, hidrogen sulfurat, amoniac).**PUTRESCINA, s. f. / putrescine, s. f. / putrescine.** [Lat. *putrescere* = *a putresi*; -*ina*.] Poliamina ddica [\wedge -(\wedge CH \wedge NH \wedge);], formata prin decarboxilarea *omitinei in timpul putrefactiei cadavrelor, foarte **toxica si cu miros extrem** de neplacut. V. *sj ptomaine*.**PUTRESCIBIL, adj. / putrescible, adj. / putrescible.** [Lat. *putrescibilis* = *supus putrefactu-ii de la putrescere* = *a putrezi*] Care este susceptibil sa sufere un proces de *putrefactie.**PUTRID, adj. / putride, adj. / putrid.** [Lot. *putridus*, lie h *puter*, -*tris*, -*tre* = *putred*.] 1) Caracterizat sau produs prin *putrefactie. 2) Prin extensie, care degajeaza un miros similar cu eel emis prin putrefactie.**PYODERMA GANGRENOSUM / pyoderma gangrenosum / pyoderma gangrenosum.** [Cfr. *pyon* = *puroi*; *derma*, -*atos* = *piete*; (at. *gangraeiia*, din y. *gangraiaa* = *putre.factit*-) Sin.: idiofagedenism (v.).

QI / QI / IQ. Abrev. fr. *Quotient Intellectuel* = coeficientul de inteligenta.

deductiv.) Abreviere consacrată în medicina, utilizată pentru desemnarea coeficientului de inteligenta.

QUADROM, s. n. / quadrome, s. m. / quadrom. [Lat. *quadrus* = *patrat*; *-oma*.] *Hibridom obținut prin fuziunea a două linii de hibridoame.

QUANTUM SATIS / quantum satis / quantum satis. [Lat. *quantum* = *cdt dt mare*; *satis* = *sufic-ie-nt, indeajuns, aestu*.] Termen folosit sistematic în prescripțiile medicale, indicând obligația adăugării la principiile medicamentoase active a unui excipient până la completarea unei cantități sau a unui volum specificat în rețetă. Abrev.: q. s. sau q. s. p.

QUARK, s. m. / quark, s. m. / quark. Particula ipotetică cu sarcină electrică fracționară, egală în valoare absolută cu 1/3 sau 2/3 din sarcina electronului. Modelul q., propus în 1964 de fizicianul american Gell-Man Murray, a fost introdus pentru a explica structura și proprietățile particulelor. Se crede că există șase tipuri de q. (împreună cu antiquaricii corespunzători). Astfel, barionii sunt constituiți din 3 q., în timp ce mezonii au în componență un q. și un antiquark. Un q. nu a fost observat izolat.

QUASISPECIE, s. f. / quasi-espece, s. f. / quasi-species. [Lat. *quasi* = *cam, aproape*; *species* = *aspect, aparență*.] Conceptul de q. a fost dezvoltat de Eigen pentru a defini structura populațiilor ARN, interacțiunile dintre ele și auto-organizarea lor progresivă în cursul stadiilor inițiale ale apariției vieții pe pământ. În egală măsură, acest principiu poate fi aplicat populațiilor ARN virale care există în interiorul unei gazde infectate. Pentru acestea, noțiunea clasică de specie biologică este insuficientă, datorită ratei mari a mutațiilor și a lipsei sistemelor de corecție post-replicare, virusurile formând o populație de genoame înrudite, dar diferite. Noțiunea de q. explică în acest caz capacitatea virusurilor de a-și conserva identitatea și potențialul patogen în dădă evoluției rapide. **Indiferența fațetele evoluționare, popula-**

SIR JOSEPH LISTER (1827-1912), chimic englez, fondator al chirurgiei moderne antiseptice. În 1852, Lister prezintă teza de absolvire, cu subiectul gangrena de spital, în care susține ipoteza rolului microorganismelor. În 1865, la Glasgow, un coleg de facultate îi prezintă lucrările lui Pasteur asupra fermentației și putrefacției. În continuare, pentru Lister antisepsia devine o preocupare. După mai multe cercetări, în 1867, Lister prezintă la British Medical Association un memoriu intitulat *Principiul antiseptiei*. Criticile au depart cu mult elogiile. În câțiva ani înșă, mai mult decât argumentele teoretice, faptele îl vor susține pe Lister. Chirurg desăvârșit, în 1869 Lister revine la Edinburgh ca profesor, iar în 1877 este desemnat profesor de clinică chirurgicală la King's College din Londra. El nu uita că îi este îndatorat lui Pasteur și în 1874 îi trimite acestuia o scrisoare emoționantă. După consacrarea antiseptiei, Lister a fost primul medic caruia i s-a acordat, în 1887, titlul de lord.

lățile virale ARN (care ocupă un spațiu secvențial egal cu

suma variantelor posibile, în situația în care fiecare nucleotid din fiecare poziție din structura primară poate suferi modificări) tind întotdeauna să atingă la nivel global poziția de echilibru, reprezentată de secvența de consens (reprezentând convențional secvența cel mai frecvent întâlnită la indivizii care alcătuiesc populația virală). Exemplul cel mai caracteristic

pentru a ilustra noțiunea de q. este HIV. În urma infecției gazdei susceptibile, virusul începe să se multiplice masiv. Fiecare din nouă copii de replicare determină producerea a cel puțin unei mutații, ceea ce face ca în cei 7-10 ani, cât durează infecția asimptomatică, să fie produse 10^6 virusuri diferite, care pe ansamblu pot diferi până la 6% din secvențele nucleotidice. Unele dintre acestea sunt înalt replicative (mai patogene), altele prezintă deja mutații de rezistență la antiretrovirale și vor fi selectate prin tratament, iar altele rezistă neutralizării prin anticorpi. Ansamblul populațional este adaptat pentru a rezista la orice frână evoluționară și pentru a induce boala. Alte specii virale pentru care au fost descrise q. cu semnificație clinică: virusul gripal sau virusul hepatitei C. Pentru ambele, plasticitatea genomică asigură evaziunea imună, principalul factor de patogenicitate.

QUENCHING / quenching / quenching. [*Engl. to quench* = a stinge, a distruge.] Termen care caracterizează diminuarea randamentului emisiei de energie, cu referire deosebită la diminuarea intensității fluorescenței. În acest caz, de ex., moleculele învedinate cu cele fluorescente pot absorbi fotoni de fluorescență. De asemenea, intensitatea fluorescenței poate scădea și în funcție de mediul în care se află moleculele. Q. trebuie luat în considerare în măsurarea radioactivității prin sondaj lichid, ca și în măsurarea intensității de lumină fluorescentă emisă.

QUOTIDIE / quotidie / quotidie. [Lat. *quotidie* = *m fiecare zi*.] Termen utilizat rar în prescripțiile medicale, care arată obligativitatea administrării zilnice a unui medicament în doza specificată.

RABDOMIOLIZA, s. f. / rhabdomyolyse, s. f. / rhabdomyolysis. [Cfr. *rhabdos* = *bagheta, dunga, striu*; *mys, myos* = *mufchi*; *lysis* = *distr. ge. re., de. la lyein ^ a distruge*] Distructie a muschiului striat provocata de o infectie sau de o intoxicatie si trnsotita de contractura dureroasa a maselor musculare lezate, mioglobinurie si cresterea concentratiei sanguine a unor enzime de origine musculara ca aldolaza, creatin fosfokinaza si lactico-dehidrogenaza. V. si mioglobinurie paroxistica idiopatica (*mioglobinurie-3).

RABDOMIOM, s. n. / rhabdomyome, s. m. / rhabdomyoma. [Qr. *rhabdos* = *Clogfeta, dunga, striu*; *mys, myos* = *mufchi*; **oma*] Tumora benigna derivata din muschiul striat, foarte rara In stare pura. O forma particulara este *r. granulocelular* denu-mit si 'mioblastom cu celule granulare sau tumora Abrikosov (v.).

RABDOMIOSARCOM, s. n. / rhabdomyosarcome, s. m. / rhabdomyosarcoma. [Cjr. *rhabdos* = *bagheta, dunga, striu*; *mys, myos* = *mufcii*; *sarx, sarkos* = *came*; *-oma*.] *Sarcom al tesutului muscular striat care, spre deosebire de alte sar-coame, poate da uneori metastaze ganglionare. Cel mai metastazant este *r. alveolar*, tip de *r. embrionar*, observat, ca si *r. rabdopoietic*, la tineri. Pentru adult este caracteristic *r. polimorf*, diferentiat si denumit uneori sarcom rabdolitc,

RABIC, adj. / rabique, adj. / rabid, rabic. [Lot. *rabidus* = *tw-fiat, furies, nebun*.] Care se refera la rabie sau turbare.

RABIE, s. f. / rage, s. f. / rabies. [Lat. *rabies* = *turbare*.] Boala infectioasa acuta a sistemului nervos central care afec-teaza toate mamiferele, inclusiv omul. R. este produsa de un virus neurotrop din grupul "*Rhabdovirus*, care este transmis la om, de regula, din saliva animalelor infectate, prin muscatura acestora. Mai rar, infectia se poate transmite pe cale respira-torie, prin aerosoli sau prin ingestia de tesuturi infectate. Cei mai obisnuiti vectori ai infectiei la om sunt cainii, pisicile, vulpile si lupii. Perioada de incubatie este foarte variabila, de la cate-va zile pana la circa 40 de zile, si depinde de masa de virus inoculata, ca si de localizarea muscaturii In raport cu creierul. Semnele initiale tipice ale bolii constau Tn parestezii si senzatie de arsura la nivelul plagii de inoculare, dupa 'care, prin propa-garea pe cale nervoasa virusul provoaca o meningoencefalita, manifestata mai Tntai prin semne de excitatie: hiperestezie, spasme dureroase, convulsii, stare de furie, delir, haludnatii, comportament bizar. Bolnavul ramane, totusi, cooperant si lucid. Urmeaza o faza cu spasme dureroase faringolaringiene, hiper-salivatie, hidrofobie accentuata, convulsii, meningism, coma ^1

ROBERT KOCH (1843-1910), bacteriolog german. Student la **Gottingen**, se afirma cu o lucrare asupra gan-glionilor nervilor uterini. Devine mai intai medic de (ara, fiind preocupat de relaxia dintre microorganismele (descoperite de **Pasteur**) si boalg, in 1866, ca asistent la spitalul din **Hamburg**, observa la microscop agentii eti" ologice al holerei. In 1880, **Robert Koch** pune in evidenta bacilul antraxului animalelor. Abia in anul 1882, prin *descoperirea bacilului tuberculozei*, lucrarile cercetatorului genial se bucura de o recunoastere aproape unanima. Pe langa descoperirile sale, **Koch** a elaborat o serie de principii de baza si tehnici in bacteriologie. Laureat al premiului **Nobel** (1905), coplest de decoratii si litluri, **Robert Koch** a ramas pana la sfarsitul vie"ii un cercetator pentru care lucrul in laborator era singura ra"iune a vietii sale. El afirma, cu modestia sa caracteristica: "*Am muncit cat am putut ... Daca succesul meu a fost mai mare decat al altora, cauza e ca, in peregrinarile mele pe tarndul medicinei, am umblat prin locuri unde aurul zacea inca pe drum. Si acesta nu este un merit prea mare.*"

deces Tn 4-6 zile prin insuficienta cardiorespiratorie. Vindecarea este extrem de rara. R. se poate manifesta sub mai multe forme clinice: 1) *Forma agitata, furioasa* (cu stare de agitate si angoasa mergand pana la delir furios, cu salivatie, tre-muraturi si sincope). 2) *Forma paralitica*, care o poate succe-da pe prima sau care poate sa apara mai Tntai. 3) *Forma consumptiva*, cu evolutie lenta si asociata cu casexie. Epidemio-logic se disting doua tipuri de r.: 1) *R. citadina*, transmisa de animalele domestice, foarte rara, pe cale de disparitie. 2) *R. silvestra* (de padure) transmisa de animalele salbatice si aflata Tn recrudescenta neta, Tn prezent, Tn Europa. Sin.: turbare.

RACEMIC, adj. / racemique, adj. / racemate. [Lot. *racemus* = *dorcline de struguri*.] Despre un compus chimic organic format dintr-un amestec echimolecular de 'izomeri optici. Sepa-rarea celor doi izomeri este importanta, deoarece adesea numai unul dintre acestia este fiziologic activ.

RACHETA MULLER / la fusee de Miiller / Miiller's racket. Este un model conceptual al evolutiei speciilor. Pentru orice organism a carui secventa genomica este situata Tn pozitia cea mai favorabila replicarii efidente, orice mutatie este prin defi^ nitie daunatoare. Mai mult, Tn astfel de situatii mutatiite dauna-toare se acumuleaza mult mai rapid decat revers-mutatiile restauratoare. Muller a demonstrat ca, *m* absenta recombi-narilor, efectui net al mutatiilor Tntr-o populatie este o pierdere inexorabila, „Tn trepte de racheta", a potentialului replicativ al populatiei, Tn care fiecare treapta a rachetei este reprezentata de indivizii cu secventa genomica cea mai eficienta replicativa. Pentru evitarea acestei situatii, 'recombinarea genetica este singura modalitate evolutiva.

RAD, s. m. / rad, s. m. / rad. [Hcronim din tngl. *Radiation* Absorbed Dose = *doza de radiatii absorbita*.] Unitate de masura pentru doza de radiatii ionizante absorbite. 1 rad = 100 ergs/s. In SI, r. este Tnlocuit cu o alta unitate de masura, *Gray.

RADIAL, adj. / radial, -ale, -aux, adj. / radial, radiating. [Lat. *radius* = *raza; osul radius*.] 1) Tn anatomie, denumire utilizata pentru unele structuri (artera r., nerv r.) care se gasesc Tn regiunea topografica ce include *radiusul; care se refera la radius. 2) Tn general, care pleaca dintr-un punct si este dis-pus Tn forma de raze.

RADIANT, adj. / radiant, adj. / radiant. [Lat. *radians, -antis* = *straiucm, de [a radiare = a straiud, a [umina fi radius = raza*.] Care emite radiatii, Tndeosebi lumina.

RADIANTA, s. f. / radiance, s. f. / radiant energy. [Lat. *radians, -antis* = *strOlucire-i de la radiare = a straiwi, a [umina ft radius = raza*.] Valoarea fluxului de radiatii pe unitatea de

RADIATIE

suprafata, caracteristica a unei surse ce emite radia(ii. Se exprima $Tn W/m^2$ sau $Tn *lux$.

RADIATIE, s. f. / radiation, s. f., rayonnement, s. m. / radiation, ray. [Lot. *radiatio, -onis = lu.im.nit, stratut.m, radiafie, de [a radiare = a striliwi, a lumina fi radius = rasO.]* 1) Fenomen electromagnetic de aceeași natură ca și lumina. Tn franceza și m engleza există tenneni diferiți pentru emisia de T . (*radiation*, termen comun Tn fr. și engl.) și pentru ceea ce rezultă și se transportă Tn urma emisiei (*rayonnement* Tn fr. și *ray* Tn engl.). În terminologia noastră, această diferențiere nu se face. Obs.: Tn limba română un echivalent pentru fr. *ray-onnement* și engl. *ray* ar putea fi cuvântul raze. 2) Transport de energie sub formă de unde electromagnetice sau de particule. 3) Energia Tn sasi. R . sunt fenomene ondulatorii electromagnetice și cuantice, caracterizate prin lungime de undă (?), și prin frecvența (v); energia transportată de r . este dată de formula: $E = hv$, unde $h =$ constanta Planck. R . se clasifică Tn funcție de lungimea de undă, de la kilometri (undele hertziene), până la nanometri (r . gama și cosmică).

RADIATIE ALFA / rayonnement alpha / alpha radiation. R . nucleare alcătuită din particule α , care sunt nuclee de heliu (ye), denumite și helioni. Au putere de ionizare mare și pu-tere de penetrare mică. R . a. nu este utilizată Tn medicina.

RADIATIE BETA / rayonnement beta / beta radiation. R . alcătuită din *electroni, emisa Tn cursul unei dezintegrări nucleare. O r . b. poate fi alcătuită din electroni negativi (p^-) sau/si din electroni pozitivi, numiți și *pozitroni (p^+). O serie de radioizotopi p -emitori pot fi utilizați Tn medicina, Tn "radioizotopoterapie și Tn *tomografia cu emisie de pozitroni.

RADIATIE CORPUSCULARA / rayonnement corpusculaire / corpuscular radiation. R . alcătuită din particule care posedă o masă de repaus non-nulă: *protoni, *electroni, *neutroni etc.

RADIATIE COSMICA / rayonnement cosmique / cosmic radiation. R . corpusculară și electromagnetice alcătuită din: 1) R c. primară, provenită direct din spațiul cosmic și detectabilă la Tn altimi de peste 10-30 km, este formată din protoni (91,5%), particule alfa (7,5%) și diferite nuclee ale elementelor ușoare (cu $Z < 41$); energia protonilor este foarte mare (3-5 GeV, uneori chiar până la 10^9 GeV). 2) R . c. secundară, formată sub acțiunea celei primare, este alcătuită din particule, dintre care unele se dezintegrează după o viață scurtă; se disting: o componentă moale și una dură, alcătuită din mezozi p . Datorită capcanei magnetice create de câmpul magnetic terestru, la suprafața Pamantului ajung doar r . c. cu energie suficient de mare. Intensitatea r . c. secundară este mai mare la poli (efect geomagnetic sau de latitudine) și spre vest (anomalia est-vest).

RADIATIE DE FRANARE / rayonnement de freinage / bremsstrahlung. V. radiație X.

RADIATIE GAMA / rayonnement gamma / gamma rays. R . electromagnetice cu lungimea de undă sub 1 Å, emisa Tn următoarele procese fizice: 1) Tn timpul tranziției nucleelor atomice de pe un nivel superior pe unul inferior. 2) La franarea $Tnfr-o$ substanță a particulelor $Tncarcate$ rapide. 3) La anihilarea unei perechi particulă-antiparticulă. Ex.: prin dematerializarea unui pozitron și a unui negaton (electron). 4) Tn procesul dezintegrării unor particule sau a izotopilor radioactivi. Tn funcție de energie, r . g. pot fi dure sau moi. R . g. este identică cu * r . X, iar deosebirea este pur formală: r . g. este de origine nucleară, iar r . X de origine extranucleară. Tn *scintigrafie se utilizează radioizotopi gama-emitatori.

RADIATIE INFRAROSIE / rayonnement infrarouge / infrared ray. R . electromagnetice neionizante invizibile, cu lungime de undă $Tntre$ 770 nm și 1 mm. R . i. se situează $Tnfre$ r . rosie a spectrului vizibil și undele scurte. R . i. cu lungime de undă mare sunt emise de corpurile $Tncalzite$, iar cele cu lungime de

RADICAL LIBER

undă mică de corpurile incandescente. Energia r . i. este transformată Tn căldură Tn straturile superficiale ale tesuturilor, de unde utilizarea terapeutică Tn scopul stimulării circulației locale și generate, ca și Tn combaterea durerii. Prin detectia și $Tnregis-trarea$ r . i. emise de organism a fost elaborată termografia.

RADIATIE IONIZANTA / rayonnement ionisant / ionizing radiation. R . electromagnetice sau corpusculare capabile să producă ionizarea unui gaz. R . i. se clasifică Tn electromagnetice (r . ultraviolete, r . X, r . gama) și corpusculare (alfa și beta).

RADIATIE LUMINOASA / rayonnement lumineux / light ray. Sin.: radiație vizibilă (v . lumina).

RADIATIE ROENTGEN / rayonnement Roentgen / Roentgen rays. [WSJhelm Conrad van Rontgen, fizician german, 1845-1923.] Sin.: radiații X (v).

RADIATIE SOLARA / rayonnement solaire / solar radiation. Ansamblul r . emise de soare. Spectrul de emisie al acestor r . este cuprins $Tnfre$ r . gama (cu lungime de undă de 10^{-13} m) și undele radio (2×10^7 m).

RADIATIE ULTRAVIOLETA / rayonnement ultraviolet / ultraviolet ray. R . electromagnetice ce include lungimile de undă situate $Tntre$ extremitatea violet a spectrului vizibil și r . X, adică 380-10 nm. Proprietățile fizice principale ale ultravioletelor (UV) constau Tn producerea reacțiilor fotochimice și a fenomenelor de *fluorescență, cu aplicații multiple Tn biologie și medicina. De asemenea, au proprietăți bactericide și de sterilizare. Invi-zibile pentru ochiul uman, r . u. există Tn mod natural Tn lumina solară. Spectrul r . u. solar este $Tmpartit$ arbitrar Tn trei segmente mari, A, B, C, radiațiile fiecărui segment prezentând o serie de efecte biologice specifice: 1) R . u. A cuprinde banda de 320-380 nm, reprezintă principalul factor al bronzării și sin-tetizării vitaminei D, determină o foarte mică hiperemie a pielii; pe termen lung provoacă Tn sa Tn mbăfrânirea pielii și apariția de leziuni degenerative cronice, deoarece patrund eficient prin epiderm, determinând, probabil, modificări ale proteinelor structurale și ale matricei extracelulare. 2) R . u. B, cuprinse $Tntre$ 290 și 320 nm, produc eritem sau chiar arsuri Tn cursul expunerii excesive la soare, fiind denumite uneori "Spectrul arsurii solare". 3) R . u. C, $Tnfre$ 10 și 290 nm, nu ajung pe Pamant datorită absorbției lor de către ozonul stratosferic și pot afecta omul numai Tn cazul când provin din surse artificiale. Lam-pile pentru bronzat produc artificial UV-A. Sin.: ultraviolete.

RADIATIE VIZIBILA / rayonnement visible / optic radiation. Sin.: radiație luminoasă (v . lumina).

RADIATIE X / rayonnement X / X rays. R . electromagnetice cu lungime de undă cuprinsă $Tntre$ 0,01 și 150 Å. Este emisă fie prin dezexcitarea atomului pe unul din nivelele inferioare, • fie la franarea $Tnfr-o$ substanță a unor particule rapide, $Tncarcate$ electric. Producerea r . X se face $Tntr-un$ tub de descărcare (numit tub de raze X), Tn intenorul caruia electronii emisi de un catod sunt accelerați la diferențe de potențial de zeci de kilovoți și se ciocnesc de anod (anticatod), unde cea mai mare parte a energiei lor se pierde prin procese de excitație și de ionizare. O parte din ciocniri generează r . X cu spectru continuu (sau de franare), emisă de electronii franati pe anticatod, iar o altă parte - r . X cu spectru de linii (sau caracteristic), ale căror proprietăți sunt determinate de natura materia-lului. R . X sunt utilizate ca agent fizic al imagisticii radiologice, fiind absorbite de tesuturi Tn funcție de densitatea acestora și de masa atomică a substanței traversate. Sin.: radiație Roentgen. V . și radiografie, radioscopie.

RADICAL LIBER / radical libre / free radical. [Lot. *radix, • ici's = rOddcmo, liber = G-ljer.]* Grupare chimică (atom, ion sau moleculă) destabilizată prin prezența unui electron liber (celibatar) la nivelul paturii externe, care este responsabilă de legăturile chimice. R . l. are tendința de a reveni foarte rapid

RADICAL! LIBERI

la o stare stabila si din aceasta cauza este foarte reactiv. Tn consecinta, el este doar un intermediar Tntr-o reactie chimica. Starea de r. 1. are ca simbol un punct situat In partea din dreapta sus a gruparii respective. Ex.: O⁻ (r. superoxid), OH⁻ (r. hidroxil). 0 serie de r. 1. sunt implicati 'in patologie, Ex.:

1) Tn cursul ischemiei miocardice se produc r. I. derivati din oxigen. Reactiile r. I. cu lipidele nesaturate din membranele celulare conduc la formarea de endoperoxizi citotoxici, care ar putea explica extensia leziunilor ischemice. 2) R. I. pot aparea consecutiv iradierii, determinand o serie de efecte secundare ale radiatiilor ionizante. 3) Fenomenele inflamatorii genereaza, de asemenea, r. I. 4) R. I. au un rol cert Tn procesele de tmbatranire si Tn *aterogeneza. 5) Tn unele intoxicatii medica-mentoase se constata prezenta r. I.

RADICAL! LIBERI. V. radical liber.

RADICOTOMIE, s. f. / radicotomie, s. f. / rhizotomy. [Lat. *radix*, -icis = radacina.; gr. *tome* = taiere, seciune, de la *tem-aem* = a taia] Sin.: rizotomie (v.).

RADICULALGIE, s. f. / radiculalgie, s. f. / radiculalgia. [Lat. *radicula*, dim. de la *radix*, -ids = radacina.; gr. *algos* = durere.] Durere localizata in teritoriul inervat de o radacina ner-voasa senzitiva, provocata de o leziune a acesteia.

RADICULAR, adj. / radicaire, adj. / radicular. [Lot. *radicula*, dim. de ia *radix*, -ids = radacina.] 1) Care se refera la radacinile nervoase, Tn particular la cele ale nervilor cranieni sau rahidieni. V. sindrom radicular. 2) Care apartine radacinilor dintilor. Ex.: rest r.

RADICULITA, s. f. / radiculite, s. f. / radiculitis. [Lat. *radicula*, dim. de [a *radix*, -ids = radacina.; -Ha.] Inflamatie a radadnii unui nerv rahidian, Tndeosebi a portiunii situate Tntre maduva spinarii si canalul vertebral. Sin.: nevrita radiculara.

RADICULOGRAFIE, s. f. / radiculographie, s. f. / radiculography. [Lat. *radicula*, dim. de la *radix*, -ids = radacina.; gr. *graphein* = a serie] Radiografie a fundului de sac dural si a radacinilor nervilor rahidieni dupa injectarea, Tn lichidul cefalorahidian, a unui produs de contrast iodat hidrosolubil.

RADICULOPATIE, s. f. / radiculopathie, s. f. / radiculopathy. [Lat. *radicula*, dim. de [a *radix*, -ids = radacina.; gr. *pathos* = boala.] Termen general care desemneaza o afectiune localizata la nivelul radacinilor nervoase.

RADIOACTIV, adj. / radioactiv, -ive, adj. / radio-active. [Lat. *radius* = raza; *activus* = activ, de ia *agere* = a acfwna.] Despre un element sau o substanta dotate cu proprietatea de-numita 'radioactivitate.

RADIOACTIVITATE, s. f. / radioactivite, s. f. / radioactivity. [Lat. *radius* = raza, *activus* = activ, de [a *agere* = a acfwna.] Proprietatea unor elemente de a emite spontan si continuu radiatii corpusculare sau/si electromagnetice prin dezintegrare nucleara. R. este consecinta instabilitatii nucleelor atomice ale elementelor respective si din acest motiv radiatiile emise se numesc radiatii nucleare. Se disting: 1) r. *naturala* (radiu, uraniu etc.), Tn care elementele chimice (Tncepand cu numarul atomic 83) emit radiatii Tn conditii naturale; 2) r. *artificiale* sau *indusa*, datorata nucleelor instabile obtinute din nucleee stabile prin bombardarea unor atomi cu particule (protoni, neutroni, radiatii alfa) sau radiatii electromagnetice.

RADIOBIOLOGIE, s. f. / radiobiologie, s. f. / radiobiology. [Lat. *radius* = raza, gr. *bios* = viata, *logos* = stiinta.] Ramura a biologiei avand ca obiect studiul efectelor radiatiilor ionizante asupra organismelor vii. Se cerceteaza interactiunile dintre energia radianta si materia vie, Tn special efectele radiatiilor radioactive cu activitate ionizanta sau chiar de transmutare a bioelementelor, ca Tn cazul neutronilor.

RADIOCHIMIE, s. f. / radiochimie, s. f. / radiochemistry. [Lat. *radius* = raza; gr. *khemeia* = atcltimie.] Ramura a chimiei

RADIOFOTOGRAFIE

care consta Tn studiul modificarilor chimice produse de radiatiile ionizante naturale sau artificiale.

RADIOCINEMATOGRAFIE, s. f. / radiocinematographie, s. f. / radiocinematography. [Lat. *radius* = raza, gr. *kinema*, -atos = mifcare., de. [a *kinein* = a mifca; *graphein* = a serie.] Procedeu de Tnregistrare cinematografica a unor imagini radiologice. Ex.: inima si vasele mari. V. dneangiografie, dncardiografiografie. Sin.: dneradiografiografie.

RADIOCOLOID, s. m. / radiocollo'id, s. m. / radiocolloid. [Lat. *radius* = raza; gr. *kolla* = dei; *eidose* = forma.] Solutie coloidala ale carei particule sunt marcate cu un izotop radioactiv. R. sunt utilizati Tn *scintigrafie.

RADIOCROMATOGRAFIE, s. f. / radiochromatographie, s. f. / radiochromatography. [Lat. *radius* = raza, gr. *khroma*, -atos = culoare. i *graphein* = a serie.] Metoda de determinare a activitatii diferitelor constituinti radioactivi ai unui amestec, dupa separarea acestora prin *cromatografie.

RADIODERMITA, s. f. / radiodermite, s. f. / radiodermatitis. [Lat. *radius* = raza, gr. *derma*, -atos = piele; -ita.] Leziuni cutaneomucoase, frecvent scleroase sau ulceroase, provocate de iradierea terapeutica sau profesionala cu radiatii ionizante. R. prezinta un risc considerabil de cancerizare.

RADIOLOGIC, s. n. / radiodiagnostic, s. m. / radiodiagnosis. [Lat. *radius* = raza; gr. *dia* = prin; *gnostikos* = care cunoaste, de la *gnonai* = a cumaste.] Denumire pentru ansamblul metodelor de diagnostic bazate pe utilizarea *radiatiilor X. V. radiologie.

RADIOELEMENT, s. n. / radioelement, s. m. / radioelement. [Lat. *radius* = raza; *elementum* = element.] Orice element chimic care are proprietati radioactive, fie existent m natura, deci natural, fie obtinut artificial.

RADIOEPITELIOM, s. n. / radioepithelioma, s. m. / x-ray carcinoma. [Lat. *radius* = raza; gr. *epi* = pe, *thele* = ridicatwa, mameloi; -oma.] Epiteliom secundar expunerii la raze X sau la izotopi radioactivi.

RADIOFARMACEUTIC, adj., s. n. / radiopharmaceutic, adj., s. f. / radiopharmaceutical. [Lat. *radius* = raza; gr. *pharmakeutikos*, de ia *pharmakon* = remedi.] Substanta chimica, molecula proteica, acid gras sau aminat, microsfera proteice, anticorpi sau celule care, Tntr-o prima etapa, sunt puse Tn contact cu un *izotop radioactiv, pe care Tl fixeaza. Apoi, dupa injectarea intravenoasa (eel mai frecvent) a substantelor *radio-marcate, acestea se vor fixa, Tn functie de proprietatile fizico-chimice, pe anumite structuri-tinta (organe, tesuturi sau teritorii vasculare), care vor constitui obiectul explorarii prin *scintigrafie. Ex.: moleculele de difosfonat fixeaza radioizotopul ^{99m}Tc si, dupa injectare, se vor fixa la nivelul oaselor. Tn continuare, de la acest nivel vor emite radiatii gama, care, detectate cu ajutorul unui detector (v. gama-camera), vor permite obtinerea unei scintigrame. Rezulta ca, Tn principiu, r. sunt transportori sau vectori ai radioizotopilor spre regiunile din organism care reprezinta tinta obtinerii unor imagini. Denumirea de r. atestS faptul ca aceste substante sunt testate si produse urmand aceleasi rigori ca si Tn cazul medicamentelor.

RADIOFOBIE, s. f. / radiophobie, s. f. / radiophobia. [Lat. *radius* = raza. i gr. *phobos* = frica.] Teama exagerata, anormala de radiatii.

RADIOFOTOGRAFIE, s. f. / radiophotographie, s. f. / radiophotography. [Lat. *radius* = raza; gr. *phos*, *photos* = [umma; *graphem* = a serie.] 1) In general, fotografie a imaginii obtinute cu ajutorul razelor X. 2) Termenul este utilizat Tndeosebi Tn relatie cu examenul radiologie toracic utilizat pentru depistarea tuberculozei pulmonare Tn colectivitati. Sin. (vechi): microradiografiografie (MRF).

RADIOFRECVENTA

RADIOFRECVENTA, s. f. / radiofrequency, s. f. / radiofrequency. [Lat. *radius* = razd; *frequentia* = numar mare, afiundentd, de ia *frequens* = in numar mart., frecvent.] Frecventa unei unde electromagnetice utilizata tn radiodifuziune. Se utilizeaza, de asemenea, 'in terapeutica pentru distructii tisulare prin Incalzire (bisturiu electric, metode de ablatie a cailor de conductie intracardiace).

RADIOGRAFIE, s. f. / radiographie, s. f. / radiography. [Lat. *radius* = razd; gr. *graphein* = a scrie.] 1) Procedeu de for-mare, pe un film fotografic, a imaginii unui corp sau organ interpus Tntre film si sursa de raze X. 2) Imaginea unui obiect, a unui corp, a unui organ etc. realizata pe un film radiogra-fic. Formarea acestei imagini este determinata de absorbtia diferentiata a unei radiatii penetrante (Tndeosebi radiatie X) de catre diferite zone ale obiectului. Termenul mai corect, dar neu-tilizat, ar fi radiograma.

RADIOGRAFIE PANORAMICA / radiographie panoramique / panoramic radiography. Sin.: pantomografie (v.).

RADIOGRAFIE IN SERIE / radiographie en serie / serial radiography. Sin.: seriografie (v.).

RADIOIMUNODOZARE, s. f. / radioimmunosage, radioimmunoessai, s. m. / radioimmunoassay. [Lat. *radius* = razd; *immunis* = sen tit, aparat, de. [a *in* = [ipsit de, *munus* = obligate.; *dosis* = actiunea de. a da.] Cea mai sensibila metoda de dozare a unei substante biologice activa: hormoni, medica-mente, Tn general orice molecula cu proprietati antigenice. Se bazeaza pe capacitatea antigenului de dozat de a reduce, prin competitie, interactiunea unei cantitati cunoscute de antigen radioactiv (marcat de obicei cu ¹²⁵I) cu anticorpul specific. Se determina raportul dintre antigenul radioactiv si eel legal de anticorp si din acest raport se calculeaza, cu ajutorul unei curbe standard, cantitatea de antigen din produsul biologic. Abrev.: RIA. Sin.: radioimunologie, dozare radioimunologica.

RADIOIMUNOELECTROFOREZA, s. f. / radioimmuno-electrophorese, s. f. / radioimmuno-electrophoresis. [Lat. *radius* = rasd; *immunis* = scuttit, aparat, de ia *in* = [ipsit de, *munus* = olj&gafis; gr. *elektron* = ctiifiiimhar, corp care, se electrizeazd prin frecare; *phoresis* = transportare, de la *pherein* = a. purta, a transporta.] Tehnica de *imuno-electroforeza 'in care se utilizeaza antigeni radio-marcati (Tndeosebi cu ¹²⁵I).

RADIOIMUNOLOGIE, s. f. / radioimmunologie, s. f. / radioimmunoassay. [Lat. *radius* = razd; *immunis* = scutit, aparat, de [a *in* = [ipsit de, *munus* = obljigafie; gr. *logos* = stiinfd.] Domeniu al medicinei nucleare *in vitro*, care cuprinde cerc-etarea si practica metodelor de *radioimunodozare. Abrev.: RIA, 'de la termenul engl. *radioimmunoassay*.

RADIOIODOCAPTARE, s. f. / captation thyroïdienne de l'iode radioactif / radioiodine thyroid percent uptake. [Lot. *radius* = razd, gr. *ioeides* = violet, iod; [at. *capture* = a prinde.] Proba dinamica functionala de apreciere a activitatii glandei tiroide. Se administreaza pacientului o doza standard de ¹³¹I, a carei radioactivitate se mascara cu ajutorul unei sonde de scintilatie, dupa plasarea probei la nivelul unei asa-numite fan-tome de gat (care modeleaza pozitia glandei tiroide). Captarea iodului la nivelul tiroidei pacientului se masoara cu aceeaasi sonda de scintilatie, la diferite intervale de timp (2, 4, 6, 12 si 24 ore) de la administrarea radioiodului si se calculeaza pro-centual fata de radioactivitatea initiala administrata. Se poate face corectia rezultatelor scazand radioactivitatea fondului natural si cea ramasa Tn circulatie (masurata la nivelul coapsei). Impor-tanta acestei tehnici a scazut odata cu introducerea dozarilor radioimunologice ale hormonilor tiroidieni (T₃, T⁴ si ale TSH-ului).

RADIOIODURA DE SODIU / radio-iodure de sodium / radio-active iodine. (DCI) V. iod radioactiv.

RADIONECROZA

RADIOIZOTOP, s. m. / radioisotope, s. m. / radioisotope. [Lat. *radius* = raza; gr. *isos* = e.gal, *topos* = ioL] Sin.: izo-top radioactiv (v.).

RADIOIZOTOPOTERAPIE, s. f. / radiotherapie, s. f. / radiotherapy. [Lat. *radius* = rosci; gr. *isos* = egai; *topos* = (oc, *therapeia* = tratament, de. [a *therapeuein* = a ingriji.] Termen mai precis pentru "radioterapia cu izotopi radioactivi. Cel mai utilizat radioizotop Tn acest domeniu este ¹³¹I. V. iod radioactiv.

RADIOLEUCEMIE, s. f. / radioleucemie, s. f. / leul(a)emia or leukosis induced by ionizing radiations. [Lat. *radius* = raz.a.i gr. *leukos* = off; *haima*, -atos = sdnge.] *Leucemie care poate fi determinata de expunerea la doze man (peste limita maxima admisa) de radiatii ionizante corpusculare (a, p) sau electromagnetice (raze X, radiatii gama), ca si de cresterea timpului de expunere sau/si a intensitatii radiatiilor.

RAD10LEZIUNE, s. f. / radiolesion, s. f. / radiolesion. [Lat. *radius* = razd; *laesio*, -onis = rdnire, viitctmare, de ia *laedere* = a rani.] Sin.: radiopatie (v.).

RAD10LIGAND, s. m. / radioligand, s. m. / radioligand. [Lat. *radius* = roza; *ligare* = a Uga.] Molecula, Tn particular un antigen sau un anticorp, la care a fost legat un izotop radioactiv (trasor radioactiv, radiotrasor sau marker radioactiv). R. este utilizat Tn determinarile cantitative ale unor substante Demar-cate cu care acesta se leaga specific.

RAD10LIZA, s. f. / radiolyse, s. f. / radiolysis. [Lat. *radius* = raz-A, gr. *lysis* = distrugm, de [a *lyein* = a distruge.] Disocierea moleculelor sau a microstructurilor biologice sub actiunea radiatiilor ionizante. Tn urma r., Tndeosebi a moleculelor de apa, pot rezulta "radicali liberi care determina e-fectele la distanta de locul iradierii ale radiatiilor ionizante.

RAD10LOGIE, s. f. / radiologie, s. f. / radiology. [Lat. *radius* = rozfi; gr. *logos* = ftiinta.] Ramura a medicinei care se ocupa cu utilizarea "radiatiilor ionizante, Tndeosebi a radiatiilor X (sau Roentgen), Tn diagnosticul si tratamentul boilor. V. radiologie interventionala, radioterapie, imagistica medicala.

RADIOLOGIE INTERVENTIONALA / radiologie interventionelle / interventional radiology. Domeniu al *radiologiei, dezvoltat recent, care consta Tn efectuarea unor procedee terapeutice sau diagnostice prin vizualizare radiologica directa. Prin r. i. se efectueaza Tndeosebi *angioplastii, inclusiv *coronariene, *embo-lizari arteriale, 'prelevari diverse realizate prin cateterism, introducerea de litre la nivelul venelor cave, injectarea selectiva intravasculara de *fibrinolitice sau de medicamente *antimitoti-ce, interventii *percutanate asupra cailor biliare si urinare, 'nucleoliza etc.

RADIOLOGIE TERAPEUTICA / radiologie therapeutique / therapeutic radiology. Termenul nu este sin. cu 'radioterapie, ci cu "radiologie interventionala.

RADIOMANOMETRIE, s. f. / radiomanometrie, s. f. / radiomanometry. [Lat. *radius* = razd; gr. *manos* = puffit (fens; *metron* = mdsurd.] Studiul, pe clisee radiologice, a fra-seului si particularitatilor unor vase, canale Tn care s-a injectat substanta de contrast opaca la raze X. Ex.: r. portala, r. cailor biliare.

RADIOMARCAT, adj. / radiomarque, -e, adj. / radiolabeled. [Lat. *rod;us* = razd; fr. *marque*, din scand. *mcrki* = march] Care este "r. arcat cu un "izotop radioactiv. Termenul se uti-lizeaza cu re'erire la diverse molecule, celule sau tesuturi.

RADIOMETRIE, s. f. / radiometrie, s. f. / radiometry. [Lat. *radius* = razd; gr. *metron* = masurd.] Masurarea marimilor fi-zice caractristice radiatiilor.

RADIONECROZA, s. f. / radionecrose, s. f. / radionecrosis. [Lat. *radius* = raza; gr. *nukrosis* = mortificare, de [a *nekros* = inert.] Mecroza detenriinata de actiunea razelor X sau a unor

RADIONICA

corpuri radioactive. Se manifesta, de obicei, sub forma unei ulceratii cu evolutie lenta, aparuta ca urmare a unei iradiieri locale intense.

RADIONICA, s. f. / radionique, s. f. / radionic healing. [Lett. *radius* = raza; *electroica*, din gr. *elektron* = cflih[imbar, wrp cart se electrizeaza. prin frecare.]} Metoda holistica Tn cadrul careia se utilizeaza o aparatura complexa pentru diagnosticul si tratamentul bolilor si al dezechilibrelor energetice. Se sustine ca maladiile reprezinta Tndeosebi consecinta unei asa-numite radiatii energetice viciate, produsa de dezechilibrul oscilatiilor electronilor din organism. Intemeietorul r., neurologul american Albert Abrams, a inventat un dispozitiv denumit biodinamometru care, Tn opinia sa, permitea evaluarea amplitudinii oscilatiilor campului situat Tn jurul padentului. Ulterior, el a afirmat ca pentru aceasta investigatie este suficient un esantion de sange. In plan terapeutic, r. ar fi utila prin stimularea oscilatiilor atomilor constitutivi ai padentului, tn scopul restabilirii armoniei mentale, emotionale si fizice a acestuia. Nesustinuta de explicatii rationale, r. are adepti, care sustin eficienta sa Tndeosebi Tn rinitele alergice, astm si Tn terapia durerii. Oricum, compatibilitatea r. cu alte forme de tratament este totala si nu s-au constatat efecte nodve. V. si medicina alternativa.

RADIOOPAC, adj. / radioopaque, adj. / radiopaque. [Lat. *radius* = raza.; *opacus* = umbrat, intunecat.]} Care Tmpiedica trecerea radiatiilor. De ex., despre un organ care, pe "radiografie, are drept corespondenta o zona alba. V. si mediu de contrast.

RADIOPATIE, s. f. / radiolesion, s. T. / radiolesion. [Lat. *radius* = raza.; gr. *pathos* - boala.]} Termen care regroupeaza modificarile patologice (dermice, sanguine, oculare) determinate de actiunea razelor X sau a altor tipuri de radiatii. Sin.: radioleziune.

RADIOLOGIE, s. f. / radiopathologie, s. f. / radiopathology. [Lat. *radius* = raza; gr. *pathos* = boala.; *logos* = stiinta.]} Domeniu al medicinei care se ocupa cu studiul bolilor sau leziunilor provocate de radiatii ionizante, al conditiilor Tn care acestea se pot produce, al terapiei, evolutiei si prognosticului acestora.

RADIOPELVIGRAFIE, s. f. / radiopelviographie, s. f. / radiopelviography. [Lat. *radius* = raza; *pelvis* = bazin; ffr. *gra-phein* = a scrie.]} Radiografie aplicata la examinarea bazinului.

RADIOPELVIMETRIE, s. f. / radiopelvimetrie, s. f. / radiopelvimetry. [Lat. *radius* = raza; *pelvis* = bazin; gr. *metron* = masura.]} Utilizarea unor tehnici radiografice pentru masurarea diametrelor bazinului (pelvimetrie), 'in obstetrica. V. si pelvimetrie.

RADIOPROTECTOR CHIMIC / radioprotecteur chimique / chemical protector. [Lat. *radius* = raza; *protector*, *-oris* = protector, aparator, lie [a *protegere* = a acoperi, a apara; gr. *khemeia* = aichinde.]} Substanta chimica ce atenueaza, dupa ingestia sa, efectele iradiierii. Eficacitatea r. c. este relativa, iar mecanismul de actiune al acestora este Tn relatie cu blocarea radicalilor liberi produsi prin iradiere.

RADIOPROTECTIE, s. f. / radioprotection, s. f. / radioprotection. [Lat. *radius* = raza.; *protectio*, *-onis* = aparare, de [a *protegere* = a acoperi, a apara.]} Totalitatea procedurilor destinate protectiei personalului medical sau din alte domenii care lucreaza cu surse Tnchise sau deschise de radiatii ionizante.

RADIORENOGRAMA, s. f. / radiorenogramme, s. m. / radiorenogram. [Lat. *radius* = raza; *ren*, *-is* = nidec; gr. *gramma* = mscriere.]} Sin.: nefrograma izotopica (v.).

RADIOREZISTENTA, s. f. / radioreistance, s. f. / radioreistance. [Lat. *radius* = raza; *resistentia* = impotiv, de. la *resistere* = a rezista, a se impotrivi fi *sistere* = a se opri] 1) Rezistenta celulelor, tesuturilor, organelor sau organismelor

RADON

vii la actiunea nociva a radiatiilor. R. este o notiune relativa, care depinde de tipul de radiatie, de efectul considerat (metabolic, genetic etc.) si de natura organismului iradiat. 2) Pro-prietatea unor celule sau tesuturi de a-si pierde Tn timp *radiosensibilitatea, prin actiunea repetata a unor doze de raze X. V. si radiosensibilitate.

RADIOSARCOM, s. n. / radiosarcome, s. m. / X ray sarcoma. [Lat. *radius* = raza.; y. *sarx*, *sarkos* = carne, -tuno.]} *Sarcom determinat prin iradierea masiva (accidentala sau prin radioterapie) cu radiatii X sau cu radiatii nucleare (radioizotopice).

RADIOSCOPIE, s. f. / radioscopie, s. f. / fluoroscopy. [Lat. *radius* = raza.; gr. *skopia* = e-J(aminare., de la *skopein* = l vtdt.a.i a e?twmna.]} Modalitate de investigatie radiologica Tn care imaginea rezultata este doar examinata vizual si nu Tnregistrata pe film (*radiografie). Agentul fizic este radiatia X provenita de la o sursa exterioara organismului, care este interpus Tntre sursa si un ecran fluorescent. Imaginea rezultata se prezinta sub diferite nuante de gri, invers proportional cu gradul de atenuare a radiatiilor X de catre structurile anatomice din organism.

RADIOSENSIBILITATE, s. f. / radiosensibilitate, s. f. / radiosensitivity. [Lat. *radius* = raza; *sensibilitas*, *-atis* = sensibilitate, de. [a *sentire* = a simti.]} Capacitatea organismelor sau diferitelor celule, tesuturi sau organe de a reactiona la doze diferite de radiatii ionizante. R. este o notiune relativa, care depinde considerabil de natura structurii iradiate, de particularitatile biochimice si fiziologice ale acesteia, ca si de specie. R. diferentiata a tesuturilor sta la baza *radioterapiei. V. si legea Bergonie-Tribondeau, radiorezistenta.

RADIOTELEMETRIE, s. f. / radiotelemetrie, s. f. / radiotelemetry. [Lat. *radius* = raza; gr. *tele* = departe; *metron* = masura.]} Transmiterea unor mesaje biologice prin intermediul undelor radio.

RADIOTERAPIE, s. f. / radiotherapie, s. f. / radiotherapy. [Lat. *radius* = raza; gr. *therapeia* = tratam. nti de la *therapeuein* = a ingrijii.]} Utilizarea terapeutica a radiatiilor ionizante. Unele celule canceroase sunt extrem de radiosensibile, de unde aplicatiile Tn oncologie. Adesea, prin r. se desemneaza tratamentul cu radiatii X. V. si radioizotopoterapie, teleradioterapie.

RADIOTOXICITATE, s. f. / radiotoxicitate, s. f. / radiotoxicity. [Lat. *radius* = raza; gr. *toxikon* = otrava pentru vdrlul sage. Nitor, de la *toxon* = sageata.]} Toxicitatea determinata de radiatiile ionizante emise de un element radioactiv introdus Tn organism.

RADIU, s. n. / radium, s. m. / radium. [Lat. *radius* = razit]} Elementul chimic (Ra) cu numarul atomic 88 si greutatea atomica de circa 226 u. In natura se gaseste Tn pehblenda, minereu de uraniu, din care a fost izolat Tn 1898 de Pierre si Marie Curie. Cu aceasta ocazie, Marie Curie a introdus termenul de "radioactivitate, Exista 25 de izotopi ai r., toti radioactivi, eel mai abundent fiind ²²⁶Ra, cu un timp de Tnjumatire de 1 622 ani. Tn prezent, r. reprezinta un subprodus Tn procesul de extractie a uraniului. Utilizarea sa ca sursa de radiatii a, p si y este tot mai limitata, Tn cercetare, in analiza materialelor si Tn radioterapia oncologica sub forma unor ace fine, introduse Tn tesuturile patologice.

RADIUMTERAPIE, s. f. / radiumtherapie, s. f. / radium therapy. [Lat. *radius* = raza; gr. *therapeia* = tratament, de. la *therapeuein* = a ingrijii] V. curieterapie.

RADIUS, s. n. / radius, s. m. / radius. [Lat. *radius* ^ osv] *radius*.]} V. tab. anat. - oase.

RADON, s. n. / radon, thoron, s. m. / radon, thoron. [Lat. *radius* = raza.]} Elementul chimic (Rn) cu numarul atomic 86,

RAFEU**REZISTENT**

masa atomica de circa 222 u. Este un gaz radioactiv incolor, inodor si insipid, emitor de particule a. R. este responsabil de *aproximativ jumătate din expunerea totala naturala (inevitabila) a unei persoane la radiatiile ionizante din mediu, reprezentand circa 1,5-2 mSv doza de expunere anuala. El provine din depozitele naturale subterane de uraniu, ajunge Tn aer prin infiltrare Tn sol, atasandu-se Tn atmosfera (Tmpreuna cu produsii sai de dezintegrare) particulelor de praf sau aerosolilor, care ajung prin inhalatie la nivelul epiteliului bronsic si al structurilor adiacente. Expunerea la radiatii este mai mare Tn zonele cu zacaminte de uraniu. R. singur nu este nociv, ci doar prin unii produse ai sai de dezintegrare, emitorii de radiatii gama, ce pot iradia timp Tndelungat celulele epiteliiale bronsice, din cauza timpului fizic de Tnjumatatire lung.

RAFEU, s. n. / raph6, s. m. / raphe. NA: raphe. [GIT. *raphē = suturd.*] Linie de reunire, mediana, formata din Tncrudsarea fibrelor ce provin din structuri anatomice simetrice. Adesea, un r. rezulta din Tncrudsarea fibrelor provenind din jumatarea dreapta si stanga a unui organ, de unde situarea sa frecventa pe linia mediana a corpului. Ex.: r. anococcigian, r. bulbar, r. burselor sau al scrotului (relief median si vertical vizibil pe fata anterioara a burselor).

RAGADA, s. f. / rhagade, s. f. / rhagade. [Cjr. *rhagās, -ados = cra.pa.tura, fisura.*] Leziune cutanata de dimensiuni mid si cu aspect de fisura, localizata la nivelul epidermului si, partial, a dermului subiacent. Localizarile de predilectie sunt: perioral (buze sau comisuri), mameloane, maini. R. pot aparea secundar unor eroziuni (Tndeosebi mamelonare) sau pot complica o afectiune cutanata (*hiperkeratoza palmara sau plantara, *eczerna cronica). Ele sunt formate dintr-un tesut dermic modificat, avand ca substrat un proces inflamator.

RAGOCIT, s. n. / ragocyte, s. m. / ragocyte. [Qr. *rhax, rha-gos = 60060. de strugure; kytos = ceiuia.*] Polinuclear a carui citoplasma confine vacuole (*fagozom) dispuse Tn "boabe de strugure". R. se gasesc Tn numar mare Tn lichidul articular Tn cursul anumitor artropatii inflamatorii cronice, Tndeosebi Tn *poliartrita reumatoida.

RAHIALGIE, s. f. / rachialgie, s. f. / rachialgia. [C.r. *rhakhis = coioana. vertebraia; algos = durere.*] Termen utilizat pentru orice durere la nivelul coloanei vertebrale, difuza sau strict localizata Tntr-o anumita regiune a rahisului, cu caracter acut sau cronic. Caracterile r., localizarea, iradierea, accentuarea dupa unele manevre de mobilizare a coloanei etc., permit dia-gnosticul diferential Tntre afectarea *discului intervertebral si aceea a vertebrelor.

RAHIANESTEZIE, s. f. / rachianesthesie, s. f. / spinal an(a)esthesia. [Cjr. *rhakhis = cotoand vertefirala; an - priv.i msthesis = semafie., sensuilitate.*] Metoda de anestezie partiala locoregionala, Tndeosebi a partii inferioare a corpului, prin punctie lombara si injectarea Tn spatiul subarahnoidian a unei substante anestezice locale care antreneaza pierderea sensibilitatii si apoi a motricitatii, determinand *anestezia regiunilor inervate de nervii subiacenti. Localizarea anesteziei depinde atat de pozitia padentului, cat si de densitatea substantei anestezice, care poate fi mai mare decat a lichidului cefalorahidian (r. hipertonaS), egala (r. izotona) sau inferioara (r. hipotona) densitatii acestuia. Sin.: anestezie subarahnoidiana, anestezie rahidiana (sau spinala).

RAHICENTEZA, s. f. / rachicentfese, s. f. / rachiocentesis. [Cjr. *rhakhis = cotoanA. ve.rte.firala&f kentesis = mf.e.pictura.*] Sin.: punctie spinala. V. punctie lombara si punctie suboccipitala.

RAHIDIAN, adj. / rachidien, -enne, adj. / rachidian, rachidi-al. [E.r. *rhakhis = coCoanil verte-braUt.*] Care apartine coloanei vertebrale, denumita si rahis. Sin.: spinal.

RAHITISM**VITAMINO-**

RAHIS, s. n. / rachis, s. m. / rachis, spinal column. NA: columna vertebralis. [C.r. *rhakhis = cotoana venebrata.*] Sin.: coloanei vertebrale (v.).

RAHISCHIZIS, s. n. / rachischisis, rachischizis, s. m. / rachischisis. [Qr. *rhakhis = coioana vertebraia; skhisis = despica-twa, de Ca skhizein = a dispica.*] Malformatie congenitala a rahisului care consta Tn prezenta unei fante la nivelul coloanei vertebrale orientata median si longitudinal. R. poate fi total, partial sau posterior (v. spina bifida).

RAHITIC, adj., s. m. / rachitique, adj., s. m. / rachitic, rickety. [Cjr. *rhakhitis = mfCamatie. a coioanei vertebrae, de ia rhakhis = coioana vertebraia.*] 1) Tn relatie cu "rahitismul. 2) Pacient (copil) care sufera de rahitism (prezinta un aspect r.).

RAHITISM, s. n. / rachitisme, s. m. / rickets. [Cjr. *rhakhitis = inflamatie a coloanei vertebraie, de ia rhakhis = coioana vertebraia; denumire creata. de (Jlissou (1650), care a descris magu-tTai (loala'i -ism', m engli. termenul ar putea deriva din to wrick = a Tasuci, sau wrygates = siuie.ta. de forma, nereguata, sou dm lim&a normandd riquets = cocofafi, dupa cum nu este e?cius sa. derive din gr.)*] Boala a sugarului si a copilului mic, reprezentand o *osteochondrodistrofie determinata de un defid de mineralizare osoasa Tn perioada de crestere rapida, secundara unei carente Tn *vitamina D; sau Tn *colecalfiferol. Semnele clinice esentiale ale r. sunt osoase: torace "Tn carena", cu matanii costale, curbare a oaselor lungi ale membrului inferior, "craniomalade (Tndeosebi la sugar), aspect radiologic sters al liniilor metafizare si uneori diafizare. R. carential prin regim lacto-fainos exclusiv si absenta expunerii la soare poate fi prevenit prin administrare de vitamina D. Sin.: boala Glisson. V. si Tn continuare.

RAHITISM TARDIV / rachitisme tardif / late rickets. Denumire data uneori anumitor deformari osoase ca *scolioza, "piciorul plat dureros", "coxa vara etc., care survin Tn perioada de crestere maxima, Tntre 12 si 15 ani. Uneori deformarile sunt expresia *resutei tardive a unui *r.

RAHITISM VITAMINO-DEPENDENT / rachitisme vitamino-dependant / vitamin D-dependent rickets. R. cu transmitere autozomal recesiva, de doua tipuri: 1) *Tipul I*, manifestat prin miopatie, hipocalcemie, hipofosfatemie moderata, hiperparatiroidism secundar, concentratii serice scazute de 1,25-dihidro-xivitamina D. R. apare din cauza absentei sau reducerii activitatii calddiol-1-monooxigenazei si poate fi tratat cu doze mari de vitamina D. 2) *Tipul II*, similar tipului I, dar caracterizat prin concentratii serice mari de 1,25-dihidro-xivitamina D. Aceasta forma nu poate fi tratata cu doze mari de vitamina D, tesu-turile tinta fiind refractare la actiunea vitaminica. Aceasta se explica prin alterari Tn transmiterea informatiei specifice vita-minei D: fie un defect de legare la receptori, fie absenta receptorilor specifci sau defecte ale etapei postreceptor. Se pare ca legarea la *degetul de zinc, adica la receptorul nuclear, este alterata. V. si rezistenta hormonala.

RAHITISM VITAMINO-REZISTENT / rachitisme vitamino-resis-tant / vitamin D-resistant rickets. Denumire pentru o serie de forme de r. caracterizate prin absenta carentei vitaminice, rezistenta la doze fiziologice de vitamina D sau resuta la Tnce-tarea tratamentului, care necesita doze vitaminice considerabile. Se contureaza mai multe grupe de r. v.-r.: 1) R. v.-r. *secund-dare* unor afectiuni intestinale sau hepatice, cu malabsorbție de vitamine si caldu, sau unor nefropatii cronice. 2) R. v.-r. *ereditar*, cu eel putin doua tipuri individualiz.ate clar: a) r. v.-r. *hipofosfatemie*, cu transmitere dominanta legata de sex (de unde denumirea Tn engl. de *X-linked hypophosphatemic rickets*), caracterizat prin r. sever, nanism si hipofosfatemie; b) r. v.-r. *pseudocarential hipocalcemie*, cu transmitere autozomal rece-siva, cu semne de r. sever din primele luni de viata.

RAL

RAL, s. n. / rale, s. m. / rale. [J~r. *vecne rascle, de la racier = a racla. (asemanitor cu zgomotuC care. se. produce, prin radare)}* Termen introdus de Laennec pentru desemnarea oricarui *zgomot auscultatoriu anormal care se suprapune sau Tnlocuieste murmurul vezicular normal si poate fi perceptut la auscultatia plamanilor. R. sunt prezente Tn inspir sau/si Tn expir si prezinta o serie de caracteristid auscultatorii Tn relatie cu procesul patologic care le determina: retractii bronșice, prezenta de secretii 'in caille bronșice sau 'in alveole, prezenta unor carverne pulmonare. Astfel, r. *crepitante* sunt determinate de procese alveolare, fiind caracteristice pneumoniilor. R. *ronflante* si sibilante apar Tn evolutia bronșitelor uscate, a astmului, a dilatatiiilor bronșice (r. uscate). R. *suticrepitante* sunt r. *umedede*, buloase, care apar Tn caz de staza pulmonara si Tn unele bronșite cu secretii abundente.

RAL CREPITANT / rale crepitant / crepitant rale, crepitation. V. ral.

RAL RONFLANT / rale ronflant / sonorous rale. V. ral.

RAL SIBILANT / rale sibilant / sibilant ronchus, whistling rale. V. ral.

RAL SUBCREPITANT / rale sous.crepitant / sub-crepitant rale. V. ral.

RAMICOTOMIE, s. f. / ramicotomie, s. f. / ramicotomy. [Lot. *ramiif*, = ramura; ffr. *tome* = taiere, secțiune, de Ca *temiiein* = a tău,] Sectionarea ramurilor comunicante ale *sistemului nervos simpatic.

RAMOLISMENT, s. n. / ramollissement, s. m. / softening. <fr. *ramollissement*, din tat. *mollis* = moaCe. Tn general, termen utilizat pentru a desemna modificarea patologica a structurii unui tesut care are ca rezultat microscopic diminuarea consistentei, Tnmuiera. Ex.: *r. cerebral, *r. medular - leziune ischemica a maduvei spinarii, r. vertebro-bazilar - leziune localizata la nivelul sistemului nervos central, Tn regiunea a carei vascularizatie depinde de sistemul arterial vertebro-bazilar. Pentru r. osos, v. osteomalacie.

RAMOLISMENT CEREBRAL / ramollissement cerebral / cerebral softening, encephalomalacia. Focar de necroza Tn tesutul cerebral determinat de un deficit de aport sanguin prin tromboza sau embolie arteriala, care se manifesta clinic printr-o simptomatologie brutala focalizata. Sin.: encefalomalac'e. V. si *stroke*.

RANA, s. f. / plaie, s. f. / wound, sore, hurt. Injury. [Sf. *rana* = rana.] Sin.: plaga (v.).

RANDOMIZARE, s. f. / randomisation, s. f. / randomization. [Eltgl. *randomization*, din jr. *raadon* = cursd precipitata, fugd, dezordine; in engl., a terminal a devenil m, m. uitand random = [a intd.mpl. are., intd.mpl. Ca. tor.] Actiunea de a ran-domiza, adica de a introduce un element aleatoriu Tntr-un ra-tionament, experiment sau calcul. R. permite repartizarea unei populatii Tn mai multe grupe care pot fi comparate statistic. Grupurile se obtin prin trage're la sorti dirijata cu ajutorul unor tabele de „numere prin hazard". In medicina, r. se utilizeaza Tndeosebi Tn experimentele terapeutice comparate ('trial). Rezultatele obtinute pe loturi alcatuite conform repartitiei prin hazard vor fi supuse apoi prelucrării statistice.

RANITIDINA, s. f. / ranitidine, s. f. / ranitidine. (DCI) Antagonist al receptorilor H; ai "histaminei, utilizat Tn trata-mentul *ulcerului gastroduodenal, cu o eficacitate comparabila cu cea a *cimetidinei.

RAPEL, s. n. / rappel, s. m. / booster dose. [J~r. *rappel* = aciunta de a a-minti, din [at. *appellare* = a St. adresa cuiva.] Etapa Tn cursul vaccinarii Tmpotriva unor boli, care consta Tn administrarea unei (sau unor) noi doze de vaccin la un anu-mit interval de timp dupa doza initiala de vaccin. Are drept scop dobandirea unei imunitati durabile Tmpotriva bolii respective. V. si revaccinare.

RATA FILTRARII GLOMERULARE

RAPORT CARDIOTORACIC / rapport cardiothoracique / cardiothoracic ratio. Sin.: indice cardiotoracic (v.). **RAPORT GC / rapport GC / G + C content of the DNA.**

Raportul: (guanina -i citozina) / (adenina + timina - guanina + citozina), pentru un esantion de ADN bacterian, viral sau celu-lar. R. GC este o caracteristica fundamentala a unui organism, a unei specii, un criteriu valoros utilizat Tn *taxonomie.

RAPORT NUCLEOPLASMATIC / rapport nucleoplasmatique / nucleoplasmic index. R. dintre talia nucleului si cea a celulei, exprimat prin. raportul: volum nuclear/(volum celular -volum nuclear). R. ri. este mai mare la celulele tinere si Tn cancer, din cauza *poliploidiei celulelor tumorale.

RAPORT R / rapport R / R ratio. R. *transaminaze/*fosfataze alcaline, ambele exprimate ca multipli ai limitei superioare a normalului. 0 hepatita este citolitica daca r. R este egal sau superior cu 5, colestatica atunci cand r. R este egal (sau inferior) cu 2 si mixta daca r. este cuprins Tntre 2 si 5.

RAPORT VENTILATIE-PERFUZIE / rapport ventilation-perfusion / ventilation-perfusion ratio. Concept fundamental in fiziologia respiratiei, exprimand raportul existent, la nivelul fie-carei alveole, Tntre ventilatia alveolara si debitul capilar pulmonar. Abrev.: VA/QC.

RAPTUS, s. n. / raptus, s. m. / raptus. [Lat. *raptus* = rapiri, de la *rapcre* = a duce cu forfo,] Impuls imperios, brusc si necontrolat, la limita actului voluntar si a actului reflex. R. survine imprevizibil, pe fondul unor stari psihotice dominate de anxietate si poate conduce subiectul spre acte violente si ade-sea foarte grave: r. suicidal, r. agresiv sau omuddere. .

RAREFACTIE, s. f. / rarefaction, s. f. / rarefaction. [Lat. *rarefacere* = a ran, a rarefia, de la *rarus* = rar, *facere* = a face..] Proces de reducere a densitatii unui tesut de la nivelul unei structuri anatomice si rezultatul acestui proces. Ex.: r. osoasS (Tn *osteoporoza).

RASA, s. f. / race, s. f. / race. [It. *razza*, din Cat. *ratio*, -onis = cuvânt utilizat m sec. Iⁿⁱ cu sensul de specie de animal sau de fructe.] Existenta r. umane este extrem de dispu-tata, atat din cauza ravagiilor pe care le-a provocat rasismul (Tn teoria nazista a r. pure), cat si datorita dezvoltarii cercetarilor de genetica a populatiilor, care probeaza tot mai clar o origine unica, din stramosi comuni, a diverselor populatii umane. Conform unei definitii echilibrate, r. umana repre-zinta o varietate de specie umana ai carei membri se disting prin caractere fizice de origine genetica. Tn *Declaratia asupra rasei* (UNESCO) nu se recunosc decat trei mari grupe de fiinte umane: grupa cauczoida (alba), grupa negroida si grupa mon-goloida. Se afirma ca, mai mult decat r., mediul si climatul social sunt acelea care explica diferentele de aptitudini con-statate Tntre indivizi. Tn medicina, sunt semnificative unele dife-rente rasiale la nivel molecular. Ex.: variabilitatea unor antigeni eritrocitari, care simplifica conditiile de *compatibilitate sanguina. Alte diferente, cu repercusiuni Tn predispozitia la anumite boli, se afla Tn studiu.

RAST / RAST / RAST. [^cronim engC. pentru RadioAttergo-Sorbent Test = test de adsorbție a aiergenilor radiomarcati] Metoda bazata pe principiul *radioimunodozarii, prin care se masoara cantitati foarte mid de imunoglobuline E spedfice diversilor alergeni.

RAS, s. n. / rash, s. m. / rash. [EngC. *rash* = eruptu. cutanad.] Eruptie fugace, pasagera, asemanatoare cu cea din *rujeola (r. *mobilliform*) sau cu cea din 'scarlatina (r. *scarlatinas*), care poate surveni Tn faza de debut a unor gfectiunj febrile, Tndeosebi virale.

RATA FILTRARII GLOMERULARE / taux de filtration glomerulaire / glomerular filtration rate. Volumul de urina primitiva filtrata prin glomeruli Tn unitatea de timp. V. si filtrare glomerulara, clearance.

RATA

RATA, s. f. / taux, s. m. / rate. [Lot. *rata*, de. la *raius* = cal-
"cu[at].} Termen care, Tn afara sensului comun, este utilizat
'frecvent cu referire la: 1) Variatia unei cantitati de substanta,
'a unui volum (dintr-un compartiment din organism) pe unitatea 'de
timp. Ex.: *r. filtrarii glomerulare. 2) Cantitatea unui anumit
'agent administrate! pe unitatea de timp. Ex.: r. dozei de
'iradiere. 3) Tn general, o proportie care include o unitate de
'limp. Ex.: r. mortalitatii infantile, rezultata din raportul dintre
'humarul de decese ?ntr-un an la copiii cu varsta sub un an si
numarul total de copii nascuti Tn anul respectiv.

RATIE, s. f. / ration, s. f. / ration. [Lot. *ratio*, -onis = socoteata,
caicui.} Cantitate din diferite tipuri de alimente care acopera
nevoile zilnice (r. ne(a) sau intra Tn hrana obisnuita (r. *bruta*) a
unei persoane. V. *ratie alimentara*.

RATIE ALIMENTARA / ration alimentaire / food intake.
.Determinare calitativa si cantitativa a alimentelor necesare pen-
tru acoperirea nevoilor organismului, Tn general pentru 24 ore,
atat Tn ceea ce priveste principiile non-energetice indispen-
sabile, cat si din punct de vedere al aportului caloric (energetic).
Tn prindpui, m plan cantitativ r. a. trebuie sa furnizeze, Tn raport
cu efortul fizic previzibil, 2 500-4 000 kcal/zi. Tn plan
. calitativ, r. a. trebuie sa fie compusa din 50-55% glucide, 25-
'30% lipide si 15% protide. R. a. se stabileste **dupa o** serie de
norme, Tn functie de efort, varsta si sex.

**RATIONAMANT CLINIC / raisonnement clinique / clinical reason-
ing. V. diagnostic.**

RAUBAZINA, s. f. / raubasina, s. f. / raubasine. Alcaloid extras
din *Rauwolfia serpentina*, cu actiune simpaticolitica,
vasodilatatoare si sedativa.

RAZA, s. f. / rayon, s. m. / ray. [Lot. *radius* => *razi*] Sin.:
radiatie (v.).

RAZE X / rayons X / X-rays. Sin.: radiatii X (v.).

RADACINA, s. f. / racine, s. f. / root. NA: radix, pi. radices.
[Lot. *radix*, -ids = *radacma*.] Termen utilizat cu sensul general
de origine a unei structuri anatomice sau de implantare ferma a
acesteia. Ex.: r. unui nerv, r. dentara, r. limbii.

RAGUSEALA, s. f. / raucite, s. f. / hoarseness. Alterare a vocii,
care prezinta un timbru mai grav si este voalata. R. se observa
Tn laringita, leziuni ale *corzilor vocale, ale nervului recurent si
Tn unele boli neurologice.

**RASPUNS IMUNITAR / reponse immunitaire / immune res-
ponse.** [Lot. *responsum* = rOspuns, *participiul trecut de. la*
respondere = a. raspunde; *immunis* = scutit, *apdrat, de. [a in*
[lipsit de, munus = ob]igafie.] Capacitatea sistemului imunitar de
a produce o reactie specifica Tn functie de natura agre-siunii
antigenice. R. i. implica mai intai un *r. i. nespecific, apoi un *r. i.
specific. Acesta din urma cuprinde un r. i. cu mediere celulara si
un r. i. cu mediere umorala, care actioneaza Tn

'stransa relatie. R. i. specific, mediat celular sau umoral, cuprinde
cinci faze: faza de recunoastere si faza de activare (formand
faza de inductie), faza de proliferare si faza de dife-rentiere
(cuprinse Tn faza de amplificare), urmate de faza de
neutralizare. Sin.: reactie imunitara.

**RASPUNS IMUNITAR NESPECIFIC / reponse immunitaire non
specifique / nonspecific immune response.** Actiune a sis-
temului imunitar Tn care nu intervin celule posedand receptori
specifici (cum sunt *receptorii B, *receptorii T). *Fagodoza anti-
genilor straini de catre macrofage si de catre granulocitele neu-
trofile este un r. i. n., care se afla la baza raspunsului specific,
declansat de *celulele prezentatoare de antigeni.

**RASPUNS IMUNITAR PRIMAR / reponse immunitaire pri-
maire / primary immune response.** Prima reactie imunitara
specifica dupa patrunderea Tn organism a unui antigen. Se
manifesta prin aparitia Tn 7-11 zile a unor anticorpi apartinand
^dasei IgM si aflati Tn sange Tn cantitati mici.

RAS

**RASPUNS IMUNITAR SECUNDAR / r6ponse immunitaire se-
condaire / secondary immune response.** R. specific al sis-
temului imunitar la un contact ulterior cu antigenul. R. i. s. este
mai rapid decat 'raspunsul imun primar si este realizat de
'limfocitele memorie, care elibereaza cantitati man de IgG. V.
limfocit memorie.

**RASPUNS IMUNITAR SPECIFIC / reponse immunitaire spe-
cifique / specific immune response.** R. al sistemului imunitar al
organismului declansat Tn scopul eliminarii elementelor "non-self
prin interventia *limfocitelor T si B. Imunoglobulinele produse de
*plasmocite neutralizeaza specific antigenii, iar "limfocitele T
citotoxice provoaca liza celulelor infectate. Macrofa-gele si
granulocitele neutrofile sunt principalii efectori ai r. i. s.,
fagocitand *complexele imune si debriurile celulare prove-nite din
celulele lizate de limfocitele citotoxice.

RASINA, s. f. / resine, s. f. / resin. [Lot. *resina* = r*Sfma*.] Termen
generic pentru o serie de polimeri care reprezinta un amestec
complex de substante organice, adesea cu o struc-tura
nedefinita. R. pot fi *naturale* (obtinute prin incizii ale unor arbori
sau plante) sau *sintetice*, obtinute prin polimerizarea,
r.olicondensarea sau poliaditia de molecule (polimeri Tnaiti sau
termoplastici). R., au forme, densitati, consistente, culori foarte
diferite si utilizari multiple: izolanti, lacuri, sapunuri, hartie. R.
acrilice se utilizeaza Tn stomatologie, cele anionice si cationice
Tn diagnostic si terapeutica.

**RASINI SCHIMBATOARE DE ION) / resines echangeuses
d'ions / ion exchange resins.** Substante formate din particule
de polimeri hidrocarbonati purtatori de grupari ionizabile, capa-
bile sa schimbe un ion contra unui alt ion. Exista r. s. de ca-tioni
si r. s. de anioni. R. s. de i. sunt utilizate Tn separarea
cromatografica a numeroase substante (ex.: aminoacizi, cateco-
lamine), ca si Tn terapeutica, Tndeosebi Tn *hiperkaliemii.

RAU DE ALTITUDINE / mai d'altitude / altitude sickness. Sin.:
rau de munte (v.).

RAU DE MUNTE / mai des montagnes / mountain sickness.
Sindrom determinat de expunerea unui organism la o altitu-dine
la care acesta nu este adaptat. Cauza r. de m. este scaderea
presiunii atmosferice, care duce la diminuarea oonti-nutului de
oxigen din sangele arterial si la *hipoxie tisulara. Tn principiu,
tulburarile pot aparea de la o altitudine de circa 2000 de metri si
constau Tn cefalee, greata, oboseala, insomnie, accelerarea
pulsului si frecventei respiratorii. Se descrie si o forma acuta a r.
de m., cand tulburarile de mai sus sunt intense si asociate cu
afectarea capacitatii mentale, uneori a dis-cernamentului si cu
prostratie. Cu referire la expunerea Tndelun-gata la altitudine, v.
boala cronica de altitudine, boala Monge. Sin.: rau de altitudine.

RAU DE TRANSPORT / mai des transports / motion sickness.
Criza neurovegetativa cu rau generalizat, vertij, tulburari digestive
(greata, vomismen-te), paloare si transpiratii, provocata unui
pasager prin miscari ale vehiculului Tn care acesta se afla
(automobil, vapor, avion). El rezulta dintr-o neconcordan-ta a
informatiilor primite de cortex de la receptorii vestibulari si de la
aiti receptori Tn relatie cu echilibrul (Tn esenta, receptorii vizuali).

RAGAIALA, s. f. / 6ructation, s. f. / eructation, belching.
[*Formo.tiune. onomatope.ico.*] Sin.: eructatie (v.).

RAIE, s. f. / gale, s. f. / scabies, itch. [Lot. *araaea* = *vaian-jen*,
pdnza de paianjen.] Sin.: scabie (v.).

RAS, s. n. / rire, s. m. / laugh, risus (lat). [Lat. *risus* = rife.]
Manifestare umana a buneii dispozitii si a veseliei. Dupa Bergson,
r. include si un element agresiv si este facut spre a | umili.
Datorita r., agresivitatea se poate exprima liber, fara con- j
secinte dramatice. Uneori r. este o forma de reactie Tmpotriva '
angoasei.

RAS SARDONIC

RAS SARDONIC / lire sardonique / sardonic grim. Sin.: risus sardonicus (v.). **REABILITARE, s. f. / rehabilitation, s. f. / rehabilitation.** [Lot.

re = iwafi; habilitas, -atis = aptitudine, lie la habere = a avea o insufire carat tens tied.] Sin.: readaptare (v.).

REACTANT, s. m. / reactant, s. m. / reactant. [fr. **reactant**, din (at. **activus** = activ, de [a **agere** = a a-fiona.] Substanta care participa la reactii chimice sau biochimice. V. si substrat.

REACTIV, adj., s. m. / reactif, -ive, adj., s. m. / reactive, reagent, [fr. **reactif**, din int. **activus** = activ, de la **agere** = a actiona.] 1) Substanta care da o reactie chimica specifica cu o alia substanta, cu un anumit ion sau un anumit grup de ioni. Reactia respective) este evidentiata prin aparitia unui pre-cipitat sau a unei culori. R. sunt utilizati Tndeosebi 'in chimia analitica, dar si In diferite probe de laborator. 2) Care poate produce o reactie, Tndeosebi chimica, dar si o reactie la un stimul, in cazul structurilor vii. V. \$i reactivitate.

REACTIV SCHIFF / reactif de Schiff / Schiff's reagent. [Hugo Schiff, fiwchmust german, 1834-1915.] Solutie apoasa de fucsina bazica sau pararosanilina decolorata cu dioxid de sulf, preparat Tn mod obisnuit prin adaugarea acidului clorhidric la o solutie de colorant care confine o sare metabisulfat. Este uti-lizat In chimie pentru identificarea aldehydelor, iar Tn histochimie pentru punerea Tn evidenta a polizaharidelor, ADN-ului si proteinelor.

REACTIVARE, s. f. / reactivation, s. f. / reactivation. [Tr. **reactivation**, din lat. **re = iarafi, activus** = activ, de [a **agere** = a actiona] Restaurarea unei activitati care anterior devenise latentă sau absentă. 1) Reaparitia simptomelor unei boli care parea stinsa (ex.: r. unui focar tuberculos). 2) Reaparitia activitatii patogene a unui virus, ramas Tn stare latentă Tn organism, sub influenta unui eveniment inductor (ex.: agresiune, hipertermie, expunere la ultraviolete). Unui dintre cazurile cele mai evidente de r. consta Tn persistenta 'virusului varicelo-zosterian dupa o *varicela. Virusul persists Tn stare latentă Tn nucleeele neuronilor senzitivi (din ganglionii rahidieni sau Gasser). El se poate reactiva, iar r. se traduce prin aparitia *zonei Tn teritoriile nervoase corespondente. 3) Reaparitia capacitatii functionale a unui organ (ex.: r. unei glande endocrine, temporar privata de functiile sale) sau a activitatii unei substante. 4) Virajul unei reactii serologice care redevine pozitiva dupa ce a fost, o perioada de timp, negativa (ex.: r. unei reactii Bordet-Wassermann).

REACTIVITATE, s. f. / reactivity, s. f. / reactivity. Vr. **reactivitate**, din [at. **activus** = activ, de la **agere** = fl acfwna.] Capadtatea de a raspunde la o *stimulare.

REACTIE, s. f. / reaction, s. f. / reaction. [JFr. **reaction**, din [at. **actio, -onis** = acfiune, de [a **agere** = a actiona.] Termen cu semnificatii diverse, Tn functie de domeniu: 1) Fenomen nemijocit prin care organismul sau o parte a acestuia raspund la actiunea unui stimul, a unui agent patogen, a unei substante de origine endogena sau exogena. 2) Tn chimie-bio-chimie, proces chimie sau modificare a unor substante Tn urma carora se formeaza compusi noi, cu proprietati diferite de cele ale moleculelor initiale. 3) O actiune care se opune alteia, sau contraactiune. 4) Stare emotionala sau mentala creata de o anumita situatie existentiala. O serie de r., Tndeosebi chimice si biochimice, dar si ale organismului, pot fi utile Tn diagnostic. In aceste cazuri, uneori termenul este utilizat ca sin. (partial) cu *proba, *metoda, *procedeu, *test. V. Tn continuare.

Reactii cu denumiri comune

• **R. DE AGLUTINARE / reaction d'agglutination / agglutination reaction.** Tip de r. serologica care permite identificarea

R. CADAVERICA

unui antigen, microbial sau eritocitar (grupele sanguine), San., confirmarea prezentei unui anticorp (serodiagnostic) cu ajutorul anticorpului sau a antigenului specific corespondent. R. de a.. este mai sensibila decat *r. de predpitare. Poate evidentia Tndeosebi prezenta unui germen purtator al unui anume antigen. Se deosebesc: **aglutinarea activa** (antigenul este natural dispus la suprafata bacteriana sau hematica - hemaglutinarea.); **aglutinarea pasiva** (antigenii sunt Tn prealabil fixati la suprafata suportului natural, constituit din bacterii, hematii, particule inerte - latex) si **aglutinarea din r. Coombs** (v. test Coombs).

• **R. ALERGICA / reaction allergique / allergic reaction.** R. locala sau generala caracterizata prin hiperreactivitatea organismului sensibilizat la un anumit antigen, la contactul cu antigenul sensibilizant.

• **R. ALOGREFA / reaction allogrefe / allograft reaction.** R. de respingere a unei grefe alojene de catre un organism gazda normal. Ant.: r. homogrefa.

• **R. ANAFILACTICA / reaction anaphylactique / anaphylactic reaction.** R. consecutiva injectarii sau administrarii la un animal a unei substante strains, la care acesta a fost Tn prealabil sensibilizat. V. si anafilaxie.

• **R. LA ANATOXINA / reaction a l'anatoxine / anatoxine reaction.** R. determinata prin injectarea intradermica a unei anatoxine (ex.: tetanica, difterica).

• **R. ANERGASTICA / reaction anergastique / anergastic reaction.** R. psihotica cauzata de o leziune cerebrala, care se manifesta printr-o tulburare de memorie si rationament, prirl paralizie si uneori coma.

• **R. ANTALGICA / reaction antalgique / antalgic reaction.** Ansamblu de semne fizice de raspuns ale organismului la un agent fizic nociv, Tn scopul evitarii sau reducerii durerii.

• **R. ANTIGEN-ANTICORP / reaction antigene-anticorps / antigen-antibody reaction.** R. rezultata ca urmare a punerii To contact a gruparilor determinante ale antigenului cu situsul de combinare al anticorpului. Abrev.: r. Ag-Ac. Sin.: r. de imunoprecipitare, r. la imunopredpitine, r. la predpitine.

• **R. ANTIGENICA ANTIGENIC DEBRE-PARAF / reaction antigenique de Debre-Paraf / antigen reaction of Debre-Paraf.** [Anseime Robert Debre, peditam trincez, profesor la 'Paris, 1882-1978; Jean Paraf, medic Jra.nc.ez, 1888-1960.] *R. de fixare a complementului, utila Tn diagnosticul tuberculozei re-nale.

• **R. DE ANXIETATE / reaction d'anxiet6 / anxiety reaction.** Complex de simptome ce implica un sentiment de pericol iminent (neliniste, anxietate, angoasa); se asociaza uneori cu simptome neurovegetative si somatice. Sin.: nevroza anxioasa.

• **R. DE APARARE / reaction de defense / defense reaction.** Context psihic de izolare, de refuz voit al unei anumite idei, considerate inacceptabila pentru pacientului Tnsusi, Tntr-o anumitS conjuncture.

• **R. AXONALA / reaction axonale / axonal reaction, axon reaction.** Modificari ale celulelor ganglionare (cromatoliza centrala cu deplasarea nucleului), care apar ca urmare a unei le-ziuni axonale.

• **R. BIOLOGICA DE SARCINA / reaction biologique de grossesse / pregnancy test. V. reactie de sarcina.**

• **R. BIURETULU1 / reaction du biuret / biuret reaction.** R. produsa de biuret (H^N-CO-NH-CO-NHg), produs de condensare a ureei, care formeaza un chelat (*chelare) de culoare rosie-violeta cu ionii de Cu²⁺ Tn mediu alcalin. Aceeasi r. rezulta cu tripeptidele sau polipeptidele, dar nu si cu dipeptidele sau cu aminoazii izolati. De aceea, r. b. poate fi utilizata Tn metodele colorimetrice de dozare a proteinelor totale.

• **R. CADAVERICA / reaction cadaverique / cadaveric reaction.** R. ce consta Tn pierderea totala a raspunsului electric la nivelul mu\$chilor afectati, Tn *paralizia periodica familiala.

R. CONSENSUALA INCRUCISATA

- **R. CONSENSUALA / reaction consensuelle / consensual reaction.** 1) R. care consta Tn aparitia unui reflex Tncrucisat, cu diferite etiologii. 2) R. care ia nastere independent de vointa.
- **R. DE CONVERSIE / reaction de conversion / conversion reaction.** R. prezenta Tn nevroza isterica, constand Tntr-un ansamblu de simptome psihice, cu perceptie modificata a personalitatii subiectului.
- **R. CORTICALA / reaction corticale / cortical reaction.** Modificarea cortexului ovular, care debuteaza la punctul de contact al *acrozomului spermatic cu suprafata ovulara si se propaga progresiv la toata suprafata zigotului. R. c. determina modificari fizico-chimice importante, uneori cu rezultat macroscopic evident (ruperea alveolelor corticale, ridicarea membranei de fecundatie).
- **R. CUTANATA / reaction cutanee / cutaneous reaction.** Tip de r. utilizata Tn diagnosticul maladiilor infectioase, prin scarificarea usoara sau prin injectare intradermic a unui antigen sensibilizant pentru pacient. Permite punerea Tn evidenta a hipersensibilitatii Tntarziata induse de aceste infectii si care poate persista uneori toata viata. Pozitivitatea acestui tip de r. semnifica prezenta infectiei determinata de antigenul infectant, dar nu poate preciza daca aceasta este recenta sau nu (ceea ce este posibil prin serodiagnostic). Sin.: test cutanat.
- **R. DE DEGENERESCENTA / reaction de d6generescence / reaction of degeneration.** R. care apare Tn leziunile de neuron motor periferic, constand Tn una sau mai multe din manifestarile unatoare: abolirea excitabilitatii faradice sau galvanice a nervului motor; abolirea excitabilitatii faradice a muschilor corespondenti; secusa musculara lenta; inversarea *formulei Pfluger (*r. Erb). Aceasta r. apare Tn leziuni ale coarnelor ante-rioare ale maduvei spinarii (poliomieliata), leziuni ale radadnilor motorii (paralizii radiculare), leziuni de nerv motor periferic (trau-matism, nevrte).
- **R. DEPRESIVA / reaction depressive / depressive reaction.** Complex de manifestari nevrotice, mai atenuate decat Tn *depresia majora.
- **R. DE DEVIERE A COMPLEMENTULUI / reaction de deviation du complement / complement fixation reaction.** V. reactie de fixare a complementului.
- **R. ENDERGONICA / reaction endergonique / endergonic reaction.** R. biochimica posibila din punct de vedere termodinamic numai prin aport de energie exterioara. O r. e. nu poate avea loc decat daca este cuplata cu o *r. exergonica, de ex. hidroliza ATP. Sin.: r. endotermica.
- **R. ENDOTERMICA / reaction endothermique / endothermic reaction.** Sin.: reactie endergonica (v.).
- **R. DE EPUizare / reaction d'epuisement / exhaustion reaction.** Sin.: reactie miastenica (v.).
- **R. EXERGONICA / reaction exergonique / exergonic reaction.** R. posibila din punct de vedere termodinamic fara aport de energie din exterior. O r. e. poate furniza energie, disipata sub forma de caldura sau utilizata Tn cadrul unei *r. endergonice.
- **R. EXOTERMICA / reaction exothermique / exothermic reaction.** Sin.: reactie exergonica (v.).
- **R. DE FIXARE A COMPLEMENTULUI / reaction de fixation du complement / complement fixation reaction.** Metoda de serodiagnostic *in vitro* fondata pe actiunea unui anticorp care va forma cu antigenul corespondent un complex dotat cu capacitatea de a fixa *complementul. Este un tip de r. serologica complexa, Tn doi timpi: 1) fixarea complementului de catre un complex antigen-anticorp; 2) punerea Tn evidenta a primei etape prin hemoliza (utilizata ca indicator). Ex.: *r. Bordet-Wassermann. Exista doua variante: antigenul cunoscut permite recunoasterea prezentei anticorpului corespondent Tn ser (*r.

R.

- Bordet-Gengou) sau invers, cand anticorpul este cunoscut. Sin.: r. de deviere a complementului, r. de hemoliza. " **R. DE FLOCULARE / reaction de flocculation / flocculation reaction.** V. test de precipitare.
- **R. FOBICA / r6action phobique / phobic reaction.** R. nevrotica Tn care principala caracteristica este prezenta unei spaima nejustificate si de foarte mari proportii fata de stimuli aparenti. V. si fobie.
 - **R. FOCALA / reaction focale / focal reaction.** Sin.: reac(ie locala (v.).
 - **R. FOTONUCLEARA / reaction photonucleaire / photonuclear reaction.** Dezintegrarea unui nucleu atomic consecutiv absorbtiei unui foton, Tn general de Tnalta energie.
 - **R. DE HIPERSENSIBILITATE IMEDIATA / reaction d'Hyper-sensibilite imediate / immediate hypersensitivity reaction.** Complex de simptome de natura imuna, determinate de prezenta Tn ser a anticorpilor circulanti ("imunoglobuline), expresie a *r. antigen-anticorp. Este un fenomen umoral care apare Tntr-un interval de timp foarte scurt (secunde pana la ore) de la contactul organismului cu un antigen fata de care este deja sensibilizat (printr-un inocul anterior). Se manifesta prin fenomene generate (accidents anafilactice sau alergice) sau locale (criza de astm, urticarie). V. si hipersensibilitate.
 - **R. DE HIPERSENSIBILITATE TntARZIATA / reaction d'hyper-sensibilite retardee / delayed hypersensitivity reaction,** Manifestare de natura imunologica care survine la 24-36 ore dupa contactul cu un antigen strain, ca urmare a unui conflict antigen-anticorp; este determinata de actiunea *limfocitelor T si a "macrofagelor (responsabile de dtotoxicitate, secretante de *limfokine) si nu de prezenta anticorpilor serici preexistenti. Poate determina manifestari locale sau/si generate, ex.: r. .cutanata la tuberculina, la Tntepaturi de insecte, r. de rejet a homogrefelor etc. Sin.: r. de h. mediata celular, r. de alergii Tntarziata. V. si alergii, atopie, hipersensibilitate.
 - **R. LA HISTOPLASMINA / reaction a la histoplasmine / histoplasmin reaction.** Intradermoreactie utila Tn diagnosticul *histoplasmozei. Este considerata pozitiva daca diametrul papulei eritematoase depaseste 5 mm, la 48 ore.
 - **R. IMUNITARA / reaction immunitaire / immune reaction.** Sin.: raspuns imunitar (v.).
 - **R. DE IMUNOFLORESCENTA / r6action d'immunofluorescence / immunofluorescence reaction.** Metoda de punere in evidenta a complexelor antigen-anticorp cu ajutorul unui radical fluorescent cu care sunt marcati anticorpii (globuline), fara ca proprietatile lor imunitare sa fie modificate.
 - **R. DE IMUNOPRECIPITARE / r6action dimmunoprecipitation / immunoprecipitation reaction.** V. reactie antigen-anticorp.
 - **R. INFLAMATORIE / reaction inflammatoire / inflammatory reaction.** R. locala a tesuturilor infectate care se traduce prin semnele clasice ale "inflamatiei si o concentrare de celule fagocitare. V. inflamatie.
 - **R. INTRADERMICA / r6action intradermique / intracutaneous reaction.** R. locala care urmeaza injectarii subcutanate a unui anumit alergen; poate avea valoare diagnostica (ex.: intradermoreactie la tuberculina, v.). Sin.: intradermoreactie.
 - **R. DE IZOHEMAGLUTINARE / r6action d' isohemagglutination / isoh(a)emagglutination reaction.** Test de evaluare functionala a *limfocitelor B. Consta Tn aglutinarea eritrocitelor Tn contact cu o "hemaglutinina provenita de la un alt individ din aceeaasi specie.
 - **r. Tncrucisata / r6action croisee / cross reaction.** R. Tn care un acelaasi anticorp se poate combina cu doi (sau mai multi) antigeni diferiti. R. T. sunt consecinta existentei a doi 'determinanti antigenici identici sau foarte apropiati.

R. fn LANT

- **R. IN LANT / r6action en chafne / chain reaction.** R. cnimica Tntretinuta prin reutilizarea produsilor formati.
- **R. tN LANT A LIGAZEI / reaction en chafne de la ligase / ligase chain reaction.** Metoda bazata pe capacitatea ADN-ligazei de a lega covalent doua secvente imediat adiacente de oligonucleotide hibridizate pe o matrita mai lunga, care leaga ambele oligonucleotide. R. Tn 1. a I. permite o analiza a genotipului pentru mutatia unei singure baze si este folositoare In screeningul anumitor mutatii cunoscute Tntr-o populatie data. Abrev.: LCR, de la engl. *ligase chain reaction*.
- **R. tN LANT A POLIMERAZEI / reaction en chalne de la polymerase / polymerase chain reaction.** Sin.: PCR (v.).
- **R. LEUCEMOIDA / r6action leucemoide / leukemoid reaction.** Aspect al frotilui efectuat din sangele periferic foarte asemanator celui din leucemie.
- **R. PENTRU LIMFORETICULOZA / reaction pour la lymphoreticulose / lymphoreticulose reaction.** *Intradermoreactie pentru diagnosticul *limforeticulozei benigne de inoculare (boala ghearelor de pisica), constand Tn inocularea intradermica a unui preparat din puroiul ganglionar. R. este pozitiva daca papula eritematoasa care apare depaseste 5-10 mm Tn diametru, la 2te zile.
- **R. LOCALA / r6action locale / local reaction.** Sin.: r. focala. 1) R. care apare la punctul de injectie. 2) Manifestari tegumentare care apar la locul de inoculare intradermica a unui alergen.
- **R. LA LUMINA / reaction a la lumiere / light reaction.** Fenomen caracteristic *fotosintezei, procesele fotochimice implicand r. Tn care energia cuantelor luminoase conditioneaza generarea de ATP si reducerea coenzimelor (NADH si NADPH).
- **R. MIASTENICA / r6action myasth6nique / myasthenic reaction.** R. care consta Tn diminuarea progresiva a duratei si fortei de contractie musculare sub actiunea unor stimuli electrici repetitivi, chiar Tn conditiile cresterii pragului de excitabilitate. Electromiografic, aspectul este caracteristic "miasteniei, constand Tn diminuarea progresiva, mai accentuata decat Tn mod normal, a amplitudinii potentialului de actiune obtinut Tn urma stimularii repetitive supramaximale a nervului motor. Sin.: reactie de epuizare, reactie Jolly, bloc miastenic.
- **R. MIOTONICA / r6action myotonique / myotonic reaction.** Alterare a excitabilitatii electrice musculare constand Tn modificari calitative ale contractiei musculare, care sunt mai lente atat Tn producere, cat si Tn disparitie (persistenta unui galvanotonus dupa Tntreruperea curentului), si Tn modificari cantitative (create Tndeosebi excitabilitatea faradica si mai putin cea galvanica).
- **R. DE NEUTRALIZARE / reaction de neutralisation / neutralization reaction.** Tip de r. serologica care obiectiveaza efectul protector al serului continand anticorpi spedfici fata de o infectie provocata pe un receptor sensibil (culturi tisulare etc.). Este utilizata Tn virologie pentru precizarea tipului viral sau pentru detectarea si titrarea Tn ser a anticorpilor neutra-lizanti pentru un virus cunoscut.
- **R. NUCLEARA / reaction nucl6aire / nuclear reaction.** Ansamblu de fenomene care se produc atunci cand se modifica structura unui nucleu atomic, Tn urma ciocnirii sale cu un alt nucleu], cu o particula (neutron, proton, particula alfa etc.) sau cu un foton. O r. n. se produce' la ciocnirea unei particule incidente a cu un nucleu X si conduce la formarea unui nucleu X' si a unei particule a', adica: $X + a \rightarrow X' + a' + Q$ (negativ in cazul r. endoenergetice si pozitiv Tn cazul r. exoenergetice). Ecuatia anterioara se poate scrie prescurtat: $X(a, a')X'$. Ex.: "SQI, pf'P.

R. DE SUSTINERE POZITIVA

- **R. DE OBOSEALA / r6action de fatigue / fatigue reaction.** R. care se manifesta prin cresterea temperaturii organismului dupa un efort muscular.
- **R. OFTALMICA / r6action ophtalmique / ophthalmic reaction.** R. locala, conjunctivala, care apare la instilarea in sacul conjunctiva] a toxinei tuberculinoase. Sin.: oftalmoreactie Cal-mette.
- **R. PERSISTENTA LA LUMINA / r6action de persistence a la lumi6re / persistent light reaction.** Forma rara (5-10%) de fotoalergie, caracterizata prin hipersensibilitate la lumina, persistenta si dupa eliminarea substantei chimice declansatoare.
- **R. POSTPARTUM / reaction postpartum / postpartum reaction.** R. care consta dintr-un ansamblu de simptome psihice sau emotionale care pot aparea la mama, dupa nastere.
- **R. DE PRECIPITARE / reaction de precipitation / precipitation reaction.** Tip de r. serologica care permite evidentierea antigenului solubil sau a serului continand anticorpi spedfici. Sin.: r. de floclulare. V. si reactie antigen-anticorp.
- **R. LA PRECIPITINE / r6action a la pr6cipitine / precipitin reaction.** Sin.: reactie antigen-anticorp (v.).
- **R. PSIHICA / reaction psychique / psychic reaction.** Sin.: reactie Much-Holtzmann (v.).
- **R. PSIHOTIC-DEPRESIVA / r6action psycho-d6pressive / psycho-depressive reaction.** Manifestari psihice severe, predominant depresive, caracterizate uneori prin pierderea contactului cu realitatea, tulburari psihomotorii, sentiment de vinovatie si tendinta la suicid.
- **R. DE RESPINGERE / reaction de rejet / rejection reaction.** V. rejet.
- **R. DE SARCINA / r6action de gravidite / pregnancy test** R. pentru stabilirea diagnosticului de graviditate. Exista nume-roase tipuri: 1) *R. biologice*: Aschheim-Zondek (pe soarecele impuber), Friedmann (pe iepure), Reiprich (pe sobolanul impu-ber), Hogben (pe broasca femela *Xenopus laevis*), Galli Mainini (pe broasca *Bufo vulgaris*, mascul); ultima r. este si cea mai utilizata din aceasta categorie. In principiu, toate r. se bazeaza pe injectarea, intravenos, subcutan sau Tn sacul dorsal limfa-tic (la broasca), a unei cantitati (2-3 ml) din urina femeii pre-supuse a fi gravida si urmarirea modificarilor aparute in timp pe un organ reactiv ales (eel mai frecvent ovarul, dar si vezi-culele seminale, iar Tn cazul r. Galli Mainini, aparitia de sper-matozoizi Tn lichidul cloacal). 2) *R. imunologice* (Wide si Gemzell); principiul acestora se bazeaza pe proprietatile anti-genice ale *gonadotrofinelor, care determina aparitia anticorpilor la animalul la care sunt inoculate; se utilizeaza hematii de oaie sau ser anti-gonadotrofina corionica umana (HCG) obtinut de la iepure, prin injectarea HCG extras din urina femeii gra-vide.
- **R. SERICA / r6action serique / serum reaction.** R. serologica pentru diagnosticul maladiilor infectioase. Exista mai multe tipuri, Tn functie de mecanism: *r. de neutralizare, 'r. de predpitare, *r. de aglutinare, *r. de fixare a complementului, *r. de imunofluorescenta etc. Sin.: serodiagnostic (v.). " **R. SIGMA / reaction sigma / sigma reaction.** R. de floclulare pentru diagnosticul sifilisului.
- **R. DE STRES / r6action de stress / stress reaction.** Complex de reactii ale organismului la actiunea intensa si/sau de lunga durata a unui agent excitant extrinsec sau intrinsec. V. si stres, sindrom general de adaptare.
- **R. DE SUSTINERE POZITIVA / r6action de soutien positif / positive supporting reaction.** Extensia membrului inferior provocata de contactul cutanat usor la nivelul piciorului si de stimularea proprioceptiva datorata Tntinderii muschilor interososi. R. de s. p. este unui din raspunsurile fiziologice cu important§ In ortostatism si Tn mere.

R. TIMIDILAT SINTETAZEI

• **R. TIMIDILAT SINTETAZEI / reaction de la thymidylate synthase / thymidylate synthase reaction.** Singura dintre r, de transfer al radicalilor monocarbonici (din metabolismul ^folatilor) din care nu rezulta tetrahidrofolat, ci dihidrofolat. Timidilat sintetaza catalizeaza transformarea deoxitimidilat monofosfatului (dUMP) Tn deoxitimidilat monofosfat (dTMP).

• **R. TIMOL / reaction au thymol / thymol turbidity test. Sin.:** proba timol (v.).

• **R. LA TUBERCULINA / reaction a la tuberculine / tuberculin reaction.** R. care apare la administrarea de "tuberculina, utila Tn diagnosticul tuberculozei. Inocularea intradermica de

• tuberculina la o persoana sensibilizata determina activarea celulelor T antigen-spezifice, care vor secreta *citokine (factorii de necroza tumorală TNF-a si TNF-p). Acestea vor induce pre-zenta moleculelor de adeziune (E-selectina, ICAM-1, VCAM-1) la nivelul celulelor endoteliale, molecule implicate Tn recrutarea leucocitelor la locul inocularii, constituind un infiltrat, initial ma-joritar neutrofilic (la 4 ore), ulterior monocitar (la 12 ore mo-nocitele reprezinta 80-90% din totalul celulelor infiltratului). Le-ziunea, care prezinta un maxim la 48 de ore, dispare dupa 5-7 zile. Se deosebesc: cutireactia la tuberculina bruta; intra-dermoreactia la tuberculina purificata; percutireactia BCG. Sin.:

reactie sau test Pirquet, Mantoux, Trambusti, Volmer.

• **R. LA TULARINA / reaction a la tularine / tularin reaction.** Intradermoreactie utila Tn diagnosticul *tularemiei. Este pozitiva daca apare un eritem cu diametrul de 3 pana la 7 mm, Tntre 3 si 5 zile.

• **R. DE VACCINARE / reaction de vaccination / vaccination reaction.** Simptomatologie locala si sistematica care poate aparea .dupa "vaccinare.

• **R. VDRL / reaction VDRL / VDRL reaction.** [Hcronim. engC.

*' pentru Venereal Disease Research Laboratory = test de iafiorator pentru determinarea 6oUⁱ ve.nerit.e.] Microreactie de floclulare pe lama, nespecifica, utila Tn diagnosticul sifilisului. O vari- , anta ameliorata a acesteia este r. VDRL-carbon (antigenul este stabilizat, conservarea si sensibilitatea r. sunt mai bune, aceas- ta devenind reproductibila, mai usor de citit si mai rapida).

• **R. VESTIBULAR-PUPILARA / reaction vestibulaire-pupillaire / vestibular-pupillary reaction.** Dilatatia pupilei la stimuli apli-cati la nivelul conductului auditiv extern.

• **R. VESTIBULAR CALORICA / reaction vestibulaire calorique / Barany's caloric test. Sin.:** proba Barany (v.). • **R. Z / reaction Z / zed reaction.** Simptomatologie ce apare la copiii denutriti Tn momentul realimentarii normale si consta Tntr-o usoara crestere ponderala, ridicare a temperaturii si mo-dificare a tranzitului intestinal.

ffectii cu nume proprii

• **R. ARIAS-STELLA.** *Jovier Arias-Stella, anatomopa.toiogpe.ru-vian, n. 1924.*] Modificari ale celulelor epitelului endometrial constand Tn celule cu nucleu hipertrofiat, hiperrom si cu forma alterata, cu pierderea polaritatii celulare si, uneori, vacuolizare citoplasmatica. Aceste modificari sunt obisnuit asociate prezentei tesutului corionic intra- sau extrauterin (sarcina extrauterina).

• **R. ARTHUS.** [Nicolas Maurice Arthus, fiziolog francez, profesor (swcesiv) la frdburg (Qe.rw.ama), 'J^arsiGa si Lausanne, 1S62-1945.] Dezvoltarea unei leziuni inflamatorii, clasic ulcera-tiva, marcata de edem, hemoragie si necroza, care apare Tntr-un interval de cateva ore dupa injectia intradermica a unui antigen fata de care organismul a produs deja anticorpi (la ino-culari anterioare). Este un caz particular de alergie umorala, legat de prezenta anticorpilor precipitanti (IgG si IgM) care formeaza, Tn vecinatatea peretelui capilar, complexe imune cu antigenele introduse local, Tn spatiul extracelular. Aceste com-

R. DALE

plexe fixeaza complementului, antrenand generarea *anafilato-xinelor, *agregarea plachetelor, degranularea mastodtelor, eli berarea mediatorilor plachetari, alterari vasculare: vasodilatatie degenerescenta parietala, tromboza plachetara si diapedeza leu-cocitara. Ex. de maladii prin astfel de mecanisme: boala seru lui, o serie glomerulonefrite, plamanul fermierului etc. Sin.: fe-nomen Arthus. V. si hipersensibilitate.

• **R. ASCHHEIM-ZONDEK.** [Selmar Aschheim, ginewiog german, profesor (a 'Berim, 1878-1965; Bernhard Zoadek, ginewCofi u-raeCian origmar din Cfe-rmania, 1891-1966.] Sin.: test Aschheim-Zondek (v.). V. si reactie de sarcina.

• **R. BAREGGI.** R. de precipitare fara retractie a cheagului in cazul serului provenit de la un pacient cu febra tifoida; dimpo-triva, Tn cazul tuberculozei se produce retractia cheagului.

• **R. BECHTEREV.** [Vladimir Mihailovici Bechterev, neurolog TUS, profesor [a 'J(azan, apoi [a St. 'Peters6wg, 1857-1927] R. care apare Tn caz de tetanie: curentul electric minim necesar Tn mod normal pentru a produce o contractie musculara poate determina contractii tetanice.

• **R. BENCE-JONES.** [Henry Bence-fones, medic wgUz., 1813-1873.] R. de precipitare a unor proteine la Tncalzire, reversibila la fierbere, urmata de o noua precipitare la racire. Aceasta r., pentru urina, caracterizeaza o varietate de *proteine Bence-Jonce Tntalnite Tn *boala Kahler, neori Tn leucemii, osteoma-lacie si Tn diferite tipuri de metastaze.

• **R. BITTORF.** [Alexander Bittorf, imdic gennan, 1876-1949] R. care apare Tn "colica nefretica: durerea produsa prin com-presiunea testiculara sau ovariana iradiaza spre rinichi.

• **R. BLOCH.** [Marcel Bloch, medic frances, 1885-1925] Sin.: dopa-reactie (v.).

• **R. BORDET-GENGOU.** Jules Jean Baptiste Vincent Bordet, fiactawlog si imunolog Cidgian, profesor [a 'Sru?(e(les, IS70-1961; Octave Gengou, bactenowg 6dgian., 'Srw^fS.u., 1875-1959.] Tip de *r. de fixare a complementului (un antigen cunoscut permite identificarea prezentei anticorpului corespondent, Tn serul de cercetat).

• **R. BORDET-WASSERMANN.** Jules Jean Baptiste Vincent Bordet, fiacteriolog si wainolog Belgian, profesor [a 'Brwyitu, IS70-1961, August von Wassermann, medic, 6acteriolog fi imunoCog german, profesor la 'Serim, 1866-1925.] Sin.: reactie Wassermann (v.).

• **R. BRUCK.** R. pozitiva Tn sifilis: precipitatui care se formeaza prin adaugarea de add nitric (diluat si ln exces) peste un esantion de ser de la un pacient cu sifilis este mai putin so-lubil decat Tn cazul serului normal.

• **R. BURNET.** [Sir Frank MacFerlane Burnet, viroCog si smioa " australian, 'Mei6oumt.i n. 1899; premiul 9(gbd pentru fizwtog- gie/meduina. in 1960.) Intradermoreactie la *melitina, utila in diagnosticul "brucelozei. Este considerata pozitiva daca papula i eritematoasa 'depaseste diametrul de 4 mm, la 24-48 ore. j

• **R. CASONI.** [Tomcso Casoni, medic itaCian, 1880-1933] | Intradermoreactie care utilizeaza lichid din chist hidatic. R. este pozitiva la padentii cu *echinococoză, dar si la puriatorii de helminti si Tn special de Taenia.

• **R. CHOPRA.** [Sir Ram Nath Chopra, me-dic fi fannacolai indian, Calcutta, n. 1S82.] Diluarea unui esantion de ser cu 10 volume de ser fiziologic si cu un volum egal de solutie de 1 antimoni- u determina aparitia unui precipitat Tn cazul unor maladii (*kala azar) sau a unei splenomegalii de diferite etiologii

• **R. COOMBS.** [Robin Royston Amos Coombs, wwwiog ewiCt Cambridge, n. 1921.] Sin.: test Coombs (v.).

• **R. DALE.** [Sir Henry HaHett Dale, fiziocog si farmaui ^ engCez, 1875-196S; premiul T^phd pentru Tnedu'ina./fiziologie in 1936.] R. de sensibilizare anafilactica in vitro, pe tesut mus-i cular uterin de pore. Sin.: r. Schultzdale

R. DEBRE-PARAF

- **R. DEBRE-PARAF.** [Anse/me *Robert Debre*, *pediatru jranc.tz*, profesor la 'Eons, 1882-1978; *Jean Paraf*, *medic francos*, 1888-1960.] V. reactie antigenica Debre-Paraf.
- **R. DEEHAN.** R. cutanata pentru diagnosticul febrei tifoide.
- **R. DICK.** [George *Frederick Dick*, 1881-1967 si *Gladys Rowena Henry Dick* (softa sa), 1881-1963, *fiacteriotogi americani*, Chicago.] Intradermoreactie la toxina streptocodca diluata, utila 'in diagnosticul *scarlatinei.
- **R. ERB.** [Wilhelm *Hemrich Erb*, *neurohg german*, 3-(eide)6erg, 1840-1921.] R. care apare Tn unele afectiuni neurologice si musculare, constand Tn inversarea *formulei Pfluger: PF > NF (in care NF corespunde primei secuse musculare, ce apare In cazul excitarii galvanice la Tnchiderea circuitului la polul nega-tiv, iar PF corespunde secusei care apare la Tnchiderea cir-cuitului la polul pozitiv, Tn cazul cresterii intensitatii de stimu-lare).
- **R. FAHRAEUS.** [Robert (Robin) *Sanno Fahraeus*, *patoCog su.ide.z*; 1888-1968.] Sin.: viteza de sedimentare a hematitior (v.).
- **R. FELIX.** [Arthur *Felix*, *bacterio[og lie. ongine cefia, stafuSit* (a Londra, 1887-1956.) R. serologica pentru diagnosticul febrei tifoide (permite titrarea anticorpilor serici aglutinanti 0). Este pozitiva la peste 1/100 pacienti nevaccinati sau peste 1/200 pacienti vacdnati.
- **R. FERNANDEZ.** R. analoga *r. la tuberculina, aparand la 3-4 zile dupa injectia intradermica de lepromina (suspensie de "Mycobacterium leprae cu bacili omorati prin Tncalzire). Sin.: test cu lepromina.
- **R. FORNET.** R. serica pentru diagnosticul sifilisului.
- **R. FRIEDMANN.** [Maurice *Harold Friedmann*, *fizioiog din I'fiiladetpflia*, n. 1903] V. reactie de sarcina.
- **R. GALLI MAININI.** [Carlas *Gall! Mainini*, *medic argentinian contemporan*, *luenos Wires*.] V. reactie de sarcina.
- **R. GANGI.** R. de diagnostic diferential Tntre transsudat si exsudat, utilizand acid clorhidric.
- **R. GIROUD.** [Poul *Marie Joseph Giroud*, *wicrobiolog la Institutui fasteur din 'Paris*, n. 1898.] R. serologica de micro-aglutinare, foarte sensibila pentru diagnosticul infectiilor cu *rick-ettsii.
- **R. GOETSCH TEGUMENTARA / reaction d6rmique Goetsch / Goetsch skin reaction.** R. locala la injectarea hipodermica de 'adrenalina, utila Tn diagnosticul *hipertiroidiei.
- **R. GROS.** [Walter *Gros*, *anatomopatoCog german.*, profesor (suc-ctsv) la 'J-feideKerg, *Greifswaid* si. 'Munste.r, n. 1879.] R. de floclulare care permite evaluarea dezechilibrului albumine/globuline si Tndeosebi diminuarea *albuminelor. Se bazeaza pe proprietatile floclulante ale clorurii mercurice, care nu produce floclularea serului decat la valori peste 1,8 ml. Valori normale: peste 1,80 ml; valori patologice: sub 1,60 ml. V. si teste de floclulare.
- **R. HANGER.** [Franklin *McCue Hanger Jr.*, *muGc aiM-ncon*, 9{<.tii yor^ 1894-1971.] R. de evaluare a cresterii gamaglobulinelor, prin aprecierea floclurii care apare la adaugarea unei emulsii de cefalina-colesterol (1 ml) peste 0,2 ml ser. V. \$i' teste de floclulare.
- **R. HENLE.** [Friedrich *Gustav fakob Henie*, *anatomist ger-man*, profesor la *Zurich*, y^eiddfiERG si *Gottingen*, 1809-1885.] R. de culoare pentru celulele medulare suprarenale, care pre-zinta o coloratie brun Tnchis la tratarea cu saruri de crom.
- **R. HIRST.** [George *Keble Hirst*, *medic american*, 9{ew 'J'ork^ n. 1909.] R. serologica de inhibare a hemaglutinarii, utila Tn diagnosticul gripei; permite evaluarea anticorpilor prin capacitatea lor de inhibare specifica a aglutinarii hematilor de pui de catre virusul gripal (eel mai recent izolat, eventual al epidemiei Tn curs).

R. MUCH-HOLTZMANN

- **R. HOGBEN.** [Lancelot *Hogben*, *fizioCog si zofffog tngle.z*, n. 1895.] V. reactie de sarcina.
- **R. JARISC4-HERXHE1MER.** [Adolf *farisch*, *dermatoiog austriac*, profesor la *Inns6nicl^* apoi la *Graz*, 1850-1902; *Karl Herxheimer*, *dermatoiog german*, profesor la *Jran.kfu.rt* pe *Main*, 1861-1944] Actiunea paradoxala a mercurului Tn sifilis: tratamentul provoaca initial o exagerare a manifestarilor bolii. 0 r. asemanatoare survine uneori la Tnceputul tratamentului specific al unei boli infectioase sau parazitare, probabil din cauza lizei agentului patogen si a fenomenelor toxice si imuno-logice care Tnsotesc acest proces.
- **R. JOLLY.** [Friedrich *Jolly*, *neurolog german de origine franceza*, profesor [a *Strasbourg*, apoi [a 'Sertin, 1844-1904.] Sin.: reactie miastenica (v.).
- **R. KLINE.** [Benjamin *Schoenbrun Kline*, *patoCog american*, *Cleveland*, n. 1886.] R. de aglutinare-floclulare pentru diagnosticul sifilisului.
- **R. KUNKEL.** [Henry *G. Kankel*, *Biocfiinist american*, n. 1916] R. de evaluare a cresterii procentului de gamaglobuline, prin adaugarea a 6 ml de sulfat de zinc peste 0,1 ml de ser. Gradul de opacifiere se determina fotometric. V. si teste de floclulare.
- **R. LEWIS.** [Sir. *Thomas Lewis*, *cardiotog ingles*, 1881-1945.] R. generalizata care apare la *histamina, manifestandu-se prin *urticarie generalizata.
- **R. LIEBERMANN-BURCHARDT.** [Corf *Theodor Liebermann*, *f)iocfiimist german*, 1842-1914, *H. Bwchardt*, *cfiinist german*, sec. XIX.] Coloratie verde care apare cand se adauga add sulfuric concentrat peste o solutie de colesterol Tn cloroform.
- **R. LOHMANN.** R. reversibila care apare Tn muschi, cu formarea de creatin fosfat, Tn prezenta creatin kinazei.
- **R. MACLAGAN.** [JVoel *Francis MacLagan*, *patoCog engCez*, n. 1904.] Sin.: proba timol (v.).
- **R. MANTOUX.** [Charles *Mantoux*, *medic francez*, 'Paris/Lt *Canot*, 1877-1947.] Sin.: reactie la tuberculina (v.).
- **R. MARCHI.** [Vittorio *Marchi*, *medic italian*, 1851-1908.] Consta Tn lipsa de decolorare a tecii mielince la tratarea cu acid osmic.
- **R. MARTIN-PETIT.** R. serologica pentru diagnosticul leptospirozelor, punand Tn evidenta anticorpilor aglutinanti si litici specifi acestui tip. Tn reactiile intens pozitive, nivelul anticorpilor poate atinge 1/1000 pana la 1/100000 (Tn leptospirozele icterohemoragice).
- **R. MAZZOTTI.** [Lmgj *Mazzotti*, *medic muycan. specia&zat fit 6o(i tropicala, mijlocul sec. XX)* Sin.: test la notezina (v.).
- **R. MITSUDA.** [Kensvke *Mitsuda*, *medic japonez*, n. 1876.] Intradermoreactie pentru evaluarea imunitatii celulare, care consta Tn aparitia unor leziuni papulo-nodulare la locul de injectie, dupa 3-4 saptamani, Tn cazul inocularii intradermice de lepromina (suspensie de 'Mycobacterium leprae cu bacdi omorati prin Tncalzire). Pozitiva Tn cazul infectiei cu *Mycobac-terium leprae*, este de fapt o r. prognostica si nu diagnostica.
- **R. MOLONEY.** [Paul *Joseph Moloney*, *iJacteriolog Canadian*, *Toronto*, *Ottaiua*, 1870-1939.] R. locala la injectarea intradermica de toxina difterica diluata. •
- **R. MONTENEGRO.** Sin.: test cutanat cu leishmanin (v.). «•
- **R. MORO.** [Ernst *Moro*, *pediatru. austriac*, profesor la 'Heidel-berg, 1874-1951] R. eruptiva papulo-eritematoasa ce apare la aplicarea cutanata a unui unguent continand 5 ml tuberculina si 5 g de lanolina anhidra.
- **R. MUCH-HOLTZMANN.** [Hans *Christian R. Much*, *dacteri-olog german*, profesor la '?am6urg, 1880-1932; *Holtzmann.*] R. de inhibare a actiunii hemolitice a veninului de cobra, consi-derata mult timp ca aparand Tn *schizofrenie si Tn 'tulburarile afective bipolare, dar neconfirmata de cercetari ulterioare. Sin.: psihoreactie, r. psihica.

R. NADI

- **R. NADI.** Aparitia unei coloratii albastre dupa injectarea experimentală, la animal, de alfanafol și de dimetilparafenilendiamina.
- **R. NAGLER.** [F. P. O. Nagler, *Bacteriolog australian, sec. XX.*] R. caracterizată prin apariția unei turbidități R serului sanguin după adăugarea de toxina de *Clostridium perfringens*, Tn cazul în care acest microorganism este prezent Tn ser. Opalescența este determinată de acțiunea lecitinazei toxice.
- **R. NONNE-APELT.** [Max Nonne, *neurolog german, profesor la JlanBurg, 1861-1959; Friedrich Apelt, neuroCog german, 1877-1911.*] R. utilizează Tn diagnosticul unor afecțiuni nervoase cu modificări ale lichidului cefalorahidian (LCR). Peste un esanțion de LCR (2 ml) este adăugat un volum egal de soluție neutră la o rată de sulfat de amoniu; după un interval de (imp de 3 min se compară eprubeta cu o alta, Tn care există doar LCR. R. este considerată pozitivă faza 1 dacă Tn prima eprubeta se observă o turbiditate a soluției, ceea ce poate fi Tn relație cu un exces de globuline Tn LCR. Tratarea unui esanțion de LCR normal cu acid acetic, Tn prezenta căldurii, determină modificarea turbidității soluției și este considerată pozitivă faza 2.
- **R. PAUL-BUNNELL-HANGANUTIU.** [John Rodman Paul, *medic american, 9th Haven, n. 1893; Walls Willard Bunnell, medic american, farmington, n. 1902; Marius Hanganufiu, imunolog român, Civ-j, sec. XX.*] Sin.: test Paul-Bunnell-Hanganutiu (v.).
- **R. PIRQUET.** [Clemens Peter von Cesenatico Pirquet, *petitru și mwnolog austriac, profesor (succesiv) la 'Baltimore. (Johns foplyns), 'Breslau (în prezent 'Wroclaw, Solanio) și Iberia, 1874-1929.*] Sin.: reacție la tuberculină (v.).
- **R. PORTER-SILBER.** [Curt C. Porter, *biochimist american, n. 1914; R. H. Silber, biochimist american, n. 1915.*] R. de evidențiere și dozare a eliminării urinare de ¹⁷-hidrocorticosteroidi, indice sensibil al funcției corticosuprenalei; constă Tn r. lanțurilor laterale ale dihidroxiacetonei cu fenilhidrazina, care determină apariția unei coloratii galbene Tn prezenta steroizilor; valorile normale dozate prin această metodă sunt de 4-8 mg la barbat și de 2-5 mg la femeie (8-22 mmol / 24 ore cortizol).
- **R. REIPRICH.** V. reacție de sarcină.
- **R. RIVALTA.** [Fabio Rivalta, *patolog Italian, 'Bologna, n. 1863.*] R. pentru diagnosticul diferențial al exsudatelor inflamatorii, bazată pe precipitarea *fibrinei, care se găsește Tn exsudate din abundență, spre deosebire de lichidele neinflamatorii (transsudate), care nu o conțin. R. se obține cu o soluție slabă de acid acetic Tn apa distilată, din care se adaugă câteva picături în probă. Lichidul devine tulbure Tn cazul Tn care este un exsudat.
- **R. ROGER.** [Henri Louis Roger, *medic, francez, 1809-1891.*] R. de evidențiere a albuminei Tn spută, pozitivă Tn tuberculoză.
- **R. ROSENBAACH.** [Oskar Rosenbach, *medic german, 1851-1907.*] R. de culoare: la amestecarea unui esanțion de urină încălzită la temperatura de fierbere cu acid nitric concentrat apare o colorație roșie Tn cazul existenței unor procese de putrefacție intestinală.
- **R. RUBINO.** R. pozitivă Tn lepra, constând Tn aglutinarea și sedimentarea hematiilor de oaie Tn cazul adăugării de ser inactivat de la pacienți diagnosticați cu lepra.
- **R. RUSSO.** [Mario Russo, *medic Italian, sec. XIX.*] R. de culoare utilizează Tn diagnosticul febrei tifoide, constând Tn colorarea Tn verde, cu diferite grade de intensitate Tn funcție de stadiul bolii, la adăugarea a catorva picături de albastru de metilen peste 15 ml din urina pacientului.
- **R. SABIN-FELDMAN.** [Affiert Brace Sabia, *virolog american, ylfew york n. 1906 m 'Kysia, Henry Alfred Feldman, epidemiolog american, n. 1914.*] Sin.: test de liza pentru toxoplasmoza (v.).

R. WELTMANN

- **R. SCHICK.** [Be/n Schick, *pediatru ungarian din 'Ungaria, practicant la 'Saris, stabilit apoi la. 9th New York 1877-1967.*] Sin.: test Schick (v.).
- **R. SCHONBEIN.** [Christian Friedrich SchSabeia, *cfwmst german, 1799-1868.*] R. de eliberare a iodului prin adăugarea de iodură de potasiu și sulfat de fier la apa oxigenată.
- **R. SCHULTZ-CHARLTON.** [Werner Schultz, *medic german, profesor de medicina internă la 'Berlin, 1875-1947; Willy Charlton, medic german, 'Berlin, n. 1889.*] Intradermoreacție diagnostică pentru scarlatină.
- **R. SCHULTZ-DALE.** [William Henry Schaltz, *fiz. wlog engkz,, Londra, 1873-1947; Sir Henry Hallett Dale, fizwlog și farmacoCog englez, 1875-1968; premiul 'J(p6ef pentru. medicind/ fiziologie fn 1936.*] Sin.: reacție Dale (v.).
- **R. SIMOLA.** V. test Lugol.
- **R. SMITH.** [Theobald Smith, *Bacteriolog și patologi american, 9th New York 1859-1934.*] R. anafilactică la reinjecția unei doze de ser cu antigeni la animalul deja sensibilizat după o inoculare inițială din același ser.
- **R. TAKATA-ARA.** [Maki Takata, *mtdc japonez, n. 1892; Kiyoshi Ara, patologi japonez contemporan.*] R. de floclurare care permite evaluarea Tndeosebi a scaderii 'serumalbuminelor. Constă Tn adăugarea peste un set de esanțioane din serul pacientului, Tntr-o serie de eprubete, a unor diluții crescătoare de reactiv Takata-Ara. R. este pozitivă dacă floclurarea apare în cele puțin trei eprubete cu diluții peste 1/20. V. și teste de floclurare.
- **R. TRAMBUSTI.** [Arnaldo Trambusti, *anatomopatologi italian, profesor (succesiv) la Terrara, 'Palermo și (Geneva, n. 1863.*] Sin.: reacție la tuberculină (v.).
- **R. VAN DEN BERGH.** [A. A. Hymans Van den Bergh, *medic olandez, 1869-1943.*] Procedeu de dozare a 'pigmentilor biliari Tn serul sanguin, bazat pe o r. de culoare. V. diazoreacție. " R. VERNE. R. la rezorcina, utilizează pentru evaluarea evolutivității tuberculozei. Un indice peste 30 este patologic. " R. VOLLMER. [Hermann Vollmer, *pediatru american, View yor 1896-1959.*] Sin.: reacție la tuberculină (v.).
- **R. WASSERMANN.** [August van Wassermann, *medic, Bacteriolog și imunolog german, profesor la 'Berlin, 1866-1925.*] R. ' de fixare a complementului pentru diagnosticul sifilisului, efec- : tuată pe serul sanguin sau Tn lichidul cefalorahidian. Studiata pe un sistem hemolitic dat (hematii de oaie + ser de iepure antihematiilor de oaie) capacitatea de fixare a *complementului de către complexul antigen-sifilitic - ser suspect. Dacă complementul este fixat, nu apare hemoliza și r. este pozitivă. Sin.: reacție Bordet-Wassermann.
- **R. WEICH BRODT.** [Raphael Weichbrodt, *nvrolog și psitiia-tru german, yrankjurt pe 'Main, 'Berlin, n. 1886.*] R. efectuată Tn lichidul cefalorahidian, utilizează Tn diagnosticul sifilisului.
- **R. WEIL-FELIX.** [Edmund Weil, *medic igienist și bactnoloz din 'Boemia, profesor la fraga, 1879-1922; Arthur Felix, fiac-tuilog de origine aha, stabilit la Londra, 1887-1956.*] R. serologică de aglutinare, diagnostică pentru infecțiile cu rickettsii, bazată pe aglutinarea bacteriei *Proteus OX 19* sau *OX 2* de către serul pacientilor cu tifos exantematic sau murin.
- **R. WELTMANN.** [Oskar Weltmann, *medic austriac, profesor de medicina internă la 'Vu.n.a.i 1885-1934.*] R. de evaluare a globulinelor plasmatice prin adăugarea de soluții de clorură de calciu cu diluții crescătoare la o serie de eprubete cu esanțioane din serul pacientului. În mod normal, coagularea apare la diluții de 0,05-0,1%, formând o bandă de coagulare Tn seria de eprubete; banda apare largită (prin creșterea gamaglobulinelor) Tn droza, hepatita, unele mielome și Tngustată (prin creșterea alfa- și betaglobulinelor) Tn inflamațiile acute.

R. WIDAL

- **R. WIDAL.** [*Fernand Georges Isidore Widal, medic fra.nc.ez n. la Nger, profesor de patologie. interim fi de clinic medicala ia Paris, 1862-1929.*] R. de seroaglutinare pentru diagnosticul febrei tifoide si paratifoide. Permite doar titrarea anticorpilor aglutinanti H. Este pozitiva la peste 1/200 (pacienti nevaccinati) sau 1/400 (pacienti vaccinati).
- **R. ZIMMERMANN.** [*WUhelm Zimmermann, medic german, n. 1910.*] V. 17-cetosteroidi.

REACTII CUPLATE / reactions couplees / coupled reactions.

1) Ansamblu de doua r., una exergonica si alta endergonica. Prima, prin energia eliberata, permite realizarea celei de-a doua, care va consuma aceasta energie. 2) R. Tn cadrul carora se unesc doua grupari chimice, de ex. doua parti iodotirozil Tn timpul sintezei hormonilor tiroidieni.

READAPTARE, s. f. / readaptation, rehabilitation, s. f. / rehabilitation. [Lat. *re = wOff; adaptare = fl potriivi.*] Ansamblu de masuri care, pe langa reeducarea functionala a persoanelor handicapate, vizeaza dezvoltarea posibilitatilor psihice, fizice si profesionale ale acestora si integrarea lor tn viata publica si privata.

REAGINA, s. f. / r6agine, s. f. / reagin. [Lat. *re = iarafi; agere = a actiona; -inn.*] Anticorp seric, apartinand clasei *imunoglobulinelor E, care apare la subiecti sensibilizati printr-un prim contact cu un antigen. R. se fixeaza pe anumite celule, indeosebi pe mastocite si pe polinuclearele bazofile. Daca la nivelul acestor celule r. se Tntalnesc ulterior cu acelasi antigen, se va produce degranularea celulelor si eliberarea de mediatori chimici (*histamina, *serotonina, *kinine, *heparina) si, implicit, aparitia unor manifestari de *hipersensibilitate imediata. Sin.: anticorp reaginic.

REANIMARE, s. f. / reanimation, s. f. / intensive care. [Lat. *re = iardfii animatio, -onis, de. la animare = a da iiafd fi anima = sufkt.*] Termen introdus Tn 1953 de J. Hamburger, care reuneste ansamblul mijloacelor ce permit restabilirea functiilor vitale compromise printr-o situatie acuta medicala, chirurgicala sau traumatica cu rise vital pe termen scurt sau lung.

REARANJARE GENETICA / rearrangement genetique / gene rearrangement. [Lat. *re = iarafi; fr. arranger = fl. aranja, a ordona, din germ. Ring = cere, inei, gr. genetikos = propriu unei generatii, de la genos = neam, unnaf, generatie.*] Ansamblu reunind mai multe fragmente de ADN care initial nu se aflau Tn continuitate. Anumite r. g. conduc la formarea de gene functionale, de ex. genele anticorpilor. Altele, dimpotriva, se traduc prin inactivarea unor gene.

REBOUND, s. n. / rebound, s. m. / rebound. [EngC. *rebound = rtcui, riwfare.*] Anglicism care desemneaza fenomenul de reaparitie a semnelor unei boli cand este oprit brusc tratamentul acesteia. Anumite r. g. conduc la formarea de gene functionale, de ex. genele anticorpilor. Altele, dimpotriva, se traduc prin inactivarea unor gene.

REBREATHING / rebreathing / rebreathing. [E.ngi. *rebreathing = reinspiratie.*] Anglicism utilizat pentru a desemna inspi-ratia unei fractiuni sau a totalitatii gazului expirat. Daca pacientul respira m circuit Tnchis r. este total, m circuit semi-Tnchis este redus la minimum, fiind practic absent Tn circuit deschis.

RECALCIFICARE, s. f. / recalcification, s. f. / recalcification. [Lat. *re = iarafi; calx, calcis = var; ficare, derivat de [a facere = a face.*] Refacerea concentratiei sarurilor de calciu in tesuturile "in care acestea se afia sub concentratia fiziologica.

RECADERE, s. f. / rechute, s. f. / relapse. [Lat. *re = iarafi! cadere = a cadea.*] Revenirea semnelor clinice ale unei boli care evolua aparent catre vindecare. R. se produce Tn absenta unei noi infectii, dupa ce pacientului este din nou normal din punct de vedere clinic. V. si recurenta, recrudescenta, recidiva.

RECEPTOR

RECEPTIVITATE, s. f. / receptivite, s. f. / receptiveness, receptivity, susceptibility. [Lat. *receptus, de ia recipere = a vrirmi.*] 1) Proprietatea unui organism sau a unei structuri anatomice de a percepe un stimul si de a avea o reactie de raspuns la aceasta. 2) Termenul mai este utilizat cu referire la sensibilitatea la Tmbolnavire a organismului, contrar *imu-nitatii.

• ... **RECEPTOR, s. m. / recepteur, s. m. / receptor.** [Lat. *receptus, de ia recipere = a primij*] 1) In sensul eel mai general: celule, grup de celule, parte dintr-un organ sau un organ care prezinta sensibilitate la modificarile din mediu sau la variatiile anumitor constante fiziologice. Calitatea de r. este determinata de existenta unor terminatii nervoase senzoriale la nivelul structurilor enumerate anterior. Toate terminatiile nervoase senzitive actioneaza ca r. generatori de impulsuri Tn sistemul nervos, impulsuri Tn urma carora urmeaza o reactie corectoara. Ex.:

*baroreceptori, *chemoreceptori, *exteroceptori, *interoceptori, 'proprioceptori, 'mecanoreceptori. 2) La nivelul celulei: proteina sau glicoproteina capabila sa se combine specific si reversibil cu un hormon, neurotransmitator, medicament sau o alta molecula purtatoare a unui mesaj specific capabil sa initieze modificari ale functiilor celulare. R. sunt implicati direct si specific Tn semnalizarea celulara si Tndeplinesc doua functii care Ti fac indispensabili atat vietii celulei careia Ti apartin, cat si organismului Tntreg. Prima functie consta Tn recunoasterea din multimea substantelor a "ligandului specific si Tn realizarea unei interactiuni reversibile cu acesta (reactie primara). Ca o consecinta a reactiei primare de recunoastere, r. sunt implicati Tn a doua functie: declanseaza o reactie secundara care, printr-o suitea de etape ulterioare, determina raspunsul celular specific mesajului Tncorporat Tn molecula ligand. Dupa localizare se dis-ting doua mari clase de r.: a) *R. de membrana sau de suprafata, care cuprind majoritatea r. Aceasta dispunere, la nivelul membranei celulare, este deosebit de favorabila, deoa-rece majoritatea moleculelor purtatoare de informatie sunt sub-' stante hidrosolubile ce nu pot traversa bariera hidrofoba constituita de fosfolipidele membranare. Un alt avantaj al acestei localizari Ti reprezinta mentinerea ordinii intracelulare, care nu ar fi posibila daca Tn celula ar patrunde numeroasele tipuri de molecule mesager. b) A doua clasa de r. este localizata intracelular (*r. intracelulari), fie Tn citosol (*r. citosolici, rari si ipotetici), fie la nivelul nucleului celular (*r. nucleari). Principala caracteristica structurala a unui r. consta Tn *situsul specific, la nivelul caruia se leaga stereospecific un anumit ligand, care poate fi de origine endogena (ex.: hormon, factor de crestere, neurotransmitator etc.) sau exogena (ex.: antigen, medicament, virus etc.). Legarea ligandului la r. este reversibila, saturabila (depinzand de numarul de situsuri disponibile) si variabila Tn functie de 'afinitatea r. Ligandul natural al unui r. se numeste

*agonist, iar substanta care Tmpiedica accesul agonistului la r. prin ocuparea situsului specific se numeste 'antagonist competitiv sau agent blocant. Descoperirea antagonistilor are aplicatii importante Tn farmacoterapie (ex.: *betablocante). Numarul total de r., si deci capacitatea receptoare a unei celule sau a unui tesut, se supune unor mecanisme de reglare moleculara. Tn conditii de echilibru, numarul de r. este determinat de rapor-tul dintre rata de sinteza a r. si rata de consum. Modificarile capacitatii receptoare sunt utile tn explicarea patologiei Tn relatie directa sau indirecta cu r. R. ofera celulei atat capacitatea de a recunoaste ceea ce poate fi fixat de membrana, cat si posibilitatea de a semnala structurilor subcelulare interactiunea care a survenit la nivelul suprafetei celulare. Tipurile si densitatea r. de pe o celula variaza cu structura si functia celulei respective, acelasi tip de r. putand fi prezent pe celule apartinand uneia sau mai multor populatii celulare distincte. V. si recep-tori de membrana, receptori nucleari.

RECEPTOR α -ADRENERGIC

RECEPTOR α -ADRENERGIC / recepteur α -adrenergique / α -adrenergic receptor. R. (glicoproteina) specific pentru nora-drenalina si adrenalina, abundent in muschii netezi si Tn sistemul nervos central si implicat Tndeosebi Tn efecte motorii: vasoconstrictie, contractie a uterului. Se disting doua tipuri: 1) R. α_1 , cu trei subtipuri: α_1^A (exercita efectele prin accelerarea captarii Ca^{2+} si este distribuit indeosebi Tn muschii netezi vascolari), α_1B (actioneaza prin hidroliza fosfatidilinozitolului si generarea de IP₃, fiind prezent Tn ficat, splina si tiroida) si α_1C , a carui gena este situata pe un cromozom diferit. 2) R. α_2 ; se deosebesc de r. α_1 prin actiunea asupra canalelor de K^+ si prin dependenta de adenilatciza. Si Tn acest caz se disting mai multe subtipuri: α_2^A , α_2^B , α_2^C , α_2^D , identificate pe baza distributiei Tn tesuturi si a unor agonisti farmacologici. Var.: receptor alfa-adrenergic.

RECEPTOR β -ADRENERGIC / recepteur β -adrenergique / β -adrenergic receptor. *R. adrenergic cu M_r de 64 kDa, cu sase domenii transmembranare, asemanatoare cu cele ale *receptorului muscarinic si *rodopsinei. R. (3, cu exceptia stimularii nete a miocardului, sunt Tndeosebi inhibitori, producand: vasodilatatie periferica, relaxare uterina, diminuare a tonusului muschilor traheo-bronsid. Totodata, r. β exercita un important rol metabolic (stimulant) asupra lipolizei si a glicogenolizei musculare. R. β se impart Tn trei categorii: P, - cu efecte de stimulare cardiaca si lipoliza; P₂, - determina relaxare bronchica, vasodilatatie periferica si glicogenoliza musculara; Pa - recent identificati. Mesagerul secund implicat Tn transmiterea informatiei specifice poate fi AMP ciclic. Au fost identificate o serie de subtipuri si s-au obtinut, de asemenea, r. mutanti, dar studiile se afla Tnca Tn etapa analitica. Var.: receptor beta-adrenergic.

RECEPTOR ALFA-ADRENERGIC. Var. pentru receptor α -adrenergic (v.).

RECEPTOR ANTIGENIC / recepteur antigenique / antigenic receptor. Proteina de suprafata a limfocitelor B (receptor B) si a limfocitelor T (receptor T), care se leaga specific la un determinant antigenic sau la un tip de 'self modificat. Fiecare limfocit B sau T nu poseda decat o singura categorie de receptor antigenic si, datorita acestui fapt, nu poate fi activat decat printr-un anumit determinant antigenic sau printr-un anumit self modificat.

RECEPTOR B / recepteur B / B receptor. R. antigenic constituit fie dintr-o molecula de IgM, fie dintr-una de IgD. Acesti r., situati pe membrana limfocitelor B, sunt denumiti si BCR (abrev. din engl. *B Cell Receptor*).

RECEPTOR BETA-ADRENERGIC. Var. pentru receptor β -adrenergic (v.).

RECEPTOR DOPAMINERGIC / recepteur dopaminergique / dopamine receptor. Structura moleculara prezinta la nivelul anumitor celule efectoare capabile sa lege specific dopamina. Se disting trei tipuri de r. d.: D₁, D₂, D₃, dispusi Tndeosebi la nivelul encefalului, vaselor renale si intestinale. V. dopamina.

RECEPTOR PENTRU ERITROPOIETINA / recepteur de l'erythropoietine / erythropoietin receptor. V. eritropoietina.

RECEPTOR Fc / recepteur Fc / Fc receptor. R. specific al suprafetei celulare pentru complexete antigen-anticorp sau agregatele de imunoglobuline, care prezinta situs de legare pentru domeniul Fc al moleculei de imunoglobulina. R. Fc se exprima la nivelul limfocitelor B, limfocitelor K, macrofagelor, neutrofilelor, eozinofilelor si Tn diferite etape de dezvoltare a limfocitelor T. S-au descris mai multe tipuri de r. Fc.

RECEPTOR PENTRU FIBRONECTINA / recepteur pour fibronectine / fibronectin receptor. R. care face parte din familia integrinelor si este un heteromer format din doua lanturi polipeptidice (a si p) asociate prin legaturi necovalente. Lantul (140 kDa) include un segment transmembranar si unul extra-

RECEPTOR MUSCARINIC

celular, la jonctiunea carora exista o punte disulfurica. Lantul include secvente repetitive bogate Tn dsteina. Ambele lanturi polipeptidice ale r. pentru f. sunt glicozilate. Rolul r. este de a media cuplarea fibronectinei cu filamentele de actina din structura citoscheletului. V. si integrate.

RECEPTOR HORMONAL / recepteur hormonal / hormonal receptor. R. care mediaza actiunea unui hormon, ce constituie ligandul pentru r. respectiv. R. h. pot fi r. membranari sau citosolici (nucleari), dupa cum hormonii sunt de natura polipeptidica sau nu. V. si hormon, receptor, receptori membranari, receptori nucleari.

RECEPTOR INSULINIC / recepteur insulinique / insuline receptor. Glicoproteina cu M_r de 350 kDa, alcatuita din doua sub-unitati a de 125-135 kDa si doua subunitati p de 90-95 kDa, legate prin punti disulfurice. Se gaseste Tn membranele plas-matice ale majoritatii tipurilor celulare din organism, dar Tndeosebi la nivelul tesutului hepatic, muscular si adipos. Mecanismul de transmitere a informatiei specifice la nivelul r. i. nu este clarificat: probabil, tirozinkinaza stimulate prin autofosforilarea subunitatii par. mediaza majoritatea actiunilor insulinei. R. i. sunt implicati Tn perturbarile tolerantei la glucoza si ale sensibilitatii la insulina (insulinorezistentia), ca urmare a unor mutatii ale r. Unele dintre acestea altereaza capacitatea de legare a insulinei, iar altele - stabilitatea, semnalizarea sau reciclarea. Estimarea frecventei mutatiilor de la nivelul r. i. sugereaza faptul ca ele constituie o cauza rara de diabet.

RECEPTOR IONOTROP / recepteur ionotrope / ionotropic receptor. Denumire generica pentru r. membranari asociati cu canale ionice. Ex.: r. pentru acetilcolina asociat cu un canal de sodiu.

RECEPTOR PENTRU LDL / recepteur des LDL / LDL receptor. Proteina integrala a membranei care leaga specific particulele LDL ce contin, fiecare, circa 1 500 molecule de colesterol. Dupa asocierea particulelor LDL la r. a urmeaza endocitoza mediata de r. Patrunde Tn celule sub forma unor mici vezicule, Tn 10 minute particulele LDL ajung Tn lizozomi, unde sunt degradate complet de enzime hidrolitice. Colesterolul neesterificat, eliberat astfel, este utilizat Tndeosebi Tn edificarea membranelor celulare. Deficitul ereditar de r. pentru LDL genereaza hipercolesterolemia familiala.

RECEPTOR METABOTROP / recepteur metabotrope / metabotropic receptor. R. membranar prezent Tndeosebi la nivelul membranelor neuronilor din sistemul nervos central. R. m. fixeaza neurotransmitatori, dar nu produc direct un raspuns celular. Fixarea neurotransmitatorului pe r. activeaza sau inhiba proteinele membranare asociate canalelor ionice, a caror functionare este astfel modulata. In cazul r. m., efectele apar Tn cateva zeci de miliseunde, fata de o milisecunda, Tn cazul r. clasici.

RECEPTOR MORFINIC / recepteur morphinique / opiate receptor. Structura moleculara la nivelul membranelor anumitor celule din creier (din talamus, sistemul limbic si Tndeosebi din substanta reticulata) care fixeaza specific morfina si o serie de omologi ai acesteia eliberati Tn creier si denumiti morfina endogene (endorfine si enkefaline). Au fost discriminate mai multe tipuri de r. m.: u, k, fi. V. receptori pentru opioide.

RECEPTOR MUSCARINIC / recepteur muscarinique / muscarinic receptor. R. colinergic muscarinic, sau de tip M, este denumit astfel datorita similitudinii de actiune cu alcaloidul muscarina, prezent Tn dupele otravitoare din specia *Amanita muscaria*. R. M sunt prezenti Tn sinapsele colinergice din SNC, muschii netezi si glande. Antagonistul acestor r. este atropina. Legarea acetilcolinei la r. m. duce la activarea unor sisteme de semnalizare multiple, a caror sumare determina o gama larga de efecte celulare. In esenta, este activata subunitatea

RECEPTOR NICOTINIC

transductoare G β (componenta a *proteinelor G), cu eliberarea *mesagerilor secundari specifici, *diacilglicerol si "inozitoltrifosfat, ce determina activarea *proteinkinazei C si, respectiv, cresterea concentratiei de Ca²⁺. Aceasta gama larga de actiuni permite diferentierea raspunsului muscarinic 'in functie de tipul si localizarea celulei implicate. In esenta, efectele muscarinice se pot diviza 'in actiuni depolarizante activatoare (care explica contractia muscarinica a unor muschi netezi, efectele secretorii la nivelul unor glande si starile de activitate excitatoare crescute la Tn SNC) si actiuni hiperpolarizante inhibitoare (care apar 'in teritoriile variate, ca muschiul cardiac, muschiul neted vascular, sfincterele digestive si urinare, SNC). V. muscarinic, nicotinic si receptor nicotinic.

RECEPTOR NICOTINIC / recepteur nicotinique / nicotinic receptor. *R. colinergic nicotinic, sau de tip N, este denumit astfel datorita activarii (specifice) de catre "nicotina. Aceasta se datoreaza similitudinii de configuratie dintre zona moleculei de acetilcolina recunoscuta de receptor si cea a moleculei de nicotina. R. n. sunt prezenti pe neuronii postganglionari simpatici si parasimpatici din ganglionii vegetativi, celulele secretatoare ale medulospinalii, sarcolema de la nivelul jonctiunii neuromusculare si mai rar Tn SNC. Glicoproteina receptoare este formata din cinci subunitati, din care doua cu rol Tn recunoasterea ligandului, cel putin una contine un canal ionic, iar celelalte doua subunitati au rol modulator. Legarea acetilcolinei de r. n. determina deschiderea canalului ionic, producandu-se un influx celular de cationi cu durata de 1-2 ms. Influxul conduce la o depolarizare locala, care activeaza "canalele de Na⁺ voltaj-dependente din membrana regiunii postsinaptice, generand un "potential de actiune propagat. V. nicotinic, muscarinic, receptor muscarinic.

RECEPTOR NOCICEPTIV / recepteur nociceptif / nociceptive receptor. Sin.: nociceptor (v.).

RECEPTOR ORFAN / recepteur orphelin / orphan receptor. Denumire generica pentru o serie de proteine care, desi sunt identificate ca fiind r. (pe baza omologiei de secventa cu clasele cunoscute de r.), nu au un ligand specific cunoscut si, implicit, nide functii cunoscute.

RECEPTOR SENZORIAL / recepteur sensoriel / sensory receptor. Celula sau portiune dintr-o celula specializata (*situ de transductie) capabila sa raspunda la o categorie specifica de stimuli. Informatia este condusa la sistemul nervos central fie direct, ca Tn cazul neuronilor senzitivii ale caror extremitati se comporta ca receptori senzoriali, fie prin intermediul conexiunilor cu neuronii senzitivii. R. s. transforma energia stimulului intr-un mesaj nervos. In functie de localizare, se disting: *extero-receptori (exteroceptori), *intero-receptori (visceroreceptori) si *pro-prioceptori. R. s. sunt clasificati si Tn functie de natura stimulului la care acestia raspund: *chemoreceptori, *fotoreceptori, *presoreceptori (*baroreceptori) si r. tactili ("corpusculi Meissner).

RECEPTOR SOLUBIL AL INTERLEUKINEI 2 / recepteur soluble de l'interleukine 2 / soluble interleukin-2 receptor. Interleukina 2 activeaza *limfocitele T dupa fixarea la un r. situat la nivelul suprafetei acestora. O forma solubila a r. a fost izolata m supernatantului culturilor de celule, iar concentra(ia r. s. al i. poate fi masurata Tn serul sanguin.

RECEPTOR PENTRU SOMATOCRININA / recepteur a la somatocrine / somatocrinin receptor. R. membranar al celulelor somatotrope din lobul anterior al hipofizei, apartinand familiei receptorilor cuplati cu *proteine G. Este alcatuit din 423 de aminoacizi, cu 7 domenii transmembranare, iar gena corespunzatoare r. s. este situata pe cromozomul 7. V. si somatocrinina.

RECEPTOR T / recepteur T / T receptor, T cell receptor. Abrev.: TcR sau TCR. Cea mai importanta functie a *lim-

RECEPTORI CITOSOLICI

fodtelor T este inducerea unui raspuns sau a unei reactii imune specifice diferitelor antigeni, prin recunoasterea unor peptide antigenice fixate pe moleculele *complexului major de histocompatibilitate (CMH). Pentru aceasta, limfocitul T sintetizeaza un r. propriu. Acest r. constite, Tmpreuna cu ligandul sau specific format din proteina CMH si peptidul antigenic prezent pe o *celula tinta sau pe o "celula prezentatoare de antigen, un sistem trimolecular care asigura *activarea limfocitului. Structural, r. T reprezinta un ansamblu format din lanturi polipeptidice ale caror secvente sunt apropiate de cele care constituie *imunoglobulinele. Astfel, r. T este alcatuit din asocierii unui complex membranar format din doua lanturi a si p (a cu M, 45-60 kDa, gena pe cromozomul 14; p cu M, 40-50 kDa, gena pe cromozomul 7) sau y si 5 (y cu M, 45-60 kDa, gena pe cromozomul 7; 8 cu M, 40-60 kDa, gena pe cromozomul 14). Tinand seama de cele doua tipuri de lanturi duble descrise anterior, se deosebesc doua tipuri de r. T: TCR α si TCR β . De mentionat ca r. T este Tntotdeauna asocial cu un complex molecular transductor *CD3. La randul sau, molecula CDS formeaza cinci lanturi invariante. Ansamblul TCR + CDS este asocial markerilor CD4 sau CDS, Tn functie de populatia limfocitara considerata. In ansamblul molecular TCR + CDS, cele 'doua parti nu au aceeasi semnificatie: TCR intervine Tn recunoasterea ligandului (complex CMH + peptid antigenic), Tn timp ce CDS are rol Tn transductia semnalului. Deoarece antigenii sunt extrem de diversi, exista o mare diversitate de r. T, posibila datorita recombinarii genelor Tn *limfocitele T imature, printr-un mecanism analog celui apartinand *genelor pentru imunoglobuline, cu mentiunea ca genele codante ale r. T sunt mai putin cunoscute.

RECEPTOR PENTRU TSH / recepteur pour TSH / TSH receptor. *R. de membrana, format din doua subunitati (una de 50 kDa, la nivelul careia se gaseste situsul de cuplare a TSH, extracelular si alta de SO kDa, care traverseaza membrana plasmatica). In cazul r. pentru TSH, transmiterea informatiei se face cu generarea "mesagerului secund AMPc. R. sunt situati Tndeosebi Tn membrana celulara a tirocitelor, dar au fost identifiati si la nivelul testiculelor, adipocitelor, limfocitelor. Cuplarea TSH-ului la r. sau specific are ca efect: transcriptia ARNm al *tiroglobulinei, acumularea iodului Tn tirocite, iodizarea tiroglobulinei si clivajul proteolitic al acesteia, cu eliberarea de hormoni tiroidieni (T3 si T4).

RECEPTORI DE ADEZIUNE / recepteurs d'adhesion / adhesion receptors. Grup de proteine legate la membrana celulara, care este responsabil de interactiunea celulelor cu *matricea extracelulara. R. de a. regleaza aderenata intercelulara si factorii de care depinde migrarea celulara. Se disting trei grupe de r. de a.: superfamilia de imunoglobuline cu rol Tn adeziune, incluzand o serie de r. ai celulelor T, familia *integrinelor si familia *selectinelor.

RECEPTORI ADRENERGICI / recepteurs adrenergiques / adrenergic receptors. Descrisi de Ahlquist (1948), r. a. au fost clasificati de la Tnceput Tn doua categorii: r. *alfa-adrenergici* (excitatori, vasoconstrictori) si r. *beta-adrenergici* (inhibitori, vasodilatatori si metabolidi). *Adrenalina, cu afinitate pentru ambele tipuri de r., determina Tn administrari sistemice un raspuns presor bifazic (hiper- si apoi hipotensiune), spre deosebire de *noradrenalina care, avand o afinitate mult mai mare pentru r. alfa-adrenergici, determina numai un raspuns presor. V. receptor a-adrenergic si receptor p-adrenergic.

RECEPTORI CITOSOLICI / recepteurs cytosoliques / cytosolic receptors. Pana Tn 1985 a fost sustinuta ipoteza localizarii citoplasmatic a r. pentru steroizi, conform careia complexul ligand-r. ar migra din dtoplasma spre interiorul nucleului, traversand membrana nucleara. In prezent, se considera ca doar

RECEPTORI COLINERGICI

r. pentru *glucocorticoizi si *dioxina ar putea fi localizati m citoplasma si Tn nudeu.

RECEPTORI COLINERGICI / r6cepteurs cholinergiques / cholinergic receptors. Denumire generica pentru cele doua clase de r. specifice *acetilcolinei: receptor muscarinic (v.) si receptor nicotinic (v.).

RECEPTORI PENTRU COMPLEMENT / recepteurs de complement / complement receptors. Proteine receptoare pentru "complement care sunt situate Tndeosebi la suprafata diferitelor tipuri celulare ale sistemului imun. Au fost descrise patru subtipuri de r: CR-1, CR-2, CR-3 si CR-4. Cei mai importanti r. recunosc C3b sau derivatii sai C3bi si C3d (v. complement). CR-1, sau r. pentru C3b si C4b, este prezent pe hematii, trombocite, neutrofile, eozinofile, monodte si macrofage, limfocite B si T4, precum si la nivelul podocitelor glomerulare. Glicoproteina cu Mr 190-290 kDa, CR-1 mediaza aderenta imuna, contribuind la ..curatarea" *complexelor imune din sange. CR-2 este o glicoproteina a membranei limfocitului B, caruia Ti mediaza sustinerea si diferentierea. Leaga fractiunea C3 a complementului, ca si *virusul Epstein-Barr. CR-3, cu o Mr de 150-180 kDa, se gaseste pe monodte, macrofage, neutrofile si pe celulele dendritice. El permite fenomenele de aderenta imuna, fagocitoza unor particule sau citoliza bacteriana. CR-4, cu rol mai putin bine precizat, se gaseste pe neutrofile, trombocite, mastocite si, respectiv, pe monodte/macrofage.

RECEPTORI PENTRU ENDOTELINE / recepteurs des endothelines / endothelins receptors. V. endoteline. **RECEPTORI ENZIME / recepteurs enzymes / enzyme receptors.** V. receptori de membrana (3).

RECEPTORI PENTRU FACTORI DE TRANSCRIPTIE / r6cepteurs pour les facteurs de transcription / transcription factor receptors. Denumire a *r. nucleari care, prin interactiunea cu *ligandii specfici, antreneaza suprimarea sau stimularea expresiei genelor. **RECEPTORI GABA / recepteurs GABA / GABA receptors.** V.

GABA.

RECEPTORI H / recepteurs H / H receptors. R. specfici pentru "histamina, clasificati Tn trei tipuri principale (cu mai multe subtipuri): H₁ - bronhici (bronhoconstrictori si cu rol reglator important Tn inflamatie, prin vasodilatatie), intestinali si uterini, actioneaza prin *fosfatidilinozitol; H₂ - cardiaci si gastrici, legati de adenilat ciclaza; H₃ - cerebrali. Sin.: receptori histaminici.

RECEPTORI HISTAMINICI / r6cepteurs histaminiques / histamine receptors. Sin.: receptori H (v.). **RECEPTORI HIV / recepteurs du VIH / HIV receptors.** V.

coreceptori HIV. RECEPTORI INTRACELULARI / recepteurs intracellulaires /

intracellular receptors. V. receptori citosolid si receptori nucleari.

RECEPTORI PENTRU LAMININA / recepteurs pour laminine / laminin receptors. V. integrine. **RECEPTORI SI MEDICAMENTE / r6cepteurs et médicaments / receptors and drugs.** Sustinuta o perioada, ipoteza existentei *farmacoreceptorilor*, adica a unor r. specfici pentru medicamente, a fost abandonata Tn prezent. S-a demonstrat ca, de fapt, *r. membranari sau, unecri, *r. citosolid si nucleari specfici moleculelor endogene, fiziologice, pot servi ca tinte de legare pentru molecule exogene, farmacologice. Dupa legarea la nivelul r. naturali, medicamentele produc efecte particulare, masurabile, ca

*agonisti sau *antagonisti ai diferitelor r. Posibilitatea ca o anumita substanta medicamentoasa sa se lege selectiv la un anumit tip sau subtip de r. a deschis doua cai de utilizare exceptionala: 1) In prezent una dintre cele mai productive directii Tn studiul r. (receptorologie) consta Tn utilizarea criteriilor farmacologice Tn caracterizarea diferitelor tipuri sau subtipuri de r. Singura clasificare de ansamblu a numerosilor r.

RECEPTORI DE MEMBRANA

identificati si caracterizati este publicata anual de revista *Trends in Pharmacological Sciences*. 2) Actionand selectiv asupra unui anumit r., un anumit medicament poate produce un efect terapeutic. Prima reusita certa Tn acest sens a fost reprezentata de utilizarea *betablocantelor si a blocantilor r. H₂; de la nivelul celulelor parietale ale stomacului (*cimetidina). Ulterior, aceasta cale a devenit un prindpiu important Tn conceperea si producerea medicamentelor.

RECEPTORI DE MEMBRANA / r6cepteurs de membrane / membrane receptors. R. de m. (sau ai suprafetei celulare) reprezinta, de regula, proteine sau glicoproteine integrate ale membranei celulare. Deoarece majoritatea moleculelor purtatoare de informatie sunt hidrosolubile si, Tn consecinta, nu patrund prin bariera hidrofoba membranara, exista o diversitate de r. de m., a caror izolare si caracterizare a fost facilitata de *clonarea secventelor de ADN care codifica proteinele receptoare. Dupa legarea ligandului specific, orice proteina receptoare actioneaza ca un transductor al semnalului, prin declansarea unor evenimente moleculare intracelulare care modifica activitatea *celulei tinta. Cu toata diversitatea moleculelor informatonale si, implicit, a r. specfici, majoritatea r. de m. pot fi clasificati Tn patru clase, definite Tn functie de mecanismul de transductie utilizat: 1) *R. cuplati cu canale ionice*, denumiti si r.-canale sau canale ionice dependente de neurotransmitatori, implicati Tn semnalizarea sinaptica Tntre celulele exdtabile electric. R. acestei clase constituie o familie de proteine omologe, formate din mai multe subunitati polipeptidice asociate. Se disting doua subclase: a) R. mediatorilor denumiti excitatori, a caror stimulare provoaca o depolarizare a celulei, ceea ce activeaza celula (ex.: propagarea potentialului de actiune si secretia unui mediator de catre un neuron sau contractia Tn cazul unei celule musculare). Este cazul r. nicotinic ai acetilcolinei, r. S-HT₁ al serotoninei si r. aminoacidilor excitatori (acid glutamic si acid aspartic). Toti acesti r.-canale sunt permeabili pentru cationi monovalenti si bivalenti (Tndeosebi Na⁺, dar si K⁺, Ca²⁺, Mg²⁺). b) R. mediatorilor denumiti inhibitori, a caror actiune provoaca o hiperpolarizare care diminueaza excitabilitatea celulei. Este cazul r. A ai GABA (acid gama-aminobutiric) si r. glicinei. Acesti r. prezinta canale selective pentru anioni (Tndeosebi Cl⁻, CH₃COO⁻, PO₄³⁻). 2) *R. cuplati cu proteine G*, cei mai numerosi, reprezinta o clasa importanta de proteine transmembranare si pot fi activati de agonisti de natura diversa: neuromediatorii (ca acetil-colina), amine biogene (*dopamina, *adrenalina, *noradrenalina, *serotonina, *histamina), nucleotide purinergice (ca *adenozina), *neuropeptide, *endoteline, hormoni peptidici (*bradikina, *vasopresina), mediatorii lipidici (leucotriene, *prostaglandine), ca si de agenti fizici ce intervin Tn perceptiile vizuala si olfactiva. In transmiterea informatiei Tntre mediul extracelular si citoplasma intervin trei componente de natura proteica: r., *proteina G si efortorul. R. este o glicoproteina transmembranara care contine 350-800 reziduuri de aminoacizi, organizate Tn sapte domenii transmembranare. Proteina G, denumita astfel deoarece fixeaza si hidrolizeaza GTP, este localizata pe fata citoplasmatica a membranei si este alcatuita din trei subunitati (a, p, y). Efortorul poate fi un canal ionic (de Na⁺, K⁺ sau Ca²⁺) sau o en-zima. La nivelul retinei, aceasta enzimS este o fosfodiesteraza ce transforma GMP ciclic Tn 5'GMP. Tn general, enzima efec-toare (*adenilat ciclaza, *fosfolipaza C, *fosfolipaza A₁) asigura formarea de *mesageri secunzi. In continuare, mesagerii secunzi vor modula mecanismele de fosforilare ale unor proteine celulare diferite (Tn functie de celula tinta) si direct responsabile de efectele celulare. 3) *R.-enzime*, care, atund cand sunt activati, functioneaza direct ca enzime sau sunt asociati cu unele enzime. Majoritatea acestor r. sunt proteine cu un singur do-meniu transmembranar, avand situsul de cuplare cu ligandul

RECEPTORI NUCLEARI

la suprafata celulei, iar situsul catalitic dispus intracelular. Se disting trei subclase de r. e.: a) R. cu activitate de tip *guanilatidaza, care Tsi sintetizeaza singuri mesageri secund ca raspuns la mediatorul peptidic. Cel mai cunoscut este r. pen-tru *peptidul natriuretic atrial. b) R. cu activitate de tip *tiro-zinkinaza intrinseca, stimulata ca urmare a cuplarii ligandului la r. Aceasta activitate provoaca o autofosforilare a r., ca si o fosforilare a altor proteine celulare. Toti r. din aceasta familie prezinta un domeniu extracelular ce cuprinde situsul de legare cu ligandul, un segment transmembrantar unic si o extremitate citoplasmatica cu activitate enzimatica. Este cazul r. pentru numerosii *factori de crestere celulara si al *r. insulinei. In cazul r. pentru insulina, sunt argumente si Tn favoarea existentei unui mesager secund. c) R. cu activitate de tip tirozinfosfataza se aseamana cu cei din subclasa b, dar deocamdata natura li-ganzilor este ipotetica. Un ligand posibil ar fi CD45, antigen leucocitar indispensabil pentru proliferarea *timocitelor. 4) R. de *aprovizionare*, a caror functie principala nu este transmiterea informatiei, ci aprovizionarea celulelor cu o serie de substante, cum ar fi colesterolul (r. pentru *LDL) si fierul (r. pentru *fe-ritina).

RECEPTORI NUCLEARI / recepteurs nucleates / nuclear receptors. Proteine receptoare localizate la nivelul nucleului celular, la care se leaga specific urmatoarele tipuri de liganzi: hormonii steroizi (glucocorticoizi, mineralocorticoizi, androgeni, progesteroni si estrogeni), vitaminele A (retinoide) si D, hormonii tiroidieni, dioxina si clofibratul (utilizat ca hipolipemiant). R. n., Tn numar de peste 20 la mamifere, constituie o *super-familie cu o origine genetica comuna. Un r. n. este alcatuit din 400-800 reziduuri de aminoacizi asociate cu doi atomi de zinc si prezinta trei domenii functionale: 1) Domeniul COOH-termi-nal, care contine situsul de legare specific a liganzilor hor-monali sau exogeni; 'in stare inactiva, r. diversilor steroizi si ai dioxinei sunt asociati cu o *proteina de soc termic. 2) Domeniul de legare a r. la ADN, bogat Tn reziduuri de cisteina care permit, prin legaturile coordinative cu cei doi atomi de zinc, mentinerea unei conformatii specifice necesare legarii r. pe ADN. Aceasta conformatie, alcatuita din patru reziduuri de cisteina si un atom de zinc, se numeste „deget de zinc”. Fiecare r. contine doua degete de zinc: primul, situat Tn zona N-ter-minala a proteinei receptoare, este Tn contact cu bazele partii promotoare a ADN, iar al doilea ar stabiliza legatura dublei elice a ADN, prin interactia reziduurilor oze-fosfati. 3) Al treilea domeniu, NHy-terminal, nu are o functie bine definita. Liganzii specifici r. n., fiind lipofili, traverseaza liber membrana plas-matica, iar dupa legarea la r. se declanseaza, eel mai frecvent, sinteza diverselor proteine. Se presupune ca un r. poate acti-va mai multe gene, dar reglarea efectiva a sintezei proteinelor, in ansamblul sau, depinde si de alti factori de transcriptie care, deocamdata, sunt cunoscuti doar fragmentar.

RECEPTORI PENTRU OPIOIDE / recepteurs aux opioïdes / opioid receptors. R. membranari din sistemul nervos central la nivelul carora se leaga *morfinina, *heroina, *enkefalinele si *endorfinele. Au fost identificate mai multe subtipuri de r. pentru o., care difera prin *afinitatea lor pentru *agonisti si *anta-gonisti, cat si prin implicarea Tn diferite functii. Atat r., cat si liganzii prezinta proprietati si distributii particulare Tn functie de diferite specii. Incercarile de clasificare a r. pentru o. pe cri-terii farmacologice sunt complicate de prezenta unor enzime care n cliveaza m subunitati moleculare cu diferite proprietati. In esenta, se disting: 1) *Tipurile miu (u)*, care prezinta afini-tate mare pentru p-endorfinina, morfina si metorfamida, interactio-nand, de asemenea, cu metenkefalina, cu fragmente de proenkefalina (peptid E) si cu dinorfina. R. *miu* sunt abundenti in creier si maduva spinarii, fiind mediatori ai analgeziei,

RECOMBINARE GENETICA

deprimarii respiratiei, ai contractiei musculare; contribuie, de asemenea, la starea de euforie si sunt implicati Tn eliberarea corticotropinelor. Mecanismele de actiune implica influentarea "canalelor de K⁺ si inhibarea *adenilat ciclazei. 2) *Tipurile delta (S)* prezinta afinitate pentru enkefaline, 'dinorfine si p-endorfine. In sistemul limbic, afecteaza emotiile, iar Tmpreuna cu tipurile p altereaza activitatea canalelor de K⁺ si contribuie la analgezie. 3) *Tipurile epsilon (e)* leaga cu afinitate mare p-endorfinele si mediaza, Tn unele cazuri, contractia muschiului neted. 4) *Tipurile kappa (k)* au ca liganzi naturali dinorfinele, nevendorfinele si peptidul E. Mediaza *halucinatiile induse de morfina, *disfo-ria, sedarea, mioza, anorexia si sunt implicate in inhibarea eliberarii corticotropinelor. 5) *Tipul sigma (O)* este inclus in unele clasificari si ar media anumite efecte ale morfinei in 'sistemul nervos autonom.

RECEPTOZOM, s. m. / receptosome, s. m. / receptosome. [Lat. *receptozom*, dc. la *recipere* = a prim.; gr. *soma*, -otos = wrp.] V. endozom.

RECESIV, adj. / recessif, -ive, adj. / recessive. [Lat. *reces-sus* = [oc retras, d.t. la *recedere* = a. merge inapoi, a se retrage (*retro* = mapoi; *cedere* = a merge).] Despre un caracter genetic neexprimat *fenotipic. O gena recesiva se exprima numai daca ea exista pe ambii cromozomi ai perechii, adica in stare 'homozigota (sau pe cromozomul X la sexul masculin). Ca-racterul r. este eel transmis prin aceasta gena. El nu apare decat la *homozigot, pe cand la *heterozigot nu se manifesta, deoarece este mascat de caracterul corespondent (dominant) purtat de *gena alomorfa. Modul r. este calea pe care se transmite bolile ereditare legate de genele recesive.

RECESIVITATE, s. f. / recessivite, s. f. / recessivity. [Lat. *recessus* = ioc retras, de [a *recedere* = a merge, tnapoi, a se ntrafe. (*retro* = mapoi; *cedere* = a merge).] Caracteristica a *alelei unei gene, la un 'heterozigot, de a nu se exprima la nivelul *fenotipului. V. si recesiv.

RECESSUS, s. n. / recessus, s. m. / recess, recessus. NA: **recessus.** [Lat. *recessus* = toe retras, de ia *recedere* = a merge, mapoi, a se retrage (*retro* = mapoi; *cedere* = a merge).] Termen anatomic cu semnificatia de fosa, foseta, depresiune, diverticul. Ex.: r. optic (diverticul al peretelui anterior al celui de-al 3-lea ventricul, limitat de lama supraoptica si de chias-ma optica), r. pineal (diverticul al peretelui posterior al celui de-al 3-lea ventricul).

RECIDIVA, s. f. / recidive, s. f. / recidivation. [Lat. *recidi-vus* = care cade in aceeasi greseaid, de ia re = iarSsi, cadere = a cadea,] Reaparitia unei boli anterior vindecata, la un interval de timp variabil fata de momentul vindecarii: r. *precoce* (dupa saptamani sau luni) sau r. *tardiva* (dupa mai multi ani). R. se produce, de regula, in cazul unor boli infectioase, printr-o noua infectie cu germenii respectivi. V. si recadere, recurenta.

RECOMBINANT, adj. s. m. / recombinant, adj., s. m. / recombinant. [Lot. *re* = iarOfi; *combinare* = a uni doud [ucrari.] Sin.: recombinat (v.).

RECOMBINARE GENETICA / recombinaison genetique / genetic recombination. [Lat. *re* = wdsi; *combinare* = a uni doua [ucmri; gr. *genetikos* = propriu unei generatii, de ia *geaos* = neam, urmas, generatie.] Modificare a distributiei genelor, care conduce la formarea de genotipuri noi, ca urmare a schimbului de gene intre cromozomii omologi cu loci heterozigoti Tn procesul reproducerii sexuate. R. survine Tn general Tn cursul "meiozei si exclusiv Tn prezenta unor omologii importante, adica a unor secvente de baze similare pe filamen-tele de ADN. Exista un tip secundar de r. g., denumita situs-specifica, Tn care omologia este mult mai putin importanta si care poate antrena defecte ale ADN. R. g., alaturi de *mutatie, joaca un rol important Tn producerea variatiei genetice, con-

RECOMBINAT

L

tribuind astfel la procesul de evoluție. La om, când există o *remaniere echilibrată în timpul meiozei, se pot produce gameti *aneuzomici. V. aneuzomie.

RECOMBINAT, *adj.*, **s. m.** / **recombine**, *-e*, *adj.*, **s. m.** / **recombinant**. [Lot. *re* = iarOfi; *combinare* = a uni două lucruri.]
1) Despre un organism sau o moleculă care confine o genă recombinată. 2) Organism sau moleculă rezultând dintr-o *recombinare genetică naturală sau experimentală. Sub influența limbii engl. se utilizează și termenul *recombinant*, dar *recombinat* este mai riguros, deoarece etimologic rezultă direct din *recombinare*.

RECON, **s. m.** / **recon**, **s. m.** / **recon**. Cel mai mic fragment de material genetic care poate fi schimbat între doi cromozomi omologi.

RECOVERINA, **s. f.** / **recoverine**, **s. f.** / **recoverin**. [E. *ngl. recovery* = recuperare; *-ina*.] Proteina retinică fixatoare de cald, cu M_r de 23 kDa. R. participă la faza de recuperare după o excitație luminoasă, prin blocarea fosforilării *rodopsinei fotoexcitate.

RECRUDESCENȚA, **s. f.** / **recrudescence**, **s. f.** / **recrudescence**. [Lot. *recrudescere* = a deveni mai rău, i.e. la *re* = iarafi, *crudus* = crud, sangerand.] Reintensificarea simptomelor unei boli după o *remisiune temporară (de zile sau săptămâni), fără să existe o perioadă de convalescență. A se distinge de: *exacerbare, *resută și *recidivă. V. și *rebound*.

RECT, **s. n.** / **rectum**, **s. m.** / **rectum**. **NA: rectum**. [Lat. *medicaia rectum*, de la *rectus* = rectiliniu, drept] Partea terminală a tubului digestiv, care continuă colonul sigmoid și se termină cu anusul. Se distinge: 1) Un segment superior (pelvin sau r. pelvin), conținut în cavitatea pelvină și a cărui parte distală largită constituie ampulă rectală. 2) Un segment inferior (perineal sau canalul anal), cuprins în grosimea perineului.

RECTALGIE, **s. f.** / **rectalgie**, **s. f.** / **rectalgia**. [Lot. *me.dic.ald. rectum*, de la *rectus* = rectiliniu., *drift*; gr. *algos* = durere.] Sin.: proctalgie (v.).

RECTITA, **s. f.** / **rectite**, **s. f.** / **rectitis**, **proctitis**. [Lot. *medicaia rectum*, de la *rectus* = rectiliniu, *drift*; *-ita*.] Inflamație a rectului, de regulă de natură infecțioasă, cu excepția r. *fac-tice*, ce apare după *radioterapia locală (Tndesebi în cancerul de col uterin). Se manifestă prin tenesme, *rectoragie, telangiectazii și uneori tendința la ulcerare. Sin.: proctită.

RECTOCEL, **s. n.** / **rectocele**, **s. f.** / **rectocele**, **proctocele**. [Lat. *medicaia rectum*, de la *rectus* = rectiliniu, drept; gr. *kele* = flemie., *tumora*.] Hernie a rectului în vagin. Sin.: colpocel posterior, proctocel, proctoptoza.

RECTOCOLITA, **s. f.** / **rectocolite**, **s. f.** / **rectocolitis**, **proctocolitis**, **coloproctitis**, **colorectitis**. [Lat. *medicaia rectum*, de la *rectus* = rectiliniu, drept; gr. *kolon* = intestin gros; *-ita*.] Inflamație simultană a rectului și a colonului.

RECTOCOLITA ULCEROHEMORAGICĂ / **recto-colite ulcero-hemoragique**, **recto-colite hemorragique et purulente** / **ulcerative colitis**. Afecțiune inflamatorie și ulcerativă, de etiologie incertă, cu localizare la nivelul colonului și rectului. Clinic se caracterizează printr-un sindrom dizenteric muco-hemoragic care evoluează în faze separate de perioade de remisiune. Anatomopatologic se caracterizează prin leziuni ulcerative difuze ale mucoasei rectului sau colonului, inițial superficiale, cu extensie continuă și care se pot complica cu hemoragii și perforații. Cauzele și mecanismele patogenice ale r. u. nu sunt cunoscute, existând date asupra rolului perturbării imune, infecției sau al unor perturbări enzimatice. Nu este exclusă *predispoziția genetică. Boala poate debuta acut, subacut sau insidios. Examenul endoscopic (rectoscopic) este relevant în stadiul activ al bolii, când se constată ulceratii multiple, uneori confluențe, abcese criptice și false membrane. R. u. evoluează imprevi-

RECTOVAGINA

zibil, cu remisiuni și pusee acute, precum și cu numeroase complicații locale și sistemice. În formele fulminante mortalitatea este ridicată. Sin.: colită ulceroasă.

RECTOPEXIE, **s. f.** / **rectopexie**, **s. f.** / **rectopexy**, **proctopexy**. [Lat. *me.dicaia rectum*, de la *rectus* = rectiliniu, drept; y. *pexis* = fr(are).] Sin.: proctopexie (v.).

RECTOPLASTIE, **s. f.** / **rectoplastie**, **s. f.** / **rectoplasty**. [Lat. *me.dicaia rectum*, de la *rectus* = rectiliniu, drept, gr. *plastos* = nădat de la *plassein* = a forma, a modela.] Sin.: proctoplastie (v.).

RECTORAFIE, **s. f.** / **rectorrhaphie**, **s. f.** / **rectorrhaphy**, **proctorrhaphy**. [Lat. *medicaia rectum*, de la *rectus* = rectiliniu, drept; gr. *rhaphē* = sutură.] Sutura unei plăgi accidentale sau chirurgicale a rectului.

RECTORRAGIE, **s. f.** / **rectorragie**, **s. f.** / **proctorr(h)agia**. [Lat. *me.dicala rectum*, de la *rectus* = rectiliniu, drept; gr. *rhēgnai* = a fâni, a iz.Ciuci.] Emisie de sânge roșu, necoagulat, prin anus. R. este dovada unei leziuni situate în partea inferioară a tubului digestiv (colon, rect, anus) și foarte rar conștientă unui ulcer gastroduodenal cu hemoragie foarte abundentă. Sin.: proctoragie.

RECTO-RECTOSTOMIE, **s. f.** / **recto-rectostomie**, **s. f.** / **recto-rectostomy**. [Lat. *me.dic.ala rectum*, de la *rectus* = rectiliniu, drept; gr. *stoma*, *-alos* = gură.] Procedeu chirurgical prin care se formează o anastomoză între două segmente ale rectului, după excizia părții situate între cele două segmente. Ex.: în caz de tumoră locală.

RECTOSCOPIE, **s. m.** / **rectoscope**, **s. m.** / **rectoscope**, **proctoscope**. [Lat. *me.dic.ala rectum*, de la *rectus* = rectiliniu, drept; gr. *skopos* = observare, de la *skopein* = a vedea, a e?(amina.) Varietate de *endoscop destinat examinării *rectului și *sigmoidului.

RECTOSCOPIE, **s. f.** / **rectoscopie**, **s. f.** / **rectoscopy**, **proctoscopy**. [Lat. *me.dicala rectum*, de la *rectus* = rectiliniu, drept; gr. *skopia* = e^aminare, de la *skopein* = a vedea și a e^ffimina.] Examen endoscopic al rectului efectuat cu ajutorul unui tub metalic rigid ("rectoscop"), completat frecvent cu explorarea primilor centimetri ai sigmoidului (rectosigmoidoscopie). Sin.: proctoscopie.

RECTOSIGMOID, **s. n.** / **rectosigmoide**, **s. m.** / **rectosigmoid**, **proctosigmoid**. [Lat. *me.dicaia rectum*, de la *rectus* = rectiliniu, drept; a = a 19-a literă a alfabetului grec; gr. *eidōs* = formă,} Portiunea terminală a colonului sigmoid și porțiunea proximală a rectului.

RECTOSIGMOIDITĂ, **s. f.** / **rectosigmoidite**, **s. f.** / **rectosigmoiditis**, **proctosigmoiditis**. [Lat. *medicaia rectum*, de la *rectus* = rectiliniu, drept; a = a 19-a literă a alfabetului grec; gr. *eidōs* = formă; *-ita*.] Inflamație simultană a rectului și a colonului sigmoid.

RECTOSIGMOIDOSCOPIE, **s. f.** / **rectosigmoidoscopie**, **s. f.** ; **proctosigmoidoscopie**. [Lat. *medicaia rectum*, de la *rectus* = rectiliniu, drept; a = a 19-a literă a alfabetului grec.; gr. *eidōs* = formă, *skopia* = e?(aminare, de la *skopein* = a vedea, a e^amina.) Explorare endoscopică a rectului și a sigmoidului cu ajutorul unui *fibroscop suplu cu lungimea utilă de circa 60 cm.

RECTOTOMIE, **s. f.** / **rectotomie**, **s. f.** / **rectotomy**, **proctotomy**. [Lot. *medicaia rectum*, de la *rectus* = rectiliniu, drept; gr. *tomē* = tăiere, secțiune, de la *temneia* = a tăia.] Secțiune parțială sau totală a rectului.

RECTOVAGINAL, *adj.* / **recto-vaginal**, *-ale*, *-aux*, *adj.* / **rectovaginal**, **proctovaginal**. [Lat. *medicaia rectum*, de la *rectus* = rectiliniu., drept; *vagina* = teacă.] Care se raportează, care aparține rectului și vaginului sau provoacă o comunicare, prin *fistulă, între aceste formațiuni. Ex.: fund de sac r., denumit și *fund de sac Douglas, fistulă r.

RECUPERARE

RECUPERARE, s. f. / rehabilitation, s. f. / recovery. [Lot. *recuperare* = a. *redofi&ndi*, a. *recdpda*.] Proces sau actiune care au ca scop revenirea la starea de sanatate si la o capacitate de efort satisfacatoare. Tn general, r. se obtine cu ajutorul unor procedee de reeducare adecvate.

RECUPERARE NUTRITIONALA / recuperation nutritionnelle / nutritional rehabilitation. Restabilirea completa, prin aport alimentar adecvat, a sanatatii unor subiecti care au fost supusi unei perioade de *denutritie. R. n. implica revenirea la greutatea normala corespunzatoare varstei subiectilor.

RECURENT, adj. / recurrent, -e, adj. / recurrent, recurrens. [Lat. *recurrens*, de la *recurrere* = a fu-gi inapoi (*retro* = {napoi; *cairere* = a fugi).] Care revine la punctul de origine, la punctul sau de plecare. Ex.: febra r., caracterizata printr-o evolutie cu accese febrile care se repeta periodic, dupa perioade de remisiune totala. Tn anatomie: despre o structure - nerv sau vas sanguin - care revine la originea trunchiului din care a luat nastere.

RECURENTA, s. f. / recurrence, s. f. / recurrence. [Lot. *recurrens*, tie [a *recurrere* = a fugi mapoi (*retro* = mapoi) *currere* = a fugi].] Revenirea simptomelor unei boli aparent vindecata, fara un nou contact patogen. R. se deosebeste de *recadere prin faptul ca survine la un interval de timp mult mai lung (saptamani, luni). V. si recidiva.

REDISTRIBUTIE ANTIGENICA / redistribution antigenique / antigenic redistribution. [Lat. *re* = *iaritfi*; *distributio*, -onis = *tmparfire*, repartizare, tit ia *distribuere* = a repartisa, a wiparfi; gr. *anti* = contra; *gennan* = a produce.] Deplasarea unui tip de antigen sau receptor pe suprafata unei celule vii. In urma legarii Tncrucisate cu ligandul specific, fenomen ce reflecta un anumit grad de *fluiditate a membranei celulare.

REDOARE, s. f. / raideur, s. f. / stiff, stiffness, [fr. *raidew*, liin (at. *rigidus* = rigid.) Limitare a mobilitatii unei articulatii. R. *cefe't* reprezinta o rigiditate consecutiva unui spasm al muschilor ceferi si poate aparea Tn diverse boli, Tndeosebi Tn *meningite. V. torticolis.

REDOX, s. n. / redox, s. m. / redox. [Prescurtare de. Ca *cuvin-tdt* *reducere* (v.) fi *oxidare* (v.)] Sin.: oxidoreducere (v.).

REDRESARE, s. f. / redressement, s. m. / redressement. [fr. *redresser* = a mdrepta, din Cat. *re* = *iaritfi*, *directus* = drept.] Restabilirea pozitiei normale a unui organ care prezinta o deviere fata de aceasta, de obicei cronica, aparuta Tntr-un anumit interval de timp (spre deosebire de *reducere). R. se poate face fie prin interventie chirurgicala si fixarea organului Tn pozitie fiziologica (ex.: r. uterului prin *histeropexie), fie prin aplicarea unui dispozitiv de sustinere (ex.: r. dentara la copii).

REDUCERE, s. f. / reduction, s. f. / reduction. [Lat. *reduc-tio*, -onis = *reducere*, de. Ca *reducere* = a aduce mapoi (*retro* = mapoi; *ducere* = a duce).] 1) Tn biochimie, reactie cu pierdere de electroni, care presupune existenta unui agent donor de electroni. Este uneori cuplata la o reactie de oxidare, Tn procesele de oxidoreducere (reactie redox). V. oxidoreducere. 2) Tn chirurgie, restabilirea pozitiei anatomice normale Tn cazul unei formatiuni (fragment osos, organ) deplasate traumatic, accidental etc. (fracturi, hernii - invaginare).

REDUCTAZA, s. f. / reductase, s. f. / reductase. [Lat. *reduc-tus* = retras, de (a *reducere* = a aduce {napoi (*retro* = inapoi; *ducere* = a duce); -aza.} Enzima care are actiune reductoare asupra compusilor chimici; hidrogenaza.

REDUCTIE EMBRIONARA / reduction embryonnaire / embryonary reduction. [Lat. *reductio*, -onis = *reducere*, de Ca *reducere* = a aduce mapoi (*retro* = mapoi; *ducere* = a duce); gr. *embryon* = *embrion*, de. Ca *en* = in/ *bryein* = a crefte.] Avort provocat Tn caz de sarcina multipla. Deoarece existenta mai multor fetusi reprezinta un risc pentru evolutia sarcinii, prin

REFLEX AXONIC

r. e. sunt Tndepartati unui sau mai multi fetusi, pentru asigurarea evolutiei normale a fetusilor restanti. Practica r. e. pune probleme de bioetica.

REEDUCARE, s. f. / reeducation, s. f. / rehabilitation. [Lat. *re* = *iarOfi*; *educatio*, -onis = *creftere*, *educare*, de Ca *educare* = a educa.} 1) Ansamblul mijloacelor si Tngrijirilor destinate sa permita restabilirea, totala sau partiala, a functiilor afectate dupa o boala invalidanta (motorie sau psihomotorie). R. *functionala*: mijloacele utilizate pentru a ameliora sau compensa un handicap motor sau functional. 2) Ansamblul masurilor de asis-tenta, de supraveghere sau de educatie sustinute prin lege pentru protectia si adaptarea sociala a minorilor Tn pericol sau delincventi.

REFLECTIVITATE, s. f. / reflectivitate, s. f. / reflex excitability, referred reflex. [Lot. *reflectere* = fl *rosfrange*, a *mtoarce mapoi* (*retro* = inapoi; *flectere* = a indoi).] Proprietate a unor regiuni din organism datorita careia acestea sunt, dupa o exci-tatie, punctul de pornire a unui act reflex. V. reflex si diferite tipuri de reflexe.

REFLEX, s. n. / reflexe, s. m. / reflex. [Lat. *reflexus*, de Ca *flectere* = a rasfrange, a *mtoarce mapoi* (*retro* = mapoi; *flectere* = fl *mdoi*).] Reactie motrice sau secretorie care se produce automat sau involuntar, pe calea unor circuite ner-voase simple, fara sa aiba un caracter constient. Ex.: la un stimul dureros, mana este retrasa Tnainte ca mesajul sa ajunga din creier la muschii implicati.

REFLEX DE ACOMODATIE / reflexe d'accommodation / accommodation reflex. Adaptarea ochiului la vederea de aproape prin contractia pupilei (v. reflex pupilar), convergenta globilor oculari si cresterea convexitatii cristalinului.

REFLEX ACUSTIC / reflexe acoustique / acoustic reflex. Contractia muschiului scaritei la aplicarea unui stimul auditiv cu o intensitate de 80 dB peste pragul audibil. Prezenta r. a permite diferentierea surditatii senzoriale de cea neurologica si localizarea anatomica a paraliziiilor faciale.

REFLEX AHILIAN / reflexe achilleen / Achille's tendon reflex. [(yr. *AkhUleus*, erou grec a carui mama C-a tinut de. cSCcai pentru a.-l scufunda m Sty^)] *R. osteotendinos care se manifesta prin extensia piciorului pe gamba la percutia tendonului lui Achille. Arcul reflex implica actiunea fibrelor metamerului S.

REFLEX DE ALUNGIRE / r6f1exe d'elongation / stretch reflex. Sin.: reflex miotatic (v.).

REFLEX ANAL / reflexe anal / anal reflex. *R. cutanat responsabil de contractia brusca a sfincterului anal prin atingerea usoara a Tnvelisului cutanat situat la limita anusului. Arcul reflex este constituit din fibrele ultimilor doi metameri sacrali.

REFLEX DE APARARE / reflexe de defense / defense reflex. Reactie involuntara provocata de o stimulare cu caracter nociv, eel mai adesea dureroasa (vizuala, auditiva, cutanata etc.), care permite evitarea stimulării respective. Reactia este mai evidenta Tn absenta controlului cortical. Tn clinica se observa Tn caz de sectiune sau de compresiune a maduvei, cand apar semne de 'automatism medular.

REFLEX DE APUCARE / reflexe de prehension / grasping reflex. Componenta a r. de ridicare, una din reactiile statice generale. Consta Tntr-o miscare de apucare a degetelor mainii sau piciorului, normala la copil si patologica la adult, unde indica o leziune a lobului frontal. Sin.: reflex de prehensiune.

REFLEX AXONIC / rtflexe p6riph6rique / peripheral reflex. Reactie vasodilatatorie locala provocata de excitarea filetelor senzitive ale unui nerv, ca urmare a trecerii impulsurilor ner-voase de la terminatiile excitate la zona din jur tributara neuronului respectiv, pe cale antidromica, @ra a traversa celula nervoasa.

REFLEX BABINSKI**REFLEX BABINSKI / r6flexe de Babinski / Babinski's reflex.**

[*Josef Francois Felix Babinski, ne-woCog france.z., 'Sans, 1857-1932.*] Sin.: semn Babinski (v.). **REFLEX B1C1PITAL / r6flexe bicipital / biceps reflex. R.**

osteotendinos care pune Tn actiune fibrele senzitive si motorii ale metamerului 65 si care consta Tn contractia muschiului biceps brahial la percutia tendonului sau la nivelul plicii cotu-lui, cu flexia antebrațului pe brat.

REFLEX DE CLIPIRE / reflexe de clignement / blinking reflex.

Clipire scurta a ambilor ochi observata Tn cursul per-cutiei radadnii nasului sau a partii externe a arcadei orbitare. Acest r. are doua componente: prima, ineputabila, corespunde Tntinderii muschilor pleoapelor, iar a doua, epuizabila - unui *r. polisinaptic.

REFLEX COHLEOPALPEBRAL / reflexe cochleopalpebral / cochleopalpebral reflex.

Tnchiderea brusca a pleoapelor Tn timpul unei stimulări sonore brutale si intense. In arcul reflex intervin nervii auditivi si faciali, printr-un releu pontin.

REFLEX CONDITIONAT / reflexe conditionne (ou conditionnel) / conditioned reflex.

Dupa Pavlov (1898), Jegatura temporara Tntre unul din nenumarati factori ai mediului ambiant si o activitate bine determinata a organismului". Actul reflex care se stabileste ca urmare a asocierii repetate a unei activitati a organismului cu un stimul exterior oarecare (*conditionare). Sin.: reflex dobândit.

REFLEX CORNEAN / reflexe corneen / corneal reflex. R.

cu punct de plecare tactil cornean (nervul trigemen), al carui efect final este Tnchiderea pleoapelor. Studiul acestui r. permite aprecierea sensibilitatii comeene. Este un r. care dispare printr-ule ultimele Tn anestezia generala sau Tn coma.

REFLEX CREMASTERIAN / reflexe cremasterien / cremas-teric reflex.

*R. cutanat care antreneaza ridicarea testiculului, prin contractia muschiului cremaster, dupa excitarea fetei interne a coapsei. Zona reflexogena se poate Tntinde la portiunea superioara a fetei interne a gambei (este vorba de o contractie rapida si nu de una vermiculara a scrotului). Metamerul responsabil este L₁₋₂.

REFLEX CUBITOPRONATOR / reflexe cubito-pronateur / radial reflex.

Reflex osteotendinos obtinut prin percutia stiloidei cubitale pe fata sa dorsala. Este dificil de pus Tn evidenta, iar raspunsul consta dintr-o flexie a degetelor si o pronatie foarte discreta a mainii. Metamerul responsabil este Cg.

REFLEX CUTANAT / reflexe cutane / skin reflex.

Contractia reflexa a unui muschi sau a unui grup muscular dupa excitarea unei zone bine determinate, cutanate sau mucoase. Cel mai investigat r. de acest tip este *r. cutanat plantar.

REFLEX CUTANAT ABDOMINAL / r6flexe cutane abdominal / abdominal reflex. R.

pus Tn evidenta numai cand panicului adipos abdominal nu este prea gros. Consta Tn contractia muschilor abdominali! dupa exdtatia cutanata rapida de fiecare parte a liniei mediane abdominale.

REFLEX CUTANAT PLANTAR / r6flexe cutane plantaire / plantar reflex.

Flexia plantara a degetelor plantei pidorului, provocata ca raspuns la excitarea, printr-o miscare de presiune, de la degete Tnspre calcai. Inversarea acestui r. este patolo-gica si constituie *semnul Babinski.

REFLEX DOBANDIT / r6flexe acquis / conditioned reflex. Sin.:

reflex conditional (v.). **REFLEX DE EXTENSIUNE / r6flexe d'extension / stretch reflex. Sin.:**

reflex miotatic (v.). **REFLEX EXTEROCEPTIV / r6flexe ext6roceptif / exterocep-tive reflex.**

Reactie a muschilor sau a diverselor glande la stimuli provenind din exteriorul organismului. Reactia intereseaza Tn general mai multe grupe de muschi, ale caror contractii coordonate au aspectul unei reactii de aparare Tmpotriva sti-

REFLEX MEDIOPANTAR

mulilor nodvi. Este un r. complex, ce presupune punerea Tn joc a neuronilor intercalari.

REFLEX FARINGIAN / r6flexe pharyng6 / pharyngeal reflex, faucial reflex. R.

determinat de excitarea faringelui, directa sau indirecta (ex.: prin apasarea bazei limbii), si care consta Tn contractia de scurta durala a musculaturii peretelui faringian, aso-ciata unei senzatii de greata sau vomă.

REFLEX GUSTATO-SECRETORIU PARADOXAL / r6flexe gusto-lacrymal / gustolacrimonal reflex. Sin.:

sindromul lacrimilor de crocodil (v.).

REFLEX IDIOMUSCULAR / r6flexe idlomusculaire / muscular reflex.

Raspuns direct (denumirea de r. fiind improprie) al fibrelor musculare la o stimulare mecanica (percutia direda a muschiului). R. i. este abolit precoce Tn 'miopatiile primitive, Tn timp ce *r. osteotendinos ramane prezent mult timp dupa Tmbolnavire.

REFLEX INTEROCEPTIV / r6flexe int6roceptif / deep reflex.

R. avand ca punct de pornire o terminatie nervoasa situata Tn interiorul corpului. V. interoceptiv si interoceptor.

REFLEX INVERSAT / r6flexe inverse / inverted reflex. R

care produce un raspuns Tn sens opus celui obtinut Tn mod normal. Ex.: *semnul Babinski este un r. i. al 'reflexului cutanat plantar.

REFLEX INNASCUT / r6flexe inne / unconditioned reflex.

Sin.: reflex neconditionat (v.).

REFLEX DE INTINDERE / reflexe d'extension / stretch reflex.

Sin.: reflex miotatic (v.).

REFLEX LABIRINTIC / r6flexe labyrinthique / labyrinthine reflex.

Una din categoriile de reactii statice generale (Tmpre-una cu r. tonic al gatului), care actioneaza pentru ajustarea posturii corpului atund cand capul se misca fata de trunchi. Sin.: r. vestibular.

REFLEX LACRIMAL / r6flexe lacrymal / lacrimal reflex.

Lacrimare reflexa declansata de diverse cauze psihice sau neurologice. R. *l. psihic* sau plansul psihic este declansat de o emotie (Tndeosebi de ordin afectiv) sau de o durere morala. R. *l. neurologice* sunt determinate de o actiune iritativa asupra trigemenului, facialului sau simpaticului cervical. V. si sindromul lacrimilor de crocodil.

REFLEX MARINESCU-RADOVICI / r6flexe de Marinescu-Radovici / Marinescu-Radovici reflex. [Gheorghe Marinesca, newoCog romdn, profesor la 'Sucuretti, 1863-1938; Jean G. Radovici, medic fram&z, 'Paris, n. 1868.] Sin.:

reflex palmo-mentonier (v.). **REFLEX MASETERIN / r6flexe masseterin / jaw reflex, chin reflex.**

Tnchiderea gurii ca urmare a ridicarii mandibulei provocata de percutia *mentonului.

REFLEX MASTICATOR / r6flexe masticatoire / masticatory reflex. R.

initial de prezenta alimentelor Tn cavitatea bucala. R. m. implica inhibarea contractiei muschilor masticatori, permi-tand coborarea mandibulei, urmata de initierea unui r. de Tntin-dere a muschilor mandibulei si ridicarea automata a acesteia, cu oduzia dentara si compresia bolului alimentar pe mucoasa bucala, dupa care procesul se reia.

REFLEX MAYER / r6flexe de Mayor / Mayor's reflex. [Carl Mayor, murohg austriac, 'Viena, profesor la Innsbruck^ 1862-1932.]

Se flecteaza ultimele trei degete ale mainii, iar examinatorul exercita o compresiune puternica asupra lor; Tn mod normal se produce adductia policelui. R. este diminuat sau absent Tn leziunile piramidale.

REFLEX MEDIOPANTAR / reflexe m6dioplantaire / medio-plantar reflex.

Extensia pidorului pe gamba si flexia degetelor, provocate prin percutie la mijlocul plantei. Arcul reflex se Incheie la nivel S₁. Acest r. trebuie cercetat cand bolnavul este pozitionat Tn genuchi pe un scaun sau Tn decubit dorsal, cu pidorul flectat pe gamba Tn unghi drept

REFLEX MIOTATIC

REFLEX MIOTATIC / reflexe myotatique / myotatic reflex. R. medular fundamental, una din reactiile statice locale, manifestat printr-o contractie de scurta durata a muschiului provocata de propria sa Tntindere (r. tendinos profund). Persistenta Tntin-derii determina contractie musculara sustinuta. Sin.: reflex de alungire, reflex de extensiune, reflex de Tntindere.

REFLEX MONOSINAPTIC / r6flexe monosynaptique / monosynaptic reflex. R. care pune Tn joc o singura sinapsa si, implicit, doi neuroni. Singurul r. m. este *r. miotatic, Tn cazul caruia fibrele aferente de la nivelul fusurilor neuromusculare sunt legate direct, fana neuron intermediar, la nivelul coarnelor anterioare ale maduvei, cu neuronii motori care comanda muschiul.

REFLEX NAZOPALPEBRAL / r6flexe nasopalpebral / nasorbicular reflex. *R. osteotendinos obtinut prin percutia radadnii nasului, constand Tn Tnchiderea bilaterala a pleoapelor. Este alterat Tn paralizile fadale periferice.

REFLEX NAZOPALPEBRAL / r6flexe inn6 / unconditioned reflex. Reflex Tn nascut, care se manifesta chiar de la nastere sau imediat dupa aceea, Tntr-o forma completa. R. n. sunt caracteristice fiecarei specii si se produc datorita activarii unor centrii nervosi si cai nervoase existente de la nastere. Rolul r. n. Tn organism este Tndeosebi protector si adaptativ. Clasificarea r. n. se poate face Tn functie de localizarea captorilor senzoriali. Se disting astfel: *r. exteroceptive, *r. proprioceptive, *r. interoceptive. Sin.: reflex Tn nascut.

REFLEX NOCICEPTIV / r6flexe nociceptif / nociceptive reflex. Sin.: reflex de aparare (v.).

REFLEX OCULOCARDIAC / r6flexe oculocardiaque / oculocardiac reflex. Diminuarea frecventei pulsului si scaderea presiunii arteriale obtinute prin compresia globilor oculari. Tn mod normal, frecventa se reduce cu 4-12 pulsatii pe minut, scaderea cu peste 20 de pulsatii fiind patologica (Tndeosebi Tn *gusa exoftalmica si Tn stari *vago-tonice). Uneori, r. o. poate fi inversat, compresia globilor oculari fiind urmata de o crestere a frecventei pulsului, Tndeosebi Tn starile *simpaticotonice. Sin.: semn Aschner.

REFLEX OLECRANIAN / r6flexe olcranien / triceps reflex. Extensia antebratului pe brat provocata prin percutia tendonului tricepsului brahial deasupra olecraniului. Arcul r. se Tnchide la nivel Cy. Sin.: reflex tricipital.

REFLEX OPTICOPALPEBRAL / r6flexe optico-palpebral / optico-facial blinking reflex. Clipire bilaterala a pleoapelor provocata prin perceptia brusca a unei lumini intense sau prin aparitia brusca a unui obiect apropiat Tn *campul vizual.

REFLEX OSTEOTENDINOS / r6flexe osteotendineux / tendon reflex. Contractie involuntara a unui muschi sau a unui grup de muschi, provocata prin percutia tendonului corespunzator. Abolirea r. traduce Tntreruperea drcuitului arcului reflex. Exagerarea r. este determinata de suprimarea partiala sau totala, printr-un proces patologic, a controlului nervos exercitat asupra arcului.

REFLEX PALMO-MENTONIER / r6flexe palmomentonnier / palm-chin reflex. R. Tn general patologic, care consta Tn contractia homolaterală a muschiului mentonier produsa de excitarea brusca a palmei, Tn special a eminentei tenare. Sin.: reflex Marinescu-Radovid.

REFLEX PARADOXAL / r6flexe paradoxal / paradoxical reflex. Miscare reflexa inversa celei care este obtinuta, Tn mod normal, prin percutia unui tendon. Ex.: la nivelul cotului, percutia tendonului tricepsului brahial duce la flexia antebratului, Tn locul extensiei acestuia; la nivelul genunchiului, percutia tendonului rotulian determina flexia gambei, Tn loc de extensie. Tn general, r. p. are semnificatia scaderii "reflectivitatii".

REFLEX PILOMOTOR / r6flexe pilomoteur / pilo-motor reflex. Erectia foliculilor pilosi prin contractia fibrelor musculare ne-

REFLEX TONIC AL GATULUI

tede determinata de stimuli nociceptivi (durere, frig) sau de emotii intense („piele de gaina"), R. p. patologic se caracterizeaza printr-o mare difuzibilitate a reactiei (atingerea cailor simpatiche).

REFLEX PLANTAR / r6flexe plantaire / plantar reflex. Sin.: reflex cutanat plantar (v.).

REFLEX POLISINAPTIC / r6flexe polysynaptique / polysynaptic reflex. R. al carui 'arc reflex este alcătuit dintr-un circuit nervos cu eel puțin doua sinapse.

REFLEX DE POSTURA / r6flexe de posture / postural reflex. Orice r. Tn relatie cu mentinerea posturii, 'atitudinii.

REFLEX DE PREHENSIUNE / r6flexe de prehension / grasping reflex. Sin.: reflex de apucare (v.).

REFLEX PRESOR / r6flexe presseur / pressor reflex. Denumire generica a unei serii de r. patologice, cu punct de pornire la nivelul inimii si al aortei, care produc efecte exdtatorii la nivelul aparatului cardiovascular: accelerarea ritmului cardiac, cresterea fortei contractile a miocardului, cresterea presiunii sanguine si, uneori, vasoconstrictia coronariana.

REFLEX PROPRIOCEPTIV / r6flexe proprioceptif / proprioceptive reflex. R. initial prin miscarea corpului pentru mentinerea pozitiei partii aflate Tn miscare. Orice r. initial prin exdtarea *proprioceptorilor.

REFLEX PSIHOGALVANIC / r6flexe psychogalvanique / psychogalvanic reflex. Descresterea rezistentei electrice a pielii determinata de emotie sau de agitatie mentala.

REFLEX PUPILAR / r6flexe pupillaire / pupillary reflex. Contractia pupilei la vederea unui obiect apropiat (v. reflex de acomodare) sau la stimularea luminoasa (r. fotomotor). R. p. *consensual*: contractia unei pupile la iluminarea pupilei controlaterale. Se explica prin Tn crucisarea partiala a fibrelor la nivelul chiasmei optice.

REFLEX DE RIDICARE / r6flexe de relevement / righting reflex. Una din categoriile de reactii statice generale, care consta Tn recastigarea pozitiei (ridicate) dupa cadere, consecutiv stimulării vestibulare, vizuale si proprioceptive.

REFLEX ROTULIAN / r6flexe rotulien / patellar reflex. R. osteotendinos care consta Tn extensia brusca a gambei pe coapsa Tn momentul percutiei tendonului rotulian. Exploreaza cea de-a patra radadna lombara. Sin.: r. patelar.

REFLEX SALIVAR / r6flexe salivaire / salivary reflex. R. determinat de stimuli vizuali, olfactivi sau de reprezentarea mentala a unor alimente si care consta Tn hipersecretia glandelor salivare, Tn absenta ingestiei de alimente.

REFLEX SINOCAROTIDIAN / r6flexe sinocarotidian / carotid sinus reflex. Scaderea usoara a frecventei pulsului, cu diminuarea tensiunii minime cand se exercita o presiune la nivelul bifurcatiei celor doua *carotide primitive. R. s. este exagerat Tn caz de *vago-tonie si inversat Tn caz de *simpaticotonie. V. sindrom de sinus carotidian.

REFLEX STAPEDIAN / r6flexe stapedian / cochleostapedial reflex. Contractie reflexa a muschiului scaritei ca raspuns la o stimulare sonora de intensitate ridicata. Constitue un mecanism de protectie a urechii interne Tmpotriva sunetelor foarte intense. V. si prag stapedian.

REFLEX STILORADIAL / r6flexe stylo-radial / radial reflex. Flexia antebratului provocata prin percutia apofizei stiloide a radiusului.

REFLEX DE SUPT / r6flexe de t6t6e / sucking reflex. 1) Miscari de suptiune ale gurii, provocate de atingerea buzelor sugarului. 2) Cresterea secretiei de *prolactina (si, consecutiv, a secretiei lactate) prin stimularea mecanica a sanilor.

REFLEX TONIC AL GATULUI / r6flexe tonique profond du cou / tonic neck reflex. Una din categoriile de reactii statice generale (Tmpreuna cu r. labirintic), care actioneaza pentru ajustarea posturii corpului atund cand capul se misca fata de trunchi.

REFLEX TOTAL

REFLEX TOTAL / reflexe total / mass reflex. Reactia Tntregii parti inferioare a corpului Tn cazul sectiunii totale a maduvei. Excitatiea membrilor inferioare provoaca miscari de retragere, evacuarea vezicii si *sudatia membrilor paralizate.

REFLEX TRICIPITAL / r6flexe tricipital / triceps reflex. Sin.:

reflex olecranian (v.).

REFLEX URETEROVEZICAL / reflexe ureterovesical / ureterovesical reflex. Durere reflexa Tnsotita de nevoia de a urina, provocata la subiectii afectati de 'pielita sau *pielonefrita prin explorarea fetei interne a vezicii la nivelul deschiderii ureterelor. R. u. se pune Tn evidenta mai usor la femeie, prin *tuseu vaginal. Sin.: semn Bazzy, 3.

REFLEX VELOPALATIN / reflexe velopalatin / palate reflex. Contractia unilaterala a *valului palatului provocata printr-o atingere usoara a mucoasei, la dreapta sau la stanga liniei medi-ane, corespunzand excitatiei nervului glosofaringian.

REFLEX VESTIBULOOCULAR / reflexe vestibulo-oculaire / vestibuloocular reflex. Nistagmus sau deviere tonica a ambilor ochi spre partea aparatului vestibular stimulat termic sau dinamic (accelerate angulara).

REFLEXIE, s. f. / reflexion, s. f. / reflection. [Lot. *reflexio, -onis* = intoarce.re. mapoi, de. [a *reflectere* = a rasfrange., a intoarce mapoi (*retro* = mapoi; *flectere* = a mdoi).] Modificarea directiei de propagare a *radiatiilor electromagnetice sau corpusculare care Tntalnesc suprafata de separare a doua medii, cu Tntoarcerea (partiala) Tn acelasi mediu de propagare.

REFLEXOGEN, adj. / reflexogene, adj. / reflexogenic. [Lat. *reflexus, de la reflectere* = a rasfrange, a intoarce. mapoi (*retro* = mapoi; *flectere* = a indoi); gr. *gentian* = a produce..] Care poate determina sau poate accentua o reactie reflexa. Ex.: zona r.

REFLEXOGRAMA AHILIANA / reflexogramme achileen / Achilles' reflex time. [Lot. *reflexus, de la reflectere* = a rasfrange., a intoarce inapoi (*retro* = mapoi; *flectere* = fl mdoi); gr. *gramma* = mscriere; *Akhilleus, erou grec a carui mama l-a finut de, ciffcii pentm a-l scufunda m Sty?{.} Investigate clinica prin care este masurata durata contractiei musculare dupa percutia tendonului lui Ahile. Tn mod normal, contractia dureaza 250-330 ms. La subiectii hipotiroidieni ea este mai lenta, Tndeosebi prin prelungirea fazei de relaxare musculara, iar la hipertiroidieni este mai rapida. Deoarece modificarile duratei de contractie nu sunt specifice alterarii functiilor tiroide-ene (Tndeosebi Tn hipertiroidism), acest examen tinde sa devina desuet, masurarea concentratiilor hormonale fiind mai relevanta.*

REFLEXOLOGIE, s. f. / reflexologie, s. f. / reflexology. [Lat. *reflexus, de. ia reflectere* = a rasfrange, a intoarce mapoi (*retro* = inapoi; *flectere* = a mdoi); gr. *logos* = stiintd.} 1) Stiinta studiului "reflexelor. 2) Metoda de masaj a anumitor puncte de la nivel plantar si, accesoriu, de la nivel palmar, prin care se vizeaza stimularea reflexa a unor organe interne si cresterea capacitatii de aparare a organismului. Aceste puncte, numite "one reflexogene", reprezinta proiectia fidela a diferitelor organe, masajul lor suscitand un raspuns reflex din partea acestora. Reflexologii considera ca Tn acest mod poate fi ameliorata starea somatica si psihologica a individului tratat, desi pana Tn acest moment nu exista nici o explicatie sa-tisfacaoare. V. si medicina alternativa.

REFLEXOMETRIE, s. f. / reflexometrie, s. f. / reflexometry. [Lat. *reflexus, de. [a reflectere* = fl rasfrange., a intoarce mapoi (*retro* = mapoi; *flectere* = a mdoi); gr. *metron* = mttswa.} Masurarea reactiilor reflexe; se obtine reflexograma.

REFLEXOTERAPIE, s. f. / reflexotherapie, s. f. / reflexotherapy. [Lat. *reflexus, de. [a reflectere* = a rasfrange., a intoarce. mapoi (*retro* = mapoi; *flectere* = a mdoi); gr. *therapeia* = tratame-nt, de. la *therapeuin* = a uyiji.] Metoda de trata-

REFRACTIE

ment care apartine "medicinii alternative si consfa Tn actiunea de la distanta asupra unei leziuni prin intermediul unei cai reflexe. Reactiile reflexe pot fi declansate prin diverse pro-ceede: cauterizare, excitare mecanica sau electrica, anestezie locala etc.

REFLEXOTERAPIE VERTEBRALA / reflexotherapie vertebrale / spinal reflexotherapy. Utilizarea reflexelor cu origine la nivelul coloanei vertebrale sau maduvei spinarii Tn soopul de a actiona asupra unor afectiuni viscerale.

REFLEXUL OCHILOR DE PAPUSA / reflexe des yeux de poup6e / doll's eye reflex. Sin.: semn Cantelli (v.).

REFLUX, s. n. / reflux, s. m. / reflux. [Lat. *refluus* = we cwge in sens contrar, de. Ca *refluere* = a curge. m directfu, opusil (*retro* = mapoi; *fluere* = fl curge).] Trecerea unui lichid printr-un conduct natural Tn sens opus sensului fiziologic. Ex.: r. gastroesofagian, r. vezicoureteral.

REFLUX GASTROESOFAGIAN / reflux gastro-oesophagien / gastro(oes)ophageal reflux. R. g. reprezinta returnarea continutului gastric sau duodenal Tn esofag si este, probabil, cea mai frecventa tulburare digestiva, afectand circa 7% din populatie. Evolutia r. g. este de lunga durata, iar prognosticul bun, daca nu apar complicatii (Tndeosebi esofagita peptica, ulcer esofagian, stenoza esofagiana si, mai rar, hemoragie digestiva superioara, pneumopatii acute si cronice prin aspiratia conti-nutului gastric Tn arborele traheobronsic sau *sindrom Barrett).

REFLUX HEPATOJUGULAR / reflux hepato-jugulaire / positive hepato-jugular reflux. Turgescenta a venelor jugulare externe provocata prin compresiunea hepatica progresiva, timp de cateva secunde si care persista pe toata durata compresiunii. Poate exista si Tn mod normal un grad de turgescenta jugulara, Tnsa doar pasagera. Indicator al insuficientei ventriculare drepte, demonstreaza natura congestiva a hepatomegaliei si incapadtatea inimii de a creste debitul cardiac, desi creste Tntoarcerea venoasa.

REFLUX VEZICOURETERAL / reflux vesico-ureteral / vesico-ureteric reflux. R. al urinei intravezicale, Tn cursul mictiunii (r. v. activ) sau Tn afara acesteia (r. v. pasiv), la nivelul cailor excretore superioare: Tn "ureter (r. v.) sau chiar la nivelul *bazinei r. v. pelic).

REFRACTAR, adj. / refractaire, adj. / refractory. [Lot. *refrictarius* = nesuptis, carcotaf, de. [a *refrmgere* = fl rasfrdm fi *fragere* = a frange.} 1) Despre un proces Tn care reactia la un stimul este diminuat sau lipseste. Ex.: perioada r. perioada care urmeaza dupa faza de activitate a unui nerv sau muschi, Tn timpul careia un stimul nu determina nici un raspuns. 2) Despre o boala care nu evolueaza favorabil Tn cazul unui tratament. Ex.: hipertensiune arteriala r.

REFRACTOMETRIE, s. f. / refractometrie, s. f. / refractometry. [Lot. *refractus, de. la refrmgere* - a rasfrange. fi *fragere* = a fr6nge.; gr. *metron* = masurCL] Metoda de determinare a indicelui de refractie al unor solutii sau lichide biologice. Cum indicele de refractie variaza Tn functie de concentratia unor sub-stante, cu *refractometrele se determina, de fapt, concentratia substantelor respective. Ex.: determinarea proteinelor totale din serul sanguin sau plasma sanguina.

REFRACTOMETRU, s. n. / refractometre, s. m. / refractometer. [Lat. *refractus, de. la refringere* = a rasfrdiye. fi *frangere* = fl frdngce; gr. *metron* = masura.] Dispozitiv utilizat pentru determinarea proteinemiei serice prin masurarea unghiului linnita sau a indicelui de refractie ai probei de analizat.

REFRACTIE, s. f. / refraction, s. f. / refraction. [Lat. *refrac-tio, -onis* = actiunea de a frange., de. la *refringere* = a r&s-frange si *frangere* = a frange.} Schimbarea brusca a directiei de propagare a unei unde la traversarea suprafetei de sepa- 'rare a doua medii diferite.

REFRACTIE OCULARA

REFRACTIE OCULARA / refraction oculaire / refraction of eye. Convergenta razelor luminoase In momentul traversarii mediilor refringente ale ochiului, astfel Tncat acestea sa formeze o imagine normala (dara) pe retina. R. normala se numeste *emetropie, iar viciile de r. sunt "ametropii.

REFRIGERARE. Var. pentru refrigeratie (v.).

REFRIGERATE, s. f. / refrigeration, s. f. / refrigeration. [Lot. *refrigeratio, -onis* = *racire, de la refrigerant = a raci (re = iarOfi; frigus = frig).*] 1) Scaderea temperaturii unui corp si consecintele care decurg din aceasta. Astfel, Tn anestezologie, r. reprezinta ansamblul tehnicilor utilizate pentru a accentua hipotermia farmacologica. Consta Tn racirea unui membru, a unui segment de membru sau a unei zone limitate de la ni-velul tegumentelor. V. si hibernare artificiala, hibernoterapie. 2) Tn tehnologia alimentara, procedeul diferit de congelare, care este utilizat pentru conservarea de scurtS durata a alimentelor (la temperaturi cuprinse Tntre 0°C si 4°C). Eficaditatea pro-cedeului este cu atat mai mare cu cat Tncarcarea microbiana initiala este mai redusa. R. se poate efectua si Tn scop te-rapeutic. Var.: refrigerare.

REFRIGERENT, adj., s. n. / refrigerant, -e, adj., s. m. / refrigerant. [Lot. *refrigerare = a rod (re = iarafi; frigus = frig).*]

1) Despre o substanta care actioneaza prin racire. Ex.: amestec r. (gheata, zapada carbonica). 2) Substanta Tn sine.

REFRINGENT, adj. / refringent, -e, adj. / refringent. [Lat. *refringens, de. [a refingere = a rdsfrdngre fi frangere = a /range.]* Care are proprietatea de a devia radiatiile luminoase sau undele sonore, de a produce "refractia.

REFRINGENTA, s. f. / refringence, s. f. / refringency. [Lat. *refringens, de (a refringere = a rasfrange fi frangere = a fr&nge.)* 1) Proprietatea unor corpuri de a refracta lumina.

2) Marime utilizata Tn teoria dispersiei Tn medii optice izotrope, egala cu diferenta dintre indicele de refractie n al unui mediu si indicele de refractie al vidului, egal cu unitatea (n, = 1).

REFULARE, s. f. / refoulement, s. m. / repression, [fr. *re/ou/er = a refida.*] Mecanism de aparare inconscient, prin care amintirile, imaginile, ideile si impulsurile neplacute sunt men-tinute Tn "subconstient, ded Tn afara campului "constiintei. Ele-mentele refulate pot sa se manifeste Tn vise, Tn lapsusuri sau chiar ca simptome, Tndeosebi Tn cazul "nevrozelor. Daca un subiect normal rezista presiunii elementelor refulate, Tn unele nevroze reprimarea dorintelor refulate obliga la eforturi continue, care afecteaza viata reala, activa. Unui din scopurile *psih-analizei este reducerea acestui proces psihologic.

REGENERARE, s. f. / regeneration, s. f. / regeneration. [Lat. *regeneratio, -onis, de. [a regenerare = a regenera (re = iwQfi; generare = a da. naftere, a. produce.)*] Capacitate a organis-mului viu de a-si refaca, Tn cazul unei leziuni, tesuturi sau organe. Ca regula generala, animalele inferioare dispun de un potential de regenerare mult mai mare decat cele superioare. La mamifere, r. se limiteaza la cicatrizarea plagilor si la for-marea "calusului Tn cazul fracturilor osoase.

REGIM, s. n. / diete, s. f. (1, 2), regime, s. m. (2) / diet (1), regimen (2). [Lat. *regimen, -inis = condwere, cannuire, de. [a. regere = a dinja, a conduce fi rex, regis = rye..]* 1) Mod de *alimentatie rationala a omului sanatos sau bolnav. Strict, eti-mologia acestui cuvânt are o semnificatie mai vasta, Tndeosebi utilizarea rationala a tot ceea ce este necesar existentei (ex.: r. *igieno-dietetic*, care include atat indicatii despre alimentatie, cat si despre conditiile de viata si de munca ale pacientului). Unele expresii sunt improprii: r. *desodat* (de fapt cu restrictie de sare), r. *hepatic (care se administreaza Tn hepatite)* etc. Obs.: termenul *dieta se aplica Tn special pentru alimentatia bolnavului. 2) Tn fr. si engl., denumirea ansamblului de reguli pe care se bazeaza aplicarea unui sistem de asigurari de sanatate la un anumit grup de populatie.

REGRESIE

REGIUNE, s. f. / region, s. f. / region. [Lat. *regio, -onis* = *directu., re.gw.Mi finut, de. Ca regere = a duija, a conduce fi rex, regis = rege.*] Suprafata anatomica delimitata prin anumite repere. Ex.: r. abdominala, r. faciala.T. perineala, r. precordiala etc.

REGIUNE CONSTANTA / region constante / constant region.

Domeniu al lantului greu sau al lantului usor care diferentiaza diversele dase de *imunoglobuline. Pentru lanturile usoare exista doua tipuri de regiuni constante (CA, CK), iar pentru lanturile grele, dnd tipuri (Cp, C8, Cy, CE, Ca), care definesc cele dnd dase de imunoglobuline: IgM, IgD, IgG, IgE si, res-pectiv, IgA.

REGIUNE HIPERVARIABILA / region hypervariable / hyper-variable region. Parte a *r. variabile ale "imunoglobulinelor care prezinta o mare diversitate. Acestea sunt r. h. ale lan-turilor usoare si ale lanturilor grele care formeaza, prin repli-ere Tn spatiu, situsul de fixare al *determinantului antigenic (paratop),

REGIUNE VARIABILA / region variable / variable region.

Partea terminala a lanturilor usoare si a lanturilor grele ale unei *imunoglobuline, care constituie situsurile de fixare ale 'deter-minantilor antigenid (paratopi). Fiecare r. v. este constituita din 110 aminoacizi. R. v. a lanturilor usoare este codificata de una din cele circa 300 secvente de ADN notate V (de la variabile) si de una din cele cind secvente notate J (de la jonctiune), ceea ce conduce, prin asodere aleatorie, la 1 500 tipuri de r. v. Tn plus, pierderea aleatorie de nucleotide Tntre secventele codificand partile V si J ale r. v. contribuie la cresterea diver-sitatii lanturilor usoare. R. v. a lanturilor grele urmeaza acelasi prindpiu de elaborare, dar Tn acest caz exista 1 000 secvente V, 20 secvente D (de la diversitate) sj 4 secvente J. Exista, ded, 1 000 x 20 x 4 = 80 000 r. v. diferite pentru lanturile grele, fara a mai lua Tn considerare variabilitatea suplimentara introdusa prin variabilitatea jonctiunilor. Deoarece un situs de fixare al unui determinant antigenic este format din partea va-riabila a unui lant greu si a unei parti variabile a unui lant usor, exista minimum 80000 x 1 500 - 12000000 paratopi di-feriti, iar numarul lor probabil este de 100 milioane. V. si gene ale imunoglobulinelor.

REGLARE, s. f. / regulation, s. f. / regulation, control. [Lat. *regulare = a regCo, de la reguja = Tegula fi regere = a con-duce.*] 1) Ansamblul reactiilor fiziologice ale unei celule, ale unui tesut, organ sau sistem care permit limitarea consecintelor unor modificari din mediul de viata. R. conditioneaza posi-bilitatile de *adaptare ale organismelor. 2) Proces prin care o marime (Tn fiziologie, o marime fizica ori chimica) este conti-nuu masurata, iar prin comparatie cu o valoare de referinta (norma) este influentata Tn sensul unei egalizari cu aceasta valoare.

REGLARE AUTOGENA / regulation autogene / autogenous regulation. Sistem de reglare Tn care produsul unei gene con-troleaza propria sa expresie.

REGLARE GENETICA / regulation genetique / genetic regu-lation. Mecanism prin care o gena nu este exprimata decat Tn anumite tesuturi (reglare spatiala) sau Tn anumite etape ale dezvoltarii (reglare temporală). V. si expresie genetica.

REGLARE INCRUCISATA / regulation croisee / cross-regu-lation. Controlul unei cai metabolice prin intermediul unei sub-stante produsa Tn cadrul unei alte cai metabolice.

REGN, s. n. / regne, s. m. / kingdom, rule, reign. [Lat. *reg-nam = domnie, regati de [a rex, regis = rege.*] Cea mai Tnalta categoric sistematica; cuprinde mai multe Tncrengaturi. Cele trei r. considerate traditional sunt: mineralele, plantele si animalele.

REGRESIE, s. f. / regression, s. f. / regression, metamor-phosis. [Lat. *regressio, -onis = remtoarcere, de la regredi =*

REGRESIE LINIARA

a merge *mapoi* (**retro** = *mapoi*; **gradi** = *a merge*.) 1) In sens general, revenire, reTntoarcere la un stadiu de dezvoltare anterioara, fie ca este vorba, frecvent, de functiile intelectuale si/sau comportament, fie de structura unui organ sau a unui tesut. 2) R. *atavistica*: r, intelectuala Tn care logica este Tnlocuita In mare masura cu un comportament si impulsuri primare. 3) R. *intelectuala*: scaderea facultatilor intelectuale, Tndeosebi Tn *senilitate si *dementia. 4) In psihanaliza: trecerea la moduri de expresie si comportament de un nivel inferior, care reprezinta stadii anterioare din dezvoltarea psihologica a unui subiect.

REGRESIE LINIARA / regression lineaire / linear regressic i. Metoda statistics! de predictie a valorii medii a unui parametru cantitativ y Tn functie de un alt parametru cantitativ x.

REGULA GOODSALL / regle du Goodsall / Goodsall 's rule. [David H. Goodssal, *chirurg Sritanic, 1843-1906.*] Fistulele anale care se deschid pe pielea perineala Tn jumatarea anterioara fata de anus sunt de obicei fistule directe; acelea care se deschid Tn jumatarea posterioara pot avea multiple orificii externe de deschidere, pot fi cu traiect multiplu sau „Tn pot-coava”.

REGULA LUI 9 / regle du 9 / rule of 9. Formula empirica pentru estimarea procentuala a suprafetei corpului afectata Tn arsuri. Conform acestei r., capul reprezinta 9% din suprafata totala a corpului; 9% fiecare membru superior; 18% fata ante-rioara a trunchiului si 18% fata posterioara; 18% - fiecare din membrele inferioare, suprafata perineului reprezentand 1%. R. se aplica la adult si doar partial la copil, la care capului Ti corespund 18%, pentru membrele superioare si cele doua fete ale trunchiului procentajele sunt identice cu cele de la adult, iar pentru fiecare membru inferior corespund 13,5% din suprafata cutanata.

REGULA ABC / regle ABC / ABC rml. V. masaj cardiac.

REGULI, s. f. pi. / regles, s. f. pi. / menses. [Lot. *regula* = *reguta, nonna, lie la regere* = *a conduce fi rex, regis* = *regel* Sin. pop. pentru menstruatie (v.).

REGURGITATIE, s. f. / regurgitation, s. f. / regurgitation. [Lot. *retro* = *mapoi*; *gurges, -itis* = *vaCtoare, cwent de apa.*]

1) Returul alimentelor masticate si amestecate cu saliva, la putin timp dupa deglutitie, din stomac sau din esofag Tn gura. R. este spontana, neTnsotita, de obicei, de greata. La sugar este normala; la adult apare Tn unele afectiuni digestive (ex.: stricture sau diverticul esofagian, esofagita de reflux etc.).

2) Refluxul sangelui marilor artere Tn inima sau dintr-o cavi-tate cardiaca Tn alta, Tn sens invers sensului fiziologic, ca urmare a unei insuficiente valvulare. Ex.: r. aortica, r. mitrala.

REHIDRATARE, s. f. / rehydratation, s. f. / rehydration. [Lot. *re* = *iarOfi*; *gr. hydor, hydatos* = *apa.*] Restabilirea volumului de fluide din organism prin aport de lichide cu presiune osmo-tica si concentratie Tn electroliti Tn functie de tipul de *deshidratare (Tn deshidratarile masive).

REIMPLANTARE, s. f. / reimplantation, s. f. / re-implantation. [Lot. *re* = *wrofi*; *in* = *m*; *plantare* = *a insamanfa.*] Restabilirea, printr-un act chirurgical, a pozitiei anatomice si fiziologice a unui tesut sau organ. Ex.: r. unui dinte Tn locul din care a fost Tndepartat.

REINDUCTIE, s. f. / reinduction, s. f. / reinduction. [Lat. *re* = *iarafi*; *mductio, -onis* = *introducere, de [a inducere = a duce m, a introduce (in = in; ducere = a duce).*] Reluarea 'chimioterapiei de atac (*inductie) Tn cazul unui pacient care s-a aflat Tn *remisiune si a fost supus unei chimioterapii de Tntretinere.

REINFECTIE, s. f. / reinfection, s. f. / reinfection. [Lat. *re* = *iaraffi*; *infectus, de. Ca inficere = a strica, a otraoi.*] Infectie noua care survine la un subiect infectat anterior cu acelasi ger-men, dar vindecat de vechea infectie.

RELAXARE

REINSERTIE, s. f. / reinsertion, s. f. / reinsertion. [Lot. *re* = *iarOfi*; *iasertio, -onis* = *insertie, aitoire, de Ca inserere = a fiaga, a introduce (in = in; serere = a semColO, a sadii)*] Readucerea (pe cale chirurgicala) In pozitia initiala de insertie a unei structuri anatomice (muschi, tendon) dislocata accidental Tn urma unui traumatism, a unui proces patologic sau a unei sectiuni chirurgicale.

REINTRARE, s. f. / phenomene de reentree / reentry. [Lat. *re* = *iarafi*; *intrare* = *fl intro.*] Anomalie a propagarii undei de activare, determinata de heterogenitatea vitezei de con-ducere a impulsului sau/si neuniformitatii perioadei refractare a fibrelor miocardice. Pentru o valoare critica a acestor parametri este posibil reTntoarcerea frontului de unda pe un circuit care a mai fost depolarizat Tn cadrul aceluasi dclu de activare cardiaca, determinand extrasistole sau tahicardie prin reintrare. Tn functie de lungimea caili parcurse de stimul, se descriu macro-si microreintrari. *Macroreintrarile* intereseaza cai accesorii atrio-ventriculare. *Microreintrarile* intereseaza zone milimetrice de tesut. Conditiiile care predispun la reintrare sunt: reducerea perioadei refractare, viteza de conducere lenta si circuitele de conducere lungi.

REINNOIRE BIOLOGICA / renouvellement biologique / biological turnover. [Lat. *re* = *wofi*, *in* = *in*; *novus* = *nou*; *gr. bias* = *viatd*; *logos* = *fiUnfo.*] Tnlocuirea permanenta a mole-culelor (r. *moleculara*) prin molecule noi, identice, sau a celu-lelor moarte prin noi celule (r. *celulaia*). Intr-o celula Tn echili-bru, cea mai mare parte din molecule este degradata si sin-tetizata Tn permanenta. Dimpotriva, ADN-ul unei celule ramane acelasi pana la moartea acesteia. Viteza de r. b. variaza in functie de diferitele molecule sau celule. Ea este masurata prin durata de semiviata a substantei sau a celulei, adica prin tim-pul necesar ca 50% din molecule sau celule sa fie Tnlocuite. Uneori se utilizeaza ca sin. termenul engl. *turnover* (v.).

REINNOIRE CELULARA / renouvellement cellulaire / cellular turnover. [Lot. *re* = *iwofi*, *in* = *in*; *novas* = *nou*; *ceUula* = *camanit&i dun. de [a cella = camara.*] V. reTnnoire biologica.

REINNOIRE MOLECULARA / renouvellement moleculaire / molecular turnover. [Lat. *re* = *iarafi*; *in* = *m*; *novus* = *noil*; *dim. Cat. moles* = *masa. informa.*] V. reTnnoire biologica.

REJET, s. f. / rejet, s. m. / rejection. [Tr. *refet, din [at. iactare = a arunca.*] Ansamblul reactiilor organismului primitor, Tn primul rand imunitare, Tmpotriva tesuturilor grefate. Tn r. sunt implicati: anticorpii, complementul, factorii de coagulare si trom-bocitele. Se disting doua situatii, Tn functie de natura grefei:

1) r. Tn caz de "heterogrefa; 2) r. Tn "homogrefa. Tn hetero-grefa, r. reprezinta reactia de aparare a organismului primitor Tmpotriva transplantului *alogenic. In acest caz, antigenele tis-u-lare ale grefonului, Tndeosebi cele din *sistemul HLA, sunt recunoscute rapid ca straine de catre celulele imunocompetente ale gazdei, Tn esenta limfodtele T si B. Limfodtele T prin *dto-toxicitate, iar limfodtele B prin *anticorpi pot provoca distru-gerea grefonului. Aceasta distructie, „criza de r." sau „criza de transplant", poate regresa sub tratament imunodepresor. In homogrefa, fenomenul de r. este mult mai redus si poate fi suprimat cu medicamente ca ciclosporina A.

RELAXANT, adj., s. n. / relaxant, -e, adj., s. m. / relaxant. [Lat. *relaxare* = *a slabi.*] 1) Care produce relaxarea tonusu-lui muscular sau psihic (diminuarea tensiunii nervoase). 2) Orice medicament sau mijloc care favorizeaza relaxarea fizicS (Tndeosebi musculara) sau psihica.

RELAXARE, s. f. / relachement, s. m., relaxation, s. f., de- *; tente, s. f. / relaxation, slackening. [Lat. *relaxatio, -onis* = *destindeTe., de la relaxare = a sfa6i, a relayyi.*] 1) Destindere fizica (prin diminuarea tonusului muscular - r. musculara) sau psihica (diminuarea tensiunii nervoase). 2) Metoda terapeutica

RELAXINA

care are ca scop destinderea musculara sau psihica. 3) Sem-nal de r.: caracterizat prin Tntoarcerea la starea initiala a par-ticulelor implicate (nuclee cu numar impar de protoni, Tn cazul RMN, etectroni impari, Tn cazul RES), supuse actiunii succe-sive a doua campuri magnetice, cu frecvente diferite Tn functie de tipul de metoda. V. rezonanta electronica de spin (RES) si rezonanta magnetica nucleara (RMN).

RELAXINA, s. f. / relaxine, s. f. / relaxin. [Lot. *relaxare* = a stadi, a r(lala; -md.)] Hormon polipeptidic a carui structura este Tnrudita cu cea a *insulinei. Se cunosc doi precursori (codificati de genele H, si H; de pe cromozomul 9) din care rezulta doua pro-relaxine, care, prin sectionare enzimatica, dau nastere r. 1 (alcatuita dintr-un lant A cu 24 aminoacizi si un lant B cu 32 aminoacizi) si r. 2 (un lant A cu 24 aminoacizi si un lant B cu 33 aminoacizi). Ca si Tn cazul insulinei, la cele doua r. lanturile A si B sunt legate prin doua puncti disulfurice, o a treia punte apartinand exclusiv lantului A. Genele H, si H; se exprima la femeie Tn celulele "corpului galben, iar gena H; se exprima si la barbat, Tn celulele glandulare prostatice. La femeie, r. sunt detectabile Tn faza estroprogestativa a ciclu-lui menstrual si Tn a doua jumatare a sarcinii, iar la barbat, r. nu tree Tn sange, d doar Tn lichidul seminal, unde pot fi dozate. Cele doua r. au, la femeie, aceteeasi proprietati: con-tribuie la dehiscenta foliculara, la relaxarea ligamentelor pelvine la sfarsitul sarcinii si exercita un efect inhibitor asupra secretiei de *oxitodna.

RELEASING FACTOR / releasing factor / releasing factor. [Eng. *to release* == a difitra; *factor* = factor.] Abrev.: RF. Sin.: releasing hormone (v.).

RELEASING HORMONE / releasing hormone / releasing hormone. [Lngi. *to release* = a elibera; *hormone* = fwrmon.] Angl. care desemneaza Tn general un hormon secretat de o structura anatomica (de obicei hipotalamus) al carui efect este eliberarea unor hormoni dintr-o alta structura (de obicei din hipofiza). Dupa unii autori se utilizeaza termenul r. h. atunci cand structura substantei este cunoscuta si *releasing factor* daca structura chimica nu este elucidata; dupa altii, cei doi ter-meni sunt sin. Tn particular, termenul desemneaza neurohor-monii hipotalamici a caror prezenta Tn hipofiza (prin tractul hipotalamo-hipofizar) declanseaza sinteza si/sau secretia unor hormoni hipofizari. Abrev.: RH. Sin.: iiberina.

REMANENTA, s. f. / remanence, s. f. / remanence. [Lat. *remanere* = a ramdne, a sta.] Proprietate a unui insecticid a carui actiune persists Tn timp Tndelungat dupa aplicarea acestuia.

REMANIERE, s. f. / remaniement, s. m. / reshuffling, change. [fr. *remaniement*, lie. la main = mono.] Modificare citologica sau a arhitectonidi tisulare sub diverse influente patologice sau terapeutice.

REMANIERE CROMOZOMIALA / remaniement chromosomique / chromosomal rearrangement. Termen generic care cuprinde diversele modificari de structura a cromozomilor: translocatii, deletii si inversiuni cromozomiale. V. si remaniere echilibrata, rearanjare genetica, recombinare genetica, aneu-zomie.

REMANIERE ECHILIBRATA / remaniement equilibre / balanced rehanding. Modificare a structurii cromozomiale care nu antreneaza nici o modificare cantitativa a materialului gene-; tic si, Tn consecinta, nici o anomalie la nivelul "fenotipului. La subiectii purtatori de cromozomi cu r. e., mecanismele de schimb din cursul "meiozei pot conduce la formarea de gameti aneu-zoid. V. si remaniere cromozomiala, rearanjare genetica, recombinare genica, aneu-zomie.

REMEDIU, s. n. / remede, s. m. / remedy, cure. [Lat. *remee'i-mn* = If-ac, medicament.] Orice mijoc sau factor care poate fi

RENOPRIV

utilizat Tn tratamentul curativ sau paliativ al unei boli, ori m scopul prevenirii unor boli. Termenul este utilizat Tndeosebi Tn "homeopatie si Tn limbajul comun. Sin.: medicament, agent te-rapeutic.

REMISIUNE, s. f. / remission, s. f. / remission, abatement. [Lat. *remissio, -onis* = trimitere. mappi, ae. la *remitters* = a. trimite tnapoi (*retro* = mapoi; *mittere* = a trimite).] Atenuare sau disparitie provizorie a simptomelor unei rnaladii.

REMITENT, adj. / remittent, -e, adj. / remittent [Lat. *remittens, ae la remittere* = a trimite mapoi (*retro* = mapoi; *mittere* = a. trimite).] Care prezinta perioade de atenuare si de exacerbare. Cu referire la semne, simptome sau la unele boli.

REMISIOGRAFIE, s. f. / remnographie, s. f. / remnography. [RMN = rezonanfa nagneticd nucleara; gr. *graphein* = a scne] Denumire propusa, dar neadoptata, pentru imaginea obtinuta prin tehnica de imagistica medicala Tn care se utilizeaza fenomenul de *rezonanta magnetica nucleara.

RENAL, adj. / renale, -ale, -aux, adj. / renal. [Lat. *renalis* = renal, ae la *ren, renis* = rinichi.] Apartinand rinichiului, cu privire la rinichi. Ex.: abces r.

RENATURARE, s. f. / renaturation, s. f. / renaturation. [Lat. *re* = iarafi; *natura* = stare natwaCd, caracter.] Reasocierea, dupa denaturare, a catenelor individuate ale unui dublu helix de ADN sau ARN complementar. R. se obtine prin ameste-carea catenelor individuate si nu depinde de sursa catenelor, ci doar de gradul de complementaritate a acestora. R. produce *heteroduplexuri: ADN-ADN, ADN-ARN, ARN-ARN.

RENICUL, s. m. / renicule, s. m. / reniculus. [Lat. *renicu-jus, dim. de [a ren, renis* = rinichi.] Segment renal alcatuit din piramida Malpighi si corticala corespondenta. Termenul *sin. lob* sau *lobul renal* este nerecomandat si putin utilizat.

RENINA, s. f. / renine, s. f. / renin. [Lot. *ren, renis* = rinic.fi.ii -ma.] R. este o proteina enzimatica din grupul *proteazelor acide, a-globulina secretata de celulele juxtaglomerulare care Tnconjoara arteriotete renale la intrarea lor Tn glomerul. Pose-dand o activitate enzimatica, r. actioneaza asupra unui singur substrat: o alta c^globulina din plasma, de origine hepatica, *angiotensinogenul (sau hipertensinogenul, sau substratul plas-matic al reninei). Din reactia r.-angiotensinogen rezulta *angio-tensina, cu actiune vasoconstrictoare, hipertensiva. Biosinteza r. se desfasoara Tn trei etape: 1) Sinteza prepro-reninei, poli-peptid alcatuit din 406 aminoacizi, cu gena localizata pe cromozomul 1 (1q42); 2) Prin eliminarea peptidului semnal, format din 20 de aminoadzi, rezulta pro-renina, inactiva; 3) Prin eliminarea a Tnca 46 aminoacizi si *glicozilare Tn doua puncte precise, rezulta r., alcatuita din 340 aminoadzi, cu M., 40 kDa. In hipertensiunea de origine renala se constata o crestere a secretiei de r. Evaluarea secretiei de r. se face prin deter-minari radioimunologice si se exprima Tn cantitatea de angio-tensina eliberata pe litru de plasma si pe minut. Valori nor-male: 1,1-0,8 ng/ml/ora sau 0,9-0,6 nmol/l/ora la un subject Tn decubitus si cu un regim salin normal. Valorile sunt crescute Tn hipertensiunea maligna si prin ischemie renala si foarte scazute Tn 'sindromul Conn. A fost demonstrata existenta unor izorenine extramnale. V. angiotensina.

RENITENT, adj. / renitent, -e, adj. / renitent. [Lat. *renitens, de [a reniti* = a re-zista, a se wipotrivii.] Caracter palpatoriu al unei formatiuni care rezista la presiunea degetelor, fiind rela-tiv elastica si ferma dar nu dura sau fluctuenta. Ex.: tumora r.

RENOGRAMA IZOTOPICA / renogramme isotopique / isotopic nephrogram. [Lat. *ren, renis* = rinichi; gr. *gramma* » fnscrie.re; *isos* - egai; *topos* = ioc.] Sin.: nefrograma izotopicQ (v.).

RENOPRIV, adj. / renoprive, adj. / renoprival. [Lat. *ren, renis* = rinictu; *prius* = [ipsit de, de la *privere* = a lipsi (*pe cine-

RENOVASCULAR

va) de ceva.] 1) Care se caracterizeaza sau rezulta prin pri-varea de functia renala. 2) Care se refera, se afla Tn relatie cu ablatia unuia sau a ambilor rinichi.

RENOVASCULAR, adj. / renovasculaire, adj. / renovascular. [Lat. *ren, renis = rinu.fi.ii vasculm = vas mic, dim. lie [a vas, vasis = was.]* Care se refera la vasele sanguine ale rini-cniului.

REOBAZA, s. f. / rheobase, s. f. / rheobase. [Cjr. *rheos = curent, lit-la rhein = a dirge; Cat; gr. basis = 6aza.]* Para-metru ce caracterizeaza nivelul de excitabilitate a unei struc-turi biologice, reprezentat de valoarea minima a intensitatii stimului (natural sau artificial), de lunga durata, necesara pen-tru a provoca exdtatia.

REOLOGIE, s. f. / rheologie, s. f. / rheology. {Qr. *rheos = curent, de ia rhein = a curge; logos = ftiintii*} Ramura a fizicii care studiaza procesele de curgere a materiei sub toate for-mele sale si consedntele curgerii asupra materialelor la nivelul carora aceasta se produce. Tn medidna, r. se aplica mdeosebi la drculatia sanguina. V. hemoreologie.

REOSTAT, s. n. / rheostat, s. m. / rheostat. [Qr. *rheos = curent, de (a rhein = a curge; statikos = care std, de (a istaaai = a piasa, a. face sa fina.)* Dispozitiv a carui rezistenta electrica este reglabila Tntre anumite limite. Introdus Tntr-un dr-cuit, r. permite modificarea controlata a intensitatii curentului.

REOVIRIDAE / Reoviridae / Reoviridae. [Ncronim engf. pentru *Respiratory Enteric Orphan!* [at. *virus = venin, otrava.]* Familie de virusuri cu ARN bicatenar, cu simetrie cubica, fara invelis, cu tropism respirator sau enteric, cu rol patogen relativ redus la om. Cuprinde genurile 'Reovirus, Orbivirus, 'Rotavirus.

REOVIRUS, s. n. / reovirus, s. m. / reovirus. [Ncronim engf. pentru *Respiratory Enteric Orphan!* [at. *virus = venin, otrava.]* Gen de virus ARN din familia *Reoviridae*, care produce infectii respiratorii si digestive (entente). Uneori provoaca encefalite si encefalomielite.

REPARAREA ADN / reparation de l'ADN / DNA repair. [Lot. *reparare = a refaca, a rewnoi (re = wrasi, parare = a pregati, a aranja.)*] Proces de restaurare a integritatii unui lant al ADN lezat, utilizand lantului intact ca model. R. ADN permite recon-stituirea unui dublu helix normal pornind de la structuri care prezinta diverse anomalii, ca Tntreruperile mai mult sau mai putin importante ale continuitatii unui lant (unei catene), pre-zenta unor lanturi (catene) supranumerare sau defecte de com-plementaritate (*complementar). Procesul are loc, de ex., dupa iradierea cu radiatii ionizante nucleare.

REPAUS, s. n. / repos, s. m. / repose, rest [J'r. *repos, din lot. pausa = pauza, mctare, op-lire.*] Suspendarea sau Tnce-tarea temporara a unor functii In cazul unui organism, organ, tesut etc. La om, r. are rol de refacere a starii fiziologice a organismului. Ex.: r. fizic, r. intelectual.

REPAUS COMPENSATOR / repos compensateur / compen-satory pause. Sin.: pauza compensatorie (v.).

REPERTORIUM IMUNOLOGIC / repertoire immunologique / immune repertory. [Lat. *repertorium = inventor, de la reperire = a descoperi, a gasi; immunis = scutit, aparat, de ia in = dpsit de, munus = oJiigafie; gr. logos = stUnta.*] Ansamblul "receptorilor B si *receptorilor T prezenti la supra-fata diferitelor doni de limfocite B si T si care permit recunoas-terea *non-selfului si a 'selfului modificat. Se estimeaza ca, datorita extensiei sale, r. i. permite recunoasterea a circa 100 de milioane de determinanti antigenici diferiti. V. si gene ale imunoglobulinelor.

REPETITIV, adj. / r6petitif, -ive, adj. / repetitive, [fr. *repeti-tif, din [at. repeter = a reveni, a repeta.]* Sin.: iterativ (v.).

REPICAJ, s. n. / repiquage, repiquement, s. m. / explanting, subculturing (bacter). [fr. *repiquage, de ia repiquer = a*

REPREZENTARE SCHATCHARD

transpCanta o piantii tanSrO. care. se dezvoita din seminti.] Transferul unei culturi de celule dintr-un flacon de cultura Tn-tr-unul sau mai multe flacoane continand un mediu nou de cultura. Daca celulele provin dintr-un tesut proaspat, numarul de r. va fi mai mic si va depinde de varsta donorului. R. este necesar pentru mentinerea caracteristicilor celulelor din cultura.

REPLETIE, s. f. / repletion, s. f. / repletion, surfeit. [Lat. *repletio, -onis = supra- abundenta, de la replere = a umpit din nou (re = iarafi; plenus = wmplut, piin.)*] Starea unui organ care este plin cu un lichid, un solid sau un gaz.

REPLICARE, s. f. / replication, s. f. / replication, [[at. *repli-catio, -onis = revenire m aceiafi punct, repetare., de ia repfi-care = fl indoi mapoi (retro = inapoi; plicare = a mdoi, a impaturi.)*] Formarea unui lant de *ARN mesager prin copierea unui lant de ADN, a carui replica o constituie lantului nou de ARN format. Tntr-un sens mai larg, mai general, r. reprezinta formarea unei copii a unui element genetic, procesul de dupli-care a materialului genetic.

REPLICON, s. m. / replicon, s. m. / replicon. [Lat. *replicare = a indoi inapoi, de la retro = inapoi, plicare = a mdoi, a tmpaturi.*] Cel mai scurt fragment de ADN sau ARN capabil de "replicare ca unitate autonoma Tntr-o celula.

REPOLARIZARE, s. f. / repolarisation, s. f. / re-polarization. [Lat. *re = wasi; polus = po[.]*] Etapa a 'potentialului de actiune care urmeaza etapei de *depolarizare si In care, prin modificarea permeabilitatii membranare, Tndeosebi prin deschi-derea "canalelor de K¹¹, se revine la *potentialul de repaus. V. si depolarizare.

REPORTER, s. m. / reporter, s. m. / reporter. [EngC. *reporter = cei care face un raport, de la to report = a raporta.]* O gena indicatorie introdusa Tn 'vectorii de expresie, pentru a servi ca marmor al efectului reglator al unei secvente date, de ex. a unui 'promoter.

RÉPOZITIE. Var. pentru repositionare (v.).

REPOZITIONARE, s. f. / reposition, s. f. / reposition. [Lot. *re = iarasi, positio, -onis = punere, de ia ponere = a RUM.]* Plasarea in pozitie normala a unui organ a carui situare a devenit ectopica printr-un proces patologic. Se realizeaza, de regula, prin procedee chirurgicale. Var.: repositie.

REPRESIE, s. f. / repression, s. f. / repression. [Lat. *me.-dievaia repressio, de ia reprimere = a impinge wapoi, a refine (retro = {napoi; primere = a apasa, a presa.)*] Inhibitia, blo-carea unei gene, devenita incapabila sa tsi exercite actiunea.

REPRESOR, s. m. / r6presseur, s. m. / represser. [Lat. *represser, -oris = represor, de ia reprimere = a impinge inapoi, a refine (retro = mapoi; primere = a apasa, a presa.)*] Proteina reglatoare care se fixeaza pe secventele reglatoare ale ADN (sau ARN) si care blocheaza astfel "transcriptia sau, respectiv, *traducerea. Blocarea transcriptiei se produce prin tmpiedicarea accesului la situsul de fixare al ARN-polimerazei.

REPREZENTARE, s. f. / representation, s. f. / representation. [Lat. *praesentatio, -onis = reprezentare, imagine, de ia praesentare = a pune din nou in fafa oculuim (re = iarilfi, praesentare = fl prezenta.)*] Imagine senzoriala a obiectelor si fenomenelor realitatii evocata mental, Tn absenta acestora, pe baza perceptiilor anterioare.

REPREZENTARE lineweaver-burk / representation de Line-weaver-Burk / Lineweaver-Burk plot. [Hans Lineweaver, *chI-mist american, n. 1907; Dean Burk, bwcfwmst american, 1904-19S8.]* R. grafica utilizata Tn cinetica enzimatica care, pentru o reactie data, reda variatiile inversului vitezelor initiale de reactie Tn functie de inversul concentratiilor initiale de substrat.

REPREZENTARE SCHATCHARD / representation de Schat-chard / Schatchard's plot Reprezentare grafica ce permite determinarea afinitatii moleculelor care se fixeaza pe alte mo-

REPRODUCERE

lecul, ca si numarul de *situri de fixare (ex.: *afinitatea si numarul de situri de la nivelul "receptorilor pentru efectorii acestora).

REPRODUCERE, s. f. / reproduction, s. f. / reproduction, breeding. [Lot. *re = iarUfi, producere = a nafte, a crea*] Insiire de baza a fiintelor vii, datorita careia acestea produc noi organisme asemanatoare lor. R. asigura mentinerea, Tnmulti-rea si continuitatea speciilor, ca si variatia acestora prin recombinare genetica. Mecanismele r. pot fi regrupate Tn doua mari categorii: r. *asexuata* sau *agam/ca* si r. *sexuata*. Caracteristicile esentiale ale acestor doua modalitati sunt: 1) R. *asexuata* este caracteristica vegetalelor si formelor animale simple; ea depinde de un singur organism, nu necesita gameti si are ca rezultat organisme identice cu genitorii. Se realizeaza prin diviziune directa (la organisme unicelulare, bacterii, alge albastre), spori si Tnmugurire (bacterii, fungi, muschi, ferigi) si inmultire vegetativa (prin parti sau organe vegetative, la plante inferioare sau superioare). Trebuie mentionate doua moduri particulare de r. *asexuata*: regenerarea, prin reconstituirea a doi indivizi distincti din fiecare din fragmentele unui singur individ sectional Tn doua (planarii, limbrici), si partenogeneza, care, desi presupune o diferentiere sexuala, adica prezenta femeiei, se produce fara interventia sexului opus (cazul albinelor). La numeroase protozoare (inclusiv la agentii malariei) si vegetale inferioare se observa alternanta r. *asexuate* cu r. *sexuate*. 2) R. *sexuata* este caracteristica organismelor cu un anumit grad de complexitate si se bazeaza pe conjugarea a doua celule (*gameti) provenind de la doi indivizi de sex opus. Prin unirea celor doi gameti rezulta *zigotul, iar Tn cursul dezvoltarii embrionare, o linie somatica (soma), destinata sa produca tesuturile organismului, se diferentiaza de o linie germinativa (germen), din care se formeaza spermatozoii si ovulele. R. s. creste diversitatea speciilor, deoarece ea implica amestecul celor doua patrimoniuri genetice.

RESERPINA. Var. pentru rezerpina (v.).

RESORBTIE, s. f. / resorption, s. f. / resorption. [Lot. *resorptio, dt la resorbere ^ a reabsorptio (re = iarctii; sorbere = a adsorbi, a inghiti)*] 1) Disparitia, prin absorbtie progresiva, a unui lichid, a unui corp strain sau a unui gaz dintr-o cavitate naturala sau patologica, ori din spatiile interstiale ale tesuturilor. 2) Topire progresiva, fiziologica sau patologica, a unui organ sau tesut. Ex.: r. fiziologica a tesuturilor care Tnconjoara un dinte temporar, provocand caderea sa; r. patologica a tesutului osos. 3) Trecerea unei substante printr-o membrana (ex.: muoasa intestinala). Astfel, unele medicamente introduse *per os* patrund Tn circulatia generala prin r.

RESPIRATOR, adj., s. n. / respiratoire, adj., respirateur, adj., s. n. / respiratory, adj., respirator, n. [Lot. *respirarc = a. rtswa, de. la re = iarafi, spirare = a sufla.*] 1) Care se refera, care ajuta la respiratie. Ex.: centru r. 2) Aparat care permite asigurarea ventilatiei pulmonare a unui bolnav, cu aer sau cu oxigen, de obicei prin insuflatie Tn trahee. Anumite aparate sunt automatizate, permitand o respiratie artificiala prelungita, cu frecventa, amplitudine si presiune reglabile. Ex.: *r. Drinker, *r. Engstrom.

RESPIRATOR DRINKER / respirateur de Drinker / Drinker's respirator. [Philip Drinker, mginer anmcan de. sanatate, pifliica, 1S94-1972.] Sin.: plaman de otel (v.).

RESPIRATOR ENGSTROM / respirateur d'Engstrom / Engstrom's respirator. [C. G. Engstrom, aneste.zist su&dez. wntemporan.] Aparat automatizat care realizeaza o respiratie artificiala prelungita, cu frecventa, amplitudinea si presiunea reglabile.

RESPIRATIE, s. f. / respiration, s. f. / respiration, breathing. [Lot. *respiratio, -onis = respirapie, dt ia respirare = a res-*

RESPIRATIE BIOT

pira (re = Ulrdfi; spirare » a sufCa.) Totalitatea proceselor fiziologice prin care se realizeaza schimbul de gaze (absorbirea oxigenului si eliminarea bioxidului de carbon) Tntre organism si mediu. R. cuprinde: r. *externa*, r. *interna* si r. *celutara*. 1) R. *externa* (ventilatia pulmonara) asigura captarea oxigenului la nivelul capilarelor din alveolele pulmonare si eliminarea bioxidului de carbon din sange. 2) R. *interna* asigura eliberarea oxigenului la nivelul tesuturilor si absorbtia bioxidului de carbon Tn sange. Sangele reprezinta mediul de transport al gazelor Tntre plamani si tesuturi, rolul principal revenind *hemo-globinei. 3) *R. *celutara* cuprinde utilizarea oxigenului Tn pro-cesele metabolice.

RESPIRATIE AEROBA / respiration aerobie / aerobic respiration. Degradarea completa a glucozei (sau a unui alt substrat) la CO₂ si H₂O, cu eliberare de energie chimica potentiala, Tn prezenta oxigenului molecular. R. a. Tncepe Tn hialoplasma prin *glicoliza anaeroba si se continua Tn mitocondrie prin dehidrogenari si decarboxilari oxidative ale acidului piruvic, Tn cadrul *ciclului Krebs. Reoxidarea transportorilor de hidrogen reduci de substratului organic se face prin oxigenul molecular (dioxigen). Transferul electronilor rezultati se face prin lantii de oxidoreducere care pompeaza protoni ai matricei mitocondrii catre spatiul dintre cele doua membrane mitocondriale. Acestia difuzeaza, Tn functie de gradientul de concentratie, la nivelul lantului de proteine de pe suprafata membranei interne a mitocondriilor, unde se produce "fosforilarea oxidativa a ADP Tn ATP.

RESPIRATIE ANAEROBA / respiration anaerobic / anaerobic respiration. Degradarea completa a glucozei (sau a unui alt substrat) la CO₂ si H⁺O, cu eliberare de energie chimica potentiala, Tn absenta oxigenului molecular. Acceptorul final este o molecula o-ganica sau un substrat mineral oxidat. Transferul de electroni se face Tn cadrul unui lant de oxidoreducere, care pompeaza protoni la nivelul ansamblului de proteine de la suprafata membranei interne a "mitocondriilor, unde se produce "fosforilarea ADP Tn ATP (*fosforilare oxidativa). V. si respiratie aeroba.

RESPIRATIE APNEUSTICA / respiration apneustique / apneustic respiration. Tulburare respiratorie caracterizata printr-o inspiratie lunga, urmata de o pauza de cateva secunde data de contractura persistenta a muschilor inspiratori, si de o expiratie scurta, uneori urmata de alta pauza. R. a. este generata de o leziune a calotei protuberantiale sub planul de emergenta a Srigemenului, ca unnare a unei tromboze a trunchiului bazi-lar.

RESPIRATIE ARTIFICIALA / respiration artificielle / artificial respiration. Ansamblu de manevre practicate fie la nou-nascutului Tn stare de moarte aparenta, fie Tn caz de 'sincopa sau de *asfixie, Tn scopul patrunderii aerului Tn caile traheobronsice si al restabilirii respiratiei normale. Manevrela de r. a. se efectueaza prin metoda gura la gura sau cu aparate care suplinesc miscarile custii toracice, asigurandu-se totodata si tractiunea limbii. 'Procedeele Schafer sj Silvester de r. a. (manuale) sunt rar utilizate Tn prezent.

RESPIRATIE ASISTATA ; respiration assistee / assisted respiration. Asigurarea, Tn cursul anesteziei generale Tn circuit Tnchis si *cur;3rizarii, a unor amplitudini eficiente ale miscarilor respiratorii. R. a. se obtine prin manevre manuale efectuate de medicul ?nestezist asupra camerei de amestec (balon) a aparatului de anestezie. Respecta ritmul respirator propriu pacientului si are drept scop asigurarea unei ventilatii pulmonare suficiente.

RESPIRATIE E10T / respiration de Blot / Biot's respiration. [Cimilic Bmi, medic franwz., Lyon, n. 1878.] Miscari respiratorii Tnterupte de perioade de apnee de 5-30 secunde. R. B. este Tntalnita Tn meningite, septicemii, agonie.

RESP1RATIE CELULARA / respiration cellulaire / cellular respiration. Proces Tn cursul caruia celulele aerobe dobandesc energie datorita oxidarii substantelor organice, asigurata de oxigenul molecular. Transformeaza Tn bioxid de carbon si Tn apa, substantele organice elibereaza o cantitate de energie echivalenta celei obtinute prin combustia lor. Tn procesul de r. c. sunt implicate o serie de reactii de oxidoreducere, catalizate de numeroase sisteme enzimatice.

RESP1RATIE CHEYNE-STOKES / respiration de Cheyne-Stokes / Cheyne-Stokes respiration. [John Cheyae, medic irCandez., 'Du.hlin, 1777-1836; William Stokes, clinician irCandez., 'Dublin, 1804-1878.] Ritm respirator particular, caracterizat prin perioade de apnee mai mult sau mai putin lungi, urmate de respiratii cu amplitudini crescande ce ating un maximum, dupa care amplitudinea respiratiilor scade si se produce din nou apnee, ciclul reluandu-se. R. C.-S. se observa Tndeosebi Tn insuficienta renala terminala si se pare ca este determinata de o irigare defectuoasa a centrului respirator.

RESP1RATIE CONTROLATA / respiration c6ntrolee / controlled respiration. Substituirea ritmului respirator propriu bolnavului (abolit prin actiunea curarei Tn cursul anesteziei generate Tn circuit Tnchis si curarizare) cu un ritm artificial, comandat de medicul anesteziat si Tnterupt de pauze. R. c. este indispensabila Tn anumite operatii pe abdomen si Tndeosebi pe torace. Aceasta tehnica de r. artificiala, care nu lasa pacientului nici o initiativa respiratorie, este de asemenea utilizata Tn marile insuficiente respiratorii. Tn r. c. cu aparatul denumit 'respirator se realizeaza o "insuflatie a plamanilor unui bolnav pasiv, cu un ritm si cu o amplitudine reglabile.

RESP1RATIE GLOsofarINGIANA / respiration glossopharyngee / frog breathing, glossopharyngeal breathing. Tip de r. la care sunt nevoiti sa recurga unii bolnavi cu insuficienta respiratorie determinata de afectarea (paralizia) muschilor respiratori. Consta Tn efectuarea unor miscari particulare ale limbii, buzelor si faringelui, cu inhalarea unei cantitati mai mari de aer.

RESP1RATIE KUSSMAUL-KIEN / respiration de Kussmaul-Kien / Kussmaul-Kien respiration. [Adolf Kussmaul, medic german, y{eidet6erg, 1822-1902, Alphonse M. J. Kien, medic german, sec. XIX.} Tip de r. observat Tn coma diabetica. Consta dintr-o inspiratie profunda, urmata de o scurta pauza Tn inspiratie fortata si o expiratie brusca (Tnsotita de geamat), dupa care survine o noua pauza. Aceste fenomene se repeta Tn aceeasi ordine.

RESP1RATIE LAENNEC (PUERILA) / respiration de Laennec (puerile) / Laennec's (puerile) respiration. [Rene Theophile Hyacinthe Laennec, medic frames, profesor de clinic medicala la 'Paris, 1781-1826.] Varietate a murmurului vezicular fiziologic la copii, caracterizat printr-o intensitate mai mare ca la adult si timbru mai aspru. Apare Tn conditiile unui torace mai subtire si mai elastic, ale unui orificiu glotic mai Tngust si ale unor miscari respiratorii mai rapide. R. L. se poate Tntaini uneori si la adult.

RESP1RATIE PARADOXALA / respiration paradoxale / paradoxical respiration. Stare patologica Tn cursul careia un plaman sau un segment de plaman prezinta un volum redus Tn inspir si crescut Tn expir. R. p. se observa Tndeosebi Tn paralizia unilaterala a diafragmului sau secundar unui traumatism toracic care provoaca o bresa pleurala.

RESP1RATIE STERTOROASA / respiration stertoreuse / stertorous respiration. Sin.: stertor (v.).

RESP1RATIE STRIDOROASA / respiration stridoreuse / stridulous respiration. Sin.: stridor (v.).

RESTENOZA, s. f. / restenose, s. f. / restenosis. [Lot. *re = iar0si; gr. stenosis = strdmtare., ingustare, de ia stenosis =*

*strdmt, wgujt} *Recidiva unei *stenoze a unui conduct sau a unui orificiu.*

RESTITUTIO AD INTEGRUM / restitutio ad integrum / restitutio ad integrum. [Lot. *restitutio, -onis = restitutum, restitutum, de [a restituere = a reface, a redo, ad = ia; integrare = a mine, la he.]* Revenirea la o stare identica celei existente Tnaintea de o stare patologica. O astfel de situatie este rara, iar expresia se utilizeaza cu referire Tndeosebi la fracturj, in cazurile cand rezultatul tratamentului este perfect.

RESTRICTINA, s. f. / restrictine, s. f. / restrictin. [Lot. *restrictus, participiului trecut de. la restringere = a TtStr&nge., a. reduce fi stringere = a strange; -iaa.}* Glicoproteina a *matrioiei extracelulare a neuronilor, cu rol Tn atasarea acestor celule la un anumit substrat.

RESTRICTIE, s. f. / restriction, s. f. / restriction. [Lot. *restrictio, -onis = cumpdtare, re-finere, de ia restringere = a strange., a. reduce si stringere = a strange.}* Fenomen de degradare a ADN-ului strain observat la bacterii. Celulele procarote contin enzime particulare, *endonucleaze sau enzime de' restrictie, care au functia de a proteja bacteriile Tmpotriva infectiilor virale, degradand ADN-ul viral, fara a afecta ADN-ul bacterian. Aceste enzime actioneaza recunoscand o secventa specfica de ADN, alcstuita din patru pana la sase nucleotide, pe care o sectioneaza Tntr-un loc precis. Secventa de ADN recunoscuta si tipul de sectiune sunt specifice fiecarei enzime. V. si enzima de restrictie.

RESUSCITARE CARDIORESPIRATORIE / resuscitatie cardiorespiratoire / cardiopulmonary resuscitation. [Lat. *resuscitatio, -onis = readMere [a viata, de [a resuscitare = a remvia (re = iarOfi; suscitare = a trezi); gr. kardia = inima, Cat. respirare = a respira, de. la re = iar0sfi, spirare = a. sufla.}* Ansamblu de masuri urgente care suplinesc temporar sau restabilesc functia cardiocirculatorie si respiratorie, Tn conditiile Tn care acestea sunt ineficiente. Deteriorarea grava a drculatiei si respiratiei, sau oprirea completa a acestor functii vitale, respectiv *stopul cardiac si *stopul respirator, ori oprirea ambelor functii simultan (stop cardiorespirator) survin Tntr-o multitudine de circumstante patologice. in prezent s-a ajuns la o standardezire a manevrelor de r. c., ce trebuie cunoscute de orice medic, Tndeosebi de generalist, care asigura asistenta primara, tendinta fiind de a instrui un numar cat mai mare de persoane, tinand seama de faptul ca Tn caz de stop cardiorespirator moartea biologica se poate instala Tn 3-5 minute.

RESUTA, s. f. / rechute, s. f. / relapse. [3-r. *rechute = reoil-dere.}* Revenirea simptomelor unei boli care era aparent pe cale de vindecare. Se deosebeste de *recrudescenla prin fap-tul ca survine mai tarziu decat aceasta, Tn cateva saptamani sau luni. Obs.: a nu se confunda cu *reddiva. V. si recadere.

RETARD, s. n. / retard, s. m. / retard. [Lot. *retardatio, -onis = ttit&rziere, de Ca retardare = a fntarzia si tardus = tncet, Cent.}* Termen folosit cu semnificatia de deficit, Tntarziere in evolutia unui proces fiziologic. Ex.: r. psihic, r. de crestere, r. somatic etc.

RETARAOARE MENTALA / retard mental / mental retardation. Oprirea dezvoltarii mentale (intelectuale) sau o dezvoltare mentala incompleta, Tn care este afectata inteligenta Tn ansamblul sau, din cauza diminuarii capacitatilor cognitive, de vorbire, motorii sj sociale. R. m. poate fi congenitala sau consecutiva afectarii precoce a inteligentei si apare ca atare sau asociata cu alte tulburari mentale sau somatice, Tn cadrul a numeroase sindroame. Prevalenta celorlalte tulburari mentale este de eel putin 3-4 ori mai mare la subiectii cu r. m. fata de populata generala, ei prezentand si un rise crescut pentru exploatare, abuz fizic si/sau sexual. Adaptarea sodala se produce cu dificultate, dar Tn conditii de protectie sociala si ambianta adec-

RETEN-nE

vata, comportamentul adaptativ al subiecților este mult ameliorat. Cu ajutorul datelor dinice și ale testelor QI standardizate se disting ("ICD-10): 1) *R. m. usoara*, cu QI între 69 și 50, Tn care sunt induse: debilitatea mentală, deficiența mentală usoară și oligofrenia usoară. 2) *R. m. moderata*, cu QI între 49 și 35, care cuprinde: imbedlitatea, deficiența mentală moderată, oligofrenia moderată. 3) *R. m. severa*, cu QI între 34 și 20, cuprinde: deficiența mentală severă, oligofrenia severă. 4) *R. m. profunda*, cu QI sub 20, include: idiotia, deficiența mentală profundă, oligofrenia profundă. Uneori, stabilirea gradului de r. m. prin procedurile uzuale este dificilă sau imposibilă:

la persoane cu deficit senzorial asociat (cedtate, surdomutitate), cu handicap fizic major sau perturbate comportamentale. Asistența socială, necesară Tn toate cazurile, variază Tn funcție de tipul de r. m. **RETENTIE, s. f. / retention, s. f. / retention.** [Lot. *retentio, -onis* = *oprire, rafinare, de la retentare = a. tine. pe. [oc, a pastra.]* Acumulare prin defect de evacuare a unei substanțe, care se află Tn mod normal sau este introdusă artificial Tn organism sau Tntr-un organ.

RETENTIE PLACENTARĂ / retention placentaire / retention of placenta. Persistentă Tn cavitatea uterină, după delivrența, a unui fragment de placenta. R. p. poate antrena hemoragii și infecție.

RETENTIE DE URINĂ / retention d'urine / urine retention. Imposibilitate de a evacua, total sau parțial, urina conținută Tn vezică. R. de u. este denumită completă când mictiunea este imposibilă. Poate fi acută, dacă cedează după mai multe cateterisme, sau cronică, dacă mictiunile spontane nu reapar. R. cronică incompletă desemnează stagnarea unei cantități de urină Tn vezică. Tn toate aceste situații secreția de urină se menține normală.

RETE TESTIS / rete testis / rete testis. NA: rete testis. [Lat. *rete, -is* = *ref.e.0, testis = t&sticut.*] Sin.: retea Haller (v.).

RETICUL, s. n. / reticulum, s. m. / reticulum. [Lot. *reticu-lum, dim. de. [a rete, -is = repeo.]* Denumire generică anatomică pentru rețelele de fibre sau de vase. Var.: reticulum.

RETICUL ENDOPLASMIC / r&ticulum endoplasmique / endoplasmic reticulum. Sistem complex de membrane, organizat Tn canale și dsterne, al cărui lumen se află Tn continuitate cu spațiul perinuclear. R. e. reprezintă circa 10% din volumul total celular și se extinde sub forma de rețea Tn Tntreg spațiul citoplasmatic. Membrana r. e. se află Tn continuare cu membrana nudeară externă, delimitează frontiera r. e. Tn raport cu citosolul și mediază transferul rapid și selectiv al moleculelor (Tndeosebi al proteinelor nou sintetizate) între cele două compartimente. Morfologic și funcțional se disting: 1) R. e. *rugos*, denumit astfel deoarece la suprafața sa externă se află numeroși *ribozomi, datorită cărora el joacă un rol central Tn sinteza proteinelor. 2) R. e. *neted*, implicat Tn sinteza lipidelor (fosfolipi-de, colesterol), necesare Tn biosinteza membranelor, ca și a hormonilor steroizi. R. e. rugos este mai dezvoltat Tn celulele cu o sinteză abundentă de proteine (ex.: plasmocite, celule pancreatice), iar r. e. neted - Tn celulele specializate Tn sinteză și metabolismul adzilor grași și ale fosfolipidelor (Tndeosebi hepatocite). Var.: reticulum endoplasmic. V. și ribozom.

RETICUL SARCOPLASMIC / reticulum sarco-plasmique / sarcoplasmic reticulum. *R. endoplasmic al celulelor musculare striate. R. s. conține sechestrate cantități mari de ioni de calciu, care sunt eliberați Tn citosol Tn timpul excitației musculare. Var.: reticulum sarcoplasmic.

RETICULAR, adj. / reticulaire, adj. / reticular. [Lat. *reticula-tus = m formă de. refeo, de. [a reticulum, dim. de. [a rete, -is = refa.]* 1) Care este Tn formă de rețea. 2) Care se află în relație cu o rețea, cu un *reticul. V. și celula reticulară.

RETINA

RETICULAT, adj. / reticule, -e, adj. / reticulated. [Lat. *reticaJatus = m forma de. re.tea, de. ia reticulum, dim. de. la rete, -is = re.f.e.0.*] Care prezintă aspectul unui reticul.

RETICULINA, s. f. / reticuline, s. f. / reticulin. [Lat. *reticu-lum, dim. de. Ca rete, -is = Tef.ea; -iaa.*] Scleroproteina componentă a fibrelor de conexiune din tesutul reticular. V. și fibra reticulară.

RETICULITA, s. f. / reticulite, s. f. / reticulitis. [Lat. *reticulum, dim. de. [a rete, -is = refeo; -ita.]* Inflamația tesutului reticuloendotelial.

RETICULOCIT, s. n. / reticulocyte, s. m. / reticulocyte. [Lat. *reticulum, dim. de ia rete, -is = refea; gr. kytos = celuCa*] Entrodt tânăr imatur, reprezentând ultimul stadiu intermediar de dezvoltare, între *eritroblast și hematia adultă. Conține granule ce reprezintă fragmente din reticulul endoplasmic, vizibile printr-o colorație spedală, de unde și denumirea de hematie granulosoasă. Tn mod normal, r. reprezintă 0,5-1,5% din totalul eritrocitelor circulante. V. și reticulocitoză.

RETICULOCITOZĂ, s. f. / reticulocytose, s. f. / reticulocytosis. [Lot. *reticulum, dim. de. [a rete, -is = re.te.0i gr. kytos = celula; -ozd.]* Creșterea numărului de *reticulocite din sângele drculant peste 60 000/mm³. R. reflectă o activare a *eritropoiezei la nivelul maduvei hematogene și are ca efect creșterea capacității de transport a oxigenului la nivelul sangelui. Apare după hemoragii, Tn cursul adaptării la altitudine, ca și Tn unele boli pulmonare Tnsotite de *hipoxie și Tn anemii.

RETICULOENDOTELIOZĂ, s. f. / reticulo-endotheliose, s. f. / reticuloendotheliosis. [Lat. *reticulum, dim. de ia rete, -is = refeo; gr. endon = wauntru; thole = ridicatura, mamelon; -ozo.]* Sin.: histiodtoză (v.).

RETICULOFIBROZĂ, s. f. / reticulofibrose, s. f. / reticulofibrosis. [Lat. *reticulum, dim. de. la rete, -is = retea; fibra = fi&ra; -oza.]* Fibroză inflamatorie care constă Tn multiplicarea fibrelor de *reticulina Tn cadrul unei fibroze secundare a *colagenului, reticulina parând a avea rol de precolagen.

RETICULOPATIE, s. f. / reticulopathie, s. f. / disease of the reticuloendothelial system. [Lat. *reticulum, dim. de. Ca rete, -is = re.te.a; gr. pathos = fi&ata.*] Denumire generică pentru orice afecțiune a sistemului reticuloendotelial.

RETICULOSARCOM, s. n. / reticulosarcome, s. m. / reticulosarcoma. [Lot. *reticulum, dim. de. la rete, -is = re.tea; gr. sarx, sarkos = came; -oma.]* Denumire desuetă pentru o tumoră malignă care se dezvoltă pe seama celulelor reticulare ale tesutului reticuloendotelial, Tn particular la nivelul ganglionilor limfatid, splinei (r. ganglionar, splenic etc.) și maduvei osoase (r. osos). V. pentru terminologia actuală: limfom și limfom malign non-hodgkinian.

RETICULOZĂ, s. f. / reticulose, s. f. / reticulosis. [Lat. *reticulum, dim. de ia rete, -is = refeo, -oza.]* Denumirea se referă la afecțiuni caracterizate printr-o proliferare celulară a liniei reticulohistiocitare, cu formarea de infiltrate monomorfe și permanente: reticulosarcom, boala Hodgkin, r. epitelioidă (*boala Besnier-Boeck-Schaumann), r. benignă de inoculare (sin.: boala ghearelor de pisică, v.), r. limfodtara benignă Degos (v. limfodtom).

RETICULOZĂ X / reticulose X / histiocytosis X. Sin.: histiodtoză X (v.).

RETICULUM. Var. pentru reticul (v.).

RETICULUM ENDOPLASMIC. Var. pentru reticul endoplasmic.

RETICULUM SARCOPLASMIC. Var. pentru reticul sarcoplasmic.

RETINA, s. f. / retine, s. f. / retina. NA: retina. [Lat. *rete, -is = retea; -ina.]* Membrana senzorială vizuală, subțire (0,2-0,3 mm), transparență, careia i se descriu 10 straturi (din exteriorul spre interiorul *globului ocular): 1) epiteliul pigmentar; 2) stratul de conuri și bastonase; 3) membrana limitantă exter-

na; 4) granuloasa externa; 5) plexiforma externa; 6) granuloasa interna; 7) plexiforma interna; 8) stratul celulelor multipolare (sau celule ganglionare); 9) stratul fibrelor optice (care vor constitui nervul optic); 10) membrana limitanta intema. Partea pos-terioara a r. este singura capabila sa primeasca impresiile lumi-noase (r. *propriu-zisa*), prin celulele sale senzoriale: celule vizuale cu bastona\$ ("bastonase retiniene) si celule vizuale cu con (*conuri retiniene). Polul posterior al r. este constituit de pata galbena sau **macula lutea*, care poseda doar celule cu con si al carei centru prezinta o depresiune, *fovea centralis* ("fovea -1). La iesirea nervului optic din globul ocular Tn zona denumita *papila optica, r. este redusa la cateva celule nevro-glice, insensibile la lumina, *punctum caecum* sau pata oarba, zona care este vizibila la examenul *fundului de ochi.

RETINITA, s. f. / retinite, s. f. / retinitis. [Lot. *rete, -is = Tttw* **ina; -ita*.] Termen utilizat uneori gresit ca sin. cu 'retino-patie, denumind afectiunile inflamatorii ale *retinei. Frecvent se asociaza si inflamatia *coroidei (*corioretinita). S-au descris numeroase forme de r., clasificate Tn functie de mai multe criterii: etiopatogenie, evolutie, morfopatologie, date oftalmoscopice. Etiopatogenie se disting: r. *primara*, determinate! de o Tnsamantare hematogena cu germeni patogeni; r. *secundara*, de obicei prin extinderea infectiei de la o *coroidita; r. *specificis*, de natura tuberculoasa sau luetica; r. *nespecifica*, determinata de germeni patogeni diseminati (Tndeosebi stafilococ, streptococ, meningococ).

RETINITA PIGMENTARA / retinite pigmentaire / pigmentary retinopathy, retinitis pigmentosa. Forma cea mai frecventa a *degenerescentei tapetoretiniene periferice, cu transmitere autozomal recesiva. Apare Tn copilarie si este caracterizata prin "hesperanopie, aspect atrofic al *papilei optice, pigmentare anormala a retinei, scadere progresiva a acuitatii vizuale si restrangere a campului vizual. Boala evolueaza catre cecitate. **RETINOBLASTOM, s. n. / retinoblastome, s. m. / retinoblastoma.** [Lot. *rete, -is = re-tea; -ina; gr. blastos = germm, *omn.*] Tumora maligna retiniana, cu debut Tn copilarie. Poate fi ereditara (formele bilaterale) sau dobandita.

RETINOCITOM, s. n. / retinocytome, s. m. / retinocytoma. [Lot. *rete, -is = re-f.e.0; -ina; gr. kytos = celulii; -omo.*] Tip de *retinoblastom caracterizat prin prezenta celulelor Tn rozeta sau *stefanocite.

RETINOGRAFIE, s. f. / retinographie, s. f. / retinography. [Lot. *rete, -is = refeo; -ina; gr. graphein = a scrw.*] Metoda de fotografiere a retinei, adica a fundului de ochi, efectuata cu retinograful (retinofotui). Compararea fotografiilor efectuate Tn timp permite aprecierea evolutiei unor boli ale retinei.

RETINOIDE, s. n. pi. / retino'ides, s. m. pi. / retinoids. [Lot. *rete, -is = refeo; *iaa; gr. eidos = forma.*] Termen general pentru compusii TnnJditi sau derivati ai "vitaminei A (retinol). Utilizati initial Tn tratamentul tulburarilor de diferentiere sau de proliferare ale keratinocitelor, Tn prezent o serie de r. reprezinta agenti terapeutici eficienti Tn "leucemia acuta promielodtara, Tn controlul diferentierii si cresterii anti-angiogenice si ca imuno-modulatori. Au fost obtinute rezultate si Tn tratamentul "bolii Kaposi.

RETINOL, s. m. / retinol, s. m. / retinol. [Lat. *rete, -is = retea; -ina; -ol.i* Sin.: vitamins A (v.).

RETINOPATIA PREMATURILOR / retinopathie des premature / retinopathy of prematurity. Aspect particular al retinei nou-nascutului prematur (cu greutatea sub 1 200 g), caracterizat prin dezvoltarea insuficienta a vaselor retiniene. In acest caz, oxigenoterapia prelungita poate declansa o neovascularizatie si o proliferare gliala, conducand la "fibroplazie retrolenticulara (retrocristaliniana).

RETINOPATIE, s. f. / retinopathie, s. f. / retino-pathy. [La; *rete, -is = refeo, -ina; gr. pathos = booing* Termen genenc. folosit pentru afectiunile retiniene, de regula (dar nu sistemata tic) excluzandu-le pe cele infectioase (*retinita). V. Tn conti nuare.

RETINOPATIE CIRCINATA / retinopathie circin6e / circinate retinopathy. R. caracterizata prin existenta Tn jurul **macula lutea* a unei coroane alcatuite din pete albe cerebriforme stralucitoare, rezultate prin depunerea de colesterol.

RETINOPATIE DIABETICA / retinopathie diabetique / diabetic retinopathy. Complicatie retiniana foarte frecventa a dia betului zaharat, consecinta a alterarilor capilare. Reprezinta c *microangiopatie diabetica localizata, care determina ischemie hemoragii si microanevrisme retiniene. R. d. poate antrenc "cecitate daca afecteaza *macula lutea* (v. retina).

RETINOPATIE HIPERTENSIVA / retinopathie hypertensive hypertensive retinopathy. R. asodata cu *hipertensiunea arteriala esentiala sau maligna. Se traduce prin modificari de calibru al arteriolelor retiniene, ca si al traiectului acestora, dilatatii venoase, hemoragii retiniene, uneori cu localizare la nivelul fibrelor nervoase, exsudate, „stele" lipidice la nivelul macula, iar Tn hipertensiunea maligna - aparitia edemului papilar.

RETINOPATIE LEUCEMICA / retinopathie leucemique / leuk(a)emic retinopathy. R. care poate aparea Tn leucemie, fiind caracterizata prin paloare a *fundului de ochi din cauza infiltrarii retinei si a coroidei cu leucocite, edem retinian si exsudat local.

RETINOPEXIE, 8. f. / retinopexie, s. f. / retinopexy. [Lot. *rete, -is = refeo; -ina; gr. pexis = jv(are.)* Metoda terapeutica utilizata Tn *dezlipirea de retina. Exista diferite tehnici (Tndeosebi 'diatermocoagulare, criocoagulare, *fotocoagulare sau "laser) prin care se urmare\$te crearea unei aderente coriore-tiniene.

RETINOSCHIZIS, s. n. / r6tinoschizis, s. m. / retinoschisis.

[Lot. *rete, -is = retea; -ina; gr. skhisis = d&spiciltwtl, (it la skhizein = a dispitrfi.)* Degenerescenta periferica a retinei cu formare de mid chisturi, care determina o *dehiscenta retiniana, cu rise de 'dezlipire a retinei. R. *juvenil* este o boala genetica, transmisa recesiv la copiii de sex masculin si caracterizata prin degenerescenta maculara, leziuni periferice, dege-nerescenta a corpului vitros, care Tn final determina dezlipirea de retina.

RETINOSCHIZIS IDIOPATIC CU HEMERALOPIE PRECOCE / maladie de Goldmann-Favre / Goldmann-Favre disease.

Sin.: boala Goldmann-Favre (v.).

RETINOSCOPIE, s. f. / r6tinoscopie, s. f. / retinoscopy, skiascopy. [Lat. *rete, -is = re^ea; -ina; gr. skopia = ayuniwt, de, (a skopein = a vettm, a e^amina.)* Sin.: skiascopie (v.).

RETRACTIL, adj. / retractile, adj. / retractile. [Lat. *retractus, ae la retrahere = a trage wapoi, a rweni (retro = mmm, trahere = a trage.)*] Care este susceptibil de retractie, care poseda proprietatea de *retractilitate. Ex.: cicatrice r.

RETRACTILITATE, s. f. / retractilite, s. f. / retractility. [Lat. *retractus, at [a retrahere = a trage. mapoi, a revmi (retro = mapoi; trahere = a. trage.)*] Proprietatea unui tesut de a-\$i diminua lungimea (sau dimensiunile) dupa ce a suferit o dis-tensie.

RETRACTIE, s. f. / retraction, s. f. / retraction. [Lat. *retrac-tio, - (Mil's, de. [a retrahere = a trage. inapoi, a re.ve.m. (retro = mapoi; trahere = a. trage.)*] 1) Scurtarea sau diminuarea de volum, normala sau patologica, a unui tesut sau a unui organ. . 2) Miscare a mandibulei Tnapoi fata de pozitia centrala a i dentitiei, care se poate Tnsoti de contractia muschilor tempo-rali si suprahoidieni. Alte tipuri de r.: r. "cheagului sanguin subj actiunea trombotelor; r. *gingivala*, a gingiei marginale de laJ nivelul dintilor.

RETROACTIUNE

RETROACTIUNE, s. f. / retroaction, s. f. / feed-back. [Lat. *retro* = *tnapoi*; *actio, -onis* = *acfiune, de la agere = a acfwna.*] Principiu fiziologic care desemneaza actiunea de reglare a activitatii unui organ de care organul a carui activitate o stimuleaza. R. poate fi negativa (mai frecvent) sau pozitiva. Sin.: feed-back, retrocontrol.

RETROACTIUNE NEGATIVA / retroaction negative / negative feed-back. Sin.: retrocontrol negativ (v.).

RETROACTIUNE POZITIVA / retroaction positive / positive feed-back. Sin.: retrocontrol pozitiv (v.).

RETROCECAL, adj. / retrocaecal, adj. / retroc(a)ecal. [Lot. *retro* = *inapoi*; *caecum* = *or6.*] Care este situat Tndaratul cecului (cecumului). Ex.: apendice r.

RETROCOLIS, s. n. / retrocolis, s. m. / retrocolis. [Lat. *retro* = *tnapoi*; *collum* = *gat*] Varietate de *torticolis Tn care capul este Tnclinat Tndarat din cauza contractiei muschilor cefei.

RETROCONTROL, s. n. / r6trocontroale, s. m. / feed-back. [Lat. *retro* = *inapoi*, fr. *controls, prescurtare de la coatre-r67e.*] Sin.: retroactiune (v.).

RETROCONTROL NEGATIV / retrocontr61e negativ / negative feed-back. *Retroactiune Tn care cresterea valorii variabilei care este reglata se compenseaza printr-o diminuare a valorii factorului care Ti provoaca cresterea. Ca urmare, aceasta din urma va fi stabilizata. Ex.: Tn cazul reglarii concentratiei de *gonadostimuline hipofizare, cresterea cantitatii de *estradiol Tn prima parte a fazei foliculare a *cicului oestral antreneaza o scadere a valorii gonadotrofinelor hipofizare. La femeia cu ovariectomie sau aflata Tn menopauza acest control nu mai exista si, prin urmare, valorile foliculo-stimulinei si ale hormonului luteinizant sunt mai mari decat la femeia fertila. Acest tip de mecanism de control este extrem de frecvent Tn organism. Sin.: feedback negativ, retroactiune negativa.

RETROCONTROL POZITIV / retrocontr61e pozitiv / positive feed-back. *Retroactiune Tn care cresterea valorii variabilei reglate provoaca cresterea valorii variabilei ce declanseaza reglarea. Ca urmare, Tn r. p. valoarea factorului declansant creste Tn permanenta. Ex.: In cazul reglarii concentratiei *gonadostimulinelor hipofizare, cresterea productiei de estradiol (Tn legatura cu cresterea foliculului) Tn a doua parte a fazei foliculare antreneaza, odata cu cresterea hormonului de eliberare a gonadotrofinelor (GnRH), Tntr-un mod care poate aparea ca paradoxal, si o crestere a secretiei de gonadotrofine hipofizare. Sin.: feed-back pozitiv, retroactiune pozitiva.

RETRODEVIATIE, s. f. / retrodeviation, s. f. / retrodeviation. [Lat. *retro* = *mapoi*; *deviatio, -onis*, de [a *deviare* = a se-afiate de. la. *druwt eel Bun.*] Termen general care include de-numirile: *retroflexie, *retropozitie, *retroversie. Var.: retrodeviere. Ant.: antedeviatie.

RETRODEVIERE. Var. pentru retrodeviatie (v.).

RETRODIFUZIUNE, s. f. / retrodiffusion, s. f. / back scattering. [Lat. *retro* = *tnapoi*; *diffusio, -onis* = *revarsare, de [a diffuadere = a raspani, a revarsa.*] Difuziunea radiatiilor sau a particulelor, urmand un unghi obtuz Tn raport cu directia fas-cicului incident.

RETROFLEXIE, s. f. / retroflexion, s. f. / retroflexion. [Lat. *retro* = *mapoi*; *flexio, -onis* = *tdoire, de [a flectere = a mdoi.*] Tnclinarea posterioara a unei parti a unui organ fata de restul organului. Ex.: Tn r. uterina, corpul uterului este Tnclinat posterior fata de colul uterin, ramas Tn pozitie normals. Ant.: anteflexie.

RETROGNATISM. Var. pentru retrognatie (v.). **RETROGNATIE, s. f. / retrognathie, s. f., retrognathisme, s. m. / retrognathia.** [Lat. *retro* = *wapoi*; gr. *gnathos* = *fa[c.a, mwfflar.*] Infundarea etajului mijlociu al fetei prin tulburari de dezvoltare a maxilarelor, Tndeosebi a *mandibulei (r. *mandibu-*

RETROVERSIUNE UTERINA

lara anatomica) sau prin dezechilibru muscular functional (r. *mandibulara functionala*). R. superioara se caracterizeaza prin Tnfundarea maxilarului superior, din cauza unei tulburari de crestere. Var.: retrognatism.

RETROGRAD, adj. / retrograde, adj. / retrograde. [Lot. *retrogradis* = *care. se misca mapoi, de [a retrogradi = a merge mapoi (retro = mapoi; gradi = a merge).*] 1) Care revine spre punctul de plecare (ex.: embolie r.), care merge Tn sens invers decat eel initial (ex.: mere r.). 2) Uneori, termenul se refera la fapte sau evenimente anterioare. Ex.: amnezie r.

RETROLISTEZIS, s. n. / rethrolisthesis, s. m. / retrolisthe-sis. [Lat. *retro* = *wapoi*; *olisthanein* = *a aiuiw.O.*] Alunecarea unui segment al coloanei vertebrale (a corpurilor vertebrale) posterior fata de segmentul vertebral (corpurile vertebrale) subjacent (inferior). V. si spondilolistezis.

RETRONAZAL, adj. / retro nasal, -ale, -aux, adj. / retronasal. [Lat. *retro* = *wapoi*; *nasus* = *nas.*] Care este situat Tnapoia piramidei nazale sau se afla In raport cu peretele sau posterior, cu structurile localizate la acest nivel. Ex.: tumora r.

RETROPERITONEAL, adj. / retroperitoneal, -ale, -aux, adj. / retroperitoneal. [Lat. *retro* = *inapoi*; Cat. *medicatiil peritoneum, din gr. peritonaion = care se mtinde in jurul, de ia peri = m jumi, teinein = a se mtinde.*] Care este localizat Tndaratul peritoneului, cu referire la structuri anatomice, procese patologice etc. Ex.: inflamatie r., abces r.

RETROPNEUMOPERITONEU, s. n. / retro pneumoperitone, s. f. / retroperitoneal pneumogram. [Lat. *retro* = *wapoi*; gr. *pneama, -atos* = *aer*; Cat. *medicatiil peritoneum, din gr. peritonaion = care se mtinde. in jurul, de ia peri = m jumi, teinein = a se mtinde.*] Metoda radiologica de investigare, de insuflatie a unui gaz continand substanta de contrast, in spatiul celulo-grasos retroperitoneal, Tn scopul punerii Tn evidenta a unor organe (Tndeosebi rinichi si suprarenale) sau a unor formatiuni patologice.

RETROPOZITIE, s. f. / retroposition, s. f. / retroposition. [Lot. *retro* = *inapoi*; *positio, -onis* = *pumre, de la ponere = a pune.*] Deplasarea globala a unui organ Tntr-un plan posterior. Ant.: antepozitie.

RETROPOZITIE A UTERULUI / retroposition de l'uterus / retroposition of the uterus. Deplasarea posterioara a uterului Tntreg, fara *retroflexie, nici *retroversie.

RETROPULSIE, s. f. / retropulsion, s. f. / retropulsion. [Lat. *retro* = *inapoi*; *pulsio, -onis* = *respingere, de ia pellere = a impinge.*] 1) Actiunea de a Tmpinge Tnapoi. Ex.: r. capului fatului Tn timpul nasterii Tn caz de *malpozitie. 2) Tendinta neslapanita de a merge Tnapoi, manifests Tn tulburarile de mers din *parkinsonism. V. si lateropulsie.

RETROSELAR, adj. / retrosellaire, adj. / retrosellar. [Lat. *retro* = *inapoi*; *sella* = *so.*] Care este situat Tnapoia *seii turcesti.

RETROTRANSPOZON, s. m. / retrotransposon, s. m. / retrotransposon. [Lat. *retro* = *mapoi*; *irons* = *peste, dincolo*; *positus, participiuC trecut de [a ponere = a pune.*] Clasa de *transpozoni a caror transpozitie necesita *transcriptia inversa a produsului lor de transcriptie.

RETROVERSIE. Var. pentru retroversiune (v.).

RETROVERSIE UTERINA. Var. pentru retroversiune uterina (v.).

RETROVERSIUNE, s. f. / retroversion, s. f. / retroversion. [Lat. *retro* = *inapoi*; *versum, de [a vertere = a mtoarce.*] Pozitie anormala a unui organ, consecutiva bascularii Tnapoi Tn jurul axului sau transversal. Var.: retroversie.

RETROVERSIUNE UTERINA / retroversion uterine / retroversion of uterus. Varianta de Tndinare uterina normala sau patologica, Tn care corpul uterului, Tn loc sa fie flectat anterior, basculeaza posterior fata de istm antrenand si colul, care

RETROVIRIDAE

se deplaseaza anterior și în sus, situându-se posterior fata de simfiza pubiana. Var.: retroversie uterina.

RETROVIRIDAE / retroviridae / retroviridae. [Lot. *retro* = *mapoii virus* = *ve-nin, otrava*.] Familie de virusuri cu ARN monocatenar, cu diametrul de 10 nm, a caror capsula are o simetrie cubica. R. poseda o "transcriptaza inversa care poate transcrie genomul propriu, alcătuit din ARN, Tn ADN. De aid, ca-pacitatea R. de acces la genomul alcătuit din ADN al celulelor gazda și de integrare Tn acest genom, prin care sunt multiplificate și transmise particulele virale. Ca urmare, un retro-virus poate exista sub doua forme: 1) Retrovirus liber, element genetic mobil, continand ARN și infrastructurile adecvate, care asigura asistenta medicala. La noi Tn tarsi termenul este utilizat, frecvent, cu privire la asistenta medicala primara. Cu acest sens, termenul nu exista Tn engl., ci doar Tn fr. În Franta, termenul a fost adoptat Tn legea din 1901, cu referire la regu-paraa profesiiilor medicale și paramedicale care coopereaza Tn serviciul pacientilor, Tn localitati sau Tn spitale. 2) Structura anatomica mai mult sau mai putin comparabila cu o plasa, extinsa Tntr-un teritoriu din organism.

Oncovirinae, Spumavirinae și *Lentivirinae*. V. transcriptaza inversa, virus oncogen și HIV.

RETROVIRUS, s. n. / retrovirus, s. m. / retrovirus. [Lot. *retro* = *inapoi*; *virus* = *venin, otravCL*] Denumire generica a virusurilor din familia *Retroviridae* (v.).

RETEA, s. f. / reseau, s. f. / net, network. NA: rete, pi. retia (2). [Lot. *rete, -is* = *refea*] 1) Ansamblul structurilor, alcătuit din echipel medicale și infrastructurile adecvate, care asigura asistenta medicala. La noi Tn tarsi termenul este utilizat, frecvent, cu privire la asistenta medicala primara. Cu acest sens, termenul nu exista Tn engl., ci doar Tn fr. În Franta, termenul a fost adoptat Tn legea din 1901, cu referire la regu-paraa profesiiilor medicale și paramedicale care coopereaza Tn serviciul pacientilor, Tn localitati sau Tn spitale. 2) Structura anatomica mai mult sau mai putin comparabila cu o plasa, extinsa Tntr-un teritoriu din organism.

RETEA ARTERIALA / reseau arteriel / arterial network. NA: rete arteriosum. R. formata prin anastomozarea arterelor, adesea din mid ramuri arteriale, pana la nivelul arteriolelor și capilarelor. Au fost descrise numeroase r. a., localizate Tn diferite zone anatomice, Tndeosebi osteoarticulare. Ex.: r. a. periarticulara a cotului, r. a. periarticulara a genunchiului, r. a. rotu-liana etc.

RETEA HALLER / reseau de Haller / rete testis Halleri. NA: rete testis. [Albrecht von Haller, fiziocog, anatomist, c/wnw fi botanist e]ve]wi, n. [a 'Sema, profesor Co. C]ottingen, apoi la 'Sema, 1708-1777.] R. rezultata prin Tncrucisarea canalelor seminipare situate Tn corpul Highmore al testiculului. R. H. este interpusa Tntre canalele excretorii ale testiculului și canalele eferente din capul epididimului.

RETEA HUNTER / reseau de Hunter / Hunter's network. Accentuarea desenului venos mamar Tn cursul sardnii. Uneori se pot asculta sufluri venoase.

RETEA PURKINJE / reseau de Purkinje / Purkinje's cells. [Johannes Evangelista von Purkinje/ fiziocog oriainar din 'Boemia, profesor la. 'BresCau (m present Wrocław, Soionia), apoi [a 'Sraga, 1787-1869.] V. inima.

RETETA, s. f. / ordonnance, s. f. / prescription. [9]wgr. *rese-ta* = *re-fetO*.] Dispozitie scrisa a medicului cu privire la tratamentul medicamentos al bolnavului. Partile componente ale unei r. sunt: *superscriptia, *inscriptia, *subscriptia și *instructia. Sin.: ordonanta medicala.

REUMATISM, s. n. / rhumatisme, s. m. / rheumatism. [Lot. *rheumatismus, gr. rheumatismos* = *cuye-rea secretiiEor, de la. rheuma, -atos* = *curgere, c-urent fi rhein* = *a curge*.] Termen general care include mai multe complexe de simptome avand Tn comun simptomul cardinal al durerii la nivelul aparatului locomotor, Tndeosebi la nivelul articulatiilor. Se disting trei categorii principale etiopatogenice de r.: procesele inflamatorii ale

REUMATISM PSORIAZIC

articulatiilor și ale coloanei vertebrale, boala degenerativa a articulatiilor (v. reumatism cronic degenerativ) și *r. abarticlar. A patra categorie ar putea fi constituita din bolile „parareuma-tice”, Tn care durerea localizata Tn structurile tisulare ale aparatului locomotor reprezinta semnul altei maladii. Patogeneza r. este de obicei multifactoriala. Tn procesele inflamatorii sunt implicate fenomene imunologice, care lipsesc Tn celelalte tipuri de reumatism. De obicei, termenul r. nu este utilizat singur. Ex.: *r. abarticlar, *r. articular acut, *r. palindromic etc.

REUMATISM ABARTICULAR / rhumatisme abarticulaire / abarticlar rheumatism. Denumire generica a unui grup de sindroame cu evolutie acuta, subacuta sau cronica, ce se caracterizeaza prin durere, sensibilitate locala, uneori tumefactii localizate Tn afara articulatiilor propriu-zise, cu limitarea miscarilor Tn zonele corespunzatoare. În cadrul r. a. pot fi cuprinse: bursita, tendinita (*tenosinovita), *fasciita, 'nevrita, *miozita, *paniculita, *periartrita. Histopatologic, r. a. se caracterizeaza prin hiperplazie inflamatorie a tesutului conjunctiv, edem, exsudat serofibrinos și proliferare fibroblastica. Deși etiopatogenia r, a. nu este clara, se poate afirma ca o serie de factori (procese degenerative, suprasoliditari tisulare, traumatisme, dereglari metabolice) actioneaza asupra tesuturilor paraarticulare prin intermediul nervilor trofici. Sin.: fibrozita.

REUMATISM ARTICULAR ACUT / rhumatisme articulaire aigu / acute rheumatic fever. Boala inflamatorie a tesutului conjunctiv ce apare la drca trei saptamani dupa o infectie (angina) cu streptocod betahemolitic din grupa A. Leziunile, abacterie-ne, se localizeaza cu predilectie la nivelul inimii (pancardita reumatismala) și al articulatiilor și se caracterizeaza prin modificari care sugereaza un mecanism de hipersensibilitate, fie prin reactie directa fata de antigenii streptococci, fie (mai probabil) prin reactie Tncrucisata Tntre antigeni streptocodici și proteinele mu?chiului cardiac. Existenta de anticorpi antistreptocodici este relevata de nivelul Tnalt al anticorpilor antistreptolizina Tn san-gele bolnavului (v. antistreptolizina O). Clinic, apar artrite acute multiple, cu localizari schimbatoare, Tnsotite de semne generate variabile. Artritele se vindeca fara sechele articulare, dar sunt foarte adesea complicate de leziuni cardiace (endocardita, miocardita, pericardita). Pot aparea, de asemenea, noduli subcutanati și eritem marginat. Reșutele sunt posibile și reprezinta un risc pentru agravarea leziunilor cardiace. Sin.: boala Bouillaud-Sokolsky.

REUMATISM CRONIC DEGENERATIV / rhumatisme chronique degeneratif / chronic rheumatism. Sindrom poliarticular cu evolutie cronica progresiva, caracterizat prin alterarea starii generale și instalarea de diformitati multiple prin anchilozate Tn pozitii vidoase, care se formeaza treptat, Tn puseuri. Sin.: r. cronic deformant, poliartroza.

REUMATISM INFECTIOS / rhumatisme infectieux / infectious rheumatism. 1) Artrita a carei cauza este microbiiana, dar ger-menul patogen nu se afla la nivelul articulatiilor, patogenia fiind neclara. *R. articular acut este ex. tipic de r. i. 2) Dupa unii autori, artritele de cauza microbiiana.

REUMATISM PALINDROMIC / rhumatisme palindromique / palindromic rheumatism. Forma rara de r. caracterizata prin repetarea frecventa și scurta a unor pusee de artrita și de periartrita, Tnsotite frecvent de noduli intradermid și subcutanati. Evolueaza afebril, nu se constata leziuni vizibile radiologic și nid evolutie catre r. cronic. Sin.: sindrom Hench-Rosenberg.

REUMATISM POSTANGINOS / rhumatisme postangineux / angina rheumatica. Cadru nosologic Tn care sunt regrupate artritele nesupurate care apar dupa o *angina. Ex.: reumatism articular acut (v.).

REUMATISM PSORIAZIC / rhumatisme psoriasique / psoriasisic rheumatism, psoriasisic arthritis. Asoderea unui *psoriazis

REUMATISM STREPTOCOCIC ELECTRICA

cu o artrita reumatismala, care, de regula, survine dupa dermatoză. Desi r. p. se aseamana cu *poliartrita reumatoida, el prezinta cateva caracteristici proprii: afectarea frecventa a articulatiilor interfalangiene distale, absenta nodozitatilor subcutanate, absenta factorului reumatoid, frecventa unei artrite sacro-iliace bilaterale si o atingere vertebrala asemanatoare *spondilitei ankilopoietice.

REUMATISM STREPTOCOCIC / rhinatisme streptococcique / angina rheumatica. Artrite aseptice provocate de o infectie streptococica faringiana, foarte probabil din cauza unei alergii bacteriene. Ex. tipic: *r. articular acut.

REUMATOID, adj. / rheumatoide, adj. / rheumatoid. [*cf. rheuma, -atos = cwgere, curent, de [a rhein = a c-wge., eidos = forma.]* In general, care se aseamana prin simptomatologie cu reumatismul sau cu unele caracteristici biologice ale acestuia. Ex.: *poliartrita r., *factor r.

REUMATOLOGIE, s. f. / rhumatologie, s. f. / rheumatology. [*Qr. rheuma, -atos = curgere, cu.re.nt, de [a rhein = a curge; logos = stiinf.]* Ramura a medicinei care se ocupa cu studiul etiopatogeniei, diagnosticul si tratamentului diferitelor tipuri de -reumatism.

REVACCINARE, s. f. / revaccination, s. f. / revaccination. [*Lit. re = iarasi; vaccinus = referitor (a vach (vacca = vaca.), de Co. vaccinii = variola vacitor.]* Readministrarea unui vaccin, de obicei la un interval lung de timp dupa o vaccinare initiala, Tn scopul reactivarii imunitatii dobandite prin primovaccinare, care scade Tn timp.

REVASCULARIZATIE, s. f. / revascularisation, s. f. / revascularization. [*Lat. re = iarasi; vasculum = vas mic, dim. de. la vas, vasis = vas.]* Restabilirea chirurgicala a circulatiei sanguine la nivelul unui organ sau al unui tesut.

REVERSIBIL, adj. / reversible, adj. / reversible. [*Lat. rever-sus, de. la revertere = a intoarce inapoi, a reveni (retro = tnapoi; vertere = a intoarce.)*] Care poate reveni, care poate fi adus la starea anterioara. Ex.: proces patologic r.

REVERSIBILITATE, s. f. / reversibilitate, s. f. / reversibility. [*Lat. reversus, de. (a revertere = a intoarce inapoi, a reveni (retro = tnapoi; vertere = a intoarce.)*] 1) Tnsurirea de a fi "reversibil, faptul de a fi reversibil. 2) Posibilitatea de revenire la o stare anterioara.

REVERS TRANSCRIPTAZA / reverse transcriptase / reverse transcriptase. [*Lat. reversas, de. (a revertere = a intoarce wapo, a reveni (retro = inapoi; vertere = a intoarce); transcriptus, participiul trecut ai verbului traascribere = a transcrie. i a wpi; -aza.]* Sin.: transcriptaza inversa (v.).

REVOLUTIE CARDIACA / revolution cardiaque / cardiac cycle. [*Lat. revolution, -onis = rostogodre wapo, remtoarcere, de la revolvere = a rostogoli inapoi (retro = tnapoi; volvere = a rasuci, a mvarti); gr. kardia = inima.]* Ciclul complet al activitatii inimii, cuprinzand succesiv sistola bauriculara, diastola auriculara, sistola biventriculara, diastola ventriculara.

REVULSIE, s. f. / revulsion, s. f. / revulsion. [*Lat. revulsio, -onis = sm.utge.re., de la revellere = a smutge.]* Procedeu de descongestionare a unui organ sau a unei regiuni afectate de un proces patologic inflamator. R. se obtine prin aplicarea cal-duhi sau a unor substante iritante (ex.: "cataplasme cu mus-tar), consecutiv carora sangele este dirijat Tn alta zona decat cea patologica.

REVULSIV, adj. / revulsif, -ive, adj. / revulsive. [*Lat. revul-sus, participiul trecut de [a revellere = a smulge.]* (Metoda sau substanta) care provoaca *revulsia.

REZECTIE, s. f. / resection, s. f. / resection. [*Lot. resectio, -onis = taiere, cu.ra.tire., de [a resecare = a reteza, a taw]* Excizia unei portiuni, de marime variabila (dar considerabila), intre doua sectiuni chirurgicale practicate la nivelul unui organ sau al unui tesut.

REZISTENTA

REZERPINA, s. f. / reserpine, s. f.; / reserpine. Alcaloid, C₃₃H₄₀N₂O₉, extras din specii variate de *Rauwolfia*; utilizat ca antihipertensiv si tranchilizant. Var.: reserpina.

REZERVA, s. f. / reserve, s. f. / reserve. [*Lot. reservare = a pune de o parte.]* 1) Ceea ce are un caracter potential. 2) Pastrat pentru a fi utilizat Tn viitor. 3) Camera de spital cu eel mult doi bolnavi.

REZERVA ALCALINA / reserve alcaline / alkaline reserve, alkali reserve. Concentratia de baze din sange, Tndeosebi bicarbonati, disponibile pentru neutralizarea acizilor fisci (acetoace-tat, a-hidroxi-butirat si lactat) si mentinerea normala a pH-ului. Scaderea r. a. poate determina *acidoza, iar cresterea - 'alcaloza.

REZIDUAL, adj. / residuel, -elle, adj. / residual. [*Lot. residu-us = care a mai ramas, de Ca residere = a romane, a sta.]* 1) Care ramane dupa un anumit proces. Ex.: dupa expir (aer pulmonar r., volum r.), dupa vindecarea unei boli (simptom r., impotenfa functionala r.). 2) Referitor la un "reziduu.

REZIDUU, s. n. / residu, s. m. / waste, residue. [*Lot. residu-us = care a mai ramas, de. la residere = a ramane, a sta.]* Produs care ramane dintr-o substanta sau dintr-un amestec de substante, dupa actiunea unor agenti diversi. Ex.: r. dupa evaporare sau dupa caldare.

REZINA, s. f. / resine, s. f. / resin. [*Lat. resina = rafina.]* Sin.: rasina (v.).

REZISTENTA, s. f. / resistance, s. f. / resistance. [*Lat. resistencia = tmpotrwire, de (a resistere = a re-zista, a se fmpotrivi si sistere = a se opri.]* 1) Capacitatea naturala a unor organisme de a veni Tn contact cu agenti patogeni, paraziti, noxe fara a se Tmbolnavi. 2) R. la medicamente este ca?tigata de unii agenti patogeni, Tndeosebi la antibiotice. 3) Actiunea de a opune o forta unei alte forte, fara a-i supri-ma efectele sau a le anula. 4) R. electrica (v.). 5) Proprietatea unui microorganism de a supravietui si de a se reproduce Tn prezenta unor agenti bactericizi sau bacteriostatici (cum sunt antibioticele). V. rezistenta la antibiotice. V. si Tn continuare.

REZISTENTA LA ANTIBIOTICE / resistance aux antibiotiques / antibiotic resistance. Proprietatea unei bacterii de a rezista la concentratii de antibiotice superioare celor ce pot fi obtinute Tn organism. R. la a. poate fi naturala sau dobandita dupa un contact prelungit al bacteriilor cu antibioticele. tn parte, r. la a. se dezvoltă din cauza automedicatiei, a utilizarii antibioticelor Tn bolile virale, care nu raspund la acest tratament, ca si a prescriptiei exagerate de antibiotice. Se disting doua moduri principale de dobandire a r. la a.: 1) Prin modificarea brusca, accidentala, a unui segment din cromozomul bacterian (*mutatie). Mutantul rezistent se multiplica, Tn timp ce bacteriile normale, sensibile la antibiotice, dispar sub actiunea tratamentului. Acest tip de r. se numeste *cromozomiala*. 2) Cel mai frecvent tip (70% din cazuri) este r. *plasmidica* sau *transfe-rabila*, care este transmisa de la o bacterie rezistenta la alta nerezistenta_ prin transferul anumitor *plasmide (plasmidele de rezistenta). Tn acest caz, bacteria secreta o enzimS capabila sa inactiveze antibioticul, ex.: penicilina.

REZISTENTA CAPILARA / resistance capillaire / capillary resistance. Proprietate a capilarelor de a rezista la o presiune data. Se masoara prin diferite procedee (*semnul mansetei, *semnul ventuzei), consecutiv carora se produc petesii care, daca apar Tn numar mare, atesta (Tn absenta *trombogeniei) o fragilitate capilara crescuta.

REZISTENTA ELECTRICA / resistance électrique / electrical resistance. Marime fizica ce caracterizeaza r. pe care o opune trecerea curentului electric printr-un conductor. R. e. se noteaza cu R, iar unitatea de masura derivata din SI se numeste Ohm, simbol Q. Un material are r. e. de 1 Ohm cand un curent

REZONANTA MAGNETICA NUCLEARA (RMN)

REZISTENTA GLOBULARA

electric de 1 Amper trece sub o tensiune de 1 Volt. V. si rezistivitate.

REZISTENTA GLOBULARA / resistance globulaire / erythrocyte resistance. V. proba de rezistenta globulara.

REZISTENTA HORMONALA / resistance hormonale / hormonal resistance. Diminuarea pana la suprimare a actiunii unui hormon In conditiile unei secretii si concentratii normale a acestuia Tn lichidele biologice (Tndeosebi in sange). Cauzele numeroase ale r. h. pot fi dasificate Tn functie de etapele actiunii hormonale: pre-receptor, receptor si post-receptor, cele mai multe fiind reprezentate de mutatii care afecteaza ultimele doua etape. Tn esenta: 1) In *etapa pre-receptor*, nu intervin mutatiile, ci o r. functionala, Tndeosebi prin "*down-regulation*", dar si prin perturbarea efectelor permissive ale proceselor hormonale cooperante. Ex.: hormonii tiroidieni si glucocorticoizii exercita efecte permissive pentru aiti hormoni In ficat si Tn rinichi. Progesteronul nu Tsi poate media efectele Tn absenta inducerii estrogenice a receptorilor sai. Uneori, Tn sange pot aparea anticorpi anti-hormoni (ex.: anti-insulina). 2) Tn *etapa receptor*, au fost descrise, sau sunt Tn curs de identificare, numeroase mutatii: a) In cazul '*receptorilor de membrana*': Tn nanismul de tip Laron (*sindrom Laron) a fost identificata o varietate de mutatii punctiforme ale receptorului "hormonului de crestere. Sunt certe o serie de mutatii Tn diferite regiuni ale 'receptorului insulenic la pacientii cu r. severa la insulina ("insulinorezistenta). R. la "vasopresina poate avea drept cauza mutatii la nivelul receptorului specific, b) Tn cazul "*receptorilor nucleari*", sindromul de r. la hormonii tiroidieni este reprezentat pentru sindroamele de r. la receptori nucleari. A fost descris dar sindromul de r. la androgeni, cu transmitere legata de sex, ceea ce corespunde localizarii receptorului androgenic pe cromozomul X. Tn "rahitismul vitamino-rezistent ereditat, mutatiile sunt localizate la nivelul *degetului de zinc. Au fost descrise, de asemenea, mutatii ale receptorilor estrogenic si progesteronic, care, pe langa r. la hormonii respectivi, pot genera o serie de manifestari clinice Tn relatie cu absenta sau diminuarea functiilor hormonilor respectivi. 3) Tn *etapa post-receptor* pot aparea mutatii la nivelul cailor de semnalizare prin intermediul "mesagerilor secunzi. Au fost descrise mai multe mutatii la nivelul diferitelor tipuri de *proteine G, fiind certa r. la unii hormoni ai caror receptori sunt cuplati cu proteine Gs (*parathormon, 'gonadofrofina B, *gonadotrofina A). *Pseudo-hipoparatiroidismul si *osteodistrofia ereditara Albright sunt Tn relatie cu mutatiile subunitatii Gsa. Complexitatea etapei post-receptor face ca studiul la acest nivel sa fie abia initial, dar cu certitudine Tn viitor vor fi detectate numeroase perturbari cu consednte Tn patologice. Fenomenele de r. h. au condus la conturarea unor *sindroame de r. h.*, majoritatea acestora fiind deja identificate pe baza manifestarilor fenotipice.

REZISTENTA TNCRUCISATA / resistance croisee / cross resistance. R. unui germen la un medicament, ca urmare a unei r. dobandite anterior, la un medicament Tnrudit. Se Tntal-neste Tndeosebi Tn cazul antibioticelor.

REZISTENTA PERIFERICA / resistance peripherique / peripheral resistance. R. opusa la trecerea sangelui prin vasele sanguine Tnguste, Tndeosebi prin arteriole si capilare.

REZISTIVITATE, s. f. / resistivite, s. f. / resistivity. [Lot. *resistere* = a re-zista, a se unpotrivi, de [a *sistere* = a se. opri.] •Rezistenta electrica specifics unui anumit material, care depinde atat de natura materialului, cat si de temperatura. Se noteaza cu p si se masoara Tn SI Tn Ohm-metru (Qm). Metalele au valori foarte mid ale p, fiind bune conductoare electrice. Materialele cu r. mare sunt izolante, iar *semicon-ductorii prezinta valori ale p intenediare.

REZOLUTIV, adj. / resolutif, -ive, adj. / resolvent [Lot. *resolutus*, tie. la *resolvere* = a d&ziega, a e-*ApKca*.] Structura care induce 'rezolutia, disparitia unui proces patologice.

REZOLUTIE, s. f. / r6solution, s. f. / resolution. [Lat. *reso-lutia*, -*onis* = *dezkigare.*, lie [a *resolvere* = a *dude-go*, a *efyiti-ca*.] 1) In medidna, termenul este folosit de obicei cu sensul de disparitie a unui proces patologice (ex.: inflamatie, formatiune tumorala etc.) si, mai rar, cu sensul de scadere a contractilitatii musculare (Tn anestezie, stari toxice, paralizii etc.). 2) Tn cazul

*microscopului, sin. cu putere de rezolutie (v.). **REZONANTA, s. f. / resonance, s. f. / resonance.** [Lot. *re-sonantia* = rOsunet, *ecou*, de. la *resonare* = a raswia (ca un *ecou*.)] 1) Fenomen de oscilatie a unui sistem fizic pe seama energiei primite (Tn mod direct sau prin intermediul unor unde) de la un alt sistem fizic, care osdieaza cu o frecventa apropi-ata de cea a oscilatiilor proprii primului sistem. Amplitudinea oscilatiilor induse este maxima Tn cazul egalitatii acestor frecvente. Dupa natura marimilor care osdieaza, pot exista: r. acustica, r. electrica, r. mecanica. Prevenirea r. mecanice (ex.: *trepidatii) este necesara datorita efectelor sale daunatoare organismului. Pe langa domeniile stride ale fizidi, fenomenele de r. au numeroase aplicatii si Tn alte domenii. Tn medidna prezinta un interes deosebit fenomenele de *. magnetica nucleara si de *. paramagnetica electronica. 2) Tn chimie, fenomen prin care o molecula determinata prezinta o structura reala, intermediara Tntre mai multe forme, denumite limite, datorita faptului ca anumiti electroni de legatura osdieaza Tntre 'doi sau mai multi atomi legati Tntre ei. Fenomenul de r. sta-bilizeaza o molecula si diferenta de energie dintre cele doua forme limita se numeste energie de rezonanta.

REZONANTA ELECTRONICA DE SPIN (RES) / resonance paramagnetique electronique / electronic spin resonance. Sin.: rezonanta paramagnetica electronica (v.).

REZONANTA MAGNETICA NUCLEARA (RMN) / resonance magnetique nucl6aire / nuclear magnetic resonance. Metoda fizica bazata pe proprietatile magnetice ale atomilor (Tn particular atom" de hidrogen), utilizata Tn studiul structurilor moleculare (spectrometrie RMN) si ca tehnica imagistica cu un potential deosebit (tomografie RMN). Bazele fizice teoretice ale RMN sunt extrem de complexe, Tn esenta metoda bazandu-se pe doua fenomene fundamentale: *rezonanta*, implicand ab-sorbitia cuantificata de energie, si *relaxarea*, implicand elibe-rarea de energie, Tnsotita de eliberarea unei unde magnetice detectabile si analizabile. O serie de nuclee prezinta un moment magnetic, denumit si spin. Tn RMN sunt utilizabile numai nudeele avand un spin propriu. Ex.: ^{12}C , ^{31}P au un spin propriu, Tn timp ce ^{13}C si ^{15}N nu Tl au. Daca se plaseaza Tntr-un camp magnetic Bo static, intens si constant, substante care contin nuclee cu spin propriu, acestea se aliniaza Tn campul magnetic fie Tn acelasi sens cu eel al campului, fie Tn sens contrar. Campul magnetic creaza, deci, doua populatii de nuclee. Daca se aplica substantei un al doilea camp magnetic exterior B, periodic (sau alternativ) cu l o frecventa egala frecventei Larmor a speciei nucleare studi-ate (Tn general, o radiofrecventa), nudeele vor absorbi ener-gia campului, vor fi excitate (fenomen denumit *rezonanta*) si se vor orienta Tntr-o directie diferita de cea a campului magnetic static Bo, Tn general paralela cu cea a campului aplicat. Urmeaza fenomenul de *relaxare*, provocat de oprirea campului periodic B,. Tn aceasta faza nudeele Tsi pierd orientarea, restituind energia absorbita anterior si generand semnalul RMN, care, dupa ce este captat de o antena receptoare, este ana-lizat de calculator. Semnalul cules se prezinta sub forma unei osdiatii amortizate care are un timp de relaxare specific substantei examinate. Substantele lichide cu molecule mid (ex.:

REZONANTA PARAMAGNETICA ELECTRONICA

apa) au timpi de relaxare foarte lungi, ca si substantele formate din molecule mari sau lanturi macromoleculare (ex.: aminoacizii sau ADN), Tn timp ce substantele cu molecule de dimensiuni intermediare (ex.: lipidele) au timpi de relaxare mai scurti. Exista doua tipuri fundamentale de RMN: 1) *Spectro-metrie RMN* care se limiteaza la masurarea timpilor de relaxare Tn conditii de rezolutie foarte mare. Spectrometria RMN *in vitro* este extrem de productiva Tn cercetarile de dinamica structura-ala a proteinelor si a acizilor nucleici, Tndeosebi ADN. Tn medicina este de un mare interes studiul RMN *in vivo* al fosforului, care permite analiza metabolismului energetic muscular, inclusiv al miocardului. Aceasta deoarece este posibila diferentierea si cuantificarea formelor chimice sub care sunt prezente nucleele de fosfor Tntr-un volum foarte redus (voxel) muscular: fosfat anorganic, fosfocreatina, ATP. Ex.: un efort muscular se Tnsoteste de o reducere a picului corespunzator ATP, cu cresterea picului fosfatilor anorganici. Concentratiile acestorasi molecule pot fi urmarite tot direct, *in vivo*, la nivelul creierului sau al miocardului. 2) *Tomografele RMN*, Tn cazul carora imaginile se obtin fie prin timpii de relaxare (se disting doi timpi de relaxare, T₁ si T₂), fie prin diferentele de densitate protonica, deci de hidrogen. Cu precizarea ca principiile imagisticii RMN nu pot fi cuprinse Tntr-o definitie, mentionam ca tesuturile dau semnale RMN detectabile, iar osul da un semnal foarte slab. Contrastul se obtine din diferentele de valori ale T₁ si T₂; considerabile Tn diferite tesuturi, Tn care acestea valori reflecta organizarea moleculara a apei. Deoarece cantitatea de apa dintr-un tesut este Tn directia relatie cu procesele metabolice, Tnseamna ca imaginile RMN ofera si informatii de ordin functional. Tehnica de un potential incomparabil, RMN prezinta numeroase avantaje: a) foarte Tnalta discriminare Tntre tesuturile moi, fondata pe specificitatea lor biochimica si functionala; b) deoarece osul nu da practic nici un semnal, pot fi explorate Tn mod optim structurile cerebrale; c) posibilitatea de a realiza direct tomografii sub orice incidente; d) inocuitate cvasi-totala, inclusiv la femeia gravida; e) produse de contrast performante si putin toxice; f) avantaje spectaculare Tn cazul RMN functionate asodata cu spectrometrie RMN, RMN interventionala (interventii chirurgicale sub control RMN, inclusiv masurarea directa a rezervei ATP prin spectrometrie). Inconveniente: a) cu toate progresele, timpii de achizitie a datelor raman lungi, ceea ce limiteaza numarul de examene si creste riscul de artefacte din cauza miscarilor pacientului; b) purtatorii de *pacemaker* sau de proteze feromagnetice nu pot fi examinati; c) dispozitivul RMN, un gen de tunel, antreneaza un sentiment de claustrofobie si nu permite examinarea pacientilor cu probleme de reanimare; d) absenta semnalului osos este un inconvenient Tn cazul unor investigatii; e) echipamentele RMN raman Tnca la preturi foarte ridicate.

REZONANTA PARAMAGNETICA ELECTRONICA (RPE) / resonance paramagnétique électronique / electronic paramagnetic resonance. Metoda de spectroscopie care se bazeaza pe absorbtia de energie a substantelor chimice paramagnetice aflate Tntr-un camp de microunde. Substantele paramagnetice sunt acelea care au electroni neTmpercheati sau celibatari (electroni cu spin necompensat), acesta fiind cazul ionilor metalelor din grupele de tranzitie si al radicalilor liberi. De aceea, materialele biologice pot fi studiate prin spectroscopia RPE doar atund cand contin radicali liberi. Este cazul Tndeosebi al unor enzime sau procese enzimatice din care rezulta radicali liberi, acestia fiind implicati direct sau indirect Tntr-o serie de stari patologice. Aplicatiile RPE s-au extins considerabil prin utilizarea *markerilor de spin, molecule care contin un radical liber stabil. Acestia pot fi Tncorporati Tn anumite regiuni sped-fice ale proteinelor sau ale unor structuri supramoleculare din

RIBOZOM

organism, Tndeosebi biomembrane. Astfel, la nivelul biomembranelor pot fi marcati cu radicali liberi acizii grasi componentii ai fosfolipidelor membranare. Prin utilizarea markerilor de spin au fost obtinute date asupra fosfolipidelor si proteinelor constitutive. V. fluiditate si marker de spin.

REZONATOR, s. m. / resonateur, s. m. / resonator. [Lat. *resonare* = a rOsuna (ca un ecou), de. ia *sonus* = sune.t.] 1) Instrument folosit pentru a creste intensitatea sunetelor. 2) Tn electricitate, sistem fizic (drcuit electric) capabil sa intre Tn oscilatie prin rezonanta, cand este stimulat cu oscilatii de frecventa egala cu frecventa sa proprie.

RHABDOVIRUS, s. m. / rhabdovirus, s. m. / rhabdovirus. [Cjr. *rhabdos* = 6aghetil, *dungO, striu; Cat. virus* = venir., *otravd.*] Grup de virusuri ce se disting prin dimensiuni mai mari si forma amintind de un obuz (plate la o extremitate si rotunjite la cealalta). Tn acest grup sunt clasificate: virusul turbarii (patogen pentoi om si animale), mai multe virusuri patogene pentru animale si un virus simian foarte patogen pentru om.

RHESUS / Rhesus / Rhesus, [factor denumit astfd *dwartce. Latidstmr fi Wiener [-au. pus in eviden^a, m 1940, injec.&nd s&nge. de (a mainwta Macacus rhesus in urtlea iepurdii, produc&nd astfd la. acesta din urna. un ser anti-3(fiesus, cu care au studiat fe.nome.nde de agCutinare in sdngde urnon.) Sin.; factor Rhesus (v.)].*

RIA / RIA / RIA. [LngC. *RadwImmunoAssay* = radio-imunodozare.} Abrev. utilizata Tn mod curent pentru radioimunodozare (vJ).

RIBOFLAVINA, s. f. / riboflavine, s. f. / riboflavin. [SosiM. lie. (a gem. *Ribosaure* = acid ribonic (alterare de (.a arabisma); (at. *flaws* = galfien; -inn.) Sin.: vitamina B; (v.)].

RIBOTIPIE, s. f. / ribotypie, s. f. / ribotyping. [Posi6u de [a germ. *Ribosaure* = acid ribonic (alterare de ia arabisozd); gr. *types* = tip, modd, marca.} Studiul genelor care codifica ARN ribozomal. Tehnica este aplicabila la numeroase genuri bacteriene si este utilizata Tndeosebi Tn epidemiologia bacteriana.

RIBOVIRUS, s. n. / ribovirus, s. m. / ribovirus. [Posi6u de la germ. *Ribosaure* = acid ribonic (alterare de ia arabisozd); *Cat. virus* = venin, otrava.} Sin.: virus ARN (v.)].

RIBOZA, s. f. / ribose, s. m. / ribose. [Posi6u de [a germ. *Ribosaure* = acid ribonic (alterare de (a arabisozd); *oza* - indica un gCucid.} Pentoză (glud simplu cu dnci atomi de carbon) care intra Tn compozitia nucleotidelor si a azizilor nucleici (ARN). Derivatul sau, 2-deoxiriboza, intra Tn constitutia deoxiribonucleotidelor si a addului deoxiribonucleic.

RIBOZIMA, s. f. / ribosyme, s. m. / ribosyme. [Posi6u de la germ.,. *Ribosaure* = acid ribonic (alterare de Ca arabisozd,di) gr. *zyme* = ferment, drojdie.} Molecula de ARN cu functie catalitica.

RIBOZOM, s. m. / ribosome, s. m. / ribosome. [Posi6u de la germ. *Ribosaure* = acid ribonic (alterare de [a arabisozd,di); gr. *soma, -atos* = carp.] Structura moleculara de dimensiuni mari care se observa Tn microscopia electronica prin transmisie ca o granulatie de forma sferica sau ovoidala, cu diametrul de drca 15 nm, descoperita de G. E. Palade. R. reprezinta locul de sinteza a proteinelor (v. translatie) si este alcaturit din doua subunitati disodabile, care contin Tmpreuna patru tipuri diferite de ARN si circa 70 de proteine diferite. ARN ribozomal Tmpreuna cu proteinele ribozomale se asociaza cu ARN mesager si catalizeaza sinteza proteinelor. O celula contine un numar variabil de r., acolati la membrana *reticulului endoplasmic sau liberi, cand se pot organiza Tn *poliribozomi. R. *procanotelor si ai *mitochondriei au dimensiuni mai mid. R. bacteriilor reprezinta tinta unor antibiotice (streptomidna, cloramfenicol, tetraddina), care actioneaza prin distrugerea acestora.

RIBULOZA

RINICHI

RIBULOZA, s. f. / ribulose, s. f. / ribi-ilose. *Cetoza corespunzătoare *ribozei. **RIC1N, s. m. / ricin, s. m. / ricin.** [Lot. *ricmus* = *nan.*] 1) De-

numire comuna a plantei *Ricinus communis*, erbacee a anuala în zonele temperate, din ale carei fructe se extrage, prin pre-siune sau cu solvent! specific, uleiul de r., cu Tntrebuintari industriale si utilizat Tn terapie ca *purgativ. 2) Proteina (albu-mina) denumita si ridnina, prezenta Tn frunzele plantei *Ricinus commwiis*, cu o puternica actiune neurotoxica.

RICKETTSIA / Rickettsia / Rickettsia. [Howard Taylor Ricketts, patolog american, 1871-1910; a descoperit acești gar-mem, ire 1910, imprvna cu Wilder.] Gen de microorganisme situate Tntre bacterii si virusuri, cu dimensiuni de cca 1 [im, imobile, de forma foarte diversa (cod, bastonase sau forme alungite). Pot fi cultivate numai pe culturi de celule sau *in vivo* sunt gram-negative, paraziti obligatoriu intracelulari la om si la ani-male, sensibile la tetradcline si macrolide care au o buna difuziune m celula. R. reprezinta agenti specifici ai unor boli diverse - rickettsioze - In general febrile si asodate cu eruptii cutanate. Principalele spedi sunt *R. prowazekii* (agentul "tifo-sului), *R. typhi* (agentul *tifo-sului murin), *R. rickettsii*, *R. akari* (agenti ai febrelor tifoexantematice). V. si tifo exantematic.

RICKETTSIOZA, s. f. / rickettsioze, s. f. / rickettsial disease, rickettsiosis. [Howard Taylor Rjcketts, palofog american, 1871-1910; -oza.] Boala infectioasa febrila si, de obicei, Tnsotita de *exantem, endemica sau epidemics, regionala sau cosmopolita, determinata de "rickettsii si transmisa de artropode.

RICTUS, s. n. / rictus, s. m. / grin, risus. [Lot. *rictus* = *gurd deschisa*, *grimasa*, de. (a *ringi* = a r&nji.) Contractura a muschilor fetei care determina o fizionomie de ras fortat, caricatunzat. R. se observa Tndeosebi Tn "tetanos si mai rar Tn unele tulburari mentale. V. si risus *sardonicus*.

RID, s. n. / ride, s. f. / wrinkle, ruga, pi. rugae (lat.). [<^erm. *ridea* = o *rosuci* fi *reid* = *cref.*] Cuta a pielii, consednta, Tn general, a alterarii tesutului conjunctiv local.

R1DECTOMIE, s. f. / rhytidectomie, s. f. / facial lifting. [Cjerm. *riden* = a *rosuci* fi *reid* = *cref*; gr. *ektome* = e?(c.wie.) Sin.: lifting facial (v.).

RIGIDITATE, s. f. / rigidite, s. f. / rigidity, rigiditas (lat.). [Lat. *rigiditas*, -atis = *rigiditate*, de. ia *rigidus* = *teapan*, *rigid.*] Stare de redoare si inflexibilitate, eel mai frecvent cu referire la muschi si articulatii.

RIGIDITATE CADAVERICA / rigidite cadavérique / cadaveric rigidity. Fenomen care consta Tn Tntarirea si Tntepenirea musculaturii, care apare progresiv de la o jumătate de ora pana la 7 ore dupa moarte, fiind completa dupa 24 ore. R. c. Tncepe sa dispara la 1-2 zile, Tn ordine inversa aparitiei (craniocaudal) si reprezinta consednta coagulării *miozinei, ca si a depletiei de ATP din fibrele musculare.

RIGIDITATE DE DECEREBRARE / rigidite de decerebration / decerebrate rigidity. Contractura musculara permanenta de tip *extrapiramidal, cu membrele Tn extensie si usoara rotatie interna. Se observa si contractura musculaturii axiale, mai ales la nivelul cefei, cu tractiunea capului Tnapoi si uneori cu *tris-mus. R. de d. a fost provocata experimental, la animale, prin sectiunea *mezencefalului. In patologice, se observa Tn caz de tumori ale mezencefalului sau ale cerebelului, cand este Tnso-tita de atacuri tonice, tetanoide sau comatoase. In *boala Little, *coree, *atetoza si ramolismnt **cerebral, r. de d. este parcellara** si incompleta.

RIGIDITATE DE DECORTICARE / rigidite de decortication / decorticate rigidity. Tulburare analoga r. de decerebrare, de care se deosebeste prin pozitia Tn flexie a antebrațelor si a pumnilor si de adductie a bratelor. Provocata experimental, la animale, prin ablatia cortexului cerebral (*decorticare), a fost

observata clinic Tn unele *encefalopatii si In cursul traumatismelor craniene foarte grave.

RINENCEFAL, s. n. / rhinenc6phale, s. m. / rhinencephalon. [Cft. *rhis*, -inos = *nas*; *enkephalos* = *order*, de ia *en* = *m*, *kephale* = *cap.*] Filogenetic, cea mai veche parte a cortexului cerebral Tn evolutia creierului la spediile animale. Termenul desemneaza acele parti ale emisferului cerebral legate Tn mod direct de simtului olfactiv: bulbul olfactiv, pedunculul olfactiv, tuberculul olfactiv, cortexul prepriiform si nucleul cortical al *amigdalei. Initial, termenul Tsi extindea semnificatia si la formatiunea hipocampica, Tntreaga amigdala si marea circumvolutie limbica, formatiuni despre care se cunoaste Tn prezent ca nu sunt implicate direct Tn simtului olfactiv, ele fiind incluse Tn sistemul limbic. V. si sistem limbic.

RINICHI, s. m. / rein, s. m. / kidney. NA: ren, pi. renes (lat). [Lat. *reniculus*, dim. de [a *renes*, -um = rime/it.] Organul principal al aparatului urinar care, prin secretia urinei, excreta o serie de produși finali de metabolism, controleaza volumul flu-idelor din organism si regleaza concentratia de hidrogen, sodiu, potasiu, fosfat si alti ioni din fluidul extracelular. R. poseda, de asemenea, o functie endocrina prin sistemul *renina-*angio-tensina. In numar de doi si simetrici, r. sunt situati retroperi-toneal, de o parte si de alta a coloanei vertebrale, Tn spatiul cuprins Tntre a XII-a vertebra dorsala si primele trei vertebre lombare. Fiecare r. are circa 11 cm lungime, 5-7,5 cm latime, 2,5 cm grosime si o greutate de 120-160 g si o forma caracteristica (de „bob de fasole"). Marginea laterala (externa) a r. este convexa, iar marginea interna prezinta Tn centrul sau o in-cizura, hilul renal, cu o lungime de 3-4 cm si largime de 1,5 cm, pe unde patrund (sau ies) *bazinetul si formatiunile arteriale, venoase si nervoase destinate r. La exterior, r. sunt delimitati de o capsula adipoasa, Tn interiorul careia se afla doua parti distincte: *profunda*, denumita medulara si *superficiala*, corticala (cortex). Zona medulara contine 10-15 piramide renale (Malpighi) ale caror baze se afla la periferia cortexului, iar varfurile for-meaza papilele renale, la nivelul carora se deschid tubii colector de urina. Fiecare papila este Tnconjurata de o structura mucofibroasa, denumita caliciu mic. Calicele mid sunt confluen-te si formeaza calicele mari, care, la randul lor, formeaza *bazi-netui, unde Tsi are originea *ureterul. Unitatea functionala a r. este *nefronul, parenchimul fiecarui r. fiind alcatuit din circa un milion de nefroni. Formatiune tubulara lunga de 3-3,5 cm, ne-fronul prezinta la extremitatea situata Tn cortex o expansiune calidforma, denumita capsula Bowman, care primeste o forma-tiune Tn forma de corpuscul capilar invaginat, *glomerulul renal. Nefronul se continua cu tubul contort proximal, ansa Hente, tubul contort distal, tubul de conexiune si, Tn fine, tubulul colector care se deschide Tn apexul papilei renale. Tubulii colectorii ai nefronilor formeaza Tn centru razele medulare. Fiecare r. primeste sange oxigenat, la un anumit nivel de presiune, prin artera renala, cu originea direct din aorta. Aceasta se divizeaza dupa patrunderea Tn rinichi Tn numeroase ramuri pana la for-marea de arteriole aferente, la nivelul carora ia nastere retea capilara care constituie glomerulii. Capilarele glomerulare con-verg Tntr-o arteriola eferenta, care formeaza o retea capilara in jurul nefronului si Tn continuare da ramurile periferice ale venei renale. Glomerulii renali au o functie de filtrare sanguina (v. filtrare glomerulara), filtratului renal fiind reabsorbit Tn proportie de 99% la nivelul tubilor renali. Totodata, se reabsorb total glucoza si 1C, aproape total bicarbonatii, Na^, clorurile si ureea Tn proportie de 40-50%. Sub control hipofizosuprarenal, la nivelul tubilor au loc procese de secretie (hidrogen, potasiu, amoniac) si de excretie. Urina formala ajunge la varful fiecarei piramide renale, Tn calicele mid, apoi Tn calicele mari ?i iij- bazinet, iar Tn continuare, Tn ureter.

RINICHI ARTIFICIAL

RINICHI ARTIFICIAL / rein artificiel / artificial kidney. Aparat destinat epurării și echilibrării compoziției sanguine, bransat la un circuit extracorporeal. Este utilizat în caz de insuficiență renală gravă. R. a. cuprinde: cironiții sanguin extracorporeal, membrana de dializă (dializor, alcatuit din plăci sau cu capilare), circuitul lichidului de dializă (dializatului). Se folosesc numeroase tipuri de membrane, care diferă prin grosime și coeficient de filtrare pentru diferite molecule. Sin.; hemodializor.

RINICHIUL ÎN BURETE / rein en eponge / sponge kidney. Boala congenitală a rinichilui caracterizată prin prezența de numeroase ectazii chistice ale tubilor colectorii din piramidele Malpighi, aproape de calice (v. rinichi). Simptomatologia, cu excepția cazurilor în care se asociază o litiază renală, este rară, diagnosticul fiind stabilit prin investigații radiologice. Sin.: boala Cacchi-Ricci.

RINICHI FLOTANT / rein flottant / wandering kidney. V. nefroptoza.

RINICHI MASTIC / rein mastic / mastic kidney. Tip de tuberculoză renală m. care în timpul evoluției este transformată în masa caseoză.

RINICHI MULTICHISTIC / rein multikystique / multicystic kidney. Tip de hipoplazie sau aplazie renală, m. general unilaterală, în care r. prezintă formațiuni chistice voluminoase, tubuli și glomeruli renali rari, ureterul fiind adesea redus la un cordon impermeabil. R. m. nu este de cauză genetică, spre deosebire de "boala polichistică renală".

RINICHI POLICHISTIC / rein polykystique / poly-cystic kidney. Sin.: boala polichistică renală (v.).

RINICHI ÎN POTCOAVA / rein en fer a cheval / horseshoe kidney. Malformație consecutivă careia polii inferiori ai celor doi rinichi sunt uniți prin țesut fibros sau parenchimatous situat înaintea vaselor mari.

RINICHI DE SOC / rein de choc / crush kidney. "Insuficiență renală acută de origine ischemică din cauza scaderii brutale a tensiunii arteriale, produsă în timpul șocului. V. și sindrom de strivire, sindrom Bywaters.

RINITA, s. f. / rhinite, s. f. / rhinitis, [Cjr. rŋns, -J'nos = nas; -itd.] Inflamație acută (coriza) sau cronică a mucoasei foselor nazale. Se disting două tipuri principale de r. cronică: 1) R. atrofică, atrofiată sau r. cronică fetidă, sin.: ozena (v.). 2) R. cronică hipertrofică, cu hipertrofia mucoasei nazale.

RINOFARINGE, s. n. / rhinopharynx, s. m. / nasopharynx. NA; pars nasalis cavi pharyngis. [Cjr. rhis, -inos = nas;

pharynx, -vnffos = faringe.] Porțiunea nazală a faringelui, situată deasupra valvei palatine și posterior foselor nazale. Peretele superior și posterior susțin amigdalele faringiene. Pe peretele lateral se deschid orificiile faringiene ale trompei Eustachio. Sin.: cavum, faringe nazal, nazofaringe. V. și faringe.

RINOFARINGIAN, adj. / rhinopharyngien, -enne, adj. / rhinopharyngeal. [Cjr. rhis, -inos = no.; pharynx, -ynf; s = faringe..] 1) Care se referă la rinofaringe. 2) Care se referă la nas și la faringe. Tn acest caz se poate scrie (mai riguros) rino-faringian.

RINOFARINGITA, s. f. / rhinopharyngite, s. f. / rhinopharyngitis, upper respiratory tract infection. [Cjr. rhis, -itws = nas;

pharynx, -ynyos = faringe.; -ila.] 1) Inflamație a rinofaringelui. 2) Inflamație a nasului și a faringelui, cu mențiunea că în acest caz var. rino-faringita este mai riguroasă lingvistic.

RINOFIMA, s. f. / rhinophyma, s. m. / rhinophyma. [Cjr. rhis, -iivf, = nas; phynui, -ulos = tumor, e.yr&sce.nfd.] Hipertrofie mai mult sau mai puțin accentuată a piramidei nazale, cu dilatarea porilor și hipertrofia foliculilor sebacei, asociată cu pustule de acnee. R. reprezintă stadiul eel mai avansat al acneei rozacee. Se disting două forme: forma sebacee și forma angiofibroasă, cu numeroase dilatații vasculare.

RINOFONIE, s. f. / rhinophonie, s. f., nasonnement, s. m. / rhinophonia. [Cjr. rhis, -inos = nas, phone = voce.] Pertur-

RINOSCOPIE

barea timbrului vocii prin alterarea rezonanței nazale. Se disting: 1) r. deschisă, caracterizată printr-un exces de rezonanță; 2) r. închisă, sau hiporinofonia, Tn care rezonanța nazală este insuficientă. Sin.: rinolalie.

RINOLALIE, s. f. / rhinolalie, nasonnement, s. f. / rhinolalia, rhinophonia. [Cjr. rhis, -inos = nos, lalia = vorbă, de (a lalein = a vorbi)] Sin.: rinofonie (v.).

RINOLRcVQREE, s. f. / rhinorrhee cerebrospinale, s. f. / cerebrospinal fluid rhinorrh(o)ea. [Cjr. rhis, -inos = nas; [at. liquor, -oris = [it-fiitt; gr. rhoia = cureau, de. la rhcin = a. cwge..] Scurgerea pe cale nazală a lichidului cefalorahidian.

RINOLIT, s. m. / rhinolith, s. m. / rhinolith. [Cjr. rhis, -inos = nas; lithos = piatră.] "Calcul al foselilor nazale.

RINOMANOMETRIE, s. f. / rhinomanometrie, s. f. / rhinomanometry. [Cjr. rhis, -inos = nas; manos = pufin dens; metron = masură.] Masurarea presiunii intranasale. Dacă r. se efectuează în timpul respirației se numește ac&i/a, iar când este practicat în apnee, prin înflarea unui curent de aer constant într-o narină, r. se numește pasivă. În funcție de instrumentele utilizate, poate fi anterioară sau posterioară.

RINOMETRIE, s. f. / rinometrie, s. f. / rinometry. [Cjr. rhis, -inos = nas; moil-on = masură.] Masurarea gradului de permeabilitate a foselilor nazale pentru aer. **RINOPATIE, s. f. / rhinopathie, s. f. / rhinopathy.** [Cjr. rhis,

-inos = nas; p<ilhos = boala.] Denumire generică pentru bolile nasului.

RINOPLASTIE, s. f. / rinoplastie, s. f. / rhino-plasty. [Cjr. rhis, -inos = nas; plasos = moddat, de. [a plnssein = a. forma, a. wodda, Interventie chirurgicală pentru corectarea sau refacerea scheletului osteocartilaginos al piramidei nazale, Tn urma-torele cazuri: 1) deformări congenitale (-. corectoare); 2) după traumatisme sau alte leziuni locale (r. restauratoare); 3) din considerente estetice (r. cosmetice).

RINORAFIE, s. f. / rhinorrhaphie, s. f. / rhinorrhaphy. [Cjr. rhis, -inos = nas; rhaphc = sutură.] Sutura marginilor unei plăgi a nasului. **RINORAGIE, s. f. / rhinorrhagie, s. f. / rhinorrhagia.** [Cjr. rhis,

-inos = nas; rhcgniywi = a tdsni, a. izGucni,] Hemoragie nazală. Sin. partial: epistaxis (v.).

RINOREE, s. f. / rhinorrhee, s. f. / rhinorrh(o)ea. [Cjr. rhis, -inos = nas; rhoia = curgere, de. [a rhem = a curge..] Scurgerea prin narine sau prin "coane către faringe a unui lichid seros, mucus sau purulent de origine nazală. Rar, din cauza unei breșe la nivelul lamei ciuruite a etmoidului, se poate scurge LCR, r. fiind denumită cerebrospinală.

RINOSALPINGITA, s. f. / rhino-salpingite, s. f. / rhinosalpingitis. [Cjr. rhis, -inos = nas; [at. salpinx, -ingis, gr. salpinx, -ingos = trompctă, trompa.; -iii.] Inflamație simultană a mucoasei nazale și a mucoasei trompei Eustachio.

RINOSCLEROM, s. n. / rhinosclerome, s. m. / rhinoscleroma. [Cjr. rhis, -inos = nas; sklcros = tare., dur; -oma.] Boală infecțioasă determinată de bacilul Frisch (Klebsiella rhinoscleromatis), caracterizată clinic prin tumefacție de o duritate cartilajinoasă a narinelor, a septului și a buzei superioare.

RINOSCOPIE, s. f. / rhinoscopie, s. f. / rhinoscopy. [Cjr. rhis, -inos = nas; skopin = e^aminare, de. la skopcin = a vedea, a e^amina] Examinare a foselilor nazale, fie prin narine cu ajutorul unui speculum (rinoscop), care permite departarea aripilor nasului și direcția unui fascicul luminos Tn fosa nazală (r. anterioară), fie cu o oglindă mică introdusă Tn gura Tn spatele valvei palatine și care reflectă imaginea rinofaringelui și a coanelor (r. posterioară). Tn cazul r. mediane se examinează cavitatea nazală și regiunea etmoidiană cu ajutorul unui speculum nazal lung.

RINOSEPTOPLASTIE, s. f. / **rhinoseptoplastie**, s. T. / **septorhinoplasty**. [*<r. rhis, -iaos = nas; Cat. saeptvm = perete, tdafragmQ, gr. plastos = nod-slat, de. la plassem = a forma, a nwdela.*] *Rinoplastie care contine un timp chirurgical concentrat asupra *septului nazal, fie pentru corectarea unei deviatii din motive estetice, fie pentru restaurarea calibrului na-rinelor Tn scop functional.

RINOTOMIE, s. f. / **rhinotomie**, s. f. / **rhinotomy**. [*Cjr. rhis, -inos = nas; tome = tifiere, secfium, de. la temiiein = a tSia.*] Interventie chirurgicala care are drept scop expunerea foselor nazale pe cale lateronazala sau labiala, de obicei pentru exereza unei tumori.

RINOVIRUS, s. n. / **rhinovirus**, s. m. / **rhinovirus**. [*Cfr. rhis, -inos = nas; lot. virus = venin, otravO.*] Gen de virusuri cu simetrie cubica, din familia *Picornaviridae*, care include 90 de serotipuri. Este implicat In etiologia guturaiului si a infectiilor respiratorii superioare.

RIPA / RIPA / RIPA. [*AcTonim. engi. pentru Radwimmuno-Precipitation Assay = determinare. prin imunoprecipitare a anti-gmw)r radwiinunomarcati.*] Tehnica recenta, foarte sensibila (dar si costisitoare) de detectare prin autoradiografie a anti-corpilor anti-proteine virale radiomarcate.

RISC, s. n. / **risque**, s. m. / **risk**. [*Ita(. risco = rise, din Cat. resecare = a tQia, a re.te.za.*] Pericol, inconvenient mai mult sau mai putin probabil, supus si hazardului. In medicina, probabilitatea crescuta de a contracta o boala: 1) R. *malt*, prezenta unuia sau a mai multor factori (*factori de r.) care determina la un individ sau la un grup un r. morbid (boala sau accident) mai crescut decat la cei care nu sunt expusi. Ex.: subiectii fumatori, hipertensivi si cu hipercolesterolemie constituie un grup de r. Tnalt pentru infarct miocardic. 2) R. *relativ*, raportul dintre probabilitatea de a contracta o boala cand un subiect este expus la un factor de r., fata de probabilitatea de a contracta aceeaasi boala Tn absenta factorului respectiv.

RISC GENETIC / risque genetique / genetic risk. Situatie Tn care un cuplu care doreste sa aiba copii posedea o probabilitate superioara celei normale de a avea descendentii prezen-tand o anomalie ereditara existenta m una sau Tn ambele familii ale membrilor cuplului.

RISUS SARDONICUS / risus sardonicus / risus sardonicus. [*Lot. risus = ras, Sardoia herbata = gaiβenele. din Sardinia (dwaru.e intoycafw cu acwstil panta. produce contractura spasmodica a mufciiiior fefei).*] Grimasa amintind rasul, provocata prin contractura spasmodica a mu\$chilor fetei. Se produce Tn unele intoxicatii, dar Tndeosebi Tn tetanos etc. Sin.: ras sardonice.

RITM, s. n. / **rythme**, s. m. / **rhythm**. [*Lot. rhythmus, gr. rhythmos = ritm..*] Revenirea, producerea la intervale regulate de timp a unui fenomen sau a unui proces. V. Tn continuare.

RITM ALFA / rythme alpha / alpha rhythm. Activitate bio-electrica de fond a creierului subiectului Tn stare de veghe, cu ochii Tnchisi, Tn repaus intelectual si afectiv. Consta din unde bilaterale sincrone, la dreapta si la stanga, care reprezinta oscilatii ale potentialului electric, de 8-14 cicluri pe secunda. V. electroencefalograma.

RITM ALIMENTAR / rythme alimentaire / food pattern. Termen utilizat pentru desemnarea cronologiei ?i frecventei prizelor alimentare pe unitatea de timp. R. a. prezinta impor-tanta Tn fiziologia nutritiei si Tn "cronobiologie. Este semnifica-tiva si compozitia fiecarei prize alimentare, din acest punct de vedere termenul engl. fiind mai exact.

RITM ATRIOVENTRICULAR / rythme atrio-ventriculaire / junctional rhythm. R. cardiac comandat printr-un impuls ritmic cu originea Tn nodul atrioventricular (Aschoff-Tawara) si nu Tn nodul sinoatrial (Keith si Flack), cum se Tntampla Tn mod normal. Sin.: ritm nodal.

RITM BETA / rythme beta / beta rhythm. Tn electroencefalografie, r. de frecventa rapida si de voltaj slab. V. electroencefalograma.

RITM BIOLOGIC / rythme biologique / biorhythm. Sin.: bioritm (v.).

RITM CARDIAC / rythme cardiaque / cardiac rhythm. Succesiunea regulata a batailor cardiace.

RITM CIRCADIAN / rythme circadien / circadian rhythm. R. cu o regularitate de circa 24 de ore. Ex.: unele activitati biologice depind de alternanta zi-noapte.

RITM DELTA / rythme delta / delta rhythm. V. electroencefalograma.

RITM PETAL / rythme foetal / fetal rhythm. Sin.: embriocardie

RITM HETEROTOP / rythme heterotop / escape rhythm. R. cardiac initial de centrul situat inferior 'nodului sinoatrial, Tn cazurile cand acesta este inapt sa declanseze impulsuri, ritmicitatea sa este alterata sau impulsurile sale sunt blocate.

RITM IDIOVENTRICULAR / rythme idioventriculaire / ventricular rhythm. Activitate ritmica, cu frecventa lenta, al carei ijntru de automatism este situat Tn aval de trunchiul fascicu-lului Hiss, stimulii de origine sinusala sau nodala neputandu-se transmite la ventriculii din cauza, frecvent, a unui *bloc atrio-ventricular. Sin.: automatism ventricular.

RITM INFRASINUSAL / rythme infrasinusal / infrasinusal rhythm. R. cardiac comandat prin stimuli care iau nastere sub focarul normal de origine, care este "nodul sinoatrial.

RITM NODAL / rythme nodal / nodal rhythm. Sin.: ritm atrio-ventricular (v.).

RITM PENDULAR / rythme pendulaire / pendulum rhythm. R. cardiac Tn care cele doua zgomote si perioadele silentioase sunt egale.

RITM SINUSAL / rythme sinusal / sinus rhythm. R. cardiac normal sau normotop, cu originea Tn "nodul sinoatrial, focarul de automatism eel mai rapid din tesutului nodal. In conditii fiziologice, r. s. este dominant.

RITM SINUSOIDAL / rythme sinusoidal / sinusoid rhythm. In *electroencefalografie, succesiunea cu o anumita regularitate a celor patru tipuri de unde, astfel Tnecat, Tnregistrata, *electroencefalograma se aseamana, Tn ansamblul sau, cu o *sinusoida.

RITM TETA / rythme theta / theta rhythm. In electroencefalografie, r. cu amplitudinea de circa 70 pV, cu frecventa de 4-7 cicluri/secunda, Tnregistrat Tn derivatiile parietotemporale, sporadic sau Tn accese scurte bilaterale si simetrice si observat, uneori, la subiectii cu tulburari caracteriale. V. si electroencefalograma.

RITM TRIGEMINAT / rythme trigemin6 / trigeminal rhythm. V. trigeminat.

R1ZARTROZA, s. f. / **rhizarthrose**, s. f. / **root arthrosis**. [*Cjr. rhiza = radScinil; artbroti = articufafie, -ozn.*] 'Artrita radacinii unui deget sau a unui membru. In practica, termenul este utilizat pentru r. policelui.

R1ZIFORM, adj. / **riziforme**, adj. / **riziform**. [*Ita. riso, din /at., gr. oryza = ore.z.*] 1) Tn forma de bob de orez. Termenul este folosit cu referire la unele structuri anatomice care capSta un aspect caracteristic Tn unele boli. Ex.: prezenta unor granule r. Tn unele tenosinovite tuberculoase. 2) Cu aspect de zeama de orez (referitor la materiile fecale, Tndeosebi Tn *holera).

RIZOLIZA, s. f. / **rhizolyse**, s. f. / **rhizolysis**. [*Cjr. rhiza = r&dnda.i lysis = distmgere., dt la lyem = a distruge.*] Tntreprerea unei radadni nervoase. Poate fi chirurgicala (*rizotomie) sau consecutiva unui traumatism, unui proces patologic.

RIZOMELIC, adj. / **rizomelique**, adj. / **rizomelic**. (c7r. rhiza = radadni; melos = fe^tremitate, memfiru.) Care este localizat la rSdacina membrelor. Ex.: spondiloza r., micromelie r.

RIZOMER

RIZOMER, s. m. / rhizomere, s. m. / rhizomere. [Qr. *rhiza* = *radacina*; *meros* = *parte*.] Teritoriu cutanat Tn forma de banda relativ delimitate), ai carui nervi sunt Tn relatie cu un ganglion rahidian si cu radadnile de la acest nivel.

RIZOTOMIE, s. f. / rhizotomie, s. f. / rhizotomy. [Cjr. *rhiza* = *radacina*; *tome* = *taiere, secțiune, de la temnein = a taia*.] Procedeu chirurgical prin care se sectioneaza radadnile nervilor spinali. Se disting: 1) R. *posteroara* consta Tn sectionarea radadnilor nervilor posteriori (senzitivi) si se practica pentru suprimarea durerii viscerale rebele la tratament, de la nivelul organelor inervate de acestia. 2) R. *anterioara*, sectionarea radacinilor nervilor anteriori (motori), este practicata uneori Tn spasmele musculare severe din teritoriile corespunzatoare inervatiei. Sin.: radicotomie.

RMN / RMN / NMR. Abrev. utilizaB Tn mod curent pentru rezonanta magnetica nucleara (v.).

RNA / RNA / RNA. [EngC. *RNA* = *acid ribonucleic*.] Abrev. internationala a termenului acid ribonucleic (v.).

ROBOT, s. m. / robot, s. m. / robot. [Cehil *robot* = *munca, corvoada*; dupa scriitorul cell 'Kard Ca.pe.ki in mesa. so. 'K^A113: ('Rgfiotii Universa! din Ifpssum).] Dispozitiv automat capabil sa manipuleze obiecte sau sa execute operatiuni simple sau mai complexe, conform unui program fix sau modificabil. Gradul de complexitate a operatiunilor executate de r. este Tn continua crestere, Tn prezent fiind realizati r. cu capacitate (limitata) de Tnvarare. Tn permanenta extensie, campul de aplicatii ale r. cuprinde si medicina.

ROBOTICA, s. f. / robotique, s. f. / robotics. {V. *etimologia termenului robot*.} Stiinta si complexul de tehnici care au ca obiect proiectarea si constructia "robotilor.

RODENTICID, s. n. / rodenticide, s. m. / rodenticide. [Lot. *rodere* = *a roade*; *caedere* = *a oworî*] Substanta toxica sau culture bacteriana folosite pentru distrugerea rozatoarelor (soared, sobolani).

RODOPSINA, s. T. / rhodopsine, s. f. / rhodopsin. {Cjr. *rhodon* = *trandafir, cuoare roz*, *opsis* = *vedere, aspect*; *-ina*.] Cromoproteina continuta de bastonasele retiniene, care intervine In vederea crepusculara. R. este alcatuita dintr-o proteina, "opsina, si un pigment carotenoid, retinenul, aldehida a "vitamine! A. Cei doi constituent! sunt separati sub influenta luminii, apoi recombinati la Tntuneric, dupa regenerarea retinenului.

ROENTGEN / Roentgen / Roentgen. [Wilhelm Conrad vim *Hontgen, fizician german, 1845-1923*.] 1) Prefix indicand o relatie cu razele X, utilizat Tndeosebi Tn germana si engleza. In franceza si romana se prefera prefixul radio. Ex.: radiote-rapie. 2) Unitate de masura, Tn sistemul roentgenologic, pentru evaluarea efectelor biologice ale radiatiilor X si gama sub 3 MeV. R. reprezinta doza de radiatii X sau gama a caror emisie corpusculara asodata produce, Tn conditii fizice normale (la 0°C si 760 mmHg), un numar de 2,1.10⁹ perechi de ioni cu sardna electrica de un franklin Tntr-un centimetru cub de aer. V. dozimetrie.

ROMBENCEFAL, s. n. / rhombencephale, s. m. / rhombencephalon. NA: *rhombencephalon*. {Cjr. *rhombos* = *romb*; *eakephalos* = *crew, de ia en = in, kephale* = *cap*.] Parte a encefalului care deriva din vezicula cerebrala posteroara si cuprinde *bulbul rahidian, *protuberanta inelara si *cerebelul. tn cursul dezvoltarii, "ventriculul al patrulea, cuprins Tntre aceste trei formatiuni, ia o forma romboidala, de unde denumirea ansamblului de r. sau de creier posterior, tinand seama de originea embrionara. Obs.: cf. NA, din r. fac parte doar protuberanta si bulbul rahidian.

RONCUS, s. n. / rhonchus, s. m. / rhoncus, pi. rhonchi. [Lot. *rhonchus* = *sfoTait*.] 1) Ral bronsic gros sau respiratie sfioritoare la un bolnav cu secretii abundente pe caile respi-

ROZETA

ratorii superioare. 2) Zgomot asemanator cu o sfioritura produs Tn paralizia *valului palatin.

RONTGEN / Rontgen / Rontgen. [Wilhelm Conrad von *Rontgen, fizician german, 1845-1923*.] Sin.: Roentgen (v.).

ROSEOLA INFANTUM / roseola infantum / roseola infantum. Sin.: boala Zahorsky (v.).

ROSTRAL, adj. / rostral, -ale, -aux, adj. / rostral. [Lat. *rostrum* = *cwc*.] 1) Asemanator sau apartinand unui *rostru. 2) Situat (orientat) catre extremitatea orala (bucala) a capului.

ROSTRU, s. n. / rostrum, s. m. / rostrum. NA: *rostrum, pi. rostrum sau rostra*. [Lat. *rostrum* = *cioc*.] 1) Formatiune anatomica asemanatoare unui cioc. Ex.: r. sfenoidului. 2) Formatiune musculoasa si retractila din regiunea apicala a scolexului la unele spedi de tenie. 3) Denumire a aparatului bucal al unor spedi de insecte. Var.: rostrum.

ROSTRUM. Var. pentru rostru (v.).

ROSU DE ANILINA / rouge d'aniline / aniline red. Sin.: fuc-sina (v.).

ROSU DE CONGO / rouge de Congo / Congo red. Sin.: fenol-sulfonftaleina (v.).

ROSU DE FENOL / rouge de ph6nol / phenol red. Sin.: fenol-sulfonftaleina (v.).

ROTACISM, s. n. / rhotacisme, s. m. / rhotacism. [Qr. *rhotakismos*.] 1) Fenomen fonetic care consta Tn transformarea unei consoane intervocalice Tn „r”. 2) Transformarea, Tn limba romana, a lui „n” intervocalic Tn „r”, la cuvintele mostenite din latina. 3) In medicina, termenul este utilizat cu sens diferit: vidu de pronuntie caracterizat prin dificultatea sau imposibilitatea pronuntarii consoanei „r”.

ROTATORIU, adj. / rotatoire, adj. / rotatory. [Lat. *rotator, -oris* = *eel care face sit se roteasca, de (a rotare = a roti, a mudrti fi rota = roata*.] 1) Care apare Tn cursul sau este cauzat de o rotatie. Ex.: vertij r. 2) Care efectueaza o rotatie, sau se deplaseaza Tn sens drcular. Ex.: miscare r. a globilor ocu-lari. 3) Care deplaseaza o structura drculara. Ex.: muschi r.

ROTATIE, s. f. / rotation, s. f. / rotation. [Lat. *rotatio, -onis* = *retire, de ia rotare = a roti, a invtrti fi rota = roata*.] 1) Actiunea de a se Tnverti Tn jurul unui ax Ex.: prin r. externa, membrul este Tn 'pronatie, iar prin r. interna, este Tn *supinatie. 2) Rezultatul acestei miscari.

ROTAVIRUS / Rotavirus / Rotavirus. [Lot. *rota* = *roata*; *virus* = *venm, otrava*.] Gen de virus cu ARN bicatenar si simetrie cubica, lipsit de anvelopa, Tn forma de roata. Face parte din familia *Reoviridae* si reprezinta una din cauzele de diaree la nou-nascut, ca si a unor infectii respiratorii.

ROTULA, s. f. / rotule, s. f. / patella. [Lot. *rotula* = *rotifc, dim. de ia rota = roata*.] Sin.: patella. V. tab. anat. - oase.

ROTULIAN, adj. / rotulien, -enne, adj. / patellar. [Lat. *rotula* = *rotifa, dim. de la rota = roata*.] Referitor la 'rotula. Ex.: "reflex r_

ROZEOLA, s. f. / roseole, s. f. / roseola. [Lat. *roseus* = *trandafiriu, de (a rosa = trandafir; -ola*.] Eruptie maculara cu elemente rotunde sau ovalare, de coloratie roz-pal si marime variabila, care evolueaza spre disparitie Tn cateva zile, uneori cu descumatie fina furturacee. R. apare de obicei Tn decursul evolutiei unor boli infectioase. Ex.: r. sifilitica (caracteristica perioadei secundare a bolii), r. Tn febrele eruptive (rujeola, rubeola), r. Tn unele intoxicatii (ex.: cu ioduri). V. si ras.

ROZETA, s. f. / rosette, s. f. / rosette. [Lat. *rosetum* = *gra-dina de trandafri, de ia rosa = trandafir*.] Formatiune care rezulla din aderenta hematiliilor heterologe Tn jurul unui *limfodt (sau a unui *macrofag). Ex.: 1) tn poliartrita reumatoida, lim-fodtele bolnavului sunt puse Tn prezenta hematiliilor sensibilizate cu imunoglobuline de iepure, cu aparitia de imagini de r. Tn perioada puseelor dureroase. 2) Prin tehnica de formare a r.

(sau de imunoaderenta) se poate pune Tn evidenta producerea de anticorpi care aglutineaza antigenul fata de care organis-mul este imunizat.

RU 486 / RU 486 / RU 486. Molecula contraceptiva produsa de firma Russel-Udaf (de unde si denumirea). RU 486 este un 'antihormon care se leaga la receptorii specifici *progesteronului, dar nu provoaca efectele acestuia. Sin.: mifepristona.

RUBEFACȚIE, s. f. / rubefaction, s. f. / rubefaction. [Lot. *ruber, -bra, -brvia = rofui factio, -onis, de (a facere = a face..)*] Eritem al pielii, de obicei reversibil, declansat de apli-carea pe tegumente a unui "rubeifiant.

RUBEFIANT, adj., s. n. / rubefiant, -e, adj., s. m. / rube-fa-cient. [Lat. *ruber, -bra, -forum = rofu; facere = a face..*] (Medicament) care determina o congestie intensa si trecatoare a pielii.

RUBEOLA, s. f. / rubeole, s. f., s. f. / rubella, epidemic roseola, rothein, German measles, rubeola notha. [fr. *ruheole, din [at. rubeus, lit la ruber, -bra, -brim = TOfu.*] Boala infectioasa emptiva, epidemica, contagioasa si imunizanta, cu incubatie de area 15 zile, determinata de virusul rubeolei (un *Togavirus*). Se caracterizeaza printr-o eruptie cu aspect vari-abil, care se generalizeaza, fara sa aiba o evolutie ordonata ca 'in *rujeola. R. este periculoasa doar Tn cazul infectiei gra-videi Tn primele trei luni de sarcina, prin malformatiile conge-nitale pe care le poate determina si care afecteaza Tndeosebi ochii (embriopatie rubeolica).

RUBEOLA SCARLATINIFORMA / rubeole scarlatiniforme / rubeola scarlatinosa, rubella scarlatiniforma. Denumire pen-tru infectiile eruptive ale copilului, cu autonomie nosologica dis-cutabila, care se manifeste printr-un exantem rubeoliform sau scahatiniform discret, angina, adenopatii, simptomatologie gene-rala putin evidenta, fara sa fie cuprinse Tn cadrul celor trei entitati definite: *rujeola, *rubeola, 'scarlatina. De aid si denu-mirea de „a patra maladie". Sin.: boala Filatov, boala Dukes-Filatov, boala a patra.

RUBIDIU, s. n. / rubidium, s. n. / rubidium. [Lot. *rubidus = TOfu mc-fus, de la ruber, -bra, -brum = rofu.*] Elementul chi-mic cu numarul atomic 37 si masa atomica 85,87 u. Este un element alcalin tipic, rar Tn natura, unde se gaseste asociat Tn saruri de potasiu. Are doi izotopi principali, 85 si 87, acesta din urma fiind radioactiv (emisie de radiatii p), cu o perioada de Tnjumatatie foarte lunga (50 miliarde de ani), de unde uti-litatea sa Tn estimarea varstei sistemului solar. Radioizotopul ^Rb, obtinut artificial, s-a dovedit extrem de util Tn studiul pom-pei de Na^K^ deoarece prezinta aceeasi cinetica de transfer la nivelul membranei plasmactice ca si potasiul.

RUBOR / rubor / rubor. [Lat. *mbor, -ons = rofeatd, de la ruber, -bra, -brum = TOfu.*] Roșeata, *eritem, unul dintre sem-nele cardinale ale *inflamatiei.

RUGOS, adj. / rugueux, -euse, adj. / rough. [Lat. *rugosus = incrttit, zSdrcit.*] Care prezinta asperitati. Termen utilizat Tndeosebi pentru caracterizarea unor afectiuni dermatologice (caracter macroscopic palpatoriu) sau a unei suprafete celulare sau tisulare (caracter microscopic).

RUJEOLA, s. f. / rougeole, s. f. / measles, morbili. \Jr. rougeole, din Cat. rubeus, de. ia ruber, -bra, -brum = rofu.

Boala , infectioasa eruptiva, febrila, contagioasa, endemo-epi-demica, imunizanta, frecventa Tndeosebi la copii Tn a doua copilarie; este determinata de un virus ARN de 120 nm dia-metru care apartine genului *Morbillivirus*, familia '*Paramyxoviri-dae*. Se transmite prin contagiune directa, Tndeosebi Tn timpul perioadei de incubatie. Profilaxia prin vaccinare este eficace, cu conditia evitarii contagiunii anterior varstei de 12 luni. Se caracterizeaza prin eruptie cutanata precedata de catar ocu-lonazal, cu prezenta pe mucoasa bucala, la nivelul fetei interne a obrajilor, a catorva mid papule albe, Tnconjurate de o areola rozacee (pete Koplik). Eruptia cutanata debuteaza fadal si se generalizeaza, fiind constituita din mid papule rosii, mai mult sau mai putin conflente Tn placarde. Complicatiile r. sunt Tndeosebi de ordin respirator si, rar, nervoase ('encefalita). Sin.:

pojar.

RULMENT DIASTOLIC / roulement diastolique / diastolic rumble. Sin.: uruitura diastolica (v.).

RUMINATIE, s. f. / rumination, s. f. / rumination. [Lot. *mmi-natio, -onis = rumegare, de. la rummare = a mmege.*] 1) Sin.:

mericism (v.). 2) *R. mentala*: particularitate a gandirii psihas-tenidlor, constand Tn desfasurarea interminabila si inefidenta a unor judecati, rationamente sau Tndoieli obsedante.

RUPTURA MEMBRANELOR / rupture des membranes / rupture of membranes. R. *amniosului Tn timpul travaliului, ca rezultat normal al dilatarii colului uterin. R. *prematura a m.*, Inainte de 37 de saptamani de sardna, creste riscul infectiilor intrauterine. Sunt mai expuse la r. p. a m. gravidele adoles-cente, cele cu infectii transmise sexual Tn prima jumătate a sardnii, fumatoarele, femeile cu probleme sodo-economice.

RUPTURA, s. f. / rupture, dechirure, s. f. / rupture, breaking. [Lot. *ruptura, de. (a rumpere = a rupe.)*] Tnterupere brusca a continuitatii structurale a unui vas sanguin, tendon, muschi sau, mai rar, a tesuturilor unui organ. R. poate fi con-sednta unui proces fiziologic intens (ex.: *r. musculara), a unui traumatism sau poate aparea pe fondul unui proces patologic preexistent, care a afectat rezistenta tisulara la o solidtare mecanica.

RUPTURA MUSCULARA / rupture musculaire / muscular rupture. *Solutie de continuitate produsa la nivelul unui muschi. Poate fi partiala sau totala si se produce consecutiv unui traumatism direct sau unei contractii musculare bru?te si puternice. Apare pe un muschi sanatos (ex.: la sportivi) sau pe un mu\$chi afectat de un proces patologic, local sau general.

RUPTURA DE PERINEU / dechirure du pōrinee / perineal wound. Sectiune spontana, mai mult sau mai putin neregu-lata, care afecteaza partial sau Tn Tntregime tesuturile perineale situate Tntre comisura posterioara a vulvei \$i anus. R. p. se produce Tn timpul expulziei fatului si este favorizata de anoma-liile tisulare locale (infectie, atrezie). Frecvent, poate fi preveniB prin *epiziotomie.

RUT, s. n. / rut, s. m. / rut. [Lat. *rugitus = rOge.t, de. (a nigirafi = fl rage..)*] Sin.: estru (v.).

RUTOZID, s. n. / rutoside, s. m., rutine, s. f. / rutoside, rutin. Sin.: vitamina P (v.).

•-ata: **WILHELM KONRAD RONTGEN** (1845-1923), fizician și inginer german, profesor de fizica la **Wiirtzburg**. A rWD IH descoperit, în noaptea de 8-9 noiembrie 1895, radiatiile X. Observând imediat relația dintre puterea de penetrare a radiatiilor și densitatea diferitelor corpuri, intuiește aplicarea acestei proprietăți și, la 6 săptămâni de la descoperire, efectuează prima radiografie. În câteva luni, publică studiul efectelor nocive, inițiază primele studii de radio-biologie. Observarea disparității durerilor sciatică la un bolnav supus unei radio-grafii msemna începuturile roentgenterapiei. Aceasta succesiune de descoperiri este unică în istoria științei. Dar consecințele descoperirii radiatiilor X au fost încă și mai ample: în anul următor, 1896, **Becquerel** demonstrează existența radioactivității naturale, iar difracția cu raze X a permis descrierea structurii tridimensionale a ADN. Astfel încât, descoperirea lui **Roentgen** (primul laureat **Nobel** pentru **Fizică**, în 1901) este una dintre cele mai importante din întreaga istorie a umanității.

SABURALA, adj. / **saburrare**, adj. / **saburrat**, coated. [Lot. *saburralis*, de. [a **saburra** = *Balast*, test.] V. limba saburala.

SAC, s. m. / **sac**, s. m. / **sac**. **NA: saccus**. [Lat. *saccus*, gr. *sakkos* = so:] Formație anatomică în forma de pungă. Mai importante: 1) S. *amniotic*: sin.: *amnios* (v.). 2) S. *conjunctival* (NA: *saccus conjunctivae*): spațiul dintre conjunctiva bulbară și cea palpebrală. 3) S. *gingival* (NA: *sulcus gingivalis*): spațiul dintre gingie și dinte. 4) S. *herniar*: diverticul peritoneal ce conține elementele herniate. 5) S. *lacrimal* (v.). 6) S. *pericardic*: v. *pericard*. 7) S. *peritoneal*: v. *peritoneu*.

SAC AMNIOTIC / **sac amniotique** / **amniotic sac**. Sin.: *amnios* (v.).

SAC LACRIMAL / **sac lacrymal** / **lacrimal sac**. **NA: saccus lacrimalis**. Porțiune superioară, dilatată a "canalului lacrimonazal", care primește pe față sau externă canalul de legătură cu canaliculele lacrimale, de la nivelul cărora lacrimile ajung în s. l.

SACCIFORM, adj. / **sacciforme**, adj. / **sacciform**. [Lot. *saccus*, gr. *sakkos* = sac; *fat. forma* = *forma*.] În forma de sac. Ex.: anevrism s.

SACRALGIE, s. f. / **sacralgie**, s. f. / **sacralgia**. [Lat. *sacrum* = *osul sacru*; gr. *algos* = *dureri*.] Durere localizată la nivelul sacrului sau a regiunii sacrate. Sin.: *sacrodinie*.

SACRALIZARE, s. f. / **sacralisation**, s. f. / **sacralization**. [Lat. *sacrum* = *osul sacru*.] Malformație lombosacrată care constă în fuziunea parțială sau totală a celei de-a cincea vertebra lombară cu sacrul.

SACRAT, adj. / **sacre**, -e, adj. / **sacral**. [Lat. *sacrum* = *osul sacru*.] Care se referă la osul sacru, la regiunea în care acesta se găsește (regiune s.).

SACROCOXALGIE, s. f. / **sacrocoxalgie**, s. f. / **sacrocoxitis**. [Lat. *sacrum* = *osul sacru*; *coxa* = *foșă*; gr. *algos* = *dureri*.] Durere localizată la nivelul sacrului sau a regiunii sacrate.

SACRODINIE, s. f. / **sacrodynie**, s. f. / **sacrodynia**. [Lat. *sacrum* = *osul sacru*; gr. *odyne* = *dureri*.] Sin.: *sacralgie* (v.).

SACROLISTEZIS, s. n. / **sacrolisthosis**, s. m. / **sacrolisthesis**. [Lat. *sacrum* = *osul sacru*; gr. *olisthanein* = a aluneca.] Anomalie lombosacrată care constă în glisarea sacrului înaintea, în raport cu a cincea vertebra lombară. S. poate apărea progresiv (în cursul sarcinii, prin mișcări traumatice succesive) sau brusc (în urma unui accident). Se manifestă prin lordoză lombară exagerată, însoțită de dureri asemănătoare celor din lumbago sau din nevralgia sciatică. Cauza este reprezentată de mprea ligamentelor articulațiilor sacroiliace. V. și *spondilolis-tezis*. Sin.: *hierolistezis*, *sacru basculat*.

SACROLOMBAR, adj. / **sacro-lombaire**, adj. / **sacrolumbar**. [Lot. *sacrum* = *osul sacru*; *lumbus* = *față*.] Care se referă la sacru și la vertebrele lombare. Obs.: mai frecvent se utilizează termenul *sin. lombosacrat*; ex.: *regiune lombosacrată*.

SACROSCIATIC, adj. / **sacro-sciatique**, adj. / **sacrosciatic**. [Lot. *sacrum* = *osul sacru*; [at. *sciaticus*, din gr. *iskhiadikos* = *suferind de sciatică*, de *Ca gr. iskhias*, -ados = *boala lit foșă*]} Care se referă la osul sacru și la spina sciatică; despre inserția unei formațiuni anatomice pe sacru și spina sciatică. Ex.: *ligament s.*

SACROVERTEBRAL, adj. / **sacro-vertebral**, -ate, -am, adj. / **sacrovertebral**. [Lat. *sacrum* = *osul sacru*; *vertebra* = *vertebra*, de la *verte* = a mîna.]} Care aparține sacrumului și coloanei vertebrale.

SACRU. Var. pentru *sacrum* (v.).

SACRU BASCULAT / **sacrum basculat** / **sacro-listhesis**. Sin.: *sacrolistezis* (v.).

SACRUM, s. n. / **sacrum**, s. m. / **sacrum**. [Lat. *sacrum* = *osul sacru*, pentru că era oferit odimă zeilor în cursul sacrificiului.] Var.: *sacru*. V. tab. anat. - oase.

SACULAR, adj. / **sacculaire**, adj. / **saccular**. [Lot. *sacculus*, dim. de la *saccus* = sac.] 1) Care are forma de sac mic. Ex.: anevrism s. 2) Care se referă la saculă.

SACULA, s. f. / **sacule**, s. m. / **sacule**. **NA: sacculus** (*vestibuli*). [Lat. *sacculus*, dim. de [a *saccus* = sac.] Parte a "labirintului membranar", care ocupă zona inferioară a vestibulului osos al urechii interne. S. comunică cu utricula, ductul cohlear și canaliculele endolimfatice.

SADIC, adj., s. m. / **sadique**, adj., s. m. / **sadistic**, adj., **sadist**, n. [*Contele Donat Alphonse Francois, Marchiz de Sade, romancier franz., 1740-1814.*] 1) Referitor la sadism, caracterizat prin sadism. 2) Persoana care practică sadismul.

SADISM, s. n. / **sadisme**, s. m. / **sadism**. [*Contele Donat Alphonse Francois, Marchiz de Sade, romancier franz., 1740-1814, -ism.*] 1) Perversiune manifestată conștient sau inconștient, în care satisfacția sexuală nu este obținută decât la vederea suferințelor fizice sau morale provocate partenerului.

2) Tendința de a exercita violențe morale și fizice asupra unei persoane, în afara oricărei plăceri sexuale. Obs.: noțiunea de s., ca și cea de masochism, a fost extinsă dincolo de plăcerea direct sexuală, desemnând orice comportament în care satisfacția este obținută prin violență asupra semenului. S. și masochismul reprezintă un cuplu de tendințe opuse și complementare, care coexistă la același individ ('sodomazo-

SADOMASOCHISM

chism), chiar daca de obicei una din cele doua perversiuni domina.

SADOMASOCHISM, s. n. / **sado-masochisme**, s. m. / **sado-masochism**. [**Con(tele Donation Alphonse Francois, Marchiz de Sade**, romancier frames, 1740-1814; **Leopold voii Sacher-Masoch**, scriitor austriac, 1836-1895; -ism.) Stare a unui subiect cdracterizata prin asocierea *sadismului si 'masochis-mului.

SAFENA, adj., s. f. / **saph[^]ne**, adj., s. f. / **saphena**. [*Etinw-(ogie discutata: 1) Cjr. saphenes = manifest (deoarece ve.ne.ie sunt vwfne. sub tegwnte); 2) Ar. (al) safin == aswns (pen-tri cd mnele. se *pot punr-fiona nwnai pe o mica *parti din. tiwectvi (or).)*] Fiecare din cele doua vene superficiale care dre-neaza sangele de la membrul inferior. Vena mare s. este cea mai lunga din organism si se varsa 'in vena femurala, iar *vena mica* s. se varsa Tn vena poplitee. V. tab. anat. - vene.

SAFNECTOMIE, s. f. / **saphenectomic**, s. f. / **saphenecto-my**. [*Etmwogie. discutata: v. sofend; gr. ektome = e[^]c.izie.*] Excizia unei vene *safene. Reprezinta tratamentul chirurgical al varicelor.

SAFISM, s. n. / **saphisme**, s. m. / **saphism**. [**Sopho**, poeta din Lesbos, sec. II i.U-L, care. a in fin. fat o wunitate de, fettwi m cadrui coma se, pmctica homose[^]uaitatea; -ism.] Sin.: lesbianism (v.).

SAGITAL, adj. / **sagittal**, -ale, -aux, adj. / **sagittal**. [*Lat. sagitta = sageata.*] Care este situat Tntr-un plan vertical, median, cu orientare antero-posterioara la nivelul corpului. Ex.: plan s., sutuna s. (ntre marginile superioare ale celor doua oase parietale).

SALICILAT, s. m. / **salicylate**, **salicyle**, s. m. / **salicylate**. [*Lot. salix, -icis = salcie, deoarece scoarfa de. saiae. confine, acest campus; gr. hyle = mate-rie; niam dat de. 'Una, we, a izoCat compusul in 1838.*] Substanta extrasa initial din scoarta de salcie, 'in prezent produsa industrial sub forma de saruri ale *addului salicilic, care poseda activitate analgezica, antipiretica si antiinflmatorie, hipocoagulanta (prin diminuarea factorului VII, scaderea adezivitatii si a agregabilitatii plachetare). Este utilizat Tndeosebi ca antireumatismal Tn preparate per os sau cu aplicare locala (unguente, pomezi etc.). Ex.: s. de sodiu, acetil-s. de lizina, s. de metil (pomada). V. si aspirina. **SALICILISM**, s. n. / **salicylisme**, s. m. / **salicylism**. [*Lat. salix, -ids = satcie, deoarece scoarfa de. satcie confine, salicilat; gr. hyle = mate.rw.; -ism.*] Intoxicatie provocata de absorbtia unor supradoze de *acid salicilic sau derivati ai acestuia. Determina 'tinnitus, greata si varsaturi.

SALICILOTERAPIE, s. f. / **salicylotherapie**, s. f. / **salicyltherapy**. [*Lat. salix, -ids = satcie, deoarece scoarfa de salcie, confine, saicilat; gr. hyle = materie.; therapiea = tratatmnt, de (a therapeiein -- a wgriji)*] Terapie cu *salicilati.

SALIDIURETIC, adj., s. n. / **salidiuretique**, adj., s. m. / **saluretic**. [*Lat. sal, satis = sare; gr. diouretikos = care favorizeaza urinarea, de [a diourea = a wina.]* (Medicament) care exercita un efect de crestere a eliminarii urinare a elec-trolitilor (sodiu si potasiu) si a apei. Sin.: saluretic.

SALIN, adj. / **salin**, -e, adj. / **saline**. [*Lat. sal, so/is = sore.*] Care contine o sare, care are caracter de sare. Ex.: *solutie fiziologica s.

SALIVAR, adj. / **salivaire**, adj. / **salivary**. [*Lat. salivarivs, de [a saliva = saCiva,*] Care apartine salivei sau care este Tn relatie cu producerea acesteia. Ex.: glande s.

SALIVATIE, s. f. / **salivation**, s. f. / **salivation**. [*Lot. saliva = saiva.*] 1) Procesul de secretie a salivei, care este declansat pe cale reflexa. 2) Termenul este utilizat si pentru a desem-na hipersecretia de saliva, Tn care **caz** este sin. cu ptialism (v.).

SALPINGOOVARITA

SALIVA, s. f. / **salive**, s. f. / **saliva**. [*Lat. saliva = saivd.*] Lichid incolor, filant, fara miros sau gust, clar, cu densitatea re-lativa 1,002-1,006. Este produsul de secretie eliminat Tn cavitata bucala de catre glandele salivare: parotide, submandibulare (sau submaxilare), sublinguale si micile glande diseminata in mucoasa bucala. S. se secreta Tn cantitate de circa 1500 ml/zi, cu un debit care poate varia Tntre 0,2 ml/min si 4,0 ml/min. Contine saruri minerale, materii organice (Tndeosebi mucina), enzime (*ptialina, *amilaza, *lizozim), apa (circa 99,5%).

SALMONELLA / **Salmonella** / **Salmonella**. [**Dome/ Elmer Salmon**, pato[og anwrican, 1850-1914, care a descris m 1S86 *Bacitui*] Gen de bacterii apartinand familiei *Enterobactehaceae*, constituit din bacili Gram-negativi, aerobi sau anaerobi, eel mai frecvent mobili, patogeni pentru om si animate. Dupa consti-tutia lor antigenica (antigen O somatic si H flagelar) se pot distinge circa 2000 de serotipuri diferite. Genul S. cuprinde bacilii tifici si paratifici (S. *typhi* sau bacilul Eberth si S. *paratyphi* A, B si C), a caror putere infectanta este limitata la om. Alte specii infecteaza mai ales animalele si contamineaza pro-dusele alimentare, provocand la om toxinfectii alimentare.

SALMONELOZA, s. f. / **salmonellose**, s. f. / **salmonellosis**. [**Daniel Elmer Salmon**, pato[og ame.nc.an, 1850-1914; -ozd.] Denumire care reuneste afectiunile cauzate de bacili din genul 'Salmonella. Frecvent, evolueaza ca o *toxiinfectie alimentara, cu manifestari digestive ce se pot complica uneori cu *septicemie.

SALPINGE, s. n. / **salpinx**, s. m. / **salpinx**. NA: **salpinx**. [*Lat. salpinx, -mgis, gr. salpinx, -ingos = trompeta.*] Var.: salpinx. 1) Sin.: trompa uterina (v.). 2) Sin.: trompa Eustachio (v.).

SALPINGECTOMIE, s. f. / **salpingectomie**, s. f. / **salpingectomy**. [*Lat. salpinx, -ingis, gr. salpinx, -ingos = trcmpted; gr. ektome = e[^]wie.*] Ablatia uneia sau a ambelor *trompe uterine (Fallopio).

SALPINGITA, s. f. / **salpingite**, s. f. / **salpingitis**. [*Lat. salpinx, -ingis, gr. salpinx, -ingos -- trompeta; -Ha.*] 1) Inflamatie acuta sau cronica a "trompei Fallopio. Se pot descrie mai multe tipuri: a) s. *cronica interstitiala*, In care inflamatiei i se asociaza o infiltratie limfocitara sau plasmocitara a mucoasei tesutului conjunctiv sau a peretelui muscular; b) s. *hemoragica*, Tn care inflamatia se asociaza cu o ruptura a unui vas san-guin si cu hemoragie locala; c) s. *nodulara*, cu formarea unor noduli parietali sau Tn mucoasa trompei, secundari procesului inflamator; d) s. *purulenta*, caracterizata prin aparitia Tn evolutie a unui *piosalpinx. 2) Inflamatie "trompei Eustachio.

SALPINGOFARINGIAN, adj. / **salpingo-pharyngien**, -ienne, adj. / **salpingo-pharyngeal**. [*Lot. salpiax, -ingis, gr. salpinx, -ingos = trompeta; gr. pharynx, -yngos = faringe.*] Care se raporteaza la *trompa Eustachio si la faringe. Ex.: muschi s.

SALPINGOGRAFIE, s. f. / **salpingographie**, s. f. / **salpingography**. [*Lat- salpinx, -ingis, gr. salpiax, -ingos = trompeta; gr. graphein = a scrie.*] Procedeu radiologic care consta in vizualizarea trompelor Fallopio sau a "trompelor Eustachio, dupa injectarea unui mediu de contrast opac la razele X.

SALPINGOLIZA, s. f. / **salpingolyse**, s. f. / **salpingolysis**. [*Lat. salpinx, -ingis, gr. salpinx, -ingos = trompeta; gr. lysis = distrugere, de la. lyein = a distruge.*] Interventie chirurgicala care consta Tn Tndepartarea aderentelor ce pot exista la nivelul pavilionului tubar, pentru restabilirea permeabilitatii acestuia, in tratamentul unor sterilitati.

SALPINGOOVARITA, s. f. / **salpingo-ovarite**, s. f. / **salpingo-oophoritis**. [*Lat. salpiax, -ingis, gr. salpinx, -ingos = trompeta; Cat. me.dica[a ovarium = ovar, de la ovum = ou; -Ha.]* Denumire generica pentru orice inflamatie simultana a , anexelor uterului (*trompa Fallopio si ovar). Sin.: anexita, tubo-1 ovarita.

SALPINGOPEXIE

SALPINGOPEXIE, s. f. / **salpingopexie**, s. f. / **salpingopexy**.

[*Lat. salpinx, -ingis, ffr. salpinx, -ingofi = trompeta; gr. pexis = fufare.*] Procedeu chirurgical care consta Tn fixarea *trompei Fallopio la ligamentul suspensor al ovarului.

SALPINGOPLASTIE, s. f. / **salpingoplastie**, s. f. / **salpingoplasty**. [*Lot. salpinx, -ingis, ffr. salpinx, -ingos = trcmipeta; gr. plastos = modeiat/ de [a plassein = a forma, a tiwaeCa.]*] Interventie chirurgicala reparatorie, efectuata Tn scopul restabilirii permeabilitatii *trompei uterine. Se practica, de regula, tn unele cazuri de *sterilitate.

SALPINGORAFIE, s. f. / **salpingorrhaphie**, s. f. / **salpingorrhaphy**. [*Lot. salpinx, -ingis, gr. salpinx, -ingos = trompeta; gr. rhapshe = sutura.*] Sutura chirurgicala a *trompei uterine.

SALPINGOSCOPIE, s. f. / **salpingoscopie**, s. f. / **salpingoscopy**. [*Lot. salpinx, -ingis, gr. salpinx, -ingos = trom.pe.ta;*

gr. skopia = eJfomirwre, de [a skopein = a vedea, a e^amina.]

1) Examen vizual practical In scopul observarii orificiului faringian al *trompei Eustachio, utilizand un salpingoscop (asemanator unui *cistoscop) introdus la nivelul nazofaringelui.

2) Examen peroperator al mucoasei *trompei Fallopio cu ajutorul unui endoscop, pentru stabilirea necesitatii unei eventuale plastii tubare.

SALPINGOSTOMIE, s. f. / **salpingostomie**, s. f. / **salpingostomy**. [*Lot. salpinx, -ingis, gr. salpinx, -ingos = trompeta; ffr. stoma, -atos = gura*] Tratament chirurgical al sterilitatii feminine de origine tubara, care consta In dezobstruarea *trompei Fallopio, pentru restabilirea permeabilitatii acesteia.

SALPINX. Var. pentru salpinge (v.).

SALTATORIU, adj. / **saltatoire**, adj. / **saltatory**. [*Lat. saltatorius = de dans, de [a saltare = a dansa.]*] Care este caracterizat prin salturi si intreruperi. Ex.: coree s., conducere s.

SALURETIC, adj., s. n. / **saluretique**, adj., s. m. / **saluretic**. [*Lot. sal, sails = sore; gr. ouretikos = referitor (a urina.)*] Sin.: salidiuretic (v.).

SANATORIU, s. n. / **sanatorium**, s. m. / **sanatorium**. [*Lat. sanatorius = care vmdeca, de ia. sanare = a vindeca fi sanus = sonatas.*] Institute medicala specializata, destinata tratamentului bolnavilor afectati de tuberculoza pulmonara sau extrapulmo-nara, indiferent de forma. Termenul este utilizat uneori si pentru alte institutii spitalicesti. Ex.: s. pentru nevroze.

SANGHIN. Var. pentru sanguin (v.).

SANGUIN, adj. / **sanguine**, adj. / **sanguine**. [*Lat. sanguineus = de. sdnge, de ia sanguis, -inis = sdnge.*] 1) Care apartine sangelui, privitor la sange, la compozitia sau la circulatia sa in organism. 2) Despre o persoana 'pletorica, marcata printr-o circulatie abundenta si activa a sangelui. 3) ?n clasificarea *temperamentelor gandita de Hipocrat, subject la care p^domina umoarea sanguina. Prezinta un temperament s. subiectii cu fnfatisare atletica si ten roz, de natura optimista si expansiva, in general sodabili, dar si impulsivi, realisti, uneori cinici, stiind sa exploateze situatiile favorabile. V. caracterologie. Var.: sanghin, sangvin.

SANGUIOLENT, adj. / **sanguinolent**, -e, adj. / **sanguinolent**. [*Lat. sanguinolentus = pUn de sange, de [a sanguis, -inis = sdnge.]*] Care este amestecat cu sange. Ex.: sputa s., diaree s.

SANGVIN. Var. pentru sanguin (v.).

SAPONIFICARE, s. f. / **saponification**, s. f. / **saponification**. [*Lat. sapo, -onis = sapon; ficare, derivat de (a facere = a face.)*] Reactie care consta Tn descompunerea unui ester (de regula un lipid), sub actiunea unei baze sau a unei enzime (ex.: lipaza pancreatica), intr-un alcool si un acid gras (sub forma de sapon). Este inversul reactiei de esterificare. Tn indus-trie, s. este utila in fabricarea sapunurilor si a lumanarilor.

SAPONINA, s. f. / **saponine**, s. f. / **saponin**. [*Lat. sapo, -onis = sapon; -iaa.*] Denumire generica pentru "heterozidele din

SARCOIDOZA

unele plante (Tndeosebi *Saponaria*) a caror *genina este un "steroid. S. produc spumificare, emulsionare si hemoliza, fiind toxice hemr^ice. Unele s. se utilizeaza ca materie prima pentru sinteza *corticosteroidilor.

SAPROFIT, adj., s. m. / **saprophyte**, adj., s. m. / **saprophyte**.

[*Cjr. sapos = putred; phyton = pCanta.*] (Microorganism) care nu se dezvolta Tn organisme vii, ci traieste hranindu-se din materii organice aflate Tn descompunere (cadavre, humus, excremente, lapte etc.), producand putrefactia sau fermentatia acestora. In microbiologie acest termen este opus termenului *parazit. Numeroase bacterii, ciuperci, protozoare etc. sunt s. Germeii s. sunt, Tn general, nepatogeni, dar pot deveni patogeni prin toxinele pe care le secreta.

SAPROGEN, adj., s. m. / **saprogene**, adj., s. m. / **saprogenic**.

[*Cjr. sapos = putred; gennan = a produce*] (*Bacterie) care provoaca putrefactia.

SAPRONOZA, s. f. / **sapronose**, s. f. / **sapronosis**. [*yr. supros = putred; aosos = boala*] Afectiune cauzata de un microorganism banal din mediu. Ex.: *listerioza este o s.

SARCINA, s. f. / **grossesse**, s. f. / **pregnancy**. [*Lat. sarcina = sarcina.*] Denumirea 'gestatiei la femei. Durata s. calculata din prima zi a ultimei menstruatii normale este de 280 zile, cu o variatie normala de la 259 zile (37 saptamani) la 287 zile (41 saptamani). Copilul nascut Tnainte de 37 saptamani este considerat prematur, iar peste 41 de saptamani, post-matur.

SARCINA ECTOPICA / **grossesse ectopique** / **ectopic pregnancy**. Sin.: sarcina extrauterina (v.).

SARCINA EXTRAUTERINA / **grossesse extrauterine** / **extra-uterine pregnancy**. S. In care *oul fecundat se dezvolta Tn afara cavitatii uterine. Cauzele *nidatiei ectopice sunt de natura tubara (eel mai frecvent) sau reprezinta consednta unor ano-malii ale ovulului, infectii locale, tumori uterine, factori hormonalii etc. Dezvoltarea ectopica a oului se poate produce in una din trompele Fallopio (s. tubara), Tn ovar (s. ovariana) sau Tn cavitatea abdominala (s. abdominala). S. tubara (cea mai frecventa) poate fi, Tn functie de localizarea oului: interstitiala (Tn peretele uterin), istmica (Tn portiunea Tngusta a trompei), ampulara (Tn portiunea sa evazata), infundibulara sau tuboabdominala, la nivelul pavilionului. ?n toate cazurile de s. e. predomina triada: durere abdominala, sangerare vaginala, tulburari menstruate. Tratamentul este exclusiv chirurgical si, de aceea, se impune un diagnostic precoce. Sin.: sarcina ectopica.

SARCINA GEMELARA / **grossesse gemellaire** / **twin pregnancy**. Dezvoltarea simultana a doi sau mai multi fetusi Tn uter, denumiti 'gemeni. Se deosebesc: 1) S. g. *biovulara* (*dizi-gota* sau *bivitelina*), Tn care doua ovule au fost fecundate de doi spermatozoizi distincti, cele doua oua fiind independente. Fiecare fetus are un patrimoniu ereditar propriu. 2) S. g. *uniovulara* (*monozigota* sau *univitelina*), Tn care un singur ovul a fost fecundat de un singur spermatozoid. Dualitatea este posterioara fecundarii; ea se produce prin diviziunea butonului embrionar. Cei doi fetusi au un patrimoniu identic si sunt tntotdeauna de acelasi sex.

SARCOID, s. n. / **sarcoide**, s. f. / **sarcoid**. [*Qr. sarx, sarkas = came; eidos = forma.*] Denumire a leziunii cutanate din *sarcoidoza, al carei aspect histologic este de infiltrat tuberculoid nodular al -dermului, Tn care predomina celulele epitelioidice. S. se poate prezenta sub trei forme: nodul mic rozaceu sau brun, ferm, nodul mai mare cu aceleasi caracteristici si s. Tn placard violaceu, localizat Tn diferite regiuni ale fetei, la nivelul fetei dorsale a mainilor, pe degetele de la maini sau de la pidoare. Sin.: sindrom Boeck.

SARCOIDOZA, s. f. / **sarcoidose**, s. f. / **sarcoidosis**. [*Cjr. sarx, sarhos = came; eidos = forma; -ozo.*] Stare patologica

SARCOLEMA

cu etiologie si patogenie nedeterminate. Se caracterizeaza printr-o leziune histologica particulara: *granulomul tuberculoid, aglomerare de celule epitelioid si de celule gigantice fara necroza tisulara, mconjurata de o coroana limfocitara. Gr. nulumul de la nivelul pielii se numeste *sarcoid. Leziunile histologice elementare se pot gasi In numeroase organe, cea mai frecventa localizare fiind ganglio-mediastino-pulmonara, urmata de cea cutanata, osteoarticulara ?i oculara. Se constata frecvent *anergie la tuberculina. De?i caracteristic s., granulomul tuberculoid nu este *patognomic, pentru ca poate fi observat Tn unele forme de tuberculoza, Tn anumite micoze, In *berilioza, ca si Tn unele reactii alergice sau la corp strain. Deoarece cauza (sau cauzele) s. nu sunt demonstrate, individualitatea si unicitatea acestei boli raman Tn discutie. Sin.:

boala Besnier-Boeck-Schaumann (denumirea tinde sa fie abandonata, prin consens international), sindrom Schaumann.

SARCOLEMA, s. f. / sarcolemnie, s. m. / sarcolemma. [OT. *sarx, sarkos* = *carne*; *lemma* = *itWelif*.] Teaca conjunctiva laxa, fina, care Tnveleste la exterior *fibrele musculare.

SARCOM, s. n. / sarcome, s. m. / sarcoma. [Cjr. *sarx, sarkos* = *carne*; *-oma*.] Tumor maligna dezvoltata din tesutul 'mezenchimal, ale carei celule prezinta o proliferare foarte activa, caracterizata microscopic prin prezenta de numeroase celule atipice. Masa tumorală prezinta lacune sanguine fara pereti proprii, care favorizeaza *metastazele pe cale sanguina. Se recunosc mai multe varietati de s., in functie de tipul celular dominant: s. fuzocelular si globocelular, *angiosarcom, *condrosarcom, *fibrosarcom, "liposarcom, "limfosarcom, melanosarcom, *miosarcom (*leiomiomasarcom si *rabdomyosarcom), *mixosarcom, *osteosarcom, *reticulosarcom, *sinoviosarcom.

SARCOM EWING / sarcome d'Ewing / Ewing's sarcoma. [fames Ewing, medic amervan, profesor de, patolgie. [a Unversitatea ConieS, Itfiaca, 1866-1943.] Varietate de *osteosarcom cu celule mezenchimale nediferentiate, localizat la nivelul diafizei oaselor lungi, la copil sau la adultul tanar. Se pot asocia: durere, s. febril, hiperostoza in "bulb de ceapa" (radiologic). Desi se deosebeste de alte osteosarcome prin faptul ca este radiosensibil, prognosticul nu este bun deoarece metastazeaza precoce si difuz. Sin.: sindrom Ewing.

SARCOM KAPOSI / sarcome de Kaposi / Kaposi's sarcoma. [Moritz Kaposi, de-nnatoiog austriac., 'Nie-no, 1837-1902.] Neoplazie maligna manifestata prin placarde angiomatoase de culoare rosie Tnchisa, noduli duri, violacei, edem difuz si dureros, care apar initial la extremitati, invadand lent membrele si eventual corpul intreg, simetric. Uneori procesul invaziv se extinde la nivelul viscerelor si oaselor. Morfopatologic, s. K. se caracterizeaza printr-o proliferare reticulara la nivelul careia se diferentiaza secundar vase ('reticuloza angiogena). Boala este mortala in 2-10 ani, endemica in Africa Centrala, Europa Centrala si de Est, iar formele cele mai grave, cu extensie si diseminare rapida, apar la pacienti imunodeficienti, indeosebi in SIDA si la primitorii de transplant necompatibile imunitar. Sin.: boala Kaposi, sarcomatoza multipla hemoragica Kaposi.

SARCOM MELANIC / sarcome m6lanique / melanosarcoma. Sin.: melanosarcom (v.).

SARCOM OSTEOGEN / sarcome osteogene / osteosarcoma. Sin.: osteosarcom (v.).

SARCOM OSTEOGEN JUXTACORTICAL / sarcome ost6gene juxtacortical / juxtacortical osteogenic sarcoma. Osteosarcom cu origine aparenta la nivelul *periostului, cu dezvoltare extraosoasa, cu evolutie foarte lenta si cu malignitate redusa. Se dezvolta indeosebi pe fata posterioara a treimii inferioare a femurului. Sin.: sarcom parosteal.

SARCOM PAROSTEAL / sarcome parostal / periosteal osteosarcoma. Sin.: sarcom osteogen. juxtacortical (v.).

SATURNIN

SARCOMATOID, adj. / sarcomatoide, adj. / sarcomatoid. [OT. *sarx, sarkos* = *canw* •*oma*; *eidōs* = *forma*.] Care este asemanator cu sarcomul.

SARCOMATOS, adj. / sarcomateux, -euse, adj. / sarcomatous. [(fr. *sarx, sarkos* = *carne*; *-oma*.] Care se refera la 'sarcom sau care are o structura asemanatoare sarcomului.

SARCOMATOZA, s. f. / sarcomatoze, s. f. / sarcomatosis. [Qr. *sarx, sarkos* = *carne*; *-oma*; *-ozn*.] Boala caracterizata prin formarea de *sarcome multiple.

SARCOMATOZA MULTIPLA HEMORAGICA KAPOSI / sarcomatoze multiple h6morrhagique de Kaposi / Kaposi's sarcoma. [Moritz Kaposi, de-rmatocog awtriac, 'IAe.na, 1837-1902.] Sin.: sarcom Kaposi (v.).

SARCOMER, s. n. / sarcomere, s. m. / sarcomere. [Gr. *sarx, sarkos* = *carne*; *nieros* = *parte*.] Unitatea contractila a *miofibrilei din tesutul muscular. V. si miofibrila.

SARCOPLASMA, s. f. / sarcoplasme, s. m. / sarcoplasm. [Cyr. *sarx, sarkos* = *carne*; *plasma* = *ofliect moddat*.] Cito-plasma care ocupa spatiile cuprinse intre *miofibrile si •fibrele musculare.

SARCOPT, s. m. / sarcopte, s. m. / Sarcopctcs. [Cjr. *sarx, sarkos* = *carne*; *koptein* = *a taia*.] V. acarian.

SARCOPTES SCABIEI / Sarcopctes scabiei / Sarcopctes scabiei. Ectoparazit *acarian din familia *Sarcoptides*, ordinul *Acarieni*, care, prin S. s. *hominis*, este agentul etiologie al *scabiei.

SARCOZOM, s. m. / sarcosome, s. m. / sarcosome. [Gr. *sarx, sarkos* = *carne*; *soma, -atos* = *corp*.] Particula de aspect granular, de natura lipoidica, prezenta in *sarcoplasma. Uneori termenul este utilizat ca sin. cu mitocondriile fibrei musculare.

SARE, s. f. / sel, s. m. / salt. [Lat. *sal, solis* = *sore*.]

1) Compus chimic care rezulta din reactia unui acid cu o baza.

2) Termenul este utilizat frecvent cu referire la clorura de sodiu (s. de bucatarie).

SATELIT, adj. / satellite, ad.) / satellite. [Lat. *satelles, -itis* = *soCdat din garda regelui*] Despre o structura anatomica vecina alteia, cu care prezinta unele analogii. Ex.: o vena s. unei artere, un trunchi arterial s. unui trunchi bronsic.

SATIRIAZIS, s. n. / satyriasis, s. m. / satyriasis. [Lot. *salyrus, gr. saiyros* = *satir, semize.u* [ascv.} Stare de exacerbare a *libido-ului la barbat, cu riscul de a comite atentate la padoare.

SATURARE, s. f. / saturation, s. f. / saturation. [Lot. *saint-are* = *a satwa, de. [a saur = satnE.*] Starea de a fi *saturat. Ex.: s. sangelui cu oxigen sau cu gaz carbonic.

SATURAT, adj. / sature, -e, adj. / saturated. [Lat. *saturaius* = *saturat, de. [a satur = satul.*] 1) Despre o solutie in care cantitatea de solvit este maxima. 2) Despre senzatie de culoare, cu referire la perceptia cantitativa a luminii albe (cu cat o senzatie de culoare este mai aproape de alb, cu at8t ea este mai putin s.).

SATURATIA OXIHEMOGLOBINEI / saturation oxyhemoglobinee / oxyh(a)emoglobin saturation. [Lat. *saiuratio, -onis* = *satware.1 de. [a satur = sdtut; gr. oxys* = *acru, ox^ail haima, -atos* = *sdnge.*, Cat. *globus* = *glob*; -ino.] Raportul din-tre cantitatea de oxigen fixat pe hemoglobina si cantitatea de oxigen maxima pe care o poate contine sangele. Se cal- i culeaza, de obicei, pentru 100 ml sange, in sangele arterial J (S, O;) sau in sangele venos amestecat (S^, Oj. Sg 0; nor-] mala este de peste 97%.

SATURNIN, adj. / satumin, •e, adj. / saturnine. [Lat. *Satin-nils* = *piamta Satiim; alchimiftii au denumit astfet •plumfivil*] Care se retera la plumb, care este determinat de acesta, Ex.: " zereu s.

SATURNISM

SATURNISM, s. n. / saturnisme, s. m. / saturnism, plumbism.

[Lot. *Saturnus* = piama. *Saturn*, *aicfwniftii au de.nu.mit ast-fei piumfiui*; -ism.] Intoxicatie acuta sau cronica cu plumb, sub forma de vapori sau saruri ai acestuia, care patrund Tn organism pe cale digestiva sau respiratorie. Toxicitatea este Tn-deosebi hematologica, neurologica si renala, manifestarile pato-logice cele mai frecvente fiind: anemie, cefalee, paralizii flasce ale extremitatilor, colici abdominale, constipatie spastica, nefrita, lizereu negru gingival.

SATIETATE, s. f. / satiete, s. f. / satiety. [Lat. *satietas*, -atis = *satunm*, *saf*, *de*, [a *satis* = *sufident*, *destu*C.] Stare normala care apare dupa ingestia de alimente, caracterizata prin dis-paritia senzatiei de foame si pierderea apetitului. Senzatie de s. este consecinta inhibarii centrului foamei de catre centrul s., ambii situati la nivelul hipotalamusului.

SAUNA, s. f. / sauna, s. m. / sauna. Termen de origine finlandeza, ce desemneaza o incinta Tn care subiectii fac baie de aer cald si uscat, Tntrerupta de bai de vapori si de dusuri red sau calde.

SAXITOXINA, s. f. / saxitoxine, s. f. / saxitoxin. Neurotoxina extrem de puternica, utilizata Tn laborator pentru blocarea "canalelor de sodiu. Este extrasa din unele microorganisme flagelate marine. Pestii care se hranesc cu aceste flagelate (concentrand astfel s.) pot provoca intoxicatii la om prin blocarea *depolarizarii membranelor celulelor exdtabile. Sin.: mitilitoxina.

SANATATE, s. f. / sante, s. f. / health. [Lat. *saaitas*, -atis = *sdnate*, *de la saniis* = *sonatas*.] Stare In care toate functiile fiziologice, mentale si emotionale sunt normale. Conform Organizatiei Mondiale a Sanatatii, s. reprezinta o stare de bine fizic si mental deplin, de bunastare sodala si nu numai absenta bolilor sau a infirmitatilor.

SANATATE MENTALA / sante mentale / mental health. Absenta bolilor mentale nu este o conditie suficienta pentru definirea starii de s. m. De aceea, definite include si aptitudinea unui subiect de a stabili relatii armonioase cu semenii. Tot-odata, este dificil, dar nu imposibil, ca s. m. sa existe Tn con-ditiile unei suferinte fizice. V. normal.

SANATATE PUBLICA / sante publique / public health. Ramura a medicinei dedicata studiului prezervarii si ameliorarii sanatatii unei comunitati, considerata Tn ansamblul sau.

SAPUN, s. n. / savon, s. m. / soap. [Lat. *sapo*, -onis = *sapu-n.*] Sare a *adziilor grasi, produsa prin *saponificarea grasimilor animate sau vegetale cu baze. S. au Tn primul rand actiune detergenta. S. *medicinale* rezulta prin adaugarea unor ingrediente cu actiune terapeutica.

SARURI BILIARE / sels biliaries / bile salts. S. de sodiu si potasiu ale *acizilor biliari, prezente Tn "bila. Ele sunt dever-sate cu bila in intestinul subtire, unde produc emulsionarea grasimilor, favorizand astfel actiunea *lipazei. Prin solubilizarea micelara a produsilor de digestie lipidica, s. b. permit absorbtia grasimilor

SAN, s. m. / sein, s. m. / breast. [Lot. *sinus* = *s&n.*] Termen utilizat frecvent ca sin. cu "mamela sau glanda mamara a femeii.

SANGE, s. n., SANGIURI, pi. / sang, s. m. / blood. [Lat. *sanguis*, -inis = *sdnge.*] Fluid newtonian, alcatuit dintr-o parte lichida (*plasma) si elementele figurate (*eritrocte, *leucocite si *trombocite). Este propulsat de inima Tn circuit inchis prin artere, capilare si vene. Histologic, este un tesut (tesut san-guin), iar fiziologic, un organ. Functii: aport de oxigen Tn tesu-turi prin *hemoglobina; transport de deseuri la organele excre-toare (rinichi, plamani etc.); transport de hormoni, vitamine, en-zime; rol Tn termoreglare, Tn echilibrul umoral si rol Tn imuni-tate (anticorpi, limfocite, fagocitoza). Reprezinta 1/13 din masa corpului. Contine *aglutinogeni si *aglutinine, "factor Rh. V. "tab. const. hematol.

SCANARE

SANGE ARTERIAL / sang arterial / arterial blood. S. drcu-lant Tn artere, Tn cavitatile stangi ale inimii si in venele pul-monare, bogat Tn O₂; (19,5%).

SANGE VENOS / sang veineux / venous blood. S. care cir-cula Tn vene, cavitatile drepte ale inimii si arterele pulmonare, sarac Tn O₂; (13,5%) si bogat in CO₂; (5,4%).

SANGERARE, s. f. / saignee (1), s. f. saignement (2), s. m. / bloodletting, phlebotomy (1), bleeding (2). [Lat. *san-guinare* = a *sangero*, *de (a sanguis*, -inis = *sange*.] 1) Eva-cuarea unei anumite cantitati de sange, in scop terapeutic, de obicei prin punctie venoasa. S. poate fi utila in *hemocroma-toza, *polycythemia vera si Tn cazul nou-nascutilor cu hema-tocrit crescut. 2) Pierdere de sange, de obicei putin abundenta, la nivelul unui vas lezat, *hemoragie. V. si timp de sangerare. **SCABIE, s. f. / gale, scabiose, s. f. / scabies, itch, seven-year itch.** [Lot. *scabies* = *rQw.*] Dermatoza de etiologie para-zitara, contagioasa, caracterizata prin prurit cu exacerbare ves-perala. Pe tegumentele apare o eruptie veziculoasa asociata cu leziuni liniare patognomonice, la nivelul carora se afla ecto-parazitii *Sarcoptes scabiei* (femela), varietatea *hominis*. Uneori poate aparea o "eczema sau o infectie bacteriana secundara. Sin.: acarioza, raie.

SCABIOS, adj. / scabieux, -euse, adj. / scabious. [Lot. *scabiosus* = *rtios*, *cfe (a scabies* = *rQie.*] Care se aseamana cu *scabia sau se afla in relatie cu aceasta. **SCAFOID, adj., s. n. / scaphoide, adj., s. m. / scaphoid bone.** [ffr. *skaphe* = *barca*; *eidosis* = *forma*.] 1) Referitor la o structura cu forma asemanatoare unei bard. 2) Sin.: os na-vicular. V. tab. anat. -oase.

SCAFOIDITA, s. f. / scaphoidite, s. f. / scaphoiditis. [gr. *skaphe* = *barca*; *eidosis* = *forma*; -ita.] Inflamatie a *scafoidu-lui. **SCAFOIDITA TARSIANA / scaphoidite tarsienne / tarsal scaphoiditis.** Sin.: boala Kohler, 1 (v.).

SCALEN, adj., s. m. / scalene, adj., s. m. / scalene muscle. [Gr. *skalenos* = *trungfti cu laturi megafe.*; *termemd anatomic dateaza din sec. XT/II (J. "wCan).*] V. tab. anat. - muschi: scalen anterior, scalen mic, scalen mijliodu, scalen posterior.

SCALENOTOMIE, s. f. / scalenotomy, s. f. / scalenotomy. [Gr. *skalenos* = *triwighi cu Caturi inegate*; *tome* = *taie-re.*, *sectiune*, *de Ca temnein* = *a taia*.] Interventie chirurgicala care consta Tn sectionarea muschiului scalen anterior. Se poate practica: 1) Tn cazul crizelor dureroase din *sindromul scalenu-lui anterior; 2) pentru reducerea activitatii toracelui superior tn cursul respiratiei (utilizata Tn trecut pentru tratamentul tubercu-lozei pulmonare apicale).

SCALP, s. n. / scalp, s. m. / scalp. [Engl. *scalp* = *piete*. *cu par*, *de [a to scalp* = *a smuifje*. *pie[ea cu par.*] Pielea acoperita cu par a capului. Tn anatomie, s. cuprinde pielea, tesutului subcutanat dens, muschiul occipitofrontal sj aponevroza acestuia, tesutului subaponevrotic si periostal cranian. Uneori termenul s. este utilizat ca sin. pentru 'scalpare.

SCALPARE, s. f. / scalpement, s. m. / avulsion of the scalp. [Engl. *to scalp* = *a smuGge pielea cu par.*] Smulgerea accidentală a pielii acoperite cu par a capului (*scalp), partiala sau totala.

SCALPEL, s. n. / scalpel, s. m. / scalpel. [Lat. *scalpellum* = *cufitaf cfirwgu.ai*, (*nstwiu*; *de [a scolpere* = fl *z-garui*, *a rocdi*] 'Bisturiu cu lama convexa, destinat disectiilor.

SCANARE, s. f. / balayage, s. m. / scanning. [Engl. *to scan* = *a scruta*.] Termen de origine engleza, care semnifica deplasarea, baleiajul ("maturarea") cu un dispozitiv care detecteaza sau emite un agent fizic a unei suprafete investigate: 1) *Microscopul electronic cu baleiaj sau *scanning micro-*

scope, Tn care fascicule de electron! baleiaza suprafata de examinat. 2) Efectuarea unei 'scintigrame cu sonda de scinti-latie, Tn care caz sonda baleiaza deasupra regiunii anatomice de proiectie a organului explorat, detectand punct cu punct radiatiile gama emise de organul investigat. 3) Investigarea cu ajutorul unui *scaner. 4) Procedul de obtinere a semnalelor cu ajutorul *scanerului. V. si scanografie.

SCANER, s. n. / scanner, s. m. / scanner. [Engl. *scanner*, de la *to scan* = a scrota] 1) Denumire generica pentru dis-pozitive tehnice utile Tn diferite domenii, care permit examinarea prin "baleiaj a unei figuri (forme), emitand semnale *analogice sau 'digitate (numerice) corespunzatoare, care ulterior sunt prelucrate in vederea obtinerii unui rezultat final, ca de ex. o imagine. 2) Accesoriu In informatica, v. glosar de informatics medicala. 3) Denumire improprie pentru 'computer tomograf.

SCANOGRAFIE, s. f. / scanographie, s. f. / scanography. [Engl. *to scan* = a scruta; gr. *graphein* = a sciu.] Denumire, in general acceptata, pentru desemnarea aplicatiilor "tomodensitometriei cu radiatii X in imagistica medicala. V. 'computer tomograf.

SCAPULA, s. f. / scapula, s. m. / scapula. NA: scapula. [Lat. *scapula*, de la *scapulae*, -arum = umeri, spate.] Sin.: omo-plat. V. tab. anat. - oase.

SCAPULA ALATA / scapula alata / alar scapula, winged scapula. Decolare "in aripa de inger" a marginii interne a omoplatului, care basculeaza, departandu-se de grilajul costal posterior. S. a. este, de regula, consecinta unei paralizii a "muschiului dintat anterior. Daca afecteaza ambii omoplati, reprezinta expresia unei "miopatii a centurii scapulare.

SCAPULALGIE, s. f. / scapulalgie, s. f. / scapulalgia. [Lat. *scapula*, de. (a *scapulae*, -arum = wneri, spate; gr. *algos* = durere.) Sin.: scapulodinie (v.).

SCAPULAR, adj. / scapulaire, adj. / scapular. [Lat. *scapula*, de (a *scapulae*, -arum = umeri, spate.) Care apartine "omoplatului sau se refera la omoplat. V. Centura scapulara.

SCAPULECTOMIE, s. f. / scapulectomie, s. f. / scapulecto-my. [Lat. *scapula*, de. [a *scapulae*, -arum = umeri, spate; gr. *ektome* = e.Jfc.u.u.] Rezectie partiala sau indepartare chirurgicala a *omoplatului, cu conservarea membrului superior respectiv.

SCAPULOCALVICULAR, adj. / scapulo-claviculaire, adj. / scapuloclavicular. [Lat. *scapula*, de. [a *scapulae*, -arum = umeri, spate; *clavicula* = ctieipa, aim. de [a *clavis* => cfieie.] Care apartine *omoplatului si *daviculei, sau prezinta rapoarte anatomice comune cu aceste oase.

SCAPULODINIE, s. f. / scapulodynie, s. f. / scapulodynia. [Lat. *scapula*, de Ca *scapulae*, -arum = umeri, spate; gr. *odyne* = dwere.] 1) In sens literal: durere la nivelul omoplatului. 2) Termenul este folosit cu sensul de durere in regiunea umarului, corespunzand de obicei artritei scapulohumerale. Sin.: omodinie, scapulalgie.

SCAPULOHUMERAL, adj. / scapulo-humeral, -ale, -aux, adj. / scapulohumeral. [Lat. *scapula*, de [a *scapulae*, -arum = umeri, spate; *humerus* = umar.] Care se afla in relatie comuna cu *omoplatul si *humerusul.

SCAPULOPEXIE, s. f. / scapulopexie, s. f. / scapulopexy. [Lat. *scapula*, de [a *scapulae*, -arum = wneri, spate; gr. *pexis* = fyym.] Fixarea chirurgicala a omoplatului, de obicei la nivelul coastelor.

SCAPULOTORACIC, adj. / scapulo-thoracique, adj. / scapulothoracic. [Lat. *scapula*, de [a *scapulae*, -arum = umeri, spate; [at. *thorax*, -ads, gr. *thorax*, -akos = torace.] Care se refera la omoplat si torace.

SCARIFICARE, s. f. / scarification, s. f. / scarification. [Lat. *scarificatio*, -onis = crestare a pieGi, din gr. *skariphismos* =

acfiunea de a zgria superficial, de [a skariphenein = a inciza] Incizie cutanata superficiala care intereseaza doar epi-dermul, nesanguinolenta, practicata in cursul unor vaccinari (BCG, vaccin antivariolic) sau in alergologie. Se poate practica cu ajutorul unui *bisturiu, cu o "lanteta sau cu un *scari-ficator.

SCARIFICATOR, s. n. / scarificateur, s. m. / scarifier, scarificator. [Lat. *scarificare* = a cresta, dm gr. *skariphismos* = acfiunea de a zgria superficial, de (a *skariphenein* = a inciza.) Instrument metalic prevazut cu unui sau mai multe puncte ascutite, taioase, utilizat pentru 'scarificare.

SCARLATINA, s. f. / scarlatine, s. f. / scarlet fever, scarlatina. [Lat. *Thulwuaia. scarlatum* = rosu aprins, stacojiu, dm persona *saqwrlat* = stofa de culoare rosie.] Boala infectioasa acuta, contagioasa, sporadica, in general imunizanta, produsa de streptococul p-hemolitic grup A, prin intermediul unei to-xine eritrogene. S., in cele mai multe cazuri, are o evolutie benigna, spre deosebire de trecut, cand complicatii septice ca otita medie, mastoidita si limfadenitele supurate erau frecvente. Boala debuteaza cu faringita si amigdalita, in scurt timp dominate de exantemul eritematos generat de toxina eritrogenica streptocodca. Exantemul (*ras) cuprinde progresiv trunchiul, gatul si extremitatile (cu exceptia plantelor si palmelor), fata (fades vultuos cu paloare circumorala), limba rosie sau zmeurie si *semnul Grozovid-Pastia la nivelul plicilor de flexiune ale membrelor. Dupa circa o saptamana, raSul dispare si este urmat de descumarea pielii. Exista riscul unor complicatii tar-dive renale si cardiace ('nefrita, *reumatism articular acut). Diagnosticul implica reactia Dick. V. si reactie Dick.

SCARLATINIFORM, adj. / scarlatinifonne, adj. / scarlatiniform. [Lat. me.dwvaia *scarlatum* = rosu aprins, stacojiu, din. persona *saquirat* = stofa de culoare rosie; *forma* = forma.] 1) Care are aspect de 'scarlatina. Ex.: rubeola s. 2) Eritem care a-minteste pe eel al scariatinei. Sin.: scarlatinoid.

SCARLATINOID, adj. / scarlatinoid, adj. / scarlatinoid. [Lat. medwuaia *scarlatum* = rosu aprins, stacojiu, din persona *saquirat* = stofa de cuCoare rosie; gr. *eidosis* = forma.] Sin.: scarlatiniform (v.).

SCATOFAGIE, s. f. / scatophagie, s. f. / scatophagy. [Ijr. *skor*, *skatos* = eJ(crvmente; *phagein* = a mdnca.) Sin.: copro-fagie (v.).

SCATOL, s. in. / scatole, s. m. / skatole. [Cfr. *skor*, *skatos* = effcre.me.nte; *iadol*.] Derivat metilat al nedeului indol, rezultat din degradarea bacteriana a "triptofanului. Este eliminat prin materiile fecale si determina mirosul specific al acestora. Sin.: metilindol.

SCATOLOGIE, s. f. / scatologie, s. f. / scatology. [Qr. *skor*, *skatos* = e^cremente; *logos* = stun^d.] 1) Studiul si analiza materiilor fecale, in scop fiziologic si diagnostic. Sin.: coprologie. 2) Studiul aspectelor psihiatrice in relatie cu excrementele sau cu evacuarea acestora. 3) Limbaj grosier, concentrat pe tema excrementelor.

SCATOM, s. n. / scatome, s. m. / f(a)ecaloma. [Cjr. *skor*, *skatos* = e^r.re.mente; -omo.] Sin.: fecalom (v.).

SCAVENGER, s. m. / scavenger, s. m. / scavenger. [Engl. *scavenger* = matwator.] Anglicism utilizat initial cu referire la celulele fagotdare care capteaza o serie de deseuri din organism, iar ulterior extins la substantele ce inactiveaza sau dis-trug toxinele, ca si la substantele enzimatice sau medicamen-toase care inactiveaza *radicalii liberi.

SCAUN, s. n. / selles, s. f. pi. / stool. [Lat. *scamnum* = scaun.] *Materii fecale eliminate in timpul defecatiei; excre-mente.

SCARITA, s. f. / etrier, s. m. / stapes. NA: stapes, pi. stapes, sapedes (1). [Lat. *scalae*, -arum = scara.] 1) Denumire a

SCHELET

unuia dintre cele trei osoare din urechea medie, situat pe fereastra ovala, careia Ti transmite vibratile timpanului. V. si tab. anat. - oase: ciocan, nicovala. 2) Piesa metalica Tn forma de U, componenta, de ex., a unei *orteze de gamba.

SCHELET, s. n. / squelette, s. m. / skeleton. NA: skeleton. {jr. *skeletos* = *descitmat, iiscat.*} In general, retea structurala rezistenta, indeosebi structura osoasa a corpului la om si la vertebratele superioare; oasele corpului, Tn ansamblul lor. Diferitele parti ale s. pot fi denumite Tn functie de localizarea morfofunctionala Tn organism. Ex.: s. *ax/a/*, alcatuit din craniu, coloana vertebrala, coaste si stern; s. *toracic*, cuprinzand elementele osoase ale custiilor toracice; s. *visceral*, care protejeaza visceralele (stem, coaste, coxale) etc. O serie de organe prezinta s. propriu, fibrocartilaginos. Ex.: s. *cardiac* (s. fibres al inimii).

SCHELETINA, s. f. / skeletine, s. f. / skeletin. [Cjr. *skeletos* = *dsconwt, uscat, schele-t, -ina.*] Sin.: desmina (v.).

SCHELETUL MEMBRANEI ERITROCITARE / squelette de la membrane erythrocytaire / membrane skeleton of erythrocytes. Denumire pentru *doscheletul eritrocitar, aflat in imediata vednata a membranei hematice, spre deosebire de celelalte tipuri celulare, in care retelele moleculare ale citoscheletului sunt extinse Tn Tntreaga celula.

SCHEMA, s. f. / schéma, s. m. / diagram, schema. [Lat. *schema, -atis, gr. skhema, -atos* = *mod dt a fi, figura geonwtrica.*] Figura simplificata care prezinta trasaturile esentiale ale unui organ, ale unui aparat sau ale unui proces.

SCHEMA CORPORALA / schéma corporel / body image, body schema. Imaginea, experienta pe care fiecare subiect o are despre propriul sau corp, Tn miscare sau Tn stare imobila, intr-un anumit echilibru spatio-temporal si Tn relatiile cu lumea inconjuratoare. Constituirea s. c. se produce progresiv, pe baza unor semnale senzoriale multiple, acumulate de la *interoceptori, *proprioceptori si *exteroceptori. Integrarea s. c. se efectueaza, foarte probabil, Tn regiunea temporală a emisferelor cerebrale. S. c. ramane, dupa constituire, relativ constanta de-a lungul Tntregii vietii a individului. V. membru fantoma, somatognozie.

SCHIR, s. n. / squirrh, s. m. / scirrhous. [Cfr. *skirrhos* = *d.Wi indurat, twiwrđ dwa,*] Varietate de *epiteliom care determina o reactie scleroasa foarte intensa si care antreneaza o retractie tumorală si a tesuturilor vecine. Termenul de s. a fost initial utilizat Tn dinica pentru a desemna o varietate de neoplasm mamar retractil, cancer *schiros, care apare indeosebi la fe-meia in varsta si are evolutie lenta.

SCHIROȘ, adj. / squirreix, s. m. / scirrhoid. [C.r. *skirrhos* = *dw, indwat.*] Care are o consistenta dura, care se aseamana cu un *schir.

SCHISTOSOMA / Schistosoma / Schistosoma. [Sr. *skhistos* = *despkat, de. Co. skhizeia* = *a despOTfi, soma, -atos* = *Corp.*] Agentul etiologic al unei boli parazitare, *schistosomiaza (sau bilharzioza). S. reprezinta un gen de viermi cu sexe separate si dimorfism sexual marcat, care apartine ordinului *Trema-toda, clasa *Plathelminthes*, familia *Schistosomidae*, paraziti ai vaselor sanguine ale mamiferelor si pasarilor. Se disting patru specii de s. parazite obisnuite ale omului: S. *haematobium*, agent al schistosomiazii urinare; S. *intercalatum*, agent al schistosomiazii rectale; S. *japonicum*, agent al schistosomiazii arteriovenoase; S. *mansoni*, agent al schistosomiazii intestinale. Gazdele lor intermediare sunt moluste de apa dulce, bine determinate pentru fiecare specie. Sin.: *Bilharzia*.

SCHISTOSOMIAZA, s. f. / schistosomiase, s. f. / schistosemiasis. [Qr. *skhistos* = *despicat, de (a skhizein* = *a d&sparf;* *soma, -atos* = *corp;* -ozo.] Boala parazitara endemica Tn numeroase regiuni ale globului, determinata de viermi din ordinul "Trematoda (clasa *Plathelminthes), genul "Schistosoma

SCHIZOFRENIE

(*Bilharzia*). Contaminarea umana se produce prin formele lar-vare libere ale parazitului (furcocercari) aflate Tn apele dulci, eliberate de unele moluste, care sunt gazda intermediara. In functie de specie, se disting patru tipuri de s.: 1) S. *arteri-ovenoasa*, raspandita Tn Extremul Orient, cu evolutie rapida, grava si cu afectare hepatosplenica frecventa (fibroza hepatica, hipertensiune portala). Sin.: boala Katayama, boala Catto. 2) S. *intestinala*, raspandita Tn Africa, tarile arabe si America de Sud, caracterizata prin tulburari intestinale complicate, une-ori tardiv, cu leziuni hepatosplenice si hipertensiune portala con-secutiva. 3) S. *rectala*, raspandita In Africa Centrala, cu leziuni rectosigmoidiene, fara gravitate sau complicatii. 4) S. *urinara*, raspandita Tn Africa, tarile arabe, Iran si India, caracterizata prin hematurie si leziuni care se extind lent in intregul aparat uri-nar. Sin.: bilharzioza.

SCHIZOCIT, s. n. / schizocyte, s. m. / schistocyte. {Qr. *skhizein* = *a desparfi; kytos* = *cetuta.*} Fragment de eritrodt de forma rotunjita sau neregulata, rezultat fie prin *hemoliza, fie ca urmare a "rupturii" globulului rosu din cauza unui obsta-col mecanic.

SCHIZOFAZIE, s. f. / schizophasie, s. f. / schizophasia. [Ar. *skhizein* = *a desparfi; phasis* = *wr6m.*] Limbaj incompre-hensibil din unele forme de *schizofrenie, caracterizat prin alte-rarea succesivii cuvintelor in fraze, utilizarea unor "neologisme", incoerenta, cu pastrarea relativa a capacitatii de intelegere a cuvintelor. V. si verbigeratie.

SCHIZOFREN. Var. pentru schizofrenic (v.).

SCHIZOFRENIC, adj., s. m. si f. / schizophrénique, adj., s. m. et f. / schizophrenic, [Ar. *skhizein* = *a desparfi; phrea, phrenos* = *minte, spirit.*] 1) Care apartine sau este caracte-ristic *schizofreniei. 2) Bolnav afectat de schizofrenie. Var.: schizofren.

SCHIZOFRENIE, s. f. / schizophrénie, s. f. / schizophrenia. [Cf. *skhizein* = *a desparfi; phren, phrenos* = *minte, spirit.*]

*Psihoza cronica a carei origine este multifactoriala: factori genetici, psihogeni, sociofamiliali, tulburari biochimice ale creierului. Tabloul clinic al bolii este recunoscut de aproape toate culturile, primele descrieri fiind consemnate cu circa 1 400 de ani i. Hr. Conceptul de s., asa cum este inteles astazi, se contureaza incepand cu sec. al XIX-lea, odata cu primele in-cercari de dasificare a bolilor psihice: Morel (1852) a descris *dementia precoce*, Kahlbaum (1863) - *sindromul catatonic*, iar Hecker (1871) - *hebefrenia*. La sfarsitul sec. al XIX-lea, Kraepelin delimiteaza cadrul nosologic al bolii, descriind trei forme clinice - *catatonica, hebefrenica* si *paranoida* - la care a adaugat ulterior si *forma simpla*. Bleuler (1911) a introdus ter-menul de *schizofrenie*, iar Chaslin (1912) termenul de *psihoza discordanta*. Conceptul de s., in acceptiunea lui Bleuler, se bazeaza pe gruparea a patru procese psihopatologice funda-mentale: autismul, ambivalenta, tulburarile primare in sfera afec-tiva si perturbarea asociatiilor ideative, care sunt completate de simptomele secundare (accesorii): delirul, halucinatiile, catatonia si tulburarile de comportament. Dezvoltarea istorica a conceptului de s. este jalonata de elaborarea unor criterii diagnostice care aduc importante predzari clinice. Schneider descrie *simptomele de prim rang*, care constau in sonorizarea gandirii, halucinatii auditive, halucinatii care comenteaza actiunile pacien-tului, halucinatii cu proiectie corporala, furtul sau influentarea gandirii, transmiterea gandurilor, perceptii delirante, relatari despre impulsii, sentimente sau acte volitionale impuse din exterior si *simptome de rang secundar*, reprezentate de alte tulburari ale perceptiei, idei delirante, perplexitate, tocire si apla-tizare afectiva sau modificari depresive si/sau euforice ale dis-pozitiei. Jackson si H. Ey descriu *simptomele pozitive* si *negative* din s. *Simptomele pozitive* (halucinatiile, delirul, incoerenta

SCHIZOFRENIE

gandirii, ideile tangentiale sau ilogice, comportamentului **dezorganizat** sau bizar) reflecta o exagerare a functiilor psihice **normale**, iar *simptomele negative* (tulburarile de limbaj, tocirea afectiva, *anhedonia, contactul social scazut, *abulia, *apatia, *hipoprosexia) reprezinta un deficit al functiilor cerebrale si constituie sindromul disociativ. Criteriile diagnostice au fost permanent reevaluate Tn clasificari internationale ICD-10 (OMS) si DSM. Astfel, Tn DSM-IV (1994) se prezinta urmatoarele criterii Tn elaborarea diagnosticului pozitiv de s.: A) Prezenta unuia sau a mai multor simptome caracteristice dintre urmatoarele: 1) ideatie deliranta; 2) halucinatii; 3) incoerenta ideativa; 4) izolare sociala si autism; 5) comportament catatonice sau dezorganizat; 6) simptome negative (tocire afectiva, abulie, tulburari de limbaj). B) Disfunctie sociala/ocupationala. C) Durata de cel putin 6 luni a manifestarilor permanente ale tulburarii. D) Excluderea tulburarilor schizoafective si afective. E) Excluderea abuzului de droguri sau a altor substante psihoactive si a unor tulburari psihice organice. F) Relatia cu o tulburare invadanta a dezvoltarii permite diagnosticul aditional de s. numai Tn cazul prezentei certe a delirului sau a halucinatiilor cel putin timp de o luna. S. se caracterizeaza printr-o serie de sindroame cardinale: 1) *Autism, repliere Tn sine Tnsusi. 2) Disocierea personalitatii, pierderea a ceea ce determina unitatea si omogenitatea personalitatii: reactii afective neadecvate (esec evocat cu euforie, catastrofa personala traita Tn indifereenta), gandire inundata de idei dispartate, *discordanta, baraje (Tntreruperea momentana si involuntara a discursului sau a unei actiuni). Eul se prezinta scindat, divizat, dislocat. 3) Delir *para-noid, nesistematizat si putin comunicabil. Expresiile dinice ale s. sunt multiple si variaza Tn functie de predominanta unuia dintre cele trei sindroame, ca si Tn raport cu existenta unor trasaturi de personalitate obsesionale, isterice, fobice, psi-hopatice. In general, Tn majoritatea clasificarilor sunt recunoscut urmatoarele forme dinice: 1) S. *simpla*, definita ca o psi-hoza care se dezvolta insidios, manifestata prin bizareria conduitelor, incapacitatea de a face fata exigentelor sociale si scaderea tuturor performantelor. Sunt caracteristice detasarea si obtuzitatea afectiva, respingerea, uneori cu brutalitate, a celor apropiati, disparitia progresiva a sentimentelor de simpatie, ambivalenta si inversiunea afectiva. 2) S. *paranoida* este considerata uneori drept cea mai tipica forma de s. Se caracterizeaza prin predominanta ideilor delirante, de obicei asociate cu o mare productivitate halucinatorie. Continutul delirului este rupt de realitate, ermetic, incomprehensibil. Deoarece se instaleaza, de obicei, la varsta maturizarii personalitatii, fenomenele de disociere sunt mai lente. 3) S. *hebefrenica* sau *hebefrenia* apare de obicei Tn adolescenta si se caracterizeaza prin refuz de comunicare, absents sau saracie a delirului, prezenta *discordantei, caracterul imprezibil si brutal al comportamentului. 4) S. *catatonica* are ca simptomatologie centrala *sindromul catatonice, cu diverse forme de manifestare: a) stupoare catatonice (inertie, imobilitate, fenomene de negativism, stereotipii de pozitie - *catalepsie); b) agitatie catatonice, cu fenomene de negativism activ si pasiv, verbal si alimentar; ritmul ideatic este de obicei alert, adesea incoerent, pana la *schizofazie - "salata de cuvinte"; c) *catatonism, forma minora a excitatiei catatonice, cu tulburari psihomotorii discordante de tipul 'manierismului, grimaselor, rasului nemotivat, refuzului de a executa gesturi si acte motorii obisnuite; d) *catatonie peri-odica, cu perioade de remisiune; e) catatonie pernicioasa sau cu pericolozitate vitala, forma cu debut brusc, de obicei hiper-acut si hipertoxic, manifestata prin alternanta excitatie-inhibitie, auto- si heteroagresiune, negativism alimentar, tulburari neu-vegetative si deces Tn circa doua saptamani; f) catatonie tar-diva, cu prognostic grav, evolutie catre stare dementala glo-

SCIATIC

- bala, cu *marasm Tn 6-12 luni. 5) S. *nediferentiata* se defineste ca o stare psihotica ce raspunde criteriilor generale ale s., dar care nu corespunde formelor dinice descrise mai sus sau raspunde simultan la criteriile mai multor forme, fara predominanta neta a unor caracteristici diagnostice. Alte forme de s.: formele pseudonevrotice, s. distimica (*distimie), hebidofrenia (forma de *psihopatie) si s. reziduala.

SCHIZOGNATIE, s. f. / schizognathie, s. f. / gnathoschisis. [Cft. *skhizein* = a desparti; *gnathos* = *falca, *mmyar*] Sin.: gnatoschizis (v.).

SCHIZOGONIE, s. f. / schizogonie, s. f. / schizogony. [^r. *skhizein* = a desparti; *gone, gonos* = *wmaf, samdtta qwi-tata.*] Tip de diviziune celulara Tn care se divide mai intai nucleul, apoi celula se separa Tn atatea parti cate nucleu s-au format. Se numeste merogonie daca celulele-fiice sunt *mero-zoiti, sporogonie daca acestea sunt *sp'orozoiti si gametogonie - daca sunt 'gameti.

SCHIZOID, adj., s. m. / schizoide, adj., s. m. / schizoid. [^r. *skhizein* = a desparti; *eidōs* = forma.] 1) (Persoana) care prezinta o serie de manifestari asemanatoare cu unele tulburari din 'schizofrenie, care ar putea indica o predispozitie la aceasta boala. 2) Despre un subiect cu tendinta la izolare, cu contacte sociale si afective restranse si viata imaginara intensa, dar bizara. V. si personalitate schizoida.

SCHIZOIDIE, s. f. / schizo'idie, s. f. / schizoidia. [^r. *skhizein* = a desparti; *eidōs* = forma.] Sin.: personalitate schizoida (v.).

SCHIZONEVROZA, s. f. / schizonévrose, s. f. / schizoid neurosis. [Cft. *skhizein* = a desparti; *neuron* = nerv; -ozd.] Termen psihiatric discutabil, desuet si practic abandonat, care se refera la o constitutie psihica la limita dintre "nevroza si schizofrenie.

SCHIZONT, s. m. / schizonte, s. m. / schizont. [^r. *skhizein* = a desparti; *on, ontos* = *fiinta.*] Forma vegetativa a *sporo-zoarelor trofozoite, care se reproduce prin *schizogonie, rezultand un numar variat de *trofozoiti sau *merozoiti.

SCHIZONTICID, adj., s. n. / schizonticide, adj., s. m. / schizonticide. [^r. *skhizein* = a desparti; *on, ontos* = *fiinta.* [at. *coedere* = fl *omon.*] Substanta antipaludica cu actiune asupra formelor intraeritocitare de *Plasmodium*. Ex.: cloroquina, chinina.

SCHIZOTIMIE, s. f. / schizothymie, s. f. / schizothymia. [^r. *skhizein* = a desparti; *thymos* = *minte., spirit.*] Sin.: personalitate schizoida (v.).

SCHWANNGLIOM, s. n. / schwannogliome, s. f. / schwannoglioma. [Theodor Schwann, anatomist si fiziolog german, 1810-1882; gr. *glia* = cel; -oma.] Sin.: neurinom (v.).

SCHWANNOM, s. n. / schwannome, s. m. / schwannoma. [Theodor Schwann, anatomist si fiziolog german, 1810-1882; -oma.] Sin.: neurinom (v.).

SCIALITIC, adj., s. n. / scialytique, adj., s. m. / scialytic. [Gr. *skia* = umbra, *lytikos* = care distruge, de [a *lyein* = a dis-truge.] 1) Care are proprietatea de a elimina umbrele din cam-pul operator. Ex.: lampa s. 2) Denumire a unui dispozitiv electric destinat iluminarii lara umbre a *campului operator.

SCIATAGIE, s. f. / sciatagie, s. f. / sciatica. [Lat. *sciati-cus*, din gr. *iskhiadikos* = suferind de sciatica, de (a or. *iskhias, -ados* = boala tie. sola si *iskhion* = fold.; (fr. *algos* = awrvv.) Durerea din *nevralgia sciatica, localizata Tn teritoriul nervului sciatic.

SCIATIC, adj., s. m. / sciatique, adj., s. m. / sciatic. [Lot. *sciaticus*, din gr. *iskhiadikos* = suferind de sciatica, de la gr. *iskhias, -ados* = boala de. fold si *iskhion* = sola.] 1) Cu referire la o regiune anatomica corespunzatoare 'coapsei. 2) Nervul mare s., nervii s. *popliteu extern* si *intern*, v. tab. anat. - nervi.

E

SCIATICA, s. f. / **sciatique**, s. f. / **sciatica**. [Lat. *sciaticas*, &n gr. *iskhiudikos* = su.fe.ruui de sciatica, de. [a gr. *iskhius*, -ados = fioaia. lie. foId fi *iskhiioii* = foCd.] Sin.: **nevralgie sdatica** (v.).

SCIBALA, s. f. / **scybale**, s. f. / **scybalum**, pi. **scybala**. [Qr. *skylialon* = 6d[egar.] Concretiune din materii fecale, de dimensiuni mid, dura si rotunjita. S. se formeaza In constipatiile cronice, rebele la tratament, si se acumuleaza In portiunea terminala a intestinului gros. V. si fecalom.

SCINTIGRAF, s. n. / **scintigraphe**, s. m. / **scintiscanner**. [Lat. *scintilla* = scdnteie; gr. *ffraphoin* = a scrie.] Dispozitiv utilizat pentru efectuarea *scintigrafiei. Un s. este alcatuit, in principiu, dintr-o *sonda de scintilatie, un spectrometru de radiatii gama si un sistem de Tnregistrare pe hartie. Tnregistrarea se produce prin baleiajul sondei de scintilatie la nivelul zonei de proiectie anatomica a organului investigat, de unde denumirea de s. cu *baleiaj*. S. recente sunt prevazute si cu sisteme informatice de achizitie si prelucrare a datelor. Dupa inventarea *gamma-camerei, aceasta a devenit dispozitivul de baza Tn scintigrafie, utilizarea s. cu baleiaj limitandu-se la organele cu o suprafata mica de proiectie anatomica, ca, de ex., tiroida.

SCINTIGRAFIE, s. f. / **scintigraphie**, s. f. / **scintigraphy**. [Lot. *scintilla* = scdnteie; gr. *griphoin* = a scrie.] Metoda imagistica neinvaziva *in viw*, apartinand *medicinii nucleare. Principiul s. consta Tn administrarea (de obicei intravenos, dar si *per os*) a unor *radiofarmaceutice care se vor fixa prin mecanisme specifice la nivelul structurii anatomice investigate. Radiatiile (de regula gama) emise de organismul pacientului, din locurile de fixare (fiziologica sau patologica) a radiotrasorului utilizat, vor fi detectate fie cu un *scintigraf cu baleiaj, fie, mai frecvent Tn prezent, cu o "gamma-camera, Tn care caz vor fi prelucrate pe un computer, obtinandu-se *scintigrama. Specificitatea de fixare a radioizotopului sau a moleculei marcate folosite permite obtinerea unor imagini cu caracteristici diferite fata de alte metode imagistice, Tn care rezultatul depinde de densitatea tisulara (*radiologie) sau de densitatea protonica a tesutului ("rezonanta magnetica nucleara) etc. Sin.: **gamagrafie**.

SCINTIGRAFIE MIocardica DE PERFUZIE / scintigraphie myocardique de pel-fusion / myocardial pel-fusion scintigraphy. Tip de 'scintigrama care permite obtinerea unor informatii directe asupra viabilitatii miocardice pornind de la unmatorele mecanisme fiziologice: celulele miocardice pot capta o serie de cationi monovalenti proportional cu fluxul coronarian, integritatea celulara si concentratia extracelulara a acestora. Ionii respectivi traverseaza peretii capilarelor, spatiul interstitial si patrund in celula prin mecanisme de transport pasiv sau activ. In cazul unor radioizotopi, celulele vor emite radiatii proportional cu cantitatea captata, rezultand pe scintigrama zone cu diferite grade de fixare. Reducerea fluxului regional miocardic, modificarile structurale si functionale ale membranei celulare sau ale celulei in sensul producerii sau utilizarii energiei vor reduce captarea radionuclizilor, determinand scintigrafie regiuni hipo- sau afixatoare. S. m. de p. se poate efectua cu ¹²⁵I (*talium), cu derivati izonitri radiomarcati cu ^{99m}Tc (*MIBI, Tetrofosmin) sau cu alte molecule marcate cu ^{99m}Tc (*Tech-netium (acizi grasi, anticorpi antimiozina). Imaginile obtinute pot fi planare (in diferite incidente, indeosebi oblice) sau, eel mai frecvent, realizate prin *tomoscintigrafie. S. m. de p. permite diagnosticul diferential intre *ischemie si *necroza prin compararea imaginilor obtinute: la efort sau dupa administrare de vasodilatatoare coronariene (ex.: dipiridamol), atat ischemia, cat si necroza se traduc scintigrafie prin regiuni afixatoare, iar in repaus doar regiunile ischemice se reperfuzeaza (defect scintigrafie reversibil), necroza prezentandu-se ca un defect persistent de fixare a radiofarmaceuticului. S. m. de p. se poate

efectua si prin *tomografie cu emisie de pozitroni, in care caz radiofarmaceuticul folosit frecvent este ¹⁸F (*fluor-deoxiglucidoza), analog de glucoza, care permite evaluarea viabilitatii miocardice prin studiul metabolismului glucidic celular.

SCINTIGRAFIE PULMONARA / scintigraphie pulmonaire / pulmonary scintigraphy. Domeniu al *scintigrafiei Tn care se utilizeaza doua tehnici: 1) S. de *perfuzie*, realizata eel mai frecvent, consecutiv injectarii intravenoase de microparticule (microsfere) radiomarcate cu ^{99m}Tc (*Technetiu, care se vor opri in capilarele pulmonare; reprezinta procedeul ideal pentru vizualizarea microemboliilor pulmonare. 2) S. de *ventilatie*, obtinuta prin inhalarea de gaz radioactiv (¹³³Xenon).

SCINTIGRAFIE TIROIDIANA / scintigraphie thyroïdienne / thyroid scintigraphy. Explorare imagistica a tesutului tiroidian (sin-gura investigatie care permite diagnosticul de tiroida ectopica).

*Scintigrama tiroidiana se poate efectua cu radioizotopi ai *iodului ¹²³I si ¹³¹I, singurii care sunt organificati) sau cu ^{99m}Tc. Ea este, prin specificitate, absolut necesara in algoritmul diagnostic al patologiei tiroidiene, completandu-se cu dozarile hormonale (hormoni tiroidieni, TSH), ecografia tiroidiana, inconstant

*radioiodocaptarea, eventual punctia cu ac subtire. Pe scintigrama se pot observa imagini patologice fixatoare localizate (in aria de proiectie a unor noduli evidenti clinic sau ecografic), cu aspect afixator ("nodul rece", care poate sugera fie un neoplasm tiroidian, fie un chist, in ultimul caz imaginea fiind transsonica pe ecograma, care permite diagnosticul diferential) sau cu aspect hipo-, izo- sau hiperfixator (in adenomul tiroidian toxic, de ex.). Distiroidiile difuze se prezinta ca imagini difuze omogene hiperfixatoare (*boala Basedow-Graves), hipofixatoare (frecvent in *hipotiroidii) sau afixatoare (imagini de "harta alba" in unele forme de tiroidite).

SCINTIGRAMA, s. f. / **scintigramme**, s. m. / **scintigram**. [Lot. *scintilla* = scdnteie, gr. *gramma* = Ulscrie.re.] Rezultatul metodei scintigrafice (*scintigrafie), reprezentand harta de distributie a *radiofarmaceuticului la nivelul structurii anatomice explorate si, prin extensie, a intregului organism (incluzand zonele de fixare normala si patologica a radiotrasorului). S. se denumesc in functie de organul explorat (ex.: s. tiroidiana, s. renala, s. pulmonara, s. osoasa etc.), unele s. avand denumiri particulare in functie de modul de achizitie al imaginii (ex.: s. intregului sistem osos se numeste s. corp intreg). Informatiile care se pot obtine pe o s. sunt atat de ordin morfologic (localizare, dimensiuni, forma), cat si de ordin functional, avantajele imaginii obtinute rezultand Tndeosebi din Specificitatea de fixare a radiofarmaceuticului si din faptul ca, pentru o aceeaasi doza de radiotrasor se pot Tnregistra incidente (planare) multiple sau achizitia poate fi tomografica (*SPECT). Calitatea imaginii obtinute depinde atat de caracteristicile achizitiei (doza administrata, dimensiunile matricei de achizitie etc.), cat si de modalitatile utilizate pentru procesarea imaginii (filtrare si sustractia zgomotului de fond, modificarea contrastului, scala de valori etc.) S. poate fi Tnregistrata pe hartie sau pe film fotografic.

SCINTILANT, adj. / **scintillant**, -e, adj. / **scintillating**. [Lat. *scintillans* = a scdnteia, de. la *scintilla* = scdntM.] Despre un material care emite radiatii luminoase (*scintilatii) sub actiunea unor radiatii ionizante.

SCINTILATOR, s. m. / **scintillateur**, s. m. / **scintillator**. [Lat. *scintillare* = a scanteia, de. la *scintilla* = scdnteie.] Substanta sau material *scintilant utilizate in dispozitivele detectoare *radiatii ionizante.

SCINTILATIE, s. f. / **scintillation**, s. f. / **scintillation**. [Lat. *scintillatio*, -onis = scdntemre, de. [a *scintillare* = a scanteia fi *scintilla* = scanteie.] Emisie punctuala a unei radiatii luminoase dupa interactiunea unui foton X, gama sau al unei particule ionizante cu atomii anumitor materiale, de ex. iodura de

SCIZIPARITATE

sodiu activata cu talii. Producerea de s. sta la baza detectiei *radiatiilor ionizante Tn cazul *sondei de scintilatie si al *gamma-camerei, dispozitive utilizate Tn *sdntigrafie.

SCIZIPARITATE, s. f. / scissiparite, s. f. / binary fission, schizogenesis. [-Cat. *scissis, de- [a sciidcro = a despica;*

purero = a iiafte..] Mod de reproducere asexuata, observat la numeroase protozoare si la unele metazoare. La protozoare, corpul celular se divide in doua parti, fiecare prevazuta cu un nucleu-fiu. Sciziunea se efectueaza dupa un plan transversal (parameci) sau longitudinal (flagelate). Sin.: fiziparitate.

SCIZIUNE, s. f. / scission, s. f. / scission. [Lat. *scissio, -oni's = d&spicare, de. (a scindore = a despica.)* Divizare a unui ansamblu, despicare sau sectionare.

SCIZURA ROLANDO / scissure de Rolando / Rolando's fissure. NA: sulcus centralis. [Liigi Rolando, anatomist ita-iiati, profesor (a. Sassari (in Sardinia), apoi [a Torino, 1773-1831.] Sin.: scizura centrala (v.).

SCIZURA SYLVIUS / scissure de Sylvius / fissure of Sylvius. NA: sulcus lateralis cerebri. [Fraaciscus Sylvias (tiumele. (atm al iui J-miicois 'De. (e. 'Boe), anatomist, fizioCfy fi medic. o[andez, profesor (a. Leide-ti, 1614-1672.) Sin.: scizura laterala

SCIZURA, s. f. / scissure, s. f. / scissura. [Lat. *scissiira = crapatura, despica-atura, de, [a scindore = a despica.]* Sant mai mult sau mai putin profund la suprafata unui organ (indeosebi creier, ficat, plaman), corespunzand de regula unui *sept interlobar. V. in continuare.

SCIZURA CALCARINA / scissure calcarine / calcarine fissure. NA: sulcus calcarinus. Sant profund situat pe fata interna a lobului occipital, separand a sasea circumvolutiune occipitala, unde se termina contingentul superior de fibre vi-zuale, de a cincea circumvolutiune occipitala, unde se termina contingentul inferior de fibre vizuale.

SCIZURA CENTRALA / scissure centrale / fissure of Rolando. NA: sulcus centralis. S. fetei laterale a fiecarei emisfere cere-brale, separand lobul frontal anterior si lobul parietal posterior. Sin.: scizura Rolando.

SCIZURA LATERALA / scissure lat6rale / lateral cerebral fissure. NA: sulcus lateralis cerebri. S. profunda a fetei laterale a emisferului cerebral, care separa lobii frontal si parietal superior de lobul temporal inferior. Sin.: scizura Sylvius.

SCIZURITA, s. f. / scissurite, s. f. / interlobitis. [Lat. *scissura = crapatura, despica-atura, de. (a- scindrc = a despu-a; -i(o.)* Inflatie a pleurei situate la nivelul scizurilor interlobare pulmonare. Sin.: pleurezie interlobara. **SCLERAL, adj. / scleral, -ale, -aux, adj. / scleral.** [§r. *skleros*

= tare, dur.] Care se refera la 'sclera. **SCLERA, s. f. / sclere, s. f. / sclera. NA: sclera.** [Cfr. *skleros* = tare, dur.] Sin.: sclerotica (v.). **SCLERE ALBASTRE / sclerotique bleues / blue sclerae. S**

subtiri de culoare albastruie, prezente ?n diferitele forme de *osteogeneza imperfecta. Una dintre aceste forme, *boala Lobstein, se numeste si boala sclerelor albastre. Prezenta lor este cunoscuta si sub denumirea de *semn Ammon.

SCLERECTOIRIDECTOMIE, s. f. / sclerecto-iridectomie, s. f. / sclerecto-iridectomy. [§r. *skloros = tare, dur; cktome = e. ^izWi iris, -idos = curc.u6e.ii, cklomo = e^c.iz.in.]* Resectia unui lambou de 'sclerotica si a unei parti sau a totalitatii 'irisului, practicata indeosebi in caz de glaucom. Sin.: operatie Lagrange, scleroiridectomie.

SCLERECTOMIE, s. f. / sclerectomie, s. f. / sclerectomy. [Qr. *skleros = tare, dur; cktome = e-tyizie.]* Operatie antiglaucomatoasa fistulizanta care consta in resectia unui mic fragment de *sclera la nivelul unghiului iridocorneean.

SCLERODERMIE LINIARA

SCLEREDEM, s. n. / scleroedeme, s. m. / scler(o)edema. [Gr. *skleros = tare., dur; oldemu, -atos = umflatura, de (a oideia = a creft6 in vobmi.)* Infiltratie cutanata difuza, simetrica, de consistenta lemnoasa, afectand initial fata, capul sau gatui si extinzandu-se progresiv la umeri, brate si torace. Cu etiologie necunoscuta, s. este precedat de procese infectioase variate, indeosebi stafilococice. Se asodaza frecvent cu diabetul zaharat, predomina la femei si, de obicei, dispare spontan in circa sase luni.

SCLERITA, s. f. / sclerite, s. f. / scleritis. [Qr. *skleros = tern, dur; -Ha.]* Inflatie a *sclerotidi. Poate fi superficiala (*epis-clerita) sau profunda, cand provoaca o ingrosare a sclerotidi.

SCLEROCONJUNCTIVAL, adj. / sclero-conjonctival, -ale, *aux, adj. / scleroconjunctival. [Cjr. *skleros = tare., dur; [at. con-i-mctivus = care. Ceaga, care. wiefte., de. [a coniungore = a [ega impre.una, a uni (cum = cu; itingere = a uijuga.)* Care apartine *scleroticii si *conjunctivei.

SCLEROCONJUNCTIVITA, s. f. / sclero-conjonctivite, s. f. / scleroconjunctivitis. [Cjr. *skleros = tare., dur; [at. comunc-iivus = care. Ce-agd, care umfte, de. ia comingcre = a [ego. wipre-una, a uni (cum = cu; hmgerere = a mjuga); -ita.]* Inflatie a *sclerotidi si a 'conjunctivei. V. sclerita si conjunc-tivita.

SCLEROCORNEAN, adj. / scl6ro-corneen, -enne, adj. / sclerocorneal. [Cfr. *skleros = tare., dtir; (at. corneus = de. corn, de. la cornu, -us = corn.)* Care are legatura cu "sclerotica si *corneea.

SCLEROCOROIDITA, s. f. / sclero-choroidite, s. f. / sclero-choroiditis. [Qr. *skleros = tare., dur; klorion = mmibmna. a fatuCui; eidos = forma; -ifa.]* Inflatie a *scleroticii si a 'coroidei, care poate determina atrofia celor doua involisuri si protruzia primului. Se descriu doua forme: s. anten'oara si s. posterioara (tn miopia progresiva). in ambele se dezvoltă in timp *stafiloame.

SCLERODACTILIE, s. f. / sclerodactylie, s. f. / sclerodacty-ly. [Qr. *skleros = tare., dur; daktylos = de-get.]* *Sclerodermie localizata la nivelul degetelor mainilor si picioarelor.

SCLERODERMIE, s. f. / sclerodermie, s. f. / scleroderma. [§r. *skleros = tare; dur; derma, -Htos = pifee..]* Entitate noso-logica in cadrul unui grup de afectiuni cronice, de etiologie incerta, caracterizate prin indurata profunda a tegumentelor, cu ! aspect histologic de condensare dermica fibroasa care se poate l extinde la hipoderm. S. poate fi secundara unor procese pato- logice diverse (*eczema varicoasa, *radiodermite etc.).

SCLERODERMIE GENERALIZATA / scl6rodermie generalisee / systemic scleroderma. *S. in care leziunile cutanate se aso-daza cu manifestari viscerale, Tndeosebi la nivel digestiv (dis-fagie, ocluzie duodenala, manifestari enterocolice), respirator (dispnee, fibroza pulmonara), cardiovascular (telangiectazii, "sin-drom Raynaud, hipertensiune arteriala), renal (nefroangioscle-roza, adesea maligna). Uneori apar si manifestari articulare. O serie de alterari imunologice sugereaza o relatie a s. g. cu bolile autoimune. Sin.: scleroza sistemica progresiva.

SCLERODERMIE LOCALIZATA / scl6rodermie circonscrite (localized scleroderma, circumscribed scleroderma. Forma de *s. caracterizata prin localizarea leziunilor anatomopatolo-gice la nivelul tegumentelor si a tesutului subcutanat, uneori si la nivelul muschilor scheletici subiacenti. Se pot descrie: s,) liniara, s. in placi, s. in picaturi etc. F

SCLERODERMIE LINIARA / sclerodermie en bandes / linear scleroderma. Forma de *s. localizata, caracterizata prin pre-zenta unor leziuni cu aspect microscopic de benzi niper- sau hipopigmentate, cu indurarea si atrofia dermului, situate In-deosebi la nivelul extremitatii cefalice.

SCLERODERMIE ÎN PLACI

SCLERODERMIE ÎN PLACI / scl6rodermie en plaques / morphea. V. morfea.

SCLEROIRIDECTOMIE, s. f. / sclero-iridectomie, s. f. / scleroiridectomy. [Qr. *skleros = tare., dur; iris, -idos = curcu6eu; ektome = enisle..*] Sin.: sclerectoiridectomie (v.).

SCLEROKERATOIRITA, s. f. / sclero-kerato-iritis, s. f. / sclerokeratoiritis. {Cjr. *skleros = tare., c[w; keras, keratos = corn, Mnw, iris, -idos = curcuheu; -ita.*] Inflamație concomitentă a scleroticii, "corneei și irisului.

SCLEROLIPOMATOZA, s. f. / sclerolipomatose, s. f. / sclerolipomatosis. {t'r. *skleros = tare, ((ur; lipos = grasime.; -omu; -ozo.j 1) Substituire progresivă a unui *parenchim prin țesut fibros și proliferare a țesutului adipos, Procesul poate fi fiziologic sau se poate produce în cadrul unei *lipomatoze. 2) Fibroza a țesutului adipos care înconjoară în mod normal un organ.*

SCLEROMALACIE, s. f. / scleromalacie, s. f. / scleromala-cia. [Cfr. *skleros = tan., (iv; malakii = mm.uw.re, de Ca mahikos = moate.*] Afecțiune oculară caracterizată prin "ramolis-ment și subțiere progresivă a unor porțiuni din *sclerotică, cu eliminare treptată a zonei afectate.

SCLEROMIOZITA, s. f. / scleromyosite, s. f. / scleromyositis. [Cfr. *sklrriis = tare, dur; mys, myos = miifcii, -ita.*] Complicație a miozitei, constând în scleroza musculară secundară.

SCLEROPROTEINA, s. f. / scleroproteine, s. f. / scleroprotein. [Qr. *sklcros = tare, dur; protos = primii; -inn.*] Variante de proteină simplă ("holo-proteină) continuată în țesuturile de susținere și în *fanere. Ex.: *colagen, *elastină, *keratină.

SCLEROS, adj. / scl6reux, -euse, adj. / sclerous. {Cfr. *sklcron s law, dw.*} Care este dur, îngroșat din cauza unui proces de "scleroză. Ex.: țesut s.

SCLEROTENONITA, s. f. / sclero-tenonite, s. f. / sclerotenonitis. {jr. *skleros = tare, dur; Jacques Renc Tenon, cfiinng fi anatomist fratece, 1724-1816; -ita.*] Reacție inflamatorie a *sclerotidii și a *capsulei lui Tenon.

SCLEROTERAPIE, s. f. / sclerotherapie, s. f. / sclerotherapy. {Gr. *skleros = tan., dur; thcrapia = tratament, de la ihe-riipM'in = a uigrijj*} Modalitate de tratament, Tndeosebi pen-tru varicele membrului inferior (dar ?i pentru cele esofagiene sau pentru hemoroizi), care constă în injectarea intravenoasă a unor substanțe în scopul producerii de țesut fibros și a sclerozei consecutive a venelor varicoase.

SCLEROTICA, s. f. / sclerotique, s. f. / sclera. NA: sclera. [Cjr. *skid-oil's = dtiritate, de. (a fiklorof, = tare, dur*] Invelisul extern al globului ocular, de natură fibroasă, alb, opac, care asigură protecția tunicilor subiacente (*coroidă, *retină). Segmentul anterior al s. reprezintă *corneea transparentă. Sin.: sclera. Pop.: albul ochiului.

SCLEROTOMIE, s. f. / sclerotomie, s. f. / sclerotomy. {Sr. *skleros = tans, dur; tome = ta.ie.re, secfiune, de [a tcmncin = a taia.]* Incizia chirurgicală a scleroticii. Se distinge: s. anterioară, cu deschiderea camerei anterioare, și s. posterioară, cu deschiderea în corneea vitrosă.

SCLEROZA, s. f. / scleroze, s. f. / sclerosis. [Qr. *sklerosis = intonm, de to skloros = tore, dur.*] 1) Indurarea patologică a unui organ, țesut, leziune prin înlocuirea treptată a țesutului parenchimatous cu țesut de legatură sau susținere, produsă în procese normale (ex.: Tmbatranire) sau patologice. 2) Termenul este utilizat frecvent cu referire la sistemul nervos, pentru desemnarea depunerilor de țesut conjunctiv, ca și în cazul proceselor care determină rigidizarea arterelor. 3) Prin extensie, termenul este utilizat uneori în histologie ca sin. cu fibroza. Cei doi termeni nu sunt însă echivalenți, fibroza desemnând un proces în care predomină proliferarea celulară și nu producerea de colagen. V. și fibroza.

SCOARTA

SCLEROZA ALZHEIMER / scl6rose d'Alzheimer / Alzheimer's sclerosis. [Alois Alzhomor, newoCog fi psifnatru german, profesor {a 'SresCau (in pre.ze.nt 'Wroclaw, ToComa), 1864-1915.} Sin.: boala Alzheimer (v.).

SCLEROZA CEREBRALA DIFUZA / scleroze cerebrale diffuse / diffuse cerebral sclerosis. Sin.: boala Schilder-Foix (v.).

SCLEROZA CEREBRALA SCHILDER / scl6rose cerebrale de Schilder / Schilder's disease. [Paul Ferdinand Schilder, muroCog fi psifuatm austriac, vprofesor (a Iberia, apoi director (a spitavri psifmtiv. 'Belkffue. din 9'ne.w yorfc 1886-1940.) Sin.: boala Schilder (v.).

SCLEROZA CEREBRALA SPONGIOASA / scl6rose c6r6brale spongieuse / spongoid cerebral sclerosis. Sin.: boala Canavan (v.).

SCLEROZA INSULARA / scleroze insulaire / multiple sclerosis. Sin.: scleroza în placi (v.).

SCLEROZA LATERALA AMIOTROFICA / scl6rose lat6rale amyotrophique / amyotrophic lateral sclerosis. Boala degenerativă, de etiologie incertă, caracterizată printr-un proces de demielinizare localizat în substanța albă, cu formarea de placi de s. și evoluție în pusee, cu afectare multifocală. Apare la vârsta adultă, simptomatologia implicând atrofii musculare progresive ale membrului superior, inițial fiind afectați mușchii mainii. Evoluția este letală în 2-3 ani, de obicei prin afectarea bulbului rahidian. Sin.: boala/sindrom Charcot. Obs.: în terminologia americană este utilizată denumirea de boala Lou Gehrig, jucător celebru de baseball care a suferit de s. l. a.

SCLEROZA MULTIOCLULARA / scleroze multiloculaire / multiple sclerosis. Sin.: scleroza în placi (v.).

SCLEROZA MULTIPLA / scleroze multiple / multiple sclerosis. Sin.: scleroza în placi (v.).

SCLEROZA PELIZAEUS-MERZBACHER / scl6rose de Pelizaeus-Merzbacher / Pelizaeus-Merzbacher sclerosis. [Friedrich Pelizaeus, neuroCcy gentian, l'onsd, 1850-1917; Ludwig Merzhachcr, psifuatru. fi anatomopato(off german stadiG.t la 'Sw.nos JVm, n. 1875) Sin.: boala Pelizaeus-Merzbacher (v.).

SCLEROZA ÎN PLACI / scl6rose en plaques / multiple sclerosis. Boala inflamatorie cronică autoimună a sistemului nervos central, caracterizată prin demielinizare neuronală localizată, multifocală, cu evoluție spre formarea de placi de scleroză. În funcție de localizarea leziunilor, simptomatologia este variabilă, mai mult sau mai puțin extinsă și se manifestă prin: tulburări vizuale, atrofii musculare progresive, cu evoluție centripetă la nivelul membrului superior, tulburări senzitive (*parestezii, *disestezii), tulburări motorii (*pareze, *paralizii spastice), tulburări cerebeloase (*ataxie, *nistagmus, *tremuratură intenționată), tulburări oculare prin afectarea nervului optic, incontinența sfincterelor, tulburări psihice. Evoluția este lentă, de obicei marcată de pusee de acutizare, cu remisiuni temporare. Sin.: scleroza multiplă, scleroza multiloculară, scleroza insulară, leuconevraxită.

SCLEROZA RENALA / scl6rose r6nale / nephrosclerosis. Sin.: nefroscleroză (v.).

SCLEROZA SISTEMICĂ PROGRESIVĂ / scleroze systemique progressive / progressive systemic sclerosis. Sin.: sclerodermie generalizată.

SCLEROZA TUBEROASA (BOURNEVILLE) / scl6rose tub6reuse (de Bourneville) / tuberous sclerosis. [Desire Maglo-irc ISouricvillc, murofog fiuricez, 'Paris, 1840-1909.] *Facomatoză cu leziuni cutanate (adenoame sebacee ale feței și *tumori Koenen periungveale, care reprezintă un semn patognomic) și cerebrale, constând în calcificări multiple. Simptomatologia constă în tulburări nervoase (paralizii, convulsii) și psihice (deficit intelectual, tulburări de comportament). Sin.: boala Bourneville, epiloia.

SCOARTA, s. f. / 6corce, s. f. / cortex. NA: cortex. [Lot. *scortea = twind (de. piele.)*] Sin.: cortex (v.).

SCOARTA CEREBELOASA

SCOARTA CEREBELOASA / ecorce cerebelleuse / cerebel-lar cortex. NA: cortex cerebelli. Sin.: cortex cerebelos (v.).

SCOARTA CEREBRALA / ecorce cerebrale / cerebral cortex. NA: cortex cerebri. Sin.: cortex cerebral (v.).

SCOLEX, s. n. / scolex, s. m. / scolex. {*Qr. skolex = twnm.*} Denumire pentru extremitatea anterioara a corpului viermilor din ordinul "Cestoda. Termenul desemneaza Tndc^sebi organul cu care *tenia se fixeaza pe mucoasa intestinala. Corespunde capului parazitului si este prevazut cu ventuze.

SCOLIOTIC, adj., s. m. / scoliotique, adj., s. m. / scoliotic. [*Qr. skoliotos, de [a skolios = stratnb.]*] 1) Care apartine *sco-liozei sau care caracterizeaza scolioza. 2) Bolnav care sufera de scolioza (termen nerecomandat).

SCOLIOZA, s. f. / scoliose, s. f. / scoliosis. [*Qr. scoliosis = curbare, de. ta skolios = strdmfi.*] Deviere laterala apreciabila a coloanei vertebrale fata de linia verticala normala. Se descriu mai multe forme de s., Tn functie de etiologie. Ex.: s. cicatri-ceala, s. empiemica, s. inflamatorie, s. miopatica (paralitica), s. osteopatica, s. rahitica, s. reumatica^ s. sciatica (de partea afectata de 'sciatica), s. statica (din cauza diferentei de lungime a picioarelor). V. si cifoza.

SCOPOLAMINA, s. f. / scopolamine, s. f. / scopolamine. [*ohann-Antoni Scopoli, medic. italian, 1723-1788; gr. amoniakon = son de- amoniu, gdsita in apropiereM tempCului [id Jupiter Amman dm Libia; -ina.] C^H^NO^.*] Alcaloid anticolinergic, obtinut din plante solanacee variate. Sarea sa hidrobromica este utilizata ca sedativ, midriatic, paralytic al muschii-lui ciliar, deci al *acomodatiei.

SCOR APGAR / indice d'Apgar / Apgar score. [*E.ngi. score = SCOT, numar de. puncte obfinut de. fieccre adversar; Virginia Apgar, amstezist american, 1909-1974.*] Metoda de evaluare globala a starii unui copil la nastere, care consta Tn aprecierea prin puncte (2, 1, 0) a semnelor clinice considerate eel mai usor de observat si Tn acelasi timp cele mai caracteristice: co-loratie tegumentelor (Aspectul), frecventa cardiaca (Pulsul), reflexele plantare (Grimasa), mobilitatea (Activitatea), Respiratia. Un total de 10 puncte este considerat ca fiind eel mai bun "scor". Sin.: indice Apgar.

SCORBUT, s. n. / scorbut, s. m. / scurvy, scorbutus (lat.). [*Lot. muiwata scorbutus, din suedeza skyrbjuqr, de. ta skyyr = Capte prins, bjuqr = e-dem (datorita edemelor care. apareau Ca marinarii ce. consumau cantitati mari de Capte prins); prin intermediu C cwintului oiande-z scheirbwk.*] Denumire pentru ansamblul tulburarilor provocate de carenta Tn vitamina C, din cauza unei alimentatii lipsite de vegetale proaspete. Se disting doua forme de s.: 1) s. infantil, denumit ?i sau boala Barlow (v.); 2) s. adultilor, ?n care domina semnele stomatologice si hematologice: gingivita, iar ulterior edentatie, hemoragii spontane cutanate (*pete?ii), anemie, la care se adauga astenie, dureri articulare, *depresie si predispozitie la infectii. Sin.: avitaminoza C.

SCORBUT INFANTIL / scorbut infantile / infantile scurvy.

Sin.: boala Barlow (v.).

SCORBUTIC, adj. / scorbutique, adj. / scorbutic. [*l/ eti-nwCogia tcnne.nniw. scorhut.*] Care este afectat de *scorbut sau care este cauzat de scorbut. **SCOTCH-TEST / scotch-test / scotch-test.** Anglicism care desemneaza un test folosit Tn parazitologie pentru prelevarea oualelor de oxiuri din zona perianala cu ajutorul unei benzi adezive, transparente. Dupa recoltare, banda este Tntinsa pe o lama si examinata la microscop. Un procedeu identic a fost adaptat ca test pentru *Pityriasis versicolor* Tn vederea decelarii microscopice a sporilor si filamentelor printre scuamele epidermice.

SCRAPIE

SCOTOFILIE, s. f. / scotophilie, s. f. / scotophilia. [*gr. sko-tos = tintune.ric, obscurnitate.; philia = atractie., de. ia philein = a iufri.*] Preferinta pentru noapte, Tntunerice.

SCOTOFOBIE, s. f. / scotophobia, s. f. / scotophobia. [*r. skotos = tintune.ric, obscurnitate.; phobos = fnca.*] Teama irationala de Tntunerice.

SCOTOFOBINA, s. f. / scotophobine, s. f. / scotophobin. [*Qr. skotos = intuwric, obscurnitate.; phobos = fric.d, -ina.*] Peptid alcatuit din 15 aminoacizi, care a fost izolat din tesutii cerebrale de la \$oareci si sobolani conditionati la frica de intunerice. Injectata la rozatoare normale, s. induce *scotofobie.

SCOTOM, s. n. / scotome, s. m. / scotoma. [*jr. skotoma, de la scotom, de. Ca skotos = intumric, obscurnitate.*] Lacuna de non-perceptie Tntr-o parte a *campului vizual, situata fie Tn centru, fie la pe-riferie. Are forma regulata sau neregulata si este, in general, Tn relatie cu o leziune a nervului optic. Analitic, se disting numeroase tipuri de s., stabilite Tn functie de caracteristicile alterarii perceptiilor vizuale, de localizare si de forma s., printre care: 1) S. absolut, cu absenta totala a perceptiei, inclusiv *pentru culoarea alba. 2) S. arc'rfonn, Tn forma de arc care pre-lungeste *pata oarba. 3) S. central, determinand Tntotdeauna un deficit important al acuitatii vizuale centrale si uneori limi-tat la culori, *s. relativ. 4) S. hemianopsic, v. hemianopsie. 5) S. negativ, neperceptut de bolnav, dar pus Tn evidenta prin *perimetrie. 6) S. pozitiv sau subiectiv, perceptut de bolnav si proiectat ca o pata. 7) S. relativ, care se manifesta pentru culori si nu pentru alb. 8) S. scintilant, arie de non-perceptie Tnconjurata de o franja luminoasa foarte stralucitoare si scinti-lanta; este caracteristic fazei *premonitorii a *migrenei oftalmice. V. si Tn continuare.

SCOTOM ARCIFORM / scotome arciforme / arcuate scotoma. V. scotom (2).

SCOTOM BJERRUM / scotome de Bjerrum / Bjerrum's scotoma. [*Jannik Peterson Bjerrum, oftattwCog damz, 1851-1920.*] S. paracentral, Tn forma de arc sau cometa, observat la bolnavii cu *glaucom ca o dezvoltare a *s. Seidel.

SCOTOM FIZIOLOGIC / scotome physiologique / physiologic scotoma. Sin.: pata oarba (v.).

SCOTOM MENTAL / scotome mental / mental scotoma. Termen utilizat Tn psihiatrie si psihologie pentru a descrie im-possibilitatea unei persoane de a-si Tntelege sau explica anu- 1 mite traiiri psihice. V. si scotomizare.

SCOTOM SCINTILANT / scotome scintillant / scintillating scotoma. V. scotom (8).

SCOTOM SEIDEL / scotome de Seidel / Seidel's scotoma. [*Erich Seidel, oftattwCog german, profesor [a 'Heideille.Tg si Je.na, 1882-1946.*] Prelungire, Tn ambele sensuri, a unui *s. | arciform, ce apare Tn special Tn *glaucom. 1

SCOTOMETRIE, s. f. / scotométrie, s. f. / scotometry. [*r. skotos = mtumric, obscurnitate; metron = ttisura.*] Procedeu clinic care are drept scop localizarea si delimitarea *scotoamelor, practical cu ajutorul unui instrument numit scoto- j metru.

SCOTOMIZARE, s. f. / scotomisation, s. f. / scotomization. [*jr. skotoma, de. Ca skotos = intumric, obscurnitate.*] Tn psihologie si Tn psihopatologie, stergerea selectiva) si inconsiinta din memorie a faptelor dezagreabile si, Tn general, a oricarei situatii Tn conflict cu ego-ul propriu.

SCOTOPIC, adj. / scotopique, adj. / scotopic. [*Qr. skotos = intunerice, obscurnitate.; ops, opos = vedere., faz.*] Care se refera la domeniul sensibilitatii retiniene corespunzand vederii nocturne, adica la ochiul adaptat la obscurnitate.

SCRAPIE, s. f. / scrapie, s. f. / scrapie. [*EngL to scrape = a scarpina.*] Varietate ovina de *encefalopatie spongiforma sub-acuta.

SCREENING

SCREENING, s. n. / depistage, screening, s. m. / screening. [Engl. *screening*, de (a to screen = a cerw, a. afege.) Anglicism cu sensuri multiple, utilizat Tn medicina Tn situatii si circum-stante foarte variate: m farmacologie (identificarea unor compusi cu anumite insusiri farmacodinamice), pentru examenul periodic al starii de sanatate (Tn medicina preventiva), Tn radiologie (depistarea sistematica, Tn masa, a unei anumite boli). Sin. (mai mult sau mai putin cuprinzatoare): depistare, there, selectie, examen sistematic.

SCRIBOMANIE, s. f. / scribomanie, s. f. / graphomania. [Lot. *scribere* = a sew; gr. *mania* = mljunie.] Sin.: grafomanie (v.).

SCRIERE BRAILLE / ecriture Braille / Braille. [Lot. *scribere* = a sou.; Louis Braille, educator francos, profesor [a Institutii Orfiitor din 'Saris (el insiisi orb), 1809-1852.] Sistem de scriere destinat orbilor, bazat pe dispunerea variabila a unor puncte gravate Tn relief si percepute prin simturi tactil, cu degetele.

SCROFULOZA, s. f. / scrofulism, s. m. / scrofuloderma. [Lot. *scrofula*, dm. de. [a *scrofa* = scroafd; -oza; prin anaio-gu cu tumorik garyCiorum cde. porcului] Termen si concept depasit, desuet, desemnand leziuni ulcerate ale pielii, atribuite unor cauze diverse; Tn fapt, acestea sunt determinate de o leziune tuberculoasa a ganglionilor limfatici superficiali.

SCROT, s. n. / scrotum, s. m. / scrotum. NA: scrotum, pi. scrota. [Lot. *scrotum* = scrot.] 1) Tnvelisul cutanat al burselor, extensibil, hiperpigmentat, cu pliuri transversale, care merg de la rafeui median la fetele laterale. 2) Denumirea *burselor conform NA.

SCUAMA, s. f. / squame, s. f. / squama. [Lot. *squama* = soS-s.] Lama mica si subtire de *keratina care se desprinde de la nivelul epidermei. *Descuamarea accentuata apare Tn perturbarile procesului de *keratinizare. V. hiperkeratoza, parakeratoza.

SCUAMOS, adj. / squameux, -euse, adj. / squamous. [Lat. *squamosus* = acoperit de sofzi, de [a *squama* = soCz.] 1) Care prezinta, care este acoperit cu soizi sau scuame. 2) Care este In relatie cu o structura In forma de solzi. Ex.: sutura s., si-tuala Tntre parietal si solzul temporalului. Prin extensie, care se refera la aceasta regiune (stanca temporalului).

SCUTIFORM, adj. / scutiforme, adj. / scutiform. [Lot. *scutum* = scut; *forma* = forma.] Care prezinta forma unui scut, asemanatoare unei placi rotunjite.

SEBACEL, adj. / s6bace, -e, adj. / sebaceous. [Lat. *sebaceus* = de seu, de [a *sebum* = sen.] 1) Care apartine *sebumului. 2) Care secreta sebum. Ex.: glanda s.

SEBOREE, s. f. / sebon-hee, s. f. / seborrh(o)ea. [Lat. *sebum* = stir, gr. *rhoia* = cwgere, de [a *rhein* = a cwge.] Hiper-secretie patologica a glandelor sebacee, de etiologie frecvent hormonala, cu localizari predilecte mediofacial, toracal, interscapular. S. se poate complica frecvent cu *acnee si poate fi substratul unei *eczeme, denumita seboreica.

SEBOREIC, adj. / seborrheique, adj. / seborrh(o)ic. [Lat. *sebum* = seu; gr. *rhein* = a cwge.] 1) Care este afectat de "seboree sau de aceeaasi natura cu seboreea. 2) Care apartine unor zone din organism cu *glande sebacee numeroase.

SEBUM, s. n. / sebum, s. m. / sebum. [Lat. *sebum* = seu.] Produs de secretie al glandelor sebacee ale pielii, alb si semi-consistent, format dintr-un amestec de acizi grasi si materii proteice provenind din debrisurile celulelor secretoare. Are rol important in protectia pielii (este fungistatic si bactericid).

SECARA CORNUTA / ergot de seigle / ergot. [Lat. *secale* = su.wa.1 *comutus* = comut, de la *cornu*, -us = corn.] Sclerotul (forma vegetativa) ciupercii *Claviceps purpurea*, care paraziteaza spicul de secara. Contine alcaloizi importanti! terapeutic si toxicologic: ergotamina, ergometrina, complexul ergotoxinei. Acestia au proprietati simpaticolitice, vasoconstrictive si ocitocice. Sin.: corn de secara.

SECRETIE

SECHELA, s. f. / sequelle, s. f. / sequela. [Lat. *sequela* = WHsec-infa, de ta *sequi* = a mm din wma, a. urmari] Once manifestare durabila (functionala sau organica) care persista dupa vindecarea unei boli sau a unui traumatism.

SECHELE POSTPOLIOMIELITA / sequelles post-poliomy61ite / postpoliomyelitis sequela. Sin.: sindrom postpoliomielita (v.).

SECHESTRATIE PULMONARA / sequestration pulmonaire / pulmonary sequestration. [Lat. *sequestratio*, -onis = separare, de [a *sequestrare* = a pune. de o parte, a separa; *pulmonarius*, de ta *puimo*, -onis = pCamdn.] Termen generic ce desemneaza o malformatie a aparatului respirator caracterizatai prin separarea unei mase de tesut bronhopulmonar de conexiunile sale normale. Teritoriul sechestrat este privat fie de vascularizatia normala, fie de ventilatie, fie de ambele si, eel mai adesea, este vascularizat de o artera sistematica aberanta, provenind din aorta sau dintr-o ramura a acesteia.

SECHESTRATIE SPLENICA / sequestration spl6nique / splenic sequestration. [Lat. *sequestratio*, -onis = sepaive, de [a *sequestrare* = a pum de o parte, a separa; gr. *splen*, -enos = splina.] Termen utilizat Tn 'medicina nucleara pentru a desemna captarea rapida de catre splina a celulelor sanguine marcate (Tndeosebi globule rosii, dar si plachete sau globule albe). Captarea se poate Tnsoti si de o distructie a hematiilor, care traduce scurtarea duratei lor de viata.

SECHESTRU, s. n. / sequestre, s. m. / sequester, sequestrum. [Lat. *sequestrum* = pastrare, secfiestru, de [a *sequestrare* = a pune de o parte, a separa.] Fragment de os necrozat separat total sau partial de tesutul Tnconjurator. Poate fi *pri-mar*, daca este complet detasat, *secundar*, daca este deplasat dar mai este Tnca atasat, si *tertiar*, daca este partial detasat dar fara a fi deplasat.

SECRET MEDICAL / secret medical / medical secret [Lot. *secretum* = secret, de la. *secernere* = a indeparta, a separa; *medicus* = medic.] Obligat medicului, cuprinsa Tn "juramantului lui Hipocrate, ca si Tn alte coduri sau reglementari deontologice, de a nu dezvalui date referitoare la pacientii sai, ca si o serie de informatii de care dispune prin exercitiul profesional.

SECRETA, s. f. pi. / secreta, s. m. pi. / secreta. [Lat. *secreta* = Materii secre.tate, de (a *secernere* = a mdeparta, a separa.) Ansamblul produsilor de *secretie din organism. V. si excreta.

SECRETINA, s. f. / secretine, s. f. / secretin. [Lat. *secretas*, de [a *secernere* = a indeparta, a separa; -ina.] Hormon polipeptidic alcatuit din 27 de aminoacizi, secretat de celulele S din mucoasa duodenala sub forma unui precursor. S. actioneaza prin intermediul unui 'receptor de membrana cuplat cu *proteine G. Hormonul stimuleaza secretia si sinteza en-zimelor pancreasului exocrin, secretia de *insulina si actioneaza m sinergie cu *pancreozimina. Obs.: izolarea s. de catre Bayliss si Starling Tn 1902 se afla istoric la originea concep-tului de hormon.

SECRETOMOTOR, adj. / secretomoteur, -trice, adj. / secretomotor. [Lat. *secretus*, de (a. *secernere* = a mdeparta, a separa; *motor*, -oris = eel care. pune m mifcare, de [a *movers* = a misca.] Care excita sau stimuleaza 'secretia, cu referire Tndeosebi la o serie de nervi sau fibre nervoase.

SECRETOR, adj., s. m. / s6creteur, -trice, adj., s. m. / secretary (adj.), secretor (n.). [Lot. *secretus*, de (a *secernere* = a mdeparta, a separa.) 1) Care provoaca, care produce o secretie. Ex.: celula s. 2) Persoana a carei saliva sau lichide de secretie contin forme hidrosolubile ale antigenilor eritrocitari de grup sanguin *ABO. 3) Gena autozomala dominanta care deter-mina trasatura mentionata anterior (la punctul 2).

SECRETIE, s. f. / secretion, s. f. / secretion. [Lat. *secretio*, . -onis = scpmwv,, de la. *secernere* = a {ndeparta, a separa.]

SECRETIE**E**

1) Functie caracteristica unor celule specializate, prin care o serie de produse sintetizati Tn celula sunt eliberati la exteriorul acesteia. S. poate fi: *endocrina* (celule glandulare, produsii de secretie patrund Tn circulata sanguina si actioneaza asupra unor celule la distanta de cele de sinteza), *paracrina* (produsii de sinteza sunt secretati in mediul extracelular si actioneaza asupra unor celule vecine celor care Ti sintetizeaza) sau *autocrina* (produsii de sinteza sunt secretati Tn mediul extracelular si actioneaza chiar asupra celulelor care i-au sintetizat).

2) Produsul secretiei. Exista numeroase forme: s. biliara, gastrica, hipofizara, intestinala, lacrimala, lactata, pancreatica, renala, salivara, sudorala, tiroidiana, urinara etc.

SECRETIE INTERNA / secretion interne / internal secretion.

Varsarea in sange ("mediu intern"), a unor substante produse de glandele endocrine (endocrinie), Tn vederea satisfacerii nevoilor metabolice ale organismului (Claude Bernard). Tn prezent, notiunea de endocrinie s-a largit, aceasta reprezentand nu numai o varsare Tn sange (hemocrinie), ci si Tn sis-temul nervos (neuroocrinie), mai precis Tn LCR (hidroencefalocrinie). S. i. nu apartine Tn exclusivitate glandelor endocrine, deoarece exista si hormoni aglandulari, precum si pre-hormoni si pseudohormoni. V. sistem APUD.

SECTOR, s. n. / secteur, s. m. / sector. [Lot. *sector, -oris = ce/care. taie., de la sectare = a taia.*] Arie, zona sau parte a unui organ individualizata morfologic sau/si functional. V. si segment.

SECTIUNE, s. f. / section, s. f. / section. [Lot. *sectio, -onis = tdwnr, de. [a sectare = a tdia.]* 1) Sin.: incizie (v.). 2) Taierea unui tesut cu bisturiul. 3) Termen Tn histologie: fragment fin de tesut, obtinut cu ajutorul *microtomului.

SECUNDAR, adj. / secondaire, adj. / secondary. [Lot. *secundarius = de. caHtutea a doua, de ta secuadus = al doika.*] 1) Pe planul al doilea, din punct de vedere cronologic sau al importantei. 2) O boala consecutiva alteia (denumita primitiva). 3) Efectul indezirabil al unui medicament.

SECUNDIPARA, adj., s. f. / secundipare, adj., s. f. / secundiparous, adj., secundipara, n. [Lot. *secundus = a£ doiea; parere = a naste.*] (Femeie) care a avut doua sarcini cu nou-nascuti viabili.

SECUSA, s. f. / secousse, s. f. / muscle contraction. [Lot. *succusus, de. [a succutere = a zgudui, a scutum.]* Contractie musculara provocata de administrarea unui stimul electric unic.

SECVENTAREA GENOMULUI / sequen^age du genome / genome sequencing. [Lat. *sequens, -ntis = urmator, de. [a sequi = a urma; gr. genos = neam, unna£, gemrafie., sou genan = a produce; soma, -atos = carp.]* Determinarea precisa a ordinii fiecarui nucleotid din moleculele de ADN care alcatuiesc genele organismului. La speda umana, s. g. se apropie de finalizare, fiind puse Tn evidenta a circa trei miliarde de pe-rechi de nucleotide care formeaza eel putin o suta de mii de gene. S. g. prezinta un interes stiintific capital, deschizand, de asemenea, perspective de diagnostic si terapie genica, Tn ca-drul "medicinii predictive.

SECVENTA ANONIMA / sequence anonyme / anonymous sequence. [Lat. *sequens, -ntis = urmator, de. (a sequi = a urma; gr. an - pm/.; oaoma, -atos = denum.*] S. unica provenind dintr-o dona de ADN genomic, care nu confine aproric o regiune codanta.

SECVENTA METABOLICA / sequence metabolique / metabolic sequence. [Lat. *sequens, -ntis = urmator, de. (a sequi = a urma; gr. metaballein = a se. sclwnba.)* Ansamblul reactiilor biochimice succesive care conduc la sinteza sau la degradarea unui anumit produs biologic.

SECVENTA SEMNAL / sequence signal / signal sequence. [Lot. *sequens, -ntis = urmator, de [a sequi = a urma; fr. sig-*

**INTERNA
SEGREGAR**

nal, din (at. signum = semn.) S. scurta de aminoacizi proprie fiecarei proteine nou-sintetizate care, datorita informatiei continute ("cod de adresare"), permite dirijarea corecta a proteinei catre o anumita structura. S. s. reprezinta, deci, un semnal topogen de care depinde localizarea exacta a unei proteine in vasta retea moleculara celulara si extracelulara. V. si peptid semnal.

SECVENTA TATA / sequence TATA / TATA box. Sin : cutie TATA (v.).

SEDARE, s. f. / sedation, s. f. / sedation. [Lat. *sedatio, -onis = [iniftire., catmare., de, [a set/ore = a [inifti]* Atenuarea sau disparitia simptomatologiei, dupa administrarea de "sedative.

SEDATIV, adj., s. n. / sedatif, -ive, adj., s. m. / sedative. [Lat. *sedatus, de. [a sedare = a [inifti.]* (Medicament) care deprima functiile SNC. Tn functie de doza, s. poate produce un somn asemanator celui fiziologic, actionand ca *hipnotic, sau poate diminuea hiperexcitabilitatea psihomotorie si senzitiva (efect s.). Din aceasta clasa de medicamente fac parte *bar-bituricele, *bromurile, *benzodiazepinele etc.

SEDIMENT, s. n. / sediment, s. m. / sediment. [Lat. *seilimentum = [dsare, m jos, afundare., de. [a sedere = a se (asa, a cobon.)* Rezultatul *sedimentarii. In cazul lichidelor din organism, termenul este utilizat Tndeosebi pentru urina si sange.

SEDIMENTARE, s. f. / sedimentation, s. f. / sedimentation. [Lat. *sedimentum = [asare in jos, afundare., de. [a sedere = a se. [asa, a cobon.]* Fenomen fizic care apare Tn cazul *suspensiilor Tn mediu fluid lasate Tn repaus si care consta Tn depunerea particulelor solide sub actiunea greutatii lor Tn partea inferioara a recipientului.

SEDIMENTARE GLOBULARA / sedimentation globulaire ; erythrocyte sedimentation. Proprietate a cetulelor sanguine de a sedimenta Tn cazul Tn care sangele este amestecat cu un anticoagulant si lasat Tn repaus Intr-o eprubeta. Sedimen-teaza initial hematiile, ulterior leucocitele si apoi trombocitele. Termenul se refera Tndeosebi la s. globulelor rosii. V. si decantare si viteza de sedimentare a hematiilor.

SEGMENT, s. n. / segment, s. m. / segment. NA: segmen-tum (1). [Lat. *segmentum = Sucata. taiatd, de [a secure = a tdia.]* 1) Teritoriu anatomic bine delimitat (dupa criteriile de vascularizatie, de ex.) intr-o structura anatomica. Ex.: s. bronhopulmonar, s. hepatic etc. V. si sector. 2) Pe electrocardiograma, portiune a traseului Tnregistrat reprezentand durata dintre doua unde. Ex.: *s. S-T.

SEGMENT P-R / segment P-R / P-R segment. Pe electrocardiograma: s. cuprins intre sfarsitului undei P si Tnceputul complexului QRS; corespunde timpului de conducere atrioventriculara.

SEGMENT S-T / segment S-T / S-T segment. S. al 'electro cardiogramei cuprins intre sfarsitului com^exului QRS si inceputul undei T, care corespunde intervalului dintre sfarsitului *depolarizarii si Tnceputul 'repolarizarii ventriculare. La subiectii normali, acest s. este izoelectric.

SEGMENTARE, s. f. / segmentation, s. f. / segmentation. [Lat. *segmentum = bucata. tcdata, de [a secure = a two.]* Prima faza a diviziunii oului, urmare a mitozelor repetate, <ara faza de crestere interpusa. Prin acest proces, masa oululara initiala este celularizata (multiplicarea nucleului si a suprafetei celulare pentru aceeasi masa citoplasmatica).

SEGMENTECTOMIE, s. f. / segmentectomie, s. f. / segmentectomy. [Lot. *segmentum = buc.ctta. taiata, de. [a secure = a taia; gr. ektome = effcizu.]* Ablatia unei parti limitate dintr-un organ ('segment) care formeaza un teritoriu bine individualizat.

SEGREGARE, s. f. / segregation, s. f. / segregation. [Lat. *segregatio, -onis = se-parare., de. [a segregate = a separa (se*

SEGREGARE MENDELIANA

= *fam*; *grex*, *gregis* = *muffime.*, *aramada*.) 1) Separarea diferitelor elemente ale unei populatii. 2) *Segregare mendeliana* (v.).

SEGREGARE MENDELIANA / segregation, s. f. / segregation. [Gregor *Johain Mendel*, *cdfugdr fi botanist austriac*, 'Sriinn, 1822-1884.] 1) Proces prin care indivizii mostenesesc si transmit descendentilor lor una din cele doua *alele prezente pe cromozomii omologi. 2) Separarea cromozomilor omologi si, implicit, a genelor pe care le poarta. In *anafaza phmei diviziuni reductionale (v. meioza). V. si genetica mendeliana.

SELECTINE, s. f. pi. / selectines, s. f. pi. / selectins. [Lat. *selectus*, di *Co. seligere* = a. *siege.*, -inn.] Familie de glicoproteine de suprafata caldu-dependente cu rol esential Tn adeziunea celula-celula si celula-matrice extracelulara. S. fac parte din antigenii *daselor de diferentiere. Se disting: L-s., molecule constitutive ale limfocitelor, £-s., Tn relatie cu celulele epiteliale, si P-s., existente la nivelul plachetelor. Una din functiile prindpale ale s. consta in aderarea leucocitelor de *endoteliul vascular.

SELECTOR, s. n. / selecteur, s. m. / selector. [Lot. *selector*, -oris = eel cam face o alefjere., de. [a *seligere* = a aCege.] Denumire a mecanismului prin care organismul alege, selecteaza doar anumite semnale din masa de semnale ale ambianței. Capacitatea totala a canalelor senzoriale ale omului este de 10⁸ biti/s, iar capadtatea de prelucrare constienta doar de 10¹ biti/s.

SELECTIE, s. f. / selection, s. f. / selection. [Lat. *selectio*, -onis = cdegere, de. {a *seligere* = a aiege.] Proces ce actioneaza la nivelul indivizilor unei populatii, operand o favorizare a unora dintre acestia in functie de anumite criterii. S. poate promova (s. *pozitiva*) sau poate elimina (s. *negativa*). In natura are loc o s. *naturala* (v.).

SELECTIE ARTIFICIALA / selection artificielle / artificial selection. Triere Tn vederea unui scop economic, ornamental etc., posibila datorita fenomenului de *variabilitate prezent la plante si la animale.

SELECTIE CLONALA / selection clonale / clonal selection. 1) V. selectie clonala imunologica. 2) Eliminarea celulelor care ar putea produce *autoanticorpi; m felul acesta, aparatul imu-nitar dobandeste toleranta fata de proprii antigeni. V. timus.

SELECTIE CLONALA IMUNOLOGICA / selection donate immunologique / immunological clonal selection. Teorie care explica specificitatea extrema a *anticorpilor produsa prin s. catorva limfocite B capabile sa recunoasca un antigen dat. in paralel, se opereaza o s. identica Tn populatia *lirnfocitelor T4. Acestea stimuleaza proliferarea catorva limfocite B specifics prin intermediul *interleukinelor, astfel Tncat se formeaza rapid un *don constituit din numeroase limfocite B spedfice (procesul fiind denumit expansiune clonala). Acestea se dife-rentiaza in continuare Tn *plasmocite secretand toate, din abundenta, acelasi tip de anticorpi. Sin.: teoria selectiei clonale.

SELECTIE NATURALA / selection naturelle / natural selection. Principiu fundamental din *darwinism: s. n. este un proces analog cu *s. artificiala, dar petrecut Tn conditiile de viata libera, de lupta pentru existenta. Acest proces actioneaza automat si probabilistic asupra populatiilor si are, Tn medie, rezultate bune pentru specie.

SELENIU, s. n. / selenium, s. m. / selenium. [Qr. *selene* = [una; *maw dat de. 'Serzelius.*] Elementul chimic cu numar atomic 34 si masa atomica 78,96. Simbol Se. Este bi-, tetra- si hexavalent. Prezinta mai multe modificari alotropice: s. *rosu*, monoclinic; s. *cenusiu*, hexagonal; s. *amorf*, de culoare brun-neaagra. S. *cenusiu*, denumit si „metalic”, este utilizat la fabricarea celulelor fotoelectrice, deoarece prezinta o conductivitate electrica particulara, care variaza cu iluminarea. In organism

SEMINOM

este un *oligoelement care reprezinta un component esential al deiodinazei, enzima ce catalizeaza producerea *triiodotironinei ^3) din *tiroxina (T^ ?n glanda *tiroida. Deficitul in s. afecteaza producerea Ty 0 serie de compusi de s. sunt utilizati pentru proprietatile lor antifungice in *micozele scalpului si pentru combaterea matreței, sub forma de sampon.

SELF, s. n. / soi, s. m. / self. [EngL *self* = de *sine.*] Ansamblul tuturor *determinantilor antigenici (antigeni ai *complexului major de histocompatibilitate, antigeni ai sistemului imunitar, grupe sanguine) pe care ii poseda un subiect. Fiecare patrimoniou imunologic individual este unic, cu exceptia 'gemenilor monozi-goti. tn mod normal, in organism se exereita o "toleranta la s., prin absenta raspunsului imun la autoantigeni, calitate dobandita indeosebi in perioada vietii fetale, prin procesul de recunoastere a s. Sistemul imunitar nu reactioneaza impotriva s. decat in cazul *bolilor autoimune. O celula posedata intre 500 000 si 1 000 000 de antigeni ai complexului major de histocompatibilitate la nivelul membranei, iar un eritrocit, circa 10000 de markeri ai 'sistemului ABO. Sin.: propriu, dar in romana se utilizeaza mai frecvent angliidsmul s.

SEMANTICA, s. f. / s6mantique, s. f. / semantics. [Sr. *semantikos*, *semantike* = care indica, care semnificd, de [a *semainein* = a semnifica fi *sema*, -alos = semn.] 1) Stiinta semnificatiei cuvintelor, ca si studiul istoric al variatiilor sensurilor cuvintelor. De asemenea, studiul regulilor de utilizare a cuvintelor, precum si al relatiilor dintre limbaj si semnificatie. 2) Studiul semnelor si al relatiilor lor cu ceea ce semnifica. In acelasi sens se folosesc cuvintele semiotica si semioza.

SEMANTOFOR, adj. / semantophore, adj. / semantopnore. [tyr. *semantikos* = care indica, care se-mm/va, de [a *semainein* = a semnifica si *sema*, -atos = semn; *pharos* = care poarta, de. ia *pherein* = a purta, a transporta.] Despre o molecula, o gena sau un cromozom care poarta o informatie biologica spe-cifica.

SEMEIOLOGIE, s. f. / semeiologie, s. f. / semeiology (rar utilizat), symptomatology, signs and symptoms. [Qr. *semeion* = marca. *distinctiva*, de (a *sema*, -atos = semn; *logos* = stiinfu.] Studiul simptomelor si semnelor caracteristice diferitelor boli sau sindroame, al procedeeelor sau manevrelor de punere in evidenta a acestora, in vederea interpretarii in contextul clinic si in relatie cu rezultatele investigatiilor para-dinice. Tn engl. termenul este putin utilizat. Var.: semeiologie.

SEMICONDUCTOR, s. m. / semi-conducteur, s. m. / semiconductor. [Lat. *semi* = pe. *jumdtate.*; *conductor*, -oris, d«. [a *condu-cere* = a condnc-e..] Substanta de natura cristalina prezentand la temperatura obisnuita o rezistivitate cuprinsa Tntre 10⁴ Qm si 10⁷ Sim, intermediara Tntre cea a substantelor conductoare sau metale (10⁸ Qm) si cea a substantelor izolante (10¹² £2m). Sarcinile de conductie pot fi electronii liberi sau ionii. Conductivitatea s. creste cu temperatura.

SEMILUNAR, adj., s. n. / semi-lunaire, adj., s. m. / lunate bone, semilunar. [Lat. *semi* = pe. *jiandtate*, *Luna* = [una.] 1) Structura anatomica Tn forma de semiluna. Ex.: ganglion s., valvule s. 2) Os s.: v. tab. anat. - oase.

SEMINAL, adj. / seminal, -ale, -aux, adj. / seminal. [Lat. *seminalis* = de. *smnanfa*, de [a *semen*, -inis = sama.nfa. 1) Cu privire la *sperma. V. veziculele seminale.

SEMINIFER, adj. / seminifere, adj. / seminiferous. [Lot. *semen*, -inis = samnfa; *ferre* = a aduc-e..] Referitor la o struc-tura care transporta sperma. Ex.: canalicule s.

SEMINOM, s. n. / seminome, s. m. / seminoma. {Lat. *semen*, -mis = samdnfa; -oma.} Tumora maligna radiosensibila a tes-ticulului, dezvoltata din gonadale embrionare nediferentiate sexual. Se disting doua forme: 1) s. *c/as/c* sau *spermatogonic*, reprezentand un *disembriom simplificat; 2) s. *spennatocitic*,

SEMILOGIE

foarte rar, dezvoltat din celulele continute in tubii seminiferi. La femeie, neoplasmul identic histologic este denumit 'disgerii-ii-nom. Termenul *germinom este utilizat pentru a include ambele tipuri de neoplasme, masculin si feminin.

SEMILOGIE. Var. pentru semeiologie (v.).

SEMISINTEZA, s. f. / h6misynthese, s. f. / hemisynthesis. [Lat. *semi* = pe jwmdtate; gr. *synthesis* = acfwnea ds a pum laolata, de la syn = impniina, *thesis* = plt.ne.re fi titheai = a pCasa, a pum.] Transformarea unei molecule de origine na-turala pentru obtinerea unui nou compus chimic.

SEM1-VIATA, s. f. / demi-vie, s. f. / half-life. [Lat. *semi* = pe. jwnatate., *vita* = mifo.] Sin.: timp de Injumatare (v.).

SEMNI, s. n. / signe, s. m. / sign. [Lat. *signum* = semn.] Once manifestare a unei boli pe care medicul (sau un alt observa-tor) o poate constata obiectiv si care ajuta la definirea si recunoasterea bolii si, totdata, orice fenomen pe care obser-vatorul ?1 poate provoca intentional In scopuri diagnostice, spre deosebire de 'symptom, care este resimit subiectiv de pacient. Deosebirea dintre s. si simptom este clara In engleza, dar tinde sa dispara Tn franceza, 1imba in care se disting in mod curent, pe langa s. fizice obiective, puse in evidenta prin examenul dinic, s. functionate ca durerea, angoasa s. a., adica simp-tome.

Semne cu denumiri comune

• **S. ADDUCTORILOR / signe d'adducteurs / adductors sign.**

Durere provocata prin compresia energica, intre police si cele-lalte degete, a marginii interne a masei muschilor adductori ai celor doua coapse. Durerea este mai intensa in caz de 'sciatica.

• **S. ARLECHINULUI / signe d'arlequin / harlequin sign.**

Disfunctie vasomotorie temporara, localizata hemicorporal la nou-nascut, fara semnificatie patologica. Se manifesta sub forma unui aspect bicolor hemicorporal: rosietic in partea inferioara si palid-alb in partea superioara.

• **S. CEFEI / signe de la nuque / nuchal sign.** Sin.: semn Brudzinski (v.).

• **S. CORZII / signe de la corde / string sign.** Sin.: semn Kantor (v.).

• **S. CRENELULUI / signe du creneau / crenated outline.** Tn caz de deficit ventilator de tip obstructiv, ventilatia maximala nu poate fi efectuata decat pe seama volumului inspirator de rezerva. Traseul spirografic este evident decalat in sus fata de traseul precedent si de eel urmator, desemnand o figura geo-metrica aproximativ patrata, tn forma de crenel.

• **S. CUTEI / signe du drape / incisura defect.** Sin.: semnul faldului (v.). "S. DECLICULUI / signe du declic / McMurray test. Sin.:

manevra McMurray (v.).

• **S. EVANTAIULUI / signe de l'eventail / fan sign.** Miscare de abductie si de Tndepartare a ultimelor patru degete ca raspuns la stimularea plantara, aparuta uneori in acelas,! timp ca si *s. Babinski si avand aceeasi semnificatie. Sin.: semn Dupre.

• **S. FACIAL / signe du facial / facial sign.** Sin.: semn Chvostek (v.).

• **S. FALDULUI / signe du drape / incisura defect.** Imagine radiologies observata la tranzitii baritat gastroduodenal, caracterizata printr-o retractie localizata si permanenta a marii curburi gastrice, atrasa (ca o perdea de un snur care o sustine) de un proces situat pe mica curbura. Se observa indeosebi in cance-rul gastric. Sin.: semn Guttman, semnul cutei.

• **S. FISTULEI / signe de la fistula / fistula test.** S. ce demonstreza ruptura sau eroziunea peretelui *canalelor semicirculare

S. SERTARULUI

externe ale *labirintu[ui osos, de obicei in urma unei osteite: aplicarea unei presiuni in conductii auditiv extern antreneaza aparitia unui *nistagmus directionaI spre partea studiata, de obicei asociata cu senzatia de vertij (o simpla presiune la nivelul *tragusului poate avea acelas.; efect).

• **S. FIZIC / signe physique / physic sign.** Sin.: semn obiectiv (v.).

• **S. FOSETEI LINGUALE / signe de Schultze / tongue sign.** Sin.: semn Schultze (v.).

• **S. FRAGILITATII CAPILARE / signe de la fragilite capillaire / capillary fragility test.** V. semnul mansetei si semnul ven-tuzei.

• **S. GEAMBASULUI / signe du maquignon / double step gait, Marjolin's sign.** Sin.: semn Marjolin (v.).

• **S. HIPOCRATISMULUI DIGITAL / signe du hippocratism digital / clubbing.** V. degete hipocratice.

• **S. JUGULAR / signe des jugulaires / jugular sign.** Sin.: proba Queckenstedt-Stookey (v.).

• **S. MANSETEI / signe du lacet / tourniquet test, cuff sign.**

Metoda simpla de explorare a rezistentei capilare: se aplica o banda elastica (eventual, manseta tensiometrului) deasupra cotului, fara a opri circulatia arteriala. Tn cazul utilizarii mansetei tensiometrului, se exercita o presiune de 10 mmHg, la plica cotului, timp de 5 min. Aparitia la nivelul plicii cotului a *pete-siilor probeaza o fragilitate vasculara (s. m. pozitiv). V. si semnul ventuzei.

• **S. MENISULUI / signe du menisque / meniscus sign.** S.

radiologic in cancerul gastric la debut, caracterizat prinfr-un halou dar care circumscrie si separa leziunea neoplazica de restul mucoasei gastrice.

• **S. OBIECTIV / signe objectif / objective sign.** S. care poate fi pus in evidenta (vazut, auzit sau simtit) de catre medic. Sin.: semn fizic.

• **S. ORBICULAR / signe orbiculaire / orbicularis sign.** In hemiplegie, inchiderea ochiului de partea paralizata nu se poate realiza decat in sinergie cu ochiul de partea sanatoasa.

• **S. PALMO-PLANTAR / signe palmo-plantaire / palmo-plan-tar sign.** Sin.: semn Filipovitch (v.). " S. PIRAMIDAL / signe pyramidal / pyramidal sign. Denu-

mirea *s. objective in afectiuniie tractului piramidal. V. sindrom piramidal.

• **S. POLICELUI / signe du ponce / Klippel-Weil sign.** Sin: semn Klippel-Weil (v.).

• **S. RESORTULUI / signe du ressault / Ortolani-Le Damany sign.** Sin.: semn Ortolani-Le Damany (v.).

• **S. RUGACIUNII MAHOMEDANE / signe de la priere mahometane / knee-chest position.** *Pozitie genu-pectoral pe care o adopta bolnavii cu 'pericardita exsudativa, cand cantitatea de lichid din sacul pericardic este mare. Daca toracele este aplecat anterior, lichidul pericardic se deplaseaza in aceeasi directie si, ca urmare, se reduce presiunea exercitata de lichid la nivelul vaselor mari de la baza inimii, ceea ce diminueaza *dispneea de care sufera bolnavii.

• **S. SCARITEI / signe de l'etrier / stairs sign.** Inabilitate de a cobori trepte, in *tabesul dorsal.

• **S. SERTARULUI / signe du tiroir / drawer sign.** Mobilitate anormala, In sens antero-posterior, a tibiei in raport cu femu-rul, investigata clinic cu genunchiul flectat In unghi drept. O deplasare Inainte („sertar anterior") probeaza o ruptura a liga-mentului incrudsat anterior, iar o deplasare Inapoi („sertar posterior") - o ruptura a ligamentului Tncrucisat posterior. 2) Miscare de „du-te-vino" provocata prin tractiunea si apasarea coapsei in caz de *pseudoartroza a colului femural. Sin.: semn Rocher. V. semn Appley si manevra McMurray.

S. SILUETEI

- **S. SILUETEI / signe de la silhouette / silhouette sign.** S. radiologic datorat faptului ca doua imagini cu aceeași densitate situate pe un plan identic nu au limite decelabile pe zonele de proiectie comune. Ex.: marginea dreapta a inimii si o opa-citate a lobului mijlociu pulmonar nu se disting una de alta; dimpotriva, limita dintre marginea dreapta a inimii si o opacitate a lobului inferior drept este vizibila.
- **S. SPINAL / signe spinal / spinal sign.** Contractura tonica a muschilor spinali de partea afectata, Tn pleurezie.
- **S. STEAGULUI / signe du drapeau / flag sign.** Depigmentare a parului, cu aspect de banda (suvita) decolorata, la copiii in convalescenta dupa maladia "kwashiorkor.
- **S. SIRETULUI / signe de Hillemand / Hillemand sign.** Sin.: semn Hillemand (v.).
- **S. VALULUI / signe du flot / fluid wave.** Perceptia, cu ajutorul unei maini asezate pe unul din flancurile abdominale, a unei de soc provocate prin precutia celuilalt flanc. S. trduce existenta unui "epansament lichidian liber intraperitoneal.
- **S. VENTUZEI / signe de la ventouse / capillary fragility test (negative-pressure method).** Masurarea "rezistentei capilare prin provocarea unei depresiuni la nivelul pielii cu ajutorul unei ventuze. Se numara petesiile care apar, in mod normal maximum 5, dupa o depresiune de 30 mmHg, aplicata timp de un minut. V. si semnul mansetei.
- **S. VITAL / signe vital / vital sign.** Prezenta pulsului, respiratiei, temperaturii (pentru organismul viu).

Sanine cu nume proprii

- **S. AARON.** [*Charles D. Aaron, meific american, 1866-1951.*] Durere in regiunea epigastrica sau precordiala la presiunea "punctului McBumey, Tn apendicita acuta.
- **S. ABADIE.** [1) *Charles Abadie, oftalmolog francez, 'Paris, 1842-1932;* 2) *Joseph Jean Abadie, mwdog fraimz, 'Sordeaw^ 1873-1934.*] 1) Spasm al muschilor ridicatori ai pleoapei superioare, in "boala Basedow-Graves. 2) Insensibilitate a tendonului ahilian, la presiune, in "tabesul dorsal.
- **S. ABRAHAMS.** [*Robert Abrahams, meific afmrican, i^ezy ybr^ 1861-1935.*] 1) Submatitate la percutia "acromionului Tn tuberculoza pulmonara localizata apexial. 2) Durere acuta produsa la presiunea unui punct situat la jumataea distantei dintre ombilic si cartilajul costal al celei de-a noua coaste drepte, in litiaza veziculara.
- **S. ADAMS-FOLEY.** S. de mare importanta diagnostics Tn stadiul I al "encefalopatiei hepatoportale, deoarece apare precoce in 90% din cazuri: pacientul este pus sa mentina bratele Tn tinse, mainile usor ridicate, degetele departate; dupa un scurt timp apar miscari de flexie-extensie in articulatia radiocarpiana asemanatoare cu bataia sacadata a aripilor pasarilor. Sin.: *flapping tremor, asterixis.*
- **S. ADSON.** [*Alfred Washington Adson, mwochvwfj american, 'Rochester (Minnesota), 1887-1951.*] Sin.: test Adson (v.).
- **S. ALAJOUANINE-THUREL.** [*Theophile Antonin Joseph Majoianme, newroCog france.z, 1890-1980; Thurel.*] ^r hernia de disc lombara 1-4-1-5, prin pareza extensorilor dorsali, bolnavul nu poate sa mearga pe calcaie.
- **S. ALBOT.** S. radiologic prezent tn neoplasmul gastric, caracterizat printr-o imagine de undulatii rigide pe marea curbura gastrica, realizand aspectul de „cunale pe sfoara", expresie utilizata din acest motiv ca sinonim.
- **S. ALEKSANDROV.** S. prezent in faza de debut a osteoartritei tuberculoase a soldului si genunchiului la copil, care consta in prezenta unui pliu cutanat mai voluminos la nivelul coapsei membrului afectat comparativ cu membrul controlate-ral.

S. ARNETH

- **S. ALFRED DE MUSSET.** [*Louis Charles Alfred de Musset, poet francez, 1810-1857, care. a dece-dat din cama unei msu.-fic.ie.nfe. aortice fi can. presenta acest sewn.*] Sin.: semn Musset (v.).
- **S. ALLEN-CHECKLEY.** S. caracteristic "sindromului piramidal: eliberarea brusca a degetelor piciorului mentinute voluntar tn flexie fortata determina extensia brusca si involuntara a acestora.
- **S. ALLIS.** (*Oscor Huntington Allis, cSwwg american, Sfuivill^pfua, 1836-1921.*) Relaxare a fasciei dintre creasta iliaca si marele trohanter, in fractura de col femural.
- **S. ALSTEAD.** Marmorare albastru-galbuie si petesii in regiu-nile supraombilicala si periombilicala in "pancreatita acuta.
- **S. AMAT.** Tnchiderea ochilor consecutiv deschiderii gurii in perioada de remisie a paraliziei de facial.
- **S. AMMON.** [*Friedrich August van Amman, oftalmotog fi -patoiog german, 1796-1861.*] S. care apare in cadrul "osteogenezei imperfecte, constand in prezenta unei coloratii albastru la nivelul "scleroticii. V. si sclere albastre.
- **S. AMUSSAT.** [*Ieon Zulema Amussat, anatomist si cfwwg fratKW, 1796-1856.*] S. ce permite diferentierea herniei crurale de hernia inghinala, in functie de sediul acesteia, de o parte sau de alta a unei linii ce uneste spina iliaca antero-superioara si spina pubisului. Hernia crurala este situata deasupra, hernia inghinala este situata sub aceasta linie.
- **S. ANDRE THOMAS.** [*Andre Antoine Heari Thomas, mu-roCog fra.nce.z, 'Paris, 1867-1963.*] S. prezent in leziuni transversale ale maduvei spinarii, care consta in aparitia unui reflex piloerector in "metamerele de deasupra leziunii consecutiv excitarii regiunii superioare a muschiului trapez.
- **S. ANGHELESCL.** [*Consiantin Anghelescu, cfwwg roman, profesor (a. 'Rucimfti, 1869-1948.*] Incapacitate de modificare a curburii coloanei vertebrale astfel meat pacientului, Tn decubitus dorsal, sa poata ramane sprijinit in cap si calcaie; apare in tuberculoza vertebrala.
- **S. ANTON.** [*Gabriel Anton, mwopsifdatru orwinar din 'Soettw, *profesor (succesw) to. Innsfructu Cjraz fi 'Halte., 1858-1933.*] S. prezent in unele accidente vasculare cerebrale, manifestat prin aparitia "cecitatii.
- **S. APERT.** [*Eugene Apert, pedwtru francez., 'Paris, 1868-1940.*] 1) S. care poate aparea in "rahitism si care consta in proeminenta osului frontal supraorbital, sugerand aspectul de „craniu in cozoroc". 2) Prezenta unui "lizereu gingival in perioada de incubatie a "mjeolei.
- **S. APPLEY / s. d'Appley / grinding test.** S. ce dovedeste o ruptura meniscala la nivelul genunchiului: bolnavul este asezat in procubitus, cu genunchiul flectat la 90°. Se imprima gambei miscari de rotatie axiala, incercand o apasare de sus m jos. Daca durerea se declanseaza la rotatia interna, este dovedita leziunea meniscului intern, iar daca durerea se declanseaza la rotatia externa, este probata leziunea meniscului extern. V. manevra McMurray si semnul sarterului.
- **S. ARCHIBALD.** Brahimetacarpia si brahimetatarsia 4 si 5 Tn sindromul Turner.
- **S. ARGYLL ROBERTSON.** [*Douglas Moray Cooper Lamb Argyll Robertson, me-dic scopian, 1837-1909.*] Abolirea "reflexului pupilar fotomotor cu conservarea "reflexului de acomodatie. Este un s. de sifilis nervos.
- **S. ARGYLL ROBERTSON INVERSAT / signe d'Argyll Robertson inverse / inversed Argyll Robertson sign.** [*Douglas Moray Cooper Lamb Argyll Robertson, msdic section, 1837-1909.*] Pastrarea "reflexului de acomodatie cu pierderea "reflexului pupilar fotomotor; se Intalneste in "boala Parkinson.
- **S. ARNETH.** [*Joseph Arneth, medic, german., 'Munster, 1873-1958.*] S. de condensare pulmonara prin bloc pneumonic, con-

stand în atenuarea paradoxala a vibrațiilor vocale la palpare, Tn ciuda prezentei murmurului respirator și a *bronhofoniei.

• **S. ARROYO.** [Corlos F. Arroyo, medic american, 1892-1928.] Reflex pupilar la lumina întârziat, care poate apărea Tn insuficiența suprarenală. Sin.: astenocorie.

• **S. ASCHAFFENBURG.** Purtarea unei conversații la telefon Tn absența partenerului de discuție, Tntalnită Tn *halucinoze și Tn "delirium tremens.

• **S. ASCHNER.** [Bernhardt Aschner, ginecolog austriac din Viena, stafniit (a 9^{ea} ybrk. 1883-1960.) Sin.: reflex oculo-cardiac (v.).

• **S. AUENBRUGGER.** [Joseph Leopold van Auenbrugger, medic austriac, 1722-1809.] Bombare Tn regiunea epigastrică, Tn pericardită exsudativă.

• **S. AUFRECHT.** [Emanuel Aufrecht, medic german, Magdeburg, 1844-1933.] Respirație zgomotoasă la ascultarea supra-sternală, Tn caz de stenoza traheală.

• **S. AUSPITZ.** [Heinrich Auspitz, dermatolog originar din Sarmia, profesor (a Viena, 1835-1886.) Tn *psoriazis, hemoragii punctiforme la răcirea leziunilor cutanate cu o lamelă de sticlă.

• **S. BABINSKI.** [Josef Francois Felix Babinski, neurolog francez, Paris, 1857-1932.] Extensia lentă a halucelului, asociată uneori cu extensia celorlalte degete ale piciorului (*s. evan-taiului), provocată prin excitația mecanică a marginii externe a plantei. În mod normal, această excitație provoacă flexia degetelor (*reflex cutanat plantar). Patologic după vârsta de 18 luni, s. B. pozitiv este Tn raport cu o leziune a fasciculului *piramidal.

• **S. BACCELLI.** [Guglio Baccelli, medic italian, Roma, 1832-1916.] S. prezent Tn cazul pleurezilor serofibrinoase. Consta în perceperea relativ clară a cuvintelor șoptite de pacient la auscultarea bazelor pulmonare, comparativ cu situație normală, Tn care se percepe doar un murmur slab.

" **S. BAILLARGER.** [Jules Gabriel Francois Baillarger, psihiatru francez; 1809-1890.] Inegalitate pupilară Tn *neurosifilis.

• **S. BALLANCE.** [Sir Charles Alfred Ballance, chirurg englez, Londra, 1856-1936.] Rezonanță flancului stâng când pacientul este Tn decubit lateral drept, Tn ruptura splenică.

• **S. BALLEZ.** [Gilbert Louis Simeon Ballet, medic francez, profesor (a Paris, 1853-1916.) *Oftalmoplegie externă, cu pierderea mișcărilor voluntare ale globilor oculari, dar cu persistența reflexelor oculare și pupilare. Poate fi prezent Tn *boala Basedow-Graves și Tn *isterie.

• **S. BARANY.** [Robert Barony, otolog austriac, Viena, profesor (a Uppsala, premiul Nobel pentru fiziologie/medicină. w. 1914, 1876-1936.) Sin.: nistagmus caloric (v. nistagmus).

• **S. BARD.** [Louis Jean Marius Bard, medic francez, profesor de igienă (a Lyon, apoi profesor de medicină climatică. [a Ceneva și Strasbourg, 1857-1930.) Sin.: choc en dome (v.).

" **S. BARON.** [Fonás Baron, chirurg maghiar, Budapesta, 1845-1911.] Sensibilitate la presiunea punctelor corespunzând mușchii-lui psoas drept, observată Tn apendicita cronică.

• **S. BARRE.** [Leon Alexandre Barre, neurolog francez, Strasbourg, 1880-1967.] Reflex de contracție întârziată a irisului, Tn unele boli psihice.

• **S. BASEDOW.** [Karl Adolf von Basedow, medic german, Mersburg, 1790-1854.] Rezistentă fermă, renitentă la apăsarea globilor oculari Tn *exoftalmiile accentuate și vechi din *boala Basedow-Graves.

• **S. BASSLER.** [Anfony Bossier, medic american, New York, 1874-1959.] Durere vie provocată prin compresiunea *apendicelui vermicular pe mușchii iliac. Se obține prin presiunea policelului la jumătatea distanței dintre ombilic și spina iliacă antero-superioară.

• **S. BASTEDO.** [Walter Arthur Bastedo, medic, New York, 1873-1959.] Apariția senzației de tensiune și durere la nivelul fosei iliace drepte Tn cazul distensiei gazoase a colonului. Este un s. de apendicita cronică.

• **S. BATTLE.** [William Henry Battle, chirurg englez, 1855-1936.] Echimoza la nivelul apofizei mastoide și pe traiectul arterei auriculare posterioare (cu aspect liniar), în fractura de bază craniană.

• **S. BAZY.** [Pierre Jean Baptiste Bazy, chirurg francez. [a Paris, 1853-1934.] 1) Durere provocată prin palparea unuia dintre *punctele Bazy, indicând o afecțiune pielonefrită. 2) S. care permite distingerea stenozei de spasmul uretrei prin palparea extremității proximale a unei sonde introduse prin uretră: aceasta este palpabilă la nivel perineal în cazul stenozei și prin tusea rectală în cazul spasmului. 3) Sin.: reflex ureterovesical (v.).

" **S. BEAUNIS.** În luxația congenitală unilaterală a soldului, distanța de la spina iliacă antero-superioară la maleola internă este mai mică de partea afectată.

• **S. BECHTEREW.** [Vladimir Michailovici van Bechterew, medic rus, profesor [a Kazan, apoi [a St. Petersburg, 1857-1927.] 1) Anestezie a spatelui popliteu, în *tabesul dorsal. 2) Tulburări de comunicare aparute în leziunile panetale stângi, cuprinzând *paragrafi și *parafazii; se pot însoți de *afazie senzorială. 3) Paralizii mișcărilor faciale automate, cu păstrarea posibilității de realizare a mișcărilor voluntare.

• **S. BECHTEREW-MENDEL.** [Vladimir Mihailovici voil Bechterew, medic rus, profesor [a Kazan, apoi [a St. Petersburg, 1857-1927; Kurt Mendel, medic german, Seftin, 1874-1946.] Pereuția cuboidului duce, în leziunile piramidale, la flexia plantară a ultimelor patru degete.

" **S. BECKER.** [Heinrich Enoch Becker, oftalmolog danez, Heidelberg, 1828-1890.] Creștere a pulsilității arterelor retiniene, observată în cursul examenului oftalmoscopic în *boala Basedow-Graves.

• **S. BECLARD.** [Pierre Augustin Beclard, anatomist și chirurg francez, 1785-1825.] Prezenta unui centru de osificare la nivelul epifizei inferioare femurale a fătului, care permite aprecierea vârstei fetale.

• **S. BEEVOR.** [Charles Edward Beevor, medic englez, 1854-1908.] Ascensionare a ombilicului în paralizii segmentului inferior al mușchilor drepti abdominali.

• **S. BEHIER-HARDY.** [Jules Louis Philippe Alfred Hardy, medic francez, 1811-1893.] *Afonie în stadiile incipiente ale gangrenei pulmonare.

• **S. BELL.** [Sir Charles Bell, chirurg și fiziolog scoțian, Lornim, 1774-1842.] S. caracteristic paraliziei faciale de tip periferic: globul ocular de partea bolnavă se deplasează supero-extern la încercarea de coborâre a pleoapei paralizate. Sin.: semn Charles Bell.

• **S. BERGER.** [1) Emil Berger, medic austriac, 1855-1926; 2) Paul Berger, medic francez, Paris, 1845-1908.] 1) Formă eliptică sau neregulată a pupilei în stadiile inițiale ale *tabesului dorsal sau *paraliziei generale progresive. V. și semn Cyril-Ogle. 2) Tn luxația scapulo-humerală bolnavul prezintă bratul în abducție, adducția nefiind posibilă (s. abducției elastice).

• **S. BERGMAN.** [Harry Bergman, medic american, n. 1912.] S; radiologic de diagnostic diferential: ureterul este dilatat imediat sub nivelul unei tumori neoplazice, spre deosebire de aspectul colabărilor Tn cazul unei obstrucții de natură litiazică.

• **S. BESPALOFF.** Congestia membranei timpanice și cataract nazofaringeal, Tn stadiile incipiente de rujeolă.

• **S. BEZOLD.** [Friedrich von Bezold, medic german, Jena, 1842-1908.] Tumefacție inflamatorie sub varful apofizei mastoide; indică existența unei mastoidite.

S. BIEDERMAN

• **S. BIEDERMAN.** [*Joseph Bear Biederman, medic american, Cincinnati, n. 1907.*] S. care poate apărea Tn sifilis și se manifestă prin modificarea colorației normale a mucoasei pilierilor anteriori amigdalieni, care devine roșie-vioacee.

• **S. BIELSCHOWSKY.** [*Alfred Bielschowsky, oftalmolog german, profesor (succesiv) la Leipzig, Marburg și SresCau (în prezent Wrocław, Ło(oma), 1871-1940.*] S. particular al paraliziei mu?chiului mare oblic (sau oblic superior), constând Tn devierea globului ocular cu plafonarea privirii, la Tnclinarea capului spre umarul homolateral. Sin.: test Bielschowsky.

• **S. BIERMER.** [*Anton Biermer, medic german, profesor de mtiuna intema. (sucsw) la Bema, Zurich și Breslau (în prezent Wrocław, <Pofonia), 1827-1892.*] Modificarea tonalității rezonantei metalice, obținută Tn caz de *hidropneumotorax Tn timpul schimbărilor de poziție.

• **S. BIERNACKI.** [*Edmund Adoffovitch Biernacki, medic miomz, profesor de patologie. ge.ne.raia (a. Lemberg, 1866-1911.*] Anestezie a teritoriului nervului cubital Tntalnia Tn paralizia ge-nerala progresivă și Tn *tabes.

• **S. BIKELE.** Rezistența la tentativa de extensie activă la nivelul articulației cotului când bratul este ridicat Tn dreptul umărului, evidențiind iritația meningeană, la fel ca și *s. Kernig, *s. Brudzinski și *redoarea cefei.

• **S. BINDA.** [*Luigi Binda, medic italian, mce.pv.tui sec. XX.*] Miscare spontană și bruscă a umărului la rotația pasivă a capului spre partea opusă, s. de meningită tuberculoasă.

• **S. BIRD.** [*Samuel Dougan Bird, medic australian, Melbourne, 1833-1904.*] Zona bine delimitată de submatitate la percucia pulmonară, Tn chistul hidatic pulmonar.

"**S. BLUMBERG.** [*Moritz Blumberg, chirurg german, Sertin, 1873-1955.*] Durere la depresiunea bruscă a peretelui abdominal, după palparea, în peritonită.

• **S. BOINET.** [*Edomird Boinet, medic francez, 1859-1939.*] 1) Miscare ritmică, sincronă sistolei, observată radiologic, care constă în tendința de torsiune a traheei spre stanga Tn cazul unui anevrism al crosii aortei. 2) S. de hipertensiune venoasă: la suprimarea compresiei voluntare a jugularei externe cu indexul de sus Tn jos, umplerea venei se face Tn sens invers, de jos în sus.

• **S. BOLLACK.** Crize pasagere de ambliopie sau *cecitate explicată prin creșterea paroxistică a presiunii intracraniene sau prin spasme ale sistemului vascular retinian.

• **S. BONHOEFFER.** [*Knrr Bonhoeffer, neuropsihiatru german, profesor (succesiv) la Königsberg, Heideifferg, SresCau (în pre.ze.nt Wrocław, Pohnia) și Rerdn., 1868-1948.*] Pierderea tonusului muscular normal, în *coree. După unii autori, acest s. este considerat *symptom.

• **S. BONNET.** [*Amedee Bonnet, cftimrg fra.nc.ez, profesor la Lyon, 1802-1858.*] Durere provocată prin adducția coapsei flectate pe bazin; s. de sciatică.

• **S. BONNIER.** [*Prerre Bonnier, otonnotarmfjoig franc.ez, 1861-1918.*] Bolnavul poate percepe un sunet emis de un diapazon plasat în contact cu o suprafață osoasă superficială acoperită de tegumente, situată la distanță de cap sau gât (extremitatea inferioară a radiusului, sternului, rotulei), ceea ce traduce anchi-loza stapedovestibulară din *otospongioză.

• **S. BORSIERI.** [*Giovanni Battista de Kanilfeld Borsien, medic italian, profesor la Sama, 1725-1785.*] S. nespecific, dar care apare frecvent în faza eruptivă a *scarlatinei: compresia ungueală de-a lungul unei linii imaginare determină apariția unei dungi eritematoase marginată de două dungi palide.

• **S. BOSTON.** [*L. Napoleon Boston, medic american, 1871-1931.*] Coborare incompletă a pleoapelor și spasm, când mișcarea globilor oculari este orientată în jos, Tn *boala Basedow-Graves.

S. BUERGER

• **S. BOUILLAUD.** [*Jenn Bapiste BouiHaud, medic francez, 1796-1881.*] Retractivă permanentă a peretelui toracic Tn regiunea precordială; indică existența unei *simfize pericardice.

• **S. BOUVERET.** [*J-eon Bouveret, medic francez, Lyon, 1850-1929.*] 1) Mișcări tonice ale stomacului vizibile la nivelul epigastrului sub formă unor contractii intermitente, când regiunea bombează. 2) S. de stenoza mediogastrică: în cazul spalaturii gastrice, după ce lichidul provenit pe sondă a fost clar, apare brusc un lichid cu particule alimentare în suspensie. 3) S. de ocluzie a intestinului gros: cecul este dilatat și fosa iliacă dreaptă este sediul unui zgomot de clapotaj, cu timbru amforic, manifestări care lipsesc în cazul ocluziei intestinului subțire.

« **S. BOYCE.** [*Frederick Fitzherbert Boyce, medic american, n. 1903.*] Zgomot hidroaeric la presiunea exercitată manual Tn regiunea cervico-laterală, în cazul existenței unui diverticul esofagian.

• **S. BOZZOLO.** [*Camillo Bozzolo, medic italian, profesor de climc-a. propedeutica la Torino, 1845-1920.*] S. care apare în unele cazuri de *anevrism de aorta toracică, care constă în prezența unor mișcări pulsatile evidente la nivelul narinelor.

• **S. BRANHAM.** [*H. H. Branham, chirurg american, sec. XIX.*] Bradicardie, creșterea presiunii diastolice și dispariția suflului cardiac, produse prin compresiunea digitală a unei fistule arterio-venoase.

• **S. BRASDOR.** [*Pierce Brasdor, cfiirurg francez, profesor Ca Paris, 1721-1798.*] Apare în fractura extremității externe a claviculei, situație Tn care bolnavul nu își poate pune mâna pe vertex.

• **S. BRAUNWALD.** [*Eugene Braunwald, cardiolog american, n. 1929.*] Tn cazul unei contractii ventriculare premature (extrasistolă) se percepe o bataie mai slabă a pulsului decât în mod obișnuit.

• **S. BRAXTON HICKS,** [*Jonh Braxton Hicks, gmeccfog engtez, 1825-1897.*] Sin.: semn Hicks (v.). " **S. BROADBENT.** [*Sir John Francis Harpin Broadbent, cardio(og e.ng[e.z, Londra, 1865-1946)*] Retractivă în regiunea postero-laterală toracică la nivelul coastelor XI-XII, în relate cu prezența unor aderente pericardice.

• **S. BROADBENT INVERSAT / s. de Broadbent inverse / inversed Broadbent s.** [*Sir John Francis Harpin Broadbent, cardioCog eng[e.z; Londra, 1865-1946.*] Pulsatii sincrone cu sistola ventriculară la nivelul peretelui toracic postero-lateral, în dilatația accentuată a atrului stâng.

" **S. BROCK.** Rigiditatea cefei, fara semne de contractura latentă, la flexia membrelor inferioare. Semn de abces cerebral.

• **S. BROCKENBROUGH.** [*E. C. Brockenbrough, chirurg american, n. 1930.*] S. pus în evidență prin *cateterism cardiac în cardiomiopatiile obstructive. Constă în creșterea diferenței de presiune intraventriculară calculată între regiunea apicală și zona subaortică, postextrasistolice.

• **S. BRUDZINSKI.** [*Joseph Brudzinski, medic. poComz, 1874-1917.*] 1) În meningită cerebrospinală: flexia coapsei pe bazin determină flexia asemanătoare a coapsei opuse. 2) În meningită cerebrospinală: flexia coapselor și a gambelor poate fi provocată prin flexia capului. Sin.: semnul cefei.

• **S. BRUNATI.** [*M. Brunati, medic, italian, sec. XX.*] Opacități corneene care apar Tn pneumonie sau Tn *febra tifoidă.

• **S. BRUSHFIELD.** [*Rhomas Brushfield, medic engkz, Lowira, 1858-1937.*] Sin.: pete Brushfield (v.).

• **S. Budin.** [*Prerre Constant Budin, ginecolog francez, Paris, 1846-1944.*] În faza de abces a "măstitei de lactație, apăsarea glandei duce la scurgerea de lapte și puroi prin mamelon.

• **S. BUERGER.** [*Leo Buerger (Burger - nume gresit), chirurg și patotog american, 9(ew york^ 1879-1943)*] În insuficiența artF-riala periferică (stadiu avansat): **atenuarea durerii când gamba atarna în afara patului.**

S. BUMKE**COURVOISIER**

- **S. BUMKE.** [*Oswald C. E. Biimke, murtog german, 1877-1950.*] Absenta midriazei la emotii puternice sau pericol. Descrie initial in 'schizofrenie, se constata Tnsa si la subiecti sanatosi psihic.
- " **S. CABRERA.** S. electrocardiografic de infarct miocardic anteroseptal asociat cu un *bloc de ramura stanga: 1) in derivatiile precordiale V3 si V4 se observe un croset larg, cu durata de minimum 0,05 sec. pe panta ascendenta a undei S; 2) in derivatia V, poate apare o unda r.
- **S. CANTELLI.** Disociere intre miscarile capului si cele ale globilor oculari: cand capul este rotit lateral, ochii deviaza sinergic in directia opusa, apoi se reintoarc la mijlocul fantei paibe-brale. S. se cauta la copiii prematuri si la comatosi, in scopul evidentierii integritatii functionale a nervilor oculomotori si a nu-cleilor bulbo-pontini. Sin.: reflexul ochilor de papusa.
- **S. CARDARELLI.** [*Antonio Cardarelli, medic Italian, profesor de. cdnica medicafa. ta y^wpok, 1831-1926.*] Pulsatii laterale percepute prin pulpa degetelor reunite aplicate pe marginea tra-heei, in caz de *anevrism al concavitatii crosei aortei.
- **S. CARNETT.** S. de diagnostic diferential intre durerea abdominala de origine parietala si cea determinata de o afectiune intraabdominala, in cazul in care musculatura parietala este contractata. Durerea se accentueaza la palpare in afectiunile parietale si se amelioreaza sau dispare in cele intraabdominale.
- **S. CARVALHO.** [*M. Rivero-Carvalho, carawtog meyycan, sec. XX.*] Sin.: semn Rivero-Carvalho (v.).
- **S. CASTELLANI-LOW.** [*Sir Aldo Castellani, bactendofj fi specialist in boli tropicaf., de. origine. itafian, profesor la Londra, 1878-1971, George Carmichael Low, medic englez., Londm, 1872-1952.*] S. care poate apare, nepatognomic, in *boala somnului, manifestat prin prezenta unui tremor fin involuntar al limbii.
- **S. CAZIN.** [*Henri Pierre Joseph Cazin, ctwurf francez, 1836-1891.*] Durere provocata prin tusei rectal in anumite osteoar-trite tuberculoase de sold, cu debut la nivelul cavitatii cotiloide.
- " **S. CEJKA.** [*Josepnus Joannes Cejka (sou Cegka), me-dic. ce.h, 'Prof/a, 1812-1862.*] Absenta modificarii zonei de matitate car-diaci in cursul miscarilor respiratorii. Apare Tn 'simfizele pericardice, tndeosebi in 'pericardita restrictiva.
- **S. CHADDOCK.** [*Charles Gilbert Chaddock, newoiog american, St. Louis, 1861-1936.*] Extensia halucelui provocata prin percutia regiunii submaleolare externe; indica o leziune piramidala.
- **S. CHARCOT.** [*Jenn Martin Charcot, neuroiog francsz, profesor [a'fans, 1825-1893.*] 1) Mersul tabetocerebelos (v. mers). 2) Ridicarea sprancenei in paralizia faciala periferica si cobo-rarea sa in caz de contractura faciala.
- **S. CHARCOT.MARIE.CARDARELLI.** [*Jeon Mortin Charcot, newvhg franc.e.z, profesor la 'Paris, 1825-1893; Pierre Marie, mwolbg francez., profesor [a 'Paris, 1853-1940; Antonio Cardarelli, medic. itafian, profesor de. clim-a. medicata (a 9{ui-pok, 1831-1926.*] Sin.: semn Marie (v.).
- **S. CHARLES BELL.** [*Sir Charles Bell, cftirung fi fiz.ioCog scofian, Londra, 1774-1842.*] Sin.: semn Bell (v.).
- **S. CHASSAIGNAC.** [*Charles Marie Edouard Chassaignac, cftiirung si anatomist francez, profesor [a 'Paris, 1805-1879.*] Flictene cu continut clar, apoi sanguinolent, observate uneori pe piele, la nivelul unei fracturi cu deplasare a gambei.
- **S. CHAUSSIER.** [*Francois Chaussier, chirwrg fi anatomist frances, profesor la 'Dijon, 1746-1828.*] Epigastralgie violenta, in bara, insotita frecvent de simptome oculare, cefalee, crampe, anuntand iminenta unei crize de *eclampsie.
- **S. CHEVASSU.** [*Maurice Chevassu, cftimrg frawiz, (a ^{opitawc, de. Saris, 1877-1957.*] 1) Imobilitatea diafragmului in

S.

- timpul respiratiei, observata la radioscopie, in flegmonul perinefretic. 2) Procedeu pentru diagnosticul diferential al unei tumori fata de un *hematoceel: capul epididimului poate fi prins intre doua degete in cazul unei tumori testiculare, dar nu si in cazul unui hematoceel.
- **S. CHIRAY.** [*Mourice Marie Lows Chiray, medic internist francez. (a 'Hopitaw^ tie. 'Paris, 1877-1954.*] S. de litiaza veziculara: durerea este provocata prin palpare profunda in regiunea veziculara, pacientul fiind in clinostatism.
- **S. CHVOSTEK.** [*Fronz (sau. Frantisek) Chvostek Sr., medic austriac, 'Aie-no, 1835-1884.*] S. care traduce hiperexcitabilitatea neuromusculara si care poate fi pus in evidenta prin percutia transcutanata a filetelor temporofadale ale nervului facial, intr-o regiune situata la jumatarea unei linii imaginare ce uneste jumatarea apofizei zigomatice cu comisura laterala a buzelor. Consta intr-un spasm al grupelor musculare care se contracta facial excitat. Numarul grupelor musculare care se contracta este proportional cu hiperexcitabilitatea, permitand descrierea a patru grade ale s.: *gradul I* - contractia orbicularului buzei de partea percutata; *gradul II* - contractia antreneaza si aripioara nazala homolaterala; *gradul III* - se contracta intregul hemifacies; *gradul IV* - se contracta si hemifaciesul controlateral. Sin.: semn facial.
- **S. CLAUDE.** [*Henri Charles Jutes Claude, psmiatni. franxz., profesor [a 'Saris, 1869-1945.*] Tn paralizia de median, la mi\$ca-re de Tnchidere a pumnului, policele nu acopera celelalte degete.
- **S. CLAYBROOK.** [*Edwin B. Claybrook, cimurg aJwrium, 1871-1931.*] S. pus Tn evidenta in traumatismele cu ruptura a unui organ intraabdominal, care consta in perceperea zgomotului cardiac si a murmurului vezicular la nivelul peretelui abdominal.
- **S. CLEEMAN.** [*Richard Aslop Cleeman, medic ammcian, 1840-1912.*] Pliu tegumentar situat imediat deasupra rotulei, in fractura de femur cu deplasare a fragmentelor osoase.
- **S. CODMAN.** [*Ernest Amory Codmaa, cftirwrg american, 'Boston, 1869-1940.*] Tn ruptura tendonului supraspinat, bratului poate fi deplasat pasiv in abductie fara durere, dar la indepartarea suportului bratului, muschiul deltoid se contracta brusc ?i apare durerea.
- **S. COLE.** [*Lewis Gregory Cole, radioCog american, 1874-1954.*] S. radiologic care consta in deformarea conturului duodenal, Tn 'ulcerul duodenal.
- **S. COLEMAN.** Tn luxatia congenita@ de sold, relaxarea capului femural prin adductia coapsei.
- **S. COLLIVER.** Tremor si miscari convulsive ale membrilor, uneori ale organismului in intregime, in stadiile preparalitice ale •poliomielitei.
- **S. COMBY.** [*Jif/es Comby, pediatur fra.w.e.z ia y{6pitaui^ ite 'Paris, 1853-1947.*] Stomatita eritematoasa si pete albicioase la nivelul mucoasei bucale si gingivale. Este semn precoce de •rujeola.
- **S. COMOLLI.** [*Antonio Comolli, patoCog itaCian., n. 1879.*] S. de fractura scapulara, constand in aparitia in regiunea scapulara a unei tumefactii triunghiulare, asemanatoare formei scapulei.
- **S. COOPERNAIL.** [*George Peter Coopemail, cfwwg amri-can, n. 1876.*] Echimoza perineala ?i scrotala sau labiala, in fractura oaselor pelvisului.
- **S. CORRIGAN.** [*Sir Dominic John Corrigan, medic swfwn, 'Dublin, 1802-1880.*] Lizereu purpuriu la jonctiunea dintilor cu gingia, in intoxicatia cronica cu cupru.
- **S. COURVOISIER.** [*Ludwig Georg Courvoisier, a eCvefian, prof&or de. chimrgie. la 'Basel, 1843-1918.*] S. de nostic diferential intre obstructia coledocului prin calcul biliar (in

S. CRICHTON-BROWNE

care caz vezicula biliara este atrofiata) si obstructia de alta natura, de ex. prin cancer pancreatic (colecistului fiind dilatat In acest caz).

- **S. CRICHTON-BROWNE.** [Sir *Iomes Crichton-Browne, medic tngCe-z, 1842-1938.*] *Tremor al unghiului extern al fantei palpebrale si al comisurii labiate, Tn stadiile incipiente ale *paraliziei generale progresive.
- **S. CROWE.** [*Samuel James Crowe, medic cmierican, 'Sabmvm, 1883-1955.*] S. prezent In tromboza *sinusului cavernos: com-presia venei jugulare externe homolateral cu tromboza nu determina dilatarea venelor retinene, asa cum se Tntampla pe partea controlateral, normala.
- **S. CRUVEILHIER.** [*Jeon Cruveilhier, medic, anatomist fi anatonwpato[og fra.nc.iz., profesor de. cfwurgie. [a 9v(ontpetiur, asm. profesor de anatomic. si anatomic. patoCogica la. 'Pans, 1791-1874.]*] Perceperea unui tremor la palparea pliului inghinal In momentul tusei. Ar indica existenta varicelor la nivelul safenei interne.
- **S. CULLEN.** [*Thomas Stephen Cullen, c-himrg si gineco[og mmncan, 'Baltimore., 1868-1953.*] Coloratie albastruie a tegumentelor periorbital, uneori asodata cu hemoragia intraperitoneala, Tndeosebi prin ruptura trompei uterine Tn *sarcina ectopica. Un aspect similar se poate observa si 'in *pancreati-ta hemoragica.
- **S. CYRIL-OGLE.** [*Cyril; John William Ogle, patobg e.ngkz, 1824-1905.*] 1) 'Midriaza a ochiului stang observata Tn *anevrismul aortei. Inegalitatea pupilara, de origine simpatica, poate fi, in sa, si un s. de origine sifilitica. V. semn Berger. 2) Turgescenta venelor jugulare, fara reflux hepatojugular si disparitia pulsului jugular Tn revarsatele pericardice abundente.
- **S. DALRYMPLE.** [*John Dalrymple, ofta[motog e.ngkz., 1804-1852.]* Sin.: semn Stellwag-Dalrymple (v.).
- **S. D'AMATO.** [*Luigi D'Amato, medic si patolog Italian., n. 1874.]* in pleurezia exsudativa, modificare a localizarii zonei de submatitate pulmonara Tn functie de pozitia pacientului: de la regiunea paravertebrala (pentru pozitia sezanda) la regiunea precordiala (pentru pozitia Tn decubit lateral pe partea opusa exsudatului pleural).
- **S. DANCE.** [*Jeon Baptiste Hippolyte Dance, medic, france.z, [a }[6pitaw^ de. 'Pans, 1797-1832.]* S. care poate apare Tn caz de 'invaginatie intestinala. Consta Tn prezenta unei denivelari, a unei retractii discrete a peretelui abdominal Tn vednatarea fosei iliace drepte.
- **S. DANFORTH.** [*William Clark Danforth, oBste-trician-gim-cJUM anwnca, 1878-1949.]* Tn cazul sarcinii extrauterine rupte, cu hemopentoneu, durerea iradiaza Tn umar Tn timpul inspirului.
- **S. DARIER.** [*Jeon Darier, dermatocog france.z, 'Eons, 1856-1938.]* Urticarie si eritem consecutive traumatizarii leziunilor cutanate de *urticarie pigmentara.
- **S. DAVIDSOHN.** [*Hermann Davidsohn, otoliiw[arigo(og germatt, 'SerCin, 1842-1911.]* Reducere a gradului de iluminare pupilara prin transiluminarea din interiorul gurii; indica prezenta unei tumori sau a unei colectii lichidiene Tn antrumul maxilar.
- **S. DAVIES.** Purpura Tn regiunea lombara Tn forma necrotico-hemoragica a *pancreatitei acute.
- **S. DAWBARN.** [*Robert Hugh Mackay Dawbarn, chirw-ff mwncwii 9Vea; york^ 1860-1915.]* Tn *bursita subacromiala acuta, durere cauzata de pozitia bratului care atarna de partea palpata, dar care dispare Tn abductia acestuia.
- **S. DE BAKEY.** S. clinic care permite diagnosticul localizarii unui *anevrism aortic: daca la palpate mana examinatorului poate decela un spatiu Tntre polul superior anevrismal si rebordul costal, atunci anevrismul este situat sub originea arterelor renale.

S. DUPUYTREN

• **S. DEGAS.** Tn luxatia scapulohumerala, bolnavul nu poate pune mana pe umarul opus.

- **S. DE LA CAMP.** [*Jo rfe Jo Camp, medic france.z de Ca inceputiil sec: XX.]* 1) Tulburari senzitivo-algice la nivelul celei de-a cincea si a sasea vertebre dorsale (D5-De), bilateral, Tn tuberculoza ganglionilor limfatici de la nivelul bronhiilor. 2) In tuberculoza cu adenopatie bronsica, percutia toracica poate decela o zona de submatitate cu localizare prevertebrala, la nivelul vertebrelor DyDs.
- **S. DEJERINE.** [*Jules Joseph Dejerine, mwroioog frances, profesor [a 'Paris, 1849-1917.]* Agravare a simptomatologiei de *radiculita prin tuse, stranut sau Tn pozitie sezanda Tncordata.
- **S. DELBET.** [*Pierre Delbet, cturu.rg france.z (a J-[6pitaw^ de. 'Paris, 1861-1957.]* In *anevrismul arterei principale a unui membru, pastrarea starii de nutritie a partii distale a membrului demonstreaza o circulatie colaterala eficienta, chiar daca nu se percepe puls distal.
- **S. DELMEGE.** [*Jeon Alfred Delmege, medic, franc.e.z, sec. XX.]* Aplatizare a deltoidului, considerata un s. incipient de tuberculoza.
- **S. DEMIANOFF.** In 'lumbago, bolnavul Tn decubit dorsal nu poate sa ridice membrele inferioare Tntinse de pe planul pa-tului la mai mult de 10 fata de acest plan.
- **S. DESAULT.** [*Pierre Joseph Desault, cfwwg france.z., 1744-1795]* S. de fractura de femur intracapsulara, constand Tn modificarea arcului descris la rotatia marelui trohanter (ca si cum acesta s-ar roti Tn jurul propriului ax).
- **S. DESTOT.** [*Etienne Destot, radwtog france.z, Lyon, 1864-1918]* In fracturile cavitatii cotiloide, echimoza "numulara care apare pe partea decliva a scrotului.
- **S. DEVIC.** [*Eugene Devic, medic france.z, 1858-1930.]* Sin.: semn Ewart (v.).
- **S. D1EULAF0Y.** [*Georges Dieulafoy, medic [a 'Hopitau^ de. 'Paris, 1839-1911]*] Hiperestezie cutanata abdominala la simpla atingere a tegumentului, Tnsotind *contractura musculara abdominala Tn *abdomenul acut.
- **S. DORENDORF.** [*Huns Dorendorf, medic german, profesor de medicina intema to. 'BerCtri, n, 1866]* Disparitie a concavitatii fosetei supraclaviculare unilateral, Tn 'anevrismul arcului arterei aorte.
- **S. DOUGLAS.** [*James Douglas, anatomist fi cSwwff dm. Londra, n. in. Scofia, 1675-1742]* Durere violenta la compresi-digitala a *fundului de sac Douglas Tn timpul tuseului vaginal. Se observa in hemoragii intraabdominale sau in sarcina extrauterina. Sin.: semn Proust.
- **S. DRUMMOND.** [Sir *David Drummond, cfimrg e.ng(e.z, 'Durham, 1852-1932]* Suflu auzit la deschiderea gurii, Tn timpul respiratiei, Tn *anevrismul de artera aorta.
- **S. DUBOIS.** [*Pnu Dubois, oBstetrician francez, 1795-1871.]* Scurtare a degetului auricular Tn sifilisul congenital.
- **S. DUCHENNE.** [*Guillaume Benjamin Armand Duchenne (de Boulogne), newolog frwu.e.z; 'Paris, 1806-1875]* 1) in *pidorul valgus dureros al copilului, diminuarea rezistentei opuse la fle-xia dorsala a piciorului. 2) Tn paralizia radiala saturnina, relief format de muschiul lung supinator indemn. 3) Depresiunea regiunii epigastrice in inspir, observata Tn caz de paralizie a diafragmului sau Tn unele forme de pericardita exsudativa.
- **S. DUPRE.** [*Ernest Dupre, medic franc.e.z., profesor de. psm-ia-trie. (a 'Paris, 1862-1921]* Sin.: semnul evantaiului (v.).
- **S. DUPUYTREN.** [*Guillaume Dupuytren, baron, citirwg si anatomopatocog francez, profesor ta 'Paris, 1778-1835]* 1) Senzatie de cracment la presiunea unui os cu leziuni sarcoma-toase. 2) Deplasare libera a capului femural supero-inferior, la sugar, Tn luxatia congenitala de sold.

S. DUROZIEZ

- **S. DUROZIEZ.** [Pnu/ Louis Duroziex, medic francez; 'Paris, 1826-1897.] Suflu dublu care se poate auzi la auscultatie, in *insuficienta aortica, prin apasare cu stetoscopul pe artera femurala la nivelul *triunghiului lui Scarpa.
- **S. DUVERNAY.** S. caracteristic afectiunilor artrozice ale articulatiei coxofemorale, care consta Tn imposibilitatea flexiei complete a coapsei pe bazin, pacientul inaltandu-se prin flexia genunchiului, posterior. Sin.: semnul pantofului.
- " **S. EBSTEIN.** [Wilhelm Ebstein, medic, german, profesor tie. poCiciinica medicaCa [a. (f6ttinge.n, 1836-1912.) S. de pericardita exsudativa: la percutie se delimiteaza un unghi cardiohepatic obtuz.
- **S. EDELMANN.** [Adolf Edclmann, medic internist austriac, 'Viena, 1885-1939.] S. de iritatie meningeana: genunchiul fiind in extensie, flexia coapsei pe abdomen determina flexia dor-sala a halucelui.
- **S. EGGER.** [Fritz Eggog, medic el'ffefia.n, profesor [a 'Basel, 1863-1938.] In cazul hemiplegiei flasce, hemitoracele de partea afectata ascensioneaza mai putin decat hemitoracele controlaterale, Tn inspir profund.
- **S. ELLIOT.** 1) George T. Elliot, dermatohg american, 1851-1935; 2) Koburt Henry Elliot, oftalmolog eng(ez, prof& sor [a Madras, apoi (a. Londra, 1864-1936.] 1) Induratie periferica a *sancrului sifilitic. 2) "3cotom extensiv discontinuu (format din numeroase puncte).
- **S. ELLIS.** [Calvin Ellis, medic ame-rican, 'Boston, 1826-1883.] Sin.: curba Ellis-Damoiseau (v.).
- **S. EMPIS.** [Georges Simois Empis, medic francez., Sans, 1824-1913. \ *Hiperestezia peretelui toracic homolateral observata Tn tuberculoza pulmonara sau Tn neoplasmul pulmonar.
- **S. ENROTH.** [Emil Emauel Enrotli, oftalmolog fitdandez, 1879-1953.] Edem palpebral, Tn *boala Basedow-Graves.
- **S. ERB.** [Wilhelm Heinrich Erb, neurolog german, 'rteidelfiery, 1840-1921.] 1) Hiperexcitabilitate electrica, Tndeosebi la curent galvanic, a nervilor motori Tn *tetanie. 2) Abolirea reflexului pupilar la durere, observata Tn 'tabes. 3) Matitale la percutia manubriului sternal Tn *acromegalie.
- **S. ERICHSEN.** [Sir John Eric Erichsen, ckirurg e.ngie.z., Londra, n. [a Copenhiaga, 1818-1896.] Durere la compresiunea brusca a oaselor iliace, Tn afectiuni ale articulatiilor sacroiliace, dar nu si ale articulatiilor coxofemorale.
- **S. ESCHERICH.** [Theodor Eschrich, pediatru german, profesor (a (jraz, apoi (a 'Ae.na, 1857-1911.) tn *tetanie, percutia suprafetei interne a buzelor sau a limbii determina un spasm contractil al buzelor, limbii si muschilor maseteri.
- **S. ESTLANDER-VERNEUIL.** [fiikob August Eslundcr, cSwwg finla.tide.z, 'Wsuikt, 1831-1981; Aristidc Aususte Stanislas Vcrnoiiiil, chuurff fra.nc.tz., 'profesor de patotogii e?(fertld (a Vans, 1823-1895.) Temperatura cutanata Tn teritoriul de proiectie al unui *osteosarcom este mai mare decat Tn regiunile Tnve-cinate.
- **S. EUSTACE SMITH.** [77iis(occe Smith, medic e-ngkz., Londra, 1835-1914.) Proeminenta a sternului si a primei coaste, In pericardita.
- **S. EWART.** [William Ewart, medic engCez, Londra., 1848-1929.] 1) Proeminenta anormala la nivelul articulatiei stemo-costale (prima coasta), Tn pericardita exsudativa. 2) Submatitate la nivelul extremitatii inferioare a scapulei stangi, Tn pericardita exsudativa. Sin.: semn Devic, semn Pins.
- **S. EWING.** [(unes H. Ewing, medic engkz, 1798-1827.] Durere la palparea unghiului superointern al orbitei, observata in obstructia sinusului frontal si in etmoidita.
- **S. FAGET.** [con Charles Fagot, medic france-z, Orfeans, 1818-1884.] Discordanta temperatura-puls, care se observa Tn *febra galbena.

S. FRANKEL

- **S. FARABEUF.** [Louis Hubert Farabeuf, clwvy si anatomist francez, 'Paris, 1841-1910.] Semn de angajare a *prezentatiei, constand din imposibilitatea, la tusei vaginal, de a introduce doua degete Tntre prezentatie si sacrum.
- **S. FAUGUPELL.** Scurtarea gatului Tn cazul fracturilor sau luxatiilor de coloana vertebrala.
- **S. FEDERICI.** [Cesre Fcdrcici, medic internist Italian, !Pa-(e.rmo, 1832-1892) Auscultatie a zgomotelor cardiace la nivelul regiunii abdominale, Tn caz de perforatie abdominala cu prezenta gazelor Tn cavitatea abdominala.
- " **S. FEER.** [Emil Fcer, pediatru elvefian, profesor [a. 'J-leideifiitg, apoi [a Zurich, 1864-1955.] Linie periungveala transversala, produsa prin clivaj al stratului epidermic, care apare in *scar-latina (in faza de defervescenta), cu localizare la baza unghi-ilor, mai ales la nivelul policelului.
- **S. FEREY.** Aspect caracteristic de frunte bombata in *hidrocefaliile necomunicante.
- **S. FILATOV.** [Nil Fsdorovici Filatov, pediatru. TVS, y^oscwa, 1847-1912] Absenta exantemului la nivelul mentonului, buzelor si aripilor nasului, caracteristica s'carlatinei.
- **S. FILIPOVITCH.** [Costmir Filipovitch (sail Filipowicz), medic. po[onez, sec XIX] Decolorare cu tenta galbuie la nivelul palmelor si plantelor, Tn *febra tifoida. Sin.: semn palmo-plan-tar.
- **S. FISCHER.** [Louis Fischor, pediatru ame.nc.an de origine aw-triacd, 'J^erii 'yor^ 1864-1944.] 1) Murmur (prin presiune la nivel venos) care poate fi perceput prin auscultatie la nivelul manubriului sternal, capul pacientului fiind in hiperextensie, in tuberculoza bronsica. 2) Murmur presistolc, la auscultatia cardiaca, in unele cazuri de pericardita aderenta.
- **S. FLATAU.** [Edward Flatau, nenroCog potomz, 'Varsoma, 1869-1932] S. caracteristic *meningitei: dilatarea pupilelor la flexia anterioara a capului.
- **S. FLINT.** [Austin Fl>i(i, medic american, profesor de mediani dinica [a 9^w york. 1812-1886] *Uruitura diastolica din cauza unei *stenoze mitrale functionale, in unele cazuri de *insuficienta aortica. Sin.: uruitura Flint, suflu Austin Flint.
- **S. FORSCHEIMER.** *Eritem cu eruptie maculopapulara caracteristica, cu localizare la nivelul mucoasei palatine, in 'rubeola.
- **S. FOTHERGILL.** [Jo/in Folhergill, medic engkz, Lowim, 1712-1780] In caz de hematoma al muschilor drepti abdominali, la nivelul peretelui abdominal se palpeaza o formatiune bine delimitata, care nu depaseste linia mediana si este mai evidenta cand muschiul se contracta.
- **S. FOUINEAU.** S. ce preceda criza de *edem pulmonar acut, care consta in prezenta unei senzatii de prurit laringian.
- **S. FOURNIER.** [Alfred Fournior, dennatolog francez, profesor [a Saris, 1832-1915] Limita neta, caracteristica leziunilor sifritice tegumentare.
- **S. FRANCESCHETTI.** [Adolphe Franceschetti, oftaimctof elve.tuw.i profesor (a Cje.ne.va, 1896-1968] Miscare de compresiune a globilor oculari cu degetele, observata inconstan la copiii cu *cecitate.
- **S. FRANCON.** [Francois Georges Jules Franyon, medic fracez, n. 1888] Tn coxartroza, limitarea adductiei, cu posibilitate de a face flexia coapsei cu genunchiul extins.
- **S. FRANK.** [Alfred Ericli Frank, medic german, profesor t medicina. interna td 'SresCau (in prv.z.e.nt 'Wroclaw, fdonu^ 1884-1957) Pliu diagonal al lobulului urechii care pune in e' denta existenta unei cardiopatii ischemice coronariene. Ei considerat drept marker al existentei unei coronaropatii.
- **S. FRANKEL.** [Albert Frdakel, internist german, 'Sedin, 18' 1916] Posibilitate de a efectua miscari pasive deosebit ample la nivelul articulatiei coxofemorale, ca urmare a dimi nuarii tonusului musculaturii la acest nivel, in *tabesul dorsi

S. FRIEDREICH

- **S. FRIEDREICH.** [*Nikolaus Freidreich, medic, german, profesor de anatomic patologica, apoi lie. patoCogie medicata la. 'Heideiherg, 1825-1882.*] 1) Colaps diastolic al venelor jugulare, in pericardita aderenta. 2) Modificarea zgomotului la percutia unei arii de cavitate, in inspir fortat.
- **S. FROMENT.** [*fules Froment, murotog si internist frames, Lyon, 1878-1946.*] Incapaditatea de a efectua opozitia laterals activa a policelui, din cauza paraliziei abductorului policelui.
- **S. FUCHS / signe de Fuchs / Fuchs' phenomenon.** [*Ernst Fuchs, oftaimoCog aiistriac, profesor [a Luttich, apoi ia 'Vie-na, 1851-1930.*] Retractia pleoapei superioare aparuta in cursul recuperarii paraliziei de nerv motor ocular comun, daca se face un efort de coborare a globului ocular. S. traduce o *sinchi-nezie paradoxala intre ridicatorul pleoapei si muschiul drept inferior.
- **S. FURBRINGER.** [*Paul Fibrbriger, medic german, profesor de dennatoCogie fi de. pediatrie. ia Jena, apoi profesor de me.dicind inte-md (a 'Sertin, 1849-1930.*] In caz de abces subfrenic, miscarile respiratorii vor fi transmise unui ac de seringa inse-rat la nivelul abcesului, spre deosebire de cazul unui abces supradiafragmatic.
- **S. GAENSLER.** [*Frederick fulius Gaenslen, clwwg american, Miiwakee, 1877-1937.*] Durere la hiperextensia coapsei pe abdomen, cand pelvisul este fixat prin flexia coapsei controlaterale, in afectiuni ale articulatiilor sacroiliaca si tombosacrata.
- **S. QALEAZZI.** [*Riccardo Galeazzi, chriwng ortoped italian, profesor ia ywano, 1866-1952.*] *Scolioza compensatoare, observata in ortostatism ?n caz de luxatie congenitala a coapsei, ca urmare a scurtarii membrului inferior bolnav.
- **S. GALLAVARDIN.** [*Louis Benedict Gallavardin, cardidog frmms, Lyon, 1875-1957.*] Sin.: disodatie Gallavardin (v.).
- **S. GANGOLPHE.** [*Lows Gangolphe, cfwwg francez, Lyon, sec. XIX.*] 1) Efuziune abdominala serosanguinolenta, in cazul •hemiei strangulate. 2) In fracturile de col anatomic sau chirurgical humeral, cu ocazia mobilizarii pasive a bratului se pot pune In evidenta crepitatii importante, cu o tonalitate aparte (tonalitate Trelat) datorita vcinatatiei cavitatii toradce.
- **S. GAREL.** [*Jeon Garel, otorinoCaringoCog franc.e.z., Lyon, 1852-1931.*] 1) Tn *anevrismul de aorta toracica, se pot observa endoscopic oscilatii ritmice, sincrone cu pulsul, ale laringelui. 2) Sin.: semn Heryng (v.).
- **S. GARENGEOT.** [*flene Jacques Croissant de Gareageot, chirurg francez, 'Paris, 1688-1759.*] *Epansament sanguin cu localizare hipogastrica, care apare Tn cazul unei plagi a *epiploonului.
- **S. GENDRIN.** [*Auffustin Nicolas Gendrin, medic, francos, Vans, 1796-1890.*] In pericardita exsudativa, palparea evidentiaza un soc apexian care se proiecteaza in interiorul matitatii cardiace.
- **S. GERHARDT.** [*Carl/ Adolf Christian Jakob Gerhardt, medic airman, 'Serdn, 1833-1902.*] Paralizia corzilor vocale cu **afonie** in fazele terminate ale unor demente.
- **S. GIBSON.** [*George Alexander Gibson, medic section, tAwbwsjh, 1854-1914.*] Suflu continuu sistolo-diastolic, cu intensificare telesistolica ?i protodiastolica, perceptut la auscultatie in partea interna a primelor spatii intercostale stangi Tn cazul persistentei *canalului arterial. Sin.: suflu tunelar.
- **S. GIFFORD.** [*Harold Gifford, oftaimoCog american, 1858-1929.*] Imposibilitate de retroversie a pleoapei superioare, in "boala Basedow-Graves.
- **S. GILBERT.** [*Augustin Nicolas Gilbert, medic francos, 'Paris, 1858-1927.*] *Opsurie, in ciroza hepatica.
- **S. GIORDANO-PASTERNAKI.** Percutand regiunea lombara cu varful degetelor sau cu marginea cubitala a mainii se declanseaza, uneori, dureri foarte vii in litiaza renala, glomerulonefrita acuta, pielonefrita, abces perirenal, infarct renal.

S. GRAY

- **S. GLASGOW.** [*William Carr Glasgow, medic american, St. Lows, 1845-1907.*] Zgomot sistolic la ascultatia arterei brahiale, in aneurismul de artera aorta.
- **S. GOBIET.** Sonoritate transversala in zona ombilicaB In *pan-creatita acuta.
- **S. GOGGIA.** [*Cor/o Poolo Goggia, medic Italian, 1871-1948.*] Contractii parcelare produse la percutia sau la palparea mu\$chilor biceps brahiali in boli debilitante (ex.: febra tifoida), spre deosebire de contractiile generalizate ale mu\$chilului, in situa(ii normale.
- **S. GOLDSTEIN.** [*Hymaa Isaac Goldstein, medic american, 'Philadelphia, 1887-1954.*] Distanta mare intre haluce si degetul al doilea al piciorului, in cretinism si in *sindromul Down.
- **S. GOLDTHWAIT.** f/oe/ Ernest Goldthwait, c-hwrfj ortoped american, 1866-1961.] S. nespecific pentru afectarea traumatica a ligamentelor sacroiliace: flexia coapsei pe abdomen, cu genunchiul in extensie, determina durere tn regiunea sacroiliaca.
- **S. GONDA.** Extensia halucelui la torsiunea brusca a unui alt deget de la acelasi picior, s. care apare mai precoce si mai constant decat *s. Babinski tn leziuni ale "fasciculului piramidal.
- **S. GOODELL.** [*William Goodell, gimcoCog american, 'Shiladelphia, 1829-1894.*] Sin.: semn Hegar (v.).
- " **S. GORLIN.** [*Robert fames Gorlin, stomatogot ame.ric.an, n. 1923.*] S. observat in *sindromul Ehlers-Danlos, care consta In posibilitatea de a atinge cu usurinta varful nasului cu limba.
- **S. GOSSELIN.** [*Athanase Lean Gossejin, cftirurg francez, 1815-1887.*] Durere intensa la abductia membrului inferior, fn fracturile de bazin.
- **S. GOTTRON.** [*Heinrich A. Gottron, dermatogog german, 'ubbinfen., n. 1890.*] Regiuni echimozice pe fata posterioara a degetelor, la nivelul articulatiilor mid, in *dermatomiozita, uneori precedand cu 2-3 ani afectarea musculara.
- **S. GOULD.** S. de *retinita pigmentara: bolnavul flecteaza capul pentru a-si ametiora vederea. "
- **S. GOWERS.** [*Sir William Richard Gowers, ne-wotog enfjtez; 1845-1915.*] Oscilatii intermitente ale irisului sub influenta luminii, in *tabesul dorsal.
- **S. GRABER-DUVERNAY.** In osteoartrita tuberculoasa sacroiliaca, bolnavul mobilizeaza cu dificultate gamba de partea bolnava pe gamba de partea sanatoasa.
- **S. GRAEFE.** [*Alhrrr.ht von Graefe, oftaimdoff german, profesor (a 'Be.rtin, 1828-1870.*] Defect de sincronism intre miscarile de ridicare si de coborare ale pleoapei superioare si miscarile similare ale globului ocular. S. apare in cazul 'exoftalmiei hipertiroidiene.
- **S. GRANCHER.** [*Jogues Joseph Graacher, medic francez, profesor de. pediatrie. [a 'Paris, 1843-1907.*] 1) Identitatea tonalitatii intre zgomotul inspirator si expirator; indica prezenta unui obstacol la expiratie. 2) Ansamblul semnelor auscultatorii simp-tomatice percepute la nivelul varfurilor plamanilor. Indica precoce o tuberculoza.
- **S. GRANDSTROM.** [*Karl Otto Graadstrom, oftabnofog suedez, Stockholm, n. 1901.*] !n 'coarctatia de aorta, examenul *fun-dului de ochi evidentiaza artere retiniene sinuoase.
- ¹ **S. GRANGER.** [*Amedee Granger, radwtog american, f^W Orleans, 1879-1939.*] S. radiologic constand in vizualizarea peretelui anterior al sinusului lateral in caz de procese distructive mastoidiene extensive, la copii sub 2 ani.
- " **S. GRAVES.** [*Robert James Graves, medic irfandez., 'Dublin, 1797-1853.*] Absenta ocluziei pleoapetor, ochiul ramanand deschis chiar si tn timpul somnului. Apare in *hipertiroidism.
- **S. GRAY.** [*Sir Henry McIlree Williamson Gray, clwwg engfez, 1870-1938.*] 1) Durere la palparea abdomenului la area

S. GREENE

3 cm la stanga si sub ombilic, observata tn apendicita. 2) Du-rere la nivelul umarului drept, Tn apendicita.

- **S. GREENE.** [*Charles Lyman Greene, medic american, St. 'Ea.ui, 'Jvtinnesotta, 1863-1929.*] Modificare a ariei de proiectie a matitatii cardiace la percutia Tn **expir, tn caz de pleurezie** exsudativa.
- **S. GREY TURNER.** [*George Grey Turner, ctwwg engkz, *profesor ta 'Durham, apoi la Londra, 1877-1951.*] *Purpura la nivelul flancurilor, In ***pancreatita** acuta necroticohemoragica. Sin.: semn Turner.
- **S. GRIESINGER.** [*Wilhelm Griesinger, newoCog fi psifwtru ge.rma.ti, Tukfiingen, Cairo, Zurich, 'Se.rtin, 1817-1868.*] 1) Edem al regiunii situate anterior fata de apofiza mastoidea, Tn trom-boza sinusului transvers. 2) Puls paradoxal (v.).
- "6. **GRIFFITH.** S. prezent Tn *boala Basedow-Graves: cand globul ocular se deplaseaza superior, pleoapa inferioara ramane aproape imobila.
- **S. GROCCO.** [*Pietro Grocco, mafic itaGan, profesor de. cGnica. medicaCa. [a Visa, apoi [a. fbrenta, 1857-1916.*] 1) Zona triunghiulara de submatitate, situata posterior, paravertebral, de partea opusa unui exsudat pleural (triunghiul Rauchfuss sau Korany-Grocco). 2) Dilatare cardiaca acuta, frecvent ca urmare a unui efort, Tn stadiile initiale ale *bolii Basedow-Graves.
- **S. GROSSMAN.** [*Morris Grossman, newoCog american, 1881-1955.*] Dilatare cardiaca, Tn tuberculoza pulmonara.
- **S. GROZOVICI-PASTIA.** [*Grozovici; Constantin Pastia, meaic mmon, 1883-1926*] Aspect caracteristic al exantemului din "scarlatina, la nivelul pilicilor de flexie ale membrelor, mai ales la plica cotului, sub forma unor linii hemoragice asezate transversal acolo unde pielea lezata de toxina este traumatizata prin miscari. Este util si pentru diagnosticul tardiv al infectiei, deoa-rece persists cateva zile dupa stingerea eruptiei. Sin.: semn Pastia.
- **S. GUDDEN.** [*Bernard Aloys von Gudden, muroCog german, y*tiinchen, 1824-1886.*] In alcoolism, *reflexele pupilare sunt Tncetinite.
- **S. GUILLAND.** Flexie rapida a coapsei si gambei Tn excitarea mecanica a muschiului cvadriceps contralateral, s. de iritatie meningeala.
- **S. GUNN.** [*Robert Marcus Gunn, oftaimoCog engCez, Moorfields, 1850-1909.*] Aspect oftalmoscopic al Tncrucisarii arterio-venoase Tn arterioscleroza vaselor retiniene. Normal, cand o vena retiniana se incrudseaza cu artera omologa, traseui venos nu este Tntrerupt. Tn caz de arterioscleroza, peretele arterial dur si rigid sterge traseui venos la nivelul Tncrucisarii, iar Tn amonte calibrul venos este largit. Sin.: semn Marcus Gunn, semn Salus-Gunn, semnul Tncrucisarii.
- **S. GUTTMANN.** [*Poul Guttmann, medic. german, 'Bertin, 1834-1893*] Sin.: semnul faldului (v.).
- **S. GUYON.** [*leon Casimir Felix Guyon, chimrg fi uroCog francez, profesor de patoCogw chirwgicala. (a fans, 1831-1920.*] Sin.: manevra Guyon (v.).
- **S. HALL.** [*Josiah Newhall Hall, medic american, 'Denver, 1858-1939.*] Soc diastolic traheal, perceptibil Tn caz de *ane-vrism de aorla.
- **S. HALSTEAD.** [*Albert Edward Halslead, chirurg american, Chicago, 1858-1926.*] S. tegumentar prezent Tn necroza acuta de pancreas din unele 'pancreatite acute. Consta Tn aparitia unor *macule cianotice cu localizare la nivelul peretelui abdominal.
- **S. HAMILTON.** Marirea circumferintei radacinii bratului Tn luxatia scapulohumerala.
- **S. HAMMAN.** [*Louis Virgil Hamman, medic american, 'Baltimore, 1877-1946.*] Zgomot sec, sacadat, sincron batailor cardiace, Tn caz de emfizem mediastinal; este patognomic pentru *pneumopericard.

S. HILL-FLACK

• **S. HARZER.** [*Friedrich August Harzer, medic german con temporan, Leipzig.*] Pulsatia Tn epigastru sau parasternal a ven triculului drept hipertrofiat, Tn contextui insuficientei cardiace congestive si al insuficientei ventriculare drepte.

• **S. HATCHCOCK.** Hipersensibilitate a regiunii supero-laterocer vicale si a unghiului mandibulei in *parotidita epidemica.

• **S. HAUDEK.** [*Martin Haudek, radwbg austriac; 'Vwna, 1880-1967*] S. radiologic Tn ulcerul gastric penetrant. Se constata un aspect tristratificat al 'nisei penetrante: bariu Tn portiunea inferioara, lichid de secretie in portiunea mijocie si aer Tn portiunea superioara. Sin.: nisa Haudek.

• **S. HEFKE-TURNER.** [*Hons W. Hefke, radwCog american, 'Miiuiaulye, n. 1897; Vernon C. Turner, ctwwg american con temporan.*] S. radiologic constand Tn modificarea conturului (umbrei radiologice) a muschiului obturator Tn afectiuni ale articulatiei coxofemorale.

• **S. HEGAR.** [*Alfred Hegar, gimcotog german, freifiwg, 1830-1914*] Senzatie de ramolire a segmentului inferior uterin in graviditate, la palparea uterului. Sin.: semn Goodell.

• **S. HEIM-KREYSIG.** [*Ernst Ludwig Heim, medic german, 'SerG.n, 1747-1834; Friedrich Ludwig Kreysig, medic german, 'Dresda, 1770-1839*] Depresiune a spatiilor intercostale, sincrona sistolei cardiace, Tn caz de pericardita cu aderente.

• **S. HEIM-SANDERS.** [*Ernst Ludwig Heim, medic german, 'Berlin, 1747-1834; James Sanders, meow. enfjez., 1777-1843*] Tn cazul formarii unor aderente pericardice, se observa o retractie ritmica, sincrona sistolei a peretelui abdominal epigastric.

• **S. HENNEBERT.** [*CamMe Hennebert, otolbg fielgian, 'Srw(eOes, 1867-1954.*] In *labirintita din sifilisul congenital, compresiunea aerului Tn conductui auditiv extern determina *nistagmus rotatoriu spre partea afectata. Scaderea presiunii aerului la acelasi nivel determina nistagmus spre partea opusa.

• **S. HENNING.** [*Wilhelm Henning, medic american, 1716-1794.*] Deformare (observata radiologic) a unghiului stomacului in forma de arc gotic, s. de ulcer gastric.

" **S. HERTHEL.** S. de arterioscleroza: Tn cazul in care circulatia unui membru superior si a celor doua membre inferioare este blocata temporar prin aplicarea unui garou, la bratui fara garou presiunea arteriala creste mult mai mult decat in situatia normala (cu circa 60 mmHg fata de 5 mmHg).

• **S. HERTOGHE.** [*Eugene Hertoghe, endocrinohg deCgian, 1860-1928*] Reducerea sau disparitia parului Tn treimea externa a sprancenelor; apare la mixedematosi.

• **S. HERTWIG-MAGENDIE.** [*Kor7 Wilhelm Theodor Richard Hertwig, emfirioCog german, Jena, 1850-1937; Francois Magen-die, 'fiz.w[og francez, 1783-1855.*] S. esential in paraliziiile cu originea la nivelul *protuberantei inelare. Un glob ocular se gaseste situat inferior celuiilalt, astfel incat in ansamblu cei doi ochi par a fi dispusi dupa o axa oblica, ochiul de partea afectata privind infero-intern, iar celalalt - supero-extern. Sin.: stereo-deviatie.

• **S. HERYNG.** [*Theodor Heryng, [aringoCfig poConez, profesor ta Varfovia, 1847-1925.*] Transparenta scazuta a sinusului frontomaxilar Tn caz de *empiem sinusal (la *diafanascoapie). Sin.: semn Garel.

• **S. HICKS.** *Vohn Braxton Hicks, ginecoCog engkz, 1825-189!}* In graviditate, contractii uterine neregulate, de obicei nedure-roase, cu intensitate si frecventa progresiva cu varsta sarcinii. Sin.: semn Braxton Hick.

• **S. HIGOUMENAKIA.** Formatiune tumorală cu localizare sterno-i claviculara care poate fi prezenta in sifilisul congenital. J

• **S. HILL-FLACK.** [*Sir Leonard Erskine Hill, fizioCog engkz, Londra, 1866-1952; Martin William Flack, fizwCog engkzi. Londra, 1882-1931.*] 1) Hipertensiune la nivelul arterelor mem-]

S. HILLEMAND

brelor inferioare, crescand In ortostatism: s. de *insuficienta aortica. 2) La bolnavul culcat, presiunea arteriala este mai crescuta la nivelul membrelor superioare Tn aortita sau Tn insuficienta aortica.

• **S. HILLEMAND.** [*Prerre Hilemand, medic francez, 'Pans, n. 1895.*] S. Tn "hernia hiatala: la flexia anterioara a trunchiului, in clinostatism, apar sau se accentueaza *pirozisul \$J regurgi-tatiile acide. Sin.: semnul siretului.

• **S. HOCHSINGER.** [*Karl Hochsinger, pediatru. fi dermatolog austriac, 'Viena, n. 1860.*] "Indicanurie Tn tuberculoza, la copii.

• **S. HOEHNE.** [*Ottomar Hoehne, ginecolog german, profesor [a (jnifswaid, 1871-1932.) Absenta contractiilor uterine Tn decursul nasterii, chiar si dupa injectarea repetata de ocitocice, considerata s. de ruptura uterina.*

• **S. HOFFA.** [*Albert Hoffa, chiiurg ortope-d fje.rma.n, profesor [a 'Wurtzfiwg, open. [a 'Sertin, 1859-1907.] In cazul luxatiei congenitale de sold la copil, palparea articulatiei coxo-femorale determina cracmente Tn timpul miscarilor pasive de flexie si extensie a coapsei pe bazin.*

• **S. HOFFMANN.** [*fohann Hoffmann, newotofj german, 'Heidelberg, 1857-1919.*] 1) Stimularea mecanica a nervului trigemem determina durere excesiva, Tn *tetania latentă. 2) Flexia reflexa a degetelor la stimularea mecanica a tegumentelor falangei terminale, Tn leziuni ale *fasciculului piramidal.

• **S. HUGLUND.** Tn "mononudeoza infectioasa apare edem palpebral.

• **S. HOHENEGG.** Dureri colicative abdominale cu sediu etajat, In stenozele colice multiple.

• **S. HOMANS.** [*John Homans, chirurg ame.nc.an, 1877-1954.*] Durere la nivelul moletului Tn cursul flexiei dorsale active sau pasive a piciorului. S. de tromboza venoasa profunda la nivelul gambei.

• **S. HOOVER.** [*Charles Franklin Hoover, medic american, Cleveland, 1865-1927.*] 1) Tn unele forme de paralizie organica, la bolnavul culcat, apasarea de pat a unei gambe produce ridi-care involuntara a celeilalte gambe. 2) Deplasarea marginilor costale spre linia mediana Tn inspir: bilaterală Tn "emfizem, uni-laterală Tn *pleurezie, "pneumotorax.

• **S. HOPE.** [*fames Hope, medic engkz, Londra, 1801-1841.*] Dedublarea socului apexian, percepta la palpate Tn *anevrismul de aorta descendenta.

• **S. HORSLEY.** [*Sir Victor Alexander Haden Horsley, cftirurg mfiif.z., Londra, 1857-1916.*] In "hemipareza, daca exista diferenta intre temperatura de la nivelul celor doua axile, temperatura va fi mai mare de partea afectata.

• **S. HOWSHIP-ROMBERG.** [*oAn Howship, cfwmrg fi anatomist mqtz., Londra, 1781-1841; Moritz Hemrich Romberg, ^ mardo(j fi internist gennan, profesor [a 'Berfire, 1795-1873.) Tntr-o hernie obturatorie strangulata durerea poate fi localizata sau se propaga de-a lungul ramului genicular al nervului obturator spre genunchi. Dupa unii autori, acest s. este considerat "simptom.*

• **S. HUETER.** [*Karl Albrecht Hueter, cflirurg german, Qreifswaid, 1838-1882.*] tn fracturi osoase cu deplasare si cu interpunerea de parti moi Tntre fragmente nu se percep vibratii la percutia fragmentelor implicate.

• **S. HUNTER.** [*William Hunter, medic engCex, Lamina, 1861-1957.*] Sin.: glosita Hunter (v.).

• **S. HUTCHINSON.** [*Sir Jonathan Hutchinson, cliirurg englez,, Lonira, 1828-1913.*] "Keratita interstitiala si decolorare corneea-na in sifilisul congenital.

• **S. IANISEVSKI.** Mimica spedfica (aspect de bulldog) consecutiva retractiei spasmodice a muschilor masticatori Tn *boala Parkinson.

• **S. INGELBRANS.** Scurtarea aparenta a membrului inferior de partea afectata, din cauza atitudinii vicioase antalgice, Tn unele afectiuni ale articulatiei sacroiliace.

S. KERNIG

• **S. IRISH.** Adenopatie axilara stanga metastatica rn cancerul gastric.

• **S. ITARD-CHOLEWA.** [*Jenn Morie Gaspard Hard, Ototog francez; 1774-1838; Erasmus Rudolf Cholewa, medic german, n. 1845.*] Anestezie a membranei timpanice, Tn *otoscleroza.

• **S. JACCOUD.** [*Francois Sigismund {accoud, medic francez, 1830-1913.*] Tn pneumonia pneumocodca apare eritem facial homolateral leziunii.

• **S. JACKSON.** [*fames Jackson }r., medic american, 'Boston, 1810-1854.*] Prelungire a expirului, Tn tuberculoza pulmonara.

• **S. JANEWAY.** [*Edward¹ Gamaliel faneway, medic american, 9(e.w.york. 1841-1911.)*] Sin.: leziuni Janeway (v.).

• **S. JELLINEK.** [*Stefan Jellinek, medic anstriac, profesor de electropatoCogie [a 'Viena, n. 1871.*] 1) Pigmentare bruna la nivelul marginilor pleoapelor, Tn *hiperparatiroidism. Sin.: semn Rasin. 2) Exagerarea *reflexului pupilar.

• **S. JENDRASSIK.** fērn6 Jendrassik, medic magfdar, profesor de. newopatoCogie. [a 'Sudapesta, 1858-1921} Paralizia muschilor oculomotori externi, tn "boala Basedow-Graves.

• **S. JOFFROY.** [*Alexis Jeffrey, medic frarwiz, 'Saris, 1844-1908.*] Absenta cutelor transversale de la nivelul fruntii, cand padentui priveste brusc Tn sus, Tn "boala Basedow-Graves.

• **S. JOZ-STERLING.** Tremorul pleoapelor la Tnchiderea acestora, unul din s. cresterii *exdtabilitatii nervoase.

• **S. JURGENSEN.** [*Theodor van Jurgensen, medic german, profesor de. medic-ina inte-ma [a 'Kjel si Tti66ityen.[Crepatatii fine la auscultatia pulmonara, percepute uneori in tuberculoza pulmonara.*

• **S. KAGAN.** Atonie mimica la copiii suferinzi de "autism, fara a exprima continut afectiv, padentii reactionand doar la stimuli emotionali supraliminali.

• **S. KANAVEL.** [*Alien Buckner Kanavel, chirwg american, Chicago, 1874-1938.*] Punct palmar de maxima sensibilitate, situat sub baza degetului auricular, Tn infectia tedi tendonului.

" **S. KANTOR.** [*John Leonard Kantor, gastroenterofog .american, 3Vew yorkt 1890-1947.*] S. radiologic constand din prezenta unei umbre discrete, ca un fir, prin defect de umplere a colonului, Tn caz de colita sau *ileita regionala. Sjn.: semnul corzii.

• **S. KARPLUS.** [*Richard Karplus, medic austriac contemporun, lie-na.]* Modificare a rezonantei vocalelor, astfel Tnca, la auscultatia pulmonara la nivelul unui exsudat pleural, vocala „u" ros-tita de pacient este auzita ca „a".

• **S. KASHIDA.** [*K. Kashida, medic japwez, de la mceputui sec. XX.]* Spasm muscular si "hiperestezie produse la aplicarea unor stimuli termici (cald, rece), Tn *tetanie.

• **S. KEEN.** [*William Williams Keen, cfiimrg american, 'Sfwidelpw, 1837-1932.*] Diametru bimalleolar marit, in "fractura Pott.

• **S. KEHR.** [*Hans Kehr, cnimrg gennan, profesor [a 'Seriin, 1862-1916.]*] Durere acuta, iradiata Tn umarul stang, Tn unele cazuri de ruptura splenica.

• **S. KEHRER.** [*Ferdinand Adalbert Kehr, mwwCcy si psifti-atru. german, profesor [a 'Breslau. (in pn-zent Wroclaw, 'Polbnia), apoi [a 'Jvtunster, 1883-1966.)*] Aparitia unei dureri puternice la compresiunea punctelor de emergenta a nervilor suboccipitali (la jumataea distantei dintre linia mediana si mastoida). Este considerat unul dintre s. sindromului de "hipertensiune intracraniana.

• **S. KELLOCK.** [*T. H. Kellock, medic american de ia sfarsitivl sec. XIX.]* Vibratii de intensitate crescuta la percutia la nivel costal, Tn pleurezia exsudativa.

• **S. KERNIG.** [*Vladimir Kernig, medic rus, St. Setersfiurg, 1840-1917.]* Imposibilitate de extensie completa a gambei, cand coapsa este flectata pe abdomen la padentui Tn decubitus dorsal. Apare Tn caz de iritatie mingeana.

S. KESTENBAUM

«S. KESTENBAUM. S. Tn *nevrita optica, evident la examenul fundului de ochi: scaderea numarului de arteriole care traverseaza marginile discului optic.

• **S. KIRMISSON.** [*Edouard Francis Kirmisson, cturwg francez, profesor de ciivwgje infantifa. si cfiiwgje ortopedic-a. la 'Paris, '1848-1927.*] Sin.: echimoza Kirmisson (v.).

• **S. KLEIST.** [*Karl Kleist, newopsifua.tm german, profesor la. *Kgstoc/^ fi frankfwrt pe Main, n. 1879.*] Intalnit Tn patologia .lobului frontal si a talamusului: daca medicul ridica usor degetele padentului, acestea se agata spontan de cele ale examinitorului.

• **S. KLIPPEL-WEIL.** [*Maurice Klippel, neuroCog fi psHwtru francez, medic (a. 'H6m.tawc_ de 'Paris, 1858-1942; Mathieu Pierre Weil, rwmatorwg fra.nce.z., 'Paris, 1884-1956.*] S. care apare Tn hemiplegia spastica. Consta Tn accentuarea flexiei spontane a policelui atunci cand celelalte degete ale mainii, aflate initial in flexie, sunt deflectate (toate sau doar unul din-tre ele). Sin.: semnul policelui.

• **S. KNIES.** [*Max Knies, oftaCnwCog german, 1851-1917.*] Asimetrie pupilara in *boala Basedow-Graves si in unele hevroze.

• **S. KOCHER.** [*Emil Theodor Kocher, chiru.rg etoefian, 'Sana, 1841-1917; premiul. 9{gfid pentru medicina/fizioCogie in 1909.*] 1) S. care consta in retractia excesiva a pleoapelor atunci cand pacientul isi fixeaza privirea asupra unui obiect. 2) Ridicarea mai rapida a pleoapei superioare comparativ cu miscarea glo-bilor oculari atunci cand pacientul priveste In sus. Ambele apar In "boala Basedow-Graves.

• **S. KOPLIK.** (**Henry Koplik, pediatm american, T'ew 'y'orfu 1858-1927.**) La nivelul mucoasei jugale sau in santul gingival din dreptul primilor molari, pe un fond eritematos, apar multiple si minuscule puncte alb-albastre, asemanatoare particulelor de gris. S. K. este pozitiv in "rujeola, prezent cu cateva zile tnainte de eruptie, precum si o zi dupa aparitia eruptiei rujeo-lice.

• **S. KOSOWICZ.** *Condrodistrofia platoului tibial si a condilului femural, vizibile radiologic in *sindromul Turner. » **S. KRAMMER.** Miscarile de abductie si adductie ale gambei in semiflexie pe coapsa se insotesc de dureri Tn ruptura de menisc.

• **S. KREINDLER.** [*Arthur Kreindler, murotog reman, profesor de neurologic ia 'Suc.urefti, 1900-1988.*] tn *coree, imposibilitatea de a mentine bilateral bratele intinse cu indexul in exten-sie; apare flexia brusca a unui index.

• **S. KUSSMAUL.** [*Adolf Kussmaul, medic german, '){eideQ}erg, 1822-1902.*] 1) Distensia venelor jugulare in inspir, observata Tn inflamatiei si tumorii mediastinale. 2) Contractia ondulatorie a peretilor gastrici in 'stenozia pilorica. ^B 3. **LA CAMP.** [*0. de /o Camp, medic fra.nce.z, mceputui sec. XX.*] Sin.: semn de la Camp (v.).

• **S. LADIN.** S. de graviditate: la palparea uterului se detecteaza o zona circulara, de consistenta elastica, situata pe linia medi-ana, anterior, la jonctiunea dintre colul si corpul uterin. Aria acestei zone creste progresiv odata cu varsta sarcinii.

^c **S. LAENNEC.** (**flene Theophile Hyacinthe Laminec, medic francos, profesor de cR.rw.a medic.afa. ia 'Paris, 1781-1826.**) Prezenta unor dopuri de mucus alb-gelatinos la examenul sputei, in *astmul bronsic.

• **S. LAFFONT.** S. care apare in cazul hemoragiilor intraperitoneale masive cu progresia subdiafragmatica a epansamentului sanguin. Consta in aparitia unei dureri spontane, cu sediul epigastric, subclavicular sau scapular.

• **S. LAGENBECK.** Prezent in cazul in care articulatia soldului prezinta 'nemartroza sau "hidrartroza masiva. Pulsul femural de partea interesata este mai amplu datorita proiectiei anterioare a femurului de catre capsula articulara destinata.

S. LEGENDRE

• **S. LAGUERRE.** S. de spondilita: apasarea pe genunchiul homolateral leziunii (pacientul fiind in decubit dorsal, cu gamba in flexia pe coapsa si coapsa in flexie pe bazin) determina durere cu sediu sacroiliac.

• **S. LANCE.** [*Pierre Marcel Gabriel Lance, citiniry france.z; 1908-1960.*] Tn luxatia congenitala de sold, inclinarea fantei vulvare de partea afectata.

• **S. LANDOLFI.** [*Nicola Landolfi, cfwwy militar itadati, y^e.a.poCe, sec. XIX.*] Variatii ale diametrului pupilei (*hippus) la un pacient cu "insuficienta aortica cronica severa.

• **S. LANDOUZY.** [*JLouis Theophile Joseph Landouzy, medic franc.ez, profesor de dimca medicala (a. Saris, 1845-1917)*] S. de "hernie de disc: diminuarea reflexelor cutanate la nivelul membrului inferior, homolateral leziunii.

• **S. LANGORIA.** Relaxare a muschilor extensori ai coapsei, in fractura femurala intracapsulara.

• **S. LANNELONGUE.** [*Odilon Marc Lannelongue, ctwwy fra.nc.ez, profesor de. patoCogie. chinirgicala. (a 'Paris, 1840-1911)*] S. de artrita tuberculoasa a articulatiei coxofemorale: presiunea pe fata intema a coapsei in treimea superioara determina durere.

• **S. LAPINSKI-JAWORSKI.** [*Lapinski; Waley Jaworski, medic poConez, Cracovia, 1849-1925.*] Sin.: semn Meltzer (v.).

" **S. LARREY.** [*Domnique fean Larrey, baTon, cfi.iru.rg milltar france.z., 1766-1842*] In fractura de bazin, durerea apare la presiunea pe spinele iliace anterioare, bilateral.

• **S. LARUELLA.** Dificultate de a tusi, in afectiuni respiratorii de etiologie neurogena.

• **S. LASEGUE.** [*Ernest Charles Lasegue, medic francez, 1816-1883*] Durere provocata prin flexia coapsei pe bazin, gamba fiind mentinuta in extensie de mana examinitorului. Este caracteristica in *sciatica, dar se observa si in *poliradiculonevrite sau in *meningite.

• **S. LASEGUE AL BRATULUI / signe de Lasfegue du bras / Lasegue's arm sign.** {*Ernest Charles Lasegue, medic francz., 1816-1883.*} Este prezent In cazul iritatiilor radiculare si durale din regiunea cervicala. Punerea Tn evidenta a s. L. se poate realiza prin doua manevre. In prima manevra se aseaza bratului Tn abductie la 90°, cu retropulsie si antebrazului in supinatie fortata. S. este pozitiv cand bolnavul acuza dureri cervicale iradiate in umar, brat si mana. A doua manevra consta Tn flexia antebrazului pe brat, urmata de abductia si retropulsia bratului si apoi de extensia antebrazului pe brat. Aceste s. pot fi po-zitive in nevralgii cervicobrahiale, hernii discale cervicale, oom-presiuni nervoase prin coasta cervicala, afectiuni ale arcurilor sau ale corpurilor vertebrale etc.

• **S. LAUGIER.** [*Stanislas Laugier, cfdrwg francez, 'Paris, 1799-1872.*] 1) Ascensiunea apofizei stiloide a radiusului la acelasi nivel cu stiloida cubitala: s. de fractura a extremitatii inferioare a radiusului. 2) "Otoragie in fractura de baza a craniului. 3) Balonare abdominala periombilicala precoce, in ocluzia intestinului subtire. 4) Decelarea prin palpate a unei mase dure, la baza *triunghiului Scarpa, reprezentata de bontul care se diri-jeaza anterior, ridicand capsula, in fracturile de col femural.

• **S. LAWRENCE-LOUVEL.** Durere in membrul inferior la efortul de tuse (prin cresterea presiunii venoase in sistemul cav, transmisa in segmentul afectat, care are un prag algic mai scazut), Tn 'tromboza venoasa profunda. Sin.: semn Louvel.

• **S. LEDDERHOSE.** [*Georg Ledderhose, citimrg german, prof-tor [a Strasbourg, apoi [a 3\{unctien, 1855-1925.*] S. inconstant in hemoragia traumatica intracraniana, care consta Tn prezenta stazei papilare, homolateral leziunii.

• **S. LEGENDRE.** [*Fronpois Laurent Legendre, clinician francez, 'Paris, 1812-1858.*] S. de paralizie faciala de origine centrala: la Tncercarea de ridicare pasiva a pleoapelor (mentinute cobo-

S. LEICHTENSTERN

rate în mod voluntar) apare o rezistență mai mare de partea afectată.

- **S. LEICHTENSTERN.** [0«o Michael Leichtenstern, medic german, }lo(n, 1845-1900.) Spasm muscular determinat de percutia, chiar de intensitate redusă, a oaselor extremităților mem-brelor, Tn *meningita cerebrospinală.
- **S. LERI.** [Andre Leri, newolog france.z [a 'Hopitam^ de. 'Paris, 1875-1930.] Imposibilitatea flexiei pasive a cotului când mâna este flectată pasiv, Tn *hemiplegia spastică.
- **S. LERI-LONJUMEAU.** [Andre Leri, muroCog francez la f{6pitau^ de. Saris, 1875-1930; Lon/umeou.] S. •in -coxartroza: imposibilitate parțială de extensie a coapsei pe bazin.
- **S. LERICHE.** [flene Henri Mane Leriche, chirurg francez, profesor [a Lyon si Strasbourg, 1879-1955.] După comprimarea partilor moi ale extremității degetelor, persista zone palide tegumentare Tn caz de insuficiență circulatorie periferică.
- **S. LERMOYEZ.** [Aforcel Emil Joseph Lermoyez, otorinolaringofog francos, 'Paris, 1858-1929.] S. prezent tn tromboflebită intracerebrală, care constă Tn apariția unui desen vascular evident prin dilatarea venelor cerebrale cu traiect subcutanat.
- **S. LESER-TRELAT.** [Edmund Leser, chirwrg german, frankfurt, 1853-1916; Ufysse Trehit, chirurg france-z., profesor la 'Paris, 1828-1890.] Eruptie diseminată, prezentând nume-roase *verud seboreice, predominant pe trunchi, relevând un cancer profund, de obicei mamar sau gastric.
- **S. LEVINE.** [Samuel Albert Levine, cardioCog american, 1891-1966] S. de diagnostic non-verbal al durerii anginoase: pacientul indică sediul (retrosternal) și caracterul (constrictiv) al durerii.
- **S. LEWIS-FEDERICI.** S. diagnostic Tn "otospongioza: sunetui diapazonului aplicat pe *tragus astfel meat să obstrueze conductui auditiv extern este perceput mai mult timp decât la nivelul mastoidei, deoarece, la subiectui sanatos, conducția cartilagineoasă absolută este superioară conductiei osoase relative. Fenomenul este inversat Tn caz de anchiloză 'stapediana. Sin.: test Lewis.
- **S. LEYDEN.** [Ernst Viktor van Levden, mufic german, •profesor de im.dic.ina intema (succesiv) la 'Konigsberg, Strasbourg fi "Seriin, 1832-1910.] S. de abces subfrenic: la percutie se constată o zonă de matitate care corespunde lipsei murmurului vezicular la auscultatie (tacere respiratorie absolută), sub nivelul careia se trece brusc la o zonă pulmonară normală (la percutie și auscultatie).
- **S. LHERMITTE.** [Jeon Jaques Lhermitte, newvlog fi psihiatru franc.ez., profesor [a 'Paris, 1877-1959] Senzație de soc electric iradiind în membrele inferioare, provocată prin flexia capu-lui la bolnavii cu *scleroza Tn placi sau Tn cazul unor leziuni ale coloanei cervicale cu compresie.
- **S. LIAN.** [Camille Constant Ijan, dinu.ian france.z la 'HSpitaw^ ae 'Paris, 1882-1969.] În cazul unui *chist hidatic cu localizare superficială, la percutia tegumentelor de deasupra formațiunii se percepe un zgomot cu ecou.
- **S. LICHTHEIM.** [Lucfwig Lichtheim, me-dic. german, profesor de. poGr&TMa medicata la Jena, apoi la 'Sema, 1845-1915] Sin.: test Lichtheim (v.).
- **S. LIS DE PINTUS.** 'Miodonii fără semnificație patologică care apar Tn perioada de Tnceput a somnului. Element semeiologic util, având Tn vedere frecvența relativ crescută a s. L. de P. în practica medicală.
- **S. LISKER.** Durere osoasă provocată la percutia feței antero-interne a tibiei, prin interesarea venelor care drenează sângele din os. Este valoros pentru excluderea durerii de origine radiculară descoperită, Tn tromboză venoasă profundă.
- **S. LOEWI.** [0(to Loewi, farmacoCoff german, profesor la T^i&na fi (fMZ, stabiit apoi (a. 9{iW 'y'or^ premit y^obei pentru me.-liu.ma/fuwCogie m 1936; 1873-1961.) Sin.: test Loewi (v.).

S. MARFAN

- **S. LOUVEL.** Sin.: semn Lawrence-Louvel (v.). •• *
- **S. LOWENBERG.** Durere la nivelul metelului la compresiuttea cu manseta sfigmomanometrului, Tn tromboză venoasă profundă.
- **S. LUCAS.** [Richard Clement Lucas, cnirurg e-ngkz, Londra, 1843-1913] Distensie abdominală care poate apărea Tn "rahi-.. • • '» « tism. • • ':
- **S. LUCATELLO.** [Luigi Lucatello, patoCog si clinician itaftan, profesor de dinka medicala [a 'Eadova, 1863-1926.] S. care apare Tn *hipertiroidism: temperatura axilelor poate fi mai mare decât temperatura centrală.
- **S. LUDLOFF.** [Karl Ludloff, cfwwg german, profesor • [a 'Konigsberg, apoi la franH^urt pe. 'Main, 1864-1954.] În frac-tura micului trohanter se constată imposibilitatea ridicării mem-brului inferior Tn poziție sezandă, cu posibilitatea efectuării a-cestei miscari Tn decubit dorsal, caz Tn care mușchii drept anterior al coapsei și tensor al fasciei lata suplează contrac^a mușchilui psoas dezinserat. • , ,
- **S. LUST.** [Franz Lust, pediatru german., profesor [a 'T^utsru^t, n, 1880.] Flexia și abducția piciorului prin percutia nervului sciatic popliteu extern la nivelul gâtului peronier, Tn *spasmofilie,
- **S. MACEWEN.** [Sir William Macewen, c.hirwrg scopian, QCasgow, 1848-1924.] Percuția calotei craniene la nivelul jonc-tiunilor oaselor frontale, temporale, parietale determină un sunet mult mai rezonant decât Tn mod normal Tn "hidrocefalie sau Tn caz de abcese cerebrale. • ^
- **S. MADELUNG.** [0«o Wilhelm Madelung, dwwg germftn, profesor (succesw) [a 'Rgstoc.k. Strasbourg fi (JOTtingen, 184€i 1926.] S. nepatognomic de peritonita: creșterea diferenței dn-tre temperatura centrală și cea periferică. • •
- **S. MAGNAN.** [deques Joseph Valentin Magnan, psihiatat. fratwtz., 'Paris, 1835-1916.] În psihoza abstinentilor la cocaina se observa parestezii cu manifestări particulare, Tn *tromboză. • 9 a
- **S. MAISONNEUVE.** [Jaques Gilles Thomas Maisonneun, chirurg france.z; 'Paris, 1809-1897.] Hiperextensibilitate mncată a mainii, Tn *fractura Pouteau-Colles. • ; • •
- **S. MALGAIGNE.** [Joseph Francois Malgaigne, chirurg frm.u.tz., 1806-1865] Tn cazul luxației de cot, varfut 'olecranului iiii.eS deasupra liniei epitrohleo-epicondiliene. • w
- **S. MALLETT-GUY.** [Pierre Albert Mallet-Guy, chirurg francei,' profesor (a Lyon, 1897-1984.) Durere provocată la palparea regiunii subcostale stângi Tn *pancreatita acută și cronică. • ;'
- **S. MALMROS.** Reprezintă stergerea lordozei fiziologice cervicale sau lombare. Acest s. apare Tn 'hernia de disc. • 9 •
- **S. MANDEL (AL CLOPOTELULUI).** Percuția abdomenului declanșează durerea Tn *abdomenul acut. • 5 •
- **S. MANN.** [John Dixon Mann, me-dic engiez, 'Manchester, 1840-1912.] Decalarea orizontală a globilor oculari, s. care poate apărea Tn *boala Basedow-Graves. • •
- **S. MANNKOPF.** [Emil Wilhelm Mannkopf, medic. yenns," 'Marburg, 1836-1918.] Comprimarea unui punct realmente dure-ros este urmată la distanță de dilatarea pupilelor și de accele¹-rarea respirației și a pulsului, ceea ce la simulanti nu %e observa. • * "
- **S. MARANON.** [Gregorio Maraaon y Posadillo, clinician fi e-ndocrinolog spaniol, profesor cCe patowgw medicala la. Madruf, 1887-1960.] Pata roșie pretiroidiană în *hipertiroidism. • •
- **S. MARCUS GUNN.** [Boneri Morcus Gunn, ofafnwtog c.ng[e&* yvtoorfuMs, 1850-1909.] Sin.: semn Gunn (v.). • *1,
- **S. MARFAN.** [Bernard Jeon Antonin Marfan, medic franca, profesor de. igie.na si de. peaiatrie (a 'Paris, 1858-1942) S. care

S. MARIE

poate apareea Tn *febra tifoida: limba are aspect 'sabural', ramand doar varful acesteia colorat Tn rosu.

- **S. MARIE.** [Pierre Mnrrel mwoCog framez, profesor [a 'Paris, 1853-1940.] Tremor generalizat sau doar al extremitatilor (maini), Tn *boala Basedow-Graves. Sin.: semn Charcot-Marie-Cardarelli.
- **S. MARINESCU.** [Gheorghe Marinescu, mwoiofj roman, *profesor [a 'Bucwefi, 1863-1938.] Edem la nivelul mainii, asociat cu paliditatea si racirea tegumentelor, Tn *siringomieliu.
- **S. MARJOLIN.** Tn osteoartrita tuberculoasa a soldului, bolnavul evita sa caice pe membrul inferior bolnav, ceea ce atrage un ritm neregulat, usor de recunoscut, mai ales daca bolnavul merge pe ciment. Sin.: semnul geambasului.
- **S. MAYO-ROBSON.** [Sir Arthur William Mayo-Robson, ciwvwg engCez, Londra, 1853-1933.] Durere provocata In unghi-ul costovertebral stang, Tn 'pancreatita acuta.
- **S. MAZINI.** Paralelism intre flexia dorsala accentuata a dege-telor mainii si a pidoarelor la copiii cu intarziere Tn dezvoltarea psihica.
- **S. McBURNEY.** [Charles McBurney, cfmurg american, T^en) york 1845-1914.] Durere intensa la palparea abdominala Tn *punctul McBurney, Tn apendicita acuta.
- **S. McDONNEL.** [Robert M. McDonnel, cftimrg iltandw, 1828-1889.] In *anevrismul crossei aortei pot fi observate pulsatii rit-mice ale laringelui si traheei.
- **S. McMURRAY.** [Thomas Porter McMurray, cfwvwy engiez, Liverpool, 1887-1949.] Sin.: manevra McMurray (v.).
- **S. MEAQHI.** In 'spondilartrita anchilozanta indpienta, daca se : apasa pe oaste bilaterala, apar dureri la nivelul articulatiilor costovertebrale.
- **S. MEIGE.** [Henri Meige, medic ft anatomist franaz, profesor (a 'Sans, 1866-1940.) Tn cazul leziunilor *fasdculului piramidal, se produce extensia piciorului prin exdtarea mecanica externa a plantei.
- **S. MELTZER.** [Samuel James Meltzer, ftzio[og si farmacoCog de origim germana, stabi&t ia 9<(ew forl^ 1851-1920.) S. observat Tn apendicita cronica, care consta Tn aparitia unei dureri vii la contractia muschiului psoas iliac drept (obtinuta prin flexia membrului inferior pe bazin) concomitent cu exercitarea unei presiuni superfidale Tn *punctul McBurney. Sin.: semn Lapinski-Jaworski.
- **S. MENDELSONN.** [Martin Mendelsohn, medic german, profesor de, meduina. internd (a 'Berlin, 1860-1930.) S. diagnostic al functiei cardiace, bazat pe rapiditatea restabilirii frecventei cardiace normale dupa tahicardia produsa la efort, pulsul nerevenind decat foarte lent la ritmul sau normal Tndeosebi Tn absenta antrenamentului fizic si In astenia cardiaca. Sin.: test Mendelsohn.
- **S. MENNELL.** [James Beaver Mennell, ortoped eng(ez, Londra, n. 1880.] 1) Durere provocata, Tn artrita intervertebrala, prin ridicarea gambelor, tinand o mana Tn zona bolnava. 2) Diminuarea amploarei miscarilor gambei prin flexia dorsala pasiva a pidorului, Tn *sdatica.
- **S. MERKLEN.** [Pierre Merklen, dimam france.z., 'Paris, n. (a 'MuSfwuse., 1852-1906.] Pulsatii la nivelul luetei Tn insuficienta aortica cronica severa.
- **S. MEUNIER.** [Leon Meunier, medic francez, 'Palis, 1856-1911.] Scadere ponderala progresiva, precedand perioada erup-tiva din *rujeola.
- **S. MEYARD.** Tncetinirea cu cateva secunde a revenirii extremitatii inferioare la pozitia initiala, dupa obtinerea *reflexului rotulian. Apare la subiecti aflati Tn stare de *catatonie.
- **S. MEYER.** [Adalf Meyer, psw.ia.tm. anu.rican, 'Sdtiriwit, 1866-1950.] *Midriaza reflexa consecutiv apasarii pe punctele ova-riene, fiind un indiciu pentru *isterie.

S. NOTHNAGEL

- **S. MIKAELIS.** Febra 37,5-38,5°C, la 75-85% din cazurile cu tromboza venoasa profunda, care cedeaza la anticoagulante.
- **S. MINGAZZINI.** [Giovanni Mingazzini, nenropatobg fi psi-tiatru Italian, profesor (a l^oma, 1859-1929.) 1) In hemiplegia organica, oscilatii si cadere a bratului de partea afectata, cand bolnavul tine bratele Tntinse cu degetele departate. 2) In hemiplegia organica, rezistenta la deschiderea fortata a pleoapei si a gurii. 3) In leziunile 'piramidale, caderea rapida a gambei de partea afectata, la ridicarea membrului inferior, cu coap-sa Tn unghi drept fata de gamba. Sin.: proba Mingazzini.
- **S. MIRCHAMPS.** Hipersecretia salivara determinata de un excitant lingual este Tnsotita de durere Tn stadiile incipiente sau premergatoare ale *parotiditei epidemice.
- **S. MOEBIUS.** [Poul Julius Moebius, murotog german, -promisor [a Leipzig, 1853-1907.] Imposibilitatea convergentei globilor oculari, Tn *boala Basedow-Graves. V. si sindrom Moebius.
- **S. MONDOR.** [Henri Jean Moador, chirwg *fra.nwz, 'Paris, 1885-1962.] 1) Cianoza, distensie a venelor jugulare si senzatie de teama. Apare in pozitia culcat, Tn cursul unei hemoragii intrapericardiace de origine traumatica. 2) Contractura abdominala si tiniste auscultatorie, Tntalnite Tn caz de perforatie a unui organ cavitatar abdominal.
- **S. MOTTE.** Atitudine vicioasa de flexie pura, cu coapsa la 90°, Tn *psota.
- **S. MUEHRCKE.** [Robert C. Muehrcke.] Edem subungveal care apare sub forma unor benzi albe transversale la nivelul patului ungueal Tn *sindromul nefrotic.
- **S. MULLER.** [Frienrich van Mailer, medic german, 'Milncien, 1858-1941.] Pulsatia si apropierea sistolica a amigdalelor, oscilatia sistolica a limbii, alternanta de roseata si paloare a limbii Tn cazul Insuficientei aortice cronice severe.
- **S. MURPHY.** [John Benjamin Murphy, cfimrg american, Chicago, 1857-1916.] Sin.: manevra Murphy (v.).
- **S. MUSSET.** [Louis Charles Alfred de Musset, poet francez, 1810-1857, care. a. decldat din cauza ww. ifisuficie.nte aortice. si care pre.zen.ta acest semn} 1) Secuse ritmice ale capului, sin-crone cu bataile arteriale, observate Tn "insuficienta aortica. 2) Pulsatii ale gambei de deasupra atunci cand bolnavul sta picior peste picior, Tn insuficienta aortica cronica severa. Sin.: semn Alfred de Musset.
- **S. NACHLES.** In 'hernia de disc si in cazul afectarii articula-tiei sacroiliace, apar dureri la tractiunea pasiva a coapsei, pa-cientul fiind in decubit dorsal, cu membrul atarnand la margi-nea patului.
- **S. NERI.** [Vincenzo Neri, newoCog itaKan, 'BoCogna, n. 1882.] S. de hemiplegie, constand din flexia brusca a genunchiului de partea afectata, la ridicarea pasiva a piciorului, pacientul fiind in decubit dorsal.
- **S. NIKOLSKY.** [Pio(r Vasilievici Nikolsky, dermatocog rus, profesor [a l^arsovia, apoi [a 'S^gstv, 1855-1940.] S. strict specific pentru *pemfigus, caracteristic procesului histologic de 'acantoliza din dermatozele buloase: apasarea sau frecarea usoara a stratului supertidal al epidermului determina descu-marea acestuia.
- **S. NOICA.** (M. D. Dimitrie Noica, medic rvm&n, 1869-1937, Proba de evidentiere a hipertoniexi extrapiramidale latente: bol'navul in decubit dorsal misca in sus si in jos membrul inferi or. Tn acest timp, examinatorul executa miscari pasive de fie xie si extensie ale mainii padentului. Acestea sunt difidle sau sacadate in caz de hipertonie extrapiramidala.
- **S. NOTHNAGEL.** [Kar Wilhelm Hermann Nothnagel, mufr miilitar german, profesor de medicina. internd [a freifwg, apd [a Jena si [a 'Vie.na, 1841-1905.] Paralizia miscarilor globului ocular Tn plan vertical.

S. NOVE-JOSSERAND

- **S. NOVE-JOSSERAND.** [**Pierre Miirie Gabriel Nove-Josserand**, *cfmurg france.z., Lyon, 1868-1949.*] S. care traduce laxitatea anormala a capsulei articulare la nou-nascutului cu predispozitie la luxatie de sold: coapsa respective poate fi adusa in adductie excesiva, anormala, transversal pe coapsa contralaterală.
- **S. O'CONNELL.** In traumatismele splenice, durerea iradiază In umarul stang, bolnavul fiind asezat Tn *pozitie Trendelenburg.
- **S. OMBREDANNE.** [**Louis Marie Arsene Ombredanne**, *cfiuvrg franc-ez, profesor [a Paris, 1871-1956.]* 1) in paralizia obstetricala a umarului, datorita putemiceii rotatii interne a bratului, bolnavul nu-si poate duce mana la gura decat departand mult cotul de torace si tinand antebrațul orizontal. 2) Tn luxatia congenitala de sold, punand o scandura deasupra genunchilor indoiti, aceasta se inclina de partea soldului luxat. 3) In luxatia posterioara a cotului, daca se trage cu un creion o linie Tn plica de flexie a cotului si o alia linie la nivelul tumefactiei dure (datorata extremitatii inferioare a humerusului), se constata ca ultima linie este situata mai jos decat prima.
- **S. OPPENHEIM.** [**Hermann Oppenheim**, *mwo[og german, profesor [a Berlin, 1858-1919.]* Flexie dorsala a halucelui la presiunea muschilor regiunii antero-externe a gambei, in leziuni de tract piramidal.
- **S. ORTOLANI-LE DAMANY.** [**M. Ortolani**, *pediatru. italian contemporan, ferrara; Le Damaay.*] S. ce demonstreaza luxatia congenitala de sold, cautat sistematic la toti nou-nascutii: copilul este culcat cu membrele inferioare In adductie perfecta, cu rotula la zenit. Fiecare mana tine un genunchi Tntre police si index, aducandu-i Tn flexie. Se incepe o miscare lenta de abductie, care este la Tnceput usoara si apoi ingreunata. Acest obstacol este depasit Tn momentul in care apare senzatia unui resort, uneori usor si scurt, **alteori brusc si dur.** Sin.: semn Sessaut, semnul resortului.
- **S. ORTON.** S. radiologic observat in condensari pulmonare, constand in lipsa de variatie a radioopadatatii varfului pulmonar in inspir si expir.
- **S. OSLER.** [**Sir William Osier**, *medic Canadian care, a practical in Statete Unite ale Sime.nc.ii fi in UngCia (profesor de. medkina [a Oxford], 1849-1919.)* Sin.: noduli Osier (v.).
- **S. OUDART-JEAN.** [**Pierre Albert Oudart**, *chirurg france.z., 1876-1953; Jean.*] S. Tn ruptura de menisc: apasarea cu policele pe interlinia articulatiei genunchiului la trecerea membrului inferior din flexie in extensie maxima determina durere.
- **S. PARROT.** [**Joseph Marie Jules Parrot**, *medic, france.z., profesor lie. pidiatru ia. Pans, 1829-1883.*] Cicatrice superficiale la nivelul extremitatii cefalice, la copiii cu sifilis congenital.
- **S. PASTIA.** [**Constantin Pastia**, *medic roman, 1883-1926.*] Sin.: semn Grozovici-Pastia (v.).
- **S. PAYR.** [**Erwin Payr**, *cfiirwng austriac, profesor (succesiv) Ca (jTviifswaid, Komfjsbe.rff fi Leipzig, 1871-1946.)* 1) Tn rupturile cornului posterior al meniscului intern, bolnavul cauza dureri daca sta in pozitie turceasca. 2) Durere la apasarea zonei interne a gambei in tromboza venoasa profunda.
- **S. PEL-EBSTEIN.** [**Pieter Klaases Pel**, *medic o[ande.z. pivfe.-sor de. cKnica medico/a (a. Amsterdam, 1852-1919; Wilhelm Ebstein, medic german, profesor de poCicKnica medicaia (a gottingen, 1836-1912.)* Sin.: febra Pel-Ebstein (v.).
- **S. PEMBERTON.** Aparitia de sufuziuni sanguine la nivelul fetei in cazul dezvoltarii gusei retrosternale si al cre?terii presiunii venoase jugulare.
- **S. PEREZ.** *f[orge Perez, me-dic spanwC, 'lemrife, m. 1920*] Sunet de frecare care se aude in regiunea sternala la ridicarea ?i coborarea bratelor, in cazul tumorilor mediastinale sau al anevrismului arcului arterei aorte.

S. PREVOST

- **S. PEZZI.** S. radioscopic observat In *insuficienta pulmonara, care consta Tn prezenta unor pulsatii ample ale desenului radiologic.
- **S. PFUHL.** [**AdoJph Pfuhl**, *medic german, 1842-1905*] S. distinctiv intre abcesul subfrenic si *piopneumotorax: la *paracenteza, in primul caz presiunea lichidului extras creste in inspir, in al doilea caz - scade. S. nu este evident in paralizia diafragmului.
- **S. PFUHL-JAFFE.** [**Adolph Pfuhl**, *medic german, 1842-1905; Max Jaffe, fsvx.fwmst german, 1841-1911.*] S. de diagnostic diferential, constand in faptul ca presiunea de curgere a lichidului de *paracenteza creste in *piopneumotorax - In inspir, iar in *pneumotorax - in expir.
- **S. PICARD.** Tahipsihie considerata ca o echivalentS epileptoida in 'epilepsia jacksoniana.
- **S. PICK.** [**Arnold Pick**, *psHiatni. fi mwo[og ceti, fraffa, 1851-1924.*] Tulburare gnozica (*agnozie topografica) aparuta in leziunile de emisfer major, care consta in dezorientarea bolnavului in raport cu propriul Corp.
- **S. PINS.** [**Emil Pins**, *medic austriac, l'ena, onffinar din Lembe.rg, 1845-1913.*] Sin.: semn Ewart (v.).
- **S. PIOTROWSKI.** [**Alexander Piotrowski**, *neurovg german, 'Berdn, n, 1878.*] Flexia dorsala extrema si supinatia piciorului, prin percutia muschilor tibiali anteriori, in **caz de** leziuni organice ale sistemului nervos central.
- **S. PISKACEK.** [**Ludwig Piskacek**, *obstetrician magttiar, profesor [a Linz, apoi [a 'Viena, 1854-1932.*] Hipertrofierea asimetrica a corpului uterin Tn graviditate.
- **S. PITRES.** [**Albert Jean Marie Marcel Pitres**, *me-dic francez, profesor de me-dicina internd (a 'Sordean^ 1848-1927*] 1) Hiperestezie scrotala si testiculara in *tabesul dorsal. 2) Deviere sternala anterioara in pleurezia exsudativa.
- **S. POOL.** [**Eugene Hillhouse Pool**, *chirwng amencan, y[ew york. 1874-1949.*] S. care se intalneste in hiperexcitabilitatea neuromusculara (ex.: *tetanie) si care consta in aparitia spasmului *pedal in cazul extensiei fortate a nervului crural prin flexia trunchiului pe membrul inferior in extensie, subiectului fiind in clinostatism.
- **S. POPOV.** Aparitia de vise cu continut afectiv pozitiv care marcheaza inceputul remisiunii *depresiei.
- **S. POPPELREITER-WOLPERT.** Tip particular de 'agnozie optica manifestata prin imposibilitatea de a sintetiza Tntr-un tot unitar datele si partite separate ale unei ilustratii. Indica leziuni in emisferul dominant, in partea anterioara a regiunii occipitale.
- **S. POTAIN.** [**Pierre Corl Edouard Potain**, *medic france.z, Vans, 1825-1901.*] Extinderea matitatii cardiace in caz de dilatare a aortei.
- **S. POTTENQER.** [**Francis Marion Pottenger**, *pneumioig american, Los finge'nes, 1869-1961.*] Contractura a muschilor spinali, care pledeaza pentru tuberculoza pulmonara a varfului respectiv.
- **S. PRATHER.** In metastazele pelvine secundare de obicei unui neoplasm rectosigmoidian primitiv, se observa radiologic devierea mediana a ureterului inferior opacifiat cu substanta de contrast.
- **S. PRATT.** [**Joseph Hersey Pratt**, *medic american, 'Boston, 1872-1956.*] Dilatarea venelor subcutanate pe fata antero-interna a gambei, mai ales in ortostatism, prezenta in tromboza venoasa profunda.
- **S. PREHN.** S. de diagnostic diferential Tntre "orhita si *torsionea testiculara: durerea testiculara nu se amelioreazS in caz de suspensie pasiva a testiculului in ultimul caz.
- **S. PREVOST.** [**leon f-oui's Prevost**, *medic etrefian, (JewVa, 1838-1927.*] Deviere conjugata a capului si a globilor oculari, Tn *hemiplegie.

S. PROUST

- **S. PROUST.** [*Robert Proust, cfiurug ginecog france-s, 1873-1935.*] Sin.: semn Douglas (v.).
- **S. QUANT.** [*C. A. J. Quant, medic. oCande-z de. (a. fncepvtui sec. XX.)*] Depresiune Tn forma literei T la nivelul osului occipital, Tn *rahitism.
- **S. QUECKENSTEDT.** [*Hons Heinrich Georg Queckenstedt, ne-uroCog german, f^ostoci^ 1876-1918*] Sin.: proba Queckenstedt-Stookey (v.).
- **S. QUENU-MURET.** [*Edouard Andre Victor Alfred Quenar-cttirug francez, profesor [a Saris, 1852-1933; Paul Louis Muret, cfiurug franca, 'Paris, n. 1878.]*] In *anevrism, daca prindpala artera a nembrului implicat este compresata, punc-tia unui vas periferic determina curgerea sangelui doar daca circulatia periferica este restabilita.
- **S. QUINCKE.** [*Heinrich Irenaeus Quincke, medic german, *pro-fesor de. medicina interna la. 'Bema, 'JQeC fi J'ra.nhfw t pe Oder; 1842-1922.*] Sin.: puls capilar Quincke (v.).
- **S. QUINQUAUD.** [*Charles Eugene Quinquaud, medic fi fwclwnst la. 'H'6pitaw(, de Saris, 1841-1894.*] S. de *alcoholism: tremor al degetelor, perceptibil cand pacientului sprijina un deget, vertical, Tn palma examinatocului sau pe un plan dur.
- **S. RAIMISTE.** [*M. Raimiste, ne.UTOpsifM.tru german, sec. XX.*] Bratele si mainile pacientului fiind mentinute, pasiv, drepte, Tn caz de *pareza mana nu poate fi mentinuta voluntar Tn aceeasi pozitie si se flecteaza brusc la nivelul articulatiei pum-nului.
- **S. RAMIREZ.** Durere la nivelul coapsei, prin compresiunea cu manseta sfigmomanometrului, Tn tromboza venoasa profunda.
- **S. RAMON.** Pleurezie discreta la baza hemitoracelui drept care Tnsoteste uneori *hepatita cronica activa si 'ciroza hepatica.
- **S. RAMOND (FELIX).** [*Felix Ramond, medic francez, 1871-1960.*] Contractura unilaterala a muschilor spinali Tn pleurezia marii cavitati pleurale, regresiva daca pleurezia devine puru-lenta.
- **S. RASIN.** V. semn Jellinek.
- **S. RAYNAUD.** [*Maurice Raynaud, medic francez, 1834-1881.*] *Acrocianoza regionala. V. sindrom si boala Raynaud.
- **S. REDLICH.** [*Emil Redlich, neuro[og austriac, profesor (a 'Vu.na, 1866-1930)*] Tn cazul leziunilor fasdculelor motorii pirami-dale, excitarea mecanica a gambei Tn regiunea posterioara determina extensia halucelui.
- **S. REMAK.** [*Ernst Julius Remak, newoCog german, profesor ia. 'SerLm., apcii [a 'Wiesbaden, 1849-1911.]*] Disodatie Tntre senzatiile tactila si cea dureroasa Tn *tabesul dorsal si Tn *polinevrita.
- **S. REVILLIOD.** [*Leon Lean Adolphe Reviliod, medic eivefian, *profesor de medicina dmica ia Cjemia, 1835-1919*] Imposibilitatea de a Tnchide voluntar doar ochiul homolateral *hemi-plegiei.
- **S. RIESMAN.** [*David Riesman, medic american originar din Qennania, profesor de me-dicma interna. la Sfuladelphia, 1867-1940.*] 1) Diminuarea tensiunii globilor oculari Tn "coma dia-betica. 2) Suflu cu intensitate maxima sistolica percept cu un stetoscop aplicat pe globii oculari, peste pleoapa coborata. Se observa Tn *boala Basedow-Graves.
- **S. RIVERO-CARVALHO.** [*M. ftivero-Carvalho, cardwhg mesncan, sec. XX.*] Cresterea Tn intensitate a suflului sistolic din "insuficienta tricuspiana, Tn cursul inspirului, ca urmare a cres-terii Tntoarcerii venoase si a fractiei regurgitate Tn atriu drept. Sin.: semn Carvalho.
- **S. ROBERTSON.** [*William Egbert Robertson, medic american, 'Pitudelpfwi, 1869-1956.*] 1) Eritem maculo-papulos al mem-brelor superioare observat Tn afectiunile degenerative ale mio-cardului. 2) Contractie fibrilara a muschiului pectoral la nivelul ariei cardiace Tn perioada terminala a unei afectiuni cardiace. 3) Absenta dilatatiei pupilei la presiune Tntr-o zona dureroasa

S. SAENGER

- (Tn *isterie). 4) Stare de plenitudine si presiune Tn flancuri la palparea abdominala, Tn decubit dorsal. S. de *asda.
- **S. ROCH.** [*Mnurce Roch, medic ehe-fum, profesor (it dimca. medicala (a Amsterdam, 1852-1919.)*] In cazul adenopatiei hilare pulmonare poate apare o zona de *pectorilocvie afona la nivelul vertebrelor DyD^.
- **S. ROCHER.** [*Henri Goston Louis Rocher, cniinig ortoped francez, 'SordeaM^ 1876-1957.*] Sin.: semnul serrarului (v.).
- **S. ROGOFF.** Durere lombara, Tn unghiul oostovertebral, tenace, cu contractura, Tn absentia unei cauze obisnuite si care nu ce-deaza decat la echilibrarea cortizolica. Poate fi caracteristic *bolii Addison.
- **S. ROMANA.** [*Cecilio Romana, medic Brazilian contemporan*] 'Exoftalmie unilaterala cu edem palpebral, conjunctivita si *lim-fadenopatie regionala, de partea afectata, Tn *boala Chagas.
- **S. ROMBERG.** [*Moritz Heinrich Romberg, muroCog fi internst german, profesor (a 'Sertin, 1795-1873.)*] Incapacitates con-servarii ortostatismului (*ataxie statica) cu calcaiele lipite si ochii Tnchisi, tradusa prin oscilatii care pot ajunge pana la cadere. Semnifica o afectare a cailor sensibilitatii profunde (ex.: in *tabes). Fenomenul devine mai evident Tn anumite pozitii: men-tinerea ortostatismului Tntr-un picior, punerea unui picior main-tea celuialt etc. Sin.: proba Romberg.
- **S. ROMMELAERE.** [*Guillaume Rommelaere, medic Belgian, 1836-1916*] Concentratie scazuta a fosfatilor, sodiului si cloru-lui Tn urina, Tn *casexia neoplazica.
- **S. ROSENBACH.** [*Ottomar Rosenbach, medic german, profes-or [a 'BerCin, apoi Ca Cjottingen, 1851-1907*] 1) Absenta a reflexelor tegumentare abdominale, Tn afectiuni inflamatorii intestinale. 2) Absenta a reflexelor tegumentare abdominale, de partea afectata, Tn "henniplegie. 3) Tremuraturi fine ale pleoa-pelor (cand sunt partial coborate), Tn *boala Basedow-Graves. 4) Imposibilitate de a Tnchide ochii voluntar, rapid, Tn *neuras-tenie.
- **S. ROSO.** Edem incipient al coapsei, din cauza caruia pielea nu poate fi pliata Intre degete, Tntalnit Tn *tromboflebita pro-funda.
-
- **S. ROSSOLIMO.** [*Gregorn Ivanovici Rossolimo, neurobg ms, profesor (a Moscova, 1860-1928.)*] Percutia interliniei articulatiei digito-plantare determina flexia plantara a ultimelor patru degete, Tn leziunile piramidale.
- **S. ROTCH.** [*Thomas Morgan Rotch, pediateru. american, profes-or [a Unuie-rsitatea 'Harvard, 'Boston, 1848-1914.]*] Marirea ariei de matitate cardiaca spre hemitoracele drept in *tam-ponada cardiaca.
- **S. ROUX.** [Cesor *Alphonse Roux, cfwwg elve-fian, profesor dt patoilogie. e)[tema fi de ginecotogie [a Lausanne, 1857-1934*] Aplatizarea regiunii trohanteriene prin luxatia intracotiloida a capului femural, in fracturile de cavitate cotiloida.
- **S. ROVIGHI.** [*Atberto Rovighi, medic itaian, profesor de pato-Cogie me-dicala [a 'Botogna, 1856-1919*] Freamat percept cu palparea abdominala Tn regiunea unui *chist hidatic hepatic.
- **S. ROVSING.** [*Nils Thorkild Rovsing, cfumrg dams, Coptn-haga, 1862-1927.*] tn apendicita acuta, palparea abdominala pe partea stanga, Tntr-un punct simetric *punctului McBurney, determina durere acuta tipica, in punctui respectiv.
- **S. RUAULT.** [*Alvert RuauH, otorino[aringotog franc-ez, 1850-1928.*] Diminuarea amplitudinii miscarilor respiratorii ale varfurilor In tuberculoza pulmonara apicala.
- **S. RUSSEL.** Tn cazul unei leziuni de menisc, a unui chist de menisc, a unei osteocondrite disecante sau a unui „soarece articular" de alta natura, se observa radiologic prezenta unui corpuscul dur care Tntrupe linia articulara.
- **S. SAENGER.** [*Alfred Saenger, muroCoff ge.rman, profesor ta 'Hamburg, 1860-1921.*] Criteriu de diagnostic diferential, con-

S. SALUS-GUNN

stand Tn disparitia *reflexului pupilar la lumina, care reapare dupa o perioada scurta de absenta a luminii Tn cazul sifilisu-lui cerebral, dar nu si Tn "tabesul dorsal.

• **S. SALUS-GUNN.** [*Robert Solus, oftalmoiioff originar dm 'Soemia, profesor [a 'Praga, ft. 1877; Robert Marcus Gunn, oftalmdog engkz, Moorfields, 1850-1909.]* Sin.: semn Gunn (v.).

• **S. SANDERS,** [*Jomes Sanders, medic engkz, 1777-1843.]* Sin.: semn Heim-Sanders (v.)

• **S. SANSOM.** [*Arthur Ernest Sansom, medic engkz, Londra, 1838-1907.*] 1) Algii la nivelul spatilor intercostale II si III, Tn *pericardita. 2) Murmur ritmic la auscultatie cu stetoscopul plasat la nivelul buzelor, Tn *anevrismul aortic.

• **S. SARBO.** [*Arthur von Sarbo, mwolog fi psiikiatru magfiar, profesor [a 'Bndapesta, n. 1867]* Analgezie a nervului peroneal, Tn "tabesul dorsal.

• **S. SAUNDERS.** [*Edward Watt Saunders, medic american, 1854-1927.*] Miscari corelate de deschidere a gurii si de exten-sie a palmelor ?i a degetelor, la copii. Sin.: sinchinezie mana-gura.

" **S. SAVARIAUD.** Tn luxatia congenitala de sold, la copiii sub un an care nu pot Tnca merge, la trecerea bolnavului din decu-bit dorsal Tn sezut se constata o diferenta de lungime intre membrele inferioare.

• **S. SCHICK.** [*Bela Schick, pediaturu originar dm Ungaria, profesor [a 'Vvna, stafri&t apoi [a 'J'Ve.ai 'Yorki 1877-1967.]* *Stridor expirator la copiii cu tuberculoza bronșica.

• **S. SCHLESINGER.** [*Hermann Schlesinger, medic austriac, pwfesor de me.dia.na interna Ca 'Ae.na, 1868-1934.]* In *tetanie, flexia puternica a coapsei pe abdomen cu gamba flectata pe coapsa este urmata de un spasm extensor al gambei pe coap-sa, cu supinatie piciorului.

• **S. SCHELMANN.** S. de diagnostic diferential intre pleurezia uscata si nevralgia intercostala: Tn primul caz, la flexia trunchiului durerea se accentueaza controlateral leziunii.

• **S. SCHULTZE.** [*Friedric Schiltze, neuro[og german, 'Dorpat, 'Bonn, 1848-1934]* S. caracteristic Tn hiperexcitabilitatea neuromusculara: nervul lingual excitat prin percutia limbii determina un aspect de depresiune a suprafetei linguale la locul percutiei. Sin.: semnul fosetei linguale.

• **S. SCHWARTZ.** [*Charles Edouard Schwartz, cfwwg francz., 1852-1925]* In boala varicoasa a membrilor inferioare, mana examinatoarei aplicata Tn *triunghiul lui Scarpa simte impulsul provocat de percutarea trunchiului *safenei interne sub ge-nunchi.

• **S. SEELIGMOLLER.** [*Otto Ludwig Gustav Seeligmuller, neu.-rotog german, pwfesor [a 3-ta[fe, 1837-1912]* Contractia pupilei homolateral leziunii, Tn nevralgia faciala.

• **S. SEMON.** [Sir *Felix Semon, [aringoCog de. origim ge-rmana, statiit [a Lmidra, 1849-1921]* Disfunctie Tn mobilizarea **corzilor** vocale, Tn neopfasmul de laringe.

• **S. SERGENT.** [*Emile Eugene Joseph Sergent, medic francez, profesor de. ciinica propedeutica me.du.ata. ia. 'Pans, 1867-1943]* "Mioza de partea leziunii pneumococice prin iritarea ganglio-nului simpatic cervical inferior, Tn pneumoniile apicale. V. si sin-drom Claude Bernard-Horner.

• **S. SESSAUT.** Sin.: semn Ortolani-Le Damany (v.).

• **S. SHAPIRO.** [*Shepard Shapiro, medic american, 'J[;w york. n. 18%*] S. de insuficienta miocardica, care consta Tn absenta diminuarii frecventei cardiace la trecerea din decubit dorsal Tn pozitie sezanda.

• **S. SIEGERT.** [*Ferdinand Siegart, pedw-tm german, profesor ta ffaSe., apoi (a 'Kotn, 1865-1946)* Tn *sindromul Down se obser-va scurtarea si curbarea spre interior a celii de-al cincilea deget al mainii.

S. TINEL

• **S. SIGG.** S. care apare Tn tromboflebita venei poplitee: la hiperextensia genunchiului apar dureri Tn regiunea poplitee.

• **S. SIGNORELLI.** [*Angela SignoreUi, medic italian, 1876-1952]* Hipersensibilitate la presiunea regiunii retromandibulare, in. meningita.

• **S. SIMON.** Poliurie, in neoplasmul mamar, secundar metastazarii la nivelul hipofizei.

• **S. SKLOWSKY.** [*E. L. Sklowsky, medic german c-ontemporan]* Eliberarea lichidului continut Intr-o vezicula la apasarea usoara cu degetul, Tn *varicela. S. de diagnostic diferential cu 'variola.

• **S. SKODA.** [*Joseph Skoda, medic onginar din 'Soemia, profesor de me-dicina interna (a 'Ae.na, 1805-1881)* Hipersonoritate timpanica pusa In evidenta prin percutie Tn regiunea subclaviculara, la limita superioara a *matitatii determinata de prezenta unei colectii lichidiene Tn 'pleurezie. Sin.: skodism.

• **S. SNELLEN.** [*Hermann Snellen, oftatmotog oCande.z, Utrecht, 1834-1908.]* Zgomot care se aude aplicand stetoscopul la nivelul globilor oculari, peste pleoapele coborate, Tn *boala Basedow-Graves.

• **S. SQUIRE.** [*Truman Hoffman Squire, cfwwg american, 1823-1899.]* Modificari alternante ale pupilei (**contractii ?i dilatari**) In meningita bazilara.

• **S. STAEHELIN-FRIGERO-LEVY.** Miscari subtile de plafonare a ochilor Tnsotite de miscari simultane de repulsie a capu-lui. S. este Tntalnit Tn *sindromul extrapiramidal din 'encefalita von Economo si Tn *sindromul malign prin neuroleptice.

• **S. STELLWAG.** [*Corl Stellwag von Canon, oftatmotog austriac. din 'Vie.na, 1823-1904.]* Clipitul rar Tn relatie cu hipersecretia lacrimala, care impiedica uscarea corneei si anuleaza astfel *reflexul de clipire necesar umezirii acesteia. Apare Tn *boala Basedow-Graves.

• **S. STELLWAG-DALRYMPLE.** [*Corl Stellwag von Carion, oftaimolcy aistriac. din 'Aena, 1823-1904; John DaJrymple, oftatmotog engkz; 1804-1852]* Retractia pleoapei superioare, prin contractura muschiului ridicator al pleoapei. Ca urmare, *sclerotica este foarte vizibila si poate apare *asinerie ocu-lopalpebrala: coborarea pleoapei superioare ramane Tn urma globului ocular Tn timpul miscarii acestuia Tn jos. S. apare m unele forme de *hipertiroidism.

• **S. STIMSON.** Inflamatie conjunctivala vizibila sub forma unei linii, de-a lungul marginii pleoapei, Tn stadiile prodromale ale "rujeolei.

• **S. STRUMPELL.** [*Erns(Adolf Gustav Gottfried von Striimpell, medic german, profesor de meduina interna. ia Leipzig, 1853-1925.)* Flexia dorsala a mainii atunci cand bolnavul Tncearca sa stranga pumnul, care apare numai in leziuni nervoase organice. S. util Tn diagnosticul diferential al hemiplegiei isterice.

• **S. TAR.** [*Aloys Tar, me'ic. magfwv, n. 1886]* Diminuare a miscarilor respiratorii la nivelul bazei plamanilor, Tn procese infiltrative pulmonare.

• **S. TELLAIS.** Pigmentare a genelor, Tn *boala Basedow-Graves.

• **S. THORMAYER.** Contrastul la percutie dintre *timpanismul hemiabdomenului drept, unde se gasesc ansele intestinale tractionate prin mezenterita sclerozanta retractila, si submatitatea sau matitatea zonei opuse.

• **S. THORNTON.** [*JoAn KnowsJey Thornton, chimrg section, 'Edinburg, 1845-1904.]* Durere intensa la nivelul flancului abdominal, Tn *nefrolitiata.

• **S. TILLAUX.** [*Paul Jules Tillaux, anatomist fi chvurg frmwz, profesor [a 'Paris, 1834-1904]* Tn fracturile extremitatii inferioare a radiusului se poate observa accentuarea plidlor de flexie ale pumnului.

• **S. TINEL.** [*Jules Tinel, muroCog franu.z., 'Paris, 1879-1952.]* 'Parestezii si dureri la nivelul degetelor prin percutia fetei

• volare a pumnului, Tn *sindromul de canal carpiian.

S. TOMMASI

- **S. TOMMASI.** Lipsa pilozitatii Tn regiunea postero-externa a membrului inferior, la sexul masculin, "in caz de *guta.
- **S. TOPOLANSKI.** [*Alfred Topolanski, oftalmolog austriac, Viena, 1861-1960.*] S. ocular care poate fi prezent in formele extreme de "hipertiroidism. Consta in congestie vasculara ce iradiază sub forma unui desen vascular m evantai, cu punct de plecare in zonele de inserție ale muschilor globului ocular.
- **S. TRAUBE.** [*Ludwig Traube, medic internist german, Serfin, 1818-1876.*] S. care poate fi prezent Tn "insuficienta aortica, constand dintr-un zgomot dublu auzit la auscultatia arterei femurale, m *triunghiul Scarpa, la apasarea discreta cu ajutorul stetoscopului.
- **S. TRENDELENBURG.** [*Friedrich Trendelenburg, cfwwfj german, profesor (sitcesiv) la Rostoc^ Bonn fi Leipzig, 1844-1924.*] Deplasarea umerilor spre partea bolnava Tn mers, cand se apasa pe membrul afectat, Tn luxatia congenitala de sold, printr-un deficit motor al muschilor mijociu si mic fesier.
- **S. TROUSSEAU.** [*Armand Trousseau, medic. frown, profesor de c[linica medicaia fi de. teTupe.u.tica (a Saris, 1801-1867.)* 1) *Tromboflebita profunda a membrului inferior, cu caracter migratoriu, prezenta Tn neoplasmul de coada de pancreas si/sau Tn neoplasmul gastric. 2) In *spasmofilie, prin compresiunea pachetului vasculo-nervos humeral cu manseta ten-siometrelui sau cu un garou, timp de 2-3 minute, se obtine flexia usoara a antebrațului pe brat, a mainii pe antebrațului ușor rotat intern, degetele sunt Tn extensie si adductie, falangele proximate Tn flexie, policele Tn opozitie fortata („mana de ma-mos", deoarece se aseamana cu pozitia mainii Tn practicarea tuseului vaginal manual).
- **S. TURNER.** [*George Grey Turner, cfwwg e-rigCez, 1877-1951.*] Sin.: semn Grey Turner (v.).
- **S. UHTHOFF.** [*Wilhelm Uthoff, oftalmolog german, profesor la Marhwg, apoi la SresCau. (in pre.ze.nt T^roctaii, Polynia), 1853-1927.*] Nistagmus Tn *sderoza multipla cerebrospinala.
- **S. UNSCHULD.** [*Poul Unschuld, medic. internist german, n. 1835.*] Crampe musculare la nivelul moletului, Tn diabetul zaharat.
- **S. VAN ROSEN.** in timp ce soldul este Tn abductie de 45° si Tn rotatie interna, prelungirea axului diafizei femurale trebuie sa treaca normal la nivelul cavitatii cotiloide. Daca soldul este luxat, acest ax este orientat spre spina iliaca antero-superioara.
- **S. VELPEAU.** [*Alfred Armand Louis Murie Velpeau, anatomist fi cfwwg frames & J{6pitaw^ de, Paris, 1795-1867.*] In fracturile extremitatii inferioare a radiusului se poate observa proeminenta tendoanelor muschilor radiali la nivelul epifizei radiate deplasate.
- **S. VERAGUTH.** Modificarile mimicii prin ridicarea pleoapelor si a treimii interne si medii a sprancenelor, Tn *depresie. Aceste modificari dau expresiei bolnavului un aer de extrema tristete.
- **S. VERNEUIL.** [*Aristide Auguste Stanislas Verneuil, cfwwfj frames, profesor de patoCogv. e^terna (a Pans, 1823-1895.)* 1) Durere provocata la nivelul unei fracturi de bazin prin presiune exercitata simultan Tn partea mediana a celor doua case iliace, tncercand apropierea lor. 2) Durere vie la nivelul liniei de fractura a unui metacarpian, provocata prin presiunea pe varful degetului corespunzator, Tn directia metacarpianului.
- **S. VIGOUROUX.** [*Auguste Vigouroux, mwoiog franca, sec. XIX.*] Rezistenta electrica scazuta a pielii Tn *boala Basedow-Graves.
- **S. VINCENT.** [*Leon Hyacinthe Vincent, bac.ie.rwiog si epuiemw-hg france-z., profesor la Paris, 1862-1950.*] Anestezia nervului dentar inferior, distrus Tn osteomielite profunda a mandibulei.
- **S. VINCENT D'ALGER.** "Hipoestezia sau anestezia buzei inferioare de partea procesului inflamator Tn osteomielite difuza a mandibulei in perioada de stare.

S. ZEBROVSKI

- **S. VIRCHOW-TROISIERS.** [*Rudolph Ludwig Karl Virchow, anatonwpatoCog german, profesor la Wurtz.fiuig, apoi la Berim, 1821-1902; Emile Charles Troisier, medic fraw.ez [a X.6ptaw(de, J?aris, 1844-1919.*] Adenopatie supradaviculara stanga izolata ce pledeaza pentru o metastaza a unui cancer primitiv gastric sau de vednate. Sin.: adenopatie Virchow, ganglion Virchow.
- **S. VOLKMANN.** [*Wcbard von Volkmann, c.imwg german, profesor la ylaile., 1830-1889.*] Disparitia pulsului la artera pedioasa in traumatismele gambei, Tn "endarterita obliteranta si Tn *sindromul tibial anterior.
- **S. WAGNER VON JAUREGG.** [*Julius Wagner van Jauregg, mwopsiluattrt austriac, profesor la (raz, apoi (a Viena, 1857-1940.*] Prin compresiunea globilor oculari la un bolnav aflat in 'stupoare catatonica, se poate comunica cu acesta.
- **S. WEBER.** [*Sir Hermann David IWeber, medic, e^fo., 1823-1918.*] Paralizie a nervilor oculomotori, cu hemiplegie contralaterala.
- **S. WEISS.** [*Nathan Weiss, medic, austriac., vw.MI, 1851-1983.*] Contractia pleoapei prin percutia unghiului extern al ochiului, in *spasmofilie.
- **S. WERNICKE.** [*Carl Wemicke, mwoCog si psifwtni german, profesor (a BerCin, apoi (a SresCau (m prezent Wroclaw, <Lo{o-ria), 1848-1905.*] Reactie pupilara in *hemianopsie, din cauza afectarii tractului optic. Consta in lipsa constrictiei pupilare la iluminarea retinei in jumatarea afectata si aparitia contractiei pupilare cand se ilumineaza partea normala, daca leziunea este localizata inaintea corpiilor geniculati. Daca leziunea este la nivelul cortical, *reflexul fotomotor se produce si in jumatarea oarba a retinei.
- **S. WESTPHAL.** [*Karl Friedrich Otto Westphal, neuroCog german, 1833-1890.*] Abolire a *reflexului rotulian, s. precoce in "tabesul dorsal.
- **S. WIDOWITZ.** [*Jamak Widowitz, me-dk. pohmz, sec. XX.*] *Protruzie a globilor oculari, Tn paralizia diferita.
- **S. WILLIAMS.** [*Charles James Blasivs Williams, medic englez, Londra, 1805-1889.* 1) Diminuarea miscarilor toracice stangi in inspir, in "simfiza pericardica. 2) Rezonanta timpanica surda perceputa la auscultatia spațiului II intercostal stang, in caz de revarsat pleural masiv.
- **S. WILLIAMSON.** [*iver Key Williamson, medic e.ngie.z., Londra, 1866-1941.*] Presiune arteriala mult scazuta in arterele membrului inferior comparativ cu membrul superior, Tn pneumotorax si Tn pleurezie.
- **S. WOLTMANN.** [*Henry W. Woltmann, newvCog american, n. 1889.*] Scaderea patologica a Tntregii activitati reflexe Tn *mixedem.
- **S. WOOD.** [*Horatio Charles Wood, medic, si farmawlog amrican, 1874-1958.*] Relaxarea muschiului orbicular, globi oculari imobili si *strabism divergent, Tn anestezia profunda.
- **S. YERGASON.** S. de tendinita bicipitala: cand antebrațului este Tn flexie la 90° pe brat, efortul de supinatie cu contractiune a mainii determina durere la nivelul fetei anterioare a umarului.
- **S. ZAUFAL.** [(.'monuef Zaufal, otorimlaringoCog cefi, Xrafjtt, 1837-1910.] Nas „Tn sa", caracteristic Tndeosebi in sifilisul congenital. V. si triada Hutchinson.
- **S. ZAVILEANSKAIA.** Invioreare brusca a mimicii alcooliceului in momentul in care este intrebat ce tel de bauturi alcoolice prefera. Destinderea trasaturilor, zambetui si, de cele mai multe ori, reflexul mimico-gustativ de lingere a buzelor apar la mai mult de jumatare dintre bolnavi.
- **S. ZEBROVSKI.** Adenopatie pe linia axilara a spatiului IV-V intercostal in caz de tuberculoza pulmonara, cancer bronhopulmonar sau neoplazii ale pleurei.

S. ZERVOPULOS (AL DIAPAZONULUI)

- **S. ZERVOPULOS (AL DIAPAZONULUI).** Hiperexcitabilitate vibratorie osteoperiostica Tn teritoriul radicular interesat Tn "sciatica paralizanta.
- **S. ZWEIFEL.** Ridicarea diafragmului in unele embolii pulmonare, observata de partea leziunii, la examenul radiologic.

SEMNAL REGULATOR / signal regulateur / regulator signal. [Lat. *signalis*, de. la. *signum* = *settiti*; *regulare* = a *reffia*, de to. *regiila* = *regula* fi *regere* = a *conduce*.] Motecula mica, a carei combinare specifics cu o macromolecula data (Tn general proteina) modifica reactivitatea chimica si, consecutiv, functia biologica.

SEMNALIZARE CELULARA / signalisation cellulaire / cell signaling. [Lat. *signalis*, c(e) [a *signum* = *sewn*; *cellula* = *cd-wa*. Tv.ta, dm. de ia *cella* = *comam*.] Denumire generala pentru procesele moleculare datorita carora celulele primesc informatii sau elibereaza ele in seole molecula (substⁿte) care transmit informatii la alte celule. V. receptor, receptori de membrana si receptori intranucleari.

SEMNATURA, s. f. / signature, s. f. / signature, [fr. *signature*, din [at. *signum* = *sewn*.] Parte a retetei Tn care medicul aplica parafa si semneaza.

SEMNFICATIV, adj. / significativ, -ive, adj. / significant. [Lat. *significativus* = *semnificativ*, de in *significare* = a *face*. *wi semn*, a *semnifica* fi *signum* = *semn*.] Termen care califica o data statistica daca riscul de eroare este sub 5%.

SENESCENTA, s. f. / senescence, s. f. / senescence. [Lot. *senescens*, participiut present af *ve.rflld.lii senescere* = a *wbnatrdni*, de [a *seaex*, *senis* = *6dtran*] Fenomene psihofiziologice care anunta imbatranirea: scaderea randamentului intelectual si a capacitatii de adaptare, 'misonieism, *anxietate etc. Cand s. se produce armonios, conduitele se armonizeaza prin compensare: atentia compenseaza lentoarea, minutiozitatea si perseverenta compenseaza tulburarile perceptiv si scaderea rezistentei la efort intelectual si fizic.

SENILISM, s. n. / senilisme, s. m. / senilism. [Lat. *senilis* = *fiatrdnesc*, de la *senex*, *senis* = [nitron, -ism.] Tmbatranire prematura ce poate afecta adultul, dar este posibil sa se mani-feste si la tineri, tndeosebi prin modificari cutanate (riduri, zone atrofice) si *canitie. Sin.: gerontism. V. si sindrom Hutchinson-Gilford.

SENILITATE, s. f. / senilite, s. f. / senility. [Lot. *senilis* = *batrdnesc*, de Ca *senex*, *senis* = *Cintran*] Alternativa patologica a *senescentei, Tn care domina aspectele negative deficitare. Forma cea mai comuna este involutia senila.

SENOLOGIE, s. f. / senologie, s. f. / mastology. [Lat. *sinus* = *san*; *fff. logos* = *ftiinf*.] Termen incorect. Sin.: mastologie

SENSIBIL, adj. / sensible, adj. / sensible. [Lat. *sensibilis* = *cm se. poate percepe cu svnⁿwne.*, de (a *sentire* = a *simfi*) 1) Care este perceptibil prin simturi. 2) Care este capabil sa aiba senzatii. **SENSIBILITATE, s. f. / sensibilitate, 8. f. / sensitivity. [Lot.**

sensibilitas, -*atis* = *se.nsi6iG.tate*, de. ia *sentire* = a *simfi*.] 1) Proprietatea sistemului nervos de a primi, analiza si Integra stimuli, fiind astfel informal despre fenomene externe si interne (s. *neurologica*). 2) Capacitate de reactie afectiva a unui indi-vid, emotivitate, afectivitate. 3) Proprietate a unui instrument de masura de a-si modifica un anume parametru la variatia unui factor extern (ex.: diferente de temperatura, greutate, presiune, intensitate luminoasa etc.). Se mascara prin valoarea minima a acestei variatii care provoaca o modificare sesizabila (masurabila). 4) Predispozitie a organismelor de a dezvolta anumite boli, in relatie cu imunitatea organismului. 5) Calitatea unui examen de laborator de a oferi date specifice pentru sustinerea

SEPSIS

unui diagnostic, de regula prin decelarea prezentei unor molecule sau a unor microorganisme.

SENSIBILITATE TACTILA / sensibilitate tactile / tactile sensitivity. Sin.: tact (v.).

SENSIBILIZARE, s. f. / sensibilisation, s. f. / sensitization. [Lot. *sensibilis* = *core se poate percepe cu. simfwile*, de (a *sentire* = a *simfi*) 1) Administrarea unui antigen pentru inducerea unui raspuns imun primar. 2) Expunerea la un alergen, al carei rezultat este dezvoltarea unei "riipersensibilizati. 3) Fixarea unui anticorp pe celule in scopul utilizarii acestora in diferite teste imunologice. Ex.: pregatirea celulelor pentru *reactia de fixare a complementului sau pentru reactia Schultz-Dale.

SENTIMENT, s. n. / sentiment, s. m. / sentiment, feeling. [fr. *sentiment*, din [at. *sentire* = a *simfi*] Stare afectiva com-plexa, combinatie de elemente emotive si imaginative, mai mult sau mai putin clara, stabila, care persista in absenta oricarui

*stimul. S. este mai durabil decat 'emotia si mai putin violent decat *pasiunea si este Indus de cauze de ordin intelectual, moral sau afectiv. In *psinanaliza, se sustine existenta unor s. inconstiente (de culpabilitate, de agresivitate, de inferioritate etc.), ceea ce este o eroare, deoarece s. sunt constiente. Este vorba, de fapt, de reactii emotionale subconstiente carora indi-vidul nu le permite sa se exprime liber si care se manifesta prin mecanisme substitutive ca *depresia (in locul furiei) sau ca simptome nevrotice si psihosomatice.

SENZATIE, s. f. / sensation, s. f. / sensation. [Lat. *seasatio*, -*onis* = *mte.kger'e*, de (a *sontire* = a *simfi*; *sensu*[actuali dateaza din sec. XIII] Efect percept constient de catre SNC, ca urmare a integrarii fizice a ansamblului influxurilor, consecutiv excitarii receptorilor senzoriali.

SENZITIV, adj. / sensitif, *ive, adj. / sensitive. [Lat. *medievala sensitivus* = *care. smite*, de Ca *sensus* = *simp-re fi sentire* = a *simfi*.] Care este capabil sa primeasca stimuli sau sa raspunda la stimuli.

SENZITIVOSENZORIAL, adj. / sensitivo-sensoriel, -elle, adj. / sensitivosensorial. [Lot. *medievald sensitivus* = *ewe smite*; *Cat. sensorium* = *organ de simf*, ambe de [a *sentire* = a *swift*.] Care se refera la sensibilitatea generala si la sensibilitatea "organelor de simt specializate.

SENZORIAL, adj. / sensoriel, -elle, adj. / sensorial, sensory. [Lat. *sensorium* = *organ de simf*, de [a *sentire* = a *swifi*] 1) Care priveste *organele de simt, care se realizeaza prin simturi. 2) Care are legatura cu producerea *senzatiilor sau cu receptarea stimulilor interni sau externi.

SENZORIMOTOR, adj. / sensorimoteur, -trice, adj. / sensorimotor. [Lat. *sensorium* = *organ de simf*, de (a *sentire* = a *simfi*; *motor*, -*oris* = *eel care pum in Mfcare*, de. (a *movere* == a *misca*.] Care se refera la functiile *senzoriale si la functiile "motorii; care implica aceste functii.

SEPHADDEX / sephadex / sephadex. Produs folosit Tn *cromatografie pentru separarea macromoleculor in functie de greutatea lor moleculara. S. G-10 este eel mai compact si este utilizat pentru separarea aminoacizilor, iar s. G-200 eel mai poros, fiind folosit pentru separarea proteinelor cu M, mare.

SEPSIS, s. n. / sepsis, s. m. / sepsis. {Cjr. *sepsis* = *putre-fticu*; de [a *sepein* = a *putrezii*] Reactie inflamatorie generalizata de origine infectioasa ?n care sunt prezente doua sau mai multe din urmatoarele conditii: febra (peste 38°C) si frisoane sau hipotermie (sub 36°C), tahicardie (peste 90/minut), polipnee cu hiperventilatie (peste 20 respiratii/minut) sau Pa CO₂: sub 32 mmHg, leucocite peste 12 000/mms sau sub 4000/mm³, cu forme tinere (peste 10%) in circulatia periferica. S. poate fi determinat si de cauze neinfecioase, precum pancreatite, arsuri, traumatisme. S, sever este caracterizat de disfunctii orga-nice, hipotensiune (presiunea sistolica sub 90 mmHg) si hipo-

SEPT

perfuzie, cu acidoza lactică, oligurie și modificări psihice. Această formă de s. are o mortalitate de 20%. V. și soc septic, septicemie.

SEPT, s. n. / septum, s. m. / septum. NA: septum, pi. septa. [Lot. *saeptum* = perete, *diafragma*] Formațiune anatomică ce separă două regiuni, două organe sau diverse părți ale unui organ sau formațiuni anatomice, ori divide în două o cavitate prganică. Sin. partial: cloazon. Var.: *septum*. V. și Tn continuare.

SEPT CARDIAC / septum cardiaque / heart septa. NA: septum interatriale cordis, septum interventriculare cordis. Pe-rete despartitor care, la Biamifere, separă camerele cardiace Tn cavități drepte și stângi; s. *inferior* constituie partea musculară a cloazonului interventricular, peretele despartitor interatrial fiind constituit din s. *primar* și s. *secundar*.

SEPT INTERATRIAL / cloison interatriale / interatrial septum of heart. NA: septum interatriale cordis. Peretele care separă cele două atrii, format după naștere din contopirea a două s.: **septum primum* și **septum secundum*.

SEPT INTERDENTAR / septum interdentaire / interdental septum. NA: septa interalveolaria mandibulae, septa interalveolaria maxillae. Perete osos care aparține osului alveolar și care are rolul de a separa radacinile a doi dinți vecini.

SEPT INTERVENTRICULAR / cloison interventriculaire / interventricular septum of heart. NA: septum interventriculare cordis. Perete care separă ventriculul drept de ventriculul stâng, constituit dintr-o parte musculară și o parte membranoasă.

SEPT LINGUAL / septum lingual / lingual septum. NA: septum linguae. Membrana fibroasă verticală care traversează median fața inferioară a limbii, până la aponevroză linguală.

SEPT NAZAL / septum nasal / nasal septum. NA: septum nasi. Perete care separă cele două cavități nazale, având Tn componente! o porțiune osoasă, una cartilajinoasă și una mucoasă.

SEPT PELLUCIDUM / septum pellucidum / septum pellucidum. NA: septum pellucidum, septum lucidum. Sin.: septum lucidum (v.).

SEPT TRANSVERS / septum transversum / septum transversum. S. mezenchimatos dispus transversal, care permite trecerea venelor viteline și ombilicale, existent Tn perioada de embriogeneza. Include două straturi: unul cranial și altul caudal (Tn care se va dezvoltă ficatului). Se separă Tn două foițe, din care una, stratul cranial, va participa la formarea pericardului, iar cealaltă va forma diafragma, după migrarea, la acest nivel, a mioblastelor din mioamele metamerelor Ca-Cg și fuziunea cu membranele pleuropericardice.

SEPTAL, adj. / septal, -ale, -aux, adj. / septal. [Lot. *saeptum* = perete, *diafragma*.] Care se referă la un sept, care este localizat la nivelul acestuia sau Ti aparține. Ex.: infarct s.

SEPTIC, adj. / septique, adj. / septic. [Lot. *septicus*, gr. *septikos* = care face so. putrezească, de Ca gr, *scepin* = a putrezi.]

1) Care este *contaminat cu germeni patogeni, indiferent dacă este vorba de un pacient sau de mediul exterior acestuia.

2) Care este provocat de microorganisme patogene.

SEPTICEMIE, s. f. / septicemie, s. f. / septic(a)emia. [Lot. *septicus*, ffr. *septikos* = care face so-putrezească, de la gr. *sepem* = a putrezi; gr. *haima*, -atos = sange.] Boala sistemică determinată de prezența, multiplicarea și persistența microorganismelor patogene și a toxinelor acestora Tn sange. Microorganismele susceptibile să determine s. sunt Tndeosebi bacteriile, care pot proveni din exterior (plagi infectate) sau din focare deja existente Tn organism. S. implică manifestări din-ice grave, uneori cu apariția de focare supurate secundare (*septicopioemie), spre deosebire de "bacteriemie. V. și sepsis, soc septic.

SER FIZIOLOGIC

SEPTICOPIOEMIE, s. f. / septicopiohemie, s. f. / septicopy-(a)emia. [Lat. *septicus*, gr. *septikos* = care face. sa putrezească, de. la gr. *sepei'n* = a putrezi; gr. *pyoa* = puroi; *haima*, -atos = sange.] Formă de *septicemie în care microbii se localizează secundar Tn anumite puncte din organism, unde se produc focare purulente.

SEPTOPLASTIE, s. f. / septoplastie, s. f. / septoplasty. [Lat. *saeptum* = perete, *diafragma*; gr. *plastos* = irwdetat, de (a *plassein* = a forma, a -mode[a]) Intervenție chirurgicală practică Tndeosebi pentru restaurarea permeabilității nazale Tn cazul *deviației de sept nazal.

SEPTOTOMIE, s. f. / septotomie, s. f. / septotomy. [Cat. *saeptum* = perete, *diafragma*; gr. *tome* = taiere, *secfmM*, de [a *tcnnein* = a taia.] Incizie chirurgicală a septului nazal.

SEPTUM. Var. pentru sept (v.).

SEPTUM LUCIDUM / septum lucidum / septum lucidum. NA: septum pellucidum, septum lucidum. Membrana subțire verticală formată din două foițe acolate, care separă pe linia mediană coarnele anterioare de ventriculele cerebrale laterale, Tntinzându-se Tntre fața inferioară a corpului calos și trigon. Sin.; sept pellucidum.

SEPTUM PRIMUM / septum primum / septum primum. NA: septum primum. Perete membranos care desparte, la embrion, atrii primitiv Tn două camere, dreapta și stanga, viitoarele atrii.

SEPTUM SECUNDUM / septum secundum / septum secundum. NA: septum secundum. Perete membranos care se dezvoltă, la embrion, Tn dreapta *s. *primum*, cu care fuzionează după naștere, Tnchizând "orificiul Botallo, pentru a realiza *septul interatrial.

SER, s. n. / s6rum, s. m. / serum. [Lot. *serum* = zer.] V. ser sanguin.

SER ACTIV / serum actif / active serum. S. care conține complement.

SER ANTICOMPLEMENTAR / s6rum anticomplementaire / anticomplementary serum. S. care interferează sau distruge activitatea complementului.

SER ANTILIMFOCITAR / serum antilymphocytaire / antilymphocyte serum. S. heterolog care neutralizează funcția limfocitelor; se obține imunizând un animal prin injecții repetate de limfocite ale unui animal de specie diferită sau de limfocite umane. Se poate utiliza pentru combaterea rejecției grefelor și ca antiinflamator. Abrev.: SAL.

SER ANTIMICROBIAN / serum antimicrobien / antimicrobial serum, antimicrobial serum. *S. imunizant provenit de la un animal care a primit doze crescânde de emulsie conținând microbi morți sau uneori vii, care a fost astfel vaccinat contra microbilor respectivi. Ex.: s. antistreptococic.

SER ANTIRABIC / serum antirabique / antirabic serum. S. antitoxic provenit de la cai hiperimunizați și destinat tratamentului *rabiei.

SER ANTITETANIC / serum antit6tanique / antitetanic serum. S. care conține antitoxina tetanică. Provine de la cai hiperimunizați și este util în tratamentul tetanosului. Abrev. engl.: ATS.

SER BACTERIOLITIC / serum bacteriolytique / bacteriolytic serum. S. care conține o bacteriolizina capabilă să inducă bacterioliza dependentă de complement.

SER FIZIOLOGIC / s6rum physiologique / physiological saline solution. Denumire improprie, cu totuși neadecvată, sub care este desemnată soluția de clorură de sodiu *izotona cu plasma sanguină, corespunzând unei concentrații de 8,7 g NaCl la litru. Alte soluții saline mai complexe, conținând - în afara de dorura de sodiu - doruri alcaline și alcalinoteroase, fosfați, bicarbonat de sodiu și uneori glucoză, sunt denumite,

SER FIZIOLOGIC IZOTON

de asemenea impropriu, s. *artificiale*. Denumirea de s. trebuie rezervată doar lichidului rezultat după retractoria cheagului sanguin sau rezultat din centrifugarea sangelui defibrinat, adică s. sanguin. O denumire corectă pentru s. f. poate fi *soluție fiziologică salină.

SER FIZIOLOGIC IZOTON / serum physiologique isotonique / normal saline solution. Sin.: ser fiziologic (v.), soluție fiziologică salină (v.).

SER HETEROLOG / serum heterologue / heterologous serum. *S. imunizant furnizat de un individ dintr-o altă specie decât cea careia îi aparține subiectului la care se injectează serul.

SER HIPERIMUN / serum hyperimmun / hyperimmune serum. S. cu o concentrație foarte mare de anticorpi, obținut prin injecții repetate ale aceluiași antigen la un animal.

SER IMUNIZANT / serum immunisant / immune serum. Sin.: antiser (v.).

SER INACTIVAT / serum inactive / inactivated serum. *S. sanguin în care *complementul a fost distrus prin încălzire.

SER MONOVALENT / serum monovalent / monovalent serum. S. care conține anticorpi specifici pentru un anumit tip de microorganisme sau pentru un anumit tip de antigen. Sin.: ser specific.

SER OMOLOG / serum homologue / homologous serum. *S. imunizant furnizat de un subiect din aceeași specie cu cea careia îi aparține pacientului la care se injectează s.

SER POLIVALENT / serum polyvalent / polyvalent serum. S. care conține anticorpi pentru mai multe tipuri de microorganisme sau pentru mai multe tipuri de antigeni.

SER SANGUIN / serum sanguin / blood serum. Lichid de culoare galben-chișiiimbar transparent, lipsit de elemente figurate, care se obține după retractoria cheagului sanguin (evident, în cazul unei probe de sânge recoltată fără anticoagulant). Există o singură diferență între compoziția s. s. și cea a plasmei: s. s. nu conține *fibrinogen. V. și plasma.

SER SPECIFIC / sérum spécifique / specific serum. Sin.: ser monovalent (v.).

SER TERAPEUTIC / serum thérapeutique / therapeutic serum. S. obținut de obicei de la cei hiperimunizați cu un agent infecțios sau cu *exotoxina acestuia. Este folosit pentru blocarea procesului infecțios sau toxigen la subiecții infectați cu agentul patogen respectiv.

SERGLICINA, s. f. / serglycine, s. f. / serglycine. *Proteoglican sintetizat de mastocite și celule mieloidale. Se prezintă ca o matrice polionică de care se leagă histamina sau granulele secretorii. S. are rol în biosinteza heparinei.

SERIC, adj. / serique, adj. / serous. [Lot. *serum* = zer] Care are legătura sau care este determinat de substanțe componente ale *serului. Ex.: proteine s.

SERIE ERITROBLASTICĂ / série erythroblastique / erythrocyte series. S. de celule tinere care, după multiplicare și maturare în maduva osoasă, ajung la globulul roșu adult. S. e. cuprinde, pornind de la "celula sursă: proeritroblast, eritroblaste bazofile (I și II), policromatofile și acidofile, reticulocite și eritrocite. Eritrocitele de talie normală alcătuiesc s. *nonnucitară*. Sin.: serie eritrocitară.

SERIE ERITROCITARĂ / série erythrocytaire / erythrocytic series. Sin.: serie eritroblastică (v.).

SERIE GRANULOCITARĂ / série granulocytaire / granulocytic series. Sin.: serie mielocitară (v.).

SERIE LIMFOCITARĂ / série lymphocytaire / lymphocytic series. Succesiune de celule care se dezvoltă și se divid, pornind de la *limfoblast și ajungând în final la *limfocitul matur, trecând prin stadiul de prolimfocit. *Celula sursă a s. l. se găsește în foliculii limfoizi ai ganglionilor limfatici și în organele limfatice (amigdale, splină, timus etc.). V. limfoblast.

SEROCONVERSIE

SERIE MIELOCITARĂ / série myelocytaire / granulocytic series. S. de celule tinere care, după multiplicare și maturare în maduva osoasă, ajung la stadiul de leucocit polinuclear adult sau "granulocit. Pornind de la "celula sursă, aceasta s. este alcătuită, în succesiune, din: hemocitoblast, mieloblast, promielocit, mielocit, metamielocit și polinuclear. Sin.: serie granulocitară.

SERIE MONOCITARĂ / série monocytaire / monocytic series. S. de celule care, pornind de la "celula sursă a maduvei osoase, ajunge la "monocit, apoi la "macrofag tisular. Ea cuprinde monoblastul și promonocitul.

SERIE PLASMOCITARĂ / série plasmocytaire / plasmocytic series. S. de celule tisulare care derivă din "celula reticulară, trecând prin stadiul de plasmoblast și ajungând la "plasmocit.

SERIE TROMBOCITARĂ / série thrombocytaire / thrombocytic series. Succesiunea celulelor distincte morfologic care reprezintă stadii de dezvoltare a "trombocitelor. Acestea sunt, în ordinea maturității, următoarele: megacarioblast, promegacariocit și megacariocit, din fragmentarea caruia rezultă plachetele.

SERINA, s. f. / serine, s. f. / serine. 1) Aminoacid neesențial monoaminocarboxilic, care intră în compoziția unui mare număr de proteine vegetale și animale, precursor al altor aminoacizi (glicocol, cisteina, cistina, triptofan, metionina), al unor lipide și glucide. Este extras din soia. 2) Sin. nerecomandat pentru "serumalbumina. V. tab. const. biochim.

SERINGA, s. f. / seringue, s. f. / syringe. [Lot. *syringa, dm gr. syrinx, -ingos* = feava, tub, trestle-} Pompa cilindrică, eel mai frecvent din material plastic, destinată injectării sau aspirării unui lichid prin intermediul unui ac sau al unei canule. S. este alcătuită, de obicei, dintr-un corp cilindric în care poate fi miscat un piston. S. *electrică* permite administrarea precisă și continuă a unor medicamente. Var.: seringă.

SERIOGRAFIE, s. f. / seriographie, s. f. / serialography. [Lot. *series* = fir; *gr. graphein* = a scrie..] Efectuarea unor radiografii succesive, cu o anumită frecvență, la nivelul aceleiași regiuni anatomice. Aceasta tehnică este utilizată deosebi în radiologia vasculară. Sin.: radiografie în serie.

SEROANATOXIPROFILAXIE, s. f. / seroanatoxioprohylaxie, s. f. / seroanatoxioprohylaxis. [Lot. *serum* = zer; *gr. ana* = contra; *toxikon* = otrava pentru v&rfvl sageti[or, de la *toxon* = sa[teata; *prophylassein* = a g[wan[ta, de. (a *pro* = uvunte, in fata, *phylaxis* = protec[ie..] Prevenirea unei boli prin administrarea unei doze masive de *ser terapeutic ?i a unei mici doze de *anatoxina, injectate simultan.

SEROANATOXITERAPIE, s. f. / séroanatoxi[therapie, s. f. / seroanatoxi[therapy. [Lat. *serum* = wr; *gr. ana* = contra; *toxikon* = otrava pentru varful sagetilor, de [a *toxon* = sa[teata; *therapeia* = tratame[nt, de [a *therapeuein* = a mgri-ji] Tratament combinat printr-o doză masivă de *ser terapeutic specific și o mică doză de *anatoxina, injectate simultan.

SEROASA, s. f. / sereuse, s. f. / serosa. NA: tunica serosa. [Lot. *serosa, de. (a serum* = zer.) Membrana tisulară fină, derivată din "celomul embrionar, care este alcătuită din "mezotelu dispus pe o rețea de țesut conjunctiv. S. acoperă unele organe ale cavității toracice sau abdominale (s. *viscerală*), sau tapisează cavitățile închise ale organismului: peritoneu, pleură, pericard (s. *parietală*). Sin.: membrana seroasă.

SEROCONVERSIE, s. f. / seroconversion, s. f. / seroconversion. [Lot. *serum* = zer; *conversio, -onis* = scim[bare, transform[are, de (a *converters* = a m[taor[ce., a sc[fw[na (cum = cu; *vertere* = a intoar[ce.)] Modificarea uneia sau mai multor caracteristici ale serului sanguin. Ex.: apariția sau dispariția unui *anticorp care anterior era absent sau prezent în serul respectiv. În prezent, termenul se utilizează frecvent cu referire la infecția cu *HIV, în care caz s. apare, de obicei, după 4-12 săptămâni de la infecție. V. seronegativ și seropozitiv.

SEROCULTURA

SEROCULTURA, s. f. / seroculture, s. f. / sero-culture. [Lot. *serum* = zer; *cultura* == *cuCtiffare*.] Cultura bacteriilor pe ser sanguin.

SERODIAGNOSTIC, s. n. / s6rodlagnosti, s. m. / serodiagnosis. [Lot. *serum* = zer; *gr. dia* = prin; *gnofstikos* = care. *c-wwaste*, de [a *gnonai* = a en-waste] Diagnostic bazat pe utilizarea testelor serologice, Tndeosebi pe punerea In evidenta, Tn serul pacientului, a unor anticorpi specifici. Sin.: diagnostic serologic, reactie serica, reactie serologica, seroreactie.

SEROFIBRINOS, adj. / serofibrineux, -euse, adj. / serofibrous. [Lat. *serum* = zer; *fibra* = *fifrrd*; *-ina*.] Referitor la un *exsudat format din ser si *fibrina.

SEROLOGIE, s. f. / serologie, s. f. / serology. [Lat. *serum* = za-; *gr. logos* = *stiinf*.] Initial, prin s. s-a desemnat studi-ul *in vitro* al reactiilor specifice serurilor imune, Tndeosebi de precipitare, aglutinare si fixare a complementului. Tn prezent, termenul se refera la: utilizarea unor astfel de reactii pentru masurarea titrului anticorpilor In diferite boli infectioase (teste serologice); stabilirea corelatiilor dinice cu titrul anticorpilor (s. bolilor) si utilizarea reactiilor serologice pentru detectia antigene-nilor (ex.: antigeni HLA definiti serologic).

SEROMUCOID, s. n. / seromucoide, s. m. / seromucoid. [Lot. *serum* = zer; *mucus* = *mw.us*; *gr. eidos* = *forma*.] Termen desuet pentru *glicoproteinele circulante bogate tn *acid sialic, care nu predpita sub actiunea unor agenti de deproteinizare.

SERONEGATIV, adj. / seronegatif, -ive, adj. / seronegative. [Lat. *serum* = zer; *negativus* = *mgatw*.] Care prezinta rezultate negative la examenele serologice, prin absenta anticorpilor. V. seroconversie.

SEROPOZITIV, adj. / seropositif, -ive, adj. / seropositive. [Lat. *serum* = zer; *positivus* = *care se hazeazd pe ceva, tie*. [a. *ponere* = a *pum*.] Care prezinta rezultate pozitive la examenele serologice, proband existenta anticorpilor. Tn prezent, termenul este utilizat indeosebi referitor la infectia cu *HIV. V. seroconversie.

SEROPROFILAXIE, s. f. / seroprophylaxie, s. f. / seroprophylaxis. [Lat. *serum* = zer; *gr. prophylassein* = a *garanta, de ia pro* = *maintea, in fata, phylaxis* = *aparwe*.] Utilizarea, in scop preventiv, a proprietatilor protectoare ale *serului imunizant, tn cazul unor posibile epidemii, la persoanele cu rise. Se obtine o imunitate rapida, dar temporara. Serul imunizant poate proveni de la un animal sau de la un convalescent.

SEROPROTECTIE, s. f. / seroprotection, s. f. / seroprotection. [Lat. *serum* = zer; *protectio, -onis* = *aparwe, de [a pro-tegere* = a *acoperi, a apar*] *Imunizare pasiva. V. imunitate, imunizare (1).

SEROREACTIE, s. f. / seror6action, s. f. / seroreaction. [Lat. *serum* = zer; *fr. reaction*, din [at. *actio, onis* = *actiune, de (a. ogere* = fl *acpuina*.] 1) Reactie prin care se demonstreaza prezenta unui anticorp specific sau a unui antigen Tn serul sanguin. 2) Sin.: serodiagnostic (v.).

SEROS, adj. / sereux, -euse, adj. / serous. [Lat. *serum* = zer.] 1) Care are aspect macroscopic asemanator serului. Ex.: pleurezie s. 2) Care se raporteaza la o seroasa (*peritoneu, *pleura). Ex.: sutura s.

SEROTERAPIE, s. f. / serotherapie, s. f. / serotherapy. [Lat. *serum* = zer; *gr. therapeia* = *tratament, de ia therapeuein* = a *Wfrijii*] Tratamentul bolilor prin injectie cu *ser imun sau cu *antitoxina.

SEROTIP, s. n. / serotype, s. m. / serotype. [Lat. *serum* = zer; *gr. typos* = *tip, modei, marca*] Tip sau subspede bacteriana ori viral, identificat prin metode serologice.

SEROTONINA, s. f. / serotonin, s. f. / serotonin. Amina care provine din decarboxilarea 5-hidroxi-triptofanului si este prezenta .Tn splina, tub digestiv si plachete sanguine. La nivel cerebral,

SEX ANATOMIC

cantitatea cea mai mare de s. este tn "hipotalamus. Are rol fiziologic ca 'mediator chimic Tn centrul nervos. Regleaza motilitatea intestinala, actioneaza asupra musculaturii netede si are actiune vasoconstrictoare asupra anumitor teritorii vasculare. S. nu este utilizata Tn terapeutica, Tn schimb antagonistii de s. sunt recomandati Tn tratamentul *migrenei si al unor manifestari alergice. Sin.: 5-hidroxitriptamina.

SEROVACCINARE, s. f. / serovaccination, s. f. / serovaccination. [Lat. *serum* = zer; *vaccinus* = *referitor (a Vaca (vacca* = *t>aca*), de ta *vaccma* = *variola vacifar*.] Metoda de imunizare care asociaza injectarea 'serului imunizant (ce confera o imunitate pasiva, rapida, dar temporara) si a vaccinarii (care confera o imunitate tardiva, dar mai persistenta). In particular, s. este utilizata curent Tn profilaxia "tetanosului, la subiectii raniti fara vacdnare anterioara.

SEROVITATE, s. f. / serosite, s. f. / serosity. [Lat. *serum* = zer.] Lichid cu aspect de ser sanguin care este continut Tntr-o cavitate seroasa sau care poate destinde tesutului conjunctiv (*edem) ori epitelial (*flictena).

SERPIGINOS, adj. / serpigneux, •euse, adj. / serpiginous. [Lat. populara. *serpigo, -iginis* = *erizipel, din (at. serpere* = a *se tan*.] Care se cicatrizeaza pe de o parte si invadeaza de cealalta parte. Care se Tntinde de la o zona la alta dupa o linie sinuoasa. Ex.: erizipel s., ulcer s. al corneei.

SERUMALBUMINA, s. f. / serumalbumine, s. f. / serumalbumin. [Lat. *serum* = zer; *albumen, -inis* = *aifiuf de ou, de. ia albus* = *alb; -ina*.] *Albumina din serul sanguin. Sin. nerecomandat: serina, 2.

SERUMGLOBULINA, s. f. / globuline serique / serum globulin. [Lat. *serum* = zer; *globulus, dim. de. [a globus* = *ghb; -ina*.] Globulina prezenta Tn serul sanguin. V. globuline.

SESAMOID, adj., s. n. / sesamoide, adj., s. m. / sesamoid. \{JT. *sesamoa* = *swan; eidos* = *forma*.} 1) Tn forma de graunte. 2) Os s.: v. tab. anat. - oase.

SEIL, adj. / sessile, adj. / sessile. [Lat. *sessifis* = *CM. baz& [argd, de la sedere* = a *face sd se afeze*.] Care este atasat printr-o baza de implantare larga la organul principal, fara intermediul unui *pedicul. Ex.: polip s.

SETE, s. f. / soif, s. f. / thirst. [Lat. *sitis* = *sete*.] Mecanism care comanda ingestia de lichide; este sub controlul *osmoreceptorilor din 'hipotalamus. Senzația de s. poate fi perturbata fie prin leziuni directe ale diencefalului, fie prin tulburari ale constientei.

SETON, s. n. / seton, s. m. / seton. [Tr. *seton*, din [at. *saeta* = *par de pore, par feapan*.] Fir subtire trecut printr-o fistula, un sinus sau un epiteliu, care functioneaza ca ghidaj pentru un abord cu instrumente avand un diametru mai mare.

SEVRAJ, s. n. / sevrage, s. m. / weaning (pentru Tntarcare), withdrawal (pentru privarea de droguri a unui toxicoman). [fr. *sevrage*, din [at. *separare* = a *separa*.] Termen care in franceza are sensul de Tntarcare, privare de laptele matern. Prin analogie, acelasi termen a fost adoptat Tn franceza pentru desemnarea privarii unui toxicoman de substanta care a general starea de dependenta fizica. Tn engleza, termenul sin. este *withdrawal*. S. toxicomanilor provoaca un *sindrom de sevrage. La alcoolici, s. poate dedansa **delinum tremens*.

SEX, s. n. / sexe, s. m. / sex. [Lot. *sexus* = *se. ^*] 1) Ansamblu de caracteristici structurale si functionate care deosebesc barbatul de femeie. Atribut fundamental al organismelor care se manifesta prin producerea celor doua tipuri de celule, game-tul mascul si femeii. 2) Ansamblul indivizilor care au acelasi s.:

s. *masculin*, s. *feminin*. 3) Organul copulatiei (al barbatului sau al femeii).

SEX ANATOMIC / sexe anatomique / anatomic sex. Sin.: sex somatic (v.).

SEX CROMATINIAN**SEX CROMATINIAN / sexe chromatinien / nuclear sex.** Sin.: sex nuclear (v.). **SEX CROMOZOMIAL / sexe chromosomique / chromosomal****sex.** Sin.: sex genetic (v.). **SEX FIZIC / sexe physique / morphological sex.** Sin.: sex somatic (v.).**SEX GENETIC / sexe genetique / genetic sex.** S. dependent de constitutia cromozomica (*cariotip). El este determinat, la fecundatie, de natura cromozomului sexual al spermatozoidului patern. Astfel, un spermatozoid purtator al unui cromozom sexual Y va da nastere unui baiat, iar cand cromozomul sexual purtat de spermatozoid este X, se va naste o fata. Gonocitele sau celulele sexuale primordiale, dotate cu un potential masculin sau feminin, orienteaza ulterior *s. gonadic. Sin.: sex cromozomial, sex gonozomic.**SEX GENITAL / sexe genital / genital sex.** Etapa Tn dezvoltarea intrauterina care corespunde formarii organelor genitale. S. g. *extern* corespunde formarii organelor genitale externe, Tntre ziua a 60-a si luna a V-a de viata intrauterina si determina sexul oficial, de stare civila. S. g. *intern* este definit intre zilele 50-60 ale perioadei intrauterine, corespunzand diferentierii canalelor gonadofore Tn organe genitale interne feminine sau masculine.**SEX GONADIC / sexe gonadique / gonadal sex.** Etapa din evolutia sexualizarii dedansata catre ziua a 45-a a vietii embrionare, Tn momentul diferentierii gonadei primitive Tn testicular sau in ovar. tn mod normal, aceasta transformare se produce conform *s. genetic.**SEX GONAZOMIC / sexe gonosomique / genetic sex.** Sin.: sex genetic (v.).**SEX NUCLEAR / sexe nucleaire / nuclear sex.** S. determinat prin prezenta sau absenta *corpusculelor Barr in nucleul celulei. Prezenta corpusculului caracterizeaza s. n. *feminin*, iar absenta - s. n. *masculin*. S. n. corespunde In general, dar nu Tntotdeauna, *s. genetic. Sin.: sex cromatinian. V. corpuscul Barr.**SEX PSIHOLOGIC / sexe psychologique / psychological sex.** Comportamentul sexual al unui individ, dependent, pe langa dotarea sa biologica, de educatie si de obiceiuri.**SEX-RATIO / indice de masculinitate / sexratio.** [*Engl sex = se^ ratio = raport.*] Raport intre numarul de nou-nascuti de sex masculin si numarul de nou-nascuti de sex feminin, Tntr-o populatie data. Prin extensie, raport Tntre numarul de indivizi de sex masculin si numarul de indivizi de sex feminin Tntr-o populatie. Termenul, preluat din limba engleza, are semnificatia mentionata anterior. Corespondentul sau Tn limba franceza are o semnificatie putin modificata: raport Tntre numarul de nou-nascuti de sex masculin si numarul total de nou-nascuti Tntr-o populatie (pentru specia umana este de 0,514).**SEX SOMATIC / sexe somatique / morphological sex.** Etapa finala anatomica de evolutie a sexualizarii, caracterizata prin aparitia diferentelor morfologice feminine sau masculine. Sin.: sex anatomic, sex fizic.**SEXOLOGIE, s. f. / sexologie, s. f. / sexology.** [*Lot. sexus = sa(i) gr. logos = ftwifa.*] Ramura a medicinei care studiaza manifestarile somatice, endocrine si nervoase, factorii constitutionali, fiziologici si psihici care influenteaza viata sexuala In conditii fiziologice si patologice.**SEXUALITATE, s. f. / sexualitate, s. f. / sexuality.** [*Lot. sexu-alis = re-feritor (a se^ de [a. sexus = se.^] 1) Ansamblul manifestarilor In relatie cu aparatul genital. 2) Ansamblul comportamentelor si activitatilor legate de instinctul sexual. In teorie psihanalitica, conform careia dezvoltarea individului este inteleasa si analizata prin organizarea sa "psihosexuala", conceptul de s. are o acceptiune mai larga, referindu-se la orice satisfactie care este obtinuta Tn relatie cu zonele erogene, chiar daca acestea nu sunt cele genitale.***SFIGMOCARDIOGRAF****SEXUALIZARE, s. f. / sexualisation, s. f. / sexualization.** [*Lat. sexualis = referitor (a se^ de ia sexus = se?^)*] Proces *ontogenetic care duce la individul (fenotipul) sexualizat, masculin sau feminin.**SEXUAT, adj. / sexue, -e, ad. / sexed.** [*Lot. sexus = se, ^]* Care poseda un sex, fiind capabil de reproducere s.**SFACEL, s. n. / sphacele, s. m. / sphacelus.** [*r. sphakelos = nwrificare, ga.ngrenaK.*] Fragment sau masa de tesut necrozat, gangrenos.**SFAT GENETIC / conseil genetique / genetic counseling.** [*Sl. suveta = sfat'i gr. genetikos = propriu wie.i genera^u., de [a. geaos = neam, urmaf, generafie, \ 1) Ansamblul mijloacelor si metodelor care permit masurarea 'riscului genetic. 2) Act medical prin intermediul caruia un subiect sau un cuplu iau cunostinta de riscul genetic.***SFENOID, s. n. / sphenoid, s. m. / sphenoid bone.** [*Qr. sphen, -os = c.of; eidos = forma.*] V. tab. anat. - oase.**SFENOIDAL, adj. / sphenoidal, -ale, -aux, adj. / sphenoidal.** [*Qr. sphen, -os = wfy; eidos = forma.*] Care tine de sfenoid. Ex.: sinus s. Var.: sfenoidian.**SFENOIDIAN.** Var. pentru sfenoidal (v.).**SFENOIDITA, s. f. / sph6noidite, s. f. / sphenoiditis.** [*Gjr. sphen, -os = coifi eidos = forma; -ita*] 'Sinuzita sfenoidala Tnsotita adesea de o necroza osoasa localizata.**SFENOIDOTOMIE, s. f. / sphenoidotomy, s. f. / sphenoidotomy.** [*Cjr. sphen, -os = coCf; eidos = forma; tome = tawe, set.fium, de [a temnein = ff faifl.]*] Incizie chirurgicala a peretelui sinusului sfenoidal.**SFENOMAXILAR, adj. / sph6no-maxillaire, adj. / sphenomaxillary.** [*Qr. sphen, -os = co-f.; Cat. maxilla = mwyfar.*] Care apartine osului sfenoid si maxilarului superior.**SFENOORBITAR, adj. / sphenorbitaire, adj. / sphenoorbital.** [*Qr. sphen, -os = wCf; Cat. orbita = ornta, de (a orbis = cere.)*] Care apartine sfenoidului si orbitei.**SFENOPALATIN, adj. / sphenopalatin, -e, adj. / sphenopalatine.** [*Qr. sphen, -os = cofy; (at. palatum = cerui gum.)*] Care apartine sau este Tn relatie cu sfenoidul si cu oasele palatine.**SFENOPARIETAL, adj. / sphenoparietal, -ale, -aux, adj. / sphenoparietal.** [*Qr. sphen, -os = wCf; Cat. parietalis = de perete, de [a paries, -etis = penste.]*] Care apartine sfenoidului si oaselor parietale.**SFENOTEMPORAL, adj. / sphenotemporal, -ale, -aux, adj. / sphenotemporal.** [*Jr. sphen, -os = coff; [at. temporalis = de [a. tampio, de [a tempus, -oris = tdmCa.]*] Care se refera sau apartine sfenoidului si oaselor temporale.**SFEROCIT, s. n. / spherocyte, s. m. / spherocyte.** [*Lat. sphaera, ar. sphaira = sfera; gr. kytos = cetuta.*] Eritrocit cu volum normal, dar cu diametru mai mic fata de eritrocitului normal, cu grosime mai mare si *hipercrom, caracteristici Tn relatie cu morfologia sferica pe care acesta o prezinta. Este elemental patognomic Tn *sferocitoza.**SFEROCITOZA, s. f. / spherocytose, s. f. / spherocytosis.** [*Lat. sphaera, gr. sphaira = sfenii gr. kytos = ceCuld; -oz6.]*] Prezenta de 'sferocite in sangele dreulant. V. sferocitoza ereditara.**SFEROCITOZA EREDITARA / sph6rocytose hereditaire / hereditary spherocytosis.** Sin.: boala Minkovski-Chauffard (v.).**SFEROFAKIE, s. f. / spherophakie, s. f. / spherophakia.** [*Lat. sphaera, gr. sphaira = sfera; gr. phakos = [into, [entia]*] Anomalie congenitala caracterizata prin. sfericitatea si, uneori, pozitia *ectopica a cristalinului.**SFIGMIC, adj. / sphygmique, adj. / sphygmie.** [*r. sphygmos = puts.*] Care se refera la *puls, care apartine pulsului.**SFIGMOCARDIOGRAF, s. n. / sphygmocardiographie, s. m. / sphygmocardiograph.** [*Qr. sphygmos = pills; kardia =*

A

ffsfmnw.; **graphie** = a .sne.] Instrument servind la Tnregistrarea ., [Simultana a pulsului periferic si a pulsului central, adica a

• batailor inimii.
SFIGMOGRAF, s. n. / **sphygmographe**, s. m. / **sphygmo-... graph**. {Cjr. **sphygmos** = *puts*, **graphem** = *scrie*.] Dispozitiv . . care permite Tnregistrarea grafica, pe hartie, a pulsatiilor arteriale amplificate, traductorul fiind plasat la nivelul unei artere ., . periferice (ex.: radiala). Rezultatul Tnregistrat se numeste *sfigmograma si permite analiza frecventei pulsului periferic, amplitudinea sa si chiar tipul de *puls.

SFIGMOGRAFIE, s. f. / **sphygmographie**, s. f. / **sphygmo-ly.flrphy**. [Cjr. **sphygmos** = -- *-puts*; **graphie** = *sew*.] Tnregistrarea . pulsului arterial cu ajutorul *sfigmografului sau al unui *traductor ^ ., de puls. Se obtine *sfigmograma.

SFIGMOGRAMA, s. f. / **sphygmogramme**, s. m. / **sphygmogram**. [Cjr. **sphygmos** = *puts*; **gramma** = *mscriere*.] Traseul /, pulsului obtinut prin *sfigmografie. S. poate fi Tnregistrata la . nivelul uneia din arterele mari (subdaviculara, carotida, in acest caz fiind denumita si "carotidograma) sau mid (radiala, pedioasa etc.). In primul caz se va Tnregistra pulsul central, iar Tn . eel de al doilea, pulsul periferic. indiferent de locul de Tnregistrare a pulsului arterial, s. prezinta o linie ascendenta, denumita *unda anacrotă, produsa de cresterea brusca a presiunii, urmata de o panta descendenta lenta, unda catacrotă, ce prezinta o indzura, cunoscuta sub numele de *unda dicrotă. Aceasta marcheaza blocarea tendintei la refluxare a sangelui la *sfasitii sistolei ventriculare prin Tnchiderea valvulelor sigmoide Mortice.

SFIGMOLOGIE, s. f. / **sphygmologie**, s. f. / **sphygmology**. [Cjr. **sphygmos** = *puls*; **logos** = *stun-to*.] Studiul pulsului, care . Constitutie o parte importanta a medicinii traditionale chineze.

SFIGMOMANOMETRU, s. n. / **sphygmomanometre**, s. m. / **s'phymomanometer**. [Cjr. **sphygmos** = *puls*; **manos** = *pufin* ^{ki} *liens*; **metron** = *nasura*.] Instrument utilizat la masurarea indiecta a presiunii de la nivelul arterelor. Exista mai multe tipuri de s., fiecare purtand numele persoanei care a inventat tipul
 ••Respectiv: Riva-Rocci, Erianger, Janeway, Mosso, Rogers,
 ••Stanton etc. Sin.: tensiometru.

SFINCTER, s. n. / **sphincter**, s. m. / **sphincter**. **NA: musculus sphincter**, [(yr. **sphinkter**, -os = *can. strange, tare.*, d'e (a **sphingem** = a *strange*.) Banda inelara formata din fibre musculare care, Tnconjurand un orificiu natural, ii asigura acestuia . tduzia sau deschiderea. V. si muschi sfincter (diferite tipuri) Tn tab. anat. - muschi. **SFINCTER ODDI** / **sphincter d'Oddi** / **Oddi's sphincter**. **NA: musculus sphincter ampullae hepatopancreaticae**. [Ruggero **Oddi**, *me.dit. italian*, 'SoCogna, 1864-1913.] *S. care Tnconjoara . pmpula Vater (v. ampula), Tn grosimea marii *caruncute duodenale. V. si tab. anat. - muschi.

SFINCTERALGIE, s. f. / **sphincteralgie**, s. f. / **sphincteralgia**. [Cjr. **sphinkter**, -os = *ewe. strange, tare, de. Ca sphingem = a strange.*; **algos** = *dure.Te.*] Durere la nivelul unui muschi sfincterian, cu referire Tndeosebi la sfincterul anal.

SFINCTEROPLASTIE, s. f. / **sphincteroplastie**, s. f. / **sphincteroplasty**. [Cjr. **sphinkter**, -os = *care strange, tare, de. Co. sphingem = a strtinge; plastos = modelat, de [a plassein = ad forma, a. modela.*] Refacerea chirurgicala a unui sfincter ce . prezinta alterari structurale.

SFINCTEROSPASM, s. n. / **sphincterospasme**, s. m. / **sphincterismus**. [Cjr. **sphinkter**, -os = *care strange tare, de [a sphingem = a strange.*; **spasmos** = *con.trw.tie.*] Spasm la nivelul unui sfincter.

SFINCTEROTOMIE, s. f. / **sphincterotomie**, s. f. / **sphincterotomy**. [Cjr. **sphinkter**, -os = *care strange tare, de (a sphingem = a strange.*; **tome** = *taien., seclum, de. (a temnein = a ., tauL*) Incizia unui sfincter.

SFINGOLIPIDE, s. n. pi. / **sphingolipides**, s. m. pi. / **sphingolipids**. [Cjr. **sphingem** = a *strange, a [ega strans; lipos = grasime*] Denumire generala pentru lipidele care contin Tn molecula un alcool azotat, 'sfingozina. In urma atasarii unei molecule de acid gras la azotul sfingozinei printr-o legatura amidica, rezulta un grup de N-acilsfingozine numite 'ceramide. S. sunt combinatii ale unor compusi diferiti cu gruparea hidroxiol a ceramidelor: *sfingomieline (cu fosforilcolina), *gangliozide (cu oligozaharide ramificate ce contin glucoza, galactoză, acid N-acetilneuraminic) si *cerebrozide (cu glucoza si galactoză). S. sunt constituintii ai membranelor si se afla Tn concentratii mari Tn creier.

SFINGOLIPIDOZA, s. f. / **sphingolipidose**, s. f. / **sphingolipidosis**. [Cjr. **sphingem** = a *strange, a tega strans; lipos = grasime; -oza.*] Grup de boli caracterizate prin stocajul anormal al *sfingolipidelor Tn diferite tesuturi. S. cerebrale cuprinde patru tipuri distincte clinic si enzimatice: 1) S. de tip *infantil*, sin.: boala Tay-Sachs (v.). 2) S. de tip *juvenil precoce*, sin.: boala Bielschowsky-Jansky (v.). 3) S. de tip *juvenil tardiv*, sin.: boala Spielmeier-Vogt (v.). 4) S. de tip *adult*, sin.: boala Kufs (v.).

SFINGOMIELINAZA, s. f. / **sphingomyelinase**, s. f. / **sphingomyelinase**. [Cjr. **sphingem** = a *strtinge, a [ega strans; myelos = maduva; -ina; -ozo.*] Enzima de tip hidrolaza care catalizeaza clivajul 'sfingomielinei Tn *ceramida si "colina fosforilata. In "boala Niemann-Pick, alterarea sintezei s. (transmisă cu caracter autozomal recesiv) duce la acumularea de sfingomieline Tn creier, splina si ficat. Sin.: sfingomielin fosfodiesteraza.

SFINGOMIELIN FOSFODIESTERAZA / **sphingomyelin phosphodiesterase** / **sphingomyelin phosphodiesterase**. Sin.: sfingomielinaza (v.).

SFINGOMIELINE, s. f. pi. / **sphingomyelins**, s. f. pi. / **sphingomyelins**. [Cjr. **sphingem** = a *strange, a tega. str&ns; myelos = maduva; -ina.*] Grup de fosfolipide constituite din *sfingozina, la care sunt fixati un acid gras si un alcool legal de o aminalcohol. S. reprezinta componentul major al tecii de "mielina.

SFINGOZINA, s. f. / **sphingosine**, s. f. / **sphingosine**. [Cjr. **sphingem** = a *strange, a. [ega straw; oza - indicd un gLucid; -hid.*] Alcool azotat component al *gangliozidelor si al altor *sfingolipide.

SFORAIT, s. n. / **ronflement**, s. m. / **snoring**. [Origim *omatopeicd*] Respiratie sonora survenind Tn timpul somnului, determinata Tndeosebi de vibratiile "valului palatin.

SHIGELLA / **Shigella** / **Shigella**. [Kiyoshi **Shiga**, *medic, si bacteriolog japonez, 1870-1957.*] Gen de bacili Gram-negativi, imobili, care apartin familiei *Enterobacteriaceae*. Sunt divizati m patru subgrupe: S. *dysenteriae* (bacil dizenteric, bacil Shiga sau Shiga-Kruse), cu 10 serotipuri, agenti ai *dizenteriei baci-lare; S. *flexnerii*, cu 6 serotipuri, S. *boydii*, cu 15 serotipuri, S. *sonnei*, cu un singur serotip.

SHIGELLA ALKALESCENS / **Shigella alkalescens** / **Shigella alkalescens**. Sin.: *Escherichia coli* (v.).

SHIGELLA DISPAR / **Shigella dispar** / **Shigella dispar**. Sin.: *Escherichia coli* (v.).

SHIGELLA MADAMPENSIS / **Shigella madampensis** / **Shigella madampensis**. Sin.: *Escherichia coli* (v.).

SIALADENITA, s. f. / **sialadenite**, s. f. / **sialadenitis**. [Cjr. **sialon** = *saiwa; aden, -os = gtand.a.; -ita.*] Inflatie a parenchimului unei glande salivare. Var.: sialoadenita.

SIALAGOG. Var. pentru sialogog (v.).

SIALIDAZA, s. f. / **sialidase**, s. f. / **sialidase**. Sin.: neuraminidaza (v.).

SIALIDOZA, s. f. / **sialidose**, s. f. / **sialidosis**. Boala determinata de un deficit Tn *sialidaza, transmisă autozomal recesiv,

SIALITA

care se poate manifesta Tn doua moduri: 1) S. *tip I*, cu debut la adolescent sau la adult, se caracterizeaza prin *mioclonii, aparitia unor pete rosii la nivelul ochiului care determina pierderea treptata a acuitatii vizuale si stocarea oligozaharide-lor care contin reziduuri de *acid sialic. Sin.: mucopolidoza tip I. 2) S. *tip II* se caracterizeaza Tn plus prin existenta unor mal-formatii somatice si *disostoze multiple. Tn s. *tip II* cu debut infantil se mai Tntalneste visceromegalie si retard mental, iar in forma congenitala - ascita, *hidrops fetal, edem facial, hernie inghinala si moarte prematura. V. si mucopolidoza, nefrosiali-doza, oligozaharidoza.

SIALITA, s. f. / sialite, s. f. / sialitis, sialadenitis. {Cjr. *sialon* = *satwa*; -ltd.} Inflamatie a unei glande salivare. Termenul, discutabil, poate fi utilizat atat pentru infectiile salivare parenchimatose, cat si pentru cele canaliculare.

SIALOADENITA. Var. pentru sialadenita (v.).

SIALOGEN, adj. / sialogene, adj. / sialogenous. {Cjr. *sialon* = *saliva*; *genniin* = *a produce.*} Care produce saliva.

SIALOGLICOPROTEINA, s. f. / sialoglycoproteine, s. f. / sialoglycoprotein. [Qr. *sialon* = *saliva*; *glykys* = *civics.*; *pro-tos* = *primui*; -ina.] *Glicoproteina care contine o cantitate mare de *acid sialic.

SIALOGOG, s. n. / sialagogue, s. m. / sialogogue. [tjr. *sialon* = *saiiva*; *agogos* = *care conduce sprv einninare.*] Substanta, de origine endogena sau exogena, care provoaca hipersecretie salivara. Var.: sialagog. V. ptialism.

SIALOGRAFIE, s. f. / sialographie, s. f. / sialography. [Cjr. *sialon* = *satwa*; *graphein* = *a scrie.*] Examen radiografic al unei glande salivare dupa opacifierea canalelor sale principale (Stenon si Wharton) si a parenchimului sau acino-canalicular printr-o substanta de contrast injectata Tn canalul excretor al glandei, prin ostiumul sau.

SIALOGRAMA, s. f. / sialogramme, s. m. / sialogram. [Qr. *sialon* = *saliva*; *gramma* = *inscriere.*] Imagine a unei glande salivare obtinuta prin *sialografie.

SIALOLIT, s. m. / sialolith, s. m. / sialolith. [Cjr. *sialon* = *safiva*; *lithos* = *piatrd.*] Calcul format Tntr-un canal excretor sau Tntr-o glanda salivara. S. se formeaza eel mai frecvent Tn glanda submaxilara si Tn canalul acesteia, mai rar Tn *parotide si in glandele sublinguale.

SIALOLITOTOMIE, s. f. / sialolithotomie, s. f. / sialolithotomy. [Qr. *sin/on* ss *saliva*; *IHhos* = *piatrd*; *tome* = *tdiere.*, *sec.fiu.tw*, de [a *temnein* = a *taw*.] Procedeu chirurgical care consta Tn ablatia unui 'sialolit, prin incizarea segmentului glandei salivare la nivelul careia acesta este localizat.

SIALOREE, adj. / sialorrhoe, adj. / sialorrh(o)ea. [Qr. *sialon* = *saiiva.*; *rhoia* = *curgm*, de [a *rhein* = a *cwge.*] Sin.: ptialism (vJ).

SIALOZA, s. f. / sialose, s. f. / sialosis. [Qr. *sialon* = *satisa*; -ozo.] Denumire pentru orice afectiune a glandelor salivare care nu este de natura infectioasa sau tumorală. Uneori termenul este utilizat doar pentru infiltratiile limfocitare ale glandelor salivare.

SIBILANT, adj. / sibilant, -e, adj. / sibilant. [Lot. *sibilans*, *participini pmzmt at VerfinCw*. *sibilare* = a *suiera.*] V. ral.

SIC VOLO / sic volo / sic volo. [Lot. *sic* = *astfd*, in *acest fd*; *volo* = *e.u VTWU.*] Termen care poate fi utilizat Tn pre-scriptiile medicale pentru a justifica depasirea voluntara a dozei pentru un principiu activ dintr-o formula *magistrala.

SICATIV, adj., s. n. / siccatif, -ive, adj., s. m. / siccative. [Lat. *medicadl siccativus*, de la *siccare* = a *usca.*] 1) Care usu-ca, care Tndeparteaza fluidul ce Tnconjoara o faza solida. 2) Orice medicament care usuca rapid plagile (ex.: *iodoformul).

SICKLE-CELL / sickle-cell / sickle-cell. [EngC. *sickle* = *secera*; *cell* = *ceCiiCd.*] Sin. englez pentru drepanocit (v.).

SIDEROZA

SICLEMIE, s. f. / sicklemie, s. f. / sickl(a)emia. [EngL *sickle* = *sece.ra.* (*cell* = *celnta*); gr. *haima*, -atos = *sdnge.*] Sin.: drepanocitoza (v.).

SICOZIS, s. n. / sycosis, s. m. / sycosis. [Cjr. *sykon* = *sma-china*; -ozo.] Boala de origine bacteriana sau micotica manifestata prin *foliculite succesive, care se reinnoiesc fara Tnterupere, localizate la nivelul zonelor cu par dens (barba, 'scalp). S. se cronicizeaza, iar agentul etiologic este frecvent. *stafilococul. Var.: sicoza.

SIDA / SIDA / AIDS. Abreviere utilizata Tn mod curent pentru sindromul de imunodeficienta dobandita (v.).

SIDERANT, adj. / siderant, -e, adj. / siderant. [Lat. *siderari* = a *fi [ovit de infl'wnfa mfasta. a astrelor, de (a sic/us, -erfs = astru.]* Care poate determina prabusirea subita a uneia sau mai multor functii importante, adica 'sideratie.

SIDERATIE, s. f. / sideration, s. f. / sideration. [Lat. *sidera-tio, -onis* = *in.flue.nfa mfasta. a astrelor, de (a siderari = a fi [ovit de infl'wnfa mfasta. a astretor si sidus, -eris = astru.]* Suspendare brutala si complete a functiilor unuia sau mai multor organe, de obicei de cauza accidentala (electrocutare, ac(iu-nea traznetului, embolie, hemoragie cerebrala etc.).

SIDEREMIE, s. f. / sideremie, s. f. / iron content in blood. [Cjr. *sideros* = *fier*; *haima*, -atos = *sange.*] Concentratia fierului Tn sange. V. tab. const. biochim.

SIDERIZARE, s. f. / sid6risation, s. f. / deposition of h(a)emosiderin. [Cyr. *sideros* = *fier.*] Infiltrare difuza a fibrelor elastice si de colagen cu "hemosiderina, localizata Tndeosebi Tn focarele hemoragice sau Tn peretii vaselor mici din creier si din spline, Tn cazul 'hemosiderozei.

SIDEROBLAST, s. n. / sideroblaste, s. m. / sideroblast. [Qr. *sideros* = *fier*; *blastos* = *germen*] Celula din maduva osoasa, precursora a globulelor rosii (v. eritroblast), care contine granule mici cu fier. S. pot fi observate la persoanele normale si sunt absente in *sideropenie. Unele *anemii se caracterizeaza prin prezenta sa. (*anemie sideroblastica).

SIDEROBLASTOZA, s. f. / sideroblastose, s. f. / sideroblastosis. [Qr. *sideros* = *fw*; *blastos* = *ge.rmen*; -ozd.] Prezen(a de *sideroblaste Tn diferite tesuturi ale organismului.

SIDERO CIT, s. n. / siderocyte, s. m. / siderocyte. [Qr. *sideros* = *fier*; *kytos* = *ceCtila.*] Globul rosu care contine incluziuni fence non-hemoglobinice, puse Tn evidenta prin coloratia cu albastru de Prusia. Aceste granule apar uneori pe frotiul c6-lorat sub forma *corpusculilor Pappenheimer bazofili.

SIDEROFIL, adj. / sid6rophile, adj. / siderophilii. {Cjr. *sideros* = *fier*; *philos* = *prieten*, de. (a *philein* = a *wlii*) Despre o celula sau un tesut care au afinitate pentru fier.

SIDEROFILINA, s. f. / siderophiline, s. f. / siderophilin. {Cjr. *sideros* = *fier*; *philein* = a *win.*, -inn.} Sin.: transferina (v); V. tab. const. biochim.

SIDEROPENIE, s. f. / sid6ropenie, s. f. / sideropenia. {jtr. *sideros* = *fier*; *penia* = *saratie.*} Deficit de fier Tn organism; Poate apare in: sarcina, alimentatie deficitara Tn fier, pierderi cronice de sange. Cea mai importanta manifestare a s. este *anemia hipocroma, care se corecteaza usor prin tratamentul cu medicamente care contin fier. Sin.: hiposideremie.

SIDEROPEXIE, s. f. / sideropexie, s. f. / sideropexis. [Cjr. *sideros* = *fw*; *pexia* = *fvvire.*] Fixarea fierului de catre unele celule sau unele tesuturi. **SIDEROSILICOZA, s. f. / siderosilicose, s. f. / siderosilico-**

sis. [Cjr. *sideros* = *fier*; [at. *silex*, -ids = *piatrd tare, granit*; -ozd.] *Pneumoconioza minerala mixta, determinata de inhalarea masiva de pulberi de oxid de fier si de siliciu. Sin.: silicosi-deroza.

SIDEROZA, s. f. / siderose, s. f. / siderosis. [Cjr. *sideros* = *fier*; -ozo.] Infiltratia diferitelor tesuturi cu particule fine de fier

sau cu un compus al acestuia. Se disting: s. *conjunctivata*, cu prezenta locala de corpusculi continand fier; s. *hepatica*, prin acumularea de fier Tn exces Tn ficat; s. *nutritionala*, determinata de o dieta bogata Tn fier, dar saraca Tn proteine si hipocalorica; s. *pulmonara*, *pneumoconioza determinata de inhalarea unor particule fine de fier sau a pulberilor de oxid de fier (la sudori, polizori, lucratori care utilizeaza oxidul rosu de fier). V. si hemosiderina, hemosideroza.

SIEVERT, s. m. / Sievert, s. m. / Sievert. Unitate de masur§ in Sistemul International pentru echivalentul de doza, care se mai masoara si Tn unitatea tolerata denumita rem (1 Sv = 100 rem; 1 rem = 10 mSv). V. cap. X (Sistemul International de unitati de masura Tn medicina).

SIFILIDA, s. f. / syphilide, s. f. / syphilid(e). [1[^]. etimolgia *termenuCui sifilis; -lda.*] Termen general pentru leziunile cutanate din *sifilisul secundar, care apar de obicei dupa sase luni pana la doi ani dupa infectie. S. sunt denumite dupa forma (ex.: s. inelara) sau Tn functie de localizare (ex.: s. plantara).

SIFILIGRAFIE, s. f. / syphiligraphie, s. f. / syphiligraphy. [V. etimologia termenului *sifilis*; gr. *graphein* = a sew.] Studiul sifilisului.

SIFILIS, s. n. / syphilis, s. f. / syphilis. [*Syphilus* (aCtemnt a *nwmlui Sipytus, pastor* [legendar din. "MetamorfozeCe." Cm *Ovidiu*], pe *canee. poe-tui fracastoro din l'ea-rona* (m anui 1530) [-a preluat intr-un poem, imaginandu-fi ca acesta a fast im6o[naifit lie. St-poSon, co. peaeapsa pentm BCestemeU safe, sau de. la gr. *syn* = mpn.Mia.; *philein* = a iuEi] Boala venetica contagioasa si inoculabila, al carei agent etiologic este *Treponema pallidum* si al carei diagnostic se bazeaza pe reactii serologice specifice ("reactia Bordet-Wasserman, testui Nelson sau *testul de imobilizare a treponemelor). Clasificarea traditionala (s. primar *sancru sifilitic; secundar - *rozeole, *sifilide; teriar - sifilide, *gome) ramane importanta din punct de vedere clinic, dar in prezent exista tendinta de a utiliza o clasificare mai pragmatice: s. precoce (din momentul contagiunii pana la o anumita perioada din faza secundara, Tn care penicilinoaterapia are maximum de eficacitate) si s. tardiv (sfarsitui perioadei secundare si perioada teriara, unde tratamentul are efecte aleatorii). Sin. (tot mai putin utilizat): boala spedica.

SIFILITIC, adj., s. m. / syphilitique, adj., s. m. / syphilitic. [V. etimologia *te.rme.nuiw. sifilis.*] 1) Care este afectat sau cauzat de *sifilis. 2) Bolnav afectat de sifilis.

SIFILOFOBIE, s. f. / syphilophobia, s. f. / syphilophobia. [1[^]. etimologia *terme.nu[ui sifilis*; gr. *phobos* = fiv.a.] Teama mor-bida de a contracta *sifilisul.

SIFILOM, s. n. / syphilome, s. m. / syphiloma. [V. etimologia *tennenuiui sifilis; -omo.*] Sin.: goma sifilitica (v.).

SIFILOM DIFUZ PRIMAR / syphilome diffus primaire / primary diffuse syphiloma. Leziune pseudoinflamatorie formata dintr-o zona de culoare rosie Tnchisa, mai mult sau mai putin scuamoasa, acoperind ntregul gland si coexistand cu un *ancru sifilitic, pe care TI poate masca.

SIFILOM PRIMAR / syphilome primaire / syphilitic chancre. Sin.: sancru sifilitic (v.).

SIFON, s. n. / siphon, s. m. / siphon. [Lat. *sipho, -onis*, din. *fjr. siphon* = *Mtufucta, tub, pompa.*] Dispozitiv sau formatiune anatomica Tn forma de U, cu ramuri de lungimi diferite, folosit pentru a transfera lichide de la un nivel mai Tnalt la unul inferior, prin forta determinata de presiunea atmosferica, sau tn scopul evacuarii unei cavitati naturale.

SIFON VEZICULAR / siphon vesiculaire / vesicular siphon. Ansamblu constituit din colul veziculei biliare si din cele doua unghiuri pe care aceasta le formeaza cu corpul veziculei, pe de o parte, si canalul cistic, pe de alta parte.

SIFONAJ, s. n. / siphonage, s. m. / siphonage. [Lat. *sipho, *onis*, din gr. *siphon* = *conduc.ta, tub, pompa*] Utilizarea unui *sifon pentru drenarea unei cavitati. Ex.: In lavajul gastric, intr-un abces, la evacuarea lichidului Tn cazul unei pleurezii etc.

SIGMATISM, s. n. / sigmatism, s. m. / sigmatism. [C/r. *sigma*, = a 19-a [itera a alfabe.tulw. gre.c.; -ism] Deficit de articulare fonetica care consta Tn dublarea articularii uneia sau mai multor consoane (J, G) cu o alta consoana (S).

SIGMOID, adj., s. n. / sigmoide, adj., s. m. / sigmoid. NA: colon sigmoideum (1). [Cjr. *sigma*, = a 19-a (iu.ra. a. *alfabetulw. gwc*; *eidosis* = forma.) 1) Segment al colonului care ncepe la marginea interna a psoasului stang si se continua cu rectul de la nivelul celei de-a treia vertebre lombare. Masoara circa 40 cm lungime. 2) Tn forma de S sau, mai precis, Tn forma literei grecesti sigma. Ex.: colon s. (sau pelvin).

SIGMOIDECTOMIE, s. f. / sigmoidectomie, s. f. / sigmoidectomy. [Cjr. *sigma*, = a 19-a [item a alfabetului grec; *eidosis* = forma; *ektome* = e3(c.izie.)] Ablatia chirurgicala, partiala sau totala, a colonului sigmoid.

SIGMOIDITA, s. f. / sigmoidite, s. f. / sigmoiditis. [Cjr. *sigma*, = a 19-a [item a alfabe.tului give, *eidosis* = forma, -ilo.] Inflamatie a colonului sigmoid.

SIGMOIDOPEXIE, s. f. / sigmoidopexie, s. f. / sigmoidopexy. [Qr. *sigma*, = a 19-a Citera a alfabe.tulvi grw.; *eidosis* = forma; *pexis* = fu(are.)] Procedeu chirurgical folosit pentru rezolvarea *prolapsului rectal prin sutura peretelui colonului sigmoid la peretele abdominal.

SIGMOIDOSCOP, s. n. / sigmoidoscope, s. m. / sigmoidoscope, [1[^]. *sigma*, = a 19-a [item a alfabe.tuluiw. gre.c.; *eidosis* = forma; *skopos* = observator, de. ta *skopein* = a vedea, a e[amina.] *Endoscop rigid sau flexibil, cu o sursa de iluminare adecvata inspectiei colonului sigmoid.

SIGMOIDOSCOPIE, s. f. / sigmoidoscopie, s. f. / sigmoidoscopy. [Cjr. *sigma*, = a 19-a [item a alfabetului grec; *eidosis* = forma.; *skopia* = oywimare., de. (a. *skopein* = a vedea, a e[atnifia.] Inspectia colonului cu un sigmoidoscop.

SIGMOIDOSIGMOIDOSTOMIE, s. f. / sigmoidosigmoidostomie, s. f. / sigmoidosigmoidostomy. [Cyr. *sigma*, = a 19-a [item a alfabe.tului grec; *eidosis* = forma; *stoma, -atos* = gun.,] 1) Formarea prin interventie chirurgicala a unei anastomozes Tntre doua portiuni ale colonului sigmoid, dupa rezectia portiunii intermediare afectate. 2) Denumire a orifidului creat prin procedeu mentionat anterior.

SIGMOIDOSTOMIE, s. f. / sigmoidostomie, s. f. / sigmoidostomy. {Qr. *sigma*, = a 19-a [item. a affaBetulvi grec; *eidosis* = forma, *stoma, -atos* = gum.] Crearea unui *anus artificial la nivelul colonului pelvin, cu deschidere Tn fosa iliaca stanga.

SILICAGEL, s. n. / silicagel, s. n. / silicagel. [Lat. *silex, -ids* = *piatra. tare., gmnit; gelu* = *mghe.f.*] Gel de bioxid de siliciu (*silice), SiO₂, coloidal, utilizat ca deshidratant si adsorbant, Tndeosebi pentru gaze si vapori.

SILICAT, s. m. / silicate, s. m. / silicate. [Lot. *silex, -ids* = *piatra tare, grwiit.*] Termen general pentru cei peste 1 500 de compusi alcatuiti din oxid de siliciu (silice) si diferite metale mono- si bivalente (Tndeosebi K, Na, Mg, Fe, Al). Unii s. sunt utilizati ca pansamente gastrice sau pentru producerea coloanelor de cromatografie.

SILICATOZA, s. f. / silicatose, s. m. / silicatosis. [Lat. *silex, *ids* = *piatra tare., granit; -oza.*] Termen generic pentru orice *pneumoconioza minerala fibrogena legata de inhalarea de particule care contin *silicati, Tndeosebi azbest, argila, caolin, mica si talc.

SILICE, s. f. / silice, 8. f. / silica. [Lat. *silex, -ids* = *piatra tare., gmnit*] Dioxid de siliciu, SiO₂, sau anhidrida silicica. Poate sa existe Tn forme alotropice variate, este alba sau incolora,

SILICIU

C

dura, utilizata Tn alcatuirea unor materiale dentare. S. este folosita si Tn industrie, in fabricarea sticlei, ceramice etc. Este foarte abundenta Tn natura. Prin inhalarea cronica a pulberilor de s. se poate dedansa o *pneumoconioza.

SILICIU, s. n. / silicium, s. m. / silicon. [Lot. *silix, -ids = piatra tare, granit.*] Elementul chimic nr. 14, cu simbolul Si si greutatea atomica 28,086. Dupa oxigen, s. este elementul eel mai abundent In scoarta terestra, unde nu se gaseste liber, ci sub forma unor compusi oxigenati, Tndeosebi *silice si 'silicati. In organism, s. este un oligoelement anorganic prezent In numeroase *mucopolizaharide. Inhalarea cronica a pulberilor de s. determina 'silicoza.

SILICON, s. m. / silicone, s. f. / silicone. [Lot. *silix, -ids = piatra tai-e, granit.*] Denumire generala pentru diversi compusi silico-organici cu structura de *polimeri. S. au numeroase utilizari industriale, ca si medicale si -farmaceutice (creme protectoare), cea mai spectaculoasa si disputata utilizare fiind m chirurgia estetica.

SILICOSIDEROZA, s. f. / silico-sid6rose, s. f. / silicosiderosis. [Lot. *silix, -ids = piatra. tare, grwiiti gr. sideros = fw; -ozd.*] Sin.: siderosilicoza (v.).

SILICOTIC, adj., s. m. / silicotique, adj., s. m. / silicotic. [Lot. *silix, -ids = piatra tare, granit.*] 1) Care apartine *silicozei sau care caracterizeaza aceasta boala. 2) Bolnav de silicoza.

SILICOZA, s. f. / silicose, s. f. / silicosis. [Lat. *silix, -ids = piatra tare., granit; -ozn.*] *Pneumoconioza minerala fibrogena, cauzata de inhalarea cronica a pulberilor de siliciu liber (bio-xid de siliciu). Leziunile pulmonare constau Tn fibroza nodulara, iar diversele aspecte radiologice au fost individualizate si cuprinse Tn clasificarea QMS. Se poate asocia, frecvent, cu tuberculoza pulmonara.

SIMBIONT, s. m. / symbiote, s. m. / symbiont. [Cjr. *symhios = care traiesc imp-retina, de. [a syn = un.pre.ima, bias = viafo.; on, ontos = fiinfu.]*] Organism animal sau vegetal care traieste In *simbioza cu un altul.

SIMBIOTIC, adj. / symbiotique, adj. / symbiotic. [Cjr. *syn = mifire.u.na; bias = viafo.*] Despre un organism care se afla asociat Tn *simbioza, adica este *symbiont.

SIMBIOZA, s. f. / symbiose, s. f. / symbiosis, cross-feeding. [JT. *symbiosis = fapvtl de a trai unpreuna, de [a syn = imprewa, bins = viafo.]*] Stare a doua fiinte vii de specii diferite care traiesc permanent sau temporar Tn asodere stransa si Tn echilibru redproc benefic, Ex.: *Haemophilus parainfluenzae*, care necesita prezenta factorului V si sintetizeaza factorul X, si *Haemophilus canis*, care necesita prezenta factorului X si sintetizeaza factorul V, se dezvolta normal tn s., Tntr-un mediu fara factori V si X.

SIMBLEFARON, s. n. / symblepharon, s. m. / symblepharon. [Cyr. *syn = mipreuna; blepharon = pkoapa*] Aderenta patologica si cicatriceala Tntre conjunctiva tarsala (a pleoapelor) si conjunctiva bulbara. S. se produce de obicei Tn urma unei arsuri.

SIMBOL, s. n. / symbole, s. m. / symbol. [gr. *symbofon = sann de recumafere, de (a symballeia = a interpreta)*] 1) In psihopatologie, reprezentare care se substituie continutului si care serveste pentru exprimarea continutului respectiv. 2) Litera, grup de litere sau un alt semn particular utilizat Tn locul unui termen. 3) In chimie, mod de expresie a compozitiei calitative si canitative a unui corp, a unei substante, cu ajutorul literelor, semnelor si dfrelor.

SIMELIE, s. f. / symelie, s. f. / symmelia. [<y. *syn = mipre-ww.; melos = e?(tre.mitata, memf)ru*] Malformatie grava (monstruozitate) a fatului caracterizata prin sudura membrelor inferioare, terminata printr-un picior dublu.

SIMPAT1COLITI

SIMETRIE, s. f. / sym6trie, s. f. / symmetry. [Qr. *symmetria = proportie justa, de (a syn = mpreww, metron = masuro.)*] Disponerea concordanta si armonica a partilor componente ale unui ansamblu spatial. Lumea vie prezinta diferite tipuri de s., cu predominanta celei pentagonale.

SIMETRIE B1LATERALA / sym6trie bilaterale / bilateral symmetry. Organizarea dreapta-stanga a unui 'organism, cu s. de o parte si de alta a unui plan sagital si median.

SIMFALANGIE, s. f. / symphalangie, s. f. / symphalangia. [^r. *syn = impreund; [at. phalanx, -angis, gr. phalanx, -angos = infirm de soCdaf]*] Malformatie digitala transmisa ereditar dominant, constand din absenta articulatiei Tntre falange si falangeta. Se poate asocia si cu alte diformitati ale main" sau ale pidorului. Var.: sinfalangie, simfalangism. Sin.: sindrom Drinkwater.

SIMFALANGISM. Var. pentru simfalangie (v.).

SIMFIZA, s. f. / symphyse, s. f. / symphysis. NA: symph-ysis. [Qr. *syn = impreuna; physis = cre^tem, de. [a phyein = a crefte.]*] 1) Tn anatomie, *sinartroza formata din cartilaj fibros si tesut conjunctiv. Ex.: s. *mentonier*, creasta mediana a maxilarului inferior; s. *pubian* (v.). 2) Acolare patologica a celor doua foite ale unei membrane seroase (ex.: s. pericardica, s. pleurala etc.).

SIMFIZA PUBIANA / symphyse pubienne / pubic symphysis. V. tab. anat. - articulatii.

SIMPATALGIE, s. f. / sympathalgie, s. f. / sympathetialgia. [l^r. *etimioffw. te.nnen.ului simpatic; gr. algos = dwere.*] Tip de durere paroxistica si periodica, localizata Tndeosebi la nivelul fetei, cu topografie vasculara, caracter pulsatil si Tnsotita de fenomene parestezice, vasomotorii si secretorii. S. defineste durerile faciale care nu sunt nici nevralgii faciale, nici dureri simptomatice si se bazeaza pe ipoteza (foarte criticata Tn fiziologia neurovegetativa) aferentei dureroase Tn relatie cu inervatia simpatica. V. si cauzalgie.

SIMPATECTOMIE, s. f. / sympathectomie, s. f. / sympathectomy. [l^r. *etinwCoffia te.rmen.uiM simpatic; gr. ektome = e^cizie.*] Procedeu chirurgical care consta Tn Tntreruperea propagarii impulsurilor nervoase simpaticе catre un teritoriu vascular, prin exereza ganglionilor nervului sau ai lantului simpatic corespondent. Se obtine astfel dilatatia permanenta a patului vascular Tn teritoriul respectiv. Cea mai frecventa s. este s. *lombal*, efectuata ca tratament Tn *arterita membrelor inferioare. Alte tipuri de s.: cervicala, dorsala, toraco-lombara, sub-, supra-sau transdiafragmatica.

SIMPATIC, adj., s. n. / sympathique, adj., s. m. / sympathetic. NA: pars sympathica (1). [Cjr. *sympathein = a fi aiatwi de dne-va, de [a syn = unpreuna, pathos = afectmm, sentiment]*] 1) In sens restrans, sin. cu *sistemul nervos orto-simpatic. 2) Care apartine sau se refera la 'sistemul nervos autonom Tn general sau, Tntr-un sens restrans (utilizat in mod curent), la *sistemul nervos ortosimpatic. Ex.: receptor s. 3) Denumire a influentei pe care o modificare patologica a unui organ o poate avea asupra unuia sau mai multor organe, cu sau fara aparitia unor leziuni la nivelul acestora. Ex.: oftalmie s. (v.).

SIMPATICOGONIE, s. f. / sympathicogonie, s. f. / sympathogonia. [l^r. *etimioCogia tennenutui simpatic; gr. gone, gonos = urmaf, samdn.ta genitafa.*] *Celula susa a ganglionilor sim-patici sau a medulosuprarenalei derivata din neuroblastele crestei ganglionare a *tubului neural. Var.: simpatogonie.

SIMPAT1COLITIC, adj., s. n. / sympathicolitique, adj., s. m. / sympathicolitic. [V. *etimioigia termenuiv. simpatic; gr. lytikos = care distrvje, de [a lyein = a distruge.]*] 1) Care inhiba, la diferite niveluri, efectele stimularii simpaticе. 2) Termen general care include grupele de substance care au efec

SIMPATICOMIMETIC

tul mentionat anterior: *adrenolitice, *ganglioplegice si anti-
*adrenergice. Var.: simpaticolitic. Sin.: simpaticoplegic, simpato-
plegic.

SIMPATICOMIMETIC, adj., s. n. / sympathicomimetique, adj., s. m. / sympathomimetic. [1[^]. *efmwCogia tennennlia. simpatic;* gr. *mimetikos* = care imita, de [a *mimeishai* = a imita.] (Substanta) care are efecte similare celor obtinute prin stimularea *sistemului nervos simpatic. In functie de principalele lor utilizari terapeutice, s. pot fi: vasoconstrictoare, vasodilatatoare periferice, tocolitice, inotrope cardiace, bronhodilatatoare. Var.: simpaticomimetic.

SIMPATICOPLEGIC, adj., s. n. / sympathicoplegique, adj., s. m. / sympatholytic. [1[^]. *etinwCogia termenuivi simpatic;* gr. *plege* = [oviturd,] Sin.: simpaticolitic (v.). Var.: simpaticoplegic.

SIMPATICOTONIC, adj. / sympathicotonique, adj. / sympathicotonic. [V. *etmioiogia termenului simpatic;* gr. *tonikos* = *intdritor.*] Caracterizat prin predominanta tonusului simpatic, Tn opozitie cu "vagotonic. V. simpaticotonie.

SIMPATICOTONIE, s. f. / sympathicotonie, s. f. / sympathicotonia. [V. *etwwtogia termenului simpatic;* gr. *toaos* = *tensiune.*] Stare, uneori constitutionals, dar de obicei anormala, determinata de predominanta activitatii *sistemului nervos ortosimpatic. Se caracterizeaza indeosebi prin asocierea *hiperesteziei corneene si faringiene cu accentuarea reflexului de greeata, precum si a *tahicardiei cu *hipertensiune arteriala moderata.

SIMPATICOTROP, adj. / sympathicotrope, adj. / sympathicotropic. [V. *etimologia termenului simpatic;* gr. *trope* = *mtoa.rce.re, de. [a. trepein = a. wtoarce.]* Care are afinitate crescuta pentru structurile nervoase simpatic.

SIMPATIE, s. f. / sympathie, s. f. / sympathy. [Lot. *sympa-thia, gr. sympatheia* = *participare. la su.fe.rwfa aftuia, de [a syn = mprvuna, pathos = afec-fwm, sentiment si sympathiein = a fi atdturi de dneva.]* Termen vechi, utilizat pentru desemnarea interrelatiilor dintre unele organe ale corpului, denumita s. *intre organe.* In cadrul acestei relatii, uneori un organ sana-tos poate fi afectat prin s. cu un organ cu modificari patologice. Actualmente, astfel de Tmbolnaviri prin s. se explica neu-roreflex sau prin *autoimunitate. V. simptom reflex si oftalmie simpatica.

SIMPATOGONIE. Var. pentru simpaticogonie (v.).

SIMPATOLITIC. Var. pentru simpaticolitic (v.).

SIMPATOMIMETIC. Var. pentru simpaticomimetic (v.).

SIMPATOPLEGIC. Var. pentru simpaticoplegic (v.).

SIMPLU ORB / epreuve a l'insu, epreuve en aveugle / blind test. Tip de test terapeutice In care medicamentului administrat (sau o alia modalitate terapeutica) nu este cunoscut de pacient, ci doar de medic. V. si dublu orb, test Tn orb.

SIMPURT, s. n. / sympurt, s. m. / sympurt, symporter. [c/t. *syn = impre.und;* (at. *portarc = a. duce, a purta.*] Proces de *cotransport prin care doua molecule diferite sau doi ioni diferiti sunt transportati prin membrana plasmatica Tn aceeasi directie.

SIMPURTOM, s. n. / sympt6me, s. m. / sympurtom. [V. *sympurtoms, -atos = ceea ce survim impreuna, de [a syn = impreuna, pipstein = a. veni]* Manifestare morbida ?n relatie cu o stare patologica. S. sunt percepute subiectiv de bolnav, spre deosebire de *semne, care sunt manifestari obiective desco-perite sau puse Tn evidenta de medic.

Slinptoine cu cfenumiri comune

•S. ACCESORIU / sympt6me accessoire / accesory symptom. Orice s. care nu este *patognomonic pentru o anume boala.

S. VAN GOGH

•S. ACCIDENTAL / sympt6me accidentel / accidental symptom. Orice s. care apare Tn cursul unei boli, dar nu are nici o legatura cu aceasta.

• S. CARDINAL / sympt6me cardinal / cardinal symptom. S. de importanta majora pentru diagnosticul unei boli.

•S. CONSTITUTIONAL / sympt6me constitutionnel / constitutional symptom. S. care indica un efect sistemic al unei boli. Ex.: pierderea Tn greutate.

•S. ECHIVOC / sympt6me equivoque / equivocal sign. S. care nu apartine unei anumite boli, ci poate fi asociat unui numar mai mare de entitati morbide.

• S. INDUS / sympt6me induit / induced symptom. S. a carui aparitie este determinata de o manevra, de un exerdtiu sau de administrarea unui medicament. El este realizat tn mod intentional de catre medic, Tn vederea stabilirii unui diagnostic.

• S. LOCAL / sympt6me local / local symptom. S. care apare Tntr-o zona bine delimitata a organismului, frecvent datorita evolutiei bolii Tn regiunea respectiva.

" S. DE LOCALIZARE / sympt6me de localisation / localizing symptom. S. care indica dar sediul unui proces patologic.

• S. OBIECTIV / sympt6me objectif / objective symptom. Fenomen particular provocat Tn organismul pacientului de o boala si care poate fi percept de observator. Adesea se con-funda cu notiunea de semn (v.).

• S. PATOGNOMONIC / sympt6me pathognomonique / pathognomonic symptom. V. patognomonic.

•S. REFLEX / sympt6me reflexe / reflex symptom. S. determinat de un anumit proces patologic la distanta de organul sau regiunea afectate. Ex.: spasmul muscular datorat inflamatiei unei articulatii. V. simpatie si oftalmie simpatica.

• S. SUBIECTIV / sympt6me subjectif / subjective symptom. S. ce poate fi percept doar de catre pacient, nu si de catre observator.

Simpptome cu nume proprii

• S. EPSTEIN. [Alois Epstein, pediatru. ceR, 1849-1918.] S. care apare la copii cu nervozitate accentuata, constand Tn insuficienta coborare a pleoapei superioare, ce determina o expresie de "fades inspaimantant".

• S. HAENEL. [Hans Haenel, rwurdog german, 1>resda, 1S74-1942.] In *tabes, absenta senzatiei la piesunea globului ocular.

•S. OEHLER. [JoAonnes Oehler, mufu. german, n. 1879] 1) Racire si paloare a picioarelor, Tn *claudicatia intermitenta. 2) Paloare si racire brusca a tegumentelor la nivelul unui brat afectat de o disfunctie motorie usoara, atunci cand pacientul ridica o greutate.

• S. REMAK. [Ernst Julius Remak, neurobg german, profesor {a 'BerCin, open. Ca 'Wiesbaden, 1849-1911} Poliestezie si Tntarziere Tn perceperea senzatiilor dureroase, ?n 'tabesul dorsal.

• S. ROGER. [Heari Louis Roger, medif. francez,, 1809-1891.], Hipotermie, Tn stadiul tertiar al meningitei tuberculoase. i

• S. SEGUIN. [Edouard Seguin, mwvloff fi psiniatru francez, stafniit in Statele 'Unite ale. Ommc.u. {Ohio, 'J^ew 'YorQ 1812-1880.}] Contractii musculare involuntare ce preceda o crizaJ epileptica. i

• S. VAN GOGH. [Vincent Van Gogh, pictor fiamand, 18S3-1890.] Tendinta unor padenti de a se „autoopera" sau de a cere cu insistenta medicilor sa procedeze la o anumita operatie dorita de bolnav. Apare Tn *psihoze paranoide si hipocondri-ace, la personalitati dizarmonice de tip impulsiv, dar si isteriQ.j Tn *dismorfofobie.

SIMPOTOMATIC

SINCITI

U

SIMPOTOMATIC, adj. / symptomatique, adj. / symptomatic.

[Cfr. *symptoms, -atos* = ceea ce survine. *tmpre-una, de. (a sya = nnpre. una, piptein = a veni)* 1) Care apartine unui 'simp-torn, sau originii unui simptom. 2) Care se afla in relatie directa cu simptomele unei boli. Ex.: *tratament s.*, care trateaza efectele si nu cauzele unei boli. 3) Care poate apare ca simptom particular Tntr-o anumita boala. Ex.: nevralgie s. 4) Uneori termenul este extins impropriu cu sensul de evocator sau ca-ractenstic.

SIMPOTATOLOGIE, s. f. / symptomatologie, s. f. / symptomatology. [C/r. *symptoma, -atos* = ceea ce survine. *mtpre-wia, de. ta syn = mpreuna, piptein = a wni; logos = ftiinfa.*] 1) Studiul analitic 'simptomelor. 2) Ansamblul simptomelor combinate caracteristice unei boli.

SIMT, s. n. / sens, s. m. / sense. [Lot. *sendee = a simfi.*] Capacitatea de a percepe senzatii, constituind sensibilitatea senzoriala prin intermediul celor cinci s., corespunzand analizatorilor vizual, olfactiv, auditiv, tactil, gustativ si prin intermediul visceroreceptorilor (ex.: s. al calorii, s. al formei, s. kinestezic etc.). La aceasta categorie de s. se adauga cele de ordin psi-hologic (s. de orientare, s. de observatie etc.).

SIMULARE, s. f. / simulation, s. f. / simulation. \Lat. *simulatio, -onis* = prefacatorie., de. [a. *simulare = a imita.*] 1) Frauda constienta care consta Tn provocarea, imitarea sau exagerarea tuburarilor morbide subiective sau obiective, pentru un anumit scop. V. si sinistroza. 2) *Patomimie, Tn psihiatrice. 3) In cercetare, reproducerea la calculator a unui model teo-refc, elaborat pe baza unor date cantitative obtinute prin studii sistemelor materiale reale.

SIMULATOR, s. n. / simulateur, s. m. / simulator. [Lot. *simulator, -oris* = imitator, *simulator, de. [a simulare = a imita.]* Dispozitiv experimental a carui functionare, al carui comportament sunt analoge cu cele ale unui sistem real. Ex.: s. din radioterapie.

SIMULTAGNOZIE, s. f. / simultagnosie, s. f. / simultagnosia. [Lat. *medie-vata simultaneus = simultan, din Cat. simul = m. ac-elafi tmp; gr. a - priv.; gnosi's = cwwofte.re., de. [a gnonai = a cwwaste.]* Incapacitatea recunoasterii unei imagini, a unui tablou care contin mai multe personaje sau obiecte, care sunt recunoscute doar daca sunt prezentate separat. S. este un tip particular de 'agnozie vizuala.

SINALGIE, s. f. / synalgie, s. f. / synalgia. [Qr. *syn = mpre-und; algos = du.re.Te..]* Durere localizata Tn alta regiune decat sediul leziunii care o provoaca. V. *sinalgie dento-dentara*.

SINALGIE DENTO-DENTARA / synalgie dento-dentaire / dento-dental synalgia. Durere provocata la nivelul unui dinte sanatos (dinte algic) de un dinte lezat (dinte algogen).

SINAPISM, s. n. / sinapisme, s. m. / sinapism. [Lot. *sinapis-nius = wmpresa de seminfe de multar, de. Ca sinapis = multar.]* •Cataplasma sau *emplastru pe baza de faina de mustar, destinata producerii *revulsiei.

SINAPSA, s. f. / synapse, s. m. / synapse. [Qr. *synopsis = punct de. [e.gdtiira, de (a. syn = nnpre. una, hapsis = unire fi hapsis = a prinde, a atafa.)* Termen conceput initial (Sherrington, 1897) pentru denumirea locului de contact Tntre doua sau mai multe celule nervoase, sediu al transmiterii influxului nervos (unele celule avand peste 15 000 de s.). Ulterior, termenul a fost extins si la jonctiunile neuroefectoare somatice si vegetative. S. este alcatuita dintr-o regiune presinaptica si alta postsinaptica, separate de spatiul sau fanta sinaptica. Regiunea presinaptica este reprezentata de ramificatiile axonale sub forma de buton terminal sau de varicozitati terminale. Spatiul sinaptic este cuprins Tntre cele doua membrane, pre-si postsinaptica, si masoara circa 20-30 nm. Regiunea postsinaptica este reprezentata de portiunea diferentiata a membranei

si citoplasmei neuronului sau organului efector (mu^chi, glanda) din teritoriul postsinaptic. Membrana postsinaptica contine *receptorii specifici *mediatorului eliberat din teritoriul presinaptic. Transmiterea (transmisia) sinaptica este de doua feluri: *chimica* (predomina la mamifere si la om) si *electrică* (animale inferioare: crab, rac, peste etc.). Tn s. *chimice*, transmiterea se re-alizeaza prin mediatori chimid (principali: acetiloolina si nora-drenalina), s. fiind de mai multe tipuri; s. axodendritice (cele mai raspandite), s. axosomatice, s. axoaxonice (descrise recent la vertebrate, Tn *formatiunea reticulata, maduva, *thalamus etc.) si "joc-tiunea neuromusculara (caracteristica musculaturii striate). In functie de natura chimica a neurotransmitatorului, s. chimice se Tmpart Tn colinergice, adrenergice, serotoninergice, histaminergice, aminoacidergice (acid glutamic, acid gama-aminobu-tiric, glicina), peptidergice, purinergice etc. In s. *electrice*, con-ducerea rapida interneuronala se datoreaza comunicarii directe Tntre citoplasma celor doi neuroni prin "joc-tiuni stranse, ce permit schimburi ionice interneuronale rapide, generatoare de manifestari electrice cu latenta mica, sub 0,1 ms. La om, s. electrice se gasesc numai Tn anumite structuri nervoase subcorticeale.

SINAPTOLITIC, adj., s. n. / synaptolytique, adj., s. m. / ganglioplegic. \V. *etmofogia termenului sinapsa; gr. lytikos = care. distruge, de. [a lyem = a distruge.]* Sin.: ganglioplegic (v.).

SINAPTOPLEGIC, adj., s. n. / synaptoplegique, s. m., adj. / ganglioplegic. [V. *e-timoilogia te-nwnului sinapsa; gr. plege = [ovitura.]* Sin.: ganglioplegic (v.).

SINARTROZA, s. f. / synarthrose, s. f. / synarthrosis. NA: articulatio fibrosa, articulatio cartilaginis. [C/r. *syn = mpre-una; arthron = articulapie.; -ozd.]* Articulatie imobila Tn care unirea oaselor sau a suprafetelor articulare se face fie prin tesut conjunctiv (sindesmoza), fie prin cartilagi (sincondroza), fie prin ambele (simfiza). S. poate fi si consecinta unui proces patologic. V. si sutura.

SINCHINEZIE, s. f. / sincinesie, s. f. / synkinesis, synkine-sia. {Cjr. *syn = mpre. una; kinesis = mifcare, de. la kmein = a mifca,}* Miscare involuntara a unui grup muscular, inadecvata efectuarii unui act voluntar, la nivelul unui membru de obicei afectat de 'pareza sau 'paralizie. S. pot surveni pe hemicor-pul homolateral sau controlateral miscarii voluntare pe care padentii vrea sa o efectueze. Sunt frecvente s. de *imitare*, miscari similare si simetrice, care apar la efectuarea unei mis-cari voluntare, Tn unele paralizii unilaterale. Ex.: s. brahio-brahiala; s. mana-guca, sin.: semn Saunders (v.). Var.: sindnezie, sinkinezie.

SINCINEZIE. Var. pentru *sinchinezie* (v.).

SINCHIZIS, s. n. / synchysis, s. m. / synchysis. [Sr. *synk-hysis = mnestec, c-onfuzie, de. [a synkhein = a fmlversa.]* 'Ramoliment sau lichefiere a 'corpului vitros. Tipuri: 1) S. aft-cans, degenerescenta cu lichefiere si cu prezenta de corpus-culi opaci albiciosi Tn masa corpului vitros. 2) S. *scintilant*, lichefiere cu amestec de particule fine de colesterol, scintilante Tn fasciculul de lumina al "oftalmoscopului. Sin.: boala Benson.

SINCIPUT, s. n. / sinciput, s. m. / sinciput, sinciput. NA: sinciput. [Lot. *sinciput, -pitis = jwndtate. de. cap.]* Partea anterioara si superioara a capului.

SINCITIOTROFOBLAST, s. n. / syncytiotrophoblaste, s. m. / syncytiotrophoblast. \jr. *syn = mpreuna, kytos = aliila; tro-phe = hrana, ttu-trifu.; blastos = germe.n.* Stratul extern al *tro-foblastului care, prin disparitia membranelor celulare, capata o organizare sincitiale. S. este partea cea mai activa a tro-foblastului din punct de vedere al implantarii si participarii fetale la schimburile placentare.

SINCITIUM, s. n. / syncytium, s. m. / syncytium. [Qr. *syn = mvrwna. 1 kytos = cetvia.* \Masa de citoplasma multitudineata

SINCONDROZA

formata prin coalescenta si fuziunea mai multor celule, cu disparitia membranelor celulare.

SINCONDROZA, s. f. / synchondrose, s. f. / synchondrosis. NA: synchondrosis, pi. synchondroses. [Cjr. *syn* = impre.-undi *hhondrofi* = cartilaj, -oza.] V. sinartroza.

SINCOPA, s. f. / syncope, s. f. / syncope. [Qr. *synkope, de* [a *syn* = *impn. una, koptein* = a tola.] Star? tranzitorie care consta Tn pierderea completa, brutala si reversibila a constientei. S. implica oprirea sau reducerea momentana a circulatiei cere-brale, cu etiologie diferita: tulburare cardiaca, vasomotorie etc. Daca episodul este ireversibil se produce "moartea subita.

SINCRON, adj. / synchrone, adj. / synchronous. [Lot. *synchronus, gr. synkhronos* = care. se. petrece. in acefii timp, de [a gr. *syn* = impreuna, *khronos* = timp.] Despre doua sau mai multe fenomene care survin concomitent.

SINCRONIZATOR, s. n. / synchi-oniseiir, S. m. / synchronizer. [Lat- *synchatorus, gr. synkhronos* = can se petrece in acelafi timp, de (a gr. *syn* = impreuna, *khronos* = timp.) Factor care impune cadenta si variatiile diferitelor *bioritmuri. Ex.: al-temanta zi-noapte influenteaza ritmurile *circadiene ale tem-peraturii animale, excretiei apei, sodiului, secretiei honnonale etc. V. bioritm, circadian si cronobiologie.

SINCROTRON, s. n. / synchrotron, s. m. / synchrotron. [Lat. *synchronus, gr. synkhronos* = care. se. petrece in acelafi timp, de [a gr. *syn* = impreuna, *khronos* = timp; gr. *elektron* = cfuhlvnbar, corp care se etctrizeazd prin frecare.] Accelerator circular de particule Tn functionarea caruia se combina prin-cipiile *betatronului si *ciclotronului. S. este utilizat pentru obti-nera de fascicule de electroni, de protoni sau de alte parti-cule incarcate cu energie foarte mare, de ordinul sutelor de MeV pana la cateva sute de GeV, utilizabile Tn "radioterapie.

SINDACTILIE, s. f. / syndactylie, s. f. / syndactily. [t^r. *syn* = mtpre.und; *daktylos* = deget.] Malformatie somatica cu transmitere autozomal dominanta, caracterizata prin absenta spatiilor interdigitale la mana sau la picior. Acolarea poate fi superficiala, membranoasa (degete palmare), musculara sau osoasa si poate afecta doua sau mai multe degete.

SINDECAN, s. m. / syndecan, s. m. / syndecan. Proteoglican integral membrantar, care include lanturi heparan sulfat si condroitin sulfat si care se asociaza cu diferite componente ale *matricei extracelulare si cu factorul de crestere fibroblastica (FGF). Intracelular, se leaga la citoscheletul de actina. S. are rol In reglarea formei si agregarii celulelor epiteliale. Are M., peste 32 000 si este prezent pe suprafata fibroblastelor si a celulelor epiteliale.

SINDESMOFIT, s. n. / syndesmophyte, s. m. / syndesmo-phyte. [Qr. *syndesmos* = f&fie, banda, ligament; *phyton* = planta.] Excrescenta osoasa atasata unui ligament.

SINDESMOPEXIE, s. f. / syndesmopexie, s. f. / syndes-mopexy. [(jr. *syndesmos* = fdfu., banda, ligament! *pexis* = figure.) Procedeu de fixare a unui ligament articular la suprafata osoasa subiacenta, utilizat Tndeosebi Tn reducerea unei luxatii.

SINDESMOPLASTIE, s. f. / syndesmoplastie, s. f. / syndes-moplasty. [Cjr. *syndesmos* = fdfie, fia-nda, iigamenti *plaslos* = modeiat, de. [a *plassem* = a forma, a node(a,)] Operatie de chirurgie plastica pentru refacerea unui ligament.

SINDESMORAFIE, s. f. / syndesmorrhaphie, s. f. / syndesmo-rrhaphy. [t^r. *syndesmos* = fdfie., banda, ligament; *rhaphe* = sutwa.] Sutura sau reparatia unui ligament.

SINDESMOTOMIE, s. f. / syndesmotomie, s. f. / syndesmo-tomy. [Qr. *syndesmos* = fAfie, banda, ligament; *tome* = tdiere., secfium, de (a *temnein* = a ttia,)] Qisectia sau sectiunea chirurgicala a unui ligament.

S. ADRENOGENITAL

SINDESMOZA, s. f. / syndesmoze, s. f. / syndesmosis. [Cjr. *syndesmos* = fdfie, banda, (igament; -oza.] V. sinartroza.

SINDROM, s. n. / syndrome, s. m. / syndrome. [Cfr. *syndrome* = arum wnpreei.nd, concurs, de. la *syn* = imprmw, *dramas* = cursd, drum.] Unui dintre cei mai vechi termeni medi-cali, utilizat Tnca din 1541 de Copland m traducerea sa m engleza a operelor lui Galenus. S. reprezinta un ansamblu de *simptome si *semne care pot constitui o entitate clinica, dar nu si etiologica. S. se distinge traditional de "boala prin absents unei cauze specifice. In practica, aceasta discriminare este adesea suficient de dificila sau chiar arbitrafa, Tnca uneori aceeaasi entitate este uneori denumita boala, alteori s. S-a sugerat si chiar s-a convenit ca denumirea de s. sa fie utilizata Tn cazul ansamblurilor de simptome care pot fi prezente in boli diferite si care constituie o etapa Tn demersul diagnostic. O mare dificultate decurge din faptul ca multe s. sunt denumite cu numele autorilor care le-au descris. Este de asteptat ca progresele in patogenie si Tn biologia moleculara sa se reflecte pozitiv in *nosografie, inclusiv prin diminuarea numarului de s. Deocamdata, aceasta tendinta, desi se manifesta, nu a adus clarificari radicale. Obs.: la pl.,sindroame sau sindrome.

Sindroame cu denumiri comune

- **SINDROM DE ABSTINENTA / syndrome d'abstinence / withdrawal symptoms.** Ansamblu de tulburari fizice si psihice care apar atunci cand administrarea unui produs capabil sa antreneze *farmacodependenta este suprimata brusc.
- **S. ADENO-CUTANEO-MUCOS / s. adeno-cutaneo-muqueux / mucocutaneous lymph node s.** Sin.: sindrom Kawasaki (v.).
- **S. ADIPOZOGENITAL / s. adiposo-genital / adiposogenital s.** Sin.: sindrom Frohlich (v.).
- **S. ADIPOZO-HIPERGENITAL / s. adiposo-hypergenital / adiposo-hypergenital s.** *Macrogenitosomie precoce asodata cu obezitate.
- **S. ADRENOGENITAL / s. adreno-genital / adrenogenital s.** Termen care defineste un grup de afectiuni genetice cu transmitere autozomal recesiva, cu expresie clinica variabila a genelor care codifica enzime implicate in geneza hormonilor steroizi corticosuprarenali si (in unele forme) gonadali, a caror expresie clinica rezulta din tulburarile de sexualizare care apar prenatal si/sau postnatal, in directa relatie cu deficitul enzimatic. Se descriu sase tipuri de s. a. (I-VI), numerotate in ordinea frecventei cu care apar. *Tipul I*, prin deficit de 21-hidroxi-laza, cu hiperplazie virilizanta pura, afecteaza doar sinteza de corti-zol, nu si sinteza de mineralocorticoizi; se manifesta prin vi-rilizare prenatala la sexul feminin cu pseudohermafroditism, fara dezechilibru hidroelectrolitic (pierdere de sare), in evolutie cu pseudopubertate precoce, izosexuala la baieti, heterosexuala la fete. *Tipul II*, prin defect de 21-hidroxi-laza cu virilizare si pierdere de sare, afecteaza si sinteza de aldosteron (acelasi defect enzimatic ca si in tipul I, dar cantitativ mai important). Se manifesta la nastere prin deshidratare, hiponatremie, hiperkaliemie, acidoza cu evolutie letala fara tratament, frecventa sa fiind de 1/10000-1/14000 nou-nascuti. *Tipul III*, prin deficit de 11-hidroxi-laza, hiperplazie virilizanta cu hipertensiune, reprezinta 5-8% din s. a. si are o incidents de 1/100000 nou-nascuti. *Tipul IV*, prin deficit de 3-hidroxi-steroid dehidrogenaza, determina deficit de cortizol, androstendion, testosteron, mineralocorticoizi si exces de dehidroepiandrostendion (DHEA), androgen cu capacitate de virilizare redusa; se manifesta prin discreta virilizare la sexul feminin, absenta virilizarii cu pseudohermafroditism masculin la baieti si pierdere de sare. *Tipul V*, prin deficit de 17-hidroxi-laza, se manifesta prin fenotip feminin la ambele sexe si organe genitale externe normale la sexul fe-

S. AGLOSIE.ADACTILIE

minin, intersexuate la sexul masculin, fara a se produce pubertatea; se asoada cu hipertensiune si hiperkaliemie. *Tipul VI*, prin defect de 20-22-desmolaza, determina fenotip feminin la ambele sexe, cu pseudohermafroditism masculin (la baieti) si pierdere de sare.

• **S. AGLOSIE-ADACTILIE / s. aglossie-adactylie / Hanhart's s.** Sin.: sindrom Hanhart (v.).

• **S. ALICE IN TARA MINUNILOR / s. Alice au Pays des merveilles / Alice in Wonderland s.** Sin.: metamorfopsie (v.).

• **S. ALTERN / s. alterne / alternate paralysis.** S. neurologic in care se asoada semne clinice afectand ambele jumatați ale corpului, dar avand expresie semiologica diferita pentru fiecare: pe o parte sunt afectate caile de transmitere lungi (*he-miplegie, 'hemianestezie, 'sindrom cerebelos unilateral), pe cealalta parte sunt afectati unul sau mai multi nervi cranieni. Leziunea responsabila de s. a. este localizata la nivelul trunchi-ului cerebral, iar nervul cranian afectat indica nivelul leziunii. V. si sindrom protuberantial.

• **S. ALVEOLAR / s. alveolaire / alveolar s.** Opadati radio-logice consecutive obliterarii alveolelor pulmonare. Opacitatile pot fi lobare, segmentare sau nesistemizate: lobulare, cu li-mite terse, uneori confluyente, cu predominanta la nivelul hilu-lui, denumite in acest caz „in aripi de fluture”. S. a. se ob-serva, de ex., in pneumonie si in *edemul pulmonar.

• **S. AMENOREE-GALACTOREE / s. amenorrhoe-galactorrhee / amenorrh(o)ea-galactorrh(o)ea s.** Sin.: sindrom Chiari-Frommel (v.).

• **S. AMNESTIC / s. amnestique / amnestic s.** Sin.: sindrom Korsakoff (v.).

• **S. DE ANSA AFERENTA / s. d'anse afferente / afferent loop s.** S. care apare la pacientii cu rezectie gastrica partiala, cu gastrojejunostomie (anastomoza Billroth II), avand doua forme: 1) una cu distensie abdominala si durere postprandiala, urmate de greturi si varsaturi care amelioreaza durerea; meca-nismul probabil consta in distensia ansei indusa de secretiile biliare si pancreatice; 2) a doua se manifesta prin sindromul de ansa oarba (v.).

• **S. DE ANSA OARBA / s. de l'anse borgne / blind loop s.** S. caracterizat prin *malabsorbție, in special a lipidelor si a vitaminei B¹², steatoree si anemie consecutive unui *s. de crestere bacteriana excesiva. Apare mai ales in cazul unui intestin scurt postoperator. V. si sindrom de ansa aferenta. Sin.: sindrom de staza.

• **S. ANTIFOSFOLIPIDIC / s. anti-phospholipidique / antiphospholipid s.** S. determinat de prezenta in organism a *anti-corpilor antifosfolipide. Se poate manifesta prin leziuni de *vas-culita livedoidea asodate cu tromboze venoase redivante, tromboze arteriale, avorturi spontane repetate si trombocitopenie.

• **S. DE ANXIETATE / s. d'anxiete / anxiety s.** Sin.: sindrom anxious (v.).

• **S. ANXIOS / s. anxieux / anxiety s.** Complex de simptome fizice care acompaniaza *anxietatea (palpitatii, accelerarea frecventei respiratorii, transpiratii, paloare etc.). Sin.: sindrom de anxietate.

• **S. DE APERTURA TORACICA / s. d'aperture thoracique / thoracic outlet s.** S. determinat de compresiunea plexului brahial prin prezenta unei *coaste cervicale, a unor malformatii osoase ale primei coaste, a unor benzi fibroase la nivelul spatului supradavicular, prin hiperabductie prelungita a bratului sau prin insertie anormala a muschiului mic pectoral. Clinic se caracterizeaza prin dureri in umar si brat, parestezii la nivelul degetelor, simptome vasomotorii (paloare, 'acrodanoza, *sindrom Raynaud) si, in timp, atrofia musculaturii bratului.

S. AURICULOTEMPORA1-

• **S. APNEEI DE SOMN / s. des apnees du sommeil / sleep apn(o)ea s.** Termen generic care regrupeaza boli foarte diferite avand ca trasatura comuna aparitia in timpul somnului a unor episoade de *apnee, care se repeta de zeci si chiar de sute de ori, avand o durata variabila (de la 40 de secunde la 3 minute). Mecanismul a. de s. este variabil: fie oprire respira-torie de origine centrala, fie blocare a cailor aeriene superioare. Diagnosticul clinic este sugerat de sforaitul nocturn intens si de somnolenta diurna excesiva. Tulburarile respiratorii sunt indeosebi de origine obstructiva (caderea limbii pe laringe, amigdale foarte mari), de origine nervoasa centrala (*s. Pick-wick) sau pot complica o serie de boli foarte diverse: obezi-tate simpla, boli faringo-laringiene, 'respiratie Cheyne-Stokes de origine cardiovasculara, nervoasa sau metabolica, *s. Shy-Drager etc. Este posibila o relatie intre s. a. de s. si *moartea subita a sarcinului.

• **S. DE ARC AORTIC / s. d'arc aortique / aortic arch s.** S. caracterizat prin obliterarea totala sau aproape totala a unei parti sau a ansamblului marilor trunchiuri care pornesc din *croasa aortei (trunchi braniocefalic, carotida stanga, subctaviculara stanga). Obliterarea se produce la originea acestora sau in proximitate si poate fi partiala (din cauza aterosderozei intimei, a unui traumatism violent la nivelul regiunii superioare a toracelui sau de origine nedeterminata) sau completa, indeosebi la femeia tanara. In acest caz se constata absenta pul-sului la nivelul membrelor superioare. Sin.: sindrom al crosei aortice. V. si boala Takayasu.

• **S. DE ARTERA SPINALA ANTERIOARA / s. de l'artere spinale anterieure / anterior spinal artery s.** *Ischemie medulara din cauza oduziei arterelor anterioare ale maduvei. Brusca, apare o *para- sau *tetraplegie flasca, cu *hipo- sau

• anestezie si cu tulburari sfinteriene. Simptomele regreseazS de obicei in cateva saptamani.

• **S. DE ARTERA SPINALA POSTERIOARA / s. de l'artere spinale posterioare / posterior spinal artery s.** *Ischemie medulara mult mai rara decat ischemia arterei spinale anterioare (si uneori contestata) din cauza obliterarii arterei spinale posterioare. S. se traduce prin *parestezii si tulburari ale sensibilitatii profunde si tactile in zona subiacenta leziunii. Uneori se tnsoteste de: 1) Afectarea cordoanelor posterioare, cu anestezie globala si abolire a reflexelor cutanate si tendinoase. 2) Afectarea cordoanelor postero-laterale, cu deficit motor in zona subleziunala.

• **S. ARTEREI SILVIENE / s. de l'artere sylvienne / middle cerebral artery s.** Complex de simptome determinat de tulburari de irigatie in teritoriul arterei silviene, ca urmare a obliterarii acesteia. S. a. s. total (prin obstruarea arterei la originea) este cauza cea mai frecventa a ramolismului cerebral si se manifesta prin hemiplegie controlaterală, tulburari de sensibilitate si, in functie de caz, *afazie, *hemianopsie omonima si *apraxie. Sin.: sindrom silvian.

• **S. ARTRITA-DERMATITA / s. arthrite-dermatite / arthritis-dermatitis s.** Papule si vezicopustule cu 'purpura centrala, situate periarticular pe extremitatile distale in infectia diseminata cu *gonococ.

• **S. DE ASPIRATIE / s. d'aspiration / Mendelson's s.** Sin.: sindrom Mendelson (v.).

• **S. ATAXIE-TELANGIECTAZIE / s. ataxie-telangiectasie / ataxia-telangiectasia s.** Sin.: sindrom Louis-Bar (v.).

• **S. AURICULOTEMPORAL / s. auriculo-temporal / auriculo-temporal nerve s.** Se caracterizeaza prin tulburari vasomotorii faciale (eritem, caldura) si transpiratii la nivelul regiunii parotidiene, care survin in episoade paroxistice in relatie cu masti-catia, in caz de leziuni parotidiene cu afectarea nervului auriculo-temporal sau in paralizii fadale. Sin.: sindrom Lucja Frey, sindrom Frey.

S. AUTOIMUN POLIGLANDULAR

- **S. AUTOIMUN POLIGLANDULAR / s. auto-immune polyglandulaire / polyglandular autoimmune s.** Entitate nosologică în cadrul căreia se diferențiază trei tipuri de afecțiuni, ale căror caracteristici comune sunt *insuficiența suprarenală și afectarea eel puțin a unei alte glande endocrine. *Tipul I* este caracterizat de triada "candidoza mucocutanată - *hipoparatiroidism - insuficiența suprarenală. *Tipul II* constă în asocierea *diabetului zaharat de tip I cu o boală tiroidiană autoimună (*tiroidita Hashimoto sau *hipertiroidism), *vitiligo, *alopecie și afectare suprarenală. *Tipul III* grupează fie insuficiența suprarenală cu tiroidita Hashimoto, fie diabetul zaharat și o boală tiroidiană autoimună. Abrev. engl.: PGA.
- **S. BARBATILOR CU UTER / s. Royer / Royer's s. Sin.:** sindrom Royer (v.).
- **S. DE BIFURCATIE AORTICA / s. de la bifurcation aortique / aortic bifurcation s. Sin.:** sindrom Leriche (v.).
- **S. BLEFARO-NAZO-FACIAL / s. blepharo-naso-facial / blepharonasofacial s. Sin.:** sindrom Pashayan-Putterman (v.).
- **S. BOLII EUTIROIDIENE / s. de la maladie euthyroïdienne / sick euthyroid s.** Concentrație patologică a formelor de hormoni tiroidieni circulanți (libere sau totale). În lipsa oricărei afecțiuni tiroidiene organice. S. b. e. este produs de modificări ale transportului și metabolismului hormonilor tiroidieni.
- **S. BOR / s. BOR / BOR s. [^cronim: s. Bmnfw-0 to-Renal.] S. cu transmitere autozomal dominantă, implicând surditate malformativă, fistule periauriculare și *disgenezie renală.**
- **S. BOU / s. BOU / BOU s. [^cronwi: s. Branfw-Oto-Urinar.]** Formă a *s. BOR în care malformația renală este înlocuită cu ureterul bifid.
- **S. BRADICARDIE-TAHICARDIE / s. bradycardie-tachycardie / bradycardia-tachycardia s.** S. caracterizat prin alternanță unor episoade de tahicardie cu episoade de bradycardie supraventriculară, asociate frecvent cu tulburări de ritm. Survine în deosebi după vârsta de 50 de ani și se manifestă prin palpi-tatii, dispnee, lipotimie, crizele având frecvență variabilă.
- **S. BRAH1MEZODACTILIE-DISPLAZIE UNGVEALA / s. brachymesodactylie-dysplasie ungueale / Bass' s. Sin.:** sindrom Bass (v.).
- **S. BULBAR ANTERIOR MEDIAN / s. bulbaire anterieur median / anterior median bulbar s. *S. altern secundar unei leziuni a regiunii bulbare anterioare prin obstrucția arterei spinale anterioare. Sin.:** sindrom Dejerine.
- **S. DE CALOTA / s. de la calotte / tegmental s.** Asociere, mai mult sau mai puțin completă, a paraliziei nervilor cranieni și a *s. Parinaud, cu tulburări ale reglării somnului și tulburări respiratorii în relație cu o afectare a calotei trunchiului cerebral.
- **S. DE CANAL CARPIAN / s. du canal carpien / carpal tunnel s.** Complex de simptome secundare compresiei nervului median în canalul carpian (tulburări senzitivo-motorii și algice la nivelul degetelor, cu iradiere în antebraț). Sin.: sindrom de tunel carpian.
- **S. DE CANAL TARSIAN / s. du canal tarsien / tarsal tunnel s.** Neuropatie de compresie a nervului tibial posterior la nivelul gleznei (sub retinaculul flexorilor, postero-inferior față de maleola internă), manifestată prin durere surdă, parestezii și tulburări motorii la nivelul plantei și degetelor picioarelor. Sin.: sindrom de tunel tarsian.
- **S. DE CAPSULA INTERNA / s. de la capsule interne / capsular hemiplegia. S. neurologic rezultat în urma lezării fibrelor piramidale la nivelul trecerii lor în capsula internă, antrenând**
- **hemiplegie în cruce, tără *afazie în cazul leziunilor stângi.**
- **S. CAPSULO-TALAMIC / s. capsulaire thalamique / capsulo-thalamic s.** "Hemiplegie, *hemianopsie și tulburări de percepție a durerii, secundare unor leziuni talamice.

S. CHIASMATIC

- **S. CARCINOID / s. carcinoide / carcinoid s.** Complex de simptome repetitive asociate tumorilor "carcinoide (argentafinoame), cauzate de secreția de *serotonina și *prostaglandine. Se manifestă prin congestie paroxistică cutanată, episoade diareice, bronhoconstrictive, de scădere a presiunii arteriale, edem și ascită.
- **S. CARDIOAUDITIV / s. cardioauditive / cardioauditory s. S. ereditar, transmis autozomal recesiv, în care se asociază:** surditate congenitală, alungirea intervalului QT electrocardiografic, tulburări paroxistice de ritm, crize de tahicardie ventriculară de tip "torsada varfurilor ce pot antrena sincopă și moarte subită. S. poate fi la originea morții subite la nou-născut. Sin.:
- **sindrom Jerwell și Lange-Nielsen.**
- **S. CARDIOFACIAL / s. cardiofacial / cardiofacial s.** Asodere malformativă rară: defect cardiac congenital (comunicare inter-ventriculară sau *tetralogie Fallot) - *agenzie a mușchilor triunghiular al buzelor, determinând aspect de hemipareză facială.
- **S. CAREFURULUI PETROSFENOID / s. du carrefour petro-sphénoïdal / Jacod's s. Sin.:** sindrom Jacod (v.).
- **S. CATATONIC / s. catatonique / catatonic s. V. catonie.**
- **S. CAUZALGIC / s. causalgique / causalgia, burning pain. V. cauzalgie.**
- **S. CAV INFERIOR / s. de la veine cave inferieure / inferior vena caval s. Sin.:** sindrom de vena cava inferioară (v.).
- **S. CAV SUPERIOR / s. de la veine cave supérieure / superior vena caval s. Sin.:** sindrom de vena cava superioară (v.).
- **S. CAVITAR / s. cavitaire / cavitory s.** Ansamblu de semne (sonoritate, vibrații vocale accentuate, *suflet cavitar) determinate de prezența unei cavități pulmonare în caz de: tuberculoză pulmonară ulcerocazeoasă, abces pulmonar (după evacuare), pneumonie abcedată, sifilis terțiar cu localizare pulmonară, cancer pulmonar abcedat, chist hidatic (al cărui conținut a fost evacuat printr-o bronhie de drenaj) etc.
- **S. CELULEI GERMINALE EXTRAGONADALE / s. de la cellule germinate extra-gonadales / extragonadal germinal cell s.** Asocierea prezentei unei formațiuni tumorale de dimensiuni mari în mediastinul anterior cu anomalii ale sistemului nervos central sau cu afectare retroperitoneală, în prezența unei tumori extragonadice cu celule germinale. Se asociază cu *trombocitopenie idiopatică, "leucemie megacariocitară acută, *mielodisplazie și "histiocitoză malignă.
- **S. CEREBELOS / s. cerebelleux / cerebellar s. S. determinat de leziuni la nivelul cerebelului, caracterizat prin afectarea coordonării mișcărilor: tulburări de echilibru (ataxie cerebeloasă) și ale mersului (*ataxie, *mers ebrios), *dismetrie, *asinergie, *adiadocokinezie, *tremurături cu caracter intențional, *nistagmus, tulburări de vorbire ("disartrie cerebeloasă, vorbire lentă sacadată, voce neregulată ca ritm și intensitate), tulburări a tonusului muscular.**
- **S. CEREBRO-HEPATO-RENAL / s. cerebro-hepato-renal cerebrohepatorenal s. S. ereditar cu transmitere autozomal recesivă, caracterizat prin anomalii craniofaciale, hipoton hepatomegalie, rinichi polichistic, icter; are prognostic grav, ' exitus în primii ani de viață.**
- **S. CERVICAL / s. cervical / cervical disk s. S. determinat de compresia rădăcinilor nervilor cervicali, cu durere iradiată în umăr, braț și antebraț (în teritoriul corespunzător perechii M nervi cervicali afectați).**
- **S. CERVICO-OCULO-ACUSTIC / s. cervico-oculo-acoustique / cervico-oculo-acoustic s. Varietate de "disostoza complexă în care la manifestările *s. Klippel-Feil, se adaugă surditate și paralizie oculo-motorie. Transmitere, probabil, legată de sex.**
- **S. CHIASMATIC / s. chiasmatic / chiasma s. S. secundar dar unei leziuni la nivelul "chiasmei optice: tulburări vizuale**

S. CHILD

limitarea campului vizual (*hemianopsie), *scotom central, cefalee, vertij, sincop.

• **S. CHILD / s. Child / Child s.** [*^cronim e-ngL: Congenital Hemu(isp[asia with lcfittiyosfonn Erytlrode.nna ami Limb Defects = hanu(isp[azu. cotigenitafd cu e.rif.rocfemie. ifitlozifonna fi cfefecte aie memfirelor.] S. Tn cadrul caruia sunt asociate leziuni la nivelul hemicorpului drept sau stang, cutanate (*ihtioza si *eritem) ?i osoase (*aplazie sau *hipoplazie ale oaselor lungi). Sunt posibile anomalii viscerale asociate, afectand inima (*dehiscenta septala), rinichii, plamanii si glandele endocrine.*

• **S. CILILOR IMOBIL1 / s. des cils inimobilos / immotilo cilia s.** S. cu transmitere autozomal recesiva, caracterizat prin alterarea motilitatii "cililor vibratili de la nivelul epitelului respirator si ai spermatozozilor din cauza absentei unuia sau a ambelelor brate ale 'dineinei. Se traduce prin infectii respiratorii repetate si prin sterilitate. Daca se asodaza cu *^situs inversus* se numeste *s. Kartagener.

• **S. DE CLIVAJ / s. du clivage / anterior chamber cleavage s.** S. ce grupeaza malformatii consecutive anomaliilor de dezvoltare embriologica a segmentului anterior al globului ocular.

• **S. DE COADA DE CAL / s. de la queue du cheval / cauda equina s.** Ansamblu de simptome determinate de lezarea radacinilor ultimilor nervi rahidieni: *paraplegie, abolirea reflexelor ahiliene, tulburari de sensibilitate la nivelul membrelor inferioare, tulburari sfincteriene si genitale, tulburari trofice (*amiotrofie precoce, danoza, edern dur si escare).

• **S. DE COAGULARE INTRAVASCULARA DISEMINATA / s. de coagulation intra-vasculaire disseminee / disseminated intravascular coagulation s. (CIVD). V. coagulare intravasculara disseminata.**

• **S. DE COARDA CENTRALA / s. de la corde centrale / central cord s.** Sin.: siringomieli (v.).

• **S. DE COASTA CERVICALA / s. de cote cervicale / cervical rib s.** Simptomatologie neurovasculara la nivelul membrului superior, care apare ca urmare a comprimarii plexului brahial si arterei subclaviculare Tntre o coasta cervicala sau o apo-fiza transversa a vertebrei Cy hipertrofiata si muschiul scalen anterior. V. coasta cervicala.

• **S. COLONULUI IR1TAB1L / s. du colon irritable / irritable bowel s.** S. cronic neinflamator caracterizat prin durere abdominala (variabila), diaree sau constipatie, ori alternanta acestora. Uneori diareea nu este Tnsotita de durere si, desi materiile fecale pot contine mucus, nu a fost detectata nici o modificare patologica. In consecinta, s. c. i. (denumit si colon intabil sau sindromul intestinului iritabil) este cosiderat o tulburare de origine psihofiziologica.

• **S. COMPARTIMENTAL TIBIAL ANTERIOR / s. tibial ante-rieur / anterior tibial s.** Sin.: sindrom tibial anterior (v.).

• **S. DE COMPRESIUNE MEDULARA / s. de compression de la moelle epiniere / s. of the spinal cord compression.** Ansamblu de simptome cu aparitie progresiva, secundare com-presiunii medulare de diferite etiologii (tumoral, traumatica, malformativa); implica initial fenomene radiculare, care pot evo-lua spre 's. Brown-Sequard, apoi spre *paraplegie spasmodica.

• **S. DE CON TERMINAL / s. du cone terminal / conus medullaris s.** S. care traduce afectarea *conului terminal al maduvei spinarii. Se caracterizeaza prin semne genitourinare (indeosebi incontinenta), anestezie Tn sa, simetrica, tulburari senzitivomotorii la nivelul membrelor inferioare si *semn Babinski bilateral.

• **S. DE CONDUCT AUDITIV INTERN / s. du conduit auditif interne / internal auditory meatus s.** S. secundar afectarii paralitice a nervilor ce strabat acest conduct: facialul, intermediarul lui Wrisberg, nervii cohlear si vestibular.

• **S. CONJUNCTIVO-URETRO-S1NOVIAL / s. conjunctivo-uretro-synovial / Reiter's disease or s.** Sin.: sindrom Fiessinger-Leroy-Reiter (v.).

S. CRIORATIC

• **S. DE CONTRACTURA GENERALIZATA / s. de contracture generalisee / generalized contracture s.** Contractia dureroasa a muschilor, fara asociere cu depolarizarea membranei musculare, consecutiv defectelor metabolice care scad productia de fosfati depozitanti de energie. Contracturile sunt precipitate de efort, sunt dureroase si produc leziuni ale muschilor, precum si *mioglobinurie suficient de importanta pentru a provoca insuficienta renala acuta.

• **S. DE COPIL BATUT / s. d'enfant battu / battered child s.** Leziuni traumatice multiple ale oaselor si tesuturilor moi (fracturi, echimoze, uneori arsuri, hematoame subdurale), ca urmare a maltratarii unui copil. Alteori acestea pot fi In relatie cu Tngrijirea defectuoasa a copilului sau/si cu fragilitatea osoasa anormala. Poate lasa sechele permanente osteoarticulare sau/si nervoase. Sin.: sindrom Silverman.

• **S. DE COPIL BRONZAT / s. du bebe bronze / bronze baby s.** Complicatie rara aparuta In cursul tratamentului prin *fotote-ropie la nou-nascutii cu *hiperbiliobinemie. Se caracterizeaza prin tenta bronzata a tegumentelor, o culoare asemanatoare avand serul sanguin si urina.

• **S. DE CORN ANTERIOR / s. de la come ant6rieure / anterior cornual s.** *S. de neuron motor periferic Tn care repartitia tulburarilor nu se suprapune unei topografii radiculare, ple-xale sau tronculare. Se constata *fasciculatii musculare frec-vente care demonstreaza afectarea cornului anterior al maduvei spinarii. *Poliomielita anterioara acuta si *scleroza laterala amiotrofica sunt exemplele clasice de afectare acuta si, respectiv, cronica ale cornului modular anterior.

• **S. DE CORP CALOS / s. du corps calleux / corpus callosum tumor s., Bristowe's s.** Ansamblu de tulburari determi-nat de o leziune a corpului calos ce Tntrepuie legatura Tntre emiserele cerebrale. Se asociaza: tulburari psihice (constituind *s. Raymond), tulburari ale mersului si echilibrului (constituind *ataxia caloasa, cu tendinta la cadere pe spate si *mers ataxospasmodic), tulburari de transmite inleremisferica sau de conexiune caloasa (traduse prin deficit unilateral corespunzand unei functii emisferice dominante), semne de ignorare a unui hemicorp Tn raport cu celalalt, tulburari de coordonare a motricitatii vizuale. Sin.: sindrom Bristowe.

• **S. COSTOVERTEBRAL / s. costo-vertebral / Erdheim's s.** Sin.: sindrom Erdheim (v.).

• **S. CRANIULUI IN FRUNZA DE TREFLA / s. du crane en feuille de trefle / Holter-Miiller-Wiedemann s.** Sin.: sindrom Holtermuller-Wiedemann (v.).

• **S. CREST / s. CREST / CREST s.** Acronim prin care se desemneaza un s. Tn cadrul caruia se asociaza: *Calcinoza subcutanata, *s. Raynaud, Esofagita, *Sclerodactilie, *Telangiectazii. Forma localizata de *sclerodermie.

• **S. DE CRESTERE BACTERIANA EXCESIVA / s. de croissance bacterienne excessive / bacterial overgrowth s.** S. cauzat de supracolonizarea bacteriana a intestinului subtire, Tn urma alterarii mecanismelor de Tntretinere a sterilitatii acestuia (peristaltica intestinala normala, secretia de imunoglobuline Tn lumen si mediul gastric acid). Manifestarile clinice includ: *steatoree, *anemie macrocitara, absorbtie deficitara a vitaminei B₁₂; corectabila prin antibioterapie. Evidentierea a peste 10⁵ ger-meni in culturile de sue intestinal certifica diagnosticul. V. sindrom de ansa aferenta si sindrom de ansa oarba.

• **S. CRI DU CHAT / s. cri du chat / cri du chat s. S: ere-ditar** (prin deletia bratului scurt al cromozomului 5), caracterizat prin *hipertelorism, *microcefalie, deficienta psihica severa si un plans al copilului asemanator cu un mieunat de pisica.

• **S. CRIOPATIC / s. de cryopathie / cryopathic s.** Ansamblu de manifestari declansate de frig, traducand prezenta unei *crioglobuline (*s. Raynaud) sau a unei *aglutinine red (*hemo-globinurie a frigore).

S. AL CROSEI AORTICE

• **S. AL CROSEI AORTICE / s. de la crosse aortique / aortic arch s.** Sin.: sindrom de arc aortic (v.).

• **S. DAHA / s. DAHA / WDHA s.** [*^cronim: Diaree ApoasO. cu tlijpofiyiwTW fi Aclortwine.*] Sin.: sindrom Verner (v.).

• **S. DE DEBIT MIC / s. de has debit / low output s.** Varietate de *soc cardiogen observat Tn cursul chirurgiei cardiace sau Tn evolutia postoperatorie.

• **S. DE DECEREBRARE / s. de decerebration / decerebra-tion s.** S. observat Tn special Tn timpul traumatismelor crano-cerebrale sau Tn stadiul ultim al tumorilor cerebrale. Se caracterizeaza prin tulburari de constienta diverse, tulburari de perceptie, tulburari de tonus manifestate prin rigiditate de decerebrare. S. este determinat de procese patologice localizate la nivelul *mezencefalului.

• **S. DE DECONEXIUNE / s. de deconnexion / disconnection s.** Ansamblul semnelor clinice determinate de leziunile cerebrale (din diferite afectiuni neurologice) care izoleaza o parte din cortexul cerebral de aferentele normale inter- sau intraemisferice. Cel mai caracteristic dintre s. de d. este s. **de corp calos** (v.).

• **S. DE DECORTICARE / s. de decortication / cerebral decortication s.** S. observat Tn cursul traumatismelor crano-cerebrale grave, cu leziuni Tntinse ale substantei albe. Se caracterizeaza prin tulburari de perceptie (absenta raspunsului la un ordin scris sau verbal, absenta frecventa a *reflexului de clipire, care poate reapare ulterior, diminuarea sau chiar absenta reactiilor de orientare), reactivitate exagerata la durere (*hiperpatie) Tnsotita de reactivitate vegetativa intensa si de tulburari ale tonusului muscular ("rigiditate de decorticare, cu membrele superioare Tn tripla flexie si membrele inferioare Tn extensie, *semn Babinski bilateral, rotatie laterala a capului) care antreneaza accentuarea flexiei membrului superior heterolateral si extensia membrului inferior homolateral.

• **S. DE DEFICIENTA MULTIVISCERALA / syndrome de detail-lance multiviscerale / multiple organ failure syndrome.** S. care poate complica, ca ultim stadiu de evolutie, mai multe forme de soc, Tn special *socul septic. Este caracterizat prin dezvoltarea progresiva, potential reversibila, a unor disfunctii aparute la doua sau mai multe organe sau sisteme si reprezinta o amenintare acuta pentru homeostazie. S. de d. m. reflecta leziunea endoteliala generalizata, cauzata de agresiunea primara asupra endoteliului produsa de endotoxine si de o serie de mediatori chimici (ca Tn cazul socului septic), sau rezultata ca o complicatie a tulburarii prelungite de perfuzie tisulara. Tn orice forma de soc, modificarea perfuziei tisulare antreneaza Tn evolutie aparitia unui *s. de raspuns inflamator sistemic. Eliberarea masiva de mediatori va conduce, printre alte modificari, la permeabilizarea barierei intestinale si la patrunderea unor germeni in circulatie, cu instalarea *sepsisului. Hipoperfuzia tisulara prelungita si leziunea endoteliala pot declansa *coagularea intravasculara diseminata si s. de d. m. Se pot instala:

• s. de detresa respiratorie acuta, insuficienta renala acuta functionala, ulcere de stres, leziuni hepatice centrolobulare.

• **S. DE DEFICIENTE ENDOCRINE MULTIPLE / polyendocrinopathie auto-immune / polyendocrine autoimmune disease.** Sin.: poliendocrinopatie autoimuna (v.).

• **S. DEGETULUI ALBASTRU / s. de l'orteil bleu / blue toe s.** Forma de *ateroembolism manifestata prin durere acuta la nivelul embolizarii, ischemie cu evolutie spre necroza tegumentara si gangrena ischemica cu aspect albastru al degetelor de la picioare.

• **S. DE DEPLETIE DE SODIU / s. de depletion sodique / salt loosing s.** S. determinat de pierderea excesiva de sodiu. Se caracterizeaza clinic prin oboseala, *mialgii, greata si vomismente, *oligurie. Tn sange se constata scaderea concentra-

S. DUBLU Y (XYY)

tiilor de sodiu si dor, *acidoza metabolica, cresterea concentratiilor ureei si potasiului. Cauze: utilizare exagerata a diureticilor, a rasinilor schimbatoare de ioni sau deshidratare pe cale digestiva. Alteori, s. de d. de s. poate fi provocat de anumite forme de deficit enzimatic corticosuprarenal si Tnsoteste frecvent

*nefropatiile interstițiale cronice, consecutive unor infectii ascendente a cailor urinare sau unor intoxicatii (nefrite cu pierdere de sare, din cauza insuficientei reabsorbției tubulare de sodiu, in contrast cu persistenta funcțiilor glomerulare normale). Sin.: sindrom de pierdere de sare.

• **S. DES / s. DES / DES s.** [*^finv.: DiEtUStiOiuitrol*]. 1) S. Tn care se asociaza tumori ale vaginului (benigne sau maligne) si un rise important de infertilitate, la femeile tratate cu DES (diethylstilbestrol). Acest s. a fost observat ca urmare a administrării sistematice a DES, Tn perioada 1950-1970, pentru prevenirea riscului de avort, la femeile cu avorturi spontane in antecedente. 2) Aparitia anormal de frecventa a adenozei vaginale, a anomaliiilor morfologice ale vaginului si ale uterului, ca si a *adeno-carcinomului vaginal la fetitele nascute din mame care au primit diethylstilbestrol la Tnceputul sarcinii.

• **S. DE DESCARCARE / s. de decharge / dumping s. Sin.: dumping syndrome** (v.).

• **S. DE DETRESA RESPIRATORIE A ADULTULUI / s. de detresse respiratoire de l'adulte / adult respiratory distress s. (ARDS).** Insuficienta respiratorie acuta cu *edem pulmonar lezional, consecutiv unei agresiuni septice, toxice sau prin aspiratie de lichid gastric. Alterarea membranei alveolocapilare antreneaza trecerea ptasmei Tn alveole, colaps alveolar si constituirea unei fibroze interstițiale extensive. Ansamblul acestor leziuni determina scaderea complianței pulmonare si antreneaza *hipoxemie severa, cu prognostic rezervat. Sin.: sindrom SDRA.

• **S. DE DETRESA RESPIRATORIE A NOU-NASCUTULUI / s. du detresse respiratoire du nouveau-ne / respiratory distress s. of the new-born.** Dispnee, polipnee ?i cianoza la nou-nascut. Etiologia poate fi: chirurgicala, cardiaca, neurologica si malformativa, dar gi prin inhalarea de lichid amniotic, ca si *boala membranelor hialine sau ca urmare a unor infectii bronhopulmonare. Exista si o forma tranzitorie, Tn relatie cu intarzierea resorbției lichidului amniotic, Tndeosebi dupa nasterile prin operatie cezariana.

• **S. DE DEZECHILIBRU / s. de d6sequilibre / disequilibrium s.** Cefalee, greata, crampe musculare, iritabilitate nervoasa, agitatie, somnolenta, convulsii si *hipertensiune intracraniana. S. este o complicatie frecventa a *hemodializei sau a *dializei peritoneale, aparuta la 8^48 de ore dupa terminarea acestora.

• **S. DIDMOAD / s. DIDMOAD / DIDMOAD s.** [*^cronim engt.: Diaketes Inspidus, Diabetes Meditus, Optic Atrophy, Deafness*] Asoderea *diabet insipid, *diabet zaharat, atrofia nervului optic, surditate.

• **S. DISCEFALIC CU CAP DE PASARE / s. dyscephalique a tete d'oiseau / mandibulo-oculo-facial dyscephaly, oculomandibulofacial s. Sin.: sindrom Francois** (v.).

• **S. DIZENTERIC / s. dysent6rique / dysenteric s.** S. care traduce reactia mucoasei si musculoasei tubului digestiv la diverse agresiuni (inflamatorii, infectioase, parazitare sau tumorale), fiind caracterizat prin diaree grava, cu prezenta de sange si mucus, tenesme, dureri abdominale sub forma de crampe si difuze.

• **S. DUBLU Y (XYY) / s. du double Y / XYY genotype.** Anomalie gonozomica afectand 1%o dintre subiectii masculini. Fenotipul este normal, talia este Tn general mare (1,80-1,86 m). La subiectii peste 2 m, s. d. Y este gasit Tn proportie de 10%. Tn general fecunditatea este normala si nu exista modificari hormonale. Exista ipoteza conform careia acest cariotip 47 XYY este mai frecvent la subiectii debili, delicventii violenti si cri-

S. DUMPING

minali; s-a susținut chiar ca Y supranumerar reprezinta cromozomul crimei. Aceasta supozitie este falsa, Tntrucat comportamentul majoritatii subiectilor 47 XYY nu difera de eel al subiectilor 46 XY, adica cu cariotip normal.

• **S. DUMPING / s. dumping / dumping** s.Sin.: dumping syndrome (v.).

• **S. DUREROS ARTICULAR / s. douloureux articulaire / painful articular** s. Forma de artrita secundara infectiei cu *HIV, manifestaia ca o durere articulara acuta, severa (poate necesita analgezice narcotice pentru tratament), localizata indeosebi la genunchi, coate si umeri, cu durata de pana la o zi.

• **S. DE EFORT / s. d'effort / effort** s. Sin.: sindrom Da Costa (v.).

• **S. DE ELEFANTIAZIS ANORECTOGENITAL / s. elephantiasique ano-rectogenital / genital elephantiasis** s. Sin.: sindrom Jersild (v.).

• **S. EMG / s. EMG / EMG** s. [Awnim.- *E-oftalmie., MacrogCosie., Gif/antum.*] S. ereditar, transmis autozomal recesiv, caracterizat prin exoftalmie, macroglosie, macrosomie fetala cu micro-cefalie, frecvent asociate cu visceromegalie, citomegalie a cor-texului adrenal fetal, omfalocel, hiperplazie renala si pancreati-ca, ca si a celulelor Leydig si gigantism postnatal. Sin.: sindrom Beckwith-Wiedemann.

• **S. ENCEFALOTRIGEMINAL / s. encefalotrigeminal / encephalotrigeminal vascular** s. Sin.: sindrom Sturge-Weber (v.).

• **S. DE EREDODEGENERESCENTA SPINO-CEREBELOASA / s. de heredodegenerescence spinocerebelleuse / spinocerebellar heredodegenerative** s. Denumire care cuprinde o serie de boli ereditare si familiale caracterizate prin leziuni anatomice (rarefactie si atrofie neuronală mielo-axonala) afectand una sau mai multe din urmatoarele structuri nervoase: cerebel, olive, fasciculele lungi ascendente sau descendente ale maduvei, caile si nucleele oculomotorii, neuronii periferid. Sunt regrupate 7n acest s., printre altele, *boala Friedreich, *paraplegia spasmodica familiala Strumpell-Lorrain, *boala Roussy-Levy si *boala Machado-Joseph. V. si atrofie cerebelloasa.

• **S. EUNUCILOR FERTILI / s. des eunuques fertiles / fertile eunuch** s. S. de *eunucoidism, cu dezvoltare variabila a caracterelor sexuale secundare, Tn care se asociaza *spermatogeneza normala, valori normale de FSH si valori scazute de LH.

• **S. PRIN EXCES APARENT DE MINERALO-CORTICOIZI / s. d'exces apparent de mineralocorticoïdes / mineralocorticoid excess** s. S. Tn care se asociaza hipertensiune arteriala cu activitate scazuta a *reninei plasmatic, hipokaliemie, secretie reduisa de steroizi, sensibilitate la *spironolactona. Se presupune un defect de conversie a cortizolului Tn cortizon, cu un feed-back negativ asupra secretiei de ACTH si, secundar, cu diminuarea sintezei de mineralocorticoizi suprarenalieni.

• **S. EXTRAPIRAMIDAL / s. extrapyramidal / extrapyramidal** s. Ansamblu de tulburari consecutive afeclarii *sistemului extrapiramidal. Tn esenta, apar modificari ale tonicitatii musculare si ale reglarii miscarilor involuntare ?i automate. Ele se grupeaza in diferite tipuri: *parkinsonism, *coree, *atetoză, *degenerescența hepatolenticulara, spasme de torsiune, *hemibalism, anumite "mioclonii etc.

• **S. FABELLA / s. fabella / fabella** s. *Gonalgie postero-externa posttraumatica prin leziune cartilajinoasa a fetei anterioare a osului fabella (os 'sesamoid prezent la 10-20% dintre subiecti si situat pe fata externa a condilului extern al femurului).

• **S. FACIO-DIGITO-GENITAL / s. facio-digito-genital / facio-digito-genital** s. Ansamblu malformativ, cu transmitere recesiva, ce implica defid statural, *dismorfie faciala, 'ectopie testiculara, malformatii scrotale si ale membrilor. Sin.: sindrom Aarskog.

S. GOLFULUI PERSIC

• **S. DE FANTA SFENOIDALA / s. de la fente sphenoidale / s. of sphenoidal fissure**. Sin.: sindrom Rochon-Duvigneaud (v.).

• **S. FG / s. FG / FG** s. S. grav congenital, transmis recesiv, legat de cromozomul X, afectand baietii si asociind: retard intelectual grav, *hipotonie, crize "comitiale; *dismorfie faciala cu hipotonie a mu?chilor fetei, frunte inalta, 'hipertelorism etc.; imperforatie anala frecventa ?i alte malformatii, mdeosebi cardiace. Sin.: sindrom Keller.

• **S. FIBRELOR LUNGI / s. des fibres longues / subacute combined degeneration of spinal cord, Lichtheim's** s. S. asemanator "tabesului, Tn care se asociaza semne de afectare a cordoanelor Goll ?i Burdach (tulburari ale sensibilitatii profunde si *ataxie) si un *sindrom piramidal, cu pastrarea integritatii radacinilor corespondente si a sensibilitatii tactile. Etiologia clasica, dar nu unica, a acestui s. este reprezentata de *boala Biermer si de carenta Tn vitamina B₁₂; Absenta *semnului Argyll Robertson) si a anesteziei radulare ?i a semnelor de sifilis deosebesc acest s. de "tabes. Sin.: mieloza funiculara, sindrom Dejerine (3), sindrom Lichtheim.

• **S. DE FOSA POSTERIOARA / s. de la fosse posterieure / posterior cranial fossa** s. Ansamblu de simptome (*hidrocefalie obstructiva, tulburari cerebeloase) care se asociaza cu o simptomatologie caracteristica *s. de linie mediana.

• **S. FRENOGASTRIC / s. phrénogastrique / phrenogastric** s. Asoderea unor tulburari digestive cu *aerogastrie marcata, care apar postinfarct miocardic, prin iritatie nervului frenic.

• **S. G / s. G / G** s. [G - prima [item a nwm]ii personnel (a care a fast descris sindromii).] Asoderea congenitala: *hipertelorism-hipospadias si anomalii neuromusculare ale esofagului si ale penisului. Sin.: sindrom hipertelorism-hipospadias.

• **S. DE GANGLION SFENOPALATIN / algie vasculaire de la face, s. du ganglion sphenopalatin / sphenopalatine neuralgia**. Sin.: sindrom Sluder (v.).

• **S. GANGLIONULUI CILIAR / s. du ganglion ciliaire / ciliary ganglion** s. Sin.: sindrom Cerise-Thurel (v.).

• **S. GASTROCARDIAC / s. gastro-cardiaque / gastrocardiac** s. Ansamblu de simptome cardiace Tn relatie cu afectiuni ale tubului digestiv, Tndeosebi ale stomacului.

• **S. AL GAURII RUPTA POSTERIOARE / s. du trou déchiré postérieur / jugular foramen** s. Sin.: sindrom Vernet (v.).

• **S. GENERAL DE ADAPTARE / s. general d'adaptation / general adaptation** s. Totalitatea reactiilor sistemice nespedifice ale organismului la expunerea de lunga durata la un stres, produse prin solicitarea sistemelor endocrin si nervos, dar Tndeosebi prin hipersecretia glandelor suprarenale, descris de H. Selye. Include: 1) Reactia de alarma. 2) Stadiul de rezistenta, Tn care organismul se adapteaza si creste capacitatea de apa-rare. 3) Stadiul de epuizare. V. si stres.

• **S. DE GLUCAGONOM / s. du glucagone / glucagonoma** s. S. ce reuneste semnele clinice si biologice ale unei hipersecretii de 'glucagon de catre o tumora, obisnuit pancreatica. Se asodaza: diabet, anemie, stomatita, alterarea starii generale si semne cutanate, de obicei polimorfe, Tndeosebi o macula eritematoasa cu conturul rapid progresiv, al carei centru devine palid sau violaceu, localizata Tn special la nivelul extremitatilor si Tn jurul orificiilor naturale. Aceasta leziune este denumita si eritem necrozant migrator.

• **S. GOLFULUI PERSIC / s. du Goïfe Persique / Persian Gulf** s. Termen general utilizat pentru desemnarea simptomelor variate prezentate de veterani ai razboiului din Golful Persic (1990-1991): oboseala, scaderea memoriei, dureri musculare si articulare, tulburari respiratorii si gastrointestinale. Cauzele raman tnca obscure.

S. DE HIPOTONIE OSMOTICA A PLASMEI

S. GRI

- **S. GRI / s. gris / gray s., gray baby s.** S. caracterizat prin culoare gri-cenusie a tegumentelor, insotita de *colaps. Este observat la nou-nascutii care au primit doze crescute de clo-ramfenicol si apare din cauza toxidatatiei mitocondriale a antibi-oticului.
- **S. HAMARTOAMELOR MULTIPLE / s. des hamartomes multiples / multiple hamartoma s.** Sin.: sindrom Cowden (v.).
- **S. HELLP / s. HELLP / HELLP s.** S. caracteristic formei grave de "toxemie gravidica in care se asociaza 'anemia hemolitica, 'fombopenia si *citoliza hepatica, de unde acro-nimul ce reprezinta denumirea s.: *H(emolysis), E(levated) L(iver function test), L(ow) P(latelet)*.
- **S. DE HEMISECTIE MEDULARA / s. d'hemi-section de la moelle / Brown-Sequard disease or s.** Sin.: sindrom Brown-Sequard (v.).
- **S. HEMOLITIC-UREMIC / s. hemolytique et uremique / h(a)emolytic-ur(a)emic s.** s. rar, de etiologie incerta, aparand la copii in primul an de viata, caracterizat prin Insuficienta renala prin necroza corticala, *anemie hemolitica microangiopa-tica, *trombocitopenie severa si *purpura. Sin.: sindrom Gasser.
- **S. HEPATO-CEREBRO-RENAL / s. hepato-cerebro-renal / Zeilweger's s.** Sin.: sindrom Zeilweger (v.).
- **S. HEPATORENAL / s. hepato-renal / hepatorenal s.** Insuficienta renala functionala care survine in ultima faza a unei boli hepatice, eel mai frecvent 'ciroza complicata cu *asdt, *icter si encefalopatie. Mai rar, s. h. reprezinta o complicatie a he-patitei virale maligne sau a unui cancer secundar (metastatic) al ficatului. S. h. consta in *oligurie cu *hiperazotemie.
- **S. HIPEREOZINOFILIC / s. d'hyper eosinophilie / hypereosi-nophilic s.** Crestere idiopatica masiva a numarului de polimor-fonucleare eozinofite in sange si infiltrarea eozinofila a inimii, creierului, tractului digestiv, pielii si plamanilor. Afectiunea poate mima o leucemie si are o evolutie progresiva spre exitus.
- **S. HIPERFOLICULINIC PREMENSTRUAL / s. hyperfolliculi-nique premenstruel / premenstrual s.** Sin.: sindrom pre-menstrual (v.).
- **S. DE HIPERHIDRATARE CELULARA / s. d'hyperhydrata-tion cellulaire / cellular hyperhydration s.** Ansamblul simpto-melor secundare unei "hipotonii osmotice extracelulare. Uneori, s. rezulta fara hipotonie plasmatica, prin cresterea sintezei de apa in celule, indeosebi in febrele prelungite si in unele stari carentiale. V. sindromul de hipotonie osmotica a plasmei.
- **S. DE HIPERHIDRATARE EXTRACELULARA / s. d'hyper-hydratation extracellulaire / extracellular hyperhydration s.** S. rezultat prin cresterea continutului de sodiu in lichidele extracelulare, cu retentie hidrica proportionala. *Presiunea osmo-tica a plasmei ramane normala. Supralncarcarea hidrosalina se localizeaza in spatiile interstiiale si se manifesta prin crestere in greutate, iar ulterior edeme. S. de h. e. poate apare in *glomerulonefrita, 'insuficienta cardiaca sau in *hipoproteinemie.
- **S. DE HIPERHIDRATARE GLOBALA / s. d'hyperhydratation globale / total hyperhydration s.** S. in cadrul caruia se asociaza semnele de *hiperhidratate extracelulara cu cele ale *s. de hiperhidratate intracelulara. S. de h. g. este determinat de acumularea mai importanta a apei decat a sodiului. Se manifesta prin edeme, dezgust pentru apa, vomismente, hipertensiune arteriala si tulburari nervoase, care uneori evolueaza spre coma. S. survine in insuficienta renala acuta oligoanurica tratata cu perfuzii saline si glucozate, in edemele cu tulburari de excretie a apei si a sodiului (insuficienta hepatica decompensa-ta, ciroze hepatice cu punctii repetate, insuficienta cardiaca avansata cu afectare organica, Tndeosebi dupa administrare masiva de diuretice).
- **S. HIPERKINETIC / s. hyperkinetique / hyperkinetic s.** Tulburare care apare in copilare si dispare in adolescents: hiper-

activitate, lipsa concentrarii, toleranta scazuta la frustrare. Sin.: copil hiperkinetic.

- **S. HIPERTELORISM-HIPOSPADIAS / s. hypertelorisme-hypospadias / G s.** Sin.: sindrom G (v.).
- **S. DE HIPERTENSIUNE INTRACRANIANA / s. d'hyperten-sion intracranienne / intracranial hypertension s. V. hipertensiune intracraniana.**
- **S. DE HIPERTENSIUNE PORTALA / s. d'hypertension por-tale / portal hypertension s.** Sin.: hipertensiune portala (v.).
- **S. DE HIPERTIROCALCITONINEMIE / s. d'hyperthyrocalci-toninemie / thyrocalcitonin excess s.** S. general de hiper-secretia de *tirocalcitonina, caracterizat prin oboseala, *spasmo-filie si scaderea calcemiei. Se observa in unele afectiuni tiroi-diene (cancer modular cu stroma amiloida, cancer trabecular bogat in mucopolizaharide acide, adenom cu celule C), in car-cinoamele bronsc si intestinal. *feocromocitom si *melanom.
- **S. DE HIPERTONIE OSMOTICA A PLASMEI / s. d'hyperto-nie osmotique du plasma / excessive osmotic pressure of blood plasma s.** Ansamblu de simptome determinate de cresterea *presiunii osmotice plasmatic si de deshidratarea ce-lulara consecutiva: sete, astenie, dispnee, febra, oligurie, cresterea azotemiei, cresterea concentratiei electrolitilor plasmatici. Toate aceste manifestari sunt detenninate de eliminarea cres-cuta de apa, de cauza renala (*diabet insipid, diureza osmotica etc.), digestiva (diaree, voma, aspiratie gastrica), cutanata (transpiratie), respiratorie etc.
- **S. DE HIPERTROFIE EPIFIZARA / s. d'hypertrophie epi-physaire / macrogenitosomia precox.** Rezistenta la insulina, dentitie primara cu dinti malformati, unghii subtiri, cresterea pre-coce a oaselor lungi, piele uscata, *hirsutism, maturizarea pre-coce a organelor genitale externe si a functiei sexuale si aparitia simptomelor de *hidrocefalie intema. Sin.: *macrogenitosomia precox*, sindrom Pellizzi, sindrom pineal.
- **S. DE HIPERVENTILATIE / s. d'hyperventilation / hyperven-tilation s.** Simptomatologie determinata de emotii, anxietate sau frica, manifestandu-se prin respiratii rapide si profunde, asociind tranzitoriu *confuzie mentala ca urmare a hiperventi-latiei.
- **S. DE HIPERVISCOZITATE PLASMATICA / s. d'hypervis-cosite plasmatique / plasma hyperviscosity s.** S. in cadrul caruia se asociaza semne si simptome neurologice ('torpoare, *amauroza, *coma), oftalmologice (depozite granulare la nivelul *fundului de ochi), hemoragice (prin alterarea hemostazei pri-mare) si insuficienta cardiaca, traducand cresterea viscozitatii plasmei sanguine prin prezenta unor mari cantitati de *imuno-globuline monoclonale. V. si sindrom Bing-Neel.
- **S. HIPOGLICEMIC / s. hypoglycemique / hypoglyc(a)emic s.** V. coma hipoglicemica, hipoglicemie.
- **S. DE HIPOPLAZIE PAR-CARTILAJ / s. d'hypoplasie che-veux-cartilage / hair-cartilage hypoplasia s.** Forma congeni-tala de *neutropenie.
- **S. HIPOTALAMIC / s. hypothalamique / hypothalamic s.** S. legat de disfunctia centrilor hipotalamici situati in planseii ven-triculului III, care controleaza echilibrul hidroelectrolitic, neu-rosecretia, echilibrul nutritional si functiile vegetative. Cunoaste-rea incompleta a functiilor hipotalamusului si relatiile acestuia cu structurile vecine (in special hipofiza) fac dificila descrierea s. h. Tn general, se asociaza in mod variabil: tulburari endocrine (obezitate, astenie, *dismenoree), tulburari metabolice (dia-bet, perturbari hidroelectrolitice), tulburari neurovegetative, de . comportament si ale somnului.
- **S. DE HIPOTONIE OSMOTICA A PLASMEI / s. d'hypotonie osmotique du plasma / plasma osmotic hypotonia s.** Ansamblu de simptome determinate de scaderea *presiunii osmotice a plasmei, cu hiperhidratate celulara consecutiva. Se

S. HISTIOCITELOR ALBASTRE

observa in cazurile de diminuare a electrolitilor plasmatici (Tn-deosebi sodiul), cu supraTncarcare apoasa: fie prin pierdere de saruri proportionala superioara pierderii de apa (vomisme si diaree tratate prin administrarea de apa pura, insuficienta renala acuta), fie consecutiv reducerii eliminarii renale de apa (insuficienta renala sau cardiaca cu aport hidric excesiv, boli cu eliberare probabila de factori anti-diuretici). In aceste cazuri pot aparea simptomele asa-numitei *intoxicatii cu apa*: *anorexie cu dezgust pentru apa, vomisme, astenie, crampe musculare, cefalee, obnubilare, convulsii si uneori coma. Se constata oligurie, azotemie, scadere evidenta a sodiului si clorului Tn sange. V. si sindrom de hiperhidratare celulara.

• **S. HISTIOCITELOR ALBASTRE / s. des histiocytes bleus / sea blue histiocytes s.** Lipoidoza benigna, caracterizata esential prin hepatosplenomegalie si uneori leziuni pluriviscerale (piele, plaman, sistem nervos etc.). In maduva osoasa se pun in evidenta, prin "coloratia May-Grunwald-Giemsa, "histiocyte mari de culoare albastra, descrise, de asemenea, Tn "boala Neville si in "boala Niemann-Pick.

• **S. HOLEREI PANCREATICE / cholera endocrine / pancreatic cholera.** Sin.: sindrom Verner (v.).

• **S. DE IMUNODEFICIENTA DOB&NDITA / s. d'immunodeficiencye acquisite / acquired immunodeficiency s.** Reprezinta stadiul final al infectiei cu *HIV, caracterizat prin imunosupresie severa si producerea de infectii oportuniste si cancer. Survine la 7-10 ani din momentul contaminarii, acest interval depinzand de valorile *viremiei plasmatice Tn momentului primoinfectiei HIV. Este Tntotdeauna mortal. Conform definitiei elaborate de *Center for Disease Control* (1993), s. de i. d. poate fi dedarat Tn prezenta unei imunosupresii severe (mai putin de 200 limfocite CD4/ml) sau Tn situatia asociarii uneia din urmatoarele afectiuni oportuniste (categoria C), indiferent de nivelul CD4: "candidoza bronșica, traheala sau pulmonara; candidoza esofagiana; cancer invaziv de col uterin; *cooddioidomicoza diseminata sau extrapulmonara; *criptosporidioza intestinala care dureaza de mai mult de o luna; infectie cu 'citomegalovirus (alta decat a ficatului, splinei si ganglionilor); retinita cu dtomegalovirus (cu alterari ale acuitatii vizuale); encefalita datorata HIV; infectie herpetica cu ulceratii cronice ce dureaza de mai mult de o luna, sau cu localizari bronsice, pulmonare sau esofagiene; *histoplasmoza diseminata sau extrapulmonara; *izosporidioza intestinala cronica (durata peste o luna); *sarcom Kaposi; *limfom Burkitt; *limfom imunoblastic; limfom cerebral primar; infectie cu *Mycobacterium avium* sau *kansasii*, diseminata sau extrapulmonara; infectii cu *Mycobacterium tuberculosis*, indiferent de situs (pulmonar sau extrapulmonar); pneumonie cu **Pneumocystis carinii*; pneumopatie bacteriana recurenta; leucoencefalopatie multifocala progresiva; septicemie recurenta cu *Samonella* non-tifoidice; *toxoplasmoza cerebrala; sindrom casectic legat de HIV. In situatia Tn care numarul de limfocite CD4 este mai mic de 200/ml, sunt induse Tn definite cazurile de s. de i. d. si urmatoarele afectiuni: categoria A - infectia HIV asimptomatica, limfadenopatia generalizata persistentB, primoinfectia simptomatica; categoria B - *angiomatoza bacilara; candidoza oro-faringiana; candidoza vaginala persistentB, frecventa sau care nu raspunde la tratament; displazia de col uterin (moderata sau grava), carcinomul *in situ*; sindromul constitutiv (febra peste 38,5°C sau diaree peste o luna); 'leucoplazia paroasa a limbii; zona zoster recurenta sau care invadeaza mai mult de un dermatom; *purpura trombocitopenica idiopatica; salpingita, Tn particular Tn cursul complicarii prin abcese tuboovariene; neuropatia periferica. Abrev.: SIDA, AIDS (engl.).

• **S. IMUNOPROLIFERATIV / syndrome immunoproliferative / immunoproliferative s., immunoproliferative disorders.** Sin.: sindrom limfoproliferativ (v.).

S. LEOPARD

• **S. INFUNDIBULOPULMONAR / s. infundibulopulmonaire / pulmonary conus s.** S. care grupeaza un impuls sistolic, vibratia zgomotului II si frecvent un discret suflu sistolic de ejectie pulmonara, la nivelul spatiului II-III intercostal stang. S. traduce existenta unei *hipertensiuni arteriale pulmonare, iar Tn cazul *stenozei mitrale, confirma caracterul sever al acesteia. Sin.: sindrom Roger-Froment.

• **S. INIMA-MANA / s. main-coeur / hand-heart s.** Sin.: sindrom Holt-Oram (v.).

• **S. INTERFETEI RETINO-VITREENE / s. de l'interface reti-no-vitreene / retino-vitreal interface maculopathy.** Sin.: sindrom Jaffe (v.).

• **S. INTERMENSTRUAL / s. intermenstruel / intermenstrual s.** V. intermenstrual.

• **S. DE INTESTIN SCURT / s. de l'intestin grele / short bowel s.** 'Malabsorbtie asodata cu diaree, *steatoree si *mal-nutritie, Tn urma rezectiei intestinale masive, a rezectiilor multiple pentru *ileita regionala sau a unui "by-pass jejunoileal pentru obezitate endogena.

• **S. DE ISCHEMIE-LEZIUNE / s. d'ischemie-lesion / isch(a)emia-lesion s.** Alterare a electrocardiografeei observata in cursul fazei acute a *infarctului miocardic, caracterizata printr-un 'segment ST supradenivelat (efect de leziune) si o unda T dirijata Tn sens opus acestui decalaj (efect de ischemie).

• **S. IVIC / s. IV1C / IVIC s.** [*^cronim: Instiiv VemstoCaw Itt-vestufacwn&s Cientificas; de-nwnimi a fost propusa de. S- SWas pentru un s. olsservat de-a. Cungut a fase. generatii, (a o fcmd-& vemzueleand.)*] S. caracterizat prin asodarea: *aplazie radi-ala mai mult sau mai putin importanta, tulburari auditive, *oftalmoplegie intrinseca si trombopenie. Transmitere autozomal dominanta.

• **S. DE JONCTIUNE PIELO-URETERALA / s. de jonction pyelo-ur6terale / pelvi-ureteric obstruction.** Perturbare a evacuarii cavitatilor pielocaliceale in ureter, in relatie cu o anomalie congenitala functionala sau organica a jonctiunii pieloureterale. Poate fi observata si la nivelul ureterului inferior (jonctiune joasa).

• **S. LACRIMILOR DE CROCODIL / syndrome des larmes de crocodile / crocodile tears syndrome.** Episoade de hipersecretie lacrimala spontana, unilaterala, asodata unei hipersecretii salivare Tn cursul masticatiei, secundara, de obicei, unor paralizii faciale periferice in curs de regresie. Cauza acestui reflex paradoxal ar putea fi regenerarea defectuoasa a nervului facial, ale carui fibre destinate glandelor salivare s-ar extinde si la nivelul glandelor lacrimale. Sin.: sindrom Bogorad, reflex gustato-secretoriu paradoxal.

• **S. LAMB / s. LAMB / LAMB s.** [*^cronim engi.: Lentiffims, Atriat my^onut, Mucocu.tane.ous my^pmas and B CM mfi = Centiginozd, mu(pame. atriaCe, muyame mucocutanate fi nevi albaftri.)*] *Lentiginoza asodata cu *mixom cardiac. Face parte din categoria *sindromului LEOPARD.

• **S. LAPTE-ALCALI / s. lait-alkalines / milk-alkali s.** Sin.: sindrom Burnett (v.).

• **S. LEOPARD / s. LEOPARD / LEOPARD s.** [*^cronim engL: Lmtigims, Eiet.tro-cardwgraph.ic abnormalities, Ocular fufper-telorm. Pulmonary stenosis, AfimnnaK.tus of aenitaQa, Retardation of growth, Deafness = (e.ntigiwz.d, mwmaSii eielectrocardiografice., lupe-rtelorm. ocular, stemz,d pulmonara, anomaSiale orffa-mior genitale, inta.rzie.rea creft&ni, surditate.)*] Afectiune rara, cu transmitere autozomal dominanta, in care se asociaza: *lentiginoza multipla Tn jumatarea superioara a corpului, anomalii electrocardiografice, *hipertelorism, stenoza pulmonara, anomalii genitourinare la sexul masculin (*hipospadias, 'criptorhi-die), intarziere de crestere, surditate neurosenzoriala. Exista forme complete sau incomplete. Sin.: sindrom Goriin.

S. LGL

• **S. LGL.** Sin.: sindrom Lown-Ganong-Levine (v.).

• **S. LIMFOPROLIFERATIV / s. lymphoproliferatif / lymphoproliferative s., lymphoproliferative disorders.** Cadru noso-logic care cuprinde neoplazmele maligne determinate prin multiplificarea anormala a diferitelor celule din linia limfocitară. Sub aceasta denumire sunt cuprinse, printre altele: *leucemiile limfocitare, histiocitara și monodtara, *mielomul multiplu, *boala Hodgkin, *limfoamele limfocitare și tulburările imunosecretorii asociate cu *gamapatiile monoclonale. Exista, foarte probabil, o relatie între s. 1. și *sindroamele mieloproliferative. Sin.: sindrom imunoproliferativ. V. și boala imunitara, disglobulinemie monoclonala.

• **S. DE LINIE MEDIANA / s. de la ligne mediane / median line s.** S. de etiologie tumorală (tumori ale fosei posterioare cerebrale) Tn care se asociază tulburări de echilibru și semne vegetative bulbare.

• **S. DE LOB FRONTAL / s. frontal / frontal lobe s.** Ansamblu de simptome, izolate sau asociate, traducând afectarea lobului frontal, dominat de tulburări ale dispoziției, caracterului, com-portamentului și personalității, tulburări intelectuale, tulburări de limbaj și ale *praxiei (*anartrie, *apraxia mersului), tulburări de echilibru (*ataxie frontala Bruns) și tulburări senzoriale (*anosmie).

• **S. DE LOB MULOCIU / s. du lobe moyen / middle lobe s. S.** radiodinamic asociind o opacifiere radiologică sistematizată a lobului mijlociu pulmonar (sau a lingulei) și expectorație cronică, în raport cu dilatația bronșilor. Este legat de obstrucția bronșiei corespunzătoare, secundară unei adenopatii pediculare cronice (și, eventual, calcificarea ganglionilor hilului), de regula tuberculoasă, ce fistulizează Tn momentul primoinfecției. Sin.: boala hilului, sindrom Brock.

• **S. MAGENBLASE / s. Magenblase / Magenblase s. [germ. Magenblase = buia de aer în stomac.]** *Aerofagie, cu acumulare de aer în stomac, de cauze diferite.

• **S. DE MALABSORBȚIE / s. de malabsorption / malabsorption s.** Grup de tulburări marcat prin absorbția subnormală a componentelor alimentare. Cauze multiple: perturbare a absorbției intestinale (rezecție întinsă, fistule) sau insuficiența digestivă prin deficit enzimatic (afecțiuni gastrice, hepatice sau pancreatice).

• **S. MALIGN PRIN NEUROLEPTICE / s. malin des neuroleptiques / neuroleptic malignant s.** Asocierea hipertermiei, *akineziei, tulburărilor de conștiență, sudorației *profuze, *tahiaritmiei, *ptialismului și a semnelor de *rabdomioliză la bolnavii psihici tratați cu *neuroleptice (haloperidol). Prognosticul fatal în 25% din cazuri a fost ameliorat prin administrarea de *mio-rezolvative. Mecanismul s. m. prin n. ar fi asemănător cu eel, al hipertermiei maligne peraneestezice și al *insolației grave și ar putea implica inhibiția *receptorilor dopaminergici centrali. Sin.: sindrom neuroleptic malign.

• **S. DE MALIGNITATE / s. de malignite / malignant s.** Ansamblu de simptome care apar uneori Tn cursul unor boli infecțioase (difterie, scarlatina, rujeola, gripa, febra tifoidă etc.), precoce sau tardiv: adinamie, hipertermie, colaps cardiovascular, vomisme, diaree, albuminurie, hemoragii și eriteme. S. de m. este de o gravitate excepțională și este determinat de afectarea *sistemului neurovegetativ (formațiunile centrale și periferice).

• **S. MASCULULUI INFERTIL / s. du male infertile / infertile male s.** Infertilitate consecutivă afectării receptorului nuclear androgenic la pacienți cu antecedente ereditare de *s. Reifenstein sau, eel mai adesea, fără istoric familial semnificativ. *Azoospermia este unică manifestare a deficitului funcțional al receptorului.

• **S. MEOIASTINAL / s. mediastinal / mediastinal s.** Ansamblu de simptome și semne determinate de compresiunea diferitelor

S. MULIBREY

organe situate Tn mediastin: *dispnee, *disfagie, 'disfonie și accentuarea, variabilă, a circulației venoase superficiale toracice.

• **S. MEDIOPONTIN / s. medial pontin / medial pontine s. S.** cauzat de ocluzia ramurilor paramediane ale arterei bazilare în partea superioară, implicând de partea leziunii pedunculul cerebelos superior, fasciculul longitudinal medial și probabil nucleul olivar inferior, iar de partea opusă leziunii - tracturile corticobulbare, corticospinale și lemniscusul medial.

• **S. MEDULAR / s. medullaire / medullary s. S.** rezultat în urma ocluziei arterei vertebrale sau a arterei bazilare în partea inferioară, manifestat prin afectarea *ipsilaterală a nervului XII, nucleului nervului V, emisferei cerebeloase, nucleului vestibular, tractului simpatic descendent, nervilor IX și X, nucleului și tractului solitar și a nucleilor *cuneatus* și *gracilis*. Controlateral sunt afectate tracturile piramidale, lemniscusul medial și tracturile spinotalamice.

• **S. MELAS / s. MELAS / MELAS s. [^cronim <ing[: Mitochondriale myopathie, Encephalopathie, Lactic Acidosis, Stroke-tifys episocfes.]** S. familial cu transmitere maternă mitocondrială, în care se asociază: miopatie mitocondrială, encefalopatie, adădoză lactică, accidente cerebrale ischemice.

• **S. MENINGEAN / s. meninge / meningeal s.** Ansamblu de simptome care traduc iritația meningelor prin leziuni difuze: cefalee violentă, *redoarea cefei urmata contracturi ale mușchilor spatelui, abdomenului și membrelor inferioare, vomisme, constipație. Pot apărea, de asemenea, convulsii, paralizii diverse, hiperestezie cutanată, fotofobie. S. m. este observat în diverse meningite și hemoragii meningeene. Concomitent se produc modificări patologice ale lichidului cefalorahidian, de unde utilitatea pentru diagnostic a punctiei lombare. V. semn Kernig și semn Brudzinski.

• **S. MERRF / syndrome MERRF / MERRF syndrome.** [Aronim e-engl.: Myoclonk Epilepsy until Rough. Red Fifie-rs = epiSm-sie miodonKa cu fibre, rofii zdrenfMte.] S. familial cu transmitere mitocondrială (maternă), manifestat prin *epilepsie mio-clonică și fibre roșii zdrențuite (degenerescenta unor neuroni olivari, pontini și din nucleul dintat, cu alterarea tracturilor spinocerebeloase, din cordoanele posterioare și corticospinale).

• **S. MIELOPROLIFERATIV / s. myeloproliferative / myelo. proliferative s., myeloproliferative disorders.** Grup de neoplazii maligne aflate histogenetic în relație cu *celulele stem pluripotente din organele hematopoietice. Sub această denumire sunt cuprinse, printre altele: *leucemia granulocitară acută și cronică, *leucemia mielomonocitară acută și cronică, *polycythemia rubra vera, *mielofibroza eritroleucemică. Exista, foarte probabil, o relație între s. m. și 'sindroamele limfoproliferative.

• **S. MODY / s. MODY / MODY s. [^ronim engL: Maturity-Onset Diabetes of tfw. 'Youth. = diabet zafiarat mn-msvliwM-pe.nde.nt [a timri]]** Varietate de *diabet zaharat care apare la tineri, asemănătoare cu *diabetul de tip II, care se transmite autozomal dominant. Sin.: diabet Mason.

• **Q. MUCO-OCULOCUTANAT / syndrome muco-oculocutani / Fuchs' syndrome.** Sin.: sindrom Fuchs (v.).

• **S. MULIBREY / s. de Mulibrey / Mulibrey s. S.** congenital afectând ambele sexe. Poate fi recunoscut la naștere și este, caracterizat prin: 'nanism micromelic, *dismorfie facială, voce | ascuțită și subțire, *pericardita constrictivă relevată precoce. | Radiologic se observă *displazie fibroasă osoasă cu îngrosare corticală și alungirea seii turcesti. Semnele asociate definesc acronimul: hipotonie musculară (MU - engl. *muscle*), hepatomegalie prin *ciroza cardiacă (LI - engl. *liver*), retard mental (BR

• engl. *brain*) și *corioretinită (EY - engl. *eye*). Transmiterea este autozomal recesivă. Sin.: sindrom Pemeentura.

S. NAME

- **S. NAME / s. NAME / NAME s.** [*nc.rorwm e.ngC.: Nevi, Atrw My^yma and EpfieCufes.*] S. familial care grupeaza *nevi, "mixoame atriale, *neurofibroame mixoide si *efelide.
- **S. NEFRITIC / s. nephritique / nephritic s.** S. dinicb-biolo-gic de etiologie renala (apare Tndeosebi in nefropatiile glomeru-lare) care se manifesta Tn doua forme: 1) S. n. *acut* include: proteinurie, hematurie, oligurie, retentie de sodiu si apa (ede-me), hipertensiune arteriala secundara. 2) S. n. *cronic*, caract-terizat prin: proteinurie, hematurie, hipertensiune arteriala secundara.
- **S. NEFROTIC / s. nephrotique / nephrotic s.** S. caract-erizat prin proteinurie abundenta, hipoproteinemie, hiperlipidemie si edeme. Tn functie de diferiti autori, s-au stabilit tulburarile minime necesare pentru a sustine existenta unui s. n.: 1) Proteinurie eel putin egala cu 3 g/24 h (sau de circa 2 mg/min). 2) Scaderea proteinelor plasmatiche totale sub 60 g/l, cu va-loarea serumalbuminelor sub 35 g/l. 3) Prezenta edemelor, hiperlipidemie si hipercolesterolemie.
- **S. DE NEOPLAZIE ENDOCRINIANA MULTIPLA / s. de neoplasie endocrinienne multiple / multiple endocrine neoplasia.** V. neoplazie endocriniana multipla.
- **S. DE NERV NAZOCILIAR / s. du nerf nasociliaire / nasociliary nerve s.** Acces nevralgic ocular si al unghiului intern al pleoapei, Tnsotit de lacrimare si hidrorree nazala, core-spunzand unei nevralgii a nervului nazociliar sau a ganglionu-lui ciliar. Sin.: sindrom Charlin. V. si algie vasculara a fetei.
- **S. NEUROACHILIC / s. neuroachylique / neuroanemic s.** Sin.: sindrom neuroanemic (v.).
- **S. NEUROAMELOR MUCOASE MULTIPLE / s. des neu-romes muqueux multiples / multiple mucosal neuroma s.** S. manifestat prin aparitia a numeroase *nevroame submu-coase sau *neurofibroame ale limbii, buzelor si pleoapelor la persoane tinere. Acestea se asociaza uneori cu tumori maligne ale tiroidei sau medulosuprarenalei.
- **S. NEUROANEMIC / s. neuroanémique / neuroan(a)emic s.** Ansamblu de complicatii neurologice medulare determinate de •boala Biermer, tradus printr-un *s. de fibre lungi. Acest termen tinde sa fie Tnlocuit prin s. neuroachilic.
- **S. NEUROECUTANAT / s. neurocutane / neurocutaneous s.** Sin.: facomatoza (v.).
- **S. NEUROLEPTIC MALIGN / s. du neuroleptique malin / neuroleptic malignant s.** Sin.: sindrom malign prin neurotep-tice (v.).
- **S. DE NEURON MOTOR PERIFERIC / s. du neurone mo-teur peripherique / motor peripheral neuron s.** Ansamblu de semne si simptome determinate de leziuni la nivelul neu-ronilor motori periferici, Tn care se asociaza: abolirea *reflexelor osteotendinoase, atrofii musculare si paralizii flasce in teritoriul de distributie a neuronilor lezati. V. si sindrom de corn anterior.
- **S. NEUROTOXIC / s. neurotoxique / neurotoxic s.** Forma grava de *toxicoza a sugarului, Tn care manifestarile nervoase si vasomotorii traduc existenta unui 'sindrom de malignitate.
- **S. DE NOD SINUSAL / s. du noeud sinusal / sick sinus s.** Denumire generica pentru diferite perturbari ale functiei nodu-lui sinusal, manifestate prin blocuri sinoatriale, pauze sinusale sau oprire sinusala, asociate cu diferite tipuri de aritmii atriale si cu tulburari de conducere atrioventriculara sau, mai rar, intra-ventriculara.
- **S. DE NUCLEU DEITERS / s. du noyau de Deiters / Deiters' nucleus s.** [*Otto Friedrich Korl Deitem, anatomist german, Bonn, 1834-1863.*] Sin.: sindrom Bonnier (v.).
- **S. DE NUCLEU ROSU / s. du noyau rouge / inferior red nucleus s.** S. peduncular datorat lezarii portiunii inferioare a nucleului rosu, tradusa prin paralizia homolaterală a nervului .

S. PARANEOPLAZIC

- oculomotor comun, acompaniata controlateral fie de miscari involuntare coreoatetozice sau tremuraturi (*s. Benedikt), fie de *hemiasinerjie (*s. Claude). Este un tip de sindrom altern (v.).
- **S. DE OBOSEALA CRONICA / s. de fatigue chronique / chronic fatigue s.** S. descris Tn SUA, constand in asocierea unei *astenii accentuate inexplicabile, care persists eel putin sase luni, si a unor semne minore (febra mica, *adenopatii, *artropatii). Este discutata etiologia virala: *virus Epstein-Barr, "*Herpes simplex virus*", dtomegalovirus.
- **S. OCCIPITAL / s. occipital / occipital s.** Ansamblu de simptome, Tn esen^a vizuale, care traduc o leziune a lobului occipital.
- **S. DE OCH1 USCAT / s. de l'oeil sec / Gougerot-Sjogren s.** Sin.: sindrom Sjogren (v.).
- **S. OCULO-CEREBRO-RENAL / s. oculo-cerebro-renal / oculocerebrorenal s.** S. congenital, cu transmitere recesiva legata de cromozomul X, care se manifesta prin: *hidroftalmie, "cataracta, retardare mentala, *aminoaddurie, producere renala scazuta de amoniac si "rahitism rezistent la administrarea de vitamina D. Sin.: sindrom Lowe.
- **S. OCULO-URETRO-SINOVIAL / s. oculo-uretrosynovial / Reiter's disease or s.** Sin.: sindrom Fiessinger-Leroy-Reitter
- **S. OMULUI RIGID / s. de l'homme raide / stiff-man s. S** cu etiologie necunoscuta, caracterizat prin contracturi dureroase ale musculaturii striate, interesand Tn special trunchiul si partea proximala a membrilor, care dispar Tn timpul somnului. Emotiile, zgomotul, oboseala declanseaza accesele de contracturi, cu agravarea rigiditatii de fond, la care se asociaza si sudatii abundente. Examenul radiologic este normal. Electromiograma arata o activitate electrica de repaus ce dispara sub efectul curarizantelor sau al benzodiazepinelor. Evolutia s. este progresiva de-a lungul anilor, pana la impotenta functionala totala.
- **S. OMULUI ROSU / s. de l'homme rouge / red man s.** Reactie adversa la vancomicina, caracterizata prin prurit si Tnsirea pielii capului si toracelui superior.
- **S. ORODIGITOFACIAL / s. orodigitofacial / orofaciadigital dysostosis or s.** Varietate de 'disostoza complexa, Tn care se asociaza anomalii faciale (fanta labiala, 'hipertelorism, 'epicanthus), *alopecie localizata, limba bifida si "bransindactilie. Au fost identificate doua forme: a) *tipul I* / sau s. Papillon Leage-Psaume: afectiune cu transmitere dominant gonozomala, letala pentru sexul masculin, caracterizata prin anomalii digitate ('campodactilie, *polidactilie si *sindactilie), craniate, fadale, linguale si dentare, ca si prin tremor, retardare mentala, alopecie si seborree a fetei; b) *tipul II*: afectiune cu transmitere autozomal recesiva caracterizata prin anomalii digitale (*brahi-, *clino-, poll-, sindactilie), craniate, fadale, linguale, palatine si prin tulburari neuromusculare episodice (sin.: sindrom Mohr); c) *tipul III*: afectiune cu transmitere autozomal recesiva caracterizata prin hexadactilie postaxiala a mainilor si pidoarelor, anomalii oculare, linguale si dentare si prin retardare mentala profunda.
- **S. OVARELOR DISFUNCTIONALE / s. de Klotz / Klotz' s.** Sin.: sindrom Klotz (v.).
- **S. PARANEOPLAZIC / s. paraneoplasique / paraneoplastic s.** Termen utilizat pentru ansamblul disfunctiilor ce apar Tn cadrul unor cancere, Tn alte tesuturi decat acetee care sunt situs tumoral, Tn principiu ca urmare a efectelor metabolice ale neoplaziei. Tn esenta, Tn cadrul unui s. p. se pot asocia semne clinice si de laborator de ordin neurologic, reumatologic, endocrinian sau hematologic, a caror particularitate consta Tn faptul ca se manifesta Tn relatie stricta cu evolutia unui cancer. Manifestarile s. p. apar odata cu cancerul, dispar daca acesta este eradicat si reapar Tn cazul reddivelor, neafiandu-se Tnsa nid o relatie cu o invazie metastatica.

- **S. PARULU1 ARGINTIU / s. des cheveux argentes / Gris-celli-Prunieras disease.** Sin.: boala Griscelli-Prunieras (v.).
 - **S. PERIFERIC / s. peripherique / peripheral s.** Ansamblu de simptome determinate de afectarea radacinii posterioare (senzitive) sau anterioare (motorii) ale nervilor spinali, a ganglionului nervului sau a unor perechi de nervi cranieni. V. si sindrom de neuron motor periferic.
 - **S. PERSOANELOR CU CARJA / s. des bequillards / crutch palsy.** Leziuni prin compresiune cronica a arterelor axilare si humerale, aflata la originea unui *s. Raynaud la persoanele care se deplaseaza cu carje.
 - **S. PETEI OARBE / s. de la tache aveugle / blind spot s.** Sin.: sindrom Swan (v.).
 - **S. PHC / s. PHC / PHC s.** S. familial rar, denumit prin acro-nimul manifestarilor clinice: *aplazie Premolara, */-/iperhidroza, *Canitie prematura. Este transmis autozomal dominant. Sin.: sindrom Book.
 - **S. PICIOARELOR FIERBINTI / s. des pieds brulants / burning feet s.** Sin.: sindrom Gopatan (v.).
 - **S. PICIOARELOR FARA REPAUS / s. des jambes sans repos / restless legs s.** Senzație de disconfort muscular la nivelul picioarelor si coapselor, care induce nevoia de miscare a picioarelor. Tantalnit frecvent la femei de varsta medie, s. poate apare in "uremie, *neuropatii, dar poate avea si transmitere familiala. Agitatie se poate Tnsoti de *mioclonii. Sin.: sindrom Ekbohm.
 - **S. PICIOR-MANA-GURA / s. pieds-mains-bouche / hand-foot-and-mouth disease.** Eruptie veziculoasa ce afecteaza mainile, picioarele, gura, la nivelul careia determina o stomatita eroziva. Dispare Tn cateva zile si este generata de un *virus Cocksackie.
 - **S. DE PIERDERE DE SARE / s. de perte de sel / salt loosing s.** Sin.: sindrom de depletie de sodiu (v.).
 - **S. PIRAMIDAL / s. pyramidal / pyramidal s.** Ansamblu de simptome aparute In urma Tnteruperii partiale sau totale a cailor piramidale (*fascicul piramidal). Se manifesta prin semne de deficit al motilitatii voluntare (variabile Tn functie de nivelul leziunii pe axul cerebrospinal), care sunt Tn general urmate de semne de spasticitate, traducand o activitate motorie reflexa, inhibata Tn mod normal prin sistemul piramidal. V. si: sindrom altern, semn Babinski, semn Hoffmann, hemiplegie, sindrom Brown-Sequard.
 - **S. PLACHETELOR GIGANTE / s. des plaquettes geantes / Bernard-Soulier s.** Sin.: sindrom Bernard-Soulier (v.).
 - " **S. POEMS / s. POEMS / POEMS s.** \Aa-mwn: PoG.ne.uropa.tw, Orfjsuwmefjalw, Endocriwpatw, proteind mowx-ionala (frecvmt de, tip Ig^A)i anomaBi catenate (Slyn ctianges).] S. rar, de origine necunoscuta, constand Tn asocierea de diverse neuropatii periferice, hepatosplenomegalie si adenomegalii, *ginecomastie si impotentia, respectiv *amenoree, pigmentatie sau Tngrosare a pielii, *disglobulinemie monoclonala.
 - **S. POLIDACTILIE-COASTA SCURTA / s. polydactylie-c6te courte / short rib-polydactyly s.** Forma de "condrodisplazie familiala (nanism cu proportii corporale anormale) cu coaste scurte, alaturi de *s. Ellis-van Creveld si de displazia toracica asfixianta.
 - **S. PONTIN / s. pontine / pontine s.** Sin.: sindrom protuberantial (v.).
 - **S. POSTCOMISUROTOTOMIE / s. post-commissurotomie / postcommissurotomy s.** S. inflamator care poate aparea (10-20% din cazuri) Tn evolutia postoperatorie (Tntre 10 zile si 3 luni) a unei interventii de tip *comisurotomie pentru stenoza mitrala. Clinic se manifesta prin febra, dureri toracice, pleu-ropericardita, artralgi. Biologic exista leucocitoza cu polinucle-oza, accelerarea VSH-ului. Evolutia este benigna, cu remisie
- Tn cateva zile pana la cateva saptamani. Un s. cu simptome similare poate aparea si dupa alte interventii chirurgicale pe cord. V. sindrom Dressier si sindrom postpericardiotomie.
- **S. POSTCOMOTIE / s. post-commotion / postconcussion s.** Fatigabilitate, ameteli, cefalee si dificultati de concentrare dupa traumatisme usoare.
 - **S. POSTHEPATITA / s. post-hepatite / posthepatitis s.** Ansamblu simptomatic care caracterizeaza convalescenta *hepa-titei epidemice. Sunt implicate: tulburari de tip neuroastenic si dispeptic, subicter intermitent. Diagnosticul diferential cu hepa-tita cronica si *ciroza postnecrotica se face prin probele de la-laborator (functionale hepatice, histologice), normale Tn cazul
 - **S. POSTINFARCT / s. post-infarctus / postmyocardial infarction s.** Sin.: sindrom Dressier (v.).
 - **S. POSTPERICARDIOTOMIE / s. post-pericardiotomie / post. pericardiotomy s.** S. caracterizat prin febra, frecaturi pericardice si dureri toracice care apar la cateva zile sau saptamani dupa o interventie chirurgicala pe cord. S. p. este considerat un raspuns autoimun la lezarea celulelor cardiace. V. sindrom Dressier si sindrom postcomisurotomie.
 - **S. POSTPOLIOMIELITA / s. post-poliomyelite / postpolio s.** Sechele tardive ale *poliomielitei, care apar la 20-30 de ani de la producerea bolii, manifestate prin fatigabilitate, dureri musculare, fasciculatii, slabiciune si chiar atrofie musculara. Poate fi afectata si musculatura respiratorie, Tn acest caz aparand disfagie, *s. de aspiratie, apnee si soc. Sin.: sechele post-poliomielite.
 - **S. DE PREEXCITATIE VENTRICULARA / syndrome de pr-excitation ventriculaire / preexcitation syndrome.** Sin.: sindrom Wolff-Parkinson-White (v.).
 - **S. PREMENSTRUAL / syndrome pr6menstruel / premenstrual syndrome.** Ansamblu de simptome de intensitate progresiv crescatoare, care apar la unele femei cu 5-10 zile inaintea menstruatiei. Semnele cele mai frecvente sunt: balonare, tensiune mamara, cefalee, iritabilitate, palpitatii si crestere in greutate asociata cu edeme maleolare, prin retentie hidrica. Sin.: sindrom hiperfolliculinic premenstrual, sindrom Dreyfus.
 - **S. PRIMULUI ARC BRANHIAL / syndrome du premier arc / first arch syndrome.** Termen generic Tn care sunt induse malformatiile fetei si urechii generate de tulburari de dezvoltare ale primului (si, eventual, al celui de-al doilea) *arc branhial. Aceste malformatii au fost descrise in cadrul mai multor sindroame: Franceschetti-Zwahlen (v.), Francois (v.), Francois-Haustrate (v.), Goldenhar (v.), Robin Pierre (v.), Weyers-Thier (v.).
 - **S. PROTUBERANTIAL / s. protuberantiel / pontine s.** Termen generic regrupand diferite *s. alterne determinate de o afectiune vasculara, tumorală, inflamatorie sau carentiala a *protuberantei inelare (puntea lui Varolio). Tn functie de localizarea leziunii si de natura simptomelor asociate se individualizeaza sase s. p. V. sindrom Foville superior si inferior, sindrom Grenet, sindrom Marie-Foix, sindrom Millard-Gubler, sindrom Raymond-Cestan. Sin.: sindrom pontin.
 - **S. PSEUDOBULBAR / s. pseudo-bulbaire / pseudobulbar s.** S. caracterizat prin existenta unor tulburari motorii din cauza afectarii cailor supranucleare bilaterale (cai corticonucleare, fascicul geniculat), antrenand paralizii fara *amiotrofie, cu tulburari ale fonatiei si deglutitiei. Aceste leziuni sunt asociate frecvent cu ras si plans spasmodic, *s. piramidal bilateral si deficit intelectual ce atesta leziuni multiple (vasculare, degenerative sau tumorale).
 - **S. PSEUDO-CUSHING / s. pseudo-Cushing / pseudo-Cushing's s.** Grup de semne care mimeaza *s. Gushing, dar difera de acesta prin tipul de obezitate, nivelul sanguin si uri-

S. PSEUDOMIASTENIC PARANEOPLAZIC

nar al cortizolului, prin prezenta alcoolismului cronic, depresiei, afecțiunilor acute, rezistenței primare la cortizol sau prin inducerea iatrogenă.

• **S. PSEUDOMIASTENIC PARANEOPLAZIC / s. pseudo-myasthenique de Lambert et Eaton / Eaton-Lambert s., carcinomatous myopathy.** Sin.: sindrom Eaton-Lambert (v.).

• **S. PSEUDOMIOPATIC / s. pseudo-myopathique / pseudo-myopathic s.** Denumire rezervată deficitelor motorii neurogene care predomină în mod paradoxal la nivelul segmentelor proximale ale membrilor (Tn general deficitul motorii de origine musculară predomină la nivel proximal, Tn timp ce deficitul motorii neurogene sunt Tndeosebi distale).

• **S. PSIHOLABIRINTIC / s. psycho-labyrinthique / psycholabyrinthic s.** Forma particulară de fan de transport, provocată de mișcările complexe ale avionului. V. și rau de transport.

• **S. QT LUNG / s. QT long / long QT s.** S. caracterizat prin prelungirea intervalului QT pe electrocardiograma, asocată cu "torsada varfurilor. Poate fi congenitală sau în relație cu administrarea unor medicamente.

• **S. RADICULAR / s. radicaire / radicular s.** Ansamblu de simptome determinate de lezarea unor radacini, senzitive sau motorii, ale nervilor rahidieni.

• **S. RADICULAR MIJLOCIU AL PLEXULUI BRAHIAL / s. radicaire moyen dîi plexus brachial / Remak's paralysis.** Sin.: sindrom Remak (v.).

• **S. RASPUNSULUI INFLAMATOR SISTEMIC / s. de la reponse inflammatoire systemique / systemic inflammatory response s.** Sin.: sindrom de reacție inflamatorie generalizată

• **S. DE REACȚIE INFLAMATORIE GENERALIZATĂ / s. de reaction inflammatoire generalisee / systemic inflammatory response s.** S. definit recent, manifestat prin temperatură peste 38°C sau sub 36°C, tahicardie (peste 90 batai/min), tahipnee (peste 20/min), leucocite peste 12 000 /mn-P sau sub 4 000 /mm³ sau prezenta de polinucleare neutrofile imature de apariție recentă Tn proporție de peste 10% (din numărul total de leucocite) în absența altei cauze, indeosebi chimioterapie. Tn declanșarea s. se atribuie un rol activării generalizate a celulelor endoteliale ca răspuns la o serie de stări infecțioase (*sepsis) sau neinfecțioase (traumatisme, arsuri, pancreatită acută, insuficiență renală, embolism pulmonar, disecție sau ruptură de anevrism, medicamente). S. de r. i. g. se poate complica cu un *s. de deficiență multiviscerală. Sin.: sindromul răspunsului inflamator sistemic.

• **S. DE RESTAURANT CHINEZESC / s. dîi restaurant chi-nois / Chinese restaurant s.** S. ce apare la mai puțin de o jumătate de ora după masă, caracterizat prin amortirea jumătății superioare a corpului, cu senzație de tensiune la nivelul masețterilor și al feței, vasodilatație facială și senzație de astenie profundă, la care se pot adăuga manifestări neurovegetative (anxietate). Acest s. este datorat ingestiei importante de glutamat de sodiu, edulcorant extrem de utilizat Tn bucatăria chineză.

• **S. DE REZISTENȚĂ HORMONALĂ / s. de resistance hormonale / hormonal resistance s.** Denumire generică pentru o serie de s. Tn cadrul cărora fenomenele de rezistență hormonală au un rol patogenetic principal. V. și rezistență hormonală.

• **S. SAM / s. SAM / MAS s.** [Acronim: Sindrom de Activare. *Mac. rofagica*,] Tablou clinic și biologic complex: alterarea stării generale, transpirații, febră cu debut brutal, hepatosplenomegalie, adenopatii, alte manifestări viscerale inconstante (respiratorii, digestive, neurologice). Biologic: anemie cu leucopenie și trombopenie, citoliză moderată, hipertrigliceridemie și hiperferritinemie. Biopsia medulară indică: macrofage peste 5% și fagocitoză a celulelor sanguine.

S; SPID

• **S. SAPHO / s. SAPHO / SAPHO s.** [Acronim: *Sinovita-Ac.nu.-Piistuloza.-Hipe.rostoza-Osteita*.] S. reprezintă o tentativă de regroupare a diverselor leziuni caracterizate anatomic prin abcese sterile cu polinucleare. Osteita plurifocală predomină la nivelul scheletului toracic. Antigenul HLA-B27 este prezent mai frecvent decât Tn populațiile celulare normale.

• **S. SCALENULUI ANTERIOR / s. du scalene anterieur / scalenus anterior s.** Ansamblu de tulburări nervoase, simpatice și vasculare, provocate prin compresiunea pachetului neuromuscular subclavicular, Tntre mușchii scaleni anteriori și prima coastă. Sin.: sindrom Naffziger.

• **S. SCAPULAR MILWAUKEE / s. scapulaire de Milwaukee / Milwaukee's shoulder s.** Sin.: umăr Milwaukee (v.). " S.

SDRA / s. SDRA / SDRA s. {Acronim: *Situierom. dt Detrud acutd Respimtow [a Adult]*.} Sin.: sindrom de detresa respiratorie a adultului (v.).

• **S. DE SECRETIE INADECVATĂ DE HORMON ANTIDIURETIC / s. de secretion inappropriée de l'hormone antidiuretique / s. of inappropriate secretion of antidiuretic hormone.** Sin.: sindrom Schwartz-Bartter (v.).

• **S. SEPTIC / s. septique / septic s.** S. care reunește *sep-sisul cu modificări circulatorii ale organelor. Acestea se traduc prin hipoxemie, acumulare de lactat, alterări psihice. V. și, soc septic.

• **S. DE SEVRAJ / s. de sevrage / withdrawal s.** S. general de *sevrăj toxicomanilor. Consta Tn tulburări psihice și somatice extrem de variate: transpirații, vomismente, tremor.

• **S. SIADH / s. SIADH / s. of inappropriate secretion of antidiuretic hormone.** [Acronim: *Secrefw Intufecrata de. twrfwrwn antidwe-tic (ADH)*.] Sin.: sindrom Schwartz-Bartter (v.).

• **S. SICCA / s. sicca / sicca s.** Sin.: sindrom Sjogren (v.).

• **S. SILVIAN / s. sylvien / middle cerebral artery s.** Sin.: sindromul arterei silviene (v.).

• **S. SIMPATIC CERVICAL POSTERIOR / s. sympathique cervical post6rieur / cervical posterior sympathetic s.** Sin.: sindrom Barre-Lieou (v.).

• **S. DE SINUS AORTIC / s. sinu-aortique / aortic sinus s.** Scurte accese de hipotensiune Tnsotite uneori de vertij sau sincope, provocate de pusee hipertensive (Tn relație de ex. cu un acces de tuse) la subiecții la care zonele reflexogene sinocarotidiene și cardio-aortice sunt hiperexdtabile.

• **S. DE SINUS CAROTIDIAN / s. du sinus carotidien / ca>o-tid sinus s.** Hiperreflexivitate a unuia din cele două *sinusuri carotidiene, manifestată printr-unul din următoarele trei tipuri de reacții: 1) bradicardie cu hipotensiune arterială, vertij, sincopă. 2) hipotensiune, fără bradicardie, doar cu vertij și sincopă. 3) modificări ale circulației cerebrale cu hipotensiune sau bradicardie. Aceste reacții pot surveni și Tn relație cu un efort de tuse sau din cauza unei tumori a sinusului carotidian. Sin.: sindrom Charcot-Weiss-Baker.

• **S. DE SINUS CAVERNOS / s. du sinus cavernoux / cavernous sinus s.** Edem și ptoză palpebrală, cu paralizii ale nervilor cranieni III, IV și VI prin anevrism sau tromboză a *sinusului cavernos. Sin.: sindrom Foix-Alajouanine.

• **S. SIRINGOMIELIC / s. syringomyelyque / syringomyelic s.** Sin.: siringomieli (v.).

• **S. SPASMELE IN FLEXIE / s. des spasmes en flexion / nodding spasm.** Sin.: sindrom Aicardi (v.).

• **S. SPID / s. SPID / SPID s.** {Acronim: *Sindrom Poljaigic idw-patic Difiiz*.} Afecțiune de etiologie incertă, la sexul feminin, caracterizată prin dureri difuze (articulare, musculare, tendinoase), astenie, fatigabilitate musculară și puncte dureroase la presiune, cu localizare caracteristică: regiunea occipitală, mușchii trapez, regiunea fesieră. Examenul complementare normale.

S. DE STAZA

- **S. DE STAZA / s. de stase / stasis s.** Sin.: sindrom de ansoarba (v.).
- **S. STILOCAROTIDIAN / s. stylo-carotidien / Eagle's s.** Sin.: sindrom Eagle (v.).
- **S. STOMACULUI OPERAT / s. du petit estomac / early postprandial postgastroctomy s.** Senzație de plenitudine gastrică însoțită de dureri, survenind în timpul sau imediat după mese, la un subiect care a suferit o gastroctomie parțială. De obicei, antrenarea reducerii voluntare a volumului alimentelor ingerate și depinde de extensia gastroctomiei. Poate dispărea după o durată de timp variabilă.
- **S. DE STRIVIRE / s. d'ecrasement / crush s.** Ansamblu de manifestări grave cauzate de un soc traumatic violent în urma căruia sunt strivite un membru sau o parte din corp. Se produce la 2-3 ore după accident și se exprimă prin necroza musculară ischemică (*răbdomioliză) cu edem traumatic, complicat către a șaptea zi cu insuficiența renală adesea mortală, prin blocarea tuburilor renale de către "mioglobina eliberată din mușchi. Sin.: sindrom Bywaters, sindrom de zdrobire.
- **S. SUPRARENOPENITAL / s. surrenogenital / suprarenogenitat s.** S. secundar unei patologii cantitative și/sau calitative a biosintezei hormonilor steroizi sexuali de origine cortico-suprarenală, prin hiperplazie sau transformare tumorală a zonei reticulate. Se disting: 1) S. s. congenital, prin hiperplazie suprarenală sau/si deficit (pana la absentă) a unei din următoarele enzime: 21-hidroxi-lază (peste 90% din hiperplaziile congenitale, v. sindrom Debre-Fibiger); 17-hidroxi-lază, cu semne de hiperandrogenizare mai reduse, asociate cu hipertensiune arterială; 17-hidroxi-lază, cu deficit sever de hormoni glucocorticoizi și androgeni, manifestat prin feminizarea organelor genitale externe la sexul masculin sau *pseudohermafroditism, hipertensiune arterială, alcaloză hipokaliemică prin exces de deoxicorticosteroid și corticosteron (s. Biglieri); 3 β -OH-dehidrogenază, v. sindrom Bongiovanni; 20- sau 22-hidroxi-lază sau 20-22-desmola-lază, cu pierdere de sare și feminizare, s. Prader-Gürtner. 2) S. s. dobândit, prin hiperplazie sau tumoră de zonă reticulo-lata, cu manifestare pre- sau postpubertară (v. sindrom Apert-Gallais).
- **S. SUPRARENOMETABOLIC / s. surreno-metabolique / suprarenometabolic s.** Sin.: sindrom Cushing (v.).
- **S. SURDITATE-PILI TORTI / s. surdite-pili torti / deafness-pili torti s.** Sin.: sindrom Bjornstad (v.).
- **S. DE SA TURCEASCA GOALA / s. de la selle turcique vide / empty sella turcica s.** Asocieră cefalee - tulburări vizuale - imagine radiologică de "sa balonizată". Acest s. este determinat de hernierea unei prelungiri a spațiului subarahnoidian (arahnoidocel), hipofiza fiind aplatizată pe pereții săi turcești. În multe cazuri nu există consecințe endocrine; totuși, la femeile s-a constatat *galactoree cu creșterea prolactinemiei și amenoree. Mai este denumit și s. de sa vida.
- **S. DE SOC TOXIC / s. du choc toxique / toxic shock s. V soc toxic.**
- **S. TALAMIC / s. thalamique / Dejerine-Roussy s.** Sin.: sindrom Dejerine-Roussy (v.).
- **S. TALAMOPERFORAT / s. thalamo-perfore / thalamoperforate s.** *Ataxie cerebeloasă în cruce cu paralizie de nerv III "ipsilaterală.
- **S. DE TAMPONADA ACUTA / tampon(n)ade cardiaque / cardiac tamponade.** V. tamponada cardiacă.
- **S. TAR / syndrome TAR / TAR syndrome. [^U-ronvn e.ng].:** irfiro6ocytopenia — Absent Radius.} S. ereditar cu transmitere autozomal recesivă, în care trombocitopenia și *aplazia radiusului se pot însoți și de malformații cardiace (*tetrada Fallot, defect septal atrial) și renale.

S. DE VENA CAVA INFERIOARA

- **S. TEMPORAL / s. temporal / temporal s.** Ansamblu de simptome determinate de leziuni cerebrale la nivelul lobului temporal. Se caracterizează prin: crize uncinatate (v.), *hemi-anopsie, *crize epileptice și *afazie Wernicke (în cazul lezării lobului temporal stâng).
- **S. TESTICULULUI FEMINIZANT / s. du testicule feminisant / testicular feminization syndrome, Goldberg-Maxwell-Morris s.** Forma extremă a *pseudohermafroditismului masculin, caracterizată prin morfologie feminină, organe genitale externe și comportament psihoafectiv feminin. Ovarele, uterul și trompele sunt absente (explicând *amenoreea primară și sterilitatea) și există testicule impubere situate în marile labii, pe traiectul canalului inghinal sau în abdomen. Sexul nuclear (și genetic) este masculin. Etiopatogenia pare a implica o patologie de receptor hormonal. Sin.: sindrom Goldberg-Maxwell-Morris, sindrom Morris, testicul feminizant.
- **S. TIBIAL ANTERIOR / s. tibia) anterior / anterior tibia) s.** S. caracterizat prin durere, tumefiere și impotență funcțională a mușchilor lojei anterioare a gambei. Este determinat de ischemia musculară, de obicei în relație cu un efort muscular excesiv. Forma acută, mai puțin frecventă, poate evolua spre fibroză musculară dacă nu se secționează aponevroza pentru reducerea tensiunii musculare. Sin.: sindrom compartimental tibial anterior.
- **S. TINU / s. TINU / TINU s. [ficromm elyC.: (^cute.) Tufiido-Interstitial Nephritis and Vveitis.]** S. cu etiologie necunoscută, descris recent și caracterizat prin asocierea nefrită tubulointerstițială acută - uveită.
- **S. TRICO-RINO-FALANGIAN / dysplasie tricho-rhino-falangiene / trichorhinophalangeal s.** S. congenital care asociază, în general, dismorfie facială cu diferite varietăți de *acrodizplazie și tulburări ale pilozității. În cadrul acestei entități nosologice se disting, în prezent, două tipuri: *tipul I* sau sindrom Giedion (v.). și *tipul II*, sin.: sindrom Langer-Giedion (v.).
- **S. TRIPLO X / s. triplo-X / triple X s.** S. observat la sexul feminin, definit prin prezența unei trisomii X (cariotip 47 XXX), însoțită uneori de semne clinice, cele mai frecvente fiind *oligo-menoree și nivel mediu sau scăzut al capacității intelectuale. Sin.: sindrom XXX.
- **S. DE TUNEL CARPIAN / s. du tunnel carpien / carpal tunnel s.** Sin.: sindrom de canal carpien (v.).
- **S. DE TUNEL TARSIAN / s. du tunnel tarsien / tarsal tun. nel s.** Sin.: sindrom de canal tarsian (v.).
- **S. UMAR-MANA / s. epaule-main / shoulder-hand s.** Distrofie simpatică reflexă limitată la membrul superior. Se manifestă prin paloare sau roseată, durere, transpirație, edem sau osteoporoză, consecutiv rupturilor musculare, fracturilor osoase sau leziunilor vasculo-nervoase.
- **S. UNGHII-ROTULE / s. ongles-rotules / nail-patella s.** Afecțiune cu transmitere autozomal dominantă, caracterizată prin unghii distrofice, absența unei sau a ambelor rotule, enteropatie ileală și boala renală (proteinurie, hematurie și, eventual, s. nefrotic). Sin.: oncodisplazie, osteo-oncodisplazie ereditară, sindrom Little.
- **S. UNGHIILOR GALBENE / s. des ongles Jaunes / yellow nails s.** S. asociat cu *limfedem, în special al membrului inferior, caracterizat prin decolorarea galben-verzuie a unghiilor, care pot fi netede, îngroșate, curbate excesiv pe axa longitudinală și care cresc lent sau chiar cad. Poate fi congenital (v. boala Milroy) sau dobândit (secundar unor afecțiuni ca: tromboflebită, neoplasm, fibroză posttraumatică, filarioză, streptococ etc.).
- **S. UREMIC / s. uremique / ur(a)emic s.** V. uremie. **S. DE VENA CAVA INFERIOARA / s. de la veine cave inferieure / inferior vena caval s.** Obstrucție prin compresiune

S. DE VENA CAVA SUPERIOARA

extrinseca a venei cave inferioare, determinand dureri abdominale sau lombare, circulate venoasa colaterala si edem la nivelul membrelor inferioare. Sin.: sindrom cav inferior.

• **S. DE VENA CAVA SUPERIOARA / s. de veine cave superieure / superior vena caval s.** Edem si congestie ale fetei, gatului si membrelor superioare (edem „In pelerina”), tulburari nervoase, danoza, jugulare turgide, *telangiectazii, edem conjunctival, edem traheal si esofagian cu dispnee si disfacie. S. este cauzat de presiunea venoasa crescuta consecutiva obstructiei venei cave superioare, eel mai frecvent printr-o tumora bronsica primara sau o metastaza ganglionara a unui cancer pulmonar. Sin.: sindrom cav superior.

• **S. VESTIBULAR / s. vestibulaire / vestibular s.** Simptomatologie determinata de leziuni la nivelul analizatorului vestibular (segmentul periferic sau central). Se manifesta prin: vertij, greata si vomismente, *nistagmus, tulburari de echilibru.

• **S. VEZICULEI ALBASTRE ELASTICE / s. de la vesicule bleue 61astique / blue rubber bleb nevus. Sin.: sindrom Bean (v.).**

• **S. WAGR / s. WAGR / WAGR s.** [Ocromm: tumora Wilms, Anindie, amsnaii Genitate yi Retard mental.] S. este produs prin deletia benzii p13 a cromozomului 11.

• **S. WDHA / s. WDHA / WDHA s.** [Acronim e.ngf.: Water, Diarrhea, Hypolytiemia, Acn Coryndria.] Sin.: sindrom Verner (v.).

• **S. WPW.** Sin.: sindrom Wolff-Parkinson-White (v.).

• **S. X / s. X / X s.** Termen utilizat de unii autori pentru desemnarea unor afectiuni cu definitie sau explicate incerta. Ex.: 1) tn cardiologie, varietate rara de insuficienta coronariana implicand accese anginoase cu modificari electrocardiografice tranzitorii, *proba de efort pozitiva, *coronarografie normala. 2) Asoderea exces ponderal - "dislipidemie - hipertensiune arteriala - rezistenta la insulina - hiperinsulinism.

• **S. X CORONARIAN / s. X coronarien / coronary X s. V. sindrom X.**

• **S. X FRAGIL / s. X fragile / fragile X s.** Cea mai frecventa cauza a Tntarzierii mentale transmise ereditat, cu o frecventa de 1/1 250 la barbati si 1/2 500 la femei. Spectrul si intensitatea manifestarilor clinice ale s. X f. difera Tn functie de sex, fund mai accentuate la barbati. Astfel, boala se manifesta prin retardare mentala, facies caracteristic (frunte Tnalta, maxilar inferior mare, urechi lungi) si macroorhidie, la barbati afectati, si retardare mentala usoara, la femeile afectate. Afectiunea are transmitere gonozomala, situsul fragil gasindu-se pe banda q27.3 a bratului lung al cromozonului X. V. si mutatie dina-mica.

• **S. XLP / s. XLP / XLP s.** *S. limfoproliferativ legal de cromozomul X.

• **S. XX / s. XX / XX genotype.** Varianta cariotipica rara a *s. Klinefelter, caracterizata prin absenta cromozomului Y, cariotip 46 XX, dar 'antigen Hy prezent.

• **S. XXX / s. XXX / XXX genotype.** Sin.: sindrom triplu X (v.).

• **S. XXXX / s. XXXX / XXXX genotype.** Anomalie cariotipica rara Tn care se asodaza *hipertelorism, *epicantus, *dfoza, "amenoree, debilitate mentala.

• **S. 48 XXXY / s. 48 XXXY / 48 XXXY genotype.** Sin.: sindrom Barr (v.).

• **S. XXY / s. XXY / XXY genotype.** Sin.: sindrom Klinefelter

• **S. DE ZDROBIRE / s. d'ecrasement / crush s.** Sin.: sindrom de strivire (v.).

Sindroame cu nume proprii

• **S. AARSKOG.** [Dagfin Charles Aarskog, peditru norveffian, n. 1928.] Sin.: sindrom facio-digito-genital (v.).

S. AICARDI

• **S. ABDERHALDEN-FANCONI.** [Emil Abderhalden, bwcfmmst fi fizwiog etrefian, profesor (a. 'HaSe., apoi (a. Zurich, 1877-1950; Guido Fanconi, pectiatru eb/efian, profesor [a Zurich-It, 1892-1979.] Sin.: cistinoza (v.).

" **S. ABERCOMBRIE.** IoAn Ahercombrie, inuiu. swtwn, *profesor di medidna internd (a. Londra, 1780-1844.] Sin.: amiloidoza (v.); denumire veche, putin utilizata Tn prezent.

• **S. ABT-LETTERER-SIWE.** [Arthur Frederik Abt, peditru aimrican, Chicago, 1867-1955; Erich Letterer, medic german, n. 1895; Stnre August Siwe, pufiatru. swdiz; Lund, 1897-1966.] Sin.: boala Letterer-Siwe (v.).

• **S. ACHARD-THIERS.** [Emile Charles Achard, medic franco., faris, profesor de. medkina intemo, 1860-1944; Joseph Thiers, ne,wo(og frwKe.z, 'Paris, n. 1885.] Asoderea diabetului zaharat cu *hirsutismul, la femei; Tn perioada de postmenopauza creste si incidenta cancerului uterin. Sin.; diabet al femeilor cu barba. V. sindrom Apert-Gallais si sindrom suprenogenital.

• **S. ACHENBACH.** [Ivo/ter Achenbach, internist german. contemporan, f'ncfri.] Diateza hemoragica, de etiologie necunoscuta. Se manifesta, la ambele sexe, prin aparitia spontana, dupa o schimbare brusca de temperatura (la frig), a unui he-matom la nivel palmar Tnsotit de durere vie si uneori de edem. Anatomic se observa o colectie sanguina, prin ruptura peretilor venosi. Tabloul regreseaza tn cateva zile, dar recidiveaza frecvent. Uneori pot aparea *flebectazii. Sin.: apoplexie digitals.

• **S. ACHOR-SMITH.** [R. P. W. Achor, medic american, n. 1922, Lucian A. Smith, medic american conte.mpora.ri.] Tulburare nutritionala grava de origine nepredzata. Se asodaza: diaree cronica cu *steatoree, hipotonie musculara, alcaloza hipodoremica, hipopotasemie si hipocalcemie. Ansamblul acestor modificari se corecteaza prin administrare de potasiu.

• **S. ACKERMAN.** S. congenital polimalformativ, de etiologie necunoscuta. Se asodaza: fuziunea radadnilor molarilor cu prezenta unui singur canal radicular (variante de 'taurodontism), *glaucom juvenil, malformatia buzei superioare, reducerea pilozitatii corporale si, inconstant, *sindactiliile cu hiperpigmentatie la nivelul articulatiilor interfalangiene si *dinodactilie a auricu-iarului.

• **S. ADAIR DIGHTON.** [CAnr/les Alien Adair Dighton, otolog engCe.z, Liverpool, n. 1885.] Sin.: osteogeneza imperfecta (v.).

• **S. ADAMANTIADES.** Sin.: boala Behcet (v.).

• **S. ADAMS-STOKES.** [Robert Adams, medic ir(andez, 1798-1875; William Stokes, medic viande.z., 1804-1878.] Accident neurologic paroxistic reprezentand o complicatie a "blocului atrio-ventricular complet permanent sau paroxistic. Se manifesta prin vertij, sincopa, criza convulsiva sau, uneori, moarte subita. Aceste semne traduc o insuficienta circulatorie acuta, frecvent spontan regresiva, determinata de reducerea extrema a frec-ventei ventriculare, stop cardiac sau, mai rar, de o tahicardie paroxistica ventriculara. Sin.: boala Adams-Stokes, sindrom Morgagn i-Adams-Stokes.

• **S. AD1E.** [William John Adie, wwoCog engkz, 1886-1935.] Patologie de etiologie incerta, Tndeosebi la femeia tanara. Se manifesta prin *midriaza, cu abolirea aparenta a *reflexului pupi-lar fotomotor (contractie lenta la lumina), dar si contractie tonica a pupilei Tn procesul de acomodare, asociate cu absenta sau diminuarea 'reflexelor osteotendinoase, In spedal a celor achiliene.

• **S. AHUMADA-del CASTILLO.** [/. C. Ahumada, E. B. Del Castillo, me-dici argentiimni wntempomnl.] Sin.: sindrom Chiari-Frommel (v.).

• **S. AICARDI.** [/. Dennis Aicardi, mwotog francez., sec. XX] Afectiune nefamiliala aparuta de obicei la fetitele Tntre 1 si 4 luni. Consta din fenomene convulsive repetitive, cu spasme Tn flexie, inso(ite de crize clonice localizate hemicorporal, crize

S. ALAGILLE

tonice axiale sau pariale. Examenle complementare releva agenezia *corpului calos, lacune corioretiniene multiple cu aspect atrofie, alb-galbui si margini depigmentate, prezente, de regula, bilateral. Electroencefalograma releva 'hipsaritmie sau paro-xisme ale activitatii bioelectrice. Inconstant pot aparea: *colo-bom papilar sau retinian, *sinechii oculare sau *microftalmie, anomalii scheletale si Tn particular ale rahisului. Sin.: sindromul spasmelor Tn flexie, agenezie de corp calos, anomalie corio-retiniana.

- **S. ALAGILLE.** [*Daniel Alagille, pafiatru franuz, re. 192S.*] Afectiune congenitala tn care se asociaza: *colestaza cronica, facies caracteristic (nas plat, *hipertelorism, "micrognatie cu menton ascutit), hipoplazie a arterei pulmonare, anomalie a arcului vertebral anterior (vertebra "Tn fluture") si *embriotoxon posterior. Evolutie spre ciroza hepatica. Sin.: boala Alagille. V. si displazie arteriohepatica, ductopenie.
- **S. ALAND.** [*Aland, arhipie-iafj ftnCandez wide forsius fi 'Lriksson au odservat primeCe. cazuri.*] Sin.: sindrom Forsius-Eriksson (v.).
- **S. ALBRIGHT.** [*Fuller Albright, medic anwnuw, 'Boston, 1900-1969.*] Sin.: osteodistrofie ereditara Albright (v.).
- **S. ALBRIGHT-McCUNE-STERBERG.** [*Fuller Albright, medic. mwavan, 'Boston, 1900-1969; Donovan James McCune, pefci-atm amrican, y'few york, n. 1902; William H. Sterberg, patoCcy american., 9{e.w Orleans, n. 1913.*] Sin.: sindrom McCune-Albright (v.).
- **S. ALEZZANDRINI.** [*Arturo Alberto Alezzandrini, ofta[mofog argentinian, re. 1932.*] Retinita degenerativa unilaterală asodata, consecutiv, cu *vitiligo "ipsilateral, albire prematura a parului, uneori surditate.
- **S. ALLAN.** Maladie metabolica congenitala prin deficit de arginin succinaza, care afecteaza de doua ori mai frecvent sexul feminin fata de sexul masculin. Prezinta trei forme cli-nice, in functie de varsta la care apare: 1) *Forma neonatala* asociaza tahipnee, anoxie, convulsii ce evolueaza in cateva zile spre coma si moarte. 2) *Forma subacufa*, cu debut in prima copilarie, cu deficit muscular, dificultati de alimentare, hepato-megalie, crize convulsive, retard mental, modificari ale parului ("tricroxie nodoasa). 3) *Forma tardiva*, in care predomina retard-dul mental instalat de la varsta de doi ani (QI intre 30 si 60), iritabilitate, vomismente si aceleasi modificari ale parului. Biologic exista hiperamonemie, cresterea transaminazelor si a fosfatazelor alcaline serice, eliminare urinara importanta de add aminosuccinic, care se gaseste in cantitate crescuta si in LCR. Histologic, leziunile sunt nespecifice: alterari degenerative renale, necroza a fibrelor miocardice, demielinizari si alterari spongioase encefalice. Un regim dietetic (sarac in proteine) stabilizeaza evolutia bolii. Tra'nsmiterea este autozomal recesiva. Sin.: acidurie argininosuccinica.
- **S. ALLEMAN.** [*Richard Allemann, wo[og efvefian, Zwv.h, 1893-1958.*] S. familial ereditara in care se asociaza constant rinichi dublu bilateral si *degete hipocratice; inconstant apare asimetrie faciala si degenerarea unor radacini nervoase motorii.
- **S. ALPORT.** [*A. Cecil Alport/ mu[ic dm Africa de. Swt, 1880-1959.*] S. ereditara, cu transmitere autozomal dominanta, in care se asociaza hipoacuzie progresiva, piele- sau glomerulonefrita (manifestate prin proteinurie si hematurie), cu evolutie progresiva spre insuficienta renala si, ocazional, disfuncții oculare (*cataracta congenitala sau *microsfarofakie). Se manifesta la sexul masculin.
- **S. ALSTROM.** [*Cor/ Henry Alstrom, ge-mtidan sneae-z, n. 1907.*] S. ereditara in care se asociaza retinita pigmentara cu 'nistagmus, *cecitate, surditate, obezitate, diabet zaharat, nanism, intarziere psihica si insuficienta gonadica.

S. ARKLESS-GRAHAM

• **S. AMALRIC.** S. Tn care se asociaza surdomutitate si *degenerescenta tapetoretiniana. In forma ereditara (transmitere autozomal recesiva), leziunile oculare sunt prezente de la nastere, unilateral: pigmentarea rosie a *foveei contrasteaza cu griul Tntunecat al elementelor invecinate, care prezinta benzi periferice pigmentate. Celalalt ochi, de regula miop, prezinta degenerescenta coroidei, neprogressiva, cu localizare maculara. Perceptia culorilor si *campul vizual sunt normale, ca si *electroretinograma. Exista si cazuri neereditare, cu debut in jurul varstei de 5 ani. Sin.: sindrom Amalric-Diallinas.

• **S. AMALRIC-DIALLINAS.** Sin.: sindrom A-malric (v.).

• **S. ANDERSEN.** [*Dorothy Hansine Andersen, pato[og amencan, f'ew yark, 1901-1964.*] 1) S. in care se asociaza 'bronsiectazie, 'fibroza chistica a pancreasului si deficit de vitamina A. 2) V. boala Andersen.

" **S. ANDERSON.** [*A. M. Andersen, medic american contemporan.*] 1) Varietate foarte rara de tumora extrapancreatica cu hipoglicemie, care apare la adultul tanar. Se observa de obicei o tumora maligna a corticosuprarenalei, care determina semne de hipocorticism (*sindrom Gushing, virilism) si, tardiv, hipoglicemie cu tulburari nervoase mergand pana la coma. 2) V. boala Anderson.

• **S. ANGELMANN.** Sin.: sindrom Prader-Willi (v.).

• **S. ANGELUCCI.** [*Arnaldo Angelucci, oftaimo[og itdian, 1854-1934.*] S. in care se asociaza agitatie psihomotorie, palpitatii, tulburari vasomotorii si conjunctivita in perioada de primavara.

• **S. ANTLEY-BIXLER.** [*Antley; Bixler, stomato[og fi gemtician american, re. 1929.*] Afectiune congenitala nefamiliala caracterizata prin asocierea: *craniostenoză, *brahicefalie, hipoplazia etajului mijlociu al fetei, displazie otica, *arahnodactilie, *sinostoza radiohumerala si pozitii vidoase ale articulatiilor prin contracturi musculare.

• **S. ANTON-BABINSKI.** [*Gabriel Anton, muropsiftiatm origitar din 'Soemia, profesor (sMcesul) (a Innsbruck^ (^raz fi 'HaSt, 1858-1933; Josef Francois Felix Babinski, neurotog frwictz., 'Paris, 1857-1932.*] S. tranzitoriu in cadrul caruia se asociaza: *hemiplegie stanga cu *anosognozie si 'anosodiaforie. Modificarile sunt consecinta unui accident vascular cerebral cu hemiplegie brusca. Leziunea localizata in emisfera dreapta se extinde, afectand intotdeauna si lobul parietal.

• **S. APERT.** [*Eugene Apert, puBatru franca, 'Sons, 1868-1940.*] Sin.: acrocefalosindactilie tip I (v.).

• **S. APERT-GALLAIS.** [*Eugene Apert/ pufiatrv. francez, 'Paris, 1868-1940; Alfred Gallais, medic fi-ancez conte-mporan.*] *S. suprarenogenital dobandit, care apare postpubertar indeosebi la sexul feminin, fiind secundar hiperplaziei sau tumorilor zonei reticulate suprarenale. Se caracterizeaza clinic prin defeminizarea caracterelor castigate prin sexualizare pubertara si prin aparitia de elemente de masculinizare (*hirsutism, tegumente seboreice, Tngrosarea vodi, dezvoltarea musculaturii etc.). O forma a acestei afectiuni o constituie sindromul Achard-Thiers

• **S. ARGONZ-DEL CASTILLO.** [*J. Argonz/ E. B. Del Castillo, nwtici argentinieni wntempoTani.*] Sin.: sindrom Chiari-Frommel

• **S. ARKLESS-GRAHAM.** Afectiune congenitala In care se asociaza: *brahicefalie, hipoplazie mandibulara cu *prognatism, membre scurte (prin scurtarea portiunii distale) cu maini late si scurte, deformari ale radiusului, cubitusului si extremitatii inferioare a humerusului, tulburari de motilitate articulara, crestere intarziata, deficienta mentala (90% din cazuri), *hipogonadism postpubertar. Tn unele cazuri se asociaza malformatii ale scheletului, dintilor, aparatului genital si ulceratii cutanate hipopigmentate. Nu exista aberatii cromozomiale, dar se constata o corelatie cu varsta mamei in momentul conceptiei.

S. ASCHER

- **S. ASCHER.** [Aⁿr/ W. Ascher, ofta[mo(og sum.nc.an, Cincinnati, n. la 'Praga, 1887-1971.] *Blefarochalazis asociat unei disfuncții tiroidiene (adenom tiroidian); exista, de asemenea, o hiperplazie tisulară (mucoasa și submucoasa) fadala, localizată la nivelul buzei superioare.
- **S. ASHERMAN.** [Joseph G. Asherman, gmeo[og israelwn con-temporan, Tet-fbw, n. 1889.] 'Amenoree secundară și sterilitate, prin *sinechie uterină (leziuni cicatriceale uterine endometriale postchiuretaj uterin, postoperatie cezariană sau de etiologie infecțioasă, postpartum), sau prin endometrita tuberculoasă. (
- **S. AVELLIS.** [Georg Avellis, otorinoCaringody german, fran[^]furt pe Main, 1864-1916.] Sin.: sindrom Vernet (v.).
- **S. AXENFELD.** [Karl Theodor Paul Polykarpus Axenfeld, oftalmolog german, profesor (a 'KjJstoc.1[^] apoi (a freiburg, 1867-1930.) Anomalii transmise ereditare, dominant, constând Tn *embriotoxon posterior, asociat cu aderarea bazei irisului la *inelul lui Schwalbe, defect de dezvoltare a structurilor angulare și a regiunii trabeculare și, frecvent, *glaucom.
- **S. AYERZA.** [Abe/ Ayerza, medic argentinian, 'Buenos Wms, 1861-1918.] Hipertensiune pulmonară cu dilatarea arterelor pulmonare, ?n relație cu diverse maladii pulmonare; formal atribuită etiologiei sifilitice. Sin.: boala Ayerza, sindrom Ayerza-Arrilaga.
- **S. AYERZA-ARRILAGA.** [Abel Ayerza, medic argentinian, 'Buenos Wow, 1861-1918; Francisco C. Arrilaga, medic, aiyentinian, set: XX.] Sin.: sindrom Ayerza (v.).
- **S. BABINSKI.** [Josef Francois Felix Babinski, neuroCog frawez, 'Paris, 1857-1932.] Asocierea unor alterări cardiace și arteriale (Tndeosebi aortita sifilitică) cu meningita sifilitică cronică, *tabes, demență paralizantă și alte manifestări sifilitice tardive. Sin.: sindrom Babinski-Vaquez.
- **S. BABINSKI-FR6HLICH.** [Josef Francois Felix Babinski, mil. rdog franc-ez, Vans, 1857-1932; Alfred Frohlich, medic internist fi farmacoCog austriac, profesor [a 'Viena, 1871-1953.] Sin.: sindrom Frohlich (v.).
- **S. BABINSKI-NAGEOTTE.** [Josef Francois Felix Babinski, wuroCog francos., 'Paris, 1857-1932; Jean Nageotte, flistoCog francez, profesor la Saris, 1866-1948.] S. datorat unor leziuni multiple ce afectează tractusul piramidal, pedunculii cerebelosi, formațiunea reticulată. Se caracterizează prin *hemiplegie contralaterală, *hemianestezie (Tn special pentru durere și stimuli termici), "hemiasinergie ipsilaterală, *hemiataxie și *s. Horner.
- **S. BABINSKI-VAQUEZ.** [Josef Francois Felix Babinski, neuro(og francos, 'Pans, 1857-1932; Louis Henri Vaquez, medic. francos, profesor de clinica. te.Tupeu.tica (a 'Paris, 1860-1936.) Sin.: sindrom Babinski (v.).
- **S. BAKWIN-E1GER.** [Harry Bakwin, pediatm american con-temporan, 9<(ew 'Yorkf. Marvin S. Eiger, pediatm american con-temporan.) Forma foarte rară de "osteoclație familială generalizată cu debut în prima copilărie. Se asodază: Tncurbarea membrelor, fracturi multiple, creșterea fosfatazei alcaline sanguine. Radiologic se observă *osteoporoză difuză generalizată cu *hiperostoza corticală (în particular craniană), lărgirea cavității medulare a oaselor lungi, imagini pseudochistice alternând cu zone hipercondensante neregulate și semne de fracturi Tn diferite stadii. Face parte din *disostozele familiale ereditare având, probabil, transmitere **autozomal recesivă**. Sin.: osteoclație familială.
- **S. BALINT.** [Rudolph Bafint, wvolog și psihiatru maghiar, 'Studipesta, 1874-1929.] Paralizie corticală implicând abilitatea de fixare vizuală, *ataxie oculară, cu menținerea motilității spontane și reflexe a globilor oculari. Este determinat de leziuni cerebrale parieto-occipitale bilaterale.
- " **S. BAMATTER.** [Frederic Bamatter, pufiatnt elvefian, Cyeneva, n. 1899.] "Nanism esențial cu transmitere legată de sex. Se

S. BARTTER

- asodază aspect senil al pielii, fragilitate osoasă, deformări osoase (ale feței, rahisului și membrelor) și hiperlaxitate ligamentară. Acest morfotip este asemanător *progeriei, care este, Tnsa, entitate distinctă. Sin.: gerodermie osteodisplazică.
- **S. BANNWARTH.** [Alfred Bannwarth, muroCog german, 1903-1970.] S. Tn care se asodază nevralgia radiculară cu *pleiocitoză Tn LCR.
 - **S. BANTI.** [Guido Banti, anatomopatog itaKan, profesor Co. Jloreneyi, 1852-1925.] Sin.: boala Banti (v.).
 - **S. BARAKAT.** S. în care, Tn a două copilărie, se asodază *hipoparatiroidism cu surditate de percepție și *s. nefrotic. Evoluția este nefavorabilă, moartea survenind prin insufidența renală. Se transmite autozomal recesiv.
 - **S. BARDET-BIEDL.** [Georges Bardet, medic francez, n. 1885; Artur Biedl, medic ciriginar dm 'Banatid sarfiesc, profesor de propedeutica Ca 'Praga, 1869-1933.] Sin.: sindrom Laurence-Moon-Bardet-Biedl (v.).
 - **S. BARLOW / s. de Barlow / Barlow's s., systolic click murmur s., floppy valve s.** [John B. Barlow, cardio[og din yifrica de Slid, sec.. XX.] Anomalie cinetică a valvei mitrale mid, care prolabează Tn atriu stâng Tn timpul sistolei. Ca urmare, la auscultatie se percepe un zgomot mezotosolic (denumit triolet), urmat de un suflu mezotosolic, confirmat prin electrofonomograma și cineangiocardiograma valvulară. Afecțiunea este evolutivă, conducând la insufidența mitrală, iar, uneori, la tulburări de ritm ventricular și spasm coronarian. S. B. predis-pune moarte subită. S. este conședntă unei degenerescențe mixoide a unei sau a celor două valve și poate fi asociat unui *s. Marfan. Sin.: prolaps de valvă mitrală.
 - **S. BARR.** [Murray L. Llewellyn Barr, microanatomist Canadian, n. 1908.] Varianta a *s. Klinefelter, de care nu se deo-sebeste decât prin talie Tnală, prezenta Tn mod constant, și debilitate mentală. Fadesul este particular (asemanător celui din *s. Fraccaro - 49 xxxxy), cu *epicantus, *hipertelorism, nas mare și 'prognatism. Sin.: sindrom 48 xxxy.
 - **S. BARRE-LIEOU.** [Jean Alexandre Barre, neurolog francos, Strasbourg, 1880-1967; Young Choen Lieou, medic chmez, con-temporan, stabilit în fran-fu.] S. Tn cadrul caruia se asodază cefalee occipitală, vertij, acufene și uneori tulburări vizuale, probabile prin iritația simpaticului cervical posterior din cauza arto-zei cervicale (ipoteza Barre și Lieou). În realitate, această cauză este pusă la Tndoială de cei mai mulți autori, s. fiind con-' siderat ca având certă origine psihică, uneori în relație cu insufidența bazilară. S. este asemanător celui din traumatismele cervicale. Sin.: sindrom simpatic cervical posterior.
 - **S. BARRETT.** [Norman Rupert Barrett, cfdmrg engUz, 1903-1979.] *Ulcer peptic Tn segmentul inferior esofagian, frecvent asociat cu strictura esofagiană. Sin.: esofag Barrett, ulcer Banett.
 - **S. BARTENWERFER.** [Kurt Bartenwerfer, ortoped german, 1892-1946.] Complex malformativ constituit din nanism dismorfic cu *hipertelorism, *epicantus, malformații vertebrale și luxație congenitală de sold. Sin.: disostoza endcondrală.
 - **S. BARTTER.** [Frederic C. Bartter, endocrimCog american, 'Ke.tfiesda, 1914-1983.] Hipertrofie și hiperplazie congenitală a celulelor juxtaglomerulare, cu alterarea reabsorbției clorului și potasiului, care determină alcaloză hipokaliemică și hiperaldosteronism; este caracteristică absenței hipertensiunii din cauza insensibilității sistemului vascular la *angiotensina II, deși există un nivel crescut de *renina plasmatică. Recent s-a pus Tn evidență o hipersecretie de *prostaglandina E la nivel renal. Apare mai frecvent la copii și se poate asocia și cu alte anomalii, cum ar fi Tntarziere psihică și hipostatură. Sin.: hipokaliemie cronică familială cu hiperkaliurie.

S. BASS

• **S. BASS.** S. congenital (transmis autozomal dominant), recunoscut de la nastere, Tn care se asoada: *brahidactilie (prin absenta falangei mijlocii a degetelor si al celui de al 4-lea deget de la picioare) si hipoplazie a unghiilor tuturor degetelor. Uneori exista dedublarea falangei distale a policelui membrelor superioare. De obicei, se asociaza si hipoplazia cartilajului jegetului auricular. Sin.: sindrom brahimezodactilie-displazie ungueala.

• **S. BASSEN-KORNZWEIG.** [Fronfe **Albert Bassen**, medic american, n. 1903; **Abraham Leon Kornweig**, medic american, n. 1900.] Sin.: abeta-lipoproteinemie (v.). " **S. BAUVIEUX.** Denumit si pseudoatrofie gri a *papilei optice,

acest s. se caracterizeaza prin Tntarziere benigna de mielinizare a fibrelor nervoase ale nervului optic.

• **S. BAZEX.** Leziuni eczematoase si psoriaziforme localizate pe nas, urechi, degete, aparute ca un *s. paraneoplazic in card-noame ale celulelor scuamoase orofaringiene, traheobronsice si esofagiene. Sin.: acrokeratoza paraneoplazica.

• **S. BEAUS.** S. congenital cu transmitere autozomal dominant, tn cai^{cc} - fsociaza o malformatie a pavilionului urechii (alun-girea lobului), *disostoza la nivelul cotului cu *hipoplazia condilului humeral, care poate antrena luxatia capului radial (desi bilaterala, poate fi asimetrica), uneori apare o luxatie co-xofemurala (bilaterala doar la fetite), orizontatizarea daviculelor, torace si umeri largi, omoplati proeminenti, ca si scurtarea metacarpienelor. Talia este redusa Tn aproximativ 50% din cazuri. Sin.: auriculo-osteodisplazie.

• **S. BEALS-HECHT.** S. congenital transmis autozomal dominant, recunoscut de la nastere, care asociaza *arahnodactilie, contracturi electice la nivelul coatelor, genunchilor, degetelor, care se afla Tn flexie ireductibila, *micrognatie, gat scurt, *dfosco-lioza. Miscarile articulare devin, evolutiv, din ce Tn ce mai lim-itate, iar cifoscolioza se accentueaza. Sin.: arahnodactilie cu contracturi congenitale.

• **S. BEAN / s. de Bean / blue rubber bleb nevus.** [William **Rennet Bean**, medic american, Cincinnati, n. 1909.] Asociere de *angioame cutanate bleu-violet cu diametrul de cativa "milimetri, depresibile, cu angioame digestive multiple care sanger-eaza usor si pot determina hemoragii intestinale oculate responsabile de 'anemie hipocroma. S. apare sporadic la sugar si copil. Sin.: sindromul veziculei albastre elastice.

• **S. BEARN-KUNKEL-SLATER.** [A. G. **Bcorn**, medic american wntemporan, **Henry G. Kunkel**, biochimist american, 1916-1983; **H. J. Slater**, medic american contemporan] Sin.: sindrom Kunkel (v.).

• **S. BEAU.** [Joseph **Ilonore Simon Beau**, medic fiwicez, 1806-1865.] Sin.: asistolie (v.). " **S. BECKWITH-WIEDEMANN.** [o/in **Bruce Beckwith**, pediatm american, n. 1933; **Hans Rudolf Wirdemann**, pediatm gennan contemporan, 1(yi) Sin.: sindrom EMG (v.).

• **S. BEHCET.** [Hulmsi **Behcet**, dennatofog two, Istanbul, 1889-1948.] Sin.: boala Behcet (v.).

• **S. BEHR.** [Corl **Behr**, oftaimo(og german, profesor la ffamBurff, 1874-1943.) 1) Varietate de atrofie optica bilaterala infantila si ereditara, frecvent asociata cu *s. piramidal, *ataxie, tulburari psihice si cataracta congenitala. 2) V. boala Behr.

" **S. BENEDIKT.** [Moritz **Dcnedikt**, mii-mCog anstriac, 'lnna, 1835-1920.] Paralizie de oculomotor, hiperkinezie controlaterala, tremor \$i paralizie a umarului \$i a piciorului controlateral, *atax-ie *ipsilateral. Forma a *s. de nudeu rosu. Sin.: boala Benedikt.

• **S. BERLIN.** S. plurimalformativ congenital si familial tn care se asociaza: retard statur-ponderal, hiperflexibilitate a degetelor, sprancene scurte spre exterior, pilozitate redusa a fetei (8ra alte modificari, axilare sau pubiene), nas Tn trompeta, buze

S. BING-NEEL

groase cu *telangiectazii, *epicantus, hipoplazie dentara, dis-cromie generalizata cu zone neregulate hipo- si hiperpigmen-tate, leziuni cutanate de tip *poikilodermie, atrofie a glandelor sebacee, 'hiperkeratoza palmo-plantara, *hiperhidroza, canitie prematura, atrofie testiculara si *hipospadias (infantilism genital numai la baieti), retard mental. Etiopatogenic este suspectata o disfunctie hipofizara. **S. B. este o** varianta a *s. Christ-Siemens.

• **S. BERNARD-SERGEANT.** [Claude **Bernard**, flzwCog frawtz, profesor (a 'Paris, 1813-1878; **Emile Eugene Joseph Sergeant**, medic francez, profesor de propedeutica cimica. medicala (a 'Paris, 1867-1943.) Asoderea: diaree, vomismente si colaps, in *boala Addison.

• **S. BERNARD-SOULIER.** [Jeon **Bernard**, fiematoCog frmmz,, profesor (a 'Paris, n. 1907; **Jean Pierre Soulier**, fiemato(og dm 'Pans, profesor, n. 1913.) Tulburari de coagulare, transmise ereditar, asociind trombocitopenie, anomalii morfologice ale trombodotului (celule gigante), hemoragii frecvente, cresterea timpului de sangerare si consum anormal de protrombina, anomalii care regreseaza cu varsta si sunt determinate de un deficit de glicoproteina Ib (receptor pentru "factorul Willebrand). Sin.: sindromul plachetelor gigante, distrofie trombocitara hemo-ragica congenitala.

• **S. BERNHEIM.** [P. **Bernheim**, cardio[og fmncez,, profesor (a 9^ancy, sec. XX.) Insufidenta cardiaca dreapta cu absenta disp-neeii sau a congestiei pulmonare, Tn prezenta unei hipenrofii ventriculare stangi importante. In prezent, acest s. este inclus Tn cadrul 'cardiomiopatiilor hipertrofice obstructive.

• **S. BERTOLOTTI.** [M. **Bertolotti**, radioiog itaCian, n. 1876.]

Sacralizarea celei de-a cincea vertebre lombare, asociata altor anomalii ale coloanei vertebrale ('sciatica, *scolioza). " **S.**

BEUREN. [A. **J. Beuren**, medic gennan contemporan.]

Cardiopatie congenitala caracterizata prin 'transpozitie incom-pleta a marilor vase la baza inimii.

• **S. BIANCHI.** [Leonardo **Bianchi**, mwdofj si psifiatru. Italian, f^eapoCe, 1848-1927.] S. Tn care se asociaza *afazie senzori-ala cu 'apraxie si *alexie, determinate de o leziune la nivelul lobului parietal stang.

• **S. BICKERS-ADAMS.** Afectiune congenitala care se manifesta mai ales la baieti (transmitere recesiva legata de sex), fetele purtatoare prezentand doar retard mental. Se asociaza: hiper-tonie spastica a extremitatilor, hidrocefalie, scurtarea metacarpi-enelor, flexie ireductibila a policelui spre paime, asimetrie fa-ciala, retard mental grav (QI sub 30), convulsii frecvente. Anatomic, exista o stenoza congenitala a *apeductului Sylvius \$i diverse malformatii encefalice.

• **S. BIEMOND.** [A. **Bicmond**, neurotog cfwidez contempomn, Amsterdam..] Endocrinopatie ereditara cu diabet, obezitate, cifoza, retard mental, polidactilie, *retinita pigmentara. S. este apropiat de *s. Laurence-Moon-Bardet-Biedl.

• **S. BIGLIERI.** V. sindrom suprarenogenital.

• **S. BILLROTH.** [Christian **Albert Thcodor Billroth**, ctliniuy german, profesor (a Zurich, apoi la 'Pena, 1829-1894.) 1) De-numire pentru ansamblul tulburarilor determinate de *stenoza hipertrofica a pilorului. 2) V. boala Billroth.

• **S. BINDLEY-JOHNSON.** S. Tn care se asociaza *nevi faciali ' ; (Tndeosebi Tn jurul pleoapelor), cervicali, tronculari (care pot prezenta degenerari maligne), malformatii ale craniului, dintilor, calcificari ale coasei creierului si ale cortului cerebelului. Se j transmite autozomal dominant.

• **S. BING-HORTON.** [Robert **Bing**, murotog etvefwfn, 'Sasd,' 1878-1956; **Bayard T. Horton**, medic, american, 'Rfciwsttr, \ 1895-1980] Sin.: sindrom Horton (v.).

• **S. BING-NEEL.** [Jens **Bing**, medic internist dansz, Copen!wffii, \ n. 1906, Axel von Neel, psittiatru. danez din. Copenhaga,

S. BINSWANGER

XX.] Entitate regrupand manifestarile neurologice din "macroglobulinemia Waldenstrom cauzate de hiperviscozitatea plasmei sanguine: tulburari de vedere si de auz, rar paralizii si coma, uneori neuropatie periferica senzitivo-motorie. V. si sindrom de hiperviscozitate plasmatica.

• **S. BINSWANGER.** [*Otto Binswanger, murehg gennan, profesor (a. Jena, 1852-1929.)* Sin.: boala Binswanger (v.).

• **S. BIXLER.** [*Bixler, stomatoCog si genetician americ.an, n. 1929.]* S. malformativ cu transmitere autozomal recesiva, Tn care se asociaza *hipertelorism, fanta labiala si palatina, intarziere psihica, malformatii renale si cardiace.

• **S. BJORK.** [*Gunner Bjork, medic suedez contemporary* Congestie paroxistica a fetei, episodic repetitiva, uneori asociata cu dispnee, survenind la pacienti cu tumori *carcinoide, Tn relatie cu cresterea marcata a concentratiei sanguine de *bradikina si cu secretia exagerata de *kalicreina la nivel tumoral.

• **S. BJORNSTAD.** [*fl. Bjornstad, dermat(og damz contemporn.]* S. de etiologie necunoscuta, manifestandu-se din copilarie, caracterizat prin asocierea: surditate de perceptie si *pili torti interesand parul, genele si sprancenale. Se transmite, proba-bil, autozomal dominant. Sin.: sindrom surditate-pili torti.

• **S. BLACKFAN-DIAMOND.** [*Kenneth Daniel Blackfan, pediatru american, 'Boston, 1883-1948; Louis K. Diamond, pediatru american, 'Boston, n. 1902.]* Sin.: boala Blackfan-Diamond

• **S. BLAND-WHITE-GARLAND.** [*£. F. Bland, cardiohg american, n. 1901; Pcul Dudley White, cardioCog american, 'Boston, 1886-1973; f. Garland, cardwCog american contemporan.]* Malformatie a arterelor coronare caracterizata prin desprinderea arterei coronare stangi sau a arterei inter-ventriculare anterioare de la nivelul trunchiului arterei pulmonare sau, mai rar, de la nivelul ramului stang al acesteia. Tn consecinta, exista o hipoxie la nivelul ventriculului stang, care determina insuficienta cardiaca si exitus Tn primul an de viata.

• **S. BLOOM.** [*David Bloom, dermat(og ame.rica.n, y^{ew} yori[^] n. 1892.]* Anomalii ereditare transmise autozomal recesiv, implicand fotosensibilitate, eritem telangiectazic al fetei (Tn forma de "fluture"), alte defecte de pigmentare ale pielii, de keratinizare, dentitie si de dezvoltare. Frecvent, se asociaza deficit imunitar si fragilitate cromozomiala (cresterea numarului de rupturi si rearanjari cromozomiale), ceea ce explica riscul transformarii maligne (prin expunere la soare).

• **S. BLUM.** [*Paul Blum, medic francez, Strasbourg, 1878-1933.]* S. manifestat prin scaderea concentratiei plasmatice a sodiului si clorului, fixarea clorului Tn tesuturi si *azotemie.

• **S. BOECK.** [*Caesar Peter Moller Boeck, dermat(og noroegvm., Oslo, 1845-1917.)* Sin.: sarcoid (v.), leziune descrisa de Boeck in cadrul *bolii Besnier-Boeck-Schaumann.

• **S. BOERHAAVE.** [*Hermann Boerhaave, medic. o[ande.z, 1668-1738.]* Ruptura spontana de esofag, la care se asociaza un efort vomitiv violent.

• **S. BOGORAD.** [*F. A. Bogorad, medic rus, sec. XX.]* Sin.: sindromul lacrimilor de crocodil (v.).

• **S. BONGIOVANNI.** [*Alfred M. Bongiovanni, medic, timrican contemporari.]* Hiperplazie suprarenala congenitala cu deficit de 3p-OH-dehidrogenaza, Se manifesta prin *s. de pierdere de sare si masculinizare moderata (la sexul feminin) sau *pseudhermafroditism (la sexul masculin). V. si sindrom suprarenogenital.

• **S. BONNET-BLANC-DECHAUME.** [*Pou/ Bonnet/ oftalmdog france.z, 1884-1959; E. Blanc; Jean Antoine Dechaume, medic. francez, Lyon, 1896-1968.]* Afectiune din grupul facomatozelor in care se asociaza angiom facial cu topografie predominant trigeminala, anevrism *cirsoid al retinei si anevrism cirsoid tala-modiencefalic. Sin.: angiomatoza facio-retinotalamo-diencefalica.

S. BUCKLEY

• **S. BONNET-CHARLES.** [*Paul Bonnet, oftalmdog franc.e.z., 1884-1959; Charles.]* Halucinatii vizuale cu senzatie de perceptie de personaje liliputiene, care dispar la inchiderea ochilor, atribuite unei ateromatoze retiniene, la batrani.

• **S. BONNEVIE-ULLRICH.** [*Kristine Bonnevie, medic german, 1872-1950; Otto IJUrigh, pediatru. german, 'Bonn, 1894-1957.]* Edem si angiectazie ale mainilor si picioarelor, hipertelorism, hipostatura si alte anomalii. Varianta a *s. Turner.

• **S. BONNIER.** [*Pi'erre Bonnier, otorimlwingoCog francez, 1861-1918.]* S. bulbar posterior caracterizat prin *nistagmus spontan vertical sau rotator, tulburari de echilibru si uneori surditate. Simptomatologia este determinata de lezarea "nucleului Deiters. Sin.: sindrom de nucleu Deiters.

• **S. BOOK.** [*fan Arvid Book, gemtwwn suedes, Uppsala, n. 1915.]* Sin.: sindrom PHC (v.).

• **S. BORJESON-FORSSMAN-LEHMANN.** [*Mote Gunner Borle-son/ medic, suedez., n. 1922; Hans Axel Forssman, medic sue-dez; n. 1912; Oria Lehmaan, medic suedez, n. 1927.]* S. eredi-tar, transmis autozomal recesiv, caracterizat prin Tntarziere psihica severa, epilepsie, "riipogonadism, obezitate marcata, tran-spiratii, uneori malformatii (hipertrofia urechilor etc.).

• **S. BOUILLAUD.** [*Jeon Baptiste Bouillaud, medic francez., p-fesor de cKnica. medicala [a 'Paris, 1796-1881.]* Coexistenta pericarditei si endocarditei in *reumatismul articular acut.

• **S. BOUVERET.** [*Lean Bouveret, medic francez, Lyon, 1850-1929.]* 1) *Ileus prin blocarea unui calcul biliar la nivelul bul-bului duodenal. 2) V. boala Bouveret.

• **S. BRENNEMANN.** [*Joseph Brenneman, pediatru. american, Chicago, 1872-1944.]* Limfadenita mezenterica si retroperitoneala, postinfecioasa.

• **S. BRIQUET.** [*Poul Briquet, medic, francez, 'Paris, 1796-1881.]* Respiratii scurte si afonie prin paralizia diafragmului, in isterie.

• **S. BRISTOWE.** [*Jonh Syer Bristowe, medic engtez, Londra, 1827-1895.]* Sin.: sindrom de corp calos (v.).

• **S. BRISSAUD-MARIE.** [*Edouard Brissaud, medic francez, pro-fesor de medicind intema. si de istorie, a medicinii la. 'Saris, 1852-1909; Pierre Marie, neuro(og francez, profesor (a 'Paris, 1853-1940.)* Hemispasm glosolabial, de etiologie isterica.

• **S. BROCK.** [*Sir Russel Claude Brock, chvvg engCez, Landro, n. 1903.]* Sin.: sindrom de lob mijiodu (v.).

• **S. BROWN-SEQUARD.** [*Charles Edouard Brown-Sequard, neu-riolog si fiziolog francez, 1818-1894.]* S. neurologic determinat de leziunea unei jumatai laterale a maduvei spinarii, prin traumatism, hemoragie, tumora. Se caracterizeaza prin paralizie si anestezie profunda de partea leziunii si abolirea sensibilitatilor termica, dureroasa si uneori tactila a jumataii con-tralaterale a corpului. Sin.: sindrom de hemisectie medulara.

• **S. BRUGADA.** Asocierea unor anomalii electrocardiografice (subdecalaj de segment ST si bloc de ramura dreapta) cu tahicardie ventriculara idiopatica, care pot degenera in fibrilatie ventriculara si pot determina moartea subita.

• **S. BRUNS.** [*Ludwig Bruns, newoiofj german, 'Haivwra, 1858-1916.]* Cefalee intermitenta, vertij, vomismente, tulburari vizuale, care apar la miscarea brusca a capului. Aceste simptome sunt caracteristice leziunilor ventriculului IV (sau *cisticercozei localizata la acest nivel), tumorilor liniei mediane a cerebelului sau ale ventriculului lateral.

• **S. BRUNSTING.** [*Louis Albert Brunsting, dermatocog american, 'Koc.fiester, n. 1900.]* S. eruptiv recurent, care afecteaza sexul masculin la varsta adulta, caracterizat prin aparitia unor leziuni veziculare la nivelul tegumentelor fetei si gatului.

• **S. BUCKLEY.** [*Rebecca H. Buckley, medic american, n. 1933.]* Infectii recidivante, in particular cutaneo-mucoase, pulmonare si articulare, in relatie cu o anomalie de 'chimiotactism a polinu-clearelor, asociind *eozinofilie si cresterea concentratiei imuno-

S. BUDD-CHIARI

globulinelor E. Aceasta afectiune este probabil determinata de dereglarea sintezei de *dtokine de catre limfocitele T. S. a fost descris in cadrul infectiei cu *HIV. Sin.: sindrom Job-Buckley.

- **S. BUDD-CHIARI.** [*George Budd, medic, engCez, Londra, 1808-1882; Haas Chiari, patohg austriac, 1851-1916.*] Obstructia venelor supra-hepatice prin tromboza sau compresiune tumorală extrinsecă. Se manifesta clinic prin hepatomegalie, durere abdominală, icter moderat, ascita, hipertensiune portală, circulate colaterale și insuficiență hepatică. Sin.: boala Budd-Chiari.
- **S. BURGER-GRUTZ.** [*Max Burger, medic german, profesor de medic.ind internd [a 'Son.n, apoi {a Leipzig, 1885-1966; Otto Griitz, dermatocog si vene-roCog german, profesor to. 'JQei, 1886-1963.*] Sin.: hiperlipemie idiopatică (v. hiperlipemie).
- **S. BURNETT.** [*Charles Hoyt Hiirnett, medic. american, 1913-1967.*] Hipercalcemie cu alcaloză și insuficiență renală, secundară ingestiei unei cantități excesive de lapte și *antiacide. Sin.: sindrom lapte-alcali.
- **S. BUSCHKE-OLLENDORF.** [*Abraham Buschke, dermatocog german, profesor (a. 'Berdn, 1868-1943; Helene Ollendorf, medic german, sec. XX.*] Maladie ereditară caracterizată prin prezența de fibroame cu aspect papular la nivelul tegumentelor membrului superior. Sin.: dermatofibroza tenticulară diseminată.
- **S. BUTLER-ALBR1GHT.** [*A/ton Macy Butler, pediatm american, 'Boston, n. 1894; Fuller Albright, medic american, 'Boston, 1900-1969.*] Sin.: acidoză tubulară Albright (v.).
- **S. BYWATERS.** [*Eric George Laphorne Bywaters, medic. engCez, n. 1910.*] Sin.: sindrom de strivire (v.).
- **S. CAFFEY-SILVERMAN.** [*Jonn Caffev, pediatni american, 1895-1966; William A. Silverman, radwCog american contetti-poran.*] Sin.: boala Caffey (v.).
- **S. CA1LLAUD.** Traiect anormal al aortei, descendent pe partea dreaptă a esofagului și rahisului. Anomalia constituie un argument indirect în favoarea diagnosticului de *tetrada Fallot, fiind prezent în 25-30% din cazurile prezentând această malformație. Sin.: boala Corvisart.
- **S. CANADA-CRONKHITE.** [*Wilma Jeaine Canada, mdiolcy americwi contemporan; Leonard W. Cronkhite Jr; medic american, n. 1919.*] *Polipoza intestinală asociată cu *alopede, distrofie ungueată, niperpigmentare cutanată, hiperproteinemie și hipokaliemie. V. și sindrom Gardner.
- **S. CAPGRAS.** [*Jean Marie Joseph Capgras, psifiatm francez, 1873-1950.*] Tulburare psihică în care este afectată capacitatea de recunoaștere a persoanelor din ambianță.
- **S. CAPLAN.** [*Int'iony Coplon, medic. engCez, Cardiff, 1907-1976.*] *Pneumoconioză asociată cu *poliartrita reumatoidă. Sin.: pneumoconioză reumatoidă.
- **S. CARL SMITH.** [*Cor; Henry Smith, pediatru. ame.ric.an., 9^{ew} york., n. 1895.*] Timfocitoză acută majoră (peste 50 000 limfocite/mm³) de origine virală, la copil, în contextul unui s. pseu-dogripal, cu vindecare spontană.
- **S. CARNEY.** Asocierea unei tumori gastrice de tip *leiomioblastom cu o tumoră suprarenală • de tip *paragangliom și cu un •condrom al cutiei toracice.
- **S. CAROLI.** [*Jacques Caroli, gastroenteroiog francez., n. 1908.*] *Ectazie congenitală multifocală a cailor biliare intrahepatice segmentare (canale inter- și intralobulare de calibrul redus, fibroza hepatică congenitală), care se poate complica cu *angio-colită bacteriană recidivantă, abces, litiază intrachistică ce poate migra m cailor biliare principale, ciroză biliară secundară, colan-giom. Diagnosticul este precizat prin *tomodensitometrie și *colangiografie.
- **S. CARPENTER.** [*George Carpenter, pediatru englez, Lowhv, 1859-1910.*] Anomalii ereditare, transmise autozomal recesiv, implicând *acro-cefalopolisindactilie, *brahidactilie, obezitate, retard mental, *hipogonadism și alte anomalii. Sin.: acrocefalopolisindactilie tip II.

S. CHIARI-FROMMEL

- **S. CARRINGTON-LIEBOW.** [*Carringloa; Averill A. Liehow, medic american contemporan.*] Forma limitată de *granulomatoză Wegener, cu predominantă leziunilor pulmonare, asociate sau nu leziunilor extrapulmonare, Tnsa fără afectare renală și cu prognostic mai bun.
- **S. CASTILLO-TRABUCCO-DE LA BLAZE.** [*E. B. Del Castillo, medic argentinian contemporan; Trabucco; De La Blaze.*] Atrofie testiculară cu absență celulelor germinative și *azoospermie. Este vorba despre o *disgenezie gonadică masculină fără anomalii cromozomice, fără *ginecomastie, nici aspect eunuoid, deci diferită de *s. Klinefelter. Sin.: aplazie germinală, sindrom Del Castillo.
- **S. CERISE-THUREL.** Se manifesta prin nevralgie facială determinată de iritația ganglionului ciliar, asodind dureri oculonazale și hipertermie locală. Sin.: sindromul ganglionului ciliar.
- **S. CESTAN-CHENAIS.** [*Raymond Cestan, mwolog fi psitia-tru francez, profesor [a Toulouse., 1872-1933; Louis Jean Chenaiss, medic, francez, 1872-1950.*] *S. altern determinat de o leziune a piramidelor bulbare și a nucleului ambiguu, manife-stat clinic prin asoderea sindromului Babinski-Nageotte (v.) cu sindromul Vernet (v.).
- **S. CHAPPLE.** [*Charles Culloden Chappie, medic american, fee. XX.*] S. observat la nou-născut, caracterizat prin pareză sau paralizie facială unilaterală, asociată cu paralizie unei corzi vocale și/sau a mușchilor deglutiției de partea opusă. S. este legat de paralizie nervului laringeu superior sau recurent prin hiperflexia laterală a capului *in utero* și compresia nervului pe osul hioid sau pe cartilajul cricoid.
- **S. CHARCOT.** [*Jeon Martin Charcot, neuroCog francez, profesor [a Vans, 1825-1893.*] 1) Scleroză laterală amiotrofică (v.). 2) Claudicație intermitentă (v.). 3) Migrena oftalmoplegică (v.).
- **S. CHARCOT-MOEBIUS.** [*Jeon Martin Charcot, murdog francez, profesor [a Saris, 1825-1893; Paul Julius Moebius, mumCoff german, profesor [a Leipzig, 1853-1907.*] Sin.: migrena oftalmoplegică (v.).
- **S. CHARCOT-WEISS-BAKER.** [*Jeon Mnrfin Charcot, murdog francez, profesor [a 'Paris, 1825-1893; Soma IVEi'ss, muKc american, 'Boston, 1898-1942; James Porter Baker, medic american, n. 1913.*] Sin.: sindrom de sinus carotidian (v.).
- **S. CHARLIN.** [*Correo Carlos Charlin, oftatmoCog ciulum, ' 1886-1954.*] Sin.: sindrom de nerv nazociliar (v.).
- **S. CHATTERJEE.** Tuburari de repolarizare ventriculară (unde ; T negative) după o explorare endocavitară ventriculară. ;
- **S. CHAUFFARD-STILL.** [*Anoto/e Morfe Emile Chauffard, medic franCM, profesor de medicind internd (a Vans, 1855-1932; Sir George Frederic Still, pediatru engkz, profesor (a Lotidra, . 1868-1941.*] Sin.: boala Still-Chauffard (v.).
- **S. CHEDIAK-HIGASHI.** [*Alejandro Moises Chediak, medic. \ cuBanez, sec.. XX; Ototaka Higashi, medic japonez contempt- '• ran.*] Varietate de *albinism incomplet cu caracter ereditar rece- ' siv autozomal, caracterizat prin: 1) Sensibilitate crescută la infecții cu germeni piogeni din cauza unui deficit al funcțiilor , fagocitare. 2) Prezența de granule lizozomale marcate în leuco- i citete neutrofile. 3) Deficit de pigmentare a pielii, ochilor și | parului. S. C.-H. are un prognostic grav, cu deces în câteva ani prin insuficiență medulară sau limfom malign.
- **S. CHIARI-FROMMEL.** [*Joionn Baptist Chiari, gimcogb german, l'ena, 1817-1854; Richard Frommel, ginec-obg german, profesor [a 'ErCangen, 1854-1912.*] Galactoree non-puerperală postpartum asociată cu *amenoree, atrofie vagino-utero-ovariană și nivele scăzute de estrogeni și gonadotrofine, de etiologie hipofizară sau hipotalamică, funcțională sau, frecvent, tumorală. Sin.: sindrom amenoree-galactoree, sindrom Forbes-Albright, sindrom Argonz-del Castillo, sindrom Ahumada del Castillo.

S. CHOTZEN

• **S. CHOTZEN.** [F. *Chotzen*, medic. german, sec. XX.] Anomalii ereditare, transmise autozomal dominant, reprezentand tipul 111 de 'acrocefalosindactilie, induzand *microcefalie, deviere la-terala a degetelor, "hipertelorism si, uneori, Tntarziere psihica.

• **S. CHRISTIAN-ANDREWS-CONNALLY.** S. recunoscut la nastere, care asociaza: "craniostenoză, 'microcefalie cu proeminenta occiputului, 'hipertelorism, fanta palpebrala antimongoloida, "oftalmoplegie, anomalii auriculare, fanta palatina, *campodactilie si, uneori, reducerea extensiei coatelor si a genunchilor. Frecvent se observa fibrilatii musculare si disfagie. Anatomic exista laringomalacie, demielinizare si proliferare gliala in substanta alba a encefalului. Transmitere autozomal recesiva.

• **S. CHRIST-SIEMENS.** [*Josef Christ*, mafic fi dentist gennan, 1871-1948; *Hermann Wfrner Siemens*, dermatocog gennan, profesor [a *Tvmche.n*, tpoi (a *Leiden*, 1891-1969.) Absenta congenitala a glandelor sudoripare si sebacee, par rar, absenta partiala sau totala a danturii. S. face parte din *polidisplaziile ectodermice ereditare. Sin.: boala Christ-Siemens-Touraine.

• **S. CHURG-STRAUSS.** [*Jacob Churg*, patotog american, 'J\ew york. n. 1910; *Lotte Strauss*, patocog ame.nv.cm., n. 1913.] Afectiune asemanatoare *periarteritei nodoase, care asociaza insa leziunilor vasculare granuloame parenchimotoase extravasculare care contin deseori celule gigante. Debutaaza clinic fie cu simptomatologie specifica *astmului, fie ca un *s. Loffler. Sin.: angeita granulomatoasa difuza. V. si granulomatoza Wegener.

• **S. CITELLI.** [*Salvatore Citelli*, ottonndarmcog Italian, 1875-1947.] Tulburari psihice, pierderea capacitatii de concentrare, somnolenta sau insomnie, la persoane cu infectii adenoidiene sau sinusale.

• **S. CLARKE-HADFIELD.** [Sir *Charles Mansfield Clarke*, medic e.ngfez, 1782-1857; *Geoffroy John Hadfield*, patofog e.ngCe.z, Londra, 1889-1968.] Afectiune congenitala caracterizata prin atrofia progresiva a pancreasului, hepatomegalie, scaune grasoase si voluminoase, obezitate infantila. Este forma pancreatica a 'mucoviscidozei.

• **S. CLAUDE.** [*Henri Charles Jules Claude*, psifiiatTU francos, profesor (a. 'Paris, 1869-1945.) *S. altem de trunchi cerebral, datorat unor leziuni ale pedunculilor cerebrali si caracterizat prin disartrie, cu paralizia oculomotorului comun homolateral si *s. cerebelos controlateral. Este o forma a *s. de nucleu rosu.

"**S. CLAUDE BERNARD.** [*Claude Bernard*, fiziolog francez, profesor [a *Vans*, 1813-1878.] Denumire Tn terminologia anglo-saxona a sindromului Pourfour du Petit (v.).

• **S. CLAUDE BERNARD-HORNER.** [*Claude Bernard*, fizw[og fmncez, profesor [a 'Paris, 1813-1878; *Johann Friednch Homer*, oftalmofog ehapan, Zurich, 1831-1886.] *Mioza cu *reflexe pupilare normale, *enoftalmie, Tngustarea fantei palpebrale (ptoza prin paralizia muschilor netezi ai pleoapei superioare). Uneori se asociaza si tulburari vasomotorii faciale. S. este determi-nat de paralizia simpaticului cervical de aceeaasi parte, dar si de leziuni ale trunchiului cerebral sau ale emisferelor cerebrale.

• **S. CLERAMBAULT.** [*Gatian de Clerambault*, psifiiatm francez, 1872-1934.] Sin.: automatism mental (v.).

• **S. CLOUSTON.** [*H. R. Clouston*.] Tip de polidispazie a fanerelor (unghii Tngrosate, striate, par friabil cu aspect de *lanugo) asociata cu 'cataracta, 'strabism si *nistagmus. La nivelul pielii se observa hiperpigmentare Tn zonele articulatiilor si *keratodermie palmo-plantara. Uneori se constata Tntarziere Tn dezvoltarea staturponderala si/sau retard intelectual. Tn unele cazuri a fost pusa Tn evidenta o anomalie moleculara a *keratinei. S. se transmite autozomal dominant. Sin.: distrofie ectodermica hidrotica.

• **S. COBB.** [*Stanley Cobb*, neuropatocog ame.ncan, n. 1887.] Afectiune congenitala recunoscuta de la nastere, caracterizata

S. COLUMBO

prin prezenta *nevilor cutanati localizati Tn *dermatoamele corespunzatoare anumitor radacini rahidiene. In regiunea metamerica medulara corespondenta exista *angioame venoase la nivelul *piei mater. Sin.: angiomatoza medulo-cutanala.

• **S. COCKAYNE.** [*Edward Alfred Cockayne*, muSic e.nfjkc, Loruira, 1880-1956.] Ateroscleroza accelerata asociata cu nanism casectic, anomalii ale pigmentilor retinieni, dermatita fotosensibila, surdomutitate, deficit intelectual. S. este ereditar, cu transmitere autozomal recesiva. Sin.: nanism progeroid, boala Cockayne. V. sindrom Hallgren si sindrom Usher.

• **S. COCKETT.** Asocierea: insuficienta venoasa cronica, tromboze venoase profunde, edem, angiodispazie (Tn cadrul *s. Klippel-Trenaunay), determinate de compresiunea venei iliace primitive stangi prin artera iliaca primitiva dreapta, la nivelul promontoriului.

• **S. COFFIN-LOWRY.** [*Grange Coffin*, pudatru aimrican, n. 1923; *Brian Lowry*, gemtician Canadian, sec. XX.] Afectiune congenitala care se manifesta doar la baieti. Se asociaza:

'nanism, 'hipertelorism, *ptoza palpebrala, arcade sprancenare proeminente, *hipoplazie mandibulara, arpile nasului si septui nazal Tngrosate, maini late si moi, degete efilate cu 'hipocra-tism digital, pliu palmar accesoriu, picior plat, torace Tn carena, stern scurt bifid, *scolioza toracolombara, anomalii vertebrale, hipotonie musculara, laxitate ligamentara si profund deficit mental. Simptomele sunt mai putin marcate in cele cateva cazuri observate la fetite. Transmiterea este legata de cromozomul X.

• **S. COFFIN-SIRIS.** [*Grnngge Coffin*, pe-diatm american, n. 1923;

Evelyn Siris, radwCog american, n. 1914.] S. asemanator sindromului Coffin-Lowry (v.), Tn care nanismul se manifesta intrauterin si se asociaza Tn plus *aplazia sau *hipoplazia falangelor distale ale ultimelor patru degete si aplazia falangei medii a celui de-al cincilea deget.

• **S. COGAN.** [*Dovi'cf Glendening Cogan*, oftatftwCog din 'Boston, n. 1908.] 1) Vascularita cu keratita interstitiala, surditate de per-ceptie si manifestari vestibulare (*s. Meniere). Se asociaza frecvent o afectare valvulara aortica, iar inconstant - manifestari neurotice si artralгии. S. C. face parte din grupul 'angeitelor necrozante. Sin.: boala Cogan. 2) Perturbare congenitala a miscarilor voluntare ale ochilor, cu pastrarea posibilitatii de mis-care verticala. Fixarea privirii se realizeaza prin miscari de rota-tie reflexa a capului. Sin.: apraxie oculomotorie congenitala.

• **S. COHEN.** S. recunoscut la nastere, Tn cadrul caruia se asociaza dismortie craniofaciala, anomalii ale mainilor, malformatii ale membrelor cu hiperlaxitate ligamentara, scolioza si/sau lordoza, hipotonie musculara, obezitate aparuta Tn ooplarie, retard mental cu modificari electroencefalografice. Cariotipul este normal, Tnsa exista o duplicatie sau insertie 15q11-13. Transmitere autozomal recesiva.

• **S. COLLET-SICARD.** [*Frederic Iusdn Collet*, otorinoCanngocog france.z, profesor [a Lyon, 1870-1966; *Jean Athanase Sicard*, neuro[og francez, *profesor de. patocogie. intemd (a 'Paris, 1872-1929.) S. determinat de afectarea perechilor de nervi cranieni IX, X, XI, XII printr-o leziune intracerebrala (tumorală, vasculo-lara), determinand hemiplegia limbii de aceeaasi parte si mani-festarile sindromului Vernet (v.).

• **S. COLUMBO.** S. congenital manifest din primele zile de via[ă, caracterizat prin episoade de vomisme, diaree, dureri abdominale, deshidratare, deficit motor, crize convulsive. Se constata o aversiune spontana pentru proteine, iar progresiv un retard mental. Frecvent, este evidenta o hepatosplenome-galie. S. C. este consecinta unui deficit de L-lizin nicotinamid-adenin-dinudeotid reductaza, iar ingestia de proteine determina crize, cu accentuarea hiperlizinemiei si hiperargininemiei si aparitia *hiperamoniemiei. In absenta restrictiei proteice se pro-due progresiv leziuni cerebrale. Sin.: hiperlizinemie periodica. V. si hiperlizinemie.

S. CONN

- **S. CONN.** [*Jerome W. Conn, endocrinolog american, Michigan, n. 1907.*] Afecțiune caracterizată clinic prin hipertensiune arterială permanentă, *polidipsie cu *poliurie și densitate urinară scăzută, astenie musculară permanentă cu paroxisme, crize de tetanie. Biologic se observă hipokaliemie, hipernatremie, alcaloză sanguină, eliminare urinară crescută a aldosteronului și a derivatului său, tetrahidroaldosteronul. Etiopatogenia este tumorală (unul sau mai multe *adenome, mai rar carcinom sau hiperplazie difuză ale zonei glomerulare a corticosuprarenalei). Sin.: hiperaldosteronism primar. V. și hiperaldosteronism.
- **S. CONRADI-HUNERMANN.** [*Ernst Conrad, medic german, Köln, sec. XX; Carl Hinermann, medic german, Köln, sec. XX.*] Sin.: condro-displazie punctată (v.).
- **S. CORNELIA DE LANGE.** [*Cornelia de Lange, medică olandeză, 1871-1950.*] 1) Varietate severă de *condrodistrofie cu *arieritate mentală, nanism cu *acromicrie și diverse malformații somatice și viscerale (picul de la Amsterdam). 2) Sin.: boala de Lange (v.).
- **S. COSTEN.** [*James Rray Costea, otorinolaringolog american, St. Louis, 1895-1961.*] S. de obicei funcțional, manifestat prin dureri și crăcăminte la nivelul articulației temporo-maxilare, accentuate la masticatie, însoțite de pierderea auzului, *otalgie, *acufene și cefalee.
- **S. COTARD.** [*Jules Cotard, medic francez, Paris, 1840-1887.*] Melancolie delirantă cu tendințe de negare, culpabilitate și suicid, asociată cu tulburări senzoriale.
- **S. COURVOISIER-TERRIER.** [*Ludwig Gears Coirvoisier, chirurg elvețian, Basel, 1843-1918; Louis Felix Terrier, chirurg francez, profesor la Paris, 1837-1908.*] Ocluzia colecistului, icter și decolorarea materiilor fecale, prin obstrucție tumorală a ampulei Vater.
- **S. COWDEN.** [*Cowden, medică scoțiană, Glasgow, 1871-1950.*] Patologie ereditară cu transmitere autozomal dominantă, care se manifestă prin prezența de *hamartome multiple, cu localizări preferențiale cutaneo-mucoase și digestive, asociate cu papule faciale și bucale, *keratoza palmo-plantară, leziuni verucoase cutanate, disfuncții tiroidiene, mamare, pelvine, predispunând la dezvoltarea unor neoplazii (san, tiroida). Sin.: sindromul hamartomelor multiple, boala Cowden.
- **S. CREUTZFELDT-JAKOB.** [*Carl Creutzfeldt, medic german, Jena, 1833-1904; Jakob, medic german, Hamburg, 1884-1931.*] Sin.: boala Creutzfeldt-Jacob (v.).
- **S. CRIGLER-NAJJAR.** [*Victor A. Najjar, medic american, n. 1914.*] Deficit congenital de glucuronil transferază (enzimă care intervine în *glicuroconjugare), transmis autozomal recesiv. Se manifestă sub două forme: complet (I), formă gravă, mergând până la encefalopatie hiperbilirubinemică, și parțial (II), fără anomalii neurologice. Sin.: icter familial congenital Crigler-Najjar.
- **S. CROUZON.** [*Louis Edouard Crouzon, medic francez, Paris, 1874-1938.*] Sin.: boala Crouzon (v.).
- **S. CRUVEILHIER-BAUMGARTEN.** [*Joan Cruveilhier, medic francez, Paris, 1791-1874; Baumgarten, medic german, Tubingen, 1848-1928.*] Sin.: boala Cruveilhier-Baumgarten (v.).
- **S. CURRARINO.** S. manifestat din al doilea an de viață, în cadrul căruia se asociază: tumefacția dureroasă a degetelor, eczema generalizată, lărgirea suturilor craniene și a fontanelor bregmatice. Ulterior, apar crize dureroase cu tumefacția articulațiilor genunchiului și a gleznelor. Radiologic se observă *apozitie periostală la nivelul diafizei oaselor lungi și a claviculei,

S. DE SANCTIS-CACCHIONE

- iar suturile craniene contin *oase wormiene. Imaginile de hiperostoza regresează, astfel încât la vârsta de 6 ani aspectul radiologic este normal. Originea și mecanismul acestui s. raman necunoscute.
- **S. CURTIUS.** [*Friedrich Curtius, medic german, LuSec, n. 1896.*] Hipertrofie hemikorporală, generalizată sau localizată la nivelul unui hemifacies, asociată cu anomalii cutanate (*nevi, atrofie), distrofii ungueale, malformații dentare, *ambliopie, simptome psihice și endocrine (*hipogenitalism, hipotrofie mamară).
- **S. CUSHING.** [*Harvey Williams Cushing, medic american, Boston, 1896-1939.*] S. cauzat de hiperproductia de *glucocorticoizi de către *corticosuprarenala; cauze variate: tumora benignă sau malignă, ori hiperplazie a cortexului suprarenal asociată sau nu cu o tumora a hipofizei. Mai frecvent la femeia adultă, când este complet. Acest s. se manifestă prin: hiperglicemie, osteoporoză, slabire musculară, fadese "În luna plină", *hirsutism, *vergeturi cutanate, hipertensiune arterială, amenoree sau impotenta (în funcție de sex), oprirea creșterii la copil, iar biologic creșterea concentrației corticoidelor plasmatice și a excreției urinare de 17-hidroxicorticosteroizi. Când hiperplazia suprarenalelor este secundară unui *adenom hipofizar, s. rezultat este denumit boala Cushing. Sin.: sindrom suprarenometabolic.
- **S. GUSHING PARANEOPLAZIC / s. de Cushing paranoplazic / paraneoplazic Cushing's s.** [*Harvey Williams Cushing, medic american, Boston, 1896-1939.*] S. în cadrul căruia se regroupează manifestări de *hipercorticism cronic, secundar unei secreții excesive de ACTH, cu prezența unei tumori non-hipofizare, frecvent cu localizare bronșică. Reprezintă aproximativ 5-10% din *s. Cushing.
- **S. CYRIAX.** [*Edgar F. Cyriax, ortoped englez contemporan, Londra.*] S. datorat luxurii cartilajului anterior al coastelor VIII, IX și X, care determină dureri locale cu iradiere în umăr și membru superior, mimând durerea din angina pectorală.
- **S. DA COSTA.** [*Jacopo Costas, medic italian, 1833-1900.*] Tahicardie sinusală constituțională, permanentă sau variabilă, la efort, emoții, ortostatism. Se pot asocia palpitații, angină, tulburări vasomotorii. Este în relație cu iritabilitatea sistemului vegetativ, predominant *simpaticotonia. Sin.: boala Da Costa. V. și astenie neurocirculatorie, eretism cardiac.
- **S. DAENTL.** Afecțiune congenitală rară, de etiologie incertă, care include *dismorfie facială, *hipoplazie a membrilor (prin hipoplazie osoasă femurală și humerală), afectarea vertebrelor inferioare și a bazinului.
- **S. DANDY-WALKER.** [*Walter Edward Dandy, medic american, Eaitimore, 1886-1946; Arthur Earl Walker, medic american, Cutafo, n. 1907.*] *Hidrocefalie congenitală determinată de obstrucția *orificiilor Magendie și Luschka.
- **S. DANLOS.** [*Andri Alexandru Dantos, medic român, Paris, 1844-1912.*] Sin.: sindrom Ehlers-Danlos (v.).
- **S. DARROW.** [*Daniel Cady Darrow, medic american, New York, 1895-1965.*] *Insuficiență renală acută cu uremie crescută, potasemie normală și *alcaloză metabolică. S. poate apărea în stenoza pilorică, prin pierdere gastrică abundentă de acid clorhidric.
- **S. DAVIDOFF.** S. de etiologie lezională hemiencefalică, în perioada neonatală, caracterizat prin întârziere psihică, asimetrie facială, diferite grade de hemiplegie, disfuncții neurologice și atrofie hemisferică controlaterală.
- **S. DE SANCTIS-CACCHIONE.** [*Corrado De Sanctis, medic italian contemporan; Aldo Cacchione, medic italian, sec. XX.*] S. ereditar, transmis autozomal recesiv, implicând *xeroderma pigmentosum în asociere cu întârziere psihică și

S. DEBRE-FIBIGER

crestere, *hipoplazie gonadala si, uneori, complicatii neurologice si fotosensibilitate. Sin.: idiotie xerodermica.

• **S. DEBRE-FIBIGER.** [Anse/mc Robert Debro, *pediatru. fratez, profesor* [a 'Pans, 1882-1978; Johannes Andrcas Grib Fibigcr, *patoCog dams, Cope-nhaga, 1867-1928.*] *Hiperplazie prenatala a suprarenalelor. Se manifesta prin pierdere de sare si semne de virilizare. Este determinat de deficitului de 21-hidroxiilaza. V. ?i sindrom suprarenogenital.

• **S. DEBRE-FITKE.** [Anslrne Robert Debro, *pediatru. franca; profesor* [a 'Pans, 1882-1978; f-'iilke.] Forma congenitala de "cut's laxa asodata cu persistenta fontanelor, 'oxicefalie moderata si luxatie congenitala de ?old. Transmisa, probabil, autozomal recesiv. Sin.: *cutis /axa-disostoza*. V. si cuft's laxa.

• **S. DEBRE-KOCHER-SEMELAI GNE.** [Anseime Robert Debre, *pediatru. francez, profesor* (a 'Paris, 1882-1978; Emit Thcodor Kocher, *chirurg elvefian, 'Se-nia, 1841-1917, premild y^pbei pen-tru medicina/frizio/cigvt in 1909; Georger .Scmelnigne, pediatru. fratez, n. 1892.*] Cretinism atireotic cu transmitere autozomal recesiva, caracterizat prin hipotonie, lentoarea miscarilor si pseudohipertrofie musculara, cu aspect de "copil herculean". Sin.: sindrom Debre-Semelaigne.

• **S. DEBRE-MARIE.** [Anse/me Robert Dehre, *pediatru. francez, profesor* [a Vans, 1882-1978; Julicn [can Mafic, *pediatru fratic.ez, n. 1899.*] Afectiune congenitala Tn care se asociaza "nanism hipofizar, 'infantilism genital, tulburari ale metabolismului hidric cu acumulare excesiva a apei, *oligodipsie, *oli-gurie cu 'nicturie relativa si urini concentrate, anomalii dentare. Tulburarile hidrice dispar sub efectui administrarii de hormoni corticotropi sau de cortizon.

• **S. DEBRE-SEMELAI GNE.** [Anse/me Robert Debre, *pediatru. frwuez, profesor* (a 'Paris, 1882-1978; Georges Semelaigne, *pediatru francez, n 1892.*] Sin.: sindrom Debre-Kocher-Semelaigne.

• **S. DEGOS.** [/to/»er(*Gastoa Dcgos, dermatocog fi vemrotog fraricnz, profesor* [a Saris, π. 1904.] 1) *Genodermatoza caracterizata prin aparitia unor placi man eritematoase, al caror centru este acoperit cu scuame. Leziunile dispar in trei saptamani si reapar in pusee. Se asociaza *hiperkeratoza la nivelul genunchilor. Sin.: genodermatoza "tn cocarda". 2) S. cutaneo-visceral caracterizat prin prezenta unor papule cu centrul alb ca portelanul si marginile anulare, ridicata, telangiectazice. Ulterior leziunile se pot ulcera si, ca urmare, cele localizate la nivelul tubului digestiv pot determina peritonita. Anatomopatologic se produc tromboze si fibroza la nivelul arteriolelor. Moartea survine prin complicatii neurologice, cardiace, renale, pulmona-re. Sin.: papuloza atrofianta maligna. 3) Tumora benigna a pielii, unica sau multipla, cu localizare la nivelul fetei sau al organelor genitale, formata din grupari de limfocite. Sin. (1, 2, 3): boala Degos. V. si limfocitom.

• **S. DE GROUCHY / s. de Grouchy / 18p, 18q-s.** S. prin 'deletia bratului scurt sau lung al cromozomului 18. Monosomia 18p (prima deletie descrisa la om) determina *dismorfie necaracteristica craniofaciala. Tn monosomia 18q, dismorfia craniofaciala este tipica, manifestata prin: microcefalie moderata, retractia etajului mijiodu a! fetei cu *prognatism aparent al maxilarului inferior, ochi Tnfundati, buza superioara scurta, buza inferoara inversata (aspect de gura Tn "accent circumflex"), urechi cu helixul si antehelixul dezvoltat, dermatoglife spedale (cu multe vartejuri pe pulpa degetelor). Se constata implantari anarhice ale degetelor la pidoare, anomalii genitale, retard mental variabil si, frecvent, un comportament psihotic. Sin.: monosomie partiala 18p si 18q.

• **S. DEJEAN.** [M. C. *nojeun, oftaimdog fram-ez, sec. XX.*] S. determinat de compresia nervului maxilar superior la nivelul planseului orbitei (tumoral, posttraumatic), manifestandu-se

S. DI GEORGE

prin anestezia algica Tn teritoriul inervat de acest nerv, asodata cu exoftalmie.

" **S. DEJERINE.** [/ules Joseph Dejorine, *muroCog fratez, profesor* [a 'Paris, 1849-1917.] 1) Sin.: sindrom bulbar anterior median (v.). 2) Tulburari senzoriale de origine corticala caracterizate prin alterarea discriminarii senzoriale (*astereognozie), a recunoasterii diferentelor si aprecierii intensitatii diferitilor stimuli. 3) Sin.: sindromul fibrelor lungi (v.).

• **S. DEJERINE-KLUMPKE.** [Augusta DejcrJne-Klumpke, *muro[og din 'Paris, n. [a San francisco, 1859-1927.*] Dureri si deficit motor Tn teritoriul de inervatie al nervului cubital, prin leziuni ale plexului brahial (afectand filetele nervoase CB-D.), de etiologie traumatica (traumatism cu abductia fortata a membrului superior), prin infiltratie tumoral sau plexita radica. Sin.: paralizie Klumpke.

• **S. DEJERINE-ROUSSY.** [/ules Joseph Jjejerine, *mwoCog francez, profesor* [a 'Paris, 1849-1917; Giistave Roiissy, *anato-nwpatody francez, n. (a 'Avevy, E&e'ia, 1874-1948)*] Leziuni talamice ischemice cu afectare senzitivo-motorie controlaterala:

'hemianestezie (termoalgica, tactila, propioceptiva), *hiperpatie talamica, miscari anormale ale mainii (mana talamica, v.), asociate cu "hemianopsie laterala omonima. Sin.: sindrom talamic.

• **S. DEJERINE-SOTTAS.** [/ules Joseph Dejerine, *murohg francez, profesor ia 'Paris, 1849-1917; Iules Soltas, muroCog franwz, 'Paris, 1866-1943.*] Sin.: nevrita interstitiala hipertrofica progresiva (v. nevrita).

• **S. DEL CASTILLO.** [E. B. *Del Castiflo, medic argentinian contmiporan.*] Sin.: sindrom Castillo-Trabuco-de la Blaze (v.).

• **S. DEMELIN / syndrome de Demelin / constriction ring.** [Liicicn Alfred Demelin, *giwcdog francez,, 'Pans, 1861-1948)*] Sin.: sindrom Schickele (v.).

• **S. DEMONS-MEIGS.** [Jeon Octaye Albert Demons, *cfwwg francez, 'Bordeaii^ 1842-1920; foe Vincent Mcigs, cfwwg american, 'Soston, 1892-1963.*] Sin.: sindrom Meigs (v.).

• **S. DENNIE-MARFAN.** [Ciar/es C. *Donnic, dermatotog american, 1883-1971; Bernard Jean Antonin Marfun, medic francez, pmfesor de igie-rtd si de pediatrie.* [a 'Paris, 1858-1942.] *Paralizie spastica ?i Tntarziere mentala asociate sifilisului congenital.

• **S. DENNY-BROWN.** [0. *Denny-Brown, neurotog e.ng[ez con-temporan]* 1) Neuropatie ereditara afectand radadnile nervoase senzitive. 2) Sin.: acropatie ulceromutilanta (v.). 3) *S. altern Tn care se asociaza: de partea leziunii — pierderea vederii prin atrofie optica progresiva si spasm al vaselor retiniene; controlateral - "hemiplegie. Apare Tn cazul trombozei arterei carotide interne.

• **S. DE TONI-DEBRE-FANCONI.** [Giovana! De Toni!, *pediatru italian, Genmia, n. 1895; Anseime Robert Debrc, pedia-tnt francez, profesor* [a 'Paris, 1882-1978; Guido Fanconi, *pediatru. etvefian, profesor* (a Zurich, 1892-1979.)] Sin.: sindrom Fanconi (v.).

• **S. DEVIC.** [Eugene Dcvic, *medic francez, 1858-1930.*] 1) S. analog 'sindromului Gardner, dar Tn care polipoza intestin'ala este diseminata la nivelul intestinului subtire, colonului ?i rectului. 2) V. boala Devic.

• **S. DIAMOND.** [Louis K. *Diamond, medic american, n. 1902.*] Asoderea: 'mixedem pretibial (frecvent survenit dupa tratamentul unei *boli Basedow-Graves), *exoftalmie, "hipocratism digital si 'osteoartropatie hipertrofica pneumaticS de tip Pierre Marie.

• **S. DIDE-BOTCAZO.** Ischemie ocdpitala bilaterala prin oduzia arterelor cerebrale posterioare. Se manifesta prin *cedtate corticala, *agnozie spatiala si *ecmnezie.

• **S. DI GEORGE.** [Angc/o M. *Di George, pediatru american, n. 1921.*] S. congenital, Tn care se asociaza 'agenezia timusului si a paratiroidelor cu alterarea imunitatii mediate celular. Se

S. DI GUGLIELMO

caracterizeaza prin *tetanie neonatala, hipocalcemie, infectii virale si fungice repetitive si, inconstant, malformatii ale urechilor, nasului, gurii sau ale marilor vase.

- **S. DI GUGLIELMO.** [*Giovanni Di Guglieimo, hematohg ita-dan, 1886-1961.*] Sin.: eritromieloza acuta (v.).
- **S. DIOGENE.** [*Diogenes/ filosof grec care. a dus o viafo. simpfo, 430-323 i. iHr.*] S. caracteristic starilor de dementa senila incipienta, constand Tn negliienta, dezinteres pentru conditiile de viata, colectarea In locuinta de obiecte inutile, de valoare mica (ex.: ambalaje).
- **S. DOEGE-POTTER.** S. caracterizat prin asoderea unei tumori extrapancreatice cu un *s. hipoglicemic, care apare la adultul de sex masculin. Tumora este de origine mezodermica, cu localizare toracala sau abdominala (intra- sau retroperitoneal). Poate include manifestari endocrine (*acromegalie, gusa, "hipercorticism suprarenal), ulcer gastric, un *s. paraneoplazic. Prognosticul depinde de malignitatea tumorii. S. D.-P. este asemanator sindromului Nadler-Wolfer-Elliott (v.).
- **S. DONOHUE.** [*William L. Doahue, patofog Canadian, n. 1906.*] Sin.: lepreaunism (v.).
- **S. DOTT-BAILEY.** [*Vormon McOmish Dolt, mwocflirug engCez., 'Ldinhwg, n. 1897; Pccrival Bailey, cfwwg american, n. 1892.*] Asoderea: patologice endocrina de origine hipofizara (prin hiper- sau hipofunctie) si aspect eunucoid.
- **S. DOWLING-DEGOS.** [*bowling; Robert Gaston Degas, dermatofog fi VeneroCog francez, profesor [a 'Paris, n. 1904.]*] *Genodermatoza cu caracter familial, asemanatoare cu *acanthosis nigricans, ce se manifesta la adultul tanar, se agraveaza cu varsta si se caracterizeaza prin aparitia unei pigmentari sub forma unor pete sau papule mid, mai mult sau mai putin intense, respectand zonele de piele sanatoasa (aspect reticulat). Leziunile apar predominant pe fețele pliurilor mari de flexie. Histologic, se observa expansiuni epidermice filiforme si pig-mentate, extinse pana Tn derm, care pot proveni din foliculii pilosebacei. Uneori se formeaza chisturi cornoase. La originea leziunilor pot fi razele solare, o iritatie cronica prin frecare sau un stres emotional.
- **S. DOWN.** [*Jonh Lungdon Haydooi Down, medic engCez, Londra, 1828-1896.*] Afectiune congenitala determinata de prezenta unui cromozom supranumerar la nivelul perechii 21 de cromozomi somatid. S. D. se caracterizeaza de la nastere printr-un s. dimorfic stereotip: fades rotund, aplatizat, ochi cu bride si oblid, cu *epicantus. Sunt asociate malformatii vis-cerale frecvente, indeosebi cardiace si debilitate mentala. Sin.: mongolism (termen impropriu, desuet), sindrom Langdon Down, trisomie 21 (termen adecvat etiopatogenie).
- **S. DRESBACH.** [*Melvin Dreshach, medic american, 'Ptiuadelftia, 1S74-1946.*] Sin.: drepanocitoza (v.).
- **S. DRESSLER.** [*William Dressier, medic american de origine pcilcimz-a, 1890-1969.*] Asoderea pericardita-pleurezie, care poate sa apara la 2-10 saptamani dupa un *infarct miocardic. S. D. are, probabil, o patogenie imuna, prin aparitia anticorpi-lor fata de fibrele miocardice necrozate si fata de structurile pleurale si pericardice. S. D. poate apare si dupa un episod de "insuficienta coronariana (s. D. postcoronarita) si, impreuna cu *s. postcomisurotomie si *s. postpericardiotomie, formeaza grupa s. cardiace postlezionale, asemanatoare ca patogenie si simptomatologie. Sin.: sindrom postinfarct.
- **S. DREYFUS,** [*iics R. Dreyfus, medic frames, contemporan.*] Sin.: sindrom premenstrual (v.).
- **S. DRINKWATER.** [*Hurry Drinkwater, medic section, 'iduibwg, 1855-1925.*] Sin.: simfalangie (v.).
- **S. DUANE.** [*Alexander Diiane, oftaimolog american, 'J'ne.w yorki 1858-1926.*] S. ereditar, transmis autozomal recesiv, care implica o serie de anomalii oculare unilaterale: limitarea sau

S. EATON-LAMBERT

imposibilitatea abductiei si a adductiei, retractia globilor oculari si Tngustarea fantei palpebrale Tn adductie, cu largirea sa in abductie, deficit de convergenta a globilor oculari. Sin.: sindrom Stilling-Turk-Duane.

- **S. DUBIN-JOHNSON.** [*Isadorc Nathan Dubin, patofog american, 'V^aslungton, 1913-1980; Frank B. Johnson, pato(og american, n. 1919.)*] lcter ereditar cronic nehemolitic, determinat de excretia defectuoasa a bilirubinei conjugate si a anumitor anioni organid de catre ficat. Este patognomonic prezenta depuneri-lor de *lipofuscina, pigment brun, Tn hepatocite, sub forma unor granule fine. *Punctia-biopsie hepatica este obligatorie pentru diagnostic. Sin.: boala Dubin-Johnson. V. si sindrom Rotor.
- **S. DUCHENNE.** [*Guillaume Benjamin Armand Duchonne (dc Boulogne), mwoCog francos, 'Paris, 1806-1875.*] Sin.: paralizie bulbara progresiva (v.).
- **S. DUFIER-ALZIAL.** Afectiune congenitala Tn care se asociaza *microcefalie, retard mental, *displazie corioretiniana Tn pete rotunde sau ovalare, localizate sau diseminate, frecvent Tnsotita de pigmentare fina a fundului de ochi, plaje de atrofie corioretiniana, vase retiniene fine si fragile. Leziunile corioretiniene pot fi evolutive. Tn unele cazuri exista *microftalmie si relieve embrionare de tip persistenta vitrosului primitiv. Transmiterea este autozomal dominanta.
- **S. DUNCAN.** [*Dunciin, numele familiei (a care, a fost dtscris prima oam smiromuL)*] *S. limfoproliferativ cu agamaglobuline-mie si anemie.
- **S. DUVOWITZ.** S. coloanei vertebrale rigide, la adultul tanar. Implica rigiditatea rahidiana globala, predominant la nivelul rahisului cervical (prin retractia muschilor extensori). Pot fi asociate si disfunctii cardiace.
- **S. DYGGVE.** Sin.: sindrom Dyggve-Melchior-Clausen (v.).
- **S. DYGGVE-MELCHIOR-CLAUSEN.** Tip de -mucopolizaharidoza determinata de un deficit de p-glucuronidaza, care devine manifesta Tn timpul cresterii si este caracterizata prin asoderea unui trunchi scurt cu hiperlordoza si a retardului mental. Exista deformari ale membrelor, Tndeosebi degete "in gheara", cu limitarea extensiei. Radiologic: *platispondilie cu deformarea platurilor, care din profil deseneaza o curba cu convexitatea dubla. La nivelul bazinului, aripile iliace sunt Tnguste si au con-tur neregulat, festonat, areolar. Limita metafizei femurale are o dispunere orizontala, astfel Tncat capul femural este, frecvent, subluxat prin largirea cavitatilor cotiloide. Biologic nu se poate dovedi decat prezenta unui 'peptidoglican anormal doar Tn unele cazuri, fara excretie de mucopolizaharide Tn urina. Transmiterea este autozomal recesiva. Sin.: sindrom Dyggve, sindrom Sly, mucopolizaharidoza tip VII.
- **S. EAGLE.** [*W. Eagle, otorinoCariigoCog american, sec. XX*] "Hemicranie Tn relatie cu hipertrofia apofizei stiloide ce determina afectarea filetelor nervoase simpactice ale carotidei externe (cu dureri temporale si retroauriculare) sau interne (dureri parietale si orbitare). S. apare deseori dupa traumatisme sau interventii chirurgicale la acest nivel (amigdalectomii, extractii dentare etc.). Sin.: stilalgie, sindrom stilocarotidian.
- **S. EATON-LAMBERT.** [*Lee McKenA-ce Eaton, neurodog omit-rican, 1905-19S8; Edward Howard Lambert, medic amerumi, n. 1915.*] S. asemanator 'miasteniei, cu afectarea muschilor proximali ai membrelor, a muschilor oculari si bulbari. Electromiografic se constata ca amplitudinea potentialului de actiune al fibrei musculare la stimul unic este redusa, dar creste in cazul stimulilor repetitivi. Este frecventa asoderea cu neoplas-mul pulmonar cu celule mici. S. pare sa fie determinat de for-marea de anticorpi fata de terminatiile nervoase ale neuronu-lui motor. Sin.: sindrom pseudomiastenic paraneoplazic, miopatie carcinomatoasa.

S. EDDOWES

- **S. EDDOWES.** [*Alfred Eddowes, medic e.ng[ez, Londra, 1850-1946.]* Sin.: boala Lobstein (v.). V. si osteogeneza imperfecta.
- **S. EDWARDS.** [*Il. Edwards, pediatri. eng[ez contemporan.]* Se caracterizeaza printr-un ansamblu de malformatii: Tntarziere staturo-ponderala, micro- si *dolicocefalee, torace si bazin ingustat, anomalii cardiace, frecvent rinichi in potcoava, dermatoglife cu anomalii caracteristice. Supravietuirea nu depa?e\$te 2 luni. Sin.: trisomie 18.
- **S. EHLERS-DANLOS.** [*Edvard Lauritz Fillers, dermatocog danez, Copennaga, 1863-1937; Henri Alexandre Danlos, dermatolog francez, medic [a 'H'6plait_ de Paris, 1844-1912.]* S. ereditar, caracterizat prin laxitate articulara, hiperelasticitate si fragilitate a tegumentelor, cu regenerare dificila in cazul plagilor (si cicatrice atrofile plane multiple), prezenta de noduli adiposi subcutanati, pseudotumori moluscoide si fragilitate vasculara cu echimoze spontane. Clinic se constata o larga variabilitate de expresie simptomatice. Aceasta distrofie ereditara mezenchimotoasa cu transmitere variabila (autozomal dominanta sau recesiva) se caracterizeaza anatomic prin alterarea fibrelor de colagen, rezultand multiple forme de expresie (se disting 10 tipuri diferite ale acestui s.). Sin.: sindrom Danlos, *cutis hiper-elastica*, boala Ehlers-Danlos.
- **S. EISENMENGER.** [*Victor Eisenmcnger, medic anstriac, ^nuna, 1864-1932.]* Defect septal ventricular care determina hipertensiune pulmonara si cianoza prin sunt cu regurgitatie dreapta-stanga; uneori suntui poate fi localizat si la nivel atrial sau al marilor vase.
- **S. EKBOM.** [*Karl Axel Ekhom, mwvCog suedes, n, 1907.]* Sin.: sindromul pidoarelor fara repaus (v.).
- **S. ELDJARN.** Afectiune congenitala, ce poate fl recunoscuta la nastere, Tn care se asodaza: vomismenle incoerdibile, infectii pulmonare severe, acidoza, eliminare urinara de add p- metilcrotonic. Fara tratament, supravietuirea este posibila, dar se manifesta un retard mental sever. S. este legal de deficitui congenital In p-metilcroton-coenzima H carboxilaza. Remisiunea se obtine prin tratament cu biotina ("vitamins Bg).
- **S. ELEJALDE.** Afectiune congenitala si familiata rara, caracterizata prin asocierea: *gigantism, hexadactilie, Tnchiderea prematura si completa a suturilor craniene, dismorfie faciala interesand Tn particular nasul si urechile si Tngrosarea pielii. Anatomopatologic se constata 'splanhnomegalie si *displazie chistica renala bilaterala. Histologic exista o crestere importanta a tesutului conjunctiv, Tn toate organele. Se poate considera ca s. reprezinta o displazie hiperplastica mezo-ectodermica. Transmitere probabil autozomal recesiva.
- **S. ELLIS-VAN CREVELD.** [*Richard White Kcrnhard Ellis, pediattr. migkz contemporan; S. Van Croveld, pediatri oiancfiez, ^Amsterdam, ti. 1894.]* Varietate de *osteochondrodizplazie, caracterizata prin nanism polimalformativ, cu *polidactilie, *sindactilie, distrofiile ungueale, *anodontie, frecvent anomalii cardio-vasculare. Face parte din categoria *mucopolizaharidozelor, cu transmitere autozomal recesiva. Sin.: displazie condroecto-dermica.
- **S. ELPENOR / s. d'Elpenor / postalcoholic behavior s., Elpenor's s.** {*Swdromul ifi datoreaza nurnele iMofitorultii [id Utise, Elponor-spirit slab, care, dupa e^cesiii de alcool, a ador-mit ,<t a murit in somn, cdznd de pe terasa pafatului Cui Circe.]* Stare subconfuzionala a subiectilor care adorm Tntr-un loc necunoscut, dupa consum excesiv de alcool sau dupa intoxicatii. Consta Tn dezorientare, perplexitate si automatism motor cu rise de comitere a unor acte -medicolegale.
- **S. ERASMUS.** Asocierea *silicozei cu 'sderodermia (aparuta secundar silicozei). S. apare frecvent la mineri. Evolutia este rapida si grava, spre insuficienta respiratorie si *cord pulmonar cronic.

S. FEVRE-LANGUEPIN

- **S. ERB.** [*Wihelm Heinrich Erb, muroCog german, 'J-feideUierg, 1840-1921.]* Sin.: *myasthenia gravis* (v.).
- **S. ERDHEIM.** [*fakob Erdheim, anatonwpatotbg onginar din Cjalitia, prof& sor (a l^ena, 1874-1937.)* S. survine Tn unele cazuri certe de *acromegalie, Tn care se asodaza si hipertrofia daviculelor, a corpilor vertebrali, a discurilor intervertebrale \$i alterari ale articulatiilor condrocostale. Leziunile se Tnsotesc de dureri vii, dfoza si limitarea mi\$carilor Tn jumatatea superioara a corpului. Sin.: sindrom costovertebral, spondilita acromega-lica, sindrom Scaglietti-Dagnini.
- **S. EVANS.** [*Robert Sherman Evans, medic american, n. 1912.]* Asoderea: *anemie hemolitica autpimuna - *purpura trombopenia imunologica. S. E. este idiopatic sau secundar unei patologii autoimune (*lupus) sau unui *s. limfoproliferativ.
- **S. EWING.** [*fames Ewiiff, medic american, profesor de. pato[ogie [a Unwersita.tea Cornell, ItHaca, 1866-1943.]* Sin.: sarcom Ewing (v.).
- **S. FABER.** [*Xini(Faber, medic danez, Copennaga, 1862-1956.)* Sin.: boala Hayem-Faber (v.).
- **S. FALLOT.** [*(i^eine Loius Arthur Pallot, medic francez, 1850-1911.)* Sin.: tetraada Fallot (v.).
- **S. FANCONI.** [*Guido r^liiconi, pediatri. etffe^ian, profesor la Zurich, 1892-1979.]* 1) Anemie aplastica congenitala caracterizata prin *pancitopenie, *hipoplazia maduvei osoase si anomalii congenitale (hipostatura, 'microcefalie, *hipogenitalism, *strabism, malformatii ale oaselor, rinichilor, *microftalmie si Tntarziere mentala). Se observa anomalii de separare a ADN-ului si rupturi cromozomiale. Anemia este normodtara sau macro-dtara si se poate asocia cu leucemie acuta, 2) Diabet renal fosfo-amino-glucozat prin anomalie tubulara proximala. Se poate manifesta Tn trei forme: a) forma ereditara care apare la copil - cistinoza (v.): b) forma ereditara manifestata la adult, probabil prin prezenta unei gene recesive diferite de cea care determina cistinoza, caracterizata prin alterarea functiei tubulare si *osteomalacie, dar fara depuneri de cistina in tesuturi; c) forma dobandita, care poate fi asodata cu un *mielom multi-plu sau poate fi secundara unei intoxicatii sau altor cauze care produc alterarea functiei tubulare. Sin.: sindrom (De) Toni-Debre-Fanconi.
- **S. FARBER-UZMAN.** [*Sidney Farber, pediatri. american, 'Boston, n. 1903; Luhul Uzman, medic american contemporan.]* *Lipogranulomatoza progresiva, manifesta de la nastere sau in primele luni de viata, transmisa autozomal recesiv, caracterizata prin agitatie psihomotorie, accese de plans, noduli erite-matosi situati predominant la nivelul extremitatilor, disfunctii cardiopulmonare si ale SNC, cu evolutie letala Tnainte de varsta de 2 ani. S. este determinat de un deficit de ceramidaza. Sin.: lipogranulomatoza diseminata, boala Farber.
- **S. FAVRE-RACOUCHOT.** [*Maurice fules l'avre, de-rmatobg fmicez., Lyon, 1876-1954; leon Racouchol, de.rmatof-y francez, Lyon, n. 1908.]* Elastoidoza nodulara cutanata, forma particu-lara de degenerescenta coloida a pielii manifestata prin *elas-toza senila si prin prezenta (periorbitar si la nivelul templelor) a numeroase comedoane si mid noduli cu diametru de 2-4 mm. Apare la barbati, dupa varsta de 50 de ani.
- **S. FAZIO-LONDE.** [*M. Fmio, medic itaian, sec. XIX; Paul Frederic Leon Londe, miiro[og francez, 1864-1944.]* Forma de 'sderoza laterala amiotrofica, cu afectarea Tndeosebi a musculaturii inervate de la nivel pontin.
- **S. FELTY.** [*Augustus Roi Felly, medic american, n. 1895.]* 'Poliartrita reumatoida la care se asodaza splenomegalie, leucopenie, pigmentare a pielii pidoarelor, hipersplenism inconstant, anemie, trombocitopenie.
- **S. FEVRE-LANGUEPIN.** [*Morcel Paul Louis Edmond Fevre, cSwurfj francez, n. 1897; Aima Languepin, cfwwwg-ortffped*

S. FIESSINGER-LEROY-REITER

pediatm france.z, n, 1930.] S. plurimalformativ familial in care se asodaza o *brida poplitee unilaterală inglobând nervul sciatic, fanta palatina și labială inferioară, *sindactilii cu *oni-codistrofie la degetele membrelor inferioare, pidoare în *varus echin, *criptorhidie cu absența suturii rateului median a burselor (sau, la sexul feminin, hipoplazia labiilor man) și *nevi multipli pigmentari. Transmiterea este, probabil, autozomal recesivă.

• **S. FIESSINGER-LEROY-REITER.** [*Noel Armand Fiessinger, medic francos, profesor la Paris, 1881-1946; Edgar Auguste Leroy, medic francez, n. 1883; Hans Conrad Julius Reiter, medic igienist german, profesor to- 1{ostoch. 1881-1969.*] Afectiune cronică și reddiviana determinată de 'Shighella sau "Chlamydia, Tn cadrul careia se asodaza un s. dizenteric (Tn formele epidemice), uretrita acută fugace postdiareică, conjunctivită bilaterală intensă, poliartrita ce poate ajunge la spondil-artrita anchilozantă și leziuni cutaneomucoase, veziculobuloase în formele acute, keratodermice sau psoriaziforme cu tendința pustuloasă Tn formele cronice. Se observă la pacienții cu antigen HLA B27. Este considerată ca fiind o formă de artrită reactivă. Sin.: sindrom oculo-uretro-sinovial, sindrom conjunctiv-vo-uretro-sinovial, boala/sindrom Reiter, triada Reiter.

• **S. FISCHER-BRUGGE.** Ansamblu de manifestări dinice pre-coce după traumatisme craniene, cu hemoragii și hipertensiune intracraniană, constând în: pierderea vederii, somnolentă, pareza, exagerarea reflexelor contralaterale și midriaza monolaterală. Se manifestă la copii.

• **S. FISHBEIN.** Intoleranță la efort cu mialgii și crampe, din cauza deficitului de AMP-dezaminază.

• **S. FISHER.** [*Miller Fisher, neuroCog american, n. 1910.*] S. Tn cadrul caruia se asodază parestezii, *ataxie cerebeloasă, *oftalmoplegie externă și areflexie generalizată.

• **S. FITZ.** [*Reginald Heber Fitz, medic american, Boston, 1843-1913.*] Asodere de simptome implicând dureri epigastrice, vomismente, "timpanism Tn regiunea epigastrică, complicate uneori cu "colaps, consecutiv unei pancreatite acute.

• **S. FOIX-ALAJOUANINE.** [*Charles Foix, neurofog frmuz.z, medic [a J^opitau^ de. Paris, 1882-1927; Theophile Antonin Joseph Alajouanine, neuroCog francos, 1890-1980.*] Sin.: sindrom de sinus cavernos (v.).

• **S. FONTAINE.** [*flene Fontaine, chimrg francos, n. 1899.*] S. Tn care se asodază osteoporoză, contractura posttraumatică și edem dur.

• **S. FORBES-ALBRIGHT.** [*Aime Poppnheimor Forbes, tttdocruiddoff american, 1911-1992; Fuller Albright, medic american, Boston, 1900-1969.*] Sin.: sindrom Chiari-Fromell (v.).

• **S. FORESTIER-ROTES-QUEROL.** [*Jacques Forestier, medic fra.nce.z., SU^Ces-Sains, n. 1890; J. Kates-Quo rol.*] Sin.: hiperostoza vertebrală anchilozantă (v.).

• **S. FORNEY.** [*William R. Fomey, pediatru american, n. 1931.*] S. polimalformativ în care se asodază: anomalii ale oaselor carpiene (fuziunea semilunar-piramidală, dispariția scafoidului) și tarsiene (*sinostoza calcaneo-scafoidiană), surditate de percepție și cardiopatie. Anomaliile osoase sunt descoperite radiologic, ca urmare a durerilor și dificultăților la mers. Transmitere autozomal dominantă.

• **S. FORSIUS-ERIKSSON.** [*Henrik Forsius, oftacmotog fittandez contemporan; Aldir W. Eriksson, getie-tician fintandez, cont&mporan.*] S. familial ereditar ce afectează numai sexul masculin (transmitere recesivă legată de cromozomul X). Tn cadrul s. se asodază: *microftalmie, *nistagmus orizontal, *astigmatism cu miopie, 'discromatopsie cu *hemeralopie, 'albinism al fundului de ochi și *aplazia foveei centrale. La unii subiecți - prematuri - pot apărea crize epileptice, tulburări auditive și retard mental. Sin.: sindrom Aland.

S. FRIEDMANN

• **S. FOSTER KENNEDY.** [*Foster Kennedy, muroiog american, F^ew york 1884-1952.*] Sin.: sindrom Kennedy (v.).

• **S. FOVILLE.** [*Acilile Louis Foville, neuroCog francez, 1799-1878.*] S. altern protuberantial care traduce o leziune a calotei trunchiului cerebral, tn funcție de sediul leziunii, se disting:

1) s. *F. superior* (peduncular), care asodază paralizie homolaterală a miscării laterale a ochilor, hemiplegie controlaterală cu paralizie centrală de facial; 2) s. *F. inferior* (protuberantial), Tn care se asodază paralizia homolaterală a miscării laterale a ochilor cu paralizie periferică de facial și hemiplegie controlaterală. V. sindrom altern și sindrom protuberantial.

• **S. FOX-FORDYCE.** [*George Henry Fox, de-rmatoCog american, y^ew y^orki 1846-1937; John Addison Fordyce, de-rmatoCog american, profesor ia 9(e.w yor^ 1858-1925.*] Sin.: boala Fox-For-dyce (v.).

• **S. FRACCARO.** S. rar de *aneuploidie xxxxy (subiecți cu 49 de cromozomi), cu deficit mental, greutate și talie mică, *hipogonadism, *pronție limitată și anomalii ale 'dermatoglifelor.

• **S. FRANCESCHETTI-ZWAHLEN.** [*Adolphe FrancescheUi, oftamofog elve-pian, profesor [a (jemva, 1896-1968; Pierre Zwahlen, oftaimdsg elvefian, 1916-1972.*] 6. malformativ ereditar inclus Tn cadrul sindromului primului arc branhiar (v.), transmis probabil dominant. Se caracterizează prin *disostoza mandibulofadala, cu malformații multiple: oblicitatea fanțelor palpebrale, hipoplazia maxilarelor ?i a osului malar, malformații ale urechii externe și uneori interne (cu surditate de trans-misie), ale pleoapelor, distrofie corneeană. O formă incompletă a acestui s. este numită s. Treacher Collins. Sin.: disostoza mandibulofadala ereditară.

• **S. FRANCOIS / syndrome dysc6phalique Fran9ois / dyscephalia mandibulo-oculofacialis, mandibulo-oculofacial syndrome.** [*u/ucs Francois, oftaimoCog beiaian, profesor la Qand, n. 1907.*] S. malformativ care face parte din cadrul sindromului primului arc branhiar (v.) și care asodază *brahicefalie cu fadese "in cap de pasare", anomalii dentare, "nanism armonios, *hipotricoză, *microftalmie și *cataractă congenitală. Sin.: sindrom discefalic cu cap de pasare, sindrom Hallerman-Streif, sindrom Ullrich și Fremerey-Dohna.

• **S. FRANCOIS-EVENS,** [*ules Francois, oftatmoicy bilgum, profesor [a Cjand, n. 1907; F.vens.*] S. ereditar manifestă la toate varștele, de etiologie necunoscută. Este caracterizat prin apariția unor opadtați inelare periferice, de aspect granular, pe endoteliul corneean, cu conservarea sensibilității corneene și a acuității vizuale. Are evoluție lentă. Transmitere autozomal dominantă. Sin.: heredo-distrofie inelară a endoteliului corneean.

• **S. FRAN9OIS-HAUSTRATE.** *Disostoza oto-mandibulară care face parte din cadrul sindromului primului arc branhiar (v.), dar având o formă mai localizată de atingere, doar a primului arc, frecvent unilaterală, fără malformații palpebrale.

• **S. FRANKLIN.** [*Edward C. Franklin, medic american, J^t.u! york. n. 1928.*] Sin.: boala Franklin (v.).

• **S. FREEMAN-SHELDON.** [*Ernest Arthur Freeman, ortomd englez., 1900-1975; Joseph Harold Sheldon, pediatm eiwzk., 1920-1964.*] S. plurimalformativ implicând malformații faciale, ale extremităților și tegumentare. Se transmite autozomal dominant.

• **S. FRENKEL.** [*Ilcnri Frenkl, oftaimoCog france.z, 1864-1934*] S. ce se produce Tn urma unei contuzii a globului ocular sau a unei unde de soc. Consta Tn alterări ale polului anterior al ochiului, cu edem corneean, *midriază, rupturi radiare ale irisului, *iridodializa, uneori subluxație a cristalinului, cataractă.

• **S. FREY.** [*Lucllo Frey, mwotog poComz, 1889-1944.*] Sin.: sindrom auriculotemporal (v.).

• **S. FRIEDMANN.** [*Max Friedmann, muroCog german, Mann^ tieim, 1858-1925.*] 1) Asodere de simptome m encefalita sub- |

S. FRIMODT-MOLLER

acuta de origine traumatica, implicand: cefalee, vertij, iritabilitate, insomnie, fatigabilitate usoara, deficit de memorizare. 2) V. boala Friedmann.

• **S. FRIMODT-MOLLER.** Asodere de manifestari respiratori variate cu febra si leucodoza sanguina (30-50 000 leucode/mm³) cu 80-90% eozinofile. Histologic se constata infiltrate alveolare si interstitiale cu celule mononucleate si eozinofile. Radiologic se observa mid pete rotunde Tn ambii plamani, cu sediu varia-bil. Chimioterapia produce vindecare rapida. Unele cazuri evolueaza spontan spre cronicizare. Afectiunea a fost descrisa Tn regiunile tropicale si pare sa fie determinata de o parazitaza (frecvent *filarioza cu *Wuchereria bancrofti*, uneori cu larve de *acarieni). S. este similar *s. Loftier. Sin.: pulmon tropical eozinofil.

• **S. FROHLICH.** [*Alfred Frohlich, fonnocoCog austriac stafnUt in StateCe Unite, 1871-1953.*] Hipogonadism hipogonadotrop ereditar. Apare (rar) Tndeosebi la baieti. Se caracterizeaza prin asocierea: obezitate considerabila care predomina la nivelul trunchiului si a radacinilor membrilor, distrofie genitals care se manifesta In functie de varsta si sex (la adolescent - oprirea dezvoltarii caracterelor sexuale; la femeia adulta - amenoree; la barbat - impotenta sexuala). Se mai pot asocia: deficit intelectual, tulburari vizuale si *diabet insipid. Etiologia acestui s. este de obicei in relatie cu o leziune a hipofizei sau a regiunii infundibulotuberiene (infectie neurotropa, adenom cromofob etc.). Sin.: sindrom adipozogenital, distrofie adipozogenitala, sindrom Babinski-Frohlich.

• **S. FROIN.** [*Georges Froin, medic francos, 1874-1932.*] Asocierea unor caracteristici ale lichidului cefalorahidian: *xantocromie, concentratie crescuta de proteine, coagulare spontana rapida, absenta celulelor. Apare Tntr-o serie de maladii organice nervoase Tn care este Tntrerupta comunicarea dintre lichidul intrahidian si ventriculele cerebrale prin obstructie inflamatorie sau neoplazica. *Proba Queckenstedt-Stookey arata de obicei blocaj complet.

• **S. FUCHS.** [*Ernst Fuchs, oftalmolog austriac, profesor [a Lutticfi, apoi [a L'ena, 1851-1930.]* 1) S. de origine nedeter-minata, de obicei unilateral, In care se asodaza 'heterocromie unilaterală a irisului (ochiul neafectat fiind mai deschis la culoare), atrofie a irisului (putin vizibila), precipitate pe fata pos-terioara a corneei (pe 'membrana Descemet) si cataracta. 2) Denumire prin care sunt grupate afectiuni buloase, frecvent de origine medicamentoasa, caracterizate prin afectarea pielii, a regiunilor periorificiale, ca si a mucoaselor bucale, genitale si oculare. Sin.: sindrom muco-oculocutanat. ^

• **S. GAILLARD.** [*Francois Gaillard, cHinay francez, 'Paris, 1805-1868*] Dextrocardie care apare prin retractia cicatriceala pulmonara si pleurala spre dreapta.

• **S. GAISBOCK.** [*Felix (Iaisbock, medic, austriac, Innsbruck,, 1868-1955)*] Afectiune descrisa la barbati obezi si gurmanzi, caracterizata prin hipertensiune cu valori mari, *poliglobulie importanta, congestia mucoasei gastrice cu hiperdohidrie, glicemie, colesterolemie si uricemie crescute. Se complica cu insuficienta cardiaca sau accident vascular cerebral. Este o falsfi poliglobulie prin *hemoconcentratie.

• **S. GALLAVARDIN.** [*Louis Benedict Gallavardin, CtrrdioCog fraTicez, Lyon, 1875-1957*] Hipertensiune arteriala paroxistica la subiectii tineri cu *simpaticotonie, cu prognostic bun (hipertensiunea nu devine permanenta decat foarte rar).

• **S. GAMSTORP.** [*Ingrid Gamstorp, paGatru suede-z contempomti, Lund.*] Sin.: adinamie episodica ereditana (v.).

• **S. GANSER.** [*Sigbert Joseph Maria Ganser, wwdog fi psi-litiatni gennan, 'Dresda, 1853-1931.*] Amnezie, tulburari ale constientei, haludnatii, frecvent de etiologie isterica, la care se asodaza raspunsuri fara sens si acte absurde. Sin.: pseudo-sihoza.

S. GERSTMANN

" **S. GARCIN.** [*Mnrie Mathieu Jean Raymond Garcin, medic fwice.z, 1875-1971*] Paralizie unilaterală extensiva progresiva tn teritoriul corespunzator nervilor cranieni, prin proces tumoral expansiv la baza craniului.

• **S. GARDNER.** [*Eldon J. Gardner, genetician ^mrican, n, 1909*] S. ereditar cu transmitere autozomal dominanta, mani-festata la adultul tS-'ar, Tn care se asodaza: *polipoz§ intesti-nala, chisturi sebacefc" multiple, osteoame benigne localizate eel mai frecvent la nivelul: uraniului si maxilarelor, tumori benigne fibroase sau musculare retroperitoneale sau intramezentrice (care pot determina complicatii mecanice). Leziunile din acest s. afecteaza organele dezvoltate din toate cele trei foite embri-onare (endoderm, mezoderm, ectoderm), iar prin aceasta caracteristica s. G. se aseamana cu: sindromul Canada-Cronkhite (v.), sindromul Devic (v.) si sindromul Peutz-Jeghers (v.). Sin.: sindrom Gardner-Richards.

• **S. GARDNER-DIAMOND** / s. de Gardner-Diamond / auto-erythrocyte sensitivity, psychogenic purpura. [*F. II. Gardner, medic american contemporari; Louis K. Diamond, pediatrie american, 'Boston, n. 1902*] *Purpura prin autosensibilizare fata de hematii, manifestata prin leziuni echimotice, tumefiate si dureroase aparute fara un traumatism determinant si fara alte anomalii de *hemostaza. Diagnosticul este confirmat de pozitivitatea intradermoreactiei cu globule rosii ale subiectului sau cu hematii de tip 0, Rh negativ, care reproduce caracteristici-die echimozei spontane.

• **S. GARDNER-RICHARDS.** [*F. H. Gardner, medic american contemporan; R. C. Richards.*] Sin.: sindrom Gardner (v.).

• **S. GASSER.** [*Konrad Joseph Gasser, pediatrie etue-tian, Zurich., n. 1912*] Sin.: sindrom hemolitic-uremic (v.).

• **S. GAYET-WERNICKE.** [*CAorles Jules Alphonse Gayet, cflirurg francez, profesor de patoCogie clurgica[a, apoi de oftalmohgie (a Lyon, 1833-1904; Carl Wernicke, neuroCog fi psifuatru gennan, profesor [a 'Seitm, apoi [a 'Sreslau. (in present 'Wroclaw, VoConia), 1848-1905*] Ansamblu de simptome neuropsihice determinate de carenta Tn *vitamina B., eel mai frecvent secundar alcoolismului cronic. Se caracterizeaza prin confuzie mentala cu dezorientare temporospatiala, tulburari de echilibru de tip cerebelos, tulburari oculomotorii, *s. extrapiramidal. Poate evolua spre un *s. Korsakoff.

• **S. GELINEAU.** [*Jeon Baptiste Edouard Gelineau, mwvCog francez, 1837-1906*] Patologie de etiologie incerta, la adultul tanar, caracterizata prin 'narcolepsie si episoade de 'catalepsie (atonie brusca, cu pierderea motilitatii voluntare, fara pierderea constientei).

• **S. GEOMINE.** Afectiune congenitala, ereditara, de etiologie necunoscuta, manifestandu-se complet la sexul masculin (transmitere probabil legata de cromozomul X). Se asodaza: asime-trie fadala, *torticolis cu evolutie progresiva, *nevi pigmentari multipli si *criptorhidie. La pubertate apar spontan *cheloide, varice ale gambelor si semne de pielonefrita cronica.

• **S. GERARD MARCHANT.** [*Garard Murchunt, cftirurg frartceza J^Spitawc ^ 'Paris, 1850-1903*] Fractura a extremitatii inferioare a radiusului, cu bascularea postero-externa a fragmen-tului inferior. Sin.: fractura Gerard Marchant.

• **S. GERDY.** [*Pi'orre Nicolas Gerdy, anatomist fi dwurg francez, Sans, 1797-1856*] Fractura tibiala Tn spirala, secun-dara unui traumatism cu torsiunea diafizei tibiale.

• **S. GERHARDT.** [*Cor/ Adolf Christian Jakob Gerhardt, medic german, 'Beriin, 1833-1902*] Paralizia bilaterală a abductorilor corzilor vocale, de obicei prin lezare traumatica a nervului recurent, determinand dispnee inspiratorie de cauza laringiana, dar vocea ramane normala.

• **S. GERSTMANN.** [*Joseph Gerstmana, neuroCoff origmar dm. LemBerg (azi Li/cm, 'EoConia), profesor (a. 'Vwia, stafiiit apoi*

S. GERSTMANN-STRAUSSLER-SCHEINKER

la New York, 1887-1969.] Asocierea 'agnozie, dezorientare dreapta-stanga, *agrafie, *acalculie, frecvent *apraxie, din cauza unor leziuni corticate ale lobului parietal stang.

• S. GERSTMANN-STRAUSSLER-SCHEINKER. [Josepn Gerstmann, neuroCog originar din Lemfiorg (azi Lvov, fotonia), profesor la Pena, stafiit apoi la New York, 1887-1969; E. Straussler, medic austriac, sec.. XX; I. Scheinker, medic austriac contem-poran] Forma ereditara de *degenerescenta spinocerebrala si corticospinala, asociata cu depozite de 'amiloid. Se manifesta la varsta adulta prin *ataxie progresiva urmata de s. demential si pare a fi determinat de un prion. V. si encefalopatii spongi-forme subacute transmissibile.

• S. GIACCAI. [L. daccal, radwlog Cifianu, contemporan, 'Seina. Sin.: sindrom Hajdu-Cheney (v.).

• S. GIANOTTI-CROSTI. [Fernanda Giuimtti, dennatolcy itaCian, n. 1920; Agostio Crosti, dennatofog Italian, n. 1896.] Episoade de dermatita acuta care apar in copilarie, Tnaintea varstei de 6 ani, la sexul feminin, caracterizate prin eritem papular nepruriginos, cu distributie asimetrica, Tndeosebi la nivelul trunchiului si membrului. Frecvent, aceste leziuni se asociaza cu alterarea starii generale, febra, simptome respiratorii si gastrointestinale, limfadenopatie. Antigenul HBs este prezent Tn plasma. Sin.: acrodermatita eritematopapuloasa infantila.

• S. GIEDION. Afectiune congenitala descoperita in a doua copilarie sau Tn adolescenta. Simptomatologia este bogata: par fin cu crestere Tncetinita, nas globulos, alterari diverse ale falangelor degetelor (dezaxarea ultimelor doua falange ale indexului si mediusului Tn special, degete fusiforme cu deformari ale articulatiei interfalangiene proximale, epifize "Tn con" la nivelul falangelor proximale). Poate coexista o *displazie a epifizelor tibiale si femurale si rise de osteocondrita a soldului. S. G. este o varietate de acrodisplazie (v.). In prezent se distinge tipul I, cu transmitere autozomal dominanta, si tipul II sau sin-dromul Langer-Giedion (v.). Sin.: sindrom trico-rino-falangian tip I.

• S. GILBERT. [Augustin Nicolus Gilbert, medic fratecz, 'Paris, 1858-1927.] Cea mai frecventa cauza de *hiperbilirubinemie neonjugata cronica. Dintre pacientii cu s. G., o parte prezinta un 'clearance redus al bilirubinei si nu au hemoliza, iar altii -un 'turnover crescut al bilirubinei cu hemoliza adesea oculta. Afectiunea este forma atenuata a icterului prin defid de gli-curoconjugare a bilirubinei, iar sindromul Crigler-Najjar (v.) reprezinta forma grava. Sin.: boala Gilbert, coleemie familiala.

• S. GILLES DE LA TOURETTE. [Georges Gi7les lie La Toiireilr, medir. fmiK.ez., 'Pans, 1857-1904.] Asociere de ticuri faciale si vocale, cu debut in copilarie si evolutie progresiva, determinand miscari generalizate dezordonate, *ecolalie, *coprolalie, emiterea de zgomote bizare. Sin.: boala Gilles de la Tourette.

• S. GLANZMANN. [Eduard Glanzmann, paGatm fi tie-matofcy efvefiati, profesor la 'Serna, 1887-1959.] S. hemoragic ereditar cu transmitere autozomal recesiva, produs din cauza unei trombotatii constitutionale: trombocitele nu se agregata la stimulii fiziologici (ADP, colagen, adrenalina). S. G. este asemanator purpurei trombocitopenice idiopatice, de care difera prin numarul normal de plachete sanguine, cu afinitate tinctoriala diferita ?i fara tendinta la agregare. Se caracterizeaza prin absenta complexului membranal plachetar Ilb-lla implicat Tn agregarea plachetara. Sin.: boala Glanzmann, trombastenit Glanzmann, trombastenit hemoragica ereditara.

• S. GOLDBERG-MAXWELL-MORRIS. [Mi'nme Berelson Gold-bcrg, muGc mne.rican, San J-ratKisco,- n. 1900; Alice F. Maxwell, obstetrician si fjinecoioig american, 1890-1961; John McLoan Morris, chirn.rg american, n. 1914] Sin.: sindromul testiculului feminizant (v.).

S. GORLIN-GOLTZ

• S. GOLDBLATT. [Harry Goldblatt, fizioCog anwic.an, Cteue.-[and, 1891-1977.] Hipertensiune arteriala secundara unei ischemii renale (prin embolie, tromboza, compresiune sau leziune parietala a arterei/arterelor) renale.

• S. GOLDENHAR. [Maurice Goldonhar, medic american, n. 1924.] Entitate inclusa Tn cadrul sindromului primului arc bran-hial (v.), Tn care se asociaza anomalii oculare (mici tumori dermoide sau lipodermoide la nivelul limbului corneean, *colobom palpebral), auriculare (apendice preauricular, *hipoplazia urechii, hipoacuzie) si vertebrale (fuziune vertebrala, vertebre supranu-merare). Se mai pot intalni si alte malformatii scheletice, faciale, urinare, debilitate mentala, rareori malformatii cardiace.

• S. GOLTZ-GORLIN. [Robert William Goltz, dennatoCog mw-rican, 9v(imieapoCis, n. 1923; Robert fames Gortin, stomatoHg american, n. 1923.] S. ereditar transmisibil dominant, care se manifesta mai ales la fete prin: leziuni cutanate atrofice si pigmentare, liniare, localizate pe trunchi si membre; *papilomatoza a mucoaselor cu *leucoplakie bucala; modificari ale fanerelor si dintilor; malformatii ale fetei si degetelor; retard mental. Dupa unii autori, s. face parte din grupa *facomatozelor. Sin.: hipoplazie dermica In arii. V. si sindrom Gorlin-Goltz.

• S. GOODPASTURE. [Ernest William Goodpastire, patofog american, 9'asfivifite, 1886-1960.] Asocierea unei *glomerulonefrite focale necrotice cu transformare hialina (cu proteinurie, hematurie microscopica si insuficienta renala progresiva) si a unei pneumopatii intersti-tiale (cu hemoptizii repetate, anemie, leziuni de alveolita hemoragica si macrofagica cu *hemosideroza). S. afecteaza barbati tineri si are un mecanism autoimun, fiind pusi in evidenta autoanticorpi antimembrana glomerulara si alveolara specifici colagenului de tip IV. Prognosticul a fost Tmbunatatit prin utilizarea corticoizilor, 'plasmaferzei si *hemodi-alizai. Sin.: glomerulonefrita segmentara necrotica (cu hemo-sideroza pulmonara). V. si boala cu anticorpi antimembrana bazala glomerulara.

• S. GOPALAN. [Coluihur Gopalan, fnodwrust inaian, n. 1918] S. observat Tn cursul anumitor boli carentiale (deficite Tn *vitamina By si proteine) sau metabolice, Tn care se asociaza dureri cu senzatie de arsura, localizate la extremitatile membrului, tulburari vasomotorii, hipertensiune musculara si afectarea acuitatii vizuale. Sin.: sindromul picioarelor fierbinti.

• S. GORDON. [Robert S. Gordon, medic KJifftez contemporan.] S. familial rar, transmis autozomal dominant, in cadrul caruia se asociaza: talie mica, *dismorfie faciala, anomalii dentare, deficit intelectual, hipertensiune arteriala (70% dintre subiecti), hiperpotasemie si acidoza metabolica, hipercloremie cu functie renala normala.

• S. GORLIN. [Robert fames Gorlin, stomatdog tmerican, n. 1923.] 1) S. Tn care se asociaza procese tumorale multiple ale *sistemului APUD: cancer medular tiroidian, *feocromocitom, 'neuromatoza multipla si fenotip asemanator celui din 's. Marfan. Se considera ca *s. Sipple si s. G. sunt doua •apu-domatoze genetic diferite. Sin.: apudomatoza tip lib (sau III), "neoplazie endocriniana multipla tip lib. 2) Sin.: sindrom LEOPARD (v.).

• S. GORLIN-CHAUDHRY-MOSS. [Robert fames Gorlin, stomatoCog american, n. 1923; Ancind P. Chaudhry; Melvia L. Moss, stomatoCog mmncan, n. 1923.] S. constand Tn *disostoza cranio-faciala, 'hipertricoza, 'hipoplazia marilor labii, anomalii oculare si dentare si *ductus arteriosus.

• S. GORLIN-GOLTZ. [Robert fames Gorlin, stwiatody amri-can, n. 1923; Robert William Goltz, dermatocog american, yviineapdis, n. 1923.] S. transmis autozomal dominant, caracterizat prin leziuni cutanate asemanatoare adenoamelor sebacee, care degeneaza Tn epiteliocelulare, aso-

S. GOUGEROT

ciate cu alte leziuni cutanate (*keratoza palmo-plantara), osoase (chisturi mandibulare, coaste bifide) si uneori agenezie de corp calos, mai rar anomalii genitale, endocrine si oculare. Sin.: nevomatoza bazocelulara. V. si sindrom Goltz-Goriin.

• **S. GOUGEROT / s. de Gougerot / Gougerot-Ruiter s. [Hem-i Eugene Gougerot, dermatocog franaz, profesor [a 'Pans, 1881-1955; M. Riiter} Afectiune cutanata cu vasculita alergica dermica. Leziunile sunt in forma de elemente papulo-eritematoase, noduli dermici, purpura vasculara. Se pot asocia febra, 'artral-gii si sufluri cardiace. Acest s. este frecvent manifestarea unei *oioglobulinemii. Sin.: trisimptom Gougerot, arteriolita cutanata alergica, angeita leucocitara.**

• **S. GOUGEROT-MULOCK-HOUWER. [Henri Eugene Gougerot, demwtotog francos, profesor ia 'Paris, 1881-1955; Mulock; A. W. M. Houwer, medic ofandez, -sec. XX.] Sin.: sindrom Sjogren (v.).**

• **S. GOUGEROT-SJOGREN. [Heari Eugene Gougerot, dermatodoff france.z, profesor Ca 'Paris, 1881-1955; Henrik Samuel Conrad Sjogren, oftalmocog swdez., Stockholm, n. 1899.] Sin.:**

sindrom Sjogren (v.).

• **S. GOYRAND. [Jenn Caspar Blaise Goyrand, cfivurg fnwcez, 1803-1866.] Fractura a extremitatii inferioare a radiusului antrenand o deformare inversa celei din *fractura Pouteau-Colles.**

• **S. GRADENIGO-LAUNOIS. [Giuseppe Conte Gradenigo, otomwtarmfidoa itaBan, director al poCicK.nic.il CS^L din Torino, apoi profesor Ca 'Jl(eapoCe, 1859-1936, Pierre Emile Launois, medic francez [a ffpitau^ de 'Paris, 1856-1914.] S. ce implica afectarea perechilor de nervi cranieni V si VI, etiologia fiind o osteita petroasa sau o tumora cu localizare la nivelul conduc-tului auditiv intern.**

• **S. GRAHAM LITTLE. [Sir Ernes(Gordon Graham Little, dermatocog engCez, 1867-1950.) Sin.: sindrom Lassueur-Graham Little (v.).**

• **S. GREBE. Forma neletala de 'acondrogeza ce afecteaza membrele, recunoscuta la nastere, caracterizata prin absenta aproape completa a tibiei (reduca la un nucleu osos), hipoplazia cubitala, hipoplazia degetelor. Dimpotriva, restul scheletului si craniul sunt normal dezvoltate si nu exista retard mental. Transmiterea este autozomal recesiva. Sin.: acondrogeza tip II.**

• **S. GREGG. S. malformativ secundar unei rubeole congenitale (primoinfectie a mamei in primele trei luni de sarcina), care se manifesta prin cataracta frecvent bilaterala ce antreneaza cedtate (insotita uneori de *microftalmie si pseudo-retinita pigmentara), surditate, malformatii cardiace (persistenta canalului arterial, comunicare interventriculara). Uneori se asociaza o simptomatologie neurologica si anomalii dentare. Supravietuirea, in cazul acestei embriopatii, este rareori de lunga durata.**

• **S. GRENET. [Grenet, medic, francez., sec. XIX] S. altern protuberantial traducand o leziune a etajului mijlociu al puntii, exprimata homolateral prin anestezie faciala si corneean si paralizie a mu^chilor masticatori, iar controlateral prin anestezie a membrelor si trunchiului, disociata, de tip siringomielinic. V. sindrom altern, sindrom protuberantial.**

• **S. GRISEL-BOURGEOIS. [fierre Grisel cfdmrg frwu.e.z. de. patocogie mfantia, 1874-1959; Henri Bourgeois, otorinolamyoCog francez, 1873-1959.] Torticolis brutal, prin contractura inflamatorie a muschilor paravertebrali, secundar unei infectii rinofaringiene sau a spatulului retrofaringian. Poate evolua spre oompresie bulbara sau medulara prin retractia fibroasa definitiva a muschilor. Sin.: boala Grisel.**

• **S. GROB. [Max Groh, specialist eL^e-fian in cfiiirwgje. infan-tia, Zurich, re. 1901] S. piurimalformativ, de etiologie necunos-cuta, in care se asociaza limba multilobata, malformatii buco-**

S. HALLERMANN-STREIFF

faciale (*palatoschizis, nas lat cu orificii nazale mid, *epican-tus), bride pe fata mucoasa a obrazilor, alopecie partiala, malformatii ale degetelor ("brahidactilie, *clindactilie) si arieratie mentala. Sin.: displazie lingual-faciala.

• **S. GRONBLAD-STRANDBERG-TOURAINÉ. [Es(er Elizabeth Gronblad, oftatmocog swdez, 1898-1942; James Victor Strandberg, de.rmatolog suedei., 1883-1942; Albert Touraine, d.e.rmatolog francez, 'Paris, 1883-1961] Asocierea: semne cutanate (papule mid, galbui, la nivelul gatului, toracelui, pliurilor de fle-xie), afectare oculara (striuri angioide la nivelul *fundului de ochi), afectare arteriala obliteranta difuza. S. este o varianta de *elastorexie sistematizata.**

• **S. GRONBLAD-MECKEL. [Georg Benito Otto Gruber, anatomopatolog german, profesor [a Innsbruck^ apoi [a QQttingen, 1884-1977; Johann Friedrich Meckel, anatomist, emfirwiog si clwurg german din f(alte., 1781-1833} 1) S. polimalformativ ereditar cu transmitere autozomal recesiva, caracterizat prin afectare craniana (*encefalocel, *microcefalie sau *anencefalie), faciala (*exoftalmie, *hipertelorism), digitala (poli- si *sindactilie), urogenitala, vertebrala si viscerala, cu polichistoza renala, hepatica, pancreatica, ovariana. Sin.: sindrom Meckel, discefalie splanhnohistica. 2) V. boala Gruber.**

• **S. GUERIN. [Mphonse Francois Marie Guerin, anatomist si cnirurg franc-ez, profesor Ca 'Paris, 1816-1895] Sin.: fractura Le Fort, 1 (v.).**

• **S. GUILLAIN-BARRE. [Georges Charles Guillain, new-dog france-z, profesor ta 'Paris, 1876-1961, Jean Alexandre Barre, mwoCog franca, Strasbourg, 1880-1967] *Poliradiculonevrita, in forma acuta febrila.**

• **S. GUNN. [Robert Marcus Gunn, oftaimofog e.nglez, W[oor-'fields, 1850-1909] Sinergie functionala la un subiect cu ptoza congenitala unilaterala a pleoapei, care consta in ridicarea pleoapei superioare o data cu miscarile maxilarului. Sin.: fenomen Gunn.**

• **S. GUYON. [Jenon Casimir Felix Guyon, chirurg si wofog france.z, profesor de patocogie cHuwgicald Ca 'Paris, 1831-1920] Compresia nervului cubital, favorizata de microtraumatisme locale. Se manifesta prin parestezii dureroase la nivelul ulti-melor doua degete, urmate de hipotrofie hipotenariana, inte-rosoasa si a adductorului degetului mare.**

• **S. HABER. [Henry Haber, dermatocog engiez contemporan} Forma clinica rara, familiala, cu debut in copilare, de *acnee rozacee a fetei, trunchiului si membrelor, la nivelul carora se observa papule foliculare, noduli si cicatrici deprimite. Plecand de la aceste leziuni, se pot dezvolta 'epitelioame intraepider-mice. Transmiterea este autozomal dominanta.**

• **S. HAJDU-CHENEY. [Hajdu; William O. Cheney, radwiof american, n. 1918] S. in care se asociaza *acroosteoliza idiopatica, *osteoporozahidiana cu vertebre biconcave si mal-fonnatii craniofadales: 'dolicocefalie, disjunctia suturii lambdoide, atingere bazilara, applatizarea nasului, aplazie maxilara, eden-tatie precoce prin alveoliza. Exista o forma cu transmitere autozomal dominanta si alta neerediatra, care se manifesta la adult. Sin.: sindrom Giaccal.**

• **S. HALASZ. S. in care se asociaza dextroversie cardiaca, hipoplazia plamanului drept cu anomalia segmentarii bronsice, anomalie de dezvoltare a arterelor si venelor pulmonare drepte, care se reunesc intr-un singur trunchi ce traverseaza diafrag-mul Si se varsa in vena cava inferioara.**

• **S. HALIPRE. Asocierea: comunicare interauriculara prin persistenta *orificiului Botallo - "insuficienta mitrala de origine reumatismala.**

• **S. HALLERMANN-STREIFF. [Wilhelm HaHermann, oftaimo-(og german., sec. XX; E. Bernardo Sireiff, oftaiwhg eClfietian, profesor (a. Lausanne, n. 1908] Sin.: sindrom Francois (v.).**

S. HALLERVORDEN-SPATZ

• **S. HALLERVORDEN-SPATZ.** [*Julius Hallervorden, mwoCog german, Cjjesse-n, 1882-1965; Hugo Spatz, muroCog si psihia-tru ge.man, profesor to. 'M.unche.n, 1888-1969.*] Sin.: boala Hallervorden-Spatz (v.).

• **S. HALLGREN.** 'Retinila pigmentara, surditate congenitala, *ataxie vestibulocerebeloasa si defidenta mentala. Transmitere autozomal recesiva. V. sindrom Usher si sindrom Cockayne.

• **S. HALLOPEAU-SIEMENS.** [*Francois Henri Hallopeau, dermatolog og fnumz, 'Paris, 1842-1919; Hermann Iverner Siemens, dermatolog german, profesor (a 'Jvtmchen, apoi (a Laden, 1891-1969.)*] Afectiune plurimalformativa congenitala cu transmitere recesiva, care include *epidermoliza, tulburari psihice si neurologice. Evolutia este letala, Tnaintea varstei de 20 de ani. Sin.: epidermoliza buloasa polidistoplastica.

• **S. HAMMAN.** [*Louis Virgil Hamman, medic american, 'Baltimore'i 1877-1946.*] 'Emfizem mediastinal rezultat prin ruptura spontana a alveolelor pulmonare. Sin.: boala Hamman.

• **S. HAMMAN-RICH.** [*Louis Virgil Hamman, medic american, 'Baltimore, 1877-1946; Arnold Hice Rich, medic american, 'Saitimore, n. 1893.*] Forma acuta a *fibrozei pulmonare idiopatice, care apare Tn jurul varstei de 30 de ani, cu evolutie rapida si progresiva, complicata OJ insufidenta ventriculara dreapta si cord pulmonar. Manifestari clinice: dispnee de efort care devine permanenta, tuse uscata, stare subfebrila, raluri la ambele baze pulmonare, cianoza si *degete hipocratice. Radiologic se constata infiltrat reticulonodular difuz, iar la probele respiratorii o 'insufidenta ventilatorie restrictiva. Prognostic grav, evolutie fatala Tn maximum un an. Sin.: boala Hamman-Rich.

• **S. HAND-SCHOLLER-CHRISTIAN.** [*Alfred Hand Jr., pediatm american, profesor [a. 'Philadeiphia, 1868-1949; Artur Schullcr, mwctog fi pswiatrv. austriac, profesor [a 'Ae.na, 1874-1958; Henry A. Christian, medic american, 1876-1951*] Sin.: boala Hand-Schuller-Christian (v.).

• **S. HANHART.** [Ernst Hanhart, medic fi gemtician elve-fian, Ascona, 1891-1973] S. congenital caracterizat printr-o serie de anomalii: *micrognatie severa, *microstomie, *aglosie, piramida nazala cu baza larga de implantare, fante palpebrale inguste, urechi jos implantate, anomalii ale membrelor (de la adactilile pana la absentia partiala sau totala a membrelor). Sin.: disos-toza mandibulara cu *peromelie, sindrom aglosie-adactilile.

• **S. HANOT-CHAUFFARD.** [*Victor Charles Hanot, medic. fraimiz, 'Paris, 1844-1896; Anatole Mafic Emile Chauffard, medic fnticez, profesor de. medicuw inte-nia [a Vans, 1855-1932*] Asocierea bolii Hanot (v.) cu diabetul zaharat.

• **S. HARADA.** [*Einosuke Harada, ofta[no]og fapomz, 1892-1947*] S. cu etiologie posibil virala, observat in Extremul Orient, constand din asocierea *uveomeningitei cu detasare retinocoroi-diana, surditate si orbire, temporare sau permanente, iar inconstant se poate Tntaini *alopocie, *vilitigo, *polipoza. Sin.: boala Harada.

• **S. HARRIS.** [*Scale Harris, patolcy e.ng[ez., 1870-1957*] Hiperinsulinism prin factori endogeni (*insulinom sau anomalii functionale pancreatice). Se manifesta prin hipoglicemie, stare de rau general, transpiratii, tahicardie, confuzie mentala, disfunctii vizuale.

• **S. HAWES-PALLISTER-LANDOR.** [*Hawes, R. A. Pallister, J. V. Landor, nwdici mffkssi, sec. XX.*] Sin.: sindrom Strachan-Scott (v.).

• **S. HAYEM-WIDAL.** [*Georges Ilayem, medic fnuuxz, profesor de. te.rape.utifd fi de. dinica medicafa [a 'Paris, 1841-1933;*

Fernand Georges Isidore Vidal, medic franc.e.z, n. in. 'N[ge]T, profesor de. patoCogie. inte-ma si de ctinica medicafa la. 'Saris, 1862-1929.] S. manifestat prin icter si anemie, asociate cu splenomegalie moderata si cresterea concentratiei de urobilina Tn urina. Toate aceste manifestari sunt consecinta cresterii fragi-

S. HOMEN

litatii eritrocitelor prin prezenta unor factori toxici, a unor bac-terii sau paraziti. Sin.: icter hemolitic dobandit.

• **S. HEERFORDT.** [*Christian Frederik Heerfordt, oftaInwCog damz, Copenfiaga, 1871-1953.*] S. descris In *sarcoidoza, in care se asodaza paralizie fadala periferica, *uveita, parotidita, inflamatie glandelor lacrimale tn context febril, uneori acompaniate de reactie meningiana.

• **S. HEIDENHAIN.** [*Adolf Heidenhain, wwoCog ge-man contemporan.*] Leziuni degenerative senile, cu predominanta parieto-occipitala, rapid progresive, manifestate prin 'cedtate corticala, dementa, *disartrie, *ataxie, rigiditate de tip extrapiramidal cu miscari anormale (spasme, *miodonii).

• **S. HENCH-ROSENBERG.** [*PAi/ip Showalter Hench, ettdocrimCog american, 'noctieste.r, 1896-1964, pTemwl T^gbd, pentru. medicuui/fizwCogie. in. 1950; Edward Frank Hosenberg, medic american, Chicago, n. 1908.*] Sin.: reumatism palindromic (v.).

• **S. HENOCH.** [*Eduard Heinrich Henoch, pediatru german, 'BerUri, 1820-1910*] V. purpura Henoch-Schonlein (v.).

• **S. HERRGOTT.** [*Louis Alphoase Hen-goti (Hergolt, nwm grefit), cfiirurg frasite.z., 1849-1927*] Fractura a extremitatii superioare a peroneului Tnsotita de *diastazis al articulatiei tibio-peroniere inferioare si lezarea nervului sciatic popliteu extern, antrenand un deficit motor al lojei musculare antero-externe \$i atitudine In *varus echin a pidorului.

• **S. HERMANSKY-PUDLAK.** [*F. Hermansky, P. Pudlak, medic inte-mifti cc-hi contemporam, fraga.*] S. congenital, cu transmitere autozomal recesiva, Tn care se asodaza albinism, trombopatie caracterizata prin alungirea timpului de sangerare si anomalii biologice (deficit de granule dense plachetare si de acid adenoizindifosforic), supramarcare pigmetara a sistemului reticuloendotelial.

• **S. HERTOGHE.** [*Eugene Hertoghe, endocrinofog delgwi, 1860-1928*] Hipotiroidism cronic benign. V. hipotiroidism.

• **S. HERTWIG-MAGENDIE.** [*Karl Wilhelm Thoodor Richard Ilertwig, emBriofog german, Jeria, 1850-1937; Francois Magendie, fiziolog francez, 1783-1855.*] Sin.: semn Hertwig-Magendie (v.).

• **S. H01GNE.** [*Rolf Hoigne, medic internist eCvefian, 'Sema, n. 1923*] S. caracterizat prin hipertermie, tahicardie, hipertensiune, anxietate, haludnatii auditive, descris dupa injectarea intramusculara de penidlina cu procaina. Simptomatologia regreseaza spontan, s. nefiind Tn relatie cu alergia la medicament, ci cu trecerea in drculatia venoasa a microagregatelor oom-pusului.

• **S. HOLT-ORAM.** [*Mury Clayton Holt, cardw[og e.ng[ez, wn-tempomni Samuel Oram, cardw[og etigkz, n. 1913*] S. ereditar, transmis autozomal dominant cu penetranta variabila, care asodaza defect atrial sau ventricular cu malformatii osoase (hipoplazia policelului, scurtarea antebraului), Sin.: sindrom inima-mana, displazie ventricularadiala.

• **S. HOLTERMOLLER-WIEDEMANN.** [*K. Holtenuller, pediatru german coiiite-mporari, Saarbruckf.n; Hans Rudolf Wiedemann, pediatru german contemporan, '3Qei.*] S. malformativ congenital rar Tn cadrul caruia se asodaza: *hidrocefalie (sinostozS intrauterina a suturilor coronate si lambdoida) cu aspect de cap Tn "frunza de trefla", anomalii ale fetei si nasului, 'exoftalmie, *prognatism (conferind un aspect grotesc), 'micromelie a celor patru membre, deformari ale coloanei vertebrale, atrofie optica cu evolutie rapida spre cedtate \$i profund retard mental. Supravietuirea este scurta. Originea genetica a s. este in discutie. Sin.: sindromul craniului Tn "frunza de trefla".

• **S. HOMEN.** [Ernst Alexander Homen, anatomopatog fin-landez, profesor la Msiny, 1851-1926] Ansamblu de fenomene neurologice observate Tndeosebi la boxerii profesionisti, constand in amnezie, cefalee, vertije, acufene, iritabilitate, fati-

S. HOOFT

gabilitate, palpitații, incoordonare a mișcărilor, tremurături, uneori insomnie, *disartrie, absența capacității de concentrare și deficit intelectual. Evoluție lent progresivă. Sin.: *dementia pugilistica*, encefalita traumatică.

• **S. HOOFT.** [C. *thoof*, *pediotru fielgian contempomi*, (Jand.) Hipolipidemie ereditară în care sunt scăzute nivelurile plasmatică ale tuturor lipidelor, mai puțin al p-lipoproteinelor, asociate cu hiperfosfatemie și aminoacidurie. Clinic se constată nanism, erupție eritematoșcuamoasă la nivelul feței și extremităților, distrofie a fanerelor și dinților și, uneori, degenerescență *tapetoretiniana. Sin.: hipolipidemie familială.

• **S. HORNER.** [JoAnn *Friedrich Horner*, *oftaimocog elwfian*, Zurich, 1831-1886.] Sin.: sindrom Claude Bernard-Homer (v.).

• **S. HORTON.** [Bay *aril T. Horton*, *medic american*, 'Kgc.fieste.r, 1895-1980.] 1) Varietate de *nevralgism facial caracterizat prin *hemigrană paroxistică cu caracter de arsură, însoțită de tulburări vasomotorii la nivelul hemifacelui și uneori ale membrului superior homolateral și de *hiperestezie la compresiunea ramurilor carotidei externe. Accesul durează de la o zi la cateva săptămâni. Horton I-a atribuit unei eliberări de *histamina urmata de vasodilatație. Sin.: cefalee vasculară Horton, sindrom Bing-Horton. 2) V. boala Horton.

• **S. HUNT.** [fumes *Ramsay Hunt*, *neurofog american*, y[^]ew yorki. 1874-1937.] Sin.: sindrom Ramsay Hunt (v.).

• **S. HUNTER.** [Charles *Hunter*, *medic etigkz.*, sec.. XX.] *Mucopolizaharidoză de tip II, având la baza deficiența de iduronsulfat sulfataza, cu Tnmagazinare consecutivă de dermatan sulfat și heparan sulfat. Se manifestă prin retard mental, hepatomegalie, displazie scheletică, degenerare retiniana, afectare cardiovasculară și rigiditate articulară.

• **S. HURLER.** [Gertrud *Hurler*, *pediatru ge-rman*, 'Jvivihe.n, sec. XX.] Sin.: boala Hurler (v.).

• **S. HUTCHINSON.** [Sir *Jonathan Hiitchinson*, *cfwwg engCez*, Lortdra, 1828-1913.] S. care apare la copil consecutiv *metastazelor osoase ale unei tumori, deseori ale unui *neuroblas-tom al medulosuprarenalei: dureri la nivelul membrelor inferioare, febră, anemie, nodozități craniene, echimoze, edem palpebral urmat de exoftalmie. V. și boala Pepper.

• **S. HUTCHINSON 31LFORD.** [Sir *Jonathan Hutcbiasoa*, *cfwwg enyfez*, Londra, 1828-1913; *Hastings Gifford*, *medic. uifjkz.*, 1861-1941.] Afecțiune de etiologie incertă (posibil transmisă autozomal recesiv), care apare la copil, caracterizată prin *nanism cu aspect senil, insuficiența glandelor genitale și Tmbatranire precoce (slăbire, caderea părului, atrofia și pigmentarea pielii, 'ateroame arteriale). Moartea survine Tn jurul vârstei de 16 ani. Afecțiunea echivalentă la adult este sindromul Werner (v.). Sin.: progerie.

• **S. ISAACS.** Sin.: neuromiotonie (v.).

• **S. ISAACS-MERTENS.** Sin.: neuromiotonie (v.).

• **S. ITENKO-CUSHING.** [N. M. *Itenko*, *medic, rus*, sec. XX; *Ilurvy Williams Ciishinf*, *Tmuroch.uwg ame.rica.ii*, 'Pftilcufetptwi, 1869-1939.] S. determinat de o leziune diencefalo-hipofizară în care se asociază hipercorticism secundar (cu simptomatologia

*s. Cushing) cu o serie de simptome determinate de afectarea centrilor diencefali ai metabolismului: apetit exagerat cu tendința la 'bulimie, ingestie exagerată de lichide, obezitate generalizată (depasind deseori dublul greutatei normale), transpirații profuze, modificări termice. Anamneza permite stabilirea etiologiei lezionale: tumori ale diencefalului sau de vecinătate, meningoencefalite, sarcini repetate etc.

• **S. IVERMARK.** [Bjorii *Isaac Isaacson Ivermark*, *pediatTU swckz*, n. 1925.] Agenezie splenică congenitală, defecte cardiace, **situs inversus* visceral parțial și *eritroblastoză sanguină cu "corpusculi Jolly și Heinz. Sin.: sindrom Poplhemus-Schafer-Ivermark.

S. JOB-BUCKLEY

• **S. JACCOUD.** [Francois *Sigismund Jaccoud*, *medic fraMtz*, 1830-1913.] Artrita cronică în care apar modificări fibroase ale capsulelor articulare și tendoanelor, ce determină deformări asemănătoare celor din artrita reumatoidă (indeosebi devierea ulnare a degetelor); frecvent se asociază cu prezența nodulilor reumatismali și a artralgiilor. Apare obișnuit în *lupusul eritematos diseminat.

• **S. JACKSON.** [JoAn *Hughlings Jackson*, *neuroCoff mgfez*, Loivira, 1835-1911.] Paraliză perechilor de nervi cranieni X, XI, XII, cu hemiparaliză limbii, valului palatin, a laringelui, mușchiiului trapez și sternodeidomastoidian. Se observă în leziuni ale bulbului rahidian.

• **S. JACOBS.** [Eugene C. *Jacobs*, *medic mmncan wntemporan.*] S. observat la prizonierii americani din Japonia, comparabil cu eel din 'ariboflavinoză, asodat cu dermatită scuamoasă a scrotului și conjunctivită.

• **S. JACOD.** [Maurice *Jacod*, *medic francez*, sec. XX.] *Cedate unilaterală și *oftalmoplegie cu hemiplegie facială sau nevralgie trigeminală, cauzate de leziuni tumorale (tumora voluminoasă de fosa temporală, infradinoidian) care comprimă nervii cranieni 11-VI. Sin.: triada Jacod, sindromul carefurului petro-sfenoid, sindrom Negri-Jacod.

• **S. JAFFE.** [Henry L. *Jaffe*, *medic american*, n. 1896.] Afecțiune retiniana limitată la regiunea maculară, caracterizată prin formarea de pliuri retiniene, survenind după decolarea posterioară idiopatică a corpului vitros. Sin.: sindromul interfetei retino-vitreene.

• **S. JANUS / s. de Janus / Janus s., Bret's s. [Janus, divinitate. cu (fond /itfe.; J. *Brel*, *medic francez contemporari*.] S. radiologic, caracterizat prin coexistența unui plaman hipertransparent și a unui plaman normal. Este în relație cu cardiopatiile congenitale danogene ('tetrada Fallot cu agenezia unilaterală a arterei pulmonare, trunchi arterial cu o singură arteră pulmonară). V. și sindrom MacLeod.**

• **S. JARCHO-LEVIN.** [Saul *farcho*, *patoCog american*, sec. XX; *Max JA-via*, *wurdog mne.Tican*, n. 1901.] Varietate de *disostoza spondilocostală congenitală, caracterizată prin: trunchi scurt, dismorfie facială cu față rotundă, frunte largă, gura în "V" inversat, degete lungi și fusiforme, uneori "camptodactilie și *clinodactilie. Se asociază diverse hernii. Prognostic sumbru, din cauza infecțiilor respiratorii. Transmiterea este autozomal recesivă. Sin.: displazie spondilotoracică.

• **S. JEFFERSON.** [Sir *Geoffrey Jefferson*, *cfliinrg engkz*, 1886-1961.] Dubia fractură a arcurilor anterior și posterior ale osului atlas, secundară unui impact vertical cranian.

• **S. JERSILD / s. de Jersild / genital elephantiasis. [Olaf *Jersild*, *dermatocog danez*, Copenlwga, 1867-1950.] Leziune extensivă cronică a regiunii anale, ulcerată și vegetantă, cu dactrice în punte, secundară unei infecții a sistemului limfatic din această regiune. Poate fi întâlnită în afecțiuni multiple (*sifilis secundar, 'boala Nicolas-Favre, *tuberculoză vegetantă și fungoasă, *actinomicoză). Sin.: sindrom de elefantiazis anorectogenital.**

• **S. JERWELL SI LANGE-NIELSEN.** [Alton *Jerwell fi Feed Lange-Nielscn*, *cardiologi iwrveffie.iii contemporani*] Sin.: sindrom cardioauditiv (v.).

• **S. JEWELEWICZ / s. de Jewelewicz / Luf s. [Lutunlasd *Vnrupitirui Fo{(ic(e)}* S. observat la femei sterile fără modificări anatomice ale aparatului genital și fără modificări hormonale decelabile. Sterilitatea este determinată de absența ruperii *foliculului de Graaf matur, însă acest folicul evoluează întotdeauna spre un *corp galben secretant.**

• **S. JOB-BUCKLEY.** [Job, *persona/ dm l'rechiuC Testament can suferea de o boata. a pielii și de. alte. afeciunv Rebecca H. Buckley*, *medic american*, n. 1933.] Sin.: sindrom Buckley (v.).

- **S. JOHANSON-BL1ZZARD.** S. plurimalformativ, recunoscut la nastere, care asociaza *lipomatoza pancreatica cu insuficienta secretoare exocrina, *agenezia cartilajelor aripilor nazale, par cu implantare neregulata, dentitie anormala sau anodontie, imperforatie anala, uneori orificiu urogenital unic, surditate si Tntarziere Tn dezvoltarea staturponderala. Prognosticul este sumbru, moartea survenind relativ rapid. Transmitere, probabil, autozomal dominanta.
- **S. JOSUE.** [Otto Josue, medic francez, 1869-1923.] Manifestari renale (oligurie, proteinurie) care se asociaza cu insuficienta cardiaca.
- **S. JOUBERT.** [M. foubert, neuroCog Canadian, sec. XX.] S. observat la copii, In cadrul caruia se asociaza: episoade de hiperpnee, miscari oculare anormale, retard psihomotor, agenezia vermisului cerebelos. Transmitere, probabil, autozomal recesiva.
- **S. JUBERG-HAYWARD.** S. plurimalformativ congenital, cu transmitere autozomal recesiva, care apare la ambele sexe si este evident de la nastere. Se caracterizeaza prin asocierea: fanta labiala, fanta palatina, *microcefalie moderata cu oblici-tatea fantelor palpebrale (supero-extern), *aplazie radiala, absenta sau implantarea proximala a degetului mare.
- **S. JUNG-VOGEL.** Afectiune congenitala Tn care se asociaza *distrofia corneana cu eritrodermia ihtioziforma.
- **S. JUNIUS-KUHNT.** [Paul funius, oftalmogog german, n. 1871; Hermann Kuhnt, oftalmogog german, profesor (a Jena, 'Kmdg-sbe.rg fi 'Bonn, 1850-1925.) Degenerescenta eredomacularea senila exsudativa, cu aspect pseudotumoral, pe fond arteriosclerotic. Determina *cedtate. Sin.: degenerescenta maculara Coppez-Danis.
- **S. KALLMANN.** [Franz J, Kallmaitn, psiniatru fi genetician german, 'Sertm, function, staffiit (a 9jew <ym(^ 1897-1965.) asocierea anosmiei, din cauza ageneziei lobilor olfactivi, cu hipogonadism hipogonadotrop congenital de origine hipotala-mica. Apare aproape exclusiv la sexul feminin, iar transmiterea pare sa fie dominanta, legata de cromozomul X. Sin.: sindrom Kallmann-De Morsier, displazie olfactogenitala.
- **S. KALLMANN-DE MORSIER.** [Franz I. Kallmunn, psifaatm fi genetician german, 'Beriin, 'Miinchen, stain/it id 9^ew york^ 1897-1965, Georges de Morsier, nwrofug elw^wn, profesor (a Geneva, n. 1894.) Sin.: sindrom Kallmann (v.). < 3. KANNER.
- [Leo Kaaner, psifiatru. austriac staffidt [a 'Saiti-'wre, n. 1894.] Sin.: autism infantil (v.).
- **S. KAPLAN.** Forma cronica a *fibrozei pulmonare interstiiale difuze (idiopatice). Sin.: sindrom Kaplan-Walford.
- **S. KAPLAN-WALFORD.** Sin.: sindrom Kaplan (v.).
- **S. KARTAGENER.** [Manes Kartagener, medic elvefian, Z-wich, 1897-1975.] S. ereditar cu transmitere recesiva, care consta Tn asocierea: "situs inversus, bronsiectazie (cu imobilitatea cililor epiteliului respirator), sinuzita cronica. Sin.: triada Kartagener. V. si sindromul cililor immobili.
- **S. KASABACH-MERRITT.** [Haig Haigouni Kasabach, medic anwvan, 1898-1943; Katharine Krom MerriU, pediatriu. american, n. 1886] S. ce apare Tn copilarie, caracterizat prin hemangiom gigant epitelial si splenic, asociat cu purpura trombocitopenica si afibrinogenemie, care determina deseori hemoragii masive.
- **S. KAST.** [Alfred Kast, medic ffnan, profesor lie medkina. intemd la 'Sres[au (in pre-zent 'Wroclaw, 'Soionia), 1856-1903] V. sindrom Maffucci.
- **S. KAWASAKI.** [Tomisaku Kawasaki, pediatriu japonez, sec. XX.] S. care apare la copil (mai frecvent sub 5 ani) si se manifesta prin febra neregulata, eruptie scarlatiniforma C'J *enan-tem si congestie conjunctivala, adenopatii cervicale. Este pre-supusa o origine virala (parvovirusul B19) si prezenta de le-
- ziuni endoteliale vasculare mediate imun care se pot compli-ca cu tromboze. Sin.: sindrom adeno-cutaneo-mucos.
- **S. KAZNELSON.** [Poul Kaznelson, medic cith, 'Praga, sec. XX] 'Eritroblastopenie primitiva a adultului.
- **S. KEARNS-SAYRE.** [Thomas P. Kearns, oftaimoCtig ame-ri-can, n. 1922; George P. Sayre, oftainwtog american, n. 1911.] S. Tn relatie cu deletii ale *ADN-ului mitocondrial, caracterizat prin asocierea, aparuta Tnainte de varsta de 20 de ani, a unei *oftalmoplegii externe progresive, cu *retinita pigmentara si cu una dintre anomalile urmatoare: bloc intracardiac complet, proteinozahie peste 1 g/l sau *sindrom cerebelos.
- **S. KEIPERT.** Varietate a *s. Rubinstein-Taybi, Tn cadrul careia se asociaza malformatii ale falangelor distale (largire si uneori bifiditate), surditate de pereeptie si dismorfie faciala (largirea nasului, a gurii "Tn palarie de jandarm"). Transmiterea este recesiva, probabil legata de sex.
- **S. KELLER.** Sin.: sindrom FG (v.).
- **S. KELLEY-SEEGMILLER.** S. determinat de un deficit partial de hipoxantin fosforiltransferaza, caracterizat prin hiperuricemie, fara alterarea sistemului nervos central (spre deosebire de *s. Lesch-Nyhan).
- **S. KELLY-PATERSON / s. de Kelly-Paterson / Plummer-Vinson s., sideropenic dysphagia.** [Adam Brown Kelly, (armffo-Cog efigCez, QCasgoW, 1865-1941; Donald floss Paterson, otormo-(annfjoioog enffkz, Cardiff, 1863-1939) Sin.: sindrom Plummer-Vinson (v.).
- **S. KENNEDY.** [Robert Foster Kennedy, ne-woCog amenemi, 9(e.w yorki 1884-1952) 1) Nevrita optica retrobulbara, *scotom central, atrofie optica de aceeaasi parte cu teziunea si edem papilar de partea controlateral. Etiologia acestui s. este tumoral, cu localizare la nivelul lobilor frontali. Sin.: sindrom Foster Kennedy. 2) V. boala Kennedy.
- **S. KEUTEL.** S. malformativ congenital, In care se asociaza surditate, hipoplazie falangiana, calcificarea cartilajelor si infectii respiratorii repetitive.
- **S. KIENB6CK.** [Robert Kienbock, radwbg awtriac, profesor [a 'Aena, 1871-1953] Osteonecroza de semilunar, Tndeosebi la adultii tanar, de cauza traumatica. Se manifesta prin dureri, edem si limitarea miscarilor la nivelul pumnului. Radiologic este tipic aspectul aplatizat si condensat al osului semilunar. Sin.: boala Kienbock, boala semilunarului.
- **S. KILOH-NEVIN.** [Leslie Gordon Kiloh, medic austriawn, sec. XX; Samuel Nevin, neuroCog enffif.z., n. 1905.] Miopatie oculara la pacienti cu ptoza si oftalmoplegie externa progresiva. Dupa aiti autori, s. ar fi determinat de degenerescenta nucle-ilor nervilor oculomotori.
- **S. KIMMELSTIEL-WILSON.** [Poul Kimmehiel, patoioog german din 'HamBurg, staffiit (a 'Boston., 1900-1970; Clifford Wilson, medic, engiez, Londra, n. 1906] Leziune renala particulara, specifica *diabetului zahacat cu hipertensiune arteriala, caracterizata prin glomeruloscleroza intercapilara. Histologic se observa Tngrosarea membranei bazale glomerulare si uneori tubulare si transformarea *hialina a substantei fibrinoide transsudate print-re capilarele glomerulare. Clinic apare proteinurie masiva, izo-lata sau inclusa Tntr-un *s. nefrotic, si insuficienta renala. Sin.: boala Kimmelstiel-Wilson.
- **S. KING.** [J. O. King, medic, austriawan, sec. XX.] S. plurimal-formativ (hipostatura, testicule necoborate, lordoza lombara, cifoza dorsala etc.) asociate cu *hipertermie maligna. S. ereditar cu transmitere recesiva.
- **S. KLEINE-LEVIN.** [Willi Kleiae, wwopsihiatru german, set. XX; Max Levin, newo[og american, n. 1901.] S. de etiologie incerta, care apare la adultii tanar, caracterizat prin episoade de hipersomnie si tulburari de comportament de tip hiperfagie; si hipersexualitate.

S. KLINEFELTER

- **S. KLINEFELTER.** [Hurry Fitch Klincfeller Jr., *endocrinoCcy mmerican, n. 1912.*] S. observat la barbati, caracterizat prin ginecomastie (inconstanta) si testicule mid, cu azoospermie. Etiopatogenia implica fibroza si hialinizarea tubilor seminiferi si, secundar, oprirea spermatogenezei. Genetic, s. este definit printr-un fenotip masculin si sex nuclear feminin. Aproape intotdeauna exista trei cromozomi sexuali: cariotip 47 XXY; mai rar pot exista si variante: XXXY, XXXXY, XXY, pseudosindrom Klinefelter. In acest ultim caz simptomatologia clinica si tabloul biologic corespund *s. Klinefelter, dar nu exista anomalii cromozomiale (cariotipul este XY si sexul nuclear este masculin). Sin.: sindrom XXY.
- **S. KLIPPEL-FEIL.** JMauricc Klippcl, tieuroCog fi psifuatrv. fratece,, medic [a Mpitan^ de 'Paris, 1858-1942; Andre Feil, wwoCog frarice.z, Saris, n. 1884.] S. consecutiv localizarii occipitocervicale a *notocordodisrafiei, caracterizat prin existenta unor malformatii variate ale vertebrelor cervicale (fuziuni, aplazii, *spina bifida) si ale articulatiei occipitocervicale, cu scutarea gatului (aspect de "om fara gat"), implantare joasa a parului si uneori deplasare superioara congenitala a omoplatilor. Se mai pot asocia: surditate, *pterygium Coll., malformatii vis-cerale.
- **S. KLIPPEL-TRENAUNAY.** [Maurice KlippeJ, neiwlbj fi psiliatm francez,, medic (a J{6pitaui de. 'Saris, 1858-1942; Paul Trenainay, medic fraicez, n. 1875.) Asocierea hipertrofiei unui membru inferior (in lungime si grosime) cu varice si heman-giom cutanat masiv. Se aseamana cu *s. Parkes Weber si *s. Maffucci.
- **S. KLOTZ.** [H. P. Klotz, medic francos contemporwi.] S. caracterizat prin fenotip feminin asociat cu sex cromozomial masculin. Se observa infantilism genital, ovare mici anovulatorii, *amenoree, aplazia labiilor mid, fades mongoloid si *hirsutism. Sin.: sindromul ovarelor disfunctionale.
- **S. KLUVER-BUCY.** [Heinrich Kliiver, rienrolog wmerican de origiie germana, Chw.ago, n. 1897; Paul C. Ifiicy, murocfwvrg american, Chicago, n. 1904.] Tulburari de comportament cu tendinta de a duce toate obiectele la gura, apatie, diminuarea reactiilor emotionale sj a puterii de concentrare, inhibitie sexuala. Se datoreaza afectarii bilaterale a lobilor temporali (ex.: prin meningoencefalita herpetica, atrofii corticate, *lobectomii).
- **S. KNIEST.** [Wilhelm Kniest, pediatru. gentian, sec. XX.] Sin. : boala Kniest (v.).
- **S. KNUD FABER.** [Knud Faber, medic dams, CopetfiiOfjo, 1862-1956.] Sin.: boala Hayem-Faber (v.).
- **S. KOBBERLING-DUNNINGAN.** Forma de *lipodistrofie congenitala cu transmitere dominanta, mai frecventa la sexul feminin. Debuta dupa pubertate si se manifesta prin atrofia tesutului celular subcutanat la nivelul membrelor si Tn regiunea inferioara a trunchiului. V. si sindrom Seip-Berrardinelli.
- **S. KOCHER.** [Emit Thcodor Kochcr, chirurg elvipan, 'Sema, 1841-1917, *pre.tniut T^glid pentru nu d'icitia/fizwCogie w. 1909.] Leucopenie cu granulocitopenie, limfocitoza si eozinofilie moderata, observate inconstant Tn "tirotoxicoza.
- **S. KOJEVNIKOV.** [Alexei Kojevnikov, psifwitm rus, 'Moswva, 1836-1902.] Crize de epilepsie de tip clonic sau tonic, repetitive, fara pierderea constientei. Sin.: epilepsie partiala continua.
- **S. KONIG.** [Franz Konig, c-hvwfj gennan, 'Kostock, Qottingm, 'BerCiti, 1832-1910.] 1) Tulburari de tranzit (constipatie alternand cu diaree) asociate cu dureri abdominale postprandiale, meteorism sj zgomote hidroaerice, la nivelul fosei iliace drepte. Acest s. poate indica o stenoza a intestinului subtire sau o tumora de colon. 2) V. boala Konig.
- **S. KORSAKOFF.** [Surgci Sorgeievici Korsakoff, wwoog nis, 1854-1900.] S. determinat de o leziune bilaterala a *corpilor mamilari, secundara unei carente Tn vitamina B.. Se manifesta

S. LANGER-SALDINO

- prin amnezie anterograda cu dezorientare temporo-spatiala, confabulatie, absenta initiativei si a spontaneitatii, conservarea functiilor cognitive care nu sunt Tn relatie cu memoria. Clasic, s. K. apare Tn alcoolism (Tnsotit si de semne de *poliradiculonevrita), dar poate aparea si Tn caz de: traumatisme cranio-cerebrale, leziuni vasculare la nivelul lobilor temporali, tumori cerebrale, encefalite, intoxicatie cu oxid de carbon. Sin.: sindrom Wernicke-Korsakoff, sindrom amnestic, psihoza Korsakoff. * **S. KOSTMANN.** [Rolf Kostmaim, pediatru. suedes contemp-oran.] Forma congenitala de neutropenie severa (sub 100 neu-trofile pe mm³) prin oprirea maturarii granulocitelor Tn stadiul de *promielocit. Transmitere autozomal recesiva. Este frecvent fatala prin infectii repetitive, la sugar. Sin.: agranulocitoza infan-tila congenitala, boala Kostmann.
- **S. KOZLOWSKI-MAROTEAUX-SPRANGER.** Sin.: boala Kozlo-wski (v.).
 - **S. KRUKENBERG.** [Fricdnch Ernst Krukenberg, patohg german, 1871-1946.] Sin.: tumora Krukenberg (v.).
 - **S. KUNKEL.** [Henry George Kunkel, 6wcfiitnist american, 1916-1983.] Hepatita cronica activa observata Tn special la femeile tinere. Se caracterizeaza prin prezenta "celulelor lupice in sangele periferic, dar fara evidentierea unui *lupus eritematos diseminat. Sin.: hepatita lupoida, sindrom Bearn-Kunkel-Slater.
 - **S. LABRE.** S. parabasedowian.
 - **S. LACHAPELLE / s. de Lachapelle / males with xx chromosomes.** [Emmanuel Porsillior Lachapelle, medic. Canadian, 1845-1918.] Sin.: sindrom XX (v.).
 - **S. LADD.** [William Edwards Ladd, cfwurg american, 'Boston, 1880-1967.] Obstructia congenitala a duodenului prin malrotatia mezenterului. Determina varsaturi si alterarea starii generale la nou-nascut.
 - **S. LANCE-ADAMS.** Mioclonii faciale si ale muschilor membrelor provocate de miscari active, secundare unei anoxii cerebrale prelungite.
 - **S. LANDRY.** [Jean Baptiste Octave Landry, medic frances, 1826-1865.] Paralizie ascendenta acuta, debutand la nivelul membrelor inferioare, extinzandu-se la trunchi si membrele superioare, cu evolutie fatala Tn cateva zile prin paralizie respiratorie si cardiaca. Poate aparea Tn decursul oricarei boli ce implica afectarea neuronilor periferici: poliomieliita anterioara acuta, polinevrita etc. Sin.: boala Landry.
 - **S. LANGDON DOWN.** [John .ungdon llaydon Down, medic engfez; Londra, 1828-1896.] Sin.: sindrom Down (v.).
 - **S. LANGER-GIEDION.** S. congenital, mai frecvent la baieti. Se asociaza: semnele *s. Giedion (Tnsa cu dismorfie fadala putin pronuntata), cu exostoza falangiana, metacarpiana sau la nivelul genunchiului, scutarea colului femural, defect de dezvoltare a capului femural, aspect fragil al oaselor (Tn special al 'coastelor). De obicei pielea este flasca, cu nevi pigmentari diseminati si Tn timp se constata retard mental. In unele cazuri s-a semnalat deletia bratului lung al cromozomului 8. Modul de transmitere nu a fost Tnca stabilit cu certitudine. Sin.: sindrom trico-rino-falangian tip II. V. si sindrom Giedion.
 - **S. LANGER-SALDINO.** Forma severa de *condrodizplazie ce poate fi recunoscuta la nastere. Se asociaza: volum excesiv al masivului craniofacial, *brahimelie, trunchi scurt si larg (taliea nou-nascutilor este de 25-30 cm). Radiologic se observa la nivelul oaselor membrelor o largire Tn cupusoara a regiunilor metafizare, prezentand pinteni laterali. Scutarea si largirea oaselor afecteaza si scheletul mainilor si al picioarelor. Frecvent sunt absente segmente ale rahisului (corpilor vertebrali, sacrumul); aripile iliace sunt mici, plafonul cotilului este orizontal; ramurile ischiopubiene sunt slab osificate; omoplatii au dimensiuni reduce. Histologic exista alterari ale cartilajului de conjugare, care este slab vascularizat prin scleroza canalelor vas-

S. LANZIERI

culare. S. prezinta evolutie letala rapida. Sin.: acondrogezina tip I.

- **S. LANZIERI.** S. plurimalformativ care afecteaza ambele sexe, recunoscut la nastere. Se asociaza: *discefalie, anomalii oculare (microftalmie, anoftalmie, cataracta congenitala, *colobom al irisului) si dentare, atrofie cutanata cu hipertricoza, *agenezie a peroneului si uneori a oaselor tarsiene sau metatarsiene. Etiologia este necunoscuta.
- **S. LARON.** [*Zvi Laron, e.ndoc.rino(og israelvm, n. 1927.)*] Tip de "nanism familial caracterizat prin hipersecretia de hormon somatotrop (STH), dar cu rezistenta celulara periferica si hepatica la acest hormon si deficit de *somatomedine. Sin.: nanism de tip Laron.
- **S. LARSEN.** [*Loren I. Larsea, chirwg-ortoped american, n. 1914.*] 'Nanism cu hiperlaxitate articulara si luxatii multiple, cu dismorfie faciale (fanta palatina, *hipertelorism), picior plat si, uneori, comunicare interventriculara.
- **S. LASSUEUR-GRAHAM LITTLE.** [*Lossueur; Sir Ernest Gordon Graham Little, dennat(og engCez, 1867-1950.)*] Asodere a unei leziuni cutanate tip lichen, alopecie atrofica zonala a tegumentelor cu pilozitate somatica (tip pseudopelada) si alopecie necicatriciala a axilelor si a pubisului. Sin.: sindrom Graham Little.
- **S. LAUBRY-SOULIE.** [*Charles Laubry, medic frames, 1872-1941; Pierre Louis Leon Soulie, medic francos, 1903-1960.*] Acumulari gazoase anormale, localizate in unghiul splenic al colonului si in stomac, consecutiv infarctului miocardic acut, antrenand dureri la baza hemitoracelui stang.
- **S. LAUBRY-PEZZI.** Cardiopatie congenitala care consta in asocierea: comunicare interventriculara - insuficienta aortica secundara unui prolaps valvular.
- **S. LAUGIER-HUNZIKER.** S. observat la ambele sexe, la orice varsta, caracterizat prin aparitia unor mici zone lenticulare plane, rotunde sau ovalare, bine delimitate, localizate pe buze, obraji si pe mucoasa palatina. Se asociaza cu pigmentare ungueala sub forma de linii brun mchis (late de 1-2 mm). Histologic, in keratinocitele stratului inferior epidermic se constata o simpla intracarcare pigmentara, fara alte anomalii sau distrofii. Etiologia este necunoscuta. Zonele inestetice pot fi excizate si nu apar recidive. Sin.: pigmentatie melanica esentiala labio-jugala.
- **S. LAUNOIS.** [*Pierre Emile Launois, medic francos de ia J-[6pitMt^ de Saris, 1856-1914.]*] *Gigantism prin secretie pituitara excesiva de hormon somatotrop, produsa inaintea de pubertate sau de osificarea epifizelor. Este cauzat frecvent de o hiperplazie celulara eozinofilica sau de un *adenom eozinofilic, mai rar de un adenom cromofob.
- **S. LAURENCE-MOON-BARDET-BIEDL.** [*John Zachanas Laurence, oftalmolog englez, Londra, 1830-1874; Robert Charles Moon, oftalmolog american, Philadelphia, 1844-1914; Georges Bardet, medic francos, n. 1885; Artur Biedl, medic originar din Banatul iugostav, profesor de propedeutica Co. Praga, 1869-1933.*] S. plurimalformativ ereditar, transmis autozomal recesiv, caracterizat prin intarziere psihica, obezitate, retinita pigmentara, polidactilie sau sindactilie, hipogonadism hipogonadotrop. Se mai pot asocia si alte anomalii: cardiace, renale, *ataxie, *nistagmus, nanism. Sin.: degenerescenta diencefalo-retiniana.
- **S. LELE-PENROSE.** S. malformativ complex care include: microcefalie, aspect caracteristic al piramidei nazale ("^rofil grec"), *hipertelorism, anomalii oculare (frecvent *retinoblastom uni- sau bilateral), malformatii digitate (sindactilie), auriculare si viscerale. Supravietuirea depinde de asocierea encefalopatiei si a retinoblastomului. S. L.-P. pare a fi in relatie cu deletia segmentului q21. Sin.: monosomie 13 partiala. V. si monosomie partiala.

S. LITTLE

- **S. LEMIERE.** [*Ait're Lemiere, medic francez; pro/user de bacterioCoffie [a Paris, 1875-1956.]*] Asocierea unui absces retrofaringian cu tromboflebita venelor jugulare, determinate de infectii cu *fusobacterium.
- **S. LENZ.** [*Widukind D. Lenz, medic german, n. 1919*] S. plurimalformativ ereditar, caracterizat prin microftalmie sau anoftalmie, unilateral sau bilateral, asociata cu o serie de anomalii ale scheletului, dentare, urogenitale si cardiovasculare.
- **S. LEREDDE.** [*Emile Leredde, dermatolog francez, 1866-1926*] Dispnee severa asociata cu emfizem avansat si bronhita febrila acuta repetitiva, sechele ale sifilisului, frecvent congenital.
- **S. LERICHE.** [*Henri Marie Leriche, cfmwg fiuincez, profesor la Lyon si Strasbourg, 1879-1955.*] 1) Ansamblu simp-tomatic (oboseala la mers, *claudicatie intermitenta bilaterala, absenta pulsului la ambele artere femurale, paloare si racire a picioarelor) care afecteaza in deosebi barbati si este determinat de tromboza aterosclerotica a aortei terminale si a bifurcatiei acesteia. Sin.: sindrom de bifurcatie aortica. 2) V. boala Leriche.
- **S. LESCH-NYHAN.** [*Michael Lesch, pediatru. american, n. 1939; William L Nyhan, fr., medic american., n. 1926.*] S. rar, prin alterarea metabolismului *purinei din cauza deficitului de hipoxantin fosforibozil transferaza (Tn relatie cu cromozomul X). S. se caracterizeaza prin: intarziere in dezvoltarea fizica si mentala, *coreoatetoză, paralizie cerebrala spastica, alterarea functiei renale. Prin sinteza si acumulare excesiva de punna, apar *hiperuricemie si *uricacidurie. V. si sindrom Kelly-Seegmiller.
- **S. LEV.** [*Mourfice Lev, pat(og american, n. 1908.)*] Sin.: boala Lev (v).
- **S. LEVI.** [*E. Leopold Levi, fiziolog francez, Paris, 1868-1933.*] Hipertiroidism paroxistic.
- **S. LI-FRAUMENI.** [*Frederick P. Li, Joseph F. Fraumeni, e.pidem(Cog), sec. XX.*] S. familial care consta in asocierea unor neoplazii variate (*rabdomyosarcom, neoplasm mamar, tumori cerebrale) care apar la varste tinere.
- **S. LIBMAN-SACKS.** [*Emanuel Libman, medic american, y^fo) york 1872-1946; Benjamin Sacks, medic, american, J^e.w yorS^ n. 1896.*] Endocardita aseptica, observata in lupusul eritematos diseminat, cu vegetatii multiple pe marginea libera a val-velor, pe cordaje si pilieri, fara sa antreneze leziuni mutilante.
- **S. LICHTHEIM.** [*Ludwig Lichtheim, medic german, profesor dt poiidmica. medico/a [a Jena, apoi [a Serna, 1845-1915]*] Sin.: sindromul fibrelor lungi (v.).
- **S. LIDDLE.** Pseudohiperaldosteronism ereditar, transmis probabil autozomal dominant. Determina reabsorbtiile crescute de sodiu la nivelul tubulilor distali, alcaloza hipokaliemica si hipertensiune. Mecanismul anomaliei tubulare renale care determina acest s. este necunoscut.
- **S. LIESZ.** [*G. Liesz, medic german contemporan.*] Osteopatie familiala si ereditara care afecteaza ambele sexe, caracterizata prin tulburari de osificare a cartilajelor de conjugare ale falan-gelor. Uneori, suprafetele articulare ale acestor oase scurte sunt neregulate, in globul noduli calcificati. Mai rar, leziuni analoge se observa la nivelul cartilajelor articulare ale genun-chiului, aproape de rotula. Alteori, articulatia cotului este sediul unei osteocondrite disecante. Transmiterea este autozomal, dominanta. *I]
- **S. LIGHTWOOD.** [*Reginald Lightwood, pediatru englez contemporan, Londra.*] *Acidoza tubulara renala hiperclorêmica idiopatica, la sugar, implicand sete, poliurie, apatie si deshidratare acuta febrila.
- **S. LITTLE.** [*Sir Ernest Gordon Graham Little, dermatolog, englez, 1867-1950.*] Sin.: sindrom unghii-rotule (v.).

S. LOFFLER

- **S. LOFFLER.** [*Wilhelm Loffler, medic eizfetian, 'Basel, 1887-1972.*] 1) Sin.: endocardita Loffler (v.). 2) S. pulmonar, caracterizat prin infiltrate pulmonare migratorii si eozinofilie sanguina, aparute In urma unor reactii alergice.
- **S. LOFGREN.** [*Sven Halvar Lofgren, clinician suedez contemporan, Stochhobn.*] Forma de *sarcoidoza acuta, care apare la femeii tinere (2(MO ani). Se caracterizeaza prin asocierea *eritem nodos - adenopatie hilara bilaterala, Tn context febril; inconstant pot aparea artralgiile si angina.
- **S. LOOSER-MILKMAN.** [*Emile Looser, cfwurg eive-^ian, Zurich, 1877-1936; Louis Arthur Milkman, radwCog aimrican, 1895-1951.*] Sin.: sindrom Milkman (v.).
- **S. LORAIN-LEVI.** [*Paul Joseph Loraia, medic francez., 'Paris, 1827-1875; Leopold L6vi, endocirwCog francez, 'Paris, 1868-1933.*] Se caracterizeaza prin nanism, hipogonadism si semne de insuficienta tiroidiana si corticosuprarenala. Sin.: panhipopituitarism prepubertar.
- **S. LOTZ.** Hipofosfosforemie prin deficit de absorbtie digestiva a fosforului.
- **S. LOUIS-BAR.** [*dCnise Louis-Bar, newv-psiniatru Belgian, n. 1914.*] Deficit imunitar congenital cu transmitere autozomal recesiva, care asociaza: *ataxie cerebeloasa, uneori Tnsotita de deficit oculomotor, deficit extrapiramidal si miscari "coreoate-tozice, *telangiectazii cutaneomucoase (Tn special conjunctivale), anomalii de dezvoltare a glandelor sexuale, infectii respiratorii recidivante. Frecvent se produce Tn cadrul unei proliferari maligne sarcomatoase sau leucoblastice si este determinat de un deficit al imunitatii celulare si umorale (cu deficit de IgA sau IgG). Sin.: ataxie-telangiectazie, boala Louis-Bar, sindrom ata-xie-telangiectazie.
- **S. LOWE.** [*Charles Upton Lowe, pediatriu amencan, 'Boston, n. 1921.*] Sin.: sindrom oculo-cerebro-renal (v.).
- **S. LOWN-GANONG-LEVINE.** [*Bernard Lown, cardioCog amencan, n. 1921; William F. Ganong, fizioCog ame.ican, n. 1924; Samuel Albert Levine, cardioCoff amencan., 1891-1966.*] S. de preexcitatie determinat de o tulburare de conducere .cardiaca cu modificari electrocardiografice (segment PR scurt si complex QRS normal sau usor scurtat). Se pot asocia accese de tahicardie sinusala. Sin.: sindrom LGL.
- **S. LUBS.** [*Herbert A. Lubs jr., medic american contemporan*] •Pseudohermafroditism masculin, cu caracter familial, care include: sex genetic masculin, hipertrofie clitoridiana, repliuri labio-scrotale, sinus urogenital si hipertrofia glandelor mamare.
- **S. LUCEY-DRISCOLL.** Icter de retentie, prin defect de conjugare a bilirubinei, care apare Tn copilarie. Se presupune ca ar fi determinat de un *steroid (neidentificat) din sangele matern, transmis la copil.
- **S. LUCJA (LUCIE) FREY.** [*Lucia Frcy, mnroCog poComz, 1889-1944.*] Sin.: sindrom auriculotemporal (v.).
- **S. LUDER-SHELDON.** [*Joseph Liider, Wilfrid Sheldon, media. mnericani contemporanij*] Nefropatie tubulara cronica ereditara, varianta rara a *s. Fanconi, cu *rahitism si *diabet renal.
- **S. LUTEMBACHER.** [*Rone Lutombachor, cardiofog fraMe.z, fans, 1884-1968.*] Afectiune congenitala malformativa constand in: defect septal atrial, stenoza mitrala, dilatatia atriului drept.
- **S. LYNCH.** Cancer de colon familial, cu transmitere autozomal dominanta, localizat frecvent pe partea dreapta, fara a fi pre-cedat de 'polipoza colica.
- **S. MAC DUFFIE.** *Vascularita alergica cu afectare predominant cutanata si articulara, aparent primitiva, particulara prin frecventa manifestarilor angioedematoase sau urticariene si prin existenta unei activari pe cale clasica a *complementului (cu scaderea C1q si cu C3 normala). IgG 7S circulanta ce precipita C1q ("C1q precipitina") constituie un marker biologic relativ constant.

S. MARIE-BAMBERGER

- **S. MACH.** [*Ilino Mach, e-ndocromotog eCvefian, profesor Ca Qemia, n. 1904.*] S. premenstrual idiopatic caracterizat prin retentie hidrosodata determinand edeme generalizate, la care se asociaza cefalee, s. anxios depresiv, astenie, constipatie
- **S. MACKENZIE.** [*Sir Stephen MacKenzie, medic engCez., Londra, 1844-1909.*] Hemiparalizia limbii, a valului palatin si a corzilor vocale, homo-lateral, prin compresiune la nivelul spatiului subparotidian posterior si afectarea perechilor de nervi cranieni IX, X, XI, XII.
- **S. MACLEOD.** [*William Mathieson Mac-Leod, medic e-ngCez, 1911-1977.*] S. radiologic care consta Tn hipertransparenta pulmonara unilaterala (radiologic), frecvent asimptomatica, sechelara, de obicei, unei pneumopatii severe din copilarie. Este consecinta unei distrofii a peretelui alveolar. Sin.: sindrom Swyer-James. V. si sindrom Janus.
- **S. MAFFUCCI.** [*Ange/o Maffucci, clinician fi patohg ita-San, profesor de. anatomic patologica [a f^e.a.pok apoi (a risa, 1845-1903.*] Encondromatoza cu *hemangioame multiple cutanate sau viscerale. Daca se asociaza cu modificari de pigmentatie cutanata (*nevi, *vitiligo), rezulta s. Kasl. V. si encondromatoza.
- **S. MAISONNEUVE.** [*Jacques Gilles Thomas Maisonneuve, ctiirurg francez, 'Paris, 1809-1897.*] Fractura maleolara interna (tibiala) cu diastasis bimalleolar si fractura de col peronier, asociate uneori cu paralizie de nerv sciatic popliteu extern. Sin.: fractura Maisonneuve.
- **S. MAJEWSKI.** *Condrodisplazie letala Tn care se asociaza 'palatoschizis cu hipoplazia si Tncurbarea tibiilor. Difera de sindromul Saldino-Noonan (v.) prin absenta aspectului efilat al metafazelor osoase. Sin.: condrodisplazie letala ou scurtarea coastelor tip II.
- **S. MALGAIGNE.** [*Joseph Francois Malgaigne, cfarwg france.z., 1806-1865.*] Fractura de bazin cu traiect vertical, iliac posterior si ischio-pubian anterior. Sin.: fractura Malgaigne.
- **S. MALLORY-WEISS.** [*G. Kenneth Mallory, patoCog american, 'Boston, n. 1926; Soma Weiss, medic american, 'Boston, 1898-1942.*] Hematemeza masiva secundara ulcerarii mucoasei gastrice sau unei fisuri longitudinale la nivelul jonctiunii cardioesofagiene, prin vomismente repetate sau traumatisme.
- **S. MARCHIAFAVA-MICHEL.** [*Ettore Marchiafava, medic si patohg itcdian, profesor de anatomic patoCogica, apoi de medicwa cRnica la 'Kgma, 1847-1916; Ferdinando Micheli, clinician si patoCog italian, 1872-1937.*] Sin.: boala Marchiafava-Micheli (v.).
- **S. MARFAN.** [*Bernard Jean Antonin Marfan, medic france.z., profesore de igiena si de pediatrie [a 'Paris, 1858-1942.*] 1) Afectiune familiala si ereditara, constand in asocierea a numeroase malformatii: alungirea membrilor, tndeosebi tn portiunea distala, hiperlaxitate ligamentara, 'dolicocefalie, deformarea toracelui in palnie, ectopie sau subluxatie a cristalinului, miopie, malformatii cardiace, insuficienta aortica si mitrala, anevrisme aortice, emfizem pulmonar. La acestea se pot adauga tulburari psihice. Sin.: boala Marfan, dolicoostenomelie. V. si arahnodactilie, fibrilina. 2) Ansamblu de semne neurologice, renale si cardiovasculare observat catre ziaua a zecea in 'diferite. Denumit s. malign secundar Marfan, acesta apare in cazul invadarii masive a organismului cu exotoxina bacilului difterie. 3) Paraplegic spastica fara tulburari trofice sau de sensibilitate, asociata cu tulburari psihice, semn Argyll-Robertson si keratita interstitiala. Aceste tulburari pot aparea in sifilisul congenital.
- **S. MARIE.** [*'ierre Marie, newoCog franc-ez., profesor Ca 'Paris, 1853-1940*] 1) Denumire veche pentru *acromegalie. 2) Osteoartropatie hipertrofica pneumica (v.).
- **S. MARIE-BAMBERGER.** [*Prerre Marie, neuroCog francez, profesor Ca 'Paris, 1853-1940; Ejugen voii Bamberger, medic austriac., 'Iena, 1858-1921.*] Sin.: osteoartropatie hipertrofica pneumica (v.).

S. MARIE-FOIX

- **S. MARIE-FOIX.** [Pierre Morie, wuroCfif] francez, profesor (a Sans, 1853-1940; Charles Foix, newotog francez, medic [a fiopitaw(de Saris, 1882-1927.] S. altern protuberantial determinat de o leziune situata m partea laterala a puntii, manifestat clinic prin anestezie faciala si *s. cerebelos homolaterale, care se asociaza cu hemiplegie controlaterala si cu hemi-hipoestezie de tip siringomielinic. V. sindrom altern, sindrom protuberantial.
- **S. MARIE-FOY-SAINTON.** [Pierre Marie, murofog francez, profesor [a faris, 1853-1940; Foy; Piul Sainton, medic francez, 1868-1958.] Sin.: displazie cleidocraniana (v.).
- **S. MARINESCU-SJOGREN.** [Gheorgho Mariaescu, neuroCog roman, vrosfor la 'Bncn.rvsti, 1863-1938; Kcirl Gustav Torsten Sjogren, psifuatru fi muroCcy snedez, Stockholm, 1859-1939.] S. ereditar, transmis autozomal recesiv, m care se asociaza *ataxie cerebeloasa, Tntarziere psihica si somatica, *cataracta congenitala, defecte de keratinizare a parului. Sin.: boala ., Sjogren.
- **S. MARLIN.** Afectiune caracterizata prin anemie cu evolutie rapid letala, secundar prezentei Tn sange a unui procent cres-cut de fagocite (poli- si mononucleare) care distrug hematitele. Sin.: auto-eritrofagocitoza, anemie fagocitara.
- **S. MAROTEAUX-LAMY.** [Pierre Marotcoux/ pediatri. fi genetician francez., 'Paris, n. 1926; Maurice Emile Joseph Lamy, pediatri. fi genetician francez, profesor [a 'Paris, n. 1895.] Forma de *mucopolizaharidoza, transmisa autozomal recesiv, asemanatoare *bolii Hurler, cu urmatoarele deosebiri: anomalii ., .facia le si afectare articulara mai reduse si lipsa deficitului intelectual. S. este determinat de deficitul de N-acetilhexozamin-4-sulfat sulfataza si de acumularea consecutiva de dermatan sul-fat. Se manifesta prin displazie scheletica, opacizare corneea-na, usoara alterare a faciesului si rigiditate articulara. Sin.: mucopolizaharidoza tip VI, nanism polidistrofic, displazie pseudocondroplazica, boala Maroteaux-Lamy.
- **S. MARTORELL.** [Fernanda Martorell Oztct, cardio[og spa-mol, 'Swc.etona, n. 1906.] Sin.: boala Takayasu (v.).
- **S. MARX.** Sin.: hipercalemie familiala hipocalciurica (v.).
- **S. MASTERS-ALLEN.** [William IlowcII Masters, guiecoCog ame.ri.caii, St. Louis, rt. 1915; Willard Myron Alien, ginecoCog american, n. 1904.] Dureri pelvine si •dispareunie, survenind mai frecvent postpartum (posibil prin ruperea ligamentului larg uterin).
- **S. MAURIAC.** [Pi'crrre Maufiac, medic fratic.e, profesor de meidcittia dinica (a 'SordeMt^ 1882-1963.) *Policorie glicogenica hepatica asodata cu *nanism, cu sau fara infantilism, obezitate cu predominanta In jumataea superioara a corpului, fades "In luna plina", hepatomegalie, osteoporoză si hiperlipidemie. S., observat uneori la diabeticii tineri tratati incorect, a disparut prin utilizarea de insulina retard si a unor regimuri bine echilibrate. Sin.: sindrom Pierre Mauriac.
- **S. MAYER-ROKITANSKY-KOSTER.** [August Franz Joseph Karl May or, anatomist german, 'Sonn, 1787-1865; Karl Fi'Biherr van Rokitansky, ariatomopatog austnac, profesor [a Vmw, 1804-1878; Hermann Kustor, gifivocCy ge.rman, sec. XX.] Lipsa dezvoltarii mulleriene, absenta congenitala a vaginului (sau hipoplazie vaginala) și uter rudimentar (bicorn), asociate cu dezvoltarea normala a ovarelor, trompelor uterine și a carac-terelor sexuale secundare feminine si crestere somatica normala. Cariotip 46 XX. Sin.: sindrom Rokitansky, sindrom Rokitansky-Kuster.
- **S. MCCUNE-ALBRIGHT.** [Donovon McCune/ pediatri. american, y^iw 'yorf^ n. 1902; Fuller Albright, medic ame.nt.an, 'Boston, 1900-1969.] Forma de pseudopubertate precoce care asociaza pete "cafe-au-laiC, displazie fibroasa chistica a oaselor si sexualitate precoce. Sin.: displazie fibroasa polioostotida, sindrom Albright-McCune-Stemberg.

S. MILKMAN

- **S. MEADOR.** Forma particulara a *s. Gushing caracterizata prin polimicroadenomatoza a corticosuprarenalelor, fara hiperplazie.
- **S. MEADOWS / s. de Meadows / postpartum cardiornyopa-thy.** [MWinni Robert Meadows, cardio[og american, n.. 1919] Sin.: boala Meadows (v.).
- **S. MECKEL.** [Johann Friedrich Meckel, anatomist, embrio[og si cfuwy german, 'IHa((e, 1781-1833.] Sin.: sindrom Gruber-Meckel (v.).
- **S. MEIGE.** [Jenri Meige, medic si anatomist francos, profesor Ca 'Paris, 1866-1940.] Sin.: boala Milroy (v.).
- **S. MEIGS.** [Joe Vincent Meigs, cfwwg american, 'Boston, 1892-1963.] Ascita si pleurezie de tip transsudat, asociate unei tumori benigne ovariane (eel mai frecvent, fibrom). Extirparea tumorii ovariene determina disparitia revarsatelor. Sin.: sindrom Demons-Meigs.
- **S. MELKERSSON-ROSENTHAL.** [Ernst Gustaf Melkerssoa, medic suedez, (jOte.borg, 1898-1932; Curt Rosenthal, MuroCw german contemporan, 'Bres[au (in prezent 'Wroda'u), 'Poloma]} Asocierea: paralizie faciala periferica, edem facial predominant labial, cu evolutie Tn pusee (descriu Tn *sarcoidoza) si limba j plicaturata. Debuteaza Tn copilarie, crizele flind msotite de j cefalee, astenie, adenopatie.
- **S. MENDE.** [Irmgard Mende, medic german, sec. XX.] Afectiune congenitala si familiala Tn care se asociaza depigmentare localizala, hipoacuzie si heterocromie a irisului.
- **S. MENDELSON.** (Curti's Lester Mondelson, obstetrician fi ginecoCog american, n. 1913.) Pneumopatie de inhalatie care apare dupa regurgitarea si apoi inhalarea continutului gastric Tn caile respiratorii. Poate surveni, eel mai frecvent, dupa un episod de pierdere a constientei sau dupa anestezie generala. Sin.: sindrom de aspiratie.
- **S. MENDES DA COSTA.** [Somuc/ Mendes da Costa, dar-matoio[og oCandez, ^mstenfam, n. 1862.] Sin.: erythmkeratoder-ma variabilis (v.).
- **S. MENETRIER.** [Pierre Eugene Menetrier, medic francez to. J-CQpitaic_ de 'Paris, profesor de istona medicinii, 1859-1935.] 1) Edem al membrelor inferioare, al abdomenului, al hemi-toracelui si al membrului superior stang, ca urmare a obstructiei 'canalului torad. 2) V. boala Menetrier.
- **S. MENIERE.** [Prosper Meniere, medic francez, 'Palis, 1799-1862.] Patologie frecvent unilaterală a urechii interne prin 'hidrops labirintic, manifestata prin vertij, 'acufene, surditate de perceptie si, in evolutie, crize de vertij rotatoriu paroxistic. Sin.: boala Meniere, oticodinie, vertij labirintic, vertij Meniere.
- **S. MEYER-BETZ.** [Friedrich Mcyer-Bctz, medic german, sec. XX.] Sin.: mioglobinurie paroxistica idiopatica (v. mioglobinurie).
- **S. MEYER-SCHWICKERATH.** [Ger:ior-~~l~~ Meyer-Schwickerath, ofafmofcy german, 'Essen, n. 1920.] Afectiune polimalformativa ereditara, cu transmitere autozomal dominantă si expresivitate variabila. Se manifesta prin anomalii oculare (*microftalmie, 'hipertelorism, *glaucom, *epicantus), dentare si digitale (*sindactilie), care se pot asoda cu *microcefalie si agenezia masivului facial, alopede si diverse malformatii scheletice. Sin.: displazie oculo-dento-digitala.
- **S. MIKULICZ.** [Johann Freiherr van Mikulicz-Radcki, dw.-rurg poCwez; profesor [a Cracovia, 'Konlgsberg si 'SrEslaii (m present 'Wroclaw, 'Soioma), 1850-1905.] Complex de simptome caracteristic bolii Mikulicz (v.) care apare secundar altor afectiuni (*sarcoidoza, tuberculoza, leucemie). V. ?i sindrom Sjogren.
- **S. MILKMAN.** [Louis Arthur Milkman, radioCog american, 1895-1951.] S. caracterizat printr-uh ansamblu simptomatic care include dureri osoase generalizate, impotentă functionala la nivelul membrelor inferioare si aspect radiologic particular: hipertransparente liniare simetrice la nivelul ramurilor ischiopu-

S. MILLARD-GUBLER

biene, coastelor si omoplatilor (striuri Looser). Acest s. este considerat un tip particular de *osteomalacie, de etiologie carentiala. Sin.: sindrom Looser-Milkman.

- **S. MILLARD-GUBLER.** [*Auguste Louis Jules Millardil, medic francez. [a 3^6pitaw^ de Saris, 1830-1915; Adolphe Gubler, medic fi farmacoCog francez, 1821-1879.]* Paralizie incrucisata, controlaterală a membrilor si faciala homolaterală, prin afectarea nervilor VI si VII si a tractului cortico-spinal, prin infarct pontin (artera cerebeloasa antero-inferioara). Sin.: paralizie Millard-Gubler. V. sindrom altern sj sindrom protuberantial.
- **S. MILLER.** [*MorvJ'ii Miller, pediatri american contemporan.]* Complex malformativ in care se asociaza disostoza mandibulo-faciala cu malformatii osoase ale membrilor superioare si inferioare, nanism, Tntarziere mentala, anomalii genitale si oculare ('aniridie, *cataracta, *glaucom), angioame cutanate. Sin.: disostoza acrofaciala postaxiala Miller. V. si disostoza acrofaciala.
- **S. MILLS.** [*Charles Karsner Mills, neurolog american, profesor [a 'Sfuiadelphia, 1854-1931.]* Hemiplegie progresiva cu evolutie lenta spre bilateralizare ce pare sa fie legata de o atrofie corticala cu expresie piramidala pura.
- **S. MIRANDA.** S. malformativ foarte rar, caracterizat la ambele sexe printr-o asociere multipla: leziuni ale sistemului nervos central ('meningoencefalocel, dilatatie ventriculului IV, *hidrocefalie, *microgirie cerebrala), proliferare fibroasa pericanaliculara intrahepatica difuza si displazie chistica renala. Transmiterea este autozomal recesiva.
- **S. MIRIZZI.** [*Pablo 1.. Mirizzi, ctiimrg argentinian, 'Snerws Awes, 1893-1964.]* Complex de simptome determinat de spasmi canalului hepatic, izolat sau asociat frecvent cu un calcul inclavat Tn 'canalul cistic. Clinic se manifesta prin episoade de 'hepatalgie si *angiololita. Sin.: distonia canalului hepatic, boala Mirizzi.
- **S. MOEBIUS.** [*Poii/ Julius Mochbius, neurolog german, profesor (a Leipzig, 1853-1907.)* 1) S. congenital Tn care se asociaza: diplegie faciala centrala si paralizie a miscarilor de la-teralizate ale globilor oculari, determinate de hipoplazia nucle-ilor nervilor VI si VII, prin aplazia *protuberantei trunchiului cerebral. 2) S. caracterizat prin dureri produse in timpul miscarilor voluntare, care nu pot fi explicate prin leziuni locale si de aceea au fost incluse in cadrul algiiilor de origine centrala. 3) V. boala Moebius.
- **S. MOHR.** [*Otto Louis Mohr, anatomist fi gemtician norvegian, Oslo, 1886-1967.]* Sin.: sindrom orodigitofadal tip II (v.).
- **S. MONAKOW.** [*Constantin van Monukow, mwoCog origwar (in 'S^yasia, profesor la Zurich, 1853-1930.)* 1) S. altern determinat de o leziune pedunculara, care se manifesta prin hemiplegie homolaterală Tn teritoriul oculomotorului comun si hemipareza cu *hemiastezie (controlaterală) asodate cu miscari "coreoatetoze. V. si sindrom altern. 2) S. determinat de ocluzia arterei coridiene anterioare, care se manifesta prin hemiplegie, hemipareza si hemianopsie controlaterale.
- **S. MONTEGGIA.** [*gyovoiuh Baltista Montcggia, cflirwg ita-fian, 1762-1815.]* Fractura localizata la limita treimii superioare a cubitusului, cu luxarea anterioara a radiusului, la copil. Sin.: fractura Monteggia.
- **S. MONTGOMERY.** S. caracterizat prin prezenta de 'xantoame cutanate si mucoase, diseminate mai ales la nivelul cailor aeriene superioare s.i., Tn jumatare de cazuri, prin asoderea unui 'diabet insipid. Aceasta afectiune a adultului are frecvent evolutie cronica, dar benigna. Sin.: xantomatoza mucocutanata cu diabet insipid.
- **S. MOORE.** [*Mnthew T. Moore, mwvpsifuatni american, n. 1901.]* Sin.: epilepsie abdominala (v.).
- **S. MOORE-FEDERMAN.** S. rar, caracterizat prin "nanism familial cu dureri articulare, transmis autozomal recesiv.

S. NOACK

- **S. MORGAGNI.** [*Giovanni Battista Morgagni, anatomist fi anatomopatfiCog Italian, profesor (a 'Eadewa, 1682-1771.)* Sin.: boala MorgagnJ-Stewart-Morel (v.).
- **S. MORGAGNI-ADAMS-STOKES.** [*Giovanni Battista Morgagni, anatomist si anatomopato(og itaCian, profesor [a 'Padova, 1682-1771; Robert Adams, medic utandez., 1798-1875; William Stokes, medic irCandez., 1804-1878.]* Sin.: sindrom Adams-Stokes (v.).
- **S. MORQUIO.** [*Luis Morquio, pediatri uruguaiian, profesor ta Montevideo, 1867-1935.]* Sin.: boala Morquio (v.).
- **S. MORRIS.** [*Ioan McLean Morris, chiru-rg american, n. 1914.]* Sin.: sindromul testiculului feminizant (v.).
- **S. MORVAN.** [*Augustin Maric Morvan, medic francez, 1819-1897.]* Sin.: siringomielle (v.).
- **S. MOSSE.** [*Mox Mosse, medic german, profesor de mediciiu intemd (a 'Berim, n. 1873.)* Asoderea dintre 'polycythemia rubra vera si *droza hepatica.
- **S. MOUNIER-KUHN.** [*P. Mounier-Kuhn, medic francos, sec. XX.]* S. congenital care consta Tn asocierea etmoidoantritei cu *bronsiectazia.
- **S. MOUNT-REBACK.** [*Lcster Adran Mount, medic american, n. 1910; S. Reback, muroCog american, sec. XX.]* Sin.: coreoatetoza familiala paroxistica (v.).
- **S. MOYNAHAN.** [*J. Moynahan/ medic lmtanic, sec. XX.]* 1) S. in cadrul caruia se asociaza *alopede congenitala (per-sistand pana la varsta de 3-4 ani), comitalitate sj retard mental, cu modificari electroencefalografice. Se transmite autozomal recesiv. 2) *Lentiginoza multipla simetrica asociata cu stenoza mitrala congenitala, nanism, hipoplazie genitila si retard mental.
- **S. MUNCHAUSEN.** [*Karl Friedrich Hieronymiis Miinchausea, baron, sofdat german si calator, 1720-1797, reputat pentru e?(agerariie din poTestirite safe.)* Inventarea Tn mod constient a unor stari patologice plauzibile, dar nereale, Tn urma carora padentii este internat sau chiar operat. V. si patomimie.
- **S. MURCHISON-SANDERSON.** Sin.: boala Hodgkin (v.).
- **S. NADLER-WOLFER-ELLIOT.** Forma rara de tumora extra-pancreatica cu hipoglicemie. Apare la adultii peste 40 de ani si se manifesta prin asoderea: hepatom primitiv, hipoglicemie cu evolutie pana la coma si insuficienta hepatica.
- **S. NAFFZIGER.** [*Howard Christian Naffziger, ctiirurg american, San Francisco, 1884-1956.]* Sin.: sindromul scalenului anterior (v.).
- **S. NAGER-DE REYNIER.** [*Felix H. Nager, otoratoCarifyolbg eivefian, profesor [a Zurich, 1877-1959; f. P. de Rcynier, muac eittefian, Lausanne, n. 1914.]* Sin.: disostoza acrofaciala Nager (v. disostoza acrofaciala).
- **S. NEGRI-JACOD.** [*Adol.hi Negri, patoCog itatian, pwfesor (a. 'Pavia, 1876-1912, Maurice faced, medic francez, sec. XX.)* Sin.: sindrom Jacod (v.).
- **S. NELSON.** [*Don // Nelson, medic internist american, ft. 1925.]* Dezvoltarea unei tumori hipofizare ACTH-secretante, dupa adrenalectomia bilaterala, Tn *s. Gushing.
- **S. NEZELOF.** [*Christian Nozelof, pediatri fratez, n. 1922:]* Denumire pentru un grup eterogen de tulburari prin imunodefidenta, determinate de alterarea profunda a imunitatii celulare si de defidtui variabil al imunitatii umorale. Concentratia imunoglobulinelor poate fi normala sau crescuta, dar raspunsul anticorpilor poate fi absent. Padentii sunt expuși la infectii, inclu-siv cu agenti patogeni oportunisti ('infectie oportunistă). Au fost descrise cazuri de transmitere autozomal recesiva sau Tn relatie cu cromozomul X.
- **S. NISHIMOTO-TAKENCHI-KUDO.** Sin.: boala moyamoya (v.).
- **S. NOACK.** Sin.: acrocefalopolisindactilie tip I (v. acrocefalopolisindactilie).

S. NOONAN

• **S. NOONAN.** [*deque/me Anne Noonan, pediatrie american, n. 1921.*] Disgenezie gonadica (cu cariotip normal), varianta a *s. Turner la barbat, caracterizat prin fenotip turnerian fara anomalii cromozomiale, cu transmitere autozomal dominanta. Atinge o frecventa de 1‰ si are o mare varietate de expresie. Sin.: sindrom Ullrich-Turner.

• **S. OBRINSKY.** [*William Ohrinsky, pediatrie american contemporan.*] S. polimalformativ caracterizat prin aplazia totala sau partiala a musculaturii abdominale (In particular a muscilor oblic intern si extern si al transversului abdominal) asociata cu malformatii genitourinare (vezica dilatata, hipertrofiata, *uretero-hidronefroza, rinichi polichistic, *criptorhidie), malformatii toracice (torace "In carena" sau "Tn palnie"), *spina bifida cu *mielo-meningocel, hidrocefalie si oligofrenie. Caracterul ereditat este incert.

• **S. OGILVIE.** [*Sir tienneage Ogilvie, chiniTg eng(e.z contemporan, Londra.)*] Simptome care simuleaza oduzia intestinala, cu contractura persistenta a musculaturii intestinale, dar fara existenta unei anomalii organice a colonului, frecvent ca urmare a unui defect de inervatie simpatica a acestuia.

• **S. ONDINE / malediction d'Ondine / Ondine's curse.** [*On-d'me, nimfd cant., pentrn a-si pe.de.psl sopiil miiritor, i-a luat posibilitatea de, a respira automat, asfpei meat acesta a mwit cand a adonnit.*] S. caracterizat prin episoade de bradipnee si apnee cu cianoza, somnolenta si chiar insuficienta cardiaca dreapta. *Hipercapnia, "hipoxemia si acidoza gazoasa decom-pensata demonstreaza hipoventilatia alveolara, in (imp ce pro-bele functionale respiratorii sunt normale. Acest s., extrem de rar la adult si exceptional intalnit la copil, evolueaza in pusee declansate de infectii respiratorii sau de medicamente care deprima respiratia. S. apare primitiv, posibil datorita unor tulburari ale centrilor respiratori. Sin.: blestemul Ondinei, hipoventi-latie alveolara primitiva! de origine centrala.

• **S. ORTNER.** [*Norbort Ortner, medic austriac, profesor de me-dicind interim, la Imisbrucki. apoi la Vw.na, 1865-1935.*] Disfonie din cauza compresiunii nervului recurent stang de catre atrul stang dilatat, Tn cursul evolutiei unei stenozes mitrale.

• **S. PAN COAST-TOBIAS.** [*Henry Khunralli Punconsi, radioCog american, 'Ehiliadel'pfiwi, 1S75-1939; J. W. Tobias, medic sud-american contemporarii.*] S. Tn care se asociaza dureri foarte intense pe fata interna a membrului superior, prin afectarea ple-xului brahial inferior (teritoriu Ce-D,) si simptomatologie caracte-ristica "sindromului Claude Bernard-Horner, prin afectarea plexului simpatic cervical. Este determinat de infiltrarea neo-plazica a apexului pulmonar, uneori asodind si osteoliza primei coaste.

• **S. PAPILLON LEAGE-PSAUME / s. Papillon L6age-Psaume / familial orofaciadigital dysostosis.** [*Elmr Papiillon Ledge, stomatoCog fraice-z, contemporan; Jean Psaume, stomatoCog frawez, n, 1920.*] Sin.: sindrom orodigitofacial de tip I (v.).

• **S. PAPILLON-LEFEVRE.** [*M. M. Papillon, dennatohg frances contemporan; Paul Lefovi-v, de.rmatogog francez; 'Paris, n. 1891.*] Q. ereditat, transmis autozomal recesiv, caracterizat prin hiperkeratoza palmo-plantara si anomalii dentare. V. keratoder-mie si boala Meleda.

• **S. PARHON.** [*Constanlin Parhon, ettaocritwHy romdn, profesor (a [asi, apoi [a 'Sucwviti, 1874-1969.*] Tip de obezitate ob-servat la sexul feminin, asociata cu tulburari menstruale si retentie hidrosalina, depresie psihica, migrene, instabilitate ter-mica. Etiopatogenia implica o posibila hipersecretie de hormon antidiuretic (ADH). V. si sindrom Mach.

• **S. PAR1NAUD.** [*Hcnri Parinaud, ofta[mo[og francos, 'Paris, 1844-1905.*] 1) Paralizie oculara, cu imposibilitatea miscarilor verticale ale globului ocular (Tn sus, Tn jos sau Tn ambele directii), legata de o leziune a "tubercuilor quadrigemeni sau

S. PERHEENTURA

a regiunii subtalamic. 2) Forma de *conjunctivita oculoglan-dulara, frecvent unilateral, urmata de adenopatie preauriculara. Determinata de bacterii din genul *Leptothrix*, se poate asocia cu *limfgranulomatoza veneriana sau cu "tularemia.

• **S. PARKES WEBER.** [*Frederick Parkes Weber, medic engkz., Lotidra, 1863-1962.*] S. asemanator *s. Klippel-Trenaunay, in care hipertrofia membrului inferior se asociaza cu varice, angioame sau anevrisme *cirsoide sau arteriovenoase. Dupa unii autori aceste s. ar reprezenta una si aceeasi entitate di-nico-biologica.

• **S. PARKINSON.** [*James Apothekcr Parkinson, medic engkz., 1755-1824.*] 1) Sin.: parkinsonism (v.). 2) V. boala Parkinson.

• **S. PARRY-ROMBERG.** [*Caleb Illillier Parry, medic engkz, 1755-1822; Moritz Heinrich Itomberg, mwoCog si internist german, profesor Ca 'Bertm, 1795-1873.*] Hemiatrofie faciala pro-gresiva, cu debut Tn perioada copilariei. Sin.: boala Romberg, hemiatrofie fadala.

• **S. PARSONAGE-TURNER / syndrome de Parsonage-Turner / neuralgic amyotrophy.** [*M. I. Parsonage, nenroCog engfez., sec. XX; John W. Turner, medic american contemporan, Offa-homa City.*] Lezarea radacinilor superioare ale plexului brahial, de natura inflamatorie, probabil secundar unei boli infectioase generate cu germeni banali sau de origine virala. Se caracte-rizeaza prin dureri musculare intense, *amiotrofie rapida si recuperare frecvent remarcabila. Sin.: nevralgie amiotrofica5.

• **S. PARY.** Complicatie tardiva a tratamentului prelungit cu *neu-roleptice, constand Tn aparitia unui 'sindrom Gilles de la Tourette incomplet: *coprolalie, tulburari Tn articularea cuvintelor, criza de clipit paroxistic. *Dischineziile orobucale Tn cadrul miscarilor involuntare ale extremitatilor sunt absente.

• **S. PASHAYAN-PUTTERMAN.** S. congenital ce poate fi recu-noscut la nastere, -cu asocierea: *dismorfie faciala (fata imp-etrita, pleoape umflate, nas voluminos si globulos, *hiperte-lorism, hipoplazie mediofaciala, buza superioara trapezoida, de-plasare laterala si stenoza a orificiilor lacrimale, riduri orizon-tale profunde ale obrazilor), 'sindactiile, hiperlaxitate ligamen-tara, necoordonare a miscarilor, uneori *semn Babinski prezent. Transmiterea este autozomal dominanta. Sin.: sindrom blefaro-nazo-facial.

• **S. PATAU.** [*Klaus Patau, pediateru. si gene.tic.ian american wn-temporan, 'Jvfadison, 'Wisconsin.*] Anomalie cromozomala cu s. polimalformativ, in care se asodaza afectare neurologica, car-diaca, faciala, craniana, oculara, digitala, cu evolutie letala Tnainte de varsta de 6 luni. Sin.: trisomie 13. , ^

• **S. PELLEGRINI-STIEDA.** [*Augusta Pellegrini, cfwwy itaIUM contemporan, florin^a; Alfred Stieda, chirurg german, profesor [a 'Konigsbe.rg, 1869-1945.*] Calcificarea ligamentului lateral intern al genunchiului, care apare progresiv, dupa o entorsa la acest nivel, uneori asimptomatica si descoperita radiologic Aceleasi modificari pot fi localizate la nivelul articulatiilor scapu-lohumerale, cotului sau tibiotarsiene.

• **S. PELL12ZI.** [*G. B. Pellizzi, medic itaGan, 'Pisa, sec. XDC-XJC*] Sin.: sindrom de hipertrofie epifizara (v.).

• **S. PENDE.** [*Nicola Pcnde, medic itaIian, profesor de cfimcfl medicatd Ca Cjenoia>a, 1880-1970.*] Forma de 'insuficienta supra-renala caracterizata prin casexie, tegumente scuamoase, cade-rea parului, hipertensiune arteriala, hipoglicemie si hipocoles terolemie. Sin.: casexie suprarenala.

• **S. PENDRED.** [*yougfion Pendred, made e-ngkz., 1869-1946:*

S- ereditat Tn care se asociaza surditate congenitala cu dez voltarea, in copilarie, a unei gusi, uneori fara hipotiroidie. Carac-teristica biochimica esentiala a s. P. consta in incapacitate partiala a tireocitului de a forma compusi iodati organid.

• **S. PERHEENTURA.** Sin.: sindrom Mulibrey (v.).

S. PETERS

- **S. PETERS.** [*Albert Peters, ofraCmoCog german, profesor la 1{pstocho. 1862-1938.}*] Afecțiune oftalmologica congenitală, Tn care se asociază opadtați corneene centrale sau profunde (leucom corneean) a leziuni ale irisului (*sinechii anterioare anulare complete sau limitate). Leziunile sunt frecvent bilaterale și asociază și alte malformații oculare (strabism, nistagmus, cataracta congenitală, glaucom congenital) sau extraoculare (microcefalie, malformații cardiace, digestive etc.).
- **S. PEUTZ-JEGHERS.** [*J. L. A. Peutz, imdic. oCandez, sec. XX; Harold Jeghers, medic. ame.iv.an, n. 1904.*] *Polipoza gastrointestinală ereditară, asociată cu pigmentație cutaneo-mucoasă, localizată perioral, perinazală și pe mucoasele bucală, anală și genitală. Sin.: lentiginoză periorificală cu polipoză viscerală.
- **S. PFEIFFER.** [*R. A. Pfeiffer, medic german, sec. XX.*] Anomalie ereditară, transmisă autozomal dominant, caracterizată prin *acrocefalosindactilia asociată cu scurtarea policelului și hipertrofia halucelui. Sin.: acrocefalosindactilia tip V.
- **S. PICCHINI.** [*Luigi Picchini, medic Italian, sfdrsitui sec. XIX.*] Inflamația seroaselor membranare conexe diafragmului, uneori fiind asociate și inflamația meningelui și a tunicii vaginale a testiculului. Este cauzată de *77ypanosoma.
- **S. PICKWICK.** [*Baiatili gras din Pickwick Papers de, Chaites 'Dictions.*] Asocierea unei obezități importante, de obicei la subiecți cu talie mică sau medie, cu accese periodice de somnolență și tremurături musculare, ca și cu poliglobulia cu cianoză secundară hipoventilației pulmonare cronice.
- **S. PIERRE MAURIAC.** [*Pierre Mauriac, medic francez, profesor de me-dicind cG-ncd Co. 'Bordeaux 1882-1963.*] Sin.: sindrom Mauriac (v.).
- **S. PILLAY.** S. congenital Tn care se asociază: opadtați corneene, hipoplazie mandibulară cu fuziune temporo-mandibulară și hipoplazie parțială a oaselor antebrațului (aplazia condilului lateral al capului radial și a porțiunii inferioare a cubitusului, cu dislocarea articulației radiohumerală și radio-cubitale proximale). Transmiterea este autozomală. fie dominantă, fie recesivă. Sin.: displazie oftalmo-mandibulo-melică.
- **S. PISE.** *S. extrapiramidal acut fără caracter de gravitate, dar spectacular prin simptomatologie, Tn care se asociază rotația și flexia laterală a capului, gâtului și a părții superioare a toracelui. Frecvent este de origine iatrogenă (consecutiv administrării de neuroleptice).
- **S. PLUMMER-VINSON.** [*Henry Stanley Plummer, medic american, 'Kocliester, 1874-1937; Porter Paisley Vinson, medic american, 1{pc.hest.e.r, 1890-1959.}*] Carență martială asociată cu disfație, uneori complicată prin cancerizare (la nivelul hipofaringelui sau esofagului), cu atrofiile tegumentelor, unghiilor și mucoaselor, mai frecvent la femeie, în țările scandinave. Sin.: disfație sideropenică, sindrom Kelly-Paterson.
- **S. POLAND.** [*Alfred Poland, cfrnurg e.ng[e^, Londra, 1S20-1872.*] S. malformativ Tn care se asociază *sindactilia, hipoplazia marelui pectoral, malformații falangiene, anomalii ale *dermatoglifelor, atrofia bratului și/sau a antebrațului. Malformațiile sunt, probabil, consecința hipoplaziei arterei subclaviculare (produsă în perioada embrionară). Originea genetică a s. P. este incertă.
- **S. POPLHEMUS-SCHAFFER-IVEMARK.** Sin.: sindrom Ivemark (v.).
- **S. POSNER-SCHLOSSMANN.** [*Adolf Posner, ofta[mo]og mm-new conte,mporan; Arthur Schlossman, pediatru fi hwhimist german, 'Dnsda, 'Dwsetdorf, 1867-1932.*] Afecțiune de origine imunoalergică, caracterizată prin pusee repetitive de hipertonie oculară unilaterală la adultul tânăr, cu prognostic favorabil.
- **S. POTTER.** [*Edith L. Potter, gine.co]og mne.ric.an, Chicago, n. 1901.*] Fades particular care aminteste pe eel din *s. Down, dar se deosebeste de acesta prin malformații ale pavilionului

S. RAYNAUD

- urechii. Acest fades traduce existența unei agenezii renale bilaterale, consecința a unei ectrourii, asodindu-se și cu alte manifestări ale acesteia (în particular, malformații anorectale).
- **S. POURFOUR DU PETIT.** [*Francois Pourfour dii Petit, anatomist si chimrg fram.ez, 1664-1741.*] S. invers al *s. Claude Bernard-Horner, traducând exdatia simpaticului cervical (prin existența unei gusi basedowifiate), asociat cu midriaza discretă, exoftalmie moderată și largirea fantei palpebrale. Sin. în engl.: sindrom Claude Bernard.
 - **S. PRADER-LABHART-WILLI.** [*Andrea Prader, pedutru elvefian, Zurich, n. 1919; A. imbhart, medic eli.'epian, n. 1916; Heinrich Willi, pediatru eCve-fian contemporan, Zurich.*] Sin.: sindrom Prader-Willi (v.).
 - **S. PRADER-WILLI.** [*Andrea Prader, pediatru etve-fian, Zurich, n. 1919; Heinrich Willi, pufiatra elvefian contemporan, Zurich.*] S. malformativ congenital cu *tipogonadism, *criptor-hidie bilaterală, *nanism, obezitate, hipotonie musculară, anomalii vertebrale și articulare, *acromicrie, Tntarziere staturoponderală. Sin.: sindrom Angelmann, sindrom Prader-Labhart-Willi.
 - **S. PRINZMETAL / s. de Prinzmetal / variant angina.** [*Myron Prinzmetal, cardiolog american, n. 1908.*] Sin.: angina Prinzmetal (v.).
 - **S. PROFICHET.** [*Georges Charles Profichet, medic francez, n. 1873.*] Creștere progresivă a unor noduli calcarosi Tn tesutul subcutanat, indeosebi la nivelul articulațiilor mari, cu tendința la ulcerare și dcatrizare. Insoțită de atrofii neuronale.
 - **S. RABSON-MENDENHALL.** S. în care se asociază displazii dentare, pubertate precoce, *acantiozis nigricans.
 - **S. RAEDER.** [*Gcorg Johan Raeder, oftaimoiog non/egimi, 1889-1956.*] S. caracterizat prin afectarea nervului trigemen, cu simpatalgie facială de tip *migrena oftalmică, *s. Claude Bernard-Horner și paralizie de nerv oculomotor extern, prin leziuni la nivelul peretelui extern al sinusului cavernos, Tn ved-natatea *ganglionului Gasser.
 - **S. RAMSAY HUNT.** [*fame's Ramsay Hunt, muwCog american, 9^e.w york 1874-1937.*] Denumire pentru mai multe sindroame rare determinate de degenerescență spinocerebeloasă (Tndeosebi a "nucleului dentat al cerebelului), adesea ereditare, determinând ca simptom esențial *mioclonii. Aceste s. sunt: 1) Dis-sinergia cerebeloasă progresivă, caracterizată prin mioclonii declansate de miscări, asociate unui *s. cerebelos sau cerebrosinial, Tn cursul cărora electroencefalograma rămâne normală. 2) Dissinergia cerebeloasă mioclonică, cu debut în copilărie, caracterizată prin apariția succesivă de crize de epilepsie generalizată, mioclonii spontane sau provocate de miscări (începând cu membrele superioare) și prin tulburări cerebeloase. Evoluția este mdelungată și neregulată, iar pe electroencefalograma se observă modificări în timpul crizelor. Sin.: sindrom Hunt, dissinergie cerebeloasă. V. și nevralgie Ramsay Hunt.
 - **S. RAYMOND.** [*Fulgence Raymond, neurohg francez., profesor [a Paris, 1844-1910.*] Manifestări neuropsihice în cadrul *s. de corp calos: amnezie recentă, tulburări de comportament, lipsa coordonării gesturilor și ideilor.
 - **S. RAYMOND-CESTAN / s. de Raymond-Cestan / Raymond. Cestan s., pontine s.** [*Fulgence Raymond, neuroCog francez, profesor [a Paris, 1844-1910; Raymond Cestan, neuroCog si psi-hiatru france-z, prof& sor [a Toulouse., 1872-1933.*] S. altern pro-tuberantial traducând o leziune a etajului superior al calotei protuberantei, în care se asociază paralizia miscării de lateralitate a privirii și un *s. cerebelos homolateral, hemiplegie controlaterală cu miscări *coreoatetozice și tulburări senzitive marcate. V. sindrom altern, sindrom protuberantial.
 - **S. RAYNAUD.** [*Maurice Raynaud, mafic francez, 1834-1881.*] Complex de simptome determinate de vasoconstricție periferică, având aceleași manifestări ca și boala Raynaud (v.), care

S. REBENOK

apaf lnsa secundar altor afectiuni: compresiunea externa a arterei subdaviculare (Tn defileului costo-davicular), arterita, tromboza arteriala, colagenoze (*sclerodermie, 'lupus eritematos diseminat, 'periarterita nodoasa), intoxicatii ('ergotism), iatrogene (administrarea de 'betablocante).

- **S. REBENOK.** Tulburari psihice ale perceptiei Tn timpul psihozelor postgripale, avand drept caracteristica prezenta apei. Halucinatiile auditive, vizuale si kinestezice pot lua aspecte dintre cele mai insolite: zgomotul apei care curge, susurul izvorului, valurile marii, imagini de rauri, lacuri, havuze, senzatia ca pe corp curge apa sau ca parti ale corpului sunt cufundate sau umezite de lichide. Tabloul halucinator poate lua un aspect oniric, bolnavul avand teama de a nu se Tneca, spaima de apa si inundatii, Tncercand sa se salveze. Mai rar, bolnavii simt o atractie pentru apa (hidromanie). Episodul halucinator poate dura ore sau zile. S. R. a fost explicat prin lezarea de catre virusul gripal a structurilor diencefalice.
- **S. REFETOFF.** S. familial caracterizat prin surdomutitate, retard al cresterii osoase, caldificari multiple periarticulare (aspect de epifize punctate), gusa si concentratie crescuta a hormonilor tiroidieni circulanti. Acest ansamblu fiziopatologic este consecinta rezistentei hipofizare si tisulare periferice la actiunea hormonilor tiroidieni.
- **S. REIFENSTEIN.** [Edward C. Reifensstein Jr., eluCoCrinoCog american, n. 1908.] 'Pseudohermafroditism masculin familial, asociat cu hipospadias, hipogonadism primar, atrofie testiculara postpubertara, azoospermie, ginecomastie, testosteron plasmatic scazut. S. R. este asemanator sindromului Klinefelter (v.), de care se deosebeste prin prezenta ginecomastiei si a hipospadiasului.
- **S. REITER.** [fians Conrad Julius Roiter, medic igienist gar-man, profesor [a. 'Kgstocki 1881-1969.] Sin.: sindrom Fiessinger-Leroy-Reiter (v.).
- **S. REMAK.** [Ernst Julius Romak, neuroCog gennan, profesor (a. 'BerCin, apoi [a 'Wiesbaden, 1849-1911.] *S. radicular prin leziune la nivelul Cy, care determina tulburari senzitive ale regiunii posterioare a bratului si antebratului, fetei dorsale a mainii, deficit motor al extensiei cotului, pumnului si degetelor, abolirea sau diminuarea "reflexelor tricipital si cubitopronator. Sin.: sindrom radicular mijlociu al plexului brahial.
- **S. RENDU-OSLER-WEBER.** [Ilniri Juh-s Louis Marie Rondu, medic. francos, 'Paris, 1844-1902; Sir William Osier, medic Canadian care a practical m SU^I fi in yingCia, profesor de. msdcind la Oxford, 1849-1919; Frederick Prkres Weber, medic engiez; LoruCra, 1863-1962.] Sin.: boala Rendu-Osler (v.).
- **S. RETT.** [Aiiit/reos liett, pediatm aiftriac., sec. XX.] S. de etiologie necunoscuta, care afecteaza sexul feminin: debuteaza Tntre 6 si 18 luni, prin hipotonie si incetinirea cresterii craniene: intre 1 si 3 ani apare deteriorarea mentala; la varsta scolara apar *ataxie, hipertonie a membrilor inferioare; tntre 5 \$i 25 de ani bolnavii devin 'grabatari si prezinta un retard mental profund.
- **S. REYE.** [Ralph Douglas Kenneth Reye, patohg austracvm, sec. XX.] Encefalopatie acuta infantila cu edem cerebral si steatoza hepatica masiva. Biochimic consta in hipoglicemie si hipoglicorahie, cresterea transaminazelor serice, hiperamoniemie, acidoza metabolica, cetonurie, Tn relatie cu anomalii ale metabolismului lipidic. Acizii grasi eliberati masiv determina disfunctii ale sistemului mitocondrial celular. Clinic, debutul este brutal, de obicei dupa un episod viral banal, cu vorna, delir, coma cu crize convulsive si contracturi, hepatomegalie, hemo-ragii. Evolutia este letala Tn 80 % din cazuri Tn cateva zile.
- **S. RICHARDS-RUNDLE.** [B. W. {richards, A. T. Rirndle, medici eiwfezi contemporatd.] S. congenital, constand din cetoacidune, Tntarzire psihica, defidit de dezvoltare a carac-

S. ROKITANSKY-MAUD-ABBOTT

terelor sexuale secundare, *anacuzie, *ataxie, atrofie mus-culara progresiva doar Tn perioada copilariei, ulterior stationara.

- **S. RICHNER-HANHART.** [Hermann Richner, oftaimoiog eCwf.ian contemporan, Aarait; Ernst Hanhart, medic fi gemtician el'vefwn, ftsconca, 1891-1973.] Sin.: tirozinemie ereditara (v.).
- **S. RICHTER.** [Maurice N. Richter, patoiog american, n.. 1897.] S. caracterizat prin aparitia unui reticulosarcom ganglionar Tn timpul evolutiei unei *leucemii limfoide cro-nice.
- **S. RIEGER.** [Herwigh Riegorg, oftaimoCog austrac contemporiyi, Linz.] Displazie mezenchimatoasa a irisului cu transrHitere autozomal dominanta, caracterizata prin malformatii ale camerei anterioare, 'sinechii angulare, *embri-otoxon posterior, "colobom, pseudopolicorie (*policorie) cu tendinta la 'glaucom secundar si Tnsotita de malformatii craniofaciale si uniori digitale ("camptodactilie). V. si sindrom Axenfeld.
- **S. RILEY-DAY.** [Conrad M. Riley, peaiatru american contemporan, 'J'ne.'ui 'Yorki Richard L. Day, medic american contemporan..] S. familial autozomal recesiv, cu debut in primele luni de viata. Se asociaza: tulburari ale controlului vasomotor, *alacrimie, hipersudoratie, hipoalgezie, pusee febrile si tulburari gastrointestinale. Aceasta anom-alie de functionare a *sistemului nervos autonom este dependenta de o perturbare a metabolismului *cateco-laminelor prin deficit de dopamin-hidroxi-laza. Sin.: disau-tonomie familiala.
- **S. RILEY-SHWACHMAN.** [Conroj M. Rilcy, pediatm american, ^{ew yor^ n. 1913; Harry Schwachman, wdi-atni contemporan american, 'Boston.] S. rar, de etiologie necunoscuta, observat la copil, Tn cadrul caruia se asociaza *pahioostoza localizata la diafiza oaselor lungi, cresterea densitatii osoase a bazei craniului, hipotonie musculara generalizata cu exagerarea reflexelor osteo-tendinoase, *clonus al piciorului cu dificultate la mers. S. evolueaza prin progresia asteniei, cu anorexie si casexie.
- **S. ROBERTS.** [J. B. Roberts, medic american, sec. XX.] S. foarte rar, cu transmitere autozomal recesiva, Tn care se asociaza diverse semne: retard de crestere in utero sau postnatal, hipoplazie a membrilor, diverse malformatii (fanta labiopalatina, 'clinodactilie, *micrognatie, 'hipospadias) si trombopenie.
- **S. ROBIN PIERRE.** [Pi'erre Robin, pediatru francez, 1867-1950.] Varietate de sindrom al primului arc branhial (v.), manifestata prin 'hipoplazie mandibulara care asociaza un defect de dezvoltare a arcului mandibular (pseudoret-rognatie) cu 'micrognatie, 'glosoptoza si fanta palatina susceptibila sa antreneze asfisia nou-nascutului. V. \$i ectrogenie.
- **S. ROCHON-DUVIGNEAUD.** [Andre Joan Rochon-Duvigneaiid, oftaimoiog francez, 1863-1952.] S. determinat de afectarea structurilor care traverseaza fanta sfenoidala, manifestat prin 'oftalmoplegie totala secundar lezarii nervilor oculo-motor comun, patetic si oculomotor extern, anestezie a corneei in cadranul superior prin afectarea ramurii superioare a trigemenului si uniori 'exoftalmie prir compresiunea venelor oftalmice. Sin.: sindrom de fanti sfenoidala.
- **S. ROGER-FROMENT.** Sin.: sindrom infundibulopulmona (v.).
- **S. ROKITANSKY.** [Karl Freiherr von Rokitansky, anatowato{og austrac; profesor [a 'I'iena, 1804-1878.] Sin. sindrom Mayer-Rokitansky-Kuster (v.).
- **S. ROKITANSKY-KUSTER.** [Karl Freiherr van Rokitansky, anatomopatohg austrac., profesor [a Viem, 1804-1878; Hermann Ki'Ister, ginecowg gennan, sec. XX.] Sin.: sindrom Mayer-Rokitansky-Kuster (v.).
- **S. ROKITANSKY-MAUD-ABBOTT.** [Karl Freiherr von Hokiiansky, anatomopatolog austrac, profesor [a 'I'iena, 1804-1878; Maud; Abboll.] Persistenta 'canalului atrioven tricular comun.

S. ROSENBAACH

• **S. ROSENBAACH.** [Ottomar Rosenbach, medic german, profesor [a 'BfwCau fin pre.ze.nt 'Wroclaw, 'Potonia), open la 'Be-rCin, 1851-1907.] Tahicardie paroxistica de origine coronariana care determina insuficienta cardiaca.

• **S. ROSENTHAL.** [Robert Louis Rosenthal, hematobg awn-can, n. 1923.] Sin.: boala Rosenthal (v.).

• **S. ROSEWATER.** Forma familiala de *hipogonadism primar la sexul masculin, determinand sterilitate si ginecomastie, cu etiologie incerta. • **S. ROTHMANN-MAKAI.** [Max Rothmann, newolog german,

profesor [a 'Bertm, 1868-1915; Endre Makai, c-fwnvg maghiar wntemporan, 'Sudapesta.] *Paniculita circumscrisa idiopatica, cu •steatonecroza s; chisturi multiple.

• **S. ROTHMUND-THOMSON.** [August von Rothmund Jr., oftai-mdoff german, profesor [a 'M'iw.fie.n, 1830-1906; Mattew Sidney Thomson, dermatolog eng[w, Londra, 1894-1969.] S. malformativ ereditat, transmis autozomal recesiv, caracterizat prin •poikilodermie, *telangiectazii, frecvent asociate cu cataracta juvenila, nas "in sa", anomalii scheletale congenitale si *hipogonadism. Sin.: boala Thomson, poikilodermie congenitala.

• **S. ROTOR.** [Arturo B. Rotor, medic fiRpinez contemporan, yAaniQa] lcter cronic familial nehemolitic cu evolutie cronica, dar benigna, fara febra si alterarea starii generale. Biochimic, hiperbilirubinemia este moderata si exista hemoliza discreta, fara afectarea functiilor hepatice. Etiopatogenia implica un deficit de secretie a bilirubinei conjugate si absenta transferazei hepatice. Difera de *s. Dubin-Johnson prin lipsa pigmentatiei hepatice si prin transmiterea autozomal recesiva.

• **S. ROUSSY-LEVY.** [Gustave Roissy, amtomopatoCog francw, n. ta 'Ye-iley, 'Eii/efia, 1874-1948; Gabrielle Levy, newdog frawez., 1886-1935.] Sin.: boala Roussy-Levy (v.).

• **S. ROVSING.** [Nils Thorkild Rovsing, cfwwg danez, Copenhagen, 1862-1927.] Asocierea unei anomalii renale (rinichi "Tn potcoava") cu o serie de simptome gastrice: disconfort si dureri abdominale, senzatie de greutate.

• **S. ROYER.** Tip de intersexualitate (*pseudo-hermafroditism masculin) caracterizat prin discordanta dintre organele genitale interne, ambisexe, si restui sexualizarii, care este masculina. Cromatina sexuala este absenta, cariotipul fiind 46 XY. Clinic, pacientii prezinta morfotip sexual masculin sau hipoandric, organe genitale externe masculine, normal conformate, testicule intrascrotale sau *criptorhidie, sexualizare pubertara relativ normala sau redusa, sterilitate. Sin.: sindromul barbatilor cu uter.

• **S. RUBINSTEIN-TAYBI.** [Jlack Herbert Rubinstein, pediatri. american, CitKimuiti, n. 1925; Hooshang Tiiybi, radw(og arne.ri-can, n. 1919.) S. polimalformativ, forma de nanism congenital cu cariotip normal, in care se asociaza malformatii cardiace si somatice (oculare, hipoplazia membrilor si a maxilarului). V. si sindrom Keipert.

• **S. RUD.** [Einar Rud, medic dane.z; n. 1892.] S. congenital constant din *ihtioza, deficit psihic, epilepsie, infantilism, tetanie. Este asemanator *s. Sjogren-Larsson.

• **S. RUSSELL-SILVER.** [Alexander Russell, pediatri. e.nfjk.z, contemporan, Lorida; Henry K. Silver, pediatri. american, iDinmr, n. 1918.] Sin.: sindrom Silver (v).

• **S. SABIN-FELDMAN.** [Albert Brur.e Sabin, WoCog american lit origine. rusa, 'J^W 'yorC^, 1906-1993; Henry Alfred Eeld- ' man, e.pide.mo[og american, n. 1914.] "Corioretinita si calcificari cerebrale, similare ca simptomeologie *toxoplasmozei, dar avand teste negative pentru aceasta.

• **S. SADAM.** Enterita in care se asociaza dureri ale articulatiei temporomandibulare, cracmente, limitarea miscarilor de abductie ale articulatiei.

• **S. SAKATI.** Sin.: acrocefalopolisindactilie tip III (v. acrocefalopolisindactilie).

S. SCHONLEIN-HENOCH

• **S. SALDINO-NOONAN.** S. plurimalformativ ce antreneaza moartea fie in utero, fie imediat dupa nastere, In cadrul caruia se asociaza torace ingust, coaste si membre scurte cu oase de dimensiuni mid ce prezinta extremitate metafizara efilata, aripi iliace mid, planseu cotiloidian orizontalizat, atrezie anala, anomalii genitale si cardio-respiratorii (transpozitia vaselor mari, agenezie pulmonara). Transmitere autozomal recesiva. V. si sindrom Majewski. A mai fost individualizata o forma particulara (Naunoff) numita "s. coaste scurte - polidactilie tip III", Tnsa unii autori includ acest s. in s. S.-N. Sin.: condrodisplazie letala cu scurtarea coastelor de tip I.

• **S. SALLERAS-ZARATE.** Asoderea miopie - paralizie de oculomotor - anomalii pupilare.

• **S. SANDIFER.** [Poul Sandifer, radwCog fnitainc, sec.. XX.] Asoderea hernie hiatala - reflux gastro-esofagian - *torticolis (posibil prin pozitie antalgica), la copil.

• **S. SAVIN.** Afectiune ereditara in care se asociaza manifestari alergice, ihtioza cutanata, afectare corneana nodulara, uneori ulcerativa.

• **S. SCADDING.** Forma acuta a *fibrozei pulmonare interstitiate difuze (idiopatie). • **S. SCAGLIETTI-DAGNINI.** [Oscor Scaglietti, mi-die itaiian ccr-temporan; Giuseppe Dagnim, medic itaiian, 1866-1928] Sin.: sindrom Erdheim (v.).

• **S. SCHAFFER.** [Erich Shafer, dermatolog german., sec. XX.] S. ereditat, cu transmitere autozomal dominanta, caracterizat prin *hiperkeratoza predominant palmoplantara, hipertrofie ungueala, *hipertricoza, uneori asociate cu intarziere staturoponderala si intelectualuala, hipogonadism, comitialitate si cataracta congenitala.

• **S. SCHAUMANN.** [Jargon Nilsea Schaumann, dermatolog swde.z.1 Stockholm, 1879-1953.] Sin.: sarcoidoza (v.).

• **S. SCHEIBE.** [A. Scheibe, medic american, n. 1875] Perceperea unor pulsatii intraauriculare, in mastoidita.

• **S. SCHEIE.** [Harold Glendon Schcie, oftalmog american, 1909-1990.] Forma de *mucopolizaharidoza relativ benigna, caracterizata printr-un fades particular si uneori prin leziuni cardiace, transmisa autozomal recesiv, asemanatoare *bolii Hurler, de care se deosebeste prin deformatiile scheletale moderate si intarziere psihica. Sin.: boala Scheie, mucopolizaharidoza tip I-S, mucopolizaharidoza tip V.

• **S. SCHICKELE.** [Gus(nve Schickele, gimcogb elvefian, pro-' fesor [a Strasbourg, 1875-1927.] Varietate de *distode dinamica manifestata prin formarea unui inel cervical rigid (prin contrac-tura tonica a musculaturii uterine) Tn timpul "travaliului. Sin.: sindrom Demelin.

• **S. SCHINZEL.** S. polimalformativ in care se asociaza hipoplazia cubitusului, malformatii ano-rectale, hipogonadism cu retard pubertat si obezitate. Transmiterea este autozomal dominanta.

• **S. SCHINZEL-GIEDION.** S. polimalformativ in cadrul caruia se asociaza retractia etajului mijociu al fetei, anomalii ale oaselor craniului (suturi largi si *oase wormiene), malformatii cardiace, hidronefroza si "hipertricoza. Transmiterea este probabil autozomal recesiva.

• **S. SCHMIDT.** [1] fohann F. M. Schmidt, [aringohg german, 1838-1907; 2] Martin Benno Schmidt, anatomopa.toCog german, profesor (succ&shiv) [a Strasbourg, 'Dwseldorf, Zurich., 'Jvtafiwg si 'Wurtz.bwg, 1863-1949.] 1) Hemiparalizie care afecteaza corzile vocale, valul palatin, muschiul trapez si sternocleido-mastoidian, prin leziunea nucleului ambiguu si a nudeului acce-sorius. 2) Sin.: poliendocrinopatie autoimuna tip II (v. polien-docrinopatie autoimuna).

• **S. SCHONLEIN.** [fohann Lukas Schonlein, medic, german, 'Bambe-rg, 1793-1864] V. purpura Henoch-Schonlein.

• **S. SCHONLEIN-HENOCH.** [Eduard Heinrich Henoch, pediatri. german, 'Scrim, 1820-1910; fohann Lukas Schonlein,

S. SCHULTZE

- medic german, 'Samfiarg, 1793-1864.] Sin.: purpura Henoch-Schonlein (v.).*
- **S. SCHULTZE.** [*Friedrich Schultze, newoCog german, 'Dorpat, 'Bonn, 1848-1934.*] S. caracterizat prin acroparestezii nocturne la nivelul membrului superior si, uneori, dureri paroxistice. Poate fi Tn relatie cu o compresiune a arterei subclaviculare sau a radacinilor inferioare ale plexului brahial.
 - **S. SCHWARTZ-BARTTER.** [*William B. Schwartz, cwdwtog canerican, 'Boston, n. 1922; Frederic C. Bariter, endocrinolog ame.ric.an, 'Setfiesda, 1914-1983.*] *S. paraneoplazic care implica retentie hidrica si hiponatremie, prin secretia inadecvata de hor-mon antiidiuretic. Hipoosmolalitatea plasmatice coexistă cu hiper-osmolalitatea urinei si cu excretia crescuta de sodiu Tn urina. Tensiunea arteriala, functiile renala si suprarenala sunt normale. Este frecvent asociat unui cancer bronhopulmonar (cu celule mid). Sin.: sindrom SIADH, sindrom de secretie inadecvata de hormon antiidiuretic.
 - **S. SCOTT.** Defect plachetar de coagulare, diagnosticabil prin masurarea timpului de protrombina.
 - **S. SEABRIGHT BANTAM.** [*Seabright Bantam, rasa de. gali-nacw in. can cocofvi are. peneCe de [a wadd (a feC ca (a gaind, prin raspuns cmormai [a stimidii hormonaii]* S. descris initial de Albright (1942) ca fiind o forma de *pseudohipoparatiroidism. Tn prezent denumirea este folosita pentru a regrupa s. endocrine prin insensibilitate de receptor. V. si rezistenta hormonală.
 - **S. SECKEL.** [*Helmut Paul George Seckel, medic german, 1900-1960.*] S. malformativ congenital, forma rara de nanism esential, cu malformatii craniofaciale (*microcefalie, *hipoplazie a maxilarelor, *retrognatie, nas cu aspect de "cioc de pasare", implantare joasa a urechilor) si deficit intelectual. Sin.: nanism "cu cap de pasare".
 - **S. SEIP-BERRARD1NELLI.** Asociere malformativa familiala, cu transmitere recesiva, care poate fi diagnosticata la nou-nascut. Implica: macrosomie, hipertrofie genitala, "acanthosis nigricans, hepatomegalie, rezistenta la insulina si hipertrigliceridemie. Este considerata o forma congenitala rara de "lipodistrofie generalizata. V. si sindrom Kobberling-Dunningan.
 - **S. SENEAR-USHER.** [*Francis Eugene Senear, dermatolog american, Chicago, 1889-1958, Barney Usher, dermatolog Canadian, n. 1899.*] Sin.: pemfigus eritematos (v.).
 - **S. SEZARY.** [*Albert Jean Antoine Sezary, dermatolog francez., n. [a ^ige-r, medic (a 'Hopitawc de. *Paris, 1880-1956.*] Afectiune cutanata la barbatul adult, de obicei dupa varsta de 50 de ani, caracterizata prin *eritrodermie uscata difuza, cu aspect scuamos, prurit, adenopatie Tndeosebi inghinala, hiperleucocitoza cu predominanta celulelor mononucleate (*celule Sezary). Prognostic letal m cativa ani, fiind inclus, uneori, In categoria limfosarcoamelor.
 - **S. SHARP.** [*Gordon Sharp, medic american contemporan.*] S. prezentand un tablou clinic In care se asociaza semne aparținând *lupusului eritematos diseminat, *sclerodermiei sistemice, *dermatomiozitei, *poliartritei reumatoide. Se caracterizeaza biologic prin cresterea anticorpilor antinucleari contra unei ribonucleoproteine solubile (anticorpi anti-RNP).
 - **S. SHEEHAN.** [*Harold Leeming Sheehan, patofog e.ngfw, n. 1900.*] Insuficienta antehipofizara secundara necrozei hipofizei anterioare post-partum, mai frecvent la multipare, daca nasterea s-a complicat cu hemoragii masive si, ulterior, colaps hipovolemice.
 - **S. SHPRINTZEN.** [*Robert J. Shprintzen, genetician american, sec. XX.*] S. polimalformativ, asociind malformatii constitutionale si cardiace (defect septal ventricular, *tetraida Fallot).
 - **S. SHULMAN.** [*Laurence E. Shulman, rwmatoCog ame.ru.an, n. 1919.*] Sin.: fasciita cu eozinofile (v.).

S. SJ6GREN

- **S. SHWACHMAN.** [*Harry Shwachman, pediatru american con-temporan, 'Boston.*] Asocierea insuficienta pancreatica exocrina, neutropenie, insuficienta medulara, Intarziere de crestere. Spre deosebire de "mucoviscidoza, concentratia sodiului in transpi-ratie este normala.
- **S. SHY-DRAGER.** [*George Milton Shy, newvhg american, 1919-1967; Glean A. Drager, neuroCog american, 1917-1967.*] S. neurologic rar, survenind la sexul masculin dupa varsta de 50 ani. Este caracterizat prin leziuni degenerative ale nucle-elor medulare si pontine, lent progresive, dar cu prognostic letal. Clinic se manifesta prin tulburari neurovegetative sudo-rale, vezicale si genitale, ulterior hipotensiune ortostatica, *dis-artrie, tremor, hiperreflectivitate tendinoasa, simptomele accentuandu-se Tn (imp. V. si disautonomie.
- **S. SHY-GONATAS.** [*George Milton Shy, neurotog american, 1919-1967; Goatas.*] S. congenital de etiologie necunoscuta, Tn care se asociaza hipotonie musculara predominanta la nivelul extremitatilor distale ale membrilor, *ataxie cerebeloasa, afectare a musculaturii extrinseci a globilor oculari, *hipertelorism, *diplopie cu scaderea acuitatii vizuale, Tn particular a vede-rii crepusculare, si disagie. Frecvent exista reflexie si aritmie. Histologic se evidentiaza depozite de lipide si incluziuni lipidice intramitocondriale la nivel muscular, demielinizare generalizata, degenerescenta pigmentara a retinei, incluziuni intraretiniene si ulcere corneene. Sin.: distrofie musculara oculo-faringiana.
- **S. SHY-MAGEE.** [*George Milton Shy, mwdog american, 1919-1967; K. H. Magee, medic engkz, contemporan.*] Sin.: miopatie congenitala centroaxiala (v. miopatie congenitala).
- **S. SICARD.** [*Je«n Athanasc Sicard, neuroCog fra.nc.ez, profesor de patologie. interna (a Saris, 1872-1929.*] *S. vestibular acut, surditate de perceptie, paralizie faciala periferica si eruptie veziculara. Etiologia este frecvent zosteriana.
- **S. SILFVERSKJOLD.** [*Nils G. Silfverskjold, ortoped swdu, 1888-1957.*] Sin.: boala Fairbank (v.).
- **S. SILVER.** [*Henry K. Silver, pediatru american, 'Denver, n. 1918.*] Tip de *nanism congenital constand din greutate mica la nastere, desi durata gestatiei a fost normala, deficit statu-ral, asimetrie laterala, ulterior pete "cafe-au-lait", 'sindactilie, al-te anomalii scheletale, pubertate precoce, Tn relatie cu secretia crescuta de gonadotropine. Sin.: sindrom Russel-Silver.
- **S. SILVERMAN.** [*Frederic N. Silverman, medic american con-temporan.*] Sin.: sindrom de copil batut (v.).
- **S. SILVESTRINI-CORDA.** [*R. Silvestrini, L. Corda, medici italuni contemporani*] S. cu aparitie la sexul masculin, caracterizat prin aspect eunucoid, caractere sexuale secundare absente sau slab dezvoltate, libidou diminuat, atrofie testiculara, sterilitate si ginecomastie, Tn relatie cu un defect hepatic de mefabolizare a estrogenilor, determinand concentratii sanguine crescute ale acestora.
- **S. SIMMONDS.** [*Morris Simmonds, medic, gennan, profesor it anatomic patoCogica. [a 'HamBurg, 1855-1925.*] Panhipopituitarism anterior, frecvent postpartum, cu scadere ponderala excesiva, depresie, somnolenta, insuficienta tiroidiana, ovariana si corti-cosuprarenala. Patogenia, discutata, pare a implica leziuni ale regiunii infundibulotuberiene. Sin.: boala Simmonds, casexie hipofizara.
- **S. SIPPLE.** [*H. Sipple, medic american, n. 1930*] Afectiune ereditara din grupul *neoplaziilor endocrine multiple, transmisa autozomal dominant, implicand 'feocromocitom (bilateral si multiplu), carcinom medular tiroidian, hipertiroide sau adenomatoza paratiroidiana, neuroinoame, *s. Marfan. Sin.: neoplazie endocriniana multipla Ila (MEN Ila).
- **S. SJOGREN.** [*Henrik Samuel Conrad Sjogren, ofta[mol(y suedez; Stockholm., n. 1899.*] S. complex, aparand la femei in a doua jumatate a perioadei adulte, implicand *xeroftalmie,

S. SJOGREN-LARSSON

• xerostomie (prin infiltratie limfodara glandulara), hipertrofia glandelor parotide; se asociaza frecvent cu 'poliartrita reumatoida si, uneori, cu 'lupus eritematos diseminat, *sderodermie sau 'polimiozita. Tn patogenie este implicat un raspuns imun anormal. Sin.: boala Sjogren, sindrom Gougerot-Muloch-Houwer, sindrom Gougerot-Sjogren, sindrom de ochi uscat, sindrom sicca.

• **S. SJOGREN-LARSSON.** [*Karl Gustav Torsten Sjogren, psifuu. tm fi wwoCog suedes, Stoc.hho(m), 1859-1939; Tage Larsson, psiftiatru Sue-ties contemporan, Stoc-kfwim.*] Asocierea: oligofre-nie congenitala, *ihtioza, simptome piramidale (spastice), de-generescenta maculara a retinei. Este o afectiune ereditara cu transmitere autozomal recesiva, considerata de unii autori ca fiind o *facomatoza.

• **S. SLUDER.** [*Greenfield Stluder, otorinoCaringoCog american, profesor (a St. Lows, 1865-1928.)*] Tip de *nevralgism facial care poate complica sinuzita sfenoidală. Se caracterizeaza prin dureri Tn regiunea corespunzatoare bazei piramidei nazale, dureri oculare, dentare (la nivelul maxilarului superior), cu iradiere cervicala, la care se asociaza congestia mucoasei nazale (cu hidroree) si oculare (uneori cu *midriaza unila-terala). Simptomatologia cedeaza prin anestezia ganglionului sfenopalatin. Sin.: nevralgie de ganglion sfenopalatin, nevralgie Sluder, sindrom de ganglion sfenopalatin.

• **S. SLY.** Sin.: sindrom Dyggve-Melchior-Clausen (v.).

• **S. SMITH-LEMLI.OPITZ.** [*David W. Smith, pediatriu american, n. 1926; Lur. Lemli, medic american contemporan; John Marius Opitz, pe.cfia. tm american, n. 1935.*] S. malformativ congenital, transmis autozomal recesiv, caracterizat prin anomalii multiple, incluzand *microcefalie, malformatii faciale, ale membrului, organelor genitale si inimii, hipotonie, nas "In sa", *sindactilii, asociate cu 'nanism armonios si deficit intelectual profund.

• **S. SOHVAL-SOFFER.** [*Arthur R. Sohval, medic. internist american, 1904-1985; Louis J. Soffer, medic internist american, n. 1904.*] S. congenital, la sexul masculin, asociind hipogo-nadism, anomalii scheletice multiple (Tndeosebi ale coloanei vertebrale cervicale si ale coastelor) si intarziere psihica.

• **S. SOMOGYI.** [*Michael Somogyi, fmchimist american, St. Louis, 1883-1971.*] Episoade de hipoglicemie nocturna la un diabetic cu hiperglicemie diurna cu valori mari, ceea ce determina cresterea dezolilor de insulina administrate, cu accentu-aria secundara a acestor episoade. Mai frecvent la copii decat la adulti, s. S. trebuie suspectat cand apar oscilatii mari ale glicemiei in intervale scurte de timp. Sin.: fenomen Somogyi.

• **S. SOTOS / syndrome de Sotos / cerebral gigantism.** [*Juon r. Sotos, pediatriu american, n. 1927.*] *Gigantism care apare din prima copilarie, cu malformatii craniofadale si hipertrofie musculara generalizata, retard mental si coordonare motorie defectuasa. Etiologie necunoscuta: se presupune ca ar fi perturbata receptia semnalelor asupra miscarilor, la nivelul *otolitilor si la nivelul sistemului vizual. Sin.: gigantism cerebral.

• **S. STARK-KAESER.** Sin.: amiotrofie spinaia scapulooperoneala tip I (v.).

• **S. STAVFFER.** S. de "colestaza hepatica asociat de regula cu un cancer renal (fara metastaze hepatice) sau cu o tumora renala benigna.

• **S. STEELE-RICHARDSON-OLSZEWSKI.** [*fohn C. Steele, f. Clifford Richardson, newotogi canadwini contemporani; Jerzy Olszewski, mwopatofog Canadian contemporan, de origim mtotie.za, decsdat in 1966.*] Afectiune neurologica progresiva, caracterizata prin *oftalmoplegie supranucleara a verticalitatii (*s. Parinaud) si lateralitatii, paralizie pseudobulbara, 'disartrie, rigiditate distonica a gatului si a trunchiului, 'akinezie si dementa. S. este determinat de leziuni degenerative ale trunchiului cerebral si are evolutie letala in cativa ani. Sin.: boala Steele-

S. STUVE-WIEDEMANN

Richardson-Olszewski, distonie oculo-cervico-faciala, **oftalmoplegie supranucleara progresiva.**

• **S. STEIN-LEVENTHAL.** [*Irving Freiler Stein, ginecoCog ame-rican, n. 1887; Michael Leo Leventhal, ginecwog fi obstetrician american, 1901-1971.*] Amenoree secundara si absenta ovulatiei, asociata cu ovare polichistice bilaterale, hirsutism, obezitate, dar cu secretie normala a FSH-ului. Se constata atat hiperestrogenism (prin conversie periferica a androgenilor), cat si hiperandrogenism. Sin.: boala polichistica ovariana.

• **S. STEVENS-JOHNSON.** [*Albert Mason Stevens, pediatriu american, y^ew yor^ 1884-1945; Frank Chambliss Johnson, pediatriu american, 1894-1934.*] Afectiune care apare in copilarie sau adolescenta, caracterizata clinic prin leziuni tegumentare sau mucoase (cu localizare bucala, conjunctivala, genitala) putin evidente, polimorfe, asemanatoare uneori celor din *eritemul polimorf, asociate cu simptome pulmonare si alterarea starii generale. Evolutia este benigna, cu vindecare in cateva saptamani, dar sunt posibile recidive. Sin.: ectodermoza eroziva pluri-riorificala.

• **S. STEWART-MOREL.** [*R. M. Stewart, newoCpg engtez, sec. XX; Ferdinand Morel, psiniatni. ekfeian, profesor [a Qemva, 1888-1957.]*] Sin.: boala Morgagni-Stewart-Morel (v.).

• **S. STEWART-TREVES.** [*Fred Waldorf Stewart, patoCog american, n. 1894; Norman Treves, clwgg american contemporan, 9^ea' yor^*] Aparitia de tumori cutanate ?i subcutanate la nivelul membrului superior homolateral dupa mastectomie radi-cala (in cancerul mamar). Etiologia acestora (limfoangiosarcom sau metastaze) este discutata.

• **S. STICKLER.** [*Gunner B. Stickler, medic american, sec. XX.*] Sin.: boala Stickler (v.).

• **S. STILLING-TLIRK-DUANE.** [*fakob Stilling, oftaimdog german, f(assef, 1842-1915; Siegmund Turk, oftalmoiog eh.'e.rian, sec. XIX-XX; Alexander Duane, oftaimoCog american, ^few yar^ 1858-1926.*] Sin.: sindrom Duane (v.).

• **S. STOCKHOLM.** [*Stockholm, capita[a Swaiej*] Comportament psihologic particular observat la unii ostateci, care refuza cooperarea cu reprezentantii legii si simpatizeaza cu rapitorii, observat pentru prima oara la Stockholm, in 1975.

• **S. STRACHAN-SCOTT.** [*William Henry Williams Strachan, medic. engCez., 1857-1921; Henry Harold Scott, medic american, 1874-1956.*] Manifestare neurologica asemanatoare *ariboflavi-nozei, constand in asoderea 'polinevritei cu *ataxia la mers. Sin.: sindrom Hawes-Pallister-Landor.

• **S. STRYKER-HALBEISEN.** [*Garold V. Stryker, dermatohg american, n. 1896; William A. Halbeisen, dennatoCog american, J>t. Louis, sec. XX.*] S. carential al complexului vitaminic B, tradus clinic prin placarde pruriginoase, eritemato-scuamoase sau veziculoase, situate la nivelul umerilor, fetei si gatului, asociind biologic anemie macrocitara.

• **S. STURGE-WEBER.** [*William Alien Sturge, medic englez, 1850-1919; Frederick Parkes Weber, medic engkz, Londm, 1863-1962.*] S. care consta in triada: 1) Angioame cutanate plane in teritoriul senzitiv al nervului trigemen. 2) Angiom me-ningian homolateral cu calcificari intracraniane si, clinic, semne neurologice. 3) Angiom coroidian, frecvent secundar unui *glaucom. Sin.: boala Krabbe, boala Sturge-Weber, sindrom encefalotrigeminal.

• **S. STUVE-WIEDEMANN.** [*Stiive; Hans Rudolf Wiedemana, pediatriu german contemporan, 'Kiel*] S. congenital ce poate apare la ambele sexe, considerat o *displazie osoasa cu transmitere autozomal recesiva, caracterizata prin incurbarea oaselor lungi ale membrului inferior (in particular tibia si peronei), ingustarea corticalei interne, deformarea bazinului, ingustarea toracelui. Uneori apar anomalii laringotraheale, acestea determinand, in majoritatea cazurilor, de decesul copilului prin *detresa respiratorie.

S. SUDECK-LERICHE

- **S. SUDECK-LERICHE.** [Pou; *Hermann Martin Sudeck, cfwwg german, profesor [a 'Hamfiwg, 1866-1938; Rene Henri Marie I^sriche, cfuning francez; profesor la Lyon fi (a Strasbourg, 1879-1955.)* Sin.: boala Sudeck (v.).
- **S. SUTHERLAND.** S. In care se asodaza hipertensiune arteriala, hipokaliemie, alcaloza metabolica si hiperaldosteronism primar, cu activitate scazuta a reninei plasmatice. Se transmite autozomal dominant. Simptomatologia se amelioreaza rapid sub tratament cu dexametazona. Sin.: hiperaldosteronism primar sensibil la dexametazona.
- **S. SWAN.** [Kenneth C. Swan, oftalmocog american contemporan] S. observat Tn anumite tipuri de *strabism convergent, Tn care convergent axelor oculare se face sub un unghi cuprins Tntre 12 si 18°. Tn aceste conditii, imaginea obiectului se formeaza pe *pata oarba a ochiului deviat si pe 'macula lutea a celuiilalt ochi, ceea ce evita 'diplopia. S. S. caracterizeaza unele tipuri de *hipermetropii cu *anizometropie. Sin.: sindromul petei oarbe.
- **S. SWEET.** [R. D. Sweet, dermatocog engkz contemporan.] Dermatoza febrila acuta a adultului tanar, de etiologie incerta, uneori secundara unei hemopatii, tumori solide, infectii sau unui vaccin. Clinic, se manifesta prin prezenta de papule inelare si placarde violacee dureroase, localizate pe fata, antebrate si gambe. La nivelul leziunilor si Tn sange exista leucocitoza cu polinudeoza.
- **S. SWYER-JAMES.** [Paul R. Swyer, medic. erw(ez stabilit m Canada, n. 1921; George C. W. fames, radiolog engCez contemporan)] Sin.: sindrom MacLeod (v.).
- **S. SYMONDS.** [Sir Charles Symonds, medic engkz contemporan] Otita medie complicata cu *hipertensiune intracraniana tranzitorie, care determina cefalee, *edem papilar cu staza, hemoragii retiniene si, uneori, paralizii In teritoriul oorespunzator perechii a VI-a de nervi cranieni.
- **S. TAPIA.** [Antonio Gncio Tapia, otorinoCaringoCog spaniel, profesor (a 9v(adrid, 1875-1950.) Paralizie unilaterala a limbii si laringelui, fara afectarea valului palatin, secundara unei leziuni a nervului hipoglos sau vag sub nivelul ganglionului plexiform.
- **S. TAUSSIG-BING.** [Helen Brooke Taussig, cardiolog american, 'Boston, 1898-1986; Richard J. Bing, cfumrg american, '1909-1986.] Cardiopatie congenitala cianogena rara, caracterizata prin "transpozitia incompleta a marilor vase de la baza inimii si defect septal ventricular.
- **S. TIETZE.** [Alexonder Tietze, chimrg german, 'Sreslau (in prv.z.ent 'Wroclaw, VoConia), 1864-1927] 1) Sin.: boala Tietze (v.). 2) Asocierea: 'albinism (cu exceptia pigmentului normal al ochilor), surdomutitate, hipoplazie a sprancenelor, *nistagmus.
- **S. TILING-WERNICKE.** [Theodor Tiling, mwo(og fi psifiatru. german, 'Kjga, St. 'Petersburg, 1842-1913; Carl Wernir.ke, mum[og si psifi.ia.tnt german, profesor la •Sef[in, apoi [a 'Breslau. (m present 'Wroclaw, 'PoConia), 1848-1905.] *Oftalmoplegie de origine centrala prin leziune la nivelul celei de-a doua circumvolutiuni cerebrale frontale. Se asodaza cu paralizia motilitatii voluntare oculare si cu paralizii Tn teritoriul inervat de nervii facial, trigemen si mare hipoglos. Sin.: oftalmoplegie pseudonudeara.
- **S. TOLOSA-HUNT.** [Eduardo S. Tolosa, muroclurwg spanwC wnte-mporan; William Edward Hunt, newochirwg ame.ican, n. 1921.] *Oftalmoplegie unilaterala asodata cu dureri retroorbitare si Tn aria inervata de nervul trigemen, de etiologie inflamatorie nespecifica, prin prezenta tesutului de granulat la nivelul sinusului cavernos sau al fantei sfenoide.
- **S. TONI-DEBRE-FANCONI.** [Grovdnni De Toni, peaiatru. am (jentr, n. 1895; Anseline Robert Debre, peaiatru. france-z; profesor (a Saris, n. 1882; Guido Fanconi, pediatri. elve.fian, profesor [a Zurich, 1892-1979.] Sin.: sindrom Fanconi (v.).

S. URRETS-ZAVALLIA

- " **S. TORRE.** [Douglas P. Tone, dermatolog american, n. 1919.] S. ereditar, transmis dominant autozomal, constand din carcinoame primare multiple intestinale, gastrice sau laringiene, asociate cu tumori numeroase ale glandelor sebacee.
- **S. TOURAINE-SOLENTE-GOLE.** [Afoert Touraine, dermatolog fmncez; Saris, 1883-1961; Gabriel Solente, dennatocog fraimz., n. 1890; Laurent Gale, dumatdog france-z., 'Paris, n. 1903.] Sin.: pahidermoperiostoza (v.).
- **S. TREACHER COLLINS.** [Edward Trearher Collms, oftalmocog eng[ez, Lofidra, 1862-1919.] Forma incompleta de sindrom Franceschetti-Zwahlen (v.).
- **S. TREVpR.** Sin.: displazie epifizaca hemimelica (v.).
- **S. TROISIERS.** [Charles Emile Troisier, medic, franc.tz, [a 'Hopitaw^ de. 'Paris, 1844-1919] Casexie asociata cu coloratie bronzata a tegumentelor, Tn diabetul zaharat.
- **S. TROUSSEAU.** [Armonrf Troussseau, medic frww.z, profesor de dinua medicala si de terapeutkd (a 'Paris, 1801-1867)] Sin.: nevralgie de trigemen (v.).
- **S. TURCOT.** [Jocques Turcot, medic. Canadian, n. 1914.] Tip de 'polipoza intestinala familiala asodata cu tumori maligne ale SNC, frecvent *glioame.
- **S. TURNER.** [Henry Hubert Turner, endoc.rinoCog cmierican, 1892-1970] 1) S. T. feminin: s. plurimalformativ cu insuficienta ovariana severa Tn forma clasica, dar cu numeroase variante Tn functie de asocierile malformative si de gradul insuficientei ovariene. In forma clasica, morfotipul implica hipotrofie staturala marcata, cu aspect dizarmonic si malformatii multiple: gat palmat, urechi jos implantate, ochi oblici, nas "Tn sa", torace larg si malformat, cubitus valgus, posibil *sindactilie etc. Biologic, valorile sanguine si urinare ale hormonilor ovarieni sunt practic nule (prin anovarie), gonadotrofinele fund, secundar, m exces. Cromatina sexuala este absenta, cariotipul fiind 45 XO sau mozaicisme cu linii 45 XO; 45 XO/46 XX; 45 XO/47 XXX; 45 XO/46 XX/47 XXX (corespunzand formelor de s. T. incomplet, numite si forme paraturneriene). 2) S. T. masculin'. vari-anta a s. T. la sexul masculin, caracterizat prin cariotip normal (46 XY) sau variante (45 XO/46 XY), nanism cu aspect dizarmonic si malformatii mai reduse decat Tn cazul s. T. feminin, disgenезie gonadica si insuficienta gonadica primitiva.
- **S. UEHLINGER.** [Erwin Uehlinger, anatonwpatog etvetian, Zurich, n. 1899.] Sin.: pahidermoperiostoza (v.).
- **S. ULLRICH-FEICHTIGER.** [Otto LWicA, pediatri german, 'Bonn, 1894-1957; Eeichtiger, medic, german contemporan] Ansamblu de malformatii congenitale care includ: micrognatie, hexadactilie, anomalii genitale, dismorfii ale nasului, ochilor, urechilor.
- **S. ULLRICH SI FREMEREY-DOHNA.** [Otto LWrich, pediatri german, 'Jonn, 1894-1957; H. Fremerey-Dohna, meaic german contemporan.] Sin.: sindrom Fran9ois (v.).
- **S. ULLRICH-TURNER.** [Otto Vllrich, pediatri german, 'Sonn, 1894-1957; Henry Hubert Turner, endocrinocog american, 1892-1970.] Sin.: sindrom Noonan (v.).
- **S. UNVERRICHT.** [Heinrich (Jnverricht, medic, german, profesor de poCiclinica medicala [a Jena, apoi [a 'Dorpat, 1853-1912.] 1) *Epilepsie mioclonala progresiva familiala, cu transmitere autozomal recesiva, caracterizata prin prezenta induziunilor intraneuronale denumite 'corpusculi Lafora. Se manifesta din adolescenta prin oomitalitate generalizata, *mioclonii si alterarea progresiva a intelectului, cu evolutie letala Tn cativa ani. S. U. este considerat ca fiind o afectiune dismetabolica din categoria *mucopolizaharidozelor. Sin.: boala Lafora, boala Unverricht-Lundborg. 2) V. boala Unverricht.
- **S. URRETS-ZAVALLIA.** Midriaza care determina atrofia irisului, de obicei postkeratoplastie.

S. USHER

- **S. USHER.** [*Charles Howard Usher, oftalmolog englez, 1865-1942.*] Afecțiune ereditară cu transmitere autozomal recesivă, caracterizată prin asocierea unei degenerescențe pigmentare retiniene cu surditate de percepție bilaterală și mutitate. V. sindrom Cockayne și sindrom Hallgren.
- **S. VAN DER HOEVE.** [*Ivan Van der Hoeve, oftalmolog olandez, 1878-1952.*] Sin.: osteogeneza imperfectă (v.).
- **S. VAN DER WOUDE.** [*Anne Van der Woude, medic american, sec. XX.*] s. ereditar, transmis autozomal dominant, con-stand în despicarea buzei superioare și/sau a boltii palatine, asociată cu formațiuni chistice la nivelul buzei inferioare.
- **S. VERNER.** [*Iohn Victor Verner, medic american, n. 1927*] S. caracterizat prin prezența unei diaree grave, cu hipokaliemie și aclorhidrie gastrică, Tn relație cu prezența unei sau mai multor tumori maligne ale insulelor pancreatice cu celule non-p. Uneori se poate asocia și un *feocromocitom. Simptomatologia este Tn relație cu substanțele secretate de formațiunile tumorale: *VIP (de unde și denumirea sindromului de vipom, sin. utilizat uneori), *somatostatina, *GIP, *prostaglandine. Sin.: holera endocrină, sindrom DAHA, sindrom Verner-Morrison, sindrom WDHA.
- **S. VERNER-MORRISON.** [*Iohn Victor Verner, medic american, n. 1927; Ashton B. Morrison, medic american contemporan*] Sin.: sindrom Verner (v.).
- **S. VERNET.** [*Maurice Vernet, neurolog francez, n. 1887.*] Ansamblu de tulburări determinate de paralizii nervilor glosolingvici, vag și spinal, prin leziuni la nivelul gaurii rupte posterioare: hemiparalizii și hemianestezia valului palatului, a laringelui și a faringelui, paralizii unilaterale a mușchilor trapez și sternocleidomastoidian. Sin.: sindrom al gaurii rupte posterioare, sindrom Avellis.
- **S. VILLARET.** [*Maurice Villaret, neurolog francez, profesor la 'Saris, 1877-1946.*] Ansamblu de tulburări determinate de paralizii unilaterale și simultane a ultimilor patru perechi de nervi cranieni și a filetelor nervoase simplice, prin leziune la nivelul spațiului retroparotidian. Clinic se caracterizează prin hemiparalizii glosolingvico-faringo-laringee cu hemianestezie, tulburări de deglutiție și de fonatie și simptomatologia caracteristică *s. Claude Bernard-Horner.
- **S. VOGT.** [1) *Alfred Vogt, oftalmolog elvețian, profesor & f. asd, apoi (a Zilrv.h, 1879-1943); 2) Cecil Vogt, m. urolog german, 1875-1962, Oskar Vogt, urolog german, 1870-1959.*] 1) Sin.: boala Apert-Crouzon (v.). 2) Varietate congenitală și infantilă de *s. pseudobulbar, caracterizată anatomic prin *status maimoratus, iar clinic, prin contracturi spasmodice ale mușchilor feței (*trismus), faringelui (*disfagie), laringelui ('disartrie) și membrilor (mişcări atetozice și hipertonie), fără modificări ale inteligenței și ale sensibilității.
- **S. VOGT-KOYANAGI.** [*Alfred Vogt, oftalmolog austriac, profesor la 'Sasef, apoi la Zurich, 1879-1943; Yoshizo Koyanagi, oftalmolog japonez, 1880-1954.*] "Uveomeningită de etiologie incertă, caracterizată prin iridociclita exsudativă și coroidită, asociată cu depigmentarea paracelara a parului și a pielii, albirea instabilă a genelor și sprancenelor, uneori *dezlipire de retina, surditate, 'tinnitus.
- **S. VOLKMANN.** [*Richard van Volkmann, chirurg german, profesor la 'a f{a[te, 1830-1889.*] Afecțiune care poate să apară secundar unui traumatism al cotului și care constă Tn necroză ischemică cu evoluție spre scleroză și retracția mușchilor antebrațului, ca urmare a compresiunii prin nematom profund sau leziune vasculară.
- **S. VON HIPPEL-LINDAU.** [*Eugen van Hippel, oftalmolog german, profesor la 'J[eide, [Jerg, 3-ta Qe. și Q6ttinge.n, 1867-1939; Arvill Wilhelm Liadau, patologic suedez, Lund, 1892-1958.*] V. boala Lindau.

S. WERNICKE-KORSAKOFF

- **S. WAARDENBURG.** [*Petrus Johannes Waardenburg, oftalmolog olandez, n. 1886.*] 1) Tip de *acrocefalosindactilie În care se asociază *acrocefalie, *strabism, nas lung și subțire, scurtarea degetelor și, uneori, malformații cardiace. Sin.: acrocefalosindactilie tip IV. 2) S. Tn care se asociază anomalii ale pleoapelor și bazei piramidei nazale, anomalii de pigmentare ale irisului, 'albinism parțial, surditate sau surdomutitate. Se transmite autozomal dominant. 3) Anomalie ereditară cu transmitere dominantă, caracterizată prin opacități corneene și discrete tulburări oculare funcționale secundare **acestora**. Sin.: boala Waardenburg-Jonkers.
- **S. WALLEMBERG.** [*Adolf Wallenberg, medic, german, profesor de medicină internă [a 'Danzig (în prezent Cjdanšk., VIMIM.), 1862-1949.*] S. determinat de ocluzia arterei cerebeloase inferioare posterioare, caracterizat prin alterarea sensibilității termice și dureroase în jumătatea ipsilaterală a feței și în jumătatea controlaterală a trunchiului și, respectiv, a membrilor, *ataxie ipsilaterală, *disfagie, 'disartrie și *nistagmus.
- **S. WARBURG.** [*Mette Warburg, oftalmolog danez contemporan.*] 6. malformativ congenital cu transmitere autozomal recesivă, Tn care se asociază *hidrocefalie precoce, *argirie, displazii retiniene și, uneori, alte anomalii oftalmologice.
- **S. WATERHOUSE-FRIDERICHSEN.** [*Rupert Waterhouse, medic englez, 1873-1958; Carl Friderichsea, pediatru danez, n. 1886.*] Stare septică gravă, produsă eel mai adesea de meningococ și caracterizată prin *purpură febrilă cutanată și viscerale, cu *colaps cardiovascular și 'suprarenalită hemoragică. V. și *purpura fulminans*.
- **S. WEBER.** [Sir *Hermann David Weber, medic englez, Londra, 1823-1918.*] *S. altern determinat de o leziune pedunculă, Tn cadrul căruia se asociază paralizii homolaterale a nervului oculomotor cu hemiplegie controlaterală.
- **S. WEBER-CHRISTIAN.** [*Frederick Parkes Weber, medic englez, Londra, 1863-1962; Henry A. Christian, medic american, 1876-1951.*] Sin.: boala Weber-Christian (v.).
- **S. WEGENER.** [*F. Wegener, medic german contemporan.*] Sin.: granulomatoza Wegener (v.).
- **S. WEILL-MARCHESANI.** [*Jeon Weill, pediatru. și e wfocirwrg francez, n. 1903; Oswald Marchesani, oftalmolog german, 9[amburg, 1900-1952.*] S. congenital, transmis autozomal dominant sau recesiv, caracterizat prin *brahicefalie, "brahidactilie, statură mică cu musculatură bine dezvoltată, mobilitate articulară redusă, *ectopie cristaliniană, miopie, *glaucom. Sin.: distrofie mezodermala congenitală hiperplastică.
- **S. WERMER.** [*Paul Wermer, medic internist american, 1898-1975.*] Neoplazii endocrine multiple (MEN tip I), Tn care se asociază adenom sau hipertrofie paratiroidiană, adenom hipofizar și al pancreasului endocrin (uneori și cu alte localizări: tiroida, medulosuprarenala).
- **S. WERNER.** [*Otto Werner, medic german, 'SQel, n. 1879.*] Afecțiune ereditară cu transmitere autozomal recesivă, care se manifestă la adultul tânăr prin *sclerodermie atrofică cu *poikilodermie, tumori cutanate, aspect eunucoid și *cataracta bilaterală. Se poate asocia cu osteoporoză, diabet, ateroscleroză precoce. Evoluția cu Tm batranire precoce și deces Tn jurul vârstei de 50 de ani. Afecțiunea echivalentă la copil: sindromul Hutchinson-Gilford (v.).
- **S. WERNICKE.** [*Karl Wernicke, medic german, 'SQel, n. 1879.*] Afecțiune ereditară cu transmitere autozomal recesivă, care se manifestă la adultul tânăr prin *sclerodermie atrofică cu *poikilodermie, tumori cutanate, aspect eunucoid și *cataracta bilaterală. Se poate asocia cu osteoporoză, diabet, ateroscleroză precoce. Evoluția cu Tm batranire precoce și deces Tn jurul vârstei de 50 de ani. Afecțiunea echivalentă la copil: sindromul Hutchinson-Gilford (v.).
- **S. WERNICKE-KORSAKOFF.** [*Carl Wernicke, medic german, profesor la 'Bertin, apoi la 'Breslau (în prezent 'Wroclaw, Sdonial, 1848-1905.*] Sin.: prezbiofrenie (v.).
- **S. WERNICKE-KORSAKOFF.** [*Carl Wernicke, medic german, profesor la 'Bertin, apoi la 'Breslau (în prezent 'Wroclaw, SoConia), 1848-1905; Serghei Sergheevici Korsakoff, medic rus, 1854-1900.*] Sin.: sindrom Korsakoff (v.).

**S. WEST
ELLISON**

- S. WEST. [*W. J. West, pediatru. mffkz, sec. XIX.*] Encetalo-patie epileptice dependente de varsta, cu etiologie variabila. Consta tn triada; crize epileptice cu spasm, regresia dezvoltarii psihomotorii si 'hipsaritmie. Este caracteristic debutul In primul an de viata.
- S. WEYERS-THIER. [*Helmuth Iyeyers/ pediatru. german contemporan, Carl Jorg Thier, oftalmobg german contemporan, Jfachen.*] Varietate de s. al primului arc branhiat, in care se intalnesc malformatii oculare (*microftalmie, 'anoftalmie, *colobom), vertebre (hemivertebre, vertebre cuneiforme sau agenezie vertebrala) si aplazie hemifaciala. V. si sindromul primului arc branhiat.
- S. WHITAKER. S. ereditat cu transmitere autozomal recesiva Tn care se asociaza 'insuficienta corticosuprenala, paratiroi-diana si *candidoza cutanata.
- S. WIDAL. [*Fernond Georges Isidore Vidal, medic franca; ti. [a yilger, profesor de patofogie. intema fi de. clirdcd medicata (a fans, 1862-1929.)*] S. caracterizat clinic prin crize de astm declansate de ingestia de aspirina, survenind la pacientii cu astm cronic si polipoza rinossinusalata.
- S. WILLEBRAND. [*Erik Adolf von Willebrand, medic. fttt-tandez; profesor la yMsinki, 1870-1949.*] S. cu acelasi tablou clinic ca si al bolii von Willebrand, dar care survine la pacienti fara antecedente familiale pentru aceasta boala, asociat pro-babil unei stari imunopatologice. V. si boala von Willebrand
- S. WILLIAMS-BEUREN. [*Howard Williams, mafic engfes contemporan; A. f. Betiren, medic german contemporan.*] *Stenoza aortica congenitala, asociata cu debilitate mentala si facies de elf (geniu din mitologia scandinav, simbolizand fortele natu-rale, Tn particular fenomenele atmosferice). Uneori, s. poate fi secundar unei hipercalcemii idiopatice a nou-nascutului, dupa cum poate fi si familial, cu transmitere dominanta.
- S. WILLIAMS-CAMPBELL. [*Howard Williams, Peter Camp-hell, medici engiezi contemporani*] Bronhomalacie congenitala, cauzata de absentata cartilajului anular distal la prima diviziune a bronhiilor periferice. Se caracterizeaza clinic prin simptomatologie specifica 'bronsiectaziei, care apare evolutiv.
- S. WILSON. [*Samuel Alexander Kinnier Wilson, medic. englez., Londra, n. in Stated Unite, 1878-1936.*] Sin.: degenerescenta hepatolenticulara (v.).
- S. WINTER. [*Jeremy Stephen Drummond Winter, medic. Canadian, n. 1937.*] S. congenital, constand din hipo- sau aplazie renala, anomalii ale organelor genitale interne (Tn special atrezie vaginala) si anomalii ale urechii medii.
- S. WISKOTT-ALDRICH. [*Alfred Arthur Wiskott, pediatru german contemporan, 'Munche.n; Robert Aldrich, pediatm american, 'Portland' - Oregon, n. 1917.*] Afectiune congenitala si ereditara cu transmitere recesiva, care se manifesta la nou-nascutul de sex masculin, legata de un deficit Tn izoaglutinine (cres-terea IgA si IgE, deficit de IgG, perturbarea hipersensibilitatii intarziate) si caracterizata printr-un ansamblu de manifestari septice (infectii cu bacterii piogene si *infectii oportuniste), cu evolutie letala.
- S. WOLFF-HIRSCHKORN. S. asociat cu deletia partiala a bratului scurt al cromozomului 4, caracterizat prin: *microcefalie, *hipertelorism, *epicantus, *palatoschizis, *micrognatie, implantarea joasa a urechilor cu structura simplificata, *criptorhidie, *hipospadias si retardare mentala.
- S. WOLFF-PARKINSON-WHITE. [*Louis Wolff, wdwiog mm-rican, Vcston, 1898-1972; Sir John Parkiason, medic, engtez, 1885-1976; Paul Dudley White, cwdiohg amencan, 'Boston, 1886-1974.*] S. manifestat printr-un aspect electrocardiografic caracteristic, cu prezenta unui *bloc de ramura cu segment PQ scurt si complex QRS largit si deformat (cu *unda delta). Predispoze la accese de tahicardie atrjala paroxistica. Este

S. ZOLLINGER-

- cauzat de existenta unor cai de conducere care scurtcircuiteaza nodul atrioventricular. Exista trei tipuri de fibre: 1) *fasciculul Kent*, care dubleaza numai partial conducerea atrioventriculara; 2) *fibrele Mahaim*, cand spatiul PR electrocardiografic este normal; 3) *fibrele James*, cu scurtcircuitarea totala a nodului atrioventricular, electrocardiografic aparand un PR scurt urmat de un complex QRS normal. Sin.: sindrom **de preexdtatie** ventriculara, sindrom WPW.
- S. WOLFRAM. [*D. J. Wolfram, medic, american, sec.. XX.*] Asociere ereditara cu transmitere autozomal recesiva, implicand: diabet zaharat juvenil, diabet insipid, atrofie optica bilaterala, surditate de perceptie bilaterala si atonie vezicala de origine centrala.
 - S. WYBURN-MASON. [*R. Wyburn-Mason, medic engkz, urn-temporan.*] 1) Polinevrita senzitivomotorie care survine Tn evolutia unui cancer bronsic sau digestiv. Este cea mai frecventa neuropatie paraneoplazica. 2) Asocierea anevrism arteriovenos retinian si mezencefalic - nevi cutanati multipli.
 - S. YOUNG. 1) *Sderoza laterala amiotrofica de tip buibar asociata cu *platibazie. 2) S. rar, caracterizat prin aparitia, la femeie, a unei obezitati progresive cu fiecare sarcina, ulterior diabet si moarte intrauterina a fatului (care poate prezenta cardio-megalie, hipoglicemie, eritropoieza hepatosplenica). Cauza ar putea fi secretia inadecvata de hormon somatotrop Tn timpul graviditatii.
 - S. ZELLWEGER. [*Hnns (7. Zeilweger, pediatrv. american, n. 1909.*] S. ereditat cu transmitere autozomal recesiva, caracterizat prin tulburari neurologice severe, dismorfie, hepatome-galie si numeroase chisturi renale. Este cauzat de un defect de asamblare a *peroxizomilor, organite celulare care contin *catalaze. Sin.: sindrom hepato-cerebro-renal.
 - S. ZIEK. S. caracterizat prin asocierea: ciroza etilica, hiperlipidemie, icter prin bilirubina conjugata si anemie hemolitica.
 - S. ZIEMSSSEN. [*Hugo Wilhelm von Ziemsee, medic german, profesor [a 'Erfangen, apoi [a Munc.fien, 1829-1902.*] Paralizie laringiana bilaterala, cu blocarea corzilor vocale Tn abductie, responsabila de disfazie. V. si sindrom Gerhardt.
 - S. ZIEVE. [*Leslie Zieve, medic, american, n. 1915.*] S. frecvent Tn alcoolismul cronic, constand In dureri epigastrice, "telangiectazii si leziuni ale *sderoticii. Se Tnsoteste de regula cu icter colestatic, anemie hemolitica (prin actiunea alcoolului asu-pra fosfolipidelor membranei hematiei), hipercolesterolemie si hiperlipidemie.
 - S. ZINSSER-ENGMAN-COLE. [*Ferdinand Zinsser, dermatocg german, n. (a 'Xew york. profesor la 'KoCn, 1865-1952; Martm Feeney Engman, dermatog american, St. Louis, 1869-1953; H. N. Cole, dennatocg american contemporan, Cleveland*] Afectiune ereditara rara, cu transmitere probabil recesiva, care predomina la copiii de sex masculin si se manifesta Tn jurul varstei de 6 ani. Simptomatologia include: pigmentare epidermica cu "telangiectazii, *leucoplazie bucala (Tndeosebi linguala), distrofie ungueala. Tardiv si inconstant pot sa apara *pancitemie cu anemie normocroma normo- sau macrocitara. Evolutia este grava, cu exitus prin riemoragii, asociere de infectii sau neoplasme. Sin.: boala Engman, diskeratoza congenitala, sindrom Zinsser-Fanconi.
 - S. ZINSSER-FANCONI. [*Ferdinand Zinsser, dermatocg german, n. (a 9^{ae}.w ybri[^] profesor la S[^]Cn, 1865-1952; Guido Fanconi, pediatru eiverian, profesor [a Zurich, 1892-1979.*] Sin.: sindrom Zinsser-Engman-Cole (v.).
 - S. ZOLLINGER-ELLISON. [*Robert Milton Zollinger, chinay american, n. 1903; Edwin Homer Ellison, chimrg american, n. 1918.*] S. caracterizat prin asocierea de ulcere digestive cu sedii multiple, cu caracter recidivant, cu hipertrofie a glandelor si a mucoasei gastrice Tnsotita de hipersecretie si hiperacidi-

S. ZUELZER-KAPLAN

tate importanta si, frecvent, de diaree. Simptomatologia este in relatie cu prezenta unor tumori maligne ale "insulelor Langer-hans pancreatice cu celule A, gastrinosecretante. S. Z.-E. poate fi asociat cu alte adenoame endocrinene, in cadrul unei

*neoplazii endocrinene multiple.

•S. ZUELZER-KAPLAN. [Wolf W. Zuelzer, *pediatni american contemporan, 'Detroit; Eugme Kaplan, medic american contemporan.*] Forma asociata de *talasemie cu hemoglobinoza C. Se manifesta prin tabloul clinic al talasemiei, cu prezenta de hematii sub forma de "tinta".

SINE MATERIA / sine materia / sine materia. \Lat. *sine* = fara; *materia* = ttiaterie.] Locutiune latina utilizata cu semnifi-catiile: fara explicate evidente, fara cauza determinata, lipsit de cauza organica.

SINECHIE, s. f. / synechie, s. f. / synechia. [Qr. *synokheia* = continuitate, de, (a. *syn* = frnprviind, *ekhein* = a {we; sen-sui ofatmoCogic dateazd dm sec. XIX.} Acolare sau sudura, de intindere variabila, a doua tesuturi care Tn mod normal sunt separate. Ex.: s. irisului la corneea sau la cristalini.

SINECHIOTOM, s. n. / syn6chotome, s. m. / synechotome. [Cjr. *synokhoiu* = continuitate, de. la *syn* = wipreuna, *ekhein* = a fine; *tomos* = tasat, sectional, de [a *temnein* = a *taw*.] Instrument utilizat pentru practicarea *sinecotomiei.

SINECOTOMIE, s. f. / syn6chotomie, s. f. / synechotomy. [\r. *synckheia* = continuitate, de (a *syn* = impreuna, *ekhoiu* = a fine; *tome* = taiere, secfiwie, de [a *lemnein* = a *tdia*.] Sectionare chirurgicala a *bridelor sau 'aderentelor. Ex.: s. nazala, distructia "sinechiilor nazale.

SINEREZA, s. f. / syneresis, s. m. / syneresis. [Qr. *synaire-sis* = apropiere, de [a *syn* = mpre.u.nd, *hairesis* = Cuare., de *Ca airein* = a *Cua*.] Proces din etapa finala a coagularii, cand are loc eliminarea serului sanguin. Termenul este utilizat si pentru desemnarea fazei finale a sedimentarii hematiilor, cand viteza de coborare a acestora scade lent, ajungand la zero.

SINERGIE, s. f. / synergie, s. f. / synergy, synergia. \Cfr. *syn* = tmpnsund; *ergon* = [iicru., *acpium*, de [a *ergein* = a *Cucm*.] 1) Corelarea unor actiuni sau asocierea mai multor elemente pentru obtinerea sau ameliorarea unui anumit raspuns. 2) Fe-nomenul de ajustare si grupare a miscarilor musculare in vede-rea obtinerii unei anumite performante fiziologice. 3) Actiunea simultana a doua medicamente tradusa prin cresterea efectelor acestora. Se disting: a) s. *aditiva*, in care efectul total re-prezinta suma efectelor fiecarui medicament administrat singur; b) s. *intarita*, cand efectul total este mai mare decat suma efectelor individuale. V. si potentare, interactiuni medicamentoase.

SINERGIE MUSCULARA / synergie musculaire / muscular synergy. Asocierea mai multor muschi pentru realizarea aceleiasi miscari.

SINERGISM, s. n. / synergisme, s. m. / synergism. [\r. *syn* = mprKUM; *ergon* = [ncru, *ocpium*, de [a. *ergrin* = a [ucra; *ism.] Consecinta 'sinergie. Ex.: s. unor muschi, al unor medicamente, al unor factori patogeni. Ant.: antagonism.

SINERGIST, adj., s. m. / synergiste, adj., s. m. / synergist. [Cjr. *syn* = wpreuna; *ergon* = [wru, *acium*, de. (a *ergein* = a *fiicra*.] (Muschi) care participa Tn asociere cu unul sau mai multi muschi Tn executarea unei aceleiasi miscari. V. si ago-nist, antagonist.

SINESTALGIE, s. f. / synestalgie, s. f. / syn(a)esthiesialgia. \Gr. *syn* = cu; *aisthesis* = senzafie, *sensiljilltate*; *algos* = c[we.m.] Durere paroxistica provocata prin simpla frecare a unei regiuni aflate la distanta fata de un punct dureros.

SINESTEZIE, s. f. / synesthesie, s. f. / syn(a)esthesia. \Jr. *syn* = mpre-una., *aisthesis* = senzapie, *sensiWitate*.} Anomalie

SINOVIALOSARCOM

de perceptie a senzatiilor. Consta in producerea unei duble senzatii: una normala, corespunzand regiunii excitatie, iar o a doua Tntr-o alta regiune a corpului, Tn general de partea opusa. Aceasta din urma nu este rezultatul unei excitatii directe locale, d secundara primei.

SINFALANGIE. Var. pentru simfalangie (v.).

SINFIBROZA, s. f. / synfibrose, s. f. / fibrous joint. NA: articulatio fibrosa. [\r. *syn* = mpreuna; (at. *fibru* = fifim; -ozd.] 'Sinartroza Tn care unirea sau acolarea pieselor osoase este asigurata exclusiv prin tesut fibros.

SINGAMIE, s. f. / syngamie, s. f. / syngamia. [\r. *syn* = unpreuna; *gumos* = cdsatorw., unvv.] Proces de fuziune citoplasmatica Tntre doua celule Tn timpul fertilizarii.

SINGENIC, adj. / syngenique, adj. / syngeneic. [Cjr. *syn* = impreund; *gennan* = a produce.] Sin.: izogenic (v.).

SINISTROSCOLIOZA, s. f. / sinistroscolose, s. f. / sinistroscoliosis. [Lat. *sinister*, -tra, -trum = stU'tif; gr. *skolio-sis* = cu. Tfiare, de [a *skolios* = strdmfi.} Deviere laterala de la axul vertical spre stanga a coloanei vertebrale.

SINISTROZA, s. f. / sinistrose, s. f. / sinistrosis. [Lat. *sinister*, -tra, -trum = stang, prwestitor de mnorodri (fig.), -oza.] Sindrom psihic observat la unele persoane care au suferit un accident de munca sau de circulatie, Tn cazul Tn care acestea urmeaza sa fie indemnizate pentru daunele suferite. S. se ca-racterizeaza prin inhibitia bunavointei si a dorintei de recupe-rare medicala si prin exagerarea inconstienta a eventualelor sechele. Ea se traduce printr-un gen de psihoza revendicativa pentru obtinerea unor avantaje materiale maxime. Subiectul Tn cauza poate ajunge sa simta efectiv tulburarile pe care le invoca si prin aceasta s. se deosebeste de *simulare.

SINKINEZIE. Var. pentru sinchinezie (v.).

SINOPTOFOR, s. n. / synoptophore, s. m. / synoptophore. [Qr. *syn* = impmind; *optos* = wifil, de [a *optesthai* = a i/odea, *phoros* = care poarta, de [a *phercin* = a purta, a trans-porta.} Instrument optic utilizat pentru explorarea si tratamen-tul tulburarilor vederii binoculare, Tn particular Tn 'strabism. Sin.; amblioscop.

SINORHIDIE, s. f. / synorchidie, s. f. / synorchism, syn-orchidism. \Qr. *syn* = mpreuna; *orkhis*, -idos = testicuL] Fuziunea celor doua testicule intr-o singura masa testiculara, cu localizare in scrot sau Tn abdomen.

SINOSTOZA, s. f. / synostose, s. f. / synostosis. NA: syn-ostosis. [Qr. *syn* = vnprewia.; *osteon* = os; -ozo.] Unirea, congenitala sau dobandita, a doua oase sau zone osoase care initial sau Tn mod normal erau separate.

SINOVECTOMIE, s. f. / synovectomie, s. f. / synovectomy. [Lat. *meduvata synovia*, probahit de [a gr. *syn* = imvreum, *Cat. ovum* = ou; gr. *ektome* = e^cizie.] Exereza partiala sau totala a sinovialei pentru *biopsie sau Tn scop terapeutic.

SINOVIALA, s. f. / synoviale, s. f. / synovial membrane, syn-ovium. NA: membrana synovialis. [Lat. *meaieva*[a *synovia*, *pro6abil* de (a gr. *syn* = wipreina, [at. *ovum* = oil..] Membrana seroasa care captureste fata profunda a capsulei articulare in cazul *diartrozelor. Inserata Tn jurul (la periferia) cartilajelor articulare, s. prezinta repliuri si franje, secretand un lichid denu-mit 'sinovie. Sin.: membrana sinoviala.

SINOVIALOM, s. n. / synovialome, s. m. / synovialoma. [Lot. *medier/ala synoviu*, probafnt de [a gr. *syn* = miprewia, [at. *ovum* = ou; -omo.] Tumora cu originea la nivelul membranei sinoviale. S. poate fi: 1) *malign*, caracterizat prin dimorfism his-tologic si prin tendinta marcata de 'metastazare, indeosebi pe cale limfatica; 2) *benign*, alcatuit de regula din celule gigante ale tecilor tendinoase. Sin.: sinoviom.

SINOVIALOSARCOM, s. n. / synovialo-sarcome, s. m. / syno-vialosarcoma. [Lot. *meaievo/d synovia*, *pro6abil* de (a gr. *syn*

SINOVIE

= *mipnwnS*, [at. *ovum* = on; gr. *Sarx, sarkos* = carm; •omo.] V. sinovialom.

SINOVIE, s. f. / synovie, s. f. / synovia, synovial fluid. NA:

synovia. \Lat. *medkvala synovicii* -probabVi de (a gr. *syna* = *mpreuna*, (at. *ovum* = on,] Lichid transparent, de culoare galbena, vascos, prezent Tn cantitati foarte mid la nivelul cavitatilor articulare si secretat de sinoviala. S. are o compozitie relativ apropiata de cea a plamei sanguine, continand Tnsa putine globuline si fiind lipsita de *fibrinogen, avand Tn plus *acid hialuronic, care Ti confera o viscozitate favorabila reducerii frecarii articulare si facilitarii glisarii suprafetelor articulare. tn mod normal, s. contine sub 300 celule/mm³, sub 25% fiind granulocite polimorfonucleare.

SINOVIOLIZA, s. f. / synoviolyse, s. f. / synoviorthesis. [Lot. *medievald synovia, probadu de* [a gr. *syna* = *mpreuna*, (at. *ovum* = ou; gr. *lysis* = *distrugere*, de. ia *lyeu* = a *distruge*.] Sin.: sinoviortheza (v.).

SINOVIOM, s. n. / synoviome, s. m. / synovioma. [Lot. *medievala synovia, probadu de* [a gr. *syn* = *mpreuna*, (at. *ovum* = ou., -omo.] Sin.: sinovialom (v.).

SINOVIORTEZA, s. f. / synoviorthese, s. f. / synoviorthesis. [Lat. *medievala syaovia, probaini de* [a fir. *syn* == *mpreuna*, [at. *ovum* = ou; gr. *orthosis* = *ceea ce indreapta*] Tratamentul bolilor *sinovialei prin injectarea intraarticulara a unor substante chimice sau a unor radioizotopi. Sin.: sinovioliza.

SINOVITA, s. f. / synovite, s, f. / synovitis. [Lot. *medievala synovia, profiokit de* [a gr. *syn* = *wpreund*, [at. *ovum* = ou, -ita.] Inflatie acuta sau cronica, uscata sau cu producere de *exsudat, a membranelor sinoviale, Tndeosebi a *sinovialelor tendinoase. Pentru inflamatia sinovialelor articulare se utilizeaza termenul *artrita. Tipuri: 1) S. *crepitanta* (v.). 2) S. *fongoasa*, asemanatoare artritei tuberculoase, secundara unei micoze care invadeaza osul din tesutului adiacent ('coccidioidomicozs, *blas-tomicoza, "histoplasmoza, 'actinomicoza, "candidoza, *sporotri-coza). 3) S. *lipofagica* (v.). 4) S. *plastica*, uscata, cu formare de aderente fibroase tendinoase. 5) S. *polipoida*, v. sinovita vilioasa. 6) S. *seroasa*, frecvent consecutiva unei boli infectioase si caracterizata prin revarsat citrin. 7) S. *supurata*, consecutiva contaminarii directe printr-o plaga deschisa sau printr-un pro-ces infectios general, cu prezenta de puroi Tn teaca sau cavi-tatea sinoviala. 8) S. *uscata*, v. sinovita crepitanta 9) S. *vilioasa*, cronica, cu sclerozarea franjurilor sinoviale, care iau aspectul de vilozitati. 10) S. *vilonodulara hemopigmentata* se produce la tineri, este localizata frecvent la genunchi s' se ca-racterizeaza prin formarea de vilozitati brune, infiltrate de pig-menti ferid care pot invada si tesutului osos. V. si Tn continuare.

SINOVITA CREPITANTA / synovite crepitante / tenosynovi-tis crepitans. Inflatie acuta uscata a tedlor tendinoase, ca-racterizata prin durere intensa si crepitatie la mobilizarea articulatiei. Se produce Tndeosebi la nivelul tedlor sinoviale ale tendoanelor muschilor antebraului. Sin.: tenozita crepitanta.

SINOVITA LIPOFAGICA / synovite lipophagique / lipophagic synovitis. Localizarea *bolii lipofagice la nivelul gen.inchilor. Se manifesta prin revarsate articulare dupa traumatisme. Revar-satele se resorb si reapar frecvent, ceea ce duce la ingrosarea *sinovialei, limitarea mi\$carilor si atrofie musculara. O denumire mai exacta ar fi artrita lipofagica. **SINOVITA TENDINOASA / synovite tendineuse / teno-sy-**

novitis. Sin.: tenosinovita (v.). **SINTALGON, s. n. / sinalgon, s. m. / sinalgon.** Sin.: meta-

dona (v.). **SINTAZA, s. f. / synthase, s. f. / synthase.** \[jr. *syn* = *miprs-uno.*, *tilhenai* = a *plasa*; -ozo.] Enzima din categoria *ligazelor, care adauga un *substrat la alt substrat printr-o dubia legatura.

SINUS MORGAGNI

SINTETAZA, s. f. / synthetase, s. f. / synthetase. \[r. *syn* = *mpreund*; *tithenai* = a *plasa*; -ozd.] Enzima care cupleaza doua substraturi printr-o legatura carbon-carbon, carbon-oxigen, carbon-sulf sau carbon-azot si care necesita hidroliza unei mole-cule de ATP. S. exercita o actiune inversa celei a unei *endonucleaze. Sin.: ligaza.

SINETIC, adj. / synthétique, adj. / synthetic. [Cfr. *syna* = *mpreund*; *tithenai* = a *p(asa)*.] 1) Care este obtinut prin sin-teza chimica. 2) Care este fabricat, Tn opozitie cu un produs natural. Ex.: cauciuc s.

SINTEZA, s. f. / synthese, s. f. / synthesis. [Cjr. *synthesis* = *ac-fiunea de a pune (aotala, compunere, de (a syn* = *mpreuna, thesis* = *pumre fi tithenai* = a *pCasa, a pum.*] 1) Reactie chimica Tn cursul careia substante simple dau nastere unui compus mai complex. 2) Elaborarea de substante complexe pornind de la substante proprii sau de la materiale selectate din sange, de catre celule sau organe. 3) Producerea artifi-ciala a unui compus chimic. V. si semisinteza. 4) In psihana-liza, integrarea componentelor variate ale personalitatii.

SINTON, adj. / syntone, adj. / syntonie. [Qr. *syn* = *mpre.una*; *tonos* = *tensiune*.] Despre un subiect normal, care traieste tn armonie cu mediul Tn care se afla.

SINTONIE, s. f. / syntonie, s. f. / syntonie. [Qr. *syn* = *mipn-und*; *tonos* = *tensiune*.] Caracteristica unui subiect *sinton.

SINUCIDERE, s. f. / suicide, s. m. / suicide. \Lat. *sui* = *pe sine*; *caedere* = a *omori*.] Actiunea de provocare voluntara a mortii propriului organism. Sin.: suidd. S. *imunologica*: repre-zinta distrugerea unui anumit tip de celule ca urmare a par-ticiparii sale Tntr-o reactie imuna.

SINUS, s. n. / sinus, s. m. / sinus. NA: sinus, pi. sinus sau sinuses. \Lat. *sinus* = *cotiturd, dddnciturd*] Formatiune anatomica sub forma de cavitate, Tndeosebi: 1) cavitatile aerie-ne de la nivelul unor oase ale fetei; ex.: s. maxilar. 2) 0 serie de portiuni ale vaselor sanguine sau limfatice; ex.: *s. caver-nos, *s. coronar, *s. carotidian. 3) Depresiune sau cavitate, *reces, *fund de sac.

SINUS AORTIC / sinus aortique / aortic sinus. NA: sinus aortae. Mica dilatatie situata Tntre peretele aortic si ficcare din valvulele semilunare aortice, loc de origine a arterelor coronare, Sin.: sinus Morgagni, sinus Petit, sinus Valsalva.

SINUS CAROTIDIAN / sinus carotidien / carotid sinus. NA: sinus caroticus. Dilatatie a arterei carotide primitive (comune) situata la bifurcatia sa. Peretii dilatatiei au tesut muscular mai redus si sunt puternic inervati de ramura intercarotida a nervu-lui glosofaringian, iar pe peretele posterior se afla *glomusul carotidian. Aceasta zona este un baroreceptor, cu rol Tn reglarea presiunii arteriale si a ritmului cardiac. Sin.: bulb carotidian.

SINUS CAVERNOS / sinus cavernoux / cavernous sinus. NA: sinus cavernosus. S. de forma neregulata al *durei mater, situat pe laturile corpului osului 'sfenoid si Tntins de la fisura orbitala superioara (anterior) la nivelul *standi temporalului (pos-terior).

SINUS CORONAR / sinus coronaire / coronary sinus. NA: sinus coronarius. Portiunea terminala si ampulara a marii vene coronare a inimii; ocupa extremitatea posterioara a santului coronar stang.

SINUS CRANIAN / sinus cranien / sinus durae matris. NA: sinus durae matris. Sin.: sinus venos al durei mater (v.).

SINUS LARINGIAN / sinus du larynx / laryngeal sinus, sinus of larynx. NA: ventriculus laryngis. Sin.: ventricul Morgagni (v.).

SINUS MORGAGNI / sinus de Morgagni / sinus of Morgagni. NA: sinus aortae. [Giovanni Battista Morgagni/ anatomist fi anatomopatohg Italian, profesor (a Saao'ua, 1682-1771.) Sin.: sinus aortic (v.).

SINUS PETIT / sinus de Petit / Petit's sinus. NA: sinus aortae. [Francois Pourfour du Petit, anatomist fi chirurg frawez, 1664-1741.] Sin.: sinus aortic (v.).

SINUS ROMBOID HENLE / sinus rhomboide de Henle / rhomboid sinus of Henle. NA: ventriculus terminalis medullae spinalis. [Friedrich Gustav Jacob Henle, anatomist german, profesor [a Ziirwti, 'He.idet6e.rg fi gSttuye.n, 1809-1885.] Diverticul prin care se termina *canalul ependimar la nivelul conului terminal al maduvei spinarii.

SINUS THEILE / sinus de Theile / transverse sinus of the pericardium. NA: sinus transversus pericardii. [Fridrir.h Wilhelm Theile, anatomist gennan, profesor (sm'cesiv) [a Jena, 'Sana fi 'Weimar, 1801-1879.] *Diverticul al cavitatii pericardice care se Tntinde Tntre pediculii arteriali si venosi ai inimii.

SINUS VALSALVA / sinus de Valsalva / sinus of Valsalva. NA: sinus aortae. [In(oni'o Maria Valsalva, anatomist ita-[ian, 1666-1723.] Sin.: sinus aortic (v.).

SINUS VENOS / sinus veineux / sinus venosus. NA: sinus venosus. Portiune din tubul cardiac primitiv embrionar Tncorporata in urechiusa dreapta, Tn care se deschid venele embrionare si extraembrionare.

SINUS VENOS AL DUREI MATER / sinus veineux de la (luremere (ou duremerien) / venous sinus of dura-mater. NA: sinus durae matris. Sistem venos cuprins intr-o dedublare a durei mater. Dreneaaza toate venele organelor continute Tn cavitataa craniana (encefal si meninge) si Tn ca-vitatea orbitara (ochi si anexele sale). Sin.: sinus cranian.

SINUSAL, adj. / sinusal, -ale, -aux, adj. / sinusal. [Lat. sinus = cotitura, addnc.itura.] Care se refera la *nodul sinusal (Keith si Flack) sau care are originea Tn acest nod. Var.: sinuzal.

SINUSOGRAFIE CEREBRALA / sinusographie cerebrale / dura mater sinusography. [Lat. sinus = cotitura, addwiturd; gr. gruphein = a scrie; Cat. cerebrum = creier.] Examen radiologic al sinusurilor venoase intracraniene efectuat: 1) direct, prin injectarea unui mediu de contrast Tn sinusul longitudinal superior prin fontanela, la sugur; 2) indirect, prin injectare intra-artericila a mediului opac Tntr-un vas cu traiect cefalic. V. si flebocajfie.

SINUSOID, adj., s. n. / sinusoid, adj., s. f., ' sinusoid. [Lat. sinus = cotitura, addnclturd; gr. eidos = forma.] 1) Care se aseamana cu un sinus. 2) Structura care formeaza portiunea terminala a unui vas sanguin, constand intr-un capilar nere-gulat de anastomozare, limitat de un endoteliu reticulat, fara adventice. S. se gasesc in ficat, suprarenale, miocard, paratiroide, splina, ganglionii limfatici si pancreas. Exista doua tipuri de s.: a) s. fenestrate, care au o lama bazala continua si un endoteliu subtire cu pori (Tn hipofiza anterioara, cortexul suprarenal si insulele Langerhans); b) s. discontinue, cum sunt cele nepatice, in care celulele endoteliale sunt dispuse continuu in unele zone, iar in alte zone prezinta lacune.

SINUSOIDAL, adj. / sinusoidal, -ale, -aux, adj. / sinusoidal. [Lat. medievall sinus, traducere gresitd a cuvntului arad djayb = descfwCen'a unui vesmdnt; gr. eidos = forma.] Care se aseamana cu o *sinusoida.

SINUSOIDA, adj., s. f. / sinusoid, adj., s. f. / sine wave. [Lat. medierald sinus, traducere greftita. a cuvntuii ara6 djiivb = ifescHide.rea unui Vermont; gr. eidos = forma.]

1) Curba ondulata plana, cu ecuatie definita, servind la reprezentarea, in fizica si biofizica, a fenomenelor vibratorii.

2) Despre o curba inregistrata care prezinta acest aspect.

SINUSURILE FETEI / sinus de la face / paranasal sinuses. NA: sinus paranasalis. Cavitati pneumatice sapate in oasele de la baza craniului sau in oasele fetei (etmoid, sfenoid, frontal, maxilar superior), cuprinzand: 1) s. frontal (NA: sinus frontalis), avand forma unei piramide rasturnate cu deschidere

Tn *meatul mijociu; 2) s. maxilar (NA: sinus maxillaris), deschis tot in meatul mijociu; 3) s. sfenoidal (NA: s/hus sphenoidalis), deschis Tn fosele nazale, la cativa milimetri sub lama ciuruita. **SINUZAL.**

Var. pentru sinusal (v.).

SINUZITA, s. f. / sinusite, s. f. / sinusitis. [Lot. sinus = cotitura, adanciturd; -ita.] Inflamatia mucoasei care tapiseazS sinusurile fetei. Poate fi acuta sau cronica, purulenta sau cata-rala, iar dupa localizare: maxilara, frontala, etmoidala, sfenoidaia.

SIRINGA. Var. pentru seringa (v.).

SIRINGOBULBIE, s. f. / syringobulbie, s. f. / syringobulbia. [(^r. syrinx, -ingos = feava, tub, trestle; [at. bulbus = hulls.] Localizare a 'siringomieliei la nivelul bulbului rahidian.

SIRINGOMIELIE, s. f. / syringomyelie, s. f. / syringomyelia, ft^r. syrinx, -ingos = teava, till, trestw; myelos = madwa.] Sindrom lent progresiv caracterizat prin existenta unei cavitati Tn regiunea cervicodorsala a *maduvei spinarii. Leziunile se pot extinde la nivelul 'bulbului rahidian (siringomielobulbie) sau in regiunea toracica. Originea s. admisa eel mai frecvent este malformativa, deoarece sunt asociate frecvent "hidrocefalia \$i *sp/na bifida. Se invoca, de asemenea, tumorile, traumatismele, infarctizarea sau hemoragiile, uneori cauza nefind cunoscuta. Ca urmare a localizarii leziunilor, indeosebi prin intreruperea fibrelor^fasciculului spinotalamic, ca manifestare clinica principala apare disociatia siringomielica, cu afectarea sensibilitatii termice si dureroase si pastrarea celei tactile. Extensia cavitatii catre coarnele anterioare poate determina tulburari motorii periferice, iar extensia laterala - o suferinta piramidala. *Scolioza toracica este prezenta frecvent. Sin.: sindrom de coarda centrala, sindrom Morvan, sindrom siringomielic. V. sj disociatie siringomielica.

SIRINGOMIELOBULBIE, s. f. / syringomyelobulbie, s. f. / syringomyelobulbia. [Cjr. syrinx, -ingos = teavo, tub, trestle.; myelos = maduva; [at. bulbus = bv(c.\ Extensia *siringomieliei catre *bulbul rahidian.

SIROP, s. n. / sirop, s. m. / syrup. [Lat. mediewaia. sirupus, din or. muwi'ala charab = bautwa..] Preparat farmaceutic lichid cu un continut crescut in zahar, de consistenta vascoasa, destinat administrarii interne (per os). Majoritatea s. se folo-sesc ca vehicule pentru diferite medicamente sau intra in com-pozitia unor formule magistrale de uz intern.

SISMOTERAPIE, s. f. / sismothérapie, s. f. / sismothérapie. [Cjr. seismos = tre-muraturd, de (a seiein = a scutura; the-rapiea = tratament, de. [a therapeuein = a ingrijii] 1) Metoda de tratament prin administrare locala sau la nivelul Tntregului organism a unor vibratii rapide, regulate si de amplitudine mica. S. se practica fie manual, fie cu aparate speciale. 2) Utilizarea terapeutica a 'electrosocului.

SISTEM, s. n. / systeme, s. m. / system. [Qr. systema, -atos = ansamk[u, de [a syn =• impreund, istemui = a aseza.] 1) Conform *teoriei generale a sistemelor: o structura alcatuita din parti distincte constituite astfel meat functionarea acestor parti si relatiile lor reciproce sa depinda de relatia lor cu ansamblul structurii. 2) Ansamblu de organe care au o structura analogs. Ex.: s. osos. 3) Ansamblu de concepts prezen-tate sub o forma ordonata care faciliteaza studiul.

SISTEM ABO / systeme ABO / ABO system. V. grupe sanguine.

SISTEM Am / systeme Am / Am system. Complex de mar-keri alotipici situat 'a nivelul imunoglobinelor A;

SISTEM APUD / systeme APUD / APUD system, [^cronim. e.ngL: Amine. Precursor Vptafy (and) DewboJytation = captarea fi de-CJsiio^itarea prec.ursoruor aminii'i] S. care reuneste ^ serie de celule endocrine (*celule APUD) ce produc hormoni polipeptidici si neurotransmitatori. Sin.: sistem endocrin difuz. V. celule APUD.

SISTEM BIOLOGIC

SISTEM BIOLOGIC / syst6me biologique / biological system.

S. eterogen, integrat, deschis, Tn echilibru fluent, informational, programat, autoreglabil (dbernetic), evolutiv si capabil de optimizare continua a functionarii sale. Sin.: biosistem. V. si sis-tem.

SISTEM CARDIONECTOR / systeme cardionecteur / conducting system of the heart, nodal tissue. Ansamblul structurilor neuromusculare care asigura propagarea si reglarea contractiei miocardice. Sin.: sistem nodal, tesut nodal, tesut cardionector. V. si inima.

SISTEM CEREBROSPINAL / systeme cerebro-spinal / cerebrospinal system. NA: systema nervosum centrale. Sin.: sistem nervos central (v.).

SISTEM DIOPTRIC / systeme diopthque / dioptric system. S. alcatuit din lentile sau din alte medii care refracta lumina.

SISTEM DOPAMINERGIC PERIFERIC / systeme dopaminergique peripherique / peripheral dopaminergic system. Existenta s. d. p. este presupusa datorita unor efecte pe care

*dopamina le exercita in organism si care nu pot fi rezultatul stimulării clasice a *receptorilor adrenergici: relaxarea sfincterului esofagian inferior, intarzierea golirii stomacului, vasodilatatie arteriala renala si mezenterica, inhibarea secretiei de

*aldosteron, inhibarea eliberării "noradrenalinei din terminatiile nervoase simpatice printr-un mecanism presinaptic.

SISTEM DUFFY / systeme Duffy / Duffy system. {Duffy, numefe (ie famiGe at patie.ntiului hemoficw de [a care. a fast izo-Cat acest fac-tor sangnin.]} Antigenii proteici din s. D. (Fy³, Fyr) pot juca rol de receptori in invadarea eritrocitelor de catre *Plasmodium vivax* (una din speciile de agenti etiologici ai malariei) si sunt mai rar intalniti la negri decat la caucazieni.

SISTEM ENDOCRIN / systeme endocrine / endocrine system. Biosistem alcatuit din ansamblul glandelor endocrine si al altor structuri din organism care secreta hormoni, substante hormon-like, factori (cu actiune stimulatorie sau inhibitoare), ca si o serie de molecule cu actiune hormonala la nivelul altor glande sau tesuturi tinta prin mecanism endocrin, dar si auto-crin sau paracrin.

SISTEM ENDOCRIN DIFUZ / systeme endocrinien diffus / APUD system. Sin.: sistem APUD (v.).

SISTEM EXTRAPIRAMIDAL / systeme extrapyramidal / extrapyramidal system. Structurile nervoase ale SNC (ansamblu de nucleii censuși situat tn regiunile subcorticale si subtalamic) diferite de *s. piramidal si cerebelos, responsabile de motricitatea si coordonarea miscarilor. Unii autori prefera denumirea de s. *subcortical*. In patologie, afectarea s. e. se exprima prin:

1) Contractura sau hipertonie extrapiramidală, care reprezinta o hipertonie musculara generalizata prin afectarea caii motrice extrapiramidale. Ea nu se acompaniaza de paralizie si nici de modificari ale reflexelor tendinoase sau cutanate, dimpotriva, reflexele de postura sunt exagerate. Se intalneste Tn: *boala Parkinson, *boala Wilson, rigiditatea de decerebrare. 2) Sindrom extrapiramidal (v.).

SISTEM FAGOCITAR MONONUCLEAR / systeme mononuclees phagocytaires / mononuclear phagocyte system. Denumire propusa recent pentru un grup de celule cuprinzand *macrofagele si precursorii acestora, adica *monocitele Si celulele precursore din maduva osoasa. Termenul a fost propus pentru Tnlocuirea celui de s. reticuloendotelial, care nu trebuie sa includa macrofagele. V. si sistem reticuloendotelial.

SISTEM HIS-PURKINJE / systeme de His-Purkinje / His-Purkinje system. [Wilhelm His Jr., anatomist ge-rman, profesor [a Leipzig, 'Basel, Qottiye.n. fi 'Seriin, 1863-1934; Johannes Evangelista von Purkinje, fiz.w[og origmar din. 'Soe.mia, profesor (a. 'Rresfau (in pre-zent 'Wrocww, 'Polbnia), apoi (a 'fraga, 1787-1869.) Parte componenta a sistemului nodal cardiac, de la fasciculul His la terminatiile Purkinje ventriculare. V. inima.

SISTEM INDUCTIBIL

SISTEM HLA / systeme HLA / HLA system, [^rev. t-angi:

Human Leukocyte Antigen = antigen iiman (eitwtdtar.} S. principal de antigeni de grup tisular la om, stabilit dupa criteriile serologice si genetice. S. HLA este de o complexitate extrema si cuprinde numerosi antigeni leucoplachetari (antigeni HLA), care pot realiza eel putin 150 milioane de combinatii diferite, de unde probabilitatea foarte redusa ca doi subiecti diferiti sa posede antigeni HLA identici. Antigenii HLA sunt glicoproteine localizate la nivelul membranelor celulare si sunt codificate de o parte din genele 'complexului major de histocompatibilitate (MHC). Moleculele HLA codificate de genele MHC sunt divizate in doua clase: 1) *Antigeni de clasa I:* HLA-A, HLA-B si HLA-C. 2) *Antigeni de clasa II:* HLA-D (subgrupati in HLA-DP, HLA-DQ si HLA-DR). Antigenii HLA-A si B sunt cei mai importanti si, asemenea antigenilor C, sunt prezenti la nivelul tuturor celulelor din organism, in afara eritrocitelor mature. Antigenii HLA-D nu exista decat pe macrofage, limfocite B, celule epi-dermice si, probabil, spermatozoizi. S. HLA, prin genele care il codifica si care se exprima sinergic, joaca un rol capital; aceste gene marcheaza individualitatea (personalitatea) antigenica a unui individ, conferindu-i aptitudinea de aparare nnpotriva oricarei modificari determinate de o agresiune exte-rioara (infectioasa, chimica, grefa *alogenica) sau generate de o "mutatie. Datorita s. HLA se declanseaza raspunsul imunitar celular si umoral, provocand eliminarea celulelor proprii orga-nismului care au suferit modificari antigenice sau a celulelor straine introduse In organism (ex.: *alogrefa). Acest s. joaca un rol esential in *histocompatibilitate. Este independent de s. de antigeni eritrocitari ABO si Rhesus si de antigenii de grupe sanguine. O serie de antigeni HLA sunt mai frecventi la unii bolnavi, in unele boli. Este cazul antigenului B27 in unele boli reumatismale, *sindromul Fieessinger-Levy-Reiter, *uveita ante-rioara acuta, uneori in poliartrita cronica juvenila (sau boala Still). Alti antigeni ai grupului HLA-B (care contin eel putin 30 de antigeni diferiti) sunt frecventi in *scleroza in placi, *mias-tenie, *boala celiaca, *hemocromatoza, ca si unele boli cutanate, endocrine si autoimune. Semnificatiile asocierii s. HLA cu unele boli nu sunt inca explicate, dar incep sa se clarifies .O serie de notiuni pana nu demult imprecise: teren si predis-pozitie la unele boli. Sin.: antigeni HLA. V. si complex major de histocompatibilitate, histocompatibilitate.

SISTEM HOLTER / systeme Holter / Hotter monitor, ambulatory electrocardiograph. [IVormon Jefferis Hotter, bwfid-cwn ome.ru'an, 1914-1983.] S. care permite inregistrarea continua, ambulatorie a electrocardiograamei pe un suport magnetic, Combinat cu un sistem de lectura, s. H. este utilizat pentru , depistarea tulburarilor de ritm si a celor de origine coronariana 1

S. I / systeme I / I system. S, de grup sanguin avand la baza) antigenii gluddici I si i (oligozanaride heterogene). Anticorpul anti-1 este o aglutinina la rece, al carui titru poate creste in unele afectiuni, producand hemoliza autoimuna. Antigenii s. I exista pe eritrocitele adultului, dar sunt eel mai bine exprimati pe eritrodtele din sangele cordonului ombilical.

SISTEM IMUNITAR / systeme immunitaire / immune system. , Ansamblu de elemente si modalitati prin care organismul se | apara impotriva agresiunilor antigenice externe. Include: 1) Ele- ' mente nespecifice ('complement, *properdine, *opsonine), care alcatuiesc s. umoral, si *interferoni, 'histiodte, *macrofage, care '1 alcatuiesc s. celular. 2) Elemente specifice: 'anticorpi serici (imunitate umorala) si "limfocite T (agenti ai imunitatii mediate celular). V. si imunitate, limfocit si termenii cu prefixul imuno-, organ limfoid central, organ limfoid periferic, organ limfoid secundar.

SISTEM INDUCTIBIL / systeme inductible / inducible system.

S. sau gena care nu se exprima decat in prezenta unui sem-

SISTEM INTERNACIONAL DE UNITATI DE MASURA

nal chimic. Ex.: enzima care nu este sintetizata decat in prezenta substratului sau sau a unor analogi.

SISTEM INTERNACIONAL DE UNITATI DE MASURA / Systems International d'unités de mesure / International System of units. S. stabilit de Conferinta generala de Greutati si Masurari, a carui aplicare este obligatorie dupa 1979 in medicina. V. cap. X (Sistemul international de unitati de masura Tn medidna).

SISTEM KELL / systeme Kell / Kell system. [Kell, nume de familie al bonavei [a care s-a identifica prima data. acest factor sarufum.] S. cu peste 20 de antigeni proteici diferiti, din care antigenul K (Kell) este cel mai imunogen (al treilea in ordinea imunogenitatii sistemelor, dupa ABO si Rh). Fenotipul McLeod nu prezinta precursorul k) (al antigenului K la suprafata eritrocitelor, care au aspect de "acantote si sunt hemolizate in vivo.

SISTEM KIDD / systeme Kidd / Kidd system. [Kidd, nume de familie al femeii (care. a. nose-lit un copii cu eritroblastoză) lit {a care s-a. izolat prima oara. anticorpii specifici.} S. cu doi antigeni proteici principali, Jka si Jk^b. Hemoliza in urma transfuziei cu sange compatibil se poate datora aparitiei intarziate a anticorpilor anti-Jk^b.

SISTEM DE KININE / systeme des kinines / kinins system. S. de proteine implicat Tn producerea si distructia kininelor. V. kinine.

SISTEM LEMNISCAL / systeme lemniscal / lemniscal system. Ansamblul fibrelor nervoase aferente groase care deservesc sensibilitatea tactila si proprioceptiva-kinestezica, cu urmatoarea traseu: cordoane medulare posterioare homolaterale, sinapsa in nucleii bulbari gracili sau cuneati, Tn cruce si ascensiune prin lemniscul medial si o a doua sinapsa Tn nucleii ventrali posterolaterali talamici.

SISTEM LEWIS / systeme Lewis / Lewis system. [Lewis, nume de familie. alpac. i. n. t. e. i. (a. care s-a. identificat prima oara. anticorpii specifici.) S. cu antigeni glucidici reprezentati de glicolipide absorbite din plasma pe membrana eritrocitara. Cei mai frecventi antigeni Lewis sunt Le^a si Le^b, inruditi structural cu antigenii ABH. Anticorpii IgM anti-Le^a produc hemoliza posttransfuzionala mult mai rar decat anticorpii anti-Le^b.

SISTEM LIMBIC / systeme limbique / limbic system. Termen care desemneaza un grup eterogen de arii si structuri cerebrale puternic interconectate, situate pe fata mediala a emisferului cerebral. S. l. i se descriu trei parti - lobul olfactiv, lobul limbic si nucleii limbici -, cele mai importante structuri constand fiind formatiunea hipocampica, circumvolutia limbica si nucleii amigdaliani. Prin intermediul hipocampului, s. l. este implicat in generarea starilor emotionale si in memoria de scurta durata, iar prin amigdale - in diverse modalitati comportamentale (comportament sexual, alimentar, de aparare etc.), in reactiile vegetative, endocrine si motorii somatice. Eterogenitatea formatiunilor anatomice si implicatiilor functionale ale s. l. ridica problema coerenței sale ca sistem, ceea ce explica diferentele de prezentare ale s. l. in literatură. V. si rincefal.

SISTEM LIMFATIC / systeme lymphatique / lymphatic system. NA: systema lymphaticum. Ansamblul organelor limfatice din organism, cuprinzand ganglionii, vasele si spatiile limfatice, ca si vasele chilifere.

SISTEM LIMFOCITAR / systeme lymphocytaire / lymphocytic system. Ansamblul celulelor limfoide din organism, dispersate in sange si in organele limfoide (timus, splina, ganglionii limfatici, amigdale). V. si organ limfoid central, organ limfoid periferic, organ limfoid secundar.

SISTEM LIMFORETICULAR / systeme lymphoreticulaire / lymphoreticular system. Tesuturile sistemelor limfoidelor ?i reticuloendoteliale considerate, impreuna, ca un sistem.

SISTEM NERVOS ORTOSIMPATIC

SISTEM LOCOMOTOR / systeme locomoteur / locomotor system. Ansamblul structurilor din organism responsabile de locomotie: la om, muschii, articulatiile, ligamentele, ca si arterele nutritive ale acestora. S. 1. are ca suport de sustinere s. osos.

SISTEM MKSA / systeme MKSA / MKSA system. S. de unitati de masura elaborat (in 1901) de Giovanni Giorgi (fizician italian, 1871-1950), alcatuit initial din trei unitati: metru, kilogram si secunda. Tn 1948, s. a fost adoptat, fiind adaugata a patra unitate: amperul. Sistemul International de unitati de masura adoptat in prezent este inspirat direct din s. MKSA.

SISTEM MNS / systeme MNS / MNS system. S. de antigeni proteici (MN, Ss si multi antigeni de joasa frecventa), reprezentati de sialoglicoproteine si mosteniti ca haplotipuri (MS, Ms, NS, Ns). Anticorpii IgM anti-MN sunt aglutinine naturale, iar anticorpii IgG anti-Ss aparuti in urma transfuziei sau a sarcinii pot provoca hemoliza.

SISTEM NERVOS / systeme nerveux / nervous system. NA: systema nervosum. Ansamblul structurilor sau tesuturilor nervoase din organism: *s. n. central, *s. n. autonom, ganglionii nervosi si nervii periferici. Abrev.: SN.

SISTEM NERVOS AUTONOM / systeme nerveux autonome / autonomic nervous system. NA: systema nervosum autonomicum. Ansamblu de structuri nervoase centrale si periferice considerate clasic opuse s. n. central al vietii de relatie. Aceasta deoarece s. n. a. mentine sub dependenta sa viata vegetativa, adica functionarea tuturor organelor si tesuturilor, asigurand, totodata, coordonarea functiilor vitale de baza: circulatie, respiratie, digestie si excretie. Centrii superiori ai s. n. a. sunt situati in nevrax, iar caile periferice se impart in functie de efectele specifice in *s. n. ortosimpatic (*adrenergic) si s. n. parasimpatic (colinergic). S. n. a. nu se opune SNC, ci este subordonat acestuia. Sin.: sistem neurovegetativ, sistem nervos vegetativ.

SISTEM NERVOS CENTRAL / systeme nerveux central / central nervous system, central nevrax. NA: systema nervosum centrale. Ansamblu de tesut nervos alcatuit din substanta cenușie si substanta alba, care formeaza encefalul si maduva spinarii, cu exceptia nervilor senzitivii si motori, simpatici sau parasimpatici, care formeaza *s. n. periferic. Diversele segmente ale s. n. c. au doua functii fundamentale: 1) functia de conducere a impulsurilor nervoase in sens ascendent (centripet) sau descendent (centrifug); 2) functia reflexa sau de integrare a informatiilor primite de la receptorii periferici si formatiunile nervoase supraiacente, urmata de descarcarea unui impuls efector (functia motorie somatica si viscerală). Abrev.: SNC. Sin.: sistem cerebrospinal. V. si sistem nervos autonom.

SISTEM NERVOS ORTOSIMPATIC / systeme nerveux orthosympathique / orthosympathetic nervous system. NA: pars sympathica. Parte a *s. n. autonom alcatuita din centrii medulari situati in tractusurile intermediolaterale ale maduvei spinarii, legate cu centrii diencefalici, hipotalamici si dintr-o parte periferica, alcatuita din nervii si ganglionii. Ganglionii simpatici si cordoanele care ii leaga formeaza doua lanturi lungi prevertebrale, de la baza craniului pana in zona lombara. Ei sunt legati de centrii medulari prin ramuri comunicante si emit numeroase ramuri eferente care inerveaza viscerele (aparatură digestivă, respirator, urinar, genital), inima (la nivelul *nodului sinoatrial) si fibrele musculare ale vaselor sanguine. Pe segmente, distribuite eferentelor este, in esenta, urmatoarea: 1) ramurile eferente ale ganglionilor cervicali si stelati inerveaza organele capului si gatului si dau nastere nervilor cardiaci; 2) primii 4-5 ganglionii toracici (in afara catorva filete fine care ajung la arterele intercostale) dau filete cardiace, esofagiene, aortice si pulmonare; 3) eferentele din ultimii 7-8 ganglionii toracici se alatura pentru

SISTEM NERVOS PARASIMPATIC

formarea nervilor *splanhnic mic si *splanhnic mare; 4) ramurile lombare ajung la arterele cu acelasi nume si la aorta, pentru a constitui *plexul lombo-aortic; 5) ramurile provenind din 4-5 ganglion! sacrali formeaza *nervii hipogastrici, destinati organelor bazinului. Fiecare nerv formeaza *sinapse la nivelul lan-tului ganglionar simpatic, simetric de o parte si de alta a maduvei spinarii. S. n. o. controleaza miscarile si starea fiziologica a viscerelor (contractia sfincterelor tubului digestiv, contractia cardiaca, contractia peretilor arteriali, relaxarea muschilor circulari ai irisului, a muschilor netezi ai tubului digestiv). *Adrenalina este principalul *neurotransmitator implicat la nivelul sinapselor cu organele efectoare, iar *acetilcolina este neurotransmitatorul care actioneaza la nivelul ganglionilor simpatici. Tn esenta, s. n. o. exercita o actiune antagonista *s. n. parasimpatic. Fiecare viscer posedea o inervatie proprie Tn cadrul celor doua diviziuni ale s. n. autonom. Sin.: sistem nervos simpatic, mare simpatic (desuet). V. si tab. anat. - nervi.

SISTEM NERVOS PARASIMPATIC / systeme nerveux parasymphathique / parasymphathetic nervous system. NA: pars parasymphathica.

Parte a *s. n. autonom divizata in doua componente: 1) S. n. p. *cranian*, ale carui fibre provin de la nivelul unor neuron) situati Tn maduva cervicala, bulb, protuberanta sau mezencefal (nudeu pupilar, nucleu lacrimal, nucleii salivari superior si inferior, nudeu dorsal al pnumogastricului) si intra Tn structura anumitor nervi cranieni (*oculomotor, *facial, *intermediar Wrisberg, *glosofarngian, *vag). 2) S. n. p. *sacrat* sau *pelvin*, cu originea Tn partea de substanta cenuie care reprezinta regiunea intermediolaterala a maduvei sacrate. Fibrele s. n. p. pelvin intra Tn structura ultimilor patru nervi sacrali, Tndeosebi 2, 3 si 4, si se termina Tn ganglionii *plexului hipogastric. Fibrele care formeaza acest plex realizeaza inervatia vezicii urinare, a rectului si a organelor genitale. S. n. p. controleaza contractiile involuntare ale fibrelor musculare de la nivelul vaselor sanguine, tubului digestiv, vezicii, organelor genitale si rectului. El actioneaza asupra secretiilor glandulare ale ochiului si ale glandelor salivare. Neurotransmitatorul s. n. p. este *acetilcolina, atat la nivelul ganglionilor, cat si la nivelul jonctiunii cu organul efector, Prin actiunile sale, global antagoniste *s. n. ortosimpatic, antreneaza relaxarea muschilor arteriali (si deci favorizeaza scaderea tensiunii arteriale), tncetineste ritmul cardiac si stimuleaza digestia. Sin.: parasimpatic. V. ?i tab. anat. - nervi.

SISTEM NERVOS PERIFERIC / systeme nerveux peripherique / peripheral nervous system. NA: systems nervosum periphericum. Parte a s. n. exteriora axului cerebrospinal. Este format din nervi care leaga organele cu SNC.

SISTEM NERVOS SIMPATIC / systeme nerveux sympathique / sympathetic nervous system. NA: pars sympathica. Sin.: sistem nervos ortosimpatic (v.).

SISTEM NERVOS SOMATIC / systeme nerveux somatique / somatic nervous system. Componentele din *s. n. implicate Tn transmiterea impulsurilor la si de la componentele nevis-cerale ale organismului: muschi scheletici, oase, articulatii, li-gamente, piele, ochi si ureche.

SISTEM NERVOS VEGETATIV / systeme nerveux vegetatif / autonomic nervous system. NA: systema nervosum autonomicum. Sin.: sistem nervos autonom (v.).

SISTEM NEUROVEGETATIV / systeme neuro-vegetatif / autonomic nervous system. NA: systema nervosum autonomicum. Sin.: sistem nervos autonom (v.).

SISTEM NODAL /systeme nodal / nodal tissue. Sin.: (esut nodal, tesut cardionector, sistem cardionector. V. inima.

SISTEM P / systeme P / P system. S. de antigeni glicosfin-golipidici reprezentati de doi antigeni principali, P, si P si un antigen de joasa frecventa, P^k. Anticorpii anti-P, PPI^k (anti-Tp),

SISTEM DE STOCAJ SENZORIAL

Tntalniti la persoane fara antigenul P, pot produce hemoliz/posttrans-fuzionala severa si boala hemolitica a nou-nascutului; fiind asociati cu avorturi spontane recurente. Anticorpii Donath Landsteiner din hemoglobinuria paroxistica la rece sunt autoanticoorpi cu specificitate anti-P, fixatori de complement.

SISTEM PIRAMIDAL / systeme pyramidal / pyramidal tract, NA: tractus pyramidalis. V. fascicul piramidal.

SISTEM PORT / systeme porte / portal system. Dispozitie vasculara particulara care consta Tn interpunerea unui vas de calibru mai mare (vena) Tntre doua retele capilare. Cel mai important s. p.: trunchiul venei porte, ramurile sale de origine colaterale si ramurile terminale. Aceasta este un s. venos digestiv intermediar Tntre doua retele capilare: retea de origine provine din tubul digestiv, pancreas si splina, iar retea terminala Tsi are sediul Tn parenchimul hepatic. Gr. T. Popa s:

U. Fielding au descris un s. p. toca/, care leaga "hipofiza de hipotalamus. V. si tab. anat. - vene.

SISTEM RENINA-ANGIOTENSINA-ALDOSTERON / systeme renine-angiotensine-aldosterone / renin-angiotensin-aldosterone system. S. care asigura echilibrul balantei hidrosodate \$j al presiunii sanguine. Perfuzia renala scazuta consecutiv unei tensiuni arteriale sistemice reduse induce secretia de *renina din celulele renale juxtaglomerulare. Renina hidrolizeaza *angiotensinogenul circulant, cu aparitia de *angiotensina I scindata de enzima de conversie Tn angiotensina II. Angiotensina II are un puternic efect constrictor direct asupra muschilor netezi arteriolari si stimuleaza concomitent productia de *aldosteron din zona glomerulara a glandei corticosuprenale. Aldosteronul produce cresterea retentiei renale de sodiu si apa, cu cresterea volumului circulant si revenirea la normal a presiunii de perfuzie renale.

SISTEM RETICULAT / systeme reticulare / reticular system. Sin.: formatiune reticulata (v.).

SISTEM RETICULAT ACTIVATOR ASCENDENT / systeme reticulare activateur ascendent / reticular activating system. S. fiziologic reprezentat anatomic de neuroni ai formatiunii reticulare rostrale, localizati bilateral Tn materia cenuie medial teg-mentala de la bulb la diencefal. S. r. a. a. controleaza generic gradul de activitate a s. nervos central, inclusiv starea de veghe (regiunea dintre puntea rostrala si diencefalul caudal), atentia si somn. Abrev.: SRAA. V. si formatiune reticulata.

SISTEM RETICULOENDOTELIAL / systeme reticulo-endothelial / reticuloendothelial system. Retea si s. de celule dispersate Tn tot organismul, identificate initial pe baza a doua caracteristici: capacitatea de a sechestra particule inerte si proprietatea de a acumula coloranti vitali. Tn prezent, termenul de s. r. este Tn curs de revizuire. Sunt considerate ca apartinand s. r. "macrofagele si precursorii acestora, celulele endoteliale specializate din sinusoidale ficatului, splinei, maduvei osoase, celulele reticulare din tesutul limfatic (macrofage) si din maduva osoasa (*fibroblaste). Celulele s. r. se caracterizeaza prin activitatea lor fagocitara imunodependenta, mobilitate si radiorezistenta. Abrev.: SRE. V. si sistem fagocitar mononuclear.

SISTEM Rh / systeme Rh / Rh system. Sin.: factor Rhesus

SISTEM DE SEMNALIZARE / systeme de signalisation / signaling system. Termen generic ce desemneaza s. moleculare cu rol in comunicarea celulara. Ex.: transmiterea informatiei hormonale la *celulele tinta, care contin *receptori membranari spedfid, unnata de cascada moleculara *proteine G -"mesageri secunzi.

SISTEM DE STOCAJ SENZORIAL / systeme du stockage sensoriel / sensory stockage system. Tip de "memorie de scurta durata care permite mentinerea stimulilor perceputi pentru un timp foarte scurt (sub o secunda).

SISTEM SUBCORTICAL

SISTEM SUBCORTICAL / système sous-cortical / subcortical system. V. sistem extrapiramidal.

SISTEM TAMPON / système tampon / buffer system. V. tampon.

SISTEM VASCULAR / système vasculaire / vascular system. Ansamblul vaselor din organism: artere, vene, capilare și limfatice.

SISTEM VENTROMEDIAL / système ventromedial / ventromedial system. S. bulbospinal de conducere descendentă (împreună cu s. dorsolateral), format din caile vestibulospinale laterale și mediale, tractul reticulospinal și tractul tectospinal, cărora li se adaugă axoni ai neuronilor din nucleele rafeului bulbar, din tocus *coeruleus* și din nucleii interstitali Cajal. Neuronii s. v. inervează musculatura axială și piramidala, cu rol în menținerea echilibrului și posturii.

SISTEME ALE GRUPELOR SANGUINE / systèmes des groupes sanguines / blood group systems. S. bine definite de antigeni eritrocitari controlate de locusuri cu un număr variabil de gene alele. V. factor Rh, sistem ABO, sistem Duffy, sistem I, sistem Kell, sistem Kidd, sistem Lewis, sistem MNS, sistem P.

SISTEME UMORALE DE AMPLIFICARE / systèmes humoraux d'amplification / humoral amplification system. Termen prin care pot fi grupate patru 'cascade enzimatiche sanguine: *complementul, *coagularea, *fibrinoliza și *s. kininelor. Acestea servesc la amplificarea și la controlul proceselor de *hemo-stază, *inflamatie și reparatie tisulară.

SYSTEMIC, adj. / systémique, adj. / systemic, [(jr. syn = *wytlitiiWi istemai = a afeza.*] 1) Care se referă la un sistem. 2) Despre o afecțiune care atinge electiv elementele constitutive ale unui țesut sau ale unui sistem (osos, limfatic, reticulo-endothelial etc.). 3) Care se referă la marea circulație.

SISTOLA, s. f. / systole, s. f. / systole. [Qr. *systole = cot-triKtie.*] Contractia sau perioada de contractie a inimii, a atriilor și în special a ventriculelor. Se disting: 1) s. *atriala*, contractia simultană a atriilor, consecutiv careia sângele trece în ventricule; 2) s. *ventriculară*, contractia simultană a ventriculelor, consecutiv careia sângele este propulsat în aorta și în trunchiul arterial pulmonar. Uneori, s. ventriculară este divizată în perioada de pre-ejecție și de ejecție.

SISTOLA ELECTRICA / systole électrique / ventricular electrical systole. Porțiunea din traseul *electrocardiogrammei corespunzând spațiului QT.

SISTOLA ELECTROMECHANICA / systole electromécanique / electromechanical systole. Timpul cuprins între debutul complexului QRS al *electrocardiogrammei și componenta aortică a zgomotului al doilea al inimii reperată pe *fonocardiograma. În mod normal este de 0,37 secunde.

SITIOLOGIE, s. f. / sitiologie, s. f. / sitology. [Cjr. *sition = dwent; logos = ftunfti*] Sin.: dietetică (v.). **SITIOMANIE, s. f. / sitiomanie, s. f. / sitomania.** [Cjr. *sition = a[vnent; mania = wEuiw.*] 1) Foame excesivă sau ingestie morbidă de hrană. 2) *Bulimie periodică.

SITOFOBIE, s. f. / sitophobie, s. f. / sitophobia. [Cfr. *silos = Sfram; fihobos = frica.*] Repulsie patologică față de hrană, pentru unele sau pentru toate tipurile de alimente. **SITOSTEROL, s. m. / sitosterol, s. m. / sitosterol.** Sterol conținut în germeii de cereale și care, prin iradiere, se transformă într-o substanță analogă vitaminei D. Provoacă scăderea colesterolului sanguin.

SITUS, s. n. / situs, s. m. / situs. [Lat. *situs = afezare., mtiftt.*] Termen semnificând poziție sau localizare. Tn română se utilizează uneori, sub influența francezei sau a englezei, varianta *sit* (nerecomandată, deoarece în fr. s/te Tn seamna și se privește, peisaj, iar în engl. loc, teren). Se disting: 1) S. *activ*,

SLABIRE

regiunea unei molecule enzimatiche la nivelul careia enzima interacționează cu substratul și se realizează cataliza reacțiilor specifice enzimei. În s. activ se disting s. de *fixare*, a cărei geometrie spațială este complementară cu cea a substratului, și s. *catalitic*, la nivelul căruia se produce reacția catalitică specifică. 2) S. *catalitic*, v. situs activ. 3) S. *antigenic*, sin.: determinant antigenic (v.). 4) S. de *fixare*, v. situs activ. 5) S. de *fixare a complementului*, parte a "regiunii constante a lanțurilor grele de imunoglobuline care este degajată când anticorpii se fixează un antigen; această regiune este capabilă să se lege la una din moleculele complementului din sânge și să declanșeze calea clasică de activare a complementului. 6) S. de *inițiere a transcripției*, punct precis Tn care începe *transcripția unei gene. 7) S. de *legare*, punct al suprafeței celulare sau al unei substanțe chimice la nivelul căruia se leagă alte substanțe chimice. 8) S. *peptidic*, de legare a *ARN de transfer pe ribozomi, unde sunt realizate legăturile peptidice Tn cursul *traducerii genetice. 9) S. *receptor*, componenta a "receptorilor membranari de la suprafața celulei, care prezintă specificitate și afinitate pentru ligand (Tndeosebi pentru proteine hormonale sau virusuri). 10) S. de *restricție* (v.). 11) S. de *transducție*, zonă din extremitatea unei dendrite a unui neuron senzitiv Tn care energia stimulului este convertită într-o depolarizare proporțională cu aceasta, depolarizarea fiind denumită 'potential de receptor; v. și receptor senzorial.

SITUS INCERTUS / situs incertus / situs perversus, situs incertus. [Lat.: *pozitie ne^e.te.nmnata.*] Varietate de inversiune a localizării viscerelor, Tn care unele organe sunt inversate, Tn timp ce altele prezintă localizare normală, iar unele ocupă o poziție mediană anormală.

SITUS INVERSUS / situs inversus / situs inversus viscerum. [Lat.: *pozitiv. inver.sata.*] Poziție inversă a organelor viscerale, "în oglindă" față de situația lor normală, Tn raport cu planul sagital. În unele cazuri de s. /., inima se află în levocardie, prezentând de obicei malformații. Sin.: transpoziție viscerală.

SITUS DE RESTRICTIE / site de restriction / restriction site. Secvența de ADN dublu catenar recunoscută Tn mod specific și clivată de o anumită enzimă de restricție.

SITUS SAGITTALIS / situs sagittalis / situs sagdalis. Rotatie la dreapta a masei ventriculare cardiace, al cărei varf se află Tn hemitoracele drepte, fără inversiunea cavităților și nici a vaselor mari de la baza inimii.

SITUS SOLITUS / situs solitus / situs solitus. Poziția normală, obișnuită a tuturor organelor.

SITUS DE TRANSDUCȚIE / site de transduction / transduction site. Zona extremității unei dendrite a unui neuron senzitiv la nivelul căreia energia stimulului este convertită într-o depolarizare proporțională cu acesta. Această depolarizare este denumită potential de receptor.

SKENITA, s. f. / skenite, s. f. / skenitis. [A/exonder Johnston Chalmers Skene, *gitwclog mvrvan, 'Brooklyn, 1838-1900; -ita.*] Inflamația glandelor Skene, situate, la femeie, la nivelul meatusului urinar.

SKIASCOPIE, s. f. / skiascopie, s. f. / skiascopy. [Cjr. *skia = imiîrd; skopia = eJymmiare, de [a skopcin = a v^dea, a uycimna.*] Metoda de măsurare obiectivă a refracției oculare (a dioptrului ocular). Tn acest scop se studiază deplasarea umbrei produse la nivelul ariei pupilare a subiectului examinat, prin proiectia unui fascicul luminos care balează suprafața oculară.

SKODISM, s. n. / skodisme, s. m. / Skoda's resonance. [Josef Skoda, *medu. onguw din 'Boemia, pro/war de medicina. interna (a '-Aena, 1805-1881; -ism)*] Sin.: semn Skoda (v.).

SLABIRE, s. f. / amaigrissement, s. m. / emaciation. [SvlgarQ. *slahja, s&rba, croata slabiti = a [a6i]*] Pierdere Tn greutate peste 5% față de greutatea normală.

SLUDGE

SLUDGE / sludge / sludge. [*EngC. sludge = iwroi ae cana.*] Anglicism utilizat frecvent cu sensul de *agregat sau agregare a hematiilor. De fapt, în engl. există termenii *sludging of blood* sau *sludged blood*, ambii desemnând tendința la *aglutinare a celulelor sanguine. Tn stările patologice cu reducere masivă a volumului plasmii sanguine.

SMALT DENTAR / email dentaire / enamel. NA: cnamelum. 19(*wffr. smalto, germ. Schmalz = smatf; (at. dens, -niis = dinte.*) Tesut foarte dur, de culoare alb-galbuie, care acoperă coroana dentară, protejând *dentina. S. d. este constituit Tn proporție de peste 95% din substanțe minerale anorganice. Structura sa microscopice este formată din prisme cu secțiune hexagonală, cu lungimea de 0,1-0,15 mm, separate de un strat subțire de substanță organică.

SMEGMA, s. f. / smegma, s. m. / smegma. }Cjr. *smegma, -atos = substanța. foșosita pentru. degresare; asemanatoare. cu sapunul, de [a smelzhein = a cu.ra.ta.}* Secretie albicioasă, cazeoasă, de consistență moale, constând din celule epiteliale descuamate și detritusuri. Se colectează Tn fundul pliului preputului la bărbat sau între labiile mid și clitoris la femeie, în cazurile ignorării regulilor de igienă. S. embrionară se numește 'vernix caseosa.

SMOG, s. n. / smog, s. m. / smog. [*Engl. smoke = fwn; fog = ceofa.*] Poluare atmosferică intensă constând dintr-un amestec de fum, aburi și ceață prezent deasupra aglomerațiilor urbane, Tn particular a zonelor industriale. S. apare mai ales Tn anotimpul rece, iar la nivelul său se produc procese foto-chimice la care participă SO₂, NO_x, CO, CO₂, praf și rugina, rezultând substanțe iritante ca formaldehidă, acetaldehidă și acroleină. Tn general bine tolerat de subiecții fără tulburări respiratorii, s. este periculos Tndeosebi pentru bolnavii cu bronșite cronice.

SOCIALIZARE, s. f. / socialisation, s. f. / socialisation. [*Lat. socius = sociafni, de. [a socius = asociat, partaf.}*] Procesul de adaptare individuală la obiceiurile societății.

SOCIODRAMA, s. f. / sociodrame, s. m. / sociodrama. [*Lat. 'socius = asociat, partaf; drama, -atis = acțiune teatrală, dm ar. drama, de Ca dran = a acționa.}*] Metodă de psihoterapie asemănătoare cu *psihodrama, constând din improvizarea pe o temă socială dată a unei scene dramatice, de către persoane aflate Tn contact mutual. Prin s. se pot reduce tensiunile Tntre grupuri sau comunități sociale.

SOCIOPHILIE, s. f. / sociophilie, s. f. / sociophilia. [*Lat. socius = asociat, partaf; gr. philia = atracție, de. [a philein = a iubi.}*] Nevoia intensă de viață socială.

SOCIOFOBIE, s. f. / sociophobie, s. f. / sociophobia. [*Lot. sor. ius = asociat, partaf; gr. phobos = frică.}*] Antipatie anormală pentru viața Tn societate.

SOCIOGENEZA, s. f. / sociogenese, s. f. / sociogenesis. [*Lat. socius = asociat, partaf; gr. genesis = producere, de. [a gennon = a prodw.e.}*] 1) Originea anumitor boli mentale, de ex. stările reactionale, Tn mediul și Tn grupul social Tn care trăiește pacientul. 2) Influența mediului asupra evoluției și prognozei bolilor mentale, indiferent de natura acestora. 3) Teorie exclusivistă conform căreia boala mentală este consecință a agresivității de grup, a represiunii. V. antipsihiatrie.

SOCIOLOGIE MEDICALĂ / sociologie medicale / medical sociology. [*Lat. socius = asociat, partaf; gr. logos = știință; (at. medicus = doctor, medic.)*] Știința care are ca obiect studii fundamentale sociale ale sănătății și îmbolnăvirii, interdependența dintre factorii sociali și starea de sănătate sau boala a populației, precum și influențele stării de sănătate asupra vieții sociale a indivizilor și a grupurilor umane. V. și medicina socială.

SOLAR

SOCIOPAT, s. m. sau f. / sociopathe, s. m. ou f. / sociopath. [*Lat. socius = asociat, partaf; gr. pathos = boală*] Subiect cu personalitate antisocială și cu manifestări antisociale. V. și psihopat.

SOCIOTERAPIE, s. f. / sociotherapie, s. f. / therapeutic community, milieu-therapy. [*Lat. socius = asociat, partaf; tfr. therapeia = tratament, de. Ca therapeuein = a îngrijii*] 1) Ansamblul măsurilor întreprinse pentru resocializarea progresivă a bolnavilor mentali. V. psihoterapie de grup, psihoterapie instituțională, terapie ocupațională, ergoterapie. 2) Ansamblu de mijloace care modifică mediul social al unui individ, Tn scopuri terapeutice. 3) Utilizarea terapeutică a activităților colective Tn mediul spitalicesc.

SODAT, adj. / sod6, -e, adj. / sodic. }T_{Eng}(. *soda, din (at. medieva(a soda = soda, de. [a ar. suwwad = planta a cămărușii swe.a. [a. fatiricarea sode.])*) 1) Care conține sodiu sau sodă. 2) Care a fost tratat cu sodiu sau cu unul dintre compuşii acestuia.

SOOIU, s. n. / sodium, s. m. / sodium. }E_{ngi}. *soda, din [at. me.die.vala soda = soda, de. [a or. suwwad = planta a cămărușii se-rvea (a fabrrwe-a sode.i.)*] Elementul nr. 11, simbol Na;

metal alcalin alb-argintiu, foarte răspândit Tn natură sub formă de clorură de sodiu, Tndeosebi Tn apa mării. în organism, s. este cel mai abundent ion extracelular, Tn timp ce potasiul predomină intracelular. Diferența concentrațiilor s. și potasiului în cele două compartimente este determinată pentru diferența de potențial electrochimic care se stabilește la nivelul membranei celulare și de care depinde Tndeosebi transmiterea electrică a impulsurilor nervoase și metabolismul celulei. O pierdere de s., de origine digestivă (diaree), cutanată (transpirație) sau renală, antrenează deshidratarea celulară și oboseala musculară. Retenția de s. conduce la edem. Numeroase saruri de s. sunt utilizate Tn terapie. V. și tab. const. biochim.

SODOKU / sodoku / sodoku. }Jap. *so = foda; Can; doku = otrăv.*] Boală infecțioasă determinată de microorganismul spiralat *Spirillum morsus muris*, transmis prin mușcătura de sobolan, dar și de alte animale. Boala se manifestă prin apariția unor fenomene inflamatorii la nivelul zonei de inoculare, urmate de febră de tip recurent cu accese pseudopulstre și de exantem maculopapulos localizat sau generalizat, dependent de accesările febrile.

SODOMIE, s. t. / sodomie, s. f. / sodomy. [*De (a mmdt orafiliu Sodoma, din 'Vec.hiui Testament, care, a fost distw prin. foe dm causa wrraita.tii popufatiei de, aid)*] *Coit anal.

SODOMIT, s. m. / sodomite, s. m. / sodomist. }W. *etimoCo-gia termmulid sodomie.*] Persoana care practică 'sodomia.

SOFROLOGIE, s. f. / sophrologie, s. f. / sophrology. }Jr. *sop/iron = rațional; logos = știință.*] Metodă terapeutică din 'medicină alternativă, prin care se asociază hipnoza și diverse tehnici de relaxare, dintre care unele sunt de origine orientală.

SOIA, s. f. / soja, s. m. / soya. [*Cwant din yvfanciiaia.*] Plantă erbacee anuală, leguminoasă, originară din Extremul Orient. Crește sub formă unei tufe care produce la maturitate pastai cu 2-5 boabe de culori diverse. Aceste seminte au o valoare nutritivă mare, conținând circa 18% grăsimi și până la 40% proteine. Sunt utilizate Tn industria alimentară, inclusiv pentru obținerea unor produse dietetice. Uleiul de s., extras prin presiune sau cu solvent, este comestibil, dar este utilizat și în industria de lacuri și vopsele.

SOL, s. n. / sol, s. m. / sol. Denumire pentru soluțiile coloidale. Termenul este utilizat uneori și ca sufix. Ex.: hidrosol.

SOLAR, adj. / solaire, adj. / solar. [*Lat. solans = solar, de la sol, solis = soare.*] 1) Care aparține soarelui sau este determinat de soare. 2) Care aparține 'plexului celiac, denumit și plex solar datorită ramificațiilor nervoase dispuse radial.

SOLARIUM

SOLARIUM, s. n. / **solarium**, s. m. / **solarium**. [Lot. *solarium* = *cadran solar*, de. [a *sol*, *solis* = *scare.*] Loc amenajat special pentru helioterapie sau pentru expunere la lumina artificiala.

SOLENOID, s. m. / **solenoid**, s. m. / **solenoid**. [Cfr. *sofen*, -*os* = *conduct*, *canai*; *eidos* = *forma*.] Bobina electrica cilindrica fara miez feromagnetic. Intra in constructia majoritatii dispozitivelor electromagnetice.

SOLIDIFICARE, s. f. / **solidification**, s. f. / **solidification**. [Lot. *solidus* = *solid*, *tare.*; *ficare*, derivat de. [a *facere* = a *fax*.] Schimbare de stare caracterizata prin transformarea unui lichid in solid. S. la temperatura joasa se numeste *congelare.

SOLUBIL, adj. / **soluble**, adj. / **soluble**. [Lot. *solubilis* = *canst poate desface*, care. se. *poate descompum*, de. (a *solvere* = a *desfth'e*.) Despre un corp care prezinta proprietatea de *solubilitate.

SOLUBILITATE, s. f. / **solubilitate**, s. f. / **solubility**. [Lot. *solu-bilis* = *care se. poate desface*, *ewe. se poate descompum*, de [a *solvere* = a *desface*.] Proprietate a anumitor corpuri solide de a forma solutii cand sunt introduse intr-un "solvent adecvat. Cand se face referire la s. unui corp, trebuie precizata natura solventului. Ex.: s. in apa, s. in ulei. Limita de s. a unui corp este masurata prin concentratia acestuia intr-o solutie sa-turata.

SOLUTIE, 8. f. / **solution**, s. f. / **solution**. [Lat. *solutio*, -*ois* = *ifesfacerv.*, de [a *solvere* = a *desface*.] Amestec lichid omogen format prin dispersia completa, si unifonna a unei substante solide, lichide sau gazoase, intr-un lichid. Substanta dizolvata poate fi recuperata prin evaporarea solventului sau printr-un alt proces fizic. intr-o s. se gaseste de obicei o componenta majora, care constituie mediul de dispersie sau *solventul, si una sau mai multe substante dizolvate, ce constituie faza dispersa sau *solutivul. Dupa marimea particulelor, s. pot fi ionice, moleculare si coloidale. V. solutie coloidala.

SOLUTIE ALCOOLICA / **solution alcoolique** / **alcoholic solution**. S. in care alcoolul este utilizat ca solvent.

SOLUTIE ANTICOAGULANTA ACD / **solution anticoagulante ACD** / **ACD anticoagulant solution**. S. a. care confine dextroza citratata. ACD reprezinta abrevierea termenului englez: *acid citrate dextrose*.

SOLUTIE ANTICOAGULANTA CITRAT DEXTROZA / **solution anticoagulante citrate dextrose** / **anticoagulant citrate dextrose solution**. S. de acid citric, citrat de sodiu si dextroza intr-o apa, utilizata ca anticoagulant pentru conservarea sangelui total.

SOLUTIE ANTICOAGULANTA CITRAT FOSFAT DEXTROZA / **solution anticoagulante citrate phosphate dextrose** / **anticoagulant phosphate citrate dextrose solution**. S. de acid citric, citrat de sodiu, bifosfat de sodiu si dextroza, utilizata pentru conservarea sangelui timp de circa 21 de zile. Abrev.: CPD. •

SOLUTIE ANTICOAGULANTA CITRAT FOSFAT DEXTROZA ADENINA / **solution anticoagulante citrate phosphate dextrose adenine** / **anticoagulant phosphate citrate dextrose adenine solution**. *S. anticoagulanta citrat fosfat dextroza la care se adauga si adenina. Serveste la conservarea sangelui timp de circa 35 de zile. Abrev.: CPDA-1.

SOLUTIE APOASA / **solution aqueuse** / **aqueous solution**. S. in care apa este utilizata ca solvent.

SOLUTIE BENEDICT / **solution de Benedict** / **Benedict's solution**. [Stanley Rossiter Benedict, *bicc-hmdst amencan*, 9{*ew 'Jorkt 1884-1936*} S. apoasa de citrat de sodiu, carbonat de sodiu si sulfat de cupru. S. B. are o culoare albastra, care, in prezenta glucidelor reductoare (ca glucoza), se schimba intr-un galben, portocaliu sau rosu. Este un reactiv clasic, utilizat intr-o analiza urinii.

SOLUTIE IODURA DE SODIU "I]

SOLUTIE CARDIOPLEGICA / **solution cardioplegique** / **cardioplegic solution**. S. rece, injectata la nivelul originii aortice a coronarelor pentru a produce oprirea inimii, protejand-o intr-o perioada de interventii chirurgicale pe cord deschis. Contine de obicei potasiu intr-o solutie de electroliti tamponata.

SOLUTIE DE CITRAT DE SODIU / **solution de citrate de sodium** / **sodium citrate solution**. S. utilizata ca anticoagulant pentru pregatirea sangelui intr-o vederea fractionarii sau a efectuarii unor probe de laborator (ex.: viteza de sedimentare a hematiilor).

SOLUTIE COLOIDALA / **solution colloïdale** / **colloidal solution**. S. c. este un sistem dispers eterogen care contine particule coloidale. Domeniul s. c. este delimitat pe de o parte de suspensii si pe de alta parte de s. c. propriu-zise: particulele din s. c., spre deosebire de cele din suspensii, nu sunt vizibile la microscopul optic (ci doar la *ultramicroscop) si, contrar particulelor din s. ionice sau cristaloidale, nu traverseaza membranele permeabile. Gradul de dispersie al s. c. este de $W/Wl\text{ cm}^{-1}$. S. de interes biologic sunt s. complexe, intr-o care solventul este apa. Astfel, plasma sanguina este o s. cristaloido-coloidala complexa de solide, lichide si gaze intr-o apa. V. coloid, dializa.

SOLUTIE DE CONTINUITATE / **solution de continue** / **wound**. Once separare a doua parti vecine, intr-o intrerupere a continuitatii, anormala, complexa sau partiala, produsa intr-o tesut sau organ ale carui elemente constitutive sunt intr-o mod normal continue. S. de c. este produsa eel mai frecvent de un factor traumatic mecanic.

SOLUTIE DAKIN / **solution de Dakin** / **Dakin's solution**. [Henry Drysdale Dakin, *biocfwmist american*, ^*u' yor* (^ 1880-1952.) S. diluata de hipoclorit de sodiu.

SOLUTIE FIXATIVA / **solution fixative** / **fixative solution**. S. obtinuta din amestecul mai multor reactivi chimici, utilizata intr-o cazul preparatelor histologice sau citologice pentru prevenirea denaturarii proteinelor si a fenomenelor de autoliza celulara. Totodata, datorita s. f. probele capata un grad de rezistenta utila intr-o prepararea lor ulterioara si se conserva morfologia celulelor, ca si localizarea componentelor subcelulare. In aceste scopuri, s. f. contin substante variate: glutaraldehida, formalina, o serie de alte aldehide, etanol, metanol, aiti alcoolici, acetona, acid acetic, cromati, saruri de mercur si acid picric. Tetraoxidul de osmiu si glutaraldehida sunt fixativi standard pentru prelucrarea probelor intr-o microscopia electronica.

SOLUTIE FIZIOLOGICA / **solution physiologique** / **physiological salt solution**. 1) S. *fiziologica salina*. s. izotonica, sterila, care contine 8,7 g clorura de sodiu intr-o 1 000 ml de apa distilata. Este utilizata ca solvent pentru diverse medicamente. Sin.: ser fiziologic. 2) S. *fiziologica glucozata*: s. izotonica, sterila, continand 50 g glucoza la 1 000 ml de apa distilata. Este utilizata intr-o injectii intravenoase, ca agent nutritiv sau ca solvent al unor medicamente. V. si solutie izotonica.

SOLUTIE DE FOSFAT DE SODIU "P / **solution de phosphate du sodium "P** / **sodium phosphate ³² solution**. S. care contine radiofosfor ("P) sub forma de fosfat de sodiu. Se administreaza per os sau intravenos intr-o tratamentului policitemiei si intr-o diagnostic, Tndeosebi pentru localizarea tumorilor oculare si a unor leziuni cerebrale.

SOLUTIE HAYEM / **solution de Hayem** / **Hayem's solution**. [Georges Hayem, *medic, fraiwz*, -*profesor de te.rape.utica fi de ciuucd meaicaiia to. 'Saris, 1841-1933*] S. utilizata pentru diluarea sangelui in vederea numararii eritrocitelor prin metoda clasica, cu *hemocitometrul. S. H. contine biclorura de mercur, clorura de sodiu, sulfat de sodiu si apa.

SOLUTIE IODURA DE SODIU "I / **solution a iodure du sodium "i³¹** / **sodium iodide ¹³¹ solution**. S. administrata per

SOLUTIE**A**

os sau intravenos, continand 31 I sub forma de iodura de sodiu. Este utilizata pentru investigarea tiroidei ("radioiodocaptare si *sdntigrama tiroidiana), ca si In tratamentul cancerului tiroidian sau al unor *hipertiroidii.

SOLUTIE IZOTONA. Var. pentru solutie izotonica (v.).

SOLUTIE IZOTONICA / solution isotonique / isotonic solution.

S. cu *presiunea osmotica egala cu a serului sanguin si Tn care se pot mentine intacte elementele celulare, indeosebi eritrocitele. Var.: s. izotona. V. si solutie fiziologica.

SOLUTIE LOCKE / solution de Locke / Locke's solution. [Frank Spiller Locke, fiziolog e.Tigkz., Loildm, 1871-1949.] S. care confine clorura de sodiu, clorura de potasiu, clorura de calciu, bicarbonat de sodiu si dextroza, utilizata in experimen-tele de fiziologie pentru a mentine contractiile cardiace.

SOLUTIE LOCKE-CITRATATA / solution de Locke citratee / citrated Locke's solution, [prank Spiller Locke, fiziolog engkz, Londra, 1871-1949] S. de clorura de sodiu, dorura de potasiu, dorura de calciu si citrat de sodiu, cu pH-ul ajustat la 7,4.

SOLUTIE LOCKE-RINGER / solution de Locke-Ringer / Locke-Ringer solution. [Frank Spiller L'ockc, fizwCog e.ttgCe.z., Lontira, 1871-1949; Sydney Ringer, fizioCog fi medic e-ngkz, profesor de mediciw intema fi te-rapeutica. (a Londra, 1835-1910.) S. care contine clorura de sodiu, dorura de potasiu, clorura de calciu, clorura de magneziu, bicarbonat de sodiu, dextroza si apa. Este utilizata in experimente fiziologice si far-maologice.

SOLUTIE LUGOL / solution de Lugol / Lugol's solution. [con G. A. Lugol, medicfrancez, 1786-1851.] S. iodo-iodurata puternica de 1% iod sau 2% iodura de potasiu, utilizata ca reactiv chimic \$i, per os, in unele forme de "hipertiroidism, ca \$i in unele teste de laborator (ex.: *testul Schiller).

SOLUTIE MAGENDIE / solution de Magendie / Magendie's solution. [Francois Magendie, fizwiog francez., 1783-1855.] S. pentru utilizare parenterala, continand sulfat de *morfina. .

SOLUTIE MOLALA / solution molale / molal solution. S. care contine un mol de substanta (o molecula-gram) dizolvata in 1 000 g de solvent.

SOLUTIE MOLARA / solution molaire / molar solution. S. in care fiecare litru contine 1 mol de solvit. Se noteaza cu M/1 sau 1 M. Concentratia altor s. poate fi exprimata in raport cu s. m. Ex.: s. dedmolar M/10 sau 0,1 M.

SOLUTIE NORMALA / solution normale / normal solution. S. care contine un 'echivalent-gram de substanta la litru. Se mai poate defini ca s. ce contine un mol de ioni de hidrogen (pentru s. acidobazice) sau un mol de electroni (pentru s. oxidore-ducatoare) la un litru de s.

SOLUTIE RANDALL / solution de Randall / Randall's solution. S. care contine saruri de acetat, bicarbonat si citrat de potasiu. Este utilizata, per os, in tratamentul deficitelor de potasiu.

SOLUTIE RINGER / solution de Ringer / Ringer's solution. [Sydney Hinger, fizioCog fi medic. engCez; profesor de. mediciiia mtenid fi terapeutica (a Londra, 1835-1910.) S. cu un continut electrolitic asemanator serului sanguin, continand 8,6 g NaCl, 0,3 g KCl si 0,33 g CaCl, in 1 000 ml apa distilata. Se foloseste fie parenteral, fie topic.

SOLUTIE DE SORBITOL / solution du sorbitol / sorbitol Solution. S. clara, cu aspect de lichid siropos, cu miros dul-ceag, continand 69-71% D-sorbitol, iar in cantitati mici - ma-nitol si aiti alcoolii polihidrid izomeri. Este utilizata in farmade ca aromatizant.

SOLUTIE STANDARD / solution standard / standard solution. S. care contine, pe fiecare litru, o cantitate bine stabilita de solvit. De obicei, concentratiile s. s. se exprima in termeni

**IZOTONA
SOMATOMAMOTROP1N**

de normalitate (v. solutie normala) sau molaritate (v. solutie molara).

SOLUTIE TAMPON / solution tampon / buffer solution.

Solutie care contine dizolvat un sistem 'tampon.

SOLUTIE TOISON / solution de Toison / Toison's solution [u/es Toison, histotog francez, 1858-1900.] S. utilizata pentru diluarea sangelui in vederea numararii eritrodteilor. Contine vio let de gentiana, clorura de sodiu, sulfat de sodiu, glicerina ?i apa.

SOLUTIE TYRODE / solution de Tyrode / Tyrode's solution [Mourice Vejux Tyrode, farmac.oCog cun&ritMI, n. m fmnfa, 1878-1930.] *S- Locke modificata prin adaugare de magneziu.

SOLVATARE, s. f. / solvation, s. f. / solvation. [Lot. sot-vere = a ((esface.) Fenomen fizic de formare a unor asocieri mai mult sau mai putin puternice intre moleculele de solvite si moleculele de solvit. Asoderile se formeaza prin forte van der Waals, legaturi de hidrogen, dipol-dipol sau ion-dipol. S. in cazul apei se numeste *hidratare.

SOLVENT, s. m. / solvant, s. m. / solvent. [Lat. solvere = a desface.] Lichid care poate forma o solutie prin dizolvarea anumitor corpuri solide sau gazoase. Sin.: dizolvant.

SOLVIT, s. m. / solute, s. m. / solute. [Lat. solulus = desfacut, de. (a solvers = a desface..)\ Intra o solutie, substanta dizolvata, in opozitie cu *solventul.

SOMA, s. f. / soma, s. m. / soma. {Qr. soma, -atos = Corp.] 1) Termenul care desemneaza corpul ca organism fizic, in opozitie cu fenomenele psihice. 2) Ansamblul celulelor din organism, cu exceptia celor cu rol in reproducere.

SOMATIC, adj. / somatique, adj. / somatic, [^r. somo, -0(05 = Corp.] Care se refera la corp, care apartine corpului. Ex.: simptome s., in opozitie cu fenomenele psihice.

SOMATIZARE, s. f. / somatisation, s. f. / somatization. [(yr. soma, -atos = corp.] 1) Proces incon?tient care consta in ascunderea dificultatilor afective sau morale sub masca *somatica. Ca urmare, pot apare o serie de tulburari functionale: cefalee, disfagie, palpitatii etc. 2) Dupa *DSM, termenul inlocuieste pe eel de *conversie isterica.

SOMATOAGNOZIE, s. f. / somatoagnosie, s. f. / somatoagnosia. [(^r. soma, -atos = corp; a - prill., gnosis = ciinoaftw, de. Ca gnoinai = a cumafte.) Sin.: asomatognozie (v.).

SOMATOCR1N1NA, s. f. / somatocitrine, s. f. / growth hormone releasing hormone (GHRH), somatocrinin. (jr. soma, -atos = corp; krinoin = a separa de; -inn.) Polipeptid alcatuit din 44 de aminoacizi, elaborat la nivelul neuronilor din nucle-ete parvocelulare ale hipotalamusului sub forma unei presomatocitrine, a carei gena este situata pe cromozomul 20. S. favorizeaza sinteza si eliberarea hormonului somatotrop antehipofizar. In hipotalamus exista trei forme de s., notate GHRH 1-44 NH,, GHRH 1-40 OH si GHRH 1-37 OH. La om, primele doua forme sunt foarte active. Hipersecretia de s. a fost detectata in *gigantism. Unele tumori (ex.: tumori *cardnoide ale pancreasului si ale bronsiilor) pot produce cantitati man de s. Acest tip de neoplasm a fost denumit somatolibrinoma.

SOMATOAGNOZIE, s. f. / somatognosie, s. f. / somatognosia. [(fr. somn, -atos = corp; gnosis = cunoafte-re., de. [a gnoinai = a curioafte.) Constienta pe care fiecare individ normal o are despre propriul sau corp. V. schema corporala.

SOMATOLIBRINOMA, s. n. / somatolibrinoma, s. m. / somatolibrinoma. V. somatoJsrinina.

SOMATOMAMOTROP1NA, s. f. / somatomamotropine, s. f. / somatomamotropin. {Qr, soma, -citos = corp; [at. mamma, gr. mammc = samil mamei, mcaneia, gr. trope = mtoamre, lit [a trepcin = a vitowce., ->id.] Hormon peptidic cu actiune foarte asemanatoare *somatotropinei, produs de placenta normala si de unele neoplasms.

SOMATOMEDINE

SOMATOMEDINE, s. f. pi. / **somatomedines**, s. f. pi. / **somatotnedins**. [Qr. *soma*, -atos = corp; [at. *mediare* = a fi [a mijloc, de ta *medius* = la mijloc; -inn.] Sin.: factori de credere asemanatori insulinei (v.).

SOMATOMETRIE, s. f. / **somatometrie**, s. f. / **somatometry**. [Gr. *soma*, -atos = wry; *metron* = masura,} Masurarea cor-pului uman, mai mult sau mai putin analitica. S. analitica se numeste *antropometrie, ramura a 'antropologiei.

SOHATOPSIHOZA, s. f. / **somatopsichose**, s. f. / **somatopsychosis**. [Qr. *soma*, -atos = corp; *psykhe* = su.fCe.ti -ozo.] Boala fizica Tn cadrul careia apar simptome mentale.

SOMATOSCOPIE, s. f. / **somatoscopie**, s. f. / **somatoscopia**. [Qr. *soma*, -alos = corp; *skopia* = e^aminan, de. [a *skopein* = a vedea, a Cjffmina.] Examenul vizual, fizic al corpului uman.

SOMATOSTATINA, s. f. / **somatostatine**, s. f. / **somatostatin**. [Gr. *soma*, -utos = corp; *statikos* = can', oprefte, de. [a. *istanai* = 0 pCasa, a face. so. *pina*; -ina.] Tetradecapeptid hormonal descoperit in hipotalamus, dar prezent si la nivelul alter tesu-turi si organe (tub digestiv, pancreas etc.). Inhiba secretia hormonilor somatotrop si tireotrop. Abrev.: GH-IF (initiate de la engl. *Growth Hormone Inhibiting Factor*); GH-RIH (engl. *Growth Hormone Releasing Inhibiting Hormone*); SRIF (engl. *Somatotrophin Releasing Inhibiting Factor*).

SOMATOST1MULINA, s. f. / **somatostimuline**, s. f. / **somatostimulin**. [(Ar. *soma*, -aios = corp; [at. *stimulare* = a miBoi-di, a stiinida, de (a *stimulus* = daf. ascufit cu can se. imboC-desc vitele; -ina.) Sin.: somatotropina (v.).

SOMATOTIP, s. n. / **somatotype**, s. m. / **somatotype**. [jr. *soma*, -atos = corp; *lypos* = tip, model, marca.] Tip constitutional al unei persoane care, conform criteriilor stabilite de W. H. Sheldon si S. S. Stevers, traduce ponderea relativa, Tn constitutia fizica, a dezvoltarii celor trei foite ale *blastoder-mului; *endoderm, *mezoderm si *ectoderm. Autorii mentionati au exprimat cantitativ aceasta pondere printr-o serie de trei cifre, cu valori numerice de la 1 la 7, prima cantificand gradul de endomorfie (v. endomorf), a doua de mezomorfie (v. mezomorf) si a treia gradul de ectomorfie (v. ectomorf). Cifrele 1 si 7 reprezinta gradul minim si, respectiv, maxim de dez-voltare. V. cerebrotonie, viscerotonie si somatotonie.

SOMATOTONIE, s. f. / **somatotonie**, s. f. / **somatotonia**. [jr. *somii*, -atos = corp; *tonos* = tensium.] Tn tipologia lui W. H. Sheldon, componenta temperamentală caracteristica 'somato-tipului 'mezomorf. S. se caracterizeaza prin comportament extrovertit, tendinta de a cauta competitia, riscul, lupta. V. ectomorf, endomorf, cerebrotonie si viscerotonie.

SOMATOTROFINA, s. f. / **somatotrophine**, s. f. / **somatotropin**. [Qr. *soma*, -utos == corp; *trophe* == hnowlf n-u-tu-fie/ 'inu.] Sin.: somatotropina (v.).

SOMATOTROP, adj. / **somatotrope**, adj. / **somatotropic**. [Qr. *soma*, -alos = corp; *trope* — intoarcere, de. [a *trepein* = a mtoarce.} 1) Care are influenta asupra corpului uman, care stimuleaza corpul uman. 2) Care stimuleaza nutritia si cresterea corpului. 3) Care prezinta proprietatile *somatotropinei.

SOMATOTROPINA, s. f. / **somatotropine**, s. f. / **somatotropin**. [Gr. *soma*, -atos = corp; *tropo* = IntoarcM, de (a *trepoia* = a mtoarce,; -inu.) Hormon secretat de celulele lobului anterior al hipofizei. Tn conditii normale, s. reprezinta 10% din greutatea uscata a glandei. Tipul major la om este o proteina alca-tuita din 191 aminoacizi, cu M, de 22 RDa. Prezenta sa este indispensabila cresterii organismului, iar deficienta sa provoaca nanism hipofizar. S. poseda *receptori specificid In numeroase tipuri celulare, iar celulele stimulate se multiplica si apoi dobandesc, prin conjugarea cu alte stimulari, caractere diferite. Se pare ca s. nu actioneaza (Intotdeauna) direct, ci declan-^eaza in *tesuturile tinta, indeosebi in ficat, sinteza unui alt

SONDAJ

factor de crestere, 'somatomedina. Abrev.: STH, GH. Sin.: hormon somatotrop, hormon de crestere, somatostimulina, somatotrofina.

SOMESTEZEIE, s. f. / **somesthesie**, s. t. / **som(a)esthesia**. [jr. *soma*, -atos = corp; *aisthcsis* = se-mafie., sensicilitate.] Capadtatea de perceptie a stimulilor de origine corporala (somatica): cald, rece, durere, tact, presiune, sensibilitate proprio-ceptiva. Perceptiile provenite de la organele senzoriale (vaz, auz, miros) nu sunt cuprinse in aceasta definitie.

SOMITA, s. f. / **somite**, s. m. / **somite**. [Ar. *soma*, -atos = corp.] V. metamer, metamerie.

SOMN, s. n. / **sommeil**, s. m. / **sleep**, **sleeping**. [Lot. *som-nus* = somn.] Stare fiziologica, periodica si reversibila, de refacere a functiilor organismului, caracterizata prin repaus comportamental si pierderea mai mult sau mai putin completa a posibilitatilor de relatie cu lumea exterioara. Tn s. majoritatea functiilor organice sunt incetinite, cu exceptia functiei renale. Prin inregistrarea simultana a electroencefalogramei si a-miscariilor oculare, s-a demonstrat instaurarea in dmpul s. a unui regim particular de activitate a sistemului nervos. Astfel, au fost differentiate s. *lent* (stadii 1-IV) si s. *paractoxal*. Aceste doua tipuri de s. se succed in timpul noptii, in 5-6 cicluri, com-portand fiecare: 1) 0 faza de s. lent, fara vise, cu mentinerea tonusului muscular. 2) 0 faza de s. rapid (paradoxal), cu vise, miscari oculare si abolirea completa a tonusului muscular. Ritmul s. si alternanta veghe-s. depind de un "orologiu" intern hipotalamic (nucleii suprachiasmatic) si de *sincronizatori externi (activitate sociala, ore de masa, luminozitate). Incercarile de detectare a unor molecule endogene Tn relatie cu s. nu au dat rezultate. Perturbarile s. sunt: *dissomnia, *hipersomnia si *parasomnia. V. si somnoterapie.

SOMNAMBULISM, s. n. / **somnambulisme**, s. m. / **somnambulism**, **noctambulation**, **sleepwalking**. [Lat. *somnus* = somn; *ambulare* = a merge.; -ism.] 'Automatism ambulatoriu nocturn, cu deplasare a subiectului in stare de somn aparent. S. se manifesta de obicei in prima treime a noptii si dureaza de la cateva minute pana la o jumătate de ora. De obicei, subiectul afectat nu isi aminteste de episodul de s. Sin.: lunatism, noctambulism.

SOMNIFER, s. n. / **somnifere**, s. m. / **soporific**, **sleeping-drug**. [Lat. *somnus* = somn; *ferre* = a duce, a purta.] Medicament care induce sau/si mentine somnul. Sin.: hipnotic, soporific.

SOMNOLENTA, s. f. / **somnolence**, s. f. / **somnorsnce**. [Lat. *somnolentia* = somnofe.nta, de [a *somnus* = somn.] Stare intre somn si veghe, moleseala.

SOMNOTERAPIE, s. f. / **cure de sommeil** / **continuous sleep therapy**. [Lat. *somnus* = somn; gr. *therapeia* = tratant, de. la *therapeucin* = a ingrijii] Metoda terapeutica de provocare, prin doze slabe si repetate de "hipnotice si "neuroleptice, a unui somn prelungit de trei saptamani, cat mai apropiat de somnul natural. Somnul este intrerupt zilnic cateva ore pentru alimentatie si igiena bolnavului. S. este practicata in tratamentul starilor anxioase severe si in *cura unor boli in care componenta *psihosomatica este evidenta: ulcere digestive, spasme viscerale sau vasculare, arterita, hipertensiune, astm, nevrodermita, *cauzalgie etc. In bolile enumerate au un rol *refle-xele conditionate nocive, care prin s. sunt intrerupte la nivelul releelor talamice si subcorticale.

SONDAJ, s. n. / **sondage**, s. m. / **catheterization** (1), **poll** (2). [fr. *sondage*, de (a. cwUantui anglo-sa\pn *sund-gyrd* = prajwa pentiu sondat marea.) 1) Introducerea unei sonde intr-un conduct sau intr-o cavitate in scopul evacuării continutului acestora sau pentru administrarea pe aceasta cale a unui medicament. 2) Tehnica statistica utilizata pentru extragerea dintr-o populatie a unui 'esantion reprezentativ.

SONDA

SONDA, s. f. / sonde, s. m. / sound, catheter. [J-r. sonde, de ta civrantui ang(o-sw(pn saad-gyrd = prdfina pentm sondat marea.) Instrument tubular, cilindric si alungit, rigid sau flexibil, plin sau prezentand un lumen central. S. sunt utilizate prin introducerea in conducte naturale, organe cavitare, traiecte sau cavitati patologice, Tn scop diagnostic sau terapeutic. S. *pline* servesc fie la explorarea unui traiect natural sau patologic, fie la dilatarea unui conduct, Tn acest caz denumirea fiind bujie (v.). S. *cu lumen* se numesc frecvent catetere (v.) si sunt utilizate Tndeosebi pentru evacuarea anumitor fluide, injectarea unor *medii de contrast tn radiodiagnostic sau In cadrul unor manevre terapeutice.

SONDA GENETICA / sonde genetique / probe, genetic sound.

Orice secventa de acid nucleic, continand eel putin 15 nucleotide, omologa cu o secventa de ADN sau ARN, cu care ea se hibridizeaza (*hibridare) tn mod stabil si specific, prin reasodere Tntre bazele complementare. Fenomenul este de o extraordinara spedficitate, deoarece o s. este capabila sa recunoasca o secventa unica printre milioane de alte secvente. In practica exista doua tipuri de s.: 1) s. *directe*, corespunzand genei (sau genomului) de studiat. 2) s. *indirecte*, secvente date de polimorfismul de restrictie genetic, legate de locusul morbid si servind ca *markeri genetici.

SONDA DE SCINTILATIE / sonde de scintillation / scintillation counter.

Dispozitiv de detectie a radiatiilor gama, alcatuit dintr-un cristal de scintilatie, un *fotomultiplicator si un preamplificator. Prin interactiunea radiatiilor gama cu atomii cristalu-lui de scintilatie rezulta fotoni luminosi (scintilatii) care, la nivelul fotomultiplicatorului, vor determina un flux de electroni ce va fi amplificat, rezultand un impuls electric. Numarul de impulsuri electrice este proportional cu intensitatea radiatiei gama care ajunge la cristal. Impulsurile pot trece la un numarator electronic de impulsuri (ceea ce permite masurarea activitatii unei surse radioactive) sau la un *sdntigraf.

SONICARE, s. f. / sonication, s. f. / sonication. [Lot. *soai-tus* = *rasumt, zgonwt.*] Tratarea cu ultrasunete a unor struc-turi sau molecule Tn vederea dezintegrarii acestora, Tn general Tntr-o maniera aleatorie.

SONOGRAF, s. n. / sonographe, s. m. / sonograph. [Lot. *sonus* = *su-net, gr. graphein* = a *scrie.*] Denumire relativ uti-lizata pentru ultrasonograf (v.).

SONOGRAFIE, s. T. / sonographie, s. f. / sonography. [Lot. *sonus* = *sunet, gr. graphein* = a *sc.rw.*] Denumire relativ frecvent utilizata in engl. pentru ultrasonografie (v.).

SOPORIFIC, adj., s. n. / soporifique, adj., s. m. / soporific. [Lat. *sopor, -oris* = *sown addnc; ficare, derivat de. Co. facere* = a *face.*] Sin.: somnifer (v.).

SORBITOL, s. m. / sorbitol, s. m. / sorbitol. Polialcool cu sase atomi de carbon, format prin reducerea grupului carbonil al *glucozei, prezent ca atare m fructe. S. este precursorul *fructozei Tn lichidul seminal, iar Tn diabetul zaharat se poate depune la nivelul *cristalinului. S. este utilizat ca *excipient Tn preparatele farmaceutice, ca si Tn 'perfuzie (5, 10 sau 40%), avand rol energetic, anticetogenic, diuretic si de regenerare hepatica.

SORBITOL DEHIDROGENAZA / sorbitol deshydrogenase / sorbitol dehydrogenase. Enzima aproape exclusiv hepatica, care catalizeaza transformarea *sorbitolului Tn *fructoza. Nivelul sau creste Tn cursul dtolizelor hepatice. Abrev.: SDH.

SOROCHE / soroche / soroche. [Spanwta *soroche* = *mmereu; boaid atriBuitd odinioara emanafiilor to/Qce ok, mimreurilor dm munfi]* Sin.: boala cronica de altitudine (v.).

SOUTHERN BLOT / Southern blot / Southern blot. [E. M. Southern, lwCog tmtanic contempomn, care, a elaborat aceasta metoda m 1975; engl. *blot* = *pata.*] Tehnica pentru deter-

SPASMOFILIE

minarea formelor specifice de ADN din diferitele celule. In prealabil, ADN este extras din celule si fragmentat cu ajutorul unor *enzime de restrictie. Urmeaza separarea fragmentelor de ADN prin *electroforeza si transferarea acestora pe un suport solid (hartie). Moleculele specifice sunt apoi identificate cu o sonda nucleotidica radiomarcata. Deoarece *southern* inseamna In engleza "din sud", doua din tehnicile derivate ulterior au fost desemnate, printr-un joc de cuvinte, "*Northern blot* (Northern - din Nord) si "*Western blot* (Western - din Vest).

SPANANDRIE, s. f. / spanandrie, s. f. / spanandria. [t^r. *spanos* = *rar, pufin abundant; oner, nnnfros* = *barbat*] Incidenta scazuta a masculilor Intr-o populatie, cauzata de faptul ca femelele, prin *partenogeneza, dau nastere tot unor organisme de sex feminin.

SPANIOMENOREE, s. f. / spaniomenorhee, s. f. / spaniomenorrh(o)ea. [Sr. *spanios* = *rar, pufin aBumfent, men, menos* = *luna; rhoia* = *curgen, di la rhoia* = a *curge.*] Alungire patologica a ciclului menstrual, **peste 35 de zile. Ca urmare, menstruatile se raresc.**

SPANOPNEE, s. f. / spanopn6e, s. f. / spanopn(o)ea. [QT. *Aponos* = *1W, pufin atuiuent; pnoia* = *rKSpimfie, de la pnem* = a *respira.*] Respiratie lenta si profunda Tnsotita de senzatia subiectiva de dispnee, care survine in cadrul unei afectiuni neuroase.

SPASM, s. n. / spasme, s. m. / spasm, jerk, spasmus (lat.). [Lat. *spasmus, gr. spasmos* = *contrn.fie, de [a gr. span* = *fi trage.*] 1) Contractie involuntara, brusca si tranzitorie a unuia sau mai multor muschi, de cauze diverse: tetanie, intoxicatie, isterie etc. 2) Diminuare brusca si tranzitorie a calibrului unui canal sau al unui orificiu.

SPASM CLONIC / spasme clonique / clonic spasm. Alternanta involuntara, uneori repetitiva a fenomenelor de contractie si relaxare, la nivelul unui muschi sau al unei grupe musculare. V. si convulsie.

SPASM FACIAL MEDIAN MEIGE / spasme facial median de Meige / median spasm. [Henri Meige, medic fi anatomist fraru:e.z, profesor [a Saris, 1866-1940.] *Blefarospasm care dureaza de la cateva secunde la cateva minute, care se repeta cu frecventa mare (uneori subintrant) si care poate apare izo-lat sau Tn cadrul unui *sindrom extrapiramidal localizat cu predilectie la fata.

SPASM GLOTIC ESENTIAL AL SUGARILOR / spasme glotique essentiel des nourrissons / laryngospasm. Sin.: laringospasm (v.).

SPASM TONIC / spasme tonique / tonic spasm. S. care antreneaza o contractie musculara involuntara, continua, prelungita. V. si convulsie.

SPASM DE TORSIUNE / spasme de torsion / torsion spasm. Contractura tonica care afecteaza Tndeosebi muschii trunchiului (torsiune cu lordoza sau cifoscolioza) si muschii membrilor. S. de t. poate fi primitiv (v. boala Ziehen-Oppenheim) sau secundar unei encefalite sau *degenerescentei hepatolenticulare.

SPASMODIC, adj. / spasmodique, adj. / spasmodic. [yr. *spasmodes* = *re.feri.tor (a. spasm, de (a spasmos* = *wn.trw.tit si span* = a *trage.*] Sin.: spastic (v.).

SPASMOFILIE, s. f. / spasmophilie, s. f. / spasmophilia. [Lat. *spasmus, gr. spasmos* = *contrac-fie, de (a gr. span* = a *thwe, gr. philia* = *atractfw, de [a philein* = a *iu6i*] Predispozitie, uneori ereditara, la crize de *tetanie, spasm laringian sau, mai rar, convulsii generalizate. S. se caracterizeaza prin hiperexcitabilitate neuromusculara si se pare ca este consednta unei instabilitati particulare a sistemului care controleaza deopotriva metabolismul calciului si excitabilitatea neuromusculara (paratiroide, centri nervosi subcorticali). V. si tetanie.

SPASMOGEN

SPASMOGEN, adj. / spasmogene, adj. / spasmogen. [Lot. *spasmus*, gr. *spasmos* = contracție., de la gr. *span* = a trage, gr. *gennan* = a produce.] Despre o substanță care produce *spasme.

SPASMOLITIC, adj., s. n. / spasmolytique, adj., s. m. / spasmolytic. [Lot. *spasmus*, ffr. *spasmos* = contracție, de (a gr. *span* = a trage.; gr. *fytikos* = care distruge, da (a. *lyeia* = a distruge.) Care suprimă *spasmul. Ex.: medicament s. Sin.: antispastic.

SPASTIC, adj. / spastique, adj. / spastic. [Lot. *spasticus*, gr. *spastikos* = care trage mauntni., de (a. ffr. *span* = a trage.)

1) Care este caracterizat prin *spasme sau este de natura acestora. 2) Despre hipertonia musculară piramidală. Sin.: spasmodic.

SPASTICITATE, s. f. / spasticitate, s. f. / spasticity. [Lat. *spasticus*, gr. *spastikos* = care trage mauntni., de (a gr. *span* = a trage.) 1) Stare caracterizată prin *spasme mai mult sau mai puțin accentuate, stare de a deveni *spastic. 2) 'Hipertonie musculară de tip piramidal și de decerebrare (hiperextensia celor patru membre).

SPATULA, s. f. / spatule, s. f. / spatula. [Lat. *spatula*, dim. de. ia *spatha* = *Copa-fica* penfră mestecat.] Instrument plat sau cu o extremitate aplatizată, alcătuit din metal sau din lemn, având diverse utilizări: amestecarea unor substanțe, recoltarea unor produse. Unele tipuri de s. sunt utilizate în chirurgie și în stomatologie.

SPATIAL, adj. / spatial, -ale, -aux, adj. / spatial. [Lat. *spatium* = spațiu.] Care se referă la spațiu, care aparține unui spațiu.

SPATIU DISSE / espace de Disse / Disse's space, [Joseph Disse, anatomist german, profesor [a 'Tofyp, apoi [a CfOttingen, 'Ha[e fi yvfarburff, 1852-1912.] S. stramt care separă peretele capilarelor sinusoidale ale ficatului de membrana *hepatocitelor. Este locul schimburilor celulare și al formării limfei. La nivelul sau se găsesc numeroase "microvilozități ale polului juxtavasculare al hepatocitelor și fibre de reticulină. Sin.: spațiu perisi-nusoidal.

SPATIU EPIDURAL / espace epidural / extradural space. NA: cavum epidurale. Regiune anatomică situată între *dura mater perimedulară și vertebre, continuând în mod normal vene și grăsimi.

SPATIU INTERCOSTAL / espace intercostal / Intercostal space. NA: spatium intercostale. S. la nivelul peretelui toracic, cuprins între două coaste adiacente. Include nervii, vasele și mușchii intercostali.

SPATIU MORT RESPIRATOR / espace mort respiratoire / respiratory dead space, dead volume. Frațiunea din ventilație globală care nu participă la *hematoza. adică: 1) S. m. anatomic, reprezentat de volumul aerului din ansamblul cailor aeriene care nu participă la schimburile gazoase (caii respiratorii superioare, trahee și bronhii, până la bronșiolele terminate).

2) S. m. fiziologic, care reprezintă zonele din parenchim ventilate, dar neperfuzate. V. și efect spațiu mort.

SPATIU PERISINUSOIDAL / espace peri-sinusoidal / perisi-nusoidal space. Sin.: spațiu Disse (v.).

SPATIU PERIVITELIN / espace perivitellin / perivitelline space. La mamifere, s. între oul fecundat și zona pellucidă.

SPATIU PORT / espace porte / portal space. Teritoriu de formă stelată situat între lobulii hepatid, cu rol în vascularizația și drenarea limfatică și biliară lobulară. Include o ramificație a arterei hepatice și a venei porte, un canal biliar și vase limfatice. V. și ticat.

SPATIU PREVEZICAL / espace prevésical / prevesical space. NA: spatium retropublicum. Sin.: spațiu Retzius (v.).

SPECT

SPATIU RETROPERITONEAL / espace retro-péritoneal / retroperitoneal space. NA: spatium retroperitoneale. S.

cuprins între seroasa peritoneală și peretele posterior al cavității abdominale. S. r. conține viscerele retroperitoneale (rinichi, glande suprarenale, uretere, duoden, colon ascendent și descendent, pancreas, vase mari și nervi).

SPATIU RETZIUS / espace de Retzius / retropublic space. NA: spatium retropublicum. [Ant/era Adoff Retzius, anatomist suedez, Stockholm, 1796-1860.] S. virtub, umplut cu țesut grasos, situat înaintea vezicii și înapoia pubisului. Sin.: spațiu prevezical.

SPATIU SUBARAHNOIDIAN / espace sous-arachnoïdien / subarachnoid space. NA: cavum subarachnoïdale. S. situat între *pia mater și *arahnoida, în care circula lichidul cefalorahidian.

SPATIU SUBDURAL / espace sous-dural / sub-dural space. NA: spatium subdurale. S. virtual cuprins între *dura mater și *arahnoida. Sin.: spațiu supra-arahnoidian.

SPATIU SUPRA-ARAHNOIDIAN / espace sus-arachnoïdien / subdural space. NA: spatium subdurale. Sin.: spațiu subdural (v.).

SPALATURA, s. f. / lavage, s. m. / lavage. [Lot. *exper-lavare*, de la ex = în afara, per = prin, favare = a spala.] Introducerea de lichid într-o cavitate fiziologică sau patologică a organismului pentru a o curăța sau dezinfecta.

SPECIALITATE FARMACEUTICĂ / spécialité pharmaceutique / patent medicine. [Lat. *specialitas*, -atis = calitate distinctivă, de [a *species* = aspect, aparentă, gr. *pharmakeutikos* = referitor la medicamente., de [a *pharmakon* = remediu.] Medicament preparat în industria farmaceutică, prezentat sub o condiționare particulară și caracterizat printr-o denumire specială (nume depus sau marca depusă). Toate s. f. trebuie să fie autorizate pentru punerea pe piață de Agenția Națională a Medicamentului din cadrul Ministerului Sănătății.

SPECIE, s. f. / espece, s. f. / species. [Lot. *species* = aspect, apărta.] Unitate fundamentală în descrierea diversității lumii vii, bază a oricărei clasificări.

SPECIFIC, adj. / spécifique, adj. / specific. [Lat. *specificus* = specific, de. ta *species* = aspect, aparentă.] 1) Care are o *specificitate. Ex.: reacție s., tratament s., microb s. 2) Care se referă la o specie biologică bine definită. 3) Boala determinată mereu de aceleași cauze și sensibilă la medicamente. Anterior perioadei pasteuriene, sifilisul era una din putinele boli cu origine bine stabilită, deci s., de unde persistența îndelungată a termenului s. ca sin. cu sifilisul.

SPECIFICITATE, s. f. / specificitate, s. f. / specificity. [Lat. *specificus* = specific, de. (a *species* = aspect, aparentă.) 1) Ansamblul caracterelor proprii unei specii. S. de specie reprezintă structurile antigenice comune tuturor indivizilor aparținând unei anumite specii. 2) Ansamblu de caractere care disting un organism viu de altele înrudite sau asemănătoare. 3) Caracterul selectiv al reacției între două elemente, Tndeosebi între antigen și anticorp.

SPECT / SPECT / SPECT. [Cronim engL Single. Photon Emission Computed Tomography = tomografie computerizată prin emisia unui singur foton.] Tomografie de emisie monofotonică, procedeul care permite obținerea cu gamma-camera a unor imagini pe secțiuni de mare utilitate Tndeosebi în investigarea inimii și a creierului. Înregistrarea se efectuează prin rotirea capului de detecție al gamma-camerei cu un unghi de 180° sau 360°, cu achiziționarea unei serii de imagini corepunzătoare liniilor de proiecție. În memoria calculatorului este construită o imagine tridimensională, care permite ulterior obținerea unor secțiuni în diferite îndente. Ex.: se poate obține o secțiune perpendiculară pe axul mare al inimii. V. și tomoscintigrafie.

SPECTRINA

SPECTRINA, s. f. / spectrine, s. f. / spectrin. Proteina fibroasa, de circa 100 nm lungime, care reprezinta aproximativ 25% din masa proteinelor asociate membranei eritrocitare. S. este principalul component al citoscheletului situat sub membrana hematiei (si, de aceea, denumit si scheletul membranei), care mentine integritatea structurala si forma biconcava a acesteia. S. este un heterodimer, cele doua lanturi a si p fiind alcatuite din cate 106 aminoacizi, cu M, de 240 si, respectiv, 220 kDa. Izoforme de s. au fost descrise si Tn alte tesu-turi, cu rol similar. Au fost identificate anomalii genetice ale s., care altereaza forma eritrocitelor si determina fragilizarea acestora, de unde conturarea recenta a unor entitati patologice. V. ankirina si sferodtoza ereditara.

SPECTROFOTOMETRIE, s. f. / spectrophotometrie, s. f. / spectrophotometry. [Lat. *spectrum* = aparitie, ardtare; gr. *phof, photos* = [umina; *metron* = masura.] Tehnica de spectrometrie care permite obtinerea si studiul spectrului unei radiatii luminoase, adica a radiatiilor din urmatoarele domenii: ultraviolet, vizibil si infrarosu.

SPECTROFOTOMETRU, s. n. / spectrophotometre, s. m. / spectrophotometer. {Lat. *spectrum* = aparitie., ardtare.; gr. *phos, photos* = [umina; *matron* = masura.] *Spectrometru pentru efectuarea spectrometriei.

SPECTROGRAFI, s. n. / spectrographie, s. m. / spectrograph. [Lat. *spectrum* = aparitie; ardtare.; gr. *graphia* = a scrie..] Orice tip de spectrometru care permite Tnregistrarea spectrelor. S. recente sunt prevazute cu sisteme de achizitie, stocare, prelucrare si interpretare a spectrelor.

SPECTROGRAFIE, s. f. / spectrographie, s. f. / spectrography. [Lat. *spectrum* = aparitie., ardtare.; gr. *graphein* = a scrie..] Totalitatea metodelor de achizitie, inregistrare, stocare sau prelucrare a spectrelor.

SPECTROMETRIE, s. f. / spectrometrie, s. m. / spectrometry. [Lat. *spectrum* = aparitie., ardtare.; gr. *metron* = masura.] Denumire generala pentru orice tip de tehnica prin intermediul careia spectrele sunt produse si inregistrate, cu ajutorul unui spectrometru, iar dupa achizitie sunt analizate folosind un computer si un soft adecvat. V. si spectroscopie.

SPECTROMETRIE DE ABSORBȚIE ATOMICĂ / spectrometrie d'absorption atomique / atomic absorption spectrometry. Metoda bazata pe fenomenul de absorbtie a radiatiilor monocromatice de catre atomii unui element aflati Tn stare fundamentala. Pentru determinare se foloseste o lampa cu catod gol care are proprietatea de a emite radiatii intense si monocromatice, cu lungime de unda caracteristica elementului de analizat. In calitate de sistem absorbant se utilizeaza o flacara Tn care se pulverizeaza elementul de determinat, sub forma de solutie. Atomii din flacara se vor afla Tn majoritate Tn stare fundamentala si, deci, vor fi capabili de absorbtie, de unde sensibilitatea mare a metodei, fiind posibila masurarea unor concentratii de ordinul nanogramme-picogramme (ng-pg).

SPECTROMETRU, s. n. / spectrometre, s. m. / spectrometer. [Lat. *spectrum* = aparitie, ardtare.; gr. *metron* = masura,] 1) *Spectroscoap prevazut cu o scala etalonata Tn lungimi de unda care permite masurarea caracteristicilor spectrelor atomilor sau moleculelor. 2) Aparat destinat analizei spectrelor de energie ale radiatiilor ionizante.

SPECTROMETRU DE MASA / spectrometre de masse / mass spectrometer. S. alcatuit dintr-o camera vidata traversata de atomii sau moleculele studiate. Aid se produce ionizarea acestora printr-o descarcare electrica, dupa care ionii sunt accelerati la o diferenta mica de potential, apoi sunt ghidati catre o zona unde actioneaza un camp magnetic care va devia ionii, prin forta Lorentz, Tn functie de masa acestora. V. spectru de masa.

SPECTRU DE MASA

SPECTROSCOP, s. n. / spectroscopie, s. m. / spectroscopie. [Lat. *spectrum* = aparitie; ardtare.; gr. *skopos* = observator, de (a *skopein* = a ufa, a e^amina.) Aparat spectral cu prisma destinat observarii directe a spectrelor, folosind ca receptor ochiul. Cel mai simplu s. este prevazut cu o prisma la nivelul careia se produce dispersia luminii Tn radiatiile monocromatice componente. S. liniar sau cu vedere directa, este prevazut cu un sistem de prisme Amici care corecteaza devierea radiatiilor spre baza prisme prin trei prisme lipite - cea din mijloc din sticla flint, iar cele laterale din sticla crown - asezate astfel meat razele emergente sa fie aproximativ Tn directia razei inci-dente. S. liniar este, de obicei, utilizat pentru recunoasterea spectrelor de absorbtie ale hemoglobinei si derivatilor acesteia (Tn medicina legala).

SPECTROSCOPIE, s. f. / spectroscopie, s. f. / spectroscopy. [Lat. *spectrum* = aparitie, ardtare.; gr. *skopia* = eJffminare., de. [a *skopein* = a vedea, a eJffmina.] Denumire generica a terinilor si metodelor de obtinere a spectrelor, de masurare si interpretare a acestora. In functie de domeniul spectral al undelor electromagnetice si de aparatura folosita, se disting: 1) S. optica, pentru domeniile vizibil, ultraviolet si infrarosu. 2) S. radiatiei X, metoda capitala Tn determinarea structurii conformationale a acizilor nucleici si a proteinelor. 3) S. hertz/ana, pentru undele hertziene si milimetrice. 4) S. radiatiilor alfa, beta si gama, avand ca obiect studiul spectrelor energetice ale acestor radiatii. 5) S. prin "rezonanta electronica de spin si "rezonanta magnetica nucleara. Dupa natura sistemului cuantic emitor (atom, molecula, nucleu), s. se clasifica in s. atomica, moleculara si nucleara.

SPECTRU, s. n. / spectre, s. m. / spectrum. [Lot. *spectrum* = oparitie, ardtare; sensii ftintific a fast c.reat de. 9^e.wton in sec. XI^II.] 1) Semnificatia initiala a termenului provine din optica: rezultatul descompunerii luminii albe prin dispersie (cu ajutorul unei prisme sau a unei retele de difractie) Tn radiatiile monocromatice componente (cele sapte culori ale spectrului vizibil). Prin extensie, se numeste s. rezultatul descompunerii unei radiatii electromagnetice emise de o sursa. Intr-un sens inca si mai larg, sunt considerate s. si alte tipuri de propagare (corpular sau acustic). Un s. confine, Tn general, distributia intensitatii unei radiatii Tn functie de o marime caracteristica: lungime de unda, energie, impuls, masa particulelor etc, S. poate fi vizualizat, reprezentat grafic, Tnregistrat sau prelucrat. V. si spectru de masa. 2) Prin extensie: a) s. *antibacterian*, gruparea bacteriilor Tn functie de actiunea antibioticelor asupra acestora, de unde sintagma *antibiotice cu s. larg*, b) s. manifestarilor clinice caracteristice unei boli.

SPECTRU DE ABSORBȚIE / spectre d'absorption / absorption spectrum. S. obtinut prin trecerea luminii prin diferite medii gazoase (sau lichide). Componentele mediului transversal de lumina absorb acele radiatii care constituie s. propriu. In cazul elementelor simple se obtin s. de *linii* (liniile apar negre pe fondul luminii albe), iar Tn cazul moleculelor - s. de *benzi*.

SPECTRU ELECTROMAGNETIC / spectre electromagnetique / electromagnetic spectrum. S. care contine totalitatea energilor radiatiilor electromagnetice, de la radiatiile cosmice la undele electrice, adica: radiatii gama, radiatii X, radiatii ultraviolete, radiatii vizibile, radiatii infrarosii si unde radio.

SPECTRU INVIZIBIL / spectre invisible / invisible spectrum. Ansamblul radiatiilor care nu sunt percepute de ochi deoarece au lungime de unda mai mare de 770 nm sau sub 390 nm.

SPECTRU DE MASA / spectre de masse / mass spectrum. S. care contine distributia rapoartelor sarcina electrica/masa pentru atomii sau moleculele ionizate. S. de m. al unui element simplu permite punerea Tn evidenta a compozitiei izo-topice a elementului respectiv. Studiul s. de m. ofera, de

SPECTRU SOLAR

asemenea, informatii asupra structurii atomice si moleculare a unor substante. Totodata, este posibila determinarea masei moleculare a unor substante complexe, de ex. *steroidi.

SPECTRU SOLAR / spectre solaire / solar spectrum. Portiune din *s. electromagnetic emisa de scare, care cuprinde *s. vizibil si portiuni reduse din radiatiile ultraviolete si infrarosii, invocate cu s. vizibil.

SPECTRU VIZIBIL / spectre visible / visible spectrum. Imaginea obtinuta prin dispersia luminii albe prin prisma, Tn cele sapte radiatii monocromatice: rosu, oranj (portocaliu), galben, verde, albastru, indigo, violet. Aceste radiatii au lungimile de unda intre 390 nm si 770 nm si sunt percepute de analiza-torul vizual.

SPECUL, s. n. / speculum, s. m. / speculum. [Lot. *speculum = oginufa, pCacd me.tafic.a.*] Instrument care permite largirea cavitatilor naturale pentru facilitarea examenului si, eventual, introducerea unui instrument. Are forme si dimensiuni variate, in functie de organul explorat: s. nazal, oftalmologic, anal, vaginal etc. Var.: speculum.

SPECULUM. Var. pentru specul (v.).

SPELEOTOMIE, s. f. / speleotomie, s. f. / speleotomy. [gr. *spehion = peftera, ciwitate.; tome = taie.re., secfium, de, (a ternen = a. two.)*] Deschidere chirurgicala a unei cavitati tuberculoase cronice reziduale, care este situata superficial (pulmonar sau renal). S. este practicata rar. V. si pneumotomie.

SPERMATIC, adj. / spermatique, adj. / spermatic. [Qr. *spermutikos = referitor (a samanfa, de Ca sperma, -atos = samdnfa.)*] Sjn.: seminal (v.).

SPERMATIDA, s. f. / spermatide, s. f. / spermatid. [Qr. *spermn, -atos = samdnfu; -ida.*] Celula germinala haploida care rezulta din diviziunea meiotica a spermatoцитului de ordinul al doilea si care va da nastere spermatozoidului. V. si spermatoцит, spermatogeneză.

SPERMATITA, s. f. / spermatite, s. f. / spermatitis. [Qr. *sperma, -atos = samdnfa; -ita.*] V. funiculita.

SPERMATOCEL, s. n. / spermatocele, s. f. / spermatocele, spermatocest. [Qr. *sperma, -atos = samdnfa; kele = tunwra, ttenw.*] Distensie chistica a *epididimului sau a testiculului (*rete testis) continand spermatozoidi.

SPERMATOCID, adj., s. n. / spermatoicide, adj., s. m. / spermatoциdal (adj.), spermicide (n.) [Qr. *sperma, -atos = samdnfd; (at. caedere = a omori)*] Sin.: spermicid (v.).

SPERMATOCISTECTOMIE, s. f. / spermatoциstectomy, s. f. / spermatoциstectomy. [Qr. *sperma, -atos = samdnfd; kystis = sac; mziqd; ektome = e?(c.izie..)*] Sin.: veziculectomie (v.).

SPERMATOCISTITA, s. f. / spermatoциstite, s. f. / spermatoциstitis. {[jr. *sperma, -atos = samdnfd; kystis = sac, vezic&*;

-;(!.) Sin.: veziculita (v.).

SPERMATOCIT, s. n. / spermatoocyte, s. m. / spermatoocyte. [Gr. *sperma, -atos = sdmndfd; kytos = ceiuta.*] Celula parentala a *spermatidei, care rezulta din *spermatogonie, incepand cu perioada pubertatii. Din spermatogonie rezulta s. prifnar (sau de ordinal 1), celula voluminoasa "diploida, care se divide in doua s. secundare (sau de ordinal 11), care sunt celule *haploide. Acestea din urma se transforma in *spermatide, precursori directe ale *spermatozoidilor. V. si spermatogeneză.

SPERMATOGEN, adj. / spermatogene, adj. / spermatogenic. [Gr. *sperma, -atos = sairuifna; gennan = a produce..*] 1) Care se refera la *spermatogeneză. 2) Care produce *sperma sau *spermatozoidi.

SPERMATOGENEZA, s. f. / spermatogeneză, s. f. / spermatogenesis. [Qr. *sperma, -atos = swndnfa; genesis = proliww, de. (a gennan = a produce..)*] Ansamblul proceselor care au loc in epiteliul tubilor seminiferi si care due la formarea

SPERMIDINA

gametilor masculini (spermatozoidi). Tn primul stadiu, *spermatogoniile se_ multiplica pentru a da nastere *spermatocitelor de ordinul I. In al doilea stadiu, acestea sufera o diviziune meiotica si formeaza spermatoцитele de ordinul II, care in al treilea stadiu dau nastere *spermatidelor, precursorii spermatozoidi lor.

SPERMATOGONIE, s. f. / spermatogonie, s. f. / spermatogonium. [Qr. *sperma, -atos = smndnfa; gone, gonos = wmaf, samdnfd ge-nitaCa,*] Celula germinala masculina initiala, a carei proliferare ciclica permite spermatogeneză.

SPERMATOKINEZIGRAFIE, s. f. / spermatokinesigraphie, s. f. / spermatokinesigraphy. [t^r. *sperma, -atos = samdnfd;*

kinesia = mifccm, de. Ca kinein = a mifca; graphein = a scne..] Metoda de determinare a mobilitatii spermatozoidilor prin fotografiere la *ultramicroscop. S. este utila ?n investigarea *sterilitatii masculine.

SPERMATOLIT. Var. pentru spermolit (v.).

SPERMATOREE, s. f. / spermatorrhée, s. f. / spermatorrh(o)ea. [Cjr. *sperma, -atos = smidnfa; rhoia = curgew, de. [a rhein = a cwge.]*] Scurgere involuntara de sperma, uneori abundenta, in afara *copulatiei.

SPERMATOZOID, s. m. / spermatozoid, s. m. / spermatozoon, pi. spermatozoa. [C^r. *sperma, -atos = samdnfd; zoon = anitnai; eidos = forma.*] Celula reproducatoare (germinala) masculina matura, derivata prin diferentierea unei *spermatide. S. prezinta o forma alungita, o lungime de circa 60 urn si este alcatuit din trei parti: 1) *capul oval*, ocupat aproape in intregime de un nucleu *haploid, prezentand la polul sau anterior *acrozomul; 2) *colul*, care contine doua structuri principale, centri-olul proximal si piesa de conexiune; 3) *coada sau flagelul*, cu o lungime de circa 50 urn, care asigura motilitatea si care este alcatuita din trei segmente (piesa intermediara, piesa principala si piesa terminala). S. care parasesc caile genitale masculine sunt inapti pentru fecundatie. In timpul tranzitului in caile genitale feminine, s., daca nu sunt distrusi, suporta o serie de modificari fiziologice, denumite in ansamblul lor *capacitate, care-i fac apti pentru fecundatie. V. si spermatogeneză.

SPERMATURIE, s. f. / spermaturie, s. f. / spermaturia, seminuria. [Qr. *sperma, -atos = samdnfa; ouron = tirina.*] Prezenta *spermei in urina. **SPERMA, s. f. / sperme, s. f. / sperm, semen,** [(^r. *sperma,*

**atos = samdnfa.)* Lichidul seminal masculin, alcatuit din celule, *spermatozoidi, si din secretii glandulare ale anexelor cailor genitale, indeosebi *prostata si glanda bulbouretrala (Cowper). S. este un lichid vascos, alcalin, care contine fructoza, fosfati, substante proteice, lipide, *fibrinogen, *tromboplastina si *hialuronidaza. Volumul de s. emis in cursul unei ejaculari variaza Tntre o picatura si 14 ml (in medie 3-4 ml); pH 7,3-8,5; leuco-cite 500 - 2 000/mm³ (o cifra superioara indica un proces inflamator local). Numarul de spermatozoidi este de 100-180 milioane/mm³ de sperma, sub 60 milioane fiind anormal. Puterea fecundanta a s. depinde de concentratia in spermatozoidi in timpul ejacularii, ca si de mobilitatea acestora.

SPERMICID, adj., s. n. / spermicide, adj., s. m. / spermicidal, spermicide. [l^r. *sperma, -atos = sdmndfa; [at. caedere = a cmori]*] Care distruge spermatozoidii. Este folosit ca anti-conceptional local (aplicare vaginala) si se prezinta sub forma de ovule sau unguent. Sin.: spermocid.

SPERMIDINA, s. f. / spermidine, s. f. / spermidin. *Poliamina continand doua grupari amina si o grupare imidina (un atom de azot legat la doi atomi de carbon sau cu dubia legatura la un atom de carbon). Se gaseste In sperma, in ribozomi si Tn anumite virusuri. S. se poate fixa la nivelul ADN, intervenind Tn *episajul unor "introni. V. si spermina.

SPERMINA

SPERMINA, s. f. / **spermine**, s. f. / **spormin**. *Poliamina continand doua grupari amina si doua grupari imina. S. poseda proprietati analoge cu cele ale 'spermidinei.

SPERMIOGENEZA, s. f. / **spermiofenese**, s. f. / **spermio-genesis**. [^r. *sperma*, -atos = *samdnfa*, *genesis* = *producers*, de. ia *gonnan* = a produce.] Stadiul terminal s! 'spermato-genezei.

SPERMOCULTURA, s. f. / **spermoculture**, s. f. / **bacteriological culture of semen**. [Qr. *sperma*, -atos = *samd/afd*; [at. *cultum* = *critivare*.] Cultura de sperma in vederea punerii in evidenta a unor microorganisme patogene.

SPERMograma, s. f. / **spermogramme**, s. m. / **spermio-gram**. [Cjr. *sperma*, -atos = *samdnfa*; *gramma* = *wcriere*.] Studiul citologic al *spermei, care permite evaluarea fertilitatii masculine pe un esantion de sperma (numararea spermato-zoizilor, studiul formeii, motilitatii si vitalitatii acestora, prezenta altor elemente dtologice, analiza fizicochimica a lichidului).

SPERMOLIT, s. m. / **spermolithe**, s. m. / **spermolith**. {Cfr. *sperma*, -atos = *samdnfd*; *lithos* = *piatra*.} Concretiune cal-cara localizata la nivelul unui segment al cailor de eliminare a lichidului seminal (vezicula seminala, canal deferent, epididim). Var.: spermotolit. Sin.: calcul seminal (sau spermatic).

SPICUL, s. m. / **spicule**, s. m. / **spicule**. [Lot. *spiculum*, dim. de [a *spica* sau *spicum* = *spin*, ac.] Orice formatiune, de obi-cei microscopica, care are aspectul unui ac. Ex.: s. celular, s. eritrodtar.

SPINA BIFIDA / **spina bifida** / **spina bifida**. [Lat. *spina* = *fira spinidrii*; *hifidus* = *despicat in doua*, de la *bis* = de. doua on, *fidus* = *taiat*, *despicat*.] Malformatie osoasa segmentara a coloanei vertebrale, cu sediul Tn regiunea lombosacrata, mai rar Tn regiunea cervicala Tnalta sau dorsala, care se caracterizeaza prin dehiscenta celor doua jumataii ale arcurilor vertebrale posteroare. Fisura astfel creata poate favoriza hernierea unei portiuni de meninge sau maduva. Tipuri: 1) S. b. aperfă reprezinta hernierea la nivelul malformatiei a meningelor continand fie doar LCR, fie si LCR si tesut nervos. 2) S. b. *lipo-matoasa* corespunde asocierii s. b. cu un lipom subcutanat, care poate fi Tnsotit si de anomalii tegumentare regionale (angiom sau chist dermoid). 3) S. b. *occulta* este decelabila doar pe radiografie. Sin.: *rahischizis posterior.

SPINA VENTOSA / **spina ventosa** / **spina ventosa**. [Lat. *spina* = *fira spinarii*; *ventosus* = *pUn de aer*.] Osteita tuber-culoasa diafzara, cu sediul Tndeosebi la nivelul falangelor dege-telor. Apare in copilarie, leziunile sunt frecvent multiple si coexists cu alte leziuni tuberculoase.

SPINAL, adj. / **spinal**, -ale, -aux, adj. / **spinal**. [Lat. *spina* = *fira spinarii*] Sin.: rahidian (v.).

SPINOCELULAR, adj. / **spinocellulaire**, adj. / **spinocellular**. [Lat. *spina* = *sep*, *ilarf asrufit*; *ccllala* = *camarufa*, dim. de [a *cella* = *camara*.] Referitor la celulele corpului mucos Malpighi ale *epidermei, care sunt unite prin pun(i sau spini. Ex.: epiteliom s.

SPINOCEREBELLOS, adj. / **spino-cerebelleux**, -euse, adj. / **spinocerebellar**. [Lat. *spina* = *fira spinarii*; *cerebellum* = *creier mit.*] Al carui traiect se Tntinde de la maduva la cerebel. Ex.: degenerescenta s., fascicul s.

SPINTEROPIE, s. f. / **spinteropie**, s. f. / **spintheropia**. [^r. *spmiher*, -eras = *scdniteie*; *ops*, *opos* = *Vaz., vedere.*] 1) Perceptia unor puncte luminoase, asociata anumitor afectiuni ale retinei. 2) Formarea unor cristale de oolesterol Tn corpul vitros ca urmare a unor afectiuni oculare inflamatorii sau de alta natura.

SPIRADENOM ECRIN / **spiradenome eccrine** / **eccrine spiradenoina**. Tip particular de 'hidradenom, care se dezvoltă ca o tumora benigna, nodulara, dureroasa, localizata pe fata ante-

SPITAL

rioara a corpului. S. e. este alcatuit din celule secretorii 'si mioepiteliale.

SPIRALE CURSCHMANN / **spirales de Curschmann** / **Curschmann's spirals**. [Heinrich Curschmann, medic german, 1846-1910.] Elemente spiralate mucoase care pot apare Tn sputa bolnavilor cu *astm.

SPIRIL, s. m. / **spirille**, s. m. / **spirillum**, pi. **spirilla** (lat). [Lat. *spirillum* = *mcoCacm*, din gr. *speira* = *spirala*, *inwiacm*.] Microorganism apartinand genului "Spirillum.

SPIRILLUM / **Spirillum** / **Spirillum**. [Lat. *spirillum* = *incoCacm*, din gr. *speira* = *spiraia*, *mwlacire*.] Gen de bacili Gram-negativi, de forma helicoidala cu spire largi, prezentand flageli care le asigura motilitatea, aerobi strict sau facultativ. Cateva forme sunt patogene.

SPIRILLOZA, s. f. / **spirilloze**, s. 1. / **spirillosis**. [Lat. *spirillum* = *mcoCadre*, din gr. *speira* = *spiraia*, *incolacire.*; -oza.] Boala provocata de *spirili sau marcata prin prezenta acestora Tn organism.

SPIROCHAETACEAE / **Spirochaetaceae** / **Spirochaetaceae**. [^r. *speira* = *spiraCd*; *khaite* = *fir de par*.] Familie din ordinal bacterian *Spirochaetales*, cuprinzand genurile *Borrelia*, *Spirochaeta* (*spirocheta) si 'Treponema.

SPIROCHETA, s. f. / **spirochete**, s. m. / **spiroch(a)et**. [^r. *speira* = *spiratii*; *khaite* = *fir de par*.] Microorganism spiralat, subtire, vizibil doar la ultramicroscop, apartinand familiei 'Spirochaetaceae.

SPIROCHETOZA, s. f. / **spirochetose**, s. f. / **spiroch(a)eto-sis**. [Cfr. *speira* = *spiraia*; *khaite* = *fir de par*; -oza.] Infectie provocata de spirochete, eel mai frecvent: *s. bronhopulmonara, artrita spirochetozica sau septicemia, cauzata de *Borrelia anserina*. V. si borelioze.

SPIROCHETOZA BRONHOPULMONARA / **spirochetose broncho-pulmonaire** / **bronchospiro-ch(a)etosis**. Boala determi-nata de *Spirochaeta bronchialis*, caracterizata clinic prin bronstita cu expectoratie sanguinolenta, Tn care *spirocheta se afla din abundenta. Sin.: boala Castellani, bronhospirochetoză.

SPIROCHETOZE RECURENTE / **spirochetoses rccurrentes** / **recurrent spiroch(a)etosis**. Sin.: borelioze (v.).

SPIROGRAF, s. n. / **spirographie**, s. m. / **spirograph**. [Lat. *spirare* = a respira; gr. *graphein* = a scrie.] Aparat destinat practicii 'spirografiei.

SPIROGRAFIE, s. f. / **spirographie**, s. f. / **spirography**. [Lat. *spiraro* = a wpira; gr. *graphein* = a scrie.] Domeniu al explorarii functionale respiratorii care consta In Tnregistrarea grafica a volumelor pulmonare si a debitelor ventilatorii, cu aju-torul unui spirograf.

SPIROLACTONE, s. f. pi. / **spirolactones**, s. f. pi. / **spirolactones**. Grup de substante steroide de sinteza, dintre care unele sunt utilizate ca diuretice. V. si spironolactona, proba la aldactona.

SPIROMETRIE, s. f. / **spirometrie**, s. f. / **spirometry**. [Lat. *spirare* = a respira; gr. *melron* = *mdswa*.] Masurarea capacitatii pulmonare vitale, a volumelor pulmonare si a debitelor ventilatorii cu un dispozitiv denumit spirometru.

SPIROMETRU, s. n. / **spirometre**, s. m. / **spirometer**. [Lat. *spirare* = a respira; gr. *melron* = *masura*.] Aparat destinat practicii *spirometriei.

SPIRONOLACTONA, s. f. / **spironolactone**, 8. f. / **spironolactone**. (DCI) Substanta diuretica, antagonisia *aldosteronului, cSruia Ti blocheaza actiunea asupra celulelor tubilor renali distali. S. este o 'spiroolactona.

SPITAL, s. n. / **h6pital**, s. m. / **hospital**. [Cjerm, *Spital* = *spi-ta*.] Locul principal Tn care se acorda toate ingrijirile medicale care nu pot fi efectuate la domiciliu din motive sociale, eco-nomice, tehnice sau stiintifice. Exista s. *generate*, cu o serie

de servicii clinice si de investigatii, si s. *specializate*. In cele mai multe tari a fost elaborata o legislatie specificas asupra structurii, organizarii, finantarii si functionarii s.

SPITAL DE NOAPTE / hopital de nuit / night hospital. S. Tn care primesc Tngrijiri medicale noaptea padentii care Tn timpul zilei Tsi pot continua activitatea profesionala.

SPITAL DE ZI / h6pital de jour / day hospital. S. Tn care bolnavii sunt internati doar ziua, pentru a primi doar tratamentele necesare, cand starea acestora permite ramanerea Tn mediul familial.

SPLANHNECTOMIE, s. f. / splanhnectomie, splanhnicectomie, adj. / splanhnicectomy. [Cjr. *splanhnon = viscer-*; *ektome = e^fizie.*] Rezectia operatorie, mai mult sau mai putin extinsa, a nervilor splanhnici. Var.: splanhnicectomie.

SPLANHNIC, adj. / splanchnique, adj. / splanchnic. [Cjr. *splanhnon = viscer.*] Care se refera la viscere sau care apartine viscerelor. V. visceral.

SPLANHNICECTOMIE. Var. pentru splanhnectomie (v.).

SPLANHNOCRANIU, s. n. / splanhnocrane, s. m. / viscerocranium. NA: cranium viscerale. [Cjr. *splanhnon = tfiscer*; *tat. medwuafa cranium, din gr. kranion = craniu.*] Tn sens restrans, parte a scheletului cefalic provenind din aparatul branhial embrionar: totalitatea scheletului facial, osisoarele urechii rmedii, apofiza stiloida, osul hioid. Tn sens larg, s. cuprinde, de asemenea, cartilajele tiroide si cricoide. Sin.: viscerocraniu.

SPLANHNOLOGIE, s. f. / splanchnologie, s. f. / splanchnology. [Cjr. *splanhnon = viscer*; *logos = ftiinpi.*] Studiul viscerelor.

SPLANHNOMEGALIE, s. f. / splanchnomegalie, s. f. / splanchnomegaly. [Cjr. *spJankhnon = viscer*; *mezas, megas* = mare.] Sin.: visceromegalie (v.).

SPLANHNOPTOZA, s. f. / splanchnoptose, s. f. / splanchnoptosia, splanchnoptosis. [Cjr. *spJankhnon = tfiscer*; *ptosia = cariere.*] Deplasarea patologica, prin relaxarea mijloacelor lor de sustinere, a unui sau mai multor viscere abdominale din pozitia lor topografica normala Tn regiunea abdominala inferioara. Sin.: boala Glenard.

SPLANHNOSCOPIE, s. f. / splanchnoscope, s. f. / splanchnoscopy. [Cjr. *splanhnon = Wcer*; *skopia = e^aminare*; *de (a skopein = a Video, a e?(amina).*] Inspecia viscerelor prin *endoscopie.

SPLEEN, s. n. / spleen, s. m. / spleen. [Engl. *spleen = moasta. dispozitie., piictis, din gr. splen, -enos = spdnd, dar fi iwhondm (anticii credeau ca mela.nc.oCia. ffi avea original in splim).*] Anglicism care exprima o atitudine pasiva, absenta nemotivata a bucuriei de a trai.

SPLENALGIE, s. f. / splenalgie, s. f. / splenalgia. [Cjr. *splen, -enos = splmd, algos = dwm.*] Durere, de obicei neurogena, la nivelul splinei. **SPLENECTOMIE, s. f. / splenectomie, s. f. / splenectomy.**

[Gr. *splen, -enos = splina*; *ektome = enisle.*] Exdzia sau extirparea chirurgicala a splinei. **SPLENIC, adj. / splenique, adj. / splenic.** [Cjr. *splen, -enos =*

spfind.] Care se refera la splina. Ex.: ruptura s. SPLENITA, s. f. / splenite, s. f. / splenitis. [Cjr. *splen, -enos = splina*; *-ita.*] Inflamata splinei, de obicei cauzata de o

•pioemie. Se manifesta prin splenomegalie si durere locala intensa. S. mai poate rezulta si prin acumulare de particule straine la nivelul splinei, ca organ imunitar. **SPLENOCOLIC, adj. / splenocolique, adj. / splenocolic.** [Cjr.

splen, -enos = splina, kolon = intestin gros.] Care se situeaza intre splina si colon, care leaga cele doua organe. Ex.: ligament s. SPLENOCONTRACTIE, s. f. / spl6nocontraction, s. f.

/ splenoconstriction. [Cjr. *splen, -enos = splina*; (at. *contrac-*

tio, -onis = strdngen, de [a. conrahere = a strange (cum = cu; (cohere = a trafj(. cu forfa.)].] Contractie a splinei, care poate fi provocata de: agenti chimici (chinina, adrenalina, stric-nina etc.), agenti fizici (curent electric, anumite miscari, efort fizic, excitarea nervului splanhnic etc.), sangerare sau chiar de emotii. Uneori, s. prin adrenalina a fost utilizata pentru a apre-cia posibilitatea de reducere a unei splenomegalii. **SPLENOGRAFIE, s. f. / splenographie, s. f. / splenography.** [Cjr. *splen, -enos = splmd*; *graphein = a scm.*] 1) Radiografia splinei dupa injectarea intravenoasa a unui *mediu de contrast. 2) Descrierea analitica a splinei.

SPLENOGRAMA, s. f. / splenogramme, s. m. / splenogram. [Cjr. *splen, -enos = splina*; *gramma = wscriere.*] Evaluarea procentuala a diferitelor celule care constituie parenchimul splenic. Celulele (recoltate prin punctie splenica) sunt etalate pe o lama si colorate (*coloratie May-Grunwald-Giems). Normal, pe frotiu majoritatea celulelor sunt limfocite, la care se adauga cateva *granulocite si *histiocyte.

SPLENOID, adj. / spleno'ide, adj. / splenoid. [Cjr. *splen, -enos = splina*; *eidos = forma.*] Care se aseamana cu splina, de regula doar macroscopic, adica Tn ceea ce priveste culoarea si consistenta.

SPLENOMANOMETRIE, s. f. / splenomanometrie, s. f. / splenomanometry. [Cjr. *splen, -enos = splina*; *manas = pu-fm dens*; *metron = masura.*] Masurarea presiunii la nivelul splinei si, implicit, Tn sistemul "veneii porte, prin punctie splenica.

SPLENOMEGALIE, s. f. / splenom6galie, s. f. / splenomegaly. [Cjr. *splen, -enos = splina*; *mezas, megalos = mare.*] Cresterea volumului splinei, Tn diferite grade decelabile clinic (la palparea abdominala), sau prin diferite investigatii imagistice (ecografie, scintigrafie). Etiologia poate fi variata: infectii, afectiuni hepatice

cronice, tulburari Tn circulatia sistemului port, leucemii, infiltratie patologica printr-o serie de substante etc. **SPLENOMEGALIE MIELOIDA / splenomegalie myeloide / idiopathic myelofibrosis.** Sin.: boala Hueck (v.). **SPLENOPATIE, s. f. / splenopathy, s. f. / splenopathy.** [Cjr. *splen, -enos = splina*; *pathos = boala*, \Denumire generala pentru orice boala a splinei.

SPLENOPEXIE, s. f. / splenopexie, s. f. / splenopexy. [Cjr. *splen, -enos = splina*; *pexis = fv(are).*] Fixarea unei spline ptozate la peretele abdominal.

SPLENOPORTOGRAFIE, s. f. / splenoporthographie, s. f. / splenoporthography. [Cjr. *splen, -enos = splina*; *lot. porta = poarta*; *gr. graphein = a sew.*] Examen radiografic al sistemului port si al veneii splenice, practical dupa opacifierea, prin punctie directa transparietala, a splinei cu o substanta de contrast iodata, hidrosolubila, opaca la raze X.

SPLENORAGIE, s. f. / splenorragie, s. f. / splenorragia. [Cjr. *splen, -enos = splina*; *rhegnynai = a tdsfd, a izhucm.*] Hemoragie cu origine la nivelul splinei.

SPLINA, s. t. / rate, s. f. / spleen, splen. NA: lien. [Cjr. *splen, -enos = splina.*] Cel mai mare organ al sistemului limfoid, cu masa de circa 150-200 g si diametrul longitudinal de circa 125 mm, care include un volum de circa 150-200 ml sange. Este situata Tn loja subfrenica stanga, laterostomacal, deasupra unghiului colic stang. S. este specializata in colectarea anti-genilor prezenti Tn circulate, precum si tn fixarea protozoarelor, bacteriilor, ca si a diferitelor substante chimice. Aportul san-guin este asigurat de o singura artera splenica, divizata tn ramuri din ce Tn ce mai mid dupa strapungerea hilului la nivelul capsulei. La nivelul arteriolelor se gasesc "mansoane" de limfocite (ted limfatic periarteriolare) de care sunt atasati foliculii limfatici. Tecile limfatic si foliculii prezinta o coroana de limfocite si macrofage. Acest tesut limfatic constituie pulpa alba a splinei, care se afla raspandita in pulpa rosie. Pulpa

SPONDILALGIE

rosie (alcatuita din sinusuri pline cu sange, delimitate de celule reticuloendoteliale) formeaza majoritatea tesutului splenic si este sediul colectarii si distructiei eritrocitelor senescente. In viata intrauterina si la nou-nascut, s. are functie hematoformatoare. Similar ganglionilor limfatici (*nodul limfatic), Tn anumite zone ale splinei sunt prezente limfocite si celule accesorii. Astfel, tecile limfatice periarteriole contin Tndeosebi *limfocite T, iar foliculii limfatici contin limfocite B. Tn esenta, functia splinei si raspunsul ei fata de antigeni sunt similare nodulilor limfatici. Diferenta esentiala consta Tn faptul ca splinea reprezinta sediul major al raspunsurilor imune fata de antigeni prezenti In circulatie, Tn timp ce nodulii sunt implicati Tn reactia fata de antigeni prezenti Tn limfa. *Spleneomegalia se poate afla la originea unor boli sau se poate produce In cazul anumitor afectiuni. Ablatia sa nu pune viata Tn pericol, deoarece functiile splinei sunt preluate de ganglionii limfatici, ficat si maduva osoasa. V. si nodul limfatic.

SPONDILALGIE, s. f. / spondylalgie, s. f. / spondylalgia. [Lat. *spondylus*, gr. *spondylos* = vertebra; gr. *algos* = durere.] Sin.: spondilodinie (v.).

SPONDILARTRITA, s. f. / spondylarthritis, s. f. / spondylarthritis. [Lat. *spondylus*, gr. *spondylos* = vertebră; gr. *arthron* = articulatie, -7(0.) Artrita a coloanei vertebrale.

SPONDILARTRITA ANCHILOZANTA / spondylarthritis ankylosante / ankylosing spondylarthritis. Reumatism inflamator cronic afectand articulatiile sacroiliace ale coloanei vertebrale, la adultii tanar de sex masculin. Boala evolueaza Tn puseuri, spre anchilozare Tn "coloana de bambus". Anchilozarea poate avea loc in extensie, cand cuprinde articulatiile coxofemorale (boala Strumpell-Marie) sau Tn flexie (boala Bechterew). Sin.: pelvispondilita reumatismala, spondilita anchilozanta.

SPONDILARTROZA, s. f. / spondylarthrose, s. f. / spondylarthrosis. [Lat. *spondylus*, gr. *spondylos* = vertebra; gr. *arthron* = articulatie; -oza.] Denumire putin utilizata a artrozei vertebrale anterioare (*discartroza) sau posterioare (artroza interapofizara).

SPONDILITA, s. f. / spondylite, s. f. / spondylitis. [Lat. *spondylus*, gr. *spondylos* = vertebra; -ita.] Osteita vertebrala (uni- sau multivertebrala) care afecteaza corpul vertebral (s. anterioara), fiind de obicei o *spondilodiscita, sau, mai rar, arcul posterior (s. posterioara).

SPONDILITA ACROMEGALICA / spondylite acromegalique / Erdheim's syndrome. Sin.: sindrom Erdheim (v.).

SPONDILITA ANCHILOZANTA / spondylarthritis ankylosante / spondylarthritis ankylopoietica, rheumatoid spondylitis. Sin.: spondilartrita anchilozanta (v.).

SPONDILOARTROPATIE, s. f. / spondylarthropathie, s. f. / spondyloarthropathy. [Lat. *spondylus*, gr. *spondylos* = vertebra; gr. *arthron* = articulatie; *pathos* = boala.] 1) Termen general pentru bolile articulatiilor coloanei vertebrale. 2) Termen generic prin intermediul caruia sunt regrupate entitatile nosologice care au comune: o afectare a articulatiilor sacroiliace, artrite periferice si absenta *factorului reumatoid Tn serul sanguin. Tn grupul s. sunt cuprinse: pelvispondilita reumatismala, *sindromul Fiessinger-Leroy-Reiter, artritele reactionale, unele artropatii juvenile, artritele din *colita ulceroasa si din *boala Crohn, reumatismul psoriazic, *boala Whipple, 'sindromul Behcet si *sindromul SAPHO.

SPONDILODINIE, s. f. / spondylodynie, s. f. / spondylodynia. [Lat. *spondylus*, gr. *spondylos* = vertebra; ffr. *odyne* = durere.] Durere la nivelul vertebrelor. Sin.: spondilalgie.

SPONDILODISCITA, s. f. / spondylodiscite, s. f. / spondylodiscitis. [Lat. *spondylus*, ffr. *spondylos* = vertebra; Cat. *discus*, ffr. *diskos* = disc; -ita.] Inflamatie, de obicei de origine infectioasa, a "discului intervertebral si a corpilor vertebrali adiacenti.

SPONGOID

SPONDILOLISTEZIS, s. n. / spondylolisthesis, s. m. / spondylolisthesis. [Lat. *spondylus*, gr. *spondylos* = vertebra; gr. *olisthanein* = a alunecare.] Alunecarea Tnainte, partiala sau totala, a unei vertebre sau a unui segment din coloana vertebrala. Afecteaza cu predilectie vertebrele lombare inferioare, Tndeosebi a cincea vertebra lombara. Este determinata de o leziune a arcului posterior (frecvent liza istmica congenitala) sau o deteriorare a discului intervertebral. V. si retrolistezis.

SPONDILOLIZA, s. f. / spondylolyse, s. f. / spondylolysis. [Lat. *spondylus*, ffr. *spondylos* = vertebra; gr. *lysis* = distrugere, de. (a *lyein* = a distruge.) Termen care, teoretic, poate desemna orice leziune vertebrala distructiva. In practica este Tnsa utilizat Tn relatie cu malformatiile vertebrale caracterizate prin fisura interapofizara vertebrala, prin defect de osificare. Predispoze la 'spondilolistezis.

SPONDILOMALACIE, s. f. / spondylomalacie, s. f. / spondylomalacia. [Lat. *spondylus*, gr. *spondylos* = vertebra; ffr. *malakia* = mmwre, de [a *malakos* = moale.] *Osteomalacie localizata la nivelul uneia sau mai multor vertebre.

SPONDILOPATIE, s. f. / spondylopathie, s. f. / spondylopathy. [Lat. *spondylus*, gr. *spondylos* = vertebra; gr. *pathos* = boala.] Termen generic utilizat Tn relatie cu orice tip de afectiune a coloanei vertebrale.

SPONDILOREOSTOZA, s. f. / spondylorheostose, s. f. / Forestier and Rotes-Querol syndrome. [Lat. *spondylus*, gr. *spondylos* = vertebra; gr. *rheos* = curent, de la *rheia* = a curge; *ostea* = os; -ozd.] Sin.: hiperostoza vertebrala anchilozanta (v.).

SPONDILOSCHIZIS, s. n. / spondyloschisis, s. m. / spondyloschisis. [Lat. *spondylus*, gr. *spondylos* = vertebra; gr. *schisis* = despartire, de ta *skhizein* = a desparti.] Malformatie osoasa congenitala care consta Tn fisura unuia sau mai multor arcuri vertebrale.

SPONDILOTERAPIE, s. f. / spondylotherapie, s. f. / spondylotherapy. [Lat. *spondylus*, gr. *spondylos* = vertebra; gr. *therapeia* = tratament, de la *therapeuein* = a ingrijii] 1) In general, tratamentul bolilor coloanei vertebrale. 2) Metoda neconventionala de terapie a unor afectiuni diverse prin manevre mecanice practicate asupra coloanei vertebrale. V. si vertebroterapie.

SPONDILOTOMIE, s. f. / spondylotomie, s. f. / spondylotomy, rachi(o)tomy. [Lat. *spondylus*, gr. *spondylos* = vertebra; gr. *tomē* = taiere, sectiu-m, de la *temnein* = a taia.]

1) Sectionarea chirurgicala a uneia sau a mai multor vertebre.

2) Deschiderea chirurgicala a canalului vertebral.

SPONDILOZA, s. f. / spondylose, s. f. / spondylosis. [Lat. *spondylus*, gr. *spondylos* = vertebra; -oza.] *Arthroza vertebrala. Tn functie de localizare, se disting: s. cervicala si s. lombara. Se caracterizeaza prin artrite si osteoartrite degenerative ale vertebrelor cervicale sau lombare si tesuturilor asodate. Proce-sele degenerative pot provoca compresiuni asupra radacinilor nervoase, cu dureri locale si *parestezii ale membrilor.

SPONGIFORM, adj. / spongiforme, spongoide, adj. / spongoid. [Lat. *spongw*, gr. *spongion* = bu.re.te; Cat. *forma* = forma.] Care aminteste de structura areolara a unui burete.

SPONGIOBLAST, s. n. / spongioblaste, s. m. / spongioblast. [Lat. *spongia*, gr. *spongion* = biwte; gr. *blastos* = genne.n.] Sin.: celula amacrina (v.).

SPONGIROID, Var. pentru spongoid (v.).

SPONGIOS, adj. / spongieux, -euse, adj. / spongy. [Lat. *spongia*, gr. *spongion* = biire.te.] Despre un tesut care prezinta o consistenta si o structura asemanatoare unui burete.

SPONGOID, adj. / spongoide, spongioi'de, adj. / spongoid, spongiform. [Lat. *spongia*, gr. *spongion* = bwete; gr. *eidōs* = forma.] Care se aseamana cu un burete ca structura sau numai Tn aparenta. Var.: spongioid.

SPONTAN

SPONTAN, adj. / **spontane**, -e, adj. / **spontaneous**. [Lot. *spontaneus* = *spontan*, de BUM voie, de. [a *spans* = *duvd void*] 1) (Act) produs instinctiv, involuntar. 2) (Eveniment) care apare fara o cauza extrinseca (sau intrinseca) determinate!. Ex.: vindecare s., fractura s.

SPONTANEITATE, s. f. / **spontaneite**, s. f. / **spontaneity**. [Lot. *spontaneus* = *spontan*, de buna voie., de la *spans* = *dupa ww.*] insusire specifica a vietii, reprezentand, in spiritului fiziolo-giei contemporane, o activitate care nu este legata de inter-ventia directa nemijocita a unui stimul, fiind o activitate dura-bila.

SPOR, s. m. / **spore**, s. f. / **spore**. [Qr. *spora* = *samar^a*, de la *speirein* = a *wsamdna*,] 1) Celula reproducatoare caracteristica regnului vegetal (ciuperd, protozoare, sporozoare), foarte rezistenta la conditiile defavorabile ale mediului. 2) La bacterii, organit structural unic, termorezistent, propriu unor bacili, capabil de a conserva Tn conditii foarte nefavorabile proprietatile germinului de origine, rezistent la caldura si la agentii chimici si care, plasat Tn conditii favorabile, se transforma Tn bacterie activa, identica celei initiate.

SPORADIC, adj. / **sporadique**, adj. / **sporadic**. [^7-. *sporadikos* = *dupersat*, de. (a *speirein* = a *dispersa*,] Care afecteaza un numar mic de indivizi, izolat, Tn opozitie cu afectarea 'epidemics sau *endemic.

SPOROTRICOZA, s. f. / **sporothricose**, s. f. / **sporothricosis**. [Qr. *spora* = *samdna*, de. [a *speirein* = a *insamdna*; *thrix*, *trikos* = *par*, -*oza*.] Micoza cronica determinata de ciuperci din clasa *Hyphomycetae*, genul *Sporotrichum*. Se poate prezenta sub forma generalizata sau localizata (cutanta, osoasa, limfatica, visceral). Sin.: boala Schenck, boala Beurmann-Gougerot.

SPOROZOARE, s. n. pi. / **Sporozoaires**, s. m. pi. / **Sporozoa**. [jr. *spora* = *samdnd*, de [a *speirein* = a *insdndna*; *zoon* = *animal*.] Clasa de protozoare parazite ale tesuturilor si ale celulelor Tntr-unul din stadiile celor doua cicluri de reproducere sexuata si asexuata (formare de *spori) sau Tn toate perioadele de viata ale acestora. Grupul *Telospiridies* cuprinde ordinul *Coccidies* si genurile *Isozpora* si *Plasmodium* (agentii malariei), paraziti ai omului.

SPOROZOIT, s. m. / **sporozoite**, s. m. / **sporozoit**. {Cjr. *spora* = *siandnd*, de. [a *speirein* = a *insdmdna*; *zoon* = *animal*.] Forma a parazitului *malariei care este concentrata in glandele salivare ale tantarului anofel s; care poate fi introdusa Tn corpul uman prin intepatura acestuia. S. patrunde Tn celulele hepatice, unde da nastere *merozoitilor, care vor infecta eritrocitele si vor determina manifestarea clinica a malariei.

SPOROZOZA, s. f. / **sporozoose**, s. f. / **sporozoosis**. [^r. *sporn* = *samdnd*, de. [a *speirein* = a *iwamdnd*; *zoon* = *animal*; -*oza*.] Termen generic pentru orice boala determinata de *sporozoare.

SPORUL, s. m. / **sporule**, s. f. / **sporule**. [^r. *sporo* = *samdntd*; -*ill*.] *Spor mic.

SPORULATIE, s. f. / **sporulation**, s. f. / **sporulation**. [^r. *spora* = *samdnd*; -*u*.] Procesul de formare de *spori.

SPRAY, s. n. / **spray**, s. m. / **spray**. [^Engl. *spray* = *puatiiri*, *stropwfa*.] Termen englez adoptat in aproape toate limbile. Inseamna pulverizator sau vaporizator si poate contine diferite medicamente, indeosebi cu actiune topica locala.

SPRANCEANA, s. f. / **sourcil**, s. m. / **eyebrow**. NA: **supercilium**, pi. **supercilia**. [Lot. *supercilici* = *sprdnceand*.] 1) Proeminenta arcuata dispusa transversal deasupra orbitei, muscu-locutanata, prevazuta cu par. 2) S. *cotiloidiana* este un relief osos la nivelul cavitatii cotiloidiene.

SPRANCENAR, adj., a. m. / **aourcilier**, -16re, ad., s. m. / **superciliary**. [Lat. *supercilia* = *sprdnceatui*] 1) Care se refera la spranceana. V. arcada sprancenara. 2) *Muschiul* s.: v. tab. anat - muschi.

STADIU

SPRUE / sprue / sprue. [Olamfezd *sprouw* = *afre*.] Forma cronica de "malabsorbție. V. in continuare. **SPRUE NOSTRAS / sprue nostras / sprue nostras**. Sin.:

boala celiaca (v.). **SPRUE TROPICAL / sprue tropicale / tropical sprue**. Boala

intestinala cronica recurenta, din zonele tropicale, caracterizata prin diaree cu *steatoree, complicata cu denutritie si carenta in diverse vitamine, *anemie pernicioasa si inflamatie dureroasa a limbii (glosita, aftoza), atrofie a vilozitatilor intestinale, sensibila la aportul vitaminic (acid folic, vitamina B₁₂), antibiotice, dar nu si la gluten. Trebuie deosebita de s. *nostras*, denumita mai comun *boala celiaca.

SPUMAVIRINAE / Spumavirinae / Spumavirinae. Subfamilie de virusuri din familia *Retroviridae*, denumita astfel din cauza aspectului spumos al celulelor pe care le infecteaza.

SPUMOS, adj. / **spumeaux**, -euse, adj. / **frothy**. [Lot. *spumo-sus* = *p[in de spumo*, de. Ca *spuma* = *spumd*.] Care este amestecat cu spuma sau se aseamana cu spuma. Ex.: expectoratie s.

SPUTA, s. f. / **crachat**, s. m. / **sputum**. [Lot. *sputum* = *sputa*, de. [a *spiti-o* = a *sc.uipa*.] Produs eliminat pe gura, prin tuse, din aparatul respirator, in functie de cantitate, s. poate fi redusa sau abundenta. Se deosebesc numeroase tipuri de s., uneori caracteristice anumitor boli: s. *mucoasa*, din traheo-bronhite si procese inflamatorii pulmonare; s. *mucopurulenta*, caracteristica acelorasi boli, cu varietatile **numulara* si *globoida* (sub forma de globule); s. *purulenta*, cu continut net purulent, caracteristica supuratiilor; *s. *perlata*. Alte tipuri de s.: seroasa, pseudomembranoasa, roz-gelatinoasa (In cancer bronhopulmonar), bruna (*gangrena), hemoptoica (cu sange), fetida (Tn procese gangrenoase sau in staza). Prin examen Tn microscopie optica se pot detecta Tn s. celule alveolare si bronsice, granulocite eozinofile (Tn *astmul bronic), diversi germeni microbieni si micelii.

SPUTA NUMULARA / crachat numulaire / numular sputum. S. de aspectul unor monede mid, specific tuberculozei pulmonare.

SPUTA PERLATA / crachat perle / Laennec's pearl. S. spumoasa care contine "dopuri" mici uscate, elastice, opalescente, vizibile usor cu lupa. Caracterizeaza *expectoratie care se produce la sfarsitul crizei de *astm.

STABILIZATOR, s. n. / **stabilisateur**, s. m. / **stabilizer**. [Lot. *stabilis* = *mwfnl*, de. la *stare* = a *sta in picware*.] Un agent, de obicei chimic, care impiedica descompunerea unei substante instabile sau care mentine echilibrul unui proces sau o anumita ordine structurala. V., de ex., stabilizator de membrana.

STABILIZATOR DE MEMBRANA / stabilisateur de membrane / stabilizer of the membrane potential. Termen general pentru substantele care, prin fixarea la nivelul membranei celulare, suprima trecerea ionilor de Na⁺ sau/si K⁺, prin blocarea selectiva a *canaletor ionice. Drept consecinta, celula ramane in repaus, Tn echilibru electric, *depolarizarea nefiind posibila.

STADIALIZARE TNM / stadialisation TNM / TNM staging.

Nomenclature! standardizata pentru extinderea anatomica a proceselor neoplazice, Tn care sunt evaluate trei elemente principale: tumora primara (T), ganglionii (nodulii) limfatici (N) si metastazele (M), carora li se ataseaza o clasificare bazata pe valori Tntre 0 si 4, proportionate cu evolutia. Tumora primara este astfel stadializata in functie de dimensiuni si de extinderea locala, ganglionii limfatici - in functie de raspandirea la diferite distante si de numarul celor afectati, iar metastazele - in functie de prezenta sau absenta lor. Detaliile clasificarii sunt specific© pentru fiecare tip de neoplazie.

STADIU, s. n. / **stade**, s. m. / **stage**, **stadium**, **phase**, **period**. [Lat. *stadium*, din gr. *stadion* = *msdifiwe*; *transcinnare*.]

STAFILECTOMIE

1) Perioada cu durata determinata Tn evolutia unei boli, a unei tulburari. 2) Gradul de gravitate al unei boli sau al unei leziuni. Etapele de evolutie a unor boli sunt delimitate, conventional, Tn stadii.

STAFILECTOMIE, s. f. / staphylectomie, s. f. / staphylecto-my. [jr. *stiphyle* = *ciorcfline*; *ektome* = *e.vy.izie.*] Rezectia unui *stafilom cornean sau a segmentului anterior al ochiului.

STAFILIN, adj. / staphylin, -e, adj. / staphyline. [Qr. *staphyle* = *cwrcfune.*] Care se refera la lueta. Sin.: uvular.

STAFILOCOCC, s. m. / staphylocoque, s. m. / staphylococcus. [Cjr. *staphyle* = *cwrcflim*; *kokkos* = 60060.] Microorganism apartinand genului *Staphylococcus* (v.).

STAFILOCOCCEMIE, s. f. / staphylococemie, s. f. / staphylococ(a)emia. [Qr. *staphyle* = *cwrc.hiw*, *kokkos* = *boaba*;

haima, -atos = *sange*.] 1) Prezenta stafilocodlor Tn sange.

2) Septicemie determinata de stafilococi.

STAFILOCOCCIC, adj. / staphylococcique, adj. / staphylococcic. [tr. *staphyle* = *cwrcnine*; *kokkos* = *boaba*] Care se refera la stafilococ sau este cauzat de stafilococi. Ex.: pneu-monie s.

STAFILOCOCCIE, s. f. / staphylococcie, s. f. / staphylococ-cia. [jr. *staphyle* = *cwrcfn.ne*; *kokkos* = 60060.] Infectie cu stafilococ. S. *maligna a fetei* este o varietate particulara, care se extinde pornind de la un furuncul al buzei superioare sau al aripilor nazale si se poate complica cu tromboflebita sinusului cavernos.

STAFILODERMIE, s. f. / staphylo-dermie, s. f. / staphylo-dermatitis. [Qr. *staphyle* = *cwrcfune*; (*kokkos* = *boaba*); *derma, -atos* = *pU(e.)*] Termen generic pentru o serie de procese patologice de la nivelul pielii determinate de actiunea stafilococilor. V. ectima, impetigo, piodermita.

STAFILOLIZINA, s. f. / staphylo-lysin, s. f. / staphylo-lysin. [Gr. *staphyle* = *cwrcftim* (*kokkos* = 60060.); *lysis* = *dutrgerr*, de. [a *lyein* = a *outrage*; *-ina*.] "Hemolizina produsa de stafilococi. Exista mai multe tipuri de s. (a-y), care se disting Tn functie de origine si de caracteristicile actiunii hemolitice.

STAFILOM, s. n. / staphylome, s. m. / staphyloma. [tr. *staphyle* = *cwrcfum*; *-omo*.] Ectazie sau distensie pe suprafata globului ocular, cu aspect de ciorchine. S. este consednta slabirii structurii fibroase a *sclerei sau a *corneei Tn urma unor procese inflamatorii sau degenerative. Tn functie de localizare, se disting: s. anterior, s. ciliar, s. corneean, s. ecuatorial, s. posterior, s. retinian, s. scleral, s. uveal.

STAFILOPLASTIE, s. f. / staphyloplastie, s. f. / staphylo-plasty. [Qr. *staphyle* = *cwrcfmie*; *plastos* = *modeiat*, de. (a. *plussein* = a *forma*, a *modeCa*) Corectarea sau refacerea prin chirurgie plastica a *luetei si a *valului palatin. V. palatoplas-tie.

STAFILORAFIE, s. f. / staphylo-raphie, s. f. / staphylo-raphy. [tr. *staphyle* = *cwrcfline*; *rhaphe* = *sutura*.] Sutura chirurgicala a unor fisuri a liniei mediane la nivelul *luetei si *valului palatin.

STAFILOMIE, s. f. / staphylo-tomie, s. T. / staphylo-tomy. [Cjr. *staphyle* = *cwrcftim*; *tome* = *taiere, secfium*, de. [a *tem-nein* = a *toia*.] 1) Tndepartarea unui *stafilom prin exereza chirurgicala. 2) Incizia "luetei, "uvulotomie.

STAGNARE, s. f. / stagnation, s. f. / stagnation. [Lat. *stagnaro* = a *forma* o *apa stdtatoare*, de. (a. *stagnum* = *baita*, *apa stdtatoare*.] 1) Oprirea partiala sau totala sau Tncetinirea curgerii unui fluid dintr-o cavitate sau printr-un conduct. 2) Oprire temporara a evolutiei sau involutiei unei boli.

STANDARD, s. n. / standard, s. m. / standard, {fr. *standard*, din fr. *ve-die-estandard*.] 1) Etalon sau norma. 2) Conform normei. 3) Care poate fi utilizat ca model sau ca tip. Obs.: acest cuvnt are un sens mai putin rigid decat termenul norma, deoarece se refera la o situatie data, concreta.

STARTER

STANDARDIZARE, s. f. / standardisation, s. f. / standardization. [Tr. *standardisation*, din fr. *Vecfie. estandard*.]

Unificarea, uniformizarea tuturor elementelor unei metode pe teritoriul unei tari sau chiar pe plan international. Ex.: s. sistemului de unitati de masura; s. probelor de explorare functionala respiratorie.

STANOZA, s. f. / stannosis, s. f. / stannosis. [Lot. *slannum* = *staniu*, *cositor*; *-oza*.] *Pneumoconioza determinata de inhalarea particulelor de staniu sau de aliaje ale acestuia.

STAPEDECTOMIE, s. f. / stap6dectomie, s. f. / stapcdec-tomie. [Lot. *stapes* = *scara* (de. *fa*); gr. *ektome* = *e?*(*cizie*.] Ablatia *scaritei, reprezentand unui din timpii operatiilor pentru remedierea surditatii prin *otospongioza.

STAPEDIAN, adj. / stapedi-en, -ienne, s. f. / stapedral. [Lot. *stapes* = *scara* (de. *fa*).] Care se refera la *scarita.

STAPHYLOCOCCUS / Staphylococcus / Staphylococcus.

[Cjr. *staphyle* = *cwrcfum*; *kokkos* = 60060.] Gen bacterian din familia *Micrococcaceae*, coc Gram-pozitiv. Se grupeaza caracteristic "Tn ciorchini" imobili, adesea pigmentati, strict aerobi sau anaerobi, catalazo-pozitivi, saprofiti si patogeni ai omului. Este izolat frecvent din probe provenind de la suprafata pielii, de la nivelul glandelor cutanate si mucoaselor. S. *aureus*, specia patogena principala, produce un pigment auriu sau citrin si en-zime extracelulare (coagulaze, DN-aze, fibrinolizina, leucodina, bacteriocina, penicilinaza etc.). Izolat adesea de pe piele si din mucusul nazal, S. a. este responsabil de infectii purulente diverse: furuncule, osteomielita, panaritii etc. S. *epidemicus*, s. *saprophyticus* sunt ocazional patogeni.

STAPHYLOCOCCUS AUREUS / Staphylococcus aureus / Staphylococcus aureus. V. *Staphylococcus*.

STARE, s. f. / etat, s. m. / state. [Lot. *stare* = a *sta*, a se *afCa*.] Situatie Tn care se afla cineva sau ceva: 1) S. *de agre-gare*, a corpurilor Tn natura: solida, lichida, gazoasa si plasma. 2) S. *crepusculara*, sindrom de tulburare a constientei, cu debut si sfarsit brusc. 3) S. *preleucemica*: modificari hematologice nespecifice care preceda adesea leucozele. 4) S. *de prostratie*, s. patologica de extenuare fizica extrema. 5) S. *Mica*, complex simptomatic care caracterizeaza *febra tifoida. V. si status.

STARE LIMITA / etat limite / borderline state. Frontiera nosografica tntre *psihoza si *nevroza. Personalitatea pacientilor in s. l. sau *'borderline* este marcata prin instabilitate afectiva, tendinta la agresivitate, instabilitate socio-profesionala, toxicofilia, impulsuri suicidare, marginalizare etc. Survenind tndeosebi la adultii tanari, s. l. se caracterizeaza prin tulburari de identitate si fragilitate a personalitatii, de unde utilitatea psihoterapiei, cu scopul Tntaririi personalitatii. Frecvent se impune diag-nosticul diferential (difcil) cu *schizofrenia simpla. V. si *borderline*.

STARE DE RAU ASTMATIC / etat de mai asthmatique / status asthmaticus. Insuficienta respiratorie acuta din cauza unui bronhospasm permanent care antreneaza hipoventilatie alveolara. Poate dura mai mult de o saptamana, necesita spitalizare, este rezistenta la tratamentul care in afara acestei stari este, de obicei, eficient si prezinta rise fatal. Sin.: status *asthmaticus*.

STARE DE RAU EPILEPTIC / etat de mai epileptique / status epilepticus. Crize epileptice prelungite sau succesive fara perioada de recuperare (recapatarea constientei) Tntre atacuri. S. de r. e. poate fi *convulsiva* (implicand crize toriico-donice cu rise fatal major) sau *neconvulsiva* si se poate manifesta si prin crize pariale motorii, senzoriale sau viscerale (epilepsie partiala continua). Sin.: *status epilepticus*.

STARTER, s. m. / starter, s. m. / starter. [Engl. *to start* = a *face*, *sa tresard*, de unde a. *da startui mtr-o cwsd*.] 1) Sin.: inductor, 1 (v.). 2) Culture de microorganisme utilizata pentru initierea fermentatiei produselor lactate.

STATIC

STATIC, adj. / statique, adj. / static, [(*yr. statikos* » *care. opnife, care sta in picware., de la istcmai = a pCasa, a face sd fina.*] Care se refera la echilibrul fortelor, la starea de nemiscare a corpurilor. Ex.: echilibru s., simt s.

STATICA, adj., s. f. / statique, adj., s. f. / static, adj., statics, n. [*Qr. statikos = care. opreste, care sta. in picioare, de (a istanai = a ptasa, a fiK.e so. find.)*] 1) Parte a mecanicii care studiaza conditiile de echilibru al corpurilor sub influenta fortelor exterioare. Ex.: s. vertebrala implica, Tn mod fiziologic, lordoza corvicala, cifoza dorsala si lordoza lombara. 2) Echilibrul corpului uman. *Stimulul* s. asigura mentinerea echilibrului unui corp in pozitia dorita, Tndeosebi tn ortostatism. 3) Care este in repaus, imobil.

STATINA, s. f. / statine, s. f. / statin. [*Gr. statikos = care ovrefte, de (a istanai = a pCasa, a face so. fina; -ina.)*] 1) Termen generic desemnand medicamentele *hipocolesterolemiant, care inhiba *hidroxi-3-metil-glutaril-coenzima A-reductaza si ded sinteza intracelulara de colesterol. Ex.: atorvastatina, flu-vastatina, lovastatina, pravastatina, simvastatina. 2) Termenul este utilizat si pentru desemnarea unui hormon hipotalamic care blocheaza sinteza unui hormon hipofizar.

STATISTICA, s. f. / statistique, s. f. / statistics, [*germ. Statistik (termen creat m sec. X'VIII), din [at. collegium statistikum, de & status = stare.]*] Prelucrare rationala si sistematica a unui ansamblu de date. In medicina, s. este utilizata tn scop descriptiv, analitic (evidentierea unor corelatii) si inductiv (testarea semnificatiei unui rezultat). Mijloacele informatiei au revolutionat s.

STATOCONIA / statoconia / statoconia NA: statoconium, pi. statoconia. [*Qr. statos = stabii, nemiscat, de la. istanai = a. viasa, a fate so. fina; konos = pmf.*] Sin.: otoliti (v.).

STATURAL, adj. / statural, -ale, -aux, adj. / statural. [*Lot. slatum = statura, talie, de (a. stare = a sta m. picware.)*] Care se refera la talie, la statura. Care apartine acestora.

STATUROPONDERAL, adj. / staturponderal, -ale, -aux, adj. / staturponderal. [*Lat. statura = statura, taGe, de ta stare = a sta in pu'wwe; ponderare = a cdntdri, de la pondus, -ens = greutate.*] Referitor la talie (statura) si greutate. Ex.: intarziere sau retard s.

STATUS, a. n. / status, s. m. / status. [*Lat. status = fei de a sta, pozitie, de [a sistere = a face, sa stea, a aseza.]*] Termen utilizat indeosebi pentru desemnarea unei conditii morbide. Uneori este utilizat ca termen sin. cu *stare.

STATUS ANGINOSUS / status anginosus / status anginosus. Angina pectorala de lunga durata, refractara la tratament.

STATUS ASTHMATICUS / status asthmaticus / status asthmaticus. Sin.: stare de rau astmatic (v.).

STATUS CHOREICUS / status choreicus / status choreicus. Forma severa si persistenta de *coree.

STATUS CRIBROSUS / status cribrosus / status cribrosus. Modificare a structurii creierului determinata de dilatatarea spatiilor limfatice perivascularare.

STATUS CRITICUS / status criticus / status criticus. Stare a organismului caracterizata prin crize tabetice severe, persistente, repetitive.

STATUS EPILEPTICUS / status epilepticus / status epilepticus. Sin.: stare de rau epileptic (v.).

STATUS HEMICRANICUS / status hemicranicus / status hemicranicus. Sin.: *status migrainosus* (v.).

STATUS HYPNOTICUS / status hypnoticus / status hypnoticus. Stare a organismului aflat sub *hipnoza. Este numita si stare de hipnoza.

STATUS LACUNARIS / status lacunaris / status lacunaris. Alterare a structurilor cerebrale caracterizata prin existenta a numeroase zone mid infarctizate sau necrotice.

STEATOLIZA

STATUS LYMPHATICUS / status lymphaticus / status lymphaticus. Hiperplazia tesutului limfoid si a timusului, considerata, uneori, la originea mortii subite la copil (prin obstructia cailor respiratorii superioare).

STATUS MARMORATUS / status marmoratus / status marmoratus. Afectiune congenitala caracterizata prin mielinizarea patologica a fibrelor nervoase ale corpului striat, de ex. in *sindromul Vogt.

STATUS MIGRAINOSUS / status migrainosus / status migrainosus. Stare caracterizata prin crize repetitive, frecvente de migrena. Sin.: *status hemicranicus*.

STATUS SPONGIOSUS / status spongiosus / status spongiosus. Afectiune caracterizata prin vacuolizarea cortexului cerebral, Tn "encefalopatiile spongiforme.

STATUS VERTIGINOSUS / status vertiginosus / status vertiginosus. Crize repetitive de *vertij, cu frecventa mare, constituind o forma de vertij cronic.

STATIONAR, adj., s. n. / stationnaire, adj. / stationary. [*Lot. stationarius = care fare. de garda, de. (a stare = a sta in picuare)*] 1) Despre o boala care nu evolueaza nici spre vindecare, nici spre agravare. 2) Unitate medicala cu un numar redus de paturi, pentru cazurile usoare sau m observatie (numai in limba romana).

STAZA, s. f. / stase, s. f. / stasis. [*Qr. stasis = op-tin, de (a istanai = a pCasa, a fac.e sa fina.)*] 1) Tncetinirea sau oprirea fluxului sangelui sau a unui alt fluid tntr-o regiune a organismului. 2) Stare de echilibru Tntre doua forte opuse.

STAZA ILEALA / stase ileale / ileal stasis. Prelungire a timpului de trecere a continutului intestinal prin leon. De obicei, se asociaza cu dilatata ileonului.

STAZA INTESTINALA / stase intestinale / intestinal stasis. Orice stare tn care trecerea normala a continutului intestinal este perturbata. S. i. poate fi determinata de o obstructie mecanica sau de o dereglare a motilitatii intestinale.

STAZA PAPILARA / stase papillaire / choked disk, papill(o)edema. Edem al *papilei optice si al regiunii peripapilare in cursul hipertensiunii arteriale. Acest edem, frecvent bilateral, antreneaza un relief mai mult sau mai putin marcat al discului papilar, Tnsotit de turgescenta si dilatatie venoasa, ca si de hemoragii papilare. V. sindrom Kennedy.

STANCA, s. f. / rocher, s. m. / petrosal bone, petrous bone. NA: pars petrosa ossi temporalis. Portiune pietroasa a osului temporal de forma unei piramide, alcatuita din os extrem de dens. Este localizata la baza craniului si reprezinta una din cele trei parti ale temporalului. La acest nivel se afla cavitatile osoase ale urechii interne (meic si labirint); baza s. se pre-lungeste cu apofiza mastoidea. V. si tab. anat. - oase.

STANGACI, adj., s. m. sau f. / gaucher, -ere, adj., s. m. oil f.' / left handed. [*Lat. stanticus = o6osit.*] Cel sau cea care utilizeaza mana si pidorul stang pentru toate miscarile spontane, datorita unei tendinte Tnnascute.

STEARINA, s. f. / stearine, s. f. / stearin, [(*jr. stear, steatos = grasime; -ina.*)] Gliceril tristearat, 031-15(0,81-13502)3, grasime cristalina, alba, existenta 'in numeroase grasimi naturale si utilizata la fabricarea lumanarilor, sapunului, a unor medicamente. Sin.: tristearina.

STEAROPTEN, s. m. / stearoptene, s. m. / stearopten. [*r. stear, steatos = grasime; ptenos = VotatiC.*] Partea solida care, intrand In compozitia unei esente vegetale Tmpreuna cu o parte lichida -*eleopten -, formeaza un ulei volatil tipic. *Camforul, *mentolul, *timolul sunt s.

STEATOLIZA, s. f. / steatolyse, s. f. / steatolysis. [*Qr. stear, steatos = grasime; lysis = dizoCvare, de [a lyein = fi distruge.]*] 1) Descompunerea grasimilor. 2) Sin.: adipoliza (v.).

STEATOM

STEATOM, s. n. / **steatome**, s. m. / **steatoma**. [*Jr. stear, steatos* = *grasime*; *-oma*.] Termen desuet prin care se desemnau odinioara "lipoamele de consistenta dura si 'chisturile sebacee.

STEATONECROZA, s. f. / **steatonecrose**, s. f. / **steatonecrosis**. [*fr. stear, steatos* = *graswne*; *nekrosis* = *mortificare*, *de. (a nekros = mart)*.] Necroza tesutului adipos. Afecteaza indeosebi grasimea continuta Tn *epiploon si la nivelul *mezen-terului, Tn cursul *pancreatitelor acute hemoragice. Se prezinta sub forma unor pete de culoare albidoasa, determinate de saponificarea grasimilor din *adipocite prin actiunea enzimelor pancreatice. Sin. (utilizat uneori): granulom lipofagic.

STEATOREE, s. f. / **steatoirhee**, s. f. / **steatorrh(oe)a**. [*QT. stear, steatos* = *grasirw, rhoia* = *curgerv*, *de. [a rhem = a. cicrge]*.] Eliminarea fecala crescuta a grasimilor in 24 de ore (normal este sub 6 g/24 ore), care traduce *malabsorbtia lipidelor alimentare. V. si boala celiaca, sprue.

STEATOZA, s. f. / **steatoze**, s. f. / **steatosis**. [*Qr. stear, steatos* = *grasime*; *-ozo*.] Acumulare de trigliceride in cito-plasma celulara, care in mod normal nu contine decat urme (invizibile la microscopul optic). Aparitia picaturilor lipidice intra-celulare, fara membrana proprie si care fuzioneaza usor, antre-neaza formarea de vacuole grasoase care Tmping la periferie toate organitele celulare si nucleul. La originea s. pot fi doua mecanisme fiziopatologice: supraincarcarea legata de un aport lipidic exogen excesiv (aport alimentar) sau inhibarea trans-portului grasos spre tesuturi. Frecvent, cele doua mecanisme sunt intricate.

STEFANION, s. n. / **stephanion**, s. m. / **stephanion**. [*Qr. Stephanas* = *wroana*.] Punct craniometric situat pe fata laterala a craniului, la intersectia suturii coronale cu linia temporoala inferioara.

STEFANOCIT, s. n. / **stephanocyte**, s. m. / **stephanocyte**. [*Qr. stephanos* = *coroand*; *kytos* = *wCu[a]*.] Celula dispusa in *rozeta, observata Tn "retinocitom. **STELAT**, adj. / **stellaire**, adj. / **stellate**. [*Lot. Stella* = *stea*.]

De forma unei stele. Ex.: ganglion s. (v.). **STELECTOMIE**, s. f. / **stellectomie**, s. f. / **stellectomy**. [*Lat. stella* = *stea*; *gr. ektome* = *e-fc.iz.ie.*.] Resectia chirurgicala a *ganglionului stelat.

STELUTA VASCULARA / **etoile vasculaire** / **stellar nevus**, **nevus araneus**, **nevus arachnoideus**, **vascular spider**. [*Lat. steHula*, *dim. de. [a stella* = *stea*, *vascularius*, *de. (a vas, vaftis* = *vas*.] *Nev stelat dobandit, localizat pe fata, gat sau la nivelul zonei anterioare a toracelui. S. v. are aspectul unei panze de paianjen, cu centrul pulsatil la *vitropresiune progresiva, care sangereaza la contuzie. Rezulta din proliferarea unei arteriole si se observa Tndeosebi in cursul unor boli hepatice sau al evolutiei unei sarcini.

STENIC, adj. / **sthenique**, adj. / **sthenic**. [*Qr. sthenos* = *forfo*.]

1) Cu referire la o stare psihica cu caracter tonic, energetic.

2) Activ, puternic, fizic si psihic.

STENOCARDIE, s. f. / **stenocardie**, s. f. / **stenocardia**. [*C.r. stenos* = *stramt*, *Vtvjusti kardia* = *inimo*.] Sin.: angina pec-torala (v.).

STENOCEFALIE, s. f. / **stenocephalie**, s. f. / **stenocephaly**. [*Qr. stenos* = *strdmt*, *ingust*; *kephale* = *cap*.] Stare in care craniul este excesiv de mgust. V. si stenometop.

STENOMETOP, adj. / **stenometope**, adj. / **stenocephalous**. [*Cjr. stenos* = *strdmt*, *ingust*; *metopon* = *fnmte*.] Persoana care are fruntea Tngusta comparativ cu diametrul transversal maxim al craniului. Indicele frontoparietal transvers, egal cu raportul dintre diametrul frontal minim (distanta dintre cele doua puncte frontotemporale) si diametrul transversal maxim al craniului, este, in acest caz, mai mic de 0,66.

**STERCIBILINOGE
N**

STENOTORAX, s. n. / **stenothorax**, s. m. / **stenothorax**. [*Cjr. stenos* = *strSmt*, *mfflist*, [*at. thorax, -acis*, *gr. thorax, -akos* = *torae*.] Ingustare a toracelui. **STENOZA**, s. f. / **stenose**, s. f. / **stenosis**. [*<r. stenosis* = *stramtare*, *mgnstare*, *de [a stenos* = *stramt*, *wgust*.] Diminuare patologica permanenta a unui canal sau orificiu organic.

STENOZA AORTICA / **r6trecissement aortique**, **stenose aortique** / **aortic stenosis**. Cardiopatie valvulara caracterizata prin microrarea, mai mult sau mai putin marcata, a orificiului delimitat prin deschiderea "valvulelor sigmoide Tn timpul fazei de *ejectie sistolica, care antreneaaza o hipertrofie concentrica a ventriculului stang. In plan nosografic se disting: 1) S. a. congenitala, care poate fi situata la nivelul orificiului valvular, deasupra sau sub acesta; alteori s. a. c. se constata Tn cadrul unor sindroame malformative (ex.: *sindromul Beuren), 2) S. a. dobandita, de origine reumatismala sau, la o varsta mai Tnaintata, din cauza unei scleroze cu "calcificare progresiva.

STENOZA CONGENITALA A ORIFICIULUI PULMONAREI / **retrecissement congenital de l'orifice pulmonaire**, **stenose pulmonaire orificielle** / **congenital pulmonary stenosis**. Ano-malie congenitala a sistemului valvular al arterei pulmonare, caracterizata prin reducerea calibrului orificiului si asociata ade-sea cu o comunicare interauriculara. V. tetradra Fallot.

STENOZA HIPERTROFICA A PILORULUI / **stenose hypertrophique du pylore** / **hypertrophic pyloric stenosis**, I-hipertrofie considerabila a stratului muscular al pitorului observata dupa nastere, determinand, daca nu se practica *pilotomia, ocluzia completa a orificiului piloric si decesul.

STENOZA MITRALA / **r6trecissement mitral**, **stenose mitrale** / **mitral stenosis**. Cardiopatie valvulara caracterizata prin stramto-rarea, mai mult sau mai putin accentuata, a orificiului mitral (aria normala = 4-6 cm²) si jenarea umplerii diastolice a ventriculului stang. Diminuarea orificiului mitral reprezinta un obsta-col in golirea atrului stang (cu hiper-presiune la acest nivel, iar apoi in venele si Tn capilarele pulmonare), cu riscul aparitiei unor complicatii diverse: *edem pulmonar, 'aritmii (in special "fibrilatie atriala), *tromboze auriculare, *embolii arteriale. De origine aproape exclusiv reumatismala poststreptocodca (v. reuma-tism articular acut si boala Bouillaud-Sokolsky), s. m. se aso-ciaza, in grade diferite, cu sudura comisurilor, ingrosarea valvulelor cu sau fara caldificari si retractia cordajelor valvulare.

STENOZA TRICUSPIDIANA / **retrecissement tricuspide** / **thicuspid stenosis**. Cardiopatie in general dobandita (de origine reumatismala), caracterizata prin diminuarea calibrului orificiului valvulei tricuspide, ceea ce determina hiperpresiune in atriu drept. S. t. se asociaza adesea cu *s. mitrala si uneori cu "s. aortica.

STEPAJ, s. n. / **steppage**, s. m. / **steppage-gait**. [*Engl. to step* = *a. pofij*.] Tulburare de mers c? -? este consednta par-aliziei muschilor din loja externa a gari,-ei. Deoarece bolnavul nu poate flecta piciorul, este nevoit, la fiecare pas, sa ridice foarte sus gamba pentru a nu atinge solul cu varful piciorului (ca si cum ar avea un obstacol de depasit). Aceasta tulburare traduce de obicei o leziune tronculara a nervului sciatic popli-teu extern, dar se poate observa si in sindroamele pluriradi-culare L4-L5 sau in afectarea coarnelor anterioare ale maduvei. Sin.: mers stepat.

STERCIBILINA, s. f. / **stercobiline**, s. f. / **stercobilin**, \Lot. **stercus**, **-oris** = *e?(creme.nt; bilis* = *fie-re*; *-inn*.] Produs de reoxidare a stercobilinogenului, care se formeaza in urina. V. si stercobilinogen.

STERCIBILINOGEN, s. m. / **stercobilinogene**, s. m. / **stercobilinogen**. [*Lat. stercus, **-oris** = *excrement*; *bilis* = *fie-re*.; *-ina*; *gr. gennon* = *a produce*.] Produs de degradare a bilirubinei conjugate, prin bacteriile intestinale; s. poate fi eliminat*

STERCORAL

pe cale fecala sau poate fi reabsorbit, trecand Tn ficat pentru a reveni in intestin (*ciclu enterohepatic) sau in urina, unde, prin reoxidare, se transforma Tn *stercobilina. Eliminarea sa creste in *icterele hemolitice si scade Tn *colestaza. **STERCORAL, adj. / stercoral, -ale, -aux, adj. / stercoraceous.** [Lat. *stercus*, -oris = excrement.] Care contine materii fecale. Referitor la excremente. **STERCOROM, s. n. / st6rcorome, s. m. / stercoroma.** [Lat.

stercus, -oris = e.Jfc.renwn.nt; -oma.] Sin.: fecalom (v.). **STEREOAGNOZIE, s. f. / stereo-agnosie, s. f. / stereoagnosia.** [Qr. *stereos* = solid, in. relief; a - priv.; *gnosis* = cumafere, cfe [a *gnonai* = a cunoaste.] Sin.: astereognozie (v.).

STEREOCIL, s. m. / stereocil, s. m. / stereocilia. [Qr. *stereos* = solid, in relief; [at. *cilium* = geand.] Expansiune fina, mai mult sau mai putin alungita a *membranei celulare, care n-ia-reste considerabil suprafata de schimb. S. se deosebeste de *cil, axul sau necontinand formatiuni tubulare, dupa cum la baza sa nu exista *corpusculi bazali. Ca urmare, s. nu are moti-litate proprie, asemenea *kinocilului. Structura s. se aseamana cu cea a unei *microvilozitati lungi. S. se gasesc la diferite tipuri celulare, in particular la nivelul celulelor epididimare si al relutelor senzoriale din urechea interna.

ICREODEVIATIE, s. f. / stereo-deviation, s. f. / skew deviation. [Yr. *stereos* = solid, in. relief; (at. *deviatio*, -onis, de Sa *deviire* = a se, abate lie, [a *dnanui eel dwi*.) Sin.: semn Hertwig-Magendie (v.).

STEREOGNOZIE, s. f. / stereognozie, s. f. / stereognosis. [t/r. *stereos* = solid, m. relief, *gnosis* = cunoastere, de [a *gnon-ui* = a cunoaste.] Ansamblul functiilor senzitive si de integrare senzitiva care permit recunoasterea prin palpare a formei si volumului obiectelor. In s. intervin concomitent: sensibilitatea tactila, sensibilitatea profunda (musculara, tendinoasa si articulara).

STEREOTAXIC, adj. / stereotaxique, adj. / stereotactic. [Gr. *stereos* = solid, m relief; *taktos* = aranjat, ordonat, de la *tat-tein* = a aranja, a ordona.] Care utilizeaza un reperaj precis in cele trei dimensiuni ale spatiului. Ex.: chirurgie s. V. si ste-reotaxie.

STEREOTAXIE, s. f. / stereotaxie, s. f. / stereotaxis, stereotaxia. [Gr. *stereos* = solid, in relief; *taxis* = aranjare, ordonare, de. (a *tuttein* = a aranja, a ordona.) Metoda de reperare a unor structuri profunde, greu accesibile, Tndeosebi neurologice, vizualizate tomografic (computer tomografie, *RMN, *SPECT) si localizate prin coordonate in cele trei dimensiuni ale spatiului. S. este utila indeosebi pentru efectuarea de punctii ghidate ale unor tumori maligne din creier si in tehnicile neurochirurgicale.

STEREOTIPIE, s. f. / stereotypie, s. f. / stereotypy. [Gr. *stereos* = solid, in relief; *typos* = tip, model, marca.] Repetarea involuntara, cvasiautomata, a unei activitati psihomotorii. S. pot fi *motorii* (balansare, miscari repetate ale mainilor) sau *verbale* (repetarea acelorasi cuvinte sau fraze) si se observa indeosebi in "arieratia mentala profunda, in *autismul infantil, in formele severe de *schizofrenie, in dementele tardive, indeosebi in "boala Pick. V. si perseveratie.

STERID, s. m. / steride, s. m. / sterid. [De la *sterol* + *lipid*, tfiti gr. *stereos* = solid, in. relief; *lipos* = grasime.] Lipid format prin esterificarea unui *sterol cu un *acid gras. S. exista in toate tesuturile si indeosebi in sange.

STERIL, adj. / sterile, adj. / sterile. [Lat. *sterilis* = sterp, ne-prod'wtir.] 1) Care nu contine, care nu este infectat sau infe-stat cu microorganisme vii. 2) Care este incapabil de *pro-creatie. V. si infertilitate.

STERILET, s. n. / sterilet, s. m. / intrauterine contraceptive device (IUCD). [Lat. *steriHs* = sterp, mproductiv.] Contraceptiv

STEROID

local constituit dintr-un dispozitiv introdus in uter. S. nu impiedica fecundatia, ci *implantarea oului, fie printr-o simpla actiune mecanica (perturbarea circulatiei sanguine locale in *endometru), fie pe cale hormonala, daca el contine *progesteron (care induce diferentierea fara metode contraceptive. V. si infertilitate. S. nu reduce riscurile de *sarcina extrauterina. Sin.: dispozitiv con-traceptiv intrauterin.

STERILITATE, s. f. / sterilite, s. f. / sterility. [Lat. *sterilitas*, -atis = stenlitate, de la *sterilis* = sterp, neproduc.tiv.] Incapacitatea unei persoane de a procrea. Poate fi congeni-tala, consecutiva unei boli sau unui accident, oh poate fi cauzata de *sterilizare. S. de *cuplu*: absenta unei sarcini dupa minimum 2 ani de relatii sexuale fara metode contraceptive. V. si infertilitate.

STERILIZARE, s. f. / sterilisation, s. f. / sterilization. [Lat. *sterilis* = sterp, mproductiv.] 1) Distrugerea agentilor patogeni (microorganisme sau spori) prezenti intr-un mediu organic, intr-o substanta sau pe un obiect oarecare. Poate fi realizata prin mijloace fizice (caldura, radiatii ultraviolete etc.) sau chimice (antisepsie). 2) Suprimarea definitiva, accidentala sau intentionata, a capacitatii de a procrea la un individ de sex feminin sau masculin.

STERN, s. n. / sternum, s. m. / sternum. [Cjr. *sternon* = stem.] V. tab. anat. - oase.

STERNALGIE, s. f. / sternalgie, s. f. / sternalgia. [gr. *sternon* = stem; *algos* = dwere.] Durere localizata la nivelul ster-nului. Sin.: stemodinie.

STERNEBRE, s. f. pi. / stembres, s. f. pi. / stembrae. [De. la *stern* + *vertebra*, din gr. *sternon* = stem; (at. *vertebra* = *vertebra*, de, la *vertere* = a mtoarce.) Segmente embriologice ale corpului stemului, in numar de 3 sau mai frecvent 4, care vor forma mai tarziu corpul stemului. Ultimele 2-3 s. se formeaza din centre de osificare perechi.

STERNECTOMIE, s. f. / sternectomie, s. f. / sternectomy. [Qr. *sternon* = stem, *ektome* = e^cizie.] Rezectia, mai mult sau mai putin intinsa, a *sternului. S. tota/a dezechilibreaza grav statica toracica.

STERNOCLEIDOMASTOIDIAN, s. m. / sterno-cl6ido-mastoidien, s. m. / sternocleidomastoides. [Cyr. *sternon* = stem; *kleis*, *kleidos* = cheie, clatiicvia; *mastos* = son, mamela; *eidosis* = forma.] V. tab. anat. - muschi.

STERNOCONDROPLASTIE, s. f. / sternochondroplastie, s. f. / sternochondroplasty. [t/r. *sternon* = stem; *khondros* = cartiiaj; *plastos* = modelat, de la *plassein* = a forma, a modela] Procedeu de corectare chirurgicala a toracelui in palnie.

STERNODINIE, s. f. / sternalgie, s. f. / stemodynia. [jr. *sternon* = stem; *odyne* = (furore.) Sin.: sternatgie (v.).

STERNOSCHIZIS, s. n. / stemoschisis, s. m. / sternoschisis. [Gr. *sternon* = stem; *skhisis* = cfespiatura, de la *skhizein* = a ifesparpL] Despicare sau fisura mediana congenitala a ster-nului.

STERNOTOMIE, s. f. / sternotomie, s. f. / sternotomy. [C^r. *sternon* = stem; *tome* = tate-re, sectiivie, de, la. *temnem* = fl *taw*.) Sectiunea chirurgicala a *sternului.

STERNUTATIE, s. f. / sternutation, s. f. / sternutation. [Lot. *sternutatio*, -onis = stranut, de la *sternuere* = fl strwvta.] Stranuturi repetate.

STEROID, adj., s. m. / steroi'de, adj., s. m. / steroid. [Qr. *stereos* = solid, in relief; *eidosis* = forma.] 1) Care contine un nucleu sterol, care este derivat din ciclopentanoperhidro-fenantren. 2) Denumire generica pentru moleculele care contin un nucleu sterol. S. *natural*! includ hormonii sexuali! (*andro-geni si *estrogeni), hormonii corticosuprarenalei (*corticosteroizi), *progesteronul, 'sarurile biliare si *sterolii. S. *sintetici* sunt produsi pentru utilizare terapeutica.

STEROIZI HORMONALI

STEROIZI HORMONALI / steroïdes hormonaux / steroids.

Grup de substante hormonale derivate din *steroli, *steroizi turali care sunt secretati de glandele endocrine (corticosuprarenala, ovar, testicul, placenta). S. h. pot fi clasificati in trei grupe, m functie de alcatuirea lor: 1) derivati de estran, cu 18 atomi de carbon, care includ o functie fenol (numiti fenol-steroizi); 2) derivati de androstan, cu 19 atomi de carbon (corespund androgenilor); 3) derivati de pregnan, cu 21 atomi de carbon (corespund glucocorticoizilor, mineralocorticoizilor, progesteronului).

STEROL, s. m. / sterol, s. m. / sterol. [Qr. *steros* = *solid.*, in relief; -o./j Alcool policiclic complex, de masa moleculara mare. S. au o importanta biologica deosebita, deoarece nucleul solid saturat sau nesaturat ciclopentanofenantronic, care ti caracterizeaza, infra Tn structura "colesterolului si a derivatilor acestuia: adzi colici, ergosterol, hormoni steroizi sexuali si ai corticosuprarenalei.

STERTOR, s. n. / stertor, s. m. / stertor. \Lat. *stertere* = a sforai] Respiratie zgomotoasa, care seamana cu un sforait intens; se observa Tn unele come profunde.

STERTOROS, adj. / stertoreux, -euse, adj. / stertoros. [Lot. *stertere* = a sforai] Despre o respiratie Tnsotita de *stertor.

STETACUSTIC, adj. / stethacoustique, adj. / stethacoustic. [Cjr. *stethos* = piept; *akoustos* = am., de [a *akouein* = a auzi] Despre unele semne obtinute prin auscultatie la nivelul toracelui.

STETOSCOPI, s. n. / stethoscope, s. m. / stethoscope. [Gr. *stethos* = pie-pt; *skopos* = observator, de [a *skopeia* = a veAea, a e?(amina) Termen introdus In 1819 de Laennec pentru a desemna instrumentul pe care l-a inventat In 1816, constituit dintr-un simplu tub plasat Tntre urechea medicului si corpul pacientului, pentru *auscultatie. S. este utilizat 'indeosebi in auscultatia pulmonara (respiratorie si pleurala) si cardiaca, dar si pentru perceptia sunetelor (zgomotelor) arteriale, venoase, uterine, fetale, intestinale etc. Instrumentul are diferite forme, dimensiuni si contine materiale care favorizeaza auscultatia mediata. Tipuri de s.: 1) s. *biauricular*, alcatuit dintr-o piesa receptoare de sunete acoperita de o membrana la care ajung doua tuburi flexibile ale caror extremitati sunt plasate tn urechea examinatorului; 2) s. *differential*, care permite compararea a doua sunete provenind din parti diferite ale corpului; 3) s. *electronic*, care contine un sistem de amplificare a sunetelor, un sistem de selectie a tonurilor de joasa si Tnalta frecventa, precum si posibilitati de vizualizare (eventual de comparare cu secvente de sunete normale) sau inregistrare; 4) s. *obstetrical*, monoauricular, pentru auscultatia cordului fetal. Sin.: fonendoscop.

STIGMAT, s. n. / stigmat, s. m. / stigma, pi. *stigmata*, *stigmas*. [Qr. *stigma*, -atos = infepdtura, de. (a *stizein* == a ttifepa.) 1) In histologie, interstitiu care, Tntr-un endoteliu, permite *diapedeza. 2) Semn clinic revelator al unei stari mor-bide. Ex.: s. dentar, s. ungueal etc. 3) S. *profesionale* (v.).

STIGMATE PROFESIONALE / stigmates professionnels / professional signs. Modificari ale pielii, membrilor sau ale unor organe, In relatie cu manuirea unor unelte, cu utilizarea unor substante sau cu anumite atitudini, pozitii Tn munca.

STIGMATISM, s. n. / stigmatisme, s. m. / stigmatism. {{jr. *stigma*, -atos = mfepatura, de [a *stizein* = a infe-pa; -ism.} Proprietatea unui sistem optic de a realiza o corespondenta biunivoca Tntre punctele obiectului si punctele imaginii. V. si aberatie.

STILALGIE, s. f. / stylalgie, s. f. / styloid dysphagia. [Qr. *stylos* = colband, *stdtp*; *algos* = dwww.,} Sin.: sindrom Eagle (v.).

ST1MUL PRAG

STILBESTROL, s. m. / stilboestrol, s. m. / stilbestrol. Sin: dietilstilbestrol (v.).

STILET, s. n. / stylet, s. m. / stylet, probe. [Lot. *stilus*, gr. *stylos* = tija ascutitd.] Tija metalica mica, prevazuta cu o extremitate de forma ovoidala aplatizata, destinata explorarii plagilor si a traectelor fistuloase.

STILOHIOIDIAN, adj. / stylo-hyoidien, -ienne, adj. / stylohyoid. [Qr. *stylos* = wioww, *stdtp*; v = a 21 -a iitera a aifa) *jetului grvx.*; *eufos* = forma.] Care apartine apofizei stiloide a tempo-ralului si osului hioid.

STILOIDIAN, adj. / styloidien, -ienne, adj. / styloid. [Cjr. *stylos* = coloana, *stdtp*; *eidos* = forma.] In raport cu o apofiza stiloïda.

STILOIDITA, s. f. / styloidite, s. f. / styloiditis. [gr. *stylos* = cotoana, *stdtp*; *eidos* = forma; -ita.] Inflamatie tesuturilor care Tnconjoara o apofiza stiloïda. Ex.: s. osului temporal sau a radiusului.

STILOIDITA RADIALA / styloidite radiale / radial styloiditis. Inflamatie tesutului situat in jurul apofizei stiloïde a radiusului, frecvent dupa eforturi manuale repetate. Se prezinta sub forma unei tumefactii dureroase a pumnului In regiunea respectiva (vecina policelui).

ST1LOMANDIBULAR, adj. / stylo-mandibulaire, adj. / stylo-mandibular. [Cjr. *stylos* = whana, *stdtp*, (at. *mandihula* = manyiar inferior, de. ia *mandere* = a mesteca.) Care se raporteaza la apofiza stiloïda a temporalului si la mandibula, Ex.: ligament s.

STILOMASTOIDIAN, adj. / stylo-mastoidien, -ienne, adj. / stylo-mastoid, \Cjr. *stylos* = cofoand, *stdtp*; *mastos* = mamda., *eidos* = forma.) Care se raporteaza la apofiza mastoïde. Ex.: gaura s.

STILORADIAL, adj. / styloradial, -ale, -aux, adj. / styloradial. [Cjr. *stylos* = wham, *stdtp*; (at. *radius* = osvî radw.) Care se refera la apofiza stiloïda a radiusului.

STIMUL, s. m. / stimulus, s. m. / stimulus, pi. (fr., engl.) *stimuli*. [Lot. *stimulus* = bat ascutit cu care. se mboïdts c yitefe.] 1) Orice variatie a unui factor din mediul de viata al unui animal care produce o *stimulare. 2) Factor care produce sau evoca actiunea (raspunsul) la nivelul unui nerv, muschi, glande sau al altui tesut excitabil, sau determina activarea unei functii ori a unui proces metabolic. Pentru caracteristid si tipuri de s., v. In continuare.

STIMUL CONDITIONAT / stimulus conditionne / conditioned stimulus. S. care, aplicat segmentului receptor al unui organ senzorial, parte a unei cai reflexe, poate determina un *reflex conditional

STIMUL ELECTRIC / stimulus electrique / electric stimulus. Curent galvanic (sau de alt tip) care, aplicat unei structuri excitabile, poate determina un raspuns.

STIMUL HETEROLOG / stimulus hetérologue / heterologous stimulus. Tip de s. care determina un raspuns indiferent de regiunea caili nervoase unde este aplicat. V. si stimul omolog.

STIMUL LIMINAL / stimulus liminal / liminal stimulus. Sin: stimul prag (v.).

STIMUL MAXIMAL / stimulus maximal / maximal stimulus. S. care determina un raspuns maximal.

STIMUL NECONDITIONAT / stimulus nonconditionné ; unconditioned stimulus. S. care determina un reflex neconditionat. Ex.: alimentele sunt s. n. pentru salivatie.

STIMUL OMOLOG / stimulus homologue / homologous stimulus. S. care poate determina un raspuns doar la nivelul ter-minatiilor nervoase ale unui anumit organ senzorial. V, si stim heterolog.

STIMUL PRAG / stimulus liminal / threshold stimulus. S cu intensitatea cea mai mica care poate determina un raspuns. Sin.: stimul liminal. V. si prag.

STIMUL SUPRAMAXIMAL

STIMUL SUPRAMAXIMAL / stimulus supramaximal / supra-maximal stimulus. S. cu intensitate mult mai mare decat a unui *s. maximal; s. s. sunt utilizati Tn studii electrodiagnostice (in relatie cu 'potentialele evocate).

STIMULANT, adj., s. n. / stimulant, -e, adj., s. m. / stimulant, adj., stimulator, n. [Lat. *stimulare* = a *mfioCdi*, a *stim-ula*, it. [a *stimulus* = *Cidf* ascufit cu care. se. *vnbolde^c vite(e.)*] (Substanta) care stimuleaza activitatea fizica sau intelectuala.

a-STIMULANT. Var. pentru alfastimulant (v.).

p-STIMULANT. Var. pentru betastimulant (v.).

STIMULANT PS1HOMOTOR / stimulant psychomoteur / p<y-chomotor stimulant. Substanta care creste, Tn limite normale, tolerabile, activitatea psihica, motorie si senzitivosenzoriala, Tn general prin stimularea scoartei cerebrale. Ex.: cafeina.

STIMULARE, s. f. / stimulation, s. f. / stimulation, pacing.

[Lot. *stimulare* = a *mboldi*, a. *stimuta*, de [a *stimulus* = *bat ascufit cu care. se. vnbolde^c vite(e.)*] Aplicarea, administrarea unui stimul.

STIMULARE IMUNA / stimulation immune / immune stimulation. Intensificarea raspunsului imunitar al unui organism. Poate fi specifca (pentru un anumit antigen) sau nespecifica (pentru o gama larga de antigeni). V. raspuns imunitar, raspuns imunitar nespecific, raspuns imunitar specific.

STIMULATOR, s. n. / stimulateur, s. m. / pacemaker. [Lot. *stimulare* = a *mi6o[di*, a *stimvia*, de [a *stimulus* = *bof ascufit cu cm se. vnfioCdesc vitek.*] Dispozitiv care furnizeaza un 'stimul. Termenul este utilizat, Tn general, cu sensul de *s. cardiac.

STIMULATOR CARDIAC / stimulateur cardiaque / cardiac pacemaker. Aparat electronic intracorporal utilizat pentru regularizarea ritmului cardiac si destinat declansarii de contractii cardiace prin intermediul unor impulsuri electrice ritmate, transmise miocardului atrial sau ventricular prin electrozi fixati la suprafata sau Tn interiorul cordului. Exista numeroase tipuri de s. c. (unele extrem de elaborate), care. pot functiona permanent sau Tn cazul aparitiei unei tulburari de ritm (s. *santinela*). Sin.: *pacemaker*.

STIMULINA, s. f. / stimuline, s. f. / stimulln. [Lat. *stimulare* = a *wfio[di*, a *stimula*, de [a *stimulus* = *6af ascufit cu care. se. wbodiuc wte(e; -ina).*] 1) Substanta continuta Tn serurile spedfice, dotata cu actiune exdtanta asupra globulelor albe, favorizand astfel 'fagocitoza. 2) Denumire generica a unui ansamblu de hormoni secretati de lobul anterior al hipofizei, care stimuleaza (excita) activitatea altor glande endocrine sau a diverse tesuturi. S. hipofizare sunt: 'hormonul somatotrop, *prolactina, *corticostimulina, "gonadostimulina, 'hormonul tireotrop si *hormonul melanotrop.

STIMULODETECTIE, s. f. / stimulodetection, s. f. / stimulodetection. [Lat. *stimulare* = a *imbotdi*, a- *stimufa*, de [a *stimulus* = *bat dscufit cu care. se. imbotd.esc vitele.; detcctio, -oais* = *descoperire*, de [a *detegere* = a *descoperi*] Metoda de electrodiagnostic Tn care se utilizeaza simultan stimularea unui muschi si detectia activitatii electrice a acestuia.

STINGHIE, s. f. / aine, s. f. / groin. NA: regio inguinalis. Regiune anatomica situata la unirea fetelor anterioare ale abdomenului si coapsei. V. inghinal.

STOECHIOMETRIE, s. f. / stoichiometrie, s. f. / stoichiometry. | ^r. *•loikheion* = *element, primipiu; mefron* = *mdsurd.*] Calcul pentru stabilirea raporturilor (de greutate sau de volum) in care se combina elementele, reactantii, diferitii compusi ai unui amestec chimic.

STOMAC, s. n. / estomac, s. m. / stomach. NA: gaster. [Lat. *stomachus*, gr. *stomakhos* = *stomac.*] Organ cavitat al tubului digestiv, situat Tntre esofag si duoden, la nivelul caruia se produce primele faze ale digestiei. S. are forma de sac alungit si mascara, Tn general, la adult 25-28 cm lungime si 10-12 cm

STRABOMETRU

latime, avand o capacitate de 1 500 - 2 000 ml. Amintind de forma unui cimpoi, s. ocupa cea mai mare parte a lojei subfrenice stangi si o parte din regiunea epigastrica. Este alcatuit din doua parti: 1) o portiune verticala sau descendenta, mai lunga si mai voluminoasa, limitata superior de *cardia, com-pusa din doua segmente suprapuse: marea tuberozitate (*fun-dus*), care contine punga cu aer gastric, si corpul s., a carui portiune inferioara, cea mai decliva a organului, este mica tuberozitate; 2) o portiune orizontala, antrul, dirijata oblic Tn sus, se termina prin *pilor. S. prezinta o fata anterioara si una pos-terioara, mai mult sau mai putin convexe, cu o margine supe-rioara stanga convexa, denumita marea curbura, si o margine inferioara dreapta, concava, denumita mica curbura. Peretele s. este format din trei tunici: externa sau seroasa (Tn continuitate cu peritoneul, care Tnconjoara Tntreg organul), intermediara sau musculara si interna sau mucoasa.

STOMATITA, s. f. / stomatite, s. f. / stomatitis. [Cjr. *stoma, -atos* = *gum, -ita.*] Orice inflamatie a mucoasei bucale. S. *gangrenoasa*, sin.: *noma* (v.).

STOMATOLOGIE, s. f. / stomatologie, s. f. / stomatology. [Cfr. *stoma, -atos* = *gum; logos* = *stUnfo.*] Ramura a medicinii care are drept obiect patologia dintilor, cavitatii bucale, a maxilarelor si a fetei.

STOMATOPLASTIE, s. f. / stomatoplastie, s. f. / stomatoplasty. [Ofr. *stoma, -atos* = *gum; plastos* = *moddati de. (a plassein* = a *forma, a modela.*] 1) Repararea prin chirurgie plastica a unor defecte sau reconstructia regiunii bucale. 2) Interventie de chirurgie plastica la nivelul unui organ cavitat pentru reconstituirea sau constituirea unei deschideri, a unei "guri". Ex.: s. trompei sau a colului uterin. Obs.: Tn engl., aceasta semnificatie a termenului nu se utilizeaza.

STOMATORAGIE, s. f. / stomatorragie, s. f. / stomatorrh-gia. [Cfr. *stoma, -atos* = *guru; rhegnynay* = a *tasm, a izbuc-ni*] Hemoragie la nivelul cavitatii bucale.

STOMIE, s. f. / stomie, s. f. / stomy. [<yr. *stoma, -atos* = *gurd.*] Sufix de origine greaca (v. Ghid etimologic) care este utilizat si ca atare, desemnand interventile chirurgicale de deri-vatie externa, practicate de regula la nivelul tractului digestiv.

STOMIZAT, adj., s. m. / stomise, -e, adj., s. m. / -. | ^r. *stoma, -atos* = *gum.*] (Bolnav) care prezinta o derivatie externa a urinii sau a materiilor fecale. V. si stomie.

STOP CARDIAC / arret cardiaque / cardiac arrest. | ^Eng. *to stop* = a *opri; ar. kardia* = *inimo.*] Incetarea brusca a contractiilor cardiace, cu prabusirea presiunii arteriale si oprirea circulatiei sanguine, care determina anoxie rapida. Timp de 3-5 min, structurile nervoase private de sange sunt sediul unor modificari ireversibile. Acest accident necesita efectuarea imediata a masajului cardiac si a asistentei ventilatorii. S. c. poate fi provocat si controlat sub circulatie extracorporeala in chirur-gia cardiovasculara, pentru o durata de 1-4 ore. Hipotermia provocata la nivelul organismului prelungeste aceasta perioada.

STRABIC, adj., s. m. / strabique, -e, adj., s. m. / strabismic. [Qr. *struhos* = *care se. uitd crucif.*] 1) Referitor la *strabism. 2) Persoana afectata de una din diferitele forme de *strabism.

STRABISM, s. n / strabisme, s. m. / strabismus. [Qr. *strahismos*, de (a. *stobes* - *can se uitd crucif.*] Defect de para-lelism al axelor vizuale ale celor doi ochi.; imposibilitatea de a fixa un punct cu ambii ochi. S. poate fi divergent (axe diver-gente), convergent (axele celor doi ochi converg), alternant (fiecare ochi este capabil sa fixeze obiectul privit, spre deose-bire de s. monocular), paralytic (prin paralizia muschilor ocu-lari), concomitent etc. Sin.: heterotropie.

STRABOMETRU, s. n. / strabometre, s. m. / strabismome-ter. | ^jr. *strobos* = *care. se. uitd crucif; metron* = *mdsuTd.*] Instrument pentru masurarea devierii axelor vizuale Tn *strabism.

STRABOTOMIE

STRABOTOMIE, 8. f. / **strabotomie**, s. f. / **strabotomy**. [^r. *sirabos* = can', se. *vita criticif*; *tome* = *tmere.*, *sectium*, de. *[a temnein* = a *taw.*] Deplasarea insertiei de la nivelul *scleroticii a unuia din muschii oculari pentru remedierea *strabismului.

STRANGULARE, s. f. / **strangulation**, s. f. / **strangulation**. [^l. *strangulatio*, -*onis*, de. *ta strangulcire* = a *straffilla*.] Termen cu doua semnificatii, complet diferite: 1) Constrictie a unui organ cu oprirea circulatiei sanguine, antrenand un an-samblu de simptome (dureri intense, vomismente, angoasa, alterare progresiva a starii generale) care sunt aproape intotdeauna asemanatoare, indiferent de formatiunea strangulata. Ex.: s. unei hernii, s. testiculului. V. si hernie strangulata. 2) Constrictie exerdzata la nivelul gatului cu o legatura (sfoara, imbracaminte etc.) sau cu mana, producand asfixie.

STRAT, s. n. / **couche**, s. f. / **layer**. NA: **stratum**, pi. **strata**. [^l. *stratum* = *strat.*] In general, substanta (tesut, celule) repartizata relativ uniform (din punct de vedere al grosimii) pe o suprafata de alta natura sau intre doua suprafete. Ex.: celule dispuse in monostrat (in cazul culturilor de celule). La nivelul structurilor anatomiche, s. celulare prezinta de obicei denumiri specifice (ex.: corticala sau medulara glandelor suprarenale etc.).

STRATIFICAT, adj. / **stratifie**, -e, adj. / **stratified**. [^l. *stratum* = *strat*; *figure*, de-*rivat* de. *[a facere* = a *face*.] Care este format din straturi suprapuse.

STRATIGRAFIE, s. f. / **stratigraphie**, s. f. / **stratigraphy**. [^l. *stratum* = *strati* gr. *gruphein* = a *scrie.*] Variants a *tomo-grafiei computerizate cu raze X, prin care se obține imaginea unei anumite sectiuni (stratigrama).

STRANUT, s. n. / **eternuement**, s. m. / **sneeze**. [^l. *ster-nulatio*, -*onis* = *stranut*, de. *[a. stornuero* = a *stranuta*.] Expulzie brusca si zgomotoasa a aerului pe nas si pe gura, provocata prin iritarea mucoasei nazale.

STRAMTARE, s. f. / **retrecissement**, s. m. / **narrowing**. [^l. *strictus* = *strdint*, de. *(a. stringere* = a *strange.*) Sin.: stenoza (v.).

STRAMTOARE, s. f. / **detroit**, s. m. / **strait**. [^l. *strictus* = *strdmt*, de. *[a stringere* == a *strange.*] Termen anatomic general, desemnand un loc mai ingust ce apartine unei cavitati, de obicei intrarii si iesirii acesteia. Este folosit indeosebi cu referire la *bazinul osos, la nivelul caruia se disting: 1) S. *in-ferioara* (NA: *apertura pelvis inferior*), orificiul inferior al micului bazin, limitat anterior prin simfiza pubiana, posterior prin coeds, lateral prin marginea inferioara a ramurilor ischiopubiene si a lig-amentelor sacrosaciale. Reprezinta locul de degajare a *prezentatiei la nastere. 2) S. *medie*, Tngustare usoara, care divizeaza micul bazin in doua etaje. 3) S. *superioara* (NA: *apertura pelvis superior*) reprezinta circumferinta osoasa care divizeaza cavitata pelvina in marele bazin al pelvisului si micul bazin; este locul de angajare a prezentatiei la nastere.

STREPTOBACIL, s. m. / **streptobacille**, s. m. / **streptobacillus**. [^q. *slivptos* = *rasucit*; [^{at}. *hucillus* = *bastonas*.] Bacterie care apartine genului *Streptobacillus*.

STREPTOBACILLUS / **Streptobacillus** / **Streptobacillus**. [^g. *streplos* = *rosin-it*; [^{at}. *bacillus* = *bastottaf*.] Gen bacterian Gram-negativ, anaerob facultativ, cu forma de bastonas, dar cu un pleiomorfism evident in organism, dispus sub forma de filamente. Se localizeaza in caile respiratorii si poate determina *febra muscaturii de sobolan.

STREPTOCOC, s. m. / **streptocoque**, s. m. / **streptococcus**, pi. **streptococci**, [^r. *strcptos* = *rasittit*; *kokkos* = *fioafia*.] Bacterie care apartine genului *Streptococcus*.

STREPTOCOC HEMOLITIC / **streptocoque hemolytique** / **h(a)emolytic streptococcus**. Nume de ansamblu al s. care produc hemolizina (*streptolizina). S. h., in functie de tip, pot

STREPTOMICINA

fi agenti etiologici ai unor infectii uneori foarte grave (scarlatina, erizipel, reumatism articular acut, endocardita etc.). V. si Streptococcus.

STREPTOCOCCUS / **Streptococcus** / **Streptococcus**, [^r. *strcptos* = *rasucit*; *kokkos* = 60060.] Gen bacterian constituit din cod Gram-pozitivi, grupati caracteristic in lanturi, imobili, rotunzi, incapsulati. Sunt clasificati in functie de proprietatile lor antigenice (poliozid C, proteina M) in grupuri Lancefield. Pe medii de cultura speciale, S. pot fi inconjurati de o zona de hemoliza completa (p), rozata (a), verde (*viridans*), sau pot fi nehemolitici (7). Acesti germeni pot fi, la om, comensali sau patogeni. Genul S. include circa 20 de specii, aerobe strict sau facultative.

STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE / **Streptococcus pneumoniae** / **Streptococcus pneumoniae**. Cod alungiti, lanceolati, obisnuit acolati doi cate doi (diplocod) si inveliti intr-o capsula refringenta, Gram-pozitivi. Aceasta specie bacteriana este agen-tul etiologic al pneumoniei lobare acute, infectiilor cailor respiratorii, a meningitei, peritonitei, endocarditei, pericarditei si sep-ticemiilor. Sin.: pneumococ. V. *Diplococcus*.

STREPTOCOCCEMIE, s. f. / **streptococcemie**, s. m. / **streptococ(a)emia**. [^q. *streplos* = *rosiicit*; *kokkos* = *booba*, *haima*, -*alos* = *sdnge.*] Prezenta *streptococilor in sange.

STREPTOCOCCIC, adj. / **streptococcique**, adj. / **streptococcal**. [^c. *strcptos* = *rasiicit*; *kokkos* = 60060.] Care se refera la

*streptococ sau care este cauzat de streptocod.

STREPTOCOCCIE, s. f. / **streptococcie**, s. f. / **streptococcosis**. [^q. *streplos* = *raswit*; *kokkos* = 60060.] Infectie determinata de *streptococi.

STREPTODERMIE, s. f. / **streptodermie**, s. f. / **streptodermitis**. [^r. *streplos* = *rasucit* (*kokkos* = 60060); *derma*, • *atos* = *piefe.*] Termen vag, generic pentru diferitele procese patologice determinate de *streptocod la nivelul pielii. V. ectima, impetigo, piodermita.

STREPTODORNAZA, s. f. / **streptodornase**, s. f. / **streptodornase**. [^q. *stroptos* = *rasucit*; aBrev. *l)et*?*ciliigoNucleaza*.] Deoxiribonucleaza, enzima bacteriana produsa de unele suse de streptocod hemolitici, in acelasi timp cu *streptokinaza. In consecinta, rezulta un amestec care poate fi utilizat local sau prin instilatii in cavitati inchise pentru indepartarea cheagurilor sau a acumularilor de puroi.

STREPTOKINAZA, s. f. / **streptokinase**, s. f. / **streptokinase**. [^q. *strcptos* = *rdsiicit*; *kinom* = a *mifca*; ^1x11.] Proteina obtinuta din culturile de diferite suşe de *streptococ hemolitic (grupele A, C si G). S. nu poseda activitate enzimatica intrinseca, dar prin legarea plasminogenului produce clivajul aceste molecule in *plasmina. Ea este utilizata ca agent trombolitic, datorita actiunii sale fibrinolitice, in unele tromboze arteriale ?i venoase. Poate fi la originea unor reactii alergice.

STREPTOLIZINA, s. f. / **streptolysine**, s. f. / **streptolysin**. [^g. *filreptos* = *rosin-it*; *lysis* = *distniffe.re.*, de, *[a lycin* = a *distrujit*; -uk?.] Hemolizina filtrabila produsa de unele tipuri de streptocod. Exista in doua variante: 1) S. O, inactiva in forma oxidata, dar foarte sensibila si usor activabila in prezenta agentilor reductori (ex.: sulfatii), cand producerea de anticorpi poate neutraliza activitatea sa hemolitica (v. si antistreptolizina O). 2) S. S, stabila in prezenta oxigenului, dar sensibila la actiunea unor adzi sau la tratamentul termic.

STREPTOMICINA, s. f. / **streptomycine**, s. f. / **streptomycin**. [^r. *strptos* = *rcisiicit*; *mykes*, *myketos* = *cwpercd*; -mal 'Antibiotic aminoazidic elaborat de specia bacteriana *Strepto-myces griseus*. Actiunea bactericida a s. se exercita asupra unui spectru larg de microorganisme: coci Gram-pozitivi si Gram-negativi, bacili Gram-pozitivi si unii bacili Gram-negativi. S. este un medicament antituberculos eficient, dar, in general,

STREPTOMYCES

utilizarea sa indelungata este limitata de; toxicitatea cumulata ce afecteaza nervul auditiv.

STREPTOMYCES / Streptomyces / Streptomyces. [Qr. *strep-los* = *rdscut*; *mykes*, *myketos* = *ciupe-rdd*.] Gen bacterian din clasa 'Actinomycetes, cuprinzand numeroase specii. Cele mai multe sunt saprofite, cu rol important Tn fertilizarea solului, prin transformare si mineralizare a materiilor organice. Alte specii de S. sunt producatoare de antibiotice, iar unele sunt pato-gene la om, ca agentii "micetomului actinomicozic. V. si strep-tomicina.

STRES, s. n. / stress, s. m. / stress. ['Eryl'. *stress* = *constrafftre*, *sodcitare*, *presume*.] Termen englez dificil de tradus, de aceea este utilizat Tn limba romana ca atare. Inseamna o ansamblu de fenomene tisulare si sistemice (neu-roendocrine) alcatuind *sindromul general de adaptare. S. este constant prezent In toate circumstantele vietii. Daca este moderat, stimuleaza vitalitatea organismului si poate fi denumit *eustres*. Termenul agresivne, propus pentru a-1 inlocui, nu este potrivit decat cand este vorba de fenomene nocive. Var.: stress.

STRESANT, adj. / stressant, -e, adj. / stressant. ['E.ngL *stres-sunt*, de. ia *stress* = *constrilngere*, *sodcitare*; *presume*.] Despre un agent de natura foarte variata care provoaca o suprasolicitare a organismului sau o tensiune psihica (negativa ori pozitiva), determinand un *stres.

STRESS. Var. pentru stres (v.).

STRIA MEDULARIS / stria medularis / stria medularis. NA: stria *medularis thalami*. Fascicul compact de fibre care se intinde de-a lungul peretelui superior al ventriculului al III-lea pana la talamus si ajunge posterior la nucleul habenular.

STRIAT, adj. / strie, -e, adj. / striate, striated. [Lot. *striatus* = *durigat*, de. [a *stria* = *sanf mic*, *du-nga*.] Marcat de striuri. Ex.: muschi s.

STRICNINA, s. f. / strychnine, s. f. / strychnine. [Lat. *stiiifi-fua*. *Strychnos niix vomica*, din gr. *strykhnos* = *umbra*, *mpfii* (specie, de *SoCanum*); -*ina*.] Alcaloid foarte toxic, C¹⁴H¹⁰N²O₂, obtinut din diferite specii de *Strychnos*, Tndeosebi din planta *Strychnos nux vomica*. S. determina excitarea SNC prin blocarea postsinaptica a propagarii impulsurilor nervoase. A fost utilizata ca stimulant al SNC si al circulatiei. O doza de 30 mg este mortala pentru om, producand paralizie respiratorie. S. intra In compozitia unor raticide.

STRICNINISM, s. n. / strychninisme, s. m. / strychninism. [Lat. *stiiific.d* *Strychnos nux vomica*, dm gr. *strykhnos* = *umbra* *wpfii*. (specie de. *Sotanum*); -*ism*.] Intoxicatie cronica cu 'strychnina, caracterizata prin cresterea activitatii simturilor urmata de convulsii tonice si vomismente. ?n cazurile severe, se poate complica cu paralizie respiratorie si deces consecutiv.

STRICNISM, s. n. / strychnisme, s. m. / strychnism. [Lat. *ftwffiw* *Strychnos nux vomica*, din gr. *strykhnos* = *ufn6ra* *nopfii* (specie de. *SoCarium*); -*ism*.] Intoxicatie acuta cu 'strychnina, de regula letala.

STRICTURA, s. f. / stricture, s. f. / stricture. [Lat. *strictrra* = *strdrvJfTe*, *ingustare*., de. [a *stringere* = a *strdrye*.] Ingustare a unui canal sau orificiu anatomic.

STRIDOR, s. n. / stridor, s. m. / stridor. [Lat. *stridor*, -*oris* = *fipdt*, *fider*.] Zgomot aspru, ascutit, produs in timpul inspi-rului, frecvent Tn cazul unei obstructii laringiene sau a unei laringite spastice.

STRIDOR LARINGIAN CONGENITAL / stridor larynge congenital / congenital laryngeal stridor. *Stridor si dispnee,

STRUCTURA COVALENTA

variabile si intermitente, adesea asodate cu tulburari ale deglutitiei, care pot aparea la nou-nascut din primele zile de viata. Boala este consecinta unei flaciditati anormale de origine neurologica a vestibulului laringian sau a unei malformatii laringiene.

STRIDULOS, adj. / striduleux, -euse, adj. / stridulous. [Lot. *stridulus* = *care*. sc.oa.te. un *fipdt* *ascutit*, de [a *stridor*, -*oris* = *fipdt*, *fwer*.] Care provoaca *stridor. Ex.: laringita s.

STRIPPING, s. n. / eveinage, s. m. / stripping. ['EngC. *stripping* = *agdfarv*.] Anglicism care desemneaza procedeei de cura chirurgicala a varicelor membrului inferior, aplicata indeosebi segmentului crural al *safenei. consta Tn smulgerea venei, Tmpreuna cu perforantele sale, cu ajutorul unei tije introduse Tn vas la nivelul regiunii inghinale.

STROFANTOZID G / G-strophantozid / ouabain. Sin.: ouabaina (v.).

STROFULUS, s. n. / strophulus, s. m. / strophulus. [Ar. *strophiiis* = *6aTide*.Ce.td *rdswita*, de. (a *strophein* = a *rdscu*] *Prurigo infantil manifestat de obicei sub forma unei eruptii cutanate alcatuita din micropapule de culoare roz, continuand la varf micro-vezicule galbui. Eruptia este localizata la nivelul trunchiului si al membrului superior. Evolutia se produce Tn pusee. Uneori apare Tn relatie cu o parazitoza intestinala. Sin.: *urticaria papu-losa infantum*.

STROKE / stroke / stroke. ['Eng]. *stroke* = [witum.} Angl. folosit frecvent drept sin. cu accident vascular cerebral. Este un sindrom clinic care apare brusc, grav si neasteptat, consecutiv unei ischemii cerebrale (infarct cerebral), eel mai frecvent, sau unei hemoragii cerebrale (netraumatica). Tipuri de s.:

1) *Accident ischemic tranzitoriu*: simptomele neurologice dureaza de la cateva minute pana la maximum 24 de ore, fiind urmate de recuperare functionala totala. 2) *Amauroza fugace* (orbire monoculara tranzitorie), cauzata fie de o stenoza a arterei carotide ipsilaterale, fie de o embolizare a arterei centrale a retinei, urmata de pierderea completa a vederii ochiului afec-tat. 3) *Accident neurologic ischemic reversibil*, asemanator celui complet, dar deficitul neurologic dispare Tntre 24 si 36 de ore, sechelele neurologice fiind rare si discrete. 4) *Accidentul neurologic ischemic total (complet)*, in care deficitul neurologic per-sista zile, saptamani sau poate deveni permanent. 5) *Accident ischemic progresiv*, cand hemoragia cerebrala, initial localizata la un singur teritoriu vascular se extinde, agravand simptome-tologia si prognosticul. V. si accident vascular cerebral.

STROMA, s. f. / stroma, s. m. / stroma. NA: stroma, pi. stro-" mata. (Cjr. *siromi*, -*itos* = *covor*; *sensul stiintific datwza*. dm sec. XIX.) Tesut care formeaza substanta fundamentala sau matricea unui organ. V. si parenchim.

STRONGILOIDOZA, s. f. / strongyloidoze, s. f. / strongyloidiasis. [Ijr. *strongylos* = *rotund*; *eidosis* = *forma*; -*oza*.] Parazitoza provocata de "*Strongyloides*, care se localizeaza Tn duoden si in intestinul subtire proximal. Manifestarile clinice sunt de tip duodenal, duodenobiliar sau enterocolitic.

STRONGYLOIDES / Strongyloides / Strongyloides. [gr. *strongylos* = *rotund*; *eidosis* = *forma*.] Vierme "nematod, cu doua cicluri de viata, a carui forma parazitara traieste in pere-tele intestinului subtire al omului, iar forma neparazitara in materiile in putrefactie. Sin.: *Anguillula*.

STRUCTURA, s. f. / structure, s. f. / structure. [Lat. *struc-tura* = *diptine-re*, *asezare*., de. [a *struere* = a *cvSndui*, a *wn-strui*] Componentele unui ansamblu si modul in care acestea sunt aranjate pentru a constitui un tot.

STRUCTURA ANTIGENICA / structure antigenique / antigenic structure. Mozaicul antigenilor individuali prezenti in celule.

STRUCTURA COVALENTA / structure covalente / covalent structure. Sin.: structura primara (v.).

STRUCTURA CUATERNARA

STRUCTURA CUATERNARA / structure quaternaire / quaternary structure. S. tridimensională a unei proteine alcătuită din mai multe lanțuri polipeptidice, organizate Tn s. terțiare (v.). Ex.: s. c. a hemoglobinei.

STRUCTURA PRIMARA / structure primaire / primary structure. Secvența, succesiunea aminoacizilor Tn lanțurile polipeptidice ale unei proteine. Sin.: structura covalentă.

STRUCTURA SECUNDARA / structure secondaire / secondary structure. Mod Tn care sunt aranjate în spațiu lanțurile polipeptidice ale unei proteine. Tipuri principale: alfa-helix, conformația de tip beta (pliat) și s. dezordonată. V. și dubia elice.

STRUCTURA TERȚIARA / structure tertiaire / tertiary structure. S. tridimensională a lanțurilor polipeptidice dintr-o proteină realizată din îndoirea unor zone ale *s. secundare.

STRUMA, s. f. / struma, s. m. / struma. [Lat. *strumu* = masa, grup diform, gusa.] Termen desuet pentru gusa (v.). În latină.

STRUMA OVARIILOR / struma ovarii / struma ovarii. Prezența țesutului tiroidian în parenchimul ovarului. Ocazional există semne de *hipertiroidism. Se mai poate asocia cu *chisturi dermoide sau *teratoame ovariene.

STRUMECTOMIE, s. f. / strumectomie, s. f. / strumectomy. [Lat. *struma* = gîifă; gr. *ektome* = ufcizie.] Ablatia totală sau parțială a unei guse.

STRUMIPRIV, adj. / strumiprive, adj. / strumiprivo. [Lat. *striimn* = gufa; *priviis* = [ipsit (fit, de. [a {irivoro = a [ipsi (pe. cuutva) de. ce-va,} Care este determinat sau care este consecutiv ablatiei unei *guse, cu hipotiroidie din cauza extirparii inevitabile de țesut tiroidian funcțional.

STRUMITA, s. f. / strumite, s. f. / strumitis. [Lat. *struma* = ffufa; -ltd.] Proces inflamator sau infecțios apărut la nivelul unei tiroide anterior remaniată gaoagen, spre deosebire de "tiroidita, care apare pe o tiroidă normală anterior (termenii fiind uneori incorect considerați sinonimi).

STUDIUL, s. n. / etude, s. m. / study. [Lat. *sliicliim* = studiu, ocupafie, de. [a *studere* = a studio, a se ixupa.] Cercetare, examinare detaliată și/sau analiză a unui organism, obiect sau fenomen.

STUPEFIANT, adj., s. n. / stupefiant, -e, adj., s. m. / stupefacient. [Lat. *stupefactus*, de. [a *stvpfici* = a fac.e sa fie. umit, tiaiicit.] (Medicament, substanță) care are efect analgezic, narcotic și euforizant și a cărui utilizare de lungă durată produce o stare de toleranță și dependență. Apartin acestui grup: opiul, alcaloizii săi (morfină, codeină, cocaină etc.). În limbaj curent se mai numesc și droguri.

STUPOARE, s. f. / stupeur, s. f. / stupor. [Lat. *stupor*, -oris = amorfire, wwnwriire, de ia *sliiprc* = a iticmme-ni] Ansamblu de manifestări psihiatrice caracterizate prin suspendarea oricărei activități fizice și psihice, imobilitate generală, mutism, refuzul alimentatiei, reacție numai la stimuli nodvi. Poate apărea Tn melancolie și depresii, Tn schizofrenie, isterie, Tn starile cata-tonice sau de confuzie mentală.

STUPOROS, adj. / stupeureux, -euse, adj. / stu-poros. [Lot. *stupere* = a w.re.me.ni] Care este afectat de *stupoare.

SUBACUT, adj. / subaigu, -ue, adj. / subacute. [Lat. *sub* = su6; {*iculus* = ascufit.] Despre o boală care evoluează Tntr-o formă acută atenuată sau Tntre formă acută și cea cronică.

SUBALIMENTATIE, s. f. / sous-alimentation, s. f. / subalimentation. [Lat. *siih* = siiB; *alimcnium* = hrana, de. la *ulorc* = a timni] 1) Alimentație insuficientă, Tn urma careia rezultă tulburări funcționale și organice. 2) Starea care rezultă.

SUBARAHNOIDIAN, adj. / sous-arachno'idien, -enne, adj. / subarahnoidal. [Lat. *sub* = sub; gr. *arakhne* = *paiatljm; *eulos* = formS.] Care se află situat sau aparține *spațiului subarahnoidian.

SUBLETAL

SUBCLINIC, adj. / subclinique, adj. / subclinical. [Lat. *sub* = sub; gr. *klinikos* = rferitw la pat, de. [a *kline* = pat.] Care nu se manifestă clinic. Se spune despre stadiul unei boli Tn care simptomele, semnele clinice nu se manifestă, iar probele de laborator raman nerelevante.

SUBCONSTIENT, adj., s. n. / subconscious, -e, adj., s. m. / subconscious. [Lat. *sub* = sub; *consci* = stiutor, coistient, de. [a t.onscire = a sti Bim.] Termen utilizat de Freud Tn primele sale scrieri ca sin. cu "inconstient. Acest termen nu mai este utilizat Tn prezent Tn psihanaliza, dar definește Tn psihologie psihicul inaccesibil sau puțin accesibil constientei.

SUBCORTICAL, adj. / sous-cortical, -ale, -aux, adj. / subcortical. [Lat. *sub* = sub; *cortex*, -icis = swarta.] Care este situat sau se produce la nivel subiacent cortexului. Ex.: afazie s.

SUBCOSTAL, adj. / sous-costal, -ale, -aux, adj. / subcostal. [Lat. *sub* = suffi; *costo* = coasta.] Care este situat sau care se produce dedesubtului coastelor sau inferior fata de acestea.

SUBCULTURA, s. f. / sousculture, s. t., subculture, s. f. / subculture. [Lat. *sub* = sub; *ciitura* = cuitware.] Cultura unui microorganism sau țesut, pornind de la o parte a unei culturi preexistente, folosind un mediu nutritiv proaspat. Astfel poate fi prelungită indefinit viața unei linii de microorganisme.

SUBCUTANAT, adj. / sous-cutane, -e, adj. / subcutaneous. [Lat. *sub* = sub; *cutis* = pieie.] Care este situat on care se produce sub piele. Sin.: hipodermic.

SUBDIAPHRAGMATIC, adj. / sous-diaphragmatique, adj. / sub-diaphragmatic. [Lat. *sub* = sub; gr. *diaphragma*, -atos = bowro, de. (a *ilin* = prin, *pliragmu*, -itos = ulchide.re.) Care este situat sau care se produce sub diafragm. Sin.: subfrenic.

SUBDURAL, adj. / sous-dural, -ale, -aux, adj. / subdural. [Lat. *sub* = sub; (*urns* = tans.) Care se afla sau se produce Tntre fata profunda a 'durei mater și *arahnoida.

SUBEPIDERMIC, adj. / sous-epidermique, adj. / subepidermai. [Lat. *sub* = sub; gr. *epi* = pe.; *derma*, -atos = piete.] Care este situat sau se produce sub epiderm. Ex.: bula s.

SUBEROZA, s. f. / sub6rose, s. f. / suberosis. [Lat. *suber*, -eris = phita; -ozd.] Pneumopatie imunologică din grupul 'pneumoconiozelor, determinată de inhalarea pulberii de pluta.

SUBFEBRILITATE, s. f. / subfebrilite, s. f. / febricitate. [Lat. *sub* = sub; *chris* = febra, friguri, de. (a gr. *phcbomai* = eu tremur.) Creșterea moderată a temperaturii corpului cu circa 0,5°C sau până la 38°C, produsă eel mai adesea de un proces infecțios ușor sau de o infecție cronică.

SUBFRENIC, adj. / sous-phrenique, adj. / subfrenic. [Lat. *sub* = sub; fr. [*ihm*, -os = diafragm,} Sin.: subdiafragmatic (v.).

SUBGLOSITA DIFTEROIDA / sous-glossite dipht6roide / Cardarelli's aphthae. Sin.: boala Riga (v.).

SUBICTER, s. n. / subictere, s. m. / subicterus. [Lat. *sub* a sub; gr. *iktros* = gaibe,nare,, icter.] Icter foarte discret, care este vizibil Tndeosebi la nivelul *sderelor.

SUBIECTIV, adj. / subjectif, -ive, adj. / subjective. [Lat. *subicctiviis* = re-feritor (a subiect, adaugat, de. la *subiccre* = a pum dedesubt.) Care are legătura cu un subiect, cu o persoană. Despre simptomele care nu sunt percepute decât de bolnav. Ex.: durerea. Ant: obiectiv.

SUBINTRANT, adj. / subintrant, -e, adj. / subintrant. [Lat. *subinlrns*, de, fa *iibintrarc = a intra pe. furis.] Termen care desemnează manifestări repetitive (ex.: febra s., crize de epilepsie s.) care sunt atât de apropiate, Tncat urmatorul acces Tncepe cand eel anterior nu s-a terminat Tnca.

SUBLETAL, adj. / subletal, -ale, -aux, adj. / sublethal. [Lat. *sub* = sub; *lotalis* = mortal, de. [a *letum* = moarte.] 1) Despre doză unei substanțe toxice cea mai apropiată de doză ce provoacă moartea. 2) Despre o genă a carei prezență B provoacă Tntr-un anumit interval de timp moartea, de obicei Tnaintea de pubertate.

SUBLIMARE

SUBLIMARE, s. f. / sublimation, s. f. / sublimation. [Lat. *sublimare* = a ridk-a in sus, a lhalfa.} 1) Tn fizica, schimbarea starii de agregare a unei substante care consta Tn trecerea drecta din stare solida Tn stare gazoasa. 2) Termen introdus de Freud, care desemneaza un mecanism prin care impulsurile primare instinctuale responsabile de conflicte interioare sunt transformate si orientate catre scopuri sociale elevate.

SUBLIMINAL, adj. / subliminal, -ale, -aux, adj. / subliminal. [Lat. *sub* = sii6; *limen, -inis* = prog, (imitd,\ Sin.: infraliminal (v.).

SUBLINGUAL, adj. / sublingual, -ale, -aux, adj. / sublingual. [Lat. *sub* = sub; *lingua* = [wiBa.] Care este situat sau se produce sub limba.

SUBLUXATIE, s. f. / subluxation, s. f. / subluxation. [Lat. *sub* = sii6; *liixare* = a scrtitti, a [w(a.) *Luxatie incomplete) sau partiala.

SUBLUXATIE SPONTANA A MAINII / subluxation spontanee de la main / Madelung's disease. Sin.: carpocifoza (v.).

SUBMATITATE, s. f. / submatite, s. f. / slight dullness. [Lat. *sub* = sii6; fr. *motile, dm* [at. *mattus, de. [a maditus, participial trecut aj* 'uerbulw. *madere* = a fi limed'.] Diminuare partiala a rezonantei sunetelor tn cazul percutiei unor regiuni din organism, Tndeosebi torace si abdomen. V. si matitate.

SUBMAXILAR, adj. / sous-maxillaire, adj. / submaxillary. [Lat. *sub* = .*116; *maxilla* = nuuyCar.] Situat sub maxilarul superior sau sub mandibula. V. glanda submaxilara.

SUBMERSIE, s. f. / submersion, s. f. / submersion. [Lot. *submersio, -onis* = scuffindare; de. [a submergere = a scufu.nda.) Asfixie mecanica provocata prin inundarea cailor respiratorii superioare printr-un lichid (Tn cazul imersiei subiectului) sau printr-o inhibitie brusca cardiorespiratorie, ca urmare a contactului cu apa rece.

SUBNARCOZA, s. f. / subnarcose, s. f. / subnarcosis. [Lot. *sub* = suit; gr. *narke* = amorfata, torctpeald; -ozd.] Stare de somn usor, incomplet, tehnica de investigare psihologica si de tratament care permite diminuarea starii de veghe si vigilenta prin injectarea intravenoasa a unor *barbiturice cu actiune scurta. S. poate fi utilizata Tn tratamentul nevrozelor traumatice si a isteriei.

SUBOCCIPITAL, adj. / sous-occipital, -ale, -aux, adj. / suboccipital. [Lat. *sub* = sub; *occiput, -itis* = ceafd.} Care este situat, se produce sau se efectueaza inferior fata de osul occipital. Ex.: punctie s.

SUBOMBILICAL, adj. / sous-ombilical, -ale, -aux, adj. / subumbilical. [Lat. *sub* = sub; *umbilicus* = bum.} Care se refera la regiunea anatomica abdominala situata inferior si median fata de *ombi'ic. Ex.: flegmon s., hernie s.

SUBORBITAR, adj. / sous-orbitaire, adj. / suborbital. [Lat. *sub* = sub; *orbita* = orbita, de. ta *orbis* = cere.]} Care este situat inferior in raport cu *orbita.

SUPERIOSTAL, adj. / sous-perioste, -e, adj. / superiosteal. [Lat. *sub* = sub; gr. *peri* = ire jurui; *ostea* = as.] Care este situat sau se produce dedesubtul *periostului.

SUBPONDERAL, adj. / sousponderal, -ale, -aux, adj. / underweight. [Lat. *sub* = sub; *ponderare* = a canton, de [a pon-dus, *ponderis* = greutate] Termen imprecis, referitor la un subiect a carui greutate (masa) corporala este cu eel putin 10% mai mica decat cea considerata normala, Tn functie de particularitatile individuale.

SUBSCAPULAR, adj., s. m. / sous-scapulaire, adj., s. m. / subscapular. [Lat. *sub* = sub; *scapula* = unwr, spate.} 1) Care este situat inferior fata de *omoplat. 2) *Muschiul s.*: v. tab. anat. - muschi.

SUBSCRIPTIE, s. f. / subscription, s. f. / subscription. [Lat. *scriptio, -onis, de [a subscribers* = a scm dedesubt] Parte

SUBSTRAT

a rețetei care cuprinde recomandari ale medicului catre farmacist asupra modului de preparare a medicamentelor.

SUBSPINOS, adj., s. m. / sous-épineux, -euse, adj., s. m. / subspinale. [Lat. *sub* = sub; *spi'no* = te.p, vdrf ascupit.] 1) Situat inferior spinei omoplatului. 2) *Muschiul s.*: v. tab. anat. - muschi.

SUBSTANTA, s. f. / substance, s. f. / substance, substan-tia, pi. substantiae (lat.). [Lat. *substantia* = substanfa, de. (a *sub* = sub, *stare* = a se. *tine.*.) 1) Tn sens general, partea esentiala, principala constitutiva a unui lucru. 2) In chimie, parte din materie cu proprietati caracteristice si, Tn general, cu oom-pozitie definita, indiferent de origine. 3) In medicina, termenul este utilizat pentru denumirea unor componente mai mult sau mai putin omogene ale unui tesut, organ sau ale organismu-lui.

SUBSTANTA ALBA / substance blanche / white matter, white substance. NA: substantia alba. Parte din SNC alcatuita din fibre nervoase mielinizate si care nu confine cor-purile celulare ale neuronilor. Ocupa periferia maduvei si a trunchiului ^cerebral si centrul cerebelului si creierului.

SUBSTANTA CENUSIE / substance grise / gray matter, gray substance. NA: substantia grisea. Parte a SNC alcatuita din neuroni si celule gliale. Ea ocupa partea centrala a maduvei si a trunchiului cerebral, ca si partea centrala (nucleele cenusii ale cerebelului si creierului) si partea periferica (cortexul cere-belos si cortexul cerebral) a encefalului.

SUBSTANTA FUNDAMENTAL^ / substance fondamentale / amorphous ground substance. S. amorfa avand consistenta unui *gel, formata din apa, saruri minerale, proteine si mucopolizaharide, la nivelul careia se afla fibrele si celulele conjunctive. Elaborata de *tibroblaste, compozitia si consistenta s. f. variaza in functie de natura tesutului conjunctiv, precum si de conditiile fiziologice si patologice.

SUBSTANTA H / substance H / H substance. Antigen eritro-citar prezent pe toate globulele rosii umane, precursor al anti-genilor de grup sanguin A si B. Persoanele cu grup 0 nu au enzime care sa transforme s. H Tn antigene A sau B. Rareori, Tn cazul asanumitului "fenotip Bombay", persoanele respective nu au capacitatea de a sintetiza s. H si raman cu grup sanguin 0, indiferent daca poseda sau nu genele A sau B.

SUBSTANTA P / substance P / P substance. Peptid alcatuit din 11 aminoacizi, izolat initial din hipotalamus, iar ulterior din SNC si tractui gastrointestinal. Se concentreaza la nivelul terminatiilor nervoase si are rol de neurotransmitator, probabil Tn transmiterea influxurilor dureroase. V. si neuropeptid.

SUBSTANTA RETICULATA / substance reticulee / reticular substance. Sin.: formatiune reticulata (v.).

SUBSTANTIAL, adj. / substantiel, -elle, adj. / substantial. [Lot. *substantialis* = *substantial, ruli, de la. substantlici* => *sub-stan-ta* si *sub* = sub, *stare* = a se *ftm.*] Despre un aliment bogat in substante nutritive.

SUBSTITUTE, s. f. / substitution, s. f. / substitution. [Lat. *substitutio, -onis* = miocuire., de, [a *substituere* = a svbstitui, a m[wui] 1) Actul de a Tnlocui un component cu altul. Termenul se utilizeaza indeosebi in chimie, cu referire la inlocuirea unui atom sau radical dintr-o molecula cu un alt atom sau radical. 2) Mecanism mental subconstient de aparare prin care un obiect sau o emotie inacceptabile sunt inlocuite cu variante acceptabile.

SUBSTRAT, s. n. / substrat, substratum, s. m. / substrate. [Lot. *substitus, de [a substerare* = a aste-me de. *desubt.*] 1) Molecula asupra careia actioneaza o enzima, catalizand transformarea sa chimica. Fiecarei enzime li corespund unui sau mai multe s. 2) Substante care confera conditii de crestere pentru microorganisme sau plante.

SUBTENTORIAL

SUBTENTORIAL, adj. / sous-tentorie, -elle, adj. / subtentorial. [Lot. *sub* = sub; *teatorium* = cort.] Situat sub *cortul cerebelului. Ex.: loja s.

SUBTROCHANTERIAN, adj. / sous-trochanterien, -ienne, adj. / subtrochanteric. [Lot. *sub* = sub; gr. *trochanter*, -eras = aCergator, de. ia *trokhazein* = a aterga.] Care este situat inferior fata de trohanter.

SUBUNGVEAL, adj. / sous-ungueal, -ale, -aux, adj. / subungual. [Lot. *sub* = sub; *inguis* = unghie.] Care este situat dedesubtul unei unghii.

SUC, s. n. / sue, s. m., jus, s. m. / juice, sap. NA: **succus, pi. succi (2)**. [Lot. *sucus* = sue, sevd.] 1) Orice fluid prove-nit din tesaturile plantelor sau ale animalelor. 2) Lichid provenind din unele secretii organice: s. gastric, s. intestinal. 3) S. nuclear, sin.: nucleoplasma (v.).

SUC GASTRIC / sue gastrique / gastric juice, succus gastricus (lat.). Secretie apoasa complexa produsa de celulele glandulare de la nivelul stomacului. S. g. contine acid clorhidric, enzime proteolitice (pepsina), mucus gastric si factor intrinsec (Castle).

SUC INTESTINAL / sue intestinal / intestinal juice, succus entericus (lat.). Secretie alcalina produsa de glandele intestinale, continand numeroase enzime (peptidaze, zaharaze, nucleaze, ledtinaze, fosfataze, lipaze), care desavarsesc hidroliza hidratilor de carbon, proteinelor si lipidelor pana la compusi simpli absorbabili.

SUC PANCREATIC / sue pancreatique / pancreatic juice, succus pancreaticus (lat.). Lichid clar, alcalin, ce reprezinta secretia externa a pancreasului, bogat m enzime (a-amilaza, tripsinogen, chimotripsinogen, triglicerol lipaza).

SUCEDANEU, adj., s. n. / succedane, -e, adj., s. m. / succedaneum. [Lat. *succedaneus* = ewe inlocuieste, de [a *succedere* = a inlocui] (Substanta, medicament) care are ace-leasi proprietati cu un altui, caruia i se poate substitui.

SUCCIUNE, s. f. / succion, s. f. / succion. \Lat. *suctus*, de. (a sugere = a suge.) 1) Contact strans si rezistent la separare Tntre doua corpuri, obtinut prin crearea unui spatiu vid sau care contine aer rarefiat Intre corpurile respective. Ex.: s. pentru obtinerea stabilitatii protezelor dentare mobile. 2) Actiunea de a aspira un lichid aflat Tn gura Tnchisa. V. si liposucciune.

SUCROZA, s. f. / sucrose, s. f. / sucrose, [fr. *sucre* = zafwr; oza - indica un giucid.] Sin.: zaharoză (v.).

SUCULENT, adj. / succulent, -e, adj. / succulent. [Lot. *suc(c)ulentus* = pUn de. seva, de [a *sucus* = sue; Xtfa.] Despre un organ sau o parte din organism crescute de volum prin aflul anormal de limfa. Ex.: mana s. (v. mana).

SUCUSIUNE, s. f. / succussion, s. f. / succussion. [Lat. *succussio*, -onis = zguduire., de. (a succutere - a scutum.) 1) Metoda de punere in evidenta a unei cantitati de lichid ameste-cat cu gaz Tntr-un organ cavitat. Prin miscarea laterala a bol-navului se percepe un zgomot hidroaeric caracteristic. 2) Ter-men utilizat In "homeopatie pentru desemnarea actiunii de a agita puternic o dilutie homeopatica (hahnemania).

SUDAMINA, s. f. pi. / sudamina, s. m. pi. / sudamina. [Lot. *modima sudamm*, -iais, de. (a *sudare* = a. transpira.) Leziune cutanata caracterizata prin formarea de mid vezicule transparente, care nu se suprapun unui eritem. Apare ca urmare a transpiratiei abundente si bruste sau dupa episoade febrile. Este urmata, dupa 2-5 zile, de descumare.

SUDATIE, s. f. / sudation, s. f. / sudation. [Lat. *sudatio*, -onis = sudafie, de. ia. *sudare* = a transpira.] 1) Excretia de 'sudoare. 2) Transpiratie excesiva, Tndeosebi ca urmare a expunerii corpului la temperaturi ridicate.

SUDOARE, s. f. / sueur, s. f. / sweat, sudor (lat). [Lat. *sudor*, -oris = trawpirafie., de. [a *sudare* = a transpira.] Lichid

SUFLU CARDIAC

apos, cu miros caracteristic (variabil si m functie de individ), secretat de glandele sudoripare apocrine si ecrine si eliminat la nivelul pielii Tn cantitati foarte variabile. Volumul s. depinde Tndeosebi de temperatura mediului ambiant si de intensitatea activitatii fizice. S. contine clorura de sodiu, fosfati si sulfati alcalini, urme de adzi. Poate fi acida sau alcalina, Tn functie de regimul alimentar si uneori Tn relatie cu o serie de start patologice. V. perspiratie, sudatie, transpiratie.

SUDORIFIC, adj., s. n. / sudorifique, adj., s. m. / sudorific. [Lot. *siiflorificus*, de la *sudare* = a transpira.] Care provoaca transpiratia (ceai, medicament).

SUDORIPAR, adj. / sudoripare, adj. / sudoriparous. [Lat. *sudor*, -oris = slufoare.; *parere* = a wiffe.] Care produce si secreta sudoare. Ex.: glanda s.

SUFERINTA FETALA / souffrance foetale / f(o)etal distress. [Lot. *sufferentjo* = suferinto, de. (a *sufferre* = a induro, a su.fe.ri; *f(o)elus* = fat.) Stare patologica a fatului, manifestata intrauterin, care este detectata prin auscultarea batailor cordului fetal cu stetoscopul obstetrical, ori prin efectuarea electrocardiogramei fetale sau prin urmarirea culorii lichidului amniotic. Determinata Tndeosebi de hipoxie, s. f. poate fi cronica (sur-venita Tn decursul graviditatii) sau acuta (care apare Tn timpul

*travaliului). Alterand profund metabolismele tisulare ale fetusului, s. f. este o problema obstetricala majora si poate fi de origine materna, ovulara sau fetala. Prezintia diferite grade, pana la moartea fetala. S. f. poate fi descoperita si evaluata prin examene ce trebuie sa devina de rutina: biometrie fetala, ecografie, amnioscopie sau amniocenteza, Tnregistrarea ritmului cardiac fetal, dozari hormonale.

SUFLU, s. n. / souffle, s. m. / souffle, murmur. [Lat. *saf-flare* = a suffa.] Termen generic care desemneaza orice zgomot ascultatoriu care se apropie de zgomotul pe care aerul il face la iesirea dintr-un fluier. Este perceptibil in timpul auscultatiei, Tn particular la nivelul inimii si al plamanilor. Ex. de s. pulmonare: s. *amforic* (putin intens, cu tonalitate ridicata, tim-bru metalic, care apare Tn caz de pneumotorax sau in cazul existentei unei cavitati intrapulmonare voluminoase), s. cai/er-nos sau *cavitat* (intens, predominant inspirator, cu tonalitate joasa, care apare Tn prezenta unei caverne voluminoase incon-jurate de o condensare parenchimatosa), *s. *pleurefic* (expi-rator), s. *tubar* (predominant inspirator). Ex. de *s. cardiace:

*s. *anemic*, s. *diastolic*, s. *de regurgitatie*, *s. de *ejectie*, s. *sistolic* in "esarfa". Alte s.: s. *laringotraheal*, s. uteri/I etc. V. si Tn continuare.

SUFLU AMFORIC / souffle amporique / amporic murmur. V. suflu.

SUFLU ANEMIC / souffle anémique / an(a)emic murmur. *S. cardiac, frecvent sistolic, detectat prin auscultatie la unii subiecti afectati de anemie accentuata. S. a. este consednta unei turbulente a fluxului sanguin, din cauza scaderii viscozitatii sangelui.

SUFLU ANORGANIC / souffle anorganique / inorganic murmur. S. independent de orice leziune anatomica a cordului. Ex.: s. mezosistolic, perceptibil la tineri, Tn focarul de auscultatie al arterei pulmonare, care variaza cu ciclul respirator si cu postura. Sin.: suflu functional, suflu inocent.

SUFLU ARTERIAL / souffle arteriel / arterial murmur. S perceptibil la nivelul unei artere mari Tn cazul existentei unei portiuni stenozate sau a unui anevrism.

SUFLU AUSTIN FLINT / souffle d'Austin Flint / Austin Flint murmur. [Austin Flint, medic american, profesor dt mediana clinica (a New York^ 1812-1886.) Sin.; semn Flint (v.).

SUFLU CARDIAC / souffle cardiaque / cardiac murmur. Zgomot anormal produs la nivelul inimii, eel mai des consecutiv unor modificari ale aparatului valvular sau ale peretilor cardiad. Poate fi organic sau functional.

SUFLU CAREY COOMBS

SUFLU CAREY COOMBS / souffle Carey Coombs / Carey Coombs murmur. [*Carey F. Coombs, medif engkz, 1879-1932.*] In *reumatismul articular acut, s. protomezostolic, ascultat endapexian, iradiat spre axila, semnificand edemul inflamator al valvei mitrale.

SUFLU COLE-CECIL / souffle Cole-Cecil / Cole-Cecil murmur. S. protodiastolic, cu maximum de intensitate pe marginea stanga a sternului, mai rar cu maximum ascultatoriu la apex sau Tn axila stanga, intalnit uneori in *insuficienta aortica.

SUFLU CRUVEILHIER-BAUMGARTEN / souffle de Cruveilhier-Baumgarten / Cruveilhier-Baumgarten murmur, [Leon Cru-veilhier, medic, anatomist fi anatomopatolog francez, profesor lit chivigie (a 9v(ontpeltier, apoi profesor tie anatomic fi wwtfmM patobgicd [a 'Paris, 1791-1874; Paul Clemeas van Raumbgarten, anatonwpatoCog ge-nnan, Tubbingm, 1848-1928.] V. boala Cruveilhier-Baumgarten.

SUFLU DE EJECTIE / souffle d'ejection / ejection murmur. S. sistolic, predominant mezostolic, determinat de trecerea sangelui printr-un orificiu aortic sau pulmonar stenozat.

SUFLU FUNCTIONAL / souffle fonctionnel / innocent murmur. Obs.: Termenul tinde sa fie abandonat deoarece poate preta la confuzii, s. f. putand fi si expresia unui s. organic la debut. Sin.: suflu anorganic (v.).

SUFLU GEORGE STILL / souffle George Still / George Still murmur. [*Sir George Frederic Still, pediateru. Uljir.z., profesor [a Lofidra, 1868-1941.] S. functional mezostolic pulmonar, scurt, pur, de frecventa medie, produs prin vibratia periodica a valvelor pulmonare, ascultat mai bine la varful cordului si endapexian. Poate fi detectat la copii.*

SUFLU GRAHAM STEELL / souffle Graham Steell / Graham Steell murmur. [*Graham Steell, medic e.ng(.ez, 'Manc.fwsUr, 1851-1942)*] S. protodiastolic precedat de un zgomot II intarit (semn de hipertensiune pulmonara), cu intensitate descrescatoare, tonalitate inalta, timbru dulce, ascultat mai bine Tn spatiul II intercostal stang parasternal.

SUFLU INOCENT / souffle innocent / innocent murmur. Sin.: suflu anorganic (v.).

SUFLU ORGANIC / souffle organique / organic murmur. S. ce traduce o leziune anatomica a cordului.

SUFLU PLEURETIC / souffle pleuretique / pleural sound. S. expirator, dulce, de tonalitate inalta, perceptibil la limita superioara a colectiilor lichidiene pleurale reduce cantitativ.

SUFLU ROGER / souffle de Roger / Roger's murmur. [*Henri Louis Roger, medu. francez, 'Palis, 1809-1891.*] S. pansistolic, cu maximum de auscultatie Tn spatiul III intercostal stang, care apare in cazul unei comunicari mid interventriculare.

SUFLU TUNELAR / souffle tunellaire / machinery murmur. Sin.: semn Gibson (v.).

SUFOCANT, adj. / suffocant, -e, adj. / suffocant. [*Lot. suffocare = a mabiifi, a sufoca*] Despre un agent (indeosebi un gaz) care provoaca sufocarea.

SUFOCARE, s. f. / suffocation, s. f. / suffocation. [*Lot. suffocare = a inabiifi, a sufoca.*] 1) Stop respirator sau asfizie de natura mecanica determinate de obstructia accidental^ a cailor respiratorii sau prin compresiune puternica toracoabdo-minala. 2) Senzația de s. este determinata de dificultati majore in respiratie. V. si strangulare.

SUFUZIUNE, s. f. / suffusion, s. f. / suffusion. }*Lat. suffu-sio, -onis = siifuziane., de [a fiindere = fl varsa,}* 1) Proces de raspandire masiva, de revarsare, de difuziune accentuata. 2) Termenul se refera Tndeosebi la revarsarea sangelui din vasele lezate Tn tesutului subcutanat, la nivelul unei seroase sau al unei mucoase.

SUGAR, s. m. / nourrisson, s. m. / infant. }*Lat. sugere = a suffe*} Copil alaptat la san; stadiu de dezvoltare a copilului

SULFHEMOGLOBINA

cuprins Intre sfarsitul perioadei neonatale si 12-14 luni (dupa unii autori doi ani), moment Tn care are loc intarcarea,

SUGESTIBILITATE, s. f. / suggestibilitate, s. f. / suggestibility. [*Lot. suggestus, de. (a suggerere = a suffera.*] Aptitudinea de a reactiona la un semnal, la o idee straina In mod masinal, fara control, fara partidparea activa a vointei. Exista un grad de s. normala, dar imaturitatea afectiva, emotivitatea, debilitatea mintala favorizeaza s. 0 s. crescuta este caracteristica m tulburarile nevrotice si psihosomatice. S. este exploatata in *psihoterapie.

SUGESTIE, s. f. / suggestion, s. f. / suggestion. [*Lot. suggestio, -onis = siffestie, de [a suggerere = a sugera,}* 1) Influenta exercitata asupra vointei unei persoane; dirij'area vointei cuiva. 2) Idee pe care un subiect o accepta constient sau nu (prin *hipnoza) din exterior, ca atare, fara controlul propriu. 3) Metoda de tratament in unele psihoze, prin care medicul sau psihologul exercita o influenta asupra constiintei si vointei padentului aflat in stare de veghe sau in stare hipnotica.

SUGHIT, s. n. / hoquet, s. m. / hiccup, singultus, pi. sin-gultus (lat.). [*Lat. sugglutire = a svghifa*] Contractie spas-modica brutala a diafragmului, care se traduce printr-o miscare toracoabdominala si printr-un inspir brusc de aer cu vibratia corzilor vocale, ce determina un zgomot caracteristic si este urmat de inchiderea spastica a glotei.

SUICID, s. n. / suicid, s. m. / suicide. [*Lot. sai = pe sine; caedere = a omcni,}* Sin.: sinucidere (v.).

SULCIFORM, adj. / sulciforme, adj. / sulciform. [*Lat. sulcus = sant; forma = forma,}*] In forma de sant. Ex.: eroziune s.

SULF, s. n. / soufre, s. m. / sulphur. [*Lat. siilfur, -uris = suif, pucioasd.*] Element nemetalic, existent in mai multe forme alotropice, simbol S, numar atomic 16, masa atomica 32,064. Intra in componenta proteinelor, fiind constituit al aminoacizilor 'cisteina si 'metionina. S. este laxativ si *diaforetic. Este utilizat in preparate medicamentoase de tip *unguent sau *pomada in tratamentul unor afectiuni dermatologice.

SULFAMIDA, s. f. / sulfamide, s. m. / sulfonamide. 1) Orice amida a addului sulfonic, reprezentantii tipic fiind sulfanilamida. Numeroase medicamente dotate cu proprietati antibiotice (primele substante utilizate pentru proprietatile lor antibiotice) si mai multe medicamente hipoglicemianta apartin acestui grup. Sin.: sulfonamida. 2) Prin extindere, substanta posedand proprietati antibiotice, cu o compozitie chimica diferita de cea a compusilor de la punctul 1, dar continand un grup chimic cu structura asemanatoare (sulfon, sulfoxid etc.). Au spectru de actiune larg, fiind bacteriostatice pe cod Gram-pozitivi, Gram-negativi, numerosi bacili, actinomicete, toxoplasme.

SULFAMIDA ANTIDIABETICA / sulfamide antidiabetique / hypoglyc(a)emic sulfonamides. Grup de 'sulfamide care actioneaza in principal prin stimularea secretiei pancreatice de insulina. Sunt derivate de sulfoniluree si sunt utilizate, im-preuna cu *biguanidele, in tratamentul oral al *diabetului za-harat tip II. Sin.: sulfamida hipoglicemianta.

SULFAMIDA HIPOGLICEMIANTA / sulfamide hypoglycemiant / sulfonylurea. Sin.: sulfamida antidiabetica (v.).

SULFAMIDOTERAPIE, s. f. / sulfamidotherapie, s. f. / sulfamide therapy. Utilizarea *sulfamidelor in tratamentul unor boli infectioase. De asemenea, Utilizarea proprietatilor diuretice ?i hipoglicemianta ale unor compusi sulfamidici in tratamentul edemelor si hipertensiunii, respectiv al diabetului.

SULFHEMOGLOBINA, s. f. / sulfhemoglobine, s. f. / sulfh(a)emoglobin. [*Lat. siilfur, -uris = suif, pwioasa.; gr. haima, -atos = sange; [at. globus = fctob; -ina.}*] Forma de hemoglobina nefunctionala, rezultata prin cuplarea ireversibila cu sulful, care apare in cazul intoxicatiei cu hidrogen sulfurat. V. sulhidrism. V. si tab. const. hematol.

SULFHIDRISM

SULFHIDRISM, s. n. / sulfhydrisme, s. m. / poisoning with hydrogen sulfide. [Lat. *sulfur, -uris = sulf, pwwasa; gr. hydor, hydittos = apa; (gennan = a produce); -ism.*] Intoxicatie profesionala cu vapori de hidrogen sulfurat, adesea amestecati cu alti vapori: amoniac, gaz carbonic. S. *acut* se manifesta brutal, prin pierderea constientei si convulsii moderate; dupa reanimare, se mentin timp Tndelungat cefaleea si durerile epi-gastrice. S. *lent* sau *cronic* se manifesta prin cefalee intensa constrictiva, somnolenta, *acufene, catar al cailor aeriene si digestive. Poate evolua spre casexie si icter.

SULFONA, s. f. / sulfone, s. f. / sulphone. [Lat. *sulfur, -uris = stiff, pwwasa.*] Denumire generala pentru o serie de compusi Tnruditi cu *sulfamidele care contin Tn molecula lor gruparea SO; si doi radicali carbonat. S. exercita o actiune antibacteriana, fiind larg utilizate in tratamentul *leprei ca leprostatice.

SULFURAT, adj. / sulfure, -e, adj. / sulphurated. [Lat. *sulfur, -uris = sulf, pwoasa*] 1) Care este combinat cu sulful. 2) Care a fost tratat cu sulf.

SULFUROS, adj. / sulfureux, -euse, adj. / sulphurous. [Lat. *sulfur, -uris = sulf, pucwasa.*] Care contine sulf In stare libera sau ionica.

SUNET, s. n. / son, s. m. / sound. [Lat. *sonitus = sune.t, zgonwt.*] 1) Vibratie acustica cu o anumita frecventa (16 - 20 000 Hz), capabila sa produca o senzatie auditiva. 2) Senzatie auditiva produsa printr-o vibratie acustica. V. si zgomot.

SUPERANTIGEN, s. m. / superantigene, s. m. / superanti-gen. [Lat. *super = deasupra; gr. anti = centra.; gennan = a produce.*] Antigen cu imuno-genicitate mult crescuta prin com-plexarea cu ARN sau prin prezenta pe membrana celulara a macrofagului. Exista doua clase de s.: bacteriene si virale:

1) S. *bacteriene* includ enterotoxinele stafilococice si toxina care produce *socul infectios. 2) S. *virale* endogene sunt pro-teine exprimate de anumite virusuri care infecteaza celulele mamiferelor si care se integreaza Tn genomul gazda. S. interactioneaza cu moleculele clasei II ale "complexului major de histocompatibilitate (MHC) si cu *receptorii T. Acest mod particular de interactiune permite s. sa activeze simultan un numar mare de limfocite T, uneori cu consecinte dezastruoase pentru organismul gazda.

SUPER-EGO, s. n. / super-ego, s. m. / super-ego. [Lat. *super = deosupra; ego = eu.*] Parte a personalitatii (considerate) drept cenzor al intregului comportament uman. S.-e. exercita asupra individului o constrangere adesea mai puternica decat a Tnsei persoanelor investite cu autoritate. Sin.: supra-eu.

SUPERFAMILIE, s. f. / superfamille, s. f. / superfamily. [Lat. *super = deasupra; familia = totalitatea sclaviCor umi case, famiGe.*] 1) Grup de familii de gene avand Tn comun o omologie de secvente, care demonstreaza o origine ancestrala comuna. Ex.: s. de gene ale imunitatii cuprinde familia imuno-globulinelor, familia de receptori ai celulelor T, genele sis-temelor HLA, cea a p^h-microglobulinei, genele markerilor T4 si T8 ai limfocitelor T, genele Thy-1, gena receptorului poly-Ig.

2) Componenti diversi ai membranei, de ex. receptori ale caror proprietati corespund partial (ex.: secventa de aminoacizi, conformatia, dispunerea puntilor disulfurice), ceea ce sugereaza originea lor dintr-o gena comuna ancestrala.

SUPERNATANT, s. m. / supernatant, s. m. / supernatant. [Lat. *super = deasupra; nature = a inota.*] Lichid care se separa la partea superioara a unei eprubete ca rezultat al unor procese sau procedee fizice, ex.: precipitare, centrifugare.

SUPEROXID, s. m. / superoxyde, s. m. / superoxide. [Lat. *super = deasupra; gr. oxys = ac.ru, o^tgm.*] Molecula de oxigen care a fixat un electron. S. se noteaza O⁻¹ si confine 17 electroni!, 'in timp ce molecula normals de oxigen contine 16. El poate lega un proton, ceea ce nu Tl stabilizeaza. Foarte

SUPRALIMINAR

reactivi, s. sunt produsi indeosebi de leucocitele neutrofile activate si, mai putin, Tn urma unor reactii oxidative din alte tipuri celulare, ca si in cursul metabolizarii unor toxine sau medicamente. Excesul de s. poate determina leziuni tisulare. In mod normal, s. sunt distrusi din momentul formarii prin actiune unor molecule ca *glutathionul sau *vitamina C si, Tndeosebi, datorita actiunii *superoxid dismutazei.

SUPEROXID DISMUTAZA / superoxyde dismutase / superoxide dismutase. [Lat. *super = deasupra; ffr. oxys = acm, OJQffWi (at. dis = separat de; mulare = a sc.fwm(m; -ozd.)* Metaloenzima care asigura protectia Impotriva toxicitatii radicalului *superoxid, prin conversia acestuia Tn oxigen molecular si peroxid de hidrogen (apa oxigenata), conform reactiei: O₂⁻¹ + O₂⁻¹ + 2H⁺ -f O₂ + H²O₂. S. d. functioneaza cu ioni bivalenti (Cu²⁻, Zn²⁺, Mn²⁺). Se cunosc trei s. d.: eritrocupreina, situata m citoplasma si Tn spatiul intermembranar mitocondrial, a doua (cu Mn²⁺) Tn matricea mitocondriala si a treia prezenta Tn plasma sanguina si Tn alte fluide biologice. Apa oxigenata formata, mai putin toxica decat superoxidul, este descompusa fie de o "catalaza, fie de o *peroxidaza. V. superoxid, radical liber. Abrev.: SOD.

SUPERSCRIPTIE, s. f. / superscription, s. f. / superscription. [Lot. *siiperscriptio, -oni's = itiscriptie, de (a superscrihere = a serif, deasupra.)* Partea initiala a retetei, care cuprinde date asupra bolnavului si prescurtarea Rp (de la lat. *recipe*).

SUPINATOR, adj., s. m. / supinateur, adj., s. m. / supinator. [Lat. *supiure = a rasturria.*] (Muschi) care produce *supinatie.

SUPINATIE, s. f. / supination, s. f. / supination. [Lat. *supi-nore = a rasturna.*] 1) Miscare de rotatie externa (laterala) a antebraului datorita cSreia palma este Tntoarsa Tn sus. Miscarea analoga Tn cazul piciorului: marginea mediala este ridicata, planta fiind Tntoarsa medial. In fr., termenul pentru s. plantei este *volutation*. 2) Rezultatul miscarilor descrise mai sus.

SUPOZITOR, s. n. / suppositoire, s. m. / suppository. [Lot. *suppositorius = osezat dedesufit, de. to. supponere = o plasa dedesuBt.*] Forma farmaceutica solida obtinuta din una sau mai multe substante medicamentoase dispersate Tntr-un excipient, destinata administrarii pe cale rectala, vaginala sau uretrala. S. vaginala se mai numesc *ovule* sau *globule*, iar cele uretrale - *bujuri*.

SUPRAACUT, adj. / suraigu, -ue, s. f. / superacute. [Lat. *supra = deasupra; iicutiis = ascutit.*] Despre o boala cu evolutie extrem de rapida, fulguranta, de obicei de natura infectioasa.

SUPRAALIMENTATIE, s. f. / suralimentation, s. f. / over-feeding. [Lat. *supra = deasupra; alimentum = firand, de (a a/ere = a firani.)* Marirea ratiei alimentare, reomandata in diferite circumstante. S. este utilizata uneori Tn terapia Tn cazurile de slabire excesiva si atunci cand este necesara contracararea rapida a unui deficit alimentar pronuntat.

SUPRACONDILIAN, adj. / supracondylien, -ienne, adj. / supracondylar. [Lat. *supra = deasupra; gr. kondylos = flirf, wnila-tura.*] Situat sau produs deasupra unui *condil. Ex.: fractura s.

SUPRA-EU, s. n. / super-ego, s. m. / super-ego. [Lat. *supra = deasupra; ego = eu.*] Sin.: super-ego (v.).

SUPRAINFECTIE, s. f. / surinfection, s. f. / super-infection. [Lat. *supra = deasupra; infectus, de (a inficere = a stnca, a otravi.)* Infectie secundara, suprapusa, survenind Tn timpul unei boli infectioase, fiind determinata de un agent patogen diferit de eel care a produs boala respectiva.

SUPRALIMINAR, adj. / supraliminaire, adj. / supraliminal. [Lat. *supru = deasupra; Hrnen, -inis = prog. Cmiita.*] Care este superior pragului de perceptie sau de reactie.

SUPRARENAL

SUPRARENAL, adj. / **surrenal**, -ale, -aux, **surrenalien**, -enne, adj. / **suprarenal**. [Lot. *supra* = deasupra; *ren*, -is = rilwii] 1) Care este situat deasupra rinichijului. 2) Care aparține glandei s. Var.: suprarenalian.

SUPRARENALA, s. f. / **surr6nale**, s. f. / **adrenal gland**, **suprarenal body**, **suprarenal capsule**. NA: **glandula suprarenalis**. [Lot. *supra* = deasupra; *ren*, -is = rinic/ii] Glanda pereche, situata la polul superior al rinichilor, cu aspect piramidal (lungime 4-6 cm, latime 2-3 cm, grosime 1 cm), cu o greutate de circa 4-5 g. Este delimitata de o capsula fibroasa si este formata din zone cu embriologie si functie distincta: *cortico-suprarenala, care produce hormoni steroizi, si *medulosuprarenala, care sintetizeaza catecolamine. Sin.: glanda suprarenala, capsula suprarenala.

SUPRARENALIAN. Var. pentru suprarenal (v.).

SUPRARENALITA, s. f. / **surrenalite**, s. f. / **adrenaltis**. [Lat. *supra* = deasupra, *ren*, -is = rinicfu.; -ita.] Inflatia glandelor suprarenale.

SUPRARENALOM, s. n. / **surrenalome**, s. m. / **adrenal tumour**. [Lot. *supra* = deasupra; *ren*, -is = rimcm; -oma.] Denumire generica a tumorilor maligne si benigne ale glandei suprarenale. V. corticosuprarenalom si medulosuprarenalom.

SUPRAVEGHERE IMUNOLOGICA / surveillance immunologique / iimmunologic surveillance. [Lat. *supra* = deasupra; *vigili* (i = vegfie; *immunis* = scutit, aparat, de [a m = Epsit de., *munus* = obligate.; *logos* = stiinfa.) Concept elaborat de Bumett, conform caruia sistemul imunologic al organismului, prin celulele limfoide, exercita un control continuu pentru detectarea celulelor aberante de tip neoplazic (aparute prin mutatii sau Tn urma integrarii Tn genomul lor a unor virusuri).

SUPRAVENTRICULAR, adj. / **supraventriculaire**, adj. / **supraventricular**. [Lot. *supra* = deasupra; *ventriculus* = stomac. mic., Vtiitricui, dun. de. (a. *venter*, -tris = pantece.) 1) ?n general, care se refera la regiunea cordului situata deasupra ventriculilor. 2) fn particular, cu referire la sistemul excitoconductor situat deasupra ventriculilor: nodul sinusal Keith-Flack, nodul Aschoff-Tawara. Ex.: tahicardie s., extrasistola s.

SUPRESIE, s. f. / **suppression**, s. f. / **suppression**. [Lat. *suppressio*, -onis = swtragere (de, dam), de. [a *supprimere* = a afiinda (sub = sub; *premere* = a apasa.)] Prevenirea sintezei unor imunoglobuline (s. *alotipici*) sau a sintezei unor anticorpi (s. *idiotipici*).

SUPURANT, adj. / **suppurant**, -e, adj. / **suppurant**. [Lot. *siip-piire* = (t *supuro*, de. (a *pus*, *puris* = puroi) 1) Caracterizat prin supuratie. 2) Despre un agent care determina supuratie.

SUPURATIV, adj. / **suppuratif**, -ive, adj. / **suppurative**. [Lat. *suppure* = a supura, de [a *pus*, *pvr*is = puroi.] Care determina, care favorizeaza supuratia, care se insoteste de supuratie, Ex.: adenita s.

SUPURATIE, s. f. / **suppuration**, s. f. / **suppuration**. [Lot. *suppuratio*, -onis = supurafie, de [a *suppurare* = a supura fi *pus*, *puris* = puroi] 1) Formare de puroi. 2) Procesul de eliberare la exterior a puroiului.

SURAL, adj. / **sural**, -ale, -aux, adj. / **sural**. [Lat. *sura* = piifpa piciorului] Care se refera la molet (pulpa piciorului), care aparține acestuia.

SURDITATE, s. f. / **sourdite**, s. f. / **deafness**. [Lot. *surditas*, -ads = surditate, de ia *surdus* = surd.] Abolirea partiala sau compleB, uni- sau bilaterala, indiferent de grad sau etiologie, a auzului. S. *partiala* se numeste hipoacuzie, iar cea *totala*, Mfoza sau anacuzie. S. *periferica* este data de o leziune a urechii, s. *retrocohleara* de o leziune a nervului cohlear, s. *xnfrala* de lezarea cailor centrale cohleare, iar s. *corticala* de o leziune a cortexului temporal.

SURDOMUTISM. Var. pentru surdomutitate (v.).

SU?A

SURDOMUTITATE, s. f. / **surdi-mutite**, s. f. / **sur-dimutitas**, **surdimutism**. [Lat. *surdus* = surd; *mutus* = mut.] Deficienta audioverbală complexă. Poate fi *congenitală sau se poate produce din cauza pierderii auzului Tn primii ani de viață (înainte de vârsta de 8 ani). Var.: surdomutism.

SURESCITARE, s. f. / **surexcitation**, s. f. / **over-excitement**. [fr. *sur* = peste, *desupra*; [at. *excitare* = a stami, a prwo-ca.] Excitație extremă observată la unii nevropati sau la maniaci.

SURFACTANT, s. m. / **surfactant**, s. m. / **surfactant**. [fr. *sur* = peste, *desupra*; *fat*. *fad*es = fafd.] Substanța care captează fața interioară a alveolelor pulmonare. Secretat de *pneumocitele de tip II, s. conține Tndeosebi lipoproteine bogate în leđtine, mucopolizaharide acide, constituenți ale sistemului fibrinolitik și fosfolipide. Rolul s. este dublu: 1) diminuarea tensiunii superficiale a Tnelisului endoalveolar, fadlitand astfel umplerea gazoasă a alveolelor în inspirație (acțiune antiatelectazică); 2) opoziția la transsudarea fluidelor din capilarele pulmonare spre interiorul alveolelor.

SURJET, s. n. / **surjet**, s. m. / **surjet**. [Jr. *sur* = peste., *deasupra*; *jetet*, dm (at. *icictare* = a arunca,) Sin.: sutura în surjet (v.).

SURJET INTRADERMIC / surjet intradermique / intradermic suture. Sin.: sutura intradermică (v.).

SURMENAJ, s. n. / **surmenage**, s. m. / **over-strain**, [fr. *sur* = peste., *deasupra*; [at. *minari* = a amemnfu.] Stare care reprezintă consecința unui exces de efort fizic sau intelectual prelungit dincolo de senzația de oboseală. S. poate ajunge la epuizare sau la depresie. Se disting: s. acut sau cronic, intelectual sau fizic, general sau local.

SURSA RADIOACTIVA / source radioactive / radioactive source. [J-r. *source*, din [at. *surgere* = a se ridica; [at. *radius* = raw; *activus* = activ, de (a *agere* = a acfwna.) Corp. sis-tem care emite radiații ionizante prin dezintegrare spontană a unui *izotop radioactiv.

SUSCEPTIBILITATE, s. f. / **susceptibility**, s. f. / **susceptibility**. [Lat. *susceptibilis*, de [a *suscipere* = a susține, a primi]

1) Stare de receptivitate sau sensibilitate deosebit de intensă.

2) Sensibilitate particulară rezultând din absența imunității.

SUSPENSIE, s. f. / **suspension**, s. f. / **suspension**. [Lat. *suspensio*, -onis = ridu. are, *suspensio*, de (a *suspendere* = a atarna.) Sistem dispers heterogen constituit din particule microscopice dispersate într-un fluid. Se deosebesc: s. *lichide* (s. *propriu-zise*) și s. gazoase {*aerosuspensii*}. S. pot intra în compoziția unor forme farmaceutice solide ca: *linimente, *unguente, *supozitoare, *pilule, *paste etc.

SUSPENSOR, adj., s. n. / **suspenseur**, adj., s. m. / **suspensory**. [Lat. *suspensus*, de [a *suspendere* = a atdma.] 1) Despre ligamente, oase, mușchi care mențin suspendate sau susțin anumite structuri. 2) Care servește la menținerea în suspensie, la susținere. 3) Bandaj utilizat pentru susținerea și protecția *burselor.

SUSPIN, s. n. / **soupir**, s. m. / **sigh**. [Lat. *suspirare* = a sus-pina, a ofra.] Sin.: oftat (v.).

SUSTENTATIE, s. f. / **sustentation**, s. f. / **sustentation**. [Lat. *sustentatio*, -onis = siiport, spriffin, de la *sustentare* = a susține.] Acțiunea de a fortifica un bolnav sau un accidental prin tratament sau regim.

SUSA, s. f. / **souche**, s. f. / **strain**, [fr. *souche*, din fr. *neclie. *tsukka* = parte a tmc.fu.vivi care ramdte (a sof.) Grup de celule sau organisme caracterizate prin aspecte comune particulare. Ex.: *s. celulară, *s. de referință, *s. rezistentă. Obs.: în engl., termenul *strain are* și alte semnificații, îndeosebi efort intens, excesiv, exercițiu intens al unei părți a musculaturii, modificare a dimensiunii și formei unui corp ca urmare a aplicării unei forțe externe.

SUSA

S

SUSA CELULARA / souche cellulaire / cell strain. Gelule derivate dintr-o cultura primara prin selectia si clonarea unor celule cu aceleasi proprietati.

SUSA DE REFERINTA / souche de reference / reference strain. S. bacteriana sau de alte microorganisme care sunt utilizate ca standard sau referinta pentru un anumit tip de microorganism.

SUSA REZISTENTA / souche resistente / resistant strain. S. a unui organism care rezista la actiunea unor agenti ca antibioticele si insecticidele.

SUTURA, s. f. / suture, s. f. / suture. NA: sutura, pi. sutu-rae (1). [Lot. *sutura* = *sutura*, *cusatura*, de *ta suere* = a coase.] 1) In anatomie, articulatie imobila Tntre doua oase, alcatuita din tesut fibros (varietate de 'sinartroza Tn care piese-le osoase sunt unite prin tesut fibros); este cazul Tndeosebi al articulatiilor tntre diferitele oase ale boltii craniene: s. lamb-doida, s. sagitala. 2) Tn chirurgie, restabilirea continuitatii unui tesut sau organ divizat printr-o cusatura tn care se utilizeaza fire din diferite materiale sau agrafe, pansament lipit etc. In sens strict, s. este o cusatura cu un ac special, manevrat cu ajutorul unui portac. Prin extensie, se utilizeaza acelasi termen si pentru Tnchiderea plagilor cu alte materiale. 3) Rezultatul obtinut prin procedeu definit mai sus.

SUTURA IN BURSA / suture en bourse / purse-string suture. S. unei plagi circulare, care se Tnchide o data cu Tnnodarea extremitatilor firului de s.

SUTURA CONTINUA / suture en continu / continuous suture. S. In care se utilizeaza un fir nemtrerupt de material, care strabate unui sau mai multe straturi de tesut.

SUTURA FASCICULARA / suture fasciculaire / fascicular suture. Tehnica moderns pentru s. nervilor Tn care, dupa disectia si identificarea (cu ajutorul microscopului) a diferitelor fascicule ce compun un trunchi nervos, anastomozarea acestora se face individual, unui cate unui.

SUTURA INTRADERMICA / suture intradermique / intradermic suture. *S. continua practicata paralel cu marginile plagii, limitata strict la derm. Sin.: surjet intradermic.

CELULARA SYNOPHRY

SUTURA LAMBDOIDA / suture lambdoide / lambdoid suture NA: sutura lambdoidea. S. In forma literei lambda, format Tntre marginea posterioara a parietalului si scoica occipitalului denumita, de asemenea, s. parietooccipitala sau occipitopari etala.

SUTURA METOPICA / suture metopique / frontal suture. NA sutura frontalis metopica. S. ce uneste cele doua jumala ale osului frontal, persistand dupa nastere pe fata anterioara < osului frontal.

SUTURA PARIETOCCIPITALA / suture pari6to-occipitale parieto-occipital suture. NA: sutura lambdoidea. Sin.: sutun lambdoida (v.).

SUTURA PRIMITIVA / suture primitive / primary suture. S imediata a unei plagi.

SUTURA SAGITALA / suture sagittale / sagittal suture. NA sutura sagittalis. S. ce uneste marginile superioare ale oaselo parietale.

SUTURA SECUNDARA / suture secondaire / secundar suture. S. unei plagi vechi, aseptice, dupa excizia marginilor

SUTURA SIMPLA / suture simple / over-and-over suture Procedeu ce consta Tn introducerea firului de s. printr-una dil marginile plagii, perpendicular si din afara Tnauntru, traversarei plagii si penetrarea celeilalte margini Tn sens invers, dinauntn Tn afara, dupa care se strange firul cu mai multe noduri acoland marginile plagii.

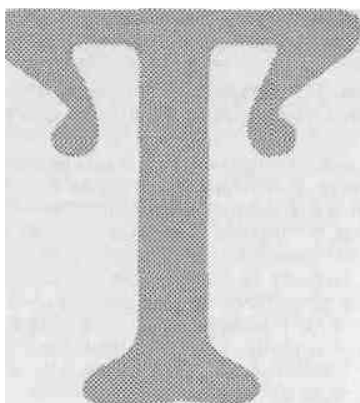
SUTURA IN SURJET / suture en surjet / continuous runnim suture. S. (v.) cu ajutorul unui fir trecut alternativ prin cell doua margini acolate ale plagii, fara noduri intermediare, si con solidata prin doua noduri la cele doua extremitati ale plagii Aceasta s. nu poate fi utilizata pentru suturarea unei 'incizii ci, de regula, doar pentru obtinerea unei 'hemostaze preven tive Tn jurul unui "lambou cutanat. Sin.: surjet.

SYCOSIS, s. n. / sycosis, s. m. / sycosis. [Qr. *sykosis* : *tunwra* in forma de *s'mocfmui*, de, (a *sykon* = *smochina*; -osis. Sin.: sicoza (v.).

SYNOPHRY, s. n. / synophrys, s. m. / synophrys. [^r. *sy* = *mpre.u.nd*; *ophrys* = *sprinceana*.] Confluenta sprancenelor h

i

nivelul radacinii nasutui.

TABAC, s. n. / tabac, s. m. / tobacco. [Tabaco, ((e.nwnw a orafului din America, unite. spanioGi au intdinit acMsta planta pentru. prima oara-; cuvOntutprmfine. din CimBa indige.rdlor din Tahiti tzbati = tu£ fdosit pentni wfialaraea fwnvlu de tutwn, tigara.) Sin. desuet pentru tutun (v.).

TABACHERA ANATOMICA / tabatiere anatomique / anatomical snuff-box. [T^eogr. tabakera = taBachera; gr. ana = m jurul; tome = taiere; sectiune, de [a temnein = a taw.] Element anatomic a carui denumire vine de la utilizarea sa in priza "tutunului: consta dintr-o depresiune eliptica a tegumentelor partii postero-laterale externe a pumnului, limitata prin proeminenta tendoanelor muschilor lung si scurt extensor al pollicelui, care se departeaza unul de altui Tn timpul contractiei lor.

TABAGISM, s. n. / tabagisme, s. m. / tabagism. [1^ etmofogia temenuiw tabac; -ism.] Intoxicatie cu *nicotina continuta de tutun, Poate fi acuta (ameteli, paloare, vomismente, senzatie de slabiciune) sau, eel mai frecvent, cronica, Tnsotita de dependen-ta, cu manifestari polimorfe (parte dintre ele prin cresterea con-centratiei de *carboxihemoglobina Tn sange) care includ palpi-tatii, dureri de tip anginos, nervozitate, insomnie, scaderea me-moriei, leziuni vasculare, bronsita cronica etc. si efecte secun-dare cu rasunet pe termen lung, dintre care eel mai grav este neoplasmul pulmonar. Sin.: nicotinism.

TABES, s. n. / tabes, s. m. / tabes. [Lot. tabes = descompu-mrv, putrez.ire.] Stare patologica care este rezultatul unor leziuni nervoase degenerative de origine sifilitica, cu afectarea radadnilor posterioare si cordoanelor posterioare ale maduvei spinarii, manifestata prin: tulburari ale sensibilitatii profunde cu areflexie, hipotonie, incoordonare (ataxie, prezenta *semnului Romberg), crize dureroase paroxistice cu localizari diverse, atingere a nervilor cranieni si tulburari trofice si viscerale (Tndeosebi gastrice). *Reactia Bordet-Wassermann este pozitiva in LCR. V. si disociatie tabetica

TABES EREDITAR / tabes hereditaire / Friedreich's disease. Sin.: boala Friedrich (v.).

TABES PERIFERIC / pseudotabes, s. m. / pseudotabes. Sin.: pseudotabes (v.).

TABETIC, adj., s. m. / tabetique, adj., s. m. / tabetic. [Lot. tabes = descompumre., pu.tre.zire..} 1) Care apare in cursul *tabesului sau apartine tabesului. 2) Bolnav care sufera de tabes.

TABLETA, s. f. / tablette, s. f. / lozenge, troche. [Tr. tablette, (Art Cat. tubuta = taBCa., sc6ndura.) Forma farmaceutica de prezentare a unor medicamente, Tndeosebi pentru tratamentul local al unor afectiuni orofaringiene. Sunt preparate de consisten-

PAUL EHRLICH (1854-1915), bacteriolog si chimist german, laureat al premiului Nobe] pentru fiziologie si medicina (pe care l-a impar^it cu I. I. Mecinikov, in anul 19081 pentru lucrarile sale asupra imunitatii. Cercetator genial, Paul Ehrlich a depart, prin descoperirile sale, ca-drul bacteriologiei. Observand modul in care diferiti colo-ranti >e fixeaza la nivelul) celulelor si tesuturilor, ajunge la concluzia ca exista o distributie specifica a acestora. In cazul ignor medicamente a constatat aceeaasi distributie specifica, ceea ce i-a condus la o formulare geniala: corpora non agimt nissi fi-xala. Cu alte cuvinte, Paul Ehrlich a intuit primul fixarea specifica a unor molecule la nivel celular, adica existenta receptorilor (cu peste o juiatate de secol inainte de materializarea acestora, prin metodele biologiei moleculare.), cat si necesitatea lor pentni functionarea normals a celulei. A intemeiat chimio-te-rapia, deschizand astfel o noua era in medicina si a cautat cu ardoare "glon-lele magic" prin care agentii patogeni sa fie distrusi fara afectarea tesuturilor, vis al sau devenit azi o realitate.

ta solida, de forma rotundS sau rectangulara, de dimensiuni in general man si care includ substante active astringente, anti-septice, uneori anestezice. Au gust dulce si diferite arome, fiind mentinute Tn gura pana la dizolvare totala. Termenul t. are, partial, semnificatie diferita Tn functie de tara, diferenta specifica fata de unele forme de comprimate fiind relativa (de altfel in engl. echivalentul pentru comprimat este tablet). V. si comprimat.

TACT, s. n. / tact, s. m. / touch. [Lot. tuctus = atinffere, pi-pdire., de. [a langere = a atinge,} 1) Simt (considerat actual-mente o grupare de simturi) prin intermediul caruia Tn contact cu obiectele sunt puse Tn evidenta anumite calitati ale acestora, inregistrate prin mecanoreceptorii de la nivelul pielii si al membranelor mucoase. Sin.: sensibilitate tactila. 2) Palparea sau explorarea cu ajutorul degetelor.

TACTIL, adj. / tactile, adj. / tactil. [Lot. tactilis = tmyiW, de [a tangere = a atinffe.] Care poate fi perceput prin pipait (simturi tactil). Care se refera la simturi tactil sau apartine acest-tui simt.

TACTISM, s. n. / tactisme, s. m. / taxis. [£?r. taktikos = or&n.-duit, ordonat, de ia tatteia = a ordona, a. arwtja, -ism.) Miscare orientata a unor organisme sau organe, ca raspuns la stimulii externi. V. si taxie, tropism.

TAENIA / Taenia / Taenia. [Lot. laeaiia = pangBca} Gen de viermi din familia Cestode care prezinta un *scolex, prevazut cu crosete. Paraziti ai pasarilor si mamiferelor. Speciile parazite la om sunt: 1) T. solium, parazit al intestinului, transmis prin carnea de porc; inelele sale sunt eliminate prin materiile fecale si pot, Tn stare larvara, sa provoace *cisticercocza. 2) T. sagi-nata, transmisa prin carnea de bovine insuficient fiarta sau prajita. 3) T. echinococcus a carei forma larvara provoaca *chis-tul hidatic.

TAFOFILIE, s. f. / taphophilie, s. f. / taphophilia. [Cjr. taphos = groapd, rtwmuLnt; philia = atrac^ie, de. [a philein = a win.] Atractie morbida pentru morminte si cimitire.

TAFOFOBIE, s. f. / taphophobia, taphephobie, s. f. / taphophobia. [Qr. taphos = groapd, monndnt; phohos = fried,} Teama morbida de morminte ?i de cimitire, sau de a fi ingropat viu.

TAHIARITMIE, s. f. / tachyarythmie, s. f. / tachyarrhythmia. [Ar. takhys = rapid; a - priv.; Cat. rhythmus, gr. rhythmos = ritm.] Accelerare si neregularitate a ritmului cardiac. V. arit-mie si fibrilatie auriculara.

TAHIBAZIE, s. f. / tachybasie, s. f. / dysbasia. [C.r. takhys = rapid; basis = liters.] V. disbazie.

TAHICARDIE

E

TAHICARDIE, s. f. / tachycardie, s. f. / tachycardia. [Cjr. *takhys* = rapid; *kardia* = inimd.] Accelerarea ritmului batailor inimii, din cauze diverse, normale (emotii, efort) sau patologice. In functie de etajul cardiac din care pleaca stimulul ce excita ventriculii, t. poate fi supraventriculara sau ventriculara. T. supra *ventriculara* se refera la orice tip de t. condusa de un centru sau circuit de excitatie situat deasupra bifurcatiei fasci-culului Hiss. V. Tn continuare.

TAHICARDIE ATRIALA / tachycardie atriale / atrial tachycardia. T. cauzata de descarcarea rapida a impulsurilor unui centru atrial ectopic si caracterizata prin serii de trei sau mai multe *extrasistole atriale. Doua tipuri frecvente de t. a. sunt t. *paroxistica athala* si t. a. cu bloc.

TAHICARDIE JONCTIONALA / tachycardie jonctionelle / nodal tachycardia. T. care se produce atunci cand conduce-re activitatii electrice a cordului este preluata de nodul atrio-ventricular. Accelerarea sau "Tncalzirea" nodului atrio-ventricular determina (. *idionodala*, Tn timp ce succesiunea rapida a mai mult de trei *extrasistole jonctionale caracterizeaza t. j. *paroxistica*.

TAHICARDIE PAROXISTICA SUPRAVENTRICULARA / tachycardie paroxystique supraventriculaire / reciprocating supra-ventricular tachycardia. Tip de t. produs prin mecanism de "reintrare a stimulului, de obicei la nivelul jonctiunii atrio-ventriculare. Se caracterizeaza printr-un ritm foarte regulat, frecventa mai mare de 120 batai/minut si absenta undelor P pe traseul electrocardiografic.

TAHICARDIE PAROXISTICA SUPRAVENTRICULARA ESENTIALA / tachycardie paroxystique essentielle / Bouveret's disease. Sin.: boala Bouveret (v.).

TAHICARDIE SINUSALA / tachycardie sinusale / sinus tachycardia. T. manifestata atunci cand nodul sinoatrial descarca impulsuri cu o rata mai mare de 100/minut. Reprezinta un raspuns fiziologic Tn conditii de efort sau emotii. O t. s. care persista In repaus poate avea drept cauza "tireotxicoza, insuficienta cardiaca sau miocardita acuta.

TAHICARDIE VENTRICULARA / tachycardie ventriculaire / ventricular tachycardia. Tip de t. cauzata de descarcarea unui centru ectopic ventricular. T. v. se defineste ca o succesiune de trei sau mai multe *extrasistole ventriculare. Poate fi determinata si de accelerarea ritmului ventricular intrinsec, situatie Tn care constituie o t. *idioventriculara*.

TAHIFAGIE, s. f. / tachyphagie, s. f. / tachyphagia. [£?r. *lakhys* = rapid; *phagein* = a mdtKa.] Actiunea de a manca rapid. T. are drept consecinta o masticatie defectuosa care poate determina *dispepsie.

TAHIFEMIE, s. f. / tachyphemie, s. f. / tachyphemia. [Qr. *takhys* = rapid; *pheme* = ceea ce este anuntat prin cuvnt.] Accelerarea ritmului de emisie a cuvintelor. Ant.: bradifemie. Sin.: tahilalie.

TAHIFILAXIE, s. f. / tachyphylaxie, s. f. / tachyphylaxis. [Qr. *lakhys* = rapid; *phylaxis* = protectie., de. [a *phylattein* = a apdra.] 1) Diminuarea rapida a efectului unui medicament dupa administrare repetata si constants. T. este comuna in cazul medicamentelor care actioneaza asupra sistemului nervos, dar poate aparea si pentru alte medicamente. V. si acutumanta, toleranta si farmaodependenta. 2) Diminuare rapid progresiva a reatiunilor unui organism fata de un agent patogen atunci cand acesta este administrat Tn mod repetat. Ex.: injectarea unei doze mid de antigen previne accidentele grave pe care le-ar putea provoca o doza mare, injectata ulterior.

TAHIFRENIE, s. f. / tachyphrenie, s. f. / tachyphrenia. [Cjr. *takhys* = rapid; *phren*, -os = spirit, minte.] Rapiditate anormala a activitatii mentale.

TALASOTERAPI

TAHIKINEZIE, s. f. / tachykinesie, s. f. / tachykinesia. [Ljr. *takhys* = rapid; *kinesis* = imfcan., de, {a *kinein* = a mifca .] Actiunea de a efectua miscarile voluntare cu o rapiditate patologica.

TAHILALIE, s. f. / tachylalte, s. f. / tachylalia. [£?r. *takhys* -- rapid; *lalia* = vorbire., de. Ca *lalein* = a vordi] Sin.: tahifemie (v.).

TAHIPNEE, s. f. / tachypnee, s. f. / tachypn(o)ea. [£r. *tukhyf*, '= rapid; *pnoia* = respiratie, de [a *pnein* = a respim.] Accelere-re anormala a frecventei respiratorii. T. reprezinta cauza cea mai frecventa a *dispneei (Tndeosebi la copil) si este de cele mai multe ori consecinta unei afectiuni pulmonare. Alte cauze: insuficienta cardiaca, dereglarea centrilor respiratori, leziuni ale peretelui toracic, criza de tetanie sau o simpla angoasa.

TAHIPSIHIE, s. f. / tachypsychie, s. f. / tachypsychia. [Cjr. *takhys* = rapid; *psyche* = suflet.] Accelerare anormala a proceselor de gandire si a asociierilor de idei, manifestata prin *logoree si *fuga de idei. V. si manie.

TAHISTEROL, s. m. / tachysterot, s. m. / tachysterol. Produs de transformare a ergosterolului, utilizat odinioara Tn terapeutica, Tndeosebi datorita unor actiuni similare parathormonului.

TALALGIE, s. f. / talalgie, s. f. / talalgia. [Lat. *talus* = wic&f ar. *algos* = durere.] Durere localizata la calcai, secundara unei boli reumatismale sau unei leziuni osoase. T. *esentiala*, fara cauza aparenta, constituie un sindrom autonom.

TALAMUS, s. n. / thalamus, s. m. / thalamus. NA: **thalamus (1).** [Lot. *thalamus*, ffr. *thalamus* = camera, inte-iwam.] 1) Formatiune anatomica reprezentata prin nucleii voluminosi, pereche ai diencefalului, care formeaza peretii laterali ai ventriculului al III-lea (Tn jumatarea dorsala). T. include grupari celulare distincte anatomic si functional, care pot fi clasificate Tn: a) nucleii de releu senzorial, la nivelul carora ajung informatii senzoriale specifice, care vor fi ulterior proiectate Tn arile corticate corespodente; b) nucleii de releu secundar, care primesc aferente de la alte structuri anatomice cerebrale si trimite eferente spre diferite regiuni din cortexul motor; c) nucleii de asociatie cu sistemul limbic; d) nucleii de asociatie care transmit informatii spre cortexul de asociatie; e) nucleii nespecifici. 2) Proeminenta osoasa pe fata superioara a calcaneului. Ea suporta fata articulara posterioara a astragalului.

TALASEMIE, s. f. / thalassemie, s. f. / thalass(a)emia. [jfr. *thalassa* = mare; *haima*, -atos = sdnge.] Termen sub care sunt grupate o serie de anemii ereditare, hipocrome si hiposideremice, transmise autozomal dominant si determinate de repartitia anormala Tn molecula de *hemoglobina a celor patru lanturi polipeptidice, care prezinta o structura primara normala. Cel mai frecvent este !n cantitate insuficienta lantului p, de unde denumirea de *p-t.* data anemiei, la care se adauga o cantitate excesiva de hemoglobina F (fetala). Diferitele forme de t. au o distributie geografica asemanatoare: tarile riverane ale Mediteranei centrale si orientale. Forme de t.: 1) *T. majora* este forma grava, homozigota. Sin.: boala Cooley (v.). 2) *T. minor*, sau *boala Rietti-Greppi-Micheli, este cea mai frecventa si benigna, comporta *poliglobulie microcitara si *hipocronii 3) *T. minima* reprezinta o simpla anomalie hematologica l purtatorii sanatosi ai *tarei. T. prin anomalia lantului a esl foarte rara, *a-t.* este mortala *in utero* ?n forma homozigola, l heterozigoti fiind *minora* sj benigna. Exista si forme asociati Tn care alaturi de hemoglobina normala si de hemoglobina se detecteaza o hemoglobina anormala: S (boala Silvestron Bianco, v.), C (sindrom Zuelzer-Kaplan, v.) sau E. V. drepanocitoza, hemoglobina.

TALASOTERAPIE, s. f. / thalassotherapie, s. f. / thaliotherapy. [Qr. *thalassa* = man'; *thernpeia* = tratament, [a *therapeuein* = a ityriji] Metoda de tratament care, in si

TALC

strict, se refera la utilizarea valurilor marii, iar prin extensie la utilizarea apei de mare, aerului si a dimatului marin.

TALC, s. n. / talc, s. m. / talc. [fir. *talq = taic*] Pulbere alba, fina si aderenta; reprezinta un hidrosilicat de magneziu natural, Mg₃Si₄O₁₀(H₂O)₂. T. este utilizat local, pe tegumente, ca protector si sicativ, precum si ca substanta auxiliara in fabricarea unor forme farmaceutice (paste, unguente, linimente, comprimate, capsule).

TALCOM, s. n. / talcome, s. m. / talcoma. [J?r. *talq = talc*;

-omo.] Reactie pseudotumorala la corp strain provocata de pudra de talc sau de orice alta substanta analoga. T. poate fi accidental (perforatie a manusii chirurgicale) sau provocat (pen-tru obtinerea simfizei unei seroase).

TALCOZA, s. f. / talcose, s. f. / talcosis. [AT. *tn/q = talc*; -ozd.] Pneumopatie profesionala determinata de inhalatia pre-lungita a pulberii de talc.

TALIDOMIDA, s. f. / thalidomide, s. f. / thalidomide. (DCI) Substanta cu potential teratogen ridicat, initial prescrisa ca sedativ si hipnotic, C¹⁴H¹⁴N₂O, mult utilizata in Europa occidentala a anilor 1960. Datorita proprietatilor sale imunosupresive, a fost prescrisa in tratamentul puseelor reactionale de lepra. S-a demonstrat ca provoaca anomalii congenitale grave.

TALIE, s. f. / taille, s. f. / height (1), waist (2), incision (3). [fr. *taille*, din [at. *talea = mtadia*, (astar de. wide., in fr. *taille* = a taia,] 1) Statura, inaltime, marime. 2) Partea de la mijloc, mai subtire a corpului omenesc, situata deasupra sol-durilor. 3) Termen utilizat uneori in chirurgie cu sensul de incizie a unui organ cavitat, Tndeosebi vezica urinara, Tn scopul extragerii unui calcul sau a unui corp strain. In acest caz, ter-menul a fost preluat direct din franceza: *taille* = taiat. Ex.: t. hipogastrica sau t. vezicala.

TALINA, s. f. / taline, s. f. / talin. Proteins cu M, de 215 kDa care se leaga cu *vinculina la nivelul *citoscheletului.

TALIUM, s. n. / thallium, s. m. / thallium. {Cjr. *thalhs = ful-fer verde*, *dwamx wmpufii talwim produc o fiadra ca. un ful-fer verde*.} Simbol Tl. Element chimic, metal rar, cu numar atomic 81 si greutate atomica 204,39. Sarurile sale sunt toxice puternice si, cumulate, produc leziuni hepatice, nervoase si osoase. O serie dintre acestea sunt utilizate ca "rodenticide". T. a devenit important Tn practica medicala odata cu descoperirea faptului ca izotopul sau radioactiv 201 (^Tl), cu o durata de semiviată (timp fizic de injumatatire) de 73 de ore, se acumuleaza in celulele miocardice in mod analog cu potasiul, cation fiziologic a carui distribute reflects fidel starea miocardului. De aceea, ^Tl este utilizat in *scintigrafie si *tomoscintigrafie gama pentru investigarea *ischemiei miocardice in repaus, dupa efort sau dupa proba farmacologica cu dipiridamol (vasodilatator coronarian).

TALUS, s. n. / talus, s. m. / talus. [Lot. *talus = gCe-zna, caicA*] V. tab. anat. - oase.

TAMOXIFEN, s. n. / tamoxifene, s. m. / tamoxifen. (DCI) Medicament antiestrogen nesteroidian utilizat indeosebi in tratamentul cancerului de san. T. se leaga de receptorii pentru estrogeni de la nivelul tumorii, inhiband astfel efectul acestor hormoni si, implicit, cresterea tumorala. Efecte secundare: durere locala, hipercalcemie si congestie faciala. T. a fost testat si in prevenirea cancerului de san la femeile cu risc crescut.

TAMPON, s. n. / tampon, s. m. / buffer (1, 2), plug, swab (3). [fr. *tampon*, din fr. *vec-he. tapon = dop*.] 1) Tn general, sistem chimic care previne modificarea concentratiei altor sub-stante chirnice. Ex.: sistemele donoare si acceptoare de pro-toni servesc ca t., prevenind modificari notabile ale concentratiei ionilor de hidrogen, adica ale pH-ului. 2) O alta definitie: sistem format dintr-o solutie (sarea unui acid puternic cu o baza slaba sau sarea unui acid slab cu o baza puternica) a

TARSALGIE

carui pH variaza putin cand se adauga un acid sau o baza. De ex., sistemele t. plasmaticice sunt: acid carbonic - carbonati si bicarbonati, proteine - proteinate, fosfati monobazici - fosfati dibazici si sistemele t. hemoglobina. 3) Bucata de vata sau tifon destinata unui *tamponament.

TAMPONADA CARDIACA / tampon(n)ade cardiaque / cardiac tamponade. [fr. *tamponnade*, din fr. *vecfie. tapon = dop*; or. *ktirdia = ininw*.] Compresiune acuta a inimii printr-un *epansament pericardic abundent si/sau din cauza producerii rapide a acestuia. V. si adiasolie.

TAMPONAJ, s. n. / (ampon(n)age, s. m. / tamponage, tamponade. [Tr. *tamponnage*, din fr. *ve.che tapon = dop*.] 1) Actiune de a trece un tampon din tifon sau vata impregnata cu un lichid de obicei antiseptic peste o regiune tegumentara. Sin.: badjonaj. 2) Utilizarea unei solutii tampon in scopul men-tinerii pH-ului la o anumita valoare.

TAMPONAMENT, s. n. / tamponnement, s. m. / tamponment, pack. [fr. *tamponnement*, din fr. *Veitw tapon = dap*.] Metoda de *hemostaza care consta in introducerea de *comprese sau *mese intr-o cavitate la nivelul careia s-a produs o hemoragie (fose nazale, plaga profunda, vagin, uter etc.). Prin t. se realizeaza compresiunea vaselor sanguine locale.

TANATOLOGIE, s. f. / thanatologie, s. f. / thanatology. [Qr. *thanatos = nwarde*; *logos = ftiinpi*] Studiul medicolegal al mortii (diagnostic, data decesului, legislatie, *tanatopraxie) a a fenomenelor cadaverice sau a factorilor in relatie cu acestea.

TANATOPRAXIE, s. f. / thanatopraxie, s. f. / thanatopraxy. [CfT. *thanatos = twarte*; *praxis* = CKfiu.m, de [a *prattein* = a af.fwruJ.] Sin.: imbalsamare (v.).

TANICIT, s. n. / tanocyte, s. m. / tanocyte, strech cell. Celula a *ependimului de la nivelul ventriculului al treilea. T. se afla fie izolate, fie in portiuni diferite ale epiteliului ependimar, constituind *organele circumventriculare.

TAPETORETINIAN, adj. / tapetoretinien, -enne, adj. / tapetoretinal. [Lat. *tapete* sau *tapetum* = cuvertura, cwor; *rete, -is* = re-fea; *-ina*.] Care apartine din punct de vedere morfo-logic si functional stratului pigmentar (pare *pigmentosa retinae*, NA) al retinei. V. si degenerescenta tapetoretiniana.

TAPOTAJ. Var. pentru tapotare (v.).

TAPOTARE, s. f. / tapotement, s. m. / tapotement. [fr. *tapotement*, etmw[ogie. incerta.] Tehnica de masaj ce consta in baterea ritmica a regiunii masate cu marginea cubitala a mainii sau cu degetele. Var.: tapotaj.

TARA, s. f. / tare, s. f. / defect, deficiency. [lt. *tara = tara*, din or. *tarh = dewntare*, de. [a *taraha* = a arunca, a sustrage; sensii de "defect" *datewa*. din sec. XVI Stare sau maladie care poate determina diminuarea rezistentei organismului pentru o afectiune ulterioara sau o tulburare a functiilor fiziologice.

TARS, s. n. / tarse, s. m. / tarsus. NA: tarsus. [Qr. *torsos = taCpa*.] 1) Masiv osos care formeaza partea posterioara a scheletului piciorului. V. tab. anat. - oase tarsiene. 2) Topografic, segment al piciorului cuprins intre extremitatea inferoara a gambei si baza oaselor metatarsiene, in partea anteroara. Sin.: gatui piciorului.

TARS PALPEBRAL / tarse des paupieres / tarsal plate. NA: tarsus inferior, tarsus superior. Lamela de tesut conjunctiv relativ dens, de forma semilunara, care constituie marginea libera a pleoapei superioare ((. *superior*) sau inferoara {t. *inferior*).

TARSALGIE, s. f. / tarsalgie, s. f. / tarsalgia. [Ar. *torsos = to/pa/ algos = dwe.re.*] Durere acuta sau cronica localizata la nivelul piciorului sau al gleznei. T. *adolescentilor*. malformatie osoasa dobandita, care consta in aparitia unui pidor plat val-gus de la varsta de 15 ani, care determina dureri la nivelul tarsului, cu evolutie favorabila dupa varsta de 20 ani.

TARSECTOMIE

TARSECTOMIE, s. f. / tarsectomie, s. f. / tarsectomy. [gr. *tarsus* = *talpd, margined pieoapei; ektome* = *evyiz.ie*] 1) Ablatia chirurgicala a unuia sau mai multor oase ale tarsului. 2) Rezechia chirurgicala partiala a tarsului palpebral.

TARSIAN, adj. / tarsien, -enne, adj. / tarsal. [Cfr. *tarsus* = *tafa, marginea pkoapei*] 1) Care se refera, care apartine 'tarsului piciorului. 2) Care se refera la *tarsul palpebral. 3) Cu referire la un anumit os at tarsului.

TARSINIEN, s. n. pi. / tarse, s. m. / tarsal bones, tarsus. [Qr. *torsos* = *to/pa*] V. tab. anat. - oase.

TARSITA, s. f. / tarsite, s. f. / tarsitis. [jr. *tarsus* = *margi-nea pieoapei; -ita*] Afectiune inflamatorie localizata la nivelul "tarsului palpebral, frecvent consecutiva unei inflamatii con-junctivale acute sau cronice, indeosebi 'trahomului.

TARSOPLASTIE, s. f. / tarsoplastie, s. f. / tarsoplasty. [Cjr. *torsos* = *to/pa, margine.o. pCeoapei; plastos* = *moddat, tie. [a plassein = a forma, a nwdc.la*] 1) Operatie efectuata in sco-pul corectarii unei malformatii osoase congenitale (picior varus echin), care consta m rezechia unor portiuni (externe) ale calcaneului si ale astragalului si in transplantarea acestora la nivelul unei brese, 'in partea interna a tarsului. 2) Sin. putin folosit pentru blefaroplastie (v.).

TARSORAFIE, s. f. / tarsorrhaphie, s. f. / tarsorrhaphy. [Cjr. *torsos* = *marginea pCeoapei; rhapshe* = *sutura*] Sutura partiala sau completa a marginii libere a celor doua *pleoape in vede-rea acolarii sau sudurii lor. T. este destinata protejarii corneei fata de agresiunile exterioare atunci cand ocluzia spontana a pleoapelor este imposibila sau cand exista o anestezie corneeană,

TARSOTOMIE, s. f. / tarsotomie, s. f. / tarsotomy. [Cjr. *tar-sos* = *tafpa, marginea pieoapei; tome* = *taiere, secfiune; de. [a temnein = a taw.]* 1) Incizia "tarsului, fara ablatie osoasa. 2) Sin.: blefarotomie. 3) Incizia partiala a tarsului palpebral (in general a celui superior), pentru corectia *entropionului.

TART-CELL / Tart-cell / Tart-cell. [Tnrt = *nwnele bdnaovlvi (a. can J-targraves a descoperiti m 1948, aceasta. ceintd; [at. r.el-liila = camarilla, dim. de ia cella = camara.]* Anglicism, sin. cu celula Tart (v.).

TARTRU, s. n. / tartre, s. m. / tartar. [Cjr. *tartaron* = *depo-zit nefim Casat de vin m vase.*] 1) Concretiune calcara care formeaza placa dentara, de coloratie verde sau bruna, cu localizare sub- sau supragingivala, compus din substante organice si din saruri calcare, aderand la smaltul si cementul dentar, indeosebi in regiunea coletului.

TATA BOX / TATA (botte) / TATA box. Sin.: cutie TATA (v)

TATI / TATI / TATI. [c.romim engL *Tumor Associated Trypsin Inhibitor* = *inhibitor ai tripsimi asociat twnoritor*] "Marker tumoral seric care a fost detectat in unele cancere de ovar, col uterin, colon, rect si pancreas. Nu este strict specific pentru nici un tip de cancer, fiind identificat si in anumite pan-creatite, colestaze benigne extrahepatice si infectii bronhopul-monare.

TATUJ, s. n. / tatouage, s. m. / tattoo. [EngC. *to tattoo* = *a tatau, din limbo, tahitiana tatau*] Desen care ran-iane pe piele dupa tatuare, adica dupa introducerea in dermul profund a unor particule colorate, de obicei cu ajutorul unui ac. T. sunt plasate eel mai frecvent la nivelul bratelor, mainilor, toracelui sau fetei si constau din inscriptii sau desene. Studiul t. poate oferi unei informatii asupra personalitatii purtatorului.

TAURINA, s. f. / taurine, s. f. / taurine. Aminoacid non-carbo-xilic, compus intermediar al metabolismului *cisteinei. T. este conjugata in bila in *acizi biliari si are, de asemenea, rol *neu-rotransmitator.

TAUROCOLAT, s. m. / taurocholate, s. m. / taurocholate. Sare a acidului taurocolic continuta in *bila. Are rol in emul-sionarea grasimilor.

TEBAIC

TAURODONTISM, s. n. / taurodontisme, s. m. / taurodon-tism. [Qr. *tauros* = *tour; odous, odontos* = *dinte.; -ism.*] Anomalie morfologica a dintilor in care molarii in forma de prisma, prin cresterea dimensiunii verticale a camerei pulpare, prezinta o diviziune a radacinilor dentare deasupra coletului dentar.

TAUTOMERIE, s. f. / tautomerie, s. f. / tautomerism. [Cjr. (011-(os = *ac-dosi; meros* = *parte.*] Forma particulara de *izomerie, care se intalneste cand doi izomeri ai aceluia compus chi-mic sunt in interconversie rapida prin transportul unui atom sau al unui grup de atomi dintr-o pozitie in alta in molecula si coexista intr-o stare de echilibru dinamic, astfel incat com-pusul respectiv poate reactiona, dupa caz, in functie de pro-prietatile conferite de unii sau altui din cei doi izomeri.

TAXIE, s. f. / taxie, s. f. / taxis, tropism. [C/r. *taxis* = *ordo-nare.i ara.nja.re, de ia tatem* = *a ordona, a aranja.*] Reactie locomotorie a unui organism animal sau a unei celule orien-tata in functie de un stimul extern. Miscarile pot fi pozitive (spre sursa stimuloare) sau negative (opuse localizarii sur-sei). Tactism si t. desemneaza, in general, o reactie a orga-nismelor sau a celulelor mobile care se deplaseaza, pe cand *tropism semnifica o simpla modificare de orientare, fara deplasare. V. si tropism.

TAXINOMIE, s. f. / taxinomie, s. f. / taxinomy. [Qr. *taxis* = *ordonare.1 aranjare., de. (a. tallein* = *a ordona, a aranja, nomos* = *obwi. avdnd forta de. [ege.]* Sin.: taxonomie (v.).

TAXIS, s. n. / taxis, s. m. / taxis. [Qr. *taxis* = *ordoww, aran-jare, de (a tattein* = *tt ordona, a aranja.*] Denumire a unui ansamblu de manevre de presiune cu ajutorul mainii, efectu-ate in scopul reducerii unei *hemii strangulate. T. poate fi practical si in reducerea *parafimozei.

TAXON, s. m. / taxon, s. m. / taxon. [Cjr. *taxis* = *ordonim, aranjare, de [a tattein* = *a ordona, a aranja.*] Categorie de clasificare a fiintelor vii. Ex.: specie, familie, ordin. V. taxonomie.

TAXONOMIE, s. f. / taxonomie, s. f. / taxonomy. [c/r. *taxis* = *ordonare., aranjare, de [a tattein* = *a ordona, a aranw nomos* = *obic&i avdnd forta de kge*] 1) Clasificarea fiintelor vii pe baza asemanarilor si diferentelor dintre acestea. Se dieting succesiv urmatorii *taxoni: regn, increngatura, dasa, ordin, familie, gen, specie, varietate si rasa. Cea mai noua clasificare a fiintelor vii se efectueaza in functie de secventele nucleo-tidice codificate de genele acestora si se numeste arbore filo-genetic universal. 2) Ramura a stiintei care are ca obiect studiul legilor generale si principilor clasificarii. Sin.: biotaxie, taxinomie.

TEACA, s. f. / gaine, s. f. / sheath, capsule. [Lot. *theca, or. theke* = *cutie, teacd.*] Structura de invelis care inconjoara o formatiune anatomica. Ex.: *t. folliculara* (NA: *theca folliclili*), structura rezultata din diferentierea stromei ovariene in jurul *foliculului ovarian in crestere sau matur; (. *femurala*, invelis din tesut conjunctiv al vaselor femurale.

TEACA SCHWANN / gaine de Schwann / Schwann's cell. [Theodor Schwann, anatomist fi fiziotog german, profesor [a Leuven, apoi [a Liege, 1810-1882] T. ce inconjoara fibrele ner-voase periferice mielinizate sau amielinice. La nivelul fibrelor mielinizate, t. S. este alcatuita dintr-o succesiune de celule inrulate in jurul unui singur axon, in timp ce la nivelul fibrelor amielinice o singura celula S. inconjoara mai multi axoni. Sin.: neurilema, neurolema.

TEAMA, s. f. / peur, s. f. / fear. [Lot. *timere* = *a se tern*] Sentiment de neliniste puternica, de alarma, in prezenta unui pericol sau la gandul unui pericol, a unei amenintah. T. este un factor de *stre°. Sin.: frica.

TEBAIC, adj. / thebaicque, adj. / thebaic. [Lot. *Thebaicus, p. ; thebuikos, de [a orasvi egiptean Theba, de wide reswa. cmi | m fintich.ita.te*] Apartinand 'opiului sau derivat din opiu.

TECAL

TECAL, adj. / **thecal**, -ale, -aux, adj. / **thecal**, [Lot. *theca*, gr. *theke* = *cutie, teaca*.] Care se refera la *teaca *foliculului ovarian.

TECHNETIU, s. n. / **technetium**, s. m. / **technetium**. [t^{nr}. *tekhnetos* = *artificial, de [a techne = arta maniaia, meserie.]* Izotop radioactiv artificial cu simbolul Tc si numarul atomic 43. Se obtine fie prin bombardarea molibdenului cu neutroni, fie din molibdenul rezultat din fisiunea uraniului-235, acesta din urma fiind utilizat Tn *generatoarele de *technetiu-99m.

TECHNETILI-99M / technetium-99m / technetium-99m (••^{99m}Tc). *Radioizotop al technetiului (^{99m}Tc), care emite indeosebi radiatii gama cu energia de 140 keV si care are un (imp fizic de injumatatire de 6 ore. Datorita acestor proprietati, ^{99m}Tc este radioizotopul ideal in *scintigrafie, fiind utilizat liber sau cuplat cu molecule vectoare (*radiofarmaceutic). ^{99m}Tc este obtinut din molibden-99 cu ajutorul generatorului de technetiu. V. in continuare.

TECHNETIU-99M METILEN DIFOSFONAT / technetium-99m methylene diphosphonate / technetium-99m methylene diphosphonate. ^{99m}Tc legal de metilen difosfonat, care actioneaza ca un analog de fosfat, localizandu-se la nivelul oaselor. Este utilizat in *scintigrafie pentru obtinerea imaginii intregului schelet ("corp intreg") sau a diferitelor zone osoase.

TECHNETIU-99M SESTAMIBI / technetium-99m sestamibi / technetium-99m sestamibi. as^{99m}Tc legat de un complex cationic monovalent lipofilic din grupa izocianide (izonitril), utilizat in scintigrafia miocardica, pentru investigarea perfuziei coronariene. Prezinta o buna captare miocardica, dar redistributia sa este redusa si se produce dupa cateva ore.

TECOM, s. n. / **thecome**, s. m. / **thecoma**. [Lot. *theca*, gr. *theke* = *cutie, teaca*; -oma.] Tumora ovariana care se dezvoltă din tesutul interstitial ce inconjoara foliculii ovarieni. T. se dezvoltă de regula dupa menopauza si este in general benign, avand uneori activitate progesteronica feminizanta (v. luteinom).

TECTOSPINAL, adj. / **tecto-spinal**, -ale, -aux, adj. / **tectospinal**. [Lot. *tectum* = *acoperis*, de [a. *tegere* = a ar.ope.ri; *spinci* = *fim spuwrri*] Care se extinde de la *tectum mesencephali* (*tectum) la maduva spinarii.

TECTUM, s. n. / **tectum**, s. m. / **tectum**. NA: **tectum**, pi. **tecta**. [Lot. *tectum* = *acoperis*, de [a. *tegere* = a ac.ope.rL] Structura anatomica asemanatoare unui acoperis. Ex.: *t. mesencephali* (NA), portiunea cea mai dorsala a creierului mijlociu (*mezencefal).

TEFLON, s. n. / **Teflon**, s. m. / **Teflon**. Marca inregistrata pentru plite (politetrafluoretilen), polimer sintetic cu proprietati antiadezive. Este utilizat ca material de implant chirurgical pentru proteze, grefe vasculare si mijloace de fixare scheletica, deoarece este deopotriva rezistent si bine tolerat de catre tesuturi.

TEFROMALACIE, s. f. / **tephromalacie**, s. f. / **tephromalacia**. [Gr. *tephros* = *cenufd*; *malakia* = *inmuiere*, ae [a. *malakos* = *vwale*.] 1) Termen pentru denumirea leziunilor de natura ischemica prezente in carnea anterioara ale maduvei cervicale in cursul *amiotrofiei izolate non-progresive a muschilor mid ai mainii. 2) Denumire pentru boala insasi, in care leziunile mentionate anterior sunt ooncednta unui ramolismnt parcellar al ieritoriului spinal anterior de origine ateromatoasa sau sifilitica.

TEFROMIELITA, s. f. / **tephromy61ite**, s. f. / **tephromyelitis**. [Gr. *tephros* = *cenufd*; *myelos* = *maduva*; -ita.] Inflamatie coarnelor axului de substanta cenusie a maduvei spinarii. Cand evolueaza rapid, determina sindromul paraliziei spinale infantile sau, mai rar, al paraliziei spinale acute a adultului. V. poliomieliita anterioara acuta.

TEGUMENT, s. n. / **tegument**, s. m. / **integument**. NA: **integumentum commune**. [Lat. *tegumentum* = *irwelif*, de ia. *iegere* = fl *acoperi*.] Sin.: *piele* (v.).

TELECURIETERAPIE

TEHNICA, s. f. / **technique**, s. f. / **technique**. [Qr. *tekhnikos* = *ingenios, dihaci, de (a tekhne = arta mannaia, meserie.)* 1) Ansamblu de procedee si metode utilizate pentru obtinerea unui rezultat determinat. 2) In chirurgie, totalitatea timpilor operatori ai unei interventii chirurgicale. Aceeasi operatie poate fi executata dupa t. diferite. Sin.: *metoda*. V. si *operatie, pro-cedeu*.

TEHNICA METAMORFICA / technique metamorphique / metamorphic technique. Terapie manipulativa fundamentata pe principiul conform caruia, la nivel plantar, exista o proiectie fidela a intregii fiinte si a potentialului acesteia. Spre deosebire de "reflexoterapie, care utilizeaza suprafata plantara in totalitate, in cazul t. m. masajul plantelor se realizeaza la nivelul marginii unei interventii chirurgicale. Aceeasi operatie poate fi executata dupa t. diferite. Sin.: *metoda*. V. si *operatie, pro-cedeu*.

TEINA, s. f. / **theine**, s. f. / **theine, theina**. [Ciumza. *te, prm engl. tea = ceai; -ma.*] v. *cafeina*.

TELALGIE, s. f. / **thelalgie**, s. f. / **thelalgia**. [qr. 1) *thele* = *mameCon*; 2) *tele* = *departe*; *algos* = *dure.re..*] 1) Sensibilitate dureroasa a mamelonului. 2) Durere perceputa la distanta de locul leziunii.

TELANGIECTAZIE, s. f. / **telangiectasie**, s. f. / **telangiectasia, telangiectasis**. [(^{nr}. <e/os, -eos = *capat, ef(tremita.te; angeioa* = *vas; ektasis* = *dilatafw.*.) Dilatare patologica si permanenta, congenitala sau dobandita, a unor mid vase cutanate sau mucoase, al caror traseu devine vizibil cu ochiul liber. T. dispare de obicei la *vitropresiune.

TELANGIECTAZIE HEMORAGICA EREDITARA / telangiectasie hemorragique hereditaire / hereditary h(a)emorrhagic telangiectasia. Sin.: *boala Rendu-Osler* (v.).

TELANGIECTAZIE PULMONARA / telangiectasie pulmonaire / pulmonary telangiectasia. Maladie familiala cu transmitere autozomal semidominanta, caracterizata prin prezenta fistulelor arteriovenoase profunde la nivelul unuia sau ambilor pulmoni, uneori cu localizare subpleurala, situate eel mai frecvent in lobul inferior drept. Fistulele permit sangelui neoxigenat sa patrunda direct in circulatia sistemica, fara pasaj la nivelul membranelor de schimb alveolo-capilare, realizand un grad variabil de sunt dreapta-stanga.

TELANGIOM, s. n. / **telangiome**, s. m. / **telangioma**. [Cjr. *telos, -eos* = *capat, eJ(tre.mitare; angeion* = *vas; -oma.*] Tumora rezultata prin dilatarea capilarelor sau arteriolelor.

TELECHIRURGIE, s. f. / **telechirurgie**, s. f. / **telesurgery**. [^{nr}. (*ele* = *departe*; *kheir* = *mand, ergon* = *fucru fi ergein* = a [ucra.] Chirurgie in care operatorul nu atinge organul tratat, care este abordat de la distanta, prin mijloace fizice, ca laser, ultra-sunete sau unda de soc pentru *litotriptie.

TELECOBALTOTERAPIE, s. f. / **telecobaltotherapie**, s. f. / **telecobaltotherapy**. [jr. *tele* = *departe*; *germ, Kobalt*, var. de (a *Kobolt* = *spiridiif al mimCw*; gr. *therapeia* = *tratament, de to. therapeuein* = a *ingrijii*) Tratament cu radiatii gama obtinute de la o sursa externa de cobalt radioactiv, numita *bomba de cobalt.

TELECURIETERAPIE, s. f. / **telecurietherapie**, s. f. / **telecurietherapy**. [Cyr. *tele* = *departe*; *Marie Sklodowska Curie*, cfrnnist fi flZician francez, n.. in 'Sotoma, 1867-1934; *Pierre Curie*, chiimst fi fizician francez, 1859-1906; gr. *therapeia* =

TELEDIAGNOSTIC

A

tratament, de [a therapeiiein = a ingrijii] *Radioterapie Tn cadrul careia se utilizeaza radiatiile emise de un izotop gama-radioactiv plasat la distanta de organul de iradiat. Sin.: te-legamaterapie.

TELEDIAGNOSTIC, s. n. / telediagnostic, s. m. / telediagnosis. [Qr. *tele = de.pa.rte; dia = prin; gnostikos = care cunoaste., de. (a gnonai = a cunoaste.)*] Utilizarea telecomunicatiilor pen-tru a ajuta un medic izolat sa ia o decizie Tntr-un caz dificil. Se realizeaza o consultare la distanta Tntr doi sau mai multi medici, care pot utiliza mijloace mai mult sau mai putin avansate. Ex.: transmiterea de imagini.

TELEDIASTOLA, s. f. / t6diastole, s. f. / telediastole. [Jr. *telos, -eos = capat, e?(tremitate; diastole = diCatare, de [a diastelleiini = a Uirgi]*] Sfarsitul 'diastolei sau faza de relaxare ventriculara izovolumetrica.

TELEGAMATERAPIE, s. f. / telegammatherapie, s. f. / telegammatherapy. [gr. *tele = departe; y = a treia [item. a. alfa-ketului ffrec.; gr. therapeia = tratament, de (a therapeuein = a. ingrijii]* Sin.: telecurierapie (v.).

TELEGENESIS, s. n. / telegenesis, s. m. / telegenesis. [gr. *tele = departe; genesis = producer?., procreapie, de ia geliian = a. produce.*] Reproducere prin Tnsamantare artificiala, Tn particular prin spermatozoizi conservati.

TELEGONIE, s. f. / telegonie, s. f. / telegony. [gr. *tele = departe; gone, gonos = unna?, samdnfd genitald.*] Influenta primu-lui mascul asupra tuturor gestatiilor ulterioare ale unei femele, chiar daca fecundarea s-a produs de catre un alt mascul.

TELEMEDICINA, s. f. / telemedecine, s. f. / telemedicine. {Qr. *tele = departe; [at. medicina = meditiina.*} Consultatie medi-cala acordata la distanta, care poate ajuta fie un medic (tele-diagnostic), fie o persoana care nu este medic (telesistenta medicala). Tn caz de dificultate si de izolare. V. teledjagnostic.

TELENCEFAL, s. n. / telencephale, s. m. / telencephalon. NA: telencephalon. [Gr. *telos, -eos = co-pat, e.^y.Temita.te; enkephalos = crew, de [a en = m, kephale = cap.*] Partea anterioara a encefalului. T. se dezvoltă din prima vezicula cere-brala embrionara anterioara. El cuprinde *emisferile cerebrale, "ventriculele laterale si o parte din ventriculul al treilea.

TELEOPSIE, s. f. / teleopsie, s. f. / teleopsia. [Cjr. *tele = departe; opsis = vedere., aspect.*] Eroare Tn aprecierea distantei la care .se afla diferitele obiecte, tn absenta *ametropiei sau a tulburarii vederii binoculare. T. ar fi expresia unei leziuni cerebrale temporale.

TELEPATII, s. f. / telepathic, s. f. / telepathy, [gr. *tele = departe; pathos = afec.ri.um, sentiment.*] Comunicare extrasenzoriala, directa si la distanta, a gandurilor unui individ catre un alt individ. Realitatea acestui fenomen ramane discutabila.

TELERADIOLOGIE, s. f. / teleradiologie, s. f. / teleradiology. [gr. *tele = departe; [at. radius = raza; gr. logos = stiinfa.*] Metoda de comunicare a imaginilor diagnostice si a altor informatii relevante Tntre statii aflate la distanta care sunt legate Tn retele (locale sau pe arii largi).

TELERADIOTERAPIE, s. f. / teleradiotherapie, s. f. / teleradiotherapy. [gr. *tele = departe; [at. radius = raza; gr. therapeia = tratament, de [a therapeuein = a ingrijii.*] Tehnica de *radioterapie Tn care sursa agentului terapeutic (frecvent radiatii X) se afla la distanta fata de organism (peste 1,50 m), spre deosebire de alte tehnici (ex.: brahiterapie), Tn care sursa este la distanta foarte mica.

TELERECEPTOR, s. m. / telerecepteur, s. m. / telereceptor. [gr. *tele = departe; Cat. receptus, de. (a recipere = a primi]*] Denumire data unor receptori la care ajung stimuli senzoriali produși la distanta: ochiul, urechea, nasul.

TELESISTOLA, s. f. / telesystole, s. f. / telesystole. [Sr. *telos, -eos = capat, es^tremitate; systole = ccinncfw.*] Sfarsitul sistolei ventriculare, care corespunde fazei de ejectie lenta.

TEMPERATUR

TELESISTOLIC, adj. / telesystolique, adj. / telesystolic. [Cjr. *telos, -eos = capat, e?(tremitatei systole = contrac.tie.)*] Care se situeaza la sfarsitul 'sistolei.

TELETERAPIE, s. f. / teletherapie, 8. f. / teletherapy. [Gjr. *tele = departe; therapeia = tratament, de ta therapeuein = a ingrijii]* Termen cu mai multe semnificatii posibile: 1) Tratament radioterapeutic prin *telecobaltoterapie sau cu alta sursa de radiatii aflata la distanta fata de pacient. 2) Tratament (ipote-tic) la distanta prin "telepatie.

TELITA, s. f. / thelite, s. f. / thelitis. [gr. *thele = mmmSon, -ita.*] Inflamatiia mamelonului.

TELOCENTRIC, adj. / telocentrique, adj. / telocentric. [C;r. *telos, -eos = capat, e^tremitate; [at. centrum = centm, dm gr. kenton = vdrf ascufit.]* Despre un "cromozom al carui 'centromer este situat la una din extremitatile *cromatidei.

TELOFAZA, s. f. / telophase, s. f. / telophase. [gr. *telos, -eos = cavdt, e^tremitate; phasis = apaivnfd, rasdritui umi steCe, de la phainein = a aparea.*] Cea de-a patra si ultima faza a diviziunii celulare. Tn cursul cromozomii fuzioneaza si reconstituie un cordon, apoi se reformeaza o retea de *CTO-matina si o membrana nucleara pentru a individualiza nucleul. V. si mitoza.

TELOGEN, adj. / telogene, adj. / telogen. [gr. *telos, -eos = capat, e.^tremitate; gennan = a produce.*] Denumire a fazei de repaus din cadrul 'ciclului pilar.

TELOMER, s. m. / telomere, s. m. / telomere. [gr. *telos, • eos = capat, e?(tremitate; meros = parte.*] Structura specializata situata la extremitatea fiecarui brat al unui cromozom, de partea opusa centromerului. Secventa din care este alcatuit t. consta dintr-un sir de repetari (de la 250 la 1500) bogate in guanina (la om hexamerul TTAGGG) care sunt adaugate sub actiunea enzimei telomeraza. T. asigura integritatea cromo-zomilor si Tmpiedica fuzionarea acestora. Tn cursul diviziunilor celulare are loc o diminuare treptata a lungimii t, in relatie cu procesele de Tmbatranire.

TELORAGIE, s. f. / th6lorragie, s. f. / telorrhagia. [gr. *thele = mameion; rhegnyyai = a tdfm, a. u,bwm,*] Hemoragie la nivelul mamelonului.

TELOTISM, s. n. / thelotisme, s. m. / thelotism. [gr. *thele = tiamelon; -ism.*] Proiectia mameloanelor prin contractia musculilor areolei mamare, produsa prin reflex mamilo-areolar.

TELURIC, adj. / tellurique, adj. / telluric. [Lat. *tellus, -uris = pamdnt.*] 1) Care apartine pamantului sau are originea din pamant. 2) Care apartine elementului chimic nr. 52, telur.

TEMPERAMENT, s. n. / temperament, s. m. / temperament. [Lat. *lemperamentiim = c-om^inaf-ie fendta, proporfw justa, de [a temperan = a amestew in proportie justd; sewvf m-dic.ai dateaza. din sec.. X^1^1.]* 1) Ansamblul caracterelor fiziolo-gice proprii unui individ. 2) Ansamblul dispozitiilor psihologice ale unei persoane. 3) Caracteristica de activitate si reactivitate, ontologica si psihologica, avand raporturi nemijlocite cu dina-mica fiziologica a organismului. Hipocrate deosebea patru tipuri de t.: sanguin, coleric, melancolic, flegmatic. Ele au fost recon-firmate de Pavlov.

TEMPERATURA, s. f. / temperature, s. f. / temperature. [Lat. *temperature = c-ampozifie. bund, maswa. justa, de ia temperan = a amesteca in proportie justa.*] Intensitatea caldurii unui corp; Tn particular tn medicina, a unui organism viu, masurata cu un termometru. Unitatea de masura in sistemul international este Kelvinul (abrev. K), unitate fundamentala, sau gradul Celsius (abrev. °C), unitate derivata, intervalul de un grad fiind egal Tn cele doua scari de temperatura. Se utilizeaza si scara Fahrenheit, Tn tarile anglosaxone (unitatea de masura este °F pentru aceasta scara). Pentru conversia t. exprimate Tn scara Fahrenheit In grade Celsius se scade 32 din valoarea masu-

TEMPERATURA BAZALA

rata si se multipliea rezultatului cu 5/9. Pentru conversia inverse se multipliea valoarea masurata cu 9/5 si se adauga 32.

TEMPERATURA BAZALA / temperature basale / basal temperature. T. corporala masurata la trezire, Tnainte ca subiectul sa se fi ridicat din dinostatism si pe nemancate. Harta t. b. se alcatuieste prin masurarea zilnica a t., de obicei la nivelul rectului. In principiu, prin analiza hartii de t. b. se poate sta-bili data *ovulatiei.

TEMPERATURA CORPORALA / temperature corporelle / body temperature. T. corpului uman care rezulta din echili-brul dintre *termogeneza si pierderea de caldura. T. c. variaza ln cursul zilei, fiind mai ridicata seara, si Tn functie de locn masurarii. Astfel, masurata la nivelul axilei, t. c. variaza Tntre 36,8°C dimineata si 37,3°C seara. T. bucala este cu 0,3-0,6°C mai mare decat cea axilara, iar cea rectala cu 0,5-1°C. La nivelul ficatului, t. este de circa 40,5°C. T. bucala poate varia daca pacientul a ingerat alimente red sau daca acesta repira pe gura. Se apredaza ca masurarea t. rectale este mai pre-cisa decat masurarea t. axilare sau bucale, cu conditia absentei oricarui proces patologic local.

TEMPERATURA DE FUZIUNE / temperature de fusion / melting temperature. 1) T. medie la care 50% dintre moleculele de ADN bicatenar dintr-un amestec se gasesc sub forma di-sociata. 2) T. care corespunde trecerii unui bistrat lipidic (format dintr-un singur tip de fosfolipid) din faza de *gel Tn faza de "cristal lichid. Pentru amestecuri de fosfolipide, ca si pen-tru membranele naturale (care includ si proteine), aceasta tranzitie are loc Tntr-un interval de t.

TEMPORAL, adj., s. n. / temporal, -ale, -aux, adj., s. m. / temporal. [Lat. *temporalis* = de [a *tdmpla*, de. [a *tempus*, -oris = *tdmpla*] 1) Care se refera la tampla sau la osul t. sau la lobul t. (ex.: sindrom t, care cuprinde manifestari ln relatie cu leziuni ale lobului t.). 2) *Osul t. v. tab. anat. - case.*

TEMPOROMALAR, adj. / temporo-malaire, adj. / temporomalar. [Lat. *tempus*, -oris = *tdmpla*; *mala* = *nuuyar superior*.] Care se refera la tampla si la obraz, sau la osul temporal si osul malar.

TEMPOROMANDIBULAR, adj. / temporo-mandibulaire, adj. / temporomandibular. [Lot. *tempus*, -oris = *tdmpla*; *mandibu-la* = *maJySar inferior*, de. Co. *mandere* = a mesteca.] Care se refera la osul temporal ?i la mandibula sau se afla Tn relatie cu aceste formatiuni.

TEMPOROPARIETAL, adj. / temporo-parietal, -ale, -aux, adj. / temporoparietal. [Lot. *tempus*, -oris = *tdmpla*; *parietalis* = *ck perete*, de. [a *paries*, -etis = *perete*.] 1) Care apartine sau are legatura cu oasele temporal si parietal. 2) Cu referire la regiunea t. sau la *circumvolutiile temporale si parietale.

TEMPOROPONTIN, adj. / temporo-pontin, -e, adj. / temporo-pontile. [Lat. *tempus*, -oris = *tdmpla*.; *pons*, -ntis = *pwtte*.] Care se refera la lobul temporal si la protuberanta inelara.

TEMPOROSPATIAL, adj. / temporo-spatial, -ale, -aux, adj. / temporo-spatial. [Lot. *tempus*, -oris = *ttnp*; *spatium* = *spafiti*.] Care se refera deopotriua la (imp si spatiu.

TENALGIE, s. f. / tenalgie, s. f. / tenalgia. [Qr. *tenon*, -ontos = *tendon*; *algos* = *durere*.] Durere localizata la nivelul unuia sau mai multor tendoane. Sin.: tenodinie.

TENASCINA, s. f. / tenascine, s. f. / tenascin. [Lat. *tenere* = a fine., *nasci* = a se naste; -*ina*.] Glicoproteina extracelu-lara izolata recent Tn tesutului conjunctiv, care partidpa la inter-actiunile celulare.

TENDINITA, s. f. / tendinite, s. f. / tendinitis. [Lat. *medievda tendo*, -mi's = *tendon*, *profiatnl* de. (a. gr. *tenon*, -ontos = *tendon*; -*ita*.] Inflamata corpului unui tendon sau a zonei sale de insertie (t. de insertie). Daca la insertie este anexata o "bursa seroasa se produce o tendinobursita. Cand are loc o reactie

TENODEZA

osteofitica subperiostala la locul insertiei este vorba de tendino-periostita. Ex. de t: 1) T. *ahileana* este limitata la o parte din tendonul lui Ahile si se caracterizeaza prin tumefactie dure-roasa cu dificultati la mers. Survine eel mai frecvent dupa un traumatism, un mar? forat sau din cauza Tncaltar-ntei stramte, mai rar fiind consecinta unei *artrite. 2) T. *cispitanta*, sin.: sinovita crepitanta (v.). 3) T. de insertie reprezinta consecinta unui reumatism *xiraarticular, localizat la nivelul insertiilor osoase ale tendoandor, ligamentelor sau aponevrozelor. Sin.:

tenozita.

TENDINITA DE INSERTIE / tendinite d'insertion / enthesitis.

Sin.: entezita (v.).

TENDINOPERIOSTITA, s. f. / tendinoperiostite, s. f. / tendinoperiostitis. [Lot. *medwvaia tendo*, -inis = *tendon*, *prmbabii* de. [a gr. *tenon*, **ontos* = *tendon*; gr. *peri* = m jurul; *osteon* = os; -*ita*.] Sin.: entezita (v.).

TENDON, s. n. / tendon, s. m. / tendon. NA: tendo, pi. tendines. {Lat. *muuu.vaia tendo*, -inis = *tendon*, *proliabii* de (a. gr. *tenon*, -ontos = *tendon*.) Extremitate fibroasa, alba si rezis-tenta, mai mult sau mai putin alungita, cilindrica sau aplatizata a unui muschi. Este constituita dintr-un tesut conjunctiv alb-sidefiu, dens si rezistent, prin care muschiul se insera pe os. T. are rolul de a transmite forta musculara.

TENDON CALCANEAN / tendon calcanean / calcaneal tendon.

NA: tendo calcaneus. Sin.: tendonul lui Ahile (v.).

TENDON ROTULIAN / tendon rotulien / patellar tendon. NA:

ligamentum patellae. Continuare a portiunii centrale a t. muschiului cvadriceps femural, sub forma unui ligament tendi- nos puternic Tntre varful rotulei si tuberozitatea anterioar§ a tibiei. Sin.: ligament rotulian.

TENDONUL LUI AHILE / tendon d'Achille / Achilles' tendon.

NA: tendo calcaneus. }Qr. *Akhilleus*, erou. *give a cdruj mama* [- a finut de caicai pentru a-] scu.fu.naa in Sty-tj] T. masiv, puternic, care leaga muschiul triceps sural de tuberozitatea *cal-caneului. Sin.: tendon calcanean.

TENECTOMIE, s. f. / tenectomie, s. f. / tenectomy. [gr. tenon, -ontos = tendon; ektome = e-tyizie.] Exdzia chirurgicala partiala a zonei lezate a unui tendon, a tecii acestuia sau, uneori, excizia totala.

TENESMA, s. f. / t6nesme, s. m. / tenesmus. [Cyr. *tenesmos*, de [a *teinein* = a intinae.] Senzatie permanenta sau paroxis-tica de constriction dureroasa a sfincterului anal sau vezical, cu tensiune penibila si nevoie imperioasa si continua de a defeca sau de a urina.

TENIAZA, s. f. / taeniase, s. f., taeniasis, s. m. / t(a)eniasis. [Lat. *taenia* = *pangdca*.; -nzo.j Infestarea cu viermi din genul *Taen('a si tulburarile provocate de prezenta parazitilor Tn intes-tin. Manifestarile clinice ale t. sunt Tndeosebi digestive: dureri abdominale, greata, tulburari de tranzit intestinal, senzatie de balonare, apetit capricios. Uneori pot aparea tulburari nervoase.

TENIE, s. f. / taenia, s. f. / t(a)enia. }Lat. *taenia* = *pangfica*.] Vierme apartinand genului *Taenia* (v.).

TENIFUG, ad), s. n. / tenifuge, ad), s. m. / t(a)eniafuge. [Lot. *taenia* = *pangfica*; *fugare* = a pune pe fuffa-i a. mdeparta.] (Medicament) care provoaca paralizia si expulzia 'teniiilor.

TENODEZA, s. f. / tenodese, s. f. / tenodesis. [C,r. *tenon*, -ontos = *tendon*; *desis* = *kgare*.] Tehnica chirurgicala efectuata de obicei pentru fixarea, stabilizarea unei articulatii, atunci cand tendonul unui muschi cu rot Tn mobilitatea articulatiei respective este dezinsurat (accidental, traumatic). T. consta Tn insertia tendonului respectiv ln pozitie anatomica sau Tntr-o pozitie noua. T. poate fi utila si Tn cazul corectiei chirurgicale a picioru-lui paralytic echin, Tn acest caz fiind interesat tendonul unui muschi paralyzat al gambei.

TENODINIE

TENODINIE, s. f. / **t6nodinie**, s. f. / **tenodinia**. }*§r. tenon, -ontos = tendon; odyne = rfunsre.*} Sin.: tenalgie (v.).

TENOLIZA, s. f. / **tenolyse**, s. f. / **tenolysis**. [*Cjr. tenon, -ontos = tendon; lysis = distruffere, de [a lyein = fl distruge.*] Procedeu chirurgical care consta in excizia aderentelor fibroase, cicatriceale care impiedica functia fiziologica a unui tendon.

TENOPEXIE, s. f. / **tenopexie**, s. f. / **tenopexy**. [*Qr. (enon, -ontos = tendon; pexis = fuyire.*] 1) Fixarea, Tn general prin sutura, a tendonului unui muschi, de, ex. Tn cazul muschilor globului ocular, pentru corectarea unui *strabism.

TENOPLASTIE, s. f. / **tenoplastie**, s. f. / **tenoplasty**. [*Qr. tenon, -ontos = tendon; plastos = node[at, de. (a plassein = a forma, a modela.)*] Grefa tendinoasa constand Tn interpunerea unui tendon de origine animala la extremitatile unui tendon sectional, rupt sau afectat de un proces patologic.

TENORAFIE, s. f. / **tenorrhaphie**, s. f. / **tenorrhaphy**. [*§r. tenon, -ontos = tendon; rhaps = sutura.*] Reunirea prin sutura a fragmentelor unui tendon sectional

TENOSINOVITA, s. f. / **teno-synovite**, s. f. / **tenosynovitis**. [*Gr. tenon, -ontos = tendon; [at. medwvaia synovia, proballii de. (a gr. syn = mtpreuna, [at. ovum == on.; -ita.)*] Afectiune inflamatorie localizata la nivelul tecii sinoviale a unui tendon si care se poate Tnsoti de aparitia unor zgomote (crepitatii) la miscarea tendonului respectiv (*t. crepitanS*). Sin.: sinovita tendinoasa. V. si peritendinita.

TENOSINOVITA CRONICA STENOZANTA A POLICELUI DE QUERVAIN / **t6nosynovite chronique stenozante du pouce de De Quervain** / **De Quervain's disease, tenosynovitis steno-sans**. [*Fritz de Quervain c-fwwg eCvefian, profesor ta 'Bema fi 'Basel, 1868-1940.*] Sin.: boala de Quervain (v.).

TENOTOMIE, s. f. / **tenotomie**, s. f. / **tenotomy**. [*Qr. tenon, -ontos = tendon; tome = taiere, secfuine, de [a temnein = a taw,]*] 1) Sectionare cnirurgicala a unui tendon pentru redresa-rea unui membru, a unui segment de membru sau a unui organ (ochi, in caz de *strabism). 2) Termenul este utilizat si Tn cazul sectionarii unor 'bride fibroase cicatriceale care obstructioneaza miscarile la nivelul unui segment de membru sau Tl mentin Tntr-o pozitie anormala.

TENOSITA, s. f. / **tenosite**, s. f. / **tenositis**. [*Cjr. tenon, -ontos = tendon; -ita.*] Sin.: tendinita (v.).

TENSEGRITATE, s. f. / **tensegrite**, s. f. / **tensegrity**. [*Sfirev. enfi. teasonat integrity, din iat. tensus, de [a tendere = a intinde, a inc-orda fi integrare = a intregi, a compCeta.]*] Concept amictural din biologia celulara si moleculara, intro-dus de Buckminster Fuller, caracteristic pentru structurile sta-bilizate prin integritate tensionala, care le diferentiaza pe aces-tea de arhitecturile clasice bazate pe continuitate compresiona-la. Integritatea tensionala se realizeaza prin conectarea unei serii continue de elemente tensoare cu o serie discontinua de elemente rigide, rezistente la compresie. Structurile tensegrale dezvolta o tensiune interna, fiind In acest mod independente de gravitate, si reactioneaza prin reconfigurari globale la modi-ficari mecanice locale. Tn biologia celulara si moleculara, con-ceptui de t. ofera o explicate plauzibila pentru integrarea actiu-nii fortelor fizice cu logica evenimentelor biochimice, asam-blarea structurilor Tn suprastructuri si articularea dinamicilor locale Tn comportamente globale coerente si adaptate. *Matri-cea extracelulara si *citoscheletul sunt prin excelenta structuri tensegrale, conectarea lor prin molecule de adeziune stand la baza organizarii si dinamicii tisulare. Conceptul de t. este util Tn explicarea globala a unor procese de fiziologie celulara Tn relatie Tndeosebi cu citoscheletul si membrana celulara.

TENSIOACTIV, adj. / **tensioactiv**, -ive, adj. / **tensioactive**, **sur-face-active**. [*Lot. tensus, de (a tendere = a mtinde., a mem-do; activus = activ, de [a agere = a ac.fwna.]*] Care poseda

TENSOR

proprietatea de *tensioactivitate. Substantele *t. pozitive* cresc coeficientului de tensiune superficiala, iar substantele *t. negative* lI scad. V. si tensioactivitate.

TENSIOACTIVITATE, s. f. / **tensioactivitate**, s. f. / **tensioacti-vity**.

}*Lat. tensus, de (a. tendere = a mtinde, a mcorda;*

activus = ac.tiv, de ta agere = a acfwna.] Proprietatea unor substante de a modifica *tensiunea superficiala. Este cazul unor substante organice cu lanturi lungi de carbon si numar mic de radicali -OH sau -CO^H. Solvitii care scad tensiunea superficiala trebuie sa se afle concentrati Tn stratui superficial al solutiei si invers pentru **cei ce cresc tensiunea** superficiala. V. tensioactiv.

TENSIOMETRU, s. n. / **tensiometre**, s. m. / **tensiometer**. [*Lat. tensus, de la tendere = a mtinde, a mcorda.; gr. metra = masura.*] Sin.: sfigmomanometru (v.).

TENSIUNE, s. f. / **tension**, s. f. / **tension**. [*Lot. tensio, -onis = incordare, de [a tendere = a intinde, a nusrd.a.]*] 1) Sinonim inadecvat, dar uzual folosit pentru presiune, pentru a desem-na rezistenta opusa de peretii cavitatilor organice (abdomen, stomac, vezica etc.) sau de vase (artere, vene) la presiunea creata de lichidele sau gazele pe care le contin. V. si t. arte-riala. 2) *T. electrica*: diferenta de potential electric intre doua puncte. Se masoara Tn volti. 3) *T. intraoculara*, v. presiune intraoculara. 4) *T. superficiala* (v.). V. si surfactant. 5) *T. vapo-rilor de apa*, t. partiala a vaporilor de apa din aer. Reprezinta modul de exprimare a umiditatii aerului.

TENSIUNE ARTERIALA / **tension arterielle** / **blood pressure, arterial tension**. Forta elastics exercitata de peretii arteriali asupra continutului sanguin. Aceasta echilibreaza, practic, cu j forta contractila a inimii transmisa de sange si denumita pre-siune arteriala. Termenii de t. a. si presiune arteriala, desi desemneaza notiuni biofizice diferite, au devenit sinonimi in lim-bajul medical. Tn consecinta, v. presiune arteriala.

TENSIUNE ARTERIALA DIASTOLICA / **tension arterielle dia-stolique** / **diastolic pressure**. Sin.: presiune arteriala minima (v.).

TENSIUNE ARTERIALA DIFERENTIALA / **tension arterielle differentielle** / **pulse pressure**. Sin.: presiune arteriala dife-rentiala (v.).

TENSIUNE ARTERIALA MAXIMA / **tension arterielle maxima** / **systolic pressure**. Sin.: presiune arteriala maxima (v.).

TENSIUNE ARTERIALA MEDIE / **tension arterielle moyenne** / **mean pressure**. Sin.: presiune arteriala medie (v.).

TENSIUNE ARTERIALA MINIMA / **tension arterielle minima** / **diastolic pressure**. Sin.: presiune arteriala minima (v.).

TENSIUNE ARTERIALA SISTOLICA / **tension arterielle sys-tolique** / **systolic pressure**. Sin.: presiune arteriala maxima (v.).

TENSIUNE INTRAOCULARA / **tension intraoculaire** / **intrao-cular pressure**. Sin.: presiune intraoculara (v.).

TENSIUNE SUPERFICIALA / **tension superficielle** / **surface tension**. Forta care se manifesta la suprafata libera a unui lichid, deoarece fortele de atractie dintre moleculele de lichid sunt mai mari decat cele dintre moteculele lichidului si ale gazului de deasupra. Datorita orientarii normale a fortei, suprafata libera a unui lichid tinde spre o arie cat mai mica si se comporta ca o membrana elastica. T. s. se exercita pe unita-tea de lungime a liniei de contact care separa doua faze (lichid-aer). Ea depinde de natura lichidului, de temperatura si de compozitia suprafetei. Se noteaza cu CT (sau y) si se exprima in N/m. Fenomenul de t. s. este implicat in formarea meniscurilor, Tn fenomenele capilare, curgerea sub forma de picaturi si, in organism, indeosebi in rolul *surfactantului.

TENSOR, adj., s. m. / **tenseur**, adj., s. m. / **tensor**. [*Lot. (en-sus/ df. (a tendere = a intinde, a mcorda.)*] (Muschi) care deter-

TEOBROMINA

mina tensiunea sau Tntinderea unei structuri anatomice, Tndeosebi In cazul *aponevrozelor. Ex.: muschiul t. al fasc/e/ fata. V. tab. anat - muschi.

TEOBROMINA, s. f. / theobromine, s. f. / theobromine. {{jr. thcos = ze.u; bromii = fel de, mdiicore.; -ina.} Principal alcaloid din boabele de cacao [*Theobroma cacao*], t. este un derivat purinic xantinic cu actiune diuretica, de relaxare a musculaturii netede, coronarodilatatoare si relativ stimulanta pentru sistemul nervos central.

TEOFILINA, s. f. / theophylline, s. f. / theophylline. {Cjr. thebs = zeu; philein = a iugi; -ina.} Prindpalul alcaloid din frunzele de ceai, chimic fund o dimetil-xantina, preparata si sintetic. T. are actiune stimulanta asupra sistemului nervos central, este 'diuretic si spasmolitic la nivelul muschilor netezi (Tndeosebi efect bronhodilatator benefic in astmul bronsic). V. cafeina si xantina.

TEOMANIE, s. f. / theomanie, s. f. / theomania. [Qr. theos = zw, mania = mimim.] Delir religios prin care pacientii sus-tine ca se afla sub inspiratie divina sau ca este un personaj divin.

TEORIA CELULARA / teorie cellulare / cell theory. Una din marile teorii unificatoare din secolul al XIX-lea. Purkinje, Schleiden si Schwann au vazut Tn celula unitatea structurala si fiziologica a organismelor animale si vegetale.

TEORIA GENERALA A SISTEMELOR / teorie generale des systemes / general systems theory. T. elaborata de biologul L. von Bertalanffy, conform careia Tn natura nu exista obiecte izolate, ci asoderi ale acestora, aflate in interactiune. Prin integrarea unui anumit numar de obiecte (elemente) Tntr-un sis-tem apar proprietati noi, care sunt caracteristice numai sistemului respectiv si nu componentelor izolate. T. g. a s. a avut un impact deosebit In toate stiintele, deoarece Tn conditiile In care Tn cercetare domina tendinta analitica, permite sinteza unor date aparent disparate. Au fost identificate o serie de caracteristici generale comune sistemelor nevii si biosistemelor, precum si o serie de particularitati ale acestora din urma. T. g. a s. deschide si calea analizei cantitative, inclusiv In cazul unor sisteme biologice, dar adoptarea analizei sistemice s-a concretizat Tndeosebi Tn domeniul sistemelor tehnice.

TEORIA INFORMATIEI / teorie d'information / information theory. Analiza caracteristicilor comunicarii mesajelor la nivelul sistemelor Tn toate etapele (codificare, transmisie, decodificare, receptie) si a perturbarilor (sau distorsiunilor) care se produc in diferite etape.

TEORIA SELECTIEI CLONALE / teorie de la selection clonale / clonal selection theory. Sin.: selectie clonala imuno-logica (v.).

TEORIA T1NTEI / teorie de la cible / target theory. T. conform careia efectul direct al radiatiilor ionizante depinde de probabilitatea interactiunii acestora cu o serie de structuri vitale ale celulei, Tndeosebi cu moleculele de ADN. Probabilitatea ca radiatiile sa produca o leziune (reversibila sau ireversibila) la nivelul acestor molecule este o problema de balistica, de unde denumirea t. T. t. a fost extinsa si Tn explicarea altor procese, cum este actiunea medicamentelor.

TEORIE, s. f. / teorie, s. f. / theory. [Qr. theoria = actiunea de a. obse-rva, de. a. medita, de. (a theorem = a okserva, a contempl.) 1) Cunoastere speculative), abstracts, ideala, independents de aplicatii. T. este verificata Tn practica. 2) Sistem conceptual organizat pe care se bazeaza explicarea unor fenomene, pornind de la un ansamblu de ipoteze verificate experimental.

TERAPEUTIC, adj. / therapeutique, adj. / therapeutic(al). [Qr. thcrapcuikos = care vitufeca, care. uigrifite, lie. (a thera-peuein = a uigrifit) Care se refera la tratamentul bolilor. Ex.: procedeu t., agent t., pneumotorax t.

TERAPIE GENETICA

TERAPEUTICA, s. f. / th6rapeutique, s. f. / therapeutics. [C,r. therapeutikos = care. •Uuuet.a, care. tngrijete., de (a thera-peuein = a mgrifit) Ramura a medicinei dedicata aplicarii unor remedii variate - Tndeosebi medicamentoase si chirurgicale - Tn scopul vindecarii bolilor sau al ameliorarii simptomatologiei si a altor tulburari produse de acestea. Tn alternativa ideala, t. poate fi etiologica, actionand direct asupra cauzelor bolii, sau pato-genica, Tn cazurile cand sunt tintite mecanismele patologice, si simptomatica, daca se urmareste atenuarea sau disparitia unor simptome. Sin.: terapie. V. si tratament.

TERAPIE, s. f. / therapie, s. f. / therapy. [Cjr. therapiea = tmtaimnt, de. la thcrapcuem = a ingrijit] Sin.: terapiile (v.).

TERAPIE ANTIMICOBACTERIANA / therapie antimycobacterienne / antimycobacterial therapy. Metoda de t. a infectiilor cu micobacterii, care include tratamentul farmacologic al tuberculozei, leprei si al bolilor produse de micobacteriile netuberculoase patogene. Tuberculostaticile sunt divizate Tn agenti de prima linie (izoniazida si rifampicina asodate cu pirazinamida, etambutol si streptomycin) si de a doua linie (addul paraaminosalidic, amikacina, capreomicina, cicloserina, etionamida, kanamidna si tiacetazona). Tratamentul standard al leprei include dapsona, rifampicina si dofazimina. *Mycobacterium avium-intracelulare* si *M. kansasii* sunt sensibile la tuberculostaticile de prima linie, iar micobacteriile cu crestere rapida - la amikacina, cefalosporine, chinolone fluorinate, doxicidina si sulfo-namide. Claritromidna este un antibiotic foarte eficient Tmpotri-va micobacteriilor netuberculoase, fiind util si Tn tratamentul infectiilor diseminate la pacientii cu SIDA.

TERAPIE ANTI-Rh-D / th6rapie anti-Rh-D / anti-Rh-D therapy. Administrarea de anticorpi tnpotri-va antigenului Rh-D (antigen mult imunogenetic din sistemul de grup sanguin Rh), uti-lizata Tn tratamentul purperei trombocitopenice idiopatice.

TERAPIE COGNITIVA / therapie cognitive / cognitive therapy. Metoda de psihoterapie apropiata de *t. comportamentala. T. c. se bazeaza pe modelul cognitiv de functionare a gandirii, conform caruia comportamentele motorii si verbale sunt conditionate prin scheme inconstiente dobandite prin experienta. Tulburarile mentale, Tndeosebi depresiile, sunt Tn relatie cu o gandire si credinte eronate, produse prin scheme preexistente. In prezenta unor situatii difidile. T. c., utilizata Tndeosebi Tn tulburarile anxio-depresive, consta Tn modificarea progresiva a acestor sisteme de gandire inadecvata, prin interventii active, de tip pedagogic.

TERAPIE COMPORTAMENTALA / therapie comportementale / behaviour therapy. Metoda de psihoterapie bazata pe prin-dpii stabilite prin analiza experimentală a Tnvatarii si conditio-narii. Scopul t. c. consta Tn modificarea comportamentelor patologice prin Tnlocuirea unor atitudini neadecvate cu altele, mai bine adaptate.

TERAPIE GENETICA / therapie g6nique / gene therapy. Denumire generica pentru ansamblul de tehnici datorita carora ADN, din factor etiopatogenic, devine medicament. In esenta, prin t.g. se urmareste fie modularea expresiei unei gene endogene, fie corectarea anomaliiilor structurale ale genei modificate (alterate) sau suplinirea functiilor acesteia. In prezent t.g. este optionala prin: 1) *Proteine recombinante* si *vaccinuri* produse prin *inginerie genetica utilizand: a) 'donarea si expresia unor gene normale Tn microorganisme sau *animale transgenice; b) producerea de anticorpi total sau partial „umanizati" prin manipularea *genelor imunoglobulinelor; c) productia de vacdnuri modificate genetic. 2) *T.g. propriu-zisa* este exclusiv somatica si consta Tn modificarea genetica a celulelor pacientului prin transfer de *oligonucleotide, fragmente de gene sau chiar gene. In functie de tehnica de transfer se disting: a) *t.g. in vivo* - constand Tn traser direct de material genetic Tn celulele pacientului folo-sind un 'vector care confine gena respective! (tehnica este uti-

TERAPIE IMUNOSUPRESIVA

lizata cand boala se exprima la mai multe tipuri de celule din organism, de ex., Tn "mucoviscidoza); b) t.g. ex vivo, care consta din efectuarea unei 'autogrefe de celule modificate genetic in afara organismului (celulele prelevate de la pacient sunt modificate in vitro, prin introducerea unei gene normale si ulterior sunt reinserate Tn organism). Tn functie de mecanismul patogenic se deosebesc: a) t.g. c/as/ca, constand Tn transfer de gene Tn celulele tinta pentru obtinerea unei expresii genice optime, Tn urmatoarele cazuri: produs genic absent la pacient, distrugere a celulelor tinta prin expresia unei toxine, expresie a unui produs pentru activarea sistemului imun; b) t.g. neo-clasic si constand Tn transfer de material genetic pentru inhiba-rea expresiei unor gene implicate Tn patogenia unei anumite boli. Sin.: genoterapie.

TERAPIE IMUNOSUPRESIVA / th6rapie immunosuppressive / immunosuppressive therapy.

Tratament cu agenti fizici (ex.: radiatii X) sau farmacologici (corticosteroizi, medicamente citotoxice ca azatioprina si cidospolina) care inhiba Tn general raspunsul imun fata de antigenii endogeni si exogeni, fiind uti-lizati Tn transplantul de organe (pentru prevenirea rejektului), Tn alergii, Tn mielomul multiplu si Tn bolile autoimune.

TERAPIE INTENSIVA / soins intensifs / intensive care.

Ansamblul procedurilor terapeutice absolut necesare Tn cazul pacientilor care, prin natura si gravitatea afectiunilor de care sufera, necesita o supraveghere specializata, imediata si continua, incluzand echipamente de monitorizare complexa si de resuscitare a functiilor vitale. Tn spitalele mari exista unitati (sectii) specializate cu adresabilitate precisa: nou-nascuti, bolnavi chirurgicali, arsuri grave, bolnavi cu infarct miocardic sau afectiuni neurologice grave.

TERAPIE SCLEROZANTA / therapie sclerosante / sclerotherapy.

Injectarea varicelor esofagiene cu un agent chimic sclerozant, prin intermediul unui cateter cu ac trecut prin endoscop. T. s. permite un control bun al hemoragiilor esofagiene acute si poate fi folosita si Tn scop preventiv.

TERATISM, s. n. / teratisme, s. m. / teratism. [Cjr. terns, -o(os = monSTRU.; -ism.)

Anomalie grava a formarii sau/si dezvoltarii unor organe de origine congenitala.

TERATOBLASTOM, s. n. / teratoblastome, s. m. / teratoblastoma. [QT. teras, -atos = monSTRU.; blastos = germen; -oma.]

*Teratom cu evolutie maligna, dezvoltat pe seama celulelor de tip embrionar.

TERATOGEN, adj. / teratogene, adj. / teratogen. [Qr. teras, -atos = monSTRU.; gentian = a produce.]

Care provoaca ano-malii congenitale, actionand Tn perioada graviditatii. Ex.: actiunea t. a "talidomidei, Tn general a unor medicamente sau a unor doze man de radiatii.

TERATOGENEZA, s. f. / teratogenese, teratogenie, s. f. / teratogenesisis. }Qr. teras, -atos = monSTRU.; genesis = produce.re.i de (a gennan = a produce.)

Mecanismele de producere a malformatiilor la embrion sau la fetus.

TERATOID, s. n. / teratome, s. m. / teratoma. [jr. teras, -atos = monSTRU.; eidos = forma.]

Sin.: teratom (v.).

TERATOLOGIE, s. f. / teratologie, s. f. / teratology. [qr. turns, -atos = monSTRU.; logos = stUnfo.]

Stiinta care studiaza anomalile si malformatiile Tn relatie cu perturbarile dezvoltarii embrionare sau fetale.

TERATOM, s. n. / teratome, s. m. / teratoma. [Cfr. teras, -atos = monSTRU.; -omo.]

Neoplasm disembrioplazic, format din tesuturi adulte direrentiate (r. benign) sau embrionare nediferentiate (t. malign). T. se localizeaza eel mai des la nivelul testiculului sau ovarului (la adult) si al mediastinului sau regiunii sacrococcigiene (la copil). Sin.: teratoid, tumora organoidea (Virchow). V. si disembriom.

TERATOSPERMIE, s. f. / teratospermie, s. f. / teratospermia. [Qr. teras, -atos = monSTRU.; spermu, -atos = samdnfa.]

TERMOCAUTER

Prezenta a numerosi spermatozoizi de forma anormala In sperma, cu consecinte negative asupra fecundatiei si gestatiei.

TEREBRANT, adj. / terebrant, -e, adj. / terebrant, terebrating.

[Cjr. terebron = sfredel, burgfdu.] Care roade, care scobeste, care are tendinta sa patrunda Tn profunzimea tesuturilor, cu referire Tndeosebi la unele ulcere.

TEREBRATIE, s. f. / terebration, s. f. / terebration. [Lot. terebratio, -onis = sfre.deli.re., perforw, de [a terebrare = fl sfm-ded, a- perfora si gr. terebron = sfredeC, bwgfuu^

Sin.: perforatie (v.).

TEREN, s. n. / terrain, s. m. / diathesis. [Lat. terrenus = lit pmuint/ terestm, de [a terra = famdnt.]

Concept clasic, dar si impreds, care regrupeaza totalitatea factorilor constitutionali (genetici, fiziologici, tisulari sau umorali) sau dobanditi care determina predispozitia pentru o boala sau conditioneaza *prognosticul unei boli. Notiunea traditionala de t. morbid este relafv vaga si se restrange treptat, Tndeosebi prin identificarea unor anomalii sau caracteristici genetice precise. T. poate fi definit drept capacitatea organismului de a raspunde, de a reactiona la diversi agenti patogeni. Tn terminologia engl., termenul diathesis (v. diateza) este doar un sin. partial. V. predispozitie si diateza.

TERMAL, adj. / thermal, -ale, -aux, adj. / thermal. [jr. therms = catcfura.]

Care se caracterizeaza prin temperatura, prin caldura. Termenul se utilizeaza Tndeosebi cu referire la apele minerale calde sau t., utilizate Tn cura t.

TERMEN, s. n. / terme, s. m. / term of pregnancy. [Lat. ter-1 minus = lime. de, hotar, Cmity.]

Sfarsitul previzibil al sarcinii, dupa o perioada normala de *gestatie, urmat de nastere. Ex.: sarcina la t.

TERMIC, adj. / thermique, adj. / thermic, thermal. [Qr. ther- ^ mos = cafd, de [a therme = cdidura.]

Care se refera la caldura (ex.: conductibilitate t.) sau la temperatura unui corp (curba t.).

TERMINAL, adj., s. n. / terminal, -ale, -aux, adj., s. m. / terminal. [Lat. terminalis = final, de Ca terminus = time. de, hotar, [imita.]

1) Care se refera la extremitatea unei structuri, care constitute ultimul element din punct de vedere al pozitiei topografice (ex.: artera t.). 2) Despre perioada finala a unei boli, denumita faza t. 3) V. glosar de informatica medicala.

TERMINATOR, s. m. / terminateur, s. m. / terminator. [Lat. terminator, -oris de [a terminare = a termina, a tticlieu.]

Secventa de ADN care favorizeaza oprirea rtranscriptiei.

TERMISTOR, s. n. / thermistance, s. f. / thermistor. [Afmv. e.ngl. thermal resistor, din gr. therme = caldura; [at. resistere = a rezista, a se impotran, de, (a sistere = a se ami)]

Component electronic a carui rezistenta variaza neliniar cu temperatura mediului si poate fi utilizat pentru masurarea unor modificari foarte mid ale acesteia. Sin. partial: termorezistenta.

TERMOALGEZIC, adj. / thermo-algesique, adj. / thermoalgesic. [Cjr. thermos = cafd, de. Ca therme = caidwa.; algos = du.re.re., sou algesis = smiftif du.re.ni]

Care se refera deopotriva la caldura si la durere. Ex.: sensibilitate t., anestezie t.

TERMOANALGEZIE, s. f. / thermoanalgesie, s. f. / thermoanalgesia. [(^r. thermos = cafd, de. la therme = cafdwa; an - pril'.; algos = dure-re, sou. algesis = sunful duiwii)]

1) Alterarea termosensibilitatii sau a capadatii de a discrimina caldura de frig. 2) Anestezie termica si dureroasa legata de lezarea unui fascicul spinotalamic. Sin.: termoanestezie.

TERMOANESTEZIE, s. f. / thermoanesthesie, s. f. / thermoan(a)esthesia. [t^r. thermos = cafd, de. [a therme = caidura; an - prw.; aisthesis = semafie., sensifnitate]

Sin.: termoanalgezie (v.).

TERMOCAUTER, s. n. / thermocautere, s. m. / thermo-cautery. [^r. thermos = cold, de. (a therme = caldura.; (at. cauterium, gr. kauterion = fier mrosit, de (a gr. kaitem = a arde.)

*Cauter care foloseste ca sursa de caldura arderea vapo-rilor provenind din hidrocarburi.

TERMOCAUTERIZARE

TERMOCAUTERIZARE, s. f. / thermocauterisation, s. f. / thermocauterisation. [Gr. *thermos* = cold, *lie* [a *lherme* = caidura.; [at. *caeterium*, gr. *kaulerion* = fier mrofit, de [a gr. *kaiein* = a arde.] Cauterizarea unei plagi sau a unui tesut cu ajutorul caldurii produse de un *cauter incalzit la alb. Actual-mente, *termocauterul este Tnlocuit cu electrocauterul.

TERMOCOAGULARE, s. f. / thermocoagulation, s. f. / thermocoagulation. [Gr. *thermos* = catd, de [a *therme* = caidura; lot. *coagulatio, -onis*, de [a *coagulare* = a ltic.fiega, a. *coafju-ta*.] Procedeu de coagulare tisulara utilizat Tn timpul unei inter-ventii chirurgicale (ex.: Tn stereotaxie), care consta in utilizarea unor curenti de inalta frecventa, care cresc mult temperatura tisulara normala.

TERMOCUPLU, s. n. / thermocouple, s. m. / thermocouple. [Gr. *thermos* = cold, de [a *therme* = caidura; fr. *couple*, din lat. *copula* = [egatura] Dispozitiv format din doi conductori alcatuiti eel mai adesea din doua metale cu constante termice diferite. Conductorii, de obicei filiformi, sunt sudati la extremitati. Cand cele doua suduri au o temperatura diferita, ia nastere un curent electric (*efect Seebeck) a carui intensitate depinde de diferenta de temperatura existenta intre cele doua suduri. Efec-tul devine mai evident cand se aleg anumite cupluri de metale ca, de ex., fier-constantan, platina-platinorodiu. Tn prezent sunt utilizati *semiconductorii. T. poate fi utilizat Tn dispozitivele termometrice pentru masurarea temperaturii suprafetelor cuta-nate si a tesuturilor.

TERMODINAMICA, s. f. / thermodynamique, s. f. / thermodynamics. [Gr. *thermos* = cold, de [a *therme* = caidura; *dyaamis* = forfo.] Ramura a fizicii care studiaza transformarile de energie din sistemele materiale. T. se bazeaza pe trei principii (v. principiu - 3). Exista un paradox termodinamic specific vietii. Astfel, in timp ce tn sistemele naturale nevii entropia (deci dezordinea) creste, evolutia ontogenetica si filogenetica da impresia unui proces cu scadere de entropie. In realitate, sistemele vii sunt deschise, deci pot introduce din mediu compusi cu entropie scazuta: se pot "hrani cu entropie negativa" (Schrodinger). T. clasica a sistemelor Tnchise si a proceselor reversibile este azi Tnlocuita, ?n biologie, prin t. sistemelor deschise si a proceselor ireversibile (Prigogine).

TERMOFIL, adj. / thermophile, adj. / thermophilic. [Gr. *thermos* = cold, de [a *therme* = caidura; *philos* =- prietin, de. [a. *philein* = a iubi] Care se dezvolta bine la temperaturi ridi-cate, indeosebi despre microorganisme cu temperatura optima de crestere Tntre 50 si 70°C.

TERMOFOBIE, s. f. / thermophobie, s. f. / thermophobia. [Gr. *thermos* = caid., de. [a *therme* = caidura; *phobos* = fried] Teama de caidura, cu senzatie permanenta de caidura excesiva, observata Indeosebi in starile de hipertiroidie.

TERMOGENEZA, s. f. / thermogenese, s. f. / thermogenesis. [Gr. *thermos* = cold, de [a *therme* = caidura.; *genesis* = pro-ucere, de. (a *gennan* = a produce.) Producerea de caidura in organism fie prin activitate musculara ritmica involuntara, fie datorita *tesutului adipos brun.

TERMOGENINA, s. f. / thermogenine, s. f. / thermogenin, uncoupling protein. [Gr. *thermos* = add, de. ia *therme* = caidwa; *gemnin* = a produce; -iaa.] Proteina din mitocondriile *tesutului adipos brun care provoaca eliberarea de caidura prin decuplarea de la sinteza de ATP a transportului mitocondrial de protoni. Sin.: proteina necuplata.

TERMOGRAFIE, s. f. / thermographie, s. f. / thermography. [Gr. *thermos* = cold, de ia. *therme* = caidura.; *graphein* = a sew.] Tehnica de masurare si Tnregistrare a radiatiilor termice (infrarosii) emise de diferite parti din organism, la nivelul pielii. Se utilizeaza un film sensibil la radiatiile infrarosii sau o sonda detectoare. Prin Tnregistrare se obtine o harta de distributie a

TERMOMETRU

temperaturii denumita termograma. Caidura emisa de organism variaza in diferite regiuni ale acestuia indeosebi in functie de fluxul sanguin local. In consecinta, in cazul tumorilor cu o vascularizatie abundenta si un flux sanguin crescut pot aparea pe termograma zone calde. De aceea, t. este utilizata indeosebi in diagnosticul tumorilor de san, sub denumirea de mamotermografie. Aplicatiile medicate ale t. depind de ameliorarea sensibilitatii detectorilor de radiatii infrarosii.

TERMOGRAMA, s. f. / thermogramme, s. m. / thermogram. [Gr. *thermos* = catd, de [a *therme* = caidura; *gramma* = insc.riere.] Imagine rezultata in urma efectuarii termografiei.

TERMOLABIL, adj. / termolabile, adj. / thermolabile, heat-labile. [Gr. *thermos* = cold, de Ca *therme* = caidura.; [at. *labilis* = care aiunecd, de ia *lubi* = a alu.neca, a cadea.] Despre o substanta care este distrusa sau isi pierde proprietatile, este inactivata la o anumita temperatura. Ex.: toate *enzimele sunt t.; *complementul este t. la 55°C.

TERMOLABILITATE, s. f. / termolabilitate, s. f. / termolability, heat lability. [Gr. *thermos* = catd, de Ca *therme* = caldwii; lot. *lahilis* = care. alumco, de. [a *labi* = a aluneca, a cadea.] Modificarea unui sistem fizic sau chimic sub influenta cresterii temperaturii. V. si termolabil.

TERMOLITIC, adj. / thermolytique, adj. / thermolytic. [Gr. *thermos* = cold, de la *therme* = caidura; *lytikos* = care distruge, de (a *lyein* = a distrufe.) Despre un factor sau o substanta care provoaca *termoliza.

TERMOLIZA, s. f. / thermolyse, s. f. / thermolysis. [Gr. *thermos* = cold, de (a *therme* = caidura; *lysis* = distrugere., de (a *lyein* = a distnige.) 1) Pierdere de caidura de catre organism. 2) Descompunerea unei substante criimice sub actiunea caldurii.

TERMOLIZINA, s. f. / thermolysine, s. f. / thermolysine. [Gr. *thermos* = cold, de. (a *therme* = caidura; *lysis* = distrugere, de. [a *lyein* = a distrufe.; -iaa.] Proteaza de origine bacte-riana.

TERMOLUMINESCENTA, s. f. / thermoluminescence, s. f. / thermoluminescence. [Gr. *thermos* = caid, de (a *therme* = caidura; [at. *lumen, -inis* = Cumina] Caz particular al *fosforescentei, in care *luminescenta se produce sub influenta caldurii, prin dezexcitarea unui atom sau a unei molecule aflate intr-o stare de excitare metastabila.

TERMOMASAJ, s. n. / thermomassage, s. m. / thermomassage. [Gr. *thermos* = cold, de. (a *therme* = caidura; *musseiri* = a framdnra fi or. *massa* = a atinge, a paipa.) Masaj cu utilizarea concomitenta a aerului caid, care favorizeaza vasodila-tatia si relaxarea musculara la nivelul regiunii supuse masajului.

TERMOMETRIE, s. f. / thermometrie, s. f. / thermometry. [Gr. *thermos* = ca[d, de. [a *therme* = caidura; *metron* = masura.] Masurarea temperaturii.

TERMOMETRU, s. f. / thermometre, s. f. / thermometer. [Gr. *thermos* = cafd, de [a *therme* = caidurd-i *metron* = liwura.] Instrument cu ajutorul caruia se mascaza temperatura corpurilor sau a mediilor cu care acestea vin in contact. Orice t. contine un corp termometric, caracterizat de o marime fizica ce variaza cu temperatura dupa o anumita lege fizica. Se disting:

1) r. cu *diatatie*, bazate pe variatia volumului corpului termometric in functie de temperatura; corpul termometric poate fi un lichid (frecvent mercur sau alcool). 2) *T. cu rezistenta* se bazeaza pe variatia rezistentei electrice a unui conductor sau semiconductor (v. rezistor) cu temperatura. 3) *T. magnetice*, bazate pe efecte magnetice indirecte ale temperaturii. *T. medical* este de regula un t. cu diatatie, avand drept corp termometric mercurul si permitand masurarea temperaturii maxime din perioada de expunere (t. de maxima).

TERMOPENETRATIE

TERMOPENETRATIE, s. f. / thermopenetration, s. f. / thermopenetration. \Cjr. *thermos* = ca[d, de. (a. *therme* = caCdura;

[at. *penetratio*, -oais = patnmdcre, lit. (a *penetrare* = a face sa patrunda.) Sin.: diatermie (v.).

TERMORECEPTOR, s. m. / thermorecepteur, s. m. / thermoreceptor. [Qr. *thermos* = catd, de ia *therme* = catdum;

[at. *receptus*, de. ta *recipere* = a primi] Receptor senzorial care este stimulat prin cresterea temperaturii organismului.

TERMOREGLARE, s. f. / thermoregulation, s. f. / thermoregulation. [Qr. *thermos* = cold, de [a *therms* = caldura; Cat. *regulare* = a. *regta*, de. [a *regiila* = regula si *regere* = a conduce..] Ansamblul functiilor care regleaza producerea de caldura la animalele "homeoterme". V. si *termostaza*.

TERMOREZISTENT, adj. / thermoresistant, -e, adj. / thermoresistant. [Qr. *thermos* = cold, de [a *therme* = caldura;

(at. *resistere* = a rezista, a se. *anpotrii*] Care este putin afectat de temperatura sau rezista la temperaturi ridicate.

TERMOREZISTENTA, s. f. / thermoresistance, s. f. / thermoresistance. [Qr. *thermos* = ca[d, de (a *therme* = caldura;

[at. *resistentia* = impotrwm, de (a *resistere* = a rezista, a se impotiwl fi *sistere* = a se opri.] 1) Rezistenta la caldura. 2) Sin.: termistor (v.).

TERMOSENSIBILITATE, s. f. / thermosensibilitate, s. f. / thermosensitivity. [Qr. *thermos* = cold, de [a *therme* = caldura;

(at. *sensibilitas*, -atis = se.nsi6i]itate, de [a *sentire* = a simfl] Sensibilitate la caldura, cu referire atat la om, cat si la substante organice sau anorganice.

TERMOSTABIL, adj. / thermostabile, adj. / thermostable, heat-stable. \Cjr. *thermos* = caid, de (a *therme* = caldura; (at. *stabilis* = mwbl, de. (a *stare* = a sta in pwttre.) Care prezinta

*termostabilitate.

TERMOSTABILITATE, s. f. / thermostabilitate, s. f. / thermostability, heat stability. [Cjr. *thermos* = ca[d, de [a *therme* = caSdwa; Cat. *stabilitas*, -atis = mwinCitate, de (a *stare* = a sta in picioare.] Absenta modificarilor unui sistem fizic sau chimic sub

influenta cresterii temperaturii. Tn biologie, o sub-stanta este denumita termostabila daca aceasta nu se modifica in urma unei cresteri a temperaturii, Tn anumite limite. Ex.: t. *ribonucleazei la 80°C. V. si *termolabilitate*.

TERMOSTAT, s. n. / thermostat, s. m. / thermostat. [Qr. *thermos* = cold, de [a *therme* = catdurd; *statikos* = cane oprefte, de ta *istanai* = a pCasa, a face sa fitw,] Aparat utilizat pentru

mentinerea constanta a temperaturii Tntr-o incinta. Termenul este folosit frecvent, desi corect ar fi *termoreglator*.

TERMOSTAZA, s. f. / thermostase, s. f. / thermostasis. [Sjr. *thermos* = cold, de (a *therme* = caldura; *stasis* = oprire, de [a *istanai* = a pCasa, a face sa firmi] Mentinerea temperaturii corporale la animalele cu sange cald.

TERMOTERAPIE, s. f. / thermotherapie, s. f. / thermostherapy. \jr. *thermos* = catd, de [a *therme* = caidum; *therapeia* =

tratament, de ia *therapeuein* = a ingnjil] Utilizarea terapeutică a caldurii. Caldura poate fi aplicata local, de la o sursa de radiatii infrarosii, sau prin conductie, de la nivelul unor corpuri calde (sticle cu apa, parafina, comprese calde etc.). Temperatura corpului uman poate fi crescuta prin provocarea de febra artificiala (*piretoterapie) sau prin prevenirea pierderii fiziologice de caldura.

TERTIAR, adj. / tertiaire, adj. / tertiary. [Lot. *tertiarius* = a treia parte, de ia *tertius* = al treiaCea.] Care urmeaza in al treilea rand. Ex.: stadiul t. al sifilisului sau sifilis t.

TESLA, s. m. / tesia, s. m. / tesla. [Nikola Tesia, mgimr electrician american de origine croata, 1856-1943.] Unitate din SI pentru inductia magnetica ce corespunde unui flux magnetic de un weber pe metru patrat. Simbol: T. V. ?i gauss.

T. DE AGLUTINARE CU LATEX

TEST, s. n. / test, s. m. / test. {EngC. *test* = e^amen, proba, din fr. *veche test* = i)as de pamant utilizat de afcHimiiti, de. [a [at. *teslum* = capac de [ut ars.} 1) Metoda de determinare a prezentei sau/si a naturii unei substante. 2) Examen diagnostic bazat pe aparitia sau absenta unui fenomen chimic (ex.: coloratia unui lichid), biologic (ex.: eritem cutanat sau edem), fiziologic (ex.: miscare reflexa) dupa aplicarea unui anu-mit procedeu, administrarea unei substante sau actiunea unui stimul. 3) Proba de evaluare a aptitudinilor generale ale unui subiect, sau de investigare a personalitatii. 4) Procedeu statistic prin intermediul caruia date si observatii obtinute pe cazuri izolate sau Tndeosebi pe unui sau mai multe loturi selectate dintr-o populatie pot fi validate sau respinse. Uneori, pe baza legilor de probabilitate, pot fi acceptate sau infirmate diferite ipoteze. Sub influenta terminologiei engl. si prin extensie, Tn prezent termenul t. este utilizat adesea ca sin. cu proba, metoda, reactie.

Teste cu denumire comuna

- **TEST CU ACETAT DE ETIL / test a l'acétate d'ethyl / ethyl acetate test.** T. pentru detectarea alcoolului. La esantionul investigat se adauga un volum egal de acid sulfuric concentrat si putin acetat de sodiu, apoi se Tncalzeste. Aparitia miro-sului (eteric) de acetat de etil indica un rezultat pozitiv.
- **T. PENTRU ACETONURIE / test pour acetonurie / acetone test.** Sub aceasta denumire sunt reunite mai multe t. care permit determinarea prezentei acetonei Tn urina. In principiu, ele constau Tn adaugarea unei solutii de amoniac peste o solutie formata dintr-un esantion din urina de cercetat si cateva picaturi de nitroprusiat de sodiu. Tn prezenta acetonei, la linia de separatie a celor doua solutii se formeaza o banda colorata magenta. Sunt cunoscute sub diferite nume: t. Bayer, Behre, si Benedict, Braun, Chautard, Deniges, Frommer, Gerhardt, Gunning, Lange, Legal, Lieben, Malerba, Nobel, . Penzoldt, Raife, Rantzman, Reynold, Rothera, Stock etc.
- **T. CU ACID CROMIC / test a l'acide chromique / chromic acid test.** Test pentru detectarea alcoolului. Esantionul investigat se Tncalzeste cu acid sulfuric sau cu add clorhidric diluat, apoi se adauga 1-2 picaturi de bicromat de potasiu foarte diluat. Modificarea culorii de la rosu la verde si aparitia miro-sului de acetaldehida indica un t. pozitiv.
- **T. CU ACID "SELENAHOMOTAUROCOLIC / test d'acide "selenahomotaurocholique / ^selenahomotaurocholic acid test, "SeHCAT test.** Absorbtiia acidului ^selenahomotaurocolic ("SeHCAT, analog al acidului taurocolic) in ileonul terminal, urmata de o *scintigrama, poate fi utilizata pentru evaluarea absorbtiiei ileale si a pierderilor de acizi biliari la pacientii cu malabsorbtie ileala a sarurilor biliare.
- **T. PENTRU ACIDUL URIC / test pour l'acide urique / uric acid test.** T. complexe care permit evaluarea acidului uric fie calitativ, printr-o reactie de culoare (Deniges, Cole, Schiff, von Jaksch, Weidel) sau prin cristalizarea acidului uric in mediu acid (Porter, Salkowski-Ludwig), fie cantitativ, prin masurarea azotului, dupa evaporare, existand o corespondenta de 3,57 x 10³ g de acid uric J)er ml de azot (Bayrac).
- **T. LA ADRENALINA / test a l'adrenaline / adrenaline test.** T. de hipertensiune provocata. Consta in injectarea i. v. a 1/60 mg adrenalina. Cresterea indeosebi a tensiunii sistolice este caracteristica unor forme de hipertensiune.
- **T. DE AGLUTINARE CU LATEX / reaction au latex / latex agglutination test.** Reactie de aglutinare pasiva a particulelor de latex pe care au fost fixate imunoglobuline. Particulele de latex acoperite cu IgG au fost utilizate mai intai pentru detectarea *factorului reumatoid. Ulterior, s-a reusit fixarea pe

T. DE AGREGARE LEUCOCITARA

particule de latex a numeroși aiti anticorpi care, in prezenta antigenilor corespondenti!, prezinta o aglutinare vizibila cu ochiul liber.

- **T. DE AGREGARE LEUCOCITARA / test d'aggregation leucocytaire / leukocyte aggregation test.** Metoda de *nefelometrie pentru evaluarea 'hipersensibilitatii mediate celular, permitand dozarea unor cantitati foarte mici de limfokine.
- **T. CU ALBASTRU DE METILEN / test a bleu de metyle / methyl-blue test.** Sin.: test Achard-Castaigne (v.).
- **T. PENTRU ALBUMINA / test pour albumine / albumin test.** Denumire generica pentru numeroase t. care se bazeaza pe precipitarea albuminei la adaugarea unei solutii acide (cu sau fara utilizarea altor substante) sau/si prin incalzire. In functie de tipul t., acidul adaugat poate fi: add acetic, acid metafos-foric, acid salicilsulfonic etc. Formarea precipitatului se poate asocia cu aparitia unei coloratii specifice. T. pentru a. poarta diferite denumiri: t. Achard-Castaigne, t. la acid acetic, Almen, Alper, cu sulfat de amoniu, Axenfeld, Barral, Berzelius, Blum, Boedeker, Boston, Bychowski, Carrez, Castellani, Cohen, Esbach, Exton, Furbringer, Geissler, Heller, Heynsius, Hinden-lang, Ilimov, Johnson, Mac Williams, Millard, Oliver, Osgood-Haskin, Parnum, Polacci, Posner, Purdy, Raabe, Rees, Riegler, Roberts, Spiegler, Suranyi, Tanret, Tidy, Tretop, Tsuchiya, Ulrich, Zouchlos.
- **T. PENTRU ALCOOL / test pour l'alcool / alcohol test.** Sin : test pentru etanol. V. test Anstie, test Berthelot, test cu acetat de etil, test cu acid cromic, test cu iodoform si test Woodbury.
- **T. ANTICORPILOR ANTIRETICUL ENDOPLASMIC / test antireticulum endoplasmique / antiendomysial antibody test.** T. util in screeningul familiilor pacientilor cu *sprue celiac, permitiand detectarea unui stadiu latent al bolii.
- **T. CU ANTICORPI FLUORESCENTI / test d'anticorps fluorescents / fluorescent antibody (FAB) test.** T. pentru determinarea distributiei celulelor care exprima o proteina specifica, prin administrarea anticorpului specific pentru acea proteina marcat fluorescent si detectarea complexelor antigen-anticorp. T. este folosit Tn varianta FTA-ABS (*fluorescent treponemal antibody absorption* = absorbtia anticorpilor fluorescenti anti-treponema) ca test serologic pentru depistarea sifilisului, in varianta FAMA (*fluorescent antibody to membrane antigen* = anticorpi fluorescenti contra antigenilor membranari) ca t. pentru infectia cu virus varicelo-zosterian, precum si Tn detectarea antigenilor vi"usului rabiei.
- **T. ANTISTREPTOZIMA / test antistreptozyme / antistreptozyme test,** Reactie de hemaglutinare fata de un amestec concentrat de antigeni streptococici extracelulari adsorbiti pe hematii. T. este un indicator sensibil al infectiei streptococice recente. Abrev.: t. ASTZ.
- **T. DE ASAMBLARE / test d'assemblage / assembly test.** T. psihologic care consta Tn aprederea abilitatii de asamblare a unui obiect format din mai multe parti. Cel mai frecvent utilizat este modelul lui Stenqvist.
- **T. ASLO / test ASLO / ASLO test.** V. anti-streptolizina O.
- **T. CU BANDA ADEZIVA / test a la bande adhesive / "Scotch tape" test.** Tehnica de detectare a oualor de oxiuri, a oualor si segmentelor de *Taenia*, a oualor si adultilor de *Enterobius vermicularius* prin aplicarea temporara a unei benzi adezive transparente pe pielea perianala si examinarea micro-scopica a acesteia.
- **T. DE BARAJ / test de barrage / blocking test.** T. psihologic destinat aprederii capadtatii de concentrare si a atentiei: subiectul trebuie sa depisteze si sa bareze anumite litere sau semne dintr-un ansamblu dat.
- **T. CU BENTIROMIDA / test de bentiromide / Bz-Ti-PABA test, bentiromide test.** Administrarea unui peptid sintetic (acid

T. PENTRU CREATININA

benzoil-tirozil-para-aminobenzoic, Bz-Ti-PABA, bentiromida) scin-dat specific de chimotripsina cu formarea de acid para-amino-benzoic (PABA). PABA, odata absorbit din intestin, se evidentiaza in urina prin prezenta unui metabolit al sau. T. este utilizat Tn evaluarea functiei pancreatice exocrine, in diagnosticarea pancreatitelor si a neoplasmelor pancreatice.

- **T. CAROTENILOR / test des carotenes / carotenes test.** Dozarea carotenilor serici. Valorile scazute sunt caracteristice pentru "malabsorbție.
- **T. CHI PATRAT (%2) / test du chi carre / chi-squared test.** Metoda statistica de comparare a repartitiei pe clase a unui esantion (variabil calitativ) prin raportare la o repartitie teoretica sau prin compararea mai multor repartitii între ele. Acest t. poate stabili, cu un rise fix (a), daca doua sau mai multe repartitii difera semnificativ, deci nu pot fi considerate intam-platoare intr-o populatie asemanatoare.
- **T. CIANIDA-NITROPRUSIAT / test de cyanide-nitroprussiate / cyanide-nitroprusside test.** T. utilizat pentru demonstrarea excretiei crescute de substante ce contin gruparea sulfhidril (ex.: homocistina, metionina, cistina, S-sulfodsteina).
- **T. LA CLOMIFEN / test au clomiphene / clomiphene test.** Sin.: test de stimulare cu domifen (v.).
- **T. DE COLORARE CU ALBASTRU-NITRAT DE TETRAZOL / test de coloration avec bleu-nitrate-tetrazole / nitrobleu tetrazolium (NBT) test.** T. al functiei microbicide (fagocitare) a neutrofilelor. Tn mod normal, neutrofilele incubate cu particule de latex si albastru-nitrat de tetrazol fagociteaza particulele, cu reducerea consecutiva a colorantului galben in formazan negru-albastrui observabil intracelular in microscopie optica. Absenta reactiei de reducere semnifica alterarea cailor meta-bolice implicate in omorarea intracelulara a microbilor.
- **T. DE COMPATIBILITATE INCRUCISATA / epreuve de compatibilite croisee / cross-match.** Sin.: cross-match (v.).
- **T. DE COMPATIBILITATE SANGUINA / test de la compatibilite directe ou test croise / cross-matching test.** T. pentru verificarea compatibilitatii sangelui între donator si primitor. Consta in amestecarea catorva picaturi de plasma de la primitor cu cateva picaturi de sange de la donator, pe o lamela. Incompatibilitatea ABO se manifesta in 4-5 min prin aglutinarea hematiilor, vizibila cu ochiul liber.
- **T. DE CONCENTRARE URINARA / test de concentration urinaire / urine concentration test.** Denumire pentru t. utilizate indeosebi pentru diagnosticul diferential al diabetului insipid; includ *t. de deshidratare si *t. la vasopresina.
- **T. DE CONDUCERE NERVOASA / test de conduction nerveuse / nerve conduction test.** Acest t. consta in masurarea raspunsului unui muschi la stimularea nervului sau motor intr-unul sau mai multe puncte de-a lungul traseului, pentru a calcula viteza de conducere între punctele de stimulare a celor mai rapide fibre motorii. In cazul nervilor senzitivii, se determina viteza de conducere si amplitudinea potentialelor de actiune cand acestia sunt stimulati intr-un punct, iar culegerea se face intr-un alt punct de-a lungul nervului. La adulti, viteza de conducere normala a nervului la membrele superioare este de 50-70 m/s, iar la membrele inferioare este de 40-60 m/s. Viteze aflate sub aceste valori pot avea semnificatia unei demielinizari.
- **T. DE CONSUM AL PROTROMBINEI / test de consommation de la prothrombine / prothrombin consumption test.** T. de explorare a coagularii plasmatice estimand calitatea formarii protrombinei endogene. Consta in masurarea concentratiei de protrombina serica neconsumata (adica neconvertita in trombina) dupa coagularea spontana a sangelui timp de 4 ore (normal sub 10%).
- **T. PENTRU CREATININA / test pour la creatinine / creatinin test.** T. care evidentiaza prezenta creatininei intr-un

T. CUTANAT

amestec, prin precipitare sau reactie de culoare, utilizand diferiti reactanti. Sunt cunoscute sub mai multe nume: Jaffe (cu nitrofenol si hidroxid de sodiu), Kerner (cu acid fosfomolibdic), Thudichum (utilizand clorura ferica), von Maschke (cu reactiv Fehling), Weyl (cu nitroprusiat de sodiu).

• **T. CUTANAT / test cutane / skin test.** Sin.: reactie cutanata (v.).

• **T. CUTANAT CU LEISHMANINA / test de leishmanine / leishmanin test.** Testarea intradermoreactiei la leishmanina (antigen al promastigotelor de *Leishmania*), care este pozitiva la aparitia unui nodul palpabil dupa 48-72 de ore (precoce in evolutia *leishmaniozei mucocutanate si dupa vindecarea leish-maniozei viscerale). T. nu are specificitate de specie si nu indica atat imunitatea, cat o reactie de hipersensibilitate intarziata. Sin.: reactie Montenegro, test Montenegro.

• **T. DE DEGRANULARE A BAZOFILELOR / test de degranulation des basophiles / basophiles degranulation test.** Abrev.: TDB. Sin.: test Shelley (v.).

• **T. DE DEGRANULARE A LEUCOCITELOR / test de degranulation des leucocytes / leukocyte degranulation test.** Sin.: test Shelley (v.).

• **T. DE DESHIDRATARE / test de deshydratation / dehydration test.** Se determina concentratia urinara si "osmolalitatea" dupa 18-24 de ore de restrictie hidrica totala. Tn cazul diabetului insipid, concentrarea urinara nu poate depasi osmolalitatea plasmatica. V. si test de concentrare urinara.

• **T. PENTRU DEXTROZA / test pour la dextrose / dextrose test.** Principiul acestui t. implica o reactie de culoare. In prezenta unor reactanti cum sunt reactivul Fehling (Alien, Bertrand), subnitratul de bismut (Loewe, Nylander), molidatului de amoniu (Gawalowski), clorura de aur si hidroxidul de potasiu (AgosSni) etc. Se cunosc numeroase t.: Almen, Baeyer, Barfoed, Baumann, Benedict, Bohmansson, Bottger, Bottu, Braun, Cail-lan, Campani, Cappagnolli, Casamajor, Cipolina, Cole, Cramer, Crismer, Donaldson, Ediefsen, Fehling, Fischer, Folin, Gentele, Gerrard, Hager, Haines, Heller, Horsley, Jaffe, Knapp, Kowar-sky, Lowenthal, Mathew, Maumene, Molisch, Moore, Mulder, Nickles, Oliver, Pavy, Pelouse-Moore, Penzoldt, Purdy, Riegler, Robert, Rubner, Salkowski, Schmidt, Solaini, Tollen, Trommer, Wender.

• **T. LA DICUMARINA / test a la dicumarine / dicumarine test.** T. pentru explorarea functiei hepatice, bazat pe masurarea "timpului de protrombina" dupa ingestia unei cantitati standard de *dicumarina. La subiectul normal, alungirea maxima a timpului de protrombina se produce intre a doua si a patra zi; Tn caz de hepaticita, aceasta alungire apare mult mai rapid.

• **T. LA DIETIL-CARBAMAZEPINA / test a la diethyl-carbamazine / Mazzotti's test.** Sin.: test la notezina (v.).

• **T. E / E test / Snellen's type test.** Metoda de depistare a tulburarilor de vedere la copil, inaintea varstei la care acesta Tnvata sa citeasca, utilizand o scara alcatuita din litere E de diferite marimi si orientari, in functie de care subiectul, aflat la 5 m distanta, reproduce pozitia cu ajutorul unui E de carton pe care Tl tine Tn mana. Sin.: test tip Snellen.

• **T. LA EDROFONIUM / test a l'edrophonium / edrophonium test.** T. utilizat pentru diagnosticul "miasteniei". Injectarea a 10 mg de edrofoniu produce regresia partiala sau totala a manifestarilor bolii.

• **T. LA EPINEFRINA / test a l'epinephrine / epinephrine test.** In cazul *bolii Basedow-Graves, injectarea unei doze de 1 mg de epinefrina (*adrenalina) determina scaderea presiunii arteriale la pacienti cu vagotonie si cresterea valorilor tensionale la pacienti cu simpaticotonie.

• **T. PENTRU ETANOL / test a l'ethanol / ethanol test.** Sin.: test la alcool (v.).

T. DE FRANARE

• **T. DE EXCRETIE A ACIDULUI HIPURIC / test d'excretion de l'acide hippurique / hippuric acid excretion test.** T. utilizat pentru explorarea functiei hepatice. 1) *T. oral:* ingestia a 6 g de benzoat de sodiu determina excretia urinara a 4 g de acid hipuric Tn primele 4 ore, la subiecti normali. 2) *T. intra-venos:* administrarea i. v. a 1,77 g de benzoat de sodiu este urmata de excretia urinara a 0,7-0,9 g de acid hipuric in prima ora, la subiecti normali. Eliminarea este mai redusa si mai lenta In caz de afectiuni hepatice (hepatite, metastaze hepatice, necroza hepatica), leziuni renale (nefrite, nefroscleroza), carente proteice (casexie).

• **T. DE EXPLORARE A VEDERII tN CULORI / test d'expioration de la vision coloree / coloured vision exploration test.** V. test Holmgren, test Polack.

• **T. DE FALCIFORMARE A ERITROCITELOR / test de falciformation des erythrocytes / erythrocyte falciformation test.**

T. specific pentru evaluarea prezentei *hemoglobinei S. O picatura de sange este examinata la microscop dupa adaugarea unei substante reductoare. Eritrocitele prezinta o forma semilunara efilata, in cazul sangelui provenit de la subiectul homozigot, sau mai bombata, Tn cazul formeii heterozigote.

• **T. LA FENOLSULFONFTALEINA / test a la phenolsulfonphthaleine / phenolsulfonphthalein test.** Acest t. consta m injectarea intravenoasa de fenolsulfonftaleina (solutie rosie), care este eliminata Tn urina. Gradul de colorare Tn rosu a urinilor se maseara colorimetric. Normal, Tntr-o ora se elimina 50% din substanta introdusa.

• **T. CU FIBRINOGEN MARCAT / test au fibrinogene marqui / labelled fibrinogen test.** T. destinat punerii Tn evidenta a constituirii si evolutiei "trombozei venoase la nivelul membrului inferior. Fibrinogenul marcat cu un radioizotop, ¹²⁵I sau ¹³¹I, este injectat i. v. si se va concentra la nivelul *trombusului in formare. Masurarea prin detectie a radiatiilor gama emise de la nivelul membrului inferior va arata, Tn zona trombozata, o crestere a radioactivitatii, care se va accentua in timp.

• **T. DE FLOCULARE / test de flocculation / flocculation test.** Set de t. Tn care aprecierea pozitivitatii depinde de aparitia unor precipitate (flocuane) si de diferitele grade de opalescenta a solutiei coloidale cercetate. Ex.: t. utilizate pentru diagnosticul hepatitelor (*reactiile MacLagan, Gros, Kunkel, Hanger, Takata-Ara), a unor anomalii ale globulinelor plasmactice (*Sia), pentru diagnosticul tuberculozei (*VDRL) etc. Sin.: reactii de floclulare.

• **T. DE FLUIDITATE / test de fluidite / fluidity test.** Tip de t. de personalitate care vizeaza explorarea cursivitatii verbale (gasirea, de ex., a celui mai mare numar de cuvinte care incep cu o anume litera, Tntr-un minut).

• **T. CU FLUORESCEINA / test a la fluoresceine / fluorescein test.** T. utilizat Tn oftalmologie pentru: 1) Aprecierea starii epiteliului corneean. Instilarea unei picaturi de *fluoresceina determina impregnarea corneei in toate zonele unde epiteliul este ulcerat, colorandu-se in verde. 2) Evidentierea unei scurgeri externe a umorii apoase (proba Siedel). 3) Aprecierea permeabilitatii barierei hemato-oculare (t. Amsler-Huber) dupa injectarea intravenoasa a unei solutii de fluoresceina. V. si angiografii, angiografii.

• **T. DE FRANARE / test de freinage / suppression test.** Proba vizand aprecierea calitativa a unui "feed-back negativ, fie pentru stabilirea existentei unei hipersecretii hormonale, fie pentru precizarea mecanismului atunci cand hipersecretia este deja dovedita (hipersecretiile de origine tumorală nu pot fi frantate). Administrarea unui hormon Hi antreneaza, prin feed-back negativ, supresia secretiei active a tesutului ce produce H, si, prin aceasta, scaderea concentratiei urinare si plasmatică a produsilor de secretie hormonală a acestui tesut. Ex.: test de

T. DE FRENAJ

franare (sau frenaj) la T3 sau la dexametazonS. Var.: test de frenaj. Sin. (desuet): proba de franare.

- **T. DE FRENAJ.** Var. pentru test de franare (v.).
- **T. FTA-ABS / test FTA-ABS / FTA-ABS test.** V. test cu anti-corpi fluorescenti.
- **T. GASTRIC / test gastrique / gastric test.** T. care permite evaluarea functiei gastrice prin aprecierea diferitelor constituinti ai secretiei gastrice. V. test Carnot, Dennis-Silverman, Jacoby, Kelling, Knapp, Lutke, Topfer, Uffelmann.
- **T. DE GELIFICARE CU ALCOOL / test de gelification a l'alcool / alcool gelification test.** T. util Tn diagnosticul coagulării intravasculare diseminate. Se bazeaza pe evidentierea, in plasma, a monomerilor de *fibrina combinati cu produși de degradare ai fibrinogenului, formati Tn cursul *coagulării intravasculare diseminate sub actiunea trombinei circulante. Reactia consta Tn gelificarea acestor complexe solubile sub actiunea etanolului.
- **T. DE GENERARE A TROMBOPLASTINEI / test de generation de la thromboplastine / thromboplastin generation test.** T. de explorare semianalitica a coagulării, care permite aprecierea activitatii tromboplastinei. Sin.: test Biggs-Douglas.
- **T. PENTRU GLOBULINE / test pour globulines / globulins test.** T. care permite evidentierea excesului de globuline Tn lichidul cefalorahidian, printr-o reactie de culoare si/sau de precipitare. Reactantii sunt diferiti, Tn functie de t., de ex.: permanganat de potasiu (Boveri, Mayerhofer), acid clorhidric (Braun-Husler), clorura mercurica (Gordon, Weichbrodt), sulfat de magneziu (Hammarsten), acid butiric (Kaplan), sulfat de amoniu (t. sau "reactia Nonne-Apelt, t. Pohl, t. Ross-Jones), fenol (Pandy).
- **T. PENTRU HEMOGLOBINA / test pour hemoglobine / h(a)emoglobin test.** Evidentierea prezentei hemoglobinei si a compusilor sai printr-o reactie de culoare, utilizand: hidroxid de potasiu (Heller, pentru Tiematurie), sulfat de amoniu si acid acetic (Katayama, pentru *carboxihemoglobina), sulfat de zinc (Kobert).
- **T. HEMOGLOBIN-PEROXIDAZEI / test de l'hemoglobine-peroxydase / h(a)emoglobin peroxydase test.** Metoda de detectare a *hemoragiilor oculte, eficienta Tn depistarea cancerelor colorectale Tntr-un stadiu precoce.
- **T. DE HEMOLIZA ACIDA / test de l'hemolyse acide / acidified serum lysis test.** Sin.: test Ham-Dacie (v.).
- **T. DE HEMOLIZA MECANICA / test de l'hemolyse mecanique / h(a)emolysis test.** T. care permite determinarea gradului de hemoliza a unui esantion sanguin defibrinat, supus unor socuri repetate (agitare Tntr-yn recipient Tn prezenta unor bile de stida). Gradul de hemoliza se apreciaza prin comparatie cu un esantion de sange normal tratat in conditii identice.
- **T. DE HEMOLIZA SPONTANA / test de l'hemolyse spontanee / spontaneous h(a)emolysis test.** T. de evaluare a gradului de hemoliza a unui esantion sanguin incubat la 37°C, dupa adaugarea de glucoza, prin comparatie cu un esantion de sange normal, mentinut Tn aceleasi conditii.
- **T. DE HEMOLIZA TERMICA / test de l'h6molyse thermique / thermic h(a)emolysis test.** T. de studiu a hemolizei prin incalzire rapida peste 37°C.
- **T. DE HIPERPNEE / test d'hyperpnee / hyperpn(o)ea test.** T. destinat evaluării preventive a efectelor unei simpectomii chirurgicale Tn tratamentul unei hipertensiuni arteriale. Este considerat ca fiind pozitiv daca dupa zece inspiratii profunde tensiunea arteriala sistolica scade cu mai mult de 20 mmHg, iar cea diastolica scade cu mai mult de 15 mmHg.
- **T. DE HIPOGLICEMIE PROVOCATA / test d'hypoglycemie provoquee / insulin tolerance test.** Proba care urmareste studiul raspunsului secretor hipofizar la un stimul hipoglicemic.

T. LA MERS

ant. Se injecteaza 0,1 u. i. insulina pe kilogram corp. Se urmaresc, Tn general, concentratiile sanguine ale *cortizolului, *somatotropului si glicemia. Proba trebuie efectuata sub supraveghere medicala, Tn spital.

• **T. DE IMOBILIZARE A TREPONEMELOR / test d'immobilisation des treponemes / treponema pallidum immobilization (TPI) test.** T. serologic specific pentru diagnosticul sifilisului, fondat pe capacitatea serului si a LCR provenind de la un bolnav de a imobiliza treponemele mentinute mobile intr-un mediu de conservare adecvat si Tn prezenta *complementului. Desi anticorpii care determina imobilizarea apar tardiv, la inceputul perioadei secundare, t. este util, fiind mai sensibil si mai specific decat alte probe serologice ale sifilisului. Sin.: test Nelson. V. si test RPR, test RST, test TPHA.

• **T. INELULUI / test de l'anneau / ring test.** 1) Reactie de aglutinare utilizata pentru punerea in evidenta a *brucelozei in laptele de vaca. 2) Proba pentru determinarea activitatii unui antibiotic. 3) Denumire pentru mai multe teste in scopul detectării prezentei albuminei Tn urina. Tn general, dupa adaugarea intr-o eprubeta care contine urina a unui reactiv, apare un inel la limita de separare dintre cele doua lichide.

' **T. DE INFUZIE ACIDA ESOFAGIANA / test de ('infusion acide oesophagienne / Bernstein's test.** Sin.: test Bernstein

• **T. CU IODOFORM / test A l'iodoforme / iodoform test. T.** pentru detectarea alcoolului. Se alcalinizeaza esantionul studiat si se adauga cateva picaturi de iodura, apoi se incalzeste usor. Formarea cristalelor galbene de iodoform indica prezenta alcoolului.

• **T. DE INCARCARE CU SULFAT DE DEHIDROEPIANDROSTERON / test de charge au sulfate de dehydroepiandrosterone / dehydroepiandrosterone sulfate test.** T. dinamic care consta in administrarea i. v. a unei doze de 50 mg de sulfat de dehidroepiandrosteron si masurarea repetata, (imp de 4 ore, a concentratiei plasmatice de estriol si de estretol, diminueate Tn caz de suferinta fetala.

• **T. LABIRINTULUI / test de labyrinthe / labyrinth test.** T. psihologic care consta in evaluarea capacitatii de rezolvare, pe hartie, a unor labirinturi cu dificultate gradata.

• **T. LBNP / test LBNP / LBNP test.** [Mre.i'. eng]. *lower body negative pressure test = test de pr&sium mgativa asupra ju.mata.fii mferiosw a. MrpuCid.]* T. care permite studierea diminuării eficacitatii reflexelor contra ortostatismului in cursul zborului spatial (microgravitate). Constitutie si un mijloc de preventie a acestor tulburari. Se efectueaza Tntr-o incinta etansa.

• **T. CU LEPROMINA / test a 16promine / lepromin test.** Sin.: reactie Fernandez (v.).

• **T. DE LIZA CU SUCROZA / test de lyse au sucrose, test au sucrose / sucrose lysis test.** T. pentru diagnosticul "hemoglobinuriei paroxistice nocturne, Tn care sangele integral este amestecat cu o solutie izotona de *sucroza (stimuland activarea si legarea complementului de hematii), incubat si examinat pentru hemoliza. T. este pozitiv daca hemoliza. afecteaza mai mult de 10% din hematii.

• **T. DE LIZA PENTRU TOXOPLASMOZA / test de lyse des toxoplasmes / Sabin-Feldman dye test.** Tehnica de diagnostic serologic pentru *toxoplasmoza. In prezenta serului continand anticorpi specifici, toxoplasmele vii sunt partial lezate si nu se mai coloreaza cu albastru de metilen alcalin. Aceasta liza partiala poate fi evidentiata si la *microscopul optic cu contrast de faza: aspect Tntunecat al toxoplasmelor lizate fata de cele vii, care sunt refringente. Sin.: reactie Sabin-Feldman, test Sabin-Feldman.

• **T. LA MERS / test de marche, perimetre de marche / gait test.** T. util pentru evaluarea bolilor obstructive arteriale penfence: se mascaza Tn metri si minute distanta care poate fi

T. METABOLIC DE EFORT

parcursa in mers fara dureri si distanta maxima care poate fi parcursa (Tn metri), ca si timpul corespunzator (in minute).

• **T. METABOLIC DE EFORT / test metabolique d'effort / metabolic effort test.** T. de evaluare a *metabolismului bazal comparativ cu metabolismul dupa efort, pentru evaluarea sfarii functionale a tiroidei. Este considerat depasit.

• **T. LA METOPIRONA / test a la metopirone / metopirone test.** Proba care permite aprecierea secretiei hipofizare de ACTH (cu conditia ca glandele suprarenale sa fie intacte) si, prin aceasta, confirmarea sail infirmarea originii hipofizare a u-nei insuficiente suprarenale.

• **T. MULTIPLU DE APRECIERE A LATENTEI SOMNULUI / test de latence multiple du sommeil / multiple sleep latency test.** Masurarea repetata a latentei somnului (timpul nece-sar adormirii) Tn conditii standard, de-a lungul unei zile care urmeaza dupa un somn nocturn cantificat. Media latentelor a sase teste administrate la intervale de doua ore este indicator obiectiv at tendintei de somn diurn.

• **T. LA NIACINA / test a la niacine / niacin test.** T. de identificare a baciliilor tuberculosi umani, bazat pe detectarea *addu-lui nicotinic. Bacilii umani difera de bacilii bovini, sau de alte micobacterii, prin capacitatea lor de a produce man cantitati din acest acid.

• **T. LA NOTEZINA / test a la notezine / notezih test.** T. uti-lizat In diagnosticul *oncocercozei, constand Tn administrarea unei doze mid de medicament cu inalta putere microfilaridda. Liza microfilarilor dermice se afla la originea reactiilor alergice (prurit, lacrimare, febra, pic eozinofilic) ce traduc pozitivitatea t. Sin.: test la dietil-carbamazepina, test Mazzotti, reactie Mazzotti.

• **T. CU NUCLEOTIDAZA / test de nucleotidase / nucleoti-dase test.** Cresterea concentratiei serice a S'-nucleotidazei, asociata frecvent cu afectiuni hepatice si biliare. Aceasta cres-tere poate indica originea hepatica a unei concentratii ridicate de *fosfataza alcalina.

• **T. NUMARAR11 / test de numeration / counting test.** T util ;;(entru evaluarea padentului cu tulburari cognitive (de atentie sau memorie), caruia i se cere sa repete diferite siruri de numere dupa examinator, in sens crescator si descrescator si de complexitate crescanda. T. necesita memorie imediata si atentie sustinuta.

• **T. IN ORB / test en aveugle, 6preuve a l'insu / blind test.** Tip de t. terapeutice Tn care se evalueaza efectui unui anu-mit tratament (medicamentos sau de alt tip), necunoscut fie numai padentului (*simplu orb*), fie atat padentului, cat si obser-vatorului (*dublu orb*), de obicei prin comparare cu un lot de padenti care primesc un tratament placebo. V. simplu orb, dublu orb, placebo.

• **T. OSMOLAR1TAT11 FECALE / test d'osmolarite fecale / f(a)ecal osmolarity test.** T. care diferentiaza diareile osmotice de cele secretorii cand diareea este apoasa. Un hiatus osmoti (diferenta dintre *osmolalitatea masurata si cea calculata) de peste 50 mOsm/kg apa sugereaza diaree osmotica.

• **T. PABA / test au PABA / PABA test.** Test prin care este explorata, Tn mod indirect, secretia de "chimotripsina pancreati-ca. Dupa ingestia unei cantitati date de add N-benzoil-L-tirozil-paraaminobenzoic (care este hidrolizat specific de chemotrip-sina eliberand 'acidul paraaminobenzoic - PABA - absorbit si excretat de rinichi), se masoara cantitatea de PABA eliminata Tn urina Tntr-o perioada data. Procentul excretiei PABA fata de cea absorbita este proportional cu gradul insuficientei pan-creasului exocrin, Tn absents unei insuficiente renale sau hepatice.

• **T. CU PANCREOLAURIL / test de pancreolauryle / pan-creolauryl test.** T. pentru evaluarea functiei pancreatice exocrine, care consta Tn administrarea de dilaurat de fluoresceina, scindat Tn intestin de elastaza pancreatica, cu eliberare de flu

T. DE RECALC1FICARE

oresceina, absorbita si eliminata ulterior in urina (unde i se i determina concentratia).

• **T. DE PATERNITATE / test de paternite / paternity test.** T pentru determinarea calitatii de a fi fatal unui copil. Prin deter-minarea *grupelor sanguine se poate doar exclude paternitatea. Noile t. implicand tehnici de biologie moleculara (amprenta genetica si determinarea unor markeri genetici) permit stabilirea exacta a paternitatii. Prin aceste tehnici pot fi detectate dife-rente fenotipice individuale, cu exceptia *gemenilor monozioti.

• **T. CU PENTAGASTRINA / test a pentagastrine / penta-gastrin test. V. pentagastrina.**

• **T. PENTRU PIGMENT1 BILIARI / test pour les pigments bi-liaires / biliary pigment test.** T. al carui principiu implica o reactie de culoare la limita de separatie a unui esantion din urina de cercetat cu un anume reactiv, de ex.: clorofom si acid nitric (Basham), add dorhidric si nitrit de sodiu (Bonanno), tinctura de iod (Dumontpallier, Marechal, Nobel), hidroxid de potasiu si acid dorhidric (Ultzmann). Mai sunt cunoscute: t. Barral, Brucke, Capranica, Cunisset, Dragendorff, Fleischl, Ger-hardt, Gluzinski, Gmelin, Hammarsten, Huppert, Jolles, Kapsi-now, Krokiewich, Masset, Nakayami, Quinlan, Rosenbach-Gmelin, Salkowski-Schipper, Schmidt, Smith, Stokvis, Torquay, Trousseau, Vitali.

• **T. POSTCOITAL / test postcoital / postcoital test.** Sin.: test Huhner (v.).

• **T. DE POSTURA / test de posture / postural test.** 1) Masurarea la un subiect a tensiunii arteriale Tn trei pozitii, Tn ordine: decubitus dorsal, clinostatism si ortostatism. In cazul unui subiect expus la hipertensiune, tensiunea arteriala creste m ortostatism, pe cand la un subiect normal scade. 2) T. functional al circulatiei arteriale periferice, bazat pe aprecierea aspectului palid al tegumentelor membrului respectiv Tn pozitie ridicata (unghi de insufidenta) si a aspectului recolorat in pozitie decliva (unghi de sufidenta). Sin.: eritroza de dedivitate.

• **T. PRESOR LA RECE / test au froid / cold test.** Sin.: proba la frig (v.).

• **T. LA PROSTIGMINA / test a la prostigmine / prostigmin test.** T. diagnostic pentru *amenoreea secundara de etiologie gravidica.

• **T. PENTRU PROTEINE / test pour des proteines / proteins test.** Denumire a unei serii de t. al caror principiu este asema-nator proteinele predpita la adaugarea unei solutii acide (eventual, succesiv unei alte solutii, coloratia precipitatului depinzand de acestea) si/sau la Tncalzire. Sunt cunoscute sub diferite denumiri: t. Acree-Rosentheim, Adamkiewicz, Bardach, biuret, Brucke, de coagulare, Grigg, Hopkins-Cole, Kantor si Gies, Kober, Liebermann, Michailow, Milton, Molisch, Mulder, Petri, Posner, Reichl, Schulte, Schultze, Sicard-Canteloube, von Aldor.

• **T. PROTOPORFIRINEI ERITROCITARE LIBERE / test de la protoporphyrine erythrocytaire libre / free erythrocytic pro-toporphirin test.** T. care consta Tn examenul fotometric al protoporfirinei libere eritrodtae, util in depistarea carentelor de fier (in deficitul de fier, protoporfirina IX se acumuleaza in eritrocite) la un numar mare de persoane.

• **T. PSIHOLOGIC / test psychologique / psychological test.** Orice t. care; implica o sardna bine definita efectuata dupa o tehnica precisa, destinata evaluarii inteligentei, comportamentu-lui, caracteristicilor psihice (personalitate) sau a aptitudinilor unui subject.

• **T. DE RECALC1FICARE / test de recalcification / Howell's test.** Sin.: timp Howell (v.).

T. ROZETELOR

- **T. ROZETELOR / test des rosettes / rosettes test.** Studiaza proprietatile de imunodoadherenta a limfodelor T ce poseda structuri membranare specifice pentru fixarea unui anume antigen. Daca acest antigen a fost fixat in prealabil pe hematii de oaie, reactia devine vizibila, limfodele sensibilizate inconjurand hematiile purtatoare de antigen, dand o imagine Tn *rozeta.
- **T. RPR / test RPR / rapid plasma reagin (RPR) test.** Grup de t. de floclulare din diagnosticul (screeningul) sifilisului, care utilizeaza ser si un antigen VDRL modificat continand colina clorurata si particule de carbune, ceea ce permite detectarea macroscopica a floclurarii. V. Si test de imobilizare a treponemelor, test RST, test TPHA.
- **T. RST / test RST / reagin screening test. (RST).** T. de floclurare macroscopica a unei suspensii antigenice, utilizat in screeningul sifilisului. V. Si test de imobilizare a treponemelor, test RPR, test TPHA.
- **T. SANGUIN / test sanguin / blood test.** T. dintr-un ansamblu de t. utilizate pentru detectarea specifica a prezentei unei anumite substante Tn sange.
- **T. SCARITEI / test de la marche / step test.** Sin.: proba Oppenheimer-Master (v.).
- **T. SERULUI ACIDIFIAT / teste du serum acidifie / acidified serum lysis test, Ham's test.** Sin.: test Ham (v.).
- **T. DE STIMULARE CU ACTH / test de stimulation a l'ACTH / ACTH stimulation test.** Este indicat pentru diagnosticul insuficientei adenale primare sau secundare. Consta Tn administrarea intravenos a unei doze de 0,25 mg ACTH sintetic (ex.: Cortrosyn), dupa care se determina *cortizolul seric la 0, 30, 60 si 90 min. Un raspuns normal implica cresterea cu mai mult de 200 nmol/l, la un nivel minim de eel putin 500 nmol/l.
- **T. DE STIMULARE CU CLOMIFEN / test au clomiphene / clomiphene test.** Destinat explorarii axului hipotalamo-hipofizo-ovarian, a capacitatii centrilor hipotalamici de a declansa secretia hipofizara de gonadotrofine. T. este utilizat si ca inductor de ovulatie: 50-100 mg de clomifen cilrat (Clomid) se administreaza oral timp de 5 zile (Tn zilele 5-9 ale ciclului menstrual); Tn mod normal apare un pic ovulator (de doua ori valorile bazale ale gonadotrofinelor, indeosebi LH) la 7 zile dupa intreruperea administrarii de Clomid. T. poate fi util si pentru explorarea axului gonadotrop la barbat: dupa administrarea unei doze de 200 mg de Clomid zilnic, timp de 7 zile, cresterea LH-ului trebuie sa depaseasca 30%, iar a FSH-ului 22%. Sin.: test la clomifen.
- **T. DE STIMULARE CU CRH / test de stimulation au CRH / CRH stimulation test.** T. util in investigarea hipofizara si hiperfunctiei adenale. Se injecteaza intravenos 200 mg CRH sintetic si se determina nivelul sanguin de ACTH si cortizol la 0, 30, 60, 90 si 120 min. Tn *boala Gushing exista un raspuns al ambilor hormoni. T. este negativ in sindromul Gushing prin tumori adenale sau secretie ectopica de ACTH si in insuficienta adenala secundara.
- **T. DE STIMULARE CU GONADOLIBERINE (GNRH, LHRH) / test de stimulation au gonadolibernes / gonadoliberin stimulation test.** Utilizat pentru evaluarea secretiei gonadotrofinelor hipofizare. Se administreaza i. v. 100 mg de LHRH sintetic. Cresterea nivelului seric de LH incepe dupa 30 min, iar de FSH dupa 45 min, Tn mod normal.
- **T. DE STIMULARE CU TRH / test de stimulation a la TRH / TRH stimulation test.** Sin.: test la TRH (v.).
- **T. DE STIMULARE CU TSH / test de stimulation a la TSH / TSH stimulation test.** T. pentru investigarea unei posibile etiologii hipofizare a hipotiroidiei, constand Tn compararea *radiiodocaptarii tiroidiene tnainte si dupa injectarea de TSH (5 UI zilnic, 3 zile). Tn mod normal, acest t. determina cresterea fixarii iodului radioactiv cu 60-80% la 24 de ore. Sin.: test Querido.

T. TPHA

- **T. SUDOR11 / test de la sueur / sweat test.** T. util Tn diagnosticul mucoviscidozei, bazat pe faptul ca glandele sudori-pare sunt stimulate de aplicarea cutanata de *pilocarpina. Tn secretia sudorala astfel obtinuta se dozeaza concentrate de dor, crescuta Tn cazul mucoviscidozei (peste 60 mEq/l). Sin.: test Darling, test Di Sant'Agnese.
- **T. CU SULFAT DE PROTAMINA / test au sulfates de protamine / protamine sulfates test.** Proba destinata punerii Tn evidenta, Tn plasma sanguina, a substantelor solubile produse prin formarea de "trombina. Aparitia unui gel, dupa adaugarea unei solutii de sulfat de protamina cu pH = 8, indica prezenta acestor substante. Acest t. este de obicei pozitiv Tn *sindromul de coagulare intravasculara diseminata.
- **T. DE SUPRAVIETUIRE A SPERMATOZOIZILOR / test de penetration et de survie / post-coital test.** Sin.: test Huhner (v.).
- **T. DE SUPRESIE CU DEXAMETAZONA / test de la dexamethasone / dexamethasone test.** T. de explorare a axului hipofizo-corticosuprarenal, prin administrarea unei doze de 3 mg Dexametazon timp de 5 zile consecutiv. Se dozeaza 17-hidroxi-si 17-cetosteroidii in urina inainte si dupa proba. Valorile scad mult in cazul hipercorticismului prin hiperplazie suprarenala, in care supresia ACTH este efacace, dar nu se modifica in caz de hipercorticism prin tumora suprarenala, in care blocarea secretiei de ACTH este inefacaca. Sin.: proba la dexametazon.
- **T. DE SUPRESIE A PEPTIDULUI C / test de suppression du peptide C / C peptide suppression test.** T. utilizat pentru screeningul subiectilor cu risc de *insulinom. Supresia eliberarii de insulina endogena si de peptid C dupa injectarea de insulina este scazuta in prezenta insulinomului (nivelul crescut de peptid C persista in insulinom, in pofida administrarii de insulina exogena).
- **T. DE SUPRESIE CU T3 / test de suppression thyroïdienne / T3 thyroid suppression test.** Sin.: test Werner (v.).
- **T. DE SUPRESIE TIROIDIANA / test de suppression thyroïdienne / thyroid suppression test.** Sin.: test Werner (v.).
- **T. cu TENSILON.** Metoda statistica de comparare a doua medii obtinute pe doua loturi, dintre care eel putin unui este mic (< 30 si > 5). T. T. permite sa se aprezeze dacS cele doua loturi difera semnificativ. El poate fi utilizat numai cand caracterul studiat este distribuit in cele doua populatii din care provin loturile, dupa legi normale; cu aceeasi *varian(a. Sin.: t. Student, t. Student-Fisher.
- **T. T. / test T3 / test T3.** Sin.: proba Hamolsky (v.).
- **T. TENSILON / test au tensilon / tensilon test.** T. diagnostic pentru *miastenia gravis*, constand in ameliorarea neta a semnelor oculare (ptoza si disfunctii ale muschilor extraoculari) dupa administrarea de Tensilon (clorura de edrofosmin).
- **T. CU TIMIDINA TRITIATA / epreuve a la thymidine tritiee / ³H-thymidine incorporation test.** Sin.: proba cu timidina tritiata (v.). " T. TIMOL / test au thymol / thymol test. Sin.: proba timol (v.).
- **T. TIP SNELLEN / E test / Snellen's type test.** Sin.: test E (v.-)
- **T. DE TOLERANTA LA GLUCOZA / test de tolérance au glucose / glucose tolerance test.** V. proba de hiperglicemie provocata.
- **T. DE TOLERANTA LA TOLBUTAMIDA / test de tolérance a la tolbutamide / tolbutamid tolerance test.** Sin.: proba la tolbutamida (v.).
- **T. TPHA / test TPHA / TPHA test.** T. de hemaglutinare pentru **Treponema pallidum* (agentul etiologic al sifilisului). Anti-corpil specific antitreponemid din serul pacientului produc aglutinarea hematiilor de oaie sau de curcan acoperite cu *Treponema pallidum*. V. si test de imobilizare a treponemelor, test RPR, test RST.

T. DE TRANSFORMARE LIMFOBLASTICA

• **T. DE TRANSFORMARE LIMFOBLASTICA / test de transformation lymphoblastique / lymphoblastic transformation test.** Permite studiul limfocitelor timodependente si timoindpendente printr-o metoda optica, cu citirea procentului de celule transformate (sub actiunea unor stimuli) la microscop, sau printr-o metoda izotopica, mai utilizata, cu masurarea cantitatii intracelulare de timidina tritiata.

• **T. LA TRH / test a la TRH / TRH stimulation test.** T. de evaluare a axului hipotalamo-hipofizar si a secretiei hipofizare de *TSH, constand Tn determinarea concentratiei plasmatice de TSH, inainte si dupa administrarea intravenoasa a 200-500 mg de TRH (*thyrotrophin releasing hormone* - hormon eliberator de tirotrpina). Createrea normala a concentratiei TSH permite excluderea hipertiroidiei. Normele testului trebuie sa tina seama de sensibilitatea dozarii TSH. Sin.: test de stimulare cu TRH.

• **T. TRIPLU BOLUS HORMONAL / test de triple bolus / triple bolus hormone test.** T. de explorare a functiei hipofizare, constand in administrarea, Tn aceeasi zi, a unui bolus intra-venos de insulina (0,15 U/kg), gonadoliberina (Gn-RH, 100 mg) si TRH (200 mg). Se dozeaza urmatoorii hormoni: STH, corti-zol, LH, FSH, TSH, PRL, precum ai glucoza din sangele pre-levat la -15, 0, 20, 30, 45, 60 si 90 min; cu exceptia glicemiei, ale carei valori trebuie sa scada, valorile hormonilor mentionati anterior trebuie sa creasca in cazul prezentei receptorilor si a unei functii secretorii hipofizare normale.

• **T. LA VASOPRESINA / test a la vasopressine / Vaso-pressin test.** 1) T. pentru explorarea capacitatii de concentra-re a rinichilui, care difera de *t. Volhard prin faptul ca scade-rea aportului lichidian este Tnlocuita cu administrarea unei doze de *vasopresina (cu acelasi efect final de privare lichidiana). Acest t. nu are valoare decat Tn absenta unui *diabet insipid.

• 2) T. diagnostic pentru diabetul insipid, suspectat la un pacient care prezinta o densitate urinara redusa (1,010). Consta Tn injectarea intravenoasa, seara, a unei doze de 0,5-1 ml de vasopresina retard si masurarea densitatii urinei colectate peste noapte. O crestere peste valoarea 1,020-1,025 este Tn favoarea diagnosticului de diabet insipid. La subiectul cu diabet insipid, reducerea diurezei este mult mai spectaculoasa fata de subiectul normal, putand ajunge la 80% din valoarea de baza. Numai diabetul insipid nefrogen nu reactioneaza la vasopresina. V. si test de concentrare urinara.

• **T. LA D-XILOZA / test au D-xylose / D-xylose test.** T. pentru depistarea starilor de *malabsorbtie intestinala, In particular la nivelul duodenului, constand Tn administrarea orala, pe nemancate, a unei solutii de d-xiloza si dozarea Tn continuare a concentratiei sanguine si urinare a acestei substante.

resfe cu nume proprii

• **T. ACHARD-CASTAIGNE.** [*Emile Charles Achard, medic. frances, Vans, pwfesor de. medicind inte-nia, 1860-1944; Joseph Castaigne, meaic. frarice.z., '-Pans, 1871-1951.*] T. util in studiul functiei renale, care consta in urmarirea timpului de aparitie in urina a albastrului de metilen, injectat intramuscular. Normal, acest interval de timp trebuie s3 fie de circa 30 min. Sin.: t. cu albastru de metilen.

• **T. ADDIS.** [*Thomas Addis, medic. american de. originn scopiana, profesor fa San francisco, 1881-1949.*] Sin.: proba Addis (v.).

• **T. ADLER-REIMANN.** [*Rudolph Adior, chmist airman, 'Kmis-bad, n. 1882 (fiutde. medic-utui german Oscar SAdler); lleimunn.]* Sin.: proba cu rosu de Congo (v.).

• **T. ADSON.** [*Alfred Washington Adson, mwwcfwwg american, 'Kgefistur ('htinn&sota), 1887-1951.*] T. diagnostic pentru compresiunea arterei subclaviculare Tn defileui costoclavicular. Cu pacientul sezand cu mainile pe coapse, se palpeaza bilateral

T. BAYER

pulsul radial, in timp ce pacientul executa rapid urmatoarea secventa: inspira profund, Tsi tine respiratia, duce gatul Tn hiperextensie si Tntoarce capul in directia afectata. Daca pulsul radial de partea respectiva se reduce semnificativ, t. este consi-derat pozitiv. Sin.: manevra Adson, semn Adson.

• **T. ALLEN.** [1) *Edgar Van Nuys Alien, medic, ameriam, 1900-1961;* 2), 3) *Alfred Henry Alien, chimist american, 1846-1904.*]

1) T. pentru explorarea circulatiei arteriale a membrilor. Consta Tn compresiunea simultana a arterelor membrului respectiv, de ex. a arterelor radiale si cubitala, Tn cazul membrului superior. Ulterior, decompresiunea uneia dintre artere duce la revascularizarea teritoriului corespondent doar in cazul pemneabilitatii acesteia. 2) T. pentru identificarea *dextrozei in urina, utiliz&nd reactiv Fehling la fierbere, peste care se adauga o cantitate din urina de cercetat. In prezenta dextrozei solutia nou formata este opalescenta, dupa racire. 3) T. pentru identificarea fenolu-lui, Tn prezenta caruia coloratia amestecului format din solatia de cercetat, acid dorhidric si acid nitric (Tn proportie de 1:5:1) este rosie.

• **T. ALTHAUSEN.** T. pentru aprecierea absorbtiei intestinale a gluddelor, prin determinarea, la anumite intervale de timp, a concentratiei *galactozei Tn sange, dupa ingestia de zahar.

• **T. AMONS.** T. screening pentru determinarea varstei mentate la copii. Consta In alegerea desenului eel mai adecvat pentru semnificatia unui anume cuvant dat.

• **T. AMSLER / cartons Amsler / Amsler's charts.** [*Marc Am-sicr, ofatfiwCog elve-fian, 1891-1968.*] Procedeu de explorare a *campului vizual central cu ajutorul unor linii fine albe ce alca-tuiesc un cadrulaj pe fond negru, permitand evidentiarea topo-grafiei si masurarea dimensiunilor defidului vizual sau a alte-rarilor acestuia. V. metamorfopsie, scotom.

• **T. AMSLER-HUBER.** [*Marc Amsler, ofatmobg dve-tian, 1891-1968; lliiber.*] Sin.: test cu fluoresceina (v.).

• **T. ANDREWS.** T. pentru depistarea uremiei, care se bazeaza pe o reactie de culoare. Se amesteca serul de cercetat cu alcool Tn proportie de 1:2 (Tn volume), se centrifugheaza, iar sedimentul rezultat se amesteca cu alcool si reactiv diazo in proportie de 4:2:1 (In volume). In uremie coloratia amestecului devine maronie.

• **T. ANSTIE.** T. pentru detectarea alcoolului Tn urina. Prin picu-rare, se adauga la esantion un reactiv constand Tn bicromat de potasiu si acid sulfuric concentrat. Aparitia culorii verzi sem-nifica prezen(a alcoolului Tntr-o concentratie toxica.

• **T. APGAR.** [*Virginia Apgar, amstezist american, 1909-1974*] Sin.: scor APGAR (v.).

• **T. ASCHHEIM-ZONDEK.** [*Se/mnr Aschhoim, gimcoCog german, vprofesor {a 'Se-rUn, 1878-1965; Berahard Zondek, gitiicohoff tsraeGan ariginw din (jirmcmia, 1891-1966.*] T. de depistare a graviditatii: injectarea subcutana la soared maturi (femele) a unei canlitati din urina femeii gravide determina maturarea pre-coce a foliculilor ovarieni si hemoragie uterina. Abrev.: AZT. Sin.: reactie Aschheim-Zondek. V. si reactii de sarcina.

• **T. BABINSKI-WEIL.** [/oscf *Francois Felix Uabinski, Mww(ofj francez., 'Paris, 1857-1932; Mathiou Pierre Weil, medic, re.wna-toCog franc&z., 'Paris, 1884-1956.*] T. util Tn aprecierea unei afec-tiuni a labirintului. Se indica pacientului sa Tnchida ochii si sa se deplaseze Tnainte si Tnapoi de 10 ori, fara sa se sprijine. In cazul unei disfunctii a labirintului se produce, in timpul mer-sului, inclinarea laterala de partea afectata.

• **T. BAUER.** Pentm evaluarea tolerantei la galactoză: se admi-nistreaza pacientului 30 g galactoză. O eliminare urinara peste 3 g indica o disfunctie hepatica.

• **T. BAYER.** Pentru depistarea acetonuriei, utilizand nitrobenz-aldehida. Amestecul acesteia, in volume egale, cu urina de cercetat, la un pH alcalin, determina o coloratie albastru-indi-go, In prezenta acetonei. V. si test pentru acetona.

T. BECHTEREW

- **T. BECHTEREW.** [*Vladimir Mihailovici von Bechterew, mu-roloff rus, profesor [a 18-a-zan, apoi (a St. Petersburg, 1857-1927.)* T. util pentru aprecierea afectarii nervului sciatic. Pacientul fiind Tn decubitus dorsal, i se indica sa ridice ambele picioare, simultan. Tn 'sciatica, testui este negativ, dar pacien-tul poate ridica, pe rand, cate un picior.
- **T. BERNARD.** [*Etienne Rene Bernard, ftizioCog frawe-z, ills*)]} T. terapeutic pentru diagnosticul deferential al *pneumo-coniozei. Tratamentul tuberculostatic intensiv aplicat Tn pneu-moconioza minerilor determina atenuarea considerabila a lezi-unilor pe imaginea radiologica doar daca pneumoconioza este asociata cu un proces pulmonar de etiologie tuberculoasa.
- **T. BERNSTEIN.** [*Lionel Bernstein, medic internist ame.rican, n. 1923.*] Administrarea la nivel esofagian a unei solutii de add dorhidric 0,1 N (cu viteza de 120 picaturi pe minut) provoaca aparitia durerii la pacientii cu esofagita de reflux. T. este util in diagnosticul *esofagitei de reflux neevidentiata prin esofagoscopie. Sin.: test de infuzie acida esofagiana.
- **T. BERTHELOT.** [*PJ'erre Fugen Marcellin Berthelot, farma-wtog framz, Saris, 1827-1907.*] 1) T. pentru detectarea fe-nolului: o solutie amoniaca de fenol tratata cu o solutie de soda dorurata capata o coloratie albastruie. 2) T. pentru detectarea alcoolului: esantionul se agita dupa adaugarea catorva picpturi de clorura de benzil si hidroxid de sodiu In exces, pana la disparitia mirosului iritant al clorurii. Aparitia mirosului (aromatic) de benzoat de etil indica prezenta alcoolului.
- **T. BIELSCHOWSKY.** [*Alfred Bielschowsky, oftaimofog ger-man, profesor (succesiv) la Leipzig, Marburg si 'Sresmu (in prezwt T^roda-ai, 'PoConia), 1871-1940.*] Sin.: semn Bielschowsky (v.).
- **T. BIGGS-DOUGLAS.** [*Rosemary Biggs, Hematotog eng[ez wn-temporan, Oxford, Douglas.]* Sin.: test de generate a trombo-plastinei (v.).
- **T. BINET.** [*Alfred Binet, mwoCog si psHwhg france-z, 'Paris, 1857-1911.*] Sin.: proba Binet-Simon (v.).
- **T. BING-AUBRY / test de Bing-Aubry / Bing's entotic test.** [*Albert Bing, otofog austriac, l'iena, 1844-1922; Maurice Charles Louis Aubry, otomwiariiogog franca, profesor la. . 'Sans, n. 1899.*] Proba utilizata in *audiometria tonala, derivata din proba acumetrica Bing, pentru masurarea gradului de anchi-loza a scaritei si cantificat prin abaterea diferentia Bing-Aubry intre 'conductia osoasa absoluta si conductia osoasa relativa. Aceasta abatere cantificata prin indicele "0" Sullivan este nor-mala la valori peste 20 si poate diminua pana la zero Tn functie de importanta anchilozei stapedovestibulare.
- **T. BLACKBERG-WANGER.** Pentru identificarea "melaninei Tn urina: se concentreaza o cantitate de urina pana la 1/3 din volum, se adauga persulfat de potasiu 1%, si, dupa 2 ore, un volum egal de alcool metilic. Melanina precipita si poate fi separata prin filtrare.
- **T. BOCCA.** T. audiometric util pentru evaluarea deficitului duratei de perceptie sonora, prin stimuli auditivi repetitivi'
- **T. BORCHGREVINK / test de Borchgrevink / test for platelet adhesion (in viva).** Masurarea procentului de plachete retinute la nivelul unei incizii asemanatoare celei utilizate pentru masurarea "timpului de sangerare. Procentul se obtine prin raportarea numarului plachetelor din sangele circulant, la eel obtinut Tn sangele scurs din incizie in momente diferite. Normal, indexul de *adezitate plachetara corespunde la 25-40% din plachetele retinute. Aceasta proba masoara in viva adezi-vitatea plachetara.
- **T. CALLAWAY.** T. pentru diagnosticul luxatiei scapulohumerale: circumferinta umarului afectat, masurata peste acromion si prin axila, este mai mare decat de partea controlaterala, neafec-

T. DONOGANY

- **T. CARNOT.** Pentru evidentiarea dilatatiei atone a stomacului: stomacul pacientului este golit prin sonda gastrica si se intro-duc 500 ml apa, apoi pacientui ramane in ortostatism, o ora, dupa care continutul stomacului este eliminat si masurat. Intr-un al doilea timp, se introduce un alt volum de 500 ml apa, iar pacientui este asezat in decubitus lateral drept pentru o ora, timp in care stomacul trebuie sa se goleasca, in conditii fizio-logice, aproape complet.
- **T. CATES-GARROD.** Sin.: proba la nicotina (v.).
- **T. CHAPMAN.** T. pentru diagnosticul de *abdomen acut: pa-cientui fiind in pozitie de supinatie, cu bratele lateral, i se indica sa se ridice doar prin contractia muschilor abdominali. T. este pozitiv in caz de durere foarte mare sau de imposibilitate de a efectua manevra.
- **T. COOMBS.** [*Robin Royston Amos Coombs, imurwCog etVfCez, Cambridge., n. 1921.*] T. larg utilizat pentru recunoasterea pre-zentei anticorpilor incompleti ai grupelor sanguine din sistemul Rh. Se identifica anticorpii in ser (r. C. indirect) sau pe globu-lele rosii ale subiectului examinat {t. C. direct). In cazul t. C. indirect, pentru detectia anticorpului anti-Rh incomplet, se pune tn contact serul cu hematii Rh+. Daca in ser exista anticor-pul, acesta se fixeaza pe hematii, fara sa le aglutineze. tn con-tinuare, hematiile spalate (dar purtatoare ale anticorpului incomplet, daca acesta a existat in ser) vor fi aglutinate de un ser antiglobulina provenind de la iepure (dupa injectarea animalu-lui cu globuline din serul uman). T. C. direct consta in sen-sibilizarea prealabila a hematiilor printr-un anticorp anti-Rh. Hematiile, pe care s-a fixat in prealabil acest anticorp, vor fi aglutinate de un ser antiglobulina umana obtinut de la iepure. Sin.: reactie Coombs.
- **T. CRAIG.** T. de fixare a *complementului seric, pentru dia-gnosticul tuberculozei.
- **T. CRAMPTON.** [*Charles Ward Grampian, medic amencan, y\ew yorkt 1877-1964.*] T. pentru evaluarea rezistentei fizice la efort si a antrenamentului, care se bazeaza pe masurarea diferentiei dintre puls si tensiune arteriala in decubit dorsal fata de ortostatism.
- **T. CUTLER-POWER-WILDER.** [*H. H. Culler, biocfamist cuw-rican set. XX; Marschelle Harnly Power, biocfrnmst american [a. duuica Mayo, n. 1894; Russell Morse Wilder Sr., medic american, 1885-1959]* T. util in diagnosticul "bolii Addison. Se administreaza pacientului timp de cateva zile o dieta cu restric-tie de Nad si citrat de potasiu. In caz de insuficienta supra-renală, concentratia clorului urinar va prezenta o crestere mar-cata, in a treia zi de dieta.
- **T. DARLING / test de Darling / sweat test.** Sin.: testui sudorii
- **T. DAVIDSOHN.** [*Israel Uavidsohn, medic american, Chicago, n. 1902.*] T. diferential in mononudeoza infectioasa, prin deter-minarea aglutinarii eritrocitelor de oaie cu serul pacientului dupS absorbtie cu 'antigen Forsman, respectiv antigen bovin.
- **T. DEHIO.** [*Karl K. Dehio, medic rus, 1851-1927.*] T. de dia-gnostic etiologie al bradicardiei: daca bradicardia cedeaza dupa injectarea de *atropina, atunci ea este datorata unui tonus va-gal crescut; in caz contrar, poate fi implicata o afectiune orga-nica cardiaca.
- **T. DENNIS-SILVERMAN.** T. pentru determinarea pH-ului secre-tiei gastrice. Cateva picaturi de secretie gastrica sunt aplicate pe hartie-test impregnata cu reactiv Topher si albastru timol.. Coloratia este comparata cu hartia - test pe care s-a aplicat solutie tampon cu pH cunoscut.
- **T. DI SANT AGNESE / test Di Sant' Agnese / sweat test.** Sin.: testui sudorii (v.).
- **T. DONOGANY.** T. pentru depistarea *hematuriei microscopice: 1 ml de solutie de sulfura de amoniu se amesteca cu 1 ml

T. DUKE

de piridina si se adauga 10 ml de urina. ?n prezenta hema-turiei apare o coloratie oranj.

- **T. DUKE.** [*William Waddel Duke, patoCog american, f^ansas City, 1882-1946.*] T. de masurare a timpului de sangerare (v.).
- **T. DUPONT.** Absenta "midriazei dupa adaugarea unei picaturi de 'atropina intraocular, Tn caz de deces.
- **T. EVANS.** [*Herbert MacLean Evens, bioiog american, profe-sor la 'Berkeley, 1882-1921.*] T. biologic pentru evaluarea indi-recta a hormonului somatotrop continut Tn sange. Consta Tn injectarea plasmiei de examinat la un sobolan hipofizectomizat si, ulterior, in masurarea cresterii cartilajului epifizar tibial.
- **T. FARNSWORTH.** [*Deon Farnsworth, ofifer in marina SUfi, 1902-1959.*] T. care permite detectia si clasificarea anomaliiilor de perceptie a culorilor, constand In buline colorate pe care pacientii trebuie sa la clasifice In ordine graduala. T. F. mic (sau *Farnsworth 15 Hue*, ter-men engl., semnificand nuanta): t. compus din 15 buline, permite un studiu rapid. T. F. mare: t. compus din 85 de buline, existand si o formula simplificata, t. 28 Hue.
- **T. FARR.** Metoda de dozare a anticorpilor sau al anti-genilor utilizand antigeni sau anticorpi marcati cu un izo-top radioactiv si constand Tn dozarea antigenilor legati de anticorpi, dupa precipitarea cu sulfat de amoniu.
- **T. FLACK.** [*Martin William Flack, fiz,ioiog engkz, Londra, 1S82-1931.*] T. utilizat Tn medicina sportiva, con-stand Tn Tnregistrarea variatiilor frecventei cardiace a pacientului, Tn timp ce acesta mentine, prin expir blocat, o denivelare de 40 mmHg Tntre cele doua niveluri ale unui tub Tn U umptut cu mercur. T. F. este relativ impre-cis si putin reproductibil. V. si test Pachon-Martinet.
- **T. FOWLER.** T. de explorare a analizatorului auditiv. Pacientii asculta cu ambele urechi un sunet de aceeasi frecventa, comparand intensitatea sunetului in urechea sanatoasa si cea afectata. Se modifica apoi intensitatea sunetului pana la egalizarea celor doua senzatii auditive. Intr-o a doua etapa se creste intensitatea sunetului pentru urechea sanatoasa si se reegalizeaza senzatia audi-tiva pentru ambele urechi; intervalul de variatie va fi mai mic decat Tn prima etapa Tn cazul existentei unui "fenomen de recrutare" (peste o anumita valoare prag a intensitatii sunetului, urechea hipoacuzica aude normal).
- **T. GARDINER-BROWN.** T. util Tn aprecierea afectiunilor urechii medii. Se plaseaza un diapazon Tn vibratie la nivelul aooofizei mastoide. Existenta unei discordante Tntre perceperea vibratiilor de catre pacient si examinator indica o afectiune a urechii medii a pacientului.
- **T. GAULT.** [*F. Gault, medic francez., sec. XIX-XX.*] T. pentru diagnosticul de *anacuzie simulata. Se obstrueaza urechea normala si se produce un sunet langa urechea considerata a fi afectata. In caz de simulare a anacuziei apare o miscare involuntara a pleoapei de partea urechii cu hipoacuzie simulata.
- **T. GIBBON-LANDIS.** [*John Heysham Gibbon fr., medic american, 1903-1973; Eugene Markley Landis, medic american, n. 1901.*] T. pentru evaluarea circulatiei per-iferice. Extremitatile (mainile, daca se testeaza circulatia periferica a membrilor inferioare, picioarele, daca se testeaza circulatia membrilor superioare) sunt imersate Tn apa la 43-45°C. Cresterea temperaturii extremitatilor testate indica o circulatie periferica notmala.
- **T. GLENARD.** [*Claude Mane Frantz Glenard, mudc fmnces (a 'HSpitaii^ de Lyon, apoi medic (a 'Nicyf, 1848-1920.)*] Redu-cerea durerilor epigastrice care apar Tn ortostatism la pacientii cu visceroptoza, prin manevra de ridicare a abdomenului de catre examinatorul plasat Tn spatele pacientului.
- **T. GOLDSCHIEDER.** [*Johannes Karl August Eugen Alfred Golds.rheid.er, medic, fi fiz.ioiog german, profesor de cimica me-*

T. HOWELL

(*ktila. {a 'SerQ.n, 1858-1935.*) T. de sensibilitate termica cu-tanata, prin atingerea tegumentelor cu un varf metalic cu tem-peratura variabila.

- **T. GRAHAM.** [*Evarts Ambrose Graham, cfwwg mm.Twm, St. Low, 1883-1953.*] T. pentru investigarea radiologica a veziculei biliare, prin administrarea (i. v. sau oral) de substante de contrast iodate.
- **T. GRIESS.** T. pentru depistarea prezentei nitritilor in saliva. Se amesteca saliva cu apa Tn proportie de 1:5 si se adauga cateva picaturi de H₂S0₄ diluat si de metadiamida benzenica. Tn prezenta nitritilor coloratia devine galbena.
- **T. GUTHRIE.** [*Robert Guthrie, pediatriu american, 'SuffaCo, n. 1916.*] Metoda microbiologica ce permite un dozaj semicanti-tativ rapid al *fenilalaninei sanguine. Acest t. este curent utilizat Tn depistarea neonatala sistemica a *fenilcetonuriei.
- **T. HAM.** [*Thomas Hale Ham, medic american, n. 1905.*] Incubarea hematiilor pacientului cu 'hemoglobinarie paroxistica nocturna cu ser (de la un individ normal) acidifiat la pH 6,2, *activarea complementului prin calea alternativa ducand la liza hematiilor anormale. Observarea hemolizei, care este Tntotdea-una patologica, se face prin examinarea colorimetrica a super-natantului rezultat din centrifugarea amestecului hematii-ser. Sin.: testul serului acidifiat.
- **T. HAM-DACIE / test de Ham-Dacie / Ham's test, acidified serum lysis test.** [*Thomas Hale Ham, medic american, n. 1905; Dacie.*] T. prin care se investigheaza rezistenta *in vitro* a hematiilor Tn mediu acid. Este pozitiv Tn "boala Marchiafava-Micheli si Tn *diseritropoieza congenitala tip II. Sin.: test de hemoliza acida.
- **T. HAMOLSKY.** Sin.: proba Hamolsky (v.).
- **T. HASERICK.** [*John R. Haserick, medu american contempo-ran.*] T. ce consta Tn inducerea formarii 'celulelor Hargraves adaugand la granulocitele normale ser provenit de la subiecti afectati de *lupus eritematos diseminat. T. este pozitiv si in alte *colagenoze.
- **T. HEILMAN / test de Heilman / CSF-bactericidal activity.** Proba ce studiaza *in vitro* eficacitatea unui tratament antibiotic. Consta Tn evaluarea actiunii bactericide a serului (sau a LCR) diluat, prelevat de la bolnavul tratat cu antibiotice, fata de bacteria responsabila de infectie. Sin.: puterea inhibitoare a serului sau a LCR.
- **T. HICKEY-HARE.** T. diagnostic pentru diabetul-insipid. Admin-istrarea i. v. a unei solutii saline hipertone reduce *diureza la subiectii normal!, dar nu si la pacientii cu *diabet insipid.
- **T. HINES-BROWN.** [*Edgar Alfonso Hines, medic afmrican, S^pcfiester, n. 1906; George Elgie Brown, me-dic american, 'Koclwte.r, 1885-1935.*] Sin.: proba la frig (v.).
- **T. HOLMGREN.** [*Emil Algot Holmgren, fizwhg swdu, 'Uppsala, 1831-1897.*] T. de explorare a vederii in culori, con-stand in alegerea de catre pacient a firelor de lana de aceeasi nuanta dintr-un manunchi de fire diferit colorate.
- **T. HOLTEN.** T. de evaluare a 'clearance-ului creatininei.
- **T. HOPPE-SEYLER.** [*Ernst Felix Immanuel Hoppe-Seyler, fizioCog fi ctwnist german, 1825-1895.*] T. pentru depistarea prezentei monoxidului de carbon Tn sange. Prin amestecul san-gelui cu hidroxid de sodiu, culoarea vireaza de la maroniu spre rosu Tn prezenta unei concentratii crescute de oxid de carbon.
- **T. HOWARD,** [*John Eager Howard, medic internist fi endocrinoCog american, n. 1902.*] T. de evaluare a functiei renale prin colectarea urinei separat, prin cateterizarea ureterelor pentru fiecare rinichi si masurarea concentratiei de sodiu si "creatinina.
- **T. HOWELL** [*William Henry Howell, fizw[og american, 'Baltimore, 1860-1945.*] Sin.: timp Howell (v.).

- **T. HUHNER.** [Afn.v *luhner*, *woiog ttmerv.an*, *fⁿiW yor[^]* 1873-1947.] T. util Tn explorarea sterilitatii cuplului, prin punerea Tn contact a spermei si glerei cervicale, *in vitro*, Tntr-un tub de sticla. Se apredaza gradul de invadare a glerei cervicale de catre spermatozoizi si, dupa 24 de ore de incubare la 37°C, mobilitatea spermatozoidelor tn glera. Sin.: test postcoital, test de supravietuire a spermatozoidelor.
- **T. ISHIHARA.** [*Shitobu Ishihiiru*, *oftaimdog japonez*, *Tokjfl*, 1879-1963.] T. de apreciere a vederii in culori, prin utilizarea unor cercuri desenate, cu dimensiuni si culori diferite.
- **T. JACOBY.** Permite evaluarea addului peptic din sucul gastric prin detectarea celei mai mari dilutii a sucului gastric care clarifica o solutie acida de ricin in 3 ore, la 38°C.
- **T. JANSEN.** [*W. Murk Jansen*, *ortoped oCaildez*, *Leyda*, 1863-1935.] T. diagnostic pentru 'osteoartrita deformanta a soldului. I se indica pacientului sa Tncruciseze membrele inferioare, ast-fel Tncat glezna unuia sa se sprijine pe celalalt genunchi. Aceasta pozitie nu este posibila Tn osteoartrita deformanta a soldului.
- **T. JURGENS.** [*Rudolf Jurgens*, *hematolog german*, 'SerB.n, 'Basel, 1898-1961.] Se realizeaza prin dupirea pielii de la nivelul regiunii infraclaviculare si este considerat pozitiv cand apar petesii punctiforme. Are aceeasi semnificatie cu t. garoului.
- **T. KELLING.** T. de identificare a 'addului lactic tn secretia gastrica. Se dilueaza lichidul gastric si apoi se adauga 1-2 picaturi de dorura ferica 5%. In prezenta addului lactic apare o coloratie galben-verde.
- **T. KERNER.** Pentru detectarea prezentei 'creatininei. Lichidul de cercetat se addifica si apoi se adauga o solutie de acid fosfomolibdic sau fosfotungstic. Tn prezenta creatininei se formeaza un precipitat cristalin.
- **T. KNAPP.** [*Karl Knapp*, *c.fwnv.t german*, 1832-1911.] 1) T. de determinare a prezentei glucozei Tn urina: 10 g de cianura mercurica sunt dizolvate m 100 ml solutie de soda caustica, apoi diluate. Se amesteca cu o cantitate din urina pacientului diabetic. In prezenta glucozei se formeaza un precipitat. 2) T. de evidentiere a adzilor organid in lichidul de secretie gastrica: 1 ml de lichid gastric este tratat cu 5 ml de eter. Adaugarea unor solutii feroase diluate duce la aparitia de ine-le diferit colorate, Tn functie de prezenta adzilor organici.
- **T. KOROTKOFF.** [*Nicolai Scrghoevici Korotkoff*, *medic rus*, 1874-1920.] Tn 'anevrism, mentinerea unei presiuni ridicata Tn circulatia periferica Tn timpul compresiei arterei ce preceda anevrismul indica existenta unei circulatii colaterale eficiente.
- **T. KURZROK-MILLER.** [*Raphael Kurzrock*, *gmecotog american*, *y[^]eui ybr<.* 1895-1961; *Miller*.] T. de compatibilitate, *in vitro*, a spermatozoidelor cu mucusul cervical prelevat Tn perioada de ovulatie.
- **T. KVEIM.** [*Mot-ten Ansgar Kveim*, *medic norve-gian*, *OsCo*, *n*. 1892.] T. util Tn diagnosticul 'sarcoidozei. Injectarea subcutanata a unui antigen preparat dintr-un tesut limfatic uman (ganglion limfatic sau splina) conduce, dupa circa o saptamana, la aparitia unei papule care, la biopsie, se aseamana cu *granulomul tuberculos, Tn sarcoidoza.
- **T. LANCEFIELD.** [*Hcbccco Crfiigliill Luncefield*, *6acteno[cy american*, *3Vew 'forki_* 1895-1981.] T. de predpitare, *in vitro*, pentru identificarea si clasificarea 'streptococilor, bazat pe reactia specifca antigen-anticorp.
- **T. LAUTIER.** T. cutanat, util Tn diagnosticul tuberculozei: cate-va picaturi dintr-o solutie de *tuberculina 1 % sunt aplicate pe tegumentele bratului si acoperite cu o compresa. Dupa 48 ore, in zona respectiva se formeaza o eruptie eritemo-papuloasa In placard.
- **T. LECHINI.** T. pentru depistarea hematuriei. Tn 10 ml de urina se adauga o picatura de acid acetic si 3 ml cloroform. Se obtine o coloratie rosie, Tn cazul hematuriei.
- **T. LEWIS.** Sin.: semn Lewis-Federici (v.).
- **T. LICHTHEIM.** [*Ludwig Lichlhoim*, *medic gennan*, *profesor de. pdicfimcd medkafa [a Je-iv*, *apoi (a. 'Sumo*, 1845-1915.) T. util Tn evaluarea unor leziuni corticale: Tn cazul in care un pacient cu o afectiune psihica este capabil sa indice numarul silabe-lor unui cuvnt pe care nu il poate silabisi, este posibila existenta unei leziuni la nivelul fibrelor de asodatie, mai impor-tanta decat leziunea corticala.
- **T. LOEWI.** [0«o *Locwi*, *flz.ioCog fi farmac.oCog american de. origine. germana*, 1873-1961; *pre-minC 9[gid pentru. medicma./ fiziohgw m* 1936, *mipn.nna cu Sir 3-Citry 'Hatkt 'Dad.*] Se instileaza in sacul conjunctival de 2 ori cate 3 picaturi de solutie de dorurai de *adrenalina 1%o, la 5 min interval, in caz de diabet, hipertiroidism sau insuficienta pancreatica, se produce midriaza.
- **T. LOEWENBERG.** T. care permite diagnosticul precoce al 'tromboflebitei. Se bazeaza pe principiul conform caruia Tn teritoriul suspectat a avea o tromboflebita apare o durere la o presiune localizata pe traiecutii venei safene (cu manseta tensiometrica) sau o durere profunda la gamba sau in spatiul popliteu. In mod normal, presiunea pana la 200 mmHg nu provoaca durere. Aparitia durerii intre 80-150 mmHg pledeaza pentru *flebita, *tromboza sau tromboflebita.
- **T. LUGOL.** [*eon Guillaumc Auguste Lugol*, *medic ftuncez*, 'Paris, 1786-1851.] T. chimic pentru diagnosticul sardnii, prin evidentierea *gonadotrofinelor B Tn urina. Adaugarea a cateva picaturi de solutie Lugol peste un esantion din urina Tn prea-labil incalzita la 100°C determina, dupa racire, o coloratie roz caracteristica (reactia Simola). Pozitivitatea t. este apreciata la 80% din cazuri.
- **T. LUNDH.** T. de evaluare a functiei pancreatice, Tn care se masoara concentratia tripsinei Tn aspiratele duodenale prelevate pe parcursul a catorva ore dupa un pranz lichid continand proteine, lipide si glucide. T. este util in insuficienta pancreatica exocrina, dar nu masoara capacitatea secretorie a pancreasului.
- **T. LUTTKE.** T. de determinare cantitativa a addului clorhidric m lichidul de secretie gastrica.
- **T. MAGPIE.** T. pentru identificarea sarurilor de mercur, utilizand dorura stanoasa, Tn prezenta careia se formeaza un precipitat alb-gri de mercur metalic si dorura mercurioasa.
- **T. MASTER.** [Irt/iir *Morris Master*, *cartiu^og american*, 1895-1973.] Sin.: proba Oppenheimer-Master (v.).
- **T. MAZZOTTI.** Sin.: test la notezina (v.).
- **T. MENDELSON.** [*Martin Mcnilesohn*, *medic german*, *profesor de. medicina inte-md [a 'Serim*, 1860-1930.] Sin.: semn Mendelsohn (v.).
- **T. MONTENEGRO.** Sin.: test cutanat cu leishmanin (v.).
- **T. MORELLI.** [•• *Morolli*, *medic itaQan*, *tnceputiiC sec. XX.*] T. de diferentiere a unui 'exsudat de un 'transsudat, prin observarea caracteristicilor predpitatului format la adaugarea catorva picaturi din lichidul de cercetat peste o solutie saturata de dorura mercurica. Un precipitat de tip conglomerat indica un exsudat; daca predpitatul este exfoliativ, diagnosticul este de transsudat.
- **T. MOSCHOWITZ.** [*Eli Moschowitz*, *medic amencan*, 1879-1964.] T. pentru evidentierea 'aterosclerozei la membrele inferioare. La un membru normal, revascularizarea si deci recolorarea normala a tegumentelor, dupa aplicarea si ulterior Tn-departarea unui bandaj strans compresiv, se produce Tn cateva secunde. Tn cazul aterosclerozei timpul de revascularizare este mult mai lung.
- **T. NAFFZIGER.** [*Joivai't/ Christian Naffziger*, *cfliirurg american*, *San francisco*, 1884-1956.] In cazul compresiunii unei radadni nervoase, prin hemierea discului intervertebral sau prin

T. NAQEL

prezenta unei formatiuni tumorale la acest nivel, compresiia manuala bilaterala a venelor jugulare determina accentuarea durerii sau a tulburarilor senzitive In teritoriul corespunzator radacinii nervoase afectate.

- **T. NAGEL.** [*Willibald Nagel, fizioCog german, profesor (a 'Rostock, 1870-1911.*] T. de apreciere a vederii cromatice, utilizand planse cu cercuri concentrice diferit colorate.
- **T. NELSON.** [*Robert Armstrong Nelson, seroiog american, n. 1922.*] Sin.: test de Jmobilizare a treponemelor (v.).
- **T. NYIRI.** T. de apreciere a functiei renale, prin concentrare urinara utilizand tiosulfat.
- **T. OLIVER.** [*George Oliver, fizwCog engkz, 1841-1915.*] 1) T. pentru identificarea albuminuriei. Peste o cantitate de urina se adauga, Tn proportie de 1:4, solutie de tungstat de sodiu si 10:6 solutie de acid citric. In prezenta albuminei, se formeaza un precipitat alb la limita dintre cele doua straturi. 2) T. pentru depistarea glucozei. Lichidul de cercetat este amestecat cu carmin indigo si adus la temperatura de fierbere. In prezenta glucozei culoarea vireaza de la albastru la galben sau rosu. 3) T. pentru depistarea *acizilor biliari. La 5 ml solutie de cercetat se adauga 2-3 picaturi acid acetic si se filtreaza. Se amesteca cu un volum egal de solutie 1% peptona. Tn prezenta unui exces de acid acetic se produce un precipitat insolubil.
- **T. OWEN.** Sin.: trombotest (v.).
- **T. OWREN.** [*Pnu/ Arnor Owren, dematdog norcegian, Osto, n. 1905.*] Metoda care permite evaluarea concentratiilor plas-matice ale factorilor de coagulare (protrombina, proconvertina, factor antihemofilic B, factor Stuart) pe care actioneaza anti-vitaminele K. Se mascaza timpul de coagulare a plasmei citrate si amestecate cu reactiv Owren (care contine cefalina, trombolastina cu actiune lenta, clorura de calciu). In mod normal, coagularea se face in 35 de secunde. T. 0. este folosit pentru urmarirea evolutiei efectului anticoagulant al *antivitamine-lor K.
- **T. PACHON.** [*Michel Victor Gabriel Lean Pachon, ftsioCog francez., profesor ta Vordeaw^ 1867-1938*] T. de evaluare a rezervei functionate miocardice: Tn caz de insuficienta miocardica, un efort fizic va determina scaderea *presiunii sistolice si cresterea 'presiunii diferentiale. Valoarea acestui **t. este** constanta.
- **T. PAGET.** [*Sir fames Paget, cftirwy engCez, Londra, 1814-1899.*] T. de diferentiere clinica Intre o formatiune tumorala chistica si una solida: formatiunea chistica are o consistenta mai redusa central, spre deosebire de formatiunea solida, care este mai dura central.
- **T. PAPANICOLAOU.** [*George Nicholas Papaicolaou, anatomist, citcog fi medic ameritan de. engine, gwaca, y^eu' 'york, 1883-1962.*] T. diagnostic pentru afectiunile maligne sau premaligne ale 'colului uterin prin examenul citologic exfoliativ. Se disting cinci clase: I - frotiu normal; II - frotiu inflamator; III - frotiu suspect cu celule modificate; IV - frotiu tipic neo-plazic, CL celule atipice si celule normale; V - frotiu neopla-zic, cu un mare numar de celule atipice.
- **T. PATTERSON.** T. util pentru diagnosticul uremiei. 0 picatura de reactiv Ehrlich se aplic§ peste o picatura de sange, pe har-tie de filtru. Coloratia vireaza spre verde in caz de uremie.
- **T. PAUL-BUNNELL-HANGANUTIU.** [*oAn Rodman Paul, medic. american, 9[ew 'Haven, n. 1893; Walls Willard Bunnell, medic. ame-rican, farmington, n. 1902; Marius Hanganutii, imunofog romdn, Ciuj, sec. XX.*] T. diagnostic pentru *mononu-cleozia infectioasa, bazat pe aglutinarea hematiiilor de oaie de catre serul pacientului.
- **T. PAUNZ.** [*Ludwig Paimz, medic nagfuw, 'Slidapesta, n. 1895.*] T. util pentru diagnosticul de *amiloidoza. Se injecteaza intravenos 10 ml/kg corp de solutie rosii de Congo 0,6%. Dupa

T. REINSCH

o ora, dintr-un esantion sanguin se separa serul, peste care se adauga cateva picaturi de add clorhidric. Absenta unei oo-loratii albastre **tn precipitatui format sugereaza** diagnosticul de amiloidoza.

- **T. PERTHES.** [*Georg Clemens Perthes, cttwurf german, profesor [a Leipzig, apoi [a TuBbinge.n, 1869-1927*] Sin.: proba Perthes (v.).
- **T. PIRQUET.** [*Clemens Peter van Cesenatico Pirquet, pedlatru fi vnunolog anstriac, profesor (succesiv) la. 'Baltimore, 'Breslau (in pre.ze.nt 'Wroclaw, 'Pohnia) fi Vie-no, 1874-1929.*] Sin.: reactie la tuberculina (v.).
- **T. POLACK.** T. de evaluare a vederii Tn culori: dintr-un set de 12 plachete colorate, avand, pentru fiecare culoare, satu-ratii descrescande pana la alb, subiectui trebuie sa claseze plachetele Tn functie de nuanta.
- **T. POSNER.** [*Cnr/ Posner/ wolog german, 1854-1929.*] T. de orientare asupra etiologiei albuminuriei. Peste un esantion din urina colectata Tn 24 ore se adauga formaldehida, se agita, apoi se numara leucocitele. Sub 10 000 /cm' indica 0,1% albu-mina si de obicei este Tn relatie cu o infectie urinara; peste aceasta limita poate fi vorba de o 'glomerulonefrita. **V.** §i test pentru albumina.
- **T. PREGL.** [*Fritz Pregl, bmfwmst austriac, profesor [a Qrai fi Innsbruc^ 1869-1930.*] T. de apreciere a functiei renale. Se determina densitatea urinara si, cu ajutorul unui coeficient, se estimeaza cantitatea de reziduu, mineral §i organic, excretata Tn urina. Pentru un acelasi volum urinar excretat, aceste can-titati pot fi diferite. 0 predominanta a substantelor minerale in raport cu materia organica poate **sugera** o disfunctie renala (eventual, *insufidenta renala).
- **T. PROETZ.** [*Arthur Walter Proetz, otorinoCaringotog american, St. Louis, 1888-1966.*] T. pentru determinarea acuitatii analizatorului olfactiv. Se utilizeaza o serie de substante volatile, fiecare dintre ele in 10 concentratii diferite Tnfr-un litru de petrol cu densitate relativa 0,880. Se determina cea mai mica concentratie la care substanta poate fi recunoscuta dupa miros. Sin.: coeficient olfactiv.
- **T. QUERIDO.** Sin.: test de stimulare cu TSH (v.).
- **T. QUICK.** [*Armand fames Quick, medic, american, J^fU'waulye, 1894-1978.*] Determinarea *timpului de coagulare dupa adauga-rea unui exces de trombolastina la plasma decalcifiata si recalcifiata. Permite evaluarea activitatii 'protrombinei si a factorilor \,Vlls_X. Este_ efectuat indeosebi pentru supraveghe-rea etectelor unui tratament anticoagulant prin derivati de *cu-manna, care actioneaza impledicand sinteza acestor faclori in ficat. Timpul T^uick normal este 15 secunde. Sin.: timp de protrombina.
- **T. RANDOLPH.** [*Nathaniel Archer Randolph, medic, ameri-can, 1858-1887.*] T. pentru depistarea *peptonelor in urina. Se introduc 2 picaturi de solutie de iodura de potasiu si 3 picaturi reactiv Millon in 5 ml urina usor acidulata. Formarea unui precipitat galben indica prezenta peptonelor.
- **T. RATSCHOW.** T. util pentru aprecierea gradului de compensare in cazul unei obliterari arteriale in bazin sau la nivelul membrelor inferioare. Padentul in decubit dorsal, cu membrele inferioare ridicate vertical, efectueaza cu ambele membre inferioare, timp de doua minute, miscari de flexie-extensie, dupa care se aseaza pe marginea patului lasand membrele inferioare sa atarne relaxate. fn caz de obliterare arteriala insufident compensata, apar zone palide sub forma de pete sau difuze pe talpa piciorului (normal: hiperemie difuza dupa 5-10 secunde), iar umplerea venoasa este intarziata (normal: dupa 15-20 secunde). 1
- **T. REINSCH.** [*Adolf Reinsch, medic, german., 1862-1916*] T. ^ pentru identificarea prezentei unor elemente (arseniu, mercur,

T. RINNE

antimoniu, cantitati mici de seleniu, telur, sulf). Tn amestecul de cercetat, acidifiat, se introduce o lama de cupru. Se aduce la fierbere. in prezenta elementelor precizate anterior **se for**-meaza un depozit pe suprafata lamei de cupru.

• **T. RINNE.** [*Heinrich Adolf Rinne, otolog german, Cjottingen, 1819-1868.*] Sin.: proba Rinne (v.).

• **T. RISSER.** [*Joshep C. Risser, cfrnwj ortopect amerv.an, 1892-1942.*] T. bazat pe evolutia semnelor radiologice de osificare ale crestelor iliace, permitand evaluarea maturatiei osoase intre 14 si 16 ani. Pe radiografia de fata de bazin, imaginea suturii totale a punctelor de osificare complementare ale crestei iliace cu osul iliac probeaza sfarsitul cresterii osoase si este notat cu 4. T. se noteaza cu zero atunci cand nu este vizibila nici o fuziune osoasa.

• **T. ROBINSON-KEPLER.** [*F. I. Robinson, medic. mwriv. Wt con-temporan; Edwin J. Kepler, medic, ismrican [a Cdnica Mayo, 1894-1949.*] T. util in diagnosticul "insuficientiei suprarenale. Spre deosebire de subiectii normali, care vor excreta 50% din 1 500 ml de apa ingerata in primele 4 ore, la pacientii cu insuficienta suprarenala se constata o diureza mult redusa.

• **T. RORSCHACH.** [*Hermann Rorschach, psiliatru. dve'ian. originar din Ziiricfi, 1884-1922.*] Sin.: proba Rorschach (v.).

• **T. RODS.** [*Fronci's Peyton Rous, patoCog arm'ric.an, 1879-1970;*

pnmitil iJ\o6ef pentru fwioiogie /medicind m 1966, mpnuna cu Cfwies 'Sretion J\uggins.] T. pentru identificarea *hemosiderinei. Se centrifugheaza urina si se adauga 5 ml dintr-o solutie de ferocianura de potasiu 2% si 5 ml dintr-o solutie de acid clomicidric 1%. Prezenta hemosiderinei determina aparitia de granule albastre. •

• **T. RUBNER.** [*Max Rubner, fus.wCog german, 1854-1932.*] T. pentru evaluarea monoxidului de carbon Tn sange. Se amesteca un esantion de sange cu 4 sau 5 volume de solutie de acetat de plumb. In absenta monoxidului de carbon, culoarea vireaza Tn maron.

• **T. RUFFIER-DICKSON.** T. asemanator cu t. Pachon-Martinet, ce permite calcularea unui indice: $[(P+P,+P2)-200]/10$, a carui valoare este martor fidel al adaptarii cardiovasculare la efort (P: pulsul Tn repaus, Pi: pulsul la sfarsitul efortului, P,: pulsul la 1 min dupa efort). V. si test Flack.

• **T. SABIN-FELDMAN.** [*Albert Brace Sabin, virotog anwrican de origiw rusa, 9[e.u< ybri^ n. 1906; Henry Alfred Feldman, epidemiohg ame.ican, n. 1914.*] Sin.: test de liza pentru toxoplasmoza (v.).

• **T. SAHLI-NENCKI.** [*Hermann SahlH, medic eCvefian, 'Sema, prof& sor de. me.dic.ina. in.te.rmi, 1856-1933; Marcellus van Nencki, medic pojomz, 1847-1901.*] T. pentru aprecierea activitatii lipolitice pancreatice. Se administreaza salicilat de fenil, care este excretat sub forma de acid salicilic daca activitatea pancreatică este normala.

• **T. SALKOWSKI.** [Ernst *Leopold Salkowski, bioctivnrist german, 'Serdn, 1844-1923.*] T. pentru identificarea "colesterolului. Solutia de cercetat se amesteca cu cloroform si se adauga apoi un volum egal de acid sulfuric concentrat. Tn prezenta colesterolului, solutia devine rosie-albastruie, apoi violet-rosie, cu fluorescena verde.

• **T. SCHICK.** [*Be7o Schick, pediatni. originar din lIngana, practician la Vans, stafiliit apoi [a ^few yor^ 1877-1967.*] Injectarea subcutanat a unei cantitati de toxina difterica egala cu 1/50 din doza letala minima. Daca pacientului are mai putin de 0,03 unitati de antitoxina pe mililitru de sange, toxina nu este neutralizata si apare o zona de inflamatie cutanata la locul injectarii. T. S. masoara imunitatea la difterie. Sin.: reactie Schick.

• **T. SCHILLER.** [*Walter Schiller, ginecoCog austriac; ^niena, stafilii (a Chicaga, 1887-1960.)*] T. de evidentiere a neoplasmului

T. STUDENT

de col uterin: se badijoneaza colul uterin cu o solutie de 1 g iod si 2 g iodura de potasiu Tn 300 ml apa. Mucoasa normala se coloreaza maron. Zonele de transformare neoplazica devin albului, prin lipsa *glicogenului Tn celulele neoplazice.

• **T. SCHILLING.** [*Victor Schilling, fiematoiog german, profesor de meakirM intema [a 'Seriin, 1883-1960.*] Procedeu destinat studiului metabolismului *vitaminei 8,2, utilizand o tehnica de dubia marcare radioizotopica a vitaminei B,, izolata sau cuplata cu *factorul intrinsec. Se masoara separat excretia urinara a acestora, timp de 24 de ore dupa ingestie, nivelul fiind scazut in cazul *anemiei Biermer sau al *malabsorbției de vitamina B^ . Sin.: proba Schilling.

• **T. SCHIRMER / test de Schirmer / Schirmer's blotting paper test.** [*Otto W. A. Schirmer, oftabnotog german, profesor (succesiv) (a (^reifswaid, IQel' si Strasbourg, stabilit apoi ia y^ew 'Jorf^ 1864-1917)*] Proba destinata masurarii debitului secretiei lacrimale. Dupa aplicarea in fundul de sac conjunctival inferior a unei panglidi de hartie de filtru lata de 5 mm, se masoara dupa 5 min lungimea hartiei impregnate cu secre-tie lacrimala. Normala la valori peste 20 mm, devine patolo-gica sub 10 mm. V. si sindrom Sjogren.

" **T. SCHOBER.** [*Poul Schoher, medic, german, profesor [a 'Vma, apoi [a 'Wtfafiad ('Wurte.mbe.rg), n, 1865.*] Metoda de evaluare a mobilitatii coloanei lombare in flexie. In ortostatism, se marcheaza pe pielea pacientului punctele situate la 5 cm sub articulatia lombosacrata si la 10 cm deasupra acesteia, dupa care se masoara distanta dintre aceste puncte cu pacientul Tn flexie maxima a coloanei. Cresterea distantei cu mai putin de 4 cm semnifica o mobilitate lombara patologica.

• **T. SCHWABACH.** [*Inagobert Schwabach, otobg german, 'Seriin, 1846-1920.*] Examinatorul pune sa vibreze diapazonul asezandu-1 pe mastoida subiectului si cerandu-i acestuia sa spuna cand sunetului devine inaudibil. Ulterior pune diapazonul pe mastoida sa. Daca sunetului mai persista, avem de a face cu o hipocuzie de perceptie. Pentru efectuarea t. se cere ca examinatorul sa aiba o buna perceptie auditiva.

• **T. SEGUY / test de Seguy / postcoital test.** T. asemanatoare cu t. postcoitale, dar mai analitice. Sunt utilizate pentru diagnosticul *sterilitatii si constau in studiul complexului *glera-*spermatozoizi: T.1 (t. Huhner) investigheaza vitalitatea spermatozozilor in glera cervicala la 8-12 ore dupa un raport sexual; T.2 exploreaza *in vitro* penetrarea gherei cervicale de catre spermatozoizi; T.3 consta in depunerea *in vivo* a spermei in col si prelevarea gherei la 24 de ore pentru depistarea spermatozozilor. T. efectuate *in vitro* permit detectarea incompatibilitatii intre glera si spermatozozii unui cuplu.

• **T. SHELLEY.** Procedeu ce permite depistarea sensibilitatii unui subject la un alergen, printr-o metoda *in vitro*. Alergenul este amestecat cu un esantion de ser de la pacient, in prezenta leucocitelor bazofde de iepure. Daca pacientului este sensibilizat la alergen, 20-50% din leucocite se degranuleaza, cu eliberearea histaminei din granulatii, in urma contactului antigenului (alergenului) cu IgE-ul leucodtar. Sin.: test de degranulare a leucocitelor, test de degranulare a bazofilelor.

• **T. SIA.** [*R. H. P. Sia, medic. ame.TV.an, 1895-1970*] T. pentru evidentierea p^macroglobulinelor in plasma, caracteristice *macroglobulinemiei Waldenstrom. Consta in adaugarea unei picaturi de ser la un volum de apa si observarea aparitiei unui precipitat alb, scuamos, caracteristic macroglobulinelor.

• **T. SIMONELLI.** T. de evaluare a functiei renale. Se administreaza o solutie iodata si se urmareste eliminarea iodului In saliva si In urina. Exista o disfunctie renala daca eliminarea in urina este intarziata.

• **T. STUDENT.** [*Student, pseudomnud statisticianului si chimistillvi engtez William Sealy Cosset, 1876-1937.*] Sin.: test T (v.).

T. STUDENT-FISHER

- **T. STUDENT-FISHER.** [*Student, psewtonimuC statisticianvtui si cflimistului eng(ez, William Sealy Gusset, 1876-1937; Sir Ronald Aylmer Fisher, matematic-ian-statistician engCe-z, *profesor de e.iige.me la Londra, 1890-1962.*] Sin.: test T (v.).
- **T. STUDER-WYSS.** T. ce exploreaza axa tireotropica si functia tiroidiana prin administrarea unui antitiroidian de sinteza dupa principiul *t. la metopirona. In prezent, aparitia dozarilor hormonale statice si dinamice a redus considerabil utilizarea acestui t. Sin.: proba la neomercazol.
- **T. THIBAUDET / test de Thibaudet / Thibaudet's malingering test.** T. ce serveste la depistarea simularii unei *ambliopii. Se utilizeaza doua optotipuri la care recunoasterea literelor (sau a figurilor) nu este in functie de dimensiunile acestora, d in raport cu lungimea si numarul liniilor care le compun. In prezenta a doua optotipuri corespunzand la aceeasi , acuitate vizuala, un simulant va afirma ca recunoaste numai pe eel cu caractere alcatuite din linii mai multe si mai lungi.
- **T. THORMAHLEN.** [*fohann Thormahlen, medic german, sfdrsitit sec. XIX.*] T. pentru identificarea melaninei in urina, adaugand, peste un esantion de urina, nitroprusiat de sodiu, hidroxid de potasiu si acid acetic, in prezenta melaninei colo-ratia devine albastra.
- **T. THORN.** [*George Widmer Thorn, medic american, 'Boston, n. 1906.*] Sin.: proba Thorn (v.).
- **T. TIZZONI.** [*Guido Tizzoni, meaic itaGan, 1853-1932.*] T. pentru evidentierea prezentei fierului in tesuturi. O sectiune din tesutului de cercetat este acoperita cu solutie de ferocianura de potasiu 2% si apoi cu solutie de HCl 0,5%. In prezenta fierului apar zone de coloratie albastra.
- **T. TOBEY-AYER.** (*George L. Tobey Jr., otorifwCaringoCog american, 1881-1947; Iames Bourne Ayer, neuroCog american, 1882-1963.*) T. util in diagnosticul trombozei de sinus lateral. Se efectueaza o punctie rahidiana si se ataseaza un manome-tru la acul de punctie. Compresia ambelor vene jugulare determina cresterea presiunii lichidului intrarahidian. Presiunea asu-pra unei singure vene jugulare are acelasi efect doar daca si-nusul lateral este normal, dar nu si in cazul trombozei sinusale homolaterale, cand presiunea lichidului intrarahidian nu creste.
- **T. TOPFER.** [*Alfred E. Topfer, medic german, n. 1S58.*] T. cantitativ pentru evaluarea aciditatii secretiei gastrice. 1) Pentru determinarea aciditatii totale se utilizeaza ca indicator solutia de fenolfaleina 1%. 2) Pentru determinarea acidului clorhidric liber se utilizeaza ca indicator solutia alcoolica de dimetilaminoazobenzene 0,5%.
- **T. TRIBOULET.** [*Henri Triboulet, pediatri si igwrnst francez., faris, 1864-1920.*] T. pentru depistarea ulceratiilor intestinale tn tuberculoza.
- **T. TUFFIER.** [*Mann Theodore Tuffier, dwurg [a 'H'Apitaw^ de 'Paris, 1857-1929.*] T. pentru evaluarea drculatiei colaterale in caz de anevrism la nivelul membrilor. Compresia vaselor principale ale membrului afectat determina dilatarea vaselor periferice ale aceluiasi membru doar in cazul unei circulatii colaterale eficiente.
-
- **T. TZANCK.** [*Arnaull Tzanck, dermatobg si hematoCog *francez, de origine rusa, 'Paris, 1886-1954.*] Examinarea tesutului bazal al unei leziuni, in maladii veziculare sau buloase, pentru a descoperi tipul celular patognomic in aceste boli ("vancela, *herpes simplex, 'herpes zoster, *pemfigus).
- **T. UFFELMANN.** [*Iulius Uffelmann, pediatri. si igie-mst german, profesor (a 'Kgstwck. 1837-1894.*] T. pentru evidentierea acidului ciorhidric si a acidului lactic din secretia gastrica. Peste o cantitate de secretie gastrica se adauga cateva picaturi de reactiv continand clorura ferica, solutie concentrata de fenol si apa. Tn prezenta acidului clorhidric solutia este decolorata, iar acidul lactic o coloreaza in galben.

T. WOLF

- **T. VALSALVA.** [*Antonio Maria Valsalva, anatomist itaGan, profesor Ca 'hoiin., 1666-1723.*] Dupa un inspir profund, se obtureaza gura si narinele, impiedicand astfel expirul, si se efectueaza o presiune interna asupra diafragmului, printr-un efort identic unui inspir. V. si manevra Valsalva.
- **T. VISSHER-BOWMAN.** T. diagnostic in graviditate, bazat pe prezenta hormonilor antehipofizari in urina.
- **T. VOLHARD.** [*Fronz Volhard, medic german, profesor de imdi-cina in.te.rtia (a 'J-1'aQe, apoi [a fran^furt pe Main, 1872-1950.*] T. de apreciere a functiei renale. Se administreaza pacientului 1 500 ml apa in 45 min, dimineata, apoi dieta este lipsita de lichide tot restul zilei. Normal, densitatea urinara scade initial sub 1,002 si apa ingerata este eliminata in circa 4 ore. Ulterior, in a doua jumata a zilei, densitatea urinara creste, depasind 1,025. Sin.: proba (de dilutie) Volhard.
- **T. VON KAULLA.** [*Kurt Nikolai van Kaulla, fitwCog si biocfwmst german. contempomn.*] Timpul de distrugere a cheagului dupa predpitarea *euglobinelor. Inhibitorii *fibrinolizei nu sunt antrenati in aceasta predpitare si de aceea timpul de liza a cheagului este diminuat (4 ore) fata de eel al lizei cheagu-lui din sangele total (24 de ore). Timpul de liza a euglobulinelor este diminuat in cazul 'fibrinolizei patologice primitive. Dimpotriva, in majoritatea fibrinolizelor secundare *coagularii intravasculare diseminate cresc produsii de degradare a fibri-nogenului, fara ca timpul de liza a euglobulinelor sa fie modi-ficat. Sin.: timp de liza a euglobinelor.
- **T. WAALER-ROSE.** [*Erik Waaler, cfwmst norwegian, 1833-1900; Joseph Constantin Rose, medic, german, profesor, apoi practit-ian [a 'Varsoina, 1826-1893.*] T. de evidentiere a prezentei 'factorului reumatoid in ser, bazat pe aglutinarea hematilor de oaie de catre serul pacientului, in prezenta IgM.
- **T. WATSON-SCHWARTZ.** [*Cecil Iames Watson, medic american, n. 1901; Samuel Schwartz, medic american., 1916-1983.*] T. util in diagnosticul *porfiriei, bazat pe insolubilitatea alde-hidei porfobilinogenului in cloroform si butanol spre deosebire de cazul urobilinogenului si a altor reactivi Ehrlich.
- **T. WEBER.** [*1) Friedrich Eugen IWeber, otofog german, 1832-1891; 2), 3) Ernest Heinrich IWeber, fu.whg si anatomist gw-man., profesor [a Leipzig, 1795-187S.*] 1) T. de diferentiere a *surditatii de conducere de surditatea senzoriala, efectuat cu un diapazon cu frecventa de rezonanta de 256 sau 512 Hz. In surditatea de conducere, tonul diapazonului plasat pe ver-texul pacientului este auzit in urechea afectata, iar in surditatea senzoriala unilaterala - in urechea sanatoasa. 2) T. de depistare a indicantului in urina: 30 ml de urina amestecata cu un volum egal de acid clorhidric si cateva picaturi de acid azotic se Tncalzesc, apoi dupa racire se adauga eter si se agita, culoarea amestecului devenind rosie sau violeta in prezenta indicantului in urina. 3) T. pentru depistarea urmelor de sange; proba de cercetat se trateaza cu acid acetic 30%, apoi se extrage cu eter, adaugandu-se o solutie alcoolica de guaiac si apa oxigenata. Culoarea albastra indica prezenta urmelor de sange in proba.
- **T. WERNER.** [*Heinrich Werner, medic militar si igienist (ftr-man (Africa, 'Seigia, 'usio, 'S^omania), apoi practician ta 'Bedm, 1874-1946.*] T. de inhibare a secretiei de *TSH prin administrarea de 'triiodotironina, 75-100 mg pe zi timp de 7-10 zile, cu scaderea secundara a valorilor radioiodocaptarii sau a valo-rilor serice de T4. Supresia este indicata de o scadere a valorilor de pana la 50%, sub care t. este negativ, indicand functionarea autonoma a tesutului tiroidian. Sin.: test de supre-sie cu T3, test de supresie tiroidiana.
- **T. WOLF.** Se mascara tensiunea arteriala bazala, apoi bolnavul este solicitat sa efectueze un calcul mental si se determina din nou tensiunea arteriala. La subiectii hiperreactivi se con-stata crestere tensionale de durata.

T. WOODBURY

- **T. WOODBURY.** T. pentru depistarea alcoolului Tn urina. La 2 ml de urina se adauga 1 ml acid sulfuric și câteva cristale de bicromat de potasiu. T. este pozitiv la aparitia unei culori verzi a esantionului.
- **T. WORTH / test de Worth / four dot test.** [Claude Worth, *oftabno(o,i e-ngkz; Londra, 1869-1936.)*] Dispozitiv pentru studiu vederii binoculare, care permite obiectivarea diplopiei sau a vederii binoculare normale.
- **T. YOUNG.** [Thomas Young, *fisician. fi medic e.ng[ez., Londra, 1773-1829.]*] T. de evaluare a analizatorului vizual. Capacitatea pacientului de a evalua corect numarul de orificii neomogen distribuite pe un disc indica integritatea maculei optice a pacientului.
- **T. YVON.** [Paul Yvon, *medic fi chimist franc&z, 1848-1913.]* T. pentru evaluarea alcaloizilor Tntr-un amestec. Se adauga o solutie de subnitrat de bismut, iodura de potasiu si acid clorhidric Tn anumite proportii, si se incalzeste pana la fierbere Tn apa. O coloratie rosie indica prezenta alcaloizilor.
- **T. ZALESKI.** Pentru identificarea oxidului de carbon Tn sange. La 2 ml de sange se adauga apa (1:1) si 3 picaturi dintr-o solutie de CuSO4 (1:3 saturata). Se formeaza un precipitat rosu in prezenta monoxidului de carbon si verde-maroniu Tn absenta sa.
- **T. ZANGMEISTER.** T. de paternitate, prin aprecierea fotometrica a scaderii absorbtiei luminii la amestecarea serului copilului cu semi talului.
- **T. ZIEHEN.** [Georg Theodor Ziehen, *ne-uroCog fi psifliatru german, profesor (succesiv) la Jena, Utrecht, 'HaUe. fi 'Satin, 1862-1950.]* T. de evaluare a capacitatii mentale, prin aprecierea diferentiei dintre obiecte sau animate foarte diferite: apa si gheata, caine si pisica etc.

TESTICUL, s. n. / testicule, s. m. / testicle, testis. NA: testis, pi. testes. [Lot. *testiculus, dun. de. Ca testis = testk-uf.*] Glanda genitala masculina, para, situata sub *penis, in *burse si inoanjurata de o capsula fibroasa de culoare alb-sidefie, denumita *albuginee. Partea albugineei situata Tn jumatarea anterioara a marginii superioare a t. constituie corpul Highmore. De la acesta pornesc cloazoane care delimiteaza lobuli de dimensiuni neregulate, bine individualizati la copil si estompati la adult. Parenchimul testicular este alcatuit din *tubii seminiferi, separati prin tractusuri subtiri de tesut conjunctiv. Tnvelisul epitelial al tubilor seminiferi cuprinde doua tipuri de celule:

*celulele Sertoli si celulele liniei seminale (*spermatogonii, *spermatode, *spermatide si *spermatozoizi). Intre tubii seminiferi se gasesc celulele Leydig. Spermatozoizii ajung la uretra prin *canalul deferent, trecand prin *epididim. T. are doua functii esentiale: producerea de spermatozoizi (functie germi-nativa) si functia endocrina (Tndeosebi secretia de *testosteron).

TESTICUL FEMINIZANT / testicula feminisant / testicular feminization syndrome. V. sindromul testicularului feminizant.

TESTOSTERON, s. m. / testosterone, s. f. / testosterone. [Lot. *testis = testkuf; ffr. stereos = soiddi in relwf.*] Prindpalul "hormon androgen secretat la adultul normal in cantitate de 5-10 mg/24 ore, la nivelul "celulelor Leydig din tesutul interstitial ce inconjoara *tubii seminiferi. Secretia t. se produce sub stimularea *gonadotrofinei B hipofizare. Metabolizat in ficat, t. este eliminat in urina sub forma de *androsteron si de etiocholanolon (fractiunea A a 17-*cetosteroidilor). T. controleaza productia de sperma, dezvoltarea organelor genitale, caractere sexuale masculine secundare, ca si unele particularitati psihice (instinct sexual, agresivitate). El stimuleaza, de asemenea, anabolismul proteic, adica sinteza proteinelor in diferite tesuturi, Tndeosebi Tn tesuturile musculare. Un tratament cu t. antre-neaza crf'sterea masei corporale si dezvolta masa musculara,

TETRACICLINA

de unde utilizarea sa si Tndeosebi a analogilor sintetid in *dopajul unor sportivi. Biosinteza t. se produce, Tn cantitati mult mai reduse, si Tn suprarenale, ceea ce explica prezenta hormonului la femeie. V. si tab. const. endocrinol.

TETANIC, adj. / tetanique, adj. / tetanic. [Qr. *tetanos = mwr-dat, rigid, de. [a teinem = a mwrda]* Care se refera la *tetanie sau la "tetanos.

TETANIE, s. f. / tetanic, s. f. / tetany. [Cyr. *tetanos = wc.or-dat/rigid, de. [a teinein = a mc-or-do.]*] Sindrom caracterizat di-nic prin crize intennitente si tranzitorii constand in contracturi musculare (Tndeosebi la extremitatile membrelor), parestezii distale si peribucale. Diagnosticul se stabileste pe baza *semnu-lui Chvostek, 'semnului Trouseau si prin *electromiografie (cand se constata o activitate electrica repetitiva). T. este con-sednta unei hiperexdtabilitati a nen/lor si a muschilor din cauza scaderii concentratiei de caldu ionizat extracelular (Tn caz de hipofunctie paratirodiana, deficit de vitamina D, alcaloza sau consecutiv ingestiei de saruri alcaline). V. si spasmofilie.

TETANIFORM, adj. / tetaniforme, adj. / tetanifonn. [Cjr. *tetanos = inwrdat, rffid, de [a teinein = a irKwda; [at. forma = forma.]* Care se aseamana cu *tetanosul. Termenul se refera Tndeosebi la contracturile musculare ce amintesc pe cele din tetanos.

TETANIZARE, s. f. / tetanisation, s. f. / tetanization. [Cjr. *tetanos = mcordat, rigid, de. [a teinein = a incorda.]* Contractie musculara permanenta, determinata de stimulari liminare sau supraliminare, repetate la intervale de (imp inferioare duratei contractiei musculare care este declansata de un singur stimul.

TETANOID, adj. / tetanoide, adj. / tetanoid. [Qr. *tetanos ^ mcordat, rigid, de. (a teinein = a incorda; eidos = forma.)* Care se aseamana cu convulsile din *tetanos sau din *tetanie.

TETANOS, s. n. / tftanos, s. m. / tetanus, [r. *tetanos = mcordat, rigid, de (a teinein = a im-or-do.)*] Boala toxiinfecioasa sporadica, accdentala, necontagioasa si neimunizanta, de gravitate extrema, provocata de bacilul *Clostridium tetani* (*C/os(ri-dium). Infectia este contractata la nivelul unor plagi accidentale, chiar minime, contaminate cu materii ce pot contine spori tetanici sau bacterii (pamant, gunoai, materii fecale, metale ruginite). Semnele bolii apar intre patru zile si trei saptamani, in functie de localizarea si intinderea plagii, ca si a gradului de contaminare. Boala debuteaza prin contracturi musculare localizate, indeosebi *trismus, care devin progresiv generalizate (*opistotonus), Tnsotite de semne generate (febra mare, tahip-nee, tahicardie). Contracturile muschilor scheletici sunt permanente si paroxistice. In cazul paraliziei muschilor respiratori se impune *respiratia asistata. Prognosticul t. ramane sever. Pre-ventia se realizeaza prin vaccinare si administrarea de *imuno-globuline umane la persoanele nevaccnate. Vaccinarea ofera protectie totala, iar declararea bolii este obligatorie.

TETANOSPASMINA, s. f. / tetanospasmine, s. f. / tetanospasm-in. [Cjr. *tetanos = incordat, rigid, de. [a teinem = a incorda; spasmos = cont. Tac.tw, -inn.]* Component al toxinei produse de bacilul tetanic, care este responsabil de convulsile tetanice si de simptomatologia clinica care apar Tn *tetanos.

TETRACICLINA, s. f. / tetracycline, s. f. / tetracycline. (DCI) Denumire generica pentru un grup de antibiotice izolate din culturile de bacterii de *Streptomyces aurea faciens* (clortetraciclina) si din cele de *Streptomyces rimosus* (oxitetraciclina), iar ulterior obtinute pe cale semisintetica (tetraciclina si demetil-tetraciclina). Toate t. exerdt o actiune bacteriostatica, prin blocarea procesului de sinteza proteica si a fosforilarii Tn cazul a numeroase microorganisme Gram-negative si Gram-pozitive:

*ricketsii, 'micobacterii, 'spirochete, "Chlamydia si cateva protozoare ca *amibe.

TETRADA FALLOT / tetrade de Fallot / Fallot's tetrad, {(jr. tetras = patm; Etienne Louis Arthur [*allot, medic francw, 1850-1911.]} Cea mai frecventa dintre malformatiile cardiace congenitale cianogene. In cadrul careia se asociaza stenoza arterei pulmonare, comunicarea interventriculara Tnalta, dextropozitia aortei (deasupra comunicarii interventriculare) si hipertrofia ventriculara dreapta. Sin.: boala sau sindrom Fallot, tetralogie Fallot (dar termenul tetrada este mai corect).

TETRAIODOTIRONINA, s. f. / tetraiodothyronine, s. f. / tetraiodothyronine. Abrev.: T4. Sin.: tiroxina (v.).

TETRALOGIE FALLOT / tetralogie de Fallot / tetralogy of Fallot. [gr. tetras = patru; login = teorie., ciiscws; Etienne Louis Arthur Fallot, medic. francos, 1850-1911.] Sin.: tetrada Fallot (v.).

TETTRANOPSIE, s. f. / tetranopsie, s. f. / tetranopsia. [gr. tetras = patm; an - priti.; opsis = vedere.] Tip de *anopsie care afecteaza un sfert din suprafata *campului vizual.

TETRAPAREZA, s. f. / tetraparesie, s. f. / tetraparesis. [C.r. tetras = patru.; paresis = slabwe, re(a?(are.) *Pareza la nivelul membrului superior si inferior, cu diminuarea consecutiva a fortei musculare.

TETRAPLEGIE, s. f. / t6trapl6gie, s. f. / tetraplegia. [gr. tetras = patru.; plege = [ovitwa.] Paralizia celor patru membre, determinata eel mai frecvent de o sectiune a maduvei spinarii dupa o fractura sau o luxatie-fractura la nivelul regiunii cervicale a coloanei vertebrale.

TETRAPLOIDIE, s. f. / tetraploidie, s. f. / tetraploidy. [Cjr. tetraploos = cvadnpiu, de (a tetras = patru, ploos = mdoire, pKere; eidos = forma.) Starea unei celule somatice care prezinta anomalia de a contine patru loturi de cromozomi (4n) identice sau provenind de la organisme diferite.

TETRASOMIE, s. f. / tetrasomie, s. f. / tetrasomy. [Cjr. tetras = patm; soma, -atos = Corp.] Starea unui organism *diploid de a poseda, in locul unei perechi de cromozomi, patru cromozomi analogi.

TETRODOTOXINA, s. f. / tetrodotoxine, s. f. / tetrodotoxin. [E^trasa din specii de peii din subordnul Tetraodontoidea, din gr. tetras = patm, odous, odontos = dinte (eidos = forma); gr. toxikon = otrava. pe-ntm vdrfti sdgefiior, de Ca toxon = sdgeata; -ina.] Toxina lipidica paralizanta continuta in vezicula biliara a pestelui-glob {Spheno'l'de}, care blocheaza deschiderea *canalelor de sodiu de la nivelul neuronilor si fibrelor musculare striate, inhiband astfel generarea influxului nervos si contractia musculara. T. este utilizata tn studiul "canalelor ionice. V. si saxitoxina.

TEZAURISMOZA, s. f. / thesaurismose, s. f. / thesaurismo-sis. [Lat. thesaurus, gr. thifsauros = comoara; -ozo.] Nume generic pentru un grup de boli caracterizate prin depozitarea anormala, Tn unele tesuturi sau organe, a lipidelor, glucidelor sau protidelor. T. includ "lipidozele, *gangliozidozele, *glicogenozele si "mucopolizaharidozele. Sin.: boala de supra-marcare.

TEZAUROCIT, s. n. / thesaurocyte, s. m. / thesaurocyte. [Lat. thesaurus, gr. thesauros = conwara; gr. kytos = ce[u(d.)] Celula histiocitara care apare in cursul *tezaurismozelor. Ex.: celula Gaucher, celula Niemann-Pick.

TIAMINA, s. f. / thiamine, s. f. / thiamin(e). Sin.: vitamina B, (v.).

TIBIA, s. f. / tibia, s. m. / tibia. [Lot. tibia = fluu.ml picioru-[ui] V. tab. anat. - oase.

TIBIA VALGA / tibia valga / tibia valga. Sin.: genu valgum (v. genu).

TIBIA VARA / tibia vara / tibia vara. Sin.: boala Blount (v.).

TIBIE IN SABIE / tibia en lame de sabre / sabre tibia. Aplatizare laterala a t., care se curbeaza, avand convexitatea

antero-extern. Pdate apSrea m stadiul tertiar al *sifilisului sau Tn *rahitism.

TIBIONAVICULAR adj. / tibio-naviculaire, adj. / tibionavicular. [Lot. tibia = fluurvi picwrulid; nuvir.ula = tiavd mica, dim. de. [a navis = MWa, wraBie..] Care apartine *tibiei si osului *navicular.

TIBIOPERONIER, adj. / tibio-peronier, -iere, adj. / tibiofibular, tibioperoneal. [Lat. tibia = fiuierul picwrulid; gr. perone = cui fo[osit pentm fv(ars.) Care se afla in relatie cu tibia si peronei, sau apartine acestora.

TIBIOSCAFOIDIAN, adj. / tibio-scaphoidien, -enne, adj. / tibionavicillar. [Lat. tibia = flwe.ruC picwrutui, gr. skaphe = barca; eidos = forma.] Sin.: tibionavicular (v.).

TIC, s. n. / tic, s. m. / tic. [fr. tic, origine. orwmatope.ica.] Miscare involuntara, lara o motivatie exterioara, repetata la intervale variabile de timp, dar dupa acelasi ritm. T. nu se insoteste de tulburari ale motricitatii ?i tonusului muscular si de aceea miscarile sunt asemanatoare celor normale. El dispare in tim-pul somnului, poate fi controlat temporar pnn vointa si are cauze psihogene sau neurogene.

TIC DUREROS / tic douloureux de la face / tic douloureux. Sin.: nevralgie de trigemen (v.).

TIFIC, adj. / typhique, adj. / typhous (1), typhoid (2). [Cjr. typhos = torpoan., stupoare, de. [a. typhain = a incendia, a. afuma.] 1) Care se refera la "tifosul exantematic sau la alte tipuri de tifos. 2) Care este determinat de *febra tifoida sau se afla Tn relatie cu boala, ori cu agentul patogen. Obs.: in acest caz termenul corect este tifoidic.

TIFLECTAZIE, s. f. / typhlectasie, s. f. / typhlectasis. [Cjr. typhlos = orb, fara deschiden., de undo typhlon = cec; ekta-sis = dilatafw.] Atonie a cecului cu dilatatie si inflamatie a mucoasei, tradusa clinic prin meteorism abdominal local. Uneori semnele sunt asemanatoare celor din *apendicita.

TIFLECTOMIE, s. f. / typhlectomie, s. f. / typhlectomy. [gr. typhlos = orb, fara descliidere, de undo typhlon = cec; ektome = e^cizfe.] Rezectia cecului.

TIFLITA, s. f. / typhlite, s. f. / typhlitis, [gr. typhlos = ail, fara descliidere, de undo typhlon = cec; -ita] Inflamatie a cecului.

TIFLOCOLITA, s. f. / typhlocolite, s. f. / typhlocolitis. [jr. typhlos = orb, fara. descliidere, de undo typhlon = cec; kolon = intestin gros; -itd.] Colita cu localizare predominanta la nivelul 'cecului.

TIFLOMEGALIE, s. f. / typhlomegalie, s. f. / typhlomegaly. [Qr. typhlos = orb, fara cfescfwfen., de undo typhlon = cu., megas, megalos = wan?.] Dilatatie a cecului produsa sub influenta unei alimentatii vegetale din care rezulta o cantitate mare de deseuri. T. este considerate) fiziologica, in timp ce *tiflectazia este patologica.

TIFLOPEXIE, s. f. / typhloplexie, s. f. / typhloplexy. [gr. typhlos = orb, fara. descliidere, de wide. typhlon = cec; peris = figure.] Fixarea pe cale chirurgicala a cecului la peretele abdominal. Se practica Tn cazul unei mobilitati prea mari a cecului, pentru prevenirea tulburarilor pe care aceasta le-ar putea antrena. Sin.: cecopexie.

TIFLOSTOMIE, s. f. / typhlostomie, s. f. / typhlostomy. [gr. typhlos = orb, fara descliidere, de undo typhlon = ac; slomu, -atos = gura.] Deschiderea chirurgicala a cecului la piele, rezultand astfel un *anus artificial. Sin.: cecostomie.

TIFOID, adj. / typho'ide, adj. / typhoid, [gr. typhos = torpoan., stupoare, de [a typhain = a inc-entia, a. afuma.; eidos = forma.] Care se aseamana cu "tifosul. V. si tific.

TIFON, s. n. / gaze, s. f. / gauze. [Eng.] tiffany = tvl dc matase.] Tesatura de bumbac special preparat pentru a fi cat mai hidrofili. Poate fi impregnat cu substante medicamentoase

TIFOS

(in special antiseptice). Serveste pentru pansarea (protec)ia plagilor dupa antiseptia locala.

TIFOS, s. n. / typhus, s. m. / typhus. [Cjr. *lyphos = torpoare., stupoare., de. la. typhcin = a ince-ndia, a afuma.*] Termen general pentru denumirea alterarii particulare a starii generate de bolnavilor in perioada de stare a anumitor boli infectioase. In primul rand a *febrei tifoide si a *tifosului exantematic, caracterizata prin febra, stupoare, adinamie, torpoare, somnolenta. **TIFOS AMARIL / typhus amarile / amaril typhus.** Sin.: febra galbena (v.). **TIFOS EPIDEMIC / typhus epidemique / epidemic typhus.**

Sin.: tifos exantematic (v.).

TIFOS EXANTEMATIC / typhus exanthematique / exanthematic typhus. Boala infectioasa, contagioasa si epidemics, produsa de "*Rickettsia prowazeki* (dupa numele medicilor americani Ricketts si von Prowazek, victime ale t. e.), transmisa prin paduchi. Dupa o incubatie de 5-20 zile, boala se manifesta prin febra mare, exantem rozeoliform difuz al trunchiului si al membrilor, hemoragii subcutanate (*petesii), dureri difuze, depresiune nervoasa si, adesea, o stare toxiinfectioasa grava. Profilaxia se face prin izolarea bolnavilor, deparazitare si vaccinare. Sin.: tifos epidemic, tifos istoric, tifos petesial. V. si reactie Weil-Felix.

TIFOS ISTORIC / typhus historique / classic typhus. Sin.: tifos exantematic (v.).

TIFOS MEDITERANEAN / typhus mediterranean / Mediterranean fever. Sin.: boala Conor-Bruch (v.).

TIFOS MURIN / typhus murin / murine typhus. Afectiune infectioasa acuta, endemica, a carei agent etiologic este *Rickettsia typhi*. Rezervorul animal il constituie sobolanii infectati, t. m. transmitandu-se la om prin purcii animalului bolnav. Clinic se manifesta printr-o simptomatologie foarte asemanatoare *tifosului exantematic, dar mai atenuata, cu evolutie benigna In cateva saptamani. Mai esle numit si t. benign, t. endemic, t. tropical urban etc.

TIFOS PETESIAL / typhus petechial / exanthematous typhus. Sin.: tifos exantematic (v.).

TIFOS RESURGENT / typhus resurgent / Brill-Zinsser disease. Sin.: boala Brill-Zinsser (v.).

TIFOS TSUTSUGAMUSHI / typhus tsutsugamushi / scrub typhus. Sin.: boala tsutsugamushi (v.).

TIMBRU, s. n. / timbre, s. m. / timbre (1), patch (2). [fr. *timhris*, (fin gr. *lympnon*, apoi *lymbanon = tam*[Jur.] 1) Una dintre caracteristidile distinctivale ale sunetului. T. permite distingerea a doua sunete de intensitate egala si de aceeasi frecventa, provenind de la doua instrumente diferite. 2) Sin.: patch, 2 (v.).

TIMIC, adj. / thymique, adj. / thymic. [Cjr. *thymos = principiu. wtal, timus; minte, spirit.*] 1) Care are legatura cu timusul. 2) Referitor la umoare, la dispozitiile afective. V. si timie.

TIMECTOMIE, s. f. / thymectomie, s. f. / thymectomy. [Cjr. *thymos = principiu ifital, timus; ektomc = e?(cizie.)*] Ablatia chirurgicala a timusului.

TIMIDINA, s. f. / thymidine, s. f. / thymidine. V. nucleozid.

TIMIE, s. f. / thymie, s. f. / mood, temper, [(jr. *thymos = minte, spirit.*] Umoare, tonus afectiv sau emotional. Termenul poate fi utilizat si ca sufix (ex.: (ipotimie) sau ca prefix (ex.: timoleptic).

TIMINA, s. f. / thymine, s. f. / thymine. 1) Baza pirimidinica (v. pirimidina) prezenta indeosebi in ADN nuclear. 2) Mormon polipeptidic (in studiu) izolat din timus, care ar deprima conductia neuromusculara si a carui hipersecretie s-ar produce in *miastenie. V. si timozine.

TIMOCIT, s. n. / thymocyte, s. m. / thymocyte. [Cjr. *thymos = principiu vital, timus; kytos = cetula.*] Celula a "timusului.

TIMOZINE

In practica, termenul este rezervat pentru celulele limfoide, ale liniei 'limfocitelor T care se diferentiaza in timus, fiind exdu-sa o alia categorie de celule timice, celulele reticuloepiteliale. Dupa ce t. a parasit timusul si patrunde in mediul intern, el devine un limfocit T. V. timocit precursor, timocit imatur, timocit matur, timusul. V. limfocit T imatur.

TIMOCIT IMATUR / thymocyte immature / immature thymocyte. *Limfocit T imatur care se afla totdeauna in cortexul timusului. V. limfocit T imatur.

TIMOCIT MATUR / thymocyte mature / mature thymocyte. "Limfocit T prezent in medulara 'timusului care, insa, nu mai exprima decat un 'marker celular CD (CD4 sau CDS), dar prezinta la nivelul membranei antigeni ai *complexului major de histocompatibilitate si o mare cantitate dintr-un tip de 'receptor T. T. m. devin limfocite T in 'organele limfoide periferice.

TIMOCIT PRECURSOR / thymocyte prcurscur / precursor thymocyte. Celula susa timica din maduva rosie. T. p. se afla la originea liniei 'limfocitelor T.

TIMOL, s. n. / thymol, s. m. / thymol. [Cjr. *thymon = cm-bru; [at. oleum = ti[ei]*] Fenol obtinut din uleiul de cimbru sau din alte uleiuri volatile, utilizat ca stabilizator in unele preparate farmaceutice. Are proprietati antiseptice, antibacteriene, antifungice, care explica administrarea sa, initial, ca vermifug. V. \$i proba timol.

TIMOLEPTIC, adj., s. n. / thymoleptique, adj., s. m. / thymoleptic. [Qr. *thymos = minte, spirit; lcpitkos = care. fvfuiza.*] (Preparat medicamentos) care modifica, regleaza 'timia, folosit in unele afectiuni psihiatrice, cum sunt 'depresia sau mania. T. includ: antidepressivele triciclice, inhibitorii de mono-aminoxidaza. T. sunt denumite si antidepressive.

TIMOLIPOM, s. n. / thymolipome, s. m. / thymolipoma. [(jr. *thymos = principiu Mtal, timus; lipos = grasum; -oma.*] Hipertrofie a 'timusului cu 'lipomatoza.

TIMOM, s. n. / thymome, s. m. / thymoma. [<gr. *thymos = principiu intai, twins; -oma.*] Tumora derivata din elementele epiteliale sau limfoide ale 'timusului, cu evolutie benigna sau maligna.

TIMOPOIETINA, s. f. / thymopoietine, s. f. / thymopoietin. [(jr. *thymos = pricipiu vital, twins; poiitikos = care. face, care. ciwaza, de. [a. poiciii = a fact.; -ind.]* V. timozine.

TIMOPRIV, adj. / thymoprivic, adj. / thymoprivic. [Cjr. *thymos = principiu vital, timus; [at. priviis = [ipsit de, de. (a privere = a Upsi (pe culiiva) de. ceva.]* Care se afla in relatie cu absenta 'timusului sau a functiilor sale.

TIMOREGLATOR, adj., s. n. / thymoregulateur, -trice, adj., s. m. / mood stabilizer. [Cjr. *thymos = principiu vital, timus; [at. rcgulare = a Teffa, de. [a regufa = regula si regere = a ccniduce..]* Sin.: psihoizoleptic (v.).

TIMOSTABILIZATOR, adj., s. n. / thymostabilisateur, -trice, adj., s. m. / mood stabilizer. [Cjr. *thymos = principiu vital, timus; [at. stabilis = mwfnl, de (a stare = a sta m piciocm.)*] Sin.: psihoizoleptic (v.).

TIMOZINE, s. f. pi. / thymosines, s. f. pi. / thymosins. Familie de peptide hormonale sintetizate in timus. 1) Cea mai cunoscuta este t. *alfa-1*, cu rol in dezvoltarea imunitatii nou-nascutului, a carei productie scade odata cu varsta. T. *beta-1* si *beta-4* au efect stimulator si asupra maduvei osoase, ultima stimuland si factorul eliberator de LH (hormon luteinizant) hipofizar, cu consecinte asupra functiei de reproducere. 2) *Timulina*, cu activitate de stimulare a markerilor de diferentiere atat asupra limfocitelor T, cat si a limfocitelor B. Concentrate sa este redusa in bolile 'autoimune, subnutritie si in SIDA. 3) *77-mopoietina* induce diferentierea precoce a timocitelor imuno-reglatoare de limfodte T periferice. Ea constituie capul de serie

TIMP

al unei familii de trei timopietine. 4) Un *factor umoral tunic*, diferit de peptidele hormonale mentionate, ar creste productia de "interleukina-2 Tn splina si ar intensifica activitatea limfocitelor T la nivel celular. Sin.: hormoni timid.

TIMP, s. m. sau n. / temps, s. m. / time. [Lot. *icmpis, -oris = timp.*] Concept fundamental al fizicii care permite sa se distinga, intr-o succesiune de evenimente, ordinea in care acestea au aparut. Procesele vietii, fiind fundamentate de procese fizice si chimice, se desfasoara in *t. fizic*, practic identic cu eel calendaristic. O serie de procese biologice specifice se desfasoara, insa, cu viteze "fizice" diferite de la un organism la altul. Elaborarea, definirea notiunii de "*t. biologic*" este, mca, in desfasurare.

TIMP DE CEFALINA / temps de cephaline / partial thromboplastin time. Sin.: timp de tromboplastina partiala (v.).

TIMP DE CEFALINA-CAOLIN / temps de c6phalinc-kaolin / kaolin-activated partial thromboplastin time. Vananta des folosita a *t. de cefalina, in care aportul de caolin permite o mai mare reproductibilitate a testului. Valorile normale sunt cuprinse Tntre 45-70 secunde.

TIMP DE CIRCULATIE / temps de circulation / circulation time. T. scurs Tntre introducerea unei substante intr-o vena periferica si aparitia unor manifestari (fenomene) la distanta de locul inocularii: gust special la nivelul cavitatii bucale atunci cand este vorba de o substanta sapida (eter), reactie fiziolo-gica (modificare respiratorie, vasodilatatie, bradicardie), aparitia unei coloratii (ex.: dupa injectare de fluoresceina).

TIMP DE COAGULARE / temps de coagulation / coagulation time, clotting time. T. Tn care se coaguleaza sangele mentinut ?ntr-o eprubeta la 37°C. Proba este grosiera si putin sensibila, deoarece depinde de multe variabile (diametrul si calitatea eprubetei, factorii tisulari introdusi accidental, prin punctie venoasa etc.). Valorile normale sunt de obicei cuprinse Tntre 10 si 12 minute.

TIMP DE DUBLARE / temps de doublement / doubling time. Durata de timp aproximativa Tn cursul careia o tumora se dubleaza ca volum. T. de d. se stabileste in functie de criteriile clinice, radiologice si dupa o serie de particularitati specifice tumorii.

TIMP DE EJECTIE VENTRICULARA STANGA / temps d'ejection ventriculaire gauche / left ventricular ejection time. Timp tn care are loc ejectia sangelui din ventricul Tn aorta, Tn urma contractiei ventriculare. Se mascara pe "carotidograma si in mod normal este de 0,25-0,32 secunde.

TIMP HOWELL / temps de Howell / Howell time. [William Henry Uowcll, fwoiog aine.rica.fi., 'Baltimore., 1860-1945.] T. de coagulare a plasmei oxalata sau citrata, bogata in plachete si recalcificata la 37°C. Este un test global de coagulare care exploreaza mecanismuMntrinser. al coagularii calea finala fmnuna si functia plachetara, test simplu, dar putin sensibil. Valorile normale sunt cuprinse intre 1 min 30 sec si 2 min 30 sec. In cazul prelungirii sale sunt necesare determinari aditionale care sa precizeze care dintre aceste trei compartimente este afectat: numaratoarea plachetelor, teste functionate plachetare, *t. de tromboplastina partiala, *t. de trombina. Este utilizat Tn practica pentru monitorizarea tratamentelor cu he-parina, Tn cursul carora trebuie sa fie dublu la pacient fata de martor. Sin.: test Howell, test de recalcificare, timp de recal-cificare.

TIMP DE fNJUMATATIRE / demi-vie, s. f. / half-life. In general, t. Tn care 50% din cantitatea unei substante introdusa Tn organism se elimina, dispare. Mai analitic: 1) Perioada de t. Tn care se elimina jumatate din cantitatea unui anumit medicament. 2) Perioada de t. Tn care este consumata jumatate din cantitatea unei molecule endogene. tn acest caz

TIMPAN

se utilizeaza mai frecvent denumirea de semiviata sau demiviata. 3) Tn cazul unui "radioizotop introdus Tn organism se disting: a) *t. fizic de i.*, Tn care se dezintegreaza jumatate din numarul total de nuclee radioactive; b) *r. biologic de !.*, in care se elimina 50% din radioizotopul introdus Tn organism; c) *r. efectiv de /.*, care rezulta din corelarea timpului fizic si biologic: $1/Te = 1/Tfe + 1/Tyoi$. Sin.: demi-viata, semi-viata.

TIMP DE LATENTA / temps de latence / lag, inertia time. T. masurat de la receptia stimulului nervos pana la declansarea raspunsului muscular sau senzorial.

TIMP DE LIZA A EUGLOBINELOR / temps de lyse des euglobines / euglobin lysis time. Sin.: test von Kaula (v.).

TIMP MORT / temps mort / wasted time. Caracteristica a unui numarator de particule, reprezentand intervalul de timp minim Tn care pot fi Tnregistrate doua impulsuri succesive.

TIMP DE PROTROMBINA / temps de prothrombine / prothrombin time. Sin.: test Quick (v.).

TIMP REAL / temps reel / real time. Mod de exploatare a unui calculator utilizat Tn controlul unui proces: achizitia datelor si tratarea (procesarea) acestora trebuie efectuate intr-un t. suficient de scurt pentru a fi compatibile cu viteza de evolutie a procesului controlat. Ex.: supravegherea (monitorizarea) continua in *reanimare.

TIMP DE RECALCIFICARE / temps de recalcification / recal. cification time test. Sin.: timp Howell (v.).

TIMP RETINOCORTICAL / temps r6tinocortical / retinocortical circulation time. Timpul dintre declansarea impulsurilor bio-electrice retiniene si transmiterea acestora la cortexul occipital. T. r. are durata de 15 milisecunde si se masoara prin inre-gistrarea simultana a *electroretinogramei si a 'electroencefalogramei.

TIMP DE SANGERARE / temps de saignement / bleeding time. Dupa incizia standard pe lobul urechii (5 mm, la nivelul dermului), intervalul de t. dintre prima si ultima picatura de sange (test Duke). Normal 2-4 min, patologic peste 5 min.

TIMP DE TROMBINA / temps de thrombine / thrombin clotting time test. T. de coagulare a plasmei oxalata si recalcificate Tn prezenta unui exces de *trombina, cu durata normala cuprinsa Tntre 15 si 20 secunde. Permite investigarea etapei finale a coagularii si este alungit Tn cazul unor modificari cantitative sau calitative ale *fibrinogenului sau Tn prezenta unor antitrombine circulante.

TIMP DE TROMBOPLASTINA PARTIALA / temps de cephaline / partial thromboplastin time. T. de coagulare a plasmei oxalata si recalcificate Tn prezenta unui exces de *cefalina (substanta fosfolipidica cu rol similar *factorului 3 plachetar), cu durata normala cuprinsa Tntre 65 si 85 de secunde. T. de t. p. exploreaza coagulara prin mecanism intrinsec, cu exceptia factorului 3 plachetar, respectiv factorii XII, XI, IX, VIII, calea finala comuna - factorii X, V, II si formarea fibrinei (factorul I), T. de t. p. este prelungit atunci cand unui dintre factorii enu-merati este absent sau sintetizat Tn cantitate insuficienta (ex.:

Tn hemofiliile, din cauza absentei factorului VIII). Sin.: timp de cefalina.

TIMPAN, s. n. / tympan, s. m. / tympanum. NA: membrana tympani. [Lat. *tympanum*, ffr. *tymptinon = tam6iir, sewui anatomic dateazd dm sec. XI/II.*] Diafragma care separa capatul intern al conductului auditiv extern de lantui de osisoare din urechea medie. Membrana timpanica este acoperita pe fata externa de un epiteliu, iar pe cea interna de o mucoasa. T. vibreaza sub actiunea undelor sonore din mediul ambiant ?i transmite vibratiile lantului de osisoare. Partea superioara a membranei t., mai subtire si mai putin rezistenta, se nume^te membrana flacida Shrapnell. La acest nivel se produc perfo-ratii accidentale si patologice ale t.

TIMPANAL

TIMPANAL, adj., s. n. / **tympanal**, -ale, -aux, adj., s. m. / **tympanic**. [Lat. *tympaanum*, gr. *tympaanon* = tamBur] 1) Cu referire la osul timpanal, component al temporalului. V. temporal, Tn tab. anat. - oase. 2) Sin. cu timpanic (v.).

TIMPANIC, adj. / **tympanique**, adj. / **tympanic (1)**, **tympanic (2)**. [Lat. *tympaanum*, gr. *tympaanon* = tamS)W. 1) Care apartine "timpanului sau se refera la acesta. Sin.: timpanal. 2) Care este rezonant, asemenea zgomotelor din *timpanism.

TIMPANISM, s. n. / **tympanisme**, s. m. / **tympanicity (1)**, **tympanism**, **tympanites (2)**. [Qr. *tympanismos* = ai'fiunea de. a. fiata m tambw, de Co. *tympaanon* = tambw] 1) Caracterul *timpanic al zgomotului de percutie, care apare atunci cand la nivelul regiunii percutate exista o cantitate mare de gaze. Ex.: in caz de meteorism abdominal. 2) Starea abdomenului caracterizata prin distensie intestinala gazoasa V. meteorism.

TIMPANITA, s. f. / **tympanite**, s. f. / **tympanitis**. [Lat. *tympaanum*, gr. *tympaanon* = tambw; -ltd.] 1) *Otita medie. 2) Sin.: miringita (v.).

TIMPANO-MALEAL, adj. / **tympano-malleolaire**, adj. / **tympano-malleal**. [Lat. *tympaanum*, gr. *tympaanon* = tambw; [at. *malleolus*, dim. de [a *malleus* = cior.an.] Referitor la membrana timpanului si ciocan. Ex.: ligamente t.

TIMPANOPLASTIE, s. f. / **tympanoplastie**, s. f. / **tympanoplasty**. [Lat. *tympaanum*, gr. *tympaanon* = tambw; gr. *plastosis* = modeCat, de. (a *plassein* = a forma, a modem.) Interventie chirurgicala reparatorie a urechii medii, practicata indeosebi in unele otite cronice. Consta Tn repararea timpanului perforat si Tn stabilirea continuitatii sistemului de osisoare din urechea medie, situate intre membrana timpanica si fe-reastra ovala.

TIMPANOSCLEROZA, s. f. / **tympanoscleroze**, s. f. / **tympanosclerosis**. [Lat. *tympaanum*, gr. *tympaanon* = tambw; gr. *sklerosis* = induratie., intarm, de (a *sklercs* = tan'. dur.[Boala a urechii medii constand Tntr-o degenerescenta hialina sau osoasa a mucoasei ce acopera *casa timpanului, precum si Tn prezenta de tesut conjunctiv dens la nivelul osisoarelor din urechea medie.

TIMPANOTOMIE, s. f. / **tympanotomie**, s. f. / **tympanotomy**. [Lat. *tympaanum*, gr. *tympaanon* = tambw; gr. *tome* = taie.re; *Strifium*, de. [a *temnein* = a taia.] Incizia membranei timpanului.

TIMUS, s. n. / **thymus**, s. m. / **thymus**. NA: **thymus**. [Qr. *thymos* = principiu mtcd, *timus*.] Organ esential al diferentierii si maturarii limfocitelor T, situat Tn partea superioara a toracelui, alcatuit din doi lobi acolati. T. atinge dezvoltarea maxima la pubertate (40 g Tn medie), regresand Tn continuare, fara sa dispara Tnsa nidodata, posedand o vascularizatie san-guina foarte bogata, dar lipsit de limfatice aferente. Subdivizat in lobuli delimitati de tesut conjunctiv, t. poseda o trama reticuloepiteliala care Tnconjoara celulele limfocitare. La periferia lo-bulilor se gaseste o zona subcapsulara, deasupra fiind situata zona corticala, de aspect dens, foarte bogata Tn limfocite, iar in centru se afla zona medulara, bogata Tn celulele epiteliale. In zona de jonctiune cortico-medulara sunt repartizate *celulele dendritice. Precursorii medulari ai limfocitelor T, lipsiti de markeri membranari, patrund in t. la nivelul venelor postcapilare, fiind atrasi de *adresine si prin *chimiotaxia exercitata de o serie de factori de origine timica. Limfocitele patrunde Tn zona subcapsulara se multiplie intens si dobandesc antigeni de membrana. Apoi, in zona corticala, ele "Tnvata sa identifice" antigenii proprii organismului din care provin, Tnsa un mare numar de limfocite nu dobandesc aceasta competenta, suferind un proces de *apoptoza. Limfocitele care au supravietuit au dobandit imunocompetenta si poseda un receptor capabil sa recunoasca proteinele complexului major de histocompatibilitate si

TIP SIMPATICOTONIC

proteinele induse de acesta. Pentru maturarea definitiva, limfocitele tree mai Tntai in zonele T-dependente din organele limfoide periferice si revin Tn medulara t., unde dobandesc un receptor membranar specific pentru un antigen dat, prezentat de o celula din stroma epiteliala a medularei. In fenomenele complexe de maturare a limfocitelor T intervin numerosi aiti factori. V. si maturarea limfocitelor, timozine.

TINCTURA, s. f. / **teinture**, s. f. / **tincture**. [Lat. *tinctura* = m6i6aK, de [a *tingere* = a muia, a tm6i6a.] Solutie extractiva alcoolica sau eteroalcoolica obtinuta din produse de origine vegetala sau animala. T. de iod: solutie alcoolica de iod si iodura de potasiu, utila ca antiseptic, antiparazitar, revulsiv.

TINEA / **tinea** / **tinea**. [Lat. *tinea* = molw., *nu.rme care roaae.] Termen utilizat pentru a descrie diferite *dermatofitoze. De obicei, denumirea t. este urmata de un adjectiv, care caracterizeaza aspectul leziunilor, localizarea sau agentul etiologic. Ex.: *r. nigra.

TINEA NIGRA / **tinea niger** / **tinea nigra**. Sin.: cladosporioza (v.).

TINDALIZARE, s. f. / **tyndallisation**, s. T. / **tyndallisation**. [JoAn Tyndall, fizician englez, de origine viandeso, 1820-1893.] Metoda de sterilizare prin Tncalzire discontinua la temperatura relativ joasa, utilizata cand materialul care trebuie sa fie sterilizat risca sa fie alterat sau distrus la temperatura *autodavului sau prin fierbere. Procedeu curent utilizat consta Tn Tncalzirea produsului supus t. in baie de apa (*bain-Marie) reglata la temperatura de 56°C, timp de o ora, trei zile consecutiv, la interval de 24 de ore.

TINNITUS, s. n. / **tinnitus**, s. m. / **tinnitus**. [Lat. *tinnitus* = simet *afcutit*, *piuit*.] Sin.: acufena (v.).

TIOGENEZA, s. f. / **thiogenese**, s. f. / **thiogenesis**. [Qr. *theion* = siitf; *genesis* = -prodncere, de. ia *gennaa* = a produce..] Formarea de metaboliți sulfurati.

TIOPEXIE, s. f. / **thiopexie**, s. f. / **thiopexis**, **thiopexy**. [t^r. *theion* = svif; *pexis* = fuyw..] Termen care defineste propri-etatea de fixare a sulfului sau a compusilor sulfurati la nivelul unor tesuturi, Tndeosebt la nivel hepatic.

TIOURACIL, s. m. / **thio-uracile**, s. m. / **thiouracil**. Antitiroidian de sinteza, derivat metilat al tiopirimidinelor, administrat *per os*, abandonat astazi Tn favoarea derivatilor sai mai putin toxici.

TIP, s. n. / **type**, s. m. / **type**. [Cjr. *typos* = tip, *model*, *marcd*.] Caracteristicile generale sau dominante ale unei persoane, boll, substante. V. Tn continuare.

TIP ASTENIC / **type asthenique** / **asthenic type**. *T. constitutional caracterizat prin corp subtire, gat lung, torace si abdomen plate si dezvoltare musculara redusa.

TIP ATHLETIC / **type athletique** / **athletic type**. *T. constitutional marcat prin umeri lati, torace dezvoltat, abdomen plat, gat gros si masa musculara importanta.

TIP CONSTITUTIONAL / **type constitutionnel** / **constitutional type**. Caracteristicile *constitutiei unui subiect. V. tip astenic, tip athletic, tip displastic, tip picnic.

TIP DISPLASTIC / **type dysplastique** / **dysplastic type**. *T. constitutional care nu poate fi inclus Tn *t. astenic, *t. athletic sau *t. picnic.

TIP PICNIC / **type pycnique** / **pyknic type**. *T. constitutional caracterizat prin corp rotund, torace larg, umeri ingusti, cap lat si gat scurt.

TIP SALBATIC / **type sauvage** / **wild type**. Tn genetica, fenotipul standard al oricarui organism experimental. Termenul mai poate fi aplicat si cu referire la o gena care determina o caracteristica a fenotipului salbatic.

TIP SIMPATICOTONIC / **type sympathicotonique** / **sympatheticotonic type**. Persoana caracterizata prin *simpaticotonie.

TIPAJ, s. n. / **typage**, s. m. / **typing**. [Gr. *typos* = *tip, model, marca*.] Clasificarea unor populatii celylare in functie de tipurile de celule pe care aceasta le contine. In sensul eel mai raspan-dit, metoda care ar permite recunoasterea antigenilor de la nivelul celulelor sanguine. Se studiaza comportamentul celulelor tn prezenta complementului si a unei serii de anticorpi cunoscuti. Celulele sunt distruse cand intalnesc anticorpii corespunzatori antigenului lor caracteristic. Celulele pot fi, de ase-menea, identificate prin prezenta unui izotop radioactiv, a unui colorant, a unei enzime.

TIPIC, adj. / **typique**, adj. / **typical**. [Gr. *typikos* = *tipic, sin-bode*; de (a *typos* = *tip, model, marca*.) 1) Care prezinta ca-racteristici proprii, reprezentand astfel un model, un exemplu. 2) Despre semne sau simptome care se manifeste exclusiv Tntr-o anumita boala sau Tntr-un anumit sindrom. V. si pato-gnomic. 3) Care este propriu unui singur grup de animale sau de plante.

TIPOLOGIE, s. f. / **typologie**, s. f. / **typology**, {(jr. *typos* = *tip, model, marca*; *logos* = *stiinta*.] *T. medicals* urmareste cunoasterea particularitatilor de metabolism, a reactivitatii bolnavului; utila uneori pentru diagnostic, altelei pentru individualizarea tratamentului sau pentru tratarea terenului morbid, ori pentru prognostic.

TIRAJ, s. n. / **tirage**, s. m. / **printing**. [J-r. *tirage*, posiflii din fr. *l'tthe. m'firtirier* = a. *martim-a*.] Depresiune inspiratorie a partilor moi toracale, fie deasupra sternului (t. *suprasternal*), fie sub stern (t. *substernal*), *Tie* in spatiile intercostale, care traduce o obstructie bronșica sau o scadere a elasticitatii pleu-ropulmonare.

TIRAMINA, s. f. / **tyramine**, s. f. / **tyramine**. [Gr. *tyros* = *fironw*; *ammoniakon* == *sare de crmwii, gdsita in apropierea te.mp(uiui [ui Jupiter Amman din Li6ia; -ina.*] *Amina formata prin *decarboxilarea *tirozinei.

TIREOCALCITONINA, s. f. / **thyreocalcitonine**, s. f. / **thyro-calcitonin**. [Gr. *thyreos* = *pavaza, scut, tiroidd*; (at. *calx, cal-cis* = *var*; gr. *tonos* = *tensiune*; *-ina.*] Sin.: caldtonina (v.).

TIREOGEN, adj. / **thyreogene**, adj. / **thyreogenic**. [Gr. *thyreos* = *paafaza, sent, tiroidd*; *gennan* = *a produce*.] 1) Care este determinat de o disfunctie tirodiana. Ex.: nevroza t. 2) Care actioneaza la nivelul tiroidei. Ex.: factori t.

TIREOGLOBULINA. Var. pentru tiroglobulina (v.).

TIREOLIBERINA, s. f. / **thyreoliberine**, s. f. / **thyreotropin releasing hormone**. [Gr. *thyreos* = *pcwaza, scut, tiroida.*, (at. *libcrare* = a e(i6era; *-ina.*] Hormon secretat de hipotalamus, care actioneaza ca factor declansator al secretiei de tireosti-mulina hipofizara. Abrev.: TRF, TRH.

TIREOPRIV, adj. / **thyreoprive**, adj. / **thyroprival**, **thyroprivic**. [Gr. *thyreos* = *pavdza, scut, tiroidd*; (at. *privus* = [ipsit de., de la *privere* = a (ipsi (pe. cineva) de, ce'i'a.) Care este determinat de, sau se caracterizeaza prin absenta functiei glandei tiroide, indiferent de etiologie (atireoza, distrugerea tesutului tirodian, ablatie chirurgicala, actiunea unor medicamente etc.). Ex.: hipotirodie t.

TIREOSTATIC, adj., s. n. / **thyr6ostatique**, adj., s. m. / **thy-rostatic**. [Gr. *thyreos* = *pavaza, scut, tiroidd*, *statikos* = *care opnfte, de. [a istanai* = a p(asa, a face so. fina.] (Medicament) care are proprietatea de a inhiba sinteza tiroxinei. T. sunt uti-lizate Tn tratamentul *hipertirodilor.

TIREOSTIMULINA, s. f. / **thyreostimuline**, s. f. / **thyroid sti-mulating hormone**. [Gr. *thyreos* = *pavdza, sent, tiroida.*; (at. *stimulare* = a mbddi, a stimuia, de. (a. *stimulus* = ba^a asc-ufit cu care se imbotdesc inteie; *-ina.*] Sin.: tirotofina (v.).

TIREOTERAPIE, s. f. / **thyreotherapie**, s. f. / **thyrotherapy**. [Gr. *thyreos* = *pcwaza, scut, tiroidd*; *therapeia* = *tratament, de. to. tberapeuin* = a wgriji] Tratamentul cu extracte tirodiene.

TIREOTOXICOZA, s. f. / **thyreotoxicose**, s. f. / **thyrotoxico-sis**. [Gr. *thyreos* = *pavazd, scut, tiroida.*; *toxikon* = *otiva pentru varfid sagefKor, de (a toxon* = *sageatd*; -ozn.] Ansamblu de manifestari legate de excesul hormonilor tirodieni, mult peste valorile normale. Forma extrema a hipertirodiei. T. se pot clasifica dupa cum urmeaza: 1) T. prin exces de TSH (prin adenom hipofizar, secretie ectopica, *sindrom Refetoff) sau factori cu actiune tireotropa (ex.: HCG in mola hidatiforma, corio-carcinom, carcinom embrionar testicular sau prezenta de imunoglobuline tireostimulante Tn boala Basedow-Graves). 2) T. prin secretie autonoma tirodiana (in adenom toxic, gusa multi-nodulara toxica, cancer folicular tirodian). 3) T. prin distructie tirodiana si eliberare de hormoni tirodieni in cantitati masive (Tn unele forme de tirodite). 4) T. de natura exogena (t. fac-tice, fenomen iod-Basedow). 5) T. prin secretie endogena ectopica de hormoni tirodieni (struma ovarii, metastaze secre-tante de cancer tirodian). Var.: tirotoxicoza.

TIREOTROFINA, s. f. / **thyreotrophine**, s. f. / **thyrotrophin**. [Gr. *thyreos* = *pavciza, scut, tiroidd*; *trophe* = *krand, mritie*; *-ina.*] Sin.: tirotofina (v.).

TIREOTROP, adj. / **thyreotrope**, adj. / **thyrotropic**. [Gr. *thyreos* = *pavdza, scut, tiroidd*; *trope* = *mtoamre., de la trepein* = a mtoarce.] Care actioneaza la nivelul glandei tiroide, asupra functiei tirodiene, de obicei prin mecanism specific. Ex.: hor-monul t. (TSH), prin intermediul unui receptor membranar spe-cific.

TIROCALCITONINA, s. f. / **thyrocalcitonine**, s. f. / **thyrocal-citonin**. [Gr. *thyreos* = *pavdza, scut, tiroida.*; (at. *calx, calcis* = *var*; gr. *tonos* = *te-nsiune*; *•ma* } Sin.: caldtonina (v.).

TIROGLOBULINA, s. f. / **thyroglobuline**, **thyreoglobuline**, s. f. / **thyroglobulin**. [Gr. *thyreos* = *pavdza, scut, tiroidd*; (at. *globulus*, *dim. de (a globus* = *glob*; *-ina.*] Glicoproteina pre-cursora si depozitara a hormonilor tirodieni iodati, continand 95% din iodul tirodian. Are Mr considerabila si reprezinta 75% din greutatea tiroidei. Se sintetizeaza in tireocit, este iodata la polul apical al celulei si trece apoi in coloidul lumenului folicular. Dupa fixarea iodului pe cele 123 de reziduuri de tirozina ale moleculei de t., urmeaza proteoliza sa si secretia hormonilor tirodieni. T. este un marker util al cancerelor dife-rentiate ale tiroidei. Concentrate sa normala este sub 60 ng/ml. Var.: tiroglobulina. V. markeri tumorali, tirozina.

TIROIDA, s. f. / **thyroide**, s. f. / **thyroid**. **NA: glandula thy. , roidea**. [Gr. *thyreos* = *pavclzd, scut; esdos* = *forma*.] Glanda S endocrina prezenta la toate vertebratele, situata, la om, in ! regiunea antero-inferioara a gatului, inferior laringelui. Este plasata in dreptul primelor trei inele traheale, in raport cu pozitia sa: inalta (corespunzatoare inelelor 1-2 si cartilajului J cricoid), joasa (corespunzatoare inelelor 3-A) sau medie, cea mai frecventa (corespunzatoare inelelor 2-3). Este un organ impar si median, de forma literei H, cu doi lobi laterali reunif pe linia mediana printr-un istm, avand uneori un lob piramidal suplimentar, numit piramida Lalouette. T. are la adult o greu-tate de 20-30 g. Histologic, este constituita in principal din *foli-culi tirodieni (tireocite care circumscriu o zona centrala de coloid) si celule C, parafoliculare, care fac parte din 'sistemul APUD (reprezinta 0,1% din masa celulelor tirodiene, grupate in treimea medie a fiecarui lob). T. are rol de secretie a hormonilor tirodieni (stimulata de "tireotropina): *tiroxina {V, *tri-iodotironina ^3) si triiodotironina "inversa" (rei/ere T3), hormoni iodati produși de celulele epiteliului tirodian, si *calcitonina, pro-dusa in celulele parafoliculare C.

TIROIDA ECTOPICA / **thyroide ectopique** / **aberrant thyroid, ectopic thyroid**. Tesut cu structura glandei *tiroide situat in alte regiuni ale organismului fata de situarea fiziologica, mai frecvent fiind vorba de t. linguala, t. cervicala suprahioidiana

TIROIDECTOMIE

EREDITARA

TIROIDECTOMIE, s. f. / thyroidectomie, s. f. / thyroidecto-my.

[Cjr. *thyreos* = pavaşa, scut; *eidōs* = forma; *ektōme* = e'ri-zie.] Ablatia chirurgicala, totala sau partiala dar nesiste-matizata, a glandei tiroide. Ablatia unui lob se numeste lobec-tomie tiroidiana.

TIROIDISM, s. n. / thyroi'disme, s. m. / thyroidism. [Qr. *thyreos* = pavaşa, scut, *eidōs* = forma; -ism.] Ansamblul accidentelor provocate prin intoxicatie cu hormoni tiroidieni, observate ca urmare a ingestiei m scop terapeutic a acestora sau a extractelor tiroidiene. Aceste accidente se insotesc de simptome asemanatoare celor din *boala Basedow-Graves.

TIROIDITA, s. f. / thyroidite, s. f. / thyroiditis. [Qr. *thyreos* = pavaşa, scut; *eidōs* = forma; -itd.] Termen folosit pentru a desemna afectiunile de tip inflamator sau infectios aparute la nivelul unei tiroide normale anterior procesului mentionat. T. se dasifica Tn: 1) *T. acute microbiene* (supurate sau nesupurate). 2) *T. subacuta de Quervain* sau *boala de Quervain. 3) *T. cronice nespecifica* (t. limfocitara cronica, t. lemnoasa Riedel sau *boala Riedel) si *specifica* (t. bacilara, sifilitica, actinomicotica etc.). V. si strumita.

TIROIDITA ACUTA MICROBIANA / thyroidite microbienne aigue / acute thyroiditis. Afectiune rara, cu o frecventa sub 0,5% Tn ansamblul patologiei tiroidiene. Clinic se manifesta prin semne locale (tiroida marita de volum, sensibila spontan si la palpare, tegumente supraiacente eritematoase, uneori cu senzatie de fluctuenta la palpare, la nivelul unei posibile regiuni abedate) asociate cu febra, disfagie, dispnee, disfonie, tuse. Se poate complica cu fistulizare externa sau In organele vedne, tromboza vasculara, paralizia corzilor vocale. Ecografic se evidentiaza o tiroida cu aspect hipocogen, iar scintigrafic imaginea este hipo- sau afixatoare. Pacientul prezinta leucocitoza cu polinucleoza neutrofila si VSH crescut, iar punctia cu ac subtire permite izolarea germenului si efectuarea antibi-ogramei.

TIROIDITA CU CELULE GIGANTE / thyroidite a cellules geantes / De Quervain's disease. Sin.: boala de Quervain

TIROIDITA INVAZIV-SCLEROZANTA / thyroidite sclereuse / invasive thyroiditis. Sin.: boala Riedel (v.).

TIROIDITA LEMNOASA / thyroidite ligneuse / ligneous thyroiditis. Sin.: boala Riedel (v.).

TIROIDITA LIMFOCITARA CRONICA / thyroidite lymphocyttaire chronique / chronic lymphocytic thyroiditis. Afectiune tiroidiana relativ frecventa Tn populatie (10-12%), mai frecventa la sexul feminin. Se descriu mai multe forme: forme cu gusa (t. cronica Hashimoto sau *boala Hashimoto), t. limfocitara a copilului si adolescentului (2/3 din gusile acestor varste), t. atrofica (cauza principala a mixedemului idiopatic), *t. postpartum, t. silentioasa.

TIROIDITA POSTPARTUM / thyroidite post-partum / post-partum thyroiditis. T. cu o frecventa de 2-7% la femei Tn perioada postpartum, cu debut Tntre 2 si 12 luni dupa nastere, manifestata prin hipotiroidie (cu simptomatologie discreta, dar evidentabila biologic), care urmeaza unei perioade de hipertiroidie. In 20% din cazuri hipotiroidia poate fi permanenta. Etiopatogenic se explica prin perioada de *rebound* imunologic care urmeaza perioadei de imunosupresie relative din sarcina.

TIROIDITA SUBACUTA (GRANULOMATOASA) DE QUERVAIN ; thyroidite subaigue de de Quervain / granulomatous thyroiditis. Sin.: boala de Quervain, 2 (v.).

TIROPATIE, s. f. / thyropathie, s. f. / thyroopathy. [Qr. *thyreos* = pavoşa, scut, *tirrod*; *pathos* = 600(0.) Denumire gene-rica pentru bolile *tiroidei.

TIROTOMIE, s. f. / thyrotomie, s. f. / thyrotomy. [Ar. *thyreos* = pcwazti, scut, *tuoiaa*; *tōme* = taiere, *sectium*, de Co- *tem-*

TIROZINEMIE

nein = a *taia*.] 1) Laringotomie practicata prin incizie la nivelul cartilajului tiroid. 2) Sectiunea chirurgicala a cartilajului tiroid. 3) Operatia de sectionare a glandei tiroide. 4) Biopsie efectu-ata la nivelul tiroidei.

TIROTOXICOZA, s. f. / thyrotoxicose, s. f. / thyrotoxicosis (1), tyrotoxicosis (2). [Qr. *thyreos* = paz. az.a, scut, tiroida; *toxikon* = otrava pentru v&rfui sagefiCor, de [a *toxon* = sageata; -ozo.] 1) Var. pentru tireotxicoza (v.). 2) Intoxicatie

. care rezulta din ingestia unei substante, tirotoxon (compus cristalin toxic care apare Tn unele produse lactate alterate). Se manifesta prin vertij, cefalee, vomismente, crampe musculare, cu evolutie uneori fatala.

TIROTRICINA, s. f. / tyrothricine, s. f. / tyrothricin. Primul antibiotic polipeptidic, obtinut din culturi de *Bacillus brevis*, alcatuit din 20% tirocidina si 80% gramicidina. Din cauza toxicitatii, este administrat doar Tn aplicatii locale.

TIROTROFINA, s. f. / thyrotrophine, s. f. / thyrotropin. [Ar. *thyreos* = pavoşa, scut, *tiroufa*; *trophē* = hrana, *iutritie*.; -ina.] Hormon secretat de lobul anterior al hipofizei, glicopro-teina alcatuita din doua subunitati alfa, continand 96 reziduuri de aminoacizi, si beta, alcatuita din 110 reziduuri. Controleaza morfogeneza tiroidei si toate etapele biosintezei hormonilor tiroidieni. De aceea, este absolut necesara dozarea sa Tn scop diagnostic Tn patologia tiroidiana, prin metode ultrasensibile (radioimunologie, *imunofluorimetrie). Valorile normale ale t. sunt cuprise Tntre 0,3 si 5 ^UI/ml. In limbajul medical curent, pentru desemnarea t. se utilizeaza frecvent abrevierea TSH (din engl. *thyroid stimulating hormone*). Sin.: hormon tireotrop, tireotrofina, tireostimulina.

TIROXINA, s. f. / thyroxine, s. f. / thyroxine. 'Hormon tiroi-dian pcovenind din 'tiroglobulina. La adultul normal, productia zilnica este de 60-80 (ig. Este obtinuta si sintetic. Circula Tn sange sub doua forme: libera, singura activa, Tn proportie foarte redusa (0,03%) si legata. Legarea se face de una din urmatoarele proteine transportoare: circa 75% cu TBG [*thyroxin binding globulin*], 15% cu TBA (*thyroxin binding albumin*). Exista un echilibru dinamic Tntre forma libera si cea legata. Actiunea metabolica a t. se produce Tn sincronism cu cea a "triiodotironinei, fiecareia din cei doi hormoni tiroidieni apartinandu-i 50% din aceasta actiune. Concentratia totala normala de t. din serul sanguin este de 40-120 ug/l sau 51-154 nmo/l. Sin.: tetraiodotironina. Abrev.: ~!^ V. hormoni tiroidieni, tireotxicoza, tiroida.

TIROZINA, s. f. / tyrosine, s. f. / tyrosine. [Cyr. *tyros* = *fn-Coisa*.;

-inc.] Add aminat aromatic, format prin hidroxilarea fenilala-ninei, reactie catalizata de fenilalanil hidroxilaza, al carei deficit ereditar este la originea *fenilcetonuriei. T. este un precursor al *melaninei, al hormonilor medulosuprenali, prin intermediul *DOPA, si al hormonilor tiroidieni prin fixarea iodului. Functia sa fenol o expune, ca si Tn cazul *serinei si *treoninei, la reactii de fosforilare si, Tn acest mod, proteinele care o contin Tsi pot modifica structura conformationala. T. este foarte raspandita in natura, Tn stare libera Tn boabele de cereale, Tn cartofi si fructe si sub forma combinata Tn unele proteine. Concentratie plas-matica: 10 mg/dl; eliminare Tn urina: 11-23 mg/24 ore. Abrev.:

Tyr sau Y. V. si catecolamine, iodotironina, tiroglobulina.

T1ROZINEMIE, s. f. / tyrosinemia, s. f. / tyrosin-(a)emia. [QT. *tyros* = br&n.za; -ina; *haima*, -atos = sdnge.] Concentratia de *tirozina din serul sanguin, uneori crescuta la nou-nascut, din cauza imaturitatii enzimatice. V. tirozinemie ereditara.

T1ROZINEMIE EREDITARA / tyrosinemia her6ditaire / hereditary tyrosin(a)emia. Termen care cuprinde trei boli ereditare:

1) T. de tip I (denumita anterior tirozinoza) este o maladie autozomal recesiva prin deficit de fumaril-acetoacetat hidrola-za, enzima a catabolismului tirozinei. Defidtul de enzima duce

TIROZIN KINAZA

la acumularea de succinilacetona, care inhiba functiile tubulare renale si sinteza hepatica de porfobilinogen. Forma acuta provoaca alterari hepatice masive, iar cea minora, tubulopatie cu rahitism vitaminorezistent. 2) T. de tip II, cu caracter auto-zomal recesiv, determinata de un deficit in tirozin transaminaza si asociata cu tirozinemie si tirozinurie crescute, Tntarziere mentala, leziuni corneene si cutanate. 3) T. de tip III corespunde unui deficit de 4-hidroxi-fenilpiruvat deoxigenaza. Sin.: sindrom Richner-Hanhart.

TIROZIN KINAZA / tyrosine kinase / tyrosine kinase. {Cjr. *tyros* = branzd, tirozina; -*iaa*; *kinein* = a mifca; -*aza*.} Enzima care catalizeaza fosforilarea specifica a reziduurilor de tirozina din mai multe peptide. Receptorii specifici pentru *insulina, *factorii de crestere asemanatori insulinei (IGF-1), *fac-torul de crestere epidermica (EGF), *peptidul natriuretic atrial (ANP), ca si o serie de alti factori regulatori ai proliferarii celu-lare sunt proteine membranare, cu domenii situate Tn cito-plasma, care contin componente latente ale enzimei. Legarea ligandului la receptorul specific activeaza t. k., iar receptorul se autofosforileaza, cu efecte asupra altor componente celu-lare.

TITILOMANIE, s. f. / titillomanie, s. f. / titillomania. [Lot. *tidylore* = a gadita, a zgdndari; gr. *mania* = nedunie.] Sin.: oni-cofagie (v.). Obs.: Tn fr. si mania de a se scarpina.

TITINA, s. f. / titine, s. f. / titin. V. proteine musculare.

TITRARE, s. f. / titrage, s. m. / titration. {Jr. *titrage*, de [a *titre* = standard.]} 1) Operatie de determinare a cantitatii de substanta chimica (element sau compus) prezenta Intr-un volum dat de solutie de analizat. Se bazeaza pe masurarea volumului de reactiv ce trebuie adaugat pentru a reactiona cu toata can-titatea de substanta existenta Tn proba. Sfarsitul reactiei este observat prin intermediul unui indicator de culoare (virarea cu-lorii), a aparitiei unui precipitat, a saltului potentialului de elec-trod sau a saltului conductivitatii solutiei. 2) Procedeu prin care se precizeaza *titrul unui produs infectant (tulpini bacteriene sau virale) sau toxic (diferite *toxine). Pot fi titrati, de aseme-nea, anticorpii.

TITRU, s. n. / litre, s. m. / titer, titre. Vfr. *titre* = standard.} 1) Numarul de grame de substanta dizolvate intr-un mililitru de solutie. 2) Numarul de unitati infectante sau toxice dintr-un produs infectant sau toxic. V. titrare.

TITUBANT, adj. / titubant, adj. / titubant. [Lat. *tituhans*, de [a *titubare* = a se nnpiedica, a sovdi]} Care este nesigur, tremurator, cu referire Tndeosebi la mers. Caracteristic *titu-batiei.

TITUBATIE, s. f. / titubation, s. f. / titubatio, -onis = mpiedicare, swmaia, de [a *titubare* = a se nnpie-dica, a sovai]} Nesiguranta In mers si Tn miscari, manifesto Tn diferite afectiuni ale cerebelului.

TIXOTROPIE, s. f. / thixotropie, s. f. / thixotropy. [Cjr. *thix-is* = actiunea de a atinge usor; *trope* = mtoarcm, de [a *trept-in* = a mtoarce.]} Lichefierea unui *gel sub actiunea unui efort mecanic sau a unei cresteri usoare a temperaturii.

TNM / TNM / TNM. [Icronim eng. pentru. Tumor, Nodes, Metastasis = tuimrd, ffangKoni (mauli), metastaze.]} V. stadi-alizare TNM.

TOCOCARDIOGRAF, s. n. / tococardiographie, s. m. / tococardiograph, tokocardiograph. [Cjr. *tokos* = naftere; *kardia* = mmw; *graphein* = a scrie.]} Instrument care permite Tnregistrarea batailor cordului fetal, concomitent datelor caracteristice *tocografiei. Sin.: cardiocitograf.

TOCODINAMOMETRU, s. n. / tocodynamometre, s. m. / tocodynamometer, tokodynamometer. [Cjr. *tokos* = nastere; *dynamis* = forfa; *metron* = masurd.]} Aparat care permite masurarea si Tnregistrarea intensitatii si fortei contractiilor uterine. Este folosit Tn *tocografie, Tndeosebi Tn urmarirea nasterii. Sin.: tocometru.

TOLERANTA LA SELF

TOCOFEROL, s. m. / tocopherol, s. m. / tocopherol. [CJT. *tokos* = naftere; *phfrein* = a purta, a transporta; -ol.]} Sin.: vitamina E (v.).

TOCOFOBIE, s. f. / tocophobia, s. f. / tocophobia. [r. *tokos* = nastere; *phobos* = ftica.]} TeamS exagerata, anormala, de nastere.

TOCOGRAFIE, s. f. / tocographie, s. f. / tocography, tokography. {Cjr. *tokos* = nastere; *graphem* = a scrie.]} Inregistrare grafica continua, cu *tocodinamometrul, a variatiilor contractiilor uterine (frecventa, intensitate, tonus bazal) Tn cursul nasterii.

TOCOLITIC, adj. / tocolytique, adj. / tocolytic. \Qr. *tokos* = nastere.; *lytikos* = care. distruge, de [a *lyein* = a distruge.]} (Agent farmacologic) care inhiba contractiile uterine.

TOCOLIZA, s. f. / tocolyse, s. f. / tocolysis. \Gjr. *tokos* = nastere.; *lysis* = distruge, de (a. *lyein* = a distruge.]} Inhibitia contractiilor uterului Tn penoada nasterii.

TOCOMETRU, s. n. / tocometre, s. m. / tocometer. {Cjr. *tokos* = nastere; *metron* = mdsiira.]} Sin.: tocodinamometru (v.).

TOFOLIPOM, s. n. / topholipome, s. m. / topholipoma. \Lat. *toahus*, gr. *tophos* = tuf (piatra spongvasa si friahia); ar. *lipos* = grasine; -*oma*] Lipom care contine Tn grosimea sa concretiuni de urat de sodiu. Se observa uneori la bolnavii cu *guta.

TOFUS (pi. TOFI), s. m. / tophus (pi. tophus), s. m. / tophus (pi. tophi). [Lat. *tophus*, gr. *tophos* = tuf (piatra spongvasa si friahia).]} Concretiune de urat de sodiu vizibila subtegu-mentar, Tndeosebi la urechi, coate, picioare, maini. Prin exten-sie, denumirea se poate utiliza pentru t. gutosi cu orice locali-zare (inclusiv viscerala).

TOLBUTAMIDA, s. f. / tolbutamide, s. f. / tolbutamide. (DCI) : Sulfamida antidiabetica.

TOLERANTA, s. f. / tolerance, s. f. / tolerance. [Lat. *tole-rantia* = suportare, indurare., de [a *tolerare* = a suporta.]} Proprietatea unui organism de a reactiona identic, fiziologic la actiunea unor factori mecanici, fizici, chimici sau medicamen-tosi, Tn doze crescatoare. Ex.: t. acustica, t. la durere. Sin.: obisnuinta. V. Tn continuare.

TOLERANTA IMUNITARA / tolerance immunitaire / immuno-logical tolerance. Sin.: toleranta imunologica (v.).

TOLERANTA IMUNOLOGICA / tolerance immunologique / immunological tolerance. Absenta, la un subject, a unui | raspuns imunologic pentru un antigen care Tn mod normal de-clanseaza un astfel de raspuns. T. i. se poate dobandi astfel:

1) Daca antigenul a fost inoculat Tn organism cand subiectui era nou-nascut, inapt pentru raspunsuri imunitare. In continuare, el va tolera antigenul asemenea antigenilor proprii, tisu-lari, inclusiv daca antigenul respectiv se afla la nivelul unui

*grefon. 2) La adult, t. i. poate fi creata printr-un tratament .

*imunodepresor, prin dedansarea unui proces de *facilitare imu-j nitara sau prin injectarea de antigeni. T. i. partiala reprezinta | incapacitatea de raspuns umoral sau tisular. V. si imunodef-i denta.

TOLERANTA MEDICAMENTOASA / tolerance mdicamentouse / drug tolerance. Capacitatea organismului de a suporta doze crescande dintr-un medicament, obtinand un acelasi efect. Daca administrarea este Tntrerupta, se poate re-veni la sensibilitatea initials. T. se asociaza uneori cu famia-codependenta. Uneori t. poate implica cresterea nivelului dozei letale (ex.: Tn cazul unor analgezice narcotice), alteori nu (ex.: pentru alcool).

TOLERANTA LA SELF / tolfrance au soi / self tolerance. Incapacitatea sistemului imun al unui organism de a reactiona fata de structurile proprii (*self). Pierderea t. la s. conduce la reactii imune dirijate Tmpotriva antigenilor proprii, autologi. Aceste reactii sunt denumite *autoimunitate, iar bolile pe care

TOMODENSITOMETRIE

le produc, *boli autoimune. Absenta reactivitatii la antigeni self este mentinuta prin mecanisme care Tmpiedica activ maturarea sau stimularea limfodelor potential self-reactive.

TOMODENSITOMETRIE, s. f. / tomodensitometrie, s. f. / computerized tomography. [Qr. *tome* = taiere, secfiune, de [a *temnein* = a taia; (at. *densitas*, -*atis* = densitate, de (a *den-sus* = dens, compact, gr. *metron* = masura,] Sin.: tomografie computerizata (v.).

TOMODENSITOMETRU, s. n. / tomodensitometre, s. m. / computer tomograph. [Qr. *tome* = taiere., sec.piune, de (a *temnein* = a taia; [at. *densitas*, -*atis* = densitate, de [a *densus* = dens, compact; gr. *metron* = masura,] Sin.: computer tomograf (v.).

TOMOGRAF COMPUTERIZAT / tomodensitometre, scanner, s. m. / computerised tomograph, computer tomograph. Sin.: computer tomograf (v.).

TOMOGRAFIE, s. f. / tomographie, s. f. / tomography. [Cjr. *tome* = taiere, sec.-fiune, de [a. *temnein* = a. *taw.*; *graphein* = a scrie.] 1) Procedeu radiologic prin care se obtine radiografia unui strat de organ la profunzimea dorita. 2) T. *computerizata* (v.). 3) T. *ultrasonica* - obtinerea de imagini-sectiune utilizand ultrasunete. 4) T. *prin emisie de pozitroni* (v.).

TOMOGRAFIE AXIALA COMPUTERIZATA / tomographie axi-ale transverse par ordinateur / computerized axial tomography. Sin.: tomografie computerizata (v.).

TOMOGRAFIE COMPUTERIZATA / scanographie, s. f., tomographie axiale transverse par ordinateur / computed tomography. Modalitate de imagistica cu fascicule foarte fine de raze X, prin care se exploreaza pe sectiuni subtiri regiunea investigate! din organism. Sectiunile respective prezinta diferente minime de opacitate, In functie de densitatea tesuturilor tra-versate de razele X (densitometrie). Coeficientul de absorbtie este calculat de computer, care transforma variatiile de densitate tn variatii de luminozitate ale unui ecran catodic. Analiza computerizata se efectueaza si Tn functie de multiplele unghiuri si puncte de incidents ale sectiunilor, permitand obtinerea unor imagini reonstruite 2D (bidimensionale) sau 3D (tridimensionale) cu ajutorul unor programe specializate. Datorita t. c. semi-ologia radiologica a evoluat considerabil. Abrev.: CT. Sin.: computer tomografie, tomografie axiala computerizata, tomodensitometrie.

TOMOGRAFIE PRIN EMISIE DE POZITRONI / tomographie par emission de positons / positron emission tomography, PET-scan. Metoda de "scintigrafie in care imaginea se obtine cu ajutorul unei *gamma-camere de constructie speciale, cu care sunt captate radiatiile gama rezultate din interactiunea pozitron-electron. Se utilizeaza radioizotopi cu viata foarte scurta (zed de secunde sau minute) care, din aceasta cauza, se obtin cu ajutorul unui 'ciclotron situat la locul investigatiei. Desi meto-da permite obtinerea unor informatii extrem de utile, imposibil de obtinut prin alte procedee imagistice, extinderea sa este limitata de costurile ridicate. Prin t. prin e. de p. se pot obtine imagini functionale, la nivelul creierului, de ex. asupra meta-bolismului glucozei, pot fi vizualizati receptorii diferitelor neuro-transmitatori, sau se poate pune Tn evidenta distributie unor me-dicamente. Prin utilizarea ^FDG ("F-deoxiglucosa) este posi-bil diagnosticul precoce al tumorilor maligne. Abrev. (din engl.): PET. V. si imagistica mentala.

TOMOSCINTIGRAFIE, s. f. / tomoscintigraphie, s. f. / tomoscintigraphy. [Qr. *tome* = taiere, se-cfiun, de ia *temnein* = a taia; (at. *scintilla* = scdntw; gr. *graphein* = a scrie.] Procedeu scintigrafie care consta Tn achizitia tomografica de imagini din regiunea de cercetat, la nivelul careia s-a fixat "radiofarmaceuticul administrat. Detectorul se roteste Tn jurul patului pe care se afla pacientul fie continuu, fie pas cu pas,

TOPECTOMIE

cu un unghi prestabilit. Tn functie de tipul de radioizotop uti-lizat (emitor gama, respectiv beta), se definesc: *SPECT (S/n-g/e *Photon Emission Computed Tomography*) si *PET (*Positron Emission Tomography*).

TONIC, adj., s. n. / tonique, adj., s. m. / tonic. [Qr. *tonikos* = intoritor.] 1) Care restaureaza "tonusul normal, Tndeosebi eel psihic. 2) Cu referire la tonusul muscular. 3) Despre un remediu, un medicament care are proprietatea de a restabili tonusul normal al tesuturilor, de a revigora organismul.

TONIC CARDIAC / tonocardiaque, cardiotonique, adj., s. m. / cardiac tonic. Sin.: cardiotonic (v.).

TONICITATE, s. f. / tonfcite, s. f. / tonicity. [gr. *tonikos* = intaritor.] 1) Sin.: tonus muscular (v. tonus). 2) Proprietate a unei solutii Tn directa relatie cu *presiunea osmotica.

TONICOCCLONIC, adj. / tonico-clonique, adj. / tonoclonic. [^r. *tonikos* = intaritor; *klonos* = tumult, dezordine.] Care este deopotriva *tonic si *clonic, cu referire la un *spasm sau la o criza cu contractii convulsive ale muschilor.

TONOFIBRILE, s. f. pi. / tonofibriles, s. f. pi. / tonofibrils. [Lot. *tonus*, gr. *tonos* = tensiune; Cat. *fiintifica. fibriHa*, dim. de. la. *fibra* = *fiBro*.] Grup de filamente ce se gasesc Tn cito-plasma 'keratinocitelor din stratul spinos al epidermului - cu rol esential Tn procesul de keratinizare.

TOMOGRAFIE, s. f. / tomographie, s. f. / tomography. [Lot. *tonus*, gr. *tonos* = tensium; gr. *graphein* = a scrie.] Inregistra-re variatiilor de presiune, Tndeosebi Tn oftalmologie.

TONOMETRIE, s. f. / tonometrie, s. f. / tonometry. [Lot. *lonus*, gr. *tonos* = tensium;; gr. *metron* = masura.] Determinarea presiunii intraoculare.

TONOMETRU, s. n. / tonometre, s. m. / tonometer. [Lot. *tonus*, gr. *tonos* = tensiune; gr. *metron* = masura.] Aparat pentru masurarea 'presiunii oulare (intraoculare).

TONOSCOPIE, s. f. / tonoscopie, s. f. / tonoscopy. [Lot. *tonus*, gr. *tonos* = tensium; gr. *skopia* = ef(aminare, de Co. *skopein* = a vedea, a e^ymiina.] Examinare cu 'oftalmoscopul a pulsatiilor arterei retiniene provocate prin presiune dinamometrica asupra globului ocular. V. si oftalmodinamometrie.

TONOTROP, adj. / tonotrope, adj. / tonotropic. [Lot. *tonus*, gr. *tonos* = tensium; gr. *trope* = intoa.rc.vre, de. M *trepein* = a intoarce.] Care denota o scurtare a lungimii muschiului in repaus, Tn relatie cu cresterea *tonusului muscular.

TONSILAR, adj. / tonsillaire, adj. / tonsillar. [Lat. *tonsillae*, -*arum* = *amigdak*.] Sin.: amigdalian (v.).

TONSILA, s. f. / tonsille, s. f. / tonsil, tonsilla. NA: tonsilla, pi. tonsillae. [Lat. *tonsillae*, -*arum* = *amigdale*.] Termen anatomic general pentru o masa de tesut limfoid de dimensi-uni mid, de forma rotunjita, dar si pentru unele mase de tesut nervos (ex.: t. sau amigdala cerebeloasa). Tn engl. termenul este utilizat frecvent, ca atare. Sin.: amigdala (v.).

TONSILITA, s. f. / amygdalite, s. f. / tonsillitis. [Lot. *tonsillae*, -*arum* = *amigdak*; -1(0.)] Sin.: amigdalita (v.).

TONUS, s. n. / tonus, s. m. / tonus, tone. [Lat. *tonus*, ffr. *tonos* = *tensium*, *mcordare*.] 1) T. *psihic*: stare psihica generals "de bine" a unui individ. 2) T. *muscular*: stare de tensiune permanenta, involuntara si fiziologica a muschilor striati, determinata de inervatia sistemului nervos central si periferic. Ca urmare a t. m., sectionarea unui muschi determina retractia segmentelor sectionate, fenomen care nu apare daca muschiul este privat de inervatia sa normala. Obs.: in engl., termenul tone este sin. partial cu tonus, avand Tnsa si alte semnificatii (ex.: tonalitate a voci, modificarea culorii unui preparat prin tratament chimic). Sin.: tonicitate.

TOPECTOMIE, s. f. / topectomie, s. f. / topectomy. [Qr. *topos* = [w; *ektome* = e^cizie.] Ablatia anumitor zone din *scoarta cerebrala, Tndeosebi prefrontale si pericaloase, Tn scopul reme-dierii unor tulburari mentale. V. psihochirurgie.

TOPIC, adj., s. n. / **topique**, adj., s. m. / **topicum**, pi. **topi-ca** (lat.), **topical**. {Cjr. *topikos* = oe [oc, de. (a *topos* = [oc.] (Medicament) care actioneaza Tntr-un punct determinat, intern sau Tndeosebi extern.

TOPOBIOLOGIE, s. f. / **topobiologie**, s. f. / **topo-biology**. [Qr. *topos* = [oc; tuos = wata; *logos* = ftiinta.] Studiul interactiunilor celulare Tn functie de pozitia celulelor Tn organism. Cercetarile de t. sunt utile indeosebi tn determinarea formarii anatomico- si Tn cunoasterea originii sistemului imu-nitar.

TOPOCHIMIE, s. f. / **topochimie**, s. f. / **topochemistry**. [Qr. *topos* = (oc; *khemeia* = alckmm.) Compozitia chimica (biochimica) a unei structuri celulare sau tisulare, cu precizarea *situsurilor spedfice structurilor respective. Ex.: situsurile receptorilor specifici de la nivelul membranei celulare.

TOPOGRAFIE, s. f. / **topographic**, s. f. / **topography**. [jr. *topos* = [oc; *graphein* = a scrie.] Descrierea unei regiuni anatomico, a localizarii si a raporturilor anatomice ale formatiunilor componente ale regiunii respective, precum si a relatiilor cu alte regiuni.

TOPOIZOMERAZE, s. f. pi. / **topo-isomerases**, s. f. pi. / **topoisomerases**. }Qr. *topos* = ioc; *isos* = la. fel, egal; *meros* = parte.; -ozd.] Grup de enzime care modifica superstructurile ADN.

TOPOLOGIE, s. f. / **topologie**, s. f. / **topology**. [Qr. *topos* = [oc; *logos* = ftiinta, raport, reCafie.] 1) Relatia dintre *prezen-tatia fetusului si caracteristidle anatomice locale ale mamei, indeosebi ale bazinului matern. 2) Anatomie regionala. 3) Tn biologia moleculara, descrierea matematica a structurii terriere a ADN. 4) In matematica, directie generata de studiul propri-etatilor geometrice conservate prin deformare continua, apoi extinsa si generalizata prin Tnglobarea notiunilor de limita si de vecinatate.

TORACALGIE, s. f. / **thoracalgie**, s. f. / **thoracalgia**. [Lot. *thorax*, -*acis*, gr. *thorax*, -*akos* = torace; gr. *algos* = aurere.] Durere toracica. Sin.: toracodinie.

TORACE, s. n. / **thorax**, s. m. / **chest**, **thorax**, pi. **thoraces**. NA: **thorax**, pi. **thoraces**. [Lat. *thorax*, -*acis*, gr. *thorax*, -*akos* = torace.] Cavitate mare, Tn forma de trunchi de con, situata la partea superioara a trunchiului, delimitata prin *cusca toracica si situata intre gat si abdomen, de care este separata prin 'diafragm. T. confine organele principale ale sistemelor circulator si respirator.

TORACE IN CARENA / **thorax en carene** / **chic-ken breast**, **pectus carinatum** (lat.). Deformatie a peretelui osos toracic, care este aplatizat lateral, cu stern preeminent ("In carena" de nava). Este caracteristic "rahitismului si se poate asocia cu per-sistenta Lnei comunicari intratriale sau interventriculare. Sin.: *pectus carinatum*.

TORACE IN PALNIE / **thorax en entonnoir** / **funnel chest**, **pectus excavatum** (lat.). Anomalie congenitala a peretelui toracic caracterizata printr-o depresiune mai mult sau mai putin profunda localizata tn partea inferioara a sternului. T. p. nu are nici o repercusiune cardiorespiratorie. Sin.: *pectus excavatum*.

TORACENTEZA, s. f. / **thoracentese**, s. f. / **thoracentesis**. [Lat. *thorax*, -*acis*, gr. *thorax*, -*akos* = torace.; gr. *kentesis* = mtepatura.] Sin.: pleuro-centeza (v.). Var.: toracocenteza.

TORACOCENTEZA. Var. pentru toracenteza (v.).

TORACODINIE, s. f. / **thoracodynne**, s. f. / **thoracodynia**. [Lat. *thorax*, -*acis*, gr. *thorax*, -*akos* = torace; gr. *odyne* = dlire-re.] Sin.: toracalgie (v.).

TORACOFRENOTOMIE, s. f. / **thoraco-phrenotomie**, s. f. / **thoraco-phrenotomy**. [Lat. *thorax*, -*acis*, gr. *thorax*, -*akos* = torace.; gr. *phren*, -*os* = diafragm; *tome* = taie.re, sec-fume; de [a *temneia* = a taw,] Incizia chirurgicala a peretelui toracic si a diafragmului.

TORACOPLASTIE, s. f. / **thoracoplastie**, s. f. / **thoracoplas-ty**. [Lat. *thorax*, -*acis*, gr. *thorax*, -*akos* = torace.; gr. *plas-tos* = modelat, de [a *plassein* = a forma, a mode[a] Rezectia partiala sau totala a mai multor coaste, realizata fn scopul pro-vocarii colabarii plamanului, prin retractia peretelui toracic. Se disting: t. de *reducere de volum* (dupa o exereza pulmonara, pentru a compensa reexpansiunea insuficienta a parenchimu-lui restant si deci imposibilitatea acestuia pentru a umple hemi-toracele respectiv); t. de *colaps pulmonar* etc.

TORACOPNEUMOTOMIE, s. f. / **thoraco-pneumotomie**, s. f. / **thoracopneumotomy**. [Lat. *thorax*, -*acis*, gr. *thorax*, -*akos* = torace; gr. *pneumon*, -*onos* = pCamdn; *tome* = taiere, sec^lum, ae (a *temnein* = a taw,] Deschiderea toracelui prin rezectie costala si incizie a parenchimului pulmonar, m scopul extragerii unui corp strain sau pentru asigurarea 'drenajului unui abces.

TORACOSCOPIE, s. f. / **thoracoscopie**, s. f. / **thoracoscopy**. [Lot. *thorax*, -*acis*, gr. *thorax*, -*akos* = torace.; gr. *skopia* = e.?(aminare, de. [a *skopein* = a ve-dea, a e.^ymina.] Sin.: pleuro-scopie (v.).

TORACOSTOMIE, s. f. / **thoracostomie**, s. f. / **thoracostomy**. [Lat. *thorax*, -*acis*, gr. *thorax*, -*akos* = torace; gr. *stoma*, • *atos* = gura.] Rezectie la nivelul peretelui toracic pentru asigurarea *drenajului cavitatii toracice.

TORACOTOMIE, s. f. / **thoracotomie**, s. f. / **thoracotomy**. [Lat. *thorax*, -*acis*, ffr. *thorax*, -*akos* = torace; gr. *tome* = taiere., sectiune, de (a *temneia* = a toio,] Incizie chirurgicala a pereteiui toracic.

TORIU, s. n. / **thorium**, s. m. / **thoriuirf**. [Thor = zeut scan-dinav al tn-netefor; mime dot de 'Serzeiuis m 1828.] Element metalic radioactiv, cu simbol Th, numar atomic 90, masa ato-mica 232,05. Izotopul sau Th-232, cu timp de tnjumatare 14xi0⁹ ani, este folosit, in forma coloidala, Tn microscopia elec-tronica. T. a mai fost folosit ca agent terapeutic (topic extern sau injectabil, tn unele forme de reumatism) sau m unelej explorari radiologice (oxidul de t.). %

TORPID, adj. / **torpide**, adj. / **torpid**, [Lat. *torpidus* = afiwrffit, de. (a *torpere* = a fi amorfit.] Despre plagi, ulceratii, leziuni sau chiar anumite boli care evolueaza fara manifestari acute ?i j fara modificari mari, favorabile sau defavorabile. 1

TORPOARE, s. f. / **torpeur**, s. f. / **torpor**. [Lat. *torpor*, -*oris* = amofeolo, de (a *torpere* = a fi amorfit.) Stare de diminuare a activitatii psihice si fizice, de toropeala generala, insotita de somnolenta si atipire. T. este prezenta Tndeosebi in bolile cu febra importanta.

TORR, s. m. / **torr**, s. m. / **torr**. [Evangelista Tonicelli, fizicwi fi mate.matic.ian ita[jian, e(e.v at Cui ^atifeo (Jaillei, 1608-1647.) Unitate de presiune definita ca a 760-a parte dinfr-o atmosfera fizica normala si sensibil egala cu un milimetru coloana mercur: 1 mmHg = 1,00000014 torr.

TORSADA VARFURILOR / **torsades de pointes** / **wave burst arrhythmia**, **polymorphic ventricular tachycardia**. Tip de tahicardie ventriculara caracterizata prin durata scurta, rezolutie de obicei spontana, recidive frecvente si aparitie in cazul prelungirii spatiului QT. Se caracterizeaza electro-cardiografic printr-o grupare de complexe QRS cu frecventa inalta, variind Tntre 160 si 280/min, care Tsi schimba gradat polaritatea Tn jurul liniei izoelectrice (negativ, pozitiv, negativ sau invers), avand aspec-tul unei torsade.

TORSIUNE, s. f. / **torsion**, s. f. / **torsion**. [Lat. *torsio*, -*onis* = suferintd cfiiuitoare, de [a *torquere* = a rasuci] Pozitia unui organ consecutiva rasucirii acestuia. Ex.: t. testicutara prin t. cordonului Tn interiorul vaginalei sau, mai rar, la radacina burselor; determina secundar infarct testicular prin oprirea circulatiei sanguine.

TORTICOLIS

TORTICOLIS, s. n. / torticollis, s. m. / torticollis, wryneck. [Lot. *torfus* = *rasucit*, de. (a *torqicrc* = a *rasuci*; *colliim* = *ffd.*] Diskinezie a capului si a gatului caracterizata printr-o miscare de rotatie laterala a capului, mai rar de extensie, cu contractie tonico-clonica musculara (indeosebi a sternocleidomastoidianului). Cauzele pot fi diverse (efort, leziuni musculare sau a coloanei cervicale, afectiuni ale urechii etc.), dar in prezent este discutata etiologia neurologica sau psihiatrica a t.

TORULOZA, s. f. / torulose, s. f. / torulosis. [Torula = *Vecftea denimiire a genului Cryptococcus*; -*ozo.*] Sin.: *criptococoza* (v.).

TOTIPOTENT, adj. / totipotent, -e, adj. / totipotent. [Lot. *lotus* = *toti polens*, -*ntis* = *puterrdc*, de. to. *posse* = a *putea*, a fi *Mpa6i*(.) 1) Despre o celula embrionara care, aflata Tnaintea procesului de *diferentiere, are capacitatea de a se transformata Tn orice tip de celula, in functie de stimularea corespunzatoare. 2) Despre celule vegetale care, desi sunt deja diferite, daca sunt izolate ?i se afla Tntr-un mediu de crestere adecvat, au capacitatea ca prin multiplicare sa dea nastere unei noi plante complete.

TOXEMIE, s. f. / toxemie, s. f. / tox(a)emia. [Cjr. *ioxikon* = otrava pentru *vdrfui sdc&filor*, de. (a. *toxon* = *sageata*; *haima*, -*atos* = *sdnqe*.) Stare provocata de prezenta Tn sange a unor toxine de origine exogena (Tndeosebi bacteriene) sau endogena.

TOXEMIE GRAVIDICA / toxemie gravidique / tox(a)emia of pregnancy. Nefropatie de sarcina asociata cu hipertensiune arteriala. T. g. este consecutiva unei ischemii placentare. Se disting trei forme: 1) *T. g. pura* sau *adevarata*, care survine electiv la primipare, dupa luna a VII-a, cu edeme, hipertensiune arteriala, proteinurie. Presiunea arteriala, normala Inainte de sarcina, revine la normala dupa sarcina, Jar t. nu redevine in sarcinile ulterioare. 2) *T. g. recidivanta*, precoce In fiecare sarcina, fara hipertensiune in intervalele dintre recidive. Sin.:

sindrom vasculorenal gravidic, gestoza EPH (edem, proteinurie, hipertensiune), hipertensiune gravidica, hipertensiune arteriala de sarcina, preedampsie. 3) *T. g. supraadaugata* survine inainte de luna a VI-a, la femeile afectate de hipertensiune arteriala permanenta si la care accidentele vasculare (cerebrale, miocardice si renale) se agraveaza la fiecare sarcina. V. si sindrom HELLP.

TOXEMIE HIDATICA / toxemie hydatique / hydatid tox(a)emia. T. cu urticarie provocata de lichidul hidatic in cazul in care acesta a scapat in cavitatea peritoneala (prin ruperea peretelui chistului hidatic, traumatica sau postoperatorie).

TOXIC, adj., s. n. / toxique, adj., s. m. / toxic. [Cjr. *ioxikon* = otrava pentru *varfut sagefitor*, de. [a *toxon* = *sageata*.]

1) (Substanta) care, prin natura sa, este o otrava sau o toxina.

2) Despre simptomele unei infectii severe. **TOXICITATE, s. f. / toxicitate, s. f. / toxicity.** [Sr. *toxikon* = otrava pentru *vdrfui sagefuor*, de. [a *toxon* = *sageata*.] Pro-prietatea unei substante de a fi toxica. Se poate determina prin experiment acut sau cronic: 1) *T. acuta* reprezinta totalitatea efectelor toxice produse de o doza unica de substanta ce poate determina moartea a 50% din animalele testate intr-un (imp. determinat (24 de ore, 7 zile, 15 zile). Se utilizeaza 2-3 specii de animale de laborator, substantele fiind administrate pe eel putin doua cai. Prin determinarea t. a. se urmaresc efectele toxice ale dozelor subletale, stabilirea *dozei letale DL₅₀ (50%) ?i a cauzei mortii. 2) *T. cronica* reprezinta totalitatea efectelor toxice sau mortale produse prin administrarea repetata a unui toxic. T. c. este consecinta acumularii de substanta si cumularii efectelor. *T. relativa* reprezinta t. unei substante In raport cu a altei substante, luata ca unitate de referinta.

TOXIINFECTIE

TOXICODERMIE, s. f. / toxidermie, s. f. / toxiderma. [Qr. *toxikon* = otrava pentru *v&rffil sagefitor*, ds (a. *toxon* = *sageata*;

derma, -*atos* = *pwle*.) Dermatoza consecutiva administrarii unor medicamente, cu manifestari cutanate variate, in functie de natura substantei: eruptie eritematoasa, pigmentara, vegetanta (ex.: *iodida, *bromida) sau sub forma de bule (*boala Lyell). Var.: *toxidermie*.

TOXICOFOR, adj. / toxicophore, adj. / toxiferous. [Cjr. *loxikoa* = otrava pentru *vdrfui sagefitor*, de. [a *toxon* = *sageata*; *pharos* = *care poarta*, ae Ca *pherein* = a *purta*, a *transporta*.] Despre animalele care se hranesc cu substante toxice pentru om si a caror utilizare in alimentatie provoaca intoxicatii.

TOXICOLOGIE, s. f. / toxicologie, s. f. / toxicology. [Sr. *toxikon* = otrava pentru *varfni sage-filor*, de. [a *toxon* = *sageata*;

logos = *stiinta*.] Stiinta care are ca obiect studiul toxicelor ce se pot gasi in mod normal sau accidental in organism. Obiectivele t.: studiul originii, proprietatilor fizice, chimice si bio-logice ale toxicelor; al modalitatilor si mecanismelor de actiune; al tehnicilor de izolare, identificare si dozare; al masurilor de combatere a actiunilor noxive exercitate de substantele toxice.

TOXICOMANIE, s. f. / toxicomanie, s. T. / toxicomania. [Ar. *toxikon* = otrava pentru *Varfui sagefitor*, de. (a *toxon* = *sageata*; *mania* = *neduma*.] 1) Conform definitiei QMS: "Stare de intoxicatie periodica sau cronica generata de consumul unui drog" (natural sau sintetic); se insoteste de o invindbila dorinta sau nevoie de a continua consumul drogului si de a-l procura prin toate mijloacele, cu tendinta de a creste dozele si cu dependenta psihica si adesea fizica la efectele drogului. De fapt, in t. pare a fi implicat mai mult un anumit tip de comportament: un consum abuziv de droguri sau medicamente diverse (peste justificarea lor terapeutica), necesitate invindbila de a se aproviziona, puternica tendinta de recadere dupa sevraj sau cura de dezintoxicare. V. si farmacodependenta, toleranta.

TOXICOZA, s. f. / toxicose, s. f. / toxicosis. [Cjr. *toxikon* = otrava. pentru *varfui sagefitor*, de. (a *toxon* = *sageata*; -*oza*.]

1) Forma cea mai grava a tulburarilor acute de nutritie si digestie ale sugarului: diaree, varsaturi, colaps, addoza, coma.

2) Stare de intoxicatie determinata de ingestia unui material toxic, de regula continut in hrana. 3) Intoxicatie rezultata ca urmare a acumularii de substante toxice in organism din cauza excretiei deficitare.

TOXIDERMIE. Var. pentru *toxicodermie* (v.).

TOXIFOBIE, s. f. / toxiphobie, s. f. / toxiphobia. [Cjr. *toxikon* = otrava pentru *varfui sagefitor*, de. (a *toxon* = *sageata*; *phobos* = *frica*.] Teama anormala, irationala de a fi otravit.

TOXIGEN, adj. / toxigene, toxogene, adj. / toxigenic. [Ar. *loxikon* = otrava pentru *vdrfui sage-fuffr*, de [a *toxon* = *sageata*; *gennan* = a *produce*.] Care produce toxine. Se spune indeosebi despre o sursa bacteriana care produce toxine difuzibile. Var.: *toxogen*.

TOXIINFECTIE, s. f. / toxi-infection, s. f. / toxi-infection. [jr. *toxikon* = otrava pentru *Varfui sagefuor*, de [a *toxon* = *sageata*; (at. *mfoclus*, de (a *inficere* = a *strica*, a *otravi*.] Tip de infectie in care majoritatea tulburarilor clinice sunt legate de producerea unei toxine de catre bacteriile care au infectat organismul. Denumirea de *t. alimentara* desemneaza o serie de afectiuni acute ale tubului digestiv, care apar de obicei exploziv in colectivitati, la grupuri de persoane, in familii sau, rar, in cazuri sporadice, consecutiv ingerarii unor alimente contaminate cu germeni diversi: salmonele, colibacili, proteu, stafilococ, streptococ enterotoxic, germeni anaerobi. T. se manifesta clinic prin simptome de gastroenterocolita, cu fenomene toxice, febra, colici abdominale, varsaturi, scaune apoase, tulburari hidroelectrolitice consecutive, tendinta la insuficienta circulatorie.

TOXINA

TOXINA, s. f. / toxine, s. f. / toxin. [Şr. *toxikon* = otrava pentm varful sagefiior, de Ca *toxon* = sageata; -ina.] 1) Sub-stanta otravitoare produsa de catre organismele vii, Tn special de catre bacterii. Exista mai multe clasificari ale t. bacteriene, distinctia clasica Tntre *endotoxine si *exotoxine tinzand In pre-zent a fi inlocuita de o dasificare chimica Tn t. glucido-lipidoproteice si t. proteice. 2) Deseu metabolic din organism care poate avea, prin acumulare excesiva, o actiune patogena. 3) Intr-un sens mai larg, toate otravurile de origine biologica, inclusiv *veninurile.

TOXINA HOLERICA / toxine cholérique / cholera toxin. V. holera.

TOXINA PERTUSSIS / toxine pertussis / pertussis toxin. Proteina complexa cu actiune dermonecrotica, produsa de *Bordetella pertussis* - agentul patogen al tusei convulsive.

TOXINIC, adj. / toxinique, adj. / toxic. [Qr. *toxikon* = otrava pentm varful sagefiior, de la *toxon* = sageata.] Care se afla in relatie cu *toxinele.

TOXINOGENEZA, s. f. / toxigenese, s. f. / toxino-genesis. [Cjr. *toxikon* = otrava pentm varful sagefiior, de [a *toxon* = sageata; -ina; *genesis* = producere, de [a *genaa* = a. produce.] Capaditatea de a produce o *toxina.

TOXOGEN. Var. pentru toxigen (v.).

TOXOID, s. n. / toxoide, s. f. / toxoid. [Qr. *toxikon* = otrava pentm varful sagefiior, de. [a *toxon* = sageata; *eid* = forma,] Sin.: anatoxina (v.).

TOXOPLASMA / toxoplasma / toxoplasma. [c^r. *toxon* = arc; *plasma* = obuct modelat.] Parazit intracelular obligatoriu, agent al *toxoplasmozei descoperit la rozatorul *gondi*. Se poate prezenta tnr-o forma vegetativa, unicelulara, cu dimensiuni de 5-7 (-im - agentul infectiei active - si Intr-o forma chistica (10 |µm, masa mica ovalara care confine numerosi paraziti acolati unii de altii) - corespunzand infectiei latente.

TOXOPLASMOZA, s. f. / toxoplasmoze, s. f. / toxoplasmo-sis. [Qr. *toxon* = arc; *plasma* = oBiect modelat; -oza.] Boala determinata de parazitul **Toxoplasma gondii*, a carei simptomatologie variaza considerabil Tn functie de varsta la care survine infectia. Tn acest sens se deosebesc: 't. congenitala si *?. *dobandita*. V. si test de liza pentru toxoplasmoza.

TOXOPLASMOZA CONGENITALA / toxoplasmoze congenitale / congenital toxoplasmosis. Forma de t. generata, de regula, prin transmiterea bolii de la mama (care prezinta o infectie inaparenta clinic) transplacentar la fat, Tn urmatoarele alternative:

1) contaminare precoce, tradusa prin moartea fatului sau prin malformatii diverse; 2) contaminare tardiva, in cazul careia se produce o t. evolutiva cu afectarea viscerelor; uneori, nou-nascutului poate fi aparent sanatos, dar ulterior boala poate evolua. Caracteristica t. c. este t. *oculara*, cu unul sau mai multe focare de 'corioretinita, adesea reddivante.

TOXOPLASMOZA DOBANDITA / toxoplasmoze acquisite / acquired toxoplasmosis. Forma de t. determinata de infectia cu *Toxoplasma gondii*, protozoar aflat sub forma chistica Tn solul contaminat, Tn materiile fecale ale unor animale (Tndeosebi pisica), in hrana infectata. Mai rar, infectia la om rezulta din contactul cu sange care contine forme proliferative ale parazitului. T. d. este frecventa, dar Tn majoritatea cazurilor ramane asimptomatica, iar cand se manifesta, expresia clinica variaza de la forme usoare, pana la forme fulminante, extensive, cu leziuni localizate Tn creier, ochi, muschi scheletici, miocard, ficat si plamani si cu o simptomatologie tn functie de localizare. Manifestarile grave se produc indeosebi la subiectii imuno-deficitari.

TRABECUL, s. n. / trabecule, s. f. / trabecula. [Lot. *trabe-cula*, dm. de [a *trabs*, -bis = grindd, 6drtw.] Structura anato-mica de origine fibroasa sau musculara, avand forma de banda,

TRAHEE

travee sau fascicul. La nivelul unui organ, t. se poate mtinde de la capsula Tn interiorul organului respectiv. Cateva ex.: 1) T. *cardiacs* (TMA: *trabeculae carneae*) - coloane musculare intercalate, proeminente pe suprafata interna a cavitatilor inimii. 2) T. *corpilor cavernosi* si *spongios* ai penisului fNA: *trabeculae corporis spongiosi penis*, *trabeculae corporum cavemoso-rum*) - septurile care separa Tntre ele lacunele sau cavernele corpilor cavernosi si, respectiv, camerele corpului spongios ale penisului. 3) T. *splenice* (T^IA: *trabeculae lienis*, *trabeculae splenicae*) - septuri conjunctivomusculare care patrund din capsula splenica Tn interiorul parenchimului splenic, comparti-mentandu-l.

TRABECULAR, adj. / trabeculaire, adj. / trabecular. [Lot. *trabecula*, dim. de [a *trabs*, -bis = grindd, b&mcL.] 1) Care este format din *trabecule. 2) Despre un neoplasm a carui sfruc-tura este alcatuita din travee anastomotice, separate de o retea vasculara.

TRACT, s. n. / tractus, s. m. / tract, tractus. NA: tractus, pi. tractus (1). [Lat. *tractus* = trase.u, cak, de [a *trahere* = a trage, a tan.} 1) Fascicul de fibre nervoase sau musculare de o anumita lungime, care au aceeasi origine si terminatie, servind unei aceleiasi functii. 2) Un numar de organe si struc-turi asociate, Tn general cavitare, care sustin impreuna o anumita functie. Ex.: t. digestiv. Var. (1, 2): *tractus*.

TRACT UVEAL / tractus uveal / uveal tract. NA: tunica vas-culosa bulbi. Tunica vasculara a ochiului, alcatuita dintr-un ansamblu de formatiuni de origine mezodermica, cuprinzand: foita anterioara a *irisului sau stroma irisului, *corpul ciliar si *coroida. Sin.: uvee.

TRACTOTOMIE, s. f. / tractotomie, s. f. / tractotomy. [Lat. *tractus* = traseu, c.ale, de [a *trahere* = a trage, a tali; gr. *tome* = taie-re., *sectin-ne.*, de [a *temaein* = a tma.} Sectiune chirurgicala a unui fascicul de fibre nervoase ale "nevrxului, vectoare ale motricitatii (t. *piramidala mezencefalica* sau *pedun-culara*) sau ale sensibilitatii termoalgezice (t. *pedunculara spi-notalamica*) la nivelul *pedunculului cerebral sau al *bulbului rahidian. V. si cordotomie.

TRACTOTOMIE. Var. pentru tract (v.).

TRACTIUNE, s. f. / traction, s. f. / traction. [Lat. *tractio*, -oais = ac.tiu.ma de a trage., de. [a *trahere* = a trage cu forta.] Actiune exercitata prin intermediul unei forte pentru a provoca o miscare sau pentru a exercita o *extensie sau o *elongatie. T. se poate exercita mecanic sau prin intermediul unor greuiati (mase), continuu sau discontinuu.

TRADUCERE GENETICA / traduction genetique / genetic translation. [Lat. *traductio*, -onis = true-re., *traduc-m*, dt [a *traducere* = a tre-ce, a traduce.; gr. *genetikos* = propriu und generatii, de la *genos* = warn, wmaf, generafie.] In genetica, operatia de sinteza a unui *peptid prin decodarea mesajului purtat de ARN mesager.

TRADUCTOR, s. m. / traducteur, s. m. / traductor. [Lat. *ira-ductor*, -oris = cei care. trece. pe. cineva dintr-o sitnatie m aita, de Ca *traducere* = a trece, a traduce..] Dispozitiv ce stabileste o corespondenta univoca Tntre valorile unei marimi fizice de o anumita natura (marime de intrare) si valorile unei marimi fizice de alta natura (marime de iesire). Ex.: t. de puls, t. de respiratie.

TRAGUS, s. n. / tragus, s. m. / tragus. NA: tragus. [^r. (ra-gos = copra.) Relief plat si triunghiular al 'pavilionului urechii situat, ca un opercul, Tn fata conductului auditiv extern, sub radadna *helixului.

TRAHEE, s. f. / trachee, s. f. / trachea, windpipe. NA: trachea. {Qr. *arteria trakheia* = artera Tugoasa, de. Ca *trakhys* = rugos.} Conduct musculo-cartilaginos care continua laringele, cu rol de a conduce aerul prin caile respiratorii superioare,

TRAHEITA

spre plamani. Este situat anterior esofagului si se Tntinde de la a sasea vertebra cervicala pana la a cincea vertebra dor-sala, nivel la care se bifurca Tn doua bronhii primare.

TRAHEITA, s. f. / tracheite, s. f. / tracheitis. [Cjr. *urteria Irakhcia* = artera rugoasa, de. [a *trakhys* = rugos; -ita.] Inflamatie acuta sau cronica a mucoasei de la nivelul *traheei.

TRAHELHEMATOM, s. n. / trachelhematome, s. m. / trachelh(a)ematoma. [tr. *trakhelos* = gat; *haima, -atos* = sdtige; -oina.] Hematom al muschiului sternocleidomastoidian, determinat la nou-nascut de tractiunea si ruptura muschiului tn timpul nasterii. Se vindeca in cateva luni.

TRAHELOPEXIE, s. f. / trachelopexie, s. f. / trachelopexy. [Qr. *trakhelos* = gat; *pexis* = fb(Wt.) Tehnica chirurgicala prin care *colu] uterin este fixat la una din formatiunile anatomice adiacente, pentru evitarea producerii *prolapsului. Ex.: t. ligamentara, dupa histerectomie subtotala, la nivelul ligamentelor rotunde sau al ligamentelor largi. V. si cervicopexie.

TRAHELOPLASTIE, s. f. / tracheloplastie, s. f. / tracheloplasty. [Qr. *trakhelos* = gdt; *plastos* = modelat, de. ia- plas-soi'n = fl forma, a modem.] Reparatie plastica practicata pe colul uterin, pentru a-i restabili lungimea, pozitia si calibrul normal. V. si stomatoplastie-1.

TRAHEOAEROCEL, s. n. / tracheoaerocele, s. f. / tracheoaerocele. [Cjr. *arteria trakheia* = artera rugoasa, de. Co. *traktiys* = rugos; gr. *acr, -os, (at. tier, -is* = aer; *kolo* = fiemie, tiimora.) Hernie a traheei (*traheocel) care contine aer. T. apare ca o colectie gazoasa cu aspect tumoral, care comu-nica cu traheea.

TRAHEOCEL, s. n. / tracheocele, s. f. / tracheocele. [Qr. *arteria Iliikheia* = artera rugoasa, de. (a. *trakhys* = rugos; *keic* = fienua, tumora.) Protruzie herniara a membranei mucoase a *traheei.

TRAHEOBRONSITA, s. f. / tracheobronchite, s. f. / tracheobronchitis. [Cjr. *arteria trakheia* = artera nigoasa, de. la *trakhys* = rugos; Cat. *medieifafa bronchia*, din gr. *brankhos, pi. bronkhia* = bronflie; -itd.] "Traheita asociata cu *bronsita. Se manifesta prin tuse, uneori latratoare, cu sau fara expectoratie. Are o gravitate mai mare la sugar si la copilul mic, cand poate lua forma *fulguranta*, cu debut brutal, febra accentuata si accese de sufocare cu *stridor inspirator. Prin laringoscopie se pot observa deasupra glotei secretii dense si aderente. Oe obi-cei, germeul patogen este *streptococul hemolitic.

TRAHEOMALACIE, s. f. / tracheomalacie, s. f. / tracheomalacia. [Cjr. *artoria trakheia* = artera rugoasa, de (a *trakhys* = nigos; *malakia* = inmuaisn', de [a *malakos* = moale..)]

*Ramolismnt al cartilajelor traheei care poate fi provocat de compresiunea arterei pulmonare stangi asupra traheei.

TRAHEOPLASTIE, s. f. / tracheoplastie, s. f. / tracheoplas-ty. [Gr. *arteria trakheia* = artera rugoasa, de. (a *trakhys* = nws'i *plastos* = modeCat, de [a *plassoin* = a forma, a mo-deta.) Interventie chirurgicala destinata Tnchiderii unei fistule tra-heale, unei traheotomii sau inlocuirii pierderii de substanta tra-heala cu un grefon cutanat sau cu un lambou pediculat.

TRAHEORAFIE, s. f. / trach6orrhaphie, s. f. / tracheorrhaphy. [Gr. *urteria trakheia* = artera rugoasa, de la *Irakhys* = mgos; *rhaphc* = sutura.) Sutura chirurgicala a traheei dupa o incizie sau o plaga locala.

TRAHEOSCOPIE, s. f. / tracheoscopie, s. f. / tracheoscopy. [Cjr. *arteria trakheia* = artera. rugoasa, de la *trakhys* = rugos; *skoilia* = e-yunitiarr, de [a *skopein* = a Vedeaa, a e^amina.] Inspectia vizuala a suprafetei interioare a 'traheei, fie cu aju-torul unui "brnhoscop, fie, mai rar, prin 'traheotomie. V. si brnhoscopie.

TRAHEOSTENOZA, s. f. / tracheostenose, s. f. / tracheostenosis, [jr. *arteria trakheia* = artera nifJoasil, de ia

TRANSAMINAZA

trakhys = rugos; *stenosis* = stramtare, uigustare, de [a *stenos* = strant, mgust.] Tngustarea diametrului traheei prin contractie sau prin stenoza consecutiva unui obstacol sau unnt proces patologic.

TRAHEOSTOMIE, s. f. / trach6ostomie, s. f. / tracheostomy. [Qr. *arteria trakheia* = artera rugoasa, de (a *trakhys* = rugos; *stoma, -atos* = gum.) Varietate de *traheotomie cu sutura buzelor inciziei la piele, Tn vederea introducerii unei canule pentru timp Tndelungat.

TRAHEOTOMIE, s. T. / trach6otomie, s. f. / tracheotomy. [Qr. *arteria trakheia* = artera rugoasa, de (a *trakhys* = nigos; *tome* = tawre, secfium, de [a *lemnnn* = a toio.] Interventie chirurgicala care consta in incizia peretelui anterior al traheei la nivelul primelor doua inele (t. *inallaj* sau sub istmul corpu-lui liroid (t. *joasa*). Poate fi practicata Tn cazul unui obstacol la nivelul faringelui sau laringelui, care Tmpiedica aerul sa ajunga in plamani. Prin t. se stabileste un curent respirator brnhopulmonar direct, fara utilizarea cailor faringo-buco-naza-le si laringiene.

TRAHOM, s. n. / trachome, s. m. / trachoma, granular conjunctivitis. [Cjr. *trakhwma, -atos* = asperitate pe. suprafata interna a pleoapei, de. Ca *trakhys* = rugos.] Conjunctivita sau

*keratoconjunctivit3 granuloasa contagioasa, cu evolutie cronica, endemica in tarile tropicale subdezvoltate, unde reprezinta un flagel social. Este provocata de un agent intermediar Tntre bacterii si rickettsii, *Chlamydia trachomatis*, transmisa de muste si de obiectele pentru toaleta. Se caracterizeaza prin dezvoltarea de granulatii si foliculi m fundul de sac conjunctival, hiperplazie papilara, cu inflamatie a conjunctivei bulbare. T. se poate corn-plica cu *panus, infiltratie corneana cu vase neofornate. Consecutiv, apar tulburari de vedere care pot ajunge la *cecitate. Sin.: conjunctivita granuloasa.

TRAINING AUTOGEN / entrainement autogene / autogenous training. [Engl. *training* = antrenament; gr. *ailon* = el tnsusi, *gennan* = a produce,} Sin. nerecomandat pentru antrenament autogen (v.). '•'.

TRANCHILIZANT, adj., s. n. / tranquillisant, -e, adj., s. m. / tranquilizer. [Lat. *tranquillas* = [inistit, cairn, de [a *tran-quillaro* = a Imifti, a potofi.] 1) Termen impreds, care include de fapt doua clase de medicamente: neuroleptice (t. *majore*) si anxiolitice (l. *minore*). V. si psihotrop. 2) Despre un medicament inclus in definitia anterioara.

TRANS, adj. / trans, adj. / trans. [Lot. *trails* = peste, dinco-Co.] 1) V. configuratie moleculara si izomerie. 2) Termen refe-ritor la interactiunile dintre doua secvente de ADN nelegate fizic, interactiune care implica controlul de catre una din secvente a sintezei unor factori difuzibili ce actioneaza asupra expresiei celorlalte secvente.

TRANSAMINARE, s. f. / transamination, s. f. / transamina-tion. [Lat. *trans* = peste, dincoh; gr. *ammoniakon* = sare de amotdu, *gasita m apropierea tempClu-ui Cui Jupiter Amman dm LUHa; -Hid.]* Reactie biochimica de schimb a unei functii amina provenind de la un aminoacid cu o functie cetona de la un a-cetoadd. T. joaca rol important in degradarea proteinelor si in sinteza glucozei din substance neglucidice. V. transaminaza.

TRANSAMINAZA, s. f. / transaminase, s. f. / transaminase. [Lat. *trails* = peste, dintoto; gr. *ammoniakoi* = sare de amo-niu, *gasita m apropierea tempbtui lid. Jupiter Amman dm Libia; -ina; -a/!a.]* Enzima ce are drept coenzima fosfatul de piridoxal, care asigura transferul unui radical NH; de la un aminoacid pe un acid <x-cetonic. Printre cele mai cunoscute t. sunt: 1) T. *aspartic-cetoglutarica* sau f. *glutamic-oxalacetica*, TOO sau GOT (engl. *glutamic-oxaloacetic transaminase*), de-numita, de asemenea, in prezent, aspartat-aminotransferaza (AST sau ASAT). 2) T. *glutamic-piruvica*, TGP sau GPT (engl.

TRANSC1TOZA

glutamic-pyruvic transaminase) sau, de asemenea, alanin-aminotransferaza (ALT sau ALAT). Prima (TGO) se afla Tndeosebi Tn miocard, apoi in muschii scheletici, creier, ficat si rinichi, iar a doua (TGP) Tn ficat si in muschii scheletici. Cand unul din organele mentionate este afectat de *necroza, con-centratia t. pe care o contine cre?te in sange. Concentratiile de TGO sau ASAT cresc indeosebi in primele zile de evolutie ale *infarctului de miocard, iar concentratiile ambelor t. cresc in hepatitele toxice si infectioase. V. si tab. const. biochim.

TRANSC1TOZA, s. f. / transcytose, s. f. / transcytosis. [Lot. *irons = peste, dinw(o, kytos = ceCufa; -oxa.*] Fenomen de transport al unei macro-particule la nivelul endoteliului vascular, prin formarea episodica a unui canal la nivelul **caruia tree** vezicule cu substanta transportata (N. Simionescu).

TRANSCOBALAMINA, s. T. / transcobalamine, s. f. / transcobalamin. [Lat. *trans = peste, dinceCo; germ. Kohalt, Vtr. de- (a- Kobolt = spiruflis al minder; gr. ammoniakon = sore de. canonw, gasita. in apropiere-rea tempfuiw. [id Jupiter Amman din Libia; -ina.]* Proteina de transport a *vitaminei 812. Prezinta doua forme, t. I si t. II, cea de-a doua facilitand patrunderea vitaminei B₁₂ in celule.

TRANSCORT1NA, s. f. / transcortine, s. f. / corticosteroid binding globulin. [Lot. *irans = peste, diticolb; cortex, -icis = scoarfa, c-orticoizi; -ind.*] Alfa-2 globulina glicozilata, alcatuita din 383 aminoacizi, sintetizata in ficat, dar si in plamani, rinichi si testicule. Gena ce codifica sinteza t. este situata pe cro-mozomul 14. T. asigura transportul a 95% din *cortizonul plasmatic, care este biologic inactiv sub aceasta forma. Corticosteronul si 11-deoxicortizolul se leaga la t. in aceeasi proportie, iar 17-hidroxi-progesteronul, deoxicorticosteronul si prednisolonul (corticosteroid de sinteza) in proportie mai redusa.

TRANSCRIPTAZA INVERSA / transcriptase inverse ou reverse / reverse transcriptase. [Lat. *transcriplus, de (a tran-scrihero = a tra.nsc.iv., a- copia (irans = peste; dificofo; scribere == a scrie); -azii; invorsis, de [a inverlerc = a rastunia.]* En-zima prezenta in 'retrovirusuri, care permite sinteza unei copii de ADN cu lant dublu pornind de la o molecula matrita de ARN cu lant simplu. In acest mod, retrovirusurile ARN sunt integrate in cromozomii celulelor infectate, alcatuiri din ADN. Datorita t. i., ARN viral formeaza, prin replicare, un acid nucleic hibrid cu dublu lant elicoidal, alcatuit din lantului simplu de ARN viral si un lant simplu de ADN calcat pe primul. Acest ADN hibrid se incorporeaza in cromozomul celulei infectate si se substituie ADN-ului celular, pentru a dirija sinteza proteinelor virale ce vor constitui noi virioni. T. i. este asociata unor virusuri cancerigene, unor virusuri leucemice si virusului *SIDA (*HIV).

TRANSCRIPTIE, s. f. / transcription, s. f. / transcription. [Lat. *transcriptio, -onis = tmnscrwre, copie, de. [a transcribre = a transmit, (trans = peste., dincoio; scribero = a scrie.)*] Tn genetica, sinteza de ARN printr-o ARN-polimeraza, pornind de la o matrice de ADN.

TRANSDISCIPLINARITATE, s. f. / transdisciplinarit6, s. f. / transdisciplinarity. [Lot. *trans = peste, dincoio; discipline! = .iwafdtura, edncafie, de [a cliscipuliis = efe-v, discipoC.]* Concept nou care se refera, asa cum indica prefixul frans, la ceea ce se afla in acelasi timp si intre discipline, si inauuntr acestor discipline, si dincolo de orice disciplina. Finalitatea t. este intelegerea lumii prezente, unul din imperativele sale fiind unitatea cunoasterii.

TRANSDUCTOR, s. m. / transducteur, s. m. / transductor. [Lat. *traits = peste, dinc.ofo; ductoi; -oris = cond'ticator, de [a ducrc = a trage, a dws..]* Aparat electronic care permite deo-potriva emisia, recep(ia si transformarea unui semnal.

TRANSFERAZA

TRANSDUCTIE, s. f. / transduction, s. f. / transduction. [Lat. *truns = peste, aincoto; ducliis, de (a ducero = a tTage, a dwe..)*

1) Transfer de material genetic de la o bacterie la alta prin intermediul unui *bacteriofag (denumit fag transductor). T. se poate produce accidental sau poate fi specializata, cand sunt transferate prin intermediul fagilor anumite gene specifice de la o bacterie la alta bacterie, diferita genotipic. Bacteria trans-dusa dobandeste astfel caractere noi (proprietati metabolice, rezistenta la antibiotice) in relatie cu genele transmise. 2) Conversia unui semnal biologic dintr-o forma in alta forma. Ex.: tipuri variate de celule senzoriale produc conversia sau t. luminii, presiunii, substantelor chimice etc. in impulsuri ner-voase, iar legarea majoritatii hormonilor la nivelul *receptorilor membrani este convertita datorita unor procese de t. in cresterea concentratiei intracelulare a unor *mesageri secunzi.

TRANSFECTIE, s. f. / transfection, s. f. / transfection. [Lat. *irans = peste, aimaCo; infectus, de [a inficere = a strica, a otrifii]* Introducerea de ADN intr-o celula eucariota si inte-grarea acestuia in ADN cromozomial al celulei receptive. De obicei se utilizeaza ADN precipitat cu ioni de calciu, dar metodele disponibile sunt diverse (ex.: *electroporatie). In mod normal, procesul de t. se produce doar la 1% din celulele in cultura. T. este analoga cu *transformarea bacteriana, dar in cazul eucariotelor termenul 'transformare este utilizat pentru descrierea modificarilor produse la celulele tn cultura de virusurile tumorale.

TRANSFER, s. n. / transfert, s. m. / transfer. [Lat. (*rons-ferre = a duce. dintr-o parte. m aita, de. (a trans = peste, din-coCo, ferrv = a diice.)*] In general, actiunea de a transfera, de a deplasa dintr-un loc in altul. Alte semnificatii: 1) Fenomen prin care o activitate intelectuala sau normala modifica o alta activitate, care urmeaza, facand-o fie mai u\$oara (t. pozitiv), fie mai dificila (r. negativ). 2) Tn psihanaliza, trecerea propriilor emotii, sentimente sau intentii pe seama altei persoane, fata de care subiectul are sentimente de iubire dau de ura. 3) Dupa Freud, "substituirea persoanei medicului cu o persoana cunoscuta anterior". Acest fenomen se produce cand pacientul, in relatia sa cu psihanalistul, actualizeaza inconscient modele de reactie si de relatii infantile. V. si in continuare.

TRANSFER EMBRIONAR / transfert embryonnaire / intrauterine implantation. Implantarea intrauterina a unui ou obtinut prin fecundare *in vitro*. V. si fecundare *in vitro*, fecundare *in vitro* si transfer de embrion.

TRANSFER LINIAR DE ENERGIE / transfert lineaire d'nergie / linear energy transfer. Cantitatea de energie cedata materiei pe care o strabate o particula ionizanta cu energie inalta (ex.: electron, proton). T. l. de e. se masoara pe unitatea de lun-gime si se exprima in Joule/m sau, mai frecvent, in KeV/(ur. In cazul tesuturilor vii, t. l. de e. este important atat in *radio-biologie, in studiul efectelor radiatiilor, cat si in *radioterapie, cand actiunea locala a unui fascicul de radiatii depinde de t. l. de e. Abrev.: TLE, LET (engl.).

TRANSFER GENIC / transfert genique / transfert of genetic information. T., prin utilizarea cromozomilor izolati in metafaza, a unei mici portiuni de material genetic intr-o celula somatica. Materialul transferat, denumit transgenom, reprezinta area 7x10⁶ perechi de baze. Acest transgenom este instabil si la fiecare generatie dispar 10% din proprietatile sale, totu\$ii, pot aparea si forme stabile.

TRANSFERAZA, s. f. / transferase, s. f. / transferase. [Lat. *transfcrre = a dut-e. dintr-o parte. in alta, de. [a trans = peste, dincoto, ferre = a dwe.; -izo.]* Tn general, clasa de enzime care catalizeaza transferul unui grup de atomi de la o molecula la alta. Frecvent, t. asigura transferul, prin intermediul unei coenzime, al unui radical (metil, acetil etc.) de la un donor la

TRANSFERINA

un acceptor. Este cazul: transmetilazelor, **transcetolazelor**, transfosforilazelor etc.

TRANSFERINA, s. f. / transferrine, s. f. / transferrin. [Cat. *trans* = peste, *dincoCo*; *ferrum* = fur; *-ina*.] Proteina (p-globulina) din plasma sanguina care fixeaza fierul si TI transporta la o serie de organe. Tn mod normal, doar o treime din moleculele de t. se afla combinate cu fierul. Aceasta proportie creste, uneori pana la saturatie, in cazul unei supraincarcari cu fier a organismului. Capacitatea de fixare a fierului de catre t. (sau coeficientul de saturatie a t.) este de 2 500 - 4 100 (X)/l sau 44,8-73,4 nmol/l. Raportul dintre fierul seric fixat si capacitatea totala de fixare a serului este Tn mod normal 0,35. Scade tn anemii prin carenta, creste in sindroamele hemolitice, in anemia Biermer si, indeosebi, Tn *hemocromatoza. Sin.:

siderofilina.

TRANSFIXIANT, adj. / transfixiant, -e, adj. / transfix. [Lot. *transfixus*, de (a *transfigere* = a strapunge (*trans* = peste, *dm-fo*; *figere* = a infinge).] Care traverseaza dintr-o parte tn alta. Ex.: plaga t.

TRANSFORMARE, s. f. / transformation, s. f. / transformation. [Lat. *transformatio, -onis*, de [a *transformare* = a traais-forma (*trans* = peste, *dinco*[o]; *formare* = a. da o forma).] 1) Modificarea formei sau structurii, conversia unei forme in alta. 2) T. celulara (v.). 3) T. bacteriana (v.).

TRANSFORMARE BACTERIANA / transformation bact6rienne / bacterial transformation. Fenomen de transfer genetic (transfectie) caracterizat prin introducerea Tntr-o bacterie recep-toare a unui ADN extras din alta bacterie diferita genotipic. Agentul de transfer este insusi materialul genetic, sub forma ADN liber, ceea ce deosebeste t. b. de alte transferuri gene-tice ca "transductia si *conjugarea.

TRANSFORMARE CELULARA / transformation cellulaire / cellular transformation. Dobandirea de catre celula a uneia sau mai multor caracteristici proprii celulei maligne: 1) Pierderea *inhibitiei de contact. 2) Crestere nelimitata (imortatitate). 3) Independenta fata de *factorii de crestere ai serului. 4) Formare de colonii Tn agar (defect de ancorare). 5) Tumorigenitate la soarecele "nud" (atimic).

TRANSFUZIE, s. f. / transfusion, s. f. / transfusion. [Lot. *trims* = peste, *dinco*[o]; *fusio, -onis* = topire, *imprdfiere*, de (a *fundero* ^ a *narsa.) Injectare intravenoasa lenta, la om, a unei cantitati de sange uman compatibil, proaspat conservat. Se deosebesc: *alotransfuzia*, Tn care sangele provine de la un *donator, si *autotransfuzia*, Tn care sangele injectat a fost, Tntr-un prim timp, prelevat de la pacient (*autotransfuzie amanata* sau *programata*) sau este recuperat de la bolnav in cursul unei interventii chirurgicale (*autotransfuzie autologa peroperatorie*). T. se poate efectua cu sange total sau cu fractiuni izolate ale sangelui: 1) fie ansamblul elementelor figurate; 2) fie hematii, leucocite sau trombocite, fiecare separat; 3) fie anumite com-ponente ale plasmei. T. trebuie efectuata cu respectarea stricta a regulilor de compatibilitate sanguina. Utilitatea t. este larga, indeosebi in hemoragii masive, soc, anemii etc. V. grup san-guin, plasmafereza, leucafereza.

TRANSGENIC, adj. / transgenique, adj. / transgenic. [Lot. *trims* = peste, *dincoCo*; *genus* = neom, *unnaf, ge.ne.rafw, sou gentian* = a produce..] Termen utilizat pentru organisme vii la care au fost transferate gene straine de patrimoniul ereditar propriu. Gena straina, denumita "transgena", se transmite la descendentii animalului t. Au fost obtinute atat animate, cat ?i plante t., in scopuri practice (ex.: transfer de gene de rezis-. tenta la ierbicide, la plante) sau de cercetare.

TRANSGLUTAMINAZA, s. f. / transglutaminase, s. f. / transglutaminase. Enzima care catalizeaza producerea de "legaturi incrucisate la nivelul proteinelor. T. reprezinta antigenul anB-

TRANSMURAL

corpilor prezen(i in plasma subiectilor afectati de *boala celi-aca.

TRANSHIDROGENAZA, s. f. / transhydrog6nase, s. f. / transhydrogenase. [Lat. *trans* = peste, *diru.oCo*, *gr. hydor, hydatos* = apd; *gennon* = fl produce; *-ozd*.] Enzima care activeaza o reactie de transfer de protoni.

TRANSILUMINARE, s. f. / transillumination, s. f. / transillumination. [Lot. *trans* = peste, *dinco*[o]; *illumiaare* = a [umi-na, *atumina*.] Sin.: diafano-scopie (v.).

TRANSLATIE, s. f. / translation, s. f. / translation. [Lot. *translatio, -onis* = transforma-re, *trnspozifie*, de [a *transfere* = a duce dintr-o parte in. a].ta (*trans* = peste, {(incolo; *fen-e* = a duce).] Proces produs la nivelul *ribozomilor, prin care informatia din ARN mesager este utilizata pentru precizarea secventei de aminoacizi in lantui polipeptidic.

TRANSLOCATIE, s. f. / translocation, s. f. / trahslocation. [Lat. *trans* = peste, *dincoCo*; *locatio, -onis* = asezare, de. [a *locare* = a pune intr-un (ac, a. asew si *locus* = loc.}] *Aberatie cromozomuala structurala caracterizata prin transferul unui segment dintr-un cromozom pe un alt cromozom neomolog. Se disting: 1) T. *echilibrata*, cand gamitura cromozomuala globala este conservata, independent de locul segmentelor de cromozomi deplasate. 2) T. *reciproca*, cand se produce un schimb complet de fragmente intre doi cromozomi neomologi. 3) T. *robertsoniana*, cand t. implica doi cromozomi acrocentrid, care fuzioneaza in regiunea *centromerului.

TRANSLOCATIE BACTERIANA / translocation bact6rienne / bacterial translocation. Proces de diseminare a bacteriilor saprofite din tubul digestiv in diverse viscere care in mod normal sunt sterile. T. b. explica unele infectii cu bacili gramne^ gativi la bolnavii de cancer cu aplazie medulara dupa *radiote-rapie.

TRANSMISIBIL, adj. / transmissible, adj. / transmissible. [Lot. *transmissus*, de [a *irunsmilere* = a trimte. *dincoCo* (*trans* <= peste, *dincoCo*, *mittere* = a trmute).] Despre o boala infectioasS care poate fi transmisa de la un individ la altui, fie direct (bolnav sau animal infectat), fie indirect (prin gazda intermediara, vector sau produs contaminat).

TRANSMISIE ORIZONTALA / transmission horizontale / ho^ rizontal transmission. T. agentilor infectiosi de la un subiect la altui, prin intermediul 'excretei, *sputei etc., pe cale aeriana, digestiva etc. V. si transmisie verticala.

TRANSMISIE SINAPTICA / transmission synaptique / synaptic transmission. Comunicarea impulsului nervos de la un neuron la un alt neuron, la o fibra musculara sau la o glanda, prin intermediul *sinapsei.

TRANSMISIE VERTICALA / transmission verticale / vertical transmission. Transmiterea de la o generatie la alta. Este cazul t. genetice, dar termenul a fost extins si pentru desem-narea transmiterii infectiilor de la o generatie la cea urmatoare. Ex.: t. infectiilor prin lapte sau prin placenta, t. unor virusuri (* *Retro virus*) care, integrate in cromozomi, sunt transmise pe calea celulelor germinale. V. si transmisie orizontala.

TRANSMITANTA, s. f. / transmittance, s. m. / transmittance. [Lot. *transmittere* = a trinnfe. *dincoto*, de [a *trans* = peste, *dincoCo*, *mittere* = a trimite.] Parametru fizic definit prin rapor-tul dintre densitatea spectrala a fluxului energetic (sau lumi-nos) transmis printr-o solutie si densitatea spectrala a fluxului incident. V. si absorbanta.

TRANSMURAL, adj. / transmural, "ale, -aux, adj. / transmural. | Lat. *trans* = peste, *dmcolo*; *muralis* = de zufu.ri, de [a *murus* = perete.] Care traverseaza toata grosimea peretelui unui organ, in particular cu referire la miocard. Ex.: necroza mio-cardica t., infarct t.

TRANSMUTATIE

TRANSMUTATIE, s. f. / transmutation, s. f. / transmutation.

[*Lat. transmutatio, -onis = tramp ozi fie, sclumdarv, de, [a transmutare = a. muta (irons = peste, dincoCo; mulare = a muta).*] Transformare spontana sau provocata a unui corp simplu Tn altul. T. nucleara consta in transformarea, prin emisie de radiatii, a unui nucleu in alt nucleu in cursul unei reactii nucleare.

TRANSORBITAR, adj. / transorbitaire, adj. / transorbital. [*Lot. trans = peste, dincofo; orbita = orfnd, de la. orbis = cere..*] Care traverseaza orbita, care se efectueaza prin orbita. Ex.: lobotomie t.

TRANSPIRATIE, s. f. / transpiration, sueur, s. f. / transpiration, sweat. [*Lat. trans = peste, dim.ofo; spirare = a ayita.*] Secretia de sudoare. V. perspiratie, sudatie, sudoare.

TRANSPLACENTAR, adj. / transplacentaire, adj. / transplacental. [*Lat. trans = piste-, duu.ofo; placenta = pCac-intd.*] Care trece prin placenta in drculatia fetala, care se transmite prin intermediul placentei.

TRANSPLANT, s. n. / transplant, s. m. / transplant. [*Lat. trans = peste, dincoCo; plantare = a planta.*] Rezultatul "trans-plantarii.

TRANSPLANTARE, s. f. / transplantation, s. f. / transplantation. [*Lat. trans = peste, dincoCo; plantare = a pCanta.*] Transferul unui organ (in intregime) de la un donator la un primitor, implicand restabilirea continuitatii vasculare aferente si eferente cu aparatul circulator al primitorului.

TRANSPORT, s. n. / transport, s. m. / transport. [*Lat. transportatio, -ois = deplasare, de [a transportare = a trece din-wfo (trans = peste, dimofo; portare = a purta, a dwe.)*] V. permeabilitate.

TRANSPORT ACTIV / transport actif / active transport. T. ionilor sau al moleculelor (mai rar) la nivelul membranei celulare impotriva *gradientului de concentratie sau/si de potential, cu consum de energie, de regula prin consum de ATP. Princi-palele sisteme de t. a. se numesc pompe ionice, cele mai importante fiind *pompa de sodiu (sau pompa de Na/Ka), pompa gastrica de protoni sau *pompa de H/K si *pompa de caldu.

TRANSPORT PASIV / transport passif / passive transport. T. de ioni sau de molecule (mid) la nivelul membranei plas-matice sub actiunea unui 'gradient de concentratie sau de potential, fara consum notabil de energie metabolica. In prin-cipiu, la nivelul membranei celulare se disting doua forme de t. p.: 1) direct prin "bistratul fosfolipidic, in cazul moleculelor liposolubile cu un coeficient de partaj (*coeficient) supraunitar; 2) prin intermediul "canalelor ionice (ionii de Na, K, Cl). V. si difuziune fadlitata.

TRANSPORT VECTORIAL / transport vectoriel / vectorial transport. T. unui ion sau al unei molecule prin epiteliu intr-o anumita directie. Ex.: absorbtia glucozei la nivelul intestinului. T. v. presupune o distributie neuniforma a *proteinelor de transport de la nivelul membranelor plasmaticice ale celor doua fete apartinand epiteliului.

TRANSPORTOR, s. m. / transporteur, s. m. / carrier. [*Lat. transportare = a true dincoio, de- (a trans = peste, dinwCo, portare = a purta, a dwe.)*] Proteina care transporta specific anumite substante in sange (ex.: *apofertina si *feritina) sau/si din sange, prin membranele celulare, in celula. V. si difuziune facilitata).

TRANSPORTOR DE HIDROGEN / transporteur d'hydrogene / hydrogen carrier. "Coenzima care poate exista atat sub forma oxidata, cat si sub forma redusa, intervenind in reactiile cuplate de hidrogenare si de dehidrogenare. Ex.: *nicotinamid adenin dinucleotid.

TRANSVAGINAL

TRANSPOZITIE, s. f. / transposition, s. f. / transposition. [*Lat. trans = peste, dincoCo; positio, -ois = punere, de (a ponere = a •pune..)*] Modificarea localizarii unui fragment de ADN in genom.

TRANSPOZITIE ARTERIALA / transposition arterielle / transposition of the great arteries, transposition of great vessels.

Anomalie de origine a aortei si a arterei pulmonare in raport cu ventriculele respective. Poate fi: a) tote/a, cand aorta ia nastere din ventriculul drept, iar artera pulmonara din ven-triculul stang; b) parf/a/a, cand unui din trunchiurile arteriale are origine anormala, iar celalalt normala. T. a. nu este oompati-bila cu viata decat daca se asociaza cu o comunicare intre domeniul sangelui arterial si eel venos: comunicare interauri-culara, interventriculara sau canal arterial persistent. Sin.: trans-pozitie a marilor vase.

TRANSPOZITIE A MARILOR VASE / transposition des gros vaisseaux / transposition of the great vessels. Sin.: trans-pozitie arteriala (v.).

TRANSPOZITIE VISCERALA / transposition des visceres / situs inversus viscerum. Sin.: *situs inversus* (v.).

TRANSPOZON, s. m. / transposon, s. m. / transposon. [*Lot. trans = peste, dinwCo; positio, -onis = ptinere, de [a ponere = a pune..)*] Segment de ADN care Tsi poate schimba pozitia in genom, mi?candu-se dintr-o pozitie in alta in genomul unui organism. T. are insu?irea de a modifica expresia si structura altor gene, fiind astfel un factor de variabilitate. Transpozitia (sau *recombinarea genetica) a fost intens studiata la bacterii, unde este, printre altele, responsabila de transferul de *rezis-tenta la antibiotice.

TRANSSEXUALISM, s. n. / transsexualisme, s. m. / transsexualism. [*Lat. trans = peste, dincolo; sexualis = referitor [a se^ de (a sexus = SOQ -ism.)*] Perturbare a identitatii sexuale manifestata prin convingerea absoluta a unei persoane ca nu apartine sexului exprimat anatomic, fizic. T. se afla uneori la originea unui comportament 'homosexual, determine) adoptarea vestimentatiei si conduitelor sodale proprii celuilalt sex (*tra-vestism) si, indeosebi, se manifesta prin dorinta extrem de intensa a transformarii fizice pe calea interventiei chirurgicale. T. ramane un comportament inca insuficient explicat. Uneori interventia chirurgicala conduce la rezultate satisfactoare pen-tru subject.

TRANSSUDARE, s. f. / transsudation, s. f. / transsudation. [*Lat. trans = peste, dincofo; sudatio, -onis = tmnspmfw., dt [a suclare = a asuda,*] Trecerea de lichid provenind din plasma sau din alt fluid printr-o suprafata intacta intr-o cavitare seroasa sau in spatiile interstitiale, ca urmare a unor forte hidro-dinamice. T. poate fi si rezultatul unei *inflamatii.

TRANSSUDAT, s. n. / transsudat, s. m. / transudate. [*Lat. trans = peste, dincofo; sudatus, de Ca sudare = a asudtl*] Lichid organic care a trecut printr-o membrana sau de la nivelul sangelui in spatiile interstitiale, printr-un proces denumit *transsudare. T., in contrast cu exsudatul, se caracterizeaza prin fluiditate mare (viscozitate mica) si prin continut redus in proteine, celule sau materiale solide derivate din celule. Var.: transudat. V. exsudat.

TRANSTERMIE, s. f. / transthermie, s. f. / transthermia. [*Lat. trans = peste, dmcofo; gr. therme = caCdura,*] Sin.: diatermie (v.).

TRANSUDAT. Var. pentru transsudat (v.).

TRANSURETRAL, adj. / transuretral, -ale, -aux, adj. ; transurethral. [*Lat. trans = peste, dincofo; gr. ouretra = uretra,*] Care traverseaza uretra, sau despre un act chirurgical practical traversand uretra. Ex.: rezectie t. de prostata.

TRANSVAGINAL, adj. / transvaginal, -ale, aux, adj. / transvaginal. [*Lat. trans = peste, dmofo; vagina = teac.a, vagm*]

TRANSVERS

Despre o interventie chirurgicală practicată prin vagin. Ex.: celioscopie t.

TRANSVERS, adj. / **transverse**, adj. / **transverse**. [Lot. *trans* = peste, dinco; *versum*, de. [a *vertere* = a altoarce.} Despre o structura anatomică cu o poziție perpendiculară pe axul longitudinal al corpului sau pe axul mare al unui organ.

TRANSVERSIUNE, s. f. / **transversion**, s. f. / **transversion**. [Lat. *trans* = peste, dinco; *versum*, de. la. *vertere* = a mtoarce.} Mutatie punctuala antrenand substitute unei *baze purinice cu o "baza pirimidinica sau viceversa.

TRANSVESTISM. Var. pentru travestism (v.).

TRANZIT, s. n. / **transit**, s. m. / **passage**. [Lot. *transitus* = pasaj, trecere, de la *transire* = a trees, dintr-un [oc m altul.} Deplasare a unei substante organice dintr-un punct 'in altul Tn organism. T. *intestinal* consta Tn mobilizarea bolului alimentar prin *peristaltismul intestinal.

TRANZIT BARITAT / transit baryte / upper gastrointestinal study (UGI). Expresie utilizata curent pentru desemnarea examenului radiologic al stomacului si al duodenului, dupa administrarea unui produs 'opacifiant baritat sau iodat hidrosolubil. Sin.: tranzit gastroduodenal.

TRANZIT GASTRODUODENAL / transit gastroduodenal / upper gastrointestinal study (UGI). Sin.: **tranzit baritat (v.)**.

TRANZITIE, s. f. / **transition**, s. f. / **transition**. [Lot. *transitio*, -onis = trecere, de la *transire* = a trees, dintr-un [oc m altul]

1) Proces de mutatie punctuala la nivelul ARN sau ADN In care o baza purinica este Tnlocuita cu o alta baza punnica, iar o baza pirimidinica tot cu o baza pirimidinica. Tn lantui comple-mentar, baza complementara este astfel inserata meat rezulta o alta pereche de baze. 2) Schimbarea unei stari Tn alta stare, in cazul modificarii configuratiei electronice a unui atom sau a unei molecule consecutiv unei excitatii. Se pot obtine astfel t. electronice, t. rotationale si t. vibrationale, ultimele doua numai in cazul moleculelor.

TRAPAJ, s. n. / **trappage**, s. m. / **trapping**. [EngL *to trap* = a mtinde curse.} Fenomen prin care gazele inspirate sunt retinute Tn timpul expirului Tntr-un teritoriu bronhopulmonar pato-logic.

TRAPEZ, s. n. sau m. / **trapeze**, s. m. / **trapezium**. [Lat. *trapezium*, din gr. *trapezion*, dm. de (a *trapeza* = masa cu patru. puware.} 1) Os t.: v. tab. anat. - oase. 2) *Muychi* t.: v. tab. anat. - muschi.

TRAPEZOID, adj., s. n. / **trapezoide**, adj., s. m. / **trapezoid**. [Litt. *trapezium*, din gr. *trapezion*, dim. de [a *trapeza* = masa cu patru picware; *eidōs* = forma.] 1) Asemănător unui trapez. 2) Os (: v. tab. anat. - oase.

TRAPPING / trapping / trapping. [EngC. *to trap* = a intinde, curse.] 1) Anglicism pentru Jena, localizata sau generalizata, care apare la iesirea unui curent de aer expirator, Tn relatie cu o stenoza bronșica sau bronșiolara. Aerul iese dificil si lent din alveolele pulmonare Tn timpul expiratiei, Tn contrast cu pa-trunderea sa usoara si rapida Tn timpul inspiratiei. T. se traduce la *spirografie printr-o fisura a curbei expiratorii. 2) Mane-vra chirurgicala utilizata Tn interventiile pentru cura anevrismelor intracraniene, constand Tn excluderea acestora prin clamparea in amonte si Tn aval a vasului pe care acestea sunt localizate.

TRASOR, s. m. / **tracour**, s. m. / **tracer**. [J-r. *tracour*, din [at. *tractus*, participiuC trecut ai verbutui *trahere* = a trage.} 1) Sin. cu marker radioizotopic (v. marker, 1). 2) Uneori ter-menul este utilizat incorect ca sin. pentru indicator. Obs.: Tn engl., *tracer* este denumit si un instrument pentru izolarea vaselor si nervilor, ca si un instrument de trasat linii sau inre-gistrari grafice.

TRATAMENT, s. n. / **traitement**, s. m. / **treatment**. [Jr. *traitement*, din [at. *tractare*, ae. [a *trahere* = a trage cu forfa, a.

TRAUMATISM

tdri, si, de aid, a aciona mipotriva cuwa.} Ansamblul pre-scriptiilor medicamentoase si igieno-dietetice utilizate pentru vindecarea, ameliorarea simptomelor sau scurtarea duratei unei boli, sau Tn general, Tn vederea combatahi efectelor unei ma-ladii.

TRATAMENT ANTICOAGULANT / traitement anticoagulant / anticoagulant therapy. T. care are drept scop intarzierea sau inhibarea coagularii sanguine, utilizat pentru prevenirea sau tratamentul afectiunilor tromboembolice. V. si anticoagulant, anti-coagulante orale.

TRATAMENT CAUZAL / traitement causal / causal treatment. T. care actioneaza direct asupra cauzei bolii.

TRATAMENT CONSERVATOR / traitement conservateur / conservative treatment. T. rezervat Tndeosebi varstnicilor sau pacien(ilor cu o stare fizica precara, Tn vederea mentinerii functiilor fiziologice de baza sau a prevenirii efectelor unui act chirurgical Tn conditii de rise.

TRATAMENT EMPIRIC / traitement empirique / empirical treatment. T. inspirat din experienta medicului sau, uneori, a altor persoane.

TRATAMENT FIBRINOLITIC / traitement fibrinolytique / fibrinolytic therapy. T. care utilizeaza medicamente fibrinolitice (ex.: streptokinaza, prourokinaza, activatorii plasminogenului tisular si urinar) cu scopul de a distruge trombii formati la pacienti cu ocluzii arteriale acute, embolism pulmonar, tromboze venoase, infarct miocardic acut.

TRATAMENT INTRAVENOS / traitement intraveineux / intravenous therapy. T. ce consta in introducerea de agenti terapeutici lichizi direct Tn circulatia venoasa.

TRATAMENT PALIATIV / traitement palliatif / palliative treatment. T. destinat sa amelioreze suferinta bolnavului (Tn principal durerea) si sa-i prelungeasca viata, Tn absenta unei vindecari a bolii.

TRATAMENT PREVENTIV / traitement preventif / preventive treatment. T. Tn vederea profilaxiei unei boli. Sin.: tratament profilactic.

TRATAMENT PROFILACTIC / traitement prophylactique / prophylactic treatment. Sin.: tratament preventiv (v.).

TRATAMENT SIMPTOMATIC / traitement symptomatique / symptomatic treatment. T. al simptomelor unei boli (Tndeosebi durerea).

TRATAMENT SPECIFIC / traitement spécifique / specific treatment. T. adaptat Tn mod particular bolii ce urmeaza a fi tratata.

TRATAMENT SUBSTITUTIV / traitement substitutif / substitutive therapy. Tip de t., utilizat mai ales Tn endocrinologie, prin care se administreaza un compus sintetizat normal Tn organism (sau un derivat cu structura similara) atund cand aces-ta lipseste tranzitoriu sau permanent. Ex.: administrarea de hor-moni tiroidieni Tn *mixedemul congenital sau postoperator.

TRATAMENT DE URGENTA / traitement d'urgence / first aid. T. acordat la locul accidentului si Tn drum spre o sectie spitaliceasca.

TRAUMATIC, adj. / **traumatique**, adj. / **traumatic**. [Lat. *traumaticvs*, din gr. *traumatikos*, de. [a *trauma*, -o(05 = rana,} Care apartine unui *traumatism sau care este in relatie cu acesta.

TRAUMATISM, s. n. / **traumatisme**, s. m. / **traumatism**. {{[Jr. *trauma*, -o(05 = rand.} Ansamblul perturbarilor locale sau generate provocate de o "trauma. Se vorbește de t., de aseme-nea, Tn cazul unei agresiuni fizice brutale (ex.: ranire, plaga, arsura, fractura). Termenul t. se aplica si fenomenelor secundare care Tnsotesc o leziune (ex.: paloarea tegumentelor, o stare comotionala etc.). Se pot distinge si: T. *sonor*. lezarea ireversibila a celulelor senzoriale auditive, determinata de un

TRAUMATOGEN

zgomot intens izolat sau de expunerea cronica la zgomot; se caracterizeaza prin hipoacuzie pentru frecvente vecine valorii de 4 000 Hz. T. *psihic*: notiune complexa, studiata Tndeosebi pentru cazul nevrozelor din situatiile catastrofale (razboi, cutremure, incendii), In relatie cu notiunea de *stres.

TRAUMATOGEN, adj. / traumatogene, adj. / traumatogenic. [Qr. *trauma, -alos* = Tana; *gennan* = a produce.] 1) Care este capabil sa produca o "trauma. 2) Care este determinat de o *plaga. 3) Care se refera la un traumatism.

TRAUMATOLOGIE, s. f. / traumatologie, s. f. / traumatology. {CfT. *trauma, -atos* = rand, *logos* = ftiinf] Ramura a chirurgiei care are ca obiect tratamentul traumatismelor Tn toate etapele, Tncepand cu tratamentul de urgenta. De fapt, t. este un domeniu care implica majoritatea specializarilor chirurgicale.

TRAUMATOPNEE, s. f. / traumatopnee, s. f. / traumatopn(o)-ea. [Qr. *trauma, -alos* = rand; *pnoia* = wpirafw, de. (a *pnein* = a respira.) Suieratura zgomotoasa la fiecare inspir, la nivelul unei plagi toracice, proband comunicarea larga a acesteia cu pleura.

TRAUMA, s. f. / trauma, s. m. / trauma. [Cjr. *trauma, -atos* = rand] Leziune produsa Tntr-o regiune bine delimitata a organismului, printr-o actiune violenta, exterioara acestuia. T. desemneaza strict leziunea fizica locala, nu si efectele sale, ded nu trebuie confundata cu "traumatismul.

TRAVALIU, s. n. / travail, s. m. / labour, work. [fr. *travail* = mwicd, din. [at. *tripalium* = instrument de. tortura, de fapt mafind susfinut de trei pan (tri = trei; *palus* = par).] Faza a nasterii, caracterizata prin existenta contractiilor uterine regulate, ritmice si eficiente, corespunzand perioadelor de sterge-re, dilatatie a colului si expulzie a fetusului din caile genitale.

TRAVESTISM, s. n. / travestissement, transvestisme, s. m. / transvestism, transvestitism. [Itai. *travestire*, de. Id tra = pre.fv(care e'primd transformared, *vestire* = a se mibraca, sau [at. *trans* = peste, dincoto; *vestis* = Vermont; -ism.) Tendinta sau nevoia de a se prezenta sub aparentele sexului opus, prin utilizarea Tmbracamintei si adoptarea obiceiurilor sociale. T. se poate observa pasager la copil, avand Tndeosebi o semnificatie ludica, desi poate traduce deja la aceasta varsta refuzul sexului propriu. La adulti, t. se Tntalnestea Tn *homosexualitatea manifeste sau asociat cu "transsexualismul. Poate apare si episodic la heterosexuali, Tn cadrul unui *fetisism. Var.: transvestism.

TREMATODA / trematoda / trematoda. [Qr. *trematodes* = gdurit, de (a *trema, -atos* = gaurd,} Ordin de viermi plati paraziti ("Plathelminthes), cu corp neseegmentat, cu tub diges-tiv fara anus, avand una sau mai multe ventuze. Cuprinde dis-tomele.

TREMOR, s. n. / tremor, s. n. / tremor. [Lot. *tremor, -oris* = trmiwatuni, de. ta *tremere* = a tremiira.] Sin.: tremuratura (v.).

TREMULATIE, s. f. / tremulation, s. f. / trembling, tremula-tion. [Lat. *tremulus* = tremurdor, de (a *tremere* = a tremu-rd] Stare caracterizata prin prezenta de tremui-aturi fine ?i rapi-de.

TREMURATURA, s. f. / tremblement, s. m. / tremor. [Lat. *tremulus* = tremurdor, de [a *tremere* = fl tremura,} Miscare u?oara, involuntara, repetata, de obicei ritmica, a unei parti a corpului sau uneori a corpului Tntreg. T. pot fi temporare sau permanente, lente sau (mai frecvent) rapide, discrete sau cu amplitudine mare. Desi t. au de cele mai multe ori o sem-nificatie patologica, uneori aceasta nu este evidenta. Sin.: tremor. V. Tn continuare.

TREMURATURA DE ACTIUNE / tremblement d'action / volitional tremor. Denumire generala pentru t. care survin Tn timpul unor acte motorii voluntare, tipice fiind t. membrului supe-

TREPONEMA

rrior in timpul scrisului sau la ridicarea unui pahar. Desi frecvent sunt expresia unor procese patologice, uneori cauza este necunoscuta. Sin.: tremuratura cinetica. V. si tremuratura intentionala, tremuratura posturala.

TREMURATURA CINETICA / tremblement cinétique / volitional tremor. Sin.: tremuratura de actiune (v.).

TREMURATURA ESENTIALA / tremblement essentiel / essential tremor. Denumire prin care sunt grupate tipurile de t. fara o semnificatie patologica aparenta ?i Tndeosebi t. ereditare, care apar Tn jurul varstei de 50 de ani si se manifesta prin tremor fin si rapid (prin care se deosebesc de *t. parkinsoniana) al mainilor, urmat de tremor al bratelor, limbii, capului, picioarelor si trunchiului. T. e. se accentueaza in timpul miscarilor voluntare, iar uneori dupa consumul de alcool. Sin.: tremuratura ereditara esentiala, tremuratura familiala. V. si tremuratura posturala.

TREMURATURA EREDITARA ESENTIALA / tremblement hereditaire essentiel / hereditary essential tremor. Sin.: tremuratura esentiala (v.).

TREMURATURA FAMILIALA / tremblement familial / familial tremor. Sin.: tremuratura esentiala (v.).

TREMURATURA INTENTIONALA / tremblement intentionnel / intention tremor. Varietate de *t. de actiune a carei amplitudine creste spre sfarsitul actului voluntar. Apare frecvent in le-ziuni ale *cerebelului.

TREMURATURA PARKINSONIANA / tremblement parkinsonien / parkinsonian tremor. T. din *boala Parkinson, cu oscilatii lente si regulate ale mainilor, iar uneori ale picioarelor, gatului si mandibulei. Este tipica oprirea t. p. Tn timpul unei miscari voluntare, ca si accentuarea sa la frig, emotii puternice si oboseala.

TREMURATURA POSTURALA / tremblement d'attitude / postural tremor. "Varietate de t. de actiune care apare in cursul miscarilor unei anumite pozitii a corpului. Dispare Tn cursul miscarilor si Tn repaus. Au frecvent un caracter familial si nu prezinta semnificatie patologica.

TREMURATURA VOLITIONALA / tremblement volitionnel / volitional tremor. Sin.: tremuratura de actiune (v.).

TREONINA, s. f. / threonine, s. f. / threonine. Acid aminat glucoformator indispensabil. Exista sub patru diastereoizomeri, deoarece poseda doi atomi de carbon asimetrici. Asemenea *tirozinei si *serinei, prin fosforilarea functiei alcool t. intervine Tn modificarea conformatiei proteinelor din care face parte.

TREPAN, s. n. / trepan, s. m. / trepan, trephine. [Cjr. *try-pinion* = fiiirgliui..] Instrument chirurgical utilizat pentru gaurirea unui os, Tndeosebi Tn cazul oaselor craniului. In prezent exista t. dirijate electric si care pot fi deconectate automat, imediat dupa perforarea osului, evitand astfel posibile leziuni acciden-tale ale tesuturilor subjacente. V. trepanatie.

TREPANATIE, s. f. / trepanation, s. f. / trepanation, trephination, [fr. *trypanon* = tiurghw.] Manevra chirurgicala constand in producerea unui orificiu Tn corticala unui os sau la nivelul unei cavitati osoase naturale (frecvent "craniul) sau patologice. T. se efectueaza cu ajutorul *trepanului. Tn afara de craniu, t. se practica pentru deschiderea cavitatilor *mastoidei, a sinusurilor fetei sau a focarelor de *osteonecroza.

TREPIDATIE, s. f. / trépidation, s. f. / trepidation. [Lat. *irrepidare* = a fi agitat, de. [a *trepidus* = affitat.} 1) *Tremuratura patologica cu miscari rapide si de amplitudine mare. 2) Vibratie de frecventa mare si amplitudine mica, ce se produce in timpul functionarii unui dispozitiv tehnic. T. pot fi transmise in me-diul Tnvecinat dispozitivului. Ex.: t. unui motor. T. au rol nociv asupra organismului.

TREPONEMA / Treponema / Treponema. [Qr. *trepeia* = a mtoww, a mruia; *aema* = fir.] Gen de bacterii anaerobe con-

TRIADA

stutit din microrganism cu morfologie elicoidală, cu diametru sub 0,3 μm (și din acest motiv vizibile doar la *ultramicro-scop), din familia *Spirochaetaceae*. Sunt parazite ale omului și animalelor; mai multe specii sunt patogene. Cea mai cunoscută este *T. pallidum*, agentul sifilisului. Alte specii: *T. pertenuis* (agentul *pianului), *T. hyodysenteriae* (saprofit), *T. reuteri* (nepatogen, utilizat pentru diagnosticul sifilisului). **V. și testul de imobilizare a treponemelor.**

TRIADA, s. f. / triade, s. f. / triad. [Lot. *trios, -adis = triada.*] 1) Grup alcătuit din trei componente strans asociate. 2) Grup alcătuit din trei simptome sau semne clinice caracteristice unei anumite boli. Uneori se pot asocia chiar entități clinice. V. în continuare.

TRIADA BECK / triade de Beck / Beck's triad. [Claude *Schaeffer Beck*, *chirurg american, CteifeCand, n. 1894.*] Scăderea tensiunii arteriale sistolice, creșterea presiunii venoase jugulare și cord mic radiologic, Tn traumatismele cordului.

TRIADA CHARCOT / triade de Charcot / Char-cot's triad. [Leon *Martin Charcot*, *neurolog francez, profesor Ca Paris, 1825-1893.*] 1) Colică biliară, icter și febră Tn colangită acută. 2) Nistagmus, tremor intencional și vorbire sacadată, intalnită frecvent Tn *scleroza în placi.

TRIADA CHAUFFARD / triade de Chauffard / Chauffard's triad. [Anatole *Marie Entile Chau-fard*, *medic francez, profesor de me.dic.ina in.te.ma (a. 'Sans, 1855-1932.*] Intalnită în litiază coledociană, constă Tn durere Tn hipocondrul drept, febră și icter.

TRIADA DIEULAFOY / triade de Dieulafoy / Dieulafoy's triad. [Georges *Dieulafoy*, *me.dic francez ta f-fopitaw^ de Paris, 1839-1911.*] Se intalnesc Tn apendicită acută și constă Tn durere, apariție musculară localizată și hiperestezie cutanată la palparea fosei iliace drepte.

TRIADA EWALD / triade de Ewald / Ewald's triad. [Carl *An ton Ewald*, *medic german, profesor de medicina interna [a 'Kerlin, 1845-1915.*] Intalnită în ulcerul peptic, constă Tn durere cu caracteristicile tipice leziunii ulceroase (măci și marea peridocitate), hiperaciditate dinică (pirozis), dar mai ales testată și hemoragie microscopică (oculta) sau macroscopică.

TRIADA FALLOT / trilogie de Fallot / Fallot's trilogy. [Etienne *Louis Arthur Fallot*, *medic francez, 1850-1911.*] Cardiopatie congenitală cianogenă constituită din stenoza pul-monară, defect septal atrial și hipertrofie a ventriculului drept. Rezultă o creștere importantă a presiunilor Tn ventriculul drept, cianoza fiind, dimpotrivă, tardivă Tn absentă unei comunicări interventriculare. Tratamentul chirurgical este foarte eficient.

TRIADA FINSTERER / triade de Finsterer / Finsterer's triad. [Hans *Finsterer*, *cfwwg austriac, profesor (a. 'Vie.na, 1877-1955.*] În traumatismele hepatice, constă Tn: bradicardie paradoxală, hipertermie și icter precoce.

TRIADA FONTAN / triade de Fontan / Fontan's triad. [Wolfe *Emile fules Fontan*, *cfiirurg francez; Toulon, 1869-1931.*] Tn abscesul hepatic, constă Tn: hepatomegalie netedă, febră și durere Tn hipocondrul drept.

TRIADA FREDERICH MULLER / triade de Frederich Muller / Frederich Muller triad. [Friedrich *von Muller*, *medic german, yviiincien, 1858-1941.*] Pulsatia lutei, cu intensificarea culorii în timpul sistolei, pulsatia amigdalelor Tn insuficiența aortică cronică severă.

TRIADA HUTCHINSON / triade de Hutchinson / Hutchinson's triad. [Sir *Jonathan Hutchinson*, *cfwwg englez, Loruire, 1828-1913.*] Coexistența malformațiilor dentare (*dinte Hutchinson), a leziunilor oculare (keratită parenchimatooasă) și a surdității progresive prin leziuni labirintice. Este caracteristică sifilisului congenital.

TRIAMCINOLON

TRIADA JACOD / triade de Jacod / Jacod's triad. [Mnurd *Jacod*, *medic, fnnicez; sec. XX.*] Sin.: sindrom Jacod (v.).

TRIADA KARTAGENER / triade de Kartagener / Kartagener's triad. [Manes *Kartagener*, *medic eCvefian, Zurich, 1897-1975.*] Sin.: sindrom Kartagener (v.).

TRIADA LORTAT-JACOB / triade de Lortat-Jacob / Lortat. Jacob triad, [Leon *Louis Lortat-facob*, *cfumrg francez, n. 1908.*] Diverticul esofagian asociat cu hernie hiatală (sau malpoziție cardiotorozitară) și litiază veziculară.

TRIADA OWEN / triade d'Owen / Owen's triad. Tn hemobilie posttraumatică, se constată hemoragie digestivă superioară, icter și colică hepatică.

TRIADA PEAN / triade de Pean / Pean's triad, [fules *Emile Pean*, *cfururg francez, Paris, 1830-1898.*] În tumorile primare de epilploon, constă Tn tumoră superficială, mobilitate mare și lipsa tulburărilor funcționale ale viscerelor abdominale.

TRIADA REITER / triade de Reiter / Reiter's triad. [Hans *Conrad Julius Reiter*, *medic, igienist german, profesor [a 'Kostocki. 1881-1969.*] Sin.: sindrom Fiesinger-Leroy-Reiter (v.).

TRIADA SHAFER / triade de Shafer / Shafer's triad. Durere epigastrică, tumoră abdominală palpabilă, modificări radiologice la examenul abdomenului pe gol (largirea cadrului duodenal); prezenta Tn pseudochistui de pancreas.

TRIADA SIMBAS / triade de Simbas / Simbas' triad. Creșterea amplitudinii pulsului și a tensiunii arteriale la nivelul membrilor superioare; scăderea amplitudinii pulsului și a tensiunii arteriale la nivelul membrilor inferioare; radiologic: largirea mediastinului. Apare ?n traumatismele urmate de ruperea aortei.

TRIADA VAN DER HOEVE / triade de Van der Hoeve / Van der Hoeve's triad. [van *der Hoeve*, *oftaimoCog oandez, 1878-1952.*] Sin.: osteogeneza imperfectă (v.).

TRIAJ, s. n. / triage, s. m. / triage. Vr. *triage*, din Cat. *tritarea* (sec. 1^1), de ia *terere = a tre.ie.Ta.*] 1) Selecționarea pacienților Tn funcție de priorități și de Tngrijirile medicale imediate nece-sare, Tn cursul unui dezastru. 2) T. *epidemiologic* reprezintă un ansamblu de acțiuni de identificare a bolnavilor sau purtătorilor de agenți patogeni, Tn vederea tratamentului și a prevenirii propagării unor boli transmisibile în colectivități. 3) Serviciu al unui spital în care pacienții sunt examinați Tnaintea internării în secții specializate, în funcție de afecțiunile de care suferă.

TRIAL, s. n. / essai, s. m. / trial. ('Engl. *trial = ince-rcare., experimert.*] Anglicism folosit frecvent în limbajul clinic, cu referire la testarea și/sau compararea eficacității uneia sau mai multor terapii pe grupuri de pacienți. În faza / a unui t. clinic se testează acțiunile biologice și concentrația toxică a unui medicament pe un grup de voluntari sănătoși. În faza a 11-a, se determină eficiența unui anumit tratament pe un grup restrâns de pacienți care prezintă boala pentru care este destinat tratamentul respectiv. În faza a 111-a, în t. se include un număr foarte mare de pacienți și se realizează compararea evoluției unei anumite boli la un grup de pacienți tratați cu noua te-rapie cu cea a unui grup care a primit o terapie standard sau nu a primit deloc tratament. Cel mai bine fundamental din punct de vedere științific este t. *randomizat cu grup de control*, în care pacienții din grupul de control primesc tratamentul *placebo* sau tratamentul standard al bolii respective, rezultatele fiind comparate cu cele obținute pe un grup de pacienți care primesc noul tratament, iar alegerea pacienților se face abso-lut la întâmplare în ambele grupuri. V. și dublu orb, simplu orb.

TRIAMCINOLON, s. n. / triamcinolone, s. m. / triamcinolone. (DCI) Glucocorticoid de sinteză, CziHsyFOe., de șase ori mai activ decât cortizonul, dar cu slabă activitate mineralocorticoidă. Se poa-te administra per os, intraarticular sau local.

E

TRIBADISM, s. n. / **tribadlsnie**, s. m. / **tribadism**. [Lat. *tribcis*, -*adis*, din gr. *tribas*, -*ados* = perswna can. freaca, de (a. *tribein* = a freca; -ism.) Forma de lesbianism in care satis-
factia sexuala se obtine prin heteromasturbatie ("masturbatie reciproca).

TRIBOELECTRICITATE, s. f. / **triboelectricitate**, s. f. / **triboelectricity**. [Cjr. *tribein* = a freca; *elektron* = cfuhlmsar, corp : [are, se. eCectrizeazd prin frecare.] *Electricitate dezvoltata prin frecare,

TRICEPS, adj., s. m. / **triceps**, adj., s. m. / **triceps**. [Lot. (res, *tricia*, gr. *treis* = trei, iat. *caput*, -*itis* = cap.) 1) *Muschiul t. al bratului*: v. tab. anat. - muschi. 2) *Muschiul t. sural*: v. . tab. anat. - muschi.

JRICHIAZA, s. f. / **trichiasis**, s. m. / **trichiasis**. [Qr. *thrix*, *trikhos* = par; -tiza.] Crestere anormala a genelor, congeni-
tala sau dobandita, cu devierea lor spre corneea, pupila con-
sen/and pozitia sa normals. Frecvent este secundara trahomului sau unor cicatrizari vicioase ale unor plagi palpebrale. Rezulta
o iritatie permanenta a conjunctivei bulbare si a corneei. Vac.:
trichiazis.

TRICHIAZIS. Var. pentru trichiaza (v.).

TRICHINELLA SPIRALIS / **trichinella spiralis** / **trichinella spiralis**. [Qr. *trikhinos* = paws, de [a *thrix*, *trikhos* = par; [at. *medievald spiralis*, din y. *speira* = spirala, inc. of acire.] Vierme rotund, de culoare alba, vivipar, cu sexe separate, apartinand ordinului *Nematoda*. T. s. traieste in forma adulta in intestinul subtire al gazdei, iar sub forma de larva (spiralata sau asema-
natoare dfrei 8) in muschii striati, adesea in proximitatea tendoanelor. V. si trichinoza.

TRICHINOZA, s. f. / **trichinose**, s. f. / **trichinosis**, [gr. *trikhinos* = poros, de. (a *thrix*, *trikhos* = par; -oza.) Antropozoonoza parazitara determinata de *Trichinella spiralis*, care debuteaza cu manifestari digestive, cu edem facial, apoi mialgii generalizate datorate localizarii larvelor in muschi. Biologic se caracterizeaza prin cresterea marcata a polimorfonuclearelor neutrofile si a enzimelor musculare. Este introdusa in organism prin ingestia de carne de porc (eel mai frecvent) insuficient prajita sau fiarta, continand larve Trichistate. V. si *Trichinella spiralis*.

TRICHOCEFALOZA. Var. pentru tricocefaloza (v.).

TRICHOMONAS / **trichomonas** / **trichomonas**. [Qr. *thrix*, *trikhos* = par; *monas* = imitate.] Gen de flagelate, cu corp piriform, prezentand 3, 4 sau 5 flagele anterioare si o membrana ondulata la extremitatea corpului. Se deosebesc: *T. *intestinalis* si *T. *vaginalis*. Nu se prezinta in forma chistica.

TRICHOMONAS INTESTINALIS / **trichomonas intestinalis** / **trichomonas intestinalis**. Specie de "*Trichomonas*, variabila ca forma, cu membrana ondulanta mai mare decat corpul. T. i. este parazit al intestinului gros si poate fi, daca se dezvoltamasi, la originea unei iritatii intestinale asociata cu diaree.

TRICHOMONAS VAGINALIS / **trichomonas vaginalis** / **trichomonas vaginalis**. Specie de "*Trichomonas*, variabila ca forma, cu dimensiuni duble fata de T. *intestinalis*, care prezinta o membrana ondulanta scurta. T. v. se localizeaza ca parazit in vagin, unde poate determina infectii cronice asociate cu leucoree. Mai rar determina uretrita la barbat.

TRICHOPHYTON / **Trichophyton** / **Trichophyton**. [gr. *thrix*, *trikhos* = par; *phyton* = pCanta.] Gen de ciuperci dermatofite, cuprinzand mai multe specii patogene pentru om, care pot determina micoze ale pielii capului si parului, ale pielii glabre si ale unghiilor. V. epidermofitie, favus si tricofitie.

TRICHURIS TRICHIURA / **trichuris trichiura** / **trichuris trichiura**. [Cjr. *thrix*, *trikhos* = par; *oura* = wada.] Numele stiintific al viermelui tricocefal.

TRICOBEOZOAR, s. m. / **trichobezoard**, s. m. / **trichobezoar**, **hair ball**. [jr. *trikhos* = par; *persona padzehr* = ccmcre-fium

din anumite pfante, formata m tubvi digestivn at uiwr amnwie, utilizata odin-wara. ca antidot.] V. bezoar.

TRICOCEFAL, s. m. / **trichocephale**, s. m. / **trichocephalus**, **whipworm**. [CJT. *thrix*, *trikhos* = par; *kephale* = cap.] Vierme din ordinul "*Nematodes*, agent al *tricocefalozei, avand o parte anterioara filiforma, spre deosebire de cea posterioara, voluminoasa. Are o lungime de 3-5 cm si se localizeaza ca parazit in cecul si apendicele omului, rar in intestinul subtire. Apartine subfamiliei *Trichinines*, familia *Trichinellides*, subordinul *Trichinelloides*. Este ovipar si hematofag. Sin.: *Trichuris trichiura*.

TRICOCEFALOZA, s. f. / **trichocephalose**, s. f. / **trichocephalosis**. [Gjr. *thrix*, *trikhos* = par; *kephale* = cap; -oza.] Boala parazitara cauzata de prezenta in intestinul gros, mai rar in eel subtire, de tricocefali [*Trichuris thchiuria*], care produc leziuni ale mucoasei intestinale, determinand diaree, dureri abdominale, apendicita, anemie. Aceste semne apar dupa infestarea masiva cu paraziti care adera profund la mucoasa intestinala. Infestarea se face pe cale orala, prin ingestia de oua de paraziti. Var.: tricocefaloza.

TRICOCCLAZIE, s. f. / **trichoclasie**, s. f. / **trichoclasia**. [Qr. *thrix*, *trikhos* = par; *klasis* = rupturd, *fractum*.] Ruperea parului determinata de fragilitatea lui anormala.

TRICOEPIITELIOM, s. n. / **trichoepitheliome**, s. m. / **trichoepithelioma**. [Nfr. *thrix*, *trikhos* = par; *epi* = pe; *thele* = mamefon, rvficatwa.; -omo.] Tumora benigna a pielii, cu originea in matricea parului. Este localizata, in general, la nivelul fetei sau a partii superioare a toracelui si afecteaza indeosebi femeia tanara, avand caracter autozomal dominant. T. apar uneori sau multiple, sunt uneori asociate cu diversi *nevi si cu alte tumori benigne ca adenoame sebacee. Unii autori li considera o varietate de adenom sebaceu simetric al fetei. Nosologic, t. este situat la limita tumorilor benigne cu diferentiere polara, a nevilor bazocelulari si a epiteliomelor bazocelulare. Macroscopic, t. se prezinta sub forma unor noduli sau papule cu diametrul de cativa milimetri, cu suprafata neteda, de culoare-carnii (rosu deschis).

TRICOESTEZIE, s. f. / **trichoesthesia**, s. f. / **tricho(a)esthe-sia**. [Cjr. *thrix*, *trikhos* = par; *aesthesia* = semape, se. *wibiii-tate*.] 1) Sensibilitate tactila legata de inervatia firelor de par. Cu toate ca la om este mai putin dezvoltata decat la diverse animale, aceasta sensibilitate este reala si determina senzatia produsa la atigerea firelor de par. 2) Tip de 'parestезie con-stand in senzatia de prezenta a parului pe mucoase sau pe tegumente.

TRICOFITOBEOZOAR, s. m. / **trichophytobezoard**, s. m. / **trichophytobezoar**. [Qr. *thrix*, *trikhos* = par; *phyton* = pCanta; *persona padzehr* = wnc.refiu.ne din anumite ptante, formata. m tubul digestip ai unor animale, utiiwita odimoani w antuCo.] V. bezoar.

TRICOFITIE, s. f. / **trichophytie**, s. f. / **trichophytosis**. [gr. *thrix*, *trikhos* = par; *phyton* = planta.] *Micoza provocata de dezvoltarSb pe suprafata cutanata a unei ciuperci parazite din genul "*Trichophyton*. In functie de localizare si de speda de parazit patogen, se disting: 1) *T. uscata a pielii capului si pielii glabre*, data de *T. violaceum* (eel mai raspandit la noi in tara), *T. niveum*, *T. cerebriforme*, *T. gypseum*. Pe pielea capului se formeaza, prin dezvoltarea parazitului, zone eritemo-scuamoase, cu firele de par rupte sau aflate in grosimea scuamelor, iar pe pielea glabra, leziuni eritematoscuamoase, rotunde-ovalare, cu periferia mai activa si extensiva. 2) *T. barbii (barbiei)*, unde se formeaza *sicozis tricofitiei si *kerion (*T. ochraceum*, *T. meg-nini*, *T. violaceum*). 3) "*Onicomicoza tricofitica*, la nivelul unghiilor. 4) *Granulomul tricofitiei Malocchi* este o forma foarte rara, infiltrativa, "torpida, nesupurata.

TRICOFOBIE

TRICOFOBIE, s. f. / trichophobie, s. f. / trichophobia. [gr. (*trix, trikhos* = par; *phobos* = frică)] 1) Teama patologică, la femeie, fata de dezvoltarea excesivă a parului la nivelul feței. 2) Teama de a atinge unele tesături din matase, catifea etc.

TRICOKINEZIS, s. n. / trichokinesis, s. m. / trichokinesis. [Qr. *thrix, trikhos* = par; *kinesis* = mișcare, de. [a *kiacia* = a misca.]] Sin.: *pili torti* (v.).

TRICOLEUCOCIT, s. n. / tricholeucocyte, s. m. / hairy cell. [Qr. *thrix, trikhos* = par; *leukos* = al; *kytos* = celulă.] Celula cu diametru variabil (15-20 (μm), cu nucleu rotunjit și citoplasma discret bazofilă, fără granulații, care apare în maduva, splina și, uneori, în sângele periferic în leucemia cu celule parvoase. Sin.: "leucocit paros".

TRICOMANIE, s. f. / trichomanie, s. f. / trichomania. [Cfr. *thrix, trikhos* = par; *mania* = nebunie.] Sin.: tricotilomanie

TRICOMICHOZA, s. f. / trichomycose, s. f. / trichomycosis. [Qr. *thrix, trikhos* = par; *mykes, myklos* = ciupercă; *-oza*.] Nume de ansamblu al micozelor țesuturilor firelor de par. V. și tri-cofitie.

TRICOMONIAZA, s. f. / trichomonase, s. f. / trichomonas. [Qr. *thrix, trikhos* = par; *monos* = imitare; *-azid*.] *Infestare cu *Trichomonas*. Forma cea mai frecventă este *t. urogenitala*, determinată de *Trichomonas vaginalis*, care se manifestă la femeie prin "vaginită", iar la bărbat prin "uretrită discretă". Există și o formă de *t. intestinală*.

TRICOPTILOZA, s. f. / trichoptilose, s. f. / trichoptilosis. [gr. *thrix, trikhos* = par; *ptilosis* = napădire.] Fisurare longitudinală a extremităților firelor de par (par bifurcat) din cauza traumărilor repetate prin pieptănare și pierdere, ca și prin exces de îngrijiri capilare. Sin.: tricorexie.

TRICOREXIE, s. f. / trichorrhexie, s. f. / trichorrhexis. [Lfr. *thrix, trikhos* = par; *rhexis* = ruptură, fractură.] Sin.: tricop-tiloza (v.).

TRICOREXIE NODOASA / trichorrhexie noueuse / trichorrhexis nodosa. Afecțiune rară a parului, uneori congenitală, alteori determinată de abuzul de lotiuni, spălări sau de colorarea parului. Firul de par se umflă în unul sau mai multe locuri, apoi se rupe la aceste niveluri. V. boala Netherton, sindrom Allan.

TRICOSIS. Var. pentru tricozis (v.).

TRICOTILOMANIE, s. f. / trichotillomanie, s. f. / trichotillomania. [gr. *thrix, trikhos* = par; *tillain* = a trage; *mania* = mînișă.] *Tic care constă în smulgerea masivă a parului din anumite regiuni, ceea ce poate determina alopecia manuală. La copii smulgerea parului poate fi simetrică. Sin.: trichomanie.

TRICOZA, s. f. / trichose, s. f. / trichosis. [Cfr. *thrix, trikhos* = par; *-oza*.] Termen generic pentru orice boală sau creștere anormală a parului.

TRICOZIS, s. n. / trichosis, s. m. / trichosis. [Cfr. *thrix, trikhos* = par; *-osis* (-ozi).] Dezvoltare anormală a parului pe o parte a corpului de obicei glabra și **indeosebi la nivelul mucoaselor**. Var.: tricosis.

TRICROMAT, adj. / trichromate, ad. / trichromate. [Lot. (*res, lina*, gr. *trcis* = trei; gr. *khroma, -alos* = culoare.) Despre un subiect normal care percepe cele trei culori primare ale spectrului. Un subiect t. anormal prezintă o percepție modificată a uneia din cele trei culori normale. V. și deuteranomalie, protanomalie, tritanomalie.

TRICROMATISM, s. n. / trichromatisme, s. m. / trichromatisme. [Lat. *ires, tria*, gr. *trcis* = trei; gr. *khroma, -atos* = culoare; *-ism*.] Capacitatea normală de percepție a celor trei culori primare din spectrul vizibil (roșu, verde și albastru). Sin.: tricromazie (v.).

TRIGON

TRICROMAZIE, s. f. / trichromasie, s. f. / trichromatism. [Lat. (*res, rio*., gr. *trcis* = trei; gr. *khroma, -atos* = culoare.) Sin.: tricromatism (v.).

TRICROTISM, s. n. / tricrotisme, s. m. / tricrotism. [Lot. (*res, tria*, gr. *trcis* = trei; gr. *krotos* = fiataie.) Prezintă pe *stigmogramă a două unde secundare pe partea descendentă a curbei.

TRICUSPIDIAN, adj. / tricuspidian, -enne, adj. / tricuspide. [Lat. *ires, tria*, gr. *trcis* = trei; [at. *cuspidis, -idis* = Varf ascuțit.] 1) Care se referă la valvula tricuspida. Ex.: suflu t. 2) Care prezintă trei "cuspidi".

TRIDERMIC, adj. / tridermique, adj. / tridermic. [Lat. (*res, tria*, gr. *trcis* = trei; gr. *derma, -atos* = piele.) Despre orice animal care posedă trei foite embrionare: ectoderm, mezoderm și endoderm.

TRIFAZIC, adj. / triphasique, adj. / triphasic. [Lat. (*res, tria*, gr. *trcis* = trei; gr. *phasis* = apariție, rasăritură unei stf-te., de. *Ca phaeia* = a apărea.) 1) Un fenomen sau un organism care trece prin trei perioade sau faze distincte. 2) Curent electric t. sau, mai corect, trifazat (fr. *triphase*).

TRIFID, adj. / trifide, adj. / trifid. [Lat. *trifidus* = a împărțit în trei părți pe o mare parte din lungime.

TRIGEMEN, s. m. / trijumeau, s. m. / trigeminus. [Lot. *trigeminus* = *tripCu*, de [a *ires, tria* = trei, *geminus* = geaman.] V. tab. anat. - nervi.

TRIGEMINAL, adj. / trigeminal, -ale, -aux, adj. / trigeminal. [Lat. *trigeminus* = *tripCu*, de la (*res, tria* = trei, *geminus* = geaman.) 1) Care se referă la *trigemen. 2) în engl.: triplu.

TRIGEMINAT, adj. / trigemine, -e, adj. / trigeminate. [Lat. *trigeminus* = *tripCii*, de. [a (*res, tria* = trei, *geminus* = geamdn.) Despre un puls caracterizat prin *trigeminism.

TRIGEMINISM, s. n. / trigeminisme, s. m. / trigeminy. [Lat. *irigominus* = *tripiii*, de (*a trcs, tria* = trei, *geminus* = geama. 11; *-ism*.) Ritm cardiac în care se asociază, cu regularitate ?i în mod repetat, două extrasistole succesive cuplate la fiecare sistolă normală, sau o singură extrasistolă după două sistole normale succesive. V. și bigeminism.

TRIGGER / trigger / trigger. ['Efigl'. *trigger* = *trdgaci de armă de foc*.] Anglicism utilizat pentru a desemna stimulul care are capacitatea de a declanșa un anumit proces sau fenomen. Utilizarea termenului s-a extins și pentru desemnarea, de ex., a unei secvențe moleculare sau molecule care declanșează un proces sau un lanț de reacții. V. și zona trigger.

TRIGLICERID, s. n. / triglyceride, s. m. / triglyceride. [Lat. (*res, tria*, gr. *trcis* = trei; gr. *glykeros* = îndulcit, de [a *glykys* = dulce]) Substanță lipidică alcătuită dintr-o moleculă de *glicerol esterificată cu trei molecule de *acizi grași. T. reprezintă forma de stocare a acizilor grași în organism și, de asemenea, se află în uleiurile și în grăsimile naturale. Ele pot conține un singur tip de acid gras (*t. omogene* sau *simple*) sau tipuri diferite (*t. eterogene* sau *mixte*). Concentrația de t. în sânge (v. tab. const. biochim.) crește în *hiperlipidemie.

TRIGLICERIDEMIE, s. f. / triglyceridemie, s. f. / triglyceridemia. [Lat. *ires, tria*, gr. *trcis* = trei; gr. *glykeros* = îndulcit, de. (*a glykys* = dulce; *haima, -atos* = sânge)] Prezintă ?i concentrația *trigliceridelor din sânge. V. hiperlipidemie și tab. const. biochim.

TRIGON, s. n. / trigone, s. m. / trigone. NA: **fornix, trigonum (2).** [Lat. *trigoniim*, gr. *trigonos* = *triu.ng/ii*] 1) Os supranumerar al piciorului, reprezentând tuberculul posteroextern al astragalului. Sin.: astragal supranumerar. 2) Formațiune viscerală de formă triunghiulară. Ex.: *t. cerebral, t. olfactiv, *t. vezical.

TRIGON CEREBRAL / trigone cerebral / trigone, trigonum.

NA: fornix. Formațiune de substanță albă, alcătuită din corp, doi pilieri anteriori și doi posteriori și continuând îndeosebi fibre de asocieri interemisferice.

TRIGON VEZICAL / trigone vesical / vesical trigone. NA:

trigonum vesicae. Regiune a mucoasei vezicale cuprinsă între cele două orificii ureterale și orificiul uretral.

TRIGONITA, s. f. / trigonite, s. f. / trigonitis. [Lot. *trigonum*, (fr. *trigoas* = *trumffhi*; -ita.)] Inflamație a mucoasei *trigonului vezical, care apare îndeosebi la femeie. Se manifestă prin crize de polakiurie, îndeosebi în timpul zilei, însoțite de dureri uretrovaginale. Morfopatologic se constată, la nivelul colului vezical și al trigonului, leziuni potipoide, chistice, edematoase sau angiomatoase, mai rar ulceratii unice sau multiple.

TRIGONOCEFALIE, s. f. / trigonocephalie, s. f. / trigonocephaly. [Lat. *trigonum*, gr. *trigonos* = *triunghi*; *kephale* = *cap*.] Malformație caracterizată printr-o formă triunghiulară a capului, determinată de *sinostoza prematură a oaselor craniene, care determină compresiunea emisferelor cerebrale.

TRIIODOTIRONINA, s. f. / triiodothyronine, s. f. / triiodothyronine. *Hormon tiroidian provenind din *tiroglobulina, produs la adultul normal în cantitate de 7-12 *μg* pe zi. Circulă în sânge sub două forme: liberă, în proporție de 0,3%, și legată de proteine transportoare (v. tiroxina). Concentrația totală în sânge: 750 - 1950 ng/l sau 1,2-3 nmol/l. V. tiroxina, hormoni tiroidieni, tiroidă. Denumirea chimică completă: triiodo-3,5,3'-tironina. Abrev.: *Jy*.

TRIL, s. n. / thrill, s. m. / thrill. [Etiol. *to thrill* = a se mișca, a vibra] Perceperea prin palpare a unor vibrații de natură cardiovasculară, de regulă sufluri. Ex.: t. anevrismale, aortice, diastolice și sistolice. V. și fremit.

TRILOBAT, adj. / trilobe, -e, adj. / trilobate. {Lat. (*res, tria*, gr. *treis* = *trei*); [at. *lobus* = *lob*.] Care este alcătuit din trei lobi.

TRILOCLAR, adj. / triloculaire, adj. / trilocular. [Lot. *tres, tria*, gr. *treis* = *trei*; tat. *loculus*, dim. de [a *locus* = *Coc*.] Care prezintă trei cavități sau trei compartimente.

TRIMER, s. m. / trimere, s. m. / trimer. [Lat. *tres, tria*, gr. *treis* = *trei*; gr. *meros* = *parte*] Moleculă alcătuită din trei sub-unități de obicei trei lanțuri polipeptidice. V. și monomer, polimer.

TRIPANOSOMIAZĂ, s. f. / trypanosomiase, s. f. / trypanosomiasis. [Cjr. *trypanum* = *fiughiu*; *soma, -atos* = *c.orp*; -ozd.] Boală parazitara, endemică în unele regiuni din Africa (între 12° latitudine nordică și 15° latitudine sudică), cauzată de *Trypanosoma*. Sin.: boala Dutton. Tipuri principale: 1) *T. africana* este produsă de *Trypanosoma gambiense* sau *rhodesiense* și este transmisă prin muștele tete; evoluează, după o stare febrilă cu leziuni cutanate (tripanide), adenopatii, atingeri viscerale, către o meningoencefalită difuză, bolnavul plonjând într-o permanentă somnolentă. Sin.: boala somnului. 2) *T. americana*, sin.: boala Chagas (v.).

TRIPLEGIE, s. f. / triplegie, s. f. / triplegia. [Lot. *tres, tria*, gr. *treis* = *trei*; gr. *plege* = *lovitura*.] Hemiplegie asocată cu paralizia unui membru din partea opusă a corpului.

TRIPLET, s. m. / triplet, s. m. / triplet. [Lat. (*rip/us*, gr. *triploos* = *tripCu*.) 1) În genetică, grup de trei baze purinice sau pirimidinice în moleculă de ADN sau ARN care codează un anumit aminoacid în biosinteza proteinelor. 2) Nasterea a trei gemeni, denumiți tripleți.

TRIPLOPIE, s. f. / triplopie, s. f. / triplopia. [Lat. *triploos*, gr. *triploos* = *tripCu*; *ops, opos* = *vedere, vaz*.] Tulburare a vederii care constă într-o viziune triplă, adică, în percepția simultană a trei imagini ale aceluiași obiect.

TRIPSINA, s. f. / trypsine, s. f. / trypsin. [Gr. *tripsis* = *fre-care, z-drobire, sfărâmare* (aliiz-ie ta modl de extracție al enzimelor, prin "free area" panc.re.asului cu glice.rina), de [a *terere* = a zdrohi, a sfărâma, -ina.] Enzimă proteolitică secretată de pancreas sub formă unui precursor, "tripsinogen, acesta fiind convertit în formă activă la nivelul duodenului de *enterokinază (sau enteropeptidază). T. este o endopeptidază care, în mediul alcalin, acționează specific asupra legăturii arginil și lizil din lanțul peptidic. Ea catalizează inclusiv clivajul unor molecule de tripsinogen și îndeosebi al unor enzime pancreatice importante pentru digestia proteinelor. Activarea *in situ* a t. ar putea fi un mecanism implicat în geneza *pancreatitei acute. T. cristalizată de bou (*Bos taurus*) este utilizată, datorită efectelor proteolitice, local pentru *debridarea plagilor necrotice, a unor ulcere, abcese, fistule și în tratamentul *empiemului. Sin.: triptaza. V. și tripsinogen.

TRIPSINOGEN, s. m. / trypsinogene, s. m. / trypsinogen. [V. etimologia termenului *tripsina*; gr. *gennan* = a produce] Proenzimă a *tripsinei secretată în pancreas și activată în duoden de *enterokinază. T. este alcătuit din 247 aminoacizi, iar gena codificanță se află pe cromozomul 7. V. și tripsina.

TRIPTAMINA, s. f. / tryptamine, s. f. / tryptamine. Amină rezultată prin decarboxilarea *triptofanului, produsă în organism îndeosebi prin acțiunea unor enzime bacteriene intestinale. T. are un efect vasoconstrictor prin stimularea eliberării de "noradrenalină. Totodată, ea reprezintă precursorul mai multor substanțe naturale sau sintetice, unele dintre acestea, ca dietil-triptamina și dimetil-triptamina fiind psihoactive.

TRIPTAZĂ, s. f. / tryptase, s. f. / tryptase. [V. etimologia termenului *tripsina*; -ozd.] Sin.: tripsina (v.).

TRIPTOFAN, s. m. / tryptophane, s. m. / tryptophan. Aminoacid (acid α-amino-β-indol propionic) component al majorității proteinelor, esențial pentru creșterea optimă în copilărie și pentru echilibrul azotat în organism. Este precursor al *serotoninei și al nicotinamidei, în acest caz prin intermediul *kynureninei. Cantități adecvate de t. în alimentație pot compensa deficitul în *acid nicotinic și, implicit, preveni formele ușoare de "pelagra.

TRISMUS, s. n. / trismus, s. m. / trismus. [Gr. *trismos* = *scrișnit din dinți*] Contractură spastică a mușchilor masticatori, cu dificultatea deschiderii gurii. Este consecința unei perturbări motorii a nervului trigemen și reprezintă primul semn clinic al *tetanosului. T. poate fi provocat uneori și de o infecție dentară sau amigdalită.

TRISOMIE, s. f. / trisomie, s. f. / trisomy. [Lat. *tres, tria*, gr. *treis* = *trei*; gr. *soma, -atos* = *corp*.] Perturbare genetică caracterizată prin prezența în celule a trei cromozomi în locul unei perechi (un cromozom supranumerar). Cariotipul are deci 47 de cromozomi. Se traduce clinic prin malformații diverse, adesea complexe, care variază funcție de grupa la care aparține cromozomul supranumerar: t. 13, sindrom Patau (v.), t. 18, sindrom Edwards (v.), t. 21, sindrom Down (*mongolism). T. 12 este frecventă în leucemia limfoidă cronică.

TRISOMIE 18 / trisomie 18 / 18 trisomy. Sin.: sindrom Edwards (v.).

TRISOMIE 21 / trisomie 21 / 21 trisomy. Sin.: sindrom Down (v.).

TRITANOMALIE, s. f. / tritanomalie, s. f. / tritanomaly. [Gr. *tritos* = al treilea; [at; gr. *anomalía* = *mregulăntate, din (at. *anomalus*, gr. *anomos* = *neregulat* (gr. a - *priv.*; *nomos* = *obicei aiând forța de lege).*] Anomalie congenitală a simțului cromatic, manifestată prin deficiență parțială a percepției culorii albastre. V. și tritanopie.*

TRITANOPIE, s. f. / tritanopie, s. f. / tritanopia. [Cjr. *tritos* = al treilea; *an - priv.*; *ops, opos* = *vedere, vaz*.] Absența percepției culorii albastre. Sin.: tritanopsie. V. și tritanomalie.

TRITANOPSIE

TRITANOPSIE, s. f. / tritanopisme, s. m. / tritanopsia. [Cfr. *trilos* = ai treiea, *un - priv.*; *opsis* = Ve.de.re, aspect.] Sin.: tritanopie (v.). **TRITIUM, s. n. / tritium, s. m. / tritium.** [Qr. *tritios* = at tna/leo.]

Izotop radioactiv al *hidrogenului, emitor de radiatii -, cu tim-pul fizic de Tn jumatare 12,37 ani. Este foarte frecvent utilizat in sinteza unor molecule organice radiomarcate. Utilizarea umana in vivo a t. este interzisa Tn majoritatea tarilor.

TRITURARE, s. f. / trituration, s. f. / trituration [Lat. *tritu-ratio, -onis* = treieiful gradului, de (a *tritiirare* = fl tre.ie.ra, fi *terere* = a freca, a tre.ie.ra) 1) Actiunea de a transforma Tn pulbere o serie de substante. 2) Obtinerea unei *mixturi omo-gene de substante prin frecare, presare si zdrobire. Ex.: obtine-rea *amalgamului dentar din particule metalice si mercur.

TRIUNGHIIUL EINTHOVEN / triangle d'Einthoven / Einthoven's triangle. {Lot. *triangulus* = trunghi, de. [a. (res, *tria* = trei, *angulus* = unghi, cof; *WHlem Einthoven*, fizioCog oCan-(fez, profesor (a Leyde, 1860-1927, premiut 9(gbel pentru. fiziologw/medkina in. 1924.) Triunghi postulat de Einthoven, conform caruia cei trei electrozi periferici (brat drept, brat stang, gamba stanga) folositi Tn electrocardiografie formeaza Tn plan frontal varfurile unui triunghi echilateral, Tn al carui centru este situata inima.

TRIUNGHIIUL GARLAND / triangle de Garland / Garland's triangle. [Lat. *triangulus* = triungtii, de (a (res, (rlo = trei, *angulus* = unghi, coCt; *George Miaot Garland*, medic atrmri-can, 1848-1926.) Zona de submatitate Tntre *curba Ellis-Damoiseau si coloana vertebrala, datorita Tmpingerii spre medi-astin a parenchimului pulmonar de catre lichid.

TRIUNGHIIUL SCARPA / triangle de Scarpa / Scarpa's triangle. NA: *trigonum femorale.* [Lot. *triangulus* = triwighi, de ia tres, *tria* = trei, *angulus* = imgfu, wff; *Antonio Scarpa*, anatomist fi cfivurg itatian, profesor de. chimrgie [a 'Modena, apoi profesor de. anatomic, (a Sado'o, 1747-1832.) Spatiu tri-unghiular delimitat in partea superioara a coapsei de muschii sartorius, lung adductor si de ligamentul inghinal (Poupart).

TROCAR, s. n. / trocart, s. m. / trocart. [J-r. *veche trocart*, alterare de [a *trois-quarts* = trei sferturi (Coma cu trei taifuri).] Instrument servind la practicarea unor punctii la nivelul unor cavitati din organism. Este alcatuit dintr-o tija metalica cu un varf triunghiular ascutit, culisand Tn interiorul unei *Canute si depasind-o la nivelul varfului. Dupa efectuarea punctiei, tija este retrasa, ceea ce permite scurgerea unui eventual continut lichid sau semisolid.

TROFEDEM, s. n. / trophoedeme, s. m. / troph(o)edema. {jr. *trophe* = firana, nutritie; *oidema, -atos* = wnflatura, de. [a *oidein* = a creste. m vaCimi.] Sin.: boala Milroy (v.).

TROFIC, adj. / trophique, adj. / trophic. {Cjr. *trophikos* = cans *fuwvite.*} Care se refera la *nutritie.

TROFICITATE, s. f. / trophicite, s. f. / trophicity. {jr. *trophikos* = care firanefte.} Ansamblu de fenomene care deter-mina nutritia si echilibrul metabolic al structurilor vii.

TROFOBLAST, s. n. / trophoblaste, s. m. / trophoblast. [Cyr. *trophe* = firand, nutritie.; *blastos* = ge:nne.n.\ Stratul superficial al vilozitatilor placentare. V. placenta.

TROFOPATIE, s. f. / trophopathie, s. f. / trophopathy, trophopatia.]<^r. *trophe* = hrana, nutritie; *pathos* = boata.\ Orice tulburare de "nutritie, de la forme functionate la manifestari patologice distincte.

TROFOTERAPIE, s. f. / trophotherapie, s. f. / trophotherapy. {jr. *trophe* = furana, nutritie.; *therapeia* = tratame.nt, de [a *therapeuein* = fl uigrjij] Tratamentul unei boli cu mijloace dietetice.

TROFOZOIT, s. m. / trophozoite, s. m. / trophozoit. {Qr. *trophe* = hrana, nutritie.; *zoon* = animal.] Forma vegetativa, asexuala, a unor sporozoaie, cum ar fi cele din genul *Plasmodium.

TROMBASTENIE GLANZMANN

TROHANter, s. n. / trochanter, s. m. / trochanter. [Qr. *trokhanter, -eros* = alergator, de [a *trokhazein* = a aterga,] Marele t. (TMA: *trochanter major*): voluminoasa apofiza quadrangulata a extremitatii superioare a femurului, situata Tn prelungirea diafizei osului, pe care se insera mai multi muschi ai coapsei. Micul t. fNA: *trochanter minor*): apofiza conica a extremitatii superioare a femurului, situata la partea postero-interna a metafizei femurale superioare, pe care se insera mu\$chiul psoas iliatic.

TROHANTEROPLASTIE, s. f. / trochanterplastie, s. f. / trochanterplasty. [Qr. *trokhanter, -eros* = atergdtor, de la *trok-Aozei'n* = a aierfja; *plastos* = modetat, de [a *plassein* = a forma, a modela,] Excizia chirurgicala a apofizei osoase m scopul remodelarii unui nou cap femural.

TROHIN, s. n. / trochin, s. m. / lesser tuberosity of the humerus. NA: *tuberculum minus humeri.* [Cyr. *trokhos* = roata,] Tuberozitate a extremitatii anterosuperioare a humerusului, situata intern fata de *trohiter, pe care se insera muschiul subscapular. Sin.: mica tuberozitate a humerusului. V. tab. anat. - case.

TROHITER, s. n. / trochiter, s. m. / greater tuberosity of the humerus. NA: *tuberculum majus humeri.* {jr. *trokhos* = roata,] Tuberozitate antero-externa a extremitatii superioare a humerusului, pe care se insera, in ordine anteroposterioara, muschii: subspinos, supraspinos \$i mic rotund. Este separat de *trohin prin culisa sau santui bicipital, unde se gaseste ten-donul bicepsului. Sin.: marea tuberozitate a humerusului. V. tab. anat. - oase.

TROHLEAR, adj. / trochleaire, adj. / trochlear. [Lat. *trochlea, din gr. trokhilia* = roata. de. scripete..] 1) Care se aseamana ca forma cu o roata de scripete. Ex.: foseta t. a *orbitei. 2) Care se refera la *trohlee, sau este Tn legatura cu aceasta.

TROHLEE, s. f. / trochlee, s. f. / trochlea. NA: *trochlea, pi. trochleae.* [Lat. *trochlea, din gr. trokhil'ui* = roata de. scripete..] Structura anatomica in forma de roata de scripete. Ex.: t. *humerala*, partea mediana a extremitatii inferioare a *humerusului, care se articuleaza cu indzura trohleara a *cubitusului. V. si tab. anat. - oase.

TROHOCEFALIE, s. f. / trochocephalie, s. f. / trochocephalia. [^r. *trochos* = roatd; *kephale* = cap.] Malformatie a craniului constand in forma rotunjita a acestuia.

TROMB, s. m. / thrombus, s. m. / thrombus. {Cjr. *thrombus* = cneag,} Sin.: trombus (v.).

TROMBANGEITA OBLITERANTA / thromboangeite obliterante / thromboangiitis obliterans, Buerger's disease. {Cjr. *thrombos* = ch-eag; *angeion* = vas; -Ha; [at. *oblitterare* = a fterge. iite.re.ie. (*ob* = in fata; *littera* = Kteni).] Boala vasculara ocluziva inflamatorie, care afecteaza arterele si venele mid ?i medii ale extremitatilor membrelor. De asemenea, pot fi afec-tate vasele cerebrale, viscerale si coronare. Boala evolueaza m pusee succesive subintrante si poate impune amputatii iterative. T. a. se dezvolta eel mai frecvent la barbati sub 40 de ani, iar relatia cu fumatul este certa, desi cauza bolii nu este cunoscuta. S-a constatat o incidenta crescuta a antigenilor HLA-B5 si A9 la padentii cu aceasta boala. Sin.: boala Billroth-Winiwarter, boala Buerger.

TROMBASTENIE, s. f. / thrombasthenie, s. f. / thrombasthenia. [Qr. *thrombos* = cheaf; *astheneia* = sCalnaum, de, (a. a - priv., *sthenos* = forfa, putere..] Disfunctie a trombocitelor, al caror numar este normal sau chiar usor crescut, dar *adezivitatea si 'agregabilitatea plachetara sunt alterate, retractia cheagului este pretungita sau uneori absenta. T. se manifesta clinic prin *sindrom Glanzmann.

TROMBASTENIE GLANZMANN / thrombasthenie hemorragique hereditaire / Glanzmann's thrombasthenia. [Eduard

Glanzmaan, *peficiatru fi IvimatoCog dvifian, profesor ia 'Benw, 1S87-1959_]* Sin.: sindrom Glanzmann (v.).

TROMBAZA, s. f. / **thrombase**, s. f. / **thrombase**. [Qr. **thrombus** = *ctieag*; -*aza*.] Sin.: trombina (v.).

TROMBECTOMIE, s. f. / **thrombectomie**, s. f. / **thrombecto-my**. [Qr. **thrombos** = *ctieag*; **ektome** = *eyizie.*] Ablatia chirurgicala a unui cheag, nou sau vechi, format Tn interiorul unui vas sau a unei cavitati cardiace.

TROMBELASTOGRAF, s. n. / **thromb(o)elastographe**, s. m. / **thromb(o)elastograph**. [Qr. **thrombos** = *cheag*; **elustos** = *dcicii, maleabii*; **graphein** = *a sew.*] Aparat care permite obtinerea *trombelastogramei.

TROMBELASTOGRAFIE, s. f. / **thromb(o)elastographie**, s. f. / **thromb(o)elastography**. [Qr. **thrombos** = *ctieag*; **eIostos** = *docit, maleaBit*; **graphein** = *a serie.*] Studiul global al coagularii, prin Tnregistrarea cu ajutorul *trombelastografului. Var.: tromboelastografie. Sin.: trombodinamografie. V. trombelastograma.

TROMBELASTOGRAMA, s. f. / **thromb(o)elastogramme**, s. m. / **thromb(o)elastogram**. [Qr. **thrombos** = *ctieag*; **elastos** = *docil, maUabii*; **gramma** = *inscrure.*] Diagrama obtinuta pe hartie fotografica prin 'trombelastografie. Tn principiu, pe t. (care are forma unui diapazon) se pot masura: viteza de coagulare, soliditatea si gradul de retractie al cheagului etc. Utilitatea t. este limitata, totusi, ea permite Tndeosebi investigarea etapei post-coagulare. Var.: tromboelastograma.

TROMBICULIDAE / Trombiculidae / Trombiculidae. Familie de capuse din clasa "Arachnide, cu distributie cosmopolite (ubiquitara). Are semnificatie medicala doar genul *Trombidium*, subregnurile *Eutrombicule* si *Leptotrombidium*. *Trombicula autumnalis* determina, prin Tntepatura sa, o dermatoza benigna numita trombidioza. Larvele de *T.* transmit la om microorganismul *Rickettsia tsutsugamushi*. V. boala tsutsugamushi.

TROMBIDIOZA, s. f. / **trombidiose**, s. f. / **trombidiosis**. V. *Trombiculidae*.

TROMBINA, s. f. / **thrombine**, s. f. / **thrombin**. [Cjr. **ihrom-bos** = *ctieag*; -*ina*.] Factor de coagulare, produs de transformare a protrombinei sub efectul protrombinazei si al calciului si, probabil, al altor factori de coagulare. T. transforma *fibrinogenul m *fibrina. Sin.: factor Ila, fibrinferment (desuet), trombaza. V. si trombinoformare.

TROMBINOFORMARE, s. f. / **thrombinoformation**, s. f. / **thrombin formation**. [Qr. **thrombos** = *ctieag*; -*ina*; [at. **formare** = *a. da. o forma, a forma, de ia forma* = *forma.*] Transformarea *protrombinei In "trombina sub influenta *tromboplastinei. T. reprezinta un timp important al *coagularii.

TROMBINOGEN, s. m. / **thrombinogfene**, s. m. / **thrombinogen**. [({r. **thrombos** = *cheag*; -*ina*; **gennan** = *a produce.*)] Sin.: protrombina (v.).

TROMBOCIT, s. n. / **thrombocyte**, s. m. / **platelet, thrombocyte**. [({r. **thrombos** = *ctieag*; **kytos** = *cnCu[a.*] Element figurat al sangelui, de forma discoidala, cu diametrul de 2-4 m. T. provine din fragmentarea *megacariocitului, nu are nucleu, dar contine enzime active si mitocondrii. Rolul eel mai important (cunoscut) al t. este Tn "coagularia sangelui, ele dedansand debutul *hemostazei, adica hemostaza primara. In mod normal, numarul de t. este de 200 000 - 400 000/ml, iar durata de viata de circa 8-10 zile. Citoplasma sa contine o serie de tipuri de granule, Tndeosebi granule dense si granule a, iar membrana contine o serie de glicoproteine. Pentru expresia functionala a t. sunt importante *adezivitatea si 'agregarea acestora. Sin.: placheta sanguina. V. adezivitate plachetara, agregare a plachetelor, trombopatie, tromboxani.

TROMBOCITEMIE, s. f. / **thrombocytemie**, s. f. / **thrombocyt(a)emia**. [Qr. **thrombos** = *ctieag*; **kytos** = *cehlia; baima, -atos* = *sditiffe.*] Crestere a numarului de *trombocite circulante

sanguine peste 1 000 000 /mm³, adesea Tn cadrul unui *sindrom mieloproliferativ.

TROMBOCITEMIE ESENTIALA / thrombocyt6mie essentielle / idiopathic thrombocyt(a)emia. *Mieloza hipertrombocitara de cauza necunoscuta, caracterizata prin hemoragii, tromboze vasculare frecvente si splenomegalie. *Timpul de sangerare este usor prelungit, iar timpul de coagulare aproape normal. Evolutie lenta (peste 15 ani), dar fatala. Tratamentul cu fosfor radioactiv si chimioterapia sunt eficiente o perioada indelungata. Transformarea Tn *leucemie acuta mieloida este exceptionala.

TROMBOCITOPENIE, s. f. / **thrombocytopenie**, s. f. / **thrombocytopenia**. [({r. **thrombos** = *ctieaf*; **kytos** = *ceiitid*; **penia** = *sarww.*] Scaderea numarului de plachete, Tn general sub 150 000/mm³, din cauza unei insuficiente cantitative sau calitative a producerii lor, distructie crescuta sau repartitie anormala. Se disting: 1) *t. esentiala* sau purpura trombocitopenica idiopatica, v. boala Werlhof; 2) *t. imuna*, asociata cu prezenta de anticorpi antiplachetari (IgG).

TROMBOCITOPOIEZA, s. f. / **thrombocytopenie**, s. f. / **thrombocytopenie**. [Qr. **thrombos** = *ctieag*; **kytos** = *Ctivila*; **poiesis** = *crum, fonnaiv, de [a poiein* = *a face.*] Sin.: tromboipoieza (v.).

TROMBOCITOZA, s. f. / **thrombocytose**, s. f. / **thrombocytosis**. [Qr. **thrombos** = *ctieag*; **kytos** = *c-eiua.*; -*oza.*] Cresterea numarului de plachete Tn sangele periferic. Sin.: hiperplachetoza.

TROMBODINAMOGRAFIE, s. f. / **thrombodynamographie**, s. f. / **thrombodynamography**. [Qr. **thrombos** = *ctieag*; **dynamis** = *fora; ffraphein* = *a scrie.*] Sin.: trombelastografie (v.).

TROMBOELASTOGRAFIE. Var. pentru trombelastografie (v.).

TROMBOELASTOGRAMA. Var. pentru trombelastograma (v.).

TROMBOEMBOLIE, s. f. / **thromboembolie**, s. f. / **thromboembolism**. [Gr. **thrombos** = *ctieag*; **embolie** = *acfiwua (lt a ninca in., de [a emballein* = *a amna in (en = m; hallein* = *a arunca.)*] Obstructie a unui vas sanguin cu material trombotic transportat de curentul sanguin de la locul de origine pana la vasul obturat. V. si boala tromboembolica.

TROMBOENDARTERIECTOMIE, s. f. / **thromboendarteriectomie**, s. f. / **thromboendarterectomy**. [({jr. **thrombos** = *chewj*; **endon** = *induntru, arteria* = *artera.*; **ektome** = *e'acizie.*] Sin.: endarteriectomie (v.).

TROMBOFILIE, s. f. / **thrombophilie**, s. f. / **thrombophilia**. [Cjr. **thrombos** = *ctieag*; **philia** = *atracie, de. {a phitein* = *a iu6il*] Tendinta de aparitie a 'trombozelor, determinata de *hipercoagulabilitate si facilitata de cauze diverse sanguine, vasculare, metabolice si de unele medicamente.

TROMBOFLEBITA, s. f. / **thrombophlebite**, s. f. / **thrombophlebitis**. [Qr. **thrombos** = *cheag*; **phleps, phlebos** = *Wiui; -itd.*] Inflamatie a unei vene asociata cu f-irmarea de *trombusuri. Se disting: 1) (*intracraniana*, la nivelul. ainsurilor durei mater; 2) *t. migratoare*, care poate aparea Tn zone multiple (de la venele superficiale periferice, la venele mari si viscerale) si la intervale de timp diferite; 3) *t. postpartum* poate aparea la lehuza si este localizata la nivelul venei iliofemorale; 4) (*puru-lenta*, cu formare de puroi la nivelul trombusului si infiltrate peretelui vascular. V. si flebita, flebotromboza, tromboza.

TROMBOGEN, adj. / **thrombogfene**, adj. / **thrombogenic**. [Cjr. **thrombos** = *cheaf*; **gennan** = *a produce.*] Care poate determina o 'tromboza. Termenul este utilizat Tndeosebi cu referire la bolile sau la interventiile chirurgicale care se afla frecvent la originea *flebtelor.

TROMBOGENEZA, s. f. / **thrombogenesis**, s. f. / **thrombogenesis**. [Cjr. **thrombos** = *ctieag*; **genesis** = *prodlicere, de [ageanan* = *a produce.*] Procesul de "tromboza. Sin. partial: tromboipoieza.

TROMBOKINAZA

TROMBOKINAZA, s. f. / **thrombokinase**, s. f. / **thromboki-nase**. \Qr. *thrombus* = cheaf; *kinem* = a mifca; -aid.] V. tromboplastine.

TROMBOLITIC, adj., s. n. / **thrombolytique**, adj., s. m. / **thrombolytic**. \Jr. *thrombos* = cheag; *lytikos* = can; *distruge*, de (a *lyein* = a *distruge*.) 1) Care provoaca *tromboliza. 2) Medicament care are acest efect. Substantele cu rol t. sau *anti-agregant plachetar pot fi clasificate, in functie de mecanismul de actiune, in: inhibitori ai ciclooxigenazei, inhibitori ai tromboxan sintetazei, antagonist! ai receptorilor TxA; (tromboxan Aj, inhibitori ai trombinei. V. si fibrinolitik.

TROMBOLIZA, s. f. / **thrombolysse**, s. f. / **thrombolysis**. [Qr. *thrombos* = cheag; *lysis* = *distrugere*, de (a *lyein* = a *distruge*.) Disolutia unui cheag alcatuit din *fibrina si existent Tn circulatia sanguina. T. se obtine prin utilizarea de agen!i fibri-nolitici.

TROMBOMODULINA, s. f. / **thrombomoduline**, s. f. / **thrombomodulu**. [Cjr. *thrombus* = cheag; (at. *modular!* = a ritma, a modulo, de (a *modulus* = *mdsura*.) *Calciproteina cu Mr de 100 kDa care, Tn calitate de receptor al suprafetei lumenale a celulelor endoteliale, leaga trombina, servind astfel in calitate de *cofactor la activarea *proteinei C. T. poate actiona ca protector impotriva coagularii intravasculare.

TROMBOPATIE, s. f. / **thrombopathie**, ». f. / **thrombocytopathy**. \Qr. *thrombos* = cheag (*kytos* = *ceCuta*); *pathos* = boaid.\ Anomalie functionala a plachetelor, de origine constitutionala sau dobandita, care determina un sindrom hemoragic, fara anomalii ale numarului de plachete, nici ale factorilor plasmatici ai coagularii. V. si sindrom Glanzmann.

TROMBOPENIE, s. f. / **thrombopenie**, s. f. / **thrombocytopenia**. \Cjr. *thrombos* = cheag (*kytos* = *ceiuld*); *pcnia* = sanlcie.) Sin.: trombocitopenie (v.).

TROMBOPLASTIC, adj. / **thromboplastique**, adj. / **thromboplastic**. [Qr. *thrombos* = cheag; [at. *plasticus*, gr. *plalikos* = *we se poate modeCo*, de, (a gr. *plastikos* = *arta de a mo-deta*; gr. *plassein* = a forma, a modela,] Despre substante care favorizeaza coagularea.

TROMBOPLASTINE, s. f. pi. / **thromboplastines**, s. f. pi. / **thromboplastins**. [Ofr. *thrombos* = cheag; *plastos* = *mode/at*, de [a *plussoin* = a forma, a *modela; -inn.] Complex enzimatic format dintr-un fosfolipid plachetar si din factorii V si X acti-vati, necesar coagularii sangelui; transforma protrombina Tn trombina Tn prezenta calciului. Se disting: (. *plasmatica* (sau *endogena*) si *tisulara* (sau *exogena*) on factorul III de coa-gulare denumit, uneori, trombokinaza. Sin.: protrombinaze.

TROMBOPLASTINOGEN, s. m. / **thromboplastinogfene**, s. m. / **thromboplastinogen**. [(^r. *thrombus* = cheag; *plastos* = *mo-deiat*, de (a *plassein* = a forma, a *modeia*; -iad; *gennan* = a produce.) *Factorul de coagulare VIII reprezinta o globulina plas-matica termolabila care, sub actiunea tromboplastinogazei, formeaza *tromboplastina. Absenta sau deficienta sa provoaca *hemofilia A (v. hemofilie-1). Sin.: protrombokinina, protrombo-plastina.

TROMBOPLASTINOGENAZA, 8. f. / **thromboplastinog6nase**, s. f. / **thromboplastinogenase**. [Cyr. *thrombos* = cheag; *plastos* = *modelat*, de [a *plisseiii* = a forma, a *modela*; -ind; *gentian* = a produce; -oza.] Enzima lipidica eliberata prin distructia trombocitelor, care transforma tromboplastinogenul in trombo-plastina. T. exista, de asemenea, in toate tesuturile organis-mului. Sin.: enzima sau factor plachetar.

TROMBOPOIEZA, s. f. / **thrombopoifese**, s. f. / **thrombopoiesis**. [CfT. *thrombos* = cheag; *poicis* = *cretre*, *formare*, de [*apoiein* ^ a face..] 1) Ansamblu de procese care conduc la elaborarea plachetelor. Sin.: trombocitopoieza. 2) Sin.: trombo-geneza (v.).

TROMBUS

TROMBOPOIETINA, s. f. / **thrombopoi6tine**, s. f. / **thrombopietin**. [Cjr. *thrombos* = cheag; *poi6tikos* = *cart face*, care creeazS, de (a *poiein* = a face; -ind.] Factor de crestere pro-dus in celulele maduvei osoase, care stimuleaza diferentierea si multiplicarea megacariocitelor si creste astfel productia de trombocite.

TROMBOSPONDINA, s. f. / **thrombospondine**, s. f. / **thrombospondin**. [Qr. *thrombos* = cheag; Cat. *spondcus*, din gr. *spondeios* = *ritm ai tiersuritor specific libafiuunor*, *cdnteceCor soiem*, sau *cuvant format din doud sua6e accentuate m mod egaf*; -ind.] Glicoproteina cu M_r de 450 kDa, secretata indeosebi de granulele ale trombocitelor. T. prezinta o structura apropiata de cea a *fibronectinei si *vitronectinei, fiind un promoter al

*agregarii plachetelor ca si al aderenței unor tipuri celulare diverse.

TROMBOSTATIC, adj. / **thrombostatique**, adj. / **thrombostatic**. [Cfr. *thrombos* = cheag; *statikos* = *care oprefte*, de (a *islunai* = a plasa, a face so. find.] Care impiedica formarea *cheagului.

TROMBOSTAZA, s. f. / **thrombostase**, s. f. / **thrombostasis**. [(<^r. *thrombos* = cheag; *stasis* = *oprire*, de [a *istunai* = a plasa, a face so. find.] Staza venoasa in amonte de o trom-boza atriala dreapta sau stanga.

TROMBOSTENINA, s. f. / **thrombost6nine**, s. f. / **thrombosthenin**. \Qr. *thrombos* = cheag; *sthenos* = *fortd*; -iaa.) Proteina plachetara din aceeasi familie cu actomiozina muscu-lara, care joaca un rol important in agregarea plachetara si retractia cheagului.

TROMBOTEST, s. n. / **thrombotest**, s. m. / **thrombotest**. [Cjr. *thrombos* = cheag; *engi. test* = *elamen, profia, din fr. veche. test* = *vas de pamdnt utulzat de a(chnnifti, de [a [at. *testum* = capac de (ut ars.)* Metoda de control al unui tratament anti-coagulant prin derivati de dicumarina. Consta in evaluarea a patru factori ai coagularii care pot fi modificati prin tratament (factor VII, IX, X si protrombina - factor II). Sin.: test Owen.

TROMBOXAN1, s. m. pi. / **thromboxanes**, s. m. pi. / **thromboxanes**. [(<^r. *thrombos* = cheag; (*kytos* = *ceiuld*); *oxnne* = *inel*.) Molecule derivate din *addul arahidonic, inrudite cu *prostaglandinele, sintetizate in *trombocite si *granulocite. T. A; (TxA;) induce agregarea plachetara, in cazul unei leziuni a endotelului, si contractia muschilor netezi (vasoconstrictie). Foarte instabil, cu o durata de semiviată de 30 s, T. A; se transforma in t. B[^] (TxB₂), substanta mai stabila, dar inactiva. V. endoperoxizi, prostaddina si prostaglandine.

TROMBOZA, s. f. / **thrombose**, s. f. / **thrombosis**. \Jr. *thrombos* = cheag; -ozd.] Formarea unui cheag (*trombus) in interiorul sistemului circulator, adica in vasele sanguine sau in cavitatile cardiace. Clasic, in cazul t. venoase, care sunt cele mai frecvente, se disting: trombiflebita (v.) si flebotromboza (v.).

TROMBUS, s. m. / **thrombus**, s. m. / **thrombus**, pi. **thrombi**. \Gr. *thrombus* = cheag.) Masa sanguina coagulata, formata in inima sau intr-un vas, *in situ*, ceea ce deosebeste t. de *embol. Sin.: tromb. Se deosebesc: 1) *T. alb*, mai frecvent, intotdeauna unic, cu localizare in capilare sau arteriole. Este alcatuit dintr-o masa de plachete (conglutinare plachetara) continand cateva leucocite si se formeaza rapid intr-un vas cu endotelul alterat, unde adera (nu este un cheag, deoarece nu contine nid fibrina, nici eritrodte). 2) *T. rosu*, exceptional, este un cheag de coagulare (asemanator coagularii *in vitro*), format din globule rosii si cateva aglomerari plachetare inserate intr-o retea de fibrina. 3) *T. mixt*, cu structura complexa, compus dintr-un cap (alb, situat la nivelul implantarii cheagului si format prin conglutinare plachetara) si un corp intotdeauna stra-tificat (zone de conglutinare plachetara alternand cu zone de

TROMPA EUSTACHIO

cheag de coagulare). T. poate fi *parietal* (artere, vene, inima, Tn zonele cu circulatie rapida) sau *obliterant* (artere si vene de calibru mis). Evolutia t. este variabila: organizare cu constituirea unui tesut conjunctiv tanar, continand vase de neofomatie, dar eel mai frecvent se produc fie o transformare hialina (*t. parietal*), fie o obliterare completa (*t. obliterant*). Se mai pot produce: calcificare, fibrinoliza (disparitia t.) și indeosebi mobilizarea t., care antreneaza o embolie.

TROMPA EUSTACHIO / trompe d'Eustache / Eustachio's tube, pharyngo-tympanic tube. NA: tuba auditiva. [Bartolo-me< i Eustachio, medic fi anatomist itaian, profesor [a f^otrio, 1520-1574.] Conduct osteocartilaginos care uneste urechea medie cu faringele. Sin.: salpinge, trompa auditiva.

TROMPA FALLOPIO / trompe de Fallope / fallopian tube. NA: tuba uterina. [Gabrielle Fallopio, anatomist itaQan, n. [a yvfakna, profesor [a Sadova, 1523-1562.] Sin.: trompa uterina (v.).

TROMPA, s. f. / trompe, s. f. / tube. [Lot. *trompa*, din germ. *trumpa* = formatiune otomatopeica.] Conduct anatomic tubular care este evazat la una din extremitati. V. tn continuare.

TROMPA AUDITIVA / trompe auditive / tuba auditiva. NA: tuba auditiva. Sin.: trompa Eustachio (v.).

TROMPA UTERINA / trompe de fallope / salpinx. NA: tuba uterina. Fiecare din cele doua conducte situate la dreapta si la stanga uterului, Tntinse pana la ovare, unde se termina prin pavilionul trompei. Sin.: oviduct, salpinge, trompa Fallopio.

TRONCULAR, adj. / tronculaire, adj. / truncal. [Lat. *truncus* = *tmncfii*] Care se refera la un trunchi nervos, arterial, venos sau limfatic.

TROPISM, s. n. / tropisme, s. m. / tropism. [r. (rope = mtoarcere, de (a *trepein* = a mtoarce; -ism.) Miscare de orientare, fa-a deplasare, la unele plante sau animale, ca raspuns la stimulii din mediul Inconjurator. Orientarea, cu una din parti, In directia stimulului este denumita *t. pozitiv*, iar Tn directie opusa, (. *negativ*. T. se observa Indeosebi la plante, dar este caracteristic si animalelor care traiesc Tn colonii, ancorate pe un substrat. T. sunt dasificate Tn functie de stimul. Ex.: barotropism (determinat de presiune), galvanotropism si magnetotropism (de stimulii electrici sau magnetici), fototropism (de lumina) etc. V. taxie.

TROPICOLAGEN, s. m. / tropocollagene, 8. in. / tropocolagen. [Cfr. *trope* = mtoarce.re, de. [a *trepein* = a mtoarce.;

***kolla* = c[ei; *gennon* = a *prodv.e.*] Macromolecula proteica de area 200 nm lungime si 1,5 nm diametru, bogata Tn acizi aminati de tipul glicinei, hidroxiprolinei, hidroxilizinei, secretata de fibroblaste, precursor al colagenului In tesuturile conjunctive. Este format din trei lanturi polipeptidice a cate 1 050 reziduuri fiecare. Mr t. este 285 kDa.**

TROPOMIOZINA, s. f. / tropomyosine, s. f. / tropomyosin. [(J.T. *trope* = intoamre, de [a *trepein* = a intoarc.e; *mys*, *mys* = *mufc.hi*: -inn.] Proteina musculara filamentoasa, care Tn repaus Tmpiedica filamentele de *actina sa interactioneze cu cele de 'miozina. Dimpotriva, activata de *troponina si ioni de calciu, declanseaza contractia musculara.

TROPONINA, s. f. / troponine, s. f. / troponin. [Qr. *trope* = mtoarcere, de (a *trepein* = a mtoarce; -inn.) Proteina musculara care intervine, Tmpreuna cu *tropomiozina, Tn faza preparatorie a contractiei musculare. In timpul activarii musculare, concentratia intracelulara a ionilor de calciu creste, iar t. legata cu acestia declanseaza actiunea tropomiozinei, care permite *actinei s;a reactioneze cu *miozina, ceea ce conduce la contractia musculara. T. este compusa din trei subunitati, I, C, T. Dozarea imunoenzimatica a subunitatilor T si I ale t. poate fi utila in diagnosticul infarctului de miocard.

TUBAR

TROPOSFERA, s. f. / troposphere, s. f. / troposphere. [Cjr. *trope* = mtoarce.re, de [a *trepein* = a mtoarce; Cat. *sphaera*, gr. *sphaira* = sfera.] Nume dat paturilor infenoare ale atmosferei, continand si organisme vii.

TRUNCHI, s. n. / tronc, s. m. / trunk. NA: truncus. [Lat. *truncus* = *trunchi*] 1) Partea principala, masiva, a corpului uman, reunita cu capul prin gat si care sustine cele patru membre. T. cuprinde: toracele, abdomenul si micul bazin. 2) Partea unui vas sau a unui nerv cu eel mai mare diametru, situata Tn amonte fata de ramurile de derivatie.

TRUNCHI BRAHIOCEFALIC / tronc arteriel brachio-cephalique / brachiocephalic trunk. V. tab. anat. - artere.

TRUNCHI CELIAC / tronc coeliaque / celiac trunk. V. tab. anat. - artere.

TRUNCHI CEREBRAL / tronc cerebral / brain stem. Ansamblu format din bulb, protuberanta si "mezencefal. Este situat Tn fosa cerebrala posterioara.

TRUNCHI COSTOCERVICAL / tronc cervico-intercostal / costocervical trunk. V. tab. anat. - artere.

TRUNCHI PULMONAR / tronc pulmonaire / pulmonary trunk. V. tab. anat. - artere.

TRUNCHI TIROCERVICAL / tronc thyro-cervical / thyrocervical trunk. V. tab. anat. - artere.

TRYPANOSOMA / trypanosoma / trypanosoma. [Qr. *trypanon* = *Burgfiiu*; *soma*, -atos = *Corp.*] Gen de protozoare flagelate, fuziforme si efilate, parazite tn sange la o serie de animale si la om. T. sunt agenti specifici! ai unor boli raspandite Tn tarile calde. V. tripanosomiaza.

TSH / TSH / TSH. [ficronm engC. *pentm Thyroid Stimulating Hormone* = *hormon tireostimulator*.] Acronim pentru hormonul tireotrop sau 'tirotofina, utilizat Tn mod curent Tn locul denumirilor respective. V. si tab. const. endocrinol.

TUB, s. n. / tube, s. m. / tube. [Lat. *tuhus* = *tub*] Denumire pentru o serie de canale naturale din organism. V. Tn continuare.

TUB CAPILAR / tube capillaire / capillary tube. T cu dia-metru sub 1 mm. V. capilar.

TUB COLECTOR / tube collecteur / collecting tubule. NA: tubulus renalis rectus. Portiune dreapta a *t. urinifer care uneste mai multi tubuli renali si se dirijeaza spre papila renala.

TUB CONTORT DISTAL / tube distal / distal convoluted tubule. NA: tubulus renalis contortus. Segmentul *t. urinifer Tndepartat de glomerulul renal.

TUB CONTORT PROXIMAL / tube proximal / proximal convoluted tubule. NA: tubulus renalis contortus. Segmentul *t. urinifer eel mai apropiat de glomerulul renal.

TUB DIGESTIV / tube digestif / alimentary tract, digestive tube. NA: canalis alimentarius. Canal lung, continuu, deschis la ambele sale extremitati, prin care tree alimentele ingerate si unde acestea sunt supuse unor transformari complexe, care fac posibila asimilarea componentelor necesare organismului. T. d. cuprinde: gura, 'faringele, 'esofagul, *stomacul, *duode-nul, *intestinul subtire (jejun-ileon), "colonul, *rectul si canalul anal. O serie de glande sunt considerate anexe ale t. d. Este cazul *glandelor salivare, *ficatului si *pancreasului.

TUB NEURAL / tube neural / neural tube. Denumire data santului neural dupa Tnchiderea sa.

TUB URINIFER / tube urinifere / uriniferous tubule. Sin : tubul renal (v.).

TUBAJ, s. n. / tubage, s. m. / tubage. [Lat. *tubus* = *tut*.] Introducerea unui tub, de obicei suplu, Tntr-un conduct sau Nr-o cavitate naturala, Tn scopul prelevării unor secretii, evacuarii sau introducerii unor substante. ex.: t. gastric, t. duodenal.

TUBAR, adj. / tubaire, adj. / tubal. [Lat. *tuba* = *trompeta*.] 1) Care se refera la "trompa Eustachio sau la "trompa Fallopio.

TUBER

2) Despre un suflu dur și intens auzit la auscultatia pulmonara, la nivelul unui focar de condensare.

TUBER, s. m. / tuber, s. m. / tuber. NA: tuber vermis. [Lot. tuber, -eris = *wnflatura, e^{cr}scenfa*] V. *vennis*.

TUBER CINEREUM / tuber(culus) cinereum / tuber cinereum.

NA: tuber cinereum. Portiune din fata ventrala a hipotalamusului (numita și tubercul anterior) ce ia parte la formarea planseului ventriculului III și din care se desprinde tija hipofizara.

TUBERCUL, s. m. / tubercule, s. m. / tubercle. NA: proces-sus accessorius (1). [Lat. *tuberculum*, dim. de [a. *tuber*, -eris = *umflatura, e^{res}cenfa*.] 1) Tn anatomie, relief mic rotunjit și tuat la suprafața unui organ. 2) In dermatologie, termen puțin utilizat care desemnează clasic un infiltrat dermic profund, cu evoluție lentă și obișnuit distructivă, care se traduce prin noduli unei grupări în placarde infiltrate.

TUBERCUL BOCK / tubercule de Bock / Bock's tubercle. [August C'(ir/ Dock, anatomist german, 1782-1833) T. supranumerar prezent pe fata jugala a celui de-al doilea molar permanent inferior.

TUBERCUL CARABELLI / tubercule de Carabelli / Carabelli tubercle. [George C. (E^{ller} van Lunkus/.prie) *Curubclli, dentist austriac, Viena, 1787-1842.*] T. supranumerar prezent pe fata palatinala a primului molar superior permanent.

TUBERCUL DARWIN / tubercule de Darwin / darwinian tubercle. NA: tuberculum auriculae. [Charles Hubert Riirwin, naturalist englez; 1809-1882.] Atavism prezent la nivelul pavilionului urechii, Tn treimea superioara, avand semnificatia unui prag algic crescut.

TUBERCUL ELEMENTAR / tubercule elementaire / tubercle. Sin.: folicul tuberculos (v.).

TUBERCUL ZUCKERKANDL / tubercule de Zuckerkandl / Zuckerkandl's tubercle. [Emil Ziickerkandl, anatomist austriac de origine ungara, profesor (a 'raz, apoi [a 'Viena, 1849-1910.] T. supranumerar prezent pe eel de-al doilea molar temporar.

TUBERCULI MORGAGNI / tubercules de Morgagni / Morgagni's tubercles. [Giovanni Baltista Morgagni, anatomist si utiatomopatofoff itaQan, profesor (a 'ladova, 1682-1771.) Glande sebacee areolare, Tn numar de 10-15, care fac sa proemine tegumentul de deasupra si care se hipertrofiază Tn timpul sarcinii.

TUBERCULI QUADRIGEMINI / tubercules quadrijumeaux / quadrigeminal bodies. NA: corpora quadrigemina. Mid emnente situate la partea posterioara a 'pedunculilor cerebrali (lama quadrigemina) Tn numar de patru, dispusi in doua pe-rechi: T. q. anterior! sau superior!, in conexiune cu corpii geniculati laterali, sunt centrul reflect pe traiectul cailor optice. T. q. posteriori sau inferiori, conectati cu corpii geniculati, sunt centrul reflecti ai cailor olfactive.

TUBERCULIDA, s. f. / tuberculide, s. f. / tuberculid. [Lot. tuberculum, dm. de (a *tuber*, -eris = *imflaturd, e.y.rescenfa*; -lda.) Denumire generica pentru leziunile cutanate de origine tuberculoasa, cu virulenta mica sau absenta, survenind la subiectii a caror imunitate antituberculoasa este foarte crescuta. T. se prezinta eel mai frecvent sub forma unor papule roz-galbui, aparue ca eruptii recurente si cu involutie spontana. Unele t. apar ca reactii hiperergice la bacilii Koch sau la anti-genii acestora, daca antigenii ajung in piele prin diseminare hematogena de la un focar activ de tuberculoza. Alteori t. nu se afla in relatie cu tuberculoza. S-au descris numeroase tipuri de t.: folicular si lichenoid, papular-miliar (cu elemente foarte mici), papulo-necrotic, papulo-nodular si asemanator 'acneei rozacee (rozaceiformi).

TUBERCULII MULGATORILOR / tubercules des trayeurs / milkers' nodules. Sin.: paravaccina (v.).

TUBEROZITATE

TUBERCULINA, s. f. / tuberculine, s. f. / tuberculin. [Lat. tuberculum, dim. de [a *tuber*, -eris = *umflatura, e^{Jf}rescenfa*; •inti.] Denumire pentru diferite substante extrase din mediile de cultura ale bacilului tuberculozei (*Mycobacterium-tuberculosis* sau *M. bows*) care contin, in esenta, produ^{ti} de crestere ai badlului. T. are proprietatea de a provoca, numai la subiectii care au suferit infectia tuberculoasa, o reactie dermica daca este administrata local ("cutireactie, "intradermoreactie) sau general (infectie hipodermica). Tn practica se disting: 1) *t. bruta* (sau vechea t.), a carei unitate internationala corespunde la 1/100 ml t. purificata; 2) *t. purificate*, a caror activitate biolo-gica se masoara prin comparatie cu t. standard, produse de QMS sau in unele tari. In testarea cu t., doza se stabileste in functie de varsta si de gradul de hipersensibilitate al subiectilor.

TUBERCULIZARE, s. f. / tuberculisat, s. f. / tuberculization. [Lot. tuberciliim, dim. de [a *tuber*, -eris = *ivi/Tdtura, eJfrescentd.*] Formarea de *tuberculi sau conversia unui *infiltrat in tubercul.

TUBERCULOID, adj. / tuberculoide, adj. / tuberculoid. [Lot. tuberculum, dim. de (a *tuber*, -eris = *umflatura, e^{cr}scenfa*; gr. *ei(los* = forma.) 1) Despre o formatiune patologica asemanatoare unui 'tubercul. 2) Despre o forma a unei boli asemanatoare cu 'tuberculoza.

TUBERCUL-OM, s. n. / tuberculome, s. m. / tuberculoma. [Lat. tuborcJinn, dim. de la *tuber*, -eris = *um-flatura, e^c-T&scenfa*; -omti.] 1) *Abces tuberculos. 2) Formatiune cazeoasa pseudotumorală, rotunjita, de origine tuberculoasa, constituita din straturi concentrice, cu evoluție in general lentă și silentioasa.

TUBERCULOS, adj., s. m. / tuberculeux, -euse, adj., s. m. / tuberculos (patient). [Lat. *tuberculum*, dim. de la *tuber*, -eris = *nmfldtiuv, c^{resce}-nta.*] 1) Care se refera sau este de-terminat de tuberculoza. 2) Care este cauzat de "*Mycobacterium tuberculosis*. 3) Bolnav de tuberculoza (termen nereco-mandat).

TUBERCULOSTATIC, adj. / tuberculostatic, adj. / tuberculostatic. [Lat. tuberculum, dm. de [a *tuber*, -eris = *umflatura, e^{cn}scenfd*; gr. *stutikos* = care opreste, de [a *istanai* = a pCaso, a face sa titid.] Care opreste multiplicarea bacilului Koch, cu referire indeosebi la anumite antibiotice ca *strep-tomicina, *izoniazida.

TUBERCULOZA, s. f. / tuberculose, s. f. / tuberculosis. [Lat. tubiofculum, dun. de la *tuber*, -eris = *umflatura, e^{cms}cenfa*;

-oz(7.) Boala infectioasa sau contagioasa provocata de badlul tuberculos, *Mycobacterium tuberculosis* sau bacilul Koch, comuna omului, dar si unor animale, indeosebi bovine, care induce o leziune morfopatologica complexa si specifica: tuber-culul sau *nodulul tuberculos. Clinic, aspectul este diferit, dupa cum t. invadeaza intreg organismul (*granulie) sau ramane lo-calizata intr-un organ sau tesut, unde parcurge o serie de sta-dii. Cea mai frecventa localizare afecteaza plamanii. Se descriu, de asemenea, t. intestinala, peritoneala, articulara, osoasa, ganglionara, renala, cutanata etc. In ultimii ani, numarul cazurilor de t. a crescut considerabil, atat din cauza rezistentei bacililor la chimioterapie, cat ?i din cauza mizeriei. Drept consecinta, reapar forme de t. din perioada cand boala era raspandita, precum si o serie de forme rezistente la tratamentele con-sacrate, cu un prognostic rezervat.

TUBEROZITATE, s. f. / tuberosite, s. f. / tuberosity. NA: tuberositas, pi. tuberositates. [Lot. tuberositfif, -utis = *wnflatura, de [a iubcrosus = p[in de umfTdturi fi tuber, -eris = umfld-tura,*] Parte proeminenta si rotunjita a unui os sau, uneori, a unei alte structuri anatomice. Ex.: marea t. a stomacului, si-tuata la stanga si deasupra portiunii abdominale a esofagului; mica t. a stomacului, sin.: antrul piloric; marea t. a humerusu-lui, sin.: trohiter; mica t. a humerusului, sin.: trohin.

TUBI SEMINIFERI

TUB) SEMINIFERI / tubes seminifères / convoluted seminiferous tubules. NA: tubuli seminiferi contorti. T. prezenti, In numar de 2-3, tn fiecare lobul testicular. Fiecare t. s. are o lungime de 30-150 cm si un diametru de 150-300 (zm. inchisi la un capat, t. s. se continua la cealalta extremitate cu t. drepti ?i, prin anastomoza, formeaza **rete testis*. T. s. contin **celulele Sertoli* si elementele liniei germinate. Intre t. s., la nivelul unui tesut conjunctiv lax bogat in capilare sanguine, se afla **celulele Leydig*. V. si testicul.

TUBOABDOMINAL, adj. / tubo-abdominal, -ale, -aux, adj. / tuboabdominal. [Lat. *tuba* = *trompeta*; *abdomen, -inis*: *posi-6ii de. la abdere* = a ascunde, a tamiu fi *omen, -minis* = pns-vestire..} Care apartine 'trompei uterine si cavitatii abdominale, care este localizat la acest nivel.

TUBOCURARINA-D, s. f. / d-tubocurarine, s. f. / tubocurarine. Alcaloid de curara, utilizat ca relaxant In anestezia chirurgicala si Tn unele stari convulsive. Este antidot al atropinei.

TUBOOVARITA, s. f. / salpingo-ovarite, s. f. / tubo-ovaritis. [Lat. *tuba* = *trompe*.td; Cat. *medv-afa. ovai-iim* = War, de la *ovum* = oil.; -itu.\Sin.: salpingoovarita (v.).

TUBOTIMPANIC, adj. / tubo-tympanique, adj. / tubotympanal. [Lat. *tuba* = *trompetd*; [at. *tympanum, gr. lympanon* = tam-Ciu.r.) Care se refera la **trompa Eustachio* si la membrana timpanului. Ex.: catar t.

TUBOTIMPANITA, s. f. / tubotimpanite, s. f. / tubotimpani-tis. [Lat. *tuba* = *trompetd*; (at. *tympanum, gr. tymfianon* = *tambii.r, -ita*.) Otita medie asociata cu inflamatia 'trompei Eustachio.

TUBOUTERIN, adj. / tubo-uterin, -e, adj. / tubouterine. [Lat. *tuba* = *trompe*.td; *utorus* = *uter*.) Care se refera la **trompa uterina* si la *uter*, care apartine acestor formatiuni.

TUBUL RENAL / tubule renal / renal tubule. [Lat. *tiibilus, dm. de. la tiibiis* = *tub, rca, reins* = *rilacfi*] Formatiune canaliculara care continua 'glomerulul renal si alcatuiesc tmpeuna Cu acesta 'nefronul, unitatea functionala a rinichiului. T. r. are o lungime de 50-55 mm la om, prezentand pe sectiune o membrana bazala externa si un epiteliu care delimiteaza un lumen la nivelul caruia trece urina. T. r. este alcatuit din mai multe segmente distincte atat prin structura, cat si prin functia epiteliului tubular. Pornind de la polul urinar al glomerulului, aceste segmente sunt urmatoarele: 1) *t. contort proximal*, avand epiteliul Tn "bordura Tn perie; 2) *ansa Henie* (v.); 3) *t. contort distal*, care revine catre polul vascular al glomerulului aceluasi nefron si prezinta la acest nivel o zona Tn care celulele epite-liale, mai Tnalte si mai dense, formeaza *macula densa*, care apartine aparatului juxtaglomerular; 4) *r. colector*, care urmeaza dupa un tubul de conexiune si se reuneste cu aiti t. colector, catre papila renala. Sin.: tub urinifer. V. si rinichi.

TUBULINA, s. f. / tubuline, s. f. / tubulin. [Lat. *tubulus, dim.. de. (a tiibiis* = *tuf*; -ina.) Proteina polimerica cu M, 110-120 kDa, componenta a microfilamentelor ce alcatuiesc microtubuli, componentii de baza ai "citoscheletului.

TUBULONEFRITA, s. f. / tubulonephrite, s. f. / tubular nephritis, tubal nephritis. [Lat. *tiibilus, dim. de. (a iiiiis* = *tlifi*; *gr. nephros* = *riflu-./ii; -ltd*.] *Nefrita Tn care leziunile sunt localizate electiv la nivelul **tubilor uriniferi*, fara afectarea "glomerulilor. Sub denumirea de (*. acuta* sunt cuprinse o serie de stari patologice bine definite, ca: nefropatiile toxice (determinate, de ex., de mercur si de tetraclorura de carbon) si acci-dentele renale acute din starile de soc sau din starile hemo-litice acute, manifestate Tndeosebi prin **anurie* si *insuficienta renala acuta*, care sunt reversibile Tn cateva zile sau saptamani. Histopatologic, pe langa leziunile tubulare, se constata un edem interstitial, mai mult sau mai putin celular, de unde si denumirea de *nefrite tubulointerstiiale acute*, utilizata frecvent. Se mai

TULBURARE OBSESIV-COMPULSIVA

utilizeaza si expresia *necroza fubulara acuta*, nejustificata, deoarece leziunea tubulara nu este necrotica. V. si tubulopatie.

TUBULOPATIE, s. f. / tubulopathie, s. f. / tubular defect. [Lot. *tubulus, dim. de (a tubus* = *tlf*; *gr. pathos* = *fiata*.} Denumire generala data unor afectiuni renale adesea conge-nitale si ereditare, care se manifesta aparent prin defecte ale sistemelor de transport specializate de la nivelul "tubilor uriniferi. V. *acidoza tubulara Albright*, *cistinurie*, *diabet renal*, *sin-drom Fanconi*.

TULAREMIE, s. f. / tularemie, s. f. / tular(a)emia. [Til/are, *district dm California unde a fost descrisa prima data boala*;

gr. haima, -atos = *sdnge*.} Boala infectioasa acuta, descrisa initial la rozatoare, antropozoonoza endemo-epidemică, t. este provocata de bacilul *Francisella tularensis* (denumit in trecut *Pasteurella tularensis* sau *Bacterium tularense*). Rezervoarele de agent patogen sunt numeroase: iepure, vulpe, sobolan, ve-verita, pore mistret. Infectia la om se produce fie direct, prin contactul cu vanat infectat, fie prin intepaturi sau dejectii ale unor specii de capuse si de tauni, contaminate de la rozatoare. T. se manifesta prin febra, astenie, cefalee si o serie de sim-ptome si semne in functie de locul de patrundere sau de dez-voltare a agentului patogen. Este relativ tipica hipertrofia gan-glionilor, cu o ulceratie in punctul de inoculare si uneori supu-ratie ganglionara. Se descriu mai multe forme de t., printre care: 1) *t. gastrointesfinala*, consecutiva ingestiei unui numar mare de bacili, se manifesta prin crampe abdominale, diaree apoasa, febra si uneori diaree cu sange, urmare a unor ulce-ratii supertidale ale colonului; 2) *r. oculoglandulara*, prin infectie la nivelul sacului conjunctival, caracterizata prin conjunctivita, durere, lacrimare, leziuni corneene granulomatoase care, netratate, se pot complica cu perforatia comeei si atrofie optica;

3) *t. orofaringiana*, indeosebi la copii, manifestata prin faringita ulcerata cu leziuni pustuloase ale amigdalelor, uneori cu for-mare de membrane, noduli limfatici cervicali si disfagie; 4) (*. pulmonara*, prin inhalare de bacili sau prin diseminare limfo-hematogena a unei infectii primare, se caracterizeaza prin tuse neproductiva, dureri toracice, febra, durere substernala, sputa sangerie; 5) *t. ulceroglandulara*, cea mai raspandita, se manifesta prin dureri difuze, papula eritematoasa la locul de inoculare, astenie si prin consecinte ale diseminarii germenului patogen: limfadenopatie generalizata, hepatosplenomegalie si, uneori, pneumonie. Sin.: boala Francis, boala Ohara, febra iepu-riilor.

TULBURARE AFECTIVA BIPOLARA / trouble affectif bipolaire / bipolar affective disorder. Se caracterizeaza prin doua sau mai multe episoade in cursul carora dispozitia si nivelul global de activitate sunt profund perturbate alternativ, fie in sensul unei dispozitii euforice si de crestere a activitatii (hipomanie sau manie), fie in sensul unei dispozitii depresive si de reducere a activitatii (*depresie), fie prin prezenta simultana sau altermana rapida a simptomelor maniacale si depresive (episod mixt). Sin. (clasic): psihoza maniaco-depresiva, psihoza bipolară.

TULBURARE AFECTIVA SEZONIERA / trouble affectif saisonnier / seasonal affective disorder. Aparitia de episoade depresive majore odata cu cresterea perioadei de intuneric din zi (latitudini extreme, anotimpul de iarna), atenuate dupa expunerea la lumina pe o perioada mai indelungata a zilei. Sin.: depresie de iarna.

TULBURARE OBSESIV-COMPULSIVA / trouble obsessionnel-compulsif / obsessive-compulsive disorder. Se caracterizeaza prin existenta unor idei obsedante sau comportamente si ritualuri compulsive, stereotipe si recurente, care jeneaza considerabil functionarea sociala sau profesionala. Persoana afectata recunoaste caracterul absurd si inutil al comporta-

mentului sau, al carui scop consta în prevenirea unui eveniment (nenorocire) puțin probabil. Eforturile repetate de stăpânire și suprimare agravează însă starea de *anxietate.

TULBURARE DE PANICA / trouble panique / panic disorder. V. atac de panica.

TULBURARE DE RITM / arythmie, s. f. / arrhythmia. V. arit-mie.

TULBURARE DE STRES POSTTRAUMATIC / trouble de stress post-traumatique / post-traumatic stress disorder. T. mentală provocată de un eveniment traumatic cu un impact extraordinar, manifestată prin retrăirea respectivului eveniment în mod repetat, cosmaruri, "anestezie emoțională", neliniște, tulburări de somn, memorie și concentrare și un sentiment de culpabilitate. T. de s. p. se manifestă în trei forme: acută, cronică și întârziată.

TULBURARE SCHIZOFRENIFORMA / trouble schizopreniforme / schizophreniform disorder. T. mentală cu semne și simptome de schizofrenie, dar cu o durată între 2 săptămâni și 6 luni. Sin. vechi: schizofrenie acută.

TULBURARI AFECTIVE / troubles affectifs / affective disorders. T. psihice majore care se caracterizează prin ansambluri simptomatice ce pot fi grupate în jurul a doi poli simetrici: un pol depresiv-melancolic și un pol expansiv-euforic. Perturbarea fundamentală constă în virajul afectivității sau dispoziției în sensul *depresiei (asociată sau nu cu *anxietate) sau în sensul euforiei. Evoluția este ciclică, la intervale variabile, iar schimbarea dispoziției, însoțită de modificări ale nivelului global de activitate, poate fi declanșată de factori ambientali și de diverse situații stresante. Sin.: tulburări ale dispoziției.

TULBURARI DISOCIATIVE / troubles dissociatives / dissociative disorders. T. mentale (nevroze isterice) caracterizate prin alterarea bruscă și temporară a conștiinței, memoriei și identității, cu separarea unor părți ale personalității de identitatea dominantă a pacientului. Grupul include amnezia psihogenă (forma de amnezie focală), t. de depersonalizare, fugă psihogenă, t. multiple de personalitate.

TULBURARI ALE DISPOZIȚIEI / troubles thymiques / mood disorders. Sin.: tulburări afective (v.).

TULBURARI DE PERSONALITATE / troubles de la personnalité / personality disorders. Denumire generică pentru deviațiile în raport cu personalitatea considerată normală. Trăsăturile care caracterizează personalitatea patologică sunt marcate de inflexibilitate și maladaptare, determinând perturbari ale funcțiilor sociale. T. de p. cuprind diverse stări și tipuri de comportament clinic semnificativ și durabil, care reprezintă expresia caracteristică a modului de viață al individului și a modalităților de relaționare și de percepere a mediului și pe sine însuși. Pot apărea precoce în cursul dezvoltării individuale, sub influența factorilor constituționali și sociali, sau sunt dobândite mai târziu în cursul vieții. T. specifice ale personalității reprezintă perturbari severe de personalitate și de integrare comportamentală ale individului, care nu sunt imputabile direct unor boli, leziuni sau atingeri cerebrale sau unor tulburări psihiatrice. Aceste perturbari care se reflectă asupra personalității, apar de obicei în copilărie sau în adolescență și persistă la vârsta adultă. În ICD-10 (QMS) și DSM-IV se descriu: personalitatea (p.) paranoică, *p. schizoidă, *p. schizotipală, *p. antisocială, *p. borderline, *p. histrionică, *p. narcisistă, *p. evitantă (anxioasă), *p. dependentă, *p. anancastică (obsesiv-compulsivă). Sin.: personalități patologice.

TULBURARI SCHIZOAFFECTIVE / troubles schizo-affectifs / schizo-affective disorders. T. caracterizate prin prezența simultană, la un moment dat, în tabloul clinic, a simptomelor afective și schizofrenice, dar care nu justifică diagnosticul de episod maniacal și/sau depresiv sau diagnosticul de *schizofrenie. Se

descriu următoarele forme clinice: 1) T. s. de tip maniacal, în care simptomele schizofrenice și maniacale sunt prezente simultan în cursul aceluiași episod, fără a justifica însă un diagnostic de schizofrenie sau de episod maniacal. 2) T. s. de tip depresiv în care simptomele schizofrenice și depresive sunt prezente simultan în cursul aceluiași episod, fără a justifica însă un diagnostic de schizofrenie sau de episod depresiv. 3) T. s. de tip mixt, în care simptomele schizofrenice, alături de simptomele maniacale și depresive sunt prezente simultan în cursul aceluiași episod, fără a justifica însă diagnosticul de schizofrenie sau de episod mixt.

TUMEFACȚIE, s. f. / tumefaction, s. f. / tumefaction. [Lot. *tumefacere* = a face. so. se urn/lt.] Creștere de volum, umflare patologică de natură edematoasă a unui țesut, organ sau a unei părți limitate a corpului. Sin.: tumescență. V. și tumora.

TUMEFIAT, adj. / tumefie, -e, adj. / swollen. [Lot. *tumefacere* = a face. sa se. umfle.] Despre o regiune a corpului sau un organ care a suferit un proces de tumefacție.

TUMESCENȚĂ, adj. / tumescenț, -e, adj. / tumescent. [Lot. *tumescens, de. (a) lumescere* = a se umfla.] Care se umflă, îndeosebi prin acumulare de lichide.

TUMESCENȚĂ, s. f. / tumescence, s. f. / tumescence. [Lat. *lumescens, de. la tumescere* = a se umfla.] Sin.: tumefacție

TUMOARE. Var. pentru tumora (v.).

TUMORA, s. f. /

tumour, s. f. / tumour. [Lot. *tumor, -oris* =

inflatūra.] 1) În trecut: orice leziune care provoacă o creștere localizată de volum. Această definiție poate corespunde termenului tumefacție. Totuși, *tumor* reprezentând unui din semnele cardinale ale inflamației, termenul este utilizat și cu referire la acest proces, îndeosebi în engl. 2) Rezultatul creșterii celulare necontrolate și progresive, denumit și neoplasm (în caz de cancer) sau *neoformare, procesul fiind numit *neoplazie. Obs.: termenul circula sub două forme - *tumora* și *tumoare*. Oesi ultima formă este considerată cea corectă, prima se utilizează mai frecvent. V. cancer. V. și în continuare.

TUMORA ABRİKOSOV / tumeur d'abrikosov / granular cell tumour. [Alexei Ivanovici Ahrikosov, anatomopatolog rus, profesor la *fvtoșmia*, 1875-1955.] T. benignă rară, localizată la nivelul pielii și mucoaselor respiratorii și digestive, afectând eel mai frecvent limba. Este formată din celule mari, cu granulații eozinofile, proliferând în submucoasă. T. A. este radiorezistentă, curabilă prin exereza, însă recidivează. Sin.: mioblastom cu celule granuloase, tumora cu celule granuloase.

TUMORA ALBĂ / tumeur blanche / white swelling. Denumire clasică pentru artrita tuberculoasă cronică.

TUMORA BRENNER / tumeur de Brenner / Brenner's tumour. [I. rily. Brenner, a. *tiatoinopatiog german*, n. 1877.] T. rară, de obicei benignă, localizată la nivelul ovarului. Când t. este mică, seamănă cu un *fibrom; când este mai voluminoasă, are aspectul unui adenom chistic cu mase nodulare tumorale (noduli Brenner) în peretele chistului. A fost denumită de Brenner *oophoroma folliculare*.

TUMORA BRODIE / tumeur de Brodie / Brodie's tumour. [Sir Rcnjamm Coll ins Isrodie, *cfmwy eng[e.z, Lfmdra, 1783-1862.]* V. boala Brodie (2).

TUMORA BURKITT / tumeur de Burkitt / Burkitt's lymphoma. [Dennis I'arsons Burkitt, medic swfian specializat în bed tropicală, Uganda, ri. 1911.] *Limfom malign localizat la nivelul maxilarului; este rezultatul proliferării maligne a unei clone limfocitare B, declanșată frecvent de virusul Epstein-Barr, probabil în prezența unor factori asociați (anomalia cromozomică, paludism, condițiile climatice specifice din Africa tropicală, unde poate apărea sub forma de endemie). Se caracterizează prin prezența de tumori cu localizare fadala și, evolutiv, localizări

TUMORA CARCINOIDA

multiple viscerale, indeosebi la copiii cu varsta intre 4 si 8 ani.

Sin.: boala Burkitt, limfom Burkitt. **TUMORA CARCINOIDA / tumor carcinoide / carcinoid.** Sin.:

carcinoid (v.). TUMORA CU CELULE GRANULOASE / tumor a cellulues / granuleuses / granular cell tumour. Sin.: tumora Abrikosoff

(^o)-, **TUMORA DERMOIDA / tumor dermoide / dermoid tumour.**

Formatiune congenitala cu structura *dermoida nechistica, localizata eel mai frecvent la nivelul conjunctivei, iar uneori pe mucoasa bucala sau pe mucoasa cailor urinare.

TUMORA DESMOIDA / tumor desmoide / desmoid tumour. T. formata din tesuturi derivate din *mezenchim, localizata la nivelul pielii sau mu?chilor peretilor abdominali. Este considerata ca o varietate de *sarcom cu malignitate atenuata si doar locala. Unii autori clasifica t. d. Tn cadrul fibromatozei.

TUMORA FILODA / tumor phyllode / phyllode tumour, [Qr. *phyllon* = frunza.] V. boala Brodie (2).

TUMORA GIGANTA ELSBERG / tumor geante d'Elsberg / elsberg's giant tumour. [Charles Albert Elsberg, ctiirwg, 9Vew yor^ 1871-1948.] T. intrarahidiana, dezvoltata sub prima vertebra lombara si care, prin extindere Tn fundul de sac terminal, poate atinge dimensiuni considerabile.

TUMORA GLOMICA / tumor glomique / glomus tumour. Tumora benigna, extrem de dureroasa la atingere, localizata mai des la nivelul extremitatilor (si Tndeosebi la unghii), dezvoltata pe seama elementelor neuro-musculo-vasculare care, facand sa comunice direct o arteriola cutanata subterminala si una sau mai multe venule, scurt-circuiteaza reseaua capilara intermediara. T. g. cuprinde, Tn proportii variabile, trei elemente: cavitati vasculare, celule glomice contractile si fibre nervoase. Sin.: angiomiioneurinom.

TUMORA GRAWITZ / tumor de Grawitz / Grawitz' tumour. [Paul Grawitz, anatomopatolog german, profesor [a Qreifswald, 1850-1932.] Sin.: nefrocarcinom (v.).

TUMORA HISTIOIDA / tumor histioide / histioid tumour. T formata dintr-un tesut adult net diferentiat.

TUMORA KRUKENBERG / tumor de Krukenberg / Krukenberg's tumour. [Friedrich Ernst Krukenberg, patoCog german, 1871-1946.] T. ovariana *metastatica, mai frecventa Tn cazul cancerului gastric, dar observata si la bolnavele afectate de cancer de colon, san sau glanda tiroida. Sin.: sindrom Krukenberg.

TUMORA MALIGNA SECUNDARA / tumor maligne secondaire / malignant secondary tumour. Sin.: metastaza (v.).

TUMORA CU MIELOPLAXE / tumor a myeloplaxes / myeloplaxoma. T. in general benigna, de culoare brun-roscata, sangerand usor, cu sediul pe maxilar (*epulis) sau la nivelul epifizei oaselor iungi. Este formata din tesut conjunctiv tanar foarte vancularizat (*tesut de granulatie), care contine "mieloplaxe. Sin.: mieloplaxom, osteoclastom.

TUMORA ORGANOIDA / tumor organoide / organoid tumour. Sin.: teratom (v.).

TUMORA WARTHIN / tumor de Warthin / Warthin's tumour. [Aldred Scott Warthin, anatomopatoCof] american, profesor la <ilnive.rsita.tea din. Michigan., 1867-1931.] T. benigna a glandei parotide, polichistica, Tncapsulata, formata din elemente epiteliiale si limfoide asociate.

TUMORA WILMS / tumor de Wilms / Wilms' tumour. [Max Wilms, ctiirwg german, profesor (succesiv) (a Leipzig, 'Basel fi 'Heide.QiERG, 1867-1918.] Sin.: nefroblastom (v.).

TUMORECTOMIE, s. f. / tumorectomie, s. f. / tumorectomy. [Lot. *tumor, -oris* = limflatura; gr. *ektome* = e?(cizie.) Abiatiia chirurgicala a unei tumori, fara exereza tesuturilor Tnvecinate, practicata, m general, in cazul tumorilor benigne.

TURGESCENT

TUMORI KOENEN / tumeurs de Koenen / Koenen's tumours. [/. *Koenen, meaic oCarufez, sec. XX.*] Proliferarea rebordului ungueal, cu aspect de mid pedunculii carnosi si cilindrici, roz, Tntinzandu-se pe fata externa a unghiei, patognomonic pen-tru *scleroza tuberoasa (Bourneville).

TUMORI PAPILARE / tumeurs papillaires / papillary tumors. Denumire data unor t. de natura diferita (sarcom, fibrom, carcinom, epiteliom) care prezinta la nivelul suprafetei 'burjoni analogi papilelor hipertrofiate. Din aceasta cauza, ele sunt confundate uneori cu *papiloamele.

TUMORI PONCET-SPIEGLER / tumeurs de Poncet-Spiegler / Spiegler's tumours. [Antonin Poncet, ctiirwg france-z, profesor (a Lyon, 1849-1913; Eduard Spiegler, churdst si de-rmatolog cuistriac, l^K-no, 1860-1908.] Sin.: boala Poncet-Spiegler (v.).

TUMORIGEN, adj. / tumorigene, adj. / tumorigenic. [Lot. *tumor, -oris* = wnflaturd; gr. *gennan* = a produce.] Care este capabil sa produca dezvoltarea unor tumori benigne sau maligne. Termenul se refera indeosebi la celule. V. si cancerigen.

TUMORIGENEZA, s. f. / tumorigenese, s. f. / tumorigenesis. [Lat. *tumor, -oris* = wnflatura; gr. *genesis* = producere, de (a *gennan* = a produce.) Studiul mecanismelor de producere a tumorilor.

TUN ELECTRONIC / canon a electrons / electron gun. Sistem destinat producerii si localizarii unui fascicul de electroni a carui energie si intensitate pot fi reglate. Ex.: t. e. al diferitelor tipuri de *microscopae electronice si al sistemelor de *microanaliza nudeara.

TUNEL TARSIAN / tunnel tarsien / tarsal tunnel. Canal osteofibros de trecere a vaselor tibiale posterioare, a nervului tibial si a tendoanelor flexorilor, format de oasele *tarsului.

TUNELIZARE, s. f. / tunnelisation, s. f. / tunneling. [Engl *tunnel* = tunel, galene.] Procedeu chirurgical prin care se creeaza o noua cale de trecere ce traverseaza un tesut, in general subcutanat, osos sau muscular.

TUNICA, s. f. / (unique, s. f. / tunic(a). NA: tunica. [Lot. *tunica* = tunica, mveiiif.] invellis, adesea membranos, al unui organ sau al unui conduct. Ex.: *t. vaginala.

TUNICA VAGINALA / tunique vaginale / tunica vaginalis testis. NA: tunica vaginalis testis. Invellis seros al testiculu-lui, alcatuit dintr-o foita viscerala ?i una parietala, separate de o cavitate virtuala. T. v. se izoleaza de peritoneu in timpul coborarii testiculare si ramane legata de acesta prin ligamen-tul Cloquet. Sin. nerecomandat: vaginala.

TURBARE, s. f. / rage, s. f. / rabies. [Lat. *turbatio, -onis* = tulhirare, de (a *turhare* = a tuSwv, a-si pwde minfile.) Sin.: rabie (v.).

TURBIDIMETRIE, s. f. / turbidimetrie, s. f. / turbidimetry. [Lat. *turbidus* = agitat, tuSiurat, gr. *metron* = mdsura.] Metoda de determinare a concentratiei unor suspensii pe baza "turbiditatii acestora. Se masoara absorbtia luminii de catre suspensie, care este proportionala cu concentratia.

TURBIDITATE, s. f. / turbidite, s. f. / turbidity. [Lat. *turbidus* = agitat, tidbwvt.] Caracteristica a unui lichid care contine in suspensie particule solide insolubile, de obicei coloidale, sau uneori precipitate nesedimentate. Masurarea t. (turbidimetrie) poate permite determinarea concentratiei acestor solutii. Uneori t. apare in urma actiunii unor agenti precipitanti sau sub influenta temperaturii.

TURBINAL, adj. / turbinal, -ale, -aux, adj. / turbinal. [Lat. *turbinatiis* = de forma c-onica, de (a *turbo, -inis* = V&rte)] Care se raporteaza la cometele nazale. Ex.: creste t. ale ma-xilarului, ale palatinului.

TURGESCENT, adj. / turgescent, *e, adj. / turgescent. [Lat. *turgescens, de ta turgescere* = a se umfla.] Rezultatul fenomenului de "turgescenta. Cu referire la un organ, vas, tesut sau celula. Sin.: turgid.

TURGESCENTA

TURGESCENTA, s. f. / turgescence, s. f. / turgescence. [Lat. *turgescens, de. [a turgoscere = a se umfla.]* 1) Marirea de volum sau "intumescenta unui tesut, a unui organ sau a unei parti din corp. T. este de obicei consecinta cresterii fluxului de sange venos. 2) Fenomen suferit de celule Tn mediul *nipo-ton.

TURGID, adj. / turgide, adj. / turgescit. [Lat. *turgidus = iimflat, de [a tiirgoscere = a se. urn/to.]* Sin.: turgescit (v.).

TURGOR, s. n. / turgor, s. m. / turgor. [Lat. *turgor, -oris = umflare.]* Senzatie de elasticitate-fragezime a pielii Tndeosebi la sugari. Prin t. se poate aprecia hidratarea normala.

TURISTA, s. f. / turista, s. f. / turista. [Termen de origine. im-Yycana.] Sin.: diareea turistilor (v.).

TURNOVER / turnover / turnover. [Etiol. *turnover = mtow-cere.]* Anglism care denumeste intensitatea si viteza de metabo-lizare a unei anumite substante. Intr-un ansamblu de procese biochimice, se produc sistematic substituirii, transformari, destructii si sinteze de molecule. Se formeaza astfel un ciclu metabolic care asigura prin t. permanenta cantitativa si calitativa a substantelor ce formeaza ansamblul. V. si reinnoire biologica.

TUSE, s. f. / toux, s. f. / cough. [Lat. *tiissis = fuse.]* Act respirator complex, coordonat de obicei reflex, dar reproductibil si voluntar. T. consta, de regula, dintr-un inspir profund cu Tnchi-derea 'gloiei, urmat de un expir brusc prin care se elimina aer alveolar cu viteza mare si turbulenta, astfel meat pot fi Indepartate din caile aeriene particule de orice natura sau gaze iritante care se pot afia local. Presiunea intrapleurala poate creste la peste 100 mmHg, iar viteza fluxului de aer peste 950 km/ora. Centrii de control ai t. se afla la nivel medular. In afara t. "fiziologice", au fost descrise mai multe forme de t. in patologie. V. in continuare.

TUSE ANEVRIISMALA / toux anevrismale / aneurysmal cough. T. asociata cu un *anevrism al aortei si cu paralizia unei corzi vocale.

TUSE PRIN COMPRESIUNE / toux par compression / compression cough. T. cu rezonanta profunda cauzata de compresiunea bronsiilor.

TUSE CONVULSIVA / cocqueluche, s. f. / whooping cough, pertussis. Boala infectioasa acuta a tractului respirator, extrem de contagioasa, endemo-epidemică, afectand indeosebi copiii si cauzata de *Bordetella pertussis*. Uneori, maladii similare determina *B. parapertussis* si *B. bronchisept/ca*. Dupa o incubatie de circa doua saptamani, t. c. debuteaza prin stadiul cataral, caracterizat prin febra moderata, stranut, guturai si t. uscata. Dupa 1-2 saptamani boala evolueaza in stadiul paroxistic, dominat de crize paroxistice caracteristice de t, constand in inspir profund, urmat de t. spasmodica cianozanta si emetizanta sub forma de *chinte, acestea fiind separate de un inspir lung si siflant, denumit reprima. Ulceratia fraului limbii este considerata patognomonica in perioada de stare. Crizele de t. dureaza 3-4 saptamani, dupa care, in perioada de convalescenta se atenuaza pana la dispantie. Prognosticul t. c. poate fi grav la sugar.

TUTUN

TUSE EXTRAPULMONARA / toux extrapulmonaire / extrapulmonary cough. T. cu cauze exterioare aparatului respirator.

TUSE MORTON / toux de Morton / Morton's cough. [Richard Morton, medic e.rig(e.z, 1637-1698)] T. persistenta in tuberculoza pulmonara. Se insoteste de vomă, cu eliminarea alimentelor ingerate, episoadele frecvente avand influenta asupra constitutiei bolnavului.

TUSE PEL HEPATICA / toux hepaticque de Pel / Pel's hepatic cough. [Pietcr Klaasos Pel, medic o[andez, profeso-r de. *dwicd tiwficaCa [a Smsterdami 1852-1919.]* T. uscata, suparatoare, chinuitoare, in contextul unui abces hepatic localizat la nivelul domului hepatic (situatie de cinci ori mai frecventa decat alte localizari), prin iritatiea nervului frenic.

TUSE PRODUCTIVA / toux productrice / productive cough. T. eficienta in Tndepartarea materiilor de la nivelul tractului respirator.

TUSE REFLEXA / toux reflexe / reflex cough. T. produsa ca urmare a iritatiei unor organe.

TUSE SYDENHAM / toux de Sydenham / Sydenham's cough. [Thomas Sydeaham, medic englez, Camflridge, Lotuira, 1624-1689.] Spasm isteric al muschilor respiratori.

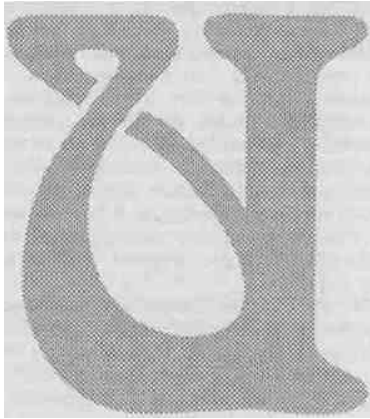
TUSE TRIGEMINALA / toux trigeminale / trigeminal cough. T. prin iritatiea fibrelor nervului trigemen de la nivelul nasului, gatului si urechii externe.

TUSIPAR, adj. / tussipare, adj. / tussal. [Lat. *tiissis = tuse.; pureore = a tiafte.]* Despre o zona sau o regiune din organism care poate deveni punctul de pornire al unui reflex declansator al tusei. Zona t. majora este reprezentata de caile respiratorii, dar zone t. se afla si in conductii auditiv extern, amigdale, stomac, intestin, ficat, splina, organe genitale.

TUSEU, s. n. / toucher, s. m. / touch, tactus. [Tr. *toucher = a atinge.]* Metoda de explorare a unei cavitati naturale cu unui sau mai multe degete ale mainii (in general indexul si/sau mediusul), combinata de obicei cu palparea. Cel mai frecvent se practica t. vaginal si t. rectal. T. mitral consta in explorarea digitala a orificiului mitral, practicata in cursul *comisurotomiei.

TUTELA, s. f. / tutelle, s. f. / tuition. [Lat. *liitela = supraw-ffhm, tutela, de (a tucri = a proteja.)* Masura de protectie judiciara adoptata in caz de incapadate majora a unui subject de a-si gira bunurile.

TUTUN, s. n. / tabac, s. m. / tobacco, [Iurca *lutun = tutmi]* Frunzele uscate ale plantei *Nicotiana tabacum*, care pot fi mestecate, prizate sau indeosebi fumate. Principalele elemente toxice ale t. sunt: 1) "Nicotina, care determina dependenta si complicatiile cardiovasculare (aterom, spasm si tromboza) din cadrul *tabagismului. 2) *Oxidul de carbon, factor de 'hipoxie. 3) Gudroanele care contin substante iritante si cancerigene (indeosebi la nivelul cailor aeriene si digestive superioare, al bronsiilor si al vezicii). Sin. desuet: (abac. V. si tabagism.

UBICHINONA, s. f. / ubiquinones, s. f. / ubiquinones.

Chinona mitocondrială, compus organic constituit dintr-un nucleu benzenic și un lanț lateral la C₆, alcătuit din *n* unități de "izo-pren (*n* fiind cuprins între 6 și 10). U. sunt prezente virtual în toate celulele. Cea mai importantă este u. 50 sau *coenzima Q₁₀, transporter mobil de electroni între flavoproteine și citocromi în lanțul respirator mitocondrial. Sin.: coenzima Q. V. și coenzima Q₁₀.

UBICUITINA, s. f. / ubiquitine, s. f. / ubiquitin. [Lat. *ubique* = peste tot.] proteina alcătuită din 76 de aminoacizi, cu Mr 8,5 kDa, foarte stabilă, prezintă în toate celulele eucariote, cu rol în reglarea procesului de degradare a proteinelor. Prin legarea covalentă a u. cu *lizina dintr-o moleculă de proteină, această este marcată pentru distrucția proteolitică la nivelul unui proteazom. Rata de degradare a proteinelor variază, iar proteinele anormale sunt recunoscute și degradate mai rapid. Degradarea scade în hipertrofia musculară consecutivă exercitiului fizic și crește la mușchii denervati.

UI / III / ID. Abrev. utilizată în mod curent pentru unitate internațională (v.).

ULALGIE, s. f. / ulalgie, s. f. / ulalgia. [Qr. *onion* = gingie; *algos* = cfv.re.re.] Durere la nivelul gingiilor.

ULATROFIE, s. f. / ulatrophie, s. f. / ulatrophia. [Qr. *onion* = gmgie, a - priv.; *trophe* = fmuw, nu.tri.fw.] Atrofie gingivală.

ULCER, s. n. / ulcere, s. m. / ulcer. [Lot. *ulcus, -ens* = rana.] Pierdere de substanță la nivelul pielii sau al unei mucoase (aparținând unui organ sau țesut) fără tendința la cicatrizare spontană și cu evoluție mai mult sau mai puțin cronică. Sunt descrise numeroase entități nosologice și tipuri de u. cu patogenie adesea foarte diferită. V. în continuare diferite tipuri de ulcere.

ULCER ANASTOMOTIC / ulcere anastomotique / anastomotic ulcer. Sin.: ulcer peptic (v.).

ULCER ATEROMATOS / ulcere atheromateux / atheromatous ulcer. Leziune a intimei arteriale la nivelul unui *aterom. Poate deveni sediul de formare a unui *trombus.

ULCER BAIRNSDALE / ulcere Bairnsdale / Bairnsdale ulcer. Sin.: ulcer Buruli (v.).

ULCER BARRETT / ulcere de Barrett / Barrett's ulcer. [Norman Rupert Barrett, cfwurg engkz, 1903-1979.] Sin.: sindrom Barrett (v.).

ULCER BURULI / ulcere Buruli / Buruli ulcer. [BuniU, district în Uganda.] Infecție cutanată provocată de *Mycobacterium*

SIGMUND FREUD (1856-1939) este, probabil, medicul cel mai cunoscut în afara câmpului medicinei, "mă" calitate de creator al psihanalizei. Opera sa a costat supușilor celor mai diferite interpretări și uneori vulgarizată. A fost un neurolog renumit pentru diagnosticul său în toată Europa. A făcut mai puțin; multe descoperiri, care singure i-ar fi asigurat un loc în istoria medicinei. În 1884, Freud ratează, din cauza unor probleme personale, recunoșterea ca descoperitor al acțiunii anestezice locale a cocainei. În 1885 urmează cursurile lui Charcot la Spitalul Salpêtrière din Paris. Convins că nevrozile sunt consecința unor șocuri afective uitate, caută o metodă de readucere în conștiință a traumelor neaduse la Trepat, studiază visele, elaborează noțiunile de cenzură, refulare, libido, inconștient, etapa premergătoare în mtemierea psihanalizei, o adevărată știință a inconștientului. E. Claparede consideră opera sa "tinul din evenimentele cele mai importante (...) din istoria fiiunilor spiritului". După moartea lui Freud, pe lângă valoarea ei terapeutică, psihanaliza s-a consacrat ca una din teoriile plauzibile ale psihismului uman.

ulcerans (probabil printr-o toxină solubilă), manifestată inițial printr-un nodul subcutanat mobil, ferm, nedureros, care crește ulterior în dimensiuni, devine fluctuant și se deschide, formând un ulcer adânc cu baza necrotică. Afecțiunea este întâlnită în Africa Centrală, Asia de Sud-Est, Australia și America de Sud și Centrală. Sin.: ulcer Bairnsdale.

ULCER CALOS / ulcere calleux / callous ulcer.

*U. gastro-duodenal vechi, caracterizat prin scleroza retractilă periferică masivă și prin aderența la organele învecinate.

ULCER CHICLERO / ulcere chiclero / chiclero ulcer, chicle ulcer. Forma endemică de *leishmanioză cutanată, răspândită în Yucatan (Mexic), Belize și Guatemala, în special la lucrătorii forestieri. Agentul etiologic al bolii este *Leishmania mexicana mexicana*, microorganism transmis la om de mușca de nisip *Lutzomyia olmeca*. Se caracterizează prin leziuni cu tendința la ulcerare, care sunt autolimitate și vindecabile, cu excepția localizării pe urechea externă, în care caz leziunea se cronicizează și distruge cartilajul urechii. Sin.: papula Golfului.

ULCER GUSHING / ulcere de Gushing / Cushing's ulcer. [Harvey Williams Gushing, mwocfmwg american, Sniadeipftia, 1869-1939.] *U. peptic acut asociat cu leziuni manifeste sau oculte ale SNC (leziuni intracraniene sau cu *hipertensiune intracraniană). Denumirea este specifică terminologiei engleze.

ULCER DE DECUBIT / ulcere de decubitus / decubitus ulcer, bedsore. Sin.: escară (v.).

ULCER DE DESERT / maladie de Barcoo / desert sore. Sin.: boala Barcoo (v.).

ULCER DUODENAL / ulcere duodenal / duodenal ulcer. Localizare duodenală a bolii ulceroase, caracterizată prin pierdere de substanță la nivelul mucoasei duodenale (pană la nivelul stratului muscular al mucoasei) și exprimată clinic printr-un sindrom dureros epigastric și dispeptic, cu ritmicitate alimentară și evoluție periodică sezonieră. În cursul evoluției cronice se poate complica cu: hemoragii, perforații și *stenoză pilorică. V. ulcer gastro-duodenal și *Helicobacter pylori*.

ULCER ESOFAGIAN / ulcere oesophagienne / (o)esophagial ulcer. Afecțiune rară, u. e. se localizează în deosebi la nivelul treimii inferioare a esofagului. Determină o simptomatologie asemănătoare cu a *u. gastric sus situat, dar cu fenomene de "reflux gastroesofagian mai accentuate și *disfagie.

ULCER FAGEDENIC / ulcere phagedenique / ulcus tropicum. Sin.: fagedenism (v.).

ULCER OE GAMBA / ulcere de jambe / varicose ulcer. Sin.: ulcer varicos (v.).

ULCER GASTRIC

ULCER GASTRIC / ulcere simple de l'estomac / gastric ulcer.

Localizare gastrica a bolii ulceroase, caracterizata prin pierdere de substanta la nivelul mucoasei gastrice (pana la nivelul straturii muscular al mucoasei), eel mai adesea pe mica curbura sau pe antru. Manifestari dinice: sindrom dureros epigastric si dispeptic, cu ritmicitate alimentara si evolutie periodica sezoniera. Numai u. g. predispune la *cancer gastric. Complicatii: hemoragii, perforatii, *stenoze (u. cu localizare pilorica). V. ulcer gastroduodenal.

ULCER GASTRODUODENAL / ulcere gastroduo-d6nal / peptic ulcer.

Cadru nosologic Tn care sunt incluse boli benigne de etiologie insuficient cunoscuta care se traduc printr-o pierdere de substanta circumscrisa ce afecteaza, mai mult sau mai putin profund, mucoasa gastrica sau duodenala. Pentru desemnarea concomitenta a leziunii, simptomelor si a cauzei se utilizeaza expresia *boala ulceroasa gastroduodenala*. Aceasta grupare Tntr-un termen comun a ulcerului gastric si duodenal este justificata de o similitudine aparenta a celor doua boli, care, nu este exclus totusi sa fie diferite. Denumirea *peptic ulcer* din terminologia engleza este mai cuprinzatoare, incluzand pe langa ulcerale gastrice si duodenale, *ulcerul esofagian si

*ulcerul peptic dupa 'gastrojejunostomie. Existenta u. g. este legata de factori alimentari, stres, de prezenta unui germen microbial {'*Helicobacter pylori*} si mai rar de o hipersecretie de 'gastrina (*sindrom Zollinger-Ellison).

ULCER GOMOS SIFILITIC / ulcere gommeux syphilitique / gummatous ulcer. Ulcer ovalar, cu marginile nete si baza dura, fara adenopatie satelita, rezultat prin degenerarea cazeoasa a *gomelor din *sifilisul tertiar. Afecteaza frecvent limba, iar mai rar este localizat la nivelul altor mucoase sau cutanat.

ULCER JACOB / ulcere de Jacob / Jacob's ulcer. [Arthur Jacob, anatomist fi oftabnoCog irCandez, 'Dufidn, 1790-1874.] Sin.: *ulcus rodens* (v.).

ULCER MELENEY / ulcere de Melaney / Melaney's ulcer, progressive post-operative gangrene. [Frank L. Melaney, ctwurg american, 1889-1963.] *Gangrena postoperatorie progresiva, rare debuteaza Tntr-un punct al unei plagi (dupa un traumatism sau o interventie chirurgicala) sau al unei cicatrici, sub forma unei ulceratii cu forma regulata si rotunjita, delimitata printr-un buretel circular foarte dureros.

ULCER IN OGLINDA / ulcere en miroir / kissing-ulcer. U. denumit "de contact", cu sediul vizavi de un alt ul. In duoden, situat pe peretele opus.

ULCER PENETRANT / ulcere penetrant, ulcere perfore bouche / penetrating ulcer. Ulcer perforat care s-a extins Tn profunzime provocand eroziunea unui organ vecin, frecvent pancreasul.

ULCER PEPTIC / ulcere peptique / marginal ulcer, anastomotic ulcer. U. care survine Tntr-o perioada de timp variabila dupa o gastroenterostomie ('gastroduodenostomie, 'gastrojejunostomie) sau *gastrectomie, practicate de obicei Tn u. gastric sau duodenal. U. p. se localizeaza pe gura de anastomoza sau Tn vecinatatea acesteia, la nivelul stomacului sau a jejunului. Tn terminologia engleza termenul *peptic ulcer* desemneaza toate ulcerale. Sin.: ulcer anastomotic. V. ulcer gastroduodenal.

ULCER PERFORANT / ulcere perforant / perforating ulcer. Sin.: ulcer plantar (v.)

ULCER PERFORAT / ulcere perfore / perforated ulcer. U. extins in intreaga grosime a peretelui organului la nivelul caruia este localizat.

ULCER PLANTAR / ulcere plantaire / plantar ulcer. Ulcer neurotrofic profund al talpii, produs prin raniri repetate Tn conditii de anestezie locals patologica. Este Tntalnit Tn boli ca *lepra si *diabetul zaharat. Sin.: mai perforant plantar, ulcer perforant.

ULCER SERPIGINOS / ulcere serpigineux / serpiginous ulcer. Ulcer cu tendinta de extensie Tn alta regiune decat aceea Tn care a aparut initial. Ex.: u. s. al corneei; u. s. genital.

ULCERITEM

ULCER SPECIFIC / ulcere specifique / specific ulcer. U. de terminat de o boala specifica, Tndeosebi 'sifilis sau 'lupus.

ULCER STERCORAL / ulcere stercoral / stereoral ulcer. 1) U perforat la nivelul caruia tree materiile fecale. 2) U. provocat prin presiunea unei mase dure si compacte de materii fecale.

ULCER DE STRES / ulcere de stress / stress ulcer. Ulcer peptic superficial localizat eel mai adesea la nivelul zonei secretoare de add a stomacului, Tntalnit la padentii cu traumatisme severe, stari septice, arsuri Tntinse sau Tn stare de soc. Leziunile sunt multiple, superficiale si nedureroase, manifestandu-se prin hemoragii digestive superioare de mica amploare.

ULCER TROPICAL / ulcere tropical / ulcus tropicum. Sin : fagedenism (v.).

ULCER VARICOS / ulcere variqueux / varicose ulcer. U. cutanat cu sediul la nivelul partii distale a gambei, de obicei pe fata antero-interna a acesteia. Survine pe un fond de 'ectazie venoasa prealabila (varice). Sin.: ulcer de gamba.

ULCERATIE, s. f. / ulceration, s. f. / ulceration. [Lat. *ulcer-atio, -onis = uicerutw, de (a ulcere = a ample de ram fi ulcus, -eris = rana.)* 1) Proces patologic care determina o solutie de continuitate la nivelul tegumentelor sau al mucoaselor, cu pierdere de substanta. 2) Ulcerul superficial rezultat din aceasta pierdere de substanta.

ULCEROCANCER, s. n. / ulcerocancer, s. m. / ulcerocancer. [Lat. *ulcus, -eris = rana, cancer, -ri = roc, cancer*] Cancer dezvoltat pe un ulcer; Tndeosebi leziunile gastrice de acest tip.

ULCEROS, adj., s. m. sau f. / ulcereux, -euse, adj., s. m. ou f. / ulcerous. [Lat. *ulcerosas = ac.ope.rit cu ram, bilbos, lit [a ulcerare = a timpCe de. ram. fi ulcus, -eris = rand.]* 1) Care se refera la o *ulceratie, care are caracteristidile acesteia. 2) Bolnav afectat de un *ulcer, de obicei gastroduodenal.

ULCIOR. Var. pentru urciur (v.).

ULCUS RODENS / ulcus rodens / rodent ulcer. Forma ulcerata de *epiteliom bazocelular. Nu metastazeaza, iar aparitia sa este favorizata de expunerea prelungita la scare. Sin.: ulcer Jacob.

ulectomie, s. f. / ulectomie, s. f. / ulectomy. [Qr. 1) *onion = gingie;* 2) *oule = cicatrice; ektome = e?(ciz.ie.)* 1) Sin.: gingivectomie (v.). 2) Excizia unui tesut dcatriceal.

ULEI, s. n. / huile, s. f. / oil. [Lat. *oleum = u&i; sl. okj.*] Grasime (glicerid) Tn stare fluida la temperatura obisnuifi. Di-feritele u. se obtin din: vegetale (u. vegetale, cele mai utili-zate), tesuturi animale (u. de peste, din ficat) sau parafina (u. minerale). Cateva tipuri de u. vegetale: 1) U. de arahide, extras din arahide (alune americane), utilizat ca aliment. 2) U. de cacao, obtinut din semintele plantei *Theobroma cacao*, este solid (de unde si numele de unt de cacao). Utilizat ca excipient pentru supozitoare si baza de unguent. 3) U. de floarea-soarelui, obtinut prin presarea la cald a semintelor plantei. Este utilizat ca aliment, vehicul pentru solutii injectabile cu actiune prelungita si excipient pentru unguente. 4) U. de masline, extras din fructele plantei *Olea europaea*. Se utilizeaza ca vehicul pentru solutii injectabile, ca emolient, laxativ, colagog, purgativ mecanic si ca antidot contra toxicelor iritante. 5) U. din ger-meni de porumb se extrage prin presarea la rece. Are valoare nutritiva, contine acizi grasi esentiali, vitaminele D^A, E si lecitine. Este utilizat ca u. dietetic si m diferite regimuri alimentare. 6) U. de ricin, obtinut prin presarea la rece a semintelor plantei. Se utilizeaza ca vehicul si excipient pentru solutii injectabile, supozitoare, emulsii, disme. Are actiune purgativa (*Oleum ricini*). 7) U. de so/a, extras din semintele plantei, se utilizeaza Tn locul u. de floarea soarelui si ca sursa de ledtina.

ULCERITEM, s. n. / ul6rytheme, s. m. / ulerythema. \Qr. *oule = cicatrice; erythema, -atos = rofeata.* Grup de dermatoze in care se asociaza un eritem cu o atrofie superfidala a tegumentelor.

UL1TA

UL1TA, s. f. / ulite, s. f. / ulitis. [Qr. avion = gingie.; -1(0.)

Sin.: gingivita (v.). **ULNA**, s. f. / ulna, s. m. / ulna. [Lot. ulna = ante-Braf.] V.

tab. anat. - oase.

iilnar, adj. / ulnaire, adj. / ulnar. [Lat. ulna = anteBmf.] Referitor la cubitus, care in NA se numeste "ulna. Ex.: nerv u. In mod normal, u. trebuie sa inlocuiasca termenul cubital.

ULTRACENTRIFUGARE, s. f. / ultracentrifugation, s. f. / ultracentrifugation. [Lat. ultra = dincoto de.; centrum = centru, din gr. kentron = v&rf ascufit; fugare = a pum pe fuga, a indeparta, a aiunga.] Accelerarea sedimentarii unor particule uti-lizand *ultracentrifuga. Domeniul u. Tncepe conventional de la 50000 g. Experimental s-au obtinut acceleratii precise care pot depasi 10⁵ g, pentru izolarea anumitor macromolecule biologi-ce. Prin masurarea vitezei de sedimentare se poate determina marimea particulelor coloidale si chiar masa acestora.

ULTRACENTRIFUGA, s. f. / ultracentrifugeuse, s. f. / ultracentrifuge. [Lot. ultra = dinivb de; centrum = centru, din gr. kentron = vdf ascufit; fugare = a pum pe fuga, a mdeparta, a afunga.] Centrifuga ce realizeaza viteze mari de rotatie, cu forte centrifuge de peste 50 000 g (g = acceleratia gravitationala). Rotorul este actionat de motor fie cu ulei com-primat refrigerat, fie cu aer comprimat. V. si ultracentrifugare.

ULTRADIAN, adj. / ultradien, -enne, adj. / ultradian. [Lat. ultra = dmcoio de.; dies = zi] Referitor la un *bioritm care dureaza sub 24 de ore.

ULTRAFILTRARE, s. f. / ultrafiltration, s. f. / ultrafiltration. [Lat. ultra = dincolo de.; [at. medwvaia *filtrum*, cu origine in. [im6a francilor *sta6i(ifi in QaKa, fihir = fetru, pdsCd]* Procedeu prin care sunt separate o serie de molecule biologice® Tn functie de dimensiunile lor, prin utilizarea de membrane artificiale ale caror pori asigura selectia. U. poate fi accelerata prin aplicarea unei presiuni de mai multe atmosfere. Pe langa particulele coloidale, prin u. pot fi separate si virusuri. V. si dializa.

ULTRAFILTRAT GLOMERULAR /ultrafiltrate glomemlaire / glomerular ultrafiltrate. Lichidul rezultat din filtrarea la nivelul capilarelor *glomerulului renal, aflat Tn lumenul "capsulei Bowman. Prezinta o compozitie asemanatoare cu a *plasmei sanguine, lipsind doar particulele de dimensiuni mari (proteine plasmatiche si celule sanguine). V. si filtrare glomerulara.

ULTRAMICROSCOP, s. n. / ultramicroscope, s. m. / ultramicroscope. [Lat. ultra = dincolo de.; gr. mikros = mic; sko-pos = obse-rvator, de, [a skopein = a vedea, a e^amina.] Sin.: microscop pe fond Tntunecat. V. microscop, ultramicroscopie.

ULTRAMICROSCOPIE, s. f. / ultramicroscopie, s. f. / ultramicroscopy. [Lat. ultra = dincoCo de.; gr. mikros = mu; skopia = e-tyaninare, de. [a skopein = a Video, a e^amina.] Studiul unor structuri, de obicei particule coloidale sau o serie de microorganisme, la *ultramicroscop. Una din aplicatiile u. este in diagnosticul sifilisului, prin punerea In evidenta directa a *treponemelor Tn produsele prelevate de la nivelul san-crului, al adenopatiei satelite sau al leziunilor cutanate, sau prin *tes-tul de imobilizare a treponemelor.

ULTRAMICROTOM, s. n. / ultramicrotome, s. m. / ultramicrotome. [Lat. ultra = dincoCo de; gr. mikros = mic.; tomos = taiat, sectional, de to. lemnein = a tola.] *Microtom cu care se obtin sectiuni de tesut extrem de fine, sub 100 A, Tndeo-sebi pentru examinarea acestora la *microscopul electronic prin transmisie.

ULTRAPRESIUNE, s. f. / ultrapression, s. f. / ultrapressure. [Lat. ultra = dincolo de; pressio, -onis = premium, de (a pres-sure = a presa) Presiune obtinuta Tn dispozitive adecvate, avand valori de peste 1 000 atm. Virusurile sunt inactivate Tn intervalul 3000-6000 atm, iar enzimele la peste 12000 atm.

ULTRASONOGRAFIE, s. f. / ultra-sonographie, s. f. / ultrasonography. [Lat. ultra = dincolo de.; sonus = sumt; gr. graphein = a scm] Sin.: ecografie (v.).

UMBRIRE

ULTRASONOGRAFIE DOPPLER / ultrasonographie Doppler / Doppler ultrasonography. [Christian Johann Doppler, fizi-dan fi matematicmi austnac, 1803-1853.] Sin.: velocitometrie Doppler (v.).

ULTRASONOTERAPIE, s. f. / ultrasonoth6rapie, s. f. / ultra-sonotherapy. [Lat. ultra = dincoCo de.; sonus = sumt; gr. therapeia = tratanent, de ta therapeuin = a mgrijii] Utilizarea terapeutică a ultrasunetelor. V. si ultrasunete.

ULTRASTRUCTURA, s. f. / ultrastructure, s. f. / ultrastruc-ture. [Lat. ultra = dmcoio de; structura = dispumre., afezare..] Structura unei celule asa cum apare la microscopul electronic. In general, informatiile structurale obtinute cu tehnici sau me-tode cu o putere de rezolutie mai mare decat a *microscopu-lui optic.

ULTRASUNET, s. n. / ultrason, s. m. / ultrasound. [Lat. ultra = dmcoio de.; sonitus = zgomot, rasunet.] Vibratie mecanica identica vibratiilor sonore, dar cu o frecventa care depaseste piagă de perceptie al urechii umane, adica 20000 Hz. U. se propaga Tn mediu omogen in linie dreapta; viteza de propa-gare depinde de temperatura si Tndeo-sebi de impedanta acus-tica, adica de raportul dintre presiunea acustica si viteza mol-eculara. In mediu eterogen, u., ca si sunetele, sunt capabile sa se reflecte la nivelul unui obstacol sau la interfata a doua medii cu caracteristici fizice diferite. Unda de reflexie se numeste ecou. Aceasta proprietate sta la baza *ecografiei. U. prezinta trei categorii de efecte la nivelul tesuturilor: 1) *termice*, care depind de absorbtia u. Tn tesutului respectiv; 2) *chimice*, reactii de oxidare si denaturare proteica; 3) *mechanice*, disocieri moleculare capabile sa determine, uneori, liza celulara. Pro-prietatile termice sunt utile Tn *ultrasonoterapie.

ULTRAVIOLET, adj. / ultraviolet, -tte, adj. / ultraviolet. [Lat. ultra = dincoCo de; viola = vwrea, viokt.] Despre radiatiile electromagnetice situate dincolo de marginea violet a spectru-lui vizibil. Termenul se utilizeaza ?i substantival la f. pi.: ultra-violete. V. radiatie ultravioleta.

UMAR, s. n. / epaule, s. f. / shoulder. [Lat. humerus = wiuir] Zona topografica care corespunde articulatiei bratului cu tora-cele. Cuprinde atat oasele cat si muschii si tesuturile din jurul articulatiei scapulohumerale si este alcatuita din trei regiuni: axi-lara (axila), scapulara si deltoidiana.

UMAR BLOCAT / epaule bloquee / frozen shoulder. Varietate de *umar dureros cu redoare pronuntata a articulatiei. Blocajul umarului este consecinta unei capsule retractile glenohumerale si nu a unei simfize a bursel seroase subdeltoidiene, asa cum s-a crezut cand u. **b. era** denumit periartrita scapulo-humera-la anchilozanta.

UMAR DUREROS ACUT / epaule douloureuse aigue / acut painful shoulder. Sindrom caracterizat printr-o durere extrem de vie la nivelul umarului, instalata brusc sau in cateva zile si Tnsotita de un blocaj total al articulatiei scapulohumerale. In majoritatea cazurilor u. d. a. este consecinta unei reactii infla-matorii in jurul unei calcificari ce coafeaza muschii rotatori scur-ti ai umarului.

UMAR DUREROS SIMPLU / epaule douloureuse simple / painful shoulder. Periartrita scapulo-humerala simpla non-anchilozanta, consecutiva unei alterari a tendoanelor de la ni-velul umarului.

UMAR MILWAUKEE / epaule de Milwaukee / Milwaukee shoulder. U. dureros, in cazul unei artropatii distinctive bilate-rale, la padenti adulti, cu calcificari capsulare, reversat articular si erodare a capsulei tendonului rotator. Lichidul articular are o activitate colagenazica crescuta. Sin.: sindrom scapular Milwaukee.

UMBRIRE, s. f. / ombrage, s. m. / shadow-casting. [Lat. umbra = nmBra.] Tehnica de preparare in microscopia elec-

UMIDITATE

tronica, prin care preparatele de examinat sunt acoperite cu particule metalice foarte fine (aur, platina), pulverizate și proiectate sub un unghi variabil.

UMIDITATE, s. f. / humidite, s. f. / humidity. [Lot. *humidus* = *urme-d.*] Cantitatea de lichid continuta de un gaz sau un solid. U. aerului reprezinta cantitatea de vapori de apa din aer, iar u. relativa rezulta din raportul, Tn procente, dintre u. absoluta si cea maxima. U. relativa exprima gradul de saturare a aerului cu vapori de apa.

UMOARE, s. f. / humeur, s. f. / humor, mood, temper. NA:

humor (1). [Lot. *humor, -oris* = *iu-lud.*] 1) Termen desuet care desemneaza un lichid organic intrinsec (ex.: *u. apoasa, *u. vitroasa), in medicina antica se sustinea existenta a patru umori (sangele, flegma, bila galbena si bila neagra sau melancolia), temperamentului si sanatatea depinzand de proportia dintre acestea. 2) Tn prezent, termenul este utilizat indeosebi pentru desemnarea dispozitiei afective fundamentale, care confers starilor sufletesti un caracter agreabil sau dezagreabil. Obs.: in relatie cu aceste doua posibile explicatii **tn engl. exists** termeni diferiti: 1) *humor*, 2) *mood, temper.*

UMOARE APOASA / humeur aqueuse / aqueous humor. NA:

humor aquosus. Lichid transparent, adevarat "mediu intern" al ochiului, continut Tn "camerile anterioara si posterioara. U. a. asigura nutritia *cristalinului si are un rol determinant Tn regula *presiunii intraoculare. Cu o compozitie asemanatoare cu a LCR, u. a. este secretata la nivelul capilarelor *corpului ciliar, printr-un proces asemanator cu dializa. Ea reprezinta, de fapt, un lichid interstitial care infiltreaza toate structurile intraoculare si indeosebi reseaua fibrilara a *corpului vitros.

UMOARE VITROASA / humeur vitree / vitreous humor. NA:

humor vitreus. Componenta fluida a corpului vitros (v.).

UMORAL, adj. / humoral, -ale, -aux, adj. / humoral. [Lot. *humor, -oris* = *Cicfud.*] Care se refera la lichidele din organism. Ex.: factori u., bilant u.

UMORALISM, s. n. / theorie humorale / humoral theory. [Lot. *humor, -oris* = *iichid; -ism.*] Sin.: patologie umorala (v.).

UNCARTROZA, s. f. / uncarthrose, s. f. / uncarthrosis. [Lot. *uticvs* = *c&riv;*; gr. *arthron* = *articulatie.*; *-oza.*] Leziune artrozica localizata la nivelul articulatiilor uncovertebrale, Tn cursul *cervicartrozei.

UNCIFORM, adj. / unciforme, adj. / unciform. [Lot. *uncina-tus* = *de. forma unui cdrfig, de. [a uncus = carKg; forma = forma.]* Tn forma de cariig. Denumire pentru o serie de *apofize recurbate, amintind prin forma lor de un cariig. Ex.: apofiza u. a *osului cu cariig.

UNCINARIOZA, s. f. / uncinariose, s. f. / uncinariasis. [Lot. *uncinatus* = *de, forma vwi cardfi, de. [a uncus = cdtig; -oza.]* Denumire, utilizata rar, pentru starea de infestare cu paraziti din genul *Uncinaria*, Tndeosebi specia *Ancylostoma duodenale*, agentul patogen al anchilostomiazii (v.).

UNCODISCARTROZA, s. f. / uncodiscarthrose, s. f. / uncodiscarthrosis. [Lot. *uncus* = *cd-rUg;* (at. *discus, gr. diskos* = *disc;* gr. *arthron* = *articulatie.*; *-oza.*] Asociere a *uncartrozei cu *discartroza Tn cursul reumatismului cronic degenerativ al rahisului cervical (*cervicartroza).

UNCUS, s. n. / uncus, s. m. / uncus. NA: uncus, pi. unci. [Lot. *iincus* = *cdrCig.*] Formatiune anatomica Tn forma de cariig. Ex.: u. *hipocampului. V. unciform.

UNCUSECTOMIE, s. f. / uncusectomie, s. f. / uncusectomy. [Lot. *uncus* = *cdrtig;* gr. *ektome* = *e.^cizu..*] Ablatia uncusului, denumit si apofiza semilunara a vertebrelor cervicale.

UNDA, s. f. / onde, s. f. / wave. [Lot. *undo* = *iwi, undo.*] 1) Tn fizica: fenomen de propagare din aproape Tn aproape a unei perturbatii Tnt-un mediu. Tn toate punctele mediului de propagare a u. se reproduce perturbatia initiala. In functie de natura

UNDA T

perturbatiei ce se propaga, se cunosc u. *elastice, electromagnetice, magnetohidrodinamice, tennice, gravitationale.* In biologie si medicina, prezinta un interes deosebit aproape intreg spec-trul u. *electromagnetice: u. hertziene lungi* (utilizate in trans-misiile de radioteleviziune, dar si Tn 'rezonanta magnetica nu-cleara), u. *scurte* si u. *ultrasculte*, radiatiile *infransii, optice-vizi-bile, ultra violete, Rontgen* sau X, *gama*, a caror utilizare se afla la baza a numeroase tehnici si metode de diagnostic si tratament. Studiul actiunii radiatiilor ultraviolete, X si gama asupra organismului constituie domeniul *radiobiologiei. 2) Tn medicina, termenul desemneaza si deflexiunile de pe traseele 'electro-cardiogramei, *electroencefalogramei si 'balistocardiogramei.

UNDA ANACROTA / onde anacrote / anacrotic wave. Ridi-catura a liniei ascendente a *sfigmografeii carotidiene, Tn urma careia rezulta fie o modificare a pantei fie o unda mica, cu un varf si o incizura. U. a. corespunde deschiderii valvelor sig-moide, deci fazei de evacuare ventriculara si este consednta unei de presiune determinata de sangele propulsat puternic de ventriculul stang Tn aorta. Frecventa u. a. creste cu vars-ta si cu rezistenta arteriala. V. anacrotism.

UNDA DELTA / onde delta / delta wave. U. care apare sub forma unei mid ancose Tn portiunea ascendenta a complexului QRS, pe electrocardiograma. Este caracteristica 'sindromului Wolf-Parkinson-White si traduce o excitatie precoce (preexcitatie) a ventriculilor.

UNDA DICROTA / onde dicrote / dicrotic wave. Proeminenta observata Tn portiunea descendenta a *carotidogramei succedand incizurii catacrote. Este legata de reflexia unei sanguine catre periferia sistemului arterial.

UNDA tN DOM / onde en d6me / Pardee's wave. Sin.: unda Pardee (v.).

UNDA f / onde f / f wave. In electrocardiografie, unda care apare Tn *fibrilatia auriculara.

UNDA DE FUZIUNE / onde de fusion / fusion wave. Aspect : electrocardiografie rezultat prin interferenta Tntre doi centri de automatism (*pace-maker) Tn competitie, care Tsi Tmpart in cursul unei contractii, fie activarea atrilor fie, eel mai frecvent, a ventriculilor. Cand activarea ventriculilor este impartita intre un pacemaker sinusal si unul ventricular, complexul de fuziune prezinta un aspect intennediar intre o unda QRS de origine sinusala si una de origine ventriculara, fiind precedat de o unda I P smusala urmata de un spatiu PR scurtat.

UNDA P / onde P / P wave. Prima unda a *electrocardiogra-meii, corespunzand *depolarizarii atrilor.

UNDA PARDEE / onde de Pardee / Pardee's wave. Aspect electrocardiografie major observat in faza acuta initiala (sau supraacuta) a infarctului miocardic, Tn care se constata o supradenivelare a segmentului ST extrema si convexa in sus, care inglobeaza unda T si chiar, uneori, unda R, avand debutul catre varful acesteia. Sin.: unda in dom, mare unda monofa- J zica_

UNDA Q / onde Q / Q wave. Pe electrocardiograms, prima ^ unda negativa a complexului ventricular rapid QRS, care in mod normal are o amplitudine mica. 0 unda cu amplitudine mica se noteaza cu q. V. electrocardiograma.

UNDA R / onde R / R wave. tn electrocardiografie, prima unda S pozitiva a complexului ventricular QRS. Este notata cu r cand are o amplitudine sub 5 mm. V. electrocardiograma.

UNDA S / onde S / S wave. Tn electrocardiografie, unda negativa care urmeaza *undeii R pozitive. Este notata cu s cand are o amplitudine sub 5 mm. V. electrocardiograma.

UNDA T / onde T / T wave. Pe electrocardiograma, unda lenta asimetrica urmand complexului QRS, in general pozitiva si corespunzand sfarsitului repolarizarii ventriculare. V. electrocardiograma.

UNDA U

UNDA U / onde U / U wave. Pe electrocardiograma, unda mica pozitiva, inconstanta si de foarte mica amplitudine, care urmeaza *undeii T. Este ampla la sportivi si in vagotonie, **precum** si in starile de hiperpotasiemie. V. electrocardiograma.

UNDE ULTRASCURTE / onde ultracourtes / ultrashort waves.

Radiatii electromagnetice cu lungimea de unda sub 10 m, putin penetrante, cu proprietati asemanatoare radiatiilor infrarosii (v. infrarosu). U. u. sunt utilizate in tratamentul unor leziuni superficiale.

UNGHI, s. n. / angle, s. m. / angle. NA: angulus, pi. anguli.

Lat. angulus = unghi, coCf Figura geometrica formata din doua drepte care pleaca din acelasi punct. Nume dat unor zone anatomice care au aspectul de u.: 1) u. *cardiofrenic*, observat radiologic, delimitat de areurile inferioare ale umbrei inimii si de diafragma. 2) u. *cardiohepatic*, situat intre marginea dreapta a inimii si marginea superioara a lobului drept hepatic. 3) u. *duodenojejunal* (NA: *flexura duodenojejunalis*), curbura de la jonctiunea duodenului cu jejunul. 4) u. *epigastric* (NA: *angulus infrasternalis*), format de marginea inferioara a cartilajelor cos-tale prinite de apendicele *xifoid. 5) u. *hepatic al colonului* (NA: *flexura wli dextra*), u. subhepatic, format de trecerea colonului ascendent in colonul transvers. 6) u. *iridocornean* (NA: *angulus iridocornealis*), u. format de iris si corneea. 7) u. *pontocerebelos*, delimitat de fata laterala a puntii si a cerebelului, pe de o parte, si de oasele craniene, pe de alta parte. 8) u. *sternal* (NA: *angulus sterni*), sin.: unghi Louis (v.). 9) u. *vasculocar-diac*, rezultat din Tntretaierea celor doua arcuri ale marginii drepte a inimii. Sin.: angulus.

UNGHI LIMITA / angle limite / critical angle. U. de incidenta pentru care, la trecerea luminii dintr-un mediu mai refringent in altui mai putin refringent, corespunde, la limita de separare dintre cele doua medii, un unghi de refractie de 90°. V. refractometru.

UNGHI LOUIS / angle de Louis / Louis' angle. NA: angulus sterni. [Antoine Louis, c-hirurg imncez, 'Paris, 1723-1792.] Unghiul format intre manubriul si corpul sternal; sub el se gaste spatiul II intercostal. Sin.: unghi sternal.

UNGHIE, s. f. / ongle, s. m. / nail. NA: unguis, pi. ungues. [Lot. unguis = ungtm.] Lama cornoasa ovalara care se afla situata, bine implantata, pe fata dorsala a falangei distale a tiecarui deget de la maini si picioare. Tn mod normal flexibile si rezistente, de culoare roz, u. se modifica in procese pato-logice locale, dar aspectul lor poate avea si o valoare semeio-logica mai extinsa. Astfel, u. sunt bombate in cazul *degetelor hipocratice, pot prezenta santuri longitudinale in Tmbatranire sau in unele dermatoze, pot fi uscate si casante in urma unor traumatisme fizice sau agresioni chimice, ori in unele carente alimentare (indeosebi in vitamina C si fier). Obs.: in engl. *nail* inseamna si *cu*, de unde utilizarea termenului in ortopedie, uneori aproximativ sin. cu *tija*.

UNGHIE IN CARENA / ongle en carene / Heller's disease. Sin.: boala Heller (v.).

UNGHIE INCARNATA / ongle incarné / ingrown nail, ingrowing toenail. Crestere aberanta a u., care apasa tesuturile moi adiacente, proces care favorizeaza inflamatia si, frecvent, supuratia locala. U. i. se produce eel mai des la nivelul "halucelui.

UNGUENT, s. n. / unguent, s. m. / unguent. [Lot. unguen-tum = ufei parfwnat, .pomada] Preparat farmaceutic semisolid care contine de obicei substante active incorporate Tntr-un excipient ce se Tnmoaie la temperatura corpului. Se aplica pe piele sau pe mucoase.

UNGVEAL, adj. / ungueal, -ale, -aux, adj. / unguial. [Lot. unguis = ungtw] Referitor la unghie, care apartine unghiei.

UNICELULAR, adj. / unicellulaire, adj. / unicellular. [Lat. unus = unu; cellula = camdruta.] Care este alcatuit dintr-o singura celula. Bacteriile, protozoarele si unele alge sunt organisme u.

UNITATE HOUNSFIELD

UNILATERAL, adj. / unilateral, -ale, -aux, adj. / unilateral. [Lot. unus = unu; lateralis, de la latus, -eris = iatura,] Care nu afecteaza decat o parte a corpului sau a unui organ.

UNILOCULAR, adj. / uniloculaire, adj. / unilocular. [Lat. unus = unu; locus, dim. de Ca locus = Coc.] Care contine o singura cavitate. Ex.: chist u.

UNIOVULAR, adj. / uniovulaire, adj. / uniovular. [Lat. unus = link, [at. ftiintifica; ovulum = ou mic., de (a ovum = on.) V. monoziot.

UNIPARA, adj., s. f. / unipare, adj., s. f. / unipara, uniparous. [Lat. unus = unu; parere = a nafte.] Femeie care a nascut un singur copil, *primipara.

UNIPOLAR, adj. / unipolare, adj. / unipolar. [Lot. unus = unu; polus = po]. 1) Care prezinta o singura prelungire, un singur *proces. Ex.: neuron u. 2) Despre o tulburare afectiva in care sun/in numai episoade depresive. 3) Care poseda un singur *electrod de culegere. Ex.: derivatiile u. (in electrocardiografie).

UNISEXUALITATE, s. f. / unisexualite, s. f. / unisexuality. [Lat. unus = unu; sexualis = nferitor [a SC,^ de. (a sexus = se^)] Existenta normala la un subiect a caracteristicilor anatomice si fiziologice ale unui singur sex.

UNITATE, s. f. / unité, s. f. / unit. [Lat. unites, -otis = um-tate, de Ca unus = unu] O anumita marime sau cantitate, divizibila sau indivizibila, adaptata ca standard pentru masurarea marimilor de acelasi fel si denumita u. de masura. Diferitele u. de masura sunt cuprinse in *sisteme de unitati, dintre care eel mai important - si a carui aplicare este obligatorie - este *Sistemul International de unitati de masura (SI). Simbol: U.

UNITATE DE ANTIGEN / unité d'antigène / antigen unit. Cantitatea cea mai mica de antigen necesara pentru fixarea unitatii de complement.

UNITATE DE ANTITOXINA / unite d'antitoxine / antitoxin unit. Unitate pentru exprimarea puterii unei *antitoxine. Initial au fost elaborate diverse unitati pe baza efectelor biologice. Tn prezent definirea se face prin comparatie cu toxine standard specifice.

UNITATE ATOMICA DE MASA / unité de masse atomique / atomic mass unit. Atomii si moleculele fiind foarte mid, masa-sele lor nu pot fi expriate oonvenabil folosind unitatile de masa conventionale. De aceea, prin conventie internationala, a fost definita u. a. m., egala cu a douasprezecea parte din masa izotopului ^C. Valoarea sa in SI este 1,66044x10-27 kg. Simbol: u. Pentru masele moleculare se utilizeaza mai frecvent *daltonul.

UNITATE BODANSKY / unité Bodansky / Bodansky unit. [Aaron Bodansky, (wcfwnist american, f'ew york^ 1887-1961)] in biochimia clinica: u. de *fosfataza alcalina care elibereaza 1 mg de fosfor anorganic ca fosfat anorganic, dupa o ora de incubare in mediu tampon continand ca substrat sodiu-beta-glicerolfosfat.

UNITATE ENZIMATICA INTERNATIONALA / unite enzymatique internationale / international enzyme unit. Unitate de activitate enzimatica reprezentand cantitatea de enzima care catalizeaza transformarea unui micromol de substanta pe minut, la 30 C si la pH-ul optim de activitate al enzimei respective. O unitate internationala este echivalenta cu 16,67 nanokatal, adica 16,6710-s katal. V. katal.

UNITATE HEMOLITICA / unite hemolytique / h(a)emolytic unit. Cantitatea de ser imun inactivat care produce o hemo-liza completa a unui volum de 1 ml de suspensie 5% de eri-trocite spalate, in prezenta "complementului.

UNITATE HOUNSFIELD / unité Hounsfield / Hounsfield unity. [Sir Godfrey Newbold Hounsfield, inginer engCez, inventator/l computer tonwgrafuiv, [aureat al pnanfwui 9^obe] pentru medicina/fizw(ogie. m 1979.) Unitate de densitate in *scanografie, conform careia aerul corespunde la -1000, apa la 0, iar cal-ciul (osul compact) la +1000. Sin.: numar Hounsfield.

UNITATE INTERNACIONALA

UNITATE INTERNACIONALA / unite Internationale / international unit. U. de masura, acceptata pe plan international, in cadrul Sistemului International de unitati de masura, pentru exprimarea concentratiei diferitelor substante biologice active, indeosebi enzime si hormoni. Abrev.: U.I. **UNITATE MIOTATICA / unite myotatique / myotatic unit.** An-samblul sistemului neuromuscular pus Tn joc de o fibra afe-renta excitata pornind de la nivelul *fusului neuromuscular. V. reflex miotatic.

UNITATE MOTORIE / unite motrice / motor unit. Neuronul motor somatic si celulele musculare pe care acesta le iner-veaza.

UNITATE DE REPETITIE / unite de repetition / repeat unit.

., Secventa de ADN constituind motivul de baza intr-o regiune repetata.

UNITATE DE TRANSCRIPTIE / unite de transcription / transcription unit. Regiune a *genomului situata mtre un *situs de initiere si un situs terminal al *transcriptiei prin ARN-polime-aza. U. t. poate include mai mult decat un *cistron.

UNIVITELIN, adj. / univittellin, -inne, adj. / univiteline. [Lat. *uttiis* = WM; *vitellum* = *gaiberws de. ou.*] Sin.: monozigot (v).

UPERIZARE, s. f. / uperisation, s. f. / uperisation. [^{wre}v. de. [a *ultra + pasteirizare, din [at. ultra = dincoia de.; Louis Pasteur, chimist fra.me.z., fondator a[microbiologiei, mrusotologiei fi imunofogiei, 1822-1895.]* *Pasteurizare a laptelui la temperatura foarte inalta (140-150 °C) prin injectare de vapori Tn masa lichida sau Tntr-o atmosfera cu vapori supraincalziti.

URAC, s. n. / ouraque, s. m. / urachus. [Cfr. *ourakhos = M-naiul urinar.*] Canal embrionar care la fat leaga "vezica uri-nara cu "ombilicul. In viata postnatala persista sub forma unui cordon fibros impermeabil situat Tntre apexul vezicii si ombilic, fiind denumit ligament ombilical median. Exceptional, acest cordon poate ramane permeabil, urina scurgandu-se prin ombilic sau formand dilatatii chistice pe traiectul u. Var.: uraca.

URACA. Var. pentru urac (v.).

URACIL, s. m. / uracile, s. m. / uracil. Component pirimidinic al acizilor nucleici. V. si baze pirimidinice.

URANILACETAT, s. m. / uranyl acetate / uranyl acetate. [^{PCaiu.ta Uranus, can rvpre.ze.anta zeui [atin Uranus, tatai [ui Saturn; din gr. *Ouraos = cer; [at. acetum = cife-t.]* Sare de uraniu extrem de "electronodensa, utilizata Tn microscopia electronica. Indeosebi pentru prepararea probelor ce contin acizi nucleici.}

URANISM, s. n. / uranisme, s. m. / homosexuality. [*Afrodita Ourania sau ce&sta, zeifa gruuv. a dragostei masculine, spre. deosefim de. Afrodita Pandemos sau vuCgara, dupa "Banche.tvl [ui fCaton.]* *Homosexualitate masculina.

URANIST, s. m. / uraniste, s. m. / homosexual. [^{1^}. *etwwCo-gia termenuiui uraism.*] Homosexual masculin.

URANIU, s. n. / uranium, s. m. / uranium. [^{PCawta Uraaus, cam repTizenta zeu[[atin Uranus, total itd Saturn; din gr. *Ouraos = cer.*] Element metalic cu numar atomic 92, greu-tate atomica 238,03 si simbol U este puternic radioactiv Tn mod natural (emisie alfa) si constituit din amestecul izotopilor ²³⁸U (99,28%), ²³⁵U (0,71%) si ²³⁴U. Este cap de serie radioactiva, care se termina cu plumbul. Fisiunea nucleara se obfine eel mai usor Tn cazul ²³⁵U care este utilizat ca sursa de energie in centralele nucleare si Tn scopuri militare. ²³⁸U sub actiunea neutronilor lenti se transforma in plutoniu (²³⁹Pu) care este unul dintre cei mai importanti combustibili nucleare.}

URANOPLASTIE, s. f. / uranoplastie, s. f. / uranoplasty. [Qr. *ova-anas = <xmi gum, hoita cereasca; plastos = wwdelat, de. Ca plassein = a forma, a modela.*] Sin.: palatoplastie (v.).

URANOSCHIZIS, s. n. / uranoschizis, s. f. / uranoschisis. [Qr. *auranos = wrui gum, boita cere-asco; skhisis = aespKa-twra, de [a skhizeia = a despu-a.]* Sin.: palatoschizis (v.).

UUREMIE

URANOSTAFILORAFIE, s. f. / uranostaphylorrhaphie, s. f. / uranostaphylorrhaphy. [Qr. *ouranos = cenil gurii, bolta cereasca; staphyle = ciorc.fiine.; rhapshe = sutura.*] Interventie chirurgicala plastica destinata Tnchiderii unei despicatori a boltii palatine, valului palatin si luetei.

URAT, s. m. / urate, s. m. / urate. [Qr. *ouron = urina.*] Substanta care se constituie ca sare sau ester de *acid uric. U. sunt forme de eliminare a acidului uric Tn urina. Solubilitatea lor redusa poate fi cauza precipitarii Tn caile urinare (litiaza urica) sau Tn tesuturi in caz de *gula, producand formatiuni denumite *tofi gutosi.

URATEMIE, s. f. / uratemie, s. f. / urat(a)emia. [^r. *ouron = urina, urat; haima, -atos = sdnge.*] Prezenta uratilor Tn urina.

URATURIE, s. f. / uraturie, s. f. / uraturia. [^r. *ouron = mina, urat; ouron = urina.*] Prezenta de urati in urina (valori nor-male: 0,3-0,6 g Tn 24 ore).

URC10R, s. n. / orgelet, s. m. / sty. [Lat. *urceolus = wcvr, utc.w.a; hordeolus = bob de. onz., urcwr ai pCeapei.*] Var.: ulcior. Sin.: hordeolum (v.).

UREAZA, s. f. / urease, s. f. / urease. [Cjr. *ouron = ww&, -aza.*] Enzima care catalizeaza hidroliza ureei, eliberand car-bonat de amoniu. Este prezenta Tn *Papilionaceae*, indeosebi in *soia (0,1%). Se utilizeaza Tn determinarea cantitativa a *ureei.

URECHE, s. f. / oreille, s. f. / ear. NA: *auris, pi. aures.* [Lot. *oricula, forma populara pentru. auricula, dim- de Co. auris = urectie.*] Organul auzului si al echilibrului, alcatuit din trei cavitati inegale suprapuse: *u. externa, *u. medie si *u. interna.

URECHE EXTERNA / oreille exteme / external ear. NA: *auris externa.* Organ de captare a undelor sonore, veritabil cornet acustic, constituit din *pavilion si conductui auditiv extern. Este separata de u. medie prin "timpan.

URECHE INTERNA / oreille interne / inner ear, internal ear. NA: *auris interna.* Organul auzului si echilibrului situat la nivelul *standi osului temporal, format dintr-un "labirint osos in care este continut labirintul membranos. Labirintul este Tmpartit Tn doua portiuni: 1) *l. anterior*, care confine "cohleea, Tn canalul cohlear fiind situat "organul auditiv Corti; 2) *l. posterior*, Tn al carui vestibul se deschid "canalele semicirculare, care con-troleaza echilibrul. Din *l. anterior* pleaca nervul cohlear, iar din *l. posterior*, nervul vestibular care se unesc pentru a forma nervul vestibulocohlear. V. tab. anat. - nervi.

URECHE MEDIE / oreille moyenne / middle ear. NA: *auris media.* Organ de transmisie a undelor sonore care cuprinde "casa timpanului, cavitate cubica separata de *urechea externa prin membrana "timpanului si de "urechea interna prin doua mid membrane, fereastra rotunda si fereastra ovala. Intre timpan si fereastra ovala sunt situate trei oscioare: "ciocanul, "nicovala si "scarita. U. m. contine si *trompa Eustachio care leaga casa timpanului de "rinofaringe. V. si tab. anat. - case.

URECHIUSA, s. f. / auricule, s. f. / auricle. NA: *auricula atrii* Diverticul al atrului cardiac.

UREE, s. f. / uree, s. f. / urea. [Cjr. *ouron = urina.*] H²N-CO-NH₂, diamida a acidului carbonic formata Tn ciclul "ureogenezei prin degradarea proteinelor de origine alimentara sau constitutive ale tesuturilor. U. este sintetizata Tn ficat si, dupa difuzi-unea libera Tn sange, este eliminata Tn cea mai mare parte prin rinichi in urina (in medie 20 g/zi). De aceea, concentratia sanguina a u. reflecta functia renala, dar mai putin fidel decat

*creatinina. U. nu este toxica, dar poate fi un reper pentru . cresterea concentratiei unor substante toxice. Nivelul ureei din sange (v. tab. const. biocnim.) prezinta variatii fiziologice, crescand usor in alimentatia foarte bogata in proteine si saraca in lichide. Sin.: carbamida. V. uremie. **UREMIE, s. f. / uremie, s. f. / ur(a)emia,** [^r. *ouron = urina, law, haima, -atos = sdnge.*] 1) in sens strict, concentratia de

UREMIGEN

uree din sange, dar termenul este utilizat Tndeosebi cand aceasta concentratie este crescuta, ca sin. cu *hiperazotemie. 2) in sensul eel mai general: ansamblul manifestarilor din *insu-ficienta renala severa.

UREMIGEN, adj. / uremigene, adj. / ur(a)emigenic. [Gr. *ouron* = urina, uree; *haima, -citos* = sange; *gennan* = a produce.] Cafe este cauza unei *uremii sau produce uremie. Ex.: unele nefrite cronice u.

UREOGENEZA, s. f. / ureogenese, s. f. / urcogenesis. [Gr. *ouron* = urina, uiv; *genesis* = producere, de ia *gentian* = a produce-]. Ansamblul reactiilor care determina formarea (la nivelul ficatului si secundar la nivelul mucoasei intestinale) a "ureei (netoxica) din 'amoniac (toxic), provenit, in esenta, din azotul aminoacizilor. Sin.: ciclul Krebs-Henseleit, ciclul ornitinei, ureopoezia.

UREOMETRU, s. f. / ureometre, s. m. / areometer. [Gr. *ouron* = urita, uree; *metron* = masura.] Aparat pentru determinarea cantitatii de *uree din urina.

UREOPOIEZA, s. f. / ureopoeise, s. f. / ureogenesis. [Cjr. *ouroit* = uriiia, wee; *poiosis* = cream, foniare, de, (a *poioin* = a face.) Sin.: ureogeneza (v.).

URETER, s. n. / uretere, s. m. / ureter. NA: ureter, [Gr. *oufeter* = ureter.] Conduct musculo-membranos excretor al fiecarui rinichi, cu o lungime de circa 25 cm, cu diametrul de 6-8 mm, care continua *bazinei si se Tntinde, Tn spatiul sub-peritoneal. U. traverseaza succesiv cavitatea abdominala, fosa iliaca interna si pelvisul pana la 'vezica urinara. La acest nivel se deschide printr-un meat siluat m unghiul lateral corespondent (drept sau stang) al *trigonului vezical. Se disting patru portiuni ale u.: lombara, iliaca, pelvina si vezicala.

URETERECTOMIE, s. f. / ureterectomie, s. f. / ureterectomy. [Gr. *oiireter* = um-ter; *ektome* = e^cK.fe.] Rezectie a unui segment sau a ureterului Tn totalitate.

URETERITA, s. f. / ureterite, s. f. / ureteritis. [Cjr. *ourcter* = ureter; *-itici*.] Inflamatie ureterului, consecutiva unei leziuni intracanaliculare sau a peretilor ureterali. Este eel mai adesea secundara si asodata unei *dstite (u. *ascendents*) sau unei "pielonefrite (u. *descendenta*).

URETEROCEL, s. n. / ureterocel, s. f. / ureterocel. [Cjr. *oiireter* = ureter; *kele* = tumoro, hernie.] Dilataie chistica a portiunii terminale, intravezicale a ureterului. Reprezinta, de regula, consednta unei stenoze congenitale a orificiului ureteral.

URETEROCISTONEOSTOMIE, s. f. / uretero-cysto-neostomy, s. f. / ureterocystoneostomy. [Cjr. *oiircli-r* = ureter; *kystis* = sac, vezicd; *noos* = mu; *stoma, -utos* = gura.] Reimplan-tarea ureterului la nivelul vezicii, Tn caz de sectiune acciden-tala sau retractie a acestuia. U. se practica si pentru trata-mentul *fistulei ureterovaginale.

URETEROCISTOPLASTIE, s. f. / ur6terocystoplastie, s. f. / ureterocystoplasty. [Cjr. *oiireter* = ureter; *lcyslís* = sac, Wzicd; *plastos* = mocfelat, de [a *pifissoin* = a forma, a mo-rtf/a.] Operatie chirurgicala plastica destinata refacerii ureterului si vezicii.

URETEROCOLOSTOMIE, s. f. / ureterocolostomie, s. f. / ureterocolostomy. [Cjr. *oiirotrc* = ureter; *koloa* = mtestin ffros; *sloimu, -utos* = gura.] Crearea chirurgicala a *descriiderii* ureterului in colon.

URETEROENTEROPLASTIE, s. f. / uretero-enteroplastie s. f. / ureteroenteroplasty. [Cjr. *oureter* = ureter; *enteron* = wtestin; *pfustos* = modeiat, de [a *plassein* = a forma, a mo-tfe/a.] Sin.: ureteroileoplastie (v.).

URETEROENTEROSTOMIE, s. f. / ur6tero-ent6rostomie, s. f. / ureteroenterostomie. [Cjr. *oureter* = ureter; *ontoron* = intertill; *stoimi, -fitos* = gura.] V. ureterocolostomie.

URETEROGRAFIE, s. f. / ureterographie, s. f. / ureterogra-phy. [Cjr. *oiir-elcr* = ureter; *gruphcin* = a scrie.] Examen radi-

URETRA

ologic al aparatului urinar, care se efectueaza dupa introdu-cerea, prin meatul urinar, sub control cistoscopic, a unei sub-stante de contrast, care va opacifia caile urinare pana la nivelul *bazinei. Sin.: ureteropielografie retrograda.

URETEROHIDRONEFROZA, s. f. / uret6ro-hydro-nephrose, s. f. / ureterohydronephrosis. [Cjr. *oureter* = ureter; *hydrom, hydatos* = apa; *nephros* = muchi; -ozn.] *Hidronefroza asodata cu o distensie partiala sau totala a *ureterelor.

URETEROHIDROZA, s. f. / ur6tero-hydrose, s. f. / uretero-hydrosis. [Cjr. *oureter* = ureter; *hydrom, hydatos* = apa; *-oza*.] Dilatarea ureterului prin acumulare de urina aseptica, proces analog celui din *hidronefroza.

URETEROILEOPLASTIE, s. f. / uretero-ileoplastie, s. f. / ureteroileoplasty. [Gr. *oureter* = ureter; *Cat. ileum* = ikon, din gr. *eilein* = a invlo, a rasud; gr. *plastos* = modeiat, de [a *plassein* = a forma, a nodela.] 1) Procedeu prin care ureterele sunt implantate Intro ansa izolata a intestinului subtire si anastomozate la vezica. 2) Refacerea ureterului In caz de "megaurer prin utilizarea unei anse a intestinului subtire. Sin.: ureteroenteroplastie.

URETEROLITOTOMIE, s. f. / uretero-lithotomie, s. f. / ureterolithotomy. [Gr. *ouroter* = ureter; *lithos* = piatm; *tome* = taiere, sectiune, de [a *tcmmcm* = a toio.] Incizie chirurgicala a ureterului efectuata pentru indepartarea unui *calcul de la acest nivel.

URETEROLIZA, s. f. / ureterolyse, s. f. / ureterolysis. [Gr. *om-cier* = ureter; *lysis* = distrugere, de [a *lyein* = a distruge.] 1) Eliberarea chirurgicala a ureterului comprimat de un tesut fibros. 2) Ruptura ureterului. 3) Paralizia ureterului.

URETEROPIELOGRAFIE, s. f. / uretero-pyelographie, s. f. / uretero-pyelography. [Cjr. *oureter* = ureter; *pyelos* = bazinet; *gfuplioin* = a scrie..] 1) *Pielografie dupa injectarea unei substance de contrast direct in meatul ureteral, efectuata in cursul unei *dstoscopii. 2) U. *relograda* (*ascendenta* sau *instrumentala*); v. ureterografie. Sin.: urografie ascendenta sau retrograda.

URETEROPIELONEOSTOMIE, s. f. / ureteropyeloneostomy, s. f. / ureteropyeloneostomy. [Gr. *oureter* = ureter; *pyelos* = 6oz.iMt; *noos* = tlou; *stomii, -utos* = ffuro.] Reimplantarea chirurgicala a *ureterului in 'bazinei.

URETEROPLASTIE, s. f. / ureteroplastie, s. f. / ureteroplasty. [Gr. *oureter* = ureter; *pfostos* = modeuit, de [a *plassein* = a forma, a nwdela.] Refacerea sau reconstituirea chirurgicala a ureterului.

URETERORAFIE, s. f. / ureteron-aphie, s. f. / ureterorrhaphy. [Gr. *oiireter* = ureter; *rhaphe* = sutura.] Sutura unei plagi ure-terale sau reunirea chirurgicala a doua extremitati sectionate ale ureterului.

URETEROSTOMIE, s. f. / ureterostomie, s. f. / ureterostomy. [Gr. *oureter* = ureter; *stomu, -utos* = gura.] Formarea chirurgicala a unei *fistule permanente la nivelul ureterului pentru drenajul urinei. U. *cutanata* reprezinta implantarea chirurgicala a ureterului la nivelul pielii. Procedeu asigura drenajul urinei In afara organismului.

URETEROTOMIE, s. f. / ureterotomie, s. f. / ureterotomy. [Gr. *oureter* = ureter; *tomo* = taiere, sectiune, de (a *tcmneia* = a taia) Incizie chirurgicala a peretilor ureterali. V. si ureterolito-tomie.

URETRALGIE, s. f. / uretralgie, s. f. / urethralgia. [Gr. *ourethra* = uretrd; *uigos* = durere.] Durere de natura nervoasa la nivelul uretrei, fara o leziune locala evidenta.

URETRA, s. f. / uret(h)re, s. m. / urethra. NA: urethra femi-nina, urethra masculina. [Lot. *urethra, gr. ourethra* = uretra.] Conduct musculomembranos care are originea la nivelul colului "vezicii urinare de unde conduce urina la exterior. La femeie, u. este scurta, avand 3-3,5 cm si urmeaza un traiect pa-

URETRECTOMIE

ralel cu vaginul, anterior fata de acesta. U. feminina este Tnconjurata de doua sfinctere, unul neted iar altui striat si se deschide la nivelul vulvei, Tntre clitoris, labiile mid si vagin. La barbat, u. are o lungime de circa 20 de cm, traverseaza

*prostata si parcurge *penisul In sensul lungimii acestuia. U. masculina prezinta patru portiuni: 1) *u. prostatica*, Tnconjurata la origine de sfincterul neted; In aceasta portiune, la nivelul unui relief denumit *veru montanum*, se deschid *canalele ejaculatoare, u. conducand si *sperma la exterior; 2) *u. membranoasa*, Tnconjurata de sfincterul striat si de aponevroza mijlocie a perineului; 3) *u. spongioasa* se Tntinde Tn grosimea 'corpului spongios si este dilatata la partea posterioara sub forma unui bulb unde se deschid canalele *glandelor Cowper; 4) *u. pen/ana sau u. mobila* se deschide la extremitatea *glandului; extremitatea sa este dilatata, prezentand o foseta naviculara marginita de valvula Guerin.

URETRECTOMIE, s. f. / uretrectomie, s. f. / urethrectomy. [Lat. *urethra*, gr. *ourethra* = *uretra*; gr. *ektome* = *e^cizie*.] Rezectie chirurgicala a unui segment patologic al uretrei.

URETRITA, s. f. / uretrite ou urethrite, s. T. / urethritis. [Lat. *urethra*, gr. *ourethra* = *uretra*; -ltd.] Inflatie acuta sau cronica a mucoasei uretrei. In functie de localizare, poate fi anterioara sau posterioara (totala).

URETRITA GONOCOCICA / uretrite gonococcique / specific urethritis, urethritis venerea. Sin : gonoree (v.).

URETROCEL, s. n. / uretrocele, s. f. / urethrocele. [Lat. *urethra*, gr. *ourethra* = *uretra*; gr. *kelo* = *tumora, hernie*.] 1) Dilatare a uretrei, care proemina in vagin, de forma aproximativ sferica si de dimensiuni relativ mid. 2) Primul stadiu al *ds-tocelului vaginal. 3) Tngro^are a tesutului conjunctiv In jurul uretrei la femeie.

URETROCISTITA, s. f. / ur6trocystite, s. f. / urethrocystitis. [Lat. *urethra*, gr. *ourethra* = *uretra*; gr. *kystif*, == *sat*, *vezica*; **ita*.] *Uretrita posterioara cu extinderea procesului inflamator la vezica, manifestata prin cistita de col vezical.

URETROCISTOGRAFIE, s. f. / uretrocystographie, s. f. / urethrocystography. [Lat. *urethra*, gr. *oirolhra* = *uretra*; gr. *kystis* = *sac, ve-zicd*; *graphein* = *a scrie*.] 'Radiografia uretrei si a vezicii dupa injectarea, Tn cavitatile acestora, a unei sub-stante opace la radiatiile X.

URETROCISTOSCOPIE, s. f. / uretrocystoscopia, s. f. / urethrocystoscopy. [Lat. *urethru*, gr. *ourethra* = *uretra*; gr. *kystis* = *sac, vezica*; *skopia* = *espmiriare, de. (a skopcin = a nedeo, a e^amina*.] Explorarea prin *endoseopie a uretrei si a vezicii.

URETROGRAFIE, s. f. / uretrographie, s. f. / urethrography. [Lat. *urethra*, gr. *ourvthra* = *iire-trdi* gr. *graphem* = *a scrie*.] Radiografia uretrei dupa injectia unui produs opadifiant. U. este retrograda cand lichidul de contrast este injectat prin *rneatul uretral si permictionala cand lichidul de contrast, intravecal, opacifiaza uretra in cursul mictiunii.

URETROMETRU, s. n. / uretrometre, s. in. / urethrometer. [Lat. *urethra*, gr. *ourethra* = *uretra*; gr. *metron* = *masura*.] Instrument pentru masurarea diametrului uretrei sau a lumenului acesteia Tn caz de *strictura.

URETROPLASTIE, s. f. / uretroplastie, s. f. / urethroplasty. [Lat. *urethra*, gr. *ourclhru* = *uretra*; gr. *plastos* = *moddat, de. (a plufiscm = a forma, a modeta)*] Interventie chirurgicala plastica destinata acoperirii unei pierderi de substanta, inchiderii unei fistule uretrale, sau modeiarii unei noi uretre din lambouri cutanate.

URETRORAFIE, s. f. / uretrorrhaphie, s. f. / urethrorrhaphy. [Lat. *urethra*, gr. *ourethra* = *uretra*; gr. *rhaphe* = *sutura*.]

*Sutura uretrei Tn caz de sectionare accidentala, totala sau partiala, a acesteia.

URINA

URETRORAGIE, s. f. / uretrorrhagie, s. f. / urethrorrhagia. [Lat. *urethra*, gr. *ourethra* = *wv,tra*, gr. *rhagnynay* = *a tdfni, a izbucnL*] Hemoragie a *uretrei, manifestata prin scurgere de sange prin uretr8 in afara *mictiunii.

URETROREE, s. f. / uretrorree, s. f. / urethrorrh(o)ea. [Lat. *urethra*, gr. *ourethra* = *imtra*; gr. *rhoia* = *curgm, de. (a rhein = a ciirge*.] Scurgere anormala, mai mult sau mai putin abundenta, la nivelul *uretrei.

URETROSCOP, s. n. / uretroscope, s. m. / urethroscopy. [Lat. *urethra*, gr. *ourethra* = *wetra*; gr. *skopos* = *observa-tor, de. (a skopein = a vedea, a uyimuia*.] Instrument pentru examinarea vizuala a interiorului 'uretrei. U. este un tub prevazut cu un sistem de iluminare, asemanator cu *endoscopul.

URETROSCOPIE, s. f. / ur6trocistoscopia, s. f. / urethroscopy. [Lat. *urethra*, gr. *ourethra* = *wetra*; gr. *skopiu* = *ufamware, de. (a skopeia = a vedea, a e^amina*.] Investigate care consta Intr-un examen vizual al conductului uretral si al colului vezical cu ajutorul unui 'uretroscoop.

URETOSTENOZA, s. f. / uretostenie, s. f. / urethrostenosis. [Lat. *urethra*, gr. *ourethra* = *uretra*; gr. *stenosis* = *ingustan, stramtare*., de. (a *stenos* = *stramt, uigust*.] 'Strictura sau stenoza 'uretrei.

URETROTOMIE, s. f. / uretrotomie, s. f. / urethrotomy. [Lat. *urethra*, gr. *ourethra* = *uretra*; gr. *tome* = *taie.re.*, *sectium, de [a temnein = a taia*.] Incizia uretrei 'in cazul unei stricturi uretrale. Se disting: 1) *u. externa*, cand incizia uretrei se efectueaza prin *perineu; 2) *u. interna*, din interior spre exterior, daca este posibil, cu un instrument care permite vizualizarea directa.

URETROTRIGONITA, s. f. / uretro-trigonite, s. f. / urethrotigonitis. [Lat. *urethra*, gr. *ourethra* = *iwtm*; (at. *trigumum, ditt gr. trigonon* = *am truinghiulara. (gr. treis = trd; gone = wufhi)*; -ild.] Inflatia uretrei si a trigonului vezical.

URICACIDURIE, s. f. / uricacidurie, s. f. / uric-aciduria. [^dd *urici* (at. *licidus* = *ac.m*; gr. *oiiron* = *iiritid*.] Eliminarea renala de add uric (normal, 300-550 mg/zi).

URICAZA, s. f. / uricaz, s. f. / uricase. [^cia *uric*; -aza.] Enzima prezenta Tn ficat si rinichi la cea mai mare parte din-tre mamifere, dar absenta la om. U. catalizeaza decarboxilarea oxidativa a 'acidului uric Tn alantoina si bioxid de carbon. Enzima purificata este utilizata parenteral la om Tn *hiperuricemie severa.

URICEMIE, s. f. / uricemie, s. f. / uric(a)ernia. [fidd *uric*.; y.

haima, -atos = *sarige*.] Concentratia (la litru), normala sau ; patologica, Tn *add uric a sangelui (nonnal: 0,02-0,04 g/l de] sange total). V. hiperuricemie.

URICOLITIC, adj. / uricolitique, adj. / uricolytic. [!Acul *uric, gr. lytikos* = *care. distruge*., de. la *ryein* = *a distruge*.] 1) Care apartine *uricolizei, o caracterizeaza sau o produce. 2) Un medicament care este capabil sa dizolve *acidul uric.

URICOLIZA, s. f. / uricolyse, s. f. / uricolysis. [J^dd *uric*; gr. lysis = *distrige*.iv, de. la *lycin* = *a distruge*.] Distructia *acidu-lui uric Tn organism.

URICOPEXIE, s. f. / uricopexie, s. f. / uratosis. ^cid *uric*; gr. *pexis* = *fuyire*.] Predpitarea "addului uric Tn tesuturi sub forma de depozite (tofi gutosi) sau de calculi (litiata renaB urica).

URIDINA, s. f. / uridine, s. f. / undine. Nucleozid component al ARN (ribonucleozid) format prin combinarea "ribozei cu *uracilul.

URINA, s. f. / urine, s. f. / urine. [Lat. *urinu*, gr. *ouroa unrio*.] Fluid organic excretat de rinichi, acumulat Tn vezica . eliminat, de obicei voluntar, prin uretra. In mod normal urina are o culoare galben-chiimiabar sau rosietica, Tn functie de den-sitate (1,005-1,030) este usor adda si are un miros particular.

URLIAN

Volumul de u. eliminat de adult este de 1 000-2000 ml/24 ore, cu variatii considerabile Tn functie de apa, fluidele si hrana consumate, de activitatea fizica si de climat. U. confine circa 95% apa si 5% substante minerale (sodiu, potasiu, calciu, magneziu sub forma de cloruri, sulfati, fosfati) si organice (uree, crea-tinina, acid uric, acizi aminati, enzime, hormoni, vitamine), ca si hematii si leucocite (sub 5000 pe mililitru). Prin excretia u. se produce, pe de o parte, eliminarea unor deseuri metaboli-ce, a unui mare numar de medicamente si de toxice si, pe de alta parte, se asigura constanta mediului intern at organis-mului, prin reglarea cantitatilor de apa si de saruri minerale eliminate, evident, sub control neurohormonal. V. si tab. const. biochim.

URLIAN, adj. / ourlian, -ienna, adj. / pertaining to mumps. [fr. vectie *oiirle* = *onion*.] Referitor la tot ce priveste *oreionul, atat agentului patogen (virus u.) cat si manifestarile clinice sau complicatiile bolii (parotidita u., orhita u., meningita u.).

UROBILINA, s. f. / urobiline, s. f. / urobilin. [Cjr. *ouron* = *uniia*. 1 [at. *hillis* = *fie-re*; *-ina*.] Pigment portocaliu care rezulta din oxidarea *urobilinogenului, rezultat prin reducerea 'biliru-binei Tn intestin. Este prezent Tn materiile fecale si Tn cantitati mid in urina, proportional cu crescerea urobilinogenului. V. si urobilinurie.

UROBILINOGEN, s. m. / urobilinogene, s. m. / urobilinogen. [Cjr. *ouron* = *urina*; [at. *bills* = *fiere*; *-ind*; gr. *gvnnan* = *a produce*.] Substanta incolora provenita prin reducerea Tn intestin, de catre bacterii, a *bilirubinei conjugate excretata prin bila. U. este eliminat prin materiile fecale sub forma de 'stercobilino-gen, forma oxidata, care determina culoarea acestora. O can-titate mica de u. este resorbita Tn intestin, oxidata Tn *urobilina si excretata Tn mod normal Tn urina, pe care o coloreaza. Cea mai mare parte a u. este reabsorbita intestinal si recirculata Tn ficat, unde este transformata in bilirubina, care va fi excretata in bila, Tn cadrul *ciclului enterohepatic.

UROBILINURIE, s. f. / urobilinurie, s. f. / urobilinuria. [Cjr. *ouron* = *urina*, [at. *bilis* = *fiere*; **ina*; gr. *ouron* = *urina*.] Prezenta *urobilinei Tn urina (normal 2-3 mg/24 ore). Urobilina poate apare Tn exces Tn unele boli febrile si Tn cele cu afectarea celulelor hepatice (ciroza, hepatita) **ca urmare a** blocarii *ciclului enterohepatic al "urobilinogenului

UROCHROM, s. m. / urochrome, s. m. / urochrome. [Qr. *ouron* = *iiriria*; *khroimi*, *-nios* = *cu[oare]*.] Pigment brun-rosu derivat din 'urobilina. U. determina culoarea galbena a urinii normale.

UROCULTURA, s. f. / uroculture, s. f. / bacteriological culture of urine. [Qr. *ouron* = *urina*; [at. *cultura* = *cultwant*.] Insamantarea intr-un mediu de cultura a unei cantitati mid de urina prelevata Tn oonditii de aseptie.

URODENSIMETRU, s. n. / urodensimetre, s. m. / urodensimeter. [Qr. *ouron* = *urina*; (at. *densitas*, *-utis* = *Mtisistenfd*, *densitate*, de. [a *densis* = *dens*, *compact*; .t)r. *matron* = *masura*.] Sin.: urometru (v.).

URODILATINA, s. f. / urodilatine, s. f. / urodila-tin. [Qr. *ouron* = *urind*; [at. *dilaturo* = *a [argi, a man*; *-ina*.] Peptid alcuit din 32 de aminoacizi, detectabil Tn urina. U. este produsa in rinichi prin clivarea unui pro-hormon identic cu pro-hormonul "peptidului natriuretic atrial si exerdt a blocare a canalelor de Na* sensibile la 'amilorid.

UROFOLITROPINA, s. f. / urofollitropine, s. f. / urofollitropin. [Gr. *oiiroii* = *urind*; Cat. *follicilus* = *sdcef*, *dim. de. [a fol-U*s = *burdiif*, *minge*; *trope* = *mtoarcere*, de (a *trepein* = *a mtoarcf*, -1110.] *Hormon foliculostimulant extras din urina femeii aflata la "menopauza. U. este indicata pe cale intramusculara sau subcutanata Tn fecundarea *in vitro* ca si Tn tratamentul sterilitatii consecutive "bolii polichistice ovariene rezistenta la clomifen sau care se afla In relatie cu un 'hipogonadism.

UROPORFIRINOGEN

UROGASTRONA, s. f. / urogastrone, s. f. / uro-gastrone. [Cfr. *ouron* = *urina*; *glistor*, *gastros* = *stomac*.] Polipeptid extras din urina si secretat de glandele salivare. U. inhiba secretia de acid clorhidric din stomac, iar structura sa este foarte ase-manatoare cu a 'factorului de crestere epidermica (EGF).

UROGRAFIE, s. f. / urographie, s. f. / urography. [Cjr. *ouron* = *urina*; *graphein* = *a scrie*.] Radiografia unei parti din trac-tul urinar care a devenit opaca prin utilizarea unui *mediu de contrast. Tipuri de u.: 1) u. *ascendents* sau *retrograda*, v. ureterografie; 2) u. *cistoscopica*, sau *retrograda*, v. ureterografie; 3) u. *orala* Tn care substanta de contrast este administrata pe gura; 4) u. *intravenoasa* (v.) denumita si *descendenta*, de excretie -sau excretorie; 5) u. *retrograda*, Tn care mediul de contrast este injectat in vezica prin uretra.

UROGRAFIE INTRAVENOASA / urographie intraveineuse / intravenous urography. Examen radiologic al cailor urinare dupa injectarea intravenoasa a unui produs de contrast iodat care este excretat rapid in urina. Tn cazul u. i. *prin perfuzie* mediul de contrast este administrat prin perfuzie intravenoasa, treptat dar in doze mult mai crescute, necesare uneori in caz de insuficienta renala. V. si urografie.

UROKINAZA, s. f. / urokinase, s. f. / urokinase. [Cjr. *ouron* = *tirittd*; *kinoin* = o *mifca*; *-cizd*.] Serin proteaza cu domenii asemanatoare celor ale factorului de crestere epiteliala (EGF). Este activator de *plasminogen, izolat din urina umana. Poate fi utilizata experimental pentru dizolvarea *trombusurilor venoase si a *embolilor pulmonari, prin administrare intravenoasa.

UROLOGIE, s. f. / urologie, s. f. / urology, (t^r. *ouron* = *urina*; *logos* = *fitnta*.) Ramura a medicinei care are ca obiect patologia aparatului urinar la ambele sexe si a aparatului genital la barbat.

UROMETRU, s. n. / urometre, s. m. / urometer. [Cjr. *ouron* = *urina*; *mctron* = *masura*.] Instrument servind la determinarea densitatii urinii; se bazeaza pe principiul lui Arhimede. Sin.: urodensimetru.

UROMODULINA, s. f. / uromoduline, s. f. / uro-modulin. [t^r. *ouron* = *urind*; (at. *moduluri* = *a ritma*, *a modlda*, de. (a *modulus* = *masura*. *muzkala*, *caffenfa*; *-inii*.) Molecula naturala (85 kDa) cu actiune "imunosupresoare, descoperita initial in urina de femeie gravida. Ulterior s-a constatat asemanarea u. cu o serie de glicoproteine ale suprafetei celulare.

UROMUCOID, s. n. / uromucoide, s. f. / uromucoide. [(fr. *ouron* = *urina*; (at. *mucus* = *mucus*; gr. *eidosis* = *forma*.) Proteina de origine renala prezenta Tn mod normal Tn urina.

URONEFROZA, s. f. / uronephrose, s. f. / uronephrosis. [Cjr. *ouron* = *urina*; *nephros* = *riniciv* *-ozn*.] Sin.: hidronefroza (v.).

UROPATIE, s. f. / uropathie, s. f. / uropathy. [Cfr. *ouron* = *urind*; *pathos* = *doaCo*.] 1) Denumire generala pentru orice modificare patologica a tractului urinar. 2) Stare patologica aparuta dupa suprimarea sau oolirea unui obstacol situat la nivelul cailor urinare si conditionata de restabilirea functiei uro-fomiatoare a unui rinichi pana atunci inactiv.

UROPOD, s. n. / uropode, s. m. / uropod. [Qr. *ouron* = *urind*; *pois*, *podos* = *picwr*.] Portiune alungita a unei celule in mis-care, la nivelul careia exists multiple *pseudopode.

UROPORFIRINA, s. f. / uroporphyrine, s. f. / uroporphyrin. [Qr. *ouron* = *urind*; *porphyra* = *purpura*; *-inn*.] 'Porfirina rezultata din *uroporfirino-gen prin oxidarea legaturilor metilen. Deoarece exista doi izomeri de uroporfirino-gen, vor rezulta tot doua tipuri de u., I si III. U. de tip I este excretata Tn *porfi-ria eritropoietica congenitala, iar ambele tipuri, I si III, in *porfi-ria cu manifestari cutanate. V. si porfirina, uroporfirino-gen.

UROPORFIRINOGEN, s. m. / uroporphyrinogene, s. m. / uroporphyrinogen. [Cjr. *ouron* = *urind*; *porphyra* = *purpurd*; *-ina*; *gennan* = *a produce*.] *Porfirino-gen format din conden-

UROPORFIRINOGEN S1NTETAZA

sarea a patru molecule de porfobilinogen. Sunt posibili patru izomeri de u., dar numai doua tipuri, I si III, exista in mod natural. V. si porfirina.

UROPORFIRINOGEN S1NTETAZA / uroporphyrinogene synthase / uroporphyrinogen synthase. Enzima care catalizeaza reactia de conversie a porfobilinogenului, derivat din acidul aminolevulinic, in uroporphirinogen III. Acesta poate fi decarboxilat in coproporphirinogen III. V. si uroporphirina.

UROSTOMIE, s. f. / urostomie, s. f. / urostomy. [Cfr. *ouoron* = *uriiia*; *stoma*, *-otos* = *gum.*] Implantarea chirurgicala a unui conduct urinar la nivelul pielii. Cel mai frecvent se practica *ureterostomia.

UROTELIU, s. n. / urothelium, s. m. / urothelium. [Cfr. *ouoron* = *UTUIO.*; (*epi* = *pe*) *thele* = *mamefori*, *ridicatum.*] Epiteliul care tapiseaza caile urinare.

URORETER, s. n. / uroretere, s. m. / uroreter. [Qr. *ouoron* = *wind*; *oiretor* = *itneter.*] Distensia ureterului prin acumulare de urina, cauzata de strictura sau obstructie.

URTICARIA PAPULOSA INFANTUM / urticaria papulosa infantum / urticaria papulosa infantum. Sin.: *strophulus* (v.).

URTICARIE, s. f. / urticaire, s. f. / urticaria. [Lot. *urtica* = *urzic&i datorita asemndrU* *unpifiei* cu *iritafia prodnsQ. di iirzica.*] Eruptie cutanata *pruriginoasa, constituita din papule eritematoase cu centrul albicios si cu contur net, asemanatoare cu leziunile cutanate provocate de urzici. U. este o manifestare de *hipersensibilitate anafilactica sau imediata prin contactul cu o serie de antigeni, iar fenomenele cutanate apar datorita eliberarii locale de histamina si alte substante vasoactive. Se disting: 1) *U. acuta*, din cauza intolerantei la unele alimente sau medicamente, ca si consecutiv intepaturilor unor insecte. 2) *U. cronica*, de cauze multiple: a) *u. fizice*, in cazul *dermo-grafismului; b) *u. de contact*, prin diferite substante chimice;

c) *u. de cauza genetica*, sindromul Muckle si Wells (v.); d) *u. din bolile de sistem*, vascularita urticariana. 'Antihistaminicele sunt medicamentele simptomatice principale utilizate in u.

URTICARIE FACTICE / urticaire factice / urticaria factitia. Sin.: *dermografism* (v.).

URTICARIE HEMORAGICA / urticaire hemorrhagique / urticaria haemorrhagica. Varietate de u. care este declansata, 'in general, de priza anumitor medicamente, indeosebi: *doramfenicol*, *sulfamide*, *fenilbutazona*, *amidopirina*, *chinina*. In scurt timp de la administrarea medicamentului apar papule de culoare roz, edematiate si pruriginoase, care se extind pana la confluenta, asociate cu purpura si, frecvent, cu febra si artralгии. Toate aceste simptome dispar dupa oprirea medicatiei in cauza.

URTICARIE PIGMENTARA / urticaire pigmentaire / Nettle's disease. Varietate de mastocitoza care apare in primele luni de viata, sub forma unor placi brune-galbui, care prin grataj iau un aspect asemanator u. Se caracterizeaza prin prezenta in derm a numeroase mastocite. Exista forme simple maculoase, forme nodulare si forme mixte maculonodulare. U. p. este, probabil, ereditara si apare rar la adult. Sin.: boala Nettle's.

URUITURA DIASTOLICA / roulement diastolique / diastolic rumble. Suflu diastolic de frecventa joasa, percept de obicei la varful inimii Tn *stenoza mitrala organica. Un alt tip de u. d., denumita de debit, este consecinta cresterii umplerii ven-triculare in conditiile unui orificiu mitral sau tricuspidian normal, de ex. in *suntul dreapta-stanga sau in 'insuficienta mitrala.

USTILAGINISM, s. n. / ustilaginisme, s. m. / ustilaginism. [Lot. *ustilure* sau *usiulure* = a tnece *prin foe*, a arde; *-ism.*] Intoxicatie produsa consecutiv consumului de porumb infestat cu specia de fungi '*Ustilago maydis*.

USTILAGO / Ustilago / Ustilago. [Lot. *ustilare* sau. *astildare* = a tnece. *prin foe*, a arde.] Gen de ciuperci microscopice.

UTR1CULA PROSTATICA

Specia *Ustilago maydis*, care infesteaza porumbul, este toxica pentru om. V. si ustilaginism.

UTER, s. n. / uterus, s. m. / uterus, womb. NA: uterus. [Lot. *uterus* = *uter.*] Organ muscular cavitat al aparatului genital feminin, destinat sa contina *oul fecundat in perioada dezvoltarii acestuia si sa il expulzeze cand a ajuns la maturitate. In afara sarcinii si in timpul activitatii genitale, uterul are dimensiuni relativ mid (7-8 cm in inaltime) si este situat median, in cavitatea pelvina, intre vezica si rect. in forma de con, cu varful in jos, u. este alcatuit din trei parti: 1) *corpul*, mentinut lateral de ligamentele largi, unghiurile sale superioare (denumite si coarne uterine) prelungindu-se cu *trompele uterine (Fallopio); 2) »s(-mul, o parte intermediara si ingustata, scurta; 3) *colul uterin*, a carui extremitate inferioara proemina si se deschide in vagin. Perelele uterin este alcatuit din tesut muscular neted (*miometru) si drcumscrite o cavitate tapisata de mucoasa uterina, denumita *endometru, destinata 'nidatiei ovulului fecundat. U. negravid cantareste circa 50 g si are o capacitate de 2-3 crpp, pe cand uterul gravid la termen cantareste 900-1 200 g si are o capacitate variind intre 4000 si 5000 cm³. V. anteflexie, antepozitie, anteversie, retroflexie, retroversiune uterina.

UTER BICORN / uterus bicorn / uterus bicornis. U. dedublat in partea sa superioara, colul si partea inferioara avand o conformatie normala. Aceasta malformatie este determinata de uniunea incompleta a celor doua canale ale lui Muller.

UTER BILOCULAR / ut6rus biloculaire / uterus duplex. U cu cavitatea divizata longitudinal in doua parti printr-un sept. Se distinge o forma cu diviziune completa, cu doua coluri uterine, si una in care diviziunea este incompleta si colul unic. V. si uter didelf.

UTER CORDIFORM / uterus cordiforme / uterus cordiformis. Deformare a u. in forma de inima (cupa) de carte de joc, determinata de depresiunea mediana sagitala a corpului uterin.

UTER DIDELF / uterus didelphe / uterus didelphys. Tipul eel mai complet de dualitate uterina, in care exista doua u. distincte, cu doua corpuri si doua coluri distincte, vaginul fiind unic sau cloazonat. Cand cele doua coluri sunt fuzionate, malformatia se numeste *u. pseudodidelf*.

UTER DUPLEX / uterus duplex / duplex uterus. Termen general prin care sunt desemnate toate varietatile si toate gradele de dualitate uterina.

UTER UNICORN / uterus unicornis / uterus unicornis. Uter redus la una din jumatatile sale, ca unnare a atrofiei unuia dintre canalele Muller.

UTERIN, adj. / uterin, -e, adj. / uterine. [Lot. *uiteriiiiis*, *dt la uterus* = *liter.*] Care apartine uterului sau se afla in relatie cu uterul. Ex.: ciclul u., colica u.

UTEROGLOBINA, s. f. / uteroglobine, s. f. / uteroglobin. [Lat. *uterus* = *uter*; *globus* = *g(ob)*; *-inn.*] Proteina de legare a *progesteronului, descoperita la o serie de mamifere. Este un inhibitor potential al fosfolipazei Aa.

UTEROTUBAR, adj. / utero-tubaire, adj. / utero-tubal. [Lat. *uterus* = *liter*; *tuba* = *trompetd.*] Care apartine uterului si 'oviductelor. Care trece la acest nivel.

UTR1CULA, s. f. / utricule, s. m. / utricule. NA: utriculus, pi. utriculi. [Lat. *utriculus* = *ptintew mic*, *sac mic*, *dun. de la uterus* = *p&nteceie mamei, uter.*] Zona a *vestibulului membranos al urechii interne, situata posterior *saculei, in care se deschid cele trei *canale semicirculare. Zona de u. aderenta la nivelul ferestrei ovale, pe peretele intern al vestibulului, oorespunde *maculei auditive, de unde pornesc fibrele nervului utriculo-lar.

UTR1CULA PROSTATICA / utricule prostatique / prostatic utricule. NA: utriculus prostaticus. Relicva embrionara a canalului Muller (deschis in *celom). Se prezinta sub forma unei

UTRICULITA

cavitati mai mult sau mai putin ramificate, avand uneori aspect de *diverticuli glandulari (glande utriculare) Tnconjurati de tesut conjunctiv foarte vascularizat. Se deschide In centrul reliefului **veru montanum*. V. prostata, uretra.

UTRICULITA, s. f. / utriculite, s. f. / utriculitis. [Lat. *utricu-lus* = *pd.ri.tece. mic; sac. mic, dim. de. (a uterus = pdntwek mama., uter; -ita.)* Inflatia "utriculei urechii sau a *utriculei prostatice.

UTROFINA, s. f. / utrofine, s. f. / utrophin. Proteina asociata *distrofinei, localizata langa jonctiunea neuromusculara a muschiului adult. Tn cazul absentei distrofinei (ex.: in *distrofia musculara Duchenne), u. este localizata de asemenea Tn citoplasma, in vecinatatea *sarcolemei.

UVEE, s. f. / uv6e, s. f. / uvea. NA: tunica vasculosa bulbi. [Lot. *uva* = *strugure (prin anaiofpe. de. cuCoare)*]. Sin.: tract uveal (v.).

UVEITA, s. f. / uveite, s. f. / uveitis. [Lat. *uva* = *strugure. (prin analogic de. culoare); -ita.*] Inflatie a *tractului uveal. U. poate fi: 1) *anterioara*, cu afectarea "irisului si a *corpilor ciliari (sin. *iridociclitita); 2) *posteroara*, cu afectarea *coroidei (sin. *coroidita); 3) *tote/a*, Tn care se asociaza o iridociclitita cu o coroidita. V. si ciclitita, uveomeningita, uveopapilita.

UVEOMENINGITA, s. f. / uveo-meningite, s. f. / uveomeningitis. [Lat. *uva* = *strugure. (prin analogic de. culoare); gr. meninx, -ingos = membrana. foarte fina; -ita.*] Termen generic utilizat pentru a desemna ansamblul afectiunilor inflamatorii care intereseaza atat *meningele cat si *tractul uveal (explicate prin originea embrionara comuna a acestora). Etiologia, uneori greu de elucidat, este frecvent virala.

UVEONEVRAXITA, s. f. / uveonevraxite, s. f. / uveomenin-gitic syndrome. [Lat. *uva* = *strugure (prin anaioffu, de. culoare); gr. neuron = nerv; gr. axon, [at. axis = !»(& -ita.)* Asocierea unei *uveite cu o inflamatie a nevraxului, adica cu o *nevraxita. V. si uveomeningita.

UVEOPAPILITA, s. f. / uveopapillite, s. f. / uveo-papillitis. [Lat. *iiva* = *strugure (prin anaiofie. de cuCoarv.); papilla = mameton, baficufa; -iia.*] Sindrom in care se asociaza o inflamatie a uveei posterioare cu o inflamatie a nervului optic tn portiunea sa juxtabulbara.

UVULOPTOZA

UVEOPAROTIDITA, s. f. / uveoparotidite, s. f. / uveoparotiditis. [Lat. *uva* = *strugure (prin analogic de. cu(omv.), para = Canga; ous, otos = wzche.; -ita*] Inflatia *tractusului uveal si *parotidelor. V. sindrom Heerfordt.

UVEOPLASTIE, s. f. / uveoplastie, s. f. / uveoplasty. [Lat. *uva* = *strugure (prin ana[ogw de cuCoare); plastos = moddat, de [a plasseia = a forma, a modela.]* Interventie de microchirurgie reparatorie a 'tractului uveal.

UVIFORM, adj. / uviforme, adj. / uviform. [Lat. *uva* = *ewe/line de strugure.; forma = forma.*] Cu forma asemanatoare unui ciorchine.

UVIOREZISTENT, adj. / uvioresistent, -e, adj. / uvioresistent. [UV = a&rev. de ta (racCiapii) uCtnwwvtete; Cat. *resistere* = a se opri, a Tezista, de (a *sistere* = a se opri)] Care este rezistent la actiunea 'radiatiilor ultraviolete.

UVIOSENSIBIL, adj. / uviosensibil, adj. / uviosensitive. [UV = ofirrev. de ta (raaiafv.) iiltraiwCete; [at. *sensibilis* = care. se poate percepe cu sunftirue, de. [a *sentire* = a simfi]] Care este sensibil la actiunea *radiatiilor ultraviolete.

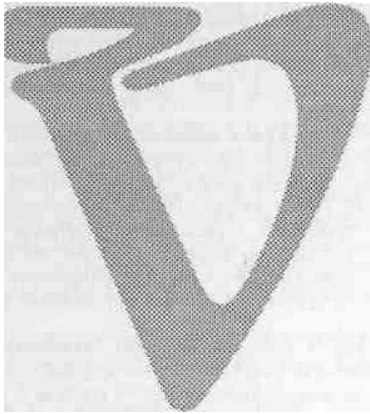
UVIOTERAPIE, s. f. / uvioth6rapie, s. f. / uviotherapy. [UV = aBrev. de (a (raaiafii) u[tracw[ete; or. *therapeia* = trata-ment, de [a *therapeueia* = a. inarifi.]] Utilizarea Tn "terapeutica a *radiatiilor ultraviolete.

UVULA, s. f. / uvula, s. f. / uvula. NA: uvula, pi. uvulae. [Lat. *itlntifica. uvula* = [ueta, dim. de la *uva* = *strugure.*] Termen anatomic pentru formatiunile anatomice proeminente si de consistenta moale: 1) lobul mic al vermisului inferior al cerebelului. 2) sin.: lueta (v.).

UVULECTOMIE, s. f. / uvulectomie, s. f. / uvulectomy. [Lat. *stiintifica uvula* = [ueta, dim.. de [a *uva* = *strugure; gr. ektome* = e?(cizie.) Tndepartarea chirurgicala a 'luetei.

UVULITA, s. f. / uvulite, s. f. / uvulitis. [Lat. *stiinfificd uvula* = [ueta, dim. de la *uva* = *strugure; -ita.*] Inflatia *luetei va-lului palatin, denumita si 'uvula.

UVULOPTOZA, s. f. / uvuloptose, s. f. / uvulo-ptosis. [Lat. *stiintifica uvula* = [ueta, dim. de [a *uva* = *strugure; gr. pto-sis* = *cadere.*] Alungirea neobisnuita a *luetei, detenninata de un proces inflamator sau tumoral.

V LINGUAL / v lingual / vallate papillae. NA: papilla valla-
ta. Disponerea *papilelor caliciforme linguale sub forma literei V,
pe partea superioara a limbii.

VACCIN, s. n. / vaccin, s. m. / vaccine. [Lot. *vaccinus* =
referitor Ca vaca (vacca = vaca), de- (a vaccina = varvta va-cifor,
de la. care. s-a. ciBfmut primnf vacdn.) Preparat antigenic derivat
dintr-un agent patogen specific sau puternic Tnrudit cu acesta,
capabil sa induca, dupa administrarea (per os sau prin injectie) la
un subject receptiv, un raspuns imunitar protectiv fata de o
anumita agresiune microbiana. Tn sangele subiectu-lui inoculat
se formeaza anticorpi care Il protejeaza contra microorganismului
corespondent. V. se clasifica Tn functie de numeroase criterii,
printre care: 1) Categoria agentilor pato-geni: v. antivirusuri,
bacterii, paraziti, micete. 2) Starea agentilor patogeni: v. cu
germeni vii, vii atenuati, vii supraatenuati, omorati (cu virulenta
inactivata). 3) Natura componentelor anti-genice: v. din corpi
bacterieni sau virali integrali (v. corpus-culare), v. din fractiuni
(subunitati structurale ale diferitelor microorganisme), v. din
produse ale metabolismului microbian. 4) Numarul antigenilor
Tnruditi sau diferiti Tn acelasi preparat:

v. monovalente, bi-, tri-, tetra-, penta-, polivalente. 5) Asocieri de
v. (administrare concomitent Tn regiuni anatomice diferite):

v. bivalente, trivalente, tetravalente. 6) Indicatii de utilizare:

preventionale, administrate prin Program Extins de Imunizare
(PEI); preventionale, administrate Tn anumite circumstante epi-
demiologice (de necesitate epidemiologica); de combatere
(administrare Tn conditiile evolutiei unui proces epidemiologic);
de urgenta (administrare Tn situatii speciale). 7) Extinderea
spatiala a utilizarii: universala (v. antituberculoza, poliomielita,
difterie, tetanos, rujeola, tuse convulsiva, hepatita B, gripa), conti-
nentala, zonala (zone endemice, hiperendemice, epidemice). 8)
in report de alte circumstante epidemiologice. v. pentru vo-iajori,
femei gravide, imunosupresati, aduiti, varstnici.

VACCIN ACELULAR / vaccin acellulaire / acellular vaccine. V.
lipsit de celule preparat prin purificarea componentelor anti-
genice ale microorganismelor patogene. Tn acest mod se eli-
mina riscurile reactiilor adverse ce pot fi declansate de v. care
contin celule Tntregi.

VACCIN ANTIAMARIL / vaccin anti-amaril / yellow fever vac-
cine. V. cu virus viu atenuat, injectat subcutanat pentru pre-
venirea *febrei galbene.

VACCIN ANTIGRIPAL / vaccin antigripal / influenza virus
vaccine. V. inactivat continand virioni intacti sau fractiuni virale
(*hemaglutinina, *neuraminidaza), administrat parenteral sau prin
inhalare. Contine una sau mai multe tulpini din virusurile

GHEORGHE MARINESCU <1863-1938), fondatorul neurologiei romanesti. Cercetator cu
vocatie, introduce primul in lume metodele histologiei si histopatologiei in neurologie. A publicat
si comunicat pe-^ 1 500 de lu-crari, a fost membru a 36 academii si societati stiintifice din
intreaga lume, *doctor honoris causa* a 4 universitati, a t's; i;preciat cu numeroase premii de
prestigiu. Dintre cercei."nc sale trebuie mentionate indeosebi cele asupra localizarii unor
formatiuni nervoase, cat si cele asupra neuroinfectiilor. In monografia sa *La cellule nerveuse*,
devenita clasica, Gheorghe Marinescu a probat ca studiul biosistemelor va evolua numai prin
utilizarea adecvata a metodelor fizicii, chimiei si mate-maticii, fiind astfel considerat precursor al
neurofiziologiei si neuropatologiei contemporane. A descris mai multe entitati clinice, sindromul
Marinescu (1931)-sau Marinescu-Sjogren (1947), fiind mentionat m toate dictionarele medicale.
A fost profund legat de tara sa, confirmand prin fapte ca: "*Viafa este un mare dar al naturii, dar*
adevdrata fericire este sd fact bine [drii y poporului idu]."

gripale curent circulante. Asigura protectie scurta
(circa 6 luni) si inconstanta.

VACCIN ANTIHEPATITA A / vaccin anti-
hepatite A / hepatitis A vaccine. V. viral
inactivat *recombinant, administrat intramuscular
la persoane care lucreaza in zone cu *endemie
masiva sau Tn locuri cu rise profesional de
infectie (spitale, industrie alimentara).

VACCIN ANTIHEPATITA B / vaccin anti-
h6patite B / hepatitis B vaccine. V. obtinut prin
tratarea cu formalina a antigenilor de suprafata hepatitid B izolati
din plasma purtatorilor umani. Este utilizat Tndeosebi pentru
imunizarea persoanelor cu rise mare de Tmbolnavire: personal
medical, padenti imu-nodeficienti, bolnavi dependenti de
hemodializa sau la trans-fuzii repetate, persoanele din institutii
inchise, cele cu profe-sii care obliga la contacte
umane numeroase, homosexualii masculini.

VACCIN ANTIHEPATITA B RECOMBINANT / vaccin anti-
hepatite B recombinant / recombinant hepatitis B vaccine.

V. viral neinfectios derivat prin recombinare din antigenii de
suprafata ai hepatitei B si clonat Tn celule de levuri.

VACCIN ANTIHOLERIC / vaccin anticholérique / cholera vac-
cine. V. preparati din bacterii omorate, continand parti egale din
tulpinile *Inaba* si *Ogaba* de *Vibrio cholerae* si utilizat pentru
imunizare Tmpotriva *holerei, obtinuta In 7-28 zile de la injectare
pentru o durata de area 6 luni. V. nu suprime eli-minarea
bacteriilor prin fecale si nid transmiterea bolii.

VACCIN ANTIPOLIOMIELITIC / vaccin antipoliomyelitique /
poliomyelitis vaccine. Se disting doua v.: 1) V. *Salk*, din
poliovirus inactivat, suspensie Tn solutie de formaldehida (for-
malina) de poliovirus tip I, II si III inactivat, cultivat pe culturi de
celule din rinichi de maimuta. 2) V. *Sabin*, din poliovirus atenuat,
continand poliovirus tip I, II si III atenuat, cultivat tn celule renale
de maimuta.

VACCIN ANTIRABIC / vaccin antirabique / rabies vaccine. V.
preparat dintr-un virus viu atenuat (v. *Pasteur*) sau dintr-un virus
atenuat si inactivat prin fenol (v. *Fermi*, v. *Semple*). Se
administreaza ca tratament preventiv al turbarii (in caz de
muscatuna suspecta), Tntr-o serie de 15-18 injectii subcutanate
zilnice, cu doze progresiv crescute.

VACCIN ANTIVARIOLIC / vaccin antivariolique / variola rfac-
cine. V. preparat din "virusul vaccinei, administrat prin scarifi-
care sau prin injectare intradermica. Datorita eradicarii vari-olei,
?n prezent v. este administrat obligatoriu doar personalului de
laborator expus la virusul variolei. In unele tari continua
vaccinarea militarilor. V. si vaccina.

VACCIN AUTOGEN EXTRACTOR

VACCIN AUTOGEN / vaccin autogene / autogenous vaccine.

V. preparat din microorganisme care au fost izolate din leziunea unui pacient care va fi tratat cu v. a.

VACCIN BCG / vaccin BCG / BCG vaccine. V. obținut din tulpina Calmette-Guerin de bacili ai tuberculozei bovine (**Mycobacterium bovis*) care au devenit avirulenți consecutiv unor numeroase treceri pe medii de cultura cu bila de bou. V. BCG este administrat prin scarificare sau intradermic la persoanele cu "reacția la tuberculina negativă, pentru prevenția tuberculozei. Vaccinarea de rutină se practică doar în regiunile cu o incidență mare a tuberculozei. V. BCG mai poate fi utilizat în imunoterapia oncologică, deosebi în melanomul malign, când se presupune că acționează ca stimulator nespecific al imunității mediate celular.

VACCIN CALMETTE-GUERIN / vaccin de Calmette-Guerin / Calmette-Guérin vaccine. [Leon Charles Albert Calmette, "hacte-wlofj francez, profesor de igienă [a LiCte, open. director adjunct la Institutul Sastew dm Sans, 1863-1933; Jean Marie CamiHe Guerin, seroCog frmicez, 'Paris, 1872-1961.] V. vaccin BCG.

VACCIN DTP / vaccin DTP / DTP vaccine. V. diftero-tetano-pertusis. Conține anatoxinele difterice și tetanice și v. pertusis (cu *Bordetella pertussis* atenuată).

VACCIN FERMI / vaccin Fermi / Fermi vaccine. [Claudio Fermi, igienist italian, 1862-1952.] V. vaccin antirabic.

VACCIN LEPINE / vaccin Lepine / Lepine vaccine. [Pierre Raphael lupine, fimCoff francez, n. [a Lyon, 1901.] V. vaccin antipoliomielitic.

VACCIN PASTEUR / vaccin Pasteur / Pasteur vaccine. [Louis Pasteur, ckbnist fi bw.te.rwCog francez, 'Paris, 1822-1895.] V. vaccin antirabic.

VACCIN POLIVALENT / vaccin polyvalent / polyvalent vaccine. V. preparat cu mai multe variante de microbi din aceeași specie. Uneori, termenul este utilizat pentru desemnarea unor v. preparate din germeni inrudiți, dar care se deosebesc prin unele proprietăți esențiale. Ex.: v. antitific + anti-paratific A și B, denumit *v. TAB.

VACCIN SABIN / vaccin de Sabin / Sabin vaccine. [Albert Brace Sabin, virolog american, 9^{aw} ybrk, 1906-1993.] V. vaccin antipoliomielitic.

VACCIN SALK / vaccin de Salk / Salk vaccine, [Jonns Edward Salk, virolog american, Sittsbwg, n. 1914.] V. vaccin antipoliomielitic.

VACCIN SEMPLU / vaccin Semple / Semple vaccine. [Sir David Semple, cfirurg al annatei fi bac.te.nolog engiez, 1856-1937.] V. vaccin antirabic.

VACCIN SENSIBILIZAT / vaccin sensibilise / sensitized vaccine. V. microbial preparat prin punerea în contact a germinilor cu un ser ce conține anticorpi specifici acestora.

VACCIN TAB / vaccin TAB / TAB vaccine. V. polivalent format dintr-o suspensie de bacili tifici (*Salmonella typhi*) și para-tifici (*Salmonella paratyphi A* și *Salmonella paratyphi B*), omorati printr-un tratament termic sau printr-un bactericid.

VACCIN TABC / vaccin TABC / TABC vaccine. V. antitifo-paratifoic A, B și C. Este produs mai rar și doar pentru țările (Tndeosebi din Africa) unde există cazuri de febră para-tifoică date de *Salmonella paratyphi C*.

VACCIN TABDT / vaccin TABDT / TABDT vaccine. V. mixt, denumit "triplu asociat" (febră tifoică, febră paratifoică A și B, difterie, tetanos). Sin.: vaccin DT-TAB.

VACCINARE, s. f. / vaccination, s. f. / vaccination. [1[^]. etimologia termenului vaccin.] Metoda de prevenție a anumitor boli microbiene, virale sau parazitare având ca scop determinarea unei imunități active prin introducerea în organism (pe cale orală, parenterală sau prin scarificare) a unor preparate

VACUUM-

denumite *vaccinuri. Programul largit, stabilit de QMS, vizează protejarea împotriva a șase boli transmisibile: tusea convulsivă, difteria, poliomielite, rujeola, tetanosul și tuberculoza. Fiecare țară ține să aibă propria legislație în ceea ce privește v. obligatorii; concomitent, OMS oferă o metodologie științifică pentru toate țările.

VACCINARE ASOCIATĂ / vaccination associee / combined vaccination. Utilizarea unor amestecuri de vaccinuri microbiene sau de anatoxine pentru obținerea imunizării simultane împotriva mai multor agenți infecțioși microbieni.

VACCINARE TOXINICĂ / vaccination toxinique / toxin vaccination. V. cu ajutorul toxinelor difuzibile nemodificate. Este periculoasă, chiar când se utilizează amestecuri de toxine cu ser antitoxic. De aceea, în prezent se utilizează numai anatoxinele.

VACCINAT, adj. / vaccine, -e, adj. / vaccinated. [V. etimologia termenului vaccin.] Despre o persoană careia i s-a administrat un vaccin, devenind astfel imun la o anumită boală infecțioasă.

VACCINĂ, s. f. / vaccine, s. f. / vaccinia. [Lot. *vaccinus* = referitor (a ifaca, de [a vacca = facd,] 1) Reacție locală cutanată sau uneori sistemică, generalizată după administrarea prin scarificare sau intradermică a virusului vaccinului, în vaccinarea antivariolică. Se disting: a) v. fetală, frecvent letală, prin diseminarea în sângele fătului de la femeia gravida după vaccinarea primară antivariolică; b) v. generalizată, erupție limitată la nivelul pielii, asemănătoare celei din variola, cauzată de o viremie tranzitorie cu localizare cutanată după vaccinarea primară antivariolică; c) v. progresivă, rară, cu prognostic grav, reprezintă o complicație a vaccinării antivariolice la subiecții cu mecanisme imunitare deficiente sau aflați sub terapie imunosupresivă; se manifestă prin necroză la locul injectării și prin leziuni metastatice vaccinale la nivelul pielii, oaselor și viscerelor. Se mai numește și v. gangrenoasă. 2) Boala a bovinelor determinată de virusul vacciniei.

VACCINOSTIL, s. n. / vaccinostyle, s. m. / vaccinostyle. [V. etimologia termenului vaccin; gr. *stylos* = coCoona, stldp.] Lanțeta mică utilizată în vaccinarea prin scarificare.

VACCINOTERAPIE, s. f. / vaccinotherapie, s. f. / vaccinotherapy. [V. etimologia termenului vaccin; gr. *therapeia* = tr.ame.nt, de. Co. *therapeuein* = a uyrrij] Utilizarea unui vaccin în scop terapeutic, Tndeosebi a vaccinurilor bacteriene,

VACUOLĂ, s. f. / vacuole, s. f. / vacuole. [Lat. *vacuum* = spafiu got; -old.] Formațiune cavitara intracelulară, mai mare decât o veziculă, lipsită de structură internă sau cu o structură simplă și delimitată de o membrană. În general, v. pot rezulta în cadrul proceselor de secreție, *fagocitoză, *exo-citoză și în procesele de secreție. Tipuri de v.: 1) v. de apă, continuând picături mici de apă în citoplasmă; 2) v. de condensare, la nivelul aparatului Golgi al celulelor secretoare, care contin produse de secreție în diferite grade de condensare și care la maturare traversează suprafața celulei cu granule de secreție; 3) v. contractilă, organit osmoreglator la protozoare, care acționează ca un mecanism de pompă a excesului de apă din celulă; 4) v. digestivă, *lizozom secundar; 5) v. de tip *fagozom; 6) v. plasmocrina, cavitare continuând cristaloidă în celulele secretoare.

VACUOLIZARE, s. f. / vacuolisation, s. f. / vacuolation, vacuolization. [Lat. *vacuum* = spa.fiu.goC; -ola.] Procesul de formare al vacuolelor.

VACUUM-EXTRACTOR, s. n. / vacuumextracteur, s. m. / vacuum-extractor. [Lat. *vacuum* = spa-fin go; *extractus*, lit la. *extrahere* = a trage afara (ex = m afara; *trahere* = a trage).] Aparat utilizat în obstetrică pentru extragerea fătului din canalele genitale. Este alcătuit dintr-o ventuză care se aplică

VAG

pe capul fatului si un dispozitiv cu care se obtine vidul partial necesar prinderii ventuzei. Sin.: ventuza obstetricala, vid-extractor.

VAG, s. m. / vague, s. m. / vagus. [Lot. *vagus* = *ratacitor, imprests, nedefirdt.*] V. tab. anat - nervi.

VAGAL, adj. / vaginal, adj. / vagal. [Lat. *vagus* = *ratacitor, imprecis, nedefinit.*] Care apartine sau se refera la nervul vag.

VAGIN, s. n. / vagin, s. m. / vagina. NA: vagina. [Lat. *vagina* = *teaca.*] Conduct muscolomembranos al aparatului genital feminin, cu o lungime de circa 8 cm, situat de la vulva la colul uterin si avand o elasticitate considerabila. V. este situat In perineu anterior, Tntre vezica si rect, inferior fata de uter. Organ al copulatiei, v. este calea de eliminare a fluxu-lui menstrual si lasa sa treaca fatui si anexele sale Tn nasterea naturala.

VAGINAL, adj. / vaginal, -ale, -aux, adj. / vaginal. [Lat. *vagina* = *teaca.*] Care apartine vaginului, referitor la vagin. Ex.: mucoasa v., frotiu v.

VAGINALA, s. f. / vaginale, s. f. / tunica vaginalis testis. NA: tunica vaginalis testis. [Lot. *vagina* = *teaca.*] Sin.: tunica vaginala (v.).

VAGINALITA, s. f. / vaginalite, s. f. / vaginalitis. [Lot. *vagina* = *teaca; -ita.*] Inflamatie acuta sau cronica a vaginalei, involisul seros al "testiculului.

VAGINISM, s. n. / vaginisme, s. m. / vaginismus. [Lat. *vagina* = *teaca; -ism.*] Hiperestezie exagerata a vulvei si a vaginului, cu contractura dureroasa a muschilor constrictori ai vaginului. V. si vaginodinie.

VAGINITA, s. f. / vaginite, s. f. / vaginitis. [Lat. *vagina* = *teaca; -o.*] Inflamatie a mucoasei vaginale. Foarte frecvente, v. se manifesta prin hipersecretie vaginala (leucoree) si durere la trecerea urinei. Se asociaza adesea cu inflamatiile ale vulvei (vulvovaginita), glandelor Bartholin si colului uterin. Sin.: col-pita. Se disting: 1) V. *prin corpi straini*, dupa irigatii locale cu solutii iritante sau In scop contraceptiv, la femeile purtatoare de pesare etc. 2) V. *distrofica*, cnesdnta a deficientei meca-nismelor locale de aparare. 3) V. *microbiene*: a) eel mai frecvent, prin infectie cu *Trichomonas vaginalis*; b) v. *clami-diana*, determinata de *Chlamidia trachomatis*; c) v. *cu micoplasme*, generate de "micoplasmele genitale care, Tn mod normal saprofite, devin patogene Tn anumite conditii (badijonari locale cu substante iritante, tratamente cu corticoizi sau antibi-otice). 4) V. *senila*, v. distrofica, apare dupa menopauza.

VAGINOCEL, s. n. / vaginocele, s. f. / vaginocele. [Lot. *vagina* = *teaca; gr. kele* = *fiernie, tumora.*] Sin.: colpocel (v.).

VAGINODINIE, s. f. / vaginodynie, s. f. / vaginodynia. [Lat. *vagina* = *teaca; gr. odyae* = *durere.*] Durere la nivelul vaginului.

VAGINOGRAFIE, s. f. / vaginographie, s. f. / vaginography. [Lat. *vagina* = *teaca; gr. graphein* = *a scrie.*] Radiografie a vaginului. Este utila Tn diagnosticul "fistulei ureterovaginale.

VAGINOPERINEORAFIE, s. f. / vagino-perineorrhaphie, s. f. / vaginoperineorrhaphy. [Lat. *vagina* = *teaca; gr. permeos* = *paineu; rhaphe* = *sutura*] Sin.: colpoperineorafie (v.).

VAGINOPERINEOTOMIE, s. f. / vaginoperineotomie, s. f. / vaginoperineotomy. [Lat. *vagina* = *teaca; gr. perineos* = *paimu; tome* = *talere, secfiu, de. [a temnein* = *a ta.*] Sin.: epiziotomie (v.).

VAGINOPLASTIE, s. f. / vaginoplastie, s. f. / vaginoplasty. [Lat. *vagina* = *teaca; gr. plastos* = *modelat, de [a plasseia* = *a forma, a modeCo*] Sin.: colpoplastie (v.).

VAGOLITIC, adj. / vagolytique, adj. / vagolytic. [Lot. *vagus* = *ratacitor, imprecis, mdefnrit; gr. lytikos* = *can distruge., de [a lyein* = *a distniffe.*] Care exercita un efect similar intreru-perii impulsurilor transmise prin nervul pneumogastric ('vag) si,

VALID

prin extensie, inhibitor asupra 'sistemului nervos parasimpatic, adica, *parasimpaticolitic. V. si anticolinergic.

VAGOMIMETIC, adj. / vagomimetique, adj. / vagomimetic. [Lat. *vagus* = *ratacitor, imprecis, nedefnrit; gr. mimetikos* = *care imita, de [a mimeisthai* = *a imita.*] Sin.: parasim-patomimetic (v.).

VAGOTOMIE, s. f. / vagotomie, s. f. / vagotomy. [Lot. *vagus* = *ratacitor, imprecis, mdefnrit, gr. tome* = *tdiere, de [a temnein* = *a taia.*] Sectiune a unui nerv pneumogastric sau a ramurilor acestuia, practicata Tn scop terapeutic. Tipuri de v.:

1) V. *bilateral hiperselectiva*, consta Tn denervarea exdusiva a corpului si fundusului gastric, cu conservarea invrtatiei antrale si pilorice. 2) V. *bilateral selectiva*, limitata la ramurile gastrice ale ambilor nervi pneumogastrici. 3) V. *bilateral tron-culara*, sin. operatia Dragstedt (v.).

VAGOTONIC, adj. / vagotonique, adj. / vagotonic. [Lat. *vagus* = *ratacitor, imprecis, mde.fiu.ti gr. tonikos* = *care mtareste.*] Caracterizat prin predominanta tonusului vagal, in opozitie cu "simpaticotonie. V. vagotonie.

VAGOTONIE, s. f. / vagotonie, s. f. / vagotonia, vagotomy. [Lat. *vagus* sr *ratacitor, imprecis, mde.fiu.ti gr. tonos* = *ten-siune.*] Stare, uneori constitutionala, de hiperexcitabilitate a nervului vag, manifestata prin predominarea actiunii 'sistemului parasimpatic asupra diferitelor organe. In esenta, v. se traduce prin instabilitate vasomotorie, bradicardie cu hipotensiune arteriala si tendinte sincopale, atonie veziculara, constipatie, tulburari de sudatie, spasme motorii involuntare si dureroase, hipoestezie a corneei si faringiana. Sin.: parasimpaticotonie.

VAGOTROP, adj. / vagotrope, adj. / vagotropic. [Lat. *vagus* = *ratacitor, mprecis, mdefnrit; gr. trope* = *mtoarce, de. (a trepein* = *a mtoarce.*] Subtanta care actioneaza prin stimula-rea nervului vag, determinand Tndeosebi diminuarea ritmului cardiac si scaderea presiunii arteriale.

VALECULA, s. f. / vallecule, s. f. / vallecule. NA: vallecule-lu. [Lat. *vallecule, dim, de [a valles* = *vote.*] Sin.: foseta (v.).

VALENTA, s. f. / valence, s. f. / valence. [Lat. *valentia* = *forfo, putere, de la valere* = *a avea forfo, a fi tare.*] Numar care exprima aptitudinea atomilor de a se Tnlocui sau de a se asocia Tn combinatiile chimice. V. unei substante simple, Tn chimia anorganica, sau a unui radical, Tn chimia organica, reprezinta capacitatea de substituite sau de combinare cu hidrogenul. Ex.: 1) Oxigenul are v. 2 deoarece se poate uni cu doi H Tn formarea de H²O. 2) Sodiul are v. 1, deoarece el se substituie cu un H din HCl, pentru a forma NaCl. V. *unui ion* este egala cu numarul de sarcini electrice elementare (+ sau -) pe care acesta le poarta, adica cu numarul de elec-troni castigati (pentru ionii negativi) sau pierduti (pentru ionii pozitivi) Tn cursul ionizarii.

VALERIANA OFFICINALIS / Valeriana officinalis / Valeriana officinalis. [Lat. *Valeria* = *parte vec.fie a Saivruei, de wide prcwema pCanta; officina* = *atelier, [afiorator.*] Planta din familia *Valerianaceae*: rizomul si radacina contin un ulei bogat Tn terpenoide si acizi izovalerianic si alfa-hidroxiizo-valerianic. Extractul are actiune sedativa si spasmolitica.

VALGUS, adj. / valgus, adj. / valgus. [Lot. *valgus* = *mtars m afara.*] Anomalie de pozitie la nivelul membrelor, care consta Tn devierea tn afara axului longitudinal a membrului in totalitate sau a unei parti a acestuia. Ex.: *hallux valgus*, *coxa valga*, *genu valgum*. Exista si un grad de v. fiziologic (la cot, genunchi, glezna) a carui depfisire are semnificatie patologica. V. si varus.

VALID, adj. / valide, adj. / valid. [Lat. *validus* = *viguros, sonatas, de [a valere* = *a a»ea forfo, a fi tare.*] Care este apt pentru o anumita activitate, sanatos. Ant.: invalid.

VALIDITATE

VALIDITATE, s. f. / validitate, s. f. / ability (1), validity (2). [Lot. *validitas, -atis* = forță fizică, infloare, de. Ca *valere* =

a *awa forța, a fi tars.*] 1) Calitatea de a fi 'valid, starea unui subiect valid. Ant.: *invaliditate. 2) Cu referire la o 'proba sau la un test: capacitatea de a recunoaște subiectii indemni de cei afectați de o anumită boală. V. depinde de 'spedificitate și de *sensibilitate. V. valoare predictivă.

VALINA, s. f. / valine, s. f. / valine. CH₃-CH(CH₃)-CH(NH₂)-COOH. Acid alfa-amino-izovalerianic, prezent în mai multe proteine fibroase, de origine vegetală sau animală. V. este esențială pentru creșterea optimă a copilului și în echilibrul azotat la adult.

VALOARE, s. f. / valeur, s. f. / value. [Lot. *valor, -oris* = valoare, de. [a *valere* = a MM forța, a fi tău.] Rezultat al măsurării cantitative a unei activități, concentrații sau a eficienței. V. se exprimă numeric, iar uneori este aproximativă în condițiile variabilității biologice. De aceea, se exprimă prin-tr-un interval de v. V., de ex., tabele de constante biologice. În medicina: 1) V. calorică a *rației alimentare*, cantitatea totală de calorii asigurată de rația alimentară. 2) V. *globulară* (v.).

3) V. *nutritivă a unui aliment*, în funcție de trofinele conținute.

4) V. *predictivă* (v.).

VALOARE GLOBULARĂ / valeur globulaire / color index. Raportul dintre hemoglobinemă serică și numărul de globule roșii folosit pentru a determina cantitatea relativă de hemo-globină conținută în-tr-un globul roșu și a o compara cu aceea a unui subiect normal. În mod normal are valoarea 1; crește peste 1,1 în anemia pernicioasă și scade sub 0,85 în anemiile hipocrome. Mai relevante sunt *volumul globular și *volumul globular mediu. V. și hematocrit.

VALOARE PREDICTIVĂ / valeur predictive / predictive value V. unui test, a unui *semn sau a unui *simptom în stabilirea existenței unei boli (v. p. *pozitivă*) sau a absenței unei boli (v. p. *negativă*). V. validitate și specificitate.

VALOARE DE REFERINȚĂ / valeur de référence / reference value. Valoarea unei mărimi (ex.: biochimice) obținută pe grupe omogene de subiecți, selecționați pe baza unor criterii precise de vârstă, factori de risc, obiceiuri alimentare. Este determinată prin utilizarea unor criterii statistice.

VALVA, s. f. / valve, s. f. / valve. NA: valva, pi. valvae (1). [Lot. *valva* = *cană, ulei* *ufii*] 1) Repliu membranar al tunicii interne a unui conduct, a unei vene, artere sau a inimii. V. împiedică, prin închiderea sa intermitentă, refluxul conținutului lichidian cuprins în conductul sau în organul respectiv. V. și valvula. 2) Instrument chirurgical care permite departarea partilor moi ce astupa un organ cavitat.

VALVA BIOPROTECTIVĂ / valve bioprothétique / bioprotective valve. V. cardiacă artificială alcătuită din țesut biologic, de obicei de origine porcină, montată în suport din plastic sau metalic. V. b. nu provoacă sufluri cardiace și nu necesită anti-coagulante.

VALVULAR, adj. / valvulaire, adj. / valvular, valvar. [Lot. *valvula* = *pastaie, dwi. lie.* [a *valva* = *ca-naturii. usii.*] Care aparține unei *valvule, referitor la valvula și în deosebi la valvulele cardiace. Ex.: insuficientă v.

VALVULĂ, s. f. / valvule, s. f. / valvula. NA: valvula, pi. valvulae. [Lot. *valvula* = *pastaie, dim. de.* [a *valva* = *cană-turle ufii*] 1) "Valvă de dimensiuni mici. 2) Formațiune anatomică în forma de plică acoperind incomplet un orificiu. Obs.: Desi termenul este utilizat cu sensul de valvă, în NA semnificația sa este restrânsă la denumirea componentelor valvelor aortice și ale trunchiului pulmonar, ca și pentru valvele următoarelor formațiuni sau zone anatomiche: anus, *foramen* orate, fosa naviculară, sinus coronar, vena cava inferioară, vene și vase limfatice. Cu toate acestea, eel puțin în română și în franceză nu se respectă această recomandare.

VALVULE URETRALE

VALVULĂ ATRIOVENTRICULARĂ / valvule atrio-ventriculaire / atrioventricular valves. NA: valva atrioventricularis dextra, valva atrioventricularis sinistra. Fiecare din cele două sisteme valvulare anexate orificiilor auriculoventriculare dreapta și stânga ale inimii: "v. *tricuspidă* (la dreapta) și "v. *mitrală* (la stânga). Sin.: valvula auriculoventriculară.

VALVULĂ AURICULOVENTRICULARĂ / valvule auriculo-ventriculaire / atrioventricular valves. NA: valva atrioventricularis dextra, valva atrioventricularis sinistra. Sin.: valvula atrioventriculară (v.).

VALVULĂ BAUHIN / valvule de Bauhin / ileocecal valve. NA: valva ileocecalis. [Gaspard Bauhin, anatomist și Botanist elvețian, Bâset, 1560-1624.] Sin.: valvula ileo-cecală (v.-)

VALVULĂ ILEOCECALĂ / valvule ileo-caecale / ileocecal valve. NA: valva ileocecalis. V. anexată orificiului de comunicare între ileon și colonul ascendent (situată deasupra cecului). Sin.: valvula Bauhin.

VALVULĂ MITRALĂ / valvule mitrale / left atrioventricular valve, mitral valve. NA: valvula atrioventricularis sinistra. *V. atrioventriculară stângă, formată din două valve, una dreapta, internă sau marea valvă și alta stângă, externă, sau mica valvă, destinate să obțină orificiul mitral în timpul sistolei. V. sunt unite la peretele ventricular prin cordaje care se inseră pe doi pilieri, anterior și posterior. Cordajele sunt atașate pe marginea liberă a celor două valve și pe fața externă a valvei stângi, dar lasă liberă fața periferică a mării valve.

VALVULĂ PILORICĂ / valvule pylorique / pyloric valve. NA: valvula pylori. Repliu circular proeminent al mucoasei gastrice la nivelul orificiului piloric al stomacului.

VALVULĂ TRICUSPIDĂ / valvule tricuspidae / right atrioventricular valve. NA: valvula atrioventricularis dextra. *V. atrioventriculară dreapta, alcătuită din trei valve triunghiulare, anterioară, inferioară și internă, destinate să obțină orificiul tricuspidal în timpul sistolei. Marginea liberă și fețele periferice ale valvelor sunt unite la peretele ventricular prin cordaje, inserate fie direct, fie prin intermediul unor pilieri, eel mai constant, denumit și mușchiul papilar al conului arterial Luscha, fiind situat în partea inferioară a infundibulului arterial.

VALVULE CONIVENTE / valvules conniventes / circular folds, valvulae conniventes. NA: plicae circulares. Repliuri permanente ale mucoasei intestinului subțire situate perpendicular pe axul intestinal, de la unghiul duodenojejunal până la capătul distal al ileonului. Numărul lor diminuează treptat până la v. ileocecală, disparând practic pe ultimii 50 cm ai ileonului.

VALVULE HOUSTON / valvules de Houston / Houston's valves. NA: plicae transversalis recti. [John Houston, anatomist și farmacist irandez, 'Duiidn., 1802-1845.] Repliuri ale mucoasei rectale cu aspect semilunar, în număr de trei. Ele corespund la suprafața rectului unor santuri. Sin.: valvule reotale.

VALVULE RECTALE / valvules rectales / Houston's valve. les. NA: plicae transversalis recti. Sin.: valvule Houston (v.).

VALVULE SEMILUNARE / valvules semi-lunaires / semilunar valves. NA: valvulae semilunaris. Sin.: valvule sigmoide (v.).

VALVULE SIGMOIDE / valvules sigmoïdes / sigmoid valves. NA: valvulae semilunaris. Repliuri subțiri, în număr de trei, anexate fiecăruia din orificiile arteriale ale inimii - v. s. *aortice* și v. s. *pulmonare*. În forma de "cuib de rândunică", acestea v. închid orificiul aortei (ventricul stâng) și al arterei pulmonare (ventricul drept) în timpul diastolei, împiedicând astfel refluxul de sânge în ventricule. Sin.: valvule semilunare.

VALVULE URETRALE / valvules uretrales / posterior urethral valves. Repliuri mucoase anormale, congenitale, care

VALVULECTOMIE

formeaza Tn lumenul "uretrei un obstacol ce se opune scur-gerii urinei, cu conednte rapide asupra aparatului urinar.

VALVULECTOMIE, s. f. / valvulectomie, s. f. / valvulectomy. [Lat. *valvula* = *pdstaie*, *dim. de (a valvu = canaturUe ufii;* gr. *ektome* = *e^cizie.*] Excizia operatorie, partiala sau totala, a valvelor, unui orificiu cardiac afectate de un proces pato-logic, Tn vederea Inlocuirii acestora printr-o proteza valvulara sau o grefa.

VALVULITA, s. f. / valvulite, s. f. / valvulitis. [Lat. *valvula* = *pastaie*, *dim. de [a valva = canaturite. ufiv -ita.]* Inflamatiia unei valvule, de obicei cu referire la valvulele cardiace; etio-logia este microbiana, eel mai frecvent streptococica, in cadrul *reumatismului poliarticular acut sau prin actiunea unor *toxine microbiene.

VALVULOPATIE, s. f. / valvulopathie, s. f. / valvular disease. [Lat. *valvula* = *pastaie*, *dim. de [a valva = canatwile iisii;* gr. *pathos* = *6oala.*] Boala valvulara, Tndeosebi cu sen-sul de afectare a unui orificiu cardiac.

VALVULOPLASTIE, s. f. / valvuloplastie, s. f. / valvuloplas-ty. [Lat. *valviila* = *pastaie*, *dim. de [a valva = catMtwife ufii,* gr. *plastos* = *modetat,* de. [a *plasscin* = a. forma, a mo-deta.] Procedeu chirurgical practicat 'in scopul corectarii unui reflux de sange la nivelul unuia dintre orificiile inimii. V. consta fie in corectarea valvelor, fie in 'anuloplastie. Valvele steno-zate sunt dilatate cu ajutorul unui *balonas* dispus la capatul unui *cateter.

VALVULOTOMIE, s. f. / valvulotomie, s. f. / valvulotomy. [Lat. *valvula* = *pastaw*, *dim. de (a valva = camtur[te iifii,* gr. *tome* = *taiere, secfiune,* de (a- *lcmncm* = a *taw,*] Incizia unei valve, practicata indeosebi la nivelul valvelor cardiace. Ex.: v. mitrala si v. pulmonara in stenozele valvulelor respective.

VANADAT, s. m. / vanadate, s. m. / vanadate. [VnnaAs = *numefe (at. modifcat at zeifei scanamave a ftv.miise.pij*] V04, inhibitor puternic al majoritatii enzimelor care cliveaza legatura terminala fosfat de la nivelul *ATP. Se presupune ca v. ar actiona ca un analog al starii de tranzitie a reactiei de cli-vare. 'Dineina este foarte sensibila la actiunea v., in timp ce 'kinezina este rel.itiv insensibila. In mod similar, "tirozin kinazele sunt sensibile la v., pe cand 'protejn kinazele de tip treonin-serina sunt insensibile.

VANADIU, s. n. / vanadium, s. m. / vanadium. [Vnauis = *numeie (at. modifcat at z.eifei scanamave a frniwefij*] Elementul 23, cu simbolul V. Sarurile sale sunt utilizate, uneori, In terapeutica. Absorbit la nivelul plamanilor provoaca intoxicatii.

VANILIE, s. f. / vanille, s. f. / vanilla. [P'r. *vanille, din. spa-nwfa vainilla* = *teaca mica, cu engine [at. vagina = teaca.]* Pastaia sau extractul plantei orhidiacee *Vanilla planifolia* care, pe langa folosirea larga in industria alimentara, este utilizata in medicina ca agent aromatizant, de obicei sub forma de tinctura.

VANILISM, s. n. / vanillisme, s. m. / vanillism. [fr. *vanille, dm spaniofa vainilla* = *teaca mica, cu origine [at. vagina '= teaca; -ism.]* Intoxicatie cu 'vanilie. V. poate fi *alimentar*, dupa ingestia unor preparate ce contin vanilie (creme, inghetata), sau *profesional*, la lucratorii care recolteaza ?i manipuleaza pastaile de vanilie. V. profesional este uneori grav ?i se mani-festa prin eruptii cutaneo-mucoase, tulburari nervoase (haluci-natii), angoasa, palpitatii, tulburari gastrointestinale asemana-toare cu cele din *dizenterie.

VAPORIZARE, s. f. / vaporisation, s. f. / vaporization. [Lat. *vapor, -oria* = *a6ur.*] Fenomen prin care un corp trece din stare lichida in stare de vapori prin absorbtie de caldura.

VAPORIZATOR, s. n. / vaporisateur, s. m. / vaporizer. [Lat. *vapor, -oris* = *a6w.*] Dispozitiv pentru producerea de aerosoli

VARICE

sau ceata proveniti dintr-o solutie care contine medicamente ce pot fi administrate pe cale respiratorie.

VAPOTERAPIE, s. f. / vapoth6rapie, s. f. / vapotherapy. [Lat. *vapor, -oris* = *a6ur;* gr. *therapeia* = *tratament, de Ca therapeuein* = a *ingriji.*] Tratamentul cu vapori de apa sau apa fin pulverizata.

VAR, s. n. / chaux, s. f. / calx, lime. [SC. *varu* = *car*] Material obtinut din rocile calcaroase; v. *nestins* este oxid de calciu, iar eel *stins*, hidroxid de calciu. Utilizat in scopuri de igiena. V. si var sodat.

VAR NESTINS / chaux vive / quicklime. V. var.

VAR SODAT / chaux sod6e / soda lime. Amestec de hidroxid de calciu cu soda caustica, utilizat sub forma de pulbere sau de granule pentru absorbtia bioxidului de carbon expirat in aparatele de anestezie sau in cele de explorare functionala respiratorie.

VARIABILA, s. f. / variable, s. f. / variable. [Lat. *variabilis* = *schimbator, de [a variare = a scfwnba.*] Caracteristica observata pe un ansamblu de indivizi ?i care poate lua diferite va-lori. Se disting: 1) V. *cantitativa*, cand rezultatul fiecarei obser-vatii este un numar, obtinut prin masurare. 2) V. *calitativa*, cand rezultatul este un atribut nemasurabil; o v. calitativa poate fi *booleana* daca are doua valori posibile (ex.: sexul), *ordinala* -daca se poate stabili o relatie de ordine printre va-lorile pe care le poate lua variabila (ex.: un semn clinic care poate prezenta diferite grade de intensitate) si *nominala*, in caz contrar (ex.: locul nasterii). 3) V. *aleatorie*, cand rezultatul masurarii sau al observatiei depinde de hazard; in acest caz este necesara determinarea legii de probabilitate.

VARIABILITATE, s. f. / variabilitate, s. f. / variability. [Lat. *variabilis* = *scfwnbator, de [a variare = a scfiimfia.*] Tnsuire fundamentala a organismelor, constand in schimbarea dis-continua a caracterelor sau a asoderilor de caractere. Se deosebesc: 1) V. *interindividuala intraspecifica* (ex.: inaltimea subiectilor de sex masculin dintr-o populatie); v. i. este expre-sia neomogenitatii genotipice. 2) V. *intraindividuala* cuprinde oscilatii bioritmice sau fiziologice; organismul are constante fiziologice, care insa trebuie intelese ca niste parametri cuprinsi intre anumite limite, compatibile cu sanatatea. V. poate depinde de conditiile de mediu sau poate fi determinata genetic.

VARIANTA, s. f. / variante, s. f. / variant. [Lot. *variantia* = *diversitate, t'arietate, de [a variare == a scllimfia.*] 1) In sta-tistica, marimea concreta a unei caracteristid cantitative (ex.: inaltimea corpului este o caracteristica cantitativa, iar 1,70 v. acestei caracteristid). 2) V. de *virus*, tulpina ale carei proprie-tati difera de cele parentale.

VARIANTA, s. f. / variance, s. f. / variance. [Lat. *variantia* = *diversitate, varietate, de [a variare = a schimfia.*] Caracteristica a 'dispersiei statistic@. Reprezinta media patra-tica a abaterilor unor valori ale unui parametru fata de va-loarea medie a acestuia.

VARIATIE, s. f. / variation, s. f. / variation. [Lat. *variatio, -onis* = *scfiimhant, deosefiire, de [a variare = a sc'tim6a.*] V. variabilitate.

VARIATIE BACTERIANA / variation bact6rienne / bacterial variation. Termen generic pentru modificarile progresive si netransmisibile (*adaptare la mediu) sau bruste ?J transmisi-bile (*mutatie) observate la bacterii. Aspectele principale ale v. b. sunt: caracteristicile coloniilor in cultura, pierderea sau achizitia unei enzime, constitutia antigenica, sensibilitatea la 'bacteriofagi, puterea patogena si rezistenta la antibiotice.

VARICE, s. n. / varice, s. f. / varix, pi. varices. [Lat. *varix, -ici's* = *veiiia difatata, vance.*] 1) Dilatatie venoasa permanenta, la nivelul retelei venoase superficiale sau profunde, cu loca-lizare in diferite regiuni ale organismului. Cel mai frecvent

VARICE ESOFAGIENE

afectate sunt "venele safene ale membrului inferior. Alte localizari: esofag (*esofagiene) si testicule (*varicocele). Sin.: venectazie. 2) Prin extensie, dilatatia permanenta a oricarui vas sanguin sau limfatic. Ex.: v. arteriale din anevrismul prin comunicarea anormala arterio-venoasa; v. limfatic m *limfangiectazie.

VARICE ESOFAGIENE / varices oesophagiennes / (o)esophageal varices. Dilatarea venelor esofagului inferior, determinate de "hipertensiunea portala. V. e. se pot rupe sau pot sangera, rezultand astfel *hematemeza. Sangerarea abundenta poate periclita viata. Oprirea sangerarii se obtine prin com-presie cu un balon esofagian, *scleroterapie, aplicare de benzi elastice via 'endoscop sau prin injectii de 'vasopresina si 'somatostatina.

VARICELA, s. f. / varicella, chickenpox, s. f. / varicella, chickenpox. [dim. [at. medu-aia. *variola*, de [a *varius* = patat, *variat* sau *varus* = pustula.] Boala infectioasa foarte contagioasa, epidemica si determinata de un herpesvirus ("virusul varicelo-zosterian). V. afecteaza Tndeosebi copiii, infectarea producandu-se prin contact direct sau pe cale respiratorie. Dupa o incubatie de circa 14-17 zile boala se manifesta prin febra moderata si o eruptie cutanata pe tot corpul (si uneori la nivelul mucoasei) alcatuita initial din papule roz, apoi din vezicule care se sparg usor, inclusiv prin grata, fiind pruriginoase. Ca urmare se formeaza cruste, care cad fara sa lase cicatrice, daca nu sunt suprainfectate. V. are Tn general o evolutie benigna la copil, dar la adult se poate complica prin pneumonie si encefalita. V. si zona.

VARICELIFORM, adj. / varicelliforme, adj. / varicelliform. [dim. Cat. *medicaia variola*, de ta *varius* = patat, *t'ariat* sau *varus* = pustula; [at. *forma* = forma.] Care se aseamana cu 'varicela.

VARICOCEL, s. n. / varicocele, s. f. / varicocele. [Lot. *varix*, -ids = Vi'na dilatata, varice; gr. *kele* = tumora, *Hemie*.] Dilata-tie varicoasa a *plexului pampiniform la nivelul testiculului, manifestata clinic printr-o tumefactie variabila, de consistenta moale, aparenta la nivelul scrotului, uneori msotita de dureri. V. poate fi: 1) *primativ*, de regula situat tn stanga; determina uneori sterilitate; 2) *secundar* unei obstructii a venei renale sau cave inferioare, printr-un trombus Tn relatie cu un cancer renal. V. *ovarian* este consecinta varicozei venelor ligamentelor largi, iar v. *utem-ovarian* a varicozei plexului pampiniform de la femeie.

VARICOGRAFIE, s. f. / varicographie, s. f. / varicography. [Lot. *varix*, -ids = *tiena dilatata*, varice.; gr. *graphein* = a scrie.] Radiografie a unei vene varicoase dupa injectarea unui produs opac la radiatiile X.

VARICOS, adj., s. m. sau f. / variqueux, adj., s. m. ou f. / varicose. [Lat. *varicosus* = *Varicos*, de [a. *varix*, -ids = Vena dilatata, varice.] 1) Care se refera la "varice, care apartine varicelor. Ex.: ulcer v. 2) Subject afectat de varice.

VARICOZITATE, s. f. / varicosite, s. f. / varicosity. [Lat. *varix*, -ids = vena dilatata, vance.] Dilatatii, de obicei sinuoase-se si multiple, ale micilor vene superficiale ale tegumentelor.

VARIOLA, s. f. / variole, s. f. / variola, smallpox. [Lot. *medica*-[a *variola*, din [at. *varius* = patat, *Vanat* sau *varus* = pustula.] Boala grava, foarte contagioasa si epidemica, determinata de un virus din grupul *Pox* (poxvirus); incubatie 7-16 zile. Se caracterizeaza prin aparitia, dupa o perioada incipienta fe-brila, de cateva zile, a unui exantem caracteristic ale carui le-ziuni tree prin mai multe stadii: papule, vezicule, pustule ombili-cate, care, dupa uscare, lasa mid cicatrici. Vaccinarea siste-matica si obligatorie adoptata Tntr-un mare numar de tari a dus la disparitia (eradicarea) bolii din anul 1975. V. si vaccina.

VARIOLOID, s. n. / variolo'ide, s. f. / varioloid. [Lat. *m&dica*]-[a *variola*, dm. Cat. *varius* = patat, *vanat* sou. *varus* = pustula,

VASODILATATE

gr. *eidos* = forma} Forma atenuata si benigna de "variola, care apare la indivizii vaccinati sau care au fost bolnavi cu multi ani 'inainte. V. si vaccina.

VARUS, adj. / varus, adj. / varus. [Lot. *varus* = *incUnat spre interior*.] Devierea unui membru sau a unui segment Inauntrul axului longitudinal normal, astfel meat unghiul intern scade sub 180°. Exista un v. fiziologic (umar, mana, sold), a carui depasire este patologica.

VAS, s. n. / vaisseau, s. m. / vessel. NA: vas, pi. vasa. [Lat. *vas, vasis* = s *vas*.] Tn anatomie, orice canal prin care circula sangele sau limfa: artera, vena, capilar, limfatic.

VASA NERVORUM / vasa nervorum / vasa nervorum. [Lat. *pf. vasa, -orum* = vase; *nervus* = *mrv.*] *Arteriolele care asi-gura irigarea si nutritia nervilor.

VASA VASORUM / vasa vasorum / vasa vasorum. [Lat. *pi. vasa, -orum* = vase..] Mid artere si vene nutritive aflate in peretii vaselor mari.

VASCULAR, adj. / vasculaire, adj. / vascular. [Lat. *vascv-lum* = *vas mic*, dim. de [a *vas, vasis* = vas.] Care apartine vaselor sanguine sau limfatic, referitor la aceste vase. Ex.: tonus v.

VASCULARITA, s. f. / vascularite, s. f. / vasculitis. [Lat. *vasculum* = *vas mic*, dim. de [a *vas, vasis* = vas; -ita.] Var.: vasculita. Sin.: angeita (v.).

VASCULARIZATIE, s. f. / vascularisation, s. f. / vascularization. [Lat. *vasculum* = *vas mic*, dim. de (a *vas, vasis* = vas.) 1) Distributia normala si caracteristica a vaselor sanguine Tntr-un organ sau tesut. 2) Dezvoltarea naturala sau prin mijloace chirurgicale a retelei vasculare tntr-un organ sau tesut.

VASCULITA. Var. pentru vascularita (v.).

VASECTOMIE, s. f. / vasectomie, s. f. / vasectomy. [Lat. *vas, vasis* = vas; gr. *ektome* = *e-ff-izie*.] 1) Exereza chirur-gi-cala totala sau partiala a *canalelor deferente. 2) Sectionarea canalului deferent intre doua ligaturi pentru prevenirea unei *orhiepididimite dupa tratamentului chirurgical al *adenomului de prostata. 3) Sectionarea sau ligatura canalelor deferente in scop de sterilizare masculina definitiva sau temporara (prin ligatura). Var.: vazectomie.

VASELINA, s. f. / vaseline, s. f. / petroleum jelly. [Cuo&nt creat in Statele Unite, de H^a Clwebrough, din germ. *Wasser* = apa; gr. *elaion* = uki de masline.; -ina.] Amestec de hidro-carburi saturate. Este folosita ca excipient pentru unguete, ca lubrifiant si emolient.

VASOCONSTRICTOR, adj., s. n. / vasoconstricteur, -trice, adj., s. m. / vasoconstrictor. [Lat. *vas, vasis* = vas; *con-strictor*, de [a *constringere* = a strange] 1) Care cauzeaza constrictia vaselor sanguine. 2) Agent (nerv motor, medicament, substanta) care determina *vasoconstrictie. In prezent sunt utilizate Tndeosebi medicamente v. locale.

VASOCONSTRICTIE, s. f. / vasoconstriction, s. f. / vasoconstriction. [Lat. *vas, vasis* = vas; *constrictio, -onis* = *stringere*, *ingustare*, de [a *constringere* = a strdnge] Diminuarea calibrului vaselor, Tndeosebi constrictia *arteriolelor care duce la scaderea locala a fluxului sanguin.

VASODILATATOR, adj., s. n. / vasodilatateur, -trice, adj., s. m. / vasodilatator. [Lat. *vas, vasis* = vas; *dilatare* = a mtinde, a man.] 1) Care cauzeaza dilatatia vaselor sanguine. 2) Agent (nerv motor, medicament, substanta) care determina "vasodilatatie.

VASODILATATIE, s. f. / vasodilatation, s. f. / vasodilation. [Lat. *vas, vasis* = Vas; *dilatatio, -onis* = *ditatafie*, de [a *dilatare* = a mtinde, a mari] Dilatatia vaselor, Tndeosebi a "arteriolelor, cu cresterea fluxului sanguin local. V. poate fi pasiva si activa, ca reactie la un raspuns 'vasoconstrictor.

VASOINHIBITOR

VASOINHIBITOR, adj. / vaso-inhibiteur, -trice, adj. / vaso-inhibitor. [Lot. *vas, vasis* = *vas*; *inhibere* = a împwdu-a.] Sin.: vasoplegic (v.).

VASOMOTOR, adj. / vasomoteur, -trice, adj. / vasomotor. [Lat. *vas, vasis* == *vas*; *motor, -oris* = *ul care pum in, miscane., de [a movere = a misca.]* 1) Care afecteaza calibrul vaselor Tndeosebi al celor sanguine. 2) Despre un element sau agent care actioneaza prin modificarea calibrului vaselor Tn sensul *vasoconstrictiei sau al *vasodilatatiei. 3) Referitor la motilitatea vaselor sanguine.

VASOPLEGIC, adj. / vasopl6gique, adj. / vaso-inhibitor. [Lat. *vas, vasis* = *vas*; *gr. plege* = *Covitura.*] Care asigura tonusul peretilor vasculari, restrange actiunea vasomotorie. Sin.: vaso-inhibitor.

VASOPLEGIE, s. f. / vasoplegie, s. f. / vasoparalysis. [Lat. *van, vasis* = *Vas*; *gr. plege* = *Cavituni*] Disparitia tonusului peretilor vasculari, cu paralizie vasomotorie ?i vasodilatatie consecutiva.

VASOPRESINA, s. f. / vasopressine, s. f. / vasopressin. [Lat. *vcis, vasis* = *vas*; *pressure* = a presa; -inn.) Hormon nonapeptid ciclic, cu M., 1084 Da, secretat de anumiti neuroni magno-celulari din nucleii supraoptici (Tndeosebi) si paraven-triculari ai 'hipotalamusului si stocat Tn lobul posterior al *hipo-fizei (unde a fost izolat pentru prima oara, de unde denu-mirea inexacta de hormon posthipofizar). V. este produsa sub forma unui pre-hormon alcatuit din 168 aminoacizi, denumit propresofizina. Dupa clivarea *peptidului semnal, aceasta mole-cula este scindata Tn trei parti: arginin-v., neurofizina II si o glicoproteina. Arginin-v. si neurofizina II sunt induse Tn ace-leasi granule neurosecretorii, care ajung prin axoni In lobul posterior al hipofizei. Printr-un mecanism de exocitoza calciu-dependent, hormonul si proteina sa purtatoare tree Tn sangele capilar \$i ajung Tn circulatia sistmica. V. este alcatuita din 9 aminoacizi, care nu sunt identici! la toate speciile, de unde denumirea de arginin-v. pentru v. umana si a numeroase mamifere si de lizin-v. Tn cazul v. de pore. Activitatea biolo-gica a v. este legata de prezenta asparaginei Tn pozitia 5 si a argininei Tn pozitia 8. Gena codanta pentru sinteza propre-sofizinei este situata pe cromozomul 20. Au fost detectate cazuri de mutatie a genei, unele provocand *diabet insipid. Secretia de v. depinde de variatiile presiunii osmotice \$i de variatiile volumului sangelui circulant. V. actioneaza la nivelul tubului distal renal favorizand reabsorbtia apei, ceea ce duce la modificarea osmolaritatii si a debitului urinar. De asemenea, produce contractia musculaturii netede arteriolare si arteriale, determinand hipertensiune. Administrarea de v. suprima *poli-uria provocata de ablatia hipofizei si pe cea din cadrul dia-betului insipid. Abrev.: ADH (de la engl. *antidiuretic hormone*). Sin.: hormon antidiuretic, pitresina.

VASOPRESOR, adj. s. n. / vasopresseur, adj. s. m. / vaso-pressor. [Lot. *vas, vasis* = *vas*; *pressure* = a presa.] 1) Care are actiunea de a creste presiunea din vasele sanguine. Termenul este considerat frecvent sin. cu 'vasoconstrictor. 2) Medicament cu aceasta actiune.

VASOSTIMULANT, adj. / vasostimulant, -e, adj. / vasostimulant. [Lat. *vas, vasis* = *vas*; *stimulare* = a mfioldi, a sti-mufa, de ta *stimulus* = *Cidf ascufit cu cane. se wnboiesc vitete.*] 1) Despre un agent care excita nervii vasomotori. 2) Sin.: vasotonic (v.).

VASOSTOMIE, s. f. / vasostomie, s. f. / vasostomy. [Lot. *vas, vasis* = *Vas*; *gr. stoma, -atos* = *gum..*] Interventie chirur-gicala prin care se efectueaza o deschidere la nivelul "canalelor deferente.

VASOTOCINA, s. f. / vasotocine, 8. f. / vasotocin. [De ia *vasopresina* si *offftocina* din (at. *vas, vasis* = *vas*; *gr. tokos*

VARSTA

= *nasten.*; -inn.] Analog structural al hormonilor *hipofizei posterioare, adica al "oxitocinei si *vasopresinei.

VASOTOMIE, s. f. / vasotomie, s. f. / vasotomy. [Lat. *vas, vasis* = *vas*; *gr. tome* = *ta.ie.re., secfiune, de. ta temneia = a taia.*] Incizia sau sectionarea 'canalelor deferente. V. *vasectomie*.

VASOTONIC, adj. / vasotonique, adj. / vasotonic. [Lat. *vas, vasis* = *vas*; *gr. tonikos* = *intaritor.*] 1) Referitor la tonusul vascular. 2) Despre un agent care creste tonusul vascular. Sin.: vasostimulant.

VASOTROFIC, adj. / vasotrophique, adj. / vasotrophic. [Lot. *vas, vasis* = *vas*; *gr. trophikos* = *can. firanefte.*] Care se afla Tn relatie cu nutritia vaselor sanguine sau limfatice.

VASOTROP, adj. / vasotrope, adj. / vasotropin. [Lot. *vas, vasis* = *vas*; *gr. trope* = *intoarcere, de ia trepein = a mtoarce.*] Care se fixeaza sau actioneaza selectiv asupra vaselor sanguine.

VASO-VEZICULECTOMIE, s. f. / vaso-vesiculectomie, s. f. / vasovesiculectomy. [Lat. *vas, vasis* = *vas*; *vesicula* = *umfCatura mica, dun. de [a vesica = ve-zica; gr. ekstome = e.^fcizw.]* Ablatia totala a 'canalelor deferente si a 'veziculelor seminale.

VATA, s. f. / coton, s. m. / cotton, [(yenn. Watte = vata.) Material vegetal sau mineral, alcatuit din fibre scurte cu pro-prietati adezive si utilizat ca absorbant sau izolator. Se uti-lizeaza Tndeosebi *i. *hidrofila*. V. *din sticia* se obtine prin suflarea sticlei cu vapori sub presiune si este utilizata indeosebi ca izolant termic.

VATA HIDROFILA / coton hydrophile / absorbent cotton-wool. Perii semintelor de bumbac (*Gossypium*) separati de impuritati, degresati si albiti.

VAZECTOMIE. Var. pentru vasectomie (v.).

VAL PALATIN / voile du palais / soft palate. NA: velum palati. [Lot. *velum* = *pdwo, vol; palatum* = *cerut guru.*] Repli musculomembranos al *faringelui, care prelungeste inferior si posterior *bolta palatina fiind inserat cu partea sa ante-rioara pe aceasta. V. p. separa *rinofaringele de 'orofaringe. Marginea sa posterioara prezinta median lueta si, de fiecare parte a acesteia, doua repliuri, unul anterior si altui posterior, denumiti pilieri. Pilierii anteriori si posteriori Tncadreaza 'amigdalele palatine (denumite si tensile). Sin.: palat moale.

VARSATURA, s. f. / vomissement, s. m. / vomiting. [Lot. *versare* = a rasuci, a rastuma.] Sin.: voma (v.).

VARSATURA FECALOIDA / vomissements fecaloïdes / f(a)ecal vomiting. V. care contine elemente transformate prin digestie peptica si prin actiunea bacteriilor, formata din materie de culoare Tnchisa si avand miros de materii fecale. Se observa Tndeosebi in *ocluzia intestinala avansata.

VARSATURI INCOERCIBILE DE SARCINA / vomissements incoercibles de la grossesse / pernicious vomiting of pregnancy. Intoleranta completa la alimente solide sau lichide, cu inapetenta totala, care antreneaza o denutritie grava. Re-prezinta o forma de *disgravidie a primului trimestru de sarcina si, Tn cazul aparitiei 'acetonuriei, poate impune Tnteruperea artificiala a sarcinii.

VAZ, s. n. / vue, s. f. / sight. Sin.: vedere (v.).

VARSTA, s. f. / age, s. m. / age. [SL *vrusta* = *Varsto.*] Perioada de timp cuprinsa Tntre momentului nasterii \$i o anu-mita etapa de dezvoltare a organismului. Parhon propunea o biologie a varstelor: ilikibiologie. Se deosebesc: 1) V. *calen-daristica* sau *v. *cronologica*, masurata prin timpul astronomic scurs de la nastere. 2) V. *biologica*, stabilita dupa criteriile bio-logice, clinice si de laborator; v. b. este o rezultanta a v. mor-fologice, a v. fiziologice si a v. biochimice.

VARSTA ANATOMICA

VARSTA ANATOMICA / age anatomique / anatomic age.

Estimarea v. prin stadiul de dezvoltare sau de deteriorare al corpului sau al tesurilor prin comparatie cu persoane nor-male de aceeasi *v. cronologica, apartinand aceluiasi grup etnic. V. a. este uneori considerata, gresit, ca sin. cu varsta osoasa.

VARSTA BIOLOGICA / age biologique / b'ological age. V. Tn relatie cu probabilitatea de supravietuire. Determinarea sa impune evaluarea si masurarea capacitatii functionale a sistemelor si organelor care limiteaza viata, indeosebi a sistemului cardiovascular.

VARSTA CRONOLOGICA / age chronologique / chronological age. V. reala sau legala, exprimata in ani de viafa de la data nasterii.

VARSTA MENTALA / age mental / mental age. Termen care desemneaza nivelul de dezvoltare intelectuala si psihica, determinata prin teste psihologice ?i de perspicacitate etalonate. Normal, v. m. corespunde v. reale, cronologice. Daca acestea sunt diferite, raportul **dintre v. mentala** si **v. reala** reprezinta coeficientul mental.

VARSTA OSOASA / age osseux / bone age. Estimarea *v. biologice pe baza studiului radiologic al dezvoltarii centrilor de osificare de la nivelul oaselor lungi ale extremitatilor. Metodele de determinare a v. o. sunt clasificate m: 1) *m. cantitative*, prin numararea pe un hemi-schelet a centrilor de osificare si a epifizelor fuzionate; 2) *m. cronologice*, prin urmarirea aparitiei sau absentei centrilor de osificare la varste date; 3) *m. cali-tative*, de urmarire a morfologiei centrilor de osificare Tn functie de varsta.

VASCOELASTIC, adj. / viscoelastique, adj. / viscoelastic. [Lat. *viscosus* = iipicios, de. [a. *visciim* = vdsc, del (preparat dm vase); gr. *clastos* = docit, matealnC.] Caracteristica a struc-turilor care prezinta un comportament vascos non-newtonian, ce poate fi demonstrat ca raspuns la o forta mecanica de forfecare.

...

VASCOZIMETRU. Var. pentru viscozimetru (v.).

VASCOZITATE. Var. pentru viscozitate (v.).

VECTOBALISTOCARDIOGRAMA, s. f. / vecto-ballistocardiogramme, s. m. / ballistocardiogram. [Lat. *vector, -oris* = eel care. transporta, de [a *voccare* = a cam, a transporta; *bal-listti* = mafina de amncat pietm, din gr. *bnllein* = a arun-ca; gr. *k(ir<liii* = inima; *gramma* = inscriere.) Curba spatiala obtinuta prin *balistocardiografie. Cuprinde inregistrarea, In cele trei planuri ale spatiului, ale deplasarilor corpului uman pro-duse de fortele balistice datorate activitatii mecanice a inimii.

VECTOCARDIOGRAFIE, s. f. / vectocardiographie, vectographie, s. f. / vectorcardiography. [Lat. *vector, -oris* = eel care. transporta, de. (a *vi<ctiire* = a cara, a transporta; gr. *kar-dm* = inima; *graphein* = a scrie.] 1) Inregistrarea *vectocar-diogramei. 2) Studiul vectocardiogramelor.

VECTOCARDIOGRAMA, s. f. / vectocardiogramme, vectogramme, s. m. / vectorcardiogram. [Lat. *vector, -oris* = cet care transporta, de [a *veclare* = a cara, a transporta; gr. *kar-dia* = inima; *gramma* = inscriere.] Reprezentare grafica a variatiei directiei ?i intensitatii (moment cu moment) fortei elec-tromotoare a inimii pe toata durata unui ciclu cardiac com-plet. Proiectia in plan frontal a v. se obtine prin linia curba ce uneste extremitatile pozitive (varfurile) vectorilor cardiaci momentani succesivi pentru unda P, complexul QRS si unda T. Combinarea v. obtinute Tn planurile frontal, orizontal sau sagital permite obtinerea v. spatiale. Buclele v., de?i difera mult de traseele scalare (electrocardiografice) pot oferi infor-matii foarte utile Tn diagnostic, prin analiza configuratiei si morfologiei Tndeosebi In cazul v. spatiale. V. rezuma variatiile de

VEGETATE

directie si intensitate ale fortei electromotoare a inimii Tn tim-pul contractiei cardiace. Abrev.: VCG. Var.: vectorcardiograma.

VECTOR, s. m. / vecteiiir, s. m. / vector. [Lat. *vector, -oris* = eel care. transporta, de. [a *voccare* = a cara, a transporta.} 1) *V. biologic*: animal capabil sa transmita o infectie, apartinand unei Tncrengaturi diferite de cea careia Ti apartine orga-nismul infectat. Ex.: plosnitele sunt v. pentru unele infectii virale, in timp ce cainele, care transmite turbarea, nu este un v. Un v. poate fi el Tnsusi infectat sau poate doar transmite un agent infectios. 2) Tn fizica, marime caracterizata prin patru elemente: modul (sau marime), directie, sens, punct de apli-catie. V. este asociat unei anumite marimi fizice (ex.: forta, viteza, acceleratie, intensitate a campului electric etc.). 3) *V. electrocardiografic*, v. vector cardiac. 4) Tn genetica: molecula de ADN In care s-a indus o gena Tn vederea Tncorporarii Tntr-o celula gazda, Tn scopul crearii unei modificari genetice. *V. genetical* pot fi: o *plasmida, un "bacteriofag sau un cosmid (v. genetic constituit artificial dintr-o plasmida care contine ^i un segment provenit din extremitatile ADN ale bacteriofagului lambda).

VECTOR CARDIAC / vecteur cardiaque / cardiac vector. Axul electric al inimii, care se proiecteaza pe fiecare derivatie standard urmand legile proiectiei vectoriale. V. 91 triunghi Einthoven.

VECTOCARDIOGRAMA. Var. pentru vectocardiograma (v.).

VEDERE, s. f. / vision, s. f. / vision, sight. [Lot. *videre* = a vedea.] Functia ochiului de a percepe radiatiile electromag-netice cu lungime de unda Tn domeniul vizibil, culorile si forme-le si de a forma imagini prin intermediul analizatorului vi-zual. Este denumita Tn mod curent vaz. Prin *v. binoculara*, stimulii luminosi Tnregistrati simultan de retina celor doi ochi sunt fuzionati, la nivelul segmentului central al analizatorului vizual, pentru a crea senzatia unei singure imagini. Sensibilitatea *conurilor si a *bastona?elor retiniene este diferita in functie de culoarea (frecventa) ?i de intensitatea radiatiei inci-dente. Astfel, se deosebesc: *v. mezopica (crepusculara)* - stimul de intensitate redusa, maxim de sensibilitate pentru culoarea albastra; *v. fofoptica (diurna)* - stimul de intensitate mare, maxim de sensibilitate pentru culoarea galbena; *v. scotopica (nocturna)* - excitant de intensitate foarte redusa, acromata. Sin.: vaz.

VEGETALISM, s. n. / vegetalisme, s. m. / true vegetarianism. [Lot. *vogiaric* = a itvioro, a msu.fte.ti, de. (a *vegetus* = viguros; -ism.) Doctrina dietetica derivata din 'vegetarianism, conform careia sunt permise numai alimentele de origine ve-getala.

VEGETARIAN, adj., s. m. sau f. / vegetarian, -enne, adj., s. m. ou f. / vegetarian. [Lat. *voglaric* = a uwiora, a. msu-fle^i, de, Ca *vegetiis* = vigwos.] **PersoanS care se hrane?te exclusiv cu alimente vegetale.**

VEGETARIANISM, s. n. / vegetarianisme, s. m. / vegetarianism. [Lat. *vegctare* = a mvvra, a insufle.fi, de {a *vegetus* = fi-guros; -ism.] Doctrina dietetica prin care este interzisa carnea tuturor animalelor, baza alimentatiei fiind vegetalele, dar ?i pro-duse ale regnului animal, ca: lapte, unt, oua, miere etc.

VEGETATIV, adj. / vegetatif, -ive, ad. / vegetative. [Lat. *re-getore* = a inviora, a msufflefi, de. [a *vegetus* = vigwrn} 1) Care se refera la *sistemul nervos autonom sau vegetativ.

2) Care functioneaza involuntar sau fara control con?tient, asemenea sistemului nervos v. 3) Cu referire la perioada ciclului celular in care nu are loc diviziune sau replicare. **VEGETATIE, s. f. / vegetation, s. f. / vegetation.** [Lat. *vc-gelatio, -onis* = punere in mifcare, de [a *veglare* = a m-vvra, a itisufflefi fi *vegetus* = viguros.] Denumire generica j pentru o serie de formatiuni patologice proeminente, localizate |

VEGETATII ADENOIDE**OCCIPITALA**

pe tegumente, pe mucoase sau la nivelul unor organe. Filifor-me sau globuloase v. pot prezenta numeroase ramificatii care le dau un aspect *fungiform sau *fungoid.

VEGETATII ADENOIDE / vegetation adenoides / adenoid vegetation. Denumire comuna pentru hipertrofia amigdalei faringiene si, in general, a tesutului limfoid din "nazofaringe. V. a. se dezvoltă indeosebi la copiii mici subnutriti, distrofici si prin extensie sub forma unei tumori multilobate impiedica respiratia nazala. V. adenoidism si fades adenoidian.

VEGHE, s. f. / veille, s. f. / wakefulness, avonsal. [Lat. *vi-gilin = tie.g/v.*:\Stare Tn care organismul se mentine treaz.

VEHICUL, s. n. / vehicule, s. m. / vehicle. [Lat. *vehiculum = mtfloc de transport, de [a vehere = a transporta.]* Mediul de dispersie a substantelor active care intra in compozitia unui medicament.

VELOCIMETRIE DOPPLER / velocimetrie Doppler / Doppler velocimetry. [Lat. *velox, -ocis = iute, repede; gr. mctron = masura; Christian fohann Doppler, fizician fi matematkian austriac, 1803-1853*] Modificarea frecventei ecoului cand o unda ultrasonora se reflecta pe un corp Tn miscare. Utilizarea

•efectului Doppler permite masurarea vitezei corpului studiat (ex.: sangele dintr-un vas). Sin.: ecografie Doppler, ultra-sonografie Doppler. V. si efect Doppler-Fizeau.

VELOCITATE, s. f. / velocite, s. f. / velocity. {Lat. *veloci-tas, -ulis = iii-teala, rapiditate, de. la velox, -ocis = iute, repede.*} Viteza de deplasare.

VELOFARINGOPLASTIE, s. f. / velopharyngoplastie, s. f. / velopharyngoplasty. [Lat. *velum = pdwa, vai; gr. pharynx, -yngos = faringe; plustos = moaewt, de. (a plassin = a forma, a modem.)*] Interventie de chirurgie plastica destinata corectarii unei insuficiente a "valului palatin, care este alungit cu ajutorul unui lambou faringian *pediculat.

VELUM, s. n. / velum, s. m. / velum. NA: palatum molle. [Lat. *velum = pawa, Vol.*] Denumirea latina a valului palatin (v.)_

VENA, s. f. / veine, s. f. / vein. NA: vena, pi. venae. [Lat. *vena = Vena.*] Vas sanguin prin care sangele din microvas-cularizatia periferica se intoarce la inima. Peretele venos, mult mai subtire si mai putin elastic decat al arterelor, este alcaturit din trei tunici: intima, media si adventicea. V. de calibru mediu prezinta "valvule, cu exceptia celor din sistemul port. Intr-un pedicul vascular, v. sunt in numar de doua pentru fiecare artera, in afara teritoriului sistemului port si la nivelul marilor trunchiuri venoase. Ansamblul v. se repartizeaza tn trei rnari sisteme: 1) *Sistemul venos general, care aduce sangele venos la auriculul drept prin cele doua v. cave, superioara si infe-rioara.* 2) *Sistemul venos pulmonar, cu origine la nivelul capi-larelor pulmonare; transporta prin v. pulmonare sangele oxi-genat pana in auriculul stang.* 3) *Sistemul port (v.).*

V. ANASTOMOTICA INFERIOARA / v. anastomotique poste-ricure / inferior anastomotic v. V. tab. anat - vene. V.

ANASTOMOTICA SUPERIOARA / v. anastomotique ante-rieure / superior anastomotic v. V. tab. anat. - vene. V.

ANGULARA / v. angularic / angular v. V. tab. anat. -

vene. V. APEDUCTULUI VESTIBULULUI / v. de l'aqueduc du vestibule / v. of vestibular aqueduct. V. tab. anat. - vene. V.

APENDICULARA / v. apendiculaire / appendicular v. V. tab. anat. - vene.

V. AXILARA / v. axillaire / axillary v. V. tab. anat. - vene. V.

AZIGOS / v. azygos / azygos v. V. tab. anat. - vene. V. AZIGOS MICA (v. v. hemiazigos). V. tab. anat. - vene. V. BAZALA / v.

basilaire / basal v. V. tab. anat. - vene.

V.**DIPLOICA**

V. BAZILICA / v. basilique / basilic v. V. tab. anat. - vene. V. BAZILICA MEDIANA / v. mediane basilique / median basilic v. V. tab. anat. - vene. V. CANALULUI COHLEAR / v.

de l'aqueduc du limaçon / v. of cochlear canaliculus. V. tab. anat. - vene. V.

CANALULUI PTERIGOIDIAN / v. vidienne / v. of ptery-goid canal. V. tab. anat. - vene. V. CARDIACA MARE /

grande v. coronaire / great cardiac v. V. tab. anat. - vene. V. CARDIACA MICA / petit v.

coronaire / small cardiac v. V. tab. anat. - vene. V. CARDIACA MIJLOCIE / v.

interventriculare inferieure / middle cardiac v. V. tab. anat. - vene. V. CAROTIDA

EXTERNĂ (v. v. retromandibulara). V. tab. anat. - vene. V. CAVA INFERIOARA / v. cave inferieure / inferior

vena cava. V. tab. anat. - vene. V. CAVA SUPERIOARA / v. cave

superieure / superior vena cava. V. tab. anat. - vene. V. CEFALICA / v. cephalique /

cephalic v. V. tab. anat. - vene. V. CEFALICA ACCESORIE / v. c6phalique accessoire /

accessory cephalic v. V. tab. anat. - vene. V. CEFALICA MIJLOCIE / v. m6diane cephalique / median

cephalic v. V. tab. anat. - vene. V. CENTRALA A GLANDEI SUPRARENALE / v. surrenale

principale / central v. V. tab. anat. - vene. V. CENTRALA A RETINEI / v. centrale de la retine / central v. of retina. V. tab.

anat. - vene. V. CEREBRALA ANTERIOARA / v. cerebrale anterieure /

precentral v. V. tab. anat. - vene. V. CEREBRALA MARE /

grande v. de Galien / great cerebral v. V. tab. anat. - vene. V. CEREBRALA MIJLOCIE PROFUNDA / v. sylvienne pro-

fonde / deep medial cerebral v. V. tab. anat. - vene. V. CEREBRALA MIJLOCIE SUPERFICIALA / v. sylvienne

superficielle / superficial middle cerebral v. V. tab. anat. -

vene. V. CERVICALA PROFUNDA / v. cervicale profonde / deep

cervical v. V. tab. anat. - vene. V. CIRCUMFLEXA ILIACA PROFUNDA / v. circonflexe ili-

aque profonde / deep circumflex iliac v. V. tab. anat. -

vene. V. CIRCUMFLEXA ILIACA SUPERFICIALA / v. circonflexe ill-

aque superficielle / superficial circumflex iliac v. V. tab. anat. - vene.

V. CISTICA / v. cystique / cystic v. V. tab. anat. - vene. V. COLICA DREAPTA / v. colique superieure droite / right

colic v. V. tab. anat. - vene. V. COLICA MIJLOCIE / v. colique moyenne / middle colic

v. V. tab. anat. - vene. V. COLICA STANGA / v. colique superieure gauche / left

colic v. V. tab. anat. - vene. V. COROIDIANA / v. des plexus choroides / vorticose v. V.

tab. anat. - vene. V. CUBITALA MEDIANA / v. mediane cubitale / median

cubital v. V. tab. anat. - vene. V. CUTANATA / v. cutanee / cutaneous v. V. tab. anat. - vene.

V. DIPLOICA FRONTALA / v. diploetique frontale / frotal diploic v. V. tab. anat. - vene. V. DIPLOICA OCCIPITALA / v.

diploetique occipitale / diploic v. V. tab. anat. - vene.

V. DIPLOICA TEMPORALA ANTERIOARA

V. DIPLOICA TEMPORALA ANTERIOARA / v. diplo6tique
temporalc anterieure / anterior temporal diploic v. V. tab.
anat. - vene. V. DIPLOICA TEMPORALA POSTERIOARA / v.
diplo6tique
temporale posterieure / posterior temporal diploic v. V.
tab. anat. - vene. V. DORSALA PROFUNDA A CLITOR1SULUI
/ v. dorsale pro-
fonde du clitoris / deep dorsal v. of clitoris. V. tab. anat.
- vene. V. DORSALA PROFUDA A PENISULUI / v. dorsale
profonde
de la verge / deep dorsal v. of penis. V. tab. anat. - vene. V.
EMISARA CONDILIANA / v. condylienne posterieure /
condylar emissary v. V. tab. anat. - vene. V. EMISARA
MASTOIDIANA / v. emissaire mastoïdienne /
mastoid emissary v. V. tab. anat. - vene. V. EMISARA
OCCIPITALA / v. emissaire occipitale de
Sperino / occipital emissary v. V. tab. anat. - vene. V.
EMISARA PARIETALA / v. emissaire parietale de
Santorini / parietal emissary v. V. tab. anat. - vene. V.
EPIGASTRICA 1NFERIOARA / v. 6pigastrique inf6rieure /
inferior epigastric v. V. tab. anat. - vene. V. EPIGASTRICA
SUPERFICIALA / v. 6pigastrique superfi-
cielle / superficial epigastric v. V. tab. anat. - vene. V.
FACIALA / v. faciale / facial v. V. tab. anat. - vene. V. FACIALA
POSTERIOARA (v. v. retromandibulara) . V. tab. . anat. - vene.
V. FACIALA PROFUNDA / v. faciale profunde / deep facial
v. V. tab. anat. - vene.
V. FEMURALA / v. f6morale / femoral v. V. tab. anat. - vene. V.
FEMURALA PROFUNDA / v. femorale profunde / deep
femoral v. V. tab. anat. - vene. V. GASTRICA DREAPTA / v.
pylorique / right gastric v. V.
tab. anat. - vene. V. GASTRICA STANGA / v. coronaire
stomachique / left
gastric v. V. tab. anat. - vene. V. GASTROEPIPOICA
DREAPTA / v. gastro-6piploique
droite / right gastroepiploic v. V. tab. anat. - vene. V.
GASTROEPIPOICA STANGA / v. gastro-6piploique
gauche / left gastroepiploic v. V. tab. anat. - vene. V.
HEMIAZIGOS / v. hemiazygos / hemiazygos v. V. tab.
anat. - vene. V. HEMIAZIGOS ACCESORIE / v. hemiazygos
accesoire /
accessory hemiazygos v. V. tab. anat. - vene. V.
HIPOGASTRICA (v. v. iliaca interna). V. tab. anat. - vene. V.
ILEOCOLICA / v. il6o-colique / ileocolic v. V. tab. anat.
- vene. V. ILIACA COMUNA (DREAPTA SI STANGA) / v.
iliaque
commune / common iliac v. V. tab. anat. - vene. V. ILIACA
EXTERNA / v. iliaque externe / external iliac v.
V. tab. anat. - vene. V. ILIACA INTERNA / v. hypogastrique /
internal Iliac v. V.
tab. anat. - vene. V. ILIOLOMBARA / v. ilio-lombaire /
iliolumbar v. V. tab.
anat. - vene. V. INTERCOSTALA SUPER10ARA DREAPTA /
v. intercostale
sup6rieure droite / right superior intercostal v. V. tab. anat.
- vene.
V. INTERCOSTALA SUPER10ARA STANGA / v. intercostale
sup6rieure gauche / left superior intercostal v. V. tab. anat.
- vene.

V. PULMONARA DREAPTA SUPER10ARA

V. INTERCOSTALA SUPREMA / v. intercostale accessoire /
supreme intercostal v. V. tab. anat. - vene.
V. JUGULARA ANTERIOARA / v. jugulaire ant6rieure / ante-
rior jugular v. V. tab. anat. - vene.
V. JUGULARA EXTERNA / v. jugulaire externe / external
jugular v. V. tab. anat. - vene.
V. JUGULARA INTERNA / v. jugulaire interne / internal
jugular v. V. tab. anat. - vene.
V. LABIALA SUPER10ARA / v. labiale sup6rieure / superior
labial v. V. tab. anat. - vene.
V. LACRIMALA / v. lacrymale / lacrimal v. V. tab. anat. - vene.
V. LAR1GEE 1NFERIOARA / v. laryng6e inferieure / inferior
laryngeal v. V. tab. anat. - vene.
V. LARINGEE SUPER10ARA / v. laryng6e sup6rieure / supe-
rior laryngeal v. V. tab. anat. - vene.
V. LINGUALA / v. linguale / lingual v. V. tab. anat. - vene.
V. LINGUALA PROFUNDA / v. linguale profunde / deep lingual v.
V. tab. anat. - vene.
V. LOMBARA ASCENDENTA / v. lombaire ascendante /
ascending lumbar v. V. tab. anat. - vene.
V. MEDIANA ANTEBRAHIALA / v. m6diane de l'avant-bras /
median v. of forearm. V. tab. anat. - vene.
V. MEZENTERICA 1NFERIOARA / v. m6sent6rique inf6rieure /
inferior mesenteric v. V. tab. anat. - vene.
V. MEZENTERICA SUPER10ARA / v. m6sent6rique
sup6rieure / superior mesenteric v. V. tab. anat. - vene.
V. NAZOFRONTALA / v. frontale interne / nasofrontal v. V.
tab. anat. - vene.
V. NERVULUI HIPOGLOS / v. du nerve hypo-glosse / v. to
hypoglossal nerve. V. tab. anat. - vene.
V. OBLICA A ATRIULUI STANG / v. oblique de l'oreillette
gauche / oblique v. of left atrium. V. tab. anat. - vene.
V. OCCIPITALA / v. occipitale / occipital v. V. tab. anat. - vene.
V. OFTALMICA 1NFERIOARA / v. ophthalmique inf6rieure /
inferior ophthalmic v. V. tab. anat. - vene.
V. OFTALMICA SUPER10ARA / v. ophthalmique sup6rieure ;
superior ophthalmic v. V. tab. anat. - vene.
V. OMBILICALA / v. ombilicale / umbilical v. V. tab. anat. - vene.
V. OMBILICALA STANGA A FATULUI / v. ombilicale gauche /
left umbilical v. V. tab. anat. - vene.
V. OVARIANA DREAPTA / v. ovarienne droite / right ovarian v. V.
tab. anat. - vene.
V. OVARIANA STANGA / v. ovarienne gauche / left ovarian v.
V. tab. anat. - vene.
V. PALATINA EXTERNA / v. palatine inf6rieure / palatine v. V.
tab. anat. - vene.
V. PILORICA (v. v. gastrica dreapta) . V. tab. anat. - vene.
V. POPLITEE / v. poplit6e / popliteal v. V. tab. anat. - vene,
V. PORTA / v. porte / portal v. V. tab. anat. - vene.
V. POSTERIOARA A VENTRICULUI STANG / v. post6rieure
du vcntricle gauche / posterior v. of the left ventricule. V.
tab. anat. - vene.
V. PREPILORICA / v. infrapylorique / prepyloric v. V. tab.
anat. - vene.
V. PUDENDALA INTERNA / v. honteuse interne / internal
pudenda! v. V. tab. anat. - vene.
V. PULMONARA DREAPTA 1NFERIOARA / v. pulmonaire
inf6rieure droite / right inferior pulmonary v. V. tab. anat. - vene.
V. PULMONARA DREAPTA SUPER10ARA / v. pulmonaire
sup6rieure droite / right superior pulmonary v. V. tab. anat.
- vene.

V. PULMONARA STANGA INFERIOARA

PLANTARE

V. PULMONARA STANGA INFERIOARA / v. pulmonaire inferieure gauche / left inferior pulmonary v. V. tab. anat. - vene. V. PULMONARA STANGA SUPERIOARA / v.

pulmonaire

superieure gauche / left superior pulmonary v. V. tab. anat. - vene.

V. RANINA (v. v. sublinguala). V. tab. anat. - vene. V. RECTALA SUPERIOARA / v. hemoroidale superieure / superior rectal v. V. tab. anat. - vene. V. RETROMANDIBULARA / v. communicante intraparotidi-
enne / retromandibular v. V. tab. anat. - vene. V. RUSINOASA INTERNA (v. v. pudendala interna) . V. tab.

anat. - vene. V. SACRATA MEDIANA / v. sacree moyenne / middle sacral

v. V. tab. anat. - vene. V. SAFENA ACCESORIE / v. saphene accessoire / dorsal

venous arch of foot. V. tab. anat. - vene. V. SAFENA MARE / v. saphene interne / great saphenous

v. V. tab. anat. - vene. V. SAFENA MICA / v. saphene externe / small saphenous

v. V. tab. anat. - vene. V. SEPTULUI PELUCID / v. du septum lucidum / anterior

v. of septum pellucidum. V. tab. anat. - vene. V. SPIRALA A COHLEEI / v. de la lame spirale / spiral v.

of modiolus. V. tab. anat. - vene. V. SPLENICA / v. splenique / splenic v. V. tab. anat. - vene. V.

STERNOCLEIDOMASTOIDIANA / v. sterno-cleido-mastoi-
dienne / sternocleidomastoid v. V. tab. anat. - vene. V.

STILOMASTOIDIANA / v. stylomastoidienne / stylomas-
toid v. V. tab. anat. - vene. V. SUBCLAVICULARA / v. sous-
claviere / subclavian v. V.

tab. anat. - vene. **V. SUBCOSTALA / v. sous-costate /
subcostal v. V. tab.**

anat. - vene. V. SUBLINGUALA / v. linguale superficielle /
sublingual v.

tab. anat. - vene. **V. SUBMENTALA / v. sous-mentale /
submental v. V. tab.**

anat. - vene. V. SUPRAORBITALA / v. sus-orbitaire / supra-
orbital v. V.

tab. anat. - vene. V. SUPRARENALA DREAPTA / v. surr6nale
principale droite

/ right suprarenal v. V. tab. anat. - vene. V. SUPRARENALA
STANGA / v. surrenale principale gauche

/ left suprarenal v. V. tab. anat. - vene. V. SUPRASCAPULARA /
v. sus-scapulaire / suprascapular

v. V. tab. anat. - vene. **V. TALAMOSTRIATA / v. thalamo-strie
/ superior thala-**

mostriate v. V. tab. anat. - vene. V. TEMPORALA MIJLOCIE / v.
temporale moyenne / middle temporal v. V. tab. anat. - vene. V.

TESTICULARA DREAPTA / v. spermatique droite / right
testicular v. V. tab. anat. - vene. V. TESTICULARA STANGA / v.

spermatique gauche / left

testicular v. V. tab. anat. - vene. V. TIROIDIANA INFERIOARA /
v. thyroïdienne inferieure /

inferior thyroid v. V. tab. anat. - vene. V. TIROIDIANA
SUPERIOARA / v. thyroïdienne superieure /

superior thyroid v. V. tab. anat. - vene. V. TORACICA
LATERALA / v. thoracique laterale / lateral

thoracic v. V. tab. anat. - vene. V. TORACOACROMIALA / v.
acromio-thoracique / thora-

coacromial v. V. tab. anat. - vene. V. TRANSVERSA A FETEI /
v. transversale de la face /

transverse facial v. V. tab. anat. - vene.

VV.

DIG1TALE

V. VERTEBRALA / v. vertebrale / vertebral v. V. tab. anat

- vene. V. VERTEBRALA ACCESORIE / v. vertebrale accessoire
/

accessory vertebral v. V. tab. anat. - vene. V. VERTEBRALA
ANTERIOARA / v. vertebrale anterieure **de**

Lauth / anterior vertebral v. V. tab. anat. - vene. VENE
ARCUATE RENALE / veines arcuees du rein / arcuate veins. V.
tab. anat. - vene. VV. AUDITIVE INTERNE (v. w. labirintine). V.
tab. anat. -

vene. W. AURICULARE ANTERIOARE / vv. auriculaires
anterieures / anterior auricular w. V. tab. anat. - vene. W.

AURICULARE POSTERIOARE / w. auriculaires
posterieures / posterior auricular w. V. tab. anat. - vene. W.

BAZIVERTEBRAL / w. basivertebrales / basivertebral
w. V. tab. anat. - vene. **W. BRAHIALE / w. humerales / brachial
w. V. tab. anat.**

- vene. W. BRAHIOCEPALICE (DREAPTA SI STANGA) / troncs
bra-

chio-cephaliques veineux droit et gauche / right and left
brachiocephalic w. V. tab. anat. - vene. W. BRONHICE / w.

bronchiques / bronchial vv. V. tab.
anat. - vene. W. BULBILOR VESTIBULULUI / w. bulbaires

vestibulaires
/ w. of vestibule. V. tab. anat. - vene. W. BULBULUI PENISULUI

/ w. bulbaires p6niennes / w.
of bulb. V. tab. anat. - vene. W. CARD1ACE ANTERIOARE / vv.

du bord droit du **coeur**
/ anterior cardiac w. V. tab. anat. - vene. W. CARD1ACE

MINIME / petit w. cardiaques / smallest cardiac w. V. tab. anat. -
vene. W. CAVERNOASE ALE PENISULUI / w. cavernueuses de la

verge / cavernous w. V. tab. anat. - vene. W. CENTRALE ALE
FICATULUI (CENTROLOBULARE) / w.

centrales du lobule hepaticque / central w. V. tab. anat. -
vene. W. CEREBELOASE INFER10ARE / w. cerebelleuses

medi-
anes et inferieures / inferior w. of cerebellum. V. tab.

anat. - vene. W. CEREBELOASE SUPERIOARE / w. cerebel-
leuses medi-

anes et superieures / superior w. of cerebellum. V. tab.
anat. - vene. W. CEREBRALE INFER10ARE / w. cer6brales

inferieures /
inferior cerebral w. V. tab. anat. - vene. W. CEREBRALE

INTERNE / w. cer6brales internes / internal cerebral vv. V. tab.
anat. - vene. W. CEREBRALE SUPERIOARE / w. cer6brales

externes /
superior cerebral w. V. tab. anat. - vene. W. CILIARE / w.

ciliaires / ciliary vv. V. tab. anat. - vene. W. CIRCUMFLEXE
FEMURALE LATERALE / vv. circonfle-

xes f6morales laterales / lateral circumflex femoral vv. V.
tab. anat. - vene. W. CIRCUMFLEXE FEMURALE MEDIALE / w.

circonflexes
femorales mediate / medial circumflex femoral vv. V. tab.

anat. - vene. W. CONJUNCTIVALE / w. conjonctivales /
conjunctiva! w.

V. tab. anat. - vene. W. DIG1TALE DORSALE ALE
P1CIORULUI / vv. digitales

dorsales du pied / dorsal digital w. of foot. V. tab. anat.
- vene.

W. DIG1TALE PALMARE / vv. collaterales palmaires **des** doigts /
palmar digital vv. V. tab. anat. - vene.

W. DIG1TALE PLANTARE / w. digitales plantaires / plantar digital
vv. V. tab. anat. - vene.

**VV. DORSALE ALE LIMBII
LATERALE**

W. DORSALE ALE LIMBII / w. dorsales de la langue / dorsal lingual w. V. tab. anat. - vene.
VV. DORSALE SUPERFICIALE ALE CLITORISULUI / vv. dorsale superficielle du clitoris / superficial dorsal vv. of clitoris. V. tab. anat. - vene. VV. DORSALE SUPEFICIALE ALE PENISULUI / w. dorsale **superficielle de la verge / superficial dorsal vv. of penis.** V. tab. anat. - vene. W. EPIGASTRICE SUPERIOARE / vv. epigastriques superieures / superior epigastric w. V. tab. anat. - vene. W. EPISCLERALE / w. episclerales pericorneennes / episcleral w. V. tab. anat. - vene. VV. ESOFAGIENE / w. cesophagiennes / (o)eso-phageal w. V. tab. anat. - vene. **VV. ETMOIDALE / w. ethmoidalcs / ethmoidal w. V. tab.** anat. - vene. **VV. FARINGIENE / w. pharyngees / pharygeal vv. V. tab.** anat. - vene.
VV. FIBULARE (v. w. peroniere). V. tab. anat. - vene. VV. FRENICE INFERIOARE / vv. diaphragmatiques inferieures / inferior phrenic w. V. tab. anat. - vene. VV. FRENICE SUPERIOARE (v. w. pericardiofrenice). V. tab. anat. - vene. VV. GASTRICE SCURTE / w. courtes gastriques / short gastric w. V. tab. anat. - vene. VV. GENICULARE / w. articulaires du genou / w. of knee. V. tab. anat. - vene. VV. GLUTEALE INFERIOARE / vv. ischiatiques / inferior gluteal w. V. tab. anat. - vene. VV. GLUTEALE SUPERIOARE / w. fessieres / superior **gluteal vv. V. tab. anat. - vene. VV. HEMOROIDALE (v. w. rectale).** V. tab. anat. - vene. **VV. HEPATICE / w. sous-hepatiques / hepatic vv. V. tab.** anat. - vene.
VV. ILEALE (v. w. ileale si jejunal). V. tab. anat. - vene. VV. INTERCAPITALE / w. metacarpiennes / intercapital w. V. tab. anat. - vene. VV. INTERCOSTALE ANTERIOARE / w. intercostales anterieures / anterior intercostal w. V. tab. anat. - vene. VV. INTERCOSTALE POSTERIOARE / vv. intercostales posterieures / posterior intercostal vv. V. tab. anat. - vene. VV. INTERLOBARE RENALE / vv. interlobaires du rein / interlobar vv. V. tab. anat. - vene. VV. INTERLOBULARE HEPATICE / w. interlobulaires du foie / interlobular vv. of liver. V. tab. anat. - vene. VV. INTERLOBULARE RENALE / vv. interlobulaires du rein / interlobular w. of kidney. V. tab. anat. - vene. VV. INTEROSOASE DORSALE ALE PICIORULUI (v. W. metatarsiene dorsale). V. tab. anat. - vene. VV. INTERVERTEBRALE / vv. vertebrales externes **anterieures / intervertebral w. V. tab. anat. - vene.** / vv. jejunales et ileales / jejunal and ileal vv. V. tab. anat. - vene.
VV. LABIALE ANTERIOARE / w. labiales anterieures / labial vv. V. tab. anat. - vene.
VV. LABIALE INFERIOARE / vv. labiales inferieures / inferior labial w. V. tab. anat. - vene. VV. LABIALE POSTERIOARE / w. labiales posterieures / posterior labial w. V. tab. anat. - vene. VV. LABIRINTINE / vv. de l'aqueduc du vestibule / labyrinthine w. V. tab. anat. - vene. VV. LINGUALE DORSALE / vv. dorsales de la langue / dorsal lingual w. V. tab. anat. - vene.
VV. LOMBARE I SI II / vv. lombaires / ascending lumbar w. V. tab. anat. - vene.

W. SACRATE

W. LOMBARE III SI IV / w. lombaires / lumbar w. V. tab. anat. - vene. **W. MAXILARE / vv. maxillaires / maxillary vv. V. tab. anat.** - vene. W. MEDIASTINALE / w. mediastinales / mediastinal w. V. tab. anat. - vene. **W. MENINGEE / vv. meningees / meningeal w. V. tab. anat.** - vene.
W. MENINGEE MIJLOCII / w. meningees moyennes / middle meningeal w. V. tab. anat. - vene. W. METACARPIENE DORSALE / w. interosseuses dorsales de la main / dorsal metacarpal w. V. tab. anat. - vene. W. METACARPIENE PALMARE / vv. interosseuses palmaires / palmar metacarpal w. V. tab. anat. - vene. W. METATARSIIENIE DORSALE / w. interosseuses dorsales du pied / dorsal metatarsal w. of foot. V. tab. anat. - vene. W. METATARSIIENIE PLANTARE / w. interosseuses plantaires / plantar metatarsal w. V. tab. anat. - vene. W. MUSCULOFRENICE / w. musculo-phreniques / musculo-phrenic w. V. tab. anat. - vene. W. NAZALE EXTERNE / vv. de l'aile du nez / external **nazal w. V. tab. anat. - vene.** W. NENUMITE (v. w. brahiocefalice). V. tab. anat. - vene. W. OBTURATORII / vv. obturatrices / obturator w. V. tab. anat. - vene. **W. PALPEBRALE / vv. palpebrales / palpebral w. V. tab.** anat. - vene. W. PALPEBRALE INFERIOARE / w. palpebrales inferieures / inferior palpebral w. V. tab. anat. - vene. W. PALPEBRALE SUPERIOARE / vv. palpebrales superieures / superior palpebral vv. V. tab. anat. - vene. W. PANCREATICE / vv. pancreatiques / pancreatic vv. V. tab. anat. - vene. W. PANCREAT1CODUODENALE / vv. pancreatico-duodenales / pancreatico-duodenal w. V. tab. anat. - vene. W. PARAOMBILICALA / w. du ligament rond / paraumbilical w. V. tab. anat. - vene. **W. PAROTIDIENE / w. parotidiennes / parotid w. V. tab.** anat. - vene.
W. PERFORANTE / w. perforantes de la cuise / perforating w. V. tab. anat. - vene. W. PERICARDICE / w. pericardiques / pericardic vv. V. tab. anat. - vene. W. PERICARDIOFRENICE / w. pericardio-phreniques / pericardiacophrenic w. V. tab. anat. - vene. **W. PERONIERE / w. peronieres / peroneal w. V. tab. anat.** - vene.
W. PROFUNDE ALE CLITORISULUI / w. profondes du clitoris / deep w. of clitoris. V. tab. anat. - vene.
W. PROFUNDE ALE PENISULUI / w. profondes de la verge / deep vv. of penis. V. tab. anat. - vene.
W. PUDENDALE EXTERNE / vv. honteuses externes / external pudendal vv. V. tab. anat. - vene.
W. RADIALE / w. radiales / radial w. V. tab. anat. - vene W. RECTALE INFERIOARE / w. hemoroidales inferieures / inferior rectal vv. V. tab. anat. - vene.
W. RECTALE MIJLOCII / w. hemoroidales moyennes / middle rectal w. V. tab. anat. - vene.
W. RENALE / w. renales / w. of kidney. V. tab. anat. - vene.
W. RUSINOASE EXTERNE (v. vv. pudendale externe). V. tab. anat. - vene.
W. SACRATE LATERALE / w. sacrees laterales / lateral sacral w. V. tab. anat. - vene.
W. SCROTALE ANTERIOARE / w. scrotales anterieures / anterior scrotal w. V. tab. anat. - vene.

W. SCROTALAE ANTERIOARE

W. SCROTALAE POSTERIOARE / w. scrotales postérieures / posterior scrota) vv. V. tab. anat. - vene. **W. SIGMOIDIENE / w. sigmoides / sigmoid vv.** V. tab. anat. - vene.

W. SPINALE / vv. spinales / spinal vv. V. tab. anat. - vene.

VV. STELATE ALE RINICHIULUI / vv. étoilés du rein / stellate vv. V. tab. anat. - vene.

W. STRIATE / v. stries inférieures de Hedon / striate w. V. tab. anat. - vene.

VV. SUBCUTANATE ABDOMINALE / w. sous-cutanées abdominales / subcutaneous abdominal vv. V. tab. anat. - vene.

VV. SUPRATROHLEARE / w. préparates / supratrochlear vv. V. tab. anat. - vene.

W. TEMPORALE PROFUNDE / w. temporales profondes / deep temporal vv. V. tab. anat. - vene.

W. TEMPORALE SUPERFICIALE / w. temporales superficielles / superficial temporal vv. V. tab. anat. - vene.

VV. TIBIALE ANTERIOARE / vv. tibiales antérieures / anterior tibial w. V. tab. anat. - vene.

VV. TIBIALE POSTERIOARE / vv. tibiales postérieures / posterior tibial w. V. tab. anat. - vene.

VV. TIMICE / w. thymiques / thymic w. V. tab. anat. - vene.

VV. TIMPANICE / vv. tympaniques / tympanic veins. V. tab. anat. - vene.

W. TIROIDIENE MIJLOCII / w. thyroïdiennes moyennes / middle thyroid vv. V. tab. anat. - vene.

W. TORACICE INTERNE / w. thoraciques internes / internal thoracic vv. V. tab. anat. - vene.

VV. TORACOEPIGASTRICE / vv. thoraciques inférieures / thoracopigastic w. V. tab. anat. - vene.

VV. TRAHEALE / w. tracheales / tracheal vv. V. tab. anat. - vene.

W. TRANSVERSALE ALE GATULUI / w. scapulaires postérieures / transverse cervical vv. V. tab. anat. - vene.

VV. ULNARE / vv. cubitales / ulnar vv. V. tab. anat. - vene.

VV. UTERINE / vv. utérins / uterine vv. V. tab. anat. - vene.

VV. VESTIBULARE / vv. vestibulaires / vestibular vv. V. tab. anat. - vene.

VV. VEZICALE / vv. vesicales / vesical vv. V. tab. anat. - vene.

W. VORTICOASE / vv. vortiqueuses / vorticoase vv. V. tab. anat. - vene.

VENECTAZIE, s. f. / veinectasie, s. f. / venectasia. [Lot. vena = vetia; gr. ektasis = difatapu;..] 1) Sin.: flebectazie (v.). 2) Sin.: varice (v.).

VENERIAN, adj. / venerien, -enne, adj. / venereal. [Lot. Vencriis, de [a Venus, -oris = zeifa dragostei] Care este transmis prin contact sexual sau este in relatie, este determinat de raporturile sexuale. Var.: veneric.

VENERIC. Var. pentru venerian (v.).

VENEROLOGIE, s. f. / venerologie, s. f. / venereology. [Lat. Venus, -ens = zeifa dragostei; gr. logos = fiinl.d.] Ramura a medicinei destinata studiului bolilor transmise sexual.

VENESECTIE, s. f. / veinesection, s. f. / venesection. [Lat. vena = l'end; aeclio, -oais = tdiere, de la svciare = a taia.] Sin.: flebotomie (v.).

VENIN, s. n. / venom, s. m. / venom. [Lot. venenum = otrava.] Substanta toxica, in general lichida, produsa de unele specii de serpi, insecte, alte animale si, mai rar, unele plante. De regula, v. contine toxice de natura proteica sau peptidica. In particular, v. de sarpe contine hemotoxine, hemaglutinine, neurotoxine, leucotoxine si toxine endoteliale. Animalele injec-

VENTILATIE ASISTATA

teaza v. prin intepatura sau muscatura. Semnele intoxicatiei cu v. sunt variabile in functie de natura acestuia si de pro-ducerea unor intepaturi multiple (ex.: himenoptere: albine, viespii). Ele variaza de la durere, tumefactie locala, hemoragie la edem al cailor respiratorii, paralizii sau soc anafilactic.

VENINOS, adj. / v6nimeux, -euse, adj. / venomous. [Lot. venenosus = otrdvitor, de [a venenum = otrava.] Care contine sau produce o otrava, un venin si poseda un aparat morfologic de injectare. Ex.: sarpe v.

VENOCLIZA, s. f. / veinoclyse, s. f. / venoclysis. [Lat. vena = vena; gr. klysis = injectare.] Sin. desuet pentru "injectie intravenoasa.

VENOMOTOR, adj. / veinomoteur, -trice, adj. / venomotor. [Lat. vena = vena; motor, -oris = eel care pum m mifcwe., de [a movere = a mifca.] Care modifica calibrul venelor; de obicei este cazul unor factori nervosi sau umorali.

VENOMOTRICITATE, s. f. / venomotricite, s. f. / venomotricity. [Lat. vena = vena; motor, -oris = eel care pum m mifcare, de [a movere = a mifca.] Modificarea calibrului venelor consecutiv actiunii factorilor *venomotori.

VENOS, adj. / veineux, -euse, adj. / venous. [Lot. venosus, de [a vena = vena.] Cu referire la vene.

VENOSCLEROZA, s. f. / veinossclerose, s. f. / venosclero-sis. [Lat. vena = vena; gr. sklerosis = indu.rafie, intarire, de [a skleros = tare, dur.] Scleroza a venelor, prin procese inflamatorii sau distrofice, iar uneori prin medicamente utilizate in tratamentul varicelor.

VENOSCOPIE, s. f. / veinoscopie, s. f. / veinoscopy. [Lot, vena = Vena; gr. skopia = e^arninare, de la skopein = a vedea, a e^ainina] *Endoscopie a unui trunchi venos de ca-libru mare.

VENOSTAZA, s. f. / veinostase, s. f. / venostasis. [Lat. vena = vend; gr. stasis = oprire, de [a istanaî = a p(asa, a face sa tind.) Staza venoasa, consecinta a unor cauze locale sau generale, determinand leziuni distrofice ale zonei respective.

VENTILATIE, s. f. / ventilation, s. f. / ventilation. [Lat. ventilulio, -onis = e^pwiere (a vant, de [a ventiliirc = a agita in aer.]) 1) Ansamblul fenomenelor dinamice (fizicomecanice) care conditioneaza mobilizarea aerului din ambienta in interi-orul cailor aeriene respiratorii. 2) Procesul de schimb intre aerul pulmonar si aerul ambiental. 3) Volumul gazos mobilizat timp de un minut de un subiect aflat in repaus. V. si in con-tinuare.

VENTILATIE ALVEOLARA / ventilation alveolaire / alveolar ventilation. Volumul de aer inspirat care patrunde, pe minut, in *alveolele pulmonare si participa la schimburile gazoase cu sangele. Valoarea v. a. este data de urmatoarea formula: frec-venta inspiratorie x (volumul curent - spatiul mort respirator). V. a. poate fi definita si ca un adevarat 'clearance, drept can-titatea de aer care, pe minut, debaraseaza din alveole bioxi-dul de carbon produs in organism, mentinand o concentratie stabila de COa la nivel alveolar. V. a. reprezinta, la adultul sanatos in repaus, 4 litri pe minut sau 2-2,5 litri pe minut si pe metru patrat de suprafata corporala. Simbol: VA.

VENTILATIE ARTIFICIALA / ventilation artificielle / mechanical ventilation, artificial respiration. Ansamblul tehnicilor manuale (v. respiratie artificiala) sau instrumentale utilizate pentru cresterea eficientei ventilatiei spontane (fiziologice) sau pentru substituirea acesteia in cazul unui deficit pronuntat.

VENTILATIE ASISTATA / ventilation assistee / assisted breathing, assisted ventilation. Tehnica de reeducare respirato-rie, utila indeosebi in insuficientele respiratorii cronice. In prin-cipiu, padentui isi regleaza singur parametrii necesari ame-liorarii conditiilor ventilatorii (*volum curent si frecventa) cu aju-torul unui aparat (de tip Bird).

E

VENTILATIE CONTROLATA / ventilation controlled / controlled breathing, controlled ventilation. Tehnica de reanimare utilizata Tndeosebi la bolnavii cu insuficienta respiratorie acuta sau aflati Tn coma. Bolnavul este complet dependent de un aparat (de regula, de tip Engstrom) ai carui parametrii (volum curent, frecventa, presiune de insuflatie) sunt stabiliti de catre medic.

VENTILATIE MAXIMA / ventilation maximale / maximal ventilation. Volumul maximal de aer care poate fi ventilat vo-luntar de un subiect timp de un minut. Tn mod normal VM este de ordinul 100-160 l/min. Abrev.: VM, VM,, VM^.

VENTILATIE-MINUT / ventilation-minute / minute ventilation. Numarul de litri de aer inspirat si expirat tntr-un minut, cand miscarile respiratorii au o amplitudine normala. Se calculeaza prin multiplicarea volumului curent cu numarul de respiratii pe minut. in repaus, la adultul normal, este cuprins Tntre 5 si 9 litri (Tn medie 6 litri), sau 3-4 litri pe minut si pe metru patrat de suprafata corporala. Simbol: VE.

VENTRAL, adj. / ventral, -ale, -aux, adj. / ventral. [Lot. *ven-tralis* = ai *pdntecelui*, de. [a *venter, -tris* = *pdntece*] Care apartine partii anterioare a corpului uman sau a unui organ, prin opozitie cu *dorsal. Ex.: nuda v. al hipotalamusului. Sin. partial: anterior.

VENTRICUL, s. n. / ventricule, s. m. / ventricle. NA: ventriculus, pi. ventriculi. [Lot. *ventriculus* = *stomac mic, ventricul*, dim. de. (a. *venter, -tris* = *pdntece*.] Cavitate situata, In general, Tn interiorul unui organ, de forma aiungita, aplatizata si umpluta cu un lichid. V. cele mai importante: *v. cardiace si *v. cerebrale.

VENTRICUL CARDIAC / ventricule cardiaque / ventricle of the heart. NA: ventriculus cordis. Fiecare din cele doua cavitati ale inimii, v. drept (VD) si v. stang (VS), situate antero-inferior fata de *auricule si separate unui de altui prin septui (cloazonul) interventricular. V. primesc sange din auriculele corespondente, prin orificiile atrioventriculare, pompandu-1 Tn artere: Tn *artera pulmonara (VA) sau Tn *aorta (VS).

VENTRICUL LARINGIAN / ventricule larynge / ventricle of larynx. NA: ventriculus laryngis. Fiecare din diverticuli laterali, unui drept si altui stang, ai cavitatii laringiene, situati Intre "coizile vocale carora le servesc drept cutie de rezo-nanta. Sin.: sinus laringian, ventricul Morgagni.

VENTRICUL MORGAGNI / ventricule de Morgagni / Morgagni's ventricle. [Giovanni Battista Morgagni, anatomist fi anatomopatoCog itaGan, profesor la Sadova, 1682-1771] Sin.: ventricul laringian (v.).

VENTRICUL UNIC / ventricule unique / single ventricle. Cardiopatie congenitala caracterizata prin existenta unei singure cavitati ventriculare, vasta, alimentata de cele doua auricule printr-un orificiu comun sau prin doua orificii distincte. Poate coexista o cavitate ventriculara accesorie, rudimentara, care comunica cu prima.

VENTRICULE CEREBRALE / ventricules cerebraux / ventricles of the brain, ventriculi cerebri (lat.). Ansamblul cavitati-tilor endimare ale encefalului, prin care circula LCR secre-tat la nivelul *plexurilor coroide. V. c. cuprind: 1) V. laterale, drept si stang (NA: *ventriculus lateralis*), cavitati endimare ale fiecarei emisfere cerebrale. 2) V. al III-lea (NA: *ventriculus tertius*), impar si median, situat Tntre cele doua emisfere cerebrale, comunica cu fiecare din v. laterale prin orificiile Monro. 3) V. al IV-lea (NA: *ventriculus quartus*), impar si median, cuprins Tntre diferitele portiuni ale rombencefalului; comunica superior cu v. al III-lea prin apeductui Sylvius si inferior direct cu canalul endimar.

VENTRICULITA, s. f. / ventriculite, s. f. / ventriculitis. [Lot. *ventriculus* = *stomac mic, Ve.ntru.ui, dm. de [a venter, -tris*

= *pdntece; -lta.*] Meningita localizata la nivelul ventriculelor cerebrale.

VENTRICULOCISTERNOSTOMIE, s. f. / ventriculocisternostomie, s. f. / ventriculocisternostomy. [Lat. *ventricufus* = *stomac mic, ventricul*, dim. de [a *venter, -tris* = *pdntece; cis-terna* = *rezervor de. apd; gr. stoma, -atos* = *gum.*] Deviatie intracraniana a LCR, care consta Tn crearea unei comunicari Tntre "ventriculele cerebrale si spatiile subarahnoidiene perice-rebrale, cu sau fara cateter (v. *stereotaxica*), pentru a permite drenajul LCR Tn caz de *hidrocefalie prin obstructia orificiilor lui Monro. Sin.: operatie Torkildsen.

VENTRICULOLOGRAFIE, s. f. / ventriculographie, s. f. / ventriculography. [Lat. *ventriculus* = *stomac mic, VentncuC*, dim. de [a *venter, -tris* = *pdntece; gr. graphein* = *a scrie.*] 1) Radiografie a capului efectuata dupa extragerea de LCR si introducerea la nivelul ventriculelor cerebrale de aer (contrast negativ) sau de lipiodol (contrast pozitiv). V. este frecvent Tnlocuita de *tomografia computerizata. 2) Radiografia ventriculelor cardiace dupa injectarea unui mediu de contrast.

VENTRICULOGRAMA, s. f. / ventriculogramme, s. m. / ventriculogram. [Lat. *ventriculus* = *stomac mic, ventricul*, dim.. de [a *venter, -tris* = *pdntece; gr. gramma* = *wcriere.*] 1) Portiunea din traseui *electrocardiogramei care contine Tnregistrarea depolarizarii si repolarizarii miocardului ventricular si care cuprinde Tn ansamblu complexul QRS, intervalul S-T si undele T si U. 2) Uneori (engl.) radiografia ventriculelor cerebrale sau a ventriculelor inimii.

VENTRICULOPLASTIE, s. f. / ventriculoplastie, s. f. / ventriculoplasty. [Lat. *ventriculus* = *stomac mic, ventricul*, dim. de [a *venter, -tris* = *pdntece.; gr. plastos* = *modeCat*, de. (a *plassein* = *a forma, a modeCo.*] Repararea chirurgicala a unui *ventricul cardiac. Frecvent, consta Tn rezectia unui *anevrism ventricular stang, consecutiv unui *infarct miocardic transmural Tntins, cu refacerea peretelui cardiac.

VENTRICULOTOMIE, s. f. / ventriculotomie, s. f. / ventriculotomy. [Lat. *ventriculus* = *stomac mic, ventricul*, dim. de (a *venter, -tris* = *pdntece.; gr. tome* = *tawe, secpium*, de (a *tem-nein* = *a taia.*) 1) Deschiderea chirurgicala a "ventriculelor cerebrale. 2) Deschiderea chirurgicala a unui "ventricul cardiac, practicata Tn scopul corectarii unei anomalii cardiace, congenitala sau dobandita.

VENTROFIXATIE, s. f. / ventrofixation, s. f. / ventrofixation. [Lot. *venter, -tris* = *pdntece; fixus* = *fu^ mcdntit*, de (a. *figere* = *a fv(a.)*] Fixarea uterului prolabat la nivelul peretelui abdominal. Sin.: histeropexie abdominala.

VENTUZA, s. f. / ventouse, s. f. / artificial leech, ventouse. [Lat. *ventosa* = *fe-ntuza.*] 1) Piesa din stida de forma unui pahar mic, care se aplica dupa Tncalzire pe tegumente, cu partea deschisa spre acestea. Dupa comprimarea aerului din interiorul v. prin racire, se produce prin aspiratie o pata con-gestiva locala, printr-un proces de *revulsie. 2) Organ dispus Tn jurul orificiului bucal la viermii paraziti din clasa *Trematoda*.

VENTUZA OBSTETRICALA / ventouse obstetricale / vacuum-extractor. Sin.: vacuumextractor (v.).

VENULA, s. f. / venule, s. f. / venule. NA: venula, pi. venu-lae. [Lot. *venula*, dim. de (a. *vena* = *Vena.*] Vena mica. Ex.: v. portiunii mediale a retinei, v. inferioara a portiunii maculare a retinei.

VERATRUM / veratrum / veratrum. [Lat. *veratrum* = *elelJor, steregoaie.*] Planta din familia *Liliaceae* ai carei rizomi contin alcaloizi (protovitamine) cu actiune hipotensiva. Sin. pop.: steregoaie.

VERBIGERATIE, s. f. ^ verbig6ration, s. f. / verbigeration, [Lot. verbigerare = a t-rancam., a sporovdi.] Repetarea stereo-tipa a acelorasi fraze sau cuvinte, uneori lipsite de inteles.

VERBOMANIE**LARINGIAN**

VERBOMANIE, s. f. / verbomanie, s. f. / verbomania. [Lot. *verbum* = cuvânt; gr. *mania* = mbiinie.] Sin.: logoree (v.).

VERDE, adj. / vert, adj. / green. [Lat. *viridis* = verde, inver-zit.] Una din culorile spectrului solar, situata Intre galben si albastru. V. *malachit*: colorant 91 antiseptic. V. de Paris: ace-toarseniat de cupru, pesticid, foarte toxic pentru organism; obliga la precautii deosebite Tn utilizare.

VERGETURI, s. f. pi. / vergetures, s. f. pi. / striae atrophicae, lineae atrophicae, linear atrophy. [Lot. *virgae* = vergi] Leziuni cutanate liniare sub forma de striuri, de lungime vari-ata, cu latimea de maximum cativa milimetri, usor deprimite Tn raport cu relieful cutanat, initial de culoare roza-rosie, Jar ulterior alba. V. se localizeaza la nivelul peretelui abdominal, al coapselor, sanilor si feselor. Ele reprezinta consecinta slabirii tesutului elastic asociata cu distensia pielii in a doua jumatare a sarcinii, in obezitatea excesiva sau pot apareea Tn cresterea rapida din perioadele pubertatii si adolescentei. De asemenea, apar Tn *sindromul Gushing si dupa tratamentul prelungit cu corticosteroidi.

VERMICID, adj., s. n. / vermicide, adj., s. m. / vermicide. [Lat. *vermis* = vierme; *caedere* = a omori] (Substanta) care omoara viermii paraziti.

VERMIFUG, adj., s. n. / vermifuge, adj., s. m. / vermifuge. [Lat. *vermis* = fienn; *fugare* = a aiunya, a irufepdrta.] (Medicament) care favorizeaza sau provoaca eliminarea vier-milor intestinali din organism. Sin.: antihelmintic.

VERMILIONECTOMIE, s. f. / vermilionectomie, s. f. / vermilionectomy. [Lat. *vermiculus* = we-nne. mic, mai precis larva, de, cofe-nila (*Coccus cacti*), can, dupa zdrofiire, servea [a obft.tif.rui cuiorii rofii; gr. *ektome* = c'azfe.] Rezectia chirurgicala a totalitatii mucoasei labiale.

VERMINOZA, s. f. / verminose, s. f. / verminosis. [Lot. *verminare* = a se umpk de. vie-nm, de [a *vermis* = vienne, -ozo.] Termen generic pentru orice boala determinate! de viermi paraziti, cu referire tndeosebi la "helmintiaza. Var.: vierminoza.

VERMIS, s. n. / vermis, s. m. / vermis. NA: vermis, pi. vermes. [Lat. *vermis* = vie-rme.] 1) V. *cerebelos* (NA: *vermis cerebelli*)'. lobul median al cerebelului, situat mtre cele doua emisfere sau lobi laterali cerebelosi. Sin.: lobul central. V. *inferior*, portiunea inferioara a v. c., care cuprinde lobulii: *nodulus uvula pyramis* si *tuber*. V. *superior*, portiunea superioara a v. c., cu lobulii: *lingula central monticulus* si *folium*. 2) Tn general, structura cu forma asemanatoare unui vierme.

VERNIX CASEOSA / vernix caseosa / vernix caseosa. [Lot. *vernix* = rofino, Cac', *caseus* = branza.] Materie alb-galbuie ce contine colesterol, glicogen ?i resturi epidermice, prezenta pe tegumentele nou-nascutului, Tndeosebi Tn regiunea dorsala, ca si la nivelul pliurilor axilare si inghinale. Se pare ca este data de o hipersecretie pilo-sebacee a fetusului.

VERSIUNE, s. f. / version, s. f. / version (obst.). [Lot. *versus*, de (a *vertere* = a intoarce.)] 1) Act obstetrical practical manual, prin manevre externe (prin peretele abdominal) sau manevre interne (cu o mana introdusa Tn cavitatea uterina). Prin efectuarea v. se urmareste conversia unei 'prezentatii fetale Tn alta mai favorabila evolutiei nasterii. Ex.: *prezentatia transversa poate fi transformata prin v. Tn *prezentatie pelvina. 2) Termen prin care sunt desemnate mi?carile conjugate ale ambilor ochi, mi\$carile din privire. V. si ductie.

VERTEBRA PLANA / vertebra plana / vertebra plana. Sin.: boala Calve (v.).

VERTEBRA, s. f. / vertebre, s. f. / vertebra. NA: vertebra. [Lat. *vertebra* = vertebra, de ia *vertere* = a intoarce.] Piesa osoasa scurta si neregulata care, prin articulatii cu piese (sau segmente) analoge, formeaza *coloana vertebrala sau rahisul. La nivelul fiecarei v. se distinge un nucleu) voluminos din tesut

VERTU

osos compact, "corpul vertebral (sau centrum) ale carei fete (superioara si inferioara) sunt separate de v. Tnvecinate prin

*discul intervertebral, formatiune cartilagineoasa cu rol de amortizare a socurilor si presiunilor locale. Fiecare v. tip prezinta o parte posterioara, *arcul neural (sau dorsal), format de

*pediculi si lame vertebrale, circumscriind cu fata posterioara a corpului *gaura vertebrala; la reunirea celor doua lame vertebrale se afla un relief osos posterior, *apofiza spinoasa; la unirea pediculilor si lamelor se afla doua eminente orizontale si transversale, *apofizele transverse; Tn fine, o v. mai prezinta si patru reliefuri verticale, doua superior si doua inferior,

*apofizele articulare superioare si inferioare. Superpozitia gaurii vertebrale a fiecarei v. formeaza *canalul rahidian (sau vertebral), care contine 'meningele si *maduva spinarii. Exista 33 sau 34 v.: 7 v. cervicale (v. atlas, axis Tn tab. anat. - oase), 12 v. toracice, 5 v. lombare, 5 v. sacrate (sodate Tntr-un sin-gur os, v. sacrum) si 4-5 vertebre coccigiene (de asemenea sodate, v. coccis). V. \$i vertebre, tab. anat. - oase.

VERTEBRE (CERVICALE, TORACALE, LOMBARE, SACRATE, COCCIGIENE) / vertebres (cervicales, dorsales, lom-baires, sacrees, coccygiennes) / (cervical, thoracic, lumbar, sacral, coccygeal) vertebrae. V. tab. anat. - oase.

VERTEBROTHERAPIE, s. f. / vertebrotherapie, s. f. / spondylotherapy. [Lat. *vertebra* = Vertebra, de [a *vertere* = a intoarce.; gr. *therapeia* = tratament, de [a *therapeuein* = a ingrijii] Tratamentul unor afectiuni algice ale coloanei vertebrale prin manipularea acesteia (tractiuni, torsiuni). V. chiro-praxie.

VERTEX, s. n. / vertex, s. m. / vertex. NA: vertex, pi. vertices. [Lat. *vertex*, -ids = crestet, vartej, de [a *vertere* = it mtoarce..] In general, termenul este utilizat pentru a desemna punctul eel mai Tnalt, varful, apexul. Tn anatomie: 1) Punctul eel mai Tnalt Tn plan sagital median pe suprafata externa a cutiei craniene. 2) Punctul eel mai preeminent al unei form-tiuni anatomice.

VERTU, s. n. / vertige, s. m. / vertigo, dizziness, gidiness. [Lot. *vertigo*, -inis = ame.fe.ala, de la *vertere* = a mtoarc.e.] Impresie subiectiva de deplasare, de rotatie a corpului sau a mediului Tnconjurator, insotita de tulburari de echilibru. V. subiectiv trebuie diferentiat de v. in relatie cu o tulburare de echilibru (afectarea *labirintului, a nervului vestibular sau a cailor vestibulare din creier). Sin. pop.: ameteala.

VERTU ALTERNOBARIC / vertigo alternobarique / alternobaric vertigo. V. asociat unei descree?teri bruste a presiunii din urechea interna. Apare de regula Tn ascensiuni bruste (ex.: avion) sau Tn coborari bru?te.

VERTU GALVANIC / vertigo galvanique / galvanic vertigo. V. produs prin actiunea unui curent galvanic pe fibrele vestibulare ale perechii a VIII-a de nervi cranieni, electrozii sursei de curent fiind aplicati pe apofizele *mastoide. La Tnchiderea circuitului, obiectele par sa se deplaseze de la polul negativ la polul pozitiv \$i corpul pare sa se roteasca in acelasi sens, iar la deschiderea circuitului rotatia pare ca se produce Tn sens opus. Existenta unui v. anormal indica o perturbare functionala sau o leziune a *canaletor semicirculare.

VERTU ISTERIC / vertige hyst6rique / hysterical vertigo. V. asocial cu *isteria.

VERTU LABIRINTIC / vertige labyrinthique / labyrinthine vertigo. Sin.: sindrom Meniere (v.).

VERTU LARINGIAN / vertige larynge / laryngeal syncope. Pierderea constientei, subita si completa, dupa o criza de tuse. Iritatia laringiana, care reprezinta cauza accesului, poate fi provocata de o -leziune locala sau de o leziune la distanta cu rasunet laringian.

VERTIJ MENIERE

VERTIJ MENIERE / vertigo de Meniere / Meniere's syndrome. [Prosper Meniere, *medic. francez., 'Paris, 1799-1862*] Sin.: sindrom Meniere (v.).

VERTIJ NEURASTENIC / vertigo nevropathique / neurasthenic vertigo. *Angoasa subita, constienta, care se Tnsoteste de senzatie de colaps, vedere in ceata si paloarea a fetei. Este provocata de vederea unui obiect si se repeta Tn aceleasi conditii.

VERTIJ OBIECTIV / vertige objectif / objective vertigo. V. Tn care obiectele stationare apar Tn miscare.

VERTIJ POSTURAL / vertige postural / postural vertigo. Sin.: vertij de pozitie (v.).

VERTIJ DE POZITIE / vertige de position / positional vertigo. V. provocat prin modificarea pozitiei corpului subiectului. Punerea sa Tn evidenta face parte din *probele vestibulare. Se disting: 1) V. sau *nistagmusul de *pozitie de tip I*, care consta Tn v. sau o simpla senzatie de instabilitate a privirii, provocat prin plasarea bolnavului Tn 'decubit dorsal si cu capul suspendat. 2) V. de *pozitie de tip II*, v. rotatoriu, benign, determinat de pozitii variate, dar a carui disparitie precede revenirea la pozitia normala. Nu este reproductibil imediat si are cauze numeroase. Sin.: vertij postural.

VERTIJ ROTATORIU / vertige rotatoire / rotatory vertigo. V. subiectiv, prin eroare de senzatie.

VERUCA, s. f. / verrue, s. f. / wart, verruca. [Lot. *verruca = neg, riakatum.*] Tumoreta cutanata benigna, cu marime variabila, neregulata, de origine virala, constituita prin hiperplazia papilara dermica si epidermica. Este contagioasa, inoculabila si Tsi are sediul Tndeosebi la maini, pidoare si fata. Sin. pop.:

"89- -

VERUCA PERUANA / verruca peruviana / verruga pern-viana. Nodul sau tumora hemangiomatoasa, cu localizare cuta-neomucoasa, care constituie uneori prima manifestare a *bartonelozei.

VERUCA SEBOREICA / verrue seborrheique / seborrh(o)EIC wart. Leziune rotunda sau ovalara, relativ bine delimitate, localizata la nivelul regiunilor bogate Tn glande sebacee si care are la baza o hiperplazie epidermica. Sin.: keratoza sebore-ica.

VERUCOZITATE, s. f. / verrucositate, s. f. / verrucosis. [Lat. *verruca = mg, ruiic-atwa.*] Vegetatie cutanata caracterizata prin existenta unei *hiperkeratoze epidermice cu tenta cenusie.

VERU MONTANUM / veru montanum / seminal colliculus, veru montanum. NA: *colliculus seminalis.* [Lat. *veru montanum = crsasta de mmte.*] Mic relief al peretelui posterior al uretrei prostatice, unde se deschid canalele ejaculatoare si utricula prostatica. Sin.: colicul seminal.

VESPERAL, adj. / vesperal, -ale, -aux, adj. / vesperal. [Lat. *vesperalis = [a apus, de (a vesper, -eri = seara.)* Care apare, care se produce seara. Ex.: criza v.

VESPERTILIO, s. n. / vesperilio, s. m. / vesperilio, butterfly lupus. [Lat. *vesperilio, -onis = [iGac.]* Varietate de lupus eritematos cronic care se extinde simetric la nivelul pometilor obrajilor si pe fata dorsala a nasului, leziunile avand aspectului unui liliac cu aripile deschise. Sin.: eritem centrifug simetric, lupus eritematos simetric.

VESTIBUL, s. n. / vestibule, s. m. / vestibule. NA: *vestibulum, pi. vestibula.* [Lat. *vestihulum = intrare..*] Spatiu la intrarea Tntr-o cavitate sau un canal: 1) V. *bucal* (NA: *vestibu-lum oris*), portiune periferica a cavitatii bucale cuprinsa Tntre arcadele dentare, pe de o parte, buze si obraji pe de alta parte. 2) V. *urechii interne* (NA: *vestibulum auris*), cavitate medie a labirintului urechii interne, comportand un v. osos, situat intre *cochlee (anterior) si *canalele semicirculare (superior si posterior), si un v. *membranos*, continut Tn v. osos si

VEZICULA BILIARA

format din doua vezicule, *utricula si *sacula, Tmpreuna cu canalele semicirculare. 3) V. *vulvei* (NA: *vestibulum vaginae*), depresiune mediana a vulvei, Tn fundul careia se deschid uretra si vaginul si care este limitata lateral prin fata interna a buzelor mici.

VESTIBUL BUCAL / vestibule buccal / buccal vestibule, vestibule of mouth. NA: *vestibulum oris.* V. *vestibul-1.*

VESTIBUL MEMBRANOS / vestibule membraneux / vestibulum auris, vestibul of ear. NA: *vestibulus auris.* V. *vestibul-2.*

VESTIBUL OSOS / vestibule osseux / bony labyrinth. NA: *vestibulum osseus.* V. *vestibul-2.*

VESTIBULAR, adj. / vestibulaire, adj. / vestibular. [Lot. *vestihulum = intrare.*] 1) Care apartine unui vestibul sau se refera la un vestibul. Ex.: *proba v., sindrom v. 2) Despre fata din-telui situata Tn directa relatie cu "vestibulul bucal.

VESTIBULUL URECHII / vestibule de l'oreille / vestibule of ear. NA: *vestibulum auris.* V. *vestibul-2.*

VESTIGIU, s. n. / vestige, s. m. / vestige. [Lat. *vestigium = unna, ramaf'a.*] Relicva anatomica din viata embrionara sau fetala.

VEZICAL, adj. / vesical, -ale, -aux, adj. / vesical. [Lat. *vesi-co = vez,ic.a.*] Care apartine *vezicii urinare, referitor la vezica.

VEZICANT, adj. / vesicant, -e, adj. / vesicant. [Lat. *vesica = nmflatara., fiacuta.*] 1) Care provoaca vezicule cutanate. 2) Despre un agent sau medicament generatoare de vezicule.

VEZICA, s. f. / vessie, s. f. / bladder. NA: *vesica, pi. vesi-cae.* [Lat. *vesica = Mzicd.*] 1) Punga sau sac, din cauciuc sau alt material adecvat, folosita pentru a primi gazul inspi-rat, Tn unele aparate de anestezie. 2) Rezervor anatomic, de obicei cu pereti musculari. V. in continuare.

VEZICA URINARA / vessie urinaire / urinary bladder. NA: *vesica urinaria.* Organ musculomembranos servind ca rezervor de urina Tntre mictiuni. Urina produsa de rinichi trece Tn v. prin "uretere. Eliminarea urinei din v. u. este controlata de un sfincter situat la jonctiunea sa cu uretra. V. este con-tinuta Tn cavitata pelvina, posterior simfizei pubiene: la barbat, superior prostatei si antero-superior rectului, iar la femeie, anterior uterului si vaginului. Orificiile ureterale se afla situate la nivelul celor doua unghiuri superioare ale trigonului vezical, Tn timp ce orificiul uretral (colul vezidi) ocupa polul inferior. Colul v. este Tn contact la barbat cu *prostata. Mucoasa care tapiseaza v., neteda la copil, devine areolara la adult, prin hipertrofia fibrelor musculare, si poate lua la batran un aspect de vezicula cu coloane.

VEZICULA, s. f. / vesicule, s. f. / vesicle. [Lat. *vesicala = wnfCaturd mica, baficu-ta, dm. de [a vesica = vezm.]* 1) Formatiune anatomica de dimensiuni mid, cu aspect sacciform. 2) Leziune elementara a pielii rezultata prin formarea de mid cavitati epidermice pline cu serozitate. V. se traduc clinic prin mid reliefuri emisferice, al caror continut se scurge prin ruptura (grataj sau presiune). V. si bula, eczema, herpes, varicela, zona. 3) La nivel celular, formatiuni cu dimensiuni mid (de ordinul nanometrilor) care rezulta din invaginarea membranei citoplasmatic; o categorie de astfel de v. sunt implicate Tn transportul intracelular. V. membranare pot aparea si ca urmare a unui tratament mecanic al celulei (sonicare).

VEZICULA BILIARA / vesicule biliare / gall-bladder. NA: *vesica biliaris, vesica fellea.* Rezervor musculomembranos in forma de para, situat pe fata posteroinferioara a ficatului, in foseta cistica, Tntre lobul drept si eel patrat. V. b. este alcatuila din fund, corp si col, continuat cu 'canalul cistic care se uneste cu "canalul hepatic comun, formand canalul coledoc. V. b. primeste si concentreaza bila hepatica Tntre fiecare digestie. Sin.: coledst. V. si colecistokinina, pancreozimina.

VEZICULA EXCLUSĂ

VEZICULA EXCLUSĂ / vesicule exclue / nonvisualisation of the gallbladder. Absența opacității *v. biliare după administrarea unei substanțe radioopace, excretată în mod normal prin căile biliare. Indică un obstacol la nivelul canalului cistic sau o litiază veziculară masivă, cu condiția să nu existe o tulburare de absorbție sau de eliminare (consecutiv unei insuficiențe hepatice) a substanței opace.

VEZICULA OMBILICALĂ / vesicule ombilicale / umbilical vesicle. V., foarte redusă la specia umană, atașată cordonului ombilical, situată deasupra *alantoidei și legată de intestinul primitiv prin canalul vitelin.

VEZICULA TIROIDIANĂ / vesicule thyroïdienne / thyroid follicle. Unitatea morfofuncțională a *tiroidei alcătuită dintr-un epiteliu care delimitează o cavitate centrală rotunjită conținând *coloid tiroidian (v. coloid-3). Epiteliul este înconjurat de o *membrana bazală și confinează două tipuri de celule: celulele A (sau principale), sursa de hormoni tiroidieni și celulele C (sau parafoliculare), care nu se află în contact cu coloidul vezicular și sunt sursa de *calcitonină. Sin.: folicul tiroidian. V. și tiroida, tiroglobulină.

VEZICULE SEMINALE / vesicules seminales / seminal vesicles. NA: vesiculae seminalis. Organe pereche constituite din unul sau mai mulți tubi în doi, cu perete muscular neted. V. s. sunt situate posterior vezicii și deasupra prostatei și secreta un lichid clar și vâscos, bogat în acid ascorbic, fructoză (necesară nutriției și mobilității spermatozoizilor), diverse proteine (printre care lactoferina care maschează antigenii de suprafață ai spermatozoizilor) și prostaglandine. Lichidul seminal este colectat din tubii v. s. într-un scurt canal excretor, deschis în calea spermatică la unirea *canalului deferent cu "canalul ejaculator. V. s. nu reprezintă un rezervor de spermă. V. epididim, spermă.

VEZICULE SINAPTICE / vesicules synaptiques / synaptic vesicles. V. intracelulare formate în regiunea presinaptică (la nivelul butonului terminal al axonului ce stabilește contactul sinaptic) în cazul *sinapselor chimice. V. s. conțin *neuromediatori.

VEZICULECTOMIE, s. f. / vesiculectomie, s. f. / vesiculectomy. [Lat. *vesicula* = umflătură mică, *iJOficufa*, *dun. de [a vesica* = vezică; *gr. ektome* = C.Jff.iz.ie..] Ablatia unei vezicule seminale. Sin.: spermaticostomie.

VEZICULINA, s. f. / vesiculine, s. f. / vesiculin. [Lat. *vesi-culu* = umflătură mică, *IJasicufa*, *dim. de, [a vesica* = vezică, -iid.] Proteina (10 kDa) foarte acidă de la nivelul "veziculelor sinaptice.

VEZICULITA, s. f. / vesiculite, s. f. / vesiculitis. [Lat. *vesicula* = umflătură mică, *basic-ufa*, *dim. de [a vesica* = vezică; -ita.] Inflamație acută sau cronică a *veziculelor seminale. Sin.: spermaticostită.

VEZICULOGRAFIE, s. f. / vesiculographie, s. f. / vesiculography. [Lat. *vesicula* = umflătură mică, *bafu-u-ta*, *dim. de. la vesica* = vezică, *gr. graphein* = a sew.] Radiografia veziculelor seminale, cu un mediu de contrast introdus prin punctia "canalelor deferente.

VIABIL, adj. / viable, adj. / viable, [fr. viable, din (at. *vitae habilis* = apt de a trăi) Care este capabil să trăiască, cu referire la făt. V. viabilitate.

VIABILITATE, s. f. / viabilitate, s. f. / viability, [fr. viabilite, *ilm (at. vitae habilis* = apt de a trăi,} Stare de dezvoltare intrauterină suficientă să asigure supraviețuirea fătului născut înainte de termen. V. depinde de vârsta sarcinii, de greutatea fătului (minimum 500 g), dar și de posibilitățile de reanimare neonatală. Limita de vârstă pentru v. este estimată actualmente între 5 luni și jumătate și 6 luni (vârsta sarcinii). În realitate, nu există o limită precisă a v. V. prematur și pre-maturitate.

VIBRION

VIATA, s. f. / vie, s. f. / life. [Lat. *vita* = viață.] Ansamblul fenomenelor care asigură existența tuturor organismelor animale și vegetale, de la naștere până la moarte. Materia vie posedă cinci grade de proprietăți: individualizarea (celula și nucleul delimitate de membrane), nutriția, respirația, reproducerea, moartea. De fapt o definiție a v. este imposibilă, chiar caracteristicile atribuite biosistemelor fiind, fiecare, de o mare diversitate și variabilitate. Este, probabil, mai productiv să se stabilească prin ce diferă cu certitudine sistemele vii de cele nevii. Conform acestui punct de vedere se pot formula patru caracteristici, care se găsesc în toate sistemele vii cunoscute până în prezent: 1) *autoreproducerea*, fără de care informația ar fi pierdută după fiecare generație; 2) *mutația*, fără de care informația ar fi "neschimbătoare" și deci nici nu ar putea să apară; 3) *metabolismul*, fără de care sistemul ar regresa la un echilibru în care nici o schimbare nu ar mai fi posibilă; 4) *autoreglarea*, la nivelul tuturor proceselor din organism și în particular în sinteza proteinelor, care conferă "rezistență" biosistemelor la cele mai diverse perturbări.

VIATA MEDIE / vie moyenne / half-life. Valoarea medie a numărului de ani pe care poate să-i mai trăiască o persoană în vârsta de X ani. Se mai numește și durată medie de viață.

VIBICE, s. f. pi. / vibices, s. f. pi. / vibex, vibix. [Lot. *vibex, -ids (sou vibix)* = dungă. [asatd de *Batata cu. ăiciuf.*] Hemoragă cutanată liniară sau striată. V. și vergeturi.

VIBRANTA PERICARDICĂ / vibrance pericardique / pericardial knock. [Lat. *vibrare* = a scuțum, a tremura; *gr. peri* = în jur; *kardia* = inimă,] "Clăcnet *protodiastolic care poate fi detectat uneori prin auscultatie în caz de *pericardită constrictivă. V. p. traduce deformarea unei plăci caldiate sau oprirea bruscă a umplerii ventriculare. Uneori v. poate fi protosau mezosistolica, având aceeași semnificație.

VIBRAȚIE, s. f. / vibration, s. f. / vibration. [Lat. *vibratio, -onis* = acțiunea de a scuțum, de [a *vibrare* = a scuțum, a tremura] 1) Oscilație rapidă a unui sistem mecanic în jurul, de o parte și de alta, a poziției sale de echilibru. 2) Tehnica de masaj, prin exercitarea de presiuni rapide cu degetele, asupra tegumentelor unui subiect.

VIBRAȚII VOCALE / vibrations vocales / tactile fremitus. V. fine percepute cu mâna aplicată pe perețele toracice când pacientul vorbește. Reprezintă rezultatul transmiterii prin torace a v. corzilor vocale produse în cursul vorbirii. În general, v. v. sunt accentuate de condensările pulmonare și diminuate de epansamentele de la nivelul pleurei.

VIBRIO / Vibrio / Vibrio. [Lat. *vibrare* = a scuțum, a tremura] Gen de bacterii din familia *Vibrionaceae*, gramnegative, cu forma de virgulă, izolate sau reunite în spire scurte, mobile printr-un cil polar, aerobe sau anaerobe, trăind în ape dulci sau în apa de mare, ori uneori în sol. Spedile patogene importante sunt: 1) *V. cholerae* (v.) produce o enterotoxină care provoacă "holera. 2) *V. parahaemolyticus* determină intoxicații după ingestia de peste sau "fructe de mare". 3) Alte specii de v. pot cauza gastroenterite și infecții ale partilor moi.

VIBRIO CHOLERAE / Vibrio cholerae / Vibrio cholerae. Specie de bacil înalt patogen pentru om, din genul "Vibrio", familia *Vibrionaceae*, care constituie agentul etiologic al -holerei umane. Specia este divizată în șase serogrupuri bazate pe antigenul somatic O și în patru biotipuri. Susele patogene virulente sunt cele care aglutinează în antiserul O grup 1 (biotipurile clasice și El Tor, împartite fiecare în serotipurile Inaba și Ogawa). V. c. non-O1 provoacă boli asemănătoare mai blânde. Sin.: bacil holeric.

VIBRION, s. m. / vibriion, s. m. / vibrio. [Lot. *vibrare* = a scuțum, a tremura.] Microorganism aparținând genului *Vibrio*, în forma de bastonaș curbat asemenea unei virgule.

VICARIANT

VICARIANT, adj. / vicariant, -e, adj. / vicarious. [Lot. *vi-cariis* = *care niocuiește.*] 1) Despre un organ sau o funcție care compensează sau înlocuiește o deficiență funcțională sau un organ deficient. 2) Uneori, termenul se referă la un parazit care poate transmite doar accidental o boală.

VICIERE, s. f. / viciation, s. f. / vitiation. [Lat. *vitiare* = a strica, a altera,] Rezultatul acțiunii unui viciu. V. aerului. mod.ificarea proprietăților aerului într-un spațiu închis, prin prezența și activitatea oamenilor.

VICIU, s. n. / vice, s. m. / vice. [Lot. *vitium* = defect, {ipsii, de (a. vitiare = a strica, a altera.)} Cu referire la un organ, aparat sau sistem din organism, termenul desemnează un defect, o lipsă, o anomalie morfologică sau funcțională. Ex.:

1) V. de dezvoltare, modificare definitivă apărută în perioada intrauterină. 2) V. de refracție: v. ametropie. 3) V. de formă a unei articulații, v. funcțional al aparatului locomotor.

VID-EXTRACTOR, s. n. / vacuum-extracteur, s. m. / vacuum-extractor. [J-r. vide, din (at. *vacuum* = spațiu gol; [at. *extractus*, de (a. *extrahere* = a trage afară (ex = în afară; *trahere* = a trage).] Sin.: vacuum-extractor (v.).

VERME, s. m. / ver, s. m. / worm. [Lat. *vermis* = wenne.] Denumire comună a celor mai mulți paraziți din încrengătura Vermes: 1) V. cilindrici: ascaridul, oxiurul, din subîncrengătura *Nemathelminthes*. 2) V. inelati: subîncrengătura *Nemathelminthes*. 3) V. lăți: v. turtiți (teniiile, fasciola) din subîncrengătura *Plathelminthes*. 4) V. solitari, cestodele *Taenia solium* și *Taenia saginata*, aflate în exemplar unic în intestinul parazitat.

VERMINOZA. Var. pentru verminoza (v.).

VIGIL, adj. / vigil, adj. / vigil. [Lot. *vigil*, -illis = trează, de. (a. *vigilare* = a sta trează, noaptea, a veghea.)} V. coma vigila și vigilentă.

VIGILENTA, s. f. / vigilance, s. f. / vigilance. [Lat. *vigilantia* = oJifiUMita de a. *Cucra iwaptea tdrziu, de [a. *vigilaro* = a sta trează maptea, a veghea,] Un anumit tonus al cortexului cerebral, realizat cu participarea formației reticulate și a unor mediatorii chimici ca dopamina și noradrenalina. V. asi-gura starea de veghe, conștientă și capacitatea de reacție. Dispariția v. antrenează starea de somn.*

VILINA, s. f. / villine, s. f. / villin. [Lat. *villus* = par, bCana; -ina.] Proteina (95 kDa) asociată citoscheletului, izolată la nivelul microvililor celulelor epiteliale intestinale. Sub acțiunea calciului produce fragmentarea filamentelor citoscheletului, iar în absența cationului reduce legarea acestora.

VILOS, adj. / vilieux, -euse, adj. / villous. [Lat. *villosus* = acoperit de par, pares, de *Ca villus* = par, b(ancL) Care este acoperit cu vilozități. Termenul se utilizează în deosebi pentru unele tumori rectale sau rectosigmoidiene, o tumoră v. fiind caracterizată prin proliferarea unor vegetații foarte subțiri și sinuoase.

VILOXAZINA, s. f. / viloxazine, s. f. / viloxazine. (DCI) Substanță care inhibă recaptarea noradrenalinei, prescrisă uneori în stările depresive.

VILOZITATE, s. f. / villositate, s. f. / villus, pi. villi. [Lat. *vil-losus* = acoperit de păr, paws, de (a. *villus* = par, Cifana,] Fiecare dintre formațiunile filiforme vasculare, acoperite de un epiteliu și situate la suprafața unor mucoase sau seroase, carora le conferă, uneori, un aspect "paros". În mod normal, prezintă v. face să crească suprafața de schimb la nivelul mucoasei respective. Ex.: *v. coriale, *v. intestinale, *v. placentare, *v. sinoviale.

VILOZITATI CORIALE / villosit6s choriales / chorionic villi. NA: villi choriales. Prelungiri arboriforme ce apar la specia umană din a 15-a zi de gestație, acoperind suprafața externă a corionului, până spre sfârșitul celei de a doua luni de gra-

VIOL

viditate moment din care se dezvoltă doar în placenta (sub forma de v. placentare), restul corionului devenind neted. Se dezvoltă succesiv ca: 1) v. primare, formate doar din trofoblast; 2) v. secundare, stadiu intermediar, format din mezoblast acoperit de trofoblast; 3) v. (erf/are, forma definitivă în care apar în mezoblast vasele sanguine.

VILOZITATI INTESTINALE / villosit6s intestinales / intestinal villi. NA: villi intestinales. Prelungiri digitiforme ale mucoasei intestinale cu o lungime de 0,5-1,5 milimetri, foarte numeroase (20-40/mm²), crescând foarte mult suprafața de absorbție la nivel intestinal.

VILOZITATI PLACENTARE / villosit6s placentaires / placenta villi. NA: placenta villi. Forma sub care evoluează v. coriale, odată cu dezvoltarea placentei (la specia umană începând cu sfârșitul lunii a doua de sarcină). Se pot distinge:

1) v. crampon, ce traversează lacurile sanguine pentru a se atașa de membrana bazală trofoblastică; 2) v. inverse, ce le continuă pe cele precedente, incurbându-se pentru a pătrunde în lacurile sanguine; 3) v. libere, sunt cele mai subțiri, continuând fie v. crampon, fie v. inverse.

VILOZITATI SINOVALE / villosites sinoviales / synovial villi. NA: villi synoviales. Prelungiri filiforme ale membranei sinoviale de la nivelul marginii sale libere spre interiorul cavității articulare.

VIMENTINA, s. f. / vimentine, s. f. / vimentin. [Lot. *vimen-tum* = împăturit de muete; -ina.] Proteina (50 kDa) izolată din celulele derivate din mezoderm, inclusiv în mușchi. Formează filamentele intermediare ale citoscheletului în celulele mezenchimale și este considerată marker tumoral în unele limfoame și sarcoame.

VIN, s. n. / vin, s. m. / wine. [Lot. *vinum* = vin.] Băutura cu conținut diferit de alcool, produsă prin fermentația sucului de struguri sau al unor fructe, cu drojdia *Saccharomyces*. V. este transparent, cu o colorație clară, buchet specific, alcool 10-15%, glucoză 2-30 g/l. Este utilizat și la producerea unor medicamente, de obicei tonice. V. roșu, consumat cu cămpănare, este un factor profilactic, în deosebi în unele boli cardiovasculare.

VINBLASTINA, s. f. / vinblastine, s. f. / vinblastine. (DCI) Alcaloid izolat din *Vinca rosea*, C.igHsg/Oa Este citostatic și utilizat deci în tratamentul unor tumori, în deosebi în boala Hodgkin.

VINCRISTINA, s. T. / vincristine, s. f. / vincristine. Alcaloid antineoplazic, C^Msel^Olo, extras din *Vinca rosea* și utilizat ca sare sulfat.

VINCULINA, s. f. / vinculine, s. T. / vinculin. [Lot. *vinculum* = legătură, cordon, frangie., de la *vincire* = a încinge, a uddnui; -ind.] Proteina (130 kDa) izolată din mușchi (cardiac și neted), fibroblaste și celule epiteliale. V. are rol în asocierea citoscheletului cu proteinele integrale ale membranei celulare. Distribuția v. se modifică uneori în procesele de transformare malignă.

VINDECARE, s. f. / gu6rison, s. f. / recovery; cure (în cazul unei boli), *healing* (în cazul unei plăgi). [Lat. *vindicare* = a elibera, a scapa.] Revenirea la starea de sănătate a organismului, comparabilă cu cea dinaintea de boală. V. și con-valescență.

VINORELBINA, s. f. / vinorelbine, s. f. / vinorelbine. (DCI) Substanță antineoplazică din familia alcaloizilor izolați din *Vinca rosea*. Administrată în cancerul pulmonar și cancerul metastatic de san.

VIOL, s. n. / viol, s. m. / rape, violation. [Lat. *violare* = a profăra, a încălca] Raport sexual impus unei persoane (fata sau femeie), fără consimțământul acesteia, prin violență sau abuzând de starea de inconștientă ori imposibilitatea victimei de a se apăra.

VIP**FOREST**

VIP / VIP / VIP. {*AcTonim engl. pentru l'asoac-tive intestinal yeptide = peptid vasoactiv intestinal*} Polipeptid vasoactiv intestinal, alcatuit din 28 de aminoacizi, descoperit initial in peretele duodenului, VIP este prezent in pancreas si Tn aproape tot tubul digestiv, atat in celulele glandulare, cat si in fibrele nervoase. A fost identificat, de asemenea, in placenta, in bronsii, in nervii tractusului urogenital, nervii vasomotori (indeosebi in arterele din creier si din inima), in medulo-suprarenala si Tn SNC. VIP actioneaza ca neurotransmitator, vasodilatator, factor de reglare a motricitatii digestive, a se-cretiilor intestinale (stimuleaza eliminarea apei si a electrolitilor) si stomacale (inhiba productia de sue gastric), ca si a secretiei interne a pancreasului. Este elaborat sub forma unui precursor, pre-pro-VIP, iar gena codanta pentru sinteza este situata pe cromozomul 6 (6q26-q27). V. si vipom.

VIPOM, s. n. / vipome, s. m. / vipoma. [*cronim engi. Vasoactive Intestinal Peptiae = peptid vasoactiv intestinal -oma.*] Tumora cu secretie abundenta de *VIP, cu dezvoltare in 80% din cazuri in pancreas. O hipersecretie de VIP se poate produce si in caz de *feocromocitom, *ganglioneurom, *neuroblastom, carcinom bronhic sau cancer modular al tiroidei.

VIRAL, adj. / viral, -ale, -aux, adj. / viral. [*Lat. virus = venin, otravd.*] Privitor la un virus, care se datoreaza unui virus. Sin.: virotic.

VIREMIE, s. f. / viremie, s. f. / vir(a)emia. [*Lat. virus = venin, otravd; gr. haima, -atos = sange.*] Prezenta de virusuri in circulatie sanguina, de obicei insotita de semne clinice: astenie, febra, dureri difuze lombare si ale extremitatilor.

VIRINITATE, s. f. / virginitate, s. f. / virginity. [*Lot. virgin!-tas, -atis = virginitate, de la virgo, virginis == fecwara.*] Starea unei femei care nu a avut niciodata relatii sexuale. V. nu poate fi afirmata decat daca "himenul este intact si nedi-latabil.

VIRIL, adj. / viril, -e, adj. / virile. [*Lat. virilis = barb&tesc, de. (a vir = fidriat.)*] 1) Care este caracteristic barbatului si se-xului masculin. 2) Care poseda trasaturi masculine, indeosebi capacitate de *copulatie.

VIRILISM, s. n. / virilisme, s. m. / virilismus. [*Lat. virilis = bdrddtesc, de. (a vir = bdrfiat; -ism.)*] Prezenta la sexul femi-nin a caracterelor sexuale secundare de tip masculin, cu regresia caracterelor secundare de tip feminin: pilozitate cu topografie masculina (hirsutism, v. pilar) in diferite grade definite prin *scorul Ferimann, lipsa de dezvoltare sau regresie a sanilor, hipertrofie a ditorisului, voce grava, absenta sau oprirea menstruatiei, psihism de tip masculin. V. releva fie administrarea unor doze de testosteron sau cortizon, fie hiper-secretia de hormoni androgeni.

VIRILIZANT, adj. / virilisant, -e, adj. / virilizing. [*Lat. virilis = barbatesc, de. (a vir = barbat)*] Care determina virilizarea normala sau uneori patologica.

VIRILIZARE, s. f. / virilisation, s. f. / virilization. [*Lat. virilis = barbatesc, de. (a vir = lJdrfiat.)*] Sin.: masculinizare (v.).

VIRION, s. m. / virion, s. m. / virion. [*Lat. virus = venin, otravd*] Particula virala completa, aflata extracelular, capabila sa supravietuiasca sub forma cristalina si sa infecteze celulele vii. V. cuprinde materialul genetic (nucleoidul) si *capsida, eventual si anvelopa virala. Sin.: particula virala.

VIROID, s. n. / viroide, s. m. / viroid. [*Lat. virus = venin, otraiia., gr. eidos = forma.*] Agent infectios mai simplu decat un virus, redus la ARN fara *capsida. Este considerat ca un virus defectiv, incapabil sa dea nastere la *virioni si este repli-cat de enzimele celulare. O serie de boli ale plantelor sunt cauzate de v. V. prion si pseudovirus.

V.**BARMAH**

VIROLOGIE, s. f. / virologie, s. f. / virology. [*Lat. virus = venin, otravd; gr. logos = fti-infid.*] Studiul "virusurilor si al bolilor virale. **VIROPEXIE, s. f. / viropexie, s. f. / viropexis.**

[*Lot. vims = venin, otravd; gr. peris = fufare.*] Fixarea unui virus pe. o celula-tinta urmata de fagocitarea virionului.

VIROTIC, adj. / viral, -ale, -aux, adj. / viral. [*Lat. virus = venin, otrava..*] Sin.: viral (v.).

VIROZA, s. f. / virose, s. f. / virosis. [*Lat. virus = venin, otravd; -ozd.*] Infectia determinata de un *virus.

VIROZE APG / viroses APG / APG virosis. V. adenoviroze.

VIRUCID, adj. / virucide, adj. / virucide. [*Lat. virus = ve-mn, otravd; caedere = a cmwrS*] Care distruge virusurile. Ex.: proprietatea v. a serului sanguin.

VIRULENTA, s. f. / virulence, s. f. / virulence. [*Lat. viru-lentia, de la virus = ve-nin, otravd.*] Capacitatea unui germen patogen de a se dezvolta in organism. V. constituie, alaturi de *toxinogeneza, un factor major de *patogeniditate.

VIRUS, s. n. / virus, s. m. / virus. [*Lat. virus = venin, otravd.*] Termenul de v. desemneaza numerosi agenti pato-geni specifici, care se multiplieaza numai in celulele pe care le paraziteaza. Vizibile doar la microscopul electronic, majoritatea v. au dimensiuni intre 10 si 300 nm. Fiecare particula virala matura (*virion) nu confine decat un tip de acid nucleic (ARN sau ADN), inconjurat de o capsida formata din capsomere (constituite din proteine) dispuse geometric. Capsida are functii protectoare si antigenice, iar acidul nucleic reprezinta fractiunea patogena care patrunde in celula invadata de v. si care se integreaza in materialul genetic celular. Celula infectata, al carei patrimoniu genetic este modificat, va fi astfel deturnata catre producerea de acizi nucleici si proteine virale, care vor forma noi virioni (neovirioni) ce vor transmite infectia la alte celule. Fiecare v. are o specificitate de specie si de organ. Anumite v. sunt responsabile de cancer sau leucemii (v. v. oncogen). V. au fost clasificate in functie de gazda, de tul-burările pe care le provoaca si de modul de transmitere. Dupa 1976, *Comitetul international pentru nomenclature virusurilor* a introdus urmatoarele criterii: in functie de acidul nucleic continut (ADN sau ARN), de simetria capsidei (cubica sau eli-coidala), de locul in care elementele virale sunt asamblate (in nucleu sau in citoplasma celulei infectate), de prezenta sau absenta anvelopei (peplos), numarul de capsomere si diametrul elicei.

V. A / virus A / A virus. V. hepatita A.

V. ADN / virus a ADN / DNA virus. V. al carui material genetic este format din acid dezoxiribonucleic. Este cazul urmatoarelor familii de v.: *Parvoviridae, Papovaviridae, Adenoviridae, Herpesviridae, Poxviridae* si v. hepatitei B. V. virus.

V. AMARIL / virus amaril / amaril virus. Agentul patogen al *febrei galbene.

V. AL ANEMIEI INFECTIOASE CABALINE / virus de l'anemie infectioase cabaline / equine infectious an(a)emia virus. Specie a genului *Lentivirus*, familia *Retroviridae*, care poate produce *boala complexelor imune.

V. ARN / virus a ARN / RNA virus. V. al carui material genetic este format din acid ribonucleic. Este cazul urmatoarelor familii: *Reoviridae, Picornaviridae, Ortho-* si *Paramyxoviridae, Rhabdoviridae, Retroviridae, Arenaviridae, Togaviridae, Coro-naviridae, Bunyaviridae, Calciviridae, Filoviridae.* V. virus.

V. ATENUAT / virus attenuue / attenuated virus. V. cu *pato-genicitate redusa, ca urmare a tratamentului sau trecerilor repetate la nivelul gazdei.

V. B / virus B / virus B. V. hepatita B.

V. BARMAH FOREST / virus Barmah Forest / Barman Forest virus. Specie din genul *Alphavirus* Tntalnit in Australia,

V.BK**MACHUPO**

care produce o infectie manifestata prin febra, frisoane, ras, mialgie si uneori artropatie acuta. Vectori sunt tantarii din speciile *Cutax annulirostris* si *Aedes vigilax*. **V. BK / virus BK / BK virus.** [BK re.pre.zin.ta inifiakk nweui boincaivlui (a care. a. fast izofat finisuf] Varietate de *Po/yo-mavirus izolat de la un subiect *imunodeprimat. Acest v. este *oncogen la animale.

V. CHIKUNGUNYA / virus chikungunya / chikungunya virus. [Swofuii *chikungunya* = care, se. indoaie.; datorita. pozitie-i apte.-cate pe care o adopta persoanelor infectate.] Arbovirus al genui-lui *Alphavirus*, transmis de tantarii din speciile *Aedes aegypti* si *A. albopictus*. Infectia se manifesta prin febra, frisoane, artralgie acuta poliarticulara (Tn special la maini si picioare), afectare conjunctivala si mialgii. Boala se caracterizeaza clinic prin febra, cefalee, faringita, tuse, varsaturi, dureri abdominale si constipatie sau diaree. Uneori se poate manifesta si ca o febra hemoragica. Abrev.: CHIK.

V. CITOTROP / virus cytotope / cytotropic virus. V. care se multiplica numai Tn interiorul celulelor parazitare si nu poate fi cultivat intr-un mediu artificial.

V. COXSACKIE / virus Cocksackie / Cocksackie virus. [Cox-soctie = [ocoiitate in statui 9^{ew} yorS[^] unde. [ocuiau primii doi purtatori identificati ai virusului] Specie de v. ARN, fara capsula, din genul *Enterovirus*, familia *Picornaviridae*. Se distinge: v. C. A, responsabil de "herpangina, afectiuni ale cailor respiratorii, hepatite, eruptii cutanate, meningite limfocitare, si v. C. B, implicat in mialgia epidemica, Tn unele afectiuni respiratorii, exanteme, diaree, atingeri cardiace si nervoase si, probabil, in unele malformatii.

V. D / virus D / D virus. V. agent delta.

V. DEFECTIV / virus defectif / defective virus. Particula virala care, din cauza absentei unor factori esentiali, este incapabila de multiplicare. Uneori, functiile absente sunt supleate de un *v. helper, ceea ce permite multiplicarea v. d.

V. DELTA / virus delta / delta virus. Sin.: agent delta (v.).

V. EBOLA / virus Ebola / Ebola virus. [Ebola = sat rimran in Ziour, unde. a fast uCentificat primul caz] V. ce apartine familiei *Filomidae* si reprezinta cauza unor febre hemoragice.

V. ECHO / virus Echo / Echo virus. [Ere.v. eng]: *Enteric Cytopathogenic Human Orphan* = (virus) enteric citopatogenic *wnan orfan.*] Sin.: Echovirus (v.).

V. EPSTEIN-BARR / virus Epstein-Barr / Epstein-Barr virus. [Michael Anthony Epstein, medic englez, n. 1921; Yvonne M. Barr. vvoliofj engkz, sec. XX.] Virus din familia *Herpesviridae* descoperit initial Tn *limfomul Burkitt, apoi Tn cancerul rinofaringian si Tn "mononucleoza infectioasa. Infecteaza selectiv limfocitele B, fiind pus Tn evidenta pe culturi de limfocite si prin detectare de anticorpi specifici. S-a demonstrat ca este extrem de raspandit, indeosebi sub forma unor infectii inaparente, mai ales la copii, Tn tarile cu un nivel de trai scazut. Abrev.: virus EB sau EBV. V. sindrom de oboseala cronica.

V. EYACH / virus Eyach / Eyach virus. Serotip din serogrupul febrei capuselor de Colorado, care nu a fost asociat cu forme de boala la om, izolat la capusele *Ixodes ricinus* Tn zone din Germania si Franta.

V. FA / virus FA / FA virus. Sin.: virus Theiler (v.).

V. FIXAT / virus fixe / fixed virus. V. rabic care a fost sta-bilizat si modificat, dar numai partial atenuat, prin mai multe pasaje la iepure.

V. HANTAAN / virus Hantaan / Hantaan virus. [Hantaan = rau in Corwa.] Membru al genului *Hantavirus*, familia *Bunyaviridae*, care provoaca febra hemoragica cu sindrom renal sau pneumonie. Calea probabila de transmitere este contactul cu excretiile rozatoarelor infectate. V. este raspandit pe o arie ce se ntinde din Japonia si Coreea pana Tn Europa Centrala.

V.

V. HELPER / virus helper / helper virus. V. care suplineste functiile absente la un v. defectiv si Ti permite acestuia, in caz de coinfecție, sa se multiplice normal.

V. HERPES SIMPLEX / virus herpes simplex / herpes simplex virus. V. herpes simplex virus.

V. HIV / virus HIV / HIV. V. HIV.

V. AL IMUNODEFICIENTEI SIMIENE / vims de 1'immunodeficiente simienne / simian immunodeficiency virus. Lentivirus (familia *Retroviridae*) strans Tnrudit cu v. imunodeficiente umane (v. HIV), care determina infectii asimptomatice la maimuta verde africana si un sindrom asemanator cu SIDA la macac. Abrev.: SIV.

V. JC / virus JC / JC virus. [C re-prezinta irdfia[e.[e. nurnetui pacientului ia care a fost ide-ntificat ivusii.] Varietate de *"Polyomavirus* izolata la subiectii afectati de *leucoencefalita multifocala progresiva.

V. JUNIN / virus Junin / Junin virus. Specie de arenavirus din zona Buenos Aires (complexul Tacaribe), care este agentul etiologic al *febrei hemoragice de Argentina, transmitandu-se prin contact cu rozatoarele infectate din genul *Calomys* (*C. musculinus*).

V. LATENT / virus latent / latent virus. V. care, dupa ce provoaca o infectie cu semne minore sau asimptomatice, persista Tn organismul infectat. In timp, v. poate produce boala aparenta clinic. Este cazul *virusului herpes simplex care ramane latent Tn ganglionii senzitivi si este reactivat prin traumatisme ale pielii la nivelul careia se afla fibre nervoase senzoriale asociate ganglionilor infectati. Dupa reactivare, v. poate provoca leziuni locale sau generate Tn aria afectata si In SNC.

V. LENT / virus lent / slow virus. Agent patogen asemanator virusurilor (dupa unii autori, *prion) care este asociat etiologic unor boli cu incubatie lunga (luni sau ani), Tn general cu prognostic sever. Ex.: encefalopatiile spongiforme subacute transmise.

V. AL LEUCEMIEI AVIARE / virus de la leucemie aviare / avian leukosis virus. Oncovirus de tip C, clasificat in cinci subgrupuri (A, B, C, D, E). Produce eritroblastoză, granulomatoza, limfomatoza mielocitomatoza la gaini. Abrev.: ALV.

V. AL LEUCEMIEI BOVINE / virus de la leucemie bovine / bovine leuk(a)emia virus. Oncovirus de tip C, asemanator cu "virusul leucemiei umane cu celule T, care produce o infectie persistenta asimptomatice, dar poate provoca si leucemie bovina enzootica. Abrev.: BLV.

V. AL LEUCEMIEI FELINE / virus de la leucemie feline / feline leuk(a)emia virus. Retrovirus care, ca si v. leucemiei murine, v. leucemiei gibonului si v. leucemiei aviare, posedă numai cele trei gene esentiale pentru replicare: gag (codifica un precursor peptidic al proteinelor structurale), pol (pentru reverstranscriptaza, proteaza virala si transcriptaza) si env (pentru glicoproteinele virale transmembranare). V. l. f. este frecvent Tn natura si produce o forma cronica de leucemie sau un sindrom de imunodeficienta asemanator SIDA la pisici. Abrev.: FeLV.

V. AL LEUCEMIEI MURINE / virus de la leucemie murine / murine leuk(a)emia viruses. Grup de oncovirusuri de tip C (alcatuit din virusurile Friend, Graffi, Gross, Moloney si Rauscher) care produc leucemie si tumori solide la șobolani, soared, hamsteri si alte animale. Abrev.: MuLV.

V. LEUCEMIEI CU CELULE T / virus de la leucemie avec celules T / adult T-cell leuk(a)emia. V. virusuri limfotrope pentru celulele T umane.

V. LITIC / virus lytique / lytic virus. Orice v. care, dupa infectarea celulelor, produce liza acestora.

V. MACHUPO / virus Machupo / Machupo virus. Specie de arenavirus din Lumea Noua (complexul Tacaribe) care pro-

V. MARBURG

TACARIBE

duce febra hemoragica boliviana, fiind transmis de rozatoare din specia *Calomys callosus*. V. M. este inrudit serologic cu *v. Junin.

V. MARBURG / virus de Marburg / Marburg virus. [*Marburg = oraf in (je.Tma.ma.)*] V. descoperit la Marburg, cu ocazia unei epidemii Tntr-un laborator, aparuta la personalul care a manipulat maimute din specia *Cercopithecus oethiops*, importate din Africa Orientale. V. este de tip ARN, foarte contagios, afectand Tndeosebi personalul spitalicesc, care este foarte expus. V. febra hemoragica Marburg.

V. MASCAT / virus masque / masked virus. V. care de obi-cei se afla In celulele gazdei Tn stare non-infectanta, dar poate fi activat si pus Tn evidenta prin metode indirecte.

V. MAYARO / virus Mayaro / Mayaro virus. Arbovirus din genul *Alphavirus*, raspandit Tn America Centrala si de Sud si transmis de tantari din genul *Haemagogus*. Infectia produce o boala asemanatoare cu *denga, manifestata Tn principal prin febra, artropatie acuta si ras.

V. MOKOLA / virus Mokola / Mokola virus. V. Tnrdit morfologic si serologic cu virusul rabiei (din genul *Lyssavirus*), izolat Tn Nigeria. Infectia poate provoca febra, convulsii, confuzie, somnolenta, paralizie flasca generalizata, cu evolutie posibila spre coma profunda si exitus. V. M. a fost izolat din creier si din lichidul cefalorahidian.

V. NEUROTROP / virus neurotropique / neurotropic virus. V. care se reproduce Tn tesutui nervos.

V. AL NODULILOR LAPTARILOR / virus des nodules des trayeurs / milkers' node virus. Parapoxvirus transmis la om, in urma contactului cu vacile infectate. La animale, v. n. l. produce leziuni asemanatoare cu cele din variola bovinelor, iar la om se manifesta prin aparitia de noduli rosii nedurerosi, care evolueaza spre pustulizare, cu remisie Tn 4-6 saptamani. Sin.: virus paravaccinia.

V. NORWALK / virus Norwalk / Norwalk virus. [*NorwciJk ^ tocoitate in statvl Ohio, SWI.*] Calicivirus cu transmitere fecal-orală, responsabil de aproximativ o treime din gastroen-teritele acute non-bacteriene, cu caracter epidemic, manifestate clinic Tn principal prin colici abdominale, greturi, diaree si voma, si cu durata de 1-2 zile.

V. ONCOGEN / virus oncogene / oncogenic virus. V. care, consecutiv introducerii materialului sau genetic Tntr-un cromozom al cslulei pe care o infecteaza, declanseaza proliferarea dezordonata a celulei, a carei atipie morfologica si functionala probeaza caracterul malign al transformarii. Ex.: 1) La animale, o serie de virusuri ARN (retro-virusuri) sunt cauza unor leucemii sau cancer. 2) La om, anumite virusuri ADN din grupa *Herpesvirus* (v. Epstein-Barr) sunt asociate unor can-cere, iar v. hepatitei B intervine Tn geneza cancerului hepatic. V. o. sunt foarte raspandite si pot ramane latente mult timp Tn organism. Proliferarea celulara maligna va fi declansata cu ocazia unei noi infectii virale, a unei iradiieri, a contactului cu un produs chimic cancerogen, a unei perturbari hor-monale sau imunologice.

V. ORFAN / virus orphanin / orphan virus. V. identificat, al carui rol patogen nu este cunoscut.

V. PARAGRIPAL / virus para-influenza / parainfluenza virus. Grup de virusuri din genul *Paramyxovirus*, familia *Paramyxoviridae*, cu patru serotipuri distincte: v. p. 1 (include v. Sendai si v. de hemadsorbție tip 2 - HA2 care este cea mai frecventa cauza de crup la copil), v. p. 2 (v. asociat cu un crup mai putin sever), v. p. 3 (sau v. de hemadsorbție tip 1 - HA1; produce bronșita si pneumonie la sugar) si v. p. 4, asociat cu boli respiratorii usoare la copil. V. p. se transmit prin contact direct si prin aerosoli din secretiile respiratorii (stranut).

V.

V. PARAVACCINIA / virus paravaccinia / paravaccinia virus.

Sin.: virus al nodulilor laptarilor (v.)

V. POROGIA / virus Porogia / Porogia virus. Membru al genului *Hantavirus*, familia *Bunyaviridae*, raspandit in Balcani, care produce un sindrom de febra hemoragica (febra balcanica cu sindrom renal).

V. PROSPECT HILL / virus Prospect Hill / Prospect Hill virus.

Membru al genului *Hantavirus*, familia *Bunyaviridae*, izolat la rozatoarele de camp din Maryland, SUA. V. infecteaza omul, dar nu a fost asociat pana in prezent cu o boala.

V. RESPIRATOR SINCITIAL / virus respiratoire syncytial / respiratory syncytial virus. Specie din genul *Pneumovirus*,

familia *Paramyxoviridae*, cu doua subtipurii antigenice (A cu 20 de suse si B cu 43 de suse, pe baza structurii antigenice a proteinei G de atasare). In culturi tisulare, v. determina for-marea de sincitii. V.r.s este principala cauza a afectiunilor respiratorii la sugar si la copilul mic (pneumonie, bronșiolita si traheo-bronșita). La adulti, v. r. s. produce de obicei un sindrom benign asemanator rinitei. Transmiterea se face prin contact direct, prin autoinoculare si pe cale aeriana. V. mai poate provoca boli respiratorii la bovine. Abrev.: VRS.

V. ROSS RIVER / virus Ross River / Ross River virus.

Arbovirus din genul *Alphavirus*, familia *Togaviridae*, care este agentul etiologic al poliartritei epidemice (poliartrita a articulatiilor mid, ras maculopapular, febra). V. este transmis de tantari din speciile *Culex annulirostris* si *Aedes vigilax*, fiind raspandit Tn Australia, Noua Guinee si Oceania.

V. AL SARCOMULUI ROUS / virus du sarcome Rous / Rous sarcoma virus. [*Francis Peyton Rous, pato[og fi imuwto*

mne.ican, J^kw yor^ / Institutu C 'Rix.hjfeMT, 1879-1970; premwl J^gbel pentru mu{ic.uw/fiz.w[ogie. in 1966}] Varietete defectiva de *v. al leucemiei aviare, care produce fibrosar-coame la pasari si alte animale, prin transmitere naturala sau inoculare de extract sarcomatos (poseda o oncogena virală). Abrev.: RSV.

V. SEUL / vims Seoul / Seoul virus. Membru al genului *Hantavirus*, familia *Bunyaviridae*, raspandit in Coreea si Japonia, care produce un sindrom de febra hemoragica.

V. SINDBIS / virus Sindbis / Sindbis virus. [*Sindhis = sat m*

'Egipt wide, a fost izo(at prima data vvvuL)] Membru al genului *Alphavirus*, familia *Togaviridae*, transmis la om de tantari din genul *Culex* si raspandit in Europa de Nord, Asia, Australia, Africa de Sud si Centrala. Infectia cu v: S. se manifesta prin febra, artralгии si ras maculopapular cu posibila evolutie veziculara, pe palrne ?i plante. Boala provocata de v. are mai multe denumiri: febra Sindbis (Africa), boala Karel (Rusia), boala Okelbo (Suedia), boala Pogosta (Finlanda).

V. SNOWSHOE HARE / virus snowshoe hare / snowshoe hare

virus. Membru al genului *Bunyavirus*, familia *Bunyaviridae*, care este inclus Tn grupul California (impreuna cu virusurile LaCrosse, Jamestown Canyon, Tahyna, Trivittatus si v. encefalopatiei californiene). Produce meningita aseptica sau encefalita, este transmis de tantari si este raspandit in Canada si Alaska.

V. AL STOMATITEI VEZICULOASE / virus de la stomatite

vesiculeuse / vesicular stomatitis virus. Membru al genului *Vesiculovirus*, agentul etiologic al stomatitei veziculoase la porcine, bovine ai cabaline. Infectia poate afecta ocazional ?i omul, boala manifestandu-se prin febra, frisoane, cefalee, nervozitate, dureri la miscarea globilor oculari, adenopatie si le-ziuni veziculare pe mucoasa bucala.

V. TACARIBE / virus Tacaribe / Tacaribe virus. Specie de arenavirus (complexul Tacaribe), inrudit imunologic cu *v. Junin si raspandit in insula Trinidad. A provocat contaminari de laborator. Rezervorul natural este reprezentat de unele specii de lilieci.

E

V. TAHYNA / virus Tahyna / Tahyna virus. Membru al genului *Bunyavirus*, familia *Bunyaviridae*, singurul membru al grupului California (v. virus snowshoe hare) care nu este raspan-dit In America, ci Tn Europa Centrala si 'in Rusia. Provoaca o boala neletala si fara sechele, caracterizata prin febra, farin-gita, pneumonie, simptome gastrointestinale si meningita aseptica.

V. THEILER / virus Theiler / Theiler's virus. [Mo.v *Theiler, microfwhg fi imumCog omerican, 'Boston, onginar dm Africa de Sld, 1899-1972; premivl T^ghel pentru. fiziologie/medicwa m 1951.*] Coronavirus murin asemanator cu v. rujeolei si cu v. rapidii canine, care este agentul etiologic al encefalomielitei spontane la soared (infecție cronică a oligodendrocitelor, cu demielinizare și infiltrare limfocitară perivasculară). Sin.: poliiovirus murin, virus FA.

V. TRIVITTATUS / virus Trivittatus / Trivittatus virus. Membru al genului *Bunyavirus*, familia *Bunyaviridae*, care este inclus m grupul California. Foarte rar, v. determina encefalita umana Tn America de Nord (Vestul Mijiociu), dar anticorpii anti-Trivittatus sunt frecventi m regiunea respectiva.

V. VARICELO-ZOSTERIAN / virus varicelle-zosterien / varicella-zoster virus. Membru al genului *Varicellavirus*, care produce doua afectiuni distincte: *varicela si *zona (herpesul) zoster. Transmiterea se face probabil pe cale respiratorie, iar v. are capacitate de reactivare dupa perioade foarte lungi de latentă. Abrev.: VZV.

V. VISNA / virus visna / visna virus. Membru al genului *Lentivirus*, familia *Retroviridae*, care determina deficite neurologice spedfice (forma meningoencefalitica a pneumoniei progresive ovine).

V1RUSURI LENTE / virus lents / slow viruses. V. virus lent.

VIRUSURI LIMFOTROPE PENTRU CELULELE T UMANE / virus lymphotropes pour les cellules T humaines / human T-cell lymphotropic viruses. Familie de v. limfocitotrope, cu afinitate selectiva pentru celulele T^ (helper) sau T| (inducer). V. 1. tip I este un oncovirus de tip C, care produce o infectie cronică a limfocitelor CD4+, este asociat cu leucemia T a adultului, cu alte leucemii si cu limfomul uman cu celule T, hipercalcemie, infectii oportuniste, infiltrate leucemice cutanate si cu parapareză tropicală spastică. V. I. tip II este un oncovirus strans Tnrudit serologic cu v. I. tip I (HTLV-1), izo-lat Tnr-o forma a "leucemiei cu celule parvoase si asociat cu o crestere a incidentei infectiilor bacteriene. Sin.: virusurile leucemiei cu celule T. Abrev.: HTLV.

VIRUSURILE LEUCEMIEI CU CELULE T / virus lymphotropes pour les cellules T humaines / human T-cell lymphoma viruses. Sin.: virusuri limfotrope pentru celulele T umane (v.).

VIRUSOLOGIE, s. f. / virologie, s. f. / virology. [Lat. *virus* = *venin, otrava; gr. logos* = *stiinf.*] Sin.: virologie (v.).

VIS, s. n. / reve, s. m. / dream. [Lot. *visum* = *aratate, vede-nie, imagine.*] Expresie a activitatii psihice Tn timpul somnului, v. apare Tndeosebi, dar nu exclusiv, Tn timpul fazelor de *somm paradoxal. Consta dintr-un ansamblu de imagini, de idei incoerente sau mai mult ori mai putin structurate, care apar in timpul somnului, dar a caror priza de constiinta nu se face Tn realitate decat Tn timpul trezirii. V. se retin numai daca subiectul se trezeste Tn cursul perioadelor de somn paradoxal si sunt mai frecvente la femei. V. releva Tnr-o masura dorin-tele ascunse ale individului si gandurile care apartin sferei sub-oonstientului sau; interpretarea lor este considerata importanta, din acest motiv, Tn *psihanaliza. Activitatea onirica se traduce prin trasee electroencefalografice caracteristice, iar cercetari recente au demonstrat ca v. sunt indispensabile echilibrului psihic. Demeafele sau leziunile focale de la nivelul lobului

occipital, Tndeosebi daca sunt bilaterale, diminueaza producerea v.

VISCER, s. n. / viscere, s. m. / viscus, pi. viscera (lat.). [Lat. *visciis, pi. viscera* = *maruntaie, organe- interne.*] Termen general care desemneaza organele interne situate intr-una din cele trei man cavitati ale corpului: toracica, abdominala si pelvina, la care este adaugata uneori si cutia craniana. Termenul v. se utilizeaza indeosebi cu referire la organele abdominale.

VISCERAL, adj. / visceral, -ale, -aux, adj. / visceral. [Lat. *viscus, pi. viscera* = *nwv.ntaie, organe interne.*] Care are legatura cu un *viscer sau apartine acestuia.

VISCERALGIE, s. f. / visceralgie, s. f. / visceralgia. [Lot. *viscus, pi. viscera* = *manintcae, orgam interne, gr. algos* = *cturm.*] Denumire generica pentru toate tulburarile de sensibilitate ale viscerelor, avand origine nervoasa.

VISCEROCEPTOR, s. m. / viscercepteur, s. m. / visceroreceptor, interoceptor. [Lat. *viscus, pi. viscera* = *manintaie, orgam interne; receptus, de (a recipere* = *a primi*] Tip de receptor localizat la nivelul 'viscerelor. Stimularea v. determina senzatii localizate vag si definite neclar. In organele cavitate stimularea v. se produce prin contractie excesiva sau prin distensie. V. sunt considerati *interoreceptori.

VISCEROCRANIU, s. n. / splanchnocrane, s. m. / viscerocranium. NA: cranium visceralale. [Lat. *viscus, pi. viscera* = *ma.ru.ntCM, orgam interne; Cat. me.dwuaia. cranium, din gr. kranion* = *craniu.*] Sin.: splanhocraniu (v.).

VISCEROGRAF, s. n. / viscerographe, s. m. / viscerograph. [Lat. *viscus, pi. viscera* = *maruntaw, organe interne; gr. graphcin* = *a scrie.*] Aparat pentru Tnregistrarea activitatii mecanice a unor viscere.

VISCEROMEGALIE, s. f. / visceromegalie, s. f. / visceromegalia. [Lat. *viscus, pi. viscera* = *mmuntaie., organe interne; gr. megas, megalos* = *mare.*] Marire anormala a dimensiunilor tuturor organelor interne, care poate fi Tntalnita Tn acromegalie sau Tn alte boli sau sindroame (frecvent ereditare).

VISCEROPTOZA, s. f. / visceroptose, s. f. / visceroptosis. [Lat. *viscus, pi. viscera* = *manintaie, orgam interne; gr. pto-sis* = *coders.*] V. ptoza.

VISCEROTONIE, s. f. / viscerotonie, s. f. / viscerotonia. [Lat. *viscus, pi. viscera* = *marwitaie, organe interne.; gr. loims* = *tensmne.*] Componenta temperamentală caracteristica, dupa W. H. Sheldon, *somatotipului *endormorf. Se manifesta prin predominanta functiilor digestive, tendinta catre confort si contacte sociale, jovialitate si dragoste de viata. V. si ectormorf, cerebrotonie, mezormorf, somatotip, somatotonie.

VISCOZIMETRU, s. n. / viscosimetre, s. m. / viscosimeter. [Lat. *viscosus* = *lipicios, de (a viscum* = *vase, dei (preparat din vase); gr. metron* = *masura.*] Aparat utilizat pentru determinarea viscozitatii unui lichid. Exista diverse tipuri de v., a caror functionare se bazeaza pe unul din urmatoarele trei prindpii: 1) Masurarea timpului de cadere al unei bile intr-un cilindr (sau tub cu diametru mic) plin cu lichid de cercetat. 2) Masurarea timpului de golire a unui rezervor cuprins Tntre doua capilare (ex.: v. Ostwald). 3) Masurarea fortei de frecare generata de un lichid aflat Tntre doi cilindri coaxiali, cilindrul interior avand o viteza de rotatie constanta. Var.: vascozimefru.

VISCOZITATE, s. f. / viscosite, s. f. / viscosity. [Lat. *viscosus* = *lipicws, de [a viscum* = *vase, dei (pre-parat din v&sc)]* Proprietatea unui fluid de a opune o rezistenta la curgere si la deplasarea moleculelor unele Tn raport cu altele. Coefi-dentui de v. al unui lichid scade cu cresterea temperaturii. V. *sangelui* depinde de continutul Tn proteine si de hematocrit. Unitatea de masura a v. In SI este pascal-secunda (Pas). Se

VISCOZITATE MENTALA

E

mai utilizeaza, inca, o unitate veche, poise (Po), care re-prezinta 10⁻¹ Pas. Var.: vascozitate. **VISCOZITATE MENTALA / viscosit6 mentale / bradypsychia.**

Sin.: bradipsihie (v.).

VISNA / visna / visna. [IrCandeza *visna* = *pwrde.re m gre.u-tate, sidfiire.] Forma meningoencefalitica a pneumoniei progresive ovine. V. si virus visna.

VITALISM, s. n. / vitalisme, s. m. / vitalism. {Lot. *vitalis* = referitor la *viafa*, *vital*, *de*. (a *vita* = *wafa*; *-ism*.) Curent conform caruia functiile organismului sunt consednta unei forme spedale de energie, forta vitala.

VITALITATE, s. f. / vitalite, s. f. / vitality. [Lat. *vitalitas*, *-atis* = emrgie *vitaia*, *i/tatitate*., *de*. [a *vita* = *viafo*.] 1) Cu referire la un organ, tesut etc., calitatea de a fi viu; ex.: v. spermatozoidilor. 2) Tn particular, cu referire la organism, vigoare, energie, forta, dinamism.

VITAMINA, s. f. / vitamine, s. f. / vitamin. [Lat. *vita* = *viata*;

gr. *umrnoniakon* = *sore. de. amonw.*, *gdsita m apropu.re.a tempului [ui Jupiter Amman din Libia; -ina]* Denumire data unor compusi organici indispensabili vietii, fara valoare ener-getica proprie, dar necesari cresterii si dezvoltarii organismului. V. se gasesc Tn alimente sau sunt preparate sintetic, iar organismii le primeste, de regula, printr-o alimentatie normala. Defidtul sau iipsa v. antreneaza boli caracteristice (avita-minoze). V. de origine alimentara se clasifica Tn: 1) V. *liposo-lubile*: *v. A sau v. *antixerofthalmica*, *v. D, *antirahitica*, v. D[^] sau calciferol; v. DJ sau colecalciferol; *v. E, de reproducere sau tocoferol; *v. F, formata dintr-un ansamblu de adzi grasi nesaturati (linoleic, linolenic, arahidonic), a caror carenta provoaca dermatoze; *v. K sau v. *coagularii*. 2) V. *hidrosolu-bile*: *v. B, *antivervitica* sau tiamina; *v. B[^] sau G ori riboflavina; v. 85 sau add pantotenic; *v. By sau piridoxina;

*v. Bs (H sau I/) sau biotina ori v. *antiseboreica*, v. By, Be, M sau acid folic; *v. 8,2 sau ciancobalamina; *v. C, acidul ascorbic sau v. *antiscorbutica*; *v. P sau dtrina; *v. PP sau v. *antipelagroasa*. Nu mai sunt considerate vitamine: adenina (v. 84), mezo-inozitolul (ex-v. By sau J), acidul para-aminoben-zoic (ex-v. H; P).

VITAMINA A / vitamine A / vitamin A. V. liposolubila, formata 'in organism din provitamine (*caroteni) provenind din alimente. V. se prezinta sub doua forme biochimice diferite: Ai, predominanta la animalele superioare, si A₂, abundenta Tn special in ficatul de peste. Nevoile zilnice sunt estimate la 5 000 unitati v. A. Se utilizeaza *per os* sau parenteral, Tn tulburarile de cre?tere, *xeroftalmie, *hemeralopie. Sin.: axeroftol, retinol, vitamina antixerofthalmica.

VITAMINA ANTISCORBUTICA / vitamine antiscorbutique / vitamin C. Sin.: vitamina C (v.).

VITAMINA ANTIXEROFTALMICA / vitamine antiXrophthalmique / antixerophthalmic vitamin. Sin.: vitamina A (v.).

VITAMINA B, / vitamine B, / vitamin B. V din grupul B, continand suit. Carenta sa provoaca boala beri-beri. Se gasesc Tn levura (drojdie), germeni de porumb, grau, orez, Tn ficatului animalelor. Se utilizeaza sub forma de clorhidrat, pe cale orala sau parenterala, ori ca factor vitaminic (Tn trata-mentului bolii beri-beri si al altor tulburari carentiale). Sin.:

aneurina. V. antiberiberi, antinevritica, tiamina.

VITAMINA B; / vitamine B; / vitamin B. V. hidrosolubila raspandita Tn alimentele naturale, cereale, legume, drojdie de bere. Actualmente este obtinuta prin sinteza. In terapeutica, se administreaza pe cale orala sau parenterala Tn tulburarile consecutive carentei acestei vitamine (ariboflavoza): inflamata corneei, conjunctivei, mucoasei bucale si faringiene, unele eczeme. Sin.: lactoflavina, riboflavina.

VITAMINA Bg / vitamine Be / vitamin Be. Substanta vitaminica izolata din levuri (drojdii), germeni de porumb, grau ?i din

VITAMINA

tesuturi animale. Se prescrie Tn asociatie cu alte v. din grupul B, in carentele vitaminice B, Tn unele dermatoze si tulburari musculare. Sin.: piridoxina.

VITAMINA Bg / vitamine Bg / vitamin Bg. Acid paraaminoben-zoic: principiu vitaminic din grupul B, foarte raspandit Tn natura (galbenus de ou, bacterii intestinale saprofitice, al caror factor de crestere este). Intervine ca factor enzimatic activator al fixarii bioxidului de carbon pe compusii organici. Se prescrie Tn unele boli de piele (seboree). Sin.: biotina, vitamina H.

VITAMINA Bg / vitamine Bg / vitamin Bg. Sin.: add folic (v.).

VITAMINA B,2 / vitamine B,; / vitamin B,; V. hidrosolubila constituita dintr-un nucleotid si un nucleu tetrapirolic continand un atom de cobalt. Denumirea sa chimica este ciancobalamina, iar o serie de derivati (hidroxoobalamina, metilcobal-amina) prezinta o activitate biologica similara. V. B₁₂; se gaseste Tn carne si Tn diferite produse animale, fiind absorbita Tn intestin, dar numai prin combinare cu *factorul intrinsec, iar metabolismul sau este interconectat cu eel al *addului folic. Cunoscuta initial pentru actiunea *hematopoietica, v. B₁₂; este Tn realitate necesara pentru cresterea si multiplicarea tuturor celulelor din organism, ca si pentru functionarea sistemului nervos, fiind necesara Tn sinteza *purinei si *pirimidinei, in reactiile de metilare si Tn sinteza "mielinei. Multe efecte sunt mediate de rolul sau in metabolismul acidului folic. Malab-sorbtiia v. B[^], de obicei Tn relatie cu deficitul de factor intrinsec, determina *boala Biermer si alte forme de *anemii mega-loblastice, precum si leziuni neurologice. Sin.: ciancobalamina.

VITAMINA C / vitamine C / vitamin C. V. hidrosolubila pre-zenta Tn natura Tn numeroase fructe si vegetale. Denumirea chimica este acid ascorbic, iar datorita faptului ca intervine Tn reactiile de oxidoreducere este necesara pentru functionarea optima a numeroase enzime. Partidparea sa la reactiile de oxidoreducere se produce sub forma cuplata Tn derivatului sau redus, acidul dehidroascorbic. V. C intervine in metabolismul acidului folic, ca transportor de oxigen in oxidarile celulare, tn biosinteza *colagenului si a *glucocorticoizilor, ca si in for-marea unor proteine de structura de la nivelul *endotelului vascular si matricei osoase. Ca urmare, este foarte larg uti-lizata in terapeutica, in calitate de factor antiinfec-tios, dar une-ori i se atribue si efecte nedemonstrate. Carenta sa determina *scorbutul. Sin.: acid ascorbic, vitamina antiscorbutica.

VITAMINA D / vitamine D / vitamin D. Denumire comuna pentru cele doua v. liposolubile, v. 03 sau colecalciferol si v. 0; sau ergocalciferol: 1) v. DJ este o substanta mai mult hor-monala decat vitaminica. Se formeaza in derm sub actiunea radiatiilor ultraviolete din 7-dehidrocolesterol (provitamina D[^]) sau este obtinuta din surse alimentare (se afla din abundenta Tn uleiul din ficat de morun). V. D[^] favorizeaza absorbtia intestinala a calciului, inducand sinteza unei proteine spedfice acestui transport. Ea este activata prin metabolizare in 1,25-dihidroxicolecalciferol. 2) V. D[^] este un sterol prezent in unele duper-ci microscopice si in uleiul de peste. In organism se formeaza prin iradierea cu ultraviolete a *ergosterolului si are o actiune similara cu a V. 03. V. D asigura o protectie sigura Tmpotriva *rahitismului (in afara *rahitismului vitamino-rezistent) si se recomanda in majoritatea carentelor de calciu, indeosebi prin administrare orala. Sin.: calciferol.

VITAMINA D; / vitamine D; / vitamin Dy Sin.: ergocalciferol. V. vitamina D.

VITAMINA 03 / vitamine Da / vitamin Dg. Sin.: colecalciferol. V. vitamina D.

VITAMINA E / vitamine E / vitamin E. Complex vitaminic (mai multi derivati alcoolici, denumiti tocoferoli), care functioneaza ca antioxidant, legand radicalii liberi, cu rol protector impotri-va depunerilor de colesterol la nivelul arterelor coronare, fac-

VITAMINAF

tor de fertilitate indispensabil la unele animale (a carui actiune , nu a fost probata la om). Exista Tn stare naturala in uleiurile vegetate, Tn salata verde si Tn germeii de grau.

VITAMINA F / vitamine F / vitamin F. Denumire desueta pen-tru complexul de *acizi grasi esentiali.

VITAMINA H / vitamine H / vitamin H. Sin.: vitamina 83 (v.).

VITAMINA K / vitamine K / vitamin K. [K din gem.

, **Koagulation = coagulare.**] Complex vitaminic liposolubil con-, stituit din derivati izoprenid ai menadionei. V. K provin din alimentatie, frunze verzi (v. K.) si Tndeosebi din sinteza produsa de flora bacteriana intestinala (v. K.); se poate obtine si sin-tetic (v. Ky). Ele intervin Tn carboxilarea moleculelor de glu-tamat incluse Tn proteine si sunt indispensabile Tn biosinteza hepatica a numerosi *factori de coagulare plasmatici. Nu exista o avitaminoza K la om, ci doar carente secundare, prin malabsorbtiie. V. antivitaminica, dicumarol, proconvertina.

VITAMINA M / vitamine M / vitamin M. Sin.: acid folic (v).

VITAMINA P / vitamine P / vitamin P. Substanta glucozidica, extrasa din frunze de varnant (*Ruta graveolus*), care exercita un efect protector asupra peretilor capilari, recomandata, Tmpreuna cu vitamina C, Tn starile hemoragice determinate de , fragilitatea capilara. Sin.: citrina, rutozid.

VITAMINA PP / vitamine PP / nicotinamide. Amida acidului nicotinic, deci nicotinamida, prezenta Tn drojdia de bere, germeii si Tnvelisul boabelor de cereale, carnea proaspata, ficat, rinichi, muschi cardiac care joaca un rol important Tn *respi-ratia celulara. Poate Tnlocui acidul nicotinic Tn tratamentul 'pelagrei, avand o activitate vitaminica asemanatoare, denu-mita, de aceea, identic cu acest acid, v. antipelagroasa, factor sau v. PP. Face parte din grupul vitaminelor B.

VITELUS, s. n. / vitellus, s. m. / vitellus. [Lot. *vitellus = gaffiemfi de OK.*] 1) Galbenus de ou. 2) Uneori, denumire pen-tru rezervele nutritive ale oului fecundat, extrem de variabile de la o specie la alta, la om fiind foarte redus.

VITEZA, s. f. / vitesse, s. f. / speed, rate. Vfr. *vitesse, ori-gine obsc.wra*,\Variatia unei marimi Tn unitatea de timp. Tn me-dicina sunt importante: 1) *V. conducerii excitatiei*, distanta par-cursa de excitatie Tn unitatea de timp, de-a lungul fibrei ner-voase; depinde de capacitatea membranei si de rezistenta axoplasmei; Tn fibrele motorii este de 60-120 m/s, iar Tn cele amielinice de 1-30 m/s. 2) *v. de fncorporare a ^Fe in entro-cite*, timpul Tn care apar Tn circulate hematii provenite din maduva oaselor, incarcata cu ^Fe. 3) *V. de sedimentare a hematiilor* (v.).

VITEZA MAXIMALA / vitesse maximale / maximal rate. V m. (V^) este obtinuta cand enzima este saturata de substrat. Constanta caracteristica a fiecarei enzime, cu conditia de a raporta v. m. la un mol de enzima, ceea ce necesita cunoas-terea masei moleculare a enzimei.

VITEZA DE SEDIMENTARE A HEMATIILOR / vitesse de sedimentation globulaire / erythrocyte sedimentation rate.

Separarea si depunerea hematiilor continute in sangele inco-agulabil (citratat) si plasat Tntr-un tub Tngust gradat, dispus vertical. V. de s. a h. este masurata pe nemancate, eel mai adesea prin metoda Westergreen. Ea este exprimata prin Tnal-timea Tn mm a coloanei de eritrocite care au sedimentat la 1, 2 si 24 ore. Normal, limita este de 3-6 mm Tn prima ora, 8-16 mm Tn a doua ora. V. de s. a h. este moderat acce-lerata Tn unele stari fiziologice: sarcina, varsta avansata. O accelerare neta se pune Tn evidenta Tn multe stari patologice:

procese inflamatorii (infectioase sau neinfectioase), boli asoci-ate cu perturbarea concentratiei proteinelor plasmatiche, cu dis-trugere tisulara etc. Accelerarea V. de s, a h. pers;sta adesea mai multe saptamani dupa vindecarea bolii Tn cauza. V. de s. a h. poate fi Tnctinita Tn poliglobulii, Tn insuficienta car-

VOLAT1L

diaca si Tn distonia neurovegetativa. Masurarile sale repetate permit aprederea evolutiei anumitor stari patologice. Abrev.: VSH.

VITILIGO, s. n. / vitiligo, s. m. / vitiligo. [Lot. *vitiligo, -inis = puta alba pe pieCe.*] *Leucomelanodermie dobandita, care poate surveni la orice varsta. V. se manifesta prin pete albe depigmentate, bine delimitate, care sunt uneori Tnconjurate de o bordura hiperpigmentata. Uneori boala coexista cu o *pelada, o *sclerodermie sau cu *distrofii cutanate. S-a constatat in unele cazuri o predispozitie ereditara cu caracter dominant si s-au Tncercat speculatii asupra implicarii unui mecanisrn autoimun Tn patogenia bolii.

VITRECTOMIE, s. f. / vitrectomie, s. f. / vitrectomy. [Lot. *vitrum = sticta; gr. ektome = e.?(cizu-.)*] Ablatia chirurgicala a *corpului vitros.

VITRONECTINA, s. f. / vitronectine, s. f. / vitronectin. [Lot. *vitrum = sticCa; nectere = a [ego, a wipCe-ti; -ind.]*] Proteina (70 kDa) din serul sanguin cu rol Tn promovarea adeziunii celulelor cultivate *in vitro*. Contine o secventa de aminoacizi prin care se leaga de celule, asemanatoare cu a *fibro-nectinei.

VITROPRESIUNE, s. f. / vitropression, s. f. / vitropression. [Lat. *vitrum = sticCd; pressio, -onis = presium, de (a. pressure = a presa.)*] Manevra care consta Tn apasarea puternica la suprafata unei leziuni cutanate cu o sticia de ceas usor bombata. Sunt diferite Tn acest mod leziunile din "telan-giectazie (care se golesc sanguin cand sunt supuse presiunii) de cele din purpura (care nu dispar Tn timpul manevrei). Tn *lupusul vulgar leziunea (lupom) prezinta prin presiune un aspect caracteristic de "jeleu de mere".

VIVIPAR, adj. / vivipare, adj. / viviparous. [Lot. *viviparus, de [a vivvs = ffin, pnrere = a nafte.]*] Care naste pui vii.

VIVISECTIE, s. f. / vivisection, s. f. / vivisection. [Lat. *vivas = viu.i sectio, onis = taieTK, de, [a sectare = a tdia]*] Procedeu chirurgical practicat pe un animal viu Tn scop de cercetare. Experimentele pe animale obliga la respectarea unor conditii variabile de la tara la tara, unele norme fiind adoptate si pe plan international.

VIZUAL, adj. / visuel, -elle, adj. / visual. [Lot. *visualis, de. [a videre = a vedea.]*] Referitor la vedere, sub aspect functional, fiziologic sau patologic.

VOCE, s. f. / voix, s. f. / voice. [Lat. *vox, vocis = vox.*] Sunetele produse la nivelul laringelui prin vibratiile *corzilor vocale si modificate prin transmiterea la nivelul tractului vocal, Tndeosebi prin miscarile limbii si ale buzelor. Perturbari: 1) *V. bitonala* (v.). 2) *V. esofagiana*, a laringectomizatilor. 3) *V. eucunoidala*, infantila. 4) *V. lemnoasa*, Tn leziuni luetice faringo-laringiene.

VOCE BITONALA / voix bitonale / double voice. Tulburare a fonatiei caracterizata prin emisia simultana a doua sunete, Tn esenta, avand doua cauze principale: 1) paralizia unei corzi vocale (ca urmare, cele doua corzi, Tntinse inegal, produc doua sunete distincte); 2) polip al unei corzi vocale (tumora separa fanta vocala Tn doua parti, fiecare producand un sunet j distinct). Sin.: diplofonie.

VOLAR, adj. / palmaire ou plantaire, adj. / volar. [Lot. *vola = podnt vabmi sou ai picwruftui.*] Care apartine palmei. Termenul este utilizat rar pentru suprafata flexorie a ante-bratului, Tncheieturii mainii sau piciorului. Termenul preferat pentru palma este 'palmar.

VOLATIL, adj. / volatile, adj. / volatile. [Lat. *volatilis = z.bura.tor, de [a volare = a zBura.]*] Despre o substanta aflata Tn stare lichida (Tndeosebi) sau solida care se evapora rapid si intens. Ex. tipic: eterul.

VOLEM1E

VOLEM1E, s. f. / volemie, s. f. / blood volume. [Lat. *volu-men, -iais* = svl de. *htrtu.*, de. (a *volvere* = a nund, a invdr-ti; gr. *haima, -atos* = sdnge.) Volumul sanguin total, circulat si imobilizat Tn rezervele sanguine, plasmatic si globular. Termenul este utilizat si pentru a desemna v. globala, v. plasmatica, v. globulara. Normal, v. *globala* este, in medie, la barbat 76 ml/kg, iar la femeie 66 ml/kg. V. *plasmatica* este 46 ml/kg la barbat si 43 ml/kg la femeie. V. *globulara* este 30 ml/kg la barbat si 23 ml/kg la femeie.

VOLET COSTAL / volet costal / flail chest. [Lat. *volare* = a zburat; *costa* = coastd.] Parte a peretelui toracic devenita mobila cu miscarile respiratorii, ca urmare a unor fracturi costale multiple.

VOLORECEPTORI, s. m. pi. / volorecepteurs, s. m. pi. / volume receptors. [Lat. *volumen, -inis* = sill de fiartw, de (a *volvere* = a rasuci, a mvdrti; *receptus*, de (a *recipere* = a primi)] Receptori situati la nivelul carotidelor si al atrului drept, sensibili la variatiile volumului sanguin circulat.

VOLT, s. m. / volt, s. m. / volt. [A/essonA-o *Volta*, conte, fizician itaCian, profesor [a 1'auia, 1745-1827.] Unitate de masura a diferentei de potential sau a fortei electromotoare Tn SI. Corespunde diferentei de potential necesara pentru a trans-porta o sarcina de un coulomb dintr-un punct Tntr-altul efec-tuand un lucru de 1 joule. Simbol V.

VALTAJ IMPUS / voltage impose / voltage clamping. Tehnica utilizata frecvent in studiul membranelor excitabile, Tndeosebi In eel al permeabilitatii "canalelor ionice. In acest scop se uti-lizeaza doi electrozi, unul pentru a impune un potential ridi-cat membranei, altui pentru a masura curentii membranari si pentru a deduce *conductanta in func(ie de timp. V. si con-ductanta, patch clamp.

VOLTMETRU, s. n. / voltmeter, s. m. / voltmeter. [A/esson-dro *Volta*, wnte, fizician itaCian, profesor [a Vavia, 1745-1827; gr. *metron* = masura.] Aparat destinat masurarii tensi-unilor electrice, electromagnetice si a diferentei de potential.

VOLUM, s. n. / volume, s. m. / volume. {Lot. *volumen, -inis* = sui de tidrtie., de. la *volvere* = a rasuci, a invdrti.) Spatiu ocupat de un corp. Se masura Tn metri cubi. Tipuri de v. cu interes Tn medicina: 1) V. *cardiac*, marime geome-trica a inimii, determinate prin masurari radioplanografice.

2) V. *circulator*, termen neadecvat pentru debitul cardiac.
3) V. *molar* sau *molecular*, ocupat de o molecula-gram dintr-un gaz in conditii normale. 4) V. *sistolic*, cantitatea de sange expulzata de ventricul Tntr-o contractie. 5) V. *ventilafiei*, cantitatea de aer necesara a fi introdusa Tn Tncapere pentru un om, in timp de o ora (circa 35-40 m³). Abrev.: V. V. \$i in continuare.

VOLUM CURENT / volume courant / tidal volume. V. de aer mobilizat in inspir si expir in cursul unui ciclu ventilator normal. La adultui normal in repaus variaza intre 400 si 600 ml. Abrev.: VC sau VT. Sin.: aer curent (desuet), volum respirator.

VOLUM DE DISTRIBUTE / volume de distribution / volume of distribution. Parametru farmacocinetic reprezentat de raportul dintre cantitatea de medicament din organism si con-centratia plasmatica a acestuia. Se exprima in litri.

VOLUM EXPIRATOR MAXIMAL PE SECUNDA / volume expiratoire maximum seconde / maximal expiratory reserve volume, forced expiratory volume (FEV). Reprezinta v. de aer expirat in prima secunda a unui expir fortat, brusc, cat se poate de rapid, care urmeaza unui inspir fortat. Tn mod normal, reprezinta 70-85% din *capacitatea vitala. Abrev.: VEMS.

VOLUM EXPIRATOR DE REZERVA / volume de reserve expiratoire / expiratory reserve volume. V. de aer care

VOM1CA

poate fi expulzat printr-un expir fortat, dupa un expir normal. Reprezinta, in medie, 0,75 litri la femeie si 1,3 litri la barbat. Abrev.: VRE. Sin. desuet: aer de rezerva.

VOLUM GLOBULAR / volume globulaire / total red cell volume. V. total, exprimat in mililitri, ocupat de globulele rosii intravasculare. Se exprima pe kilogram de masa corporala. Tn mod normal, v. g. este de 24,5 ml/kg la femeie si de 26,5 ml/kg la barbat. Abrev.: VG.

VOLUM GLOBULAR MEDIU / volume globulaire moyen / mean corpuscular volume. V. mediu ocupat de o hematic intr-un esantion de sange dat. El este normal de 80-94 |xm³ sau fl (femtolitru). Se calculeaza divizand, pentru acelasi volum de sange (1 mm³), volumul globulelor rosii furnizat de *hema-tocrit la numarul de globule rosii. Abrev.: VGM.

VOLUM INSPIRATOR MAXIM PE SECUNDA / volume inspi-ratoire maximal par seconde / maximal inspiratory reserve volume. Reprezinta v. de aer inspirat in prima secunda a unui inspir fortat, brusc, cat se poate de rapid, care urmeaza unui expir profund. Abrev.: VIMS.

VOLUM INSPIRATOR DE REZERVA / volume de reserve inspi-ratoire / inspiratory reserve volume. Reprezinta v. de aer care poate inca patrunde in plamani dupa un inspir normal. Este, in mod normal, de 1,9 litri la femeie si 2,4 litri la barbat. Sin.: aer complementar.

VOLUM PLASMATIC / volume plasmatique / plasmatic vo-lume. V. total al *plasmei sanguine, determinat prin dilutia unor trasori radioactivi ca albumina umana marcata cu ¹²⁵I sau cu ⁵¹Cr, ori a unor coloranti ca albastru T-1824 Evans. V. p. variaza Tntre 43-46 ml/kilocorp.

VOLUM RESPIRATOR / volume respiratoire / respiratory vo-lume. Sin.: volum curent (v.).

VOLUM REZIDUAL / volume residue! / residual volume. V. de aer care ramane in plamani la sfarsitui unui expir com-plet. Reprezinta, in medie, 1,35 litri la femeie si 1,45 litri la barbat. Se exprima in procente din "capacitatea pulmonara totala. Abrev.: VR.

VOLUM SANGUIN / volume sanguin / blood volume. V. tota-litatii sangelui cuprins in organism. Se determina colorimetric (albastru Evans) sau prin metode radioizotopice (crom radioac-tiv, serumalbumina marcata cu ³¹I).

VOLUM SISTOLIC / volum systolique / stroke volume. V. volume.

VOLUMETRIC, adj. / volumetricque, adj. / volumetric. [Lot. *volumen, -mis* = sui de. *fidrtie.*, de to. *volvere* = a rasud, a wwarti; gr. *metron* = masura.] Care se refera la masurarea volumelor. Ex.: analiza v., valoare v. a toracelui.

VOLVULUS, s. n. / volvulus, s. m. / volvulus. [Lot. *volvere* = a rasuci, a uvdrti.] Torsiunea, rascuirea unei parti din trac-tusul digestiv, conducand de obicei la obstructia oompleta si, uneori, la reducerea irigarii sanguine si gangrena consecutiva. V. se poate produce spontan sau dupa o manevra chirurgicala. Tipuri principale: 1) V. *gastric* se poate produce Tndeosebi in 'hernia hiatala. 2) V. *intestinal* consta, frecvent, in torsiunea unei anse intestinale in jurul mezenterului sau. 3) V. *sigmoid* este posibil indeosebi cand buda colonului sigmoid este foarte lunga.

VOMA, s. f. / vomissement, s. m. / vomit, vomiting. [Lat. *vomitare* = a varsa.] 1) Expulzie brusca, pe cale bucala, a continutului stomacului. 2) Materiile astfel evacuate. Sin.: varsatura, vomisment.

VOMER, s. n. / vomer, s. m. / vomer. [Lat. *vomer, -ens* = fierul vCugutui] V. tab. anat - oase.

VOMICA, s. f. / vomique, s. f. / vomica, pi. vomicae. [Lot. *vomica* = abces si *vomitare* = a Vtrsa.] 1) Expectorie brusca si profuza de materie purulenta putrida. Survine de obi-

VOMITIV

A

cei Tn relatie CJ un efort de (use, constituind accidentul evo-lutiv clasic al supuratiilor pulmonare. V. provine dintr-o colectie purulenta (abces mediastinal, chist hidatic pulmonar etc.) de-versata intr-o bronhie. 2) Continutul expectoratiei astfel evacuate. 3) In engl., cavitate pulmonara, dupa o supuratie.

VOMISMENT, s. n. / vomissement, s. m. / vomiting. [Lot. *vomitare* = a Varsa.] Sin.: voma (v.).

VOMITIV, adj., s. n. / vomitif, -ive, adj., s. m. / vomitory, emetic. [Lot. *vomitus*, de [a *vomitare* = a varsa.] Sin.: emetic (v.).

VOMITO NEGRO / vomito negro / vomito negro. Sin.: febra galbena (v.).

V-ONC / v-onc / v-onc. fEnffC. v = viral; one = oncogem.) Abrev. pentru "oncogena.

VORTEX, s. n. / vortex, s. m. / vortex. [Lot. *vortex, -icis* = vartej, de. la. *vertere* = a invarti} 1) Termen international uti-lizat pentru tipul de structura spiralata. 2) Dispozitiv care serve\$te la agitarea unor probe prin rotirea unui suport pe care se aseaza eprubeta, flaconul de agitat.

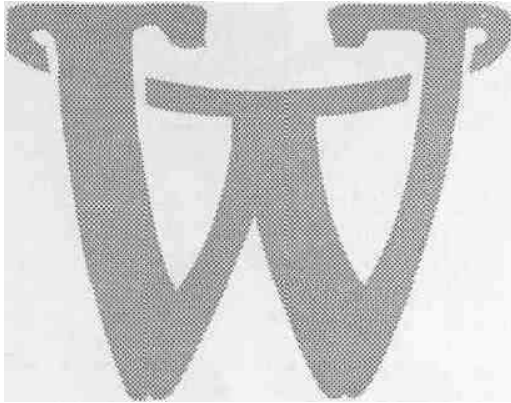
VULVOVAGINIT

VULTUOS, adj. / vultueux, -euse, adj. / - . [Lot. *vultuosus* = care. foes grimase, iru'runtat, de (a *vultus* = fata.) Despre un •facies congestionat ?i u\$or tumefiat.

VULVA, s. f. / vulve, s. f. / vulva. NA: pudendum femi-ninum. [Lot. *vulva* = vulva.] Ansamblul organelor genitale externe feminine. V. este alcatuita dintr-o depresiune antero-posterioara, denumita vestibul, la nivelul careia se deschid "vaginul ?i meatul *uretrei. Lateral, vestibulul este delimitat de doua repliuri suprapuse: *labiile mari, care formeaza antenor un relief denumit muntele lui Venus, si *labiile mici, In interior, care se continua pana la comisura superioara a v., ocu-pata de 'clitoris. V. si vagin.

VULVITA, s. f. / vulvite, s. f. / vulvitis. [Lat. *vulva* = viitva, -ita.] Inflamati a vulvei care deap pe fata interna a 'labiilor mid este de natura ginecologica. Dimpotriva, afectarea invetisului cutanat vulvar este de ordin dermatologic general.

VULVOVAGINITA, s. f. / vulvovaginite, s. f. / vulvovaginitis. [Lat. *vulva* = wliia.; *vagina* = teacd; -ita.] Inflamati a vulvei, vaginului sau a glandelor vulvovaginale. V. vaginita.

WANDERING PAGEMAKER. [Engl. *to wander* = a rdtaci; *pace* = ritm; *maker* = eel care. face., de. [a *to make* = a face.] Anglicism prin care se desemneaza o tulburare de ritm supra-ventricular, caracterizata prin deplasarea temporara si progresiva a punctului de origine al activarii cardiace.

WARFARINA, s. f. / warfarine, s. f. / warfarin. [Prescwtare. de. la. *Wisconsin Alumni Research Foundation.*] (DCI) Anticoagulant, C^H,[^], *cumarina sintetica, utilizat sub forma de sare de sodiu sau de potasiu.

WATT, s. m. / Watt, s. m. / Watt. [James Watt, fisician sco-fian, 1736-1819.] Unitate de putere electrica Tn *SI, cores-punzand puterii ce dezvolt o energie de un 'joule pe secunda. Simbol W.

WEBER, s. m. / Weber, s. m. / Weber. [Wilhelm Eduard Weber, fiz.ian german, profesor la Göttingen, 1804-1891.] Unitatea de masura a fluxului magnetic Tn *SI, cu simbolul Wb. Un Wb este fluxul magnetic al unui camp magnetic uniform, de inductie egala cu 1 T (tesia), printr-o suprafata de 1 m² perpendiculara pe directia campului.

WESTERN BLOT / Western blot / Western blot. [EnffC. *Western* = joc de. cuvnte. dupa numele. lw. "Southern (W. 9V: 'Kurmte., 1981), *blot* = pata.] Tehnica pentru detectarea proteinelor (antigenilor) spedfice. Proteinele sunt mai intai separate prin electroforeza si immobilizate pe un suport solid (har-tie), apoi sunt identificate cu ajutorul anticorpilor specifici radiomarcati. Aceasta metoda este utilizata pentru serodia-gnosticul de confirmare a *HIV. V. Northern blot ?i Southern blot.

WHARTONITA, s. f. / whartonite, s. f. / whartonitis. [Thomas Wharton, medic fi anatomist e,nfje.z., O^ord, Londra, 1614-1673; -ita.] Inflamatie peretelui canalului Wharton (*glanda submaxilara), cauzata adesea de prezenta calculilor salivari In glanda submaxilara.

WHEEZING / wheezing, sifflement, s. m. / wheezing. [Engl. *to wheeze* = a respira gnu., a rwpira astmatic.] Zgomot respirator anormal cu timbru variabil, perceptibil Tn oricare timp al respiratiei si adesea de la distanta. Se constata Tndeosebi la astmatici sau Tn cazul stenozelor sau obstructiilor bronșice. Termenul este de origine americana si provine de la o onomatopee care imilfi zgomotul vSntului printre ramuri. In alte

ION CANTACUZINO (1863-1934), personalitate com-piexa, medic, naturalist si literal, numele sau fiind legat de inceputurile imunologiei romanesti. Urmeaza *Facilitatea de litere și fșlosofie* la Sorbona, apoi *Facultatea de fiünfe naturals* din Paris. Este elevul lui Mecinihov, "in laboratorul camia lucreaza. A fost doi ani profesor la *Facultatea de Medicina* din Iași si timp de peste trei decenii profesor la *Catedra de Medicina Experimentală a Facultății de Medicina* din Bucure^B. In 1904 InHinteaza un *Laborator de Medtdna Experimentală* la București, din care se va dezvolt *InstitiCul Cantacuzino*. li revine meritul de a li organizat in fara lupta impotriva tuber-culozei (infinjarea sanatoriilor de la Bisericani, Barnova, Filaret, introducerea vaccinului BCG), cat si curajul de a fi realizat o experienta epidemiologies unica, cu succes, vaccinarea antiholerica in plin focar de boala (In 1913), ala-turi de prepararea si utilizarea unor seruri terapeutice (antidiferic, anti-meningococic, antigangrenos etc.). Pentru aceasta activitate, **Inliu Haliegann** 1-a denumit "*medicul cwant al intregii nafuni romane*".

limbi nu s-a gasit un termen adecvat, totusi m franceza s-a propus Tnlocuirea sa cu *sifflement*. **WIRUNGOGRAFIE, s. f. / wirsungographie, s. f. / wirsun-gography.** [fohana Georg Wirsung, anatomist bavare.z, profesor la Eadova, 1600-1643; gr. *graphein* = a scrie..]

Radiografie a *canalului Wirsung, obtinuta prin *duodenoscopie urmata de cateterism, cu injectarea unui produs de contrast Tn canal. Tn *w. peroperatorie*, opacifierea canalului Wirsung se obtine prin injectarea unui produs opac hidrosolubil pe cale trans-parencnimatoasa. In *w. retrograda*, opacifierea canalului Wirsung se realizeaza prin intermediul unui 'fibroscop prevazut cu un 'cateter care se introduce Tn 'ampula Vater. W. se poate efec-tua si prin punctie directa transparietala percutanata a canalului Wirsung, sub control ecografic Tn timp real, cu un ac de calibru fin (ac Chiba).

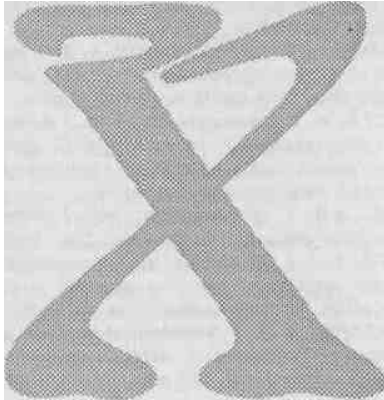
WRAPPING. [Engl. *wrapping* = *nwelif, am6alaj.*] Anglicism prin care este denumita o tehnica de tratament al anumitor anevrisme arteriale (Tndeosebi aortice). Consta Tn inconjurarea anevrismului cu o lama din material sintetic inextensibil, destinata sa limiteze extensia anevrismului si, implicit, ruptura acestuia.

WOHLFAHRT1A MAGNIFICA / wohlfahrtia magnifica / wohlfahrtia magnifica. [Peter Wohlfahrt, scriitor medical german, 1675-1726; [at. *magnificus* = mdref, granaws.}] Spede de musca vivipara ^raspandita In mediul rural ?n toata Europa, In special Tn Est. Tsi depune larvele Tn plagi la om si animale, Tn cavitatile lor naturale.

WUCHERERIA / wuchereria / wuchereria. [Otto Wucherer, medic german stafriiit m 'Brazilia, 1820-1873] Gen de viermi din superfamilia *Filarioidea*, ordinul 'Nematodes, raspanditi Tn tarile cu clima calda. V. *Wuchereria bancrofti*.

WUCHERERIA BANCROFTI / wuchereria bancrofti / wucheria bancrofti. Specie de vierme nematod din genul 'Wuchereria, parazit al sistemului limfatic la om, care determina *fila-rioza si secundar *elefantizis. Femelele parazitului produc em-brioni (microfilarii) care raman Tn timpul zilei Tn organele interne, iar noaptea tree in circulatie, cand pot fi transmisi la om de tantari, Tndeosebi din genul 'Culex.

WUCHERERIOZA, s. f. / wuchereriose, s. f. / wuchereriosis. [Otto Wucherer, medic, germon stotniit w. 'SrcuiiCia, 1820-1873; •ozd.] Infestarea cu viermi din genul "Wuchereria.

XANTELASMA, s. f. / xanthelasma, s. f. / xanthelasma. [Gjr. *x(int)liofi = ga[li]en; clusma = pCaca.*] Acumulare de celule conjunctive incarcate cu granulatii lipidice, tradusa prin pete galbene ceroase dispuse "In harta geografica", izolate sau con-fluente sub forma de placarde, usor reliefate, localizate la nivelul pleoapelor catre partea nazala. Extensia placardelor este lent progresiva, iar dupa excizia acestora recidivele sunt frecvente. X. se asociaza uneori cu diabet, alterari hepatice sau dezechilibre endocrine. X. este considerata un *xantom plan.

XANTINA, s. f. / xanthine, s. f. / xanthine. [r. *xanthos = gaffim, deoarece. nitrati sau este. gaUie-n, -ina.*] *Baza purinica existenta in majoritatea tesuturilor si fluidelor din organism, in anumite plante si in unii calculi urinari. X. este o molecula intermediara in degradarea adenozin monofosfatului in *acid uric, fiind formata prin oxidarea *hipoxantinei. Derivatii metilati ai x. se numesc *baze xantince si exercita efecte bronhodilatatoare. V. ?i baze purinice, baze xantince, xantinoxidaza.

XANTIN OXIDAZA / xanthine oxydase / xanthine oxidase. [Cjr'r. *xcinthos = ffafJen; -ina; oxys = CK.ni, oTQgtn; -aza.*] Enzima care catalizeaza oxidarea *hipoxantinei in *xantina, a xantinei in *acid uric si a adeninei in 2,8-dioxadenina. V. xantiniurie.

XANTINIURIE, s. f. / xanthinurie, s. f. / xanthinuria. [Gjr. *xanthos = ga[6e.n; -inn; ouron = unria.*] 1) Excretia unor cantitati mari de xantina prin urina. 2) Boala ereditara rara cu caracter autozomal recesiv, determinata de un deficit in *xantin oxidaza. Acest deficit se traduce prin scaderea *uricemiei si *uraturiei precum si prin inlocuirea de catre xantina a *acidului uric in urina. Solubilitatea redusa a xantinei provoaca precipitarea sa si formarea de calculi in urina. O anomalie a metabolismului molidbdenului, *cofactor al xantinei, este la originea unei encefalopatii cu x.

XANTOCIT, s. n. / xanthocyte, s. m. / xanthocyte. [Qr. *xanthos = galSen; kytos = cellita.*] Celula care contine pigment galben.

XANTOCROM, adj. / xanthochrome, adj. / xanthochromic. [Cjr. *xanthos = gaibm; khroma, -o(05 = cilbam.*] Despre un lichid cu coloratie galbena, Tndeosebi cu referire la LCR. V. xantocromie.

XANTOCROMIE, s. f. / xanthochromie, s. f. / xanthochromia. [Cjr. *xunthos = ga[6e.n; khroma, -iitos = culoan.*] 1) Coloratie galben-portocalie a tegumentelor, determinata, eel mai frecvent, de o crestere a *carotenemiei. De aceea, x. este denumita uneori carotenodermie iar alteori xantodermie. 2) Coloratie galbena a LCR, indeosebi din cauza unei hemoragii meningiene.

SIR ALEXANDER FLEMING (1881-1955), medic britanic, descoperitorul penicilinei. Deși a absolvit facultatea de

științele medicale la St. Mary's Hospital din Londra cu medalii de aur, fiind numit membru al Royal College of Surgeons, Fleming a renunțat la cariera de chirurg, optând pentru laboratorul de bacteriologie condus de Almroth Wright, a cărui personalitate îl fascina. Aici, în 1921, Fleming descoperă lizozimul, o enzimă cu acțiune bacteriolică, prezentă în lacrimi și în mucusul nazal. În 1928, Fleming descoperă penicilina, eveniment crucial în istoria medicinei,

care este considerat adesea ca un exemplu tipic asupra rolului hazardului în descoperire. Adevarul este ceva mai nuanțat, deoarece în cunoscutul episod al contaminării cu mușcăi a lamelor ce conțineau diferite specii de stafilococ, spiritul de observare al lui Fleming a avut un rol decisiv. În 1929, Fleming a denumit penicilina substanța produsă de specia de mușcă *Penicillium notatum*. A urmat purificarea antibioticului, realizată de E. B. Chain și H. W. Florey, cu care Fleming a împărțit premiul Nobel în 1945.

XANTODERMIE, s. f. / xanthodermie, s. f. / xanthoderma. [Qr. *xanthos = gaffien; derma, -dtos = pife.*] 1) Xantocromie. 2) Subiect localizat în anumite puncte ale tegumentelor (palma, planta, șant nazolabial) observat în *colemia familială.

XANTOFIBROM, s. n. / xanthofibroino, s. m. / xanthofibro-ma. [Gfr. *xanthos = galbm, [at. fibra = fibra; -omo.*] Varietate de *xantom care contine elemente fibroase.

XANTOGRANULOM, s. n. / xanthogranulome, s. m. / xanthogranuloma. [Cfr. *xanthos = galie-n; [at. granulum, dim. de [a granum = grwinte; -omo.*] Formațiune de aspect pseudo-neoplazic care infiltră țesutul adipos (adesea retroperitoneal), constituită din *granuloame și din *macrofage măn, încarcate cu lipide.

XANTOM, s. n. / xanthome, s. m. / xanthoma. [Gjr. *xanthos = gaiben, -omo.*] Infiltrat dermic cu aspect spongios, alcătuit din țesut conjunctiv format din celule histiocitare cu protoplasma spumoasă încarcată cu lipide (celule xantomatoase). Tipuri anatomopatologice și clinice: 1) *X. diabetic*, xantomatoză asociată cu diabet insipid. 2) *X. disseminat*, cronic, benign, cu papule sau noduli mici, de culoare galbenă, apoi brună, cu distribuție pe tot corpul, îndeosebi la nivelul pliurilor de flexie și pe fețele laterale ale gâtului; colesterolul și celelalte lipide din sânge sunt normale. 3) *X. eruptiv*, cu elemente papuloase mici (pana la mărimea unui bob de mazăre), de culoare galbenă, foarte numeroase și grupate, cu evoluție în pusee (xantomatoză eruptivă), distribuite pe fețele de extensie ale membrilor, buze, bolta palatină și fese. Sunt asociate uneori cu hepatosplenomegalie sau pancreatită și cu hiperiipidemie. 4) *X. plan*, format din pete mici sau noduli de culoare galbenă. Poate fi localizat sau generalizat, alcătuit din depozite de colesterol; este acompaniat în general de hiperiipidemie aterogenă. 5) *X. tuberos*, conținând tumori care pot atinge volumul unei mandarine, de culoare de la galben la roșu-violaceu, localizate pe fețele de extensie ale coatelor, genunchilor, sau pe umeri. Se asociază cu hiperiipidemie bogată în colesterol. 6) *X. tumoral* acompaniază hipercolesterolemia și poate fi simptomul cutanat al *xantomatozei hipercolesterolemice familiale. Într-o altă clasificare, în funcție de asocierea sau absența anomaliilor biochimice, se disting: 1) *x. normolipemice* (xantelasma, *x. juvenil); 2) *x. hiperchilomicronemice*, de tip I Frederickson; 3) *x. hipercolesterolemice*, hiper-p-lipo-proteinice; 4) *x. hiperlipomicronemice*, hiper-p-lipo-proteinice, de tip IV Frederickson. V. hiperiipidemie.

XANTOM JUVENIL / xanthome juvénile / juveniles n(a)evoxanthoma. Leziune benignă, regresivă spontan, survenind în

XANTOMATOZA

primul an al vietii si constituita din noduli rosii, apoi galbui, diseminati (uneori cu localizare bucala si oculara). Se caracterizeaza histopatologic printr-un infiltrat limfohistiocitar cu cateva polimorfonucleare eozinofile asociate cu celule spumoase.

XANTOMATOZA, s. f. / xanthomatoze, s. f. / xanthomatosis.

[Gr. *xanthos* = golden; -oma; -oza.] Termen generic in care sunt cuprinse o serie de boli dismetabolice ("hipercolesterolemie, *hiperlipidemie) traduse prin depozite lipidice multiple. Leziunile cutanate (*xantoame) nu reprezinta decat una dintre manifestari. De aceea, multi autori considera impropriu utilizarea termenului pentru afectiunile pur dermatologice caracterizate prin prezenta de xantoame multiple.

XANTOMATOZA CEREBROTENDINOASA / xanthomatoze cer6brotendineuse / cerebrotendinous xanthomatosis.

Afectiune familiala apartinand grupului *neurolipidozelor. Se caracterizeaza prin prezenta de *xantoame la nivelul tendonului Ahile. In substanta alba cerebrala (cauzand *ataxie spasmotica, cvadriplegie, retard mental), la nivel ocular (cataracta pre-coce) si Tn plamani (insuficienta respiratorie). Sin.: colesterinoza cerebrotendinoasa.

XANTOMATOZA CRANIO-HIPOFIZARA / xanthomatoze cranio-hypophysaire / craniohypophyseal xanthomatosis.

Sin.: boala Hand-Schuller-Christian (v.).

XANTOMATOZA CRONICA IDIOPATICA / xanthomatoze idiopathique chronique / chronic idiopathic xanthomatosis.

Sin.: boala Hand-Schuller-Christian (v.).

XANTOMATOZA FAMILIALA PRIMITIVA / xanthomatoze familiale primitive / primary familial xanthomatosis. Sin.:

boala Wolman (v.).

XANTOMATOZA HIPERCOLESTEROLEMICA FAMILIALA / xanthomatoze hypercholesterolemique familiale / idiopathic hypercholesterol(a)emic xanthomatosis.

Afectiune cu transmitere autozomala, manifestata clinic prin prezenta *xantoamelor (indeosebi tumorale), *xantelasma, cere pericornean si aterom arterial precoce, care domina prognosticul (*angor pectoris*, arterita cerebrala). Este caracteristica hipercolesterolemia, ce poate atinge peste 5 g/l.

XANTOMATOZA MUCOCUTANATA CU DIABET INSIPID / xanthomatoze cutaneo-muqueuse avec diabete insipide / Montgomery's syndrome. Sin.: sindrom Montgomery (v.).

XANTOMIZARE, s. f. / xanthomisation, s. f. / secondary xanthomatous infiltration.

[Gr. *xanthos* = golden.] Aparitia de depozite lipidice intracelulare care conduce la formarea de celule spumoase. X. se produce la nivelul unor leziuni inflamatorii sau tumorale preexistente.

XANTOPROTEINA, s. f. / xanthoproteine, s. f. / xanthopro-tein.

[Gr. *xanthos* = galbm, *protos* = *pnm.vi; -ind.] Compus galben obtinut prin tratarea proteinei cu acid nitric concentrat. Culoarea se obtine prin nitrarea nucleelor aromatice ale unor aminoacizi ca triptofanul si tirozina.

XANTOPROTEINEMIE, s. f. / xanthoproteinemie, s. f. / xanthoprotein(a)emia.

[Gr. *xanthos* = galbm; *protos* = gaSien; *protos* = primut; -ind; *haima*, -atos = sdnge.] Retentie sanguina a compusilor aromatici rezultati din degradarea aminoacizilor aromatici; se determina prin reactia xantoproteica.

XANTOPSIE, s. f. / xanthopsie, s. f. / xanthopsia.

[Gr. *xon*-(Aos = gaC6en; *apsis* = *ifedere., aspect.) *Cromatopsie Tn cadrul careia obiectele sunt vazute cu o tenta galbena. Apare uneori Tn icter.

XENOBIOTIC, s. n. / xenobiotique, s. m. / xenobiotic. [Sr. *xenos* = strain; *bias* = viafa.] Substanta straina organismului.

XENODIAGNOSTIC, s. f. / xenodiagnostic, s. m. / xenodiagnosis.

[(^r. *xenos* = strain; *dia* = prin; *gnostikos* = cwv, *gnomaste*, de (a *gnonai* = a amoaste.) Metoda de diagnostic Tn care se folosesc *gazde intermediare Tn scopul multiplicarii unor paraziti greu de gasit la gazda definitiva.

XERORADIOGRAFIE

XENOFOBIE, s. f. / x6nophobie, s. f. / xenophobia. [Cjr. *xenos* = strain; *phobos* = fried.] Teama exagerata fata de per-soane straine sau straini.

XENOFTALMIE, s. f. / xenophthalmie, s. f. / xenophthalmia. [Gr. *xenos* = strain; *ophthalmos* = oc-hi] *Oftalmie cauzata de existenta unui corp strain la nivelul ochiului.

XENOGENEZA, s. f. / xenogenese, s. f. / xenogenesis. {Gr. *xenos* = strain; *genesis* = producers, de [a *gennan* = a produce.] Eterogeneza, adica aparitia de caractere diferite la indivizi apartinand unor generatii succesive.

XENOGENIC, adj. / xenogenique, adj. / xenogeneic. [Gr. *xenos* = strain; *gennan* = a produce..] Sin.: heterolog (v.).

XENOGREFA, s. f. / xenogrefte, s. f. / xenograft. [Gr. *xenos* = strain; [at. *graphium*, din gr. *grapheion* = pmifa de scris, brvxag de affvit, de (a *graphem* = a scrie.] V. heterogrefa.

XENOIMUNIZARE, s. f. / xenoimmunisation, s. f. / xenoimmunisation. [Gr. *xenos* = strain; *Cat. immunis* = scutit, aparat, de. (a in = iipsit de, *miinus* = o6[igafie.] Sin.: heteroimunizare (v.).

XENON 133 / xenon 133 / xenon 133. [Gr. *xenon* = ciudafenie, de Ca *xenos* = strain, dudat.] Izotop radioactiv al elementului gazos, cu simbolul ¹³³Xe, utilizat Tn investigarea prin *scintigrafie a ventilatiei pulmonare.

XENOPATIE, s. f. / xenopathie, s. f. / xenopathia. [Gr. *xenos* = strain; *pathos* = boala.] Delir de influenta.

XEROCHEILIE, s. f. / xerocheilie, s. f. / xerocheilia. [Gr. *xeros* = uscat; *kheilos* = fiwa.] Uscaciune a buzelor reprezentand o forma de *cheilita.

XERODERMA PIGMENTOSUM / xeroderma pigmentosum / xeroderma pigmentosum. [Gr. *xeros* = uscat; *derma*, -atos = piele; (at. *pigmentum* = vopsea.) Dermatoza familiala:

hipersensibilitate cutanata la lumina solara, manifestata prin pete, urmate de ulceratii, atrofii, iar ulterior de epiteliome multiple. Sin.: boala Kaposi (1).

XERODERMIE, s. f. / xerodermie, s. f. / xerodermia. [Gr. *xeros* = uscat; *derma*, -atos = ptele.] Termen utilizat rar pentru desemnarea unor forme fruste de *ihtioza, manifestate prin descuamare fina, pudroasa.

XEROFAGIE, s. f. / xerophagie, s. f. / xerophagia. [Gr. *xeros* = uscat; *phagein* = a mdnca.] Consumul exclusiv de hrana uscata.

XEROFIL, adj. / xerophile, adj. / xerophilous. [Gr. *xeros* = uscat; *philos* = prieten, de ia. *philein* = a iubi] Care suporta bine mediul uscat, cu referire Tndeosebi la microorganismele.

XEROFTALMIE, s. f. / xerophthalmie, s. f. / xerophthalmia. [Gr. *xeros* = uscat; *ophthalmos* = ochi] Uscare si retractie a conjunctivei si a corneei determinata Tndeosebi de o carenta Tn *vitamina A, mai rar in relatie cu o *conjunctivita cronica sau cu un *glaucom. X. debuteaza cu tulburari ale vederii nocturne si xerosis conjunctival, la care se adauga ulterior xero-sis corneean si mai tarziu 'keratomalacie, care se poate complica ea insasi cu perforatia corneei si *panoftalmie. V. si xerosis.

XEROGRAFIE, s. f. / xerographic, s. f. / xerography. [Gr. *xeros* = uscat; *graphein* = a scrie..] Sin.: xeroradiografie (v.).

XEROMAMOGRAFIE, s. f. / xeromammographie, s. f. / xeromammography. [Gr. *xeros* = uscat; *Cat. mamma*, ffr. *mamme* = sa-nuT mwmi, mmnefa; gr. *graphein* = a scrie.] *Xeroradiografie practicata in vederea depistarii Tn masa ('screening) a cancerului mamar.

XEROMENIE, s. f. / xeromenie, s. f. / xeromenia. [Gr. *xeros* = uscat; *meniaia* = menstruafie.] Aparitia simptomelor organice ale perioadei menstruate, dar fara menstruatie.

XERORADIOGRAFIE, s. f. / x6roradiographie, s. f. / xeroradiography. [Gr. *xeros* = uscat; *Cat. radius* = rasa; gr.

XEROSIS

graphen = a scne..} Procedeu de obtinere a radiografiilor la sec, pe baza unor efecte fotoelectrice, evitandu-se astfel trata-mentele chimice la care sunt supuse cliseele radiografice cla-sice. Tn x. se utilizeaza, de regula, placi din aluminiu acoperite cu un strat subtire de seleniu ionizat. Imaginile obtinute prin x. prezinta un contrast superior celui al radiografiilor clasice. Sin.: xerografie.

XEROSIS, s. n. / xerosis, s. m. / xerosis. [C]T. xeros = wcat; -osis. Keratinizare superficiala a epiteliului conjunctivei bulbare, apoi a epiteliului corneei, marcand debutul *xeroftalmiei.

XEROSTOMIE, s. f. / xerostomie, s. f. / xerostomia. [Şr. xeros = nscat; stoma, -atos = gum.] Stare de uscaciune a cavitatii bucale, determinata de scaderea masiva sau de dis-paritia secretiei salivare. X. este consecinta afectarii tuturor glandelor salivare principale si accesorii. V. Sjogren, sindrom Gougerot-Sjogren.

XEROZA, s. f. / xerose, s. f. / xerosis. [C]r. xeros = uscat; -oza.]
1) Uscaciune a pielii, prin diminuarea secretiilor glandelor sudoripare ?i Tn special a celor sebacee. 2) Termen general pentru modificarile structurale ale organelor, Tn cadrul proceselor de Tmbatranire, caracterizate printr-o proliferare conjunctiva generala si cu un grad de regularitate. X. difera de scleroza, care este o proliferare conjunctiva localizata si neregulata.

XISMA

XIFODINIE, s. f. / Xiphodynne, s. f. / xiphodynna. [Qr. xiphos = spada; odyne = dwere..} Durere spontana sau la presiune localizata la nivelul apendicelui xifoid. **XIFOID, adj. / xiphoides, adj. / xiphoid. [C]r. xiphos = spado,**

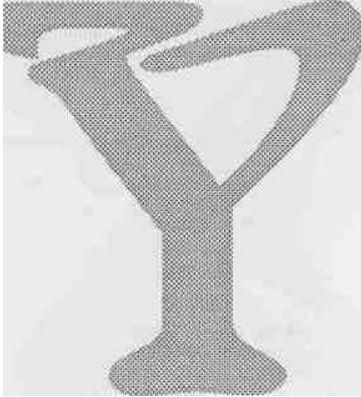
eidos = forma. Care are forma unei sabii. Ex.: apendicele x., partea inferioara a sternului. **XIFOIDITA, s. f. / xiphoidite, s. f. / xiphoiditis. [C,r. xiphos = spwfa; eidos = forma; -ita.]** Inflamatie apendicelui xifoid.

XIFOSTERNOPEXIE, s. f. / xiphosternopexie, s. f. / xiphosternopexia. [Qr. xiphos = spada, sternon = stem; pexis = fiff-re.] Operatie pentru corectarea toracelui Tn carena. Consta Tn detasarea apendicelui xifoid cu insertiile sale diafragmatice si sutura sa pe fata anterioara a sternului inferior. **XILEN, s. m. / xylene, s. m. / xylene. [Qr. xylon = twin.]**

Lichid incolor, solubil in alcool si eter, obtinut prin distilarea petrolului, folosit ca solvent. **XILOZA, s. f. / xylose, s. f. / xylose. [Qr. xylon = lemn, oza**

- indica m gCucid.] Pentoza de origine vegetala implicata Tn interconversiile carbohidratilor Tn afara celulei. Este utilizata in investigarea functiei intestinale. V. test la D-xiloza. **XISMA, s. f.**

/ xysma, s. f. / xysma. [C]r. xysmo = cua ce. re-ziiCta prin razum.] Material solid asemanator unor fragmente de membrane eliminate uneori Tn diaree.

YERSINIA / Yersinia / Yersinia. [Akxiimiire fohii Emile Yersin, iJocterioCog e-Ivefian, memfini ai Institutului 'Pasteur dm fans fi foruSator ai Institutului 'Pasteur din T^ha-Tmng (Indochina), 1863-1943.] Gen de bacterii (bacili gramnegativi) aparinand familiei *Enterobacteriaceae*, care cuprinde: 1) *Y. pestis* (v.). 2) *y. pseudotuberculosis*, rareori patogen la om, agent al unor adenite mezenterice cu forme pulmonare si sep-ticemice pseudotuberculoase. 3) *Y. enterocolytica*, agent patogen al 'yersiniozei.

YERSINIA PESTIS / Yersinia pestis / Yersinia pestis. Specie de bacili gramnegativi, facultativ anaerobi din genul *Yersinia*, familia *Enterobacteriaceae*, care constituie agentul etiologic al

*pestei (ciumei) pneumonice si a celei bubonice la oameni si la diverse rozatoare. Transmiterea ntre rozatoare si de la acea-tea la om se face prin puricele murin, iar transmiterea intre oameni, prin paduche (*Pediculus humanus corpori*). Sin. vechi:

Bacterium pestis, *Pasteurelia pestis*, bacilul pestei, bacil Kitasato.

YERSINIOZA, s. f. / yersiniose, s. f. / yersiniosis. [A/exonA-e lo?ui Emile Yersin, kocterwCog etvefian, 1863-1943; -ozo.j Boala Infectioasa cronica determinata de *Yersinia enterocolytica* si manifestata prin diaree, enterita, pseudoapendicita, ileita,

*eritem nodos si, rar, septicemie si artrite acute. **YIN-YANG / yin-yang / yin-yang.** [Ctiin&zd yin = pr&zentza Mriior; yang = soared inatpat cfeasupm zani fi zu = wCina, sannifica, (a ongme., cei doi versanfi, imibrit fi insorit, ai unei vdij] In daoism si Confucianism, cuplu de principii fundamen-tale care exprima dualismul si complementarismul universal. Y. ?i Y. nu desemneaza lucruri sau fenomene, ci principiile care, aflandu-se dincolo de lucruri si fenomene, se proiecteaza in acestea, si din al caror echilibru rezulta armonia cosmica. Atund cand este descris, Yin primeste caracteristici precum feminin, interior, greu, rece, Tntunecat, In timp ce lui Yang i se atribuie caracterele de masculin, exterior, usor, cald, lumi-nos etc. In medicina energetica chineza, cele doua principii complementare se reflecta Tn toate functiile si la toate nivelurile de interpretare, omul fiind privit ca un ansamblu energetic alcatuit din numeroase subsisteme Y.-Y. aflate in echilibru dinamic. Din punct de vedere al structurii, exteriorul corpului

IULIU HA-PEGANU (1885-1959), maestru al clinicilor medicale romfinesci, cercetator, umanist si patriot. Doctor in medicina la varsta de 33 de ani, primul decan al *Facultatii romanefii de medicina de la Universitatea din Cluj* (1919-1920), lla(i>-gaiiii a fost un mare reformator si organizator pe baze moderne al clinicii medicate. Creator si moderator al scolii medicate clujene, diagnostician exceptional, el a "ntemeiat laboratoare clinice cu o dotare adecvata si cu personal specializat. Scoala medicala clujeana a fost priina m cadrul careia, sub conducerea sa, s-a acordat iimpor-tanta cuvenita semeiologiei In invatamantui medical. Profesor desavarsit, Iulia Hatieganu a scris, impreuna cu Ion Goia, celebrul *Tratat elementar de semi-ologie si patologii medicala*, care a aparut in mai multe edi^ii. In calitate de rector, Iuliu Hatieganu a formulat astfel rolul Universitatii: *"pru Universitate trebuie sd injelegem cea mai inalla institute de cercetare a adevarului, de raspndire a frumosului, de pregatire a elitei conductoare y de mdruiire a poporului ascultdor ji doritor de lumina"*.

este Yang, interiorul - Yin, partea superioara - Yang, partea inferioara - Yin, organele cavitare - Yang, cele parenchima-toase - Yin. Dintre cele 12 meridiane energetice prindpale, sase sunt de natura Yang si sase sunt de natura Yin. Din perspectiva acestei complementaritati, pot fi caracterizate si fenomenele biologice care se petrec la nivel discret. Astfel, fata citoplasmatica a membranei celulare este electronegativa, deci Yin, Tn timp ce fata externa este pozitiva, ded

Yang:

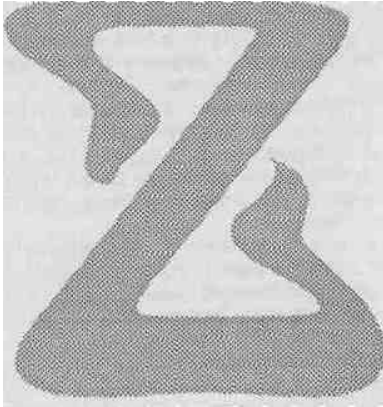
Dezechilibrul Y.-Y. reprezinta esenta oricarei patologii care, Tnainte de a deveni evidenta la nivelul structurii materiale, se produce ca alterare la nivel subtil. Tn interpretarea fiziopatologica a medicinei chineze, o terapie este cu adevarat eficienta numai daca se adreseaza in mod specific acestui dezechilibru subtil, a carui reprezentare fenomenala este boala.

YOGA / yoga / yoga. [*Hindiiso. yoga = unire.*] Ansamblu complex de exercitii psihice (spirituale) si corporale, cu originea tri principal in sistemul filosofic brahmanic (primele mentiuni in imnele vedice, cu doua milenii inainte de era crestina), avand drept scop eliberarea spiritului de constrangerile corpului uman prin autocontrolul miscarilor, ritmurilor si respiratiei.

YOHIMBINA, s. f. / yohimbine, s. f. / yohimbine. C2,H.,gN;03, alcaloid extras din scoarta unor arbori din Africa centrala, *Pausinystalia yohimba* sau *Corinantha yohimbe* (*Rubiaceae*); este agent simpaticolitic alfablocant, anesteziec local si midria-tic. I se atribuie si proprietati afrodisiace.

YPERITA, s. f. / yp6rite, s. f. / mustard-gas. [Yper = omf flo-mand din 'Belgw, wide. acest gaz, asfhyant a fost utilizat prima data, m timpuC primului razJoi mondial.] C4!-lgCl2S, lichid incolor, uieios, cu miros dezagreabil, extrem de periculos pen-tru piele. Este gaz de lupta vezicant.

YTRIUM, s. n. / yttrium, s. m. / yttrium. [Ytterbv = nianefe vmi [ocafitafi din Swdia, [ocui wide acest •metal a. fost descoperit.] Elementul nr. 39, cu greutatea atomica 88,905 si cu simbolul Y, metal care apartine clasei pamanturilor rare. Izotopul radioactiv WY, cu greutatea atomica 90 si cu timpul de injumalatre de 64 ore, este utilizat ca emilator de radiatii p in terapia cancerului, prin implantare la nivelul tumorii. De aseme-nea, poate fi eficient, prin producerea de leziuni, tn *neuro-tomie.

ZAHARAZA, s. f. / **saccharase**, s. f. / **saccharase**. [Lat. *sac-chamm*, gr. *sakkharon* = zahar; -aza.] Sin.: invertaza (v.).

ZAHARID, s. n. / **saccharide**, s. m. / **saccharide**. [Lot. *sac-charum*, gr. *sakkharon* = zahar.] V. glucid.

ZAHARIMETRU, s. n. / **saccharimetre**, s. m. / **saccharimeter**. [Lat. *saccharum*, gr. *sakkharon* = zahar; gr. *meiroa* ^ masura.] Tip de polarimetru etalonat pentru masurarea con-centratiei de zahar (*zaharoza) din diferite medii lichide.

ZAHARINA, s. f. / **saccharine**, s. f. / **saccharin**. [Lat. *sac-charum*, gr. *sakcharon* = zahar; -ind.] Substantia de culoare alba, cristalina, cu gust dulce, utilizata ca Intocuitor de zahar; nu are valoare calorica. Z. este foarte utilizata in diabet ?i pentru producerea alimentelor hipocalorice. Este distrusa prin incalzire. V. aspartam.

ZAHAROZA, s. f. / **saccharose**, s. m. / **saccharose**. [Lat. *sac-charum*, gr. *sakkharon* = zahar; oza - iriaca un gtiucid.] Cel mai raspandit glucid, dizaharid C¹²H²²O¹¹-ii, compus din glucoza si fructoza. Este foarte raspandita in natura, Indeosebi in reg-nul vegetal. Constitutie zaharul alimentar din sfecia si din tres-tia de zahar. In afara de utilizarea ca aliment, z. serveste pentru Indulcire si ca *excipient in unele medicamente. Sin.: zahar alb, sucroza. V. si aspartam.

ZAHAR, s. n. / **Sucre**, s. m. / **sugar**. [Lat. *saccharum*, gr. *sakkharon* = zahar.] 1) Aliment de baza, constituit in proportie de 100% din *zaharoza, In cazul z. alb. Z. brun rezulta prin rafinarea incompleta a zaharozei. 2) Sin. nerecomandat pentru *glucid.

ZABALUTA, s. f. / **perl6che**, s. f. / **perieche**. [Mogli. *zabola* = zaiJala; -uta.] Sin.: perles (v.).

ZAPADA CARBONICA / **neige carbonique** / **carbon dioxide snow**. [SC. *zapadati* = a cadea; (at. *carho*, -onis = car/June.) Bioxid de carbon solid, obtinut prin evaporarea rapida a CO₂; lichid. Este utilizata in dermatologie (tumori ate pielii, lupus eritematos), In realizarea liofilizarii, in criobiologie.

ZDROBIRE, s. f. / **ecrasement**, s. m. / **crushing**. [SC. *sudro-biti* = a zdrobi] Leziune traumatica produsa de un agent mecanic si constand in strivirea sau sfaramarea tesutului asupra caruia s-a produs agresiunea. V. sindrom de strivire.

ZEA MAYS / **zea mays** / **zea mays**. Porumb: planta din fami-lia Gramineae. Stigmatetele (matasea) contin alcaloizi cu actiune diuretica (ergosterina), saponine si un ulei esential bogat in carvacrol.

ZEINA, s. f. / **zeine**, s. f. / **zein**. [Lot. *zen*, gr. *zero* = specie. de grdu cu tn singw bofi; -ina.] Proteins din. porumb, saraca

GRIGORE T. POPA (1892-1945), anatomist, cercetator si om de cultura. Dupa obtinerea doctoratului in biologie si cliimrgie (1920), isi continua formarea de cercetator ca bursier **Rockefeller**, in laboratoare din **Anglia** (In perioa-da i 1925-1928), unde a revenit ni reptate randuri. In 1928 este numit profesor titular al *Catedrei de anatomic ft embi'ologie* din **Iași** si ale's decan al facultaiii in perioa-da 1938-1940. Din 1941 se transfera la **Bucurejti**, ultimii sai ani de via{a nind niarea[i de boala. Ca profesor, a consacrat scoala de concepjie anatomica functionala. Prin descoperirea, mpre-una cu **Una Fielding**, a sistemului port-hipofizar, o "cheie a mecanismelor endocrine" (**Harris**), **Gr. T. Popa** ramane In istoria stiinjei. Ca om de cultura, **Gr. T. Popa** a condus, impreuna cu **M. Sadoveanu** si **M. Codreanil**, revista *Insemnari ie/ene*. Eserile sale asupra vie[ii universitare si a rasismu-lui raman actuate. In anii de instaurare a comunismului, **Gr. T. Popa** a ramas un om demn, cum au tost putini. Demis din runctia de decan, sfarsitui sau prematur a fost precipitat de teroarea autoritajilor comuniste.

In aminoacizii esentiale si lipsita de lizina. De aceea este incriminata ca factor etiologic al distrofiei alimentare si al *pelagrei. In cazul consumului predominant de malai. **ZEIOZA**, s. f. / **zeiose**, s. f. / **zeiosis**. [C<r. *xiem* = a fwrfie; -oxii.] Proces de degenerescenia sj de moarte celulara a leucocitelor, caracterizat prin fonnarea de expansiuni ale cito-

plasmei. V. si potocitoza.

ZEISM, s. n. / **zeisme**, s. m. / **zeisin**. [Lat. *zeu*, gr. *zeia* = specie de. grail, m tin singw boll; -ism.] Tulburari care pot aparea dupa alimentatia bogata In malai sau alte derivate din porumb. V. zeina.

ZELOFOBIE, s. f. / **zeiophobie**, s. f. / **zeiophobia**. [Lat. *zeius*, gr. *zolos* = getozie; gr. *phobos* = frica.] Frica morbida de a fi banuit, suspectat de gelozie.

ZELOTIPIE, s. f. / **zeiotypie**, s. f. / **zeiotypia**. [Lat. *zeius*, gr. *zeios* = zet, entuzwm; gr. *typos* = tip, nwdet, man-A] Zel excesiv, pana la patologic, in sustinerea oricarei cauze.

ZEOLM, s. m. pi. / **zeolites**, s. f. pi. / **zeolits**. [Cjr. *zciem* = a fu.rfKi; *lithos* = piatra.] Silicati dubli naturali de aluminiu si sodiu utilizati la dedurizarea apei

ZER, s. n. / **lactoserum**, s. m. / **whey**. [Lat. *serum* = zer.] Lichid care ramane dupa coagularea laptelui. Z. este lipsit de 'cazeina, dar contine lactalbumina, loactoglobulina, lactoza si saruri minerale.

ZERO, s. n. / **zero**, s. m. / **zero**. [Ital. *zero* = tiwuc, forma pricurata a cuvntului *zefiro*, din ar. *sifr*.] 1) Punctul de la care Incep masurarile pe o scala. 2) Z. fiziologic, temperatura la care toate senzatiile sunt abolite.

ZEUGMATOGRAFIE, s. f. / **zeugmatographie**, s. f. / **zeugmatography**. [Lat. *zeugma*, -atis, gr. *zeugma*, -atos = jug; gr. *graphein* = a serif..] Sin.: rezonanta magnetica nucleara (v.).

ZGOMOT, s. n. / **bruit**, s. m. / **sound**, **noise**. [Sarlta, croatd *fflomol* = zgomot.] Amestec neomogen de sunete cu intensitati ?i frecvente diferite, dizarmonice, uneori cu efecte fiziologice neplacute. 0 serie de zgomot din organism au valoare semeiologica. V. in continuare.

ZGOMOT ALB / **bruit blanc** / **white sound**. Z. caracterizat prin emisia simultana a tuturor frecventelor spectrului sonor, cu intensitate egala. Este utilizat in audiometrie, pentru explorarea acuitatii auditive a urechii.

ZGOMOT ATRIAL / **bruit atrial** / **atrial sound**. Z. IV cardiac, v. zgomote cardiace.

ZGOMOT AURICULAR / **bourdonnement d'oreille** / **ear buzzing**. Sin.: acufena (v.).

ZGOMOT AUSCULTATORIU

ZGOMOT AUSCULTATORIU / bruit d'auscultation / auscultatory sound. Z. care este perecept la *auscultatie. V. si zgomote cardiace, zgomote respiratorii. **ZGOMOT DE EJECTIE / bruit d'ejection / ejection sound.**

Zgomot de ectie perecept ca un clacment arterial protosis-tolic, produs la debutul ejectiei ventriculare. Acest zgomot apare in stenoza valvulara, aortica sau pulmonara.

ZGOMOT DE FOND / bruit de fond / background (noise).

Ansamblu de semnale parazite, fie de origine exterioara unui aparat, fie de origine interna. Aceste semnale sunt intregistrate la nivelul etajului terminal al unui lant de masurare si se supra-pun semnalelor studiate. Exista diferite procedee pentru atenuarea z. f sau de extractie (eliminarea) a acestuia din inregistrarea propriuzisa.

ZGOMOT DE GALOP / bruit de galop / gallop rhythm. Sin.:

galop (v.).

ZGOMOT GLOTIC / bruit glottique / glottic sound. Zgomot

determinat de trecerea aerului in orificiul glotic, fiind perecept in mod normal in imediata vednatate a traheei si a bronhiilor suse. Transmiterea sa in zone indepartate ale parenchimului pulmonar este la originea *suflurilor pulmonare.

ZGOMOT HIPOCRATIC / bruit hippocratique / hippocratic sound. Z. care este auzit la *auscultatia pulmonara in *piopneumotorax.

ZGOMOT DE PERCUTIE / bruit de percussion / percussion sound. Z. care se aude la *percutia unor structuri anatomice.

Poate avea diferite sonoritati (mat, submat, metalic etc.).

ZGOMOT DE TUN / bruit de canon / cannon sound. Zgomot l al inimii deosebit de intens, care apare in cursul blocului atrioventricular complet, din cauza sumarii zgomotului l cu zgo-motul IV, in momentele cand sistola atriala coincide in timp cu cea ventriculara.

ZGOMOTE CARDIACE / bruits du coeur / heart sounds.

Ansamblu de fenomene sonore corespunzand fenomenelor mecanice si hemodinamice produse in timpul "revolutiei cardiace. Se descriu patru zgomote cardiace: 1) Z. / c. marcheaza debutul revolutiei cardiace, este intens, care apare in cursul blocului atrioventricular complet, din cauza sumarii zgomotului l cu zgo-motul IV, in momentele cand sistola atriala coincide in timp cu cea ventriculara. 2) Z. // c., de intensitate mai mica si tonalitate mai inalta este produs de inchiderea valvelor sigmoide ale aortei si pulmonarei si de vibratia peretilor vasculari. Z. I si II sunt separate de marea pauza auscultatorie, corespunzand diastolei ventriculare.

3) Z. /// c. protodiastolic, este auscultat la inceputul diastolei, fiind surd, de mica intensitate, de frecventa joasa si produs de vibratia ventriculilor datorata umplerii rapide a acestora. Z. III este facultativ si se percepe la subiectul tanar in decubitus.

4) Z. IV c. de frecventa joasa, precedand unei z. I, este • produs de umplerea tardiva a ventriculelor in telediastola prin contractie atriala, nu este audibil in conditii normale, fiind inregistrabil doar la *fonocardiografie. Sin.: zgomot atrial.

ZGOMOTE KOROTKOFF / bruits de Korotkoff / Korotkoffs sounds. [Nikolai Sergheevici Korotkoff, mafic nis, 1874-1920.] Zgomote arteriale care permit masurarea presiunii arteriale prin metoda auscultatiei. Z, K. sunt percepute la nivelul arterei imediat in aval de *sfigmomanometru. Se disting patru tipuri de tonuri arteriale prin decompimarea arterei humerale ca urmare a reducerii presiunii manometrice: aproape de ten-siunea maxima zgomotele sunt seci si de intensitate medie, apoi suflante si atenuate, in continuare seci si tot mai puter-nice, iar in final slabe si surde. In practica, prima bataie per-ceputa corespunde *presiunii arteriale maxime, iar ultima *pre-siunii minime.

ZONA

ZIGODACTILIE, s. f. / zygodactylie, s. f. / zygodactyly. {Cjr. *zygon* = jug, *daktylos* = deget.} Reunirea degetelor prin partile moi, fara fuziunea falangelor.

ZIGOMATIC, adj., s. m. (2) si n. (3) / zygomatique, adj., s. m. (1, 2), os malaire (3) / zygomatic, adj., zygomatic bone. [Cjr. *zygoma*, -atos = tot ceea ce *semefte* (a *Cegat*) 1) Care se refera la pometii obrazului. 2) Fiecare din muschii mare si mic z. 3) Os z.: v. tab. anat. - case. V. si malar.

ZIGOT, s. m. / zygote, s. m. / zygote. {Cjr. *zygotos* = (egat *impreuna*, de to. *zygor* = eu unesc.) Celula rezultata din fecundarea *gametilor (a unui *ovul de catre un *spermatozoid). Sin.: celula ou, ou fecundat.

ZIMODEM, s. n. / zymodeme, s. f. / zymodeme. [Qr. *zyme* = ferment, drojdie; *demos* = popor, papula-tie..] Structura enzimatica specifica unei anumite populatii de microorganisme identificata prin electroforeza. Fiecare susa microbiana prezinta un z. caracteristic.

ZIMOGEN, s. m. / zymogene, s. m. / zymogen. [*JT. zyme* = ferment, drojdie; *gemian* = a produce.] Substanta proteinica specifica din care ia nastere o enzima. Z. sunt precursori de . enzime. Ex.: *tripsinogen, *fibrinogen, "tromboplastinogen, *proconvertina etc. Transformarea z. in enzima activa este declansata prin actiunea ionilor de H* si indeosebi prin insasi enzima respectiva, fenomen denumit *autocataliza. Existenta in organism a enzimelor in stare de precursori inactivi previne autodigestia tesuturilor, coagularea sangelui in vase etc.

ZINC, s. n. / zinc, s. m. / zinc. [Cferm. *Zink*, de [a. *Zinken* = dinte de furca (aCmie [a. forma metaCului atunci cdnd use din *cupitor*); Elementul nr. 30, cu simbolul Zn si greutatea atomica 65,37. Z. este un metal care formeaza compusi complecsi cu unele substante organice. Oligoelement, se afla in organism intr-o cantitate de 1,4-2,3 g. Z. exercita un rol de coenzima in cazul a numeroase enzime. Astfel el intensifica activitatea unor enzime (alcooldehidrogenaza) sau hormoni (insulina) si inhiba actiunea altor enzime (anhidraza carbonica). Carenta de z. se asociaza cu *acrodermatita enteropatica, tulburari de crestere si sensibilitate anormala la infectii. Ingerate cronic sarurile sale sunt adesea toxice. Carbonatul, clorura si hidro-xidul de z. au efect astringent si protector. V. tab. const. biochim.

ZINC FINGER / zinc finger / zinc finger. Anglicism inutil pentru deger de zinc (v.).

ZINC-INSULINA / zinc-insuline / zinc-insulin. Insulina cristalizata romboedric in prezenta acetatului de zinc. Protamin-z.-i. are o absorbtie mai lenta, eficacitate prelungita si stabilitate mare.

ZONA, s. f. / zona, s. f. / zona, herpes zoster. [Lat. *zona* = Cirdu, cingatoare, zona.} Boala infectioasa determinata de *virusul varicelo-zosterian (VZV), caracterizata printr-o eruptie alcatuita din vezicule mari flasce, cu topografie unilaterala corespunzand traiectului unui nerv senzitiv. Se insoteste de adenopatie si de tulburari senzitive nevralgice, determinand frecvent sechele dureroase, care dureaza mult timp dupa vindecare. Cea mai frecventa localizare este intercostala, mai rar oftalmica (*zona oftalmica) si cervicala. Sin.: zona zoster, herpes zoster.

ZONA OFTALMICA / zona opthalmique / herpes zoster opthalmicus. Forma topografica de *zona, manifestata printr-o eruptie veziculara unilaterala in teritoriul cutanat al nervului oftalmic, prima ramura a trigemenului. Z. o. se poate traduce prin "conjunctivita, *iridociclitia (uneori hipertensiva) si indeosebi prin *keratita, al carei prognostic poate fi sever, asociat frecvent cu paralizii oculomotorii progresive.

ZONA ZOSTER / zona zoster / herpes zoster. Sin.: zona (v.).

ZONA, s. f. / zone, s. f. / zone, zona. [Lat. *zona* = fmbi, *dngatomv*, zona} Centura, arie sau regiune delimitata (anat.).

ZONA CONTROLATA

Ex.: 1) *Zona fasciculata*, portiunea centrala a corticosuprarenalei. 2) *Zona incerta* (NA), portiunea anterioara a formatiei reticulate. 3) *Zona pectinata*, portiunea externa a membranei bazi-lare. 4) *Z. pulmonara*, segment pulmonar, unitate parenchima-toasa pulmonara, anatomica ?i functionala. 5) *Z. de remaniere*, leziune colposcopica benigna. 6) *Z. subecuatoriala* si *suprae-cuatoriala* a dintelui. 7) *Z. subglotica* etc.

ZONA CONTROLATA / zone controlate / controlled area. Z cu acces controlat, reglementat conform legii, pentru prevenirea riscului de iradiere cu *radiatii ionizante nudeare.

ZONA EROGENA / zone erogene / erotogenic zone. Regiune cutanata sau mucoasa care poate fi sediul unei exdatii de tip sexual. Z. e. sunt indeosebi regiunile orala, genitouretrala, mamelonara sj anala.

ZONA KIESSELBACH / zone de Kiesselbach / Kiesselbach's area. [Wilhsim *Kiesselbach*, otorinotaringotog gennan, profeso-
[a. 'Ertange.n, 1839-1902.] Sin.: pata vasculara Kiesselbach.

ZONA TRIGGER / zone detente / trigger zone. Zona cutaneo-mucoasa particulara, de obicei de mica Intindere, a carei stimularea, chiar de intensitate slaba, poate declansa dureri fulgurante, deseori in salve. Z. t. au fost descrise In cazul nevralgiei de trigemen. V. ?i trigger.

ZONITA, s. f. / zonite, s. m. / zonite. [Lot. *zono* = *bran*, *dnjiitoare*, *wnd*; *-ita*.] Afectare, de obicei tuberculoasa, a unei zone pulmonare.

ZONULA ADHERENS / zonula adherens / zonula adherens. V. *zonula*.

ZONULA CILLIARIS / zonula ciliaris / zonula ciliaris. NA: *zonula ciliaris*. Sin.: *zonula Zinn* (v.).

ZONULA OCCLUDENS / zonula occludens / zonula occludens. Sin.: jonctiune impermeabila (v.).

ZONULA, s. f. / zonule, s. m. / zonula. NA: *zonula, pi. zonulae*. [Lat. '*oaula*, dim. de [a *zona* = *bran*, *cvfja.toa.re.*, *zona*.] 1) Zona anatomica de dimensiuni mid. 2) *Jonctiune aderenta in forma de Centura care incercuie?te extremitatea apicala a unei celule epiteliale ?i o leaga de celulele vecine. La suprafata citoplasmei celulei respective exista un fascicul contractil de filamente de *actina. Sin.: *zonula adherens*. 3) *Zonula Zinn* (v.).

ZONULA ZINN / zonule de Zinn / Zinn's zonule. NA: *zonula ciliaris*. /*Ioionn Gottfried 'Yinn*, anatomist fi Botanist ger-man, -profesor [a (fOttingen, 1727-1759.) Sistem de fibre care pomesc de la fata interna a corpului ciliar la periferia crista-linului, mentinand cristalinul In pozitie in globul ocular. Sin.: ligament suspensor al cristalinului, *zonula ciliaris*.

ZONULOLIZA, s. f. / zonulolyse, s. f. / zonulolysis. [Lat. *zonula*, aim, de. (a *zona* = firaii, cingatoare, *zona*; gr. *lysis* = *disnigere*, de (a. *lyein* = a *dulnige*.) Distructia enzimatica, de obi-cei cu 'alfachimotripsina, a *zonulei Zinn, practicata in cursul unor interventii pentru "cataracta.

ZONULOTOMIE, s. f. / zonulotomie, s. f. / zonulotomy. [Lat. *zonula*, dim. de la *zona* = *6rilu*, cingatoare., *zond*; gr. *tomē* = *taunt*, *sectiu-m*, de. to. *temneia* = a *taia*.\ Indzia sau sectio-

ZWITTERION

narea *zonulei Zinn, utilizata indeosebi In unele tehnici de extractie totala a cristalinului.

ZOOANTROPIE, s. f. / zooanthropie, s. f. / zooanthropia. [Cfr. *zoon* = *animat*; *milthropos* = *om*.] Stare deliranta in care bolnavul crede ca s-a transformat in animal;

ZOOFILIE, s. f. / zoophilie, s. f. / zoophily. [Cyr. *zoon* = *am-mai*; *philia* = *atractie*, de. [a *philein* = a *uifii*] 1) Atasament exagerat, afectiune morbida, fata de un animal, indeosebi pentru caine sau pisica. 2) Forma de *parafilie constand in prefe-rinta pentru animale in provocarea si in finalizarea excitatiei sexuale.

ZOOFOBIE, s. f. / zoophobia, s. f. / zoophobia. [^r. *zoon* = *animal*; *phobos* = *frica*.] Frica nemotivata, irationala fata de animale, in absenta oricarui pericol.

ZOOMANIE, s. f. / zoomanie, s. f. / zoomania. [Cjr. *zoon* = *animat*; *mania* = *mOnnie*.] lubire anormala, exagerata ?i exdusiva pentru animale.

ZOOMORFISM, s. n. / zoomorphisme, s. m. / zoomorphism. [C^r. *zoon* = *animal*; *morphe* = *forma*; -ism.] 1) Tendinta de a gasi, la om, corespondente din lumea animala. 2) Convin-gerea in posibilitatea transformarii in animal; se observa In unele psihopatii.

ZOONOZA, s. f. / zoonose, s. f. / zoonosis. [^r. *zoon* = *animal*, *nosos* = *6oaCa*.] Boala animala care, eventual, poate fi transmisa la om, in anumite conditii naturale. Ex.: *bruceleza si *rabia.

ZOOPATIE, s. f. / zoopathie, s. f. / zoopathy. [Cfr. *zoon* = *animal*, *pathos* = *6oaCa*.] Boala a animalelor.

ZOOPLANCTON, s. n. / zooplancton, s. m. / zooplankton. [Cjr. *zoon* = *animal*; *plankton*, forma *ne-utra* a adj. *planktos* = *ratador*.] Organismele animale care plutesc liber in apa.

ZOOPROFILAXIE, s. f. / zooprohylaxie, s. T. / zooprophy-laxis. [(Qr. *zoon* = *animat*; *prophylasoin* = a *garanta*, de (a *pro* = *Inainte*, *phylaxis* = *prvtecfie*.) Metoda biologica utilizata in combaterea *malariai, care se bazeaza pe preferinta tanta-rilor pentru sangele animalelor. In acest scop, intre locuintele oamenilor si focarele cu larve se interpun adaposturi pentru vite.

ZOOPSIE, s. f. / zoopsie, s. f. / zoopsia. [Cjr. *zoon* = *am-mai*; *opsis* = *vodere*, *aspect*.] *Haludnatie in general terifianta, constand in vederea unor animale. Z. este prezenta indeosebi in "delirium tremens.

ZOOZA, s. f. / zoose, s. f. / zoosis. [Cjr. *zoon* = *animal*; -o/a.] Boala parazitara de origine animala.

ZOSTERIFORM, adj. / zosteriforme, adj. / zosteriform. [Lot. *zoster*, -eris, gr. *zoster*, -eras = *centum*; [at. *forma* = *forma*.] Care seamana cu *zona.

ZWITTERION, s. m. / zwitterion, s. m. / zwitterion. [^rerm. *Zwitter* = *Bastard*, *flifirid*; gr. *ion* = *migrator*, *cdtator*, de [a *ienai* = a *merge*.] Ion cu doua regiuni incarcate pozitiv si ne-gativ (ion dipolar), separate in spatiu.